I
00019

S. Thomæ Aquinatis

Summa Theologica

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
CIELDOS USALEN

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

N. 19

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

I
00019

Opus aureum sancti Thome
de aquino super quatuor
euangelia

Habet ad usum Fr. Gaspar Cabezas
o. Pr. ex Conv.tu Stiestefani

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Diui Thome aquinatis continuum in librum euangely ſm Matthеum.

Anctiſſimo ac reue rendiſſimo patri dño vrbano diuina ꝓuidentia pape quarto: frater Thomas de aquino ordinis fratrum ꝑdicatorũ: cum deuota reuerẽtia pedũ oſcula beatoꝝ. Fons ſapiẽtie vnigenitum dei verbum preſidens i excelſis. per qõ pater ſapienter fecerat: ⁊ ſuauiter diſpoſuerat vniuerſa: in fine temporum carnem ſumere voluit: vt ſub tegumento nature corporee ſplendoreꝫ eiꝰ humanus ituitꝰ poſſet iſpicere: quẽ i celſitudie maieſtatis diuine attingere nõ valebat. Diffuderat ſiquidem radios ſuos: ſapie vꝫ ſue indicia ſup oĩa opera que creauit: quodã vero ampliori ꝓuilegio imaginem ꝓpriã hominũ aiabꝰ impreſſerat: ꝙtum diligentius expreſſerat i corporibus ipꝫ amãtium ſm ſui muneris largitatem. Sed gd eſt bois aĩa i taꝫ imenſa creatura: vt diuine ſapie veſtigia poſſit comprehendere ad pfectõm: gnũmmo ⁊ ſapiẽtie lux iſuſa hoibus ꝓ peccati tenebras ⁊ occupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata: ⁊ itantũ eſt quorundaꝫ cor inſipiens obſcuratũ: vt dei gl̃iam: i idola vana cõuerterẽt: ⁊ que nõ conueniunt facerẽt. in ſenſum reprobuꝫ ĩcidentes. Diuina vero ſapĩa que ad ſui fruitionẽ boiem fecerat: eũ ſui inexpertem eſſe nõ ſinens: totũ ſe in humanam naturã cõtulit: eam mõ ſibi aſſumendo mirabili: vt errãtẽ boiem ad ſe totaliter reuocaret. Huius igiꝫ ſapie claritatẽ nube mortalitatis velatã primꝰ aplorꝫ ꝓnceps fide conſpicere meruit: ⁊ eam ꝑfãter abſq; erroꝛe ⁊ plenarie cõfiteri dicens. Tu es xp̃s filiꝰ dei viui. O brã cõfeſſio: quam nõ caro ⁊ ſanguis ſed pater celeſtis reuelat. hec i terris fundat eccl̃iam: aditũ ꝑbet in celum: peccata mereꝫ ſoluere. ⁊ cõtra eam porte nõ prevalẽt inferorꝝ. Huius igiꝫ fidei ac cõfeſſionis beres legitime ſanctiſſime pater ꝓ ſtudio mens nr̃a inuigilat. vt tante ſapientie lux fidelium corda pfũdat. ⁊ hereticorꝝ cõfutet iſanias. que porte iferorꝝ merito deſignãtur. Sane ſi ſm platonis ſniam beata cenſetur reſpublica. cuiꝰ rectores operã ſapiẽtie dare cõtigerit. illi ſiquidem ſapiẽtie quã imbecillitas intellectus humani erroribꝰ plerunq; ꝛmaculat. ꝙto magis ſub noſtro regimine beatus cenſeri poteſt ppl̃us xp̃ianus: vbi tãta diligentia excellentiſſime illi ſapientie curã ipenditis: quam dei ſapĩa carnalibꝰ membris induta ⁊ vbis docuit: ⁊ operibus demonſtrauit: Et huiꝰ ſigdem diligẽtie ſtudio veſtre ſanctitati cõplacuit mihi ꝛmittere matthei euãgeliũ exponendum: qõ iuxta ꝓpriam facultatẽ execurꝰ ſolicite ex diuerſis doctorꝝ libris ꝑdicti euangely expõnes cõtinuam cõpilaui: pauca quidẽ certorꝝ auctorꝝ verbis vt plurimũ ex gloſis adyciẽs: que vt ab eorꝝ dictis poſſent diſcerni: ſub gloſe titulo prenotaui. Sed ⁊ ĩ ſanctorꝝ doctorꝝ dictis hoc adhibui ſtudium. vt ſingulorum auctorꝝ noĩa: necnon i gbus habeanꝫ libris aſſumpta teſtimonia deſcribãꝫ. hoc excepto qꝺ libros expõnũ ſupra loca q̃ exponebanꝫ nõ oportebat ſpãliꝛ õſignari. puta ſicubi nomẽ ĩueniaꝫ hieronymi. de libro mẽtione non facta datur intelligi qꝺ hoc dicat ſup matthеũ. ⁊ in alys ratio ſimilis obſeruet. niſi his que de cõmentario chryſoſtomi ſuper matthеum ſumũtur oportuit inſcribi in titulo ſuper matthеũ. vt per hoc ab alys q̃ ſumũtur de ipſius homeliario diſtinguanꝫ. In aſſumendis autez ſãctorꝝ teſtimonys plerũq; oportuit aliqua reſcindi de medio ad ꝓlixitatẽ vitandã: necnõ ad manifeſtiorẽ ſenſum: vl̃ ſm cõgruentiã expõnis lr̃e ordinez cõmutari. Interduz ẽt ſenſuz poſui: verba dimiſi: ꝑcipue i homelia chryſoſtomi: ꝓpter hoc qꝺ eſt trãſlatio vitioſa. Fuit aũt mea itentio i hoc opere nõ ſolũ ſenſuz ꝓſeq lr̃alem: ſed etiã myſticũ ponere: iterdum ẽt errores deſtruere: necnõ cõfirmare catholicaz veritatẽ. Qõ gdem neceſſariũ fuiſſe videtꝛ: qꝛ in euangelio ꝑcipue forma fidei catholice traditꝛ ⁊ totiꝰ vite regula xp̃iane. Prolixũ igiꝛ pñs opus nõ videaꝛ alicui: fieri enĩ nõ potuit vt hec omnia ſine diminutõe ꝓſequerer: ⁊ tot ſanctorum ſnias explicare oĩmoda breuitate ſeruata. Suſcipiat itaqz vr̃a ſanctitas preſens opus veſtro diſcutiendũ corrigendũqz iudicio: veſtre ſollicitudinis ⁊ obedientie mee fructuz: vt dum a vobis emanauit preceptum: ⁊ vobis reſeruaꝛ finale iudicium: ad locũ vnde exeunt flumina reuertanꝫ.

Euangely ꝓnũciatoꝛ aptus eſayas ꝓpheta: euãgelice doctrie ſublimitatẽ nomẽ ⁊ mãz breuiter cõprehẽdens: euãgelicũ doctorem ex ꝑſona dñi: allogꝛ dicẽs. Sup mõtẽ excelſuz aſcẽde tu qꝺ euãgelizas ſyon: exalta i fortitudine vocẽ tuã: qꝺ euãgelizas hierl̃z. exalta: noli timere dic ciuitatibꝰ iude: ecce deus vr̃. ecce dñs ds i fortitudie veniet ⁊ brachiũ eiꝰ dñabitꝛ: ecce merces eiꝰ cũ eo. Ut aũt ab ipſo euangely noĩe ſumam⁹ exordiũ. AVG. cõtra fauſtũ. Euãgely nomẽ latine interpꝛtaꝛ bonꝰ nũciꝰ: vel bona ãnũciatio. qõ gdez cũ aliqõ bonũ ãnunciaꝛ: ſemp dici ꝑt. ꝓpꝛie tñ hoc vocabulũ obtinuit annunciatio ſaluatoris. Narratores qppe originis factorꝝ dictorꝝ paſſionũ dñi ieſu xp̃i ꝓpe dicti ſũt euãgeliſte. CHR. in ho. Quid. n. his bonis nunciatis fiat cõle: deus in terra: homo i celo: amicitia dei ad noſtrã facta nãm: ꝓlixum ſolutũ ꝓeliũ: diabolus cõfuſus: mors ſoluta: paradiſus aperꝰ. ⁊ hec oĩa ſupra dignitatẽ nr̃am ⁊ cum facilitate nobis data ſunt: nõ qꝛ laborauimus: ſed qꝛ dilecti ſumꝰ a deo. AVG. in de vꝫ reli. Cũ. n. oibus modis medeaꝫ animis deꝰ: ꝑ tempoꝝ oppoꝛtunitatibꝰ q̃ mira ſapĩa eiꝰ ordinanꝫ: nullo modo beneficẽtius ꝛſulunt generi humano: q̃s cũ vnicus filius ꝛſubſtantialis pr̃i ⁊ coeternꝰ totũ hoĩez ſuſcipere dignatus eſt: ⁊ vbũ caro factũ ẽ: ⁊ habitauit in nobis. ita. n. demõſtrauit q̃s excelſũ locũ iter creaturas bẽat humana nã i hoc qꝺ hoibus in vo hoie apparuit. AVG. in ſer. de nati. Demum factꝰ ẽ ds homo: vt homo fieret deus. Hoc igiꝛ bonũ euangeliçãdũ ꝓnũciat ꝓpheta dicens. Ecce ds veſter. BEDA in epi. ad flauianũ. Exinanitio aũt illa q̃ ſe inuiſibilis viſibilẽ ꝓbuit: ⁊ cauſatoꝛ ac dñs oĩuz reꝝ vnꝰ voluit cẽ mortalium: iclinatio fuit miſatõis: nõ deſertio poteſtatis. GLOSA. Ne ergo ſic deus adeſſe credaꝫ vt fieret aliq̃ diminutio poteſtatis: ſubiũgit ꝓpha. Ecce domin⁹ in fortitudine veniet. AVG. de doc. xp̃iana. Nõ ꝑ locoꝝ ſpatia veniẽdo: ſz i carne mortali mortalibus apparẽdo. BEDA in ſer. de domini paſſi. De ineffabili aũt dei potẽtia factũ ẽ: vt dũ deꝰ verꝰ eſt i carne paſſibili: cõſeraꝫ hoĩ glia ꝑ ꝓtumeliã: incorruptio ꝑ ſuppliciũ: vita per mortẽ. AVG. õ baptiſmo paruulorũ. Fuſo. n. ſanguine ſine culpa oĩum culpaꝝ chirographa deleta ſunt: qbꝰ hoĩes a diabolo antea tenebanꝫ. GLOSA. Quia q̃ ꝑ virtutẽ xp̃i patiẽtis hoĩes a peccato liberati: ſerui facti dei. Segtur. Et brachiuz eiꝰ dñabitꝛ. LEO papa in ſer. de paſſi. Affuit aũt nobis i xp̃o ſingulare ꝓfidiũ: vt i nã paſſibili mortis cõditio nõ maneret: quã ipaſſibilis eẽtia recepiſſet. ⁊ per id qõ nõ poteratmori: poſſit id qõ mortuuz fuerat ſuſcitari. GLO. Et ſic per xp̃m nobis imortalis gl̃ia aditus apitur. vñ ſegtur. Ecce merces eius cũ eo. de qua. ſ. ipſe dicit. Merces veſtra copioſa ẽ in celis. AVG. contra fauſtum. Eterne enim vite ꝓmiſſio regnũqz celoruz ad nouum pertinet teſtamentum: tpalia vero ꝓmiſſiones teſtamẽto veteri continenꝫ. GLO. Sic ergo quatuor nobis de xp̃o euangelica doctrina tradit: diuinitatẽ aſſumentem: humanitatem aſſumptã: mortẽ per quam a ſuitute eripimur

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

resurrectiōez p quam nobis adit⁹ glīose vite apit: ⁊ ppter hoc in ezechiele sub figura quatuor animaliū dmonstrat. GREG. sup ezechi. Ipse.n. vnigenitus dei fil⁹ veraciter fact⁹ ē homo: ipse in sacrificio nr̄e redemptionis dignatus ē mori vt vitul⁹: ipse p v̄tutem sue fortitudinis surrexit vt leo: ipse ēt ascēdens ad celos est eleuatus vt aqla. GLO. In qua ascensione manifeste ondit suam diuinitatē. Mattheus ergo i homine itelligit: quia circa humanitatē xp̄i pncipalr̄ imorat. Marcus i leone: quia agit d resurrectione. Lucas i vitulo: q̄ agit d sacerdotio. Joannes in aquila scribēs sacra diuinitatis. AMBRO. sup lucaz. Et bn̄ accidit vt qm̄ euangelij h⁹ librū sm̄ mattheum dicimus eē moralē: opio h⁹ ptermitteret: mores.n. proprie dicūtur humani. Figura autem leonis ascribit marco: q̄ a potentie cepit expressione diuine cum dixit. Initium euāgelij iesu christi filij dei. Joāni autē figura aquile: eo q̄ diuine miracula resurrectionis expressit. GRE. sup ezech. Hec aūt ipsa vniuscuiusq; libri euāgelica exordia testant. nam q̄ ab humana generatōe cepit: iure p hominē mattheus: q̄ p clamorē i deserto: recte p leonē marc⁹: q̄ a sacrificio exorsus ē: bn̄ p vitulū lucas: q̄ v̄o a diuinitate v̄bi cepit: digne p aqlā signat ioānes. AVG. de con. euā. Uel matthe⁹ qui regiā xp̄i psonam maxime cōmēdauit: per leonē significat. Lucas aūt p vitulum ppter victimaz sacerdotis. Marchus aūt q neq; stirpē regiā neq; sacerdotalez narrare voluit: ⁊ tn̄ i humanis v̄satus ondit: hois figura signatur. Hec aūt tria aialia leo: homo: vitulus i terra gradiunt. vn̄ isti tres euāgeliste i istis maxime occupati sunt que xp̄s i carne opatus ē. At v̄o ioānes velut aquila volat: ⁊ lucē icommutabilis veritatis accutissimis cordis oculis intuet: ex quo datur itelligi tres euāgelistas circa actiuā vitam fuisse v̄satos. Joānem vero circa contemplatiuaz. REMI. Doctores autē grecorū p hoiem intelligunt mattheum: q̄ genealogiā dn̄i sm̄ carnē descripsit: p leonē v̄o ioānem: q̄ sicut leo suo rugitu cūctis bestijs timorem icutit: sic ⁊ ioānes cūctis hereticis timorē icussit: p vitulum itellexerūt lucaz: q̄ vitulus sacerdotalis est hostia: ⁊ ipse semper circa templum ⁊ sacerdotium versatus ē: ⁊ per aquilā marcum itellexerūt: q̄ aquila i scripturis diuinis solet significare spiritumsanctū: q locutus fuit p ora pphetarum: ⁊ ipse a pphetico testimonio exorsus est. HIERO. Circa numerū v̄o euāgelistarū sciēdū est plures fuisse qui euāgelia scripserūt: sicut ⁊ lucas euāgelista testatur dicēs. Quoniāquidē multi conati sūt ordinare ⁊c. Et sic perseuerantia vsq; ad pn̄s tempus monimenta dederant: que a diuersis auctoribus edita: diuersarum heresū fuere pricipia: vt ē illud: iuxta egyptios ⁊ thomā ⁊ matthiā ⁊ bartholomeū. xij. quoq; apostolorū ⁊ Basilidis atq; Apellis ⁊ reliquorū: quos enumerare longissimū est: eccl'ia aūt que supra petram dn̄i voce fūdata ē: q̄tuor flumina paradisi istar eructuās: quatuor ānulos ⁊ angulos h₃: p quos quasi arca testamēti ⁊ custos legis dn̄i lignis mobilib⁹ vehit. AVG. de que. euā. Uel qm̄ quatuor sūt ptes orbis terre: p cui⁹ vniuersitatē xp̄i eccl'ia dilatat. Alius aūt fuit eis ordo cognoscendi atq; predicādi: ali⁹ aūt scribēdi. Ad cognoscendum qppe atq; pdicandū p̄mi fuerunt: q secuti sūt dn̄m in carne pn̄tem: docentē audierūt: facientemq; viderūt: atq; ex ei⁹ ore ad euangelizādū sunt missi. Sz i scribēdo euāgelio qd diuinit⁹ ordinatū eē credēdū ē ex nūero eorū quos an̄ passionē dn̄s elegit: p̄mum vltimūq; locū duo tenuerūt: p̄mū mattheus: vltimū ioānes: vt reliq q ex illo nūero n̄ erāt: sed tn̄ xp̄m i illis loquentē secuti erant: tanq̄ filij amplectēdi: ac p hoc in loco medio cōstituti: vtroq; ab eis latere munirent. REMI. Mattheus qdem scripsit i iudea sub tempe Caij Gallicule impatoris. Marcus i italia Rome sub tpe neronis vel claudij sm̄ rabanū: Lucas vero in achaie boetieq; partib⁹ rogatus a theophilo: ⁊ Joānes ephesi i asia minori sub tpe Nerue pncipis. BEDA. Sed tamen cū sint quatuor euāgeliste: nō tam quatuor euāgelia q̄ vnū q̄tuor librorū veritati cōsonum ediderūt. Sicut.n. duo v̄sus eādē psus hn̄tes mām: pro diuersitate metri ⁊ v̄borū duo sūt: ⁊ tn̄ non nisi vnā ɔtinent sniam: sic euāgelistarū libri cū sint quatuor vnū ɔtinent euangeliū: q̄ vnā doctrinā faciūt d fide catholica. CHRI. in ho. Sufficiebat autē vt vn⁹ euāgelista oia diceret: sed cū quatuor ab vno ore oia loquant: nō sm̄ eadē tpa: neq; i eisdem locis ɔueniētes ⁊ adiuicē colloquētes maxia fit demr̄atio v̄itatis. Et hoc ipm qd in aliqbus modicis dissonare vident: maximū signū v̄itatis ē. Si.n. p oia ɔsonaret: crederēt inimici q̄ ex placito quodaz humano ɔueniētes scripserit q̄ scripserūt. In pncipalib⁹ qdē q̄ ptinent ad iformatōem vite ⁊ pdicationē fidei: neq̄q̄ dissonāt: nec i paruo. Si aūt i miraculis: h qdez hec: ille v̄o illa dixit; hoc te nō cōturbet. si.n. vn⁹ oia dixisset: supfluus eēt numer⁹ reliquorū. si oēs diuersa: nequaq̄ cōsonātie demōstratio appareret. si aūt aliqd de tpibus v'l modis differenter ānūciant: hoc nihil ipedit eorū que dcā sunt v̄itatez: vt ifra ondetur. AVG. de cō. euā. Quāuis autē singuli eorum suū quique narrādi ordinē tenuisse videant: nō tn̄ vnusq̄sq; eorū velut alteri⁹ pcedētis ignarus voluisse scribere repit: vel ignorata ptermisisse que scripsisse alius iuenit: sed sic vnicuiq; ispiratū ē: nō supfluā cōpatiōem sui laboris adiunxit. GLO. Sublimitas aūt euāgelice doctrie cōsistit qdē p̄mo i eius excellētissima auctē. AVG. de cō. euā. Inter oēs.n. diuinas auctoritates q̄ scis lr̄is cōtinet: euāgeliū merito excellit: cui⁹ p̄mi pdicatores apostoli fuerūt: q dn̄m iesum saluatorē nr̄m xp̄m ēt in carne pn̄tē viderunt: quorū qdā hoc ē mattheus ⁊ ioannes ēt scripta d illo q̄ scribēda visa sūt: libris singulis ediderunt. Ac ne putaretur qd attinet ad pcipiēdū ac pdicandū euāgeliū intereē aliqd: vtrū illi ānūcient q eundē dn̄m hic i carne apparentē secuti sūt: an alij q ex illis cōpata fideliter crediderūt: diuina puidentia pcuratū ē p spm̄sanctū: vt qbusdā ēt ex ill' q p̄mos apostolos sequebāt: nō solum ānūciādi verū ēt scribēdi euāgeliū tribueret auctoritas. GLO. Et sic patet q̄ sublimitas euāgelice auctoritatis a xp̄o depēdet: ⁊ hoc designat in v̄bis prophete pmissis cuz dicit: Sup montē excelsum ascēde tu: Mōs.n. excelsus christus ē: d quo idē esaias dicit. Erit i nouissimis diebus pparatus mons: domus dn̄i i vertice montiū. i. sup omnes sanctos q a monte xp̄o mōtes dicuntur: q̄ d plenitudine eius omnes accepimus. Recte autē ad mattheū dr̄: Supra montē excelsū ascēde tu: q̄ sicut pdictum ē: ipse in ppria persona scā christi vidit et eius doctrinā audiuit. AVG. de con. euā. Illud āt discutiendum ē qd solet nōnullos mouere: cur ipe dn̄s nihil scripserit: vt alij de ipo scribētibus necesse sit credere. Sed nequaq̄ dōm ē: q̄ ipse nō scripserit q̄nquidē membra eius id opata sunt: qd dictāte capite cognouerūt. Quicqd.n. d suis factis ⁊ dictis nos legere voluit: hoc scribēdum illis tanq̄ suis manibus impauit. GLO. Scdo ēt h₃ euangelica doctrina sublimitatē virtutis. vn̄ apostolus dicit: q̄ euāgeliū virtus dei ē in salutē omni credēti. Et hoc ondit ppheta in pmissis verbis cum dicit. Exalta i fortitudine vocē tuam. i. quo ēt ⁊ modū euāgelice doctrie dsignat i exaltatōe vocis: p quā doctrie claritas dat itelligi. AVG. ad volusianū. Mod⁹.n. ipe quo scā scriptura cōtexit ē oib⁹ accessibil': paucissimis penetrabil' ea q̄ apte ɔtiet quasi amic⁹ familiaris sine phuco ad cor loqt i doctorū atq; doctorū. Ea vero q̄ i mysterijs occultat: nec ipse eloquio supbo erigit quo nō audeat accedere mēs: tardiuscula ⁊ inerudita q̄si paup ad diuitez: sz iuitat oēs humili sermone quos nō solum manifesta pascat: sz ēt secreta exerceat v̄itate. hoc i pmptis qd i recōditis hn̄s. Sz ne apta fastidiret: eadē rursus opta desiderātur: dsiderata q̄dāmō renouāt: renouata suauiter itimāt.

Dis salubriter ⁊ praua corrigit ⁊ parua nutriūt: ⁊ magna oblectāt igenia. GLO. Sz q̄ vox exaltata lōgius audit: potuit i exaltatōe vocis euāgelice doctrie publicatio designari: q̄ nō ad vnā tn̄ gētē: sz ad vniuersas natōes pdicanda mādat. Predicate iquit dn̄s euangeliū omni creature. GRE. Pōt.n. ois creature noie natio gentium designari. GLO. Tertio āt h₃ euāgelica doctrina altitudinē libtatis. AVG. In veteri.n. testamēto pp tpaliū bonorū pmissionē: malorūq; cōminatōez: seruos parit tpalis hierusalē. In nouo āt vbi fides i petra charitatē q̄ lex possit ipleri: n̄ magis timor pene q̄ dilectōe: iusticie liberos parit hierusalē eterna. GLO. Un̄ ⁊ hāc sublimitatē doctrie euangelice pha designat dicēs. Exalta noli timere. Restat āt videre qb⁹ ⁊ q̄ d cā hoc euāgeliū sit scriptū. HIERO. Matthe⁹.n. euāgeliū i iudea hebreo sermōe edidit: ob eorū marie cām q in hierl'm crediderāt ex iudeis. cū eni p̄mo pdicasset euangeliū i iudea: volēs trāsire ad gētes: p̄m⁹ euāgeliū scripsit hebraice: qd fratrib⁹ a qb⁹ ibat i memoria dereliqt. Sic eniz neēe fuit ad cōfirmationē fidei euāgeliū pdicari: sic ⁊ ɔtra hereticos scribi. CHRI. Corpus āt sue narratōis ordinauit matthe⁹: p̄mū q̄ natiuitatē: deide baptismū: tertio tētationē: q̄rto doctrinaz: q̄nto miracula: sexto passionē: septio resurrectionē ⁊ ascēsionē ipsius: nō solū historiā de xp̄o exponere volēs p hoc: verū etiaz euāgelice vite statū docere: q̄m nihil est q̄ ex parētibus nascimur: nisi iterū p aquam ⁊ spm̄ renati fuerimus ex deo. Post baptismū aūt neēe ē cōtra diabolū stare: post hec q̄si oi supata tētatōe factus idoneus ad docēdū. Siqdē sacerdos ē: doceat ⁊ doctrinā suaz bone vite q̄si miraculis factis cōmēdet: si laicus ē opibus doceat fidē. Deide neēe ē exire nos de hoc stadio mūdi: ⁊ tūc restat vt tētationū victoriaz resurrectionis merces sequat ⁊ gloria. GLO. Patet igit ex pmissis euangelice doctrie mā scriptorū euangelij: numerus: figure dr̄ia: ⁊ ordo: euāgelice doctrine sublimitas: ⁊ qbus hoc euāgeliū sit conscriptū: ⁊ ordo pcessus ipsius.

CAP. I.

Liber generationis iesu christi filij dauid : filij abraham.

¶ Q: faciē hois Matth. significat: q̄si de hoie exorsus ē scribere dicēs. Liber gnātōis. RABA. Quo exordio satis ondit gnātiōem xp̄i sm̄ carnē suscepisse narrādā. CHRI. Judeis eni euāgeliū scripsit: qb⁹ supfluū erat exponere diuinitatis nāz quā cognoscebāt: neēariū āt fuit eius mysteriū incarnatiōis ondere. Joānes autē cū gētib⁹ euāgeliū scripsit q̄ n̄ cognoscebāt si de⁹ filiū h₃. iō neēariū fuit p̄mū illis ondere q̄ ē fili⁹ dei ds: deide q̄ carnē suscepit. RABA. Cū āt paruā libri pticulā teneat gña⁰ dixit: Liber gñatōis. Cōsuetudo.n. hebreorū ē vt volumib⁹ ex eorū pncipijs iponāt noia: vt ē genesis. GLO. Planior āt sēsus eēt: Hic ē liber gñatiōis sz h ē mos i ml'tis: vt Uisio esaie. subaudis hec ē. Gñatiōis āt singulariter dr̄: q̄uis ml'te p ordinē replicent q̄ pp christi gñatōez cetere h iducunt. GREGO. in ho. Uel iō librū hūc gñatōis noiat: q̄ hec ē totius dispēsatōis sūma ⁊ radix bonorū oiū: deū hoiez fcm̄ eē: hoc.n. fcō alia sz rōnē seq̄bāt. REMI. dic āt. Li. gene. ie. chr. q̄ nouerat scriptū eē. Liber gñatōis ade: ⁊ iō sic exorsus ē vt opponeret librū libro. Adā nouū: ade veteri: q̄ oia p istū st̄ restaurata: q̄ p illū sūt corrupta. HIERE. In esaia āt legimus Gñationē eius qs enarrabit: nō q̄ putem⁹ euāgelistā pphete eē ɔriū vt qd ille ipol'e dixit eē affatu: hic narrare icipiat q̄ ibi de gñatōe diuinitatis: h de icarnatōe dictū ē. CHRI. i ho. Nec tn̄ pua estimes te audire hāc audiēs gñationē. ē eni valde ieffabile q̄ ds ex muliere nasci dignatus ē: ⁊ hre pgēitores dauid ⁊ abrahā. REMI. Si aūt aliqs dixerit: q̄ pphete d natiuitate hūanitatis dixit: nō ē r̄ndēdū: Nullus gñationē dn̄i narrauit sz prarus: q̄ mattheus ⁊ lucas. RABA. In hoc āt q̄ dic. Jesu xp̄i. regalē ⁊ sacerdotalē in eo expmit dignitatē. nā iesus q nois hui⁹ psagiū ptulit: p̄imus post moysen i pplo isrl' ducatū tenuit. Aarō v̄o mystico cōsecratus vnguēto p̄mus i lege sacerdos fuit. AVG. de q̄. no. ⁊ vete. test. Qd āt p olei vnctionē pstabat ds illis q i reges vel sacerdotes vngebant: hoc pstitit spūscūs hoi xp̄o addita expiatōe: Spūs eni scūs purificauit qd de maria v̄gine i corp⁹ saluatoris pfecit: ⁊ hoc ē vnctio corpis saluatoris q̄re xp̄s ē appellatus. CHRI. sup matth. Quia v̄o ipia prudētia iudeorū negabat iesū de dauid semie eē natū: subdit: Filij dauid filij abrahā. Quare aūt nō sufficiebat dr̄e illū filiū abrahe soli⁹: aut dauid soli⁹: q̄ ad ambos de xp̄o nascituro ex eis pmissio fuerit fcā. ad abrahā qdez sic. Et i semi tuo bn̄dicent oēs gētes terre. Ad dauid āt ita. De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Iō q̄ vtriusq; filiū dixit: vt vtriusq; pmissiōes i xp̄o adipletas onderet. deide q̄ xp̄s tres dignitates fuerat habiturus: rex: ppha: sacerdos. Abrahā ppheta fuit ⁊ sacerdos. sacerdos sic ds ad illū dic i genesi. Accipe mihi vaccā ruffaz: sic ait dn̄s ad abimelech de illo. Propha est ⁊ orabit p te. Dauid rex fuit ⁊ ppha: sacerdos āt nō fuit. Iō q̄ amborū filius noiatus ē vt vtriusq; pr̄is triplex dignitas origiali iure recognosceret i christo. AMBRO. sup lucā. Iō ēt duos gñis auctores elegit: vnū q de cognatōe pplorū pmissū accepit: alterū q de gñatione xp̄i oraculū ɔsecutus ē. Et iō lz sit ordine successiōis posterior: pōr tn̄ describit: q̄ plus ē pmissū accepisse de xp̄o q̄ de eccl'ia q̄ ē p christū. potior ē eniz q saluat eo qd saluat. HIERO. Ordo ēt pposterus: sz necio cōmutat⁹. si.n. p̄mū posuisset abrahaz: ⁊ postea dauid: rursus ei repetēdum fuit abrahā vt gñatōis series texeret. CHRI. sup matth. Altera āt rō ē: q̄ regni dignitas maior ē q̄ nāe. nā ⁊si abrahā pcedebat i tpe: dauid pcedebat i dignitate. GLO. Quia v̄o ex hoc titulo appeat totū hunc librū ɔscribi de iesu xp̄o: neēiū ē pcognoscere qd sit sentiēdū de ipso. sic.n. meli⁹ exponi potuerūt q̄ i hoc libro de eo dr̄. AVG. de q̄. euāge. Error āt hereticorū de xp̄o tribus gñib⁹ terminat: aut de diuinitate: aut de hūanitate: aut de vtroq; fallūt. AVG. d here. Cherintus q̄ ⁊ Ebiō iesū xp̄z hoiez tn̄ fuisse dixerūt: quos secut⁹ Paul⁹ samasatēus xp̄z nō sp fuisse: sz eius initiū ex quo de maria nat⁹ ē asseuerat: nec.n. aliqd āplius q̄ hoiem putat. ⁊ hec heresis postea a Photino ɔfirmata ē. AVG. ɔ hereticos. Joānes āt apl's isti⁹ isaniā lōge an̄ spūscō ɔspiciēs cū alto ipitie sopore demersum sue vocis pconio excitat dicēs: In pn̄⁰ erat v̄bū. Et q̄ qd in pn̄⁰ erat apud deū: nō relinqt i nouissimo tpe vt originis sue ab hoie pncipiū sūpserit. Itē iqt. Pr̄ glifica me illa glia quā habui apd te pusq̄ mūdus fieret. audiat photin⁹ cū gliaz an̄ pn̄ᵐ possidere. AVG. de here. Nestorij aūt puersitas fuit vt hominē tm̄mō ex btā Maria v̄gie genitū pdicaret: quē v̄bū dei nō vnitatē psone ⁊ i societatē sepabilē recepisset: qd catholicorū aures nequaq̄ ferre potuerūt. AVG. ad monachos egypti. Ait.n. apl's de vnigēito: q̄ cū i forma dei eēt: n̄ rapinā arbitratus ē eē se eq̄lē deo. Quis ē q̄ ille q ē i forma dei: aut quō exināitus ē: ⁊ descēdit ad hūilitatē sm̄ hois formā: Et qdē si pdicti heretici i duos diuidētes xp̄z. i. i hoiez ⁊ v̄bū: hoiez dicūt sustinuisse exinanitionē: separātes ab eo dei v̄bū: pondēdū ē q̄ i forma ⁊ i eq̄litate intelligit: ⁊ fuit pr̄is sui vt exinanitōis sustineret modū. Sz nihil creaturarū ē: si sm̄ ppriā itelligat nāz i pr̄is eq̄litate: quō q̄ exināit⁹

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicit: ⁊ ex q̃ eminētia vt eēt hō descēdit: aut quō itelligit assumpsisse tā̄q̄ nō hñs i pncipio serui formā: Sȝ aiūt q ṽbū patri equale existēs hitauit i hoīe nato p mulierē. Et hec ē exinanitio. Certe audio filiū dicentē scis aplis. Siqs diligit me: ṽbū meū custodiet. Audis quō i eis q se diligūt: se ⁊ sibi cohabitare dixit deū prēz. Putas ḡ ipȝ exinanitū ⁊ vacuatū: dabimus ⁊ serui formā accepisse: q2 i diligētiuȝ se aīabus scis facit mãsionē. Quid aūt spiritus habitās in nobis putatis ⁊ ipse hūanatōis dispensationem adimplet. ABBAS Isidorus ad archipsī: Uez ne vniuersa ānumeremus: vnū ad qō vniuersa itēdūt dicemus: q2 illū q ōs erat: hūilia loq ⁊ dispēsatiuū simul ⁊ vtile ē: ⁊ nihil iuiolabili nature piudicat: Cū vero q homo ē: diuīa ⁊ supnaturalia que dā loq summe psumptōis ē malū: nā regi qdē lȝ etiaȝ ⁊ humiliter agere: militi vō nō lȝ impiales voces emittere. Si igit deus erat hūanatus: etiā hūilia locū hñt. Si vō hō tm̄ erat: excelsa nō hñt locū. AVG. de here. Sabelluȝ discipulū Noeti qdā phibēt: q dicebat xp̄ȝ eundē ⁊ prēz ⁊ spm̄ scm̄. AVG. ɔtra hereti. Hui⁹ aūt isanissimi furoris audaciā celestiū testimonioꝝ auctoritate frenabo ad demōstrādaȝ ppe sube filij psonā: nō illaȝ q̄ hoī suscepto ɔgruere cauillat assumēs: sȝ illa i mediū pferēs testimonia: q sine vllo ancipitis itelligētie scrupulo diuinitati eius ɔpetet oēs pariter ɔfitet. In genesi eni deū dixisse legimus. Faciam⁹ hoīeȝ ad imaginē ⁊ similitudinē nr̄am. Ecce plr̄aliter dicit Faciamus: aliū videlȝ idicans ad quē loq̄ntis factus ē sermo. Si vnus ē: ad imaginē suā fecisse diceret: nūc āt ali⁹ ⁊ alterius imagineȝ aptius fecisse describit. GLO. Alij vō veraȝ xp̄i hūanitatē negauerūt. Ualētinus eni dixit xp̄ȝ a prē missum spiritale vel celeste corpus attulisse: nihilq3 assumpsisse de Maria ṽgine: sȝ p illā tā̄q̄ p riuū aut fistulaȝ sine assumpta carne trāsisse. Nos aūt nō iō credimus natū ex Maria virgie q alr̄ i vera carne existere atq3 hoib⁹ apparere nō posset: sȝ q2 sic scriptū ē i ea scriptura cui nisi crediderim⁹ nec xp̄iani nec salui eē poterim⁹. Si aūt de celesti vl̄ aerea vl̄ hūida creatura corp⁹ assumptū vellet ɔmutare: i hūane carnis ṽissimā q̄litatē hoc eū potuisse facere qs negaret: AVG. de here. Maichei vō dixerūt: phātasma eē dñm iesum xp̄m: nec femineo posse nasci ex vtero.

AVG. lxxxiij. q. Sȝ si phātasma fuit corp⁹ xp̄i: fefellit xp̄s: ⁊ si fallit: ṽitas ñ ē. Est āt ṽitas xp̄s: nō ḡ phātasma fuit corpus ei⁹. GLO. Et q2 pñm b⁹ euāgelij ⁊ etiā euāgelij ṡȝ lucaȝ manifeste oñdit xp̄ȝ natū ex femina: ex quo appet ṽa xp̄i hūanitas: ḡ vtriusq3 euāgelij pncipia negāt. AVG. ɔ faustū. Uñ faustus dic. euāgeliū qdē a pdicatōe xp̄i ⁊ eē cepit ⁊ noīari: i quo ipse nusq̄3 se natū ex hoibus dic. At vō genealogia a deo nō ē euāgeliū: vt nec ei⁹ scriptor ausus fuerit eū euāgeliū noīare. Quid eni scribit: Liber gñatiōis iesu xp̄i filij dauid. nō ḡ liber euāgelij iesu christi: sȝ liber generatiōis. At vō Marcus q2 gñatiōeȝ scribere nō curauit: sȝ tm̄ pdicationē filij dei qō ē euangeliū: vide q̄3 cōpetēter sit exorsus: Euāgeliū igt iesu xp̄i filij dei: vt h satis appeat genealogiā nō eē euangeliū. nāq3 ⁊ i ipso mattheo post iclusū ioānē i carcere tūc legit iesuȝ cepisse pdicare euāgeliū regni. Ergo qcqd añ hoc narrat: genealogiam eē cōstat: nō euāgeliū. Ad ioānē ḡ ⁊ marcū me cōtuli: quoꝝ mihi pncipia nō imerito placuerūt: q2 nec dauid nec mariaȝ iducūt: nec ioseph. ɔ quē Augu. Quid ḡ rñdebit aplō dicenti: Memor esto iesuȝ xp̄m resurrexisse a mortuis ex semie dauid ṡm euangeliū meuȝ. Quod aūt erat apl̄i pauli euāgelium: hoc etiaȝ ceteroꝝ aploꝝ ⁊ oiuȝ fideliū. hoc eni alibi dicit: Siue ego siue illi euāgeliū pdicauerūt. AVG. de heresi. Arriani aūt prēȝ ⁊ filiū ⁊ spm̄scm̄ volūt eē vnius eiusdēq3 sube: nāe: aut existētie: sȝ eē filiuȝ creaturaȝ pr̄is: spm̄ vero scm̄ creaturaȝ creature: hoc ē ab ipso filio creatuȝ volunt: Christum etiā sine aīa carnē suscepisse arbitrant. AVG. pmo de tri. Sȝ ioānes i eo declarat filiū nō tm̄ deum eē sȝ etiaȝ eiusdē cū prē sube: q2 cū dixisset: Et ds erat ṽbū: addidit. Oīa p ipm̄ facta sunt. vñ apparet ipȝ scm̄ nō eē p quem facta sunt oīa. ⁊ si fact⁹ nō ē: creatus nō ē: ⁊ sic eiusdē cū prē sube ē: oīs eniȝ suba q̄ ds nō ē: creatura ē. AVG. ɔ felicianū: Nescio eniȝ qd nobis mediatoris psona ɔtulerit: q medius nr̄ȝ nō redimēs carnē q̄ sine aīa nec bñficiū possit sentire suscepit. Si eni venit xp̄s saluū facere qō pierat: q2 totus hō pijt totus bñficio saluatoris idiget: ⁊ iō xp̄s veniēdo totū saluat corp⁹ ⁊ aīaȝ assumēdo. AVG. i li. lxxxiij. q. Quo etiaȝ ipsi rñdent taȝ manifestis obiectōibus ex euangelica scriptura: i q̄ ɔtra eos dñs tā mlta cōmemorat: vt ē illud. Tristis ē aīa mea vsq3 ad mortē. ⁊ ptātē habeo ponēdi aīam meā: ⁊ multa hō. q si dicant i pabolis eū locutū eē: habemus euāgelistaꝝ rōnes qui res gestas narrantes sic eū corpus habuisse testāt: sic eū idicāt hr̄e aīaȝ p affectōes q̄ nō pñt eē nisi i aīa. eis eni narrātibus legimus. Et mirat⁹ ē iesus: ⁊ iratus ⁊ multa hō. AVG. de heresibus. Apollinariste aūt sic arriani christū dixerūt carnē solā sine aīa suscepisse. In q̄ qōne testimonijs euāgelicis victi: mētē q̄ rōnalis ē aīa hois defuisse aīe christi. Sed p hac ipȝ verbū i ea fuisse dixerūt. AVG. i lib. lxxxiij. q. Sȝ si ita ē beluaȝ quandā cū figura humani corpis dei verbū suscepisse crederet. AVG. de heresibus: De ipsa vero eius carne sic a recta fide dissensisse phibent: vt dicerēt carnē illaȝ ⁊ ṽbuȝ vnius eiusdēq3 substantie eē: ɔtētiosissime asseuerātes verbuȝ carnē factū: hoc ē ṽbi aliqd i carnē fuisse mutatū atq3 ɔuersuȝ ñ āt carnē ō Marie carne suscepisse: ɔuersuȝ atq3 mutatū: nō aūt i carnē de Maria susceptaȝ. CIRIL. i epistola ad Joānē antio. Furere aūt arbitramur eos q suspicati sunt q mutatōis obumbratio circa diuinā ṽbi naturā pōt cōtingere: manet eni qō ē sp: ⁊ nō mutat: nec ɔuersiōis ē capax. LEO ad ɔstantinopoli. Nos aūt nō ita dicimus xp̄ȝ hoīeȝ vt aliqd ei desit qō ad hūanā certū ē ptinere naturaȝ: siue aīaȝ: siue mētē rōnabilē: siue carnē q̄ non de femina sumpta sit: sȝ facta de ṽbo i carnē: cōuerso atq3 mutato. Que tria falsa apollinaristaꝝ heresis: tres varias ptulit ptes. LEO ad palesti. Eutices quoq3 tertiuȝ apollinaris dogma ɔlegit: vt negata hūane carnis atq3 aīe veritate totū dñm nr̄m iesuȝ xp̄ȝ vnius assereret eē nature: tanq̄3 verbi diuinitas ipsa se i carnem aīamq3 verteret: ⁊ ɔcipi nasci aut nutriri ⁊c. hō eius tm̄ eēntie fuerit. s. diuine: q nihil horū i se sine carnis recepit ṽitate: qm̄ natura vnigeniti natura ē patris: natura ē spiritussancti: simulq3 ipassibilis ⁊ sempiterna. Uex si ab apollinaris puersitate hereticus iste ō cesserit ne cōuinceret: deitatē passibilē sentire atq3 mortalē: ⁊ tamē ṽbi incarnati. i. verbi ⁊ carnis vnaȝ audet pnunciare naturā: nō dubie i manichei ⁊ martōis transit isaniā: ⁊ dominū iesuȝ christū simulatorie oīa credit egisse: nec humanū ipsiuȝ corpus: sȝ phātasticā corpis spēm oculis apparuisse cernētiū. IDEM ad iulianū. In eo vero q Eutices in episcopali iudicio ausus ē dicere añ incarnationeȝ duas fuisse in christo naturas: post incarnationē aūt vnā: necessarium fuit vt ad reddendaȝ rōnē pfessionis sue sollicitis interrogatōibus vrgeret. Arbitror eni eū talia loquētē hoc hr̄e psuasuȝ: q aīa quā saluator assumpsit: pus i celis sit cōmorata q̄3 de maria virgie nasceret. Sȝ hoc catholice mētes auresq3 nō tolerant: q2 nil secuȝ dñs de celo veniēs nr̄e cōditōis exhibuit. Nec aīam eius q̄ anterior extitisset: nec carnē q̄ nō materni corporis eēt: accepit. vñ qō in Origene merito dānatū ē: q aīaꝝ añq̄3 corporibus insereret nō solū miras sȝ ⁊ diuersas fuisse asseruit actiōes: necē ē q in isto plectatur. REMI. Has igitur hereses i principio euangelij sui euāgeliste destruunt. nā Matth. cū narrat eū duxisse originē p reges iudeoꝝ: veꝝ hoiem eū oñdit: ⁊ verā carnem habuisse. Similiter ⁊ lucas qui sacerdotalē stirpem ⁊

personā describit: Marc⁹ aūt cū ait: Initiuȝ euāgelij Jesu christi filij dei: ⁊ iohānes cū ait. In pncipio erat verbū: manifestant eū añ oīa secula sp fuisse deū apud deū patrē.

¶ Abrahā aūt genuit Isaac. Isaac aūt genuit iacob. Jacob aūt genuit iudā ⁊ fratres eius.

AVG. de cō. euā. Mattheus euāgelista oñdit generationē christi ṡȝ carnē se suscepisse narrandā a genealogia christi exorsus ē. Lucas aūt tanq̄3 sacerdotē in expiande peccatis magis assignās: nō ab initio euāgelij sui: sȝ a baptismo christi generatōes enarrat: vbi testimoniū Joānes phibuit dicēs: Ecce q tollit peccata mūdi. In gñatōibus etiā matthei significatur nr̄oꝝ susceptio peccatoꝝ a dño christo. In generatōibus aūt Luce significat abolitio nostroꝝ peccatorū ab ipso: iō generatōes christi matthe⁹ descēdēs enarrat: Lucas aūt ascēdēs. humanā āt christi gñationē Matthe⁹ descēdēdo describēs ad abrahaȝ generatōes cōmemorat. AVG. sup lucā: Prior eni abrahā meruit fidei testimoniū q2 credidit dō: ⁊ reputatū ē ei ad iusticiā: iō ēt auctor generis debuit significari: q2 istaurāde ecclie sponsioneȝ pmus emeruit: cū dr̄. Benedicētur i te oēs trib⁹ terre. Et iterū dauid delatū ē q iesus fili⁹ ei⁹ diceret. vñ huic progatiua seruat: vt ab eo gñationis dñice manaret exordiū. CHRI. Euāgelista igit matthe⁹ gñatōeȝ dñice carnis p seriē parētū volēs ɔmēdare mēorie ordiēs a prē abrahaȝ. dic Abrahaȝ genuit Isaac. Cur nō dixit Ysmael quē pmitus genuit: Sequit. Isaac aūt genuit iacob. cur nō dixit esau q ei⁹ primogenit⁹ fuit: Q2. s. per illos ad dauid puenire nō posset.

GLO. Oēs tm̄ frēs iude cū ipso i generatōe cōputat qō etiā iō factū ē: q2 Ismael ⁊ Esau nō remanserūt i cultu vni⁹ dī: fratres vō iude i pplō sūt cōputati. CHRI. Uel ppterea. iz. prīarchaꝝ meminit: vt eā q̄ ex pgenitoꝝ nobilitate est elationē auferret. Eteni multi hoꝝ ex ancillis nati fuerūt: sȝ oēs similiter erāt prīarche ⁊ tribuū pncipes. GLO. Jō aūt iudaȝ noīati posuit: q2 ō illo tm̄ dñs descēdit. In singulis aūt patrib⁹ nō solū dȝ notari historia: sȝ allegoria ⁊ moralitas. Allegoria qdē: i quo vnusq̄sq3 patruȝ christū pfiguret. moralitas i hoc notat q ex singulis patrib⁹ i nobis aliqua virt⁹ p significatiōem nois vel exēplū edificet. Abrahaȝ q̄ i mltis locis figuraȝ xp̄i portat. ⁊ pterea i noīe. Abrahaȝ eni pr̄ multarū gētiū iterptat: ⁊ christ⁹ est pr̄ multoruȝ fideliū. Abrahā etiaȝ de cognatōe sua exijt ⁊ i terra aliena demorat⁹ ē: ⁊ christus derelicto iudaico pplō ad gētes per pdicatores suos exiuit. CHRI. sup matth. Isaac aūt iterptat risus: risus aūt scōꝝ ē: nō stricta cachiatio labioꝝ: sȝ ratōabile gaudiū cordis qō fuit mysteriū christi. Sicut enim ille parētibus i vltima senectute donat⁹ ē letitia suis vt cognoscatur q2 nō erat filius nature sȝ grē: sic ⁊ christus i nouissimo fine pduct⁹ ē a mr̄e iudea gaudiū cūctis: sȝ iste p virginē: ille de anu: ambo ɔ spēȝ nāe. REMI. Jacob supplātator iterptat: ⁊ de xp̄o dr̄. Supplātasti isurgētes i me subt⁹ me. Jacob genuit iudā ⁊ frēs ei⁹. CHRI. sup matthe. Et Jacob genuit. iz. aplōs i spiritu nō i carne. ṽbo nō i sanguine. Judas aūt iterptat cōfessor: qm̄ christi erat imago q cōfessor pr̄is erat futurus dicēs. Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. GLO. Moraliter aūt abrahaȝ nobis virtutem fidei p exēpla christi significat cū de eo legat. Abrahā credidit deo ⁊ reputatum ē ei ad iusticiā. Isaac significat speȝ: q2 interptat risus: fuit eni gaudiū parentū. spes vero similiter ē gaudiū nr̄m dū eterna bona spare facit: ⁊ de eis gaudere. Abrahā ḡ genuit Isaac: q2 fides generat speȝ: iacob aūt significat charitatē. Charitas eni amplectit duas vitas: actiuā p dilectōeȝ primi: ɔtēplatiuā p dilectōeȝ dei. actiua per Liā: ɔtēplatiā p rachel significat. Lia. n. laborās iterptat: q2 actia i labore ē. Rachel visū pncipiū: q2 p ɔtēplatiuā pncipiū. i. de⁹ videt. Nascit ḡ iacob de duob⁹ parētib⁹: q2 charitas nascit de fide ⁊ spe: qō. n. credim⁹ ⁊ spamus diligim⁹.

¶ Judas aūt genuit phares ⁊ zarā de thamar. Phares āt genuit esrom. Esrom āt genuit arā. Arā aūt genuit aminadab. Aminadab āt genuit naason. Nason āt genuit salmō. Salmō aūt genuit booȝ de raab. Booȝ aūt genuit obeth ex ruth. Obeth āt genuit yesse. Jesse āt gēuit dauid regē.

GLO. Pretermissis alijs filijs Jacob: euāgelista Jude psequitur gñationē dicens: Judas āt genuit phares ⁊ çarā de thamar. AVG. de ciuit. dei: Nec iudas pmogenitus: nec istorum geminoꝝ aliqs fuit pmogenit⁹ iude: sȝ añ illos iaȝ tres genuerat. Eos itaq3 tenuit i ordine generationū p quos ad dauid atq3 ide quo itēderet: pueniret. HIERO. Notandum aūt i genealogia saluatoris nullā sanctaꝝ assumi mulierū: sed eas q̄s scriptura repħēdit: vt q ppter peccatores venerat: de peccatorib⁹ nascēs oīuȝ peccata deleret. vñ ⁊ i sequētib⁹ ruth moabitis ponitur. AMBRO. sup lucam. Lucas aūt h declarauit vt maculatā sacerdotalis generis seriem declararet: sed sci matthei ɔsiliū a ratōis iusticia ñ abhorret: nā cū euāgeliçaret ṡȝ carnē generatū eē q oīum peccata susciperet subiectum iniurijs: subditū passiōi. nec hoc qdē putauit exortē asserēdum eē pietatis vt maculate quoq3 originis nō recusaret iniuriam: simul ne puderet ecclesiam de peccatorib⁹ ɔgregari: cū dñs de peccatorib⁹ nasceret. postremo vt bñficium redemptōis etiaȝ a suis maiorib⁹ ichoaret: nequis putaret originis maculaȝ ipedimēto posse eē virtuti: nec se isolēs de sui nobilitate iactaret.

CLRI. i ho. Post hoc mōstrat oēs obnoxios fuisse peccatis. istat enim thamar fornicatio iudaȝ accusans: ⁊ dauid a fornicata muliere genuit Salomonē. Si aūt a magnis lex nō ē ipleta nec a minoribus: ⁊ sic oēs peccauerūt: ⁊ necessaria facta ē christi pñtia. AMBRO. sup lucā. Uide aūt q2 nō ociose matthe⁹ vtrūq3 significauit cū phares tm̄mō cōmemorationū cā deposceret: q2 hic i vtroq3 mysteriū est. p geminos enim gemina describit vita pploꝝ: vna ṡm legē: altera ṡm fidē. CHRI. sup mattheū. Per Zaram enim significat iudaicus ppl̄s q pmus appuit i luce fidei: q̄si de vulua tenebrosa mūdi pcedēs: ⁊ iō significatus ē cocco circūcisiōis mutātib⁹ oib⁹: q2 ipse ppl̄s dei erat futurus: sȝ posita ē añ faciē ei⁹ lex: q̄si sepes vel materia. Sic ḡ ipedit⁹ ē ppl̄s iudaic⁹ p legē: sȝ tpibus christi rupta ē sepes legis que erat iter iudeos ⁊ gētes: sicut ait aplūs: mediū parietē maceriē soluēs: sic factum est vt gētilis p phares significatus: postq̄3 rupta ē lex p xp̄i mādata: pmus ad fidē pcedat: ⁊ postea seqt iudaicus ppl̄s. Seqt. Phares autē genuit Esrō.

GLO. Judas genuit phares ⁊ çaraȝ añq̄3 itraret egyptū. in quā ambo postea cū prē trāsierūt. In egypto vero phares genuit esrom. Esrom aūt genuit arā. Arā aūt genit aminadab. Aminadab aūt genuit naasō: ⁊ tūc moyses eduxit eos de egypto. Naasō aūt fuit dux sub moyse i tribu iuda p desertū: i quo genuit salmō. Iste salmon fuit priceps de tribu iuda: q cū iosue terrā pmissiōis itrauit. CHRI. sup matth. Qm̄ āt ex aliq̄ cā ṡȝ puidētiā dei posita hoꝝ patrū noīa credim⁹. Sequitur. Naasō aūt genuit salmon. Iste salmon mortuo prē fuit priceps i tribu iuda qui cū iosue terrā promissiōis itrauit. CRHI. sup matth. Accepit autem vxorē noīe raab. hec aūt raab dr̄ fuisse raab meretrix de hiericho: que suscepit exploratores filioꝝ israel: abscōdit eos ⁊ seruauit icolumes. Cum aūt salmō nobilis esset iter filios isrl̄ q2 de tribu erat iuda: ⁊ q2 filius pricipis erat: vidit raab sic fidelē q̄si magnā aliq̄3 ɔstitutā: meruit accipe ixorem. Forsitan aūt ⁊ ideo iterptat salmō q̄si p ipsum nomē inuitaret a puidētia dei: vt accipet vas electōis raab. Inteptat enim salmō: accipere vas. Sequitur. Salmō auteȝ genuit

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

booç de raab. GLO. Iste salmon ĩ terra promissionis ge/
nuit de illa raab booç. Booç autem genuit obeth ex ruth.
CHRI. sup matth. Quõ aũt booç accepit vxorẽ moabiti/
dẽ noĩe Ruth: exponere estimaui supfluũ: cũꝫ de his scri/
ptura sit oĩbꝰ mãifesta. Hoc autẽ dicimus solũ qm̃ ruth ꝓ
merito fidei sue nupsit booç: qꝛ deos patrũ suoꝝ repulit: ⁊
deũ viuẽtẽ elegit. Et booç ꝓ merito fidei sue illaꝫ accepit
vxorẽ: vt ex ꝯiugio tali scificato genus nasceretur regale.
AMBRO. sup lucã. Quõ aũt ruth cũ eẽt alienigẽa iudeo
nupsit: ⁊ q̃ rõne ĩ xp̃i gñatõe eius putauerit euãgelista co/
pule ꝯmemoratõeꝫ eẽ faciẽdã: q̃ legis serie mechabat: Oꝛ
g° nõ de legittima saluatoꝛ gñatõe manauit: videt eẽ dfoꝛ/
me nisi ad apl'icã snĩaꝫ reuertaris: qꝛ nõ ẽ lex posita iustis:
sꝫ ĩiustis. Hec enĩ cũ eẽt alienigena ⁊ moabitis: pͥsertim cũ
lex moysi ꝓhiberet has nuptias moabitis: qꝛ excluderet
ab eccl'ia quõ ĩtroiuit ĩ ecclesiã: nisi qꝛ scã ⁊ ĩmaculata mo
ribꝰ supꝛa legẽ scã ẽ. Diffinitionẽ g° legis excessit ⁊ meruit
ĩter maioꝛes dñici generis ꝯputari: ꝓpter cognationẽ mẽ/
tis electa: nõ coꝛpoꝛis. Magnũ aũt nobis exẽplũ ẽ: qꝛ ĩ illa
nr̃m oĩuꝫ q ex gẽtibus collecti sumus: ĩgrediẽdi ĩ eccl'iam
dñi figura ꝓcessit. HIERO. ĩ epl'a ad paulinũ. Ruth etiã
moabitis esaie explet vaticiniũ dicẽtis. Emitte agnũ dñe
dñatoꝛẽ terre de petra deserti ad mõtẽ filie syõ. Seqtur.
Obeth aũt genuit Iesse. GLO. Iesse pr̃ dauid binomius
ẽ: qꝛ frequẽtius vocatus est esai. sꝫ qꝛ ꝓpha vocat eum nõ
esai: sꝫ iesse dicẽs: Egredietur vĩga de radice iesse. vt oñderet
illã ꝓphetiã cõpletã ĩ maria ⁊ ĩ christo: euangelista posuit
iesse. Seqt. Iesse aũt genuit dauid regẽ. REMI. Sꝫ q̃rẽ
dũ ẽ q̃re scũs euangelista solũ dauid noĩauerit regẽ: qð iõ
dixit vt oñderet eũ pmũ fuisse regẽ ĩ tribu iuda. Ipse autẽ
xp̃us ẽ phares diuisoꝛ: vt ẽ illud. Diuidet agnos ab hedis.
ẽ ⁊ çarã oꝛiẽs: vt ẽ illð. Ecce vir: oꝛiẽs nomẽ eius ẽ. Esrom
sagitta vt ẽ illud. Posuit me sic̃ sagittã electã. RABA.
Ul' alteꝝ ꝓpter abũdãtiã grẽ ⁊ latitudinẽ charitatis. Arã
electus secundum illud. Ecce puer meus electus. vl' excel
sus sm illud. Excelsus sup oẽs gentes dñs. ipse est amina/
dab. i. volũtarius: q dicit. Uolũtarie sacrificabo tibi. Idẽ
ẽ ⁊ nasõ. i. auguriũ: q nouit ꝓterita pñtia ⁊ futura. vel serpẽ
tinus sꝫ illud. Moyses exaltauit serpentẽ ĩ deserto. Est ⁊
salmõ. i. sensibilis qui dicit. Ego sensi de me vtuteꝫ exisse.
GLO. Ipse accipit raab. i. eccl'iaꝫ de gẽtibus. Raab. n. fa/
mes vel latitudo vl' ĩpetꝰ: qꝛ eccl'ia gẽtiũ esurit ⁊ sitit iusti/
ciã: ⁊ ĩpetu doctrĩe phos ⁊ reges ꝯuertit. Ruth ẽt ĩterptã/
tur vidẽs vel festinãs: ⁊ significat eccl'iaꝫ: q̃ puro coꝛde vi/
det deũ ⁊ festiat ad brauiũ supne vocatõis. REMI. Est ⁊
Booç: ĩ quo robur: vt ẽ illud: Cũ exaltatꝰ fuero a terra oĩa
trahã ad me. Est ⁊ Obeth seruiẽs: vt ẽ illud: Filius hoĩs ñ
venit ministrari sꝫ ministrare. Est ⁊ Iesse icẽsũ: sm illud.
Ignẽ veni mittere ĩ terrã. Ipe ẽ dauid manufoꝛtis: sꝫ illð.
Dñs foꝛtis ⁊ potẽs. Desiderabilis. sꝫ illud. Ueniet deside
ratus cũctis gẽtibꝰ. Pulcher aspectu sꝫ illud. Speciosus
foꝛma pꝛe filijs hoĩuꝫ. GLO Interiꝫ videamus q̃s vtu/
tes isti pr̃es ĩ nobis edificẽt: qꝛ fides: spes: ⁊ charitas oĩum
vtutũ sũt fundamẽtũ. Sequẽtes vtutes sũt q̃si supadditio
nes. Iudas ĩterptat ꝯfessio. duplex ẽ aũt ꝯfessio: ẽ altera fi
dei: altera peccatoꝝ. Si g° pꝰ tres supꝛadcãs vtutes pecca/
tur: neccĩa ẽ nõ solũ fidei sꝫ peccatoꝝ ꝯfessio. Post iudã seq
tur phares ⁊ çarã: phares diuisio: çarã oꝛiẽs ĩterptat: ⁊ tha
mar: amaritudo. Cõfessio enĩ generat disionẽ a vitijs ⁊ oꝛ/
tũ vtutũ ⁊ amaritudinẽ pñie. Post phares seqt esroꝫ: q sa/
gitta ĩterptat. postq̃ꝫ. n. aliqs diuisus ẽ a vitijs ⁊ secularibꝰ:
oꝫ fieri sagitta vt ĩ alijs vitia ꝑdicãdo pimat. Seqt. Arã q
ĩterptat electꝰ vel excelsus: qꝛ postq̃ꝫ aliqs a mũdo remo
tus ẽ ⁊ alijs ꝓficit: neccẽ ẽ vt deo electus hoĩbꝰ celebꝛis: ex
celsus ĩ vtutibꝰ habeat. Naasõ ĩterptat auguriũ: hoc aũt
auguriũ nõ ẽ seclãre sꝫ celeste. De hoc gl'iabat ioseph fra/
tribꝰ mãdãs. Uos detulistis cyphũ dñi mei: ĩ quo augura/
ri solebat. Cyphꝰ ẽ diuĩa scriptura vbi ẽ potus sapiẽ. ĩ hac
augurat sapiẽs. qꝛ ibi vr̃ futura. i. celestia. Seqt. Salmon
. i. sẽsibilis. postq̃ꝫ. n. aliqs studet ĩ diuĩa scriptura: fit sẽsibi/
lis. i. discernẽs gustus rõis: qd bonũ: qd malũ: qd dulce: qd
amaꝝ. Seqt. Booç. i. foꝛtis: ĩstructꝰ eniꝫ ĩ scripturis fit ad
oĩa aduersa tolerãda foꝛtis. AVG. sup matth. Iste autẽ
foꝛtis ẽ filiꝰ raab. i. eccl'ie. Raab enĩ ĩterptat latitudo vel
dilatata. qꝛ. n. ex oĩbꝰ finibꝰ terre vocata ẽ eccl'ia gẽtiũ: la/
titudo appellat. RABA. Seqt. Obeth. i. seruitꝰ. nõ enĩ
idoneꝰ ẽ ad seruitutẽ nisi qs foꝛtis ẽ: q̃ seruitus generat ex
ruth. i. ostinãtia. Oꝫ enĩ ꝓmptũ eẽ seruũ ñ pigꝝ. CHRI.
sup matth. Nũc aũt q diuitias ⁊ nõ moꝛes: pulchꝛitudinẽ
⁊ nõ fidẽ: ⁊ qð ĩ meretricibꝰ q̃ri solet hoc ĩ ꝯiugibꝰ optãt: ñ
generãt subditos filios vel sibi vel deo: sꝫ ꝯtumaces ⁊ cõ/
tra se ⁊ ꝯ deũ: vt filij eoꝝ sint pena religiositatis eoꝝ. Iste
obeth gẽuit iesse. i. refrigeriũ: nã qcũqꝫ ẽ subditus deo ⁊ pa
rentibꝰ suis tales filios gñat deo pstãte a qbus refrigerat.
GLO. Uel iesse. i. icẽsũꝫ. Si. n. seruimus ex amoꝛe ⁊ timo/
re: erit deuotio ĩ coꝛde q̃ exigue ⁊ desiderio coꝛdis suauissi
mũ icẽsũ offert deo postq̃ꝫ ãt aliqs idoneus ẽ seruꝰ ⁊ sacrifi
ciũ do scũs. Seqt vt sit dauid. i. manufoꝛtis: q ꝯ hostes foꝛ
titer dimicauit ⁊ idumeos tributarios fecit. Silr ipe debꝫ
carnales. i. hoĩes verbo ⁊ exẽplo deo subiugare.

**¶ Dauid autẽ rex genuit salomonem ex ea q̃ fuit
vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboã
autem genuit abiam. Abias aũt genuit asa. Asa
autem genuit Iosaphat.**

GLO. Secũdi q̃tridinarij generatiõis seriẽ euãgelista de/
currit: q̃ a regibꝰ ꝯtinet: ⁊ iõ a dauid icipit q pmus ĩ tribu
iude regnauit dicẽs. Dauid rex gẽuit salomoneꝫ ex ea que
fuit vrie. AVG. de cõ. euã. Quia enĩ ĩ gñationibus mat/
thei significat nr̃oꝝ susceptio peccatoꝛuꝫ. iõ ipse a dauid ꝑ
salomonẽ descẽdit ĩ cuiꝰ mr̃e ille peccauit. Lucas vo a da/
uid ꝑ nathã ascẽdit: ꝑ quẽ ꝓphaꝫ deus peccatũ illiꝰ expia/
uit. qꝛ ĩ gñatõibus luce significat abolitio petõꝝ. AVG.
ĩ li. retra. Dicẽdũ tñ fuit ꝑ cuius noĩs ꝓphã: ne putaret
idẽ fuisse hõ cũ alter fuerit: q̃uis ⁊ ipse hoc noĩe vocaret.
REMI. Querẽdũ ẽ aũt q̃re euãgelista Bersabee ꝓpo noĩe
nõ noĩauit sic̃ ceteras mulieres: qð iõ ẽ: qꝛ cetere mulieres
q̃uis repꝛhẽsibiles fuissẽt tñ laudabiles erãt vtutibꝰ. Ber/
sabee vo ñ solũ fuit ꝯscia adulterij. sꝫ etiã homicidij mari/
ti sui. ⁊ iõ ꝓpo noĩe eã ñ noĩauit ĩ genealogia dñi. GLO.
Tacet etiã noĩn bersabee: vt noĩando vriã reducat ad me
moꝛiã illð maximũ scelus qð ĩ eũ fec dauid. AMBRO.
sup lucã. At vo scũs dauid ĩ eo ẽ ꝑcellẽtioꝛ qꝛ hoĩeꝫ se ipse
cognouit: ⁊ ꝯmissũ sup arrepta vrie vxoꝛe petm̃ pñie cura/
uit lachꝛymis abluẽdũ: oñdẽs nobꝭ neminẽ ꝓpe vtuti debe
re ꝯfidet. hẽmꝰ. n. aduersariũ magnũ q vici a nobis sine di
adiutoꝛio nõ possit: ⁊ plerũqꝫ ĩ illustribus viris grauia petã
repies: vt q̃si hoĩes tẽtatiõi potuisse succũbere cog̊scas: ne
vtutibꝰ egregijs plusq̃ꝫ hoĩes crederet. CHRI. sup mat.
Salomõ aũt ĩterptat pacificꝰ: qm̃ oĩbꝰ ĩ circuitu gẽtibꝰ pa
cificatis: ⁊ tributa reddẽtibꝰ: pacificatũ hũit regnũ. Salo/
mõ ãt gẽuit roboã. Roboã ĩterptat a mltitudĩe ppl'i. Ml'
titudo enim mr̃ ẽ seditiõis: qꝛ qð a pl'ibus peccat: plerũqꝫ
manet ĩiudicabile. Paucitas aũt magistra est discipline.

**¶ Iosaphat autẽ genuit Iorã. Ioram aũt genuit
oziã. Ozias aũt genuit ioathã. Ioathaꝫ ãt gẽuit
achaꝫ. Achaꝫ aũt gẽuit ezechiam. Ezechias aũt
genuit manassen. Manasses autẽ genuit amon.
Amõ aũt genuit iosiaꝫ. Iosias aũt genuit iecho/
niã ⁊ fratres eius ĩ transmigratõe babylonis.**

HIERO. In quarto aũt regũ volumĩe legimꝰ ꝺ iorã ocho
çiam fuisse gñatũ. Quo moꝛtuo iosabeth filia iorã regis: so
roꝛ ochoçie tulit ioas filiũ fratris sui: ⁊ eũ ĩternitiõi q̃ exer
cebat ab athalia subtraxit. Cui successit ĩ regnũ filius eius
amasias: post quẽ regnauit filius eiꝰ açarias: q appellatur
oçias: cui successit ioathã filius eius. Cernis ergo qꝛ sꝫ fidẽ
histoꝛie tres reges ĩ medio fuerũt quos euãgelista ꝓtermi/
sit. Iorã quoqꝫ nõ genuit oçiã: sꝫ ochoçiã ⁊ reliq̃s quos enu
merauimꝰ. vexꝝ qꝛ euãgeliste ꝓpo͞i erat tres thesseredeca/
des ⁊ ĩ diuerso tp̃is statu ponere: ⁊ qꝛ iorã generi se miscue
rat ĩpijssime ieçabel: iccirco vsqꝫ ad tertiã gñationẽ eiꝰ me
moꝛia tollit: ne ĩ sancte natiuitatis oꝛdĩe poneret. HILA.
Purgata vo labe familie gẽtilis iã regalis in q̃rta genera
tionũ ꝯtiuꝫ oꝛigo numerat. CHRI. sup mat. q spũssctũs
per ꝓpha ꝯtestatus ẽ dicẽs: vt dispgeret oẽꝫ masculũ ꝺ do
mo achab ⁊ ieçabel: ĩpleuit iehu filiꝰ nansi: accepit ꝓmissio
nẽ: ⁊ vsqꝫ ad q̃rtã gñationẽ sedeãt filij eiꝰ in sede regni sup
isrl'. Quãta g° bñdictio facta ẽ sup iehu qui vidictã fecerat
sup domũ achab ⁊ ieçabel: ⁊ vsqꝫ ad q̃rtã generationẽ ꝑci/
dant filij eius regũ numero: ⁊ sic petm̃ eius descẽdit in fili
os eius: sic fuerat scriptũ. Reddã peccata patꝝ in filios vs
qꝫ ad tertiã ⁊ q̃rtã gñationẽ. Uidete g° q̃ꝫ periculosũ est ini/
re ꝯiugia ex gñe ĩpioꝝ. AVGV. de q̃onibus noui ⁊ vete
ris testamẽti. Uel nõ ĩmerito sublati sunt de numero cete/
roꝝ ochoçias ioas ⁊ amasias. Sic. n. eoꝝ ꝯtinuauit ĩpietas
vt nullũ ĩteruallũ hꝛet. Salomõ ãt merito pr̃is dimissus ĩ
regno ẽ. roboã aũt merito filij: illi aũt tres maligne agẽtes
sublati sũt. Ad ꝑditõeꝫ. n. gñis exẽplũ ẽ qñ iugiter maligni
tas pãdit. Seqt: Oçias ãt genuit ioathã. ioathã aũt genuit
achaç. Achaç ãt genuit eçechias. cui cũ cẽt sine liberis dẽꝫ
est. Dispone domui tue qꝛ moꝛieris. Iõ fleuit nõ ꝓpter lõ/
gioꝛẽ vitã: cũ sciret ĩde Salomonẽ placuisse deo qꝛ nõ pe/
tisset amplioꝛes annos. Sed qꝛ dubitabat ne ꝓmissio dei
ĩpleret: cum se sciret eẽ de dauid: ꝑ quẽ opoꝛtebat venire
xp̃m: ⁊ ipe erat sine liberis. Seqt: Eçechias aũt genuit ma
nassen. Manasses aũt genuit amon. Amon aũt genuit io/
siã. Iosias aũt genuit iechoniã ⁊ fratres eius ĩ trãsmigrati/
one babylonis. CHRI. sup matth. Sꝫ nõ sic positũ est in
libꝛo regũ: vbi talis est oꝛdo. Iosias genuit eliachiꝫ postea
vocatũ ioachiꝫ. Ioachim aũt genuit iechoniã: sꝫ ioachĩ sub
latus ẽ ꝺ nũero regũ: qꝛ nõ ppl's dei ꝯstituerat eũ in regnũ:
sꝫ Pharao ꝑ potẽtatũ. Si. n. iustũ fuit vt ꝓpter solã ꝯmix/
tionẽ generis achab: tolleret tres reges de nũero regũ: q̃re
nõ erat iustũ. vt silr tolleret ioachiꝫ: quẽ Pharao vi hostili
fecerat regẽ. Et sic iechonias q est filius ioachĩ: nepos autẽ
iosie sublato pr̃e de numero regũ ipe est positꝰ: ꝓ eo q̃si fi/
lius iosie. HIERO. Uel alr. Sciamus iechoniã prioꝛem
ipsuꝫ esse quem ⁊ ioachĩ: scðm aũt filiũ nõ patrẽ: quoꝝ pri/
mus per. k. ⁊. m. secũdus ꝑ. ch. ⁊. n. scribit. Quia scriptoꝛuꝫ
vitio ⁊ lõgitudine tẽpoꝝ apud grecos latinosqꝫ ꝯfusuꝫ est.
AMBRO. super lucam. Duos. n. fuisse ioachim: regnoꝝ li/
bꝛi indicant. Sic. n. scriptũ est doꝛmiuit ioakim cum patri
bus suis ⁊ regnauit ioachin filius eiꝰ pro eo. filius autẽ est
cui hieremias nomen ĩposuit iechoniã. Et bñ sanctus mat
theus a ꝓpha voluit discrepare vt non ioachim ⁊ iechoni/
aꝫ vocaret simul. qꝛ maioꝛẽ fructũ dñice pietatis astruxit.
Generis. n. nobilitatẽ dñs in hoĩbus non reqsiuit: sed de ca
ptiuis ⁊ peccatoꝛibus ꝯgrue nasci voluit: q remissioneꝫ ve/
niebat pꝛedicare captiuis. Nõ igitur suppꝛessit alterũ euã
gelista: sed vtrunqꝫ significauit qꝛ vterqꝫ iechonias dictus
sit. REMI. Sed queri põt q̃re dicat euãgelista eos na
tos ĩ trãsmigratõe cũ nati fuissent anteq̃ꝫ trãsmigratio fue
rit scã: ideo aũt dic hoc: qꝛ ad hoc nati sunt vt de regno to
tius ppl'i ꝑ suis ⁊ alioꝝ peccatis captiui duceret. Et qꝛ ꝑ/
scius erat ꝺs eos eẽ ducẽdos captiuos: iccirco dixit eos na/
tos ĩ trãsmigratõe. De his ãt quos sanctꝰ euãgelista in ge
nealogia dñi sil' ponit: sciendũ qꝛ aut similes fuerũt fama
aut ĩfamia. iudas ⁊ frẽs eius laudabiles fuerunt fama: silr
phares ⁊ çara iechõias ⁊ fratres eius notabiles fuerũt ĩfa/
mia. GLO. Mystice aũt dauid est xp̃s: qui goliã. i. diabo/
lũ supauit. Urias aũt. i. luxuria. i. diabolus q dic. Similis
ero altissimo. cui ecclesiã ꝯiugatã xp̃s de solario pñe maie
statis adamauit: ⁊ pulchꝛã factã sibi mr̃imonio copulauit.
Uel vrias. i. iudaicus ppl's: q ꝑ legẽ de luce gl'iat. Sꝫ huic
xp̃s legẽ abstulit: quã de se loq docuit. Bersabee aũt est pu
teus satietatis. i. abũdantia grẽ spirital'. REMI. Uel bersa
bee ĩterptat puteus septimus: siue puteus iuramẽti: per qð
significat fons baptismatis in quo dat donũ spiritus septi/
foꝛmis: ⁊ fit ibi adiuratio ꝯ diabolũ. Est ⁊ xp̃s salomõ paci/
ficus: sm illud apl'i. Ipse est pax nr̃a. Est roboam latitudo
ppl'i: sm illud: Multi venient ab oꝛiente ⁊ ab occidente.
RABA. Uel ĩpetꝰ ppl'i: qꝛ velociter ppl'os ꝯuertit ad fidẽ.
REMI. Ipse ẽ abia. i. pr̃ dñs sm illud. Unus ẽ pr̃ vester q
in celis ẽ. ⁊ iteꝝ: Uos vocatis me magr̃ ⁊ dñe. Est ⁊ asa. i. at
tollens: sm illud. Qui tollit peccata mũdi. Est ⁊ iosaphat. i.
iudicãs: sm illud: Omne iudiciũ dedit filio. Est ⁊ iorã. i. ex
celsus: sm illud. Nemo ascẽdit ĩ celũ nisi q de celo dscẽdit.
Est ⁊ oçias. i. robustꝰ dñi: sꝫ illð: Foꝛtitudo mea ⁊ laus mea
dñs. Est ⁊ ioathã ꝯsumatus vel ꝑfectus: sm illð apl'i. Finis
legis xp̃s. Est ⁊ achaç ꝯuertẽs: sm illud: ꝯuertimini ad me.
RABA. Uel ꝯphẽdẽs: qꝛ nemo nouit patrẽ nisi filius.
REMI. Est ⁊ eçechias foꝛtis dñs: vel dñs ꝯfoꝛtauit: sꝫ illð.
Cõfidite ego vici mundũ. Ipse ẽ manasses obliuionis siue
oblitus sm illud. Peccatoꝝ vestroꝛuꝫ nõ recoꝛdaboꝛ am/
plius. Est ⁊ amon fidelis: sm illud. Fidelis dñs in omnibꝰ
verbis suis. Est ⁊ iosias: vbi est icensũꝫ dñi: sꝫ illð: Factus ĩ
agonia: plixius oꝛabat. RABA. Ex vero incensũ oꝛonum
significat psal. testat dicẽs: Dirigat oꝛo mea sic̃ icensum ĩ
cõspectu tuo. Uel dñi salus: sm illud: Salus aũt mea in sẽ
piternum erit. REMI. Ipse iechonias ꝑparans vel dñi
ꝑparatio: sm illud. Si abiero ⁊ pꝛeparauero vobis locum.
GLO. Moꝛaliter autem post dauid seqtur salomõ: q ĩter/
pꝛetatur pacificus. Tunc enim aliquis fit pacificus moti/
bus sedatis illicitis: ⁊ q̃si iam in eterna tranqllitate positꝰ
cum deo seruit: ⁊ alios ad eũ ꝯuertit. Sequitur roboam. i.
populi latitudo: postq̃ꝫ enĩ nõ habet qð in se vincat: amplec/
cti alios debet ⁊ late populum dei ad supna trahere secuꝫ.
Seqtur abia. i. pater dominus. His enĩ pꝛemissis põt se ꝓ/
fiteri filiũ dei: ⁊ tũc esse asa. i. attollẽs vt vtute in virtuteꝫ
ad patrem suũ ascendat: ⁊ tunc erit iosaphat. i. iudicans: vt
alios iudicet ⁊ a nemine iudicetur. Ita fit ioraꝫ. i. excelsus
quasi in celestibus habitans. Unde efficitur oçias. idest ro
bustus dñi: quasi robur suũ deo attribuẽs: ⁊ in suo proposi/
to perseuerãs. Et sequitur ioathan. i. ꝑfectus qꝛ quotidie ĩ
maius perficit. Et sic fit achaç. i. cõpꝛehendens: ex operati
one. n. augmentat agnitio: sm illud. Annũciauerũt opa dei
⁊ facta eius ĩtellexerunt. Sequitur. Eçechias. i. foꝛtis dñs:
qꝛ deũ foꝛtẽ esse intelligit: ⁊ ideo in amoꝛẽ eius ꝯuersus fit
manasses. i. obliuiosus tẽpoꝛalia tradẽs obliuioni: ⁊ ex hoc
fit amon. i. fidelis: q. n. tp̃alia ꝯtẽnit neminẽ ĩ re sua defrau
dat. Et sic fit iosias. idest saluteꝫ dñi secure expectãs. iosias
enim salus domini interpꝛetatur.

**¶ Et post transmigrationem babylonis iechoni
as genuit salathiel. Salathiel autem genuit zoꝛo
babel. Zoꝛobabel autẽ genuit abiud. Abiud aũt
genuit eliachim. Eliachim autem genuit azoꝛ.
Azoꝛ auteꝫ genuit sadoch. Sadoch autẽ genuit
achim. Achi aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit
eleazar. Eleazar autem genuit mathan. Ma/
than autem genuit iacob.**

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRI.sup matth. Post trāsmigratione inter p̄uatas pso/
nas primo ponit Jeconiā q̄si priuatū ⁊ ipm. AMBRO.
sup lucā. De quo hieremias dicit. Scribe virū istū abdica/
tū: q2 nō exurget ex semine ei⁹ sedēs in throno dauid. Quo
mō aūt ex semine iechonie nullus regnatur⁹ dicit p pphe
tā: si enī christus regnauit: ex semie aūt iechonie xp̄s ē: p/
pheta mētitus ē. Sed illic futuros ex semine iechonie non
negat: ⁊ iō d̄ semine eius xp̄s est. ⁊ q2 regnauit xp̄s nō cōtra
pphetā est: nō.n. seculari honore regnauit. Ipe enim dixit.
Regnū meū nō est de hoc mūdo. Jechonias aūt genuit sa
lathiel. CHRI. sup matth. De salathiel qdē nihil legim⁹
vel boni vel mali: tñ putamus sanctū eū fuisse ⁊ in captiui
tate assidue deū petisse p ipsa calamitate q̄ ptigerat israel:
ideo petitionē dei eū appellatū fuisse: iterp̄tat̄ eniz petitio
dei. Salathiel aūt genuit çorobabel: qui iterpretat̄ fluitio
postposita vel ex cōmixtione. Uel hic doctor babylonie le
git. Siue z̄ ē nescio: q2 sacerdotale ⁊ regale genus mixtū ē
in çorobabel. Reuersi sūt filij israel in terrā ppriā: q2 cum
cōtenderēt tres p sua sentētia vicit çorobabel: ⁊ pnūciata
est oib⁹ fortior veritas eē: ppter qd̄ darius pcessit ei filios
israel redire i sua. ⁊ iō recte f̄m puidentiā dei noiatus est
çorobabel.i.doctor babylonie. Que enī maior doctrina q̄3
ondere vitatē dn̄atricē eē oīu3 rex. GLO. S3 hoc videt̄
eē pⁱriū gn̄ationi q̄ legit̄ in palipomenō. Dicit̄.n.ibi. Jecho
nias genuisse salathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia: çorobabel. ⁊ ço
robabel mosollā: ananiā: ⁊ salomith sororē eoꝝ. Sed scim⁹
multa i paralipomenō vicio scriptoꝝ deprauata. Un̄ mul/
te ⁊ ideterminate genealogiaꝝ veniūt questiōes: q̄s iubet
apl's euitari. Uel pōt dici: Salathiel ⁊ phadaia eūdem eē
q̄si binomiū. Uel salathiel ⁊ phadaia fr̄es esse: ⁊ filios eius
dem noīs habuisse: ⁊ historiographū secutū fuisse generati
onē çorobabel filij salathiel. De abiud vsq3 ad ioseph nulla
historia iuenit̄ in paralipomenō: s3 alij multi annales legū
tur fuisse apud hebreos: q dicebant̄ v̄ba dieꝝ: de qbus he/
rodes rex alienigena dicit̄ multos pbussisse: vt ordo regie
stirpis pfunderet̄. Et forsitan ioseph noia parentū ibi lege
rat: vel alio quoquo mō retinuerat: vn̄ euāgelista seriē isti⁹
gn̄atiōis poterat scire. ¶ Notādū tñ q2 post iechonias dn̄i
resurrectio: seqns dn̄i p̄paratio dicit̄. Utrūq3 aūt cōuenit
dn̄o xp̄o qui dicit. Ego sū resurrectio ⁊ vita: ⁊ vado parare
vobis locū. Salathiel.i.petitio mea de⁹: illi pueniti q dicit.
Pater sancte: serua illos quos dedisti mihi. REMI. Est ēt
çorobabel.i.magr̄ pfusionis f̄m illō: Magister vester cu3
publicanis ⁊ peccatoribus mādūcat. Ipe est abiud.i.pater
meus iste: f3 illud: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹. Est ⁊ eliachi3.i.d̄s re
suscitās: f3 illō resuscitabo eū in nouissimo die. Est ⁊ açor.i.
adiutus. Qui me misit mecū ē. Ipse ē ⁊ sadoch iustus siue
iustificat⁹: f̄m illud. Tradit⁹ est iust⁹ pro iiustis. Est ⁊ achi3
.i.frater meus iste: f̄m illud: Qui fecerit volūtatē p̄ris mei
hic meus frater ē. Est etiā aliud.i.deus meus iste: f̄m illud
Deus meus ⁊ dn̄s meus. GLO. Est ⁊ eleaçar.i.deus me⁹
adiutor. Est ⁊ mathan.i.donās vel donatus: f3 illud: Dedit
dona hoībus: ⁊ sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū daret vni
genitu3. REMI. Est ⁊ Jacob supplātans: q2 non solū ipse
supplātauit diabolū: s3 ⁊ hui⁹ potestate3 suis filialib⁹ dedit:
f3 illud. Ecce dedi vobis potestatē calcādi supra serpētes.
Est ⁊ ioseph.i.apponēs: f̄m illud. Ego veni vt vitā habeāt
⁊ habūdantius hēant. RABA. Sed videamus quid mo
ralr̄ isti p̄res significēt: q2 post iechoniā qui d̄r p̄paratio do
mini seqtur salathiel.i.petitio mea deus: qui enī p̄paratus
est nō petit nisi solū deū. Sed iteru3 fit çorobabel.i.magr̄
babylonis. sc3 terrenorum hoīu3 quos facit cognoscere de
deo q2 pater ē: quod sonat abiud: ⁊ tunc ille populus resur/
get a vitijs: vnde sequit̄: Eliachi3 qui resurrectio interpre/
tatur: ⁊ idē ⁊ bene operandū ab intus qd̄ sonat açor. Fit sa
doch.i.iustus: ⁊ tunc dicit fidelis per dilectione3 proximi:
ipse ē frater meus: qd̄ sonat achim. Et per dilectionem dei
dicit d̄s me⁹: qd̄ sonat eliud. ⁊ sequit̄ eleaçar: idest de⁹ me⁹
adiutor: q2 recognoscit deu3 suu3 adiutore3. Ad quid autē
tendit ostendit mathan: qui dicitur donū vel donans: expe
ctat enim deū datorē: sicut luctatus est in principio ⁊ vitia
supplātauit. Sic ⁊ in fine vite qd̄ ad iacob ptinet: ⁊ sic pue/
nit ad ioseph.i.ad augmētū virtutu3.

**¶ Jacob aūt genuit ioseph viꝝ marie. de qua na/
tus est iesus qui vocat̄ christus.**

GLO. Post oēs generatōes patrum ponit vltimo gn̄atōe3
ioseph viri marie: propter quā oēs alie itroducūtur dicēs.
Jacob autem genuit ioseph. HIERO. Hunc locum obij
cit nobis Julianus Augustus dissonantie euangelistarum:
Matthe⁹ Joseph filiū dixit Jacob: ⁊ Lucas filiū eū appel
lauerit hely: nō itelligēs psuetudinem scripturarū q2 alter
f̄m naturā: alter f̄m legē ei p̄r sit. Scimus enī hoc per moy
sen: do iubēte p̄ceptum. vt si frater aut ppinquus absq3 li/
beris mortuus fuerit: alius eius accipiat vxorem ad susci/
tandu3 semen patris vel ppinqui sui. Super hoc aphrica/
nus tēpoꝝ ⁊ eusebius cesariēsis plenius disputauerunt.
¶ Ex ecclesiastica aūt historia: Mathan eni3 ⁊ melchi di/
uersis tēporibus ex vna eadēq3 vxore Esta nomine singu/
los filios procrearunt: q2 mathan q p salomonē descēdit vxo
rem eam p̄mū cepat: ⁊ relicto filio vno iacob nomine defū
ctus ē. post cuius obitū quoniā lex viduā alij viro nō vitat
nubere: Melchi q p nathā genus ducit: cu3 eēt ex eadē tri
bu: s3 nō ex eodē genere: relictā mathā accepit vxore3: ex q̄
ipe suscepit filiū noīe hely: per quos ex diuerso patrū gene
re efficiūt̄ Jacob ⁊ hely vterini fratres: quoꝝ alter.i.iacob
fratris hely sine liberis defūcti vxorē ex mandato legis ac
cipiēs genuit ioseph: natura quidē gerimus suum filiū: pro
pter quod scribitur: Jacob aūt genuit ioseph. Scd̄m legis
vo p̄ceptum Hely efficitur filius iacob. q2 frater erat ad su
scitādum fratris semē acceperat: ⁊ p hoc recte inuenit̄ at/
q3 integra gn̄atio: et ea quā mattheus enumerat: ⁊ ea qua3
lucas qui legalē successionē: q̄ velut adoptione quada3 er
ga dēfūctos cōstat: cōpetēti satis per hoc designauit indicio:
obseruās ne i huiusmodi successiōibus genuisse aliquē no/
minaret. AVGV. de cō. euan. Cōmodius enī filius ei⁹ di
ctus ē a quo fuerat adoptatus q̄3 si diceret̄ ab illo genitus
cuius carne nō erat natus. Mattheus autē dicēs: Abrahā
genuit isaac: ⁊ i hoc perseuerās donec diceret: Jacob genu/
it ioseph. satis expressit eum patre3 pduxisse f̄m ordinē ge
nerationū a quo ioseph nō adoptat⁹: s3 genitus erat: q̄q̄3 si
etiā lucas genitū diceret ioseph ab hely: ne sic nos hoc v̄bū
perturbare deberet. neq3.n. absurde q̄sq̄3 d̄r nō carne: s3 chari
tate genuisse: quē sibi filiū adoptauerit. ¶ Ex eccl'iastica hi/
storia: Hec aūt nō nobis ad subitū repta: aut absq3 illis au/
ctoribus pmētata sunt: s3 ipsi saluatoris n̄ri f̄m carnem p/
ping seu studio tāti seminis dēmōstrādi: seu edocendi q̄ f̄m
vitatē gesta sunt: hec tradiderūt. AVGV. de con. euan.
Merito aūt lucas q nō ab initio euāgelij sui: sed a baptis/
mo christi gn̄atiōes enarrat tanq̄3 sacerdotē in expiādum
peccatis magis assignās: adoptiōis originē ipse suscepit: q2
p adoptionē efficimur filij dei credēdo in filiū dei. Per car
nalē vo gn̄ationē quā mattheus pseqūt: filius dei potius p
pter nos hō fact⁹ ē. Satis aūt ostendit lucas se dixisse. Jo
seph filiū hely: q2 illi fuerit adoptatus: cū adā filiū dixerit
dei: q p gratiā quā postea peccādo amisit: tāq̄3 filius i para
diso pstitutus fit. CHRI. in ho. Positis igit̄ pgenitorib⁹
vniuersis ⁊ finiēs i ioseph addit: Uirū marie: monstrās q2
ppter illā ⁊ hūc i genealogia posuit. Cū aūt viꝝ audieris:
tibi suspitio ñ subeat nuptiaꝝ: sed recordare cōsuetudinis
scripturaru3 q2 sponse vxores ⁊ spōsi viri vocāt̄. GENA
DIVS. de ecclesiasticis dogmatib⁹. Natus ē aūt dei fili⁹

ex hoīe.i.ex maria: ⁊ p hoīem.i.nō ex maria. ⁊ nō per hoīe3
.i.ex viri coitu: sicut ebiō dicit. vn̄ signāter subdit: De qua
natus ē iesus. AVGV. de heresibus. Or est ptra valenti
nū q dixit xp̄m nihil assūpsisse de v̄gine: s3 p illa3 tanq̄3 per
riuū aut fistulā ptrāsisse. AVGV. cōtra faustū. Cur aūt
carnē ex vtero femie assumere voluerit: sūma psilij penes
ipm ē: siue q2 vtrūq3 sexū hoc mō honorādū iudicauit: assu
mendo formā viri ⁊ nascēdo de femina: siue aliqua alia cā
qua3 nō temere dixeri: AVGV. de qōnibus noui ⁊ vete
ris testamēti. Qd̄ aūt p olei vnctōe3 p̄stabat de⁹ his q in re/
ges vngebant̄: hoc p̄stitit sp̄ūsc̄ūs hoī. Christus addita ex/
piatione q̄ nat⁹ est: Christus ē appellatus: Et hoc est qd̄ d̄r:
Qui vocat̄ christus. AVGV. de cō. euang. Non tñ erat
fas vt eū ob hoc a cōiugio marie sepandū putaret q2 nō ex
ei⁹ cōcubitu: sed virgo pepit xp̄m. hoc.n. exēplo magnifice
insinuatur fidelibus cōiugatis. ⁊ seruata pari psensu ptinē
tia: posse pmanere piugium nō permixto corporis sexu: sed
custodito mētis affectu: p̄sertim: q2 nasci eis filius potuit
sine illo cōplexu carnali. AVGV. de nup. ⁊ cōcu. Oē aūt
nuptiaꝝ bonū ipletū est in illis parētibus christi: fides: p/
les: ⁊ sacr̄m. plem: cognoscimus ipm dn̄m. fidē: q2 nullum
adulteriū. sacramentū: q2 nullū diuortiorum. HIERO.
Querat āt diligēs lector ⁊ dicat: cū ioseph ñ sit p̄r dn̄i salua
toris: qd pertinet ad dn̄m gn̄ationis ordo deductus vsque
ad ioseph: Cui r̄ndebimus p̄mo ñ esse psuetudinis scriptu/
rarū vt mulieꝝ in gn̄ationibus ordo taxet̄: deinde ex vna
tribu fuisse ioseph ⁊ mariā. vn̄ ex lege eā accipe cogebat̄ vt
ppiquā: ⁊ qd̄ sil' censent̄ i bethleē vt de vna. v3. stirpe gene
rati. AVGV. de nup. ⁊ cōcu. Fuit ⁊ series gn̄ationis vsq3
ad ioseph pducenda ne in illo cōiugio virili sexui vtiq3 pec
catoꝝ peccatori fieret iiuria: cum veritati nihil depiret: q2
ex semine dauid erat ⁊ maria. AVGV. contra faustum.
Nos ergo credimus etiā maria3 fuisse in cognatiōe dauid:
q2 eius scripturis credimus que vtrūq3 dicunt ⁊ christum
ex semine dauid f̄m carnē: ⁊ eius matrē maria3: nō cū viro
pcumbendo: s3 virginē. ARGESTE consilij: Cauendus
autē est hic Nestorij error q sic dicit: cum diuina scriptura
dictura est: aut natiuitatem christi que ex maria virgine est
aut mortē nusquā videt̄ ponēs de⁹: sed aut xp̄s: aut filius:
aut dominus q̄3 hic tria naturaꝝ significatiua duaꝝ: aliqñ
qdem huius: aliquādo vero illius: aliquando aūt ⁊ illius ⁊
istius. Accipe autem ad hoc testimonium: Jacob genuit io/
seph viru3 marie: de qua natus est iesus q dicitur christus.
Deus.n. verbum secunda ex muliere nō eguit natiuitate:
AVGV. cōtra felicianū. Sed nō alius dei ⁊ ali⁹ hominis:
sed idē christus dei ⁊ hoīs filius fuit. ⁊ sicut in domino hoīe
aliud animus ⁊ aliud corpus: sic in mediatore dei ⁊ homi/
num: aliud dei fili⁹: aliud hominis filius fuit: vnus tamen
ex vtroq3 christus dominus fuit. Aliud inquā pro discreti/
one substātie: non alius pro vnitate persone. S3 obijcit he/
reticus: Nescio quō natū doceatis ex tēpore quē coeternū
patri dicitis iam fuisse: nasci.n. est velut quidam motus rei
non extātis anteq̄3 nascat̄ id agēs beneficio natiuitatis vt
sit: Quo colligit̄ eum q erat nasci nō potuisse: si nasci potuit
nō fuisse. ¶ Ad qd̄. AVGV. Fingam⁹ sicut pleriq3 volūt
esse in mūdo animam generalem: que sic ineffabili motu se
mina cūcta viuificet: vt non sit concreta cum genitis: nem
pe cum hec in vterum passibilē materia3 ad vsus suos for/
matura pueniret: vnam facit secū esse psonam eius rei quā
nō eādem cōstat habere substantiā. ⁊ fit operāte aīa ⁊ pati/
ente materia ex duabus substātijs vn⁹ homo: cū anima ali
ud doceat̄ aliud caro: sicq3 anima3 nasci fatemur ex vtero
quā ab vtero venientem vitam dicimus cōtulisse cōcepto.
Nasci iquam ex matre dicitur qui ex hac sibi corpus apta/
uit in quo nasci posset: non q2 antequam nasceret̄ quantū
ad se attinet: ipsa penitus non fuisset. Sic ergo imo multo
incomprehensibilius est atq3 sublimius natus est susceptio
ne pfecti hoīs de matre filius dei: q per oīpotentiā singula/
rem oībus genitis est causa nascēdi.

**¶ Omnes itaq3 generatōes ab abraha3 vsque ad
dauid generationes quatuordeci: ⁊ a dauid vsq3
ad trāsmigratione3 babylonis generationes qua
tuordeci3: ⁊ a trāsmigratiōe babylonis usque ad
christū generationes quatuordecim.**

CHRI. super matth. Positis generationibus ab abraham
vsq3 ad christum: eas in tres partes diuisit: per generatio/
nes. xiiij. quia ter completis. xiiij. generationibus. numera
tus est in iudeis status hominū. ab abraham enī vsq3 ad da
uid fuerūt sub iudicibus: a dauid vsq3 ad trāsmigratione3
babylonis sub regibus: a trāsmigratiōe vsq3 ad christū sub
pōtificibus: Hoc ergo vult demōstrare: sicut semp comple
tis. xiiij. generatiōibus mutatus est hominū status: sic com
pletis. xiiij. generatiōibus a trāsmigratione ad christu3: ne/
cesse est a christo mutari similiter hominū statum: qd̄ ⁊ fa/
ctum est. post xp̄3 enim omnes gētes sub vno christo indice
rege ⁊ pōtifice acti sunt. vnde quādo iudices: reges: ⁊ pōtifi
ces christi dignitatē prefigurabāt: semp p̄cipia eorum in
figura fuerūt christi: p̄mus iudicū iesus naue. p̄mus regu3
dauid: primus pōtificum iesus filius iosedech. hoc in figu/
ra christi fuisse dubitat nemo. CHRI. in ho. Uel ideo
in tres partes diuisit oēs generationes: demōstrans q2 ne/
q3 regimine trāsmutato facti sunt meliores: sed sub iudici/
bus: regibus: pontificibus: ⁊ sacerdotibus in eisdem permā
serūt malis: propter qd̄ ⁊ captiuitate3 babylonis cōmemo/
rat: manifestās q2 neq3 ex hoc sunt correcti. Descēsus autē
in egyptum non meminit: q2 egyptios nō adhuc timebant
sicut assyrios vel parthos. ⁊ quia illud erat antiquū: hoc āt
recens: ⁊ q2 illuc nō propter peccata deducti sunt sicut i ba
bylone. AMBRO. super lucam. Illud autem nō preter/
mittendum putamus q2 a dauid temporibus vsque ad ie/
choniam cum. xvij. fuerūt reges iudee. xiiij. generationes
Mattheus posuit Oportet autem cognoscere posse plu/
res esse successiones: pauciores: generatiōes: possunt enim
diutius viuere aliqui. ⁊ serius generare aut certe penit⁹ ex
ortes existere: itaq3 non que regum eadem generationum
tempora. GLO. Uel potest dici tres reges esse pretermis
sos. vt superius dictum est. AMBRO. super lucam. Rur
sus ergo cum a iechonia vsq3 ad ioseph gn̄atiōes. xij. pputē
tur postea. xiiij: generatiōes descriptas esse cōmemorauit:
Sed si diligēter aduertas: hic quoq3. xiiij. gn̄ationu3 pote/
ris iuenire rationem. xij. enim a ioseph numerātur: xiij. est
christus. duos autē ioachim.i.duos iechonias fuisse histo/
ria idicat: patrem ⁊ filium. nō igitur suppressit alteꝝ euan/
gelista: sed vtrunq3 significat: ita addito minori iechonia ge/
nerationem. xiiij. computantur. CHRI. sup matth. Uel
vn⁹ iechonias bis numeratur in euāgelio: semel añ trāsmi
grationem: iterum autem post trāsmigrationē. hic enim ie
chonias cū esset vnus duas habuit cōditiōes. fuit enim ⁊
rex añ trāsmigrationē q̄si rex fact⁹ a populo dei: factus est
⁊ p̄uatus post trāsmigrationē: iō añ trāsmigratōe3 numera
tur iter reges q̄si rex: post trāsmigrationem aūt iter priua/
tos. AVGV. in li. de cō. euan. Uel ideo vnus in illis pro/
genitoribus bis numerat̄. idest iechonias a quo facta est q̄
dam in extraneas deflexio: qñ i babylonia trāsmigratus
est. Ubi aūt ordo a rectiudine flectitur vt eat in diuersum
tanq̄3 angulū facit: illud aūt qd̄ in angulo est bis numerat̄.
⁊ h iam xp̄3 prefigurat a circūsione ad p̄putiū migraturu3
⁊ lapidē angularē futurum. REMI. Ideo aūt. xiiij. posuit
gn̄atiōes: q2 denarius significat decalogū: q̄ternarius vo q̄
tuor libros euāgelij. vnde in hoc ostendit cōcordiam legis
⁊ euangelij. Ideo etiam quaternarium numerum triplica

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nit:vt oñderet: qꝛ pfectio legis ꝓphetie ꝛ gratie in fide scē trinitatis consistit. GLO. Uel i hoc numero septiformis gra spūsci significaṫ:hic.n.numerus ex septē ꝯficiṫ: qḋ aūt geminaṫ:significat grāꝫ spūsci corpi ꝛ aie eē neċariā ad salutē.Sic ergo hec gn̄atio diuidiṫ i tres tesseredecades.prima ē ab abrahā vsqꝫ ad dauid:ita qꝫ dauid ibi icludiṫ. sꝫ secūda a dauid vsqꝫ ad trāsmigratōeꝫ.ita qꝫ dauid ibi nō icludiṫ:sꝫ trāsmigratio sub eo ꝯtineṫ.tertia ē a trāsmigratōe vsqꝫ ad xp̄m:in q̄ si dicam⁹ iechoniā bis numeratū trāsmigratio iclusa ē. In p̄ma significanṫ hoīes an̄ legē: in q̄ quosdaꝫ hoīes nālis legis iuenies.s.abrahā isaac ꝛ iacob:oēs vsqꝫ ad salomonē.In scd̄a significanṫ hoīes sub lege: oēs eni q i ea iueniunṫ sub lege fuerunt.In tertia hoīes grē.qꝛ terminaṫ ad xp̄ꝫ:q grē dator fuit:in q̄ etiā liberatio a captiuitate babylone facta ē:significās liberatiōeꝫ a captiuitate per xp̄m factā. AVG.de cō.euā.Cū aūt q̄terdenas gn̄ationes trib⁹ distīxisset articulis: non tamē eas dixit in sūma vt diceret: fiunt oēs.xlij.vnus.n.i illis ꝓgenitoribus bis numeraṫ.scꝫ iechonias:sic g̊ nō.xlij.qꝫ faciūt ter.xiiij.sꝫ ꝑpter vnum bis numeratū.xl.ꝛ vna gn̄atiōes fiūt.Mattheus igṫ q regiā in xp̄o ꝯstituerat isinuare p̄sonā: excepto xp̄o.xl.hoīes in gn̄ationū serie numerauit:Numerus.n.iste illud tp̄s significat quo i hoc seculo regi nos oportet a xp̄o s̄m disciplinā laboriosā quā significat illa v̄ga ferrea.Qꝛ aūt numerus iste hāc tpalē vitā eternāqꝫ significet:illa iterim cā de ꝑximo occurrit: qꝫ ꝛ tpa annoꝝ quadripartitis vicibus currūt:ꝛ mūdus ip̄e q̄tuor ptibus terminaṫ:ab oriēte ꝛ occidēte: aquilone ꝛ merdie.xl.aūt q̄ter hn̄t decē. Porro ipsa decē ab vno vsqꝫ ad q̄tuor ꝓgrediēte numero ꝯsumanṫ. GLO. Uel denarius ad decalogū referṫ:q̄ternarius ad p̄ntē vitā q̄ p quatuor tpa trāsit:vel p decē vetus testm̄: p quatuor nouum.

REMI. Siqs aūt voluerit dr̄e qꝫ sunt.xl. ꝛ due gn̄ationes: qꝛ nō est vnus iechonias:sed duo dicendū est qꝫ ꝛ iste nūerus ꝯgruit sancte ecclie:nasciṫ.n.a septenario ꝛ senario: nā sexies septē.xl.ꝛ duo faciūt.Senarius referṫ ad laboreꝫ:septenarius vero ad requiem.

¶ **Christi aūt generatio sic erat:cū esset desponsata mater iesu maria ioseph antequam cōuenirēt inuēta ē in vtero hn̄s de spiritusancto.**

CHRI.sup matth.Qm̄ supi⁹ dixerat:iacob āt gēuit ioseph cui despōsata maria genuit iesuꝫ:ne aliqs audiētiuꝫ sic estimaret eē natiuitatē qūo ꝑcedētiū patrū:ipse ordinē narrationis sue ꝑcedens dicit.Christi aūt gn̄atio sic erat. ac si dicat.Gn̄atio qdeꝫ coꝝ quos exposuimus patꝝ sic fuit: quēadmodū retuli.Christi āt gn̄atio nō sic.sꝫ ita erat: Cuꝫ esset despōsata mṙ.CHRI.in ho.Quasi eni aliqd nouuꝫ dicturus ꝑmittit modū gn̄atōis dicere:ne audiēs viꝝ marie estimes natū eē lege nāe. REMI.Pōt aūt ad supiora referri hoc mō:Sic erat xp̄i gn̄atio sicut dixi.i. Abrahā genuit isaac. HIERO.Sed q̄re nō de simplici virgine: sꝫ de despōsata ꝯcipiṫ:p̄mū vt p gn̄atōeꝫ ioseph origo Marie mōstrareṫ.scd̄o ne lapidareṫ a iudeis vt adultera.tertio vt in egyptū fugiens hr̄et solaciū mariti.Martyr etiā Ignatius q̄rtā addidit cāꝫ:vt partus ingens eius celareṫ a diabolo:dū eū putat nō de v̄gine.sꝫ de vxore generatū. CHRI.super matth.Ideo aūt ꝛ despōsata ꝛ domi hitā:nā quēadmoduꝫ in ea que in domo viri cōcipit:itelligiṫ cōceptio naturalis: ita in ea q̄ extra domum ꝯcepit: est suspecta coniunctio:

HIERO.ꝯtra heluidiū:Sciendū aūt qꝫ heluidius qdā hō turbulētus accepta mā disputādi blasphemare ꝯtra dī matreꝫ icepit:cuius prima ꝓpositio fuit: Mattheus loquitur sic:cū eēt despōsata.Ecce igt habes despōsataꝫ: nō cōmendataꝫ vt dicitis:ꝛ vtiqꝫ nō ob aliud despōsatā nisi quoniaꝫ nupturā. ORIGE.Despōsata fuit quidem ioseph: nō tamen in ꝯcupiscentia iūcta.Mater eius iquit mater imaculata:mater icorrupta:mater itacta.Mater eius: cuius ei⁹: mater est dei vnigeniti domini regis oīuꝫ plasmatoris ꝛ redēptoris cūctoꝝ. CIRIL.Quid eni videbit aliqs in scā virgine p̄ter alias:si dei mṙ nō sit sꝫ xp̄i vel domini:vt Nestorius dicit:Nihil eni absurdū ē etiā si voluerit quis matrē vniuscuiusqꝫ vnctorū christi noiare genitricē. Sola vero p̄ter illas sancta virgo ꝛ xp̄i genitrix itelligitur ac diciṫ. Genuit eni nō purum hoīem s̄m vos:sed incarnatum poti⁹ ꝛ hominē factuꝫ ex deo patre verbum. Sed forsitan illud ais:Dic mihi putasne diuinitatis facta est virgo. Et ad hoc quoqꝫ dicimus.qꝛ natū est ex ipsa dei suba eius verbū: ꝛ sine p̄cipio tēporis semp existens genitori: in nouissimis āt tēporibus quoniā caro factū est:hoc est vnitū carni animā habēti rōnalem:natuꝫ etiaꝫ diciṫ carnaliter p mulierem. Assimilaṫ aūt quodāmodo natiuitati que ē s̄ꝫ nos hoc sacramentum:matres eteni terrenorum ministrāt nature coagulatā paulatim carnē pficiendam in specie humana. Immittit aūt animali spm̄ deus. Sꝫ lꝫ sint iste solūmodo terrenoꝝ corporū mr̄es:attamē pariētes totum animal ꝛ non ptem peperisse dicunṫ.Tale aūt aliquid gestum pcipimus in generatiōe emanuel:natum eni est ex p̄ris substātia dei v̄bum.Quia vero carnem assumpsit ꝓpriam eam faciens: neċarium est cōfiteri qꝛ natus est s̄m carnem p mulierem. Quia igiṫ ꝛ deus vere est:quomodo dubitabit quispiā sanctā virginē dicere genitricē: LEO papa in sermōe d̄ natiuitate. Nō autem te dei cōceptus turbet:partus te nō confundat auditus:qm̄ virginitas qcquid est humani pudoris excusat:aut que hec verecūdie lesio vbi inyt deitas cū amica sibi semp integritate ꝯsortium:vbi est iterpres angelus fides pronuba:dispēsatio castitas:donatio virtus:iudex cōscientia:causa deus:cōceptio itegritas:v̄ginitas partus:virgo mater: CIRIL. ad Joāneꝫ antiochenū. Sed si de celo ꝛ non ex ipsa sanctum corpus christi factū esse dicerem⁹ vt valētinus:quomodo itelligereṫ d̄i genitrix Maria: Nomen autem matris ostendit cuꝫ subdit: Maria: BEDA super lucam. Interpretaṫ aūt maria stella maris hebraice: dn̄a syriace:qꝛ ꝛ lucem salutis ꝛ dominū mūdo edidit. Cui aūt despōsata fuerit: ostēdit subdēs: Joseph. CHRI. sup matth. Ideoqꝫ fabro lignario Maria despōsata erat quoniā christus ecclesie spōsus oīum salutē hominum operaturus erat p lignū crucis.CHRI.in homelia:Qꝛ aūt sequiṫ. Anteqꝫ cōuenirent nō dicitur:anteqꝫ duceret in domū spōsi etenim iam intus erat.Consuetudo eni multotiens veterib⁹ erat in domo despōsatas hr̄e:qḋ ꝛ nūc quoqꝫ fieri vṙ:ꝛ gn̄i loth itus cū ipso erāt. GLO.Sꝫ dṙ. Anteqꝫ ꝯuenirēt: ad carnis cōmixtionē. CHRI.sup matth.Ut nō ex compassiōe carnis ꝛ sanguinis nasceret q ex deo natus ē:vt carnis ꝛ sanguinis solueret passionē. AVG.de nup. ꝛ cōcu. Nuptialis etiam cōcubitus ibi nō fuit. qꝛ in carne peccati fieri non poterat sine vlla carnis concupiscentia que accidit ex peccato:sine qua concipi voluit:qui futurus erat sine peccato:vt hic etiā doceret omnē que de concubitu nascitur carneꝫ esse peccati:quando quidē sola que non inde nata est:non fuit caro peccati. AVG.in ser. de nati. Nascitur etiā ab itacta femina christus:qꝛ fas non erat vt virtus p voluptatē:castitas p luxuriam:per corruptionem incorruptio nascereṫ.nec poterat nisi nouo ordine aduētare de celo: qui vetustū mortis destruere veniebat imperiuꝫ. Regnū igitur tenuit virginitatis:que regeꝫ genuit castitatis.iō ēt dn̄s nṙ virgineū sibi requisiuit hospitiū habitādi: vt nobis oñderet deū i casto corpore portari debere:g̊ qui scripsit lapideas tabl'as sn̄ stilo ferreo:ip̄e grauidauit mariaꝫ spiritusc̄ō.vn̄ diciṫ. Inuēta est in vtero habēs. HIE. Nō ab alio iuēta est nisi a ioseph qui pene licētia maritali oīa nouerat. CRHI.sup matth. Nam sicut historia non incredibilis docet:qm̄ gesta sunt q̄ refert lucas: Joseph absens erat.nec.n.cōueniēs ē putare p̄nte ioseph itroisse angelū ad mariā:ꝛ dixisse q̄ dixit:ꝛ mariā rn̄disse quecūqꝫ rn̄dit.Et si credamus angelū potuisse itrare ad cāꝫ log:plane tn̄ mariā abysse i mōtana ꝛ mansisse cuꝫ helisabeth mensibus trib⁹:pōt nō fuit p̄nte ioseph:qꝛ necesse erat vt absentatōis eius ꝛ mansionis diutine requireret cās:postqꝫ aūt redyt pegre post tot mēses iuenit eam grauidam manifeste. CHRI.i ho.Proprie aūt dicit. Inuēta ē:qḋ d̄ non excogitatis dici ꝯsuetū ē. Ne aūt molestes euāgelistā iterrogādo qualṙ sit nat⁹ ex v̄gine:breuiter expediuit se dicens:De spūsancto:q̄si spūssanctus ē q ē hoc miraculū opatus. neqꝫ.n. gabriel:neqꝫ matthe⁹ ampli⁹ diceṙ potuerūt. GLO.Hoc ergo qḋ dṙ:Est ex spūsancto:euāgelista ex pte sua adduxit: vt.cū diceret hr̄e i vtero:oīs mala remoueret suspitio a mētibus audiētiū. HIERO.i expo.ca.fi. Non aūt sic̄ qdam sceleratissime opināṫ:spm̄ sanctū dicim⁹ fuisse p semine:sꝫ potētia ac v̄tute creatoris dicim⁹ opatū. AMBRO.in lib. de spūsancto.Qḋ.n.ex aliquo est:aut ex suba ē: aut ex ptāte eius ē.ex suba sicut fili⁹:qꝛ a p̄re.ex ptāte.sic̄ ex deo oīa:quō ꝛ i vtero habuit maria ex spūsancto. AVG. ad eustochiū. Profecto aūt iste mod⁹ quo nat⁹ ē christus d̄ spūsc̄ō:isinuat nobis grām dei:q̄ hō nullis ꝑcedētib⁹ meritis i ipso ex ordine nature sue quo eē cepit:v̄bo dei copulareṫ i tantā persone vnitatē:vt idē ipse eēt fili⁹ dei. Sꝫ cū illā creaturā quaꝫ v̄go ꝯcepit ꝛ pepit:q̄uis ad solā p̄sonā filij ptinentē tota trinitas fecerit:neqꝫ.n.sepabilia sunt opa trinitatis:cur i ea faciēda solus spūssc̄ūs noīatus ē:an ꝛ qn̄ vnus triū in aliquo ope noīaṫ:vniuersa opari trinitas itelligiṫ: HIERO.Sꝫ inqt heluidi⁹. Neqꝫ d̄ nō ꝯuēturis euāgelista dixissꝫ p̄usqꝫ ꝯuenirēt:qꝛ nemo de nō prāsuro dicit an̄qꝫ prāderet: q̄si siqs diceret. An̄qꝫ in portu prāderē ad aphricā nauigaui: nō posset stare sn̄ia:nisi ei i portu prādēdum sit qn̄qꝫ: aut non poti⁹ sit intelligēdū sic:qꝫ an̄ lꝫ sepe ꝛ sequētia idicet.tamē nōnunqꝫ ea tm̄ q̄ prius cogitabanṫ oñdit:nec necesse sit vt cogitata fiant.cum ideo aliud interuenerit : ne ea que sunt fierent. HIERO.Non ergo sequiṫ vt postea conuenerint :sed scriptura qꝫ factū non sit oñdit. REMI. Uel hoc v̄bū ꝯueniēdi:nō ip̄ꝫ cōcubitū:sꝫ tēpus significat nuptiaꝝ. idest qn̄ ea q̄ fuerat spōsa icipit eē vxor.Est.n. sensus. An̄qꝫ ꝯuenirēt.i.an̄qꝫ rite solēnia nuptiarū celebrarēt. AVG. d̄ cō. euā.Hoc quēadmodū s̄m sit qḋ hic p̄termisit lucas: exponit post cōmemoratū ꝯceptū ioānes ita narrās. In mēse aūt sexto missus ē angel⁹.ꝛ īfra.Spūssc̄ūs supueniet i te. hoc g̊ ē qḋ matthe⁹ cōmemorauit dicēs. Inuēta ē in vtero hn̄s d̄ spūsc̄ō.nec ꝯtrariū ē:qꝛ lucas exposuit qḋ matthe⁹ p̄termisit.Sic̄ nō ēcōtrariū:qꝛ matthe⁹ deiceps ꝯtinet qḋ lucas p̄termisit.Seqṫ.n. Joseph āt vir ei⁹ cū eēt iust⁹ ꝛc̄.vsqꝫ ad eū locū vbi scriptū ē d̄ magis:qꝫ p aliā viā reuersi sunt in regionē suā.Siqs aūt velit vnam narrationē ex oīb⁹ q̄ de xp̄i natiuitate dn̄r ab alterutro:si hec p̄termittūṫ: ordinare sic pōt. Christi gn̄atio sic erat. Fuit i dieb⁹ herodis ꝛc̄.vsqꝫ ibi:Mansit aūt maria cū illa quasi mēsib⁹ trib⁹ ꝛ reuersa ē i domū suā.Et tūc addēdū ē qḋ hic dṙ.Et inuenta est in vtero habens de spritusancto.

¶ **Joseph aūt vir ei⁹ cū eēt iustus. ꝛ nollet eā traducere voluit occulte dimittere eam.**

CHRI.in ho.Cuꝫ dixisset euāgelista qꝫ ex spūsancto ꝛ sine ꝯcubitu iuenta ē i vtero hn̄s:ne suspectū hr̄es xp̄i discipulū q̄si grādia d̄ suo magr̄o fingentē:itroducit ioseph p ea q̄ passus ē:ad fidē coruꝫ que dcā sūt ꝯferētē.vnde dicit. Joseph autē vir ei⁹ cum eēt iust⁹. AVG.i s̄mo.d̄ natiuitate. Intelligens.n.ioseph marie vteꝝ grauidari turbaṫ.qꝫ mariā quam de tēplo dn̄i accepat:ꝛ nōdum cognouerat: grauidam sentiebat:secūqꝫ estuabat disputans ꝛ dicens. Quid faciam: ꝓdo:aut taceo: Si ꝓdidero:adulterio non consentio:sed vitium crudelitatis icurro. qꝛ s̄m moysi sentētiam lapidandā caꝫ eē cognosco.Si tacuero:malo cōsentio:ꝛ cū adulteris ꝓportionē meā pono:qm̄ g̊ tacere malū ē:adulteriū ꝓdere pei⁹ ē:dimittā eā a ꝯiugio. AMBRO.sup luc. Pulchre aūt docuit scūs matthe⁹ qd facere debeat iustus: q opprobriū ꝯiugis deprehēderit:vt incruētum ab homicidio:castū ab adulterio p̄stare se debeat.ꝛ iō dicit.Cū eēt iust⁹. Ubiqꝫ g̊ i ioseph iusti grā ꝛ p̄sona s̄uaṫ vt testis orneṫ: lingua.n.iusti loqṫ iudiciū v̄itatis.Sꝫ quō ioseph cū crimē celet vxoris:iustus describiṫ: CHRI.in ho. In lege.n. p̄ceptū ē:n̄ solū reos:sꝫ cōscios criminis obnoxios eē peccato. HIERO.Sed sciēdum qꝫ iustū hic v̄tuosū in oībus dicit. Est.n.iustitia ꝛ auaritiā nō hr̄e:ꝛ vl'is v̄tus:ꝛ sic noīe iustitie maxime vtiṫ scriptura. Justus igiṫ exn̄s.i.benign⁹ ꝛ mitis: voluit occulte dimittere eā:q̄ nō solū traditōi:sꝫ ēt pene s̄m legē obnoxia videbaṫ.sꝫ ioseph vtrūqꝫ remisit q̄si supra legē viuēs.sicut.n.sol an̄qꝫ radios mōstret: mūdū clarificat: sic ꝛ xp̄s an̄qꝫ nasceret multa signa pfecte v̄tutis appere fecit. AVG.d̄ ver.dn̄i.Uel alṙ.Si sol⁹ nosti qꝛ aliqs peccauerit i te:ꝛ cū vis corā hoīb⁹ arguere:nō es corrector sꝫ ꝓditor.vn̄ vir iustus ioseph tāto flagitio qḋ d̄ vxore fuerat suspicat⁹ magna benignitate pepcit.Estuabat vtiqꝫ certa adultery suspitio:ꝛ tm̄ qꝛ ipse solus sciebat: noluit eā diuulgare:sꝫ occulte dimittere volēs ꝓdesse peccāti:nō punire peccantē. HIERO.Ul' hoc testimoniū marie est: qꝫ ioseph sciēs illius castitatē ꝛ admirās qḋ euenerat:celat silētio cuius mysteriū nesciebat. REMI.Uidebat.n.grauidā quaꝫ nouerat castā:ꝛ qꝛ legerat:Egrediet v̄ga d̄ radice Jesse: vn̄ nouit mariā duxisse originē:ꝛ legerat ēt.Ecce v̄go ꝯcipiet.n̄ diffidebat hāc ꝓphetiā i ea eē iplēdam. ORIGE. Sꝫ si suspitionē i ea nō habebat:quō iustus erat vt imaculatā dimitteret: Jō g̊ dimittere volebat:qm̄ magnū sacrm̄ i ea eē cognoscebat:cui approximaṫ se idignū estimabat. GLO. Ul' cū vellet eā dimittere iust⁹ erat:cū occulte:pius notaṫ: eā ab ifamia defēdēs:ꝛ hoc ē:cū essꝫ iust⁹ voluit dimittere eā:cū nollet eā traducere i publicū.i.diffamare:voluit hoc facere occulte. AMBRO.sup lucā. Nemo āt quā nō accepit dimittit:ꝛ iō quā volebat dimittere:fatebaṫ acceptā. GLO.Ul' cum nollet eā traducere i domū suā ad cohabitationē assiduā:voluit occulte dimittere eā .i.tp̄s nuptiaꝝ mutare.v̄a.n.v̄tus ē cum nec pietas sine iustitia:nec sine pietate s̄uatur iustitia:q̄ sepate ab iuicē dilabunṫ. Ul' iustus erat p fidē q̄ credebat christū d̄ v̄gine nasciturū. vn̄ voluit se humiliare an̄ tantam gratiam.

¶ **Hec aūt eo cogitante. ecce angelus dn̄i apparuit in somnis ioseph dicēs. Joseph fili dauid. noli timere accipe mariā cōiugē tuā. Qḋ.n. i ea natum est de spiritusancto est.**

REMI.Quia sicut dictū est cogitabat ioseph occulte mariam dimittere.hoc autē si fecissꝫ:ꝑpauci eēnt qui non magis suspicarenṫ eam eē meretricē qꝫ virginē:iccirco repente cōsilium ioseph diuino mutatum ē cōsilio.vn̄ dṙ. Hec āt eo cogitāte. GLO.In quo notaṫ animus sapiētis q nihil temere vult incipe. CHRI.in ho. Notatur ēt mansuetudo ioseph:qꝛ nulli enarrauit suā suspitionē:neqꝫ ei q̄ suspecta erat:sed i se cogitabat. AVGV.in ser.de natiui.Sed ioseph ista cogitante non timeat Maria dauid filia:qm̄ sicut dauid veniam contulit sermo propheticus:sic mariam liberat angelus saluatoris.Ecce enim iterum virginis ille paranimphus gabriel aduenit.vnde sequitur. Ecce angelus domini apparuit ioseph. GLOSA. Hoc igitur verbo apparuit:significatur potestas apparētis:q quando vult ꝛ quō exhibet se videndū. RABA.Quomodo āt angel⁹ ioseph apparuerit demonstraṫ cū dṙ. In somnis.i. quomō iacob scalam vidit p imaginationeꝫ quandam oculis cordis ostensam. CHRI. in ho. Ideo autem non apparuit

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mãifeste ioseph sic pastorib⁹:q2 valde fidel' erat:pastores
aũt ĩdigebant quasi rudes. Uirgo aũt ĩdiguit:quasi primo
ð maximis ĩstruẽda. Simil'r ẽt çacharias ĩdiguit añ cõcep-
tionẽ ꝓlis mirabili visione. GLO. Apparẽs angelus nom̃
exprimit:genus commemorat:⁊ timorẽ excludit dicẽs: Jo-
seph fili dauid:ioseph eũ ex noie:q̃si notuz ⁊ familiarẽ sibi
ondit. CHRI. sup matth. Filiũ dauid eũ nominãs:voluit
eũ adducere ĩ memoriã passiõis dei ad dauid:vt de semine
ei⁹ xp̃s nasceret̃. CHRI. ĩ ho. Dicẽs aũt. Noli timere. mõ-
strat eũ iã timere ne offẽderet deũ. q̃si adulterã hñs. al's ne
qz cogitasset eã expellere. SEVE. Spõsus ẽt ne timeat ad
monet̃:q2 pius aĩus dũ cõpatit̃ pl⁹ pauescit:ac si dicat. Hic
non ẽ mortis causa sz vite. q2 q̃ vitam parturit:nõ meretur
occidi. CHRI. sup matth. Dicẽs ẽt ne timeas:cognitorez
se cordis eius ondere voluit. vt p hoc futuroꝝ bonoꝝ q̃ de
xp̃o erat dicturus faceret fidẽ. AMBRO. sup lucã. Nõ ãt
te moueat:ꝙ eã cõiugẽ vocat. nõ.n. ṽginitatis ereptio. sz cõ
iugij testificatio:nuptiaꝝ celebratio dclarat̃. HIERO. cõ
tra heluidiũ. Nõ tamẽ ẽ putandũ ꝙ ex eo ꝙ vxor ẽ appella
ta spõsa eẽ desierit:cũ hanc eẽ cõsuetudinẽ scripture noue-
rimus:ꝙ spõsos viros ⁊ spõsas appellet vxores:sic deutro-
nomij testimõio approbat̃. Siqs inqt ĩuenerit ṽginẽ despõ
satã viro ĩ cãpo ⁊ vĩ faciẽs dormierat cũ ea moriat̃:q2 hũilia
uit vxorẽ pximi sui. CHRI. in ho. Dic̃ aũt. Noli tĩere acci
pere. i. it⁹ retĩere: iã.n. mẽte dimissa erat. RABA. Ul' noli
timere accipe eam. nuptiali cõuentu ⁊ assidua cohitatione.
CHRI. sup matth. Propter tres aũt cãs apparuit angel⁹
ioseph hoc dicẽs ei. pmo ne iustus homo ignorãs faceret rẽ
iniustaz ex ꝓposito iusto:deinde ꝑpter honorẽ ipsius ma-
tris. nã si dimissa fuisset apud infideles:turpi suspitõe care-
re nõ poterat. tertio vt ĩtelligẽs ioseph scãm cõceptionẽ di-
ligẽtius se custodiret ab illa q̃z prius. iõ tam̃ nõ añ cõceptio
nẽ ṽginis venit ad ioseph:vt nec cogitarz h̃ q̃ cogitauit:ne
pateret̃ q̃ passus ẽ çacharias culpã ĩfidelitatis incurrens d
ꝯceptõe cõiugis iam longeue:ĩcredibilior.n. erat res:ṽginẽ
posse cõcipe q̃z anum. CHRI. in ho. Uel iõ turbato iaz io-
seph angelus venit vt appareat ioseph sapia:⁊ vt hocipsuz
fieret ei corũ que dicebãt̃ demr̃atio. Dũ.n. audit ab ãgelo
q̃ intra se cogitauerat:ĩdubitabile signuz erat ꝙ a deo mit-
teret̃:cui⁹ solius est scire cordis secreta. Sermo ẽt euange-
liste insuspicabilis fit:demonstrãs ioseph passum qd impro
babile ẽ viꝝ pati. Uirgo ẽt oẽm malã suspitionẽ effugit ex
hoc:ꝙ vir qui çelotipiã passus ẽ: eã suscepit:⁊ post cõceptio
nẽ seruauit. Jdeo aũt ṽgo ioseph hec q̃ angel⁹ nũciarat non
dixit:q2 nõ estimabat sibi credi a spõso:⁊ maxime iam in su
spitionẽ adducto. Uirgini aũt ante cõceptionẽ ãnunciat an
gelus ne si post cõceptiõem deferret:in angustia cẽt. Opor-
tebat aũt extra turbationẽ cẽ illam matrẽ:q̃ diuz cõditorẽ
recepit. CHRI. in ho. Non solũ aũt angel⁹ ab iniqua com
mixtione ṽginem excusat:sed ⁊ supra nãm cõcepisse demõ
strat:nõ solũ timorẽ auferẽs sed ⁊ letitiã addẽs. vñ subdit.
Quod.n. in ea natũ ẽ d spũsancto ẽ. GLO. Aliud ẽ nasci in
ea:⁊ aliud ab ea:nasci ab ea ẽ prodire in lucẽ:nasci in ea est
idẽ quod cõcipi:vel ẽm p̃sentiam ãgeli quã habz ex dõ: cui
futurũ quasi preteritũ ẽ natum dicit̃. AVG. d quest. no. ⁊
ve. testa. Sz si de spũsancto nat⁹ est xp̃s:cur dictũ ẽ: Sapiẽ
tia edificauit sibi domũ: Quõ ista gemina rõne dz ĩtelligi
Primũ.n. domus xp̃i ecclia ẽ quã edificauit sibi sanguine
suo. deinde põt ⁊ corpus ei⁹ dici dom⁹ ei⁹:sic dr̃ templũ ei⁹.
Factũ aũt spũssancti:factũ filij dei ẽ ꝑpter nãe ⁊ volũtatis
vnitatẽ:siue.n. pr̃ faciat siue filius siue spũsscũs:trinitas ẽ q̃
opat̃:⁊ quicqd tres fecerint:dei vnius ẽ. AVG. in enche.
Nunquid tamẽ ideo dicturi sum⁹ patrẽ hoĩs xp̃i eẽ spũsã-
ctuz:vt deus pr̃ verbũ genuerit:spũssanctus hoiem:qd ita
absurdum est:vt nulle fideles aures id valeant sustinere.
Quõ g̊ dicimus xp̃m natum de spũsancto:si nõ eum genuit
spũssanct⁹:an q2 fecit eũ:inquãtũ.n. homo ẽ fact⁹ ẽ:sic apo
stolus dicit. Fact⁹ ex semine dauid. s. carne. neqz.n. q2 mun-
dum istũ fecit ds:dici eũ fas ẽ dei filiũ:aut natũ ex deo: sed
factũ vel creatũ vl' cõditũ. hic aũt cũ ꝯfiteamur eũ natũ de
spũsãcto ⁊ maria ṽgine:quõ nõ sit fili⁹ spũssci ⁊ sit fili⁹ Ma
rie ṽginis:nõ g̊ cõcedẽdũ ẽ qcqd d aliqua re nascit̃: ꝯtinuo
eiusdẽ rei filiũ nũcupãdũ. vt.n. omittã al'r d hoie nasci filiũ
al'r capillũ:pediculũ ⁊ lũbricum:quoꝝ nihil ẽ fili⁹. Certe ho
mines q nascũt̃ ex aqua ⁊ spũ:nõ aq̃ filios recte eos dixerit
qspiã:sed dei patris ⁊ matris eccl'ie. Sic g̊ d spũsancto nat⁹
est:⁊ filius dei patris ẽ nõ spũssancti.

¶ Pariet autẽ filiũ: ⁊ vocabis nomẽ eius Jesũ: ipse.n. saluũ faciet populũ suũ a peccatis eoꝝ.

CHRI. in ho. Q2 hoc qd angel⁹ ad ioseph dixerat supra hu
manã cogitatõem ⁊ legẽ nature erat:non solũ ex p̃teritoruz
reuelatione cõfirmat q̃ dixerat: sed ẽt ex futuris dicẽs. Pa
riet autẽ filiũ. GLO. Ut.n. non videret̃ ioseph ampli⁹ cõ
iugio non eẽ necessarius cũ cõceptio eẽt facta sine ei⁹ auxi-
lio:ondit ꝙ q̃uis nõ sit necessari⁹ cõceptui:tñ vtilis ẽ ꝑcu-
rationi;q2 ipsa pariet filiũ:⁊ tũc matri ⁊ filio erit necessari⁹:
matri:vt ab ĩfamia defẽdat:filio:vt eũ nutriat ⁊ circũcidat.
Que circũcisio notat̃ vbi dic̃. Et voca. no. ei⁹ Jesũ. Jn circũ
cisione.n. solet dari nomẽ. CHRI. sup matth. Nõ autem
dixit pariet tibi filiũ sic ad çachariaz. Ecce helisabeth vxor
tua piet tibi filiũ:q2 mulier q̃ ex viro cõcipit:marito suo fi-
liũ parit:q2 magis ex illo ẽ q̃z d ipa. hec ãt q̃ nõ ẽ d viro cõce
perat:nõ viro filiuz pepit:sed sibi tm̃mõ. CHRI. ĩ ho. Ul'
ĩdetermĩate hoc posuit:vt ondat ꝙ eũ pepit orbi terraruz
vniuerso. RABA. Dic̃ ãt. Uocabis nom̃:⁊ nõ ipones. q2
ab eterno impositũ est. CRI. in ho. Hinc aũt ondit admi-
rabilẽ. eẽ partũ. q2 de⁹ ẽ q nomẽ desup p ãgelũ mittit: nec
nomẽ qdcũqz sed qd ẽ infinitorum bonoꝝ thesaurus. Jdqz
iterp̃tat̃ illud angelus:bonã substituẽs spez. ⁊ ex hoc ad cre
dendũ quod dicebat̃ inducit. ad talia.n. credẽda facili⁹ ac-
cedere cõsueuim⁹. HIERO. Jesus.n. hebreo ẽmone sal
uator dicitur: Etymologiaz g̊ nominis significat dicẽs. Jpe
enim saluum faciet pplm suũ a peccatis eoꝝ. Ostendit enĩ
eundẽ totius mũdi saluatorẽ:⁊ nostre salutis auctorẽ. Sal
uat quidẽ non incredulos:sed pplm suũ. hoc est in se credẽ
tes saluat;nõ tam a visibilibus hostibus q̃z potius inuisibili
bus. hoc ẽ a peccatis saluat:nõ armis pugnãdo. sed peccata
relaxando. SEVE. Ueniãt ⁊ audiant qui requirunt:quis ẽ
quẽ Maria genuit: Jpse.n. saluum faciet pplm suum:non
alterius saluũ faciet pplm. vñ a peccatis eoꝝ:ẽe deum qui
peccata donat si xp̃ianis nõ credis: crede infidelib⁹ vel iu-
deis dicẽtib⁹. Nemo põt peccata dimittere nisi sol⁹ deus.

¶ Hoc aũt totũ factum est vt adimpleretur quod dictũ ẽ a domino per ꝓphetã dicentem. Ecce virgo ĩ vtero habebit ⁊ pariet filiũ ⁊ vocabit̃ nomẽ eius emanuel. qd ẽ iterpretatũ nobiscũ deus.

REMI. Mos fuit euangeliste ea q̃ dicit de veteri testamẽ-
to cõfirmare ꝑpter iudeos q in xp̃m crediderant:vt agno-
scerẽt ea eẽ cõpleta in gr̃a euangelij q̃ predicta fuerant ĩ ve
teri testõ. ⁊ subdit. Hoc autẽ totũ factum ẽ. Querendũ aũt
ẽ in hoc loco quare dixerit hoc totum factum esse:cuz supe
rius solam ꝯceptionẽ narrauerit: Sed sciendum ꝙ hoc iõ
dixit:vt demonstraret ꝙ ante in p̃sentia dei factum fuit:q̃z
fieret apud hoies. Siue q2 p̃teritaruz rerum erat narrator:
totum factũ eẽ dixit:q2 qñ hoc scripsit: iam totum factum
erat. RABA. Uel hoc totũ factum esse dicit: ꝙ virgo de
sponsaret̃:ꝙ casta seruaret̃:ꝙ grauida inueniret̃:ꝙ per an
gelum reuelaret̃:vt adimpleret̃ qd dictuz est. Nõ.n. hoc ĩ-
pleret̃ ꝙ virgo cõciperet ⁊ pareret:nisi despõsata eẽt:ne la-
pidaret̃:⁊ nisi ab angelo secretũ detegeret̃:⁊ ita eaz ioseph

accipet:dimissa p infamiã efflueret:⁊ lapidatione periret.
Si g̊ añ ptum periret:cassaret̃ ꝓphetia q̃ ait. Pariet filiũ.
GLO. Uel põt dici:ꝙ vt nõ ponit̃ causaliter. non eniz iõ
impletũ ẽ:q2 iplẽdũ erat: ponitur autez cõsecutiue:sicut ⁊ ĩ
Genesi:suspẽdit alteꝝ in patibulo:vt ꝯiectoris veritas ꝓba
ret̃:q2 vno suspẽso ꝯiectoris vitas ẽ ꝓbata:sic ⁊ ĩ hoc loco ĩ-
telligẽdũ ẽ:ꝙ hoc facto qd p̃dictuz est: ꝓp̃hia impleta ẽ.
CHRI. in ho. Uel aliter: Quia vidit angel⁹ abyssũ diui-
ne misericordie nature leges solutas:⁊ eũ qui erat oĩb⁹ sup-
ior:ad hoiez q erat oĩb⁹ inferior descẽdisse: Hec ⁊ huiusmõi
vno verbo ostendit dicẽs. Hoc autem totum factuz ẽ. q. d.
ne putes ꝙ hec nũc tm̃ deo placeãt:olim p̃ordinata sũt:de-
center.n. angelus nõ ṽgini:sed Joseph ꝓphetiã inducit: q̃si
in ꝓphetis meditanti ⁊ experto. Et primo quidez ṽginẽ cõ-
iugẽ appellauerat:nũc aũt ṽginẽ cũ ꝓphaz inducit: vt hoc
ẽt a ꝓpha audiret:q̃si diu p̃meditatũ. vñ ad fidẽ coꝝ q̃ di-
cebãt̃:ĩducit esaiaz vl' magis deũ. nõ.n. dicit: Ut ĩpleret̃ qd
dictũ ẽ ab esaia:sz qd dcm̃ est a dño p esaiã. HIERO. sup
esaiã. Qm̃ ãt p̃mittit̃ ĩ ꝓp̃hia. Dabit dñs ipse vob signũ. no
uũ dz eẽ atqz mirabile. Si ãt iuuẽcula vl' puella vt iudei vo
lũt:⁊ nõ ṽgo pariat:q̃le signũ poterat appellari:cũ hoc nom̃
etatis sit:nõ ĩtegritatis: Et reuera ṽgo hebraice bethula ap
pellat̃:q̃ ĩ p̃nti loco nõ scribit̃ ĩ ꝓp̃hia. Sz p hoc ṽbo positũ
est Halma:qd p̃ter. lxx. oẽs adolescẽtulã trãstulerũt. Por-
ro halma apd eos ambiguũ ẽ. dr̃.n. ⁊ adolescẽtula ⁊ abscõdi
ta. g̊ halma nõ solũ puella vl' virgo:sz ṽgo abscõdita dr̃ ⁊ se-
creta:que nũq̃z viroꝝ patuerit aspectib⁹:sz magna parentũ
diligentia custodita sit. Lingua quoqz punica q̃ d hebreoꝝ
fontibus ducit̃ ꝓp̃e ṽgo halma appellat̃. Jn nr̃o quoqz ser
mone halma dr̃ scã:oĩumqz pene liguaꝝ ṽbis vtũt̃ hebrei:
⁊ q̃tũ cũ mea pugno memoria nũq̃z me arbitror halmam
de muliere nupta legisse:sz de ea q̃ est ṽgo:vt nõ ṽgo solum-
mõ sit:sz in annis adolescẽtie. põt.n. fieri vt ṽgo sit vetula.
Jsta ãt ṽgo erat ĩ ãnis puellarib⁹: vl' certe ṽgo ñ puella que
adhuc viꝝ nosse nõ posset. HIERO. sup matth. Pro eo
aũt ꝙ euãgelista matth. dic̃. Jn vtero hẽbit. in ꝓpheta q2
futuꝝ p̃dicit:significat qd futuꝝ sit:⁊ scripsit: Accipiet. Euã
gelista aũt q2 nõ de futuro sz de p̃terito narrat historiã: mu
tauit accipiet:⁊ posuit Habebit:qui ãt hz nequaq̃z acceptu-
rus ẽ. Dicit autẽ. Ecce ṽgo ĩ vtero habebit ⁊ pariet filium.
LEO in ep'la ad Flauianũ. Cõcept⁹ qppe ẽ d spũscõ intra
vteꝝ ṽginis matris q̃ ita illũ salua ṽginitate edidit: queãd-
moduz salua ṽginitate cõcepit. AVGV. ĩ ẽmo. d natiui.
Qui.n. dirupta corporuz mẽbra in aliis poterat reitegrare
tangẽdo:q̃tomagis ĩ sua mr̃e qd ĩuenit ĩtegrũ nõ violauit
nascẽdo:creuit.n. in eius partu corpis ĩtegritas poti⁹ q̃z de
creuit:⁊ ṽginitas ampliata ẽ potius q̃z fugata. THEO. ĩ
ser. ephesi. cõcilij. Q2 vo photinus puꝝ hominem dicit qui
natus ẽ:dei non dicẽs ptum:⁊ qui ex vulua processit hoiez
ꝓponit a deo diuisum. dicat nunc quõ nã humana per vul-
uam virginalem nata:ṽginitatẽ vulue ẽuauit incorruptã:
nullius enĩ hominis mater ṽgo ꝑmansit. Sz q2 nat⁹ ẽ car-
ne de⁹ verbũ:custodit virginitatẽ: seip̃m per verbum esse
ondens. neqz.n. nr̃m verbum cũ parit̃ corrumpit mentem:
neqz de⁹ verbũ partũ eligẽs ꝑemit ṽginitatem. Seqt̃. Et
vocabunt nomẽ eius emanuel. CHRY. in ho. Consuetu-
do qdẽ ẽ scripture res q̃ ꝯtingũt ꝓ nominibus ponere. Ni-
hil g̊ ẽ aliud qd dicit̃: Uocabũt nomẽ eius emanuel. q̃z vi-
debunt deum cuz hoĩbus. vnde nõ dicit vocabis: sz voca-
bunt. RABA. Primo quidẽ angeli psallẽtes: scdo ap'li p̃
dicãtes:adhuc ⁊ sancti martyres: deide cuncti credentes.
HIERO. sup esaiam. Septuaginta aũt reliqui trãstule-
runt sil'r Uocabis: p quo hic scriptũ ẽ: Uocabũt: qd in he-
breo non habet̃:verbũ.n. charatim:qd oẽs interp̃tati sunt
vocabis:põt intelligi ⁊ vocabit: ꝙ ipsa. s. virgo q̃ cõcipiet et
pariet xp̃m:emanuel appellatum sit nomine: qd interp̃tat̃
nobiscũ deus. REMI. Querendũ autẽ ẽ quis ẽ iterp̃tatus
hoc nom̃: ꝓpheta aut euangelista aut aliqs trãslator: Sed
sciendũ ꝙ ꝓp̃ha nõ ẽ iterp̃tat⁹. scõ autẽ euãgeliste qd neces
se fuerat iterp̃tari:cuz scriberet hebreo ẽmone: fortasis q2
hoc nom̃ obscuꝝ erat apd hebreos: iccirco dignũ erat iter-
p̃tatione. Sz magis credẽdũ ẽ ꝙ aliqs trãslator sit iterpre-
tat⁹:ne haberet̃ hoc nomẽ obscuꝝ apud latinos: hoc deni-
qz noie due substãtie:diuinitatis. s. ⁊ humanitatis ĩ vna ꝑso
na dñi nr̃i Jesu xp̃i designat̃:q2 q añ oĩa secula ieffabiliter
genit⁹ ẽ a deo pr̃e:idẽ ipe ĩ fine tẽpoꝝ fact⁹ ẽ emanuel. i. no
biscũ de⁹ ex ṽgine mr̃e. Q2 aũt dr̃ nobiscũ deus:põt ĩtelligi
hoc mõ:nobiscũ fact⁹ ẽ. i. passibilis:mõtalis:⁊ p oĩa nr̃i silis
absqz peccato:siue q2 subam nr̃e fragilitatis quaz assũpsit
substãtie sue diuitatis ĩ vnitate ꝑsone cõiũxit. HIERO.
sup esaiaz. Sed sciẽdũ ꝙ hebrei hoc de eçechia filio achaç
ꝓphetari arbitrãt̃:ꝙ ipso regnãte capta sit samaria: qd om
nino ꝓbari nõ põt. Siqdẽ achaç fili⁹ ioathan regnauit sup
iudeã ⁊ hierl'm ãnis. xvi. cui successit ĩ regnũ fili⁹ ei⁹ eçechi
as annos natus. xxiij. ⁊ regnauit sup iudeaz ⁊ hierl'm ãnis
. xxix. quõ g̊ quã vidit p̃mo ãno achaç ꝓphetiã d eçechie cõ
ceptu dr̃ ⁊ natiuitate:cũ eo tp̃e cuz regnare cepat achaç iaz
nouẽ esset eçechias ãnoꝝ: nisi forte sextũ eçechie regni an
nũ quo capta ẽ samaria:infantiã ei⁹ appellari dicãt nõ eta-
tis:sz iperij:qd coactũ eẽ ac violẽtũ ẽt stultis patet. Quidã
de nostris Esaiam ꝓp̃ham duos filios habuisse contendit:
ioseph ⁊ emanuel:emanuel d ꝓphetissa vxore sua eẽ gnãtũ
ĩ typũ dñi saluatoris: hoc ãt fabulosuz est. PETRVS al
fonsus. Nõ.n. scit̃ ꝙ aliqs hõ illius tp̃is emanuel sit voca-
tus. Sed obijcit hebreus: quõ stare poterit: ꝙ hoc pp xp̃m
dictũ sit ⁊ mariã: cũ ab achaç vsqz ad mariã multa centena
annoꝝ trãsierũt: Sz lz ad achaç loqueret̃ ꝓp̃ha nõ solum
tñ ad eũ vel de suo tp̃e dicta ẽ ꝓphetia. Propter hoc.n. di-
ctũ est. Audite domus dauid:non audi tu achaç. Jtem: Da-
bit dñs ipe vobis signũ. addidit ipse: Ac si dr̃et: nõ ali⁹: Ex
quo p̃t ĩtelligi ip̃z dñz signũ eẽ futuꝝ. Q2 ẽt plural'r ait: vob
⁊ nõ tibi:inuit̃ non pp achaç vel ad ip̃m solum hoc dictum
fuisse. HIERO. sup esaiã. Est ergo sic intelligendũ qd dr̃
ad achaç: Jste puer q nascet̃ ex virgine o dom⁹ dauid: nũc
appellet̃ emanuel. idest nobiscum deus: q2 a rebus ipsis ꝓ-
babiliter a duobus regibus inimicis liberata patebit deuz
te hr̃e p̃ntem. Postea autẽ vocabit̃ Jesus. i. saluator eo ꝙ
vniuersum genus hoium sit saluatur⁹. Nõ mireris g̊ o do-
mus dauid ad rei nouitatẽ: si virgo deum pariat qui tantaz
habeat potestatez vt multo post tẽpore nasciturus te nunc
liberet inuocatus. AVGV. contra faustum. Quis autez
demẽtissimus diceret cum manicheo verius eẽ fidei d xp̃o
sine teste non credere: cum apostolus dicat. Quomodo cre
dent ei quẽ non audierũt: aut quomõ audiẽt sine p̃dicãte:
Ut autẽ nõ cõtẽnerent̃: neqz fabulosa duceret̃ q̃ ap'li nun-
ciabãt: demr̃at̃ hec a ꝓphetis fuisse predicta: q2 ⁊ si attesta-
bant̃ miracula: nõ defuissent q magice potentie cuncta illa
tribuerẽt: nisi talis coruz cogitatio ꝯtestatõe ꝓphetica vin-
ceret̃. Magicis.n. artib⁹ longe anteq̃z nasceret̃ ꝓphetas si
bi cõstituere a quibus p̃nunciaret̃: nemo vtiqz diceret. Si
etiam dixerimus hoĩ gentili: crede xp̃o q2 deus ẽ: ⁊ respon-
derit: Uñ credo: ꝓlataqz auctoritate ꝓphetarum ostende
rimus fidẽ ꝓphetarum ex his que vẽtura cecinerunt eue-
nisse cernunt̃. Credo enĩ ꝙ eum nõ lateret: quãtas a regib⁹
hui⁹ seculi psecutões prius ptulerit xp̃iana religio: videat
nunc ipsos reges terre christi imperio subiugatos: oẽsqz
gentes eidem ẽuientes: q̃ oĩa per prophetas fuerunt predi
cta. Hoc g̊ audiens de scriptura ꝓphetica ⁊ cernens in vni
uersa terra completa: moueret̃ ad fidem. GLO. Horum
ergo errorem euãgelista excludit dicẽs. Ut adimpleret̃ qd
dcm̃ ẽ a dño p ꝓphetam. Prophetia aũt alia ẽ ex p̃destina
tione dei: quam necessariuz ẽ euenire oĩbus modis: vt sine

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nr̃o impleaẗ arbitrio: vt illa ꝺ qua mõ agim⁹. vñ dic̃. Ecce. ad demõſtrãdũ certitudinẽ ꝓphetie: alia ẽ ex pſcientia dei cui nr̃m admiſceẗ arbitriũ: ⁊ coopante gr̃a ꝯſequimur premiũ: vl' ab ea iuſte relicti tormẽtũ: Alia vo ex pſcia: ſꝫ ẽ q̃dã cõminatio more humano fc̃a ſic̃ illud. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue ſubuerteẗ. itelligẽdo niſi niniuite corrigant.

Exurgẽs aũt ioſeph a ſõno: fecit ſicut preceperat ei angelus dñi: ⁊ accepit mariã cõiugem ſuã Et non cognoſcebat eam donec pepit filiũ ſuũ primogenitum: ⁊ vocauit nomen eius ieſum.

REMI. Eo aditu redyt vita quo igreſſa ẽ mors. Per inobediẽtiã. n. ade oẽs pditi ſum⁹: p obedientiã ioſeph oẽs ad pſtinũ ſtatũ icipimus reuocari. nã his v̾bis magna nob v̾t⁹ obediẽtie cõmẽdaẗ: qb⁹ dr̃. Ex. aũt. io. a ſõ. ſe. ſic̃ pce. ei ange. dñi. GLO. Nõ tñ qꝺ pcepit ãgel⁹ fecit: ſꝫ ẽt ſic̃ pcepit. Quiſqs ẽt a deo moneẗ ſoluat moras: ſurgat a ſõno: faciat qꝺ iubeẗ. Et acce. ma. ꝯiu. ſuã. CHRY. Nõ i domo accepit eã: nec. n. adhuc dimiſerat eã de domo: ſꝫ ꝺ aio ſuo depoſuerat eã: ⁊ iterꝝ i animũ ſuũ eã recepit. REMI: Uel accepit celebratis nuptys vt cõiunx vocareẗ: non tñ vt cõcuberet: qꝛ ſeqẗ. Et nõ cognoſcebat eã. HIERO. ꝯtra heluidium. Sꝫ heluidius ſupfluo labore deſudat cognoſcẽdi v̾bũ ad coitũ magis q̃ꝫ ad ſciẽtiã eẽ referendũ: q̃ſi hoc qſq̃ꝫ negauerit: ⁊ eas ineptias q̃s redarguit aliq̃ prudẽs qſpiã potuerit ſuſpicari. Deide vult docere: q̇ doec ſiue vſqꝫ aduerbiũ certũ tp̃s ſignificet: quo cõpleto fiat aliqd qꝺ vſqꝫ ad illud tẽpus nõ fiebat: vt h̾. Nõ cogno. eã do. pe. filiũ. Appet ingt cognitã eẽ poſt partũ: cui⁹ cognitionẽ fily tñ gnãtio differebat. Et ad hoc approbandũ cõgerit ꝺ ſcripturis exempla q̃ꝫ plima. Ad qꝺ rñdemus: Et nõ cognoſcebat: ⁊ vſqꝫ vl' donec i ſcripturis dupl'r itelligẽda. Et de eo qdẽ qꝺ ſcriptum ẽ: ⁊ ñcognoſcebat: ad coitũ eẽ referẽdũ: ipe diſſeruit nll'o dubitãte: qn ad ſciam ſepe referaẗ: vt ibi. Remãſit puer ieſus in hierl'ꝫ: ⁊ nõ cognouerẗ parẽtes ei⁹. Sic ẽt donec i ſcriptura ſepe certũ tp̃s ſic̃ ipe diſſeruit ſignificat: ſepe ifinitũ: vt ẽ illꝺ. Donec ꝯſeneſcatis ego ſũ: nũqd poſtq̃ꝫ illi ſenuerit: ꝺs deſiſtet. Et ſaluatori euangelio. Ecce ego vobiſcũ ſũ vſque ad ꝯſumationẽ ſeculi. q̊ poſt ꝯſumationẽ ſeculi a diſcipulis abſcedet: Et apo. Oportet illũ regnare donec ponat inimicos ſub pedib⁹ ei⁹: nũqd poſtq̃ꝫ illi ſub pedibus erunt: regnare deſiſtat: Intelligat q̊ eã ꝺ quibus poſſꝫ ambigi ſi non fuiſſent ſcripta ſignificari. Cetera vo noſtre itelligẽtie dereling: iuẗ qꝺ euãgeliſta illud idicat: ꝺ quo ſcãdalũ poterat moueri: nõ eã cognitã eẽ a viro vſqꝫ ad ptũ. vt ml'to magis itelligerem⁹ cognitã nõ fuiſſe poſt ptuꝫ. HIERO. ſuper matth. Ut qs dicat. Donec ille vixit ñ ẽ hoc locut⁹: nũqd p hoc ſignificaui: qꝛ poſt mortẽ ille locut⁹ ẽ: qꝺ fieri nõ p̃ot: ſic̃ ⁊ ioſeph añ partũ credibile fuit vt nõ cognoſceret eã: qꝛ nõdũ cognoſcebat myſtery dignitatẽ: poſtq̃ꝫ vo cognouit: qꝛ ẽ fc̃a vnigeniti dei templum: quõ poterat hoc vſurpare: Sed ſeq̃ntes Eunomiũ putant: qꝛ illi auſi ſunt hoc dicere q̇ ⁊ ioſeph hoc facere auſus fuit: ſic̃ iſan⁹ neminẽ reputat eẽ ſanũ. HIERO. ꝯtra heluid. Ad ſumã illꝺ regro cur ſe abſtinuerit ioſeph vſqꝫ ad partus diẽ: rñdebit vtiqꝫ: qꝛ angelũ audierat dicentẽ: Qꝺ in ea natũ eſt ⁊c̃. Qui q̊ ſõnio tñ credidit vt vxorẽ nõ auderet tãgere: hic poſtq̃ꝫ paſtores audierat: magos viderat: miracula tãta cognouerat: templuꝫ dei: ſpũſſci ſedẽ: dñi ſui matrẽ audebat attigere: CHRY. ſup matth. P̃ot ẽt dici q̇ verbũ cognoſcẽdi hic accipiẗ pro agnitiõe. vere. n. nõ ꝯgnouit eã ante cui⁹ fuerat dignitatis: ⁊ poſtq̃ꝫ peperit tũc cognouit eã: qꝛ ſpecioſior ⁊ dignior fc̃a fuerat q̃ꝫ totus mundus: qꝛ queꝫ totus mundus capere nõ poterat: i ãguſto cubiculo vteri ſui ſola ſuſcepit. HYLA. in home. Uel aliter: Propter ſanctiſſime Marie glorificationẽ a ioſeph cognoſci non potuit. donec pepit. dñm. n. glo

ric hñs in vtero quomodo cognoſcereẗ: ſi moyſi cũ deo colloquentis glorificata ẽ facies vt nõ poſſent itendere i eum fily iſrael: q̃ꝫtomagis maria agnoſci vl' ituerí nõ poterat: q̃ dñꝫ potẽtie i vtero habebat: Poſt partũ aũt a ioſeph agnita iueniẗ ſpecie faciei. nõ tactu libidinis. HIERO. ſuper matth. Ex hoc aũt q̇ dic̃: Filiũ ſuũ pmogenitũ: qdã puerſiẗ ſime ſuſpicanẗ ⁊ alios filios habuiſſe Mariã: dicẽtes pmogenitũ nõ dici niſi q habeat ⁊ fratres: cũ hic mos ſcripturarũ ſit: vt pmogenitũ nõ eũ vocẽt: quẽ fratres ſequũẗ: ſꝫ euꝫ q pm⁹ nat⁹ ſit. HIERO. ꝯtra heluidiũ. Aliogn ſi nõ ẽ pmogenit⁹ niſi quẽ ſequũẗ ⁊ fratres: tãdiu ſacerdotib⁹ pmogenita nõ debẽẗ: q̃ꝫdiu ⁊ alia fuerit ꝓcreata. GLO. Uel pmogenit⁹ dr̃ iter oẽs electos p gr̃aꝫ: ꝓpe aũt vnigenit⁹ dei pr̃is vel Marie diciẗ. Seqtur: Et vocauit nomẽ eius ieſũ. Die octauo quo fiebat circũciſio ⁊ nomen iponebaẗ. REMI. Liquet aũt hoc nomẽ fuiſſe notiſſimum ſcis patribus ⁊ dei ꝓphetis: maxime illi q dicebat. Defecit i ſalutari tuo aĩa mea: ⁊ exultauit cor meũ i ſalutari tuo. Et illi q dicebat. Exultabo in deo ieſu meo. CA. II.

CUm natus eẽt ieſus in bethleem iude in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerũt hieroſolymaꝫ dicentes: Ubi ẽ qui natus eſt rex iudeorum: Uidimus enim ſtellaꝫ ei⁹ in oriente: ⁊ venimus adorare eum.

AVGV. in ſmo ꝺ epi. Poſt miraculũ virginei ptus quo vter⁹ diuino numie plen⁹ ſaluo pudoris ſigno deũ hoiemqꝫ ꝓfudit iter obſcuras cubiculi latebras ⁊ pſepis ãguſtias: in qb⁹ ifinita maieſtas mẽbris ꝯtractiorib⁹ ſtabulabat: dum pẽdet ad vbera ⁊ viliũ patiẗ ꝺs iuolumẽta pãnorꝫ: repente nouũ ꝺ celo ſid⁹ terris effulſit: ⁊ toti⁹ mũdi diſſipata caligine: noctẽ ꝯuertit i diẽ: ne dies celareẗ i nocte. vñ euangeliſta dicit. Cũ q̊ nat⁹ eẽt ⁊c̃. REMI. In pn̄. aũt h⁹ euangelice lectõis tria põit. Perſonã cũ dic̃. Cũ na. eẽt ie. Locũ: cũ ait. In bethleẽ iude. Tp̃s cũ addit. In dieb⁹ herodis regis. Et hec tria ad ꝯfirmationẽ narrãde rei ponũẗ. HIERO. ſuper matth. Putauim⁹ aũt ab euãgeliſta pmũ editũ ſic̃ i hebraico legim⁹ iude nõ iudee. Que ẽ. n. aliarꝫ gẽtiũ bethleeꝫ: vt ad diſtinctionẽ ei⁹ hic iudee ponereẗ: Iude autẽ iccirco ſcribiẗ: qꝛ ⁊ aliã bethleẽ i iudea legim⁹ i lib. ieſu fily naue. GLO. Due. n. bethleẽ ſũt: alia q̃ ẽ i terra ꝫabulõ: altera q̃ i terra iuda: q̃ pri⁹ vocata ẽ effrata. AVGV. i li ꝺ cõ. euã. De ciuitate aũt bethleẽ mattheus lucaſqꝫ ꝯſentiunt. Sed quõ ⁊ q̃ eã ad eã venerit ioſeph ⁊ maria lucas exponit: matthe⁹ ptermittit. Ecõtra ꝺ magis ab oriẽte venientib⁹ lucas tacet matth. dicit. CHRY. ſup matth. Sꝫ videam⁹ qd ad vtilitatẽ reſpiciat q̇ euãgeliſta tp̃s deſignat quo chriſt⁹ naſciẗ dicẽs: In die. he. regis. qꝺ dicit vt ꝓphetiaꝫ danielis ipletã demr̃aret: q̃ poſt. lxx. ſeptimanas ãnorꝫ xp̃m naſciturũꝫ eẽ pdicit. Nã ex illo tẽpore vſqꝫ ad regnũ herodis. lxx. ſeptianarꝫ ãnni ſũt cõſumati. vl' iꝺ qꝛ q̃ꝫdiu iudaica gẽs ſub iudaicis regib⁹ q̃ꝫuis pctõrib⁹ tenebaẗ ꝓphe mittebãẗ ad remediũ ei⁹: nũc aũt qñ lex dei ſub ptãte regis iniq tenebaẗ ⁊ iuſtitia dei ſub dñatione romana pmebaẗ naſciẗ xp̃s: qꝛ magis deſpabilis ifirmitas: medicũ artificioſiorẽ q̃rebat: vel iꝺ regis alienigene mentionẽ fecit: vt ipleret ꝓphetia q̃ dixit. Non auferet ſceptrꝫ de iuda: nec dux ꝺ femore eiu⁹ donec veniat q mittẽdus eſt. AMBRO. ſup luc. Ferẗ ãt qꝺ idumei latrones aſcalonã igreſſi: antipatrũ iter alios adduxerũt captiuũ: Is igiẗ imbutus myſterys iudeorꝫ: hircano iudee regi amicitia copulaẗ: quẽ ꝓ ſe ad pompeiũ hircanus direxit: ⁊ qꝛ legationis fructũ potitus ẽ p eã gr̃aꝫ ptem regni affectauit. Occiſo autẽ antipatro filius eius herodes ſub antonio ſenatuſconſulto iudeis regnare preceptus eſt:

in quo claret herodẽ nulla affinitate gñris iudeorꝫ regnuꝫ q̃ſiſſe. CHRI. i ho. Dicit aũt: Herodis regis. dignitatẽ addẽs: qꝛ ⁊ alius filius fuit herodes qui ioannem interfecit. CHRI. ſup matth. Dũ q̊ hoc tpe nat⁹ eẽt. Ecce magi veniunt. hoc ẽ ꝯfeſti vt nat⁹ ẽ: magnũ deũ oñdẽtes i puulo homie. RABA. Magi vo ſunt q de ſingulis rebus phanẗ: ſꝫ ſmo cõis magos p maleficis accipit: q aliter tñ hñẗ apꝺ gẽtẽ ſuã: eo q̇ ſint phi chaldeorꝫ: ⁊ ad h⁹ artis ſciam reges quoq̃ꝫ ⁊ pncipes eiuſdẽ gẽtis oĩa ſapiũt ⁊ ipſi pmũ ortũ dñi itellexerũt AVG. i ſer. de epi. Iſti aũt magi qd fuerunt niſi pmitie gẽtiũ: Iſrahelite paſtores: magi gẽtiles. illi ꝓpe: iſti lõge: vtriq̃ꝫ tñ ad ãgularẽ lapidẽ cucurrerũt. Mãifeſtatus ẽ q̊ ieſus nõ doctis nec iuſtis. ꝓualet nãq̃ꝫ ipitia i ruſticitate paſtorꝫ: ⁊ ipietas i ſacrilegys magorꝫ: vtroſq̃ꝫ ſibi lapis ille angularis attribuit: qppe q venerit ſtulta eligere vt ꝯfunderet ſapiẽtes: ⁊ nõ vocare iuſtos: ſꝫ pctõres: vt null⁹ magnus ſupbiret: nullus ifirmus deſparet. GLO. Hi aũt magi reges fuerũt: q ꝯſi tria munera obtuliſſe dicunẗ: non iꝺ nõ ples q̃ꝫ tres fuiſſe ꝓbanẗ: ſꝫ vt p eos gẽtes q̃ ex tribus filys Noe nate ſunt: vẽture ad fidẽ pfigurarẽẗ. vel tot fuerũt pncipes: qui plures duxerũt i comitatu ſuo. Uenerunt aũt nõ poſt annũ: qꝛ tũc iueniret i egypto: nõ i pſepio: ſꝫ terdecima die. Ad oñdẽdũ aũt vñ venirẽt diciẗ: Ab oriẽte. REMI. Sciẽdũ ẽ aũt qꝛ varia ẽ de magis opio. qdaꝫ. n. dñt eos fuiſſe chaldeos: chaldei. n. ſtellaꝫ ꝓ deo colebãt: ⁊ iccirco dixerũt q̇ nũcupatiuis eorꝫ ꝺs oñderit deũ verꝫ natuꝫ. Aly vo dñt pſas eos fuiſſe. Nõnulli dicũt illos de vltimis finibus terre fuiſſe: Aly vo dñt illos fuiſſe nepotes balaaꝫ: qꝺ magis ẽ credẽdũ. Balaaꝫ. n. iter cetera q̃ ꝓphetauit dixit: Orieẗ ſtella ex iacob. Illi vo hñtes hãc ꝓphetiaꝫ mox vt viderunt ſtellã nouã itellexerũt regẽ natũ ⁊ venerunt. HIERO. Et ſic hãc ſtellã futurã vaticinio balaã nouerãt: c⁹ erãt ſucceſſores. Sꝫ q̃rẽdũ ẽ ſi chaldei vl' pſe aut de vltimis finib⁹ terre fueẗ: quõ i tã breui ſpacio hieroſolymã venire potuerũt: REMI. Sꝫ ſciẽdũ ẽ q̇ aliq ſolẽt dr̃e q̇ puer q tũc nat⁹ ẽ i tã breui ſpacio tpis de vltimis finib⁹ terre ad ſe pducere potuit. GLO. Uel nõ mirandũ ẽ eos i. xiij. diebus vẽiſſe i bethleẽ: cũ equos arabicos: ⁊ dromedarios haberẽt: q. ſ. ſunt veloces ad iter. CHRI. ſup matth. Uel p biẽniũ añ xp̃i natiuitatẽ pfecti ſũt: ⁊ ſtella eos pcedebat: ⁊ neq̃ꝫ eſca neq̃ꝫ potus defecit i peris eorꝫ. REMI. Uel ſi fuerũt ſucceſſores balaã: reges iſtorꝫ nõ lõge diſtãt a terra pmiſſiõis: iccirco i tã breui ſpacio tpis hierl'm vẽire potuerũt. Sꝫ tũc q̃rẽdũ ẽ: q̃re euangeliſta dicat eos ab oriẽte veniſſe: Qꝺ iꝺ ẽ: qꝛ ab illa regione venerũt: q̃ i oriẽtali pte iudeis poſita ẽ. Pulchre aũt ipſi ab oriẽte veniſſe dicunẗ: qꝛ oẽs q ad dñꝫ veniũt: ab ipſo ⁊ p ipꝫ veniũt. Ipſe. n. ẽ oriẽs: ſꝫ illud: Ecce vir: oriẽs nomẽ ei⁹. CHRI. ſup matth. Uel ab oriẽte venerũt vñ dies naſciẗ: ide initiũ fidei ꝓceſſit: qꝛ fides lumẽ ẽ aĩarꝫ. Ab oriẽte q̊ venerũt ſꝫ hieroſolymam. REMI. Quãuis dñs ibi natus nõ eẽt: qꝛ lꝫ agnoſcerẽt natiuitatis tp̃s: locũ tñ nõ cognouerũt. Hierl'm. n. regia ciuitas ẽ: ⁊ crediderũt q̇ talis puer nõ niſi i vrbe regia naſci ꝺbuiſſet. Siue iꝺ venerũt: vt adipleretẗ qꝺ ſcriptũ ẽ. De ſyon exibit lex ⁊ v̾bũ dñi ꝺ hierl'ꝫ: qꝛ ibi pmo annũciat⁹ ẽ xp̃s. Siue vt ſtudio magorꝫ dãnareẗ pigritia iudeorꝫ. Uenerũt q̊ hieroſolymã dicẽtes: Ubi ẽ q nat⁹ ẽ rex iudeorꝫ: AVG. i ſer. de epi. Cũ aũt multi nati atq̃ꝫ defuncti eẽnt reges iudeorꝫ: nũqd queq̃ꝫ eorꝫ adorãduꝫ magi q̃ſierũt: qꝛ nec queq̃ꝫ eorꝫ ꝺ celo loq̃ntẽ didicerũt. Nõ itaq̃ꝫ regi iudeorꝫ q̃les eẽ illic ſolebãt: hũc tã magnũ honorẽ lõginq alieigene ab eodẽ regno ꝓrſus ab ex̃neis a ſe deberi arbitrabãẗ. Sꝫ talẽ natũ eẽ didicerãt: i quo adorãdo: ſe ſalutẽ q̃ ſꝫ deũ ẽ ꝯſecuturos minime dubitarẽt. neq̃ꝫ. n. etas erat ſaltẽ: cui adulatio hũana ſeruiret: nõ de mẽbris purpura: nõ i capite diadema fulgebat ñ põpa famulãtiũ: nõ terror exercit⁹: nõ gl'ioſa fama

plio rꝫ: hos ad eũ viros ex remotis terris cũ tãto voto ſupplicatõis attraxerũt. Jacebat i pſepio puer ortu recẽs: exiguus corpe: ꝯtẽptibilis pauptate. Sꝫ magnũ aliqd latebat i puo qꝺ illi hoies pmitie gẽtiũ: ñ terra portãte: ſꝫ celo narrãte didicerãt. vñ ſeqtur. Uidimus. n. ſtel. eius i oriẽte. Annũciãt ⁊ iterrogãt: credũt ⁊ q̃rũt: tãq̃ꝫ ſignificãtes eos qui ãbulãt p fidẽ: ⁊ deſiderãt ſpẽ. CHRI. i ho. Sciẽdũ aũt q̇ pſcillianiſte heretici q naſci vnũquẽq̃ꝫ hoieꝫ ſub ꝯſtitutõib⁹ ſtellarꝫ putãt: hoc i adiutoriũ ſui erroris aſſumũt: q̇ noua ſtella exyt: cũ dñs i carne appuit: cuius fuiſſe fatũ eãdẽ q̃ appuit: ſtellã putãt. AVG. ꝺ cõ. euã. Et ſꝫ fauſtũ hic ſtella iduciẗ: q̃ ꝯfirmat geneſiꝫ vt recte geneſidiuꝫ hoc magis nũcupari poſſit q̃ꝫ euãgeliũ. GRE. i ho. Sꝫ abſit a fideliũ cordib⁹ vt eẽ qd fatũ dicãt. AVG. de ciui. dei. Nã hoies qñ fatũ audiũt: vſitata loq̃ndi ꝯſuetudie nõ itelligunt niſi viꝫ paſſiõis ſyderꝫ: q̃lis ẽ qñ qs naſciẗ ſiue ꝯcipiẗ: q̇ aliqui alienãt a dei volũtate. Et hi ab aurib⁹ oĩuꝫ repellẽdi ſunt: q q̃liũcũqꝫ deorꝫ volũt eẽ cultores. Aliq vo ſtellas hãc putãt hr̃e ptãtẽ traditaꝫ ſibi a ſumma dei ptãte: q magnaꝫ celo faciũt iniuriã. i cuius velut ſplẽdiſſima curia opinãẗ ſcelera faciẽda decerni: q̃lia ſi aliq̃ terrẽa ciuitas decreuiſſet: gñe hũano decernẽte fuerat euertẽda. CHRI. ſup mattheũ. Si q̊ aliqs adulter ⁊ homicida fiat p ſtellã: magna ẽ iniqtas illarꝫ ſtellarꝫ: magis aũt illius q creauit ſtellas: naꝫ cũ ſit pſcius futurorꝫ ꝺs: exquo tãta iniquitas futura erat p ſtellas: ſi voluit ei dare nõ ẽ bonus: ſi voluit ei dare ⁊ nõ potuit: ipotẽs ẽ. Si ẽt ſtelle ẽ q̇ aut mali ſumus aut boni: q̊ nec bonũ nr̃m laudãdũ ẽ nec malũ vituperãdũ: qꝛ nec in nobis ẽ volũtarius actus: vt qd. n. mali mei penã ſuſcipiã: qꝺ nõ volũtate ſꝫ nec̃itate ꝯmiſi: CHRI. ſup matth. Ipa deniq̃ꝫ mãdata dei ne peccẽt hoies: aut hortam̃ta vt faciãt bonũ: hãc iſipiẽtiã deſtruũt. Quis. n. iubet aliquẽ: ne faciat malũ: qꝺ nõ p̃ot declinare: aut faciat bonũ: ad qꝺ non p̃ot puenire: GRE. Inſipiẽtes vo ſũt ⁊ oñones oĩbus ſm fatũ exiſtẽtibus: exulat aũt ex ꝓuidẽtia dei cũ pietate: cuꝫ his ⁊ hõ organũ ſolũ iueniẗ ſupni circularis mot⁹: ad hoc. n. moueri ad opatões aiunt nõ ſolũ ptes corporis ⁊ aie excogitatões ⁊ vl'r q hoc dicũt q̃ i nobis ſunt: ⁊ ꝯtingẽtis nãꝫ deſtruunt ea: ⁊ nihil aliud ẽ hoc q̃ꝫ oĩa euertere. vbi etiaꝫ de reliquo erit liberũ arbitriũ: liberꝫ. n. oportet eẽ qꝺ eſt i nobis. AVG. i. x. de ciui. dei: Nõ vſqꝫquaqꝫ aũt abſurde dici p̃ot: ad ſolas corporꝫ differẽtias afflatus quoſdaꝫ valere ſydereos: ſic̃ ſolaribus acceſſibus ⁊ deceſſib⁹ videmus ãni tp̃a variari: ⁊ lunarib⁹ icremẽtis atqꝫ decremẽtis augeri ⁊ minui. q̃dã gñã rerꝫ ſic̃ cõchas ⁊ mirabiles eſtus oceani: nõ ãt animi volũtates poſitõibus ſiderꝫ ſubdi q̇ nõ dicãt ſtelle ſignificare iſta potius q̃ꝫ facere: qꝺ ẽ q̇ nũq̃ꝫ dr̃e potuerũt: cur i vita geminorꝫ i actõibus: i euẽtib⁹: ⁊ pfeſſiõibus: actibus: honoribus: ceteriſqꝫ rebus ad humanaꝫ vitaꝫ ptinẽtibus: atqꝫ i ipſa morte plerũqꝫ ſit tãta diuerſitas: vt ſimiliores ſint multi ex̃nei q̃ꝫ ipſi iter ſe gemini: p exiguũ tpis iteruallũ i naſcẽdo ſepati: i ꝯceptu ãt p ꝯcubitũ vno ẽt momẽto ſeminati: Qꝺ q̊ conanẗ efficere de interuallo exigui tpis qꝺ iter ſe gemi dũ naſcereẗ habuerũt. Si tñ valet q̃ꝫta iueniẗ i geminorꝫ volũtatib⁹: actibus: morib⁹: caſibuſqꝫ diuerſitas. Quidã vo nõ aſtrorꝫ ꝯſtitutionẽ: ſꝫ oĩuꝫ ꝯnexionẽ ſeriẽqꝫ cauſarꝫ: quã dei ſummi tribuunt volũtati ⁊ pñti fati noĩe appellãt. Siqs q̊ res hũanas fato tribuit: qꝛ ipſaꝫ dei volũtatẽ vl' ptãtẽ fati noĩe appellat: ſniaꝫ teneat: linguam corrigat: qm̃ fati nomẽ ſolet a loquẽtibus poni i ſiderꝫ ꝯſtitutõe. vñ volũtatẽ dei fati vocabulo nõ nuncupamus: niſi forte vt fatuꝫ a fando. i. a loquẽdo deim̃ itelligamus. Scriptũ ẽ: Semel locutus ẽ ꝺs: duo hec audiui. Uñ nõ ẽ multũ cũ eis de v̾bi ꝯtrouerſia laborãduꝫ atqꝫ certãdũ. AVG. cõtra fauſtũ: Si aũt ſub fato ſtellarꝫ nullius hoĩs geneſim ponimus liberꝫ arbitriũ voluntatis ab oĩ nec̃itas vinculo

iudee qꝛ nomen eſt regionis.

[illegible] accepta pro [illegible] fiendi [illegible] partis in flagitiis [illegible] oblata.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

vindicemus: q̃to minus illius tpalē gn̄ationē sub astrorū
ɔditōe credimus factā: qui ē vniuersoꝝ eternus creator ꝛ
dn̄s. Itaq3 illa stella quā viderūt magi: Christo ſ3 carnem
nato nō ad decretū dn̄abat: ſ3 ad testimoniū3 famulabat.
Proinde nō ex illis erat stellis q̄ ab initio creature itineru3
suoꝝ ordinē sub creatoris lege custodiuit: ſ3 nouo v̄gis par
tu nouū sidus appuit: qd̄ misteriū officij sui ēt ipsis magis
q̄rētibus xp̄3: cū an̄ faciē p̄iret exhibuit: donec eos vsq3 ad
ip̄3 locū vbi dn̄s v̄bū ifās erat p̄cūdo pduceret. Quidā aūt
astrologi ita ɔstituerunt nascētiū hoīu3 fata sub stellis vt
aliq̄3 stellaꝝ hoīe aliquo nato circuit⁹ sui ordinē reliq̄sse: ꝛ
ad eū q nat⁹ ē prexisse asseuerēt: sortē qppe nascētis astroꝝ
ordini colligari arbitrāt: nō astroꝝ ordinē ad hoīs nati dīē
posse mutari. q̄propter si stella illa ex his erat: q̄ in celo pa
gunt ordines suos: quō poterat discernere qd̄ xp̄s acturus
erat: q̄ nato xp̄o iussa ē relinq̄re qd̄ agebat: Si aūt vt pba
bilius credit ad demōstrādū xp̄m q̄ nō erat: exorta ē: nō iō
xp̄s natus ē q2 illa extitit ſ3 illa extitit qa xp̄s est. vn̄ si dici
oporteret: nō stellā xp̄o ſ3 xp̄3 stelle fatū fuisse diceremus.
ipse qppe illi: nō illa huic nascēdi attulit cā3. CHRI. i ho.
Nō ē hoc etia3 astronomie opus a stellis scire eos q nascū
tur: ſ3 ab hora natiuitatis futura p̄dicere. hi aūt tp̄s natiui
tatis n̄ cognouerūt: vt hic sumētes initiū a stellaꝝ motu fu
tura cognoscerēt: ſ3 eōuerso. Dicūt g̃: Uidimus stellā ei⁹.
GLO. i. ppriā: q2 hāc creauit ad ōnsionē sui. AV. i ser.
ō epiph. Pastorib⁹ āgeli magis stella xp̄3 ōmōstrat: vtrisq3
loq̄t ligua celoꝝ: q2 lingua cessauerat pphaꝝ. Celos ange
li habitāt: ꝛ sydera exornāt: vtrisq3 g̃ celi enarrāt gloriam
dei. GRE. Et rōnabiliter iudeis tanq̄3 ratione vtentibus
rōnale aīal. i. angelus p̄dicare debuit: gentiles v̄o q2 rōne
vti nesciebāt: ad cognoscēdū dn̄3: nō p vocē ſ3 p signa pdu
cunt: q2 ꝛ illis pphetie tanq̄3 fidelibus: ꝛ istis signa: tāq̄3 in
fidelibus data sunt. Eisdē aūt gētib⁹ xp̄3 cū pfecte eēt eta
tis apl'i predicant: cūq3 puulū ꝛ nec dū p hūani oris officiū
loquētē stella gētibus denunciat: q2 nimiꝝ rōnis ordo po
nebat: vt loquētem iā dn̄m: loquentes nobis p̄dicatores: ꝛ
necdū loquētē elementa muta p̄dicarēt. AVG. in ser. de
epiph. Ipse etiā xp̄s expectatio gētiu3: de qbus quōdā bea
tissimo p̄ri Abrahe innumerabilis fuit pmissa successio: nō
carnis semine ſ3 fidei fecūditate gn̄anda. ꝛ iō stellaꝝ mul
titudini cōpata: vt ab oī gentiū p̄re: non terrena ſ3 celestis
pgenies speraret. Ad credendū g̃ promisse posteritatis he
redes in syderib⁹ designari: ortu noui syderis excitāt: vt i
quo celū ē adhibitū in testioniū celi famularet obsequiū.
CHRI. i ho. Qm̄ āt nō celestiū vna stellaꝝ hec fuit ma
nifestū ē. nulla. n. alia stellaꝝ hac via pcedit. hec. n. ab oriē
te i meridiē ferebat. ita. n. Palestia ad Persidē iacet. Se
cūdo aūt a tpe quo videbat: nō. n. i nocte apparuit tm̄: ſ3 i
media die: qd̄ nō ē virtutis stelle: ſ3 nec etia3 lune. Tertio
ab eo q apparebat: ꝛ occultabat rursus. cū. n. intrauerunt
hierosolymā occultauit seipsa3: deide vbi Herodem reliq̄
runt: seipsa3 mōstrauit: neq3 etiā ppriu3 quēdā gressu3 ha
bebat: ſ3 cū oportebat ire magos ibat: qn̄ aūt stare oporte
bat: stabat: sic ꝛ de colūna nubis erat i deserto. Neq3 etia3
sursu3 manēs ptū v̄ginis ostētabat: ſ3 deorsu3 descēdēs h̄
faciebat: qd̄ non ē stelle motus: ſ3 v̄tutis cuiusdā rōalis. vn̄
v̄r hec stella v̄tus inuisibilis fuisse i talē apparētiā formata.
REMI. Nōnulli dicūt hāc stellā fuisse sp̄mscm̄: vt ipse q
postea sup baptiçatū dn̄3 descendit in sp̄ē colūbe: i sp̄ē stel
le apparuit magis. Alij dicūt fuisse āgelū: vt ipse q appuit
pastoribus apparuit etiā magis. GLO. Sequit etiā: In
oriēte. Utꝝ stella i oriēte orta sit: an ipsi ibi positi natā ꝛ oc
cidēte vederit: ābiguū ē. potuit. n. nasci i oriēte ꝛ eos in hie
rusale3 pducere. AVG. in ser. de epiph. Sed dicturus es:
A quibus audierunt q talis. s. stella christu3 natu3 signifi
caret: profecto ab angelis aliqua monitione reuelationis.
Queris fortassis: ab angelis bonis: an malis: Christū qde3
ꝛ angeli mali: hoc ē demones filiū dei esse ɔfessi sunt. Sed
cur nō ꝛ a bonis nō audierint: qn̄ i xp̄o adorādo salus coꝝ
iā q̄rebat: nō iniqtas dānabat. Potuerūt ergo illis ꝛ āgeli
dicere: Stella quā vidistis xp̄s ē. Ite adorate illu3 vbi na
tus ē: ꝛ simul iudicate q̄lis quātusq3 natus sit. LEO papa
i ser. de epiph. Uel p̄ter illā stelle speciē q̄ corporeū icitauit
obtuitū fulgētior v̄itatis radius coꝝ corda pdocuit: ꝛ hoc
qdē ad illuminationē fidei ptinebat. AVG. in li. de q̄sti.
no. ꝛ ve. testa. Uel iudeoꝝ natu3 regē itellexerūt: cū stella
idice tpalis rex soleat designari. Hi. n. magi chaldei nō ma
liuolētia astroꝝ cursu3: ſ3 reꝝ curiositate speculabant. Si
cut enī dat itelligi: traditionē balaa3 seq̄bāt: q dixit: Orie
tur stella ex iacob. vn̄ vidētes stellā ex̄ ordinē mundi: hāc
itellexerūt quā balaa3 futurā idicē regis iudeoꝝ ppheta
uerat. LEO papa i ser. de epiph. Potuerūt aūt illis credi
ta ꝛ itellecta sufficere vt corporali ituitu nō igrerēt: qd̄ ple
nissimo visu mētis ispexerāt. ſ3 diligētia sagacis officij ad
vidēdu3 vsq3 puerum pseuerās: nr̄i tpis hoībus seruiebat
vt sic oībus nobis pfuit q post resurrectōem dn̄i vestigia
vulneꝝ ei⁹ Thome apl'i explorauit manus: ita ad nr̄a3 vti
litatē pficeret: q i ifantia3 ipsius magoꝝ pbauit aspectus.
Un̄ dicūt: Uenimus adorare eū. CHRI. sup matth. Sed
nunquid nesciebant: q2 in hierl'm regnabat Herodes: nun
qd nō itelligebāt: q2 quicūq3 rege viuēte alteꝝ regē pnun
ciat aut adorat: punit i sanguie: Sed dū ɔsiderabāt regē fu
tuꝝ: nō timebāt. p̄itē adhuc nō viderāt xp̄3: ꝛ iā parati erāt
mori pro eo. O bt̄i magi q an̄ ɔspectum crudelissimi regis:
p̄usq3 xp̄3 cognoscerēt xp̄i facti sunt ɔfessores.

**¶ Audiēs āt herodes rex turbat⁹ ē ꝛ oīs hieroso
lyma cū illo. Et ɔgregās oēs principes sacerdo
tū ꝛ scribas ppli sciscitabat ab eis vbi christ⁹ na
sceret. At illi dixerūt ei: In bethleē iude. Sic ei3
scriptū est per prophetam: Et tu bethleem terra
iuda nequaq̄3 minima es in principib⁹ iuda. Ex
te. n. exiet dux q regat populū meū israel.**

AVG. in ser. de epiph. Sic magi ōsiderāt redēptorē ita
Herodes timet successorē. vn̄ sequit: Audiens aute3 hero
des rex turbatus est. GLO. Rex dr̄ vt ex collatione eius
qui q̄rit hic intelligat extraneus. CHRI. sup matth. Et
iō turbat audiēs rege3 natū iudeis ex genere iudeoꝝ cum
eēt ipse gn̄e idumeus: ne regno reuoluto iteru3 ad iudeos:
ipse a iudeis expelleret: ꝛ semē eius post ipsu3 p̄cideret a
regno: semp enī grādis ptās maiori timori subiecta est. Si
cut. n. rami arboꝝ i excelso positarū etiā si leuis aura flaue
rit mouent: sic ꝛ sublimes hoīes etiā leuis nuncij fama cō
turbat: humiles aūt sic i ɔualle plerūq3 i tranquillitate cō
sistūt. AVG. in ser. de epiph. Quid aūt erit tribunal iudi
cantis: qn̄ supbos reges timere faciebat natiuitas ifantis:
Pertineāt regē ad patris dextrā ia3 sedente3: quē rex im
pius timuit adhuc matris vbera lambentem. LEO papa
in ser. de epiph. Supfluo tm̄ herodes timore turbaris: non
capit xp̄m regio tua: nec mundi dn̄s ptātis tue cepit esse cō
tētus angustijs. Quē i iudea regnare nō vis: vbiq3 regnat.
GLO. Uel non solu3 pp̄ter se timuit: ſ3 pp̄ter ira3 roma
noru3: decreuerāt. n. romani: ne quis rex vel deus sine coꝝ
cōsilio diceret. GRE. i ho. Celi aute3 rege nato: rex terre
turbatus ē: q2 nimirū terrena altitudo cōfundit: cum celsi
tudo celestis aperitur. LEO papa in ser. de epiph. Hero
des etiā diaboli p̄sonā gerit cuius tūc fuit itentor: ita nunc
quoq3 ē idefessus imitator. Cruciat enī vocatiōe gentiū: ꝛ
quotidiana ptātis sue destructōe torquetur. CHRI. sup
matth. Uterq3 ergo çelo pprio turbat: ꝛ sui regni successo
rē timebat: Herodes terrenū: diabolus aūt celeste3. Ecce

aūt ꝛ iudaicus ppl's turbat: q magis de auditu isto gaude
re debuerat: q2 rex iudeus surgere dicebat. Sed turbabāt:
q2 ō aduētu iusti nō poterāt gaudere iniq. Aut certe turba
bant: ne forte iratus iudaico regi genus eius vexaret. Un̄
sequit: Et oīs hierosolyma cū illo. GLO. Uolēs illi faue
re quē timebat: ppl's. n. plus iusto eis fauet: quos crudeles
sustinet. Seq̄t: Et ɔgregans oēs p̄n. sacer. ꝛ scri. po. Ubi no
ta diligētiā iquirētis: vt si iuenerit faciat qd̄ postea se velle
ōndit: sin aūt accusatus sit Romāis. REMI. Scribe aūt
dicti sunt: nō tm̄ ab officio scribēdi: ſ3 potius ab iterp̄tatiōe
scripturaꝝ: erāt. n. legis doctores. Sequit. Sciscitabatur
ab eis vbi xp̄s nasceret. Hic attēdēdū ē: q2 n̄ dixit vbi xp̄s
natus ē: ſ3 vbi nasceret. Callide enī iterrogauit eos vt pos
set agnoscere si de rege nato letaret. Christū aūt vocat: q2
nouerat inungi rege3 iudeoꝝ. CHRI. sup matth. Ut qd
aūt interrogat herodes q nō credebat scripturis: aut si cre
debat: quō spabat posse iterficere illū: quē regē futuꝝ esse
dicebāt: Sed diabolus istigabat: q credebat q scripture nō
mentiunt: sic sūt oēs pctōres q hoc ipsu3 qd̄ credūt pfecte
credere nō pmittunt: q enī credūt: veritatis ē virtus: q̄ nō
pōt eē occulta: q aūt nō credūt: excecatio ē inimici. Si. n.
pfecte crederēt: sic viuerēt q̄si post modicū trāsituri ō hoc
mūdo: nō q̄si i eternū māsuri. Sequit: At illi dixerunt: In
bethleē iude. LEO papa i ser. de epiph. Magi quidē hūa
no sensu significatū sibi regis ortū existimauerūt i ciuitate
regia eē q̄rendū: ſ3 q serui suscepat formā: ꝛ nō iudicare ve
nerat: sed iudicari: Bethleem preelegit natiuitati: Hiero
solymam passioni. THEODORVS in sermo. concilij
ephesini. Si enim maximam Romam elegisset ciuitatē:
potētia ciuium mutationē orbis terraꝝ factā putarēt. si fi
li⁹ fuisset ipatoris: ptāti vtilitatē ascriberēt. Sed qd fecit:
oīa egena ꝛ vilia elegit: vt diuinitas cognosceret orbē trans
formasse terraꝝ. pp̄terea paupculā elegit matrē: paupiorē
p̄ria3: egen⁹ sit pecunijs: ꝛ hoc tibi exponit p̄sepe. GRE. i
ho. Bn̄ etiā i bethleē nascit. Bethleē qppe domus panis i
terp̄retat. Ipse nāq3 ē q ait: Ego su3 panis viu⁹ q de celo de
scēdi. CHRI. sup matth. Cu3 aūt debuissent celare my
steriū regis p̄finiti a ō marie i ɔspectu aliēigene regis: fa
cti sunt nō p̄dicatores opeꝝ dei: ſ3 pditores mysterioꝝ ei⁹:
ꝛ nō solū manifestāt mysteriū: ſ3 etiā pphēticū ptulerunt
exēplū. Un̄ subiungūt: Sic enī scriptū ē p pphetam. s. Mi
cheā: Et tu bethlee3 terra iuda. GLO. hoc sic ponit: vt ab
eis dcm̄ ē: q ꝛsi nō v̄ba: veritatē sensus quodāmō ponunt.
HIERO. Un̄ hic reprehēdūt iudei de ignorātia: qm̄ p
pheta dic: Tu bethleē effrata. illi dixerūt: Tu bethleē ter
ra iuda. CHRI. sup matth. Sed adhuc ipsa3 pphetiā p̄ci
dētes iterficiēdoꝝ puuloꝝ fcī sūt cā. sic. n. scriptū erat: Ex
te exiet rex q pascet pplm̄ meū isrl': ꝛ dies ei⁹ a diebus secu
li. Si ergo itegrā pphetiā ptulissent: ɔsiderās herodes q2
non erat rex terrenus: cui⁹ dies a diebus secl'i erāt: i tantū
furorē nō exarsisset. HIERO. sup matth. Est aūt sensus
pphetie talis: Tu bethleē terra iuda vl' effrata: qd̄ iō dr̄: q2
ē alia bethleē i galgalis sita: q̄uis sis pu⁹ vic⁹ iter milia ci
uitatū iuda: tm̄ ex te nascet xp̄s q erit dn̄ator isrl': q ſm car
nē de dauid ē: de me tm̄ natus ē an̄ secula: ꝛ iō dr̄: Egressus
eius ab initio a dieb⁹ eternitatis: q2 i p̄ncipio v̄bū erat apō
deū. Sed hoc vltimū vt dcm̄ ē iudei tacuerūt: alia v̄o muta
uerūt: vel pp ignorātiā vt dcm̄ ē: vel ad maiorē manifesta
tionē: vt herodi alienigene itellectū pphetie apirēt. vn̄ pro
eo q pp̄heta dixit: Effrata: qd̄ erat nomē ātiquū ꝛ forte he
rodi ignotū: dixerūt: terra iuda. Pro eo aūt q ppheta dixe
rat: Minima es i milibus iuda. volēs ōndere puitatē eius
q̄tū ad ppl'i multitudinē: dixerūt: Neq̄q̄3 minima es i p̄nci
pib⁹ iuda. volētes ōndere magnitudinē dignitatis puenie
tē ex dignitate p̄ncipis nasciturī: q̄si diceret: Magna es in
ter ciuitates ex qb⁹ p̄ncipes pdierūt. REMI. Uel talis ē
sensus: q̄uis mīma videaris īter vrbes p̄ncipatū hn̄tes: tm̄
n̄ es mīma: q2 ex te exiet dux q regat ppl'3 meū isrl'. dux āt
iste xp̄s ē: q pplm̄ fidelē regit ꝛ gubernat. CHRI. i ho. In
tēde āt certitudinē pphetie: non. n. dixit q i bethlee3 erit:
ſ3 q de betheleē exiet: ōndēs q ibi solū nasceret. Quō aūt
h3 rōnē de çorobabel hec dicta eē: vt qdā dicūt: nō. n. exit⁹
ei⁹ fuit a p̄ncipio ex dieb⁹ secl'i. Neq3 etiā ex bethleē exiuit
cū nō i iudea ſ3 i babylonia nat⁹ sit. Est etiā ad hoc qd̄ dic:
Neq̄q̄3 minima es: q2 ex te exiet. null⁹. n. ali⁹ illustrē fecit
villā i q̄ nasceret q̄3 xp̄s. Post natiuitate3. n. a finib⁹ orbis
terraꝝ veniūt visuri p̄sepe ꝛ tugurij locū. nō aūt dixit. Ex
te exiet filius dei: ſ3 dux q pascet pplm̄ meū isrl': oportebat
. n. i p̄ncipio ɔdescēdere vt nō scādaliçaret: ꝛ q̄ ad salutē ho
minū ptinebāt p̄dicare vt magis iduceret. Q2 āt dic: Qui
regat ppl'3 meū isrl'. Isrl'. n. hic dicit eos q crediderūt ex iu
deis. si aūt nō oēs xp̄s rexit: eoꝝ ē accusatio. De gētib⁹ aūt
interī tacuit: ne scādaliçaret iudeos. Uide aūt mirabilē di
spēsationē: iudei. n. ꝛ magi simul se iuicē docēt. iudei a ma
gis audiūt: q xp̄3 i oriētis regione stella p̄dicabat: ꝛ magi a
iudeis: q pphete ātiqtus eū nūciauerūt: vt geminato testi
monio ɔfirmati ardētiori fide expeterēt: quē ꝛ stelle clari
tas: ꝛ pphie māifestabat auctoritas. AVG. i ser. ō epiph.
Poterat. n. stella q̄ magos pduxit ad locū vbi erat cū m̄re
v̄gie ds ifās: ad ipa3 eos pducere ciuitatē: Sed tm̄ subtraxit
se: nec eis prorsus apparuit: donec de ciuitate i q̄ xp̄s nasce
ret ꝛ ipi iudei dicerēt: In bethleē iude: siles facti fabris ar
che noe: qui alijs vbi euaderēt p̄stiterunt: ꝛ ipsi diluuio pie
runt: siles lapidib⁹ miliarijs viā ōnderūt: nec ipsi ambula
re potuerūt. Audierūt ꝛ abierūt iquisitores: dixerunt: ꝛ re
manserūt doctores. Nūc quoq3 iudei sile aliqd nobis exhi
bere nō desinūt. nōnulli. n. paganoꝝ qn̄ eis de scripturis te
stimonia clara pferimus: vt nouerīt christū āte pphetatū:
suspecti ne forte a xp̄ianis ista ɔficta sint: malūt credere co
dicib⁹ iudeoꝝ: ꝛ sic tūc magi fecerūt: iudeos dimittūt ina
niter lectitare: ipsi pgunt fideliter adorare.

**¶ Tūc herodes clam vocatis magis diligēter di
dicit ab eis tp̄s stelle q̄ apparuit eis. ꝛ mittens il
los i bethlee3: dixit. Ite ꝛ iterrogate diligēter de
puero. ꝛ cū iueneritis renūciate mihi: vt ꝛ ego
veniēs adorē eū. Qui cū audissent regē abierūt.**

CHRI. sup matth. Postq̄3 audiuit herodes rn̄sum du
plici mō credibile: p̄mū q2 a sacerdotib⁹ fuerat dcm̄: deide
q2 exēplo pphetico fuerat ɔprobatū: n̄ tm̄ ad deuotionē fle
ctit nascituri regis: ſ3 ad maliciā iterfectōis eius p dolū. vi
dit. n. q2 nō poterat magos nec blādimētis flectere: nec mi
nis terrere: nec auro corrūpe: vt ɔsentirēt i iterfectionē re
gis futuri: iō illos decipe cogitauit. vn̄ dr̄. Tūc hero. clā vo
ca. magis. Occulte autem vocauit eos: vt nō viderēt iudei
quos hēbat suspectos: ne forte q̄si regē sue gētis amātes p
derēt ɔsiliū ei⁹. Diligēter didicit ab eis tp̄s stelle. REMI.
Iccirco diligēter: q2 callidus erat: ꝛ timebat ne nō reuerte
rent ad eum: vt tūc sciret qd ageret de puero occidendo.
AVG. i ser. ō epiph. Ferme āt biēnio an̄ visa ē stella mi
rātib⁹ qd eēt. Sed tūc itelligit idicatū eis cui⁹ eēt stella: q̄ iā
diu videbat qn̄ nat⁹ ē: q p illā significat. Sed postq̄3 xp̄o
nato reuelatū ē magis: venerūt ab oriēte: ꝛ. xiij. die adora
uerunt eu3: quē ante paucos dies natum fuisse didicerunt.
CHRI. i ho. Uel an̄ multū tp̄s hec stella appuit: qm̄ mul
tū tp̄s i itinere erāt magi ɔsumpturi: vt ɔfesti eū na⁹ eēt:
xp̄o assisterēt: eū i fascijs adorantes vt mirabilior appēret.
GLO. Scd̄m alios v̄o a die natiuitatis xp̄i credit stella
tm̄ appuisse: ꝛ pacto officio cū noua eēt desijt eē. ait. n. Ful
gēti⁹: Puer nat⁹ nouā stellā fabricauit. Cognito aūt loco ꝛ
tpe p̄sonā pueri vult nō ignorare. vn̄ dic: Ite ꝛ interrogate
diligēter ō puero. illō p̄cepat qd̄ absq3 p̄cepto erāt facturi.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRI.in ho. Nō autē dicit: Interrogate de rege: sꝫ de puero: neqꝫ.n. principatus nomine eum vocari sustinebat. CHRI.sup matth. Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotionē pmittebat: ꝛ p eā gladiū acuebat: ꝛ maliciam cordis sui humilitatis colore depingebat. Talis ē ɔsuetudo oīuꝫ malignoꝝ qñ aliquē in occulto grauius ledere volunt humilitatē illi ꝛ amicitias fingūt. Uñ dicit: Et cū inueneritis renūciate mihi: vt ꝛ ego veniēs adorē eū. GRE.ī ho. Adorare eum se velle simulat: vt quasi hūc si iuenire possit: extinguat. Sequit: Qui cū audissent regeꝫ abierūt. REMI. Audierūt magi herodē vt q̄rerēt dominū: sꝫ nō vt ad eū reuerterēt. Significabāt.n. bonos auditores: qui bona q̄ audiūt a malis p̄dicatorib⁹ faciūt: sꝫ tñ opa illoꝝ nō imitāt.

¶ **Et ecce stella quā viderāt in oriēte. āntecedebat eos vsqꝫ dū veniēs staret supra vbi erat puer.**

CHRI.sup matth. Ex hoc loco oñdit: q: cū stella deduxisset magos ppe hierl'm abscōdita ē ab eis: vt relicti a stella: cogerēt ī hierl'm iterrogare de xp̄o sil' ꝛ manifestare: pp duo: p̄mo ad ɔfusionē iudeoꝝ: q: gētiles stelle tantūmō visiōe ɔfirmati christuꝫ p alienas pronuncias regrebāt: ꝛ iudei ab īfantia pphetias legētes de xp̄o: ꝛ ī suis finib⁹ natū nō susceperūt. demū vt iterrogati sacerdotes: vñ nasceretur xp̄s: ad p̄iudiciū suū rñderēt: de bethleē: q: q herodē docuerāt de xp̄o: ipsi ignorabāt de illo. ꝛ iō post iterrogationē ꝛ rñsionē hītā subdit: Et ecce stella quā viderant ī oriēte añcedebat eos: vt ɔsiderātes obsequꝫ stelle: regis itelligerēt dignitatē. AVG.ī ser.ō epi. Et vt xp̄o plenū redderet obsequꝫ: tēpauit gradū: dōec magos pduceret ad pueꝝ. Obsequiū p̄buit: ñ spiū adduxit. supplices oñdit: hospitiū radiauit āplissimo lumie: ꝛ tecta nati pfudit: sicqꝫ discessit. vñ seqt: Usqꝫ dū veniēs staret supra: vbi erat puer. AVG.sup matt. Quid āt mirꝝ si sole iusticie orituro: stella mīstrabat diuia: Stetit.n. supra caput pueri: q̄si dicēs: Hic ē. vt q: loquēdo mōstrare nō poterat: stādo demonstraret. GLO. Hic aūt apparet q stella ī aere posita erat: ꝛ domui in qua puer erat multuꝫ vicina: aliter eni domū non discreuisset.

AMBRO. sup lucā. Hec aūt stella via ē: ꝛ via xp̄s ē: q: sꝫ icarnationis mysteriuꝫ xp̄s ē stella: ip̄e.n. ē stella splēdida ꝛ matutina. vñ vbi herodes ē: nō vr. vbi aūt xp̄s: rursuꝫ videt ꝛ viā mōstrat. REMI. Uel stella significat gratiaꝫ dei: herodes diabolū. q aūt p pctm̄ se diabolo subdit: mox gratiam pdit. q si p pniam recesserit: mox grām inuenit: q̄ non dimittit: donec pducat ad domum pueri. i. ecclesiam.

GLO. Uel stella ē illuminatio fidei: q̄ ad proximū ducit quā dū diuertūt ad iudeos: magi amittūt: q: dū a malis cōsilium q̄runt verā illuminationē pdunt.

¶ **Uidētes āt stellā gauisi sūt gaudio magno valde. Et itrātes domū iuenerūt puerum cū maria mr̄e ei⁹ ꝛ pcidētes adorauerūt eū ꝛ aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū th⁹ ꝛ myrrhā.**

GLO. Postq̄ p̄misit stelle obsequꝫ: subiūgit euāgelista magoꝝ gaudiū dicēs: Uiden. aūt stellā gaui. sunt gau. ma. valde. REMI. Et sciēdū q ñ satis fuit dicere euāgeliste: Gauisi sunt: sꝫ addidit: Gaudio magno: ꝛ valde. CHRI. sup matth. Gauisi g̊ sūt: q: spes coꝝ nō erat decepta: sꝫ ampli⁹ ɔfirmata q tāti itineris nō sine cā susceperūt laborē.

GLO. Gaudio gaudet: q pp deū gaudet: q ē veꝝ gaudiū. Addidit auteꝫ ꝛ magno: q: de magno gaudebāt. CHRI. Per mysteriū.n. stelle itelligebāt: qm̄ dignitas tūc nati regis excedebat mēsurā oīuꝫ mūdialiū regū. addidit ēt valde. REMI. Quia voluit oñdere q magis gaudēt hoies ō rebus pditis q̄ semp possessis. Subdit aūt: Et itrā. domū inue. pueꝝ. LEO papa. ī ser. de epi. Quātitate paruū: aliene opis indigū: fandi ipotētē: ꝛ nulla ab hūane īfantie gñalitate discretū: q: sic fidelia erāt testimōia: q̄ ī eo maiestatē inuisibilis diuinitatis oñderēt: ita pbatissimum debebat eē sempiternā illā eēntiā filij dei verā suscepisse hois naturā. Cū Maria mr̄e eius. CHRI.sup matth. Nō diademate coronata: aut in lecto aureo recūbēte: sꝫ vix tunicā habēte vnā: nō ad ornamētū corporis: sꝫ ad tegumētū nuditatis: q̄lē hēre potuit carpētarij vxor pegre ɔstituta. Si ergo regem terrenū q̄rētes venissent: magis fuissent cōfusi q̄ gauisi: q: tāti itineris laborē sine cā suscepissent. Nūc aūt q: celesteꝫ regē q̄rebāt: ꝛ si nihil regale videbāt ī eo: tñ soli⁹ stelle testimonio ɔtēti: gaudebāt oculi eoꝝ ɔtēptibilē pueꝝ aspicere: q: spūs ī corde eoꝝ terribilē eū mōstrabat: vñ procidētes adorauerūt eū. vidēt eni hoieꝫ: ꝛ agnoscūt deū. RABA. Diuio añ nutu factū ē: q abierat ioseph ne aliq̄ male suspitōis occasio daret gētibus. GLO. Qui lꝫ morē sue gētis ī donis offerēdis sequant: arabes eni auro: thure ꝛ diuersis gñibus aromatū abūdāt: tñ aliqd mysterij muneribus demōstrare volebant. vñ sequit: Aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: auꝝ: thus: ꝛ myrrhā. GRE. Auꝝ qppe regi ɔgruit: thus vō ī dei sacrificiū ponebat: myrrha āt mortuoꝝ corpa cōdiunt. AVG.in ser. de epi. Auꝝ igit soluit q̄si regi magno: thus imolat vt deo: myrrha p̄bet q̄si p salute oīuꝫ morituro. CHRI. Hec āt ꝛ si tūc nō itelligebāt sed quale mysteriū ista gerebāt: vel qd significaret vnumquodqꝫ mun⁹: eoꝝ nihil ɔtrariū ē. Gr̄a enim q̄ illos hec oīa facere hortabatur: ipsa ordinauerat vniuersa. REMI. Et sciēdū q isti nō singuli singl'a obtulerūt. sꝫ singuli tria: ꝛ singuli cum suis muneribus regē deū ꝛ hominē p̄dicauerunt. CHRI.ī ho. V̄ecundētur g̊ Martion ꝛ paulus samosetanus: q voluīt videre: q̄ magi viderūt: q ecclesie sunt pgenitores: deū ī carne adorantes. qm̄ eni ī carne erat: fascie mōstrāt ꝛ p̄sepe. qm̄ aūt nō vt puꝝ hominē adorant: sꝫ vt deū: demr̄ant dona q̄ deo offerre decēs erat. Cōfundāt ꝛ iudei vidētes se p̄uētos a magis: ꝛ neqꝫ post illos venire studēt. GRE. Potest ꝛ ī his aliud itelligi. Auro nāqꝫ sapīa designat: Salomōe teste: q ait: Thesaurus desiderabilis requiescit ī ore sapiētis. Thure qō deo icēdit: virtus orōnis exprimit: sꝫ illud: Dirigat orō mea sic icēsuꝫ ī ɔspectu tuo. Per myrrhā vō carnis mortificatio figurat. Nato ergo regi auꝝ offerimus: si ī cōspectu eius sapiētie lumine splēdemus: Thus offerim⁹ si p orōnuꝫ studia deo redolere valeamus. Myrrhā offerimus: si carnis vitia p abstinētiā mortificamus. GLO. Tres aūt viri q offerūt: significant gētes de tribus partib⁹ mūdi veniētes. Thesauros apiunt dū fideꝫ cordis p cōfessionē oñdūt. Bñ aūt ī domo. docētes ne thesaurum bone cōscie iactādo ppalemus. Offerūt tria munera: hoc ē fidē sancte trinitatis. vel aptis thesauris scripturarum: historicū: moralē: ꝛ allegoricū sensum offerūt. vel logicam: physicā: ꝛ ethicam: dū illa fidei seruire faciūt.

¶ **Et rñso accepto ī sōnis ne redirēt ad herodē: p aliā viā reuersi sūt in regionem suam.**

AVG.ī ser. de epi. Herodes ipius factus ex timore crudelis voluit desęuire. Sꝫ quō poterat cape eū: q ipsas fraudes venerat amputare: Ut ergo eius fraus eliderēt. sequitur: Et rñso accepto. HIERO. Qui enim munera obtulerūt dño: ɔñr rñsum accipiūt. Rñsuꝫ nō p angelū fieri dicitur: Ut meritoꝝ ioseph p̄uilegium demōstraret. GLO. Fit aūt hec rñsio p ip̄ꝫ dñm: q: nullus alius viā reuersiōis istituit: nisi ille q dicit: Ego suꝫ via. nō tñ logt puer ad eos: ne diuinitas āte tp̄s reuelet ꝛ vt vera hūanitas habeatur. Dicit āt: Et rñso accepto. Sic eni moyses tacitus clamat: sic isti pio affectu iterrogabāt qd diuina iuberet volūtas. Dicit aūt: Per aliam viā reuersi sunt ī regionē suā. qa ī fidelitati miscēdi non erāt iudeoꝝ. CHRI.in ho. Intuere āt magoꝝ fidē q̄liter nō scandalizati sunt ī scipis dicētes: Si magnus est puer hic. q̄ necessitas fuge ē: ꝛ occulte recessionis: Hoc eniꝫ ē vere fidei nō q̄rere causas coꝝ q̄ vō p̄cipiūtur: sꝫ suaderi solū ab eis. CHRY.sup matth. Si aūt magi xp̄ꝫ q̄si terrenū regē q̄sissent: iueniētes eū apud ip̄ꝫ mansissent: nūc āt adorauerūt ꝛ reuersi sūt. Cū aūt reuersi fuissent: māserunt colētes deū magis q̄ añ: ꝛ p̄dicātes multos erudierūt. Et deniqꝫ cū thomas iuisset ad puinciā illā adiūcti sunt ei: ꝛ baptizati facti sunt executores p̄dicatōis ipsi⁹. GRE. Magnū vō nob aliqd magi inuūt q ī regionē suā p aliā viā reuertūt. Regio qppe nr̄a padisus: ē ad quā Jesu cognito redit p viā q̄ vēim⁹ phibemur. A regiōe eteni nr̄a: supbiēdo: iobediēdo: visibilia seq̄ndo: cibū vetitū gustādo discessimus. sꝫ ad eā nece ē vt flēdo: obediēdo: visibilia cōtēnendo: atqꝫ appetitum carnis refrenando redeamus. CHRY.sup matth. Nec etiā erat possibile: vt q: ab herode ad xp̄ꝫ vēissent: redirēt ad herodē. q.n. relicto xp̄o ad diabolū trāseunt p peccatū: frequēter p pñiaꝫ reuertūt ad xp̄ꝫ. Qui.n. fuit ī inocētia: dū nescit qd sit malū: facile decipit. Sꝫ cū exptus fuerit malū qō inuenit: ꝛ recordatus bonū qō pdidit: ɔpunct⁹ redit ad deū. Qui āt relicto diabolo vēit ad xp̄ꝫ difficile redit ad diabolū: q: dū gaudet ī bonis q̄ iuenit: ꝛ recordat mala q̄ euasit: difficile redit ad maluꝫ.

¶ **Qui cū recessissent: ecce angelus dñi apparuit ī sōnis ioseph dicēs. Surge ꝛ accipe pueꝝ ꝛ matrē eius: ꝛ fuge ī egyptū: ꝛ esto ibi vsqꝫ dū dicaꝫ tibi. Futuꝝ ē eiꝫ: vt herodes q̄rat pueꝝ ad pdendū eū. Qui ɔsurgēs accepit pueꝝ ꝛ matrē ei⁹ nocte ꝛ secessit in egyptū. Et erat ibi vsqꝫ ad obitū herodis: vt adiplerēt qō dictū ē a dño p prophetā dicentē. Ex egypto vocaui filiū meum.**

RABA. Hic ptermittit mattheus diē purificatōis in q̄ oportebat p̄mogenitū offerri ī tēplo: ꝛ agnuꝫ vel par turturum: aut colūbaꝝ. Et q̄uis timerēt herodē: tñ nō sunt ausi trāsgredi legē: qn ad tēplū pueꝝ deferrēt. Cū itaqꝫ rumor de puero iā icipet dilatari: mittit āgelus q ī egyptuꝫ faciat pueꝝ trāsportari. vnde dicit: Angelus do. ap. in so. ioseph. REMI. Per hoc q semp āgelus ioseph ī sōnis appuisse dr̄ mystice designat: q: illi q a curis terrenis: ꝛ secularibus negocijs qescunt: pfrui āgelica visiōe merēt. Dicit ergo ei: Sur. ꝛ acci. pue. ꝛ ma. eius. HILA. Cū despōsatam eā iusto significabat: ɔiugē nūcupauit: sꝫ post partū mr̄ tm̄ Jesu oñdit: vt queādmodū iusto ioseph deputaret marie in v̄ginitate ɔiugiū: ita venerabilis eius oñderet ī iesu mr̄is v̄ginitas. CHRI.sup mat. Nō aūt dicit: accipe matrē ꝛ pueruꝫ eius: sꝫ ecōuerso: q: nō pp matrē puer natus ē: sꝫ pp pueruꝫ mr̄ pparata ē. Sequit. Et fuge ī egyptū. Quō aūt filius dei añ hominē fugit: aut qs liberet de inimicis: si ꝛ ipse inimicos suos timet: Et p̄mū qdē oꝫ vt regulā hūane nature quā suscepit ɔseruet: ꝛ ī hac pte: q: ꝛ hūane nāe ꝛ puerilitati ɔuenit fugere ptātē minātē: deide vt ceteri xp̄iani euꝫ necessitas psecutōis aduenerit fugere nō erubescāt. Sꝫ q̄re ī egyptū: Recordatus ē.n. dñs q nō ī finē irascit quāta mala fecerit sup egyptū: iō mittit filiū suū ī eē ꝛ dat illi magne recōciliatiōis signū vt decē plagas egypti vna medicina sanaret: vt ppl's q añ fuerat psecutor ppli p̄mogēiti: custos fieret filij vnigeniti: vt q illi violēter dñati sūt: isti cū deuotione seruirēt: vt iā nō irēt ad mare rubrū demergēdi: sed vocarent ad aq̄s baptismatis viuificādi. AVG.ī ser. ō epi. Audi etiā magni mysterij sacrm̄. Moyses aliqñ in egypto pfidis clauserat diē: illuc xp̄s adueniēs sedētibus in tenebris reddidit lucē. fugit: vt illumiaret: nō fugit vt lateret. Sequit. Et esto ibi vsqꝫ dū di. tibi: futurū ē enim: vt hero. q̄rat pue. ad pdēduꝫ eū. Putabat enim īfelix tyrannus saluatoris aduētu regali se solio detrudēdum: sꝫ nō ita ē. non ad hoc venerat christus vt alienā gloriā iuaderet: sꝫ vt suā donaret. Sequit. Qui consur. acce. pue. ꝛ ma. eius noc. ꝛ secessit ī egyptū. HILA. s. idolis plenā: Jā.n. post iudeoruꝫ isectationē iudeā reliquēs: ignoranti seculo colēdus ifert. HIE. Qñ igit tollit pueꝝ ꝛ mr̄eꝫ ei⁹ vt ī egyptū trāseat: nocte tollit ꝛ ī tenebris. qñ vō reuertit ī iudeā: nec nox nec tenebre ponunt ī euāgelio. CHRI.sup mat. Ois.n. psecutōis āgustia nox ē: refrigeriū aūt dies. RABA. Uel quia luce vā recedēte lucis ipsius osores ī tenebris remanserūt: ipsa vō redeūte illuminat. CHRI.ī ho. Uide aūt statim ipso nato tyrānū īsanire: ꝛ q mr̄ cū puero ad extraneā effugat regionē: vt si tu icipiēs alicui spirituali rei deseruire: videris te tribulari: nō turberis: sꝫ oīa viriliter feras hoc hñs exēplū. BE. Qꝫ eni dñs a parētib⁹ sublatus ē in egyptū: significat electos sepi⁹ maloꝝ iprobitate suis effugandos ex sedib⁹: vel etiaꝫ exilio dānādos. Si qdē ipse q suis erat p̄cepturus: Cū vos psecuti fuerit ī vnā ciuitatē: effugite ī aliā: p̄m⁹ fecit qō p̄cepit: fugiēdo hominē q̄si hō ī terra: quē stella magis paulo añ adorādū mōstrauit ex celo. REMI. Qꝫ aūt dñs in egyptū iturus eēt: p̄dixerat esaias cuꝫ ait: Ecce dñs ascēdit sup nubē leuē ꝛ igredict egyptū: ꝛ dispdet sil'acra egypti. REMI. Consuetudo aūt fuit istius euāgeliste oīa q̄ dixit ɔfirmare: ꝛ hoc iō: q: iudeis scribebat: Jōqꝫ subiūgit: Ut adimple. qō dcm̄ ē a do. p pphe. dicē. Ex egy. vo. fi. meū. HIERO. de optio gñe iterptādi: Hoc. lxx. iterptes nō hñt: sꝫ ī Osee ppheta iuxta hebraicā scribit v̄itatē: Quia puer isrl' ꝛ dilexi euꝫ. Ex egypto vocaui filiū meum: p quo. lxx. trāstulerūt: Quia paruulus ē isrl' ꝛ dilexi euꝫ: ex egypto vocaui filiū meū. HIERO. sup osee: Hoc aūt testimonio vtit euāgelista: q: hec typice referūt ad xp̄m. Notandū.n. q ī hoc ppheta: ꝛ ī alijs ita de aduētu christi: ꝛ de uocatōe gētiū p̄nunciat vt radix historie nō penit⁹ deseratur. CHRI.ī ho. Est ēt pphetie lex multa multotiēs dici de alijs: cōpleri autē in alijs: sic de symeone ꝛ Leui dictuꝫ ē. Diuidā eos ī iacob: ꝛ dispgā in isrl' qō nō ī eis sꝫ in nepotibus ɔpletū ē: qō ꝛ hic apparet. Christ⁹ eni natura dei fili⁹ ē: ꝛ sic in eo vē pphetia ɔplet. HIE. Possumus aūt ꝛ hūc locū aliter cōsolari: ꝛ inducemus testimoniū ex nūeris: De⁹ ex egypto vocauit eū: g'lia eius sic vnicornis. REMI. Per ioseph aūt designat ordo p̄dicatoꝝ: p Mariā sacra scriptura: p pueruꝫ noticia saluatoris: p psecutionē herodis psecutio quā passa ē eccl'ia ī hierosolymis: p fugaꝫ ioseph in egyptū: trāsitus p̄dicatorū ad gētes infideles: Egyptus.n. tenebre iterptat. p tp̄s āt quo fuit in egypto spaciuꝫ tēporis ab ascensione dñi vsqꝫ aduētum antichristi: p obituꝫ herodis extinctio inuidie in cordibus iudeoꝝ.

¶ **Tūc herodes videns quoniā illusus esset a magis: iratus ē valde: ꝛ mittēs occidit oēs pueros q erāt in bethleē ꝛ ī oībus finibus eius a bimatu ꝛ īfra: s'm tēpus qō exquisierat a magis.**

GHRI.sup matth. Postq̄ paruul⁹ iesus magos suo iperio subiugauit: nō ptāte corporis sꝫ gr̄a spūs irascebat herodes: q: quos ipe sedēs ī throno regni suadere ñ potuit: his iesus puulus placuit ī p̄sepio iacēs: deide ɔtēnētes euꝫ magi addiderūt cās doloris. vñ dr̄: Tūc hero. vidēs qm̄ illusus eēt a magis ira. est valde. Illa.n. regū ira magna ꝛ iextiguibilis ē: quā regni zel⁹ accēdit. Sꝫ qd fecit: Mittēs occidit oēs pueros. Sic.n. bestia vlnerata: qcqd ocl'is ei⁹ occurrit: q̄si actorē sui vlneris dilaniat: sic ꝛ ille delusus a magis irā suā sup puulos diffūdebat. Dicebat.n. cogitās ī furore: Certe magi pueꝝ iuenerūt: quē regnatuꝝ dicebāt: nam rex regni zelo replet⁹ de his oīa timet: oīa suspicat. Jō g̊ misit ꝛ iterfecē oēs puulos: vt vnū iueniret ī oīb⁹. AVG.ī ser. de epi. Et dū isequit xp̄ꝫ regi nr̄o coeuū: pcurauit exercitum stolis victricib⁹ cādidatū. AVG.ī ser. de inocētib⁹: Ecce pphan⁹ hostis beatis puulis nūq̄ tātū pdesse potuisꝫ obsequio q̄tū pfuit odio: nā q̄tū ɔ eos iniqtas abūdauit: tātuꝫ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gr̃a bñdictiõis effulsit. IDEM. O paruuli btĩ: ille de vr̃a coroña dubitabit ĩ passiõe ꝓ xp̃o: qui ẽt paruulis baptismũ ꝓdesse nõ existimat xp̃i: nã q nat⁹ hr̃e potuit p̃dicatores angelos narratores celos: adoratores magos: potuit ⁊ illis ne ꝓ eo sic morirẽt p̃stare: si sciret illa morte perituros: ⁊ non poti⁹ maiore felicitate victuros. Absit vt ad liberãdos homines xp̃s veniẽs de illoꝝ p̃mio q ꝓ illo iterficerent̃: nihil egerit qui pẽdẽs ĩ ligno ꝓ eis a qbus interficiebat̃: orauit.

RABA. Nõ ẽ ãt ꝯtẽtus vastatõe bethleẽ: sꝫ ⁊ adiacẽtia loca vastauit: nec vllaꝫ misericordiã etatis habuit: a filio vnius noctis vsqꝫ ad filiũ duoꝝ ãnoꝝ: qn oẽs occideret. vñ subdit: In bethleẽ ⁊ ĩ oĩbus finibus eius a bimatu ⁊ infra.

AVG. ĩ ser. de epi. In celo. n. viderãt magi ignotissimaꝫ stellã nõ añ paucos dies: sꝫ añ finẽ bienij sic ingrẽti herodi patefecerũt. vñ a bimatu ⁊ ĩfra occidit ĩfantes: pp qđ seqt̃: sꝫ tp̃s qđ exq̃sierat a magis. AVG. ĩ ser. de ĩno. Uel qꝛ timebat ne puer cui sydera famulãt̃: sp̃em suã paulo sup etatẽ vel ĩfra transformaret: vt etatẽ sui tp̃is occultaret: iõ vr̃ pueros a bimatu: vsqꝫ ad pueros vnius diei interfecisse.

AVG. de cõ. euã. Uel aliquoꝝ magis ꝓpĩquãtiũ periculorũ terroib⁹ agitat⁹: herodes ab illa cura. s. interficiẽdi pueros mẽte abrepta ĩ alijs potius occupat̃. vel potuit credere magos fallacis stelle visione deceptos postea q̃ꝫ nõ inuenerũt quẽ natũ putauerãt: erubuisse ad se redire: atqꝫ ita timore ꝯpulso a ꝑseq̃ndo puero quieuit. ⁊ sic ꝯpletis dieb⁹ purgationis tute cũ illo ascẽdere tẽplũ potuerũt. Quis. n. ñ videat vnũ illũ diẽ regẽ mltis occupatũ latere potuisse: deinde vulgatis reb⁹ q̃ ĩ tẽplo dicte facteqꝫ fuerãt: herodes sensit se a magis illusũ: ac deĩde sicut hic dr̃: mltos ĩfantes occidit.

BEDA ĩ ho. In hac aũt morte pueroꝝ: oĩuꝫ xp̃i martyrũ p̃ciosa ẽ mors ꝯsignata: qꝛ paruuli occisi sũt: significat ꝑ hũilitatis meritũ ad martyrij ꝑueniẽdũ gloriã: qꝛ ĩ bethleem ⁊ ĩ oĩb⁹ finib⁹ ei⁹ occisi sunt: oñdit ĩ iudea. vñ eccl̃ie cepit origo: ⁊ vbiqꝫ ꝑ orbẽ ꝑsecutõeꝫ seuiturã. Qui bimi occisi sũt: doctrĩa ⁊ opatõe ꝑfectos ĩdicãt. Qui ṽo infra: simplices. qꝛ illi qdẽ occisi sũt: ⁊ xp̃s euasit: ĩsinuat corpa martyꝝ ab ĩpijs posse perimi: sꝫ xp̃ꝫ ab eis nõ posse auferri.

¶ Tũc adimpletum est quod dictum est ꝑ hieremiã ꝓphetã dicentẽ. Uox in rama audita est ploratus ⁊ vlulatus mltus rachel plorãs filios suos ⁊ noluit consolari quia non sunt.

vox in excelso audita est.

CHRI. ĩ ho. Quia euãgelista horrore ĩpleuit auditoreꝫ crudelẽ occisionẽ narrãs: rursus mitigationẽ apponit: ostẽdẽs qꝛ hec nõ fcã sunt deo nesciente ꝓhibere atqꝫ ignorãte: sꝫ ꝑ ꝓphaꝫ p̃dicẽtẽ. vñ dic̃: Tunc ĩpletũ ẽ. HIE. sup hiere. Hoc hieremie testimoniũ matthe⁹ nõ sꝫ hebraicã ṽitateꝫ: nec iuxta. lxx. ꝓtulit. Ex quo ꝑspicuũ ẽ euãgelistas ⁊ ap̃los nõ iterp̃tatõeꝫ alic⁹ secutos: sꝫ tãqꝫ hebreos qđ legebãt hebraice suis s̃monib⁹ exp̃ssisse. HIE. sup mat. Qꝛ ãt dr̃: In rama: nõ putem⁹ loci nomẽ eẽ: qđ ẽ iuxta Gabaa: sꝫ Rama excelsũ iterp̃tat̃: vt sit sensus. Uox ĩ excelso audita ẽ. i. longe lateqꝫ dispsa. CHRI. sup mat. Uel qm̃ de morte inocẽtiũ mittebat̃: iõ ĩ excelso audiebat̃: sꝫ illõ: vox paupis penetrat nubes. Qꝛ ãt dic̃ Plorat⁹: fletũ puuloꝝ oñdit. Qꝛ ãt dic̃ Ululat⁹: matꝝ significat lamẽtũ. ĩ puulis ãt mors faciebat finẽ doloris: ĩ mr̃ib⁹ ãt sp ꝑ memoriã reparãt̃. ⁊ iõ dic̃: Ululat⁹ mult⁹: rachel plorãs filios suos. HIE. De rachel nat⁹ ẽ beniamin: ĩ c⁹ tribu nõ ẽ bethleẽ. Querit̃ g̃ quõ rachel filios iude. i. filios bethleẽ q̃si suos ploret: Rñdebim⁹ breuiter: qꝛ sepulta sit iuxta bethleẽ ĩ effrata: ⁊ ex corpusculi hospitio mr̃is nomẽ accepit: Siue qm̃ iuda ⁊ beniami due tribus iũcte erãt: ⁊ herodes p̃cepat nõ solũ ĩ bethleẽ iterfici pueros: sꝫ ⁊ ĩ oĩbus finib⁹ eius. ꝑ occisionẽ bethleẽ ĩtelligimus mltos ẽt đ beniami fuisse cesos. AVG. đ q̃. no. ⁊ ve. te. Uel qꝛ filij beniami q ad rachel ptinẽt: oli a reliqs tribubus extĩcti sũt: ⁊ ĩ p̃nti ⁊ ĩ futuro erasi. Tũc g̃ rachel cepit filios suos plãgere: qm̃ filios sororis sue ĩ tali cã vidit occisos vt eterne vite heredes existerẽt: cui. n. aliqd aduersũ euenerit ex felicitate alteri⁹: ĩfausta sua misere luget. REMI. Assũpsit ãt sanct⁹ euãgelista ad exaggerãdã magnitudinẽ luctus: vt diceret ẽt rachelẽ mortuã plorasse filios suos: ⁊ noluit cõsolari: qꝛ nõ sunt. HIREO. Et hoc sꝫ duplicẽ ĩtelligẽtiã: siue qꝛ eos ĩ eternũ mortuos existimaret: siue qꝛ se cõsolari nollet de his: quos sciuit esse victuros: vt sit sensus: Noluit consolari: quia non sunt: idest noluit consolari de hoc qꝛ non essent. HYLA. Non enim non erant hi qui mortui putabant̃: in eternitatis. n. ꝓfectũ per martyrij gloriã efferebãt̃. ꝯsolatio ãt rei amisse erat p̃stãda: nõ aucte.

HILA. sup mat. Rachel eccl̃e typuꝫ p̃tulit diu sterilis: nũc fecũde. h⁹ plorat⁹ ex filijs nõ iccirco qꝛ perẽptos dolebat audit̃: sꝫ qꝛ ab his ꝑimebat̃: quos filios retiere voluisset. RABA. Uel significat eccl̃iam qdẽ plorare scõꝝ de hoc seculo ablationẽ: sꝫ nõ ita velle se ꝯsolari: vt q seculum morte vicerũt: rursus ad scl̃i certamia secũ redeãt toleranda: qꝛ nõ sũt vltra reuocãdi ĩ mundũ. GLO. Uel nõ vult ꝯsolari in p̃nti: qꝛ non sunt: sꝫ oẽꝫ speꝫ ⁊ ꝯsolationeꝫ ad eternam transmittit vitam. RABA. Bene autem rachel: qꝛ ouis vel videns dicitur: ecclesiaꝫ figurat: cuius tota intẽtio vt deum cõtemplet̃ inuigilat. ⁊ ipsa ẽ ouis cẽtesima quã pastor ĩ humeris reportat.

¶ Defũcto autẽ herode ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph in egypto dicẽs: Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrẽ eius ⁊ vade ĩ terrã israel. Defuncti sunt enim qui querebãt aĩaꝫ pueri.

EX ecclesiastica historia: Cũ ꝓ sacrilego: qđ herodes ĩ saluatorẽ commiserat: ⁊ scelere qđ in eq̃uos ei⁹ ꝑegerat: vltio eũ diua purgeret ĩ mortẽ: corꝑ⁹ ei⁹ vt ioseph⁹ refert: morb⁹ iuasit diuersus: ita vt diceret̃ a natib⁹ nõ morbo corpis hec: sꝫ diuie vltõis eẽ supplicia: ĩpe ãt furore iã plen⁹ nobiliores ⁊ p̃marios ex oĩ iudea ad se colligi ⁊ recludi iubet ĩ carcere: mãdãs stati vt sp̃m exhalassꝫ oẽs iterfici: vt eius obitũ oĩs iudea defleret ĩuita. Paulo ãt añq̃ꝫ nouissimũ sp̃m redderet: Antipatꝝ filiũ suũ iugulauit: post duos filios q̃s añ necauerat. s. alexãdꝝ ⁊ aristobolũ. Tal̃ igr̃ herodis finis: q digna supplicia scelere: qđ ĩ bethleẽ erga puulos gesserat: ⁊ ꝓ ĩsidijs saluatoris exact⁹ ẽ: ab euãgelista designat̃ cũ dic̃: Defũcto ãt herode. HIE. Multi pp ignorãtiã historie labũtur ĩ errorẽ: putãtes eũdẽ eẽ herodẽ: a quo ĩ passiõe dñs irridet̃: ⁊ q nũc mortu⁹ eẽ refert̃. Ergo herodes ille q cũ pilato postea amicitias fecit: h⁹ herodis fili⁹ ẽ: frater archelai quẽ Tyberi⁹ cesar lugdunũ relegauit: fratrẽqꝫ ei⁹ herodeꝫ successorẽ regni fcẽ. Prĩo g̃ herode defũcto: Ecce apparuit ãgel⁹ dñi ĩ sõnis ioseph ĩ egypto dicẽs: Surge ⁊ accipe puerũ ⁊ mr̃eꝫ ei⁹. DIONY. ĩ cel. hierar. Uide qm̃ ⁊ ĩpe iesus supcelestib⁹ eẽntijs supex̃is: ad id qđ sꝫ nos est ĩmutabil̃r veniẽs ñ refugit ad se ordinatã ⁊ assũptã hũanã ordinationẽ: sꝫ obediẽs subdit̃ đi pr̃is ꝑ ãgelos dispõnibus: ⁊ ꝑ angelos ĩpos annũciat̃ ioseph a pr̃e disposita filij ad egyptuꝫ recessio. ⁊ iteꝝ ad iudeã ex egypto trãsductio. CHRY. Uides ẽt qꝛ ioseph ad misteriũ Marie erat elect⁹: eũte. n. illa ĩ egyptũ ⁊ redeũte: qs misteriũ ei tãte necẽitatis ĩpleret: nisi desponsata fuisset: Nã ĩ p̃ma qdẽ facie maria pueꝝ nutriebat: ⁊ ioseph ꝯseruabat. reuera ãt puer ⁊ matrẽ nutriebat: ⁊ ioseph tuebat̃. seqt̃: Et vade ĩ terrã isrl̃. Quasi medic⁹. n. đscẽdit ĩ egyptũ vt visitaret eã lãguẽtẽ errorib⁹: ñ vt remãeret ĩ ea. Reuersiõis ãt rõ assignat̃ cũ subdit̃: Defũcti sũt. n. q q̃rebãt aĩaꝫ pueri. HIE. Ex hoc loco ĩtelligim⁹ nõ soluꝫ herodẽ: sꝫ ẽt sacerdotes ⁊ scribas eo tp̃e necẽ dñi fuisse meditatos. REMI. Sꝫ si multi fuerũt: quõ in tam breui spacio extincti sunt: qꝛ vt dcm̃ est: Herode mortuo occisi sunt oẽs maiores qui ĩ custodia tenebãt̃. CHRI. super mat. Qđ dr̃ cõsilio factũ eẽ: qꝛ ꝯsenserũt herodi: vt ingreret puerũ ⁊ occidẽt: qꝛ scriptũ ẽ. Turbat⁹ ẽ herodes ⁊ oĩs hierosolyma cũ illo. REMI. Aut certe locut⁹ ẽ euãgelista ꝑ spẽꝫ tropi qñ multi ponunt̃ ꝓ vno. In hoc aũt qꝛ dic̃. Aĩam pueri: destruũtur heretici q dixerũt xp̃m nõ sumpsisse aĩam: sꝫ loco aĩe hũisse diuinitatẽ. BEDA ĩ ho. Qꝛ aũt occisis pro dño pueris herodes nõ lõge post obijt: ⁊ ioseph dñꝫ cũ mr̃e ad terrã isrl̃ reduxit: significat oẽs ꝑsecutões q̃ ꝯtra eccl̃iaꝫ erãt mouẽde: ꝑsecutoꝝ morte vindicãdas: ⁊ pacẽ eccl̃ie denuo reddẽdã: ⁊ scõs q latuerãt ad sua loca reuersuros. vl̃ qꝛ defuncto herode: redit ad terram isrl̃ iesus: denunciat qꝛ Enoch ⁊ Helia p̃dicantibus: iudei sopita moderne inuidie flamma fidem veritatis accipient.

¶ Qui ꝯsurgẽs accepit pueꝝ ⁊ matrẽ ei⁹: ⁊ venit in terrã israel. Audiẽs ãt qꝛ archelaus regnaret in iudea ꝓ herode pr̃e suo timuit illo ire ⁊ admonit⁹ in sõnis secessit ĩ partes galilee. Et veniẽs habitauit ĩ ciuitate q̃ vocat̃ nazareth: vt adĩpleret̃ qđ dictũ ẽ ꝑ ꝓphetas: qm̃ nazare⁹ vocabit̃.

GLO. Angelice admonitõi ioseph nõ inobediẽs fuit. vñ seqt̃. Qui ꝯsur. acce. pu. ⁊ ma. ei⁹ ⁊ ve. ĩ terrã isrl̃. Nõ. n. đterminauerat angel⁹: ĩ quo loco terre isrl̃: vt dubitante ioseph iteꝝ reuertat̃: ⁊ freq̃ntiori visitatõe ãgeli certiõ redderet̃. vñ seqt̃. Audiẽs ãt qꝛ archela⁹ regnarꝫ ĩ iudea ꝓ herode pr̃e suo: timuit illo ire. EX hist. iosephi. Habuit sigdẽ herodes vxores. xx. ex q̃ꝝ. vij. nũerosã suscepit sobolẽ: p̃mogenit⁹ e⁹ antipr̃ ex iosida: alexãder ⁊ aristobol⁹ ex mariamne: archelaus ex mathaca samaritide: herodes antipas q postea tetrarcha fuit: ⁊ philippus ex cleopatra hierosolymitide. Tribus igr̃ p̃mis ab herode itefectis: ⁊ post mortẽ ei⁹ occasiõe testi pr̃is: archelao gubernatõeꝫ regni vsurpãte: ⁊ cã đ successiõe regni ad cesarẽ augustũ delata: tãdẽ đ cõsilio senat⁹ oẽm herodis monarchiã distribuit: mediã ptẽ. s. idumeã ⁊ iudeã tradẽs archelao sub noĩe tetrarchie: pollicitus se facturꝫ eũ regẽ: si se dignũ p̃buisset. Mediã ṽo ptẽ ĩ duas secuit tetrarchas: secessitqꝫ galilea in ptẽ herodis tetrarche Iturei ṽo ⁊ traconitidis regio philippo. Fact⁹ ẽ g̃ post herodẽ đfũctũ archela⁹ q̃si dyarch⁹: qđ dñij gen⁹ hic regnũ appellat. AVG. đ cõ. euã. Sꝫ hic aliqs queret: quõ sic̃ lucas narrat. ibãt pentes ei⁹ ꝑ oẽs ãnos penitẽtie in hierl̃m: si archelai timore ibi ꝓhibebãt̃ accedere: Hoc dissoluere nõ ẽ difficile: fieri. n. poterat vt ꝑ diẽ festũ iter tã ĩgẽtẽ turbã latẽter ascẽderẽt mox reuersuri: cũ tñ alijs dieb⁹ hitare metuerẽt: vt nec solẽnitate p̃termissa eẽnt irreligiosi: nec ĩ ꝯtinua mãsiõe ꝑspicui. Iste quoqꝫ ĩtellect⁹ pꝫ. vt qꝛ lucas dic̃ ꝑ oẽs ãnos eos ascẽdere solitos ĩ hierl̃m: tũc accipiam⁹ fcm̃: cũ iã nõ metueret̃ archela⁹: q sꝫ historiã iosephi sol⁹. ix. ãnis regnauit. Seqt̃. Et admonit⁹ ĩ sõnis secessit ĩ ptes galilee. Sed forte hic q̃spiã moueat̃ cũ matthe⁹ dixerit: iõ timuisse ioseph cũ puero redeũtẽ ire ĩ iudeã: qꝛ cũ pr̃e suo herode archela⁹ fili⁹ ei⁹ regnabat: quõ potuit ire ĩ galileã: vbi alius fili⁹ eius herodes tetrarcha erat: vt lucas testat̃. Quasi ṽo ĩpa sint tp̃a q̃b⁹ puero timebat̃: q̃ lucas ꝯmemorauit: q̃ vsqꝫ adeo mutata erãt: vt ĩ ĩpa iudea nõ rex eẽt archela⁹: sꝫ p̃ses pilat⁹. GLO. Sꝫ tũc q̃rit̃: q̃re nõ timuit ioseph ĩ galileã ire: cũ ⁊ ibi archela⁹ regnaret. Sꝫ meli⁹ potuit latere cum puero ĩ naçareth q̃ꝫ ĩ hierl̃m vbi erat caput regni archela⁹:

CHRI. ĩ ho. Et ẽt qꝛ villã natiuitatis mutauit: res obũbrat̃: ipet⁹. n. oĩs erat aduersus bethleẽ ⁊ fines ei⁹. Uenit igr̃ ioseph ĩ naçareth ⁊ periculũ fugiẽs ⁊ ĩ patriã rediẽs. vñ seqt̃. Et ve. habi. ĩ ci. q̃ voca. naça. AVG. đ cõ. euã. Forte ⁊ hoc mouet: quõ dicat matthe⁹: ꝓpea cũ puero iesu pentes ei⁹ isse ĩ galileã: qꝛ metu archelai ĩ hierl̃ꝫ ire noluerit: cũ ꝓpterea magis isse galileã videant̃: qꝛ ciuitas eoꝝ erat naçareth galilee: sic̃ lucas ñ tacuit: Sꝫ ĩtelligẽdũ ẽ: qꝛ vbi ãgel⁹ ĩ sõnis ĩ egypto dixit ad ioseph. Uade ĩ terrã isrl̃: sic ĩtellectũ p̃mo eẽ a ioseph: vt putaret recti⁹ eẽ ꝑgere ĩ iudeã: ĩpa. n. p̃mit⁹ ĩtelligi potuit terra isrl̃. Postq̃ꝫ ṽo cõperit ibi regnare archelaũ noluit obijcere se periculo: cũ possꝫ terra isrl̃ ẽt a galilea ĩtelligi: qꝛ ⁊ ĩpsaꝫ ppl̃s isrl̃ ĩcolebat. Quãq̃ꝫ possit ⁊ al̃r solui: qꝛ potuit videre pẽtib⁹ xp̃i nõ eẽ hitãdũ ibi cũ puero: nisi ĩ hierl̃ꝫ vbi erat tẽplũ dñi: ⁊ illuc iuissent nisi archelai p̃ntia terreret̃. Nõ ãt diuit⁹ iubebãt̃ ĩ iudea vl̃ hierl̃ꝫ hitare: vt đ archelao qđ tiebãt đberẽt ꝯtẽnet̃: sꝫ ĩ terra isrl̃ ĩ q̃ ẽt vt dcm̃ ẽ poterat ĩtelligi galilea. HILA. Uex typica rõ ꝯs̃uata ẽ: ioseph. n. ap̃loꝝ tꝫ sp̃ẽm: qbus xp̃s circũferẽdus ẽ credit⁹. Hi tãq̃ꝫ herode mortuo. ĩ. ppl̃o ei⁹ ĩ passiõe dñi deꝑdito: iudeis p̃dicare sũt iussi: missi. n. erant ad oues ꝑditas dom⁹ isrl̃. sꝫ manẽte hereditarie ĩfidelitatis dñatu: metuũt ⁊ recedũt: ꝑ visũ admoniti sp̃ũssancti donũ ĩ gẽtib⁹ ꝯtẽplãtes ad eũ ꝯferũt xp̃m. RABA. Uel hec vltia eccl̃ie tp̃a designat: qñ pl̃mis iudeoꝝ ad p̃dicationẽ enoch ⁊ helie cõuersis: ceteri ad ĩstinctũ antixp̃i ꝯtra fidẽ pugnabũt. Pars igr̃ iudee ĩ qua regnabat archela⁹ antixp̃i seq̃ces oñdit. Naçareth aũt galilee quo trasfert̃ xp̃s ptẽ eiusdẽ gẽtis q̃ fideꝫ ẽ susceptura designat. vñ galilea trãsmigratio: naçareth aũt flos ṽtutũ iterp̃tat̃: qꝛ eccl̃ia quo ardẽti⁹ a terrenis ad celestia trãsmigrat: eo magis ṽtutum flore ⁊ germine abundat.

GLO. Huic aũt ꝓphete testimoniũ adiũgit dicẽs. Ut ĩple. qđ di. ẽ ꝑ ꝓphe. quo. naça. voca. HIERO. Si fixũ de scripturis posuisset exẽplũ: nũq̃ꝫ diceret: qꝛ dcm̃ ẽ ꝑ ꝓphetas: sꝫ simpl̃r: qꝛ dcm̃ ẽ ꝑ ꝓphetaꝫ. Nũc aũt plural̃r ꝓphetas vocãs: oñdit se ñ ṽba đ scripturis sũpsisse sꝫ sensũ. Naçare⁹ iterp̃tat̃ scũs: scm̃ aũt dñꝫ futuꝝ oĩs scriptura ꝯmẽorat. Possum⁹ ⁊ al̃r dicere qꝛ ẽt eisdẽ ṽbis iux̃ hebraicã ṽitateꝫ ĩ Esaia scriptũ sit. Exiet ṽga đ radice iesse: ⁊ naçare⁹ đ radice ꝯsurget. CHRI. in ho. Aut forte legerũt ⁊ aliquos ꝓphetas ita dicẽtes: q nõ sũt nobis canoniçati: sicut nathan ⁊ esdra. Et qm̃ hoc ꝓphetatũ erat: manifestat philipp⁹ dicẽs ad nathanaelẽ quẽ scripsit moyses ĩ lege. Inuenim⁹ Iesuꝫ a naçareth. vñ ẽt p̃us xp̃iani naçarei vocabant̃: sꝫ apud antiochiã mutatũ ẽ hoc nomẽ: ⁊ dicti sũt xp̃iani. AVG. de cõ. euã. Hoc autẽ oĩa q̃ sunt a narratione magorum: ⁊ deinceps lucas tacet. hoc ꝓinde cognoscẽdum qꝛ deinceps ad cetera valeat sic vnũquẽqꝫ euangelistaꝝ ꝯtexere narrationem suam: vt tanq̃ꝫ nihil pretermittentis series digesta videat̃. tacitis. n. q̃ nõ vult dicere: sic ea que vult dicere: illis q̃ dicebat adiũgit: vt ĩpa ꝯtinuo seq videant̃. Sed cuꝫ alter ea dicit q̃ alter tacuit: diligẽter ordo cõsideratus ĩdicat locũ: vbi ea potuerit a quo p̃termissa sũt trãsilire. CA. III.

IN dieb⁹ aũt illis venit ioãnes baptista p̃dicãs ĩ deserto iudee ⁊ dicens. Pniaꝫ agite appropinq̃bit. n. regnũ celoꝝ. Hic ẽ. n. đ quo dcm̃ ẽ ꝑ esaiaꝫ ꝓphetã dicẽtẽ. Uox clamãtis ĩ đserto parate viã dñi rectas facite semitas eius.

CHRI. sup math. Sol appropiãs añq̃ꝫ appeat mittit radios suos: ⁊ facit albescere oriẽtẽ: vt p̃cedẽs aurora aduentum dici demr̃et: sic dñs nat⁹ ĩ mũdo añq̃ꝫ appeat ꝑ doctrinã: sp̃ũs sui fulgore trãsmisso illuminauit ioãnẽ: vt p̃cedẽs ille aduẽtũ ãnũciet saluatoris. ⁊ iõ post ortũ xp̃i enarratuꝫ doctrinã ei⁹ enarratur⁹ euãgelista ⁊ baptismũ ĩ quo testioniũ habuit đ p̃cursore: ⁊ baptista p̃mittit dicẽs. In dieb⁹ ãt illis venit ioan. bapti. p̃di. in deserto. REM. his autem ṽbis beati ioãnis non solum tẽpus ⁊ locum ⁊ ꝑsonã: sed ẽt officium ⁊ studium demonstrat. Tẽpus generale demr̃at cum dicit. In diebus auteꝫ illis. AVC. de con. euã. Hoc aũt tẽpus lucas ꝑ terrenas ptãtes expressit cum dixit. Anno. xv. Sed intelligere debemus mattheuꝫ cũ diceret. In

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicbus illis:ĩ multo lõgiori spacio accipi voluisse:mox enĩ3
vt narrauit regressũ d egypto xp̃3 qd vtiq3 tp̃e pueritie vl' ĩ/
fãtie factũ ẽ:vt possit stare qd lucas d illo cuz.xij.eet ãnoꝝ
narrauit:ↄtinuo ĩtulit. In dieb9 aũt illis. nõ vtiq3 pueritie
tm̃ illius dies ĩsinuãs:s3 oẽs dies ab ei9 natiuitate vsq3 quo
p̃dicare cepit ioãnes. REMI. Personã oñdit cũ dic̃. Ue
nit ioãnes.i.manifestauit se q tãdiu pri9 latuerat. CHR.
in ho. S3 q̃re nec̃ium fuit vt ioãnes xp̃m p̃ueniret opeꝝ te
stimonio xp̃3 p̃dicãte. p̃mo qdẽ vt hic xp̃i dignitatẽ discas:
ꝙ sicut pr̃ ita ⁊ ip̃e ,pphas h3:fm illud çacharie. Et tu puer
,ppheta altissimi vocaberis. deĩn vt nullã cã3 verecũdie iu
deis relinquat:qd ⁊ ip̃e demr̃at dicẽs. Uenit ioannes neq3
mãducãs neq3 bibẽs. ⁊ dñt demoniũ h3. venit filius homi/
nis manducãs ⁊ bibẽs ⁊ dñt. Ecce homo edax. Sed alr̃ ne
cessariu3 erat ab alio pri9 dici q̃ d christo erãt:⁊ non ab ip̃o:
al's iudei qd dixissent q post testimoniũ ioãnis dixerũt: Tu
testimoniũ p̃hibes d teip̃o:testimonium tuũ nõ ẽ verum.
REMI. Officiũ subiũgit cũ dicit: Baptista. ĩ quo dñi viã3
p̃parauit:nisi.n.baptiçari hoĩes consuescerẽt:baptismũ xp̃i
abhorrerẽt. Studiũ oñdit:cũ ait: Predicans. RABA.
Quia ẽt xp̃s p̃dicatur9 erat. postq̃3.n.visũ fuit idoneũ tp̃s.s.
circa.xxx.ãnos ĩcipiẽs p̃dicationẽ suam:viã dño p̃parauit.
REMI. Locũ subiũgit dicẽs. In deserto iudee. MAX.
Ubi ad p̃dicationẽ e9 nec ĩsolẽs turba p̃streperet:nec ĩfide
lis auditor rediret:s3 hi tm̃ audire possent q p̃dicatõe3 cura
diuini cultus expeterẽt. HIERO. sup Esaiã. Uel ĩ hoc
cõsiderandũ ẽ ꝙ salutare dei ⁊ gl'ia dñi nõ p̃dicat̃ ĩ hierl'm:
sed in solitudine ecclesie ⁊ ĩ deserta gentium multitudine.
HILA. Uel ẽt ad iudeã venit desertam dei frequẽtatiõe
nõ populi:vt p̃dicatiõis locus coꝝ qb9 p̃dicatio erat missa
sollicitudinẽ testaret̃. GLO. Uel typice desertu3 signifi/
cat vitã a mũdi illecebris segregatã que penitẽtib9 ↄpetit.
AVGV. ĩ li. d pnĩa. Nisi ãt peniteat aliquẽ vite veteris:
nouã nõ põt inchoare. HILA. Et iõ pniam regno celo/
rũ appropiquãte ,pnũciat: per qua3 ẽ reditus ab errore:re/
cursus a crimĩe:⁊ post vitioꝝ pudorẽ ,pfessio dsinẽdi dicẽs.
Pniam agite. CHRI. sup matth. Ubi manifestat ĩ ip̃o
p̃ncipio:qꝛ benigni regis ẽ nũcius:nõ.n.pctõribus minas ĩ/
tẽdebat:s3 ĩdulgẽtiã ,pmittebat. Solẽt reges nato sibi filio
ĩdulgẽtiã ĩ regno suo donare:s3 añ trãsmittũt acerbissimos
exactores. De9 aũt nato sibi filio volẽs donare ĩdulgẽtiam
pctõrum:p̃misit q̃si exactorẽ exigẽtẽ ⁊ dicẽtẽ. Pniã3 agite.
O exactio q̃ nõ facit pauperes:s3 diuites reddit. Nã cũ qs
debitũ iustitie sue reddiderit:deo nihil p̃stat:s3 sibi lucru3
sue salutis acq̃rit. Pnĩa.n.cor emũdat:sensus illumiat:⁊ ad
susceptionẽ xp̃i p̃parat humana p̃cordia. vñ subiungit. Ap/
propiquauit.n.regnũ celoꝝ. HIERO. Prius baptista
ioãnes regnum celoꝝ p̃dicat:vt p̃cursor dñi hoc honoret̃ p̃
uilegio. CHRI. in ho. Ideoq3 qd nũq̃3 iudei audierant
neq3 ẽt a prophetis celos ⁊ regnum qd ibi ẽ p̃dicant:⁊ nihil
decetero d terra dicit. Sic g̃ ex nouitate coru3 q̃ dicunt̃ eri
git cos ad querẽdũ eũ qui p̃dicat̃. REMI. Regnu3 aũt
celoꝝ quatuor modis dr̃ xp̃s:fm illud luce.xij. Regnũ dei
intra vos ẽ. Sancta scriptura:fm illud matth.xxj. Auferet̃ a
vobis regnum dei:⁊ dabit̃ genti faciẽti fructum eius. San
cta eccl'ia:fm illud matth.xxv. Simile ẽ regnum celorum
decem v̓ginibus. Supnũ soliũ:fm illud matth.viij. Mul/
ti veniẽt ab oriẽte ⁊ occidẽte:⁊ recumbent in regno celorũ.
⁊ hoc totum hic põt ĩtelligi. GLO. Dicit aũt. Appropin/
quauit.n.regnum celorum:qꝛ nisi appropiquaret nemo re/
dire poss3:qꝛ ĩfirmi ⁊ ceci:via q̃ ẽ xp̃s carebãt. AVGV.
d con.euan. Hec autẽ v̓ba ioannis alij euãgeliste pretermi/
serunt. Iam v̓o quod sequit̃. Hic ẽ qui dictus est p Esaiam
,pphetã.di. Uox cla.ĩ def.rec.facite semitas eius.ambigue
positum ẽ:nec elucet vtꝝ ex p̃sona sua euangelista comme
morauit:an ad hec v̓ba eiusdẽ ioãnis secutus adiũxerit:vt
totũ hoc ioannes dixisse itelligat̃. Pniam agite. appro.enĩ
reg.celoꝝ. Hic ẽ.n.⁊c̃. Neq3.n.hoc mouere dr̃ qꝛ ñ ait. Ego
sũ:s3 hic est. Nã ⁊ mattheus dixit. Inuenit hoĩe3 sedẽtem ĩ
teloneo:⁊ nõ dixit. Inuenit me. qd si ita ẽ nõ ẽ mirꝝ si ⁊ iter/
rogat9 qd dr̃et d seip̃o:sic̃ narrat ioannes euãgelista:rñdit:
Ego vox clamãtis ĩ desto. GRE. in ho. Scit̃ autẽ quia
vnigenit9 fili9 v̓bũ p̃ris vocat̃:fm illud. In principio erat
v̓bum. Ex ip̃a aũt nr̃a locutione cognoscimur:qꝛ vox sonat
vt v̓bum possit audiri. Aduẽtũ itaq3 dñi ioannes p̃currẽs
vox dicit̃:qꝛ p ei9 mysterium p̃ris v̓bum ab hoĩbus audit̃.
CHRY. sup matth. Uox ẽt ẽ son9 cõfusus nl'lũ secretũ
cordis oñdẽs:s3 hoc tm̃mõ significãs:qꝛ vult aliqd dr̃e ille
q clamat. Uerbũ aũt ẽ s̃mo mysteriũ cordis apiẽs. Adhuc
vox ĩter hoĩes ⁊ aĩalia cõis ẽ:v̓bũ añt ẽ hoĩu3 tm̃. Iõ g̃ ioan
nes dict9 ẽ vox nõ v̓bũ:qꝛ p eũ ds sua ↄsilia nõ demr̃auit:s3
hoc solũ ꝙ de9 aliqd facere ĩ hoĩb9 meditabat̃:postea autẽ
p filiũ suũ plenissime mysteriũ sue volũtatis apuit. RA.
Qui recte vox clamãtis ob fortitudinẽ p̃dicatiõis dr̃. Tri/
bus aũt modis clamor accidit:hoc ẽ si lõge positus ẽ cui lo/
quat̃:si surdus:si p ĩdignationẽ:⁊ hec humano generi acci/
derũt. GLO. Est igit̃ ioãnes q̃si vox v̓bi clamãtis.ver/
bũ.n.clamat ĩ voce.i.xp̃s ĩ ioãne. BEDA. Sic̃ ẽt clama/
uit ĩ olb9 q a p̃ncipio aliqd diuinit9 dixerũt:⁊ tm̃ iste solus ẽ
vox:qꝛ p eũ p̃ñs v̓bum oñdit̃ quod alij longe nũciauerunt.
GRE. Ipse aũt ioannes ẽ clamãs ĩ desto:qꝛ derelicte ac
dstitute iudee solaciũ redẽptoris ãnũciat. REMI. Quã
tũ aũt ad historiã attinet:in deserto clamabat:qꝛ remotus
erat a turbis iudeoꝝ. Quid ãt clamet:insinuat cũ subiũgit.
Parate viã dñi. CHRI. sup matth. Sic̃.n.magno regi
ĩ expeditionẽ vẽturo p̃paratores p̃cedũt q sordida abluũt:
dirupta cõponũt:sic ⁊ dñm nr̃m p̃cessit ioãnes:q ab huma/
nis cordib9 pnĩe scopis pctõꝝ sordes eyceret:⁊ q̃ dissipata
fuerãt spiritualiũ p̃ceptoꝝ ordinatõe cõponeret. GRE. ĩ
ho. Omnis autẽ qui fidẽ rectã ⁊ bona opa predicat:dnõ ad
corda audiẽtiũ viã pat. Rectas dño semitas facit:dũ mun
das ĩ aĩo cogitatões p s̃monẽ bone predicationis format.
GLO. Uel fides ẽ via qua v̓bum ad cor descendit:cum
mores in melius mutant̃:fiunt semite recte.

**¶ Ipse autẽ ioãnes habebat vestimentũ de pilis
cameloꝝ:⁊ zonã pelliceã circa lũbos suos. Esca
autẽ eius erat locuste:⁊ mel siluestre.**

CHRI. in hom. Postq̃3 oñdit qꝛ ipse ẽ vox clamãtis in
desto:prudenter ipse euangelista subiunxit. Ipse aũt ioan/
nes. In quo oñdit̃ que sit vita ipsius:nam ip̃e qdem testifi/
cabat̃ d xp̃o:vita autẽ ei9 d ip̃o.nemo autẽ põt eẽ alteri9 te
stis idoneus:nisi fuerit fidelis. HILA. Suerat.n.p̃di/
cãti ioanni sicut locus opportunior:ita ⁊ vestitus vtilior:⁊
cibus aptior. HIERO. De pilis.n.cameloru3 habebat
vestimentũ:non d lana:aliud austere vestis indicium ẽ:ali
ud luxurie molioris. CHRY. sup matth. Seruis autẽ
dei non conuenit h̃re vestimentum ad sp̃em visionis vl' ad
carnis delectamentũ:s3 tm̃ tegumentum nuditatis.habe/
bat enim ioãnes vestẽ nõ mollẽ neq3 delicatã:s3 cilicina3:
grauẽ ⁊ asperã:⁊ conterentẽ corpus potius q̃3 fouentem:vt
d v̓tute aĩe eius ip̃se hit9 corporis loqueretur. Seqtur. Et
ço.pelli.circa lũ.suos. Consuetudo enim erat apud iudeos
vt çonis laneis vterent̃:iõ iste quasi durius aliquid facere
volens çona pellicea cingebatur. HIERO. Porro qd
sequitur. Esca eius erat locuste ⁊ mel siluestre. Habitato/
ris solitudinis congruum est vt non delicias ciborum:sed
necessitates humane carnis expleret. RABA. Tenui
victu cõtentus ⁊ ex minutis volatilibus ⁊ melle inuento ĩ
truncis arborum. In dictis aũt arnulphi galliarum epi re/
perimus minimũ genus locustarum fuisse ĩ deserto iudee:
q̃ corpusculis in modu3 digiti manus exilibus ⁊ breuibus
in herbis facile capiunt̃:cocteq3 ĩ oleo pauperẽ p̃bẽt gustũ.
Sil'r narrat ĩ codẽ desto eẽ arbores h̃ñtes lata folia ⁊ rotũ
da:lactei coloris ⁊ melliti saporis:q̃ nã fragilia manib9 fri/
cant̃ ⁊ edunt̃. Et hoc ẽ qd mel siluestre dr̃. REMI. Sub
hoc aũt habitu vestimẽtoꝝ ⁊ vilitate ciboꝝ oñdit se pecca/
ta toti9 g̃ñis hũani deflere. RABA. Potest ⁊ hit9 ⁊ gust9
eius qualitatẽ interne cõuersatõis exp̃mere.nã austerior/
bus vtebat̃ indumẽtis:qꝛ vitã peccãtiũ increpauit. çona q
dẽ pellicea q̃ cinct9 fuit ⁊ helias:mortificationis ĩdicium ẽ.
RA. Locustas ⁊ mel siluestre edebat:qꝛ dulcis sapiebat
turbis p̃dicatio ei9:s3 citi9 finẽ sortita ẽ. ĩ melle.n.dulcedo:
ĩ locustis ẽ alacer volat9:s3 cito decidu9. REMI. Per io/
ãne3 aũt q dei g̃ra interp̃tat̃ significat̃ xp̃s q mũdo g̃ra3 at
tulit.p vestimẽtũ illi9 designat̃ eccl'ia gẽtiũ. HILA. Cũ
exuuijs ĩmũdaꝝ pecudũ qb9 gẽtiles pcs existimãt̃:xp̃i p̃di
cator ĩduit̃:fitq3 s̃cificatũ hitu ,pphetali qcqd ĩ eis vl' ĩutile
fuerat:añ vl' sordidũ.çone ãt p̃cictio:efficax ĩ oẽ op9 bonũ ẽ
appat9:vt ad oẽ misteriũ xp̃i sim9 accicti. In esum etiã eli/
gũt̃ locuste fugaces hoĩumq3:⁊ ad oẽ3 aduẽtũ nr̃i sensũ euo
lãtes:nos.s.q ab oĩ s̃mone ⁊ ↄgressu ip̃sis qbusdã corpu3 sal
tib9 efferebamur volũtate vagi:ĩ opib9 ĩutiles ĩ v̓bis q̃ruli:
sede pegrini:nũc sum9 s̃coꝝ alimonia:⁊ societas ,pphetarũ
electi sil'r cũ melle siluestri:dulcissimũ ex nob cibũ nõ ex al/
uearijs legis:sed ex trũcis siluestriũ arboꝝ prebituri.

**¶ Tunc exibat ad eũ hierosolyma ⁊ oĩs iudea ⁊
oĩs regio circa iordanem ⁊ baptizabant̃ ab eo in
iordane cõfitentes peccata sua.**

CHRI. sup matth. Cõuersatione ioãnis exposita:conue
niẽter subiũgit. Tũc exibat ad eũ ⁊c̃. ãpli9.n.resonabat cõ/
uersatio vite ei9 ĩ heremo q̃3 vox clamoris ip̃ius. CHR.
in ho. Erat.n.mirabile ĩ humano corpe tãtã patiẽtia3 vide/
re:qd d̃niq3 ⁊ iudeos magis attrahebat:magnũ heliã ĩ eo vi
dẽtes. Cõferebat aũt ad stuporẽ ꝙ dereliquerat eos g̃ra ,p/
phetaꝝ:⁊ post longũ tp̃s reuersa videbat̃ ad eos. Predica/
tionis ẽt modus ĩmutatus ad id ,pderat:nihil.n.assuetoꝝ
apd alios ,pphas audiebãt puta p̃lia ⁊ victorias babyloni/
as ⁊ p̃sas:s3 celos:⁊ qdẽ illic regnũ ⁊ suppliciũ gehẽne. Dic̃
aũt. Tũc exi.ad eũ hieroso.⁊ oĩs iu.⁊ oĩs re.cir.ior.⁊ bapti.
ab eo in ior. GLO. Baptismo p̃currẽte:nõ pctã dimit/
tẽte. REMI. Baptism9.n.ioãnis figurã gerebat cathecu
minoꝝ:nã sic̃ modo catheçiçant̃ pueri:vt digni fiant sacra/
mẽto baptismatis:ita ioãnes baptiçabat vt baptiçati ab eo:
postea deuote viuẽdo digni fierent accedere ad xp̃i baptis/
mũ. In iordane aũt baptiçabat:vt ibi apiret̃ ianua regni ce
lestis:vbi dat9 ẽ adit9 filijs isr'l terrã ,pmissiõis ĩtrãdi. Seq
tur. Cõfitẽtes pctã sua. CHRY. sup matth. Ad ↄparationẽ
enĩ s̃citatis ioãnis qs poterat arbitrari se iustũ: Sicut.n.ve
stis cãdida si fuerit posita iuxta niuẽ ad ↄpatiõe3 niuis sor/
dida inuenit̃:sic ad cõparationẽ ioannis oĩs homo videbat̃
ĩmundus:⁊ iõ pctã sua confitebant̃. Cõfessio aũt peccatoꝝ
testimoniũ ẽ ↄscie timẽtis deũ. Perfect9.n.timõ soluit oẽ3
pudorẽ. Illic aũt turpitudo ↄfessionis aspicit̃:vbi futuri iu
dicij pena non credit̃. Et qꝛ ip̃sũ erubescere pena ẽ grauis:
iõ iubet nos de9 ↄfiteri pctã nr̃a:vt verecũdiã patiamur p
pena:nã ⁊ hoc ip̃m ps iudicij ẽ. RABA. Bñ aũt q bapti
çãdi erãt exire ad ,pphãm dicunt̃:qꝛ nisi qs ab infirmitate
recedat:pompe diaboli ac mundi illecebris abrenunciet:
baptismum salubre cõseq non poterit. Bene aũt ĩ iordane
q dscẽsio dicitur baptiçabat̃:qꝛ de supbia vite ad humilita
tẽ v̓e confessionis descẽderant. Exẽplum autẽ iam tũc ↄfi/
tẽdi pctã:ac meliorẽ vitã ,pmittẽdi baptiçãdis dabat̃.

**¶ Uidẽs autẽ multos phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ ve/
niẽtes ad baptismũ suu3 dixit eis:p̃genies vipaꝝ
quis dmõstrauit vobis fugere a ventura ira: Fa
cite g̃ fructũ dignũ pnĩe. Et ne velitis dicere intra
vos p̃rem habemus abraã. Dico ei3 vobis. qm̃
potẽs ẽ deus de lapidibus istis suscitare filios
abrae. Iã.n.securis ad radicẽ arboris posita ẽ.
Omnis ergo arbor q̃ nõ facit fructũ bonum exci
detur ⁊ in ignem mittetur.**

GREGO. ĩ pasto. Pro q̃litate audiẽtiũ formari d3 s̃mo
doctoꝝ:vt ⁊ ad sua singulis cõgruat:⁊ tamẽ a cõis edifica/
tionis arce nũq̃3 recedat. GLO. Uñ nec̃e fuit vt post do/
ctrinã quã ioãnes turbis tradiderat:euãgelista ẽt illius do
ctrie faceret mẽtionẽ q̃ ĩstruxit eos q ,pfectiores videbãt̃.
Et iõ dicit. Uidẽs ãt mul.fari.⁊ saduce.ve.ad bapti.suu3 ⁊c̃.
ISIDO. ĩ li.etymo. Pharisei ⁊ saducei iter se ↄrij sunt.nã
pharisei ex hebreo in latinũ ĩterp̃tant̃ diuisi:eo ꝙ traditio/
nũ ⁊ obsuationũ iustitiã p̃ferũt:vñ diuisi vocãt̃ a pp'lo q̃si
p iustitiã. Saducei ĩterp̃tant̃ iusti:vẽdicãt.n.sibi qd nõ sũt:
corpoꝝ resurrectionẽ negãt:⁊ aĩa3 cũ corpe ĩterire p̃dicãt.
Hi tm̃ q̃nq3 libros legis recipiũt:,pphaꝝ vaticinia respuũt.
GLO. Hos g̃ q ĩter iudeos maiores videbãt̃:vidẽs ioã/
nes ad baptismũ suũ venire:dixit eis. Progenies viperaꝝ:
qs vob dmr̃auit fugere a vẽtura ira: REM. Cõsuetudo
scripturaꝝ ẽ ab imitatõe opeꝝ noĩa ĩponere:fm illud. Pr̃
tu9 amorre9:sic ⁊ isti ab imitatiõe vipaꝝ ,pgenies vipaꝝ di/
cũt̃. CHRY. sup matth. Sic̃.n.artificiosus medic9 si vi
derit egrotãtis colorẽ:ĩtelligit sp̃ẽ3 passionis:sic ioãnes ve/
niẽtiũ ad se phariseoꝝ prauas cogitatões ĩtellexit:forsitan
enĩ apd se cogitauerũt. Imus ⁊ ↄfitemur pctã nr̃a:nullũ la/
borẽ nob ĩponit:baptiçamur:⁊ ↄseqmur ĩdulgentiã pctõꝝ.
Insipiẽs:nũqd s̃cã digestiõe ĩpuritatis ñ ẽ nec̃ia sũptio me/
dicine:sic multa diligẽtia nec̃ia ẽ hoĩ post ↄuersione3 ⁊ ba/
ptismũ:vt vulnus pctõꝝ p̃fecte sanet̃:iõ dic̃. Progenies vi
paꝝ. Nã.n.vipaꝝ ẽ:ꝙ stati cũ momorderit hoĩe3 currit ad
aquã:quã si nõ ĩuenerit morit̃:iõ istos dicebat ,pgenie vipe
raꝝ:qꝛ pctã mortifera ↄmittẽtes currebãt ad baptismũ:vt
sic vipe p aquam tm̃ picula mortis euaderẽt. Itẽ viparu3
nã ẽ rũpe viscera matꝝ suaꝝ:⁊ sic nasci.qm̃ g̃ iudei assidue
p̃seq̃ntes ,pphas corrupũt matrẽ suã synagogã:iõ ,pgenies
vipaꝝ nũcupant̃. Itẽ vipe a foris speciose sũt ⁊ q̃si picte in
tus aũt veneno replete:ita ⁊ isti pulchritudinẽ s̃citatis ostẽ
debãt ĩ vultu. REMI. Cũ g̃ dr̃. Quis demr̃auit vob fuge
re a vẽtura ira:subaudit̃ nisi ds. CHRI. sup matth. Uel
qs vob demr̃auit:nũ Esaias ,ppha:absit: Si.n.ip̃e vos do/
cuisset nõ sp̃ẽ ĩ aqua poneretis tm̃:s3 ẽt ĩ opib9 bonis.ille.n.
dicit. Lauami ⁊ mũdi estote:auferte negtiã ab aĩab9 vr̃is
discite bñfacere. Nũqd ẽt dauid dicẽs. Lauabis me ⁊ sup
niuẽ dealbabor:absit.ille.n.sic dicit postea. Sacrificiu3 do
sp̃ũs ↄtribulatus. Si g̃ essetis discipuli dauid:cũ gemitu ad
baptismũ veniretis. REMI. Si v̓o quis dmõstrabit:sub
futuro legat̃ tẽpore:is ẽ sensus. Quis doctor:qs p̃dicator
dabit vobis consilium:vt possitis euadere irã eterne dam/
nationis: AVG. ĩ li.de ci.dei. Deus aũt ,ppter q̃3dã opeꝝ
sil'itudinẽ:nõ pp affectionũ ĩfirmitatẽ fm scripturas irasci
tur:nec tm̃ vlla passiõe turbat̃.hoc.n.v̓bũ vindicte vsurpauit
effect9:nõ ille turbulẽtus affect9. Si g̃ vultis effugere faci/
te dignũ fructũ pnĩe. GRE. in ho. In qb9 v̓bis nõndũ ẽ:
ꝙ nõ solũ fructũ pnĩe:s3 dignos pnĩe admonet eẽ faciẽdos.
Sciẽdũ.n.ẽ:qꝛ qsqs illicita nulla ↄmisit:huic iure cõcedit̃
vt licitis vtat̃. At siqs ĩ culpã lapsus ẽ:tãto a se debet licita
abscidere q̃3to se memĩt ⁊ illicita ppetrasse. Uniuscuiusq3
ergo cõsciẽtia conuenit̃:vt tanto maiora querat bonorum
operũ lucra p pniam:q̃3to grauiora sibi intulerit damna p
culpam:s3 iudei d g̃ñis nobilitate gloriãtes:iccirco se agno
scere pctõres nolebant:qꝛ de abrae stirpe descenderant:⁊
iõ eis recte dicit̃. Et ne velitis dicere intra vos:patre3 ha

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bemus abzaã. CHRI.in ho. Hec aũt dixit nõ ꝓhibẽs illos oſe ex illo ſe eẽ:ſ3 ꝓhibet i hoc ꝓfidere:vtuti aĩe nõ inſiſtẽtes. CHRI.ſup matth. Quid.n. ꝓdeſt ei quẽ ſozdidãt mozes gnãtio clara:aut gd nocet illi gnãtio vilis quez mores adoznãt:Melius ẽ.n.alicui vt i eo gliencẽ pentes qz talẽ filiũ brit:q3 vt ipſe in pentibus gloziet. Sic ⁊ vos nolite gl'iari dicẽtes:qz pꝛem habem⁹ abzaaz: ſed magis erubeſcite:qz filij eſtis ei⁹:⁊ ſcitatis eius nõ eſtis heredes. De adulterio.n.natus vꝛg nõ aſſimilat pꝛem. Parẽtũ igr gliam excludit dicẽs. Et ne velitis dicere. RABA. Quia g̃ ꝓco vitatis ad dignũ pnie fructũ faciẽdũ eos incitare volebat: ad humilitatẽ ꝓuocabat:ſine qua nullus penitere põt:ſubdẽs. Dico.n. vo. qm̃ po.ẽ de⁹ de lapi.iſtis ſuſci.fi.abzae. REM. Ferẽ qꝛ in eo loco ꝓdicauit ioãnes circa iozdanẽ: vbi iubente deo.xy.lapides ẽ medio aluco iozdanis ſublati poſiti ſũt. potuit g̃ fieri vt hos demõſtrando oſtet. De lapidibus iſtis.

HIERO. In quo dei ĩdicat potẽtiã:qꝛ g̃ ẽ nihilo cuncta fecerat:poſſet ⁊ ẽ ſaxis duriſſimis ꝓpl3 ꝓcreare. Prima.n. fũt rudimẽta fidei credere deũ poſſe gcgd voluerit:ex lapidib⁹ aũt gnãri boies ſile ẽ ei qꝛ ex ſara ꝓceſſit iſaac. vñ ⁊ ꝓphꝛa dicit. Aſpicite ad petrã ẽ qua exciſi eſtis. Dui⁹ igr ꝓphetie cos memozes faciẽs mõſtrat qꝛ poſſe ẽ nũc ẽt ſile fieri. RABA. Uel alter. Lapidũ noie gẽtes ſignificate ſũt: q̃ lapides coluerũt. CHRI.ſup matth. Jtẽ lapis durus ẽ ad opus:ſ3 cũ factũ fuerit op⁹ ex eo deficere neſcit:ſic ⁊ gentes cũ difficultate crediderũt gdẽ:tñ credẽtes ꝑmanent in eternũ i fide. HIERO. Lege eccchi. Auferã ingta vob coz lapideũ:⁊ dabo vobis coz carneũ:in lapide duritia:i carne molitudo mõſtrat. RAB. De lapidib⁹ g̃ filij abzae ſuſcitati ſũt:qz dũ gẽtiles i abzae ſemĩe.i.i ꝛpo crediderũt ei⁹ filij facti ſũt:cui⁹ ſemini ſũt vniti. Segr. Jã.n. ſecuris ad radicẽ arboꝛis poſita ẽ. CHR.ſup matth. Securis ẽ acutiſſima ira ꝓſumationis q̃ totũ ꝓciſura ẽ mũdũ. Sz ſi poſita ẽ: q̃re nõ ꝓcidit:qz rõnabiles ſũt arbozes:⁊ i ꝑtẽ bñt facere bonũ aut nõ facere:vt videtes ad radices ſuas poſitã eẽ ſecuri:timeãt ⁊ faciãt fructũ. Ergo õniciatio ire qõ ẽ ſecuris poſitio:tſi i malis nihil agat:tamẽ a malis ſegregat bonos.

HIERO. in ho. Uel ſecuris ẽ ꝓdicatio euangelij iuxta hieremiã g vbũ dñi cõpat ſecuri cedẽti petram. GRE. in ho. Uel ſecuris eſt redẽptoꝛ nr̃ qui velut ex manubrio ⁊ ferro ex diuinitate conſtans ⁊ humanitate:teneꝛ ex bũanitate:ſ3 incidit ex diuinitate:q̃ vꝫ. ſecuris ad radicẽ arboꝛis poſita ẽ.qz ꝛſi ꝑ patientiã expectat:videꝛ tamẽ quid fructuꝛa ẽ. Omnis.n.ar.q̃ nõ facit fru.bo.excideꝛ. ⁊ in ig.mitteꝛ. Quia vnuſq3 q3 ꝓ ſuis patã citi⁹ gehẽne ꝛcrematiõez iuenit:qui b̃ fructum boni opis facere cõtẽnit. Securim aũtẽ nõ iuxta ramos poſitã:ſ3 ad radicẽ dicit:cum.n.maloꝛ filij tollũf:rami ĩfructuoſe arboꝛis abſcidũf:cum vo tota ſil' ꝓgenies cum pente tollif:in fructuoſa arboꝛ a radice abſciſa eſt:ne iã remaneãt vnde praua iteruz ſoboles ſuccreſcat

CHRI.in hom. Cũ aũr dicit. Ois.excludit ꝑmatuz q ẽ a nobilitate:q̃ſi dicat. Etſi nepos fueris abzae ſuſtinebis penam ſine fructu manẽs. RA. Quatuoꝛ aũtẽ ſũt ſpẽs arboꝛũ:quaꝛ vna tota ẽ arida:cui aſſilãt hypocrite:tertia viridis ⁊ fructuoſa ſed venenoſa:cui aſſimilant hereticꝰ: q̃rta viridis ẽ ⁊ fructũ bonũ gignit:cui aſſimilant viri catholici. GRE. in hom. Jgiſ ois arboꝛ nõ faciẽs fructũ bonum excideꝛ ⁊ i ignẽ mitteꝛ:quia patam gehenne concremationẽ inuenit: qui b̃ boni operis fructum facere contemnit.

℣ Ego gdẽ baptizo vos in aq̃ in pniam: q autem post me venturus ẽ fortior me ẽ: cui⁹ nõ ſũ dign⁹ calciamẽta portare. Ipſe vos baptizabit in ſpũſcõ ⁊ igni. Cuius vẽtilabrũ in manu ſua: ⁊ pmundabit areã ſnã: ⁊ cõgregabit triticum in hoꝛreuz ſuum paleas autẽ comburet igni icxtinguibili.

GLO. Quia ĩ ꝓcedẽtib⁹ vbis ioãnes explicauerat quod ſupza ſũmarie õ agenda pnĩa ꝓdicauit:reſtabat vt ẽt diſtinctius ꝓdicaret qõ õ regni celoꝛ apꝛopinquatõe iam diꝛerat:⁊ iõ dicit. Ego quidẽ bapti. vos in aq̃ in pniam. GRE. in hom. Joannes non i ſpũ ſed in aqua baptizat:qz petã ſolucre nõ valebat coꝛpoza gdẽ ꝑ aquã lauat:ſ3 tñ aias ꝑ veniaz nõ lauat. CHRI.i ho. Cũ.n. nondũ eẽt oblata hoſtia: neqz pctñ ſolutũ eẽt:nec ſpũs deſcẽdiſſet i aquam: q̃ſi fieret remiſſio pctoꝛ:Sz qz iudei neq̃q̃, ꝑpa ſentiebãt pctã ⁊ hoc erat eis cã maloꝛ:aduenit ioãnes ĩ cognitiõez cos ducẽs ꝑpoꝛ pctoꝛ pniaz memozãdo. GRE. in ho. Cur g̃ baptizat q pctã nõ relaxat:niſi vt ꝑcurſiõis ſue ozdinẽ ſtuans q naſcituꝛ naſcẽdo ꝓuenerat:baptizatuꝛ quoqz dñz bapti cãdo ꝓueniret. CHRI.ſup matth. Uel miſſus erat ioannes ad baptizãdũ vt ad baptiſmũ veniẽtib⁹ pniaz filij dei i coꝛpe ꝓdicaret:ſic ipe teſtat alibi dicens:vt manifeſtẽt in iſrl:iõ ego veni i aqua baptizare. AVG. ſup ioã. Uliõ baptizat:qz oportebat baptizari xꝑm. Sz q̃re ñ ſol⁹ ipe baptizatus ẽ a ioãne ſi ad hoc miſſus erat ioãnes ꝑ quẽ baptizaꝛ xꝑs: Quia ſi ſolus dñs baptizaꝛ cẽt baptiſmate ioãnis: nõ deceẽt q putarẽt baptiſmũ ioãnis maiorem eẽ q̃z baptiſmuz xꝑi: vſq3 adeo:vt ſol⁹ xꝑs eo baptizari meruiſſz. RA. Uel iõ baptizat:vt penitẽtes hoc ſignaculo ab ĩpenitẽtib⁹ ſecernẽdo ad baptiſmũ dirigat xꝑi. CHRI.ſup matth. Qz g̃ pp xꝑm baptizabat:iõ ad xꝑm veniẽtib⁹ ipm̃ ꝓdicat apparituꝛ:⁊ eminẽtiã ptãtis ei⁹ ãnũciat dicẽs. Qui ãt post me vẽtur⁹ ẽ:foꝛtioꝛ me ẽ. REM. Sciẽdũ ẽ aũt q quinq3 modis venit xꝑs poſt ioãnẽ:naſcẽdo:ꝓdicãdo: baptizãdo: moꝛiẽdo:⁊ ad iferos deſcẽdẽdo. Et pulchꝛe dñs dr̃ foꝛtioꝛ ioãne:qz ille purꝰbõ.b̃ vẽ ds ⁊ hõ. RA. Ac ſi ioãnes dicat. Ego gdẽ foꝛtis ſũ ad pniam iuitando:ille pctã remittendo: ego regnum celoꝛum ꝓdicando:ille donando:ego in aqua baptizando:ille in ſpũ. CHR. in ho. Cum autem audieris: Quia foꝛtioꝛ me ẽ:ne eſtimes fm̃ opationẽ me hoc oſe: neqz.n. iter ſuos illi⁹ ozdinari ſuz dign⁹ vt viliſſimã miſteryz ſuſciperẽ pticulã. vñ ſubdit. Cui⁹ nõ ſũ di. calci. poꝛtare.

HILA. Aplis.n. circũferẽdo ꝓdicationis gliaz derelinquẽs glꝰ ſpecioſis pedib⁹ pacẽ dei erat debituz nunciare.

CHR. ſup matth. Uel p pedes xꝑi itelligere poſſumus xꝑianos: ꝑcipue aplos ceteroſqz ꝓdicatoꝛes iter quos erat ioannes baptiſta. calciamẽta aũt ſũt ĩfirmitates qb⁹ opit ꝓdicatoꝛes. Dec g̃ calciamẽta xꝑi oẽs ꝓdicatoꝛes poꝛtãt:⁊ ioãnes ẽt poꝛtabat:ſ3 ſe dignũ nõ eẽ poꝛtare. pnũciat:vt maioꝛẽ oñderet gꝛaz xꝑi meritis ſuis. HIERO. ĩ alio euangelio ait. Cui⁹ nõ ſuz dign⁹ ſol. cozi: calciamẽti. hic humilitas: ibi miſteriũ demõſtrat:qz xꝑs ſpũs ſit:⁊ ioãnes nõ mereaꝛ ſpõſi cozrigiã ſoluere:ne voceꝛ dom⁹ eius inꝛ legẽ moyſi:⁊ exẽplũ ruth dom⁹ diſcalciati. CHR. ſup matth. Q: vo nemo põt dare digni⁹ bñficiũ q̃ ipe ẽ: nec facere alteꝛ qõ ipe nõ ẽ: recte ſubdit. Ille vos baptizauit ĩ ſpũſcõ ⁊ igni. Joãnes gdẽ cũ ſit coꝛpalis: ſpiritualẽ baptiſmũ dare nõ põt:ſ3 baptizat in aq̃ q̃ coꝛp⁹ ẽ. ⁊ iõ coꝛp⁹ cũ coꝛpe baptizat. xꝑs ãt ſpũs ẽ:qz deus ẽ. ſpũs ẽt ſanct⁹: ſpũs ẽ: aĩa quoqs ſpiꝛs ẽ. iõ ſpũs cũ ſpũ nr̃m baptizat. Baptiſmus aũt ſpiritus ꝓficit:qz igrediẽs ſpũs circũplectiꝛ ĩ aĩaz ⁊ quaſi muro quodã ĩexpugnabili circuit eã:⁊ nõ ꝑmittit vt carnales ꝛcupiſcẽtie ꝓualeãt ꝓtra eã. nõ gdẽ facit vt caro nõ cõcupiſcat:ſ3 tz aĩam vt ei nõ cõſentiat. Et q̃ñ xꝑs iudeꝛ eſt: baptizat in igne. i. in tẽtationibus: i igne aũt baptizaꝛe non põt hõ purus. Ille.n. tentandi bz l'iaz qui remunerãdi bz ꝑtẽ. hic autẽ baptiſmus tribulationis. i. ignis comburit carnẽ vt nõ germinet cõcupiſcẽtias. nã caro ſpiritales gdẽ penas nõ timet: ſed carnales. Jdeo ergo dñs ſup ſeruos ſuos carnales tribulatões mittit: vt timens anguſtias ſuas caro non concupiſcat malũ. Uides g̃ qz ſpũs repellit ꝛcupiſcẽtias: ⁊ pua

re nõ ſinit: ignis aute ipſas cõcupiſcentiaꝛ radices cõburit.

HIERO. Uel in ſpũſcõ ⁊ igni. qz ignis ẽ ſpũſcũs quo deſcẽdẽte ſedit q̃ſi ignis ſupza ſingulos apl'oꝛ. Et ipletus eſt ſermo dñi dicẽtis. Jgnẽ veni mittere i terram: ſiue qz i pñti ſpũ baptizamur: ⁊ in futuro igni: fm illõ apl'i. Uniuſcuiuſq3 opus q̃le ſit ignis ꝓbabit. CHRI. in ho. Nõ aũt dicit. Dabit vobis ſpiritũ: ſ3 baptizabit vos in ſpũſcõ copiã gr̃e metaphoꝛice oñdẽs. Per hoc etiã mõſtraꝛ q̃ ſola volũtate ẽt in fide idiget ad iuſtificãdũ nõ laboꝛib⁹ ⁊ ſudoꝛib⁹. ⁊ ſic facile ẽ baptizari: ita facile ẽ per cũ transmutari ⁊ fieri meliores. Jn igne vero vehemẽtiã gr̃e q̃ vinci nõ poſſit demõſtraꝛ: vt itelligat q̃ ſil'es antiqs ⁊ magnis ꝓphetis: repẽte ſuos faciet: ꝓpter hoc.n. ignis meminit: qz plures viſionũ ꝓpheta liũ per ignẽ apparuerũt. CHRI. ſup matth. Patz g̃ q̃ baptiſm⁹ xꝑi nõ ſoluit ioãnis baptiſmũ ſz in ſe ĩcluſit. g.n. baptiſmꝰ

dane sepatiōnē opatus ē pctoꝝ. REMI.Officiū designat̃ cū sequit̃: Ut baptiçaret̃ ab eo. CHRY.sup matthe. Nō vt ipse remissionē peccatoꝝ acciperet p baptismū: sꝫ vt scificatas aq̄s relinqret postmodū baptiçādis. AVG.Saluator enī iō baptiçari voluit: nō vt sibi mūdiciaꝫ acqreret: sꝫ vt nobis fluenta mūdaret: Ex quo ipe ī aquā demergit̃: ex eo oīuꝫ pctā abluit aq̄: Nec mirꝝ q̄ aquā: hoc ē subaꝫ corpalē ad purificandā aīam dicimus puenire: puenit plane: ⁊ penetrat ꝯscie vniuersa latibula. Quāuis enī ipa sit subtilis ⁊ tenuis: bñdictiōe tñ xp̄i facta subtilior: occultas vite causas ad secreta mētis subtiliore rore ptransit. Subtilior enī ē bñdictionū cursus q̄ꝫ aquaꝝ meatus. vñ que ō saluatoris baptismate bñdictio fluxit: tanq̄ꝫ fluui⁹ spiritalis oīum gurgitū tractus vniuersoꝝ fontiū venas īpleuit. CHRI.sup matth. Ad hoc aūt ad baptismū vēit: vt q humanā suscepit nām: totū humane nāe īueniat̃ implesse mysteriū: nā q̄uis ipse nō erat peccator. tñ nām suscepit peccatriceꝫ. ppterea etsi p se baptismate nō egebat: tñ in alijs carnalis nā opus hēbat. AVG.ī ser. de epi. Itē ideo baptiçari voluit: q̄ voluit facere qō faciēdū oībus impabat vt bon⁹ magister doctrinā suaꝫ nō tam v̄bis insinuaret: q̄ꝫ actibus exerceret.

AVG.sup ioannē. Hinc ḡ dignatus est a ioāne baptiçari vt cognoscerēt serui q̄ta alacritate debeant currere ad baptisma dñi: qñ ipse nō dedignatus ē accipe baptisma serui.

HIE. Itē baptiçari voluit: vt baptismate suo ioannis baptisma ꝯprobaret. CHRI.in ho: Q̄ v̄o baptismus penitētie erat: ⁊ in demr̄atione delictoꝝ īducebat̃ ne aliqs estimaret: q̄ hac rōne xp̄s ad iordanē venit: iō venieti dixit. Ego a te debeo baptiçari: ⁊ tu venis ad me: q̄si dicat. CHRI. sup matth. Ut tu me baptiçes: ē idonea rō: vt iustus efficiar: ⁊ dignus celo. vt aūt ego te baptiçē q̄ est rō: Dē bonū de celo descēdit ī terrā: nō de terra ascēdit ī celū. HYLA: Deniq̄ꝫ a ioāne baptiçari ꝓhibet̃ vt deus: ⁊ ita ī se fieri oportere vt hō edocet. Uñ seqt̃. Rñdēs aūt iesus dixit ei. Sine mō. Pulchre dixit mō: vt oñderet xp̄m in aq̄ a ioāne: Ioāneꝫ a xp̄o in spū baptiçādū. Siue aliter. Sine modo: vt q formā serui assūpsi: explēā ⁊ humilitatē ei⁹: alioqn scito te in die iudicij meo eē baptismate baptiçādū. vel sine mō: vt dič dñs: hēo ⁊ aliud baptisma: quo ⁊ baptiçādus sum. Tu me baptiças in aq̄: vt ego te baptiçē p me ī sanguine tuo. CHRI. sup matth. In quo etiā oñdit q̄ postea xp̄s baptiçauit ioannē: q̄uis etiā in apocryphis libris hoc manifeste scriptū sit. Sꝫ mō sine: vt iusticiā baptismatis nō verbis. sꝫ factis adiplēā: p̄us suscipiaꝫ: postea p̄dicabo. Uñ seqtur. Sic.n. decet nos oēm iplere iustitiā: vbi nō hoc significat vt si fuerit baptiçatus adipleat oēm iusticiā: sꝫ sic.i. queādmoduꝫ baptismatis iustitiā p̄us factis ipleuit: postea p̄dicauit: sic ⁊ omnē aliā iustitiaꝫ: ꝯm illud: Cepit iesus facere ⁊ docere. Aut ita: sic oportet nos iplere oēꝫ iustitiā sicut iustitiā baptismi.i. ꝯꝫ dispēsatōeꝫ humane nāe. Sic.n. impleuit iustitiā nascendi crescēdi ⁊ sil'ū. HYLA. Erat ⁊ p eū ois iplenda iustitia: p quē solū lex poterat ipleri. HIER. Nō aūt addidit iustitiam legis siue nāe: vt vtrūq̄ꝫ itelligamus. REMI. Uel sic. Decet nos iplere oēm iustitiā.i. oñdere exēplū ois iplende iustitie ī baptismo: sine quo nō apit̃ aditus regni celestis: vl' ēt discāt supbi exēplū hūilitatis: vt nō dedignent̃ baptiçari ab humilib⁹ mēbris meis: dū viderint me baptiçatū a te ioāne seruo meo. Illa aūt est v̄a humilitas quā comes obediētia seqt̃: vñ subdit̃. Tūc dimisit eū.i. ad vltimū assensuꝫ prebuit vt baptiçaret eum.

¶ **Baptizatus aūt iesus: ꝯfesti ascēdit de aq̄. Et ecce aperti sunt ei celi: ⁊ vidit spm̄ dei descēdēteꝫ sicut columbam: ⁊ venientem super se.**

AVG.ī ser. de epi. Q̄ vt dcm̄ est cum saluator noster abluit̃. iam tunc nr̄m baptismū tota aq̄ mundat̃: vt secuturis postmodū pp̄lis lauacri gr̄a ministret̃. Oportuit etiam xp̄i baptismo ea ōsignari q̄ per baptismū ꝯsequunt̃ fideles. vñ dr̄. Baptiçat⁹ aūt iesus ꝯfestim ascēdit de aq̄. CHRI.sup matth. Factū xp̄i ad mysteriū ptinet oīuꝫ q postmodū fuerāt baptiçādi. ⁊ iō dixit ꝯfesti. Et nō dixit simplr̄ ascēdit: q̄ oēs q digne baptiçant̃ ī xp̄o ꝯfestim de aqua ascēdūt.i. pficiūt ad v̄tutes: ⁊ ad dignitatē subleuant̃ celestem. Qui.n. in aquā igressi fuerāt carnales ⁊ filij ade peccatores: ꝯfestiꝫ ō aq̄ ascēdūt spirituales filij dei facti. si aūt qdaꝫ ex sua culpa nihil pficiūt baptiçati: qd ad baptismuꝫ: RABA. Quia ḡ nobis dñs sui corporis ītinctu baptismi lauacrū dedicauit: nobis quoq̄ꝫ post acceptū baptisma celi aditū patere ⁊ spm̄ scm̄ dari demr̄auit. vñ seqt̃. Et apti sunt ei celi. HIERO. Nō reseratiōe electoꝝ: sꝫ spiritalib⁹ oculis sicut ⁊ ezechiel in p̄ncipio voluminis sui aptos eē cōmemorat. CHRI. sup mat. Si.n. ipa creatura rupta fuisset nō dixisset. Aperti sūt ei. q̄ qō corpaliter aperit̃ oībus est aptū. Sꝫ dicet aliqs qd enī añ oculos filij dei clausi fuerūt celi: q etiaꝫ in terra ꝯstitut⁹ erat in celo: Sꝫ sciendū q̄ sic ꝯm dispensationē humanā baptiçat⁹ est: sic ꝯm humanā dispēsationeꝫ aperti sunt ei celi. ꝯꝫ aūt nām diuinā erat in celis. REMI. Sꝫ nūqd tūc p̄mo apti sūt ei celi: etiā ꝯm humanā nām: fides.n. ecclesie ⁊ credit: ⁊ tꝫ q̄ nō minus apti sunt ei celi. ante q̄ꝫ post. Ideo ḡ dr̄: q̄ apti sūt ei celi: q̄ oīb⁹ renatis apit̃ ianua regni celestis. CHRI. sup matth. Forte.n. erāt īuisibilia q̄dā obstacula p̄us qbus obsistētib⁹ aīe defunctorū nō poterāt introire celos. Nullā.n. aīaꝫ añ xp̄m arbitror ascēdisse in celū ex quo peccauit Adā: ⁊ clausi sunt celi. Sꝫ ecce baptiçato xp̄o apti sunt tm̄. Postq̄ꝫ v̄o tyrānū vicit per crucē: q̄ nō erant necīe porte celo nunq̄ꝫ claudēdo: nō dicūt angeli: Apite portas: iā enī erāt apte: sed tollite portas. Uel ī baptiçatis aperiunt̃ celi: ⁊ vidēt ea q̄ sunt ī celo: nō carnalibus oculis vidēdo: sꝫ spiritualib⁹ fidei credēdo. Aut ita. Celi sunt scripture diuine q̄s oēs legūt: nō tñ oēs ītelligūt: nisi q fuerint sic baptiçati: vt accipiāt spm̄scm̄. Unde ⁊ apl'is p̄mit⁹ erāt clause scripture ꝓphaꝝ: sꝫ accepto spūscō reserate sunt eis omnes scripture. Tñ quocūq̄ꝫ mō itelligat̃: celi apti sūt ei.i. oībus pp eū. sic si iperator alicui p alio petēti dicat. Hoc bñficiū nō illi do: sꝫ tibi.i. ppter te illi. GLO. Uel tantus splēdor circūfulsit xp̄m ī baptismo: vt empyreū videret̃ celū reseratū eē. CHRI.in ho. Si aūt tu nō vides nō īcredulus sis. Etenī in p̄ncipijs spiritaliū reꝝ semp sensibiles apparēt visiones: ppter illos q nullā itelligētiā icorpalis nāe suscipe p̄nt. vt si postea ñ fiāt: ex his q̄ semel facta sūt recipiāt fidē.

REMI. Sic āt oīb⁹ p baptismū renatis apit̃ ianua regni celestis. ita oēs ī baptismate accipiūt dona spūsci. Iō subdit̃. Et vi. spi. dei descē. sic colū. ⁊ ve. sup se. AVG.ī ser. de epi. Xp̄s.n. postq̄ꝫ nat⁹ est hoībus renascit̃ sacris: vt queādmodū tūc eū miramur icorrupta mr̄e pgenitū: ita ⁊ nūc suscipiam⁹ illū pura vnda submersuꝫ. filiū.n. genuit mr̄ ⁊ casta ē. xp̄m lauit vnda: ⁊ scā ē. Deniq̄ꝫ spūscūs q tūc illi ī vtero affuit: mō eū in gurgite circūfulsit. q tunc Mariā castificauit: nūc fluēta scificat. Uñ dič. Et vidit spm̄ dei descendētē. CHRI.sup mat. Iō aūt spūscūs spēm colūbe suscepit: qm̄ p̄ oīb⁹ aīalibus hec cultrix ē charitatis: oēs aūt iustitie spēs: q̄s hñt serui dei ī v̄itate: p̄nt hr̄e serui diaboli ī simlatōe. Solā aūt charitatē scīspūs nō p̄ōt imūdus spūs imitari. Iō ḡ hāc p̄uatā spēm charitatis sibi seruauit spūscūs: q̄ p nullius testimoniū sic cognoscit̃. vbi ē spūscūs sic p grāꝫ charitatis. RABA. Signant̃ ēt q̄tuor v̄tutes in baptiçatis p columbā. Colūba.n. secus fluenta habitat: vt viso accipitre mergat se ⁊ euadat. Meliora grana eligit: alienos pullos nutrit: nō lacerat rostro: felle caret: ī cauernis petre nidificat: gemitum p cantu habet: ita ⁊ sci secus diuine scripture fluēta residēt: vt incursum diaboli euadāt. Sanas sn̄ias q bus pascant̃ eligūt: nō hereticas: hoīes qui diaboli fuerūt

pulli.i. imitatores: doctrina nutriūt ⁊ exēplo: bonas sententias lacerādo nō puerterunt hereticoꝝ more. Ira irreconciliabili carēt. In plagis mortis xp̄i q petra firma ē: nidum ponūt.i. suū refugiū ⁊ spē: sicut etiā alij delectant̃ in cantu: ita ipsi in gemitu p peccatis. CHRI.in ho. Ueteris etiaꝫ recordat̃ historie. ī diluuio apparuit hoc aīal: ramum ferēs oliue: ⁊ cōem orbis trāqllitatē annūciās: ō oīa typus erant futuroꝝ: Etenī nūc colūba apparet: liberatorē nobis ōmōstrans: ⁊ p ramo oliue adoptionem gn̄i humano affert.

AVG.in ser. de tri. Est aūt in p̄mptu itelligere cur spūs scūs missus dicat̃: cuꝫ in ipm̄ dñm corpali spē velut colūba descēdit: facta est.n. q̄daꝫ creature spēs ex tpe in q̄ visibilr̄ oñderet̃ spūscūs. Hec autē opatio visibilr̄ expssa: ⁊ oculis oblata mortalib⁹: missio spūsancti dcā est: nō vt appareret īuisibilis eius suba: sꝫ vt corda hoīuꝫ exteriorībus visis cōmota ad occultā eternitatē ꝯuerterent̃. Non aūt sic assumpta ē creatura in qua spūscūs apparuit ī vnitate.s. psone: sicut assūpta est humana illa forma ex v̄gine. Neq̄ꝫ enī colūbam beatificauit spiritus: aut sibi in psone sue vnitatem in eternū ꝯiunxit. Proinde quāquā illa colūba spūs dicta sit: vt oñderet̃ p columbā spm̄ demōstratū: nō tñ ita possum⁹ dicere spūscm̄ ⁊ deū ⁊ columbā: sicut dicim⁹ filiū ⁊ deum ⁊ hoīem: nec sicut dicimus filiū agnū dei: nō solū ioanne baptista dicēte: sꝫ etiā ioāne euangelista vidēte agnū occisum in apocalypsi. illi qppe visio ꝓphetica nō ē exhibita oculis corporeis p formas corporeas: sꝫ in spū per spiritales imagines corpoꝝ. De illa vero colūba nullus vnq̄ꝫ dubitauit: qn oculis visa sit. nec sic dicimus filiū petrā. scriptū est enī. Petra erat xp̄s. ita possum⁹ dicere spm̄ colūbā. Illa.n. petra iā erat in creatura. ⁊ p actionis modū nuncupata est noīe xp̄i quē significabat: nō āt sic illa colūba: q̄ ad hec tm̄mō signāda repēte extitit. Magis aūt simile hoc mihi videt̃ flāme illi q̄ in rubo apparuit moysi: ⁊ illi quā pp̄ls in heremo seq̄bat̃: ⁊ fulgurib⁹ ac tonitruis que fiebāt dū lex daret̃ in monte. Ad hoc.n. rex illaꝝ corpalis extitit spēs vt aliquid significaret atq̄ꝫ p̄teriret. ppter has ḡ corpales formas missus dr̄ spūsanctus: ille v̄o spēs corporales ad demōstrandū q̄ opus fuit ad tēpus apparuerunt: ⁊ esse postea destiterūt.

HIERO. Sedit autē columba super caput iesu: nequis putaret vocem patris ad ioannē factam: non ad dominuꝫ. vñ sequit̃. Et venientē super se.

¶ **Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius me⁹ dilectus in quo mihi cōplacui.**

AVG.in ser. de epiph. Non enī vt añ p moysen aut prophas: nec p typos aut figuras uentuꝝ in carne pr̄ filiuꝫ docuit: sꝫ palā venisse mōstrauit dicens. Hic est filius meus.

HYLA. Uel vt ex his q̄ ꝯsūmabāt̃ ī xp̄o cognosceremus post aq̄ lauacrū ⁊ de celestib⁹ portis scm̄ in nos spm̄ īmolare: ⁊ celestis nos glīe vnctione pfūdi: ⁊ pr̄ne vocis adoptōe filios dei fieri. HIERO. Mysteriuꝫ aūt trinitatis in baptismate demōstrat̃: dñs baptiçat̃: spūs descēdit in habitu colūbe: pr̄is vox filio testimoniū phibentis audit̃. AVG.ī ser. de epiph. Nec mirū si ī dñico lauacro mysteriū nō defuit trinitatis: cū nr̄m lauacrū trinitatis ꝯpleat sacr̄m. voluit .n. dñs p̄mo circa se exhibere qō erat postea humano gn̄i pcepturus. AVG. de fide ad petꝝ. Quāuis aūt pr̄ ⁊ filius ⁊ spūscūs sint vna nā: firmissime tñ tene tres esse psonas patrē q̄ꝫ solū esse q dixit: Hic est filius meus dilectus. Et filiū solū eē sup quē illa vox pr̄is isonuit: ⁊ spm̄ scm̄ solū esse q in spē colūbe sup xp̄m baptiçatuꝫ descēdit. AVG.iiij. de tri. Hec aūt opa sunt toti⁹ trinitatis: In sua qppe suba pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūscūs vnū sunt sine vllis iteruallis tēpoꝝ vel locoruꝫ. In meis aūt vocib⁹ sepati sunt pr̄ filius ⁊ spūscūs: nec siml' dici poterūt ⁊ in lr̄is visibilib⁹ sua sepatim locoꝝ spacia tenuerūt: q̄ silitudine vtrūq̄ꝫ cognoscit̃ insepabileꝫ in seipsa trinitatē p visibil' creature spēm sepabilr̄ demōstrari. q̄ āt soli⁹ pr̄is vox sit: oñdit̃ ex hoc qō dicit. Hic est filius meus.

HYLA.ī libro de tri. Nō solū noie ꝯtestatus est eū eē filiū: sꝫ ppietate. Multi.n. nos filij dei sum⁹: sꝫ nō talis ē hic fili⁹. hic.n. ⁊ pprius ⁊ verus ē fili⁹ origine nō adoptōe: v̄itate nō nūcupatōe: natiuitate nō creatiōe. AVG. sup ioannē. Pr̄ aūt diligit filiū: sꝫ quō pr̄ filiū nō quō dñs seruū: sed quō vnicū nō quō adoptatū. Et iō subdit̃. In quo mihi cōplacui. REMI. Uel si ad humanitatē xp̄i referat̃ si legat̃: In quo mihi ꝯplacui. talis ē sensus in quo mihi ꝯplacui: q̄ istū solū repperi sine peccato. Si vero legat̃. In quo mihi cōplacuit: subaudit̃ placitū meū ꝯstituere: vt per eū agereꝫ q̄ agēda sunt.i. genus humanū redimerē. AVGV. de cō. euā. Hec aūt v̄ba ⁊ alij duo marcus ⁊ lucas silr̄ narrāt: sꝫ ō v̄bis vocis q̄ de celo facta ē: variāt locutiōeꝫ salua tñ sn̄ia. Qō.n. mattheus ait dcm̄: hic ē fili⁹ meus dilectus. ⁊ alij duo dicunt: Tu es filius meus dilectus. ad candē sn̄iaꝫ explicādam valet. vox enī celestis vnū hoꝝ dixit: sꝫ euāgelista oñdere voluit ad id valere qō dictū est: Hic est fili⁹ meus. vt illis potius q audiebāt indicaret̃: q̄ ipse eēt filius dei: atq̄ꝫ ita dictum referre voluit. Tu es filius meus. ac si illi diceret̃. Hic est fili⁹ meus. Nō.n. xp̄o idicabat̃ qō sciebat: sꝫ audiebant q aderant: ppter quos vox facta est. Iam vero qō alius dič. In quo mihi ꝯplacui. alius: In te cōplacuit mihi. Si q̄ris qd hoꝝ illa voce sonuerit: qōlibet accipe: dū intelligas eos q nō eādē locutōꝫ rettulerūt: eādē rettulisse sentētiā. q̄ enī ōs in filio sibi cōplacuit: admonet̃ aliqs ex eo qō dcm̄ est. In te cōplacui. q̄ aūt in filio pr̄ placuerit hoībus: admonet̃ ex eo qō dcm̄ ē: In te ꝯplacuit mihi. seu itelligat̃ hoc dcm̄ esse ab omnibus euangelistis tanq̄ꝫ diceretur. In te cōplacitum meum cōstitui: hoc est implere quod mihi placet. CA. IIII.

Tunc iesus ductus ē in desertū a spū vt tētaret̃ a diabolo. Et cū ieiunasset q̄dragita diebus ⁊ q̄draginta noctibus: postea esuriit.

CHRI.sup matth. Postq̄ꝫ baptiçat⁹ ē dñs a ioāne ī aq̄: ducit̃ a spū ī ōsertū vt baptiçaret̃ igne tētatōis. vñ dr̄. Tūc Iesus duct⁹ ē in desertū a spū. Tūc.s. qñ pr̄ clamauit de celo. Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. CHRI.ī ho. Quisq̄s ḡ post baptismū maiores sustines tētatōes nō turberis: etenī pp hoc accepisti arma: vt nō vaces: sꝫ vt p̄lieris. Ideo aūt tētatōeꝫ a te ōs nō ꝓhibet. p̄mū qdē vt discas: qm̄ multo factus es fortior. deīde vt magnitudine donoꝝ nō extollaris. tertio vt diabolus expiētia cognoscat q̄ pfecte ab eo abscessisti: q̄rto vt p hoc fortior reddaris. q̄nto vt crediti tibi thesauri signū accipias. neq̄ꝫ enī diabolus supueniret tibi ad tentandū nisi te ī maiori honore effectū videret. HYLA. In scificatis.n. maxime diaboli tētamēta crassant̃: q̄ victoria ei ē magis optata de scīs. GRE.ī ho. Dubitari aūt a qbusdā solet: a quo spū sit duct⁹ iesus ī ōsertū: ppter hoc qō subdit̃ Assūpsit eū dia. ī san. ciui. Sꝫ v̄e ⁊ absq̄ꝫ vlla q̄ōne ꝯuenienter accipit̃ vt a spūscō ductus eē credat̃: vt illuc eum suus spūs duceret: q̄ hūc ad tētandū spūs malign⁹ iuēit. AVG. ī.iiij. ō tri. Cur seipꝫ quoq̄ꝫ tētādū p̄buit: vt ad supandas tētatōes mediator eēt: nō solū p adiutoriū: veꝝ ēt p exēplū. CHRI.sup matth. Est āt duct⁹ a spūscō: nō q̄si minor maioris p̄cepto. nō.n. solū duct⁹ dr̄ q alicui⁹ ptāte ducit̃. sꝫ etiā ille q alicui⁹ rōabili exhortatōe placat̃: sic scriptū ē de Andrea q̄ iuēit Simonē fr̄eꝫ suū ⁊ adduxit eū ad ihꝫ. HIE. sup mat. Ducit̃ āt nō iuit⁹ aut capt⁹: sꝫ volūtate pugnandi.

CHRY. Ad hoīes.n. diabol⁹ vadit: vt tētet eos. qm̄ aūt aduersus xp̄ꝫ diabol⁹ ire ñ poterat: iō ꝯ diabolū xp̄s pcessit. vñ dr̄. Ut tēta. a dia. GRE.ī ho. Sꝫ sciēdū nob̄ ē. q̄ tribus modis tētatōe agit̃: suggestiōe: ōlectatōe: ⁊ ꝯsensu. ⁊ nos cū tētamur plerūq̄ꝫ in delectatione: aut ī cōsensu labimur:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q: de carnis peccato ppagati in nobisipsis etiã gerim⁹ vñ certamina toleram⁹. Deus vº q in vtero v̄ginis ĩcarnatus in mũdo sine peccato venerat: nihil ɔ̄dictionis in semetip̄o tolerabat. Tẽtari ergo p suggestionẽ potuit: sz ei⁹ mentez peccati delectatio nõ momordit: atq3 iõ oĩs diabolica illa tẽtatio foris: nõ intus fuit. CHRI. ĩ ho. Tũc aũt maxime ĩstat diabolus ad tentandũ: cũ viderit solitarios. vñ etiã in p̄ncipio mulierẽ tẽtauit sine viro eã ĩueniẽs: vñ ⁊ sic per h̄ etiã diabolo dat̃ occasio tẽtãdi q̄ ducit̃ in d̄sertũ. GLO. Hoc desertũ est inter hierl'z ⁊ hierico vbi morabant̃ latrones: q locus vocat̃ dorohin. i. sanguinis ppter effusionem sanguinis quã ibi latrones faciebãt. vñ ⁊ hõ cũ descẽdisset a hierlin in hiericho: īcidisse dicit̃ in latrones gerẽs figurã ade q a demonib⁹ victus ẽ. Cõueniẽs g̊ fuit: vt ibi xp̄s diabolũ superaret: vbi diabolus hoĩem sub figura supasse dict⁹ est. CHRI. sup matth. Nõ solũ aũt xp̄s duct⁹ est in desertum a spũ: sz ⁊ oẽs filij dei hñtes spm̃sctm̃. non enĩ sunt ɔtenti sedere ociosi: sz spũsctũs vrget eos aliqd magnũ apprehẽdere opus: qd ẽ ire ĩ desertũ q̄tũ ad diabolũ: q: nõ ẽ ibi iniusticia q̄ diabolus delectat̃. Oẽ etiã bonuz est extra carnẽ ⁊ mundũ. q: nõ est s̄m volũtatẽ carnis ⁊ mũdi. Ad tale g̊ desertũ oẽs filij dei exeũt vt tentent̃: vtputa si non pposuisti ducere vxorẽ: duxit te spũsctũs in desertũ. i. extra fines carnis ⁊ mũdi: vt tenteris a ɔcupiscẽtia carnis. Quõ enim tentat̃ libidine q tota die est cũ vxore? Scire aũt debem⁹: q̄ filij dei nõ tentant̃ a diabolo nisi in desertũ exierint: filij aũt diaboli in carne ⁊ mũdo cõstituti ɔfringunt̃: ⁊ parent sicut bonus hõ si vxorẽ habuerit nõ fornicat̃: sed sufficit ei vxor sua. Malus ãt etiã hñs vxorẽ fornicat̃: ⁊ nõ est vxore ɔtẽtus: ⁊ sic in oĩbus ĩuenies. Filij ergo diaboli non exeunt ad diabolũ vt tentent̃. Quid enĩz opus hz ad certamẽ exire q nõ desiderat vincere? Qui ãt gloriosiores sunt filij dei extra fines carnis exeũt ɔtra illũ: q: victorie gl'iã ɔcupiscũt. Propterea ⁊ ĩ hoc loco xp̄s exijt ad diabolũ: vt tentaret̃ ab eo.

CHRI. in ho. Ut aũt discas q̄z magnũ bonũ est ieiuniũ: ⁊ q̄liter scutũ est aduersus diabolũ: ⁊ qm̄ post baptismũ nõ lasciuie sz ieiunio ĩtendere opz: ipse ieiunauit nõ eo ĩdigẽs. sed nos ĩstruẽs. CHRI. sup matth. Et vt q̄dragesimi nr̄i ieiunij poneret mẽsuraz. xl. dieb⁹. ⁊. xl. noctibus ieiunauit. Uñ seqt̃. Et cũ ieiunasset. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹. CHRI. ĩ ho. Nõ aũt vltra pcessit ieiunãdo q̄z moyses ⁊ helias: ne incredibilis videret̃ carnis assũptio. GREGO. in ho. Ipse aũt auctor oĩum in q̄draginta dieb⁹ nullũ oĩno cibuz sumpsit. Nos quoq3 q̄tuz possum⁹ q̄dragesime tp̄e carnẽ nr̄az p abstinentiã affligam⁹. Quadragenari⁹ aũt numer⁹ custodit̃: q: virtus decalogi per libros q̄tuor sancti euangelij implet̃. denarius etenĩ q̄ter duct⁹ in q̄dragenariũ surgit. Ul' q: in hoc mortali corpe ex q̄ttuor elementis subsistim⁹: per cui⁹ voluntatẽ p̄ceptis dñicis ɔ̄tsimus q̄ p decalogũ sunt accepta. Qui ergo p carnis desideria decalogi mãdata contẽpsimus: dignũ ẽ vt candẽ carnẽ q̄terdecies affligamus. Ul' sicut in lege offerre debem⁹ d̄cimas reꝝ: ita ei offerre ɔtẽdimus d̄cimas dieꝝ. A p̄ma enĩ dñica q̄dragesime vsq3 ad paschalis solẽnitatis gaudia sex hebdomade veniũt quaꝝ dies. xl. ⁊ duo sũt: ex q̄b⁹ dũ sex dies dñici ab abstinẽtia subtrahunt̃: remanẽt. xxxvi. Dũ vº p. ccc. ⁊. lxv. dies annus ducitur: nos aũt p. xxxvi. dies affligimur. q̄si anni nr̄i d̄cimas deo dam⁹. AVG. in li. lxxxiij. q̄stio. Uel alr̄ oĩs sapiẽ disciplina ẽ creatorẽ creaturãq3 cognoscere. Creator ẽ trinitas: pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spũsctũs: creatura vº partim ẽ inuisibilis sicut aĩa cui ternarius numerus tribuit̃. Diligere. n. deũ triplr̄ iubemur: ex toto corde: ex tota aĩa: ⁊ ex tota mẽte. Partim visibilis sicut corpus cui q̄ternari⁹ debet̃: pp calidũ ⁊ frigiduz humidũ ⁊ siccũ. Denarius ergo numer⁹ qui totaz insinuat disciplinã: q̄ter ductus. i. numero qui corpi debet̃ multiplicatus: q: p corp⁹ administratio geritur quadragesimũ numerũ ɔficit: cui⁹ partes eq̄les ad q̄nquagita pueniũt. vnuz. n. ⁊ duo ⁊ q̄tuor ⁊ q̄nq3 ⁊ octo ⁊ decẽ. ⁊. xx. q̄ sunt ptes q̄dragenarij sil' iuncta efficiũt. l. Et iõ tp̄s quo igemiscimus: ⁊ dolemus q̄dragenario numero celebrat̃. Status aũt beatitudinis in quo erit gaudiũ q̄nquagesime celebratõe p̄figuratur. i. a pascha vsq3 ad pẽthecostẽ. AVGV. ĩ ser. de q̄dra. Nõ aũt q: xp̄s post acceptũ baptismuz ɔtinuo ieiunauit: regulã obseruatiõis dedisse credẽdũ ẽ: vt post xp̄i baptismũ ɔtinuo ieiunare necesse sit. Sz qñ acriori certamine cũ tentatore cõfligit̃: ieiunandũ ẽ: vt corpus ĩpleat de castigatiõe militiã: ⁊ anim⁹ ĩpetret de humiliatione victoriã. CHRI. sup matth. Sciebat aũt dñs cogitatõez diaboli. q: volebat eũ tẽtare: audierat. n. q: christus natus ẽ in hoc mũdo angelis p̄dicantibus: pastorib⁹ referẽtibus: magis q̄rentibus: et ioãne oñdẽte. vñ dñs pcessit contra eũ: nõ quasi deus: sz q̄si hõ: magis aũt q̄si d̄s ⁊ hõ. Naz p. xl. dies nõ esurire: nõ erat hoĩs: aliqñ aũt esurire nõ erat dei. vñ esuriuit: ne manifeste ĩtelligat̃ deus: ⁊ sic diaboli spem tẽtandi extingueret: suaz autem victoriã ĩpediret. vñ seqt̃. Postea esurijt. HILA. Nam post. xl. dies nõ ĩ. xl. dieb⁹ esurijt. igr̃ cũ dñs esurijt nõ inedie surrepsit operatio: sed nature sue hominẽ d̄reliqt. Nõ enĩ erat a deo diabolus sed a carne vincẽdus: qua reruz ratione ĩdicat post. xl. dierũ ɔsumationẽ q̄bus post passionez ĩ seculo erat cõmoraturus: esuritionẽ se humane salutis habituꝝ: quo in tẽpore expectatum deo patri munus: hominẽ quem assumpserat reportauit.

¶ **Et accedens tentator dixit ei: Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. Qui rñdens dixit. Scriptũ est: Non in solo pane viuit hõ. sed i omni verbo qd̄ procedit de ore dei.**

CHRI. sup matth. Q: diabolus vidẽs p. xl. dies christũ ieiunantẽ desperauerat: postq̄z esurientez sensit: iteꝝ cepit sp̄are. vñ seqt̃. Et accedẽs tentator. Si g̊ ieiunaueris ⁊ tẽteris: ne dicas q: pdidi fructũ ieiunij mei. Nã etsi nõ tibi profuit ieiuniũ tuũ: vt nõ tẽteris: tñ pficiet vt a tẽtatiõibus nõ vincaris. GREGO. in ho. Sed si ip̄m ordinez tẽtationis aspicimus pẽsamus quãta magnitudine nos a tẽtatione liberamur. Antiquus. n. hostis p̄mũ hoĩez ex gula tẽtauit: cũ cibum ligni vetitũ ad comedẽdũ suasit. Ex vana gloria cũ diceret. Eritis sicut dij. Ex auaritia cum diceret. Scientes bonũ ⁊ malũ. Auaritia enĩ nõ solum pecunie est: sed etiã altitudinis: cum supra modũ sublimitas ambit̃. Quibus aũt modis primum hominẽ strauit: eisdem modis sc̄do homini tentato succubuit. Per gulam tentat cum dicit: Dic vt lapides isti panes fiant. Per vanam gloriam cũ dic̃. Si filius dei es: mitte te deorsum. Per sublimitatis auaritiam cum regna mundi ostendit dicens. Hec omnia tibi dabo.

AVGV. super lucã. Inde aũt cepit vnde iã vicerat. s. a gula. vnde dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Quid autem sibi vult talis sermonis exorsus: nisi q: cognouerat dei filium esse venturum: sed venisse p infirmitatem corporis non putabat: aliud explorantis: aliud tẽtantis est: ⁊ deo se profitetur credere: ⁊ homini conatur illudere. HILA. Eam ergo in tentando conditionem operis proposuit: per quam in deo ex mutatione lapiduz in panes virtutem potestatis agnosceret. ⁊ in homine oblectamento cibi patientiam esurientis illuderet. HIERO. Sed ex duobus contrarijs teneris a diabolo. Sed ad imperium eius possunt lapides panes fieri: ergo frustra tentas eum: qui tante potentie est. si autem non potest facere: frustra dei filium suspicaris. CHRISO. super matthe. Sicut autem diabolus omnes homines excecabat: sic modo inuisibiliter a christo est excecatus. Post. xl. enim dies esurientem sensit. ⁊ per. xl. non esurientez non intellexit cum suspicatus est cum non esse filium dei: non cogitauit qm̄ fortis athleta ad ea q̄ infirma sunt: descẽdere põt: infirmus ãt ad ea q̄ fortia sũt: ascẽdere nõ põt. Magis ergo ex eo q̄ p tot dies nõ esurijt itelligere d̄buit: q: d̄s est: q̄z ex eo q̄ post tot dies esurijt: q: hõ ẽ. Sz dic̃ Moyses ⁊ helyas. xl. dies ieiunauerũt: ⁊ hoĩes erãt. sz illi ieiunãtes esuriebant ⁊ sustinebãt. iste. xl. dieb⁹ nõ esurijt: sz postea. Esurire. n. ⁊ nõ mãducare patiẽtie est humane: nõ esurire aũt diuine nãe.

HIER. Propositũ aũt xp̄i erat humilitate vincere. vñ aduersariũ vicit testimonijs legis: nõ ptãte v̄tutis: vt hoc ipso ⁊ hoĩez plus honoraret: ⁊ aduersariũ plus puniret: cum hostis generis humani nõ q̄si a deo: sz q̄si ab hoĩe vinceretur: Uñ seqt̃: Cui rñdens dixit ei: Scriptũ ẽ: nõ in solo pane viuit hõ. sz in oĩ verbo qd̄ pcedit de ore dei. GREGO. ĩ ho. Sic ergo tẽtatus a diabolo dñs: sacri eloquij p̄cepta rñdit: ⁊ q tentatorẽ suũ mergere ĩ abyssũ poterat virtutẽ sue potẽtie nõ oñdit: quaten⁹ nobis p̄beret exẽplũ: vt quotiẽs a prauis hoĩb⁹ aliqd patimur: ad doctrinaz excitemur potius q̄z ad vindictã. CHRI. sup matth. Non aũt dixit: nõ in solo pane viuo: ne videat̃ de se deũ cẽ: sz inedie nõ in solo pane viuit hõ: vt posset diabolus dicere: Si filius dei est. abscondit se vt nõ oñdat̃: qd̄ põt si hõ est: astute excusat se: ne ostẽdat̃ non posse. RABA. Testimoniũ autem hoc d̄ deutronomio sumptũ est. Ergo siquis nõ vescitur v̄bo dei: iste non viuit: q: sicut corpus humanũ non viuit sine terreno cibo: ita ⁊ anima viuere nõ potest sine dei v̄bo. Procedere autez verbum de ore dei dicit̃: cuz voluntatem suam per scripturarum testimonia reuelat.

¶ **Tunc assumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatẽ ⁊ statuit eũ super pinnaculuz tẽpli: ⁊ dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsũ. Scriptuz est enĩ: q: angelis suis mãdauit de te: ⁊ in manib⁹ tollẽt te: ne forte offẽdas ad lapidẽ pedẽ tuũ. Ait illi iesus rursuz. Scriptũ ẽ. Nõ tẽtabis dñm deũ tuuz.**

CHRI. sup matth. Cuz ex p̄misso christi rñso nihil certũ dicere diabolus potuisset: vtrum xp̄s deus esset an homo: assumpsit eũ ad aliã tẽtationẽ dicẽs apud se: Iste q fame ñ vincit̃: etsi filius dei nõ est tñ sanctus ẽ: valẽt enĩ hoĩes sancti fame nõ vinci: sed postq̄z oẽm necessitatẽ carnis vicerũt per vanã gloriaz cadũt: iõ cepit eũ tẽtare in gloria vana: propter qd̄ seqtur. Tũc assumpsit eũ diabolus in sanctã ciuitatem. HIERO. Assũptio ista nõ ex ĩbecillitate dñi venit: sed de inimici supbia q̄ volũtatẽ saluatoris necẽitatẽ putat.

RABA. Sancta aũt ciuitas hierl'm dicebat̃ in q̄ tẽpluz dei erat: ⁊ sancta sanctoꝝ: ⁊ cultus vni⁹ dei s̄m legẽ moysi.

REMI. In quo oñdit̃: q: diabolus fidelib⁹ xp̄i etiã in sanctis locis ĩsidiatur. GREGO. in ho. Sed ecce dum dicit̃ deus hõ in sanctã ciuitatẽ a diabolo assumpt⁹: humane aures audire expauescũt: iniquoꝝ tñ oĩum diabolus caput ẽ. Quid est aũt mirũ si se ab illo pmisit in mõtem duci: q se pmisit a mẽbris illius crucifigi? GLO. Diabolus enĩ semp ad alta duc̃ eleuãdo per iactantiã: vt p̄cipitare possit. Et iõ seqt̃. Et statuit eũ supra pinaculũ tẽpli. REMI. Pinnaculum sedes erat doctoꝝ. Templũ. n. nõ habebat culmẽ erectum: sicut nr̄e domus hñt: sed ⁊ planũ erat desup more palestinoꝝ: ⁊ in ip̄o tẽplo tria tabulata erant. Et sciendum q: in pauimẽto pinnaculũ erat: ⁊ in vnoquoq3 tabulato pinnaculuz erat. Siue ergo statuerit eũ in illo pinnaculo: qd̄ erat in pauimẽto: siue in illis que erãt in p̄mo secũdo vel tertio tabulato: itelligendũ est q̄ in illo statuisset eũ: vnde aliqd̄ p̄cipitiũ esse potuit. GLO. Nota vº hec oĩa corporeis sensibus eẽ ɔpleta: q: enĩ p̄ma adiuicẽ ɔferuntur: in specie hoĩs diabolũ apparuisse verisimile est. CHRI. super matth.

¶ Sed forte dicis quõ in corpore ɔstitutũ videntib⁹ omnibus statuit supra templuz? sed forsitan diabolus sic eũ assumebat: vt ab oĩbus videret̃: ipse aũt nesciẽte diabolo inuisibiliter sic agebat vt a nemine videret̃. GLO. Iõ autez duxit eũ supra pinnaculũ cũ vellet eũ de vana gl'ia tẽtare: q: ĩ cathedra doctoꝝ multos deceperat inani gl'ia: ⁊ iõ putauit istũ positũ ĩ sede magisterij inani gl'a extolli posse. vñ seqt̃: Et dixit: Si fili⁹ d̄i es: mitte te d̄orsũ. HIERO. In oĩb⁹. n. tẽtatiõib⁹ hoc agit diabolus: vt intelligat si fili⁹ dei sit. Dicit ãt: Mitte te. q: vox diaboli q̄ sp̄ hoĩes cadere deorsũ d̄siderat: psuadere põt: p̄cipitare ñ põt. CHRI. sup matthe. Per hãc ãt ppositionẽ quõ poterat cognoscere si ẽ filius dei an nõ: Uolare. n. p acrẽ ñ ẽ ppe opus dei: q: nulli vtile ẽ. Si ergo aliqs volauerit puocatus: pp ostẽtationez solã hoc facit: ⁊ ẽ poti⁹ ex diabolo q̄z ex deo. Si ergo homini sapiẽti sufficit cẽ qd̄ ẽ: ⁊ ñ ẽe necẽariũ ei apparere qd̄ nõ ẽ: quãto magis fili⁹ dei oñdere se necẽariũ non hz: de quo nemo põt tñ cognoscere q̄tũ ẽ apud se? AMBRO. sup lucaz: Sed q: sathanas trãsfigurat se sicut angelus lucis: ⁊ de scripturis ipsis diuinis laqueũ fidelib⁹ parat: vtit̃ testimonijs scripturaꝝ: non vt doceat: sed vt fallat. vñ seqt̃: Scriptũ ẽ. n. q: angelis suis mandauit de te. HIERO. Hec in 90. psalmo legimus. verũ ibi nõ de christo: sed de viro sc̄o pphetia ẽ. male ergo diabolus interpretatur scripturas.

CHRI. sup matth. Uere. n. filius dei angeloꝝ manib⁹ ñ portat̃: sed ipse magis angelos portat: ⁊ si portat̃ manibus angeloꝝ nõ vt offendat ad lapidẽ pedẽ suũ q̄si infirmus: sz ppter honorẽ quasi dominus. O diabole qm̄ filius dei manibus portat̃ legisti: ⁊ q: sup aspidẽ ⁊ basiliscũ calcat: nõ legisti. Sed illud qdẽ exẽplũ pfert quasi supbus: hoc autem tacet quasi astutus. CHRI. in ho. Intuere etiam q: testimõia a dño allata sũt ɔueniẽter: a diabolo aũt ĩdecẽter: nõ. n. qd̄ scriptũ ẽ: Angelis suis ⁊c̃: suadet p̄ijcere seipsũ ⁊ p̄cipitare. GLO. est ergo sic exponendũ. Ait. n. scriptura de q̄libet bono hoĩe: q̄ angelis suis. i. administratoribus spiritibus precepit de ipso: q̄ in manibus suis. i. in auxilijs suis tollẽt eũ: ⁊ custodiẽt ne offendat pedẽ. i. affectũ mẽtis ad lapidẽ. i. ad veterẽ legem scriptam in lapideis tabulis. vel p lapidem potest intelligi omnis peccati occasio ⁊ ruine.

RA. Notandũ est autẽ q̄ saluator noster licet pmisisset se a diabolo supra pinnaculum templi poni: tamen renuit ad imperium eius descendere: nobis exempluz donans: vt quisquis imperauerit viam veritatis artaz nos ascendere: obtemperemus. Si autez vult nos de altitudine veritatis ⁊ virtutũ ad ima erroris ⁊ vitiorũ precipitare: nõ illum audiamus. HIERO. Falsas autem de scripturis diaboli sagittas: veris scripturaruz frãgit clypeis. Unde sequit̃: Ait illi rursum Iesus: scriptum est: Non tentabis dominum deum tuum. HILA. Diaboli enim conatus contundens: ⁊ deum se ptestatur ⁊ dominum. CHRI. Nõ autem dixit: Non tentabis me dominũ deum tuuz: sed ita: Non tẽtabis dñm deũ tuum: quod poterat dicere omnis homo dei: tentatus a diabolo: qm̄ ⁊ qui hominẽ dei tentat: deũ tẽtat.

RABA. Uel aliter: Suggerebatur ei q̄si hoĩ: vt aliq̊ signo exploraret quantum apud deum posset. AVG. ɔtra faustum: Pertinet autez ad sanaz doctrinã: quando hz hõ quid faciat: non tentare dominum deum suũ. HIERO. Et notandum q̄ necessaria testimonia de deutronomio tñ ptulit: vt secunde legis sacramẽta monstraret.

¶ **Iterũ assumpsit eũ diabolus in montẽ excelsuz valde. ⁊ oñdit ei oĩa regna mũdi ⁊ gloriaz eoꝝ: ⁊ dixit ei. Hec oĩa tibi dabo: si cadens adoraueris me. Tũc dicit ei iesus. Uade sathana. Scriptũ ẽ. n. Dñz deũ tuũ adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tũc reliquit eũ diabolus: ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei.**

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRI.super matth.Diabolus ex scđo respõso incert⁹ trã/
sit ad tertiã tẽtationeꝫ.qꝛ enim xp̃s rhetia vẽtris disrupat
rhetia vane glie transiuerat ponit ei rhetia auaritie: ꝓpter
qđ dr̃. Iterꝫ assũpsit eũ diabolus in mõtem excelsũ valde.
Quẽ.s.diabolus circuiẽs oẽs terrã excelsiorẽ ceteris cogno
scebat. Quãto.n.excelsior fuerit mõs tãto ex eo spaciosior
terra vr̃.vñ seqr̃.Et oñdit oĩa regna mũdi:⁊ gl'iã eorꝫ.Oñdẽ
dit aũt ita nõ vt ipa regna vel ciuitates eorũ:vel ppl'os vel
argẽtũ vel aurꝫ videret:ꝫ ptes terre:in qbusvnũquodqꝫ re
gnũ vel ciuitas posita erat:vtputa si ascẽdẽs sup excelsũ lo
cũ digito extẽso dicã tibi.Ecce ibi ẽ roma aut alexãdria: nõ
sic ostẽdo tibi:vt ipas videas ciuitates: sed ptes terre in q/
bus posite sunt: sic ⁊ diabolus poterat xp̃o singula loca de/
mõstrare digito:⁊ vniuscuiusqꝫ regni honores ⁊ statũ v̓bis
exponere.nã ostensũ dr̃ etiã qđ exponit̃ ad itelligendum.
ORIGE.sup lucã.Uel aliter nõ est arbitrandũ ꝙ regna ei
mũdi oñdẽs:persarꝫ.v̓bi gratia.regnũ indeorũqꝫ ostẽderit:
sed oñdit ei regnũ suũ quõ regnaret in mũdo.i. quõ alij re/
gnent̃ a fornicatiõe:alij ab auaritia. REMI.Gloriã eorũ
appellat aurꝫ argentũ ⁊ lapides preciosos:⁊ tpalia bona.
RABA.Ostẽdit aũt hec diabolus dño:nõ ꝙ ipse visũ ei⁹
amplificare potuit:aut aliqd ignotũ demõstrare:ꝫ vanita/
tem põpe mũdane quã ipse diligebat:q̃si speciosã ac deside
rabilẽ v̓bis ostẽdens in amorẽ christo suggerẽs venire vole
bat. GLO.Qui nõ ꝯcupiscentie oculo ĩtuetur sicut nos:ꝫ
sic medici vidẽt morbos sine lesione. HIER.Seqtur.Et
dixit illi.Hec oĩa tibi dabo.Arrogãs ⁊ supbus de iactantia
loqtur.nõ enim poteſt oĩa regna dare:cum sciamus pleros/
qꝫ sanctos viros a deo reges factos. CHRI.sup matthe.
Sed ea que ꝑ iniquitatem fiunt in mundo:vtputa per fur/
tum aut per piuria acqsitas diuitias diabolus dat. Non er
go diabolus qbus vult diuitias dare põt:sed his qui volunt
ab illo recipe: REMI.Mirãda etiã est diaboli dementia.
illi ꝓmittebat dare regna terrena:qui suis fidelibus dat re
gna celestia:⁊ gloriã mũdi ei q est celestis glorie dominus.
AMBRO.Habet aũt ambitio domesticũ piculũ: vt.n.do/
minet̃ alijs pus seruit:curuat̃ obsequio:vt honore dominet̃:
⁊ dum vult esse sublimior:fit remissior. vñ apte subdit̃. Si
cadẽs adoraueris me. GLO.Ecce antiqua diaboli supbia
Sicut eni in pncipio voluit se similẽ deo facere: ita nũc vo
lebat diuinũ sibi vsurpare cultũ dicẽs.Si cadens adoraue
ris me.Ergo qui adoraturus est diabolũ ante corruit. Se
quitur.Tunc dicit ei iesus.Uade sathana. CHRI. super
matth.In quo finẽ tentãdi diabolo põit: ne ꝓgrediatur vl
terius tentãs. HIERO.Nõ aũt vt pleriqꝫ putãt: eadem
sathanas ⁊ petrus cõdẽnant̃ sentẽtia.Petro eni dicit̃.Ua/
de retro me sathana.i.sequere me q ꝯtrarius es mee volun
tati.huic aũt dicit̃.Uade sathana.⁊ ñ ei dicit̃ Retro:vt sub
audiat̃:Uade i ignẽ eternũ q parat⁹ est tibi:⁊ angelis tuis.
REMI.Uel ꝫ alia exẽpla.Uade retro.i.reminiscere:recor
dare i q̃ta gl'ia ꝯditus fuisti.⁊ in quantã miseriã cecidisti.
CHRI.sup mattheuꝫ. Uidendũ aũt: qꝛ christus cũ passus
fuisset tẽtatiõis iniuriam dicente sibi diabolo: Si filius dei
es mitte te deorsũ.nõ est turbatus:neqꝫ diabolũ icrepauit
Nũc aũt qñ diabolus vsurpauit sibi dei honorẽ exaspatus
est: ⁊ repulit eum dicẽs. Uade sathana.vt nos illius disca/
mus exemplo:nostras qdem iniurias magnanimiter sustine
re:dei aũt iniurias nec vsqꝫ ad auditũ sufferre:quoniam in
ꝓprijs iniurijs esse quẽpiam patientem laudabile est:iniu/
rias aũt dei dissimulare nimis est impium. HIERO.Di/
cens aũt diabolus saluatori.Si cadens adoraueris me ecõ
trario audit:ꝙ ipse magis adorare euꝫ debeat quasi domi
num:⁊ deum suum. AVG.ꝯtra sermo.arrianorũ.Unde
sequitur.Scriptum est eni:Dominũ deũ tuum adorabis:⁊
illi soli seruies.Unus dominus deus noster est ipa trinitas
cui soli seruitutẽ pietatis iure debemus. AVG.x.de ciui/
tate dei.Nomine aũt seruitutis cultus deo d̃bitus intelli/
gitur.latriam quippe nostri vbicũqꝫ sanctarꝫ scripturarꝫ po
situm est iterptati sunt seruitutẽ.sed ea seruitus que debet̃
hominibus: ꝫm quã pcepit apl's seruos dñis suis subditos
eẽ debere:grece nũcupari solet dulia: latria vero aut semp
aut tam frequẽter vt pene semp ea seruitus dr̃: que ptinet
ad colendũ deum. CHRI.sup mattheũ.Diabolus aũt sic
rõnabiliter intelligi põt nõ q̃si obediẽs pcepto recessit: sed
diuinitas xp̃i ⁊ spũscũs q erat ĩ eo excussit inde diabolum.
vñ sequit̃.Tũc reliquit eum diabolus.Quod ad nostraꝫ ꝓ
ficit ꝯsolationẽ:qꝛ nõ tãdiu hoĩes dei diabol⁹ tentat q̃diu
vult:ꝫ q̃diu xp̃s ꝑmittit.Et si.n.ꝑmittit eũ paulisper tẽta/
re:tñ repellit pp infirmã naturã. AVG.ix. d̃ ciuitate dei.
Post tẽtationẽ v̓o sancti angeli spiritib⁹ imundis metuen/
di quõ ministrabãt. ⁊ ꝑ hoc magis magisqꝫ inotescebat de/
monibus q̃tus eẽt.vñ seqtur.Et ecce ãgeli accesserũt ⁊ mi
nistrabãt ei. CHRI.sup matth. Non aũt dixit: descẽden/
tes angeli. vt ostẽdat qꝛ semp ad ministeriũ ei⁹ erant i ter/
ris:ꝫ tunc pcipiẽte domino recesserũt ab eo: vt loc⁹ diabo
lo aduersus xp̃ꝫ daret̃:ne forte vidẽs angelos circa eũ non
appropiquaret ad eũ.In qbus aũt rebus illi ministrabant
scire nõ possum⁹:vtrꝫ ad sanationes infirmitatũ:an ad cor/
rectiones aiarũ:an ad effugationeꝫ demonũ: que oĩa ꝑ an
gelos facit.vñ eis faciẽtibus ipse facere vr̃:tamẽ manifestũ
ẽ:ꝙ nõ ꝓpter nec̃itatẽ impotẽtie eius ei ministrabãt:ꝫ pro
pter honorẽ ptãtis ipsius.nõ enim dicit̃ ꝙ adiuuẽt eum: ꝫ
ꝙ ministrẽt. GREGO.in ho.Ex his autẽ vni⁹ psone vtra/
qꝫ natura ostẽdit̃:quia ⁊ homo est quẽ diabolus tẽtat:⁊ idẽ
ipse d̃s ẽ cui ab angelis ministrat̃. CHRI.sup mattheuꝫ.
Tũc breuiter ꝑstringamus qd significẽt christi tẽtationes.
Ieiunium ẽ abstinẽtia rei male. esuries ẽ d̃siderium eius.
vsus eius ẽ panis.Qui ergo peccatũ sibi cõuertit ad vsũ la
pidẽ ꝯuertit in panẽ. Rñdeat ğ diabolo psuadẽti:qꝛ non i
solo vsu illius rei viuit hõ:ꝫ in obseruãtia mandatorũ d̃i.
Quãdo v̓o quis iflatus fuerit quasi sanctus:ductus ẽ quasi
sup tẽpluꝫ:⁊ qñ estimauerit se ꝯsistere in sanctimonij sũmi
tate:positus ẽ supra pinnã tẽpli. Et h tẽtatio seqtur primã.
qꝛ victoria tẽtationis gloriationẽ operat̃:⁊ fit cã iactantie.
ꝫ vide ꝙ xp̃s ieiuniũ vltro suscepit.Sup tẽplum autẽ dia/
bolus eũ duxit:vt tu ad abstinẽtiam laudabilẽ sponte pro/
cedas.Extolli aũt ad fastigiũ sanctitatis nõ acqescas: fuge
exaltationẽ cordis:⁊ nõ patieris ruinaꝫ. Ascẽsio aũt mõtis
est ꝓcessio ad altitudinẽ diuitiarꝫ ⁊ glorie huius mũdi:que
de supbia cordis descẽdit.Cum ğ volueris diues fieri:qđ ẽ
ascẽdere in mõtẽ:icipis cogitare d̃ diuitijs ⁊ honoribus ac/
quirẽdis:⁊ tũc priceps mũdi gloriã regni sui tibi ostendit.
Tertio loco ꝓuidet tibi causas:vt si volueris illa cõsequi:
seruias ei negligẽs iusticiã dei. HILA.Uicto aũt a nobis
calcatoqꝫ diaboli capite: angelorꝫ ministeria ⁊ virtutũ in
nos celestiũ officia nõ defutura oñditur. AVG.de con.
euã. Lucas has tẽtationes nõ eodẽ ordine ꝓsecutus ẽ. vñ
icertum est ꝙ pus factũ sit:vtrũ regna terre prius demon/
strata sint:⁊ postea in pinnaꝫ tẽpli leuatus sit: an ecõuerso:
nihil tñ ad rẽ: dũ oĩa facta eẽ manifestũ sit. GLO.Sed
qđ dicit lucas magis videt̃ ꝫm historiã eẽ. Sed mattheus
has refert tentationes ꝫm hoc ꝙ in adã facte sunt.

**¶ Cum autem audisset iesus ꝙ ioannes traditus
esset: secessit in galileã ⁊ relicta ciuitate nazareth
venit: ⁊ habitauit in ciuitate capharnaum mariti
ma:in finibus zabulon ⁊ neptalĩ: vt adimpleret̃
qđ dictũ est ꝑ esaiã ꝓphetã. Terra zabulon ⁊ ter
ra neptali via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ.po
pulus q ãbulabat i tenebris vidit lucẽ magnã. ⁊
sedẽtibus in regiõe vmbre mortis lux orta ẽ eis.**

RABA.Postq̃ matth.de.xl.dierꝫ ieiunio ⁊ de tẽtatiõe
xp̃i ⁊ d̃ angelorꝫ ministerio narrauit:cõtinuo subiecit dicẽs:
Cũ aũt audisset iesus qꝛ ioãnes tradit⁹ eẽt. CHRY.sup
matth.Sine dubio a deo qꝛ in virꝫ sciñ nemo põt aliqd:ni/
si tradiderit eũ deus:Seqt̃:Secessit in galilea.s.d̃ iudea vt
passionẽ suã opportuno tpi reseruaret:deinde vt nob̃ fugiẽ
di periculũ daret exẽplũ. CHRY.in ho.Nõ.n.accusabi/
le est nõ ꝓijcere seipm in periculũ:sed icidentẽ nõ stare vi/
riliter. Recedit ẽt d̃ iudea:iudaicã inuidiã mitigãs simul
qdẽ ꝓphetiã cõplens:⁊ magistros orbis terrarꝫ piscari stu/
dens:qui in galilea morabant̃.Attẽde ẽt q̃lr ad gẽtes abitu
rus a iudeis accepit cãm.eteni cũ pcursorẽ in vincula misis
sent:cõpellũt iesũ trãsire ad galileã gẽtiũ. GLO.Ut aũt
refert lucas:Uenit naçareth vbi erat nutrit⁹:⁊ ibi intrauit
i synagogã:vbi legit ⁊ dixit multa:ꝓpter q̃ voluerũt eũ pci
pitare d̃ mõte:⁊ tũc descẽdit capharnaũ.vñ modo ait mat/
the⁹:Et relicta ciui.naça.ve.⁊ habi.capharnaũ. HIERO.
Naçareth est in galilea vic⁹ iuxta montẽ tabor:Capharna/
um est oppidũ in galilea gentiũ iuxta stagnũ geneçareth: ⁊
iđ dicit:Maritimã. GLO.Addit etiã:In finib⁹ çabulon
⁊ neptali:vbi pma captiuitas hebreorꝫ fuit ab assyrijs. Ubi
ğ pma legis obliuio ẽ: ibi ẽ pma euãgelij predicatio:vt ⁊ de
loco q̃si medio difflueret ad gẽtes ⁊ iudeos. REMI.Re/
liquit autẽ vnã.s.naçareth: vt pdicãdo ⁊ miracula faciẽdo
plẽs illuminaret.in quo facto religt predicatorib⁹ exẽpluꝫ
vt eo tẽpore ⁊ illis in locis studeãt predicare:qñ multis pro
desse põt.Seqt̃:Ut ad imple.qđ dictũ est per esaiã ꝓphaꝫ.
Terra çabu.⁊ ter.nep.In ꝓphetia ita hr̃.Primo tpe aleuia
ta est terra çabulõ ⁊ terra neptali:⁊ nouissimo aggrauata ẽ
via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ. HIERO.sup esaiã.
Dicit̃ aũt pmo tpe aleuiata eẽ ab onere peccatorꝫ:qꝛ in regi
onib⁹ duarꝫ tribuũ:primũ saluator euangeliũ pdicauit. no/
uissimo v̓o tpe aggrauata est fides eorꝫ plũimis iudeorꝫ in er
rore ꝑmanẽtib⁹. Mare aũt hic lacũ appellat gẽeçareth:q
iordane influẽte efficit̃.In cui⁹ littore capharnaũ ⁊ tyberi
as ⁊ bethsaida ⁊ corocaim site sunt:in qua maxime regione
xp̃s pdicauit.vel ꝫm hebreos in xp̃m credẽtes:he due tri/
bus çabulon ⁊ neptali ab assyrijs capte sũt:⁊ galilea deserta
est:quã ꝓpha dicit esse aleuiatã:eo ꝙ pctã ppl'i sustineret:ꝫ
postea relique trib⁹ q̃ habitabãt trãs iordanẽ:⁊ in samaria
ducte sunt in captiuitatẽ:⁊ hoc ingunt sciptura nunc dicit:
ꝙ regiõis ei⁹ ppl's primũ captiuat⁹ est:ipsa primã lucẽ pdi/
cãtis viderit xp̃i:vel ꝫm naçareos adueniẽte xp̃o: pmo ter/
ra çabulõ ⁊ neptali est phariseorꝫ errorib⁹ libata:postea per
euangeliũ apl'i pauli ingrauata est.i. multiplicata pdicatio
in terminos gentiũ. GLO.Hic aũt i euãgelio diuersi no/
minati ad idẽ verbũ reducũt̃:ita ⁊ terra çabulõ ⁊ terra ne/
ptali que est via maris que est trãs iordaneꝫ.s.ppl's galilee
gentiũ:q ambulabat in tenebris ⁊c̃. HIERO.Nota autẽ
ꝙ due galilee sunt:vna que dicit̃ iudeorꝫ:⁊ alia q̃ dr̃ gẽtiũ
Diuisa est eni galilea a tpe salomonis:q dedit.xx. ciuitates
in galilea hyram regi tyri:que pars dcã est postea galilea gẽ
tiũ reliqua iudeorꝫ.Ul legẽdũ ẽ:Trans iordanẽ galilee gẽ
tiũ.Ita,iqꝫ vt ppl's q vl' sedebat vl' ãbulabat i tenebris:lucẽ
viderit neq̃qꝫ puã vt aliorꝫ ꝓpharꝫ:sed magnã.s.illi⁹ q i euã
gelio loqt̃:Ego sum lux mũdi.Et q habitabãt in regiõe vm
bre mortis lux orta est eis.Inter mortẽ ⁊ vmbram mortis
hoc iteresse puto:ꝙ mors eorꝫ est q cũ operibus mortis ad i
feros perrexerũt.Umbra aũt mortis eorꝫ est q dũ peccent
nõdũ de hac vita egressi sũt:põt.n.si voluerit agere pniam.
CHRY.sup matth.Uel in regione vmbre mortis sede
bãt gẽtiles:qꝛ colebãt idola ⁊ demones.Iudei autẽ q legis
opa faciebãt.in tenebris erãt:qꝛ dei iustitia nondũ erat eis
manifesta. CHRY.in ho.Ut aũt discas:ꝙ neqꝫ lumen
neqꝫ tenebras sensibiles ait:de lumĩe dixit:lumẽ magnum
qđ alibi dr̃ lumen verꝫ:tenebras aũt exponẽs noiauit vm/
brã mortis.Deinde mõstrãs ꝙ nõ ipsi querẽtes iuenerũt:
sed de⁹ ipsis apparuit.dixit ꝙ lumẽ ortũ est ⁊ effulsit.nõ.n.
pri⁹ ipsi ad lumẽ cucurrerũt:eteni in vltimis malis homi/
nes erant añ xp̃i pñtiam:neqꝫ.n.ambulabãt in tenebris:ꝫ
sedebãt:qđ signũ erat:qꝛ nõ sperabãt liberari.Sic.n.nesciẽ
tes quo oporteret ꝓgredi:ita cõprehẽsi a tenebris sedebãt
iã nõ potẽtes stare.Tenebras aũt vocat hic errorẽ ⁊ impi
tatẽ. RABA.Allegorice aũt ioãnes est vox pcedẽs v̓bũ
⁊ alij ꝓphete.Postq̃ aũt ꝓpheta cessauit ⁊ ligat⁹ est: acces/
sit verbũ cõplẽs qđ predicauerat vox.i.ꝓpha.Et secessit in
galileã.i.de figuris ad v̓itateꝫ.vel i galileã.i.in eccl'iam:vbi
est transmigratio de vicijs ad v̓tutes. Naçareth interptat̃
flos.Capharnaũ villa pulcherrima. Religt ergo florẽ figu
rarꝫ quo fruct⁹ euãgelij significabat̃:⁊ venit in eccl'iaꝫ q̃ est
xp̃i v̓tutib⁹ pulchra.Et maritima ẽ:qꝛ iuxta fluct⁹ seculi po
sita quotidie tũdit̃ ꝓcellis psecutionũ.Inter çabulõ ⁊ ne/
ptali sita est.i.iudeis cõis ⁊ gẽtib⁹.Zabulõ.n. habitaculum
fortitudis dicit̃:qꝛ apl'i q d̃ iudea electi sunt: fortes fuerũt.
Neptali dilatatõ:qꝛ gẽtiũ eccl'ia ꝑ orbẽ dilatata ẽ. AVG.
de cõ.euan.Ioannes aũt euangelista pusq̃ iret iesus in ga/
lileã dicit de petro ⁊ andrea ⁊ nathanaele: ⁊ de miraculo
in chana galilee:q̃ oĩa ceteri euangeliste ptermiserũt:id cõ/
texẽtes suis narratiõib⁹:ꝙ iesus reuersus sit in galileã . vñ
intelligit̃ fuisse interpositos aliquos dies:qb⁹ illa de disci/
pulis gesta sunt:que interponũt̃ a ioãne. REMI.Sꝫ illđ
sollerti⁹ attendendũ ẽ:q̃re ioãnes dicat dñm isse in galileã
añq̃ ioannes missus fuisset in carcerẽ:Naꝫ post vinum de
aqua factũ:⁊ descẽsum ei⁹ in capharnaũ:⁊ post ascẽsũ ei⁹ in
ierl'm:dicit̃ in euangelio ioannis ꝙ redijt in iudeã ⁊ bapti/
çabat:⁊ nõduꝫ erat missus ioannes i carcerẽ.Hic aũt dr̃ ꝙ
postq̃ tradit⁹ fuit ioannes secessit in galileaꝫ.⁊ hoc qdẽ dic̃
marc⁹.Nõ autẽ debet hoc ꝯriũ videri:naꝫ ioannes pmũ
aduentũ domini i galileaꝫ descripsit:q.s.fuit añ icarceratio
nẽ ioannis.Sꝫ ⁊ de scđo aduẽtu alibi facit mẽtionẽ cũ ait:
ꝙ iesus religt iudeaꝫ ⁊ abijt iterꝫ in galileã. ⁊ de hoc tñ se
cũdo aduẽtu i galileaꝫ:q.s.fuit post incarcerationẽ ioannis:
alij euangeliste dicũt. EX ECCLE.historia: Ioannẽ eni
tradũt vsqꝫ ad vltimũ pene vite sue temp⁹ absqꝫ vlli⁹ scri
pture indicijs euangeliũ pdicasse:ꝫ cũ triũ euangeliorꝫ ad
ipm notitia puenisset ꝓbasse qdẽ v̓itatẽ dictorꝫ: deeẽ tamẽ
vidit aliqua:⁊ maxime que pmo pdicatõis sue tpe dñs ges
serat.Certũ ẽ.n.ꝙ in alijs trib⁹ euãgelijs hec vident̃ sola
cõtineri:q̃ i eo gesta sũt ãno quo ioannes baptista vel inclu
sus est in carcerẽ vel punit⁹.Matthe⁹ eni post tentatiõem
xp̃i cõtinuo subiecit.Audiẽs aũt qꝛ ioannes tradit⁹ eẽt ⁊c̃.⁊
Marc⁹ sil'r.Lucas vero pusq̃ aliqd de actib⁹ xp̃i referret:
dicit ꝙ herodes cõclusit ioannẽ in carcerẽ.Rogat⁹ ẽ ergo
ioannes apl's vt ea q̃ pterierant pores añ traditionẽ ioãnis
saluatoris gesta cõscriberet:⁊ iđ dicit i euãgelio suo:Hoc fe
cit initium signorum iesus.

**¶ Exinde cepit iesus predicare ⁊ dicere:Pniaꝫ
agite:Appropiquabit.n. regnũ celorum.**

CHRY.sup matth.Ille debet xp̃i iustitiaꝫ pdicare:qui
vẽtri suo cõtradicere põt:q seculi isti⁹ bona cõtẽnit:q vanã
gl'iaꝫ nõ desiderat.Et iđ dr̃:Exinde cepit iesus pdicare.i.ex
quo tẽtat⁹ famẽ vicit in deserto:auaritiaꝫ spreuit in monte:
vanam gl'iaꝫ repcussit i tẽplo.vel:Exinde cepit pdicare:ex
quo tradit⁹ est ioannes:naꝫ si pdicante ioanne predicare ce
pisset:vilẽ reddidisset ioannem ⁊ inueniret̃ pdicatio ioan/
nis eẽ supflua q̃tum ad isti⁹ doctrinaꝫ: sicut si vno tẽpore
sol cum lucifero oriat̃:grãꝫ luciferi celat. CHRY.i ho.
Iđ ẽt nõ pdicauit donec ioannes in carcere mitteret̃:ne ex
hoc multitudo scinderet̃:ꝓpter qđ etiaꝫ ioannes nullũ fecit
signũ:vt per miracula oẽs traherent̃ ad xp̃m. RABA.
In hoc etiaꝫ docet:neqꝫ ab inferiori psona ꝫmonẽ ꝯtẽnat.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vñ apostolus:Si cui sedēti reuelatum fuerit prior taceat.

CHRY.sup matth.Sapiēter aūt inde predicatiōis sue sumpsit initiū:nō vt cōculcet ioannis doctrinam:sʒ vt magis cōfirmet:ꝛ testē eū verꝫ fuisse demonstret. HIERO. In quo etiā ostēdit se eiusdē eē dei filiū cui⁹ ille fuerat propheta.ꝛ iō dicit:Pniam agite. CHRY.sup matth. Non enī stati iustitiā pdicauit:quā oēs cognoscebāt:sed pniaʒ q̄ oēs indigebāt.Quis ḡ ausus est dicere:Volo bon⁹ esse ꝛ nō possū:Penitētia enī est correctio voluntatis:ꝛ si vos mala nō terrēt:vt.s.pniam agatis:saltē bona delectēt:vñ seqtur: Appropinquabit enī regnū celorꝫ.i. btitudo regni celestis ac si dicat:Parate vos p pniam:qꝛ appropiquauit tps mercedis eterne. REMI.Et notandū qꝛ nō dicit: Appropinquauit regnū chananeorꝫ aut iebuceorꝫ:sed regnū celorū. lex.n. pmittebat bona temporalia:sed dñs regna celestia.

CHRY.in ho.Considerandū etiā q in hac predicatiōe nihil d̄ seipso manifeste pdicabat:qd interī ꝯueniēs erat:qꝛ nōdū de eo decentē habebant opinionē. Incipiēs ēt nihil graue ꝛ onerosū dixit:sicut ioannes dixerat:Securi ꝛ arborem incisā:ꝛ huiusmodi:sed in principio benigna proposuit: regnū euangeliçās. HIERO.Mystice autē ioāne tradito christus incipit predicare: qꝛ desinente lege: consequenter oritur euangelium.

¶ Ambulās aūt iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonē q vocatur petrus: ꝛ andreaʒ fratrē eius mittētes rhete i mare. Erāt.n. piscatores:Et ait illis:venite post me ꝛ faciā vos fieri piscatores hoīum.At illi ꝯtinuo relictis rhetibus secuti sūt eū.Et pcedēs ide vidit alios duos fratres:iacobū zebedei: ꝛ ioannē fratrē eius i naui cū zebedeo patre eorꝫ:reficiētes rhetia sua: ꝛ vocauit eos.Illi aūt stati relictis rhetibus ꝛ patre: secuti sunt eum.

CHRY.sup matth.Anteq̄ xp̄s aliquid dicat vel faciat vocat apostolos:vt nihil illos lateat nec vborꝫ xp̄i nec operum.vt postmodū fiducialiter dicere possint: Nō possum⁹ que vidim⁹ ꝛ audiuim⁹ non loq:Hinc ē qd d̄r: Ambulans iesus iuxta mare galilee. RABA.Mare galilee idē ē qd stagnū geneçareth:mare tyberiadis ꝛ lac⁹ salinarꝫ. GLO. Decenter aūt per piscatoria vadit loca piscatores piscaturus.vñ seq̄r:Vidit duos fratres:simonē q vocat̄ petrus: ꝛ andreā fratrem eius. REMI.Vidit aūt nō tam corporaliter q̄ spūaliter ad corda eorꝫ respiciēs. CHRY. in ho. In medijs aūt opatōib⁹ existētes eos vocauit:mōstrans q oibus occupatōib⁹ sequelā suā preponere oportet.vñ seq̄r: mittētes rhetia i mare:qd quidē eorꝫ officio cōgruebat: pp qd seq̄r:Erāt.n.piscatores. AVGV.i ser.d̄ calēdis Januarij.Nō.n.elegit reges aut senatores:aut phos aut oratores imo elegit plebeios:paupes:ꝛ idoctos piscatores. AVG. sup ioāne.Si.n.doct⁹ eligeret̄:fortassis iō se diceret electū: qꝛ doctrīa ei⁹ eligi meruit.Dñs aūt nr̄ iesus xp̄s volēs superborꝫ frāgere ceruices nō quesiuit p oratorē piscatorē: sʒ de piscatore lucrat⁹ est impatorē:Magn⁹ cyprian⁹ orator: sed pri⁹ petrus piscator. CHRY.sup matth.Future ēt dignitatis gratiā artificij ope pphabant.nā sic̄ qui rhetia iactat i aqua:nescit quos pisces cōprehēsurus est: sic ꝛ doctor qñ diuini s̄monis rhetia sup ppl'm iactat:nescit q sūt accessuri ad deū.Sed quoscūq; de⁹ excitauerit:illi adherēt eius doctrine. REMI.De his aūt piscatorib⁹ loq̄r dñs p ieremiā dicēs: Mittā in vos piscatores meos ꝛ piscabūt vos.vñ et hic subdit̄:Venite post me. GLO. Nō tam pedib⁹ q̄ affectu ꝛ imitatōe.Et fa.vos fie.piscato.hominū. CHRY. sup matth. Idest doctores:vt cū rhete verbi dei cōphendatis hoies de mūdo tēpestuoso ꝛ piculoso:vbi hoies nō ābulāt:sʒ ferūt:qꝛ diabolus cū d̄lectatōe ꝯpellit eos i malo:vbi hoies alterutrꝫ hoiuʒ se cōmedūt:sic̄ pisces fortiores deuorant iuniores:vt trāslati viuāt ī terra corpis christi mēbra facti. GREGO.i ho.Nulla aūt petr⁹ ꝛ andreas christuʒ miracula facere viderant:nihil ab eo de pmio eterne retributōis audierant:ꝛ tamē ad vnū dñi preceptū hoc qd possidere videbant̄ obliti sūt.vñ seq̄r:At illi cōti.re.rhe.se. sunt eū.In quo affectū debem⁹ poti⁹ pēsare q̄ censū. Multum enī reliquit qui sibi nihil retinuit:multuʒ dimisit qui cū re possessa ꝛ ꝯcupiscētijs renūciauit.A sequētib⁹ ergo tāta dimissa sūt:q̄ta a nobis sequētib⁹ cōcupisci potuerūt. Exteriora enī nr̄a dño q̄tūlʒ pua sufficiūt:nec ppēdit q̄tū in ei⁹ sacrificio:sed ex quāto pferat̄.Estimationē qppe precij regnū dei nō hʒ:sʒ tātū valʒ q̄tū habes. CHRY. sup mat. Nō aūt predicti discipuli secuti sūt xp̄m doctoris cupiētes honorē:sed operis lucrū:sciebāt.n.q̄ preciosa ē aīa hoīs: q̄ grata est apud deū salus ipsi⁹ ꝛ quāta ē merces. CRHY. ī ho. Tāte igr̄ pmissiōi crediderūt ꝛ p s̄mōes qb⁹ sūt capti crediderūt se alios posse piscari. CHRY.sup matt. Hec igit̄ cupiētes secuti sūt oib⁹ relictis:in quo nos docuerunt: qꝛ nemo potest terrena possidere:ꝛ perfecte ad celestia peruenire. GLO.In his ergo datū est exemplū illis q censuʒ deserūt p christi amore.Subdit̄ aūt exemplū eorꝫ q etiaʒ carnales affectus p deo postponūt. vnde dicitur:Et procedēs inde vidit alios duos. Nota quia vocat binos ꝛ binos sicut alibi legitur q misit eos binos ꝛ binos ad pdicandū.

GREGO.ī ho.Quaten⁹ hic nobis tacit⁹ innuat:qꝛ q charitatē erga alterꝫ nō habʒ:pdicatōis officiū suscipere nullaten⁹ dʒ.Duo enī sunt precepta charitatis:ꝛ min⁹ q̄ inter duos charitas hr̄i nō pōt. CHRY.sup matth.Sup charitatē ēt f̄rnitatis eccl'ie recte posuit fundamenta: vt ex radicibus charitatis exuberās q̄si humor ascēdat in ramis ꝛ hoc sup naturalē charitatē:vt nō solū per gratiā: sed etiā per naturā ipsa charitas firmior habeat̄. vñ dicit: Fratres: sic enī fecit deus.ꝛ in veteri testamēto sup moysen ꝛ aarō fratres: ponēs edificatōis initiū.Quoniā aūt abūdantior est gratia noui testamēti q̄ veteris:ideo primū populū edificauit sup vnā fraternitatē:hunc aūt sup duas, Jacobuʒ ingt çebedei ꝛ ioānē fratrē eius in naui cum çebedeo p̄re eorꝫ reficiētes rhetia sua.qd ē maxime pauptatis indiciū:vetera enī reficiebant qui noua vnde emerēt nō habebāt. Et qd ad maiorē pietatem eorum pertinet in tanta paupertate sic patri suo succurrebant: vt secum eum baiularent in naui: non vt ille istos adiuuaret in opere: sed vt isti illum cōsolarentur sua presentia. CHRY.in homi.Non parua autē ē hic demōstratio virtutis:inopiam facile ferre:ex iustis nutriri laboribus:colligari inuicem amoris virtute:patrē habere secum ꝛ curare. CHRY.super matth.Estimare aūt primos velociores ad predicandū qꝛ rhetia mittebāt:istos aūt quasi pigriores:qꝛ adhuc rhetia cōponebant:non sumus ausi: qꝛ differentiā eorum cognoscere solius est christi. Forte ergo illi ppter petrū dicti sūt mittentes rhetia qui pdicauit euāgelium:sed non composuit. Isti aūt ppter ioannem componentes:qui euangelium composuit.Sequitur: Et vocauit eos.Erāt enim habitatione ciues:dilectione concordes: artificio pares:fraternitatis coniuncti pietate. Ideo simul vocauit eos:ne tot bonis coniunctos dissimilis vocatio separaret. CHRY. in homi.Vocando autem nihil eis promisit sicut priorbius:obedientia enim eorum qui preuenerant: viam eis preparauerāt.Sed ꝛ multa de ipso audierat:scilicet tanq̄ familiares ꝛ consanguinitate coniuncti.Seq̄tur: Illi autē relictis rhetib⁹ ꝛ patre secuti sunt eū. CHRY. super matth.Tria enim sunt que relinquere debet qui venit ad christuʒ:actus carnales qui per rhetia piscationis significantur:substantiam mundialem q̄ p nauē:ꝛ parentes q p patrē.Reliq̄rūt ergo naueʒ vt fierēt ecclesiastice nauis gubernatores.Reliq̄runt rhetia:vt nō pisces afferrēt ad ciuitatē terrenā: sʒ hoies ad celestē. Reliq̄runt vnuʒ patrē vt spūales patres oīum fierēt. HILA. Eis igr̄ artē ꝛ patriā domū relinquētib⁹ docemur xp̄m secuturi ꝛ secularis vite sollicitudine:ꝛ paterne domus consuetudine non teneri.

REMI.Mystice autē p mare designat̄ iste mundus: pp amaritudinē ꝛ fluctuationē.galilea aūt iterp̄tat̄ volubilis siue rota:ꝛ significat mundi volubilitatē. Ambulauit igit̄ iesus iuxta mare:dum ad nos p icarnationē venit: qꝛ non carnē peccati:sʒ similitudinē carnis peccati suscepit ex virgine.Per duos fratres duo populi designant̄: qui ab vno deo p̄re creati sunt:quos vidit q̄do eos misericorditer respexit.Per petrꝫ enī qui interp̄tat̄ agnoscēs ꝛ dicit̄ simō.i. obediēs:designat̄ iudaicus populus qui p legē deuʒ agnouit:ꝛ p̄ceptis eius obediuit.Per andreā qui iterpretat̄ virilis siue decorus:itelligit̄ gētilis populus q post agnitioneʒ dei viriliter in fide pmansit.Nos populum vocauit quando pdicatores in mundū misit dicēs:Venite post me.i.relinquite deceptorē ꝛ seq̄mini creatorē.De vtroq; etiam populo facti sunt hominū piscatores.i.pdicatores. Relictis aūt nauib⁹.i.carnalib⁹ desiderijs.Et rhetib⁹.i.mundi cupiditatibus secuti sunt xp̄m.Per iacobū etiā intelligit̄ iudaicus populus:qui p cognitionē dei diabolum supplantauit:Per ioānē gentilis populus q sola gr̄a saluatus ē.Zebedeus āt quē relinquunt:ꝛ interpretat̄ fugitiuus siue labēs: significat mundum qui transit:ꝛ diabolum qui de celis lapsus ē. Per petrꝫ ēt ꝛ andreaʒ mittētes rhetia in mare designant̄ illi qui in p̄ma etate dū de naui corporis sui mittunt rhetia carnalis cōcupiscētie in mare huius seculi:vocant̄ a domino.Per iacobuʒ ꝛ ioannē reficiētes rhetia designant̄ illi q post peccata ante aduersitates veniunt ad christū recuperantes q̄ perdiderūt. RABA.Due naues duas ecclesias figurant:eaʒ q̄ ex circuncisione:ꝛ eaʒ q̄ ex preputio vocata ē.Quilibʒ etiaʒ fidelis fit symon deo obediēdo:petrus peccatuʒ suum agnoscēdo:Andreas viriliter labores patiēdo: iacobus vitia supplantando. GLO.Et ioannes vt totuʒ gratie dei ascribat.ꝛ ideo quarta tm̄ vocatio ponit̄:p quos pdicatores dei a quattuor mūdi partibus vocatos signet̄.

HYLA.Vel in hoc futurorꝫ euangelistarꝫ numerus figurat̄. REMI.Per hoc etiam quattuor virtutes p̄ncipales designant̄.prudētia enim refert̄ ad petrum ppter diuinam cognitionē:iusticia ad andreā pp operꝫ virilitatē: fortitudo ad iacobuʒ pp diaboli supplātationē:tēperantia ad ioannē: ppter diuine gr̄e effectū. AVGV.de cōcor. euā. Sane mouere pōt:quomodo ioānes dicat nō in galilea: sʒ iuxta iordanē andream secutū eē dñm cū alio:cuius nomē tacet̄:deinde petrum ab illo nomē accepisse.Ceteri autem tres euangeliste de piscatione vocatos eos dicūt: satis iter se conuenienter: maxime mattheus ꝛ marcus. nā lucas andream nō nominat:qui tamē intelligit̄ in eadē naui fuisse. Hoc etiam videt̄ distare q tm̄ petro a dño dictum eē cōmemorat lucas:Ex hoc iam homines eris capiens.qd mattheus ꝛ marcus ambobus dixisse narrat.sʒ potuit prius petro dici s̄m lucam:ꝛ ambobus postea s̄m alios duos. Sed quod de ioanne diximus:diligēter considerandum ē: cum ꝛ locorum plurimum intersit ꝛ tēporis ꝛ ipsius vocatiōis. Sed intelligendum ē petrum ꝛ andream nō sic vidisse dominum iuxta iordanē:vt ei iam inseparabiliter inhererēt: sed tm̄ cognouisse quis esset:ꝛ eum miratos ad propria remeasse.Forte autē qd p̄termiserat recapitulat:qꝛ sine vlla consequētis temporis differentia dicit:Ambulans autem iuxta mare.Queri etiam pōt:quomodo binos ꝛ binos seorsum eos vocauerit:sicut narrat mattheus ꝛ marcus: cum lucas dicat iacobum ꝛ ioannem tanq̄ socios petri ad adiuuandū vocatos fuisse:ꝛ simul subductis ad terrā nauibus xp̄ʒ secutos.vñ intelligēdū ē hoc primo esse factū qd lucas insinuat:ꝛ eos ad capturā piscium ex more remeasse: Non enim erat dictū petro q pisces nūq̄ esset capturus:cū post resurrectionē hoc fecerit:sʒ q homines esset capturus: postea hoc factum ē quod mattheus ꝛ marcus narrāt:nō enī subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi secuti sunt eum:sed tanq̄ iubentem vt sequerentur.

¶ Et circuibat Jesus totam galileam docens in synagogis eorꝫ: ꝛ pdicans euangelium regni: ꝛ sanās omnē languorē ꝛ omnē infirmitatē in populo.Et abijt opinio eius i totā syriā: ꝛ obtulerūt ei oēs male hn̄tes varijs lāguoribus ꝛ tormētis cōprehensos: ꝛ q demonia habebāt ꝛ lūaticos ꝛ paralyticos ꝛ curauit eos. Et secuti sūt eū turbe multe de galilea ꝛ decapoli ꝛ de hierosolymis ꝛ de iudea ꝛ de trans iordanem.

CHRI.sup mattheum.Omnis rex pugnaturus ꝯtra aduersarium prius congregat exercituʒ ꝛ sic vadit ad pugnā: sic ꝛ dominus contra diabolum pugnaturus prius congregauit apostolos:ꝛ sic cepit euangelium pdicare.vnde sequitur:Et circuibat iesus. EREMI.In quo doctoruʒ vita instruitur.Vt enim non sint pigri:docentur per hoc quod dicitur:circuibat iesus. CHRI.super mattheum. Quia enī illi vt debiles ad medicū venire non poterāt ipse sicut studiosus medicus circuibat grauiter egrotantes:ꝛ dominus quidē circuibat singulas regiones.Qui autē sunt vnius regionis pastores considerando debēt circuire populi singulas passiones: vt ad remediū passiōis eorꝫ aliquod medicamētum in ecclesia pferatur. REMI.Vt autē non sint acceptores psonarum docentur pdicatores per hoc quod subiungitur:Totam galileam.Vt aūt vacui non discurrāt:docētur p hoc quod subditur:Docēs.Vt aūt nō paucis sʒ multis prodesse studeant:monētur p hoc quod sequitur: In synagogis. CHRI.in homi.Hinc etiam eos erudiebat: q non est deo contrarius iudeis predicans ꝛ errorum predicator: sed consonans patri aduenit. REMI. Vt autē non errores neq; fabulas sed salutaria pdicēt:docētur p hoc q subdit̄:Predicans euangelium regni. Distat aūt inter docēs ꝛ pdicans:docēs enim refert̄ ad p̄sentia:pdicans ad futura.docebat enim de p̄sentibus mādatis:pdicabat de futuris pmissis. CHRI.sup mattheum.Vel docebat iusticias naturales quas.s.ratio naturalis docet:vt castitatem: humilitatē:ꝛ huiusmodi:quos p seipsos omnes bona eē intelligūt de quibus necāria ē doctrina:nō tantū ppter manifestationē:quantū ppter excitationē cordis.Preualētibus enim delectationibus carnalibus sciētia iusticie naturalis quasi in obliuionē deducta obdormit. Cum ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala:eius doctrina nō nouam sciētiam introducit:sed oblitam cōmonefacit.Predicabat autē euangelium annunciādo bona q̄ antiqui manifeste nec audierant: vt beatitudinē celestē:mortuorꝫ resurrectionē ꝛ huiusmodi.Vel docebat interpretando prophetias de ipso. Euangelium pdicabat denunciando in se bona futura. REMI. Vt autem doctores doctrinam suam virtutibus commēdare studeant:docētur p hoc quod subditur:Sanans omnē languorem ꝛ omnē infirmitatē in populo. Infirmitas quidē est corporum:languor autē animarum. CHRI.super mattheum. Vel p languorem anime aliquā passionē intelligimus:vt auariciam:libidinem:ꝛ huiusmodi.Per infirmitatē aūt infidelitatē:p quam aliquis infirmatur in fide. Vel p languores intelliguntur grauiores corporis passiones:per infirmitates autem leuiores: sicut autē passiones corporales diuinitatis virtute sanabat: sic spiritales verbo pietatis. Primo autem docet ꝛ postea

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

fanat propter duo.pmo. quia pmittit quod magis necessa
rium ē.verba enim pietatis edificant animā non miracu/
la.deinde qꝛ vba p miracula cōmēdant: ⁊ non econuerso.
CHRI.in home.Cōsiderādū aūt ꝙ vbicūqꝫ legis cuiuſ/
daꝫ introductio fit:signa facere ds assueuit:pignora sue vir
tutis legē tribuēs suscepturis; hominē enim facturus mū
dum creauit:⁊ tūc illi legē ī paradiso ꝓposuit:⁊ quādo noe
legē laturus erat:magna signa ondit.Et similiter iudeis le
gē laturus ꝓdigia ostendit:⁊ tunc legē dedit:ita ⁊ hic subli/
mē illam legē introducturus:miraculoꝝ demonstratione
certificat q̄ dicuntur.Quoniam enim regnum quod pdica
batur non apparebat:ab apparētibus signis ipsum mani/
festauit. GLO.Sꝫ quia pdicatores debēt habere bonuꝫ
testimonium ab his qui foris sunt:ne si vita despicitur: pre
dicatio contēnat:subdit:Et abyt opinio eius in totā syriā.
RABA.Syria est ōis regio ab euphrate vsqꝫ ad mare
magnum:a capadocia vsqꝫ ad egyptum: in qua est prouin/
cia palestina in qua habitant iudei. CHRY.in home.In
tende autē moderationē euāgeliste quia non vnūquēqꝫ no
bis enarrat curatorum:sed breuibus verbis copiositatem
transcurrit signorum.vnde sequitur:Et obtulerunt ei om/
nes male habētes. REMI.Per quos varias vult intelli/
gi infirmitates:ſꝫ leuiores.Cum vero dicit: Varys languo
ribus ⁊ tormentis comprehēsos:illos vult intelligi de qui
bus subinfert:⁊ q demonia habebāt ⁊c. GLO. Languor
diuturnus ē tormentū:ē ⁊ morbus actu°:vt dolor lateris ⁊
huiusmodi.qui autē demonia habebant:sunt qui a demo/
nibus vexabantur. REMI.Lunatici enim dicti sunt a lu
na:que duꝫ menstruis tēporibus crescit ⁊ decrescit:ipsi ve/
xantur. HIERO.Demones eni obseruantes lunaria tē/
pora creaturarum infamare cupiebant vt in creatorē blas
phemie redundarēt. AVGV.xxi.de ciuitate dei:Illiciū
tur tamē demones ad ihabitandum p creaturas:quas nō
ipsi:sed ds condidit;delectabilibus pro sua diuersitate di/
uersis:nō vt animalia cibis: sed vt spiritus signis:q̄ cuiusqꝫ
delectationi congruunt. RABA.Paralytici autēꝫ sunt
corpore dissoluti:paralysis enim grece latine dicitur disso/
lutio.Sequitur;Et curauit eos. CHRY.sup matth. Cū
in quibusdam locis dicatur:Multos curauit:hic simplici/
ter dicitur:Et curauit eos.signans ꝙ oēs curauit. Sicut ⁊
nouitius medicus intrans ciuitatē:omnes ad se venientes
curat:ꝓpter suam opinionē commēdandam. CHRI. in
home.A nullo autē eoꝝ fidē exquisiuit:quoniam nondum
virtutis sue demonstrationē dederat: ⁊ ī adueniendo ⁊ fe
rendo a longe non paruam ostenderant fidem.Sequitur:
Et secute sunt eūꝫ turbe multe. RABA.Que quadripar
tite sunt:aly ꝓpter celeste magisterium vt discipuli:aly ob
curationē infirmitatum:aly sola fama ⁊ curiositate:volen
tes experiri an verum esset quod dicebatur:aly p inuidiaꝫ
volentes eum in aliquo capere ⁊ accusare. Mystice autēꝫ
syria interpretat elata,galilea volubilis vel rota:idest dia/
bolus ⁊ mundus qui ⁊ superbus est:⁊ ad ima semper rota/
tur:ī quo fama christi per predicatōeꝫ innotuit.Demonia/
ci enim sunt idolatre:lunatici;instabiles:paralytici:pigri: ⁊
dissoluti. GLO.Turbe autē que sequunt dominum sunt
de ecclesia:que spiritualiter est galilea trāsmigrans ad vir
tutes.Et decapolis.x.pcepta seruans ⁊ hierosolyma ⁊ iu/
dea:quam visio pacis ⁊ confessio illustrat. Et trans iorda/
nem qꝛ baptismo transito terram promissiōis intrat. RE
MI.Vel sequuntur dominū de galilea idest de volubilita
te mundi.⁊ decapoli que est regio.x.vrbium:⁊ significat de
calogi transgressores. Et ō hierosolyma:quia scilicet prius
innoxia pace detinebantur. Et de iudea idest de confessio
ne diabolica.Et de trans iordanem:quia prius erant in pa
ganismo constituti:sed transeuntes per aquaꝫ baptismi ve
nerunt ad christum.

CAP.V.

Vidēs autē Jesus turbas: ascēdit in
montē: ⁊ cū sedisset accesserunt ad
eū discipuli eius: ⁊ apiēs os suū do/
cebat eos dicēs:Beati paupes spi/
ritu qm̄ ipoꝝ ē regnū celoruꝫ.

CHRY.sup matth.Omnis artifex sm ꝓfessionē suam
oportunitatē opis vidēs gaudet.Carpentarius enim si vi/
derit arborē bonam cōcupiscit eam pcidere ad opus artifi
cy sui.Et sacerdos cū viderit ecclesiaꝫ plenam:gaudet ani
mus eius:⁊ delectat vt doceat. Sic ⁊ dominus vidēs ma/
gnā congregationē populi:excitatus ē ad docēdum. vñ di/
cit: Vidēs aūt turbas Jesus ascēdit ī mōtē. AVGV.de
cōcor.euange.Vel hic pōt videri multas turbas vitare vo
luisse:⁊ ob hoc ascēdisse in montē:vt solis discipulis loque/
retur. CHRI.in ho.Per hoc aūt ꝙ nō in ciuitate ⁊ foro:
ſꝫ in monte ⁊ solitudine sedit:erudiuit nos nihil ad ostēta/
tionē facere:⁊ a tumultibus abscedere:⁊ maxime cū de ne
cessarys disputare oporteat. REMI.Hoc eniꝫ sciendum
ē ꝙ tria refugia legit dominus habuisse:nauim: montē: ⁊
desertum:ad quoꝝ alterum quotiēscūqꝫ a turbis opprime
batur:conscēdebat. HIERO. Nōnulli aūt simpliciorꝫ
fratꝝ putant dominum ea q̄ sequunt in olueti monte do/
cuisse:quod nequaqꝫ ita ē.Ex precedētibus enim ⁊ sequēti
bus in galilea monstrat locus quē putamus esse vl thabor
vel quēlibet alium montem excelsum. CHRI.sup mat/
theum:Ascēdit autem in montē:primo quidem vt imple/
ret ꝓphetiam Esaie dicētis:Super montē ascēde tu.dein/
de vt ostēdat quoniaꝫ in altitudine spiritualium virtutum
consistere debet: qui docet dei iusticiam pariter ⁊ qui au/
dit:nemo enim pōt in valle stare ⁊ de monte loqui.Si ī ter
ra stas de terra loq̄re.Si aūt de celo loq̄ris:in celo cōsiste.
Vel ascēdit in montē:vt ostēdat ꝙ omnis qui vult discere
mysteria vitatis:in montē ecclesie debet ascendere:de quo
propheta:Mons dī:mons pinguis. HILA.Vel ascēdit
in montē quia ī paterne maiestatis celsitudine positus ce/
lestia vite precepta cōstituit. AVGV.de sermone domi
ni in monte:Vel ascēdit in montē:vt significet quia mino/
ra erant precepta iusticie:q̄ a deo data sunt per prophetas
populo iudeorum quem timore adhuc alligari oportebat.
Per filium autē suum maiora populo quē charitate iaꝫ cō
uenerat liberari.Sequitur.Et cum sedisset:accesserunt ad
euꝫ discipuli eius. HIERO.Jō aūt non stans:sed sedens
loquitur:quia non poterant eum intelligere in sua maiesta
te fulgentē. AVGV.de sermone domini in monte:Vel
ꝙ sedēs docebat:pertinet ad dignitatem magistri.Accesse
runt autē ad eum discipuli eius:vt audiēdis verbis illius
hi essent ēt corpore viciniores:qui preceptis implendis ani
mo appropinquabant. RABA.Mystice aūt sessio domi
ni incarnatio eius est:qꝛ nisi dñs icarnatus esset: humanū
genus ad eūꝫ accedere nō potuisset. AVGV.de concor.
euange.Mouet autē ꝙ mattheus in monte dicit hunc ha
bitum esse sermonē a domino sedente:lucas autem in loco
campestri a domino stante. Hec igitur diuersitas facit vi/
deri alium fuisse illum:aliū istū.Quid eni ꝓhibet christuꝫ
q̄dā alibi repetere q̄ ante iā dixerat:aut iteꝝ facere:q̄ an/
te iā fecerat:Quāqꝫ etiā possit illud occurere ī aliq̄ excellē
tiori parte montis:pmo cū solis discipulis dñm fuisse:quā/
do ex eis duodecim elegit: deinde cum eis descendisse nō
de monte:sed de ipsa montis celsitudine in campestrem lo
cum.i.in aliquam equalitatem que in latere montis erat:⁊
multos cape poterat:atqꝫ ibi stetisse donec ad eū turbe cō
gregarentur:ac postea cum sedisset accessisse ꝓpinquius di
scipulos eius: atqꝫ ita illis ceterisqꝫ turbis pñtibus vnuꝫ
habuisse sermonem: quē mattheus lucasqꝫ narrant diuer/
so narrandi modo:sed eadem veritate reruꝫ. GREGO.

quarto mora.Sublimia aūt pcepta dño in monte dicturo
pmittit:Et aperiēs os suū docebat eos ⁊c.qui duduꝫ apue
rat ora ꝓphetaꝝ. REMI.Vbicūqꝫ autē legit dñs apuisse
os:inspiciēduꝫ ē quia magna sunt q̄ sequunt. AVGV.ō
sermone dñi in mōte.Vel dic:Aperiēs os suū:vt ipsa mora
ꝯmēdet aliquanto longiorē futuꝝ eē sermonē. CHRY.
in home.Vel hoc dicit vt discas quoniam nūc quidē doce/
bat os aperiēs in loquēdo:nūc aūt vocē que est ab opibus
emittens. AVGV.ī sermone domini ī mōte: Siquis āt
pie sobrieqꝫ cōsiderauerit:inueniet ī hoc sermone q̄tuꝫ ad
mores opportunos pertinet perfectum vite christiane mo/
dum.vnde sic ipse sermo cōcluditur:Omnis qui audit ver
ba mea:hic ⁊ fac ea:similabo eū viro sapiēti. AVGV.ix.
de ciuitate dei.Nulla āt ē causa philosophādi nisi finis bo
ni.ꝙ autē beatum facit:ipse est finis boni. Et ideo a beati/
tudine icipit dicēs:Beati pauperes spiritu. AVGV.ī ser
mone dñi in mōte: Presumptio quidē spūs audaciā ⁊ sup/
biam significat.vulgo etiam magnū spirituꝫ supbi habere
dicūtur:⁊ recte.nam spiritus vētus vocat:quis vō nesciat
supbos iflatos dici quasi vēto distētos. Quapropter recte
hic itelligitur:Pauperes spiritu humiles ⁊ timētes deū.i.
nō habētes inflātē spiritū. CHRY.ī ho. Vel spirituꝫ hic
elatōeꝫ ⁊ animum dicit.Qꝛ eniꝫ sunt multi humiles nolen
tes reꝝ necītate coacti:nō ē laus.vñ illos beatificat: qui se
ex electiōe humiliāt. Ideo aūt hic icipit radicitus euellēs
supbiam:qꝛ hec fuit radix ⁊ fons malicie vniuerse: contra
quam ponit humilitatē:velut quoddam stabile fundame/
tum:qua subiecta cum stabilitate alia supedificātur.hac āt
destructa pereunt quecūqꝫ cōgregaueris bona. CHRY.
super matth.Ideo aūt dixit māifeste:Beati humiles spiri
tu.vt sic humiles ostēdat:vt semp adiutoriū dei sint mēdi/
cātes.vñ ī greco dicit:Bati mēdici vel egeni.Sūt eni mul
ti naturaliter humiles ⁊ nō ex fide qui non pulsant adiuto/
rium dei:sed solum qui sm fidē sūt humiles. CHRY.in
home.Vel qꝛ paupes spū hic dicit formidātes ⁊ tremētes
dei iussiones:quomodo dñs p Esaiam cōmēdat. Quid aūt
ampli° q̄ꝫ simpliciter humiles:Humiliū.n. hic q̄dē medio
criter ē:hic aūt supabūdāter. AVGV.Superbi ergo ap/
petāt regna terraꝝ:sed humiliū ē regnū celoꝝ. CHRY:
sup matth.Nam sicut cetera vitia deponūt ad iferos:ma/
xime tamē supbia: sic ⁊ oēs vtutes īducūt in regnū celoꝝ:
maxime tñ humilitas: qꝛ ꝓpriū ē:vt qui se humiliat:exalte
tur. HIERO.Vel beati paupes spiritu:qui.s.ꝓpter spiri
tumsanctum volūtarie sunt pauperes. AMBRO.de offi.
Inde autē incipit beatitudo iudicio diuino:vbi erūna esti
matur humano. GLO.Pauperibus autē in presenti con
uenienter promittūtur diuitie celi.

¶ Beati mites:qm̄ ipsi possidebunt terram.

AMBRO.sup lucā:Cum simpliciter cōtentus fuero io/
ps:supest vt mores meos temperem.Quid enim mihi pro/
dest carere secularibus:nisi fuero mitis:Congrue igitur se
quitur:Beati mites. AVGV.Mites sunt qui cedūt im/
pbitatibus:⁊ nō resistūt in malo:sed vincunt in bono ma/
lum. AMBRO.super lucam:Mitiga ergo affectum tuū
vt nō irascaris:aut certe iratus ne peccaueris. Preclarum
ē enim motum temperare cōsilio. nec minoris virtutis di/
citur prohibere iracūdiaꝫ q̄ꝫ omnino nō irasci: cuꝫ plerūqꝫ
istud leuius:hoc fortius estimet. Rixent igitur immites ⁊
dimicent p terrenis ⁊ tēporalibus rebus.Sed beati mites
qm̄ ipsi hereditabūt terram:de qua euelli nō possunt.Illā
iquaꝫ terraꝫ de qua ī psalmo dicit:Portio mea in terra vi
uētium.Significat enim quādaꝫ stabilitatē hereditatis p/
petue: vbi aīa p bonū affectū tāqꝫ loco suo requiescit: sicut
corpus ī terra.Et ide cibo suo alitur:sicut corpus ex terra:
ipsa ē reges ⁊ vita scōꝝ. CHRY.sup mat. Vel terra hic
sic q̄dā dicūt: q̄ꝫ diu ē ī hoc statu terra mortuoꝝ ē:quia va/
nitati subiecta ē.cū aūt liberata fuerit de corruptōe:fit ter
ra viuoꝝ vt mortales hereditēt imortalē. Alteꝝ exponē/
tē legi:quasi celum ī quo habitaturi sunt scī dicat terra vi/
uoꝝ:quod q̄tū ad iferiorē regionē celū ē:q̄tū aūt ad supe/
rius celū dicit terra.Aly dicūt qꝛ corpus nostꝝ terra ē:⁊ q̄ꝫ
diu subiacet morti:terra ē mortuoꝝ.Cum aūt fuerit cōfor
me factū glie corpis xpi:erit terra viuoꝝ. HILA.Vel he
reditatē terre mitibus dñs pollicet.i.eius corpis quod ipe
assumpsit habitaculū:qꝛ p māsuetudinē mētis nre habitat
xps in nobis nos quoqꝫ clarificati corpis eius gloria vesti/
emur. CHRY.in home.Vel aliter:christus hic spūalib°
sensibilia imiscuit:qm̄ enim estimat qui mitis ē omnia sua
pdere contrarium promittit dicēs: ꝙ cum stabilitate sua
possidet:qui nō ē ꝓteruus:qui aūt aliter ē multotiēs aīam
⁊ hereditatē paternā pdit.Quia vō ꝓpheta dixerat: Mā/
sueti hereditabunt terrā:a cōsuetis vbis cōtexit sermonē.
GLO.Mites etiam q seipsos possederūt: hereditatem
pris ī futuro possidebūt.plus aūt ē possidere terram:q̄ꝫ hre
regnū celoꝝ.multa eni habemus.q̄ statiꝫ amittimus.

¶ Beati qui lugent:qm̄ ipsi cōsolabunt.

AMBRO.sup lucam: Cum hoc feceris: vt.s.sis paup ⁊
mitis:memto qꝛ peccator es:lugeto pctā tua.vñ seqt.Bea
ti qui lugēt.Et bñ tertia bñdictio ē peccata deflētis: qꝛ tri/
nitas ē:que peccata cōdonat. HILA.Lugētes eni hic di
cunt nō orbitates:aut contumelias:aut dāna merētes: sed
peccata vetera flētes. CHRY.sup matth.Et qui sua qui
dē peccata lugēt bti sunt:ſꝫ mediocriter:beatiores aūt sūt:
qui aliena lugēt peccata:tales conuenit esse oēs doctores.
HIERO.Luctus eniꝫ hic non mortuoꝝ ponit cōi lege
nature:ſꝫ peccatis ⁊ vitys mortuoꝝ.Sic fleuit samuel sau
lē:⁊ paulus eos qui post immūdiciam pniam non egerunt.
CHRY.sup matth.Cum aūt consolatio sit lugētiuꝫ:ces
satio luctus:q sua peccata lugēt:cōsolabunt idulgētiā cōse
cuti. CHRY.in ho.Et lꝫ talibus sufficiat venia frui: non
termiat retributionē in peccatoꝝ remissione: ſꝫ ⁊ multaꝝ
facit pticipes cōsolationū:⁊ hic ⁊ in futuro:Semp eni ma/
iores laboribus ds dat retributōes. CHRY.sup matth.
Qui vō aliēa peccata lugēt consolabunt:qui cū in seculo il
lo ꝓuidētiaꝫ cognouerint dei:⁊ intellexerint:ꝙ q perierūt
non fuerūt dei:de cuius manu nemo rape pōt.de eis luctu
derelicto ī sua beatitudine letabūt.Vel aliter. AVGV.
in ser.dñi in monte.Luctus ē tristicia de amissiōe charoꝝ.
Conuersi aūt ad deuꝫ ea q̄ in hoc mundo chara habebant
amittunt.nō enim gaudēt his rebus qbus añ gaudebāt: ⁊
donec fiat in illis amor eternoꝝ:nōnulla mesticia sautian/
tur.Cōsolabunt ergo spūscō qui maxime ꝓpterea paracli
tus noīat.i.cōsolator:vt tpalē amittētes eterna leticia per
fruāt.Et iō dicit:Qm̄ ipsi cōsolabunt. GLO.Vel p luctū
duo gña compunctionis intelligunt.s.pro miserys huius
mundi ⁊ p desiderio celestiū.vñ filia Caleph petiuit irrigu
um superius ⁊ inferius.hō autē luctus non habꝫ nisi paup
⁊ mitis: qui cū mundū non diligat: ꝙ miser ē recognoscit:
⁊ iō celū cōcupiscit.cōueniēter ergo lugētibus pmittit con
solatio:vt qui tristatus ē in pñti:gaudeat in futuro.Maior
ē autē retributio lugētis q̄ꝫ paupis ⁊ mitis.plus eniꝫ ē gau
dere in regno q̄ꝫ hre ⁊ possidere:multa enim cū dolore pos/
sidemus. CHRY.in ho.Notandum aūt ꝙ hanc beatitu
dinē cum intētione q̄dā ꝓposuit:ideo non dixit:Qui tristā
tur:sed qui lugent:in quo etiam pfectionis sapientie magi/
sterium dedit.Si eni qui filios vel alios defunctos lugēt:
sm illud tps non desiderāt pecuniā nec gloriam:nec cōui/
tys exacuunt:neqꝫ aliqua alia passione capiuntur: multo
magis hec seruare debent: qui lugēt sua peccata.

¶ Beati qui esuriunt: ⁊ sitiunt iusticiam qm̄ ipsi
saturaubntur.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

AMBRO.sup lucã. Postq̃ꝫ delicta ꝺfleui:esurire icipio ⁊ sitire iusticiã. Eger enĩ cũ ĩ graui morbo ẽ:nõ esurit. vñ sequit: Beati qui esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã. HIERO. Nõ nobis sufficit velle iusticiã:nisi iusticie patiamur famẽ:vt sub hoc exemplo nũq̃ꝫ nos satis iustos:sed semp esurie iusticie opa ĩtelligamus. CHRY.sup mat. Qm̃ oẽ bonũ qȯ non ex amore ipsius boni faciũt hoĩes:ingratũ ẽ ante deũ. Esurit aũt iusticiã qui ẜm iusticiã dei desiderat cõuersari. sitit aũt iusticiã:qui sciẽtiaꝫ eius acquirere cupit. CHRY. in ho. Justiciã aũt dicit vl' vniuersalẽ vl' particularẽ auaricie cõtrariã. Quia enim de misericordia dicturus erat: p̃monstrat qualiter misereri oporteat:qꝛ nõ ex rapia neq̃ꝫ ex auaricia. vñ etiam quod ẽ auaricie ꝓpriuꝫ.s.esurire ⁊ sitire: iusticie attribuit. HYLA. Sitiẽtibus aũt ⁊ esuriẽtibus iusticiã beatitudinẽ ribuit significans extẽsam ĩ dei doctrinã scõꝝ auiditatẽ: pfecta in celo satietate repleri. Et hoc ẽ quod dicit: Qm̃ ipsi saturabũt. CHRY.sup matth.s.largitate remunerãtis dei:qm̃ maiora erũt premia dei q̃ꝫ sanctoꝝ desideria. AVGV. Uel illo cibo saturabũt ĩ p̃senti de quo dñs dicit: Meus cibus ẽ:vt faciã voluntatẽ p̃ris mei: quod ẽ iusticia. ⁊ illa:aq̃ de q̃ q̃sq̃ꝫ biberit: fiet ei fons aque salientis in vitã eternã. CHRY.in ho. Uel in hoc terrenum premiũ determinat:qꝛ enĩ estimat auaricia abũdãtes facere:ipse cõtrariũ dicit:ꝙ iusticia hoc operat. Qui enim iusticiã cupit:omnia cum stabilitate habet.

Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.

GLO. Justicia ⁊ misericordia ita cõiuncte sunt vt altera ab altera debeat tẽperari. iusticia enĩ sine misericordia crudelitas ẽ:misericordia sine iusticia dissolutio. vñ de misericordia post iusticiaꝫ subdit dicẽs: Bti misericordes. REMI. Misericors dr̃ quasi miseꝝ habẽs coꝝ:qꝛ alterius miseriã quasi suã reputat:⁊ de malo alterius q̃si de suo dolet. HIERO. Misericordia hic nõ solũ ĩ elemosynis intelligitur:sꝫ in oĩ peccato fratris si alter alteri⁹ onera portemus. AVGV. Beatos aũt dicit eẽ qui subueniũt miseris:qm̃ eis ita repẽdit:vt de miseria liberent. vñ sequit: Qm̃ ipsi misericordiã cõsequent. HILA. Jntantũ enĩ deus beniuolẽtie nostre in oẽs delectat affectu:vt suã misericordiaꝫ sit solis misericordibus p̃statur⁹. CHRY.ĩ ho. Uidet ãt esse eq̃lis retributio:sꝫ ẽ multo maior:nõ enĩ ẽ eq̃lis humana misericordia ⁊ diuina. GLO. Merito ergo misericordibus mi̾icordia ĩpẽdit:vt plus accipiãt q̃ꝫ meruissent. ⁊ sicut plus recipit q vltra saturitatẽ hꝫ: q̃ꝫ ille qui hꝫ tm̃ ad saturitatẽ:sic maior ẽ gl'ia misericordie q̃ꝫ p̃cedẽtiũ.

Beati mundo corde: qm̃ ipsi deum videbũt.

AMBRO. Qui misericordiã defert mi̾icordiam amittit:nisi mũdo corde misereat. Nã si iactãtiã q̃rit:nullus ẽ fructus. vñ sequit: Beati mũdo corde. GLO. Conueniẽter aũt sexto loco ponit cordis mũdicia:qꝛ sexto die hõ cõditus ẽ ad imaginẽ dei:q̃ quidẽ obtenebrata erat in homine p culpam sed in mundis corde reformat p grãm. Merito autem post p̃dicta sequit:qꝛ nisi illa p̃cedãt mundum cor ĩ homine nõ creat. CHRY.in ho. Mũdos aũt h̃ ait vel eos q vniuersalẽ virtutẽ possidẽt:⁊ nullius sibi malicie cõscij sunt:vel eos q in tẽperantia cõsistũt:q̃ maxime necessaria est ad vidẽdum deum: ẜm illud pauli: Pacẽ sequimini cum oĩbus ⁊ sanctimoniã: sine qua nemo videbit deum. Quia enim multi misereñt quidẽ:sꝫ ĩpudica agũt:mõstrãs ꝙ ñ sufficit p̃mũ.s.mi̾eri:hoc de mũdicia apposuit. HIERO. Mũdus aũt ds a mũdo corde cõspicit. Tẽplũ.n.dei nõ põt eẽ pollutũ. Et hoc ẽ qȯ dicit: Qm̃ ipsi deũ videbũt. CHRY.sup matth. Qui.n.omnẽ iusticiam facit ⁊ cogitat:mente sua deuꝫ videt:qm̃ iusticia figura ẽ dei:deus enĩ iusticia ẽ. Secũdũ ergo ꝙ aliquis eripuerit se a malis ⁊ fecerit bona: ẜm hoc deũ videt aut paꝝ aut amplius aut ĩterdũ aut semp ẜm possibilitatẽ humanã. Jn seclo aũt illo mũdi corde deũ videbũt facie ad faciẽ:nõ ĩ speculo ⁊ ĩ enigmate sic hic. AVGV.ĩ ser.dñi ĩ mõte. Stulti aũt sunt q deum videre istis exteriorib⁹ oculis q̃rũt: cũ corde videat: sicut alibi scriptũ ẽ: Jn simplicitate cordis q̃rite illũ:hoc ẽ.n. simplex cor qȯ mundũ cor. AVGV.vlti.de ciui.dei: Si ãt tãtũ poterũt ĩ corpore spirituali oculi etiam ipsi spirituales q̃tũ p̃nt isti q̃les nũc habemus:ꝓculdubio p eos deus videri nõ poterit. AVGV.ĩ p̃mo de tri. Hec autẽ visio merces ẽ fidei:cui mercedi p fidẽ corda mũdãt: sic̃ scriptũ ẽ: Mũdans fide corda coꝝ. hoc autẽ probat illa maxime snia: Beati mũdo corde:qm̃ ipsi deũ videbũt. AVGV. sup ge.ad lrãm. Nemo aũt vidẽs deũ viuit vita ista:q̃ mortaliter viuit ĩ istis sensib⁹ corpis. Sꝫ nisi ab hac vita q̃sq̃ꝫ funditus moriat:siue oino exiẽs de corpe:siue ita alienat⁹ a carnalib⁹ sensibus vt merito nesciat:sic̃ ait apl's:vtꝝ ĩ corpore an ex̃ corpus sit: nõ in illã subuehit visionẽ. GLO. Maiorẽ ãt remuneratiõẽ isti habẽt q̃ꝫ p̃mi sicut q ĩ curia regis nõ solũ prandet:sꝫ etiã faciẽ regis videt.

Beati pacifici: qm̃ filii dei vocabuntur.

AMBRO.sup lucã: Cum interiora tua vacua feceris ab omni labe peccati: ne dissensiões cõtentionesq̃ꝫ ex affectu tuo ꝓdeant:a te pacẽ incipe:vt sic pacem alijs feras. vñ sequit: Beati pacifici. AVGV.xix.de ciui.dei: Est ãt pax trãquillitas ordinis. Ordo autẽ ẽ pariũ dispariũq̃ꝫ sua loca tribuẽs dispositio. Sic̃ ãt nemo ẽ qui gaudere noluerit ita nemo ẽ q pacẽ habere noluerit:quãdoq̃dẽ ⁊ ipsi q bella volũt:nihil aliud q̃ꝫ ad gl'iosam pacẽ cupiũt bellando peruenire. HIERO. Pacifici aũt dicũt beati q primum ĩ corde suo:deinde ⁊ inter fratres dissidentes faciũt pacem. Quid enĩ prodest alios p te pacari:cũ ĩ tua aĩa sint bella vitioꝝ. AVGV.in ser.domini ĩ mõte: Pacifici aũt ĩ semetipsis sunt:q oẽs animi sui motus componẽtes ⁊ subijcidẽtes rationi carnalesq̃ꝫ cõcupiscẽtias habẽtes edomitas fiũt regnũ dei:in quo ita ordinata sunt omnia:vt quod ẽ ĩ homine p̃cipuũ ⁊ excellens:ĩperet ceteris reluctãtibus que sunt nobis bestijsq̃ꝫ cõmunia:adq̃ꝫ idipsum quod excellit ĩ hoĩe.i.mẽs ⁊ ratio subijciat peccatori:qȯ est ipsa v̄itas filius dei. Neq̃ꝫ enĩ impare ĩferioribus potest:nisi sup̃ioribus subijciat. Et hec ẽ paꝝ q̃ dat ĩ terra hoĩbus bone volũtatis. AVGV. in li.retrac. Non tamẽ cuiq̃ꝫ prouenire potest ĩ hac vita vt lex repugnans legi mentis omnino nõ sit in membris. Sꝫ hoc nunc pacifici agunt domando concupiscentias carnis: vt ad pacẽ plenissimã quãdoq̃ꝫ vẽiat. CHRY.sup mat. Pacifici autem ad alios sunt:nõ solum qui inimicos in pace reconciliãt: sed etiam illi qui immemores malorum diligũt pacem. Pax enim illa beata est que ĩ corde posita est. non tm̃ ĩ verbis. Qui autem pacẽ diligunt: filij sunt pacis. HILA. Pacificoꝝ autem beatitudo adoptiõis est merces. Et ideo dicit: Qm̃ filij dei vocabũt. Parẽs enim omnium deus vnus est:neq̃ꝫ aliter trãsire ĩ nũcupationeꝫ familie eius licebit:nisi fraterne inuiceꝫ charitatis pace viuamus. CHRY.ĩ ho. Uel qꝛ pacifici dicũt qui nec litigãt: nec odiũt ad ĩuicem:sed ⁊ cõgregãt litigãtes:recte filij dei vocant:quia vnigeniti hoc est opus congregare dispersa: ⁊ pacificare cõtra se p̃liantia. AVGV. Uel qꝛ in pace p̾fectio est vbi nihil repugnat:pacifici filij dei dicuntur:qm̃ nihil resistit deo. Et vtiq̃ꝫ filij similitudinem patris debent habere. GLO. Maximaꝫ ergo dignitatẽ habent pacifici:sicut qui filius regis dicit in domo regia summus ẽ. Septimo aũt loco beatitudo hic ponitur:qꝛ ĩ sabbato vere requiei dabitur vera pax:sex etatibus transactis.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: qm̃ ipsorum est regnum celorum.

CHRY.ĩ ho. Posita pacificoꝝ beatitudĩe:ne aliq̃s existimaret ꝙ semp pacẽ sibi q̃rere sit bonũ:subdit: Beati qui p̾secutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã. hoc ẽ ꝓpter virtutẽ: ꝓ defensionẽ alioꝝ: ꝓpter pietatẽ. Justiciã enĩ ꝯsueuit p omni v̄tute aĩe ponere. AVGV.ĩ ser.dñi ĩ mõte: Pace eniꝫ ĩtrinsecus cõstituta ac firmata:quascũq̃ꝫ p̾secutões ille qui foras missus ẽ:forinsecus cõcitauerit:augerit:auget gl'iaꝫ q̃ ẜm deuꝫ ẽ. HIERO. Signãter aũt addidit: Propter iusticiã. Multi.n.ꝓ sua peccata p̾secutionẽ patiũt:⁊ nõ sunt iusti. Simulq̃ꝫ cõsidera ꝙ octaua vere circoncisiõis beatitudo martyrio termineẽ. CHRY.sup matth. Nõ auteꝫ dixit: Beati qui a gẽtilibus p̾secutionẽ patiunt:ne putes illũ solũ beatũ q p̾secutionẽ patit ꝓ idola nõ colẽda:ideo ⁊ ab hereticis p̾secutionẽ patiẽs ꝓ v̄itatẽ nõ relinquẽdam beatus est:qꝛ ꝓpter iusticiã patit. Sed ⁊ siquis ex potentibus qui christiani videnẽ:forsitan ꝓpter sua p̄ctã correct⁹ a te:fuerit te p̾secutus:btũs es cuꝫ ioanne baptista. Si eniꝫ veꝝ ẽ ꝙ ꝓphete martyres sunt q a suis occisi sunt:sine dubio qui ꝓ causaꝫ dei aliq̃d patit:etsi a suis patit mercedẽ martyrij hꝫ. Et ideo nõ posuit scriptura p̾sonas p̾sequẽtiũ: sꝫ solã causam p̾secutõis:vt nõ aspicias:quis te p̾seq̃t: sꝫ ꝓ q̃d. HILA. Sic ergo ad postremũ eos ĩ btitudine numerat:quibus oia ꝓ xp̃o pati qui iusticia ẽ pronus affectus ẽ. His igit ⁊ regnũ ẜuat:qꝛ ĩ ꝯtẽptu seculi sũt paupes spũ. vñ dic: Qm̃ ipsoꝝ ẽ regnũ celoꝝ. AVGV. Ul' octaua btitudo tãq̃ꝫ ad caput redit: qꝛ ꝯsumatũ p̾fectũq̃ꝫ oñdit ⁊ ꝓbat. Jtaq̃ꝫ ĩ p̃ma ⁊ ĩ octaua noiatũ ẽ regnũ celoꝝ. septẽ enĩ sunt que p̾ficiũt:naꝫ octaua clarificat:⁊ p̾fectũ demonstrat: ⁊ ꝓ hos gradus p̾ficiantur ⁊ ceteri:tanq̃ꝫ accipiat rursus exordiũ. AMBRO.sup lucã: Uel aliter. Primuꝫ regnũ celorum scis ꝓpositũ est ĩ absolutõe corpis:secũdũ post resurrectionẽ eẽ cũ christo. Post resurrectionẽ.n.terrã tuã ĩcipies possidere absolutus a morte:⁊ ĩ ipsa possessiõe consolationẽm repies. Cõsolationẽ sequit delectatio:delectationẽ diuina mi̾atio: Cui aũt misereẽ dñs ⁊ vocat:⁊ sic vocatus videt vocantẽ. Qui aũt deũ viderit:in ius diuine gñatiõis assumit:⁊ tũc demũ q̃si dei filius celestis regni diuitijs delectat. Jlle igit incipit:hic replet. CHRY.ĩ ho. Ne autem mireris si ẜm vnãquãq̃ꝫ bĩtudinẽ regnũ nõ audis:quia cuꝫ dicit: Cõsolabunt:misericordiã cõsequẽt. ⁊ cetera hꝰ. Per hec vniuersa nihil aliud q̃ꝫ regnũ celoꝝ occulte ĩsinuat: vt nihil sensibile expectes. Neq̃ꝫ enĩ btũs ẽ qui ĩ his coronatur:q̃ cũ p̃nti vita discedũt. AVGV. Diligẽter aũt attendẽdus ẽ numerus haꝝ sniaꝝ. his enĩ septẽ gradib⁹ cõgruit opatio spũs scĩ septiformis quã esaias describit. sꝫ ille a summo:hic ab imo:qꝛ ibi docet filius dei ad ima descensurus: h̃ hõ de imis ad similitudinẽ dei ascẽsur⁹. Jn his p̃m⁹ est timor qui cõgruit hoĩbus humilibus:de q̃bus dr̃: Bti pauperes spũ.i.nõ alta sapiẽtes:sꝫ timẽtes. Secũda ẽ pietas: que cõuenit mitibus:qui enĩ pie q̃rit:honorat:nõ rep̃hendit:nõ resistit:quod ẽ mitem fieri. Tertia ẽ scia q̃ cõuenit lugentibus:q didicerũt q̃bus malis nũc vincti sunt:q̃ q̃si bona petierũt. Quarta q̃ ẽ fortitudo cõgruit esuriẽtibus ⁊ sitientibus:qꝛ desiderãtes gaudiũ de veris bonis laborãt: a terrenis cupiẽtes auerti. Quinta cõsiliũ cõuenit misericordib⁹: qꝛ vnicũ remediũ ẽ de tãtis malis erui:dimittere alijs ⁊ dare. Sexta ẽ ĩtellectus:⁊ cõuenit mũdis corde: qui purgato oculo p̃nt videre qȯ oculus nõ vidit. Septima ẽ sapientia: que cõuenit pacificis:ĩ quibus nullus motus ẽ rebellis: sꝫ obtẽperant spiritui. Unũ aũt p̃miũ qȯ est regnuꝫ celoꝝ varie noiatuꝫ est. Jn p̃mo sic̃ oportebat positũ ẽ regnũ celoꝝ quod ẽ p̾fecte sapiẽtie initiũ:ac si diceret: Jnitiũ sapiẽtie timor dñi. Mitibus hereditas:tanq̃ꝫ testm̃ p̃ris cuꝫ pietate querentibus. Lugẽtibus cõsolatio:tanq̃ꝫ sciẽtibus q̃d amiserũt:⁊ ĩ quibus mersi sunt. Esurientib⁹ saturitas tanq̃ꝫ refectio laborantibus ad salutẽ. Misericordibus misericordia tãq̃ꝫ optimo cõsilio vtẽtibus:vt hoc eis exhibeat:quod exhibẽt. Mũdis corde facultas vidẽdi deũ tanq̃ꝫ puꝝ oculum ad ĩtelligenda eterna gerentib⁹. Pacificis dei silitudinem. Et ista quidem in hac vita p̃nt cõpleri: sicut completa eẽ in apostolis credimus. nã quod post hãc vitã ꝓmittitur: nullis verbis exponi potest.

Beati estis cum maledixerint vobis hoies ⁊ persecuti vos fuerint: ⁊ dixerint omne malum aduersũ vos mẽtiẽtes ꝓpter me. Gaudete ⁊ exultate: qm̃ merces vestra copiosa ẽ in celis. Sic eniꝫ p̾secuti sunt ꝓphetas qui fuerũt ante vos.

RABA. Sup̃iores snias gñaliter digerebat:iã ĩcipit loqui p̃ntes compellãs:p̾dicẽs eis p̾secutões quas ꝓ noĩe ei⁹ passuri erãt dicẽs: Beati estis cũ maledixerit vo.ho.⁊ p̾se. vos fuerit.⁊ dix.oẽ malũ aduer.vos. AVGV. Queri ãt põt quid intersit qȯ ait: Cũ vobis maledicẽt: ⁊ dicẽt omne malũ:cũ maledicere hoc sit malũ dicere: Sed aliter ẽ maledictũ iactatũ cũ ꝯtumelia corã illo q maledicit:aliter cũ absentis fama ledit. Perseq aũt ẽ vim ĩferre vel ĩsidijs appetere. CHRY.sup matth. Si aũt veꝝ est:qm̃ q caliceꝫ aque porrexerit:merces eius nõ perit:cõsequenter qui vel vnius leuissimi v̄bi iniuriã fuerit passus:vacuus non erit a mercede. Ut aũt blasphematus sit btũs:duo cõuenire debẽt:vt ⁊ mẽdaciter blasphemet:⁊ ꝓpter deum: alioquin si vnũ defuerit:nõ ẽ beatitudinis merces. Et iȯ dicit: Mentiẽtes ꝓ me. AVGV. Qȯ ꝓpter illos additũ puto q volũt de p̾secutõibus ⁊ de fama sue turpitudinis gloriari:⁊ iȯ dicere ad se ꝑtinere christũ:ꝙ multa de illis dicunt mala: cũ ⁊ v̄e dicant qm̃ ⁊ de errore illoꝝ dicũt. etsi aliq̃n falsa iactant:nõ tm̃ ꝓpter xp̃ꝫ ista patiũt. GREGO.sup ezechielem. Quid aũt poterit obesse si hoĩes vobis derogẽt: ⁊ sola vos ꝯscia defendat: Sꝫ tm̃ linguas detrahẽtiũ sicut nr̃o studio nõ debemus excitare ne ipsi pereãt:ita p suã maliciam excitatas debemus eq̃nimiter tolerare:vt nobis meritum crescat. vñ ⁊ hic dr̃: Gaudere ⁊ exultate qm̃ merces vestra copiosa ẽ in celis. GLO. Gaudete mẽte quidẽ: ⁊ exultate corpe:qꝛ merces vestra nõ tm̃ magna ẽ sicut alioꝝ: sed copiosa est in celis. AVGV. Non hic celos puto dici sup̃iores p̃tes huius visibilis mũdi: nõ.n.merces vestra ĩ rebus visibilibus collocãda ẽ:sꝫ ĩ celis dictũ puto ĩ spiritalib⁹ firmamẽtis vbi habitat sempiterna iusticia. Sẽtiũt g̊ iaꝫ istã mercedẽ q gaudẽt spiritalibus:sed ex oĩ p̃te p̾ficiet:cũ mortale hoc ĩduerit ĩmortalitateꝫ. HIERO. Gaudere igit ⁊ exultare debemus vt merces nobis ĩ celestib⁹ p̃paret. hoc qui vanã sectat gl'iaꝫ ĩplere nõ põt. CHRY.sup matth. Quia q̃tũ aliq̃s letat de laude hoĩuꝫ:tãtũ d̄ vitupatõe tristat. q v̄o gl'iaꝫ ꝯcupiscis ĩ celo:obprobria nõ timeas in terris. GREGO.sup ezechielẽ: Aliq̃n tm̃ detractores debemus ꝯpescere:nedũ de nobis mala disseminãt:eoꝝ q audire nos ad bõa poterãt corda ĩnocẽtiũ corrũpant. GLO. Nõ solũ aũt p̃mio:sꝫ etiã exẽplo eos ad patiẽtiã ꝓuocat:cũ subdit: Sic enĩ p̾secuti sunt ꝓphas q fuerũt añ vos. REMI. Magnã.n.ꝯsolationẽ accipit hõ ĩ tribulatõe positus: dũ recordat passiões alioꝝ a q̃b⁹ exẽplũ patiẽtie accipit:ac si diceret. Memẽtote qꝛ illius vos estis apl'i:cui⁹ ⁊ illi fuerũt ꝓphe. CHRY.ĩ ho. Sil'ẽt ĩsinuat coeq̃litatẽ sui honoris ad patrẽ:ac si dicat: Sic̃ illi ꝓ patrẽ ita ⁊ vos ꝓpter me patiemini. Cũ etiaꝫ dixit ꝓphas q fuerũt añ vos: monstrat ⁊ ipsos ꝓphas iã factos. AVGV. Persecutionẽ autẽ hic gñaliter posuit:⁊ in maledictis:⁊ in laceratiõe fame.

Vos estis sal terre. Qȯ si sal euanuerit: ĩ quo salietur. Ad nihilum valet vltra:nisi vt mittat foras: ⁊ conculcetur ab hominibus.

CHRY.ĩ home. Quia excelsa precepta discipulis dede/

V.NIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

rat: vt nõ dicerẽt: q̃liter poterimus ea seruare: eos laudibꝰ mittigat dicẽs. Uos estis sal terre. In quo monstrat qꝫ necessario hec iniũgit. nõ eni ꝑ vr̃a vita aut ꝑ vna gẽte: sed ꝑ vniuerso mũdo vos mitto. ⁊ si alios mordẽtes mala audiatis gaudete: hoc eni ẽ opus salis: mollia mordicare: q̃re aliorũ maledictio nihil vobis nocet: sꝫ ẽ testis vr̃e v̓tutis. HILA. Est ãt hic ꝓprietas q̃rẽda dictoꝝ: quã ⁊ aplõꝝ officiũ ⁊ ipsius salis nã mõstrabit. hoc igiť ĩ oẽm vsuꝫ hũani gñis effectũ: incorruptionẽ corpibꝰ qbus fuerit aspsuꝫ impartit: ⁊ ad oẽm sensuꝫ cõditi saporis aptissimũ ẽ. Apl̃i aũt sunt reruꝫ celestiũ p̃dicatores: ⁊ eternitatis velut satores: merito sal terre nũcupati: qꝛ ꝑ v̓tutẽ doctrine q̃si saliẽtes eternitati corpa seruãt. REMI. Sal etiã ꝑ aquã ⁊ ardorẽ solis ⁊ ꝑ flatũ vẽti in nãꝫ alterã cõmutať. sic ⁊ aplici viri ꝑ aquã baptismi ⁊ ardorẽ dilectõis ⁊ flatũ spũsci in spiritalẽ regenerationẽ cõmutati sunt. Sapiẽtia etiaꝫ celestis ꝑ aplõs p̃dicata exiccat humores carnaliũ opeꝝ: aufert fetorẽ: ⁊ putredinẽ male cõuersationis: ⁊ vermẽ libidinose cogitatõis: ⁊ illuꝫ de quo dicit ꝓpheta: Uermis coꝝ nõ moriť. REMI. Sũt apl̃i sal terre. i. hoĩuꝫ terrenoꝝ q amando terrã terra vocãť. HIERO. Uel apl̃i sal terre appellanť: qꝛ ꝑ illos vniuersum hoĩum cõdiť genus. CHRY. sup matth. Doctor. n. cũ fuerit oĩbus p̃dictis v̓tutibꝰ ornatus: tũc ẽ q̃si optimũ sal ⁊ totus ppl̃s de illo cõdiť: vidẽdo eum ⁊ audiẽdo.

REMI. Et sciendũ qꝛ nullũ sacrificiũ offerebať deo ĩ veteri testamẽto nisi p̃us cõdireť sale: qa nullus põt laudabile sacrificium deo offerre absq̄ sapore celestis sapientie.

HILA. Ueꝝ qꝛ cõuersioni hõ subiacet: iõ aplõs sal terre nũcupatos monet ĩ tradite sibi ptãtis v̓tute ꝑsistere: cuꝫ subdit: Qꝛ si sal euanuerit: in quo salieť. HIERO. i. si doctor errauerit quo alio doctore emẽdabiť. AVGV. Et si vos ꝑ quos cõdiẽdi sunt ppl̃i metu ꝑsecutionũ tpaliũ: amiseritis regna celoꝝ: q erũt hoies ꝑ quos vobis error auferatur. Alia l̃ra hꝫ: Si sal infatuatũ fuerit oñdens fatuos esse iudicãdos q tpaliũ bonoꝝ vel copiã sectãtes vel inopiam metuẽtes amittũt eterna: q̃ nec dari p̃nt ab hoĩbꝰ nec auferri. HILA. Si aũt doctores ĩfatuati nil saliãt: ⁊ ipsi sensu accepti saporis amisso viuificare nõ p̃nt corrupta: reddunť inutiles. vñ seq̃ť: Ad nihi. va. vltra nisi vt mit. fo. ⁊ cõcul. ab hoĩbꝰ. HIERO. Exẽplũ de agricultura scriptum ẽ. Sal eni vt in cõdimentũ ciboꝝ ⁊ ad siccãdas carnes neccũꝫ est: ita aliũ vsuꝫ nõ hꝫ. Certe legimus ĩ scripturis vrbes q̃sdaꝫ ira victoꝝ sale seminatas vt germẽ nullum in ipsis orireť.

GLO. Postq̃ ğ illi qui capita sunt alioꝝ defecerit nulli vsui apti sunt: nisi ad hoc vt mittanť foras ab officio docẽdi. HILA. Uel etiã de eccl̃ie ꝓmptuarijs ꝓiecti pedibꝰ incedẽtiũ cõteranť. AVGV. Nõ aũt calcať ab hoĩbus: q patiť ꝑsecutionẽ: sed q ꝑsecutionẽ timẽdo infatuať. Calcari eni nõ põt nisi inferior. ĩferior aũt nõ ẽ: q q̃uis corpe mł ta in terra sustineat: corde tñ in celo fixus est.

¶ **Uos estis lux mũdi: Nõ potest ciuitas abscondi supra mõtẽ posita: neq̃ accẽdũt lucernã ⁊ ponũt eã sub modio: sꝫ sup candelabrũ vt luceat oĩbus qui ĩ domo sũt. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videãt opera vestra bona: ⁊ glorificẽt patrem vestrum qui in celis est.**

CHRY. sup matth. Sicut doctores pp bonaꝫ conuersationẽ sunt sal quo ppl̃s cõdiť: ita ꝓpter v̓bũ doctrine sũt lux qua ignorãtes illuminãť. p̃us auteꝫ est bñ viuere: q̃ bñ docere: ⁊ ideo postq̃ aplõs dixerat sal: cõsequẽter vocat eos lucem dicẽs: Uos estis lux mũdi. Uel qꝛ sal in eo statu tenet rem ne ad deterius muteť: lux ãt ad melius ꝑducit illustrãdo: pp quod apl̃i dicti sũt p̃us sal ꝓpter iudeos: ⁊ ꝓpter populum christianũ a qbus deus cognosciť: quos seruãt ĩ dei scĩa: lux aũt pp gẽtes quas ad scĩe lumẽ ꝑducũt. AAGV. Oportet aũt hic mundũ nõ celuꝫ ⁊ terrã: sꝫ hoies q sunt in mũdo ĩtelligi: vel q diligũt mũdũ: qbus illuminandis apl̃i missi sũt. HILA. Natura eni lumis ẽ vt lucẽ quocunq̃ circũferať emittat: illatũq̃ edibus tenebras iterimat: luce dominãte. Igiť mũdus ex̃ cognitionẽ dei positus obscurꝰ: tenebať ignorãtie tenebris: cui ꝑ aplõs scie lumẽ inuehiť: ⁊ cognitio dĩ claret: ⁊ de p̃uis coꝝ corpusculis quocũq̃ ĩcesserint: lux tenebris ministrať. REMI. Sic aũt sol dirigit radios suos ita ⁊ dominus q ẽ sol iusticie direxit aplõs suos ad effugãdas hũani gñis tenebras. CHRY. in ho. Intellige aũt q̃ magna eis ꝓmittit: vt q ĩ regiõe ꝓpria cogniti nõ erãt: ad fines orbis terraꝝ coꝝ veniret fama: nec ꝑsecutões q̃s p̃dixerat eos potuerũt occultare: sed ꝓpter hoc magis p̃clari reddũť. HIERO. Ne aũt apl̃i abscõdanť ob metũ: sꝫ tota libtate se ꝓdãt: docet eos fiduciã p̃dicãdi: cum cõñter dicit: Non põt ciui. abscon. supra mõtẽ posita.

CHRY. ĩ ho. Per hoc etiã eos docet eẽ sollicitos de ꝓpria vita q̃si ĩ oculis oĩum positos: sicut ciuitas q̃ ẽ supra mõtẽ posita: vel lucerna supra candelabrũ lucẽs. CHRY. sup mat. Hec aũt ciuitas eccl̃ia scõꝝ ẽ: de q̃ dr̃: Gloriosa dicta sũt de te ciuitas dĩ. Ciues eiꝰ sũt oẽs fideles: de qbꝰ apostolꝰ: Uos estis ciues scõꝝ. Hec ğ ciuitas posita ẽ supra mõtẽ xp̃ꝫ: de quo daniel: Lapis abscisus sine manibꝰ factus ẽ mons magnꝰ. AVGV. Uel posita ẽ supra mõtẽ. i. supra magnã iusticiã quã significat mõs ĩ quo disputat dominꝰ.

CHRY. sup matth. Nõ põt ergo ciuitas abscõdi posita supra montẽ etiã si ipsa voluerit. Mõs. n. q eã portat facit eã oĩbus mãifestã: sic ⁊ apostoli ⁊ sacerdotes q fundati sũt ĩ xp̃o nõ p̃nt eẽ abscõditi: etiã si voluerit: qꝛ xp̃s eos manifestat. HILA. Uel ciuitatẽ carnẽ quã assumpserat nũcupat: qꝛ ĩ eo ꝑ naturã suscepti corpis: quedã humãi gñis congregatio cõtineť: ⁊ nos ꝑ cõsortiũ carnis sue sumus habitatio ciuitatis. Abscõdi ergo nõ põt: qꝛ ĩ altitudine positꝰ celsitudinis dei: admiratõe opeꝝ suoꝝ offerť oĩbus cõtẽplandus. CHRY. sup matth. Quare ãt sanctos suos xp̃s manifestet: ⁊ nõ sinat eos eẽ absconditos ꝑ alterã cõparatõeꝫ oñdit: cũ subdiť: Neq̃ accẽ. lucer. ⁊ po. eã sub mo. sed supra candelabrũ. CHRY. ĩ ho. Uel ꝑ hoc qꝫ dixit: Nõ põt ciuitas abscon. demõstrauit suã v̓tutẽ. In hoc aũt qꝫ subdit: Neq̃ accẽ. lucer. eos inducit ad liberã p̃dicationẽ: ac si diceret: Ego qdẽ lucernã accendi: vr̃i aũt erit studiũ eã manere ardẽtẽ: nõ solũ ꝓpter vos sed ꝓpter alios q illuminabũtur: sed ⁊ ꝓpter gloriaꝫ dei. CHRY. sup matth. Lucerna ẽ verbũ diuinũ de quo dictũ ẽ: Lucerna pedibus meis verbuꝫ tuum: Accendẽtis lucernã sunt pr̃ ⁊ filius ⁊ spũsscũs.

AVGV. Quid ãt putamꝰ dictũ eẽ. Et ponũt eã sub modio: vt occultatio tñ lucerne accipienda sit: tãq̃ si diceret: Nemo accendit lucernã ⁊ occultat eã: an aliqd etiã modiꝰ significat: vt hoc sit ponere lucernã sub modio: supiora facere corpis cõmoda q̃ p̃dicationeꝫ veritatis. Sub modio ergo lucernã ponit q̃squis lucẽ doctrine bone cõmodis tẽporalibus obscurat ⁊ tegit. Et bene modius dr̃ res corporalis siue ꝓpter retributionẽ mẽsure: qꝛ ea quisq̃ recipit que gessit ĩ corpe: siue qꝛ tẽporalia bona q̃ corpe peraguntur circa dieꝝ mẽsurã quã significat modius ĩchoanť ⁊ trãseũt: eterna vero ⁊ spiritualia nullo tali fine coerceť. Super cãdelabrũ aũt lucernam ponit: q corpus suuꝫ ministerio v̓bi subijcit: vt superior sit predicatio v̓itatis: ⁊ inferior seruitus corporis. per ipsam. n. corporis seruientem excelsior lucet doctrina: dum per vocem ⁊ ceteros corpis motus bonis opibus insinuatur discẽtibus. CHRY. sup mat. Uel modij sunt homines mũdiales: q̃ñ sicut modij desup qdẽ vacui sũt subtus aũt pleni: sic oẽs mundi amatores in rebus spiritalibus insensati sunt: ĩ terrenis autem sapientes. ⁊ ideo q̃si modius verbum dei tenet absconditũ: q̃ñ ꝓpter aliquaꝫ causam terrenam verbum dei nõ est ausus palam ꝓloqui: nec fidei veritatẽ. Candelabrũ est ecclesia que baiulat v̓bũ vite: ⁊ oĩs eccliasticus vir. HYLA. Uel synagogam dñs modio cõparauit q̃ susceptos fructus intra se tantum receptãs certũ modiũ diuerse obs̃uãtie cõtiebat. AMBRO. sup lucã. Et iõ nemo fidẽ suã ĩtra mẽsurã legis includat: sꝫ ad eccl̃iã cõferat: ĩ q̃ septiformi spũs relucet gr̃a. BEDA. ĩ ho. Uel ip̃e xp̃s accẽdit lucernã: q testã humane nãe flãma sue diuinitatis ĩpleuit: quã nec credẽtibus abscõdere: nec modio suppõere: h̃ ẽ sub mẽsura legis ĩcludere: vł ĩ iratio vniꝰ gẽtis termĩos noluit cohibere. Cãdelabꝝ ecclesiã dicit: cui lucernam supposuit: qꝛ nr̃is ĩ frõtibus fidem sue ĩcarnatiõis affixit. HYLA. Uel lucerna xp̃i poniť ĩ cãdelabꝝ. idest ĩ ligno ꝑ passionẽ suspẽsa: que lumẽ eternũ ẽ in eccl̃ia habitãtibus p̃bitura: Et iõ dicit: Ut luceat omnibꝰ q in domo sunt.

AVGV. Siq̃s. n. domũ vult accipe ecclesiã: nõ ẽ absurdũ. Uel domꝰ est ip̃e mundus ꝓpter id qõ supius ait. Uos estis lux mũdi. HYLA. Tali etiã lumine monet fulgere aplõs: vt ex admiratõe opis coꝝ deo laus ĩpartiať. vñ seq̃ť Sic luceat lux vr̃a corã hoĩbꝰ vt videant opa vr̃a bona.

CHRY. sup matth. i. sic illuminate docẽtes: vt nõ vr̃a tm̃ audiãt v̓ba: sꝫ vt opa videãt: vt quos illuminaueritis ꝑ v̓bũ q̃si lux: cõdiatis ꝑ exẽplũ q̃si sales. Per illos aũt doctores q docẽt ⁊ faciũt magnificať dñs: nã disciplina dñi ex moribꝰ familie demr̃ať. Et iõ seq̃ť. Et glo. pa. ve. q ĩ ce. ẽ. AVGV. Si tm̃mõ diceret: Ut videant opa vr̃a bona: finẽ cõstituisse videreť ĩ laudibꝰ hominũ: q̃s querũt hypocrite: sꝫ addidit. Et glificẽt prẽz vr̃m q in celis ẽ: vt hoc ipsum qꝫ hõ ꝑ bona opa placet hoĩbus: nõ ibi finem cõstituat: sed referat ad laudẽ dei: ⁊ ꝓpterea placet hominibus: vt ĩ illo glorificeť deꝰ.

HYLA. Nõ qꝫ ab hominibus oporteat gloriã q̃rere: sed vt dissimulantibus nobis opus nostꝝ his inter quos viuimus: in honorem dei eluceat.

¶ **Nolite aũt putare: quoniam veni soluere legeꝫ aut ꝓphetas: Nõ veni soluere sꝫ adiplere. Amẽ quippe dico vobis: donec transeat celuꝫ ⁊ terra: iotha vnum aut apex vnus non preteribit a lege: donec oĩa fiant. Qui ğ soluerit vnũ de mãdatis istis minimis ⁊ docuerit sic hoies: minimus vocabitur ĩ regno celoꝝ: qui aũt fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorũ.**

GLO. Postq̃ hortatꝰ ẽ audiẽtes vt se p̃pararent ad oĩa sustinẽda ꝓ iustitia ⁊ nõ abscõderẽt qõ accepturi erãt: sꝫ ea beniuolẽtia discerẽt: vt ceteros docerẽt: ĩcipit eos ĩformare qd doceãt: tãq̃ si q̃rerẽt: Quid est hoc qõ nõ vis abscõdi: ꝑ quo iubes oĩa tolerari: nũqd aliqd dicturꝰ es extra ea q̃ ĩ lege sũt scripta: Iõ iquit: Nolite putare q̃ñ veni soluere legẽ: aut ꝓphas. CHRI. sup matth. Qõ ꝓpter duas cãs dicit: Primũ vt discipulos suos his v̓bis ad suũ ꝓuocaet exẽplũ: vt sicut ip̃e oẽꝫ legẽ adiplebat: sic ⁊ illi studerẽt ĩplere. Deniq̃ futꝝ erat vt calũniarenť eũ iudei: q̃si legẽ soluentẽ: priusq̃ ĩcurrať calũniã calũnie satisfacit; ne aũt putareť sic vẽisse: vt simplr̃ legẽ p̃dicaret: sic ꝓphe fecerãt. REMI. Duo dixit: negat vẽisse se soluere: ⁊ affirmat venisse se ĩplere. ⁊ ideo addit: Nõ. n. veni legẽ soluere sꝫ ad ĩplere. AVGV. In hac aũt sñia duplex ẽ sensus. Nã adiplere legẽ aut ẽ addẽdo aliqd qõ minus hꝫ: aut faciẽdo qõ hꝫ. CHRY. in ho. Impleuit igiť xp̃s ꝓphas cõplendo oĩa q̃ ꝑ eos de ipso fuerãt dcã: legẽ aũt p̃mo qdem nihil trãsgrediẽdo legaliuꝫ: scd̃o iustificãdo ꝑ fidẽ: qõ lex ꝑ l̃ram facere nõ valebat. AVGV. cõtra faustũ: Demũ etiã: qꝛ sub gr̃a positis in hac mortali vita difficile erat ĩplere: qõ ĩ lege scriptuꝫ ẽ: Nõ cõcupisces. Ille ꝑ carnis sue sacrificiũ sacerdos effectus ĩpetrat nobis ĩdulgentiã etiã hinc adimplẽs legẽ: vt qõ ꝑ nostrã ĩfirmitatem minꝰ possumꝰ: ꝑ illiꝰ ꝑfectionẽ cureť: cuiꝰ capitis mẽbra effecti sumus. Puto etiã sic esse accipiẽdũ qꝫ dr̃. Non veni legẽ soluere sꝫ adiplere: his. vꝫ. additamẽtis: q̃ vel ad p̃onem ꝑtinẽt antiquaꝝ sñiaꝝ: vel ad cõuersationẽ in eis: Apuit eni dñs etiã iniquũ motũ ad nocẽdũ fratri ĩ homicidij genere deputari. Maluit etiam nos dñs nõ iurãtes nõ recedere a v̓o: q̃ veꝝ iurãtes appropinq̃re piurio. Sꝫ cur o manichei legẽ nõ accipitis ⁊ ꝓphas: cũ xp̃s ad eos se nõ venisse soluere dixit: sꝫ adiplere. Ad hoc r̃sepõdet faustꝰ hereticꝰ: Quis hoc testať dixisse ie sũ: Mattheꝰ. Quõ ergo ioãnes nõ id testať: q fuit in mõte: Mattheꝰ hoc scripsit: q postq̃ iesus descẽdit de mõte: secutus ẽ eũ: Ad hoc Augu. r̃ñdet: Si nemo de xp̃o vera dixit: nisi q vidit eũ vel audiuit: hodie de eo v̓a dicit nullus. Cur ğ ex ore ioãnis nõ potuit v̓a mattheus audire de xp̃o: si ex libro ioannis possumus v̓a loq̃ d̃ eo nos tãto tpe post nati: hic eni nõ solũ matthei: sꝫ etiaꝫ luce ac marci euãgeliũ ⁊ nõ imparẽ auctẽ receptũ ẽ. Huc accedit: qꝛ ⁊ ip̃e dñs potuit narrare mattheo qõ egerat: anteq̃ euꝫ vocasset. Apte aũt dicite nõ vos credere euãgelio: nã q̃ in euãgelio ṽ nisi qõ vultis creditis: vobis potiꝰ q̃ euãgelio creditis. Itẽ faustus: Probemus ⁊ matth. hoc nõ scripsisse: sꝫ aliũ: nescio quẽ sub noĩe eius. Quid. n. dicit: Cum transisset iesus vidit sedẽtẽ hominẽ ad teloneũ mattheũ nomĩe. Et q̃s ergo scribẽs d̃ seipo dicat: vidit hoieꝫ ⁊ non vidit me: Ad qõ Augu. Ita mattheus de se: tanq̃ de alio scripsit: sic ⁊ ioãnes fecit dicẽs: Cõuersus petrus vidit aliũ discipuluꝫ quẽ diligebat iesus. Manifestũ ẽ. n. hũc morẽ fuisse scriptorũ cũ gesta narrarẽt. Itẽ faustus: Quid qꝫ ẽt ex ipso s̃mone qõ p̃cepit: non putare qꝛ vẽiret legẽ soluere: magis ĩtelligi datur qꝛ solueret: neq̃. n. nihil tale eo faciẽte iudei suspicari hoc possent. Ad qõ Augu. Hodie qdẽ valde ĩfirmuꝫ ẽ: nõ. n. negamus iudeis non ĩtelligẽtibus videri potuisse xp̃m destructorẽ eẽ legis ⁊ ꝓphetaꝝ. Itẽ faustus. Quid qꝫ etiaꝫ lex ⁊ ꝓphete nec adipletõe gaudẽt cuꝫ in deutronomio dicať: Hec p̃cepta q̃ mãdo tibi obseruabis: nec addas q̃cq̃ eis: nec minuas. Ad qõ aug. Nõ ĩtelligit faustꝰ qd sit legẽ ĩplere: cũ hoc d̃ v̓borũ adiectõe putat accipiẽdũ. Pleĩtudo. n. legis charitas ẽ quã dñs dedit mittẽdo fidelibꝰ spũsc̃m. Impleť ğ lex vel cũ fiunt: q̃ ibi p̃cepta sunt: vel cũ exhibenť q̃ ꝓphetata sunt. Itẽ faustus: Qꝛ nouũ testm̃ iesũ cõdidisse fatemur: qd aliud a destructõe fatemur veteris testi: Ad qõ augu. In veteri testõ figure erãt futuroꝝ q̃s ĩ rebꝰ ꝑ christũ p̃ntatis auferri oportebat: vt eo ipso lex ⁊ ꝓphe implerẽtur: in quibus scriptum ẽ: daturum deum nouum testamẽtum. Item faustus: Hoc igitur si dixit christus: aut aliud significans dixit: aut quod absit mẽtiens dixit: aut omnino non dixit. sꝫ iesum quidem mẽtitum fuisse nullus dicat: ac per hoc aliter dictum ẽ: aut nec omnino dictum est: me quidem iam aduersus capituli huius necessitudinem manichea fides reddit hic tutum: q̃ principio mihi non cunctis que ex saluatoris nomine legũtur scripta: passim credere persuasit: Esse enim multa çiçania que in contagiuꝫ boni seminis: scripturis pene omnibꝰ noctiuagus quidam seminator insparsit: Ad quod August. Manicheus docuit impiam peruersitatem: vt ex euangelio qõ heresim tuam non impedit hoc accipias: quod auteꝫ impedit non accipias. Nos autẽ docuit apostolus piam ꝓuisionẽ: vt quisquis nobis annunciauerit preter id qõ accepimus: anathema sit. Dominus aũt exposuit quid sint çiçania non aliqua falsa veris scripturis immissa. sicut tu interpretaris: sed homines filios maligni. Itẽ faustus: Cuꝫ te iudeus interpellabat: cur legis ⁊ propharum precepta nõ serues: que christus dixit: non se venisse soluere sed adimplere: cogeris: aut vane supstitioni succumbere: aut capitulum profiteri falsum: aut te xp̃i negare discipulũ. Ad qõ Augu. Nullas ex hoc capitulo catholici patiuntur angustias: quasi legis ⁊ ꝓphetarum precepta non seruent: quia charitateꝫ dei ⁊ ꝓximi habẽt: in qbus preceptis pendet lex ⁊ ꝓphete

i. destruere. i. abrogare or demoliri.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Et quecūq3 ibi rebus gestis vel sacrorū celebrationib⁹ vel locutionū modis figurate ꝓphata sunt: in xp̄o ⁊ ecclia compleri cognoscunt. Un̄ nec vane supstitiōi succūbimus: nec istō euāgelij capitulū falsū eē dicim⁹: nec xp̄i discip̄los nos negam⁹. Qui ergo dic̄: Si xp̄s legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: illa sacramēta legis ⁊ ꝓphetharꝫ in xp̄ianorꝫ celebratōibus pmanerēt: Pōt dicere si xp̄s legē ⁊ ꝓphas nō soluisset: adhuc ꝓmitteret̄ nasciturus: passurus: resurrecturus: cū ideo magis hoc nō soluerit: sꝫ adipleuerit: q2 iā nō ꝓmittit̄ nasciturus passur⁹: resurrecturus: qd̄ illa sacra quodāmō psonabāt. Sꝫ annūciat̄: ꝙ nat⁹ sit: passus sit: resurrexit: qd̄ hec sacra que a xp̄ianis agunt̄: iā psonāt. Pꝫ ergo q̄nto errore delirent: q putāt signis sacrisq3 mutatis et res ipas esse diuersas: q̄s ritus ꝓpheticus pnūciauit pmissas: ⁊ euāgelic⁹ demrāt impletas. Itē faustus: Querēdū ē si hoc xp̄s dixit: cur dixerit: vtrꝫ ne ↄpalpādi iudeorꝫ furoris cā: q sancta sua ab eo ↄculcari vidētes: nec audiēdū qdē eū existimabāt: aut vt nos q eis credebam⁹ ex gētibus istrueret legis subire iugū. Si aūt h̄ n̄ ei fuit cā dicēdi: illa dꝫ esse quā dixi: nec hoc ipm mentitus ē. Sunt eni tria gn̄a legū: vnū hebreorꝫ: qd̄ peccati ac mortis paulus appellat. aliud gētiū: qd̄ nāle vocat: dicēs: Gētes āt nālr̄ q̄ legis sūt faciūt. tertiū ē v̄itatis: de q̄ dixit lex: spūs vite ⁊c̄. Itē ꝓphe alij sunt iudeorꝫ de qbus notū ē: alij gētiū de qbus paulus dic̄: dixit qdē ꝓpri⁹ eorꝫ ꝓpha: alij veritatis de qbus iesus dic̄: Mitto ad vos sapiētes ⁊ ꝓphetas. Et qdem si obseruationes hebraicas adipletionis grā ꝑtulisset: dubiū nō erat: qn de iudeorꝫ lege ⁊ ꝓphis dixisset. Ubi v̄o sola recēset antiqora p̄cepta. i. nō occides nō mechaberis: q̄ olim pmulgata fuerāt: p enoch ⁊ seth ⁊ ceteros iustos: cui n̄ videat̄ hoc eū dixisse de v̄itatis lege ⁊ ꝓphetis. Ubi v̄o iudeorꝫ q̄dā visus ē noiasse: penit⁹ eradicauit: p̄cipiendo contraria: vt ē illud. Oculū p oculo: dentē p dēte. Ad qd̄ Aug⁹. Manifestū ē quā legē ⁊ quos ꝓphetas xp̄s nō venerit soluere: sꝫ iplere. Ipsa eni est lex q̄ p moysen data est: nō aūt sicut faustus opinat̄: q̄dā dn̄s adipleuit: q̄ ab antiqs iustis iā dicta erāt an̄ legē moysi: sic̄ Nō occides. Quedā v̄o soluit: q̄ ꝓpria videbant̄ legis hebreorꝫ. nos. n. dicim⁹: Et hec pro tpe bn̄ fuisse istituta: ⁊ nūc a xp̄o: nō soluta sꝫ adipleta: vt patebit p singula. Hoc et nō itelligebāt: q in ea puersitate mā serūt vt gētes cogerent iudaizare heretici. s. q nazarei dn̄r.

CHRY. sup matth. Qm̄ v̄o oia q̄ ab initio mūdi vsq3 ad finē erāt futura: mystice erāt ꝓphetata i lege ne videat̄ aliqd eorꝫ que fiūt: de⁹ nō antea cognouisse. ꝓpterea dicit: Nō pōt fieri vt trāseat celū ⁊ terra: donec oia q̄ in lege ꝓphetata sunt reb⁹ ipis fuerīt adipleta ⁊ hoc ē qd̄ dic̄: Amē q. p. di. vo. do. trāse. ce. ⁊ ter. io. vnū aut vnus apex nō p̄te. a lege: donec oia fiāt. REMI. Amē hebre⁹ sermo ē: ⁊ latine dr̄ vere fideliter: siue fiat. Duab⁹ aūt de causis hoc sermone vtit̄ dn̄s: siue ꝓpter duritiā illorꝫ q tardi erāt ad credendū: siue ꝓp credētes vt ꝓfundi⁹ attenderēt ea q̄ sequunt̄. HYLA. Per hoc aūt ꝙ ait: Donec trāseat celū ⁊ terra. celū qdē ⁊ terrā: maxima elemēta nō arbitramur eē absoluenda. REMI. Permanebūt. n. eēntialr̄: sed transibunt p renouationem.

quasi dicas cerebro carentem siue vacuum.

AVGV. Per hoc aūt ꝙ ait: Iotha vnū aut vnus apex n̄ trāsibit a lege. nihil pōt aliud itelligi nisi vehemēs exp̄ssio ꝑfectiōis: que p l̄ras singulas demōstrata ē: iter q̄s l̄ras iotha minor ē ceteris: q2 vno ductu fit. Apex etiā ē ipsius aliqua in sūmo ꝑticula: qbus v̄bis oñdit in lege ad effectum ⁊ minima queq3 ꝑduci. RABA. Apte quoq3 grecū iotha ⁊ nō ioth hebreū posuit: q2 iotha in nūero. x. significat: ⁊ decalogū legis enumerat cui⁹ qdē apex ⁊ ꝑfectio ē euāgelium.

CHRY. sup matth. Si aūt igenu⁹ hō vel in vili mendacio iuentus fuerit erubescit: ⁊ vir sapiēs v̄bū qd̄ dixit: nō relingt iuacuū: quō v̄ba dina sine exitu vacua poterāt pmanere: vn̄ ↄcludit. Qui ergo sol. vnū de mā. istis mīmis: ⁊ docue. sic ho. mi. vo. in regno celorꝫ. Puto autē ꝙ ipse dn̄s manifeste hoc ostēdit. q̄ sunt minima mādata: mōstrans dicendo: Siqs soluerit vnū de mādatis istis minimis. i. que mō dictur⁹ sum. CHRY. in ho. Nō eni p veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: sꝫ p his q̄ ipe erat p̄cepturus: q̄ qdē minima vocat: lꝫ magna sint. Sic̄. n. multotiēs de se humilia locutus ē: ita ⁊ de suis p̄ceptis humilr̄ loqtur. Uel aliter. CHRY. super matth. Mādata moysi in actu facilia sunt: nō occides: non adulterabis. Ipa enim criminis magnitudo volūtatē faciendi repcutit: ⁊ iō in remuneratōe modica sunt: in peccato aūt magna. Mādata aūt xp̄i. i. nō irascaris: nō cōcupiscas: i actu difficilia sunt: ⁊ iō in remuneratōe magna: i peccato āt minima. Minima igr̄ dicit ista xp̄i mādata: nō irascaris: nō ↄcupiscas: ergo illi q leuia pctā ↄmittūt minimi sūt i regno dei. i. q iratus fuerit: ⁊ grāde pctm̄ nō fecerit: a pena qdē securus ē. s. dānatōis eterne: nō tn̄ est in glia. s. quā cōsequunt̄ illi q etiā hec minima iplent. AVGV. Uel ecōuerso illa q̄ p̄cepta sunt i lege dn̄r minima: q̄ aūt xp̄s dictur⁹ est: sunt maxima. Mādata aūt minima significant̄ ꝑ vnum iotha ⁊ vnū apicē. Qui ergo soluerit: ⁊ docuerit sic. i. fm ꝙ soluit: minimus vocabit̄ i regno celorꝫ: Et fortasse iō nō erit: q2 ibi nisi magni eē nō pn̄t. GLO. Soluere aūt ē nō agere: qd̄ recte qs itelligit: vel nō itelligere q̄ deprauauit: aut minuere itegritatē supadditōis christi. CHRY. i ho. Uel cum audieris minimū i regno celorꝫ: nihil aliud suspicare q̄3 suppliciū ⁊ gehēnā. Regnū eni ↄsueuit dicere nō solū regni vtilitatē: sꝫ tp̄s resurrectōis ⁊ aduētū christi terribilē. GREGO. in ho. Uel p regnū celorꝫ ecclia itelligēda est: in q̄ doctor q soluit mandatū: minimus vocat̄: q2 cuius vita despicit̄: restat vt eius p̄dicatio ↄtemnat̄. HYLA. Uel minima dic̄ dn̄i passionē ⁊ crucē: q̄ siquis tanq̄3 erubescēda nō ↄfitebit̄: erit minim⁹. i. nouissimus ac pene nullus. Cōfitenti v̄o magne in celo vocatōis glīā pollicet̄. vn̄ seqt̄: Qui āt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̄ i regno celorꝫ. HIERO. Sugillat i h̄ phariseos q ↄtēptis mādatis dī statuebāt ꝓprias traditōes: ꝙ nō eis ꝓsit doctrina in pp̄lo: si v̄l paruū qd̄ i lege ē destruāt. Possumus aūt ⁊ alr̄ intelligere ꝙ magistri eruditio etiā si paruo peccato obnoxia fit: deducat eū de gradu maximo: nec prosit docere iustitiā quā minima culpa dstruit: beatitudoq3 ꝑfecta sit q̄ sermone docueris: ope cōplere.

AVGV. Uel aliter. Qui soluerit illa minima. s. p̄cepta legis ⁊ sic docuerit: minimus vocabit̄: Qui autē fecerit illa minima: ⁊ sic docuerit: nō iā magnus h̄ndus est: sꝫ tn̄ nō tā minimus q̄3 ille q soluit. vt autē sit magnus: facere debet et docere que christus docet.

Dico autē vobis: quia nisi abundauerit iusticia vestra plusq̄3 scribarꝫ ⁊ phariseorū: non intrabitis i regnū celorū. Audistis quia dictū est antiquis non occides: qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui autē dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autē dixerit fatue: reus erit gehenne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingressu opus legis cepit excedere aditū in celū: ap̄lis nisi iustitiā phariseorꝫ āteissent: denūciās nō futurꝫ: ⁊ hoc est qd̄ dicit: Dico eni vobis. CHRY. sup matth. Iustitiā aūt hic dicit v̄lem virtutē: itende autē q̄re additamētū. Discipulos. n. suos adhuc rudes: magr̄is q i veteri testō erār vult esse meliores. scribas aūt ac phariseos non dixit iniquos: q2 nō dixisset eos habere iustitiā. vide etiam qm̄ hic vetus testm̄ cōfirmat: cōparationem faciens eius ad nouū: plus eni ⁊ minus eiusdē generis est: scribarū aūt ⁊ phariseorꝫ iustitie sunt mādata moysi. per impletiōes aūt illorꝫ mandatorū sunt mādata christi. Hoc ē ergo qd̄ dicit. Nisi qs supra legis mādata et hec mea p̄cepta q̄ apud illos

minima existimabant̄ ipleuerit: nō itrat i regnū celorꝫ: qm̄ illa de pena liberāt q̄. s. trāgressorib⁹ legis debet̄: nō aūt in regnū iducūt: hec aūt ⁊ d̄ pena liberāt: ⁊ i regnū iducūt. Cū aūt sit idē soluere minima mādata ⁊ nō custodire: quare supra de soluēte dic̄ ꝙ minimus vocabit̄ i regno dei. hic autē d̄ nō ↄseruāte: nō itroibit in regnū celorꝫ. Sꝫ vide q2 minimū eē in regno: idē est ⁊ nō itrare in regnū. Esse aūt aliquē i regno nō est regnare cum xp̄o: sed eē tm̄ in populo xp̄i: tanq̄3 si dicat de soluēte ꝙ iter xp̄ianos quidē erit: tamē minimus xp̄ianus. Qui aūt itrat in regnū: fit ꝑticeps regni cum xp̄o. Cōsequēter ⁊ iste q nō itrat in regnū celorꝫ: gloriā qdē nō habebit cum xp̄o: erit tamē i regno celorꝫ. i. i numero eorum sup quos xp̄s celorꝫ rex regnat. AVGV. ix. de ciui. dei: Uel alr̄: Nisi abundauerit iustitia v̄ra plusq̄3 scribarꝫ ⁊ phariseorꝫ. i. sup eos q soluūt qd̄ docēt: q2 de his alibi dictū est. Dicūt enim ⁊ non faciūt ac si dicat. Nisi ita abūdauerit iustitia v̄ra vt vos nō soluatis: sed faciatis poti⁹ qd̄ docetis nō itrabitis in regnum celorꝫ. Alio ergo modo itelligendū est regnū celorum: vbi ambo sunt: ⁊ ille. s. qui soluit qd̄ docet: ⁊ ille qui facit: sed ille minimus: ille magnus: qd̄ quidem regnum celorꝫ ē ecclia p̄ns. Alio aūt mō regnū celorum dicit̄ quo nō itrat nisi ille q facit: ⁊ hoc est ecclia. qualis in futuro erit. AVGV. ↄtra faustū: Hoc aūt nomē: regni celorū: qd̄ tam crebro noiat dn̄s: nescio vtrꝫ in libris veteris testamēti q̄squā iueniat. ꝓprie. n. ꝑtinet ad reuelatōē noui testamēti: qd̄ ori ei⁹ etiā noiandū seruabat̄: quē regē ad regēdū suos suos vetus testm̄ ꝑfigurabat. Hic ergo finis quo p̄cepta referēda sunt: occultus erat in veteri testamēto q̄3uis fm eū etiā tūc viuerēt sci: qui futurā ei⁹ reuelatiōē videbant.

GLO. Uel h̄ qd̄ dic̄ nisi abūdauerit: referēdū ē ad itellectū phariseorꝫ ⁊ scribarꝫ: non ad continentiā veteris testi.

AVGV. ↄ faustū. Pene. n. oia q̄ monuit vel p̄cepit dn̄s: vbi adiūgebat: Ego aūt dico vobis: iueniunt̄ ⁊ i illis veteribus libris: sꝫ q2 nō itelligebāt homicidiū nisi pemptōē corporis humani: apuit dn̄s oēm iniquū motū ad nocendū fratri i homicidij gn̄e deputari: vn̄ subdit. Audistis q2 dcm̄ est antiqs: nō occides. CHRY. sup matth. Uolēs xp̄s ostendere. q2 ipe deus q aliqn̄ locut⁹ est i lege: ⁊ q nūc mandat in grā: illud mādatū qd̄ ponit̄ i lege an̄ oia. s. ꝓhibitiua q̄ sunt ↄtra ꝓximū: ⁊ nūc ponit in p̄cipio mādatorū suorum.

AVGV. p̄mo de ciui dei: Non aūt qd̄ audiuimus: Non occides: virgultū vellere nefas ducim⁹: fm manicheorꝫ errorē: nec de irrōnabilibus aīalibus dictū itelligimus: q2 iustissima ordinatōe creatoris vita ⁊ mors eorꝫ nostris vsibus subdit̄. vn̄ restat ꝙ de hoīe itelligamus: qd̄ dcm̄ ē. Nō occides. nō alterꝫ: ergo nec te. neq3 eni qui se occidit: aliud q̄3 hominē occidit. nequaq̄3 aūt cōtra hoc preceptū fecerunt qui auctore deo bella gesserūt ac ꝑsonā gerētes publice ꝑtātis iustissime rōis iperio sceleratos morte punierūt: ⁊ abrahā nō solū nō est culpatus crudelitatis crimine: verꝫ etiā laudatus est noie pietatis ꝙ voluit filiū obedienter occidere. hi ergo excipiūt̄ quos deus occidi iubet: siue lege data: siue ad ꝑsonā ꝓ tpe exp̄ssa iussiōe: nō aūt ipse occidit: q ministeriū dat iubēti. sicut adminiculū gladi⁹ vtēti. nec Sāson aliter excusat̄ ꝙ seipm cū hostibus ruina domus opp̄ssit: nisi ꝙ latēter spiritus hoc iusserat: qui per illū miracula faciebat.

CHRY. in ho. Per hoc aūt ꝙ dicit: Dcm̄ est antiqs. ostēdit multū tp̄s esse: exquo mādatū hoc acceperāt: Hoc ergo dicit: vt ꝓuocet tardos auditores ad altiora p̄cepta: sicut si magister puerꝫ pigritantē ad excellētiorē doctrinā prouocās dicat: Multū tp̄s ↄsumpsisti in syllabicādo. ⁊ iō subdit. Ego āt dico vobis qm̄ ois q irascit̄ fratri suo reus erit iudicio. In quo ↄsidera legislatoris ꝑtātē nullus eni antiquorꝫ ita locutus est: sed sic: Hec dicit dn̄s. q2 illi vt serui ea q̄ sūt dn̄i annūciabāt: hic aūt vt fili⁹ ea q̄ sunt p̄ris: q̄ etiā sua sūt: ⁊ illi cōseruis p̄dicabāt: Hic aūt suis seruis legem ponebat

AVGV. ix. de ciui. dei: Due qdē sunt snīe philosophorū de animi passiōibus: stoicis. n. nō placet h̄o passiones cadere in sapiētē. ꝑipatetici v̄o has passiones in sapiētē cadere dicūt: sꝫ moderatas rōniq3 subiectas: sicut cū ita prebet̄ misericordia vt iustitia ↄseruet̄. In disciplina aūt xp̄iana non tam querit̄ vtrꝫ pius animus irascat̄ aut tristet̄: sed vnde.

CHRY. sup matth. Qui. n. sine cā irascit̄ reus erit: q v̄o cū cā: n̄ erit reus. nā si ira n̄ fuerit nec doctrina ꝓficit nec iudicia stāt nec crimina ↄpescunt̄. Itaq3 qui cum causa nō irascit̄: peccat. patiētia eni irrōabilis vitia seminat: negligētiā nutrit: ⁊ nō solū malos: sed etiam bonos iuitat ad malum.

HIERO. In qbusdā ergo codicibus addit̄: Sine causa ceterꝫ in veris definita snīa est: ⁊ ira penitus tollit̄. Si. n. iubemur orare ꝓ ꝑsequētibus: ois ire occasio tollit̄: irascendū ergo nō est sine cā: q2 ira viri iustitiā dei nō operat̄. CHRY. sup matth. Sꝫ tn̄ iracūdia q̄ cū cā est: nō ē iracundia: sed iudiciū. iracūdia. n. ꝓprie itelligit̄ ↄmotio passionis: qui autē cū cā irascit̄: ira illius nō est ex passiōe: ideo iudicare dr̄ nō irasci. AVGV. i li. retracta. Illud etiā dicimus ituendū qd sit irasci fratri suo: qm̄ nō f̄ri irascit̄ qui peccato f̄ris irascit̄. Qui ergo fratri non peccato irascit̄: sine causa irascitur.

AVGV. xiiij. de ciui dei. Irasci autē f̄ri vt corrigat̄ nullus sane mētis reprehēdit: huiusmodi enim motus de amore boni ⁊ de scā charitate veniētes: vitia dicēda nō sunt: cū rectam rōnē sequant̄. CHRY. sup matth. Puto aūt nō de iracūdia carnis loquit̄ christus: sed de iracūdia aīe: caro eni nō pōt obedire vt nō ↄturbet̄. Quando ergo homo irascit̄: ⁊ nō vult facere qd̄ ira ↄpellit: caro eius irata ē: animus aūt eius nō est iratus. AVGV. Sic ergo i hoc p̄mo est vnum. i. ira sola. in scd̄o aūt sunt duo. s. ira. ⁊ vox q̄ irā signat. vn̄ seqt̄ Qui autē dixe. fra. suo ra. reus erit cōci. Nōnulli de greco trahere voluerūt iterp̄tationē hui⁹ vocis: putātes pānosū dici racha: qm̄ grece dr̄ pānus rachos. Probabili⁹ aūt ē nō esse vocē significantē aliqd: sꝫ indignantis animi motū exprimentē. Has aūt voces grāmatici iteriectiōes vocāt: velut cum dicit̄ a dolēte heu. CHRY. in ho. Uel racha est v̄bum ↄtemptus ⁊ vilipēsionis. Sicut eni nos vel famulis vel iunioribus iiungētes dicimus: Uade tu: dic illi tu: ita ⁊ q syrorꝫ vtunt̄ ligua racha dicunt p tu. Dn̄s enim ⁊ que paruissima sunt euellit: ⁊ cū honore nobis iuicem vti iubet.

HIERO. Uel racha hebreū v̄bū ē: ⁊ dr̄ inanis aut vacu⁹ quē nos possumus vulgata iiuria absq3 cerebro nūcupare. Signāter aūt addidit. Qui dixerit f̄ri suo. Frater enim nr̄ nullus ē nisi q eundē nobiscū habet p̄rē. CHRY. super matth. Indignū aūt dr̄e hoīem vacuū q h̄ꝫ in se spm̄ sanctū

AVGV. In tertio aūt significant̄ tria: ira: ⁊ vox q̄ irā significat: ⁊ in voce vitupatiōis exp̄ssio. vn̄ dr̄. Qui āt dixerit fa. re. erit gehē. ignis. AVGV. Grad⁹ itaque sunt in istis pctis. p̄mo vt q̄squis irascat̄: ⁊ motū retineat corde ↄceptū Iā si extorsit vocē nō significantē aliqd. sed animi motum ipa eruptiōe testantē plus ē q̄3 si ira surgēs silētio premeretur. Sꝫ adhuc plus ē si etiam v̄bum proferat̄: qd̄ iā certam vitupationē designat. CHRY. sup math. Sicut autē nemo ē vacuus qui h̄ꝫ spm̄ sanctū: ita nemo ē fatuus q xp̄m cognoscit. sed si racha: idē est qd̄ vacuus: q̄tum ad sensū verbi vnū est dicere fatue ⁊ racha: sed differūt q̄tū ad dicētis ꝓpositū. racha. n. verbū vulgare erat apud iudeos: qd̄ non ex ira neq3 odio sꝫ ex aliquo motu vano dicebant: magis fiducie cā q̄3 iracūdie: sꝫ si iracūdie cā nō dr̄ q̄re peccatū ē: q2 cōtētionis cā dr̄: nō edificatōis. si. n. nec bonū v̄bū dr̄e debemus nisi ꝓ edificatōe quāto magis illō qd̄ i se nāliter malū ē. AVGV. Uide et nūc tres reatus: iudicij: ↄcilij: ⁊ gehēne ignis: i qb⁹ quosdā grad⁹ factos admonet a leuiorib⁹ ad grauiora. nā i iudicio adhuc defēsiōis loc⁹ dat̄. ad ↄciliū aūt ꝑtinere videt̄ snīe ꝓlatio: qm̄ iter se iudices conferunt quo supplicio dānari oporteat. in gehenna vero ignis certa

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eſt dānatio ⁊ pena dānati. vñ pʒ quantū interſit inter iuſti
tiā phariſeorū ⁊ xp̄i. ibi. n. occidētē reū facit iudicio: hic āt
ira facit reū iudicio: qđ hoꝝ triū eſt leuiſſimū. RABA.
Gehennam hic ſaluator inferni cruciatuʒ nominat quam
nomē traxiſſe putāt a valle idolis cōſecrata: q̄ eſt iuxta hie
ruſalē repleta olim cadaueribus: quā ⁊ ioſiā ꝯtaminaſſe in
libro regum legimus. CHRY. i ho. Hic aūt primū gehē
ne nomē poſuit: poſtq̄ʒ in regno celoꝝ ſupradixerat: oſten
dēs q illud dare eſt ex ſuo amore: hoc aūt ex noſtra ꝺſidia.
Multis aūt hoc graue videt̄: ſi ꝑ ſolo verbo tantā patie
mur penā: ꝑpter qđ quidā dicūt hoc hyꝑbolice dictū eſſe.
Sed timeo ne verbis hic noſmetipſos decipiētes: illic ope
vltimū patiamur ſuppliciū. Nō ergo eſtimes hoc eſſe one
roſum: plures enī penaꝝ ⁊ peccatoꝝ a verbis hñt principiū
eteniʒ parua verba multotiēs homicidiū peperūt: ⁊ ciuita
tes integras euerterūt. Nec eniʒ paruuʒ eſtimes: fratrem
ſtultū vocare: auferēs ei prudētiā ⁊ intellectū quo homies
ſumus ⁊ ab irrationabilibus diſtamus. CHRY. ſuper
mattheū. Uel reus erit cōcilio. i. vt ſit vnus ex cōcilio eoꝝ
qui aduerſus chriſtū fuerint: ſicut ap̄li in ſuis canonib⁹ in
terpretātur. HILA. Uel qui ſpirituſcō plenū cōuitio va
cuitatis inſinuat: fit reus concilio ſanctorum: ꝯtumeliā ſpi
rituſſancti ſanctoruʒ iudicium animaduerſione luiturus.

AVGV. Quiſquis aūt dixerit quo grauiori ſupplicio pu
nitur homicidiū: ſi gehēna ignis punitur cōuitiū: cogit itel
ligi eē diaʒ gehēnaꝝ. CHRY. i ho. Uel iudiciū ⁊ ꝯciliū
ſunt pene i p̄nti: gehēna āt pena futura. Ideo āt ire iudiciū
appoſuit: vt oſtēdat q nō eſt poſſe hoīeʒ total'r eē ſine paſſi
onibus: ſʒ refrenare eas poſſibile ē: ⁊ ꝑpterea determinatā
penā nō appoſuit ne videret̄ total'r irā ꝓhibere. Cōcilium
auteʒ poſuit nūc pro iudicio iudeoꝝ: ne videat̄ ſemper no
ua inducere: AVGV. In iſtis auteʒ tribus ſentētijs ſub
auditio verborum intuenda eſt. habet enim prima ſenten
tia omnia verba neceſſaria: vt nihil ſubaudiat̄. Qui iraſci
tur iquit fratri ſuo ſine cauſa ſm quoſdaʒ. In ſcđa vero cū
ait: Qui auteʒ dixerit fratri ſuo racha. ſubaudit̄ ſine cauſa.
Naʒ i tertia vt ait. Qui autem dixerit fatue: duo ſubaudiū
tur. fratri ſuo ⁊ ſine cauſa. ⁊ hoc eſt vñ ōfenditur q apoſto
ſtolus galathas vocat ſtultos: quos etiaʒ fratres nominat.
nō enim id facit ſine cauſa.

¶ Si ergo offers munus tuum ad altare: ⁊ ibi re
cordatus fueris: quia frater tuus hʒ aliquid ad
uerſū te: relinque ibi munus tuū ante altare: ⁊ va
de prius reconciliari fratri tuo: ⁊ tunc veniēs of
feres munus tuum.

AVGV: Si iraſci nō eſt fas fratri: aut dicere racha: aut
fatue: multominus in animo tenere aliquid vt in odium i
dignatio conuertat̄. ⁊ ideo ſubdit: Si ergo offers munus
tuū ad altare. ⁊ ibi recordatus fueris qꝛ frater tuus habet
aliquid aduerſuʒ te. HIERO. Nō dixit. Si tu habes ali
qđ aduerſus fratreʒ tuum: ſed ſi frater tuus habet aliquid
aduerſum te: vt durior tibi recōciliatiōis iponatur neceſſi
tas. AVGV. Tunc enim ipſe habet aduerſus nos ſi nos
eum in aliquo leſimus. nam nos aduerſus illum habemus
ſi ille nos leſerit: vbi non eſt opus pgere ad reconciliationē
non enim veniam poſtulabis ab eo qui tibi fecit iniuriam.
ſʒ tm̄ dimittas: ſicut tibi a domino dimitti cupis: quod ipſe
commiſeris. CHRY. ſuper mattheum: Si autem ille
te leſerit: ⁊ prius rogaueris magnam habebis mercedem.

CHRY. in ho. Sed ſi aliquis ꝑpter amorem proximi ei
reconciliari non curat: ad hoc eum inducit: vt ſaltem eius
opus non remaneat imperfectum: ⁊ precipue in loco ſacro.
vnde ſubdit: Relinque ibi munus tuū ante altare. ⁊ vade
prius rōciliari fratri tuo. CHRY. ſuper mattheū. Ecce a
diſcordantibus accipe non vult ſacrificiuʒ. Hinc ergo ꝑpē
dite q̄ʒtum ſit malū diſcordia: propter qđ ⁊ illud abijcitur ꝑ
qđ culpa relaxat̄. Uide aūt miſericordiā dei: quomodo ho
minū vtilitates amplius aſpicit q̄ʒ ſuos honores: plus eniʒ
diligit cōcordiam fideliū q̄ʒ munera. q̄ʒdiu enim fideles ho
mines aliquā diſſenſionē habuerit: munus eoꝝ nō ſuſcipit̄
oratio enim nō exauditur: Nemo enim iter duos inimicos
pōt eē fidelis amicus amborū: ideo ⁊ deus non vult eē ami
cus fideliū q̄ʒdiu inter ſe fuerint inimici. Et nos ergo fideʒ
deo nō ſeruam⁹ ſi inimicos ei⁹ diligimus: ⁊ amicos ei⁹ odi
mus. Qualis aūt p̄ceſſit offenſio: talis dʒ ſeq reconciliatio:
ſi cogitatu offendiſti: cogitatu recōciliare. ſi verbis offendi
ſti: verbis recōciliare. ſi opibus offendiſti: operibus reconci
liare. Omne enim peccatū quomodo cōmittit̄: eo modo de
ipſo penitētia agit̄: HYLA. Reconciliata autē humana
pace reuerti i diuina iubet: i dei charitatē de charitate ho
minū trāſituros. Et ideo ſeqtur: Et tūc veniens offeres mu
nus tuū. AVGV. Si aūt qđ hic dicit̄ accipiat̄ ad litterā:
fortaſſe aliqs credit ita fieri oportere ſi frater ſit p̄ns: non
enim diutius differri pōt cū munus tuū relinquere añ alta
re iubearis. Si vero abſente: ⁊ qđ fieri pōt etiā trans mare
ꝯſtituto aliqd tale veniat in mentē: abſurdū ē credere ante
altare munus relinquendū qđ poſt terras ⁊ maria perrata
offeras deo. ⁊ iđ prorſus intro ad ſpūalia refugere cogimur:
vt qđ dictū eſt: ſine abſurditate poſſit intelligi. Altare itaq̄ʒ
ſpūaliter fidem accipe poſſumus. Munus enim qđ offerri
mus deo ſiue doctrina ſiue oratio: vel quicqđ aliud deo ac
ceptum eē non poteſt: niſi fide fulciat̄. Si ḡ fratrem in ali
quo leſimus: pgendū ē ad reconciliationē: nō pedibus cor
poris: ſed motib⁹ animi: vbi te humili affectu ꝓſternas fra
tri in conſpectu eius: cuius munus es oblaturus. Ita enim
⁊ ſi p̄ns ſit: poterit cū nō ſimulato animo lenire veniā poſtu
lando. atq̄ʒ inde veniēs. i. intentionē reuocans: ad id qđ age
re ceperas offeras munus tuū.

¶ Eſto conſentiens aduerſario tuo cito dum es
in via cū eo: ne forte tradat te aduerſarius iudici:
⁊ iudex tradat te miniſtro: ⁊ in carcerē mittaris.
Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouiſ
ſimum quadrantem.

HYLA. Qꝛ nullū tp̄s vacuū affectuʒ placabilitatis dn̄s
eſſe ꝑmittit: cito in vite nr̄e via reconciliari nos aduerſario
p̄cepit: ne i mortis tp̄s nō inita pace trāſeamus. ⁊ ideo dic̄.
Eſto ꝯſentiēs aduerſa. tuo cito dum es cū eo in via ne forte
tradat te aduer. iudici. HIERO. Pro eo q nos habem⁹
in latinis codicibus: Cōſentiēs: in grecis ſcriptuʒ eſt: Syno
con: qđ iterpretat̄ beniuolus aut benignus. AVGV. Sʒ
videamus qs ſit aduerſarius: cui iubemur eē beniuoli. aut
enī diabolus eſt: aut homo: aut caro: aut de⁹: aut p̄ceptū ei⁹.
Sʒ diabolo nō video qual'r iubeamur eē beniuoli aut ꝯſen
tiētes: vbi. n. beniuolētia: ibi amicitia: nec qſq̄ʒ dixerit ami
citiā cū diabolo eē faciēdā: neqʒ ꝯcordare cum illo expedit
cui ſemel renūciādo bellū indiximus: neqʒ cōſentire illi dʒ
cui ſi nunq̄ʒ ꝯſenſiſſemus nunquā in iſtas incidiſſemus ma
terias. HIERO. Quidā tamē dicūt a ſaluatore p̄cipi: vt
ſimus beniuoli erga diabolū: ne faciamus eū penaʒ ſuſtine
re ꝑ nobis: quē dicūt pro nobis eſſe torquendum ſi ei ꝯſen
ſerimus vitia ſuggerēti. quidam cautius diſputāt in baptiſ
mate ſingulos pactum inire cuʒ diabolo ei abrenūciando.
Si ergo ſeruauerimus pactuʒ beniuoli: ⁊ conſentientes ſu
m⁹ aduerſario: ⁊ nequaq̄ʒ i carcerē recludēdi. AVGV.
Non autem video quomodo accipiā ab hoīe nos iudici tra
di: vbi chriſtum iudicē itelligo: ante cuius tribunal omnes
exhiberi oportet. Quomodo ergo iudici traditurus eſt: qui
añ iudicē pariter exhibet̄: ⁊ etiā ſi occidēdo quis nocuerit
hoī: nō erit iaʒ tp̄s quo cōcordet cuʒ eo in via. i. in hac vita:
nec tm̄ iđ non ſanabitur penitēdo: Carni vero multominus

video quō ꝯſentiētes eē iubeamur: magis. n. peccatores ei
ꝯſentiūt. q vero eā ſeruituti ſubijciūt: nō ei cōſentiūt: ſed eā
ſibi ꝯſētire cogūt. HIERO. Quō etiā caro mittēda erat i
carcerē ſi aīe nō ꝯſenſerit: cū ⁊ aīa ⁊ caro pariter recludēde
ſint: nec qcq̄ʒ poſſit caro facere niſi qđ animus iperauerit:

AVGV. Fortaſſis ḡ iubemur iđ cōſentire: qꝛ peccando
receſſimus: vt aduerſari⁹ nr̄ dicere poſſit duʒ nobis reſiſtit.
Deus enī ſupbis reſiſtit: Quiqs ergo in hac vita non fuerit
recōciliatus deo ꝑ mortē filij eius: tradet̄ ab illo iudici. i. fi
lio cui pr̄ iudiciū ḋdit. Quomō aūt poteſt recte dicit hō eſſe
in via cū deo niſi qꝛ dš vbiqʒ eſt: aut ſi nō placet dici ipios
eē cum deo q vbiqʒ preſto eſt: ſicut nō dicimus cecos eē cū
luce que eos circūfundit. Unū reliquū ē: vt hic aduerſariū
p̄ceptū dei itelligamus qđ aduerſat̄ peccare volētib⁹: ⁊ da
tū eſt nobis ad hāc vitā vt ſit nobiſcū i via: cui oportet nos
ꝯſentire cito: legēdo: ꝑaudiēdo: deferēdo ei culmē auctori
tatis: vt qđ aliqs itelligit nō oderit ꝑꝑ hoc q aduerſat̄ pec
catis ſuis: ſʒ magis diligat ꝑꝑ correctionē. Qꝛ vero obſcuꝝ
ē oret vt itelligat. HIERO. Sʒ ex p̄cedētibus manifeſt⁹
ē ſenſus q dn̄s nos ad ꝯcordiā ꝓximi cohortat̄: nā ſupradi
ctū eſt. Uade recō. fra. tuo. CHRY. ſup matth. Feſtinat
. n. dn̄s vt ad amicitiā feſtinem⁹ inimicoꝝ nr̄oꝝ q̄ʒdiu viui
mus i hac vita: ſciēs q̄ʒ periculoſū ē ſi vnus ex inimicis pace
nō facta mortuus fuerit. Si enī inimicātes ꝑ morteʒ iueri
tis añ iudicē tradet xp̄o: ꝯuincēs te reum iudicio eius. Tra
det aūt te iudici: ēt ſi te p̄us rogauerit: q enī rogat prius ini
micū: reum fac̄ eū ante deū. HYLA. Uel aduerſari⁹ tra
det vos iudici: qꝛ manēs in eū ſimultatis veſtre ira vos ar
guit. AVGV. Iudicē itelligo xp̄m: pater. n. oē iudiciū de
dit filio. Miniſtꝝ aūt itelligo angelum: Et āgeli ingt mini
ſtrabāt ei. ⁊ cū angelis ſuis vētuꝝ credimus ad iudicandū.
vñ ſeqtur. Et iudex tradat te miniſtro. CHRI. Uel mini
ſtro. i. angelo penaꝝ crudeli: ⁊ ille mittet te in carcerē gehē
ne. vnde ſequit̄. Et in carcerē mittaris. AVGV. Carcerē
aūt itelligo penas. vʒ. tenebraꝝ. ⁊ neqs iſtū carcerē ꝯtemne
ret: Sequit̄. Amē dico tibi: nō exies īde donec reddas no
uiſſimū quadrantē. HIERO. Quadrans gen⁹ nūmi ē qđ
habet duo minuta: hoc eſt ergo: Non egredieris de carcere
donec etiā minuta peccata ꝑſoluas. AVGV. Aut. n. pro
eo poſitū eſt: q nihil relinquit̄ impunitum: ſicut cum volu
mus exprimere aliquid ita exactū vt nihil reliqueret̄ dici
mus vſqʒ ad feceʒ. Uel ſignificātur ſub nomine quadran
tis nouiſſimi: terrena peccata. Quarta enim pars elemento
rum huius mūdi ⁊ ea nouiſſima terra iuenitur. In hoc aūt
q dictum eſt. Soluas: ſignificatur pena eterna: ſicut poſitū
eſt. Donec: vbi dictum eſt: Sede a dextris meis: donec po
naʒ inimicos tuos ſub pedib⁹ tuis: nō enim cum fuerint ini
mici ſub pedibus poſitis: deſinit regnare: ita ⁊ hic accipi po
teſt. Non exies īde donec ſolueris nouiſſimum q̄drantem
ſemꝑ nō exiturum: qꝛ ſoluet ſemꝑ nouiſſimū q̄drantem dū
ſempiternas penas peccatoruʒ terrenorum luit. CHRI.
ſuper mattheū. Uel ſiquidem in hoc ſeculo ſi pacem fecī
ſes etiam grauiſſimi operis poteris accipere indulgentiaʒ.
ſi autem ſemel ꝯdēnatus fueris: miſſus i carcerem nō ſolū
de grauibus peccatis: ſed etiam de verbo ocioſo: quod po
teſt ſignificari per quadrantem: exigentur a te ſupplicia.

HYLA. Quia enim caritas plurimuʒ peccatorum tegit
nouiſſimum pene quadrantem ſoluemus niſi precio ipſius
culpa criminum redimat̄. CHRY. ſuper mattheuʒ: Uel
āguſtie huius mūdi appellāt̄ carcer: in quas plerūq̄ʒ peccā
tes mittunt̄ a deo. CHRI. i ho. Uel loquitur hic de iudi
cibus qui ſunt i mūdo iſto: ⁊ de via que eſt ad hoc iudiciuʒ:
⁊ de carcere iſto: vt nō ſolum a futuris: ſed a preſentibus au
ditorem iducat que ſunt añ oculos: ⁊ magis cōſueuerūt mo
uere: ſicut ⁊ paulus dicit: Si malefeceris: time poteſtatem:
nō enim ſine cauſa gladium portat.

¶ Audiſtis quia dictū eſt antiquis: non mechabe
ris. Ego aūt dico vobis: quia oīs qui viderit mu
lierem ad concupiſcendū eā: iā mechatus eſt eaʒ
in corde ſuo.

CHRI. i ho. Poſtq̄ʒ dn̄s ꝑmū mādatū adimpleuit. ſ. Nō
occides: ordiate ꝓcedit ad ſcđm. d. Audiſtis qꝛ dictū ē anti
qs: Nō mechaberis. AVG. de. x. cordis. i. nō ibis ad aliq̄ʒ
aliā p̄ter vxorē tuā. ſi enī hoc exigis ab vxore: nō vis ħ red
dere vxori cum debeas in virtute p̄cedere vxorem. Turpe
autem eſt vt vir dicat nō poſſe fieri. quod femina facit vir
nō poteſt: Noli autē dicere: Uxorem nō habeo: ad meretri
rem pergo: nec hoc p̄ceptum violo: qđ dicit: Non mechabe
ris: iaʒ eniʒ noſti preciū tuū: iā noſti qđ māduces qđ bibas.
Abſtine ergo te a fornicatiōibus: Cum enī imagineʒ dei qđ
es tu corrūpis ꝑ fornicatōes ⁊ defluētias libidinis: ipſe etiā
dn̄s qui ſcit quid tibi vtile ſit: hoc p̄cepit ne ꝑ illicitas volu
ptates corruat tēplum eius qđ eſſe cepiſti. AVGV. cōtra
fauſtū. Sed quoniā putabant phariſei tm̄modo corꝑalem
cum femina illicitā cōmixtionē vocari mechiaʒ: demōſtra
uit dn̄s talē cōcupiſcētiam nihil aliud eſſe dicēs: Ego auteʒ
dico vo. qꝛ omnis qui vi. mulierē. ad ꝯcupi. eā: iā mechatus
eſt eā i cor. ſuo. Qꝛ auteʒ lex precipit: nō cōcupiſces vxorem
proximi tui. videbat̄ iudeis itelligēdum eſſe de ablatione:
nō de ꝯcubitu. HIERO. Inter paſſionē ⁊ ꝓpaſſioneʒ hoc
itereſt: q paſſio reputatur ꝓ vitio. propaſſio vitij culpā ha
beat: tm̄ nō tenet̄ i crimine. Ergo qui viderit muliereʒ: ⁊ aīa
eius fuerit titillata hic ꝓpaſſiōe ꝑcuſſus eſt. Si ergo cōſen
ſerit: de propaſſiōe trāſiuit ad paſſionem: ⁊ huic nō volūtas
peccati ē: ſed occaſio. Quicūq̄ʒ igit̄ viderit ad ꝯcupiſcēdū. i.
ſi ſic aſpexerit: vt ꝯcupiſcat: ⁊ facere diſponat: iſte recte me
chatus dr̄ in corde ſuo. AVGV. Nā tria ſūt qbus ipletur
peccatū. ſ. ſuggeſtio que ꝑ memoriam fit ſiue ꝑ corporis ſen
ſus: q ſi frui delectauerit: delectatio illicita refrenāda eſt.
Si autem cōſenſio facta fuerit: plenū peccatū ē. verūtamē
delectatio ante ꝯſenſum vel nulla eſt vel tenuis: cui ꝯſenti
re peccatū eſt. Si aūt et i factū ꝓceſſerit: videt̄ ſatiari ⁊ ex
tingui cupiditas: Sed poſtea cū ſuggeſtio repetit̄: maior ac
cēdit̄ delectatio: q̄ adhuc minor eſt q̄ʒ illa que in cōſuetudi
nē vtit̄: quā vicere difficile ē. GREGO. i. xxi. mora. Quiſ
quis vero icaute exterius reſpicit: plurimūq̄ʒ in delectatōe
peccati cadit: atqʒ obligatus deſiderijs icipit velle qđ nolu
it. valde nāqʒ eſt q caro deorſuʒ trahit: ⁊ ſemel ſpēs forme
cordi ꝑ oculos alligata: vix magni luctaminis manu ſoluit̄.
Prouidēdū ergo nobis eſt: quia itueri nō debet: qđ nō licet
ꝯcupiſci. Ut enim mūda mēs in cogitatiōe ſeruetur: a laſci
uia voluptatis ſue deprimēdi ſunt oculi: quaſi quidā rapto
res ad culpam. CHRI. i ho. Si ergo continue velis ocu
los pulchris faciebus ifigere: capieris oīo: ⁊ ſi bis vel ter for
taſſe poſſis cōtinere. nō enim es extra humanam naturaʒ.
Qui autem flāmam ſemel accendit etiam viſa muliere ab
ſente format apud ſe imaginem turpiū actionū a qbus mul
totiens procedit ad opus. q ſi aliqua ſe ornādo oculos ho
minum ad ſe attraxerit: etiam ſi nulli plagaʒ itulerit penaʒ
patiet̄ extremā: venenum enī ꝯfecit: etſi nullus qui bibat i
uentus ſit: Qꝛ aūt viris dicit: hoc etiaʒ ad feminas loqt̄: ca
piti enī loquēs ⁊ corpori ꝑſuadet.

¶ Qđ ſi oculus tuus dexter ſcādalizat te: erue eū
⁊ ꝓijce abs te: Expedit. n. tibi vt pereat vnū mē
broruʒ tuoruʒ q̄ʒ totuʒ corpus tuuʒ mittat̄ in ge
hēnā ignis. Et ſi dextra manus tua ſcādalizat te:
abſcide eam: ⁊ proiice abs te. Expedit. n. tibi vt
pereat vnū membrorum tuoruʒ: q̄ʒ totū corpus
tuum eat in gehennam.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

GLO.Qꝛ nõ solũ peccata vitanda sunt:sed ⁊ occasiones peccatorũ tollẽde. Postq̃ docuit vitare mechie peccatũ:ñ solũ in ope sed ẽt in corde:ↄñr docet occasiones peccatorũ abscidere dicẽs.Qꝛ si oculus tuus dexter scandaliçat te.

CHRI:sup matth.Sꝫ si fm ꝓphetã nõ est sanitas i carne nr̃a:quot mẽbra qs hꝫ dꝫ abscidere vt fꝫ maliciã carnis sufficiat pena mẽbroꝝ.Sed videam⁹ si sic posse ẽ itelligere de oculo corpali vel manu:sicut tot⁹ hõ cuꝫ ↄuersus fuerit ad deũ:mortu⁹ ẽ peccato:sic ⁊ oculus cũ desierit male aspicere:eiect⁹ est pctõ:sed neqꝫ sic ↄuenit. Si enĩ dexter ocul⁹ scãdaliçat:sinister qd facit:nũqd ↄdicit dextero vt q̃si inocẽs reseruet͛: HIERO.In dextero ġ oculo ⁊ dextera manu ⁊ fratrũ ⁊ vxoris ⁊ liberoꝝ atqꝫ affiniũ ⁊ ꝓpinquoꝝ innuit affect⁹:quẽ si ad ↄtẽplandã verã lucẽ nobis ĩpedimẽto cernimus: debem⁹ trũcari hꝰ portiones. AVG.Quẽadmodũ aũt in oculo ↄtẽplatio:sic ĩ mãu actio recte ĩtelligit͛.p oculũ aũt ĩtelligim⁹ dilectissimũ amicũ.solet.n.ab eis q vehemẽter volũt exp̃mere dilectionẽ suã ita dici. Diligo eũ vt oculũ meũ.Oportet aũt ĩtelligi p oculũ amicũ ↄsiliariũ:qꝛ oculus iter demõstrat.Qꝛ aũt additũ ẽ dexter:fortasse ad augẽdã vim dilectiõis valet:dextrũ enĩ oculuꝫ hoĩes magis formidãt amittere.Uel qꝛ dexter ẽ: ĩtelligit͛ ↄsiliarius ĩ reb⁹ diuinis.sinister aũt oculus est ↄsiliari⁹ in reb⁹ terrenis:vt sic ille sit sensus.Quicqd illud ẽ qd ita diligis:vt ꝓ dextero oculo hẽas si scãdaliçat te.i.si ĩpedimento ẽ tibi ad verã beatitudinẽ:eyce eũ ⁊ ꝓyce abs te.De sinistro aũt scãdaliçãte supfluũ erat dr̃e: qñqdẽ nec dextero parcendũ ẽ. Dextera aũt man⁹ accipit͛ dilect⁹ adiutor ĩ diuĩs operib⁹:sinistra aũt in opib⁹ q̃ huic vite ⁊ corpi sunt necc̃ia. CHRI. sup mattheũ.Uel al'r.vult xp̃s vt non solũ de periculo nr̃i peccati curem⁹:sꝫ etiã ne ad nos ꝑtinẽtes turpe aliqd agãt vtputa si hẽs aliquẽ amicũ: q res tuas bñ aspicit: q̃si ꝓpri⁹ oculus:aut q ꝓcuret res tuas q̃si ꝓpria manu: si eum agnoueris aliqd turpiter agere:ꝓyce eũ lõge abs te: qꝛ scandaliçat te:qꝛ nõ solũ ꝓ nr̃o peccato:sꝫ etiã ꝓximoꝝ quos ꝓhibere possum⁹ dabim⁹ rõnẽ. HILA.Fit ergo inocẽtie gradus celsior:carere enĩ nõ solet ꝓprys vitys:si extrĩsecus icidẽtibus admonemur. HIERO.Uel al'r.Quia supra de cõcupiscẽtia mulieris dixerat:recte nũc cogitatiões ⁊ sensũ i diuersa volitãtẽ oculũ nũcupauit. p dexteram aũt ⁊ ceteras corpis ptes volũtatis ad effectũ initia demr̃ant͛. CHRI. sup matth:Ocul⁹ enĩ iste carnalis speculũ est iterioris oculi. Habet aũt ⁊ corpus suũ sensũ:qd ẽ oculus sinister:⁊ appetitũ qd ẽ manus sinistra. Partes aũt aĩe dextre vocantur: qm̃ in libero arbitrio aĩa est creata ⁊ sub lege iustitie vt recte videat ⁊ agat. Pars aũt corpis q̃ nõ hꝫ liberꝝ arbitriũ ⁊ ẽ sub lege peccati sinistra dr̃. Nõ aũt carnis sensũ vel appetitũ p̃cidere iubet: desideria.n.carnis retinere possum⁹. vt nõ faciam⁹ qd desiderat caro:p̃cidere aũt nõ possum⁹ vt nõ desideret. Qñ aũt ex ꝓposito volum⁹ malũ ⁊ cogitam⁹: tũc dexter sensus ⁊ dextera volũtas nos scandaliçat.⁊ ideo hic p̃cidere iubet. Pñt enĩ p̃cidi pp arbitry libertatẽ. Uel al'r: Oẽ bonũ gnãliter qd nos vel alios scandaliçat: prescidere debemus a nob:sic̃ si visito aliquã mulierẽ cã religiõis:bonus respectus ẽ oculus dexter.sꝫ si assidue visitãs decidi in laqueũ desidery eius:vel etiã qdã vidẽtes scãdaliçant͛ dexter oculus scãdaliçat:qd bonũ est scãdaliçat.oculus.n. dexter ẽ bonus respectus.i.itentio:manus dextera bona volũtas. GLO.Uel oculus dexter ẽ vita ↄtẽplatiua q̃ scãdaliçat in desidiã mittẽdo vel arrogãtiam: vel cũ ex ĩfirmitate ↄtẽplari ad puꝝ nõ valemus.Dextera autẽ manus ẽ bona opatio vel vita actiua q̃ scãdaliçat:dum per seculi frequentiam ⁊ occupationis tedio illaqueamur. Siquis ergo non potest frui ↄtemplatiua: non torpeat ocio ab actiua. vel ne dum occupat͛ actib⁹ arescat ab ĩterna dulcedine. REMI. Sed q̃re eyciẽdus sit dexter oculus ⁊ dextera manus abscindẽda:manifestat cum subdit. Expedit enim. CHRI. sup matth.Qm̃ enĩ alter alteri⁹ mẽbra sumus: melius ẽ vt sine vno tali mẽbro saluemur q̃ vt volẽtes tales habere ⁊ ipsi pereamus cum eis. Uel melius ẽ vt sine vno respectu aut vno bono opere saluemur:q̃ dum oĩa opera bona volumus facere cum oĩbus pereamus.

¶ Dictũ est aũt:quicũqꝫ dimiserit vxorẽ suaꝫ det ei libellũ repudij. Ego autẽ dico vobis:qꝛ oĩs q dimiserit vxorẽ suã excepta fornicatiõis cã: facit eã mechari: ⁊ q dimissã duxerit adulterat.

GLO.Docuerat supius dñs alienã vxorẽ non eẽ cõcupiscendã:ↄñter hic docet suã nõ eẽ dimittẽdã dicẽs:Dictuꝫ ẽ aũt:qcũqꝫ dimiserit vxorẽ suã:det illi libellũ repudy. HIE. In posteriori ꝑte istũ locũ plenius dñs ⁊ saluator expõit q moyses libellũ repudy dari iusserit pp duritiã cordis maritorũ:nõ discidiũ ↄcedens:sꝫ auferẽs homicidiuꝫ: CHRI. sup matth.Qñ enĩ moyses filios isrl' eduxit in egypto:genere qdẽ erant israelite:morib⁹ aũt egypty: pp mores gẽtiliũ ↄtigebat vt vir odiret vxorẽ:⁊ qꝛ dimittere illã ñ pmittebatur:paratus erat iterficere eã:aut assidue affligere: iõ iussit dari libellũ repudy:nõ qꝛ bonũ erat:sꝫ qꝛ remediũ erat mali peioris. HILA.Sed dñs eqtatem in oẽs cõcilians manere eã maxime in ↄiugioꝝ pace p̃cepit.vñ subdit.Ego aũt dico vobis:qꝛ oĩs q dimiserit vxorẽ suã ⁊c̃. AVG.ↄtra faustum:Qꝛ hic p̃cepit dñs de vxore nõ dimittẽda nõ est ↄtrariũ ei qd lex p̃cipit: vt manicheus dicebat: neqꝫ enĩ ait lex: Qui voluerit dimittat vxorẽ:cui cẽt cõtrariũ non dimittere:sed vtiqꝫ nolebat dimitti vxorẽ a viro:q hanc iterposuit morã:vt in discidiũ animus p̃ceps libelli cõscriptiõe refractus absisteret p̃sertiꝫ: qꝛ vt ꝓhibent apd hebreos scribere lr̃as hebreas nulli fas erat nisi scribis solis q excellentiorẽ ꝓfitebant͛ sciaꝫ. Ad hos igr̃ lex mittere voluit eũ:quẽ iussit libellũ dare repudy:si dimisisset vxorẽ q inter ipm ⁊ vxorẽ pacifice agẽdo cõcordiã suaderẽt:⁊ libellũ nõ scriberẽt.nisi iã aĩo nimis puerso ↄsiliũ ↄcordie nõ valeret: Sic ergo nec p̃moꝝ hominũ legẽ p v̄borũ additamẽta ipleuit:neqꝫ illam que p moysen data est:quasi ↄrioꝝ oppõne dstruxit: vt manicheus dicebat:sꝫ potius oĩa ex hebreoꝝ lege ↄmemorata ita cõmendauit:vt qcqd ex psona sua insup loqueret͛: vel ad expõnẽ regrendam valeret:siquid illa obscure posuisset:vel ad tutius obseruandum qd illa voluisset. AVG. de ser.do.in mõte.Qui ġ dimittẽdi moram q̃siuit:significauit quantũ potuit duris hoĩbus se nolle discidiũ:Dñs ergo ad illud ↄfirmadũ vt nõ facile vxor dimittat͛:solã cãm fornicatõis excepit dicẽs.Excepta cã fornicatiõis.ceteras vero vniuersas molestias siq̃ forte extiterĩt:iubet ꝓ fide ↄiugali fortiter sustineri. CHRI.sup mat. Si.n. extraneoꝝ vitia supportare dbem⁹ dicẽte aplõ. Inuicẽ onera vr̃a portate:q̃tomagis vxoꝝ:vir ãt xp̃ianus nõ soluꝫ se iquinare ñ dꝫ:sꝫ nec alys ĩquinãdi occasionẽ p̃bere:aliogn illorum crimen ad istius redũdat pctm̃:q alys cõmittẽdi crimis fact⁹ est cã.Qui ġ dimittẽs vxorẽ occasionẽ dedit adulterioꝝ ↄmittẽdoꝝ vt ⁊ illa adulteret͛ ĩ alteꝝ.⁊ alter ĩ illã ꝓ adulterys hꝰ ↄdẽnat͛.⁊ iõ dic̃:q q dimiserit vxorẽ suã: fac̃ eã mechari. AVG.de ser.do.i mõte. Ulterius etiã mechũ dicit virũ q eã duxerit:q̃ dimissa est a viro.s͛ꝑ libelluꝫ repudy. ⁊ iõ subdit.Et q dimissam duxerit:adulterat. CHRI. ĩ ho. Nõ enim dicas qm̃ vir suus eã dimisit:qꝛ etiam postquã dimissa est:remanet dimittentis vxor. AVGV.de ser.do. Huius autem rei apostolus terminũ ostẽdit: qui tãdiu obseruandum dicit:quãdiu vir eius viuit. Illo autẽ mortuo dat nubendi licẽtiam. Si autem non conceditur alteri nubere mulieri viuente viro a quo recessit: multo minus fas est illicita cum quibuslibet stupra ↄmittere: neqꝫ etiam cõtra istud p̃ceptũ quo dñs dimitti cõiugẽ vetat facit q cũ ea nõ carnal'r:sꝫ spũaliter viuit: cuꝫ nõ eaꝫ dimittat. Beatiora nãqꝫ sunt ↄiugia coꝝ:q iter se pari sensu ↄtinẽtiã seruãt. Orit͛ aũt hic q̃stio: cũ dñs cã fornicatiõis pmittat dimitti vxorẽ:q̃liter h ĩtelligẽda sit fornicatio.vtꝝ vt eaꝫ fornicationẽ credamus dictaꝫ que stupris cõmittit͛:an quẽadmodum scripture solẽt fornicatiõeꝫ vocare oẽm illicitã corruptionem:sicut est idolatria vel auaricia:⁊ oĩs iam trãsgressio legis p illicitã cõcupiscentiaꝫ.Sꝫ si licet fm apostoluꝫ: vt dimittat͛ cõiunx ĩfidelis: q̃uis meli⁹ sit nõ dimittere:⁊ tamẽ nõ licet fm p̃ceptum dñi vt dimittat͛ cõiunx: nisi cã fornicatõis. Fornicatio est etiã ipsa ĩfidelitas:porro si infidelitas fornicatio ẽ ⁊ idolatria ĩfidelitas: ⁊ auaricia idolatria:nõ est dubitandũ ⁊ auariciaꝫ fornicationeꝫ esse. Quis ergo iã quãlibet illicitã cõcupiscentiã potest recte a fornicatiõis genere separare si auaricia fornicatio est. AVG. in lib.retract. Nolo tamẽ putare lectorẽ ĩ re tã difficili istã sibi disputatõem nostrã debere sufficere. non enim omne peccatũ fornicatio ẽ spiritualis. Neqꝫ enim oẽm peccãteꝫ deus pdit:q quotidie sanctos suos exaudit dicẽtes:Dimitte nobis debita nr̃a:cũ perdat oẽm qui fornicat͛ ab eo:vtꝝ etiã ꝓpter hãc liceat dimittere vxorẽ: latebrosissima q̃stio est:licere tamẽ ꝓpter istã q̃ ĩ stupris ↄmittit͛ nulla questio ẽ. AVGV.ĩ li.lxxxiij.questionũ:Si eniꝫ aliquis asserat solaꝫ illã fornicationẽ dñm admittere ad cãm relinquende ↄiugis que ↄcubitu illicito ꝑpetrat͛:potest dicere dominum de vtroqꝫ fideli dixisse:vt neutri liceat alteꝝ relinq̃re nisi cã fornicatõis. AVGV.de ser.do. Nõ autẽ tãtũ fornicãtem vxorẽ dimittere cõcedit͛: sed quisqs eam quoq̃ vxorẽ dimittit a q̃ tpe ipse cogit͛ fornicari:cã fornicationis vtiqꝫ dimittit nõ tantum illius:sed ⁊ sue illius:qꝛ fornicat͛:sue ne fornicet͛. AVGV.de fide ⁊ operibus: Eodeꝫ ẽt mõ eã rectissime dimittit si viro suo dicat: non ero vxor tua:nisi mihi de latrocinio diuitias congreges. aut siquid aliud vel facinorosũ vel flagitiosũ in viro monuerit. Tunc enĩ ille cui hoc vxor dicit: si veraciter penitẽs ẽ: membruꝫ qd eum scãdaliçat amputabit. AVGV.de ser.do.in mõte: Nihil ãt est iniquius q̃ fornicatõis cã vxorẽ dimittere: si ⁊ ipse cõuincit͛ fornicari: occurrit enĩ illud ĩ quo alterum iudicas te ipm cõdemnas.De eo aũt qd dicit: Et q di.dux. adul.põt queri: vtrum sicut mechat͛ ille qui eam ducit: sic ⁊ illa quã ducit. iubet͛ enĩ ab apostolo ⁊ illa manere innupta:aut viro recõciliari.Sed tñ si discesserit a viro:multũ interest vtrum dimittat:an dimittat͛. si enim ipsa virum dimiserit ⁊ alteri nupserit:videt͛ cupiditate mũdi cõiugy virum porẽ reliquisse q̃ adulterina cogitatio ẽ:sed si dimittatur a viro:iueniri non põt:quõ cũ vir ⁊ mulier pari cõsensu misceant͛:vn⁹ eoꝝ mechat⁹ sit ⁊ nõ alter. Huc accedit: qꝛ si mechat͛ ille ducẽdo eã q̃ dimissa ẽ a viro: ipsa facit eum mechari:qd hic dñs vetat.

¶ Iteꝝ audistis qꝛ dictũ ẽ antiqs:nõ periurabis: reddes aũt dño iuramenta tua. Ego aũt dico vobis: nõ iurare oĩno: neqꝫ per celum:qꝛ thronus dei est:neqꝫ per terrã:qꝛ scabellũ est peduꝫ eius. Neqꝫ p ierosolimam:qꝛ ciuitas ẽ magni regis. Neqꝫ p caput tuũ iuraueris: qꝛ nõ potes vnũ capillũ albũ facere aut nigrũ. Sit autem sermo vester: est est:non non:quod autem his abundantius est:a malo est.

GLO. Docuerat supra dñs nõ eẽ iniuriam ꝓximo inferendam: ꝓhibẽdo irã cũ homicidio: cõcupiscẽtiã cũ adulterio:⁊ dimissionẽ vxoris cum libello repudy.nũc aũt consequẽter docet ab iniuria dei abstinẽdũ:cũ ꝓhibet nõ solum periuriũ tanq̃ malũ:sed ẽt iuramentũ tanq̃ mali occasionẽ:vñ dicit: Iteꝝ audistis qꝛ di.est an.nõ periu. Dicitur.n. in leuiti. Nõ periurabis in noĩe meo.⁊ ne creaturas facerẽt

sibi deos:p̃cepit reddere deo iuramẽta:⁊ nõ iurare p creaturas.vñ subdit͛. Red.aũt do.iura.tua.i.si iurare cõtigerit p creatorem iurabis:nõ p creaturã.vñ dicit͛ ĩ deutro. Dñm deũ tuũ timebis:⁊ per nomẽ eius iurabis. HIERO. Hoc aũt quasi paruulis fuerat lege cõcessuꝫ: vt quõ victimas ĩmolabant deo:ne eas idolis ĩmolarent:sic ⁊ iurare permitterent͛ in deũ: nõ q recte hoc facerẽt:sed q meli⁹ eẽt deo hoc exhibere q̃ dmonys. CHRY.sup matth. Nemo.n. frequẽter iurat q nõ aliquando periuret:sicut qui fecit cõsuetudinem multa loqui aliquãdo loquitur importuna.

AVGV.cõtra faustũ.Qꝛ vero piurare graue peccatuꝫ est:lõgius aũt remotus est a periurio q nec iurare cõsueuit q̃ qui verũ iurare ꝓcliuis est: maluit nos dominus nõ iurãtes nõ recedere a vero:q̃ veꝝ iurantes appropiquare piurio.vnde subdit:Ego aũt dico vobis nõ iurare omnino. AVGV.de ser.do.in mõ: in quo phariseoꝝ iustitiã que est nõ perierare ↄfirmat. non enim potest peierare qui nõ iurat:sed qm̃ ille iurat:q adhibet deũ testem ↄsiderandũ ẽ ne cõtra hoc p̃ceptum dñi apostolus fecisse videat͛:qꝛ sepe hoc modo iurauit cũ dicit:Que scribo vobis:ecce corã deo qꝛ nõ mentior.⁊ testis est mihi deus:cui seruio in spũ meo: nisi forte qs dicat tunc cauẽdam esse iurationem cum aliqd dicitur per qd iurat͛:vt nõ iurauerit:qꝛ nõ dixit per deũ sed dixit testis est mihi deus.ridiculũ est hoc putare:sed tñ etiã sciat hoc modo iurasse apostolũ dicẽtẽ: Quotidie morior p gloriã vestram fratres.Qd ne qs ita existimet dictũ tanquam si diceret͛:Uestra gloria me fecit quotidie mori. Greca exẽplaria diiudicãt:in qb⁹ qd scriptũ est nõ nisi a iurante dicitur AVGV.contra mẽdac. Sed pleraqꝫ verbis itelligere non valẽtes in scis sanctorũ colligimus: quẽadmodũ oporteat accipi qd facile ĩ aliã partẽ duceretur nisi exẽplis reuocaret͛ iurauit apostolus in ep̃lis suis.⁊ sic oñdit quõ accipiendũ ẽ:qd dcm̃ ẽ: Dico ãt vo.ñ iu.om.ne.s.iurãdo ad facilitatẽ iurãdi veniat͛: ex facilitate auteꝫ iurãdi ad cõsuetudinẽ:a cõsuetudine in periuriũ decidat͛.Et ideo nõ inenit͛ iurasse nisi scribẽs: vbi ↄsideratio cautõeꝫ nõ hꝫ linguã p̃cipitẽ:⁊ tñ dñs oĩo ait:nõ iurare.non.n. cõcessit vt id liceret scribẽtib⁹:sed qꝛ p̃cepti violati reuꝫ paulũ p̃serti ĩ ep̃lis cõscriptis nefas ẽ dr̃e:itelligẽdũ ẽ illd qd positũ est. Oĩo:ad hoc positũ vt q̃tũ in te ẽ nõ affectes vbi q̃si ꝓ bono cũ aliq̃ dlectatõe appetas iusiurãdũ. AVG. ↄ faustũ. In p̃scriptis ġ vbi ẽ ↄsideratio maior plib⁹ locis apl's iurat͛ se iuenit͛:ne qsq̃ putaret ẽt verũ iurãdo peccari: sꝫ poti⁹ intelligeret hũane fragilitatis corda ñ iurãdo tuti⁹ a piurio ↄseruari. HIER.Deniqꝫ ↄsidera q h saluator nõ p deuꝫ iurare ꝓhibuit:sꝫ p celũ:⁊ terrã:⁊ p hierosolymã:⁊ p caput tuũ hãc.n. p el'a iurãdi pessimã ↄsuetudinẽ sp hr̃e iudei noscũt͛.q aũt iurat:aut venerat͛:aut diligit euꝫ p quẽ iurat.iu dei ãt p angelos ⁊ vrbẽ hierl'ꝫ ⁊ tẽplũ ⁊ el'a iurãtes: creaturas venerabãt͛ dei honore:cũ ĩ lege p̃ceptũ sit:vt ñ iurem⁹ nisi p dñꝫ deũ nr̃m. AVGV.de ser.do.ĩ mõ. Uel iõ additũ ẽ: Neqꝫ p ce.⁊c̃.qꝛ iudei nõ putabãt se teneri iuramẽto. si p ista iurassẽt ac si dicat:Cũ iuras p celũ ⁊ terrã non te arbitreris nõ debere dño iusiurãdũ tuũ:qꝛ p eũ iurare cõuinceris:cuius celũ thron⁹ est:⁊ cui⁹ terra scabellũ est: qd non est sic dictũ quasi hẽat deus collocata mẽbra in celo ⁊ ĩ terra.vt nos cum sedem⁹:sed illla sedes dei iudiciũ significat. Et quoniã in hoc vniuerso mũdi corpore maximã sp̃em celum habet:sedere in celo dicitur: tanq̃ presentior sit excellenti pulchritudini vis diuina: terrãqꝫ dr̃ calcare q minimam speciem ordinet in extremis: Spũaliter autem sanctas aĩas celi nomine significat ⁊ terre peccatoreꝫ: quoniã spũalis omnia iudicat. Peccatori autem dictuꝫ est: Terra es ⁊ in terram ibis:Et q ĩ lege manere voluit:sub lege positur.⁊ iõ cõgruẽter dr̃: Scabellũ pedũ eius. Seqtur: Neqꝫ p hierosolymã:qꝛ ciuitas ẽ magni regis qd melius dr̃ q̃ si diceret mea:cũ tñ hoc dixisse itelligat͛. Et qꝛ ipe vtiqꝫ est

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dñs: domino iusiurandum debet qui p hierosolymã iurat. Seqr: Neqꝫ p caput tuũ iuraueris. Quid. n. poterat qsq̃ magis ad se ptinere arbitrari: q̃ caput suũ. Sꝫ quõ nostruꝫ ẽ: vbi ptãtẽ faciẽdi vnuꝫ capillũ albũ aut nigꝝ nõ habem⁹? Propter qḋ dicit: Qꝛ nõ potes vnũ capillum albuꝫ facere aut nigꝝ. Ergo deo dꝫ iusiurandũ qsquis ẽt p caput suum iurare voluerit. ⁊ hinc ẽt cetera intelligũt. CHRY. i ho. Attẽdite autẽ ꝙ elemẽta mundi extollit: nõ ex ppa nã: sed ex hitudine quaꝫ hñt ad deum: ne idolatrie daret occasio.

RABA. Qui ãt iurare phibuit: quõ loq oporteat docuit subdẽs: Sit ãt ꝟmo vester est: est: nõ: nõ. i. qḋ est: sufficiat dicere est: qḋ nõ est: sufficiat dicere nõ est. Siue iõ dicit bis est est: nõ nõ: vt qḋ oꝛe affirmas opib⁹ pbes: ⁊ qḋ verbis negas: factis nõ cõfirmes. HYLA. Uel alr: In fidei simplicitate viuẽtib⁹ iurare op⁹ nõ est: cũ qb⁹ semp qḋ est: ẽ: qḋ nõ: nõ. ⁊ p hoc eoꝝ ⁊ opus ⁊ ꝟmo omnis i vero ẽ. HIERO. Euãgelica igit ṽitas nõ recipit iuramẽtũ: cũ oĩs ꝟmo fidelr iureiurãdo sit. AVGV. Quapropter q intelligit nõ i bonis: sed in necessarijs iurationẽ hñdã: refrenet se q̃tuꝫ põt: vt nõ ea vtat nisi in necessitate: cũ videt pigros eẽ hoĩes ad credẽdũ: qḋ vtile est credere: nisi iuratõe firmet. hoc ergo est bonũ ⁊ appetẽdũ: qḋ hic dicit: Sit ꝟmo vester est: est: nõ: nõ: qḋ aũt his abundanti⁹ est: a malo est. i. si iurare cogeris: scias de necessitate venire infirmitatis eoꝝ qb⁹ aliqd suades q̃ vtiq; infirmitas malũ ẽ. itaq; nõ dixit: Qḋ ampli⁹ ẽ: malũ est. tu. n. nõ malũ facis q bene vteris iuratõe: vt alteri psuadeas qḋ vtiliter persuades: sed a malo est illi⁹ cui⁹ infirmitate iurare cogeris. CHRY. in ho. Uel a malo est. i. ab ĩfirmitate eoꝝ qb⁹ lex iurare pmisit. Ita. n. xp̃s nõ mõstrat veterem legem diaboli eẽ: sed a veteri impfectiõe ducit ad abundantem nouitatem.

¶ Audistis qꝛ dictũ est: oculum p oculo: denteꝫ p dente. Ego aũt dico vobis nõ resistere malo: sed si quis te pcusserit in dexterã maxillã tuaꝫ: pbe illi ⁊ alterã. ⁊ ei qui vult tecũ in iudicio contẽdere ⁊ tunicã tuã tollere: dimitte ei ⁊ palliũ. ⁊ quicunqꝫ te angariauerit mille passus: vade cuꝫ illo ⁊ alia duo. Qui aũt petit a te: da ei: ⁊ volẽti mutuare a te: ne auertaris.

GLO. Quia superi⁹ docuerat dñs non esse primo iniuriã inferẽdã: nec irreuerẽtiã dño: ꝯñr h docet qualr se xp̃ianus hr̃e debeat ad iniuriã sibi iferẽtes. vñ dic: Audi qa dictũ ẽ: ocu. p ocu. ⁊ den. p den. AVGV. ꝯtra faustũ. Qḋ quidẽ ad reprimẽdas flãmas odioꝝ in se inuicẽ seuientiuꝫ: ⁊ imoderatos aĩos refrenãdos ita pceptũ ẽ. Quis enĩ facile contẽtus est tm̃ repẽdere vindicte q̃tũ accepit iniurie? Nõne videm⁹ leuiter lesos hoĩes: moliri cedere: sitire sanguinẽ: vixq; inuenire i malis inimici vñ satient? Huic igit imoderate ac iniuste vltioni: lex iustũ modũ fingẽs penam talionis instituit: hoc est vt qualẽ quisq; intulit iniuriã: talẽ suppliciũ repẽdat: qḋ nõ fomes sꝫ limes furõis ẽ: nõ vt id qḋ sopitũ erat hinc accẽderet: sed ne id qḋ ardebat vltra extẽderet. ipõsita est. n. iusta vĩdicta q̃ iuste debet ei q passus fuerit iniuriã. Qḋ aũt debet: ⁊ si benigne remittit: nõ tamẽ inique repetit. Itaqꝫ cũ peccet q ĩmoderate vult vĩdicari: nõ peccet aũt q iuste vult vĩdicari: remotioꝛ ẽ a peccato q ñ vult oĩno vĩdicari. ⁊ iõ subdit: Ego aũt dico vobis non resistere malo. Poteraꝫ aũt ⁊ ego sic ponere: Dictũ ẽ antiquis Nõ iniuste vĩdicabis. Ego autẽ dico vobis: ne vĩdicetis: qḋ adimpletio est. Si per hec verba qḋ legi defuit a xp̃o additũ mihi videret: ac nõ poti⁹ id qḋ lex volebat efficere: ne ĩiuste se qsq; vĩdicaret: ꝯseruari tuti⁹ si oĩno se nõ vĩdicarꝫ.

CHRY. sup matth. Sine hoc. n. mãdato legis mãdatũ stare nõ põt: qꝛ si ꝟm legis mandatũ oĩb⁹ reddere mala pro malis ceperim⁹: oẽs efficiemur mali: eo ꝙ psequẽtes abundent: Si aũt ꝟm xp̃i preceptũ nõ resistit malo: ⁊ si mali non leniunt: tamẽ boni pmanebũt boni. HIERO. Dñs ergo noster vicissitudinẽ tollẽs trũcat initia peccatoꝝ. i lege nãqꝫ culpa emẽdat: hic pctõꝝ auferũt exordia. GLO. Ut põt dici ꝙ dñs hoc dixit: iustitie veteris legis aliqd addẽs. AVGV. de ser. do. i mõ. Phariseoꝝ. n. iustitia minoꝛ ẽ nõ excedere vĩdicte modũ: ⁊ hoc ẽ pacis ĩcohatio. pfecta autẽ pax est talẽ penit⁹ nolle vĩdictã. Intra illḋ ergo primũ qḋ pter legẽ est: vt mai⁹ malũ p minoꝛi malo reddat: Et hoc qḋ dñs pficiẽdis discipulis dicit: ne p malo vllũ maluꝫ reddatur: mediũ locũ tenet: vt tantũ reddat: q̃tũ acceptũ ẽ: p qḋ a sũma discordia ad sũmã concordiã trãsit⁹ fact⁹ est. Quisqs. n. malũ prioꝛ ĩfert: maxime a iustitia distat. Quisqs aũt nulli prioꝛ malefecit: sꝫ tñ lesus rependit graui⁹: recessit aliquantulũ a sũma iniqtate. Qui vero tãtũ reddit: q̃tũ accepit: iã aliqd donat. Iustũ est. n. eũ q lesit prioꝛ grauius ledi. Hãc ergo ĩchoatã minime iustitiã ille pficit: q legem venit implere. Duos aũt grad⁹ q intersint: ĩtelligẽdos reliqt. Nã est q nõ reddat tantũ: sꝫ min⁹. Et hinc ascẽdit q oĩno nil repẽderit: qḋ paꝝ videt dño: nisi ⁊ ampli⁹ sis parat⁹ suscipere. Quapropter nõ ait: nõ reddere malũ pro malo: sed nõ resistere aduersus malũ: vt nõ solũ non rependas qḋ tibi fuerat irrogatũ: sꝫ ẽt nõ resistas qn aliud irroget. Hoc. n. ẽ qḋ cõuenienter exponit: Sed si qs te pcus. in dexte. maxil. tuaꝫ: prebe ei ⁊ alterã. Qḋ ad misericordiam pertinere hi maxime sentiũt: qui eis quos multũ diligũt seruiunt: vel prauis vel phreneticis a quibus multa sepe patiunt. ⁊ si eorum salus id exigat: prebent se etiã vt plura patiantur. Docet ergo dñs medicus animaꝝ vt discipuli sui eoꝝ quaꝝ saluti consulere vellent: imbecillitates equo aĩo tollerarent. Omnis nanqꝫ improbitas ex imbecillitate animi venit: qꝛ nihil innocentius ẽ eo q in ṽtute perfectus est. AVGV. ꝯtra mendaces. Ea vero que in nouo testamẽto a sanctis facta sunt: valent ad exempla intelligendaꝝ scripturaꝝ: que in preceptis digesta sũt: velut cũ legim⁹ in euangelio: Accepisti alapam: exemplum autẽ patientie nulluꝫ q̃ ipsius domini excellentius inuenim⁹: ⁊ ipse cuꝫ alapa percussus esset: nõ ait: Ecce alteram maxillam: sed ait: Si male dixi: exprobra de malo: Si aũt bene: qd me cedis? vbi ostẽdit illaꝫ pparationem alteri⁹ maxille in corde faciendaꝫ. AVGV. de ser. domini in mon. Parat⁹. n. fuit dñs nõ solũ in alterã maxillam cedi pro salute oĩum: sed in toto corpore crucifigi. Queri autẽ põt quid sit dextera maxilla. Sed cũ facies sit: qua quisqꝫ cognoscitur: in faciẽ cedi ꝟm apostolũ: est contemni ac despici. Sed qm̃ facies nõ potest dici dextera ⁊ sinistra: ⁊ tñ nobilitas est: ꝟm deũ ⁊ ꝟm seculum ita distribuit: tãq̃ in dexterã maxillam ⁊ sinistram: vt in quocunqꝫ discipulo xp̃i contemptũ fuerit ꝙ christianus est multomagis ĩ se cõtemni paratus sit: si quos huiusmodi seculi honores habet. Omnia autẽ in quib⁹ improbitateꝫ aliquaꝫ patimur: ĩ duo genera diuidunt: qm̃ vnum est: qḋ restitui nõ potest: alterũ quod põt. Sed in illo qḋ restitui nõ põt: vĩdicte solatiũ queri solet. Quid. n. prodest: ꝙ percussus repcutis: nũqd ppterea illḋ qḋ in corpore lesũ ẽ restituit? sed tumidus anim⁹ talia fomenta desiderat. CHRY. sup matth. Nũqd auteꝫ si repercusseris eũ: cõpescuisti eum: vt te nõ percutiat? sed magis excitasti eũ vt adhuc percutiat: nam iracundia p iracundiam non compescitur: sed ampli⁹ irritat. AVGV. in sermone domini in monte. Unde dominus potius misericorditer perferendam alterius infirmitatem iudicat q̃ alieno supplicio suam mitigandam: neque tamen hic ea vindicta prohibetur que ad correctionem valet. Ipsa eniꝫ pertinet ad misericordiã: nec ĩpedit illḋ ppositũ quo qsq; par⁹ est ab eo quẽ correctũ eẽ vult plura pferre. Reqrit tñ vt ⁊ ille vĩdicet: cui reruꝫ ordine ptãs data est: ⁊ ea voluntate vĩdicet: qua pr̃ in filiũ paruulũ quẽ odisse nõ põt. Sancti ãt viri nõnulla pctã morte punierũt: quo ⁊ viuẽtib⁹ vtilis metus ĩcuteret: ⁊ illis q morte puniebãt: nõ ipa mors noceꝛꝫ: sꝫ pctm̃ qḋ augeri posset si viuerẽt. Inde ẽ ꝙ helias mltos morte affecit: ḋ quo cũ exẽplũ dedissent discipuli: rephẽdit ĩ eis dñs nõ exẽplũ pphetie: sꝫ ignorãtiã vindicãdi: aĩaduertẽs eos nõ amore correctõis: sꝫ odio ꝺsiderare vĩdictã. Sꝫ postq̃ eos docuit diligere primũ: ĩfuso ẽt spũscõ: nõ defuerũt tales vĩdicte. Nã ⁊ ṽbis petri ananias ⁊ vxoꝛ ei⁹ exanimes ceciderunt. Et paulus apostolus tradidit quẽdam sathane in interitum carnis. ⁊ iõ qdam aduersus corpales vĩdictas: q̃ sũt i veteri testõ: nescio q̃ cecitate seuiãt: quo aĩo facta sint nesciẽtes. AVGV. ad boni. comitẽ. Quis aũt mẽte sobrius regib⁹ dicat: nõ ad vos ptineat: qs velit eẽ siue religiosus siue sacrileg⁹: qbus dici nõ põt: Nõ ãt ad nos ptinet ĩ regno vr̃o: qs velit pudic⁹ eẽ aut ĩpudic⁹. Meli⁹ ẽ qdẽ ad deũ colẽdũ doctrĩa hoĩes duci q̃ pena ꝯpelli. Multis autẽ pfuit: qḋ experimẽto probamus: prius dolore vel timore cogi: vt postea possint doceri: aut qḋ iam ṽbis didicerant: ope sectari. Sicut. n. meliores sunt quos dirigit amor: ita plures sũt quos corrigit timor. Agnoscãt ĩ apostolũ paulũ prius cogentẽ xp̃m: ⁊ postea docẽtẽ. AVGV. in ꝟmo. do. ĩ mõte. Tenebitur ğ ĩ hoc iniuriaꝝ gñe quod p vĩdictã luit iste mod⁹ a xp̃ianis vt accepta iniuria nõ surgat odiũ: sꝫ paratus sit aĩus plura ppeti: nec correctõeꝫ negligat: que vl ꝯsilio vl auctoritate vti põt. HIERO. Scḋm autem mysticos intellect⁹ pcussa dextera nostra: nõ ḋbemus sinistram pbere: sꝫ alteram: hoc ẽ alteram dexterã. iustus. n. sinistram nõ habet. Si nos hereticus ĩ disputatõe pcusserit: ⁊ dextrũ dogma voluerit vulnerare: opponat ei aliud ḋ scripturis testimonium. AVGV. in ꝟmo. do. ĩ mõte. Aliḋ ãt iniuriaꝝ gen⁹ ẽ qḋ integꝝ restitui põt: cui⁹ due sũt spẽs. vna ad pecuniam: altera ad opa ptinet. vñ ḋ primo horum duorum subdit: Et ei qui vult tecũ ĩ iudicio cõtendere: ⁊ tunicã tuam tollere: dimitte ei ⁊ pallium. Sicut ğ quod positum ẽ ḋ pcussa maxilla oĩa significat: que sic ingerũt ab improbis vt restitui nõ possint nisi vĩdicta: ita qḋ positũ ẽ ḋ vestimento omnia significat que possunt restitui sine vindicta: ⁊ hoc etiã ad pparationẽ cordis: nõ ad ostẽsionẽ opis pceptũ recte intelligit. Et qḋ ḋ tunica ⁊ vestimẽto dictũ ẽ: in omnibus faciẽdum ẽ: q̃ aliquo iure tpalr nr̃a esse dicim⁹. Si. n. ḋ necessarijs hoc impatũ ẽ quãtomagis supflua cõtẽnere ꝯuenit? Et hoc ipse signat cum dicit. Qui vult tecum in iudicio cõtẽdere. Oĩa ergo ĩtelligunt ḋ quibus in iudicio nobiscũ cõtendi põt. Sed vtrũ ⁊ de ꝟuis accipienduꝫ sit magna q̃stio est. nõ. n. christianum oꝫ sic possidere ꝟuuꝫ quõ equum: q̃uis fieri possit vt maioꝛi precio valeat equus q̃ ꝟuus. Sed si ꝟuus rectius a te regit q̃ ab illo qui eũ cupit auferre: nescio vtrũ quisq; audeat dicere eũ vt vestimẽtum debere cõtẽni. CHRY. sup matth. Indigna aũt res ẽ: vt homo fidelis stet ĩ iudicio añ ꝯspectũ iudicis ĩfidelis. Uel si fidelis certe secularis ⁊ q te venerari debuerat: pp dignitatẽ fidei iudicat te ppter necessitatẽ cause: ⁊ pdes dignitatẽ xp̃i propter negociũ mũdi. deinde omne iudiciũ irritatio cordis ẽ ⁊ cogitationũ malaꝝ. nã si videris ꝙ cã tua fraudibus aut pecunijs expugnet: ⁊ silr tu cause tue adesse festinas: ⁊ si ab initio hoc consilium nõ habuisti. AVGV. in enchiridiõ. Et iõ phibuit hic dominus suos de secularibus rebus cuꝫ alijs habere iudicium: tñ cum apostolus finit in ecclesia talia iudicia finiri inter fratres fratrib⁹ iudicantib⁹: extra ecclesiam ṽo terribiliter vetat: manifestum ẽ quid ꝟm veniã cõcedatur infirmis. GREGO. in moralibus. Sed tamẽ qdaꝫ dũ tpalia nob rapiũt solũmodo sunt tolerãdi. Quidã ṽo sunt seruata charitate phibendi: non sola cura ne nostra subtrahantur: sed ne rapientes non sua semetipos perdãt. Plus. n. ipsis raptoribus debemus metuere q̃ rebus irratiõabilib⁹ ĩhiare. Cũ autẽ p terrena re pax a corde cũ proximo scindit: apparet ꝙ pl⁹res q̃ proximus amat. AVGV. in ser. do. Tertiũ vero iniuriaꝝ genus: qḋ ad opam ptinet ex vtroq; confectũ ẽ: ⁊ sine vindicta põt restitui. nã q angariat hoiem: ⁊ cogit se improbe adiuuari ab inuito: ⁊ penam improbitatis põt luere ⁊ operam reddere. In hoc ergo gñe iniuriaꝝ dñs docet aĩum xp̃ianum esse patientissimũ: ⁊ ad plura pferenda paratum. vñ subdit. Et qcunq; te angariauerit mille passus: vade cum illo alia duo. ⁊ hoc vtiq; monet non tam vt pedibus agas q̃ vt aĩo sis pat⁹. CHRY in ho. Angariare enim ẽ iniuste trahere ⁊ sine rõne vexare.

AVGV. de sermo. do. in monte. Sic ğ dictuꝫ putamus: Uade cũ il. alia duo. s. milia: vt tria compleri voluerit: quo numero significat perfectio vt meminerit qsquis hoc facit: perfectam se implere. iustitiam: ppter quod ⁊ trib⁹ exẽplis hoc preceptum insinuauit. ⁊ in hoc tertio exemplo simplo duplũ addit: vt triplum cõpleat. Uel per hoc accipitur ꝙ in pcipiendo tanq̃ tolerabilius incipiẽs paulatiꝫ creuerit. nam pmo pberi voluit alteram maxillam cuꝫ fuerit dextra percussa: vt minus pferre paratus sis: q̃ ptulisti. Deinde illi q tunicã vult tollere iubẽt ⁊ pallium dimitti: vel vestimentũ ꝟm aliam lrãm: qḋ aut tantundẽ ẽ: aut nõ multo amplius. Tertio ḋ mille passibus quib⁹ addenda dicit duo milia vsq; ad duplũ pducit. Sꝫ qm̃ paꝝ ẽ non nocere: nisi ⁊ beneficiũ pstes: ꝯñter adiũgit ⁊ dicit. Qui aũt petit a te da ei. CHRY. sup matth. Quia diuitie nostre nõ sũt: sꝫ dei. Deus. n. dispẽsatores diuitiaꝝ suaꝝ voluit eẽ nos non dominos. HIERO. Sed si ḋ elemosynis tm̃ dictuꝫ intelligam⁹: ĩ plurib⁹ pauperib⁹ hoc stare nõ põt: sꝫ vt diuites si semp dederint semp dare nõ poterũt. AVGV. in ser. do. Dicit ergo: Omni petẽti da: nõ oĩa petẽti: vt id des: qḋ dare honeste potes ⁊ iuste. Quid. n. si pecuniã petat: qꝛ innocentẽ conet opprimere? qd si stuprũ petat? Danduꝫ ẽ ğ quod nec tibi nec alteri noceat: q̃tũ ab homine credi põt: ⁊ cũ negaueris qḋ petit: indicãda ẽ iustitia vt ñ cũ inanẽ dimittas: ⁊ aliquando meli⁹ aliqd dabis cũ petẽtẽ iniuste correxeris.

AVGV. ad vincen. Utilius. n. esurienti panis tollit: si ḋ cibo securus iustitiam negligat: q̃ esuriẽti panis frãgit: vt vi iniustitie seductus acquiescat. HIERO. Põt enĩ itelligi ḋ pecunia doctrĩe q̃ nũq̃ deficit: sꝫ q̃to plus dat: tanto amplius duplicat. AVGV. Qḋ aũt ait. Et volẽti mutuari a te ne auertaris: ad aĩum referendum est. hilarẽ. n. datoreꝫ diligit de⁹. Mutuat autẽ omnis qui accipit: ẽt si ipe nõ solutur⁹ sit: qꝛ misicordibus de⁹ pla restituit. aut si nõ placet accipe mutuãtẽ nisi eũ q accipit redditur⁹: ĩtelligẽdũ ẽ dñm ipa duo gña pstandi eẽ ꝯplexuꝫ. nã aut donamus aut redditurо cõmẽdamus. Recte ğ ad hoc beneficiu gen⁹ hortãdo dic. Ne auertaris. i. ne ppterea voluntatẽ alienes: q̃si de⁹ ñ redditur⁹ sit: cũ homo reddiderit. cũ. n. ex pcepto dei facis: infructuosum eẽ nõ potest. CHRY. sup matth. Ergo iubet nos xp̃s mutuũ dare: nõ tñ sub vsuris: qꝛ q sic dat non sua dat: sed aliena tollit. ḋ vno vinculo soluit: ⁊ multis alligat: ⁊ nõ ppter dei iustitiã dat: sed ppter pprium lucrũ. Similis ẽ ẽt pecunia vsuraria aspidis morsui. nã sicut venenum aspidis latenter oĩa membra corrumpit: sic vsura oẽs facultates cõuertit in debitũ. AVGV. ad marcel. Obijciunt aũt qdam ꝙ hec xp̃i doctrina reipublice morib⁹ nulla ex parte cõueniat. nã qs inqunt tolli sibi ab hoste aliqd patiat? vel romane puincie depdatoribus nõ mala velit belli iure rependere. Sunt aũt ista pcepta patientie semp in cordis pparatione retinenda: ipsaqꝫ beniuolentia ne reddat malũ p malo semp in voluntate complenda est. Agenda sunt aũt multa ẽt cum inuitis benigna quadaꝫ asperitate plectẽtis: ac per hoc si terrena respublica. precepta xp̃iana custodiat: ⁊ ipa bella sine beniuolentia non gerentur: vt ad ĩpietatis iustitieq; pacatam societatem victis facilius

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝯsulatur.nã cui licẽtia iniq̃tatis eripit̃ vtiliter vincit̃:qm̃
nihil ẽ infelicius facilitate peccantiũ:q̃ penalis nutritur i/
punitas:ꝛ mala volũtas velut hostis iterior roboratur.

¶ Audistis quia dictũ ẽ:diliges proximum tuũ:
ꝛ odio habebis inimicũ tuum. Ego autem dico
vobis:diligite inimicos vestros: bñfacite his q
oderunt vos: ꝛ orate pro persequentibus ꝛ ca
lumniãtib⁹ vos: vt sitis filij patris vestri qui i ce
lis est: qui solẽ suũ oriri facit super bonos ꝛ ma
los: ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. Si eñi dili/
gitis eos qui vos diligunt: quam mercedẽ habe
bitis? Nonne ꝛ publicani hoc faciunt? Et si sa/
lutaueritis fratres vestros tantũ: qd ampli⁹ faci
tis? Nõne ꝛ ethnici hoc faciũt. Estote ergo vos
pfecti: sicut ꝛ pater vester celestis perfectus est.

GLO.Docuit dñs supra iniuriã iferẽti nõ eẽ resistẽduꝫ:
sꝫ ad plura pferẽda paratũ eẽ:nũc ãt vlteri⁹ docet iniuriã
iferẽtib⁹ ipendẽdũ eẽ charitatis affectũ sil'ꝛ effectũ.Et cũ
pmissa ad cõplemẽtũ iusticie legis ptineãt: ꝯueniẽter hoc
vltimũ ptinet ad ipletionem charitatis:q̃ ſm apl'm ẽ legis
plenitudo.Dicit ergo: Audistis qa dictũ ẽ:diliges pximũ.
tuũ. AVGV.i pmo de doc.xpia. Cũ ãt nullũ hoiem exce
pit:q p̃cepit pximũ diligere:dñs i parabola semiuiui relicti
ostẽdit dicẽs pximũ q erga illũ extitit misericors: vt eũ itel
ligam⁹ pximũ cui exhibẽdũ eẽt misericordie officiũ:si idi
geret:qð nulli negandũ eẽ quis nõ videat:dño dicẽte:Bñ
facite his q oderũt vos. AVGV.de ser.do.i mõte:Sra
dũ ãt eẽ i phariseorũ iusticia:q̃ ad legẽ veterẽ ptineret:hic
itelligit̃ ꝙ multi ẽt eos a qb⁹ diligũt̃ oderũt. Ascẽdit ergo
aliquẽ gradũ:q pximũ diligit:q̃uis adhuc oderit inimicũ.
vñ ad hũc designãdũ subditur:Et odio hẽbis inimicũ tuũ.
Que vox nõ ẽ accipiẽda vt iubẽtis iusto:sꝫ pmittẽtis infir
mo. AVGV.ꝯtra faustũ: Quero ãt a manicheis cur ppri
um velint eẽ legis moysi qð dictũ ẽ antiqs:oderis inimicũ
tuũ:an ꝛ paul⁹ nõ dixit hoies quosdã deo odibiles? Querẽ
dũ ẽ ergo quõ itelligat̃ exẽplo dei cui dixit paul⁹ quosdam
odibiles odio hñdos inimicos:et rursus exẽplo dei q facit
solẽ suũ oriri sup bonos ꝛ malos diligẽdos inimicos? Hec
itaqꝫ regula ẽ qua ꝛ oderim⁹ inimicũ ppter id qð i eo malũ
ẽ.i.iniq̃tatẽ:ꝛ diligam⁹ inimicũ ppter id qð i eo bonũ ẽ.i.rõ
nalem creaturã. Audito igr̃ ꝛ nõ itellecto qð antiqs dictũ
erat:Oderis inimicũ tuũ.ferebant̃ hoies i hoĩs odiũ:cũ nõ
deberẽt odire nisi vitiũ. Hos g̃ corrigit dñs cũ subdit:ego
ãt dico vobis:diligite inimicos vestros. vt q iã dixerat:Nõ
veni soluere legẽ:sꝫ iplere:Precipiẽdo vtiqꝫ vt diligamus
inimicos:cogeret nos itelligere quõ possem⁹ vnũ eundẽqꝫ
hoiem ꝛ odisse ppter culpam:ꝛ diligere propter naturam.
GLO.Sed sciẽdũ ẽ in toto corpe legis non eẽ scriptum:
Odio hẽbis inimicũ tuũ:sed hoc dr̃ q̃tũ ad traditionẽ scri/
barũ:qbus visũ ẽ hoc addẽdũ:qꝛ dñs p̃cepit filijs isrl' pseq
inimicos suos:ꝛ delere amalech de sub celo. CHRY.
sup matth.Sic ãt qð dictũ ẽ:Nõ ꝯcupisces.nõ dictũ est ad
carnẽ sed ad aiam:sic ꝛ i hoc loco:caro qdẽ inimicũ suũ dili
gere nõ põt:aia aũt põt:qꝛ dilectio vel odiũ carnis in sensu
ẽ:aie vero i itellectu.Qñ ergo nocemur ab aliquo:ꝛ si senti
mus odiũ:nõ tñ exeqvolum⁹:cognosce qꝛ caro nr̃a odit ini
micũ:aia vero diligit. GREGO.xxi.mora.Inimici ãt di
lectio tũc veraciter custodit̃:cũ nõ de profectu deijcimur:
nec de ruĩa illi⁹ letamur.Nõ.n.amat aliqs quẽ nõ vult eẽ
meliorẽ:eũqꝫ stãtẽ voto psegt̃:quẽ cecidisse gratulat̃.Eue
nire tñ plerũqꝫ solet:vt non amissa charitate ꝛ inimici nos
ruĩa letificet:ꝛ rursũ ei⁹ glĩa sine iuidie culpa cõtristet:cũ ꝛ
ruẽte eo quosdã bene erigi credim⁹:ꝛ pficiẽte illo plerosqꝫ
iniuste opprimi timeam⁹.Sꝫ ad hoc seruãdũ ẽ discretiõis
examẽ:ne cũ nr̃a odia exeqmur:fallamur sub specie vtili
tatis aliene.Oportet etiã pẽsare qd debem⁹ ruine pctõris
ꝛ qd iusticie feriẽtis.nã cũ puersuꝫ quenqꝫ oipotẽs pcutit:
ꝛ cõgaudẽdũ ẽ iusticie iudicis:ꝛ cõdolẽdũ miserie peũtis.
GLO.Qui aũt sũt cõtra ecclesiã trib⁹ modis ei aduersã
tur:odio:v̄bis:cruciatu corpis: ecõtra diligit. vñ dr̃: Diligi
te inimicos v̄ros:bñfacite.ꝛc̃.vñ seqt̃:Bñfacite his q̃ ode
rũt vos.vñ seqt̃:Et orate p psequẽ.ꝛ cal.vos. HIERO.
Multi p̃cepta di ibecillitate sua:nõ scõꝝ virib⁹ estimãtes
ipossibilia putãt eẽ q̃ p̃cepta sũt:ꝛ dicũt sufficere virtutib⁹:
nõ odisse inimicos.ceteꝝ diligere pl⁹ p̃cipi q̃ꝫ humana nã
patiat̃.Sciẽdũ ẽ ergo christũ nõ ipossibilia p̃cipere: sꝫ pfe/
cta q̃ fecit dauid in saul ꝛ absalon. Stephanus quoqꝫ mar
tyr p lapidãtib⁹ dep̃catus est.Et paul⁹ anathema cupit es
se p psecutoribus suis.Hoc aũt iesus ꝛ docuit ꝛ fecit dicẽs:
Pr̃ ignosce illis. AVGV.in encheridion.Sꝫ pfectoruꝫ
sunt ista filioꝝ dei:quo qdẽ se dꝫ oĩs fidelis extẽdere ꝛ hu
manũ aium ad hũc affectũ orãdo deũ:secũqꝫ luctãdo pdu
cere.Tñ hoc tã magnũ bonũ tãte multitudinis nõ ẽ quan
tã credim⁹ exaudiri:cũ in orone dr̃: Dimitte nobis debita
nr̃a:sicut ꝛ nos di.debi.nr̃is AVGV.de ser.do.in mõ/
te:Orit̃ ãt h qð ꝙ huic p̃cepto dñi quo nos hortat̃ orare p
inimicis:multe alie scripture ptes videt̃ aduerse: qꝛ in p/
phetis iueniunt̃ multe imp̃catiões aduersus inimicos:vt
ẽ illud:Fiãt filij ei⁹ pupilli.Sꝫ sciẽdũ ꝙ pphete solẽt figu
ra imp̃cantis futura p̃dicere.Sꝫ illud magis mouet qð di
cit ioãnes:Est ãt pctm̃ ad mortẽ nõ p illo dico vt oret qs:
apte.n.ostẽdit eẽ aliquos frẽs p qbus orat̃ nob nõ p̃cipit: p
hoc qð pmittit: Siqs scit peccat̃ frẽm suũ:ꝛc. cũ dñs ẽt p p
secutorib⁹ nos iubeat orare. Nec ista qð solui põt nisi fatea
mur aliqua pctã eẽ in fratrib⁹ q̃ inimicoꝝ psecutione sunt
grauiora. Nã ꝛ stephan⁹ orat p eis a qbus lapidat̃: qꝛ nõ
dum christo crediderãt.Et apl's paulus nõ orat p alexã/
dro qꝛ frater erat:ꝛ per iuidentiã fraternitatẽ oppugnãdo
peccauerat.Pro quo ãt nõ oras:iã nõ ꝯtra illũ oras. Sed
qd agimus de his cõtra quos oratũ a sãctis accipim⁹ nõ vt
corrigerent̃:nã hoc mõ p ipsis poti⁹ oratũ ẽ.sed ad illã vlti
mã dãnationẽ nõ sic cõtra dñi traditorẽ p pphetã:nã illa
p̃dictio futuroꝝ nõ optatio supplicij fuit.Sꝫ sic in apocaly
psi legim⁹ martyres orat̃ vt vindicent̃: sꝫ hinc nõ oportet
moueri.Quis.n.audeat affirmare vtꝝ ꝯtra ipsos hoies:an
ꝯtra regnum pcti petierit? Nã ipa ꝛ iusticie ꝛ misericordie
vindicta martyrũ vt euertat̃ regnũ pcti:quo regnãte tãta
ppessi sũt.destruit̃ aũt partim correctõe hoiũ:partim dã
natiõe pseuerãtiũ in pctõ.Nõne tibi videt̃ paulus in seipso
stephanũ vindicasse cũ dicit:Castigo corp⁹ meũ:ꝛ i seruitu
tẽ redigo? AVGV.de quest.no.ꝛ ve.testa. Vel aie occi/
soꝝ clamãt vĩdicari se postulãtes:sic sãguis abel clamauit
de terra nõ voce sꝫ rõne. Nã ꝛ op⁹ opificẽ laudare dr̃ p hoc
ipsũ ꝙ vidẽtẽ se oblectat.nõ enim tã ipatiẽtes sũt sãcti vt
vrgeãt fieri qð sciũt tpe p̃finito futurũ. CHRY.i ho.
Vide aũt quot grad⁹ ascendit:ꝛ qualiter nos in ipsaꝫ virtu
tis verticẽ statuit.Prim⁹ grad⁹ est:non incipere in iusticiã
secund⁹ eq̃lẽ non vindicari: terti⁹ non facere vexanti que
quis passus est:quart⁹ exponere seipsum ad patiendũ ma/
la:quint⁹ ampli⁹ se tribuere q̃ꝫ ille vult qui fecit mala: sex/
t⁹ non odio habere eum qui hoc operatur:septimus dilige
re:octauus benefacere:nonus pro ipso orare. Et quia ma/
gnum erat preceptũ.p̃clarũ p̃miũ subdit:scilicet fieri simi/
les deo.vnde dicit: Vt sitis filij patris vestri qui est in ce/
lis. AVGV.Siqs.n.p̃cepta di custodiat:fili⁹ di efficit̃:
ergo non in natura filius est: hic sciꝫ de quo loquitur sed
arbitrio suo. AVGV.de ser.do.in mõte:Ex illa autem
regula intelligendum est qð hic dicit̃:qua ꝛ ioannes dicit:
Dedit eis potestatem filios dei fieri.Vnus enim naturali

ter fili⁹ est:nos aũt ptãte accepta efficimur filij inquantũ
illa q̃ ab eo p̃cipiũt̃ iplem⁹.Itaqꝫ nõ ait:Facite ista qꝛ estis
filij:sꝫ facite ista vt sitis filij. Cũ aũt ad hoc vos vocat:ad
similitudinẽ suã vocat.vñ sequit̃: Qui solẽ suũ facit oriri
sup bonos ꝛ malos:ꝛ pluit sup iustos ꝛ iniustos. Põt aũt p
solẽ itelligi nõ iste visibilis:sꝫ ille de quo dr̃:Vobis q time
tis nomẽ dñi:orieẽ sol iusticie: ꝛ p pluuiã irrigatio doctrĩe
veritatis qa ꝛ bonis ꝛ malis apparuit ꝛ euãgeliçat⁹ est xp̃s.
HYLA.Vel in baptismi ꝛ spũs sacro tribuit solẽ ꝛ plu/
uiã. AVGV.Vel põt accipi sol iste visibilis ꝛ pluuia q̃
fruct⁹ gignunt̃: qꝛ iniqui i libro sapie plãgũt:Sol nõ ortus
ẽ nobis.Et ð pluuia spirituali dr̃:Mãdabo nubib⁹ meis ne
pluant sup eã.Sed siue hoc siue illud:magna dei bonitate
fit q̃ nobis imitãda p̃cipit̃:nõ aũt solũ ait:Qui facit solẽ ori
ri sꝫ addidit:Suũ.i.quẽ ipe fecit vt hic admoneremur quã
ta liberalitate ex p̃cepto eius prestare debem⁹: qð nõ crea/
mus sꝫ ex munerib⁹ ei⁹ accipim⁹. VAGV.cõtra vincẽ
tiũ:Sꝫ sic ista dona ei⁹ landam⁹:ita etiã flagella i eos quos
diligit cogitem⁹.vñ nõ oĩs q pcit amic⁹ ẽ:nec oĩs q v̄berat
inimic⁹.Meli⁹ ẽ.n.cũ seueritate diligere q̃ꝫ cũ lenitate de/
cipe. CHRY.sup matthe.Caute aũt dixit: Sup iustos ꝛ
iniustos:nõ sup iustos vt iniustos:quia oĩa bona deus:non
ppter hoĩes dat:sꝫ ppter scõs:sic ꝛ flagella ppter pctõres:
sꝫ in bonis nõ sepat pctõres a iustis:ne desperẽt:nec in ma
lis iustos a pctõrib⁹ ne glorient̃. Maxime cũ malis bona
nõ psint q male viuẽtes ad p̃iudiciũ suũ p̃cipiũt nec bonis
mala noceãt:sꝫ magis psint ad iusticie lucrũ. AVGV.
in.li.i.ð ci.dei. Nã bon⁹ tpalib⁹ bonis nõ extollit̃: nec ma
lis frãgit̃.Mal⁹ ãt iõ huiusmõi felicitate punit̃:qꝛ felicita
te corrũpit̃.Vel iõ ista tpalia bona ꝛ mala vtrisqꝫ voluit es
se cõia:vt nec bona cupidi⁹ appetant̃:q̃ mali hẽre cernunt̃:
nec mala turpiter euitent̃:qb⁹ ꝛ boni afficiunt̃. GLO.
Amare ãt amãtẽ nature ẽ:inimicũ v̄o amare ẽ charitatis:
ꝛ iõ sequit̃:Si.n.diligitis eos q vos diligunt:quã mercedẽ
hẽbitis.s.i celo ? nullã.de his.n.dr̃: Recepistis mer. v̄ram.
Sed tñ hec oportet facere:ꝛ illa ñ omitter̃. RABA.Si
ergo pctõres erga dilectores suos versa vice volũt esse bñ
fici:multo magis vos maioris dilectiõis signũ amplecti de
betis: ẽt nõ amãtes.vñ seqt̃: Nõne ꝛ publicani hoc faciũt.
i.q publica vectigalia exigũt: vel q publica negocia seculi
vel lucra sectantur? GLO.Si v̄o p his tm̃ oraueris:qui
aliqua affinitate vobis ꝯiũcti sũt:qd ampli⁹ hꝫ beneficium
v̄rm q̃ꝫ infideliũ? vñ sequit̃: Et si saluta.frẽs ve.tãtũ.quid
amplius facietis? Salutatio.n.ẽ quedam spẽs orõnis. Nõ
ne ethnici hoc faciũt? RABA.i.gẽtiles: nam ethnos gre
ce latine gẽs dr̃: q tales sunt vt fuerunt geniti.s. sub pctõ.
REMI.Quia v̄o pfectio dilectiõis vltra dilectionem ini
micoꝝ non põt pcedere.iõ postq̃ꝫ dñs precepit diligere ini
micos:subiunxit: Estote ergo ꝛ vos pfecti: sicut ꝛ pr̃ vester
celestis pfectus ẽ. Ipse quidẽ pfectus ẽ vt oipotẽs:hõ autẽ
vt ab oipotẽte adiutus.nã sic:q̃nqꝫ in scripturis p veritate
ꝛ equalitate accipit̃: vt ibi:Sicut fui cuꝫ moyse ita ero ꝛ te
cum.aliquando autem pro similitudine vt hic. CHRY.
sup matthe. Sic.n.filij carnales similãt pr̃es in aliquo cor
poris signo: ita filij spirituales deuꝫ in sanctitate.

¶ Attẽdite ne iusticiã vestrã faciatis corã homi/
nibus vt videamini ab eis: alioquin mercedẽ nõ
habebitis apud patrẽ vestrũ qui i celis est.

GLO. Postq̃ꝫ christ⁹ legẽ quãtum ad p̃cepta impleuit:
incipit nũc eã adĩplere quãtũ ad pmissa vt p celesti merce
de precepta dei faciamus:non p terrenis que lex promitte
bat.Oĩa autem terrena ad duo potissima reducuntur.s.ad
humanã gloriã:ꝛ ad terrenoꝝ affluentiã:quorum vtrunqꝫ
in lege pmissũ eẽ videt̃.De gloria.n. dicit̃ i deutro.Faciet
te dñs excelsiorẽ cunctis gẽtib⁹ q̃ versantur in terra.De af
fluẽtia vero tpaliũ ibidẽ subditur: Abũdare te faciet dñs i
oibus bonis.ꝛ ideo domin⁹ hec duo ab intẽtione fideliũ ex
cludit.s.gloriã ꝛ terrenoꝝ affluẽtiã.Sꝫ sciẽdũ ꝙ appetitus
glorie ppiqui⁹ ẽ virtuti. CHRY.sup matth. Vbi.n. res
agit̃ gloriosa:ibi facili⁹ inuenit locũ gloriatiõis occasio:ꝛ iõ
intẽtionẽ glorie p̃mo dñs excludit. Pre oibus.n.vitijs car
nalibus piculiosi⁹ hoc eẽ i hoib⁹ itellexit. cũ.n.oĩa mala ser
uos diaboli vexẽt:cõcupiscẽtia vane glorie magis vexat ser
uos dei q̃ꝫ suos diaboli. AVGV. i li.de sen.pspe.Quas
etiã vires nocẽdi habeat humane gl'e amor: nõ sentit nisi q
ei bellũ idixerit:qꝛ etsi cuiqꝫ facile ẽ laudẽ nõ cupe dũ nega
tur:difficile tñ ẽ ea nõ delectari cũ offert̃. CHRY.super
matth. Intuere aũt q̃liter incepit velut de fera aliq̃ diffici
le cognita disputãs:ꝛ apta furari eũ q nõ valde vigilat:Oc
culte enim igreditur ꝛ oĩa que itus sunt isensibiliter aufert.
CHRY.in ho. Et iõ hoc cautius cauẽdũ mãdat dicens:
Attẽdite ne iusticiã v̄ram faciatis corã hoibus. Cor ãt nr̃m
attẽdere debem⁹:iuisibilis.n.est serpẽs quẽ obseruare iube
mur:ꝛ latenter igredit̃ ꝛ seducit.sed in corde mũdo si surre
ptio inimici successerit:mox hõ iust⁹ discernit:qꝛ spiritu alie
no pulsat̃.Si ãt cor fuerit iniq̃tatib⁹ plenũ: suggestionẽ dia
boli nõ facile itelligit.ꝛ iõ p̃misit: Ne irascaris: Ne cõcupi/
scas ꝛc̃.qꝛ q malis istis subiect⁹ ẽ:cor suũ ñ põt attẽdere.Sꝫ
quõ põt fieri vt ñ corã hoib⁹ elemosynã faciam⁹? aut si fiat
quõ nõ sentiemus? Si.n.p̃nte aliquo occurrerit paup:quõ
dabit̃ ei absconse? sꝫ educẽdo eũ in secreto videt̃ qꝛ dat̃.Sꝫ
ꝯsidera qꝛ ñ dixit: Ne tñ corã hoib⁹ faciatis. sꝫ addidit: Vt
videamini ab eis.Qui g̃ nõ iõ facit vt ab hoibus videat̃:et
si corã hoibus fecerit:non tñ corã hoibus fecisse videt̃.qui
enim aliqd facit ppter deuꝫ:neminẽ vidit in corde suo nisi
deũ: ppter quẽ facit:sic artifex eum semp hꝫ pre oculis:qui
sibi opus faciẽdũ cõmisit. GREGO.Si ergo dantis glo
riã querimus:ꝛ publicata nr̃a opera in ꝯspectu illius occul
ta seruam⁹.si vero p hoc nostrã laudẽ conspicim⁹: foras ab
ei⁹ conspectu iam fusa sunt:etiã si a multis ignorent̃. sꝫ val
de pfectorum ẽ sic ostẽso ope actoris gloriã q̃rere:vt de illa
ta laude:p̃uata nesciãt exultatõe gaudere:quã ifirmi qꝛ pfe
cte ꝯtẽnẽdo non supant:necesse est vt bonũ qð opantur ab
scondant. AVGV.de ser.do.in monte. In hoc vero ꝙ di
cit:Vt videamĩ ab eis.nihil addẽs:apparet hoc eũ phibuis
se vt ibi finem nr̃i ppositi collocemus.nam ꝛ apl's qui dicit:
Si adhuc hoibus placerẽ: christi seru⁹ nõ essem. Alio lhco
dicit:Ego oibus per oĩa placeo.Quod non ideo facit:vt pla
ceret hoibus:sed deo:ad cuius amorem corda hoĩum vole/
bat conuertere ex eo quod eis placebat: Sicut nõ absurde
loq̃ret̃ q diceret: In hoc ope quo nauẽ q̃ro: nõ nauẽ q̃ro.sꝫ
patriã. AVGV.de sermo.do.Dic aũt:Vt videamini ab
eis.qꝛ sunt qdã q sic faciũt iusticiã corã hoibus vt non vide
antur ab eis:sed vt ipsa opera videant̃:ꝛ glorificet̃ pr̃ qui in
celis ẽ:nõ enim suaꝫ iusticiã deputãt: sꝫ ei⁹ cui⁹ fide viuunt.
AVGV.de ser.do.in monte: In hoc etiã qð addit: Alio
quin mercedeꝫ non habebitis apud patrẽ vestrũ q in celis
est:nihil aliud demõstrat:nisi illud nos cauere oportere ne
humanam laudẽ pro nostroꝝ operuꝫ mercede queramus.
CHRY.sup matth.Quid autẽ a deo recipies:qui deo ni
hil dedisti? Nã quod ppter deũ fit:deo datur:ꝛ ab eo recipi
tur.quod aũt ppter hoĩes fit:in ventos effundit̃. Que ẽ aũt
sapiã res dare ꝛ verba vacua cõparare:ꝛ mercedeꝫ dei con
tẽnere? Vel illũ aspice a quo laudeꝫ expectas: qui te ppter
deũ facere putat:alioquin vituperaret te magis.Ille aũt q
plena qdẽ voluntate ppter hoĩes facit:ille ppter hoĩes fe/
cisse videt̃.Si aũt p alieni⁹ cor cogitatio vana ascẽdit desi/
derans hoibus apparere:aĩa autem intelligẽs contradicit:
ille nõ ppter hoĩeꝫ fecisse videt̃:quia quod cogitauit passio
carnis est: quod eligit iudicium anime.

¶ Cuꝫ ergo facis elemosynam: noli tuba canere

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ante te: sicut hypocrite faciũt in synagogis ⁊ vi
cis vt honorificẽtur ab hominibus. Amen dico
vobis receperũt mercedem suam. Te autẽ faciẽ
te elemosyna: nesciat sinistra tua qd faciat dexte
ra tua: vt sit elemosyna tua in abscondito: ⁊ pa-
ter tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

AVGV. de ser. do in mõte. Gnãliter supra dñs iustitiã
noĩauit cũ dixit: Attẽdite ne iusticiã vr̃am ⁊c̃. nũc ãt. ꝑ par-
tes exeqtur. CHRY. sup mat. Ponit ãt tria fortia bona
.s. elemosynã: orationẽ: ⁊ ieiuniũ: ꝯtra tria mala: aduersus
q̃ dñs tẽtationis bellũ suscepit: pugnauit.n. ꝓ nobis cõtra
gulã i heremo: cõtrã auariciã supra montẽ: contra vanã glo
riã supra tẽplũ. Est ergo elemosyna q̃ dispergit: cõtra auari
tiã q̃ ꝯgregat: ieiuniũ ꝯtra gulã: q2 ẽ ei cõtrariũ: orõ vo cõ
tra vanã gloriã: q2 cũ oẽ malũ ex malo nascatur: sola vana
gloria de bono ꝓcedit: iõ nõ destruit̃ ꝑ bonũ: sꝫ magis nutri
tur. nullũ ergo remediũ põt eẽ ꝯtra vanã gloriã nisi oratio
sola. AMBRO. Ois aũt sñia discipline christiane ĩ mise
ricordia ⁊ pietae ẽ: ⁊ iõ ab elemosyna incipit dicẽs: Cũ ergo
facis elemosynã noli tuba canere añ te. GLO. Tuba aũt
ẽ oĩs actus vel sermo ꝑ quẽ opis iactãtia demõstrat̃: puta
q facit elemosynã qñ aliquẽ videt p̃ñtem: vel intercedente
aliquo: aut honestiori ꝑsone q̃ põt retribuere: al's ãt nõ fa
cit. Sꝫ et si ĩ loco secreto fecerit: eo ꝓposito vt laudabilis vi
deatur: tuba ẽ. AVGV. Sic ergo qð dic: Noli tuba canere
añ te: ad hoc respicĩ qð supi⁹ ait: Attẽdite ne iustitiã vr̃aꝫ fa
ciatis co. ho. HIERO. Qui ãt tuba canit elemosynã fa-
ciẽs hypocrita ẽ. Et ideo subdit: Sic hypocrite faciũt. ISI-
DO. Nomẽ hypocrite tractũ ẽ a specie coꝝ q ĩ spectacul' ꝯ
tecta facie icedũt distiguẽtes vultũ vario colore: vt ad ꝑso
ne quã siml'ant colorẽ ꝑueniãt: mõ ĩ specie viri: mõ ĩ feĩe vt
fallãt populũ dũ in ludis agũt. AVGV. de ser. do in mõ
te: Sic ergo hypocrite.i. siml'atores tãq̃ imitatores ꝑsona-
rũ aliaꝝ agũt ptes illi⁹ qð nõ sũt. nõ.n. q agit ptes agamẽno
nis: ve ipse ẽ: sꝫ siml'at eum: sic ⁊ ĩ ecclesijs ĩ oĩ vita humana
qsqs se vult videri qð nõ ẽ: hypocrita ẽ. Siml'at.n. se iustũ ⁊
ñ exhibet: q totũ fructũ ĩ laude hoĩum ponit. GLO. Et iõ
subdit loca publica cũ dicit: In sinagogis ⁊ vicis. Et finẽ in
tẽtũ cũ subdit: Ut honorificẽt̃ ab hoĩb⁹. GREGO. xxxij.
mora. Sciẽdũ vo ẽ ꝙ sũt nõnulli: q ⁊ sctitatis habitũ tenẽt:
⁊ pfectiõis meritũ exeq nõ valẽt: quos nequaquã credẽdũ
ẽ iter hypocritaꝝ numeꝝ currere: q2 aliud ẽ ĩfirmitate: ali-
ud callida simulatiõe peccare. AVGV. de ser. do. in mõ
te. Tales aũt q simulatiõe peccant: ab ĩspectore cordis deo
mercedẽ nõ capiũt: nisi fallacie suppliciũ ⁊ iõ subdit̃: Amẽ
dico vobis receperũt mercedẽ suã. HIERO. Nõ di mer
cedẽ: sꝫ suã. Laudati.n. sũt ab hoĩb⁹: quoꝝ cã exercuere vir
tutes. AVGV. de ser. do. in mõte: Hoc ãt respicit ad illð
qð supra posuit: Alioqn mercedẽ nõ hẽbitis apð p̃rem vr̃m
Sic ergo nõ quõ illi elemosynã facias: sꝫ quõ faciẽda sit iubet
conueniẽter cũ dic: Te autẽ faciẽte ele. nes. sini. tua: qd fa.
dex. tua. CHRY. in ho. Hoc ãt ꝑ supabũdãtiã dr̃: ac si di
cat: Si possibile est teipsum ignorare: ⁊ ipsas manus latere
possibile esset studiosissimum est tibi. CHRY. sup mat.
Apl'i aũt interp̃tant̃ in li. canonũ sic. Dextera est ppl's chri-
stian⁹: q ẽ ad dexterã christi. Sinistra autem ẽ oĩs ppl's qui
est ad sinistrã. Hoc ergo dicit ne christião elemosynã faciẽ-
te q̃ est dextera infidelis aspiciat qui ẽ sinistra. AVGV.
de ser. do. in monte: Sed ꝯm hoc videbit̃ nulla esse culpa
velle placere fidelib⁹: cũ tamẽ in quorũlibet hoĩum laudẽ
finẽ boni opis ꝯstituere ꝓhibeamur. Ut autẽ te imitentur
quibus facta tua placuerit nõ tñ fidelibus: sed etiã infide
libus exhibenduꝫ ẽ. Si aũt vt alij dicũt: sinistrã inimicum
putaueris: vt nesciat inimicus tuus cũ elemosynam facis:
cur ipse dñs inimicis iudeis circumstãtibus misericorditer
sanauit hoĩes: Deide quõ cũ ipso inimico faciem⁹: vt illud
ipleam⁹ p̃ceptũ: Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum. Tertia
opinio ẽ ridẽda coꝝ q dicũt: sinistre noĩe vxorẽ significari:
vt qm̃ in re familiari tenaciores pecuniaꝝ solẽt eẽ femine:
lateat eas cũ aliqd viris alienis ipendũt ꝑpter domesticas
lites. Nõ aũt solis viris hoc p̃ceptũ datũ ẽ: sꝫ ẽt feminis. cui
ergo sinistre iubet̃ femina occultare op⁹ misericordie sue:
an ẽt vir sinistra erit femie: qð si qspiã putat: cũ p̃ceptũ sit
talib⁹ vt se inuicẽ bonis morib⁹ lucrifaciãt: nõ sibi debẽt oc
cultar̃ bona opa sua: nec furta facienda sũt vt ꝓmereat̃ de⁹
ꝙ si occultãdũ ẽ aliqd q̃diu alteri⁹ infirmitas id equo aĩo
nõ põt sustinere: q̃uis nõ illicite fiat: nõ tñ femĩa ꝑ sinistrã
significari facile apparet toti⁹ capituli significatiõe. Et etiã
quã sinistrã vocet: qð.n. in hypocritis culpatũ ẽ: ꝙ.s. laudes
hoĩum q̃rũt: hoc tu facere vetaris. q̃propter sinistra videt̃
significare dlectationẽ laudis: dextera ãt significat itẽtionẽ
implẽdi p̃cepta diuia. Cũ ergo ꝯscientie faciẽtis elemosynã
miscet se appetito laudis hũane: fit sinistra ꝯscia dextre. Ne
sciat ergo sinistra.i. nõ se misceat cõsciẽtie tue laudis huma
ne appetitio. Dñs ãt nr̃ multo magis ꝓhibet solã sinistrã in
nob opari: q̃ eã misceri opib⁹ dextre. Quo ãt fine hoc dixe
rit: oñdit cũ subdit: Ut sit elemosyna vr̃a ĩ abscõdito.i. ĩ ipa
bona ꝯscia: q̃ humãis oculis demõstrari nõ põt: nec verbis
aperiri q̃ndoqdẽ multi multa mẽtiunt̃. Sufficit ãt tibi ad
ꝓmerendũ p̃miũ ipsa cõsciẽtia: si ab eo expectas p̃miũ: q so
lus ꝯscie ĩspector ẽ. Et hoc ẽ qð subdit̃: Et p̃r tu⁹ q vi. in ab-
scon. reddet tibi. Multa latina exẽplaria hñt: Reddet tibi
palã. CHRY. sup matth. Impossibile ẽ.n. vt op⁹ bonuꝫ
hoĩs in abscõdito dimittat de⁹: sꝫ in hoc seculo manifestat
⁊ illo glorificat: q2 glĩa dei ẽ: sic ⁊ diabol⁹ manifestat malũ: ĩ
quo malicie ei⁹ virt⁹ oñdit̃. Proprie ãt publicat de⁹ oẽ bo-
nũ in sclo illo: cui⁹ bona nõ sũt cõia bonis ⁊ malis. Iõ cuicũ
qꝫ illic bñfecerit de⁹: manifestũ ẽ: q2 ꝑ mercede iusticie sue
meruit ilud. Merces ãt iustitie in hoc sclo manifesta nõ ẽ:
qa hic nõ solũ boni sꝫ etiã mali sunt diuites. AVGV. de
ser. do. in mõte: Sꝫ in grecis exẽplarib⁹ q̃ ꝓpria sũt nõ iue-
nimus Palam. CHRY. in homi. Si ergo vis habere in
spectores corum q̃ facis: ecce habes nõ solum angelos aut
archangelos: sed deum vniuersoꝝ. CA. VI.

Cum oratis non eritis sicut hypo-
crite q amãt ĩ synagogis ⁊ ĩ angulis
platearũ stãtes orare: vt videant̃
ab hoĩb⁹: amẽ dico vobis receperunt
mercedẽ sua. Tu aũt cũ oraueris: ĩ
tra ĩ cubiulũ tuũ. ⁊ clauso ostio tuo ora patreꝫ
tuũ ĩ abscondito: ⁊ pater tuus qui videt ĩ abscon
dito reddet tibi.

CHRY. sup matth. Salomon dicit ante orationem pre
para animam tuam. Qð qdeꝫ facit q faciens elemosynam
venit ad orõnẽ: bona.n. opa excitãt fidẽ cordis ⁊ dãt ꝯfidẽ-
tiã aĩe apud deũ orãdi. Ergo elemosyna p̃paratio ẽ oratõis:
⁊ idẽ dñs post elemosynã cõsequẽter de oratiõe nos ĩstruit.
AVGV. de ser. do. ĩ mõte: Nõ ãt hoc monet nũc vt ore
mus sꝫ quõ orem⁹: sic nec supius vt faciam⁹ elemosynã: sꝫ
quo aĩo faciam⁹. CHRY. sup matth. Est aũt oratio quasi
quoddã spiritale tributũ qð aĩa offert deo de viscerib⁹ suis.
Quãto ergo gloriosior ẽ tãto cautior ẽ seruãda: ne ꝑpter hoĩes
facta vilescat: ⁊ iõ dicit: Cũ oratis nõ eritis sicut hypocrite.
CHRY. in ho. Hypocritas vocat: qui deum se fingẽtes
orare homines circumspiciunt. ⁊ ideo subdit: Qui amant in
synagogis orare. CHRY. sup matth. Puto autẽ non ad
locũ hoc referri qð ait dñs: sꝫ ad ꝓpositũ orãtis: ĩ ꝯuentu.n.
fideliũ orare laudabile est: sic dictũ est: In ecclesijs benedi
cite deũ. Qui ergo sic orat vt ab hoĩbus videat̃: nõ deũ aspi
cit sꝫ hoĩes. ⁊ ideo quãtũ ad ꝓpositũ suũ ĩ synagoga orat. Cu
ius aũt orãtis mẽs solũ aspicit deũ: quãuis ĩ synagoga oret:
tñ apud se in secreto videt̃ orare. Sequit̃: Et in ãgulis pla-
teaꝝ: vt videãt abscõse orare: Et sic dupl'r laudãt̃: ⁊ q2 orãt:
⁊ q2 abscõse orãt. GLO. Ul' ãguli plateaꝝ sũt vbi via ꝑ trãs
uersum vie ducit̃: ⁊ q̃driuiũ reddit. CHRY. sup matth.
Eo ergo ꝓposito in cõuẽtu vetat orare vt a cõuentu videat̃
vñ subdit̃: Ut videant̃ ab hoĩbus. Orãs ergo nihil nouum
faciat qð aspiciãt hoĩes: vel clamãdo vel pectus ꝑcutiẽdo
vel man⁹ extẽdẽdo. AVGV. d ser. do. Nõ aũt videri ab
hoĩb⁹ nefas ẽ: sꝫ iõ hoc ager̃ vt ab hoĩb⁹ videaris. CHRY.
ĩ ho. A vana.n. gloria vbiq̃ erui bonũ ẽ: maxime ãt ĩ orõne:
si.n. in hoc cogitatiõibus circũferimur. si ad orandũ igressi
fuerim⁹: hãc hñtes egritudinẽ: q̃liter ĩtelligem⁹ ea q̃ a nob
dicunt̃: AVGV. de ser. do. Sic etiã fugiẽdũ est hoĩum
sciẽtiã: si hoc aĩo aliqd fiat vt fruct⁹ expectet̃ placẽdi hoĩb⁹
vñ subdit̃: Amẽ dico vob receperunt mercedẽ suã. CHRY.
sup matth. Unusqsqꝫ.n. vbi semĩat: ibi metit. Uñ q ꝑpter
hoĩes orãt nõ ꝑ deũ: ab hoĩb⁹ nõ a deo laudãt̃. CHRY.
in ho. Dicit ãt: Receperũt. q2 de⁹ retributionẽ que ẽ ab ipo
tribuere vellet: illi aũt eã q̃ ẽ ab hoĩb⁹ vsurpãt. Quõ ãt orã
dũ sit subiũgit dicẽs: Tu ãt cũ ora. intra in cubi. tuũ: ⁊ clau.
ostio ora pa. tuũ ĩ abscõdito. HIERO. Hoc simpliciter in
tellectum erudit auditorem vt vanã orãdi gloriam fugiat.
CHRY. sup matt. Ut nemo sit ibi nisi ille qui orat: ⁊ il-
lum quẽ orat. Testis.n. orantẽ grauat: non adiuuat. CY-
PRI. de orõne dñica: In abditis etiam locis orare magis
ꝯuenit fidei: vt sciam⁹ dñm vbiqꝫ eẽ presentẽ ⁊ maiestatis
sue plenitudine occulta penetrare. Possum⁹ etiam intelli
gere ⁊ ostiũ dom⁹ os corporis: vt non clamosa voce oremus
deũ: sed tacito corde ꝑpter tria. Primo quia deus nõ voce
clamosa pulsandus est: sed conscia recta placandus: qui est
cordis auditor. Secundo quia secretas orationes tuas nõ
oꝫ alteꝝ scire: nisi te ⁊ deũ. Tertio q2 clamose orãs alteruꝫ
iuxta te non ꝑmittis orare. EX COLLA. Cuꝫ summo ẽt
ẽ orãdũ silẽtio: vt ipos quoqꝫ inimicos nr̃os: q orãtib⁹ nob
maxime insidiant̃: lateat nr̃e petitõis intentio. AVGV.
de ser. do. ĩ mõte: Uel ꝑ cubicula nr̃a sunt intelligenda cor
da nr̃a: de qbus dr̃: Que dicitis in cordib⁹ vr̃is: ⁊ in cubili-
bus vestris cõpungimini. Ostium est carnalis sensus: foris
sunt oĩa tpalia: q̃ ꝑ sensũ cogitatiões nr̃as penetrant: ⁊ tur
ba vanorũ phantasmatũ orantib⁹ obstrepunt. CYPRI.
de orõne dñica: Que aũt segnitia est alienari ⁊ capi ineptis
cogitationibus ⁊ ꝓphanis cũ dñm depcauerit: q̃si sit aliud
qð magis debeas cogitare q̃ cũ deo loq̃ris. Quõ te audiri
a deo postulas: cũ teipsum non audias: hoc est ab hoste nõ
cauere: hoc est deũ negligẽtia orõnis offendere. AVGV.
de ser. dñi: Claudendum ẽ ergo ostium.i. carnali sensui resi
stendum: vt oratio spiritualis dirigat̃ ad patrẽ: que sit in in
timis cordis vbi orat̃ pater in abscondito. vnde sequitur:
Et pater tuus qui videt in abscõdito reddet tibi. REMI.
Et est sensus: Sufficiat tibi vt ille solus nouerit tuam ora-
tionem q oĩum corda nouit occulta: q2 ipse q est inspector
erit exauditor. CHRY. in ho. Nõ ãt dixit: Gratis dabit
sed Reddet tibi. Etenim debitorẽ seipsum tibi constituit.

¶ Orãtes autem nolite multũ loqui: sicut ethni-
ci faciunt. Putant eni ꝙ in multiloqo suo exau-
diantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit eni pa-
ter vester quid opus sit vobis. anteq̃ petatis eũ.

AVGV. de ser. do. in mõte: Sic hypocritaꝝ ẽ p̃bere se
spectandos in orõne quoꝝ fructus ẽ placere hoĩbus: ita est
ethnicoꝝ.i. gẽtiliũ in multiloquio se putare exaudiri: ⁊ iõ
subdit̃: Orãtes aũt noli. multũ loqui. EX COLLA. Fre
quenter eniꝫ sꝫ breuiter ẽ orãdũ: ne imorãtib⁹ nobis ĩsere-
re aliqd nostro cordi insidiator possit inimic⁹. AVGV.
ad probã. Nõ tamẽ vt qdã putãt: hoc ẽ orare in multiloqo
si diuti⁹ oret̃. Aliud ẽ sermo mult⁹: aliud diuturn⁹ affect⁹.
Nã ⁊ de ipso dño scriptũ ẽ: ꝙ ꝑnoctauerit in orando: ⁊ ꝓli-
xius orauerit: vt nobis p̃beret exẽplũ. Dicunt̃ fratres ĩ egy
pto crebras qdem habere orationes: sed eas tamẽ breuissi-
mas ⁊ raptim quodãmõ iaculatas: ne illa vigilãter erepta
q̃ orãti plĩmũ ẽ necĩaria ꝑ ꝓductiores moras hebetet̃ iten-
tio: ac per hoc ipsi satis ostẽdunt hanc itentionẽ sic eẽ obtu
endã si ꝑdurare nõ põt: ita si ꝑdurauerit: non cito esse rũpẽ
dam. Absit aũt ab orõne multa locutio: sꝫ non desit multa
p̃catio si feruẽs ꝑseuerat itentio: nã multũ loqui est in orã-
do rem necessariã superfluis agere verbis. Multũ aũt p̃ca
ri est eũ quẽ precamur diuturna cordis excitatõe pulsare:
nam plerũqꝫ hoc negociũ plus gemitibus q̃ s̃monib⁹ agit̃
plus fletu q̃ affatu. CHRY. in ho. Dissuadet igit̃ ꝑ hoc
inanẽ locutionẽ in orãdo: puta cum non petim⁹ decentia a
deo: sꝫ potẽtatus ⁊ glorias: inimicos superare: ⁊ pecũiaꝝ abũ
dantiam. Iubet ergo hic non lõgas orõnes facere. Lõgas
aũt dico nõ tpe: sꝫ multitudine coꝝ: que dicunt̃: ꝑmanere
tamẽ oportet eos q petũt. Orõni eni ait apostolus ĩstantes
nõ tamẽ iubet decẽ miliũ versuũ orõnem ꝯponere ⁊ corde
tenus enũciare: qð occulte insinuat cũ dixit: Nolite multũ
loq. GLO. Dãnat aũt multiloquiũ oratiõis veniẽs de in
fidelitate vnde seqt̃. Sicut ethnici faciũt. Gẽtilib⁹.n. erat
necessaria verboꝝ multiplicitas: ꝑpter dmones q nescirẽt
qd illi peterẽt: nisi illoꝝ v̄bis ĩstructi. vnde seqtur. Putant
eni ꝙ in multilogo suo exaudiant̃. AVGV. de ser. do. ĩ
mõte: Et reuera oẽ multiloquiũ a gentilib⁹ venit: q exercẽ
de lingue poti⁹ q̃ mũdando aĩo dant operam: ⁊ hoc studij
genus etiaꝫ ad deũ p̃ce flectendum transferre conantur.

GREGO: xxxiij. mora. Sed veraciter orare est amaros
in cõpunctione gemitus ⁊ nõ cõposita v̄ba resonare. Et iõ
subdit̃: Nolite ergo assimilari eis. AVGV. de ser. do. in
mõte: Si.n. v̄ba multa ad id ꝓferunt̃ vt instruat̃ ignarus:
qd eis op⁹ est ad reꝝ oĩuꝫ ꝯditorẽ: vñ sequit̃: Scit.n. p̃r ve-
ster qd op⁹ sit vobis anteq̃ petatis eũ. HIERO. Cõsur-
git aũt ĩ hoc loco q̃dã heresis phoꝝ: quorũdã dogma puer-
sum dicẽtiuꝫ: Si nouit deus qd oremus: ⁊ anteq̃ petamus
scit quo idigeam⁹ frustra sciẽti loqmur. Quib⁹ rñdendũ ẽ
nõ narratores eẽ: sed rogatores. Aliud ẽ.n. narrare ignorãti
aliud petere sciẽti. CHRY. in ho. Non ergo oras vt do-
ceas sꝫ flectas: vt familiaris efficiaris cõtinuitate iterpella
tõis. vt humilieris: vt rememoreris pctõꝝ tuoꝝ. AVG.
de ser. do. in mõte: Nec etiã verbis nos agere debem⁹ apð
deũ: vt ipetremus qð volumus: sꝫ rebus quas aĩo gerimus
⁊ itentõe cogitatõis cũ dilectiõe pura. ⁊ supplici affectu.

AVGV. ad ꝓban. Sed iõ ꝑ certa interualla tẽpoꝝ etiaꝫ
v̄bis rogam⁹ deum: vt illis reꝝ signis nosipsos ammonea-
mus: quãtũqꝫ in hoc desiderio ꝓfecerimus: nobisipsis ĩno
tescamus: ⁊ ad hoc augẽdũ nosipsos acrius excitem⁹ ne va
rijs curis qð tepescere cepat: oio frigescat ⁊ penit⁹ extigua-
tur: nisi crebrius inflãmet̃. Nobis ergo necessaria sunt v̄ba: q-
bus ꝯmoueamur: ⁊ ĩspiciamus qd petam⁹: nõ qbus domi-
num seu docẽdũ seu flectendũ eẽ credamus. AVGV. d
ser. do. in mõte. Sed rursus queri potest siue reb⁹ siue v̄bis
orandũ sit: qd opus sit ipsa orõne si de⁹ iaꝫ nouit qd nobis
necessarium sit: nisi q2 ipsa oratiõis intentio cor nostrum se
renat ⁊ purgat: capaciusqꝫ efficit: ad excipienda diuina mu
nera q̃ spũal'r nobis infundunt̃. Nõ eniꝫ ambitione precũ
exaudit de⁹ q semp parat⁹ ẽ dare suã lucẽ: sed nos nõ semꝑ
parati sum⁹ accipe cũ inclinamur in alia. Fit ergo in orati-
one conuersio corpis ad deũ: ⁊ purgatio interioris oculi cũ
ea q̃ cupiebant̃: tẽporal'r excludunt̃: vt acies cordis simpli
cis ferre possit simplicem lucem: ⁊ in ea manere cum gau
dio quo beata vita perficitur

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

℃ Sic ergo vos orabitis: Pater noster q es i cel'.
GLO. Inter salutaria monita z diuina qbus cõsulit credẽtibus formã orãdi ꝓposuit: z orões ↄposuit breuib⁹ verbis: vt sit fiducia cito annuẽdi: qd breuiter vult rogari. vñ dic̄: Pater nr̄ q es in celis. CYPRI. de orõne dñica: Qui fecit viuere: docuit z orare: vt dũ oratione quã fili⁹ docuit apd patrem loquimur: facili⁹ audiamur. Amica z familiaris orõ est dñm de suo rogare: agnoscat pater filij sui verba cũ preces facim⁹: z cũ ipm habeam⁹ aduocatũ apd patrẽ ꝓ peccatis nr̄is: qñ pctõres ꝓ delictis nr̄is petimus: aduocati nostri verba ꝓmamus. GLO. Nõ tñ his solis v̄bis orat̄: sꝫ z alijs sub eodẽ sensu ↄceptis quibus cor nostrũ accendit̄.
AVGV. de ser. dñi in mõte: Cum aũt in oĩ deprecatione beniuolẽtia cõcilianda sit ei⁹ quẽ depcamur: deinde discẽdũ qd depcemur ꝑ laudem illius ad quẽ orõ dirigit̄: solet beniuolẽtia cõciliari: z hoc in orõnis ꝑncipio poni solet. In quo dñs nr̄ nihil aliud nos dicere iussit nisi Pater noster q es in celis. Multa qdem dicta sunt in laudem dei: nusquã tñ inuenit̄ p̄ceptum populo israel vt dicerẽt Pater nr̄: sꝫ ẽ cis isinuat⁹ vt dñs tanq̄ seruis. sꝫ ð pp'lo xp̄iano apostolus dicit: q̄ spm̄ adoptõis accepit: in quo clamam⁹ Abba pater: qd nõ est meritorũ nr̄orũ: sed gr̄e quã in orõne ponim⁹: cũ dicim⁹. Pater: quo noie z charitas excitatur: Quid enim charius dꝫ esse filijs q̄ pater: z supplex affectus cum homines dicũt deo: Pr̄ nr̄. z quedã impetrandi p̄suppositio. Quid iã nõ det filijs petentibus: cum hoc ipsum ante dederit vt filij essent. Postremo q̄ta cura animũ tãgit vt q dicit: Pr̄ nr̄: tãto p̄re nõ sit idignus. Admonent̄ etiam hinc diuites: vel genere nobiles cuꝫ facti fuerint christiani: nõ superbire aduersus paupes vel ignobiles: quoniã simul dicunt deo: Pr̄ nr̄: qd nõ possunt pie ac vere dc̄e nisi se frẽs eẽ cognoscant.
CHRY. i ho. Qr̄. n. nocumẽtũ ẽ ex iferiori cognatõe: cuꝫ ꝑm supiorẽ oẽs sumus copulati: q etiã p̄rẽꝫ dixit z pctõrũ remissionẽ z adoptõeꝫ z hereditatẽ z fraternitatẽ q̄ est ad vnigenitũ: z spũs largitõeꝫ per vnam hãc ↄfessus est nũcupationẽ. Nõ. n. poss̄e ẽ vocare deũ patrẽ nisi eũ q est oĩbus istis bonis poti⁹. Dupl'r orantiũ igit̄ erigit sensũ z dignitate ei⁹ q iuocatur: z magnitudie beneficiorũ quibus orãs potit⁹ ẽ.
CYPRI. de orõne dñica: Nõ aũt dicim⁹: Pater meus: sꝫ pr̄ noster: qr pacis z vnitatis magister noluit sigillatim z ꝓuatim p̄cẽ fieri: vt qs cũ precat̄ pro se tñ p̄cetur. Publica. n. ẽ nobis z cõis orõ z qñ oramus: nõ ꝓ vno tantũ: sꝫ ꝓ populo toto oramus: qr totus pp'ls vnũ sumus. Sic eni vnuꝫ orare ꝓ oĩbus voluit: quomõ in vno omnes ipse portauit.
CHRY. sup math. Pro se. n. orare necessitas cogit: ꝓ altero autem charitas fraternitatis hortat̄. Dulcior aũtẽ est ante deũ orõ, non quã necessitas trãsmittit: sꝫ quã charitas fraternitatis ↄmẽdat. GLO. Dicit̄ ẽt Pater nr̄: qd cõe ẽ oĩbus: nõ pr̄ meus: qd soli xp̄o cõuenit: q est fili⁹ per naturã.
CHRY. sup matth. Addit aũt: Qui es in celis. vt sciam⁹ nos habere p̄rem celestẽ: z erubescant se terrenis reb⁹ substernere qui p̄rẽꝫ habẽt in celis. EX COLLA. Et vt ad illam regionẽ in qua patrẽ nostrũ cõmorari fatemur: summo desiderio ꝓperemus. CHRY. in ho. In celis ergo cum dicit: non illic deum cõcludẽs hoc ait: sed a terra abducens orantem: z excelsis regionibus affigens. AVGV. de ser. dñi in monte. Uel dicitur eẽ in celis. i. in sanctis z iustis: nõ enim spacio locorũ continetur deus. Sunt quidẽ celi excellentia mũdi corpa: z si i eis locus dei eẽ credatur: melioris meriti sunt aues quarũ vita est deo vicinior: Non aũt ẽ scriptum: Prope est dñs excelsis hoib⁹: aut eis qui in mõtibus habitãt: sed cõtritis corde. Sed sicut terra appellatur peccator: cui dictũ est: Terra es: z in terrã ibis. sic celuꝫ iustus econtrario dici põt. Recte ergo dr̄: Qui es in celis. tantum enim spũaliter iteresse videtur inter iustos z peccatores: q̄tum corporal'r inter celũ z terrã: Cuius rei significãde gratia orãtes ad orientẽ ↄuertimur: vnde celuꝫ surgit: non tanq̄ deus ibi sit ceteras mũdi deserens partes: sed vt admoneat̄ aĩus ad naturã excellentiorem se cõuertere. i. ad deuꝫ cum corpus ei⁹ qd terrenũ est: ad corp⁹ excellẽtius. i. ad corpus celeste cõuertit̄. Cõuenit etiã vt oĩuꝫ sensibus z paruulorũ z magnorũ bene sentiatur de deo. z ideo q nondũ p̄nt aliqd incorporeuꝫ cogitare: tolerabilior est illorum opinio si deum in celo potius esse credant q̄ in terra.

℃ Sanctificetur nomen tuum.
AVGV. Dictũ ẽ quis sit qui petit̄: z vbi habitet. Iaꝫ videam⁹ q̄ sint petenda. Primũ aũt omniũ q̄ petunt̄: hoc est: Sãctificet̄ nomẽ tuũ. qd nõ sic petit̄: q̄si nõ sit scm̄ dei nomen: sꝫ vt scm̄ habeat̄ ab hoĩbus. i. ita inotescat de⁹ vt non estimetur aliquid sanctius. CHRY. in ho. Uel rogare iubet orantẽ ꝑ nr̄am gl'ificari vitaꝫ: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt ꝑ nos vniuersa te glorificẽt. sãctificet̄. n. idẽ ẽ quod glorificet̄: Digna ẽ aũt deũ deprecantis oratio nihil petere ante patris gloriã: sꝫ oĩa eius laudi postponere. CYPRI. Uel aliter: Nõ optam⁹ ð vt sanctificet̄ orõnib⁹ nr̄is: sꝫ vt nomẽ ei⁹ sanctificet̄ i nob. Quia. n. ipse dixit: Sãcti estote: qr ego scũs sũ. id petim⁹ z rogam⁹: vt q i baptismo sãctificati sum⁹: in eo qd eẽ cepim⁹ ꝑseueremus. AVGV. de ꝑseuerãtia: Cur ãt ꝑseuerãtia ista poscit̄ a deo: si vt pelagiani dicũt: nõ dat̄ a deo. An z ista irrisoria petitio ẽ: cũ id ab eo petitur: qd scit̄ nõ ipsũ dare: sꝫ ipso non dante eẽ in hoĩs ptãte.
CYPRI. Et hoc etiã vt sãctificemur: quotidie deprecamur. Opus. n. est nobis cõtinua sãctificatiõe: vt q quotidie delinquimus: delicta nr̄a sanctificatiõe assidua purgemus.

℃ Adueniat regnum tuum.
GLO. Cõgrue sequit̄ vt post adoptionẽ filiorũ regnũ petam⁹: qd filijs debet̄. Uñ sequit̄: Adueniat regnum tuum.
AVGV. de ser. do. in mõte: Quod nõ ita dictũ ẽ: q̄si de⁹ nũc nõ regnet ẽt in terra: sempq̄ꝫ i ea regnauerit. Adueniat ergo accipiẽdũ ẽ: vt manifestet̄ hoĩb⁹. nulli ãt licebit ignorare regnũ dei. Cũ ei⁹ vnigẽit⁹ nõ solũ itelligibiliter: sꝫ etiã visibiliter venerit iudicare viuos z mortuos: tũc ãt eẽ futurũ iudicij diẽ dñs docet: cũ euãgeliũ p̄dicatũ fuerit in oĩb⁹ gẽtib⁹: q̄ res ptinet ad scificationẽ nois ði. HIERO. Uel gnal'r ꝓ toti⁹ mũdi petit regno vt diabol⁹ in mũdo regnare ðsistat: vel vt i vnoquoqꝫ regnet de⁹: z ñ regnet pctm̄ i mortali hoĩuꝫ corpe. CYPRI. Uel nr̄m regnũ petim⁹ aduenire a deo nob repromissũ z christi sãguine acq̄situ: vt q in sc'lo añ seruiuim⁹: postmodũ xp̄o dominante regnemus.
AVGV. ad ꝓbã: Regnũ nãqꝫ dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. Sꝫ desideriũ nr̄m ad illd regnũ excitam⁹: vt nobis veniat: atqꝫ i eo regnem⁹. EX COLLA. Uel qr nouit scũs testimõio cõscie sue cũ apparuerit regnũ ði: ei⁹ se futurũ eẽ ↄsortẽ. HIERO. Attẽdẽdũ ãt ẽ q̄ grãdis audacie sit z pure ↄscie postulare regnũ dei: iudicium nõ timere.
CYPRI. Põt ẽt z ipse xp̄s eẽ regnũ dei: quẽ venire quotidie cupim⁹: cui⁹ aduẽt⁹ vt cito nob representet̄ optam⁹: nã cũ resurrectio ip̄e sit qr in ipso resurgim⁹: sic z regnũ dei põt itelligi: qr i illo regnaturi sum⁹. Bñ ãt regnũ ði petim⁹. i. celeste: qr ẽ z terrestre regnũ. sꝫ q renũciauit iã sc'lo: maior ẽ ẽt honorib⁹ ei⁹ z regno. Et iõ q se deo z xp̄o dedicat: nõ terrena: sꝫ celestia regna desiderat. AVGV. de ꝑseuerãtia: Cũ ãt petit̄: Adueniat regnũ: qd orãt qd iã sãcti sũt: nisi vt i ea sãctitate q̄ iã illis data ẽ ꝑseuerẽt. Neqꝫ. n. aliter veniet dei regnũ: qd his q ꝑseuerãt vsqꝫ in finẽ: certũ ẽ esse venturuꝫ.

℃ Fiat voluntas tua sicut in celo z in terra.
AVG. In illo btĩtudinis regno vita btã p̄ficiet̄ i sanctis: sic nunc: in celestibus angel'. Et iõ post illã petitionẽ qua dicimus: Adueniat regnm tuũ. sequit̄: Fiat volũtas tua: sicut in celo z in terra. i. sicut in angelis qui sunt in celo voluntas tua fit: vt te ꝑfruant̄: nullo errore obnubilãte eorũ sapiam: nulla miseria ipediente eorũ btĩtudinem: ita fiat in sanctis tuis q i terra sũt: z de terra quãtũ ad corp⁹ attinet: facti sũt. Itẽ fiat volũtas tua. recte itelligit̄: obediat̄ p̄ceptis tuis sic in celo z in terra. i. sic ab angelis ita ab hoĩb⁹: ñ q̄ ipi faciãt vt velit de⁹: sꝫ qr faciũt qd ille vult. i. faciũt ꝑm voluntateꝫ ei⁹. CHRY. i ho. Uide aũt cõsequẽtiã optimã qr. n. ↄcupiscere docuit celestia ꝑ hoc q̄ dictũ ẽ: Aduẽiat regnũ tuũ: añq̄ ad celũ ꝑueniat̄: ipsaꝫ terrã iussit fieri celũ ꝑ hoc q̄ dicit: Fiat volũtas tua sicut i celo z in terra. HIERO. Erubescãt ãt ex hac sñia q quotidie ruinas i celo fieri mentiũt̄.
AVGV. de ser. do. in mõte: Ul' sicut i celo z i terra. i. sic in iustis ita i pctõrib⁹: tãq̄ si diceret: sic faciũt volũtatẽ tuã iusti: ita ẽt pctõres: vt ad te conuertant̄: siue ita vt sua cuiqꝫ tribuant̄. qd fiet extremo iudicio. Ul' ꝑ celũ z terrã accipiamus spm̄ z carnẽ. Et qd dicit apl's: Mẽte ꝑuio legi dei. Uideam⁹ factã dei voluntatẽ in spũ. In illa ãt imitatiõe que ꝓmittit̄ iustis. Fiat volũtas tua sic in celo z in terra. i. sicut spũs nõ resistit deo: ita z corp⁹ non resistat spũi: Uel Sicut in celo z iterra. i. sic in ipso iesu christo: ita z in ecclesia tãq̄ i viro q patris voluntatẽ ipleuit: ita z i feia q̄ illi desponsata ẽ. Celũ. n. z terra cõueniẽter itelligit̄ q̄si vir z femia: qm̄ terra celo fecũdãte fructifera ẽ. CYPRI. Nõ ergo petimus vt de⁹ faciat qd vult: sed vt nos facere possim⁹ qd de⁹ vult: qd vt fiat in nobis op⁹ ẽ dei volũtate. i. opa ei⁹ z ꝓtectione: qr nemo suis viribus fortis est: sed dei misericordia tutus.
CHRY. i ho. Uirtus. n. nõ est nr̄i studij solũ: sꝫ supioris gr̄e. Rursũ ãt hic orõnẽ ꝓ orbe terrarũ cuilibet nostrũ iniũxit. Neqꝫ. n. dixit: Fiat volũtas tua i me vel i nob: sꝫ vbiqꝫ terrarũ: vt soluat̄ error: z plantet̄ veritas: z expellatur malicia: z reuertat̄ virt⁹. z sic iã nõ differt celum a terra. AVGV. de bono ꝑseuerãtie: Ex hoc ãt euidẽter oñdit̄ ↄtra pelaginos. initiũ fidei esse domũ dei. qñ per ifidelibus vt habere fidẽ incipiãt: scã orat eccl'ia. Cũ ẽt in sanctis iã sit facta dei volũtas: cur vt fiat adhuc petũt: nisi vt ꝑseuerẽt i eo qd eẽ ceperunt. CHRY. sup mat. Cõiter aũt accipi dꝫ qd ait: Sic in celo z in terra. i. scificet̄ nomẽ tuũ sic in celo z in terra. Adueniat regnũ tuũ sic in celo z in terra. Fiat voluntas tua sic i celo z i terra. Et vide q̄ caute locut⁹ ẽ: nõ dixit: Pr̄ sãctifica nomẽ tuũ i nob: Adueniat regnũ tuũ sup nos: Fac volũtatẽ tuã i nob. Net iterũ dic̄. Scificem⁹ nomẽ tuũ: Suscipiam⁹ regnũ tuũ: Faciam⁹ voluntatẽ tuã: ne hoc aut dei tñ: aut hoĩs tñ eẽ videat̄: sꝫ medie dixit z ipsonaliter. nã sicut hõ nõ põt facer̄ bonũ nisi habuerit adiutoriũ dei: sic nec deus bonum operatur in homine: nisi homo voluerit.

℃ Panẽ nostrũ supsubalem da nobis hodie.
AVGV. Hec ergo tria q̄ in p̄missis petitiõib⁹ petunt̄ hic ichoant̄: z quãtũcunq̄ ꝓficim⁹ augent̄ in nobis. Perfecte vo qd in alia vita spandũ est: sp possidebunt̄: reliquis vo q̄tuor q̄ sequũt̄ petunt̄ tpalia q̄ ꝓpter eterna ↄsequẽda sunt neccia. panis. n. q cõueniẽter petit̄: hic est necarius. Seqtur. n. Panẽ nostrũ supsubstantialẽ da nobis hodie. HIER. Qr̄ nos supsubstãtialẽ exprimim⁹: i greco habet̄ epynsiõ: qd verbũ. lxx. iterp̄tes pyusion frequẽtissime trãsferũt. Cõsiderauimus ergo in hebreo z vbicunq̄ illi pyusion expresserũt: nos inuenim⁹ sogolla: qd symachus exeriton. i. precipuum vel egregiũ trãstulit: lꝫ in quodam loco peculiarem iterp̄tatus sit. Quãdo ergo petimus vt peculiarem vel p̄cipuum nobis domin⁹ tribuat panẽ: illũ petim⁹ q dicit i euãgelio: Ego sum panis viuus: qui de celo ðscẽdi. CYPRI. Nam panis vite xp̄s est: z panis hic omniũ nõ est: sꝫ noster est. Hũc aũt panẽ dari nobis quotidie postulamus: ne qui i christo sum⁹: z eucharistiam quotidie accipimus: intercedente aliquo grauiori delicto a celesti pane ꝓhibemur: z a christi corpe separemur. Petim⁹ ergo vt qui in christo manem⁹: a scificatione ei⁹ z corpore nõ recedam⁹. AVGV. de bono ꝑseuerantie. Perseuerãtiã ergo a dño sãcti poscũt qñ petũt ne a xp̄i corpe separent̄: sꝫ in ea sanctitate ꝑmaneãt vt nullũ crimẽ admittãt. CHRY. Uel panẽ supsubstãtialem posuit: hoc est quotidianuꝫ. EX COLLA. Cũ ẽt dicit: Hodie: oñdit eum quotidie eẽ sumendũ: oĩq̄ꝫ tpe hec orõ debet ꝓfundi: qr nõ est dies quo nõ opus sit nobis hui⁹ p̄ceptõe cor iterioris hominis ↄfirmare. AVGV. de ser. dñi in monte: Sed cõtra hoc illi mouẽt qõnem q in orientalib⁹ ptib⁹ nõ quotidie cene dñi cõicant: qui de hac re suã sententiã defendũt vel ipsa auctoritate ecclesiastica: q̄ siñ scandalo ista faciũt. neq̄ꝫ ab eis q ecclesijs p̄sunt facere ꝓhibent̄. Sed vt de istis nil in aliquã ptẽ deseram⁹: illud certe dꝫ occurrere cogitantib⁹ regulã nos orãdi: a dño accepisse quã trãsgredi nõ oꝫ. Quis ergo audeat dicere semel tantũ nos orare debere orationẽ dñicam: aut si iterũ z tertio vsq̄ꝫ ad eam tñ horã qua corpi dñi cõmũicamus: nõ eni postea dicere poterim⁹: Da nobis hodie: qd iam accepimus. Aut poterit qsq̄ꝫ cogere vt vltima pte diei sacramentũ illud celebremus. EX COLLA. Licet istud qd dicit̄ Hodie: ad p̄sentem vitam possit intelligi. i. dum in hoc seculo ↄmoramur: presta nobis hunc panem. HIERO. Possumus supersubstantialem panem: z aliter intelligere: qui super omnes substantias sit: z vniuersas superet creaturas. scilꝫ dñi. AVGV. de ser. domini. Uel quotidianuꝫ panẽ accipiamus spũalem: p̄cepta. s. diuina q̄ quotidie oꝫ meditari z opari. GREGO. xiiij. mora. Nostruꝫ autem hunc panem dicimus: z tamẽ vt detur oram⁹: qr dei est ex munere: z nr̄ fit ꝑ acceptionem. HIERO. Alij simpl'r putant ꝑm apostoli sermonẽ dicẽtis: Habẽtes victũ z vestitũ his contẽti sim⁹. de p̄senti tñ cibo scõs curam gerere. vñ in posterioribus p̄ceptũ est: nolite cogitare de crastino. AVGV. ad ꝓbam: Sic ergo hic sufficiẽtiã petimus a pte que expellit. i. noie panis totuꝫ signantes. CHRY. super matth. Nõ solũ aũt oram⁹ iõ: Panẽ nr̄m da nobis hodie: vt habeamus qd mãducemus: qd cõe est iter iustos z peccatores: sꝫ vt qd mãducem⁹: de manu dei accipiam⁹: qd est tantũ sanctorũ. Nã illi deus dat panẽ q cum iusticia p̄parat: diabolus aũt ei q prepat cum pctõ. Uel ita vt dũ a deo dat̄: scificat⁹ accipiat̄: z iõ addidit: Nr̄m. i. quẽ nos hẽmus paratũ: illum da nobis: vt a te scificet̄: sic sacerdos paneꝫ accipiens a layco scificat z porrigit ei. panis eni offerẽtis est: sꝫ qd sanctificatũ est: b̄nficiũ est sacerdotis. Dicit aũt nr̄m. ꝓpter duo. p̄mo qr oĩa q̄ nobis de⁹ dat: ꝑ nos alijs dat: vt de eo qd accipimus: partẽ i potentib⁹ faciam⁹. Qui ergo de laborib⁹ suis idigentib⁹ p̄stat: nõ tãtũ panẽ suũ mãducat: sed etiã alienũ. Deĩde q de iusticia acq̄situ panẽ mãducat suũ panẽ mãducat qui aũt cũ peccato alienũ. AVGV. de ser. do. in mõte. Forte autem aliqs moueat̄: cur oremus ꝓ his adipiscẽdis q̄ huic vite sunt neccia sicut est victus z tegumẽtuꝫ cum dñs dicat: Nolite solliciti eẽ qd edatis: aut quid iduamini: nõ põt aũt qiqꝫ de ea re ꝓ q̄ adipiscẽda orat nõ eẽ sollicit⁹.
AVGV. ad probã. Sed sufficiẽtiã vite nõ idecẽter vult qsquis vult z nõ ampli⁹. hec aũt sufficiẽtia ñ appetit̄ ꝓpter seipam: sed pp salutẽ corporis z cõgruentẽ habitum ꝑsone hoĩs: quo hĩtu nõ sit icõueniens eis cũ qb⁹ honeste viuẽdũ ẽ. Ista q̄ cũ habẽt: vt teneãt: cũ ñ hñtur vt hẽant orãdũ ẽ.
CHRY. i ho. Cõsiderãdũ ẽ aũt q̄ postq̄ dixit: Fiat volũtas tua sic in ce. z in ter. Et qr hoĩb⁹ loq̄batur i terra carne idutis z nõ potentib⁹ hr̄e eandẽ ipassibilitatẽ cũ angel' ↄdescendit iam infirmitati nr̄e: q̄ necessario indiget cibo. Et iõ ꝓ pane iussit orõnẽ facere nõ ꝓ pecunijs neqꝫ ꝓ lasciuia: sꝫ solũ ꝓ pane quotidiano: z neqꝫ hoc sufficit: sꝫ apposuit: Da nobis hodie. vt nõ cõteram⁹ nosipos sollicitudine supuenientis diei. CHRY. sup matt. Et sic p̄ma facie videt̄ hec v̄ba sonare: vt q hoc dicũt: nõ habeant in crastinũ aut post crastinũ p̄paratũ: q̄ si ita ẽ: orõ ista: aut paucis põt cõuenire sicut apl'is: q docẽdi gr̄a oĩ tpe vagabant̄: aut forsitã nulli.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Doctrinā aūt xp̄i ita debem⁹ aptare vt oēs in ea ꝓficiant.
CYPRI. Diuinū ergo cibū discipulus christi dꝫ petere: ne in lōgū desideriū petitōis extēdat: qꝛ ꝯtrariū sibi fit ⁊ repugnās: vt q̄ram⁹ in seculo diu manere q petim⁹ regnū celoꝝ velociter aduenire. vel addit: Quotidianum. vt tn̄ qs māducet: q̄tū rō nāl'r exigit: nō q̄tū lasciuia carnis īpellit. Si.n. in vno cōuiuio tātū expēdas q̄tū sufficere tibi pōt cētū dieb⁹: iā nō quotidianū cibū māducas: ſꝫ multoꝝ dieꝝ.
HIERO. In euāgelio āt qđ appellat̄ ſm hebreos ꝓ supsubstāli pane moar repit̄: qđ dr̄ crastinū: vt sit sensus. Panē nr̄m crastinū .i. futuꝝ da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita nostra: sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nostris.

CHRY. Post subsidiū cibi petit̄ ⁊ venia delicti: vt qui a deo pascit̄: in deo viuat: nec tn̄ pn̄ti vite: ſꝫ eterne cōsulatur: ad quā venire pōt si pctā donent̄: q̄ debita dn̄s appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi oē debitū: qꝛ rogasti me. vn̄ seq̄t̄: Dimitte no. debi. nr̄a. Quare necīe ⁊ salubriter admonemur q pctōres sum⁹: q ꝓ pctis rogare ꝯpellimur: ⁊ neqs sibi q̄si inocēs placeat: ⁊ se extollēdo plus pereat: istruitur se peccare quotidie dū ꝓ pctis quotidie iubetur orare.
AVGV. de bono pseuerātie: Hoc aūt telo pelagiani cōfodiūtur heretici q audēt dr̄e hoiem iustū in hac vita hr̄e nullū oino peccatū: ⁊ in talib⁹ hoīb⁹ eē iaꝫ in pn̄ti tpe ecclesiā non hn̄tem maculā aut rugam. CHRY. i ho. Qm̄ vo fidelib⁹ hec orō cōuenit: ⁊ leges eccl'ie docēt ⁊ orōnis pn̄cipium qđ docet deū pr̄ez vocare. Qui ergo fidelib⁹ iubet remissionē pctōꝝ petere: dmōstrat q post baptismuꝫ ꝯtingit pctā dimitti cōtra nouatianos. CHRY. Qui ergo ꝓ peccatis nos orare docuit pr̄nā misericordiaꝫ ꝓmisit: ſꝫ plane addidit legē certa cōditōe nos cōstringēs: vt sic nobis debitū dimitti postulem⁹: ſm q ⁊ ipsi dbitorib⁹ nr̄is dimittim⁹ ⁊ hoc est qđ dicit: Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nr̄is.
GREGO. x. mora. Ut ꝑfecto bonū qđ a deo ꝯpūcti petimus: hoc pmū ꝓximo cōuersi faciam⁹. GREGO. Hoc non de pecunia dr̄: ſꝫ de omnib⁹ que in nos q̄sqꝫ peccat: ac ꝑ hoc etiā de pecunia: peccat nāqꝫ in te q pecuniā tibi debitam cū hēat vn̄ reddere: nō reddit: qđ pctm̄ si nō dimiseris ñ poteris dr̄e: Dimit. no. de. no. si. ⁊ nos di. de. no. CHRY. sup mat. Cū q̄ ergo spe orat: q inimicitiā seruat aduersus alteꝝ a quo forsitā lesus ē. Sicut.n. ipe orās mentit̄. Dicit.n. remitto: ⁊ nō rēittit: sic ⁊ a deo petit idulgētiā: ⁊ nō illi idulget̄. Sꝫ multi nolētes dare veniā peccātib⁹ i se: fugiūt istā orōnē orare stulti: prīo qꝛ q nō sic orat vt docuit xp̄s: nō est xp̄i discipulus. scđo: qꝛ nec pr̄ libēter exaudit orōnē quā fili⁹ nō dictauerit: cognoscit.n. pr̄ filij sui sensus ⁊ vba neqꝫ suscipit q̄ vsurpatio humana excogitauit: ſꝫ q̄ sapīa xp̄i exposuit. AVGV. i enchiri. Tn̄ qꝛ hoc tā magnū bonum .s. dimittere debita ⁊ diligere inimicos tāte multitudinis nō ē quantā credim⁹ exaudiri cū in orōne dr̄: Dimitte no. de no. si. ⁊ nos di. de. no. Proculdubio vba sponsiōis hui⁹ implentur: si hō nōdum ita ꝓficit vt diligat inimicuꝫ: tn̄ qn̄ rogat̄ ab hoīe q peccauit in eum: vt ei dimittat: dimittit ex corde qui ēt sibi rogāti vtiqꝫ vult dimitti. Jam vero qui eū in quē peccauit: si peccato suo mouet̄ vt roget: non adhuc est reputandus inimicus: vt eum diligere sit difficile: sicut difficile erat qn̄ inimicitias exercebat.

¶ Et ne nos inducas in tentationem

CHRY. sup mat. Qꝛ multa magnifica supra mādauit hoībus: vt deū patrē suū dicāt: vt regnū dei petant venire: iđ nūc addit̄ hūilitatis doctrīa cū dr̄: Et ne nos idu. in tēta.
AVG. đ ser. do. i mō. Nōnulli codices hn̄t: Et ne nos īfe. ī tēta. qđ tātūd ē valere arbitror. nā ex vno greco vbo vtrūqꝫ ē trāslatū. Mlti āt iterp̄tādo ita dn̄t. Ne nos patiaris iduci ī tētatōeꝫ: exponētes quō dcm̄ sit iducas. Non enī per seipsū inducit deus: ſꝫ induci patit̄ eū quem suo auxilio deseruerit. CYPRI. Qua ī pte ondit̄ ꝯtra nos nihil aduersariū posse nisi de⁹ an ꝑmiserit: vt oīs timor nr̄ ⁊ deuotio cōuertat̄ ad deū. AVGV. đ ser. do. i mō. Aliđ ē āt iduci ī tētationē: aliud tētari. nā sine tētatōe ꝓbatus eē nēo pōt. siue sibiipsi: siue alij. Deo āt aū oēs tētatōes q̄sqꝫ nouissimus ē. Nō ergo hic orat̄ vt nō tētemur: ſꝫ vt nō iferamur ī tētationē: tāqꝫ si q̄spiā cui necesse ē igne examinari nō orat vt igne nō cōtigat̄: ſꝫ vt nō exurat̄. Inducimur.n. si tales inciderit q̄s ferre nō possumus. AVGV. ad ꝓbā. Cū ergo dicim⁹: Ne nos iducas ī tēta. nos admonemur hoc petere ne deserti ei⁹ adiutorio alicui tētatiōi: vel cōsentiam⁹ decepti: vl' cedam⁹ afflicti. CYPRI. In quo admonemur īfirmitatis ⁊ ībecillitatis nr̄e neqs se īsolēter extollat: vt dū ꝓcedit hūilis ⁊ submissa cōfessio: ⁊ dat̄ totū deo: qcqd suppliciter petitur: ipi⁹ pietate pstet̄. AVGV. đ bo pseuerātie: Cuꝫ āt sci petūt ne nos īferas ī tētationē: qd aliđ q̄ꝫ vt in scitate pseuerēt orāt. Si āt hsibi ꝯcesso qđ eē đ di dono cū ab illo poscit̄ dmōstrat̄: nēo scōꝝ tꝫ vsqꝫ ī finē pseuerātiā scitatis. neqꝫ.n. q̄sqꝫ ī ꝓposito xp̄iāo pseuerat̄ dsistit: nisi ī tētationē pmit⁹ ī ferat̄. Iđ q̄ petim⁹ ne īferamur ī tētationē vt h ñ fiat: ⁊ si ñ fit đs nō pmittit vt fiat. Nihil.n. fit: nisi qđ aut ipe fac̄: aut fieri pmittit. Potēs est q̄ a malo ī bonū flectere volūtates ⁊ lapsum cōuertere ac dirigere in sibi placitum gressū. Cui nō frustra dicit̄: Ne nos inferas ī tentatōeꝫ. nā q ī tētatiōeꝫ sue male volūtatis nō infert̄: ī nullā prorsus infert̄: vnusqsqꝫ.n. tentat̄ a cōcupiscētia sua. Uoluit ergo de⁹ a se posci ne īferamur ī tentationē: qđ poterat nobis ⁊ nō orātib⁹ dari. qꝛ voluit nos admoneri: a quo beneficia accipiam⁹. Attendat ergo eccl'ia quotidianas orōnes suas: orat vt increduli credant. De⁹ ergo conuertit ad fidem: orat vt credentes ꝑseuerēt. Deus ergo dat perseuerantiā vsqꝫ in finem.

¶ Sed libera nos a malo: amen.

AVGV. de ser. do. Orandum est: nō solū vt non inducamur ī malū quo carem⁹: ſꝫ ab illo etiā liberemur: ī qđ iā inducti sumus. ⁊ iđ seq̄t̄: Sed libera nos a malo. CHRY. in ho. Uel malū hic diabolū vocat: ꝓpter excellentiā malitie: nō que ex natura ē: sed q̄ ex electōe: Et qꝛ ad nos īplacabile bellū hꝫ: pp hoc dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Post omnia quidem supradicta in cōsūmatione orōnis venit clausula vniuersas preces nr̄as collecta breuitate ꝯcludens. Nihil.n. remanet qđ vltra adhuc debeat postulari: cū semel ꝓtectionē dei aduersus malum petamus q̄ impetrata: cōtra oia q̄ diabol⁹ ⁊ mūdus operatur securi sumus. Quis.n. de seculo met⁹ ē: cui⁹ in secl'o de⁹ tutor ē? AVG. ad ꝓbā. Et hoc vltimū qđ ī orōne dn̄ica positū ē tā late pꝫ: vt hō xp̄ian⁹ ī q̄libet tribulatōe cōstitut⁹: ī hoc gemit⁹ edat ⁊ ī hoc lachrymas fūdat: hic exordiat̄: ī hoc termiet orōnē. vn̄ seq̄t̄: Amē. quo desideriū orātis exprimit̄. HIERO. Amē.n. qđ ī fine cōstat scriptū: signaculū ē dn̄ice orōis: qđ aq̄la iterp̄tat⁹ ē fidel'r: qđ ⁊ nos vē possum⁹ dr̄e. CYPRI. Quid miꝝ si tal' orō ē quā đs docuit: q magisterio suo oēm pcem nr̄am salutari ſmone breuiauit: Hinc ꝑ esaiā fuerat ante p̄dictū. Sermonē breuiatū facit đs sup terrā. Nā cuꝫ domin⁹ iesus xp̄s oīb⁹ venerit vt colligeret: doctos ꝑiter ⁊ indoctos oī sexui atque etati p̄cepta salutis ediderit: preceptoꝝ suoꝝ fecit grāde cōpendiū: vt in disciplina celesti discentiū mēoria nō laboraret: sed qđ eēt simplici fidei necessariū velociter disceret: AVG. ad ꝓbā. Quelibet āt alia vba dicam⁹ q̄ affect⁹ orātis vl' p̄cedēdo format vt clareat: vel cōsequēdo attēdit vt crescat: nil aliđ dicim⁹ q̄ꝫ q ī ista orōne dominica positū: ēsi recte ⁊ cōgruēter oramus: Qui .n. dicit clarificare in oībus gētibus: sicut clarificatus es nobis quid aliđ dicit q̄ꝫ sanctificet̄ nomē tuū. q dicit: Gressus meos dirige ſꝫ elogū tuū: qd aliđ dic̄ q̄ꝫ: Fiat vo. tua. Qui dicit: Ondē faci. tuā ⁊ salui erim⁹. qd aliđ dicit q̄ꝫ: Adueniat regnū tuū. Qui dicit: Paupertatē ⁊ diuitias ne dederis mihi. qd aliud dicit q̄ꝫ Panē no. quo. da. ne. ho. Qui dicit: Memēto domie dauid: ⁊ oīs māsuetudinis ei⁹: ⁊ si red. retri. mihi mala. qd aliud dicit: q̄ꝫ Dimitte no. de. no. si. ⁊ nos di. de. no. Qui dicit: Aufer a me ꝯcupiscētias vētris. qd aliud dic̄: q̄ꝫ Ne nos idu. in tēta. Qui dicit: Erue me ab inimicis meis de⁹ me⁹. qd aliud dicit: q̄ꝫ Libe. nos a ma. Et si ꝑ oia p̄dicationū scāꝝ verba discurras nihil inuenies: qđ in ista orōne dominica nō cōtineat̄. Quisqs aūt id dicit: qđ ad euangelicā istā precē ptinere nō possit carnaliter orat: qđ nescio quō nō dicat̄ illicite: quādo renatos domin⁹ nō nisi spiritualiter docet orare. Qui āt dic̄ ī orōne: Dn̄e multiplica diuitias meas: ⁊ honores meos auge: ⁊ hoc dic̄ eoꝝ hn̄s ꝯcupiscētiā: ñ id attēdēs vt ex his ſm deū ꝓsit hoīb⁹ puto eū ñ īuenire ī orōne dn̄ica quo possit hec vota aptare quāobrē pudeat saltē petere: qđ nō pudet cupe. Aut si ⁊ hoc pudet: ⁊ cupiditas vicit: meli⁹ hoc petet̄: vt etiā ab isto cupiditatis malo liberet cui dicim⁹: Libera nos a malo. AVGV. de v̄. domi. Uidet̄ ēt iste numer⁹ petitionū septenario btītudinū ꝯgruere. Si.n. timor dei est quo beati sūt paupes spū: qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ: petam⁹ vt sicificet̄ ī hoīb⁹ nomē dei: timore casto pmanēte in secl'a secl'oꝝ. Si pietas ē q̄ btī sūt mites: petam⁹ vt veniat regnū ei⁹ vt mitescam⁹ nec ei resistam⁹. Si scīa est: qua btī sūt q lugēt: orem⁹ vt fiat volūtas ei⁹ sicut in celo ⁊ in terra: qꝛ cum corp⁹ tanqꝫ terra spiritui tāqꝫ celo cōsenserit nō lugebimus. Si fortitudo ē: q̄ beati sūt q esuriūt oremus vt panis nr̄ quotidian⁹ detur nobis hodie: quo ad plenissimā saturitatē venire possim⁹. Si consiliū ē: quo btī sunt misericordes: qm̄ ipsoꝝ miserebit̄: dimittamus debita vt nobis nr̄a debita dimittant̄. Si intellect⁹ ē: quo btī sunt mūdo corde orem⁹ nō iduci in tētationem ne habeam⁹ duplex cor: tpalia ⁊ terrena sectando de qbus tētatiōes fiunt in nobis. Si sapīa est: q̄ beati sūt pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur: oremus vt liberemur a malo. ipsa enim liberatio liberos nos faciet filios dei. CHRY. i ho. Quia vo sollicitos nos fecerat inimici memoria: in hoc q dixerat: Libera nos a malo. rursus audaciā p̄bet ꝑ hoc q in qbusdaꝫ libris subdit̄: Qm̄ tuū ē regnū ⁊ vt⁹ ⁊ gl'a qꝛ si ei⁹ ē regnū nullū formidare oportet: cū ⁊ q p̄liatur ꝯtra nos: sit ei subiect⁹. Cuꝫ āt virtus ei⁹ ⁊ gl'a sit īfinita nō solū a malis eruere pōt: ſꝫ ēt facere gl'iosū. CHRY. sup matth. Hec ēt ad p̄cedētia ptinent. q.n. dicit: Tuū ē regnū. rn̄det ad illud qđ dixerat: Adueniat regnū tuū. ne aliqs dicat: q̄ deus nō hꝫ regnū in terra. q aūt dicit: Et virtus. rn̄det ad id qđ dixerat: Fiat volūtas tua sicut ī celo ⁊ in terra. ne aliqs dicat q deus non pōt facere quod vult. q vero dicit: Et gloria. respondet ad omnia que sequuntur: in quibus gloria dei apparet.

¶ Si eniꝫ dimiseritis hominibus peccata eoruꝫ dimittet ⁊ vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

RABA. Per hoc q dn̄s dixerat: Amē. significat indubitāter illis a dn̄o ꝯferri oia que rite postulāt q cōditionis addite ſuare pactū nō negligūt. vn̄ subdit̄: Si.n. dimi. ho. pec. eoꝝ dimit. ⁊ vobis pr̄ ve. ce. de. ve. AVGV. i ser. do. Ubi nō ē p̄tereūdū q ex oīb⁹ his sentētijs qb⁹ nos domin⁹ orare p̄cepit: eā potissimū cōmēdandā cē iudicauit que ptinet ad remissionē pctōꝝ: in qua nos misericordes cē voluit: qđ est vnū cōsilium miserias euadēdi. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit vt pri⁹ nobis deus dimittat: ⁊ postea nos debitorib⁹ nr̄is. scit.n. dn̄s hoīes cē mēdaces qm̄ etsi acceperint remissionem peccati sui: ipsi suis debitorib⁹ nō dimittunt: ideo dic̄ vt pri⁹ dimittam⁹: p⁹ petam⁹ dimissionē. AVG. in enchi. Quisquis autē rogāti ⁊ peccati sui penitēti ex corde nō dimittit: nullo mō estimet a dn̄o sua peccata dimitti. ⁊ ideo subdit: Si aūt nō dimiseretis hoīb⁹: nec pr̄ ve. di. vo. pec. vr̄a. CYPRI. Excusatio.n. tibi nulla ē ī die iudicij: cū ſm tuā sn̄iam iudiceris: ⁊ quid feceris: hoc ipse patiaris.
HIERO. Si aūt hoc qđ scriptū ē: Ego dixi dij estis: vos aūt sic hoīes moriemini. ad eos dr̄ q ꝓpter peccata hoīes ex dijs eē meruerūt. Recte ergo ⁊ hi qb⁹ peccata dimittūtur: hoīes appellati sūt. CHRY. i ho. Ideo aūt celoꝝ ⁊ patris meminit vt ex hoc ꝓuocet auditorē. nihil.n. ita te deo assimilat: sicut iniuriā tibi facientib⁹ ignoscere. Incōueniens ē aūt si talis patris fili⁹ existens feralis efficit̄: ⁊ ad celū vocatus terrenū quēdam ⁊ vite hui⁹ ꝓpriū hēat sensum.

¶ Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminat. n. facies suas: vt pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam.

CHRY. Quia oratio illa iam fortis est q̄ fit ī spū humili ⁊ corde ꝯtrito: q aūt dlitijs fruit̄ spm̄ humilē ⁊ cor ꝯtritū habere non potest. manifestū est qm̄ orō sine ieiunio gracilis ē ⁊ infirma. ⁊ iđ qcūqꝫ ꝓ aliq̄ necessitate voluerūt orare: ieiuniū cū oratione iūxerūt: qꝛ ieiuniuꝫ adiutoriū ē orōnis. vn̄ ꝯnr̄ domin⁹ post doctrinā de oratiōe subiungit doctrinā de ieiunio dicēs: Cū aūt ieiu. no. fie. si. hypo. tri. Sciebat.n. dn̄s gl'am vanā ex oī bono ꝓcedere. iđ spinam vane gl'ie q̄ nascit̄ ī terra bona iubꝫ p̄cidere ne suffocꝫ ieiunij fructū. Nō aūt pōt fieri vt nō sentiat̄ q ieiunat: sed meli⁹ est vt ieiuniū te ondat: q̄ꝫ tu ieiuniū. Nō aūt pōt fieri vt sit hilaris q ieiunat. Iđ nō dixit: Nolite esse tristes: ſꝫ nolite fieri tristes. Qui enī ꝑ imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tristes ſꝫ fiūt. Qui āt nāliter pp assiduū ieiuniū tristis est: nō fit tristis: ſꝫ vere est. vn̄ subdit: Exter.n. faci. su. vt pa. ho. ie. HIERO. Uerbū exterminat qđ ī eccl'iasticis scripturis vitio iterp̄tatū tritū est: aliud multo significat q̄ꝫ vulgo ītelligit̄. Exterminant̄ qppe exules q mittunt̄ ex̄ terminos: ꝓ quo q̄ sermōe demoliunt̄ semꝑ accipere debem⁹. Demolit̄ aūt hypocrita faciē suā vt tristitiā simulet: ⁊ aio forte letante luctū gestat ī vultu. GREGO. viij. mo. Nā ora pallescūt: corpus debilitate quatit̄. pect⁹ īterrūpentib⁹ suspirijs vrget̄: nihilqꝫ tāto labore aliud nisi estimatio hūana cogitat̄. LEO pa. ī ſ. decī. Nō sūt āt casta ieiunia q̄ ñ de rōe veniūt ꝯtinētie sed de arte fallacie. CHRY. sup mat. Si q̄ q ieiunat ⁊ tristē se facit hypocrita est: q̄ꝫtomagis iniquor est q nō ieiunat: sed argumētis qbusdā ī facie sua pingit venalē pallorē q̄si ieiunij signū. AVGV. de ser. do. ī mō. In hoc āt capl'o maxie aduertēdū est: nō ī solo reꝝ corporeaꝝ nitore atqꝫ pōpa ſꝫ ēt in ipsis sordib⁹ luctuosis esse posse iactantiā: ⁊ eo piculosiorē quo sub noīe ſuitutis dei decipit. Qui q̄ īmoderato cultu corpis atqꝫ vestit⁹ vel ceteraꝝ reꝝ nitore fulget: facile ꝯuincit̄ reb⁹ ipsis pōpaꝝ seculi eē sectator: nec quēqꝫ fallit dolose imagīe scitatis. Qui āt ī ꝓfessiōe xp̄ianitatis inusitato squallore ac sordib⁹ itentos ī se hominū oculos facit cū id volūtate faciat: nō necītate patiat̄. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtrū hoc ꝯtēptu supflui cult⁹ an ābitiōe aliq̄ faciat. REMI. Fruct⁹ āt ieiunij hypocritaꝝ manifestat̄: cū subinfert̄: Ut pareāt hoībus ieiunātes. Amen dico. vobis receperunt mercedem suam. idest quam desiderauerunt.

¶ Tu autem cum ieiunas: vnge caput tuum: ⁊ faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est ī abscōdito: ⁊ pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

GLO. Docuit dominus qd non est faciēdum: modo docet quid est faciendum dicens: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. ⁊ fa tu. la. AVGV. de ser. do. in monte. Queri aūt solet quid sit quod hic dicitur: Non enī quispiā recte p̄ceperit quāuis faciem quotidiana consuetudine lauemus: vnctisqꝫ capi/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tib⁹ cū ieiunam⁹ nos esse debere: qđ turpissimū oēs fateuŧ.
CHRY. sup matth. Itē si iō iubet nos ñ fieri tristes: ne ꝑ tristitiā appareā⁹ hoīb⁹ ieiunare. Si vnctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunantib⁹ semp̄ reseruenŧ: nihilomin⁹ erūt signa ieiuniȳ. HIERO. Sed loqŧ iuxta ritū ꝓuincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Precipit ğ vt qñ ieiunam⁹ letos ⁊ festiuos nos eē mōstrem⁹. CHRY. sup mat. Simplex ğ iterptatio h⁹ ē: qm̄ ꝑ aggregationē intelligēda sūt ista: sicut cetera añdicta: tanqꝫ si dicat: Sic lōge te facere debes ab oñtatione ieiuniȳ tui vt si possꝫ fieri qđ tamē nō decet: ea ēt facias q̄ ex diuerso luxurie ⁊ epulationis videnŧ eē īdicia. vñ seqŧ: Ne vi. ho. ieiu. CHRY. i ho. In elemosyna qdē nō simplr̄ hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciendā corā hoīb⁹: apponēs vt videremur ab eis. In ieiunio aūt ⁊ oratōe nihil tale addidit: qm̄ elemosynā qdē impossibile ē oīno latere: orōnē aūt ⁊ ieiuniū pōe est. Nō paruus aūt fruct⁹ ē humanā gliam cōtēnere: ꝑ hoc enī aliqs a graui hoīuꝫ seruitute liberaŧ: ⁊ ꝓprius virtutis opator efficiŧ: eā amans: nō ꝓpter alios sꝫ ꝓpter seipāꝫ. Sicut. n. nos cōtumeliā estimam⁹: cū nō ꝓpter nos sꝫ ꝓp alios diligimur: ita nec virtutem oportet propter alios sequi: nec deo ꝓpter hoīes obedire: sed propter seipm̄. Iō seqŧ. Sꝫ patri tuo q est ī abscōdito. GLO. Idest pr̄i tuo celesti q est inuisibilis: vel q habitat ī corde per fidē. deo auteꝫ ieiunat q ꝓ ei⁹ amore se macerat: ⁊ qđ sibi subtrahit: alteri largiŧ. Et pr̄ tuus q vi. in abscō. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q ē inspector ꝯscie. sit ⁊ remunerator. CHRY. sup matth. Spūaliter aūt facies aīe: ꝯscia itelligiŧ. Sic. n. ī cōspectu hoīum gratiosa ē facies pulchra sic in oculis dei speciosa ē mūda ꝯscia. Has facies hypocrite q pp hoīes ieiunāt extermināt: fallere volētes deū ⁊ hoīes: nā semp̄ vulnerata est ꝯscia ei⁹ q peccat. Si ergo abstuleris negtiāꝫ ab aīa tua lauasti ꝯsciam tuāꝫ ⁊ bene ieiunas. LEO pa. in ser. de ieiu. Impleri. n. debet ieiuniū nō ciboꝝ tm̄mō parcitate: sꝫ maxime ꝓuatōe vitioꝝ. Nā cū ob hoc castigatio ista sumaŧ: vt carnaliū desiderioꝝ fomites subtrahanŧ: nulluꝫ magis sectandū ē ꝯtinētie gen⁹: qꝫ vt sp̄ sim⁹ ab iniusta volūtate sobriȳ: ⁊ ab inhonesta actōe ieiuni. q̄ deuotio nō fecernit inualidos: qꝛ ēt in lāguido corpe pōt aīe itegritas reperiri. CHRY. sup matth. Spūaliter aūt caput tuū xp̄s ē: sitientē pota: esurientē ciba: ⁊ sic oleo misericordie vnxisti caput suū. i. xp̄m q clamat in euāgelio: qđ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. GREGO. in ho. Illud. n. ieiunium de⁹ approbat: qđ ante oculos ei⁹ manus elemosynaꝝ lauat. Hoc aūt qđ tibi subtrahis alteri largire. vt vñ tua caro affligiŧ: inde egētis ꝓximi caro repareŧ. AVGV. đ ser. do. Uel caput recte accipim⁹ rōnē: qꝛ ī aīa ꝑeminet: ⁊ cetera hoīs mēbra regit. Ungere ğ caput ad leticiā ꝑtinet. Interi⁹ ğ gaudeat de ieiunio suo: q ieiunādo se auertit a volūtate seculi: vt sit subditus xp̄o. GLO. Ecce nō oīa ī nouo testamēto ad lr̄am accipiūŧ. Ridiculū. n. ē ī ieiunio oleo deliburi: sed spū amoris cui⁹ ⁊ passionib⁹ debem⁹ participare nos macerādo mēs dꝫ inungi. CHRY. sup mat. Prop̄e. āt debet faciē quidē lauare: caput āt nō lauare: sed vngere Quādiu enī sum⁹ in corpore ꝯscia nostra sordida ē ī pctis. Caput aūt nostrū christus: peccatū nō fecit.

C Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo ⁊ tinea demolitur: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furantur. Thesaurizate aūt vobis thesauros i celo vbi nec erugo nec tinea đmoliŧ: ⁊ vbi fures non effodiunt nec furātur. Ubi est. n. thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuuꝫ.

CHRY. i ho. Postqꝫ vanegl'ie expulit egritudinē: optimei am sermonē de cōtēptu diuitiarum īducit. Nihil eniꝫ ita pecunias ꝯcupiscere facit: vt glorie cupido: pp hoc nāqꝫ famuloꝝ greges: ⁊ auro optos equos: ⁊ argēteas mēsas expetūt hoīes: nō vt vtilitatē aut voluptatē iplcāt: sꝫ vt multis ōndāŧ. ⁊ hoc ē qđ dicit. Nolite thesau. vo. thesa. i terra. AVGV. de ser. do. Si. n. eo corde qsqꝫ opeŧ aliqd vt terrenū cōmodū adipiscaŧ: nō erit cor mūdū: qđ i terra volutaŧ. Sordescit. n. aliqs cū iferiori misceŧ nature: qꝫuis ī suo genere nō sordideŧ: qꝛ etiā de puro argēto sordidaŧ auꝝ si misceaŧ: ita ⁊ aīus nr̄ terrenoruꝫ cupiditate sordescit: qꝫuis terra ī suo ordine mūda sit. CHRY. sup matth. Uel alr̄ Qꝛ supra dñs nihil de elemosyna vel orōne vel ieiunio docuerat: sꝫ simulationē eoꝝ cōpescuit tm̄: nūc ₰m tria predicta tres ꝯñas itroducit doctrine: quaꝝ ꝑma ꝑtinet ad elemosynā q̄ ē hec. Nolite thesau. vo. the. i terra. vbi ꝑmo dat cōsilium vt elemosyna fiat: vt sit ordo narratōis talis: Cuꝫ fācis elemosynā. noli tuba canere añ te. ⁊ postea subsequiŧ: Nolite thesauriçare vobis thesauros i terra. vbi primo dat consilium vt elemosyna fiat. scđo ostendit q̄ sit vtilitas in elemosyna faciēda: tertio vt neqꝫ timor inopie accidētis impediat voluntateꝫ elemosyne faciēde. CHRY. in homi. Dicēs autē: Nolite vo. thesau. in terra. subdit. Ubi erugo ⁊ tinea demoliŧ: vt demōstret thesauri q ē hic nocumētum: ⁊ eius qui est in celo: vtilitatē: ⁊ a loco ⁊ ab his q̄ nocent. q̄si di. quid formidas ne pecunie consumenŧ: si elemosynā dederis: Itaqꝫ da elemosynā ⁊ additionē accipiēt. etenī q̄ in celis sūt apponeŧ: ꝙ si nō dederis pereūt: ⁊ nō dixit aliȳs derelinquis: qm̄ in hoc delectabile est hominib⁹. RABA. Tria aūt ponit ₰m tres diuersitates diuitiaꝝ: metalla eruginē: vestes tinea demoliunŧ. Sunt aūt alia que neqꝫ eruginē neqꝫ tineam timent: sicut lapides preciosi. ⁊ iō ponit generale đtrimtū. s. fures: q oēs diuitias rape pñt. CHRY. sup matth. Alia lr̄a habet: vbi tinea ⁊ cōmestura extermināt. Oīa. n. bona mūdi triplr̄ tollit īterit⁹. Aut. n. a semetipsis veterascūt ⁊ tineāt: sicut vestimēta: aut ipsis dñis luxuriose viuētibus commedunŧ: aut ab extraneis vel dolo vel vi vel calūniȳs: vel alio iniquo mō diripiuŧ: q oēs fures dicūŧ qꝛ ꝑ iniqtatē festināt aliena facere sua. Sꝫ dices. Nū qd oēs q hec hñt ꝑdūt ea: Interī qdē dicā: qꝛ etsi nō oēs ꝑdūt tñ multi ꝑdūt. Uere āt ⁊ male ₰uatas diuitias ⁊ si non corpaliter: spiritualiter tñ ꝑdidisti: qꝛ nō ꝓficiūt tibi ad vsū salutis. RABA. Allegorice āt erugo significat supbiā q̄ decorē v̄tutū obfuscat. Tinea q̄ vestes latēter rodit īuidia ē: q̄ bonū studiū lacerat: ⁊ ꝑ cōpactionē vnitatis dissipat. ₰ures sūt heretici ⁊ đmōes q semp̄ ad hoc sūt itēti vt spiritualib⁹ spoliēt. HYLA. Ceteꝝ la⁹ celestis eterna ē: nec furto surrepēti subtrahēda: nec tinea ⁊ rubigie inuidie excidētia. Et iō seqŧ. Thesauriçate āt vob thesauros ī celis. vbi neqꝫ erugo neqꝫ tinea đmoliŧ: ⁊ vbi fures nō effodiūt: neqꝫ furātur. AVGV. de ser. do. mōte: Celū āt hoc loco nō corporeū acceperī: qꝛ oē corp⁹ ꝑ terra habēdū ē. Totū. n. mundū debet ꝯtemnere q sibi thesauriçat in illo celo: de quo dictū ē: Celū celi dño. i. ī firmamēto spirituali. Celū. n. ⁊ terra trāsibūt. Nō āt ī eo qđ trāsit collocare debem⁹ thesauꝝ nostꝝ sꝫ in eo qđ semp̄ manet. CHRY. sup mat. Quid ğ melius ē: an sup terra reponere: vbi īcertus ē ꝯseruatiōis euēt⁹: an in celo vbi ē certa custodia: Que autē stulticia ē illic relinq̄re vñ exiturus es ⁊ illic nō ꝑmittere quo iturus es: Illic ğ substātiam tuā colloca: vbi patriā habes. CHRY. in ho. Quia tñ nō oīs terren⁹ thesaurus erugine aut tinea destruitur: aut per fures aufertur ⁊ ideo aliud īducit dicens: Ubi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuū: ac si dicat: ⁊ si nihil prioruꝫ eueniat non paruam sustinebis iacturam inferioribus affixus: ⁊ eorum seruus factus: ⁊ a celestibus cadens ⁊ nihil excelsorum cogitare potens. HIERO. Hoc autem non solum de pecunia: sed de cunctis possessionibus sentienduꝫ est. Gulosi enim deus venter est. Lassiui thesaurus sunt lubrica amatoris libido. huic seruit vnusquisqꝫ a quo vinciŧ: Ibi ergo hꝫ cor: vbi ⁊ thesaurus. CHRY. super matth.

Uel aliter: ponit nūc que sit vtilitas ī elemosyna facienda. Qui enī collocat thesauros in terra nō hꝫ qd speret in celo. Ut quid ergo aspiciat in celū: vbi nihil repositū hꝫ: Unde duplr̄ peccat. primo qꝛ mala cōgregat: scđo qꝛ cor habet in terra: ⁊ ex ꝯriȳs causis duplr̄ benefacit q thesauriçat ī celo.

C Lucerna corpis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totū corpus tuū lucidū erit. Si aūt oculus tuus fuerit nequā: totum corpus tuū tenebrosū erit. si ergo lumē qđ in te est: tenebre sunt ipse tenebre quante erunt:

CHRY. i ho. Postqꝫ fecit mentionē de intellectu ī seruitutē redacto ⁊ captiuato: qꝛ hoc nō multis facile cognoscibile erat: ad exteriorē doctrinā trāsponit dicēs: Lu. cor. tui est ocul⁹ tu⁹. ac si di. Si nō nosti qđ ē iactura itellect⁹ a corporalib⁹ hoc disce. Qđ. n. est oculus corpori: hoc est intellectus aīe. Sicut ergo oculis orbatis multum operationis reliquorum membrorum amittitur lumine eis extincto: ita ⁊ mente corrupta multis malis vita tua impleŧ. HIERO. Hoc ergo totum transfert ad sensum: quō enī corpus totū est in tenebris: si oculis nō fuerit simplex: ita si aīa principalem fulgorem suū perdiderit: vniuersus sensus: vel sensual' pars anime in caligine ꝯmorabitur. vnde dicit: Si ergo lu. qđ in te est: tenebre sunt: ipse tenebre quāte sunt. i. si sensus qđ lumē est aīe vitio caligaŧ: ipsa putas caligo qb⁹ tenebris obuolueŧ: CHRY. sup mat. Uideŧ aūt ꝙ non de corporali oculo hic loquaŧ: nec đ hoc corpore qđ videtur a foris: alioqui dixisset: Si oculus tuus sanus fuerit aut infirmus: nūc autē subdit: Simplex ⁊ nequā. si aūt benignū oculū hꝫ ⁊ infirmū: nūqd corp⁹ eius in lumine est: Aut si malignum ⁊ sanū: nunqd corp⁹ ei⁹ in tenebris est: HIERO. Sꝫ solēt lippientes lucernas videre nūerosas: simplex aūt oculus ⁊ purus simplicia intueŧ ⁊ pura. CHRY. sup matth. Uel dŕ oculus nō a foris: sed ab int⁹. Lucerna. n. est mens ꝑ quā aīa videt deū. Qui ergo cor habet ad deū. illius oculus lucidus est. i. illius mens mūda est: nō terrenis cōcupiscētiȳs sordidata. Tenebre aūt in nobis sunt sensus carnales: q semp̄ desiderāt que sūt tenebraꝝ. Qui ergo hꝫ oculum mundū. i. mētē spūalē: corp⁹ suū seruat lucidū. i. sine peccato. Et si enī caro desiderat mala: virtute tñ diuini timoris repercutit eā. Qui aūt habet oculū. i. mētem aut malignitate tenebrosam: aut ꝯcupiscētia turbulentā: tenebrosū possidet corpus: nō. n. resistit carni qñ cōcupiscit ꝑuersa: qꝛ ñ hꝫ speꝫ in celo que ꝑstat nobis v̄tutem vt concupiscentiȳs resistamus.

HYLA. Uel alr̄: De officio luminis oculi lumen cordis exꝑssit: qđ si simplex et lucidū manebit: claritateꝫ eterni luminis corpi tribuit: ⁊ splēdorē originis sue corruptioni carnis īfundet. s. in resurrectōe. Si aūt obscuꝝ peccatis ⁊ volūtate erit neqꝫ: vitiȳs mētis nā corpis subiacebit. AVGV. đ ser. do. Uel alr̄: Oculū hic accipe debem⁹ itentionē nr̄aꝫ q̄ si mūda fuerit ⁊ recta: oīa opera nr̄a que ₰m eā operamur bona sunt: que qdē oīa totū corp⁹ appellauit: qꝛ ⁊ apl's mēbra nr̄a dicit quedā opera vbi ait: Mortificare mēbra vr̄a fornicationē ⁊ imūdiciā ⁊c. nō ğ qd qsqꝫ faciat: sed quo anio faciat ꝯsiderādū ē. Hoc ē eniꝫ lumē in nobis: qꝛ hoc nobis manifestū ē bono aīo nos facere qđ faciam⁹. Oē enī qđ manifestaŧ lumē ē. Ipa v̄o facta q̄ ad hoīum societatē ꝓcedūt īcertū nobis hñt exitū: ⁊ iō tenebras eas vocauit. nō enim noui cū pecuniā porrigo īdigēti qd sit inde factur⁹. Si ergo ipa cordis intētio q̄ tibi nota ē: sordidaŧ appetitu tpaliū rerum: magis ipm factū cui⁹ incertus est exitus sordidū erit: qꝛ etsi bñ alicui ꝓueniat: quod tu nō recta itentione facis: quō tu feceris: iputabiŧ tibi nō quō illi ꝓuenerit. Si autē simplici itētōe: i. sine charitatis opa nr̄a fiāt: tūc mūda sūt: ⁊ placent in ꝯspectu dei. AVGV. ꝯtra mēda. Sꝫ ea q̄ cōstat eē pctā: nulla vlūt bona itētōe faciēda sūt. ea qppe opa hoīum si cās habuerit bonas vel malas: nūc sūt bona nunc mala: que nō sunt per seipsa peccata: sicut victū ꝑbere pauperib⁹ bonū est: si fiat misericordie cā: malū aūt si fiat cā iactātie. Cū v̄o opa ipa pctā sunt: vt furta: stupra: ⁊ huiusmōi: qs dicat causis bonis eē facienda: vel pctā nō eē: qs dicaŧ furemur diuitib⁹ vt habeam⁹ qd dem⁹ pauperib⁹: GRE. .xxxiȳ. mora. Uel alr̄: Si lumē qđ ī te ē. i. si hoc ꝙ nō bene agere cepim⁹: ex mala itentōe offuscam⁹ ipa q̄ mala eē non ignoram⁹ etiā cū facim⁹: quāte tenebre erūt: REMI. Ul' alr̄: ₰ides lucerne assimilaŧ: qꝛ ꝑ eā gressus iterioris hoīs. i. actiō illuminaŧ ne offēdat ₰m illud: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū: q̄ si fuerit mūda ⁊ simplex totū corpus lucidum erit. Si v̄o sordida: totū corpus erit tenebrosū: Ul' alr̄: Per lucernā itelligiŧ rector eccl'ie: qui bñ oculus dŕ: qꝛ salutaria plebi subiecte ꝓuidere dꝫ: q̄ per corpus intelligiŧ. Si ergo rector eccl'ie errauerit: qꝫtomagis errabit ppl's ei subiectus.

C Nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit: ⁊ alteruꝫ diliget: aut vnum sustinebit: ⁊ alterum cōtēnet. Non potestis deo seruire ⁊ mammone.

CHRY. sup matt. Superi⁹ dixerat dñs ꝙ q hꝫ mētē spiritalē: ille pōt corp⁹ suū ₰uare sine pctō: q aūt nō hꝫ: nō pōt. cui⁹ rōnē subiungit dicēs: Nemo pōt duobus dñis seruire.

GLO. Uel aliter. Qꝛ dictū ē supra ꝙ ꝓpter intētionē tpaliū: bona mala fiūt. vñ possit aliquis dicere: Ego faciā bōa: ⁊ pp tpalia ⁊ pp celestia. Cōtra qđ dñs ait: Nō potestis duob⁹ dominis ₰uire. CHRY. in ho. Ul' aliter: In anterioribus auaritia ꝯpssit tyrrānidē ꝑ multa ⁊ magna: sed adhuc alia apponit ampliora. Nō. n. ī hoc solū nob nocēt diuitie ꝙ latrones aduersus nos armāt ⁊ ꝙ intellectū obtenebrāt: sꝫ ēt a ₰uitute dei nos expellūt: ⁊ hoc ꝓbat a cōib⁹ cōceptōib⁹ dicens: Nemo po. duo. do. ser. Duos aūt dicit: q cōtraria iniungūt. Cōcordia. n. multos vnū faē: qđ ōndiŧ ꝑ hoc qđ subdit: Aut. n. vnū odio hēbit. Ideo aūt duo ponit vt monstret facilē esse trāsmutationē ad meli⁹. Si. n. dicas: Seru⁹ fact⁹ sū pecuniaꝝ: amādo. s. eas mōstrat ꝙ possibile ē ad aliđ venire. s. nō sustinēdo ₰uitutē: sꝫ cōtēnēdo. GLO. Uel duo tāgere v̄ seruientiū genera. quidā enī seruiūt liberaliter ex amore: qdā seruiliter ex timore. Si ğ aliqs ex amore ₰uiat vni ꝯrioꝝ dñoꝝ: necesse ē vt alteꝝ odio habeat. Si v̄o ex timore ₰uiat: neēe ē vt dū vnū sustiet: alteꝝ ꝯtēnat. Res aūt terrena vl' de⁹ si ī corde hoīs dñeŧ: ad ꝯria ex vtroqꝫ trahiŧ hō: nā de⁹ trahit ad supiora sibi ₰uiētē: res v̄o terrena ad inferiora: ⁊ iō q̄si ꝯcludēs subdit: Nō po. deo ser. ⁊ ma. HIE. Māmōa ₰mōe syriaco diuitie nūcupāŧ. Audiat ğ hoc auarus q cēseŧ vocablo xp̄iāo: ñ posse se sil' diuitiȳs xp̄oqꝫ ₰uire ⁊ tñ nō dixit: Qui hꝫ diuitias: sꝫ Qui seruit diuitiȳs. Qui enī diuitiaꝝ seru⁹ ē: diuitias custodit vt seru⁹. q āt ₰uitutis excussit iugū: distribuit eas vt dñs. GLO. Per māmona ēt itelligiŧ diabol⁹ q ꝑest diuitiȳs: nō ꝙ possit eas dare nisi qñ de⁹ ꝑmittit: sꝫ qꝛ ꝑ eas hoīes fallit. AVGV. de ser. do. in mon. Qui. n. seruit māmone. i. diuitiȳs: illi vtiqꝫ ₰uit: q reb⁹ istis terrenis merito sue ꝑuersitatis ꝑposit⁹ ꝑnceps hui⁹ seculi a dño dŕ. Ul' alr̄: q sint duo dñi ōndit cū dŕ: Nō po. deo ser. ⁊ mā. s. đo: ⁊ diabolo. Aut ğ hūc odio ha. hō: ⁊ al. di. i. deū Aut al. pa. ⁊ al. ꝯtē. Patiŧ. n. duꝝ dñm qsqs ₰uit māmone: sua. n. cupiditate iplicat⁹ subdiŧ diabolo: ⁊ ñ eū diligit. Sic q ācille aliene cōiūct⁹ ē: pp ꝯcupiscētiā durā patiŧ ₰uitutē etsi nō diligat eū: cui⁹ ancillā diligit. Dixit aūt alteꝝ ꝯtēnet: nō odio hēbit. nullus enim v̄era cōscia deū pōt odisse. Cōtēnit aūt. i. nō timet eū: cū q̄si de eius bonitate secur⁹ ē.

C Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis: neqꝫ corpi vestro qd iduamini Nōne aīa pl⁹ ē qꝫ esca: ⁊ corp⁹ plusqꝫ vestimētū:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

AVGV.de ſer.do.in monte.Quia ſuperi⁹ docuerat dñs ꝙ qſqs vult diligere deum ⁊ cauere ne offendat:nō ſe arbitret̃ duob⁹ dñis poſſe ſeruire:ne forte q̃uis iam ſupflua nō querant̃:ꝑpter ipſa tñ neceſſaria coꝛ duplicet̃:⁊ ad ea deflectenda toꝛqueat̃ intētio.ſubiūgit dicēs. Jō di.vo.ne.ſol.ſi.ani.ve.qd mādu.neq̧ coꝛ.ve.qd indua. CHRY.in ho. Nō hoc dicit ꝙ aïa cibo indigeat:icoꝛpoꝛea eſt.n.ſ3 ſ3 cōe3 locut⁹ eſt conſuetudinem.aliter eni nō pōt moꝛari in coꝛpoꝛe niſi eo cibato. AVGV.Uel aïam in hoc loco ꝓ aïali vita poſitā nouerim⁹. HIERO.Jn nōnullis codicibus additū ē:neq̧ qd bibatis.Ergo ꝙ oïbus natura tribuit ⁊ iumentis ⁊ beſtijs hoïbuſq̧ cōmune eſt: huius cura penitus liberamur.Qō aūt hic dicit̃ de carnali cibo ⁊ veſtimēto accipiam⁹.Ceteꝝ de ſpūālib⁹ cibis ⁊ veſtimentis ſemꝑ debemus eſſe ſolliciti. AVGV.de here. Dicunt̃ aūt euchite qdā heretici opinātes monacho nō licere ſuſtētande vite ſue cā aliqd opari:atq̧ ita ſeipſos ꝓfiteri vt oïno ab opibus vacent. AVGV.de opib⁹ monachoꝝ.Jngunt.n.non de hoc ope coꝛpoꝛali ī quo vel agricole vel opifices laboꝛant ꝑcepit apl's cū dixit:Qui nō vult opari nō māducet: Neq̧ euāgelio poſſet oïno eē ꝯrius vbi ait dñs.Jō dico vobis ne ſolliciti ſitis.Jn verbo g̃ apl'i ꝑdicto ſpuālia opa debem⁹ accipere:de qb⁹ alibi dicit̃:Ego plātaui:apollo rigauit:⁊ ita ſe arbitrant̃ aplīce ⁊ euāgelice obtēpare ſnīe: cū euangelium credūt de nō curāda coꝛpali h⁹ vite īdigētia ꝑcepiſſe: ⁊ apl'3 ō ope ⁊ cibo ſpūali dixiſſe.Qui ñ vult opari.ñ māduc3.Pri⁹ ergo demōſtrem⁹ apl'3 opa coꝛpoꝛalia ſuos dei operari voluiſſe.Pꝛemiſerat.n.dicēs:Jpſi ſcitis quō opoꝛteat vos imitari:q2 nō inquieti fuim⁹ inter vos neq̧ panē ab aliquo gratis manducauim⁹:ſed ī laboꝛe ⁊ fatigatiōe die ac nocte laboꝛātes:ne quē veſtꝝ grauarem⁹:nō q2 nō habuim⁹ ptāte3 ſ3 vt noſipſos foꝛmā darem⁹ vobis q̃ nos imitaremini.Nā ⁊ cū eſſem⁹ apd vos:hoc denūciabam⁹ vobis: qm̄ ſiqs non vult operari:nō māducet.Quid ad hoc dici pōt qñ exemplo ſuo docuit:quid pꝛeceperit.ſ.coꝛpaliter operādo:Nam ꝙ coꝛpal'r oparet̃ oñdit̃ in actib⁹:vbi dr̃:ꝙ manſit cū aqla ⁊ vxoꝛe ei⁹ ꝑſcilla opus faciēdo apd illos:erāt enī tabernaculoꝝ artifices:⁊ tñ apl'o tanq̧ ꝑdicatoꝛi euāgelij militi xp̄i plātatoꝛi vinee:paſtoꝛi gregis ꝯſtituerat dñs vt de euangelio viueret q tñ ſtipendiū ſibi debitū nō exegit:vt ſe foꝛmā daret eis q exigere indebita cupiebāt.Audiāt ergo q nō habēt hāc ptātē:quā ille habebat:vt tm̄mō ſpiritual'r opātes manducēt panē a coꝛpoꝛali laboꝛe gratuitū.Si aūt euangeliſte ſunt:ſi miniſtri altaris:diſpēſatoꝛes ſacroꝝ habēt hanc ptātem:ſi ſaltem habebāt aliqd ī ſeculo:quo facile ſine opificio ſuſtentarēt hanc vitā:qō cōuerſi ad deū indigentibus diſpartiti ſūt:⁊ credēda ē eoꝝ infirmitas ⁊ ferēda.Nec attēdendū in quo loco hoc qō habebāt ipenderit:cū oïu3 xp̄ianoꝝ ſit vna reſpu.S3 q veniūt ad ꝓfeſſiōe3 ſuitutis dei ex vita ruſticana:⁊ ex opificū exercitio:⁊ plebeio laboꝛe ſiquo min⁹ operent̃ excuſari nō pñt. Nullo enī modo decet vt ī ea vita vbi ſenatoꝛes ſiūt laboꝛioſi:ibi fiāt opifices ocioſi:et quo veniūt relictis delicijs ſuis q fuerūt ꝑdioꝝ dñi:ibi ſint ruſtici delicati.At cū dñs ait: Nolite ſolliciti eſſe.nō hoc dicit: vt iſta nō ꝓcurent:q̧tū necītatis ē vñ honeſte potuerūt ſed vt iſta intueant̃: ⁊ pp iſta faciāt qcqd ī euangelij ꝑdicatione facere iubent̃:eam nanq̧ intētionē paulo ſuperi⁹ oculum vocauerat. CHRY.in ho.Uel pōt al'r cōtinuari: Cū enī docuiſſet dñs pecunia3 deſpicere:ne aliqui dicerent:q̃liter poterim⁹ viuere:ſi oïa ꝓiecerim⁹:ſubiungit dicēs: Jōq̧ dico vobis. GLO.Jdeſt cura tpali ne retrahamī ab eternis. HIERO.Pꝛecipit̃ ergo nobis:ne ſolliciti ſimus qd comedam⁹:q2 in ſudoꝛe vult⁹ ꝑparamus nobis panē.Ergo laboꝛ exercendus eſt:ſollicitudo tollēda. CHRY.ſuper matth.Non enī ſollicitudinib⁹ ſpiritualib⁹:ſ3 laboꝛib⁹ coꝛpoꝛalibus acqrendus eſt panis:qui laboꝛantibus ꝓ pꝛemio diligētie deo ꝑſtāte abūdat:⁊ negligētib⁹ ꝓ pena deo faciēte ſubdudit̃.Cōfirmat aūt ſpē nr̃am dñs.et ꝑmo de maioꝛi ad min⁹ deſcēdit dicēs:Nōne aïa plus eſt q̧ eſca: ⁊ coꝛpus pluſq̧ veſtimentū. HIERO.Qui maioꝛa ꝑſtitit vtiq̧ ⁊ minoꝛa ꝑſtabit. CHRY.ſup mat.Niſi.n. voluiſſet cōſeruari qō erat ñ crearet:qō āt ſic creauit:vt ꝑ eſcā ſuet̃ neceſſe ē vt det ei eſca3:q̧diu vult eē qō fecit. HYLA.Uel al'r:Q2 coꝛrupt⁹ circa futuroꝝ curā infideliū ſenſus ē caluniantiū q̃ in reſurrectōe coꝛpoꝝ ſpēs ſit futura:q̃ in ſubſtantia eternitatis alimonia.Jō ſubſequēter dr̃: Nōne aïa pl⁹ ē q̧ eſca:Nō.n.patit̃ ſpē nr̃am futuri ī reſurrectiōe cibi ⁊ potus ⁊ veſtit⁹ ſollicitudine demoꝛari:ne redempti in coꝛpus atq̧ aïam cōtumelia ī nō efficiēdis leuioꝛib⁹ inferatur.

¶Reſpicite volatilia celi q̃ non ſerūt neq̧ metūt neq̧ ꝯgregāt ī hoꝛrea: ⁊ pr̃ veſter celeſtis paſcit illa. Nōne vos magis pl'is eſtis ill': Quis āt vr̃3 cogitās ꝑt adijcere ad ſtaturā ſuā cubitū vnu3:

CHRY.ſup mat.Poſtq̧ ꝯfirmauit ſpē nr̃a3 de maioꝛe ad min⁹ deſcendens:deinde confirmat de minoꝛi ad mai⁹ aſcēdēs cū dic̃:Reſ.vo.ce.q2 nō ſe.neq̧ metūt. AVGV.de opibus monachoꝝ.Quidā ſe dicunt propterea operari nō debere:q2 nec volucres celi ſemināt neq̧ metunt. Cur g̊ nō attendūt quod ſequitur: Neq̧ ꝯgregāt in hoꝛrea:Cur g̊ iſti man⁹ ocioſas ⁊ plena repoſitoꝛia volūt hr̃e:cur deniq̧ molūt ⁊ coquūt:hec enī aues nō faciūt:aut ſi repiūt qb⁹ hoc pſuadeāt:vt eis ꝑ ſingulos dies eſcas afferāt ꝑparatas ſaltem ſibi de fontib⁹ aquā afferūt ⁊ reponūt: quod volatilia non faciunt.Sed ſi nec aqua ſibi vaſa coguntur iplere: ⁊ iā illos qui tunc erant hieroſolyme nouo gradu iuſtitie ſuꝑgreſſi ſunt:qui demiſſo ſibi ex gratia frumēto panem fecerunt aut facere curauerunt:qō aues nō faciūt.Nō poſſūt aūt iſta ſeruare:vt.ſ.nihil in craſtinū reponāt:q ſe ꝑ multos dies a cōſpectu hoïu3 ſeparatos ⁊ nulli ad ſe pꝛebentes acceſſū includūt ſeipſos: viuētes ī magna intētione oꝛationū. An foꝛte quo ſunt ſanctioꝛes:eo ſunt volucrib⁹ diſſimiliores:Quod ergo dicit de volatilibus celi ad hoc dicit: ne qſq̧ putet deum ſeruoꝛum ſuoꝛum neceſſaria non curare: cū eius pꝛouidentia vſq̧ ad iſta gubernanda pꝛoueniat.Neq̧ enim non ipſe paſcit eos qui manibus operantur: neq̧ etiā quia deus dixit: Jnuoca me in die tribulationis ⁊ eruā te. non debuit fugere apoſtolus:ſed expectare vt compꝛehenderetur: et eum deus ſicut tres pueros de medijs ignibus liberaret.Sicut enī q fugiētibus ſanctis huiuſmodi q̃ſtionē obijceret:reſpōderent nō ſe opoꝛtuiſſe tētare deum: ſ3 tūc talia deum ſi vellet eē factuꝝ:vt eos liberaret: ſic danielē a leonib⁹ ⁊ petꝝ a vinculis: cum ipi qd facerēt nō haberēt.Cum vo eis fugā in poteſtatē dediſſet: etiam ſi liberarent̃ ꝑ illam:nō niſi ab ipſo liberari: ſic̃ ſeruis dei valētibus manibus ſuis victum trāſigere ſi ex euangelio mouerit queſtionē de volatilib⁹ celi q̃ nō ſemināt neq̧ metunt: facile reſpōdebunt.Si nos ꝑ aliquam infirmitatem vel occupationē non poſſumus opari:ille nos paſcet ſicut aues q̃ nihil operant̃.Cum autem poſſumus non debemus tētare deum:q2 hec que poſſumus ei⁹ munere poſſumus.Et cum hic viuimus:illo largiēte viuimus: qui largitus ē: vt poſſim⁹:⁊ ille nos paſcit a quo aues paſcūt̃:ſicut dicit̃: Et pr̃ veſter celeſtis paſcit illa:nonne vos magis plu.eſtis illis:

AVGV.de ſer.do.in monte.i.carius vos valetis: q2 rōnale aïal ſicut eſt hō ſublimius oꝛdinat̃ in reꝝ nā q̧ irrationalia:ſicut ſunt aues. AVGV.xi.ō ciuitate dei.Plerūq̧ tamē carius cōparat̃ equus q̧ ſeru⁹: ⁊ gemma q̧ famula:nō rōne cōſiderātis:ſed neceſſitate īdigētis: ſeu voluptate cupiētis. CHRY.ſup matth.Oïa enī aïalia de⁹ ꝑpter hoïem fecit:hominē autem ꝑpter ſe.quanto g̊ pꝛecioſioꝛ ē hominis creatio:tanto maioꝛ eſt dei ſollicitudo de ipſo.

Si ergo aues non laboꝛātes īueniunt eſcas:hō nō īueniet cui deus dedit ⁊ operandi ſcientiam ⁊ fructificandi ſpem. HIERO Sūt aūt qdā q dū volūt terminos patrū excedere ⁊ ad alta volitare:in ima mergunt̃.Uolatilia celi angelos eſſe volunt:ceteraſq̧ in dei miniſterio foꝛtitudines que abſq̧ cura dei ſui alantur ꝓuidētia.Si hoc ita eſt vt intelligi volūt quō ſeqt̃ dictū ad hoïes: Nonne vos ma.plu.eſtis illis: Simpl'r g̊ accipiunt:ꝙ ſi volatilia abſq̧ cura ⁊ erumnis:dei alunt̃ ꝓuidētia:que hodie ſūt ⁊ cras nō erūt: quātomagis hoïes qb⁹ eternitas repꝛomittit̃. HYLA.Pōt aūt dici ꝙ ſub noïe voluc꜡ exēplo nos imūdoꝝ ſpirituū hoꝛtat̃:qb⁹ ſine aliquo negocio querēdi ⁊ cōgregandi viuēdi tamē tribuit̃ de eterni conſilij poteſtate ſubſtantia: atq̧ vt ad immundos iſtud ſpūs referat̃ opportune adiecit:Nonne vos magis pluris eſtis illis: De cōpatōis pꝛeſtātia dr̃iam nequitie ⁊ ſanctitatis oñdens. GLO.Non ſolū aūt exemplo auiū:ſed experimēto docet ꝙ ad hoc ꝙ ſumus ⁊ viuim⁹ nr̃a cura nō ſufficit ſed dïna ꝓuidētia operatur dicēs:Quis aūt veſtꝝ cogi.pōt adijce.ad ſtaturā ſuam cubi.vnū: CHRY.ſup matth.Deus.n.eſt q per ſingulos dies incremēta coꝛpoꝛis tui facit:te nō ītelligēte.Si ergo ī teipſo quotidie dei ꝓuidētia operat̃: quō in neceſſarijs tuis ceſſabit:Si aūt vos cogitādo modicā partē coꝛpi veſtro addere nō poteſtis:quō cogitādo ſaluandi eſtis ī toto: AVGV.de ſer.do.in mon.Uel pōt referri ad ſequētia:ac ſi diceret:Non eē cura nr̃a factū vt ad hanc ſtatura3 veniret coꝛpus nr̃m:ex hoc ītelligi pōt:ꝙ ſi velletis adijcere vnū cubitū nō poſſetis.Jlli ergo tegēdi coꝛpis curā relinquite cui⁹ cura factū eſt vt eēt tāte ſtature. HYLA.Uel al'r:Sicut fidē vitalis ſube nr̃e de documēto ſpirituū ſuauit:ita opinionē futuri habit⁹ iudicio cōis ītelligētie dereliquit.Cū enī vniuerſoꝝ coꝛpoꝝ q̃ vitā hauſerūt: diuerſitatē in vnū perfectū viꝝ ſit excitatur⁹:ſol⁹ q potēs ſit ad vniuſcuiuſq̧ ꝓceritatē cubitū vnū ⁊ alterū tertiūue ꝑſtare: de veſtitu.i.de ſpecie coꝛpoꝝ cū ei⁹ cōtumelia ambigim⁹:q vt equalē oē3 hoïe3 efficiat:tātū mēſure eſt humanis coꝛpoꝛib⁹ additurus. AVGV vlti.de ciui.dei. Sed ſi xp̄s in ea menſura coꝛpis ī qua moꝛtuus eſt reſurrexit:nefas eſt dicere cū reſurrectōis oïum tp̄s venerit:acceſſurā coꝛpi ei⁹ ea3 magnitudinē quā nō habuit:qñ ī ea diſcipulis in quanot⁹ erat appuit:vt lōgiſſimis fieri poſſit eq̃lis.Si āt dixerim⁹ ad dñici coꝛpoꝛis modū etiā minoꝝ maioꝛūq̧ coꝛpoꝛa redigēda peribit de multoꝝ coꝛpoꝛib⁹ pplurimū:cū ipſe nec capillū pituꝝ eē ꝓmiſerit.Reſtat ergo vt qſq̧ recipiat ſuā menſurā quā vel hūit ī iuuētute:ſi ſenex ē moꝛtu⁹: vel fuerat habitur⁹ ſi eſt ante defunct⁹.Et iō nō eſt dictū ab apl'o in menſurā ſtature:ſed in mēſura3 etatis plenitudinis chriſti:q2 reſurgent coꝛpoꝛa moꝛtuoꝝ ī iuuenili etate ⁊ roboꝛe ad quā chꝛiſtum perueniſſe cognouimus.

¶Et de veſtimētis qd ſolliciti eſtis: Cōſiderate lilia agri qm̄o creſcūt. Nō laboꝛāt neq̧ nēt. Dico autem vobis: quoniam nec ſalomō in omni gloria ſua coopertus ē ſicut vnum ex iſtis. Si enim fenum agri qō hodie eſt ⁊ cras in clybanū mittit̃ deus ſic veſtit: q̧tomagis vos modice fidei:

CHRY.in homi.Poſtq̧ mōſtrauit ꝙ nō opoꝛtet nos ꝓ cibo eſſe ſollicitos:ad id quod leuius eſt pertrāſit:neq̧ eni3 ita neceſſariū eſt indumentum ſicut cibus.vñ dicit:Et ō veſti.quid ſolli.eſtis: Nō aūt hic vtit̃ exemplo volucrū vt induceret pauonē ⁊ cygnū:a quibus erat ſimilia exempla accipere:ſ3 vtit̃ exemplo lilioꝝ dicēs:Conſiderate lilia agri. Uult ex duobus monſtrare ſuperabundantiam.ſ.a munificentia pulchꝛitudinis:⁊ a vilitate ꝑticipātium tali decoꝛe. AVGV.de ſer.do.in mon.Jpſa aūt documenta non ſic allegoꝛice diſcutiēda ſūt:vt q̃ram⁹ qd ſignificent aues celi: aut lilia agri:poſita ſunt.n.vt ō reb⁹ minoꝛib⁹ maioꝛa pſuadeant̃. CHRY.ſup matth.Lilia.n.ſtatuto tp̄e foꝛmant̃ ī frōdib⁹:veſtiunt̃ cādoꝛe:iplent̃ odoꝛib⁹.Et qō terra radici nō dederat:de⁹ inuiſibili opatōe largit̃.Jn oïb⁹ aūt eadē plenitudo ſeruat̃:vt nō ab euētu fcā putent̃:ſed dei ꝓuidētia ītelligant̃ eſſe diſpoſita.Dicēdo aūt: Nō laboꝛāt: viros cōfoꝛtat.Dicendo vero: Neq̧ nent:mulieres. CHRY.ī ho.Hec aūt dicēs nō op⁹ ꝓhibuit:ſ3 ſollicitudinē:ſic̃ ⁊ ſupꝛa cū de ſeminatōe loqueret̃. CHRY.Et vt magis dei ꝓuidentiā ī ipſis ꝯmēdet:que oē3 ſupat humanā īduſtriā. ſubdit:Dico aūt vobis qm̄ neq̧ ſalo.ī om.gl'a ſua coop.eſt ſicut vnū ex iſtis. HIE. Reuera.n.qō ſericū:q̃ regū purpura:q̃ pictura textricū pōt floꝛib⁹ ꝯpari: Quid ita rubet vt roſa: Quid ita cādet vt liliū: Uiole vero purpurā nullo ſuperari murice:oculoꝝ magis q̧ ſmonis indiciū ē. CHRY.ī ho.Quātū.n.veritatis ad mendaciū tm̄ veſtimētoꝝ ⁊ floꝛū dr̃ia eſt.Si ergo ſalomō a floꝛib⁹ ſupatus eſt:q oïbus regib⁹ fuit pꝛeclarioꝛ:q̧do tu veſtimētis poteris vicere floꝛū decoꝛē:Eſt aūt ſalomō ſupat⁹ a floꝝ decoꝛe non ſemel tm̄ neq̧ bis:ſed ꝑ totū tēpus ſui regni.Et hoc eſt qō dicit: Jn oī gl'ia ſua:q nec ī vno die ita decoꝛat⁹ ē vt floꝛes. CHRY.ſup mat.Uel hoc dic̃:q2 ſalomō ⁊ſi ñ laboꝛabat qd veſtiret̃: tm̄ iubebat.Ubi āt iuſſioꝛ:illic ⁊ miſtrātiū offenſa: ⁊ iubētis ira frequēter īuenit̃:h aūt qñ neſciūt ſic oꝛnāt̃. HYLA.Uel lilia ītelligēda ſunt angeloꝛū celeſtiū claritates: qb⁹ a deo gl'ie candoꝛ indultus eſt. Non laboꝛāt aūt neq̧ nent: q2 virtutes angeloꝛū ex ea quā adepte ſūt originis ſue foꝛte vt ſint ſemꝑ accipiūt:⁊ cū in reſurrectiōe ſimiles hoïes angelis erūt ſperare celeſtis gloꝛie voluit operimētū: exēplo angelice claritatis. CHRY.ſup matth.Si aūt floꝛib⁹ terrenis ſic occurrit de⁹:q nati ſūt:vt tm̄mō videant̃ ⁊ pereāt: hoïes negliget:quos ſic creauit vt nō ꝓ tp̄e videant̃:ſed vt ꝑpetuo ſint:Et hoc eſt qō dicit.Si aūt fenū agri qō hodie ē ⁊ cras ī clybanū mittit̃ de⁹ ſic veſtit:q̧tomagis vos modice fidei: HIERO.Cras aūt ī ſcripturis futuꝝ tp̄s intelligit̃ dicēte iacob: Exaudiat me cras iuſtitia mea. GLO. Alij libꝛi habēt in ignē vel in aceruū q hab3 ſpēm clybani. CHRY.in ho.Nō aūt lilia iā ea vocat ſed fenū agri: vt coꝛū vilitatē oñdat.Sed ⁊ aliā vilitatem apponit dicēs: q̃ hodie ſūt:⁊ nō dixit.Cras nō erūt:ſ3 qō ē multo deficienti⁹:q2 ī clybanū mittit̃.Or aūt dicit.Quātomagis vos.occulte inſinuat̃ humani generis honoꝛ:ac ſi diceret:Uos qbus aïa3 dedit:coꝛpus plaſmauit:ꝓphas miſit:⁊ vnigenitū filiū tradidit.Dicit autem Modice fidei:q2 modica fides eſt que nec de minimis certa ē. HYLA.Uel ſub feni noïe gētes nuncupant̃.Si igit̃ gētib⁹ iccirco tm̄ idulget̃ eternitas coꝛpoꝛalis vt moꝛ igni iudicij deſtinent̃:q̧ ꝓphanum ē ſctos ō gl'ia eternitatis ābigere cū iniqs eternitatis op⁹ ꝑſtet̃ ad penā: REMI.Spuāl'r aūt ꝑ volatilia ſcti viri deſignāt̃ q ex aqua ſacri baptiſmatis renaſcūt̃:⁊ deuotōe terrena dſpiciūt:⁊ celeſtia petūt.qb⁹ pl'es dicunt̃ eē apl'i: q2 ꝑncipes ſūt oïu3 ſcōꝝ.Per lilia etiā ſci viri intelligunt̃: q abſq̧ laboꝛe legaliū cerimonialiū ſola fide deo placuerūt:de qb⁹ dicit̃: Dilect⁹ me⁹ mihi paſcit̃ inter lilia.Sctā etiā eccl'ia ꝑ liliu3 intelligit̃:ꝑpter candoꝛē fidei:⁊ odoꝛē bone ꝯuerſatōis:de qua dr̃:Sicut liliū īter ſpinas.Per fenū deſignant̃ infideles:de qbus dr̃:Aruit fenū ⁊ flos ei⁹ cecidit.Per clybanum eterna damnatio:vt ſit ſenſus.Si deus infidelibus tribuit bona tempoꝛalia:q̧tomagis tribuet nobis eterna.

¶Nolite ergo ſolliciti eſſe dicentes quid mānducabimus:aut quid bibemus:aut quo opiemur. Hec.n.oïa gētes inquirunt. Scit.n. pater vr̃ q2 his oïbus īdigetis. Querite ergo primū regnu3 dei ⁊ iuſticiam eius ⁊ hec oïa adijcientur vobis.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

GLO. Postq̃ sigillatim de victu ꝛ vestitu sollicitudinē excluserat argumēto ab inferiorib⁹ sumpto: hic cōsequēter vtrūq; excludit dicēs: Nolite ergo solliciti esse dicētes: qd manducabimus aut quid bibemus: aut quo operiemur.

REMI. Ideo aūt hoc dn̄s repetiuit: vt ondēderet hāc rem eē pernecessariā: ꝛ vt artius eā in cordibus nr̄is inculcaret.

RABA. Notandū vero ꝙ nō ait: Nolite q̄rere aut solliciti eē de cibo aut potu aut indumēto: sȝ Quid manducetis aut qd bibatis: aut qd vestiamini. vbi mihi videt̃ argui qui sumpto victu vel vestimēto cōmuni lautiora cibi vl' austeriora his cū qbus vitā ducunt alimenta vel indumēta reqrūt. GLO. Est etiam alia sollicitudo sup̄flua ex vitio hominū qn̄ fructus ꝛ pecuniam plusq̃ necesse ē reseruāt: ꝛ dimissis spiritualib⁹ illis intēti sunt quasi de bonitate dei desperātes: ꝛ hoc ꝓhibet. vn̄ subdit: Hec. n. oīa gētes reqrūt.

CHRY. sup mat. Quia in rebus hūanis fortunā credūt esse nō ꝓuidentiā neq; iudicio dei vitas suas gubernari estimāt: sȝ incerto duci euētu. Et ideo merito timēt ꝛ desperāt q̄si qui neminē hn̄t gubernantē. Qui aūt credit se dei iudicio gubernari: escā qdē suā in mān dei cōmittit. vnde sequitur: Scit. n. pater vester q2 his oib⁹ indigetis. GHRY. in homi. Nō autē dixit: Scit de⁹: sed Scit pr̄ vester: vt eos in maiorē spē ducat. si. n. pater ē: nō poterit despicere filios cū nec hoīes patres hoc sustineāt. Dicit aūt: Qm̄ his oībus īdigetis vt magis sollicitudinē abycias: q2 necessaria sunt. Qualiter enī est pr̄ q sustinet etiā necessaria filys nō dare: Si aūt essent sup̄flua: nō ita oporteret cōfidere. AVGV. xv. de trini. Non aūt ista ex aliquo tp̄e cognouit deus sȝ futura oīa tp̄alia: atq; in eis etiā qd ꝛ qn̄ ab illo petituri eramus: sine initio an̄ presciuit. AVGV. xy. ꝺ ciui. dei. Qꝛ āt dicunt quidā hec dei scientia nō posse cōprehēdi: quia infinita sūt: restat eis dicere ꝙ nō oēs numeros deus nouerit: quos īfinitos esse certissimū ē. Infinitas aūt numeri nō est īcōprehēsibilis ei: cui⁹ itelligētie nō est numer⁹. Qua ꝓpter si quicqd sciētia cōprehendit̃ scientis cōprehensione finit̃: ꝑfecto ois infinitas quodā ineffabili mō deo finita ē: q2 ei⁹ scie incomprehēsibilis non est. GRE. nesenus i libro de hoīe. Qm̄ aūt ei⁹ ꝓuidentia ꝑ huiusmōi signa demonstrat̃. ꝑmanentia enī vniuersoꝝ: ꝛ maxime eoꝝ que sūt in generatiōe ꝛ corruptione: ꝛ positio ꝛ ordo eoꝝ que sūt: semꝑ custoditur fm̄ eūdē modū: q̄lr vtiq; ꝑficeret̃ nullo ꝓuidēte. Sȝ qdā dicūt deo curā esse existentiū ꝑmanētie in vniuersali: ꝛ hui⁹ solius prouidentiā hr̄e. Singularia vero fieri vt contingit. Tres aūt cās solas vtiq; qs dicet non fiendi ꝓuidentiā singulariū. Aut enī hoc qd est ignorare deū: qm̄ bonum est particulariū diligentiā habere: aut nō velle: aut nō posse. Sed ignorātia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter enī latebit deū qd nec hō sapiens ignorabit: ꝙ singularib⁹ destructis vniuersalia destruentur: Nihil autem prohibet oīa indiuidua perire: nulla ꝓcurante potentia. Si aūt non vult: ꝓpter duas fit causas: aut propter pigritiā. aut ꝓpter indecētiā. Pigritia aūt a duob⁹ generatur: aut enī voluptate aliqua attracti pigritamur: aut ꝓpter timorē desistim⁹: quorum neutꝝ fas est cogitare de deo. Si aūt dicāt nō decere deū: indignū enim esse tante btitudinis ꝑuis cōdescendere: qualiter nō incōueniēs ē artificē quidē ꝓcurātem vniuersalia: nihil ꝑticulariū neq; paruissimum derelinquere sine ꝓcuratione: scientē ꝙ ad totū ꝑficit pars. cōditorē vero deū artificibus enunciare īdoctiorē: Si aūt non pōt: imbecillis est de⁹ ꝛ impotēs benefacere. Si vero incōprehensibilis nobis est singularium ꝓuidentie rō: nō ꝓpterea oportet dicere quia nō est ꝓuidentia: ita enī diceret: q2 numerū hominum ignoramus: neq; hoīes eē. CHRY. sup matth. Sic ergo qui credit se dei iudicio gubernari: escam suam in manu dei cōmittat: cogitet aūt de bono ꝛ malo: de quo nisi sollicit⁹ fuerit neq; maluȝ fugiet neq; bonū apprehendet. Et ideo subdit̃: Querite aūt primū regnum dei ꝛ iusticiam eius. Regnuȝ dei ē retributio bonoꝝ operū. Iustitia autē eius: via pietatis ꝑ quā itur ad regnū. Si ergo cogites qualis erit gloria scōꝝ: necesse ē vt aut ꝓpter timorē pene recedas a malo: aut ꝓpter desideriū glorie festines ad bonū. Et si cogitaueris que sit dei iustitia: qd. s. odit deus ꝛ qd amat: iustitia ipsa ostendit tibi vias suas que amātes se sequitur. Nō aūt daturi sum⁹ rōnē si paupes sum⁹ aut diuites: sȝ si bene vel male egerimus: qd est in nr̄o arbitrio. GLO. Uel dicit iusticiā ei⁹. q. di. vt ꝑ eū nō ꝑ vos iusti sitis. CHRY. sup matth. Terra aūt etiā ꝓpter pctā hoīum maledicit̃: vt nō germinet: fm̄ illud Maledicta terra in ope tuo. benedicit̃ aūt cū bona fecerim⁹. Quere ḡ iusticiā ꝛ non deerit tibi panis. Un̄ seq̄t: Et hec oīa adycient̃ vobis. AVGV. de ser. do. i mōte. s. tp̄alia q̄ manifeste hic oñdit nō eē talia bona nr̄a ꝓpter q̄ benefacere debeam⁹: sȝ tn̄ necessaria eē. Regnū vo dei ꝛ iusticia ei⁹ bonū nr̄m est: vbi finis cōstituēdus ē. Sȝ q2 ī hac vita militam⁹: vt ad illud regnū ꝑuenire possimus: q̄ vita sine his necessarys agi nō pōt: apponentur ingt hec vobis. Cū aūt dixit illud Primū: significauit q2 hoc posterius querendū ē non tp̄e sed dignitate: illud tāq; bonum nostrū: hoc tanq; necessariū ē. Neq; enī verbi gr̄a debem⁹ euāgeliçare vt māducem⁹: q2 sic vili⁹ haberem⁹ euāgeliuȝ q̄ cibū: sȝ ideo manducare: vt euāgeliçem⁹. Querentibus aūt primū regnuȝ dei ꝛ iusticiā eius. i. hoc p̄ponentib⁹ ceteris reb⁹: vt hoc propter cetera queramus: nō dȝ subeē sollicitudo ne necessaria desint. ꝛ iō ait: Hec oīa adyciētur vob. i. ꝯsequent̃ sine vllo vr̄o impedimēto: ne cū ista queritis: illic auertamini: aut duos fines constituatis. CHRY. in ho. Et nō dixit: dabunt̃: sed apponēt̃: vt dicas q2 p̄ntia nihil sunt ad magnitudinē futuroꝝ. AVGV. de ser. do. in mōte. Cū aūt legim⁹ in fame ꝛ siti apl'm laborasse: nō existimemus hic dn̄i ꝓmissa titubasse: qn̄quidē ista sint adiutoria. Medic⁹ iste cui nos totos cōmisimus: nouit qn̄ apponat ꝛ qn̄ detrahat sicut nobis iudicat expedire. Si enī nobis aliqn̄ defuerint: qd plerūq; ꝓpter nostrā exercitationē de⁹ sinit nō debilitat ꝓpositū nostrū: sed exaiatū ꝯfirmat.

¶ Nolite ḡ solliciti eē i crastinū. Crastinus. n. dies sollici⁹ erit sibiꝑ̄i. Suffic. n. diei malicia sua.

GLO. Prohibuerat sollicitudinē p̄ntiū reꝝ mō ꝓhibet sollicitudinem futuroꝝ: vanā ex vitio hoīuȝ ꝓueniētē cū dic: Noli. ḡ sol. eē i cra. HIE. Cras i scripturis futuꝝ tp̄s itelligit̃: dicēte iacob: Exaudiet me cras iustitia mea. ꝛ i samuel fantasmate phitonissa loq̄t ad saulē: Cras eris mecū. ꝺ p̄ntib⁹ ḡ ꝯcessit debere eē sollicitos q futura ꝓhibet cogitare. Sufficit. n. nobis p̄ntis tp̄is cogitatio. Futura q̄ icerta sunt deo reliquam⁹. Et hoc ē qd dicit̃. Crastin⁹. n. dies sollicitus erit sibyp̄i. i. afferet sollicitudinē suā secū. Suffic. n. diei malicia sua. Hic maliciā nō contrariam virtuti posuit: sed ī laborem ꝛ afflictionē ꝛ angustiam seculi. CHRY. i ho. Nihil enim ita dolorem infert aīe: vt sollicitudo ꝛ cura. Cum aūt dicat ꝙ crastina dies erit sollicita de seipsa: volens manifestius facere qd dicit̃: Prosopopeiā facit tp̄is fm̄ multorum cōsuetudinē loquens ad plebē imperfectā: vt enī eos magis moueat: ipsos dies cōquerētes iducit ꝑ supflua cura. Nunquid enim dies non sufficiens habet onus. i. curaȝ suā: qd igitur eum aggrauas magis: curā que ꝑtinet ad aliū diē apponendo: CHRY. super mattheum. Uel aliter: Per hodie hec solum significantur: que habemus in vita p̄senti necessaria. Qꝛ autem dicit Cras: quod superfluum est ostendit. dicit ergo: Nollite solliciti esse in crastinum: idest nihil curetis super id habere quod necessarium est vobis: ad vitam quotidianam. Quod enim superfluum fuerit quod est cras curabit se. Et hoc est quod dicit: Crastinus enim dies sollicitus erit sibypsi: ac si dicat: Superflua cū ꝯgregaueris: ipse se curabunt: te quidem eis non fruente

inuenient dn̄os multos q ea ꝓcurent. Quid ergo curas de illis quoꝝ ꝑtātem es alys dimissur⁹: Sufficit enī diei malicia sua. q. d. Sufficit tibi labor quē pateris ꝓpter nec̄ia: noli de supfluis laborare. Uel aliter. AVGV. de ser. do. i mōte. Nō dr̄ crastinus dies nisi i tp̄e vbi p̄terito succedit futurū: Ergo cū aliqd boni opamur non tp̄alia: sed eterna cogitemus crastinus. n. dies sollicitus erit sibypsi. i. cum oportuerit sumas cibū ꝛ huiusmōi. s. cum necessitas vrger̃ ceperit. Sufficit. n. diei malicia sua. i. sufficit ꝙ ista sumere vrgebit necessitas: quā maliciā noīat: q2 penalis ē nobis: ꝑtinet enī ad mortalitatē quā peccādo meruim⁹. huic ḡ pene tp̄al' necessitatis noli adder̃ aliqd graui⁹ ut nō solū eā patiaris: sȝ ēt ꝓpter hāc explēdā milites deo. Hic est cauēdū: ne cū viderim⁹ aliquē seruū dei ꝓuider̃: ne ista necessaria desint: vel sibi vel eis quoꝝ cura sibi cōmissa ē: iudicemus eū cōtra dn̄i p̄cepta facer̃: ꝛ de crastino eē sollicitū. nā ꝛ ipē dn̄s cui ministrabāt angeli: ꝓpter exēplū loculos habere dignat⁹ ē. Et i actib⁹ aploꝝ scriptū ē ea q̄ ad victū sūt necessaria: ꝓcurata esse in futuꝝ ꝓpter iminentē famē. nō ḡ hoc dn̄s icrepat: si quis humano more ista ꝓcuret: sed si qs ꝓpter ista non militet deo. HYLA. Hoc etiā totū sub dicti celestis significātia ꝯtinet̃. Iubemur igr̄ nō ambiger̃ de futuris. Satis. n. vite nr̄e malicia dieꝝ qbus viuimus. s. pctā sufficiūt: vt circa hec purganda oīs vite nr̄e meditatio: laborq; versetur. Cessante aūt cura nostra ipsa futura sollicita sunt dum nobis eterne claritatis ꝑfect⁹ deo ꝓcurāte ꝓponit̃. CA. VII

NOlite iudicare ꝛ non iudicabimini: nolite cōdēnare ꝛ nō cōdēnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini: ꝛ i qua mensura mensi fueritis remetietur vobis.

AVGV. de ser. do. in mōte: Quia cū ista tp̄alia ꝓcurant̃ i futuꝝ: icertū est quo aīo fiat: cū possit simplici corde fieri ꝛ duplici opportūe hoc loco subiecit: Nolite iudicar̃. Ul' aliter. CHRY. in ho. Hucusq; exposuit cōsequentiā ad elemosynā ꝑtinentē: nūc aūt icipit exponere ꝯsequētiā ad orōnē respiciētē. Et ē doctrīa hec quodāmodo ps orōnis: vt sit ordo narratiōis talis. Dimitte nobis debita nr̄a. ꝛ seq̄t: Nolite iudicar̃: vt nō iudicemini. CHRY sup matth. Sed si iudicare ꝓhibet: q̄ ꝯsequētia paulus corinthū iudicat fornicantē: ꝛ petr⁹ ananiā ꝛ saphirā mēdacy arguit: Sȝ qdā hūc locū fm̄ huiusmōi sensū exponūt: q2 dn̄s hoc mādato nō ꝓhibet christianos ex beniuolētia alios corripe: sȝ ne ꝑ iactātiam iusticie sue christiani christiāos despiciāt: ex solis plerūq; suspitiōibus odiētes ceteros ꝛ ꝯdēnātes. Et sub specie pietatis ꝓpriū odiū exequētes. CHRY. i ho. Un̄ nō dixit: ne qescere facias peccantē: sȝ ne iudicaueris: hoc est ne amar⁹ fias iudex. corripe qppe nō vt hostis expetēs vīdictā sȝ vt medic⁹ istituēs medicinā. CHRY. sup matth. Sȝ vt nō sic qdē corripent christiani christiāos ꝯuenit sermo q dicit: Nolite iudicare. Sȝ si nō sic corripuerint: nūqd ꝓpter hoc ꝯsequet̃ idulgētiā pctoꝝ: q2 dictū ē: Nō iudicabimini. Quis. n. ꝯseq̄t idulgētiā mali poris: q2 nō addidit alteꝝ malū: Hoc aūt dixim⁹ volētes oñdere: q2 hic sermo nō ē posit⁹ ꝺ p̄mis nō iudicādis: q peccāt i deū: sȝ q i nos peccāt. Qui n. nō iudicat p̄mū ꝓpter pctm̄ i se cōmissū: illū nec de⁹ iudicat ꝓpter pctm̄: sȝ dimittit ei debitū: sicut ꝛ ipse dimisit.

CHRY. in ho. Uel aliter: Nō simpliciter vniuersa pctā iubet nō iudicare: sȝ his q multis malis sūt pleni: ꝛ alios ꝑ minimis iudicāt: hāc ꝓhibitionē facit. Sicut ꝛ paul⁹ nō simpliciter ꝓhibet iudicare eos qui peccant: sed discipulos iudicantes de magistris redarguit: docens vt eos qui supra nos sunt non iudicemus. HYLA. Uel aliter: Iudicari de sponsionibus suis deum vetat: quia vt iudicia ex incertis rebus inter homines sumuntur: ita ꝛ hoc iudiciū aduersus deū ex ambiguitate suscipitur. quod penitus repellit a nobis: vt cōstans potius fides retineat̃: qa nō sicut i certis rebus pctm̄ fit ꝑperā iudicasse: sȝ si in his rebus dedero iudiciū: initiū fit crimis. AVGV. de cō. euā. Uel aliter: Hoc loco nihil aliud p̄cipi existimo nisi vt ea facta que dubiū ē quo aīo fiāt: in meliorē ꝑtē interp̄temur. De⁹ aūt que nō p̄nt bono aīo fieri: sic sūt stupra blasphemie ꝛ huiusmōi nobis iudicare ꝑmittit. de factis aūt medys q̄ possūt bono ꝛ malo aīo fieri: temerariū est iudicare: maxime vt cōdēnemus. Duo aūt sūt in qbus temerariū iudiciū cauere debemus: cū incertū est quo aīo qcq; factū sit vel cū icertū ē: q̄lis qsq; futurus ē q nūc vl' bon⁹ vel mal⁹ apparet. Nō ergo rep̄hēdamus ea q̄ nec scim⁹ quo aīo fiāt: neq; ita rep̄hēdamus q̄ manifesta sūt vt desperem⁹ sanitatē. Pōt aūt mouere qd ait: In quo iudicio iudicaueritis: iudicabimini. Nunqd si nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere ēt de nobis de⁹ iudicabit: aut nūqd si mēsura iniq̄ mēsi fuerim⁹: ꝛ apd deū ē iniq̄ mēsura vn̄ nobis remetiatur: Nā mēsure noīe ipȝ iudiciū significatū arbitror. Sȝ h̄ dictū est qm̄ temeritas q̄ punis aliū: ipsa te puniat necē ē. Iniqtas. n. sepe nihil nocet ei q patitur iniuriā: ei vo q facit necesse ē vt noceat. AVGV. xxi. de ciui. di: Dicūt aliq quō veꝝ ē qd ait christus: vt in q̄ mēsura mensi fueritis remetiet̃ vobis: si tp̄ale pctm̄ supplicio puniat̃ eterno: Nec attendūt nō ꝓpter eq̄le tp̄is spaciū: sed ꝓpter vicissitudinē mali. i. q mala fecerit mala patiat̃: eādē dictā mēsurā fuisse: q̄uis in ea re hoc ꝓprie possit accipi: de q̄ dn̄s cū hoc diceret: loq̄bat̃. i. de iudicys ꝛ ꝯdēnatōib⁹. Proīde q iudicat ꝛ ꝯdēnat iniuste: si iudicat̃ ꝛ ꝯdēnat̃: iuste i eadē mēsura recipit: q̄uis non hoc qd dedit. Iudicio. n. fecit qd iniquū ē: iudicio patit̃ qd iustū ē.

¶ Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: ꝛ trabē in oculo tuo non vides: Aut quō dicis fratri tuo: Frater sine eyciam festucā de oculo tuo: ꝛ ecce trabs est in oculo tuo: Hypocrita eiice primum trabē de oculo tuo: ꝛ tūc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui.

AVGV. ꝺ ser. do. Qꝛ temerario ꝛ iniquo iudicio dn̄s nos āmōuerat: maxie āt hi temer̃ iudicāt q ꝺ icertis ꝛ facile rep̄hēdūt: q magis amāt vitupar̃ ꝛ dānare q̄ emēdare atq; corrigere: qd vitiū vl' supbia ē vl' inuidētia: ꝯñter subiycit ꝛ dic: Quid āt vides festucā i oculo fr̄is tui: ꝛ trabē i ocu. tuo nō vides: HIERO. De his loq̄t q cū mortali crimie detineāt̃ obnoxy minora pctā fr̄ib⁹ nō ꝯcedūt: vt si forte ita ille peccauerit: tu odio rep̄hēdas. Quātū aūt iter festucā ꝛ trabē: tm̄ iter irā distat ꝛ odiū: odiū. n. ira iueterata ē. Fieri aūt pōt vt si irascaris hoi: velis eū corrigi: nō āt si eū oderis. CHRY. in ho. Multi etiā hoc faciūt q si viderit monachū supfluū vestimētū hn̄tē: aut copiosiori cibo potitū: amari fiūt accusatores: quotidie ipsi rapiētes ꝛ crapulā patiētes. CHRY. sup mat. Ul' aliter: Hoc qd hic dr̄ doctoribus ꝯuenit. Oē. n. pctm̄ diiudicat̃ modicū aut magnū fm̄ peccātis ꝑsonā. Laici. n. pctm̄ modicū ē: ꝛ festuca q̄tū ad peccatū sacerdotis: qd trabi cōꝑat̃. HYLA. Uel aliter: Peccatū in spiritūsanctū ē diuie v̄tutis ꝑtātē negar̃: ꝛ xp̄o sbam abnuere eternitatis ꝑ quē qa in hoiem venit de⁹. hō rursus veniret in deū. Ergo q̄tū iter festucā ꝛ trabē dr̄ia ē: tātū oñdit peccatū i spiritū sanctū cetera crimia excedere: vt cū ifideles delicta corporis alys exprobrāt: on⁹ pcti quo de ꝓmissis dei ābigūt: i se an̄ nō videāt i oculo: trabe tāq; i mētis acie icidēte. Seq̄t: Aut quō dices fratri tuo: sine eyciam festucam de oculo tuo: ꝛ ecce in oculo tuo trabs est:

CHRY. sup matth. Idest cū q̄ facie arguis pctm̄ fr̄is tui: ipē aūt i eodē peccato vel i maiori existēs. AVGV. de ser. do. Primū ergo cogitemus cū aliquē reprehendere nos necessitas coegerit: vtrū tale sit vitium quod nunquā

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

habuimus.Et tūc cogitemꝰ ꝛ nos hoīes eē:ꝛ habere potuiſ
ſe:vel tale qd habuimus ꝛ iam non habemus: ꝛ tūc tangat
mēoꝛiā cōmunis fragilitas: vt illā coꝛrectionē nō odiuꝫ ſꝫ
miſericoꝛdia p̄cedat.Si aūt inuenerimꝰ nos in eodē vitio
eē nō obiurgemꝰ:ſed cōgemiſcamꝰ:ꝛ ad p̄iter conandū in/
uitemꝰ.Raro aūt ꝛ ex magna neceſſitate obiurgatōes ad/
hibēde ſunt:in qbus nō nobis ſed vt dño ſuiaꝛ̄ inſtemus.
CHRY.ſup matth.Uel alr̄.Quō dicis fratri tuo.i.quo
ꝓpoſito putas/ex charitate.vt ſalues ꝓximū tuū/nō.qꝛ te/
ip̄m añ ſaluares:Uis ḡ nō alios ſanare:ſꝫ p bonā doctrinā
malos actꝰ celare:ꝛ ſcie laudē ab hoībꝰ q̄rere:nō edificatio
nem mercedis a deo:ꝛ es hypocrita.vñ ſeq̄t:Hypocrita:ey
ce p̄mum trabem d̄ oculo tuo. AVGV.d̄ ſer.do.Accuſa/
re.n.vitia officiū ē bonoꝝ:qđ cū mali faciūt:alienas partes
agūt:ſicut hypocrite q tegunt ſub pſona qđ ſūt: ꝛ oñdunt ī
pſona qđ nō ſunt. CHRY.in ho.Et notādū ꝙ vbicunqꝫ
vult mōſtrare magnū aliqđ peccatū a cōtumelia incipit ſic
ibi.Serue nequā oē debitum dimiſi tibi.ꝛ iō hic dicit.Hy/
pocrita eyce p̄imū.Eteni que ſuypſiꝰ ſunt:magis aliqs no
uit:q̄ꝫ que ſūt alioꝝ:ꝛ que maioꝛa ſunt:magis videt q̄ꝫ q̄ mi
noꝛa:ꝛ ſeip̄m magis diligit q̄ꝫ ꝓximū.Et iō iubet eū q obno
xius ē multis peccatis: nō amaꝝ eē iudicē delictoꝝ alteriꝰ:
ꝛ maxime cū fuerit p̄ua quidē ab arguēdo aut a coꝛrigēdo
auertēs:ſed ꝓhibet ꝓp̄a cōtēnere ꝛ alienis inſilire.Opoꝛtꝫ
eni vt p̄mo cū diligētia īueſtiges que tua ſūt: ꝛ tūc q̄ ꝓximi
ſūt diſcuties.ꝛ iō ſeq̄t:Et tūc videbis eycere feſtucā d̄ ocu/
lo fratris ſui. AVGV.de ſer.do.in mōte.Auferētes.n.d̄
oculo noſtro trabem inuidentie vel malicie vł ſimulatōis:
videbimus eycere feſtucam de oculo fratris.

¶ Nolite ſanctū dare canibus neqꝫ mittatis mar
garitas veſtras añ poꝛcos.ne foꝛte cōculcēt eas
pedibus ſuis: ꝛ canes cōuerſi diſrūpant vos.

AVGV.de ſer.do.in mōte.Quia poteſt aliquos per no/
men ſimplicitatis ad quā p ſupioꝛa īduxerat decip̄e: vt ſic
puteꝛ̄ vitioſū eē aliqñ veꝝ occultare:quō vitioſū ē falſum
dicere.recte ſubiungit.Nolite ſanctū dare canibus: neque
mittatis margaritas v̄ras añ poꝛcos. CHRY.ſup mat.
Uł alr̄.Juſſerat ſupiꝰ dñs diligere inimicos ꝛ bñfacere his
q peccāt ī nos.ne ergo cogitarēt ſacerdotes etiā q̄ dei ſunt
eis cōicare:talē cogitationē cōpeſcuit dicēs.Nolite ſanctū
dare canibus.ac ſi diceret:Mādaui vobis diligere inimi/
cos ꝛ bñfacere eis de v̄ris coꝛpoꝛalibꝰ bonis:nō tñ de meis
ſpiritualibus paſſim.qm̄ in nā vobiſcuꝫ cōes ſunt nō ī fide:
ꝛ deꝰ carnalia bñficia dignis ꝛ indignis ſilr̄ p̄ſtat:nō autē
gr̄as ſpirituales.AVGV.d̄ ſer.do.ī mon. Querēdū aūt ē
qd ſit ſctm̄:qd canes:qd mārgarite:qd poꝛci.Sctm̄ ē qđ coꝛ
rumpe nefas ē:cuius ſceleris volūtas rea teneꝛ̄:q̄ꝫuis illud
incoꝛruptibile maneat. Margarite aūt ſunt quecunqꝫ ſpi
ritualia magni eſtimanda ſunt. Licet itaqꝫ vna eademqꝫ
res ꝛ ſanctū ꝛ margarita dici poſſit.Sꝫ ſctm̄ dr̄ ex eo ꝙ non
dꝫ coꝛrumpi:margarita vero ex eo ꝙ nō poteſt contemni.
CHRY.ſup matth.Uel alr̄:Sanctū ē ſicut baptiſmus
gr̄a coꝛpoꝛis xp̄i:ꝛ huiuſmodi.Myſteria aūt veritatis mar
garite ſunt:qꝛ ſicut margarite incluſe cochleis poſite ſunt ī
pꝛofundū maris:ſic myſteria diuīa v̄bis īcluſa poſita ſūt ī
altitudine ſenſus ſacre ſcripture. CHRY.in ho.Que qui
dem his q bone mētis ſunt:ꝛ intellectū hñt: reuelata bone
ſta apparēt.his aūt q inſenſibiles ſunt magis videnꝛ̄ reue/
renda:cum ignoꝛantur. AVGV.de ſer.do. Canes auteꝫ
ꝓ ipugnatoꝛibus veritatis:poꝛcos ꝓ cōtemptoꝛibꝰ poſitos
nō incōgrue accipimus.Quapꝛopter qꝛ canes exiliūt.ad di
lacerandū:qđ autē dilacerāt ītegrū eē nō ſinunt:dixit: No
lite ſctm̄ dare canibꝰ.qꝛ q̄ꝫtū in ipſis ē ſi fieri poſſet: conanꝛ̄
perimere veritatē.Poꝛci aūt q̄ꝫuis non ita vt canes moꝛſu
appetant:paſſim tamen calcādo ingnāt.Et iō dicit.Neque
mittatis mar.ve.ante poꝛcos. RABA.Uel canes ſūt ad
vomitū reuerſi:poꝛci nondū conuerſi:ſed in luto vitioꝛum
uerſati. CHRY.Uel aliter:Canis ꝛ poꝛcus īmūda ani/
malia ſunt:ſed canis ex omni p̄te:qꝛ nec ruminat:nec vngu
lam findit:poꝛcus autem ex parte:nā vngulā habet fiſſam:
ſed nō ruminat: ꝓpter quod canes puto intelligendos gen
tiles omnino īmundos:ꝛ ꝓpter actus:ꝛ ꝓpter fidem: poꝛ/
cos aūt hereticos:qꝛ nom̄ dñi īuocare videꝛ̄.Nō eſt ḡ ſctm̄
dare canibꝰ:qꝛ baptiſmꝰ ꝛ alia ſacr̄a nō ſūt dāda niſi fideꝫ
hñtibus.Jtē myſteria veritatis.i.margarite: nō ſūt dāde:
niſi deſiderātibus veritatē:ꝛ cum rōne humana viuētibus
Si.n.poꝛcis eas miſeris.i.cenoſe vite delectatōe grauatis:
nō ītelligerēt p̄cioſitateꝫ eaꝝ: ſed eſtimāt eas ſimiles cete/
ris fabulis mūdialibꝰ:ꝛ eas actibꝰ ſuis carnalibꝰ cōculcāt.
AVGV.de ſer.do.Calcari eni dr̄ qcqd cōtēniꝛ̄.Et ideo
dr̄:Ne foꝛte cōculcēt eas pedibꝰ ſuis. GLO.Dicit auteꝫ:
ne foꝛte:qꝛ reſipiſcere poſſūt ab īmūditia. AVGV.Qđ
autē ſeq̄t.Et cōuerſi diſrumpāt vos. Nō ait ipſas margari
tas:illas.n.conculcāt.ꝛ cū ꝯuertūꝛ̄ vt adhuc aliqd audiāt:
diſrupūt eū a quo miſſas margaritas ꝯculcāt.nō eni facile
īueneris qđ ei gratū eē poſſit:q̄ magno laboꝛe iuenta cōtē/
nanꝛ̄.Qui ergo tales docēt quō nō diſrūpanꝛ̄ indignando
ꝛ ſtomacādo nō video. CHRY.ſup matth.Uel poꝛci nō
ſolū carnalibꝰ actibus margaritas conculcāt:ſed etiā poſt
modicū cōuerſi per inobedientiā rūpūt pꝛebitoꝛes earum.
Frequēter aūt ꝛ ſcādaliçati calūniāꝛ̄ eos q̄ſi dogmatum
nouoꝝ ſeminatoꝛes.Canes etiā ꝯculcātes ſancta ſoꝛdidis
actibus:diſputationibꝰ ſuis rūpūt pꝛedicatoꝛeꝫ veritatis.
CHRY.in homi.Et bene dixit.Cōuerſi. Fingunt.n.mā
ſuetudinē vt adiſcāt:deiñ cū didicerit d̄trahūt. CHRY.
ſup matth.Rōnabiliter aūt margaritas dari poꝛcis pꝛohi
buit:qꝛ ſi poꝛcis minus īmūdis mitti vetanꝛ̄ q̄ꝫto magis ca
nibꝰ plus immundis:De ſcō autē dādo idē eſtimare nō poſ
ſumꝰ:qꝛ frequenter ēt benedictionē damꝰ peccatoꝝ moꝛe
viuētibus xp̄ianis:non qꝛ merenꝛ̄ accipere:ſed ne foꝛte ple
nius ſcandaliçati diſpereant. AVGV.de ſer.do.Cauen/
dum eſt ergo ne qd aperiaꝛ̄ ei:qui nō capit:melius eni que
rit id qđ clauſuꝫ ē q̄ꝫ id qđ apertū eſt:aut infeſtat per odiuꝫ
vt canis:aut negligit per ꝯtēptū:vt poꝛcus.Nō eſt autē cō/
ſequēs vt ſi verum occultaꝛ̄:etiā falſuꝫ dicaꝛ̄:qꝛ dñs q̄ꝫuis
nihil mētitus ſit vera tñ aliqua occultauit:ſm̄ illđ: Adhuc
habeo vobis multa dicere q̄ nō poteſtis poꝛtare modo.Sꝫ
ſi aliqs non capit pp ſoꝛdes mundandus eſt vel verbo vel
opere q̄ꝫtū fieri poteſt a nobis.Qꝛ aūt dñs quedaꝫ dixiſſe ī/
ueniꝛ̄:que multi q aderāt vel reſiſtēdo vel cōtēnēdo nō re
ceperūt:nō putādus eſt ſctm̄ dediſſe canibꝰ:aut margaritas
ante poꝛcos miſiſſe.Dedit eni eis q capere poterāt:ꝛ ſimul
aderant quos ꝓpter alioꝝ īmūditiā negligi nō opoꝛtebat:
ꝛ q̄ꝫuis tentantes eum in ipſis q̄ eis reſpōdebat:cōtabeſce/
rent:alÿ tñ qui poterāt capere ex illoꝛum occaſione multa
vtiliter audiebant.Qui ergo nouit quid reſpōdeat: debet
rñdere ſaltē pp illos qbus deſperatio ſuboꝛiꝛ̄:ſi ꝓpoſitam
qōneꝫ ſolui nō poſſe crediderint:ꝛ hoc de rebus ad inſtru/
ctionē ſalutis ptinētibꝰ.De ſupuacuis āt ꝛ noxÿs nihil dōꝫ
ē ſꝫ hocip̄ꝫ explicādū:cur igrēti talia non opoꝛteat rñdere.

¶ Petite ꝛ dabitur vobis:querite ꝛ inuenietis
pulſate ꝛ aperietur vobis.Ois eni qui petit ac/
cipit: ꝛ qui querit inuenit: ꝛ pulſanti aperietur.

HIERO.Quia carnalia ſupꝛa vetuerat poſtulari :quid
petere debeamus oſtendit dicēs.Petite ꝛ dabitur vobis.
AVGV.de ſer.do.Uel alr̄.Cū pꝛeceptū eēt ne ſctm̄ da/
reꝛ̄ canibus:ꝛ ne margarite ante poꝛcos mittantur: potuit
auditoꝛ ſue ignoꝛātie ꝯſcius dicere:quid ſanctuꝫ me dare
canibus vetas:cum adhuc me habere nō videā:ꝛ ideo op/
poꝛtune ſubiecit dicens:Petite ꝛ accipietis. CHRY.

ſup matth.Uel aliter:Qm̄ ad ſignificandā oꝛonē q̄daꝫ de
derat eis mādata dicēs: Nolite iudicare. cōpetēter adiun/
git:Petite ꝛ dabiꝛ̄ vobis.Quaſi.d.Si hāc clemētiā ſuaue
ritis ad īimicos:qcqd clauſuꝫ vobis videꝛ̄:pulſate ꝛ apieꝛ̄
vobis. Petite ḡ p̄cibꝰ die ac nocte oꝛātes:q̄rite ſtudio ꝛ la
boꝛe.nec eni laboꝛātes circa ſcripturas acqrimus ſciam ſi/
ne gr̄a dei:nec gr̄aꝫ acqrimus niſi ſtuduerimus:ne donum
dei negligētibꝰ deꝛ̄.Pulſate aūt oꝛone ꝛ ieiunÿs ꝛ elemo/
ſynis.Sic eni q pulſat oſtiū nō tm̄ voce clamat: ſꝫ māu:ſic
ꝛ q bona op̄a facit pulſat operibus bonis. Sed dices: Hoc
ipſum peto:vt ſciā ꝛ faciā:quō ḡ poſſuꝫ facere p̄uſq̄ꝫ accipi/
am:Sꝫ qđ potes fac:vt ampliꝰ poſſis:ꝛ qđ ſcis ſuā:vt am/
plius ſcias.Uel aliter:Cū dixiſſet ſupꝛa oībus vt īdulgerēt
inimicis:ꝛ poſtea ꝓhibuerit ne ſub obtētu dilectōis ſcā ca/
nibus darēt:nūc dat eis bonū cōſiliū:vt petāt deū ꝓ illis:ꝛ
dabiꝛ̄ eis:q̄rāt eos q p̄ierāt ī p̄ctis ꝛ īueniēt. Pulſent eos q
in erroꝛibꝰ ſunt ꝯcluſi:ꝛ ap̄iet eos d̄s:vt habeat ſermo eoꝝ
ad animas eoꝝ ingreſſuꝫ.Uel alter:Qm̄ maioꝛa erāt man
data ſupiꝰ poſita q̄ꝫ vtꝰ hūana: trāſmittit eū ad deū cꝰ gra/
tie nihil īpoſſibile eſt dicēs:Petite ꝛ dabiꝛ̄ vobis. vt qđ ex
hoībꝰ ꝯſūmari nō pōt:p gr̄am dei adimpleaꝛ̄.Cū enim alia
aīalia deus muniuerit veloci pedū curſu:aut velocibus p̄e
nis:aut vnguibꝰ:aut dentibꝰ:aut coꝛnibꝰ:hoīem ſolū ſic di/
ſpoſuit vt v̄tus illiꝰ ſit ip̄e:vt īfirmitatis ſue neceſſitate coa
ctus ſemp neceſſariū habeat dñm ſuuꝫ. GLO.Petimus
autē fide:q̄rimus ſpe:pulſamꝰ charitate. Pꝛimū petere de
bes vt habeas:poſt q̄rere vt inuenias:inuēta obſeruare vt
introeas. REMI.Uel aliter: Petimus oꝛādo:q̄rimus re
cte viuēdo:pulſamus pſeuerando. AVGV.de ſer.do in
monte.Petitio aūt p̄tinet ad ipetrandā ſanitatē animi: vt
eaꝗ p̄cipiūꝛ̄ īplere poſſimus:inqſitio aūt ad īueniēdā veri
tatē.Sꝫ cū quiſqꝫ verā viā īuenerit:pueniet ad ipſam poſ/
ſeſſionē q̄ tm̄ pulſanti apieꝛ̄. AVGV.ī li.retracta.Ope/
roſe quidē iſta tria qd inter ſe differant:ſic exponēdum pu
taui:ſꝫ longe melius ad inſtātiſſimaꝫ petitionē oīa referun
tur.vnde poſtea cōcludit dicēs: Dabit bona petētibus ſe.
CHRY.in ho.Per hoc ḡ ꝙ addidit: Querite ꝛ pulſate.
cū inſtātia multa ꝛ roboꝛe peti iuſſit.Qui enim querit: oīa
alia ꝓ eycit a mēte:ꝛ ad illud ſolū afficiꝛ̄ qđ queriꝛ̄.q āt pul/
ſat:cū vehemētia ꝛ feruida mēte vēit. CHRY.ſup mat.
Quia v̄o dixerat: Petite ꝛ accipietis:ne foꝛte p̄ctōꝛes au/
diētes dicerēt:Ad hoc dñs dignos hoꝛtaꝛ̄: nos aūt indigni
ſumus:iō repetit vt tam iuſtis q̄ꝫ peccatoꝛibus miſericoꝛ/
diā dei cōmendet.Et ideo dicit: Ois qui petit accipit.i.ſi/
ue iuſtus ſit ſiue peccatoꝛ:tñ petere nō dubitet: vt conſtet
neminē ſperni niſi q petere dubitauit a deo.nō eni credibi
le ē vt opus pietatis qđ exhibeꝛ̄ bñfaciendo inimicis deus
iniūgat hoībꝰ: ip̄e autē nō faciat cū ſit bonus. AVGV.
ſup ioannē.Uñ peccatoꝛes exaudit d̄s.Si eni p̄ctōꝛes non
audiret:fruſtra publicanus dixiſſet:Dñe ꝓpitius eſto mihi
peccatoꝛi. ꝛ ex iſta confeſſione meruit iuſtificationem.
AVGV.in li.ſniaꝝ pſpe.Fideliter aūt ſupplicās deo ꝓ
neceſſitatibus huiꝰ vite ꝛ miſericoꝛditer audiꝛ̄ ꝛ miſericoꝛ
diter nō audiꝛ̄.Quid eni infirmo ſit vtile magis nouit me/
dicus q̄ꝫ egrotꝰ.Si aūt id poſtulat qđ d̄s:ꝛ p̄cipit ꝛ ꝓmittit
fiet oīno quod poſcit:qꝛ accipiet charitas qđ petit veritas.
AVGV.ad paulinū ꝛ hieraſiaꝫ.Bonꝰ aūt dñs q nō tri/
buit ſepe qđ volumꝰ: vt qđ mallemꝰ attribuat. AVGV.
de v̄.do.Perſeuerātia etiā opꝰ ē:vt accipiamꝰ qđ petimus.
AVGV.de ſer.dñi:Cū.n.deus aliqñ tardius dat: cōmē
dat dona: nō negat: diu deſiderata dulcius obtinētur:cito
autē data vileſcūt.Pete ergo ꝛ quere iuſta.Petendo eniꝫ
ꝛ q̄rēdo creſcit appetiꝰ: vt capias. Seruat tibi deus quod
nō vult cito dare: vt tu diſcas magna magne deſiderare: iō
opoꝛtet ſemper oꝛare:ꝛ non deficere.

¶ Aut quis ē ex vobis homo quem ſi petierit fi/
liꝰ panē:nūquid lapidē poꝛriget ei: Aut ſi piſcē
petierit:nunquid ſerpentē poꝛriget ei: Si ergo
vos cum ſitis mali: noſtis bona data dare filÿs
veſtris: quāto magis pater veſter qui ī celis eſt
dabit bona petentibus ſe:

AVGV.de ſer.do.Sicut ī ſupioꝛibꝰ egit d̄ volatilibꝰ ce
li ꝛ de lilÿs agri:vt ſpes de minoꝛibꝰ ad maioꝛa cōſurgeret:
ita ꝛ ī hoc loco cū dicit:Aut qs ex vobis homo. CHRY.
ſup matth.Ne foꝛte aliquis ꝯſiderās q̄ꝫta ē differētia īter
deū ꝛ hoīem:ꝛ ponderās p̄ctā ſua dū deſperat īpetrare:nec
īcipiat petere:patrū ꝛ filioꝝ ſilr̄itudinē introduxit:vt ſi pp
p̄ctā noſtra deſpamꝰ: ꝓpter paternā bonitatē deſperemus.
CHRY.in ho.duo aūt opoꝛtet adeē oꝛāti:ꝛ petere vehe
mēter:ꝛ q̄ oꝫ petere. Hec aūt ſunt ſpiritualia.eteni ſalomō
qꝛ petÿt qđ peteꝛ̄ opoꝛtebat:velociter accepit. CHRY.
ſup matth.Que aūt petere oꝫ ſub ſilr̄itudine panis ꝛ piſcis
oñdit.Panis eni ē v̄bū de noticia dei p̄ris.Lapis ē oē mē/
daciū qđ hꝫ ſcādalū offenſiōis ad aīam. REMI.Piſcē āt
poſſumꝰ itelligere v̄bū de chꝛiſto: ſerpētē aūt ip̄ꝫ diabolū
vel p panē intelligiꝛ̄ doctrina ſpiritualis:p lapidē ignoran/
tia:p piſcē vnda baptiſmatis ſacri:p ſerpētē aſtutia diaboli
ſiue īfidelitas. RABA.Uel panis qui ē cōmunis cibus:
charitatē ſignificat ſine q̄ alie virtutes nihil valēt. Piſcis
ſignificat fidē q̄ ex aqua baptiſmatis oꝛta ē:ꝛ in medÿs flu
ctibus huiꝰ vite pulſaꝛ̄:ꝛ tñ viuit. Lucas autē addidit ter
tiū.ſ.ouū qđ ē ſpes aīalis:vñ ſpem ſignificat.Cōtra charita
tē ponit lapidē.i.odÿ duritiā:cōtra fidē ſerpētē.i.pfidie ve
nenū:cōtra ſpem ſcoꝛpionē.i.deſpationē q̄ retro pungit ſic
ſcoꝛpio. REMI.Eſt ergo ſenſus.Non ē timēdū ꝙ ſi peta
mus a deo p̄re panē.i.doctrinā vel charitatē ꝙ poꝛrigat la
pidē.i.ꝙ pmittat coꝛ n̄rm conſtringi aut frigoꝛe odioꝝ aut
duritia mētis.vel ꝙ ſi petierimus fidē ip̄e nos pmittat pe
rire veneno īfidelitatis.vñ ſeq̄t:Si ergo vos cum ſitis ma
li. CHRY.ī ho.Hec aūt dixit nō detrahēs humāe natu/
re:neqꝫ malū ꝯfitēs omne genꝰ humanū:ſꝫ ad oſtēdam boni/
tatis ſue:dilectionē paternā maliciā vocās:tāta ē ſupabū/
dātia amoꝛis ipſius ad hoīes.Quia q̄ꝫto ad ꝯpationē dei q
ſolus ſingulariter bonꝰ ē:oēs mali videnꝛ̄:ſic ad ꝯpatiōeꝫ
ſolis oē lucidū videꝛ̄ obſcuꝝ. HIERO.Uł ſupꝛa aplōꝝ
poſitōe oē hoīuꝫ genus dānaꝛ̄ cuiꝰ ab īfantia coꝛ ad malū
appoſituꝫ ē:vt ī geneſi legiꝛ̄.nec miꝝ hoīes hꝰ ſecłi dici ma
los cum ꝛ apl's memoꝛet:qm̄ dies mali ſunt. AVGV.de
ſer.do.Uel malos appellauit huius ſeculi dilectoꝛes. vñ ꝛ
bona q̄ dant:ſm̄ eoꝝ ſenſuꝫ bona dicēda ſunt:qꝛ hoc ꝓ bo/
nis hñt:quāq̄ꝫ ꝛ ī reꝝ nā iſta bōa ſunt.ſ.tp̄alia.Et ad iſtā vi/
tā īfirmā ptinētia. AVGV.de ſer.do.Bonū eni qđ facit
bonos:deus ē.Auꝝ aūt ꝛ argentū bonū ē:nō ꝙ te faciat bo
nū:ſed vñ facias bonum.Mali ergo cū ſimus:ꝛ bonuꝫ pa/
trē habeamꝰ nō ſemp mali remaneamꝰ. AVGV.de ſer.
do.Si ḡ cū ſimus mali:nouimus id dare qđ petimus: q̄ꝫto
magis ſperandū ē daturum deuꝫ nobis bona petentibus:
CHRY.ſup mattheū:Qm̄ aūt nō oīa petentibus p̄ſtat:
ſꝫ bona tm̄mō:iō cōueniēter addidit bona. GLO.A deo
eni nōniſi bona p̄cipimus q̄liacūqꝫ nobis videaꝛ̄.oīa eniꝫ
dilectis ī bonū coopantur. REMI.Et ſciēdū ꝙ vbi mat/
theꝰ ſic dicit:Dabit bona:Lucas dicit:Dabit ſpm̄ bonū. ſꝫ
dꝫ videri cōtrariū:quia cūcta bōa que homo a deo accipit:
per gratiam ſpiritusſancti dantur.

¶ Oia ergo q̄cūqꝫ vultis vt faciāt vobis hoīes
ꝛ vos facite illis.Hec eſt eniꝫ lex ꝛ pꝛophete.

AVGV.de ſer.do.Firmitas quedā ꝛ valētia ambulan/
di p ſapiētie viam in bonis moꝛibus ꝯſtituta eſt:quibus p/
ducūtur hoīes vſqꝫ ad mūdatōeꝫ ꝛ ſimplicitatē coꝛdis:de
qua iam diu loquens ita cōcludit:Omnia quecunqꝫ vultis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Nemo eniz est qui velit queq̃ꝫ duplici corde secum agere.
CHRY. sup matth. Uel aliter: Supra pp sanctificādaz oratōez mādauit: vt nō iudicēt hoies eos qui peccāt ī ipos. Et q2 ab ordine narratōis sue recedēs ītroduxit alia q̄daz: nūc ad mādatū qd ceperat rediēs ait: Oia quecūq3 vultis .i. nō solū mādo nolite iudicare: sz 7 oia quecūq3 vultis vt faciāt vobis hoies: 7 vos facite eis: 7 tūc impetrabiliter poteritis orare. GLO. Ul'aliter: Diuz bonoꝝ spiritualiū distributorē spūssctūs vt opa charitatis ipleātur. vñ subdit. Oia g̊ 7c̄. CHRY. ī ho. vel aliter: vult dñs demōstrare: qm̄ oportet hoies 7 supi⁹ iquirere auxiliū: 7 q̄ a seipsis sūt simul iferre. vñ cū dixisset: Petite: q̄rite: 7 pulsate: docet apte ipsos hoies studiosos eē. 7 ideo subdit: Omnia q̄cunq3.
AVGV. de ver. do. Uel aliter: Promiserat se dñs petētibus bona largituꝝ. Ut autē ille agnoscat medicos suos: agnoscamus 7 nos nr̄os. Excepta enī substātia facultatū tales sūt q petūt: quales a quib⁹ petūt. Quā frōtē habes petēdi ad deū tuū q nō agnoscis parē tuū: Hic ē qd in ꝓuer. dr̄: Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis: 7 ipse clamabit: 7 nō exaudietur. Quid autē petēti ꝓximo debeamus ipēdere: vt 7 ipsi audiamur a deo: ex hoc ꝯsiderare possumus qd ab alijs volum⁹ nobis ipēdi. Et iō dixit: Oia g quecūq3 vultis 7c̄. CHRI. in ho. Nō simplr̄ dicit oia: sed addidit: Ergo. q. d. Si vultis audiri cuz illis que dixi 7 hec facite. Nō aūt dixit: Quecūq3 vis effici tibi a deo hec fac ad ꝓximuz: vt nō discas q̄liter hoc ē possibile. sz ait: Quecūq3 volueris effici tibi a cōseruo: hec 7 circa ꝓximū ostēde. AVGV. de ser. do. Quidā latini codices habēt additū Bona: qd additū puto ad māifestatōis snīe. Occurrebat. n. q si q̄sq3 flagitiose aliqd erga se fieri velit 7 ad hoc referat istam snīam: vt hoc por illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū ē hūc putare istā iplesse snīam: itelligēdū est aūt pfectā eē snīaz etiā si hoc nō addatur. Q2 enim dictū est: Oia quecūq3 vultis: nō vsitate ac passim: sz ꝓprie dictū accipi oportet. Uolūtas nāq3 nō est nisi ī bōis: naz ī malis cupiditas ꝓprie dr̄: nō volūtas: nō q2 sic semp loquātur scripture: sz vbi oportet: ibi oīno ꝓpriū verbuz tenēt vt nō aliud itelligat̄. CYPRI. de oratōe dñica: Cū aūt dei verbū dñs iesus christus oib⁹ venerit: p̄ceptoꝝ suorum fecit grādi cōpēdiū cū dixit: Quecūq3 vultis vt faciant vobis hoies 7 vos facite eis. vñ subdit: Hec est enim lex 7 ꝓphete. CHRI. super matth: Naz quecūq3 lex 7 ꝓphete sparsim ī olbus p̄ceperūt scripturis ī hoc ꝯpēdioso cōtinētur mādato: q̄si inumerabiles arboꝝ rami in vna radice. GREGO. x. mora. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: pensat nimiꝝ vt malis bōa: 7 bōis meliora reddat. CRRY. in home. vnde māifestum est etiam quoniaz ex nobis que deceant omnes scimus: 7 nō est possibile ad ignorātiam refugere. AVGV. de ser. do. Uidet̄ autem hoc p̄ceptum ad dilectionem proximi ptinere: non autem ad dei: cum ī alio loco duo eē p̄cepta dicat: ī quibus lex pēdet 7 ꝓphete cū aūt hic nō addit tota lex qd ibi addidit: seruauit locū alteri p̄cepto qd ē de dilectōe dei. AVGV. viij. de trinita. Uel aliter: Ideo scriptura tm̄ dilectiōem ꝓximi cōmemorat cum dicit: Oia quecūq3 vultis. q2 q ꝓximum diligit: cōsequēs ē: vt 7 ipsaz p̄cipue dilectionē diligat: deus aūt dilectio ē. Cōsequēs ē ergo vt p̄cipue diligat deum.

¶ Intarte per angustā portam: q2 lata porta 7 spaciosa via est que ducit ad perditionē: 7 multi sunt qui itrāt per eā. Quā āgusta porta 7 arta via ē que ducit ad vitā: 7 pauci sūt q iueniūt eaz.

AVGV. de sermo. ī mon. Admonuerat supi⁹ dñs ad habēdum cor simplex 7 mūdū: ī quo queritur deus: sz q2 hoc paucoꝝ est: iā icipit de iuestigāda sapīa loqui: cui inuestigāde 7 cōtemplāde talis oculus p oīa supiora pductus ē quo videri iā possit arta via 7 angusta porta: vñ subdit: Intrate p angustā portam. GLO. Uel aliter: Et si difficile sit vt alijs facias qd tibi vis fieri. tm̄ sic faciendū ē vt intremus p angustam portā. CHRY. sup matth. Uel aliter: Tertia hec ꝯueniētia ad iusticiam ieiunij ptinet: vt sit ordo narratiōis talis: Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuum 7 postea sequat̄: Intrarte p angustā portā. Precipue enī tres sunt naturales passiōes 7 ītime carnis: primo esca 7 potus: deinde amor viri ad mulierē: tertio loco somn⁹. 7 iō grauius ē eas a natura carnali p̄cidere q̄3 ceteras passiōes. Et iō nullius passiōis abstinētia sic scīficat corp⁹: sicut q hō sit castus ieiunus 7 ī vigilijs pseuerās: g̊ ꝓpter oēs has iusticias: 7 p̄cipue pp laboriosissimū ieiuniū dicit. Intrate p angustā portā. Porta pditōis ē diabolus: p quem introitur in gehēna. Porta vite xp̄s: p quem introitur ī regna celestia. Lata āt porta dr̄ eē diabolus nō magnitudine ptātis extēsus: sed effrenate supbie licētia dilatatus. Porta aūt angusta dicitur christus nō paruitate ptātis exiguus: sz humilitatis ratiōe collectus: q2 quē totus nō capit mūdus: seipsum ītra angustias vteri virgīalis iclusit. Uia āt pditōis ē ois iniquitas. Dicit̄ aūt spaciosa: q2 nō est ītra regulā discipline iclusa: 7 ambulātes ī ea quicqd eos delectauerit: hoc sequunt̄. Uia aūt vite dr̄ esse ois iusticia: 7 ꝓpter ꝯtrarias causas eē arta. Cōsiderādū aūt q2 nisi qs ambulauerit p viā: nō pōt peruenire ad portā. Qui enim nō ambulāt p viā iusticie: īpossibile ē vt vere christū cognoscāt. Silr̄ nec icurrit ī manus diaboli: nisi qui in via ambulat petōꝝ. GREGO. sup ezechielē. Quāuis aūt charitas sit lata: tm̄ p angusta 7 ardua hoīes ducit a terra: Satis angustū est oīa p̄termittere: vnū soluꝫ diligere: pspera nō ambire: aduersa nō timere. CHRY. ī ho. Sed cū postea dicat: Iugū meū suaue ē 7 onus meū leue. qualiter hic āgustā eē viā ait 7 artā: sz 7 hic mōstrat eā leuē eē 7 suauē: qm̄ via ē 7 porta ē sicut 7 altera q̄ lata 7 spaciosa dr̄: ipsa via 7 porta ē. horum aūt nihil māsuꝝ ē: sed oia ptrāseūt. Trāsire aūt labores 7 sudores 7 ī bonū finē deuenire. s. ī vitā sufficiēs ē mitigare eos q agones patiunt̄. Si enī tēpestates nautis: 7 vulnera militibus leuia sūt ꝓpter spem p̄mioꝝ percūtiū multomagis cū celuz p̄iacēs fuerit 7 immortalia premia: nullum aliqs sentiet imminentium piculoꝝ: Sz 7 hoc. i. angustā vocare: maxime ad faciendūz eā leuē ꝯferebat. Uigilare enī eos p̄parabat: hoc. n. dñs dic̄ erigēs nr̄m desideriū. Qui enī ī agone certat: cū viderit p̄ncipē admirantē labores agonuz animosior fit. Ne igit̄ mesti simus cū multa nobis hic ꝯtigerint tristia: q2 arta ē via: sed nō ciuitas. Iō neq3 hic qetē oportet expectare neq3 ibi triste aliqd p̄stolari. Dicēs aūt: qm̄ pauci sunt q inueniunt eā: rursus hic multoꝝ desidiā significauit: 7 audientes erudiuit nō ml'toꝝ ꝓsperitatib⁹ attēdere: sz paucoꝝ laborib⁹.
HIERO. Significāter igit̄ de vtraq3 via locut⁹ dixit: q p latā ml'ti ambulāt: angustā pauci inueniūt. latā enī nō q̄rimus: nec inuentōe opus ē. spōte se offert: 7 errātiū via ē. angustā vero nec oēs inueniūt: nec qui inuenerit: statim ingrediūtur p eā. Siqdē multi inuēta v̄itatis via: capti voluptatibus seculi de medio itinere reuertūtur.

¶ Attēdite a falsis ꝓphetis qui veniūt ad vos in vestimētis ouium: intrinsecus autē sunt lupi rapaces: A fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Nūquid colligūt d̄ spinis vuas: aut d̄ tribulis ficus: Sic ois arbor bona fructus bonos facit: mala aūt arbor malos fructus facit. Non pōt autem arbor mala bonos fructus facere: neq3 arbor bōa malos fructus facere. Ois arbor q̄ nō facit fructuꝫ bonū excidetur 7 in ignē mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

CHRY. sup matth. Supra mandauerat apl'is dñs: ne elemosynas: orones 7 ieiunia corā hoib⁹ sic̄ hypocrite faciant: 7 iō ad cognoscēdū q2 hec oīa ī hypocrisi fieri pūt loq̄t̄ dicēs: Attēdite a falsis ꝓphis. AVGV. d̄ ser. do. Ul'al'r Cū dixisset dñs paucos eē q̄ iueniūt āgustā portā 7 artā viam: ne heretici q plerūq3 se sub nomine paucitatis cōmendāt: se nobis supponāt: stati subijcit dicēs: Attēdite a falsis ꝓphetis. CHRY. ī ho. Uel aliter: Quia dictū ē q angusta ē porta: sed 7 multi sunt qui puertūt eā q̄ illuc fert viaz: ideoq3 iduxit: Attēdite a falsis ꝓphetis. In quo vt maiorē sollicitudinē habeāt meminit eoꝝ que ī patrib⁹ eoꝝ facta sunt: falsos prophetas vocans: etenim tūc talia contigerūt.
CHRY. sup mattheū: Qd autez scriptum est ifra. Quia lex 7 ꝓphete vsq3 ad ioānem dr̄. q2 ꝓphetia de christo non erat futura post eum. Prophete aūt 7 fuerūt 7 sūt: sed nō q ꝓphetarēt de christo: sz qui iterp̄tarētur eā q̄ de christo ab antiquis fuerāt ꝓphetata. i. doctores eccl'iaꝝ. nec eniz pōt qs ꝓpheticos iterpretari sensus: nisi p spm̄ ꝓphetie. Sciēs ergo dñs futuros eē falsos doctores heresium diuersaꝝ admonet dicēs: attēdite a falsis ꝓphetis. Quia enī nō erāt futuri manifesti gētiles: sed absconditi sub nomine christano nō dixit: Aspicite: sed attēdite. vbi enī res certa ē: aspicit̄. i. simpliciter videt̄. vbi aūt icerta: attēdit̄. i. caute cōsiderat̄. Item dicit: Attendite. q2 firma tutela salutis ē scire quem fugias. Nō autem sic admonet: Attēdite. quasi inuito deo diabolus hereses ītroducat: sz eo pmittēte. q2 enim nō sine iudicio vult seruos suos habere: iō misit tētatiōez: q2 vero nō vult eos p ignorātiā perire: iō p̄monet Ne autē aliquis hereticus doctor dicat: q2 nō dixit vos falsos ꝓphas: sz gētiliū 7 iudeoꝝ doctores: iō addidit dicēs. Qui ve. ad vos ī vesti. ouiū. Oues enī christiāi dicūt̄. vestimētū aut ouile ē spēs christianitatis 7 simulate religiōis. nulla aūt res sic exterminat bonū sicut simulatio. Nā malū sub specie bōi celatū: dū nō cognoscit̄ nō cauet̄. Et ne adhuc dicat heretic⁹: q2 de veris doctorib⁹ loquit̄: q tm̄ petōres sunt: iō addit: Intrīsecus aūt sūt lupi rapaces. Catholici aūt doctores etsi fuerit petōres: serui qdē carnis dicūt̄: nō tamē lupi rapaces: q2 nō hūt ꝓpositū pdere christiāos. Manifeste ergo de hereticis doctoribus dicit: q2 eo ꝓposito speciē christianoruz suscipiūt: vt christiāos iniquo seductōis morsu dilaniēt: de qbus dixit apl's: Scio q2 post discessum meū itrabūt ī vos lupi graues: nō pcentes gregi. CHRY. ī ho. Sed tm̄ videtur falsos ꝓphetas hic nō hereticos īsinuare: sz eos quidē qui vite sūt corrupte: sz facie qdē v̄tutis iduūtur: q2 iduxit: A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Apud hereticos enī ē ml' toties 7 vitam inuenire: apud hos aūt quos dixi nequaq̄3.
AVGV. de ser. do. Uñ rectissime q̄rit̄: quos fruct⁹ nos attēdere voluerit. multi enim quedā ī fructibus deputant: q̄ ad vestitū ouiū ptinēt: 7 hoc mō de lupis decipiūt̄: secuti enī sunt vel ieiunia: vel elemosynas: vel orones q̄ p̄tendūt hoib⁹: placere cupiētes eis: qb⁹ ista difficilia videtur. Hi g̊ nō sunt fruct⁹ de qb⁹ cognosci istos monet. Ista enī q̄cum bono aīo fiūt: sunt ꝓprie ouib⁹ vestes: cū aūt malo ī errore nō aliud q̄3 lupos tegūt. sz nō iō debēt oues odisse vestimētū suū q plerūq3 illo se occultāt lupi. Qui sūt ergo fructus qb⁹ cognoscam⁹ arborē malā: dic̄ apl's: Māifesta sūt opera carnis q̄ sūt fornicatio: imūdicie. Qui v̄o sūt fruct⁹ qbus cognoscam⁹ arborē bonā: idē apl's ostēdit dicēs: Fruct⁹ aūt spirit⁹ sūt charitas: gaudiū: pax. CHRY. sup matth. Fruct⁹ etiā eius ouis ē ꝯfessio ei⁹ fidei. q enī scdm deū vocez hūilitatis 7 vere ꝯfessiōis emittit: ouis ē. q aūt ꝯtra v̄itatē blasphemijs vlulat ꝯtra deū: lup⁹ ē. HIERO. Et sic g̊ pōt de ouibus itelligi qd hic de falsis ꝓphetis dr̄: q aliud habitu ac sermone ꝓmittūt: aliud ope demōstrāt: specialiter de hereticis itelligēdū videt̄: q videt̄ ꝯtinētia ac ieiunio q̄si q̄dā pietatis veste se circūdare: ītrinsecus autē hūtes animū venenatuz: simpliciorꝝ fratꝝ corda decipiūt. AVGV. de ser. do. ī mōte: Sz ex opib⁹ cōijci pōt vtꝝ exteriorē cultū ambitōe aliq̄ faciāt. Cū enī ceperint aliqbus tētatiōib⁹ ea ipa vel subtrahi vel negari q̄ isto velamīe vel ꝯsecuti sūt: vl' cōseq cupierūt: tūc necesse ē vt appareat vtꝝ lup⁹ ī ouina pelle sit: an ouis ī sua. GREGO. xxxi. mora. Hipocrita etiā sancte eccl'ie pace p̄mitur: iccirco ante oculos nr̄os religione vestit̄. Siq̄ v̄o fidei tētatio erūpat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis expoliat: q̄3tūq3 ꝯtra bonos seuiat: psequēs demōstrat. CHRY. ī ho. Facile etiā hypocrite capiūt̄: via enī quā iussi sunt ambulare laboriosa ē. hypocrita aūt laborare nō vtiq3 eliget. Deīde vt nō dicas: qm̄ ipol'e est cognoscere tales: rursuz rōnē ab humāo exemplo ponit dicēs: Nūquid colligēt de spinis vuas aut d̄ tribulis ficus: CHRY. sup matth. Uua ī se mysteriū christi hꝫ. sicut enī botrus multa ī se grana ligno mediāte suspēdit: sic 7 christus ml'tos sibi fideles p lignū crucis tenet adiūctos. Ficus aūt ē ecclesia: q̄ multos fideles tenet dulci quodam charitatis amplexu: sicut fic⁹ multa grana vno tegmine tenet iclusa. Sūt ergo ficus signa hec: charitatis qdē ī dulcedine: vnitatis aūt in cōiūctōe granoꝝ. In vua aūt patiente qdē signū ē: q2 in torcular mittit̄: gaudij aūt: q2 vinum letificat cor hoīs. synceratis: q2 nō est aq̄ p̄mixtū. suauitatis āt ī delectatiōe. Spine aūt 7 tribuli sunt heretici. sicut g̊ spina vel tribul⁹ ex q̄cūq3 pte hꝫ aculeos: sic 7 seruos diaboli ex q̄cūq3 parte cōsideraueris: iniquitatis pleni sunt. Nō pūt ergo hō spine 7 tribuli ecclesiasticos fructus ꝓferre. Q2 āt pticulariter sub silitudīe fic⁹ 7 vitis spie 7 tribuli dixerat: ostēdit ꝯīter vl'iter eē veꝝ cū dicit: Sic ois arbor bona fruct⁹ bonos facit: mala aūt arbor fructus malos facit. AVGV. de ser. do. In hoc aūt loco illoꝝ error cauendus ē qui de duab⁹ arboribus duas naturas opināt̄ eē: quaꝝ vna sit dei: altera v̄o nō. Nō aūt eos adiuuare duas istas arbores dicēdū ē: q2 de hoībus eū dicere planū ē: siqs p̄cedētia 7 cōsequētia legerit. AVGV. xij. de ciui. dei: Noīb⁹ aūt p̄dictis ipse nature displicēt: nō eas ꝯsiderātibus scdm vtilitatē suā. nō aūt ex cōmodo vl' icōmodo nr̄o: sed p seipsaz ꝯsiderata nā dat artifici suo gl'iam. Nature igit̄ oēs qm̄ sūt: 7 iō hūt modū suū: speciē suā: 7 quādā secū pacē suā ꝓfecto bone sunt. CHRY. ī ho. Ut āt nullus dicat qm̄ mala arbor fert qdē fructus malos: fert autē 7 bonos: 7 sic difficilis sit cognitio duplici ꝓlatōe existēte: iō subiungit: Non potest arbor bona fruct⁹ malos facere: neq3 arbor mala fructus bonos facere. AVGV. de ser. do. Ex hoc v̄bo putāt māichei neq3 aīaz malā fieri posse: vt ī meli⁹ cōmutet̄: neq3 bonā ī deteri⁹: q̄si dictū sit: Nō pōt arbor bōa mala fieri neq3 mala bōa fieri. sz ita dctm̄ ē: Nō pōt arbor bōa fruct⁹ malos facere: nec econuerso. Arbor quippe ē ipsa aīa. i. ipse hō: fructus v̄o opa hominis. Nō ergo pōt malus hō bona operari: neq3 bonus mala. Ergo si vult malus bona operari pri⁹ bonus fiat. Quādiu autem q̄sq3 malus est non pōt facere fructus bonos. Sicut enī pōt fieri vt qd fuit nix: nō sit: nō aūt vt nix sit calida: sic pōt fieri vt q malus fuit: nō sit malus: nō tm̄ fieri pōt: vt malus bn̄ faciat: q2 etsi aliqn̄ vtilis ē: non hoc ipse facit: sed fit de illo diuina ꝓuidentia ꝓcurāte.
RABA. Homo aūt ipse arbor bona vel mala dr̄ ꝓpter volūtatē bonā vel malā. Fructus aūt sunt opa q̄ nec bona male volūtatis eē pūt: nec mala bōe volūtatis. AVGV. cōtra Iulia. Sicut aūt manifestū est ex volūtate mala tanq̄3 ex arbore mala fructus eius fieri oīa opa mala: sic ipam volūtatē malam. vñ dices eē exortā nisi quia volūtas mala angeli ex angelo: ex homine hoīes orta est. Quid autem erant hec duo anteq̄3 ī eis ista mala orirētur: nisi bonū op⁹ dei 7 bona atq3 laudanda natura: Ecce ergo ex bono orit̄ malum: nec fuit omnino. vñ oriri possit: nisi ex bono ipsam dico voluntatē malā: qm̄ nullum malum p̄cessit: nō opera

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mala:q̄ nō sunt nisi ex volūtate mala tāq̄ ex arbore mala: nec iō tanq̄ ex bono potuit oriri volūtas mala:qꝛ bonū factū ē a bono dō: ſʒ qꝛ d̄ nihilo fcm̄ ē nō de deo. HIERO. Queramus autē ab hereticis q duas i se cōtrarias dicūt eē naturas:si iuxta intelligētiā eoꝝ arbor bona malos fruct⁹ facere nō pōt:quō moyses arbor bona peccauerit ad aquaꝫ ɔtradictōis:petrus quoqꝫ i pass ōe dn̄m negauerit dicens: Nescio hoiem: Aut qua ɔn̄tia socer moysi arbor mala qui i deū isrl' nō credebat:dedit ɔsiliuꝫ bonū: CHRY. i ho. Quia vero punire nō iusserat falsos ꝓphetas: iō terret eos ſm penā que est a deo dicēs: Ois arbor q̄ nō facit fructum bonū excidetur: ꝛ in ignē mittet̄. qb⁹ verbis ꝛ iudeos insinuare videt̄: ideoqꝫ v̄boꝝ ioānis baptiste meminit: p eadē v̄ba penam eis subscribēs. Eteni ꝛ ille hoc dixit ad iudeos: securim ꝛ arborē isciſaꝫ: ꝛ ignē iextinguibilē cōmemorans. Siqs aūt diligēter iuestigabit due pene sunt: ꝛ excidi: ꝛ cōburi. q eni ɔburit̄ ꝛ a regno excidit oīno: q̄ pena difficilior ē. multi aūt gehēnaꝫ solū abhorrēt. Ego aūt casuꝫ illius glorie multo amariorē penā gehēna eē dico. Qd̄ eni paruū vel magnū malū nō susciperet pater: vt videat ꝛ potiat̄ dulcissimo filio: hoc itaqꝫ i gloria illa putemus. nō eni aliqs filius ita suauis ē patri vt illoꝝ bonoꝝ requies dissolui ꝛ eē cum christo. itollerabilis quidē pena ē ꝛ gehēna: ſʒ siqs decē mille ponat gehēnas: nihil tale dicet q̄le ē a beata gl'ia illa excidere ꝛ odio haberi a christo. GLO. Ex pmissa aūt similitudine ɔcludit qd̄ supra iam dixerat quasi manifestuꝫ dicens: Igit̄ ex fructibus eoꝝ cognoscetis eos.

¶ Non omnis qui dicit mihi: domine dn̄e itrabit in regnū celoꝝ: sed qui facit volūtateꝫ patris mei qui in celis ē: ipse intrabit in regnū celoꝝ. Multi dicent mihi in illa die: dn̄e dn̄e nonne in nomine tuo ꝓphetauim⁹: ꝛ i nomine tuo demonia eiecimus: ꝛ i nomie tuo virtutes multas fecimus: ꝛ tūc cōfitebor illis: qꝛ nunq̄ noui vos. Discedite a me omnes qui opamini iniquitatem.

HIERO. Sicut supra dixerat eos q habēt vesteꝫ bōe vite nō recipiēdos pp dogmatū nequitiā: ita nunc ecōtrario asserit: nec his quidē accōmodādā fidē: q cū pollant itegritate doctrine malis opib⁹ destruūt. vtrūq enim dei seruis necessariū est: vt ꝛ opus sermōe: ꝛ sermo opibus cōprobet̄. ꝛ iō dicit: Nō ois q dicit mihi: dn̄e dn̄e intrabit in regnum celoꝝ. CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tāgere videt̄ i dogmatib⁹ oīa ponētes. vn̄ ꝛ paulus eos icusat dicēs: Si āt tu iude⁹ cognomiaris ꝛ reqescis i lege ꝛc̄. CHRY. sup matth. Uel aliter: qm̄ falsos ꝓphetas ꝛ veros ex fructib⁹ eoꝝ docuit discernēdos: hic iam manifestius docet q sunt fruct⁹ qbus discernūt̄ ꝓbi doctores ꝛ reprobi. AVGV. de ser. do. Cauēdū enim ē in ipo christi noīe ab hereticis vl' qbuslibet male intelligentibus: ꝛ seculi hui⁹ amatorib⁹ ne decipiamur. ꝛ iō dicit: Nō ois qui dic̄ mihi Dn̄e dn̄e ꝛc̄. Sʒ merito pōt mouere quō huic sn̄ie ɔueniat illd̄ apl'i: Nemo pōt dicere dn̄m iesuꝫ nisi in spūscō. Nō enim possumus dicere illos qui nō intrant in regnū celoꝝ hr̄e spm̄scm̄. Sed apl's ꝓpe posuit hoc verbū Dicit: vt significet voluntatem atq itellectū dicētis: Ille eniꝫ ꝓpe dicit: q volūtatē ac mētem suā sono vocis enūciat. dn̄s aūt generaliter hic posuit v̄bū dicēdi. videt̄ eni etiā ille dicere: q nec vult nec intelligit qd̄ dicit. HIERO. Moris ē eni scripturaꝝ dicta pro factis accipe: ſm quē sensuꝫ dicit apls: Cōfitet̄ se scire deū factis āt negāt. AMBRO. Omne etiā veꝝ a quocūq dicatur: a spūscō est. AVGV. de ser. do. Nō g̊ putemus ad illos fructus de qb⁹ supra dixerat ptinere: siqs dn̄o nostro dicat: Dn̄e dn̄e: ꝛ ex eo nobis arbor bōa videat̄: sed illi sunt fruct⁹: facere volūtatē dī. vn̄ sequit̄: Sʒ q fa. vo. pa. mei q i celis ē: ipse itra. in re. ce. HILA. Celestis enim regni iter obediētia volūtatis dī: nō nūcupatio reptura ē. CHRY. sup matth. Que aūt ē volūtas dei ipse dn̄s docet. Hec ē inqt volūtas eius q misit me: vt ois qui videt filiuꝫ: ꝛ credit in eū: habeat vitā eternā. Credulitatis aūt verbuꝫ: ꝛ ad cōfessionē respicit: ꝛ ad actū. qui g̊ nō ɔfitetur aut nō cōuersatur ſm v̄bū christi: nō intrabit in regnū celoꝝ. CHRI. in ho. Nō aūt dixit: Qui facit volūtatē meaꝫ: ſʒ p̄ris: qm̄ iteriꝫ cōueniēs erat p̄us hoc suscipi ad ibecillitatē eoꝝ: sed ꝛ per hoc illud occulte isinuauit: nō ē eni alia volūtas filij q̄ que ē p̄ris. AVGV. de ser. do. Illud āt ad rē ptiet: ne decipiamur: nō soluꝫ nomine xp̄i p eos q nomē hn̄t: ꝛ fcā nō agūt: sed etiā quibusdā factis atq miraculis: qualia pp ifideles cū fecerit dn̄s monuit tn̄ ne talibus decipiamur: arbitrantes ibi eē inuisibileꝫ sapiētiā: vbi miraculū visibile videm⁹. Un̄ adiungit ꝛ dicit: Multi dicēt mihi in illa die. CHRI. in ho. Uides qualiter latenter iaꝫ seipsum itroducit. Quia eni oēm ɔpleuit sermonē: mōstrat seipsuꝫ iudicē esse. Que eni pena expectat eos qui peccant: iā ante mōstrauit. Quis aūt est q punit hoc iā reuelat dicēs: Multi dicēt mihi in illa die. CHRY. sup matth. Qn̄. s. venerit in maiestate patris sui: qn̄ iā nemo ausus est garrula ɔtētōe sermonuꝫ: aut mēdaciū defendere: aut ɔtradicere veritati: qn̄ opa singuloꝝ loquēt̄: ꝛ ora tacebūt: nec alter ꝓ altero iteruēit: ſʒ singuli ibi timebūt. In illo eni iudicio nō erūt testes adulatores hoīes: sed angeli veraces: iudex aūt dn̄s iust⁹. vn̄ ꝓpe timētiū hoīuꝫ ꝛ angustias patiētiū vocē exp̄ssit dicēs: Dn̄e dn̄e. Nō eni semel sufficit illi dicere Dn̄e: quē necessitas timoris astringit. HYLA. Gliam aūt sibi ex verbi itētiōe p̄sumūt in doctrine ꝓphetia ꝛ demonioꝝ fuga ꝛ opeꝝ virtutib⁹: atq hic sibi regnū celoꝝ pollicētur dicētes: Nōne i noīe tuo ꝓphetauimus: CHRY. i ho. Sʒ sunt qdaꝫ qui dicūt qm̄ mētiētes hi hoc dixerūt: ideo saluati nō sunt: sed nō auderēt iudice p̄sente ad ipꝫ hoc dicere. Sʒ ꝛ ipsa rn̄sio ꝛ iterrogatio ostendit eos talia fecisse. Quia. n. h̄ mirabiles erant apud oēs miracula faciētes: illic aūt vidēt seipsos puniri admirātes dicūt: Dn̄e nōne i noīe tuo ꝛc̄. Quidā aūt dicūt: qm̄ nō in tpe in quo hec miracula faciebant iniq̄ agebant: ſʒ postea. Sed si hoc erit rursus qd̄ dn̄s volebat monstrare: nō ɔstat q. s. neq fides neq miracula valēt: bōa vita nō existēte: qd̄ ꝛ paulus dicit: Si habuero fidē vt mōtes trāsferam: charitatē aūt nō hūero: nihil suꝫ. CRRY. sup mat. Sʒ ɔsidera qꝛ i noīe dicūt: nō i spū. ꝓphetāt eni i noīe christi: ſʒ i spū diaboli: quales sunt diuinatores. Sed sic discernūt̄ qm̄ diabolus iterdū falsa dic̄: spūscūs nūq̄. cōcessum ē aut ꝛ diabolo interdū vera dicere: vt mēdaciū suuꝫ rara v̄itate cōmēdet. Demonia aūt eyciūt i noīe christi habētes spm̄ inimici: magis aūt non eyciunt: sed eycere vidētur colludētib⁹ sibi demonibus. faciūt ꝛ virtutes. i. miracula: non vtilia ꝛ necessaria. ſʒ inutila ꝛ vacua. AVGV. de ser. do. Legāt. n. quāta fecerint resistētes moysi magi egyptioꝝ. HIERO. Uel aliter. ꝓphare vl' v̄tutes facere ꝛ dēmonia eycere etiā diuina virtute interdum nō est eius meriti q opatur: ſʒ vel inuocatio nois christi hoc agit: vel ob cōdēnatōeꝫ eoꝝ qui inuocāt: aut vtilitatē eoꝝ qui vidēt ꝛ audiunt cōcedit̄: vt lꝫ hoīes despiciāt signa faciētes: tn̄ deum honorēt ad cuius inuocationē fiunt tāta miracula. nam ꝛ saul ꝛ balaā ꝛ cayphas ꝓphetauerūt: ꝛ in actibus aplo'ꝝ filij sene videbantur eycere demōia: ꝛ iudas apl's cū aio ꝓditoris multa signa inter ceteros apostolos fecisse narratur. CHRI. i ho. Quia. n. non oēs ad oīa apte se habebāt sed hi qdē erāt vite pure: fidē aūt nō tātā habebāt: hi aūt ɔtrariū: iō dn̄s illos p hos ɔuertebat: vt multaꝫ ondērēt fideꝫ: hos aūt per hoc ineffabile signoꝝ donum vt fierēt meliores euocabat. vn̄ ꝛ cum multa copia hāc grāꝫ eis dabat. Dicent enim: Uirtutes multas fecimus. Sʒ qꝛ circa cuꝫ qui eos ita honorauit: igrati fci sūt. recte seqt̄. Tūc cōfitebor illis qꝛ nūq̄ noui vos. HIERO. Signāter dic̄: tūc ɔfitebor qꝛ multo tpe an̄ dicere dissimulauerat. CHRY. sup mattheū. Grādem eni irā grādis dilatio pcedere dꝫ: que iusti⁹ facit dei esse iudiciū: ꝛ digniorē iteritū peccatoꝝ. Sciendū aūt qꝫ peccatores nescit de⁹: qꝛ nō digni sūt vt cognoscant̄ a deo: nō qꝛ oīno ipsos nō cognoscat: sed qꝛ suos illos eē nō cognoscit. Sed videt̄ eos nō cognoscere: qꝛ nō eos diligit: sicut etiā nō vident̄ deū cognoscere q nō colūt eum digne. CHRY. in ho. Dicit aūt eis. Nūq̄ noui vos. q̄si nō soluꝫ i tpe iudicij: ſʒ neqꝫ tūc cū miracula faciebatis. multos eni ꝛ hic iā odio hꝫ: ꝛ ante punitionē auertit. HIERO. Obserua etiā hoc qd̄ dicit: Nūq̄ noui vos: esse ɔtra quosdā dicētes: qꝫ oēs hoīes sp ɔuersati sūt iter rōnabiles creaturas. GREGO. xx. mora. Hac aūt sn̄ia dat̄ itelligi qꝫ i hoībus charitas: humilitas. nō aūt debeāt v̄tutū signa venerari. vn̄ nūc scā eccl'ia etiā si qua sūt hereticoꝝ miracula d̄spicit: qꝛ hec scītatis spēm nō eē cognoscit. Probatio qdem scītatis nō est signa facere: sed ꝓmū vt se diligere: de deo vera: d̄ ꝓximo meliora q̄ d̄ seipso sentire. AVGV. ɔtra aduersariū legis ꝛ ꝓphetaꝝ. Absit aūt vt ſm manicheos ista d̄ ꝓphetis scis dn̄s dixerit: ſʒ dictū est d̄ his q posteri⁹ euāgeliū p̄dicatū i eius noīe sibi loq̄ vident̄: nescīētes quid loquāt̄. HYLA. Sic aūt hypocrite gloriati sūt: quasi aliqd p̄priū sit q̄ loquūt̄ aut faciūt: ꝛ nō oīa virtus dei inuocata p̄ficiat: cui⁹ doctrine sciam lectio afferat: demonioꝝ fugam xp̄i nomē exagitet. De nr̄o igit̄ est beata illa eternitas ꝓmerenda: prestandumqꝫ est aliquid ex proprio. bonum velimus malū oē vitem⁹: agamusqꝫ potius qd̄ vult q̄ qd̄ pōt gloriemur. Repudiās igit̄ eos ac expellēs pp opa iniq̄tatis dicit. Discedite a me q operamini iiq̄tatē. HIERO. Nō dixit qui operati estis iniquitatē: ne videret̄ tollere p̄niam: sed q operamini. i. q vsq in p̄ntem horam cum iudicij tēp⁹ aduenerit: lꝫ nō habeatis facultatem peccandi: tamen adhuc habetis affectum. CHRY. in homi. Naꝫ mors qdē aīam a carne separat: aīe aūt propositum nō imutat.

¶ Omnis ergo qui audit verba mea hec: ꝛ facit ea: assimilabitur viro sapienti qui edificauit domum supra petram: ꝛ descendit pluuia ꝛ venerūt flumia: ꝛ flauerūt vēti: ꝛ irruerūt in domū illā: ꝛ nō cecidit: Fundata eni erat supra petram. Et omnis qui audit verba mea hec: ꝛ non facit ea: similis erit viro stulto qui edificauit domum suaꝫ super harenā: ꝛ descēdit pluuia ꝛ venerūt flumina ꝛ flauerunt venti: ꝛ irruerunt in domū illaꝫ ꝛ cecidit: ꝛ fuit ruina eius magna.

CHRY. in homi. Qm̄ quidā futuri erāt: q̄ dcā sūt a dn̄o admirātes: ondīonē aūt q̄ ē p opa nō tribuētes: preueniens eos terret dicēs. Omnis ergo q audit verba mea hec: ꝛ fac̄ ea: assimilabit̄ viro sapiēti. CHRY. sup matth. Nō aūt dixit: Estimabo eum q audit ꝛ facit viꝝ sapientē: sed assimilabit̄ viro sapiēti. ergo q similat̄ homo ē. Cui aūt assimilat̄: xp̄o. Christ⁹ aūt ē sapiēs vir q edificauit domū suā. i. ecclesiā supra petrā. i. supra fortitudinē fidei. Uir aūt stultus. i. diabolus: q edificauit domū suā. i. oēs ipios sup harenaꝫ. i. inconstantiā ifidelitatis: aut sup carnales hoīes q dn̄r harena pp sterilitatē. Et qꝛ nō coherent sibi: sed sūt per diuersas opiniones dispersi: ꝛ qꝛ sunt inumerabiles. Pluuia aūt est doctrina q̄ irrigat hoiem. nubes aūt est a qb⁹ pluuia fluit: qdaꝫ a spūscō excitant̄ sicut apostoli ꝛ ꝓphe. Et qdam a spū diaboli: sicut heretici. Uenti aūt boni sūt spūs diuersarū v̄tutū: vel angeli q inuisibiliter i sensibus hoīum opant̄: ꝛ adducūt ad bonū. Uēti aūt mali sūt spūs imūdi. Flumina āt bōa sūt euāgeliste ꝛ doctores ppl'i. flumia mala sūt hoīes imūdo spū pleni ꝛ verbositate istructi: sicut philosophi ꝛ ceteri secularis scie ꝓfessores: d̄ quoꝝ ventre exeunt flumina aque mortue. Eccl'iaꝫ ergo quā xp̄s fundauit nō pluuia mēdacis doctrine corrūpit: neq diabolic⁹ flatus ipellit: neqꝫ violētoꝝ fluminū ipetus mouet. Nec est ɔtrariū qꝫ qdā d̄ eccl'ia cadūt. Nō. n. oēs q xp̄iani dn̄r xp̄i sūt. Sʒ nouit domin⁹ q sūt ei⁹. Sʒ ɔtra domū quā edificauit diabol⁹ descēdit pluuia vere doctrīe. vēti. i. spiritnales grē aut angeli. flumina quatuor euāgeliste ꝛ ceteri sapiētes. Et sic cecidit domus. i. gētilitas: vt surgeret xp̄s: ꝛ fcā est eius ruina magna. solutis erroribus cōuictis mēdacijs ꝛ idolis i toto mundo destructis. xp̄o ergo similis est qui audit v̄ba xp̄i ꝛ facit ea: ipse eni edificat supra petrā. i. xp̄m q ē oē bonū: vt i quacūqꝫ spē boni aliqs edicauerit supra xp̄ꝫ edificasse videatur. sicut autē eccl'ia edificata a xp̄o dirui nō pōt: sic talē xp̄ianum: q se edificauit supra xp̄ꝫ: nulla aduersitas deycere potest: ſm illud. Quis nos separabit a charitate xp̄i: Diabolo autē est similis qui audit v̄ba xp̄i ꝛ nō facit. Uerba. n. q̄ audiunt̄: ꝛ nō fiūt: sepata sunt ꝛ dispsa: ꝛ iō assimilāt̄ harene. Harena etiā est ois malicia: vel ēt mūdialia bona. Sic̄ aūt dom⁹ diaboli destructa ē: ita tales supra harenā fundati destruūt ꝛ cadunt. Et est ruina magna si de fūdamento fidei aliqd ruine fuerit passus. Nō aūt si fornicat⁹ fuerit: aut homicidiū fecerit: qꝛ hꝫ vn̄ p penitentiā surget: sicut ꝛ dauid. RABA. Uel ruina magna itelligēda est: qua dictur⁹ est dn̄s audiētibus ꝛ nō facientibus. Ite in ignem eternum. HIERO. Ul' al'r. Sup harenā q̄ fluida ē ꝛ i vnā copulā non potest redigi ois hereticoꝝ sermo edificat̄: vt corruat. HYLA. Uel al'r. In pluuijs blādaꝝ ꝛ sensim illabētiuꝫ voluptatū illecebras significat: qb⁹ p̄rimū fides rimis patētib⁹ imadescit: postquā fluuioꝝ ꝓcursus. i. grauioruꝫ cupiditatū mot⁹ icurrit: vt exinde tota vētoꝝ vis circūflātiū deseuiat. idest vniuersus diabolice potestatis spiritus inferatur. AVGV. de ser. do. Uel al'r. Pluuia cuꝫ i mali alicui⁹ significatōe ponit̄: caliginosa supstitio itelligit̄. Rumores autē hoīum vētis cōpant̄: fluui⁹ autē carnalib⁹ concupiscētijs tāq̄ fluētib⁹ sup terrā: ꝛ q prosperitatib⁹ iducit̄. aduersitatib⁹ frāgit̄. quoꝝ nihil metuit: q fundataꝫ hꝫ domū supra petrā. i. q nō solū audit p̄ceptū dn̄i: sedēt facit. Et i his oībus piculose subijcit: q audit ꝛ nō facit. Nō. n. qs firmat i se q̄ dn̄s p̄cipit: vel ipse audit: nisi faciēdo. Cōsiderandū autē ē: qꝛ cum dixit: Qui audit verba mea hec. satis significat istuꝫ ſmonē oībus p̄ceptis quib⁹ xp̄iana vita format̄: esse perfectū: vt merito qui ſm eam viuere voluerit: compentur edificanti supra petram.

¶ Et factum est: cū cōsumasset iesus verba hec: admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestateꝫ habens: ꝛ nō sicut scribe eorum ꝛ pharisei.

GLO. Posita doctrina xp̄i effectū doctrīe ipsi⁹ i turbis ondit dicēs. Et factū est cuꝫ ɔsu. iesus v̄ba hec admi. tur. super doc. eius. RABA. Cōsumatio hec ad pfectionē v̄borum ꝛ itegritatē dogmatis ptinet. Qꝫ autē dicit̄ turbas admirari aut ifideles i turba significat: q ob hoc stupebāt: qꝛ non credebāt verbis saluatoris: aut oēs generaliter demōstrat: q excellentiam tante sapientie in eo venerabantur. CHRY. sup matth. Placat⁹ rōnabil'r hois itellect⁹ laudē generat: vict⁹ āt admirationē. Quicqd eni digne laudare nō possum⁹ admiramur. Admiratio tn̄ eoruꝫ magis ad gl'iaꝫ xp̄i ptinebat q̄ ad fidē ipsoꝝ: si eni crederēt i xp̄m nō mirarent̄. Illud. n. mouet admirationeꝫ qd̄ supat faciētis aut dicētis p̄sonā: ꝛ ideo qd̄ a deo fcm̄ aut dictū ē nō admiramur: qꝛ oīa miora sunt q̄ dei potētia. Turbe āt erāt que mirabant̄. i. ppl's vulgaris: nō p̄ncipes populi: q nō discēdi studio audire solebāt. Populus auteꝫ simplex simpliciter

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

audiebat:sed coꝝ silētiū si illi īterfuissent suis ɔditōib⁹ cō-
turbasset: vbi.n.ē maior scia illic fortior malitia:q.n.festiat
esse prior:nō ē ɔtēt⁹ esse secūdus. AVGV.ð cō.euā. Ex
eo aūt qȝ hic dr̄ pōt videri discipuloꝝ turbā deseruisse: ex
qb⁹ illos.xij.elegerat ī mōte ex plurib⁹ quos aplōs nomi
nauit:qȝ matthe⁹ hic ptermisit. Solis.n. discipulis ī mōte
videt iesus hūc habuisse s̄monē quē matthe⁹ iterposuit: ꝛ
lucas tacet. Et deinde cū descēdisset in loco cāpestri habu-
isse alteꝝ similē:de quo matthe⁹ tacꝫ:lucas ñ tacet. Quāq̄
etiā illud possit occurrere:ꝙ sicut supra deīn est aplis: cete-
terisq̄ turbis pn̄tibus vnū habuisse sermonē queꝫ matthe
us lucasq̄ narrarūt diuerso narrādi modo:sed eadē v̄itate
sniaꝝ:ꝛ sic planū ē qȝ h̄ dr̄ ð admiratōe turbe. CHRY.
in hō. Causam aūt admiratōis subdit dicēs. Erat.n. do.eos
sicut po.ha.ꝛ nō sic̄ scri.coꝝ ꝛ phari. Si aūt hāc ptātē vidē-
tes ꝑ opera scribe eū a se abigebāt: vbi solū verba erāt po-
testatē manifestātia.q̄liter scādaliçati ñ fuissent:sed turbe
hoc nō passe sūt. Cū eni aīa beniuola fuerit:facile persuade
tur a sermonibus veritatis. Erat auteꝫ potestas docētis vt
multos eoꝝ caperet ꝛ ī admiratione mitteret:ita ꝙ ꝓpter
delectatione eoꝝ q̄ dcā erāt neqꝫ tacētem dimittebāt. vñ
ꝛ secuti sūt eū descendentē de mōte. Stupebāt autem ei⁹
maxime potestatē:q: nō ad aliū referēs vt ꝓphete et moy
ses dixerūt:q̄ dixit:sed vbiqꝫ oñdit se eū esse:q habꝫ dñiūꝫ.
eteni legē ferēs cōtinue apponebat: Ego auteꝫ dico vobis.

HIERO. Quia quasi deus ꝛ dñs ipius moysi ꝓ liberta-
te volūtatis sue vel ea que min⁹ videbāt addebat in lege:
vel cōmutans p̄dicabat ī pplō: vt supra legim⁹: Dictū ē an-
tiquis:ego aūt dico vobis. Scribe autē ea tm̄ docebāt que
scripta sūt ī moyse ꝛ ꝓphetis. GREGO.xxiij.mora. Ut
singulariter xp̄s ex bona ptāte locut⁹ est:q: ex infirmitate
mala nulla ɔmisit. Nos aūt q: infirmi sum⁹ ex propria ifir
mitate pēsemus quo docēdi ordine infirmis fratribus con
sulam⁹. HYLA. Uel ī verboꝝ v̄tutib⁹ effectū potestatis
metiebāt. AVGV. de ser.do. Hoc ē.n.qȝ ī psalmo signi
ficat: fiducialiter agā ī ea. Eloqa dñi:eloqa casta: argētum
igne examiatū terre ꝓbatū:purgatū septuplū: ꝓpꝫ quē nūeꝝ
admonit⁹ suꝫ oīa ista p̄cepta ad septē illas referre snias: q̄s
in p̄ncipio sermonis hui⁹ posuit.s.de beatitudinib⁹. Qr eniꝫ
aliqs fratri irascat sine cā vel racha dicat: vel fatuū eū ap-
pellet:supbissime admittit: ɔtra qȝ ē vnū remediū vt sup-
plici aīo veniā depcet:q nō iactātie spū inflet. Beati ergo
pauperes spū:qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Cōsentit aūt aduer
sario.i.v̄bo dei reuerētiā exhibēdo:qsqs ad testamētū p̄ris
operiēdū:nō litib⁹ acerb⁹ sed pietate mitis accesserit. Bea
ti ergo mites:qm̄ ipsi hereditate possidebūt terrā. Quisqs
etiā carnalē delectationē ɔtra rectā volūtatē suā rebellare
sentit exclamet. Infelix ego homo qs me liberabit ð mor-
te corpis huius: ꝛ ita lugēdo imploret ɔsolatoris auxiliuꝫ.
vñ beati q lugēt:qm̄ ipsi cōsolabunt. Quid autē laboriosi⁹
cogitare pōt q̄ꝫ vt ociosa cōsuetudie supanda precidāt itra
se mēbra ipedientia regnū celoꝝ: nec dolore frāgat: tollerꝫ
ī cōiugali fide oīa q̄ q̄uis sint molestissima crimē tn̄ forni-
catōis nō hūt. veꝝ loquat ꝙ nō iurōnibus crebris: sed ī mo
rū ꝓbitate cōmēdet. Sꝫ qs tātos labores inire audeat:nisi
flagraret amore iustitie: q̄si fame ac siti vehem̄ti accēsus:
Beati ergo q esuriūt ꝛ sitiūt:qm̄ ipsi saturabunt. Quis aūt
pōt parat⁹ esse ab ifirmis iniurias sustinere:petenti a se tri-
buere:diligere iimicos.benefacere his quise oderūt: orare
ꝓ psequētibus:nisi perfecte misericors: Beati ergo miseri-
cordes:qm̄ ipsi misericordiam cōsequent. Mundū autem
cordis oculū habꝫ q finē bonoꝝ opeꝝ suoꝝ:nō in eo cōsti-
tuit vt hoibus placeat:neqꝫ vt cōparet ea que huic vite sūt
necessaria:neqꝫ temere animū hois cōdemnat: ꝛ qcqd exhi
bet hoi:hac ītētione exhibet:qua sibi vult exhiberi: Beati
ergo mūdo corde:qm̄ ipsi deū videbūt. Oportet etiā vt per
mundū cor īueniatur arta via sapiētie:cui peruersoꝝ homi
nū deceptōes obstrepūt quas euadere est venire ad pacem
sapientie. Beati ergo pacifici:qm̄ filij dei vocabuntur: sed
siue iste ordo ɔsiderād⁹ sit siue ali⁹:faciēda sūt q̄ audiuim⁹
a dño:si volum⁹ edificare supra petrā. CA. VIII.

**Cum autē descēdissꝫ iesus de mōte:
secute sūt eū turbe multe: ꝛ ecce le-
prosus veniens adorabat eū dicēs:
Dñe si vis potes me mundare. Et
extēdēs iesus manū:tetigit eum di-
cēs: Uolo:mūdare. Et cōfesti mundata ē lepra
eius. Et ait illi iesus: Uide nemini dixeris: sꝫ va
de ostēde te sacerdoti: ꝛ offer munus tuū quod
precepit moyses in testimoniuꝫ illis.**

HIERO. Post predicationē atqꝫ doctrinā signoꝝ offer
tur occasio: vt ꝑ v̄tutū miracula p̄terit⁹ apō audiētes s̄mo
firmet. CHRY. Qr.n.q̄si potestatē hn̄s docebat vt nō
estimaret ostatio eē h̄ doctrie mod⁹: opib⁹ hoc idē fac: q̄si
ptātē hn̄s curare. Et iō dicit. Cū aūt descēdis.de mon. secu.
sūt eū tur.mul. ORIGE. Docēte.n.dño i mōte: discipuli
erāt cū ipo:qb⁹ erat datum celestis doctrie nosse secreta.
Nūc aūt descēdente eo ð mōte:turbe secute sūt eū: que in
montē ascēdere nequaq̄ poterāt:q: quos delictoꝝ sarcina
depmit:ad mysterioꝝ sublimia scādere nō valent. Descen-
dēte autē dño hoc est inclināte se ad infirmitatē ꝛ ipotētiā
ceteroꝝ:misertus est impfectōi coꝝ vel infirmitati: secute
sūt eū turbe multe: qdaꝫ ꝓpter claritatē: pleriqꝫ ꝓpter do
ctrinā: nōnulli ꝓpter curatōeꝫ ꝛ admistratōeꝫ. AYMO
Uel alr̄. Per mōteꝫ in quo dñs sedet celū itelligit: de quo.
scriptū est. Celuꝫ mihi sedes est. Sed cū dñs ī monte sedet:
soli discipuli ad eū accedūt:q: anteq̄ꝫ fragilitatis nostre hu
manitatē assumeret: not⁹ erat tm̄ in iudea deus. At v̄o post
q̄ꝫ de mōte sue diuinitatis descēdit: ꝛ hūanitatis nostre fra-
gilitatē assūpsit: magna turba nationū secuta est eū. Demō
strat aūt doctoribus: vt ī predicatiōe sua sermonē habeāt
tēpatū: ꝛ sic viderit vnūquēqꝫ capere posse: ita ꝛ verbū dei
ānūciēt. Ascēdūt eni in monteꝫ doctores: cū perfectiorib⁹
excellētia p̄cepta oñdunt: descēdūt vero cuꝫ infirmiorib⁹
leuiora demōstrant. CHRY. sup matth. Inter ceteros āt
q montē nō ascēderēt: ꝛ leprosus sursū ascēdere nō valebat
quasi peccatoꝝ baiulās pōdus. Lepra eni est peccatū aīaꝝ
nostraꝝ. Ideo ergo dñs de altitudie celi: q̄si de excelso mō
te descēdit: vt leprā pctōꝝ nr̄oꝝ mūdaret. Et iō q̄si iaꝫ p-
parat⁹ descēdenti occurrit ꝓpter qȝ dicit. Et ecce leprosus
veniens. ORIGE. Deorsuꝫ currit ꝛ in mōte nihil dicit: q:
tēpus est oī rei sub celo: tēpus doctrine: ꝛ tēpus curationis.
In mōte docuit: aīas curauit: corda sanauit: qb⁹ cōpletis si
cut ð celestib⁹ mōtibus ad saluādos carnales descēdente:
venit ad eū leprosus ꝛ adorabat eū anteq̄ꝫ peteret: adorare
cepit: cultuꝫ ostēdens. CHRY. sup matth. Nō eni illuꝫ
petebat quasi hoiem artificē: sed adorabat eum quasi deū.
Oratio aūt perfecta est fides ꝛ ɔfessio. vnde leprosus fidei
opus adorans impleuit: sed opus cōfessionis impleuit i ver
bis. vnde adorabat eū dicēs. ORIGE. Dñe ꝑ te oīa fcā
sūt: tu ergo si vis potes me mūdare. Uoluntas tua opus ē:
ꝛ opa tue volūtati obediūt. Tu pri⁹ naamā syrū ꝑ heliseū
a lepra mūdasti: ꝛ mō si vis potes me mūdare. CHRY.
sup ma. Nō dixit: Si rogaueris deū: neqꝫ si adoraueris sed
si volueris potes me mundare. Neqꝫ dixit: dñe munda: sed
ei totuꝫ cōcedit: ꝛ dñm eū facit: ꝛ potestatē vniuersorum ei
attribuit. CHRY. sup matth. Et ita spirituali medico spi
ritualē offerebat mercedē: nam sicut medici pecunijs: iste
oratione: placat. Nihil enim dignius offerim⁹ deo q̄ꝫ oratio
neꝫ fideleꝫ. In hoc aūt ꝙ dicit. Si vis: non dubitat christi

volūtatem ad omne opus bonū paratam: sed q: nō oībus
expedit corporalis integritas: nesciebat vtrū ei expediret
curatio illa. Dicitur ergo: Si vis: ac si diceret Credo. q: qȝ
bonum est vis: ignoro aūt si est nihil qȝ desidero bonum.

CHRY. in homi. Cū auteꝫ volūtate ac sermōe purgare
posset: manus apposuit ꝛ tactuꝫ. vñ sequit. Et extēdens ma
nū tetigit eū: vt ostēdat qm̄ nō subiacet legi: ꝛ qm̄ mūdo iā
nihil est imūdū. Heliseus aūt obseruās legis diligentiā: nō
exiuit ꝛ tetigit naamā: sꝫ mittit eū ad iordanē lauādū. Dñs
aūt mōstrat: qm̄ nō vt seruus: sed vt dñs curat ꝛ tāgit. Nō
eni manus a lepra facta ē imūda: sed corpus leprosuꝫ a ma
nu scā cōstitutum est mūdū. Nō eni corpora solum curatu
rus aduenit: sed ꝛ aīam ī veram sapiam ductur⁹. Sicut igr̄
manibus nō lotis iaꝫ nō māducare ꝓhibebat: ita ꝛ hic eru-
dit: qm̄ oꝫ aīe leprā formidare solam: qȝ est peccatuꝫ: leprā
aūt corporis nulluꝫ impedimētū esse ad v̄tutē. CHRY.
sup matth. Quāuis aūt l̄ram legis soluerit: ꝓpositū tn̄ ei⁹
nō soluit. Iō tn̄ lex iussit nō tāgere leprā: q: nō poterat face
re vt lepra nō sordidaret tāgentē: ergo vetuit tāgere leprā
nō vt leprosi nō sanarētur: sed vt tāgētes nō iqnarent. Iste
aūt tāgēs nō inquinatus est a lepra sed ipsam lepram mun
dauit tāgēdo. DAMA. Nō eni deus solum erat: sed ho-
mo. vñ per tactum ꝛ per s̄monē diuina signa operabat: vt
eni per organū: ita per corpus diuine perficiebāt actiones.

CHRY. in ho. Cū autē leprosū tāgit null⁹ eum incusat:
q: nōdū inuidia detenti erant auditores. CHRY. super
matth. Sinautē tacite eū curasset: quis scire poterat cuius
virtute sanatus esset: Igit volūtas mūdandi fcā est ꝓpter
leprosum. Uerbum aūt ꝓpter spectātes. Ideo dixit: Uolo
mūdare. HIERO. Nō aūt vt pleriq̄ latinoꝝ putāt iūcti
legēdū ē: Uolo mūdare sꝫ sepati. vt p⁹ dicat Uolo: dein ipe
rās dicat: Mūdare. Ille.n. dixerat: Si vis: dñs respondit
Mūdare. CHRY. in ho. Nusq̄ꝫ aūt vr̄ dicere hoc verbū:
q̄uis magna signa faciens: sed hic ꝓpea apposuit: Uolo: vt
opionē plebis ꝛ leprosi de ei⁹ ptāte cōfirmaret. CHRY.
in ho. Cessit autē mādanti nā cum decēti velocitate. Et iō
sequit. Et confe.mun.est le.eius. sed hoc qȝ dicit. Cōfestim
multū est tardius velocitate q̄ s̄m opus ē fcā. ORIGE.
Quia eni nō dubitauit credere: nō tardat sanatio: qa nō di
stulit ɔfessioneꝫ: nō differtur mūdatio. AVGV. de con.
euan. Huius autē leprosi mūdati: quem lucas memit: nō sa
ne hoc ordine: sed vt solēt ptermissa recordari: posteri⁹ fcā
preoccupari: sicut diuinitus suggerebant: vt antea cognita
postea recordādo rescriberēt. CHRY. in ho. Curans āt
ei⁹ corpus iubet nulli dicere. vñ sequit. Et ait illi iesus: vi-
de nemini dixeris. Quidaꝫ igit aiūt quoniā ideo iussit hoc
vt nō malignet circa eius purgationē: qȝ insipiēter dr̄. Nō
eni ita mūdauit: vt dubitabilis eēt mūdatio sꝫ nulli dicere
iubet: docens nō diligere ostētatōem ꝛ honorem. Qualiter
igit alij sanato iubꝫ dicere: Sed in hoc erudiuit nos bone
mētis esse. Nō eni illic diuulgari se iussit: sed dari gl̄iaꝫ dō.
ꝑ leprosuꝫ ergo hunc īstruit nos nō esse vane gloriosos. per
illum autē nō esse ingratos: sed oīa ad laudem dei referre.

HIERO. Et reuera quid erat necesse ꝙ sermōe iactarꝫ:
qȝ corpore preferebat. HYLA. Uel vt salus hec nō of-
ferret potius q̄ꝫ quereret: silentiū impat. Sequit: Sed va
de oñde te sacerdo. HIERO. Mittit aūt eū ad sacerdo
tes: p̄mū ꝑꝑ humilitatē: vt sacerdotib⁹ ðferre videat: deiñ
vidētes leprosū mūdatū si crederēt saluatori: saluarētur: si
v̄o nō crederēt. iexcusabiles fierent: ꝛ sil'ne qȝ in eo sepissi-
me criminabant: legem infringere videret. CHRY. in
ho. Neq̄.n. vbiqꝫ eā dissoluebat: neqꝫ vbiqꝫ custodiebat: sꝫ
quādoqꝫ quidē hoc quādoqꝫ illud faciebat: in vno qdē fu-
ture sapie ꝑparās vitā: in altero aūt inuerecūdā iudeoꝝ co-
hibēs linguā: ꝛ codescēdēs imbecillitati eoꝝ. Uñ apli appa
rēt qñqꝫ qdē obseruātes legē: qñqꝫ aūt eā ptermittētes.

ORI. Uel mittit ad sacerdotes vt cognoscāt: q: nō ꝑ le-
gis cōsuetudinē mūdat⁹ est: sed per grē operationē. HIE-
RO. Erat aūt i lege p̄ceptū: vt q mūdati fuerāt a lepra: of-
ferrēt munera sacerdotib⁹. vñ sequit. Et offer munus tuū
qȝ precepit moyses in test.illis. CHRY. sup matth. Nō
sic itellige: q: hoc moyses p̄cepit i testioniū ill'. CHRY.
in ho. ꝓuidēs.n. xp̄s eos ex hoc nihil profecturos: nō dixit:
In emēdationē coꝝ: sed In testimoniū.i.in accusationeꝫ ꝛ
attestationē. qm̄ q̄ a me erāt fiēda: oīa fcā sūt. Et liꝫ eos ꝓ-
uiderit nō emēdari: nō tn̄ dimisit q̄ facere opōtebat: Illi āt
i ꝓpria māserūt malicia. Nō aūt dixit: munus quod ego iu
beo: sed qȝ moyses iussit: vt iterim trāsmittat ad legē: ꝛ ini-
quoꝝ obstruat ora. vt eni nō dicāt: qm̄ sacerdotū gloriā ra
puit: opus quidem ipse impleuit: ꝓbationem aūt illis cōces
sit. ORIGE. Uel offer munus tuū. vt oēs q vidēt te por
tare: miraculo credant. CHRY. sup matth. Uel iō iubꝫ
offerri munera: vt si postmodū eū expellere vellēt diceret
eis: munera q̄si a mūdato accepistis: ꝛ quomodo me q̄si le-
prosum expellitis: HYLA. Uel legendū ē qȝ moyses p̄
cepit in testimoniū illis. q: qȝ moyses ī lege p̄cepit: testimo
niū est nō effect⁹. BEDA in homi. Si quē aūt moueat:
quō dñs eū videat moysi sacrificiū approbare: qr̄ id eccl'ia
nō recipiat: mēinerit ꝙ nōdū xp̄s corp⁹ suū obtulerat per
passionē in holocaustum. Nō autē oportebat auferri signi
ficātia sacrificia p̄us q̄ꝫ illud qȝ significabat ɔfirmatū eēt
testimonio aplōꝝ p̄dicantiū: ꝛ fide credētiū pplōꝝ. Uir āt
iste genus humanū designat: q nō solum leprosus: veꝝ etiā
iux̄ euāgeliū luce plen⁹ lepra fuisse describit. Oēs.n. pecca
uerūt: ꝛ egēt gloria dei. illa.s. vt extēsa manu saluatoris: hoc
est incarnato dei verbo humanāqꝫ ɔtingente nām: ab erro
ris prisci vanitate mundet. ꝛ qui diutius abominabiles ꝛ a
castris populi dei eiecti iam aliquādo tēplo redditi ꝛ sacer
doti: queāt offerre corpora sua hostiā viuētē: illi.s. cui dicit:
tu es sacerdos i eternū. REMI. Moraliter aūt ꝑ leprosū
designat peccator. nā pctm̄ imūdā ꝛ variā aīaꝫ facit: q ante
xp̄m ꝓcidit: qñ de p̄stinis pctis cōfūdit: ꝛ tn̄ dꝫ cōfiteri ꝛ re
mediū penitentie postulare. Nā leprosus vuln⁹ oñdit: ꝛ re
mediū postulauit. Extēdit aūt dñs manū qñ auxiliū diuie
miseratōis ipēdit: ꝛ statim cōseqtur remissionē delictoruꝫ:
nec dꝫ ecclesie eidem recōciliari: nisi iudicio sacerdotis.

**¶ Cum autem introisset capharnaum: accessit ad
eum centurio: rogans eum ꝛ dicens: Domine
puer meus iacet ī domo paralyticus: ꝛ male tor
quetur. Et ait illi iesus: Ego veniam ꝛ curabo
eum. Et respondēs cēturio ait illi: Domine nō
sum dignus vt intres sub tectum meum: sed tm̄
dic verbo ꝛ sanabitur puer meus. Nam ꝛ ego
homo sum sub potestate constitutus habens
sub me milites: ꝛ dico huic vade ꝛ vadit: ꝛ alio
veni ꝛ venit: ꝛ seruo meo: fac hoc ꝛ facit.**

CHRY. sup matth. Postq̄ꝫ dñs discipulos docuit ī mō-
te: leprosum autē sanauit sub monte: venit capharnaum in
mysterio: q: post iudeorum mundationē venit ad gētes ꝛc.

AYMO. Capharnaum eni que villa pinguedinis inter-
p̄tat: siue ager cōsolatōis: ecclesia q̄ ex gentibus ē collecta
significat: que spirituali pinguedine est repleta: s̄m illō. Si
cut adipe ꝛ pinguedine repleat aīa mea. Et iter pressuras se
culi de celestibus cōsolat: s̄m illud. Cōsolatōes tue letifica
uerunt aīam meā. vñ dr̄. Cū aūt introisset capharnaum: ac
cessit ad eum cēturio. AVGV. de ver.do. Iste centurio
de gentibus erat. Iam enim iudea gens habebat militem
romani imperij. CHRY. sup matth. Centurio auteꝫ iste

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

primus fructus ex gētib⁹:ad cui⁹ fidei cōparationē oīuʒ iu
deoꝝ fides īfidelitas ē inuenta:q neqʒ xp̄m audiuit docen
tē neqʒ leprosū cū mūdaret aspexit:sʒ audita tm̄mō sani
tate leprosi:plus credidit q̄ȝ audiuit.erat enī ī mysterio gē
tiuʒ futuraꝝ:q̄ neqʒ legē aut ,pphetas legerāt de xp̄o:neqʒ
ip̄m xp̄m mirabilia facientem viderūt. Accessit ergo rogās
eū ꝛ dicēs. Dn̄e puer meus iacet ī do. para. ꝛ male torquet̄.
Uide aūt bonitatē cēturiōis q ,p salute s̄ui sic sollicite festi
nabat q̄si nō damnū ,pecunie sed salutis passurus ī morte
illius. Nullā enī dr̄iam estimabat inter seruū ꝛ dn̄m: qꝛ ꝛsi
dignitas ī hoc seculo diuersa est iter illos: vna tn̄ ē illis na
tura. Fidē autē cēturiōis vide: qꝛ nō dixit veni ꝛ salua cuʒ:
qꝛ ille ꝯstitut⁹ ī omni loco erat p̄n̄s. sapiam aūt: qꝛ nō dixit:
hic cōstitut⁹ salua eū: sciebat enī qꝛ potēs ē ad faciēdū: sapi
ens ad itelligēdum: misericors ad exaudiendū: ideo īfirmi
tatem tm̄ exposuit. Remediū autē sanitatis ī ptāte miseri
cordie eius dimisit dicēs. Et male torquet̄. In quo apparʒ
qꝛ diligebat eū. Nam vnusquisqʒ quē diligit ꝛsi modice fu
erit tediat⁹: grauius eū putat hr̄e q̄ȝ hʒ. RABA. Dia ista
cū dolore cognominauit ꝛ iacentē ꝛ paralyticū ꝛ male de
tentū. ideo vt anime sue angustias demōstraret ꝛ dn̄ʒ com
moueret: sic debēt oēs cōdolere seruis: ꝛ eoꝝ curā habere.
CHRY. ī ho. Quidā aūt dicūt qm̄ excusans se ī hāc cāʒ
dixit ,ppter quā nō ip̄m adduxit. Neqʒ.n. possibile erat dis
solutū cū torqueret̄: ꝛ ad vltimas eēt expiratōes portari.
Ego aūt signū hoc eē magne fidei dico. qꝛ.n. sciebat q sola
iniunctio sufficeret ad restaurationē iacentis supflue esti
mabat eū ducere. HYLA. Jacētes autē in seculo: ꝛ pec
catoꝝ morbis dissolute: spiritualiter gētes estimāde sunt:
oībus vndiqʒ membris fluidis ꝛ ad cōsistendi officiuʒ gra
diēdiqʒ corruptis q̄rū salutis sacramētū ī puero cēturiōis
explet̄: q̄ȝ satis dcm̄ sit p̄ncipē esse gētiū crediturāꝝ. Quis
aūt sit hic p̄nceps: cāticū moysi ī deutronomio docet. vbi. s.
dr̄. Cōstituit termios gētiū iux̄ nūeꝝ āgeloꝝ dei. REMI:
Uel p cēturionē designant̄ q p̄mi ex gētibus crediderūt: ꝛ
pfecti in virtutib⁹ fuerunt. Cēturio.n. dr̄ q cētum militib⁹
p̄est. cētenarius aūt nūerus pfectus ē. Recte ergo cēturio
,p puero suo rogat: qꝛ p̄mitie gētium ,p salute toti⁹ gētilita
tis deo supplicauer̄t. HIERO. Uidēs āt dn̄s cēturiōis fi
dē hūilitatē ꝛ ,puidētiā: stati se ituꝝ ꝛ sanatuꝝ ,pmittit. vn̄ se
q̄t. Et ait illi iesus: Ego veniā ꝛ curabo eū. CHRY. ī ho.
Qd nūq̄ȝ fecit hic facit iesus. vbiqʒ.n. sequit̄ volūtatē sup
plicātiū hic aūt p̄silit ꝛ nō solū curare ,pmittit sed ire ad do
mū. facit āt hoc vt discamus cēturionis v̄tuteʒ. CHRY.
sup matth̄. Nisi enī ille dixisset: Ueniā ꝛ curabo eū. nunq̄ȝ
iste r̄nderet: Non sum dignus. deīn qm̄ ,p seruo petebat: iō
ire ,pmisit: vt nos doceat nō colere magnos: ꝛ ꝯtēnere mo
dicos: sʒ pauperes ꝛ diuites sil̄r honorare. HIERO. Sic
aūt ī cēturione cōmēdam⁹ fidē: eo q credidit palyticū a sal
uatore posse sanari: ita patet humilitas ī hoc q se iudicauit
īdignum: cui⁹ tectū dn̄s intraret. vn̄ seq̄t. Et r̄ndēs cēturio
ait illi. Domine nō sum dignus vt itres sub tectum meum.
RABA. Propter consciam.n. vite gētilis: grauari se ma
gis dignatōe putauit q̄ȝ iuuari: cui⁹ ꝛsi fide predit⁹: nōdum
erat sacramētis imbutus. AVGV. de ver. do. Dicendo
aūt se indignū: p̄stitit dignū nō ī cui⁹ parietes: sʒ ī cuius cor
verbi dei xp̄s itraret. Neqʒ hoc diceret cū tāta fide ꝛ humi
litate: nisi illū quē timebat intrare domū suā corde gusta
ret. nā nō erat magna felicitas si iesus ītraret ī parietes ei⁹:
ꝛ nō eēt ī pectore ei⁹. SEVERIA. Mystice āt hoc tectū
corpus ē qd regit aīaʒ: qd libertatē mētis celesti visiōe ī se
cōcludit: sʒ de⁹ neqʒ habitare carnē: neqʒ tecuʒ nr̄i corporis
dedignat̄ ītrare. ORIGE. Nūc ēt quādo sancti ꝛ deo ac
ceptabiles eccl'iaꝝ antistites sub tectū tuū ītrāt: tūc ibideʒ
p eos dn̄s īgredit̄: ꝛ tu sic estimes q̄si dn̄m suscipiēs. Et qm̄
corpus ꝛ sanguinē dn̄i māducas ꝛ bibis: tūc dn̄s sub tectuʒ
tuū igceditur: ꝛ tu ergo humiliās teip̄ʒ dicas. Dn̄e nō sū di
gnus ꝛc̄. Ubi.n. īdigne īgreditur: ibi ad iudiciū īgredit̄ acci
pienti. HIERO. Prudētia autē cēturiōis apparet ī hoc
q vltra corpis tegimē latētem vidit diuinitatem. vn̄ subiū
git: Sʒ tm̄ dic v̄bo ꝛ sanabit̄ puer meus. CHRY. super
matth̄. Sciebat.n. qm̄ astabāt illi inuisibiliter angeli mistrā
tes qui omne verbum eius vertunt ī opus q ꝛsi angeli ces
sent: tamē īfirmitates preceptis eius viuacibus expellunt̄.
HILA. Dicit etiā cēturio puerum v̄bo posse sanari: qꝛ
salus gētium omnis ex fide est: ꝛ p̄ceptis dn̄i vita ē vniuer
soꝝ. ꝛ ideo subiungit dicēs. Nam ꝛ ego homo sum sub pote
state ꝯstitutus: habēs sub me milites. Et dico huic vade et
vadit: ꝛ alio veni ꝛ vēit: ꝛ s̄uo meo fac hoc ꝛ fac̄. CHRY.
super matth̄. Patris ꝛ filij mysterium sp̄ūscō suggerēte de
pinxit: ac si diceret. Etsi ego sū sub potestate alterius: tn̄ ha
beo potestatem iubēdi eis qui sub me sunt. sic ꝛ tu q̄uis sis
sub potestate patris. i. inq̄ȝtū homo: habes tamē potestateʒ
iubēdi angelis. Sʒ forte dicit sabellius volēs ostēdere eun
dem eē patrem qui ꝛ filius est: sic hic eē intelligendum. Si
ego sub potestate ꝯstitutus possum iubere: q̄ȝtomagis tu q
sub nullius ptāte: Sʒ hāc expōneʒ nō recipit textus. Non
enī dixit. Si ego hō sub ptāte: sʒ dixit: Naʒ ꝛ ego homo sub
potestate. In quo patet q inter se ꝛ xp̄ʒ nō ꝯpationis diffe
rentiā fecit: sʒ rōnem similitudinis itroduxit. AVGV.
de ver. do. Si ego q sū sub ptāte iubēdi habeo ptāteʒ: qd tu
potes: cui oīum seruiūt ptātes: GLO. Potes per angelo
rum ministeria sine corporis p̄n̄tia dicere īfirmitati vt rece
dat: ꝛ recedet: ꝛ sanitati vt veniat: ꝛ vēiet. AYMO. Pos
sunt autē p subiectos cēturionis v̄tutes nāles itelligi. ī qb⁹
plurimi gētiliū pollebant: vel etiam cogitationes bone aut
male. malis autē dicamus vt recedāt ꝛ recedent: sʒ bonas
vocemu⁹: ꝛ veniēt: seruo quoqʒ nr̄o hoc ē corpori: vt subij
ciat̄ volūtati diuine. AVGV. de cō. euā. Huic aūt quod
hic dicit̄: videt̄ repuguare qd ait lucas: cū audissʒ centurio
de iesu: misit ad eos seniores iudeoꝝ rogans eū vt veniret
ꝛ saluaret seruū eius. ꝛ iterum q cum lōge eēt a domo mi
sit ad eum cēturio amicos dicēs. Dn̄e noli vexari: nō enim
sum dignus vt sub tectū meum ītres. CHRY. in homi.
Quidā autē dicūt: qm̄ nō est idē ille ꝛ hic: qd multas cōie
cturas habʒ. De illo enī ait: qm̄ synagogā nr̄am cōstruxit: ꝛ
gētem diligit. De isto aūt ipso iesus ait. Neqʒ ī isr̄l tātam fi
dem iueni. vn̄ videt̄ iudeū illū esse: mihi autē videt̄ idem
hic ꝛ ille eē. Sʒ qn̄ lucas dicit: q misit vt veniat: blāditias
iudeoꝝ īsinuauit. Cōueniēs.n. est credere cēturionē volētē
abire ,phibitū eē a iudeis blādiētib⁹ ꝛ dicētib⁹: qm̄ nos abi
mus ꝛ educim⁹ eū. Sʒ qn̄ ab eoꝝ iminētia erut⁹ ē: tūc mi
sit dicēs. Ne estimes q pp desidiam nō veni: sʒ qꝛ me indi
gnū estimaui vt te ī domū meā susciperes. Qd aūt matthe⁹
ait nō p amicos: sʒ per seip̄m hoc eū dixisse: nihil ꝯrium est:
vterqʒ.n. desideriū viri rep̄n̄tauit. Et qm̄ de xp̄o decētem
opinionē habebat: Cōueniēs aūt ē opinari ꝛ ip̄m postq̄ȝ mi
sit amicos aduenientē per se hoc dicere. Si aūt nō hoc di
xit lucas: neqʒ illud mattheus nō sibi ꝯdicunt: sʒ cōplent q̄
abinuicē derelinquebant̄. AVGV. de con. euan. Mat
theus q̄ accessum cēturionis ad dn̄m p alios factuʒ cōpen
dio dicere voluit: qꝛ fidem eius qua vere ad deū accedit̄:
laudauit vt diceret. Nō iueni tantā fidē in isr̄l. Lucas aūt
iō totū qꝛ gestū est aperuit: vt ex hoc itelligere cōgeremur
qualiter eū accepisse dixerit matthe⁹: q mētiri non potuit.
CHRY. ī ho. Neqʒ.n. est ꝯriū q fabricauit synagogā s̄ʒ
lucā: ꝛ q hic ōndit̄ nō eē israelita: possibile.n. est iudeū non
existentē ꝛ synagogā fabricasse ꝛ gentem diligere.

¶ Audiens aūt iesus miratus ē: ꝛ sequētibus se
dixit: Amen dico vobis: nō inueni tantaʒ fidem
in israel. Dico autē vobis: q multi ab oriente ꝛ
occidente venient ꝛ recumbent cum abraam ꝛ
isaac ꝛ iacob in regno celorum: filij auteʒ regni
eijcientur ī tenebras exteriores: Ibi erit fletus ꝛ
stridor dentiū. Et dixit iesus cēturiōi: Uade ꝛ sic̄
credidisti fiat tibi: ꝛ sanatus ē puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut q leprosus dixerat de xp̄i ptāte: si
vis potes me mūdare: christi voce cōfirmat̄ dicētis: Uolo
mūdare. ita ꝛ hic centurionē de christi potestate testantem
nō solū nō accusauit: sʒ etiā cōmēdauit. Sed ꝛ amplius ali
qd fecit: itentionē enī laudis euangelista significans dicit.
Audiēs autē iesus mirat⁹ est. ORIGE. Attēde q̄ȝtum sit
aut quale qd de⁹ vnigenit⁹ mirat̄: aurū: diuitie: regna: p̄nci
patus ī conspectu eius sunt tanquam vmbra vel flos deci
dēs. Nihil ergo horū in conspectu dei mirabile est: q̄si ma
gnū vel preciosuʒ: sʒ tm̄ fides hāc mirat̄ honorificās: hanc
acceptabilē sibi estimat. AVGV. sup genesim ꝯtra mani
cheos. Quis aūt in illo fecerat illā fideʒ nisi ipse q admira
bat̄: q si ꝛ alius eam fecisset vt qd miraret̄ q p̄scius erat:
Qd ergo mirat̄ dn̄s nob mirādū eē significat: qbus adhuc
opus est sic moueri. oēs.n. tales mot⁹ ei⁹ nō pturbati animi
signa sunt: sʒ docētis magisteriū. CHRY. in ho. Un̄ ple
be oī p̄n̄te admirat⁹ eē dr̄: ꝛ alijs exēplum dedit: vt euʒ mi
rent̄. Seq̄t enī: Et sequētib⁹ se dixit. Amē dico vobis: nō in
ueni tantā fidē ī isr̄l. AVGV. cōtra faustū: Fidē laudat
illi⁹: nō aūt desertōeʒ militie iperauit. HIERO. Hoc aūt
de p̄n̄tibus loq̄t. nō de omnib⁹ retro p̄r̄iarchis ꝛ ,pphetis.
CHRY. sup matth̄. Credidit.n. andreas: sʒ ioāne dicen
te. Ecce agn⁹ dei. credidit petrus: sʒ euāgeliçāte sibi andrea
credidit philippus: sʒ legēdo scripturas nathanael: ꝛ prius
signū diuinitatis accepit: ꝛ sic fidei confessionem obtulit.
ORIGE. Jairus israelis p̄nceps ,p filia sua petēs: nō di
xit: Dic verbo: sed veni velociter. Nicodemus ō fidei sacro
audiēs ait: Qūo pōt hoc fieri: Maria ꝛ martha dicūt. Dn̄e
si fuisses hic: frater meus nō fuissʒ mortu⁹: q̄si dubitantes
q vbiqʒ possʒ adeē dei potētia. CHRY. sup matth̄. Aut
si volum⁹ fideliorē putare istū q̄ȝ aplos ita testimoniū chri
sti itelligēdū est: q vnūqdqʒ bonū hois s̄m q̄ȝtitatē p̄sone
illius laudat̄: rusticū enī dicere aliqd sapiēter magnum est:
qd de ph̄o nō est miꝝ: sic de cēturione dcm̄ ē: ī nullo tantaʒ
fidē iueni in isr̄l. CHRY. in ho. Nō enī erat eq̄le iudeuʒ
credere ꝛ gentilē. HIERO. Uel forte ī cēturiōe fides gē
tiū preponit̄ israeli. vn̄ subdit. Dico āt vobis q ml̄ti ab ori
ente ꝛ occidēte veniēt. AVGV. de ver. do. Nō oēs ait: sʒ
multi. tn̄ ipse ab oriēte ꝛ occidēte istis duab⁹ partib⁹ totus
orbis designat̄. AYMO. Uel ab oriēte veniūt q statiʒ il
luminati trāseūt: ab occidēte: hi q persecutionē vsqʒ ad mor
tē tollerauerūt ,p fide. vl' ab oriēte quis venit cū ab īfantia
deo s̄uire incipit. ab occidēte: dū in ipsa decrepita etate ad
deū cōuertit̄. ORIGE. Sed quō alibi dic̄: q pauci sunt
electi: p diuersas.n. generatiōes pauci electi sūt: simul vero
cōgregati ī tēpore visitatōis multi iueniēt̄. Sequit̄. Et re
cūbent: nō carnal'r iacentes: sed spiritual'r requiescētes. nō
tēporal'r potātes: sed eternal'r epulātes cū abraaʒ isaac ꝛ ia
cob ī regno celoꝝ. vbi lux: exultatio: gloria. ꝛ lōgeuitas vite
eterne. HIERO. Quia autē deus abraam celi conditor:
pater christi est iccirco ī regno celorum est: ꝛ abraaʒ cū quo
accubiture sunt nationes que crediderunt in xp̄m filiū cre
atoris. AVGV. de ver. do. Sicut autem videmus chri
stianos vocatos ad celeste conuiuiuʒ: vbi est panis: iustitia:
potus: sapientia: ita videmus ꝛ iudeos reprobatos. vn̄ seq
tur. Filij aūt regni eycient̄ in tenebras exteriores. Judei. s.
qui legē acceperūt: qui celebrāt figuras omniuʒ futuroruʒ
que tam presentia non agnouerunt. HIERO. Uel filios
regni dicit iudeos: qꝛ in eis deus ante regnauit. CHRY.
in ho. Uel filios regni eos dicit qbus regnū erat preparatū
qd ꝛ magis eos mordebat. AVGV. cōtra faustum. Si
ergo nō ꝯmēdauit moyses pplo israel deū: nisi deū abraaʒ
isaac ꝛ iacob: cūqʒ ip̄m xp̄s cōmēdat: nō ē conatus illuʒ po
puluʒ auertere a deo suo: sed iō minat⁹ est eos ituros ī tene
bras exteriores q auersos videret eos a deo suo: ī cuius re
gno gētes vocatas ex toto orbe terraꝝ recubituras dic̄ cuʒ
abraaʒ isaac ꝛ iacob. nō ob aliud q̄ȝ q fidem tenuissent dei
abraaʒ isaac ꝛ iacob. Quib⁹ nō q̄si ī morte correctis: vl' post
passionē suā iustificatis testimonium dominus perhibeat.
HIERO. Tenebre aūt exteriores dicunt̄: qm̄ qui a dn̄o
expellit̄ foras: relīqt lumē. AYMO. Quid autē ibi passu
ri sint: māifestat cū subdit: ibi erit flet⁹ ꝛ stridor dētiū. Per
metaphorā enī mēbroꝝ penas describit tormētoꝝ. Solēt
enī oculi fumo tacti lachrymas ,pducere: dētes v̄o a nimio
frigore stridere. ōndit̄: ergo q reprobi ī iferno ꝛ calorē ītol
lerabilē ꝛ frigus sustinebūt: s̄m illud iob: Trāsient ab aqs
niuiū ad calorē nimiū. HIERO. Si aūt fletus oculoruʒ
est: ꝛ stridor dentiū ossa demōstrat: vera ē corpoꝝ ꝛ eorun
deʒ mēbroꝝ q̄ ceciderant resurrectio. RABA. Uel stri
dor dentiū ,pdit indignātis affectū: eo q sero vnūquēqʒ pe
niteat: sero sibi irascat̄: q taʒ ptinaci improbitate deliquit.
REMI. Uel al'r. Tenebras exteriores appellat exteras
natōes. q̄ȝtū.n. ad historiā attinet: p̄dicit dn̄s his v̄bis iteri
tū iudeoꝝ: qm̄ pp īfidelitatē ducēdi erāt captiui ꝛ dispgēdi
p diuersa regna terrarū. fletus.n. ab igne solet fieri: stridor
dentiū a frigore. Illis ergo ascribit̄ flet⁹: q in callidiorib⁹ lo
cis habitāt: sicut ī india ꝛ ethiopia. Stridor vero dentium
illis ascribit̄: q ī frigidiorib⁹ locis cōmorāt̄: sic̄ est Hircania
ꝛ Scythia. CHRY. sup matth̄. Ne qs aūt existimet blā
ditiaꝝ eē hec verba: qꝛ dcm̄ erat: credere facit signa. vn̄ se
qtur. Et dixit iesus cēturioni. Uade ꝛ sic̄ credidisti fiat tibi.
RABA. Quasi. d. s̄ʒ mēsurā fidei metiet̄ tibi ꝛ ista grā.
Pōt auteʒ meritū dn̄i etiā famulis suffragari: nō soluʒ me
rito fidei: sʒ etiā studio discipline. vn̄ seq̄t. Et sanat⁹ ē puer
ex illa hora. CHRY. in homi. Ubi velocitatē admirare:
neqʒ.n. solū curare: sʒ iopinate: ꝛ ī momēto tpis hoc facere:
v̄tutē xp̄i ōndebat. AVGV. de ver. do. Sic̄ enī dn̄s do
mū cēturionis corpe nō ītrauit: sʒ absens corpe: p̄n̄s maie
state pueꝝ ip̄m sanauit: sic ꝛ ī solo iudaico pplo corpe fuit:
apd alias gētes nec ō v̄gine nat⁹ ē: nec passus ē: nec humana
ptulit: nec diuina mirabilia fecit: ꝛ tn̄ ipletū ē qd dcm̄ erat.
Populus quem non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris
obediuit mihi. Judea enim gens cognouit ꝛ crucifixit: or
bis terrarum audiuit ꝛ credidit.

¶ Et cū venisset iesus ī domum petri vidit socꝝ
eius iacentē ꝛ febricitantē: ꝛ tetigit manū eius ꝛ
dimisit eam febris: ꝛ surrexit ꝛ ministrabat eis.

RABA. Postq̄ȝ ōndit matthe⁹ p leprosū totū gen⁹ hu
manū sanatuʒ: ꝛ ī seruo cēturiōis gētilis ppl'i sanationē: cō
sequēter p socrū petri designat curationē synagoge: cū dic̄.
Et cū venissʒ iesus ī domū petri. Pri⁹ aūt narrat ō s̄uo: qꝛ
mai⁹ miraculū fuit ꝛ maior grā ī gētili cōuerso. vl' qꝛ in fine
seculi synagoga ē plenarie cōuertēda: cū plenitudo gētium
subitrauerit: Dom⁹ aūt petri in bethsaida erat. CHRY. ī
ho. Sʒ cur itrauit ī domū petri: mihi v̄r cibū assūptur⁹. vn̄
seq̄t. Et sur. ꝛ mi. eis. Apud discipulos.n. diuertebat hono
rās eos: ꝛ audiores ex hoc faciēs. Attēde aūt petri ad xp̄m
reuerentiaʒ. hn̄s.n. socrum domi febricitantē: nō traxit eū
ī domū: sed expectauit doctrinā cōpleri ꝛ alios curari. Ab
exordio.n. erudiebat̄: q̄ alioꝝ erāt sibypsi preponere. Quo
circa neqʒ ipse eū inducit: sed xp̄s spōte adiuit: postq̄ȝ dixit
cēturio: Nō sum dignus vt intres sub tectuʒ meū. mōstrās
q̄ȝtū largiebat̄ discipulo. Nō est autē dedignat⁹ sub vilia tu
guria piscatoruʒ intrare: erudiens per omnia humanū con
culcare tumorē. Et q̄nqʒ qdē solū v̄bis curat: q̄nqʒ aūt etiā

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

manū extēdit.vñ ⁊ hic dr̄.Et teti.ma.eius:⁊ di.eā fe.Nō.n. volebat semp cū supabūdātia miracula facere: oportebat eni interi latere.Tāgēs aūt ñ febrē extīxit solū:sʒ ⁊ puram tribuit sanitatēʒ.Quia.n.egritudo curabilis erat:nō curatōis suā virtutē oñdebat:faciēdo qð ars medicialis nō operat̄:vt.s.simul pfectā restituat sanitatē.vñ euāgelista hoc ituēs dic̄ φ surrexit:⁊ mīstrabat eis. HIERO.Natura.n. hoīm istiusmodi est:vt post febrē magis lascescāt corpa:⁊ īcipiēte sanitate egrotatōis mala sentiāt.Verū sanitas q̄ cōfert̄ a dño:tota simul redit. CHRY.in homi. In hoc ergo qð dr̄ φ surrexit:⁊ mīstrabat eis:⁊ christi v̄tutis signum est:⁊ dispositiōis mulieris quam erga christum oñdebat.

BEDA i ho.Mystice aūt domus petri lex vl' circūcisio est.Socrus est synagoga:q̄ quodāmō est mr̄ ecclesie petro cōmisse.hec febricitat:qr īuidie estib⁹ laborabat:persequēs eccl'iam:cui⁹ manū dñs tāgit:qñ carnalia eius opa i spiritualem vsuʒ ꝯuertit. REMI.Vel per socruʒ petri pōt itelligi lex q̄ fm aplm̄ ifirmabat̄ per carnē.i.carnalē itelligētiā. Sʒ cum dñs per mysteriū icarnatōis visibilis i synagoga apparuit ⁊ ope legē ipleuit:⁊ spiritualr̄ itelligēdam docuit: mox ipsa sociata grā euāgelij tm̄ robur accepit: vt que fuerat ministra mortis ⁊ pene postmodum fieret vite ⁊ glorie.

RABA.Vel vnaqueqʒ aīa q̄ carnis cōcupiscētijs militat:q̄si febribus estuat:sʒ manu misericordie diuie tacta cōualescit:⁊ per cōtinētie frena carnis lasciuiā cōstrigit ⁊ mēbris qbus seruierat īmūditie:seruit iustitie. HYLA.Vl' i socru petri vitiosa ifidelitatis estimat̄ affectio cui adiacet libertas volūtatis:q̄ nos sibi q̄dā cōiugij societate cōiūgit. Ergo igressu dñi i petri domū.i.i corpe curat̄ ifidelitas peccatoruʒ calore estuās:⁊ saluata officij famulatu ministrat.

AVGV.de cō.euā.Hoc aūt qñ fcm̄ sit.i.post qd vl' ante qd nō expssit mattheus.nō.n.post qd narrat̄ post hoc etiaʒ fcm̄ necesse ē itelligat̄.Nimirū tñ iste h recoluisse itelligit: qð prius omiserat. Nā id marc⁹ h narrat anq̄ȝ illð de mūdato leproso cōmemoret φ post fmonē i mōte hitū ð quo ipe tacuit videt̄ iterposuisse.Itaqʒ ⁊ lucas hoc post fcm̄ narrat de socru petri.post qð ⁊ marc⁹ añ fmonē etiā quē plixū iterposuit q pōt idē videri: quē dicit hitū i mōte matthe⁹. Quid aūt iterest qs quo loco ponat:siue qð ex ordine iserit: siue qð omissū recolit:siue qð postea fcm̄ añ poccupat: duʒ tñ nō aduerset̄ eadē alia narrāti:nec sibi nec alteri:qr enim nullius i ptāte ē res opportune cognitas quo quisq̄ȝ ordine recordet̄:satis pbabile ē φ vnusq̄sqʒ euāgelistarū eo se ordine credidit debuisse narrare:quo voluissʒ de⁹ ea q̄ narrabat ei⁹ recordationē suggerere.Quapp vbi ordo tpuʒ ñ apparʒ nihil nr̄a itereē dʒ:quē nārādi ordinē qlʒ eoꝝ teuerit.

¶ Vespere autem facto:obtulerūt ei multos demonia hñtes: ⁊ eijciebat spiritus verbo: ⁊ oēs male habentes curauit:vt adipleretur qð dictū est per esaiam pphetam dicentē.Ipse infirmitates nr̄as accepit ⁊ egrotatōes nostras portauit.

CHRY.i ho.Quia multitudo credētium erat iaʒ aucta neqʒ tpe impellēte a christo abscedere patiebāt̄: vespere ei ifirmos adducūt.vñ dicit̄.Vespere aūt facto obtulerūt ei multos demonia hñtes. AVGV.de cō. euā. Per hoc āt φ dic̄.Vespere autē facto:ad eiusdem diei tempus hoc pertiere satis iudicat̄:quāuis necesse nō sit:vbi dicit̄.Vespere facto.eiusdē diei vespum accipe. REMI.Christus autem dei fili⁹ auctor humane salutis fons ⁊ origo totius pietatis celestem medicinā tribuebat.vñ seqtur. Et eijciebat spūs verbo:⁊ oēs male hñtes curauit.Demones eniʒ ⁊ morbos solo verbo repellat:vt his signis ⁊ virtutibus oñderet se ad salutē toti⁹ generis hūani venisse. CHRY.in ho.Intende aūt q̄ȝtam multitudinē curataʒ trāscurrūt euāgelste: nō vnūqueqʒ curatū enarrātes:sʒ vno verbo pellagus ineffabile miraculoꝝ iducētes.Ne autē magnitudo miraculi incredulitatē imittat:si tantā plebē ⁊ varias egritudies vno tpis momēto curauit:iducit pphetā attestātē his q̄ fiebāt. vñ subdit̄.Vt adim.qð dcm̄ ē per esaiam pphe.di.Ipse infirmi.no.acce. RABA.Nō vt sibi haberet:sed vt nobis auferret:⁊ egrotatiōes nr̄as portauit:vt qð p imbecillitate viriū ferre nō poteram⁹:ille p nobis portaret.REMI.Qr hūane nature ifirmitatem ad hoc suscepit: vt nos ifirmos faceret fortes atqʒ robustos. HYLA.Et passione corporis sui fʒ pphetaꝝ dcā ifirmitates humane ibecilitatis absorbuit. CHRY.i ho.Hoc aūt ð peccatis magis a ppha dcm̄ eē videt̄.Qualr̄ igit̄ euāgelista de egritudinib⁹ hoc exponit.Sʒ sciēdum φ vel historie hic testimonium adaptauit:vl' oñdit qm̄ plures egritudinū ex peccatis sūt aīabus. ⁊ ipsa mors a peccatis habet radicem. HIERO.Attēdēdum autē φ oēs nō mane:nō meridie:sed ad vesperā curātur:qñ sol occubiturus est:⁊ quādo granū tritici i terra morit̄:vt multos afferat fruct⁹.RABA.Sol'.n.occubit⁹ passionē ⁊ mortē designat illi⁹ q dixit:q̄ȝdiu sū i mūdo:lux sum mūdi:q tpalr̄ viuēs i carne:paucos iudeoꝝ docuit: calcato aūt regno mortis oīb⁹ p orbē gētilibus fidei dona pmisit.

¶ Videns autem iesus turbas multas circum se iussit discipulos ire trās fretū.Et accedēs vnus scriba ait illi.Magister sequar te quocūqʒ ieris. ⁊ dicit illi iesus.Vulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos:Filius autē hominis non habet vbi caput suum reclinet.Alius autē de discipulis eius:ait illi.Dñe pmitte me primū ire ⁊ sepelire patrē meū.Iesus autē ait illi: Sequere me: ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

CHRY.in ho.Quia christ⁹ nō solū corpa curabat:sʒ animā emēdabat:⁊ verā sapiam mōstrare voluit:nō solū egritudies soluēdo:sʒ etiā nihil ad oñtatōeʒ faciēdo.⁊ iō dr̄.Vi. aūt ie.tur.mul.circū se.ius.disci.ire trās fretū.Faciebat aūt hoc ⁊ simul moderata nos cape docēs:⁊ iuidiā iudaicā mitigās:⁊ docēs nos nihil ad oñtationē facere. REMI.Vel hoc fecit q̄si homo volēs turbaꝝ iportunitateʒ declinare. Erāt aūt ei affixi admirātes eū:⁊ videre ipʒ volētes.qs.n. discederet a talia miracula operāte.qs nō in faciē eius simplicē vellet videre:⁊ os talia loquēs:Si.n.moyses glorificatā faciem habebat:⁊ stephanus sicut angeli:intellige cōmunē dominatorē qualē decēs ē tūc apparuisse. vñ ppha dicit.Speciosus forma pre filijs hoium. HYLA.Discipuloꝝ aūt nomē nō.xij.tm̄ apostolis ꝯuenire estimāduʒ ē. nā pter apostolos ples fuisse discipulos legim⁹. AVGV. de cō.euā.Manifestū ē aūt aliū esse dieʒ quo iussit ire trās fretū:nō eū q seqt̄ illuʒ:i quo socrus petri sanata ē: quo die marc⁹ lucasqʒ eū i desertū exisse affirmāt. CHRY.in ho. Vide aūt q̄liter turbas nō simplr̄ abijcit:vt non offendat. Nō.n.dixit recedite:sed vltro discipulos iussit abire: spem dans turbe eūdi etiam illuc. REMI.Sʒ qd iter iussioneʒ dei ⁊ trāsfretationē gestū sit:euāgelista studuit manifestare cum ait.Et acce.vnus scri.ait illi: Ma.se.te quo.eris.

HIERO.Iste scriba qui tm̄ lr̄am nouerat occidentem: si dixisset.Dñe sequar te quocūqʒ ieris:nō fuisset repulsus a dño:sʒ qr magr̄m vnum de pluribus estimat: ⁊ litterator erat ⁊ nō spiritualis auditor:ideo nō habet locū in quo possit iesus reclinare caput suum.Ostenditur autē nobis ⁊ ob hoc scribam repudiatum:φ signorum videns magnitudinem sequi voluerit saluatorem:vt lucra ex operum miraculis quereret:hoc idem desiderans quod ⁊ simon magus a petro emere voluerat. CHRY.in homi. Vide etiam quātus est tumor.Ita enim aduenit:⁊ locutus est sicut dedignans cum turba āumerari:sʒ ostendēs quoniaʒ super multos est ipse. HYLA.Vel aliter.Iste scriba q est vn⁹ ex doctorib⁹ legis an sit secutur⁹ iterrogat:q̄si lege nō cōtineret̄ hūc eē xp̄ʒ quē vtilr̄ sequat̄.Igit̄ ifidelitatis affectū sub diffidētia interrogatōis expressit:qr fidei assūptio non interrogāda est sʒ sequēda. CHRY.i ho.Rñdet autē ei xp̄s nō ad interrogationē verboꝝ:sed ad cōsiliū obuiās mētis.vñ seqt̄.Et dicit ei iesus:Vulpes foueas hñt:⁊ volucres celi nidos:Fili⁹ aūt hois nō habʒ vbi caput suū reclinet:Ac si dicat. HIERO.Quid me pp diuitias ⁊ seculi lucra cupis sequi:cū tāte sim pauptatis:vt nec hospitiolū quidē habeaʒ:⁊ tecto vtar nō meo: CHRY.i ho.Hoc āt nō erat auertētis:sed arguētis quidē malū cōsiliuʒ:cōcedētis autē si vellet cū pauptatis expectatōe seq xp̄ʒ.Et vt discas eius malitiā audiēs hoc ⁊ correct⁹ non dixit: paratus suʒ sequi.

AVGV.ð ver.do.Vel alr̄.Fili⁹ hois nō hʒ vbi caput reclinet.s.in fide tua.Vulpes eni habēt foueas in corde tuo: qr dolosus es.volatilia celi habēt nidos in corde tuo:quia elatus es.Dolosus ⁊ elatus non me sequeris:quō eni dolosus seqtur simplicitatē: GREGO.xix.mora.Vel aliter Vulpes valde frauduléta sūt aīalia:q̄ in fossis vl' specubus abscōdunt̄:cūqʒ apparuerint nūq̄ȝ rectis itierib⁹:sʒ tortuosis amfractibus currunt:volucres vero alto volatu se subleuāt.Noie ergo vulpiū dolosa atqʒ frauduléta:noie auteʒ volucꝫ hec eadē supba dmonia designāt̄:ac si dicat.Fraudulēta ⁊ elata demnoia i corde tuo iueniunt hitationē suā: humilitas auteʒ mea requiē in supba mente non inuenit.

AVGV.de que.euan.Intelligit̄.n.miraculis mot⁹ pp inanē iactantiā euʒ seq voluisse: quā signāt aues:finxisse autē discipuli obsequiū:q̄ fictio vulpiū noie significata est.

RABA.Heretici autē i sua versutia ꝯfidētes significāt p vulpes:⁊ maligni spirit⁹ per volucres celi:q i corde iudaici populi foueas ⁊ nidos.i domicilia habebāt.Seqt̄.Alius auteʒ de di.illi⁹ ait illi.Dñe pmitte me ire primū ⁊ sepelire patrē meuʒ. HIERO.Quid sil'e ē iter scribā ⁊ discipulū: ille magistrum vocat: hic dñm confitetur: Iste pietatis occasione ad sepeliendüʒ patrē ire desiderat:ille secuturuʒ se quolibet esse pmittit:nō magr̄m querēs:sed ex magr̄o lucruʒ.Iste etiā discipul⁹ nō iterrogat an sequat̄:iā.n.sequi se oportere credidit:sed permitti sibi orat sepelire patrem.

AVGV.de ver.do.Dñs aūt quādo parat hoies euāgelio:nullā excusationē vult iterponi carnalis huius tpalisq̄ȝ pietatis.⁊ iō seqtur.Iesus āt di.ei.seq̄re me:⁊ di. mor. sepe. mor.suos. CHRY.i ho.Hoc āt dixit nō iubens ꝯtēnere amorē q ē ad pentes:sʒ mōstrās qm̄ nihil celestib⁹ negocijs nobis magis necessariū eē oportʒ.Et qm̄ cū toto studio his iūgi debem⁹:⁊ neqʒ paꝝ tardare etiā si valde ieuitabilia ⁊ incitantia fuerit que atthraūt.Quid.n.magis necessarium erat q̄ȝ sepelire patrē:Quid etiā facili⁹:neqʒ.n.tp̄s multuʒ cōsumēduʒ erat.p hoc etiā eū dñs a multis malis eripuit: puta luctib⁹ ⁊ meroribus ⁊ ab his q̄ hic expectant̄.Post sepulturā.n.necesse iā erat ⁊ testamēta scrutari:⁊ hereditatis diuisionē ⁊ alia hmōi:⁊ita fluctuatōes ex fluctuatōib⁹ ei succedētes alōge euʒ a v̄itatis abducere potuerīt.Si āt adhuc tumultuaris:excogita qm̄ multi ifirmos nō permittūt scire:nec ad monumētuʒ seq:etiā si pr̄ aut mr̄ aut fili⁹ sit q defūct⁹ est:nec ex hoc icusant̄ crudelitatis:sʒ ꝯtrariū crudelitatis cēt.Et multo mai⁹ maluʒ est abducere hoīem a spiritualib⁹ fmonib⁹:⁊ maxime cū fuerīt qui hoc cōpleāt.Erāt eni q cōpleturi erāt hui⁹ funeris sepulturā.vñ dic̄.Dimitte mor.sepe mor.suos. AVGV.ð ver.do. Quasi.d. Pr̄ tuus mortu⁹ ē.Sūt alij mortui q sepeliāt mortuos suos:qr ifideles sūt. CHRY.i ho.In quo mōstrat qm̄ hic mortu⁹ non erat ei⁹.eteni qui defūct⁹ erat:sic̄ estimo ð numero ifideliū erat.Si aūt admiraris iuuenē qm̄ p negocio ita necessario iterrogauit iesū:⁊ nō spontanee abijt:multomagis admirare:qm̄ ⁊ phibitus pmansit qð nō erat ingratitudinis cū nō pp̄ter desidiā fecerit:sʒ vt nō itercideret negociū magis necessariū. HYLA.Itē qr accepim⁹ i dñice orōnis exordio ita pmuʒ pcandū: Pr̄ nr̄ q es i celis.⁊ in discipulo credētis populi psona ē admōet̄ φ pr̄ sibi viu⁹ in celis est.Deinde inter fidelē filiū patrēqʒ infidelē ius paterni nomis reliqui admonuit:etiā nō admisceri memorijs scōꝝ mortuos infideles:⁊ ēt eos eē mortuos q extra deū viuūt:⁊ iccirco mortui sepeliāt̄ a mortuis:qr per dei fidē viuos viuo oporteat adherere.Si aūt mortuū sepelit mortu⁹:nō debem⁹ curaʒ habere mortuoꝝ:sʒ viuentiū:ne dū solliciti sum⁹ de mortuis:nos quoqʒ mortui appellamur. GREGO.iiij.mora. Mortui etiā mortuū sepeliūt:cū peccatōes peccatorib⁹ fauent.Qui.n.peccātē laudib⁹ psequūt̄:extictū sub v̄borum suoꝝ agger̄ abscōdūt.RABA.Nōdū ē ēt i hac snīa:qr aliquādo minora bona ptermittēda sūt p vtilitate maioruʒ.

AVGV.ð cō.euā.Qr āt matthe⁹ dic̄ tūc istð gestū eē qm̄ iussit vt irent trās fretū:Lucas v̄o ambulātibus illis i via nō est ꝯrium:qr viā vtiqʒ āmbulabāt:vt venirēt ad fretū.

¶ Et ascēdente eo in nauiculā secuti sunt euʒ discipuli eius: ⁊ ecce motus magnus factus est in mari:ita vt nauicula operiret̄ fluctibus.Ipse vero dormiebat.Et accesserūt ad eū discipuli eius: ⁊ suscitauerunt euʒ dicētes:Domine salua nos pimus.Et dixit eis iesus:Quid timidi estis modice fidei.Tunc surgens imperauit vētis ⁊ mari:⁊ facta est trāquilitas magna.Porro homines mirati sunt dicētes:Qualis est hic:quia vēti ⁊ mare obediunt ei.

ORIGE.Cuʒ multa magna ⁊ mirāda oñdissʒ xp̄s i terra trāsit ad mare:vt ibidē excellētia opa demr̄aret q̄tenus terr̄ marisq̄ȝ dñʒ cūctis se eē oñderʒ.vñ dr̄.Et ascēdēte eo i nauiculā secuti sūt euʒ discipuli ei⁹.Nō ibecilles sʒ firmi et stabiles i fide.Hi ḡ secuti sūt euʒ:nō tm̄ gressus ei⁹ sequētes sʒ magis scītatē ꝯcomitātes. CHRY.Accepit āt discipulos secū ⁊ i naui vt ad vtraqʒ eos erigeret:⁊ ad hoc φ i periculis nō stupescerēt:⁊ ad hoc φ in honorib⁹ moderata ð se autumēt.vt eni nō magna ð se saperēt:pp hoc φ alijs dimissis eos retinuerat:permittit eos fluctuari.Vbi.n.miraculoruʒ oñsio erat:plebem pmittit adesse.vbi aūt tentationuʒ ⁊ timoruʒ arreptio:athletas orbis terrarū quos excitatur⁹ erat:hos solos assumit. ORIGE.Ingressus ergo nauiculam fecit turbari mare.vñ seqt̄.Et ecce motus magnus factus est in mari:ita vt nauicula operiretur fluctib⁹.Hec tēpestas non ex se orta est:sʒ ptāti paruit ipantis qui educ̄ vētos de thesauris suis.Facta est aūt tēpestas magna vt magnū opus oñderet̄:qr quātomagis fluct⁹ nauicule irruebāt tāto magis discipulos timor cōturbabat:vt plus desiderarent se liberari per mirabilia saluatoris. CHRY.Quia enim viderant alios xp̄i beneficia accepisse:non autem similiter aliquis estimat que in alienis corporibus fiunt:⁊ q̄ in seipso oportuit per familiarem sensuʒ eos potiri beneficijs christi:⁊ ideo voluit hanc fieri tempestatem:vt per liberationeʒ manifestiorē accipiant beneficij sensum.Erat autem hec turbatio typus futuraruʒ tentationum:de quibus paulus dicit:Nolo vos ignorare fratres:quoniam grauati sumus supra virtutem.Vt ergo daret tempus formidini sequit̄.Ipse vero dormiebat.Si enim vigilāte eo facta fuiisset tempestas:vel non timuissent: vel non rogassent: vel neqʒ posse ipsum tale aliquid facere crederēt. ORIGE. Est autem res mirabilis ⁊ stupenda:is qui nunquam dormit neqʒ dormitat dormire dicitur.Dormiebat quidem corpore:sed vigilabat deitate: demonstrans quia verum humanum portabat corpus:quod corruptib.le induerat.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Corpe itaq3 dormiebat vt aplos faceret vigilare: z ne oēs nos vnq3 aio dormiam⁹. Tāto autē metu discipuli fuerant cōterriti z pene aio alienati: vt irruerēt i eu3: z nō modeste ac leuiter suggererēt: s3 turbulēter suscitarent eū. vñ seqt. Et accef. ad eū di. ei⁹ z susci. eum di. Dñe: salua nos perim⁹.

HIERO. Hui⁹ signi typū i iona legim⁹: qñ ceteris piclitantib⁹ ipse secur⁹ ē z dormit z suscitat. ORIGE. O veraces discipuli Saluatorē vobiscū habetis: z ō periculo timetis? Uita vobiscū est z de morte solliciti estis? S3 respōdeant: paruuli sum⁹ adhuc infirmi: iōq3 timem⁹. vñ sequit. Et dicit eis iesus. Quid timidi estis modice fidei? Quasi diceret: si potētē me sup terrā cognouistis: q̄re ñ creditis ꝙ z i mari potēs sim? Et si mors irrueret: nōne debuistis eā cōstātissime sustinere? Qui modicū credit arguet. q nihil credit ɔtēnet. CHRY. in ho. Si aūt aliqs dixerit: qm̄ nō fuit modice fidei: accedētes excitare iesum: hoc signū fuit: ꝙ nō decētē ō ipso opinionē habebāt. Nouerāt. n. ꝙ excitat⁹ poterat mare icrepare nōdū aūt ꝙ dormiēs. Propter hoc etiā neq3 pñtib⁹ turbis hoc signū fecit: vt nō accusent modice fidei: s3 discipulos solū accipiēs corrigit z p⁹ soluit turbationē aquaꝝ. vñ seqt. Tūc surgēs iperauit vētis z mari: z fcā est trāqlitas magna. HIERO. Ex hoc aūt loco itelligim⁹ ꝙ oēs creature sentiāt creatorē. qb⁹. n. ipat: sentiūt iperātē: ñ errore hereticoꝝ: q oia putāt aiantia sēsibilia eē: sed maiestate conditoris: que apud nos insensibilia sunt: illi sensibilia sūt. ORIGE. Imperauit ergo vētis z mari: z ō magno vēto fcā est trāqlitas magna. Decet eni magnu3 magna facere: z iō q prius magnifice cōturbauit pfūdum maris: nūc iteꝝ trāqlitatē magnā fieri iussit: vt discipuli nimiu3 cōturbati: magnifice letarēt. CHRY. i ho. In hoc ēt oñdit ꝙ ois cōfestim soluta ē tēpestas: z neq3 semita turbatōis remāsit: qō quidē extraneū erat. Cū. n. nālr fluctuatio termiat vsq3 ad multū tēpus aque cōcutiūt: sed hic sil oia soluebāt. vñ qō ō pře dcm̄ ē: Dixit: z stetit spūs pcelle. hoc xps ope ipleuit. solo. n. verbo z pcepto mare sedauit et refrenauit. A visu aūt z a sōno z ex vtēdo nauigio q aderāt eū hoiem estimabāt: pp hoc i admiratōem ceciderūt. vñ sequit. Porro hoies mirati sūt dicentes: q̄lis est hic: qz vēti z mare obediūt ei? GLO. Chrisostom⁹ pōit hāc lrā3. Qualis est hic homo. sōnus. n. z qō apparebat hoie3 demōstrabat: sed mare z trāqlitas deū oñdebat. ORIGE. S3 qui hoies mirati sūt? Nō putes h apl'os significatos. nusq3. n. iuenim⁹ pter honorē cognomiari dñi discipulos: s3 semp aut apli aut discipuli noiant. Mirabāt ergo hi hoies q cu3 eo nauigabāt: quoꝝ erat nauicula. HIERO. Si aūt quis ɔtētiose voluerit eos q mirabant fuisse discipulos: rñdebimus recte hoies appellatos: qz necdū nouerāt potētia3 saluatoris. ORIGE. Nō aūt iterrogātes dñt: q̄lr est iste? s3 asserētes: qz iste talis est: cui vēti z mare obediūt. Qualis g est iste. i. q̄tus: q̄3 fortis: q̄3 magnus. Jubet oi creature: z nō supgredit iussionē ei⁹: soli hoies resistūt: z iō i iudicio dānabūt. Mystice aūt oēs i scē ecclie nauicula cū dño p hūc vndosū supnatam⁹ mūdū. Ipse autē dñs pio obdormit sōno: patiētiā nra3 z ipiorū pniā3 expectās. HYLA. Uel dormit: eo ꝙ sōno nro ɔsopiat i nob. Maxime autē id accidit vt a deo auxiliū i periculi metu speremus: atq3 vtinam vel spes sera cōfidat se periculū posse euadere: christi itra se vigilāte virtute. ORIGE. Alacriter ergo accedam⁹ ad eu3 cum ppheta dicētes. Exurge q̄re obdormis domine. z ipse imperauit vētis. i. demonibus: q cōcitāt fluctus: idest pricipes hui⁹ mundi ad persecutōes scīs īmittēdas: facitq3 trāquilitatē magnā circa corpus z spū: pacē ecclesie: z serenitatē mūdo. RABA. Uel aliter. Mare est estus seculi. Nauicula qua3 xps ascēdit: itelligit arbor crucis: cuius auxilio fideles trāsactis mūdi fluctibus perueniūt ad celestem patriā q̄si ad littus securum: i qua xps vna cū suis ascēdit. vñ post ait. Qui vult venire post me: abneget semetipm̄: z tollat crucē suā z sequat me. Cum ergo xps i cruce posit⁹ fuisset: mot⁹ magn⁹ fact⁹ est: quia cōmote sūt mētes discipuloꝝ de ei⁹ passiōe: z nauicula operta ē fluctib⁹: quia tota vis psecutōis circa crucē xpi fuit. vbi. s. morte occubuit. vñ dictu3 est: Ipse vero dormiebat. Suū dormire mori est. Excitant aūt discipuli dñm: dū turbati morte: maximis votis resurrectionē q̄rūt dicētes. Salua resurgēdo: qz perimus turbatiōe tue mortis. Ipse vero resurgēs icrepat duritia3 cordis eoꝝ: vt alibi legit. Impauit āt vētis: qz diaboli supbiā strauit. Imperauit mari: q vesaniā iudeoru3 disiecit: z fcā ē trāquilitas magna: qz sedate sūt mētes discipuloꝝ visa resurrectōe. GLO. Uel nauicula ē eccl'ia pñs i q̄ xps cū suis mare seculi transit: aquas persecutorum compescit. vnde miremur z gratias agamus.

¶ Et tūc cū venisset iesus trans fretum i regionē gerasenorum occurrerūt ei duo habētes demonia de monumētis exeūtes seui nimis: ita vt nemo trāsire posset per viā illa3. Et ecce clamauerunt dicētes: Quid nobis z tibi filij dei: Uenisti huc ante tempus torquere nos. Erat aūt nō lōge ab illis grex multorum porcoꝝ pascens. Demones autē rogabant eū dicētes. Si eijcis nos hinc: mitte nos in gregem porcoru3. Et ait illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. Et ecce magno impetu abijt totus grex pceps in mare: z mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt: z venientes in ciuitatem nunciauerunt hec omnia: z de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu: z viso eo rogabant eum vt trāsiret a finibus eorum.

CHRY. i ho. Quidā hoies xpm hoie3 eē dicebāt: venerūt dmōes diuitatē ei⁹ diuulgātes: vt q mare pcellosū: z rursus qetū nō audierāt. demōes audirēt clamātes. vñ dr. Et cū venisse trās fretū i regionē gerasenoꝝ: occurrerēt ei duo hoies hñtes demōia. RABA. Gerasa vrbs ē arabie trās iordanē iūcta mōti galaad: quā tenuit trib⁹ manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: i quo porci pcipitati sūt. AVGV. ō cō. euā. Qr āt matthe⁹ duos dic fuisse q demōia patiebāt: marc⁹ aūt z lucas vnū cōmemorāt: itelligas vnu3 eorū fuisse psone alicui⁹ clarioris z famosioris: quē regio illa maxime dolebat: z p cui⁹ salute plīmū satagebat: ō quo fci hui⁹ fama preclari⁹ fragrauit. CHRY. i ho. Uel lucas z marcus vnū eoꝝ seuiorē elegerūt: vñ z eius calamitatem exprimūt. Lucas. n. dic ꝙ ruptis vincul' agebat i deserto: Marc⁹ aūt ꝙ z lapidib⁹ seipsum itercidebat nec tamē dñt: qm̄ vn⁹ solus erat: ne mattheo contraria dicere viderentur. Per hoc āt ꝙ subdit. De mōumētis exeūtes. pnitiosu3 dogma imponere volebant. s. ꝙ aie morientiu3 demōes fiāt. vnde multi aruspicum occidunt pueros: vt animam eorum cooperātem habeāt: ppter quod z demōiaci clamāt: qm̄ aia illi⁹ ego sum. Non est autē anima defuncti que clamat: sed demon hoc fingit vt decipiat audientes. Si eni in alteri⁹ corpus aia3 mortui possibile esset itrare: multo magis i corpus suum: sed neq3 habet rationē iniqua passam animā cooperari iniqua sibi facienti: vel hominem posse virtutem i corpoream in aliam transmutare substantiam. s. anima3 in substantiam demonis. Neque enim in corporib⁹ hoc machinari quis potest: vt scilic3 homini corpus faciat asini corpus. neq3 enim rationabile est anima3 a corpore separatam hic ia3 oberrare. Justoꝝ eni anime i manu dei sunt. vñ z q̄ pueroꝝ: neq3 eni male sūt. S3 z q̄ pctōꝝ sūt. cōfestim hinc abducunt. z hoc māifestū ē ex laçaro z diuite. Qz vero nullus afferre audebat ad christum pter seuitiā hos dmoniacos: xps ad eos vadit. Que qdē eoꝝ seuitia designat cū subdit: Seui nimis: ita vt nemo possit trāsire p viā illa3. S3 qz alios phibebāt ptrāsire: obstruētē igit viā iuenerūt. Eteni flagellabantur iuisibilr: itollerabilia patiētes ex xpi pñtia. vñ seqt: Et ecce clamauerūt dicētes: Quid nobis z tibi iesu fili dei? HIERO. Nō ē aūt volūtatia ista ɔfessio quā premiū seqt ɔfitētiū: sed necessitatis extorsio q̄ cogit iuitos: velut si serui fugitiui post multū tpis dñm suum videāt nihil aliud nisi de verberib⁹ depcant: sic z demones cernētes dominū in terris repēte versari: ad eos iudicandos se venisse credebāt. Ridiculū aūt putāt quidā demonia scire filiū di z diabolū ignorare: eo ꝙ minoris malitie sint isti q̄3 ille cui⁹ satellites sunt: cū ois scia discipuloꝝ ad magr̄3 referēda sit.

AVGV. ix. de ci. dei. Tantū aūt inotuit eis de⁹: quātu3 voluit: tātū aūt voluit quātū oportuit. Innotuit g eis nō p id qō vita eterna ē z lumē qō illuminat pios: s3 per q̄dā tpalia sue virtutis effecta: z occultissime pñtie signa q̄ āgelicis spiritibus etiā malignis potius q̄3 ifirmitati hoium pñt esse pspicua. HIERO. Sed tñ tā demones q̄3 diabolus suspicari magis filiū dei q̄3 nosse itelligēdi sunt. AVGV. in li. de. q. no. z ve. testi: Qr aūt demones clamant: Quid nobis z tibi iesu fili dei? magis ex suspitione q̄3 ex cognitiōe dixisse credēdi sūt. Si eni cognouissent: nūq3 dñm glorie crucifigi pmisissēt. REMI. S3 q̄tiēscūq3 ei⁹ v̄tute torq̄bāt: z signa z miracl'a fac ētē videbāt: estimabāt eu3 eē filiū dei: postq3 videbāt eu3 esurire sitire z his sil'ia pati: dubitabāt: z credebāt hoie3 puꝝ. Cōsiderādū ē ꝙ ēt iudei icredl'i dicētes xp3 in beelzebub eiecisse demonia: z arriani dicētes eū eē creaturā: nō solū iudicio dei: s3 etiā demonū ɔfessiōe dānari merent q xpm filiū dei dicūt. Recte aūt dicūt: Quid nobis z tibi? hoc ē nihil cōe ē nře malicie z tue g̃re: qz fm aplm: nulla societas ē lucis ad tenebras. CHRY. i ho. Ut aūt nō videret adulatiōis hoc eē: ab experiētia clamabāt dicētes: Uenisti añ tps torq̄re nos. AVGV. viij. de ciui. dei. Siue qz subitū illis fuit qō futuꝝ qdē: s3 tardi⁹ opinabant: siue qz pditionē suā hāc ipa3 dicebāt: qz fiebat vt eoꝝ cognitio spnerent: z hoc erat añ tps iudicij quo eterna dānatione puniēdi sūt. HIERO. Pñtia etiā saluatoris tormēta sūt dmonū.

CHRY. i ho. Nō aūt poterāt dře se non peccasse: qz eos xps iuenerat mala operātes z facturā dei puniētes. vñ estimabāt pp supabūdantiā maloꝝ q̄ fecerāt ꝙ nō expectarent in eis tps extreme punitōis q̄ erit i die iudicij. AVGV. de cō. euā. Qr aūt verba demonū diuersimode ab euangelistis sūt dicta nō h3 aliqd scrupuli: cū vel i vnā redigi sniā3: vel oia dcā possint itelligi: nec qz pl'aliter apō matth. apō illos aūt singulariter logt cu3 z ipsi narrēt ꝙ iterrogatus qd vocaret: legionē se eē rñdit: eo ꝙ multa eēnt dmonia. Seqtur: Erat aūt nō lōge ab eis grex por. mul. pascēs: dmones aūt ro. eū di. si eycis nos hic mitte nos in por. GREGO. ij. mora. Scit. n. diabolus qz qōlib3 agere ex semetipo non suffic: qz nec p semetip3 in eo ꝙ ē spūs existit. REMI. S3 iō nō petierūt vt in hoies mitterent: qz illum cuius virtute torquebant: humanā spēm gestare videbant. Nec ēt petierunt: vt in pecora mitterētur: qz pecora dei precepto mūda sunt aialia: z tūc in tēplo dei offerebant. Pre alijs aūt imūdis in porcos mitti petierūt: qz nullum animal ē imundius porco: vñ z porcus dr q̄si spurcus: eo ꝙ in spurcitijs delectetur: sic z demones spurcitijs peccatoꝝ delectant. Nō autē petierūt vt in aere mitterent pp nimiā cupiditate3 nocēdi hoibus. Seqtur. Et ait illlis: Ite. CHRY. in ho. Nō aūt hoc fec iesus q̄si a dmonib⁹ psuasus: sed multa hinc dispensans: vnū quidē vt istruat magnitudinē nocumēti dmonu3 qui illis hoibus isidiabant: aliud vt discant omnes: qm̄ neq3 aduersus porcos audent: nisi ipse cōcesserit. Tertium vt oñderet ꝙ grauiora in illos hoies opati essent: q̄3 in porcos: nisi eēnt hoies illi inter calamitates diuina puidētia adiuti. magis. n. odio habent hoies q̄3 irrōnalia. Per hoc autem manifestū ē qm̄ nullus ē qui nō potiat diuina puidētia. Si aūt nō oēs silr neq3 fm vnū modū: z hec ēt prouidentie maxima spēs ē. ad id eni qō vnicuiq3 expedit puidētia oñdit. Cū pdcis aūt z aliō ex h discim⁹: qm̄ nō cōiter omni puidet solū: s3 singulariter vnicuiq3 quod in demoniacis his aliqs aspiciet manifeste q oli suffocati eēnt: nisi dina pcuratione potiti eēnt: ppterea etiā cōcessit abire i gregē porcoꝝ: vt q regiōes habitabāt illas: discāt eius virtutē. Ubi. n. null⁹ eū cognouerat fulgere faciebat miracula vt eos in sue diuinitatis cognitōe3 trahat. HIERO. Non ergo vt ɔcederet saluator demonibus qō petebāt dixit Ite: s3 vt p iterfectione3 porcoꝝ hoibus salutis occasio pberet. Seqt. At illi exeūtes. s. ab hoibus: abierunt in porcos. z ecce magno ipetu abijt tot⁹ grex pceps in mare: z mortui sunt i aqs. Erubescat manicheus si de eadē suba z ex eadē origie hominū bestiarūq3 sunt aie quō ob vni⁹ hois vel duoꝝ salute3: duo milia porcoꝝ suffocant. CHRY. i ho. Iō aūt porcos demones occiderūt: qz vbiq3 hoies in mesticiā mittere student: z de pditiōe letant. Dāni etiā magnitudo augebat ei⁹ qō factum erat famā. a multis eni diuulgabat. s. ab his q curati erāt: a porcoꝝ dominis z a pastorib⁹. vñ seqt: Pastores aūt fugerūt z veniētes i ciuitatē nūciauerūt oia. z de his q demōia habuerāt: z ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu. S3 cum deceret eos adorare z admirari v̄tutē: emittebāt eū a se. vñ sequtur: Et viso eo rogabāt eū vt trāsiret a finib⁹ eorū. Intuere aūt z xpi māsuetudinē post virtutē: qz. n. bñficia adepti abigebant eū: nō restitit s3 recessit: z eos q idignos se nunciauerunt eius doctrina dereliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus z porcoꝝ pastores. HIERO. Uel ꝙ rogāt vt transeat fines eorum: non de superbia hoc faciunt: s3 de humilitate qua se indignos domini presentia iudicabāt: sicut z petr⁹ ait: Exi a me dñe: qz vir peccator sū. RABA. Interptat aūt gerasa colonū eijciēs: vel aduena ppinquās hoc ē gentilitas que diabolu3 a se eiecit. Et que prius lōge: mō facta ē ppe post resurrectionē visitata a christo per pdicatores. AMBRO. sup lucā. Duo quoq3 dmoniaci figuram populi gētilis accipiūt: quoniam cu3 tres filios noe generauerit. sem: cham: z iaphet: sem: tantūmō familia in possessione accita est dei. ex duobus autem alijs nationum populi pupullularūt. HILA. Unde extra vrbe3. i. extra legis z pphaꝝ synagogā duos hoies i monumētis demones detinebāt: duaꝝ. s. gētium origines: itra defunctoꝝ sedes z mortuoꝝ reliqas obsederāt: efficiētes ptercūtib⁹ viā vite pñtis ifestā. RABA. Uel nō imerito i monumētis illos hitasse significauit. qd. n. aliud sūt corpa pfidoꝝ nisi q̄dam dfunctoꝝ sepulchra: i qb⁹ nō di fmo: s3 aia peccātis morte recludit. Dic āt: Ita vt nēo possit trāsire p viā illā. qz añ aduētū saluatoris ivia gētilitas fuit. Ul per duos iudeos z gētes accipe q ñ hitabāt i domo. i. i ɔscia sua nō regescebāt. In monumētis māebāt. i. i opib⁹ mortuis delectabāt: nec sinūt p uiam fidei: quā viam iudei ipugnāt aliquē trāsire.

HILA. Occursus aūt coꝝ concurrētiū ad salutē voluntas indicat. vidētes aūt demones nō sibi iā locū i gētib⁹ derelinq: vt patiat hitare se i hereticis depcantur: qbus occupatis: i mare. i. cupiditatē secularē demonū pcipitant istinctu: cū reliqꝝ gētiū ifidelitate morit. Uel porci sunt q lutulētis delectant actib⁹. nā nisi qs porci more vixerit: nō i eū diaboli accipiūt ptātē aut ad pbādū tñ nō ad pdendū accipiē. Qr aūt in stagnū pcipitati sūt porci: significat etia3 ꝙ liberato pplo gentiū a dñatōe demonū in abditis agunt sacrilegos rit⁹ suos q xpo credere noluerūt cecati z pfūda curiositate submersi. Qr aūt pastores porcoꝝ fugiētes ista nunciant: significat quosdam etiam primates impioꝝ q̄3q̄3

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

christianam legē fugiant:potentiā tamē christi stupēdo pdi
care nō cessant. Qr aūt magno timore pcussi:rogāt vt ab eis
discedat:significat multitudinē vetusta sua vita delectatā:
honorare qdē se nolle xpianā legē dum dicūt:ꝙ eā iplere ñ
pñt. HILA. Uel vrbs illa iudaici ppli habuit spēz:que xpi
opibus auditis dño suo obuiā pergit:phibēs ne fines suos
vrbēqꝫ cōtingeret. neqꝫ enī euāgelia recepit. CA.IX.

Et ascēdēs iesus in nauiculā trāsfre
tauit ⁊ venit in ciuitatē suā. Et ecce
offerebāt ei paralyticū iacētē i lecto.
Uidēs aūt iesus fidē illorū: dixit pa
ralytico: Cōfide fili. Remittunt tibi
peccata tua. Et ecce qdā d scribis dixerūt itra se:
Hic blasphemat. Et cū vidisset iesus cogitatōes
eorū dixit: Ut qd cogitatis mala in cordibus ve
stris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi pec
cata tua: an dicere: surge ⁊ ambula? Ut aūt scia
tis qr filius hoīs hꝫ ptātē i terra dimittēdi pctā:
tūc ait palytico: Surge tolle lectū tuū ⁊ vade in
domū tuā. Et surrexit ⁊ abijt i domū suā. Uidē
tes aūt turbe timuerūt: ⁊ glificauerūt deū qui de
dit potestatē talē hoībus.

CHRY.i ho. Mōstrauit supi9 xps suā vtutē p doctrinā
qū docuit eos vt ptātē hñs: p leprosū qñ dixit: Uolo mūda
re: p cēturionē q dixit: Dic vbo ⁊ sanabit puer me9. p mare:
qd vbo refrenauit. p demōes q eū ꝯfitebant. Hic āt rursus
alio maiori mō inimicos ei9 cogit cōfiteri eqlitatē honoris
ad prēz. vñ ad hoc ondēdū subdit. Et ascēdēs i na.trāsfr. ⁊
ve.i ci.suā. Nauigiū aūt itrās ptrāsit: q pede mare poterat
ptrāsire.nō.n. sp mirabilia volebat facere: ne incarnatiōis
noceat rōni. IOAN.eps. Creator aūt rex orbis terre dñs
postea qꝫ se pp nos nrā angustauit i carne: cepit hre huma
nā priā: cepit ciuitatis iudaice eē ciuis: parētes hre cepit.pa
rentū oiuz ipe parēs. vt attraheret charitas quos dispserat
met9. CHRY.i ho. Ciuitatē aūt suā hic capharnaū dicit.
alia.n.eū suscepat nascētē.s.bethleē: alia eū nutriuit.s.naça
reth: alia āt hūit ꝯtinue habitātē.s.capharnaū. AVGV.
de cō.euā. Uel alr: Qd matthe9 hic scribit de ciuitate dñi:
Marc9 aūt de capharnaū. difficili9 solueret si matthe9 na
çareth noiaret. nūc vo cum potuerit ipa galilea dici ciuitas
xpi: qr i galilea erat naçareth: sicut vniuersū regnū romanū
i tot ciuitatib9 ꝯstitutū dr mō romana ciuitas. Quis dubita
uerit vt veniēs i galileā dñs recte diceret venisse i ciuitatē
suā. i quocūqꝫ eēt oppido galilee: pserti qr ⁊ ipsa capharnaū
extollebat i galilea vt tanqꝫ metropolis hret? HIERO.
Uel ciuitatē ei9 nō aliā itelligam9 qꝫ naçaret. vñ ⁊ naçare
nus appellat9 ē. AVGV. de cō. Euā. Et fm h dicim9 mat
theuz ptermisisse q gesta sunt postea qꝫ Jesus venit in ciui
tatē suā donec vēiret capharnauz: ⁊ hic adiūxisse de sanato
palytico: sic in mltis faciūt ptermittētes media tāqꝫ hoc cō
tinuo sequat: qd sine vlla ptermissiōis significatōe subiun
gunt. ⁊ hoc mō hic subdit. Et ecce offerebant ei paralyticuz
iacētē in lecto. CHRY.i ho. Paralytic9 aūt h alter est p
ter eū q i ioāne ponit. Ille qdē in natatorijs iacebat: h aūt
in capharnaū. ⁊ ille famulis carebat: hic aūt hēbat eos qui
sui curā habebāt: q ⁊ portātes eū attulerūt. HIERO. Ob
tulerūt aūt ei iacentem in lecto: qr ipse igredi nō valebat.
CHRY.i ho. Nō aūt vbiqꝫ ab egris solū qrit fidez: puta
cū isaniūt: vel alr ab egritudine in excessu fuerit mētis. vñ
subdit: Uidēs aūt iesus fidē illorū. HIERO. Non eius q
offerebat: sz eorū q offerebāt. CHRY.in ho. Qr igr tantā
ostēdūt fidē mōstrat ⁊ ipe suā vtutē: cū oi ptāte soluēs pec
cata. vñ seqt: Dixit paralytico: Cōfide fili remittūt tibi pec
cata. IOAN.eps. Quātū valet apud deū fides ppria apd
quē sic valuit aliēa: vt itus ⁊ extra sanaret hoiez. Audit ve
niā ⁊ tacet paralytic9: nec vllā rñdet grāz: qr plus corpis qꝫ
aie tēdebat ad curā. Merito g xps offerētiū recipit fidem:
nō vecordiā iacētis. CHRY. Uel erat magna fides etiā
hui9 ifirmi. nō.n. pmisisset se submitti: vt ali9 euāgelista dic
p tectū nō credēs. HIERO. O mira humilitas: dspectū
⁊ debilē: totis mēbrorū cōpagibus dissolutū filiū vocat: quē
sacerdotes nō dignabant attigere. aut certe iō filium: qr di
mittunt ei pctā sua: vbi dat nobis itelligētia pp pctā pleras
qꝫ euenire corporū debilitates. Et iccirco forsitā pus dimit
tunt pctā: vt causis debilitatis: ablatis sanitas restituatur.
CHRY.i ho. Scribe aūt diffamare volētes: etiā nolen
tes fecerūt clarere qd factū ē. eorū.n. emulatōe ad signi ostē
sionē visus ē xps: hoc.n. ē supabūdātia ei9 sapie ꝙ sua p ini
micos manifestat. vñ seqt. Ecce qdā de scribis dixerūt itra
se. Hic blasphemat. HIERO. Legimus in pphetia: Ego
sūz q deleo oēs iniqtates tuas. Consequēter ergo scribe: qr
hoiez putabāt ⁊ vba dei nō itelligebāt: argnūt eū vitio blas
phemie. Uidēs aūt cogitatōes eorū ondit se deuz q pōt cor
dis occulta cognoscere: ⁊ quodāmō tacēs loqt: Eadē poten
tia q cogitatōes vras ituor possū ⁊ hoībus delicta dimitte
re. Ex vobis itelligite qd paralytic9 ꝯsequat. vñ seqtur. Et
cū vi.ie.cog.eorū dixit. Ut qd co.ma.i cor.vris? CHRY.
in ho. Nō qdē eorū destruxit suspitionē: q.s. cogitabāt eū p
dicta dixisse vt deū. Si.n. nō eēt eqlis deo pri oportebat eū
dicere: lōge sūz ab hac ptāte.s. dimittēdi pctā: nunc aūt ꝯtra
riū firmauit sua voce ⁊ miraculi ondsione. vñ subdit qd ē fa
cili9 dicere: dimittūt tibi pctā tua: an dre: surge ⁊ ambula?
Quāto qdē aīa corpe potior ē: tāto pctīn dimittere mai9 est
qꝫ corp9 sanare. Sz qr illud qdē nō māifestū: hoc aūt māife
stū: fac min9 qd ē manifesti9: vt demret mai9 ⁊ nō māifestū.
HIERO. Utrū.n. sint palytico pctā dimissa: solus noue
rat q dimittebat. Surge aūt ⁊ ābula. tā ille q surgebat: qꝫ hi
q surgētē videbāt poterāt approbare: qꝫqꝫ eiusdē vtutis sit
⁊ corpis ⁊ aie vitia dimittere. Inter dre tñ ⁊ facere mlta di
stātia ē. fit gͦ carnale signū vt pbet spūale. vñ seqt. Ut autē
sciatis: qm fili9 ho. hꝫ potestatē in terra dimittēdi peccata.
CHRY.i ho. Supra qdē paralytico nō dixit. Dimitto ti
bi pctā: sz dimittūt tibi pctā. qr vo scribe resistebāt: altiorē
suā potētiā dmrat dicēs: qr fili9 hoīs hꝫ ptātē dimittēdi pec
cata. Et vt ondat se pri eqlē nō dixit ꝙ fili9 hoīs idiget ali
quo ad dimittēdū pctā: sz qm hꝫ. GLO. Hec autē vba vt
sciatis pñt eē xpi vl euāgeliste: qsi euangelista diceret: Ipsi
dubitabāt eū pctā dimittere: sz vt sciatis qm filius hoīs hꝫ
ptātē ait paralytico. Si aūt xps dicat pnūciasse hec vba sic
itelliget: Uos dubitatis me posse pctā dimittere: sz vt scia
tis qm fili9 hoīs: ⁊c. q qdē oro iperfecta ē: sz subdit act9 loco
ꝯsequētis. vñ dr: Ait paralytico: Surge ⁊ tolle lectū tuum.
IOAN.eps: Ut qd fuit testimoniū ifirmitatis: sit pbatio
sanitatis. Et vade in do. tuā ne xpiana fide curat9. moreris
in pfidia iudeorū. CHRY.in ho. Hoc autē pcepit vt non
estimet fantasia eē qd fcm ē. vñ ad vitatē facti ostēdendaz
subdit: Et surrexit ⁊ abijt in domum suam. Sed tñ astātes
hoies adhuc deorsū trahunt. vnde seqt. Uidētes autē tur.
ti. ⁊ glo. deū qui de. talē po. hoibus. Si enī bene cogitassent
apud se agnouissent: qr fili9 dei erat. Interim.n. non paruū
erat estimare omnibus hominibus maiorē ⁊ a deo venire.
HILA. Mystice aūt a iudea repudiatus in ciuitatē suā
reuertitur. Dei ciuitas fideliū plebs est. in hāc ergo intro
iuit per nauim.i. ecclesiam vectus. IOAN.episcop9: Non
autem christus indiget naui: sed nauis christo: quia sine ce
lesti gubernatione nauis ecclesie per mundanum pelagus
ad celestē portū nō valet puenire. HILA. In paralytico
aūt gētiū vniuersitas offert medēda. hic itaqꝫ āgelis mini

strandus offert: hic filius nūcupat: qr dei op9 ē. huic remit
tunt aie pctā que lex laxare nō poterat. fides.n. sola iustifi
cat. Deinde vtutē resurrectōis ondit: cū sublatiōe lectuli i
firmitatē corporib9 docuit defuturam. HIERO. Iuxta
tropologiā aūt iterdū aīa iacēs in corpe suo vtutibus disso
lutis: a pfecto doctore dño offert curāda. vnusqsqꝫ.n. eger
petēde salutis pcatores debet adhibere: p quos actuū nrorū
clauda vestigia: vbi celestis remedio reformentur. Sunt igit
monitores mētis q animū auditoris ad supiora erigunt qꝫ
nis exterioris corpis debilitate torpentem. IOAN.eps:
Dñs aūt i hoc seculo insipiētiū volūtates nō qrit: sz respicit
ad alterius fidē: nec medicus lāguentiū respicit volūtatez:
cū ꝯtraria regrat ifirmus. RABA. Surgere aūt ē aiam
a carnalib9 dsiderijs abstrahere. Lectū tollere est carnem
a terrenis desiderijs ad volūtatē spūs attollere. Domū ire
ē ad paradisū redire: vel ad internā sui custodiā: ne iterum
peccet. GREGO. xxiij. mora. Uel p lectuz voluptas cor
poris designat. iubet itaqꝫ vt hoc sanus portet vbi ifirmus
iacuerat: qr ois q adhuc vitijs delectat: ifirmus iacet in vo
luptatibus carnis: sz sanatus hoc portat: qr eiusdem carnis
ꝯtumelias postmodū tolerat: qd itus prius desiderijs rege
scebat. HYLA. Uidētes āt turbe timuerūt. Magni.n.
timoris res ē: nō dimissis a xpo peccatis i mortē resolui: qr
nullus ē in domū eternā reditus si cui idulta nō fuerit ve
nia delictorū. Cessante āt timore honor deo reddit ꝙ ptās
hoībus hac via data sit p verbū eius ⁊ peccatorū remissio
nis ⁊ corporū resurrectiōis ⁊ reuersiōis in celuz.

¶ Et cum transiret inde iesus: vidit hoiez sedētē
in teloneo: mattheuz noie. Et ait illi: Seqre me
Et surgēs secutus ē eū. Et factū ē: discūbēte eo i
domo: ecce multi publicani ⁊ peccatores veniē
tes discūbebant cuz iesu ⁊ discipulis eius. Et vi
dētes pharisei dicebāt discipulis eius: Quare cū
publicanis ⁊ peccatoribus manducat magister
vester? At iesus audiēs ait: Nō ē opus valētibus
medicus: sz male hñtibus. Eūtes aūt discite qd
ē misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. Non eni ve
ni vocare iustos sed peccatores.

CHRY.in ho. Cū xps fecisset miraculū nō pmāsit in eo
dē loco ne iudeorū çelū accēderet āpliorē. Hoc ⁊ nos facia
mus nō obstiate obsistētes eis q isidiant: vñ dr: Et cū trāsi
ret ide iesus.s.a loco vbi miraculū fecerat. Uidit hoiez se. i
telo.mat.noie. HIERO. Ceteri euāgeliste ppter verecū
diā ⁊ honorē matthei: noluert eū noie appellare vulgato: sz
dixerūt Leui. Duplici.n. vocabulo fuit. ipe aūt matthe9 fz
illud salomonis: Iustus accusator ē sui: mattheū se ⁊ publi
canū noiat: vt ondat legētibus nullū debere salutē desparare
si ad meliora ꝯuersus sit: cū ipe de publicano in aplm sit re
pēte mutatus. GLO. Dic aūt: Sedētē i teloneo.i. i domo
vbi vectigalia ꝯgregant. Erat.n. telonearij9 dict9: a teolō gre
ce qd ē vectigal. CHRY.i ho. Per h ēt gͦ mōstrat vocātis
virtutē: qm nō desistētē a piculoso officio ex medijs ipsum
euulsit mal: sic ⁊ paulū adhuc isanientē. Et iō seqt. Et ait il
li: Seqre me. Sic vidisti vocātis virtutē: ita addisce vocati
obediētiā: neqꝫ.n. restitit: neqꝫ domū abire rogauit ⁊ suis h
cōicare. REMI. Humana etiā pericula q ei a pncipib9 ac
cidere poterāt puipēdit: dū officij sui rōnes ipfectas religt:
vñ seqt. Et surgēs secut9 est eū. ⁊ qr terrena lucra deseruit:
iō iure fact9 ē dñicorū talētorū dispēsator. HIERO. Argu
it aūt in hoc loco porphyri9 ⁊ Julian9 Aug. vl iperitiā histo
rici mētiētis: vel stulticiā eorū q stati secuti sunt saluatorez:
qsi irrōnabilr quēlibꝫ vocātem hoiez sint secuti: cū tāte vtu
tes tātaqꝫ signa pcesserīt q aplos anteqꝫ crederēt vidisse ñ
dubiū ē. Certe fulgur ipse ⁊ maiestas diuinitatis occulte. q
ēt in facie refulgebat humana videntes ad se trahere pote
rat in pmo aspectu. Si.n. ex magnete lapide hec esse vis dr
vt ferrū trahat: qꝫto magis dñs oium creaturarū ad se trahe
re poterat quos volebat. CHRY.i ho. Sz cur non cū pe
tro ⁊ ioāne ⁊ alijs eū vocauit: qm duri9 adhuc disposit9 erat
sz post multa miracula ⁊ multā xpi famā: qm aptiorez eū ad
obediētiam sciuit: q itima cordis nouit. AVGV. de cō.
euā. Uel pbabili9 videt ꝙ h ptermissa recordādo matthe9
ꝯmemorat: qr añ sermonē habitū i mōte credēdū ē vocatū
eē matth. ico qppe mōte tūc lucas ꝯmēorat oēs. xij. electos
quos ⁊ aplos noiat. GLO. Matthe9.n. vocatiōez suā re
fert iter miracula. magnū enī miraculū fuit ꝙ publicanus
fact9 ē apls. CHRY.i ho. Quid ē āt ꝙ de alijs aplis nob
nō dr: qlr ⁊ qñ sunt vocati nisi d petro ⁊ andrea ⁊ iacobo io
anne ⁊ matthea. hi.n. maxie erāt i icōueniētib9 ⁊ humilib9
studijs. Neqꝫ.n. telōei officio ē aliqd deteri9: neqꝫ piscatiōe
vili9. GLO. Cōgruā aūt celestis bñficij vicē ipēdēs mat
the9: xpo magnū ꝯuiuiū i domo sua parauit: vt illi cōmoda
ret sua tpalia: a quo expectabat ppetua bōa. vñ seqt. Et fa.
ē discū. eo i do. AVGV. de cō. euā. Hic matthe9 nō expsi
sit i cui9 domo discūbebat iesus: vñ posset videri nō hoc ex
ordie subiūxisse: sz qd alio tpe factū est recordatus iterposu
isse nisi marcus ⁊ lucas q hoc oino silr narrāt: manifestarēt
i domo leui: hoc ē matthei: discubuisse iesū. CHRY.i ho.
Honorat9 aūt matthe9 igressu xpi in domū ei9 oēs publica
nos q erant eiusdē artis ꝯuocauit. vñ seqt. Ecce multi pu. ⁊
pec. ve. discū. cū iesu ⁊ disci. ei9. GLO. Publicani eniꝫ vo
cant q publicis negocijs iplicāt q sine pctō aut vix aut nū
qꝫ pñt tractari: ⁊ pulchrū fuit psagiū: qr q apls ⁊ doctor gen
tiū erat futur9: in pma sua cōuersiōe peccātiuz gregē post se
trahit ad salutez: ⁊ vt iam pficeret exēplo qd pficere debe
bat ⁊ vbo. HIERO. Tertulian9 hos dic fuisse ethnicos
dicēte scriptura: Nō erit vectigal pēdens ex israel: qsi mat
the9 nō fuerit iude9. dñs aūt nō ꝯuiuat cuz ethnicis: cum id
maxime caueret ne legē soluere videret: q ⁊ discipulis pce
pit: In viā gētiū ne abieritis. Uiderāt aūt publicanū a pec
catis ad meliora ꝯuersū: locū iuenisse pnie: ⁊ ob id etiaz ipsi
nō desperāt salutē. CHRY.in ho. Uñ accesserūt ad redē
ptorē nrz: ⁊ nō solū ad colloquēdū: sz etiaz ad cōuescēdū re
cepti sūt: nō solū dputās aut curās: aut arguēs iimicos: sz ēt
ꝯuescēs emēdabat mltotiēs eos q male dispositi erant: p h
docēs nos: qm oē tps ⁊ oē opus pōt nob tribuere vtilitatez:
hoc aūt vidētes pharisei idignati sūt de qbus subdit. Et vi.
pha. di. disci. ei9. Quare cū pu. ⁊ pec. mādu. magr vr? Notan
dū ꝙ cū discipuli visi sunt peccare xpm alloquunt dicētes:
Ecce discipli tui faciūt qd nō licet facere i sabbato. hic apd
disciplos xpo detrahūt: q oia malignātiū erāt ⁊ volētiū se
parare a doctore corda discipulorū. RABA. Duplici aūt
errore tenebāt: qr ⁊ se iustos arbitrabāt: q supbie fastu a iu
stitia lōge discesserāt: ⁊ eos criminabant iiustos q resipiscē
do a pctis iustitie appropinqbāt. AVGV. de cō. euā. Lu
cas aūt aliquāto differēti9 hoc vr ꝯmemorasse: fm quē pha
risei dicūt discipul: Quare cū publicanis ⁊ pctōribus mādu
catis ⁊ bibitis: xpo ⁊ discipulis ei9 hoc obiectū isinnās: Sz
cū discipul dicebat: magis magro obijcit quē sectādo imi
tabant. Una ē gͦ snia ⁊ tāto meli9 isinuata: qꝫto qbusdā ver
bis manēte vitate mutata. HIERO. Neqꝫ vo in pstinis
pmanētes veniūt ad iesū vt pharisei ⁊ scribe murmurāt: sz
pniam agētes: qd ⁊ pñs sermo dñi significat. vñ seqt: At ie
sus au. ait nō ē opus valē. me. sz ma. hñtib9. RABA. Se
ipm medicū dic q miro medicādi gñe pp iniqtates nras vl
nerat9 ē: vt vuln9 pctōrū nrorū sanaret. Sanos qdez eos ap
pellat q suā volētes statuere iusticiā vē dei iusticie subti nō
sunt. Male hñtes eos vocat q sue fragilitatis ꝯscia ꝯuicti:
nec p legē vidētes se iustificari pēitēdo se submittūt grē di.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRY. in ho. Postq̃ a cõibus opinionibus eos allocutus ē: allogtur eos ex scripturis cū dic: Eūtes āt discite qd ē misericordiā volo: ꝛ nō sacrificiū. HIERO. De ꝓpheta. s. Osee sumēs testimoniū sugillat scribas ꝛ phariseos q se iustos estimātes peccatoꝝ ꝛ publicanoꝝ ꝯsortia declinabāt.

CHRY. in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me. qm̄ peccatores corrigo: ergo ꝛ deū patrē ex hoc icusate. Sic. n. ille vult peccatoꝝ emēdationē: ita ꝛ ego. ꝛ sic oñdit nō solum nō esse ꝓhibitū qd icusabāt: sʒ ꝛ ſm legē maius eē sacrificio. nō. n. dixit: Misericordiā volo ꝛ sacrificiū: sʒ hoc iīuxit: illō āt eiecit. GLO. Nō tñ despic̃ ds sacrificiū: sʒ sacrificiū sine misicordia. faciebāt āt pharisei sepe sacrificia ĩ tēplo: vt iusti apparerēt corā pplo: sʒ nō exercebāt misericordie opa: in qbus ꝓbaꝛ vera iustitia. RABA. Admonet itaq̃ eos vt ꝑ opa misicordie sibimetipsis supne misericordie pmia reqrant: ꝛ nō ꝯtēptis paupeꝝ necessitatibus ꝑ oblationē sacrificioꝝ se deo placere ꝯfidāt. vñ dicit. Eūtes. s. a temeritate stulte vituꝑatiōis ad diligētiorē scripture scē meditationē: q̃ misericordiā maxime ꝯmēdat. vñ ꝛ suuʒ de misericordia exemplū eis ꝓponit dicēs: Non. n. ve. vo. iu. sʒ peccatores.

AVGV. de cō. euan. Lucas addidit. In pniaʒ. qd ad explanādā sñiaʒ valet: ne qsq̃ pctōres ob hoc ipʒ: q peccatores sūt diligi arbitreꝛ a xpo: cū ꝛ illa silitudo de egrotis bñ ĩtimet qd velit de⁹ vocādo pctōres tanq̃ medic⁹ egros: vtiq̃ vt ab iniqtate tāq̃ ab egritudīe salui fiāt: qd fit ꝑ pniaʒ:

HYLA. Oibus aūt xp̄s venerat: quō ergo non se iustis venisse dicit: Erāt ergo qbus nec̃e nō erat vt veniret: sʒ nemo iustus ex lege est: oñdit ergo inanē iusticie iactantiā: qꝛ sacrificiis ĩfirmis ad salutē: misericordia erat vniuersis in lege positis nec̃aria. CHRY. in ho. vñ ironice videꝛ ad eos loquēs: sicut cū dr̄: Ecce iaʒ adā fact⁹ est q̃si vn⁹ ex nobis. Qm̄. n. nullus iust⁹ erat ĩ terra: paulus significat dicēs: Oēs peccauerūt ꝛ egēt glīa dei. In hoc āt ꝛ illos mitigauit q vocati erāt. q. d. Tm̄ renuo abomiari pctōres qui pp eos solos aduēi. RABA. Uel qꝛ qui iusti erāt sic̃ nathanael ꝛ ioānes baptista: nō erāt ad pniaʒ iuitādi. Uel nō veni vocare iustos falsos: q ð iustitia sua gliaꝛ vt phariseos: sʒ illos q se peccatores recognoscūt. Per matth̄. āt ꝛ publicāoꝝ vocatōeʒ fides gētiū exp̄miꝛ q̃ pri⁹ mūdi lucris ĩhiabāt. ꝛ nūc spūalr̄ cū dño reficiunꝛ: ꝑ supbiā phariseoꝝ ĩuidia iudeoꝝ de salute gētiū. vel matth̄. significat hoiem terrenis lucris inhiante: quē videt iesus dum oculo misericordie respicit. Mattheus enī ĩterp̄taꝛ donatus: leuita assūpt⁹. penitēs āt a massa pditoꝝ assumiꝛ: ꝛ grā dei ecclesie donaꝛ. Et ait illi iesus: Seq̄re me vel ꝑ p̄dicatōeʒ: vel ꝑ scripture admonitionem: vel ꝑ internā inspirationē.

¶ Tūc accesserūt ad eū discipuli ioannis dicētes: Quare nos ꝛ pharisei ieiunamus frequēter: discipuli āt tui nō ieiunāt? Et ait illis iesus. Nūqd possunt filij spōsi lugere q̃diu cū illis ē sponsus? Uenięt aūt dies cū auferēꝛ ab eis sponsus: ꝛ tūc ieiunabūt. Nemo āt ĩmittit ꝯmissurā pāni rudis in vestimētū vetus. Tollit. n. plenitudinē eius a vestimēto: ꝛ peior scissura fit. Neq̃ mittūt vinū nouū in vtres veteres. Alioqn rumpūtur vtres ꝛ vinū effunditur: ꝛ vtres pereūt. Sed vinū nouū in vtres nouos mittūt: ꝛ ambo cōseruantur.

GLO. Cū de ꝯuiuio peccatoꝝ ꝛ de ꝑticipatione rñdisset eis: de comestione eū aggrediunꝛ. vñ dr̄. Tūc accesserūt ad eū discipuli ioānis dicētes: q̃re nos ꝛ pha. ieiu. fre. disc. autē tui nō ieiunāt? HIERO. supba ĩterrogatio ꝛ ieiunij rep̄hendēda iactātia: nec poterāt discipuli ioānis nō eē sub vitio q iūgebanꝛ phariseis q̃s a ioāne nouerāt ꝯdēnatos: ꝛ calūniabāꝛ eū quē sciebāt magrī vocib⁹ p̄dicatū. CHRY. i ho. Qd aūt dicūt tale est. Esto: tu vt medicus hec facis: sed cur discipl̄i tui dimittētes ieiuniū talib⁹ mēsis attēdūt? deide icusatōeʒ ex ꝯpatōe augere volētes: p̄mo seipos ponūt: ꝛ deīde phariseos. ieiunabāt illi qdē a lege discētes: sicut et phariseus dixit: Ieiuno bis in sabbato: ipsi autem a ioanne.

RABA. Ioānes enim vinū ꝛ sicerā nō bibit: qd abstinētie meritū ñ anget: cui nulla ē potētia nāe. Dñs aūt qui peccata pōt ꝯdonare cur a peccatorib⁹ mēdicātibus ðclinaret quos abstinētibus poterat facere iustiores. Ieiunat āt xp̄s ne p̄ceptū ðclines. māducat aūt cū pctōrib⁹ vt grāʒ ꝛ ꝑtātē itelligas. AVGV. de cō. euā. Sʒ cū matthe⁹ tm̄ discipulos ioannis hoc dixisse ꝓhibeat: v̄ba q̃ apud marcuʒ leguntꝛ magis ĩdicāt alios hoc dixisse de alijs. i. ꝯuiuas de discipul' ioānis ꝛ phariseis: qd lucas euidēti⁹ exp̄ssit: q alios de alijs dixisse narrauit. vñ q̊ matthe⁹ dicit. Tūc acces. ad eū di. io. nisi qꝛ ꝛ ipsi aderāt: ꝛ oēs certatiʒ vt qsq̃ poterat: hoc obiecerūt. CHRY. ĩ ho. Uel lucas dic̃ q pharisei h̄ dixerunt h̄ āt dr̄ q discipl̄i ioānis: qꝛ pharisei illos secū acceperūt ad dicēdū: qd postea ĩ herodiāis fecerūt. Sʒ ꝯsiderādū q qñ ꝑ extrāeis sic̃ ꝑ publicanis sermo erat vt coꝝ turbatā mitiget aiaʒ vehemēti⁹ exꝓbrātes ĩcusauit. vbi aūt discipulos ꝯuitiabanꝛ cū māsuetudine rñdet. vñ seqꝛ: Et ait ill' iesus. Nūqd pñt fi. spō. lu. q̃diu cū illis est spōsus? Primo qdē se ipm medicū vocauerat: h̄ autem spōsuʒ: ĩ memoriā reducēs v̄ba ioānis q̃ dixit. Qui hʒ spōsā spōsus ē. HIERO. Spōsus xp̄s ē: spōsa aūt ecclia. de hoc spūali ꝯnubio apl̄i sūt creati: q lugere nō pñt q̃diu spōsuʒ ĩ thalamo vidēt: ꝛ sciūt spōsuʒ eē cū spōsa. Qñ v̄o trāsierūt nuptie ꝛ passiōis ac resurrectōis tp̄s aduenit tūc spōsi filij ieiunabūt. Et hoc ē qd subdiꝛ: Uenięt āt di. qñ aufe. ab eis spō. ꝛ tūc ieiu. CHRY. ĩ ho. Qd āt dicit tale est: gaudij ē p̄ns tp̄s ꝛ letitie: nō q̊ ĩtroducēda sunt tristia: etenī ieiuniū triste ē nō nāliter: sʒ illis q ĩbecilli⁹ adhuc dispositi sūt. his. n. q sapiētiā ꝯtemplari desiderāt: delectabile ē. vñ ſm opinionē illoꝝ hoc dixit. ꝑ hoc aūt mōstrat q nō gule erat qd fiebat: sʒ dispēsationis cuiusdā. HIERO. Nōnulli aūt putāt iccirco dies. xl. passiōis ieiunia debere cōmitti: lʒ statiʒ dies pēthecostes ꝛ spūscūs veniēs ĩducat nobis festiuitatē. Ex hᵒ occasiōe testimonij montanus prisca ꝛ maximilla: etiā post penthecostē faciūt quadragesimā. q ablato spōso filij spōsi debeāt ieiunare: ecclesie aūt ꝯsuetudo ad passionem dñi ꝛ resurrectionē ꝑ humilitatē carnis vēit: vt spūalis sagine ieiunio corporis p̄paremur. CHRY. ĩ ho. Rursus āt a cōib⁹ exēplis ꝯfirmat hunc sermonē cū subdit. Nemo āt mittit ꝯmissurā pāni rudis ĩ vestimētū vetus: tollit enī plenitudinē eius a vestimēto: ꝛ peior scissura fit: q̃si diceret: nondum effecti sunt fortes mei discipuli: sʒ adhuc multa ĩdigent cōscensione: nondum sunt per spiritū renouati. Sic autē dispositis non oportet grauedinē ĩponere p̄ceptoꝝ: hoc aūt dixit regulā dans suis discipulis: vt discipulos ex vniuerso orbe terrarū cū māsuetudie suscipiāt. REMI. Uestimētō vetus discipulos suos vult ĩtelligi: quia nōdum erant per oia ĩnouati. Pannuʒ rudem. i. nouum appellat nouam gratiā. idest euangelicā doctrinam cuius quedā particula est ieiuniū. ꝛ iō nō cōueniebat vt seueriora p̄cepta ieiunij illis ꝯmitterenꝛ ne forte austeritate ieiunij frangerēꝛ: ꝛ fidem perderēt quā habebāt. ideo subdit: Tollit enī plenitudinē eius a vestimento: ꝛ peior scissura fit. GLO. Quasi. d. Ideo rudis pānus. i. nouus nō debet poni ĩ vestimēto veteri: quia tollit sepe a vestimēto plenitudinē eius. i. ꝑfectōeʒ: ꝛ tūc fit peior scissura. Graue enim onus rudi iūnctum illud boni qd prius inerat sepe destruit. REMI. duabus aūt silitudinib⁹ positis. s. nuptiaꝝ ꝛ de pāno rudi ꝛ de vestīm̄to veteri: nūc tertiā addit silitudinem de vtribus ꝛ de vino. Neq̃ mittūt vinū nouū in vtres veteres. Utres veteres appellat suos discipulos qui nondū ꝑfecti erāt innouati. Uinū nouū appellat plenitudinē spūscī ꝛ ꝓfunda celestiū mysterioꝝ: q̃ tūc discipuli ferre nō poterāt: sʒ post resurrectōeʒ vtres noui fcī fuerūt: ꝛ vinū nouū recēpūt qñ spūscūs repleuit corda eoꝝ. Unde quidā dixerūt: Oēs isti musto pleni sunt. CHRY. in ho. Hic ꝛ nos cām docuit humiliū verboꝝ q̃ ꝛ cōtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillitatē ipsoꝝ. HIERO. Uel aliter: Per vestimētuʒ vetus ꝛ vtres veteres debemus intelligere scribas ꝛ phariseos. particula vestimēti noui ꝛ vinū nouum sunt p̄cepta euāgelica sentiēda: q̃ non pñt sustinere iudei: ne maior scissura fiat: tale quid ꝛ galathe facere cupiebāt: vt cū euāgelio legis p̄cepta miscerēt: ꝛ ĩ vtribus veterib⁹ mitterēt vinū nouuʒ. Sermo igiꝛ euangelicus apl̄is potius q̃ scribis ꝛ phariseis ē infundēdus: q maioꝝ traditionibus deprauati: synceritatē p̄ceptoꝝ christi nō poterāt custodire. GLO. Per hoc ergo significat q apl̄i nō erāt in veteribus obseruātijs detinēdi: quos oportebat gratie nouitate ꝑfundi. AVGV. ĩ ser. de q̃dragesima. Uel aliter. Oīs qui recte ieiunat aut animā suaʒ ĩ gemitu oratōis ꝛ castigatōe corpis humiliat: aut illecebra carnalia spiritualis sapīe delectatōe suspēdit. de vtroq̃ aūt ieiunij genere dñs hic rñdet. Nā de p̄mo q habet anime humiliationē dicit: Nō pñt filij spōsi lugere. De illo q habet epulū mentis: ꝯsequēter locut⁹ ē dicēs: Nēo mittit ꝯmissurā pāni rudis ꝛc̃. Deide qꝛ spōsus ablatus vtiq̃ nobis ē: lugēdum ē. Et recte lugemus: si flagramus desiderio eius. Beati qb⁹ licuit euʒ añ passionē tūc habere p̄ntēʒ: ĩterrogare sic̃ vellent: audire sicut deberēt: illos dies cōcupierūt videre patres añ aduētū eius: neq̃ viderūt: qꝛ ĩ alia dispensatione sunt ordinati ꝑ quos vēturus annūciareꝛ: nō a qbus veniēs audiretur. in nobis aūt illud impletū ē quod ipse dicit: Uenięt dies quādo desiderabitis videre vnū de diebus istis ꝛ nō poteritis. Quis ergo hic nō lugebit: q nō dicat fcē sūt mihi lachryme mee pāes die ac nocte dū dr̄ mihi quotidie: vbi ē ds tuus? Merito ergo aplus cupiebat dissolui ꝛ esse cum christo.

AVGV. de con. euan. Qꝛ ergo dixit mattheus: Lugere: vbi marc⁹ ꝛ lucas dicūt Ieiunare: significauit de tali ieiūio dñm locutū quod ꝑtinet ad humilitatē tribulatōis: vt illō alteꝝ quod ꝑtinet ad gaudiū mētis ĩ spiritualia suspense: ꝛ ob hoc alienate a corpalib⁹ cibis: posteriorib⁹ similitudinibus significasse ĩtelligaꝛ oñdēs q circa corpus occupatis: ꝛ ob hoc veterē sensum hñtibus hoc gen⁹ ieiunij nō ꝯgruat.

HILA. Mystice v̄o q p̄nte sponso ieiunādi necessitate discipulis nō esse rñdet: p̄ntie sue gaudiū: ꝛ sacramētū scī cibi edocet: quo nemo se p̄nte. i. ĩ ꝯspectu mētis christū habituri ꝯtinēs ĩdigebit: quasi eo carēs: ablato autem se ieiunaturos eē dicit: qꝛ oēs nō credētes resurrexisse christum habituri nō essent cibū vite. In fide enī resurrectōis sacramētum panis celestis accipitur. HIERO. Uel cuʒ pp pctā a nobis recesserit: tūc ĩdicēdū ē ieiuniū: tūc luctus ē recipiēdus. HILA. Ponit etiaʒ exēpla: qbus oñdit ĩfirmitates vetustate pctōꝝ ꝛ animas ꝛ corpora noue gratie sacramenta nō cape. RABA. Cū aūt date sint diuerse similitudines ad idē: differūt tñ. vestis. n. q̃ foris tegimur opa bona significat q̃ foris agimus. vinū quo ĩtus reficimur feruor ē fidei ꝛ charitatis quo intus reformamur.

¶ Hec illo loquēte ad eos: ecce p̄ceps vnus accessit ꝛ adorabat eum dicēs: Dñe: filia mea mō defuncta est: sed veni impone manū tuā sup eā: ꝛ viuet. Et surgēs iesus sequebatur eū: ꝛ discipuli eius. Et ecce mulier q̃ sanguinis fluxum patiebatur duodecim ānis: accessit retro: ꝛ tetigit fimbriā vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tm̄ vestimētum eius: salua ero. At iesus conuersus ꝛ videns eam dixit: Confide filia: Fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.

CHRY. ĩ ho. Post sermones opus adiunxit: in quo amplius pharisei obstruerētur: eo q qui aduēit ad miraculuʒ petēdū archisynagogus erat: ꝛ luct⁹ magnus: qꝛ puella vnigenita erat ꝛ. xij. ānoꝝ qñ incipit esse flos etatis ꝛ ideo dr̄: Hec illo loquēte ad eos: ecce p̄ceps vnus accessit. AVGV. de cō. euā. Dicūt aūt hoc ꝛ marc⁹ ꝛ lucas: sʒ ab isto ordine iam recedūt. eo enī loco hoc ĩserunt: vbi post expulsa demonia ꝛ ĩ porcos missa transfretando redit a regione gerasenoꝝ. Et ꝑ hoc qd marcus dicit: ĩtelligendū ē hoc factuʒ esse: postq̃ venit rursus iesus trās fretum: sʒ q̃tū post: non apparet. nisi autē fuisset aliquod ĩteruallū: non esset qñ fieret: qd narrat matthe⁹ ĩconuiuio domus sue. post hoc fcm̄ cōtinuo sequiꝛ de archisynagogi filia. Si enim loquēte eo de pāno nouo ꝛ vīo nouo accessit p̄ceps: nihil aliud factorum dictorūq̃ eius ĩterpositū ē. ĩ narratōe aūt marci patet locus vbi alia ĩterponi poterūt. Similiter aūt lucas nō remitiꝛ mattheo. quod. n. adiūxit: Et ecce vir cui nomē erat iairus: nō cōtinuo accipiēdū ē factū: sʒ post illud de ꝯuiuio publicanoꝝ vt narrat mattheus dicēs: Hec illo loquēte ad eos ecce p̄ceps vn⁹. s. iair⁹ archisynagog⁹ accessit ꝛ adorabat eū dicēs: Dñe: filia mea modo defuncta ē. Cōsiderādū ē aūt: ne repugnare videaꝛ quod alij duo euāgeliste mortiā ꝓximā: nō tñ mortuā eam dicāt: vsq̃ adeo vt dicāt vēisse postea q mortuā nūciarēt: ꝛ ob hoc nō debere vexari magistrū: ĩtelligēdum ē. n. breuitatis causa mattheū hoc poti⁹ dicere voluisse rogatū dñʒ eē vt faceret: qd ipsū fecisse māifestū ē: vt. s. mortuā suscitaret. Attēdit enim nō v̄ba p̄ris de filia sua: sed quod potissimū ē volūtatē. Ita enim desperauerat: vt potius eā vellet reuiuiscere: nō credēs viuā posse ĩueniri quā moriētē reliq̃rat. Due itaq̃ posuerunt qd dixerit iairus: matthe⁹ aūt qd voluerit atq̃ cogitauerit. Sāe si qsq̃ illoꝝ duoꝝ p̄reʒ ipʒ ꝯmemorasset dixisse: vt ñ vexareꝛ iesus q puella mortua fuisset: repugnarēt ei⁹ cogitatōi v̄ba que posuit mattheus: nūc v̄o nō legiꝛ q suis nūciātibus ille ꝯsenserit. Hic aūt rē p̄necessariā dicimus: nihil ĩ cuiusq̃ v̄bis debere ĩspicere nisi volūtatē: cui debēt verba seruire: nec mētiri quēq̃ si alijs v̄bis dixerit qd ille voluerit: c⁹ verba nō dicit. CHRY. ĩ ho. Uel hoc quod p̄ceps dixit de morte puelle: ē augere calamitatē. Eteniʒ ꝯsuetudo ē rogātib⁹ extollere sermone ꝓpria mala: ꝛ ampli⁹ aliquid eo qd ē dicere: vt magis attrahāt eos qb⁹ supplicāt. vñ subiūgit: Sʒ veni ĩpone manū sup eā: ꝛ viuet. Uide aūt eius grossiciē. Duo eniʒ expetit a christo: ꝛ accedere ipʒ ꝛ manū imponere. Hoc etiā syrus ille naaman ꝛ a ꝓpheta expetebat. Et enī ꝛ visu ĩdiget: ꝛ sensibilib⁹ reb⁹ q grossius dispositi erāt.

REMI. Mirāda ē aūt pariter atq̃ imitāda dñi humilitas ꝛ māsuetudo: nā mox vt rogatus ē: rogātē cepit sequi. vñ subdit: Et surgēs iesus seq̃baꝛ eum. Hic subditos ꝛ platos pariter ĩstruxit: subditis exēplū obediētie reliquit: platis v̄o instātiā ꝛ sollicitudinē docēdi demonstrauit: vt quotiēscūq̃ audierit aliquē mortuū in anima: statiʒ adesse studeāt. Et cū eo ibant discipuli eius. CHRY. in ho. Et marcus quidē ꝛ lucas dicunt: quoniam tres accepit discipulos. s. petruʒ: iacobum: ꝛ ioānē. mattheū aūt non assumpsit ampliorē ei cōcupiscētiam ĩmittēs. Et qꝛ imꝑfectius adhuc dispositus erat: propter hoc eniʒ illos honorat: vt alij similes illis efficiantur. Sufficiebat enim interim mattheo videre ea que facta sunt circa sanguinis fluxum patiētē. de qua subditur. Et ecce mul. q̃ sa. flu. patie. xij. an. ac. re. ꝛ teti. fim. vestimē. eius. HIERO. Hec autem mulier sanguine fluens: non in domo: non in vrbe accedit ad dominum quia iuxta legem vrbibus excludebatur: sed in itinere ambulante

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dño:vt dū pgit ad aliā: alia curaret. CHRY. Jō aūt nō
libera ꝓpalatōe ad chriſtū venit: qꝛ verecūdabatur ꝓpter
paſſionē: imundā ſe exiſtimās. Eteni apud legē multa imū
dicia eſtimabat eē hec paſſio: ꝓpter hoc latet ⁊ occultat.
REMI. Jn quo laudāda ē eius humilitas: qꝛ nō ad faciē
acceſſit ſꝫ retro: ⁊ idignā ſe iudicauit pedes dñi tāgere: ⁊ nō
plenitudinē veſtimēti tetigit ſed tm̄mō fimbriaꝫ. Habuit
.n. dñs fimbriā iuxta legis ꝑceptuꝫ. Phariſei etiā fimbrias
habebāt q̃s magnificabāt: i quibus etiā ſpīas appēdebāt.
ſꝫ fimbrie dñi nō habebāt vulnerare: ſꝫ potius ſanare. ⁊ iō
ſequit: Dicebat eni itra ſe: qꝛ ſi tetigero tm̄ veſtimētuꝫ ei⁹:
ſalua ero. Jn quo fides ei⁹ admirāda ē: qꝛ deſperās de ſalu
te medicoꝝ i quo ſua erogauerat: vt marcus dicit: itellexit
celeſtē adeſſe medicū: ⁊ i eo totā ſuā itentionē collocauit: ⁊
ideo ſaluari ꝓmeruit. vñ ſequit: At ieſus ꝯuerſus ⁊ vidēs
eam dixit. Cōfide filia: fides tua te ſaluā fecit. RABA.
Quid ē ꝙ eā ꝯfidere iuſſit: q̃ ſi fidē nō haberet: ſalutē ab eo
nō q̄reret: ſꝫ robur ⁊ ꝑſeuerātiā fidei ab ea expoſtulauit: vt
ad certam ⁊ verā ꝑueīat ſalutē. CHRY. i ho. Uel qꝛ for
midoloſa erat hec mulier: ꝓpter hoc ait: Cōfide. Et filiā eā
vocat: qꝛ fides eam filiā fecerat. HIERO. Nō aūt dixit:
Quia fides tua te ſaluā factura ē: ſꝫ ſaluā fecit. in eo enim
ꝙ credidiſti: iam ſalua facta es. CHRY. i ho. Nōdū tm̄ ꝑ
fectaꝫ de chriſto opīonē habebat: qꝛ nequaquaꝫ eſtimaſſet
eum latere: ſꝫ chriſtus nō dimiſit eam latere: nō q̄ſi gl'iam
cōcupiſcēs: ſꝫ multoꝝ cauſa. Primo n. ſoluit timorē mulie
ris: ne a cōſcia pungat. quaſi donū furatura. Scdo eā emē
dat de hoc ꝙ eſtiauit ſe latere. Tertio oībus fidē eius oſtē
dit: vt eā emulet. Quarto dedit i hoc ſignū ꝙ mōſtrauit ſe
noſſe oia: nō minus eo ꝙ fontē ſanguinis ſiccauit: ꝺ quo ſe
quit: Et ſal. fa. ē mu. ex illa hora. GLO. Jntelligēduꝫ ē ex
illa hora ex qua tetigit fimbriā: nō ex illa hora ex qua ieſus
cōuerſus ē ad eā: iam eniꝫ ſalua facta erat vt alij euāgeliſte
māifeſte oñdūt: ⁊ ex ṽbis dñi ꝑpēdi pōt. HILA. Jn quo
magna ṽtutis dñice admiratio ē: cum poteſtas intra corp⁹
manēs rebus caducis efficaciam adderet ſanitatis: ⁊ vſq; i
veſtiū fimbrias opatio diuina ꝓcederet. nō enim cōprehē
ſibilis erat ds vt corpe clauderet. Aſſumptio nāq; corpis
nō naturā ṽtutis iclūſit: ſꝫ ad redēptionē nr̄am fragilitatē
corpis virtus aſſumpſit. Myſtice aūt pꝛīceps hic lex eē in
telligit: q̃ dñm orat vt plebi quā ipſa chriſto ei⁹ aduētus ex
pectatiōe ꝑdicata nutrierat: vitam mortue reddat. RA
BA. Uel archiſynagogus ſignat moyſen. ⁊ dr̄ iairus. i. il
luminās ſiue illuminatus: qꝛ accepit ṽba vite dare nobis:
⁊ ꝑ hoc cūctos illumīat. Jpſe a ſpūſcō illumiatus. Filia igi
tur archiſynagogi. i. ipſa ſynagoga velut duodecimo etatis
anno. i. tpe pubertatis: poſtq̄ ſpiritalē ſobolē deo gñare de
bebat: erroꝝ lāguore ꝯſternata ē. Ad q̊ hāc pꝛīcipis filiā dñ
properat dei verbum vt ſaluos faceret filios iſrael: ſancta
eccleſia ex gētibus ꝯgregata: q̃ iteriorū lapſu criminum de
periebat paratam alijs fide ꝑcepit ſanitatē. Notādū auteꝫ
ꝙ dū archiſynagogi filia ſit duodenis: ⁊ mulier hec ab ānis
.xij. ſanguie fluxit: eo tpe quo hec nata ē: illa cepit ifirmari.
vna enim pene ſeculi etate ⁊ ſynagoga ex patriarchis cepit
naſci: ⁊ gētiuꝫ exteraꝝ natio idolatrie ſanie fedari. Naꝫ flu
xus ſanguinis bifariā pōt itelligi: hoc ē ſup idolatrie pollu
tiōe ⁊ ſup his q̃ carnis ⁊ ſanguinis delectatōe gerūt: ⁊ ſic q̄
diu ſinagoga viguit: laborauit eccleſia: ſꝫ illoꝝ delicto ſal⁹
gētibus fcā ē. Accedit aūt ⁊ tangit dñm eccleſia: cuꝫ ei per
fidem appropīquat. GLO. Credidit: dixit: tetigit: qꝛ his
tribus: fide: ṽbo: ⁊ ope oīs ſalus acqrit. RABA. Accedit
autē retro ſiue iuxta: hoc ē qꝺ ipe ait: Siquis mihi miſtrat:
me ſequat. ſiue qꝛ pſentē dñm in carne nō vidēs: pactis iā
ſacris incarnatōis illius ad agnitionis eius gratiam pueīt.
vnde ⁊ fimbriam veſtimēti tāgit: qꝛ cū chriſtū in carne gē
tilis ppl's nō vidiſſet ṽba incarnationis recepit. Ueſtimen
tum enim chriſti dr̄ myſteriū incarnatiōis eius: quo diuini
tas induta ē: fimbrie veſtimēti: verba de incarnatiōe eius
dependētia. Nō autē veſtē: ſꝫ fimbriam tāgit: qꝛ nō vidit i
carne dñm: ſꝫ ſuſcepit ꝑ aplos icarnatiōis verbū. Beatus
q vel extremam partē ṽbi fide tāgit. Nō autē i vrbe ſꝫ i iti
nere ꝑgente dño ſanat. vñ apl'i. Quia indignos vos iudica
tis vita eterna: ecce cōuertimur ad gētes: gentilitas autem
ex hora dñici aduētus cepit habere ſalutem.

¶ Et cum veniſſet ieſus in domum pꝛincipis: ⁊
vidiſſet tibicines ⁊ turbā tumultuantē dicebat:
Recedite: nō ē enim mortua puella: ſed dormit.
Et deridebant eū. Et cū eiecta eēt turba itrauit:
⁊ tēuit manū ei⁹ ⁊ dixit: Puella ſurge. Et ſurre
xit puella: ⁊ exiit fama hec i vniuerſā terrā illā.

GLO. Poſt mulieris emoroiſſe curationē ſequit ꝺ mor
tue ſuſcitatōe cum dicit: Et cuꝫ vēiſſet ieſus i domum pꝛin
cipis ⁊c̄. CHRY. i ho. Cōſiderādū ē aūt ꝙ ꝓpter hoc tar
dius vadit ⁊ plura loquitur mulieri curate: vt ꝑmittat mo
ri puellaꝫ: ⁊ ſic māifeſta fiat reſurrectiōis demōſtratio. Et
ſimiliter i laçaro vſq; ad tertiā diē māſit. Sequit: Et cum
vidiſſet tibicīes ⁊ turbā tuml'tuātē. qꝺ ē mortis demōſtra
tio. AMBRO. ſup lucam: More eni veteri tibicines ad
excitādos luct⁹ i mortuis ferebāt adhiberi. CHRI. Sꝫ
chriſtus tibias vniuerſas ꝓiecit: parētes aūt puelle itrodu
xit ne poſſet dici ꝙ aliter curauit: ſed ⁊ ante reſuſcitationē
puelle ſermone ſpem erigit. vñ ſequit: Dicebat recedite: nō
ē enim mortua puella: ſed dormit. RABA. q. d. Uobis
mortua ē: deo aūt qui ſuſcitare pōt dormit tā i aīa q̄ in cor
pore. CHRY. Per hoc āt ⁊ tumultū mētis remouet eo
rum qui aderāt: ⁊ oñdit qm̄ facile eſt ei mortuos ſuſcitare:
qꝺ vtiq; i laçaro fecit dicēs: laçarus amic⁹ nr̄ dormit. Et ſil'
docuit: ñ formidare mortē: qꝛ. n. ⁊ ipe erat moritur⁹ i alioꝝ
corpibus iſtruxit diſcipl'os ꝯfidere ⁊ viril'r ferre mortē. Et
eni eo accedēte iā mors ſōnus erat. Hoc āt dño dicēte deri
debat. vñ ſequit: Et deridebāt eū. CHRY. i ho. Nō āt i
crepauit deriſioneꝫ: vt ⁊ ipſa deriſio ⁊ tibie ⁊ alia vniuerſa
demōſtratio fiāt mortis: qꝛ enim multotiēs poſtq̄ fcā ſunt
miracula nō credūt hoies. antea eos ꝯuincit ꝓprijs rñſioni
bus. qꝺ i laçaro fecit cū dixit: Ubi poſuiſtis eū: vt qui dixe
rūt: veni ⁊ vide: ⁊ qm̄ fetet: q̃triduanus. n. ē. nō ampli⁹ poſ
ſint nō credere: qm̄ mortuū ſuſcitauit. HIERO. Nō aūt
erāt digni vt viderēt myſteriū reſurgētis. q reſuſcitātē idi
gnis cōtumelijs irridebāt. ⁊ ideo ſequit: Et cū eiecta eſſet
turba itrauit ⁊ tenuit manū ei⁹ ⁊ ſurrexit puella. CHRI.
Nō quidē aliā ſupinducēs aīam eam ſuſcitauit: ſed eā que
exierat reīducēs: ⁊ velut ex ſōno erigēs vt aña: viā faciat ꝑ
viſuꝫ fidei reſurrectōis: ⁊ nō ſolū puellā reſuſcitat: ſꝫ ⁊ cibū
ei iubet dari vt alij euāgeliſte dicūt: vt ñ videat phātaſma
eē quod fcm̄ ē. Sequitur: Et exijt fama hec i vni. ter. illam.
GLO. Qꝛ ad magnitudinē ⁊ nouitatē miraculi ꝑtinet ⁊
ad māifeſtā ṽitatē ipſius ne ꝯfictū puteī. HYLA. My
ſtice aūt dñs domū pꝛīcipis. ſ. ſynagogā igredit: cui i canti
cis legis hymn⁹ luctuū ꝑſonabat. HIERO. Uſq; eni ho
die iacet i domo pꝛīcipis mortua ⁊ qui videt magiſtri tibi
cines ſunt: carmē lugubre canētes. Turba quoq; iudeoꝝ
nō ē turba credētiū ſꝫ tumultuātiū. ſꝫ cū itrauerit plēitudo
gētiū tūc omnis iſrael ſaluus fiet. HILA. Ut aūt rarus
ex lege credentium electiōis numer⁹ poſſet intelligi turba
oīs expulſa ē: quam vtiq; ſaluari dñs optaſſet: ſed irriden
do dicta geſtaq; eius reſurrectionis non fuit digna conſor
tio. HIERO. Tenuit aūt manuꝫ eius: ⁊ ſurrexit puella:
quia niſi prius mūdate fuerint manus iudeoꝝ que ſangui
ne plene ſūt: ſynagoga coꝝ mortua nō cōſurget. HILA.
Exeūte autem fama in vniuerſam terrā illā electiōis ſalus
donū chriſti atq; opera predicātur. RABA. Moraliter
aūt puella i domo mortua: ē aīa mortua i cogitatiōe. Dicit
aūt ꝙ puella dormit: qꝛ q peccāt in pñti adhuc ꝑ pniam re
ſuſcitari pñt. Tibicīes ſunt adulatores qui fouēt mortuā.
GREGO. xvij. mo. Foras aūt turba eijcit: vt puella ſu
ſcitet: qꝛ niſi pus a ſecretiorib⁹ cordis expellat ſecularium
ml'titudo curaꝝ: aīa q̃ itrinſecus iacet mortua nō reſurgit.
RABA. Jn domo āt puella paucis arbitris ſurgit: iuue
nis extra portā. Et laçar⁹ corā ml'tis: qꝛ publica noxa publi
co eget remedio: leuis leuiori: ⁊ ſecreta pōt deleri pnia.

¶ Et tranſeunte inde ieſu: ſecuti ſunt euꝫ duo ce
ci clamātes ⁊ dicentes: Miſerere nr̄i fili dauid.
Cum autem veniſſet domuꝫ acceſſerunt ad euꝫ
ceci: ⁊ dic̄ eis ieſus: Creditis qa hoc poſſum fa
cere vobis? Dicūt ei: Utiq; dñe. Tunc tetigit
oculos coꝝ dicēs: Secundū fidē veſtrā fiat vo
bis: ⁊ aperti ſunt oculi coruꝫ: ⁊ cōminatus ē il
lis ieſus dicens: Uidete nequis ſciat. Jlli autem
exeuntes diffamauerūt euꝫ in tota terra illa.

HIERO. Priori ſigno de pꝛīcipis filia ⁊ morboſa mulie
re: ꝯiter ſignū de duobus cecis adiungit: vt qꝺ ibi mors ⁊
debilitas: h cecitas demōſtraret. ⁊ iō dr̄: Et trāſeunte inde
ieſu. ſ. a domo pꝛīcipis: Secuti ſūt euꝫ duo ceci clamātes ⁊
dicētes: Miſerere nr̄i fili dauid. CHRY. Nō aūt parua
h iudeoꝝ accuſatio ē: cū hi qdē oculis carētes: ex auditu ſo
lo fidē ſuſcipiāt. Nō aūt illi hñtes viſum atteſtātur miracu
lis q̃ fiebāt. Uide aūt ⁊ coꝝ deſideriū: neq; enim ſimplici
ter acceſſerūt ſꝫ cū clamore: ⁊ nihil aliud q̄ miſericordiā po
ſtulātes. Filiū aūt dauid vocabāt: qꝛ nomē honoris eſſe vi
debat. REMI. Recte ergo filiū dauid vocāt: qꝛ ṽgo ma
ria de ſtirpe dauid originē duxit. HIERO. Audiāt mar
chiō ⁊ maniche⁹ ⁊ ceteri heretici: q vetus laniāt teſtm̄: ⁊ di
ſcāt ſaluatorē appellari filiū dauid. ſi enim nō eſt natus in
carne quomodo vocat fili⁹ dauid? CHRY. Cōſideran
dū aūt ꝙ multotiēs dñs voluit rogat⁹ ſanare: vt nō alquis
eſtimet eū ꝓpter captādam honoris magnificētiā ad mira
cula iſilire. HIERO. Et tm̄ rogātes nō curat i itinere: nō
tranſitorie vt putabant: ſꝫ poſtq̄ venit in domū ſuam acce
dūt ad eū vt itroeāt ⁊ pmū eoꝝ diſcutitur fides: vt ſic ṽe fi
dei lumē accipiāt. vñ ſequit: Cū aūt ve. do. acceſ. ad euꝫ ce
ci: ⁊ dixit eis ieſus. Creditis quia hec poſ. fa. vo. CHRY.
Rurſum aūt h erudit nos gl'iam multitudinis expellere:
qꝛ eni ꝓpe erat domus: ducit eos illuc ſingulariter curatu
rus. REMI. Qui aūt cecis reddere poterat viſuꝫ: nō igno
rabat ſi crederēt: ſꝫ iō interrogauit: vt fides coꝝ q̃ geſtaba
tur corde: dū confiterent ore: digna fieret ampliori merce
de: ſm̄ illud apl'i: Ore ꝯfeſſio fit ad ſalutē. CHRY. Et nō
ꝓpter hoc ſolū: ſꝫ vt oñderet qm̄ digni erāt curatione: ⁊ vt
nō aliqs dicat: qm̄ ſi miſericordia ſolū ſaluabat: oēs ſaluari
oportebat. Jdeo ēt fidē ab eis expetit: vt ex hoc ad excelſi⁹
eos reducat. qꝛ eni dixerāt eū filiū dauid: erudit ꝙ oportet
de eo maiora ſentire. vñ nō dixit: Creditis quoniam nō poſ
ſum rogare pr̄em: ſꝫ creditis quoniam poſſum hoc facere.
de quoꝝ rñſione ſequit: Dicūt ei vtiq; dñe. Nō vltra filiuꝫ
dauid eū vocāt: ſꝫ alti⁹ eleuant: ⁊ dñatione confitentur. Et
tūc iā ipſe imponit eis manuꝫ. vñ ſequit: Tūc tetigit ocl'os
eoꝝ dicens: Secūdum fidē veſtrā fiat vobis. Dic̄ autē hoc
fidē eoꝝ affirmans ⁊ conteſtans: qm̄ nō adulatōis erāt ver
ba que dixerāt. Poſtea curationem ſubiungit dicēs: Et ap
ti ſunt oculi eoꝝ. Deinde poſt ſanationem iubet nulli dice
re. ⁊ nō ſimpliciter iubet: ſꝫ cum multa vehemētia. vñ ſeq
tur: Et cōminatus ē eis ieſus dicēs: Uidete neqs ſciat. Jlli
aūt exeūtes diffamauerūt eū i tota terra. HIERO. Do
minus qdē ꝓp humilitatē fugiēs iactātie gl'iā hoc ꝑcepat:
⁊ illi ꝓpter memoriā grē nō pñt tacere bñficiuꝫ. CHRI.
Qꝛ aūt alteri dic̄: Uade ⁊ ānūcia gloriā dei: nō eſt ꝯtrariū:
erudit eni nos ꝓhibere eos qui volūt nos ꝓp nos laudare.
Si aūt ad dñi gl'iam refert: nō debemus prohibere: ſꝫ ma
gis iniungere vt hoc fiat. HILA. Uel ſilētium cecis do
minus impat: qꝛ apl'oꝝ ꝓprium erat pdicare. GREGO.
xix. mo. Querēdū aūt nobis ē: qd ſit h ꝙ ipe oipotēs cui h
ē velle qꝺ poſſe: ⁊ taceri virtutes ſuas voluit: ⁊ tm̄ ab eis q il
luminati ſunt q̄ſi iuitus indicat: niſi ꝙ ſeruis ſuis ſe ſequē
tibus exēplū dedit: vt ipſi qdē virtutes ſuas occultari deſi
derēt: ⁊ tm̄ vt alij eoꝝ exēplo ꝓficiant: pdāt inuiti. Occul
tent ergo ſtudio: neceſſitate publicent: ⁊ eoꝝ occultatio ſit
cuſtodia ꝓpa: eoꝝ publicatio ſit vtilitas aliena. REMI.
Allegorice autē ꝑ hos duos cecos duo ppl'i deſignant. i. iu
daic⁹ ⁊ gentilis. vel duo ppl'i iudaice gētis: nam tpe Robo
am: regnū eius diuiſuꝫ eſt in duas partes. De vtroq; autem
ppl'o in ſe credēte chriſtus illuminauit in domo ꝑ quā itelli
gitur eccl'ia: qꝛ abſq; vnitate eccl'ie nullus ſaluari pōt. Jlli
aūt q ex iudeis crediderūt aduētū dñi: ꝑ vniuerſū orbē dif
famauerūt. RABA. Dom⁹ aūt pꝛīcipis ſynagoga ē ſub
dita moyſi: dom⁹ ieſu celeſtis ē hieruſalē. Dño ergo ꝑ hoc
ſeculū trāſeūte: ⁊ i domū ſuā reuertēte: Duo ceci ſecuti ſūt
eū: qꝛ pdicato euāgelio ꝑ apl'os multi ex iudeis ⁊ gētib⁹ ce
perūt eū ſeq. Sed poſtq̄ i celū cōſcēderat: intrauit i domū
.i. i eccleſiam: ⁊ ibi illuminati ſunt.

¶ Egreſſis autem illis: ecce obtulerunt ei homi
nem mutum demoniuꝫ habentem: ⁊ eiecto de
monio locutus eſt mutus: ⁊ mirate ſūt turbe di
cētes: Nunq̄ apparuit ſic in iſrael. Phariſei āt
dicebāt: i pꝛīcipe demonioꝝ eiicit demones.

REMI. Pulchre illuminatis cecis muto loquelā reddi
dit: ⁊ obſeſſum a demone curauit. i quo facto oſtēdit ſe dñꝫ
virtutuꝫ ⁊ celeſtis medicie auctorē. nā ꝑ eſaiā dictū ē: Tūc
aperiet oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebūt: ⁊ apta erit li
gua mutoꝝ. vñ dr̄: Egreſſis āt illis: ecce obtulerūt ei hoieꝫ
mutū demoniū hñtē. HIERO. Qꝛ aūt dr̄ grece cophos:
magis tritū eſt ſermoni cōi: vt ſurdus q̄ mutus itelligat.
ſed moris ē ſcripturaꝝ cophon indifferēter vel ſurduꝫ vel
mutū dicere. CHRY. Nō aūt nature erat hec paſſio: ſꝫ
ex demōis inſidijs: iōq; ⁊ alijs idiguit q cū adducerēt: neq;
eni ꝑ ſeipſuꝫ rogare poterat ſine voce exiſtēs: neq; alijs ſup
plicare demone aīam cū lingua colligante. ꝓpter hoc neqꝫ
expetit fidē ab eo ſꝫ cōfeſtiꝫ egritudinē ſanat. vñ ſequitur.
Et eiec. demo. lo. ē mutus. HILA. Jn quo reꝝ ordo ſua
tus ē. naꝫ demon ꝑus eijcit: ⁊ tūc reliqua corpis officia ſuc
cedūt. Seqt. Et mi. ſūt tur. di. Nūq̄ ap. ſic i iſrl'. CHRY.
Prepōebāt qdē ceteris eū: nō qꝛ curabat ſolū: ſꝫ qm̄ facile
⁊ velociter: ⁊ īfinitas egretitudines ⁊ inſanabiles ſanabat.
Hoc aūt maxie phariſeos ꝯtriſtabat: qm̄ oībus eū ꝑpone
bāt: nō ſolū his q tūc erāt: ſꝫ ⁊ his q vnq̄ geniti fuerāt i iſrl'.
vnde phariſei concitati ecōtrario detrahebāt. ꝓpter quod
ſeqt. Phari. aūt dicebāt. Jn pꝛin. demo. eijcit demo. RE
MI. Scribe nāqꝫ ⁊ phariſei facta dñi negabāt q̃ poterāt: ⁊
q̃ nō poterāt negare: in ſiniſtrā partē interpretabantur: ſm̄
illud pſalmi: Jn multitudine ṽtutis tue mētient tibi inimi
ci tui. CHRI. Eoꝝ aūt dicto quid ē dementius? Nō eni
cōfingi pōt demonē ꝓijcere alteꝝ demonē: ſuis eni applau
dere cōſueuit: nō diſſoluere ſua. Chriſtus aūt nō ſolū demo
nes eijciebat: ſꝫ ⁊ leproſos mūdabat: ⁊ mortuos ſuſcitabat:
⁊ peccata ſoluebat: ⁊ regnuꝫ dei pdicabat: ⁊ ad patrem ho
mines adducebat: q̃ demon neqꝫ poſſet facere neqꝫ vellet.
RABA. Myſtice autē ſicut in duob⁹ cecis ſignatus eſt
vterqꝫ ppl's iudeoꝝ ⁊ gētium: ita in hoie muto ⁊ demonia
co generaliter ſignatū ē oē genus humanū. HILA. Uel
in muto ⁊ ſurdo ⁊ demoniaco gentiū plebs indigna totius
ſalutis infert. oībus. n. vndiqꝫ malis circūſeſſa totius cor

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

poris vitys iplicabat. REMI.Gentilis.n.ppl's mut⁹ erat: q2 in ↄfessione vere fidei ꝛ ĩ laude sui creatoris os apire nõ poterat:siue q2 mutis idolis cultũ ipẽdebat similis illis fa/ctus.Demoniac⁹ erat:q2 p mortẽ infidelitatis diaboli ipys subdit⁹ erat. HYLA.Dei ãt cognitõe supstitõuz oiũz ve sania effugata:ꝛ visus ꝛ audit⁹ ꝛ ṽmo salutis iuebit. HIE RO.Sic.n.ceci lum̃ recipiũt: sic ꝛ muti ad loquẽdũ ligua laxat:vt cõfiteat eũ quẽ antea denegabat.In turba ãt ad mirante cõfessio nationũ ẽ.Pharisei ãt p suã calũniã vsq3 hodie iudeorum infidelitatẽ demõstrãt. HYLA.Admi nistrationẽ aũt turbe talis ↄfessio subsecuta ẽ: Nũq3 appa/ruit sic ĩ israel.q2 is cui p legẽ nihil opis afferri potuit verbi ṽtute saluat. REMI.Illi ṽo q mutũ sanandũ dño obtule rũt:intelligunt apl'i ꝛ pdicatores q aspectibus diuine pieta tis gẽtilẽ ppl'm saluãdũ obtulerũt. AVGV.de cõ.euan. Or autez hic dr de duobus cecis ꝛ demonio muto:sol⁹ mat theus posuit.Illi duo ceci de quib⁹ aly narrãt nõ sunt isti: s3 tñ simile fcm̃ est:ita vt si ipse matthe⁹ nõ etiã illius facti meminisset:poss3 putari hoc qd nũc narrat dictũ fuisse etiã ab alys duobus.Qd commẽdare memorie diligẽter debe mus esse qdã facta similia:qd pbat nõ eẽ idẽ.Cũ ipse euan gelista vtrũq3 ↄmemorat:vt siqñ talia singula apud singu/los iueniremus:atq3 in eis ↄtrariũ qd solui nõ possit occur rat nobis:nõ esse factũ idẽ: s3 aliud simile vl'silr fcm̃.

¶ Et circuibat iesus omnes ciuitates ꝛ castella docens in synagogis eorum: ꝛ predicans euãgeliũ regni ꝛ curãs oẽm lãguorẽ ꝛ oẽm infirmitatẽ. Uidens autem turbas misertus est eis: quia erant vexati ꝛ iacentes sicut oues nõ habentes pastorẽ. Tũc dic discipulis suis: Messis quidez multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dñz Messis: vt mittat operarios in messez suam.

CHRI.Noluit dñs ipo fcõ redarguere accusationẽ pha riseoꝝ dicẽtiũ:In pncipe demonioꝝ eycit demonia demõ .n.ↄuiciũ passus nõ bñfacit:s3 nocet eis q eũ ihonorãt.Dñs aũt ↄtrariũ facit:q post ↄuicia ꝛ cõtumelias nõ solũ nõ pu/nit:s3 nec etiã icrepauit;quinimo bñficia pstitit.vñ sequit: Et circui.iesus oẽs ciui.ꝛ castel. In quo erudit nos accusa/toribus nr̃is retribuere nõ accusatões:s3 bñficia.Qui enim post accusationẽ desistit a bñficio:mõstrat qm̃ ppter hoiũz laudẽ bñfacit.Si ṽo ppter deũ bñfacis cõseruis: qcqd illi fecerint non desistis bñfaciẽs:vt maior sit merces. HIE/RO.Uides aũt q eq̃liter ꝛ vicis ꝛ vrbibus ꝛ castellis.i. ꝛ magnis ꝛ paruis euãgeliũ3 pdicauerit:vt nõ ↄsideraret no/biliũ potẽtiã:s3 salutẽ credẽtiũ.Sequitur:Do.in syna.eoꝝ. hoc.s.bñs opis qd mãdauerat pr̃ ꝛ hãc esuriẽ vt p doctrinã saluos faceret ifideles.Docebat ãt ĩ syna.euã.regni.vñ seq tur:Et pdi.euã.regni. REMI.Intelligẽdũ ẽ dei. Quãuis .n.annũcient bona tpalia: tñ nõ dr euãgeliũ. Hinc ẽ q lex nõ nominat euangeliũ:q2 suis obseruatoribus nõ pmitte/bat bona celestia.s3 terrena. Post pdicationez aũt ꝛ doctri nam curabat oẽm languorẽ ꝛ oẽm infirmitatem: vt qbus ṽmo nõ suaserat:opa psuaderẽt.vñ sequit:Curãs oẽm lan/guorẽ ꝛ oẽm ifirmitatẽ.qd de ipso pprie dr:nihil quippe ei impossibile ẽ. GLO.Languorẽ vocat diuturnã ifirmita tem:infirmitatẽ aũt leues morbos. REMI.Sciendum ẽ aũt:q2 illos quos corpe sanabat forisecus:mẽte sanabat in trinsecus.Aly ṽo hoc facere nõ possunt sua ptãte:sed p dei gratiam. CHRY.Nõ autẽ in hoc stat christi bonitas: s3 ꝛ aliã puidẽtiam circa eos oñdit:viscera misericordie cir/ca eos expãdens.vñ seqtur:Uidẽs aũt turbas: misertus ẽ eis. REMI.Per qd officiũ boni pastoris magis q3 merce nary in se christus oñdit. Quare aũt misertus sit subiũgit. Quia erant vexati ꝛ iacẽ.sicut oues non ha.pa. Uexati quidẽ a demonib⁹:siue q2 a diuersis ĩfirmitatib⁹ ꝛ lãguoribus erãt atriti. RABA.Uel vexati p diuersos errores:ꝛ iacẽtes.i.torpẽtes nõ valentes surgere:ꝛ cu3 haberẽt pastores erãt q̃si ñ haberẽt pastorẽ. CHRY.Hec pncipiũ iudeoꝝ erat accusatio:qm̃ pastores existẽtes:ea q̃ lupoꝝ erãt oñde bãt.nõ solũ.n.nõ emẽdabãt ml'titudinẽ s3 ꝛ nocebãt eoru3 pfectui.Illis.n.admirãtib⁹ ꝛ dicẽtib⁹: Nũq3 appuit ita in israel.ecõtrario dicebãt:Qm̃ in pncipe demonioꝝ eycit de monia. REMI.Postq3 aũt dei filius de celo psperit ĩ ter ra:vt audiret gemit⁹ ↄpeditoꝝ:mox multa messis cepit au geri.turbe nãq3 humãi generis fidei nõ appropinquassent: nisi:q2 auctor humãe salutis de celis psperit ĩ terrã. ꝛ iõ se quit:Tũc dixit discipulis suis: Messis qdẽ ml'ta opary ãt pauci. GLO.Messis q̃ dicunt hoies qui pñt meti a pdi/catorib⁹ ꝛ de collectiõe pditoꝝ separari:vt grana excussa a palcis postea ĩ horreris reponant. HIERO.Messis ml'ta:ppl'oꝝ signat multitudinẽ:opary pauci:penuriam magi stroꝝ. REMI.Paru⁹.n.erat numerus apl'oꝝ ad cõpatio nẽ tãtaꝝ segetũ. Hortat aũt dñs suos pdicatores.i.apl'os ꝛ eoꝝ seq̃ces:vt quotidie sui numeri augmẽta:oẽs exposcãt. vñ subdit:Rogate ergo dñm mes.vt mit.opa.i mes.suam.
CHRY.Latẽter seipsu3 dñm oñdit:Ipse.n.ẽ q messis ẽ dñs.Si.n.metere misit q̃ apl'i nõ semiauerũt: mãifestũ est qm̃ nõ aliẽa metere misit:s3 ea q̃ ipe p pphas semiauit.S3 cũ.xy.apl'i sint opary:dixit:Depcamini dñ3 messis vt mit/tat oparios ĩ messe3 suã.ꝛ tñ nullũ eis adiec:q2.s.eos iã.xy. existẽtes ml'tiplicauit nõ numero adycẽs:s3 ṽtutẽ largiẽs.
REMI.Uel tũc augmentatus est qm̃ designauit ꝛ alios. lxxy.ꝛ qñ sũt fci ml'ti pdicatores spũscõ descẽdẽte sup cre/dẽtes. CHRY.Oñdit ãt q3 magnũ donũ sit hoc.s.vt ali qs habeat ṽtutẽ decẽter pdicãdi:p hoc q dicit hoc eẽ oran dũ.Cõmemorat aũt ĩ hoc loco ṽboꝝ ioãnis de area ꝛ vẽti/labro ꝛ palea ꝛ frumẽto. HYLA.Mystice aũt salute gẽ tib⁹ data:ciuitates oẽs ꝛ castella oĩa ṽtute ꝛ igressu xp̃i illu minant:ꝛ oẽm ĩfirmitatẽ veterẽ lãguoris euadũt. Immũ/di ãt spũs dñante violẽtia:vexatã ꝛ sub legis onere egrotã plebẽ dñs miseret:q2 null⁹ adhuc eis pastor erat custodiã scispũs redditur⁹.Erat ãt doni isti⁹ copiosissimus fruct⁹ c⁹ copia hauriẽtiũ ml'titudinẽ vicit:nã q3tũlib3 assumat a cũ ctis:ad largiẽdũ tñ sp exuberat: ꝛ q2 pl'es eẽ vtile ẽ p quos ministret:rogari dñm messis iubet:vt ad capessandum qd pparabat donũ spũscĩ:messoꝝ copiã ds pstet.p orõnẽ.n.h munus a deo nobis effunditur.

CA.X.

Et cõuocatis duodecim discipulis suis: dedit illis ptãtẽ spirituũ imundoꝝ vt eiicerẽt eos: ꝛ curarẽt oẽm lãguorẽ ꝛ oẽ3 ĩfirmitatẽ. Duodeci aũt apostoloꝝ noĩa sunt hec: Primus simon q dr̃ petrus: ꝛ andreas frater eius: iacobus zebedei ꝛ ioãnes frater eius: philippus ꝛ bartholomeus: thomas ꝛ mattheus publicanus: Jacobus alphei ꝛ thadeus: symon chananeus: ꝛ iudas scarioth: q ꝛ tradidit eum.

GLO.A curatiõe socrus petri vsq3 huc continuationem habuerũt relata miracula.Et fuerũt ante sermonez in mõ te habitũ facta:qd ex electione matthei que iter ipsa refer/tur indubitanter habemus. Fuit.n.vnus de.xy.electus in mõte ad apostolatũ.h aũt redit ad ordinẽ rei sicut gesta ẽ: post curatũ cẽturiõis seruũ dicẽs:Et cõuocatis.xy.discipu/lis. REMI.Narrauerat.n.supius euangelista:quia cohor tatus ẽ dñs discipulos rogare dñm messis:vt mitteret ope rarios in messem suã. ꝛ qd hortatus ẽ: hoc nũc iplere vide/tur.Duodenarius eni numer⁹ pfectus ẽ:Nascit eni a senario:q perfectionẽ hab3:eo q ex suis partib⁹ q̃ sũt vnũ duo ꝛ tria in seipm format.Senari⁹ autẽ numer⁹ duplicat⁹ duo denariũ gignit. GLO.Que qdẽ duplicatio ad duo pcepta charitatis:vel ad duo testamẽta ptiere vr̃. RABA.Duo/denari⁹ etiã numerus q ↄficit ex ternario ꝛ q̃ternario desi gnat eos p q̃tuor mũdi clymata fidẽ scẽ trinitatis pdicatu/ros.Iste etiã numer⁹ p multas figuras ĩ veteri testamento psignatus est.Per.xy.filios Jacob.p.xy.pncipes filiorum isrl'.p.xy.fõtes viuẽtes ĩ Heli.p.xy. lapides ĩ rõnali Aarõ. p.xy.panes ppõnis.p.xy.exploratores a moyse missos.per .xy.lapides vñ fcm̃ est altare.p.xy.lapides sublatos d ior/dane.p.xy.boues q sustinebãt mare eneũ.In nouo etiã te/stamẽto p.xy.stellas ĩ corona spõse.p.xy. fũdamẽta hierl'3: q̃ vidit ioãnes:ꝛ p.xy. portas. CHRY. Nõ solũ aũt eos ↄfidere fecit eoꝝ ministeriũ vocãdo missionẽ in messe3:s3 ꝛ faciẽdo eos potẽtes ad ministeriũ.vñ seqt:Dedit illis po testatẽ spirituũ imũdoꝝ vt eycerẽt eos ꝛ curarẽt oẽm lan/guorẽ ꝛ oẽm ifirmitatẽ. REMI.In quo apte demõstrat: q2 vexatio turbaꝝ nõ fuit tñ vna aut simplex sed varia.ꝛ hoc ẽ misereri turbis:dare discipulis ptãtẽ curãdi ꝛ sanan/di eas. HIERO.Benign⁹.n.ꝛ clemẽs dñs ac magr̃ nõ in uidet ṽuis atq3 discipulis virtutes suas:ꝛ sic ipse curauerat oẽm languorẽ ꝛ ĩfirmitatẽ:apl'is quoq3 suis tribuit ptãte3 vt curẽt oẽm lãguorẽ ꝛ oẽ3 ĩfirmitatẽ.S3 multa dr̃a est in ter hr̃e ꝛ tribuere:donare ꝛ accipere.Iste qdcũq3 agit ptã/te dñi agit:illi siqd faciunt ĩbecillitatẽ suã ꝛ virtutẽ dñi cõ/fitent dicẽtes:In noĩe iesu surge ꝛ ambula.Catalogus aũt apl'oꝝ ponit vt extra hos q pseudo apl'i sũt excludant. vñ seqt.Duodeci aũt apl'oꝝ noĩa sũt hec. Prim⁹ simon q vo/cat petr⁹ ꝛ andreas frater ei⁹.Ordinẽ qdẽ apl'oꝝ ꝛ meritũ vniuscuiusq3 illi⁹ fuit distribuere q cordis archana rimat. Prim⁹ scribit simon cognomie petrus ad distictionẽ alte/ri⁹ simonis q appellat chanane⁹ de vico galilee chana:vbi dñs aquas cõuertit ĩ vinũ. RABA. Idẽ ẽ aũt grece siue latine petr⁹:qd syriace cephas. ꝛ ĩ vtraq3 ligua nomẽ a pe/tra deriuatũ est. Nec dubiũ qn illa d qua paul⁹ ait. Petra aũt erat xp̃s. REMI.Fuerũt aũt nõnulli q ĩ hoc noĩe gre co.s.atq3 latino:qd est petr⁹:q̃rẽtes hebraice ligue interpta tionẽ dixerũt:q interptat discalciãs siue dissoluẽs:vl'agno scẽs.Sed illi q hoc dñt:duab⁹ tenent ↄrietatib⁹. Prima ẽ ex pprietate hebraice ligue:ĩ q̃.p.nõ expmit:s3 loco eius.f. ponit.Uñ pilatũ dñt filatũ.Secũda ex iterptatõe euãgeli ste q narrat dñm dixisse:Tu vocaberis cephas.ꝛ ipe d suo addit:qd iterptat petr⁹.Symõ ãt iterptat obediẽs. Obe/diuit.n.ṽbis andree ꝛ cũ eo venit ad xp̃m:siue q2 obediuit pceptis diuinis.Et q2 ad vni⁹ iussiõis vocẽ secut⁹ est dñm. Siue vt qbusdã placet:iterpretat deponẽs merorẽ:ꝛ audi ens tristitiã.Dño.n.surgẽte deposuit merorẽ dñice passiõis ꝛ tristitiã audiuit:dicẽte ei dño:Ali⁹ te cinget: ꝛ ducet quo tu nõ vis.Seqt:Et andreas frater ei⁹. CHRY.Nõ pua aũt ꝛ hec laus est.Petrũ.n.denoĩauit a virtute: Andream ṽo a nobilitate q̃ ẽ ṽm morẽ:ĩ hoc q eũ fratre3 petri dixit. Marcus aũt post duos ṽtices.s.petrũ ꝛ ioannẽ andreã nu merat:h aũt nõ ita:Marc⁹ eni ṽm dignitatẽ eos ordiauit.
REMI. Andreas aũt iterpretat virilis.Sic.n. apud lati nos a viro deriuat virilis:ita apud grecos ab anir deriuat andreas.Bene autẽ virilis dr:q2 relictis oibus secutus est xp̃m:ꝛ viril'r i mãdatis eius pseuerauit. HIERO.Euan/gelista aũt paria iuga apl'oꝝ queq3 ↄsociat. Jungit enim pe trũ ꝛ andreã fratres:nõ tã carne q3 spũ.Jacobu3 ꝛ ioanne3 q patrẽ corporis reliquẽtes verum patrẽ secuti sunt:vñ seg tur.Jacobus zebedei ꝛ ioãnes frater ei⁹. Jacobum quoq3 appellat zebedei:q2 ꝛ alius seqt iacob⁹ alphei. CHRY. Uide aũt q2 nõ ṽm dignitatẽ ordinat.Mihi enim videtur Joannes nõ alys solum: sed ẽt fratre maior eẽ. REMI. Interpretat aũt iacob⁹ supplantans siue supplãtator:q2 nõ

solũ vitia carnis supplãtauit:sed ẽt eãdẽ carnẽ herode tru cidante contẽpsit.Joãnes iterptat dei grã:q2 pre oib⁹ dili/gi a dño meruit.vñ ob pcipui amoris grã3 supra pectus do mini ĩ cena recubuit.Seqt:Philipp⁹ ꝛ bartholome⁹.Phi lipp⁹ iterpretat os lãpadis siue lãpadaꝝ:q2 lumẽ quo illu/minat⁹ ẽ a dño mox inuẽto fratri p officiũ oris studuit ppi nare.Bartholome⁹ syꝝ nomẽ est nõ hebreũ:ꝛ interptat fi lius suspẽdẽtis aq̃s.i.christi q corda suoꝝ pdicatoꝝ de ter/renis ad celestia subleuat ꝛ suspẽdit:vt quo magis celestia penetrãt:eo cõda suoꝝ auditoꝝ gutta scẽ pdicatõis magis inebriẽt ꝛ ifundãt.Sequit:Thomas ꝛ mattheus publica/nus. HIERO.Ceteri euãgeliste in cõiunctõe nominũ pri mũ ponũt mattheũ postea thomã. Nec publicãi nom̃ ascri bunt:ne antique ↄuersatiõis recordãtes sugillare euãgeli/stã viderent.Iste vero ꝛ post thomã se ponit ꝛ publicanum appellat:vt vbi abũdauit pctm̃.supabũdet ꝛ grã. REMI. Thomas aũt iterptat abyssus siue gemin⁹:qui grece dicit dydimus.Bñ aũt dydimus ꝛ abyssus iterptat:q2 quo diu/tius dubitauit:eo pfundi⁹ effectũ dñice passiõis credidit ꝛ mysteriũ diuinitatis agnouit.vñ dixit:Dñs me⁹ ꝛ ds me⁹: Mattheus aũt interptat donat⁹:q2 dei munere de publi/cano euãgelista factus ẽ.Seqt:Et iacob⁹ alphei ꝛ thade⁹.
RABA.Iste iacob⁹ ẽ qui ĩ euãgelys frater dñi noĩat: ꝛ etiã ĩ epl'a ad galathas:q2 marie vxor alphei soror fuit ma/rie mr̃is dñi:quã ioãnes euãgelista mariã cleophe noĩauit: fortasse q2 idẽ cleophas ꝛ alpheus ẽ dictus. Uel ipa maria defũcto alpheo post iacobũ natũ nupsit cleophe. REMI. Et bñ dr fili⁹ alphei.i.iusti siue docti:q2 nõ solũ vitia carnis supplãtauit:s3 etiã curã carnis ↄtẽpsit.na3 c⁹ meriti fuerit: testes sũt apl'i q eũ ep̃3 hierosolymitane eccl'ie ordiauerũt. vñ ꝛ ecclesiastica historia iter cetera de eo dicit. Quia car/nẽ nũq3 comedit:ꝛ vinũ ꝛ sicerã non bibit: balneis ꝛ lineis vestib⁹ nõ ẽ vsus:die noctuq3 flexis genibus orabat.Ad eo etiã magni meriti fuit vt ab oib⁹ iustus vocaret. Thade⁹ aũt ipse ẽ quẽ lucas iudã iacobi.i. fratrem iacobi appellat c⁹ epl'a ĩ eccl'ia legit:in q̃ se fratrẽ iacobi noĩat. AVGV. de con.euã. Nõnulli aũt codices hñt Lebbeũ.qs aũt vnq3 phibuit duobus vel tribus noĩb⁹ vnũ hoiem vocari: RE MI.Judas aũt iterptat ↄfessus:eo q filiũ dei cõfessus sit.
RABA.Thade⁹ aũt siue lebbe⁹ iterptat corculus.i.cor dis cultor.Seqt:Simõ chananeus ꝛ iudas scarioth q tra/didit eũ. HIERO.Simõ chanane⁹ ipse ẽ qui ab alio euã gelista scribit zelotes:chana qppe zel⁹ interpretat. Judas ãt scarioth vel a vico ĩ quo ort⁹ ẽ:vel ex tribu isachar voca/bulũ sũpsit:vt quodã vaticinio in cõdẽnationẽ sui nat⁹ sit: Isachar eni iterptat⁹ ẽ merces vt significet pciũ pditoris.
REMI.Interptat ãt scarioth memoria dñi: q2 secut⁹ est dñm:siue memoriale mortis q3diu meditat⁹ ẽ in corde suo vt dñ3 traderet ĩ mortẽ:seu suffocatio:q2 seip3 strãgulauit. Et sciẽdũ q duo discipuli hoc noĩe sunt vocati p quos oẽs christiãi designãtur:p iudã iacobi illi q ĩ cõfessiõe fidei pse uerauerãt:p iudã scariothẽ: illi qui relicta fide retro cõuer tunt. GLO.Duo ꝛ duo noĩati exprimunt:vt iugalis socie/tas approbet. AVGV.xviy.d ciui.dei.Elegit q̃ hos ĩ di scipulos q̃s ꝛ apl'os noĩauit hũiliter natos. ĩhonoratos:il/lumiatos vt qcqd magnũ eẽnt ꝛ facerẽt:ipse in eis eẽt ꝛ fa/ceret.Habuit inter eos vnũ quo malo vtẽs bñ:ꝛ sic passio nis impleret dispositũ:ꝛ eccl'ie siue tolerandoꝝ maloꝝ pbe ret exẽplũ. RABA.Qui etiã nõ p ipudentiã iter apl'os eligit.magna est.n.ṽitas quã nec aduersari⁹ minister infir/mat.Uoluit ẽt a discipulo pdi:vt tu a socio prodit⁹ mode/ste feras tuũ errasse iudiciũ:perisse bñficiũ.

¶ Hos duodecim misit iesus precipiẽs eis ꝛ dicens: In viam gẽtiu3 ne abieritis: ꝛ in ciuitates samaritanoru3 ne intraueritis: sed potius ite ad

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

oues q̃ perierũt domus israel. Euntes aũt p̃dicate dicẽtes: qꝛ appropiquabit regnũ celoꝝ. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mũdate: demões eijcite. gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio spũs vt apl'us dicit ad vtilitatem eccl'ie daẽ: post datã apl'is ptãtẽ: mittit eos vt ptãtẽ ad alioꝝ vtilitatẽ exequãẽ. vñ dr: Hos duodeciȝ misit iesus.

CHRY. Attẽdite ãt opportunitatẽ missiõis: Postq̃ eñi viderũt mortuũ suscitantẽ: mare icrepãtẽ: ꝛ cetera hõ: ꝛ sufficiẽter ṽtutis ei⁹ demõstrationeȝ susceperãt p ṽba ꝛ p opa tũc eos mittit. GLO. Mittens aũt docet eos quo eant: qd p̃dicẽt: ꝛ qd faciãt. Prio qdẽ quo eant. vñ dr: Precipiẽs eis ꝛ dicẽs: In viã gẽtiũ ne abieritis: ꝛ i ciui. samarito. ne intraue. sȝ poti⁹ ite ad oues q̃ pierunt dom⁹ isrl'. HIERO. Nõ ẽ aũt ↄtrarius loc⁹ iste ei p̃cepto quo postea dr: Euntes docete oẽs gẽtes. qꝛ hoc añ resurrectioneȝ: illud post resurrectionẽ p̃ceptũ ẽ. Et oportebat p̃mũ aduẽtũ christi nũciare iudeis: ne iustã haberẽt excusationẽ dicẽtes: iõ a se dñm reiecisse: qꝛ ad gẽtes ꝛ samaritãos apl'os misit. CHRY. Iõ etiã p̃mo ad iudeos mittit: vt q̃si i q̃dã palestra i iudea exercitati: ad agones orbis terraꝝ itrarẽt: ꝛ velut quosdaȝ pullos debiles ad volãduȝ eos inducẽs. GREGO. i ho. Ul' qꝛ p⁹ soli iudee voluit ꝛ postmodũ gẽtib⁹ p̃dicari: q̃ten⁹ redẽptoris nr̃i p̃dicatio a ppriis repulsa: gẽtiles popl'os q̃si ex̃neos q̃reret. Erãt ẽt tũc q̃dã q ĩ iudea vocãdi eẽnt: ꝛ ĩ gẽtib⁹ vocãdi ñ eẽnt: q nec ad vitã repari mererẽẽ: nec tñ grauius de ↄtẽpta p̃dicatõe iudicari. HYLA. Legis ẽt lectio obtiere p̃uilegiũ euãgelij debebat: hoc min⁹ isrl' sceleris sui excusationẽ hitur⁹: q plus sedulitatis i admonitiõe sensisset. CHRY. Itẽ ne existimarẽt qꝛ christo cõuitiebanẽ ꝛ demoniacũ eũ vocabãt: q pp hoc eos odio haberet: p̃muȝ eos emẽdare studuit: ꝛ ab oĩb⁹ alijs discipulos adducẽs eis medicos ꝛ doctores mittit: ꝛ nõ solũ phibuit alijs annũciare añq̃ iudeis: sȝ neq̃ viã q̃ ad gẽtes fert ptĩgere ↄcedebat: qõ signat cũ dicit: In viã gentiũ ne abieritis. Et qꝛ samaritãi ↄtrarij erãt iudeis: q̃uis faciliores eẽnt vt ↄuerterenẽ ad fidẽ: tñ neq̃ samaritanis priusq̃ iudeis p̃dicari pmisit. vñ dicit: Et in ciuita. sama. ne intraueri. GLO. Samaritani qdẽ fuerũt gẽtiles dimissi in terra isrl' a rege assyrioꝝ post captiuitatem ab eo factã: ꝛ multis piculis coacti ad iudasmũ sunt ↄuersi: circũcisionẽ: ꝛ q̃nq̃ libros moysi recipiẽtes: cetera vero oĩno abhorrẽtes: vñ iudei samaritanis nõ coutebãtur. CHRY. Ab his ergo discipulos auertẽs ad filios isrl' mittit quos oues peũtes vocat: ñ abscõdẽtes: vndiq̃ veniã eis excogitãs ꝛ attrahẽs eoꝝ mẽtẽ. HYLA. Qui tñ lȝ oues vocẽẽ: ñ christũ lupoꝝ ac viperaꝝ linguis ꝛ faucib⁹ seuierunt. HIERO. Iuxta tropologiã ṽo p̃cipiẽ nobis qui christi cẽsemur noĩe ne in viã gẽtiũ ꝛ hereticorũ ambulem⁹. errorẽ: vt quoꝝ religio separata est: separetur ꝛ vita. GLO. Postq̃ aũt docuit eos quo eant: ĩsinuat qd p̃dicẽt. vnde subdiẽ: Euntes aũt p̃dicate dicẽtes: qꝛ appropinquabit regnũ celoꝝ. RABA. Hic approqinquare dr regnũ celoꝝ p collatam nobis fidẽ iuisibilis creatoris: nõ aliq̃ motione electoꝝ. Recte autẽ celi vocanẽ sci q deũ fide retinẽt ꝛ diligũt charitate. CHRY. in ho. Uides mysterij magnitudinẽ: vides aploꝝ dignitatẽ: nihil sensibile precipiunẽ dicere: vt moyses ꝛ prophete: sȝ noua q̃daȝ ꝛ iopinata. Illi. n. terrena bona p̃dicauerũt: hi aũt regnũ celoꝝ ꝛ oĩa q̃ illic sũt bõa. GREGO. I ho. Adiũcta sũt ãt p̃dicatorib⁹ scis miracula: vt fideȝ ṽbis daret virt⁹ oñsa: ꝛ noua facerent q noua p̃dicarẽt. vñ sequiẽ: Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eijcite. HIERO. Ne. n. hoĩb⁹ rusticanis ꝛ absq̃ eloquij venustate idoctis ꝛ illiteratis nemo crederet pollicẽtib⁹ regna celorum: dat ptãtẽ p̃dicta faciendi: vt magnitudinẽ pmissoꝝ probet magnitudo signoꝝ. HYLA. Tota aũt ṽtutis dñice potestas i apl'is referẽ: ꝛ q̃ i adã imagine ꝛ similitudine dei erãt figurati: nũc pfectã xp̃i imaginẽ sortiuntur: ꝛ q̃cq̃d maloꝝ ade corpi sathane ĩstinct⁹ ĩtulerat: hoc rursuȝ ipi de cõione dñice ptãtis emẽdẽt. GREGO. i ho. Hec ãt signa i exordio eccl'ie neccia fuerũt: vt. n. fides cresceret credẽtiũ miraculis erat nutriẽda. CHRY. Postea ãt steterũt reuerẽtia fidei vbiq̃ plãtata. Si ãt ꝛ postea fcã sũt: pauca ꝛ rara fuerũt. ↄsuetudo. n. ẽ deo talia facere: cũ aucta fuerit mala: tũc. n. suã demõstrat potẽtiã. GREGO. in ho. Scã tñ eccl'ia quotidie spũaliter facẽ qõ tũc p apl'os corpaliter faciebat. q̃ nimiꝝ tãto maiora sũt: q̃to p hec nõ corpa: sȝ aĩe suscitanẽ.

REMI. Infirmi qppe sunt ignaues q nõ hñt vires bñ viuẽdi. Leprosi sũt imũdi ope vel delectatõe carnali. Mortui sũt q opa mortis agũt. demõiaci sũt q i ptãtẽ diaboli sũt redacti. HIERO. Et qꝛ sp dona spũalia si merces media sit viliora fiũt: adiũgiẽ auaritie ↄdẽnatio cũ subdit: Gratis accepistis gratis date. q. d. Ego magr̃ ꝛ dñs absq̃ p̃cio vob hoc tribui: ĝ ꝛ vos sine p̃cio date. GLO. Hoc ãt diẽ ne iudas q loculos habebat de p̃dicta ptãte pecuniaȝ ↄgregare vellet: dãnãs ẽt hic pfidiã simõiace hereseos. GREGO. in ho. Presciebat nãq̃ nõnullos donũ accepti spũs i vsum negociatiõis iflectere: ꝛ miraculoꝝ signa ad auaritie obsequiũ decliare. CHRY. Uide ãt q̃liter moꝝ diligẽtiã nõ min⁹ hȝ q̃ signoꝝ: mõstrãs q̃ñ signa sine his nihil sunt. Et eñi supbiã eoꝝ cõprimit dicẽs: Gratis accepistis. ꝛ ab amore pecũiaꝝ mũdos eẽ pparat dicẽs: Gratis date. Uel vt nõ videaẽ eoꝝ esse bñficiũ ait: Gratis accepistis. q. d. nihil vos de ṽro largimini suscipientib⁹. neq̃. n. mercede hoc accepistis: neq̃ laborãtes i ea grã: gratis eniȝ accepistis: ita igitur alijs date: neq̃ eñi ẽ cõdignũ p̃ciũ eoꝝ inuenire.

¶ Nolite possidere aurum: neque argentum: neq̃ pecuniaȝ in ȝonis vestris: non perã in via: neque duas tunicas: neq̃ calciamẽta neq̃ virgaȝ: Dignus est enim operarius cibo suo.

CHRI. Quia: spiritaliuȝ mercationem supra dñs prohibuerat: ↄñter radicẽ oĩuȝ maloꝝ euellens ait: Nolite possidere auꝝ neq̃ argẽtũ. HIERO. Si. n. sic p̃dicãt vt p̃ciũ nõ accipiãt supflua ẽ auri ꝛ argẽti nũmorũq̃ possessio. Nã si hec habuissent videbaẽ ñ cã salutis hoĩuȝ: sȝ cã lucri p̃dicare. CHRI. Per hoc ĝ p̃ceptũ p̃mo qdẽ discipulos facẽ nõ eẽ suspectos. Scõo ab oĩ eos liberat sollicitudine: vt vacationẽ oẽȝ tribuãt ṽbo dei. Tertio docet eos suã ṽtutem. Hoc nẽpe eis postea dixit: Nũqd aliqd defuit vobis qñ misi vos sine sacculo ꝛ pera? HIERO. Qui ãt diuitias ↄtrũcauerat q̃ p auꝝ ꝛ argẽtũ ꝛ es signanẽ: ppemodũ ꝛ vite necessaria amputat: vt apl'i doctores ṽe religiõis q ĩstituebãt oĩa dei puidẽtia gubernari: seipsos oñderẽt nihil cogitare de crastino. GLO. Unde addit: Neq̃ pecuniã i ȝonis vestris. Duo. n. sũt genera necioꝝ: vnũ quo emũẽ necia: qõ intelligiẽ p pecuniã i ȝonis: aliud ipsa necia: qõ ĩtelligiẽ pper̃. HIERO. Per h̃ aũt q dicit: Neq̃ perã i via. arguit phos q vulgo appellãẽ bacthe opite: q cõtemptores scl'i ꝛ oĩa p nihilo ducẽtes: cellariũ secũ vehant. Sequiẽ: Neq̃ duas tunicas. In duab⁹ tunicis duplex mihi videẽ inuere vestimẽtũ: ñ q i locis scythie ꝛ glatiali niue rigẽtib⁹ vna q̃s tunica debeat esse cõtent⁹: sȝ q i tunica vestimentũ intelligamus: ne alio vestiti aliud nobis futuroꝝ timore reseruem⁹. Sequiẽ: Neq̃ calciamenta. Et plato etiam precipit duas corpis sũmitates nõ eẽ velandas: nec assuefieri debere mollitie capitis ꝛ pedũ. cũ. n. hec hũerit firmitatẽ: cetera robustiora sunt. Sequiẽ neq̃ virgã. Qui. n. dñi habem⁹ auxiliũ: baculi p̃sidiũ cur q̃ramus? REMI. Oñdit etiã dominus his ṽbis: qꝛ sci p̃dicatores reuocati sũt ad p̃mi hoĩs dignitatẽ: q q̃diu celestes possedit thesauros ista nõ cõcupiuit: sed mox peccando illa amisit: ista desiderare cepit.

CHRY. i ho. Felix autẽ ẽ ista ↄmutatio. naȝ p auro ꝛ argẽto ꝛ hõ acceperũt ptãtẽ curãdi ĩfirmos. suscitãdi mortuos: ꝛ alia hõ. vñ nõ a p̃ncipio dixit eis: Nõ possideatis aurũ vel argẽtũ: sȝ qñ dixerat: Leprosos mundate demões eijcite. Ex quo pȝ q angelos eos ex hoĩb⁹. vt ita dicã ↄstituit: ab omni soluẽs vite h⁹ sollicitudine: vt vna sola detineãtur cura q̃ ẽ doctrie. A q̃ ꝛ eos soluit dicẽs: Ne solliciti sitis qd loq̃mini. q̃re: qõ videẽ eẽ valde onerosũ ꝛ graue: hoc maxie leue eis oñdit ꝛ facile. Nihil. n. ẽ ita iocũdũ vt a cura ꝛ sollicitudĩe erutuȝ eẽ: ꝛ maxie cũ possibile fuerit ab hac erutos in nullo minorari deo p̃ñte ꝛ p oĩb⁹ nob effecto. HIERO. Et qꝛ nudos quodãmõ ꝛ expeditos ad p̃dicãdũ apostolos miserat ꝛ dura videbaẽ eẽ ↄditio magistroꝝ: seueritatẽ precepti: sequẽti sentẽtia tẽperauit dicẽs: Dign⁹ ẽ. n. oparius cibo suo. q. d. Tãtũ accipite quantũ i vestitu ꝛ victu vobis necessariũ ẽ. vñ apl's: Hñtes victũ ꝛ vestitũ his contenti sim⁹. ꝛ alibi: Cõicet his q cathetizaẽ ei q cathetizat in oĩb⁹ bonis: vt quoꝝ discipl'i metũt spiritalia: cõsortes faciant eas carnaliũ suoꝝ nõ i auaritiã: sȝ i necessitatẽ. CHRY. A discipl'is aũt apostolos cibari oportebat: vt neq̃ ipsi magna saperẽt aduersus eos q docebanẽ: sicut oĩa p̃bẽtes ꝛ nihil accipientes. neq̃ rursus illi abscedãt q̃si ab his despecti. Deinde vt nõ dicãt apl'i: Mẽdicãtes ĝ nos iubet viuere: ꝛ in hoc verecũdarenẽ: mõstrat hoc eis debitũ eẽ: operarios eos vocãs: ꝛ qõ daẽ mercedẽ appellãs. nõ eñi qꝛ aploꝝ i s̃monib⁹ operatio erat: estimare debebãt veꝝ eẽ bñficiũ qõ p̃stabant. ꝛ iõ dicit: Dign⁹ ẽ opari⁹ cibo suo: Hoc aũt dixit: Nõ qdẽ oñdens tãto p̃cio apl'icos dignos eẽ labores: sȝ apl'is legẽ inducẽs ꝛ tribuentibus suadens: qꝛ qõ ab ipsis daẽ: debituȝ est.

CHRY. Nõ ĝ ẽ venale euãgeliũ: vt p tpalib⁹ p̃dicetur. Si eñi sic vẽdunt: magnã rẽ vilipendũt. Accipiãt ĝ p̃dicatores sustẽtatõeȝ necessitatis a ppl'o: mercedẽ dispẽsatiõis a deo. Nõ eñi a ppl'o reddiẽ q̃si merces illis q sibi i charitate euãgelij seruiũt: sȝ tãq̃ stipendiũ datur quo vt possint laborare pascãẽ. AVGV. de ↄ. euã. Uel aliter: Cũ dixerat dominus apl'is: Nolite possidere auꝝ: cõtinuo subiecit: Dignus ẽ. n. opari⁹ cibo suo. vñ satis oñdit: cur eos possidere hoc ac ferre noluerit: nõ quo necaria non sint sustẽtatiõi hui⁹ vite: sȝ qꝛ sic eos mittebat vt eis hoc deberi demõstraret ab illis q̃bus euãgeliũ credẽtib⁹ annũciarẽt: tãq̃ stipẽdia militãtibus. Appet aũt h̃ nõ p̃cepisse dñm: ita tanq̃ euãgelice viuere aliunde nõ debeãt q̃ eis p̃bentib⁹ q̃bus annũciãt euãgelium. Alioqn ↄtra hoc p̃ceptũ fecit paulus q victum de manuũ suaꝝ laboribus trãsigebat. sȝ apparet potestatẽ dedisse apostolis dñm in q̃ scirent sibi ista deberi: Cũ aũt a dño aliqd iperaẽ: nisi fiat: iobediẽtie culpa ẽ. Cũ ãt a dño potestas daẽ: licȝ cuiq̃ nõ vti ꝛ tanq̃ de suo iure recedere. Hoc ergo ordinãs dñs q q euãgeliũ annũciãt de euãgelio viuãt: illa apl'is loq̃baẽ: vt securi nõ possiderẽt: neq̃ portarent huic vite necaria nec magna nec minima. iõ posuit: Nec virgã: oñdens a fidelib⁹ suis oĩa debere ministris suis nulla supflua regrentibus. Hanc ergo ptãtẽ ṽge nomine signauit: cum dixit fm Marcũ: Ne qd tollerẽt in via nisi virgam tñ. Sȝ ꝛ calciamẽta: cũ dicit Matthe⁹ in via nõ esse portãda: curaȝ phibuit q̃ iõ portãda cogitanẽ ne desint: hoc de duab⁹ tunicis itelligendũ est: ne q̃sq̃ eoꝝ p̃ter eam q̃ esset idutus aliã portãdã putaret: sollicit⁹ ne opus eẽt cũ ex ptãte illa possit accipere. Proĩde marcus dicẽdo calciari eos sandalijs vel soleis: aliqd hoc calciamentũ mystice significatiõis hr̃e admonet: vt pes neq̃ tectus sit desup neq̃ nudus ad terraȝ. i. nõ occulteẽ euangeliũ: nec terrenis cõmodis ĩnitanẽ. Et q nõ portari duas tunicas: sȝ expssius idui phibet: monet non dupl'r: sȝ simpliciter ambulare: ita dñȝ oĩa dixisse nullo modo dubitandũ est partim pprie: partim figurate. Sȝ euãgelistas alia istũ: alia illũ inseruisse scriptis suis. Quisquis aũt putat nõ potuisse dñm in vno sermone q̃dam figurate: q̃dã pprie ponere eloquia: cetera eius ĩspiciat: ꝛ videbit q̃ tenebre atq̃ inerudite arbitreẽ. Qꝛ enim dñs monet vt nesciat sinistra qd facit dextra ipas elemosynas ꝛ q̃cq̃d hic aliõ p̃cipit figurate accipiendũ putabit. HIERO. Hec historice dixerim⁹ cetera s̃ȝ anagogẽ: nõ licet magr̃is auꝝ ꝛ argentũ ꝛ pecuniã que in ȝonis est possidere. Auꝝ sepe legim⁹ p sensu: argẽtũ pro sermone: es p voce. hec nõ licȝ vobis ab alijs accipe: sed data a dño possidere: neq̃ hoc hereticoꝝ ꝛ phorum puersaq̃ doctrine suscipe disciplinas. HYLA. Qꝛ vero ȝona ministerij apparat⁹ est: ꝛ ad efficaciã operis p̃cinctio: p hoc q eris i ȝona ĩhibeẽ possessio: ne qd in ministerio venale sit: admonemur. Admonemur etiã nec perã habere in via: curã. s. secularis substãtie relinquẽdam: qꝛ oĩs thesaurus i terra pniciosus ẽ cordi illic futuro vbi condaẽ thesaurus. Dicit aũt: Nõ duas tunicas. sufficit eñi nob semel xp̃s idut⁹: ne ve post ĩtelligẽtiã verã: altera deiceps vl' hereẽ vl' legis veste iduamur. Nõ calciamẽta: qꝛ i scã terra petoꝝ spinis atq̃ aculeis nõ obsessa: vt moysi dcm̃ est: nudis pedib⁹ staturi: admonemur nõ alium gressus nr̃i hr̃e: q̃ quẽ accepimus a xp̃o apparatũ. HIERO. Uel docet dñs pedes nostros mortiferis viculis nõ alligari: sȝ scãȝ terrã ĩgrediẽtes eẽ nudos: neq̃ hr̃e virgã q̃ vertaẽ i colubꝝ: nȝ i aliquo presidio carnis initi: qꝛ hõ virga ꝛ baculus arũdineus ẽ queȝ si paululũ p̃sseris frãgiẽ: ꝛ manũ trãsforat icumbentis. HYLA. Potestatis autẽ hesterne iure non sumus indigni: habentes virgam de radice iesse.

¶ In quãcũq̃ aũt ciuitatẽ aut castellũ itraueritis iterrogate q̃s in ea dign⁹ sit: ꝛ ibi manete donec exeatis. Intrãtes aũt in domũ: salutate eã dicentes. Pax huic domui: Et si qdẽ fuerit dom⁹ illa digna veniet pax vestra sup eã. si aũt nõ fuerit digna: pax vestra reuertetur ad vos. Et q̃cũq̃ nõ recepit vos: neq̃ audierit sermões ṽros exeũtes foras de domo vel ciuitate excutite puluereȝ de pedibus ṽris. Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomoꝝ ꝛ gomorreorum in die iudicij q̃ illi ciuitati.

CHRY. i ho. Quia dixerat superi⁹ dñs: Dign⁹ ẽ operari⁹ cibo suo: ne crederẽ pp hoc oĩuȝ eis ianuã aperire multaȝ diligẽtiã h̃ iubet facere de hospite eligẽdo. vñ dr: In quãcũq̃ ciuitatẽ aut castellũ ĩtraueritis: iterogate q̃s i ea dignus sit. HIERO. Apostoli nouã ĩtroeũtes vrbẽ scire nõ poterãt q̃s talis eẽt. ergo fama hospes eligendus ẽ ppl'i ꝛ iudicio vicinoꝝ: ne p̃dicatoris dignitas suscipiẽtis ĩfamia deturpetur. CHRY. i ho. Qualiter ĝ ipse christ⁹ apõ publicanuȝ manebat: qꝛ. s. dign⁹ effect⁹ erat ex cõuersiõe. hoc ẽt nõ solũ i gloriã eis pderat: sȝ i cibationẽ. Si eñi dignus ẽ oĩo dabit cibũ: ꝛ maxie cũ nihil amplius necessarijs petereẽ. Intẽde aũt q̃liter oĩb⁹ eos denudãs: noĩa eis dedit: pmittẽtes in domib⁹ eoꝝ q docebanẽ manere. Ita. n. ꝛ ipsi a sollicitudinib⁹ eruebanẽ: ꝛ alijs suadebãt: quoniã ppter eoꝝ aduenerãt salutẽ solã: in hoc q nihil deferebãt ꝛ nihil amplius necarijs expetebãt. Et nõ ad oẽs simpl'r ĩtroibãt. nõ. n. signis solum volebat eos claros apparere sȝ magis ṽtute. Nihil autẽ ita virtutẽ designat: sicẽ nõ supfluis vti. HYLA. Hospes vn⁹ etiã eligiẽ nõ tribuẽs bñficiũ ei q apud se mãsurus ẽ: sȝ accipiẽs. h̃. n. dr̃ quis i ea dignus sit: vt magis se nouerit accipe grãȝ q̃ dare. HIERO. i ho. Intẽde aũt qꝛ nõdum omnia eis tribuit. neq̃ eñi eis largiẽ vt sciãt q̃s sit dignus: sȝ iubet scrutari. nõ solũ autẽ dignos iubet q̃rere: sȝ neq̃ de domo i domũ trãsmutari cũ subdit: Et ibi ma. donec exea. vt neq̃ suscipiẽtẽ cõtristẽt: neq̃ ipsi opinionẽ accipiãt leuitatis: aut

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL.ES

gule. AMBRO. sup lucā. Nō ergo ociose domus quā ingre-
diāt apli eligēda discernit: vt mutandi hospitij causa non
suppetat. nō tñ eadē cautio receptori mādat: ne dū hospes
eligitur hospitalitas minuat. Seqtur: Intrātes āt i domū
salutate eā dicentes: pax huic domui. GLO. Quasi dicc.
Pacē hospiti pcamini: vt sopiat ois repugnantia ꝯtra vita
tē. HIERO. In hoc etiā occulte salutationē hebrei ac sy
ri sermonis expssit. Quod eni grece dr Chere ꝛ latie Aue: hoc
hebraico syroqz sermone appellatur Salēlach siue Sama-
lach. i. pax tecū. Qđ aūt precipit tale ē: Introeūtes aūt pacē
inpcamini hospiti: ꝛ qtū i vobis est discordie bella sedate.
Si autē orta fuerit ꝯdictio vos mercedē hēbitis de illata
pace: illi q habere noluerūt: bellū possidebūt. vnde seqt: Et
si qdē fu. do. il. di. ve. pax vra sup eā. sin āt nō fu. di. pax vra
ad vos reuertet. REMI. Quia. s. aut erit qsqz pdestinat
ad vitā: ꝛ celeste vbū: seqt qđ audit. aut si nullus audire vo
luerit: ipse pdicator sine fructu nō erit: qr ad eū pax reuerti
tur qñ ei a dño p labore sui opis recōpēsat. CHRY. i ho.
Instruit ergo eos dñs qr nō pp hoc expectēt ab alijs psalutari:
qr docebāt: sz añcedere salutatōe alios honorando. Deinde
mōstrat qr ñ sola salutatio: sz bñdictio p hoc qđ dic. Si fue.
do. di. ve. sup eā. REMI. Docuit ergo dñs discipulos suos of-
ferre pacē itroitu dom vt salutatōe pacis eligeret dom di
gna vl hospes: ac si patēter diceret: Oib offerte pacē: qr aut
accipiēdo dignos: aut nō accipiēdo idignos se māifestabūt.
Quis eni fama populi dign electus sit hospes: tamē salutā
dus est vt magis sua dignitate predicatores vocētur: qz vl-
tro se ingerere videantur. hec autē pax paucoꝝ verboꝝ ad
totā explorationē digne domus vel hospitis potest referri.
HYLA. Salutāt ergo apli domū cū pacis affectu: sz ita
vt potius pacis dicta sit qz data. Porro āt pacē propiā que
viscera miserationis sūt nō oportere in eā venire nisi sit di
gna: q si digna repta nō fuerit: sacramētū pacis celestis itra
ppriā aploꝝ ꝯsciaz ē ꝯtinēdū. i eos āt qui celestis regni pre
cepta respuerint: egressu aploꝝ ꝛ signo pulueris a pedibus
excussi eterna maledictio relinquat. vnde sequit: Et qcūqz
nō rece. vos neqz au. s. ve. ex. fo. de do. vel de ciuitate. excu
tite puluerē de pedib vestris. Existēte eni in loco cuz loco
videt eē cōio. Totū ergo qđ illi dom excusso puluere pe
dū relinqt: nihilqz sanitatis de insistētium aploꝝ vestigijs
mutuat. HIERO. Puluis etiā excutit de pedib in testi
moniū laboris sui: qr ingressi sint ciuitatē: ꝛ predicatio apo-
stolica ad illos vsqz puenerit. Siue excutit puluis: vt si to-
lerabili erit terre sodomoꝝ qz illi ciuitati q ñ recipit euāge
liū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū qdē necia q euāgeliuz
spreuerit. RABA. Uel aliter: Pedes discipuloꝝ ipz op
incessumqz pdicatōis signāt. Puluis vo quo aspgūt: terrene
leuitas ē cogitatōis: a q etiā summi doctores imunes eē ne
queūt: cū p auditorib solliciti salubrib curis itēdūt: ꝛ qsi
p itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē legūt. Qui ergo
spreuerit doctrinā docētiū: sibi labores ꝛ picula tediūqz sol
licitudinū ad testimoniū sue dānationis iflectūt. Qui vero
receperint vbū: afflictiones curasqz doctoꝝ qs p se tolera
būt in argumētū sibi vtūt hūilitatis: ꝛ ne leuis culpa videa
tur eē aplos nō recipe subdit: Amē di. vo. tole. erit ter. sodo
moꝝ ꝛ go. in die iu. qz illi ciui. HIERO. Qr sodomitis ꝛ
gomorreis nō fuit predicatū: huic aūt cū pdicatū sit nō re-
cepit euāgeliū. REMI. Ul qr sodomite ꝛ gomorrei inter
vitia carnis ꝛ hospitales fuisse legūt: qsuis ñ tales hospites
receperint sicut apostoli. HIERO. Si autē tolerabilius
erit terre sodomoꝝ qz illi ciuitati q nō recipit euāgeliū: ergo in
ter pctōres supplicia diuersa sunt. REMI. Spiritaliter tñ
sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ mētionē facit: vt p hoc demōstret
qr illa pctā sunt deo magis odibilia q fiūt ꝯ nāz: p qb dele
tus ē mūdus aqs diluuij: qttuor ciuitates subuerse ꝛ mūdus
quotidie diuersis malis affligit. HYLA. Mystice aūt i-
struit nos dñs nō imisceri eoꝝ domib aut familiaritatib
q xpm aut inflectātur: aut nesciūt ꝛ in qcūqz ciuitate inter
rogare qs eoꝝ habitatiōe sit dign. i. sicubi ecclia sit: ꝛ xps
habitator. neqz quoqz alibi trāsire: qr hec ē dom digna ꝛ iu
stus hospes. Judeoꝝ aūt plures erāt futuri quoꝝ tantus in
fauorē legis affect eēt: vt qsuis p admirationē opeꝝ i xpm
credidissent: tñ i legis opibus morarētur: alij vero explorā
de libertatis q in xpo est curiosi: trāsire se ad euāgelia ex le
ge eēnt simulaturi. Multi ēt in heresiz p intelligētie puer
sitatē traducerent. Et qr istiusmōi oēs penes se esse verita
tē catholicā mētiūtur domo ipsa. i. ecclesia caute vtendū ē.

¶ Ecce ego mitto vos: sicut oues in medio lupo
rū. Estote ergo prudētes sic serpētes: ꝛ simpli-
ces sicut colūbe. Cauete aūt ab hoib. Tradent
eni vos i ꝯcilijs. ꝛ in synagogis suis flagellabūt
vos ꝛ ad presides ꝛ ad reges ducemini ppter
me: in testimoniū illis ꝛ gentibus.

CHRY. in ho. Quia superi aploꝝ remouit sollicitudinē
ꝛ signoꝝ eos dñsiōe armauit: ꝯsequēter pdicit eis mala que
debebant eis ꝯtingere. primo qdē vt discerēt pscie eius vir
tutē. secūdo vt nullus suspicaret: qm ppter ibecillitatē ma
gistri hec eis superuenirent mala. tertio vt ipsi sustinētes nō
obstupescerēt dū inopinabiliter ꝛ pter spem euenirēt. qrto
vt hoc audiētes nō turbent in tpe crucis. deinde vt discāt
qm noua hec ply lex est. Nudus eni mittit: a suscipiētibus
iubet cibari. Neqz in hoc sistit: sz vlteri suā virtutē ondit
dicēs. Ecce ego mit. vos sic oues i me. lupoꝝ. Ubi cōsiderā
dū qr nō simpliciter ad lupos: sz in medio lupoꝝ mittit: vt h
suā vtutē magis demōstrēt cū oues lupos superauerit: etiā
i medio lupoꝝ exūtes: ꝛ plimos morsus accipiētes ab eis ñ
soluz nō ꝯsūmunt: sz ꝛ illos ꝯuertūt. Multo aūt mirabili
est ꝛ maius transmutare mētes eoꝝ qz interficere eos. In
ter lupos aūt ouiū māsuetudinē eos docet odere. GRE
GO. in ho. Qui. n. locū predicatoris suscipit mala inferre
nō debet: sed tolerare: vt ex ipsa sua māsuetudine irā sumē
tiū mitiget. ꝛ pctōꝝ vulnera ipse i alijs afflictionib vulne
rat sanet. Qm etsi qñ zelus rectitudinis exigit vt erga sub
ditos seuiat: furor ipse de amore sit: nō d crudelitate: quate
nus ꝛ iura discipline foris exhibeat ꝛ intus pr̄na pietate di
ligat quos foris castigat. Multi āt cū regiminis iura susci-
piūt ad lacerādos subditos iardescūt: terrorem potestatis
exhibēt: dñi videri appetunt: pñes se eē minime regnoscūt:
hūilitatis locū i elatōe dñatōis imutāt. ꝛ si qñ extrisec blā
diunt: intrisecus seuiunt. de qb dr: Ueniūt ad vos in vesti
mentis ouiū: itrinsec aūt sunt lupi rapaces. Cōtra q nob cō
siderādū ē: qr sicut oues iter lupos mittunt: sensuz puantes
inocētie: morsuz malicie nō habeam. HIERO. Lupos
aūt scribas ꝛ phariseos vocat q sunt clerici iudeoꝝ. HY-
LA. Lupos etiaz significat oēs hos q vesano furore i apo
stolos deseuituri erāt. CHRY. i ho. Maloꝝ aūt erat eis
cōsolatio mittētis virt. Et iō āte oia posuit dicēs: Ecce ego
mitto vos. q. d. Ne turbemini qm in medio lupoꝝ mittimi
ni. possuz. n. facere vt nihil mali sustieatis: nō solū lupis nō
suppositi: sz leonib terribiliores effecti: sz ita expedit fieri.
hoc. n. vos clariores fac ꝛ meā vtutē magis diuulgat. deide
vt aliqd ēt a seipsis iferāt: ꝛ nō sine eā coronari estimet: sub
dit: estote ergo pru. sic ser. ꝛ sim. sicut colūbe. HIERO. Ut p
prudētiā deuitent isidias: p simplicitatē nō faciāt malum.
Et spētis astutia ponit i exemplū: qr toto corpe occultat ca
put: vt illud in quo vita ē ptegat. Ita nos toto piculo copis
caput nostꝝ q xps ē custodiam. i. fidē itegrā ꝛ icorruptā s-
uare studeam. RABA. Solet ēt spēs eligere strictas ri
mas p qs trāsiēs veterē pellē exuat. similiter pdicator tran
siēs p āgustā viā veterē hoiez oino deponat. REMI. Pul

chre ēt dñs pdicatores spētis prudētiaz monet hre: qr pm
hō p serpētē deceptus ē. ac si diceret: qr hostis callidus fuit
ad decipiēdū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudauit
lignū: vos laudate crucis vtutē. HYLA. Ille aiuz primo
mollioris sex aggressus ē: ꝛ cōionē mortalitatis spopōdit.
Pari ergo opportūitate itrospecta vniuscuiusqz nā ꝛ volūtate
vboꝝ adhibēda prudētia ē: spes futuroꝝ bonoꝝ reuelāda:
ꝛ qđ ille mētit ē: nos pdicem ex vo sz spōsionē dei āgelis
siles futuros eēt q credāt. CHRY. i ho. Sic āt prudētiā
serpētis oz hre vt i pncipalib non ledamur: sic ꝛ simplicita
tē colūbe i nō vidicādo cū iniusta patimur: nz p isidias ali
cui nocēdo. REMI. Iō aūt dñs hec duo sociauit qr simpli
citas absqz prudētia facile decipi pōt. ꝛ prudētia piculosa ē
nisi simplicitate tēperet alicui nocendo. HIERO. Sim
plicitas āt colūbaꝝ ex spūsci spē demōstrat. vñ dicit apls.
Malicia puuli estote. CHRY. i ho. Quid āt durius his
fiet iussiōib: nō. n. sufficiēs ē pati mala: sz neqz turbari ꝯce-
dit qđ ē colūbe. ira. n. nō p irā: sz p māsuetudinē extinguit.
RABA. Qr āt lupi de qb supra dixerat sint hoies ondit
cū subdit: Cauete āt ab hoib. GLO. Iō āt nēciuz ē vt sitis
sic spētes. i. astuti: nā sz suā ꝯsuetudinē tradēt vos: pmū in
ꝯsilijs phibēdo ne pdicetis i noie meo. deinde icorrectos
flagellabūt vos. tādē ad reges ꝛ presides ducemini. HY
LA. Qui extorquere silētiū vestꝝ aut ꝯniuentiā tentant.
CHRY. i ho. Mirādū ē āt qlr h audiētes ñ stati absces-
serāt hoies q stagnū illō nunqz egressi fuerāt circa qđ pisca
bant: qđ nō virtutis eoꝝ erat soluz: sz sapie doctoris. Uni-
cuiqz. n. maloꝝ mitigationē adiūgit. vñ ꝛ hoc dic pp me. nō
. n. pua ꝯsolatio ē ppter xpz pati: qm nō vt pniciosi ꝛ nociui
hec patiebāt. Et iteꝝ addidit i testimoniū ill. GREGO.
Qui. s. psequēdo mōtē itulerūt vel q vidēdo nō sūt mutati.
Mors qppe scōꝝ bonis ē i adiutoriū: malis i testimoniuz:
vt ide puersi sine excusatōe peant: vñ electi exēplū capiūt
ꝛ viuūt. CHRY. i ho. Hoc āt eos ꝯsolabat: nō qr aliorꝝ
cupiebāt penā: sz vt ꝯfidētiā habeant: qm vbiqz eū habent
pñtē ꝛ psciētē. HYLA. Nō solū āt h testimonio excusa-
tio ignorate ditatis adimēda ē psequētib: sz ēt gentib via
pandēda credēdi xpz ptinaciter: inter seuiētiū penas cōfes
soꝝ vocib pdicatū: ꝛ hoc ē qđ subiūgit: Gentibus.

¶ Cū āt tradēt vos nolite cogitare quō aut qd lo
quamini. Dabit enim vobis in illa hora quid lo
quamini. Nō. n. vos estis qui loquimini: sz spūs
pris vestri qui loquit i vobis.

CHRY. i ho. Cū pmissis ꝯsolatōib nō puā ꝛ aliaz appo-
nit. vt. n. nō dicerēt: qlr suadere poterim hoib talibus pse
quētib: psecutōib exñtib iubet eos de rñsiōe cōfidere di.
Cū āt tra. vos: no. co. quō aut qd loqmini. REMI. Duo āt
dic: Quō aut qd. quoꝝ vnū refert ad sapiaz: alteꝝ ad oris of
ficiū. Qr. n. ꝛ ipse subministrabat vba q loqret: ꝛ sapiaz q ea
pferrēt: ñ fuerat nēce scis pdicatorib qd loqrent: aut quō.
HIERO. Cū. n. pp xpz ducamur ad iudices volūtatē tñ
nraz p xpo debem offerre. Ceteꝝ ipe xps q i nobis hitat lo
qt p se ꝛ spūsci in rñdēdo gra ministrabit. HYLA. Fi-
des. n. nra oib pceptis diuine volūtatis itēta ad rñsionem
scie istruet: i exēplo hñs abraā cui postulata ad hostiā isaac
nō defuit aries ad victimā. Et iō seqt. Nō. n. vos estis q lo.
sz spūs pa. ve. q lo. i vo. REMI. Et ē sensus: Uos acceditis
ad certamen: sed ego sū q plior. Uos vba editis: sz ego suz q
loquor. Hic paul ait. An expiētiā qritis ei q i me loqt xps:
HIERO. Per hoc āt ad pphaꝝ eos dignitatē reduxit: q
. s. dei spū sūt locuti. Cū āt h di. Ne solli. sitis qd loqmi. ali
bi dr: Parati sp ad satisffactōez hoi poscēti vos rōez de ea q i
vobis ē spe. Cū. n. i medio amicoꝝ certam erit: iubemur eē
solliciti: cum autem ē iudiciuz terribile ꝛ plebes isanientes
ꝛ timor vndiqz auxilium a christo prebetur vt confidenter
loquantur ꝛ non obstupescant.

¶ Tradet āt frater frēz i mortē ꝛ pr filiū: ꝛ insur
gēt filij i parētes: ꝛ morte eos afficient: ꝛ eritis
odio oibus hoib ppter nomē meū. Qui autez
perseuerauerit vsqz in finem: hic saluus erit.

GLO. Premissa ꝯsolatiōe subdit grauiora picula. vñ dr.
Tradet aūt frater frēz in mortē ꝛ pr filiū ꝛ isurgēt fi. i pa. ꝛ
mor. eos affi. GREGO. i ho. Minorē eni dolorē igerunt
mala q ab extraneis: maiorē q ab illis patimur de quorum
mentib psumebam: qr cū dāno corpis mala nos cruciant
charitatis amisse. HIERO. Hoc āt i psecutōib fieri cre-
bro videm nec vll est iter eos fidus affectus quoꝝ diuer-
sa ē fides. CHRY. Deide qđ ē mltuz horribili apposuit
di. Et eritis odio oi. hoibus. vt. n. cōes orbis terrarū hostes
ita eos expellere tētabāt. Hinc ēt rursus apponit cōsolatio
cū dic: Propter nomē meū. Et cū hoc rursus aliud ꝯsolato-
riuz ponit cum subdit: Qui āt pseuerauerit vsqz in finē: hic
salu erit. Qm eni cōsueuerunt multi in pncipio quidē esse
vehemētes: postea vo dissolui: ppter hoc ait: Qm finez req
ro. Que eni vtilitas ē seminū in pncipio qdē florescentiuz:
Postmodū aūt tabescētiū: Propter hoc aūt sufficientē pse
uerātiā expetit ab ipsis. HIERO. Nō. n. cepisse. sz pfecis
se vtutis ē. REMI. Nec ichoantib sz pseuerātib pmiuz
tribuit. CHRY. Ne āt aliqs dicat. qr oia xps in aposto-
los fecit: nihil mirabile ē tales illos eē effectos: nihil patiē
tes onerosū: pp hoc ait: qr pseuerātia eis ē opus. Etsi eni ex
pmis eruti fuerit piculis alijs difficiliorib ꝯseruant: ꝛ post
illa rursus alia succedēt: ꝛ nō stabūt qn insidias patiant do
nec viuūt. ꝛ hoc occulte isinuat dicens: Qui perseuerauerit
vsqz in finē h saluus erit. REMI. i. q pcepta fidei nō dese
ruerit: ꝛ in psecutōib nō defecerit: salu erit: qr p psecutiōi
bus terenis percipiet pmia regni celestis. Et notanduz. Qr
finis nō semp signat cōsumptōez: sz aliqñ pfectōez: iuxta il-
lud: Finis legis xps est. vñ etiā pōt eē sensus: Qui pseuera-
uerit vsqz i finē. i. in xpo. AVGV. xxi. de ci. di. In xpo nā
qz pseuerare ē i fide ei pmanere q p dilectionez operatur.

¶ Cum autem persequētur vos in ciuitate ista:
fugite in aliam. Amē dico vobis: nō consūmabi
tis ciuitates israel donec veniat fili hominis.

CHRY. i ho. Postqz pdixit terribilia illa que post crucē
ꝛ resurrectōez ꝛ ascēsionē eis erāt vētura: rursus ducit eos
ad māsuetiora. Nō. n. iussit eos ad psecutōez audaciter ire
sz fugere. vñ dic: Cū aūt pse. vos i ci. ista. fu in aliaz: Qr. n. in
terim principiū erat ꝯuersionis eoꝝ: cōdecēte vtit sermone:
HIERO. Hoc. n. ad illō tps referēdū ē: cū ad pdicatōez
apli mittebāt: qb ꝛ pprie dcm ē: In viā gētiū ne abieritis:
qr psecutiōez timere nō debeāt sz dcliare. Qđ qdē videm
i pncipio fecisse credētes qm orta hierosolymis psecutōe di
persi sūt i vniuersā iudeā: vt tribulatōis occasio fieret euan
gelij seminariū. AVGV. ꝯ faustū: Neqz tñ saluator non
poterat tueri discipłos suos qb fugere pcipit. Et h rei por
exēplū pbuit: sed istruebat hois ifirmitatē: ne deū tētare au
deat qñ hz qd faciat: vt qđ cauere oz euadat. AVG. pmo
d ci. di. Potuit āt eos āmonere vt sibi man iferrent: vt nō i
man psequtiū deueirēt. Porro si h ille ñ iussit aut mōuit
vt h mō sui ex hac vita emigrarēt: qb migrātib se māsio-
nē eternā ppatuꝝ eē pmisit: qlibet exēpla apponāt gētes q
ignorāt deū. Manifestū ē hoc nō licere credētib vnū veꝝ
deū. CHRY. i ho. Ne āt dicāt: qd igr psecutōz passi fuge
rim: ꝛ rursus hic nos abiecerit: hūc destruēs tiorē ait: Amē
di. vo. nō ꝯsū. i. nō puenietis me circūeūtes palestinā: donec
vos assumā. RABA. Ul pdicit qr nō añ pdicatōib suis
ad fidē pducēt oēs ciuitates isrl: qz resurrectio dñi fuerit p-
petrata: ꝛ i toto orbe terraꝝ pdicādi euāgeliū ptās cōcessa.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

HYLA. Uł alr̄. Ex vna ī aliā fugā suadet: qꝛ p̄dicatio ei⁹ p̄mū a iudea effugata trāsit ad greciā. Deīde diuersis intra grecie vrbes aploꝝ passiōib⁹ fatigata. Tertio ī vniuersis gētib⁹ demorat̄: sʒ vt oñderet gētes qdē apostoloꝝ p̄dicatiōi credituras: veꝝ vt reliquū isrł crederēt esse aduētui suo debitū ait: Nō ɔsū.ci.isrł.i. post plenitudinē gētiū qd̄ erit reliquū isrł ad īplēdū numeꝝ sc̄oꝝ: futuro claritatis xp̄i aduētu ē ī ecclia cōuocādū. AVGV. ī eplā ad honorati. Faciāt ḡ serui xp̄i qd̄ p̄cepit vel p̄misit sic̄ ipse fugit ī egyptū: fugiāt oīno d̄ ciuitate ī ciuitatē. qñ coꝝ qsqʒ spiritalr̄ a p̄secutorib⁹ q̄rit̄: vt ab alijs q nō ita regrunt̄ nō deserat̄ ecclia: sʒ p̄beāt cibaria ɔseruis: quos aliter viuere nō posse nouerūt. Cuʒ āt oīuʒ.i. ep̄oꝝ clericoꝝ ꝛ laycoꝝ ē cōe piculū: hi q alijs īdigēt ñ d̄serāt̄ ab his qb⁹ īdigēt. aut igr̄ ad loca munita oēs trāseant: aut q hñt necessitatē remanēdi nō relinquant̄ ab eis p quos illoꝝ ecclastica ē supplēda nec̄itas. vt vł pariter viuāt. vł pariter sufferāt qd̄ eos p̄rfamilias volet pati. REMI. P̄terea sciēdū est q̄ sic̄ ꝛ preceptū p̄seuerādi in p̄secutiōibus spāliter ad aplos p̄tiet ꝛ ad eoꝝ successores viros fortes: sic licet licētia fugiēdi satis cōuenit īfirmis in fide qbus cōdescēdit pius magr̄: ne si se vltro ad martyriū obtulissent fortassis positi in tormētis negarēt: leui⁹ enī erat fugere q̄ʒ negare. Sʒ q̄uis fugiēdo p̄fecte fidei ɔstantiā in se nō ostēderent tñ magni meriti erāt: qm̄ oīa p xp̄o parati erāt d̄serere .s. fugiēdo. Nisi aūt illis licētiā fugiēdi dedisset: dicerēt eos aliq alienos eē a glīa regni celestis. HIERO. Spiritalr̄ aūt possum⁹ dicere. Cū p̄secuti vos fuerit in vna ciuitate ħ est ī scripturaꝝ libro vel testimōio. nos fugiam⁹ ad alias ciuitates. i. ad alia volumia. Q̄uis enī ɔtentiosus fuerit persecutor ante presidium saluatoris adueniet q̄ʒ aduersarijs victoria concedatur.

Nō ē discipls sup magr̄ʒ: nec seru⁹ sup dn̄ʒ suū Sufficit discipło vt sit sicut magr̄ eius: ꝛ seruo sicut dn̄s eius. Si p̄rēʒfamilias beelzebub vocauerūt: q̄ʒtomagis domesticos eius?

CHRY. ī ho. Qꝛ futuꝝ erat vt discipli cū p̄missis p̄secutiōib⁹ ēēt diffamati: malā opinionē paterent̄ qd̄ multis onerosi⁹ eē videbat̄: hic eos ɔsolat̄ a seipo ꝛ ab his q̄ de ipo sūt dcā cui ɔsolatōi nulla poterat eē eq̄lis. HIERO. Dn̄s.n. lumē eternū: dux credētiū: ꝛ īmortalitatis parēs discipulis suis ī futuraꝝ passionū solatiū āte p̄misit: vt glorie loco amplectamur si dn̄o nr̄o vel passiōib⁹ adeq̄mur. vñ dic̄: Nō ē disci. sup ma. nec s̄u⁹ sup do. suū. CHRY. ī ho. Intelligēdū donec fuerit discipls ꝛ s̄u⁹: nō ē īquā sup magistꝝ ꝛ dn̄ʒ: s̄m honoris nāʒ. Nec mihi ea q̄ raro cōtingunt ħ obycias: sʒ ab his q̄ sūt ī plurib⁹ suscipe hūc s̄monē. REMI. Magistrū aūt ꝛ dn̄ʒ semetipsuʒ appellat: p s̄uū ꝛ discipulum suos vult ītelligi aplos. GLO. q.d. Ne indigemini tolerare q̄ tolero: qꝛ dn̄s suʒ faciēs qd̄ volo: ꝛ magister docens qd̄ vtile scio. REMI. Et qꝛ hec sentētia min⁹ videbat̄ supioribus v̄bis ɔgrua: quo tēdāt v̄ba manifestat cuʒ subdit̄: Si patrē beel. voca. q̄ntoma. dome. ei⁹? CHRY. ī ho. Nō dixit seruos: sed domesticos: vt multā ad eos familiaritatem oñderet: sic̄ ꝛ alibi dixit: Nō dicā vos seruos: sʒ amicos meos.

REMI. Quasi di. Uos ergo t̄pales honores ꝛ humanam gloriā nō q̄ratis: dū me videtis p irrisiones: ꝛ obprobria genus humanū redimere. CHRY. ī ho. Nō solū āt dixit: si dom⁹ dn̄m ɔuitiati sūt: sʒ ipsam spēʒ cōuitij qm̄ beelçebub eū vocauerūt. HIERO. Beelçebub idolū ē acheron qd̄ vocat̄ ī regū volumie idolū musce. Beel ip̄e ē bel siue baal. çebub āt musca d̄r. P̄icipē ergo d̄moniorū ex spurcissimi idoli appellabāt vocabulo: q musca d̄r p̄p īmundiciam que exterminat suauitatem olei.

Ne ergo timueritis eos. Nibil enī est optū qd̄ nō reueleť: ꝛ occultū qd̄ nō sciat̄. Quod dico vobis ī tenebris: dicite in lumine: ꝛ qd̄ in aure auditis: p̄dicate sup tecta. Et nolite timere eos q occidunt corpus: animā aūt nō possunt occidere: sed potius timete eum qui potest ꝛ aīam ꝛ corpus perdere in gehennam.

REMI. Post p̄missā ɔsolatiōeʒ aliā nō minorē subiungit di. Ne ergo timue. eos. s. p̄secutores. Quare autē non eēt timendū manifestat cū subiungit: Nihil enī optū qd̄ nō re. ꝛ occul. qd̄ nō sciat̄. HIERO. Quō ergo in p̄nti seculo multoꝝ vitia nesciūt̄: sʒ de futuro t̄pe scribit̄. Qñ iudicabit d̄s occulta hoīuʒ ꝛ illuminabit latebras tenebraꝝ ꝛ manifesta faciet ɔsilia cordiū. ꝛ est sensus: Nolite timere p̄secutoꝝ seuitiā: ꝛ blasphemantiū rabiē: qꝛ veniet dies iudicij in quo ꝛ vestra v̄tus ꝛ illoꝝ neq̄tia demōstrabit̄. HYLA. Igitur nō minas: nō ɔuitia nō p̄tātes insectantiū monet esse metuendas: qꝛ dies iudicij nulla hec fuisse atq̄ʒ inania reuelabit.

CHRY. ī ho. Uel alr̄: Figura qdem eoꝝ q̄ dicūt̄ vniuersalē videt̄ enūciationē hr̄e: verū nō de omnibus: sʒ d̄ p̄missis soluʒ dictū est. quasi dicat si doletis audiētes ɔuitia: hoc cogitate: qꝛ ꝛ ab hac suspitione post paꝝ eruemini. Uocant qdem vos ariolos ꝛ magos ꝛ seductores: sʒ expectate parū ꝛ saluatores vos orbis terraꝝ vniuersi dicēt: cum per ipas apparueritis bñfactores: nec illoꝝ attēdēt sermonibus homines: sʒ reꝝ veritati. REMI. Quidā aūt dicūt q̄ his verbis p̄miserit dn̄s discipulis suis q̄ p eos eēnt reuelanda oīa occlta mysteria: q̄ sub velamine lr̄e legis latebant. vñ apls dic̄: Cū ɔuersi fuerit ad xp̄m: tūc auferet̄ velamen. ꝛ est sensus: Quare debetis timere vestros p̄secutores: cū tāte sitis dignitatis vt p vos occlta mysteria legis. ꝛ p̄phaꝝ sint manifesta? CHRY. ī ho. Deinde qs eos ab oī timore liberauerat: ꝛ altiores obprobrijs fecerat: nūc opportuno t̄pe eis loq̄t̄ de libera p̄palatiōe q̄ est in p̄dicatōe dicēs: Qd̄ di. vo. ī te. di. ī lu. ꝛ qd̄ ī au. p̄di. sup te. HYLA. Nō legim⁹ dn̄m solitū fuisse noctib⁹ sermotiōari: ꝛ doctrinā ī tenebris tradidisse: sʒ hoc dicit: qꝛ oīs sermo ei⁹ carnalibus tenebre sunt: ꝛ v̄bū ei⁹ īfidelib⁹ nox ē. Itaqʒ ab eo qd̄ dictū est cū libertate fidei ꝛ ɔfessiōe est loq̄ndū. REMI. Est ḡ sensus. Qd̄ di. vo. ī tene. i. īter iudeos īcredulos: Uos dicite ī lu. i. fidelib⁹ p̄dicate. Et qd̄ in au. au. i. q̄ dico vobis secrete: p̄dicate sup tecta. i. palā corā oīb⁹. Solem⁹.n. dicere. In aurē loq̄t̄ illi. i. secrete. RABA. Sane q̄ ait: Predicate sup tecta iuxta morē p̄uicie palestine loq̄t̄: vbi solēt ī tectis residere: qꝛ nō sūt cacumiata: sʒ equalia. Ergo predicabit̄ ī tectis: qd̄ cūctis audiētib⁹ palā dicet̄. GLO. Uel alr̄: Qd̄ di. vo. ī tene. i. dū adhuc ī tiore carnali estis: Dicite ī lu. i. ī fiducia v̄itatis: cū a sp̄ūsc̄o eritis illumiati. Et qd̄ ī au. auditis. i. solo auditu p̄cipitis: Predicate. ope ɔplēdo. Sup tecta. i. qd̄ vos erudiui in puulo iudee loco vniuers̄ v̄bib⁹ ī toto mūdo audacter edicite. CHRY. ī ho. Sic̄ āt qñ dicebat: Qui credit ī me opa q̄ ego facio ꝛ ille faciet: ꝛ maiora his faciet. ita ꝛ hic mōstrat qm̄ oīa p eos opat̄: ēt plusq̄ʒ p seip̄m. q.d. p̄ncipiū ego dedi. sʒ qd̄ plus ē p vos explere volo. ħ āt nō iūgētis ē solū: sʒ et futuꝝ p̄dicētis ꝛ ostēdētis: qm̄ oīa supabūt. HYLA. Cōstāter ḡ īgerēda ē d̄i cognitio. ꝛ p̄fūdū doctrine euangelice secretū: lumie p̄dicatōis reuelādū: nō timēdo eos qb⁹ cum sit lcentia in corpa tm̄: ī aīaʒ ius nullū ē. Et iō subdit̄: Et no. ti. eos q oc. cor. aīaʒ āt nō p̄nt oc. CHRY. ī ho. Uide q̄lr̄ oīb⁹ eos statuit seperiores: ñ sollicitudinē solū ꝛ maledictionē: nʒ picła: sʒ ꝛ ipsā q̄ oīb⁹ v̄r terribilior: mortē suadēs p̄p d̄i timorē ɔtēnere. vñ subdit: Sʒ po. eū ti. q p̄t ꝛ aīaʒ ꝛ cor. p. ī ge. HIE. Nomē gehēne ī veterib⁹ libris ñ īuenit̄: sʒ p̄rio a saluatore pōit̄. queram⁹ ḡ q̄ sit h⁹ s̄mōis occasio: idolū baal fuisse iux̄ hierlm ad radices mōtis moria ī qb⁹ silea fluit

Nō semel legimus: Hec vallis ꝛ parua cāpi planicies irrigua erat ꝛ nemorosa: plenaqʒ delitijs: ꝛ lucus in ea idolo cōsecrat⁹. In tātā aūt p̄pls isrł demētiā venerat: vt d̄serta tēpli vicina: ibi hostias īmolaret ꝛ rigorē religiōis d̄litie vicerent: filiosq̄ʒ suos īcēderēt demoni. ꝛ appellabat̄ locus ipse gehēnō. i. vallis filioꝝ ennon. Hoc regū volumen ꝛ paralypomenō ꝛ hieremias scribūt plenissime. ꝛ cōminat̄ deus se locū ip̄m īpletuꝝ cadauerib⁹ mortuorū: vt nequaq̄ʒ vocet̄ tophet ꝛ baal: sʒ vocet̄ poliandrium. i. tumul⁹ mortuorum. Futura ḡ supplicia ꝛ pene p̄petue qb⁹ peccatores cruciādi sunt hui⁹ loci vocabulo denotāt̄. AVGV. xiij. de ciui. d̄i. Hoc aūt nō antea fiet q̄ʒ aīa corpi fuerit copulata: vt nulla direptiōe separētur: ꝛ tñ tūc recta mors aie d̄r: qꝛ non viuit ex deo. mors āt corpis qꝛ ī dānatiōe nouissima q̄uis homo sentire nō desinat tñ qꝛ sensus ip̄e: nec volūtate suauis: nec gete salubris: sʒ dolore penalis: ē mors poti⁹ appellata q̄ʒ vita. CHRY. ī ho. Uide aūt rursus: qꝛ nō p̄mittit eis libationē a mōte: sʒ suadet ɔtēnere mōtē: qd̄ mlto mai⁹ ē q̄ʒ erui a mōte. ꝛ qd̄ ħ s̄mōe ea q̄ d̄ īmōtalitate sūt dogmata ei⁹ īfigit.

Nōne duo passeres asse veneūt? Et vn⁹ ex illis nō cadet sup terram sine patre vestro? vñ autem ꝛ capilli capitis oēs numerati sūt. Nolite ergo timere multis passeribus meliores estis vos.

CHRY. ī ho. Postq̄ʒ timorē mortis excluserat ne estimarēt apli q̄ si iterficerent̄: eēnt derelicti a deo: rursus s̄moneʒ de p̄uidētia dei īducit dicēs: Nōne duo passeres asse veneunt: ꝛ vnus ex illis non cadet sup terram sine p̄re vestro?

HIERO. Et ē sensus: Si p̄ua aīalia absq̄ʒ deo nō d̄cidūt auctore: ꝛ in oībus est p̄uidētia: ꝛ q̄ in his peritura sunt sine volūtate d̄i nō pereūt: vos q eterni estis non debetis timere q̄ absq̄ʒ d̄i viuatis p̄uidentia. HYLA. Mistice aūt q̄ vēdit̄ corp⁹ atq̄ʒ aīa ē: ꝛ cui vēdit̄: pctm̄ est. Qui ḡ duo passeres asse veneūt seip̄os pctō minimo vēdunt: natos ad volāduʒ ꝛ ad celū pēnis sp̄ualibus efferēdos: sʒ capti p̄cijs p̄ñtiū voluptatū ꝛ ad luxū seculi venales: totos se talib⁹ actōib⁹ nūdinātur. dei aūt volūtatis ē vt vn⁹ ex illis magis euolet: sʒ lex ɔstitutōe dei p̄fecta decernit vnū ex eis potius decidere. Queādmodū.n. si euolarēt: vnū eēnt: fieretq̄ʒ corp⁹ sp̄uale: ita pctōꝝ p̄cio vēditis: aīa terrenā ɔtrabit ex vitioꝝ sorde māʒ: fitqʒ vnū ex illis qd̄ tradat̄ ī terrā. HIERO. Qꝛ aūt ait. Uestri aūt ꝛ capil. ca. oēs nu. sunt. Immēsaʒ dei erga hoīes oñdit p̄uidētiā ꝛ ineffabilē signat affectuʒ q̄ nihil nr̄oꝝ deū lateat. HYLA. In numneꝝ.n. aliqd colligi diligētie ē. CHRY. Uñ hoc dixit nō q̄ pilos deus numeret: sʒ vt diligentē cognitiōeʒ ꝛ multā circa eos p̄uidētiam oñdat. HIERO. Deridēt aūt ītelligētiā ecclesiasticaʒ in hoc loco: q carnis resurrectiōeʒ negāt: quasi nos ꝛ capillos q numerati sunt ꝛ a tōsore decisi oēs dicam⁹ resurgere: cuʒ saluator nō dixerit: Uestri aūt ꝛ capilli oēs saluādi sunt: sʒ numerati sūt. Ubi numer⁹ est scia numeri demōstrat̄: non eiusdē numeri cōseruatio. AVGV. vlti. de ciui. d̄i: Quāuis ꝛ de ipsis capillis possit īquiri: vtꝝ redeat q̄cq̄d tōdēribus d̄cidit: qd̄ si redituꝝ ē: qs nō exhorreat illaʒ deformitatē. Semel aūt ītellecto ita nihil perituꝝ eē de corpe: ita vt deforme nihil sit ī corpore: sil ītelligit̄ ea q̄ deformeʒ factura fuerāt enormitatē masse ipsi accessura esse. nō locis qb⁹ mēbroꝝ forma turpet̄: velut si d̄ limo vas fieret qd̄ rursus ī eundē limū redactū totū de toto iterū fieret: nō eēt necesse vt illa pars limi que in ansa fuerat ad ansam rediret: aut que fundum fecerat: ipsa rursus faceret fundum: dum tñ totū reuerteretur in totum. i. totus ille limus in totum vas nulla sui parte perdita remaneret. Quapropter si capilli totiēs tōsi ad sua loca deformiter redeūt nō redibūt: qꝛ ī eādē carnē: vt quēcunq̄ʒ locū ibi corpis teneāt: seruata p̄tium congruentia materie in vtilitatē vertent̄. Quāuis qd̄ dicit Capillus capitis vestri non peribit: nō de lōgitudine: sʒ de numero capillorum posset intelligi. vñ ꝛ hic d̄r: Capilli capitis vestri numerati sūt. HYLA. Neqʒ enī dignum negociū ē pitura numerare. Ut igit̄ nihil ex nob̄ perituꝝ esse cognoscerem⁹ ip̄o capilloꝝ nr̄oꝝ supputatoꝝ numero iudicat̄. Nullus igit̄ corpoꝝ nr̄oꝝ casus ē p̄timescendus. Et iō subdit̄: Nolite ḡ timere: multis passeribus meliores estis vos. HIERO. In quo manifestius supior expositōis sensus exp̄ssus ē qd̄ timere nō debeāt eos q possunt corpus occidere: qm̄ si sine dei scia p̄ua quoq̄ʒ aīalia nō decidūt: q̄ʒtomagis hō q aplica fultus sit dignitate? HILA. Uel cū dicit plurimis eos antestare passerib⁹: oñdit multitudini infideliū electōnē fideliū p̄esse: qꝛ his casus in terra ē: illis volatus in celū. REMI. Mystice āt xp̄s caput ē: apli capilli q pulchre nūerati dicunt̄: qꝛ noīa sc̄oꝝ scripta sūt in celis.

Omnis ergo qui cōfitebitur me corā hoībus cōfitebor ꝛ ego eū coram patre meo q in celis ē. Qui autem negauerit me corā hoībus negabo ꝛ ego eū corā patre meo qui in celis est.

CHRY. Exciēs dn̄s timorē q discipuloꝝ ɔcutiebat aīaʒ p ea q̄ ɔsequunt̄ rursus eos ɔfortat: nō solū timorē exciens sʒ ꝛ spe p̄mioꝝ maioꝝ eos erigēs in liberā p̄palationē veritatis dicēs. Oīs ḡ q ɔfitebit̄ me corā hoīb⁹: cōfitebor ꝛ ego eū corā p̄re meo q ē in celis. HYLA. Hoc cōcludēdo dic̄ qꝛ doctrinis talib⁹ ɔfirmatos oʒ liberā de deo ɔfitēdi hr̄e ɔstantiā. REMI. Cōfessio aūt hic illa intelligēda ē: de q̄ dicit apls: Corde credit̄ ad iusticiā: ore fit ɔfessio ad salutē. Ne ḡ aliqs putaret se absqʒ oris ɔfessione posse saluari: nō solū ait. Qui me ɔfessus fuerit: sed addit: Corā hoībus ꝛ iterū addit: Qui aūt negauerit me corā hoībus: negabo ꝛ ego eū corā p̄re meo q ē ī celis. HYLA. In q̄ oñdit q̄les nos nois sui testes hoīb⁹ fuerim⁹: tales apud deum patrē testio eius vsuros. CHRY. In ho. Ubi ɔsiderandū ē: qꝛ in pena amplius ē suppliciū: ꝛ in bōis maior retributio. Quasi.d. Supabūdasti p̄us: me hic cōfitēdo aut negādo: supabūdabo ꝛ ego ineffabiliter tibi maiora dando. Illic.n. ego te ɔfitebor aut negabo. Propter hoc si feceris aliqd̄ bonū: ꝛ non susceperis retributionē: ne turberis: cū additamēto.n. in futuro t̄pe retributio te expectat. Et si feceris aliqd̄ maluʒ ꝛ nō exsolueris vindictā nō ɔtēnas. illic enī te excipiet pena: nisi trāsmuteris ꝛ melior fias. RABA. Et sciēdū q̄ negare q̄ deus nō sit: nec pagani p̄ñt: sʒ q̄ nō sit deus filius ꝛ pater negari ab infidelib⁹ pōt. Cōfitebitur ḡ aliquē filius apd̄ patrē: q per filiū habebit accessuʒ ad patrē. Et qꝛ filius dicet. Uenite bñdicti p̄ris mei. REMI. Negabit aūt negantē se: qꝛ p ipsuʒ nō habebit accessuʒ ad patrē: ꝛ a ɔspectu sue diuinitatis ꝛ patris repellet̄. CHRY. Ideo aūt nō soluʒ fidē q̄ ē s̄m mēteʒ: sʒ ꝛ ɔfessionem erigit oris: vt erigat nos in liberam p̄palationē ꝛ ampliorē amorē: excelsos nos faciens. Hec aūt verba ad vniuersos loq̄t̄: ꝛ neqʒ p̄sona aploꝝ vtitur solū. Nō enī solos aplos: sed ꝛ discipulos eoꝝ facit viriles. Qui nūc hoc seruat: nō solū cū libera p̄palatiōe docebit: sed ꝛ omnibus facile suadebit. huius enim verbi obseruatio multos ad aplos adduxit. RABA. Uel cōfitet̄ qs iesum ea fide que per dilectionē operat̄: mādata eius fideliter implēdo: negat q preceptis non obedit.

Nolite arbitrari: quia venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere: sed gladiū. Ueni enim separare hominē aduersus patrē suū ꝛ filiam aduersus matrē suā: ꝛ nurum aduersus socrum suā: ꝛ inimici hominis domestici eius.

HIERO. Supradixerat: Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine: nūc infert qd post predicationem sequatur

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicēs. Nolite arbi.q2 ve.pa.mit.i ter. Nō ve. pa.mit.ſʒ gla.
GLO. Uel alr̄ ꝯtinua: Sic timor mortis non dʒ attrahere ſic nec carnalis affectus. CHRY. Qualr̄ ḡ eis iiunxit vt in vnāquāqʒ domuʒ igredietes pacē idicerēt? Qualr̄ ēt ⁊ angeli dixerūt: Glia in excelſis deo: ⁊ ī terra pax hoib⁹: qm̄ hec maxime ē pax cū id qȯ egrotat incidiꭲ: cū id qȯ litē īfert ſepaꭲ: ita.n.poſt erit celū terre copulari. Nā ⁊ medic⁹ ita reliquū ꝯſeruat corp⁹ cū id qȯ iſanabilr̄ ſe habʒ abſciderit. Ita qdē ⁊ in turri babel geſtū ē: malā.n.pacē bona diſſonantia ſoluit. Ita ⁊ paulus eos q aduerſus eū ꝯſonabāt diuiſit. Nō.n. vbiqʒ ꝯcordia bonū ē: nam ⁊ latrones ꝯſonant. Hoc aūt ꝑliū nō ē ſui ꝓpoſiti: ſʒ illoꝝ ꝯſilij. HIERO. Ad fidē.n.chriſti tot⁹ orbis ꝯ ſe diuiſus ē. Unaqqʒ domus ⁊ īfideles habuit ⁊ credētes: ⁊ ꝓpterea bellū miſſum ē bonū: vt rūpereꭲ pax mala. CHRY. Hoc aūt dixit q̄ſi diſcipulos ꝯſolās: ac ſi diceret: Ne turbemini: q̄ſi ꝑter ſpeʒ his ꝯtingētibus: ꝓpter hoc.n. veni vt ꝑliū mittā. Et nō dixit ꝑliū: ſʒ qȯ difficili⁹ eſt gladiū. Uoluit enī aſpitate v̄boꝝ eoꝝ excitare auditū: vt nō ī difficultate reꝝ deficiāt: ne aliqs dicat ꝙ blāda ſuaſit: ſed difficilia occultauit. Meli⁹ ē.n. in reb⁹ manſuetudinē videre q̄ʒ in verbis. ⁊ ꝓpter hoc in his nō ſtetit: ſʒ exponēs ꝑlij ſpēm oñdit hoc eē ciuili bello difficilius dicens: Ueni.n. ſeparare hoīem aduerſus patrē ſuū: ⁊ filiaʒ aduer. ma.ſuā: ⁊ nuꝝ aduer.ſocꝝ ſuā. In quo oñdit ꝙ nō ſolū in familiarib⁹ erit hoc ꝑlium: ſʒ in amātiſſimis ⁊ valde neċarijs qȯ maxime xp̄i virtutem oñdit: q2 diſcipuli hec audiētes ⁊ ipſi ſuſceperūt: ⁊ alijs ſuaſerūt. Quāuis aūt nō ipſe xp̄s hāc ſeparationē fecerit: ſʒ illoꝝ malicia: tñ dicit ſe facere ꝺʒ ſcripture ꝯſuetudinē. Scriptuʒ eſt enim: Dedit eis deus oclos vt nō videāt. Hoc aūt maxime oſtendit vetus teſtamētum nouo eē cognatū. Etenī in iudeis vnuſqſqʒ ꝓximum iterficiebat: qñ vitulū fecerūt ⁊ qñ beelphegor īmolauerūt. vnde vt mōſtraret eūdē eſſe cui hec ⁊ illa placuerūt ꝓphetie meminit dicēs: Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. Et in iudeis tale aliqd ꝯtigit. erant.n. prophe ⁊ pſeudo prophe ⁊ plebs ſcidebaꭲ: ⁊ dom⁹ diuidebanꭲ: ⁊ hi qdē his credebāt alij āt illis.
HIERO. Hic auteʒ locus prope hiſdē verbis in michea propħa d̄ſcribiꭲ: Et notanduʒ vbicūqʒ de veteri teſtamēto teſtimonium poniꭲ vtrum ſenſus tñ an ⁊ verba ꝯſentiant.
HYLA. Myſtice āt gladius teloꝝ oīuʒ acutiſſimū ē: in quo ē ius ꝑtātis ⁊ iudicij ſeueritas ⁊ aīaduerſio peccatorū. Dei igiꭲ verbū nūcupatū meminerim⁹ in gladio: q gladius miſſus ē in terrā. i. ꝑdicatio ei⁹ hominū cordib⁹ infuſa. Hic igiꭲ qnqʒ habitātes in vna domo diuidit: tres in duo: ⁊ duo in tres: ⁊ tria ad hominē referim⁹. i. corp⁹ ⁊ animā ⁊ volūtatem: nā vt corpi aīa data eſt: ita ⁊ ꝑtās homini vtēdi vtroqʒ vt vellet īdulta eſt. Atqʒ ob id lex eſt ꝓpoſita voluntati: ſʒ hoc tñ in illis deꝑhendiꭲ: q ꝑmi a deo figurati ſunt. Sʒ ex pctō atqʒ īfidelitate ꝑmi parētis ſeq̄ntibus gnātiōib⁹ cepit eē corpis nr̄i pr̄ pctm̄: mr̄ anime īfidelitas. Uolūtas aūt ſua vnicuiqʒ adiacet: ḡiā vni⁹ dom⁹ qnqʒ ſunt. Cū ergo innouamur baptiſmi lauacro ꝑ virtuteʒ v̄bi ab originis nr̄e peccatis ſepamur: reciſiſqʒ quadaʒ obſectione gladij dei a pr̄is ⁊ matris affectionibus diſſidemus: fitqʒ grauis ī domo vna diſſēſio ⁊ domeſtica nouo hoī erūt inimica. q2 ille manere ī ſpūs nouitate gaudebit: ea v̄o q̄ a ꝓſapie antiq̄tate deducta ſunt: ꝯſiſtere in his qb⁹ oblectanꭲ ꝯcupiſcūt. AUGU. de q̄.euā: Uel alr̄: Ueni ſepare ho.aduer.pa.ſuū. q2 renunciat qs diabolo q fuit fili⁹ ei⁹. Et filiā aduerſus mr̄eʒ ſuā. plebs d̄i aduerſus mūdanā ciuitatē hoc ē: ꝑnicioſā ſocietatē gnīs humani: quā nūc babylonia: nūc egypto: nūc ſodoma: nunc alijs atqʒ alijs noībus ſcriptura ſignat. Nuruʒ aduerſus ſocrum ſuā. eccleſiā aduerſus ſynagogā: que ꝺm carnem chriſtum peperit ſponſū eccl'ie. Diuidunꭲ aūt in gladio ſpūs: qȯ eſt verbū dei. Et inimici hoīs domeſtici eius cuʒ qbus ante ꝯſuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla apud eos iura cuſtodiri pñt: iter quos fidei belluʒ eſt. GLO. Uel alr̄ Hoc dicit.q.d. Nō ad h̄ iter hoīes veni: vt carnales affect⁹ ꝯfirmē: ſʒ ſpūali gladio diſſecē. vñ recte d̄r: Et inimici hoīs domeſtici ei⁹. GREGO.iij.mo. Calidus nāqʒ aduerſari⁹ cūʒ a bonoꝝ cordib⁹ repelli ſe ꝯſpiċ: eos q ab illis valde diligūꭲ exq̄rit. Et ꝑ eoꝝ v̄ba blādiēs loqꭲ q plus ceteris amātur: vt dū vis amoris cor pforat: facile ꝑſuaſiōis eius gladius ad ītime rectitudinis munimen irrūpat.

¶ Qui amat patrem aut matrē pluſquā me non eſt me dignus. Et qui amat filiū aut filiaʒ ſuper me: nō eſt me dignus. Et qui nō accipit crucē ſuā ⁊ ſequitur me nō eſt me dignus. Qui iuenit animam ſuam perdet illā: ⁊ qui perdiderit animaʒ ſuā propter me iueniet eam.

HIERO. Q2 aū ꝑmiſerat: ñ veni pacē mittere: ſʒ gladiū: ⁊ diuidere hoīeʒ aduerſus pr̄eʒ ⁊ mr̄em ⁊ ſocꝝ: ne qs pietatē religiōi āñferret ſubiecit dicēs: Qui amat pa.aut ma. pluſq̄ʒ me: nō ē me dign⁹. Et in cātico legim⁹ canticoꝝ: Ordiauit ī me charitatē. h.n. ordo ī oī affectu neċari⁹ ē. Ama poſt deū pr̄eʒ aut mr̄eʒ aut filios. Si aūt neċitas venerit vt amor parentū aut filoꝝ dei amori ꝯpareꭲ: ⁊ ñ poſſit vtrūqʒ ſaluari: odiū ī ſuos: pietas in deū eſt. Nō ḡ ꝓhibuit amari pr̄eʒ aut mr̄eʒ: ſʒ ſignāter addidit: Pluſq̄ʒ me. HYLA. Illi.n. q domeſticas hoīuʒ charitates dilectōi ei⁹ ꝑtulerit: futuroꝝ bonoꝝ īdignerunt herditate. CHRY. Si aūt paulus iubet ꝑ oīa parētib⁹ obedire nō mireris. ī illis enī ſoluʒ dicit obediendū q̄ nō nocent pietati: etenī ſcm̄ ē oēm eis aliū reddere honorē. Cū aūt āpli⁹ ōbito exegerit: nō oportet aſſentire. Sūt aūt hec veteri teſtō ꝯſonātia: etenī illic eos q idola colebāt: nō odio hr̄e ſolū. ſʒ ⁊ lapidare dn̄s iubet. ⁊ in deutronomio d̄r: Qui dixerit pr̄i ſuo ⁊ mr̄i ſue: neſcio vos: ⁊ fr̄ibus ſuis ignoro illos: hi cuſtodierꭲ eloquiū tuū. GLO. Uideꭲ aūt vt in ꝑlib⁹ accidere: vt parētes plus diligāt filios q̄ʒ filij diligāt eos: ⁊ iō gradati poſtq̄ʒ ſuum amorē amori parentū eē ꝑponēdū docuit: docet ꝯñr ꝑferēdum eē filioꝝ amori dicens: Et q amat fi.aut fi. ſup me: nō ē me dign⁹. RABA. Per qȯ ſignificat illū diuino ꝯſortio eē idignū q ꝯſanguinitatis carnalē amorē ꝑponit ſpūali amori dei. CHRY. Deide vt nō moleſte ferāt illi. ſ. qb⁹ amor dei ꝑferꭲ: ad altioreʒ adducit ſermonē. aīa.n. nihil ē familiari⁹ alicui: ſʒ tñ ⁊ hanc nō ſimplr̄ eā hr̄i odio iuſſit: ſʒ vt eā qs tradat in occiſiōes ⁊ ſanguines: oñdēs ꝙ nō ſolū ad mortē opʒ eē paratum: ſʒ ad mortē violētā ⁊ reprobatiſſimā. ſ. mortē crucis. vñ ſeqꭲ: Et q nō accipit crucē ſuā ⁊ ſeqꭲ me: nō ē me dign⁹. Nihil āt adhuc eis de ꝓpria dixerat paſſiōe: ſʒ interiʒ in his eos erudit vt ſermonē de paſſiōe ei⁹ magis ſuſcipiāt. HYLA. Uel q xp̄i ſunt: crucifixerūt corp⁹ ſuū cum vitijs ⁊ ꝯcupiſcentijs: ⁊ indign⁹ eſt xp̄o qui nō cruceʒ ſuā in qua ꝯpatimur: cōmorimur: ꝯſepelimur: ꝯſurgim⁹ accipiēs: dn̄ʒ ſit ſecut⁹ in hoc ſacramēto fidei ſpūs nouitate victur⁹. GREGO. ī ho. Crux q̄ppe a cruciatu d̄r: ⁊ duob⁹ modis crucē dn̄i baiulam⁹: cūʒ aut ꝑ abſtinentiā carnē affligim⁹: aut ꝑ ꝯpaſſioneʒ proximi neceſſitatē illi⁹ noſtrā putam⁹. Sciendū v̄o ē ꝙ ſunt nōnulli q carnis abſtinentiā nō ꝓ deo: ſed ꝓ inani glīa exhibent. ⁊ ſunt nōnulli q cōpaſſionē ꝓximo: nō ſpūaliter ſed carnaliter īpendunt: vt ei nō ad v̄tuteʒ: ſed q̄ſi miſerādo ad culpas foueant. Hi itaqʒ crucē videntur ferre: ſed dominum nō ſequunꭲ. Et ideo ait. Et ſeq̄tur me. CHRY. Quia vero ꝑcepta hec que iniūgunꭲ oneroſa videbātur. ponit ⁊ vtilitateʒ eorum maximā exiſtentē dicēs: Qui inuenit animam ſuam perdet eam. Quaſi dicat: Non ſolū hec que ꝑmiſi nō nocēt ſed maxime ꝓderunt: ꝯtraria v̄o nocebunt: ⁊ hoc vbiqʒ facit. Ab his enī q̄ hoīes concupiſcunt inducit: ſicut ſi dicaꭲ: Propter qd nō vis ꝯtēnere aīaʒ tuā? q2 diligis eā? Quo circa ꝑꝑ hoc ꝯtēne: ⁊ tūc ei maxīe ꝓderis. REMI. Aīa aūt in hoc loco nō ſuba ē ītelligēda: ſʒ h̄ vita pñs. ⁊ eſt ſenſus: Qui iuenit aīam ſuā. ſ. hāc pñtē vitā. i. q hāc lucē ⁊ ei⁹ dilectionē ⁊ voluptates ad hoc deſiderat vt ſemp iuenire poſſit: iſtam quā ſemp ſeruare cupit ꝑdet: ⁊ aīaʒ ſuā eterne dānatōi ꝑparat. RABA. Uel alr̄: Qui ſalutē anime ſue q̄rit eternam: ꝑdere: hoc ē in mortē dare nō dubitat. vtriqʒ aūt ſenſui congruit apte qȯ ſeq̄tur: Et q ꝑdiderit aīam ſuā ꝓpter me: iueniet eā. REMI. Ideſt q hanc tpalē lucē ⁊ eius dilectiōes ⁊ voluptates tpe pſecutionis ꝑꝑ ꝯfeſſionē noīs mei ꝯtēpſerit: aīe ſue iueniet eternā ſalutem. HILA. Sic ḡ ꝓficit lucrū aīe ī mortē ⁊ dānū in ſalutē. detrimēto enī breuis vite fenus īmortalitatis acquiritur.

¶ Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui me recipit: recipit eum q me miſit. Qui recipit ꝓphetam in noīe ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. Et q recipit iuſtum in iuſti noīe mercedē iuſti accipiet. Et quicūqʒ potum dederit vni ex minimis iſtis calicē aque frigide tm̄ in noīe diſcipuli: amē dico vobis non ꝑdet mercedem ſuā.

HIERO. Dn̄s ad ꝑdicatōeʒ diſcipulos mittēs: docet pericula nō timēda: affectū ſubijcit religiōi: auꝝ ſupra tulerat es de ꝯona excuſſerat: dura euāgeliſtarū conditio. Uñ ergo ſūptus? vñ victus? vñ neċia? ⁊ cetera. Et iō auſteritatē ꝑceꝓtoꝝ ſpe tēperat ꝓmiſſoꝝ iquiens: Qui recipit vos me recipit. vt in ſuſcipiēdis apl'is vnuſqſqʒ credētium xp̄m ſe ſuſcepiſſe arbitreꭲ. CHRY. Sufficiētia ſiqdem erant ꝑmiſſa ad pſuadendū eis q erāt apl'os ſuſcepturi. Quis.n. eos q ita erāt fortes ⁊ oēs cōtēnebant: vt alij ſaluarenꭲ: non ſuſcipet cum oī d̄ſiderio? Et ſupi⁹ quidē penā cōminat⁹ eſt his q nō reciperēt. hic aūt retributōeʒ ꝓmittit recipiētibus. Et ꝑmo qdē repromittit honorē ſuſcipiētib⁹ apl'os vt xp̄m ſuſcipiāt ⁊ etiā patrē. vñ ſubdit: Et q me recipit: recipit eū qui me miſit. Quid aūt huic honori fiet eq̄le: vt qs pr̄em ⁊ filiū recipiat? HILA. In qb⁹ v̄bis docet etiā ī ſe mediatoris officiū q cum ſit receptus a nobis atqʒ ipe ꝓfectus ex deo ſit: deus ꝑ illū trāſfuſus in nobis ſit: ⁊ ꝑ hūc ordinē grarum nō aliud apl'os recepiſſe q̄ʒ deuʒ: q2 ⁊ ī illis xp̄s: ⁊ ī chriſto d̄s habitat. CHRY. Promittit aūt poſt hec ⁊ aliā retributōeʒ dicēs Qui reci. ꝓphetā in nomīe ꝓphete: mer. ꝓphete accipiet. ⁊ qui re. iuſtum in no. iuſti me. iuſti accipiet. Non autem. ſimplr̄ dixit: Qui ſuſcipit ꝓpham: aut q ſuſcipit iuſtū: ſʒ addit: In noīe ꝓphe: ⁊ ī noīe iuſti: hoc ē ſi nō ꝓpter vite huius eminētiā: neqʒ ꝓpter aliȯ tpaliū ſuſcepit: ſʒ q2 vel ꝓpha eſt: vl' iuſt⁹. HIERO. Uel alr̄. Q2 ad ſuſceptionē magiſtroruʒ diſcipulos ꝓuocauerat: poterat credētiū occulta eē riſio: q ⁊ pſeudo ꝓphas ⁊ iudā ꝓditorē debem⁹ ſuſcipe. vñ dn̄s diċ nō pſonas ſuſcipiēdas ē ſʒ noīa: ⁊ mercedē nō pire ſuſcipientis: lʒ īdignus fuerit q ſuſceptus ſit. CHRY. Dicit auteʒ Mercedē ꝓphe ⁊ mercedē iuſti accipiet. i. qualē decēs eſt accipe euʒ q ſuſcipit ꝓphetā vl' iuſtū: vel qualē ꝓpha aut iuſtus ē acceptur⁹. CHRY. ī ho. Nō.n. ait mercedē d̄ ꝓpha vel iuſto. ſʒ mercedē ꝓphe vl' iuſti. Iſte.n. fortaſſe iuſt⁹ eſt: ⁊ q̄to ī hoc mūdo nihil poſſidet tāto loq̄ndi ꝓ iuſtitia fiduciā maiorē hʒ: hūc cuʒ ille ſuſtētat q in hoc mūdo aliquid poſſidet illi⁹ iuſtitie libertatē ſibi ꝑticipē facit: ⁊ cum eo pariter iuſtitie ꝑmia recipiat quem ſuſtētādo adiuuit. Ille ꝓphetie ſpū plenus ē: ſʒ tñ corporeo eget alimēto: Et ſi corpus nō reficiꭲ: certū ē ꝙ vox ipſa ſubtrahaꭲ. Qui igꭲ ꝓphe alimenta tribuit: vires illi ad loquendum dedit. Cum propħa ḡ mercedem ꝓphe accipiet: qui hoc ante dei oculos exhibuit qȯ audiuit. HIERO. Myſtice aūt qui ꝓphetaʒ recipit vt ꝓphetam: ⁊ itelligit eum de futuris loq̄nteʒ: hic ꝓphete mercedē accipiet. Igitur iudei carnalr̄ itelligētes ꝓphas: mercedē nō accipiēt ꝓphetaꝝ. REMI. Nōnulli vero ꝓphaʒ itelligūt dn̄m ieſuʒ chriſtū: de quo moyſes dicit: Prophetā vobis ſuſcitabit deus: quē ſilīter ꝑ iuſtū itelligunt: q2 icōparabilr̄ iuſtus eſt. Qui ergo in noīe iuſti ⁊ ꝓphete. ſ. xp̄i: prophetā vel iuſtū ſuſcipit ab eo recipiet remunerationē: ꝓ cuius amore recipit. HIERO. Poterat aūt aliqs cāri ⁊ d̄re Pauptate ꝓhibeor vt hoſpitalr̄ eē nō poſſiʒ: ⁊ hāc excuſationē leuiſſimo exēplo diluit: vt calicem aque frigide toto aīo porrigam⁹ dicēs: Et qcūqʒ potū d̄derit vni ex minimis iſtis aq̄ frigide calicē tm̄ ī noīe diſcipuli: amē dico vobis nō ꝑdet mercedē ſuā. Frigide igꭲ ñ calide: ne ⁊ in calida pauptatis ⁊ peurie lignoꝝ occaſio q̄rereꭲ. REMI. Diċ āt mīmis. i. nō ꝓphe: ñ iuſto: ſʒ alicui ex mīmis. GLO. Ubi nota deū magis ad piū affectū dātis reſpiceꭲ: q̄ʒ ad q̄titatē rei exhibite. Uel minimi ſūt q nihil penitus hn̄t in hoc mūdo: ⁊ iudices erunt cū chriſto. HILA. Ul' pudens plures futuros tm̄ apoſtolat⁹ noīe glorioſos: omni vero vite ſue ope iprobabiles obſequiū qȯ ipſis ſub religiōis opiniōe delatū ē: mercede nō fraudat. nā lʒ ⁊ ipſi mīmi eēnt. i. pctōꝝ oīuʒ vltimi: nō inania tñ in eos etiā leuia ſub frigide aq̄ noīe deſignata officia eſſe decernit: Non enim peccatis hominis ſed diſcipuli nomini honor preſtitus eſt. CA. XI.

ET factū eſt cum cōſummaſſet ieſus ꝑcipiens duodecim diſcipulis ſuis: trāſijt inde vt doceret ⁊ predicaret in ciuitatibus eorum.

RABA. Poſtq̄ʒ diſcipulos ſuos dn̄s ad ꝑdicādū mittēs: ꝑmiſſis v̄bis eos īſtruxit: Ipſe etiā qȯ docuerat v̄bis: factis ipleuit: offerēs ꝑmā predicationē iudeis: ⁊ hoc eſt qȯ d̄r: Et factū ē cum cōſummaſſet ieſus. CHRY. in ho. Dicit auteʒ: Tranſijt inde. Q2 enī eos miſit: ſubtraxit ſeipſum: dans locum eis ⁊ tempus facere que iniunxerat. eo eniʒ preſente ⁊ curante nullus ad diſcipulos vellet accedere. REMI. Pulchre aūt de ſpūali doctrina qua. ſ. apoſtolos īſtruxerat ad generalē trāſit ī ciuitatibus ꝑdicādo: q2 ī hoc de celis ad terras deſcēdit vt oēs illumiaret. in quo facto moneꭲ etiā ſancti ꝑdicatores vt oībus ꝓdeſſe ſtudeāt:

¶ Joānes autem cum audiſſet in vinculis opera chriſti: mittēs duos de diſcipulis ſuis ait illi: Tu es qui venturus es: an alium expectamus? Et reſpondens ieſus ait illis: Euntes renunciate ioanni que audiſtis ⁊ vidiſtis. Ceci vident: claudi ambulant: leproſi mundantur: ſurdi audiūt: mortui reſurgunt: pauperes euāgelizantur: ⁊ beatus eſt qui nō fuerit ſcandalizatus in me.

GLO. Poſuerat ſupra euāgeliſta quomodo per miracula ⁊ doctrinā chriſti tam diſcipuli q̄ʒ turbe iſtruebātur: nūc oſtēdit quomodo hec iſtructio vſqʒ ad diſcipulos ioānis ꝑuenerit: qui ad chriſtum emulationem habere videbantur vnde dicit. Joannis autem cum audiſſet in vinculis opera chriſti: mittens duos ex diſcipulis ſuis ait illi: Tu es qui vēturus es: an alium expectamus? GREGO. Querendum autem nobis eſt: Joannes propheta ⁊ pluſquam propheta: qui venientem ad baptiſmum dominum oſtendit dicens: Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi: cur in carcere poſitus mittens diſcipulos requirit. Tu es qui vēturus es: an alium expectamus? tanquā ſi ignoraret quem oſtenderat: ⁊ an ipſe ſit neſciat: quem ipſe ꝓphetiçando: baptiçādo: oſtēdendo ipʒ eē clamauerat. AMBRO. Nōnulli auteʒ hoc ſic itelligunt. Magnū quidē ita prophetā eē ioannē: vt chriſtū agnoſceret annnuciaret remiſſionē pctoꝝ futurā: ſʒ tñ tāq̄ʒ piū vatē quē ventuꝝ crediderat nō crediſſe moriturum. Non igitur fide ſed pietate dubitauit. Dubitauit

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

etiam ꝛ petrus dicēs: Propitius tibi esto dn̄e: non fiet hoc.
CHRY. i ho. Sꝫ nō vtiq; hoc hꝫ rōnē. Joānes.n. neq; h̄ ignorabat: sꝫ hoc p̄mū testat⁹ est dicēs: Ecce agnus dei q tollit pctā mūdi. Agnū enim vocās: crucē diuulgat: nec alr̄ q̄ꝫ p crucē pctm̄ abstulit mundi. Qualr̄ aūt maior ,pp̄ha ē hic: si neq; q̄ ,pp̄haꝝ sunt noscit: Eteni Esaias dic̄: Sicut ouis ad occisionē duct⁹ ē. GREGO. i ho. Sꝫ alr̄ h̄ qd̄ soluit: si geste rei tp̄s pēsat̄. Ad iordanis.n. fluēta positus: qꝛ ipse redēptor mūdi eēt asseruit: missus v̄o i carcere an ipse veniat: requirit: nō qꝛ ipm eē mūdi redēptorē dubitat: sꝫ q̄rit vt sciat: si is q p se in mūdū venerat: p se ēt ad īferni claustra d̄scēdat.
HIERO. Un̄ n̄ ait: Tu es q veīsti: sꝫ tu es q vēturus es? Et ē sensus: Māda mihi: qꝛ ad īferna descēsurus sū: vtrum te etiā īferis debeā nūciare an aliū ad hec sacra missur⁹ es?
CHRY. i ho. Sꝫ q̄liter ꝛ hoc hꝫ rōnē: Cui ⁹enī gratia nō dixit: Tu es q vēturus es i īfernū: sꝫ simplr̄: Qui vētur⁹ es? q̄uis ꝛ derisibili⁹ videat̄ ꝙ pp hoc ei dixerit: vt ꝛ illuc abiēs p̄dicaret. p̄ns.n. vita gr̄e tēpus ē: post obitū aūt iudiciū ē ꝛ pena. q̄re i nullo opus erat p̄cursore illic. Sꝫ alr̄. Si īfideles post mortē credētes eēnt saluādi. null⁹ pibit aliquādo: oēs.n. penitebūt tūc ꝛ adorabūt. Oē eniꝫ genu flectet̄: celestiū terrestriū ꝛ īfernoꝝ. GLO. Cōsiderādū aūt ē ꝙ non iō hieronym⁹ ꝛ gregori⁹ dixerūt ꝙ ioānes aduētū xp̄i i īfernū p̄nūciatur⁹ eēt: qꝛ ei⁹ p̄dicatōe aliq non credētes ꝯuerterent̄ ad fidē: sꝫ vt iustis i expectatōe christi manētib⁹ ex vicino aduētu ꝯsolatōeꝫ afferret. HILA. Certū est tn̄ ꝙ q vētuꝝ vt p̄cursor nūciauit: ꝯsistētē vt ,pp̄ha agnouit: adeūteꝫ vt ꝯfessor venerat⁹ ē: ei⁹ abūdāti scīe error nō obrepsit. Nec sane credi pōt sp̄ūsci grāꝫ i carcere posito defuisse: cū apl̄is v̄tutis sue lum̄ eēt i carcere positis mīstratur⁹. HIE. Nō ergo q̄si ignorās iterrogat: sed quō saluator interrogat vbi sit laçarus posit⁹: vt q locū sepulchri īdicabāt: salteꝫ sic pararent̄ ad fidē: vt viderēt mortuū resurgērē. Sic ꝛ ioannes īterficiēdus ab herode discipl'os suos mittit ad xp̄ꝫ: vt p hāc occasionē vidētes signa atq; v̄tutes crederent in eū: ꝛ magr̄o īterrogāte sibi discerēt. Qꝛ āt haberēt discipuli ioānis aliqd mordacitatis ex īuidia aduersus dn̄ꝫ: supior quoq; iterrogatio demr̄auit cū dixerūt: Quare nos ꝛ pharisei ieiunam⁹ frequēter: discipuli aūt tui nō ieiunāt? CHRY. i ho: Dōec igit̄ ioānes erat cum ipsis: suadebat eis ꝯtinue de xp̄o: qꝛ aūt iam erat obiturus: amplius studiū facit. Eteniꝫ formidabat: ne reliquat i discipulis suis pniciosi dogmatis ꝯditiōeꝫ. ꝛ maneāt abiecti a xp̄o: cui ꝛ a p̄ncipio oēs suos afferre studiuit. Si autē dixisset eis: Abite ad ip̄m: qꝛ melior me est: nō vtiq; p̄suasisset: sꝫ estimaret̄ humilia de se sentiēs hoc dr̄e: ꝛ sic magis eēnt ei affixi. Quid igit̄ facit. Expectat ab eis audire ꝙ xp̄s miracula facit: neq; oēs mittit: sꝫ duos quosdā quos nouerat fortassis alijs p̄suasibiliores exūtes: vt īsuspicabilis īterrogatio fieret ꝛ ex rebus ipsis discerent distātiam īter eum ꝛ iesuꝫ. HILA. Joānes igitur nō sue: sed discipuloꝝ ignorātie ꝯsulit. vt enim sciret nō alium a se p̄dicatū: ad opa ei⁹ ītuēda: discipulos suos misit vt auctoritatē dc̄is suis illius opa ꝯferrēt: nec xp̄s alius expectaret̄ q̄ꝫ cui testimoniū opa prestitissent. CHRY. i homi. Christ⁹ autem mētem noscēs ioānis: nō dixit: Quoniaꝫ ego sum. qꝛ p hoc rursus obsisteret hoc audiētibus. excogitassent enim ꝛ si nō dixissent qd̄ iudei ad ipsum dixerunt: Tu de teipso testimoniuꝫ phibes. ꝛ propter hoc a miraculis fecit eos discere īsuspicabilem doctrinam faciēs ꝛ manifestiorem. Testimonium enim qd̄ ē a rebus: credibilius ē testimonio: qd̄ est a v̄bis: vn̄ ꝯfestiꝫ curauit cecos ꝛ claudos ꝛ alios multos: n̄ vt doceret ioānem sciētem: sed hosqui dubitabāt. ꝛ ideo sequitur: Et respōdens iesus ait illis: Euntes renūciate ioanni que audistis ꝛ vidistis. Ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdātur: surdi audiūt: mortui resurgunt: paupes euangeliçātur. HIERO. Qꝛ p̄missis nō minus ē. Paupes auteꝫ euāgeliçatos ītellige. vel pauperes spiritu: vel certe opib⁹ pauperes: Ut nulla īter nobiles ꝛ ignobiles: inter diuites ꝛ egenos in p̄dicatione distantia sit: hec magistri rigorē: hec p̄ceptoris cōprobant veritatē: quādo omnis apud eum qui saluari potest equalis ē. CHRY. Qꝛ autem ait: Et btūs ē qui nō fuerit scandaliçatus in me: inter nuncios percutit: quia enim scādaliçabātur in ipso: dubitationem eoꝝ nō diuulgās: ꝛ soli eorū ꝯsciētie derelinquēs: redargutionē eorū latēter īduxit. HILA. Jtaq; cui rei ioānes cauisset ostendit dicēs beatos eos in quibus aliquid in se scandali nō fuisset: qꝛ metu eius. s. ne scādaliçarētur: discipulos suos ioannes vt christum audirent: misit. GREGO. Uel alr̄. Jnfidelium mēs graue in christo scādalum ptulit: cum euꝫ etiā post tot miracula moriētem vidit. vnde paulus dicit: Nos p̄dicamus christū crucifixū: iudeis quidē scandaluꝫ. Quid ergo ē dicere: Beatus qui nō fuerit scādaliçatus in me? nisi apta voce abiectionem mortis sue humilitatēq; signare: ac si patēter dicat: Mira qdem facio: sed abiecta ppeti nō dedignor: qꝛ g̊ moriēdo te subsequor cauēdum valde ē hominibus ne in me mortem despiciant: qui signa venerantur.
HILA. Prebet̄ etiā mystice in his que i ioāne gesta sūt ītelligētia amplior: vt propheta ipso cōditionis sue genere propheticaret: qꝛ in eo forma legis lata ē. Christum eniꝫ lex annūciauit: ꝛ remissionē peccatorū p̄dicauit: ꝛ regnū celoꝝ spopōdit: ꝛ ioānes totum hoc opus legis expleuit: igitur cessante iam lege que pctis plebis iclusa: ne christus posset intelligi quasi vinculis ꝛ q̄si carcere ꝯtinebat̄ ad euāgelia cōtuenda lex mittit: vt infidelitas fidem dictorū cōtemplet̄ in factis. AMBRO. super lucam: Et fortasse isti discipuli quos misit: sunt duo populi: vnus qui ex iudeis credidit: alter qui ex gentibus.

¶ Jllis āt abeūtibus: cepit iesus dicere ad turbas d̄ ioāne: Quid existis in desertum videre? Arundineꝫ vento agitatam? Sed qd existis videre? Hominē mollibus vestitū? Ecce qui mollibus vestiunt̄: in domib⁹ regum sūt. Sed qd existis videre: Prophetā? Etiā dico vobis ꝛ plusq̄ ,p̄phetā. Hic est eni de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuam qui p̄parabit viam tuam ante te.

CHRY. Quātū ad discipulos ioānis satis actū erat. certificati eniꝫ de christo p signa que viderāt recesserūt. Sed oportebat ēt turbas sanari: q̄ ex iterrogatōe discipuloꝝ ioānis mlt̄a icōueniētia subitellexerit: ignorātes mittētis cōsiliū. Poterāt vtiq; dr̄e qui tāta testatus ē de christo alr̄ persuasus ē nunc ꝛ dubitat vtrū sit ip̄e. Nūqd g̊ altercās ad iesum hoc dicit: nūquid timidior a carcere factus nūquid vane ꝛ inaniter priora dixit? HILA. Ac ne illud qd̄ īmediate p̄miserat referri posset ad ioānē tanq̄ scādaliçatus eēt i xp̄o subdit̄: Jllis asit abeūtib⁹ cepit iesus dr̄e ad turbas de ioāne. CHRY. i ho. Propter h̄ aūt abeūtibus eis vt non videat̄ hoi adulari. Corrigēs aūt ꝛ plebē: non ducit in mediū suspitōeꝫ eoꝝ: sꝫ solutōeꝫ cogitationū eoꝝ īducit: q̄ eos i dubitatōeꝫ mittebat demōstrās se nosse occulta. Neq;.n. dixit sic̄ iudeis: qd cogitatis mala: et.n. si mala cogitauerit: n̄ tn̄ ex malitia: sed ex ignorātia. vn̄ nō loquit̄ eis dure: sed rn̄det p ioāne oñdēs ꝙ nō excidit a p̄ori opiniōe. Hoc autē docet: nō solū ,pprio v̄bo: sed eoꝝ testimonio: non tm̄ p ea q̄ dixerūt: sꝫ p ea q̄ egerūt. Jōq; ait: Quid existis in desertum videre? ac si diceret: Propter qd ciuitates dimittētes ꝯuenistis i desertū? Nō eni plebs tāta cū tāto desiderio in heremū venisset: nisi magnū quēdā ꝛ mirabilem ꝛ petra solidiorem se videre existimans. GLO. Non autem tunc exierant in desertum ad hoc vt viderent ioannem: nec eni erat tunc in deserto sed in carcere: sed preteritū refert: qꝛ freq̄nter exierat ppl's i desertū videre ioānem cū adhuc eēt i deserto. CHRY. i ho. Et vide qꝛ oēm aliā malitiā p̄termitēs remouet a ioāne leuitatē de q̄ turbe dubitabāt: dicens: Arūdinē vēto agitatā. GREGO. i ho. Qd̄ vꝫ. nō asserendo: sꝫ negādo ītulit. Arūdinē qppe mox vt aura cōtingit in partē flectit: p quā carnalis anim⁹ designat̄: q mox vt fauore ꝛ detractōe tangit̄ in ptē quālibet declinat̄. Arūdo g̊ vēto agitata ioannes nō erat: quē a status sui rectitudīe nulla reꝝ varietas īflectebat: ac si dn̄s diceret: HIERO. Nunqd ob hoc existis i desertū vt videretis hoīem calamo silēꝫ q oī vēto circūfert̄: ꝛ leuitate mētis de eo ambigeret: quem antea p̄dicaret. An forsitā stimulus īuidie ꝫ me cogit̄: ꝛ p̄dicatio ei⁹ vanā sectat̄ gl'iā: vt ex ea q̄rat lucra. Cur diuitias cupiat: vt affluat dapibus? locustis vescit̄ ꝛ melle siluestri: an vt mollib⁹ vestiat̄? pili cameloꝝ sunt tegimē ei⁹. ꝛ ideo subdit: Sꝫ qd existis videre? hominē mollibus vestitum?
CHRY. i ho. Uel alr̄: ꝙ nō sit Joānes sil'is calamo mobili p v̄rm studiū significastis. s. i d̄sertū exeūtes. Nō tamen pōt aliqs dicere ꝙ ioānes qdē ꝯstās erat: sed postea lasciuie seruiēs fact⁹ est mobilis: sicut.n. aliqs est iracūdus nā: alius per īfirmitateꝫ longam: ita aliq sūt mobiles p naturaꝫ: alij vero lasciuie seruiēdo mobiles fiūt. Joānes aūt neq; natura mobilis erat: ppter qd̄ dixerat: Nū existis videre arūdinē vēto agitatā. Neq; lasciue dās seipsum pdidit quā habebat excellētiam. ꝙ.n. nō fuierit lasciuie mōstrat stola: solitudo: ꝛ carcer. Si eni vellet mollibus vestiri: nō heremū inhabitasset: sꝫ regū palatia. vn̄ seq̄t̄: Ecce q mollib⁹ vestiunt̄ i domib⁹ regū sunt. HIERO: Ex h̄ ostendit̄ rigidā vitā ꝛ austerā p̄dicatōeꝫ vitare debere aulas regū ꝛ molliū hominū pallatia d̄clinare. GREGO. i ho. Nemo aūt existimet i fluxu atq; studio p̄ciosaꝝ vestiū peccata deesse: qꝛ si h̄ culpa nō eēt: nullo modo ioānem dominus de vestimēti sui asperitate laudasset. Et nequaq̄ petrus feminas a p̄ciosaruꝫ vestium appetitu compesceret dicēs: Nō in veste preciosa.
AVGV. iiij. de doctrina christiana: Cū in oībus talibus nō vsus reꝝ: sed libido vtētis i culpa ē: Quisqs enim rebus restrictius vtit̄ q̄ꝫ se habēt mores coꝝ cum qb⁹ viuit: aut intēperans: aut supstitiosus est. Quisqs vero sic vtitur vt metas ꝯsuetudinis bonoꝝ īter quos versat̄ excedat: aut aliqd significat: aut flagitiosus ē. CHRY. i ho. A loco āt ꝛ vestimētis ꝛ a ꝯcursu hoīuꝫ: eius morib⁹ designatis īducit iā ꝛ p̄phetā ēt cū eē dicēs: Sꝫ qd existis videre? ,pphetā? dico vob etiā plusq; ,pphaꝫ. GREGO. Prophete eni ministeriū ē vētura p̄dicere: nō etiā demr̄are. Joānes g̊ plusq; ,ppheta ē qꝛ eū quē p̄currēdo ,pphetauerat: etiam oñdēdo nūciabat.
HIERO. Jn quo ēt ceteris ,pp̄his maior ē: Et qꝛ ad p̄uilegiū ,pphetale etiā baptismi accessit p̄miū: vt suū dn̄m baptiçaret. CHRY i ho. Deīde mōstrat h̄ꝫ qd ē maior dicēs Hic ē.n. de quo scriptū ē: Ecce mitto angelū meū añ facieꝫ tuam. HIERO. Ut.n. meritorum ioānis augmētuꝫ faceret de malachia testimoniū īfert: i quo etiā angelus p̄dicat̄ Angeluꝫ aūt hic dici ioānem nō putemus nature societate sꝫ officij dignitate. i. nunciū q ventuꝝ dominum nūciauit.
GREGO. Qui.n. grece āgelus: hic latine nūcius dr̄. Recte g̊ qui nūciare supnū nūciū venerat āgelus vocat̄: vt dignitatē seruet i noīe quā explet in opatōe. CHRY. i ho. Mōstrat igr̄ h̄m qd ē maior ioānes ,pphetis: h̄m id. s. ꝙ est ,ppe xp̄m. Et iō dicit. Mitto añ faciē tuam. hoc ē ,ppe te: sicut eni q ,ppe currū regis icedūt alij sūt clariores: ita ꝛ ioānes ,ppe xp̄i p̄ūtiam. GLO. Deinde alij ,pp̄he missi sunt vt aduētum christi annūciarēt. Jste auteꝫ vt p̄pararet viā ipsius. vn̄ seqtur: Qui p̄parabit viam tuā añ te. i. peruia reddet tibi corda auditorum pn̄iam p̄dicādo ꝛ baptiçando.
HILA. Mystice aūt desertū sp̄ūscō vacuū ē sentiēdum i quo habitatio dei nulla sit. Jn arūdine hō talis ostēdit̄ de gl'ia seculi vite sue inanitate speciosus: in se aūt fructu veritatis cauus: exterior placēs ꝛ nullus iterior ad oēm vētorū motū. i. īmundoꝝ spirituū flatu mouēdus: neq; ad ꝯsistēdi firmitatē valēs: ꝛ aīe medullis ianis. veste aūt corpus quo īduit̄ aīa signat̄: qd̄ luxu ac lasciuijs mollescit: in regib⁹ trāsgressoꝝ angeloꝝ nūcupatio ē: hi.n. seculi sūt potētes: mūdiq; dn̄antes. Ergo vestiti mollib⁹ in domib⁹ regū sunt: i. illoruꝫ qbus p luxū fluida ꝛ dissoluta sūt corpa: pꝫ eē demonū habitatōeꝫ. GREGO. Joānes etiā mollibus vestitus n̄ fuit: qꝛ vitā peccātiū nō blandimētis fouit: sed rigore aspe i uectōis icrepauit dicēs: Genimina viperaꝝ ꝛc̄.

¶ Amen dico vobis: nō surrexit inter natos mulierum maior ioanne baptista. Qui auteꝫ minor est in regno celoruꝫ: maior est illo.

CHRY. Premissa ꝯmēdatōe ioānis ex ,pp̄he testimōio nō hic stetit: sꝫ iam sn̄iaꝫ ,ppriā de ip̄o īducit dicēs: Amē dico vobis: nō surre. ma. īter na. muli. io. bapti. RABA. Ac si dr̄et: Quid dicerē p singula de ꝯmēdatōe ioānis? Amē dico vobis: īter natos mulieꝝ: īter natos īgt mulieꝝ nō virginū. mulieres.n. ,pprie corrupte vocāt̄. Si aūt Maria aliqn̄ mulier i euāgelio nūcupat̄: sciēdum est īterpretem mulierē pro femina posuisse: sicut. ibi: Mulier ecce filius tuus.
HIERO. His g̊ p̄fert̄ hoīb⁹ q de mulierib⁹ nati sunt ꝛ d̄ ꝯcubitu viri: ꝛ nō ei q nat⁹ ē ex v̄gine ex sp̄ūscō: q̄uis i eo ꝙ dic̄: Nō sur: īter na. mu. ma. io. bap. nō ceteris ,pp̄his ꝛ patriarchis cūctisq; hoīb⁹ ioānē p̄tulit. sꝫ ioāni ceteros exeq̄uit. Nō enim stati sequit̄. Ut si alij maiores eo nō sunt: ille maior aliorū sit. CHRY. sup matth. Sed tāta cum sit iustitie altitudo vt in illa nemo possit esse pfectus nisi solus de⁹ puto ꝙ oēs sc̄i q̄tū ad subtilitatē diuini iudicij īuicem sibi īferiores sunt aut p̄ores. ex quo ītelligim⁹: qn̄ qui maioreꝫ se nō habet maior oibus est. CHRY. i ho. Ne autem rursus supabūdātia laudum pariat aliqd incōueniēs iudeis ioannē preferētibus christo ꝯueniēter hoc remouet dicens: Qui aūt minor ē i regno celoꝝ: hic maior ē illo. AVGV. ꝯtra aduersariū legis ꝛ prophetaꝝ. Argumentat̄ autem ex hoc hereticus: ita velut rōcinādo tāquam ioānes nō pertineat ad regnum celoꝝ: ꝛ ob hoc multo minus ceteri ,pp̄hete illius populi qbus maior est ioānes. Hec autē verba dn̄i duobus modis pn̄t ītelligi. Aut.n. regnum celoruꝫ appellauit hoc qd̄ nōdū accepim⁹: de quo i fine dicturus ē. Uenite bn̄dicti p̄ris mei pcipite regnū. ꝛ qꝛ ibi sunt angeli: qbus in eis mīor maior ē quolꝫ iusto portāte corp⁹ qd̄ corrūpit̄. Aut si regnū celoꝝ ītelligi voluit eccl'iā: c⁹ filij sunt ab īstitutōe gn̄is humani vsq; nūc oēs iusti: dn̄s seip̄m significauit qui nascēdi tpe mīor erat ioāne: maior aūt diuinitatis eternitate: ꝛ dn̄ica ptāte. Proinde h̄m p̄orem expōnem ita distiguitur. Qui minor ē in regno celoꝝ: ac deīde subīfert̄: Maior ē illo. Scd̄m hanc aūt posteriorē ita: Qui aūt minor ē: ac deinde subinfert̄: Jn regno celoꝝ maior est illo: CHRI. Dicit aūt in regno celoꝝ. i. in sp̄ūalibus ꝛ vniuersis q̄ sūt h̄ꝫ celum: qdā aūt dicūt qn̄ de apl'is hoc dixit xp̄s. HIERO. Nos aūt simplr̄ ītelligam⁹: ꝙ oīs scūs q iā cū dn̄o ē sit maior illo: q adhuc ꝯsistit in p̄lio: aliō ē.n. victorie coronā possidere: aliud adhuc in acie dimicare.

¶ A diebus aūt ioannis baptiste vsq; nūc regnū celorū vi patit̄: ꝛ violēti rapiūt illud. Oēs eni ,pp̄hete ꝛ lex vsq; ad ioānē ,pphetauerūt: ꝛ si vultis recipere: ipse est helias qui ventur⁹ est. Qui habet aures audiendi audiat.

i. noua euangelij doctrina

GLO. Qꝛ dixerat supius: Qui mīor est in regno celoꝝ ē maior ioāne: ne videret̄ ioānes a regno celoꝝ eē alienus h̄ rēouet subdēs: A die. āt io. ba. vsq; nūc regnū. ce. vi pa. ꝛ vi. ra. illō GREGO. Per regnū celoꝝ supnū soliū d̄signat̄.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cum quo peccatores quolibet facinore polluti ad penitētiā redeūt: ⁊ semetipsos corrigūt: q̄si peccatores in locum alienū itrant: ⁊ violēter regnū celo⁊ rapiūt. HIERO. Si āt primus ioānes baptista pniā3 pplis nūciauit dicēs: Pniā3 agite: appropinquāuit.n. regnū celo⁊: ɔueniēter a diebus illi9 regnū celo⁊ vi3 patiē ⁊ violēti rapiūt illud. Grādis ē.n. violētia in terra nos eē generatos: ⁊ celoru3 sedē querere ⁊ possidere p virtutē q̄ nō tenuim9 p naturā. HILA. Uel aliter Dn̄s aplos ire ad oues pditas isrl' iusserat: s3 ois hec pdicatio pfectū publicanis ⁊ peccatorib9 afferebat. itaq3 vim regnū patiē: ⁊ violēti diripiūt: q2 glia israel a prib9 debita: a pphetis nūciata: a xp̄o oblata fide gētiū occupaē ⁊ rapitur.

CHRY. Uel rapiūt regnū dei p fidē xp̄i oēs q cū festinatione veniūt. vn̄ dic̄: A dieb9 aūt ioānis vsq3 nūc. Et ita ipellit ⁊ festinare facit ad fidē suā: sil' āt ⁊ his q̄ antea dicta sunt a ioāne opitulaē. Si eni vsq3 ad ioāne3 omnia cōpleta sunt: ipse ē q vētur9 ē: vn̄ subdit: Oēs.n. pphe ⁊ lex vsq3 ad ioānē pphetiçauerūt. HIERO. Nō q post ioannē excludat pphetas. Legim9.n. in actib9 aplo⁊ ⁊ Agabu3 pphetiçasse ⁊ q̄tuor vgines filias philippi. S3 vt lex ⁊ phe quos scriptos legim9 qcqd pphetiçauerunt de dn̄o vaticinati sunt. Qd̄ ergo dr̄: Usq3 ad ioānē pph̄içauerūt. xp̄i tp̄s oñdiē. ⁊ que3 illi dixerūt eē ventu⁊: ioānes venisse oñdit. CHRY. Deide aliā ɔiecturā sui aduentus ponit dicēs: Et si vultis recipere ipse ē helias q vēturus ē. Dicit dn̄s in malachia: Mittā vobis heliā thesbitē. ⁊ de isto dic̄: Ecce ego mitto angelū meū an̄ faciē tuā. HIERO. Helias ḡ ioānes dr̄: nō s3 stultos ph̄os ⁊ quosdā hereticos q reuersione3 aia⁊ itroducūt: sed q iuxta aliud testimoniū euangelij venerit in spū ⁊ virtute helye. ⁊ eādē spūssancti vel gr̄a3 hūerit vel mēsuram. S3 ⁊ vite austeritas rigorq3 mētis helie ⁊ iohānis pares sūt: vterq3 i heremo: vterq3 çona pellicea cigebaē. Ille quoniā regē achab ⁊ ieçabel ipietatis arguit fugere ɔpulsus ē: iste q2 herodis ⁊ herodiadis illicitas arguit nuptias capite truncaē.

CHRY. Et bn̄ dixit: Si vultis recipe: libertate3 oñdēs. ⁊ volūtariā expetēs mentē. Est eni ille hic ⁊ h ille q2 pcursores facti sūt vtriq3. HIERO. Hoc aūt qd̄ dcm̄ est. Ipse ē Helias: mysticū eē ⁊ egere itelligentia sequēs dn̄i sermo demōstrat dicēs: Qui h3 aures audiēdi audiat. REMI. Ac si diceret. Qui h3 aures cordis audiēdi. i. itelligendi itelligat: q2 nō dixit ioānem heliā eē in psona: sed in spū.

¶ Cui autē similem estimabo generationē ista3? Similis est pueris sedētibus in foro qui clamantes coequalibus dicunt: Cecinimus vobis ⁊ nō saltastis: lamentauimus ⁊ non planxistis. Uenit .n. ioannes neq3 manducans neq3 bibens: ⁊ dicunt: demoniū habet. Uenit filius hoīs manducās ⁊ bibens: ⁊ dicūt ecce homo vorax ⁊ potator vini: publicano⁊ ⁊ peccatorū amicus. Et iustificata est sapiētia a filijs suis.

HILA. Totus h sermo ifidelitatis obprobriū ē: ⁊ de affectu supioris q̄rimonie dscēdit. q2 insolēs plebs per diuersa sermonū gn̄a docta nō fuerit. CHRY. Un̄ ⁊ iterrogatōe vtitur mōstrans qm̄ nihil quod deberet fieri ad salute3 eo⁊: derelictū est dicēs: Cui aūt similem estimabo generationem istā. GLO. q.d. Tātus est ioannes: sed vos nec sibi nec mihi voluistis credere: ⁊ ideo cui vos similes estimabo p generationē accipit cōmuniter ⁊ iudeos ⁊ se cum ioanne.

REMI. Mox autem sibypsi respōdet subiungēs. Similis est pueris sedētibus in foro qui clamātes coequalib9 dicunt: Cecinimus vobis ⁊ nō saltastis: lamētauim9 ⁊ nō plāxistis. HILA. In pueris pph̄e signanē: qui in simplicitate sensus vt pueri pdicauerunt: ⁊ in medio synagoge tanq̄3 in publico fori ɔuentu coarguunt: q cātantibus sibi officio corporis nō obsecūdauerīt: ⁊ q dictis suis nō paruerint: ad cantantiū eni modū saltantiū mot9 aptaē. Prophe.n. ad cōfessionē psallēdi deo puocanerūt vt cātico moysi teneē: vt esaie: vt dauid. HIERO. Dicūt ergo. Cecinim9 vobis ⁊ n̄ saltastis. i. puocauimus vos: vt ad n̄rm cāticū bona opa faceretis: ⁊ noluistis: Lamētati sum9 ⁊ vos ad pniā3 puocauimus. ⁊ nec hoc qdem facere voluistis: spernētes vtrāq3 pdicatiōe3 tam exhortatiōis ad virtutes q̄3 pnie post peccata.

REMI. Quid ē aūt q dicit coequalibus? Nūqd ifideles iudei coeq̄les erāt scis pphetis? S3 hoc dicit: Qm̄ de vna stirpe orti fuerūt. HIERO. Pueri etiā sunt de qbus esaias loqtur: Ecce ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dn̄s: isti ergo pueri sedent in foro vbi multa venalia sunt: ⁊ dicūt:

CHRY. Cecinimus vobis ⁊ nō saltastis. hoc ē remissam vitā ostēdi: ⁊ nō psuasi estis. Lamētauimus ⁊ non plāxistis hoc ē ioānes durā sustinnit vitā ⁊ no attendistis. nō aūt dicit ille illud ⁊ ego hoc: s3 cōiter: q2 vna itentio vtriusq3 erat. vn̄ seqtur. Uenit.n. ioānes neq3 māducās neq3 bibens ⁊ dicūt demoniū h3. Uenit fili9 hoīs ⁊c̄. AVGV. ɔtra faustū Uellē aūt vt mihi manichei dicerēt: qd māducabat ⁊ quid bibebat xp̄s: q in ɔparatōe ioānis nō māducātis neq3 bibētis: hic se dixit māducantē ac bibētē. Nō.n. dictū est q ioannes oīno nō biberet: s3 q vinū ⁊ sicerā nō biberet: bibebat ergo aquā. cibus aūt eius nō oīno nullus erat: sed locusta ⁊ mel siluestre. vn̄ ḡ dictus ē nō māducās neq3 bibēs: nisi q2 illo victu quo iudei vtebanē non vtebaē: hoc ergo dn̄s nisi vtereē: nō in eius ɔpatiōe māducās bibensq3 diceretē. Mirū aūt si nō māducās dr̄ qui locustas ⁊ mel comedit: ⁊ manducās dr̄ qui pane ⁊ olere ɔtētus est. CHRY. Dicit ergo Uenit iesus: ac si dicat: p ɔtrariā viā venimus ego ⁊ ioānes ⁊ idē fecimus: sicut si venatores p duas ɔtrarias vias aliqd aīal isequantur: vt in alte⁊ icidant: Uniuersum aūt hoīum genus ieiuniū ⁊ durā vitā admiraē. ⁊ ppter hoc dispensatū ē a prima etate ita nutriri ioānē vt per hoc digna fide eēnt: que dicerenē ab ipso. Incessit siquidē dn̄s p hanc viā: quando. xl. dieb9 ieiunauit: s3 tamē ⁊ alr̄ docuit q sibi cēt credendū: multo.n. maius erat q testareē p eo ioānes: qui per hāc viā icesserat: q̄3 q ipse p hanc viā icederet: aliter ioānes nihil plus oñdit p̄ter vitam ⁊ iustitiā: christus aūt ⁊ a miraculis testimoniū hēbat. dimittēs ergo ioannem ieiunio fulgere: ipse ɔtrariā icessit viam: ad mēsam intrās publicano⁊ ⁊ manducās ⁊ bibēs. HIERO. Si ergo ieiuniū vobis placet: cur ioannes displicuit? si saturitas: cur filius hoīs? quorū alte⁊ demoniū habētem: alterū voracē ⁊ ebrium nuncupastis. CHRY. Qualē igitur iam excusatione3 accipiēt? ppter hoc subdit: Et iustificata ē sapiētia a filijs suis. hoc ē. Et si vos persuasi nō estis: sed me iam incusare nō habetis: qd ⁊ de patre ait ppheta: Ut iustificeris i sermonibus tuis etsi enim nihil in vobis expleatur a procuratione dei: que ē circa nos: oīa que sunt ex parte sua complet: vt in verecundis: neq3 vmbrā relinquat ingrate dubitatōis. HIERO. Iustificata ē ergo sapiētia a filijs suis. i. dei dispēsatio atq3 doctrina: vel ipse christus: qui est dei virtus: ⁊ dei sapientia iuste fecisse ab apostolis suis filijs cōprobatus ē. HILA. Est autem ipse sapiētia nō ex effectu: sed ex natura. Plures enim dictū apostolicū q ait christū dei sapiētiam ⁊ dei virtutem his modis solent eludere: q in eo ex virgine creādo effieax dei sapiētia. ⁊ virtus extiterit. s3 ne tale posset intelligi ipsum se sapientiam nūcupauit eam in se: que non sunt eius oñdēs. Nō enim idem opus virtutis ⁊ virtus: ⁊ efficiēs discerniē ab effectu. AVGV. de. q. Uel iustificata est sapiētia a filijs suis: q2 sci apl'i itellexerūt regnū dei nō eē i esca ⁊ potu: s3 i equanimitate tolerādi: quos nec copia sublevat: nec depmit egestas. vn̄ ⁊ paul9 dicebat: Scio abūdare ⁊ penuriā pati HIERO. In qbusdā libris legiē: Iustificata est sapiētia ab operibus suis. sapientia nanq3 non querit

vocis testimoniū sed ope⁊. CHRY. Si autē exempla vilia sūt de pueris nō miteris: ad ībecillitatē .n. audientiū loq̄baē: sicut eçechiel multa exēpla dixit iudeis cōueniētia dei magnitudine idigna. HYLA. Mystice aūt iudeos nec ioāns pdicatio iflexit: qb9 ⁊ lex grauis visa est potibus cibisq3 pscriptis ⁊ difficilis ⁊ molesta: pctm̄ in se qd demoniū nūcpauit hn̄s: q2 p obseruātie difficultatē necesse eis esset i lege peccare. rursusq3 i xp̄o euāgelij pdicatio vite libertate n̄ placuit: p quā difficultates legis ⁊ onera laxata sūt. Et ad eā publicāi peccatōesq3 crediderē: atq3 ita tot ⁊ tātis admonitionū gn̄ib9 frustra habitis: nec p gr̄a3 iustificantur: et lege sūt abdicati: ⁊ iustificata est sapia a filijs suis: ab his. s. q regnū celo⁊ fidei iustificatōe diripiūt. ɔfitētes iustū sapiētie op9: q mun9 suū ad fideles a cōtumacib9 trāstulerit.

¶ Tūc cepit exprobrare ciuitatibus i qbus facte sūt plīme virtutes eius: q2 nō egissent penitētia3 Ue tibi corozai3: ve tibi betsaida: q2 si i tyro ⁊ sidone fcē essent virtutes q̄ fcē sūt in vobis olim i cilicio ⁊ cinere pniam egissent. Uerūtamē dico vobis: tyro ⁊ sidoni remissius erit in die iudicij q̄3 vobis. Et tu capharnaū: nūquid vsq3 in celū exaltaberis: vsq3 in infernum descendens. Q2 si in sodomis facte fuissent virtutes que fcē sunt in te forte mansissent vsq3 in hanc diem. Uerūtamen dico vobis: q2 terre sodomorum remissius erit in die iudicij q̄3 tibi.

GLO. Hucusq3 iudeos cōiter icrepanerat: nūc autē q̄si noīati quasdā ciuitates icrepat: qb9 spālr predicauerat: nec tn̄ cōuerti volebāt. vn̄ dr̄. Tūc cepit exprobrare ciuitatib9 i qb9 facte sunt plurime virtutes ei9: q2 nō egissent pniam.

HIERO. Exprobratio.n. ciuitatū coroçaim ⁊ betsaide ⁊ capharnaū: capl'i huius titulo pandiē: q iō exprobrauerat eis: q2 post fcās vtutes ⁊ signa q̄3 plīma nō egerīt pniā3. vn̄ subdiē: Ue tibi coroçaim: veh tibi bethsaida. CHRY. Ut āt nō dicas a nā ipsos eē malos. ponit noīm ciuitatis. s. bethsaida: a q̄ q̄nq3 pcesserūt apl'i: eteni philipp9: ⁊ duo binarij pncipaliū aplo⁊ hinc fuerūt. s. petr9 ⁊ andreas: iaco. ⁊ ioan.

HIERO. S3 per hoc qd dicit Ue: he vrbes galilee a saluatore plāgunē: q post tāta signa atq3 virtutes nō egerint pniam. RABA. Coroçaim aūt q̄ interp̄taē mysteriū meū ⁊ bethsaida q̄ dom9 fructuū vl' dom9 venato⁊ dr̄. ciuitates sunt galilee site in littore maris galilee. Plāgit ḡ dn̄s ciuitates q̄ quōdā mysteriū dei tenuerūt: ⁊ vtutū ia3 fructū gignere debuerunt: ⁊ in quas spūales venatores sunt missi.

HIERO. Et pferunē eis tyrus ⁊ sidon vrbes idolatrie: ⁊ vitijs ddite. ⁊ iō seqē. Q2 si i tyro ⁊ sidone facte essent virtutes q̄ facte sunt in vob: oli i cilicio ⁊ cinere pniam egissent.

GREGO. xxxv. mo. In cilicio qdē aspitas q̄ pūctio peccato⁊: i cinere aūt puluis oñdiē mortuo⁊. ⁊ iccirco vtrūq3 hoc adhiberi ad pn̄iam solet: vt i pūctōe cilicij cognoscam9 qd per culpā fecim9. ⁊ in fauilla cineris ppendamus: qd p iudiciu3 facti sumus. RABA. Tyrus aūt ⁊ sidō sunt vrbes phenicis. iterp̄tatur aūt tyrus angustia: ⁊ sidō venatō: ⁊ significat gētes quas venator diabol9 i angustia peccatorum cōprehēdit: sed saluator iesus per euangeliū absoluit.

HIERO. Querim9 āt vbi scriptū sit: q i coroçai ⁊ bethsaida dn̄s signa fecerit. Supra legim9. Et circuibat ciuitates oēs: ⁊ vicos curās oē3 ifirmitatē: ⁊ reliq̄ Inter ceteras ḡ vrbes ⁊ viculos estimādū ē i coroçaim ⁊ i bethsaida dn̄3 signa fecisse. AVGV. d̄ pseuerātia. Nō ergo ve⁊ ē q his tēporib9: ⁊ his locis euāgeliū ei9 predicatu3 nō ē: i qb9 tales oēs futuros eē psciebat: quales multi in ei9 corporali pn̄tia fuerūt: qui i eū nec suscitatis ab eo mortuis credere voluerunt. Ecce eni dn̄s attestaē q tyrij ⁊ sidonij acturi eēnt magne humilitatis pniam: si in eis facta eēnt diuina⁊ signa virtutū. Porro si etiā s3 facta que facturi eēnt si viuerēt: mortui iudicanē: pfecto q2 fideles futuri erāt isti si eis cū tātis miraculis euāgeliū fuisset pdicatū: non sunt vtiq3 puniēdi: ⁊ tn̄ i die iudicij puniēē. Seqē eni: Uerūtn̄ dico vobis: Seuerius ḡ punienē illi: isti remissius. HIERO. Quod iō ē: q2 tyr9 ⁊ sidon naturalē tn̄ legē calcauerāt: iste vero ciuitates post transgressionē natural' legis ⁊ scripte: etia3 signa q̄ apud eos facta sunt paruiduxerūt. RABA. Impletū āt hodie videm9 dictu3 saluatoris: q2. s. coroçaim ⁊ bethsaida psente dn̄o credere noluerūt. Tyr9 aūt ⁊ sidon postea euāgeliçantib9 discipulis crediderūt. REMI. Capharnaū āt metropolis erat galilee: ⁊ isignis ciuitas illi9 puincie: ⁊ iō dn̄s specialiter mētionē illi9 facit: dicens: Et tu capharnaū: nunquid vsq3 i celū exaltaberis: vsq3 ad infernū descēdes?

HIERO. In altero exēplari repim9: Et tu capharnaū q̄ vsq3 ad celū exaltata es: vsq3 ad inferna descēdes. Et est duplex intelligentia. vel iō ad inferna descēdes: q2 contra predicationē meā supbissime restitisti. Ul' iō q2 exaltata vsq3 in celum meo hospitio ⁊ meis signis atq3 virtutib9 tātū habēs puilegiū: maiorib9 plecteris supplicijs q his quoq3 credere noluisti. REMI. Nō solū āt tyri ⁊ sidōis: s3 ipsa sodomo⁊ ⁊ gomorreo⁊ fecerē leuia peccata p cōpationē. ⁊ iō sequiē: Quia si i sodomis facte eēnt vtutes que facte sunt in te: forte mansissent vsq3 i hūc diē. CHRY. In quo augetur eo⁊ accusatio: eteni maxima malicie demōstratio ē: cū non solum his qui tūc erant: sed his q nūq̄3 fuerāt mali apparēt deteriores. HIERO. In capharnaū aūt que interp̄taē villa pulcherrima ɔdēnatur hierl'3: cui dr̄ p eçechielē: Iustificatā ē sodoma ex te. REMI. Ideo aūt dn̄s qui oīa nouit: i hoc loco vbū dubitatiuū posuit. s. forte: vt demōstraret: q2 libe⁊ arbitriū cōcessu3 ē hoīb9. Sequiē: Uerūtn̄ dico vobis: q2 terre sodomo⁊ remissius erit in die iudicij q̄3 tibi. Et sciendū est q noīe ciuitatis vel terre: nō edificia vl' domo⁊ parietes domin9 increpat: sed hoīes in eis commorantes s̄m spēm tropi: que ē metonomia: In qua p hoc qd cōtinet: id qd ɔtineē oñdiē: p hoc aūt qd dicit: Remissius erit i die iudicij. apte demōstrat: q2 diuersa sunt supplicia i inferno: sicut ⁊ diuerse sunt mansiones in regno celorum.

HIERO. Querat āt prudēs lector ⁊ dicat: Si tyr9 ⁊ sidō ⁊ sodoma potuerūt agere pniā3 ad pdicationē saluatoris signorūq3 miracula: nō sunt in culpa q nō crediderūt: sed vitij silētiū in eo ē qui acturis pniā3 noluit pdicare? Ad qd facilis ⁊ aperta ē rn̄sio: ignorare nos iudicia dei: ⁊ singularu3 ei9 dispensationū sacramēta nescire: ppositum fuerat deu3 videre fines nō excedere: ne iusta3 phariseis ⁊ sacerdotib9 occasionē psecutōis daret. vn̄ ⁊ apl'is p̄cepit: In viā gentiū ne abieritis. Coroçai3 ⁊ bethsaida dānanē: q pn̄te dn̄o credere noluerūt. Tyr9 ⁊ sidon iustificanē: q apl'is illi9 crediderūt. Non queras tp̄a cū credentium intuearis salutem.

REMI. Soluiē aūt ⁊ aliter: Fortassis erāt plurimi i coroçaim ⁊ bathsaida qui credituri erāt: ⁊ erāt multi i tyro ⁊ sidone qui nō erāt credituri. Et ideo nō erāt digni euāgelio. Dn̄s ergo iō habitatorib9 coroçaim ⁊ bethsaide pdicauit: vt illi qui credituri erant: crederēt. ⁊ habitatorib9 tyri ⁊ sidonis pdicare noluit: ne forte illi qui nō erant credituri: cōtēptu euangelij deteriores fcī atroci9 punireē. AVGV. de pseuerantia: Quidā aūt disputator catholicus non ignobilis: hūc euangelij locū sic exposuit: vt diceret psciisse dn̄m tyrios ⁊ sidonios a fide fuisse postea recessuros: ⁊ cu3 factis apud se miraculis credidissent: ⁊ misericordia potius non eum illic ista fecisse: quoniā grauiori pene obnoxij fierēt si fidem quam tenuerāt reliquissent. q̄3 si eam nullo tp̄e tenuissent. Uel aliter. Presciuit profecto de9 beneficia sua: quibus nos liberare dignatur. hec aūt est pdestinatio sancto⁊

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝑscia.s.⁊ preparatio beneficioꝝ dei:q̄bus certissime liberā
tur quicunq; liberāt̃. Ceteri aūt nō nisi ī massa ꝑditōis iusto
diuino iudicio relinquant̃:vbi tyrij relicti sunt⁊ sidonij: q
etiā credere poterāt si multa xp̄i signa vidissent: sed qm̄ vt
crederēt nō eis erat datū:⁊ vnde crederēt est negatum. Ex
quo apparet habere quosdā in ipso ingenio diuinū nāl'r mu
nus intelligentie quo moueant̃ ad fidē si congrua suis mē
tibus vel audiāt verba vel signa cōspiciant:⁊ tn̄ si dei altio
re inditio a ꝑditionis massa non sunt gratie ꝑdestinatione
discreti. nec ipsa eis adhibent̃ vel dicta diuina vl' facta:per
que possent credere:si audirēt vtiq; talia vel viderēt. In
eadē ꝑditōis massa relicti sunt etiā iudei q non potuerunt
credere factis in conspectu suo tā magnis clarisq; v̄tutib⁹.
Cur.n.nō poterāt credere:nō tacuit euangelium dicēs. Cū
aūt tāta signa fecisset corā eis:nō poterāt credere: q2 dixit
esaias. Excecaui oculos illoꝝ ⁊ induraui cor eorum. Non
erant ergo sic excecati oculi nec sic induratum cor tyriorū
⁊ sidonioꝝ qn credidissent:si qualia viderunt isti signa vi
dissent. Sed nec illis ꝓfuit ꝙ poterāt credere: q2 predesti
nati non erant:nec istis obfuisset:ꝙ non poterāt credere: si
ita predestinati essent vt eos cecos dn̄s illuminaret: ⁊ indu
ratis cor lapideum vellet aufferre. AVGV. de cō. euan.
Hoc aūt qd̄ hic dr̄:etiā lucas cōmemorat ꝯtinuati cuidam
ſmoni dn̄i etiā h̄ ex ipsius ore ꝯiūgēs. vn̄ magis vr̄ ipse hoc
ordine illa cōmemorari quo a dn̄o dicta sunt. matthe⁹ aūt
sue recordationis ordinē tenuisse: aut illud qd̄ matthe⁹ ait:
Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹. sic accipiēdū putāt: vt pū
ctum ipsuz tp̄is voluisse credat̃ exprimere: ī hoc qd̄ ē Tūc:
nō aūt ip̄m tp̄s aliquāto lati⁹ quo h̄ multa gerebant̃ ⁊ di
cebant̃. Quisq; ergo credit: credat hoc eē bis dcm̄. Cū eniz
⁊ apud vnū euangelistā inueniant̃ quedā q̄ bis dixerat do
minus: sicut apud lucam de nō tollenda pera in via: qd mi
rum si aliqd aliud bis dcm̄ sigillatim a singulis dr̄ eodem
ordine quo dictū ē: Et ideo diuersus ordo apparet in sin
gulis: q2 ⁊ tūc qn̄ ille: ⁊ tūc qn̄ iste cōmemorat dictum est.

¶ **Respōdens iesus dixit. Cōfiteor tibi pater do
mine celi ⁊ terre: q2 abscondisti hec a sapiētibus
⁊ prudētibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pater
qm̄ sic fuit placitum ante te.**

in mundo vi lentur sapere.

CHRY. Q2 sciebat dn̄s multos de supiori questiōe du
bitaturos. s. ꝙ iudei xp̄m nō receperūt quē gētilitas tā ꝓna
suscepit: rn̄det hic cogitationib⁹ coꝝ. Et iō dicit: Rn̄dens
iesus dixit. Cō. ti. pa. do. ce. ⁊ ter. GLO. Idest q facis celos
⁊ reliquis in terrenitate quos vis. Uel ad lr̄az. AVGV.
de ver. do. Si xp̄s dixit cōfiteor: a quo lōge est oē peccatuz
cōfessio nō est solius peccatoris: sed aliquādo etiā laudato
ris. Cōfitemur ergo siue laudātes deū: siue accusantes nos
metipsos. Dixit ergo. Cōfiteor te. i. laudo te: nō accuso me.
HIERO. Audiāt ḡ q saluatorē nō natū: sz creatuz calū
niant̃: ꝙ p̄rem suū vocet celi ⁊ terre dn̄m. Si.n. ⁊ ip̄e crea
tura est: ⁊ creatura cōditorē suū p̄rem appellare pōt: stultū
fuit nō ⁊ sui ⁊ celi ⁊ terre dn̄m vel p̄rem sil'r appellare. Gra
tias aūt agit ꝙ ap'lis aduētus sui aperuerit sacra: q̄ ignora
uerūt scribe ⁊ pharisei: q sibi sapiētes vident̃: ⁊ ī conspectu
suo prudētes. Et iō seq̃t̃. Q2 abscō. hec a sapiē. ⁊ pru. ⁊ reue.
ea par. AVGV. de ver. do. Noīe sapiētū ⁊ prudētū sup
bos itelligi posse ipse exposuit cū ait. Reuelasti ea par. qd
enī ē puulis nisi humilib⁹: GREGO. xxvij. mo. Qd̄ eniz
nō subiūxit: Reuelasti ea stultis sz puulis: tumorē se dānas
se īnotuit: nō acumē. CHRY. Uel dicēs sapiētes: nō ve
rā sapiaz dicit: sz eā quā videbāt̃ scribe ⁊ pharisei ab eloq̄n
tia hr̄e. Propter hoc neq; dixit: Reuelasti ea stultis: sz par
uulis. i. īformib⁹ aut rusticis: ī quo erudit nos ꝑ oīa ab ela
tione erui: humilitatē aūt çelare. HYLA. Celestiū ḡ ver
boꝝ archana atq; v̄tutes sapiētib⁹ abscōdūt̃: ⁊ puulis reue
lant̃: puulis malicia nō sensu: sapiētib⁹ v̄o stultitie sue presū
ptione: nō prudētie cāe. CHRY. Reuelatū āt eē his di
gnū est letitia: occultari āt his nō letitia: sz lachrimis dignū
est. Nō ergo pp̄ hoc letat̃: sz qm̄ q̄ sapiētes nō cognouerūt:
cognouerūt hi. HYLA. Facti aūt hui⁹ eq̄tatē dn̄s pater
ne volūtatis inditio ꝯfirmat: vt q indignāt̃ puuli in deo fie
ri: stulti deinceps ī sapia sua fiāt. Et iō subdit̃. Ita pr̄: qm̄ sic
placitū fuit añ te. GREGO. xxv. mo. Quib⁹ v̄bis exēpla
humilitatis accipim⁹: ne temere discutere supna consilia d̄
alioꝝ vocatōe: alioꝝ v̄o repulsione p̄sumam⁹: ostendens ꝙ
iniustū eē nō pōt qd̄ placuit iusto. HIERO. In his etiam
v̄bis blādiētis affectu loq̃t̃ ad p̄rem vt ceptū ī ap'lis cōple
atur beneficiū. CHRY. Hec aūt q̄ dn̄s discip'lis dixit stu
diosiores eos fecerūt: q2. n. cōsequēs erat eos d̄ se magna sa
pere: q demones abigebāt: iō hic eos repmit: reuelatio. n.
erat qd̄ eis fcm̄ est non illoꝝ studiū: iōq; scribe sapientes ⁊
prudētes extimantes se eē: exciderūt pp̄ ꝓpriū tumorē. vn̄
si pp̄ hoc ab eis abscōdita sūt dei mysteria: timete dic̃ ⁊ vos
⁊ manete puuli hoc enī fecit vos reuelatione potiri. Sicut
aūt cū paulus dicat: Tradidit illos de⁹ ī reprobū sensū. nō
hoc dicit iducēs deū hoc agentē: sz illos q cām tribuerunt:
ita ⁊ hic. Abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹. Et propter
qd abscōdita sūt ab illis: audi paulū dicētē: qm̄ querentes
ꝓpriā iustitiā statuere: iustitie dei nō sunt subiecti.

¶ **Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et ne
mo nouit filium nisi pater: neq; patrem quis no
uit nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare.**

CHRY. Q2 dixerat: Cōfiteor tibi pater: qm̄ abscondisti
hec a sapientibus. vt nō estimes qm̄ ita grās agit pr̄i: sicut
si ipse sit hac v̄tute priuatus. Cōsequenter adiūgit. Omnia
mihi tradita sūt a patre meo. Cuz aūt audieris qm̄ tradita
sūt: nihil humanū suspiceris. vt enī nō duos deos ingenitos
eē estimes: hāc ponit dictionē. Simul. n. cū genit⁹ est: oīum
dominator fuit. HIERO. Alioqn si iuxta nostrā fragilita
tē sentire volumus: cū ceperit habere quod accipit: icipiet
nō habere quod dedit. Uel tradita sibi omnia: non celuz ⁊
terra ⁊ elemēta intelligenda sunt ⁊ cetera que ip̄e fecit ⁊ cō
didit: sed hi qui per filiū accessū habēt ad patrē. HYLA.
Uel hoc dicit: neq̄d in illo minus q̄ꝫ ꝙ in deo est estimaret̃.
AVGV. cōtra maximū. Nā si minus habet ī potestate
aliqd q̄ꝫ pater: nō sunt eius omnia que habet pater: gignen
do enī dedit pr̄ potētiā filio: sicut oīa que hz ī substātia sua
gignēdo dedit ei quē genuit de substātia sua. HYLA. De
inde ī mutua cognitōe p̄ris ⁊ filij dat itelligere nō aliud in
filio q̄ꝫ qd̄ in patre extitisse. Seq̃t̃. n. Et nemo nouit filium
nisi pr̄: neq; p̄rem quis nouit: nisi filius. CHRY. Ex co
enī ꝙ solus patrē nouit: latenter ostendit eiusdem se eē sub
stātie: ac si diceret: Quid miꝝ est: si oīum suz dominator: cū
aliquid aliud mai⁹ habeam. s. scire p̄rem: ⁊ eiusdē esse sube.
HYLA. Eandem. n. vtriusq; ī mutua cognitione docet
eē substantiā: cū qui filiū cognosceret: p̄rem quoq; cognitu
rus esset in filio: q2 oīa ei a p̄re sunt tradita. CHRY. Cuz
aūt dicat: neq; p̄rez aliquis cognoscit nisi filius: nō hoc ait:
qm̄ eū oēs oīno ignorēt: sz qm̄ cognitōe: qua ipse euz nouit:
nullus eum scit: qd̄ ⁊ de filio dicendum est. Neq; etiam de
ignoto quodā deo h̄ dixit: sicut martiō ait. AVGV. ꝓmo
de tri. Deniq; ꝓpter sube insepabilitatem sufficiēter aliqñ
nominat̃ vel solus pater vel solus fili⁹: nec inde separatur
vtriusq; spiritus qui proprie dicitur spiritus veritatis.
HIERO. Erubescat ergo eunomi⁹ heretic⁹ tāq; sibi no
titiam patris ⁊ filij: quātā alterutrū inter se habent vendi
cans: quod si inde contendit: ⁊ suam consolatur insaniā: q2
seq̃tur: Et cui voluerit filius reuelare. Aliud est nature eq̄
litate nosse quod noueris: aliud reuelantis dignatione.
AVGV. vij. d̄ ciui. dei. Reuelat̃ aūt pater ꝑ filiuz idest

per verbum suū. Si enim hoc verbū quod nos proferim⁹
tp̄ale ⁊ trāsitoriū ⁊ seipsū ondit: ⁊ illud de quo loq̄mur quā
to magis verbū dei: ꝑ quod facta sunt omnia: quod ita ostē
dit patrē: sicuti ē pater: qa ⁊ ipsum ita est. ⁊ hoc ē qd̄ pater.
AVGV. de que. euā. Cum aūt diceret: Nemo nouit filiū
nisi pater: n̄ dixit: ⁊ cui voluerit pater filiū reuelare: sz cū di
ceret: Nemo no. pa. nisi fi. addidit: ⁊ cui vo. fi. reue. qd̄ non
ita intelligendū est quasi fili⁹ a nullo possit agnosci nisi a pa
tre solo. Pater aūt nō solū a filio: sed etiā ab eis q̄bus reue
lauerit fili⁹. sic enī poti⁹ dictū est vt itelligam⁹ patrē ⁊ ipsū
filiū per filium reuelari: qa ipse ē mēti nostre lumen vt qd̄
postea itulit: Et cui voluerit filius reuelare. nō tm̄ p̄rem sed
etiā filium accipiamus: ad totū enī quod dixit illatū ē: ver
bo enī suo se pater declarat. Uerbū aūt: nō solū id quod per
verbum declaratur: sed etiaz seipsum declarat. CHRY.
Si ergo patrem reuelat: ⁊ seipsum reuelat. Sed hoc quidē
vt manifestuz dimisit: illud aūt posuit: quia scilicet poterat
esse dubium. per hoc etiam instruit ꝙ adeo cōcordat patri:
ꝙ nō est possibile aliquem venire ad patrem nisi per filium
hoc enim maxime scandaliçabat: ꝙ videbatur deo cōtrari
us Et ideo per omnia hoc destruere studuit.

¶ **Uenite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati
estis: ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugum meuz su
per vos: ⁊ discite a me: quia mitis sum ⁊ humi
lis corde: ⁊ inuenietis requiē animabus vestris.
Iugū. n. meuz suaue est: ⁊ onus meum leue.**

CHRY. Per ea que dicta sūt ī desideriū sui discipulos
cōstituerat: ondens ineffabilē suā virtutē: nūc aūt eos ad se
vocat dicēs: Uenite ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis.
AVGV. de ver. do. Quare. n. oēs laboramus: nisi q2 su
mus hoīes mortales lutea vasa portātes: que faciūt inuicē
angustias: sed si angustent̃ vasa carnis: dilatent̃ spatia cha
ritatis: ad qd ergo dicit: Uenite ad me oēs q laboratis: nisi
vt nō laboretis: HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ labo
rātes ⁊ p̄ctis seculi oneratos ad se vocat. HIERO. Gra
uia. n. esse onera peccati ⁊ zacharias ꝓpha testat̃ iniq̄tatez
dicēs sedere sup talētū plūbi. Et psalmista cōpleuit. Iniq̄ta
tes mee aggrauate sūt sup me. GREGO. xxx. mo. Aspeꝝ
etiā iugū ⁊ duꝝ s̄uitutis pōdus ē subeē tp̄alib⁹: ambire ter
rena: retinere labētia: velle stare in nō stātib⁹: appetere qui
dem trāseūtia: sz cū trāseūtib⁹ nolle trāsire. Dū. n. cōtra vo
tū cūcta fugiūt: que pri⁹ mentē ex desiderio adeptōis affli
xerāt: post ex pauore amissionis premūt. CHRY. Nō āt
dicit: Uenite ille ⁊ ille: sz oēs q ī solitudinib⁹: q in tristitijs
q in peccatis estis: nō vt expetā noxas: sed vt soluā peccata:
Uenite: nō qm̄ indigeo vr̄a gl'ia: sz q2 volo vestrā salutem:
vn̄ dicit: Et ego reficiā vos: nō dixit: saluabo solū: sz qd̄ mul
to ampli⁹ erat: Reficiā vos. i. in oī q̄ete ꝯstituā. RABA.
Nō solū exonerabo: sz i terna refectōe saturabo. REMI.
Uenite dicit nō pedib⁹: sz morib⁹: non corpore: sz fide. Iste
nāq; est spiritualis accessus: quo qs deo appropiquat: ⁊ iō se
q̄tur: Tollite iugū meū sup vos. RABA. Iugū xp̄i ē euā
geliū xp̄i: qd̄ iudeos ⁊ gētes in vnitate cōiūgit ⁊ sociat. Hoc
aūt super nos iubemur sumere. i. ī honore habere: ne forte
subtus ponētes. i. illud praue cōtēnētes lutulētis pedib⁹ vi
tioꝝ cōculcem⁹. vn̄ subdit̃: Discite a me. AVGV. d̄ ver.
do. Nō mūdū fabricare: nō ī ipo mūdo miracula facere: sz
q2 mitis sum ⁊ humilis corde. Magnus eē vis: a minimo
icipe. Cogitas magnā fabricā cōstituere celsitudis: de fun
damēto prius cogita humilitatis: ⁊ quāto q̄sq; vult super
imponere mai⁹ edificiū: tāto alti⁹ fodiat fūdamētū: quo āt
puēturum ē cacumen nr̄i edificij: vsq; ad conspectum dei.
RABA. Discendū ergo nobis ē a saluatore nostro: vt si
mus mites morib⁹: ⁊ humiles mētib⁹: neminē ledamus: ne
minē cōtemnem⁹: ⁊ v̄tutes quas foris ondim⁹ ī ope: intus
teneam⁹ in corde. CHRY. Et ideo incipiēs diuinas leges
ab humilitate incipit: ⁊ maximū premiū ponit dicēs. Et in
uenietis requiem aīab⁹ vestris. Hoc maximū est p̄miū. nō. n.
alteri efficeris vtilis solū: sz teip̄m requiescere facis: ⁊ añ futu
ram hāc tibi dat retributionē: ī futuro aūt perpetua gaude
bis requie. CHRY. Et ne formidarēt: q2 dixerat. Onus
⁊ iugū: subdit: Iugū. n. meum suaue est: ⁊ on⁹ meum leue.
HYLA. Iugi aūt suauis ⁊ leuis oneris blādimēta ꝓpo
nit: vt credētib⁹ ei⁹ boni sciaz prestet: qd̄ ip̄e sol⁹ nouit ī p̄re.
GREGO. iiij. mo. Quid graue mētis nr̄e ceruicibus ipo
nit: q vitare oē desideriū qd̄ pturbat precipit: q declinare la
boriosa mūdi hui⁹ itiera monet. HYLA. Et qd iugo ipo
suaui⁹: qd onere leui⁹: ꝓbatuꝝ fieri: scelere abstinere: bonū
velle: malū nolle: amare oēs: odisse nullū: eterna ꝯseq: p̄nti
bus nō capi: nolle inferre alteri quod sibi ꝑpeti sit molestū.
RABA. Sz quō iugū xp̄i suaue cū supra dicat̃: Arta est
via que ducit ad vitam: Sz qd̄ angusto initio icipit̃: ꝓcessu
tēporis ieffabili dilectōis dulcedie dilatatur. AVGV. d̄
ver. do. Itēq; iugū dn̄i intrepida ceruice subierūt: tā diffici
lia picula patiunt̃: vt nō a laborib⁹ ad quietē: sz a q̄ete ad la
borē vocari videat̃. Sed ꝑfecto adest sp̄ūsscūs: q ī exterio
ris hoīs corruptōe iteriorē renouaret de die ī diē: ⁊ gustata
req̄e spirituali ī affluētia delitiaꝝ dei ī spe future btitudis:
omnia presentia deliniret: aspera ⁊ omnia grauia releuarz:
secari ⁊ vri se hoīes patiūtur: vt dolores nō eterni: sz aliquā
to diuturnioris vlceris acrioꝝ doloꝝ precio redimant̃: qui
bus tempestatib⁹ vel penis iportuni sūt mercatores: vt di
uitias veturas acq̄rāt. Sz q has n̄ amāt: eadē grauia patiū
tur. Qui vero amāt: eadē quidē: sz nō grauia patiunt̃. Oīa
enī seua ⁊ imania prorsus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor.
quanto ergo facilius ad veram beatitudinē charitas facit:
qd̄ ad miseriam quantū potuit cupiditas fec̃. HIERO.
Quomodo etiam leui⁹ est lege euāngelium: cum in lege ho
micidium ⁊ adulterium: in euangelio ira concupiscētiaq;
puniatur: In lege enī multa precepta sunt: que ap'ls nō pos
se cōpleri plenissime docet. In lege opa requirunt̃: in euan
gelio voluntas q̄ritur: que etsi effectum nō habuerit: tamē
p̄miū nō amittit. Euangeliū ea precipit que possumus: ne
scilicet cōcupiscamus. hoc in nostro arbitrio est: lex cū vo
luntatē non puniat: punit effectum: ne adulterium facias.
Finge in ꝑsecutiōe aliquā virginē ꝓstitutā: hec apud euan
geliū q2 voluntate nō peccat virgo suscipitur: in lege quasi
corrupta repudiatur.

CA. XII.

**In illo tp̄e abijt iesus per sata sabba
to: discipuli āt eius esurientes cepe
runt vellere spicas ⁊ manducare.
Pharisei āt vidētes dixerūt ei. Ec
ce discipli tui faciūt qd̄ n̄ lz eis face
re sabbatis. At ille dixit eis: Nō legistis qd fece
rit dauid qñ esurijt ⁊ q cū eo erāt: q̄uo itrauit in
domū dei: ⁊ panes ꝓpositionis comedit: quos
nō licebat ei edere: neq; his qui cū eo erāt: nisi so
lis sacerdotibus: Aut nō legistis ī lege: q2 sabba
tis sacerdotes ī tēplo sabbatū violāt: ⁊ sine crimi
ne sunt: Dico autez vobis: q2 templo maior est
hic. Si aūt sciretis qd ē: misericordiā volo ⁊ nō
sacrificium: nūq̄ꝫ cōdemnassetis inocētes. Dn̄s
enī est filius hominis: etiam sabbati.**

GLO. Narrata predicatione cum miraculis vnius anni
ante questionem ioannis factis: trāsit ad. ea que facta sunt
in alio anno. s. post mortem ioannis: quando iam in omni

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bus xpo cõtradicit. vnde dicit: In illo tpe abyt iesus sabba
to per sata. AVGV. de cõ. euã. Hoc aũt qd hic seqtur: si
ne vlla repugnãtie questione cõmemorat a marco ⁊ a luca.
sed illi nõ dicũt: In illo tpe. vñ fortassis matthe⁹ rei geste h
ordinẽ tenuit: illi aũt recordatõis sue nisi lati⁹ accipiat qd
dictũ est: In illo tpe. i. quo hec multa ⁊ diuersa gerebãt. vñ
cõcipit ista oĩa post mortẽ ioãnis cõpleta eẽ. Cũ. n. ioãnes
discipulos suos ad xpm misisset: credit post paululũ decola
tus fuisse. vñ cũ dr: In illo tpe: itermiatũ tps ponere videt.
CHRY. Quare aũt per sata sabbato eos ducebat: qr oĩa
psciuit: nisi qr volebat soluere sabbatũ: volebat qdẽ sed nõ
simplr: idcoqz nõ sine cã id soluit: sed dans occasionẽ rõna
bilẽ: vt ⁊ legẽ cessare faciat: ⁊ legẽ nõ offendat: ⁊ ideo hic vt
iudeos mitiget: nature necessitatẽ premittit. ⁊ hoc est qd di
citur: Discipuli ãt ei⁹ esuriẽtes ceperũt vellere spicas ⁊ mã
ducare. Quãuis in peccatis que manifesta sunt: nulla sit ex
cusatio: neqz eñi occidẽs ad sui excusatõez potest furorẽ pre
tẽdere: neqz q adulterat cõcupiscentiã: sz nec vllã aliã cãm:
hic tamẽ famẽ inducẽs: discipulos ab oĩ accusatõe liberat.
HIERO. Ut aũt in alio euãgelista legim⁹: ppter nimiã
importunitatẽ nec vescẽdi quidem habebãt locũ: ⁊ ideo qz
si homines esuriebant. Qr aũt spicas segetũ: manibus cõfri
cant: ⁊ in eisdem cõsolant: vite austerioris indiciũ est: nõ p
paratas epulas: sz simplicẽ cibum querentium. CHRY.
Tu aũt admirare discipulos q ita erant oppressi: ⁊ nullã cor
poraliũ habebant curã: sz ⁊ cõtemnebãt carnalez mensam:
⁊ fame opugnabãt: nec tñ desistebãt a xpo: nisi. n. eos coge
ret vehemẽter esuries: nequaqz hoc fecissent quid aũt pha
risei ad hoc dicerent subdit. Pharisei aũt vidẽtes dixerũt
ei. Ecce discipuli tui faciunt quod nõ licet facere sabbatis.
AVGV. de operib⁹ monachoz. De sabbato aũt potius
qz de furto discipulis dñi iudei calũniati sunt: qr pplo isra
el per legem preceptum est: vt in agris suis furem nullum
tenerent: nisi qui secum aliquid vellet auferre. nã qui nihil
aliud attigisset qz id qd cõmedisset liberũ ipunitũqz abire
sinerẽt. HIERO. Nota vero q primi apostoli saluatoris
litteram sabbati destruũt aduersus ebionitas: q cũ ceteros
recipiãt apostolos: paulũ tanqz trãsgressorẽ legis repudiãt.
deinde ad excusationẽ eoz subdit: At ille dixit eis: Non le
gistis quid fecerit dauid qñ esuryt: Ad cõfutandã siquidez
calũniaz phariseoz veteris recordat historie: qñ dauid fu
giens saulẽ inuenit nobbã: ⁊ ab achimelech sacerdote susce
ptus postulauit cibos: qui cũ panes laicos non haberet: de
dit eis cõsecratos panes quibus nõ licebat vesci nisi solis sa
cerdotib⁹ ⁊ leuitis: meli⁹ arbitrat⁹ de famis periculo homi
nes liberare: qz deo sacrificiũ offerre: hostia enim deo placa
bilis est hominum sal⁹. Opponit ergo dñs ⁊ dicit. Si ⁊ da
uid sanctus est: ⁊ achimelech pontifex a vobis non reprehẽ
ditur: ⁊ legis vtriqz mandatũ pbabili excusatõe transgres
si sunt: ⁊ fames in causa est: cur candẽ famẽ non probatis in
apostolis: quã probatis in ceteris: Quãqz ⁊ in hoc multa di
stantia sit: Isti spicas in sabbato manu confricãt illi panes
comederunt leuiticos: ⁊ ad sabbati solẽnitatem accedebãt
neomeniarum dies: quib⁹ regsit⁹ in conuiuio fugit ex aula
regia. CHRY. Excusans autem discipulos dauid in me
dium adducit. eteñi multa prophete huius erat gloria apd
iudeos. Nec potest respõderi q dauid ppheta erat: qr nec
ppter hoc ei licebat: sed sacerdotibus solis. tanto autẽ ma
gis discipulos ab accusatione liberat: quanto maior inueni
tur qui hoc fecit. sed ⁊ si dauid propheta erat: non tamẽ qui
cum ipso erant. HIERO. Obserua tamẽ q panes ppositi
tionis nec dauid nec pueri eius acceperunt anteqz mũdos
se a mulieribus esse responderint. CHRY. Sed dicit ali
quis: Quid est exemplũ hoc ad id quod querit: Non enim
dauid sabbatũ trãsgressus est: sz in hoc ostẽdit christi sapiẽ
tia q aliud exemplũ fert sabbato mai⁹. Neqz eniz est equa
le trãsgredi sabbati diẽ qd multotiens factũ est: ⁊ sacrã illã
tangere mensam: qd nulli fas erat. Deide rursus ⁊ aliter sol
uit: principaliorẽ inducens solutionẽ: cũ dicit: Aut non legi
stis in lege: qa sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violant
⁊ sine crimine sunt: HIERO. Ac si diceret: calumniami
ni discipulos meos: cur sabbato spicas triuerit: famis neces
sitate cogẽte: cũ ipsi sabbatũ violetis i tẽplo imolãtes victi
mas: cedẽtes tauros: holocausta super lignorũ struem incẽ
dio cõcremantes: ⁊ iuxta alterius euangelij fidẽ circuncidi
tis paruulos in sabbato: vt duz aliam legez seruare cupitis
sabbatũ destruatis. Nũqz aũt leges dei sibi cõtrarie sunt: et
prudẽter vbi discipuli sui argui poterãt trãsgressiõis: ⁊ achi
melech ⁊ dauid dicit exempla sectãtes: veram autẽ ⁊ absqz
necessitatis obtẽtu sabbati preuaricationẽ in ipsos refert: q
calũniam fecerant. CHRY. Ne aũt mihi dicas: qm affer
re in mediũ aliũm peccãtẽ nõ est erui ab accusatõe cũ enim
nõ accusat q fec: excusatio fit circa id qd fcm est: Uerũ hoc
bis ñ suffecit: sed qd mai⁹ est dixit: q sine crimie sunt. Uide
aũt quãta posuit: Locum vbi dicit: In templo: Tempus cũ
dicit: Sabbatis. Legis remissionẽ cũ dicit: Uiolãt ⁊ non so
lũ soluũt. Et q nõ solũ liberãtur a pena: sed a culpa liberati
sunt. vnde dicit: Sine crimie sũt. Neqz ãt hoc scdz simile ẽ
priori qd dixerat de dauid. Illud eñi ⁊ semel factũ est: ⁊ a da
uid nõ sacerdote: ⁊ necessitatis cã fuit. Hoc aũt secũdũ sin
gulo sabbato ⁊ a sacerdotib⁹ ⁊ fm legẽ. Et iõ nõ fm veniaz
vt in primo exẽplo: sed fm legẽ sũt discipuli ab accusatione
liberati. Sz nunqd discipuli sunt sacerdotes: imo sũt sacer
dotib⁹ maiores: ipse eñi aderat q templi est dñs: q veritas
est ⁊ nõ typus. ⁊ iõ subdit: Dico aũt vobis qr tẽplo maior ẽ
hic. HIERO. Hic nõ pnomẽ: sed aduerbiũ loci legendũ
est: q maior tẽplo sit loc⁹ q dñm tẽpli teneat. AVGV. de
que. euan. Notandũ aũt vnũ exẽplũ datũ eẽ regie potesta
tis de dauid: alterũ sacerdotalis de his qui pp ministeriuz
tẽpli sabbata violant: vt multo min⁹ ad ipsũ euulsaz sabba
to spicaz crimen pertineat: qui ver⁹ rex ⁊ ver⁹ sacerdos ẽ.
CHRY. Deiñ qr graue audiẽtib⁹ videbat eẽ qd dixerat:
rursus cõuolat ad mĩsicordiã fmonẽ cũ quadã vehemẽtia
inducẽs: cũ dicit: Si ãt sciretis qd est: Misericordiã volo ⁊
nõ sacrificiũ: nunqz cõdemnassetis inocentes. HIERO.
Quid ãt ẽ: Misericordiã volo ⁊ nõ sacrificiũ: supra dixim⁹.
Quod ãt dicit: Nũqz cõdemnassetis innocẽtes. de apl'is in
telligendũ ẽ. Et ẽ sensus: Sz misericordiã cõprobastis achi
melech: eo q piclitãtẽ fame dd refocillauit: qre meos disci
pl'os cõdemnatis: CHRY. Uide aũt rursus qualiter ad
veniã ducens sermonẽ discipulos rursus venia superiores
oñdit: in hoc quod dicit eos innocentes: qd quidem supra ⁊
de sacerdotibus dixerat: Deinde ⁊ aliam cãm dicit quare
sunt innocẽtes dicens: Dñs enim est filius hoĩs etiã sabba
ti. REMI. Filium aũt hoĩs seipsum appellat. ⁊ est sensus
Ille quem vos purũ hoĩem putatis: deus est oĩum creatu
rarũ dñs ⁊ etiã sabbati: ⁊ ideo põt legẽ mutare p sua volun
tate: qr fecit eã. AVGV. cõtra faustũ: Discipulos aũt su
os vellere spicas sabbato nõ phibuit: vt inde conuinceret
⁊ pñtes iudeos ⁊ futuros manicheos q herbã non euellunt:
ne homicidiũ perpetrent. HYLA. Mystice aũt in prin
cipio ẽ contuendũ sermonẽ hunc ita ceptum eẽ: In illo tpe
quo. s. deo pñi gratiã data gẽtib⁹ salute cõfessus ẽ. Ager ãt mũ
d⁹ ẽ. sabbatũ ociũ ẽ. seges credituroz pfect⁹ i messez. Est qz
sabbato i agz pfect⁹ i legis ocio: dñi p gressus i hũc mũdũ
ẽ: Esuries fames est. s. salutis humane. RABA. Spicas
vellũt dum singulos hoĩes a terrena intẽtione retrahunt.
Fricant dum a cõcupiscẽtia carnis mentes exuunt. Grana
comedũt: dũ emẽdatos in corp⁹ eccl'ie traijciũt. AVGV.
de que. euã. Nullus autem transit in corpus christi nisi car
nalibus spoliatus fuerit indumentis: fm illud apl'i: Exuite
vos veterem hominẽ. sabbato hoc agũt scilicet spe quietis

eterne ad quã alios iuitãt. RABA. Itẽ ãbulãt p sata cũ
dño q in scripturaz meditatõe delectant. Esuriunt: dũ pa
nẽ vite. i. dei amorẽ in eis euenire desiderãt. Uellũt spicas
⁊ terũt: dũ testimõia discutiũt donec iueniãt qd latebat in
lra: ⁊ hoc sabbato dũ a turbidis cogitationib⁹ vacãt. HY
LA. Pharisei q penes se clauẽ celoz eẽ existimabãt: illici
ta agere discipl'os argnũt: quos dñs factoz i qb⁹ sub reruz
argumẽto pphetie rõ contineẽ admonuit: atqz vt oñderet
oĩuz rez efficaciã spẽm futuri opis cõtinere adiecit: Si aũt
sciretis qd ẽ: Misericordiã volo ⁊c. op⁹ eñi salutis nrẽ nõ i
sacrificio legis sz in misericordia ẽ: ⁊ lege cessante i dei bo
nitate saluamur. Cuius rei donũ si itellexissent: nũqz cõdẽ
nassent innocentes. i. apostolos suos quos isimulaturi erãt
transgresse legis inuidia cum sacrificioruz vetustate cessan
te: vniuersis p eos misericordie nouitas subueniret.

¶ Et cuz inde transisset: venit in synagogã eorũ.
Et ecce hõ manũ habens aridã: ⁊ interrogabãt
eũ dicẽtes: Si licet sabbatis curare vt accusarẽt
eũ. Ipse ãt dixit illis: Quis erit ex vobis homo
qui habeat ouez vnã: ⁊ si ceciderit hec sabbatis
in foueam: nõne tenebit ⁊ leuabit: Quanto ma
gis melior ẽ homo oue. Itaqz licet sabbatis be
nefacere. Tunc ait homini. Extende manum
tuã. Et extẽdit: ⁊ restituta est sanitati sicut altera.

HIERO. Quia destructionẽ sabbati qua discipulos ar
guebãt: pbabili exẽplo excusauerat: ipm calũniari volunt.
vñ dicit: Et cũ inde transisset vẽit in synagogã eoz. HY
LA. Hec eñi q pmissa sũt i cãpo dcã gestaqz sũt: ⁊ post hec
synagogã ingredit. AVGV. de con. euã. Posset aũt pu
tari eodẽ die factũ ⁊ de spicis ⁊ de isto sanato: qm ⁊ sabbatũ
hic cõmemorat: nisi lucas aperuisset alio sabbato factũ fuis
se. Proinde qd dicit mattheus: Et cum inde transisset vẽit
in synagogã eoz. Nõ quidẽ venit nisi cũ inde trãsisset: sed
post quot dies in synagogã eoz venerit postea qz a segete il
la trãsyt: an rcẽ cõtiuoqz illuc ierit: nõ expssuz ẽ: ac p hoc lo
cus datur narratio ni luce: qui dicit alio sabbato hõ manus
fuisse sanatam. HYLA. Ingresso aũt synagogaz hoiem
aride man⁹ offerunt interrogantes an curare sabbatis lice
ret: occasionem arguendi euz ex rñsione qrẽtes. vñ sequit:
Ecce homo ma. ha. ari. ⁊ iter. eum dicẽtes: Si licet sabbato
curare: CHRY. Nõ aũt interrogãt vt addiscãt: sz vt ac
cusent eum. vñ seqtur: Ut accusarẽt eũ: qz uis ⁊ ipz opus suf
ficeret si accusare volebant: sz ⁊ per verba volebãt captio
nem inuenire maiorem copiã argutionum sibi pparantes.
HIERO. Et interrogãt vtz licet curare sabbatis: vt si nõ
curauerit: crudelitatis aut imbecillitatis. si curauerit: trãs
gressionis vitio eũ accusent. AVGV. de cõ. euã. Sz põt
mouere quõ matthe⁹ dixerit q ipsi iterrogauerũt dñz si lz
sabbato curare: cũ marc⁹ ⁊ lucas illos poti⁹ a dño interro
gatos eẽ phibeãt: Licet sabbato bñfacere: an male: Itaqz
intelligendum q illi prius interrogauerũt dñm: Si licet
sabbato curare: deinde intelligẽs cogitationes eoz adituz
accusandi querentium cõstituit in medio illũ quem erat sa
naturus: ⁊ interrogauit q marcus ⁊ lucas eum interrogas
se cõmemorant: ⁊ tũc illis tacẽtibus pposuit similitudinez
de oue: ⁊ cõclusit q licet sabbato bñfacere. vñ sequit: Ipse
autez dixit illis: Quis erit ex vo. homo qui ha. ouẽ vnã ⁊c.
HIERO. Ubi sic soluit ppositã qõnẽ vt interrogantes
auaritie cõdẽnaret. Si vos inqt in sabbato ouez: ⁊ aliud qd
libet aĩal in foueam decidẽs eripe festiuitatis: nõ aĩali: sed
vrẽ auaritie consulentens: qz tomagis ego hoiem q multo
melior ẽ oue: debeo liberare: RABA. Competenti ergo
exẽplo soluit qõnẽ eoz vt eos oñda t sabbatum violare in
ope cupiditatis qui eũ violare arguunt i opere charitatis
legẽ male iterpretãtes q dicũt in sabbato a bonis feriãduz
in quo a malis tñ feriãdũ ẽ. Uñ opus seruile nõ facietis in
eis. hoc ẽ pctm: sic i eterna rege a mal'tñ feriabit: nõ a bo
nis. AVGV. de cõ. euã. Proposita aũt silitudine de oue
cõcludit q liceat sabbato bñfacere dicẽs: Itaqz li. sab. bñfa
cere. CHRY. Intẽde aũt qliter vane excusatõis de solu
tiõe sabbati iducit: sz qr iã isanabiliter egrotabat ad op⁹ p
cessit. vñ seqt: Tũc ait hoi: Extẽ. ma. tuã ⁊ extẽ. ⁊ resti. ẽ sa.
sicut altera. HIERO: In euãgelio quo vtunt nazarei ⁊
ebionite: qd vocat apostolicũ matthei autẽticũ. Hõ iste q
aridã hz manũ: cemẽtarius scribit istiusmodi vocib⁹ auxi
liũ precãs: Cemẽtarius erã: manibus victuz queritãs: precor
te iesu vt mihi restituas sanitatem: ne turpiter mẽdicez ci
bos. RABA. Sabbatis aũt peipue docet ⁊ operat iesus
nõ solũ pp spũale sabbatũ: sed etiã pp celebriorẽ ppl'i cõuẽ
tũ querẽs salutẽ oĩuz. HYLA. Mystice aũt post reditũ
de segete ex qua iã apostoli fructus sationis acceperant: ad
synagogã venit iã illic messis sue opus paratur⁹: qr plures
postmodũ vna cũ apl'is extiterũt q curabant. HIERO.
Usqz ãt adaduẽtũ dñi saluatoris arida man⁹ i synagoga iu
deoz fuit: ⁊ dei opa nõ fiebãt i ea. Postqz autẽ ille venit in
terras: reddita ẽ in apl'is credẽtib⁹ dextera ⁊ opi pstino re
stituta. HYLA. Curatio aũt oĩs i verbo ẽ ⁊ manus sicut
altera reddit. i. similis ministerio apl'oz i officium dãde sa
lutis efficit: docetqz phariseos egre ferre nõ oportere opa
tionẽ hũane salutis i apl'is: cuz ipsis ad officiũ eiusdez mini
steriũ manus sit reformanda si credãt. RABA. Uel ali
ter: Hõ q habebat manũ aridã hũanũ gen⁹ idicat sterilita
te boni opis arefactũ p manũ ad pomũ extẽsam: quã sana
uit manus inocẽs i cruce extẽsa. ⁊ bene manus i synagoga
erat arida: qr vbi maius donũ scientie: ibi grauius ẽ inexcu
sabilis noxe piculũ. Sanãda aũt mãus arida iubet exten
di: qr ifructuosa debilitas aĩe nullo meli⁹ ordine qz elemo
synaz largitate curat. Habebat aũt hõ dexterã manũ lan
guidã: qr ab elemosynis torpebat: sinistrã sanã: qr sue vtili
tati intẽdebat. Sz veniẽte dño dextra sanatur: vt sinistra.
qr qd cõgregauerat auide: nõ distribuit charitatiue.

¶ Exeuntes aũt pharisei cõsiliũ faciebãt aduersus
euz: quõ pderẽt eum. Iesus autẽ sciens secessit i
de: ⁊ secuti sunt eũ multi: ⁊ curauit eos oẽs. Et
pcepit eis: ne manifestuz eũ facerẽt: vt adimple
ret qd dictum est p esaiã pphetã dicentẽ: Ecce
puer meus quẽ ego elegi: dilectus me⁹ i quo bñ
cõplacuit aĩe mee: ponã spm meum super eum:
⁊ iudiciuz gẽtibus nunciabit. Nõ cõtendet neqz
clamabit: neqz audiet aliqs in plateis vocẽ eius.
Arundinem quassatam non confringet: ⁊ lignũ
fumigãs non extinguet: donec eiiciat ad victori
am iudicium ⁊ i nomine eius gẽtes sperabunt.

HYLA. Inuidia ãt fcĩ phariseos cõmouet: qr cõtuẽtes
hoiem in corpore: deũ in opibus nõ intelligebãt. vñ dicit:
Exeuntes ãt pha. cõsi. fa. aduer. eũ: quomõ eum perderent.
RABA. Exeuntes dicit: qa eoz mens a dño auersa fuit.
cõsilium fecerũt quõ vitã perderẽt: non quõ ipsi vitã inue
nirent. HYLA. Sciẽsqz eorum consilia secessit: vt a cõ
silijs malignãtiũ procul abesset. vñ seqt: Iesus autẽ sciens
secessit ide. HIERO. Sciẽs inquã eoz insidias recessit:
vt phariseos cõtra se occasionẽ ipietatis auferret. REMI.
Siue secessit ide quasi hõ fugiẽs insidias suorum psequen
tium: siue qr nõ erat tps neqz locus patiẽdi. nõ enim capit
perire pphetã extra hierlm: sicut ipse dicit. Declinauit etiã
dñs odio se psequẽtes: ⁊ peruenit illuc vbi iuẽit plurimos
se p amorẽ diligẽtes. vñ sequit: Et secuti sunt eũ mlti. Quẽ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

pharisei vnanimi ꝯsilio ꝑdere q̄rūt:turba idocta vnanimi
dilectōe seq̄r.vñ mox sui desiderij ꝯsequunt effectū. Naꝫ
seq̄r: Et curauit eos oēs. HYLA. His āt quos curauit:
silentiū imperauit.vñ sequit:Et p̄cepit eis ne mãifestū euꝫ
facerēt:nā sal⁹ vnicuiq3 reddita erat sibi ipsa testis. Sꝫ iu/
bēdo silētiū teneri:ꝛ gloriādi de se iactātiā declinat:ꝛ nihi/
lominus cognitionē sui p̄stat:ī eoipso cuꝫ admonet de se ta
cerī:qꝛ obseruatio silētij ex re q̄ sit silenda ꝑficiscit. RA/
BA. In hoc etiā nos īstruit:ne cū aliqd magni fecerimus:
laudē foris q̄ramus. REMI. Ideo etiā p̄cipit vt non mãi
festarēt euꝫ:ne ꝑsequētes ipꝫ deteriores fierēt. CHRY.
ī ho. Deīde vt nō turberis in his q̄ fiūt in insania opinabili
phariseoꝝ:īducit ꝓphetā hoc p̄dicētē.tāta erat.n.ꝓpheta
rum diligētia:vt neq3 h derelinquāt:sꝫ ꝛ vias eius ꝛ transi
tus prophetiçarēt ꝛ intētionē cuꝫ q̄ hoc faciebat:vt discas
q̄m oīa a spūscō loq̄bant.si eni cogitatões hoīuꝫ īpossibile
ē scire:multomagis christi ītētionē nisi spūsscūs reuelaret.
Sequit g̃:Ut īplereť qđ dictuꝫ ē ꝑ esaiā ꝓphetā dicētē:Ec
ce puer me⁹ quē elegi. REMI. Dñs quidē iesus xp̄s puer
oīpotētis dei dict⁹ ē:nō f̄m diuinitatē: sꝫ f̄m assumpte car/
nis dispēsationē:qꝛ cooperāte spūscō carnē suscepit ex vir/
gine absq3 macula pctī. Quidaꝫ libri h̄nt: Elect⁹ quē elegi.
Electus eni fuit a deo patre.i.p̄destinat⁹: vt eēt fili⁹ dei ꝑ/
prius nō adoptiu⁹. RABA. Quē elegi dicit ad op⁹ qđ ne
mo ali⁹ fecit:vt redimeret gen⁹ humanū:ꝛ pacificaret mū/
dū cū deo. Seq̄r: Dilectus me⁹ ī quo bñ cōplacuit aīe mee.
qꝛ ipse solus ē agnus sine macula peccati de quo p̄r dic̄: Hic
ē fili⁹ meus dilect⁹ ī quo mihi bñ cōplacui. REMI. Qꝛ aūt
dicit: Aīe mee.nō ita intelligēdū ē q' de⁹ p̄r aīam habeat:sꝫ
trāslatiue aīa ī deū ascribitur:vt ꝑ eā demōstrareť dei affe
ctus. Nec mirꝝ si aīa trāslatiue in deo dr̄:cū etiā cetera cor/
poris mēbra ei ascribāť. CHRY. Hoc āt ī p̄ncipio ꝓphe
ta ponit vt discas qꝛ hoc qđ hic dr̄:fuit f̄m cōsiliū patris.di
lectus eni f̄m ꝯsiliū eius q diligit facit. Sed iterꝝ elect⁹ nō
vt aduersarius soluit legē:neq3 vt inimicus existēs legisla/
tori:sed ei cōcordās.qꝛ g̊ dilect⁹ ē:ponaꝫ sp̄m meū sup eum.
REMI. Tūc etiam deus p̄r posuit sp̄m suū sup eū:cū ope
rante spūscō suscepit carnē ex virgine:ꝛ mox vt hō fact⁹ ē
plēitudinē spūsscī suscepit. HIERO. Ponit āt spsūs nō
sup dei verbū: sꝫ sup vnigenitū q de sinu p̄ris ꝓcessit.s.sup
eū de quo dictū ē:Ecce puer meus. Quid autē ꝑ ipsum fa/
ctur⁹ sit subdiť: Et indiciū gentibus nūciabit. AVGV.
xx.de.ciui.dei: Quia.s.iudiciū p̄nūciauit futurꝝ qđ gētibus
erat occultuꝫ. CHRY. Deinde humilitatē eius manife/
stans dicit: Nō contēdet.qꝛ sicut illi placuit oblat⁹ ē: ꝛ ma/
nibus ꝑsequētiuꝫ se vltro obtulit. Neq3 clamauit. Quia si
cut agnus coram tondēte se obmutuit. Neq3 andiet aliqs
in plateis vocē ei⁹. HIERO. Lata eniꝫ ē ꝛ spatiosa via q̄
ducit ad ꝑditionē:ꝛ multi īgrediūtur ꝑ eam: q multi nō au
diūt vocē saluatoris:qꝛ nō sunt ī arta via:sꝫ ī spatiosa. RE
MI. Platea nāq3 grece:latine latitudo diciť:ī plateis ergo
vocē eius nemo audiuit:qꝛ suis dilectorib⁹ nō delectabilia
ī hoc mūdo ꝓmisit:sꝫ aspera. CHRY. Uolebat aūt dñs
ꝑ hō mansuetudinē curare iudeos:sꝫ lꝫ isti rēnuerēt: nō tñ
eis restitit eos destruēdo.vñ ꝛ ei⁹ virtutē ꝛ illoꝝ imbecilli
tatē ꝓpheta ondēs dicit: Arūdinē quassatā nō ꝯfringet:ꝛ li
gnum fumigās nō extiguet. HIERO. Qui pctōri nō por
rigit manū:nec portat on⁹ frīs sui:iste q̄ssatū calamū ꝯfrin
git.ꝛ q modicā scintillā fidei ꝯtēnit ī paruulis:hic lignū ex/
tiguit fumigās. AVGV. xx.de ciui.dei: Uñ ꝑsecutores
iudeos qui calamo q̄ssato ꝑdita ītegritate:ꝛ ligno fumanti
amisso lumie cōpati sūt nō cōtriuit:nō extixit:qꝛ pepcit eis
q nōdū venerat eos iudicare:sꝫ iudicari ab eis. AVGV.
de q̄.euā. In ligno etiam fumigante notādum ē:qꝛ deserto
lumine facit putorē. HYLA. Uel in hoc q' dicit: Arūdi
nē quassatam nō ꝯfringet.ondit q' ita facile erat ei oēs eos
frāgere sicut arūdinē:ꝛ nō simpliciter arūdinē: sed iaꝫ ꝯtri
tā. In hoc aūt q' dicit: Lignū fumigās nō extiguet.demon
strat ꝛ illoꝝ furorē accēsuꝫ:ꝛ virtutē christi potenteꝫ ad ex
tinguēdū h' furorē cum oī facultate.vñ ī hoc multa man/
suetudo christi ondītur. RABA. Uel ꝑ hoc q' dicit: Arū
dinē q̄ quassata ē nō eē ꝯfractā:ondit caduca ꝛ quassata gē
tiū corpa nō fuisse contrita:sꝫ ī salutē poti⁹ reseruata. Per
hoc autē q' dicit: Lig.fumigās nō extin.ondit exiguitatem
ignis iam tñ fumigantis in ligno nō extictā.i.isrl' ex reli/
quijs veteris gr̄e sp̄m nō ablatū:quia resumēdi toti⁹ lumi
nis ī tp̄e p̄nie sit facultas. RABA. Uel ecōuerso. arūdi/
nē q̄ssatā vocat iudeos quos a vēto agitatos:ꝛ q̄si abinuicē
dissipatos:nō statiꝫ dñs cōdēnauit:sꝫ patiēter supportauit.
Lignū aūt fumigās vocat ppl'm de gētib⁹ cōgregatū: q ex/
ticto naturalis legis ardore fumi amarissimi ꝛ ocul' noxij:
tenebroseq3 caliginis iuoluebať errorib⁹:quē nō solū nō ex
tixit ꝛ redegit ī cinerē:sꝫ ecōtrario de parua scītilla ꝛ pene
moriēte maxima suscitauit icēdia. CHRY. Sꝫ possꝫ ali
quis dicere: Quid igiť:semp hec erūt:ꝛ feret vsq3 in finem
eos q sic īsidianť ꝛ īsaniūt: Absit.sꝫ cū sua oīa fcā erūt: tūc
ꝛ illa opabiť. Et hoc signauit dicēs: Donec eijciat ad victo/
riā iudiciū. Ac si dicat: Cū ea q̄ ex se sunt oīa cōpleuerit: tūc
ꝑfcāꝫ vltōeꝫ inducet.tūc eni punieť cū clarā fecerit suā vi
ctoriā:vt nō reliquať eis īuerecūda contradictōis occasio.
HYLA. Ul' donec eijciat ad victoriā iudiciū: sublata.s.
mortis potestate:iudiciū ꝛ claritatis sue reditū ītroducat.
RABA. Uel donec illud iudiciū qđ ī eo agebatur ad vi
ctoriā ꝑuēiret:qꝛ postq3 mortē resurgēdo supauit: expulso
p̄ncipe h⁹ mūdi victor ad regnū redijt: ī patris dextera se/
dēs donec ponat sub pedib⁹ oēs inimicos suos. CHRY.
Sꝫ nō in hoc stabūt ea q̄ sunt dispēsatiōis vt solū puniāť q
nō crediderūt:sꝫ ꝛ orbē terraꝝ ad se trahet.vñ seq̄tur: Et ī
noīe ei⁹ gentes sperabūt. AVGV. xx.de ciui.dei: Hoc āt
vltimū iam videm⁹ impletū.ꝛ si ꝑ hoc qđ negari nō potest
crediť:ꝛ illud qđ īpudēter a q̄busdā negať:nouissimū iudi
ciū qđ ponet ī terra:cū venerit ipse de celo:qs eni sparet gē
tes ī xp̄i noīe spaturas:qñ tenebať:ligabať:cedebať:illude
bať:ꝛ crucifigebať:qñ ꝛ ipsi discipuli spem ꝑdiderāt: quā ī
illo habere iā ceperāt:q' tūc vix vnus latro spauit ī cruce:
nūc sperāt gētes longe lateq3 diffuse. Et ne ī eternū moriā/
tur:ipsa ī q̄ ille mortu⁹ ē cruce signāť. Null⁹ igiť dubitet ꝑ
iesum xp̄m nouissimū futurꝝ eē iudiciū. REMI. Sciēduꝫ
ē autē:qꝛ nō solum istius loci sensus:sꝫ ꝛ multoꝝ alioꝝ hoc
testimōio ꝯfirmať:nā q' dicit: Ecce puer me⁹.ad illuꝫ locū
referť vbi dixerat pater: Hic ē filius me⁹. Qꝛ v̊o ait: Ponā
sp̄m meū sup eū.ad hoc referť q' spūsscūs descēdit sup dñꝫ
bapticatū. Qꝛ aūt subiūgit: Iudiciū gētibus nūciabit. refer
tur ad id qđ infra dr̄: Cum sederit fili⁹ hominis ī sede maie
statis sue. Qꝛ autem subdit: Non cōtēdet neq3 clamabit.ad
hoc refertur q' dñs pauca rñdet principi sacerdotuꝫ ꝛ pila
to:herodi vero nulla. Qꝛ v̊o diciť: Arundinē quassatam nō
cōfringet. ad hoc ꝑtinet q' dñs suos persecutores declina/
uit:ne fierent deteriores. Qꝛ v̊o dicit: In noīe ei⁹ gētes spe/
rabūt.ad hoc qđ ipse dixit: Eūtes docete oēs gētes.

¶ Tunc oblatus est ei demoniuꝫ habēs cecus ꝛ mutus: ꝛ curauit euꝫ ita vt loq̄retur ꝛ videret. Et stupebāt omnes turbe ꝛ dicebant: Nūquid hic est filius dauid? Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non eiicit demones: nisi in beelzebub principe demoniorum.

GLO. Cōfutauerat superi⁹ dñs phariseos christi mira/
cula calūniātes:ex hoc q' sabbatum soluere videbatur:sed
qꝛ maiori nequitia ipsa christi miracula diuina virtute fa/
cta ꝑuertebāt:attribuētes ea īmūdo spiritui: iō euāgelista
premittit miraculū ex quo blasphemādi occasionē sumpse
rūt dicēs: Tūc oblatus ē ei demoniū habēs: cecus ꝛ mut⁹.
REMI. Qꝛ aūt dicit. Tūc:ad supiora referť qñ sanato ho
mie qui habebat manū aridā:exiuit de synagoga. Siue q'
dicit Tūc:pōt referri ad lati⁹ atq3 ꝓlixius tp̄s:vt sit sensus:
Tūc:qñ hec vel illa dicebāť vel gerebāť. CHRY. Mi/
rāda ē aūt neq̄tia demonis.vtrūq3 īgressuꝫ opilauit:ꝑ queꝫ
ille erat creditur⁹.s.ꝛ auditū ꝛ visuꝫ. Sꝫ christ⁹ vtrūq3 ape
ruit. Uñ sequitur: Et curauit eū ita vt loq̄retur ꝛ videret.
HIERO. Tria autem signa simul in vno hoīe ꝑpetrata
sunt. Cec⁹ videt:mutus loq̄tur:possessus a demōe liberať.
Qđ ꝛ tūc q̄dē carnaliter factū ē:sed quotidie compleť ī cō/
uersiōe credētiū: vt expulso demone p̄mū fidei lumē aspi/
ciāt:deīde in laudes dei tacentia prius ora laxētur. HY/
LA. Nō aūt sine ratiōe cū turbas oēs curatas in cōi dixis
set:nūc seorsuꝫ demoniū habēs cecus ꝛ mut⁹ offerť. Opor/
tebat eni vt postq3 māus aride hō oblat⁹ ē: qui ī synagoga
curabať: ī vnius hō hoīs forma gētiū salus fieret: vt q erat
habitatio demonij:ꝛ cecus ꝛ mutus deo capax pararetur:ꝛ
deū cōtineret ī christo:ꝛ christi opa dei confessione lauda/
ret. AVGV. de que.euā. Demoniū enim habēs cecus ꝛ
mutus est qui non credit:ꝛ subditus est diabolo qui non in
telligit ꝛ nō cōfiteť ipsaꝫ fidē:vl' q nō dat laudē deo. AV
GV. de cō.euā. Hoc āt nō isto ordine:sꝫ post multa alia lu/
cas commemorat ꝛ mutū dicit tñ ꝛ nō cecū. Sꝫ ēt ex eo q'
aliquid tacet:de alio dicere putādus ē:ea enim sequentia ꝛ
ipse cōtexit q̄ matthe⁹. HYLA. Stupuerunt facti istius
oēs turbe:sꝫ phariseoꝝ īgrauescit īuidia.vñ seq̄ť: Et stupe/
bāt oēs turbe ꝛ dicebāt: Nūq̄d iste ē filius dauid? GLO.
Ob misericordiā: ꝛ bñficia filiū dauid p̄dicāt. RABA.
Turbe āt q̄ minus erudite videbāť dñi s̄p facta mirātes:il
li ꝯ vl' negare h:vel q̄ negare nequerāt sinistra īterp̄tatōe
ꝑuertere laborabāt:q̄si hec nō diuinitatis:sꝫ immūdi spūs
opa fuissent.i.beelçebub q ds erat acharō:vñ seq̄ť: Phari/
sei aūt audiētes dixerūt: Hic nō eijcit de.nisi ī beel.p̄n. de/
monioꝝ. REMI. Beelçebub āt ipse ē beel ꝛ baal ꝛ beel/
phegor. Bel fuit p̄r Nini regis assirioꝝ. Baal dict⁹ ē: qꝛ in
excelso colebatur: Beelphegor a loco.i.a monte phega.ze/
bub seruus fuit abimelech filij gedeonis q occisis.lxx. fra/
trib⁹ edificauit tēplū baal: ꝛ cōstituit eū sacerdotem ī ipso
ad abigēdas muscas:que ibi cōgregabanť propter nimiuꝫ
cruoreꝫ victimarꝝ.çebub nāq3 musca dr̄. Beelçebub g̃ vir
muscarꝝ interp̄tatur.vñ propter spurcissimū ritū colēdi di/
cebāt eum eē p̄ncipeꝫ demonioꝝ.nihil ergo sordidius īue/
niētes qđ dño obijcerēt:dicebāt eū ī beelçebub eijcere de/
monia. Et sciēdū q' nō ē legēdū ꝑ.d.vel.t.in fine vt quedā
mēdosa exēplaria habēt:sed per.b.

¶ Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnū contra se diuisuꝫ desolabiť: ꝛ omnis ciuitas vel domus diuisa cōtra se nō stabit. Et si sathanas sathanaꝫ eiicit: aduersus se diuisus est: quo ergo stabit regnum eius?

HIERO. Pharisei opa dei p̄ncipi demōioꝝ deputabāt
q̄b⁹ dñs nō ad dicta:sꝫ ad cogitata rñdit vt vl' sic ꝯpelleret
credere potētie ei⁹ qui cordis videbat occulta. vnde diciť:
Jesus aūt sciens cogi.coꝝ di.eis. CHRY. Superius qui
dem ꝛ de hoc christū accusauerāt qꝛ in beelçebub eijceret
demonia:sꝫ tunc quidē eos nō increpauit concedēs eis:ꝛ a
pluribus signis cognoscere eius virtutē: ꝛ a doctrina disce
re eius magnitudinem.sꝫ qꝛ ꝑmanebāt eadem dicentes:iā
increpat eos q̄uis eoruꝫ accusatio valde irrōnabilis esset.
Inuidia autē nō q̄rit quid dicat:sed solum vt dicat.neq3 tñ
christus eos cōtempsit:sꝫ rñdet cum decēti māsuetudine:
docēs nos mites eē inimicis ꝛ nō turbari etiā si talia dicāt
que nos in nobis nō recognoscimus:neq3 h̄nt aliquā ratio/
nē. In quo etiā ondit mēdacia esse que ab ipsis sunt dicta
neq3.n.ē demoniū habētis tātā ondere māsuetudinē ꝛ co/
gitationes scire. Et qꝛ valde irrōnabilis erat eoꝝ suspitio:ꝛ
m̄ltitudinē timebāt nō audebāt publicare xp̄i accusatōeꝫ:
sꝫ ī mēte voluebāt. Propter qđ dic̄. Sciēs cogitatōes coꝝ.
Ipse aūt accusationē quidē ī rñdēdo nō ponit neq3 diuul/
gat coꝝ neq̄tiā:solutionē aūt īducit:studiū eni ei⁹ erat pro/
desse peccātib⁹:nō publicare. Nō āt rñdet eis a scripturis:
qꝛ nō attēderēt aliter exponētes:sꝫ a cōibus opīonib⁹. Nō
eni ita exteriora ꝑlia corrūpūt:sic ea q̄ sūt ꝯtribuliū.hoc.n.
fit ī corporib⁹ ꝛ ī oībus reb⁹:sꝫ iterim a magis cognitis exē
pla ducit dicēs: Oē regnū ꝯtra se diuisum desolabiť. Nihil
eni ē ī terra regno potētius:sꝫ tñ ꝑ altercationē perit. Quid
aūt dicēdū ē de ciuitate:vl' de domo? siue mag⁹ siue ꝑuuꝫ
fuerit ꝯ seipꝫ pugnās perit. HYLA. Uñ domus ꝛ ciuita
tis eadē ē hic rō q̄ ē regni.ꝑp qđ seq̄ť: Et oīs ciui.vel do. di.
ꝯ se:nō stabit. HIERO. Quo.n.cōcordia pue res crescūt:
sic discordia maxie dilabūť. HYLA. Sermo aūt dei di
ues ē ꝛ vel simpl'r ītellect⁹ vel īspect⁹ īteri⁹ ad oēm ꝓfectū
ē necessari⁹. Relictis g̃ his q̄ ad cōeꝫ ītelligētiā patent:cau
sis īteriorib⁹ īmoremur. Rñsurus eni dñs ad id qđ de beel
çebub dictū erat ī ipsos q̄b⁹ rñdebat rñsionis cōditionē re
torsit.lex.n.a dō ē:ꝛ regni isrl' pollicitatio ex lege ē: si regnū
legis ꝯ se diuidiť dissoluať nece ē:ꝛ sic isrl' amisit legem qñ
īpletionē legis ī xp̄o plebs legis īpugnat. Sꝫ ciuitas hic hie
rusalē īdicať:q̄ postq3 ī dñꝫ suū furore plebis exarsit ꝛ apo
stolos ei⁹ cū credētiū turbis fugauit post diuisionē non sta
bit:atq3 ita qđ ꝑ hāc diuisionē mox ꝯsecutū ē:ciuitatis illi⁹
denūciať excidiū. Deinde assumit: Et si satha.satha.eijcit:
aduer.se diui.ē:quo g̃ sta.reg.ei⁹? HIERO. Ac si diceret:
si sathanas pugnat cōtra se ꝛ demō inimic⁹ ē demōi:dberet
iam mūdi vēire cōsummatio. Nec h̄nt ī eo locū aduersarie
potestates q̄rꝝ īter se bellū pax hoīum ē. GLO. Necessa
ria g̃ cōplexiōe eos arguit:vel eni christ⁹ ī virtute dei dmo
nes eijcit:vel ī pricipe demōioꝝ.si ī virtute dei frustra calū
nianť.si ī pricipe demonioꝝ regnū ei⁹ diuisuꝫ ē nec stabit.
ꝛ iō a regno ei⁹ recedāt:qđ inuit sibi eos elegisse:dū ī se non
credūt. CHRY. Uel sic: Si diuisus ē ībecillior fact⁹ ē ꝛ
perit.si āt perit:q̄liter pōt aliū ꝓijcere? HYLA. Uel ali/
ter: Si ad diuisionē suā coact⁹ ē demō vt demones ꝑturba
ret:hic quoq3 estimādū ē plus ī eo q diuiserit q̄3 ī his qui di
uisi sūt īeē v̄tutis.g̃ regnū diaboli diuisiōe facta a xp̄o ē dis
solutū. HIERO. Si aūt putatis o scribe ꝛ pharisei q' re/
cessio dmonū obediētia sit ī p̄ncipē suū vt hoīes ignorātes
fraudulēta simlatōe deludāt: qd potestis dicere d corpoꝝ
sanitatib⁹ q̄s dñs ꝑpetrauit: Aliud ē si mēbroꝝ quoq3 debi
litates ꝛ spūaliū v̄tutū īsignia demonib⁹ assignetis.

¶ Et si ego ī beelzebub eiicio demones: filii vestri in quo eiciūt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eiicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei.

CHRY. Post p̄mā solutionē venit ad secūdā:p̄mā mãi
festiorē dicēs: Et si ego in beel.ei.demo.filij ve. in quo ei/
ciūt? Iō ip.iu.ve.erūt. HIERO. Filios iudeoꝝ vel exor/
cistas legis gētis illi⁹ ex more signat:vl' apl'os ex eoꝝ stirpe
gñatos. Si exorcistas:qꝛ ad inuocationē dei eijciebāt demo
nes:coartat phariseos interrogatione prudēti:vt cōfitean/
tur spūscī eē opus eoꝝ. Si expulsio inquit demonū ī filijs
v̄ris deo:nō demonib⁹ deputať:quare ī me idē opus nō eā/
dē hēat ꝛ cāꝫ? g̃ ipsi v̄ri iudices erūt:nō ꝑtāte:sꝫ cōparatōe:
duꝫ illi expulsionē demonū deo assignant:vos principi de/
monioꝝ. Sin āt ꝛ de apl'is dictuꝫ ē:quod ꝛ magis intellige
re debem⁹:ipsi erūt iudices eoꝝ:qꝛ sedebunt ī.xij.solijs iu/
dicantes.xij.trib⁹ isrl'. HYLA. Jccirco āt digne iudices
sūt ī eos ꝯstituti quib⁹ id dedisse christus aduersus demo/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

nes ptātis repl'r qð ipse ē negatus habuisse. RABA.Ul' qꝛ apl'i bn̄ sibi cōscij erāt nihil male artis se ab eo didicisse. CHRY.Nō āt dixit: Discipl'i mei neqꝫ apl'i:sꝫ filij vr̄i. Ut siquidē voluerint reuerti ad illoꝝ dignitatē multā hic accipiāt occasionē.si aūt igrati fuerint neqꝫ iuerecūdā hn̄t excusationē.Eyciebāt aūt apl'i demones:qꝛ acceperant ptātē ab ipso:⁊ tn̄ nihil eos icusabāt.nō enīꝫ reb⁹ sꝫ psone christi aduersabāt.volēs igit mōstrare qm̄ iuidie erāt q̄ dicebāt de ipso apostolos i mediū ducit.Rursus āt ad sui cognitionē iducit eos demōstrās qm̄ ꝓprys aduersant bonis ⁊ cōtrariāt sue saluti:cuꝫ deceret eos letari ꝙ magna bōa illis aduenerat donatur⁹.Un̄ sequit:Si āt ego i spiritu dei ey. dmo.igit pue.i vos reg.dei.Per h āt demōstrat ꝙ magne vtutis opus ē demōes eycere:⁊ nō cuiuslibꝫ gr̄a. Et ob h q dē syllogiçat dicēs:Ergo perue.i vos regnū dei.Ac si dicat: Si h est:profecto filius dei aduēit.hoc aūt obūbrate dicit: vt nō illis sit graue:deīde vt illos alliciat non dixit simpl'r peruēit regnū.sꝫ i vos.q.d.Uobis veniūt bōa:ꝑpter qð vestrā ipugnatis salutē.hoc.n.ē signū a ꝓphetis traditū pn̄tie filij dei tāta fieri ptāte diuia. HIERO.Regnū enīꝫ dei seipsuꝫ signat:de quo i alio loco scriptū ē:Regnuꝫ dei itra vos ē.⁊ medius stat itra vos quē nescitis.Uel certe ilið regnū qð ⁊ ioānes ⁊ ipse dn̄s predicauerat:Pnīam agite: appropiquabit enī regnū celoꝝ.Est ⁊ tertiū regnuꝫ scripture sctē: quod auferṫ a iudeis:⁊ tradiṫ gēti facieti fruct⁹ eius. HYLA.Si g̊ discipl'i opanṫ p xp̄ꝫ ⁊ ex spū dī xp̄s opaṫ: adest regnū dei iā i apl'os mediatoris officio trāsfusum.Diminutio ēt regni diaboli:ē augm̄tatio regni dī. AVGV. de cō.euā.Un̄ pōt ēt hic eē sensus:Si ego in beelçebub eycio demōes:ēt fm̄ vestrā sn̄iaꝫ puēit in vos regnū dei:qꝛ regnū diaboli stare nō pōt:quē aduersuꝫ se diuisuꝫ fatemini. Regnū enī dei nūc dixit quo dānanṫ impij:⁊ a fidelib⁹ de peccatis suis pniaꝫ agētibus nūc secernūtur.

[marginal manuscript note: pūs blasphemie maledictum fiat aduersus spiritum sctm.]

¶ Aut qūo potest qsq̄ intrare in domū fortis:⁊ vasa eius diripere:nisi prius alligauerit fortem: Et tunc domum illius diripiet.

CHRY.Posita scd̄a solutiōe iducit ⁊ tertiaꝫ dicēs:Aut qūo pōt qsq̄ itra.i do.fortis:Qꝛ enīꝫ nō potest sathanas sathanā eycere māifestū ex dictis ē.Sed qm̄ neqꝫ alius pōt eū eycere nisi pus eū supauerit:oīb⁹ ē māifestuꝫ. ꝯstituit g̊ ꝙ ⁊ antea cuꝫ māifestiori abundātia:dicit enī: Tm̄ absisto ab hoc ꝙ vtar diabolo coadiutore ꝙ plioꝛ cū eo ⁊ ligo eū:⁊ h⁹ cōiectura ē ꝙ vasa ei⁹ diripio.Et sic cōtrariū eius qð illi tētabāt dicere demōstrat.Illi enīꝫ volebāt oñdere ꝙ nō propria virtute eycit demōes.Ipse autē ostēdit ꝙ nō soluꝫ demones:sꝫ ⁊ eoꝝ pricipē ligauit:quod māifestū ē ab his q̄ facta sunt.Qualiter enim pricipe nō victo hi q subiacēt:demones direpti sūt:Hoc aūt mihi ꝓphetia videṫ eē qð diciṫ: Nō.n.solum demōes eycit:sꝫ ⁊ errorē vniuersi orbis terraruꝫ abiget ⁊ machinationē diaboli dissoluet. ⁊ nō dixit rapiet:sꝫ diripiet:ostēdēs ꝙ hoc cum ptāte fiat. HIERO. Domus illius mundus ē: qui i maligno positus nō creatoris dignitate:sꝫ magnitudine delinquētis alligatus ē fortis ⁊ religatus i tartarum ⁊ dn̄i pede cōtrit⁹. Nō aūt debem⁹ eē securi:aduersarius nr̄ fortis victoris quoqꝫ vocib⁹ comprobaṫ. CHRY.Forte āt eū vocat: āti q̄ ei⁹ oñdēs tyrānidem q̄ ex nostra desidia orta ē. AVGV.de que.euan. Quos.s.ipse tenebat:ne possent virib⁹ suis ab illo se homines eruere sed p gratiam dei. Uasa eius dicit oēs ifideles. Alligauit autē forte:qꝛ potestatē illi ademit impediēdi voluntatē fideliū:a sequendo christuꝫ ⁊ obtinendo regno dei. RABA.Domū ergo ei⁹ diripuit:qꝛ ereptos a diaboli laqueis eos quos suos eē puidit eccl'e adūauit.vl' qꝛ oēs mūdi ptes apl'is ⁊ eoꝝ successorib⁹ cōuertēduꝫ distribuit: Oñdit igitur p māifestam parabolā dicēs ꝙ nō cōcordat i falaci operatione cum demonibus vt calūniabātur:sꝫ virtute diuinitatis homines a demonibus liberauit.

¶ Qui non est mecum contra me est:⁊ qui non cōgregat mecum spargit.

CHRY.Posita tertia solutōe:hic ponit quartam dicēs: Qui nō ē mecū:ꝯtra me ē. HYLA.In quo oñdit lōge a se eē vt aliqd a diabolo mutuatū sit ptātis:⁊ ex hoc ingētis piculi res itelligiṫ:male d eo opinari cuꝫ quo nō eē idipsuꝫ ē qð ꝯtra eē. HIERO.Nō tn̄ putet hoc qsq̄ d hereticis dictū ⁊ scismaticis:quāq̄ ⁊ ita ex supfluo posset itelligi:sed ex cōsequētib⁹ textuqꝫ fmonis ad diabolum referṫ: eo ꝙ nō possint opa saluatoris beelçebub opib⁹ ꝯparari.Ille captit aīas hoīum tenere captiuas:dn̄s liberare.Ille predicat idola:hic vni⁹ dei noticiā. Ille trahit ad vitia:hic reuocat ad virtutes.Qūo g̊ pn̄t iter se hr̄e cōcordiā:quoꝝ opa sunt diuersa: CHRY.Qui g̊ nō mecū ꝯgregat neqꝫ mecū ē: nō erit mihi cōparand⁹ vt mecū demones eyciat:sꝫ magis desiderat q̄ mea sunt spargere.Sꝫ dic mihi: Si oportuerit cū aliquo pliari q nō vult tibi auxiliari:hoc ipso nō ē aduersuꝫ te.Ipse etiā dn̄s alio loco dixit:Qui nō ē aduersuꝫ vos p vobis ē.Sꝫ nō ē ꝯtrariū hoc qð hic dṙ:Hic enī loquiṫ d diabolo aduersario existēte:ibi aūt de hoīe qui i parte erat cū eis:de quo dictū erat: Uidim⁹ quēdā i noīe tuo eyciētē demonia.Uideṫ aūt iudeos hic occulte isinuare cū diabolo statuēs eos.ipsi.n.aduersus eū erāt:⁊ spargebāt q̄ ipse cōgregabat.Sed ⁊ decēs ē credere hoc de seipso dixisse:quia aduersus diabolū erat:⁊ q̄ illius sunt dispergebat.

¶ Jō dico vobis oē pctm̄ ⁊ blasphemia remittetur hoībus:spūs autēꝫ blasphemie nō remitteṫ. Et quicūqꝫ dixerit verbū cōtra filiū hominis remittiṫ ei: qui aūt dixerit cōtra spiritūsanctū nō remitteṫ ei:neqꝫ in hoc seculo:neqꝫ in futuro.

CHRY.Quia dn̄s phariseis excusando rn̄derat: iā eos terret.Est enī hoc correctōis nō parua pars:nō solum excusando rn̄dere sꝫ ⁊ cōtrariari. HYLA.Phariseoꝝ.n.sententiā ⁊ eoꝝ qui ita cū his sentiūt puersitatē:seuerissima diffinitiōe cōdēnat:pctōꝝ oīuꝫ veniā ꝓmittēs: ⁊ blasphemie spūs idulgētiaꝫ abnegās. Jō dico vobis omne pctm̄ ⁊ blas. re.hoīb⁹. REMI.Sciēduꝫ ē tn̄ ꝙ nō passim qbuscūq̄ dimittunṫ:sꝫ illis q ꝓ suis reatib⁹ dignam pnīam egerint.De struiṫ autē his v̄bis erroꝛ nouatiani qui dicebat ꝙ fideles post lapsuꝫ p pniaꝫ nō pn̄t surgere:neq̄ pctōꝝ suoꝝ veniā ꝓmereri:maxime illi q i psecutōe positi negabāt.Sequiṫ: Spūs aūt blas.nō remitteṫ. AVGV.de v̄.do.Quid enī interest ad rē vtꝝ dicaṫ:Spirit⁹ blasphemie nō remitteṫ: an dicaṫ:Qui blasphemauerit in spm̄scm̄ nō ei remitteṫ:vt lucas dicit:nisi forte ꝙ eadē sn̄ia aperti⁹ isto mō q̄ illo dṙ. aliū euāgelistā nō destruit ali⁹ sꝫ exponit.Spūs enim blasphemie clause dictū ē:qꝛ nō ē expressum cui⁹ spūs. ⁊ iō ad hꝫ expositionem subdiṫ:Et quicūq̄ dix.v̄buꝫ contra fi.hominis remit.ei.Ideo post vniuersalē cōmemorationē oīs blasphemie eminēti⁹ voluit expmere blasphemiā q̄ dṙ cōtra filiū hoīs quā i euāgelio fꝫ ioānē valde graue oñdit:h esse pctm̄ vbi ait de spūscō:Ille arguet mūdū de peccato:d iusticia:⁊ de iudicio.de peccato quidē qꝛ nō credunt i me. Sequitur:Qui aūt di.ꝯtra spi.san.v̄bū:nō remit.ei neq̄ in hoc se.neq̄ in futuro.Nō ergo hoc dicitur propterea quia i trinitate maioꝛ ē filio spūscūs:quod null⁹ vnq̄ vel hereticus dixit. HYLA.Quid autē tam extra veniam est q̄ i christo negare quod dei ē:⁊ consistētem in eo paterni spiritus substantiam adimere:cum i spiritu dei omne opus consumet:⁊ in eo de⁹ sit mundum recōciliās sibi. HIERO. Ul'ita loc⁹ iste est intelligendus:Qui verbū dixerit contra filium hominis.scandaliçat⁹ carne mea:⁊ me hominēꝫ tm̄ arbitrans talis opinio atq̄ blasphemia quanq̄ culpa non careat erroris: tamē hꝫ veniā ꝑpter corporis vtilitatē.Qui aūt manifesta intelligēs opera dei cū dei virtutē negare nō possit eadē calūniaṫ stimulat⁹ inuidia:⁊ xp̄m dei v̄bū ⁊ opa spūsancti dicit eē beelçebub:isti nō remitteṫ neqꝫ i hoc seculo:neqꝫ in futuro. AVGV.d ver.do.Sꝫ si hoc ꝑpterea dcm̄ eēt ꝑfecto de oī blasphemia taceretur:⁊ hec sola remissibilis videreṫ:q̄ ꝯ filiū hoīs dṙ:q̄si cū hō solū putaṫ.Cū v̄o ꝓmissuꝫ sit:Oē pctm̄ ⁊ blasphemia remitteṫ hoīb⁹ ꝓculdubio ⁊ illa blasphemia q̄ ꝯ patrē dṙ ista gnāl'itate ꝯcludiṫ: ⁊ tn̄ hec sola irremissibilis diffiniṫ:q̄ dṙ ꝯtra spm̄scm̄.Nungd nā ⁊ pr̄ formā serui accepit.q̄si sit maioꝛ spūscūs: Quis etiā nō ꝯuinciṫ dixisse verbū ꝯ spm̄scm̄ anq̄ xp̄ian⁹ vel catholic⁹ fieret:p̄mo ipsi pagani cū dicūt xp̄m magicis artib⁹ fecisse miracula:nōne sil'es sūt his q dixerūt eū in p̄ncipe d monioꝝ eiecisse demonia:Judei ēt ⁊ qcunq̄ heretici q spm̄ scm̄ ꝯfitenṫ:sed negāt cū eē in corpe xp̄i qð est eccl'ia catholica:sil'es sūt phariseis q negabāt spm̄scm̄ eē in xp̄o.Quidā etiā heretici ipsuꝫ spm̄scm̄ vel creaturā eē cōtendunt sicut arriani:eunomiani:⁊ macedoniani.vel eū prorsus ita negāt vt deū negēt eē trinitatē:sꝫ solū prēꝫ esse deū asseuerant: ⁊ ipsuꝫ aliqn̄ vocari filiū:aliqn̄ spm̄scm̄: sicut sabelliani.Photiniani quoqꝫ patrē solū eē dicētes deū:filiū v̄o nō nisi hominē.negāt oīno tertiā esse personā spm̄scm̄.Manifestum est igitur a paganis iudeis ⁊ hereticis blasphemari spm̄sanctū.Nungd ergo deserendi sunt ⁊ sine vlla spe deputandi: quibus si nō est dimissuꝫ v̄bū qð dixerūt ꝯ spm̄scm̄ inaniter eis ꝓmittitur ꝙ in baptismo siue in eccl'ia remissionē accipiāt pctōꝝ.Nō enīꝫ dictū est:Nō remitteṫ ei in baptismo: sed Neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro.⁊ sic illi soli estimandi sunt ab huiusmodi grauissimi peccati reatu liberi:q ab ifantia sunt catholici.Nōnullis aūt videṫ eos tm̄modo peccare in spm̄scm̄ qui lauacro regenerationis abluti in eccl'ia: ⁊ accepto spiritusancto velut tanto postea dono saluatoris ingrati mortifero aliquo peccato se imerserunt:q̄lia sunt vl' adulteria vel homicidia vel ipsa discessio a nomine christiano siue catholica eccl'ia.Sed iste sensus vnde probari possit ignoro:cū ⁊ penitentie quorūcunqꝫ criminū locus in ecclesia nō negeṫ:⁊ ipsos hereticos ad hoc vtiqꝫ corripiēdos dicat apostolus:Ne forte det illis deus penitētiā ad cognoscēdaꝫ veritatē.Postremo nō ait dn̄s:qui fidelis catholic⁹ dixerit verbū ꝯtra spm̄scm̄:sed q dixerit:hoc ē quicunqꝫ dixerit:non remitteṫ ei:neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. AVGV.de ser.dn̄i i mōte:Uel aliter dicit ioannes apl's Est pctm̄ ad mortē:nō pro eo dico vt roget qs. peccatū aūt fratris ad mortē dico esse:cū post dei agnitōnē p gratiā dn̄i nr̄i iesu xp̄i qsqꝫ oppugnat fraternitatē aut aduersus ipsaꝫ gr̄am q̄ recōciliatus ē deo inuidentie facibus agitaṫ.Hui⁹ peccati tanta labes est:vt deprecādi humilitatē subire non possit:etiā si peccatuꝫ suum mala ꝯscia ⁊ agnoscere ⁊ annūciare cogaṫ.Quis mētis affectionē ꝑpter peccati magnitudineꝫ iam de damnatiōe aliquos habere credēdus ē:⁊ hoc fortasse est peccare in spm̄ scm̄.i.p maliciā ⁊ inuidiā fraternā impugnare charitatē:post acceptā gr̄am spūsci: qð peccatū dn̄s neqꝫ hic:neqꝫ in futuro secl'o dimitti dicit.Unde queri potest vtrū in spm̄scm̄ iudei peccauerit qn̄ dixerūt ꝙ in beelçebub pricipe demonioꝝ dn̄s demonia expellebat: vtrū enim hoc in ipsuꝫ dn̄m dictū accipiamus:qꝛ de se dic̄ alio loco:Si patrēfamilias beelçebub vocauerunt quanto magis domesticos ei⁹:an qm̄ de magna inuidentia dixerāt ingrati tam pn̄tib⁹ bn̄ficijs q̄uis nondum christiani fuerit: tn̄ ꝑpter ipsam inuidētie magnitudinē in spm̄scm̄ peccasse credēdi sūt.Nō.n.hoc colligiṫ d v̄bis dn̄i: videri tn̄ pōt adhuc eos monuisse vt accedāt ad gr̄am ⁊ p⁹ acceptā gr̄aꝫ nō ita peccēt vt nunc peccauerūt.Nūc enim in filiū hoīs dixerunt verbū neq̄:⁊ potest eis dimitti:si ꝯuersi fuerint ⁊ ei crediderit.Si aūt postq̄ spm̄scm̄ acceperint:fraternitati inuidere ⁊ gratiaꝫ quā acceperūt oppugnare voluerit:nō eis dimitti:neqꝫ in hoc seculo:neqꝫ in futuro.Naꝫ si eos sic haberet cōdēnatos:vt nulla spes illis reliq̄ eēt:nō adhuc monēdo iudicaret cū addidit dicēs:Aut facite arborē bonam ⁊c̄. AVGV.in li.retrac.Hoc aūt nō ꝯfirmaui:qꝛ hoc putare me dixi:sed tn̄ addendū fuit si in hac tam scelerata mētis puersitate finierit hanc vitaꝫ:qm̄ de quocunqꝫ pessimo in hac vita cōstituto:nō ē vtiqꝫ desperādū nec pro illo iprudenter oraṫ:de quo nō desperaṫ. AVGV.de ver.do.Est aūt magnū secretū hui⁹ q̄onis.Lumen ergo expositionis a dn̄o queraṫ.Dico aūt charitati vestre forte in omnib⁹ scripturis sanctis nulla maioꝛ questio:nulla difficilioꝛ inueniṫ Prius ergo vt aduertatis admoneo:non dixisse dn̄m:Omnis blasphemia spirit⁹ non remitteṫ:neqꝫ dixisse q dixerit qðcūqꝫ verbum ꝯtra spm̄scm̄:sed qui dixerit verbū.Quapropter non est necesse vt oēm blasphemiā ⁊ oē verbū: qð dicitur cōtra spm̄scm̄ :remissionē qsq̄ existimet non habere:sed necesse ē plane vt sit aliqð verbū qð si dicaṫ ꝯtra spiritūscm̄:nullā remissionē mereaṫ.Solēt.n. scripture ita loqui vt qn̄ aliqd sic diciṫ vt neqꝫ ex toto neqꝫ ex parte dcm̄ sit:nō sit necesse vt ex toto fieri possit vt ex parte nō intelligaṫ:sicut cū dn̄s dixit iudeis:Si non venisseꝫ ⁊ locutus eis nō fuisseꝫ:pctm̄ nō haberēt.Nō enī ita dcm̄ ē: vt sine vllo oīno peccato vellet intelligi futuros fuisse iudeos:sed esse aliqð pctm̄ qð nō haberēt nisi xp̄s venisset.Quis autem sit iste modus ꝯtra spm̄scm̄ ordo postulat vt dicam⁹.insinuaṫ siquidē nobis in pr̄e auctoritas:in filio natiuitas:in spūscō patris filijq̄ cōitas.Qð ergo cōe ē patri ⁊ filio:⁊ p hoc nos voluerūt habere cōionē ⁊ inter nos ⁊ secū.Charitas enim dei diffusa est in cordib⁹ nostris p spm̄scm̄ q dat⁹ ē nobis: ⁊ qꝛ pctis alienabamur a possessione bonoꝝ veroꝝ:charitas operit ml'titudinē pctōꝝ.Qꝛ.n.xp̄s in spūscō pctā dimittat hinc intelligi potest ꝙ cū dixisset discipulis: Accipite spiritūscm̄:ꝯtinuo subiecit:Si cui dimiseritis pctā:dimittentur illi.Primū itaqꝫ credētiū beneficiū ē in spūsancto remissio pctōꝝ:ꝯtra hoc donū gratuitū loquiṫ coꝛ impenitens. ipsa ergo impenitentia ē spūs blasphemie q̄ nō remittetur neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro:Contra enim spm̄scm̄ quo peccata dimittunṫ verbū valde malū siue cogitatione siue lingua sua dicit:qui fm̄ duritiam cordis sui ⁊ coꝛ impenitens thesauriçat sibi iram in die ire:hec oīno impenitentia non hꝫ remissionē neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro:qꝛ pnīa impetrat remissionē in hoc seculo q̄ valeat in futuro.sꝫ ista ipenitentia q̄diu qsq̄ in hac carne viuit:nō pōt iudicari.d nullo enim desperādū ē q̄diu patiētia dei ad pnīam adducit. Quid.n.si isti quos in quocūq̄ genere erroris notas: ⁊ tanq̄ despatissimos dānas anteq̄ istā vitā finiāt agāt pnīam ⁊ inueniāt verā vitam in futuro:Hec āt blasphemia q̄uis plixa ⁊ plurib⁹ v̄bis ꝯtexta sit:solet tamē scriptura etiā multa v̄ba v̄bū appellare.neqꝫ enī vnū v̄bū locutus est dn̄s cū ꝓpheta:⁊ tn̄ legiṫ:Uerbū qð fcm̄ ē ad illū vel ad illū ꝓphetā.Hic āt fortassis aliqs q̄rat vtꝝ tm̄mō spūsanct⁹ pctā dimittat.an ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹:rn̄dem⁹ ꝙ ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹:ip̄e.n.fili⁹ de pr̄e dic̄:Dimittet vob pr̄ vr̄ pctā vr̄a.⁊ de se ait:Fili⁹ hoīs ptātē hꝫ i terra dimittēdi pctā.Cur g̊ illa ipnīa q̄ nunq̄ dimittiṫ solū ad spūsci blasphemiā dṙ ptinere:tāq̄ ille q i h impnīe pctō fuerit obligat⁹: dono spūsci resistere videaṫ ꝙ eo dono fiat remissio pctōꝝ.sꝫ pctā qꝛ ꝑter eccl'iā n̄ dimittūṫ i eo spū dimitti oportebat q̊ i vnū eccl'ia ꝯgregaṫ. Remissio g̊ pctōꝝ quā tota trinitas faē ꝓp̄e ad spm̄scm̄ dṙ ptinere:ip̄e.n. spūs adoptōis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pr̄: vt ei possim⁹ dicere:Dimitte nob debita nr̄a.⁊ in hoc cognoscim⁹ sic̄ dic̄ ioānes:Qm̄ xp̄s manet in nobis d spūscō quē dedit nob.Ad ipsum etiam pertinet societas qua efficimur vnum corpus vnici filij dei qꝛ quodāmodo societas patris ⁊ filij ē ipse spiritusanctus.quisquis ergo reus fuerit impenitentia cōtra spm̄scm̄: in quo vnitas ⁊ societas cōmunionis cōgregatur

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

eccl'ie:nunq̃ illi remittit'. CHRY. Uel aliter ſm p̃mã expoſitionẽ: Judei quidẽ ignorabãt chriſtũ qs eẽt:ſpũs aũt ſancti ſufficiens acceperãt experimẽtũ:etenim ꝓphete per eũ locuti ſunt:Qr ğ dicit hoc eſt:Eſto ꝙ me offenditis propter carnẽ circũpoſitã:nunqd ⁊ de ſpũſancto habetis dicere:qñ ignoramus eũ:ꝓpter hoc nõ ignoſcibilis eſt vobis hec blaſphemia:⁊ hic ⁊ illic dabitis vindictam:qr enim demones eycere ⁊ ſanitates ꝑficere ſpũſancti eſt. Non ergo mihi cõtumelias infertis ſolũ:ſed ſpũiſancto ideoq; vobis ineuitabilis erit cõdẽnatio:⁊ hic ⁊ illic.Etenim hoium hi q dem hic ſolũ puniunt':ſicut q indigni participauerũt myſterys apud corinthios:hi aũt illic ſolũ ſicut diues in inferno: hi aũt hic ⁊ illic: ſicut ⁊ ipſi iudei q ⁊ hic intolerabilia paſſi ſunt hieruſalẽ capta ⁊ ibi difficilima; ſuſtinẽt penã. RABA:Jn hac aũt auctoritate extinguit' hereſis Origenis q aſſerit poſt multa ſecula oẽs peccatores veniã ꝯſecuturos que refellitur per hoc quod dicitur:ꝙ nõ remittetur neq; in hoc ſeculo neq; in futuro.GREGO.in dialogo:Dat' ẽt itelligi q̃ſdã cl'pas i h' ſeclo:q̃ſdã vo i futuro relaxari.qd.n.d vno negat' d q̃buſdã ꝯceditur:ſ; tñ hoc de paruis minimiſq; pctis fieri poſſe credẽdũ ẽ: ſicut ẽ aſſiduus ocioſus ſmo immoderatus riſus:vel pctm cure rei familiaris que vix ſine culpa vel ab ipſis agit' q culpam qualiter debeant declinare ſciunt:aut in non grauibus culpis error ignorãtie:que etiã poſt mortem grauant ſi nõ i hac vita adhuc poſitis minime fuerint relaxata. Hoc tamen ſciendũ eſt quia illic ſaltem de minimis nil q̃ſq; purgationis obtinebit: niſi q hoc bõis actibus in hac vita poſitus vt obtineat promeretur.

¶ **Aut facite arborẽ bonã ⁊ fructu; eius bonu;: aut facite arborẽ malam ⁊ fructu; eius malum. Siqdẽ ex fructu arbor agnoſcitur. Progenies viperaru;: quõ poteſtis bõa loqui cum ſitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro ꝓfert bona: ⁊ malus homo de malo theſauro ꝓfert mala.**

CHRY. Poſt priores redargutiões rurſus eos aliter cõfundit. Hoc autem facit nõ vt ſeipſum accuſatione liberet ad hoc enim ſufficiebãt priora:ſed eos corrigere volẽs vnde dicit: Aut facite arborẽ bona; ⁊ fructũ eius bonum:aut facite arborẽ malã ⁊ fructũ eius malũ. Ac ſi dicat. Nullus veſtrũ dixit ꝙ malũ eſt aliquos a demone liberare. ſed qr operibus nõ maledicebant:ſed diabolũ dicebãt hoc operãte;:demõſtrat ꝙ hec accuſatio ẽ preter ꝯſequentiam reru; ⁊ preter cões ꝯceptiones:talia aũt ꝯfingere ẽ imenſe verecundie. HIERO.Cõſtringit ğ eos ſylogiſmo quem greci vocãt aficton:nos ineuitabilẽ poſſumus appellare: q interrogatos hincinde ꝯcludit:⁊ in vtroq; cornu premit.Si igt diabol' mal' ẽ:bona opera facere nõ poteſt.ſi autem bona ſunt que facta cernitis:ſequit' vt nõ ſit diabolus q illa fecit neq; enim fieri poteſt vt ex malo bonu;:aut ex bono oriat' malũ. CHRY.Eteni; arboris diiudicatio a fructu apparet nõ fructus ab arbore.vnde ſeqt':Siquidẽ ex fructu arbor cognoſcitur.Et ſi enĩ arbor fructus eſt cauſa:ſed tamen fructus arboris ẽ demõſtratiu':vos aũt ꝯtrariũ facitis.Jn operibus enim nihil accuſare hñtes ꝯtrariã de arbore fertis ſniam:me demoniacũ appellãtes. HYLA.Sic ergo in pñs iudeos refellit:qui cũ intelligerent chriſti opa vltra humanã eẽ vtutẽ:noluerũt tñ ea q̃ dei ſunt ꝯfiteri:futuram vo oẽ; fidei puerſitatẽ coarguit:eoꝝ.ſ.q diuinitatem ⁊ cõionẽ pñe ſube dño detrahẽtes i diuerſa hereſu; ſtudia efferbuerũt:neutrũ faciẽtes:nec iter gẽtes ſub venia ignoratõis habitantes:nec in veritatis cognitõe vſantes.Arborẽ ſe in corpe poſitũ ſignat:qr p iteriorẽ vtutis ſue fecunditatẽ exeat vbertas hoĩs:i fruct' igit' arbor bõa faciẽda cu; fructib' bonis ẽ:aut mala ꝯſtituẽda cũ malis fructib':non ꝙ arbor mala poſſit ꝯſtitui q̃ bona ẽ:nec ecõuerſo.S; vt p hãc ſignificantia; intelligerem' chriſtũ tanq̃ vtilẽ relinquẽdũ: aut tanq̃ bonoꝝ fructuũ vtilitate retinẽdũ:Ceteꝝ mediũ ſe agere ⁊ in xpm aliq̃ deferre.negare q̃ maxima ſunt:venerari tanq̃ deũ dei cõione ſpoliare blaſphemia ſpũs ẽ: vt cũ per admirationẽ tantoꝝ operũ dei nomẽ detrahere nõ audeas p maliuolẽtiã mẽtis generoſitatẽ ei' abnegata pñe ſubſtãtie cõione deturpas. AVGV.de ver.do.Uel i hoc admonuit nos dñs vt bone arbores ſim':vt bonos fructus ꝓducere poſſum'.vbi eni; ait:Facite eni; arborẽ bonã ⁊ fructũ ei' bonũ:ẽ p̃ceptũ ſalubre:cui obediẽtia ẽ neceſſaria.Qr ãt dic':Facite arborẽ malã ⁊ fructũ ei' malũ.nõ p̃ceptũ ẽ vt faciatis:ſ; mõitio vt caueatis.Contra hos.n.dixit:Qui putabãt ſe cũ mali eẽnt:bõa loq poſſe: vl' bõa opa hre:h' dñs dic' eẽ nõ poſſe.Pri'.n.ẽ mutãd' hõ vt opa muteut'.ſi.n.manet hõ in eo ꝙ mal' eſt bona opa hre nõ põt.ſi manet in eo qd bonũ ẽ:mala opa hre nõ põt.Oẽs ğ malas arbores xps iuenit:ſ; dedit ptãtẽ filios dei fieri credentib' i nomine eius.

CHRY.Qr vo nõ ꝑ ſeipſo:ſ; ꝑ ſpũſcõ facit ſmone;:eos ꝯueniẽter icrepat dicẽs:Progenies viperaꝝ: quõ poteſtis bona loq cũ ſitis mali? Hoc ãt dixit ⁊ eos incuſans:⁊ eoꝝ q̃ dicta ſunt demõſtratiõe; ex ipſis p̃bens.q.d. Ecce vos cu; ſitis arbores male:nõ poteſtis portare fructũ bonũ: non ğ miror ꝙ hec loqmini:etenĩ male nutriti eſtis a malis ꝓgenitorib' ⁊ mẽte; malã hẽtis.Et vide ꝙ nõ dixit:Qualr poteſtis bona loq cũ ſitis ꝓgenies viperaꝝ? Nihil enĩ hoc ad illud ptinet:ſ; qualr poteſtis bona loq cũ ſitis mali? Progenies aũt viperaꝝ eos dixit:qr in ꝓgenitorib' gloriabant':vt ğ excluderet eoꝝ ſupbiam:ſepauit eos a cognatione abrãã attribuẽs eis ꝓgenitores ſimiliũ moꝝ: RABA.Uel progenies viperaꝝ.i.filios ⁊ imitatores diaboli eos appellat: qr ſcienter bonis opib' detrahũt qd diabolicũ ẽ.vñ ſeqtur. Ex abũdantia enĩ cordis os loqtur.Jlle hõ ex abundantia cordis loqt':q nõ ignorat ex q̃ intentione vba ꝓmant':qd apti' oñdere volẽs ſubiũgit.Bon' hõ d bono theſauro ꝓfert bona:⁊ malus hõ de malo theſauro ꝓfert mala. Theſaur' cordis intẽtio ẽ cogitationis.ex q̃ interius arbiter iudicat ꝓuentũ opis:vt aliqñ maiora minorẽ habeãt mercedẽ:aliqñ ob incuriã cordis tepidi:maioꝝ virtutũ opa oſtentãtes minora a dño premia ſortiũtur. CHRY.Ex his etia; demõſtrat ſuã deitatẽ ſcientẽ cordis occulta:qñ non verboꝝ ſolũ:ſed etiã malaꝝ cogitationũ exſoluẽt vidictã. Eſt autẽ nature cõtinentia ſuperemanantis inter neqtie vba p os extra effundi:q̃re cũ audieris hominẽ male loquẽte; : multo ampliore; extimes nequitiã q̃ verba demõſtrant.Qd enĩ exteri' dicitur eſt ſuperfluentia eius qd intus eſt:i quo eos vehementer tetigit.Si enim qd dictũ eſt ab eis ita eſt malum:excogitata radix verboꝝ q̃ magna ẽ? Contingit aute; hoc decenter. lingua eni; confuſa multotiens non repente effundit nequitiam:cor aũt nullũ hominũ hñs teſtem:ſine timore quecunq; vult parturit mala.dei.n.non multa cura eſt ei:ſed cũ augetur multitudo malorum que intus ſunt:q̃ interim occultabant':extra per verba ꝓueniũt.Et ideo dicit.ex abundantia cordis os loqtur. Et ꝙ hõ de theſauris cordis loqt'. CHRY.Jn hoc autẽ quod dicit:Bonus homo de bono theſauro ⁊c.Uel ipſos iudeos deum blaſphemantes oſtendit de quali theſauro blaſphemia; proferãt: Uel cum ſuperiori queſtione heret ſententia: ꝙ quomodo non poſſit bonus homo proferre mala:nec malus bona:ſic non poſſit xps mala nec diabolus bona opera facere.

¶ **Dico autem vobis:quoniam omne verbum ocioſu; qd locuti fuerint homines :reddent rationẽ de eo in die iudicii. Ex verbis eni; tuis iuſtificaberis: ⁊ ex verbis tuis cõdẽnaberis.**

CHRY.Poſt p̃miſſa eis dñs multũ timorẽ incutit: oñdẽs ꝙ vltimã dabũt vindictã q talia deliquerũt. vñ dicit. Dico enim vobis ꝙ oẽ verbũ ocioſu; qd locuti fuerint homines:reddẽt rõne; de eo in die iudicy. HIERO.Et eſt ſenſus:Si ocioſu; vbũ qd nequaq̃ edificat audientes:nõ ẽ abſq; periculo ei' q loquit' ⁊ in die iudicy reddet vnuſq̃ſq; rõnẽ ſermonũ ſuoꝝ:q̃tomagis vos q opa ſanctiſpũs calũniamini:⁊ dicitis me in beelzebub eycere demõia: reddituri eſtis rõnẽ calũnie vrẽ? CHRY.Nõ aũt dixit:Qd locuti eſtis vos:ſimul quidẽ omne hominũ erudiens genus: ſimul aũt min' oneroſu; faciens ſuũ ſermonẽ. Ocioſu; autẽ vbũ ẽ qd mẽdax ẽ:qd calũniã habet.Quidã aũt dicunt:qñ ⁊ vanũ quale ẽ qd riſu; mouet inordinatum:vel turpe:vel inuerecũdũ. GREGO.in ho.Uel ocioſu; verbũ ẽ:quod aut vtilitate rectitudinis:aut rõne iuſte neceſſitatis caret: qd.ſ.ſine vtilitate ⁊ loquẽtis d' ⁊ audientis:ſi omiſſis ſerys de rebus friuolis loqmur:⁊ fabulas narremus antiq̃s. Ceterũ q ſcurrilia replicat:⁊ cachinnis ora diſſoluit:⁊ aliqd ꝑfert turpitudinis:hic nõ ocioſi vbi ſ; criminoſi tenebit' re'.

REMI.Ex ſuperiorib' aũt verbis adhuc ſequẽs dependet ſnia cũ d':Ex verbis eni; tuis iuſtificaberis ⁊ ex verbis tuis cõdẽnaberis. Nõ eſt dubiũ qr vnuſq̃ſq; de vbis ſuis malis q̃ loquit' ꝯdẽnabit'.Uerũtñ qr ex bonis verbis nõ iuſtificat' qs niſi ex intimo corde ⁊ deuota intẽtione ea ꝓferat.

CHRY.Uide aũt qr nõ ẽ oneroſu; hoc iudiciũ: nõ ex q b' ali' dixit de te:ſ; ex qb' ipſe locut' es ſnias iudex feret. Nõ igr accuſatos timere o; ſ; accuſantes.nõ enĩ illi cogũt' accuſare ſe ꝑ his malis q̃ audiert':ſ; hi ꝑ his q̃ male dixert'.

¶ **Tunc rñderunt ei quidã de ſcribis ⁊ phariſeis dicentes: Magiſter volumus a te ſignũ videre. Qui rñdens ait illis: Generatio mala ⁊ adultera ſignũ querit: ⁊ ſignũ nõ dabtur ei niſi ſignũ ione ꝓphete. Sicut enĩ fuit ionas i ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctibus: ſic erit filius hõis i corde terre tribus diebus ⁊ tribus noctibus**

CHRY.Qr dñs ſupius multotiens verbis inuerecũdã phariſeoꝝ obſtruxerat linguã:rurſus ad opa veniũt:qd admirans euãgeliſta dicit:Tũc rñderũt ei qdam de ſcribis ⁊ phariſeis dicẽtes:Magr' volum' a te ſignũ videre. Tũc.ſ. cũ flecti oportebat:cũ admirari:cũ obſtupeſcere:ſed tunc a malicia nõ deſiſtũt.Dicũt enim volumus a te ſignũ videre:vt eũ capiãt. HIERO.Sic ſigna poſtulant:q̃ſi q̃ viderant:ſigna nõ fuerint:ſed in alio euãgeliſta qd petãt pleni' explicat':Uolumus a te ſignũ videre de celo:vel in more; helie ignẽ de ſublimi venire cupiebãt:vel ſimilitudine; ſamuelis tpe eſtiuo cõtra naturã loci mugire tonitrua:coruſcare fulgura:imbres ruere:q̃ſi nõ poſſint ⁊ illa calumniari ⁊ dicere ex occultis ⁊ varys aeris paſſionib' accidiſſe:nam q calũniaris ea q̃ oculis vides:manu tenes: vtilitate ſentis qd factur' eẽs i his q̃ de celo veniunt? vtiq; rñdebis ⁊ magos in egypto multa ſigna feciſſe d celo. CRRY. Uerba aũt eoꝝ adulatiõe ⁊ ironia ſunt plena:⁊ pri' qdẽ ꝯuitiabantur demoniacũ eũ dicẽtes:nũc aũt adulant' : vocãtes eum magiſtrũ:pp hoc ⁊ dñs eos vehemẽter arguit vñ ſeqt':Qui rñdẽs ait illis:Generatio mala ⁊ adultera ſignũ queirt. Et qdẽ cũ ei ꝯuitiabant':manſuete eis rñdebat:cũ aũt adulabant' :cõuitioſe:demõſtrans ꝙ vtraq; paſſione erat ſuperior:⁊ neq; cõuitys in irã deducit':neq; ab adulatõe mollit'. Qr ãt dicit tale ẽ:Quid mirũ ſi hoc i me facitis:q ignot' ſu; vobis:cũ in p̃re; cuius tãta; accepiſtis experiẽtiã hoc idem feciſtis:derelicto eo ad demones currentes? Propter hoc aũt eos dicit generationẽ malam:qr ingrati ſemp facti ſunt circa benefactores ⁊ beneficys deteriores fiunt: qd eſt vltime malicie. HIERO.Egregie aũt dixit:Et adultera:qr dimiſerat virũ:⁊ iuxta ezechielẽ multis ſe amatoribus copulauit. CHRY.Uñ ⁊ mõſtrat ſe patri eq̃lẽ ſi ei non credere generationẽ adulterã facit. RABA.Deinde rñdere incipit nõ eis ſignũ de celo qd indigni erãt videre:ſed de ꝓfũdo iferni tribuẽs.Diſcipulis aũt ſuis ſignũ d celo dedit: qb' eternã btitudis gl'riã:⁊ pri' i mõte figuraliter:⁊ p' vaciter i celũ ſubleuat' oñdit.vñ ſeqt'.Et ſignũ ñ dabit' ei niſi ſignũ ione ꝓphete. CHRY.Qr nõ vt eos induceret ſigna faciebat:ſciebat eni; eos lapideos eẽ:ſed vt alios emendet aut quoniam nõ acciperẽt ſignũ:quale ẽ illud qd petebant Signũ.n.eis factũ ẽ:qñ p ꝓpriã penã cognouerũt ei' virtutẽ:hoc igitur occulte inſinuãs dicit.Signũ nõ dabit' ei:ac ſi diceret:Multa bñficia demõſtraui: nihil hoꝝ vos allexit ad venerãdũ meã virtutẽ:quã cognoſcetis p penã qñ ciuitatẽ veſtrã in terrã proiectã videbitis.Jnterim aũt ſermonẽ de reſurrectione interponit:quẽ cogniturĩ erãt p ea que poſtea erãt paſſuri dicẽs:Niſi ſignũ ione ꝓphete.Crux enĩ ꝑfecto credita nõ eẽt:niſi ſigna teſtãtia habuiſſet.Hac aũt nõ credita ⁊ reſurrectio vtiq; credita non eſſet:pp hoc ⁊ ſignũ hoc vocat.⁊ figura; in mediũ fert vt veritas credatur: vñ ſequit':Sicut fuit ionas in ventre ceti trib' dieb' ⁊ trib' noctib'.⁊c. RABA.Oñdit iudeos ad iſtar niniuitarũ criminoſos:⁊ niſi peniterẽt ſubuerſioni ꝓximos:ſed ſicut illis denũciat' ſupplicium ⁊ demõſtrat' remediũ:ita iudei nõ debẽt deſperare veniã:ſi ſaltem poſt chriſti reſurrectione; egerint pniam.Jonas enĩ.i.colũba vel dolẽs:ſignũ eſt eius ſup quẽ dſcẽdit ſpũſanct' i ſpecie colũbe:⁊ q dolores nros portauit.Piſcis q ionã deuorauit in pelago ſignificat mortẽ quã chriſtus paſſus eſt in mundo.Trib' dieb' ⁊ noctib' fuit ille in ventre ceti:⁊ iſte in ſepulchro:ille eiectus ẽ in aridã:iſtẽ reſurrexit in gloriam. AVGV.de cõ.euã. Quidã autẽ modũ locutionis ſcripture neſciẽtes:nocte; voluerũt aduertere tres illas horas a ſexta vſq; ad nonã qb' ſol obſcuratus eſt:⁊ diẽ tres horas alias quib' iterũ terris ẽ redditus.i.a nona vſq; ad eius occaſu;. Sequit' enĩ nox futura ſabbati:q̃ cũ ſuo die ꝯputata erũt iam due noctes ⁊ duo dies:Porro aũt poſt ſabbatũ ſequit' nox prime ſabbati.i. illuceſcentis diei dñici in qua tũc dñs reſurrexit.Erunt ğ due noctes ⁊ duo dies:⁊ vna nox etiã ſi tota poſſet intelligi: nec oñderemus ꝙ illud diluculũ pars eius extrema ſit: quapp nec ãnumeratis illis ſex horis quaꝝ tribus tenebratus eſt ⁊ tribus illuxit:ꝯſtabit ratio triũ dierũ ⁊ trium noctium.reſtat ergo vt hoc inueniat' illo ſcripturarũ vſitato loquẽdi modo quo a parte totũ intellige. HIERO. Non ꝙ oẽs tres dies ⁊ tres noctes i infernũ fecerit:ſed ꝙ i parte paſceues ⁊ dñice:⁊ tota die ſabbati tres dies ⁊ tres noctes intelligant'. AVGV.iiy.de trinita.Jpſu; enĩ triduum non plenũ ⁊ totum fuiſſe ſcriptura teſtis eſt:ſed p̃m' dies a parte extrema totus annumeratus ẽ::dies vero tertius a parte prima ⁊ ipſe totus: medius aũt iter eos.i.ſecũdus dies abſolute totus.xxiiy.horis ſuis.xy.nocturnis.xy.diurnis nox enĩ vſq; ad diluculũ:quo dñi reſurrectio declarata ẽ:ad tertiũ ptinet die;.Sicut enim primi dies propter futurũ hoĩs lapſum a luce in noctem:ita iſti propter hominis reparatione; a tenebris in lucem computant'. CHRY.Non aũt manifeſte dixit ꝙ reſurgeret quia eum deriſiſſent:ſed occulte inſinuat:vt ⁊ illi' crederẽt qd p̃ſciuit.Nõ ãt dixit i terra :ſ; in corde terre:vt ⁊ ſepulchrũ oñderet:⁊ ꝙ nullus ſolã mortis apparentiã ſuſpicet'.Et tres dies propter hoc poſuit:vt credatur ꝙ mortuus eſt.Sed ipſa figura veritatẽ demõſtrat: nõ.n. fuit ionas in ventreceti in phantaſia: ſed in veritate: neq; figura fuit in veritate: ⁊ veritas in imaginatione:propter quod manifeſtum eſt ꝙ fily ſunt diaboli marchione; ſequẽtes:qui chriſti paſſionem phantaſticam eſſe aſſeruit: ⁊ ꝙ ꝑ eis eſſet paſſurus licet eis non proficeret oſtendit:per hoc innuit ꝙ illi generatiõi ſignu; daretur Jone prophete.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Uiri niniuite surgēt in iudicio cū gñatiōe ista: ⁊ ꝯdēnabūt eā: qꝛ pniāz egerūt in ꝑdicatōe ione. Et ecce plusq̄ȝ ionas hic. Regina austri surget i iudicio cū gñatiōe ista ⁊ ꝯdēnabit eaȝ: qꝛ venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusq̄ȝ salomon hic.

CHRY. Ne aliqs existiaret ꝙ talia deinceps futura essent in iudeis q̄lia niniuitis ꝯtigerāt: vt sicut ionas illos cōuertit ⁊ ciuitas fuit a periculo liberata: ita isti post resurrectōeȝ ꝯuerterent̄: dñs nūc totū ꝯtrariū oñdit: qm̄. s. ex bn̄ficio passionis nullū fructū ꝑceperūt: sed ⁊ grauia patient̄ vt infra oñdit ꝑ exēplū demonis. Interiȝ aūt oñdit ꝙ iuste patient̄ dicēs: Uiri niniuite surgēt in iudicio cū generatiōe ista. REMI. Ostēdit aūt dñs his verbis vnā eē maloꝝ ⁊ bonoꝝ resurrectionē futurā: ꝯtra quosdā hereticos: q dixerūt vnā eē resurrectōnē bonoꝝ ⁊ alterā maloꝝ. Destruit̄ ēt his verbis fabula iudeoꝝ q solēt dicere ꝙ ante iudiciū mille ānis celebret̄ resurrectio: apte his v̄bis oñdēs qꝛ mox vt celebrabit̄ resurrectio: celebrabit̄ ⁊ iudiciū ⁊ ꝯdēnabūt eā.

HIERO. Nō sentētie ꝑtāte: sȝ ꝯparatiōis exēplo. vñ subdit. Qꝛ pniam egerūt in ꝑdicatiōe ione: ⁊ ecce plus q̄ȝ ionas hic. Hic aduerbiū loci: nō ꝓnomen intelligas. Ionas s̄m. lxx. interpretes triduo predicauit: ego tāto tp̄e. Ille assyrys gēti incredule. ego iudeis pplō dei. Ille voce locut⁹ est simplici: nihil signoꝝ faciēs: ego tāta faciēs: beelçebub calūniā sustineo. CHRY. Nō aūt hic stat dñs sed ⁊ aliā ānunciationē adiūgit dicēs. Re. au. sur. in iu. cū gene. ista: ⁊ ꝯdē. eā qꝛ ve. a fi. ter. au. sap. salo. Istō plus fuit q̄ȝ ꝑus. Ionas enim ad illos abyt: regina aūt austri nō expectauit salomonē ad ipsaȝ ire: sed ipā ad euȝ accessit: ⁊ mulier ⁊ barbara: ⁊ tantū remota nō mortē formidās sola cupidine verboꝝ sapientū. Ibi ǧ mulier aduēit: hic ego veni. Et ipsa qdem a finib⁹ terre surrexit: ego āt cītates: ⁊ castra circūeo. Et illa qdē ꝺ arboribus ⁊ lignis disputauit: ego aūt de ineffabilib⁹ mysterys.

HIERO. Eodē ergo mō ꝯdēnabit regina austri pplm̄ iudeoꝝ: quo ꝯdēnabūt viri niniuite isrælē incredulē. Ista est regina saba: de q̄ in regū volumine ⁊ in paralyppomenō legimus q̄ ꝑ tantas difficultates gēte sua ⁊ impio derelictis: venit in iudeaȝ sapiāȝ audire salomonis: ⁊ ei multa munera obtulit. In niniue aūt: ⁊ in regina saba occulte fides nationū ꝑfert̄ israeli. RABA. Niniuite significāt eos q peccare desistūt: regina vero eos q peccare nesciūt: pnia enim peccatū abolet. sapiā cauet. REMI. Pulchre aūt ecclīa ꝺ gentib⁹ ꝯgregata regina dr̄: qꝛ mores suos regere nouit. De q̄ psalmista: Astitit regina a dextris tuis. Austri aūt regina ē: qꝛ ardore spūssancti supabūdat. Auster enī vēt⁹ calidus significat spm̄sanctū. Salomō aūt qui interꝑtat̄ pacificus: significat ipsuȝ de quo dictū est: Ipse est pax nostra.

¶ Cū aūt imūdus spūs exierit ab hoīe: ambulat ꝑ loca arida q̄rēs requiē ⁊ nō inuenit. Tūc dicit Reuertar in domū meā vñ exiui. Et veniēs inuenit eā vacāteȝ: scopis mūdatā ⁊ ornatā. Tūc vadit ⁊ assumit septē alios spūs secū neqores se: ⁊ itrātes hitant ibi: ⁊ fiūt nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib3. Sic erit generationi huic pessime.

CHRY. Qꝛ dñs dixerat iudeis: Uiri niniuite surgēt in iudicio ⁊ ꝯdēnabūt generationē istam: ne ꝓpter tēpis tardationē ꝯtēnerent ⁊ fierent pinguiores: ostendit ꝙ nō solū in futuro sc̄lo: sed ⁊ hic grauissima patiētur: futuram in eis penā sub quodam enigmate subdēs. vnde dicit: cū aūt immū. spi. exi. ab hoie. HIERO. Quidā istū locū de hereticis dictum putant: ꝙ immūdus spūs q in eis ante habitauerat: qm̄ gentiles erāt: ad cōfessionē vere fidei eyciat̄. postea v̄o cū se ad heresim transtulerint: ⁊ simulatis virtutib⁹ ornauerint domū suā: tūc alys septē neq̄ȝ spiritib⁹ adiunctis: reuertat̄ ad eos diabolus: ⁊ habitet ī illis: fiātq̄ȝ nouissima eoꝝ peiora ꝑorib⁹. multo qdē peiori ꝯditōe sūt heretici q̄ȝ gētiles: qꝛ in illis spes fidei: in istis est pugna discordie: cum hec intelligētia plausuȝ quēdā ⁊ colorē doctrine ꝑferat: nescio an habeat veritatē: ex eo enī ꝙ finita vel parabola vel exēplo: sequit̄: sic erit gnātioni huic pessime. cōpellimur nō ad hereticos ⁊ q̊sq̄ȝ hoīes: sed ad iudeoꝝ pplm̄ referre parabolā: vt ꝯtextus loci nō passiu⁹ ⁊ vag⁹ in diuersuȝ fluctuet: atq̄ȝ insipientiū more turbet̄: sed herēs sibi vel priora vl' ad posteriora vnde rñdeat. Immūdus spūs exyt a iudeis: qñ accepūt legē. Expulsus aūt a iudeis ambulauit ꝑ gētiū solitudines. vñ sequit̄: Ambulat ꝑ lo. ari. q̄. sibi regem. REMI. Loca arida appellat corda gentiū ab oī humore salutariū aquaꝝ: hoc ē scārū scripturaꝝ spiritaliū donoꝝ: ⁊ ab infusione scī spūs aliena. RABA. Uel loca arida sūt corda fideliū: q̄ a mollitie fluxe cohitationis expurgata callidus insidiator explorat: si quos gressus ibi figere possit: sed castas mētes effugiens diabolus in solo corde prauoꝝ grataȝ sibi pōt inuenire quietē. vñ sequit̄. Et nō inuenit. REMI. Putabat aūt diabolus se ppetuā qetē posse habere in gētili pplō sed subdit̄: Et nō inue. qꝛ apparēte dei filio ꝑ mysteriū incarnatōis sue gētilitas credidit. HIERO. Que cū dño credidisset: ille nō inuēto loco in natiōib⁹ dixit: Reuer. ad do. me. vñ exiui. Habeo iudeos quos añ dimiseram. Et veni inue. va. scopis mū. ⁊ orna. Uacabat enī tēplū iudeorū: ⁊ christū hospitē nō habebat dicentē: Surgite ⁊ abeamus hinc. Qꝛ igit̄ ⁊ dei ⁊ angeloꝝ ꝑsidia nō habebāt: ⁊ ornati erant supfluis obseruatiōib⁹ legis ⁊ traditionib⁹ phariseoꝝ: reuertit̄ diabolus ad sedē suā pristinā: ⁊ septenario numero sibi addito demonū habitāt pristinā domū: ⁊ fiūt nouissima illius pplī peiora priorib⁹: multo eniȝ nūc maiore demonū numero possident̄: blasfemantes in synagogis suis xp̄m iesum: q̄ȝ in egypto possessi fuerant añ legis noticiā: qꝛ aliud ē vētuꝝ nō credere: aliud nō suscepisse q venerit: Septenariū aūt numerū adiunctū diabolo vel ꝓpter sabbatū intellige: vel ꝓpter numeꝝ spūsci: vt q̄ūo in esaia sup florē q de radice iesse descēdit septē spūs v̄tutū descendisse narrant̄ ita ecōtrario vitioꝝ numerus in diabolo cōsecratus sit. Pulchre ǧ septē spūs assumi dicūtur: vl' ꝓpter violationē sabbati: vl' ꝓpter criminalia peccata q̄ cōtraria sūt septē donis spūsci. CHRY. Uel hic penā eoꝝ demōstrat: dicit enim ꝙ cum demoniaci liberati fuerint ab infirmitate: si desidiores efficiantur grauiorē attrahunt aduersus se phantasiam: ita ⁊ in vobis fiet. Eteniȝ ante detinebamini a demōe quādo idola adorabatis: ⁊ filios v̄ros demonib⁹ occidebatis: sed tamē nō dereliqui vos: sed expuli demonē illū ꝑ ꝓphetas: ⁊ ꝑ me metipsuȝ rursus veni: ampli⁹ expurgare vos volēs. Qꝛ igit̄ nō vultis attendere: sed ī maiorē excidistis negtiaȝ: graui⁹ enī est occidere xp̄m: q̄ȝ ꝓphetas: ꝓpter hoc difficiliora patiemini. Que enī sub vespasiano ⁊ tyto cōtigerūt eis mlt̄o grauiora fuerūt his que passi sūt in egypto: ⁊ in babylone: ⁊ sub antiocho: nec hoc solū oñdit: sed quoniā ab oī virtute erūt desolati: ⁊ demonū actib⁹ occupabiles magis q̄ȝ ante. Hoc aūt nō soluȝ ad illos: sȝ ad nos etiam dicta eē rationē habet: si illuminati: ⁊ a priorib⁹ eruti malis rursus ab eadem possideamur nequitia. Eteni difficilior iam erit pena posterioꝝ peccatoꝝ propter qō paralytico christus dixit: Ecce sanus factus es: noli peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. RABA. Domo eniȝ quilibet ad fidē conuersus ē a quo diabolus ꝑ baptismum eycitur: qui eiectus inde loca arida peragat. i. corda fideliū. GREGO. xxxiy. mora: loca enim arentia: atq̄ȝ inaquosa sunt corda iustoꝝ: q̄ ꝑ discipline fortitudinē ab oī carnalis concupiscētie humore siccant̄. Loca v̄o humētia sunt terrenoꝝ hoīum mētes quas humor carnalis ꝯcupiscentie qꝛ replet fluidas facit: in qbus diabolus iniqtatis sue vestigia tāto alti⁹ īprimit: q̄to in eisdē mētib⁹ pes trāsit⁹ illi⁹ q̄si influxa terra descēdit. RABA. Rediēs aūt ad domū suā vñ exiuerat: Inuenit eā vacantē a bonis actib⁹ ꝑ negligentiā: Scopis mūdatā. s. a vitys ꝑstinis ꝑ baptismū: Ornatā simulatis v̄tutib⁹: ꝑ hypocrisim. AVGV. de q̄. euā. Uñ ꝑ hec v̄ba signat dñs quosdā ita credituros: ut nō possint ferre laborē cōtinētie ⁊ ad seculū redituri sūt: Qꝛ dicit: Assumit secū alios septē. intelligit̄: qꝛ cū qs ceciderit de iusticia etiā simulationē hēbit. Cupiditas enī carnis expulsa ꝑ pniam cōsuetis opibus cū nō iuenerit in qb⁹ delectationib⁹ ꝯqescat auidi⁹ redit: ⁊ rursus occupat mētē hoīs: si negligētia subsecuta ē: vt nō itroduceret̄ tāq̄ȝ habitator mūdate domui sermo dei ꝑ sanā doctrinā: ⁊ qm̄ nō solū hēbit illa. vy: vitia que vy. virtutib⁹ sūt ꝯtraria spiritalib⁹: sȝ etiā per hipocrisim se ipsas habere virtutes simulabit: propterea assumptis secū vy. alys nequioribus: hoc est ipsa septenaria simulatione redit ipsa concupiscentia: vt sint nouissima hominis illius peiora priorib⁹. GREGO: vy. mora. Plerūq̄ȝ etiā fit vt cum mens ex ipso exordio sui ꝑfect⁹ extollitur: cunq̄ȝ se iaȝ quasi de virtutibus erigit seuienti contra se aduersario aditum pandat: tātoq̄ȝ se vehēmēti⁹ in ei⁹ cōfractiōe exhibet: q̄to ⁊ grauius quia vel ad modicū fuerat proiectus dolet.

¶ Adhuc eo loquēte ad turbas: ecce mater eius ⁊ fratres stabant foris: querētes loqui ei. Dixit autem ei quidā: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris stant querentes te. At ipse respondens dicēti sibi ait: Que est mater mea: ⁊ q sūt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Quicūq̄ȝ enim fecerit voluntatē patris mei qui in celis est: ipse meus frater soror ⁊ mater est.

HYLA. Quia ꝑdcā oīa ī pr̄ne maiestatis v̄tute loq̄bat̄: nūciāti sibi ꝙ foris a mr̄e atq̄ȝ frīb⁹ expectaret̄ qd rñderit: euāgelista demōstrat subdēs: Adhuc eo lo. ad tur. ec. ma. ei⁹ ⁊ fra. fo. sta. q̄. lo. ei. AVGV. de cō. euā. Hoc sine dubio ꝯueniēter gestū itelligere ꝺbem⁹. ꝑmisit. n. cū ad hoc narrādū trāsiret: Adhuc eo loq̄nte ad turbas. Quid ē āt Adhuc nisi qñ illud loq̄bat̄? Nā ⁊ marc⁹ post illud qō de blasphemia spūsci rettulerat dixit: Et veniūt mr̄ ei⁹ ⁊ frēs: Lucas āt nō hui⁹ rei geste ordinē tenuit: sȝ ꝑoccupauit hoc ⁊ recordatū añ narrauit. HIERO. ꝯtra heluidiū: Hinc heluidy vna ꝓpositio sumit̄: ex hoc ꝙ frēs dñi ī euāgelio noīantur. Uñ igt frēs dñi dci sūt: q nō erāt frēs. Sȝ iā nūc sciēdū est q̄ttuor modis ī scripturis diuis frēs dici: nā: gēte: cognatione: ⁊ affectu. Natura: vt esau ⁊ iacob. Gēte: vt oēs iudei frēs inter se vocant̄: vt in deutronomio. Non poteris cōstituere sup te hoīem alienū q non est frater tuus. Porro cognatōe fratres vocāt̄ q sunt ꝺ vna familia: sicut in genesi. Dixit āt abraā ab loth: Nō sit rixa iter te ⁊ me: qm̄ fratres sum⁹. Affectu etiā fratres dicunt̄: qō in duo diuidit̄: in spāle ⁊ cōe: ī spāle: qꝛ oēs xp̄iani fratres dicunt̄: vt saluator dicit: Uade dic fratrib⁹ meis. Porro in cōmune: qꝛ oēs hoīes ex vno patre nati: pari inter nos germanitate ꝯiungimur: sicut ibi: Dicite his qui oderūt vos fratres nostri vos estis. Interrogo ergo iuxta quem modū fratres domini ī euāgelio appellētur: Iuxta naturā: sed scriptura nō dicit: nec Marie cos vocās filios nec ioseph. Iux gentē: Sed absurdū ē vt pauci ex iudeis vocati sint fratres cuȝ oēs q ibi fuerāt iudei: fratres potuerit appellari. Iuxta affectū humani iuris ⁊ spūs vex sit: q magis erant fratres q̄ȝ aplī: quos dñs docebat intrīsecus: Aut si oēs qꝛ hoīes sūt fratres: stultuȝ fuit nūciare q̄si ꝓpriū. Ecce frēs tui q̄rūt te. Restat igit̄ vt frēs eos itelligas appellatos cognatōe nō affectu: ñ gentis ꝑuilegio: ñ nā.

HIERO. sup matth. Quidā vero fratres dñi ꝺ alia vxore ioseph filios suspicātur: sequētes delyramēta apocriphorum: ⁊ quandā mechaȝ vel eschā mulierculam cōfingētes. nos aūt frēs dñi: non filios ioseph: sȝ cōsobrinos saluatoris sororis Marie matertere dñi filios itelligim⁹: q̄ eē dr̄ mater iacobi minoris ⁊ ioseph ⁊ iude quos in alio euangely loco frēs domini legim⁹ appellatos: frēs aūt ꝯsobrinos dici oīs scriptura demr̄at. CHRY. Uide auteȝ ⁊ fratꝝ ei⁹ elationē. cum enī doceret eos ingredi ⁊ audire cuȝ turba: vl' si hoc nō vellēt: expectarēt finē sermonis ⁊ tūc eū adire: hi ex eū vocāt ⁊ corā oīb⁹ hoc faciūt: ⁊ supfluū honoris amorem oñdentes ⁊ mōstrare volētes ꝙ cuȝ oī potestate xp̄o aliqd iniūgūt: qō ⁊ euāgelista oñdit hocipȝ obscure īsinuās cū dicit. Adhuc eo loquēte: ac si diceret: Nūqd nō erat tp̄s aliō? Quid aūt ⁊ loq volebāt ñ ꝓ v̄itatis dogmatib⁹ cōiter hoc ꝓponere oportebat: vt alios lucrarent̄. si autē de alys sibi ipsis pertinētib⁹ nō oportebat ita festināter vocare. vñ manifestū ē qm̄ solū ex vanaglīa hoc faciebāt: AVGV. de natura ⁊ grā. Sȝ qcqd dicat̄ de fratrib⁹ de scā virgine Maria propter honorem christi nullam ꝓrsus cum de peccatis agit̄ habere volo q̄oneȝ. Inde enī scim⁹ ꝙ ei pl⁹ grē collatū fuerit ad vincēdū oī ex ꝑte peccatū: ꝙ ꝯcipere ⁊ parere meruit eū quē cōstat nullū habuisse peccatū. Seq̄t̄: Dixit ei qdam: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris stant querētes te.

HIERO. Uidet̄ mihi iste qui nūciat non fortuitu ⁊ simpliciter nunciare: sȝ īsidias tēdere vtꝝ spūali opi carnē ⁊ sāguinē ꝑferat. vñ ⁊ dñs nō ꝙ matrē negaret ⁊ frēs exire ꝯtēpsit: sȝ quo rñderet īsidiāti. CHRY. Neq̄ȝ āt dixit: Uade dic ei qm̄ nō ē mr̄ mea: sȝ ad eū q nūciauerat extēdit s̄monē. Seq̄t̄. n. At ipe rñdēs dicēti sibi ait: Que ē mr̄ mea: ⁊ q sūt frēs mei. HYLA. Nō āt fastidiose ꝺ mr̄e sua sensisse existimādus ē cui in passiōe posit⁹ marie sollicitudīs tribuit affectū. CHRY. Qꝛ si negare vellet mr̄em: tūc vtiq̄ȝ negasset qñ iudei exprobrabāt ei ꝺ mr̄e. HIE. Nō ǧ iux marchionē ⁊ māicheū matrē negauit: vt nat⁹ ꝺ phātasmate putaret̄: sȝ aplōs cognatōi pretulit. vt ⁊ nos ī cōpatōe dilectiōis carni spm̄ preferam⁹: nec maternū refutat obsequiū pietatis: cui⁹ ꝑceptū ē Honora pa. tuū ⁊ mr̄eȝ tuā. Sȝ pr̄nis se mysterys vel affectib⁹ ampli⁹ q̄ȝ mr̄nis debere demr̄at. vñ seqtur: Et ex. ma. ī dici. di: Ecce mr̄ mea ⁊ fra. mei. GREGO. in ho. Fideles quidē discipulos frēs noīare dignat⁹ est dñs dicēs: Ite nūciate fratrib⁹ meis. q ǧ frater dñi fieri ad fidē veniēdo potuit: querendū ē quō etiā possit eē mr̄: Sȝ sciendū nob̄ ē: qꝛ q xp̄i frater vel soror est ī credēdo: mr̄ efficit̄ ꝑdicādo: q̄si. n. parit dñȝ quē cordi audiētis īfundit: ⁊ mr̄ ei⁹ efficit̄: si ꝑ ei⁹ vocē amor dñi ī ꝓximi mēte gñat̄. CHRY. Cū his aūt q̄ dicta sunt ⁊ aliud nos docuit. vȝ. ī nulla cognatione cōfidētes v̄tutē negligere. Si. n. matri nihil ꝓdest matrē eē nisi virt⁹ adesset: qs vtiq̄ȝ ali⁹ ꝑ cognationē saluabit̄? Una. n. nobilitas sola ē: dei facere volūtatē. ⁊ iō seq̄t̄: Quicūq̄ȝ. n. fecerit volūtatem pr̄is mei qui ī celis est ⁊c̄. Multe mulieres btificauerūt scām v̄ginē illā ⁊ ei⁹ vtexꝝ: ⁊ optauerunt tales fieri mr̄es. Quid ē igit̄ qō ꝓhibeat? Ecce latam vob̄ ꝯstituit viā: ⁊ lȝ nō mulierib⁹ solū: sȝ ⁊ viris fieri matrē dei. HIERO. Dicam⁹ autē ⁊ alr̄: Saluator loq̄t̄ ad turbas: intrinsec⁹ erudit natōes: mr̄ ei⁹ ⁊ frēs: hoc ē synagoga ⁊ pplīs iudeoꝝ foris stāt. HYLA. Cū itaq̄ȝ igrediēdi ad eū haberēt vt ceteri ꝑtātē: sȝ qꝛ in sua venit ⁊ sui eū nō receperūt: igressu ei⁹ atq̄ȝ aditu abstinē t. GRE. ī ho. Uñ et mr̄ ei⁹ cū q̄si ñ agn̄scit̄ foris stare ꝓhibet̄: qꝛ. vȝ. synagoga iccirco ab auctore suo ñ recoḡscit̄: qꝛ legis obs̄uationē tenēs spūalē itellcm̄ ꝑdidit: ⁊ se ad custodiā lr̄e foris fixit. HIERO. Cūq̄ȝ rogauerit ⁊ q̄sierit ⁊ nūciū miserit rñsū accipiēt: liberos eē arbitry: ⁊ itrare posse si velīt ⁊ ipi credet̄. C A. XIII.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

IN illo die exiens iesus d domo sedebat secus mare. Et cōgregate sunt ad eū turbe multe: ita vt nauiculaꝫ ascendens sederet ⁊ oīs turba stabat in littore: ⁊ locutus ē eis multa in pabolis dicēs: Ecce exijt q seminat seminare semē suū. Et dum seminat: q̄dā ceciderūt secus viam: ⁊ venerūt volucres celi ⁊ comederūt ea. Alia autē ceciderunt i petrosa vbi nō habebant terrā multam ⁊ cōtinuo exorta sūt: q̄ nō habebant altitudinē terre. Sole autem orto estuauerunt: ⁊ q̄ nō habebāt radicē aruerunt. Alia aūt ceciderūt in spinas: ⁊ creuerūt spine ⁊ suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: ⁊ dabant fructum: aliud centesimum: aliud sexagesimum: aliud trigesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Postq̄ icrepauerat eū q m̄ris ⁊ fratꝝ p̄ñtiā nūciauit: d hic fecit qd̄ illi cupiebāt. exijt. s. domū p̄mo sanans egritudinē vane glīe fratꝝ: scd̄o decētē honorē exhibens matri: vñ dr̄: In illo die exiēs iesus de do. se. se. ma. AVGV. d cō. euā. Cū dic̄ i illo die: satis idica: aut hoc ɔñr gestū post p̄missa: aut nō multa iterponi potuisse: nisi forte dies more scripturaꝝ tp̄s significet. RABA. Nō solū aūt v̄ba ⁊ f̄cā dñi: verū etiā itiera ac loca i q̄bus v̄tutes opatur ⁊ p̄dicat: celestib⁹ sūt plena sacris. Post s̄monē q̄ppe i domo h̄itū: vbi nephādā blasphemia demoniū h̄re dict⁹ ē: egrediēs docebat ad mare vt oñderet se relicta ob culpā pfidie iudea ad gētes saluādas eē trāsituꝝ. gētiliū. n. corda diu supba ⁊ incredula: merito timidis amarisq̄ fluctib⁹ maris assimilāt: domū v̄o dñi p fidē fuisse iudeā q̄s nesciat? HIERO. Cōsiderādū ēt q̄ ppl̄s domū iesu nō poterat itrare: nec eē ibi vbi apl̄i audiebāt mysteria. Jccirco miserator dñs egredit̄ d domo sua ⁊ sedet iuxta h⁹ seculi mare: vt cōgregēt ad eū multe turbe ⁊ audiāt i littore q̄ itus nō merebāt audire. vñ seq̄t: Et con. sūt ad eū tur. mul. ita vt i naui. ascēdēs sederet: ⁊ oīs turba stabat i littore. CHRY. Hoc āt nō simpl̄r euāgelista posuit: sꝫ vt m̄raret q̄ dñs hoc fecerit: volēs cū diligentia hoc spectaculū statuere: vt nullū dimittat post dorsū: sꝫ oēs corā facie h̄eat. HYLA. Sedisse aūt dñs i naui ⁊ turbas foris stetisse ex subiectis rebus ē ratio. Jn pabolis eni erat locutur⁹: ⁊ sci isti⁹ gñe significat eos q ex̄ eccl̄iam positi sūt nullā diuini s̄monis posse cape itelligētiā. Nauis eni ecclie typū p̄fert: itra quā v̄bū vite positū est ⁊ p̄dicatū his q ex̄ sūt: ⁊ harene mō steriles itelligere ñ pñt. HIER. Jesus ēt i medijs fluctib⁹ ē: hinc inde mari tūdit̄: ⁊ i sua maiestate secur⁹ appropinq̄re facit terre nauiculā suā: vt ppl̄s neq̄q̄ piculū sustinēs: nō tētatiōib⁹ circūdat⁹ q̄s ferre non poterat: stat i littore fixo gradu vt audiat q̄ dñr. RABA. Uel q̄ ascēdēs nauē sedebat i mari: significat q̄ xp̄s p fidē ascēsur⁹ erat i mētes gētiliū: ⁊ eccl̄iaꝫ collectur⁹ i mari. i. in medio natōuꝫ ɔ̄dicētiū. Turba v̄o q̄ stabat i littore q̄ neqꝫ i naui neqꝫ i mari erat: gerit figurā recipientiū v̄bū dei: ⁊ iā fide a mari. i. a reprobis sepatoꝝ: sꝫ nec dū mysterijs celestibus ibutoꝝ. seq̄t: Et locut⁹ ē eis m̄lta i pabolis. CHRY. Quāuis i mōte ita nō fecerit non enim per parabolas sermonem contexit. Tunc eni turbe sole erāt ⁊ plebs incomposita: hic aūt ⁊ scribe ⁊ pharisei. Non propter hoc aūt solū in parabolis loquitur: sed vt manifestiorē sermonem faciat ⁊ ampliorem memoriam imponat: ⁊ sub visu res reducat.

HIERO. Et notandū q̄ nō oīa locut⁹ sit eis in parabol̄: sed multa: si enim dixisset cuncta in parabolis: absqꝫ emolumēto populi recessissent. pspicua miscet obscuris: vt p ea q̄ itelligūt: puocent̄ ad coꝝ notitiā q̄ nō itelligunt. Turba ēt nō vni⁹ s̄nie est: sꝫ diuersaꝝ i singulis volūtatū. vñ loq̄t: ad eā in multis parabolis: vt iuxta varias volūtates diuersas reciperēt disciplinas. CHRY. P̄mā aūt parabolaꝫ ponit eā q̄ faciebat auditorē attentiorē: q̄. n. sub enigmate erat tractatur⁹: erigit mētes audiētiū p p̄mam parabolam dicēs: Ecce exijt q semi. semi. semē suū. HIERO. Significatur autē sator iste q seminat eē fili⁹ dei ⁊ p̄ris i pp̄lis seminare s̄monē. CHRY. Unde aūt exijt q vbiqꝫ p̄ñs ē: vel q̄l̄r exijt: n. loco: sꝫ icarnatōe ppinquiō fact⁹ nob p habitū carnis: q̄. n. nos itrare nō poteram⁹ ad eū peccatis nostris phibētib⁹ nob ingressū: ipse ad nos egredit̄. RABA. Ul̄ exijt cū r̄licta iudea p apl̄os ad gētes trāsiuit. HIERO. Ul̄ it⁹ erat dū domi v̄sabat̄: loq̄bat̄ discipul̄ sacr̄a. Exijt ergo de domo sua vt seminaret i turbis. CHRY. Cum autē audieris: q̄ñ exijt q seminat vt seminet: nō estimes eē idētitatē sermonis. Egredit̄. n. multotiēs q seminat ⁊ ad aliaꝫ rē: vel vt scidat terrā: vel vt malas incidat herbas: vl̄ vt spinas euellat: vel vt aliā quādā talē diligentiā exhibeat: hic aūt ad seminādū exiuit: q̄d igr̄ fit d semīe isto: tres depeūt ptes: ⁊ vna saluat̄: ⁊ hoc nō equal̄r sꝫ cū differētia quadam. vñ seq̄t: Et dū seminat: q̄dā ceci. se. viaꝫ. HIERO. Hanc pabolā ad p̄bandā heresiꝫ suā Ualētin⁹ assumit tres itroducēs eē nās: spūalē nālez: vel aīalez: atqꝫ terrenā: cūꝫ hec quatuor sint: vna iuxta viā: alia petrosa: tertia plena spinis: q̄rta terra bona. CHRY. Sed s̄m hoc q̄l̄r h̄ret rōneꝫ inter spinas seminare ⁊ sup petrā ⁊ i via? Jn seminib⁹ q̄deꝫ ⁊ terra mālibus nō haberet vtiqꝫ rōnē: nō eni est i potestate petre fieri terrā: neqꝫ vie nō eē viā: neq̄ spine nō eē spinaꝫ. Jn aīabus aūt ⁊ doctrinis multā habet hoc laudē: possibile eni est petrā fieri terrā pinguē: ⁊ viā nō vltra cōculcari: ⁊ spinas destrui. q̄ igit̄ plus seminis perijt: non est ab eo qui seminat: sed a suscipiēte terra. i. ab aīa. Jpse. n. q seminat nō diuitem nō pauperē discernit: nō sapiētē neq̄ insipiētem: sꝫ oīb⁹ loq̄bat̄ q̄ a seipo erāt cōplēs: puidēs tñ q̄ futura erāt vt liceat ei dicere. Quid me oportuit facere ⁊ nō feci? Jdeo autē nō dicit manifeste: q̄ñ hec susceperūt desides ⁊ pdiderunt: hec aūt diuites ⁊ suffocauerūt: hec āt molles ⁊ pdiderūt: nō voluit eos vehemēter tāgere: vt nō i differētiā mittat. Per hāc etiā parabolā discipulos erudit. ⁊ si plures audientiū eos fuerit q peunt: vt nō pp̄ hoc desides sint: q̄ nec ppter hoc dñs q oīa p̄uidit d̄stitit a seminādo. HIERO. Obserua autē hāc eē p̄mā parabolā q̄ cum iterp̄tatōe sua posita est: ⁊ cauēdū est vbicūqꝫ dñs exponit s̄mones suos: ne vel aliud vel quid plus vel min⁹ p̄sumas intelligere q̄ ab eo expositū est. RABA. Que vero tacita nr̄e itelligētie dereliq̄t: pstrīgēda sūt breuiter. Uia est mēs sedulo malaꝝ cogitationū: meatu trita atqꝫ arefacta. Petrā duritiā proterue mētis; terrā leuitatē aīe obediētis: solē dicit feruorē persecutōis seuiētis. Altitudo terre ē pbitas aīe disciplinis celestib⁹ instituite: in qua expositione dixim⁹: q̄ nequaq̄ ipse res in vna eadēqꝫ significatiōe semper allegorice ponantur. HIERO. Prouocamur autem ad dictorum itelligentiā: quotiēs his sermonib⁹ cōmonemur q sequuntur: Qui habet aures audiendi audiat. REMI. Aures audiendi sunt aures mētis. s. intelligendi ⁊ faciendi que iussa sunt.

¶ Et accedētes discipuli dixerūt ei q̄re in parabolis loqueris eis? Qui respondēs ait illis. Quia vobis datū est nosse mysteria regni celoꝝ: illis autem nō est datum. Qui. n. habet dabitur ei: ⁊ abundabit: qui autē non habet ⁊ qd̄ habet auferet̄ ab eo. Jō i pabolis loquor eis: q̄ vidētes nō vidēt: ⁊ audiētes nō audiūt neqꝫ itelligūt: vt adipleat̄ i eis pp̄hetia esaie dicētis. Auditu audietis ⁊ nō intelligetis: ⁊ vidētes videbitis ⁊ nō videbitis. Jncrassatum ē. n. cor ppl̄i huius ⁊ auribus grauiter audierūt ⁊ oculos suos clauserūt: ne q̄ñ videāt oculis ⁊ auribus audiāt: ⁊ corde itelligāt ⁊ cōuertāt̄: ⁊ sanē eos. Uestri autē beati oculi quia vidēt: ⁊ aures vestre q̄ audiūt. Amē quippe dico vobis: q̄ multi pp̄hete ⁊ iusti cupierunt videre que videtis: ⁊ non viderunt: ⁊ audire que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Jntelligētes discipuli eē obscura q̄ a dñō ppl̄o dicebāt̄: voluerūt dño itimare ne pabolice loq̄ret̄. vñ dicit̄: Et acce. disci. dixe. ei: q̄re in parabo. lo. eis? CHRY. Ubi diguū ē admirari discipulos: q̄re discere cupiētes sciūt q̄ñ iterrogare oporteat. nō. n. corā oīb⁹ hoc faciūt. Et hoc ostēdit matthe⁹ cū dicit. Et accedētes. Marc⁹ aūt manifestius demr̄at dicēs q̄ singulariter accesserūt. HIERO. Querendū ē aūt quō accedāt t̄ñc ad eū: cū iesus i naui sedebat? nisi forte itelligat̄ q̄ dudū cū ipso nauē cōscēderit: ⁊ ibi stātes sup interp̄tatōe pabole sciscitati sūt. REMI. Dicit ergo euāgelista: Accedētes: vt oñderet quo sollicitati sunt: siue poterāt accedere corpe: q̄uis eēt aliqd̄ vl̄ breue spatiuꝫ iter eos. CHRY. Cōsiderāda ē āt ⁊ eoꝝ rectitudo q̄liter multā p alijs h̄ñt curā. ⁊ p̄ri⁹ q̄ alioꝝ sūt quierūt: ⁊ tūc q̄ sūt ipoꝝ. nō. n. dixerūt: Jn pabolis loq̄ris nobis: sꝫ Jn pabolis loq̄ris illis. Qui r̄ñdens ait illis: q̄ vobis datū est nosse mysteriū regni celoꝝ. REMI. Uobis inq̄ q mihi adheretis: ⁊ i me creditis. Mysteria aūt regni celoꝝ appellat euangelicā doctrinā. Jllis aūt. s. q foris sūt: ⁊ i eū credere nolūt: scribis. s. ⁊ phariseis ⁊ ceteris i infidelitate pseuerantib⁹ non ē datū. Accedam⁹ ergo cū discipulis ad dñꝫ corde vt nob euāgelicā doctrinā iterp̄tari dignet̄ iuxta illud. Qui appropinquant pedib⁹ ei⁹: accipiēt de doctrina ei⁹. CHRY. Hoc aūt dixit nō necessitatē iducēs neqꝫ fatū: sꝫ mōstrās: q̄ñ illi q̄b⁹ nō est datū: cā sibi sūt vniuersoꝝ maloꝝ: ⁊ ostendere volēs: q̄ñ cognoscere diuina mysteria donū dei ē ⁊ gratia desup data: ñ tñ ppter hoc libeꝝ arbitriū destruit̄: ⁊ hoc ex his q̄ sequit̄ manifestū est. vt eni neqꝫ isti desperēt: neqꝫ illi pigritētur: audiētes q̄ñ eis datū est: demr̄at a nobis p̄ncipiū boꝝ eē cū subdit. Qui. n. h̄ꝫ dabit̄ ei ⁊ abūdabit. q autē nō h̄ꝫ: ⁊ qd̄ h̄ꝫ auffereт̄ ab eo. ac si diceret. Cū aliq̄s desideriū habuerit ⁊ studiū dabūt̄ ei ⁊ vniuersa q̄ a deo sūt. Cum autē his vacuus fuerit: ⁊ q̄ ad se ptinēt nō inferat: neqꝫ q̄ a deo sūt ei dant̄: sꝫ ⁊ qd̄ h̄ꝫ aufereт̄ ab eo: nō deo aufferente sed se indignū faciēte his q̄ h̄ꝫ. vñ ⁊ nos si viderim⁹ aliquē desidiose audientē: ⁊ exhortātes q̄ attēdat nō ei persuaserimus sileam⁹: q̄ si magis imorati fuerim⁹: itēdet̄ ei desidia. Studētē aūt discere allicim⁹ ⁊ multa effūdim⁹: ⁊ bñ dixit s̄m euangelistā: Qd̄ vr̄ h̄re. neqꝫ. n. h̄ꝫ ipm qd̄ h̄ꝫ. REMI. Qui etiā h̄ꝫ studiū legēdi: dabit̄ ei ⁊ facultas itelligēdi: ⁊ q nō h̄ꝫ legēdi studiū: hoc qd̄ p nāe bonuꝫ vr̄ h̄re aufereт̄ ab eo. vl̄ q h̄ꝫ charitatē dabūt̄ ei cetere v̄tutes: ⁊ q nō habꝫ aufereт̄ ab eo: q̄ absq̄ charitate nll̄ꝫ bonū eē pōt. HIERO. Uel apostolis i xp̄o credētib⁹ cōcedit̄. Judeis v̄o q nō crediderūt i filiū dei: ēt siq̄d p nāe bonū possidēt tollit̄: neqꝫ eni possunt aliq̄d sapiēter itelligere: q̄ sapie non habēt caput.

HYLA. Fidē ēt iudei nō h̄ñtes: legē quoqꝫ quā h̄uerūt pdiderūt: ⁊ iō pfectū fides euāgelica h̄ꝫ donuꝫ: q̄ suscepta nouis fructib⁹ ditat: repudiata v̄o ēt veteris subē opes d̄trahit. CHRY. Ut āt manifesti⁹ qd̄ dixerat fiat: subdit: Jō in parabolis lo. eis: q̄ vi. nō vi. ⁊ au. non au. neqꝫ intel. Et siquideꝫ nature hec excecatio eēt aperire coꝝ oculos oportebat: q̄ v̄o volūtaria est hec excecatio pp̄ hoc nō dixit simpliciter: Nō vidēt. sꝫ vidētes nō vidēt. viderūt enim demones exeūtes ⁊ dixerūt: Jn beelzebub eijcit demonia. Audiebāt q̄ ad deū oēs attrahebat: ⁊ dicunt: Nō ē hic hō a deo. Q̄ ergo ɔtraria his q̄ videbāt ⁊ audiebāt enūciabāt: ppter hoc ipsū videre ⁊ audire eis auferт̄: nihil eni hic pficiūt: sed in iudiciū magis incidūt. unde ⁊ a principio nō eis parabolice loquebat̄: sꝫ cū multa certitudine. Quia aūt audita ⁊ visa puertūt iā in parabolis loq̄tur. REMI. Et notandū ē q̄ ñ solū q̄ loquebat̄: veꝝ etiā q̄ faciebat parabole fuerūt. i. signa spiritaliū reꝝ qd̄ liq̄do oñdit cū dicit: Ut vidētes nō videāt. Uerba nāq̄ videri ñ poterāt: sꝫ audiri. HIER. Hec d his loq̄t̄ q stāt i littore: ⁊ diuidūt̄ a iesu: ⁊ sonitu fluctuū pstrepēte nō audiūt ad liq̄dū q̄ dñr. CHRY. Deinde vt ñ dicerēt: q̄ñ vt inimic⁹ noster nobis detrahit: prophetā inducit eadē sentētiantē. vñ sequit̄: Ut impleatur i eis pp̄hetia esaie dicētis: Auditu audietis ⁊ nō itelligetis: ⁊ vidētes videbitis: ⁊ nō videbitis. i. auditu audietis verba: sed nō itelligetis verboꝝ archana. Uidētes videbitis carnē. s. Et non videbitis. h̄ ē nō itelligetis diuinitatē. CHRY. Hoc aūt dixit q̄ sibiip̄is abstulerūt videre ⁊ audire aures ⁊ oculos sibi claudētes ⁊ cor icrassātes. Nō eni solū nō audiebant: sed ⁊ grauiter audiebāt. vnde sequit̄: Jncras. ē cor po. huius: ⁊ auri. gra. audi. RABA. Jncrassatū ē. n. cor iudeoꝝ crassitudine malicie: ⁊ abūdātia peccatoꝝ grauiter v̄ba dñi audierūt: q̄ ingrati susceperūt. HIERO. Ac ne forte arbitremur crassitudinē cordis ⁊ grauitatē auriū nature eē nō volūtatis: subiūgit culpā arbitrij ⁊ dicit: Et oculos suos clauserunt. CHRY. Jn hoc autē intensā coꝝ neq̄tiā ostēdit: et auersionē cū studio vt aūt attrahat eos subdit. Et cōuertāt̄ ⁊ sanem eos. Jn quo demōstrat: q̄ si cōuerterent̄ sanarentur: sicut si aliquis diceret: Si rogatus essem: cōfestiꝫ donaturus eram. oñdit qual̄r aliquis sibi recōciliet̄: ita ⁊ h̄ cum dicit. Neq̄ñ conuertant̄ ⁊ sanem eos. demr̄at q̄ñ ⁊ cōuerti possibile est ⁊ pniaꝫ agētes saluari. AVGV. de que. euā. Uel al̄r: Oculos suos clauserūt: neq̄ñ oculi videāt. i. ipsi cā fuerunt vt de⁹ eis oculos clauderet. Ali⁹. n. euāgelista dicit: Excecauit oculos coꝝ. Sꝫ vtrū vt nūq̄ videāt: an vero ne vl̄ sic vl̄ sic aliq̄ñ videāt: cecitate sua sibi displicētes ⁊ se dolētes: ⁊ ex hoc humiliati atqꝫ cōmoti ad cōfitēdū petā sua ⁊ ⁊ pie querendū deū. Sic eni marc⁹ hoc dicit: Neq̄ñ cōuertant̄: ⁊ dimittant̄ eis petā. Ubi intelligunt̄ peccatis suis meruisse vt nō intelligerent: ⁊ tñ hoc ip̄m misericorditer eis factū: vt peccata sua cognoscerēt: ⁊ cōuersi veniā mererēt̄. q̄ āt ioānes hūc locū dic̄: ppea nō poterāt credere q̄ iteꝝ dixit esaias: Excecauit oculos coꝝ ⁊ indu. cor eo. vt ñ videāt ocul̄ ⁊ nō intelligāt corde: ⁊ ɔuertant̄ ⁊ sanē eos. Aduersari videtur huic s̄nie ⁊ oīno cogere vt qd̄ hic dictū est: Neq̄ñ oculis videant: nō accipiat̄ ne vel sic aliq̄ñ oculis videāt: sed prorsus vt nō videāt. q̄ñq̄dē aperte dicit: Jta vt oculis non videant. Et qd̄ ait: Propterea nō poterant credere. satis ostēdit nō ideo factā excecationē: vt ea cōmoti ⁊ dolētes se non itelligere cōuerterent̄ aliq̄ñ per pniaꝫ. non eni possent hoc facere nisi prius crederēt: vt credēdo cōuerterēt̄: ⁊ conuersione sanarēt̄: ⁊ sanitate itelligerēt: sed iō potius excecatos vt nō crederēt. dicit. n. aptissime: Propterea non poterant credere: qd̄ si ita est q̄s nō exurgat in defensionē iudeoꝝ vt eos extra culpaꝫ fuisse pclamet: q̄ nō crediderūt. ppterea enim non poterant credere: q̄ excecauit oculos eoruꝫ. Sꝫ q̄ñ potius deus extra culpā debet intelligi: cogimur fateri alijs quibusdam peccatis ita eos excecari meruisse: qua tamen excecatione non poterant credere. verba enim ioannis ista sunt: Non poterant credere quia iterum dixit esaias. Excecauit oculos eorum. Frustra itaqꝫ conamur intelligere ideo fuisse cecatos vt conuerterentur: cum conuerti non poterant: quia non credebant: ⁊ ideo credere non poterant: quia excecati erant. An forte nō absurde di

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

cim⁹ quosdā iudeoꝝ fuisse sanabiles: sꝫ tāto tñ tumore superbie p̄clitatos: vt eis expedierit primo nō credere: vt non itelligerent dñm loquentem parabolas: quibus non intellectis nō in eum crederēt. Nō credētes autē cum ceteris desperatis crucifigerent eum: atqꝫ ita post eius resurrectionē cōuerterent̄: quādo iam de reatu mortis domini amplius humiliati diligerent: a quo sibi tantuꝫ scelus dimissum cē gauderēt: qm̄ tāta eorum superbia tali humiliatione esset deijcienda: quod incongrue dictum esse quilibꝫ arbitretur: si non ita cōtigisse i actib⁹ apostoloꝝ manifeste legerit. Nō ergo abhorret: qđ ait ioānes: ꝓpterea nō poterant credere: qꝛ excecauit oculos eorum vt non videant. Ab ea sñia qua itelligim⁹ iō excecatos vt cōuerterent̄: hoc est iō eis per obscuritates parabolaꝝ occultatas sñias dñi: vt post ei⁹ resurrectionē salubriori penitentia resipiscerēt: qꝛ per obscuritatem sermonis excecati: dicta dñi nō intellexerunt: ꝛ ea non intelligendo nō in eū crediderūt: nō credēdo eū crucifixerunt: atqꝫ ita post resurrectionem miraculis q̄ in ei⁹ nomine fiebāt exterriti: maioris criminis reatu cōpuncti sunt ꝛ ꝓstrati ad penitentiā: deinde accepta indulgētia ad obedientiam flagrātissima dilectōe cōuersi: qbusdā autē nō profuit illa cecitas ad cōuersionē. REMI. Et q̄ꝫtū ad hoc pōt hec sententia sic intelligi: vt in oībus subaudiat̄ nō hoc mō: neq̄ oculis videant: ꝛ neq̄ aurib⁹ audiāt: ꝛ neq̄ corde intelligant: ꝛ neq̄ ꝯuertant̄ ꝛ sanem eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident ꝛ nolunt credere sunt miseri: vestri autem beati. vñ seq̄tur. Uestri autē oculi qꝛ vidēt: ꝛ aures vestre qꝛ audiunt. HIERO. Nisi autē supra legissemus auditores ad intelligentiam prouocatos: saluatore dicēte. Qui habet aures audiendi audiat: putaremus nūc oculos ꝛ aures que beatitudinem accipiūt corporales itelligi. Sꝫ mihi vident̄ oculi illi beati: qui xp̄i possunt agnoscere sacramenta: ꝛ ille beate aures de quibus esaias loquit̄. Dñs apposuit mihi aurē. GLO. Mens enim est oculis: qꝛ naturali vigore ad intelligendum aliqd dirigit̄: auris qꝛ alio docēte discit. HYLA. Uel apostolici tēporis beatitudinem docet: quorum oculis atqꝫ aurib⁹ cōtigit dei salutare visere ꝛ audire ꝓphetis atqꝫ iustis cupientib⁹ videre ꝛ audire in plenitudine temporum destinatum. vnde sequitur. Amen quippe dico vobis: qꝛ multi ꝓphete ꝛ iusti cupierūt videre que vos videtis: ꝛ nō viderunt: ꝛ audire que vos auditis: ꝛ nō audierunt. HIERO. Uidet̄ autē huic loco illud esse contrarium qđ alibi dicitur. Abraam cupiuit videre diem meuꝫ: vidit ꝛ gauisus est. RABA. Esaias quoqꝫ ꝛ micheas ꝛ multi alij ꝓphete viderunt gloriam domini: q etiā ꝓpterea vidētes appellati sunt. HIERO. Nō autē dixit prophete ꝛ iusti: sꝫ multi. Inter multos.n. pōt fieri vt alij viderint: alij nō viderint: lꝫ ꝛ in hoc periculosa sit interpretatio: vt inter sanctoꝝ merita discretioneꝫ qualꝫ facere videamur. s. q̄ꝫtū ad fidē de christo hītaꝫ. ergo abraam vidit in enigmate nō vidit in specie: vos aūt ipresentiaꝝ tenetis: ꝛ habetis dñm vr̄m: ꝛ ad voluntatem interrogatis: ꝛ cōuescimini ei. CHRY. Hec ergo q̄ apostoli viderūt ꝛ audierūt: presentiā suā dicit: miracula: vocē: ꝛ doctrinam. In hoc aūt nō solū malis: sed his qui boni fuerāt eos preponit. Etenim antiquis iustis beatiores eos dicit: qm̄ nō solū que iudei non viderant hi vident: sed ꝛ que iusti ꝛ prophete cupierūt videre: ꝛ nō viderunt. Illi enim fide solum considerauerunt: hi aūt visu ꝛ multo manifestius. Uides autē q̄lr vetus testm̄ copulat nouo. non enim si ꝓphe alieni cuiusdā ꝛ contrarij dei serui fuissent: christum cupiuissent.

¶ Uos ergo audite parabolam seminātis. Ois qui audit verbum regni ꝛ nō itelligit: venit malus ꝛ rapit quod seminatum est i corde eius: hic est qui secus viam seminatus ē. Qui auteꝫ supra petrosā seminatus est: hic est qui verbum audit: ꝛ continuo cum gaudio accipit illud. Non habet autem in se radicem: sed est temporalis. Facta autem tribulatione ꝛ persecutione ꝑꝑ verbū continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis: hic est qui verbum dei audit: ꝛ sollicitudo seculi istius ꝛ fallacia diuitiarum suffocat verbum: ꝛ sine fructu efficit̄. Qui vero i terram bonā seminatus ē: hic est q audit verbū ꝛ itelligit ꝛ fructum affert: ꝛ facit aliud quidē centessimum: aliud autem sexagesimum: aliud vero trigesimuꝫ.

GLO. Dixerat superi⁹ qꝛ iudeis nō ē datū nosse regnum dei: sed apostolis. ꝛ iō ꝯcludit dicēs. Uos ergo audite pabolā seminātis: qb⁹. s. cōmittūt̄ celi mysteria. AVGV. sup genesim ad lr̄aꝫ. viij. Qđ narrauit euāgelista factū ē: dñꝫ. s. talia locutū fuisse: ipsi⁹ aūt dñi narratio pabola fuit: ō qua nunq̄ꝫ exigit̄ vt ēt ad lr̄am fcā monstraret̄: q̄ ſmone ꝓferūtur. GLO. Unde parabolā exponēs subdit. Ois q audit verbū regni ꝛ non intelligit: sic construendū est. Ois q audit verbum regni: idest predicationē meā q̄ ad regnū celorū adipiscēdū valꝫ. Et nō intelligit. Quō aūt nō intelligat subiūgit. venit.n. malus. i. diabol⁹: Et rapit qđ seminatū est i corde ei⁹. Ois inq̄ꝫ q talis est: hic est qui secus viā seminatus est. Notandū est aūt q seminatū diuersis modis accipit̄. Dicit̄.n. ꝛ semē seminatū: ꝛ ager seminat⁹: qđ vtrūqꝫ hic inuenit̄. Ubi.n. ait. Rapit qđ seminatū est: de semine itelligendū ē. vbi aūt seq̄t̄. Secus viā seminat⁹ est. nō de semie sed de loco seminis itelligendū ē. i. hoīe: q est q̄si ager diuini verbi semine seminatus. REMI. His autē v̄bis exponit dñs qd sit semē: v̄bum. s. regni. i. euāgelice doctric. Sūt.n. nōnulli q verbū dei nulla cordis deuotōe suscipiūt: ꝛ ideo semē v̄bi dei qđ in eoꝝ cordibus seminat̄: demones q̄si semē vie trite subito auferunt. Seq̄t̄. Qui aūt est seminatus supra petrā: hic v̄bū audit ꝛc. Semē enī verbū dei qđ i petra: idest corde duro ꝛ idomito seminat̄ fructificare nō potest: qꝛ multa est eius duritia: ꝛ paruum celeste desiderium. vñ ꝓpter nimiam duritiā non habent in se radicē. HIERO. Attēde aūt qđ dcm̄ sit: Cōtinuo scādaliçat̄. Est ergo aliq̄ distātia inter eum qui multis tribulationib⁹ penisqꝫ cōpellit̄ xp̄m negare: ꝛ eū q ad primā ꝑsecutionē stati scandaliçat̄: ꝛ corruit: de qua hic loq̄tur. Sequit̄. Qui aūt semi. est in spi. Mihi videt̄ ꝛ illud qđ iuxta litterā ad adam dicit̄: Inter spinas ꝛ tribulos panem tuum manducabis. hic significare mystice q quicūqꝫ seculi se dederit voluptatib⁹ curisqꝫ istius mundi: panē celesteꝫ ꝛ cibū veꝝ iter spinas comedit. RABA. Recte aūt spine vocant̄: qꝛ cogitationū suaruꝫ punctionib⁹ mentē lacerāt: ꝛ quasi strāgulādo spūales virtutum: fructus gignere non permittunt. HIERO. Et eleganter adiunxit. Fallatia diuitiaꝝ suffocat verbum. Blande enim sunt diuitie: aliud agentes: aliud pollicētes. Lubrica est illarum possessio: dum huc illucqꝫ circūferuntur: ꝛ instabili gradu vel habentes deserunt: vel non habētes reficiunt. vnde ꝛ dñs diuites asserit difficulter intrare i regnū celorum suffocantib⁹ diuitijs verbū dei: ꝛ vigorē virtutum emolientib⁹. REMI. Et sciendum q his tribus generib⁹ terre neqꝫ cōprehēdunt̄ omnes qui verbuꝫ dei audire possunt: sed tamen ad salutē perducere non valent. Excipiunt̄ gentiles: qui nec audire meruerūt. Sequitur. Qui vero in terram bonaꝫ seminatus est ꝛc. Terra bona est fidelis cōscientia electorum siue mēs sanctoꝝ: que verbum dei cum gaudio ꝛ desiderio: ꝛ cordis deuotione suscipit: ꝛ inter prospera ꝛ aduersa viriliter conseruat: ꝛ ad futura perducit.

vnde sequit̄: Et facit fructū aliud cētesimū: aliud sexagesimū: aliud v̄o tricesimū. HIERO. Et notādū q sic in terra mala tres fuere diuersitates. s. sec⁹ viā: ꝛ petrosa ꝛ spinosa loca: sic i terra bona trina diuersitas ē: cētesimi: sexagesimi. ꝛ fruct⁹ tricesimi. Et i illa aut ēt i ista nō mutat̄ substātia: sed volūtas: ꝛ taꝫ icreduloꝝ q̄ꝫ credētiū corda sunt: qui semē recipiūt. vñ primo dixit: Uēit mal⁹ ꝛ rapit qđ seminatū ē in corde ei⁹. ꝛ secūdo ꝛ tertio ait: Hic ē q verbū audit. In expositōe quoqꝫ terre bōe: iste ē q audit v̄buꝫ. Primuꝫ ergo debem⁹ audire: deīdē itelligere: post intelligētias fruct⁹ reddere doctrinaꝝ: ꝛ facere vel cētesimū fructū vl' sexagesimū atqꝫ tricesimū. AVGV. xxi. de ciui. dei. Quidaꝫ putāt hoc sic eē itelligēdū: q sci ꝓ suoꝝ diuersitate meritoruꝫ: alij tricenos hoīes liberēt: alij sexagenos: alij cētenos: qđ i die iudicij futuꝝ suspicari solēt: nō post iudiciū: q̄ opione qdā cū videret hoīes ipunitatē ꝑuersissime pollicētes: eo q oēs isto mō ad liberationē ꝑtiuere posse videantur: rñdit hn̄ poti⁹ eē viuēdū vt iter eos qsqꝫ repiatur: q ꝓ alijs intercessuri sunt liberādis: ne taꝫ pauci sint vt cito ad nūerum suum ꝑueniētes multi remaneāt: qui erui iam de pēis illorum itercessiōe nō possint: ꝛ i eis iueniat̄ qsqs sibi spem fruct⁹ aliēi temeritate vāissima pollicet̄. REMI. Tricesimū ḡ fructuꝫ facit qui fidem scē trinitatis docet. sexagesimum v̄o qui ꝑfectionē bonoꝝ opum cōmēdat. senario enī numero ois mūdi ornat⁹ cōplet⁹ ē. Cētesimū aūt fructum facit qui vitā eternā ꝓmittit. cētenari⁹ enī de leua transit ad dexterā: ꝑ leuā aūt vita p̄sens designat̄: ꝑ dexteraꝫ futura. Aliter semē v̄bi dei tricesimū fructū facit qn̄ bonā cogitationē gignit: sexagesimū qn̄ bonā locutionē: cētesimū qn̄ ad fructū boni opis ꝑducit. AVGV. ō q̄. euā. Ul' aliter: Cētesim⁹ fruct⁹ ē martyriū ꝓpter scitatē vite vel cōtēptū mortis. Sexagenari⁹ v̄ginū ꝓter ociū interi⁹: qꝛ nō pugnāt cōtra ꝯsuetudinē carnis. solet enī ociū cōcedi sexagenarijs post militiā: vl' post actōes publicas: tricesim⁹ v̄o cōiugatoruꝫ: qꝛ hec ē etas p̄liantiū: ipi hn̄t acriorē cōflictū: ne libidinib⁹ supent̄. Uel aliter cōfligēdū ē cū amore tp̄aliū bonoꝝ vt rō vicat: aut etiā edomit⁹ subditusqꝫ eē: vt cū surgere cepit facile reprimat̄: aut ita extinct⁹ vt se oīo nulla ex parte ꝯmoueat. Ex quo fit vt ipsam etiā mortē ꝑꝑ v̄itatē alij fortiter subeant: alij eq̄miniter: alij libenter: q̄ tria gn̄a fruct⁹ sunt terre: triceni: ꝛ sexagemi ꝛ cētesimi. In hoꝝ aliquo genere iueniēdus ē tp̄e mortis sue siqs de hac vita recte cogitat emigrare. HIERO. Ul' cētesim⁹ fruct⁹ v̄ginib⁹: sexagesim⁹ viduis ꝛ ꝯtinētib⁹: tricesim⁹ scō mr̄imōio deputat̄. Nā ipa digitoꝝ ꝯiūctio: ꝛ q̄si molli se osculo cōplectēs ꝛ federās maritū pingit ꝛ ꝯiugem: sexagita ad viduas: eo q in angustia ꝛ tribulatiōe sint posite. vnde ꝛ inferiori digito deprimunt̄. quāto maior ē difficultas ex p̄te quondā voluptatis illecebris abstiere: tāto mai⁹ ꝛ ꝓmiuꝫ. Porro centesim⁹ numer⁹ a sinistra trāsit ad dextrā: ꝛ hisdem quideꝫ digitis nō eadē māu circulū faciēs: exp̄mit v̄ginitatis coronā.

¶ Aliam parabolam proposuit illis dicens: Simile factū est regnū celoꝝ homini qui seminauit bonū semē in agro suo. Cum autē dormirēt homines venit inimicus eius ꝛ supseminauit ȥiȥania i medio tritici: ꝛ abijt. Cū autē creuisset herba ꝛ fructū fecisset: tunc apparuerunt ꝛ ȥiȥania. Accedentes autē serui patrisfamilias: dixerūt ei Dñe nōne bonū semē semiasti in agro tuo: Un̄ ergo habet ȥiȥania: Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autē dixerūt ei: Uis imus ꝛ colligim⁹ ea: Et ait. Nō: Ne forte colligētes ȥiȥāia eradicetis sil' cū eis ꝛ triticū. Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad messeꝫ: ꝛ i tēpore messis dicā messoribus: Colligite primū ȥiȥania ꝛ alligate ea i fasciculos ad comburendum: triticum auteꝫ cōgregate in horreum meum.

CHRY. In p̄cedēti parabola locut⁹ ē dñs de his q verbuꝫ dei non suscipiūt: hic aūt de his qui suscipiūt corruptiuū ſmonē. eteniꝫ hoc ē diabolice machinatōis: v̄itati semꝑ errorē inserere. vñ dr̄: Aliaꝫ parabolā ꝓposuit illis dicens. HIERO. Proposuit aūt aliā parabolā quasi diues p̄rfamilias: inuitatos diuersis reficiēs cibis vt vnusquisqꝫ ſm naturā sui stomachi varia alimēta suscipet. Nō aūt dixit: alterā sed aliam. Si eniꝫ ꝓposuisset alterā expectare tertiaꝫ nō poteramus: p̄misit aliaꝫ: vt p̄tes sequant̄. Que auteꝫ sit parabola ostendit̄ cum subdit̄: Simile factū ē regnū celorum. REMI. Regnū celoꝝ appellat ipsiꝫ filium dei: qđ regnū simile dicit̄ esse homini qui seminauit bonum semē in agro suo. CHRY. Deīde modū isidiaꝝ diaboli oñdit dicens: Cum aūt dormirēt hoīes venit inimic⁹ eius ꝛ supseminauit çiçania i medio tritici ꝛ abijt. Demōstrat hic q error post v̄itateꝫ existit: qđ ꝛ reꝝ exitus testat̄. Etenim post prophetas fuerūt pseudo ꝓphete: ꝛ post apostolos pseudo apostoli: ꝛ post christū antichrist⁹. Nisi.n. diabolus viderit quid imitet̄: vel quib⁹ insidiet̄: non tētat: quia igit̄ vidit q hic reddit i fructu cētū: ille. lx. alius. xxx. ꝛ nō poterat rapere neqꝫ suffocare qđ radicatum erat: ꝑ aliam deceptionē insidiat̄ iterserens sua: multis ea similitudinib⁹ colorās: vt facile surripiat his qui habiles sunt ad d̄ceptionē: ꝓpter hoc nō dicit: q seminet aliquod aliud semē: sed çiçania que ſm visum assimulātur quodāmodo frumēto. Hic etiam apparet diaboli malignitas: tūc enī seminauit qn̄ vniuersa erāt completa vt magis noceret agricole studio. AVGV. de que. euā. Dicit aūt cum dormirēt homines: qꝛ cum negligētius agerēt p̄positi ecclesie: aut dormitioneꝫ mortis acciperēt apostoli venit diabol⁹: ꝛ supseminauit eos quos malos filios dominus interpretat̄. Sꝫ recte querit̄ vtꝝ heretici sint: aut male viuētes catholici. Sꝫ q dicit eos i medio tritici seminatos: quasi vidētur illi significari qui vnius communiōis sunt. Uerūtamē quoniam agrum ipsum nō ecclesiaꝫ: sed hūc mundum interpretatus est: bene intelligūtur heretici: qui in hoc mundo permiscētur bonis: vt illi qui i eadem fide mali sint palea poti⁹ q̄ꝫ çiçania deputent̄: quia palea etiaꝫ fundamētū habet cū frumēto radicēqꝫ communē. Scismatici aūt videt̄ spicis corruptis etiā similiores vl' paleis aristaꝝ fractis vel scissis ꝛ de segete abiectis: nec tñ cōsequēs ē vt omnis hereticus vl' scismatic⁹ ab ecclesia corporaliter sepetur. multos.n. portat ecclesia: quia nō ita defendūt falsitatē sentētie sue: vt intētaꝫ multitudinē faciāt: quod si fecerit tūc pellunt̄: Cum ergo diabol⁹ aspersis prauis erroribus falsisqꝫ opinionib⁹ superseminasset: hoc ē precedēte nomine christi hereses supiecisset: magis ipse latuit: atqꝫ occultissimus factus ē. Hoc ē eniꝫ quod dicit: Et abijt. quāqꝫ i hac parabola dñs sicut in expositione conclusit: nō quedam sed omnia scandala ꝛ eos qui faciunt iniquitateꝫ çiçanioꝝ nomine significasse itelligitur. CHRY. Ex posterioribus autem diligenter hereticoꝝ formam describit dicens: Cum autem creuisset herba ꝛ fructum fecisset: tūc apparuerūt ꝛ çiçania. In principio eniꝫ heretici obumbrāt seipsos: cum autē multā acceperint libertatē ꝛ sermone aliquis cum eis participauerit: tūc venenū effundunt. AVGV. de. que. euan. Uel aliter: Cuꝫ homo spiritualis esse ceperit dijudicans omnia tunc ei errores incipiūt apparere. discernit enī quicquid audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: sed donec in eisdem ꝑficiatur spiritualibus potest euꝫ mouere quare sub nomine christiāo tam multe hereticoruꝫ extitere falsitates. vñ sequit̄: Accedētes auteꝫ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

serui partisfamilias dixerūt ei: Domine nōne bonuz semez seminasti i agro tuo? vñ ġ hȝ çiçania? Utꝝ autē ipsi sint ser ui quos postea messores appellat: an q2 in expositiōe pabole messores dic̄ esse angelos: nec quisq̄ȝ dicere facile ausus fuerit angelos nesciisse: quis çiçāia superseminauerit: magis oportet ītelligi hoīes ipos fideles fuoꝝ noīe hō loco significatos. nec mirū si ꝛ bonū semē ipsi dicunt. ex diuersis. n. significatiōib⁹ vna res diuersas sīlitudies recipit sicut ꝛ ō se ait: qꝫ ipse sit ianua: qꝫ ipse sit pastor. REMI. Accedūt aūt ad deū sine corpe: sed corde ꝛ mētis desiderio: quo docēte intelligūt diaboli calliditate hō eē factū. vñ sequit: Et ait illis: Inimicus hō hoc fecit. HIERO. Diabolus ꝑpterea inimicus hō appellat: qui deus esse desijt. ꝛ ī. ix. psal. scriptū est de eo: Exurge dñe: nō cōfortetur hō. Quāobrez nō dormiat qui ecclesie ꝑpositus est: ne ꝑ illi⁹ negligētiaz inimic⁹ hō supseminet çiçāia hō est hereticoꝝ dogmata. CHRY. Inimic⁹ aūt vocat ꝑpter iacturā quaz īfert hoībus. vexatio eniz diaboli aduersus nos ē. pricipiū aūt vexatiōis fem̄ est nō ab inimicitia q̄ ē ad nos: ſȝ que ē ad deū. AVGV. de que. euā. Cum autez serui dei cognouerit hāc excogitasse diaboluz fraudē: cuz cōtra tāti nominis auctorē nihil se valere sentiret: vt fallacias suas codez noīe obtegeret: pōt sibi suboriri volūtas vt tales hoīes de reb⁹ humanis auferāt si aliquā tēporis habeāt facultatē: ſȝ vtꝝ facere debeāt iusticiaz dei cōsulunt. vñ sequit: Serui autē dixerūt ei: vis imus ꝛ colligim⁹ ea? CHRY. Ubi intuēda ē seruoꝝ diligentia ꝛ dilectio. eteni festināt çiçania euellere: quod mō monstrat corum de semine sollicitudinē. Ad hoc eniz solū respiciūt: non vt aliquis puniatur: sed vt seminata nō pereant. Quid autem dominus responderit subditur: Et ait nō.

HIERO. Datur eniz locus penitētie: ꝛ monemur ne cito amputem⁹ fratrē: q2 fieri pōt vt ille qui hodie noxio deprauat⁹ ē dogmate: cras resipiscat: ꝛ defendere īcipiat veritatē. vñ subditur: Ne forte colligētes çiçania: eradicetis sil' ꝛ triticū. AVGV. de q̄. euā. In quo cos patiētissimos ꝛ trāquillissimos reddit hoc eniz dicit: q2 bōi dū adhuc īfirmi sunt op⁹ hñt ī quibusdā maloꝝ cōmixtiōe: siue vt ꝑ eos exerceātur: siue vt eoꝝ cōparatiōe magna illis exhortatio fiat iuitātur ad meli⁹. aut forte simul eradicat triticū cum auferātur çiçania: q2 multi primo çiçāia sunt: ꝛ postea triticuz fiūt: qui nisi patiēter cū mali sint tolerēt: ad laudabilē mutationē nō pueniūt: itaq̄ȝ si euulsi fuerīt: simul eradicatur ꝛ triticū: quod futuri eēnt si eis parceret. Jō dicit tales nō esse auferēdos de hac vita: ne cū malos conat īterficere: bonos īterficiat quod forte futuri sūt: aut bōis obsit: q bus ꝛ īuitis vtiles sūt. Sȝ tūc oportūe hoc fiet: cū iaz de fine nō restat vl' tps cōmutāde vite vel ꝑficiēdi ad veritatē ex occasiōe atq̄ȝ cōparatiōe aliēi erroris: ꝛ ideo subdit: Sinite vtraq̄ȝ crescere vsq̄ȝ ad messem. i. vsq̄ȝ ad iudicium.

HIERO. Uidet autē hoc eē cōtrariū illi p̄cepto: Aufer te malū de medio vestꝝ. Si eni prohibet eradicatio ꝛ vsq̄ȝ ad messez tenēda ē patiētia qūo eyciēdi sunt quidā de medio nostꝝ? Sed īter triticū ꝛ çiçania quod nos appellam⁹ loliū: q̄ȝdiu herba ē: ꝛ nec dū calamus vēit ad spicaz: grādis similitudo ē: ꝛ ī discernēdo aut nulla aut difficilis substantia. prio monet ergo dñs: ne vbi quod ambiguū ē cito sñiaz proferamus: ſȝ deo iudici reseruem⁹: vt cuz dies iudicij venerit: ille nō suspitionē criminis: ſȝ māifestuz reatuz de sanctoꝝ cetu eyciat. AVGV. cōtra epistolā pmeniāi: Cum enī quisq̄ȝ christiāoꝛuz ītus ī ecclesia ꝯstitutoꝝ ī aliquo tali peccato fuerit dep̄hēsus: vt anathemate dignus habeatur: fiat hoc vbi periculuz scismatis nō timet cuz dilectiōe non ad eradicandum: sed ad corrigenduz. qꝫ si se nō agnouerit: neqȝ penitēdo correxerit: ip̄e foris exiet: ꝛ ꝑ propriā volūtatē ab ecclesie cōione dirimet. vñ dñs cum dixisset: Sinite vtraqȝ crescere vsqȝ ad messez, subiūxit causam dicēs: Ne forte cū vultis colligere çiçania: eradicetis simul ꝛ triticū. Ubi satis ostendit cū met⁹ iste nō subest: ſȝ oīno de frumētoꝝ stabilitate certa securitas māet. i. qñ ita cuiusqȝ crimē notū ē: ꝛ oīb⁹ execrabile apparet: vt vel nullos prorsus vel nō tales habeat defensores ꝑ quos possit scisma ꝯtingere: nō dormiat seueritas disciplinę: in q̄ tāto ē efficacior emendatio prauitatis: quāto diligētior fuerit obseruatio charitatis. Cū vō idē morb⁹ plurimos occupauerit. nihil aliud bonī restat q̄ȝ dolor ꝛ gemit⁹. sic igit misericorditer corripiat hō quod pōt: qō autē nō pōt: patiēter ferat: ꝛ ex dilectōe gemat atqȝ lugeat. donec ille desuꝑ emendet ꝛ corrigat: atqȝ vsqȝ ad messez differat eradicare çiçania ꝛ palcā vētilare. Turba aūt iniquoꝝ cū facultas est in populis ꝑmēdi sermonē generali obiurgatiōe feriēda ē: ꝛ maxie si occasionē atqȝ opportunitatē prebuerit aliquod dñi desuꝑ flagelluz: quo eos appareat pro suis meritis vapulare. tūc eni aures hūiles prebet emēdari sermōe calamitatis auditoꝝ: ꝛ facili⁹ in gemitū confitēdi q̄ȝ in murmura resistēdi afflicta corda cōpellit: q̄ȝq̄ȝ etsi nulla calamitas tribulatōis ꝑmat: cuȝ facultas det vtiliter corripit in multitudie multitudo. nā sicut separata seuire: sic ī ipsa cōgregatōe obiurgata gemere consueuit. CHRY. Hoc autem dixit dñs prohibens occasiones fieri. neqȝ eniz oportet īterficere hereticū: quia prelium inexpabile in orbē terrarum īduceretur. ꝛ ideo dicit: Ne eradicetis simul cuz eis frūituz. i. si moueritis arma ꝛ occideretis hereticos: necesse ē multos sanctoꝝ siml' submitti. nō ergo detiere hereticos: ꝛ abscidere liberā eoruz ꝑpalationē: ꝛ synodos ꝛ studia dissoluere ꝑhibet: ſȝ interficere ꝛ occidere. AVGV. ad vicentiū: Hec aūt p̄mitus mea sentētia erat: neminē ad vnitatē christi esse cogenduz. verbo enī agēduz: disputatōe pugnandū: ratōe vincenduz: ne fictos catholicos haberem⁹: quos aptos hereticos noueram⁹. Sed hec opinio mea non contradicētiuz vbis: sed demonstrātiū superabat exēplis. haꝝ eni leguz terror quib⁹ ꝑmulgandis reges seruiūt dño ī timore: ita ꝑfuit vt nūc alij dicāt: Jaz hoc volebam⁹: ſȝ deo gratias q nobis occasionē p̄buit ꝛ dilationū morulas amputauit. Alij dicāt: hoc esse verum iam sciebamus: sed nescio qua cōsuetudine tenebamur: gratias dō q vīcula nostra dirupuit. Alij dicāt: Nesciebam⁹ hoc eē veritatē: nec eaz discere volebam⁹: sed ad eaz cognoscendā met⁹ fecit ītentos: gratias dño q negligentiā nostrā stimulo terroris excussit. Alij dicant: Nos falsis rumorib⁹ terrebamur ītrare: quos falsos esse nescirem⁹ nisi ītraremus: nec ītraremus nisi cogeremur: gratias deo q p̄dicationez nr̄az flagello abstulit: expertos docuit q̄ȝ vana ꝛ iania de ecclia sua mēdax fama iactauerit. Alij dicāt: Putabam⁹ qdē nihil īteresse vbi fidē christi tenerem⁹: ſȝ grās dño q nos a diuisiōe collegit ꝛ hoc vni deo cōgrue vt ī vnitate colatur ostendit. Seruiāt ergo reges terre christo legēs edēdo ꝑ christo. AVGV. ad bōifaciū comitē: Quis autez vestruz velit nō soluz aliquez hereticoꝛuz perire: verum etiaz aliquid perdere: ſȝ aliter nō meruit habere pacē domus dauid nisi absolon filius ei⁹ in bello quod cōtra patrez gerebat fuisset extinct⁹: q̄ȝuis magna cura mādauerit suis: vt eū q̄ȝtuz possent viuū saluūq̄ȝ seruarēt: ꝛ eēt cui penitenti patern⁹ affectus ignosceret: Quid aūt ei restitit nisi perditū flere: ꝛ sui regni pace acquisita suā mesticiā cōsolari? Sic ergo catholica mater ecclia: si aliquoꝝ ꝑditiōe tā mltos ceteros colligit dolorē materni cordis linit: ꝛ sanat tnatoꝝ liberatione ꝑploꝝ. vbi ē āt qō isti clamare cōsueuerūt liberꝝ ē credere vl' nō credere: cui vi xps īntulit: quē coegit: ecce habēt apostolū paulū: agnoscāt ī eo p̄us cogentem christum: ꝛ postea docentez: prius ferientē: ꝛ postea consolantez. Miruz autē est qūo ille qui pena corporis ad euangeliuz coactus intrauit plus illis omnibus qui solo verbo vocati sunt in euangelio laborauit: cur ergo non cogeret

ecclesia ꝑditos filios vt redirēt: si ꝑditi filij coegerūt alios vt perirēt. Sequit: Et in tpe messis dicā messorib⁹: Colligite pmū çiçania: ꝛ alligate ea in fasciculos ad cōburendum.

REMI. Messis aūt appellat tps metendi: ꝑ messem vero designat dies iudicij: ī quo separādi sunt boni a malis.

CHRY. Sed pp qd dicit: colligite p̄mum çiçania? Ut nō timeāt bōi: q̄si sil' cū çiçanijs tollat frumentuz. HIERO. Qr aūt dicit çiçanioꝝ fasciculos igni tradi ꝛ triticū cōgregari in horrea: manifestuz ē hereticos quosq̄ȝ ꝛ hypocritas gehēne ignibus cōcremandos: scōs vō q appellant triticū horreis. i. celestibus mansiōibus recipi. AVGV. de que. euan. Queri autez pōt cur nō vnuz fascē aut vnum aceruū çiçanioꝝ fieri dixerit: nisi forte ꝑpter varietatez hereticoꝝ nō soluz a tritico ſȝ etiā a seipsis discrepantiū. Ipa vniuscuiusq̄ȝ hereseos in qbus sigillatiȝ sua cōione disiūcti sunt: noie fasciculoꝝ designauit: vt etiā tunc īcipiāt alligari ad cōburenduz cū a catholica cōione segregati: suas proprias q̄si ecclesias habere cepint: vt ꝯbustio eaꝝ sit in fine seculi nō alligatio fascisculoꝝ. Sed si ita esset: nō taz multe resiſpicēdo: ꝛ in catholicaz remeando ad errore discederent. Quapropter alligatio fasciculoꝝ in fine ꝑfutura est: vt nō cōfuse: ſȝ ꝑ mō ꝑuersitatis sue vniuscuiusq̄ȝ erroris ꝑtinacia puniat. RABA. Et notādū qꝫ vbi dicit: Seminauit bonū semē. notat bonā volūtatē q̄ in electis ē. vbi vero dic̄: inimic⁹ vēit ꝛc̄. cautelā habēdā ītimare voluit: de q̄ crescētibus çiçanijs quasi patiēter ferēs ait: Inimicus hō hoc fecit. Patiētiā nobis ꝯmēdauit. vbi vero ait: Ne forte colligētes çiçania. donauit nobis discretionis exemplum. Quādo autē suniūgit: Sinite vtraq̄ȝ crescere vsq̄ȝ ad messez. cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iusticiaz cū dixit: Alligate ea in fascisculos ad cōburēdū ꝛc̄.

¶ Aliam parabolā proposuit eis dicēs: Simile est regum celorum grano synapis: quod accipiens homo seminauit i agro suo: qō minimum quidem ē omnibus seminibus: Cum autē creuerit: maius ē oībus oleribus: ꝛ fit arbor ita vt volucres celi veniant ꝛ habitent in ramis eius.

CHRY. Quia dñs dixerat qꝫ de semine tres partes pereunt: ꝛ saluatur vna. ꝛ in ipsa rursus que saluatur: multa efficit iactura ꝑpter çiçania que supseminant: ne dicerēt: Qui ergo erūt ꝛ quāti fideles? ꝯñter hūc timorez aufert ꝑ parabolā synapis. ꝛ ideo dicit: Aliā parabolaz ꝑposuit eis dicēs: Simile ē regnū celoꝝ grāo synapis. HIERO. Regnū celoꝝ p̄dicatio euangelij ē ꝛ noticia scripturaꝝ q̄ duc ad vitā: de qua dr ad iudeos: Auferet a vobis regnuz dei. hꝫ ergo regnū celoꝝ est simile grano synapis. AVGV. de que. euā. Granū nāqȝ synapis ad feruorē fidei ꝑtinet: vl' eo qꝫ dicat venena expellere: Sequit: Quod accipiens homo seminauit ī agro suo. HIERO. Homo q seminat in agro suo a plerisq̄ȝ saluator ītelligit: qui in animis credētiū seminat. Ab alijs: ipse homo seminans ī agro suo. i. ī corde suo. Quis autē est iste q seminat: nisi sensus noster ꝛ anim⁹ q suscipiēs granū p̄dicationis: ꝛ fouēs sementē humore fidei facit ī agro sui pectoris pullulare? Sequit: Quod minimū quidē ē omnibus seminibus. Predicatio euāgelij minima ē oībus disciplinis. ad p̄maz quidē doctrinā fidē nō habet veritatis. hominē deū: deuȝ mortuū: ꝛ scandalum crucis p̄dicās: cōfer hꝫ doctrinam dogmatib⁹ philosophorū ꝛ libris eoꝝ: ꝛ splēdori eloquentie: compositioniqȝ sermonum: ꝛ videbis quanto minus sit ceteris seminibus semen euangelij. CHRY. Uel minimū ē semen euangelij: quia discipuli vniuersis erant imbecilliores: sed tamē quia magna erat virtus in eis: expansa est eorum predicatio vbiqȝ terraꝝ. ꝛ ideo sequit: Cum autez creuerit: maius est oībus olerib⁹. i. dogmatibus. AVGV. de que. euan. Dogmata aūt sūt placita sectaꝝ. i. vt placuit sectis. HIERO. Phariseoꝝ. n. dogmata cū creuerīt: nihil mordax nihil vitale ōmonstrāt: totū flaccidum marcidūq̄ȝ ebulit in olera ꝛ ī herbas que cito arescūt ꝛ corruūt. Predicatio āt euāgelica que pua videbat in p̄ncipio: cū vel ī animā credētis: vel ī totuz mundū sata fuerit: nō exurgit in olera: sed crescit ī arborē: ita vt volucres celi q̄s vel animas credētiū: vl' fortitudies dei seruitio mācipatas sentire debem⁹: veniāt ꝛ habitēt in ramis eius. vñ sequit. Et fit arbor: ita vt volucres celi veniant ꝛ habitent in ramis ei⁹. Ramos puto euāgelice arboris qui de grano synapis creuerint: dogmatū esse diuersitates: in quib⁹ supradictaꝝ volucrū vnaqueq̄ȝ requiescit. Assumamus ꝛ nos pēnas colūbe vt ad altiora volitantes possimus habitare ī ramis hui⁹ arboris: ꝛ nidos nobis facere doctrinaꝝ: terrenaq̄ȝ fugiētes ad celestia festinare. HYLA. Uel grano synapis seip̄ȝ dñs ꝯparauit: acri semini ꝛ oīuȝ seminū mimo: c⁹ vtus p̄ssuris accendit. GREGO. xix. mora. Ipse qdē ē granū synapis qui in horto sepulture plātatus: arbor magna surrexit. Granū nāq̄ȝ fuit cuȝ moreret: arbor cū resurgeret: granū ꝑ humilitatē carnis: arbor ꝑ potētiā maiestatis. HYLA. Granū igit hoc postq̄ȝ ī agro seminatū fuit. i. vbi a pplo cōprehēsus ꝛ tradit⁹ morti: tāq̄ȝ in agro fuit satōne q̄dā corpis cōsepult⁹: vltra mēsurā oīuȝ oleꝝ excreuit: ꝛ vniuersaȝ ꝑphetaꝝ gloriā excedit. Oleris enī vite tanq̄ȝ egroto israel data est p̄dicatio ꝑphetaꝝ: sed iaȝ in ramis arboris celi volucres ihabitant: aplos. s. ex xpi virtute protensos: ꝛ mundū inumbrantes ī ramis intelligim⁹: ī quos gentes ī speȝ vite aduolabūt: ꝛ auraꝝ turbine. i. diaboli spū flatuq̄ȝ vexate: tanq̄ȝ in ramis arboris cōquiescent. GREGO. xix. mora. In istis etiā ramis volucres requiescūt: q2 sancte anime q̄ qbusdā virtutū pēnis a terrena cogitatione se subleuant: in coꝝ dictis atqȝ cōsolationibus ab huiusmodi fatigatione vite respirant.

¶ Aliā parabolā locutus est eis: Sile est regnū celorum fermēto: quod acceptuȝ mulier abscōdit ī farine satis tribus donec fermētatū ē totuȝ.

CHRY. Ad idē ostēdēdū dñs apponit parabolā de fermēto. vñ dicit: Aliā parabolā locut⁹ est eis. Simile ē regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fermētuȝ multā farinā trāsmutat in suā virtutē: ita ꝛ vos totū mundū trāsmutabitis. Et vide xpi prudētiā: ea eni q̄ sunt nature inducit: demōstrās qm̄ sicut illa possibile ē fieri: ita ꝛ hoc. Nō āt dixit qꝫ posuit simpliciter ſȝ abscondit: ac si diceret: Ita ꝛ vos cū subiecti fueritis impugnatorib⁹ vestris: tūc eos superabitis. Et sic fermētū suffodit quidē non aūt destruit: ſȝ paulati ad suū habitū oīa trāsmutat: sic ꝛ ī p̄dicatiōe vr̄a ꝯtinget. nō itaqȝ q2 multas dixi supuenturas vobis vexatiōes timeatis. ita enim fulgebitis ꝛ oēs supabitis. tria autē sata hic ꝑ multis posuit. hunc eniȝ numeꝝ determinatū ꝑ multitudine indeterminata accepit. HIERO. Satuȝ aūt ē gen⁹ mensure iuxta morē ꝑuincie palestine: vnū modium ꝛ dimidiū accipiens. AVGV. de que. euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo qꝫ feruescere facit ꝛ excitat. Mulierē: sapiētiaȝ dicit. In farine autē satis trib⁹ intelligunt vel tria illa ī hoīe: ex toto corde: ex tota anima: ꝛ tota mēte. vel tria illa fructifera: centesimū: sexagesimuȝ: ꝛ tricesimuȝ. vel tria illa genera hoīum noe: daniel: ꝛ iob. RABA. Dicit autem donec fermētatū ē totū. q2 charitas in nr̄a mēte recōdita eo vsqȝ crescere debet: vt totam mētez in sui ꝑfectionē commutet qō hic qdē īchoat: in futuro vō ꝑficit. HIERO. Uel alr: Mulier ista q̄ fermētū accipit: ꝛ abscōdit: p̄dicatio mihi videt aplica. vel ecclesia de diuersis gentib⁹ congregata. hec tollit fermētum: ītelligentiā. s. scripturaꝝ ꝛ abscondit illud ī farine satis tribus: vt spūs: anima: ꝛ corpus ī vnū redacta

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nõ discrepent īter se. Uel aliter: Legim⁹ ī platone tria eē
ī anima rōnale: irascibile: ⁊ concupiscibile. ⁊ nos ergo si ac-
ceperim⁹ fermentū euāgelicū sacraꝝ scripturaꝝ: ī rōne pos
sideamus prudētiā: ī ira odiū cōtra vitia: ī desiderio cupi-
ditatē virtutū: ⁊ hoc totū fiet p euāgelicā doctrinā quā no-
bis mater ecclesia prestitit. dicā ⁊ quorūdā ītelligētiā: mu-
lierē istā ⁊ ipsi ecclesiā īterp̄tant: que fidē hoīs farine satis
trib⁹ ꝯmiscuit. s. credulitati patris ⁊ filij ⁊ sp̄ūssci: cū ī vnū
fuerit fermentata: nō nos ad triplicē deū: sȝ ad vni⁹ diuini-
tatis pducit noticiā. pius qdē sensus: sȝ nūq̄ꝫ parabole ⁊ du
bia enigmatum ītelligentia p̄nt ad auctoritatē dogmatū
pficere. HYLA. Ul' alr. Fermēto se dñs ꝯpauit. fermētū
eni de farina est: quod virtutē aceptā aceruo sui generis
reddit. hoc autem fermentū acceptū mulier synagoga. s. p
iudiciū mortis abscondit hoc: aut ī farine mēsuris trib⁹. i.
legis: prophetaꝝ: euangeloꝝ equalitate coopertū: dīa vnū
fecit: vt qd lex cōstituit: pphete nūciauerunt: idipsū euan
gelioꝝ pfectiōibus expleat: q̄q̄ ad triū gentiū vocationē:
ex sem: cham: ⁊ iaphet: tres mensuras farie esse referēdas
sensisse multos memini: Sȝ nescio an hoc ita opinari ratio
permittat: cū etsi oīum gentiū vocatio sit: ī his tamē chri
stus non absconsus sit sed ostensus: ⁊ in tanta infidelium
multitudine non fermentatum est totum.

¶ Hec omnia locutus ē iesus ī parabolis ad tur
bas: ⁊ sine pabolis non loquebatur eis: vt iple-
retur quod dictū erat per prophetam dicentē:
Aperiam in parabolis os meum: eructuabo ab
scondita a constitutione mundi.

CHRY. Post p̄missas pabolas ne aliqs opīaret q̄ chri
stus noua iduceret: īduxit euāgelista pphetaȝ etiā hūc pdi
centē doctrie modū. Et iō dic̄: Hec omnia locu. ē ie. ī para.
ad turbas. Marc⁹ āt ait: Quā sic poterāt audire: loquebat
eis sermonē ī parabolis. vñ nō mireris si de regno disputās
grani ⁊ fermenti meminit: hoīb⁹. n. loquebat ideotis ⁊ idi-
gentib⁹ ab his iduci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ si
militudo p quā veritas demonstrat. Ostendit qppe ī ipa
silitudine quasdā figuras vboꝝ ⁊ imagies vitias. HIE-
RO. Nō autē discipul' sȝ turbis parabolas loq̄bat: ⁊ vsq̄
hodie turbe ī parabolis audiunt: ⁊ iō dr̄: Et sine parabolis
nō loquebat eis. CHRY. Quāuis eni multa sine pabo-
lis non turbis dixerit: sȝ tñ tūc nihil. AVGV. de qō. euā.
Uel hoc dr̄: non q̄ nihil prope locut⁹ ē: sȝ q̄ nullū fere ser
monē explicauit: vbi nō per parabolā aliquid significa-
uerit: q̄uis ī eo aliqua ⁊ pprie dixerit: ita vt sepe iueiat to-
tus sermo ei⁹ parabolis explicatus: tot⁹ autem pprie dict⁹
nullus iueniat. Explicatos autē sermones dico qñ ex ali-
qua occasione reꝝ incipit loq: quousq̄ terminet qcqd ad
ipsam rem ptinet ⁊ transeat ad aliud. Nonnunq̄ sane alius
euangelista cōtexerit: quod ali⁹ diuersis tpibus dictū in-
dicat. nō eni omnino fm reꝝ gestaꝝ ordinē: sed fm sue q̄s
q̄ recordationis facultatē: narratōē quā exorsus est ordi-
nauit. Quare autem ī parabolis loqueret: manifestat euā-
gelista cum subdit: Ut adimpleret quod di. est p pphe. di.
Apiam ī para. os meū eruc. abscon. a consti. mūdi. HIE
RO. Hoc testimoniū de. lxxvij. psalmo sumptū est. Legi ī
nōnullis codicib⁹ eo loco vbi nos posuimus ⁊ vulgata edi-
tio habet: Ut adimpleret qd dcm̄ ē p pphetā dicentē: ibi
scriptū ē p esaiā pphetā dicentē. REMI. Unde porphy-
ri⁹ obiec̄ fidelibus: Euāgelista vr̄ tāte isipientie fuit: vt qd
repit ī psalmis: ipse deputauerit esaie. HIERO. Quia ḡ
minime iueniebat ī esaia arbitror postea a prudētib⁹ viris
esse sublatū: Sed mihi vider̄ ī p̄ncipio ita editū: Qr scriptū
est p asaph pphetā dicētē. Septuagesim⁹. n. septim⁹ psal
mus de quo sumptū est hoc testimonium: Asaph prophe-
te iscribit. ⁊ p̄mū scriptorē non itellexisse asaph: ⁊ putasse
scriptoris vitiū: atq̄ emēdasse nomē esaie cuius vocabu-
lum manifestius erat. Sciēdū ē itaq̄ q̄ nō solū dauid: sȝ
etiā ceteri quoꝝ ī psalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis dei p̄scripta
sunt noia pphete sūt appellandi: asaph videlicet ⁊ idithū ⁊
emā esraytes: ⁊ reliq quos scriptura ꝯmēorat: qdq̄ in psōa
dñi dr̄ apiā ī pabolis os meū ⁊c̄. Considerādū attēti⁹ ⁊ ine
niēdū describi egressū israelis ex egypto: ⁊ oīa signa narra
ri q̄ ī exodi cōtinēt historia. Ex quo ītelligim⁹ vniuersa illa
q̄ ibi scripta sunt pabolice sentiēda ⁊ manifestare abscōdi-
ta sacra. Hoc eni saluator edictū se eē pmittit dicēs: Api
am ī parabol' os meū. GLO. q. d. Qui pri⁹ locut⁹ sum p
pphetas: modo ī ppria psona apiam os meum ī pabolis: ⁊
eructuabo de thesauro mei secreti: emittā mysteria que ab
scondita erant a constitutōe mundi.

¶ Tunc dimissis turbis venit in domū: ⁊ acces-
serunt ad eū discipuli eius dicētes. Edissere no-
bis pabolā zizanioꝝ agri. Qui respondens ait:
Qui seminat bonū semē ē filius hominis. Ager
autē est mundus. Bonū vero semē: hi sunt filij
regni: zizania aūt filij sunt nequā. Inimicus an-
tē qui seminauit ea est diabolus. Messis vero cō
summatio seculi ē. Messores aūt angeli sunt. Si-
cut ergo colligunt zizania ⁊ igni comburuntur:
sic erit ī consumatōe seculi. Mittet filius homi-
nis angelos suos ⁊ colligēt d regno eius omnia
scādala: ⁊ eos qui faciūt iniquitatē ⁊ mittēt eos
in caminum ignis: Ibi erit fletus ⁊ stridor den
tium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno pa
tris eoꝝ. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Locut⁹ fuerat dñs turbis ī parabol' vt eos ad
iterrogandū iduceret: ⁊ q̄uis multa in parabolis dixisset:
null⁹ tñ eū iterrogauit: ⁊ iō eos dimisit: vñ seqtur: Tūc di
missis turbis venit ī domū. Null⁹ aūt eū scribaꝝ seqtur. vñ
manifestum est q̄ pp nihil aliud pri⁹ seq̄bāt: q̄ vt eū cape-
rēt ī smōe. HIERO. Dimittit āt turbas Jesus ⁊ domū
reuertit: vt accedāt ad eū discipuli: ⁊ secreto iterrogēt q̄ po
pul⁹ nec merebat audire: nec poterat. RABA. Mysti-
ce aūt dimissa turba tumultuātiū iudeoꝝ igredit ecclesiā
gentiū: ⁊ ibi fidelib⁹ exponit sacramēta celestia. vñ seqr̄: Et
accesserūt ad eū disc. ei⁹. d. Edis. para. ciça. agri. CHRY.
Cū aliqñ volētes discere formidauerit iterrogare: nūc libe
re iterrogāt ⁊ ꝯfisi sunt: qñ audierāt. Uobis datū est nosse
mysteriū regni dei. iōq̄ singulariter iterrogāt: nō multitu-
dinē emulātes: qb⁹ nō erat datū. Dimittūt aūt pabolā fer-
mēti ⁊ synapis vt māifestiores. Interrogāt āt de pabola ci
çaioꝝ: q̄ hȝ cōueniētiā ad p̄missā pabolā d semie: ⁊ aliqd
ampli⁹ ostēdit. dñs autē q̄ esset pabola exponit. vñ sequit:
Qui rñdēs ait eis: Qui se. bo. se. ē. fili⁹ hoīs. REMI. Ideo
āt dñs se filiū hoīs appellauit: vt hoc iudicio nobis exēplū
hūilitatis reliq̄ret. siue q̄ futuꝝ erat: vt heretici negarent
eum veꝝ hominem esse: siue vt p humanitatis fidem pos-
simus cōscēdere ad diuinitatis cognitōē: Sequit: Ager āt
est mūdus. GLO. Cū āt ipe sit q seminat agꝝ suū: manife
stū est q̄ p̄us mūdus est ei⁹. Sequit: Bonū vo semen hi
sunt fi. regni. REMI. i. sancti ⁊ electi viri q inter filios re
gni cōputant. AVGV. cōtra faustū: ciçaia āt expōit dñs
nō aliq̄ falsa veris scripturis imissa: sicut maniche⁹ iterpre
tatur: sȝ oēs filios maligni. i. imitatores diabolice falsitatis
vñ sequitur: ciçania aūt sunt fi. neq̄. Per quos oēs ipios ⁊
malignos vult intelligi. AVGV. de que. euā. Ois aūt i-
mūdicia in segete ciçania dicunt. Sequit: Inimicus autē
qui se. ea est diabol⁹. CHRY. Etenim hoc diabolice est
machinatiōis veritati sp̄ iserere errorē. Sequit: illesis vo

ꝯsumatio ē scl'i. Alio āt loco ait: d samaritanis loq̄ns: Leua
te oculos vr̄os ⁊ cōsiderate regiōes: qm̄ iā albe sūt ad mes
sē. Et rursus: Messis qdē multa operarij aūt pauci. ī qb⁹ ver
bis messē dicit iā adesse. Qualiter ergo h' eā dicit eē futu-
rā: Sȝ sciēdū q̄ in alia significatōe messem dicit: vñ ⁊ ibi
dicit q̄ ali⁹ ē q seminat ⁊ ali⁹ q metit. h' aūt eundē dicit eē
q seminat ⁊ q metit: qm̄ ibi non ad sui differentiā: sȝ apl'orū
pphetas induxit. Eteni ipse christus p pphetas seminauit ī
iudeis ⁊ samaritāis. Idē ḡ noiat semē ⁊ messē sȝ aliud ⁊
aliud. Cū enī de obediētia loq̄tur: ⁊ p̄suasiōe ad fidē h' vo
cat messē: sic in quo totū pficit. Sed cū ingrit de fructu
auditiōis verbi dei: tūc cōsummationē dicit messē sic hic.
REMI. Per messē. n. designat dies iudicij ī quo separā
di sunt boni a malis: qd fiet misterio angeloꝝ. vñ ifra dr̄: q̄
veniet fili⁹ hominis cū angelis suis iudicare. pp qd sequit:
Messores aūt angeli sunt. Sequit: Sicut ergo ciça. colli.
⁊ igni cōbu. sic erit in cōsū. scl'i. Mit. fi. ho. āge. su. ⁊ colli. de
reg. ei⁹ oīa scan. ⁊ eos q fa. inigtatē. AVGV. xx. de ciui.
di. Nūqd de regno illo vbi nulla sūt scādala: d regno ḡ isto
ei⁹ qd ē hic. s. eccl'ia colligent. AVGV. de q. euā. Qr autē
p̄mo separant ciçania hoc ē: q̄ tribulatiōe p̄cedēte separa-
bunt impij a pijs: qd p bonos angelos ītelligit fieri: q̄ offi-
cia vidicte p̄nt implere boni bono aīo: q̄uo lex: q̄uo iudex:
officia vero misericordie mali implere nō p̄nt. CHRY.
Uel pōt ītelligi de regno celestis eccl'ie: ⁊ tunc ondit h' du-
plex pena: videlȝ q̄ excidunt a glia: ī hoc qd dicit: Et colli-
gēt de regno ei⁹ oīa scādala. s. ne scādala ī regnū ei⁹ intrēt.
⁊ hoc q̄ cōburunt in hoc qd subdit: Et mittēt eos in cami-
nū ignis. HIERO. Oīa aūt scandala referunt ad çiçāia.
hoc aūt qd dicit: Et colligēt de reg. ei⁹ oīa scan. ⁊ eos qui fa.
inigtatē. inter hereticos ⁊ scismaticos q faciūt iniquitatē
voluit distinguere: vt p eos q faciūt scādala intelligant he
retici: p eos vero q faciūt inigtates: intelligant scismatici.
GLO. Uel aliter: Per scādala p̄nt ītelligi illi q̄ p̄bēt pri
mo occasionē offensionis aut ruine: p faciētes iniquitatē
quoscūq̄ peccātes. RABA. Obserua qd dic̄: Et eos q fa
ciūt iniquitatē: nō q fecerūt: q̄ nō q cōuersi sūt ad pniā: sȝ
solū q p̄manent in peccatis: eternis cruciatib⁹ mācipandi
sunt. CHRY. Uide āt ieffabilē dei amorē ad hoīes. Est
. n. ad bñficia pmpt⁹ ⁊ ad penam tardus. cū. n. seminat p se
ipē seminat: cū aūt punit: p alios. mittit eni ad h' angelos
suos. Sequit: Ibi erit fle. ⁊ stri. dentiū. REMI. His vbis
demōstrat vā corpoꝝ resurrectio: nihilominus ostēdit p h'
duplex pena iferni. s. nimij caloris: ⁊ nimij frigoris. sic autē
scādala referunt ad çiçania: ita iusti reputant ī filios regni
de qb⁹ sequit: Tūc iusti fulgebūt sic sol in regno p̄ris eoꝝ.
ī p̄nti. n. scl'o fulget lux scōꝝ corā hoīb⁹: post ꝯsūmationē āt
mūdi ipi iusti fulgebūt: sic sol in regno p̄ris sui. CHRY.
Nō q̄ ita solū sic sol: sȝ q̄ h' sidere aliud magis luculētum
nō noscim⁹: cognitis nobis vtit exēplis. REMI. Qr autē
dicit: Tūc fulgebūt: intelligēdū ē q̄ ⁊ nūc fulgēt ī exēplū
alioꝝ: sȝ tūc fulgebūt sic sol ad laudādū deū. Sequit: Qui
habet aures audiēdi audiat. RABA. i. q hȝ intellectum
ītelligat: q̄ mystice hec oīa ītelligēda sunt.

¶ Sile ē regnū celorum thesauro abscondito in
agro quē q̄ iuuēit hō abscōdit: ⁊ pre gaudio illi⁹
vadit ⁊ vēdit vniuersa q̄ hȝ: ⁊ emit agrū illū.

CHRY. Parabole quas supra dñs posuerat de fermen
to ⁊ synapi ad vtutē euāgelice p̄dicationis referunt: qm̄ su
pabit orbē terraꝝ. nunc autē vt p̄ciositatē ⁊ magnificētiā
eiusdē ondēret: pponit parabolā de thesauro ⁊ margarita
dicēs: Simile ē reg. ce. the. abscon. in agro. Predicatio eni
euāgelij occultata ē in mūdo. ⁊ si nō vēdideris omnia: nō
emes eam: ⁊ cū gaudio hoc oportet facere. vnde sequitur
Quē q iuēit hō abscōdit. HYLA. Hic qdē thesaur⁹ gra-
tis iuenit. Euāgelioꝝ enī p̄dicatio in absoluto ē. Sȝ vtēdi
⁊ possidēdi h' thesauri cū agro potestas nō pōt eē sine pre
cio: q̄ celestes diuitie nō sine dāno seculi possident. HIE
RO. Qr aūt abscōdit nō de inuidia facit: sȝ more seruātis ⁊
nolētis pdere abscōdit ī corde: quē p̄stinis p̄tulit facultati-
b⁹. GREGO. ī ho. Uel aliter: Thesaur⁹ in agro abscōdi-
tus ē celeste desideriū. Ager vō in quo thesaur⁹ abscōditur
ē disciplina studij celestis: quē. s. thesauꝝ cū inuenit homo
abscōdit. s. vt seruet: q̄ studiū celestis desiderij a malignis
spiritib⁹ custodiri nō sufficit ei q hoc ab humanis laudib⁹
nō abscōdit. ī p̄nti eteni vita q̄si in via sum⁹: qua ad patriā
pgimus. Maligni aūt spirit⁹ iter nostꝝ q̄si quidam latrun
culi obsident. Depdari ḡ desiderāt: q thesauꝝ publice por-
tāt in via. Hoc āt dico: nō vt primi nr̄i opa nr̄a nō videāt:
sȝ vt p hoc qd agimus: laudes exteri⁹ nō q̄ram⁹. Celoꝝ aūt
regnū iccirco terrenis reb⁹ simile dr̄. vt ex his q̄ anim⁹ no-
uit surgat ad incognita: vt p hoc qd scit notū diligere: discat
ignotū amare. Sequitur: Et pre gau. illi⁹ va. ⁊ ven. vniuer.
que hȝ: ⁊ emit agrū illū. Agrū pfecto vēditis omnib⁹ com-
parat: qui voluptatib⁹ carnis renūciās: cūcta sua terrena d
sideria per discipline celestis custodiā calcat. HIERO.
Uel thesaurus iste in quo sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie ab-
scōditi: aut deus verbū ē q ī carne xp̄i videt abscōdit⁹: aut
scē scripture ī qb⁹ reposita ē notitia saluatoris. AVGV.
de que. euan. Hunc autem thesaurū dixit in agro abscon-
ditum. s. duo testamenta in ecclesia: que cū quis ex parte
ītellectus attigerit: sentit illic magna latere: ⁊ vadit ⁊ ven-
dit omnia sua ⁊ emit illū. i. contēptu temporaliū cōparat si
bi ociū: vt sit diues cognitōe dei.

¶ Iteꝝ sile ē regnum celoꝝ homini negociatori
q̄rēti bonas margaritas. Inuēta aūt vna p̄ciosa
margarita abijt ⁊ vēdidit oīa q̄ habuit ⁊ emit eā.

CHRY. Euāgelica p̄dicatio nō solū lucrū mltiplex p̄bȝ:
vt thesaur⁹: sȝ ⁊ p̄ciosa ē vt mārgarita. Uñ p⁹ pabolā de the
sauro: ponit parabolā de margarita dicēs: Iterū simile est
re. ce. hoī negociatori ⁊c̄. In p̄dicatiōe. n. duo oportet ades-
se. s. ab h⁹ vite negocijs separari: ⁊ vigilātē esse: qd negocia-
tio designat: vna aūt ē veritas ⁊ nō ptita: ⁊ pp hoc vna mar
garita dr̄ inuēta. Et sicut q margaritā hȝ: ipse qdē nouit q̄
diues ē: alijs vero nō ē cognit⁹: multotiēs eā manu detinēs
ppter eius paruitatē: ita est ī p̄dicatōe euāgelij: q enī eā de
tinent: sciūt se diuites esse. infideles āt hūc thesauꝝ nesciē
tes diuitias nr̄as ignorāt. HIERO. Bōe aūt margarite
p̄nt intelligi lex ⁊ pphete. audi ergo marchion ⁊ maniche
q̄ bone margarite sūt lex ⁊ pphete. Una ergo p̄ciosissima
margarita ē scia saluatoris ⁊ sacramētū passiōis ⁊ resurre-
ctōis illi⁹: qd cū inuenerit hō negociator similis pauli apl'i:
oīa legis pphetarūq̄ mysteria ⁊ obseruationes pristinas ī
quibus inculpate vixerat: q̄si purgamēta ꝯtēnit vt xp̄ū lu
crifaceret: nō quo inuentio bone margarite ꝯdēnatio sit ve
terū margaritarū: sȝ quo ꝯparatōe eius oīs alia gēma sit vi
lior. GLO. Uel per margaritā p̄ciosā intelligit celestis
vite dulcedo: quā inuētā oīa vēdens emit: q̄ q celestis vite
dulcedinē inquātū possibilitas admittit pfecte cognouerit
ea q̄ in terris amauerat: libenter cuncta derelinqt: deforme
ꝯspicit qcqd de terrene rei placebat specie: q̄ sola preciose
margarite claritas fulget in mēte. AVGV. de qō. euan.
Uel homo cū querat bonas margaritas: inuenit vnā p̄cio-
sā: q̄ querēs hoīes bonos cū quib⁹ vtiliter viuat: inuenit
vnū sine peccato iesū xp̄m: aut p̄cepta querēs qbus serua-
tis cū hoībus recte ꝯuersēt: inuenit dilectionē proximi: in
quo vno dicit apl's oīa ꝯtineri: aut bonos intellect⁹ q̄rēs iue
nit illū vnū quo cūcta ꝯtinēt: ī p̄ncipio erat vbū: qd ē lucidū
cādore vitatis: ⁊ solidū firmitate eternitatis: ⁊ vndiq̄ sibi
sil'e p̄lchritudie vitatis: q de⁹ penetrata testudine ītelligēd⁹

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ē. Quodlibet vō illoꝝ triū sit: vel si aliud occurrere potuerit: qđ margarite vni⁹ p̄ciose noīe significet̄: p̄ciū ei⁹ ē nosipsi: q ad eā possidēdā nō sum⁹ liberi nisi oīb⁹ ꝓ nr̄a liberatione ꝯtēptis q̄ tp̄aliter possidētur. Uēditis. n. reb⁹ nr̄is: nullū aliđ p̄ciū mai⁹ accipim⁹ q̄ꝫ nosipsos: qꝛ talib⁹ implicati nr̄i nō eram⁹: vt rursus nos ꝓ illa margarita dem⁹: non qꝛ tm̄ valet: sed qꝛ plus dare nō possumus.

¶ Iteꝝ sile est regnū celoꝝ sagene misse i mare: ⁊ ex omni genere pisciū ꝯgreganti: quam cū impleta eēt educētes: ⁊ secus littus sedentes elegerūt bonos in vasa sua: malos autē foras miserūt: Sic erit i cōsūmatione seculi: Exibunt angeli: ⁊ sepabunt malos de medio iustoꝝ ⁊ mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū.

CHRY. Postq̄ꝫ ꝑ p̄dictas parabolas euāgelicaꝫ p̄dicationē ꝯmēdauerat: vt nō ꝯfidam⁹ i p̄dicatiōe solū: neqꝫ gdeꝫ nob estimem⁹ sufficere ad salutē: aliā parabolā terribilem subdit dicēs: Iteꝝ simile ē reg. ce. sage. mis. in mare. HIERO. Impleto. n. hieremie vaticinio dicētis: Ecce ego mittā ad vos piscatores multos. postq̄ꝫ aūt audierūt petrus ⁊ andreas: iacob⁹ ⁊ ioānes: seqmini me: faciā vos piscatores hoīuꝫ: ꝯtexuerūt sibi ex veteri ⁊ ex nouo testamēto sagenā euangelicorum dogmatum: ⁊ miserūt eā in mare huius seculi: q̄ vsqꝫ hodie in medys fluctib⁹ tendit̄: capiēs de salsis ⁊ amaris gurgitib⁹ qcqđ inciderit. i. bonos hoīes ⁊ malos: ⁊ hoc ē qđ subdit: Ex oī ge. pis. ꝯgregāti. GREGO. Uel alr̄ Scā eccl'ia sagene ꝯpat̄: qꝛ ⁊ piscatorib⁹ ē ꝯmissa ⁊ ꝑ eaꝫ qsqꝫ ad eternū regnū a p̄ntis scl'i fluctib⁹ trahitur: ne eterne mortis profundo mergat̄: q̄ ex oī genere pisciū ꝯgregat: qa ad peccatoꝝ veniā sapientes ⁊ fatuos: liberos ⁊ seruos: diuites ⁊ paupes: fortis ⁊ infirmos vocat. Que sagena. s. tunc vniuersaliter iplet̄: cū in fine suo humani generis summa cōcludit̄: vñ sequit̄: Quā cū imple. eēt edu. ⁊ sec. lit. seden. ele. bo. i va. sua ma. āt fo. misc. Sic̄. n. mare seculū: ita scl'i finē significat littus maris: in quo. s. fine boni pisces in vas̄ eligunt̄: mali ꝓyciunt̄ foras: qꝛ ⁊ electus qsqꝫ in tabernacula eterna recipit̄: ⁊ in eterni regni luce ꝑdita ad exteriores tenebras reprobi ꝑtrahūt̄. Nūc. n. malos bonosqꝫ cōiter q̄si permixtos pisces fidei sagena ꝯtinet: sꝫ litt⁹ indicat sagena eccl'ie qđ trahebat. HIERO. Dū eniꝫ sagena extrahet̄ ad littus: tūc verū secernēdoꝝ pisciū iudiciū demōstrabit̄. CHRY. Quid aūt distat hec parabola a ꝑabola çiçanioꝝ: Eteniꝫ illic hi qdē saluant̄: hi aūt pereūt: sicut ⁊ hic. sꝫ illic qdē ꝑꝑ prauoꝝ dogmatū heresiꝫ: In anteriori āt parabola de semine: qꝛ nō attēdebāt q̄ dicebant̄: hic āt ꝑꝑ vite negtiā ꝑꝑ quā q̄ꝫuis ⁊ piscatiōe capti. i. cognitōe đi fruētes: nō p̄nt saluari. Ne āt audiēs q̄m malos foras miserunt estimes hanc penā nō esse periculosaꝫ: per expositionē ei⁹ grauitatē ostendit dicens: Sic erit in ꝯsumatiōe seculi: exibūt angeli ⁊c̄. q̄ꝫuis alibi dicat: q̄ ip̄e segregabit eos: sicut sepat pastor oues: hic angelos hoc facere dicit: sicut ⁊ in parabola çiçanioꝝ. GREGO. in ho. Timēdū est autē hoc poti⁹ q̄ꝫ exponēdū. apta eniꝫ voce tormēta peccantiū dicta sunt: ne qs ad ignorantie sue excusationē recurreret: siqđ de eterno supplicio obscure diceret̄. RABA. Cū eniꝫ venerit finis mūdi: tunc verū secernēdorū pisciū iudiciū demōstrabit̄: ⁊ q̄si i quodā qetissimo pōtu boni mittēt̄ i vasa celestiū mās̄ionū: malos āt torrēdos ⁊ exiccādos: gehēne flāma suscipiet.

¶ Intellexistis hec oīa: Dicūt ei: Etiā. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno celorū similis ē homini patrifamilias: qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera.

CHRY. Recedentibus turbis: dn̄s discipulis in parabolis loquit̄: ex qb⁹ sapiētiores sunt fcī: ita q̄ itelligūt q̄ dicunt̄. Quo circa dic̄ eis: Intellexistis hec oīa: dicūt ei: Etiā. HIERO. Ad apl'os eni ꝓprie s̄mo ē: quos nō vult audire tm̄ vt ppl'ꝫ: sꝫ ēt itelliger̄ vt magr̄os futuros. CHRY. Deide qꝛ itellexerūt: rursus eos laudat. vñ sequit̄: Ait illis: Ideo oīs scriba do. i re. ce. si. ē hoī p̄rifa. q ꝓfert de thesau. suo no. ⁊ vetera. AVGV. xx. de ci. dei. Nō dixit. Uetera ⁊ noua. qđ vtiqꝫ dixisset nisi maluisset meritoꝝ ordinē seruare q̄ꝫ tēpoꝝ. Manichei etiā dū sola dei ꝓmissa noua tenere se arbitrant̄: remanēt i vetustate carnis: ⁊ nouitatē in ducūt erroris. AVGV. de q̄. euā. Utrū aūt ista cōclusio ne exponere voluit quē dixerit thesauꝝ i agro abscōdituꝫ: q̄m sancte scripture intelligunt̄: q̄ noīe duoꝝ testamētoruꝫ noui ⁊ veteris ꝯcludūt̄: an oñdere voluit eū doctū habendū i ecclesia q etiā scripturas veteres ꝑabolis explicatas itellexerit: ab istis nouis accipiēs regulas: qꝛ ⁊ ista dn̄s ꝑ ꝑabolas enūciauit vt si ipse i quo illa cōplent̄ ⁊ manifestant̄: ꝑ parabolas adhuc loqtur donec passio ei⁹ velū discindat: vt nihil sit occultū qđ nō reueleret̄: multomagis illa q̄ taꝫ lōge de illo scripta sunt parabolis opta esse nouerim⁹: que cū iudei ad lr̄aꝫ accipiāt noluerūt esse docti i regno celoꝝ. CHRY. Sꝫ si ꝑ nouū ⁊ vet⁹ qđ dr̄ vtrūqꝫ testam̄ accipim⁹: Abrahaꝫ doctū fuisse dnegam⁹: q noui ⁊ veteris testam̄ti etsi fcā nouit: mime v̄ba nunciauit. Moysen q̄qꝫ doctor p̄rifamilias ꝯpare nō possum⁹: qꝛ ⁊ si testm̄ edocuit vetus: noui tm̄ dcā nō ꝓtulit. Sꝫ i eo qđ hic dr̄: itelligi valet: qꝛ nō de his q fuerāt sꝫ đ his q eē i eccl'ia poterāt loquebat̄: q tūc noua ⁊ vetera ꝓferūt: cū vtriusqꝫ testam̄ti p̄dicam̄ta vocib⁹ ⁊ morib⁹ loquūt̄. HYLA. Discipl'is. n. ē locut⁹: q̄s scribas ꝑꝑ sciaꝫ nūcupat: eo q̄ itellexerit ea q̄ illa noua ⁊ vetera. i. euāgelys ⁊ i lege ꝓtulerit: q̄ sūt ⁊ eiusdē p̄rifamilias: ⁊ vnius vtraqꝫ thesauri: ipsos etiā sub p̄rifamilias noīe sibi ꝯparat: eo q̄ doctrinā de sp̄ūscī thesauro suo nouoꝝ ac veteꝝ sūt adepti. HIERO. Ul' apl'i instructi scribe dn̄r: quasi notary saluatoris: q verba illi⁹ ⁊ p̄cepta signabāt i tabulis cordis carnalib⁹ regnoꝝ celestiū sacramētis: ⁊ pollebāt opib⁹ p̄rifamilie: eyciētes de thesauro doctrinaꝝ suaꝝ noua ⁊ vetera: vt qcqđ i euāgelio p̄dicabāt legis ⁊ prophetaꝝ vocib⁹ cōprobarēt: Uñ ⁊ sponsa dicit i cantico canticoruꝫ: Noua cū veterib⁹ fratruelis me⁹ seruaui tibi. GREGO. Uel aliter: Uet⁹ ē vt ꝓ culpa humanū gen⁹ in eterna pena itereat: ⁊ nouū vt cōuersus i regnū viuat. Pri⁹ aūt de regni silitudine thesauꝝ iuentū, ac margaritā bonā ꝓtulit: postmodū iferni penas de maloꝝ ꝯbustione narrauit: atqꝫ i cōclusione subiūgit. Iđ doct⁹ scriba ⁊c̄. Ac si dicat: Ille in scā eccl'ia doct⁹ predicator ē: q ⁊ noua scit ꝓferre đ suauitate regni: ⁊ vetusta dicere đ terrore supplicy: vt vel pene terreant: quos premia non inuitant.

¶ Et factū ē cuꝫ ꝯsūmasset iesus ꝑabolas istas: transiit inde. Et veniēs i patriā suā docebat eos i synagogis eorū: ita vt mirarent̄ ⁊ dicerēt: Unde huic sapientia hec ⁊ virtutes: None hic ē fabri filius: Nōne mater ei⁹ dicit̄ maria: ⁊ fratres eius iacobus ⁊ ioseph ⁊ simō ⁊ iudas: ⁊ sorores eius nōne oēs apud nos sūt: Uñ ergo huic omnia ista: Et scandalizabant̄ i eo. Iesus auteꝫ dixit eis: Nō est propheta sine honore nisi i patria sua ⁊ i domo sua. Et nō fecit ibi virtutes mltas ꝓpter incredulitatem illorum.

HIERO. Post parabolas quas dn̄s ad ppl'm est locut⁹: ⁊ quas soli apl'i intelligunt: trāsyt in patriā suā vt ibi apti⁹ doceat. Et hoc ē qđ dr̄: Et factū est cuꝫ consum. iesus para. istas transyt inde ⁊ ve. in pa. suā docebat eos in syna. eorū.

AVGV de cō. euā. A supiori sermone parabolaꝝ istaꝝ sic trāsit: vt nō oñdat cōsequētis ordinis necītatē: p̄sertim qꝛ marc⁹ ab istis ꝑabolis nō in qđ matthe⁹: sꝫ in aliud intēdēs in qđ ⁊ lucas: ita cōtexuit narrationē: vt credibili⁹ oñdat̄ hoc eē poti⁹ ꝯñter gestū qđ ipsi duo ꝯñter adiungūt đ naui. s. i q̄ dormiebat iesus: ⁊ de miraculo expulsoꝝ demonioꝝ: q̄ matthe⁹ supius recolens iterposuit. CHRY. Patriā aūt ei⁹ h̄ naçareth vocat. nō eni fecit ibi v̄tutes ml'tas: vt ifra dr̄ sꝫ i capharnaū fecit ml'ta signa. sꝫ doctrinā eis oñdit nō minorē admirationē hñtē q̄ꝫ signa. REMI. In sinagogis aūt docebat: vbi plurimi ꝯueniebāt: qꝛ ꝓpter multorū salutē de celis descēdit ad terras. Seqtur: Ita vt mirarent̄ ⁊ dicerent: vnde huic sa. hec ⁊ virtutes: Sapia refert̄ ad doctrinā: virtutes vō ad miraculoꝝ opationeꝫ. HIERO. Mira stulticia naçarēoꝝ. Mirāt̄ vñ hēat sapiāꝫ sapia ⁊ v̄tutes v̄t⁹: sꝫ error i ꝓmptu ē: qꝛ fabri filiū suspicāt̄. vñ ⁊ dicūt: Nōne hic ē fabri fili⁹: CHRY. Per oia ergo erāt insensati vilipēdētes eū ab eo q estimabat̄ eē p̄r q̄ꝫuis multa hoꝝ exēpla hñtes in antiqs tp̄ib⁹ ⁊ patꝝ ignobiliuꝫ nobiles vidētes filios: eteni dauid cuiusdaꝫ agricole ⁊ esse fuit fili⁹: ⁊ Amos cuiusdā pastoris ⁊ ipse pastor. Oportebat. n. ꝑꝑ hoc maxime ip̄ꝫ honorare: q̄m a talib⁹ existēs talia loquebat̄. Ex hoc eni erat manifestū q̄m nō ex humana diligētia erat: sꝫ ex diuia gr̄a. AVGV. i ser. de nati. Est autē p̄r x̄pi faber đs: qui toti⁹ mūdi opera fabricatus ē: arcā noe disposuit: moysi tabernaculum ordinauit: arcā testamenti īstituit. Fabrū dixeri q mēte rigidā explanat: ac cogitatōes superbas excidit. HYLA. Fabri etiā h̄ erat fili⁹: ferrum igne vincētis rōeꝫ: scl'i virtutē iudicio decoquētis massāqꝫ formātis in oē opus vtilitatis hūanc: formā. s. corpoꝝ nr̄oruꝫ i diuersa mēbroꝝ ministeria: ⁊ ad oia eterne vite opera fingētis. HIERO. Cū aūt errent in patre: nō ē miranduꝫ si errēt i fatrib⁹. vñ subdit̄: Nōne eius mr̄ dr̄ maria: ⁊ frēs eius iacob⁹ ⁊ ioseph ⁊ simon ⁊ iudas: ⁊ sorores eius nonne apud nos oēs sunt: HIERO. contra heluidiū: Frēs dn̄i hic appellāt̄ fily matertere ei⁹ marie: ⁊ hec ē mr̄ iacobi ⁊ ioseph. i. maria cleophe vxor alphei. ⁊ h̄ dcā ē maria mr̄ iacobi minoris. AVGV. de q̄. euā. Nō g̊ mirū ē dictos eē fratres dn̄i ex mr̄no gn̄e quoscūqꝫ cognatos: cū etiā ex cognatōe ioseph dici potuerit fratres eius abillis q eū patrē dn̄i esse arbitrabāt̄. HYLA. Inhonorat̄ g̊ dn̄s a suis: ⁊ quā q̄ꝫ docēdi prudētia ⁊ opādi virtus admiratōeꝫ cōmoueret: nō tm̄ credūt hec in noīe dn̄i agere: ⁊ p̄r̄ne artis quodaꝫ obprobrio lacescunt. Inter tot g̊ magnifica q̄ gerebat: corpis eius cōtemplatōe cōmouebātur. ⁊ iđ dicūt: Unde huic oīa ista: Seqtur: Et sic scādaliçabātur i eo. HIERO. Error iudeoꝝ salus nr̄a ē ⁊ hereticoꝝ cōdēnatio: intātū eni cernebāt hoīem iesuꝫ x̄pm vt putarēt filiū fabri. CHRY. Intuere eni christi māsuetudinē ꝯuitiat⁹ ē: sꝫ cū multa māsuetudine rn̄dit. vñ sequit̄: Iesus āt dixit eis: Nō ē ꝓpheta sine honore: nisi i p̄ria sua ⁊ i domo sua. REMI. Prophetā seipsuꝫ appellat: qđ ⁊ moyses māifestat cū dicit: Prophetā suscitabit de⁹ de fratrib⁹ vestris vobis. Et hoc sciēdū quia nō solū x̄ps q ē caput omniū ꝓphetaꝝ: sꝫ etiā hieremias ⁊ daniel ⁊ ceteri minores ꝓphete maioris honoris ⁊ dignitatis fuerūt apud exteros q̄ꝫ apud suos. HIERO. Propemodū eni nāle ē ciues semꝑ ciuib⁹ iuidere. nō eni ꝯsiderāt p̄ntia viri opa: sed fragilis recordātur ifantie: q̄si nō ⁊ ipsi ꝑ eosdē etatū gradus ad maturā etatē venerit. HYLA. Inhonorabilē etiā ꝓphetā in p̄ria sua esse rn̄dit: qꝛ i iudea eēt vsqꝫ ad crucis sn̄iaꝫ ꝯdēnādus: ⁊ qꝛ penes solos fideles dei virt⁹ ē: ⁊ ꝓpter coꝝ icredulitatē opib⁹ diuine virtutis abstinuit. vñ sequitur: Et non fecit ibi virtutes multas ꝑꝑ icredulitatē eoꝝ. HIERO. Nō q̄ etiā icredul' illis facere nō potuerit v̄tutes multas: sꝫ q̄ ne multas faciens virtutes ciues incredulos ꝯdēnaret. CHRY. Si autē admiratio ei adueniebat ex miracul': q̄re nō ml'ta fecit: qꝛ non ad oñtatōeꝫ suā inspiciebat: sꝫ ad ea q̄ alys erāt vtilia: hoc igit̄ nō ꝓueniēte despexit: q̄ erat suyp̄si⁹: vt nō penā eis augeat. Cur igit̄ vel pauca fecit signa: vt nō dicāt. Si vtiqꝫ facta eēnt signa nos credidissem⁹. HIERO. Pōt etiaꝫ alr̄ itelligi q̄ iesus despiciat̄ i domo ⁊ i p̄ria sua: hoc ē i populo iudeorū: ⁊ iđ ibi pauca signa fecerit: ne penit⁹ iexcusabiles fierēt: maiora aūt signa quotidie i gentib⁹ ꝑ apl'os facit: nō taꝫ in sanatione corporū q̄ꝫ i aīarū salute. CA. XIIII.

In illo tempore audiuit herodes tetrarcha famā iesu: ⁊ ait pueris suis: Hic ē ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: ⁊ ideo virtutes opant̄ i eo. Herodes eni tēuit ioāneꝫ ⁊ alligauit eū: ⁊ posuit i carcerē ꝑꝑ herodiadē vxorē fratris sui. Dicebat eni illi ioānes: Non licet tibi habere eā. Et volēs illū occidere timuit populū: quia sicut prophetaꝫ eū habebant.

GLO. Quia supra euangelista oñderat quomō pharisei x̄pi miracula calūniabant̄: cōciues aūt eius hoc admirātes christū tm̄ cōtēnebant: refert nūc quā opinioneꝫ ex auditis miraculis herodes de x̄po cōceperat. vñ dr̄. In illo tp̄e audiuit herodes tetrarcha famā iesu. CHRY. Non absqꝫ cā hic tp̄s euāgelista designat: sed vt discas tyrāni supbiam ⁊ negligentiam. neqꝫ enim a principio didicit ea q̄ erant đ x̄po: sed post plurimū tp̄s: sic etiā multi q in potestatib⁹ sūt multa elatiōe circūdati huiusmōi tarde addiscūt: qꝛ non multā hoꝝ faciunt curam. AVGV. de cō. euā. Dixit aūt matthe⁹ in illo tp̄e: nō in illo die: vel ipsa hora. nā ⁊ marcus quidē hoc eodē modo dicit: sꝫ non eodē ordine. sꝫ postq̄ꝫ discipulos ad predicandū misit: nulla tamē facta necessitate qua hoc ꝯsequenter gestū eē intelligeret̄. Lucas etiā narrādi eū ordineꝫ tenet quem ⁊ marcus: nec ipse tm̄ reꝝ gestaruꝫ ordinē fuisse eundē credi cogit. CHRY. Uide g̊ quā magnū qđ est virt⁹. nā ⁊ defunctū ioāneꝫ herodes formidauit: ⁊ de resurrectione philosophat̄: ⁊ iđ seqt̄: Et ait pueris suis: hic est ioānes baptista: ipse surrexit a mortuis: ⁊ iđ virtutes operant̄ in eo. RABA. Sed quāta ē iuidia iudeorū ex isto loco docemur. Ioānē enim a mortuis potuisse resurgere nullo attestāte herodes aliēigena ꝓnūciauit. Iudei vō x̄pm quē ꝓphete p̄dixerant nō resurrexisse: sed furtim ablatū eē credere maluerūt: i quo insinuat̄ q̄ ꝓmptior est animus gentiū ad credulitateꝫ quā iudeoꝝ. HIERO. Quidaꝫ aūt eccl'iasticoꝝ interpretū querit quare herodes ista sit suspicatus: vt putet ioānē a mortuis surrexisse: quasi alieni erroris nobis reddenda sit ratio: aut ex his verbis habeat occasionē heresis metemischoseos: que post ml'tos ānorum circulos in diuersa corpora dicit animas insinuari cum eo tempore quo ioānes decollatus est dominus trigīta annoꝝ esset. RABA. Bñ aūt de resurrectionis virtute oēs senserūt: qđ maioris potentie sunt sancti futuri cuꝫ a mortuis resurrexerint: q̄ꝫ fuere duꝫ adhuc carnis infirmitate grauarent̄. Propterea dicit: Et iđ virtutes opant̄ i eo. AVGV. de cō. euā. Lucas aūt dicit: Et ait herodes: Ioāneꝫ ego decollaui: quis ē iste de quo audio talia ego: Qꝛ ergo hesitanteꝫ lucas cōmemorauit herodem: intelligenduꝫ ē aut p⁹ hāc hesitationē ꝯfirmasse i aīo suo qđ ab alys dicebat̄. cū dixit pueris suis sic̄ h̄ matthe⁹ narrat: Hic ē ioānes bap. ⁊c̄. aut ita ꝓnūciāda sī hec v̄ba: vt hesitātē adhuc iudicēt. vtroqꝫ eni mō ꝓnūciari pōt: vt aut ꝯfirmatū eū ex aliorū v̄bis accipiam⁹: aut adhuc eū hesitātē vt lucas ꝯmemorat. REMI. Forte aūt queret aliqs: q̄re dicat mattheus: In illo tp̄e audiuit herodes ⁊c̄. cū longe supi⁹ dicat q̄ mortuo herode reuersus est dn̄s ex egypto: Sꝫ hec q̄stio soluit̄

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

si itelligat̃ duos fuisse herodes. mortuo nãq; põre herode
successit ei archelaus filius eius: q post. x. ãnos relegatus
est exilio apud viennam vrbem gallie. deinde Cesar augu
stus iussit diuidi illud regnum in tetrarchias: ⁊ tres partes
dedit filijs herodis. Iste ergo herodes q ioannem decolla
uit: ē fili⁹ maioris herodis sub quo dñs nat⁹ est. ⁊ vt hoc ostẽ
deret euãgelista addidit Tetrarcha. GLO. Quia vero di
xerat de opione resurrectõis ioãnis: cũ nihil d morte dixis
set: iõ reuertit̃ ⁊ narrat q̃liter obierit. CHRY. Et hãc hi
storiã nobis euãgelista nõ p̃ncipal̃r inducit: q2 totũ studiũ
fuit ei dicere de xpo ⁊ nihil aliud: nisi ad hoc cõferre debe
ret. Dicit̃ g̃. Herodes tenuit ioãnẽ ⁊ alligauit eũ. AVGV.
de con. euã. Lucas qdẽ nõ eodẽ ordine id recordat̃: sed cir
ca baptismũ quo dñs baptiçat⁹ ē. vñ hoc p̃occupasse itelli
git̃: vt narret qd mlto post factũ ē. Cũ. n. cõmemorasset ioã
nes verba de dño q̃ vẽtilabrũ in manu ei⁹ sit: cõtinuo hoc
subiecit: qd nõ cõtinuo factũ eẽ ioãnes euãgelista expõit: cũ
cõmemoret postea q̃ baptiçat⁹ ē iesus isse eũ i galileã: ⁊ p⁹
redisse i iudeã: ⁊ ibi baptiçasse circa iordanẽ anteq̃ ioãnes
i carcerẽ missus eẽt. Sz nec matthe⁹ nec marc⁹ eo ordie de
ioãne i carcerem misso i sua narratõe posuerũt: quo factũ
apparet i eo⁊ scriptis. nam ⁊ ipsi dixerũt tradito ioãne do
minũ isse i galileã: ⁊ post multa q̃ fec̃ ibi ex occasione fame
veniẽtis ad herodẽ: de xpo narrãt oia q̃ de ioãne fuerũt in
cluso ⁊ occiso. Causam aũt q̃re positus sit i carcerẽ ostẽdit
cũ dic̃: Propter herodiadem vxorez fratris sui. dicebatur
enim isti Ioannes non licet tibi habere eam. HIERO.
Uet⁹ narrat historia: philippũ herodis maioris filiũ fratrẽ
h⁹ herodis duxisse vxorẽ herodiadẽ filiã arethe regis ara
bũ postea vero socer⁹ ei⁹ exortis qbusdã cõgene⁊ simultatib⁹
tulisse filiã suã: ⁊ i dolorem prioris mariti herodis inimici
eius nuptijs copulasse. g̃ ioãnes baptista q venerat i spiritu
⁊ virtute helie: eadẽ auctoritate qua ille achab corripuerat
⁊ ieçabel arguit herodem ⁊ herodiadẽ q̃ illicitas nuptias
fecerit: ⁊ nõ liceat fratre viuente germão vxorez ei⁹ duce
re: malens periclitari apud regẽ q̃ ꝓpter adulationẽ esse
imemor precepto⁊ dei. CHRY. Nõ tamẽ vxori loqtur
sed viro eius: qm̃ p̃ncipalior erat hic. forsan enim legem iu
deo⁊ tenebat: ⁊ ideo ioãnes eũ ab adulterio ꝓhibuit. Se
qtur: Et volens eum occidere timuit populũ. HIERO.
Seditionem qdem populi verebatur propter ioannem a
quo sciebat turbas i iordane plurimas baptiçatas: sed amo
re vincebatur vxoris: ob cui⁹ ardorem etiam dei precepta
neglexerat. GLO. Timor eni dei corrigit: timor hoium
differt: sed volũtatẽ nõ aufert. vnde ⁊ auidiores reddit ad
crimen quos aliqñ suspendit a crimine.

¶ Hic autez natalis herodis: saltauit filia hero
diadis in medio: ⁊ placuit herodi. Unde cũ iu
ramento pollicitus est ei dare quodcũq; postu
lasset ab eo. At illa p̃monita a matre sua: Da mi
hi inq̃t hic in disco caput ioãnis baptiste. Et cõ
tristatus ē rex: Propter iusiurãdũ aũt ⁊ eos q
pariter recũbebãt iussit dari. Misitq; ⁊ decolla
uit ioannẽ in carcere. ⁊ allatum est caput eius in
disco: ⁊ datũ est puelle ⁊ illa attulit matri sue. Et
accedẽtes discipuli eius tulerunt corpus eius ⁊
sepelierunt illud: ⁊ venientes nũciauerũt iesu.

GLO. Postq̃ enarrauit euangelista icarceratiõnẽ ioã
nis: prosequtur de occisione ipsi⁹ dicẽs: Die autẽ natalis he
rodis saltauit filia herodiadis i medio. HIERO. Nullũ
iuenimus alium obseruasse diẽ natalis sui nisi herodem ⁊
pharaonem: vt quo⁊ erat par ipietas esset vna solẽnitas.
REMI. Et sciendum q̃ cõsuetudo est nõ solũ diuitũ sed
etiam paupe⁊ mulierum: ita pudice filias suas nutrire: vt
vix ab extraneis videant̃. Hec aũt impudica mulier ipudi
ce filiã suã nutriuit. quã nõ docuit pudorez sz saltationem.
Nec min⁹ rep̃hẽdẽdus ẽ herodes q oblit⁹ ẽ domũ suã esse
aulã regiã quã p̃dcã mulier fecerat theat⁊. vñ seqt̃. Et pla
cuit herodi. vñ cũ iuramto pollicit⁹ ẽ ei dare qdcũq; postu
lasset ab eo. HIERO. Ego aũt nõ excuso herodẽ q̃ inuit⁹
⁊ nolẽs pp iuramtũ homicidiũ fecerit: q ad hoc forte iura
uit vt future occisiõis machinas p̃pararet: alioqn si ob ius
iurãdũ fecisse se dic̃: si m̃ris: si p̃ris postulasset iteritũ factu
r⁹ fuerat: an nõ tulit. qd i se g̃ repudiatur⁹ fuit: contẽnere d
buit in ꝓpheta. ISIDO. In malis g̃ ꝓmissis rescidere fi
dẽ. Impia ẽ ꝓmissio q̃ scelere adimplet̃. Illud nõ est obser
uãdũ sacr̃m quo malũ icaute ꝓmittit̃. Seqtur: At illa pre
monita a m̃re sua. da mihi inqt hic in disco caput ioãnis ba
ptiste. HIERO. Herodias eni timens ne herodes aliqñ
resipisceret vel philippo f̃ri amic⁹ fieret: atq; illicite nuptie
repudio soluerẽt̃: monet filiã vt i ipo statim cõuiuio Ioan
nis caput postulet: digno opi saltatõis: dignũ sanguinis pre
miũ. CHRY. Duplex ẽ aũt hic puelle accusatio: ⁊ qm̃ sal
tauit: ⁊ qm̃ ita ei placuit: vt occasionẽ expeteret i mercedẽ.
Uide aũt q̃liter crudelis ⁊ q̃liter mollis est herodes. seip
sum eni obnoxiũ iuramẽto facit: illã aũt dñaz petitiõis cõ
stituit. q2 g̃ sciuit qd ex ei⁹ petitõe malũ eueniebat: tristatus
ẽ: vnde seqt̃: Et cõtristatus est rex: virt⁹ enĩ etiã apd malos
admiratiõe ⁊ laudib⁹ digna ẽ. HIERO. Uel aliter: Con
suetudinis scripturarũ est: vt opinionẽ multo⁊ sic narret
historicus: q̃uo eo tpe ab hoib⁹ credebat̃: sicut ioseph ab ip
sa quoq; maria apellabat̃ p̃r iesu: ita ⁊ nunc herodes dr̃ cõ
tristat⁹: q2 hic discũbẽtes putabãt. dissimulator eni mentis
sue ⁊ artifex homicidij tristitiã preferebat in facie: cũ letici
az haberet in mẽte. Seqt̃: Propter iusiurãdũ: aut propter
eos q pariter recũbebãt iussit dari. Scelus excusat iuramẽ
to: vt sub occasiõe pietatis ipius fieret. Qr aũt subijcit: Et p
pter eos q pariter discũbebãt. vult oẽs sceleris sui eẽ cõsor
tes: vt i luxurioso cõuiuio cruẽte epule d̃ferrẽt̃. CHRY.
Si aũt testes habere piuratiõis formidauit: quantomagis
timuisse oportebat tã inique occisiõis tãtos testes habere?
REMI. Sed in eo min⁹ pctm̃ fcm̃ ẽ cã maioris pcti: nã q2
libidinosaz volũtatẽ nõ extixit iccirco ad luxuriã vsq; pue
nit: ⁊ q2 luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homicidij d̃scẽdit.
vnde seqt̃: Misitq; ⁊ decollauit Ioãnẽ in carcere: ⁊ allatũ
ẽ caput ei⁹ in disco. HIERO. Legim⁹ i romana historia
flaminiũ ducẽ romano⁊ q̃ accubãti iuxta meretricle q̃ nũ
q̃ vidisse se diceret hoiez decollatũ: accẽsus sit: vt reus qdã
capitalis criminis in cõuiuio trũcaret̃: a cẽsorib⁹ pulsũz cu
ria q̃ epulas sanguini cõmiscuerit: ⁊ mortẽ q̃uis noxij hoĩs
in alterius d̃litias p̃stiterit: vt libido ⁊ homicidiũ piter mi
scerẽtur: q̃to sceleratior herodes ⁊ herodias ac puella q̃ sal
tauit i p̃ciũ sanguĩs petijt caput ꝓphete: vt haberẽt in ptãte
linguã q̃ illicitas nuptias arguebat: Seqt̃. Et datũ ẽ puelle
⁊ tulit m̃ri sue. GLO. Ut habeat in ptãte linguaz q̃ illici
tas nuptias arguebat. GREGO. iij. mõaliũ. Sz ñ sine ad
miratiõe grauissima ppẽdo: q̃ ille ꝓphetie spũ intra m̃ris
vte⁊ impletus: quo inter natos mulie⁊ nemo maior surre
xit: ab iniqs in carcere mittit̃ ⁊ pro puelle saltu capite trun
cat̃: ⁊ vir tante seueritatis ꝓ risu turpiũ morit̃. Nũqd nã
credim⁹ aliqd fuisse qd i ei⁹ vita illa sic despecta mors ter
geret: Sz iccirco ds suos sic p̃mit i infimis: quia videt quõ
muneret in sũmis. Hinc g̃ vnusqsq; colligat qd illi sint pas
suri q̃s reprobat si sic cruciat quos amat. GREGO. xxix.
mora. Neq; aũt ioãnes d cõfessiõe xpi: sz d iusticie vẽitate re
qsitus occubuit. Sz q2 christus est veritas: vsq; ad mortez
pro christo quasi pro veritate peruenit. Sequit̃: Et accedẽ
tes disci. eius tule. cor. eius ⁊ sepeli. illud. HIERO. In
quo ipsius Ioannis ⁊ saluatoris discipulos intelligere pos

sumus. RABA. Narrat autem iosephus vinctum, ioan
nem in castellum macheronta adductũ: ibiq; truncatum.
Ecclĩastica vero narrat historia sepultum euz i sebastia vrbe
palestino⁊: q̃ quõdã samaria dicta ẽ. CHRY. Intẽde ãt
qual̃r discipl̃i ioãnis iam magis familiares facti sũt iesu. ipi
eni sũt q ãnunciauerũt ei qd factũ ẽ de ioãne. vñ seqt̃ ⁊ ve
niẽ. nunciaue. iesu. Eteniz vniuersos dimittẽtes ad ipsuz cõ
fugiũt: ⁊ ita paulatiz post calamitatẽ ⁊ r̃nsionẽ a xpo dataz
directi sunt. HYLA. Mystice aũt ioãnes p̃tulit formaz
legis q2 lex xpm predicauit: ⁊ ioãnes ꝓfectus ex lege ẽ: xpz
ex lege ꝓnũciãs. Herodes vero p̃nceps ẽ ppl̃i: ⁊ ppl̃i p̃nceps
subiecte sibi vniuersitatis nomẽ causãq; cõplectit̃. Ioãnes
ergo herodez monebat: ne fratris sui vxorez sibi iungeret.
Sũt enim atq; erant duo populi circũcisionis ⁊ gentiuz. hi
igit̃ fratres ex eodẽ sunt humani generis parẽte: sed israelẽ
lex admonebat: ne opa gentiũ ⁊ infidelitatẽ sibi iũgeret: q̃
ipsis tanq̃ vinculo cõiugalis amoris annexa est. Die aũt na
talis idest rerum corporaliũ gaudijs herodiadis filia salta
uit. voluptas enim tanq̃ ex infidelitate orta: p oia isrl̃ gau
dia totis illecebris sue cursib⁹ offerebat̃: cui se etiã sacram̃
to venalẽ ppl̃s addixit. sub peccatis eni ⁊ seculi voluptati
bus israelite vite eterne munera vẽdiderũt. Hec m̃ris sue
idest infidelitatis instinctu orauit deferri sibi caput ioãnis
idest gloriam legis. sz populus boni ei⁹ qd in lege erat con
scius: voluptatis cõditionibus nõ sine piculi sui dolore con
cedit: scitq; se talẽ p̃cepto⁊ gloriã nõ oportuisse cõcedere: sz
peccatis tanq̃ sacro coactus ⁊ p̃ncipum adiacentiuz metu
atq; exẽplo deprauatus: ⁊ vict⁹ illecebris voluptatis me
stus obtẽperat. Igitur inter reliq̃ dissoluti populi gaudia:
in disco ioãnis caput offert̃: dãno. s. legis voluptas corporũ
⁊ secularis luxus augetur. Igitur per puellam ad matrem
defert̃: ac sic ꝓbrosius israel etiã voluptati ⁊ infidelitati sue
gloriã legis adduxit. Finitis igit̃ legis tpib⁹ ⁊ cũ ioãne sepl̃
tis: ⁊ discipuli eius res gestas dño annũciãt ad euangelia. s.
ex lege veniẽtes. HIERO. Uel aliter: Nos vsq; hodie
cernim⁹ in capite ioannis ꝓphete iudeos xpm qui caput ꝓ
phetarũ est pdidisse. RABA. Sed ⁊ linguã ⁊ vocẽ apud
eos pdidit ꝓpheta. REMI. Uel aliter: Decollatio ioãnis
signat miorationẽ fame illius qua estimat̃ a populo christ⁹
sicut exaltatio dñi in cruce signat profectum fidei. vnde io
annes dixerat: Illum oportet crescere: me autem minui.

¶ Qd cũ audisset iesus secessit inde i nauicula i lo
cũ desertũ seorsum. Et cũ audissent turbe secute
sunt eũ pedestres de ciuitatibus. Et exiẽs vidit
turbam multam: ⁊ misertus est eis: ⁊ curauit
languidos eorum.

GLO. Saluator audita nece sui baptiste secessit in locũ
desertũ. vnde sequit̃: Qd cũ audisset iesus: secessit inde i na
uicula: in locum desertũ seorsum. AVGV. de con. euã.
Hoc aũt cõtinuo post ioãnis passionẽ euãgelista factũ esse
cõmemorat. vñ post hec facta sunt illa q̃ prio narrata sunt
qbus motus herodes dixit: Hic est ioannes. Illa enim po
steriora debent intelligi q̃ ad herodẽ ptulit fama vt moue
retur ⁊ hesitaret: quisnam iste esse posset de quo audiret ta
lia cũ ioãnem ipse occidisset. HIERO. Nõ aũt secedit i
locũ desertũ: vt quidaz arbitrant̃ timore mortis. Sed par
cens inimicis suis ne homicidiũ homicidio iungerẽt: vel in
diem pasche suũ interitũ differens: in quo ꝓpter sacramẽ
tum imolandus est agnus: ⁊ postes credentiũ sanguine re
spergẽdi. Siue iõ recessit vt nobis p̃beret exẽpluz temeri
tatis vltro se tradentiũ vitande: q2 nõ oẽs eadez cõstantia
pseuerant in tormẽtis q̃ se torquendos offerunt. Ob hanc
cãm in alio loco p̃cipit: Cũ psecuti vos fuerint in ista ciuita
te fugite in aliam. vñ eleganter quoq; euãgelista nõ dicit:
Fugit in locũ desertũ: sed Secessit: vt psecutores vitauerit
magis q̃ timuerit. põt etiaz aliã ob cãm audito ioannis in
teritu secessisse in desertũ locuz: vt credentium ꝓbaret fi
dem. CHRY. Uel iõ hoc fecit: q2 plura humanius vult
dispẽsare: nõdũ tpe existẽte denudãdi suã manifeste deita
tẽ: pp qd ⁊ discipulis dixit: q̃ nulli dicerẽt q̃ ipse eẽt christ⁹
Post resurrectionẽ ãt volebat hoc fieri mãifestũ. Iõ ãt q̃
uis p se nouerit qd factũ ẽ: tñ anq̃ nũciaret̃ ei: nõ secessit vt
demõstraret p oia icarnatiõis vitatẽ. nõ. n. solo visu: sz opi
bus hoc credi volebat. Recedẽs vero nõ abijt i ciuitatẽ: sz in
desertũ i nauigio: vt null⁹ seqret̃. Turbe ãt nz ita desistunt
sz sequũt̃: ⁊ neq; qd gestũ ẽ de ioãne eos terruit. vñ seqtur:
Et cũ audissent turbe: secute sũt eũ pedest. de ciui. HIE
RO. Secute sũt ãt eũ pedestres: nõ i iumẽtis: nõ i vehicul̃
sz ꝓprio labore pedũ: vt ardorẽ mẽtis ondẽrẽt. CHRY.
Et pp hoc stati retributionẽ acceperũt: vñ seqt̃: Et exiẽs vi
dit turbã multã: ⁊ misert⁹ ẽ ei⁹: ⁊ curauit lãguidos eorũ ⁊ si
eni multa erat affectio eo⁊ q ciuitates dimittebãt: ⁊ diligẽ
ter eũ q̃rebãt: sz tñ q̃ ab ipso fiebãt: ois studij supexcedunt
retributionẽ. Iõq; cãz talis curatiõis misericordiã ponit.
Est ãt magna misericordia q̃ oẽs curat: ⁊ fidẽ nõ expetit.
HILA. Mistice ãt dei vbũ lege finita: nauẽ cõscendens
eccl̃iam adijt: i desertũ descẽdit. Relicta qppe cõuersatio
ne israel i vacua diuine cognitiõis pectora trãsit. Turba ãt
hoc audiẽs dñm de ciuitate seqt̃ i desertũ: de synagoga vz
ad eccl̃iam tẽdens: quã vidẽs misert⁹ est: ⁊ oẽm lãguorẽ in
firmitatẽq; curat: obsessas. s. mẽtes ⁊ corda ifidelitatis vi
tio ad itelligẽtiã noue p̃dicatiõis emũdat. RABA. Illõ
quoq; notãtũ q̃ postq̃ dñs in desertũ venerit: secute sunt
eũ turbe multe. Nã anteq̃ veniret in solitudine gentiũ ab
vno tm̃ populo colebatur. HIERO. Relinquunt autez
ciuitates suas: hoc est pristinas cõuersationes ⁊ varietates
dogmatũ. Egressus aũt iesus signat q̃ turbe quidem habe
bant eundi voluntatez: sed p̃ueniẽdi vires non habuerũt:
ideo saluator egreditur de loco ⁊ obuiam pergit.

¶ Uespere autem facto accesserunt ad eum di
scipuli eius dicẽtes: Desertus ẽ locus ⁊ hora iã
p̃terijt: dimitte turbas: vt euntes i castella emãt
sibi escas. Iesus autem dixit eis: Non habẽt ne
cesse ire: date illis vos mãducare. Responderũt
ei: Non habemus hic nisi quinq; panes ⁊ duos
pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et
cũ iussisset turbã discũbere super fenũ: acceptis
quinq; panibus ⁊ duobus piscibus: aspiciens i
celũ bñdixit ⁊ fregit: ⁊ dedit discipul̃ pães: disci
puli ãt turbis. Et mãducauerũt oẽs: ⁊ saturati
sũt. Et tulerũt reliqas duodeci cophinos fragmẽ
torũ plẽos. Mãducãtiũ ãt fuit nũerus quinq; mi
lia virorum: exceptis mulieribus ⁊ paruulis.

CHRY. Turbarũ fidẽ ondit: q̃ dñm etiã famẽ patiẽ
tes expectabant vsq; ad vesperã. ⁊ iõ seqt̃. Uespe autẽ fcõ
accesse. ad eũ disci. eius dicẽtes: Desertus ẽ loc⁹. Cibatur⁹
qdem eos dñs expectat rogari. quasi vbiq; non insiliens p̃
or ad miracula: sed vocatus. Iõ aũt nullus de turba acce
dit: venerabantur eniz eũ abũdanter: ⁊ neq; famis sensum
accipiebant amore instãtie. Sed neq; discipuli accedentes
dicũt: Ciba eos. adhuc eni ipfectius erãt discipuli dispositi
sz dicũt: Desert⁹ ẽ locus: qd eni videbat̃ iudeis in heremo
eẽ miraculũ: cũ dicerẽt: Nunqd põt pare mẽsaz in deserto
hoc ⁊ p opa ondit. Propter hoc ãt ⁊ in desertum eos ducit
vt sine oi suspitione sit hoc miraculuz: ⁊ nullus estimet ex
castello aliquo ꝓpe existenti inferri aliqd ad mẽsam. Sz
q̃uis desertus sit locus: tñ q nutrit orbẽ terrarũ adest ⁊ si
hora iã p̃terijt vt dicunt: tñ q non erat hore suppositus lo
quebatur. Et q̃uis p̃ueniens discipulos dñs multos infir

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mos curauerit:tñ interim ita ĩpfecti erãt:φ nȝ qđ de panib⁹
factur⁹ erat poterãt estimare. vñ subdunt: Dimitte turbas
vt eũtes ĩ castella emãt sibi escas. Uide aũt magistri sapiaȝ:
nõ.n.stati dixit eis:Ego cibabo eos.neqȝ enim hoc facile su
scepissent:sed subdit: Jesus ãt dixit eis: Nõ hñt necesse ire:
date illis vos manducare. HIERO. Jn quo ꝓuocat apo
stolos ad fractionẽ panis:vt illis se nõ habere testãtib⁹ ma
gnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cõ.euã. Põt
autẽ mouere:si dñs ſm narrationẽ ioãnis ꝓspectis turbis
quesiuit a philippo.vñ illis esce dari possent:quõ sit veꝝ qđ
mattheus hic narrat ꝑus dixisse dño discipulos vt dimitte
ret turbas quo possent alimẽta emere de proximis locis: Jn
telligitur ergo post hec ṽba dñm inspexisse mltitudinẽ ⁊ di
xisse philippo qđ ioãnes cõmemorat. Mattheus aũt ⁊ aliȷ
ꝑtermiserũt:⁊ oĩno in talib⁹ qõnib⁹ neminẽ moueri oȝ: cuȝ
ab aliquo euangelistaꝝ dicit̃ quod ab alio pretermittitur.
CHRY. Discipuli ṽo neqȝ ꝑ ꝑmissa ṽba directi sũt: sȝ ad
huc vt hoĩ loquũt̃.vñ seqtur. Respõderũt ei: Nõ habem⁹
hic nisi qnqȝ pa.⁊ duos pisces. Addiscim⁹ aũt in hoc discipu
loꝝ ꝓbiam:q̃liter ꝯtẽpserũt escã.xij.enĩ existẽtes qnqȝ pa/
nes habebant:⁊ duos pisces.ꝯtẽptibilia enĩ illis erãt corpa
lia ⁊ a spiritalib⁹ possidebant̃. Quia igit̃ discipuli adhuc ad
terrã trahebãt̃:iaȝ dñs inducere incipit q̃ ab ipso erant. vñ
seqt̃: Qui ait eis:afferte illos mihi huc. Propter qd aũt nõ
facit pães ex nihilo qb⁹ turbã pascat:vt.s.obstruat mãchio
nis ⁊ manichei os:q creaturas alienãt a deo:⁊ ꝑ opa doceat
qm̃ oĩa q̃ vidẽtur ei⁹ opa ⁊ creatiões sũt:⁊ vt oñdãt qm̃ ipe
ẽ q fruct⁹ tradidit:q dixit a ꝑncipio: Terra germiet herbaȝ
virẽteȝ:neqȝ enĩ hoc min⁹ illo ẽ. Nõ enĩ min⁹ ẽ de qnqȝ pa
nib⁹ facere panes tãtos:⁊ de piscib⁹ silr̃:q̃ȝ de terra educere
fructũ:⁊ ab aqs reptilia alia aĩata: qđ demõstrabat eũ esse
dñm terre ⁊ maris. Oȝ ãt erudiri disciploꝝ exẽplo: qm̃ ⁊ si
pauca habuerim⁹:oȝ ea retribuere ĩdigẽtib⁹. Jussi nãqȝ di/
scipuli afferre qnqȝ panes nõ dicũt: vñ mitigabim⁹ fameȝ
nr̃am:sȝ obediũt ꝯfestiȝ.vñ seqt̃:Et cũ iussisset turbã discũ
bere sup fenũ:acceptis qnqȝ pãib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹:aspiciẽs
ĩ celũ bñdixit ac fregit. Quare ãt aspexit in celũ ⁊ bñdixit?
Oportebat nanqȝ credi de eo qm̃ a pr̃e ẽ:⁊ qm̃ ei eq̃l' ẽ eq̃/
litatẽ demõstrabat:cũ ptãte oĩa faceret. A pr̃e aũt eẽ se mõ
strabat per hoc quod ad ipȝ oĩa referẽs faciebat:inuocans
eũ ad ea q̃ fiebãt.⁊ iõ vt vtrũqȝ ostẽdat:nũc qdẽ ptãte.nũc
ãt orãs miracula facit. Deĩde ꝯsiderãdũ φ ĩ miorib⁹ qdẽ re
spicit ĩ celũ:ĩ maiorib⁹ ãt ptãte oĩa facit. Qñ.n.pctã dimisit:
mortuos suscitauit: mare refrenauit: occulta cordium re/
darguit:oculos cõdidit ceci nati:q̃ soli⁹ dei sũt nequaq̃ȝ vr̃
orãs. Qñ ãt panes multiplicari fecit:qđ his oĩb⁹ minus est:
tũc respexit in celũ:vt discas qm̃ ⁊ in minorib⁹ nõ aliunde
virtutẽ hȝ q̃ȝ a patre. Simul ãt erudit nos nõ ꝑus tangere
mẽsam donec gratias egerimus ei q cibũ dat nobis. Pro/
pter hoc ẽt ⁊ in celũ respicit.alioꝝ enĩ signoꝝ multoꝝ exẽ/
pla hẽbãt discipuli:hui⁹ aũt nullũ. HIERO. Frãgẽte ãt
dño seminariũ fit ciboꝝ.si enĩ fuissent integri:⁊ non in fru
sta discerpti:⁊ nõ diuisi in multiplicẽ segetem:tantã mul/
titudinẽ alere nõ poterant. Turbe ãt a domĩo ꝑ apl'os ali/
menta suscipiũt.vnde seqt̃:Et dedit discipulis panes:disci
puli aũt turbis. CHRY. Jn quo qdẽ non solum eos ho
norauit:sed voluit vt hoc miraculo facto non increduli fi
ant:neqȝ obliuiscant̃ eius cum preterierit manibus ipsis
testantibus. Jdeoqȝ turbas dimittit ꝑus famis sensuȝ acci
pere ⁊ discipulos accedere ⁊ interrogare:⁊ ab ipsis accepit
panes vt multa essent testimonia eius quod fiebat:⁊ mul/
tas rememorationes haberent miraculi. ex hoc autem φ
nihil amplius q̃ȝ panes ⁊ pisces eis dedit:⁊ ex hoc φ omni
bus cõiter ea apposuit:humilitatẽ:parsimoniam ⁊ charita
teȝ qua omnia estimarent cõmunia eos erudiuit:qđ ⁊ a lo
co docuit:cum sup fenũ eos discũbere fecit.nõ enĩ nutrire
solum corpora volebat:sed ⁊ animam erudire. Panes ãt ⁊
pisces in discipulorum manibus augebantur. vnde sequi/
tur. Et manducauerunt omnes ⁊ saturati sunt. Sed neq̃ȝ
vsqȝ ad hoc stetit miraculum:sed ⁊ superabundare fecit
non panes integros:sed fragmenta:vt ostendat quoniam
illi panes neq̃ȝ q̃ȝtũ relique erãt:⁊ vt absentes discãt qđ fcm̃
ẽ.⁊ ne vllus qđ factũ ẽ estimet eẽ phãtasiã.vñ seqt̃:Et tule
rũt reliqas.xij.cophinos plenos fragmẽtoꝝ. HIERO.
Unusqsqȝ.n.apl'oꝝ de reliquiȷs saluatoris ĩplet cophinum
suũ:vt ex reliquiȷs doceat veros fuisse panes q multiplica
ti sũt. CHRY. Propter hoc.n.⁊.xij.cophinos supabũda
re fecit:vt ⁊ iudas suũ cophinũ portaret. Accipiẽs aũt fra/
gmẽta dedit discipulis ⁊ nõ turbis q̃ adhuc ĩpfecti⁹ disposi
te erãt q̃ȝ discipuli. Juxta numeꝝ qnqȝ panũ ⁊ comedẽtiũ
viroꝝ qnqȝ miliũ mltitudo ẽ.vñ seqt̃. Mãducãtiũ ãt fuit
numerus qnqȝ milia viroꝝ:exceptis mulieribus ⁊ puulis.
CHRY. Hoc.n.erat plebis maxia laus qm̃ mulieres ⁊
viri astabãt:qñ he relique facte sũt. HILA. Nõ aũt qnqȝ
panes mltiplicãt̃ ĩ plures:sȝ fragmẽtis fragmẽta succedũt
Crescit deĩde materies:nescio vtrũ ĩ mẽsaꝝ loco aut in su/
mẽtiũ mãib⁹. RABA. Hoc ãt miraculũ scripturus ioan
nes ꝑmisit qꝛ primũ eẽt pascha. Matthe⁹ ṽo ⁊ marc⁹ hoc
ĩterfecto ioãne cõtinuo factũ eẽ cõmemorãt.vñ colligit̃ ĩ/
minẽte paschali festiuit ate fuisse decollatũ:⁊ ãno p⁹ seqn/
te cũ paschale tp̃s rediret mysteriũ dñice passiõis eẽ cõple
tũ. HIERO. Oĩa ãt hec plena mysteriȷs sũt.hoc.n.facit
dñs nõ mane:nõ meridie:sȝ vespe qñ sol iusticie occubuit.
REMI. Per vesperã.n.mors dñi designat̃ qꝛ postq̃ȝ ille
verus sol ĩ ara crucis occubuit:famelicos satiauit. Uel per
vespeꝝ vltia etas seculi designat̃:ĩ q̃ fili⁹ dei veniens: tur/
bas in se credẽtiũ refecit. RABA. Qꝛ ãt discipuli rogãt
dñȝ vt dimittat turbas vt emãt sibi cibos ꝑ castella:signat
fastidiũ iudeoꝝ ꝯ turbas gẽtiũ:quos iudicabãt magis ap/
tos:vt q̃rerẽt sibi cibũ ĩ couẽticulis phariseoꝝ:q̃ȝ diuinoꝝ
libroꝝ vterẽt̃ pastu. HYLA. Sȝ dñs rñdit: Nõ hñt ne/
cesse ire.oñdẽs eos qb⁹ medet̃:venalis doctrine cibo non
egere:neqȝ necessitatẽ hr̃e regredi ad iudeã ciboſqȝ merca
ri:iubetqȝ apostolis vt escã darẽt. Nũqd ãt ignorabat non
eẽ qđ dari posset:sed erat oĩs typica rõ explicanda nonduȝ
enim concessum apostolis erat ad vite eterne cibum cele
stem panem perficere ac ministrare:quorum responsio ad
spiritualis intelligentie ordinem tẽdit:quia adhuc sub qn
qȝ panibus.i.quinqȝ libris legis continebantur: ⁊ piscium
duorum.i.ꝓphetarũ ⁊ ioannis predicationibus alebantur
RABA. Uel ꝑ duos pisces ⁊ ꝓphetias ⁊ psalmos ha
bemus.totum enĩ vetus testamentum in his tribus cõple
tur:lege:prophetis:⁊ psalmis. HILA. Hec igitur ꝑmum
quia in his adhuc erat apostoli obtulerunt:sed ex his euan
geliorum predicatio in maiorem sue virtutis abundantiã
crescit. Accumbere post hoc supra fenum populus iubetur
non iam in terra iacens:sed lege suffultus:⁊ tanq̃ȝ terre fe/
no fructibus operis sui vnusquisq̃ȝ substernitur. HIE/
RO. Uel discumbere iubentur super fenum ⁊ scđȝ alium
euangelistam per quinquagenos ⁊ centenos vt postq̃ȝ cal/
cauerint carnem suam:⁊ seculi voluptates:quasi arens fe/
num sibi subiecerint:tunc per quinquagenariȷ numeri pre
sentiam ad perfectum centesimi numeri culmen ascendãt
Aspicit autem ad celum:vt illuc dirigẽdos oculos doceat.
Frangitur autem lex cum prohetis ⁊ in eius medio profe
runtur mysteria:vt quod integrum non alebat diuisum ꝑ
partes alat gentium multitudinem. HILA. Dantur ãt
apostolis panes:quia per eos erant diuine gratie dona red
denda. Jdem autem edẽtium numerus inuenit̃:q futur⁹
fuerat credituroꝝ.nã sicut in libro actuũ cõtinet̃ ex israel
populi ĩfinitate viroꝝ qnqȝ milia crediderũt. HIERO.
Comederũt ãt quiqȝ milia viroꝝ q ĩ ꝑfectuȝ viꝝ creuerãt
mulieres autem ⁊ puuli: sexus fragilis: ⁊ etas minor nu/
mero indigni sunt. Unde est in Numerorum libro:serui:
mulieres. ⁊ puuli:⁊ vulg⁹ ignobile absq̃ȝ numero ꝑtermitti
tur. RABA. Turbis ãt esuriẽtib⁹ nõ noua creat cibaria:
sȝ acceptis eis q̃ hẽbãt discipuli bñdixit:qꝛ veniẽs ĩ carne:
nõ alia q̃ȝ q̃ ꝑdcã sũt ꝑdicabat:sȝ legis ⁊ ꝓphetaꝝ scripta my
steriȷs grauida eẽ demõstrat. Qđ ãt supest turbis:a discipu
lis tollit̃:qꝛ sacratiora mysteria:q̃ a rudib⁹ capi nequeũt:nõ
sũt negligẽter habẽda:sȝ a.xij.apl'is q ꝑ.xij.cophinos signã
tur.⁊ ab eoꝝ successorib⁹ diligẽter inq̃rẽda: Cophinis eniȝ
seruilia opa agũtur:⁊ deus ĩfirma mũdi elegit: vt cõfũdat
fortia. Quinq̃ȝ aũt milia pro quinq̃ȝ sensibus corporis:hi sũt
qui in seculari habitu exterioribus recte vti nouerunt.

¶ Et statim cõpulit discipulos ascẽdere in na/
uiculã: ⁊ ꝑcedere eũ trans fretũ donec dimitte/
ret turbas. Et dimissa turba ascẽdit in montẽ so
lus orare. Uespe aũt facto:solus erat ibi. Naui/
cula aũt in medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat
enĩ cõtrarius vẽtus. Quarta aũt vigilia noctis
vẽit ad eos ãbulãs supra mare. Et vidẽtes eũ su/
pra mare ambulantẽ:turbati sũt dicẽtes:qꝛ phã
tasma est. Et pre timore clamauerunt. Statiq̃ȝ
iesus locut⁹ ẽ eis dicẽs: Habete fiduciã:ego sũ.
nolite timere. Rñdẽs ãt petrus dixit: Dñe si tu
es iube me vẽire ad te sup aq̃s. At ipse ait: Ueni.
Et descẽdẽs petrus de nauicula ambulabat sup
aquas vt veniret ad iesum. Uidẽs vero vẽtũ va
lidũ veniẽtẽ timuit. Et cũ cepissȝ mergi clamauit
dicẽs: Dñe saluũ me fac. Et cõtinuo iesus exten
dens manum apprehendit eũ: ⁊ ait illi: Modice
fidei quare dubitasti? Et cũ ascẽdisset in nauicu
lam cessauit ventus. Qui aũt in nauicula erãt ve/
nerũt ⁊ adorauerũt eũ dicẽtes: Uere filius dei es.

CHRY. Diligẽtẽ examĩationẽ coꝝ q̃ fcã erãt tradere vo
lẽs:eos q ꝑmissuȝ signũ viderãt iussit a se separi qꝛ ⁊ si pñs
visus fuisset phãtastice ⁊ nõ ĩ ṽitate:fecisse miraculũ dice
ret̃:ñ tñ vt absẽs. Et iõ dr̃. Et statĩ cõpulit iesus discipulos
ascẽdere ĩ nauiculã:⁊ ꝑcedere eũ trãsfretũ:donec dimittẽt
turbas. HIERO. Quo ſmõe oñdit̃ ĩuitos eos a dño re
cessisse:dũ amore ꝑceptoris ne ad pũctũ qdẽ tp̃is ab eo vo/
lũt separi. CHRY. Cõsiderãdũ ãt φ cũ dñs magna opa
tur dimittit turbas:docẽs nos nusq̃ȝ gl'aȝ multitudis ꝓse/
qui:neq̃ȝ attrahere multitudinẽ. Et iterũ docet:nõ debere
turbis nos cõmiscere cõtinue:neqȝ fugere multitudinem
semꝑ:sed alterutrũ vtiliter facere. vñ seqt̃: et dimissa tur
ba ascẽdit in montẽ solus orare. Jn quo nos docet qꝛ soli/
tudo bona ẽ cũ nos deũ interpellare oporteat. ꝓpter hoc
etiaȝ ad desertũ vadit ⁊ ibi ꝑnoctat dũ orat: erudiens nos
in oratiõe trãquillitatẽ q̃rere:⁊ a tp̃e ⁊ a loco. HIERO.
Quia aũt ascẽdit solus orare:nõ ad eum referas q de qnqȝ
panibus qnqȝ milia hominũ satiauit:sȝ ad eũ qui audita
morte ioãnis secessit ĩ solitudinẽ:nõ quo personã dñi sepa
remus:sȝ quo opera eius ĩter deum hominẽqȝ diuisa sunt.
AVGV. de con.euã: Põt aũt hoc videri ꝯriũ:φ mat
theus dimissis turbis eũ dicit ascẽdere in montem:vt illic
solus oraret: Joannes aũt in mõte fuisse cũ easdeȝ turbas
pauit. Sed cũ ⁊ ipse ioãnes dicat post illud miraculũ fugis
se eũ ĩ montẽ ne a turbis teneret̃ que eũ volebãt facere re
gẽ:vtiqȝ manifestũ est φ de mõte in planiora descenderat
qñ illi panes ministrati sũt.nec illud repugnat quod mat/
theus dixit: Ascendit in mõtem solus orare Joannes autẽ
cum cognouisset:ĩquit φ venturi essent vt facerent euȝ re/
gem:fugit iterũ in mõtem ipse solus:neqȝ enĩ causa orãdi
ꝯria ẽ cause fugiẽdi.qñ qdẽ ⁊ hinc dñs docet hãc eẽ nobis
magnã cãm orãdi:qñ ẽ cã fugiẽdi. Nec illud ꝯtrariũ ẽ qđ
matthe⁹ ꝑus dixit eũ iussisse ascẽdere discipulos ĩ nauicu/
lã:ac deĩde dimissis turbis ascẽdisse ĩ mõtẽ sol⁹ orare.ioan
nes ṽo ꝑus eũ fugisse cõmemorat solũ ĩ mõtẽ:ac deĩde:Ut
aũt sero factũ ẽ inqt descẽderũt discipuli ei⁹ ad mare.⁊ cuȝ
ascẽdissẽt nauiȝ ⁊c̃.qs.n.nõ videat hoc recapitulãdo ioãnẽ
postea dixisse factũ a discipulis qđ iã iesus iusserat ãteq̃ȝ fu
gisset ĩ mõtẽ. HIERO. Recte ãt q̃si iuiti ⁊ retractantes
apl'i a dño recesserãt:ne illo absente naufragia sustinerẽt.
Seqt̃.n. Uespe ãt fcõ:solus erat ibi.i.ĩ mõte. Nauicula ãt
ĩ medio mari iactabat̃ fluctib⁹:erat.n.vẽt⁹ ꝯri⁹. CHRY.
Rursus ãt discipuli tẽpestatẽ sustinẽt sicut ⁊ pri⁹:sȝ tũc q/
dẽ habẽtes eũ in nauigio hoc passi sũt:nũc ãt soli existẽtes.
Paulatĩ.n.ad maiora eos ducit ⁊ ad ferẽdũ oĩa viriliter ĩ/
struit. HIERO. Dño qdẽ ĩ mõtis cacumĩe cõmorãte sta
tim vẽtus ꝯri⁹ orit̃ ⁊ turbat mare:⁊ ꝑiclitant̃ apl'i:⁊ tãdiu ĩ/
minẽs naufragiũ ꝑseuerat q̃ȝdiu iesus veniat. CHRY.
Tota ãt nocte dimittit eos fluctuari:erigẽs eoꝝ cor post ti
morẽ ĩ mai⁹ sui ꝺsideriũ ĩmitẽs eos ⁊ ĩ memoriã ꝯtinuã.ꝓp
hoc nõ cõfestĩ eis astitit.vñ seqt̃. Quarta ãt vigilia noctis
venit ad eos ambulãs supra mare. HIERO. Stationes
enĩ ⁊ vigilie militares ĩ trina horarũ spatia diuidunt̃. Qñ
ergo dicit: Quarta vigilia noctis venisse ad eos dñȝ:oñdit
tota nocte ꝑiclitatos. CHRY. Erudiẽs eos nõ cito solu
tionem ĩquirere aduenientium maloꝝ:sed ferre ea q̃ cõti/
gũt viriliter.qñ aũt putauerũt erui:tũc intẽsus ẽ timor.vñ
sequit̃.et videntes eũ supra mare ambulanteȝ turbati sunt
dicẽtes qꝛ phãtasma est:⁊ pre timore clamauerũt. Semꝑ
enĩ hoc dñs facit cum soluturus sit mala aliqua:difficilia ⁊
terribilia inducit. Quia enim nõ est lõgo tp̃e tentari cũ fi/
niẽdi sunt agones iustoruȝ:volens amplius eos lucrari au
get eoꝝ certamina:qđ ⁊ in abraã fecit:vltimum certamen
tentationẽ filiȷ ponens. HIERO. Cõfusus autẽ clamor
⁊ ĩcerta vox magni clamoris indiciũ est. Si aũt iuxta mar
chionẽ ⁊ manicheũ dñs noster nõ ẽ nat⁹ ex virgĩe:sȝ visus
in phãtasmate.qũo nũc apl'i timẽt ne phãtasmata videãt?
CHRY. Christ⁹ q̊ nõ prius se reuelauit discipulis do
nec clamauerũt.q̃ȝto enĩ magis ĩtẽdebatur timor:tãto ma
gis letati sunt in eius ꝑñtia.vñ sequitur: Statiq̃ȝ iesus lo
cutus est eis dicens:habete fiduciã:ego sum.nolite timere
B aũt ṽbũ ⁊ timorẽ soluit:⁊ fiduciã preparauit. HIERO.
Quia aũt dicit:Ego sum.nec subiũgit qs sit:vel ex voce sibi
nota poterãt intelligere eum qui per obscuraȝ noctis tene
bras loquebatur:vel ipsuȝ eẽ scire poterant:quẽ locutũ ad
moisen nouerant:hec dices filiȷs israel. Qui ẽ misit me ad
vos. Jn omnibus auteȝ locis ardentissime fidei inuenitur
petrus. Eodem igitur fidei ardore quo semper nũc quoqȝ
tacentibus ceteris credit se posse facere per voluntatẽ ma
gistri:quod non poterat per naturã.vnde sequitur: Respõ
dens aũt petrus dixit: Dñe si tu es iube me venire ad te su
per aquas.q.d. Tu ꝑcipe ⁊ illico solidabũtur.vnde ⁊ leue
fiet corpus quod per se graue ẽ. AVGV. de ver.do. Nõ
enĩ possum hoc in me sed in te. Agnouit petrus qd sibi eẽt
a se:quid ab illo cuius volũtate se credidit posse:qđ nulla
humana ĩfirmitas posset. CHRY. Uide autem quãtus
est feruor:quanta fides.nõ dixit Ora ⁊ deprecare:sȝ iube:
non enĩ solũ credidit qm̃ põt christus ambulare super ma
re:sȝ qm̃ põt ⁊ alios ĩducere:⁊ cõcupiscit velociter ad eũ
ire. Hoc enĩ tã magnũ quesiuit ꝓpter amorẽ solũ:non ꝓp
ostentationẽ. Non enĩ dixit: Jube me ire supaquas:sȝ Ju
be me venire ad te. Patet autẽ φ cũ in miraculo supra po
sito oñderit φ dñatur mari:nunc ad mirabilius signũ eos
ĩducit:vnde sequitur: At ille ait. Ueni. Et descendens pe/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quasi molle ꝛ aereū incesserit: rñdeāt quō ambulauerit pe
trus: quē vtiq3 verū hoīe3 nō negabūt. RABA. Deniq3
theodorus scripsit corpale pondus nō habuisse dñm ꝫ car
nē: ꝫ absq3 pōdere sup mare ambulasse: ꝫ ɔtrū fides catho
lica pdicat. Nā dionysius dicit: q nō infusis pedibus corpa
le pondus habētib⁹ ꝛ materiale on⁹ deābulabat sup vndā.
HIERO. Petr⁹ āt qd maī⁹ ē superās. s. vndas maris: a
mīori turbaꝛ. s. a vēti īpulsu. vñ seqꝛ. Uidēs aūt ven. vali
dū. ꝛc. Talis ē. n. nā hūana vt multotiēs in magnis recte se
habēs: in minorib⁹ rephēdaꝛ. hic aūt qd petr⁹ timuit: dñia3
ōmonstrabat magrī ꝛ discipli: ꝫ alios discipl'os mitigabat.
Si eni3 in duob⁹ fratrib⁹ sessuris ad dexterā molestati sūt
multomagis hic molestati fuissent: nōdu3 eni3 erāt spū ple
ni: postea vero spūales effecti vbiq3 petro pmatū cōcedūt
ꝛ in ɔcionib⁹ eū pmittūt. HIERO. Paululū etiā relinq
tur tentationi: vt augeaꝛ fides: ꝛ intelligat se non facultate
postulatiōis: ꝫ potētia dñi ɔseruatū. Ardebat eni ī aīo eius
fides: sed hūana fragilitas ī pfundū trahebat. AVGV.
de v̄. do. Presūpsit ꝗ petrus de dño: titubauit vt hō: ꝫ redi
uit ad dñm. vñ seqꝛ: Et cū cepis. mer. cla. di. Do. sal. me fac.
Nūqd āt dñs desereret titubantē: quē audierat inuocātem?
vñ seqꝛ: Et ɔti. Je. extē. ma apphēdit eū. CHRY. Jō āt
nō iniunxit ventis qescere: ꝫ extēdēs manū apprehēdit eū:
qm̄ illius fide op⁹ erat. Cū eni3 q̄ a nobis sūt defecerint: tū
ea q̄ a deo sūt: stant. Ut igiꝛ mōstraret: qꝛ nō vēti imissio ꝫ
illi⁹ modica credulitas periculū opabaꝛ. subdiꝛ: Et ait illi
Modice fi. q̄re dubi. Jn quo manifestat: qꝛ neq3 vēt⁹ noce
re potuisset si fides firma fuisset. Sicut āt pullū añ tps ex
nido exeūtē ꝛ casurū mr̄ alis portās rursus ad nidu3 redu
cit: ita ꝛ xp̄s fecit. vñ seqꝛ: Et cū ascē. in naui. ces. vē. q aute3
erāt in naui: vene. ꝛ adora. eū dicē. Uere fili⁹ dī es. RA
BA. Qd qdē de nautis itelligēdū ē siue d̄ aplis. CHRY.
Uide aūt q̄liter paulati3 ad id qd est excelsi⁹ vniuersos du
cebat. Supra eni increpauit mare: nūc āt magis v̄tutē suā
demōstrat sup mare ambulādo: ꝛ aliȷ hoc idē facere iuben
do ꝛ piclitātē saluādo. iōq3 dicebāt ei: Uere fi. dei es. qd su
pra nō dixerāt. HIERO. Si ꝗ ad vnū signū trāqllitate
maris reddita q̄ p⁹ nimias pcellas interdū ꝛ casu fieri sol3
naute atq3 rectores v̄e filiū dei ɔfiteꝛ: cur Arrius ipsū ī ec
clesia pdicat creaturā? AVGV. de v̄. do. Mystice autē
mōs altitudo ē. Quid āt alti⁹ celo ī hoc mūdo? Quis v̄o ī ce
lū ascēdit nouit fides nr̄a. Cur āt sol⁹ ascēdit ī celū? qꝛ nēo
ascēdit ī celū: nisi q d̄ celo descēdit q̄uis ꝛ cū ī fine venerit
ꝛ nos ī celū leuauerit: ēt tūc sol⁹ ascēdet: qꝛ caput cū corpe
suo vn⁹ ē xp̄s: nūc āt solū caput ascēdit. Ascēdit āt orare: qꝛ
ascēdit ad prēm p nobis iterpellare. HYLA. Uel q̄ ve
spe solus ē: solitudinem suā ī tpe passiōis oñdit: ceteris tre
pidatiōe dilapsis. HIERO. Ascēdit ēt ī mōtē sol⁹ qꝛ tur
ba ad sublimia seq nō pōt: nisi docuerit eā iuxta mare in lit
tore. AVGV. de v̄. do. Uerūtñ dū xp̄s orat ī excelso: na
uicula turbaꝛ magnis fluctib⁹ ī pfundo. ꝛ qꝛ īsurgūt fluct⁹
pōt ista nauicula turbari: ꝫ qꝛ xp̄s orat: nō pt mergi. Naui
culā qppe istā eccl'ia3 cogitate: turbuletū mare ꝫ seculū.
HYLA. Qꝛ āt nauē ɔscēdeꝛ discipl'os iub3: ꝛ ire trās fretū
dū turbas ipe dimittit: ꝛ dimissis turbis ascēdit ī mōtē ora
re: eē itra eccl'ia3 iubet: ꝛ piculū fieri vsq3 ad tps quo ꝛuer
tēs ī claritat aduētu pplo oi q ex isrl' erit ꝛliqu⁹ salutē red
dat: eiusq3 pctā dimittat: dimissoq3 eo vl' ī celeste regnū po
tius admisso agēs deo patri grās in gl'a ei⁹ ꝛ maiestate cōsi
stat. Sꝫ iter hec discipuli vēto ac mari deferūꝛ: ꝛ totis secl'i
motib⁹ imūdo spū aduersāte iactanꝛ. AVGV. de. v̄. do.
Qñ. n. aliqs ipie volūtatis maxie ptātis psecutionē idic ec
cl'ie: sup nauiculā xp̄i grādis vnda ɔsurgit. RABA. Uñ
bñ dꝛ qꝛ nauis erat ī medio mari: ꝛ ipse solus ī terra: qꝛ nō
nūq3 eccl'ia tātis p̄ssuris ē afflicta: vt ea3 dñs deseruisse vi
dereꝛ ad tps. AVGV. de v̄. do. Uenit āt dñs ad visitā
dos discipl'os suos q turbabāꝛ ī mari q̄rta vigilia noctis. i.
extrema pte noctis. vigilia. n. vna tres horas h3: ac p ꝫ nox
q̄ttuor vigilias h3. HYLA. Pria igiꝛ vigilia fuit legis: se
cūda: pphā3: tertia corpalis aduēt⁹: q̄rta ī reditu clarita
tis. AVGV. de v̄. do. Quarta igiꝛ vigilia noctis: ꝫ ē pe
ne iā nocte finita veniet ī fine seculi: iniqtatis nocte trāsa
cta ad iudicādū viuos ꝛ mortuos. venit aute3 mirabiliter.
Surgebāt. n. fluct⁹: ꝫ calcabāꝛ. q̄tūlibet. n. ptātes secl'i cō
surgāt: pmit ea3 caput nr̄3 caput. HYLA. Ueniēꝛ āt xp̄s
ī fine iuēit eccl'ia3 fessa3 ꝛ añchristi spū ꝛ toti⁹ secl'i motib⁹
iueniet circūactā. Et qꝛ de antichristi ɔsuetudīe ad oē3 ten
tationū nouitatē solliciti erūt: ēt ad dñi aduētū expauescēt
falsas re3 imagies metuētes. Sꝫ bon⁹ dñs timorē depel
let dicēs: Ego sū. ꝛ adnēt⁹ sui fide metū naufragiȷ iminētis
repellet. AVGV. de q̄. euā. Uel q̄ dixerūt discipuli phā
tasma eē: signat: qꝛ qdā q cesserit dyabolo de christi aduen
tu dubitabūt. Qꝛ āt petrus iplorat auxiliū a dño ne merga
tur: signat qbusdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā psecutionem
purgatū ī eccl'ia: qd ꝛ paul⁹ signat dicēs. Saluus erit: sic tñ
q̄si p ignē. HYLA. Uel q̄ petrus ex oī ɔsistētiū in naui
numero rñdere audet: ꝛ iuberi sibi vt supra aq̄s ad dñ3 ve
niat pcaꝛ: passiōis tpe volūtatis sue designat affectū: dū ve
stigiȷ dñi iherēs ad cōtēnēdā mortē conat⁹ ē. Sꝫ īfirmita
tē future tētatiōis timiditas ei⁹ oñdit. Per metū. n. mortis
vsq3 ad negādi necessitatē coact⁹ ē. Clamor āt ei⁹ penitētie
sue genit⁹ ē. RABA. Respexit dñs: ꝛ ad pniā3 cōuertit:
manū extēdit: ꝛ idulgētiā tribuit: ꝛ sic discipulus salutē iue
nit: qꝛ nō ē volētis n3 currētis: ꝫ miserētis dei. HYLA.
Qꝛ āt trepidāte petro virtutē pueniēdi ad se dñs ñ iducit:
ꝫ manu apphēsu3 sustinuit: hec ē rō. solus. n. passurus p oī
b⁹: oīu3 pctā soluebat. nec sociū admittit qcqd vniuersita
ti p̄staꝛ ab vno. AVGV. de ver. do. Jn vno ēt aplo. i. pe
tro in ordine aplo3 prio ꝛ pcipuo ī quo figurabaꝛ ecclesia:
vtrūq3 gen⁹ significādū fuit: i. firmi ī ꝫ q̄ sup aq̄s ābulauit
ꝛ īfirmi ī ꝫ q̄ dubitauit: nā ꝛ vnicuiq3 sua cupiditas tēpe
stas ē: amas deū: ābulas supra mare. Sub pedib⁹ tuis ē se
culi timor: amas seculū absorbet te. Sꝫ cū fluctuat cupidi
tate cor tuū vt vicas cupiditatem: inuoca xp̄i diuinitatem.
RABA. Aderit āt dñs si sopitis tētationū piculis pte
ctiōis sue fiduciā retribuat: ꝛ ꝫ diluculo appropīquāte. Cū
eni hūana fragilitas p̄ssuris obsita: sua3 viriū puitatē cōsi
derat: erga se tenebras cernit. Cū āt mētē ad supnū p̄sidiū
erexerit: repēte exortū luciferi ɔspicit q totā vigiliā matu
tinā illumiat. Nec mirādū si ascēdēte ī nauiculā dño vēt⁹
cessauit: ī quocūq3. n. corde dñs p grā3 adest: mox vniuersa
bella qescunt. HILA. Ascēsu ēt christi in naui: vētum ꝛ
mare eē sedatū post claritatis sue reditū eterna eccl'ia pax
ꝛ trāqllitas idicaꝛ. ꝛ qꝛ tūc māifesti⁹ adueniet: recte admi
rātes vniuersi locuti sūt: Uere fili⁹ dei es. Confessio. n. vni
uerso3 tūc absoluta ꝛ publica erit: dei filiū nō iā in humili
tate corporea sed in gloria celesti pacē eccl'ie reddidisse.
AVGV. de q̄. euā. Signaꝛ eni claritate3 ei⁹ tūc māi
festā futura3 p specie3 iā vidētibus q p fidē nūc ambulāt.

¶ **Et cū transfretasset venerūt ī terrā genezareth**
Et cū cognouissent eū viri loci illius: miserūt in
vniuersa3 regionē illā: ꝛ obtulerunt ei oēs male
habētes: ꝛ rogabāt eū: vt vl' fimbria3 vestimēti
eius tāgerēt. Et qcūq3 tetigerūt salui facti sunt.

REMI. Narrauerat supi⁹ euāgelista dñm iussisse disci
pulos suos ascēdere ī nauiculā: ꝛ precedere eū trās fretum
nūc aūt in icepta itētiōe psecuerās dicit quo transfretando
puenerint: dicens: Et cū transfretas. vene. ī ter. gene. RA
BA. Terra geneçar iuxta stagnum geneçareth a loci ipsi
us natura nomen trahens qua crispantibus aquis de seip
so sibi excitare auram perhibetur. greco enim vocabulo

quasi generās sibi aurā diciꝛ. CHRY. Mōstrat aūt euan
gelista q̄ p⁹ multū tps ad ptes illas xp̄s venerat. Et iō seq
tur. Et cū cogno. eū viri lo. il. mise. in vni. regi. illā. HIE
RO. Cognouerūt aūt eū rumore: nō facie. vl' certe p signo
rum magnitudine q̄ ppetrabat in populis: vultu plurimis
notus erat. Et vide q̄ta fides sit hoīu3 terre geneçareth: vt
nō pñtiū tm̄ salute ɔtēti sint: sed mittāt ad alias p circuitū
ciuitates. CHRY. Neq3 eni similiter vt pri⁹ ad domos
trahebāt ꝛ tactū manus ingrebāt: ꝫ cū maiori fide eū alli
ciebāt. vñ seqꝛ: Et obtu. ei oēs ma. ha. ꝛ roga. eū: vt fim. ve
sti. eius tan. Mulier. n. q̄ fluxū sanguinis patiebaꝛ: vniuer
sos hanc sapiētiā edocuit: vt. s. tangēdo fimbriā vestimenti
christi saluarenꝛ. P3 etiā q̄ tps quo xp̄s abñs fuit: nō solū
fidē eorum dissoluit: ꝫ ꝛ maiorē reddidit: cuius v̄tute oēs
saluati sunt. ꝛ iō seqꝛ: Et qcunq3 tetigerūt: salui facti sunt.
HIERO. Si aūt scirem⁹ qd in nr̄a lingua resonat gene
çareth intelligerem⁹ quō iesus p typū aplo3 ꝛ nauis eccl'iā
de psecutiōis naufragio liberatā trāsducat ad litt⁹: ꝛ ī trā
qllissimo portu faciat requiescere. RABA. Geneçar enim
interptaꝛ ortus principiū. tunc aūt plena nob tribueꝛ tran
quillitas: qñ paradisi p xp̄m nobis restitueꝛ hereditas: ac p
me stole iocunditas. HILA. Uel aliter: Finitis legis tē
porib⁹: ꝛ ex isrl' qnq3 milib⁹ viro3 intra eccl'iam collocatis
iam credētiū ppl's occurrit: iā ipse ex lege p fidē saluus: reli
quos ex sitis infirmos egrotosq3 offerūt dño: oblatiq3 fim
brias vestimentorū ɔtingere optabāt salui per fidē futuri:
ꝫ vt ex veste tota fimbrie: ita ex dño nr̄o iesu xp̄o sancti spi
rit⁹ grā virtus exiȷt q̄ aplis data: ipsis quoq3 tanq3 ex eodē
corpe exeūtib⁹ salutē his q ɔtingere cupiūt subministrant.
HIERO. Uel fimbriā vestimēti ei⁹ minimū mādatū itel
lige: qd q trāsgressus fuerit: mim⁹ vocabiꝛ ī regno celo3: vl'
assumptōe3 corpis p quā vēim⁹ ad v̄bū dī. CHRY. Nos
aūt nō solū fimbriā aut vestimētū xp̄i habem⁹: ꝫ ēt corp⁹ ei⁹
vt comedamus. Si ergo qui fimbriam vestimenti eius te
tigerunt: tantam acceperunt virtutem: multomagis q totū
ipsum sument.

CAP. XV.

TUnc accesserunt ab hiero solymis
scribe ꝛ pharisei dicētes: Quare di
scipli tui trāsgrediunꝛ traditiōes se
nio3? Nō eni lauāt manus suas cū
panē māducāt. Jpse aūt rñdēs ait
illis: Quare ꝛ vos trāsgredimini mādatū dei p
pter traditionē v̄ra3: Nā ds dixit: Honora prē3
ꝛ mr̄e3: ꝛ q maledixerit pr̄i vel mr̄i: morte mori
aꝛ. Uos aūt dicitis qcūq3 dixerit pr̄i vel mr̄i mu
nus qdcūq3 est ex me tibi pderit: ꝛ nō honorifi
cabit prē3 suu3 aut mr̄e3 suā: ꝛ irritū fecistis mā
datum dei ppter traditionē vestram.

RABA. Hoīes geneçareth ꝛ minus docti credunt ꝫ q
sapiētes videnꝛ ad pugnā veniūt: iuxta illud: Abscondisti a
sapiētib⁹ ꝛ prudētib⁹ ꝛ reuelasti ea paruulis. vñ diciꝛ: Tūc
acces. ad eū ab hiero. scri. ꝛ pha. AVGV. d̄ cō. euā. Jta āt
cōserit euāgelista narratiōis sue ordinē dicēs. Tūc accesse
rūt: vt q̄tū ipse transitus indicat rerū etiā ɔsequētiū ordo
seruaꝛ. CHRY. Propter hoc aūt euāgelista hic tps desi
gnat: vt oñdat ineffabilē illorū neqtiā nulli cedētē. tūc eni3
venerūt qñ plura signa opat⁹ ē: qñ infirmos ex tactu fim
brie curauerat. Qꝛ āt ab hierosolymis venisse dr̄ scribe ꝛ
pharisei: sciēdū ē q̄ p oēs trib⁹ erāt disseminati: ꝫ q in me
tropoli habitabāt: peiores aliȷs erāt: velut ampliori fruen
tes honore: ꝛ maiorē supbiā possidētes. REMI. Duab⁹
aūt de causis rephēdūꝛ: ꝛ qꝛ ab hierosolimis venerāt. i. a lo
co scō descēderāt: ꝛ qꝛ seniores ppl'i ꝛ legis doctores erāt: ꝛ
nō ad discēdū: ꝫ ad rephēdēdū dñm venerāt. Subdiꝛ eni:
Dicentes: q̄re disci. tui trāsgre. tra. senio. HIERO. Mi
ra phariseo3 scribarūq3 stulticia: dī filiū arguūt q̄re tradi
tiones hoīu3 ꝛ pcepta nō seruet. CHRY. Uide aūt q̄liter
ꝛ a sua interrogatiōe capiūꝛ. Nō eni dicunt: Quare trāsgre
diunꝛ legē moysi: sed Traditionē senio3. vñ manifestū est
q̄ multa noua inducebāt sacerdotes: q̄uis moyses dixerit
Nō adiȷcietis ad verbū qd ego ppono vobis hodie: ꝛ non
auferetis ab eo. ꝛ qñ oportebat eos ab obseruationib⁹ libe
rari: tūc amplioribus obseruationib⁹ se alligabāt: timētes
ne aliqs eo3 principatū auferret: terribiliores esse volētes
qꝛ ꝛ ipsi eēnt legislatores. REMI. Que aūt fuerint tradi
tiones manifestat marcus cū ait: Pharisei ꝛ oēs iudei nisi
crebro lauēt man⁹ suas: nō māducāt panē. vñ ꝛ ꝫ discipl'os
rephēdūt dicētes: Nō. n. la. ma. su. cū pa. mā. BEDA. sup
mattheū. Uerba. n. pha3 carnal'r acipiētes qd deū erat:
Lauamini: ꝛ mūdi estote. d̄ corpe solū lauādo suabāt. ꝛ iō
statuerāt nō nisi lot's manib⁹ māducandū eē. HIERO.
Manus aūt idest opa nō corpis: ꝫ aīe lauāde sunt: vt fiat
in illis v̄bū dei. CHRY. Jō aūt discipl'i nō lotis manib⁹
māducabāt: qꝛ ia3 supflua despiciebāt: ea solū q̄ sunt neces
saria attēdētes ꝛ neq3 ñ lauari p lege habētes: ꝫ vt ɔtinge
bat alterutrū faciētes. Qui. n. ꝛ ipsum necessariū cibū con
tēnebāt: q̄l'r circa hoc studiū haberēt? REMI. Uel rephē
debant pharisei discipulos dñi nō de ista lauatione q̄ ɔsue
to more ɔgruis ꝛ necessariȷs tpib⁹ agiꝛ: sed de illa superflua
q̄ d̄ supstitiosa traditōe senio3 fuerat repta. CHRY. Xp̄s
aūt nō excusauit: ꝫ ɔfestim reaccusauit demōstrans qm̄ eū
q magna peccat p puis pctis alio3 sollicitū esse nō o3: vñ se
qꝛ: Jpse aūt rñdēs ait illis. Quare ꝛ vos trāsgredimini mā
datū dī pp traditionē v̄ra3? Nō aūt dicit q̄ bñ faciūt trans
grediētes: vt nō det eis occasionē calūnie: neq3 tñ vitupat
qd ab aplis factū ē: ne approbet eo3 traditiōes. Neq3 rur
sus accusat seniores: ne tanq3 iniuriatorē eū repulissent: ꝫ
increpat eos q aduenerāt: tāgēs etiā seniores q talē tradi
tionē statuerāt dicēs. HIERO. Cū vos pp traditione3 ho
minū pcepta dei negligatis: q̄re discipulos meos arguēdos
creditis q̄ senio3 iussa puipendāt vt dei pcepta custodiāt?
nā de⁹ dixit: ho. pa. ꝛ ma. Honor in scripturis nō tm̄ ī saluta
tiōib⁹ ꝛ officiȷs ōferēdis q̄tū ī eleōsynis ac mūe3 oblatio
ne sentiꝛ. Honora igr apl's viduas q̄ v̄e vidue sūt. ꝫ. n. honō
domū itelligiꝛ. Precepat ꝗ dñs vl' ībecillitates vl' etates vl'
penurias pentū ɔsiderās vt filiȷ honorarēt ēt in vite neces
sariȷs mīstrādis pentes suos. CHRY. Uoluit aūt mon
strare q̄ pentes eēnt valde hōrādi: p hoc q̄ adiūxit ꝛ pmiū
ꝛ penā: ꝫ dñs ꝫ pmiū ptermittēs qd hōrātib⁹ repromitti
tur: s. eē lōgeuū sup terrā ponit qd terribilius ē. s. penā: vt ꝛ
ipsos stupefaceret: ꝛ alios attraheret. vñ addit. Et q maledi
xerit pr̄i vl' mr̄i: mōte moriaꝛ. in quo demr̄at eos morte di
gnos eē. Si. n. q v̄bo d̄honorat pentē mōte puniꝛ: mltoma
gis vos q ope ꝛ ñ solū dehōratis pētes: ꝫ ꝛ alios ꝫ docetis:
Qui igꝛ neq3 viuere debetis: q̄l'r meos discipl'os incusatis?
Quō āt dī mādatū trāsgrediāꝛ: māifestat cū subdit: Uos āt
dicitis: Quicūq3 dixe. pa. vl' ma. mun⁹ qdcūq3 ē ex me: tibi
pde. ꝛc. HIERO. Premissā. n. puidētissimā dī legē volē
tes scribe pharisei q3 subuertere: vt ipietatē sub noīe pieta
tis iducerēt: docuerūt pessimos filios: vt siqs ea q̄ pentib⁹ of
ferēda sūt: dō voluerit soluere q ver⁹ ē pr̄: oblatio dñi ppōa
tur pentū mūerib⁹. GLO. vt sit sēsus: Qd ego offero dō ꝛ
mihi ꝛ tibi pderit ꝛ iō ñ d̄bes sumeꝛ. s. res meas ī tuos vsus:
ꝫ pati vt dō offerā. HIERO. Uel certe ipsi pentes q̄ dō
ɔsecrata cernebāt: ne sacrilegiȷ crimē incurrerent: declinan
tes egestate conficiebantur: atq3 ita fiebat vt oblatio libe
rorū sub occasione templi ꝛ dei in lucra cederēt sacerdotū.
GLO. Ut sit sensus: Quicūq3. i. qsqs v̄rm o iuuenes: Di
xerit. i. dicere poterit. vel dicet pr̄i vel mr̄i: O pater: munus
quod est deo ex me iam deuotum: proderit tibi admiran
do. quasi diceret: non debes sumere: ne sis reus sacrilegiȷ.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Uel pōt legi p̄ defectū ƀ mō. Quicūq; dixerit prī ⁊c. ñhau/
di faciet dī mādatū: vl' cōplebit legē vl' erit dign⁹ vita eter
na. HIERO: Potest aūt ⁊ hunc breuiter habere sensum
Cōpellitis inqt filios: vt dicant parentib⁹ suis: Quodcūq;
domū oblaturus erā deo in tuos cōsumo cibos: tibiq; pro/
dest o pater ⁊ mater: quasi diceret nō. GLO. Et sic ꝓpter
istas ꝑsuasiones auaricie vr̄e: ille iuuenis nō honorificabit
patrem ⁊ matrē. vnde seqr̄: Et nō honorificabit patrē ⁊ ma
trē. quasi diceret: Uos filijs ista pessima suasistis: ⁊ propter
hoc filius postea patrē ⁊ matrē nō honorificabit: ⁊ ita man
datū dei de sustentandis parentibus fecistis irritū: propter
traditionem vestrā. s. auaricie vestre seruiētes. AVGV.
Contra aduersariū legis ⁊ ꝓphetaꝝ. Euidenter aūt hic xp̄s
ondit ⁊ illā esse dei legē quā heretic⁹ blasphemat: ⁊ iudeos
habere suas traditiōes a libris propheticis ⁊ legitimis alie
nas: quas apl'us appellat prophanas fabulas ⁊ viles. AV
GV. Contra faustū. Multa etiā nos hic dn̄s docet: ⁊ iude/
os a deo suo se nō auertere: ⁊ ei⁹ mandata nō tantū se nō in/
fringere: verū etiā illos ⁊ qbus infringerent arguere: ⁊ nō
nisi p̄ moysen ista mandasse. AVGV. d̄ qsti. euangelista.
Uel aliter: Munus quodcūq; est ex me: tibi ꝓderit. idest
munus quod offers causa mei: ad te iam ꝑtinebit: quib⁹ ver
bis significant filij iam sibi nō necesse eē parētū pro se obla
tionē q̄ ad eā etatem ꝑuenissent: vt possent iam ipsi offer/
re ꝓ se. In hac ergo etate cōstitutos vt possent parentibus
suis hoc dicere: cū hoc dixissent negabant pharisei reos eē
si parentibus non prestarent honorem.

¶ Hypocrite: bene ꝓphetauit de vobis esaias di
cēs: Populus hic labiis me honorat: cor autē
coꝝ longe est a me. Sine causa autem colūt me
docētes doctrinas ⁊ mādata hoīū. Et cōuoca
tis ad se turbis dixit eis: Audite ⁊ intelligite. Nō
qd̄ itrat in os coinquinat hominē: sed qd̄ ꝓcedit
ex ore hoc coinquinat hoīem.

CHRY. Monstrauerat dn̄s q̄ pharisei non erāt digni
accusare transgredientes mādata senioꝝ: cum dei legē de
struerent. Rursus aūt demonstrat hoc ipsū ⁊ a ꝓpheta. vn̄
dicit: Hypocrite bene ꝓphetauit de vobis esaias dicens:
Populus hic labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lōge est a me.
REMI. Hypochrita dicit̄ simulator: q2 aliud opere simu
lat ⁊ aliud corde gestat. Isti ergo bene hypocrite dicunt̄: q2
sub honore dei terrena sibi lucra accumulare cupiebant.
RABA. Preuidit aūt esaias simulationes iudeoꝝ q̄ in
dolo pugnarent ꝯtra euāgelium. Et ideo dixit ex ꝑsona dn̄i
Popul⁹ hic labijs eū honorat ⁊c. REMI. Judeoꝝ nāq;
populus labijs ⁊ ore deo appropinquare ⁊ honorare eū vi
debat̄: q2 vnius dei cultum se habere gloriabat̄: s; corde lō
ge a deo recessit: q2 visis signis atq; miraculis nec diuinita
tē ei⁹ cognoscere: nec eū suscipe voluerūt. RABA. Item
labijs eū honorabāt qn̄ dicebant: Magister: scimus quia
verax es. s; cor eorū longe ab eo fuit. qn̄ miserūt isidiatores
vt eū caperent in sermone. GLO. Uel cōmendando ex/
teriorem munditiā eū honorabāt: s; dum interiori que ve
ra est carebant: cor coꝝ longe erat a deo: ⁊ illis talis honor
inutilis erat. Unde seqr̄: Sine causa aūt colūt me: docētes
doctrinas ⁊ mandata hoīū. RABA. Nō enim habebunt
mercedē cū vis cultorib⁹ docētes doctrīas ⁊ mādata hoīū
contemptis p̄ceptis diuinis. CHRY. Augmentata ergo
accusatione phariseorū a testimonio ꝓphete: ⁊ illis nō emē
datis: iam eis non loquit̄ sed turbis: vnde dicit. Et ꝯuoca/
tis ad se turbis dixit eis Audite ⁊ intelligite. Q2 turbis do
gma excelsum ⁊ multa philosophia plenum propositurus
erat: non simpliciter hoc enunciat sed susceptibilē facit ser
monem. primo quidem ⁊ ore ⁊ sollicitudine exhibita circa
turbas: quod ostendit euangelista dicens: Et cōuocatis ad
se turbis. Deinde etiā susceptibilem facit sermonē ex tē
pore: quia post mortuos suscitatos: post victoriā cōtra pha/
riseos habitā: tunc legem ꝓponit: vt facili⁹ suscipiat̄. Et nō
solum simpliciter turbas aduocauit sed etiā eos attentio
res fecit in hoc q̄ dixit: Audite ⁊ intelligite. i. attendite ⁊ e/
rigamini mēte ad hoc audiendū. Nō autē dixit eis: Nihil
est obseruatio escarū: neq; q̄ moyses male iniunxerat: sed
per modū admonitionis ⁊ ꝯsilij a rerum ipsaꝝ natura testi
moniū accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat ho
minē. sed quod procedit ex ore: hoc coinqnat hominē. Hie/
ronimus hab; cōmunicat. HIERO. Uerbū cōmunicat
proprie scripturarū est: ⁊ proprio sermone non teritur. popu
lus autem iudeoꝝ eū partē dei se eē iactans: cōes cibos vo
cat quibus oēs vtunt̄ hoīes: vbi grā: Suillā carnē: ostreas:
lepores: ⁊ istiusmodi animātia que vngulā non findunt: nec
ruminant: nec squamosa i piscib⁹ sunt. Unde ⁊ i actib⁹ apo
stoloꝝ scriptū est: Quod deus sanctificauit: tu ne cōmune
dixeris: Cōmune ergo quod ceteris hoīb⁹ patet quasi non
de parte dei ꝓ imūdo appellat̄. AVGV: ꝯtra faustum:
Testamento autē veteri non est contraria ista sententia: q̄
dn̄s dicit: Nō qd̄ intrat in os ⁊c. ⁊ qua apostolus dicit: Oīa
mūda mūdis: ⁊ oīs creatura dei bona est. Si possunt ƀ apo
stolū de ipsis dixisse naturis intelligāt manichei: illas autē
litteras propter quasdam prefigurationes tempori congru
entes: animalia quedā non natura sed significatiōe immū
da dixisse. Itaq; verbi gratia: Si de porco ⁊ agno regratur
vtrūq; natura mundum est: quia omnis creatura dei bo/
na est: quadā vero significatione agnus mundus: porcus i/
mundus est: tanq; si stultū ⁊ sapientē diceres: vtrunq; hoc
verbū natura vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ syllabarum quibus cōstat
vtrūq; mundū est: significatiōe aūt vnū horū verbū qd̄ dici
tur stultus: immundū dici potest: non natura sui: sed qnoniā
quoddā immūdū significat. Et fortasse quod est in rerum
figuris porcus: hoc est in hominū genere stultus. ⁊ tam illd̄
aīal q̄; iste due syllabe quod dicit̄ stultus quoddā vnū idē/
q; significant. Immūdum quippe illud aīal in lege positū
est: eo q̄ non ruminet: nō aūt hoc eius vitium: sed natura ē.
Sunt aūt hoīes qui per hoc aīal significant̄ immundi pro
prio vitio: non natura: qui cum libenter audiāt verba sapiē
tie: postea de his omnino non cogitant. Quod enī vtile au
dieris velut ab intestino memorie: tanq; ad os cogitatiōis
recordandi dulcedine reuocare: quid aliō est q̄; spiritaliter
ruminare: qd̄ qui non faciunt: illoꝝ animaliū genere figurā
tur. De aūt similitudines rerū in locutionib⁹ vel obseruati
onibus figuratis rationales mentes vtiliter ⁊ suauiter mo
uēt. sed priori populo multa talia nō tn̄ audienda verū eti
am obseruanda precepta sunt. Tempus eni erat quo nō tn̄
dictis: s; etiā factis propheticari oportebat ea q̄ posteriore
tpe: fuerāt reuelāda. qbus p̄ christū atq; in xp̄o reuelatis si
dei gentiū onera obseruationū nō sunt imposita: ꝓphetie
tamē est auctoritas cōmēdata. Requiro aūt a manicheis:
vtrū ista dn̄i snīa q̄ dixit: nō ingnari his hoīem q̄ in os ei⁹ in
trāt: vā aut falsa sit. Si falsā dicūt: cur coꝝ doctor Adimā
tus a xp̄o ꝓlatam dicēs: ad expugnādū vetus testamētum
obiecit: Si aūt vera est: cur aduersus eā credūt se coinqna
ri: HIERO. Opponat aūt prudens lector ⁊ dicat: Si qd̄
intrat in os non coinqnat hoīem: quare idolotitis non vesci
mur: Sciendū igit̄ q̄ ipsi quidē cibi ⁊ oīs dei creatura per
se munda sit: sed idoloꝝ ⁊ demonū inuocatio ea facit īmun
da apd̄ eos. s. q cū ꝯscientia idoli idolotitū manducāt: ⁊ ꝯsci
entias coꝝ cū sit infirma polluit̄: vt apl's dicit. REMI.
Quicunq; aūt tante fidei est vt intelligat creaturarum dei
nullo modo inquinari posse: sanctificet̄ cib⁹ p̄ verbū dei ⁊
orationē: ⁊ comedat quicqd vult: ita tamen q̄ hec licentia
offendiculum non fiat infirmis: vt apostolus dicit.

¶ Tunc accepētes discipl'i eius dixerūt ei: Scis
quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sūt:
At ille respondens ait. Omnis plantatio quam
non plantauit pater meus celestis: eradicabitur
Sinite illos: ceci sunt: ⁊ duces cecoꝝ. Cecus āt
si ceco ducatum prestet: ambo in foueā cadunt.

HIERO. Ex vno sermōe dn̄i oīs supstitio obseruatio/
nū iudaicaꝝ fuerat elisa: qui in cibis sumēdis abominādis/
q; religionē suā sitā arbitrabāt̄. CHRY. Premissa itaq;
cū audissent pharisei: nihil ꝯdixerūt illi: q2 vehemēter eos
ꝯuicerat: nō redarguēdo solū: sed ⁊ dolū illoꝝ ꝓpalando: s;
scandalizati sunt: pharisei. s. nō aūt turbe vn̄ dicit̄: Tunc ac
cedētes discipuli eius dixerūt ei. Scis q2 pharisei audito ƀ
vbo scādalizati sunt: HIERO. Quia crebro teritur in ec
clesiasticis scripturis scandalū: breuiter dicendum quid si
gnificat scandalū: nos offendiculū vl' ruinam ⁊ impactionē
pedis possum⁹ dicere. Quando ḡ legim⁹: Quicunq; scanda
lizauerit: hoc intelligim⁹ q dicto vel facto occasionē ruine
dederit. CHRY. Christus aūt nō soluit: phariseoꝝ scāda
lū s; magis eos increpauit: vn̄ sequit̄: At ille rn̄dēs ait: Oīs
plantatio quā nō plātauit pater me⁹ celestis eradicabitur.
Hoc aūt manichei de lege dictū eē dicūt: sed ꝯfutant eos q̄
antea dicta sunt. Si enim de lege dixisset: qualr̄ supius pro
lege pugnasset dicēs. Quare trangredimini mādatū dei ꝓ
pter traditionē vestrā: Qualiter etiā ꝓphetas induxisset in
mediū. Si etiā deus dixit: Honora patrē ⁊ matrē: qualiter
hoc qd̄ in lege dictū ē nō est dei plantatio: HYLA. Di/
cēs ḡ oēs plantationē que nō a patre sit: docet traditionem
hominū eradicādā cuius fauore legis p̄cepta trāsgressi sūt.
REMI. Dis etiā falsa doctrina ⁊ superstitiosa obseruatio
cū suis actoribus ꝑmanere nō pōt. ⁊ q2 a deo patre non est
cū eisdē eradicabitur. Illa ergo sola permanebit: que a deo
patre est. HIERO. Nunquid ergo eradicabit̄ ⁊ illa plan
tatio. de qua apl's ait: Ego plantaui: apollo rigauit: Sed sol
uit̄ qd̄ ex eo qd̄ seqt̄: Deus āt icremētū dd̄it. Dicit ⁊ ipe: Dei
agricultura: dī edificatio estis: ⁊ alibi coopatores dī sumus.
Si āt coopatores igit̄ plātāte paulo ⁊ rigāte apollo: ds̄ cū
coopatorib⁹ suis plātat ⁊ rigat. Abutūt̄ āt hoc loco q diuer
sas nās introducūt dicentes: Si plantatio quam nō planta
uit pater eradicabitur: ergo quā ille plantauit nō pōt eradi
cari. Sed audiāt illud hyeremie: Ego vos plantaui vineā
verā: quō versi estis in amaritudinē vitis aliene: Plātauit
qdē ds̄: ⁊ nemo pōt eradicare plātationē ei⁹. S; qn̄ ista plā
tatio in volūtate proprij arbitrij est. nullus alius eā eradi
care poterit nisi ipsa tribuerit assensum. GLO. Uel plan
tatio ista doctores legis significat cū sequacibus suis q xp̄m
nō habebāt fundamētū. Quare aūt sūt eradicādi subditur
Sini. il. Ceci sūt ⁊ du. cecoꝝ. RABA. Ceci qdē sunt. i. lu
ce mandatoꝝ dei priuati: ⁊ sunt duces cecoꝝ: q2 alios in p̄/
cipitium trahunt errantes ⁊ in errorem mittētes. vnde sub
ditur: Cecus aūt si ceco ducatum prestet: ambo in foueam
cadunt. HIERO. Hoc etiam ē qd̄ apl's preceperat: He
reticum hoīem post primā ⁊ alterā correctionē deuita sciēs
q̄ ꝑuersus sit huiuscemodi. In hūc sensum ⁊ saluator preci
pit doctores pessimos dimittēdos arbitrio suo sciens eos
difficulter ad veritatem posse retrahi.

¶ Respondens autē petrus dixit ei: edissere no
bis parabolā istā. At ille dixit: Adhuc ⁊ vos si
ne intellectu estis: Nō intelligitis q2 omne qd̄ in
os intrat: in ventrē vadit: ⁊ in secessum emittit̄.
Que autem procedūt de ore: de corde exeunt: ⁊
ea coinquinant hominē. De corde enim exeunt
cogitationes male: homicidia: adulteria: forni/
catiōes: furta: falsa testimōia: blasphemie: Hec
sunt q̄ coinquināt hoīem. Nō lotis aūt manibus
manducare nō coinquinat hominem.

REMI. Consueuerat dn̄s parabolice loqui. ⁊ ideo petrus
cū audisset: qd̄ intrat in os nō coinquinat hoīem: putauit il
lū pabolice fuisse locutū: ⁊ ideo interrogauit vt subdit̄: Re
spondēs autē petrus dixit ei: Edisse no. para. istā. Et q2 ex p̄
sona ceteroꝝ hoc dixerat: iccirco simul cū alijs a dn̄o repre
hēsus ē. vnde seqt̄. At ille dixit: Adhuc ⁊ vos si. intel. estis:
HIERO. Corripit̄ aūt a dn̄o quare parabolice dictum
putet: qd̄ perspicue locutus est. Ex quo animaduertim⁹ vi
tiosum esse auditorē qui obscura manifeste aut manifeste
dicta obscure velit itelligere. CHRY. Uel ideo dn̄s in
crepat eū q2 nō erat ex incertitudine qd̄ quesierat: s; ex scā
dalo quo scandalizatus erat. Turbe eni nō intellexerāt qd̄
dictū erat. Discipuli aūt scādalizati fuerāt. vn̄ a principio q̄
si ꝓ phariseis iterrogare volebāt: s; q2 audierāt eū magna
dicētē: oīs plātatio ⁊c. repssi fuerūt: S; petr⁹ q vbiq; feruēs
erat neq; ita silet: quē dn̄s increpat: ⁊ increpationi rōnē ad/
didit dicēs: Nō intelligitis q2 om. qd̄ in os intrat in vē. va.
⁊ in secess. emittit̄. HIERO. Ex hac snīa qdā calūniāt̄ q̄
dn̄s physice disputatiōis ignarus: putet oēs cibos in vētrē
ire ⁊ i secessū digeri cū stati infuse esce p̄ art⁹ ⁊ venas ac me
dullas: neruosq; fundant̄. S; sciēdū q̄ tenuis hūor ⁊ liqns
esca cū in venis ⁊ artub⁹ ꝯcocta fuerit: ⁊ digesta p̄ occultos
meatus corporis quos greci poros vocāt: ad inferiora dila/
bit̄: ⁊ in secessū vadit. AVGV. de vā religiōe: Alimēta
carnis corrupta. i. amittētia formā suā in mebroꝝ fabricā
migrant: ⁊ corrupta reficiūt in aliā formā p̄ ꝯueniētiā tran/
seūtia: ⁊ p̄ vitalē motū dijudicāt̄ quodāmō: vt ex eis istru/
cturā h⁹ pulchri visibilis q̄ apta sunt assumant̄: nō apta vō
p̄ ꝯgruos meat⁹ abijciant̄: quoꝝ aliud fetulētissimū reddi
tur terre ad alias formas assumēdas: aliud p̄ totū corp⁹ ex/
halat: aliud totius aīalis latētes neruos accipit: ⁊ inchoat̄ i
ꝓlē. CHRY. Cū aūt hoc dn̄s dicit adhuc discipulis ƀm
iudaicā infirmitatē respondet. dicit. n. qn̄ cib⁹ nō manet:
sed egredit̄: q;uis ⁊ si maneret nō faceret immūdū: s; non/
dū hec audire poterāt ꝓpter hoc aūt moyses tātū tp̄s dic
esse imundos: quantū cib⁹ intus manet. In vespere. n. iub;
lauari ⁊ mūdū esse quasi tēpus digestionis ⁊ egestionis di/
metiēs. AVGV. xv. de trini. Duo aūt quedā hoīs ora do
min⁹ cōplexus est vnū corporis: aliud cordis. nam cum di/
cit. Omne quod in os intrat ⁊c. apertissime demonstrauit
os corporis. At in eo quod sequitur: os cordis: ostendit di/
cens. Que autem ꝓcedunt de ore. de corde ex. ⁊ ea coinqui.
hominē. CHRY. Que enim cordis sunt: intus ī homine
manēt: ⁊ exeūtia inqnāt nō manētia solū: imo tūc magis cū
exierit vn̄ subiungit: De corde enī exeūt cogitatiōes male
quas primo ponit: q2 hoc erat iudaicū vitiū qui. s. ei insidia
bant̄. HIERO. Principale igit̄ aīe nō ƀm platonē in cere
bro est: s; iuxta christū in corde: ⁊ arguēdi sunt ex hac snīa:
qui cogitatōes a diabolo immitti putāt ⁊ nō ex ꝓpria nasci
volūtate. Diabolus adiutor esse ⁊ incētor malaꝝ cogitatio/
nū pōt: auctor esse nō pōt: Si aūt semp in insidijs positus le
uē cogitationū nr̄aꝝ scintillam suis fomitibus inflāmaue/
rit: nō debemus opinari eum queq; occulta cordis rimari:
sed ex corporis habitu ⁊ gestib⁹ estimare qd versem⁹ intrin
secus. verbi grā: Si pulchrā mulierē nos crebro viderit ī
spicere: intelligit cor ab oculis vlneratū. GLO. Ex cogita
tionibus aūt malis ꝑueniūt ⁊ mala facta ⁊ mala vba: que
lege ꝓhibēt̄. vn̄ subdit Homicidia: que ꝓhibent̄ illo legis
p̄cepto nō occides. Adulteria: fornicatiōes. q̄ intelligunt̄ ꝓ
hiberi illo p̄cepto: Nō mechaberis. Furta: q̄ ꝓhibēt̄ illo p̄/
cepto. Nō furtuꝝ facies. Falsa testimōia: ꝯ illd̄ p̄ceptū. Non
dices aduersus ꝓximū tuū falsū testioniū Blasphemie: ꝯ
illd̄ p̄ceptū: Nō assumes nom̄ dī iuanū. REMI. Noiatis āt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vitys q̃ diuina lege ꝓhibent̃ pulchre dñs subiūgit: Hec sūt q̃ coinqnāt hoīez.i.imūdū ⁊ ipurū reddūt. GLO.Et quia huiusmōi ṽba dñi ex phariseoꝝ nequitia occasionē sumpserāt: qui traditiones suas diuinis p̄ceptis p̄ferebat: ↄsequenter ↄcludit incōuenientiā traditiōis p̄misse dicēs: Nō lo.āt mani. mādu.nō coin. hoīez. CHRY. Nō aūt dixit escas ī lege ꝓhibitas māducare nō coinqnat hoīez: vt nō possent illi ↄtradicere: sȝ cōcludit de illo de quo disputatio erat.

¶ Et egressus inde iesus secessit in partes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid: filia mea male a demōio vexat̃. Qui nō rñdit ei verbuȝ. Et accedentes discipuli eius: rogabant eum dicētes: Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse autē respondens ait: Non suȝ missus nisi ad oues qne periernat domus israel. At illa venit ⁊ adorauit eū dicēs: Dñe adiuua me. Qui respondens ait: Nō est bonū sumere panē filioꝝ ⁊ mittere canibus. At illa dixit: Etiā dñe. Nam ⁊ catelli edunt de micis q̃ cadunt de mēsa dñoꝝ suoruȝ. Tunc respondēs iesus: ait illi: O muler magna ē fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata ē filia eius ex illa hora.

HIERO.Scribis ⁊ phariseis ⁊ calūniatorib⁹ derelictis transgredit̃ in ptes tyri ⁊ sidonis: vt tyrios sidoniosq̧ curaret: ⁊ iō dicit̃: ⁊ egressus inde iesus secessit in ptes tyri ⁊ sidonis. REMI.Tyrus ⁊ sidō ciuitates fuere gētiliū: nā tyrus metropolis fuerat chananeoꝝ: sidon terminus chananeoꝝ respiciēs ad aqlonē. CHRY.Considerādum aūt ꝙ quādo ab escaꝝ obseruatione iudeos eripuit: tunc ⁊ gentib⁹ ianuā aperuit: sicut ⁊ petrus pri⁹ in visione iussus est hanc legeȝ soluere ⁊ post ad cornelium mittitur. Siquis aūt q̄rat: cū discipulis suis dixerit: In viā gentiū ne abieritis: qualiter hāc ambulat viā: Primū qdē illud dicem⁹: q2 non erat obnoxius p̄cepto qō discipulis dederat. Secundo aūt quia neqȝ vt p̄dicaturus abyt: vnde ⁊ marcus dicit: Qm̄ occultauit seipsum. REMI.Iuit aūt vt tyrios sidoniosq̧ curaret siue vt huius mulieris filiā liberaret a demonio: quatenus p eius fidē scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ neqtiā cōdēnaret: de qua qdē muliere subdit̃. Ecce mlier chananea a finib⁹ illis egressa ⁊c̃. CHRY.Dicit aūt euāgelista eē chananeā: vt oñdat virtutē p̄ntie christi. Chananei enī q expulsi fuerāt: vt non pūerterēt iudeos: hi iudeis apparuerūt prudētiores: vt exirent a terminis suis ⁊ accederēt ad xp̄m. Cū aūt hec mulier accessisset: nihil aliud q̄ misericordiā poposcit. vñ seqt̃: Clamauit dicēs ei: Miserere mei dñe fili dauid. GLO.Magna fides chananee hic notatur: deū credit vbi dñm vocat hoīez vbi dicit filiū dauid. Nihil ex merito postulat: sed solā misericordiaȝ dei efflagitat dicens. Miserere: Nec dicit Miserere filie: sȝ Miserere mei: q2 dolor filie dolor est matris. ⁊ vt magis eū ad ↄpassioneȝ moueat: totuȝ ei dolorem enarrat: vñ seqt̃. Filia mea ma.a demo.vexat̃. In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinē ⁊ qualitatē morbi. magnitudinē cū dicit: Male vexat̃. qualitatē cum dicit: A demonio. ORIGE.in ho. Uide āt prudētiā femine: nō iuit ad hoīes seductores: nō quesiuit inanes ligaturas: sed oēs relinquēs diaboli cult⁹ venit ad dñm. Nō petiuit iacobuȝ: nō rogauit ioānē: nō accessit ad petrū sȝ suscipit ī se pn̄ie patrociniū: ⁊ sola cucurrit ad dñm. Sȝ vide in exptū negociū petit: ⁊ lamētū suū ꝓducit in clamorē: ⁊ amator hoīuȝ deus nō rñdet ṽbū. vñ sequit̃: Qui nō rñdit ei ṽbū. HIERO. Nō aūt de superbia pharisaica: nec d̃ scribaꝝ supcilio: sȝ ne ipse sn̄ie sue cōtrarius videret̃ p quā iusserat: In viā gētiū ne abieritis: nolebat.n.occasionē calūniātib⁹ dar̃ pfectāqȝ salutē gētiū passiōis ⁊ resurrectiōis xp̄i reseruabat. GLO. Differendo etiā ⁊ nō rñdendo patientiā mulieris ⁊ pseuerantiā nob oñdit. Ideo etiā nō rñdit vt discipuli ꝓ ea rogarent: oñdēs per hoc necessarias eē p̄ces scōꝝ ad aliqd impetrādū. vñ seqt̃: Et acces.discipuli ei⁹: roga.eū dicē. Dimitte eā q2 cla.post nos. HIERO.Discipuli adhuc illo tp̄e mysteria dñi nesciētes vel misericordia moti: rogabant ꝓ chananea muliere: vel importunitate eius carere cupientes. AVGV.de cō.euā. Affert aūt aliquā repugnantie qōnez ꝙ marcus in domo dicit fuisse dñm cum ad illū venit mulier ꝓ filia sua rogās. Mathe⁹ aūt posset intelligi de domo tacuisse: eandē tñ rem cōmemorasse. Sed qm̄ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte illam: qm̄ clamat p⁹ nos: nihil vr̃ aliud significare q̄ post ambulātē dñm mulierē istā deprecatoriā vocē misisse. Intelligendū ē ergo dixisse quidē marcum ꝙ intrauerit vbi erat iesus cū eum p̄dixisset fuisse in domo. Sȝ q2 matthe⁹ ait: Nō rñdit ṽbū d̃dit ei agnoscere ꝙ tacuerūt ambo: ⁊ in eo silentio egressuȝ fuisse iesuȝ de domo illa: atqȝ ita cetera cōtexunt̃ que iam in nullo discordēt. CHRY.Estimo aūt ⁊ discipulos ad calamitateȝ mulieris esse tristatos: sȝ tamē nō sūt ausi dicere: Da ei hāc gratiā: sed Dimitte eā sic̃ ⁊ nos cū voluerim⁹ alicui psuadere multotiens ↄtraria dicim⁹. Ipse aūt rñdens ait: Nō suȝ mis̃.ni.ad oues q̃ perie.dom⁹ isrl̃. HIERO.Non aūt hoc dicit: qn ad gētes nō missus sit: sȝ ꝙ primū ad isrl̃ missus ē vt illis nō recipiētib⁹ euāgeliū iusta fieret ad gētes trāsmigratio. REMI.Spāliter etiā missus est ad salutē iudeoꝝ vt etiaȝ corꝑali pn̄tia eos doceret. HIERO.Signanter āt dixit: Ad oues pditas dom⁹ isrl̃: vt ēt ex hoc loco nē erronēā ouē de alia parabola itelligam⁹. CHRY.in ho. Sȝ q2 mlier vidit nihil posse ap̄los: iuerecūda effecta ē: bona iuerecūdia: ātea.n.neqȝ ī ↄspectū vēire audebat: vñ dcm̄ ē: Clamat p⁹ nos. Qñ āt videbat̃ vt angustiata recederet tūc ꝓpi⁹ vēit. vñ seqt̃. At il.ve.⁊ adorauit eū. HIERO. Nō ꝙ ista cananitidis pseueranter p̄mū filiū dauid: deinde dñm vocat: ⁊ ad extremū deū adorauit. CHRY. Iōqȝ nō dixit: Roga vel deprecare deū: sed dñe adiuua me. Quāto g̊ magis mulier multiplicabat supplicationē: tanto ⁊ ipse mltiplicabat negationē. ⁊ nō adhuc iudeos oues vocat sed filios: illā aūt canē. vñ sequit̃: Qui respon.ait: Nō est bo.sume.pa.fili.⁊ da.canib⁹. GLO.Fily sunt iudei generati ⁊ nutriti sub cultu vni⁹ dei p legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia q̃ ad salutē nostrā ptinēt. nō ē g̊ ↄueniens vt a filys auferant̃ ⁊ dent̃ gentib⁹ q sūt canes: donec iudei repudiēt. RABA.Canes aūt gētiles ꝓpter idolatriā dicunt̃: q esui sanguinis dediti ⁊ cadauerib⁹ mortuoꝝ: vertunt̃ in rabieȝ. GRHY.Uide aūt mulieris prudentiaȝ: qualr̃ neqȝ ↄ̄dicere ausa ē: neqȝ tristata in alioꝝ laudib⁹: neqȝ molestata in ꝓprio ↄuitio vñ seqt̃. At illa dix̃. Etiā do.nam ⁊ catel.edūt de mi.q̃ ca.de mē.do. suo. Ille dixerat. Nō ē bonū. hec aūt dixit: Utiq̧ dñe. Ip̄e iudeos filios vocat: hec aūt dños. ipse canē eā noiauit: hec aūt ⁊ op⁹ canis adiecit: ac si dicat. Si canis suȝ: nō suȝ aliena. canē me dicis: g̊ nutri me vt canē: non possuȝ relinq̄re mēsaȝ dñi mei. HIERO.Mira aūt hui⁹ mulieris fides patiētia ⁊ humilitas p̄dicatur: fides qua credebat sanari posse filiā suā: patiētia q̃ totiēs ↄtēpta in p̄cib⁹ pseuerat: humilitas ꝙ se nō canib⁹: sȝ catulis ↄpat. Scio me inqt filioꝝ panē nō mereri: nec integros cape posse cibos: nec sedere ad mēsaȝ posse cū p̄re: sȝ ↄtēta suȝ religis catulorū: vt p hūilitatē micarū ad panis integri veniā magnitudinē. CHRY. Propter hoc āt xp̄s tardabat: p̄sciebat.n.eā hoc dicturam: nec occultari volebat tantā mlieris virtutē. vñ sequit̃. Tunc rñdēs iesus ait illi: O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Ac si dicat: Fides tua maiora his

audire pōt: vex̄ iteri fiat tibi sic̃ vis. Uide āt q̄liter nō parū ⁊ hec mlr̃ itulit i filie medicinā. ꝑp hoc.n.neq̧ christ⁹ dixit: Sana sit filia tua: sȝ magna ē fides tua: fiat tibi sic̃ vis. vt discas qm̄ simplr̃ loq̄bat̃ ⁊ nō adulatōis: sed mlr̃te fidei erāt ṽba ipsi⁹. Hec āt xp̄i vox filis ē illi voci q̃ dixit: Fiat firmamentū: ⁊ factū ē. vñ seqtur: Et sana.ē fi.ei⁹ ex illa hora. Intēde āt q̄lr̃ ap̄lis ñ ipetrātib⁹ ipetrat ip̄a: tā magnū qd ē istātia orōnis. Etenī pro nr̃is noxis a nob vult magis rogari q̄ ab alys pro nob. REMI.His ēt ṽbis dat̃ nobis exēplū cathetiçādi ⁊ baptiçādi pueros. qm̄ h̄ mlr̃ ñ ait: Salua filiā meā: aut adiuua eā: sȝ miserere mei: ⁊ adiuua me. Hic etenī descēdit cōsuetudo ī eccl'ia vt fideles ꝓ suis paruulis fidē deo ꝓmittāt: qñ ipi ñ sūt tāte etatis ⁊ rōis: vt p se fideȝ deo ꝓmittere valeant: q̄ten⁹ sicut fide isti⁹ mulieris sanata ē filia ei⁹: ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ pctā puulis relaxēt̃. Allegorice āt hec mlr̃ sanctā eccl'iaȝ significat de gētib⁹ cōgregatā. Per hoc eni ꝙ dñs relictis scribis ⁊ phariseis vēit ī ptes tyri ⁊ sidonis p̄figurabat̃ q2 relictur⁹ erat iudeos: ⁊ trāsitur⁹ ad gētes. Est āt h̄ mlr̃ egressa a finib⁹ suis: qm̄ ecclesia scā recessit a p̄stinis errorib⁹ ⁊ vitys. HIERO.Filiā āt chanāee puto aias eē credētiū: q̃ male a d̃mōio vexabāt̃ ignorātes creatorē: ⁊ adorātes lapidē. REMI.Filios āt dñs appellat p̄riarchas ⁊ ꝓp̄has illi⁹ tp̄is. Per mēsaȝ d̃signat̃ sacra scriptura: p micas ṽo mīma p̄cepta vel iterna mysteria qb⁹ scā eccl'ia pascit̃: p crustas ṽo carnalia p̄cepta q̃ iudei obs̃uāt. Dice āt sub mēsa comedi dr̄: qa ecclesia hūiliter se submittit ad iplēda dīna p̄cepta. RABA.Nō āt crustas sȝ micas de pāe pueroꝝ edūt catelli: q2 ↄuersi ad fidē q erāt despecti i gētib⁹: nō lr̃e supficiē i scripturis: sȝ spiritualē sensuȝ q̃ i bōis actib⁹ ꝓficere valeāt igrūt. HIERO.Mira āt rex̄ cōuersio: israel quōdā fili⁹ nos canes: ꝓ diuersitate fidei ordo noiuȝ cōmutat̃. De illis postea dr̃: circūdederūt me canes mlti: nos audiuim⁹ cū mliere: Fides tua te saluā fec̃. RABA.Que merito magna dr̃: q2 cum gētes nec lege fuerit ibute: nec vocibus ꝓp̄haꝝ istructe ad p̄dicationē mox ap̄loꝝ i auditu auris obedierūt: iōq̧ salutē ipetrare meruerīt. Uex̄ si ad p̄mas ecclie rogātis lachrymas dñs salutē aīe differt dare nō ē desperādū vel a petendo cessandū: sȝ magis p̄cib⁹ insistēdū. AVGV.de q̃.euā. Q2 ⁊ pueꝝ cēturiōis: ⁊ filiā chananee mlieris nō veniēs ad domos coꝝ sanat: significat gētes ad q̄s ñ vēit saluas fore p ṽbū suū ꝙ rogātib⁹ fily sanant̃. Et itelligēda ē psona ecclesie: q̃ sibi ē ⁊ mr̄ ⁊ fily. nā siml' oēs qb⁹ ↄstat eccl'ia mr̄ dr̄: singuli āt idē ipsi fily appellāt̃. HYLA.Uel h̄ mlr̃ ꝓselitoꝝ formā p̄fert: fines suos egredit̃: ⁊ ex gētib⁹. s.i ppl'i alteri⁹ nomē excedēs: q̃ ꝓ filia videlicet gentiū plebe dñatu imūdoꝝ spirituū occupata orat: ⁊ q2 dñȝ cognouit ex lege: dauid filiū nūcupat. RABA.Itē sigs ↄsciaȝ hȝ alicuius vity sorde pollutā: filiā hȝ male a demōio vexatā. Itē sigs bona q̃ gessit petōꝝ peste fedauit: filiā hȝ imūdi spūs furys agitatā: iōq̧ necesse ē vt ad p̄ces lachrymasq̧ cōfugiat sanctoꝝq̧ intercessiones ⁊ auxilia querat.

¶ Et cuȝ trāsisset ide iesus: vēit secus mare galilee: ⁊ ascēdēs i mōtē sedebat ibi. Et accesserunt ad eū turbe mlte hñtes secū mutos: cecos: claudos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊ ꝓiecerūt eos ad pedes eius: ⁊ curauit eos ita vt turbe mirarent̃ vidētes mutos loquētes: claudos ambulanles: cecos videntes: ⁊ magnificabant deum israel.

HIERO.Sanata chanāee filia: reuertit̃ dñs ad iudeā. vñ dr̃: Et cū trā.ide iesus: venit sec⁹ ma.galilee. REMI. Hoc mare diuersis vocabul' appellat̃. Dr̃.n.mare galilee: ꝑp galileā adiacētē: mare tyberiadis: ꝑp tyberiadē ciuitatē. Seqt̃: Et ascēdēs i mōtē sedebat ibi. CHRY.Cōsiderādū āt ꝙ aliqñ dñs circuit vt sanet ifirmos: aliqñ āt sedȝ expectās eos: ⁊ iō cōueniēter hic sic subdit̃: Et accesserunt ad eū turbe mlte habētes secū mutos claudos: cecos: debiles: ⁊ alios mltos. HIERO.In eo loco vbi latin⁹ iterp̄s trāstulit debiles: ī greco scriptū ē sulloys: qō nō debilitatis gn̄ale sȝ vni⁹ ifirmitatis nom̄ ē: vt qūo claudus dr̃ q pede claudicat vno: sic sulloys appelletur q vnā manū debilem hȝ. CHRY.Hi āt i duob⁹ fidē suā demōstrabāt: ⁊ i ascēdēdo mōtē. Et i hoc q2 existimabāt se nullo alio idigere: nisi vt ꝓycerēt̃ ad pedes iesu: neqȝ etiā adhuc tāgūt ad fimbriā vestimēti: sȝ ⁊ ad altiorē fidē ascēdūt. vñ dr̃: Et ꝓic.eos ad pedes eius. Et mulieris qdē filiā cū multa tarditate curauit: vt ei⁹ virtutē ostenderet. His āt nō q2 meliores erāt: sed vt if.delium iudeorū ora obstrueret: cōfestī sanationeȝ prebet. vnde seqtur: Et curauit oēs. Multitudo autē eorū qui curabantur ⁊ facilitas sanationis eos i stuporem mittebat. vñ seqtur: Ita vt tur.mira.vi.mutos loquētes. HIERO.De debilibus tacuit: quia quid de contrario diceret vno verbo nō habebat. RABA.Mystice āt cū filia chananee p̄figurasset salutē gentiū: venit i iudeā: q2 cuȝ plenitudo gētiū itrauerit: tūc oīs israel salu⁹ erit. GLO.Mare autē iuxta qō venit iesus turbida hui⁹ seculi volumina significat: quod ē galilee: cū hoīes a vitys ad virtutes trāsmigrāt. HIERO.Ascēdit aūt in mōtem: vt quasi auis teneros fet⁹ prouocet ad volādū. RABA.Ut.s. auditores suos erigat ad supna ⁊ celestia meditanda. Sedebatqȝ ibi: vt demōstraret nō nisi in celestibus requiē eē querēdā. Eo autē sedēte in mōte.i.in celoꝝ arce accedūt turbe fideliū deuota mēte illi appropinquantes: ducētes secū mutos ⁊ cecos ⁊c̃. eosq̧ ad pedes iesu ꝓyciūt: q2 peccata cōfitētes ipsi soli curādos subyciunt: quos ita curat vt turbe mirent̃ ⁊ magnificēt deū israel: q2 fideles qñ viderint eos q spūalr̃ egrotauerāt: diuersis operib⁹ virtutū ditatos: laudē deo decantāt. GLO.Muti aūt sunt q nō laudāt deū: ceci q nō itelligūt viam vite: surdi q nō obtēperant: claudi per deuia boni operis non recte euntes: debiles sunt: qui infirmi sunt in bonis operibus.

¶ Iesus autem conuocatis discipulis suis dixit: Misereor turbe: quia triduo iam pseuerāt mecum: ⁊ non hñt qō māducent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne d̃ficiāt i via. Et dicūt ei discipli: Unde ergo nobis in deserto panes tantos: vt saturemus turbā tantaȝ: Et ait illis iesus: Quot panes hētis: At illi dixerūt. septē ⁊ paucos pisciclos. Et p̄cepit turbe vt discūberēt sup terrā. Et accipiēs septē pāes ⁊ pisces: ⁊ grās agēs fregit ⁊ d̃dit discipulis: ⁊ discipuli dederūt pplo: ⁊ comederūt oēs ⁊ saturati sūt. Et qō supfuit d̃ fragmētis tulerūt septē sportas plenas. Erāt aūt q māducauerant quattuor milia hominum: extra paruulos ⁊ mulieres.

HIERO.Prius christus infirmoꝝ debilitates abstulerat: postea vero sanatis offert cibos. Cōuocat quoqȝ discipulos suos: ⁊ qō facturus ē loquit̃. vñ dicit̃: Ie.aūt cōuo.disci.suis di. Misereor turbe. Hoc āt facit vt magr̃is exēplū tribuat: cū minoribus atqȝ discipulis cōicandi ↄsilia: vl' ex ↄfabulatiōe intelligāt signi magnitudinē. CHRY.Turbe eni cū ad sanationē venissent: nō audebāt petere panes: vñ ipse amator hoīuȝ: ⁊ oīuȝ curaȝ gerēs etiā nō petētibus dat ꝑp quod dicit: Misereor turbe. Ne aūt dicatur: quoniam veniētes viaticum portauerant dicit: Quia triduo iam perse.mecū non habent quod manducēt. Etsi eniȝ quādo

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

venerūt cibos habuerunt:tamē cōsumpti iaʒ erāt:⁊ ꝑpter
hoc nō ī ꝓma aut secūda die hoc fecit:sed ī tertia quādo iaʒ
oīa erāt cōsumpta:vt pꝰs ipsi in necessitate cōstituti cū am
pliori desiderio susciperēt qđ fiebat.Mōstrat āt ⁊ ꝙ de lō
ge venerāt:⁊ nihil eis reliquū fuerat:ī hoc ꝙ dič: Et dimit.
eos ieiu.no.ne defi.ī via.Cū āt nolit eos ieiunos dimittere:
iō tñ nō statiʒ signū fač:vt ex hac iterrogatiōe ⁊ respōsione
attētiores discipulos faciat:⁊ fidē suā oñdant dicētes: Fac
panes.Et q̄uis xp̄s plurima fecerit vt miraculi pꝰs fci re/
cordarētur qꝛ feč eos mistros ⁊ ꝑtiti sunt cophinos:adhuc
tñ īperfectiꝰ dispositi erāt:qđ pʒ p hoc qđ seq̄ī : Et di.ei.di.
Unͦ ergo no.ī deserto pa.tan.vt satu.tur.tan. Ipsi qdē infir
ma cogitatōe hoc dixerūt: per hoc tñ miraculū futuꝝ īsu/
spicabile facientes.ne aliqs.n.suspicareī ꝙ ab aliquo ꝓpin
quo castello accepti sunt sibi:pp hoc miraculū istud in sol/
tudīe fit mltū a castellis distante. Ipse aūt christꝰ vt disci/
puloꝝ erigat mentē:eos iterrogat:vt ex mō iterrogationis
eos ꝯmemoret illoꝝ q̄ pꝰs facta sunt.vñ seq̄tur:Et ait illis
iesus:Quot pa.habetis? At illi dixerūt sep.⁊ pis.paucos. Nō
aūt addūt Sʒ hec qd sunt iter tātos:sicut antea dixerant:
iā.n.paulatī ꝓfecerāt:lʒ nō totū apprehēdaī ad eis.Admi/
rare aūt ī aplis v̄itatis amorē:qualr̄ ipsi scribētes nō occul
tāt suos ēt magnos defectꝰ.nō.n.ē quātalibet accusatio:pa
rū ante tali signo facto cōfestim obliuisci. Admirare aūt ⁊
aliā sapiāʒ coꝝ qualiter vētrē supabāt:nō multā mense cu
rā faciētes.In heremo.n.existētes:⁊ p tres dies ibi moran
tes:solū septē pāes ibi habebāt.Alia vͦo similiter ꝓoribꝰ fe
cit.etenī recūbere eos fecit ī terra ⁊ ī māibꝰ discipuloꝝ cre
scere panes.vnde seq̄tur:Et prece.tur.vt discū.super terrā.
HIERO.De hoc aūt supra diximꝰ ⁊ eadē repetere ocio
si ē:tñ ī his q̄ discrepant imoremur. CHRY. Finis autē
vtriusq; miraculi nō similis ē.Seq̄tur enī : Et qđ superfu.
de frag.tu.sep.spor.ple.Erāt aūt q mādu.quatu.mi.ho. ex.
paruu.⁊ mulieres.Quare aūt miores fuerīt reliq̄e ī hoc mi
raculo q̄ ī ꝓmo:⁊ si nō tot fuerīt q comederūt? Aut igiī hoc
ē:qꝛ sporte cophinis maiores erāt:aut ex diuersitate reme
morenī ⁊ illiꝰ ⁊ huius miraculi:⁊ ꝑpter hoc tūc qdē feč co
phinos reliqaꝝ numero eq̄les discipulis:nūc āt sportas pa
nibꝰ eq̄les. REMI. In hac āt euāgelica lectōe ꝯsiderāda
ē ī xp̄o operatio diuinitatis ⁊ humāitatis.per hoc.n. ꝙ tur/
bis misereī:oñdit se humane fragilitatis affectōeʒ habeī.
In eo vͦo ꝙ pāes mltiplicauit:⁊ turbas pascit:oñdiī diuita
tis opatō.Destruiī ḡ h error Eutycetis q ī xp̄o dicebat vnā
nāʒ. AVGV.de cō.euā.Sāc nō ab re ē admōere ī h mi
raculo ꝙ si aliqs euāgelistaꝝ h dixisset:q ō gnq; canibꝰ nō
dixissʒ:ōriꝰ ceteris putareī.Sed qꝛ illi q miraculū de septē
pāibꝰ narrauerūt:nec illō de gnq; tacuerūt:nemīnē mouet:
⁊ vtrūqʒ factū hoīes itelligūt. Hoc ideo diximꝰ : vt sicubi
simile reperiī factū a dño qđ ī aliquo alter alteri euangeli
ste ita repugnare videaī:vt oīno solui nō possit:nihil aliud
ītelligaī q̄ vtrūqʒ factū esse ⁊ aliud ab alio cōmemoratū.
GLO.Notādū āt ꝙ pꝰs dñs aufert debilitates ⁊ postea
cibat:qꝛ pꝰs sūt remouēda peccata:⁊ postea aīa verbis dei
nutriēda. HYLA.Sicut aūt illa turba quā pꝰs pauit iu
daice credētiū cōuenit plebi:ita hec populo gentiū cōpara
tur.ꝙ vero quatuor milia viroꝝ cōgregaī:multitudo in/
numerabiliū ex q̄tuor orbis partibꝰ itelligiī. HIERO.
Isti etiam non sunt quinqʒ milia sed quatuor milia: qui nu
merus semper ī laudibus ponitur.⁊ quadrāgulus lapis nō
fluctuat.nō ē īstabilis : ⁊ ob hāc causam etiam euangelia ī
hoc numero cōsecrata sunt. In supiori ergo signo quia pro
pinq erant:⁊ vicini quiqʒ sensuum:nō ipse dominus coruʒ
recordatur sed discipuli. Hic aūt ipse dominus misereri se
dicit eorum:qꝛ triduo iam perseuerāt cū eo:qꝛ.s.patri:filio:
spirituiqʒ sancto credebant. HYLA.Uel qꝛ omne pas/
sionis dominice tempꝰ cū domino agunt:siue quia venturi
ad baptismū confitenī se credere ī passione ac resurrectōe
eiꝰ:siue quia toto passionis dominice tempore ieiunijs do/
mino quadā cōpassionis societate iunguntī. RABA.Uł
hoc dr̄:qꝛ in toto seculo tertiū tempꝰ est quo gratia datur:
ꝓmuʒ ante legem:secundum sub lege:tertiuʒ sub gr̄a:quar
tū est ī celo ad quod tendens reficiī in via. REMI.Uel
quia peccata commissa p penitentiam corrigentes:cogita/
tōe:locutione:⁊ ope conuertuntur ad dominum. Has tur/
bas noluit dominus dimittere ieiunas ne deficerent ī via:
qꝛ peccatores per penitentiam conuersi ī cursu labentis se
culi peūt:si absq; sacre doctrīe pabulo dimittāī. GLO.
Septeʒ panes sunt scriptura noui testamenti:ī quo gratia
spūssancti ⁊ reuelaī ⁊ daī.neqʒ sunt ordeacei vt supra: qꝛ
non hic vt in lege vitale alimentum figuris quasi tenacis/
sima palea tegiī.hic non duo pisces vt ī lege duo vngebā/
tur.s.rex ⁊ sacerdos:sed pauci.i.sancti noui testamenti : qui
de fluctibꝰ seculi erepti ⁊ sustinent turbulentū mare:⁊ exē
plo suo nos reficiunt:ne ī via deficiamus. HYLA.Tur
be aūt ī terrā recūbunt. nullis.n.legis opibꝰ fuerant ante
substrate:sed peccatoꝝ ⁊ corpoꝝ suoꝝ iherebant. GLO.
Uel ibi super fenum:vt desideria carnis cōprimāī : hic su
per terrā:vbi ⁊ ipe mundus relinq ꝑcipiī:vel mons in quo
dñs reficit ē altitudo xp̄i.ibi ergo fenū sup terrā qꝛ ibi ē cel
situdo christi ꝑpter carnales carnali spe ⁊ desiderio tegiī:
hic remota oī cupiditate carnali ꝯuiuas noui testamēti spe
permanētes solidatasq; ꝯtinet:ibi quiqʒ milia qui carnales
qnqʒ sensibus subditi:hic quattuor ꝑpter quattuor virtu/
tes quibus spiritaliter muniūī:tēperātiā:prudētiā: fortitu
dinē:⁊ iusticiā:q̄ꝝ pria ē cognitio rerū appetēdaꝝ ⁊ vitan
daꝝ:secūda refrēatio cupiditatis ab his q̄ tpaliter dlectāt.
tertia infirmitas ꝯtra molesta seculi:quarta q̄ p oēs diffun
diī:dilectio dei ⁊ ꝓximi ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ paruuli exce
pti sūt:qꝛ in veteri ⁊ nouo testō nō admittunī ad dñm qui
nō perdurāt occurrere in virū perfectū vel infirmitate vi/
rīū:vel leuitate mētis.Utraqʒ refectio in monte celebrata
est:qꝛ vtriusq; testamēti scriptura ⁊ altitudinē celestiū pre/
ceptoꝝ mandat ⁊ ꝓmiū.Utraqʒ altitudinē xp̄i ꝑdicat:alti/
ora mysteria q̄ nō capit cōis turba:aplī sufferūt ⁊ implēt.s.
ꝑfectoꝝ corda septiformis spūs gr̄a ad intelligēdū illustra/
ta.sporte iunco ⁊ folijs palmaꝝ solēt ꝯtexi:⁊ significant san
ctos qui radicē cordis in ipso fontevite collocāt:ne arescāt.
vt iuncus in aqua:⁊ palmam eterne retributionis in corde
retinent.

CA. .XVI.

Et dimissa turba ascēdit in nauiculā
⁊ venit in fines magedā. Et accesse
rūt ad eū pharisei ⁊ saducei tentan/
tes: ⁊ rogantes eū vt signuʒ de celo
oñderet eis. At ille rñdens ait illis
Facto vespe dicitis: serenū erit:rubicūdū est enī
celū. Et mane:hodie tēpestas:rutilat.n.triste ce
lum. Faciē ergo celi diiudicare nostis:signa aūt
tēpoꝝ nō potestis. Generatio mala ⁊ adultera
signum querit ⁊ signū nō dabitur ei nisi signū io
ne prophete. Et relictis illis abijt.

CHRY.Sič pꝰ miraclū gnqʒ panū dñs turbas dimisit:
⁊ nč:nec āt pedes recedit:sʒ nauigio:ne turba eū seq̄ī. vñ dr̄.
Et dimissa turba ascēdit in nauiculā:⁊ venit in fines mage/
dā. AVGV.de cō.euā.Marcꝰ āt dič ꝙ in dalmanutha.
nec est dubitādū eūdē locū eē sub vtroqʒ noīe. Nā pleriqʒ
codices nō hñt ēt fm marcū nisi magedan. RABA. Est
aūt magedā regio ꝯtra gerasā:⁊ interptaī poma vł nuncia
⁊ significat hortū ō quo dr̄: Hortꝰ ꝯclusus:fons signatꝰ:vbi
crescūt poma v̄tutū:⁊ vbi nūciaī nomē dñi.Docet auteʒ ꝙ
predicatores mistrato verbo turbe: ipsi ītra cubiculū cor/
dis virtutū pomis debēt refici.Seq̄tur : Et accesserūt ad
eū pharisei ⁊ saducei tētātes ⁊ rogauerūt eū: vt signū de ce
lo oñderet eis. REMI.Admirāda qppe ē cecitas phari/
seoꝝ ⁊ saduceoꝝ.sic.n.postulabāt signū de celo: q̄si ea non
eēnt signa q̄ facere videbaī.Quod aūt signū postularent:
Ioānes manifestat.refert.n.post refectōeʒ de quiqʒ panibꝰ
turbā accessisse ad dñʒ ⁊ dixisse:qđ signū facis vt videamꝰ
⁊ credamꝰ tibi? Patres nostri māna ī deserto comederūt:
sicut scriptū ē:Panē de celo dedit eis māducare. Ideoqʒ
⁊ hi dicūt : Oñde nobis signū de celo.i.fac vt vno vel duo
bus diebꝰ manna pluat:vt totus populꝰ pascaī sicut mlto
tpe factū est ī deserto. Ipse vero inspiciēs cogitatōes coruʒ
vt deus:⁊ sciēs ꝙ si etiā signū de celo eis ostēderet non cre
derent:noluit eis dare signū quod postulabant. vñ seq̄tur:
At ille rñdens ait illis: Facto vespe dicitis : serenum erit.
HIERO.Hoc apud grecos in plerisq; codicibus nō ha/
beī.Sensus aūt manifestꝰ ē:ꝙ ex elementoꝝ ordīe ⁊ con/
sonātia:possunt ⁊ sereni ⁊ pluuiosi dies prenosci.Scribe āt
⁊ pharisei q videbanī legis esse doctores ex ꝓphetaꝝ vati
cinio nō poterāt cognosceī saluatoris aduētū. AVGV.
de q̄.euā. Pōt etiā itelligi quod dixit dñs:Facto vespe dici
tis serenū erit.etenī rubicundū est celū.i.sanguine passiōis
xp̄i:ꝓmo aduētu idulgētia peccatoꝝ daī.Et māe:hodie tē
pestas.rubet.n.cum tristicia celuʒ:illud ē ꝙ secūdo aduē
tu igne precedente venturus est. GLO.vel alr̄: Rutilat
triste celū.i.patiūī aplī post resurrectōeʒ: post quos me iu
dicare in futuro scire potestis : qꝛ cū nō parco meis bonis
qn patianī nō parcā alijs ī futuro. Faciē ergo celi iudica
re nostis : signa āt tēpoꝝ nō potestis? signa tēpoꝝ dixit de
aduētu suo vel passiōe:cui simile ē roseuʒ celū vespe: ⁊ idē
de tribulatōe:ante aduētū suū futura:cui simile ē mane ro
seū cū tristicia celum. CHRY.Sicut ergo in celo aliud
qdē ē signū serenitatis aliud pluuie:ita ⁊ ī me putare opor/
ter:nūc.n.s.ī ꝓmo aduētu his signis que ī terra sunt opus ē:
q̄ autē ī celo sunt cōseruanī tpi secūdi aduentꝰ. Nūc.n.sič
medicus veni:tūc sicut iudex adero: ꝑpter hoc nunc occul
tus venit:tūc autē cū multa diuulgatōe qñ virtutes celoꝝ
mouebunī.Sʒ nō ē nunc tp̄s hoꝝ signoꝝ:qꝛ veni mori:⁊ q̄
abiecta sunt pati.⁊ ideo seq̄tur:Generatio mala ⁊ adultera
signum querit:⁊ signū nō dabiī ei:nisi signū Ione ꝓphete.
AVGV.de cō.euā. Hoc aūt ⁊ alibi iā dixit mattheꝰ.vn
de retinendum ē eadē dñm sepe dixisse:vt ꝙ existēte con/
trario solui nō poterit:bis dictū intelligaī. GLO. Dicit
autem generatio mala ⁊ adultera.i.icredula:pro spirituali
carneum habens intellectum. RABA. Non ergo gene/
rationi illi tentantium dominū signū celeste datur: quale
querebāt:quibus multa signa dedit ī terra.Sed generatio
ni querentiuʒ dñʒ.i.apostolis:quibus cernētibus ascendit
in celum ⁊ spiritūsanctū misit. HIERO.Quid autē sibi
velit signū ione:iam supra dictum est. CHRY. Cū autē
hoc secūdo pharisei audissent:oportebat interrogare ⁊ di/
cere.Quid est quod diciī? Sed ipsi nō desiderio discendi
hoc a dño quesierunt:⁊ ideo dñs eos reliquit.vnde seq̄iī:
Et relictis illis abijt. RABA.i. relicta generatione ma/
la iudeorum:abijt trans fretuʒ:⁊ gentiuʒ secutus est popu
lus. nota ꝙ non sicut in alijs legitur locis : dimissis turbis
abijt:sed quia infidelitatis error insolentium animos obti
nebat:dicitur ꝙ eos reliquit.

¶ Et cū venissent discipuli eius trans fretū:obli/
ti sunt panes accipe. Qui dixit illis:intuemini ⁊
cauete a fermēto phariseorū ⁊ saduceorum. At
illi cogitabant inter se dicentes : Quia panes nō
accepimus. Sciēs aūt iesus dixit eis : Quid co
gitatis inter vos modice fidei:qꝛ panes non ha/

betis? Nōdū intelligitis neqʒ recordamini quin
qʒ panū ⁊ quinqʒ miliū hominuʒ: ⁊ quot cophi
nos sumpsistis? Neqʒ septē panū : ⁊ q̄ttuor mi/
lia hominuʒ: ⁊ quot sportas sumpsistis? Qua/
re nō intelligitis:quia nō de pane dixi vobis:ca/
uete a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ? Tūc itel
lexerūt: quia nō dixerit cauēdū a fermēto panū:
sed a doctrina phariseoꝝ ⁊ saduceorum.

GLO.Sicut dñs phariseos reliq̄rat pp coꝝ īfidelitatē:
ita ꝯñter ⁊ doctrinā eoꝝ a discipulis cauendū eē docet.vñ
seq̄ī:Et cū ve.disci.eiꝰ trās fre.ob.sūt acci.panes. REMI.
Tāto.n.amore magr̄i detinebāī:vt nec etiā ad pūctū vel/
lēt ab eo recedere.Aiaduertēdū est ergo q̄tū aliei eēnt ab
appetitu delitiarum cū taʒ paruaʒ haberent de necessarijs
curā:vt etiā obliti sint panes accipe:sine qbꝰ humana fra/
gilitas subsistere nō pōt.Seq̄iī:Qui dixit illis: Intuemi/
ni ⁊ ca.a fer.pha.⁊ saduceoꝝ. HYLA. In quo monētur
aplī nō admisceri iudeoꝝ doctrine:qꝛ legis opera in effcm
fidei ⁊ prefigurationem reꝝ consequentiū constituta sunt
⁊ in quoꝝ tp̄a atq; etatē veritas contigisse nihil vltra in ve
ritatis similitudinē posituʒ arbitrarentur:ne doctrina pha
riseoꝝ xp̄m nesciēs:effectū euangelice veritatis rumperet.
HIERO.Qui enī cauet a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ
legis ac lr̄e ꝑcepta nō seruat traditiōes hoīuʒ negligit:vt fa
ciat dei mādata. Hoc est fermētū de quo apl̄s ait.Modicū
fermētū totā massam corrūpit. Istiusmodi fermētū etiā oī
rōne vitādū ē:qđ habuit marchiō ⁊ valētinꝰ ⁊ oēs heretici.
Fermētū.n.hāc hʒ viʒ vt si farine mixtū fuerit:qđ paꝝ vi/
debaī:crescat ī maiꝰ:⁊ ad saporē suū vniuersaʒ ꝯspsiōeʒ tra
hat:ita ⁊ doctrīa heretica si vł modicā scintillā iecerit ī tuū
pectꝰ in breui ingēs flāma cōcrescit:⁊ totā hoīs passionē ad
se trahit. CHRY.Sed quare nō dixit:Attēdite a doctri
na phariseoꝝ manifeste:qꝛ vult ꝯmemorare ea q̄ facta sunt
.s.ō mltiplicatōe panū:etenī nouerat eos eē oblitos.simpli
citer aūt de hoc eos incusare nō videī rōnē habere occasio
ne aūt ab eis recepta eos increpare susceptibilē faciebat in
cusationē:⁊ iō q̄ cogitabāt discipuli euāgelista in mediuʒ in/
troducit dicēs:At illi cogitabāt intra se dicentes: Qꝛ panes
nō accepimus. HIERO.Quō aūt panes nō habebāt: qui
statim impletis septē sportis:ascēderūt in nauiculā ⁊ vene
rūt in fines mageda.ibi audiūt nauigantes ꝙ cauere debe/
ant a fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ:sed scriptura testaī ꝙ
obliti sunt eos secū tollere. CHRY.Qꝛ vero discipli cir
ca obseruationes iudaicas adhuc repebāt:iō dñs vehemen
ter eos increpat ad vtilitatē oīuʒ.vñ seq̄ī: Sciēs aūt iesus
dixit eis:Quid cogitatis iter vos modice fidei:qꝛ panes nō
habetis? GLO.q.d.Quid cogitatis me dixisse ō terrenis
panibꝰ de quibꝰ nō ē vobis dubitandū:cuʒ de tā paucis tā/
tas feci abūdare reliqas? CHRY. Hoc āt fač vt sollici/
tudinem escarum ab eis abijciat. Sed quare non arguit
eos:cum dixerunt:vnde nobis in solitudine panes tanti? et
eniʒ opportuniꝰ videbaī hoc dici.Sed ideo tunc nō repre
hēdit eos ne videreī se igerere ad signa faciēda:⁊ nolebat
ante turbas eos icrepare. Tūc etiā rationabilior hec accu
satio fuit:quando iam duplici miraculo de panibꝰ facto ta/
les erant:vt adhuc de escis dubitarent. Uide autem ⁊ in/
crepationem cum mansuetudine:velut enim excusādo re/
spondet pro his quos increpauerat dicens: Nondum intel
ligitis:neqʒ recordamini quinqʒ panum? GLO.q.d. Ne
qʒ mysteriū intelligitis neqʒ virtutē in memoria habetis.
CHRY. Per quod in memoriam eos reducit ad ea que
ꝑterierūt ⁊ ad futura attentiores facit. HIERONY.
Per hoc autē ꝙ dicit:Quare nō intelligitis ⁊c.ecce p occa
sionē docet eos quid significent quinqʒ panes ⁊ septem:qn

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qꝫ milia hominū m: ꝛ quattuoꝛ milia: q̄ pasta sūt ī heremo. Si.n.fermētū phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ nō corporalem panē sed traditiones peruersas ꝛ heretica significant dogmata quare cibi quib⁹ nutrit⁹ est populus dei nō verā doctrinā integrāq̄ significent: CHRY. Ut aūt discas quātū ī discipulis potuit īterpretatio christi: ꝛ qualiter eoꝝ mentem erexerit dormiētē: audi qd euāgelista dicat: Tunc itellexerūt ꝙ nō dixit cauendū a fermēto panū: sed a doctrīa phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ: quāuis eo hoc nō interpretante. Interptatio ergo dn̄i eos a iudaicis obseruationibus abduxit. de fides existentes attentiores fec̄: ꝛ a parua fide eos eripuit: vt non timeāt siq̄n paucos panes habere videātur neq̄ p pane solliciti sint: sed hec despiciāt vniuersa.

¶ Uenit āt iesus ī partes cesaree philippi ꝛ interrogabat discipulos suos dicēs: Quē dn̄t hoīes eē filiū hoīs: At illi dixerūt: Alij ioānē baptistā alij āt heliā: alii vero hieremiā aut vnū ex pphetis. Dicit illis iesus: Uos aūt quē me eē dicitis: Rn̄dēs simon petrus dixit: Tu es christ⁹ filius dei viui. Rn̄dens aūt iesus dixit ei: Beatus es simon bariona: qꝛ caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi sꝫ pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi qꝛ tu es petrus ꝛ sup hāc petrā edificabo eccl'iā meā: ꝛ porte iferi nō preualebūt aduersū eam. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Et q̄dcūq̄ ligaueris sup terrā: erit ligatū ꝛ ī celis. Et quodcūq̄ solueris sup terrā: erit solutū ꝛ in celis.

[Handwritten marginal note:] sup me ipsum filium dei viui q[uem] dicis edificabo ecclesiam meam

GLO. Postq̄ discipulos a phariseoꝝ doctrina remouerat dn̄s: cōuenienter euāgelice doctrine altitudinē ī eis fundat. ꝛ vt maioꝛ solēnitas designet̄ loc⁹ describit̄ cū dicit̄: Uenit aūt iesus ī partes cesaree philippi. CHRY. Ideo aūt nō simpl'r cesareā nomiat: sꝫ cesareā philippi: qa ē alia cesarea q̄ est stratonis: non aūt ī illa: sed in hac discipulos īterrogauit: lōge eos a iudeis abducens: vt ab omni timore eruti: libere dicāt que habebāt ī mēte. Philippus aūt iste frater fuit herodis thetrarche ituree ꝛ tracōitidis regionis: qui ī honorē tyberij cesaris cesareā philippi: q̄ nunc paneas dicit̄ appellauit. GLO. Cōfirmatur⁹ aūt ī fide discipulos: p̄us opiones ꝛ errores alioꝝ a mentibus eoꝝ voluit remouere. vnde seqtur: Et iter. disci. suos di. Quem dicunt homines eē filiū hoīs: ORIGE. Interrogat christus discipulos: vt ex apostoloꝝ rn̄sionibus nos discam⁹ diuersas opiniones fuisse tunc apud iudeos de xp̄o: ꝛ vt nos semper scrutemur: qualis opinio sit apud homines de nobis: vt siquid male dicit̄ de nob: occasiōes illius p̄cidamus. siquid autem boni: eius occasiones augeam⁹. Sed ꝛ discipuli episcopoꝝ ꝛ apostoloꝝ instruuntur exēplo: vt qualescūq̄ opiniones audierint foris de episcopis suis referāt eis. HIERO. Pulchre aūt interrogat: Quē dicunt hoīes esse filiū hominis: Quia q de filio hoīs loquūtur: homines sunt: qui vero diuinitatē ei⁹ intelligūt: non hoīes sed dij appellant̄.

CHRY. Non aūt dicit: Quē me dicunt scribe ꝛ pharisei eē: sed quē me dicūt hoīes eē: plebis mētē q̄ ad malū pna inflexa nō erat inuestigans. Etsi.n. multo humilioꝛ q̄ oportebat eoꝝ erat de christo opinio: sed tamen a nequitia libera erat: phariseoꝝ autem opio de christo erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo ergo. Quem dicunt hoīes esse filiū hominis: significauit preter id qd in se videbatur esse aliud sentiendū: erat enim hominis fili⁹. Quod igitur de se opinandi iudiciū desiderabat non illud arbitranur ꝙ se ipse confessus est: sed occultū erat de quo querebat̄: in quod se credentiū fides debeat extendere. Est autē hec cōfessionis tenenda ratio: vt sicut dei filiū: ita ꝛ filiū hominis meminerimus: qꝛ alteꝝ sine altero nihil spei tribuit ad salutē. ꝛ ideo signāter dixit: Quē dicūt homines esse filiū hois: HIERO. Non enī dixit: Quē me esse dicūt hoīes: sed quem dicūt eē filiū hominis: ne iactāter de se q̄rere videret̄. Et nota ꝙ vbicūq̄ in veteri testamēto scriptū ē. Filius hois: in hebreo positū ē. Fili⁹ adam. ORIGE. Diuersas aūt iudeoꝝ opiniones de christo discipuli referunt. vn̄ dicitur: At illi dixerūt: Alij ioannem baptistā. estimatiōem .s. secuti herodis. Alij aūt heliā. videlicet estimantes ꝙ aut secundam natiuitatē susceperit helias: aut ex eo tempore ī corpore viuēs in tēpore apparuit illo. Alij vero hieremiā. quem dominus in gentib⁹ prophetā ꝯstituit: non itelligentes q̄n hieremias typus fuerat christi. Aut vnū ex pphetis. ratōe simili propter illa q̄ deus ad ipsos locut⁹ ē p pphetas: nō tn̄ in ipsis: sed in xp̄o sunt impleta. HIERO. Sꝫ tn̄ turbe sic errare potuerūt ꝛ ī helia ꝛ in hieremia: quomodo herodes errauit in ioanne. vn̄ miroꝛ quosdā iterpretes causas erroꝝ iquirere singuloꝝ. CHRY. Quia vero discipuli opinionē turbe recitauerant: euocat eos p secūdam interrogationē ad opinādū aliquid maius de ip̄o. ꝛ ideo sequitur: Dicit illis iesus: Uos aūt quē me esse dicitis: Uos inquam qui siml' mecū estis semp: qꝛ maiora signa vidistis q̄ turbe: nō oꝫ vos in opione ꝯuēire cū turbis: ꝛ ppter hoc nō a principio p̄dicatiōis eos de hoc interrogauit: sꝫ postq̄ multa signa fecit: ꝛ multa locutus est eis de sua deitate.

HIERO. Attende aūt ꝙ ex hoc textu sermonis apostoli nequaq̄ homines: sed dij appellant̄. Cum.n. dixisset: Quē dicunt homines esse filiū hominis: subiecit. Uos autē quē me esse dicitis: Ac si dicat. illis quia homines sunt humana opinātibus: vos qui dij estis: quē me esse existimatis: RABA. Nō aūt quasi nesciēs de se sententiam discipulorum vel extraneoꝝ inquirit: sed ideo discipulos quid de se sentiant iterrogat: vt ꝯfessionē recte fidei digna mercede remuneret. Iō quid alij de se sentiant inquirit: vt expositis p̄mo sententijs errantium discipuli pbarentur veritatē sue confessionis nō de opinione vulgata sed de ipso pcepisse dominice reuelationis archano. CHRY. Quando vero dominus de plebis opinione interrogat: oēs respondent: sed omnib⁹ discipulis interrogatis petrus tanq̄ os apl'oꝝ ꝛ caput pro omnib⁹ rn̄det. vnde sequit̄: Rn̄dēs simō petrus dixit: tu es xp̄s filius dī viui. ORIGE. Denegauit qdē petrus aliquid eoꝝ eē iesū q̄ arbitrabant̄ iudei cōfessus est autē Tu es xp̄s. qd nesciebāt iudei: sꝫ ꝛ qd mai⁹ ē filius dei viui q ꝛ p pphetas dixerat: Uiuo ego dicit dn̄s. ꝛ iō dicebatur viuus: sed s̄m supereminentiā: qꝛ supeminet oīb⁹ habētib⁹ vitā q̄n solus hꝫ īmortalitatē: ꝛ est fons vite: qd pprie dicitur de⁹ pater: vita āt ē q̄si de fonte pcedes: q dixit: Ego sū vita. HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝯparationē eoꝝ deoꝝ q putantur dij: sed mortui sūt: Saturnū: dico iouē: venerē: ꝛ herculē: ꝛc̄. idolorum portenta. HYLA. Est aūt vera ꝛ inuiolabilis fides ex deo deū filiū profectum eē cui sit ex eternitate pr̄is eternitas. Hunc igit̄ assūpsisse corpus ꝛ hoiē factum esse: pfecta confessio est. Complexus est itaq̄ oia q ꝛ naturā ꝛ nom̄ expressit: in quo summa virtutū est. RABA. Mira aūt distinctione factū ē vt dominus ipse humilitatem assumpte humanitatis pfiteat̄: discipl'us excellētiā diuine eternitatis ondat. HYLA. Dignū aūt cōfessio petri p̄miū cōsecuta est: qꝛ dei filiū in homine vidisset. vnde seqt̄: Rn̄dens autem iesus di. ei: Beatus es simō bar. qꝛ caro ꝛ san. nō reue. tibi: sꝫ pater me⁹ qui est in celis.

HIERO. Reddit.n. christus apostolo vicem pro testimonio quod de se petrus dixerat: Tu es christus filius dei viui. dn̄s āt dixit ei: Beatus es simon bariona: quare: quia non reuelauit tibi caro ꝛ sanguis sed reuelauit pater. quod caro ꝛ sanguis reuelare non potuit spiritussancti gr̄a reue-

latū ē. Ergo ex confessione sortit̄ vocabulū ꝙ reuelatōem ex spūscō habeat: cui⁹ ꝛ fili⁹ appellādus sit. siqdē bariona i lingua nostra sonat fili⁹ colūbe. HIERO. Alij simpliciter accipiūt: ꝙ simō. s. petr⁹ filius sit ioānis: iuxta alteri⁹ loci iterrogatōem: Simon ioannis: diligis me: ꝛ volūt scriptorū vitio deprauatū: vt pro bar ioāna. i. fili⁹ ioānis bariona scriptū sit vna detracta syllaba. Ioāna vero iterpretat̄ dei gratia. vtrūq̄ aūt nomen mystice itelligi pōt: ꝙ ꝛ colūba spūscm̄: ꝛ gratia dei donū significet spūale. CHRY. Uanū āt eēt dicere: Tu es fili⁹ ione vel ioanna: nisi vt ondat quoniā ita naturaliter est xp̄s fili⁹ dei: sicut petr⁹ filius ione eiusdē substātie cū eo q genuit. HIERO. Illud aūt ꝙ ait: Quia caro ꝛ sanguis n̄ reuelauit tibi. apl'ice narratōi compara: ī qua ait: Cōtinuo nō acqeui carni ꝛ sanguini. carnem ibi ꝛ sanguinē iudeos significās: vt hic quoq̄ sub alio sensu demonstret̄ ꝙ ei nō p doctrinā phariseoꝝ sed p dei gratiā xp̄s dei fili⁹ reuelat⁹ sit. HYLA. Uel aliter: Beatus h̄: qꝛ vltra humanos oculos ꝛ itendisse ꝛ vidisse laudatus ē: nō id qd ex carne ꝛ sanguie ē ꝯtuēs: sed dei filiū celestis patris reuelatōe ꝯspiciēs dignusq̄ iudicatus ē vt p̄m⁹ agnosceret ꝙ diuinitas eēt ī xp̄o. ORIGE. Est aūt ī hoc loco q̄rendū: vtꝝ cū p̄us mitterent̄ iā cognoscebāt discipuli q̄n ipse erat xp̄s. Hic.n. sermo demōstrat: q̄n tūc p̄mū cōfessus fuerit cū petrus xp̄ꝫ filiū dei viui. ꝛ vide si potes: q̄n credere iesū esse xp̄ꝫ min⁹ ē q̄ cognoscere: vt dicam⁹ ꝙ q̄n mittebant̄ ad p̄dicādū credebāt qdem iesū eē xp̄ꝫ. postea āt proficiētes etiā cognouerūt. Aut ita ē rn̄dēdū: vt dicam⁹ q̄n tūc qdē apl'i initia cognitōis habebāt christi: ꝛ exigua cognoscebāt de illo: postea aūt pfecerūt ī agnitōe ipsi⁹: vt possent cape sniā christi reuelatā a pr̄e: sicut ꝛ petrus q beatificat̄: nō solū ī eo quod dicit: Tu es christus. sꝫ ī eo magis ꝙ addidit fili⁹ dei viui. CHRY. Nimiꝝ autē si non confessus esset petr⁹ christū proprie ex patre natū nō esset h̄ reuelatione opus: neq̄ existimare christū vnū ex ml'tis filijs adoptiuis beatitudine dignū esset: nā ꝛ ante hoc illi q erāt ī naui dixerūt: Uere fili⁹ dei ē hic. Sꝫ ꝛ nathanael dixit: Rabi tu es fili⁹ dei. nō tn̄ beati dicti sunt: qꝛ nō talē cōfessi sūt filiatōē q̄lē petr⁹: sed vnū ex multis cū estimabant: nō vere filiū. vel ꝯsi p̄cipuū qdē p multis: nō aūt hec substātia patris. Uides aūt qualiter ꝛ filiū reuelat pr̄: ꝛ patrē fili⁹. Nō enī ab alio ē dicere filiū q̄ a patre: nec ab alio patrē q̄ a filio. quare ꝛ hic manifestū ē ꝙ filius ē consubstātialis ꝛ coadorādus pr̄i. Ondit aūt xp̄s ex hic iā ml'tos credituros: qd fuerat petr⁹ ꝯfessus. vn̄ subdit: Et ego dico tibi qꝛ tu es petr⁹. HIERO. Ac si dicat qꝛ tu mihi dixisti: Tu es xp̄s filius dei viui: ꝛ ego dico tibi: non s̄mone casso ꝛ nullū op⁹ hn̄te: sꝫ dico tibi: qꝛ meū dixisse fecisse ē: Quia tu es petr⁹. sic̄.n. ipse lumē apl'is donauit: vt lumē mūdi appellētur: ꝛ cetera q̄ a dn̄o sortiti vocabula sunt: ita ꝛ simoni q credebat ī petrā xp̄ꝫ: petri largitus ē nom̄. AVGV. de con. euā. Null⁹ tn̄ arbitret̄ ꝙ h̄ petrus nomē accepit. nō.n. accepit hoc nom̄ nisi vbi ioānes cōmemorat ei dcm̄ eē: Tu vocaberis cephas: qd iterpretat̄ petr⁹. HIERO. Secūdū aūt metaphorā petre recte dr̄ ei: Edificabo eccl'iā meā super te. ꝛ hoc ē qd seqtur. Et sup hāc petrā edificabo eccl'iā meā. CHRY. i. ī hac fide ꝛ ꝯfessiōe edificabo ecclesiam meā. Hic ondit ml'tos iam credituros qd petr⁹ ꝯfessus fuerat: ꝛ erigit ei⁹ sensum ꝛ pastorē ip̄ꝫ facit. AVGV. i li. retracta. Dixi ī quodā loco de apl'o petro: ꝙ ī illo tāq̄ ī petra edificata ē ecclesia: sꝫ scio me postea sepissime sic exposuisse qd a dn̄o dcm̄ ē: Tu es pe. ꝛ sup hāc pe. edi. ec. meā. vt sup hūc itelligeret̄: quē cōfessus ē petr⁹ dicēs: Tu es xp̄s filius dei viui: ac si petr⁹ ab hac petra appellat⁹ p̄sonā eccl'ie figuraret: q̄ sup hāc petrā edificat̄. nō.n. dcm̄ ē illi: Tu es petra: sꝫ tu es petr⁹: petra āt erat xp̄s: quē ꝯfessus simō sicut ei tota ecclesia confitet̄: dict⁹ ē petrus. Harū aūt duaꝝ sentētiarum q̄ sit pbabilioꝛ eligat lectoꝛ. HYLA. Est aūt ī nūcupatōe noui noīs felix eccl'ie fundamētū: dignaq̄ edificatōe illi⁹ petra q̄ ifernas leges ꝛ tartari portas ꝛ oīa mortis claustra dissolueret. vn̄ ad ondēdā firmitatē eccl'ie supra petrā fundate subdit̄: Et porte iferi nō p̄ua. aduer. eā. GLO. i. nō sepabūt eā a charitate mea ꝛ fide. HIERO. Ego portas iferi vitia reoꝛ atq̄ peccata. vl' certe hereticoꝝ doctrinas p q̄s illecti hoīes ducūt̄ ad tartaꝝ. ORIGE. Sed ꝛ singl'e spūales negtie ī celestib⁹ porte sūt iferoꝝ: qb⁹ ꝯriāt̄ porte iusticie. RABA. Porte quoq̄ iferi ꝛ tormēta ꝛ blādimēta sūt psecutoꝝ: sꝫ ꝛ praua ifideliū opa ieptaq̄ colloqa porte sūt iferi: qꝛ iter pditōis ondūt. CHRY. Nō aūt exp̄mit vtrū petre nō p̄ualebūt: ī q̄ edificat xp̄s eccl'iā: aut eccl'ie quam edificat sup petrā: tn̄ manifestū est: qꝛ nec aduersus petram nec aduersus eccl'iā porte p̄ualēt iferorū.

CYRIL. i li. thesau. Scd'm aūt hāc dn̄i pmissionē eccl'ia apl'ica petri ab oī seductōe herticaq̄ circūuētōe māet imaculata: sup oēs p̄positos ꝛ ep̄os: ꝛ sup oēs p̄mates eccl'iaꝝ ꝛ ppl'oꝝ ī suis pōtificib⁹ ī fide pleīssima ꝛ auctoritate petri. Et cū alie eccl'ie quorūdā errore sint verecūdate: stabilita inq̄ssabil'r ipsa sola r̄gnat: silētiū īponēs ꝛ oīuꝫ obturās ora hereticoꝝ: ꝛ nos necessario salutis nō decepti supbia: neq̄ vino supbie debriati typū v̄itatis ꝛ scē apl'ice traditōis vna cū ipsa ꝯfitemur ꝛ p̄dicamus: HIERO. Nemo aūt putet hoc de morte dici ꝙ apl'i ꝯditioni mortis subiecti nō fuerit: quoꝝ martyria videat coruscare. ORIGE. Si ḡ ꝛ nos pr̄e nobis reuelāte: q ē ī celis: q̄n. s. ꝯuersatio nr̄a in celis est ꝯfessi fuerimus iesū xp̄m eē filiū dei viui: ꝛ nobis dicetur: Tu es petr⁹ ꝛc̄. petra.n. ē oīs q imitatoꝛ ē xp̄i: aduersus quē aūt porte p̄ualēt iferoꝝ: ille neq̄ petra diced⁹ ē: supra quā edificat xp̄s eccl'iā: neq̄ eccl'ia neq̄ pars eccl'ie: quam xp̄s edificat supra petrā. CHRY. Deide ꝛ aliū petri dicit honorē cū subdit̄: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sic̄ pr̄ dedit me cognoscere: ita ꝛ ego aliquid dabo. s. claues regni celoꝝ. RABA. Qui.n. regē celoꝝ maiori p̄ ceteris deuotione ꝯfessus ē: merito p̄ ceteris ipse collatis clauibus regni celestis donat⁹ ē: vt ꝯstaret oīb⁹ qꝛ absq̄ ea ꝯfessione ac fide regnū celoꝝ nullus posset intrare. Claues aūt regni celorū ipsā discretionē ꝛ potētiā noiat: potētiā q̄ liget ꝛ soluat: discretionē q̄ dignos vel indignos discernat. GLO. Un̄ seqt̄: Et q̄dcūq̄ ligaueris. i. quēcūq̄ indignū remissiōe iudicaueris dū viuit: indignus apd deū iudicabit̄. Et q̄dcunq̄ solueris. i. quēcūq̄ soluēdū iudicaueris dū viuit: remissiōē petōꝝ ꝯseqt̄ a deo. ORI. Uide āt q̄tā ptātē hꝫ petra sup quā edificat̄ eccl'ia ei⁹ vt ēt iudicia māeāt firma q̄si do iudicāte p eā. CHRY. Uide aūt q̄l'r xp̄s reducit petrū ad excelsā de ipso intelligētiā. Hec.n. ei se promittit daturū que sūt ppria dei solius. s. petā soluere: ꝛ eccl'iā imutabilē facere inter tot psecutionū ꝛ tētationū pcellas. RABA. Hec aūt ligandi atq̄ soluēdi ptās q̄uis soli petro data videat̄ a dn̄o: tn̄ ꝛ ceteris apl'is dat̄: necnō ēt nūc ī ep̄is ac p̄sbyteris oī eccl'ie. Sꝫ iō petr⁹ special'r claues regni celoꝝ ꝛ p̄ncipatū iudiciarie ptātis accepit: vt oēs p orbē credētes intelligant qꝛ qcūq̄ ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet mō semetipsos segregāt: tales nec vinculis petōꝝ absolui: nec ianuā p̄it regni celestis ingredi. GLO. Spāliter ēt eā petro ꝯcessit vt ad vnitatē nos iuitaret. Iō.n. eū principē apl'orū cōstituit: vt eccl'ia vnū p̄ncipalē xp̄i haberet vicariū: ad quē diuersa mēbra eccl'ie recurrerēt: si forte inter se dissentirēt: Qꝛ si diuersa capita eēnt in eccl'ia vnitatis vīculū rūperet̄. Quidā aūt dicūt ꝙ iō dic̄: Sup terrā. Nō.n. data est ptās hoīb⁹ ligandi vel soluēdi mortuos: sꝫ viuos. Qui autē mortuos solueret vel ligaret: nō super terram: sed post terrā hoc faceret. EX senten. ꝯstantinopol'. cōcilij. Quō autē p̄sumunt quidam dicere de viuis tm̄modo hec dicta esse: an ignorant: quia iudicium anathematis nihil ē aliud q̄ se-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

paratio? Euitandi sũt aũt illi q a pessimis culpis detinenť: siue i viuis sint siue non. A nocente enĩ semp resurgere necessariũ ẽ. Sed ꝛ augustini religiose memorie q iter aphrycanos epos splẽduit diuerse epistole recitate sunt: significãtes ꝙ oporteret hereticos ꝛ post mortez anathematiçare. Talẽ aũt ecclesiasticã traditõem: ꝛ alij aphricani epi seruauerũt. Sꝫ ꝛ sancta romana ecclesia quosdã epos post mortẽ anathematiçauit lꝫ pro fide i vita sua nõ essent accusati.

HIERO. Istũ locũ epi ꝛ psbyteri nõ intelligẽtes aliqd sibi de phariseoꝝ assumũt supcilio: vt vel dãnẽt inocẽtes: vel soluere se noxios arbitrenť cũ apud dñꝫ non snia sacerdotũ sꝫ reoꝝ vita q̃rať. Legimus i leuitico de leprosis vbi iubenť oñdere se sacerdotib⁹: ꝛ si leprã habuerint tũc a sacerdote immũdi fiant: nõ ꝙ sacerdotes leprosos faciant ꝛ imũdos sed ꝙ habeant noticiã leprosi ꝛ nõ leprosi: ꝛ pñt discernere q mũdus: q ve imũdus sit. Qũo ergo ibi leprosum sacerdos imũdũ facit: sic ꝛ hic alligat vł soluit eps vł psbyter nõ eos q isontes sunt vel inoxij: sꝫ ꝑ officio suo cũ pctõruꝫ audierit varietates: scit qui ligandus sit: q soluendus.

ORIGE. Sit ergo irrephẽsibilis q alteꝝ ligat vł soluit: vt iueniať dign⁹ ligare vł soluere i celo. Sꝫ ꝛ ei q potuerit virtutib⁹ portas obstruere iferoꝝ: q̃si pmiũ danť claues regni celoꝝ. oẽs. n. species virtutũ cũ qs eã cepit operari: q̃si ipse se adapit ante eũ: dño videlicet aperiente eam per gratiam suã vt iueniať eadẽ virtus: ꝛ porta esse ꝛ clauis porte. Forsitan autem ꝛ vnaqueq; virt⁹ est regnũ celorum.

¶ Tũc pcepit discipulis suis vt nemini dicerent: q2 ipse esset iesus xps. Exide cepit iesus oñdere discipľis suis: q2 oporteret eũ ire hierosolymã ꝛ multa pati a senioribus ꝛ scribis ꝛ principibus sacerdotum ꝛ occidi ꝛ tertia die resurgere.

ORIGE. Postq̃ȝ petr⁹ cõfessus ẽ xpꝫ filiũ dei viui: q2 noluit hoc eos iterim pdicare subdit: Tunc pcepit discipulis suis vt nemini dicerẽt: q2 ipse esset iesus xps. HIERO. Sꝫ cũ supra mittẽs discipľos ad pdicãdũ iusserit eis: vt annũciarẽt aduẽtũ suũ: videť eẽ ꝯtrariũ qꝺ hic pcipit: ne se dicãt eẽ iesuꝫ xpꝫ. mihi videť aliud eẽ xpꝫ pdicare: aliꝺ iesuꝫ xpꝫ. Et xps cõe dignitatis ẽ nomẽ: iesus ꝓpriũ vocabuluꝫ saluatoris. ORIGE. Uel tũc leuiter qdẽ de eo annũciabãt: q̃si de magno ꝛ mirabili viro: xpꝫ aũt eẽ eum nondum ãnũciabãt. Qui ãt vult ẽt xpꝫ eũ pdicatũ p⁹ ab aplis: dicet qm̃ leuiter premittere voluit eos mẽtõeꝫ nois sui: vt iteriꝫ facto silẽtio pdicatõis h⁹: hoc ipꝫ qꝺ leuiter de xpo auditũ fuerat digerať i sensib⁹ auditoꝝ. Aut ita ẽ soluẽda q̃stio: vt videanť ea q̃ superi⁹ de ãnũciãdo xpo sunt dicta: nõ ad tẽpus ptinere qꝺ fuit añ xpi resurrectõeꝫ: sꝫ ad tpa post futura. Hec aũt q̃ mandat vt nemini dicãt: tũc aplis cõueñire: iutile. n. ẽ ipꝫ qdẽ pdicari: crucẽ ãt ei⁹ tacere. Propterea pcipit eis vt nemini dicerẽt: q2 ipse ẽ xps: ꝛ preparabat eos vt postmodũ dicãt: Qm̃ ipe est xps q crucifixus ẽ: ꝛ resurrexit a mortuis. HIERO. Qꝺ neqs putet nr̃e tm̃ eẽ itelligẽtie: seqtur: causas tũc ꝓhibite pdicatõis exponit. Seqť. n. Exide cepit iesus oñ. disci. suis: q2 opor. eũ ire hiero. ꝛ mul. pati a seni. ꝛ scri. ꝛ pri. sacer. ꝛ occi. ꝛ ter. die resur. Est aũt sensus: Tũc me predicate cũ ista passus fuero: qa nõ ꝓdest xpꝫ publice predicari ꝛ eius vulgare i populis maiestatẽ quẽ post paululũ flagellatũ visuri sũt ꝛ crucifixũ. CHRY. Quod. n. semel radicatũ ẽ ꝛ postea euulsuꝫ: si iteꝝ planteť: difficile retinebiť apud multos. qꝺ aũt ifixuꝫ semel ẽ: ꝛ mãsit postea imobile facile ꝓuehiť ad augm̃tũ. pp hoc aũt imorať tristib⁹ pdicẽdis: ꝛ smonẽ mľtiplicat: vt apiat discipuloruꝫ mẽtes. ORIGE. Et vide q2 nõ dixit: Cepit dicere vel docere: sꝫ oñdere: qm̃ sic corpalia oñdi dicũt: sic oñdi dicũť a xpo ea q̃ loq̃bať. Nõ aũt sic puto eis q corporaliter eũ multa patiẽtẽ viderũt: oñsa fuisse ea q̃ videbanť: quõ discipulis oñsus ẽ rõnabilis smo de mysterio passionis ꝛ resurrectõis xpi: ꝛ tũc qdẽ cepit oñdere: ꝯsiter aũt postea capaciorib⁹ factis pleni⁹ demonstrauit: q2 oẽ quod cepit iesus hoc pfecit. Oportebat aũt euꝫ ire i hierusalẽ: vt occidatur qdẽ i hierosolymis q̃ sunt deorsuꝫ: regnet autẽ resurgẽs i hierusalẽ celesti. Postq̃ȝ enĩ resurrexit xps: ꝛ alij cõsurrexerũt ei: iã nõ deorsuꝫ q̃riť hierusalẽ vel dom⁹ orõnis in ea: sed sursuꝫ. patiť aũt multa a seniorib⁹ hierusalẽ terrene: vt glorificetur ab his q capiũt beneficia ei⁹ celestib⁹ seniorib⁹. Tertia aũt die resurrexit a mortuis: vt eripiẽs a maligno acqrat eis q liberati fuerant hoc donũ vt baptiçenť spũ ꝛ aĩa ꝛ corpore i noie patris ꝛ filij ꝛ spũsci: q sũt tres dies simul ppetuo instantes eis q p eos facti fuerũt filij lucis.

¶ Et assumẽs eũ petrus: cepit icrepaŕ illũ dicẽs: Absit a te dñe: nõ erit tibi hoc. Qui ꝯuersus dixit petro: Uade post me: sathanas scãdalũ es mihi: q2 nõ sapis ea q̃ dei sunt: sed ea q̃ hominum.

ORIGE. Adhuc initia eoꝝ q̃ oñdebanť dicẽs xps petr⁹ idigna hec filio dei viui arbitrabať: ꝛ q̃si oblitus qm̃ filius dei viui nihil dignũ increpatõe facit aut agit: cepit increpare: ꝛ hoc est qꝺ dr: Et assumẽs eũ petrus cepit icrepare illũ. HIERO. Sepe dixim⁹ nimij ardoris: amorisq; q̃ȝ maximi fuisse petrũ in dñm saluatorẽ. Qui ergo post cõfessioneꝫ suã ꝛ pmiũ saluatoris qꝺ audierat: nõ vult ꝺstrui ꝯfessionẽ suã: nec putat posse fieri vt dei fili⁹ occidať: assumit eũ in affectũ suũ: vel separatiꝫ ducit: ne pñtib⁹ ceteris ꝯdiscipulis videať magistrũ arguere: ꝛ cepit illũ increpare amãtis affectu: ꝛ obstãs dicere: Absit a te dñe. Uel vt melius habeť in greco: Propitius sis tibi dñe: nõ erit hoc. q̃si necessariã haberet propitiationẽ. cuius affectũ qdẽ suscipiẽs xps ignorãtiã exprobat. vñ seqť: Qui ꝯuer. dixit pe. Uade p⁹ me sath. scãda. mihi es. HYLA. Sciẽs enĩ dñs diabolice artis instinctũ: petro ait: Uade retro post me. i. vt exẽplo sue passionis sequať. In eũ vo p quẽ opinio hec suggerebať ꝯuersus adiecit: Satha. scãda. mihi es. Nõ. n. ꝯuenit existimare petro sathane nom̃: ꝛ offensionẽ scãdali deputari: post indulta illa btitudinis ꝛ ptãtis tãta pconia. HIERO. Sed mihi error apostolic⁹ de pietatis affectu veniens: nunquã incentiuũ videbiť diaboli. prudẽs q lector ꝯsideret petro illã btitudinẽ ac ptãtẽ in futuro ꝓmissaꝫ nõ in pñti datã. quã si statiꝫ dedisset ei: nunq̃ȝ i eo praue ꝯfessionis error iuenisset locũ. CHRY. Quid ẽt mirabile ẽ hec pati petrũ q ꝺ his reuelationẽ nõ suscepit. Ut. n. discas ꝙ neqꝫ illa q̃ de xpo cõfessus fuerat: ex se locutus ẽ: vide q̃liter in his q̃ nõ reuelata sũt ei turbationẽ patiať. humana. n. ꝛ terrestri cogitatiõe q̃ sunt christi cõsiderãs estimabat turpe ꝛ idignũ eẽ ei ꝙ patereť. Et iꝺ dñs subiecit: Q2 nõ sapis ea q̃ dei sũt: sed ea que hoium. HIERO. q. d. Mee volũtatis ẽ ꝛ patris: vt ꝓ hominũ salute moriar: tu tuã tm̃ ꝯsiderãs volũtatẽ nõ vis granũ tritici cadere i terrã: vt multos afferat fructus: ꝛ iꝺ q2 cõtraria loq̃ris voluntati mee debes aduersarius appellari: sathanas. n. interpretať aduersari⁹ siue ꝯtri⁹: ñ tñ vt pleriq; putant eadẽ sathanas: ꝛ petr⁹ snia ꝯdẽnať. petro. n. dr: Uade retro me satha. i. seq̃re me q ꝯtri⁹ es volũtati mee. Ille audit vade sathanas. ꝛ nõ ei dr retro: vt subaudiať: Uade in ignẽ eternum. ORIGE. Dixit q petro: Uade post me. q̃si desistenti p ignorantiã ire post xpm. Sathana aũt dixit ei: q̃si p ignorãtiã aliquid habenti contrarium deo. Beatus autem ad quẽ cõuertiť christus etiam si corripiendi causa conuertitur. Sed quare dixit ad petruꝫ: Scãdalũ mihi es cũ i psalmo dicatur: Pax multa diligẽtibus legem tuam ꝛ non est illis scãdalum? Sed respondendum est: quoniam non solũ iesus nõ scandaliçatur: sed nec omnis homo qui in dilectione dei perfectus est: sed quantum ad se qui tale aliquid: vel agit vel loquitur: scandalum est alteri: licet ille inscandaliçabilis sit. Aut certe omneꝫ discipulum peccantem scandalum sibi appellat: sicut ꝛ paulus dicebat: quis scandaliçatur ꝛ ego non vror?

¶ Tunc iesus dixit discipulis suis: Siquis vult post me venire abneget semetipsuꝫ: ꝛ tollat crucẽ suã: ꝛ sequať me. Qui. n. voluerit aiam suaꝫ saluam facere: perdet eã. Qui autem perdiderit animam suam propter me: inueniet eam.

CHRY. Postq̃ȝ petrus dixerat: ꝓpitius esto tibi: neq̃q̃ȝ erit tibi hoc: ꝛ audiuit: Uade retro me sathanas. nõ fuit domin⁹ hac solũ icrepatõe ꝯtent⁹: sꝫ ex supabundantia voluit oñdere icõueniẽtiã dictoꝝ a petro ꝛ fructuꝫ sue passionis. vñ subdiť: Tũc iesus dixit discipľis suis: siqs vult p⁹ me vẽire abneget semetipsuꝫ ꝛ tollat crucẽ suã ꝛ sequať me. q. d. tu dicis mihi propiti⁹ esto tibi. Ego aũt dico tibi: qm̃ nõ solum me ꝓhibere a passiõe nociuũ tibi ẽ: sed neq; saluari poteris nisi patiaris ꝛ moriaris ꝛ vite abrenuncies semp. ꝛ vide ꝙ nõ coactiuũ facit sermonẽ. nõ. n. dixit: si volueritis oꝫ vos h pati: sꝫ siqs vult. hoc auteꝫ dicens magis atrahebat. q. n. libertati auditorẽ dimittit: magis attrahit. q vero violẽtiã ifert mľtotiẽs ipedit. nõ ãt solis discipľis suis sꝫ ꝛ cõe hoc dogma orbi terraꝝ ꝓpõit dicẽs: Siqs vult. i. si mulier: si vir: si rex: si liber: si seru⁹. CHRY. Tria aũt sunt q̃ dicũtur: Abneget semetipsum: ꝛ tollat crucẽ suã: ꝛ sequatur me.

GREGO. i home. Quia nisi qs a semetipso deficiat: ad eũ q super ipsum ẽ nõ appropiquat. Sed si nosipsos relingm⁹: quo ibimus extra nos: vel qs est q vadit si se deseruit? sed aliud sum⁹ p peccatũ lapsi: aliud p naturã cõditi. tũc q nosmetipsos relinquim⁹ ꝛ abnegamus cũ vitamus qꝺ p vetustatẽ fuim⁹: ꝛ ad hoc nitimur ad quod per nouitatẽ vocamur. GREGO. sup ezechie. Semetipꝫ ẽt abnegat: qcũq; mutať ad meliora ꝛ icipit eẽ qꝺ non erat: ꝛ desinit esse qꝺ erat. GREGO. xxiij. mora. Semetipsuꝫ ẽt abnegat qui calcato typo superbie ante dei oculos se esse a se alienũ demõstrat. ORIGE. Quãuis aũt videať aliquis a peccato abstinere: tñ nisi i crucẽ christi crediderit: non põt dici christo confixus siue cruci. vñ sequitur: Et tollat crucem suaꝫ.

CHRY. Uel aliter: Qui negat aliũ vel fratrẽ vel famulũ vel quẽcũq;: etsi flagellatũ viderit: ꝛ quodcũq; patientẽ non assistit: nõ adiuuat: ita vult corpori nr̃o nos nõ ignoscere: vt si flagellauerint vel quodcunqꝫ aliud fecerit: corpori nõ parcamus. hoc enĩ ẽ parcere: sicut patres tũc ignoscunt filijs: cuꝫ magistris eos tradẽtes iusserit: vt nõ parcãt. Ne autẽ estimes ꝙ vsqꝫ ad verba tm̃ ꝛ cõtumelias oportet abnegare seipꝫ oñdit vsqꝫ ad quãtuꝫ abnegare seipsum oporteat: q2 vsqꝫ ad mortẽ etiã turpissimã. s. crucis: qꝺ significat i hoc qꝺ dicit: Et tollat crucẽ suã ꝛ seq̃tur me. HYLA. Sequẽdus enĩ ẽ dñs cruce assumpta passionis sue: etsi non forte tñ voluntate comitãdus ẽ. CHRY. Quia ẽt latrones mľta grauia patiunť: vt nõ estimes ꝙ passio maloꝝ sufficiat: adiungit cãꝫ patiẽdi cuꝫ dicit: Et sequať me. vt pp eũ oia sustineas: ꝛ alias ei⁹ virtutes addiscas. hoc ẽ. n. seq christũ vt oꝫ: diligẽteꝫ eẽ circa virtutes: ꝛ pati oia ꝓpter ipsuꝫ.

GREGO. Duob⁹ etiã modis crux tolliť: cũ aut p abstinẽtiã affligiť corp⁹: aut p cõpassionẽ proximi affligiť aĩus. Sꝫ q2 ipsis virtutib⁹ q̃dã vitia mixta sũt: dicẽdũ nob ẽ ꝙ abstinẽtiã carnis nõnũq̃ȝ vana gloria obsidet: q2 dũ tenuitas i corpore: dũ pallor i vultu respicitur: virtus patefacta laudať. Cõpassionẽ vero animi plerũq; latẽter obsidet pietas falsa: vt hãc nõnũq̃ȝ vsqꝫ ad cõdescẽdẽdũ vitijs pertrahat. vñ ad hec excludenda subdit: Et seq̃ť me. HIERO. Uel aliter: Tollit crucẽ suã q mũdo crucifigiť. cui aũt mũdus crucifixus ẽ sequiť dñꝫ crucifixũ. CHRY. Deinde q2 graue videbať qꝺ dcm̃ ẽ: p ea q̃ cõsequũť: id mitigat premia ponẽs supeminẽtia laborib⁹ ꝛ malitie penas. vñ sequitur: Qui. n. voluerit aĩaꝫ suaꝫ saluã facere pdet eã. ORIGE. Qꝺ dupľr põt intelligi. Primũ sic: Siqs amator vite pñtis parcit aĩe sue timẽs mori: ꝛ putãs aĩaꝫ suã p hãc mortẽ perire: iste volẽs hoc mõ saluare aĩaꝫ suã pdet eã: alienam illaꝫ faciens a vita eterna. Siqs cõtẽnẽs vitã psentẽ vsq; ad mortẽ ꝓ vitate certauerit: pdet qdẽ aĩaꝫ suã quãtuꝫ ad vitã psentẽ: sꝫ qm̃ pp xpm pdet eã: magis eam saluã faciet i vitã eternã. Alio mõ sic: Siqs itelligit q̃ ẽ vera sal⁹: ꝛ acqrere vult eam ad salutẽ aĩe sue: iste abnegans semetipsum pdit quãtũ ad voluptates carnales aĩaꝫ suam ꝓpter christuꝫ: ꝛ pdẽs aĩaꝫ suã hoc mõ: saluat eã p opa pietatis: dicendo. n. Qui voluerit: pcedentẽ ꝛ sequẽtẽ vnũ sensuꝫ eẽ ostendit. Si ergo qꝺ supius dixit: Abneget semetipsum: de morte corporali dixit: ꝯsiter hoc de sola morte intelligere debemus dictuꝫ eẽ. si autẽ abnegare seipsuꝫ ẽ carnalẽ conuersationẽ reijcere: ꝛ pdere aĩaꝫ ẽ depõere voluptates carnales.

¶ Quid. n. ꝓdest hoi si vniuersuꝫ mũdũ lucreť: aĩe vero sue detrimẽtũ patiať? Aut quam dabit hõ ꝯmutatõeꝫ ꝓ aĩa sua? Filius. n. hois vẽturus ẽ i gľia pris sui cũ angelis suis: ꝛ tũc reddet vnicuiqꝫ sꝫ opa eius. Amẽ dico vob: sũt qdã ꝺ hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo.

CHRY. Quia dixerat q vult saluare perdet: ꝛ q pdet saluabit: vtrobiqꝫ salutẽ ꝛ pditionẽ ponẽs: ne aliqs estimet eq̃lẽ esse hincinde pditionẽ ꝛ salutẽ: subiũgit: Quid enĩ ꝓdest ho: si mũ. vni. lu. ani. vo sue detri. pa. q. d. ne dicas ꝙ q picula que pp xpm iminẽt effugit: saluet aĩaꝫ suã. i. vitã tpalem. Sed pone etiã cũ aĩa: idest vita tpali totũ orbẽ terrarũ: qd ex his hoi erit ãpli⁹ aĩa i ꝑpetuum peũte? Si. n. famľos tuos videres in leticia: te aũt in malis vltimis ꝯstitutũ: qd lucrareris ex eoꝝ dñio? Hoc ẽt in aĩa tua reputa: cũ carne lasciuiẽte ipsa futuraꝫ pditionẽ expectat. ORIGE. Puto etiã ꝙ mũdũ lucrať q nõ abnegat semetipsuꝫ: nec pdit aĩaꝫ suã quãtũ ad voluptates carnales: ꝛ ipse facit aĩe sue detrimẽtũ. Iꝺ duob⁹ nobis ꝓpositis magis ẽ eligẽdũ vt mũduꝫ pdam⁹: ꝛ lucremur aĩas nr̃as. CHRY. Sꝫ si regnaueris sup vniuersuꝫ orbẽ terraꝝ nõ poteris aĩaꝫ tuã emere. vñ seqť: Aut quã dabit hõ ꝯmutationẽ ꝓ aĩa sua? Ac si dicat: Diuitias si pdideris: poteris dare diuitias alias ad eas redim̃das: aĩaꝫ aũt pdens: nõ poteris aĩaꝫ aliquã dare: sꝫ neqꝫ aliqd aliud. Quid aũt mirabile ẽ: si in aĩa hoc contingit? eteni in corpore hoc vř contingere: Etsi. n. x. milia diademata corpori insanabiliter egroto circũposueris: nõ curať. ORIGE. Et pma qdẽ facie ꝯmutatio aĩe ẽ substãtia: vt det substantiã suã hõ pauperib⁹: ꝛ saluet aĩaꝫ suã. Sꝫ puto ꝙ non hꝫ aliqd hõ: qꝺ dans q̃si ꝯmutationem aĩe sue liberet eã de morte: ds aũt ꝓ aĩab⁹ hoiuꝫ dedit ꝯmutationẽ pciosuꝫ sanguinẽ filij sui. GREGO. Uel aliter põt ꝯtinuari: q2 sancta ecclia aliud hꝫ tẽp⁹ psecutionis: ꝛ aliud pacis: redẽptor nr̃ ipsa ei⁹ tpa distinguit in pceptis. nã psecutiõis tpe ponẽda ẽ aĩa: pacis aũt tpe ea q̃ ampli⁹ dñari pñt frãgẽda sũt desideria terrena. vñ dr: Quid. n. ꝓdest hoi? HIERO. Prouocatis ãt discipľis vt abnegarẽt se ꝛ tollerẽt crucẽ suã: grãdis fit terror audiẽtiũ. Idcirco tristib⁹ leta succedũt: ꝛ dic: Fili⁹. n. ho. vẽ. ẽ i gľia pris sui cũ an. suis. Times morteꝫ? audi gľiaꝫ triũphãtis. Uereris crucẽ? ausculta ãgeloꝝ misteria. ORIGE. q. d. Nũc qdẽ fili⁹ hois venit. sꝫ nõ i gľia. nõ enĩ decebat eũ i gľia ꝯstitutũ pctã nr̃a portare: sꝫ tũc veniet i gľia: cũ añ pparuerit discipulos suos fact⁹ sic illi: vt illos faceret sicut ẽ ipse ꝯformes glie sue. CHRY. Nõ aũt dixit in tali gloria i quali ẽ pr: ne alteritatẽ glorie suspiceris: sed ait Gľia pris: vt eadẽ gľia oñdať. Si aũt gľia vna ẽ: manifestũ ꝙ ꝛ suba vna ẽ. Quid q timẽs petre mortẽ audiẽs?

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tunc me videbis in gloria. Si autem ego in gloria: ⁊ vos: sed tñ dicẽs gliaꝫ: terribilia immiscuit i mediuꝫ iudiciũ itroducẽs. vnde seqť: Et tũc reddet vnicuiq; ꝫ opa ei⁹. HIERO. Nõ ẽ.n. distictõ iudei ⁊ gẽtilis: viri ⁊ mlieris: paupeꝝ ⁊ diuitũ: vbi nõ psone sꝫ opa ɔsideranť. CHRY. Hoc ãt dixit nõ solũ pctõrib⁹ penas cõmemorãs: sꝫ iustis brauia ⁊ coronas. HIERO. Poterat autẽ aplõꝝ tacita cogitatio istiusmodi scãdalũ sustinere. Occisionẽ ⁊ mortẽ nunc dicis eẽ futurã: ꝙ aũt pmittis te affutuꝝ i gloria i tpa lõga differtur. Preuides ergo occultoꝝ cognitor qd possent obijcere: psñtẽ timorẽ psenti cõpensat pmio dicẽs: Amẽ dico vobis: sũt qdã de hic stan. q nõ gu. mortẽ do. vi. fi. ho. ve. in re. suo.
CHRY. Uolẽs ergo mõstrare qd ẽ illa glia in q postea vẽtur⁹ ẽ: eis i psenti vita reuelauit sicut possibile erat eos discere: vt neq; i dñi morte iã doleãt. REMI. Quod ergo hic dicit: ipletũ ẽ in trib⁹ discipulis: qb⁹ dñs trãsfiguratus in monte gaudia eterne repromissiõis ostẽdit: q viderunt eum i regno suo veniẽtẽ. i. i ea claritate fulgentẽ: i qua peracto iudicio videbiť ab oibus sanctis. CHRY. Propter hoc ãt nõ pdicit noia eoꝝ q ascẽsuri erãt i montem: qꝛ reliq valde ɔcupiscerẽt seq: exẽplũ illius glorie visuri: ⁊ grauiter tulissent velut despecti. GREGO. Uel regnũ dei pñs ecclia vocať. ⁊ qꝛ nõnulli ex disciplis ei⁹ vsq; adeo i corpe victuri erãt vt eccliaꝫ dei cõstructã cõspicerẽt: ⁊ cõtra h⁹ mũdi gliaꝫ erectã: cõsolatoria pmissiõe: nunc dr: Sunt qdã de hic stantib⁹. ORIGE. Moraliter aũt vbũ dei his q nouiter iducunť ad fidẽ: formã hꝫ serui: pfectis aũt venit i glia pris sui. Angeli aũt illi⁹ sunt pphetaꝝ smones: quos nõ est possibile añ spũalr itelligere: nisi cũ spũalr itellectũ fuerit vbũ xpi: vt videať sil appere i maiestate. Tũc ãt dabit vnicuiq; de glia sua ꝫ actũ ei⁹: qꝛ quãto qs melior fuerit i actibus suis tãto spũali⁹ itelligit xpꝫ vel pphetas ipi⁹. Stãtes ãt vbi stat iesus: sunt q fũdatas hñt apud iesum aĩe bases. Ex qb⁹ q meli⁹ stãt: dicũť nõ gustare mortẽ donec videant vbũ dei: qð venit i regno suo vidẽs eminẽtiã dei quã videre nõ pñt q diuersis iuoluti sunt peccatis: qð ẽ mortẽ gustare: q peccãs aia moriť. Sicut.n. vita ẽ ⁊ panis viu⁹ q de celo dscẽdit: sic ⁊ imica ei⁹ mors pãis ẽ mortu⁹. Ex istis ãt panib⁹ qdã modicũ mãducãt tñ gustãtes. qdã ãt abũdãti⁹. q.n. raro ⁊ modicũ peccãt: tãtũmõ gustãt mortẽ. q ãt pfecti⁹ susceperit spũalẽ vtutẽ: nõ gustãt eã: sꝫ viuo pane semp vescũť. ꝙ aũt dicit: donec videãt: nõ diffinit tps: vt postq; trãsierit illð donec: fiat qð añ nõ fuerat scdm: sꝫ rẽ q necia ẽ exponit. q.n. semel videt eum i glia ei⁹: iã nequaquã gustabit mortem. RABA. Sanctos aũt morteꝫ gustare testať: a qb⁹ mors corporis quasi libando gustať: vita vero anime possidendo tenetur.

CA. XVII.

Et post dies sex assumpsit iesus petrũ ⁊ iacobũ ⁊ ioãnẽ frẽꝫ eius ⁊ duxit illos mõtẽ excelsũ seorsũ: ⁊ trãsfiguratus ẽ ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. Uestimẽta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis moyses ⁊ helias cũ eo loquentes. Respõdẽs aũt petrus: dixit ad iesuꝫ: Dñe bonũ est nos hic eẽ: si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnũ: moysi vnum: ⁊ helie vnum.

REMI. Claritatẽ sue visiõis quã pmiserat dñs discipulis suis in hac trãsfiguratione habita i monte post sex dies cõpleuit. vnde dr. Et post sex dies assumpsit pe. et ia. ⁊ ioã. fra. ei⁹. HIERO. Queriť auteꝫ quõ post sex dies assumpsit eos: cũ lucas euangelista octonariũ numeꝝ ponat: sed facilis ẽ respõsio: qꝛ hic medij ponuntur: dies: ibi prim⁹ additur ⁊ extrem⁹. CHRY. Ideo aũt non confestim facta pmissione eos sursum ducit: sed post sex dies: vt reliq discipuli nihil patianť humanuꝫ. i. aliquẽ inuidie motum. vel vt hoꝝ dieꝝ spacio vehemẽtiori cõcupiscẽtia repleti: q assumñdi erant: sollicita mẽte accederent. RABA. Merito aũt p⁹ sex dies gliã illã oñdit: qꝛ p⁹ sex etates futura ẽ resurrectio. ORIGE. Uel qꝛ i sex dieb⁹ tot⁹ pfcĩ nũeri factus ẽ visibilis mũdus: q trãscẽdit oẽs res mundi: põt ascendere sup mõtẽ: excelsum ⁊ gloriã aspicere verbi dei. CHRY. Iõ aũt hos tres assumpsit qm alijs potiores erãt: Intẽde ãt qliter matthe⁹ nõ occultat eos q sibi pposti sunt. hoc.n. ⁊ ioannes faĉ pcipuas petri laudes cõmemorans. Ab emulatione.n. ⁊ vana gloria mundus fuit apostolorum chorus. HYLA. In tribus aũt assumptis de triuꝫ origie: Sem: Chaꝫ: ⁊ Japhet: futura electio ppli ostẽdiť. RABA. Uł tres solũmodo discipulos secum ducit: quia multi sunt vocati pauci vero electi. Uel qꝛ qui nunc fideꝫ sancte trinitatis icorrupta mẽte seruãt: tunc eterna eius visiõe letãtur.
REMI. Ostẽsurus aũt domin⁹ gloriã sue claritatis discipulis: duxit eos i mõtẽ. vñ seqtur: Et duxit illos i montem excelsuꝫ seorsum. In quo docet: qꝛ necesse est oib⁹ q deum contẽplari desiderant: vt nõ i infimis voluptatib⁹ iaceant: sꝫ amore supernoꝝ semp ad celestia erigant: ⁊ vt oñdat discipłis qten⁹ gliaꝫ diuine claritatis nõ i h⁹ scłi pfũdo qrãt: sꝫ i celestis btitudis regno. Ducũť ãt seorsuꝫ. qꝛ sci viri toto aĩo ⁊ fidei intẽtiõe sepati sũt a malis: funditusq; sepabũtur in futuro. vel qꝛ mlti vocati pauci vero electi. Seqť: Et trãsfigurat⁹ ẽ añ eos. HIERO. Qualis.n. futur⁹ ẽ tpe iudicandi: talis aplis apparuit. Nemo ãt putet pstinã eũ formã ⁊ faciẽ pdidisse vł amisisse corporis vitatẽ: ⁊ assumpsisse corpus spiritale vel aereũ. Sꝫ quõ trãsfigurat⁹ sit: euangelista demõstrãs dicit: resplẽduit facies ei⁹ sic sol: vestimta aũt eius facta sunt alba sic nix. Ubi splẽdor faciei oñdiť: ⁊ candor describiť vestiũ: nõ substãtia tolliť: sed glia ɔmutatur. Certe trãsformat⁹ ẽ dñs in eã gloriã q vẽtur⁹ ẽ postea i regno suo. Transformatio splẽdorẽ addidit: faciẽ nõ subtraxit etsi corpus spiritale fuerit. vñ ⁊ vestimẽta mutata sũt. q in tãtũ fuere candida vt alius euãgelista disserit: qlia fullo sup terraꝫ nõ posset facere: hð aũt corpale ẽ ⁊ tactui subiacet: nõ spiritale ⁊ aereũ qð illudat oculos: ⁊ tñ in phãtasmate aspiciať.
CHRY. Si aũt facies dñi resplẽduit sic sol: ⁊ sãcti sicut sol fulgebũt: nunqd erit equalis claritas dñi ⁊ seruoꝝ: neq. Sꝫ qꝛ nihil lucidi⁹ inueniť sole: iccirco ad manifestãdũ exẽplũ future resurrectiõis: ⁊ facies dñi resplendere: ⁊ iusti fulgere dicunť sicut sol. ORIGE. Mystice aũt cuꝫ aliqs trãscẽderit sex dies ꝫm ꝙ diximus: videt trãsfiguratũ iesum añ oculos cordis sui. Diuersas eniꝫ hꝫ verbũ dei formas apparẽs vnicuiq; ꝫm ꝙ videnti expedire cognouerit: ⁊ nemini supra qð capit semetipsuꝫ oñdit. vñ nõ dixit simpliciter. Trãsfigurat⁹ ẽ: sed Corã eis. In euangelijs.n. iesus simpliciter intelligiť ab eis qui nõ ascẽdũt per exercitationẽ verborum spiritalium super excelsum sapientie montem. Eis autem qui ascẽdunt: iam non ꝫm carnem cognoscitur sꝫ dõs verbum intelligitur. Coram his ergo trãsfiguratur iesus: ⁊ non coram illis: qui sunt deorsum in conuersatione terrena viuentes. Hi auteꝫ coraꝫ quibus transfigurať: facti sunt filij dei ⁊ ostenditur eis sol esse iusticie: ⁊ vestimenta ipsius fiunt candida sicut lumẽ: que sunt sermones ⁊ littere euangeliorum quibus iesus est indutus ꝫm illa q ab apostolis dicũtur de eo. GLO. Uel vestimẽta christi sanctos significãt de quibus esaias. Oibus his velut vestimẽto vestieris: ⁊ viui operanť: qꝛ cãdidi erũt virtutibus: ⁊ oĩs vitioꝝ estus ab eis remotus erit. Seqť. Et appa. illis moy. ⁊ heli. cum eo loquentes. CHRY. Hoc aũt multas hꝫ rationes. Et pma qdem est hec: Quia enim turbe dicebant eum esse heliam vel hieremiam aut vnũ ex prophetis: capita prophetarum secum ducit: vt saltem hinc videatur differentia seruorum ⁊ domini. Alia ratio est. Quia enim ɔtinue iesuꝫ accusabãt iudei tanq; transgressoreꝫ legis ⁊ blasphemum: patris sibi gloriam vsurpantem: vt ostendatur ab vtraq; accusatione innoxius: eos qui in vtroq; fulserunt in medium ducit. etenim moyses legem dedit: ⁊ helias pro gloria dei emulator fuit. Alia ratio est. vt discant: quoniam mortis ⁊ vite potestatem habet: propter hoc ⁊ moysen qui morte defecerat: ⁊ heliã qui nondũ mortẽ passus fuerat in mediũ ducit. Aliaꝫ cãm ⁊ ipse euangelista reuelat. s. monstrare crucis gloriã ⁊ mitigare petrum ⁊ alios discipulos passionẽ timẽtes. Loqbanť.n. vt alius euangelista dicit: de excessu: quem cõpleturus erat in hierusalem: vnde eos in medium ducit q se morti exposuerunt pro his que deo placebãt: ⁊ pro plebe credẽtiũ. Eteniꝫ tyrãnis vterq; se libere pñtauit: Moyses qdeꝫ pharaoni: helias autem achab. Ducit autẽ ⁊ ppter hoc eos in medium. volebat.n. ꝙ discipuli illoꝝ puilegia ꝫelarent: vt. s. fierent mansueti sicut moyses: ⁊ ꝫelantes sicut helias.
HYLA. Qꝛ etiam moyses ⁊ helias ex omni sanctorum numero assistũt medius inter legẽ ⁊ prophetas christ⁹ in regno ẽ. Cũ his.n. israelẽ qb⁹ testib⁹ pdicat⁹ est iudicabit.
ORIGE. Siquis etiã intelligit spiritalẽ legẽ ɔueniẽteꝫ sermonib⁹ iesu: ⁊ i pphetis abscõditã christi sapientiaꝫ ille vidit moysen ⁊ heliã in gloria vna cũ iesu. HIERO. Considerãdũ est etiã ꝙ scribis ⁊ phariseis de celo signa poscentib⁹ dare noluit: hic vo vt apostoloꝝ augeat fidẽ dat signũ de celo: helia ide descẽdẽte quo cõscẽderat: ⁊ moyse ab inferis resurgente: ꝙ ⁊ achaꝫ p isaiã precipiť: vt petat sibi signũ de inferno vel de excelso. ORIGE. Quid aũt feruidus petrus dixerit subditur: Rñ. ãt petrus di. ad ihꝫ: dñe bonũ est nos hic esse. Quia enim audiuit ꝙ oportet eum hierosolymam ire: adhuc timet pro christo: sed post increpationem non audet dicere rursus. Propitius esto tibi. sed idem occulte per alia signa insinuat. Quia enim videbat multã qetem ⁊ solitudinẽ cogitauit ɔueniẽtẽ ibi stationẽ esse ex loci dispositione quod significat dicens: Bonũ est nos hic esse. vult etiã ibi semper esse ideo tabernaculorum meminit dicẽs. Si vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit enim ꝙ si hoc fieret non ascenderet hierosolymã: ⁊ si nõ ascẽderet christus non moreretur: Ibi enim sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiam ꝙ helias aderat: q in mõteꝫ ignem descendere fecit: ⁊ moyses q intrauit nebulaꝫ ⁊ deo locutus est. vnde occultari poterant vt nullus persecutorum sciret vbi essent. REMI. Uł aliter: Uisa domini maiestate ⁊ duoꝝ seruorum: petrus adeo delectatus ẽ: vt cũcta tẽporalia obliuiõi traderet: ⁊ ibi i ppetuũ vellet manere. Si ãt tũc petrus sic accẽsus ẽ: quãta erit suauitas ⁊ dulcedo videre regẽ in decore suo ⁊ iteresse choris angeloꝝ ⁊ oĩum sanctoꝝ: In eo sane quod ait petrus: Dñe si vis. deuotionem subditi ⁊ obediẽtis sui ostẽdit. HIERO. Erras tñ petre: ⁊ sicut alius euãgelista testať: nescis qd dicas. Noli tria tabernacula qrere: cũ vnũ sit tabernaculũ euãgelij i quo lex ⁊ pphete recapitulãda sũt. Si aũt qris tria tabernacula nequaq; seruos cũ dño cõferas: sed fac tria tabernacula: imo vnũ patri ⁊ filio ⁊ spirituisancto: vt quoꝝ est vna diuinitas vnũ sit ⁊ in pectore tuo tabernaculũ. REMI. Errauit ẽt: qꝛ voluit vt regnũ electoꝝ cõstitueret in terra qð dñs pmiserat dare in celis. Errauit ẽt: qꝛ oblitus ẽ se ⁊ socios suos esse mortales: ⁊ absq; gustu mortis voluit subire eternã felicitatem. RABA. Et in eo ꝙ celesti cõuersationi tabernacula faciẽda putauit: in qua domus necessaria non erat: cum scriptum sit: Templum non vidi in ea.

¶ Adhuc eo loquẽte: ecce nubes lucida obũbrauit eos. Et ecce vox de nube dicẽs. Hic ẽ filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cõplacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam ⁊ timuerũt valde: ⁊ accessit iesus ⁊ tetigit eos: dixitq; eis. Surgite ⁊ nolite timere. Leuantes aũt oculos suos neminẽ viderũt: nisi solũ iesum. Et descẽdentibus illis de monte precepit iesus dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a mortuis resurgat.

HIERO. Qui carnale est frõdib⁹ aut tẽtorijs qrebãt tabernaculũ: nubis lucide opiunť vmbraculo. vñ dr. Adhuc eo loquẽte: ecce nubes lu. obũ. eos. CHRY. Cũ dñs cõminať nubẽ tenebrosaꝫ oñdit sicut i sina: h aũt qꝛ nõ terrere volebat: sꝫ docere nubes appuit lucida. ORIGE. Lucida aũt nubes obũbrãs scõs ẽ vt⁹ pñna vł forte spũsanct⁹: dicã ẽt saluatorẽ nrꝫ eẽ lucidã nubẽ: q obũbrat euãgeliũ ⁊ legẽ ⁊ pphetas: sicut itelligũt q pñt aspicere lumẽ ipius i pmissis. HIERO. Quia vo iprudẽter iterrogauerat petr⁹: ppterea dñi rñsionẽ ñ mereť: sꝫ pr rñdet p filio: vt vbũ dñi ɔpleret: Qui me misit ipe d me testimõiũ phibet. CHRI. Neq; ãt moyses loqť nꝫ helias: sꝫ pr oib⁹ maior vocẽ emittit ex nube: vt discipuli credãt: ꝙ a deo hec vox erat: Semp.n. appere solet deus in nube: sicut scriptũ ẽ. Nubes ⁊ caligo i circuitu ei⁹: ⁊ hoc ẽ qð dr. Et ecce vox de nube. HIERO. Uox qdẽ pris de celo loquẽtis audiť q testimoniũ phibeat filio: ⁊ petrũ errore sublato doceat vitatẽ: imo p petrũ ceteros aplos. vñ subdit dicẽs: Hic ẽ fili⁹ meus dilect⁹. huic ẽ fiẽdũ tabernaculũ: huic obtẽperãdũ. h ẽ fili⁹: illi sui sũt. debẽt ⁊ ipsi nobiscũ i penetralib⁹ cordis sui dño tabernaculũ pparare. CHRY. Ne igiť timeas petre. Si enim potẽs ẽ deus: manifestũ qꝛ ⁊ filius silr potẽs ẽ. si.n. diligiť ne timeas. nullus.n. cũ quẽ diligit pdit: nec tu eqlr eũ diligis genitori. Neq; ãt solũ diligit eũ qꝛ genuit. sꝫ ⁊ qꝛ vnius ẽ volũtatis cũ ipso. Seqť.n. In quo mihi cõplacui. ac si diceret. In quo requiesco. quẽ accepto qꝛ oĩa q sũt pris cũ diligẽtia exeqť. ⁊ ẽ volũtas vna ipsius ⁊ pris. qre ⁊ si crucifigi vult nõ ɔdicas. HILA. Hũc ergo eẽ filiũ: hũc dilectum: hũc ɔplacitũ: sꝫ ⁊ hũc audiẽtiũ vox d nube significat dicẽs Ipm audite. vt. s. idone⁹ ipe pceptoꝝ taliũ auctor eẽt: q seculi dãnũ. crucis volũtatẽ: obitũ corpis: ⁊ post hec regni celestis glãm facti confirmasset exẽplo. REMI. Dicit ergo: Ipm audite. ac si alijs vbis diceret: Recedãt vmbre legales ⁊ typi pphaꝝ: ⁊ solũ coruscũ lumẽ euãgelij scõmini. Siue iõ ait. Ipm audite. vt illũ eẽ oñderet quẽ moyses pdixerat dicens: Prophã suscitabit vobis deus de frĩbus vestris tãq; me audietis ipꝫ. Sic ergo dñs vndiq; hũit testes ex celo vocẽ pris: ex padiso heliã: ex iferis moysẽ: ex hõib⁹ aplos. vt i noie iesu oẽ genu flectať: celestiũ: terrestriũ: ⁊ infernoꝝ. ORIGE. Uox aũt de nube aut ad moysen ⁊ heliã loqť: q desiderabãt videre filiũ dei ⁊ audire eũ: aut discipulos docet. GLO. Notãdũ aũt ꝙ bñ conuenit mysteriũ scðe regeneratõis: q. s. erit i surrectõe: vbi caro resuscitabiť cũ mysterio pñe: que est in baptismate: vbi aĩa resuscitatur. In baptismate eni christi operatio totius trinitatis: ostensa est. Fuit eni ibi filius incarnatus: apparuit in colũbe specie spiritussanctus: ⁊ pater fuit ibi in voce declarat⁹. Et similiter in transfiguratione que est sacramẽtum secunde regenerationis tota trinitas apparuit: pater in voce: filius in homine: spiritussanctus in nube. Queritur aũt quare spiritussanctus ibi in colũba: h in nube declaratus ẽ: Dona siquidẽ sua per species declarare solet. Innocentiaꝫ aũt in baptismate donat: que per auem simplicitatis designať. Daturus est aũt claritatem ⁊ refrigerium in resurrectiõe: ideo in nube refrigerium. in fulgore nubis claritas resurgentium corporũ designatur. Seqtur: Et audi. disci. ceci. in fa. suã ⁊ timue. valde. HIERO. Triplicẽ aũt ob cãm pa

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tiore terrent vel qr se errasse cognouerant: vel qr nubes lucida operuerat eos: aut qr dei pris vocē loquētis audierant Humana.n.fragilitas ɔspectū maioris glorie ferre nō sustinet. ac toto aīo ꝛ corpore ɔtremiscēs ad terrā cadit. quanto.n.quis ampliora q̄sierit. tāto magis ad inferiora collabitur si ignorauerit mēsurā suā. REMI. In eo vō ꝙ sci aplī in faciē ceciderūt: fuit iudiciū scitatis qr sci in faciē cadere dicūtur. ipij vō retrorsuz. CHRY. Sz cū añ in xpi baptismo qñ talis etiā vox de celo delata ē: nullus ex turba gaderat tale aliqd passus ē: quō discipli i mōte ceciderūt: qr.s.solitudo: altitudo: ꝛ silētiū erat mltū: ꝛ trāsfiguratio stupore plena: ꝛ lumē puꝝ ꝛ nubes extēsa: ex qbz oīb⁹ stupor in eis congregabat. HIERO. Qr vō illi iacebāt: ꝛ surgere nō poterāt: ipse clemēter accedit: ꝛ tangit eos vt tactu fuget timorē ꝛ debilitata mēbra solidēt: ꝛ hoc est qd dr. Et ac. iesus ꝛ tetigit eos. quos aūt manu sanauerat: etiā sanauit īperio. vñ seqtur: Dixitqz eis: surgite ꝛ nolite timere: Primū timor expellit vt postea doctrina tribuat. Seqt: Le. aūt ocu. suos: ne ve. nisi so. iesū. qd rōnabiliter factū ē: ne si moyses ꝛ helias pseuerassent cū dño pris vox videret incerta. cui potissimū daret testimoniū. Uidēt ēt Jesū stantem ablata nube ꝛ moysen ꝛ heliā euanuisse: qr postq̄ legis ꝛ ꝓphetaꝝ vmbra discesserat: vtrūqz in euangelio reperit: Seqt: Et descēdētib⁹ illis de mōte p̄cepit eis iesus dicēs: Nemini dixe. visi. hāc do. fi. ho. a mor. resur. Nō vult q̄ i pp̄los predicari: ne ꝛ incredibile eēt pro rei magnitudine: ꝛ post tantā gloriā apō rudes aīos sequēs crux scādalū faceret. REMI. Siue qa si maiestas illi⁹ diuulgaret i pp̄lo: ppli ipedirēt dispensationē passionis eius: resistēdo p̄ncipib⁹ sacerdotū: ꝛ sic redemptio humani generis retardaret. HYLA. Silētiū etiaz rerū gestaꝝ q̄s viderant imperat: vt cuz eēnt spiritusancto repleti: tunc gestorum spiritaliū testes essent.

Et iterrogauerūt eū discipli eius dicētes: Quid ergo scribe dicūt ꝙ heliā oporteat primo vēire: At ille rñdēs ait eis: Helias quidē vēturus ē ꝛ restituet oīa. Dico aūt vobis: qr helias iaz venit ꝛ nō cognouerūt eū: sz fecerūt i eo q̄cūqz voluerūt. Sic ꝛ filius hois passurus ē ab eis. Tūc itellexerūt discipli qr de ioāne baptista dixissz eis.

HIERO. Traditio phariseoꝝ ē iuxta malachiā ꝓphetaz: ꝙ helias veniat añ saluatoris aduētū: ꝛ reducat cor patrū ad filios ꝛ filioꝝ ad p̄res: ꝛ restituat oīa in antiquū statū. Estimant ergo discipuli trāsformationē glīe hāc eē: quā i mōte viderāt. Et iō dr: ꝛ iterro. eū disci: ei⁹ di. qd ergo scri. di. ꝙ heli. oz primū ve. Ac si dicerēt: Si iā venisti in glīam quō p̄cursor tuus nō appet: maxie aūt hoc dicūt: qr heliaz viderāt recessisse. CHRY. Nō aūt aduētū helie discipuli de scripturis sciebant: sed scribe eis manifestabant: ꝛ ferebat hic s̄mo i plebe idocta: sicut ꝛ de christo. Nō aūt vt oportebat aduētus xpi ꝛ helie: a scribis iterpretabat. Scripture.n. duos dant christi aduētus: eū.s.q factus ē: ꝛ eum q futurus ē. Sz scribe plebē euertētes: scdm aduētū solū cōmemorabāt plebi: ꝛ dicebant: Qm̄ si hic est xps oportebat heliaz p̄uenire. Est igit solutio quā christ⁹ iducit. Seqtur At ille rñdens ait: heli. qdē vē. ē: ꝛ resti. oīa. Dico aūt vobis qr helias iaz ve. Ne aūt estimes eū in s̄mone errasse: si qñqz dicit heliaz vēturum: ꝛ qñqz venisse. Cum.n. dicit ꝙ helias vēturus est: ꝛ restaurabit oīa: de ipso helia in propria psona loquitur: q quidez restaurabit oīa: duz corriget infidelitatem iudeoꝝ: qui tunc inuenientur: quod est conuertere corda patrum ad filios. i. iudeoꝝ ad aplos. AVGV. de q̄. euā. Uel restituet oīa. i. eos quos antichristi psecutio perturbauerit. vel vt ipse restituat moriendo que debet.
CHRY. Si aūt tot bona erūt ex helie p̄ntia: quare tūc nō eū misit: Dicem⁹ qr ꝛ tūc christū estimātes helyā nō crediderūt ei. Tūc āt helye credēt: qr cū post tātā expectatiōz venerit āñūciās iesuz: facili⁹ suscipiēt q̄ ab eodē dicent. Cū vō dicit: ꝙ helias iā venit. Joannē heliā vocat: pp misteriū modū. sic.n. helias scđi aduēt⁹ p̄cursor erit: ita ioānes p̄cursor fact⁹ ē p̄mi pp hoc āt ioānē heliā noiat: vt ōndat primū suū aduētū veteri testō: ꝛ ꝓphetie ɔuenire. HIERO. Ipse ergo q vēturus ē i scđo saluatoris aduētu iuxto corpis fidē: nūc p ioānē venit i virtute ꝛ spū. Seqt: Et nō cognouerūt eū: sz fecerūt i eo q̄cūqz voluerūt. hoc ē spreuerūt: ꝛ ō collauerūt eū. HILA. Ut dñi aduētū p̄nūciās passionē quoqz p̄curreret: ꝛ iniurie ꝛ vexatiōis exemplo. vñ: seqt sic ꝛ fi. ho. pas. ē ab eis. CHRY. In quo opportune suā passionē ɔmemorat ex passiōe ioānis mltā eis p̄bēs ɔsolatiōz.
HIERO. Querit ergo cū herodes ꝛ herodias ioānē iterfecerit: quō ipsi quoqz iesuz crucifixisse dicāt cū legam⁹ eū a scribis ꝛ phariseis iterfectū: Et breuiter rñdēdū ꝙ i ioānis nece phariseoꝝ factō ɔsenserit: ꝛ i occisiōe dñi herodes iūxerit volūtatē suā: q illusū atqz despectū remisit ad pilatū vt eū crucifigeret. RABA. Ex iudicio āt passiōis sue quā dñs eis sepius p̄dixit ꝛ p̄cursoris sui quā iā cōpletā cernebāt discipuli cognoscebāt ioānez sibi in helye vocabulo dēmōstratū eē vñ seqt: Tūc itel. disci. qr de io. bap. dixis. eis
ORIGE. Qr aūt dixit pp ioannē helias iā venit: nō aīa helie est intelligēda: ne incidamus in dogma transcorporationis: qd alienuz ē ab ecclesiastica veritate: sed sicut angelus predixit. Uenit in spiritu ꝛ virtute helye.

¶ Et cum venisset ad turbam accessit ad euz hō genibus prouolutus ante eum dicens: Domie miserere filio meo qr lunaticus est: ꝛ male patitur. Nam sepe cadit in ignez: ꝛ crebro in aquā. Et obtuli eum discipulis tuis: ꝛ non potuerūt curare eum. Respondens autem iesus ait: O generatio icredula ꝛ peruersa: quousqz ero vobiscum: Usquequo patiar vos: Afferte huc illum ad me: ꝛ increpauit illum iesus: ꝛ exijt ab eo demonium: ꝛ curatus est puer ex illa hora.

ORIGE. Concupiscens petrus spectabilē illā vitā ꝛ p̄ponens vtilitatem suā vtilitatibus plurimoꝝ dicebat: Bonū ē nos hic eē. Sed qm̄ charitas nō q̄rit q̄ sua sunt: hoc qd videbat bonū petro: nō fecit iesus: sz q̄si de monte excelso diuinitatis descēdit ad turbā: vt q nō poterāt ascēdere sursum pp īfirmitatē aīaruz suarū illis proficiat. Unde dicit: Et cū venisset ad turbā. Nisi.n. cū discipulis suis electis venisset ad turbā: nō accessisset ad eum ille de quo subditur: Accessit ad eum homo genibus prouolutus ante eū dicēs: Domine miserere filio meo. Ubi considerandū est ꝙ quādoqz qui patiuntur: credunt ꝛ deprecantur pro sua salute: quandoqz autem pro eis alij faciunt: sicut nūc qui genibus voluit: pro filio rogat: quādoqz vero a semetipso saluator ēt a nullo rogatus sanat. Primo aūt queramus quid est qd sequitur: Quia lunaticus est ꝛ male patit. Medici ergo loquuntur que volunt: qui nec imundū spiritum arbitrātur sed corporalem aliquā passionē: ꝛ dicunt humida moueri in capite s̄m aliquā cōpassionem ad lumē lunare qd humidam habet naturam. nos autem qui euangelio credimus: dicemus hanc passionem imundum spiritum in hominibus operari. Obseruat.n. quedam scismata lune ꝛ sic operatur: vt ab obseruatione lune pati hoies mētiant: ꝛ p hoc culpabilē dei creaturā ōndat: sic ꝛ alij demones s̄m aliqua stellarū scismata insidiant hoibus: vt iniqtatem cū in excelso loqtur: quasdā stellas dicētes maleficas: quasdaz beneficas: cū nulla stella a deo sit facta: vt male faciat. In hoc autem quod subdit: Nam se. ca. in ig. ꝛ cre. in aquam. CHRY.

Cōsiderādū ē ꝙ nisi ꝓuidētia hic hō eēt poti⁹ dudū pīsset Demō.n.q ipsū i ignē ꝛ i aquā mittebat interfecissz eū oino nisi ds eū refrenasset. HIERO. Qd aūt dic ꝛ ob. eū dis. tu. ꝛ nō po. cu. eū. Latēter accusat aplos cū ipossibilitas curādi interdū nō ad ībecillitatē curātiū: sz ad eoꝝ q curādi sūt fidē referat. CHRY. Inspice aūt ꝛ aliūde ei⁹ insipiētiā: q̄liter coraz turba interpellat ad iesum aduersus discipulos: sed ipse eos liberat ab accusatōe defectū curatiōis iputās illi. Ex mltis.n. mōstrat eū infirmū in fide fuisse: nō tñ tm̄ i ei⁹ psonā inuehit: ne ipuz ɔturbaret: sz i oēs iudeos. Probabile ē.n. mltos p̄ntiū ō disciplis icōueiētia cogitasse ꝛ iō sequit. Rñ. ie. ait: o ge. icre. ꝛ puer. vsqzquo. ero vo. vsqzquo pa. vos: Per h aūt qd dic. Usqzquo ero vo. ōndit ōsideratā ab eo eē mortē ꝛ ɔcupiscibilē rcessū. REMI. Sciendū quoqz qr dñs nō tm̄ tūc ceperat pati iprobitatē iudeorū: sz a lōgo p̄us tpe. ꝛ iō hic dic. Usqzquo patiar vos: ac si dicat. qr lōgo tpe cepi pati vr̄as iprobitates. ideo idigni estis mea p̄ntia. GRE. Ul qm̄ nō potuerāt eū sanare discipuli q̄si adhuc modice fidei ɔstituti: ppea dixit: O gnātio icredula: ꝛ ꝙ ait. Peruersa: ōndit qm̄ ex puersitate malitia ē itroducta ex nāz. puto āt ꝙ pp puersitatē toti⁹ hūani generis q̄si grauat⁹ malitia eoꝝ dixit: Usqzquo ero vobiscū: HIERO. Nō āt credēdū ē ꝙ tedio supat⁹ sit ꝛ māsuet⁹ ac mitis i vba furoris erupit: sz ꝙ i silitudinē medici si egrotū videat ɔ sua p̄cepta se gerere dicat. Usqzquo accedā in domum tuā: vsqzquo artis pdā industriā: me aliud iubēte ꝛ te aliō ppetrāte. ꝙ aūt nō sit irat⁹ hoi sz vitio ac p vnū hoiez iudeos arguat īfidelitatis: pz ex hoc qd ifert: Affer. huc il. ad me
CHRY. Postq̄.n. disciplos excusauerat: ducit p̄rez pueri ad spē benignā credēdi ꝙ ab hoc malo eripiet: ꝛ vt inducat p̄r ad fidē futuri miracli vidēs demonē tumltū pati ex hoc solū ꝙ vocabat increpauit eū. vñ seqt: Et icrepauit eū ih̄s. Nō ille q patiebat: sz demō icrepat. REMI. Je quo facto religt exēplū p̄dicatorib⁹ vt vitia psequāt: hoies vō subleuēt. HIERO. Siue icrepauit pueꝝ: qr pp pctā sua a demone fuerat opp̄ssus. Sequit: Et exyt ab eo demon: ꝛ cu. est pu. ex illa hora. RABA. Quia nulla remanet ibi ifirmitas vbi oipotēs salutem p̄stat. HIERO. Mihi aūt vr̄ iuxta tropologiā lunatic⁹ eē: q p horaꝝ momēta mutat ad vitia. ꝛ nc̄ qdē i ignē fert: quo adulterātiū corda succēsa sunt: nunc in aquas. s. voluptatum vel cupiditatum que nō valent extinguere charitatem. AVGV. de q̄. euan. Uel ignis ad irā ptinet: eo ꝙ alta petat: aqua ad voluptates carnis. ORIGE. De incōstātia āt pctōris dr: Stult⁹ vt luna mutat. Et ē videre i talib⁹ iper⁹ quosdā q̄si opuz bonorum subrepe. aliqñ āt q̄si q̄dā abreptiōe spūs a passiōib⁹ ɔp̄hēdunt ꝛ cadūt a statu bono i quo stare putabāt. Forsitā ergo angelus q sortit⁹ ē hui⁹ lunatici custodiā: pr̄ hui⁹ appellatur: deprecans q̄si p filio medicū aīarū: vt liberet eum: qui nō pōt sanari a passione p verbū humile discipuloꝝ christi: qr non recipit eorum admonitionē veluti surdus. Et ideo opus est ei xpi sermo vt iam decetero sine ratione nō agat.

¶ Tūc accesserūt discipuli eius ad iesū secreto ꝛ dixerūt: Quare nos ñ potuimus eiicere illū: Dixit illis iesus: Propter icredulitatē vr̄am. Amē qppe dico vobis: si habueritis fidē sicut granuz synapis dicetis monti huic: trāsi hinc ꝛ trāsibit ꝛ nihil ipossibile erit vobis. Hoc autem genus non eiicitur: nisi per orationem ꝛ ieiunium.

CHRY. Acceperāt discipuli a dño ptātez spūuz imūdorum: ꝛ qr oblatū demoniacuz curare nō potuerāt: vr̄ ꝙ in dubitationē deuenerit: ne forte grāz q̄ erat eis tradita pdidissent. ꝛ iō dicit: Tūc acces. ad ie. disci. ei⁹ secre: ꝛ dixerunt q̄re nos nō po. eij. illū: Interrogāt qdē singulariter non pp verecūdiā: sz qr ō ieffabili ꝛ magna re erāt eū iterrogaturi Seqt. Dixit illis ie. pp icre. vr̄az. HILA. Crediderāt qdē apli: nōdū tñ erāt pfecte fidei. nā dño i mōte demorāte: ꝛ ipis cū turbis residētib⁹ qdā tepor eoꝝ fidē rtardauerat.
CHRY. Uñ māifestū ē hic: qm̄ ꝛ discipuli i fide ifirmati sūt: sz nō oēs. colūne.n. ille nō aderāt. s. petr⁹: iacob⁹: ꝛ ioānes. HIERO. Hoc ē āt qd i alio loco dñs dicit: Quecunqz i noie meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quotiēs nō accipim⁹: nō p̄stātis est ipossibilitas: sz poscētium culpa.
CHRY. Sciēdū tñ ꝙ sic mltotiēs accedētis fides accipe sufficit effectū miraculi: ita mltotiēs faciētiū miracula sufficit vt⁹: ēt nō credētib⁹ illis q expetierit miracula opari. eteni q circa cornelīū ex ꝓpria fide allexerūt grāz ipūsci Ille āt mortu⁹ q ꝓiect⁹ ē i sepulchꝝ helisei: sola vtute corpis sancti resuscitat⁹ ē. ɔtigit āt ꝛ tūc discipulos ifirmari i fide: īpfecti⁹.n. dispositi erāt añ crucē: ꝛ iō fidē dicit h esse cām signoꝝ. Uñ subdit: Amē qppe di. vo. Si. ha. fi. sic gra. sina. di. mō. huic: trā. hic ꝛ trāsibit. HIERO. Putāt aliq fidē grano synapis cōpatā puā dici: cū apls dicat: Et si habuero tātā fidē ita vt mōtes trāsferā. magna ē q̄ fides q̄ grāo synapis cōpat. GREGO. .x. mora. Granū qppe synapis nisi terat neq̄q̄ vt⁹ ei⁹ agnoscit: sic si vir scm̄ tritura psecutionis opprimat: mox i feruorē vtutis vtit qcqd i illo antea ōspicabile ifirmūqz videbat. ORIGE. Ul iō oīs fides grano synapis cōpat: qm̄ cōtēnit qdē fides ab hoib⁹. ꝛ modicū aliqd ꝛ vile appet. Cū vō cōsecutum fuerit h⁹ semē bonaz aīaz q̄si terrā: fit arbor magna. sic āt magna ē p̄dcā lunatici īfirmitas ꝛ fortis ad curādū iter oīa mala vt mōti assimilet: nec expellat: nisi p oēm fidē eius q passiones h⁹ sanare voluerit. CHRY. Uñ ꝛ de trāslatione mōtiū mētionez fac. Et vltra ꝓcedit dicēs. ꝛ nihil ipos. erit vob. RABA. Sic.n. fides mētē nr̄az capacē donis celestib⁹ fac: vt q̄cūqz volum⁹ facillime a fideli dño ipetrare possim⁹. CHRY. Si āt dixeris vbi apli mōtez trāstulerit. Illud dicā: qr mlta maiora fecerūt mortuos plīmos suscitātes. Dicūt āt p⁹ aplos sci qdā aplis miores: mōtes necitate iminēte trāstulisse. Si āt aploꝝ tpe mōtes nō sūt trāslati: hoc nō fuit: qr ñ potuerūt: sz qr noluerūt: vtilitate nō iminēte. Nec dñs dixit ꝙ hoc eēnt facturi: sz ꝙ hoc facere possent. ꝓbabiliter tñ ē factū eē: sz scriptū ñ eē. nz.n. oia miracula q̄ fecerūt scripta sūt. HIERO. Ul mōtis trāslatio ñ ei⁹ significat quē oculis carnis aspicim⁹: sz illi⁹ q a dño trāslat⁹ fuerat ex lūatico: q p ꝓphetā corrūpe dr oēz terrā. GLO. Ut sit sēsus Dicetis mōti huic. i. supbo diabolo. Trāsi hic. i. ab obsesso corpe i altū maris. i. i ꝓfundū iferni: ꝛ trāsibit ꝛ nihil ipossibile erit vob. i. nulla icōmoditas īsanabil. AVGV. de cō. euā. Ul aliter: Ne discipuli i miracul faciēdis extollerētur i supbiā: admoniti sūt poti⁹ p hūilitatē fidei: q̄si p synapis granū elatiōez terrenā q̄ mōtis noie significata ē curare trāsferre. RABA. Dū āt docet aplos quō demō dēat expelli: oēs īstituit ad vitā: vt. s. nouerim⁹ grauiora q̄qz vl imūdoꝝ spūuz vl hoiuz tētamēta ieiunijs ꝛ orōnib⁹ eē supāda: irām quoqz dñi h remedio singulari posse placari: vñ subdit: Hoc āt ge. nō ei. nisi p ora. ꝛ ieiuniū: CHRY. Qd dicit nō solū de genere lunaticoꝝ: sz ꝛ vniuerso genere demonū. Ieiuniū.n. mltā sapiaz iponit: ꝛ hoiez q̄si āgelū ō celo cōstituit: ꝛ icorpeas ptātes ipugnat: sz ꝛ orōne opus ē: q̄si p̄cipaliori. Qui.n. orat vt oz: ꝛ ieiunat: nō mltis indiget ꝛ ita nō fit auar⁹: sz ad elemosynā ꝓmpt⁹ ē. Qui ēt ieiunat leuis ē ꝛ vigilāter orat. ꝛ cōcupiscētias p̄nitiosas extiguit ꝛ ꝓpitiū deū fac: ꝛ aīaz supbā hūiliat. Qui ergo orat cū ieiunio duplices hz alas: ēt ipis ventis leuiores. Neqz.n. oscitat ꝛ torpet orās: qd ꝛ mlti patiūt: sz ē igne vehementior ꝛ terra firior: iōqz tal maxie dmōijs aduersat. nihil.n. ē hoie decēter orāte potēti⁹. Si āt ifirmū ē tibi corp⁹ ad cōtinue ieiunādū: nō tñ ad orādū. ꝛ si ieiunare nō potes: potes tamē nō lasciuire. nō paruū aūt est hoc: neqz mltū a ieiunio distās:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ORIGE.Si ergo aliqñ oportuerit nos circa curationez tale aliqd patiētiū pmanere:nō adiurem⁹ neqȝ interrogem⁹.neqȝ loq̄mur q̄si audiēti spūi imūdo:ſȝ abigam⁹ ieiunīs ⁊ orōnib⁹ nr̄is spūs malignos. GLO.Uel hoc gen⁹ demony.i.ista carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit̄:nisi spūs orōne ↄfirmet̄:⁊ caro p ieiuniū maceretur. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit̄ generale quo nō solū abstinem⁹ a cibis:ſȝ ab oīb⁹ illecebris carnalib⁹ ⁊ pctōꝝ passionibus. Silr̄ orō intelligēda ē generalis:que i pijs ⁊ bonis opibus cōsistit.De qua dicit ap̄ls:Sine intermissione orate.

¶ Cōuersantib⁹ aūt eis in galilea:dixit illis iesus fili⁹ hois tradēdus ē i man⁹ hoiuȝ ⁊ occidēt eū ⁊ tertia die resurget. Et ↄtristati sūt vehemēter.

REMI.Sepe dñs mysteria sue passionis discipulis p̄dixit:vt qñ acciderent:tāto leuius ea ferrēt: quāto p̄cognita haberēt. Et iō hic dicit̄:Cōuersantib⁹ aūt eis in ga.di.il.ie. Fili⁹ ho.tra.ē in ma.hoiuȝ:⁊ occidēt eū. ORIGE.Uidentur gdē hec illis q̄ supra dixerat silia eē:vt facile quis dicat dñȝ eadē ipsa repetere:qd nō ē ita:tradēdū.n.superi⁹ nō est dcm̄:hic aūt nō solū tradēdū:sed etiā in man⁹ hoium tradēdū audiuim⁹.Traditū igit̄ ap̄ls filiū narrat a deo pr̄e:ſȝ ēt ↄtrarie ptātes eū in man⁹ hoium tradiderūt. HIERO. Sēp aūt p̄spis miscet tristia.Si.n.ↄtristat eos q2 occidēd⁹ ē dȝ letificare qd subdit̄:Et die tertia resurget. CHRY. Neqȝ.n.mltū tp̄s dixit quo i morte maneret:ſȝ tertia die se dixit resurrecturū. ORI.Predicēte āt hec dño tristati sūt discipl'i.vñ seqt̄:Et ↄtristati sūt vehemēter.nō attēdētes ad illd qd dixerat.Et tertia die resurget.nec ↄsiderātes qs eēt cui ad d̄struēdā mortē triū dieꝝ tp̄s sufficeret. HIERO Porro ꝙ ↄtristabāt̄ vehemēter:nō d ifidelitate venit: veꝝ p dilectiōe magr̄i:nihil d eo sinistrū ⁊ hūile patiūt̄ audire.

¶ Et cū venissent chapharnaū:accesserunt q didrachma accipiebāt ad petrū: ⁊ dixerūt ei: Magister vester nō soluit didrachma:' Ait: Etiā. Et cū intrasset i domuȝ preuenit eum iesus dicens: Quid tibi videt̄ simō:'reges terre a qbus accipiunt tributum vel censum a filiis suis: an ab alienis:' Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi iesus: Ergo liberi sunt filii:' Ut autem nō scandalizemus eos vade ad mare ⁊ mitte hamū: ⁊ eū piscē qui primo ascenderit tolle. Et aperto ore eius inuenies staterem:illū sumens da eis pro me ⁊ te.

GLO.Quia discipuli audita dñi passiōe cōtristati erāt ne aliqs passionē xp̄i necessitati ascriberet:nō hūilitati:subiūgit factū i quo xp̄i libertas ⁊ hūilitas demonstrat̄:vñ d̄r: Et cū ve.ca.acces.q didra.acci.ad pe.⁊ di.ei:Magister vester nō sol.didrachma:' HILA.Dñs didrachma soluere postulat̄.i.denarios hoc.n.oī israel lex p redēptiōe corpis ⁊ aīe ↄstituerat i misterio tēpli ꝑuiētiū. CHRY.Cū:n. p̄mogenita egyptioꝝ iterfecit de⁹tūc tribuȝ leui p eis accepit.Deide q2 pmogenitis q erāt apud iudeos:mior hui⁹ tribus numer⁹erat p deficiētib⁹i numeꝝ siclū iussit inferri:⁊ ex tūc tenuit ↄsuetudo vt pmogenita vectigal hoc iferrēt. Quia igit̄ pmogenit⁹erat christ⁹:videbat̄ āt discipuloꝝ primus eē petr⁹:ad eū accedūt.Et vt mihi ṽr:nō i vnaq̄qȝ ciuitate hoc expetebāt.Ideoqȝ in capharnaū adeūt christū: q2 ei⁹ patria existimabat̄. HIERO.Uel aliter:Post augustū cesarē iudea facta ē tributaria:oēs censi capite ferebātur.vñ ⁊ ioseph cū maria cognata sua pfessus ē i bethleeȝ. Rursus qm̄ domin⁹ nutrit⁹ erat in nazareth:quod ē oppidum galilee:subiacens capharnaum vrbi ibi deposcitur tributa:⁊ pro signorum magnitudine hi qui exigebant non audebāt ipsuȝ repetere:ſȝ discipulū cōueniūt. CHRY. Et nȝ hūc cū mlt̄a vehemētia:ſȝ māsueti⁹. nȝ.n. icusantes ſȝ iterrogātes dixerūt:Magr̄ vester nō soluit didrachma: HIERO.Siue maliciose iterrogāt vtrū reddat tributa an ↄdicat cesaris volūtati. CHRY.Quid igit̄ petr⁹:' Ait Etiā.Et his gdē dixit qñ soluit:Christo āt nō dixit: erubescens fortassis p his ei loq. GLO.Uel aliter:Et petr⁹ rñdit:Etiā.i.ita ē ꝙ nō soluit.Uoluit āt petr⁹ dño itimare ꝙ herodiani peterēt cēsuȝ:ſȝ dñs pueniteū.vñ seqt̄: Et cum itras.do.pre.eū ie.di.'Reges terre a qb⁹ acci.tri.vl' cēsuȝ.i. redditū de capite:a filijs suis:an ab alienis:' HIERO. Añ gdē q̄ȝ petr⁹ suggerat:dñs iterrogat:ne scādalizēt̄ discipuli ad postulationē tributi:cū videāt eū nosse q̄ absente se gesta sūt.Seqt̄.At ille di. Ab alie. Dixit illi iesus.Ergo liberi sūt filij. ORIGE.Sermo iste duplicē hȝ sensuȝ.Secūdū vnū.n.filij reguȝ terre liberi sūt apud reges terre: extranei āt extra terrā liberi nō sūt pp eos q deprimūt eos: sicut egyptij filios israel ꝑui.Scōm alteꝝ āt pp hoc ipsum ꝙ aliq sūt alieni a filijs reguȝ terre:ſȝ sūt filij dei:liberi sūt q manēt i ṽbis iesu ⁊ cognouerūt ṽitatē: ⁊ ṽitas liberauit eos a ꝑuitute pctī.Filij āt reguȝ terre liberi nō sūt: qm̄ ois q facit peccatū:ꝑu⁹ē pctī. HIERO.Dñs aūt nr̄ ⁊ ꝑm carnē ⁊ ꝑm spūȝ fili⁹erat regis:vel ex dauid stirpe generat⁹:vl' oīpotētis pr̄is ṽbū.ḡ tributa q̄si fili⁹regū nō debat. AUGU.De cō.euā.Dicit.n.i oī regno liberos eē filos.i.nō eē vectigabiles.Mlto ergo magis libi eē debēt i quolibet regno terreno filij regni ipsi⁹:sub quo sūt oīa regna terrena. CHRY.Si āt nō erat fili⁹:inaniter hoc exēplū iduxit. Sȝ dicet aliqs:Fili⁹ ē ſȝ nō ppri⁹:ē ergo alien⁹:⁊ sic hoc exēplū nō hȝ ṽitatē. Ipse.n.de ppriys filijs disputat:ad quoꝝ d̄riam alienos vocat:q ñ ex parētib⁹substātialiter nati sūt. Intēde āt q̄liter ⁊ hic xp̄s certificat eā cognitionē q̄ petro reuelata ē de eo:p quā dixit:Tu es xp̄s fili⁹dei viui. HIERO.Quāuis ergo liber eēt:q2 tñ hūilitatē carnis assumpserat:debuit oēm iusticiā adiplere.vñ seqt̄:Ut āt nō scā. eos va.ad mare. ORIGE.Cōsequēs quoqȝ ē itelligere: qm̄ quotiēs exurgūt qdā q p iusticiā tollāt nr̄a terrena: reges hui⁹terre eos trāsmittūt:vt exigāt a nobis q̄ sūt ipsorū ⁊ suo exēplo ꝓhibet dñs aliqd scādalū fieri ēt hīs hoībus: siue ne āpli⁹peccēt:siue vt saluēt̄.Fili⁹.n.dei q nullū op⁹ fecit seruile:q̄si habēs formā serui quā pp hoiem suscepit:tributū ⁊ cēsuȝ dedit. HIERO.Quid primū i hoc loco mirer nescio:vtꝝ p̄sciam an magnitudinē saluatoris.Presciētiaȝ ꝙ nouerat hēre piscē in ore staterē:⁊ ꝙ primus ipse capiendus eēt:magnitudinē atqȝ virtutē si ad ei⁹ ṽbū stater in ore piscis creat⁹ē:⁊ qd futurū erat:ipse loquendo fecerit Ipse ergo xp̄s ꝓpter eximiaȝ charitatē ⁊ crucē sustinuit ⁊ tributa reddidit:nos infelices qui christi cēsemur nomie: ⁊ nihil tanta dignū facimus maiestate:pro illius honore ⁊ tributa nō reddim⁹:⁊ q̄si filij regis a vectigalibus imunes sumus. Hoc ēt simpl'r intellectuȝ edificat auditorē:duȝ audit dñm tante fuisse pauptatis:vt vñ tributa pro se ⁊ ap̄lo redderet:nō habuerit. Quod siquis obijcere voluerit:quomodo iudas in loculis portabat pecuniam:respondebim⁹: rem pauperum in vsus suos conuertere nephas putauit. nobisqȝ idem tribuit exemplum. CHRY.Uel ideo nō ex repositis iubet dare:vt ostendat ꝙ maris ⁊ piscium dominetur. ORIGE.Uel quoniam iesus non habuit imaginem cesaris:princeps enim huius seculi nihil habebat in eo:propterea non ex proprio:sed ex mari imaginem cesaris accepit.non autem suscepit ipse staterem: neqȝ fecit eum sibi possessionē:ne sit aliqñ imago cesaris apud imaginem inuisibilis dei.Uide etiaȝ christi prudentiā: qualiter nec rennuit tributū:nec simpliciter iubet dari:sed pri⁹ostēdit se nō esse obnoxiū:⁊ tunc dat quoꝝ vnū fecit.s.dare tributum:vt illi.s.ex actores nō scandalizentur.hoc autē.s.ꝙ ostendit se liberꝝ vt non scādaliçent̄ discipuli.Alio ṽo loco ↄtēnit phariseoꝝ scandalū:qñ de escis disputabat: docens nos scire tp̄a ꝑm q̄ oȝ nō ↄtēnere eos q scādaliçant̄ :⁊ ꝑm q̄ oȝ ↄtēnere. GREGO.sup ezechielē.Cōsiderādū.n.ē:q2 in quantū sine pctō possumus vitare proximoꝝ scādalū debem⁹.Si āt de ṽitate scādalū sumit̄:vtilius pmittit̄ nasci scādalū q̄ȝ veritas relinq̄tur. CHRY.Sicut aūt stupescis d xp̄i ṽtute:ita admirare petri fidē quoniā rei tā difficili obedinit.Ideoqȝ de fide eū remunerās:copulauit eū sibi in tributi datione quod fuit abundātis honoris.Et hoc ē qd d̄r: Inue.sta.il.su.da eis p me ⁊ te. GLO.Cōsuetudo.n. erat vt vnusqsqȝ p se didrachma redderet.Stater ṽo ē pōdus duoꝝ didrachmatū. ORIGE.Mystice aūt in agro cōsolatiōis:sic.n.interp̄tat̄ capharnaū:ↄsolat̄ oēm discipulū ⁊ liberū filiū eē pnunciat:⁊ dat ei ṽtutē piscādi pmū piscē: vt ascēdēte eo ↄsolationē accipiat petrus sup eū quē piscat⁹ ē. HYLA.Cū āt pmū piscē admōet̄ petr⁹ ingrere:ascensuri oñdunt̄ ⁊ plures.Beatus ille pmus martyr stephanus:pm⁹ ascēdit:⁊ staterē i ore ↄtinuit.Jr. quo didrachma noue pdicationis tanq̄ȝ duo denarij habebāt̄ dei eni gloriā ⁊ dñȝ xp̄m in passiōe ↄtuēs pdicabat. HIERO.Uel iste piscis q pm⁹ capt⁹:ē pm⁹ adā:q p scd̄ȝ adā liberat̄:⁊ id'qd i ore ei⁹ h ē i ↄfessiōe fuit iuētū:p petro ⁊ dño reddit̄. ORIGE. Cū etiā videris auaꝝ hoīeȝ ab aliquo petro correctū ꝙ abstulit de ore eius ṽbū pecunie:dices eū ascēdisse de mari.i. de fluctib⁹sollicitudinū auaritie ad hamū rōnabilē ⁊ ↄphēsum atqȝ saluatū ab aliquo petro q eū docuit veritatē:vt p statere habeat imaginē dei.i.eloqa ei⁹. HIERO. Et pulchre illud ipsuȝ gdē dat̄ p̄ciū:ſȝ diuisuȝ est:q2 p petro q̄si p pctōre p̄ciū reddebat̄:Dñs aūt nr̄ pctm̄ nō fec̄.Oñdit̄ autē similitudo carnis dum eodem ⁊ dominus ⁊ seruus precio liberantur.

CA. XVIII

In illa hora accesserūt discipli ad iesuȝ dicentes.Quisputas maior est in regno celoꝝ:'Et aduocans iesus puulū:statuit eū i medio eoꝝ:⁊ dixit.Amē dico vob: nisi cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli nō intrabitis in regnū celoꝝ.Quicūqȝ ḡ humiliauerit se sicut paruulus iste:hic ē maior i regno celoꝝ.Et q susceperit vnū paruulū talē in noie meo me suscepit. Qui aūt scandalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credūt:expedit ei vt suspendat̄ mola asinaria in collo eius ⁊ demergatur in pfundū maris.

HIERO.Q2 discipuli viderāt p petro ⁊ dño idē tributū r̄dditū:ex eq̄litate p̄cij arbitrati sūt oīb⁹apostolis petrū eē p̄latū. CHRY.Uñ passi sūt aliqd hūanū qd euangelista designat dicēs.In illa hora accesserūt discipuli ad iesū dicētes:Quisputas maior ē i regno celoꝝ.Uerecūdati sig dē passionē cōfiteri quā passi sūt:nō dicūt māifeste.Petrū cur p̄honorasti nobis:ſȝ idetermiate iterrogant Quis maior ē:' Qñ āt tres p̄honoratos viderūt.s.petrū iacobū ⁊ ioānē i trāsfiguratiōe:nihil tale passi sūt.qñ ṽo i vnū solū contulit honorē: tūc doluerunt. Tu āt cōsidera pmū gdeȝ ꝙ nihil eoꝝ q̄ sunt i terris q̄runt: deide ꝙ postea hanc passionē deposuerunt. Nos āt neqȝ ad defectus eoꝝ contingere possumus.neqȝ.n.q̄rimus.Quis maior est in regno celorū ſȝ Quis maior ē in regno terre. ORIGE. In his aūt imitatores discipuloꝝ eē debemus:si qñ aliqd in nobis dubium q̄rit̄ ⁊ nō iuenit̄:vt cū oī cōsensu accedamus ad iesum qui potēs est illuminare corda hoīum ad itelligēdaȝ solutiōeȝ oīum q̄stionuȝ. Interrogemus ēt aliquē doctoruȝ.Qui prepositi hn̄tur in ecclesiis.Sciebant aūt discipuli hoc interrogātes:q2 nō ē eq̄litas sanctoꝝ in regno celesti:ſȝ qūo maior ⁊ q̄l'r viuēs minim⁹hoc discere cupiebāt.Uel sciebant qs eēt minim⁹⁊ qs magn⁹:ex eo qd supra dñs dixerat:ſȝ ex mltis magnis qs eēt maior hoc eis ñ erat māifestū. HIERO.Uidēs āt iesus cogitatiōes eoꝝ voluit desiderio glie hūilitatis ↄtētionē sanare.vñ seqt̄:Et aduo.ie.puu.sta.eū i me.eoꝝ. CHRY.Mihi ṽr valde puulū i medio statuere:oīb⁹passiōib⁹exutū. HIERO.Ut i eo ⁊ etatē q̄reret ⁊ silr̄itudinē inocētie demōstraret.vel certe puuluȝ statuit in medio eoꝝ seipsuȝ q nō venerat mīstrari ſȝ mīstrare:vt eis hūilitatis tribueret exēplū. Alij puulū iterp̄tant̄ spm̄ sanctū quē posuerit i cordib⁹discipuloꝝ:vt supbiā i hūilitateȝ mutaret.seqt̄.Et dixit.Amē.di.vo.nisi.ↄuer. fue.⁊ efficia. sicut puuli nō itr.in reg.celoꝝ.Nō p̄cipit ap̄ls vt etatē hēant puuloꝝ:ſȝ inocētiā:⁊ ꝙ illi p annos possidēt.hi possideant p idustriā:vt malicia nō sapia puuli sint.Ac si dicat:Sicut iste puulus cui⁹vobis exēplū tribuo nō pseuerat i iracūdia:lesus ñ meminit:vidēs pulchrā mulierē nō delectat̄:ñ aliud cogitat:⁊ aliud loq̄t̄.sic ⁊ vos nisi talē habueritis inocētiā:⁊ aī puritatē regnū celoꝝ nō poteritis intrare. HILA.Pueros ēt credētes oēs p audiētie fidē nūcupauit hi eni patrē sequūt̄:matrē amāt:velle malū nesciūt:curā opū negligūt:nō isolescūt:nō oderūt:nō mētiūt̄.dictis credūt:⁊ qd audiūt veꝝ habēt.lr̄a ḡ sic legit̄. GLO.Nisi ↄuersi fueritis ab hac elatiōe ⁊ idignatiōe in q̄ mō estis ⁊ efficiamini oēs ita inocētes ⁊ hūiles p virtutē sic̄ puuli sūt p etatē:ñ itrabitis i regnū celoꝝ ⁊ qñ gdē aliter nō itrat̄. Quicunqȝ ergo hūiliauerit se sicut puul⁹ iste:hic maior ē i regno celorū.Quāto.n.qs erit hūilior:tāto maior efficit̄ i regno celorū. REMI.i.i cognitiōe gratie vel eccl'istica dignitate:vel certe i eterna beatitudine. HIERO.Uel aliter:Quicunqȝ hūiliauerit se sicut puul⁹iste.i.q se i exēplū mei hūiliauerit:hic itrabit i regnū celoꝝ:Seqt̄:Et q susceperit vnū puu. ta.i noie meo me suscipit. CHRY.ac si.d.Nō solū si tales efficiamini:mercedē accipitis:ſȝ etsi alios tales pp me honorabitis:⁊ honoris q ē ad illos retributionē vobis determino regnū.Magis aūt qd multomaius ē ponit dicens Me suscipit. HIERO.Qui.n.talis fuerit.vt xp̄i imitetur hūilitatē ⁊ inocētiā:i eo xp̄s suscipit̄ ⁊ prudēter:ne cum delatū fuerit ap̄lis:se putēt honoratos:adiecit: nō suo illos merito:ſȝ magr̄i honore suscipiēdos. CHRY.Deinde facile susceptibilē hūc ꝑmonē facit:penā iducens. vñ seqtur: Qui aūt scādalizat vnū de pusillis istis ⁊c̄.Ac si dicēt. Sic̄ q hos honorāt pp me mercedē habēt:ita ⁊ q hos dehonorant:vltimā sustinebūt vindictā.Si aūt cōuitiū scandalū vocat:ne mireris.multi.n.pusillanimes ex eo ꝙ despiciuntur:scandalizati sūt. HIERO. Nota ꝙ q scandalizatur puulus ē.maiores.n.scādala nō recipiūt.Et q̄ȝq̄ȝ generalis possit eē s̄nia aduersus oēs q aliquē scandalizant: tñ iuxta cōsequentiā ꝑmonis ēt ↄ ap̄los dictū intelligi pōt q interrogando qs maior eēt in regno celoꝝ: videbant̄ iter se de dignitate cōtendere.⁊ si in hoc vitio pmansissent. poterāt eos quos ad fidē vocabant p suū scandalū pdere:dū ap̄los viderēt iter se de honore pugnare. ORIGE.Qūo aūt q cōuersus ē ⁊ fact⁹q̄si puer. ⁊ minim⁹ ē:⁊ potēs scādalizari: hoc sic possum⁹explanare.Ois q filio dei credit ⁊ cōuersat̄ ꝑm euāgelicos act⁹.cōuersus ābulat q̄si puer.q aūt nō cōuertit̄ vt fiat sicut puer.hūc ipossibile ē itrare i regnū celorū.In oī aūt credētiū multitudie sūt qdā nup cōuersi:vt fiant sicut puuli:nōdū aūt sunt facti:hi pusilli hn̄tur in xp̄o ⁊ sūt scādali receptores. HIERO.Q2 aūt d̄r: Expedit ei vt suspēdat̄ ⁊c̄.ꝑȝ ritū p̄uicie loq̄t̄:quo maioꝝ criminū ista apud veteres iudeos pena fuerit:vt in pfundū ligato saxo d̄mergeret̄.Expedit aūt ei q2 mlto meli⁹ē pro culpa breuē recipe penā q̄ȝ eternis ꝑuari cruciatib⁹. CHRY.Consequens aūt erat prioribus dicere:Me non suscipit.qd erat

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

omni pena amarius.sed q2 grossi erant τ predicta pena eos nō mouebat ꝯparatione exēpli cogniti manifestat ꝑparatā penā.pp hoc.n.dicit ꝙ expedit ei hoc sustinere:qm̄ eos alia grauioꝝ pena expectat. HYLA. Mystice aūt mole op⁹ laboꝛ est cecitatis.nā clausis iumētoꝝ oculis agunt in gyꝝ τ sub asini qdē noīe frequēter gentes cognonminatas reperimus:q ceci laboꝛis ignoꝛantia ꝯtinentur.Iudeis aūt scieiter in lege ꝑstitū ē.q si xpi aplos sc ādalizauerit: recti⁹ alligata collo mola asinaria ōmersi i mare fuissēt.i.gētiū labore deꝑssi ignoꝛantia seculi demōstrarent:q2 illis tolerabili⁹ fuerat nescisse xp̄m q̄ȝ ꝓphetaꝝ dn̄m nō recepisse. GRE. vij.moꝛa.Uel aliter:Quid p mare nisi seculū:qd p molaȝ asinariā nisi actio terrena significat:q̄ cū colla mentis per stulta desideria stringit:hāc in laboꝛis circuitū mittit.Sūt vtriqȝ nōnulli q dū terrenas actiōes deserūt:τ ad ꝯtēplationis studia hūilitate postposita vltra intelligētie vires surgunt:nō solū se in erroꝛeȝ deyciūt:sed infirmos quosqȝ de gremio veritatis diuidūt.Qui ḡ vnū de minimis meis scādalizat meli⁹ ei fuerat:ligata collo mola asinaria i mari ꝓyci:q2 nimiruȝ ꝑuerse mēti expediētius esse potuissȝ:vt occupata mūdo terrena negocia ageret:q̄ȝ p ꝯtēplatiōis studia ad multoꝝ perniciē vacaret. AVGV.de q.euā.Uel alr. Qui scandalizauerit vnū ex pusillis istis.i.ex humilib⁹ quales vult esse discipulos suos nō obtēperādo vel etiam contradicēdo:sicut de alexandro apostolus dicit:expedit ei vt mola asinaria suspēdat collo eius:τ p̄cipitet in ꝓfundū maris.i.ꝯgruit ei vt cupiditas reꝝ tpaliū:cui stulti τ ceci alligātur eū deuictū pōdere suo deducat ad interitū.

¶ Ue mūdo a scandalis: Necesse ē.n. vt veniāt scandala. Uerūtn̄ ve hoī illi p quē scādalū venit. Si aūt manus tua vel pes tuus scādalizat te: abscide eū τ ꝓijce abs te. Bonū tibi ē ad vitā ingredi debilē vel claudū: q̄ȝ duas manus vel duos pedes habentē mitti in ignē eternū. Et si oculus tuus scandalizat te:erue eū τ ꝓiice abs te. Bonū ē tibi vnū ocūlū habētē in vitā intrare q̄ȝ duos oculos habentem mitti in gehennā ignis.

GLO.Dixerat dn̄s ꝙ expedit ei q scandalizat:vt suspendat mola asinaria i collo ei⁹.Cui⁹ rōnem assignans subdit: Ue mundo a scandalis.i.ꝓpter scādala. ORIGE. Hoc nō de elemētis mūdi itelligam⁹:sȝ hic hoīes q sūt i mūdo dicunt mūd⁹. Nō sūt āt discipuli xpi de hoc mūdo. vn̄ nō ꝑt eis eē a scādalis ve. naȝ etsi mlta sūt scādala:nō tāgūt eū q nō ē de hoc mūdo.Si āt adhuc ē de hoc mūdo:ꝓpea ꝙ diligit mūdū τ q̄ sūt i eo:tāta scādala cōp̄hēdēt eum q̄ȝtis fuerat obligat⁹ i mūdo.Seqt: Necesse ē.n.vt veniāt scādala. CHRY.Cū āt dicit: Necesse ē:nō ōstruit libertatē arbitriy:nȝ necessitati aliq̄rū reꝝ supponit:sȝ qd̄ oīno futuꝝ est p̄dicit:scādala qdē sūt ꝓhibitiōes recte vie.nō āt p̄dicatio xpi scādala iducit.nȝ.n.q2 p̄dixit:pp hoc fit:sȝ q2 oīno futurū erat pp hoc p̄dixerit.Sȝ dicet aliqs:Si oēs corrigant:τ nullus sit q scādala afferat:nōne mēdacij arguet hic ꝑmo: Nequaq̄ȝ.q2.n.ꝑuidit inemēdatos futuros hoīes eē ꝓpter hoc dixit: Necesse ē vt veniāt scādala.i.oīno veniēt. si aūt corrigēdi eēnt:nō dixissel. GLO.Uel necesse ē vt veniāt scādala:q2 sūt necessaria.i.vtilia.vt q p hoc ꝓbati sūt manifesti fiāt. CHRY.Scādala.n.erigunt hoīes τ acutioꝛes eos faciūt:τ eū q cadit velociter erigūt iquātū.f.īgerūt solicitudinē. HILA.Uel hūilitas passiōis scādalū mūdo ē: ꝙ sub defoꝛmitate crucis eterne glīe dn̄s voluit accipe.Et qd i mūdo tā ꝑiculosū q̄ȝ nō recepisse xp̄ȝ. Id̄o vo necesse ait venire scādala:q2 ad sacramētū reddēde nobis eternitatis: oīs i eo passiōis hūilitas eē cōplēda. ORIGE.Uel veniētia scādala sūt āgeli sathane:nec tn̄ putes ꝑȝ nām vl' substātiā eē hmōi scādala:sȝ libertas arbitrij i qbusdā genuit scādalū:volēs suscipe ꝓ virtute laboꝛē. Nō pōt aūt esse verū bonuȝ nisi habeat īpugnationē mali.Sic ergo necesse est venire scādala sicut necesse est sustinere malitiā celestiū q̄ magis irritantur:quātomagis vbū xpi in hominibus inualescens:expellit ab eis malignas virtutes.Qu erūt autē oꝛgana p que scandala opent:qbus est magis ve.nā iniq̄to peius erit ei q scādalizat:q̄ȝ ei qui scādalizat. vnde sequitur. Uerūtn̄ ve hoī illi p quē scan.venit. HIERO. Ac si.d. Ue hoī illi q vitio suo facit vt p se fiat:qd̄ necesse est vt in mūdo fiat.Simulqȝ p generalē sniaȝ ꝑcutit iudas q ꝓditioni aīuȝ p̄pauerat. HILA.Uel sub hoīs nuncupatiōe actoꝛē scādali huius qd̄ est extra passionē christi iudaicum ppl'm designat:p quē oē huic mūdo ꝑiculum comparat:vt christū in passione abnegent quē lex τ ꝓp̄he passibilē p̄dicauerūt. CHRY.Ut aūt discas ꝙ non sunt absolute necessitatis scādala.audi que sequuntur:Si autē manus tua vl' pes tuus τc̄. Nō autē hoc de mēbꝛis coꝛpoꝛalibus dicit: sed de amicis quos in oꝛdīe necessarioꝝ mēbꝛoꝝ hēmus. nihil ē.n.ita nociuū vt cōuersatio mala. RABA.Scādalū q̄ppe ꝑmo grecus ē:qd̄ nos offendiculū vel ruinā τ impactionē pedis dicere possum⁹. Ille ḡ scādalizat fratrē qui ei dcō factoue min⁹ recto occasionē ruie dederit. HIERO. Igit oīs truncat affect⁹: τ vniuersa ꝓpinqtas āputat.ne p occasionē pietatis vnusqsqȝ credētiū scādalis pateat. Si iquit ita ē tibi ꝯiunct⁹ vt man⁹: pes:ocul⁹:τ ē vtilis atqȝ sollicitus τ acut⁹ ad ꝑspiciēdū:scandalū aūt tibi facit:τ pp morū dissonātiaȝ te ꝑtrahat in gehēnā:melius ē vt ꝓpinqtate eius careas τ emolumētis carnalibus:q̄ȝ dū vis lucrifacere cognatos τ necessarios:cām habeas ruinaꝝ. Nouit enī vnusqsqȝ credētiū qd sibi noceat:vel i quo sollicitetur animus:ac sepe tētetur.melius ē.n.vitā solitariam ducere:q̄ȝ ob vite p̄ntis necessaria vitā eternā ꝑdere. ORIGE.Ul' sacerdotes rōnabiliter pn̄t dici ecclesie oculus:qm̄ speculatoꝛes habētur:Diacony aūt ceteriqȝ:man⁹:q2 per eos opa spiritualia geruntur.ppl'us aūt sunt pedes coꝛpis ecclesie quibus oībus parcere non opoꝛtet si scandalum ecclesie facti fuerint.vel actus aīe:peccans manus ītelligitur: τ icessus aīe:peccans pes:τ visus aīe:peccans oculus: quos opoꝛtet p̄cidere si scandalum p̄bent:frequenter enim ipsa opa membꝛoꝛum pro membꝛis in scriptura ponuntur.

¶ Uidete ne cōtēnatis vnū ex his pusillis. Dico eni vobis:q2 angeli eoꝛū in celis semꝑ vident faciem patris mei qui in celis est. Uenit .n. filius hoīs saluare quod perierat. Quid vobis vr̄:Si fuerint alicui centū oues: τ errauerit vna ex eis nonne relinq̄t nonagintanouē in mōtibus τ vadit q̄rere eā q̄ errauit: Et si ꝯtigerit ꝙ iuēiat eā: amē dico vobis:q2 gaudebit super eā magis q̄ȝ super nonagintanouē que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui i celis est: vt pereat vnus de pusillis istis.

HIER .Supra dixerat dn̄s per manū τ pedem τ oculum:oēs ꝓpinqtates τ necessitudines q̄ scandalum facere poterāt āputādas: austeritatē itaqȝ snīe subiecto p̄cepto tēperauit dicēs. videte ne contēnatis vnū ex his pusillis: Ac si.d.Quantum in vobis est nolite cōtēnere: sed post vestrā salutē ēt illoꝝ querite sanitateȝ.Sin aūt perseuerātes in peccatis videritis:melius est vos saluos fieri q̄ȝ perire cum multis. CHRY.Uel aliter:Sicut fugere malos: ita honoꝛare bonos magnum habet lucrum. Supra ergo docuit scandalizantium abscindere amicitias : hic autem docer exhibere sanctis honoꝛem τ procurationem.

GLO.Uel aliter:Q2 tn̄ malū ꝑuenit ex scadalizatis fratrib⁹.videte ne ꝯtēnatis vnū ex his pusillis. ORIGE. Pusilli āt sūt q nuꝑ in xp̄o sūt nati aut tales q ꝑmanēt sine ꝑfectu q̄si nuꝑ nati. Nō āt habuit neēe mādare xp̄s de ꝑfectioꝛib⁹ fidelib⁹ nō cōtēnēdis:sȝ de pusillis sicut τ supra dixerat:Siqs scandalizauerit vnū ex pusillis istis.Ali⁹ autē foꝛte dicit Pusillū:hic dic ꝑfectū:ꝑm ꝙ alibi ait:Qui minimus fuerit in vob:hic erit maioꝛ. CHRY. Uel q2 ꝑfecti paruuli apd̄ multos estimant.f.paupes τ contemptibiles. ORIGE. Sȝ huic expositiōi nō vr̄ ꝯuenire qd̄ dr̄:si qs scādalizauerit vnū d̄ pusillis istis τc̄.ꝑfect⁹.n. nō scādalizatur nec perit.Sȝ q hāc expositionē estimat verā dic ꝙ iusti hoīs aīa vtibilis ē τ scādalizat aliqn̄ etsi nō facile. GLO. Ideo āt nō sūt ꝯtēnēdi:q2 adeo chari sūt deo:ꝙ angeli sunt eis ad custodiā deputati:vn̄ seqt. Dico enī vobis:q2 angeli eoꝛū in celis semꝑ vidēt facieȝ p̄ris mei qui in celis est. ORIGE. Quidā volūt ex eo dari hoīb⁹ angelū adiutoꝛē ex quo p lauachꝛū regeneratiōis nati sūt infantes in xp̄o dicētes nō eē credibile incredulis τ errātib⁹ p̄esse āgelū scm̄: sed tpe infidelitatis τ pctōꝝ ē hō sub angelis sathane.alij āt volūt mox cū qs fuerit nat⁹: eoꝝ q p̄cogniti sūt a deo accipere sibi p̄positū āgelū. HIERO.Magna.n. dignitas aīaꝝ vt vnaq̄qȝ hēat ab oꝛtu natiuitatis in custodiā sui angelū delegatū. CHRY. Hic aūt nō de qbuscūqȝ angelis loqt:sed de supueniētib⁹.Cū.n.dicat:Uidēt faciē p̄ris mei. nihil aliud ondit q̄ȝ magis liberā p̄ntiā τ maioꝛē coꝝ apud deū. GREGO.in ho.Dionysius āt dicit ꝙ ex minoꝛibus angeloꝝ agminib⁹ ad explēdū ministeriū vl' visibiliter vel inuisibiliter mittūtur.nā superioꝛa illa agmina vsuȝ exterioꝛis ministery nequaquā hn̄t. GREGO.ij.moꝛa.Et faciē ergo p̄ris angeli semꝑ vident:τ tn̄ ad nos venūt:q2 τ ad nos speciali p̄ntia foꝛas exeūt:τ tn̄ ibi se vn̄ recesserāt p internā ꝯtēplationē seruāt. Neqȝ.n.sic a diuina visiōe foꝛas exeunt:vt interne ꝯtēplationis gaudys p̄uiētur. HIERO. Saluādoꝝ igit p xp̄m oꝛationes angeli deo quotidie offerunt.ergo ꝑiculose ille ꝯtēnit:cuius desideria ac postulationes ad eternū τ inuisibilē deū angeloꝝ famulatu ac ministerio peruehūtur. AVGV.vlti.de ci.di.Uel angeli nr̄i dicunt q sunt angeli dei.Dei sūt:q2 deū nō relinquerūt.nr̄i sunt:q2 suos ciues nos habere ceperūt:Sicut ḡ nunc illi vident deū:ita τ nos sumus visuri facie ad faciem.de qua visione dicit ioānes.Uidebim⁹ eū sicuti ē.facies.n.dei māifestatio ei⁹ itelligēda ē:nō aliqd̄ tale mēbꝛū q̄le nos hēm⁹ in coꝛpe:atqȝ isto noīe nūcupam⁹. CHRY. Rursus aliā rōnē ponit:q̄re pusilli nō sint ꝯtēnēdi p̄oꝛe maioꝛē dicēs. Uenit.n.fi.ho.sal.qd̄ ꝑierat. REMI.q.d. Nō cōtēnatis pusillos:q2 ego p hoīb⁹ hō fieri dignat⁹ sū.Cū.n.dicit:qd̄ ꝑierat. subitelligēdū ē gen⁹ humanū.oīa.n.elemēta suū oꝛdinem ꝑuāt:sȝ hō errauit:q2 suū oꝛdinē ꝑdidit. CHRY. Deide ad hāc rōnē pabolā copulat:p quā τ patrē iducit salutē hominū volētē dicēs:Quid vobis vr̄ si fuerit alicui centum oues τc̄. GREGO.i ho. Hoc ad ipsū auctoꝛē hoīm ꝑtiet q2.n.cētenari⁹ ꝑfect⁹ ē numer⁹:ipse cētū oues hūit: cū angeloꝛuȝ τ hominū substantiā creauit. HILA.Ouis autem vna hō intelligēdus est.τ sub homine vno vniuersitas sentienda est:in vnius.n.adē erroꝛe oē hoīum gen⁹ oberrauit. Igit τ q̄rens hoīem christus ē:τ nonagintanouē relicte celestis gloꝛie multitudo ē. GREGO.Dicit aūt euāgelista eas relictas i montib⁹ vt significet in excelsis:q2 nimirum oues q̄ nō ꝑierāt i sublimib⁹ stabant. BEDA.Ouē ergo dn̄s iuenit qn̄ hoīeȝ restaurauit.Et sup eā īuētā mai⁹ gaudiū ē in celo q̄ȝ sup nonagitanouē:q2 maioꝛ mā diuine laudis ē in restauratiōe hoīum q̄ȝ i creatiōe angeloꝝ. Mirabiliter.n.āgelos creauit:sȝ mirabili⁹ hoīeȝ restaurauit. RABA. Nota ꝙ vnū deest a nouē vt.x.sint:τ a nonagintanouem vt cētū sint.Uariari ergo p breuitatē τ magnitudinē numeri p̄nt qb⁹ vnū deest τ vt ꝑficiāt.ipm vo vnū sine varietate i se manēs cū accesserit:ceteros ꝑficit.Et vt ꝑfecta sūma ouiū itegraret i celo:hō ꝑdit⁹ q̄rebat in terra. HIERO.Alij vo nonagitanouē oīb⁹ iustoꝝ putāt numeꝝ intelligi:τ i vna ouicula peccatoꝝ ꝑm ꝙ in alio loco dixerat: Nō veni vocare iustos:sȝ peccatoꝛes:GREGO.i ho. Cōsiderādū āt nobis ē cur dn̄s plus de ꝯuersis peccatoꝛi b⁹ q̄ȝ d̄ stātib⁹ iustis gaudiū eē fateat:q2.f.plerūqȝ pigri remanēt ad exercēda bona p̄cipua q valde sibi securi sūt ꝙ nulla cōmiserit mala grauioꝛa.At ꝯ nōnūq̄ȝ hi q se aliqd egisse illicite meminerūt:ex ipo suo doloꝛe cōpūcti iardescūt i amorē dei.Et q2 se errasse a deo ꝯsiderāt:dāna p̄cedētia lucris subsequētib⁹ recōpēsant:sic τ dux i ꝑlio pl⁹ eū militē diligit q p⁹ fugā ꝯuersus hostē foꝛtiter ꝑmit:q̄ȝ illū q nūquā terga ꝑbuit τ nūquā aliqd foꝛtiter fecit.Sȝ τ sūt qdā iusti de quibus tātū ē gaudiū:vt eis null⁹ penitēs p̄poni possit:q τ si n̄ sint sibi maloꝝ cōscij: tn̄ licita respuūt.τ in oīb⁹ se hūiliāt. Quātū ergo gaudiū ē si hūiliter plāgat iust⁹:cū gaudiū sit: si qd̄ male gessit dānat iniust⁹. BEDA.Uel p nonaginta nouē oues q̄s i mōtib⁹ reliqt:supbos significat: qb⁹ ad ꝑfectionē vnitas deest.Cū ergo iuenerit peccatoꝛē magis sup eū gaudet.i.suos gaudere facit q̄ȝ sup iustos falsos. HIERO.Q2 āt subdit. Sic nō ē volūtas τc̄.ꝛfert ad supi⁹ ꝓpositū:de quo dixerat.Uidete ne cōtēnatis vnum de pusillis istis.τ docet icirco parabolā positā.vt pusilli nō ꝯtēnant. In eo āt ꝙ dicit: Nō ē volūtas an̄ patrē τc̄.ostēdit ꝙ quotiēscūqȝ ꝑierit aliqs ex pusillis nō voluntate patris perit.

¶ Si āt peccauerit i te frat tuus vade τ coꝛripe eū iter te τ ipsuȝ solū. Si te audierit: lucrat⁹ eris frēȝ tuū. Si āt:nō te audierit: adhibe tecū adhuc vnū vl' duos vt i oꝛe duoꝛū vel triū testiū stet oē verbū. Q' si n̄ audierit eos: dic ecclie. Si āt ecclesiā n̄ audierit sit tibi sic̄ ethnicus τ publicanus

CHRY.Quia supi⁹ vehemētē ꝑmonē aduersus scādalizātes ꝓposuit:vndiqȝ eos terrēs ne rursus hi qb⁹ scādala iferūt.sic fiāt resupini:vt totū cōtēnētes i aliō vitiū icidāt .f.negligētie:τ scādalizātes p oīa sibi p̄ci volētes i elatiōeȝ icidāt:h̄ dn̄s eos cōp̄mit:τ redargutiōeȝ fieri iubet dicēs: si āt pec.i te fra.tu⁹:va.τ coꝛ.eū iter te τ ip.solū. AVGV. de v̄.do.Admonet nos qdē dn̄s nr̄ nō negligere inicē pctā nr̄a:nō q̄rēdo qd rep̄hēdas:sȝ vidēdo qd coꝛrigas. Dēmus eni amādo coꝛripe nō nocēdi auiditate:sȝ studio coꝛrigēdi si neglexeris:peioꝛ eo fact⁹ es. Ille iiuriā fecit:τ iiuriā faciēdo graui seipsuȝ vulnere ꝑcussit:tu vuln⁹ fr̄is ꝯtēnis peioꝛ es tacēdo q̄ȝ ille ꝯuitiādo. AVGV.i.de ci.dei. Plerūqȝ eni a mal' docēdis:admonēdis:aliqn̄ ēt obiurgādis τ coꝛripiēdis male dissilat:vl' cū laboꝛis piget:vl' cū coꝝ inimicitias deuitam⁹ ne ipediāt τ noceāt i istis tpalib⁹ reb⁹:siue q̄s adipisci adhuc nr̄a cupiditas appetit:siue q̄s adhuc amittē foꝛmidat ifirmitas.Si āt ꝓpea qsqȝ obiurgādis τ coꝛripiēdis male agētib⁹ p̄cit:q2 oppoꝛtuni⁹ tps inqrit vl' eisdē ipis metuit ne dterioꝛes ex h̄ efficiāt:vl' ad bonā vitā τ piā erudiēdos ipediāt alios ifirmos:aut p̄māt atqȝ auertāt a fide: nō vr̄ eē cupiditatis occasio:sȝ ꝯsiliū charitatis. Lōge autē grauioꝛē hn̄t cāȝ ecclīaꝝ p̄positi q i ecclijs ꝯstituti sūt vt nō p̄cāt obiurgādo pctā.nec id̄ tn̄ ob huiuscemōi culpā penit⁹ alien⁹ ē:q lȝ p̄posit⁹ n̄ sit:i eis tn̄ qb⁹ vite h⁹ nēcitate ꝯiūgit: mlta monēda vl' arguēda nouit τ negligit:deuitās eoꝝ offēsiōes pp illa qb⁹ i hac vita nō idebite vtit.sȝ pl⁹ q̄ȝ d̄buit delectat. CHRY.Cōsiderādū āt ꝙ q̄nqȝ dn̄s eū q ꝯtristauit ad eū q ꝯtristat⁹ ē ducit.sicut cū dicit:si recoꝛdat⁹ fueris ꝙ frater tuus hȝ aliqd aduersuȝ te: vade reconciliari fratri tuo.Quādoqȝ āt eū qui iniusta passus ē iubet dimittere proximo sicut ibi:Dimitte nobis d̄bita nr̄a.sicut τ nos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

di.de.nr̃is. Hic aũt aliũ excogitat modũ.cũ.n. q ꝯtristatꝰ ẽ
ducit ad eũ q ꝯtristauit:ꝛ ideo dicit:Si peccauerit in te fra
ter tuus. Quia eni ille q iniusta fecit nõ facile veniret ad ex
cusationẽ:verecũdatus hũc q passus est ad illũ trahit:ꝛ nõ
simpliciter:sed vt corrigat qđ factũ est:vñ dicit. Uade ꝛ cor
ripe eũ. RABA. Nõ passis iubet peccãti dimittere.sȝ au
diẽti.i. obediẽti ꝛ pñiaȝ agẽti:ne vel difficilis sit venia vel
remissa indulgẽtia. CHRY. Nõ ãt dicit:accusa:nȝ iere
paȝ:nȝ vindictas expete:sȝ argue.i.rememora sibi peccatũ.
dic ei que ab eo passus es. Ipse eni ira ꝛ verecũdia detinet
ebrius factus quasi graui somno. Uñ oȝ te qui sanus es ad
illũ qui egrotat abire. HIERO. Sciẽdũ tñ ꝙ si peccaue
rit in vos frater vester:ꝛ in q̃libet cã vos leserit: dimittẽdi
habetis ptãteȝ imo necessitatẽ:qꝛ precipit:vt debitoribus
nr̃is debita dimittamꝰ.ꝓpter qđ ꝛ hic dicit .Si peccauerit
in te frater tuus. Si aũt in deũ quis peccauerit:nõ ẽ nr̃i ar
bitrij. Nos ecõtrario in dei iniuria benigni sumꝰ:i nr̃is ꝯtu
melijs exercemꝰ odia. CHRY. Idõ aũt precepit arguere
eiꝰ q passus ẽ iniuriã ꝛ nõ alij.qꝛ ille q fecit iniuriã ab eo mã
suetiꝰ sustinet:ꝛ maxime cũ solus eũ corripiat. Cũ eni q vin
dictã expetere debebat:hic salutis videt diligẽtiaȝ habere
maxie hoc eũ põt ꝓpitiũ facere. AVGV. de v̇.do. Quã
do ergo in nos aliquis peccat:habeamꝰ magnã curã:non ꝓ
nob:nã gloriosuȝ est iniuriã obliuisci:sȝ obliuiscere iniuriã
tuã nõ vulnꝰ fratris tui: ergo corripe eũ inter te ꝛ ipsuȝ solũ
studẽs correctiõi:parcẽs pudori. Forte eni pre verecũdia i
cipit defendere pctm̃ suũ:ꝛ quẽ vis facere correctiorẽ facis
peiorẽ. HIERO. Corripiẽdus est eni seorsum frater ne si
semel pudorẽ atqȝ verecũdiaȝ amiserit ꝑmaneat in pecca
to. AVGV. de v̇.dñi. Apl's ãt dicit. Peccãteȝ coraȝ oibꝰ
argue:vt ꝛ ceteri timorẽ habeãt. Aliquãdo ergo scias corri
piẽdũ esse fratrẽ solũ.aliqñ autem coram omnibus. Quid
aũt ante facere debeamꝰ intendite ꝛ videte:Si peccauerit
inquit in te frater tuus corripe eum inter te ꝛ ipsum soluȝ.
quare? quia in te peccauit:tu scis quia peccauit.. Quid ẽ in
te peccauit? Quia.n.secretũ fuit qñ in te peccauit:secremȝ
quere cũ corrigis q̃ peccauit.nã si solus nosti:qꝛ peccauit in
te:ꝛ cũ vis corã oibꝰ arguere :nõ es corrector sed proditor.
Peccauit ergo in te frater tuus:sȝ si tu solus nosti:tũc vere
in te solũ peccauit. Nã si multis audiẽtibus tibi fecit iniu
riaȝ:ꝛ in illos peccauit quos testes sue iniquitatis effecit:q̊
ipsa corripiẽda sũt corã oibꝰ q̃ peccant corã oibꝰ: ipsa corri
piẽda sũt secretius q̃ peccant secretiꝰ. Distribuite tpa: ꝛ cõ
cordate scripturas. Quare ãt ꝓximũ corripis:qꝛ tu doles
ꝙ peccauerit i te? absit.si ãt amore tui id facis:nil facis.si a
more illiꝰ facis:optie facis. Deniqȝ i ipsis v̇bis attẽde cuiꝰ a
more id facere debeas: vtrũ tui:an illiꝰ? Seqt.n. Si te au
dierit:lu.eris fra.tuũ. Ergo ꝑꝑ illum fac vt lucreris illum.
Agnosce qꝛ i hoieȝ peccãdo ꝑisti:nã si nõ ꝑieras quõ te la
cratꝰ ẽ? Nemo q̊ cõtẽnat qñ peccat i fratrẽ. CHRY. In
quo ẽt demõstrat ꝙ inimicitia dãnũ ẽ cõe:ꝛ ꝑꝑ hoc ñ dixit
ꝙ ille lucratꝰ ẽ seipsuȝ sȝ ꝙ tu lucratꝰ es euȝ.ex quo oñdit:
qñ ꝛ tu ꝛ ille dãnũ passi estis ex discordia. HIERO.
Per salutẽ.n.alteriꝰ nobis quoqȝ acqrit salus. CHRY.
Quid ãt facere dẽas si nõ ꝑsuadeat:subdit. Si ãt te nõ au
dierit:adhibe tecũ vnũ vl' duos. Quãto.n.iuerecũdior fu
erit ꝛ ꝑtinatior:tãto magis nos ad medicinã studere oȝ:nõ
ad irã ꝛ odiũ. Eteni medicus cũ viderit morbũ nõ remitti
nõ desistit:sȝ tũc magis ꝑparat ad curãdũ. Uide ãt q̃liter
nõ vidicte grã hec correptio fit:sȝ emẽdatiõis:ꝛ ꝑꝑ hoc nõ
cõfestim iubet duos accipere:sed qñ ipse corrigi nõ volue
rit:neqȝ tũc ad euȝ mittit multitudinẽ:sed vnuȝ vel duos:
ꝛ ad hoc legis testimoniũ inducit dicens: Ut in ore duoruȝ
testiũ vel triũ stet oẽ verbũ.q.d. Habes iam testimonium
ꝙ totũ fecisti qđ tuũ erat. HIERO. Uel itelligendũ est

hoc mõ:Si te audire noluerit:adhibeat vnꝰ frater tñ ꝙ
si nec illũ audierit:adhibeat ꝛ tertiꝰ: vel corrigẽdi studio:
vt.s.vel admonitiõe.aut pudore corrigat vel ꝯueniẽdi sub
testibꝰ. GLO. Uel si dixerit:nõ eẽ peccatũ:vt ꝓbẽt illud
eẽ peccatum. HIERO. Porro si nec illos audire nolue
rit:tũc multis dicẽdũ ẽ vt detestatiõi eũ hẽant: vt q nõ po
tuit pudore saluari:saluet obꝓbrijs. vñ seqt. Qꝛ si nõ au
dierit eos: dic ecclesie. CHRYSO.i.his q ecclesie ꝑsi
dent. GLO. Uel dic toti ecclesie:vt maiorẽ erubescẽtiã
patiat. Post hec oia seq̃tur excõicatio q̃ fieri dȝ ꝑ os eccle
sie.i.ꝑ sacerdotẽ:quo excõicãte tota eccl'ia cũ eo opat. vñ
seqt: Si ãt eccl'iaȝ nõ audierit sit tibi sicut ethnicꝰ ꝛ publi
canꝰ. AVGV. de v̇.do.i.noli illũ iã deputare in numero
fratrũ tuoꝝ:nec sic tñ salꝰ eiꝰ negligẽda ẽ:nã ꝛ ipsos ethni
cos.i.gẽtiles ꝛ paganos i numero qdẽ fratrũ ñ ꝺputamꝰ:sȝ
tñ eoꝝ salutẽ semꝑ inqrimꝰ. CHRY. Nihil tñ tale ꝑci
pit dñs obseruãdũ in his q extra ecclesiã sũt:q̃le ꝑcipit hic
de fratribꝰ corripiẽdis. Sȝ de exterioribꝰ dicit: Sigs ꝑcus
serit te i vna maxilla:ꝑbe ei ꝛ aliã:qđ ꝛ paulus dicit: Quid
mihi ẽ de his q foris sũt iudicare? HIERO. Fratres ãt
ꝛ arguere ꝛ auertere iubet. Qđ ãt dicit: Sicut ethnicus ꝛ
publicanꝰ:ostẽdit maioris eẽ detestatiõis q sub noie fidel'
agit opa infideliũ:q̃ȝ hi qui aperte gẽtiles sunt. Publicani
eni vocant qui seculi sectant lucra ꝛ exigunt vectigalia ꝑ
negociationes ꝛ fraudes ac furta scelerata atqȝ periuria.
ORIGE. Uideamus aũt ne forte snĩa hec:non de quo
cunqȝ peccato posita sit:quid eniȝ si aliquis peccauerit ali
quod peccatoruȝ que sunt ad morteȝ:puta masculoꝝ cõcu
bitor factus:adulter:homicida:aut mollis: nunquid taleȝ
rationis est arguere solus ad solũ:ꝛ si audierit statim eum
dicere lucrifactũ:ꝛ nõ prius expulerit eum de ecclesia:nisi
postq̃ȝ coraȝ testibus argutus ꝛ ab ecclesia:ꝑstiterit in actu
priori. Aliꝰ aũt respiciens ad imẽsaȝ misericordiã christi:
dicet quoniã cũ verba christi nullã faciãt differẽtiã pecca
torũ:cõtra christi misericordiã faciunt qui hec ad minima
tñ peccata pertinere distinguunt. Alius cõtra caute ipsa
verba cõsiderans:nõ de omni peccato hec dicta defendet:
qñ qui grãdis illa peccata facit:nõ ẽ frater:sed noiat fra
ter:cũ quo ẜm aplm nõ oportet nec cibũ sumere.sicut ãt ne
gligentibus peccãdi occasionẽ dant:q ad oẽ peccatum hoc
ꝑtinere exponunt: sic econtra qui docet in minimis ꝛ non
mortiferis peccatis.peccãtẽ post argutionẽ testium vel ec
clesie fieri oportere:sicut ethnicũ ꝛ publicanũ:aliqd crude
litatis videt inducere. Utrũ.n.oino ꝑeat pronũciare non
possumus.ꝑrimũ qꝛ qui ter argutus nõ obediuit:põt in q̃r
to obedire.deinde qꝛ aliquãdo non ẜm opera hois reddit
ei.sed ampliꝰ:q̃ȝ peccauit:qđ expedit in hoc mundo.demũ
qꝛ nõ dixit solũ: Sicut ethnicus ꝛ publicanus.sed Sit tibi.
Qui ergo in peccato leui correctus ter nõ se emendat: nos
quidẽ debemꝰ eũ hẽre sicut ethnicũ ꝛ publicanuȝ:abstinẽ
tes ab eo vt cõfundat:an ãt ẽt a deo q̃si publicanꝰ ꝛ ethni
cus iudicet:nõ est nostruȝ ꝓnunciare:sed ẽ in iudicio dei.

¶ Amẽ dico vob̃ q̃cũqȝ alligaueritis sup terraȝ
erũt ligata ꝛ i celo ꝛ q̃cũqȝ solueritis sup terraȝ
erũt soluta ꝛ i celo. Iterũ dico vob̃:qꝛ si duo ex
vob̃ ꝯsẽserit sup terrã de oi re quãcũqȝ petierit
fiet illis a pr̃e meo q i celis ẽ. Ubi.n.sũt duo vel
tres cõgregati i noie meo:ibi sũ in medio eoruȝ.

HIERO. Quia dixerat si ecclesiaȝ nõ audierit:sit tibi si
cut ethnicus ꝛ publicanꝰ:ꝛ poterit cõtẽpti fr̃is hec eẽ rñsio
vel tacita cogitatio. Si me ꝺspicis:ꝛ ego te ꝺspicio:si me cõ
dẽnas ꝛ tu mea snĩa ꝯdẽnaberis:ꝑtãtẽ tribuit apl'is vt sci
ant ꝙ q talibꝰ cõdẽnant:humanaȝ sniam diuina snĩa corro
borari. vñ dr̃: Amẽ dico vobis:q̃cũqȝ alli.su.ter.erũt li. ꝛ in
celo.ꝛ quecũq̃ sol.sup ter.erũt so.ꝛ in celo. ORIGE. Nõ
dixit. In celis:sicut petro:sed i celo vno:qꝛ nõ sũt tante ꝑfe
ctionis sicut petrus. HYLA. Per hoc tamẽ ad terrorẽ
maximi metꝰ quo ad pñs oẽs cõtinent:imobile seueritatis
aplice iudiciũ demrauit:vt quos i terris ligauerit.i. pctõꝝ
nodis inexos reliquerit:ꝛ quos soluerit: ꝯcessionẽ.s. venie
acceperit i salutẽ:hi in celis ligati sũt vel soluti. CHRY.
Et notandũ ꝙ nõ dixit ꝑmati ecclesie: Liga talẽ:sȝ Si liga
ueris:idissolubilia erũt ligamina:q̃si hoc eiꝰ iudicio dimit
tens. Uide aũt qualiter icorrigibilẽ duplicibꝰ colligauit ne
cessitatibꝰ.s.ꝛ pena que ẽ hic.s.ꝓiectõe ab eccl'ia :quã supra
posuit dicens. Sit tibi sic ethnicus ꝛc.ꝛ supplicio futuro:qđ
est ligatũ eẽ in celo:vt multitudine iudicioꝝ dissoluat fris
irã. AVGV. de ver.do. Uel alr̃: Cepisti habere fratrem
tuũ tanq̃ȝ publicanũ ligãs eũ i terra:sed vt iuste alliges vi
de. Nã iniusta vicula disrũpit iustitia. Cũ aũt correxeris et
cõcordaueris cũ fratre tuo:soluisti illũ i terra.cũ solueris i
terra:solutus erit ꝛ in celo. Multũ ꝑstans:nõ tibi sȝ illi: qꝛ
multũ nocuit nõ tibi:sȝ sibi. GLO. Nõ solũ aũt de excõi
catõe:sed ẽt de oi petitõe q̃ fit a cõsentiẽtibꝰ i vnitate eccle
sie dat ꝯfirmationẽ cũ subdit: Iteꝝ dico vobis:qꝛ si duo ex
vobis cõsenserint super terrã. Uel penitẽtẽ recipiẽdo:vl' su
perbũ abijciẽdo:vel de alia re quã petierit q̃ nõ est ꝯtria ec
clesie vnitati. Fiet illis a pr̃e meo q i celis ẽ. Per hoc aũt qđ
dicit: Qui i celis ẽ:eũ sup oia :eẽ oñdit:ꝛ ꝑ hoc ꝯplere eũ pos
se qđ petit. Uel in celis est.i. in scis:qđ valet ad ꝓbandum
ꝙ fiet illis qcqd petierit qđ dignũ sit:qꝛ illũ apđ se habẽt a
quo petũt. Uñ rata est snĩa ꝯsentientiũ:qꝛ deꝰ cũ eis hitat.ꝛ
iđ seqt: Ubi eni sũt duo vel'tres ꝯgre.in no.meo:ibi sũ i me
dio eoꝝ. CHRY. Uel qꝛ dixerat: Fiet illis a pr̃e meo: vt
oñdat se etiã eẽ datorẽ simul cũ patre.subdit: Ubi sũt enim
duo vl'tres. ORIGE. Nõ aũt dixit: In medio eoꝝ ero:sȝ
sum. Mox.n.vt aliq cõsenserit xp̃s iuenit i eis. HYLA.
Ipse.n.qui pax atq̃ȝ charitas est:sedẽ atqȝ habitationẽ i bo
nis atqȝ pacificis volũtatibꝰ collocabit. HIERO. Ul'alr̃:
Omnis superior sermo ad concordiã nos ꝓuocauerat: igit
ꝛ premiũ pollicet :vt sollicitiꝰ festinemus ad pacẽ cũ se di
cat iter duos vel tres mediũ fore. CHRY.i ho. Non aũt
dixit simpl'r: Ubi cõgregati fuerit:sȝ addit: In noie meo. q.
di. Si qs ꝓpter me ꝑncipalẽ cãm amicitie ad ꝓximũ hũe
rit:cum eo ero:si ꝛ in alijs virtuosus erit. Quõ q̊ non ibi con
sentientes consequunt id qđ petũt? Primo qdem qꝛ nõ ex
pediẽtia petũt. Scđo qꝛ indigni sũt qui petunt:ꝛ ea que sũt
a seipsis nõ inferunt. vnde dic: Si duo ex vobis: q euãgeli
cã oñditis cõuersationẽ. Tertio:qꝛ aduersus eos q cõtrista
uerũt orãt vidictã querẽtes. Quarto:qꝛ petũt misericordiã
peccantibꝰ q nõ penituerũt. ORIGE. Et ista est etiam cã
ꝓpter quã nõ exaudimur orãtes:qꝛ nõ cõsentimꝰ nobis per
oia super terram neqȝ dogmate neq̃ȝ cõuersatõe. Sicut.n.
i musicis nisi fuerit cõuenientia vocũ nõ delectat audien
tẽ:sic in ecclesia nisi consensum habuerit nõ delectat deꝰ in
ea:nec audit voces coꝝ. HIERO. Possumꝰ aũt ꝛ hoc spi
ritual'r itelligere:ꝙ vbi spiritꝰ ꝛ aĩa corpusq̃ȝ cõsenserit :ꝛ ñ
intra se bellũ diuersarũ habuerit volũtatũ:de omni re quã
petierint impetrẽt a patre.nulli eni dubiũ ẽ:qn bonaꝝ reꝝ
postulatio sit vbi corpꝰ vult hr̃e ea q̃ spiritꝰ. ORIGE. Uel
in quo duo testamenta consentiunt sibi:eius inuenitur orõ
de omni re acceptabilis deo.

¶ Tunc accedens petrus ad eũ dixit: Dñe quo
tiens peccauerit i me frater meus: ꝛ dimittã ei?
Usqȝ septies? Dicit illi iesus: Nõ dico tibi vsqȝ
septies:sed vsqȝ septuagies septies.

HIERO. Supradixerat dñs: Uidete ne cõtẽnatis vnũ
ꝺ pusillis istis.ꝛ adiecerat: Si peccauerit i te frater tuꝰ ꝛc.ꝛ
premiũ repromiserat dicẽs: Si duo ex vob̃ ꝛc. vñ ꝓuocatꝰ
apl's petrꝰ iterrogat.ꝛ hoc ẽ qđ dr̃: Tũc accedẽs ad eũ pe.di
xit: Dñe quo.pec.i me fra.meꝰ ꝛ di.ei:ꝛ cũ iterrogatiõe pro
fert sniam dicẽs: Usqȝ septies? CHRY. Putauit qdẽ pe
trꝰ aliqd se magnũ dicere. Sȝ qđ amator hoiuȝ xp̃s rñderit
subdit: Dic illi ie. Non tibi di. vsqȝ sep.sed vsqȝ sep.septies.
AVGV. de v̇.do. Audeo dicer ꝛ si septuagies octies pec
cauerit ignoscas:ꝛ si centies:ꝛ oino quotiẽs peccauerit igno
sce: Si.n.christꝰ milia peccatoꝝ iuenit ꝛ tñ oia donauit:no
li subducere misericordiã. Ait.n. apl's: Donãtes vobismeti
ꝑsis sigs aduersus aliquẽ hẽt querelã:sic deus in christo do
nauit nobis. CHRY. Cũ q̊ dicit: Usqȝ septuagies septies.
nõ numeꝝ determiatũ ponit vt nũero ꝯcludat remissionẽ:
sȝ qđ ꝯtiue ꝛ semꝑ ẽ significauit. AVGV. de ver.do. Nõ
tñ sine cã dñs septuagies septies dixit:nã lex i decẽ ꝑceptis
ꝯmẽdat.lex.n.ꝑ decẽ:peccatũ ꝑ.xi.significat:qꝛ trãsgressio
denarij ẽ. Septẽ ãt solet ꝓ toto cõputari:qꝛ septẽ diebꝰ vo
luit tp̃s. Duc ãt septies.xi.fiũt septuagies septies. Oia ergo
pctã dimitti voluit:qꝛ ea septuagesimo septimo numero ꝑ
signauit. ORIGE. Ul' qꝛ nũerꝰ sex vr̃ eẽ opis ꝛ laboris:
septimꝰ ãt repausatiõis dic remissionẽ fieri oportere fr̃ibus
i hoc mũdo de gẽtibꝰ: ẜm res huiꝰ mũdi peccãtibꝰ. Si ãt ali
qs vltra ea pctã peccauerit:iã nõ hẽbit remissionẽ. HIE.
Ul' itelligẽdũ ẽ septuagies septies.i.q̃drigẽtis nonagita vi
cibꝰ:vt totiẽs peccãti fr̃i dimitteꝛ quotiẽs ille peccare pos
set. RABA. Aliter tñ dat venia petẽti fr̃i: vt nob.s.socia
charitate cõicet:sic Ioseph fr̃ibus:aliter inimico ꝑsequẽti:
vt bonũ ei velimus:ꝛ si lȝ faciamus:vt dauid lugens Saul.

¶ Ideo assimilatũ est regnum celorum homini
regi :qui voluit rationem ponere cũ seruis suis.
Et cũ cepisset rationẽ ponere oblatus est ei vnꝰ
qui debebat ei decem milia talenta. Cum auteȝ
non haberet vnde redderet:iussit eum dñs eius
venundari ꝛ vxorem eius ꝛ filios ꝛ omnia que
habebat: ꝛ reddi. Procidens aũt seruus ille ora
bat eum dicens: Patientiam habe in me: ꝛ oia
reddam tibi. Misertus autem dñs serui illius
dimisit eum: ꝛ debitum dimisit ei. Egressus aũt
seruus ille: inuenit vnũ de conseruis suis:qui de
bebat ei centum denarios: ꝛ tenens suffocabat
eũ dicẽs: Redde qđ debes. Et ꝓcidẽs cõseruus
eius:rogabat eum dicens: Patientiam habe in (i. longanimis esto.)
me: ꝛ omnia reddã tibi. Ille autẽ noluit: sȝ abijt
ꝛ misit eũ i carcerẽ.donec redderet vniuersũ de
bitũ. Uidẽtes aũt conserui eius que fiebant con
tristati sunt valde ꝛ venerunt ꝛ narrauerũt dño
suo omnia que facta fuerant. Tunc vocauit illũ
dñs suus: ꝛ ait illi: Serue nequã: omne debituȝ
dimisi tibi: quoniã rogasti me. Nõne ergo opor
tuit ꝛ te misereri ꝯserui tui:sicut ꝛ ego tui mis
tus sum? Et iratus dñs eius tradidit eũ tortori
bus quoad vsqȝ redderet vniuersuȝ debitũ. Sic
ꝛ pater meus celestis faciet vobis: si nõ remiseri
tis vnusquisqȝ fratri suo de cordibus vestris.

CHRY. Ne aligs existimaret magnũ qđ ꝛ graue dñum
iniũxisse:cũ dicit dimittẽdũ vsq̃ȝ septuagies septies:adiecit
parabolã. HIERO. Familiare eni ẽ syris ꝛ maxime pale
stinis ad oẽm sermonem suũ parabolã iũgere. vt quod per
simplex preceptum ab auditoribus teneri non potest per si
militudineȝ exemploqȝ teneat. vñ dicit: Ideo assimi.ẽ re

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gnū celo.ho.re.q vo.rōnē pone.cum ser.suis. ORIGE. Filiꝰ dei sic est sapia iustitia ⁊ veritas:ita ipse ē regnū. nō āt alicuius coꝝ q̄ sūt deorsū:ſʒ oīum q̄ sūt sursū:in quoꝝ sensibꝰ iustitia ⁊ cetere vtutes regnāt:q facti sūt celi ꝑ hoc ꝙ portant celestis imaginē. Hoc ḡ regnū celorū.i.filius dei qñ factus ē i similitudinē carnis peccati:tūc similis factꝰ est hoi regi vniēs hoiem sibi. REMI. Vel regnū celoꝝ congrue scā eccl'ia itelligit̄:in qua dñs operat̄ hoc qđ in ista parabola loqtur. Noīe aūt hois aliqñ designat pater:sicut ibi: Simile ē regnū celoꝝ homini regi q fec̄ nuptias filio suo ⁊c̄.aliqñ vo designat̄ filius:hic aūt vtrūqʒ itelligi pōt ꝯpater ⁊ filius:qui sūt vnꝰ deꝰ. Deꝰ aūt rex dr̄:cūcta q creauit regnando ⁊ gubernādo. ORIGE. Serui aūt hi soli sunt q̄tū ad istas parabolas:q dispēsatores vbi habent̄:⁊ qbꝰ hoc ē commissū vt negocient̄. REMI. Vel p ſuos huiꝰ hois regis. designant̄ oēs hoies quos ad laudandū se creauit: qbusqʒ legē nature dedit:cū qbꝰ rōnē ponit:qñ vitā ⁊ mores ⁊ actꝰ singuloꝝ discutit:vt vnicuiqʒ ſm ꝙ gessit tribuat. vñ seqt̄ Et cū cepisset rōnē po.obla.ē ei vnus:qui debebat decē milia talenta. ORIGE. Ois aūt vite nr̄e ratio ponēda ē a rege:qñ oēs nos p̄ntari oportuerit ante tribūal xp̄i: Nec hoc dicimꝰ vt suspitio sit:ne forte res ipsa necessariū hēat lōgū tp̄s. Volēs.n.deꝰ vētilare oium mētes:cito oia ab oibꝰ omni tp̄e gesta singulis quibusqʒ faciet in mentem venire ineffabili quadā virtute. Dicit aūt: Et cum cepisset rōnez ponere.qꝛ initiū iudicij est vt icipiat a domo dei. In p̄ncipio ergo ponēde rōnis oblatꝰ est debitor talētoꝝ multoꝝ:q .s. multa fecerat dāna ⁊ magna ei erāt iniūcta:⁊ nullū attulit lucrū:q forsitan tot talēta ꝑdidit quātos ꝑdidit hoies. ⁊ iđ talentoꝝ multoꝝ ē factꝰ debitor:qm̄ secutꝰ ē mulierē super talētū plūbi sedētē:cuius nomē iniqtas. HIERO. Scio quosdā istū q debebat.x.milia talenta diabolū interp̄tari: cuius vxorē ⁊ filios venūdandos ꝑseuerāte illo in malicia insipientiā ⁊ malas cogitatōes itelligi volūt. Sicut.n.vxor iusti dr̄ sapia:sic vxor iniusti ⁊ peccatoris appellat̄ stultitia. Sʒ quō ei dimittat dñs.x.milia talēta:⁊ ille nobis cōſuis suis.x.denarios nō dimiserit:nec eccl'iastice interp̄tatōis ē: nec a prudentibꝰ viris recipiēda. AVGV. de ver.do. Iđ dicendū ē ꝙ qꝛ lex in decem p̄ceptis cōmendat̄: ille debebat decē milia talētoꝝ:p qđ oia peccata significat:q̄ ſm legem sunt. REMI. Homo aūt sua volūtate ⁊ sponte peccans suo conatu nullo mō surgere valet:⁊ nō habet vñ reddat:qꝛ nihil in se inuenit p qđ se a peccatis soluat. vñ seqt̄: Cū aut nō ha.vñ redde.iussit eū dñs venūdari ⁊ vx.eiꝰ. et fi.⁊ oia q̄ habebat.⁊ reddi. Vxor qdē stulti ē stultitia:⁊ carnis voluptas seu cupiditas. AVGV. đ que.euā. Per hoc ergo significat̄ trāsgressorē decalogi ꝑ cupiditate ⁊ prauis opibꝰ:tāq̄ʒ vxore ⁊ filijs penas soluere debuisse:qđ ē p̄ciū eiꝰ. p̄ciū.n.vēditi ē suppliciū dānati. CHRY. Hoc autem nō ex crudelitate iussit:sed ex ineffabili affectōe. Vult eniʒ eū terrere p has minas vt supplicet ⁊ nō vēdat̄:qđ ⁊ factuʒ oñdit :cū subdit̄ : Procidēs aūt ser.ille: ro.eū di. Patiētiā habe i me:⁊ oia reddā tibi. REMI. His aūt vbis humiliatio ⁊ satisfactio pctōris demr̄atur dū dr̄: Procidēs. In hoc vo ꝙ dicit: Patientiā habe i me:vox exp̄mit̄ peccatoris poscētis tēpus viuēdi ⁊ spatiū corrigēdi. Est autē larga dei benignitas ⁊ clemētia erga peccatores ꝯuersos:qm̄ ipe semp paratꝰ ē p baptismū aut penitētiā pctā dimittere. vñ seqt̄. Mis.āt do.ser.il.dimisit eū:⁊ debitū dimisit ei.i.a pctis eū absoluit. CHRY. Vide āt diuī amoris supabūdātiā :petit seruus solius tp̄is dilationē:ipse aūt maius eo qđ petijt dedit:dimissionē ⁊ concessionē totius mutui. volebat autē ⁊ a principio dare:ſʒ nolebat solū suū esse donū:sed ⁊ supplicatōis illius vt nō incoronatꝰ abscedat. Ideo autem anteq̄ʒ rationē poneret:debitū nō dimisit:qꝛ docere voluit a quātis debitis eum liberat:vt saltem ita ad conseruos mansuetior fieret. Et quidē vsqʒ ad hec q̄ premissa sūt acceptabilis fuit.etenim confessus ē ⁊ ꝓmisit se reddere debitū: ⁊ ꝓcidēs rogauit:⁊ debiti magnitudinē cognouit. Sʒ q postea fecit indigna fuere prioribꝰ. Seqt̄.n. Egressus aūt ser. il.iue. vnū de cōseruis suis:q debe.ei cētū denarios. AVGV. de ver.do. Qđ aūt dicit̄ ꝙ debebat ei centū denarios:ab eodem nūero.s.decem sumit̄:q ē numerꝰ legis.nā ⁊ cētū centies fiūt decē milia:⁊ decies deni sūt cētū:⁊ illa decē milia talētoꝝ:⁊ illi decies deni:⁊ a legitimo numero nō recedūt: in quo vtroqʒ inuenies pctā. vterqʒ ē ḡ debitor: vterqʒ venie deprecator. Ois.n.hō ⁊ debitor ē dei: ⁊ debitorē habet fratrē suū. CHRY. Tanta autem differentia ē peccatoꝝ q̄ cōmittūt̄ i hoiem:⁊ q̄ cōmittūt̄ i deū:q̄ta est differētia.x. miliū talentoꝝ ⁊ centū denarioꝝ:magis aūt ⁊ multo plus: patet ex differentia ꝑsonaꝝ ⁊ a paucitate peccantiū. Hoīe eni vidēte ⁊ desistimꝰ:⁊ pigritamur peccare:deo aūt vidēte ſm vnū quēqʒ diē nō obsistimꝰ: ſʒ agimꝰ informidabiliter omnia ⁊ loquimur. Non hinc aūt solū grauiora parent peccata in deuʒ:sed ēt a beneficio quo sumꝰ potiti ab ipso . Fecit enim nos esse ⁊ omnia propter nos operatus est. Animā rōnalem nobis inspirauit:filiuʒ suuʒ misit:celuʒ nob apuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nunqd ergo si vnaquaqʒ die moreremur ꝓ illo:retribuerēmꝰ ei aliqđ dignuʒ: neq̄q̄. Sʒ hoc rursus ad vtilitatē nr̄am pertineret. Nos aūt ecōtrario i legibus eius offendimus. REMI. Sic ergo p debitorem decem miliuʒ talentoꝝ signant̄ illi q maiora crimina cōmittūt:p debitorē aūt cētuʒ denarioꝝ q minora ꝯmittit.

HIERO. Qđ vt manifestius fiat dicamus sub exemplo: Siqs vestrū cōmiserit adulteriū:homicidiū:sacrilegiū maiora crimia decē miliū talētorum rogāti dimittuntur: si ⁊ ipse dimittat minora peccātibꝰ. AVGV. de ver.do. Sʒ ille seruꝰ igratus:iniquꝰ:noluit p̄stare qđ illi idigno prestitū fuit. Sequit̄.n. Et tenēs suffocabat eum dicēs: Redde qđ debes. REMI. i.acriter isistebat vt vindictā ab eo exigeret. ORI. Iđ vt arbitror suffocabat: qm̄ a rege exierat: nō.n.suffocaret cōseruū suū si nō exisset a rege. CHRY. Per hoc etiā ꝙ dr̄:egressus:ostēdit̄ ꝙ nō post multū tēpus: sed confestim adhuc q̄si in auribꝰ habēs beneficiū in maliciā abusus ē liberatiōe a ꝓprio dño sibi data. Quid igit̄ ille fecerit subdit̄: Et proci.cōser.eius:rogabat eū dicens: Patiētiā habe i me ⁊ oia reddā tibi. ORI. Cōsidera subtilitatē scripture:qm̄ seruꝰ multoꝝ debitor talentoꝝ ꝓcidēs adorauit regē.q aūt centū debebat denarios: ꝓcidēs nō adorabat:ſʒ rogabat cōseruū dicēs: Patientiaʒ habe. CHRY. Sʒ neqʒ h ec vba igratus seruꝰ reueritꝰ ē:qbus saluatꝰ est. Sequit̄.n. Ille aūt noluit. AVGV. de que. euā.i.tenuit ꝯtra eū hūc animū vt supplicia illi vellet:ſʒ abijt. REMI. .i.magis ira exarsit vt ab eo vindictā exigeret: ⁊ misit eū in carcerē donec redderet debitum.i.apprehēso fratre vindictā ab eo exegit. CHRY. Vide dñi charitatē ⁊ serui crudelitatē:hic ꝓ decē milibꝰ talētis:hic aūt ꝓ centū denarijs. h ꝯſuū:h āt dñʒ rogabat.⁊ h qdē totalē absolutionē accepit:ille āt solā dilationē petebat nec tñ h đdit. Cōdoluerūt q nō debebāt.vñ seqt̄: Vidētes autē cōserui eius q̄ fiebāt ꝯtristati sunt valde. AVGV. de.q.euā. Per ꝯseruos itelligit̄ eccl'ia:q̄ illū soluit ⁊ ligat. REMI. Vel conserui forte angeli sūt intelligendi aut p̄dicatores sācte ecclesie:siue quicunqʒ fideles qui videntes aliquē fratreʒ remissionem peccatorū adeptū:nō velle misereri conserui sui:contristantur de eius ꝑditione. Sequitur: Et venerūt ⁊ narrauerunt domino q̄ fcā fuerāt. Veniūt quidē non corpore sed corde. Dño aūt narrare est dolores ⁊ cōtristationes cordis in suo affectu demonstrare. Sequit̄: Tūc vocauit eū dñs suꝰ. vocauit quidem per sententiaʒ mortis:⁊ ab hoc seculo migrare iussit.⁊ dixit ei: Serue neq̄ʒ:omne đbitū dimisi tibi:quoniam rogasti me. CHRY. Et quādo quidē decē milia ta

lenta debebat:nō vocauit eum neq̄ʒ:neqʒ est cōuitiatꝰ sed misertꝰ. Quādo autē cōtra seruuʒ igratus ē effectꝰ:tunc dr̄: Serue neq̄ʒ.⁊ hoc ē qđ dr̄: Nōne ḡ oportuit ⁊ te ⁊c̄. REMI. Et sciendū qꝛ seruus ille nulluʒ rñsum legit̄ dño dedisse:i quo demōstrat̄ ꝙ in die iudicij ⁊ stati post hāc vitā omne argumētuʒ excusatōis cessabit. CHRY. Qꝛ vero beneficio nō est factꝰ melior:relingt̄ vt pena corrigat̄. vñ seqt̄: Et iratꝰ dñs eiꝰ tradidit euʒ tortoribꝰ quoadusqʒ redderet vniuersuʒ debituʒ. Nō āt simpl'r dixit: Tradidit euʒ:ſʒ iratus:qđ nō posuit qñ iussit eū vēdi.nō.n.hoc erat ire: ſʒ magis amoris ad correptionē:nūc auteʒ hec sñia est supplicij ⁊ pene. REMI. Tunc eni dicit̄ deꝰ irasci qñ aduersus peccatores vidicat. Tortores aūt dicunt̄ demones:qꝛ semper ad hoc parati sunt vt perditas animas suscipiant:⁊ in pena eterne dānatōis eas torqueāt. Nūqd āt postq̄ʒ aliqs đmersus fuerit i eternā dānatōeʒ poterit iuēire spatiū corrigēdi: aut adituʒ exeūdi: Nō:ſʒ Quousqʒ ponit̄ ꝓ ifinito. ⁊ ē sensus:semp soluet:ſʒ nūq̄ʒ ꝑsoluet:⁊ ſp penā luet CHRY. Per hoc ḡ oñdit ꝙ cōtinue.i.eternal'r punict̄ neqʒ reddet aliqñ. Quis aūt irreuocabilia sint charismata ⁊ dei vocationes:tñ tātū valuit malicia vt ⁊ hāc legem soluere videat̄.

AVGV. de ver.do. Dicit.n.deꝰ: Dimittite ⁊ dimittetur vobis.ſʒ ego prior dimisi:dimittite vel postea.nā si nō dimiseris:reuocabo te.⁊ qcqd tibi dimiserā:replicabo tibi.nō.n. fallit aut fallit̄ xp̄s:q subiecit dicēs: Sic ⁊ pater meus celestis faciet vobis:si nō remiseritis vnusqsqʒ fratri suo đ cordibꝰ vestris. Meliꝰ est.n.vt clames ore ⁊ dimittas in corde:q̄ʒ sis blandꝰ ore ⁊ crudelis i corde. Iđ.n.dñs subdit: De cordibꝰ vestris.vt si ꝑ charitatē iponitis disciplinā: de corde lenitas nō recedat: Quid.n.tā piū q̄ʒ medicꝰ ferens ferramentū:seuit i vulnus vt homo sanet̄:qꝛ si vulnꝰ palpat̄ hō ꝑdit̄. HIERO. Iđ ⁊ dñs addidit: De cordibꝰ vr̄is: vt oēʒ simulationē ficte pacis auerteret. Precipit ḡ dñs petro sub cōpatōe regis dñi ⁊ serui q debitor.x.miliū talētoruʒ a dño rogās veniā ipetrauerat:vt ipe quoqʒ dimittat conseruis suis minora peccātibꝰ. ORIGE. Vult etiā docere faciles nos eē ad indulgēdū eis q nocuerūt nobis:maxime si satisfaciāt ⁊ deprecent̄ sibi veniā dari. RABA. Allegorice aūt seruus hic q decē milia talētoꝝ debuit iudaicꝰ ē pp'ls decalogo legis astrictꝰ:cui dñs sepiꝰ dimisit debita quando in angustijs cōstituti illiꝰ misericordiā deprecabant̄:ſʒ liberati oēs debitores atrociter repetebāt:⁊ a gētili pp'lo:q̄si sibi obnoxio:circūcisionē ⁊ cerimonias legis expetunt:⁊ prophetas ⁊ ap'los crudeliter trucidāt. vñ tradidit eos dominꝰ in manus romanoruʒ vel malignoꝝ spirituum qui eternis cruciatibus eos punirent.

CA. XIX

ET factū ē cum cōsūmasset iesus sermōes istos migrauit a galilea: ⁊ venit i fines iudee trās iordanē: ⁊ secute sūt eū turbe multe: ⁊ curauit eos ibi. Et accesserūt ad eū pharisei tentantes eū ⁊ dicētes: Si licet hoī dimittere vxorē suā quacūqʒ ex causa: Qui rñdēs ait eis. Nō legistis qꝛ qui fecit hoiem ab initio masculuʒ ⁊ feminā fecit eos: Et dixit: Propter hoc dimittet hō patreʒ ⁊ matrē: ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo i carne vna. Itaqʒ iā nō sūt duo ſʒ vna caro. Quod ergo deus cōiunxit hō nō separet. Dicunt illi: Quid ergo moyses mādauit dari libellum repudij ⁊ dimittere: Ait illis: Quoniaʒ moyses ad duritiā cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras:ab initio āt nō fuit sic.

CHRY. in ho. Dominꝰ priꝰ iudeā relinquens pp illorum emulationē:nūc ibidē iā imorat̄:qꝛ passio i ꝓximo futura erat:nō tamē ad iudeā interi ascēdit:ſʒ i termios iudee. vñ dr̄: Et fcm̄ ē cū cōsū. Jesus ser.istos:mi.a galilea. RABA. Hic ergo icipit narrare q̄ i iudea fecit:docuit:siue passus ē. ⁊ p̄mo qdē trans iordanē ad oriētē:deinde ēt cis iordanem quando venit hierico ⁊ bethphage ⁊ hier'lʒ. vnde seqt̄. Et ve.in fines iudee trans iordanē. CHRY. Quasi iustꝰ dominus oium q sic diligit alios seruos:vt alios nō ꝯtemnat. REMI. Sciendū ē aūt ꝙ ois illa israelitaꝝ ꝓuincia generaliter iudea dicebatur ad cōparationē aliarū gentiū. Verūtamē meridiana eiꝰ plaga i qua habitabat tribus iuda :⁊ tribus beniamin sp̄aliter dicebatur iudea ad distinctiōem aliaꝝ regionū q̄ i ipsa ꝓuincia cōtinebāt̄.i.samaria:galilea: decapolis:⁊ reliq alie. Seqt̄: Et secute sūt eū turbe multe.

CHRY. super matth. Perducebāt eū quasi paruuli filij patrē peregre lōge ꝓficiscentē: Ipse aūt tanq̄ʒ pater ꝓficiscens:pignora charitatis filijs reliqt remedia sanitatum. vnde dr̄: Et curauit eos. CHRY. in ho. Considerandum etiam ꝙ neqʒ doctrine verborum cōtinue dñs insistit: nec signorum operationi:ſʒ nunc quidem hoc:nūc autem illud facit:vt a signis credibilis appareret in his que dicebat. Ex sermonum auteʒ doctrina vtilitas q̄ erat isignis oñderet̄.

ORIGE. Sanabat aūt dominꝰ turbas trās iordanē vbi baptismꝰ dabat̄. Vere.n.oēs a spiritualibꝰ infirmitatibus saluantur etiā in baptismo.⁊ multi quidē sequūtur xp̄m sic̄ turbe:tamē nō surgentes vt mattheus q surgens secutus ē dominū. RABA. Curat etiā galileos in iudee finibus vt pctā gētiū i eā veniā q̄ iudee p̄abat̄ admitteret. CHRY. in ho. Curabat siquidē xp̄s hoies :⁊ illis benefaciens ⁊ per eos multis alijs. Hoꝝ eniʒ sanatio alijs erat occasio diuine cognitiōis:ſʒ nō phariseis q ex signis duriores fiebāt. vñ sequit̄: Et acces.ad eū phari.tētātes eū ⁊ dicētes: Si licet hoī dimittere vxorē suā quacūqʒ ex cā: HIERO. Vt q̄si cornuto eū teneāt syllogismo:⁊ qđcūqʒ rñdeat pateat captiōi Si dixerit dimittēdā vxorē qualibet ex cā ⁊ ducēdaʒ aliā: pudicitie p̄dicator sibi videt̄ dicere cōtraria. Sin aūt rñderit:nō oēm ob cām debere dimitti q̄si sacrilegū reꝰ tenebitur:⁊ aduersus doctrinā moysi ⁊ dei facere. CHRY. i ho. Intuere aūt ex mō ēt iterrogatiōis maliciā. dñs.n.supra de lege hac disputauerat:ipsi aūt q̄si iaʒ nullo decō interrogāt .s.opinātes ꝙ oblitꝰ eēt coꝝ q̄ dixerat. CHRY. sup mat. Sic̄ aūt si videas hoiem assidue amicitias medicoꝝ colētē itelligis qꝛ infirmꝰ ē:sic ⁊ cū videas viꝝ siue mulierē de dimittēdis vxoribꝰ aut viris iterrogātes: cognosce qꝛ vir ille lasciuꝰ ē:mulier illa meretrix ē.nā i m̄rimōio castitas delectatur:libido āt q̄si vincl'o ꝯiugij alligata torquet̄. Sciebāt āt qm̄ nullā cām idoneā hēbat circa dimittēdas vxores:pter solā turpitudinē:⁊ alias atqʒ alias sibi iūgebāt. Timuerūt āt iterrogare ex qbꝰ cāis:ne seipsos ifra āgustias certaꝝ cāruʒ astrigerēt.ſʒ iterrogauerūt si ex oibus causis licet:scientes qꝛ modū nescit:nec ifra terminos vnius cōiugij capit libido:sed quātomagis exercet̄:magis accendit̄. ORI. Tētato aūt dño:nullus discipuloꝝ eiꝰ q positus ē ad docendū grauiter ferat:si tētatus fuerit a quibusdā:tñ ⁊ tentatoribꝰ respondet dogmata pietatis. HIERO. Sic aūt respōsioneʒ tēperat:vt disciplinā transeat:scripturā sanctam adducens in testimoniū ⁊ nālem legē:primāqʒ dei sñiam:secūdo opponēs. vñ sequit̄: Qui respondens ait eis: Non legi.quia q fec̄ ab initio masculū ⁊ feminā fecit eos : Hoc in exordio genesis scriptū ē. Dicēdo aūt masculum ⁊ feminā: ostendit scđa vitanda ꝯiugia.nō enim ait: Masculum ⁊ feminas qđ ex priorū repudio q̄rebatur:sed Masculum ⁊ feminam: vt vnius cōiugij cōsortia necterent̄. RABA. Salubri autē consilio dei factum est vt sui corporis portioneʒ vir amplecteretur in femina:nec a se putaret esse diuersuʒ:quod de se

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cognosceret fabricatū. CHRY.sup mat.Si ergo ad hoc deus mare ꝛ feminā ex vno creauit vt sint vnū. quare ergo ꝺ cetero vir ꝛ mulier nō ex vno vtero nascuntur:sic volatilia quedā:qꝛ deus masculū quidē creauit ꝛ feminā:pp necessitatē filioꝝ generādoꝝ:tamē semꝑ fuit castitatis amator:ꝛ cōtinentie auctor. Jō illū typū nō seruauit i oibus: vt siquidem vult homo nubere ꝭm primā dispotionē creationis humane itelligat qd est vir ꝛ vxor.Si aūt noluerit nubere:nō habebit necessitatē nubēdi ꝑpter cōiunctōes natiuitatis:ne forte videaꝛ per suā cōtinentiā i alterū perdere q nolebat eē cōtinēs:sicut domin⁹ post cōiunctū matrimoniū iubet:ne alter altero nolēte se separet. CHRY.in ho. Nō solū autē ex modo creatōis:sꝫ etiā ex modo legislatōis monstrauit:qm̄ vnū oportet vni cōiungi:ꝛ nunq̄ꝫ rescindi. vn̄ sequitur:Et dixit:propter hoc relinquet homo patrem ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori sue. HIERO.Similr ait:vxori:nō vxorib⁹.Et expresse subdiꝛ:Erunt duo i carne vna. Premiū eni est nuptiaꝝ ex duob⁹ vnā carnē.s.prolis fieri.
GLO.Uel in carne vna.i.i carnali copula. CHRY.super matth.Si ergo qꝛ ex viro ē vxor:ꝛ ex vna carne sūt ambo: relinquet homo patrē suū ꝛ matrē:maior nūc charitas debet esse iter fratres ꝛ sorores:qꝛ hi quidez ex eisdē pentibus exeunt:illi autē ex diuersis.Sed hoc magnū ē nimis: qꝛ fortior est dei ꝯstitutio q̄ꝫ virt⁹ nature.Nō.n.ꝑcepta dei: nature subiecta sunt:sed natura dei preceptis obtemperat. Deinde fratres ex vno nascuntur vt diuersas vias petant: vir aūt ꝛ vxor ex diuersis nascuntur:vt i vnū ꝯueniant:Ordo etiā nature dei ordinationē loquitur. Quod enim est in arboribus humor:hoc est i hominibus amor. humor autez de radicibus ascēdit in herbam:ꝛ sursum transmittitur i semen.Jdeo parētes quidē diligūt:sed nō sic diligunꝛ a filijs: homo.n.nō ad parētes:sed ad procreādos filios trāsmittit affectū.ꝛ hoc ē qꝺ diciꝛ:Propter hoc reliquet homo patrez ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori sue. CHRY.in.ho. Uide etiā sapiaꝫ doctoris.Jnterrogat⁹.n.si licet:nō ꝯfestim dixit:Nō licet:vt nō turbarenꝛ:sꝫ p ꝓbationē hoc cōstituit.Deus.n.a pricipio masculū ꝛ feminā fecit ꝛ non simplr eos cōiunxit: sed matrē iussit dimittere ꝛ patrē:ꝛ nō simpliciter virū mulieri dixit aduenire:sꝫ cōiungi:ex ipso mō locutiōis indiuisibilitatē ondens.Sed ꝛ maiorē copulā adiunxit cū dixit:Et erunt duo i car.vna. AVGV.ix.sup ge.ad lit. Hec tn̄ vba cū pmis hois fuisse scriptura testaꝛ:dn̄s tn̄ h deū hoc dixisse declarat vt hic intelligerem⁹ ꝑpter extasim q̄ ꝑcesserat in adam hoc diuinitus tāq̄ꝫ ꝓphetā dicere potuisse. REMI. Mysteriū.n.hoc eē apl's dic̄ in xp̄o ꝛ eccl'ia:dn̄s enim iesus christus quasi patrē deseruit:cū de celis ad terrā descēdit:ꝛ matrē deseruit.i.synagogā ꝑpter ifidelitatē:ꝛ adhesit vxori sue sācte.s.ecclesie:ꝛ sūt duo in carne vna.i. christ⁹ ꝛ ecclesia in vno corpore. CHRY.in ho.Postq̄ꝫ vero veteris legis ꝛ verba ꝛ facta iduxit cū ptāte:iā ꝛ ipse interptaꝛ ꝛ legē iducit dicēs:Jtaqꝫ iā nō sūt duo:sꝫ vna caro. Sicut.n.q spiritualiter se diligūt:vna aīa eē dicunꝛ:dicēte scriptura:Omniū credētiū erat cor vnū ꝛ aīa vna. sic vir ꝛ vxor q carnaliter se diligūt:vna caro eē dicunꝛ. Queādmodū igr carnē incidere ē sordidū:ita ꝛ mulierē diuideꝛ ē iniquū. AVGV. xiiij.de ciuita.dei:Unū etiā dicunꝛ vel ꝑpter cōiunctionez: vel ꝑpter originem femine:q̄ de masculi latere creata est.
CHRY.in ho.Ulterius autē ꝛ deus induxit dicens:Qꝺ ergo deus cōiunxit homo non separet.demonstrans qꝫ ꝛ ꝑter naturam ꝛ preter legē ē vxorē dimittere. preter naturā quidē:quia vna caro diuidiꝛ.ꝑter legē aūt:qm̄ deo copulante ꝛ iubēte nō diuidi vxor dimittiꝛ. HIERO. Deus eniz ꝯiunxit vnā faciēdo carnē viri ꝛ femine. hanc ꝫ homo non pōt separare:sed solus de⁹. Homo sepat qn̄ pp desideriū secūde vxoris prima dimittiꝛ. Deus separat q ꝛ cōiunxerat: quādo ex consensu ꝑpter seruitutē dei sic habemus vxorē quasi nō habētes. AVGV.cōtra faustū.Ecce iudei ex libris moysi cōuincūtur nō eē vxorē dimittēdā:q ꝭm voluntatē legis moysi arbitrabātur se facere:cū dimitterēt. Sil ꝛ illō hoc ipso xp̄o attestāte cognoscim⁹ deū fecisse ꝛ cōiunxisse masculū ꝛ feminā:qꝺ manichei negādo damnanꝛ xp̄i euāgelio resistētes. CHRY.sup matth.Grauis ē aūt fornicarijs interꝑtatio castitatis:sed cōtra rōnem rn̄dere non possunt:veritati tamen credere nō acqescūt. Cōferūt ergo se ad patrociniū moysi:sicut hoies malā cām habētes cōfugiūt ad potētes viros:et si p iustitiā nō pn̄t:vincāt p ꝑsonā. vn̄ seqꝛ:Dicūt illi:Quid ergo moyses mandauit dari libel. repu.ꝛ dimittere: HIERO.Aperiūt calūniā quā parauerāt:lꝫ domin⁹ nō ꝓpriā sniam ꝓtulerit:sꝫ veteris historie ꝛ mādatoꝝ dei fuerit recordat⁹. CHRY.i ho.Si āt dominus alien⁹ eēt a veteri testō:nō decertassꝫ ꝓ moyse: neqꝫ q̄ sua sūt mōstrassꝫ veterib⁹ ꝯuenire.Sꝫ ineffabilis xp̄i sapiētia:ꝛ ꝓ his excusando respondit.vnde seqꝛ:Et ait illis:Qm̄ moyses ad duritiā cordis vestri pmi.vo.dimit. vxo. ve. Jn quo liberat moysen:ab accusatōe ꝛ totū illoꝝ caput cōuertit. AVGV.cōtra faustū.Quāta.n.erat duritia:q̄ nec per libelli interpositionē vbi dissuadēdi locus iustis ꝛ prudentibus tribuebaꝛ:solui ꝛ flecti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝯiugij charitatē.Porro qua calliditate reprehēdūt manichei moysen tanq̄ꝫ cōiugia dirimentē p libelluꝫ repudij ꝛ laudāt xp̄ꝫ tāq̄ꝫ eius i oi vinculū cōfirmantē:cū ꝭꝫ suā sacrilegā sniam moysen laudare debuerūt sepantē:qꝺ coniunxerat diabol⁹:ꝛ xp̄m vituperare diaboli ligamenta solidantē. CHRY.in ho.Deniqꝫ qꝛ graue erat:qꝺ dictū erat: stati reducit sermonē ad antiquā legē dicens:Ab initio aūt nō fuit sic. HIERO.Qꝺ dicit hm̄oi est:Nūqd pōt de⁹ sibi eē cōtrari⁹:vt aliud an̄ iusserit:ꝛ sniam suā nouo frangat imperio:Nō ita sentiendū est:sꝫ moyses cū videret ꝑpter desideriū cōiugū secūdaꝝ:q̄ illis ditiores vel iuniores vel pulchriores eēnt:pmas vxores interfici:aut malā vitā ducere:maluit idulgere discidiū:q̄ꝫ odia ꝛ homicidia pseuerare.Simulqꝫ cōsidera qꝫ nō dixit:Propter duritiaꝫ cordis vestri permisit vobis de⁹:sed moyses vt iuxta apostolū cōsiliū esset hois nō imperiū dei. CHRY.sup mat.Propterea bene dixit:Qꝛ moyses hoc pmisit nō ꝑcepit.Qꝺ.n. precimus semꝑ volum⁹:qꝺ aūt pmittim⁹ nolētes idulgem⁹: qꝛ malā volūtatē hoium ad plenū ꝓhibere nō possum⁹.Permisit ergo vobis facere mala ne faceretis peiora. ergo hoc vobis pmittēdo nō vobis dei iusticiā demōstrauit:sꝫ a peccato abstulit culpam peccandi:vt quasi ꝭm legez agētibus vobis:pctm̄ vestrum nō videatur esse peccatum.

¶Dico autem vobis:qꝛ qcunqꝫ dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem: ꝛ aliam duxerit:mechatur.Et q dimissaꝫ duxerit mechatur.

CHRY in ho.Quia os illorum opilauerat:iaꝫ cū auctoritate legem inducit dicens:Dico aūt vobis qꝛ quicunqꝫ dimi.vxo.suam:nisi ob for.ꝛ aliā duxerit mechaꝛ.ORIGE. Forte aūt dicet aliqs:qm̄ iesus dicens:Quicunq̄ꝫ dimiserit vxorē suam:nisi ob fornicationem:pmisit vxorem dimittere:queādmodū moyses:quē rettulit ꝑpter duritiā cōdis iudeoꝝ hoc ꝑcepisse.Sꝫ ad hoc respondendū:qm̄ si ꝭm legez adultera lapidaꝛ:nō ꝭm hoc itelligiꝛ res turpis:ꝑpter quā moyses pmittit libellū repudij.nec enim in causa adulterij oportebat libellum dare repudij.Sed forsitan moyses oēꝫ culpam mulieris turpem rem appellauit:que si inuēta fuerit in vxore:scribitur ei libellus repudij.Querendū ē autez si ꝑpter solam causam fornicatiōis dimittere iubet vxorē: qd est si mulier non fuerit fornicata:sed aliud quid grauius fecerit:puta venefica inueniatur:aut interfectrix filiorum: Sed dominus exponens rem alibi dixit.Qui dimiserit excepta causa fornicationis facit eam mechari: dans ei occasionē secundaꝝ nuptiaꝝ.HIERO.Sola ergo fornicatio est que vxoris vincit affectū:imo cū illa vnā carnē in aliaꝫ diuiserit.ꝛ se fornicatione separauerit a marito nō debet teneri:ne virū quoqꝫ sub maledictōe faciat dicēte scriptura: Qui adulterā tenet stult⁹ ꝛ impius est. CHRY.sup mat. Sicut.n.crudelis est ꝛ iniquus q castaꝫ dimittit:sic fatu⁹ ē ꝛ iniqu⁹ q retinet meretricē.Nā patron⁹ turpitudinis ē: qui crimē celat vxoris. AVGV.de adulterinis cōiugijs:Nō tamē erit turpis:nec difficilis etiam post patrata ꝛ purgata adulteria recōciliatio cōiugij.vbi p claues regni celoꝝ nō dubitaꝛ fieri remissio peccatoꝝ:nō vt post viri diuortium adultera reuoceꝛ:sed vt post xp̄i cōsortiū adultera nō vocetur. CHRY.sup matth:Ois aūt res p quas cās nascitur p ipsas soluitur.Matrimoniū autē nō facit coit⁹ sꝫ voluntas.ꝛ iō nō soluit illud separatio corporis:sꝫ sepatio volūtatis.Jdeo q dimittit cōiugē suā ꝛ aliā nō accipit:adhuc maritus ē.nā ꝛ si corpore iā separat⁹ est:tn̄ adhuc volūtate cōiunct⁹ est.Cū ergo aliā accepit:tūc plene dimittit. Et iō dn̄s nō dicit:Qui dimittit mechaꝛ:sꝫ q alterā ducit. RABA. Una ergo solūmō carnalis est cā.i.fornicatio:vna spūalis: hec est timor dei vt vxor dimittaꝛ.nulla aūt cā ē vt viuente ea q̄ relicta ē alia ducaꝛ. HIERO.Poterat āt accidere vt aliquis calūniā faceret inocēti vxori ꝛ ob secūdam copulā nuptiaꝝ veteri crimen ipingeret.Jdeo sic ꝑorē dimittere iubeꝛ vxorē vt scdaꝫ pma viuēte nō hēat.Necnō qꝛ poterat euenire vt iuxta eandē legē vxor quoqꝫ marito daret repudiū: eadē cautela ꝑcipitur ne scd'm accipiat vir.ꝛ qꝛ meretrix:ꝛ qꝛ semel fuerat adultera opprobriū nō timebat.secundo non nubere ꝑcipitur viro.qꝫ si talē duxerit: sub adulterij crimine sit.vn̄ seqꝛ:Et q dimissā duxerit mechaꝛ. GLO. Accipientē terret:qꝛ adultera nō timet opprobrium.

¶Dicunt ei discipuli eius:Si ita est causa hois cum vxore:non expedit nubere. Qui dixit illis: Non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi q de matris vtero sic nati sunt: ꝛ sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: ꝛ sunt eunuchi q seipsos castrauerunt ꝑpter regnū celoꝝ:Qui pōt cape capiat.

HIERO.Graue pondus vxor est:si excepta causa fornicatōis eā dimittere nō licet.Quid.n.si temulenta fuerit:si iracūda:si malis morib⁹ tenēda erit:Uidētes ergo apl'i graue vxorum iugum:pferūt motū animi sui.vn̄ dr̄:Dicūt ei. discipuli eius:Si ita est cā.ho.cū vxore nō expedit nubere.
CHRY.in ho.Leuius.n.est contra cōcupiscentiā pliari ꝛ contra seipsum q̄ꝫ ad mulierem malam. CHRY. super matth.Non autem dixit:qꝛ expedit:sed magis consensit qꝫ nō expedit:sed infirmitatē carnis cōsiderauit.vnde seqtur. Qui dixit eis:Nō oēs capiunt verbum istud.i.non oēs hoc possunt. HIERO.Nemo aūt putet sub hoc verbo quod addit:Sꝫ quib⁹ datū est : vel fatū vel fortunā itroduci: qꝫ hi sunt virgines:quos ad hoc casus adduxit.Sꝫ his datum est a deo q petierūt q voluerūt:q vt acciperēt laborauerūt.
CHRY.sup matth.Jdeo ergo nō oēs cape possūt:qꝛ nō oēs volūt.palma ꝓposita est:q cōcupscit glīam: nō cogitet de labore.Nemo viceret:si oēs periculum timerent:Ex eo ergo qꝫ quidam a ꝓposito continentie cadunt nō debem⁹ circa virtutē castitatis fieri pigriores:sicut ꝛ qui i pugna cadūt nō exanimant ceteros.Qꝺ ergo dicit:Quibus datū est: illud ostendit:qꝛ nisi auxiliū gratie acciperem⁹:nihil nobis valeret.Hoc aūt auxiliū gratie volētib⁹ nō denegaꝛ.Dicit enim dn̄s:Petite ꝛ inuenietis. CHRY.in homi. Deinde possibile hoc esse ostendens ait:Sunt eni eunuchi.q.d. Excogita si ab alijs excisus esses:qd vtiqꝫ faceres: voluptate quidem priuatus:mercedem aūt non haberes. CHRY. super matth.Sicut eni peccatū opus sine volūtate nō faꝛ ita ꝛ iusticia ex ope nō consumaꝛ:nisi ꝛ volūtas affuerit. Jlla ē ꝫ gloriosa cōtinētia:nō illa quā trāsgredi nō pōt necessitas debilitatis corporis:sꝫ quā cōplectiꝛ voluntas sācti propositi. HIERO.Triplex ꝫ genus eunuchoꝝ posuit:quorum duo sūt carnales:ꝛ tertij spirituales.Alij eniꝫ sunt qui de vtero mr̄is sic nascunꝛ:alij quos vel captiuitas facit:vel delitie matronales.tertij sunt q seipsos castrauerunt pp regnū celoꝝ:ꝛ q cū possint eē viri:ꝑpter christū eunuchi fiūt. Jstis ꝓmittiꝛ pmiū:supioribus aūt:qbus necessitas castimonia ē:nō voluntas:nihil oino ꝺbeꝛ. HYLA. Jn vno.n.eorum posuit naturā.s.i eo q nasciꝛ.in altero necessitatē.s.i eo q factus ē:in tertio volūtatē:q.s.spe regni celestis talis esse decreuit. CHRY.sup matth. Qꝛ āt aliq sic nascunꝛ hac rōne fit:sicut ꝛ nascunꝛ sex digitos hn̄tes aut q̄ttuor. Si.n. de⁹ sicut ab initio ꝯstituit vnāquāqꝫ naturā: sic dimitteret illā imutabiliter semꝑ i suo ordie pmanere: i obliuionē deduceret corā hoibus opatio dei.Jō ꝫ iterdū nā reꝝ ꝯuertiꝛ ꝯtra suā naturā:vt semꝑ de⁹ nature opifex i memoriā reducaꝛ. HIERO.Possumus ꝛ alr dicere:Eunuchi sūt ex matris vtero q frigidiores nature sunt:nec libidinē appetētes: ꝛ alij q ab hoibus fiūt:quos aut pharisei faciūt: aut pp idolorū cultū emolliunꝛ i femias:vel psuasiōe heretica simulāt castitatē:vt mētianꝛ religiōis vitatē:Sꝫ nullus eoꝝ ꝯsequitur regnū celoꝝ:nisi q se ꝑpter christū castrauerit.vn̄ sequitur:Qui pōt ca.ca.vt vnusqsqꝫ ꝯsideret vires suas:vtrū possit virginalia ꝓpudicitie iplere ꝑcepta:p se.n.castitas blāda ē:ꝛ quēlibet ad se alliciēs. Sꝫ ꝯsiderāde sūt vires:vt q pōt cape capiat.Que hortātis dn̄i vox ē:ꝛ milites suos ad pudicitie pmiū ꝯcitātis:q̄si q pōt pugnare pugnet ꝛ supet:ac triumphet. CHRY.in ho.cū aūt dicit: Qui se castrauerūt. nō mēbroꝝ dic̄ abscisionē:sꝫ malaꝝ cogitationū interēptionē.maledictiōi.n.ē obnoxi⁹ q mēbrū abscidit:eteni que homicidaꝝ sunt talis ꝑsumit.Et manicheis q detrahūt creaturis tribuit occasionē:ꝛ eadē cū gentibus membra detrūcātib⁹:iniq̄ agit:Abscidere.n.mēbra demoniace tētatiōis ē. Cū his aūt que dcā sūt neqꝫ ꝯcupiscētia māsuetior ita fit:sꝫ molestior.Aliūde.n.hꝫ fontes spma quod in nobis est:ꝛ ꝑcipue a ꝓposito incōtinenti ꝛ mēte negligente.ꝛ si ipsa sobria fuerit:nāliū motuū nullū ē nocumentū.nec ita abscisio mēbri ꝯpmit tētatiōes ꝛ tranqllitatē facit vt cogitatōis frenū.

¶Tunc oblati sunt ei paruuli: vt manus eis imponeret ꝛ oraret.Discipuli autem increpabant eos.Jesus vero ait eis:Sinite paruulos ꝛ nolite eos ꝓhibere ad me venire:taliū ē.n.regnū celorum.Et cum imposuisset eis manus abijt inde.

CHRY.sup matth.Dn̄s de castitate sermonez fecerat: audiētes autē qdā abtulerūt ei infantes castitate mūdissimos:putabāt eniꝫ qꝛ dn̄s corpe mūdos tn̄ laudaret.ꝛ hoc est quod dr̄:Tunc ob.sunt ei par.vt manus eis impo.ꝛ ora. ORI.Jā eniꝫ ex ꝑcedētibus ꝟtutibus ei⁹ experti erāt:quoniam p iposilionē manuū ei⁹ ꝛ orationē repellunꝛ mala.Offerūt ꝫ ei pueros:ꝯsiderātes qm̄ impossibile est vt postq̄ꝫ per tactū dn̄s dederit in eis diuinā virtutē:vt ruina aut demonium aliquod tāgere eos possit. REMI. Consuetudo etiam fuit apud veteres vt paruuli offerreꝛ senioribus:q̄ten⁹ eoꝝ manu vel ore bn̄dicerenꝛ:ꝛ iuxta hāc consuetudinem paruuli oblati sunt dn̄o. CHRY.sup matth. Caro autez qꝛ non delectaꝛ in bonū:facile obliuisciꝛ bonū: malū autez quod audierit retinet semꝑ.An̄ modicū aūt tp̄s christus accipiens puerū dixit:Nisi facti fueritis sic̄ puulus iste non intrabitis in regnum celoꝝ.ꝛ ecce statim obliti discipuli puerilis innocentie:vetabant pueros ad christum quasi indignos accedere.vn̄ seqꝛ.Discipuli aūt icrepabāt eos. HIERO.Nō quia nollēt eis saluatoris ꝛ māu ꝛ voce bn̄dici:sꝫ qꝫ nōdū hn̄tes pleīssimā fidē putarēt eū i silitudinē alioꝝ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

boium offerentiũ importunitate lassari. CHRY. in ho. Uel discipuli expellebant pueros cã dignitatis xp̃i. Dñs aũt docẽs eos moderata sape: τ tumorẽ ↄculcare mũdanũ: accepit puulos τ in vlnis tenuit eos: τ talib⁹ regnũ celoꝝ ꝑmittit. vñ sequit̃: Jesus ãt ait eis: Sini. par. τ noli. ꝓhi. eos veni. ad me: taliũ ẽ. n. re. celo. CHRY. sup matth. Quis. n. mereat̃ appropinq̃re xp̃o si repellit̃ ab eo simplex infantia: Jõ dixit: Noli. ꝓhi. eos. Naȝ si sãcti futuri sũt: qd vetatis filios ad patrẽ venire: Si ãt pctõres futuri sũt: vt qd sententiã cõdẽnatiõis ꝑfertis ãteq̃ culpã videatis: HIERO. Signãter ãt dixit: Taliũ ẽ reg. celoꝝ: nõ istoꝝ: vt ostẽderet nõ etatẽ regnare ȝ mores: τ his q similẽ hẽrent inocentiã τ simplicitatẽ p̃miũ repromitti. Seqt̃: Et cũ iposuissȝ eis ma. abijt inde. CHRY. sup mat. P̃ñs loc⁹ istruit oẽs parẽtes: vt filios suos sacerdotibus offerãt. non. n. sacerdos manus iponit: ȝ christ⁹ in cui⁹ noie man⁹ imponit̃. Si. n. q escas suas p orõnẽ offert deo scificatas eas mãducat. Scificat̃. n. p vbũ dei τ orationẽ vt apl's dic̃: q̃ttomagis pueros offerri do τ scificari necesse ẽ: Cã ãt scificandaꝝ escaꝝ hec est: qm̃ tot⁹ mũdus i maligno posit⁹ ẽ: vñ τ res corpales q̃ sũt magna ps mũdi i maligno posite sũt. Cõsequẽter ifantes qñ nascũt̃ τ ipsi quãtũ ad carnẽ i maligno positi sũt. ORI. Pueros ãt mystice dicim⁹: q i xp̃o adhuc carnales sũt: τ lacte op⁹ habẽtes. Qui ãt ꝓfitent̃ vbi doctrinã: simpliciores qdẽ τ q̃si puerilẽ sermonẽ hñtes quo nutriunt̃: adhuc nouitij sunt q offerũt saluatori pueros τ ifantes. Qui ãt vident̃ eẽ ꝑfectiores: τ iõ sũt discipl'i iesu priusq̃ discãt rõnẽ iusticie de pueris: reprehẽdũt eos q p simplicẽ doctrinã pueros τ ifãtes. i. min⁹ adhuc eruditos offerũt xp̃o. Dñs ãt hortãs discipulos suos iã viros cõstitutos ↄdescendere vtilitatib⁹ pueroꝝ: vt fiãt pueris q̃si pueri vt pueros lucrent̃: eic̃: Ta. ẽ reg. celo. Nã τ ipe cũ i forma di eẽt: fact⁹ ẽ puer. Hec g̃ debem⁹ attẽdere ne estimatiõe sapiẽ excellẽtioris τ ꝑfect⁹ spiritualioris ↄtẽnam⁹ quasi magni pusillos ecclesie ꝓhibẽtes pueros venire ad iesum. Qm̃ ãt pueri nõ oĩa q̃ dicunt̃ seq p̃nt: iposuit eis man⁹ iesus: τ v̓tutez relinquẽs i eis p tactũ: abijt ab eis q̃si nõ potẽtib⁹ seq xp̃ȝ sic̃ ceteri discipuli ei⁹ ꝑfecti. REMI. Manib⁹ etiã ipositis bñdixit pueris: significãs q̈ humiles spũ sũt digni ei⁹ grã τ bñdictiõe. GLO. Jmposuit etiã eis man⁹: viris ↄtinentib⁹ vt grãȝ sui auxilij ↄferendã significaret. HYLA. Jnfantes etiã gẽtiũ forma sũt: qbus p fideȝ τ auditũ salus reddit̃. Uerũ ex affectu p̃mo saluandi isrl'a discipulis inhibent̃ accedere: quos dñs ait nõ oportere prohiberi. Mun⁹ eni spũsci τ p ipositioneȝ manus τ precationem: testante legis opere erat gentibus largiendum.

¶ Et ecce vnus accedẽs ait illi: Magister bone: quid boni faciam vt habeam vitaȝ eternã: Qui dixit ei: Quid me iterrogas de bono: Unus est bonus deus. Si autem vis ad vitã ingredi: serua mandata. Dicit illi: Que: Jesus autẽ dixit: Nõ homicidium facies: non adulterabis: non facies furtum: nõ falsum testimoniũ dices: honora patrẽ tuũ τ m̃reȝ tuã: τ diliges ꝓximũ tuũ sic̃ teipȝ. Dic̃ illi adolescẽs: Omnia hec custodiui a iuuẽtute mea: qd adhuc mihi deest: Ait illi iesus: Si vis perfect⁹ esse vade τ vẽde omnia que habes τ da pauperibus: τ habebis thesaurũ in celo: τ veni sequere me. Cuȝ audisset aũt adolescẽs verbũ: abijt tristis. Erat. n. hñs multas possessiões.

RABA. Audierat forsan homo iste a dño tãtũ eos qui volunt paruulis similes esse dignos introitu regni celestis τ iõ certior cupiẽs eẽ: nõ p parabolas ȝ aperte postulat exponi: qbus meritis vitam eternã cõsequi possit. Et iõ dicitur: Et ecce vn⁹ acce. ait il. Magr̃ bo. qd bo. fa. vt ha. vitaȝ eternã: HIERO. Jste qui interrogat τ adolescẽs τ diues erat τ supb⁹: τ nõ voto discẽtis ȝ tẽtantis interrogat: qđ ex eo ꝓbare possum⁹ q̈ dicẽte sibi dño: si vis ad vitã ingredi: serua mãdata. Rursũ fraudulenter iterrogat: q̃ sũt illa mandata: q̃si nõ τ ipse legere: aut dñs posset eidẽ hec iubere cõtraria: CHRY. i ho. Ego aũt auarũ qdem eũ: τ pecuniarum amatorẽ nequaq̃ recuso dicere: q̈ τ xp̃s talẽ eũ esse redarguit: simulatorẽ aũt nequaq̃: q̈ nõ est securꝝ de icertis iudicare: τ maxime accusãdo. Marc⁹ aũt hãc suspitionem ďstruit. dic̃ eni q̈ occurrẽs τ genu flectẽs rogabat eũ: τ qm̃ inspiciens eũ iesus amauit eũ: si etiã tentãs accessisset: demonstrasset nobis h̃ euãgelista: sicut in alijs facit. Si autẽ τ ipse siluisset xp̃s eũ non permisisset latere: sed redarguisset manifeste. aut occulte insinuasset. Hoc aũt nõ fac̃. Sequit̃. n. Qui dicit ei: Quid me iter. de bono: AVGV. de cõ. euã. Pôt aũt videre distare aliqd qđ h̃ ꝑm matth. dicit̃ Quid me iterro. đ bo. Scđm alios aũt: Quid me dicis bonũ: Nã quid me interrogas de bono: ad illđ magis referri potest: qđ ait ille querẽs: qd boni faciã: Jbi. n. τ bonũ noiauit τ interrogatio est. Magr̃ aũt bone nõdũ est interrogatio. Cõmodissime g̃ intelligit̃ vtrũq̃ dictũ: Quid me dicis bonũ. τ inter me. de bo. HIE. Q̈ vo magr̃m vocauerat bonũ τ nõ deũ: vl' dei filiũ ↄfessus erat: dixit quẽuis sanctũ hominẽ cõparatõe dei nõ eẽ bonũ. de quo dr̃: cõfitemini dño qm̃ bon⁹. Et iõ dicit. Unus ẽ bo. de⁹. Ne qs aũt putet i eo: q̈ bon⁹ de⁹ dicit̃ excludi a bonitate filiuȝ dei. legimus in alio loco: Pastor bon⁹ pôit aïaȝ suã p ouib⁹ suis. AVGV. p̃mo de ci. dei. Uel q̈ ille vitã eternã q̃rebat. Uita ãt eterna ẽ in illa cõtẽplatõe: q̃ nõ ad penã videt̃ de⁹: ȝ ad gaudiũ sempiternũ: τ nõ intelligebat: cũ quo loq̃bat̃: qm̃ tm̃mõ eũ filiũ hoïs arbitrabat̃. iõ dic̃: Quid me iterro. đ bo. τ vocas me ꝑm q̈ vides magr̃m bonũ: Hec forma filij hoïs apparebit i iudicio: nõ tm̃ iustis: ȝ τ ipijs. τ ipsa visio malũ eis erit: q̈ penalis erit. Est aũt visio forme mee i q̃ eq̃lis sũ deo. Jlle ergo vn⁹ de⁹ p̃r fili⁹ τ spũscũs: ipe est sol⁹ bon⁹: q̈ nemo videt eũ ad luctũ τ plãctũ: ȝ tm̃ ad salutẽ τ letitiam veraȝ.

HIERO. Saluator ẽt noster bonitatis testimoniũ nõ renuit: ȝ magr̃i absq̃ deo exclusit erroreȝ. Que aũt vtilitas ẽ vt ita rñderet: Reducit. n. eũ paulatĩ τ erudit liberari ab oĩ adulatõe: τ ab his q̃ sũt sup terrã eũ adducẽs: deo adherere suadet: τ futura q̃rere: τ nosse eũ q v̓e est bon⁹ τ radix τ fons vniuersoꝝ bonoꝝ. ORIGE. Rñdet ẽt sic xp̃s pp eũ q dixit: Quid bo. fa. qñ. n. declinam⁹ a malo τ facim⁹ bonũ q̃tũ ad cõꝑationẽ ceteroꝝ hoium dr̃ bonũ qđ facim⁹. q̃tũ aũt ad v̓itatẽ ꝑm q̈ hic dr̃: Un⁹ ẽ bon⁹. bonũ nr̃m nõ ẽ bonũ. Dicere aũt pôt qs: qm̃ sciẽs dñs ꝓpositũ iterrogãtis nõ eẽ vt faciat: vel humanũ bonũ dixit: Quid me iterrogas de bono: Ac si. d. Cũ sis iparat⁹ ad ea q̃ dñr: cur me iterrogas de bono: Post hoc aũt dicit: Si vis ad vitã igre. ꝑua man. Ubi ↄsidera qm̃ adhuc q̃si ex̃ vitã ↄstituto rñdit: Si vis ad vitã igre. ꝑm. n. vnũ modũ hõ ẽ ex̃ vitaȝ q est ex̃ eũ q dixit: Ego sũ vita. al's aũt oïs q sup terrã ẽ q̃uis iustissim⁹. pôt q̃deȝ i vmbra eẽ vite: nõ aũt i ipsa vita cũ sit corpe mortis circũdat⁹. Jntroibit aũt qs i vitã abstinẽs se ab opib⁹ mortuis: appetẽs aũt opa viua. Sũt aũt τ v̓ba mortua: τ v̓ba viua: τ cogitatõẽs mortue τ cogitatõẽs viue. τ iõ dicit: Si vis ad vi. ingre. ꝑua mã. AVGV. đ ver. do. Nec ẽt dixit: Si vis venire ad vitã eternã: ȝ Si vis venire ad vitã cã diffiniẽs vitã q̃ fuerit eterna vita. Hic g̃ ↄsiderãdũ ẽ queadmodum amãda sit eterna vita: qñ sic amat̃ misera ista: τ q̃ñq̃ finienda vita. REMI. Demrat̃ ãt his v̓bis: q̈ lex suis ipletorib⁹ nõ solũ bõa tpalia dabat: ȝ τ vitã eternã. Et q̈ h̃ audierat sollicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ seqt̃: Dic̃ illi: Que. CHRY. in ho. Hoc aũt nõ tentãs dixit: sed estimans alia quedã p̃cepta esse p̃ter legalia que vite cã fierent ei. REMI. Jesus v̓o q̃si ifirmo cõdescẽdens: clemẽtissime legis p̃cepta exposuit. vñ seqtur: Jesus aũt dixit: Nõ homici. faci. τc. quoꝝ p̃ceptoꝝ expositio ẽ sequẽs snĩa: q̃ dr̃: Et diliges ꝓximũ tuũ sic̃ teipm. Eteni apl's dicit: Qui diligit ꝓximũ legẽ ipleuit. Querendũ est aũt: q̃re dñs tm̃ scđe tabule p̃cepta ↄmemorauit. Jccirco. s. q̈ forte iste studiosus erat i dilectiõe dei: siue q̈ dilectio ꝓximi grad⁹ ẽ ascẽdendi ad dilectiõem dei.

ORIGE. Forsitan aũt ista p̃cepta sufficiũt vt in pricipio vt ita dicã: vite ingrediat̃ qs: nõ aũt sufficiũt hec vel alia similia istis ad iteriora vite itroducere queq̃. Qui aũt p̃terierit vnũ istoꝝ mãdatoꝝ nec i p̃ncipiũ vite itrauit. CHRY. in ho. Q̈ g̃ dñs ea p̃cepta cõmemorauerat q̃ erãt in lege: iõ seqt̃: Dicit illi adolescẽs: Hec oĩa seruaui a iuuentute mea. Et neq̃ h̃ stetit: ȝ rursus iterrogat: Quid adhuc mihi deẽ: Q̈ τ ipsũ signũ est vehemẽtis desiderij. REMI. Jllis autẽ q in grã perfecti eẽ volũt oñdit q̃liter ad ꝑfectõem venire possũt. vnde seqtur: Ait illi iesus: Si vis ꝑfect⁹ esse: vade τ vẽde oĩa q̃ habes τ da paupib⁹. Notãda sunt ista verba: nõ ait: Uade τ mãduca oĩa que habes: ȝ Uade τ vẽde. Et non ait: Aliqua: sicut ananias τ saphira: ȝ Oĩa. Et pulchre subiũgit: Que habes. Jlla eni habem⁹ que iuste possidem⁹. Jlla ergo que iuste possident̃: vẽdenda sũt. Que v̓o iniuste: sunt erogãda illis quibus fuerãt ablata. nec ait: Da primis aut diuitibus: aquibus accipies similia. Sed da pauperibus.

AVGV. de opib⁹ monachoꝝ. Nec attẽdendũ i qb⁹ monasterijs vel in quo loco indigentib⁹ fratrib⁹ hoc qđ hẽbat aliqs impẽderit. Oĩum. n. xp̃ianoꝝ vna respu. ẽ. Et iõ q̃sqs xp̃ian⁹ necessaria vbilibet erogauerit: vbicũq̃ etiã ipse qđ necessariũ est sibi accipit: de eo qđ est xp̃i accipit. RABA. Ecce duas vitas hoib⁹ ꝓpositas audim⁹: actiuã: ad quã ptinet: Nõ occides τ cetera legis mãdata: τ ↄtẽplatiuã: ad quã ptinet: Si vis ꝑfect⁹ eẽ τc. Actiua ad legẽ ptiet: cõtẽplatiua ad euãgeliũ: q̈ sicut vet⁹ nouũ p̃cessit testm̃: ita bona actio p̃cedit cõtẽplationẽ. AVGV. ↄtra faustũ: Nec tm̃ illi soli q vt sint ꝑfecti vẽdũt vel dimitũt oĩa sua: ptinẽt ad regnũ celoꝝ: sed huic militie xp̃iane ꝓpter quoddã ↄmercium caritatis subiũgit̃ ẽt q̃dã stipẽdiaria mltitudo: cui dicet̃ i fine. Esuriui τ dedistis mihi mãducare: quos absit vt istos a mãdatis euãgelicis alienos a vita eterna separãdos iudicem⁹.

HIERO. cõtra vigilãtiũ: Q̈ ãt vigilãti⁹ asserit eos meli⁹ facere q vtant̃ reb⁹ suis τ paulatĩ fruct⁹ possessionũ paupibus diuidant: q̃ illos q possessionib⁹ venundatis semel oĩa largiant̃: nõ a me ei: ȝ a deo rñdebit̃: Si vis eẽ ꝑfect⁹: vade τ vẽde. Jste quẽ tu laudas: scđs aut terti⁹ grad⁹ ẽ: quẽ τ nos recipim⁹ dũmõ sciam⁹ p̃ma secundis τ tertijs preferenda.

GENADIVS. de ecclesi. dog. Bonuȝ est. n facultates cum dispensatõe paupib⁹ erogare. meli⁹ ẽ p intentõe sequẽdi dñm ĩsimul donare τ absolutũ sollicitudĩe egere cũ xp̃o.

CHRY. in ho. Et q̈ de pecunijs erat sermo: a qb⁹ denudari admonuit: ostendit q̈ ampliora his retribuet: quanto terra maius est celũ. τ iõ dicit: Et ha. thesau. in ce. Jn thesauro eni copiã τ permanentiã retributõis oñdit̃. ORIGE. Si aũt oẽ mandatũ i hoc v̓bo implet̃: Diliges ꝓxi. tuũ si. te ipm. perfect⁹ aũt est q impleuerit oẽ mandatũ: quõ dñs dicẽti adolescẽti: Hec oĩa seruaui a iuuẽtute mea: q̃si nonduȝ ꝑfecto dicit: Si vis ꝑfect⁹ eẽ. forte aũt qđ ait: Dili. ꝓxi. tuũ: non a dño positũ est ȝ ab aliquo additũ: q̈ nec marc⁹ nec lucas hunc locum exponẽtes h̃ addiderũt. Ul'alr̃. Scriptũ ẽ in euangelio ꝑm hebreos q̈ cũ dñs dixisset ei: Uade τ ven. oĩa que ha. cepit diues scalpere caput suuȝ: τ non placuit ei. Et di. ad eũ do. Qũo dicis: feci legẽ τ ꝓphas. qm̃ scriptũ ẽ in lege. Diliges ꝓximũ tuũ sic̃ teipm. Et ecce multi frẽs tui filij abrae amicti sunt stercore moriẽtes pre fame: τ dom⁹ tua plena est multis bonis: τ nõ egreditur oĩno aliquid ex ea ad eos. Uolẽs ergo dñs arguere diuitẽ illũ dicit: Si vis ꝑfect⁹ esse: vade τ vẽde oĩa q̃ hẽs τ da paupibus. Sic. n. apparebit si diligis ꝓximũ tuũ sicut teipsũ. Sȝ si ꝑfect⁹ ẽ q hẽt oẽs virtutes quõ fit ꝑfectus q vẽdit oĩa sua τ paupibus dat: Pona m⁹. n. aliquẽ hoc fecisse: quõ statiȝ erit sine ira: siue ↄcupiscẽtia: suscipiẽs oẽs virtutes τ deponẽs malitiã vniuersã: Sapienti g̃ videbit̃ forsã dicere: qm̃ q paupibus tradidit bona sua ipsoꝝ oratiõib⁹ adiuuat̃: accipiẽs ad suã spiritualẽ iopiã illoꝝ spiritualẽ abũdãtiã. τ sit hoc mõ ꝑfect⁹: q̃uis aliquas hũanas hũerit passiões: aut ita iste q mutauit p diuitijs paupratẽ: vt fiat ꝑfect⁹ credẽs ꝑmõib⁹ christi: adiuuabit̃ vt sapiẽs fiat in christo iust⁹ τ cast⁹: τ absq̃ oĩ passiõe: nõ tm̃ sic vt i ipo tpe quo tradiderit bona sua paupib⁹: fiat oĩno ꝑfect⁹: ȝ ex illo die icipiet speculatio dei adducere eũ ad oẽs virtutes. Aliter ãt ad expositionẽ moralẽ trãsibit dicẽs substãtiã eẽ vniuscuiusq̃ actus aïe ei⁹. Jmpat g̃ christus vẽdere oẽȝ substantiã malã: τ q̃si tradere eã virtutibus opantibus eaȝ q̃ ab oĩ bono paupe sunt. Sicut. n. pax aplõruȝ reuertit̃ ad ipsos: nisi fuerit filius pacis: sic vniuersa peccata reuertuntur ad actores eoꝝ cum nõ fuerit qs vtens malis eoꝝ: τ sic neq̃ dubitatio erit qn statim erit ꝑfectus: q sic vẽdidit oẽs ꝓprias facultates. Manifestũ ẽ autẽ: q̈ q talia agit habet thesaurũ in celo: τ ipse factus celestis. Jn suo enim celo habebit thesaurum glorie dei τ diuitias in omni sapiẽtia dei. Talis autẽ poterit sequi christum: q̈ nõ distrabitur ab aliqua mala possessiõe: quo min⁹ christuȝ sequat̃. HIERO. Multi etiã diuitias relinquẽtes dñm nõ sequunt̃: nec h̃ ad ꝑfectionẽ sufficit nisi post contẽptas diuitias saluatorem sequantur. i. relictis malis faciãt bona. Facilius enim saccul⁹ contẽnit̃ q̃ volũtas. Et iõ sequitur: Et veni sequere me. Sequitur enim dñm q imitator ẽ eius: τ p vestigia illius graditur. Sequit̃: Cũ audisset aũt adolescẽs verba hec: abijt tristis. Hec ẽ tristitia q̃ ducit ad mortẽ. Cãq̃ tristitie reddit̃: Erat enim habens multas possessiones. i. spinas τ tribulos q̃ sementẽ dñicã suffocauerũt. CHRY. Non enim siliter detinent̃ q pauca habẽt: τ qui multis abũdant: qm̃ abiectio diuitiaꝝ maiorẽ accendit flammam: τ violẽtior fit cupido. AVGV. in ep'la ad paulũ τ therasiam: Nescio auteȝ quõ cũ supflua terrena diligunt̃: artius adepta q̃ cõcupita constringunt. nã vnde iuuenis iste tristis discessit nisi quia magnas habebat diuitias: Aliud ẽ eniȝ iam nolle incorporare que desunt: aliud iam incorporata diuellere. Jlla eni velut extranea repudiant̃: ista velut mẽbra preciduntur. Scđm historiã aũt iste adolescẽs laudabilis quidẽ ẽ: q̈ non occidit: nõ adulteratus ẽ. vitupabilis autẽ q̈ ↄtristatus ẽ in verbis christi vocantibus eum ad ꝑfectionẽ. Adolescẽs qppe erat ꝑm animam: τ propterea relinquẽs christum abijt.

¶ Jesus ãt dixit discipulis suis: Amẽ dico vob: quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum p foramen acus transire: q̃ diuitem intrare in regnum celorum. Auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit saluus esse: Aspiciens auteȝ iesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omnia possibilia sunt.

GLO. Occasiõe huius auari de quo p̃dictuȝ ẽ: habuit sermonem dñs de auaro. vñ dr̃: Jesus autẽ dixit discipulis suis: Amen dico vobis τc. CHRY. Qđ quidem dixit non pecunijs quidem detrahens: sed eis qui detinent̃ ab ipsis. Et discipulos paupes existẽtes non verecundari ob inopiam. HYLA. Habere enim diuitias criminis nõ ẽ: ȝ modus in habendo retinendus ẽ. Nam quõ cõicandũ ẽ necessitatibus scõꝝ si cõicandi materia non relinquitur: RABA. Sed inter pecunias habere τ pecunias amare nonnulla

[Handwritten marginal notes, left: ... hieronim[us] ... adolescentem ... diuitem esse ... superbum — ... Michi simpliciter videtur vt accipiamus adolescentem in genere bonum ob imbecillitatem nondum fuisse capacem euangelice perfectionis / cum apud marcum iesus dilexisse eum dicitur —]

[Handwritten marginal note, right: Vult omnino vid[ere] impossibile, vt cameli ingens animal, ac tortuosum, p foramen acus transeat —]

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

distantia ē:tutius āt est:nec hēre nec amare diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponēs hꝰ loci sensum dixit. difficile ē ꝯfidētibus in diuitijs intrare in regnū celoꝝ. illi.n. in diuitijs cōfidūt: q oēm suā spē in diuitijs collocāt. HIERO. Quia vero diuitie habite difficile cōtēnuntur:non dixit:ꝙ impossibile est diuitē itrare in regnū celoꝝ:ſꝫ difficile vbi difficile ponit̃:nō ipossibilitas ptendit̃:ſꝫ raritas demōstrat̃. HYLA. Periculosa.n.cura ē velle ditescere:ꝛ graue onus inocentia subit icremētis opuꝫ occupata. Rē enī seculi famulatus dei nō sine seculi vitijs assequet̃: hinc difficile est diuitē regnū celoꝝ adire. CHRY. in ho. Quia vero dixerat difficile diuitē intrare in regnū, pcedit ad ostēdendū ꝙ ē impossibile. vñ sequit̃:Et iteꝝ dico vobis:facilius ē camelū p foramē acus trāsire:ꝙ̃ diuitē itrare in regnū celoꝝ. HIERO. Scōm hoc nullꝰ diuitū saluus erit. Sꝫ si legamꝰ Esaiā:quō cameli madian ꝛ epha veniāt ad hierusalē cū donis atqꝫ muneribus:ꝛ q quōdam curui erāt:ꝛ vitioꝝ grauitate distorti:ingrediant̃ portas hierusalē:videbimus quomō ꝛ isti cameli qbus diuites cōparant̃ cū deposuerīt grauē sarcinā peccatoꝝ:ꝛ totiꝰ corporis prauitatē:intrare pōit p angustā ꝛ artā viā q̃ duc̃ ad vitā. CHRY. sup mat. Gētiū ēt aie assimilate sūt tortuosis camel' i qbꝰ erat gibbus idolatrie:qm̄ cognitio dei erectio ē aiaꝝ. Acus autē ē filius dei:cuius prima pars subtilis est ſm diuinitatē:alia vero grossior ſm icarnationē eius. Tota aūt recta est:ꝛ nullam hēt deflexionē:p cuiꝰ vulnꝰ passiōis gētes igresse sunt in vitā eternā. hac acu consuta ē imortalitatis tunica:ipa ē acus que spiritui consuit carnem. hec acus iudaicum populum iunxit ꝛ gentiuꝫ. hec acus amicitiam angeloꝝ ꝛ hominū copulauit. Facilius ē ḡ gentiles trāsire p foramen acus: ꝙ̃ diuites iudeos intrare in regnum celoꝝ. Si enim gentes cū tanto labore diuellunt̃ ab irrationabilibus idoloꝝ culturis:quātomagis iudei diuelluntur a rationabilibꝰ dei culturis. GLO. Aliter dr̃:Quia hierosolymis quedaꝫ porta erat que foramē acus dicebat̃ p quā camelus nisi deposito onere:ꝛ flexis genibus trāsire nō poterat:p qd̾ significat̃ diuites nō posse trāsire viā artā que ducit ad vitā:nisi sordibꝰ peccōꝝ ꝛ diuitijs dpositis:saltē n̄ amādo. GREGO. xxxv. mora. Uel noīe diuitis quēlibet elatū:cameli appellatione ppriā cōdescēsionē significat. Camelus aūt p foramen acꝰ trāsit:cū redēptor noster vsqꝫ ad susceptionē mortis per angustias passiōis intrauit:que passio velut acus extitit:q̄ dolore corpus pupugit. Facilius autē camelus foramen acus ꝙ̃ diues regnū celoꝝ ingredit̃. q̄ nisi ipse prius p passionē suam formam nobis humilitatis ostenderet:nequaꙗ̃ se ad humilitatē ipsiꝰ supba nr̄a rigiditas inclinaret. CHRY. in homi. Discipuli autē inopes existentes turbantur pro salute aliorū dolentes:ꝛ doctorum iam viscera assumentes. vnde sequitur:Audientes autē discipuli:mirabant̃ dicētes Quis ḡ poterit saluus esse? AVGV. de que. euan. Cum autem pauci sint diuites in cōparatione multitudinis pauperū intelligendū est ꝙ oēs q diuitias cupiūt in diuitiꝫ numero haberi discipuli animaduerterunt. CHRY. in homi. Dei autem opus hoc eē consequenter ostendit:quoniā multa opus est gratia vt homo in diuitijs dirigatur. vnde sequitur: Aspiciens autem iesus dixit eis. Apud homines hoc impossibile est:apud deum autē omnia possibilia sunt. Per hoc quod dicit. Aspiciens:significat euangelista ꝙ mā sueto oculo timidam eorum mentem mitigauit. REMI. Non autem hoc sic intelligendum est ꝙ possibile sit apud deum ꝙ diues cupidus auarus ꝛ superbus intret in regnuꝫ celorum:sed vt cōuertatur ꝛ sic intret. CHRY. in homi. Neqꝫ etiam hoc ideo dicitur vt resupinus iaceas: ꝛ sic ab impossibilibus abstineas:sed magnitudinem iustitie considerans insilias deum rogans.

¶ Tunc respōdēs petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia: ꝛ secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Jesus autē dixit illis: Amen dico vobis: ꝙ vos qui secuti estis me i regeneratōe cum sederit filius hois i sede maiestatis sue: sedebitis ꝛ vos super sedes duodecim: iudicantes duodecim tribus israel. Et oīs qui reliquerit domū: vl' fratres: aut sorores: aut patreꝫ: aut matrem: aut vxores: aut filios: aut agros propter nomē meum: centuplum accipiet: ꝛ vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi nouissimi: ꝛ nouissimi primi.

ORIGE. Audiuerat petrꝰ verbū dñi dicētis:Si vis pfectus eē:vade ꝛ vende omnia que habes. Deinde cōsiderauit adolescentē cū tristitia abeuntē ꝛ difficultatē diuitū ingrediēdi in regnū celoꝝ:idō quasi q nō facilē rem consumauerat fiducialiter quesiuit. Etsi enī minima cū fratre reliquit:sed nō minima estimata sunt apud deū cōsiderantem qm̄ ex tanta plenitudine dilectiōis illa minima reliquerūt vt etiā si multas habuissent possessiōes oia reliquissent. Et puto ꝙ magis petrꝰ confidēs de affectu suo ꝙ̃ de ipa ꝙ̃titate reꝝ relictaꝝ fiducialiter iterrogauit. vñ dicit̃: Tūc rñdens petrꝰ dixit ei:Ecce nos reliquimꝰ oia. CHRY. i ho. Qualia oia o beate petre? arundinē:rhete:nauigiū. Oia quidem hec dicis:nō ppter munificentiā:ſꝫ vt p iterrogatiōeꝫ hanc inopē inducat plebē. q̄.n. dñs dixerat: Si vis pfectꝰ eē ꝛc. ne dicat aliqs inopū:Quid igr̃? si n̄ habuero:n̄ possū eē perfectꝰ? Interrogat petrꝰ:vt tu ipos discas:qm̄ i nullo hic diminutꝰ es. Qui.n. claues regni celoꝝ accepat:p his q̃ ibi sunt iā cōfidit:ꝛ p orbe terraꝝ vniuersa iterrogat. Intuere aūt ꝛ qual'r respōdet diligēter sicut xp̄s ingsiuit. eteni xp̄s duo a diuite expetijt:dare paupibꝰ q̃ hēbat:ꝛ seq se. pp hͦ ipe addit:Et secuti sumꝰ te. ORIGE. Pōt dici ſꝫ oia q̃ pater reuelauit petro eē filiū suū:secuti sumus te iustitiaꝫ scificatione ꝛ hꝫ:Propter hoc quasi victor athleta iterrogat que sint pmia certamis. HIERO. Q̄r ḡ n̄ sufficit tm̄ relinqre iungit qd̾ pfectū est:Et secuti sumꝰ te. fecimꝰ qdē qd̾ iussisti: qd ḡ nobis dabis pmij? ꝛ hoc ē qd̾ dicit̃:Quid ḡ erit nobis? Seqt̃:Je. aūt di. il. Amē di. vo. ꝙ vos qui secuti estis me ꝛc.

HIERO. Nō dixit:Qui reliquistis oia. Hoc enī ꝛ socrates phs fecit. ꝛ multi alij diuitias cōtēpserūt. Sed q secuti estis me:qd̾ pprie aploꝝ est atqꝫ credētiū. HYLA. Secuti sūt qdē discipuli xp̄m i regeneratōe. i. in lauacro baptismi:i fidei scificatiōe. hec.n. illa regeneratio ē quā apl'i sūt secuti:quā lex idulgere nō potuit. HIERO. Ul' alr̄ dꝫ construi:Uos q secuti estis me:sedebitis i regeneratōe. i. quando mortui ex corruptōe resurgēt icorrupti:sedebitis ꝛ vos i solijs iudicantiū cōdēnantes. xij. tribꝰ isrl':q̄ vob credētibus illi credere noluerūt. AVGV. xx. d ciui. dei. Sic enī caro vr̄a regenerabit̃ p icorruptionē:quēadmoduꝫ aīa nr̄a regenerabit̃ per fidē. CHRY. sup math. Futuꝝ.n. erat vt i die iudicij respōderēt iudei:Dñe nō te cognouimꝰ filiū dei i corpe cōstituti. qs hoiuꝫ videre potetat thesaurū i terra abscōditū:solē nube celatū? Rñdebūt ergo discipuli:Et nos hoies fuimus rustici ꝛ obscuri i plebe:vos sacerdotes ꝛ scribe:sed in nobis bona volūtas facta est q̄si lucerna rusticitatis nr̄e:i vob āt malicia fcā ē quasi caligo sciētie vestre.

CHRY. i ho. Propter aūt hoc nō dixit:Et gētes ꝛ orbeꝫ terrarū:ſꝫ tribꝰ isrl':q̄ i eisdē erāt educati ꝛ legibꝰ ꝛ cōsuetudinibꝰ apl'i ꝛ iudei. Cū ergo dixerit iudei:qm̄ ppter hoc nō potuimꝰ credere xp̄o:q̄ lex phibuit:discipuli i mediū inducentur qui eandem susceperunt legem. Sed dicet aliquis Quid magnū pmisit eis:si id quod niniuite habēt ꝛ regina austri hoc ꝛ ipsi hēbūt? Maria qdē alia pmia aū ꝛ post eis pmittit:ſꝫ ꝛ hic occulte isinuat aliqd plꝰ illis. De illis.n. simpl'r dixit:ꝙ surgēt ꝛ ꝯdēnabūt generationē hāc:de his aūt: Cū sederit filiꝰ hois:sedebitis ꝛ vos. Manifestū est ḡ ꝙ cōregnabūt ꝛ cōicabunt in gloria illa:honorē.n. ꝛ gloriā ineffabilē significauit p thronos. Qual'r āt hec pmissio ꝯpleta ē: nūqd.n. ꝛ iudas sedebit? nequaꙗ̃. Lex.n. a dño posita est p hieremiā pphetā:loquar sup gentē ꝛ regnū vt edificē ꝛ plātē illud. ſꝫ si fecerit malū in cōspectu meo penitebo ꝛ ego de bonis q̃ locutꝰ sum vt facerē eis. q.d. Si idignos seipsos pmissiōe faciāt nō adhuc faciā qd̾ pmisi. Indignū āt seipꝫ pricipatu iudas ōndit:ꝛ ppter hoc tūc loquēs discipulis nō simpl'r eis pmisit. neqꝫ.n. dixit:Uos sedebitis. sed adiūxit: Qui secuti estis me. vt ꝛ hinc iudaꝫ excludat:ꝛ eos q postea futuri erāt attraheret. nō.n. ad illos solos dictuꝫ ē:neqꝫ ad iudā iā idignū effectū. HYLA. Sequela ḡ christi apl'os sup. xij. thronos iudicādis. xij. tribubꝰ israel:in. xij. pr̄iarcharū gloriā copulauit. AVGV. xx. de ciui. dei. Ex hoc eniꝫ loco. discimꝰ cū suis discipulis iudicaturū iesum. vñ ꝛ alibi iudeis dic̃:Jdō iudices vestri erūt. nec qm̄ sup duodecim sedes sessuros eē ait. xij. solos hoies cū ipo iudicaturos putat̃ debemꝰ. Duodenario qppe numero vniuersa quedā significata ē iudicantiū multitudo:pp duas ptes numeri septenarij quo significat̃ plerūqꝫ vniuersitas:q̃ due partes. i. tres ꝛ q̃tuor altera p alterā m'tiplicate. xij. faciūt:aliogn qm̄ i loco iude traditoris apostoluꝫ mathiā legimꝰ ordinatū. Apl's paulus qui plus illis oibus laborauit:vbi ad iudicandū sedeat nō habebit:qui pfecto cū alijs sanctis ad numerū iudicum se ptinere demonstrat cuꝫ dicit:Nescitis quia angelos iudicabimus? AVGV. in libro de penitētia:In hoc ergo numero iudicantiū omnes intelligūtur q ppter euangeliū sua oia dimiserūt:ꝛ secuti sūt dñꝫ. GREGO. x. mo. Quisqs.n. stimulo diuini amoris excitatus hic possessa reliquerit:illic proculdubio culmē iudiciarie potestatis obtinebit:vt simul tūc iudex cū iudice veniat:qui nūc consideratione iudicij sese spontanea pauptate castigat. AVGV. xx. de ci. dei. De ipsis quoqꝫ iudicandis in hoc numero duodenario similis causa ē. nō.n. quia dictum est:Judicantes. xij. tribus israel:tribus leui que. i. 3ª. est ab eis iudicāda nō erit:aut solum illum populum:non etiam gētes ceteras iudicabunt. CHRY. sup matth. Uel per hoc quod dicit: In regeneratione. pmittit christus tēpus christianitatis futurū post ascēsionē suā. qm̄. s. hoies regenerāt̃ p baptismum ꝛ illud ē tempus:quādo christꝰ sedet in sede maiestatis sue. Et vide q̄ nō de tpe futuri iudicij dicit:ſꝫ de vocatione gētiū vniuersaꝝ. nō.n. dixit:Cū venerit filiꝰ hois sedēs sup sedē maiestatis sue:ſꝫ i regnātōe cū sederit in sede maiestatis sue. Qd̾ extunc fuit ex quo gētes credere ceperūt in christū ſm illud psalmi:Regnabit dñs sup gētes:deus sedet sup sedē sanctā suā. Et extūc apl'i sederūt super. xij. thronos. i. i oibus christianis. oīs.n. christianus qui suscipit verbuꝫ petri thronꝰ fit petri:ꝛ sic de alijs apostolis. sedēt ergo apostoli in his thronis. i. i. xij. partes distinctis ſm differētias animarū ꝛ diuersitates cordiū:q̃s solus deus cognoscit. Sicut.n. iudeoꝝ populus. in. xij. tribus fuit diuisus:sic ꝛ vniuersus populus christianus diuidit̃ in. xij. tribus:vt q̃dam anime sint de tribu rubē:ꝛ sic de alijs ppter diuersas virtutes. Nō.n. oēs gr̄e in oibꝰ equal'r sunt:ſꝫ vnus pcedit in ista:alius in illa. Et sic apostoli iudicabūt. xij. tribꝰ isrl'. i. oēs iudeos p hoc ꝙ verbū apostoloꝝ est a gētibus receptū. Oēs aūt christiani sunt qdē. xij. sedes apostoloꝝ:sed vna sedes christi. Christi enim omnes virtutes sunt q̄si vna sedes:quia in omni virtute equaliter ipse solus pfectus est. vnusqsqꝫ ēt apl'orū in aliquo bono speciali fit perfectior:vt petrus in fide:ꝛ iō petrus requiescit in fide:ioānes in innocentia:ꝛ sic de alijs. ꝛ ꝙ de retributione apostolis in hoc mūdo danda christus loquat̃ demōstrat qd̾ seqt̃:Et om. q reli. do. vel fra. Si enī in hoc seculo cētuplū recipiūt:sine dubio ꝛ apl'oꝝ etiā i hoc seculo merces futura pmittebat̃. CHRY. in homi. Uel discipul' promittit futura:q̄ excelsiores erāt iā ꝛ nihil psentiū q̄rebant:alijs aūt que sunt hic repromittit. ORIGE. Uel al'r:Siqs reliq̄rit oia ꝛ secutꝰ fuerit xp̄m que pmissa sunt petro ꝛ ipe recipiet. Si autem nō oia reliquit:ſꝫ q̃dā q̄ spāliter referunt̃ hic multiplicia recipiet:ꝛ vitā possidebit eternā. HIERO. Ex occasione āt huiꝰ sentētie qdā introducūt mille ānos post resurrectionē dicētes:Tunc nob cētuplū omniū reꝝ quas dimisimꝰ:ꝛ vitā eternā eē reddēdā:ꝙ si in ceteris digna sit pmissio:in vxoribꝰ appareat turpitudo:vt q vnā pro dño dimiserit:centū recipiat in futuro. Sensus igr̃ iste ē:Qui carnalia p saluatore dimiserit:spūalia recipiet:que cōpatiōe ꝛ merito sui q̄si paruo numero cētenarius numerꝰ cōparet̃. ORI. Sꝫ i hoc seclō q̄ p fratribus carnalibꝰ multos iueniet frēs ſꝫ fidē:sic ꝛ parētes oēs ep̄os ꝛ p̄sbyteros ꝛ filios oēs etatē filioꝝ hn̄tes. Sunt aūt ꝛ angeli frēs ꝛ sorores oēs:q̃ exhibuerūt se xp̄o virgines castas tā iste q̃ nunc habent̃ in terris:ꝙ̃ ille q̃ iaꝫ viuūt in celis. Agros āt ꝛ domos multiplices itellige in rege paradisi ꝛ ciuitate dī:sup hec āt oia possidebūt vitā eternā. AVG. xx. de ci. dei:hͦ etiā qd̾ hͦ dr̃:Cētuplū accipiet. exponēs quodāmō apl's ait:q̄si nihil hn̄tes ꝛ oia possidētes. Centū enim p ipsa vniuersitate ponunt̃ aliqñ. HIERO. ꝙ aūt dicit: Et oīs q reli. fra. cōgruit illi snie q̃ dixerat:Ueni sepāre hominē a pr̄e suo. Qui enim ppter fidē xp̄i ad pdicationē euāgelij oēs affectus ꝯtēpserint atqꝫ diuitias ꝛ scl'i voluptates: isti cētuplū accipiēt:ꝛ vitā eternā possidebūt. CHRY. i ho. Cū aūt dicit:Qui reli. vxorē. nō hͦ ait vt simpl'r nuptie diuellant̃:ſꝫ vt oibꝰ pferamꝰ fidei pietatē. Uidet̃ āt mihi ꝛ psecutōis tp̄s occulte isinuare. q̄ enī multi futuri erāt filios ad ipietatē trahētes:cū hͦ acciderit:neqꝫ p pr̄ibꝰ neqꝫ p viris hēant̃. RABA. Uex q̄ multi v̾tutū studia non eadē q̃ icipiūt intētiōe pietatis cōsummāt:ſꝫ vel tepescūt vel acclerare labunt̃. Seqt̃:Mul. aūt erūt pmi no. ꝛ no. primi.

ORIGE. Per hoc exhortat̃ eos q nup accedūt ad v̾buꝫ diuinū:vt festinēt ad pfectū ascēdere p multis q vident̃ se fuisse in fide. Pōt ēt hic sensus destruere eos q gloriant̃ eo ꝙ xp̄ianis parētibꝰ sūt enutriti in ipsa xp̄ianitate:neqꝫ pusillanimes fiant ꝙ christianitatis dogmata nouissime receperunt. Habet ēt aliū itellectū vt sint primi israelite:q facti sūt nouissimi pp ifidelitatē:gētes aūt nouissime pmi. Caute aūt dicit:Multi. nō enī oēs pmi erūt nouissimi:nec oēs nouissimi primi. Adhuc āt multi hominū q natura nouissimi sunt efficiunt̃ p vitā angelicā qbusdā angelis supiores: ꝛ qdā angeli q fuerūt pmi sunt nouissimi ppter culpaꝫ.

REMI. Pōt ēt spāliter referri ad tristitiā diuitis q pmꝰ videbat̃ legis pcepta iplēdo:ſꝫ q̄ terrenā substaꝫ ptulit dō: nouissimꝰ factꝰ ē. Sācti v̾o apl'i nouissimi videbant̃:ſꝫ relinquēdo oia p humilitatis gratiā facti sunt pmi. Sunt etiam pl'imi q post studia bonoꝝ opeꝝ a bonis opibus deficiunt. ꝛ cum fuerīt primi:fiunt nouissimi.

CA. XX.

Simile ē regnū celorū hoi patrifamilias qui exijt primo mane cōducere operarios in vineā suā. Cōuentōe aūt facta cū oparijs ex denario diurno: misit eos i vineā suam. Et egressus circa horam tertiā vidit alios stātes in foro ociosos: ꝛ dixit illis: Jte ꝛ vos i vineā meā: ꝛ qd̾ iustū fuerit dabo vobis. Illi autē abierūt. Iterū āt exijt circa sextā ꝛ nonā horā: ꝛ fec̃ sil'r. Circa vndecimā vero exijt ꝛ iuenit alios stātes: ꝛ dixit ill'.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Quid hic statis tota die ociosi? Dicūt ei: quia nemo nos cōduxit. Dicit illis: Ite ꝛ vos in vineā meā. Cū sero āt factū eēt: dic̄ dn̄s vinee ꝓcuratori suo: Uoca oparios: ꝛ ill' redde mercedē suā: icipiēs a nouissimis vsqȝ ad primos. Cū vēissent ergo q circa vndecimā horā venerāt: acceperūt singulos dnarios. Uenientes āt ꝛ primi arbitrati sunt: ꝙ plus eēnt accepturi. Acceperūt āt ꝛ ipi singulos denarios. Et accipiētes murmurabāt aduersus patrēfamilias dicentes: Hi nouissimi vna hora fecerūt ꝛ pes illos nob fecisti: q portauimus pōdus diei ꝛ estus? At ille rn̄dēs vni eorū dixit: Amice nō facio tibi iiuriā. Nōne ex denario ɔuenisti mecū? Tolle qđ tuū ē ꝛ vade. Uolo āt huic nouissimo dare sic̄ ꝛ tibi. An nō licet mihi qđ volo facere? An oculus tu⁹ nequā ē: qꝛ ego bon⁹ sū? Sic erūt nouissimi primi: ꝛ primi nouissimi. Multi.n. sūt vocati pauci vero electi.

REMI. Quia dixerat dn̄s: Multi erūt primi nouissimi ꝛ nouissimi p̄mi: vt hāc sn̄iam ɔfirmaret subiūxit similitudinē dicēs: Si. ē reg. cel. ho. prīfamilias. CHRY. sup matth. Hō prīfamilias christ⁹ ē: cui celi ꝛ terra q̄si vna ē dom⁹. familia autē celestiū ꝛ terrestriū ꝛ iferioꝝ creaturaꝝ: vinea āt eius iustitia ē: in q̄ diuerse spēs iusticiaꝝ posite sūt quasi vites: puta māsuetudo: castitas: patiētia: ceteræqȝ vtutes: q̄ oēs generaliter iusticia appellanf: hoies āt vinee cultores ponūf. vn̄ dr̄: Qui ex. pri. ma. cō. ope. i vi. suā. De⁹.n. iustitiā suā dedit i sensib⁹ nr̄is: nō ꝓpter suā vtilitatē. sȝ ꝓpter nr̄aȝ. Scitote ḡ qꝛ mercēnarij sum⁹ ɔducti. Sicut ḡ nemo iō cōducit mercēnariū vt hoc solū faciat ꝙ māducat: sic ꝛ nos n̄ iō vocati sum⁹ a xp̄o vt hec solū opemur que ad nr̄m ptinēt vsū: sȝ ad gl'aȝ dei. ꝛ sic̄ mercēnari⁹ p̄us aspicit op⁹ suū: deide quotidianū cibū: sic ꝛ nos p̄mū debem⁹ aspicere q̄ ad gl'iaȝ dei ptinēt: deinde q̄ ad nr̄aȝ vtilitatē. Et sicut mercēnarius totā diē circa dn̄i op⁹ ipēdit: vnā āt horā circa suū cibū: sic ꝛ nos oē tp̄s vite nr̄e debem⁹ ipēdere circa gl'iaȝ dei. modicā āt ptē circa vsus nr̄os terrēos. Et sic̄ mercēari⁹ ea die q̄ op⁹ nō fecerit: erubescit itrare in domū ꝛ peter panē: quō tu nō ɔfunderis itrare in eccl'aȝ ꝛ stare ante cōspectū dei: quādo nihil boni in cōspectu dei gessisti? GREGO. in ho. Uel prīfamilias. i. ɔditor nr̄ hȝ vineā. vniuersā. s. eccl'iā q̄ ab abel iusto vsqȝ ad vltimū electū q in fine mūdi nascitur⁹ ē quot scōs ꝓtulit q̄si tot palmites misit. Ad erudiēdā aūt dn̄s plebē suā q̄si ad excolēdā vineā suā nullo tp̄e destitit oparios mittere: qꝛ ꝛ p̄us p p̄res: ꝛ postmodū p legis doctores: deinde p ꝓphas: ad extremū v̄o p apl'os quasi p oparios in vinee cultū laborauit: q̄uis in quolȝ modulo vel mēsura q̄sq̄s cū fide recta bone actiōis extitit: hui⁹ vinee opari⁹ fuit.

ORIGE. Totū aūt h̄ seculū p̄ns vnū dieȝ dicere possumus: magnū q̄dē q̄tū ad nos: modicū aūt q̄tū ad dei vitā.

GREGO. i ho. Mane aūt mūdi fuit ab adā vsqȝ ad noe Et iō dr̄. Qui exijt p̄mo mane ɔducere oparios in vineā suā. ꝛ modū ɔductōis subiūgit dicēs: Cōuen. aūt fa. cuȝ ope. ex de. diur. ORIGE. Salutis aūt arbitror nomē eē dnariū.

REMI. Denari⁹ enī dr̄ q antiq̄tus p. x. nūmis iputabaf: ꝛ figurā regis habȝ. Recte ergo per denarium designatur obseruati decalogi p̄mium. pulchre ergo dic̄: Cōuentiōe facta ex dena. diur. qꝛ vnusq̄sqȝ in agro sancte eccl'ie p spe future remuneratōis laborat. GREGO. Tertia vero hora a noe fuit vsqȝ ad abrahā: de q̄ dr̄: Et egressus circa horaȝ tertiā vidit alios i foro stātes ociosos. ORIGE. Forū aūt ē q̄cq̄d ē extra vineā. i. extra ecclesiā xp̄i. CHRY. super mat. In hoc.n. mūdo vēdēdo ꝛ emēdo viuūt hoies ꝛ iuiceȝ sibi fraudeȝ faciētēs: vitā suā sustētāt. GREGO. Qui āt sibi viuit qui carnis sue voluptatib⁹ pascif recte ociosus arguif: qꝛ fructū diuini opis nō sectaf. CHRY. sup matth. Uel ociosi sūt peccatores: illi.n. mortui dr̄. ociosus aūt est q op⁹ dei nō opaf. Uis ḡ nō eē ociosus: nō aliena tollas: ꝛ d̄ tuis des: ꝛ opat⁹ es in vinea dn̄i misericordie viteȝ colens. Seq̄f: Et dixit illis: Ite ꝛ vos in vineā meaȝ. Nota ꝙ solis p̄mis ɔuenit sp̄ālr̄ dare dnariū. alios aūt sub incerto pacto ɔduxit dicēs: Qđ iu. fue. dabo vo. Sciens.n. dn̄s qꝛ p̄uaricaturus fuerat adā: ꝛ oēs postmodū in diluuio erāt perituri: certū fec̄ pactū ad eū: nequādo dicat se iō neglexisse iustitiā: qꝛ nesciebat q̄ p̄mia fuerat recepturus. Istis autem nō fecit pactum: qꝛ tantū parat⁹ est retribuere: q̄tum mercennarij recipe nō sperabāt. ORI. Uel qꝛ oparios tertie hore nō iuitauit ad totū opus: q̄cquid autē poterunt operari: suo arbitrio reseruauit. Poterant eniȝ equale opus facere in vinea eis qui ex mane sunt opati quicunqȝ in tēpore hic ui volebant operantē virtutē ad opus extendere: que ante nō fuerat opata. GREGO. Sexta quoqȝ hora ē ab abrahā vsqȝ ad moysen. Nona ē a moyse vsqȝ ad aduentum domini. vn̄ seq̄f: Iterū aūt exijt circa sextā ꝛ nonam horā ꝛ fecit silr̄. CHRY. sup matth. Iō aūt cōiunxit sextam ꝛ nonā: qꝛ in sexta ꝛ nona generationē vocauit iudeoꝝ: ꝛ freq̄tauit cum hoibus disponere testamēta q̄si diffinito salutis oī tp̄e iam appropinquāte. GREGO. Undecima v̄o hora est ab aduentu dn̄i vsqȝ ad finē mundi. Opator ergo mane: hora tertia: sexta: ꝛ nona antiqu⁹ ille ꝛ hebraicus popl's designaf q i electis suis ab ip̄o mūdi exordio dū recta fide deū studuit colore quasi non destitit in vinee cultura laborare: ad vndecimā vero gentiles vocantur. vnde sequitur: Circa vndecimā vero exijt ꝛ inuenit alios stantes: ꝛ dixit illis: Quid hic statis tota die ociosi? Qui enim transacto tā lōgo mūdi tp̄e pro vita sua laborare neglexerant: quasi tota die ociosi stabant: sed pensate quid inquisiti respōdeant. Sequitur enim: Dicunt ei: qꝛ nemo nos conduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha: nullus propheta ad eos venerat. ꝛ quid est dicere: Nemo nos conduxit: nisi vite nobis nemo viam predicauit? CHRY. super mattheū: Que ē eni conductio nostra ꝛ cōductionis merces: promissio vite eterne. gentes enim sole: neqȝ deum sciebant neqȝ dei promissa. HYLA. Hi igitur mittuntur ad vineam. vn̄ seq̄f Dixit eis: Ite ꝛ vos in vineam meā. RABA. Postquaȝ aūt operis diurni ratio reddita est ad remuneratōis temp⁹ opportunuȝ dicit: Cum autem sero factum esset hoc est cū dies totius mūdi ad vesperā cōsummationis inclinata eēt.

CHRY. super mattheum: Considera quia sero non alio mane mercedem reddit: ergo adhuc stante seculo isto iudicium est futurum: ꝛ vnicuiqȝ merces sua reddēda. ꝛ hoc ꝓpter duas rationes prima est quia ipsa beatitudo futura est merces iustitie: ideo non in illo seculo fit iudicium sȝ ante illud. Deinde ante aduentum diei illius remititur iudicium ne videant peccatores diei illi⁹ beatitudineȝ. Sequitur: Dicit dominus procuratori suo. i. filius spirituisancto.

GLO: Uel si voluerit dicit pater filio: qui scilicet pater operatur per filium ꝛ filius per spiritum sanctum: non propter aliquā differētiā substantie aut dignitatis. ORIGE. Uel dicit dominus procuratori suo: idest alicui angelorum qui super mercedes retribuēdas est positus: siue alicui ex multis ꝓcuratoribus s̄m ꝙ scriptum est: Sub curatorib⁹ ꝛ tutorib⁹ esse heredem in tempore quo puulus ē. REMI. Uel domin⁹ iesus christ⁹ ip̄e est paterfamilias ꝛ vinee ꝓcurator: sicut ꝛ ip̄e est ꝛ hostiū ꝛ hostiarius. ipse.n. est ventur⁹ ad iudicium vt vnicuique reddatur s̄m ꝙ gessit. Uocat ergo operarios ꝛ reddit illos mercedē: q̄n oēs ɔgregabunf in iudicio: vt vnusq̄sqȝ accipiat s̄m opa sua. ORIGE. Primi āt oparij testimoniū habētes p fidē nō acceperūt dei ꝓmissionē ꝓ nob aliq̄d meli⁹ ꝓspiciēte prīfamilias: vt nō sine nob ꝑficianf. Et qꝛ misericordiā cōsecuti sum⁹ p̄mi mercedē spam⁹ accipe q sum⁹ xp̄i: post nos aūt q añ nos opati sunt: ꝛ iō dr̄: Uoca oparios ꝛ redde illis mer. suā: ici. a noui. vsqȝ ad p̄mos. CHRY. sup matth. Semp eni libēti⁹ aliq̄d dam⁹ illis q̄b⁹ gratis donam⁹: qꝛ ꝓ solo nr̄o honore donam⁹: Ergo oib⁹ sanctis de⁹ reddēs mercedē iustus ondif: gētib⁹ aūt dans misericors: dicēte apl'o: Gentes auteȝ super misericordiā honorare deū. ꝛ ideo dicif: Incipiens a nouissimis vsqȝ ad primos. Aut certe vt ostendat deus inestimabilē misericordiā suaȝ: primū nouissimis ꝛ idignioribus reddit mercedē: postea p̄mis. nimia.n. misericordia ordinē nō aspexit. AVGV. d̄ sp̄ū ꝛ lr̄a. Uel iō velut p̄ores repiunf minores: qꝛ min⁹ dilati sūt. Seq̄f: Cū venissent aūt q circa vndecimā horā venerāt ꝛc̄. GREGO. Eūdē dnariū accipiūt q laborauerūt ad vndecimā: quē expectauerūt toto d̄siderio ꝛ q laborauerūt ad p̄mā: qꝛ eq̄lē vite eterne retributiōeȝ sortiti sūt cū his q ab initio mūdi vocati fuerāt: hi q i fine mūdi ad deum venerūt. CHRY. sup matt. Nō aūt iniuste: nam ꝛ q in prima pte seculi natus est: ꝛ nō āplius vixit q̄ȝ statutū tp̄s vite sue: ꝛ q̄d illi nocuit si post illi⁹ exituȝ mūdus stetit: ꝛ q circa finē nascunf nō minus viuent q̄ȝ dies q numerati sūt eis: ꝛ q̄d illis ꝓdest ad cōpendiū laboris: si cito mūdus finif cū pensū vite sue cōpleant ante mūdū? Deinde nō est in hoie q̄n nascaf p̄us aut postea: sȝ ptātis diuine: Nec ille q̄dē sibi priorē dȝ locū defendere: q pri⁹ nat⁹ ē: nec ille ɔtēptibilior dȝ eē q postea. Seq̄tur: Et acci. murmu. aduer. patrēfa. Si āt verū est qđ diximus: qꝛ p̄mi ꝛ posteriores tp̄s suū vixerūt ꝛ non ampli⁹ neqȝ minus: ꝛ vnicuiqȝ mors sua ē ɔsūmatio ipsi⁹: q̄d est qđ dicūt: Portauim⁹ pondus diei ꝛ estus: qꝛ. s. magna est nobis virt⁹ ad faciēdā iusticiā: cognoscere ꝓpe eē finē mūdi. Un̄ ꝛ xp̄s nos armans dicebat: Appropinquit regnū celoꝝ. Illis aūt ifirmatio erat scire mūdi spatia eē lōginq̄. Q̄uis ḡ nō p oē seculū vixerint: tn̄ toti⁹ seculi grauamina ptulisse videnf: aut pondus toti⁹ diei dic̄ onerosa legis mādata: estū aūt vrentē erroris tētationē quā ɔflabāt sp̄us maligni in eos ad emulatōeȝ gētiū eos irritātes: a q̄b⁹ oib⁹ gētiles liberi extiterūt christo credētes: ꝛ p cōpendiū gr̄e ad plenū saluati. GREGO. Uel pōdus diei ꝛ estus ferre ē p lōgioris vite tp̄a carnis sue calore fatigari. Sȝ p̄t q̄ri quō murmurare dicī sunt q ad regnū vocāf celoꝝ: eteni regnū null⁹ q murmurat accipit: null⁹ q accipit murmurare pōt. CHRY. in ho. Non aūt oȝ ea que in parabolis sunt s̄ȝ totum qđ dicif inuestigare: sȝ intētionē ꝓpter quā cōposita est itelligere: ꝛ nihil vltra scrutari. Nō ergo iducit hoc vt ondat aliquos esse inuidia morsos: sed vt ostēdat hos tanto potitos esse honore ꝙ ꝛ inuidiam alijs poterat generare. GREGO. Uel quia antiq p̄res vsqȝ ad aduentū domini q̄tūlibet iuste vixerant: ducti ad regnū non sunt eoꝝ: hoc ipsū murmurasse est. Nos autem q ad vndecimā venimus post laborē non murmuram⁹: qꝛ post mediatoris aduentum in hoc mūdo venientes: ad regnum ducimur mox vt d̄ corpore eximus. HIERO. Ul' omnis retrouocatio gentilibus inuidet: ꝛ in euangelij torq̄tur gratia. HYLA. Et s̄m insolentiaȝ populi iā sub moyse cōtumacis hoc murmur operantium est. Sequitur: At ille respōdens vni eoꝝ dixit: Amice non facio tibi iniuriam.

REMI. Per hunc vnum possunt intelligi omnes qui ex iudeis crediderunt: quos amicos ꝓpter fideȝ nominat.

CHRY. super mattheū. Non autem dolebant quasi defraudati de mercede sua: sȝ qꝛ illi amplius q̄ȝ merebanf acceperāt. Sic.n. dolent inuidi q̄n alteri aliquid additur q̄si eis substrahaf: ex quo patet ꝙ ex vanagloria nascif iuidia Ideo eniȝ dolet eē secundus: quia desiderat eē prior: ꝛ ideo inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario ɔuenisti mecū? HIERO. Denari⁹ figurā regis hȝ. Recepisti ḡ mercedē quā tibi ꝓmiserā: hoc est imaginē ꝛ silitudinē meā: quid q̄ris ampli⁹: ꝛ nō tā ipse plus accipere q̄ȝ aliū nihil accipere desideras. Tolle qđ tuū est ꝛ vade. REMI. Idest recipe mercedē tuā: ꝛ vade in gl'iam. Uolo aūt ꝛ huic nouissimo. i. gentili pp̄l'o dare s̄m meritū: sic̄ ꝛ tibi. ORIGE. Forsitan aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriā: nonne ex denario cōuenisti mecū: tolle qđ tuū est ꝛ vade. Tuū ē sal⁹ qđ ē denarius. Uolo aūt ꝛ huic nouissimo dare sicut ꝛ tibi: nō icredibiliter pōt q̄s arbitari hūc nouissimū eē apl'm paulū: qui vna hora opatus est: ꝛ silr̄ oēs q añ eū fuerūt. AVGV. de sancta virgi. Qꝛ v̄o ipsa vita eterna pariter erit oib⁹ sanctis equalis denarius oib⁹ ē attributus q ē oiuȝ merces. qꝛ v̄o i ipsa vita eterna distincte fulgebūt lumina meritoꝝ: multe māsiones sūt apud patrē. ac i denario quidē ipari nō viuet alius alio prolixius: i multis aūt māsionib⁹ honoraf ali⁹ alio clari⁹. GREGO. Et qꝛ ip̄a regni pceptio ei⁹ ē bonitas volūtatis recte subiūgif: Aut nō licet mihi quod volo facere? Stulta.n. ē qđ hois ɔ̄ bōitatē di murmurare. Conq̄rēdū q̄ppe eēt nō si dat qđ n̄ dȝ: sȝ si n̄ daret qđ deberet. vn̄ apte subdif: An ocul⁹ tu⁹ neq̄ȝ ē: qꝛ ego bon⁹ sū? REMI. Per oculū .n. vult intētōeȝ itelligi. Iudei nāqȝ neq̄ȝ hūerūt oculū. i. intētōeȝ malā: qꝛ de salute gētiū dolebāt. ad q̄d aūt sensus h⁹ pabole tēdat: māifestat cū subdif: Sic erūt p̄mi nouissimi ꝛ nouissimi p̄mi: eo. s. ꝙ iudei de capite vertanf i caudam: ꝛ nos de cauda mutamur i caput. CHRY. sup matth. Aut iō primos dicit nouissimos: ꝛ nouissimos p̄mos: nō vt nouissimi digniores sint q̄ȝ primi: sed vt coequentur: ꝛ nulla sit inter eos differētia tp̄is cā. Qꝛ aūt dicit. Mul. sūt vo. pa. ve. electi. Nō ad superiores scōs ptinet sȝ ad gētes: q̄n ex ipsis gētib⁹ qui ml'ti vocati sūt: pauci sūt eligēdi. GREGO. Ad fidē.n. plures veniūt: ꝛ ad celeste regnū pauci perducūtur. pleriqȝ.n. deū vocib⁹ sequunf: morib⁹ fugiunt. Ex hoc ergo: duo pensare debem⁹. Primū ē vt de se q̄sqȝ mime ꝓsumat qꝛ etsi iā ad fidē vocatus ē: vtrū ad regnū eligend⁹ sit nescit. Secundū v̄o ē vt vnusq̄sqȝ ꝓximū suū: quē iacere in vitijs ɔspicit: desperare non audeat: qꝛ diuine mīe diuitias ignorat. Uel aliter: Mane nostrum pueritia ē. hora tertia adolescētia intelligi pōt: qꝛ q̄si iā sol in altuȝ ꝓficit: dum calor etatis crescit. Sexta aūt iuuētus ē: qꝛ velut in cētro: sol figif dū in ea plenitudo roboris solidaf. Nona senect⁹ aūt itelligif: in q̄ velut sol ab alto axe descēdit: qꝛ etas a calore iuuentutis d̄ficit. Undecia v̄o ē ea etas: q̄ d̄crepita vl' veterana vocaf.

CHRY. i ho. Qꝛ aūt nō oēs silr̄ ɔduxit: sȝ alios mane: alios hora tertia: ꝛ sic de alijs: ex dr̄ia mētis eoꝝ ꝓcessit. Tūc .n. eos vocauit: q̄n erant obedituri. nā ꝛ latronē vocauit: q̄n obeditur⁹ erat. Si āt dicāt: qꝛ nemo nos ɔduxit: sicut dcm̄ est: Nō oȝ oia scrutari q̄ in parabolis sūt: Itē hoc n̄ dic̄ dn̄s sȝ oparij. ꝙ ipse.n. oēs q̄tū ad se ptiet a p̄ma etate vocet significatur cum dicif: Exijt primo mane operarios conducere.

GREGO. Qui ḡ vsqȝ ad vltimā etatē deo viuere neglexerūt: vsqȝ ad horā vndecimā ociosi steterūt: ꝛ tn̄ tal' prīfamilias vocat: ꝛ plerūqȝ añ remuneranf: qꝛ p̄us ad regnū de corpe exeūt. q̄ȝ hi: q mō in pueritia vocati eē videbantur.

ORIGE. Non aūt dicef: Quid hic statis tota die ociosi? his q sp̄ū isipiētes carne ɔsumunf: si postea regredi volūt: vt iterū sp̄ū viuāt: qđ nō dicim⁹: dissuadētes ne ad domū prīnam reuertanf lasciui filij: q viuēdo luxuriose euangelice doctrine substantiā cōsumpserūt. Sȝ q̄n nō siles sunt eisq peccauerūt in iuuētute sua dum nō adhuc didicissent q̄ fidei erant. CHRY. i ho. Qꝛ aūt dic̄: Erūt p̄mi no. ꝛ no. p̄mi eos occl'te isinuat q a p̄n⁹ claruerūt: ꝛ postea v̄tutē ɔtēpserūt ꝛ rursus eos q a malitia reducti sūt. ꝛ ml'tos supexcesserūt. Cōposita ē ḡ hec pabola vt eos audiores faceret: q i vltia senectute ɔuertūf: ne existimarēt se min⁹ aliq̄d hituros.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Et ascendens iesus hierosolymā assūpsit duodecim discipulos secreto: ⁊ ait illis: Ecce ascendimus hierosolymā: ⁊ filius hois tradet principib⁹ sacerdotū ⁊ scribis. ⁊ cōdemnabūt eū morte: ⁊ tradent eum gētibus ad illudendū. ⁊ flagellandum: ⁊ crucifigendum: ⁊ tertia die resurget.

CRHY. in ho. Domin⁹ a galilea veniēs nō repēte hierosolymā ascēdit: sꝫ pus miracula fecꝫ: phariseos ꝯfutauit: ⁊ discipulos de vite pfectōe ⁊ remuneratōe istruxit: nūc iā ascēsurus hierusalē rursus eis de passiōe loqꝫ. vnde dr: Et ascē. ie. hie. assū. duode. disci. secreto. ORI. In. xij. adhuc erat ⁊ iudas: adhuc. n. forsitā dign⁹ erat cū alijs seorsū audire que passur⁹ erat magr. CHRY. sup matth. Ois āt sal⁹ hoīuꝫ i christi morte posita ē: nec ē aliqd pꝑter qd magis deo grās agere debeam⁹: qꝫ pp mortē ipsi⁹. Ideo. xij. aplis in secreto mortis sue annūciauit mysteriū: qr semp pciosior thesaur⁹ i meliorib⁹ vasis icludit. Si āt alij audissent passionē christi futurā: viri forsitā turbarent pp ifirmitatē fidei: ⁊ mulieres pp mollitiē sue natur: ex q̄ i tali negocio ad lachrymas excitāt. CHRY. i ho. Deīn ē qdē ⁊ ad multos: tn̄ occulte sic ibi: Soluite tēplū h. ⁊ signū nō dabit ei: nisi signū ione pphete. Discipulis āt māifeste exposuit dicēs: Ecce ascēdim⁹ hierosolimā. CHRY. sup matt. Qr dicit Ecce: ꝯstātie sermo est vt memoriā psentie hs in cordib⁹ recondant. Dicit autē Ascendim⁹. ac si. d. Uidete qr volūtarie vado ad mortē. Cū g videritis me in cruce pendētē ne estimetis me hominē eē tm̄: nā etsi posse mori: hois ē: velle tamē mori: hois nō ē. ORI. Hoc igit cōsiderātes scire debem⁹: qm̄ frequēter etiā cognoscētes qm̄ ⁊ tentatiōes aliqs subituri sumus: nosipsos efferre debemus: sꝫ supra dictū est. Si qs vos psecutus fuerit in vna ciuitate fugite in aliaꝫ. sapientis in xpo est vt cognoscat q̄le tps exigit declinationē q̄le āt obuiationem piculoꝝ. HIERO. Crebro aūt de passiōe sua discipulis dixerat: sed qa multis in medio disputans poterat labi de memoria quod audierant: iturus hierosolymā: ⁊ secum ducturus aplos ad tētationē eos parat: ne cū venerit persecutio ⁊ crucis ignominia scandeliçentur. CHRY. super matth. Tribulatio. n. cuꝫ supuenerit expectantibus nobis leuior īuenit qꝫ eēt futura si repētina venisset. CHRY. in ho. Predicit etiā eis vt discāt: qm̄ psciēs ad passionē venit ⁊ volens: sed a pncipio qdē mortē pdixit eis solā. qn̄ aūt exercitati sunt adducit alia. s. qm̄ tradidit eum gentibus.

RABA. Tradidit. n. iudas dominū iudeis: ⁊ ipi tradiderūt eū gētib⁹. i. pilato ⁊ ptāti romanoꝝ. Iō aūt domin⁹ i mūdo noluit pspari sꝫ grauia pati: vt ondēret nobis q per delectationē cecidim⁹: cū q̄ amaritudine redire debeamus. vn̄ seqꝫ: Ad illu. ⁊ fla. ⁊ crucifigendū. AVGV. xviij. de ciui. dei: Passiōe ondit qd sustinere p vitate: resurrectōe qd sperare i trinitate debeam⁹. vn̄ dic: Et ter. di. re. CHRY. in ho. Que qdē huius grā dixit: vt cū tristia viderint: resurrectionē expectarēt: vn̄ subdit: Et ter. di. re. AVGV. iiij. de ci. dei. Una. n. mors. s. saluatoris sm corp⁹ duab⁹ mortibus: nr̄is salnti fuit. s. aīe ⁊ corpis: ⁊ vna ei⁹ resurrectio duas nobis resurrectōes pstitit. Hec aūt rō simplici ad duplū: orit qdē a ternario nūero: vnū qppe ⁊ duo tria sunt. ORIGE. Hic aūt nō referunt discipuli dixisse aut fecisse aliqd: cū audissent tristia hec xpo futura recordantes q̄ dominus dixit ad petꝝ: ne audiant talia vel peiora. ⁊ nunc quidē qui diuinas lrās scire se arbitrant scribe: cōdēnāt iesū morte ⁊ in linguis suis flagellant: ⁊ crucifigunt euꝫ per hoc qꝫ tollere volunt doctrinā ipsius. Ille aūt paululū deficiēs: surgit apparēs his qui acceperūt posse videre.

¶ Tūc accessit ad eū mater filioꝝ zebedei cum filiis suis adorās ⁊ petēs aliqd ab eo: Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi: Dic vt sedeāt hi duo filii mei vn⁹ ad dexterā tuā: ⁊ vn⁹ ad sinistrā i regno tuo. Rn̄dēs aūt iesus dixit: Nescitis qd petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sū? Dicūt ei: possumus. Ait illis: Calicē qdē meū bibetis: sedere āt ad dexterā meā vel ad sinistrā nō ē meū dare vobis: sed qbus paratū est a patre meo.

HIERO. Qr post oīa dixerat dn̄s: Et tertia die resurget putauit mulier post resurrectōeꝫ eū regnaturꝝ: ⁊ auiditate feminea pn̄tia cupit: īmemor futuroꝝ. vnde dr: Tūc acces. ad eū mr fili. çebe. cū fi. suis. CHRY. sup matth. Hec mr filioꝝ çebedei ē salome: cui⁹ apd alterū euangelistaꝫ ponit nomē ve pacifica: q̄ vere filios genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco colligit. qr nō solū filij reliquerūt patrē: sꝫ ipa reliqrat viꝝ suū: ⁊ secuta fuerat xpꝫ: quia ille sine ista viuere poterat: ista aūt sine christo salua eē nō poterat nisi forte qs dicat: qr infra tēp⁹ vocationis aploꝝ ⁊ passiōis xpi mortuus ē çebede⁹: ⁊ sic illa sexu fragilis: etate dfecta: xpi vestigia seqbat. qr fides nunqꝫ senescit: ⁊ religio fatigationē nō sentit. Audacē aūt fecerat eā ad petendū nāe affect⁹. vnde dr: Adorās ⁊ pe. ali. ab eo. i. reuerentia exhibita petit vt qd petierit sibi det. Seqꝫ: Qui dixit ei: qd vis? Nō iterrogat q̄si nesciēs: sꝫ vt illa exponēte manifestuꝫ faceret irrōnabilē eē petitionē. vn̄ subdit: Ait illi: Dic vt sedeāt hi duo filij. AVGV. de cō. euā. Qr aūt hoc p matrē dictum eē mattheus expssit: marc⁹ ipsos filios çebedei perhibet dixisse cū illa coꝝ volūtatē attulissꝫ ad dominū: vnde magis ipos qꝫ illā dixisse qd dictū est: marc⁹ breuiter ītimauit.

CHRY. i ho. Uidebāt. n. seipos honoratos pre alijs ⁊ audierāt: qꝫ sup. xij. thronos sedebitis. vn̄ primatū ipsi⁹ cathedre petebant accipe. Et qꝫ quidē plus alijs honoris apud christū habebant nouerant: timebant vero petrū sibi pferri. vn̄ ⁊ ali⁹ euāgelista dicit: qꝫ quia prope erāt hierusalē putabāt qꝫ regnū di eēt in ianuis. i. aliqd sensibile. Unde manifestū est qꝫnihil spūale petebāt: nec ītelligētiā supioris regni habebāt. ORIGE. Sic. n. in regno mūdiali in honore eē videnf q sedēt cū rege: non fuit mirū si mulier muliebri simplicitate vel ipitia talia se dbere petere estimauit: ⁊ ipsi fratres adhuc ipfecti: ⁊ nihil alti⁹ cogitantes de regno christi talia arbitrati sunt d his qui sedebūt cū iesu. CHRY. sup mattheū. Uel aliter: Nō dicimus qꝫ recte peteret hec mulier: sꝫ hoc dicimus: qr nō terrena sed celestia filijs suis optabat. non enim sentit sicut cetere matres que corpora natoruꝫ suorum amant: animas autem contēnunt. desiderant illos valere in seculo isto: ⁊ non curant quid sint passuri in illo: vt ostendant quia corporum sunt parentes: nō animarum. Estimo aūt qꝫ hi fratres cum audissent dominum de passione ac resurrectione sua prophetantem: ceperūt dicere intra se cum essent fideles: Ecce rex celestis descendit ad regna tartarea: vt regem mortis destruat. Cum auteꝫ victoria fuerit cōsummata: quid aliud restat: nisi vt regni gloria subsequat? ORIGE. Destructo enim peccato quod regnabat in corporibus mortalibus hominum ⁊ omni principatu malignarum virtutum: eminentiam christi in hominibus christum recipit: quod est ipsuꝫ sedere in sede glorie sue. qꝫ autem omnia deus facit ad dextram ⁊ sinistraꝫ: hoc est vt iam nullum malū sit ante eum. ⁊ qui quidem precellunt pre ceteris appropinquantibus christo sunt a dextris eius: qui autem inferiores sunt: a sinistris sunt eius. Dextrā autem christi vide si potes intelligere inuisibileꝫ creaturā: sinistrā aūt visibilem ⁊ corporalē. Appropinquantiū. n. christo quidam dextrā sortiuntur vt intelligibilia: alij sinistraꝫ vt sensibilia. CHRY. sup matth. Qui aūt seipsū donauit hominibus: quomodo regni sui societatem non donabit? Petentis negligentia rephendit: vbi de dantis misericordia nō dubitat. Si nos rogam⁹ magistꝝ: forsitā ceteroꝝ fratrū corda cōcutim⁹. Etsi. n. vinci a carne nō pn̄t quasi iā spirituales: tn̄ pcuti pn̄t q̄si adhuc carnales. ergo submittam⁹ matrē nrāꝫ: vt suo noie depcet pro nobis. Si. n. rephensibilis inuēta fuerit: facile merebit veniā. ipse. n. sexus excusat errorē. Si āt nō fuerit iportuna: facili⁹ ipetrabit mr p filijs suis rogās. Ipse. n. dn̄s q maternos aīos filioꝝ miseratione ipleuit: facili⁹ audiet maternū affectū. Tūc dn̄s occultoꝝ cognitor nō ad vba itercedētis mulieris rn̄dit: sed ad ꝯsilia suggerētiū filioꝝ. Bonū qdē erat coꝝ desideriū: sꝫ icōsiderata petitio. iō ⁊ si impetrare nō debebāt: simplicitas tn̄ petitiōis coꝝ cōfundi nō merebat: qr d amore dn̄i talis petitio nascebatur: ppterea solā ignorantiā in eis dn̄s rephendit. vn̄ seqꝫ: Rn̄dēs āt ie. di. Nesci. qd petatis. HIERO. Nec miꝝ si ista arguat ipitie: cū ⁊ de petro dicat: Nesciēs qd diceret. CHRY. sup matth. Nā frequenter dn̄s patit discipulos suos aliqd nō recte aut dicere aut agere aut cogitare vt ex illoꝝ culpa occasionē īueniat exponendi regulā pietatis: sciēs qr error coꝝ nō nocet pn̄te magro: ⁊ nō solū i pn̄ti: sꝫ ēt i futuro doctrīa ei⁹ edificat. CHRY. in homi. Hoc aūt dic ostēdēs qꝫ vl nihil spirituale petebāt: vel si nouissēt q̄ petebāt: nō ausi fuissēt tm̄ qd petere qd superexcedit supiores vtutes. HYLA. Nesciūt ēt qd petāt: qr nihil de gloria aploꝝ ābigendū erat: indicaturos. n. eos smo supior exposuit. CHRY. sup matth. vel Nescitis qd petatis. q. d. Ego vos vocaui ad partē dexterā de sinistra: ⁊ vos vrō cōsilio curritis ad sinistrā: iō forsitā ⁊ p mulierē res agebat. Cōtulit. n. se diabolus ad consueta arma mulierū: vt sicut adā per mulierem spoliauit: ita ⁊ istos separaret per matrē. sed iam nō poterat p mulierꝫ pditio introire in scōs: ex quo de muliere salus cūctoꝝ pcessit. Uel ideo dicit: Nescitis quid petatis. Nō enim solū debem⁹ cogitare qualē glīa ꝯsequamur: sed qūo euadam⁹ ruinā peccati: qr ⁊ in seculari bello qui semper de pda victorie cogitat difficile vincit. iō petendum erat: Da nobis auxiliū gratie tue vt omne malum vincamus. RABA. Nesciebāt etiā qd peterent: qr sedē glīe a domino: quā nōdū merebant inquirunt. Delectabat eos culmē honoris: sꝫ pus habebant exercere viā laboris. vnde subdit. Po. bi. cali. quē ego bibi. sū? HIERO. Calicem in scripturis diuinis passionē intelligimus. vt in psalmo: Calicem salutaris accipiam. statimqꝫ infert quis iste sit calix: Preciosa in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ eius. CHRY. sup matth. Sciebat aūt domin⁹ qr passionē ipsius poterāt imitari: sed iō iterrogat vt oēs audiam⁹: qr nemo pōt cum xpo regnare: nisi passionē xpi fuerit imitat⁹: res. n. pciosa n̄ nisi pcioso pcio ꝯpat. Passionē āt dn̄i dicim⁹ nō solū psecutōeꝫ gētiliū: sꝫ oēꝫ violētiā quā patimur ꝯtra pctā certātes.

CHRY. i ho. Dic q: Potestis bibere ⁊c? Ac si. d. Uos mihi de honore ⁊ coronis loqmini: ego autem de agonib⁹ vobis ⁊ sudorib⁹. nō. n. hoc ē premioꝝ tps. Ex modo aūt interrogationis eos attrahit. nō eni dixit: Potestis sanguinē vestrū effundere: sꝫ potestis bibere calicē? Deide addit: Quē q bibitur⁹ sū? REMI. Ut ex cōione ad ipꝫ audiores fiāt: at illi qui iam martyrij libertatē ꝯstantiāqꝫ retinebāt: bibituros se pollicent. vn̄ seqꝫ: Di. ei. possumus. CHRY sup matth. Uel dicunt hoc nō tā ex fiducia sue fortitudinis qꝫ ex ignorātia: Inexptis. n. leuis videt esse tētatio passiōis et mortis. CHRY. in homilia. Uel hoc ex desiderio pmittunt. Neqꝫ eni hoc dixissent nisi expectassent audire quod petebant. Dn̄s aūt eis pphetat magna bona. i. martyrio dignos efficiēdos. Seqꝫ. Ait il. Cali. q. me. bibetis. ORIG. Non ita respōdit christus: Calicē meum bibere potestis: sꝫ ad futurā coꝝ pfectionē respiciēs dixit: Calicē quidē meū bibetis. HIERO. Querit aūt quomodo calicē martyrij filij çebedei: iacobus videlicet ⁊ ioannes biberint. cum scriptura narret iacobū tm̄ aplm ab herode capite trūcatū: ioānes aūt ppria morte vitā finierit? Sꝫ si legim⁹ in ecclīastica historia qꝫ ipe ioānes pꝑter martyriū sit missus i feruentis olei doliū: ⁊ relegat⁹ in pathmos isulā sit: videbim⁹ martyrio aīum nō defuisse: ⁊ bibisse ioānē calicē ꝯfessionis: quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberūt: lꝫ psecutor nō fuderit sanguinē. HYLA. Domin⁹ q collaudās coꝝ fidē ait: martyrio qdē eos secū ꝯpati posse: sꝫ leue ei⁹ ac dextre assidere alijs a do pre fuisse dispositū. vnde seqꝫ: Sede. aūt ad dex. meā. Et qdē q̄tū arbitramur: ita honor iste alijs est reseruatus: qꝫ tamē nec apli ab eo erūt alieni: q in. xij. p̄riarcharꝝ sede ꝯsidētes: israelē iudicabūt. ⁊ q̄tū sētire ex ipsis euāgelijs licet: in regno celoꝝ moyses ⁊ helias assidebūt qb⁹ comitantib⁹ cū glīe sue hitu in monte apparuit. HIERO. Sꝫ mihi hoc neqꝫ videt: sꝫ iō sedētiū i regno celoꝝ vocabula nō dicunt: ne paucis noiatis ceteri putarēt exclusi. regnū. n. celoꝝ nō est tm̄ dātis: sed accipiētis. Nō. n. ē psonaꝝ acceptio apd deū: sed qcūqꝫ talē se pbuerit vt regno celoꝝ dign⁹ fiat: h accipiet qd nō psone. sed vite paratū ē. Si itaqꝫ tales estis q cōsequamini regnū celoꝝ: qd pr me⁹ victoribus ppauit: vos quoqꝫ accipietis illd. Iō tamē nō dixit: Neque nō sedebitis. ne duos cōfunderet: neqꝫ sedebitis. ne ceteros irritaret. CHRY. i ho. Ul alr: Uidet inius oib⁹ eē locus ille nō solū hoīb⁹: sꝫ etiā angelis. sic. n. precipuū vnigeniti ponit id paul⁹ dicēs. Ad quē aūt angeloꝝ dixit vnquā. Sede a dextris meis. Dn̄s g nō q̄si existētib⁹ qbusdaꝫ q assessuri sunt: sꝫ cōdescēdēs iterrogātiū suspitōi rn̄dit. hoc. n. vnū solū q̄rebāt pre alijs stare apud ipsum. Sꝫ domin⁹ rn̄det: Moriemini qdē pꝑter me: non tn̄ hoc sufficit vos facere primū ordinē obtinere. Si. n. aliquis alius venerit cum martyrio ampliorē virtutē possidēs: nō quia vos amo illū expellā: ⁊ vobis dabo pmatum. Propter hoc aūt vt nō ifirmus eē ostēdat nō dixit simplr: Nō est meū dare: sed Nō ē meū vobis dare: sed qbus paratū est. his. s. qui ab operibus pn̄t fieri clari. REMI. Uel alr. Non est meuꝫ dare vobis idest supbis talib⁹ q̄les vos estis: sed humilibus corde: qb⁹ paratū est a pre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter Secundū formā serui discipulis dn̄s rn̄det: Sedere auteꝫ ad dextrā ⁊c. Qd autē paratū est a pre eius: ⁊ ab ipso filio ē paratū: qr ⁊ ipse ⁊ pater vnuꝫ sunt.

¶ Et audientes decem idignati sunt duobus fratribus. Jesus auteꝫ vocauit eos ad se ⁊ ait: Scitis quia principes gentiū dominant eorum: ⁊ q maiores sunt potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos. Sed quicūqꝫ voluerit iter vos maior fieri: sit vr minister. Et qcūqꝫ voluerit iter vos prim⁹ eē: erit vester seru⁹. Sicut filius hois nō venit ministrari sed ministrare: ⁊ dare aiam suā redemptioneꝫ pro multis.

CHRY. in ho. Donec xpi sententia icerta erat nō tristabant alij discipuli: sꝫ tūc tristati sunt qn̄ eos increpauit. vn̄ dr: Et audiē. x. idi. sunt de duo. fratrib⁹. HIERO. Nō ad mulierē audaciā referūt postulātis: sed ad filios qꝫ ignorātes mēsurā suam nō modica cupiditate exarserunt.

CHRY. in ho. Intellexerūt enim: qr hec petitio discipuloꝝ fuit quādo eos dn̄s icrepauit. Quando aūt eos a domino phonoratos viderūt in trāsfiguratōe: etsi sm mentē volebāt: in mediū efferre nō audebāt venerātes doctorem.

CHRY. sup mattheū. Sicut aūt duo carnalr petierūt. ita. ⁊. x. carnaliter cōtristati sunt. nam velle quidem esse super oēs vituperabile est: sustinere autem aliuꝫ super se minus est gloriosum. HIERO. Humilis autem magister ⁊ mitis nec cupiditatis duos arguit postulantes: nec. x. reliquos idignatōis icrepat ⁊ liuoris. vn̄ seqꝫ: Jesus āt vocauit

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eos ad se. CHRY.in ho.Quia enĩ turbati erãt: vocatiõe
eos ꝯsolat̃ de ꝓpinquo eis loquẽdo.etenĩ duo a societate.x.
seipsos sepantes ꝓpius stabãt:seorsũ domio loquẽtes:nõ tñ
sicut pus pueros ĩ mediũ ducẽs eos ꝯsolat̃:sꝫ a cõtrario in-
seruit dicẽs:Scitis qꝛ pncipes gentiũ dñant̃ eoꝝ. ORI.i.
Nõ ꝯtẽti tñ regere suos subos:sꝫ violẽter eis dñari nitũtur
ĩter vos aũt q estis mei nõ erũt hec.qm̃ sicut oĩa carnalia in
necessitate sunt posita:spiritualia aũt in volũtate:sic ⁊ q pn-
cipes sunt spirituales: principatus eorum in dilectione sub-
ditoꝝ dꝫ esse posit⁹:nõ in timore corporali. CHRY.ĩ ho.
Ostẽdit aũt in hoc ꝙ gẽtiliũ ẽ pmat⁹ cupere:⁊ sic gentiũ cõ
paratiõe eoꝝ aĩam estuãtem cõuertit. CHRY.sup matt.
Et opus qdẽ desiderare bonũ: bonũ ẽ: quia nr̃e voluntatis
est:⁊ nostra ẽ merces.primatũ aũt honoris cõcupiscere va
nitas ẽ:hoc.n.ꝯseq iudiciũ dei ẽ:pp qd ex primatu honoris
nescimus si mercedẽ iusticie meremur. Neqꝫ.n.apl's laudẽ
hẽbit apud deũ qꝛ apl's fuit:sꝫ si op⁹ apl'atus sui bene imple
uit.nec apl's ꝓ merito suo antecedenti honoratus ẽ vt esset
apl'us:sed ad hoc ministeriũ aptus ẽ iudicatus ſm motũ aĩe
sue.Primatus ẽt fugientẽ se desiderat ⁊ desiderãteꝫ se hor-
ret. ꝯuersatio ḡ melior desideranda est: nõ dignior gradus.
Volẽs ergo dñs ⁊ duoꝝ fratrũ çebedei ⁊ alioꝝ ĩdignationẽ
extinguere: ĩtroducit dr̃iam ĩter pncipes mũdiales ⁊ eccl'ia
sticos: oñdẽs qꝛ pmat⁹ in christo nec ab aliquo appetendus
est nõ habente:nec alteri inuidendus ẽ habenti: qꝛ principes
mundi ideo sunt vt dominentur minoribus suis: ⁊ eos ser-
uituti subyciant ⁊ expolient: ⁊ vsqꝫ ad mortem eis vtantur
ad suam vtilitatem ⁊ gloriam. Principes autem eccl'ie sũt
vt seruiant minoribus suis:⁊ ministrent eis quecunqꝫ acce-
perunt a christo:vt suas vtilitates negligant ⁊ illorũ procu-
rent:⁊ mori nõ recusent ꝓ salute inferioꝝ. Primatum ergo
ecclesie concupiscere neqꝫ iustũ est neqꝫ vtile. Nullus sapi-
ens vult vltro se subycere seruituti ⁊ periculo tali:vt det ra
tionem ꝓ omni ecclesia:nisi forte qui nõ timet dei iudiciuꝫ
abutens pmatu suo eccl'astico seculariter:ita vt cõuertat il-
lũ ĩ secularẽ. HIERO.Deniqꝫ sui ꝓpõit exẽplũ vt si dicta
puipẽderent erubescerẽt ad opera. vñ subdit. Sicut filius
ho.nõ.ve.mini. sed ministrare. ORIGE.Nã ⁊ si angeli ⁊
martha ministrauerunt ei:tñ non iõ venit vt ministret̃:sed
vt ministret: ⁊ tantuꝫ creuit ministrãs:vt impleret̃ qd seqt̃
Et daret aĩam suaꝫ redẽptionẽ pro multis.s.q crediderunt
in eũ:daret inquã in mortem. Sꝫ qm̃ solus erat inter mor
tuos liber:⁊ fortior oĩ potestate mortis:oẽs seq se volẽtes li
berauit a morte.Ecclesiaꝝ ḡ pncipes imitari debẽt christũ
accessibilẽ:⁊ mulierib⁹ loqntẽ:⁊ pueris man⁹ ĩponẽtẽ:et di-
scipul' pedes lauantẽ:vt ipi sil'r faciãt fr̃ibus. Nos aũt tales
sum⁹ vt ẽt principũ mũdi excedere videamur supbiam:vl'
nõ ĩtelligẽtes:⁊ cõtẽnẽtes mandatũ xp̃i:⁊ querim⁹ sicut re
ges acies pcedẽtes:⁊ terribiles nos ⁊ accessu difficiles ma-
xime paupib⁹ exhibem⁹:nullã affabilitatẽ habẽtes:vel hr̃e
ad nos pmittẽtes. CHRY.ĩ ho.Quantocũqꝫ ḡ tu humi-
liat⁹ fueris:nõ poteris tantũ descẽdere q̃tũ dominus tu⁹.

¶Et egrediẽtibus illis ab hierico secuta ẽ eũ tur
ba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus viam
audierũt quia iesus transiret: ⁊ clamauerũt dicẽ
tes: Dñe miserere nr̃i fili dauid. Turba aũt icre
pabat eos vt tacerent. At illi magis clamabãt di
centes: Dñe misere nostri fili dauid. Et stetit ie
sus ⁊ vocauit eos ⁊ ait: Quid vultis vt faciam
vobis? Dicũt illi: Dñe vt aperiant̃ oculi nostri.
Misert⁹ aũt eoꝝ iesus tetigit oculos eoꝝ. Et cõ
festim viderunt: ⁊ secuti sunt euꝫ.

CHRY.sup matth.Sicut testimonium studiosi agrico
le est messis fecũda:ita assidui doctoris ẽ documẽtũ eccl'ia
plena.vñ ⁊ hꝫ dr̃. Et egre.il.ab hierico.secu.ẽ eũ tur. multa.
Neminẽ labor itĩeris ĩpediuit:qꝛ amor spũalis fatigatõeꝫ
nõ sentit. Neminẽ passionũ suaꝝ recordatio retraxit:qꝛ in
grediebant̃ in possessionẽ regni celestis. Vere.n. nõ hꝫ sup
terrã qd amet:q bonũ celeste ĩ veritate gustauerit. Oppor
tune aũt oblati sũt añ faciẽ xp̃i duo ceci:vt aptis oculis q̃si
testes virtutis ascẽderent cũ eo in hierlm̃.vñ seqt̃: Et ecce
duo ceci. Hi currẽtiũ strepitũ audiebãt ⁊ psonas non vide-
bãt:nihil solutũ hñtes de toto corpe nisi vocẽ.Et iõ qꝛ pedi
bus eũ seq nõ poterãt:voce sequebãt̃.vnde dr̃.Audi. qꝛ ie.
trã.⁊ cla.dicẽtes. Dñe miserere nr̃i fili dauid. AVGV.
ð cõ.euã. Hoc aũt factũ marc⁹ cõmemorat: sꝫ de vno ceco
fcm̃: Que ita soluit̃ qd.nã duoꝝ cecoꝝ q̃s matthe⁹ iterpo-
suit:vnũ fuisse in illa ciuitate famosissimũ ex hꝫ satis appet
ꝙ ⁊ nomẽ ei⁹ ⁊ pr̃is ei⁹ marcus ꝯmemorauit.Barthimeus
.n.timei filius ex aliq magna felicitate deiectus notissime
fuit:q nõ solũ cecus: veꝝ etiã mẽdicus sedebat. Hinc est ḡ
ꝙ ipm̃ solũ voluit ꝯmemorari marc⁹: cui⁹ illuminatio taꝫ
claram famã huic miracl'o cõparauit:q̃ꝫ erat illi⁹ nota cala
mitas. Lucas vero q̃uis oĩo eodẽ mõ fcm̃:tñ in alio ceco i
telligẽdus ẽ par ꝯmemorare miraculũ. Ille qppe hoc fcm̃
dicit:cũ appropinq̃ret hierico:aly cũ egrederet̃ ab hierico.
Seqt̃:Tur.ãt icre.eos vt tacerẽt. CHRY.sup mattheũ
Videbãt.n.sordidas vestes:⁊ nõ ꝯsiderabãt cõscie clarita
tẽ. Ecce fatua sapia hoĩum: existimabant.n.iiuriã pati ma
gnos si a paupib⁹ honorent̃.Quis.n.paup ausus ẽ diuitem
publice salutare? ORIGE.Vel silẽtiũ nõ cã honoris exi
gũt:sꝫ ꝙ acerbe a cecis audiebãt qd negabãt.s. dñm eẽ da-
uid filiũ. ORIG.Vel q crediderant ĩcrepabãt eos:vt nõ
appellarẽt eũ ꝯtẽptibili noĩe filiũ dauid:sꝫ poti⁹ dicerẽt. Fi
li di misere nr̃i. HYLA. Inuitabant̃ auteꝫ magis vetiti
q̃ꝫ cõpescebant̃:fides.n.qñ vetat̃ magis accendit̃. ⁊ ideo i
piculis secura ẽ:⁊ ĩ securitate piclitat̃.vnde seqt̃: At illi ma
gis cla.dicẽtes. Mise.no.fili dauid. Prio.n.clamabant:qꝛ
ceci erant. Scdo magis clamabant:qꝛ vetabant̃ ad lumen
accedere. CHRY.in ho. Xp̃s aũt pmittebat eos vetari:
vt plus eoꝝ desideriũ appereret. Hic aũt disce:quoniã si ab
iecti fuerim⁹ cũ studio accedẽtes ad deũ: ꝑ nosipsos asseq-
mur qd petim⁹. Seqt̃. Et stetit.⁊ vo.eos ⁊ ait. Quid vul. vt
fa.vo. HIERO. Iõ aũt stetit iesus:qꝛ ceci quo pergerent
ignorabãt. Multe fouee erãt in hierico:multe rupes:⁊ pru
pta in ꝓfundũ vergẽtia:iccirco dñs stat:vt venire possint.
ORIGE.Vel iesus nõ ptrãsit:sꝫ stat: vt stãte eo nõ trãs-
fluat bñficiũ:sꝫ q̃si de fõte stãte misericordia defluat vsqꝫ
ad eos. HIERO.Vocari aũt iubet ne turbe ꝓhibeãt:⁊ i-
terrogat qd velit:vt ex rñsione eoꝝ manifesta debilitas ap
pareat:⁊ virtus ex remedio cognoscat̃. CHRY.sup mat
theum:Vel interrogabat ꝓpter fidẽ:vt dũ ceci christum fi
lium dei ꝯfitent̃:ꝯfundant̃ videntes q eum tñ hominem
putant. Dominũ quidẽ christum vocauerant: ⁊ verũ dixe-
rant. Sꝫ dicentes filium dauid: dissipabãt qd bene cõfessi
sunt:nam abusiue ⁊ hoĩes dñi dicunt̃:vere aũt nemo domi
nus nisi de⁹. Cum ergo dicunt: Domine fili dauid: abusiue
christum ſm hominẽ honorãt: Si autẽ solũmodo dominũ
dicerent:deitatẽ ꝯfiterent̃.iõ iterrogat: Quid vultis? Tũc
illi iã nõ dixerũt:Domine fili dauid:sꝫ tãtũ dñe. Seqt̃.n.di
cũt illi:Domine vt aperiant̃ oculi nostri. Fili⁹ enĩ dauid ce-
cos illuminare nõ põt. fili⁹ dei põt. Quãdiu ḡ dixerũt: Dñe
fili dauid:suspẽsa ẽ sanitas. Mox aũt vt dixerũt domine: i-
fusa est sanitas. Sequitur enĩ: Misert⁹ aũt eorũ iesus teti-
git oculos eorũ ⁊ confestĩ viderũt. Tetigit autẽ vt hõ carna
liter:sanauit vt deus. HIERO. Prestat enĩ artifex qd na
tura non dederat:aut certe qd debilitas tulerat misericor-
dia donat. CHRY.ĩ ho. Hi aũt sicut ante dationem fue-
rũt ꝑseuerantes:ita ⁊ post donationem nõ fuerũt ingrati.

CHRY.sup mat.Bonũ.n. mun⁹ obtulerũt xp̃o sanati.
Seqtur.n.Et secuti sunt eũ. Hoc.n.ðs a te reqrit ſm ꝓphe
tam:sollicitũ te ambulare cũ dño deo tuo. HIERO. Hi ḡ
in hierico ꝯtracti sedebant nec clamare tñ nouerãt:postea
sequunt̃ iesũ:nõ tam pedib⁹: q̃ꝫ v̇tutib⁹. RABA. Hierico
aũt q̃ iterpretat̃ luna:defectũ nr̃e mutabilitatis significat.
ORIGE. Mystice aũt hierico ĩtelligit̃ mũdus ĩ quẽ xp̃s
descẽdit. Qui aũt sunt in hierico exire nesciũt de sapia mũ-
di:nisi viderit nõ solũ iesum exeũtẽ de hiericho: sed etiã di
scipulos ei⁹. Hec ergo videntes:secute sunt eũ turbe multe:
mũdũ ⁊ mũdana oĩa cõtẽnentes:vt xp̃o duce ascendant in
hierl'ꝫ celestẽ: Duos cecos possum⁹ dicere iudã ⁊ israel:qui
añ xp̃i aduẽtũ ceci fuerũt:qꝛ nõ videbãt verbũ veꝝ qd erat
ĩ lege et ꝓphetis tñ sedẽtes secus viã legis ⁊ ꝓphetaꝝ: ⁊ ſꝫ
carnem tñ itelligẽtes: clamabãt tñ ad eum qui factus ẽ
ex semine dauid ſꝫ carnẽ. HIERO. Vel duos cecos ple
riqꝫ phariseos ⁊ saduceos itelligũt. Vel alr̃: Duo ceci sedẽ
tes iuxta viã:significat ð vtroqꝫ ppl'o quosdã iã coherẽtes
ꝑ fidẽ dispẽsatõi tpali:ſm quã xp̃s via ẽ: ⁊ desiderãtes illu
minari.i. aliqd ð v̇bi eternitate ĩtelligere:qd trãseunte iesu
ĩpetrare cupiebãt.i.ꝑ meritũ fidei qua credit̃ fili⁹ di ⁊ nat⁹
hõ ⁊ passus ꝓpter nos.ꝑ hãc.n.dispẽsatiõnẽ quasi transit ie
sus:qꝛ actio tpalis ẽ.oportebat aũt vt tãtũ clamarẽt:donec
resistẽtis sibi turbe strepitũ vincerẽt.i.tam pseuerãdo ani
mũ itenderẽt orãdo atqꝫ pulsãdo quousqꝫ ꝯsuetudinẽ desi
derioꝝ carnaliũ q̃ tanq̃ꝫ turba obstrepit cognitõi lucẽ v̇ita
tis eterne videre conãti:vel ipsã hoĩum carnaliũ turbã stu
dia spũalia ĩpediẽtẽ fortissima itentõe superẽt. AVGV.
de verbis dñi: Bonos.n.xp̃ianos volẽtes facere pcepta di:
xp̃iani mali ⁊ tepidi ꝓhibẽt:clamant tamẽ illi nõ ðficiẽtes:
cũ.n.qsqꝫ xp̃ianus cepit bñ viuere:nõdũqꝫ ꝯtẽnere: in ipsa
sui nouitate patit̃ rephẽsores:frigidos christianos:sed si ꝑ
seuerauerit ipsi iã obsequẽtur q añ ꝓhibebãt. AVGV.
ð.q.euã. Itaqꝫ audiẽs iesus:qꝛ pulsanti apietur:stãs eos tã
git:⁊ illuminat.qꝛ.n.fides incarnatiõis tpalis ad eterna in
telligẽda nos pparat: trãseunte iesu admoniti sunt vt illu
minarẽtur:⁊ ab eo stãte illuminati sunt:tpalia enĩ trãseunt
eterna stant. CHRY.sup matth. Quidã iterp̃tant̃ duos
cecos gẽtiles:vnus ex cham:ali⁹ ex iaphet:q secus viam se
debãt.i.iuxta veritatẽ ꝯuersabant̃:sꝫ veritateꝫ inuenire nõ
poterãt:vel ſm rõnẽ verbi cõsistentes:qꝛ noticiã verbi nõ
dũ acceperãt RABA. Agnita ãt fama noĩs xp̃i pñcipes
ei⁹ fieri q̃rebãt:ꝯdicebãt multi.pmo iudei vt in actib⁹ legi
mus.deinde ẽt gentiles pſecutione instabãt:nec tamẽ eos
q erãt ad vitã pordinati:salute puare valebãt. CHRY.
sup matth. Cõsequẽter aũt gẽtium oculos mentis tetigit ie
sus:dans eis gratiã spũsancti:q illuminate secute sunt eũ.
operib⁹ bonis. ORIG. ⁊ nos ergo sedentes iuxta scriptu
rarum viaꝫ:⁊ intelligentes in qnib⁹ ceci sum⁹: si ex affectu
petierim⁹:tanget oculos animarum nostrarum ⁊ recedet
a sensibus nostris tenebra ignorantie:vt eum videamus ⁊
sequamur qui ðdit nobis posse videre:propter nihil aliud:
nisi vt eum sequamur. CA. XXI.

Et cũ appropinq̃sset hierosolymis:
⁊ venissent bethphage ad mõtẽ oliue
ti:tũc iesus misit duos discipl'os di-
cẽs eis: Ite ĩ castellũ qd ꝯtra vos ẽ:
⁊ stati inuenietis asinã alligatã ⁊ pul
lũ cum ea soluite ⁊ adducite mihi. Et siquis vo-
bis aliqd dixerit dicite: qꝛ dñs his op⁹ habꝫ: ⁊
cõfestim dimittet eos. Hoc aũt factuꝫ est: vt ad
impleret̃ qd dictũ est per ꝓphetã dicentẽ: Dici
te filie syon:ecce rex tuus venit tibi mãsuetus se
dens super asinã: ⁊ pullũ filiũ subiugalis. Eun-
tes aũt discipuli fecerũt sicut precepit illis iesus.
Et adduxerunt asinam ⁊ pullũ: ⁊ imposuerunt
sup eos vestimenta sua: ⁊ euꝫ desuper sedere fe
cerunt. Plurima aũt turba strauerũt vestimẽta
sua in via: Alii auteꝫ cedebant ramos de arbori
bus: ⁊ sternebant in via. Turbe autẽ que pcede
bant ⁊ que sequebant̃: clamabãt dicẽtes: O san na filio dauid: benedictus qui venit in nomie do mini osanna in excelsis. i. obsecro domine saluum me fac obsecro

REMI. Narrauit supius euãgelista dñm egressuꝫ a gali
lea ⁊ cepisse ascẽdere hierosolymã. Postq̃ꝫ ḡ narrauit qd
ĩ via gesserit ĩ icepta itentiõe pseuerãs dit: Et cũ appropin
quasset hierosoly.⁊ ve.bethpha. Bethphage vicul⁹ fuit sacer
dotũ:sit⁹ ĩ latere mõtis oliueti:distãs vno miliario a hieru-
salẽ.sacerdotes.n.q ꝑ certos dies ĩ tẽplo deſuiebãt ꝯpleto
officio vicis sue:illic diuertebãt ad manẽdũ. similiter ⁊ illi
q accipiebãt officiũ illuc diuertebãt qꝛ pceptũ fuit ĩ lege: vt
null⁹.dieb⁹ sabbatoruꝫ pl⁹ q̃ꝫ mille passus iciderct. ORI.
Unde ⁊ iterp̃tat̃ bethphage dom⁹ maxillaꝝ: qm̃ maxilla ꝓ
pria erat ps sacerdotũ in lege. Seqtur: Tũc ie.mi.duos di.
CHRY.sup matth. Nõ dixit discipulis dicatis: Dñs tu⁹
his op⁹ hꝫ: vl' dñs vester: vt itelligãt qꝛ ipe sit sol⁹ dñs:nõ so
lũ aĩaliũ sꝫ oĩuꝫ hoĩuꝫ:nã ⁊ peccatores ꝯditiõe qdẽ sui sũt:
volũtate ãt sua diaboli. CHRY.in ho. Neqꝫ paruũ eniꝫ
existimes qd factũ ẽ:qs enim suasit dñis iumentoꝝ nõ vel
le ꝯdicere:volẽtes silere ⁊ ꝯcedere:⁊ in hoc discipulos eru
dit qm̃ poterat ⁊ iudeos ꝓhibere:sꝫ noluit: sꝫ ⁊ docet vt qd
cunqꝫ petitum fuerit darẽt.si enĩ q ignorabant christuꝫ:ita
concesserunt:multomagis discipulos cõuenit oĩbus dare:
qd autẽ dr̃:Et cõfestim dimittet eos. CHRY. sup matt.
Intelligenduꝫ ẽ ꝙ aĩal postq̃ꝫ ingressũ est in hierl'ꝫ ad dñuꝫ
suũ remissũ ẽ a xp̃o. GLO. Vel dñs iumẽtoꝝ confestim
dimittet eos in dñi seruitio mancipandos. Adhibet̃ auteꝫ
huic facto ꝓphete testimoniũ: vt appareat dominũ oĩa que
de ipso scripta erãt ĩplesse:sed inuidia cecatos scribas ⁊ pha
riseos ea que ipsi legebãt itelligere noluisse.⁊ iõ seqt̃: Hoc
ãt totũ factũ ẽ vt adim.qd di.ẽ ꝑ ꝓphe. dicẽtẽ.s.çachariaꝫ.
CHRY.sup matth. Sciẽs eniꝫ ꝓpheta maliciam iudeo
rũ qꝛ ꝯdicturi erãt christo ascẽdenti in templũ pmonuit vt
ꝑ hoc signũ cognoscerẽt regẽ suũ dicentem: Dicite filie syon.
RABA: Filia syon historial'r dr̃ hierl'ꝫ ciuitas:q̃ sita ẽ in
mõte syõ:mystice ãt ẽ eccl'ia fideliũ ptinẽs ad supnã hierl'ꝫ
CHRY.sup matth. Ecce oñdẽtis verbũ.i. carnali aspe-
ctu:sꝫ spũali itellcũ opa virtutũ eius aspicite. Añ tpa qdem
multi dicebẽt Ecce: vt oñderet qꝛ ille de quo loq̃bat̃ ante
q̃ꝫ nasceret̃ iã erat. Rex tu⁹. Cũ ḡ videritis eum nolite dr̃e:
Nõ hẽm⁹ regẽ nisi cesarẽ. Venit tibi. Si itellexeris: vt sal-
uet te:si nõ itellexeris: venit ꝯ te. Mãsuet⁹. Non vt ꝓpter
potẽtiã timeret̃:sꝫ vt pp mãsuetudinẽ amaret̃. vnde nõ se-
det ĩ curru aureo pciosa purpura fulgẽs: nec ascẽdit sup fer
uidũ equũ discordie amatorẽ ⁊ litis:sed sup asinã trãqllita
tis ⁊ pacis amicã. vnde seqt̃: Sedẽs sup asi. ⁊ pul.fi. subiu.
AVG.ð cõ.euã. In hꝫ ãt testimõio ꝓphico aliq̃ꝫto diuer
sa ẽ euãgelistaꝝ locutio hꝫ.n.matthe⁹ sic adhibet vt asinam
dicat ꝯmẽorasse ꝓpham:nõ ãt ita se hꝫ vl' qd ioãnes iterpo
nit:vel codices eccl'iastice iterp̃tatõis.lxx. Cui⁹ reicã mihi
vr̃ ꝙ matthe⁹ hebrea ligua ꝓhibet̃ euangeliũ ꝯscripsisse.
Manifestũ est aũt iterp̃tationẽ illam q̃ dr̃.lxx.in nõnullis
alr̃ se hr̃e q̃ꝫ iueniũt in hebreo:q eam liguam nouerũt:⁊ q ĩ
terp̃tati sunt singuli eosdem libros hebreos. Huius autem
distantie causa si q̃ratur nihil ꝓbabilius estimo q̃ꝫ eos.lxx.
eo spiritu interpretatos quo:⁊ illa q̃ interpretabantur dicã

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

fuerãt:qđ ex ipsa eoꝝ mirabili que ꝑdicatur cõsentione firmatũ est:q̊ ꝛ ipsi nõnulla i eloquio variando ꝛ volũtate dei cuius verba erãt nõ credẽdo nihil aliud demõstrare voluerũt:q̃ꝫ hoc ipsũ in euangelistaꝝ cõcordia q̃dam diuersitate narrat̃:qua nobis ondit̃ nõ eẽ mẽdaciũ:sicut q̃sq̃ꝫ ita diuerso mõ aliqd narret vt ab ei⁹ volũtate cui cõsentiẽdũ est nõ recedat:qđ noscere in morib⁹ vtile est ꝓpter cauẽda mẽdacia:ꝛ ipsi fidei ne putem⁹ q̃si cõsecratis sonis ita muniri veritatẽ tanq̃ꝫ de⁹ nobis quẽ admodũ ipsaꝫ rẽ:sic v̾ba que pp illã sũt dicẽda cõmendet:cũ potius ita res sermonibus ꝓferat̃:vt istos oĩno querere nõ deberem⁹: si rem sine his nosse possemus:sicut illã nouit deus:ꝛ in eo angeli eius. Seq̃t̃. Eun. aũt discipuli fece. sic prece.il. ie. ꝛ ad asi.ꝛ pul. Ceteri aũt euãgeliste de asina tacẽt. Nõ deberet aũt ꝑmouere lectorẽ nec si mattheus de pullo tacuisset sicut illi de asina tacuerũt:q̃ꝫtomin⁹ moueri oportet:quia vn⁹ ita cõmemorauit asinã de q̃ ceteri tacuerũt:vt tamen pullũ nõ taceret de quo illi dixerũt. vbi.n.vtrũqꝫ põt intelligi factũ nulla repugnantia est:nec si alius aliud ꝯmemoraret: q̃ꝫto min⁹ vbi vnus vnũ:alius vtrũq̃ꝫ. Seqtur. Et imposuerunt super ea vesti.sua ꝛ eũ desup se.fe. HIERO. Sꝫ videt̃ q̃ sup vtrũqꝫ aial i paruo itineris spatio dñs sedere nequerit. q̊ cuꝫ historia aut ipossibilitatẽ hẽat aut turpitudinẽ:ad altiora trãsmittimur.i.ad mysticũ sensũ. REMI. Lꝫ potuerit fieri vt sup vtrũqꝫ aial dñs sederit. CHRY. in ho. Mihi ãt videtur q̃ nõ pp mysteriũ solũ sup asinã sedit:sed ꝛ mensurã nobis sapie tribuens demõstrat.s.q̃ nõ sup equos ferri necesse ẽ:sꝫ sufficit asino vti:ꝛ eo q̃ necessitatis ẽ eẽ contentũ. Juterroga aũt iudeos qs rex sup asinã delatus intrauit hierosolymã sꝫ nõ vtiqꝫ aliũ hñt dicere:nisi istũ solũ. HIERO.

Turbe q̊ que egresse fuerãt de hierico ꝛ secute saluatorem: supposuerũt vestimẽta sua ꝛ strauerunt viã ramis arborũ. ꝛ iõ seqtur: Plu.autẽ tur.stra.vesti.sua i via. pedibus asini. nec vbi offẽdat in lapidẽ:nec calcet spinã:nec labat̃ in foueam. Sequitur: Alij autẽ cede.ra.de arbo.ꝛ ster.in via de arboribus.s.fructiferis quibus mons oliueti consitus est. Cũ qꝫ ope cũcta fecissent:vocis quoqꝫ tribuũt testimoniũ. vñ sequitur: Turbe aũt que ꝑcede.ꝛ seque.cla.di. Osan fi.da. Quid autẽ significet osanna:nũc ꝑstringã breuiter. In cẽtesimo.xvij.psalmo qui manifeste de aduentu saluatoris scriptus est iter cetera hoc quoqꝫ legimus: O domie saluũ me fac:o domie bene ꝓspare. Bñdictus q venturus es in noie domini. Pro eo qđ in.lxx.habet̃ iterpretib⁹: O dñe saluuꝫ me fac:in hebreo legimus: Anna adonay osi anna. Quod manifestus est interpretatus Symmachus dicens: Obsecro dñe saluuꝫ me fac. Nemo ergo putet ex duob⁹ verbis greco.s.ꝛ hebreo sermonẽ esse cõpositũ: sed totũ hebraicuꝫ ẽ. REMI. Et est cõpositus ex integro ꝛ corrupto: Osi enĩ latine dicit̃ salua siue saluifica: Anna vero apud illos iteriectio est obsecrantis. nã sic apđ illos ab obsecrãte dr̃ ãna:sic apđ latios a dolẽte dr̃ heu. HIER. Significauit.n.q̃ aduẽtus xp̃i salus mũdi sit. vnde seq̃t̃: Bñdict⁹ q venit in nomine dñi. Saluatore quoq̃ꝫ idipꝫ in euangelio cõprobante Ego inqt veni in noie p̃ris mei. REMI. Quia.s. in oĩbus bonis operibus nõ suaꝫ:sed patris gloriã quesiuit. GLO. Et est sensus: Bñdictus.i.gloriosus sit: Qui venit.i.incarnatus ẽ. In noie dñi.i.p̃ris cuꝫ glorificãdo. Iteꝝ repetũt: Osãna.i.salua obsecro.ꝛ determinãt vbi se vellẽt saluari. In altissimis.i.in celestib⁹:nõ i terrenis: HIERO. vel ꝑ hoc qđ iungit̃ Osanna.i.salus i excelsis:ꝑspicue ostẽditur q̃ aduẽtus christi nõ tantũ hominis salus sed toti⁹ mundi sit:terrena iũgẽs celestib⁹. ORIGE. Vl' humanã qdẽ xp̃i dispẽsationẽ laudãt i eo q̃ dicebãt: Osanna filio dauid bñdict⁹ q vẽit i noie dñi: Restitutionẽ aũt ei⁹ i scã: i eo q̃ dicebãt: Osãna i excelsis. CHRY. sup mattheũ. Osana ẽt qdã iterptant̃ gl'iã:alij vero redẽptionẽ. Nam ꝛ gl'ia illi debet̃:ꝛ redẽptio illi ꝯuenit q oẽs redemit. HYLA. Laudatiõis enĩ v̾ba redẽptionis in eo exprimũt ꝓrãteꝫ. filiũ aũt dauid nũcupant in quo agnoscerent eterni regni hereditatem.

CHRY. Nunq̃ꝫ aũt antea domin⁹ sibi adhibuit ministeria iumẽtoꝝ:nec ramorũ virẽtia circa se ornamẽta ꝯstituit: nisi mõ qñ hierl'm vt pateret̃ ascẽdit. Excitauit enim vidẽtes vt facerẽt qđ pri⁹ volebãt:ergo ꝑtãs eis data est: nõ mutata volũtas. HIERO. Mystice ãt appropinq̃t dñs hierosolymis egrediẽs de hierico: turbis īde eductis q̃ꝫplurimis:qꝛ magn⁹ magnis ditat⁹ mentib⁹ salute credentiũ rediẽs:igredi cupit v̾bẽ pacis ꝛ locum visionis dei. Et venit bethphage.i.ad domũ maxillaꝝ ꝛ cõfessionis portabat typũ ꝛ erat sit⁹ in mõte oliueti vbi est lumẽ scie laboꝝ ꝛ doloꝝ reges. Per castellũ enĩ qđ cõtra apl'os erat mundus iste d̾signat̃:ꝯ apl'os enĩ erat:nec lumẽ doctrinaꝝ volebat accipe

REMI. Dñs q̊ đ mõte oliueti discipl'os ad castellũ misit: qꝛ đ'ꝑmitiua eccl'ia ꝑdicatores in mundũ direxit. Duos qppe misit pp duos ordines ꝑdicatoꝝ quos manifestat apl's dicẽs: Qui operatus est petro in apl'atũ circũcisiõis opatus ẽ ꝛ mihi iter gẽtes:siue qꝛ duo sunt ꝑcepta charitatis: siue ꝓpter duo testamẽta:siue ꝓpter litterã ꝛ spiritũ. HIERO Scire pp theoricã ꝛ practicam.i.scientiaꝫ ꝛ opa. Asina aũt ista q̃ subiugalis fuit ꝛ edomita ꝛ iugum legis traxerat: synagoga itelligitur. Pullus asine lasciuus ꝛ liber gentiũ populus. Judea enim ꝯm deũ mater est gẽtiũ: RABA. Vñ matthe⁹ sol⁹ q iudeis euãgeliũ scripsit asinã dño refert ad ductã: vt eidẽ ẽt genti hebree si peniteat nõ desperãdã mõstret eẽ salutẽ. CHRY. sup matth. Propter q̃sdã aũt similitudines aialib⁹ assimilati sunt hoies đ filiũ non cognoscentes. Est.n.animal imundũ ꝛ pre ceteris pene iumentis magis irrõnabile ꝛ stultũ et infirmum et ignobile et oneriferũ. Sic fuerũt hoies ante xp̃i aduentum:passionibus diuersis imundi:irrõnabiles verbi rõne carẽtes: stulti ꝓpter dei cõtẽptũ:infirmi sꝫ animã:ignobiles:qꝛ obliti generationis celestis facti fuerãt serui passionũ ꝛ đmonũ:oneriferi:qꝛ sufferebant sarcinã erroris a đmonibus vel phariseis ipositã. Ligata ãt erat asina.i. diabolici erroris vinculo impedita:vt nõ haberet libertatẽ eundi quo vellet: naꝫ anteq̃ꝫ peccem⁹:libeꝝ habem⁹ arbitriũ sequi volũtatẽ diaboli an non. Qꝛ si semel peccãtes obligauerimus nos operibus eius, iã nostra virtute euadere non possumus:sed sic nauis fracto gubernaculo illuc ducit̃ vbi tẽpestas voluerit:sic et hõ diuine gr̃e auxilio ꝑdito ꝑ peccatum non qđ vult agit: sed quod diabolus vult. Et nisi đs valida manu misericordie sue soluerit eum: vsq̃ꝫ ad mortẽ in peccatoꝝ suoꝝ vinculis ꝑmanebit.ꝛ iõ dicit discipl'is: Soluite.s. per doctrinam vr̃am ꝛ ꝑ miracula vr̃a:quia omnes iudei ꝛ gẽtes ꝑ apostolos sunt liberati. Et adducite mihi.idest ad gl'iaꝫ meã illos cõuertite. ORIG. Unde ꝛ ascẽdẽs in celuꝫ iussit discipulis suis vt soluerẽt peccatores dans eis spiritũsanctũ. Absoluti antẽ ꝛ proficiẽtes:ꝛ nutriti v̾bi diuinitate digni habent̃ remitti in locum ex quo erãt assumpti nõ iaꝫ ad opera priora:sed vt ꝑdicarẽt eis filiũ dei.ꝛ hoc est qđ significat dicẽs: Et ꝯfesti di.eos. HYLA. Vel ꝑ asinã ꝛ pullũ duplex vocatio ex gẽtibus oñditur. Erant.n.samaritani sub q̃daꝫ obseruantie sue cõsuetudine seruiẽtes ꝛ feroces:q.s. significãtur ꝑ asinã. erant etiã idomite gẽtes.ꝛ feroces que. sciꝫ signat̃ ꝑ pullum. Igit̃ duo mittunt̃ vt soluãt ligatos erroris vincul's ꝑ philippũ enĩ samaria credit. per petꝝ cornelius christo tanq̃ primitie gẽtium adduct⁹ est. REMIGI. Sicut autẽ tunc dictum ẽ apostolis: Siquis vobis aliquid dixerit:dicite: qꝛ dñs his opus habet: sicut nunc ꝑdicatoribus est preceptum vt si aliquid aduersitatis obstiterit a ꝑdicando non cessarent. HIERO. Uestis aũt apostolica que iumento supponit̃:vel doctrina virtutuꝫ vel discretio scripturraꝝ intelligi potest:siue ecclesiasticorũ dogmatuꝫ

varietates:qb⁹ nisi aĩa istructa fuerit ꝛ ornata:sessoreꝫ hẽe dñꝫ nõ meret̃. REMI. Dñs aũt sup asellũ sedẽs hierosolymã tẽdit:qꝛ ꝑsidens sancte ecclesie vel aie fideli:ꝛ eam i hoc seculo regit:ꝛ post hãc vitã ad visionẽ celestis patrie introducit. Apostoli aũt ꝛ ceteri doctores vestimẽta posuerũt sup asinã:qꝛ gloriã quaꝫ acceperũt a xp̃o:gentib⁹ dederũt. Turba aũt vestimẽta sternebat i via: qꝛ credẽtes ex circũcisiõe gl'iaꝫ:quã habebãt ex lege:ꝯtẽnebant. Ramos autẽ de arborib⁹ ꝑcidebant:qꝛ ex ꝓphetis acceperũt exẽpla de xp̃o:q̃si de arborib⁹ virẽtib⁹. Uel turba q̃ vestimẽta strauit i via:significat martyres q vestimẽta sua.i.corpa q̃ tegumẽta sunt aiaꝝ: ꝑ xp̃o ad martyriuꝫ tradiderũt. Uel significãtur illi q corpora sua ꝑ abstinentiaꝫ domãt. Illi aũt ramos arboꝝ ꝑcidũt qui dicta ꝛ exempla sanctoꝝ patrũ querunt ad suam vel filioꝝ salutẽ. HIERO. Qꝛ autẽ ait: Turbe aũt que ꝑcedebant ꝛ que sequebant̃. vtrũq̃ꝫ populum ostẽdit:ꝛ qui ante euangelium:ꝛ q post euangeliũ dño crediderũt:consona iesum confessionis voce laudarũt. CHRY. sup matth. Et illi qdẽ ꝓphetãtes de xp̃o venturo clamauerunt:hi aũt laudãtes clamãt de aduẽtu xp̃i iaꝫ adimpleto.

¶ Et cũ itrasset hierosolymã:cõmota ẽ vniuersa ciuitas dicẽs: Quis est hic? Populi ãt dicebãt: Hic ẽ iesus propheta a nazaret galilee. Et intrauit i tẽplũ dei: ꝛ eijciebat oẽs vẽdẽtes ꝛ emẽtes i templo: ꝛ mẽsas nummulariorũ ꝛ cathedras vendentium columbas euertit. ꝛ dicit eis: Scriptũ ẽ: domus mea domus orõnis vocabit̃: vos aũt fecistis illã spelũcã latronũ. Et accesserũt ad eũ ceci ꝛ claudi i tẽplo: ꝛ sanauit eos. Uidentes aũt principes sacerdotũ ꝛ scribe mirabilia que fecit: ꝛ pueros clamãtes i tẽplo ꝛ dicẽtes: osanna filio dauid: idignati sunt ꝛ dixerũt ei: Audis qd isti dicũt? Jesus aũt dixit eis: Utiqꝫ. Nunq̃ꝫ legistis:qꝛ ex ore infantiũ ꝛ lactentiũ ꝑfecisti laudẽ?

HIERO. Introeũte iesu cũ turba tota hierosolymoꝝ ciuitas cõmouet̃:mirans freq̃ntiã:nesciẽs veritatẽ. vñ dr̃: Et cũ itras.hieroso.ꝯmo.ẽ vni.ciui.di. Quis ẽ hic? CHRY. sup matth. Merito aũt ꝯmouebant̃ vidẽtes reꝫ mirabilẽ: hõ laudabat̃ q̃si đs:sꝫ deus laudabat̃ i hoie. Puto autẽ q̃ nec ipi q laudabãt sciebant qd laudabant:sꝫ spũs subito ingressus i eos v̾itatis v̾ba fũdebat. ORIGE. Sꝫ ꝛ qñ itrauit iesus hierosolymã veterani admirãtes v̾tutes celestes dicebãt: Quis ẽ iste rex gl'ie? HIERO. Alij aũt vel ambigẽtib⁹ vel iterrogantibus nisi plebecula ꝯfitet̃. vñ seq̃t̃: Populi aũt dicebãt: Hic ẽ iesus ꝓpheta a naçareth galilee. A minoribus icipiũt vt ad maiora ꝑueniant. ꝓphetã.n.dicũt quẽ moyses sui similẽ dixerat eẽ vẽturꝝ. A naçareth ãt galilee: qꝛ ibi educat⁹ fuerat: vt flos cãpi nutriret̃ i flore virtutũ. RABA. Notãdũ aũt q̃ hic itroit⁹ ei⁹ i hierusalem fuit ante q̃nqꝫ dies pasche. Narrat.n.ioãnes q̃ añ sex dies pasche venerit i bethaniã ꝛ i crastinũ asino sedẽs: venerit i hierusalẽ. vbi notanda ẽ ꝯcordia nõ solũ i reb⁹ sed ẽt in tp̃ibus veteris ꝛ noui testamẽti. Decia enĩ die mẽsis ꝑmi agn⁹ q in pascha imolaret̃: domũ itroduci iussus ẽ:qꝛ ꝛ dñs decima die eiusdẽ mensis: hoc ẽ ante quinqꝫ dies pasche ciuitateꝫ:in q̃ pateret̃: erat ingressurus. Seqtur: Et itrauit iesus in templũ dei. CHRY. sup matth. Hoc erat ꝓpriũ boni filij vt ad domum curreret patris ꝛ illi honorẽ redderet: ꝛ tu imitator christi factus cũ ingressus fueris in aliquam ciuitatem primo ad ecclesiam curras. hoc ẽt erat boni medici:vt ingressus ad infirmam ciuitatẽ saluandaꝫ: primuꝫ ad originẽ passiõis intẽderet:nam sicut de tẽplo oẽ bonũ egredit̃:ita de tẽplo oẽ malũ ꝓcedit. si.n.sacerdotiũ integrũ fuerit:tota eccl'ia floret:si aũt corruptũ fuerit tota fides marcida est. sic.n.cũ videris arborẽ pallẽtib⁹ folijs: itelligis qꝛ vitiũ hꝫ i radice:sic cũ videris ppl'ꝫ indisciplinatũ: sine dubio cognosce qꝛ sacerdotiũ ei⁹ non ẽ sanũ. Sequit̃: Et eijciebat oẽs vẽdẽtes ꝛ ementes. HIERO. Sciendũ qdẽ ẽ q̃ iuxta mandata legis i venerabili toto orbe tẽplo dñi: ꝛ de cũctis pene regionib⁹ iudeoꝝ illuc populo cõfluente: innumerabiles immolabant̃ hostie maxime festis dieb⁹: taurorum: arietũ: hircoꝝ: pauperibus ne absq̃ꝫ sacrificio eẽnt pullos colũbaꝝ ꝛ turtures offerentib⁹. Accidebat aũt vt q de lõge venerãt victimas nõ haberẽt: excogitauerũt igitur sacerdotes quõ predã de populo facerẽt: ꝛ oĩa aĩalia qb⁹ op⁹ erat ad sacrificia vendebãt: ꝛ vt venderent nõ habẽtibus: ꝛ vt ipsi rursus empta susciperẽt. hãc ergo strophã.i.fraudẽ se i diuersa vertentẽ crebro veniẽtiũ iopia dissipabat: q idigebãt sumptibus: ꝛ nõ solũ hostias nõ habebãt: sed nec vnde emerẽt. Posuerũt itaq̃ꝫ nũmularios q mutuã sub cautione darent pecuniã: sꝫ qꝛ erat lege preceptũ vt nemo vsuras acciperet: ꝛ prodesse non poterat pecunia fenerata que commodi nihil haberet: ꝛ interdũ ꝑderet: sortẽ excogitauerũt ꝛ aliã thechuyn.i.artem vt ꝓ nummularijs collibistas facerẽt huius verbi ꝓꝑetatẽ latina lingua nõ exꝑmit. Colliba apud illos q̃ nos apellam⁹ tragemata vel vilia munuscula: verbi gr̃a frixi ciceris vuarũq̃ꝫ passarũ: ꝛ poma diuersi generis. Igit̃ qꝛ vsuras acci ꝑe nõ poterãt: collibiste ꝓ vsuris accipiebãt varias spẽs: vt q̃ in nũmo nõ licebãt: in his reb⁹ exigerẽt q̃ nũmis coemũt: q̃si nõ hoc ipsuꝫ ezechiel ꝑdicauerit dicẽs: Usurã ꝛ supabũdãtiã ñ accipietis. Istiusmõi dñs cernẽs in domo patris negociationẽ seu latrociniũ ardore spũs cõcitatus tantã hoĩuꝫ multitudinẽ eiecit đ tẽplo

ORIGE. In q̃ nõ debẽt vẽder̃ ꝛ emere: sꝫ orõnib⁹ tñ vacare: q ꝯgregãt̃ q̃si i domo orõis. vñ seq̃t̃: ꝛ dic̃ eis. Scriptũ ẽ.s.in esaia: Domus mea dom⁹ orõnis vocabit̃. AVGV. in regula. Nemo ergo in oratorio aliqd agat nisi ad qđ fcm̃ ẽ. vñ ꝛ nomẽ accepit. Sequit̃: Uos auteꝫ fecistis illam speluncã latronũ. HIERO. Latro enĩ ẽ ꝛ tẽplũ dei in latronũ cõuertit spelũcaꝫ q lucra de religiõe sectat̃: Mihi aũt iter oĩa signa q̃ fecit dñs: hoc videt̃ eẽ mirabili⁹ q̃ vn⁹ hõ: i illo tp̃e cõtẽptibilis: in tm̃ vt postea crucifigeret̃: scribis ꝛ phariseis ꝯtra se seuiẽtib⁹ ꝛ vidẽtib⁹ lucra sua destrui potuerit ad vni⁹ flagelli v̾bera tãtam eijcere mltitudinẽ. Igneuꝫ enĩ qddã atq̃ꝫ sidereũ radiabat ex oculis eius: ꝛ diuinitatis maiestas lucebat in facie. AVGV. de cõ.euã. Manifestũ aũt ẽ hoc nõ semel: sꝫ iterũ a dño eẽ factũ: sꝫ ꝑmũ ꝯmemoratũ ẽ a ioãne: hoc ãt vltimũ a ceteris trib⁹. CHRY. in ho. In quo maior ẽ accusatio iudeoꝝ qñ cũ his hoc ideꝫ fecisset morabant̃ tñ in sua demẽtia. ORIGE. Mystice ãt tẽplũ dei est eccl'ia xp̃i. Sũt aũt mlti in ea nõ sic decet viuẽtes spiritaliter: sꝫ ꝯm carnẽ militãt: q domũ orõnis de lapidib⁹ viuis ꝯstructã faciũt spelũcaꝫ eẽ latronũ actib⁹ suis Si aũt oꝫ tres spẽs eiectas a tẽplo cautius exponere: possum⁹ dicere: Quicũq̃ꝫ in ppl'o xp̃iano ad nihil aliud vacant nisi circa emptiões ꝛ vẽditiões: rari⁹ aũt in orõnib⁹ ꝑmanent vel in alijs actib⁹ rectis: ipsi sũt: vẽdẽtes ꝛ ementes in tẽplo dei. Diaconi q nõ bñ tractãt eccl'iaꝝ pecunias: ꝛ diuites fiunt de reb⁹ paupeꝝ: ipsi sunt nummularij pecuniarum mẽsas habentes quas christus euertit. q̃ autẽ mensis ecclesiasticaꝝ pecuniaꝝ diacõi ꝑsint: docemur i actib⁹ apl'oꝝ. Epi aũt q tradũt eccl'ias qb⁹ nõ oportet: ipsi sũt q vẽdunt colũbas.i.gratiã spũssancti: quoꝝ cathedras christus euertit.

HYLA. Juxta simplicem.n. intelligẽtiaꝫ columbe non erant in cathedris: sed in caueis: nisi forte colũbarũ institutores sedebãt in cathedris: qđ absurdum ẽ: qꝛ in cathedris magistroꝝ magis dignitas idicat̃: q̃ ad nihilũ redigit̃ cuꝫ mixta fuerit lucris. Obserua etiã ꝓpter auaritiã sacerdotũ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

altaria dei nūmularioꝝ mensas appellari. Quod aūt de ecclesiys diximus: vnusqsqꝫ de se itelligat. dicit eni apostol⁹: Uos estis templū dei: nō sit ġ i domo pectoris vestri negociatio: nō donoꝝ cupiditas: ne ingrediaṫ iesus iratus ꝛ rigidus ꝛ nō aliter mūdet tēplū suū: nisi flagello adhibito: vt ꝺ spelūca latronū domū faciat oratiōis. ORIGE. Uel i secūdo aduētu eyciet vel euertet quos inueniet i tēplo dei idignos. CHRY. sup matth. Jō etiā nūmularioꝝ mēsas euertit: qꝺ significat ꝙ i tēplo dei nō debēt esse nummi nisi spūales q dei habēt imaginē: nō q poꝛtāt imaginē terreni. Cathedras vendētiū columbas euertit: loquēs ipso facto qd faciunt i templo multe colūbe venales: ex quo vna columba gratuita descēdit i tēplū coꝛpoꝛis mei. Qꝺ autē turbe vbis clamauerūt: domin⁹ factis oñdit: vnde sequiṫ: Et acces. ad euꝫ ce. ꝛ clau. i tem. ꝛ sa. eos. ORIGE. Jn tēplo eni dei. i. i ecclesia nō sunt oēs vidētes neqꝫ recte ambulantes: sed qui ex eis intelligunt: qꝛ nullius est opus nisi christi: vt sanentur: accedētes ad verbuꝫ dei sananṫ. REMI. Qꝛ aūt i tēplo sananṫ: significat ꝙ homines nō nisi i ecclesia sanari pñt: cui data ē ptās ligandi atqꝫ soluendi. HIERO. Nisi aūt mēsas nummulariorum subuertisset: cathedrasqꝫ colūbas vēdentiū: ceci ꝛ claudi lucē pstinā ꝛ cōcituꝫ gradū i tēplo nō meruissent recipere. CHRY. in ho. Pricipes autē sacerdotuꝫ neqꝫ ita psuadebanṫ: sed ex reliquis miraculis ꝛ ex pconys pueroꝝ euꝫ extollētib⁹ idignabāṫ. vñ seqtur: Ui. aūt prin. sacer. HIERO. Cuꝫ. n. manū non audeant i euꝫ inycere sacerdotes: tñ opa calumniātur ꝛ testimoniū populi atqꝫ pueroꝝ q clamabant: Osana filio dauid benedictus q venit i noīe dñi. ꝙ videlꝫ hoc nō dṙ nisi soli filio dei. Uideāt ergo epi ꝛ qlibet sancti hoīes cū quanto periculo dici sibi ista patianṫ: si vero dño cui hoc dicebatur: qꝛ nondū solida erat credentium fides pro crimie ipingiṫ. CHRY. sup matth. Sicˇ āt colūna si modicū obliqta fuerit accepto pondere amplius vadit in latus: sic ꝛ coꝛ hominis cū peruersum fuerit: si alicui⁹ viri iusti opera videat vel audiat nō ꝯfirmaṫ: sed magis ad inuidiam cōcitatur. Hoc mō sacerdotes ꝯcitati sunt ꝯtra christum dicētes: Audis qd isti dicūt? HIERO. Sed christi responsio moderata fuit. Nō dixit qꝺ scribe audire cupiebāt: bñ faciunt pueri: vt mihi testimoniū phibeāt: nec rursuꝫ: errant: pueri sunt: debetis etati ignoscere: sꝫ pfert exēplū de octauo psalmo: vt tacēte dño testimoniuꝫ scripturaꝝ pueroꝝ dicta firmaret. vnde sequiṫ: Jesus aūt dicit eis: Utiqꝫ: Nunqꝫ legistis ꝛc. CHRY. sup mat. Tanqꝫ si dicat: Esto: mea culpa ē: qꝛ isti clamāt: Nunqd mea culpa ē: qꝛ añ tot milia ānoꝝ hoc futuꝝ ppheta pdixit. Jnfantes aūt ꝛ lactētes nec itelligere aliquē: nec laudare pñt. Dicūt ergo infantes non etate sed simplicitate coꝛdis: lactentes aūt qm̄ q̄si lactis suauitate: ita mirabiliū delectatōe excitati clamabāt. Lac. n. dṙ opus miraculoꝝ: qꝛ miracula nullum laborem vidētibus ponūt: sed videntes admiratione delectāt: ꝛ ad fidē molliter inuitāt. Panis aūt ē doctrina pfecte iusticie quam accipere nō possunt nisi exercitati sensus circa res spirituales.

CHRY. in ho. Hoc aūt ꝛ typus gētiū erat ꝛ apostolis nō parua cōsolatio: vt. n. non angustiarenṫ qualiter idiote existētes possent pdicare: preueniētes pueri coꝝ eiecerunt timoreꝫ: qm̄ scilicet dabit eis sermonē q hos fecit laudē cantare. Hoc etiaꝫ miraculū significat ꝙ christus cōditoꝛ erat nature: qꝛ pueri significatiua loquebāṫ ꝛ prophetis ꝯsona: viri autem insipientia ꝛ insania plena.

¶ Et relictis illˀ abijt foras extra ciuitatē i bethaniā: ibiqꝫ māsit ꝛ docebat eos ꝺ regno dī. Mane aūt reuertēs i ciuitatē esuriyt. Et vidēs fici arboꝛē vnā secus viā vēit ad eā: ꝛ nihil inuēit in ea nisi folia tm̄. ꝛ ait illi: Nūqꝫ ex te fructus nascaṫ i sempiternū: Et arescā ē ꝯtinuo ficulnea. Et vidētes discipli mirati sūt dicētes. Qūo ꝯtinuo aruit? Respondens autē iesus ait eis: Amen dico vobis si habueritis fidem ꝛ non hesitaueritis: non solum de ficulnea facietis: sed ꝛ si monti huic dixeritis tolle ꝛ iacta te in mare: fiet. Et oia quecūqꝫ petieritis in oratione credentes: accipietis.

CHRY. sup matth. Malū hoīeꝫ melius locū dādo pōt aliqs vincere q̄ꝫ rñdendo: qꝛ malicia nō instruiṫ sermonib⁹: sed excitaṫ: ꝛ iō dñs recedēdo ꝯpescere studuit: quos rñdēdo nō cōpescuit. vñ dṙ: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. i betha.

HIERO. Hinc aūt intelligēdū ē ꝙ dñs tāte fuerit paupertatis ꝛ ita nulli adulat⁹ sit: vt i vrbe maxima nulluꝫ hospitē: nullā iuenerit māsionē: sꝫ i vico puulo apud laçaꝝ sororesqꝫ ei⁹ habitaret. eoꝝ qppe viculus bethania ē. vñ seqtur: Jbiqꝫ māsit. CHRY. sup matth. Ut. s. ibi maneret coꝛpalr̄ vbi spūaliter repausabat. nā scōꝛuꝫ viroꝝ ē ꝙ non gaudēt vbi epule large sunt: sꝫ vbi sanctitas floꝛet. HIERO. Discussis aūt noctis tenebꝛis: cū i ciuitatē reuerteret dñs esuryt. vnde seqṫ: Mane aūt reuer. i ci. esu. veritatē. s. hūane carnis oñdens. CHRY. sup matth. Qñ. n. cōcessit carni qꝺ ppuꝫ erat pati: tūc demōstrat eius passionē. RABA. Nota aūt maioꝛē studiosi opatoꝛis affectū dū dicitur mane reuertisse in ciuitatē vt pdicaret: ꝛ vt aliquos deo patri acquireret. HIERO. Dñs aūt passurus i populis ꝛ baiulatur⁹ scādālū crucis: voluit discipuloꝝ aīos signi anticipatione firmare. vñ seqṫ. Et vi. fici. arbo. vnā ve. ad eā: ꝛ nihil inue. in ea nisi fo. tm̄. CHRY. in ho. Nō pp hoc veniebat qꝛ esuriebat: sꝫ pp discipulos: qꝛ. n. vbiqꝫ bene faciebat: nullū aūt puniebat: opoꝛtebat ꝛ punituris eius virtutis demoustrationē tribuere: Noluit aūt in hominibus hoc ostendere sed in planta. HYLA. Et in hoc quidē bonitatis dominice argumētum reperim⁹. Nā vbi afferre voluit pcurare p se salutis exēplū: virtutis sue ptāteꝫ in humanis coꝛpoꝛibus exercuit. speꝫ futuroꝝ ꝛ aīe salutē curis pñtiū egritudinū cōmendās nūc vero vbi in cōtumaces foꝛmā seueritatis constituebat: futuri spēm dāno arboꝛis indicauit. vñ seqṫ. Et ait illi: Nunqꝫ ex te fruc. na. in sempi. HIERO. Uel in seculū: vtrūqꝫ eni vno mō grec⁹ sermo significat.

CHRY. in ho. Suspitionis aūt discipuloꝝ erat existimare propter hoc eam esse maledictā qꝛ nō habebat fructum: cur igitur maledicta ē discipuloꝝ grā: vt discāt qm̄ poterat siccare eos q crucifixerunt euꝫ. vñ seqṫ. Et arefacta est ꝯti. ficul. Jō aūt nō in alia planta. sed in oium humidissima miraculū hoc fecit: vt ꝛ hic maius hoc miraculū appareat. Cū aūt in plātis vel in bꝛutis fit aliqd tale: nō queras qualiter iuste siccata est ficus si tempus nō erat. hoc enim querere ē vltime demētie: qꝛ. s. in talibus nō inueniṫ culpa ꝛ pena: sꝫ mireculum inspice ꝛ admirare miraculi factoꝛeꝫ: vñ seqṫ: Et viden. disci. mi. sunt di. qūo ꝯti. aruit? GLO. Nō facit creatoꝛ iniuriaꝫ possidēti: sed creatura suo arbitrio ad vtilitatē alioꝝ mutaṫ. CHRY. in ho. Et vt discas qm̄ pp eos hoc sm̄ ē. s. vt ad ꝯfitēdū eos erigat: audi qd deiceps dicaṫ. Seqṫ. n. Rñ. aūt iesus ait illis. Amē dico vo. si habu. fidē.

HIERO. Latrāt cōtra vos gētiliū canes: asserētes apostolos nō habuisse fidē: qꝛ mōtes trāsferre nō potuerṫ. Quib⁹ rñdem⁹ mlta scā eē signa a dño: q̄ scripta ñ sūt: igiṫ ꝛ hec credim⁹ fecisse aplos: sꝫ iō scripta nō eē ne fidelib⁹ cōtradicēdi maioꝛ dareṫ occasio: alioqn interrogemus eos vtrum credāt his signis que scripta narrātur an non: ꝛ cū incredulos viderimus: ꝯñter pbabim⁹ nec maioꝛibus eos credituros fuisse: qui minoꝛib⁹ nō crediderunt. CRHY. in ho. Hoc āt qꝺ dñs diċ oꝛoni ascribit ꝛ fidei: vñ iteꝝ diċ. Oia q̄cunqꝫ pe. in oꝛa. creden. acci. ORIGE. Discipuli enim xpi nihil eoꝝ q̄ nō opoꝛtet petūt ꝛ q̄si credētes magistro nihil aliud petūt nisi magna ꝛ celestia. RABA. Quotiēscūqꝫ aūt petētes non exaudimur: iō fit qꝛ vel cōtra auxilium nr̄e salutis petimus: vel qꝛ coꝝ p qbus petimus puersitas ne ipetrem⁹ obsistit: vel i futuꝝ petitōis nr̄e differṫ effect⁹: vt desideria crescant: ꝛ pfectius capiāt gaudia q̄ regrūt.

AVGV. de q̄. euan. Cōsiderādum aūt miratos eē discipulos de hoc ꝙ arboꝛ aruerat: ꝛ eis dñꝫ rñdisse qꝺ dcm̄ est ꝺ fide: nō ipo scꝺo die quo maledixerit arboꝛi: sꝫ tertio die marcus dicit. Jpso qppe die scꝺo ꝯmemoꝛauit marc⁹ de tēplo eiectos vendentes: qꝺ pmo die sm̄ ptermiserat. ipso ġ scꝺo die dicit facta vespera egressuꝫ de ciuitate: ꝛ cū mane trāsirēt vidisse discipl'os mane factā ficū aridā. Matthe⁹ aūt sic loqṫ tanqꝫ scꝺo die hoc totū sit sm̄: vñ intelligiṫ qꝺ cū matthe⁹ dixisset arefacta ē cōtinuo ficulnea: ptermissis ceteris ad scꝺaꝫ diē ptinētib⁹ adiunxit statiꝫ: Et vidētes discipuli admirati sunt: ita tamē ꝙ alio die viderit dñs ficulneam: ꝛ alio die discipuli mirati sunt. itelligiṫ eni non tunc aruisse qñ viderūt arefactā: sed ꝯtinuo qñ maledicta ē: nō. n. arescētē: sed penitus arefactā viderūt: ac sic eā ꝯtinuo i vbo dñi aruisse itellexerūt. ORIGE. Mystice autē reliquēs dñs pncipes ꝛ scribas: fact⁹ ē extra hierusalē terrenaꝫ q̄ iō cecidit: Uēit āt i bethaniā ad domū obediētie. i. ecclīā vbi cū regeuisset post pncipiū ꝯstituēdi eccliā reuertiṫ i ciuitatē quā pauloāte reliqrat: ꝛ reuertēs esuryt. CHRY. sup mat. Si aūt q̄si homo esurisset cibū carnalē: nūqꝫ māe esurisset: sꝫ mane esurit: q alioꝝ esurit saluteꝫ. HIERO. Arboꝛē aūt quā vidit i via itelligim⁹ synagogā q̄ iuxta viā erat: qꝛ legē habebat: non tñ credebat in viā. i. in christum.

HYLA. Que ficus arboꝛi cōparaṫ qꝛ credentes pmi ex israel apli grossoꝝ mō: ceteros resurrectōis glia ꝛ tpe antē ibunt. CHRY. sup mat. Sic⁹ ēt ppter multitudinē grāoruꝫ sub vno coꝛtice ē q̄si ꝯgregatio mltoꝝ fideliū. Nihil āt iuenit i ea nisi folia tm̄. i. traditōes pharisaicas: iactatōem legis absqꝫ fructib⁹ veritatis. ORIGE. Et qm̄ arboꝛ illa erat figuraliter aīam hñs: q̄si audiēti diċ: Nūqꝫ ex te fruct⁹ nascaṫ in sempiternū: iō ifructuosa est synagoga iudeoꝝ: ꝛ hoc erit vsqꝫ ad cōsumatōeꝫ secli: donec itrauerit gentium multitudo: ꝛ aruit ficulnea adhuc peregrināte in hac vita christo: ꝛ videntes discipuli oculis spūalibus mysterium fidei siccate mirati sūt. sed ꝛ discipli christi fideles ꝛ nō hesitantes relinq̄ntes eā siccā faciūt: cuꝫ vitalis virt⁹ trāsierit ab eis ad gētes: sed ꝛ a singlis q adducunṫ ad fidē: tollitur mōs ille sathanas ꝛ mittiṫ i mare. i. in abyssuꝫ. CHRY. sup matth. Uel i mare. i. i istū mundū vbi sunt aq̄ salse. i. populi iniq. RABA. Exclusionē. n. suā ab electis ampli⁹ seuiēdo vindicat i reprobis. AVGV. de q̄. euā. Uel hoc sibi filius dei dicere dꝫ de mōte supbie: vt eā a se repellat. vel qꝛ p eos euāgelium pdicatū ē ipse dñs q mons appellat⁹ ē a iudeis i gentes tanqꝫ in mare iaciṫ. ORIGE. Ois etiaꝫ q obedit vbo dei bethania ē: ꝛ regescit christus i eo: malos qdē ꝛ pctōres relinqt. qñ autē fuerit apud iustos fit ꝛ apud alios post illos ꝛ cū illis: nō. n. dṙ ꝙ relinquēs bethaniā venit i ciuitatē. Esurit autē semp dñs i iustis: volēs manducare fructū spūsci in eis: q sūt charitas: gaudium ꝛ pax. Erat autē secus viam hec ficus que folia tm̄ habuit sine fructu.

CHRY. sup matth. i. iuxta mundum. Si. n. hō iuxta mūdū vixerit nō pōt i se fructū iusticie tenere. ORIGE. Si aūt venerit dñs i tentationibus fructū regrens: ꝛ iuentus fuerit aliquis nihil iusticie hñs nisi pfessionē tm̄modo fidei: qꝺ ē folia sine fructu: mox exiccaṫ: hoc ipꝫ ēt qꝺ videṫ fidelis amittens. sed ꝛ vnusqsqꝫ discipuloꝝ ficum arescere facit māifestuꝫ faciēs eū eē vacuū a christo: sicut petrus dixit ad simonē: Coꝛ tuum nō ē rectū coꝛaꝫ deo. Melius est enim vt fallacē ficū q̄ viuere estimaṫ: non āt fructificat: siccari vbis discipuloꝝ christi ꝛ fieri māifestam q̄ꝫ vt furetur per figmentum innocentium coꝛda. Est aūt ꝛ in vno quoqꝫ infideli mons sm̄ mensuram infidelitatis sue qui verbis discipuloꝛum christi tollitur.

¶ Et cū venisset i tēplū: accesserūt ad eū docēteꝫ pꝛincipes sacerdotū ꝛ senioꝛes populi dicētes: Jn qua ptāte hec facis? Et quis tibi dedit hanc ptātē? Rñdēs iesus dixit eis: Jnterrogabo vos ꝛ ego vnuꝫ sermonē quē si dixeritis mihi: ꝛ ego vob dicā in q̄ ptāte hec facio. Baptismus ioannis vnde erat: e celo: an ex hominibus? At illi cogitabāt iter se dicentes: Si dixerimus e celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidistis illi? Si āt dixerimus ex hominibus timemus turbā. Oēs eni habebant ioanneꝫ sicut pphetam. Et rñdentes iesu dixerūt: Nescimus. Ait illis ꝛ ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hec facio.

CHRY. Quia viderāt sacerdotes christū cū magna glīa introeuntē in tēplo: iuidia toꝛquebanṫ. Jtaqꝫ non sufferentes in pectoꝛe suo iuidie stimulātis ardoꝛē prūpūt ivocē. vñ seqṫ. Et cū ve. i tē. ac. ad eū do. pn. sa. ꝛ se. po. di. Jn q̄ po. h fa. CHRY. in ho. Qꝛ. n. signis detrahere nō habebant ex his q̄ inhibebanṫ in tēplo vēdere: afferūt rephēsionē: ac si dicerēt. Nūqd magr̄alē suscepisti thꝛonū? Sacerdos ꝯsecratus es. qm̄ tātā demōstrasti ptāteꝫ. CHRY. sup mattheū. Per hoc aūt ꝙ subdunt. Et qs de. tibi hāc ptātē. Ostēdūt multas eē personas: q̄ dant hoīb⁹ ptātē siue coꝛpalē siue etiā spiritalē: q̄si dicerēt: De sacerdotali familia gēit⁹ nō es: senatus tibi hoc nō ꝯcessit: cesar nō donauit. Si aūt credidissent qꝛ oīs ptās ex deo est: nunqꝫ interrogassent qs dedit tibi hāc ptātē. Ois. n. hō sm̄ se estimat alteꝝ: foꝛnicari⁹ neminē estimat castū: castus nō facile de foꝛnicario suspicatur: sic q nō ē ex deo sacerdos: nulli⁹ sacerdotiū putat ex ꝺo.

HIERO. Uel his vbis eādeꝫ quā supra calūniā struunt: qñ dixerūt: Jn beelçebub pncipe demonioꝝ eycit demōia. Qñ eni dicūt: Jn qua ptāte hec facis. dubitāt de dei ptāte: ꝛ subintelligi volūt diaboli eē qꝺ faciat. Addentes quoqꝫ: Quis tibi dedit hāc ptātē. māifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis sꝫ alienis virib⁹ signa facere. Poterat autem dñs apta rñsione tētatoꝝ calūniā ꝯfutare: sꝫ prudenter interrogauit vt suo ipi vel silētio vel scia ꝯdēnarenṫ. vñ seqṫ: Rñ. ihs di. eis. Jnterrogabo vos ꝛ ego vnuꝫ sermonem.

CRHY. sup matthe. Nō qdē vt rñdentes audiāt sed vt impediti nō interrogēt: qꝛ ipse pcepat: Nolite sm̄ dare canib⁹. Deīde ēt si dixissꝫ nihil pficeret: qꝛ nō pōt sentire q̄ lucis sūt tenebꝛosa voluptas. Jnterrogāteꝫ. n. oꝫ docere: tētantē aūt rōnabili pcussiōe ꝯfundere: nō aūt ei vtutē mystery publicare. Dñs ġ simplici interrogatiōi laq̄uꝫ ponit i sua interrogatōe. ꝛ qꝛ eū vitare nō poterāt: subdit: Quē si dixeritis mihi ꝛ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio: Est āt iterrogatio talis: Baptis. io. vñ erat: ex ce. an ex hoīb⁹. AVGV. sup ioan. Accepit qdē ioānes vt baptiçare posset ab eo quē postmodum baptiçauit: baptism⁹ aūt queꝫ accepit. baptismus ioānis hic dṙ. Solus tale donū accepit nullus añ ipm iustoꝛū: null⁹ p⁹ ipsuꝫ accepit baptismū: q baptism⁹ diceret ipi⁹. Uēit. n. ioānes baptizare in aq̄ pnie viā dño pparādo: nō āt interi⁹ mūdando: qꝺ pur⁹ hō nō pōt. HIERO. Jpsi āt sacerdotes qd in sua malitia ptractauerint oñdiṫ cū subdiṫ: At illi cogitabāt iter se. Si. n. rñdissent baptisma ioannis eē ꝺ celo: ꝯsequēs erat rñsio: q̄re ġ ñ estis baptiçati a ioāne? Si aūt dicere voluissent humana deceptiōe ꝯposituꝫ ꝛ nihil habere diuinum seditionē populi foꝛmidabāt. Oñes enim congregate multitudines ioānis receperāt baptisma ꝛ sic habebant eū vt pphetā. Rñdit itaqꝫ impyssima fictio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝛ hūilitatis verbo quo nescire se diceret versa ē ad īsidias cooperiēdas. vnde seqtur Et respōdētes iesu: dixerūt nescimus. In eo ꝙ nescire se responderāt mētiti sunt: cōsequēs ergo erat iuxta respōsionē coꝝ dn̄s quoqꝫ dicere: Nec ego scio. sed mētiri veritas nō pōt. Seqꝛ eni. Ait illis ꝛ ipse: nec ego dico vob̄ ī q̄ ptāte hec facio. Ex quo oñdit ꝛ illos scire: sed respondisse nolle: ꝛ se nosse ꝛ ideo non dicere: qꝛ illi qd̄ sciāt taceāt. ORIGE. Sed dicet aliqs ꝯtra hoc qꝛ ridiculū erat iterrogare ī q̄ ptāte hec faceret iesus: nec. n. poterat fieri vt rn̄deret: qꝛ ī ptāte diaboli faceret: sꝫ nec ipe peccatoꝛ rn̄deret qd̄ erat veꝝ: qm̄ ī ptāte ꝓpa fac. Siqs āt dicat: qm̄ iterrogabāt pricipes vt illū terrerēt vtputa si fac aliqs qd̄ nobis non placet in nr̄is: dicimus ei: qs te iussit hoc facere: euꝫ terrētes vt recedat ab actu: sed qd ꝙ ꝛ chꝛist' ita respondit: Dicite mihi vos hoc: ꝛ ego vob̄ dico ī qua ptāte hec facio. forte ergo sic ītelligit hic loc': gnāliter qdeꝫ sunt due ptātes diuerse: vna ex pte dei: altera ex pte diaboli: Spāliter āt sūt plures. Nō. n. vna ptās oib' ꝓphis facientib' signa coopabat: sꝫ alia istis: alia illis: ꝛ ad res forsitā iferiores iferioꝛ: ad res āt eminētiores eminētioꝛ. Pricipes āt sacerdotū videbāt iesū mlta ꝓdigia faciētē ꝛ iō ptātis sibi coopātis spēꝫ ꝛ ꝓprietatē volebāt audire a xp̄o. Alij qdē q signa fecerūt: in p̄mis qdē in ista ptāte fecerūt. Proficiētes aūt ī alia ptāte maioꝛi tamē saluatoꝛ vniuersa fecit ī vna ptāte quaꝫ accepit a p̄re. Qm̄ āt nō erāt digni talia audire mysteria: ꝓpterea nō dat eis rn̄suꝫ sꝫ ecōtra īterrogat. RABA. Ob duas. n. cās scia veritatis ē occultāda q̄rentib': cū. s. his q q̄rit aut min' capax ē ad ītelligēdū: aut odio vel ꝯtēptu veritatis īdignus ē: cui debeat aperiri quod querit.

¶ Quid autē vobis videt? Hō qdā hēbat duos filios: ꝛ accedens ad primū dixit: Fili: vade hodie opari ī vineā meā: Ille aūt rn̄dēs ait: Nolo. Postea aūt pnīa motus abijt. Accedēs autē ad alteꝝ dixit silr. At ille rn̄dens ait: Eo dn̄e: ꝛ nō iuit. Quis ex duobus fecit volūtatē patris? Dicūt ei: Primus. Dic illis iesus: Amē dico vob̄ qꝛ publicani ꝛ meretrices precedent vos in regno dei. Uēit. n. ad vos ioānes ī via iusticie: ꝛ n̄ credidistis ei. Publicāi autē ꝛ meretrices crediderunt ei: vos autem videntes: nec penitentiā habuistis postea vt ꝛ crederetis ei.

HIERO. Post p̄missa īfert dn̄s pabolā q̄ ꝛ illos impietatis arguat: ꝛ ad gentes regnū dei doceat transferendū dicens. Quid aūt vobis videt? CHRY. sup matth. Quos reos ꝓponit ī causa: ipsos ꝛ iudices petit: vt a nullo mereātur solui: q seipos cōdēnant. Magna ē fiducia iusticie: vbi aduersario ipsi' cā ꝯmittit. In parabolis q̄ figurat ꝑsonas coꝝ vt nō itelligāt: qūo ipsi aduersus se sniam dicerēt. Seqtur. n. Homo qdā habe. duos filios. qs ille nisi de': q oēs hoīes creauit: q cum sit natura dn̄s: tamē vult magis diligi q̄si pater q̄ȝ timeri vt dn̄s. Maioꝛ filius gentium: populus erat: minoꝛ vero: populus iudeoꝝ: qm̄ gentes qdeꝫ erāt ex tempore noe. Seqtur: Et ac. ad p̄mum dixit: fili vade ho. ope. ī vi. meā. Hodie. i. tpe seculi huius. locutus est autē nō ī facie vt hō: sed ī corde vt deus sensibus īgerens ītellectū. Operari auteꝫ ī vinea ē iusticiā facere: nescio aūt si totam qs hoīum sufficiat opari. HIERO. Prio ergo dr̄ gētiliū populo p naturalis legis noticiam: Uade ꝛ operare ī vineā meam: hoc ē qd̄ tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q superbe respōdit. vn̄ seqꝛ: Ille āt respōdēs ait: Nolo. CHRY. sup matth. Gentes. n. a p̄ncipio reliquentes deū ꝛ iusticiā ei' ꝛ transeuntes ad idola ꝛ peccata in cogitationibus suis respondere videntur: Nolumus facere dei iusticiam. HIERO. Postea vero ī aduentu saluatoꝛis: gentium populus acta pnīa operat' est ī vinea dei ꝛ sermōis cōtumaciā labore correxit: ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: Postea pnīa mot' abijt. Seqtur: Accedēs aūt ad alteꝝ dixit similiter: At ille rn̄. ait: Eo dn̄e. Scd̄us. n. fili': popul' iudeoꝝ ē q respondit moysi: Oia q̄cūqꝫ dixerit nobis dn̄s faciem'. CHRY. sup matth. Sꝫ postea auersi mētiti sunt deo: fm̄ illud: Filij alieni mentiti sunt mihi: ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: Et nō iuit. Interrogat q̄ dn̄s ꝯseq̄nter. Quis ex duob' fec voluntatē pr̄is? Dicūt ei: Prim'. vide qūo aduersus se ꝓtulerūt sniam dicētes: Prioꝛē filium volūtatē patris fecisse. i. ppl'ꝫ gentiū: qꝛ melius ē nō ꝓmittere deo iusticiā ꝛ facere q̄ȝ ꝓmittere ꝛ mētiri. ORIGE. Unde pōt ꝯsiderari dominū eē locutū ī pabola ista ad eos q modicū aut nihil ꝓmittunt: opibus aūt ostēdūt: ꝛ cōtra eos q magna ꝓmittunt: nihil aūt fm̄ ꝓmissionē suā agunt.

HIERO. Sciendū est aūt in veris exēplarib' nō haberi nouissimum sed primū: vt ꝓprio iudicio cōdemnent. Si aūt nouissimū voluerimus legere vt qdā habēt manifesta ē iterp̄tatio vt dicim' itelligere qdē iudeos: veritatē: sꝫ tergiuersari ꝛ nolle dicere qd sentiunt: sic ꝛ baptismū ioānis scientes esse de celo dicere noluerunt. CHRY. sup mat. Eoꝝ autem iudiciū domin' abundāter ꝯfirmat. vnde sequtur. Dixit illis iesus: Amen dico vob̄: qꝛ publicāi ꝛ meretrices p̄cedūt vos in regno dei: ac si dicat. Nō solū popul' gētiū melioꝛ ē vobis: sed etiam publicani ꝛ meretrices. RABA. Potest aūt regnū dei euāgeliū vel ecclesia pn̄s intelligi: ī quo gētes iudeos precedūt qꝛ citius credere voluerūt.

ORIGE. Per hoc aūt non excluditur quin iudei aliquādo intrent in regnū dei: sed cū plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. CHRY. super mattheū Puto aūt ꝙ ex persona omniū viroꝛum peccatoꝝ publicāi ponunt: ꝛ ex psona oiuꝫ mulierū peccatricū meretrices: qꝛ auaritia precipue in viris abūdat: fornicatio autē in mulieribus: Mulier enim in quiete sedet inclusa: fornicatio autē maxime ex ocio nascitur. vir autem quoniam in actibus rerū diuersaꝝ est assidue ī auaritie peccatum facile incurrit: in fornicationē autē nō facile: nisi multū sit lasciuus: naꝫ occupatio viriliū sollicitudinū: voluptateꝫ plerūq̄ȝ excludit. vnde propꝛiū ē hoc adolescētiū nihil agentiū. Cōsequenter exponit cām eius qd̄ dixerat dicēs. Uenit. n. ioānes ad vos in via iustitie ꝛ non credidis ei. RABA. Uiam iusticie ioannes predicans venit: qꝛ chꝛistum qui consumatio legis est digitomonstrauit. CHRY. super matth. Uel venit in via iusticie sic manifeste: vt conuersatio eius venerabilis peccatoꝝ corda ꝯcuteret. vnde seqꝛ: Publicani aūt ꝛ meretrices crediderūt ei. Considera quō ꝯuersatio bona p̄dicatoris predicationi prestet virtutē: vt etiaꝫ indomita domet corda. Sequit: Uos āt vidētes nec pnīaꝫ habuistis postea vt crederetis ei. ac si diceret: Illi fecerūt qd̄ maius ē credēdo. Isti autem neque penitentiam fecerunt quod minus est. In hac autem expositione quam fm̄ multoꝛum expositionem tractauim' aliquid mihi videtur esse contrarium. Si eni duo filij: iudei: ꝛ gentes intelligēdi sunt: postq̄ȝ sacerdotes interrogati responderūt prioꝛem filiū patris voluntatē fecisse: cōcludēs xp̄s parabolā: sic debuit dicere: Amen dico vobis: qꝛ gentes precedēt vos ī regnū dei. Nunc autē dicit qꝛ publicani ꝛ meretrices p̄cedēt vos in regnū dei: qd̄ magis popularium hoīuꝫ oñdit ꝯditionē q̄ȝ gētiū: nisi forte ītelligam' vt p̄us dcm̄ ē. In tātū gētiū pplus magis placet deo q̄ȝ vos: vt etiā publicani ꝛ meretrices sint acceptabiliores deo q̄ȝ vos. HIERO. Unde alij putant nō gentilium ꝛ iudeoꝝ esse parabolā: sed simpliciter peccatoꝝ ꝛ iustoꝛuꝫ eo ꝙ illi qdē per mala opera deo seruire negauerāt: postea pnīe baptismū acceperāt a ioāne. Pharisei autem qui iusticiam preferebant ꝛ legem dei se facere iactabant: ioannis contēpto baptismate eius p̄cepta non fecerūt. CHRY.

super matth. Hoc autem ideo ītroducit: qꝛ sacerdotes non discendi causa: sed tentandi īterrogauerant: In qua ptāte hoc facis? Multi autē ex populis crediderant: ꝛ ideo introduc parabolam duoꝝ filioꝝ ostendēs eis p eā: qꝛ meliores sūt populares q a p̄ncipio seculare ꝓfitent vitā q̄ȝ sacerdotes: q a p̄ncipio ꝓfitentur deo fuire: qui populares qdē aliquādo cōpuncti cōuertunt ad deū: sacerdotes aūt īpenitibiles cōstituti: nūq̄ȝ desinūt peccare ī deū. Prioꝛ. n. fili' populus ē. nō. n. ppl's ē pp sacerdotes: sꝫ sacerdotes pp pplūꝫ.

¶ Aliaꝫ parabolā audite: Homo erat paterfamilias qui plātauit vineā: ꝛ sepē circūdedit ei: ꝛ fodit in ea torcular: ꝛ edificauit turriꝫ: ꝛ locauit eā agricolis: ꝛ peregre profect' ē. Cuꝫ aūt tp̄s fructuū appropinq̄sset misit seruos suos ad agricolas vt acciperēt fructus eius. Et agricole apprehēsis seruis ei': aliū ceciderūt: alium occiderūt: alium vero lapidauerunt. Iteruꝫ misit alios seruos plures prioꝛibus: ꝛ fecerunt illis similiter. Nouissime āt misit ad eos filiū suū dicēs: Uerebuntur forte filium meū. Agricole aūt vidētes filiuꝫ: dixerūt inter se: Hic ē heres: venite occidamus eū: ꝛ habebim' hereditatē eius. Et apprehensum eū eiecerūt extra vineā: ꝛ occiderūt. Cū ergo venerit dn̄s vinee quid faciet agricol' illis? Aiunt illi. Malos male perdet ꝛ vineā suaꝫ locabit alijs agricol': qui reddāt ei fructū tempoꝛib' suis. Dicit illis iesus: Nunq̄ȝ legistis ī scripturis? Lapidē quē reprobauerūt edificantes hic ē fact' in caput anguli. A dn̄o factum ē istud: ꝛ ē mirabile ī ocul' nostris. Ideo dico vob̄ qꝛ auferetur a vobis regnū dei: ꝛ dabitur genti facienti fructuꝫ eius. Et qui ceciderit super lapidē istum confringetur: sup quē vero ceciderit: cōteret eū.

CHRY. ī ho. Post p̄orē parabolā aliam ponit vt oñdat coꝝ accusatōeꝫ esse maioꝛē ꝛ venia idignaꝫ. vn̄ dr̄: Aliā parabolā au. Hō erat pa. q planta vineaꝫ. ORIGE. Homo paterfamilias deus ē q dr̄ homo ī qbusdā parabolis: sicut si pater cū puulo filio suo loquat īfantilia vt descendat ad verba filij sui ꝛ īstruat eū. CHRY. sup matth. Homo āt dr̄ noīe nō natura: similitudie non veritate: p̄scius enim filius qꝛ propter appellatiōem humani noīs quasi hō purus fuerit blasphemandus: etiam deuꝫ patrē iuisibilē hoīeꝫ appellauit: q angeloꝝ ꝛ hoīuꝫ natura dominus est: beniuolentia pater. HIERO. Plātauit aūt vineā. de q̄ isaias loqꝛ Uinea domini Sabaoth dom' israel est. Seqꝛ: Et sepē circūdedit ei: vel murū vrbis vel āgeloꝝ auxilia. CHRY. super matth. Uel per sepeꝫ itellige custodiam patruꝫ iustorum q tāq̄ȝ murus facti sunt populo israel. ORIGE. Ul' custodia dei fuit sepes ipsius: torcular aūt locus libationuꝫ de quo seqꝛ: Et fodit ī ea torcular. HIERO. Altare. s. aut torcularia illa quoꝝ titulo tres psalmi p̄notāt: octau': octogesim': octogesimuster'. s. martyres. HYLA. Ul' ꝓphetas q̄si q̄dā torcularia aptauit: ī quos musti mō q̄daꝫ vbertas sp̄ūsci feruētis īflueret. CHRY. sup matth. Uel torcular est verbū dei: qd̄ cruciat hoīem contradicēte carnis natura. Seqtur: Et edificauit turrim. HIERO. i. tēpluꝫ de quo dr̄ p Micheā: Et tu turris nebulosa filie syō. HYLA. Uel ī turre eminētiā legis extruxit: q̄ ꝛ ī celū ex solo egressu ꝓcheret ꝛ ex q̄ speculari xp̄i posset aduentus. Sequitur: Et locauit eā agricolis. CHRY. sup matth. Quādo. s. p legē constituti sunt sacerdotes ꝛ leuite: ꝛ ꝓcuratōeꝫ regēdi populū susceperunt. Sicut aūt colon' q̄ȝuis de suo munere obtulerit domio: nō sic eū placat sicut si de vinea eius redditus ei obtulerit: sic ꝛ sacerdos non tantū pp suaꝫ iusticiā placet deo qūo si populū dei ī sanctitate docuerit: qm̄ ipsius iusticia vna est: populi āt multiplex. Seqtur: Et peregre ꝓfectus. HIERO. Non loci mutatōe: nec eni ds alicubi abesse pōt: quo complent oia: sed abire videtur a vinea: vt vinitoꝛib' libeꝝ operandi arbitrium derelinquat.

CHRY. ī ho. Uel peregre profectus est: cū longaminitatem habuit non semper eoꝛum peccatis penas iducens.

ORIGE. Uel qꝛ dn̄s q fuerat cum illis ī nube diei ꝛ ī columna ignis p noctem: nequaq̄ȝ postea similiter apparuit illis. In esaia ergo iudaicus populus vinea noiatur: ꝛ comminatio patrisfamilias cōtra vineā fit. In euāgelio aūt vinea non culpatur: sed eius coloni. sed forte in euangelio vinea est regnum dei. i. doctria que scripturis iserta est scientie: vita autem irreprehensibilis hoīum: est vinee fructus. Littera aūt scripture est vinee sepes circūposita: vt non videantur ab his q foris sunt fructus q sunt ī absconso. ꝓfunditas autem elogoꝛuꝫ dei est vinee torcular: ī quod q profecerūt de eloquijs dei infundūt studia sua quasi fruct'. Turris auteꝫ edificata ē verbū de ipso deo ꝛ de dispensationib' chꝛisti hanc vineā tradidit colonis. i. populo ante nos: tam sacerdotibus q̄ȝ laycis: Et peregre profect' ē ad suā profectionem dans occasionē colonis. Appropinquat aūt temp' fructuū: ꝛ fꝫ vnūquēqꝫ ꝛ generaliter populo vniuerso. Primū eniꝫ vite tp̄s ē fm̄ infantiam: ꝛ tūc nihil vinea oñdit: nisi tm̄ hn̄s in se vitalem virtutē: cum aūt ceperit posse loqui tēpus est generationis. Quantum aūt ꝓficit anima pueri ꝛ tantū vinea. i. verbū dei. ꝛ post profectū vinea operat fructū matuꝝ charitatis ꝛ gaudij ꝛ pacis ꝛ huiusmodi. Sed ꝛ populo q acceperūt legem p moysen tēpus fructuū appropinquat aliquādo. vnde sequit: Cū autē tp̄s fruc. appropinquasset misit seruos suos ad agri. vt acci. fruc. eius. RABA. Unde tp̄s fructuū posuit nō prouentuum. nullus eniꝫ est fructus populi contumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit prophetas: qui offerūt quasi sacerdotes domini populi fructus ꝛ obedientie oñsionem p opa. Hi aūt nō solū malitia potiti ī non dādo fructū sed etiā ī idignādo ad eos qui venerūt ꝛ sanguine manus impleuerūt. vnde sequit: Agri. app. ser. ei': ali. ceci. ali. occi. aliū ṽo lapi. HIERO. Ceciderūt qdē vt hieremiā: occiderūt esaiā: lapidauerūt: vt nabot ꝛ zachariā quē interfecerūt iter tēplū ꝛ altare. CHRY. sup matth. Per singulos aūt gradus malitie dei misericoꝛdia addebat: ꝛ p singulos gradus diuine misericoꝛdie malitie iudeoꝝ crescebāt: ꝛ sic contra dei clemētiā malignitas humana certabat. vnde sequit. Iterum misit alios seruos plu. p̄o. ꝛ fe. illis similiter. HYLA. Missi aūt plures p̄orib' illud temp' designat quo post singuloꝝ ꝓphetarū predicationē: plurimus simul numeris ꝓphetantiū emissus ē.

RABA. Uel primi serui qui missi sunt: ipse legifer moyses intelligit: ꝛ aaron primus sacerdos dei: quos cesos flagello lingue vacuos emiserūt: alios aūt seruos ꝓphetarum choꝛis intellige. HYLA. In filio aūt ad vltimum misso domini nostri aduentus significat. Seqꝛ eniꝫ: No. aūt mi. ad eos fi. suū. CHRY. in ho. Quare aūt nō cōfestim misit: vt ex his q̄ ad alios fecerant: seipsos accusarēt: ꝛ furoꝛeꝫ dimittentes verecundarentur propter filium aduenienteꝫ vnde sequitur. Uere. fi. meū. CRHY. Hunc autem misit non quasi ad obnoxios pene sniam baiulantem: sed penitentie veniam misit eos ꝯfundere non punire. HIERO. Quod autem dicit: Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit. Quid enim nesciat paterfamilias qui hoc loco deus intelligatur? sed semper ambigere deus dicitur vt libera voluntas hoi reseruet. CHRY. ī ho. Uel hoc dicit annūci/

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ans qd fieri debebat:qm̄ oportebat eos verecūdari: p hoc .n. vult ostendere peccatū eoꝝ magnū ꝛ oī excusatōe p̄uatū. ORIGE. Uel illud quod ait: Uerebūt filiū meū: videtur impletū ī illis iudeis qui itelligentes xp̄ꝫ crediderūt in eū. Hoc aūt qđ sequit̄. Agricole aūt videntes filiū: dixerunt ītra se: hic ē heres: venite occidamus euꝫ. ī illis impletū est: q videntes christum: ꝛ cognoscētes filium dei: nihilominus crucifixerunt eū. HIERO. Interrogem⁹ Arriuꝫ ꝛ Eunomiū: Ecce pater dr̄ ignorare. quicqd pro patre respōderint: hoc intelligant de filio: q se dicit ignorare consumatōis diem. CHRY. sup matth. Dicūt autē quidam: quia post incarnatōem dictus est christus filius ex baptismo: sicut ceteri sancti: quos ex hoc loco ꝯuincit dn̄s. vbi dicitur: Mittam filiuꝫ meū. Quādo ergo adhuc cogitabat ad trāsmittendū filiū post ꝓphetas: iam filius erat: deīde si eo modo dr̄ filius sicut omnes sancti ad quos factū est verbū dei debuit ꝛ ꝓphetas dicere filios sicut ꝛ christū: aut ꝛ xp̄ꝫ seruum dicere sicut ꝛ ceteros ꝓphetas. HIERO. Per hoc autem qđ dicūt: Hic est heres. manifeste dn̄s probat iudeorum p̄ncipes: nō per ignorantiam: sed per inuidiaꝫ dei filiū crucifixisse. Intellexerūt enim eū esse illū cui pater p ꝓphetam dicit: Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatē tuā. Hereditas qppe filio sancta ecclesia data est: quā non moriens pater illi reliquit: sed ipse sua morte mirabiliter acqsiuit. CHRY. super matth. Tamen postq̄ꝫ introiuit in tēplū: ꝛ vendentes animalia: que ad sacrificiū pertinebāt: foras eiecit: tūc precipue cogitauerūt euꝫ occidere. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant enim intra se: Necesse est vt populus per istum dimittat consuetudinem hostiaꝝ que ad nostrum pertinent lucrum: ꝛ acquiescat offerre sacrificium iusticie quod ad gloriam pertineat dei: ꝛ sic iam non erit populus iste possessio nostra: sed dei. Si autem occiderimus eum: dum non est qui iusticie fructū a populo querat: semper durabit cōsuetudo offerendarum hostiarum: ꝛ sic populus iste erit nostra possessio. ꝛ hoc ē quod sequitur: Et nostra erit hereditas: hec est cogitatio communis omnium sacerdotum carnaliū: qui nō sunt solliciti quomodo viuat populus sine peccato: sed aspiciunt quid in ecclesia offeratur: ꝛ hoc estimant sacerdotij sui lucruꝫ. RABA. Uel hereditatem occiso eo p̄ripere moliebant̄ iudei: cū fidem q̄ per eū est extinguere: ꝛ suā magis que ex lege ē iusticiam preferre: ac gentibus imbuendis conabantur inferere. Sequitur: Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam ꝛ occiderunt. HYLA. Christus enim extra hierusalem tanq̄ꝫ extra vineam in sententiam damnatiōis abiectus est. ORIGE. Uel quod dicit: eiecerūt extra vineaꝫ. tale mihi videtur. Quantū ad se alienum eum esse iudicauerūt a vinea ꝛ colonis. Seqtur: Cū ergo venerit domin⁹ vinee quid faciet agricolis illis? HIERO. Interrogat qdem eos dominus: nō q ignoret quid respōsuri sint: sed vt propria responsione damnentur. Sequitur: Aiūt illi: Malos male perdet: ꝛ vineam suam locabit alijs agricolis.

CHRY. super matth. Quod autem veꝝ responderunt non est illorum qui iuste iudicauerunt: sed ipsius cause: veritas enim ipsis violentiam fecit. ORIGE. Sicut enim cayphas: sic ꝛ isti nō ex se prophetauerunt contra se: qm̄ tollenda ab eis erāt eloquia dei ꝛ danda gentibus fructum ī tempore daturis: vel dominus quem occiderunt statim venit resurgens a mortuis: ꝛ malos quidem colonos male perdit: alijs autem colonis. i. apostolis vineam suam consignauit idest eis qui ex iudaico populo crediderunt.

AVGV. de con. euan. Marcus autem hoc ab ipsis non rn̄sum esse cōmemorat: sed dominū hoc consequenter locutū post interrogationē suā ipsum sibi quodāmodo rn̄disse. Sed facile potest intelligi vel illoꝝ vocem ita subiectaꝫ vt non iterponeretur: illi responderunt: sed tamen itelligeretur: aut ideo rn̄sionē istam domino potius attributaꝫ: qꝛ cum veꝝ dixerūt: etiaꝫ de illis hoc ipse respōdit q veritas ē. CHRY. ī ho. Uel nō est contradictōis: ꝛ enī vtraq̄ꝫ facta sunt: qꝛ. s. ꝛ ipsi p̄mo hoc responderunt: ꝛ postea domin⁹ ītrauit. AVGV. de con. euā. Sed illud magis mouet q lucas nō solum eos hoc respondisse nō dicit: veꝝ etiā cōtrariā rettulisse rn̄sionē. Ita enī narrat: Quo audito. s. hac sententia ex ore domini prolata dixerunt: Absit. Restat ergo vt intelligamus ī plebe que audiebat quosdam respōdisse quod mattheus commemorat: quosdam vero illud quod lucas dicit. i. absit. Nec moueat q mattheus p̄ncipes sacerdotum ꝛ seniores populi dixit accessisse ad dn̄m. ꝛ sic sine interpositione alicuius persone sermo cōtexitur: vsq̄ꝫ ad hoc q de locata agricolis vinea commemoratur. Potest enim putari oīa hec cum p̄ncipibus sacerdotum locutum fuisse: sed matthe⁹ breuitatis causa tacuit quod lucas nō tacuit: parabolam. s. istam nō ad eos solos dictam: q de potestate iterrogauerāt: sed ad plebem ī qua erant q dicerent: pdet illos: ꝛ vineā suam dabit alijs: que vox recte etiam ipsi⁹ domini fuisse itelligitur: siue ꝓpter veritatē: siue ꝓpter membrorum eius cum suo capite vnitatem. Erant etiam qui talia respondentibus dicerent: Absit: quia intelligebāt cōtra seipsos parabolā esse dictam. CHRY. super matthe. Uel aliter. Lucas quidem ꝑm responsionem oris eorū narrauit. Mattheus ꝑm responsionem cordis. naꝫ vere visibiliter quidem in facie contradixerunt dicentes. Absit: In cōscientia aūt susceperūt dicentes. Malos male perdet: Sic cū homo deprehēsus fuerit in malo: verbis quideꝫ excusat: intus autem eius conscientia recognoscit. CHRY. in ho. Uel aliter: Dominus propter hoc eis parabolam proposuit vt ipsi non intelligentes cōtra se sententiā proferrent: sicut ꝛ ad dauid factū est per nathā. rursus aūt intelligentes que dicta sunt contra se esse dixerūt: Absit. RABA. Moraliter autē cuiq̄ꝫ vinea locatur colenda cum baptismi mysteriū datur: q operando exerceat. Mittitur seruus vnus alter ꝛ tertius cum lex psalmus prophetia legitur: quorū monita bene operetur. Sed missus cedit̄ ꝛ eijcit̄: cū sermo cōtēnitur: vel quod peius ē: blasphematur: Heredē quātū ad se occidit qui filiū dei cōculcauerit ꝛ spiritui gratie cōtumeliam fecerit. Perdito malo cultore vinea alij datur: cum donum gratie quod superbus spreuerit humilis accipit.

CHRY. sup matth. Deinde quasi non acquiescētibus illis testimoniū scripture inducit. Sequitur enim: dicit illis iesus. Nūquā legistis in scripturis: Lapidē quē reprobauerūt. idest si parobolam meā non intelligitis: vel istaꝫ scripturaꝫ cognoscatis. HIERO. Uarijs aūt parobilis res cedē conteruntur. quos enī supra operiarios ꝛ agricolas appellarat. nunc edificatores idest cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapidem autē christū vocat: Edificatores auteꝫ doctores iudeorum qui christū reprobauerūt dicētes. Hic nō est a deo. RABA. Sed illis nolentibus ideo lapis caput anguli firmauit qꝛ de vtroq̄ꝫ populo: quotquot ipse voluit sua fide coniunxit. vnde sequit̄ Hic factus ē in caput anguli. HYLA. Est enim caput anguli factus: quia ē inter legem ꝛ gentes lateris vtriusq̄ꝫ coniunctio. GHRY. in ho. Deinde vt discant quoniam nihil eorum que fiebant: deo contrarium erat. subdit: A domino factum est. ORIGE. Idest iste lapis donum est donatū a deo edificio vniuerso: ꝛ admirabile caput in oculis nostris q possumus eū videre oculis mentis. CHRY. super mattheum. Quasi diceret Quare non intelligitis in cuius edificij angulo ponendus est ille lapis: non in vestro quando reprobatus est: sed ī alio Si autem aliud edificiū est futurū: ergo vestra edificatio ē contemnenda. vnde subdit: Ideo dico vobis: qꝛ auferetur a vobis regnum dei: ꝛ dabitur gentibus facientibus fructū eius. ORIGE. Regnū dei dicit mysteria regni dei. i. diuinas scripturas quas tradidit dominus: p̄mo qdē populo illi p̄ori cui credita sunt eloqa dei: secūdo autē gentib⁹ faciētibus fructū: nemini enim datur verbū dei nisi facienti fructū de eo: ꝛ nemini in quo peccatum regnat datur regnum dei: quomodo ergo illis datū est: a quo ꝛ ablatum est: Sed cōsidera quomodo quod dat̄ intelligitur gratis datū. Quibus ergo locauit nō omnino q̄si electis ꝛ fidelibus dedit. quib⁹ aūt donauit cū iudicio electōis donauit. CHRY. super matth. Lapis autem dicitur christus: non solum propter firmitatem: sed etiam qa est inimicorū magna confractio. vnde sequitur: Et qui ceciderit super lapidem istū ꝛc̄.

HIERO. qui peccator est ꝛ tamen in illum credit: cadit quidem super lapidem ꝛ confringit̄. sed non omnino conteritur. Reseruatur enim per patientiam ad salutem: super quem vero ille ceciderit: hic est cui lapis ille irruerit: ꝛ qui christum penitus negauerit: sic conteret eū vt nec testa quidem remaneat in qua hauriat̄ aque pusillum. CHRY. super matthe. Aliud est enim confringi: ꝛ aliud comminui: de eo enim quod confringitur: aliquid remanet. quod autē comminuitur quasi in puluerem conuertitur. quod autem cadit ad lapideꝫ non frangitur ꝑm q est lapidis virtus: sed inquantuꝫ fortiter cadit: aut propter pondus suuꝫ: aut propter altitudinē casus: sic ꝛ christianus peccans: non tantuꝫ perit quantū potest perdere christ⁹: sed quantū ipse se perdit per opa sua: aut ꝓpter magnitudinem peccati: aut propter altitudinem dignitatis. Infideles autem pereūt tantū quantū potest eos perdere christ⁹. CHRY. in home. Uel hic duas perditiones eoꝝ ostendit: vnā ab eo q offenderūt ꝛ scandalizati sunt: quam designat dicens: Qui ceciderit sup lapidē ꝛc̄. aliaꝫ a captiuitate eis superuētura: quā manifestat dicens: Super quē vero ceciderit. AVGV. de q̄. euange. Uel de his dicit q cadent super eum qui illuꝫ modo contemnūt vel iniurijs afficiūt. Ideo nondū penit⁹ intereūt: sed tamen confringunt̄ vt non recti ambulent super quos cadet: dū veniat desuper in iudicio cū pena perditionis: Ideo dixit: Conteret eos: vt sint impij tanq̄ꝫ puluis quem proijcit ventus a facie terre.

¶ Et cū audissent principes sacerdotum ꝛ pharisei parabolas eius: cognouerunt q de ipsis diceret. Et querētes eum tenere timuerūt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant.

HIERO. Quamuis duro corde iudei propter incredulitateꝫ essent: tamen intelligebant contra se omnes domini sententias dirigi. vnde dicit̄: Et cū audissent p̄nci. sacerdo. ꝛ phari. pabo. eius: cogno. q de ipsis diceret. CHRY. super matthe. Hec est autem differentia bonoꝝ hominum ꝛ malorū. Bon⁹ eniꝫ comprehensus in peccato gemit qa peccauit: malus aūt fremit: non qꝛ peccauit: sed qꝛ comprehensus est in peccato: ꝛ nō solū penitentiam nō agit: sed magis aduersus corripientē irascit̄. vnde ꝛ isti comprehēsi: magis ad maliciam sunt excitati. Sequitur enī: Et querentes tenere eū timuerūt turbas: quoniaꝫ sicut prophetaꝫ eum habebant. ORIGE. Sapiūt qdeꝫ aliquid de eo qđ veꝝ est prophetaꝫ euꝫ estimantes: non aūt magnitudineꝫ ei⁹ intelligūt ꝫ quod erat fili⁹ dei. Turbas aūt sic sapientes de eo: ꝛ paratas ꝓ eo pugnare timēt p̄ncipes: neq̄ꝫ. n. ad eoꝝ sciētiam ptingere possunt: nihil dignū sentientes de eo. Deinde sciendū est: quoniā volentiū iesuꝫ tenere differentia ē. Aliter enim p̄ncipes ꝛ pharisei q̄rebant eū tenere: aliter sponsa q̄ dicit: Tenui eum: nec dimittam. adhuc eum tentura melius sicut dicit: Ascendam in palmam ꝛ tenebo altitudineꝫ eius. Omnes enim nō recte sapientes de diuinitate tenere volūt iesum ꝛ pdere eū. Et alia qdem verba p̄ter verbum christi possibile est comprehendere ꝛ tenere. Uerbū aūt veritatis nemo potest cōprehendere. i. intelligere neq̄ꝫ tenere. i. ꝯuincere: neq̄ꝫ separare a sensu credētiū neq̄ꝫ mortificare. i. destruere. CHRY. sup matthe. Oīs etiam homo mal⁹ q̄ꝫtū ad voluntatē suā ꝛ man⁹ mittit in deū ꝛ occidit eū. Qui enim precepta dei cōculcat: q murmurat cōtra deū: ꝛ turbato vultu aspicit celū: nōne si fieri potuisset manus mitteret ī deum ꝛ occideret eū: vt iā licēter peccaret?

RABA. Sꝫ tn̄ q timēt mittere manū ī iesuꝫ pp turbaꝫ quotidie ī ecclesia gerit̄: cū qlibꝫ solo noīe frater fidei ꝛ pacis vnitatē quā nō diligit: pp bonos cohabitātes vl' erubescit ipugnare vel timet.

CA. XXII.

Et respōdēs iesus dixit iteꝝ in parabolis eis dicēs. Simile factum ē regnū celorū hoī regi: q fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: ꝛ nolebāt venire. Iterū misit alios ꝑuos dicēs: Dicite īuitatis: Ecce prandiū meū paraui: tauri mei ꝛ altilia occisa sūt: ꝛ oīa parata: vēite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt: ꝛ abierūt: ali⁹ in villā suā: alius vero ad negociationē suā. Reliq vero tenuerūt seruos eius: ꝛ ꝯtumelijs affectos occiderūt. Rex aūt cū audisset iratus ē: ꝛ missis exercitibus suis pdidit homicidas illos ꝛ ciuitatē illoꝝ succēdit. Tūc ait ꝑuis suis: Nuptie qdē parate sūt: ꝫ q īuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū ꝛ quoscunq̄ꝫ inueneritis vocate ad nuptias Et egressi ꝑui eius ī vias ꝯgregauerūt oēs quos inuenerūt malos ꝛ bonos: ꝛ iplete sūt nuptie discūbentiū. Intrauit autem Rex vt videret discūbentes: ꝛ vidit ibi hoīem nō vestitum veste nuptiali: Et ait illi: Amice qūo huc itrasti ñ hn̄s vestē nuptialē? At ille obmutuit. Tūc dixit rex mistris: Ligatis māibus ꝛ pedibus eius mittite eū ī tenebras exteriores: ibi erat fletus ꝛ stridor dētiū. Multi autem sunt vocati: pauci vero electi.

CHRY. in ho. Quia dixerat: Dabit̄ gēti facienti fructus eius: hic ostēdit cui genti. vnde dicitur. Et respondens ih̄s dixit iterum in parabolis eis dicens: Simile fac. ē regnū celoꝝ ꝛc̄. GLO. Dicit aūt. Rn̄dens: idest obuians praue cogitationi eorum de morte sua. AVGV. de con. euan. Parabolā aūt istaꝫ solus mattheus narrat: simile quidem etiā lucas commemorat: sed nō est hoc: sicut ꝛ ipse ordo indicat

GREGO. in ho. Hic p nuptias p̄ns ecclesia: illic per cenam eternum ꝛ vltimū conuiuiuꝫ designat̄: qꝛ ꝛ in hanc nōnulli exituri intrāt: ad illud qsquis semel intrauerit vlteri⁹ non exibit. At siquis forte contendat hanc eandem esse lectionem: intelligi forsitā potest: quia de ꝓiecto eo q cū nuptiali veste non intrauerat: quod lucas tacuit Mattheus dixit. q vero per illum cena: per hunc autem prandium dicit̄ nequaq̄ꝫ obsistit: quia cum ad horam nonam apđ antiquos prandium fieret quotidie ipsum quoq̄ꝫ prandium cena vocabatur. ORIGE. Regnum autem celorum simile ē ꝑm eum quidem qui regnat homini regi: ꝑm eum autem qui cōregnat filio regis: ꝑm ea vero que sunt in regno regis: seruis ꝛ inuitatis ad nuptias: inter quos est ꝛ exercitus regis. Additum est autem homini regi: vt hominibus quasi homo loquatur: ꝛ dispensat homines non cupientes dispensari a deo. Sed tunc cessabit regnum celorum esse simile homini cum cessante zelo ꝛ cōtentione ꝛ ceteris passionibus ꝛ peccatis cessauerimus ꝑm hominem ambulare: ꝛ videbimus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eum sicuti est: Nunc.n. videmus eum non sicuti est: sed si/
cuti p nr̃am dispẽsationẽ fact⁹ fuerit nob. GREGO.i ho.
Tũc aũt deus pr̃ deo filio nuptias fecit qñ hunc i vtero vir
ginis hũane nãe cõiunxit. Sꝫ qꝛ ex duabus psonis fieri so
let nuptiarꝫ cõiunctio: absit hoc ab itellectib⁹ nr̃is: vt pso/
nã redẽptoris nr̃i ex duab⁹ psonis credamus eẽ vnitã. Ex
duab⁹ qppe atqꝫ i duab⁹ hũc naturis existere dicimus: sꝫ ex
duab⁹ psonis credere ɔpositũ vt nephas vitam⁹. Securi⁹
ergo dici põt: qꝛ i hoc rex pr̃ regi filio nuptias fecit: qꝛ ei p i/
carnatõis mysteriũ scãm ecclĩam sociauit. Uterus aũt geni
tricis virginis h⁹ spõsi thalamus fuit. CHRY.sup mat.
Uel aliter: Cũ resurrectio fuerit facta sãctorꝫ tũc suscipiet
hoĩeꝫ vita q̃ ẽ xp̃s: mortalitatẽ ei⁹ sua mõtalitate absorbẽs.
Nũc.n. q̃si arras futuri ɔiugij spũmscm̃ accipim⁹: tunc aũt
ipꝫ xp̃m plenius in nob habebim⁹. ORIGE. Uel cõiun/
ctionẽ spõsi ad sponsam.i.xp̃i ad aĩam vbi susceptionẽ itel/
lige: partus ãt opa bona. HYLA. Merito aũt a pr̃e iam
sunt he nuptie facte: qꝛ eternitatis hui⁹ societas: ꝛ noui cor
poris despõsata cõiũctio habet̃ iã pfecta i xp̃o. Sequit̃: Et
misit s̃uos suos vocare iuitatos ad nuptias: ꝛ noluerũt vẽi
re. CHRY.sup mat. Ergo qñ misit seruos suos iã iuitati
p̃us erãt. Inuitati sũt.n. hoĩes a tpe abrae cui xp̃i icarnatio
pmittebat̃. HIERO. Misit ãt seruũ suũ: necdubiũ qn
moysen p quẽ legẽ iuitatis ðdit. Si ãt seruos legerim⁹: vt
pluraqꝫ hñt exẽplaria: ad pphetas referẽduꝫ ẽ qꝛ iuitati p
eos venire cõtẽpserũt. Sequit̃: Iterꝫ misit alios seruos di
cẽs: Dicite iuitatis: Serui q scðo missi sunt meli⁹ ẽ vt pphe
te itelligant̃ q̃ aplĩ: ita tñ si s̃u⁹ supra fuerit script⁹: sinaũt
seruos ibidem legas: hic s̃ui secundi apl̃i sunt intelligendi.
CHRY.sup mat. Quos misit cũ eis dixit: In viã gẽtiuꝫ
ne abieritis: sed potius ite ad oues perditas domus israel.
ORIGE. Uel q p̃mo mittunt̃ s̃ui vocare iuitatos ad nu
ptias: hñt pphe cõuertẽtes ex pplo p suas pphetias ad leti
ciã ꝛ restitutõeꝫ eccl̃e ad xp̃ꝫ. Qui ãt noluerũt vẽire i p̃mis
iuitati: sunt q noluerunt audire ṽba pphetarꝫ. Iterum alij
transmissi: alia congregatio prophetarum est. HYLA.
Uel s̃ui p̃mo missi q iuitatos vocarẽt apostoli sunt: q ãt ad
monẽt̃ vt veniãt iuitati antea: populus israel est.i glãm.n.
eternitatis p legẽ ẽ aduocat⁹. Apostolorꝫ g̊ erat ppriũ com
monefacere eos quos inuitauerant pphete. Qui vero ite
rũ cũ p̃ceptorꝫ cõditõe mittunt̃ aplĩci viri sunt successores
eorꝫ. GREGO. Sꝫ qꝛ hi q p̃us iuitati sũt ad nuptiarꝫ cõ
uiuiũ vẽire noluerũt: i scða iuitatõe iã dr̃: Ecce prãdiũ meũ
paraui. HIERO. Prãdiũ patũ ꝛ tauri ꝛ altilia occisa vel
p methaphorã opes regie describunt̃ vt ex carnalib⁹ itelli
gãt̃ spũalia: vl̃ certe dogmatũ magnitudo ꝛ doctrĩa ði lege
plenissima sentiri põt. CHRY.sup mat. Cũ g̊ dñs apl̃is
dixit: Eũtes p̃dicate dicẽtes: qꝛ appropiquauit regnuꝫ celo
rũ: hoc significauit qð hic dr̃. Prãdiũ meũ paraui.i. ex lege
ꝛ pphetis scripturarꝫ mẽsas ornaui. vnde seq̃t̃. Tauri mei
ꝛ altilia occisa sunt. GREGO.i ho. Per tauros aũt pr̃es
veteris testamẽti figurant̃: q ex pmissione legis iimicos su
os ṽtutis corpee: cornu feriebãt. Altilia ṽo sagiata dicim⁹:
ab eo eni qꝛ ẽ alere altilia: q̃si alitilia: vel q̃si alita vocam⁹.
Per altilia g̊ pr̃es noui testam̃ti figurãt̃: q dũ grãꝫ pĩguedi
nis iterne dulcedinis pcipiũt aterrenis desiderijs ad subli
mia ɔtẽplatõis sue pẽna subleuant̃. Dic̃ ergo. Tauri mei ꝛ
altilia occisa sunt, ac si.d. Patrꝫ p̃cedẽtiũ mortes aspicite ꝛ
remedia vite vr̃e cogitate. CHRY.sup mat. Uel al̃r. Iõ
dic̃: Et saginata ꝛ tauros: nõ qꝛ ꝛ tauri nõ fuerit saginati: sꝫ
qꝛ nõ oẽs saginati fuerũt tauri: g̊ saginata tm̃mõ dic̃ pphe/
tas q fuerũt spũscõ repleti: tauros ãt q pphete fuerũt ꝛ sa/
cerdotes: sicut hieremias ꝛ ezechiel. vt.n. tauri duces sunt
gregis: ita ꝛ sacerdotes p̃ncipes sunt populi. HYLA. Ul̃
al̃r: Tauri gloriosa martyrꝫ spẽs est q cõfessiõi dei tanq̃ ho
stia electa sunt imolati. Saginata vero sunt homines spũa
les tanq̃ celesti pane ad euolandũ aues paste: ceteros acce
pti cibi vbertate expleture. GREGO. Notandũ ṽo qꝛ i
p̃ore iuitatõe nil de tauris ꝛ altilib⁹ dr̃. In secũda aũt iam
tauri ꝛ altilia mactata memorant̃: qꝛ oĩpotẽs deus cũ ṽba
eius audire nolumus adiungit exẽpla: vt omne quod ipos/
sibile credimus tanto nob ad sperandũ fiat facilius quan
to p hoc transisse ꝛ alios audimus. ORIGE. Uel qꝛ prã
dium quod paratur est eloquium dei: fortia queqꝫ eloquorum
dei tauri itelligantur: suauia vero ꝛ delectabilia corũꝫ sunt
saginata. Siqs.n. proferat quedam dicta modica ꝛ non fir
ma: ꝛ non magnaꝫ virtutẽ rõnis habẽtia: vidẽtur macra eẽ
que proferuntur. Saginata auteꝫ sunt cũ ad vnãquãqꝫ pro
positõem exempla multa rõnis probatõe repleta iducunt̃:
puta si aliquis de castitate sermonem loqtur: recte itelligi/
tur turtur. Sed cum ipsum sanctitatis sermonẽ cuꝫ ratõis
pbatõe de scripturis repletum protulerit: ita vt delectet ꝛ
confirmet animũ audiẽtis ptulit eũ saginatũ. CHRY.
sup matth. Quod autem dr̃: Et omnia parata sunt: intelli/
gitur quia quicquid queritur ad salutem: iam adimpletuꝫ
est in scripturis. Qui enim ignorãs est inuenit ibi quod di/
scat. Qui contumax est: inuenit ibi quod timeat: qui labo/
rat inuenit ibi pmissa: qb⁹ excitet̃ ad op⁹. GLO. Uel oĩa
parata sunt: introitus regni paratus est per fidem mee icar
nationis qui ante fuerat clausus. CHRY.super matthe.
Uel omnia parata dicit que ptinent ad mysteriũ dñice pas
sionis ꝛ nostre redẽptiõis. Dicit aũt: Uenite ad nuptias nõ
pedib⁹ sed fide ꝛ morib⁹. Sequit̃. Illi aũt neglexerũt. Qua
ãt re neglexerint manifestat cũ subdit̃. Et abierũt: alius in
villam suaꝫ: alius vero ad negociationẽ suã. CHRY. in
ho. Quãuis aũt videant̃ rationabiles occasiones esse: sed
hinc discimus etiaꝫ si necessaria sunt que detinent: omnib⁹
tamẽ preponere spiritualia oportet: Mihi aũt videt̃ qꝛ his
occasionib⁹ vsi negligẽtie velanima pponebãt. HYLA.
Ambitione eniꝫ seculi tanq̃ villa hoĩes occupant̃: plures
vero ppter pecunie cupiditatẽ negociatione detinentur.
CHRY.sup matthe. Uel aliter: Cũ labore manuũ nr̃arꝫ
aliquid facim⁹: puta exercẽtes agrũ vel vineã aut opus li/
gni vel ferri: villã colere videmur. Cũ aũt nõ labore manu
uꝫ nr̃arꝫ alia lucra sequimur: totũ hoc negociatio appellat̃.
O miserrim⁹ mũdus ꝛ miseri q eũ sequunt̃: Semp.n. mun
dialia opa hoĩes excluserũt a vita. GREGO. Qui ergo
itentus labori terreno: vel mũdi actionib⁹ dedit⁹ mysteriũ
icarnatiõis dñice pensare: ꝛ s̃m illud viuere dissimulat q̃si
ad villã vel negociũ pergẽs: venire ad regias nuptias recu/
sat. ꝛ plerunqꝫ qꝛ est graui⁹ nõnulli vocati: gratiã nõ solũ re
spuũt: sed etiã psequunt̃. vnde subdit̃: Reliq vero ten. ser.
ei⁹ ꝛ ɔtu.affe. ꝛ occiderũt. CRHY.sup mat. Ul̃ p occupa
tionẽ ville populares iudeorꝫ significat quos mũdi ðlecta
tio sepauit a xp̃o. Per occupationẽ ṽo negociatiõis sacer/
dotes ceterosqꝫ ministros tẽpli significauit quos lucri obtẽ
tu vẽiẽtes ad misteriũ legis ꝛ tẽpli auaritia sepauit a fide.
quibus nõ dixit qꝛ malignati sũt: sed neglexerũt. q eni odio
aut inuidia crucifixerũt xp̃m: illi malignati sunt: q autẽ ne/
gocijs ipediti ñ crediderũt: illi neglexisse dicũt ñ maligna
ti. De sua tñ morte dñs tacet: qꝛ i p̃ori pabola dixerat: sꝫ oñ
dit mortẽ discipulorꝫ suorꝫ quos p⁹ ascẽsuꝫ ipsius occiderũt
iudei: Stephanũ lapidãtes ꝛ Jacobũ alphei occidentes: p
pter q̃ hierusalẽ destructa est a romãis. Et notãdũ qꝛ ira in
deo non proprie sed translatiue dr̃. Tũc eniꝫ irasci dicit̃ qñ
vlciscit̃. vñ ꝛ hic dicit̃. Rex aũt cũ au. irat⁹ est. HIERO.
Qñ inuitabat ad nuptias ꝛ agebat opera clemẽtie: hoĩs no
mẽ appositũ est. nũc ãt qñ ad vltionẽ vẽit: hõ silet̃ ꝛ rex tñ
dicit̃. ORIGE. Dicãt aũt q peccãt in deũ legis ꝛ prophe
tarũ ꝛ totius creatiõis vtrũ iste q ꝛ homo dicitur ꝛ iratus
proponitur. ipse est pater christi: qꝛ si dixerint hunc ipsum
esse cogendi sunt confiteri quoniam multa in eo s̃m pas/
sibilẽ hominũ naturã esse dicunt̃: nõ qꝛ ipse passibilis est: sꝫ
qꝛ morẽ gerit passibilis nature hominũ. Et s̃m hãc cõsequẽ
tiã suscipere cõuenit ꝛ irã dei ꝛ pniaꝫ ꝛ cetera huiusmodi in
prophetis. Sequit̃: Et missis exerciti. HIERO. Per hos
exercitus romanos intelligim⁹ sub duce vespasiano ꝛ tito:
qui occisis iudee populis preuaricatricẽ incenderũt ciuita/
tẽ. CHRY.sup matth. Roman⁹ aũt exercit⁹: dicit̃ exer
cit⁹ dei: qꝛ dñi est terra ꝛ plenitudo eius: nec etiã venissent
romani hierusalẽ: nisi eos dñs excitasset. ORIGE. Ul̃ an
gelorꝫ agmina sunt exercit⁹ regis nostri. missis ergo exerci/
tib⁹ extinxisse homicidas dr̃: qꝛ in hoĩb⁹ oẽ iudiciuꝫ per an
gelos exercet̃. Homicidas ergo pdit: quia psequẽtes interi
mit. Ciuitatẽ eorꝫ igni succẽdit: qꝛ illoruꝫ nõ solũ aĩe: sed ca
ro quoqꝫ in qua habitauerant eterna gehẽne flãma cruciã
tur. ORIGE. Uel ciuitas impiorꝫ est s̃m vnũquodqꝫ do
gma ɔgregatio eorꝫ q ɔueniũt in sapiẽtia p̃ncipũ huius secu
li quã succẽdit rex ꝛ exterminat q̃si ex malis edificationib⁹
cõsistentẽ. GREGO. Sed his q inuitãteꝫ se ɔtẽni ɔspic̃:
filij sui nuptias vacuas nõ hẽbit. queqꝫ eni sermo dei inuẽ
turus est vbi requiescat. vñ subdit̃. Tunc ait seruis suis.
ORIGE. Idest aplĩs aut angelis q p̃positi erãt in vocati
one gẽtiũ. Nuptie qdẽ parate sũt. REMI. Idest oẽ sacra/
mẽtũ hũane dispẽsatiõis iã pactũ atqꝫ cõpletũ ẽ. Sed q in
uitati erãt.i. iudei nõ fuerũt digni: qꝛ dei iusticiã ignorãtes
ꝛ suaꝫ statuere volẽtes idignos se iudicauerũt eterne vite:
Reprobato ergo iudaico pplõ ad has nuptias gentilis po/
pulus est suscept⁹. vñ seq̃t̃: Ite ergo ad exi. viarũ: ꝛ quoscun
qꝫ inueneritis vocate ad nuptias. HIERO. Gẽtiliũ.n.
ppl̃s nõ erat i vijs sꝫ i exitib⁹ viarꝫ. REMI. Qui sũt errores
gentiliũ. CHRY.sup matth. Uel vie sũto ẽs pfessiones
huius mũdi: vtputa phĩe militie ꝛ huiusmodi. Dicit ergo:
Ite ad exitus viarꝫ vt cuiuslibet ɔditiõis hoĩes vocent ad
fidẽ: adhuc sicut castitas via est q̃ ducit ad deũ: sic fornica/
tio via est que ducit ad diabolũ: ꝛ sic de alijs ṽtutib⁹ ꝛ vitijs.
Iubet ergo vt cuiuscũqꝫ ɔuersatõis vl̃ ɔditõis hoĩes iuitẽt
ad fidẽ. HYLA. Per viã etiã tẽp⁹ seculi intelligẽdũ est
atqꝫ iõ ad exit⁹ viarꝫ iubent̃ ire: qꝛ oĩbus retroacta donant̃.
GREGO. Uel aliter in scriptura sacra vias actiões acci
pim⁹. Exit⁹ viarũ itelligim⁹ defect⁹ actionũ: qꝛ illi plerũqꝫ
facile ad deũ veniũt quos i terrenis actiõib⁹ pspa nulla co
mitant̃. ORI. Ul̃ aliter. Puto hãc p̃mã vocatiõeꝫ fuisse
ad nuptias aliq̃rꝫ igẽuarꝫ aĩarꝫ. Pricipal̃r.n. ðs vl̃t vẽire ad
epulatõeꝫ diuini eloquij: eos q ad itelligẽdũ sũt igẽiosiores
ꝛ qm̃ hꝫ sunt nolũt ad istã vocatiõeꝫ venire: transmittunt̃
alij s̃ui puocãtes eos ꝛ pmittẽtes qꝛ si venerit: pcipiẽt prã
diũ patũ a rege. Sicut.n.ĩ corpalib⁹ alia ẽ q̃ nubit sponsa.
alij iuitatores. alij q iuitãt̃ ad nuptias: sic de⁹ scit diuersos
ordines: aĩarũ: earũqꝫ virtutes ꝛ cãs: ob q̃s hi qdẽ in cõsti
tutiõe spõse accipiũtur: alij in ordie s̃uorꝫ vocãtiũ: alij i nu/
mero iuitatorꝫ ad nuptias. Sꝫ q pricipaliter qdẽ fuerãt in
uitati primos iuitatores q̃si paupes sensu neglexerũt ꝛ abi
erũt sua sequẽtes: in qb⁹ magis sũt delectati: q̃ in his q̃ rex
p seruos suos pmittebat: sꝫ hi leuiores sũt: his q seruis trãs
missis iniuriant̃ ꝛ iterficiũt: q.s. pparatiõe ɔtẽciosorꝫ ṽborꝫ
ausi sũt tenuisse s̃uos missos q nõ sũt p̃parati ad soluẽdas
qõnes eorꝫ ṽsutas ꝛ ɔtumelijs afficiunt̃ vel iterficiunt̃ ab
eis. Seq̃t̃. Et egressi s̃ui ei⁹ in vias cõgregauerũt oẽs quos
inue. ma. ꝛ bonos. ORIGE. Egrediẽtes serui siue de iu/
dea ꝛ hierl̃m apl̃i xp̃i: siue ab iteriorib⁹ angeli sancti: ꝛ ve/
nientes ad vias diuersas diuersorꝫ morꝫ ɔgregauerũt quo
scũqꝫ inuenerunt. Et non curant vtrũ aliqñ ante vocatio/
nem mali fuerint aut boni. bonos autẽ intelligere hic sim/
pliciter cõuenit humiliores ꝛ rectiores ex eis qui veniebãt
ad cultum dei: quibus cõueniebat qð apl̃s ait. Cum gentes
q̃ legẽ nõ hñt: ea q̃ legis sunt faciũt ipsi sibi sunt lex. HIE
RO. Inter ipsos.n. gentiles infinita est diuersitas: cuꝫ ali/
os sciam⁹ eẽ pcliuiores ad vitia. alios ad honestatẽ moruꝫ
virtutib⁹ deditos. GREGO. Uel hoc dicit: qꝛ in hac ec/
clesia nec mali sine bonis: nec boni sine malis eẽ pñt: bon⁹
aũt non fuit q malos tolerare recusauit. Seqtur: Et iplete
sũt nuptie discũbẽtiũ. ORIGE. Nuptie.s. xp̃i ꝛ ecclesie
sũt iplete. dũ restituti deo q̃ ab apl̃is sũt iuẽti recubuerunt
ad epulãdũ in nuptijs: sꝫ qm̃ bonos ꝛ malos oportuit qdeꝫ
vocari: nõ ãt vt mali pmanerẽt mali: sꝫ vt deponerẽt vesti
mẽta ɔ̃ria nuptijs ꝛ iduerẽt nuptialia idumenta.s. viscera
misericordie benignitatis ꝛc̃. Iõ rex egredit̃ vt videat dis
cũbẽtes priusquã opponat̃ eis prãdiũ vt retineat hñtes nu
ptialia vestimẽta ꝛ delectet: cõdẽnetqꝫ ɔ̃rios. vñ seq̃t̃. In/
trauit aũt rex vt videret discũbentes. CHRY.sup mat.
Nõ qꝛ alicubi ipse nõ ẽ: sꝫ vbi vult p iudiciũ aspicere: ibi dr̃
p̃sens: vbi ãt nõ vult: absens vr̃. Dies ãt aspectiõis est dies
iudicij: qñ visitatur⁹ ẽ christianos: qui sup mẽsaꝫ scriptura
rũ recũbũt. ORIGE. Ingrediẽs ãt iuẽit quẽdã q nõ mu
tauerat pprios mores. vñ seq̃t̃: Et vidit ibi hoĩeꝫ nõ vesti/
tũ veste nuptiali. Sigulariter dixit: qꝛ vni⁹ sũt generis oẽs
q s̃uãt malitiã p⁹ fidẽ quã habuerãt añ fidẽ. GREGO.
Quid ãt debem⁹ itelligere p nuptialẽ vestẽ: nisi charitatẽ:
qꝛ hãc in se dñs habuit: dũ ad sociãdũ sibi ecclesie nuptias
veniret. Intrat ergo ad nuptias: sꝫ sine veste nuptiali: q in
ecclesia fidẽ hꝫ: sꝫ charitatẽ nõ hꝫ. AVGV. ɔ̃ faustũ: Ul̃
sine veste nuptiali nuptias adit q q̃rit ibi gloriã: nõ spõsi sꝫ
suã. HILA. Uel vestis nuptialis ẽ gratia spiritussancti ꝛ
cãdor habit⁹ celestis q bone iterrogatiõis cõfessiõe susce/
ptus vsqꝫ in cetũ regni celorꝫ imaculat⁹ ꝛ iteger ẽ reseruã/
dus. HIERO. Uel vestis nuptialis p̃cepta sũt dñi: ꝛ ope
ra que complent̃ ex lege ꝛ euangelio nouiqꝫ hominis effi/
ciunt vestimentum quod qui in die iudicij iuẽt⁹ fuerit sub
nomine christiano nõ habere: statiꝫ corripitur: vnde sequi
tur. Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti nõ habens ve
stem nuptialem: Amicum vocat: qꝛ est inuitat⁹ ad nuptias
quasi sit amicus per fidem: Arguit auteꝫ imprudẽtie qꝛ ve
ste sordida mundicias polluerit nuptiales. ORIGE. Et
qm̃ qui peccat ꝛ non induit dñm iesum xp̃m: nõ hꝫ excu/
sationẽ aliquã. iõ seqtur: At ille obmutuit. HIERO. In
tẽpore eni illo nõ erit locus iprudentie: nec negandi facul/
tas cum omnes angeli ꝛ mundus ipse testes sint peccatorꝫ.
GREGO. Nõ aũt solũ reiectus est a nuptijs qui iniuriã
nuptijs fecit: sed adhuc a ministris regis super vincula cõ
stitutis ligatus incessiõe qua non est vsus ad bonum: ꝛ app̃
hensoria virtute qua nullum opus ad bonum impleuit: cõ
demnatus est in loco ab omni lumine alieno qui vocãtur
tenebre exteriores. vnde sequitur. Tũc rex dixit ministris
Liga. ma. ꝛ pe. mit. eum in tene. exteriores. GREGO.
Ligãtur tunc pedes ꝛ manus per districtionem sñie: q mo
do a prauis operib⁹ ligari noluerũt per meliorationẽ vite:
vel tũc ligat pena quos modo a bonis operibus ligauit cul
pa. AVGV. xi. de tri. Prauarum vero atqꝫ distortarũ
volũtatũ iplicatio vinculũ est quo alligat̃ qui hoc ait: Ut
proijciat̃ in tenebras exteriores. GREGO. Interiores
ãt tenebras dicim⁹ cecitatẽ cordis: exteriores ṽo tenebras
eternã noctẽ dãnatiõis. CHRY.sup mat. Uel per hoc
designatur dr̃ia tormẽtorum in pctõribus. Sunt.n. prime
tenebre exteriores: interiores aũt minores: ꝛ nouissima lo
ci. Seqtur. Ibi erit flectus ꝛ stridor dentiũ. HIERO.
In fletu oculorꝫ ꝛ stridore dẽtiũ per methaphorã mẽbro
rũ corporaliũ: magnitudo oñdit̃ tormẽtorꝫ. Man⁹ quoqꝫ
ligatas ꝛ pedes: fletũ oculorꝫ ꝛ stridorẽ dẽtiũ. ad cõprobã
dã resurrectionis itellige veritatẽ. GREGO. Ut illic
dẽtes strideant qui de edacitate gaudebãt: illic oculi defle
ant qui h̃ per illicitas cõcupiscẽtias versabantur. quaten⁹
singula mẽbra supplicio subiaceant que hic singulis qbus
qꝫ vitijs subiecta s̃uiebãt. HIERO. Et qꝛ icõuiuio nupti

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ali nõ initiũ ſʒ finis queritur: Subditur. Multi eniʒ ſũt vocati pauci vero electi. HYLA. In inuitãte enim ſine exceptione publice bonitatis humanitas ẽ: in inuitatis vero vel vocatis ꝺ iudicio meritoꝝ ꝓbitatis electio ẽ. GREGO. Nõnulli eni bona nec incipiũt: nõnulli vero in bonis q̃ icepũt minime ꝑſiſtũt. Tanto ergo ſibi vnuſqſq̃ ſollicite metuat: q̃to ignorat q̃ reſtãt. CHRY. ſup matth. Uel aliter Quotiẽs deus tẽtat eccleſiã ſuaʒ ingredit̃ ad eã vt videat diſcũbentes: ⁊ ſi inuenerit aliquẽ nõ habẽteʒ veſtẽ nuptialẽ interrogat eũ vtqd fact⁹ es chriſtian⁹ ſi hec opa diligebas? Talẽ ergo xp̃s tradit miniſtris ſuis. i. aliqb⁹ magiſtris ſeductionis. ⁊ ligant manus eius. i. opa. ⁊ pedes. i. mot⁹ aie: ⁊ mittunt euʒ in tenebras. i. i errores vel gentiũ vel iudeoꝝ vel hereſim. propinqores eni ſunt tenebre gentiliũ: quia veritatẽ ſpernũt quã nõ audierũt: ſed exteriores iudeoꝝ q audierũt: ſed non crediderunt: ſed magis exteriores hereticoꝛuʒ qui audierunt ⁊ didicerunt.

¶ Tũc abeũtes phariſei ꝯſiliũ inierũt vt capent eũ i ſmõe. Et mittũt ei diſcipulos ſuos cũ herodianis dicẽtes. Magr̃: ſcimus qꝛ verax es ⁊ viã dei i veritate doces: ⁊ nõ ẽ tibi cura de aliquo. Non eni reſpicis ꝑſonã hoiuʒ. Dic ḡ nob qd tibi videtur? Liceʒ cẽſuʒ dari ceſari an nõ? Cognita aũt ieſus neqtia coꝝ ait. Quid me tẽtatis hypocrite? Oñdite mihi nũmiſma cẽſus. at illi obtulerũt ei denariũ. ⁊ ait illis ieſus: Cuius ẽ imago hec ⁊ ſuꝑſcriptio? Dicũt ei: Ceſaris. Tũc ait illis: Reddite ergo q̃ ſũt ceſaris ceſari: ⁊ q̃ ſũt dei deo. Et audientes mirati ſunt: ⁊ relicto eo abierunt.

CHRY. ſuper matheũ. Sicut ſi aliqs claudere voluerit aque currentis meatuʒ ſi excluſa fuerit per aliquã violẽtiã: aliunde ſibi ſemitã querit: ſic iudeoꝝ malignitas ex vna parte ꝯfuſa. aliũ ſibi aditũ adinuenit. vñ dr̃. Tunc abeũ. pha. ꝯſil i. inie. vt ca. eũ in ſermõe. Abierũt iq̃ ad herodianos Quale ꝯſiliũ: tales ⁊ cõſiliatores. ⁊ iõ ſeqt̃. Et mittũt ei diſcipu. ſu. cũ herodianis. GLO. Tanq̃ ignotis vt facili⁹ deciperent ⁊ ꝑ eos illũ caperent: cũ timẽtes turbã hoc ꝑ ſe non ꝑſumerẽt facere. HIERO. Nuꝑ qdẽ ſub ceſare augu. iudea ſubiecta romãis: qñ i toto orbe ẽ celebrata ꝺſcriptio ſtipẽdiaria fcã fuerat. Et erat i pplo magna ſeditio: dicẽtib⁹ aliis ꝓ ſecuritate ⁊ qete q̃ romãi ꝓ oib⁹ militarẽt: ꝺbere tributa ꝑſolui. Phariſeis vo q ſibi applaudebãt i iuſticia: e ꝯ̃rio nitẽtib⁹ ñ dere populũ dei q ꝺcias ſolueret. ⁊ ꝑmitias daret: ⁊ cetera q̃ in lege ſcripta ſũt: hũanis legib⁹ ſubiacere. Ceſar aũt auguſt⁹ herodẽ filiũ antipatris alienigenã ⁊ ꝓſelitũ regẽ iudeis ꝯſtituerat: q tributis ꝑeſſet ⁊ romano pareret imperio: Mittũt igit̃ phariſei diſcipulos ſuos cũ herodianis ideſt militib⁹ herodis. ſeu quos illudẽtes phariſei: qꝛ romanis tributa ſoluebãt: herodianos vocabãt: ⁊ nõ diuino cultui deditos. CHRY. in ho. Propter hoc ãt ſuos diſcipulos ⁊ herodis milites ſimul mittũt: vt quodcũq̃ dixerit reprehẽdat̃. cupiebãt. n. magis aduerſuʒ herodiãos eũ aliqd dicere. qꝛ. n. eũ detinere timebãt pp turbas: voluerũt ei piculum imittere ex hoc ꝙ eſſet publicis tributis obnoxius. CHRY. ſup matth. Hec ẽ aũt hypocritaꝝ pꝛia ſimulatio: qꝛ laudãt quos ꝑdere volũt. Et iõ in laudẽ ꝓrũpũt dicẽtes. Magiſter ſciu⁹ qꝛ verax es: Magiſtrũ eũ vocãt vt q̃ſi honorat⁹ ⁊ laudat⁹ myſteriũ ſui cordis ſimplr̃ eis apiat tanq̃ volẽs eos hẽre diſcipulos. GLO. Tripliciter aũt ꝯtingit aliquẽ veritatẽ ñ docere. Pꝛio ex pte ipſi⁹ docẽtis: qꝛ. ſ. ṽitatẽ vl̃ nõ nouit: vel nõ amat. ⁊ ꝯ̃ hoc dicũt. Scim⁹ qꝛ verax es. Scdo ex parte dei: cui⁹ timore poſtpoſito qdã ṽitatẽ de deo quã nouerũt: nõ pure ãnũciãt. ⁊ ꝯ̃ hoc dicũt. Et viã dei in ṽitate doces. Tertio ex pte ꝓximi: ex cui⁹ timore vel amore aliqs ṽitatẽ tacet. ⁊ ad hoc excludẽdũ dicũt. Et non eſt tibi cura de aliquo. ſ. hoie: nõ. n. reſpicis ꝑſonam hoium. CHRY. in ho. Hoc de herode ⁊ ceſare occulte inſinuabãt. HIERO. Blãda qdẽ ⁊ fraudulẽta iterrogatio illuc ꝓuocat rñdẽtẽ vt magis deũ q̃ ceſarẽ timeat. vñ dñt. Dic ergo nobis qd tibi vi. li. cẽſuʒ dari ceſari an nõ? Ut ſi dicat nõ dere tributa ſolui: ſtati audiẽtes herodiãi: ſeditiõis reũ ꝯ̃ romanũ ꝑncipẽ eũ teneãt. CHRY. i ho. Quia. n. ſciebãt ꝙ qdã hãc diſcordiã meditãtes occiſi erãt: volebãt ⁊ ipſuʒ ꝑ ſmones hos in talẽ ſuſpitionẽ imittere. Seqt̃. Cognita ãt ie. neq. coꝝ ait. Quid me tẽta. hypocrite? CHRY. ſup matth. Nõ ſm ſmones coꝝ pacificos blãde rñdit: ſed ſm cõſciẽtiã coꝝ crudelẽ aſpa dixit: qꝛ de⁹ volũtatib⁹ rñdet: nõ ṽbis. HIERO. Pꝛia ergo ṽt⁹ ẽ rñdẽtis: iterrogãtiũ mentes cognoſcere: ⁊ nõ diſcipulos ſʒ tẽtatores vocare. hypocrita ergo vocat̃ q aliud eſt ⁊ aliud ſimulat. CHRY. ſuper matth. Dicit ergo eis hypocrite: vt ꝯſiderãtes eũ hũanoꝝ cordiũ cognitorẽ qꝺ facere cogitabãt ꝑficere nõ auderent Uide ḡ ꝙ phariſei blãdiebãt̃ vt ꝑderẽt: ſʒ ieſus eos ꝯfũdebat vt ſaluaret: qꝛ vtilior ẽ hoi de⁹ irat⁹ q̃ hõ ꝓpiti⁹. HIERO. Sapientia. n. ſp ſapiẽter egit: vt ſuis potiſſimũ tẽtatores ſmonib⁹ ꝯfutent̃. Et iõ ſequit̃. Oñdite mihi nũmiſma cẽſus. At illi obtulerũt ei denariũ. Hoc gen⁹ nũmi ẽ qꝺ pro decẽ nũmis cõputabat̃: ⁊ hẽbat imaginẽ ceſaris. vñ ſequit̃ Et ait illis ieſus. Cui⁹ ẽ imago hec ⁊ ſupſcriptio? Qui putãt iterrogationẽ ſaluatoris ignorãtiã eẽ ⁊ nõ diſpenſationẽ: diſcãt ex pñti loco ꝙ vtiq̃ poterat ſcire ieſus cui⁹ imago eſſet i nũmo. Seqt̃: Dñt ei: Ceſaris. Ceſarẽ ñ putem⁹ auguſtũ: ſʒ tyberiũ ꝑuignuʒ eũ ſignificari ſub quo ⁊ paſſus ẽ dñs. Oẽs ãt reges romani a pꝛio caio ceſare: q ipiuʒ arripuerat: ceſares appellant̃. Seqt̃. Reddite ergo q̃ ſunt ceſaris ceſari. i. nũmũ: tributũ ⁊ pecuniã. HILA. Si. n. nihil qꝺ ceſaris ẽ penes nos reſederit: ꝯditiõe reddẽdi ei q̃ ſua ſũt nõ tenebimur. Porro aũt ſi reb⁹ illi⁹ incũbam⁹: ſi iure ꝑtãtis ſue vtimur: extra q̃relã iniurie eſt reddere ceſari quod ceſaris eſt. CHRY. Tu aũt cũ audieris: Redde que ſũt ceſaris ceſari: illa ſcito eũ dicere ſolũ: q̃ in nullo pietati nocẽt: qꝛ ſi aliqd tale fuerit nõ adhuc ceſaris ẽ: ſʒ diaboli tributũ. Deide vt non dicant: qm̃ hominib⁹ nos ſubycis: ſubdit. Et q̃ ſunt dei deo. HIERO. i. decimas. ꝑmitias: oblatiões: ⁊ victimas: ſicut ⁊ ipſe dñs reddidit ceſari tributa pro ſe ⁊ petro: ⁊ deo reddidit q̃ dei ſunt: patris faciẽs volũtatẽ. HILA. Deo ẽt q̃ eius ſunt reddere nos oʒ. i. corpus ⁊ aiam ⁊ voluntatem. Nũmiſma. n. ceſaris in auro ẽ in quo eſt eius imago depicta. Dei. ãt nũmiſma hõ ẽ in quo ẽ dei imago figurata iõ diuitias veſtras date ceſari: deo aũt inocẽtie veſtre conſcientiã ſeruate. ORIGE. Ex hoc loco diſcimus ſaluatoris exẽplo vt nõ his q̃ a multis dicunt̃: ⁊ ꝓpterea glorioſa videntur: occaſiõe pietatis attẽdam⁹: ſʒ q̃ cõuenienter ſm ordinẽ rõnis dicũtur: Poſſumus aũt ⁊ moraliter itelligere locũ iſtũ: qm̃ debemus corpori quedã dare q̃ſi tributũ ceſari. i. neceſſaria: Quecũq̃ aũt ſunt cõuenientia aiarum nature. i. ea que ducunt ad virtutẽ: debemus deo offerre. qui ergo ſupra modũ docent legem dei: ⁊ de rebus debitis corpori nihil curare pꝛecipiunt: ſunt phariſei qui reddere ceſari tributũ vetabant: ꝓhibẽtes. ſ. nubere ⁊ abſtinere a cibis quos deus creauit. q vero ſupra modum eſtimãt oportere corporibus idulgere: ipſi ſunt herodiani. Saluator aũt nr̃ vult vt nec virt⁹ minoret̃ dũ ſupra modũ carni ſeruimus: nec carnis nã grauet̃ dũ abũdãti⁹ ṽtutib⁹ adherem⁹. Uel princeps mũdi. i. diabol⁹ dr̃ ceſar: nõ. n. poſſum⁹ reddere ꝺ q̃ dei ſũt niſi pꝛi⁹ reddiderim⁹ pꝛicipi q̃ ſũt ſua. i. niſi ꝺpoſuerim⁹ malitiã vniuerſaʒ: Hoc ẽt diſcam⁹ ex loco pñti ꝙ ꝯ̃ tẽtantes nec oĩno tacere debemus nec ſimplr̃ rñdere: ſed circũſpecte vt pꝛecidam⁹ occaſionẽ querẽtiũ in nobis occaſionẽ: ⁊ doceam⁹ irrepꝛehẽſibilr̃ q̃ pñt ſaluare volẽtes ſaluari. HIE. Qui ãt credere debuerãt ad tãtã ſapiãʒ mirati ſũt ꝙ calliditas coꝝ iſidiandi nõ inueniſſet locũ. vnde ſequit̃: Et audientes mirati ſunt ⁊ relicto eo abierũt. Infidelitatẽ pariter cũ admiratione reportantes.

¶ In illa die acceſſerũt ad eũ ſaducei qui dicunt non eſſe reſurrectionem ⁊ interrogauerũt eum dicentes Magiſter: moyſes dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filiũ: vt ducat frater eius vxorem illius ⁊ ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Erant autem apud nos ſeptem fratres: ⁊ primus vxore ducta defunctus eſt: ⁊ non habens ſemẽ reliqt vxorẽ ſuã fratri ſuo. Similiter ſecũdus ⁊ tertius vſq̃ ad ſeptimũ. Nouiſſime aũt oiuʒ ⁊ mulier defuncta ẽ: In reſurrectione ergo cuius erit de ſeptem vxor? Oẽs enim habuerunt eã. Rñdens autẽ ieſus: ait illis: Erratis neſcientes ſcripturas neq̃ virtutem dei. In reſurrectione eniʒ neq̃ nubẽt neq̃ nubent̃: ſʒ erunt ſicut angeli dei in celo. De reſurrectiõe auteʒ mortuorum nõ legiſtis qꝺ dictum eſt a deo dicẽte vobis: ego ſuʒ deus abraam: ⁊ deus iſaac: ⁊ deus iacob. Non eſt deus mortuorum ſed viuentium. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius.

CRHY. in ho. Cõfutatis phariſeoꝝ diſciplis cũ herodianis: ſaducei ſe imittũt: cũ tam ex cõfuſione poꝝ eos oporteret effici pigriores: ſed pꝛeſumptio inuerecũdũ quid eſt ⁊ ꝑtinax ⁊ ipoſſibilia tẽtans: propter hoc ⁊ euangeliſta ſtupens eoꝝ demẽtiã hocipſuʒ ſignificat dicẽs. In illa die acceſ. ad eũ ſaducei. CHRY. ſuper matth. Qñ recedebãt phariſei accedebãt ſaducei: forte tali cõſilio: qꝛ decertabãt qs eũ ante depꝛhẽdere poſſet: vel ſi rõne eũ nõ poſſent ſuperare: ſaltẽ ꝑ ipſaʒ frequẽtiaʒ ſubuerterent ſenſum eius. HIERO. Due hereſes erãt in iudeis: vna phariſeoꝝ: ⁊ altera ſaduceorũ. phariſei traditionũ ⁊ obſuationũ iuſticiã ꝑferebãt. vñ ⁊ diuiſi vocabãt̃ a pplo: ſaducei aũt q iterꝑtant̃ iuſti: ⁊ ipſi vẽdicabãt ſibi qꝺ nõ erãt ꝑoꝛib⁹ ⁊ corpis ⁊ aie reſurrectioneʒ credentibus confitentibuſq̃: ⁊ angelos ⁊ ſpiritũ ſequentes iuxta actus apoſtoloꝝ oĩa denegabant. vnde ⁊ hic dicitur. Qui dñt reſurrectionẽ nõ eẽ. ORIGE. Nõ ſolũ ãt carnis reſurrectionẽ negabãt: ſʒ ẽt anime imoꝛtalitatẽ tollebãt. CHRY. ſup matth. Uidẽs. n. diabolus: qꝛ iuſticiã dei oĩno extiguere nõ potuit: itroduxit hereſim ſaduceorũ q dicerẽt nõ eẽ reſurrectionẽ moꝛtuoꝝ: q̃ res oẽ ꝓpoſitũ faciẽ de iuſtitie frãgit. qs. n. ꝯtẽtus erit aduerſus ſeipſuʒ quottidie luctamina exercere niſi ad ſpẽ reſurrectiõis aſpiceret. GREGO. c. iiij. moꝛa. Sũt ãt nõnulli ꝯſiderãtes ꝙ ſpũs a carne ſoluit̃. ꝙ caro i putredinẽ vertit̃: ꝙ putredo in puluerẽ reducit̃: ꝙ puluis i elemẽta ſoluit̃: vt neq̃q̃ ab humanis oculis videat̃: reſurrectionẽ fieri poſſe deſperãt: ⁊ dum arida oſſa iſpiciũt: hec veſtiri carnib⁹: rurſumq̃ ad vitã vireſcere poſſe fieri diffidũt. AVGV. in enche. Nõ ãt perit deo terrena materies: de q̃ mortaliũ creat̃ caro: ſʒ i quẽlibet puluerẽ cinerẽue ſoluat̃: in quoſlibet halitus auraſq̃ diffugiat: in quãcũq̃ alioꝝ corpoꝝ ſubſtãtiã vel in ipſa elemẽta vertat̃. in quorũcũq̃ aialiũ: aut ẽt hominum cibum cedat: carnẽq̃ mutet̃: aie illi humane i pũcto tẽporis redditur q̃ eã pꝛimit⁹ vt hõ fieret: viueret ⁊ creſceret: aiauit. CHRY. ſup matth. Ad defenſionẽ autem ſui erroris inueniſſe ſe argutiſſimã rõnẽ ſaducei putabãt. vñ ſequit̃: Et iterro. eum dicẽtes. Magr̃: moyſes dixit: Siquis moꝛtuus fuerit ⁊c̃. CHRY. i ho. Quia. n. imitigabile maluʒ moꝛs erat apud iudeos: q oĩa ꝓ pñti vita faciebãt: i legẽ deduxit moyſes defuncti ſine filys vxorẽ fratri dari oportere vt ꝺ functo fili⁹ naſceret̃ ex fratre: ⁊ nõ excideret nomẽ eius qꝺ erat q̃dã moꝛtis mitigatio. nõ aũt ali⁹ q̃ frater vel ꝓpinqu⁹ iubebat̃ accipe vxorẽ defuncti: qm̃ nõ ita putaret̃ q ex tali cõiunctione erat naſcitur⁹: eẽ fili⁹ ei⁹ q obyt: ⁊ iterũ extraneus nõ ita hẽret neceſſitatẽ ſtatuere domũ ei⁹ q obierat ſicut frater: cui ẽt ex cognatione hoc facere iuſtũ erat. Seqtur: Erãt aũt apud nos ſeptẽ fratres. HIERO. Qui reſurrectionẽ corpoꝝ nõ credebãt ⁊ aiaʒ putabãt iterire cuʒ corporib⁹: recte iſtiuſmodi fingũt fabulã q̃ delyramẽti arguat eos q reſurrectionẽ aſſerãt moꝛtuoꝝ. Turpitudinem ergo fabule opponũt: vt reſurrectõis denegẽt ṽitatẽ. vnde cõcludũt. In reſurectõe ergo cuius erit: pot aũt fieri vt vere in gẽte coꝝ hoc aliqñ acciderit. AVGV. de que. euã. Per hos aũt ſeptẽ frẽs myſtice itelligunt̃ hoies ipy: q fructũ iuſtitie nõ potuerũt afferre in terra ꝑ oẽs. vy. mũdi etates: qb⁹ iſta terra cõſiſtit. poſtea. n. ⁊ ipſa terra trãſiet: ꝑ quã oẽs illi q̃ſi ſeptẽ ſteriliter trãſierũt. Seqt̃. Rñdẽs auteʒ ieſus ait illis: Erratis neſciẽtes ſcripturas neq̃ virtuteʒ dei.

CHRY. ſup matth. Sapiẽter ꝑmũ arguit ſtultitiã coꝝ: qꝛ nõ legebãt. ſcꝺo ignorãtiã: qꝛ nõ cognoſcebãt deũ. Ex diligẽtia. n. lectiõis naſcit̃ ſciẽtia dei: ignorãtia aũt negligẽtie filia ẽ. HIERO. Propterea ergo errãt qꝛ ſcripturas neſciũt: ⁊ qꝛ ſcripturas neſciũt ꝯſequẽter ignorãt virtutẽ dei.

ORIGE. Duas aũt res dicit eos neſcire: vnam qdẽ ſcripturas: alterã aũt virtutẽ dei ꝑ quã reſurrectio fit ⁊ noua vita in ea: Uel dñs arguẽs ſaduceos neſcire virtutẽ dei ſe eos nõ cognoſcere arguebat. ipſe. n. erat virt⁹ dei ⁊ non cognoſcebãt eũ q̃ſi neſciẽtes ſcripturas q̃ loquunt̃ de eo. propterea nec reſurrectionẽ credebãt quã factur⁹ fuerat ipſe. Querit̃ aũt cũ ſaluator dicat. Erratis neſciẽtes ſcripturas. an dicat: ꝙ in qbuſdã ſcripturis poſitũ ẽ qꝺ ſeqt̃: In reſurrectiõe nʒ nubẽt: ⁊c̃. qꝺ i veteri teſtõ nõ legit̃ ſcriptũ. Nos aũt dicim⁹: qꝛ ſcriptũ eſt nõ in ipſis ſmonib⁹ manifeſte iſta dicẽtib⁹: ſʒ in myſterio idicãtib⁹ ſm itellectũ moralẽ: nã cũ ſit lex vmbra futuroꝝ bonoꝝ: dicens quodlibet de viris ⁊ vxorib⁹: de ſpiritualib⁹ nuptys ꝑncipaliter dicit. Sed nec hoc inenio alicubi ſcripturã dicẽtẽ ſanctos poſt exitũ fore ſic angelos dei: niſi forte qs ⁊ hoc moraliter intelligat: ſm illud qꝺ dr̃. Tu ãt ibis ad pr̃es tuos. Itẽ apposit⁹ ẽ ad pplʒ ſuũ. Dicet aũt aliqs. Iõ eos icrepabat q̃ non legebãt ceteras ſcripturas q̃ ſũt extra legẽ: ⁊ iõ errabãt. Ali⁹ aũt dicit ꝙ neſciebant moſaice legis ſcripturas: ex eo ꝙ diuinũ ſenſuʒ eaꝝ nõ ſcrutabant̃. CHRY. ſup matth. Ul̃ qꝺ dicit. In reſurrectõe nʒ nubẽt: ⁊c̃. rettulit ad h̃ qꝺ dixerat. Neſcitis virtutẽ dei. Qꝺ ãt dixit: ego ſuʒ de⁹ abraã. ⁊c̃. ad illꝺ qꝺ dixerat: Neſcitis ſcripturas. Et qdẽ calũniatorib⁹ ꝑmũ oʒ i aliq̃ qõne auctoritatẽ ſcripture ꝓferre: deide rõnẽ exponere: interrogãtib⁹ ãt ꝑ ignorãtiã ꝑus rõnẽ exponamus: poſtea auctoritate cõfirmemus: qm̃ calũniatores cõuincere oʒ: iterrogatores autem docere: ideo his iterrogantibus per ignorantiã prius rõnẽ expoſuit dicẽs. In reſurrectione. HIERO. in hoc aũt qꝺ dicit. Neq̃ nubent nʒ nubent̃. Latina ꝯſuetudo greco ydiomati ñ rñdet. Nubere. n. apꝺ latinos ꝓpe dñr mulieres: ſʒ nos ſimplr̃ deñ itelligam⁹ ꝙ nubere de viris. ⁊ nubi ꝺ mulierib⁹ deñ ſit. CHRY. ſup mat. In h̃ qdẽ ſeculo qꝛ moꝛimur: iõ naſcimur. qꝛ naſcimur iõ vxores ducimus. vt qꝺ moꝛiẽdo minuit̃: naſcẽdo ſuppleat. ibi ãt moꝛiẽdi nec̃itas tollit̃. vñ ⁊ naſcẽdi cã ſoluta ẽ. HILA. Et qdẽ ſuffecerat aduerſus ſaduceos opinioneʒ illecebre corporee receſſiſſe: ⁊ officys ceſſantib⁹ iania hec corporum gaudia ſuſtuliſſe: ſʒ adiecit: ſʒ ſũt ſic ãgeli dei in celo. CHRY. in ho. ꝑ qꝺ ad iterrogatũ ꝯueniẽter rñdet: qꝛ. n. hec erat eis cã eſtimandi reſurrectionẽ nõ eſſe: quia credebant eandeʒ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

fore resurgētiū ꝯditionē. Hac causaȝ remouit: ondens eos
alteri⁹ ꝯditiōis futuros. CHRY.sup matth. Notanduȝ
vo ꝙ cū de ieiunijs ꝛ elemosynis ceterisq̃ vtutib⁹ spirituali-
b⁹ locut⁹ fuit: nūq̃ angloꝝ silitudinē itroduxit: nisi cū de ab
solutiōe a coitu loq̄ret: qm̄ sic oēs act⁹ carnales opa sūt aia
liū: precipue tñ act⁹ libidinis: sic oēs virtutes sūt res angeli
ce: p̄cipue tñ castitas: p quā vincit nā virtutib⁹. HIERO.
Quod ergo infert. Sed sunt t sic angeli dei in celo. spiritalis
ꝯuersatio repromittit. DIO. Tunc.n.qñ icorruptibiles ꝛ
imortales erim⁹ visibili qdē ipsius dei apparitione in castis
simis ꝯtēplatiōib⁹ adiplebimur. itelligibilis āt luminis da
tiōe participabim⁹ i impassibili ꝛ in imateriali mēte s3 imi
tationē supcelestiū mētiū: ppter qd dicit: ꝙ erim⁹ angelis
equales. HYLA. Eādē aūt calūniā quā saducei afferūt
de cōiugio afferre plures solēt: in quā formā muliebris se-
xus resurgat. Sed qualis in scripturis auctoritas ē de ange
lis opinādo: talē in resurrectione spēi nostre sensum oportet
eē de feminis. AVGV.xxij.de ciui.dei. S3 mihi melius
videt sape q vtrūq3 sexū resurrectuꝝ eē nō dubitant. Non
eni libido ibi erit: q ꝯfusionis cā ē: Nā priusq̃ peccassent nu
di erāt: natura aūt seruabit: q tunc qdē ꝛ a ꝯcubitu ꝛ a par-
tu imunis erit: erūt tamen mēbra feminea nō accomodata
vsui veteri. sed decori nouo: quo nō allicit aspiciētis ꝯcupi-
scentia: q nulla erit: s3 dei laudet sapientia atq3 clemētia: q
ꝛ quod nō erat fecit: ꝛ liberauit a corruptione quod fecit.

HIERO. Nemo eniȝ dicit de lapide ꝛ arbore ꝛ his reb⁹
que nō habēt mēbra: genitalia ꝙ nō nubēt neq3 nubent: s3
de his qui cū pñt nubere: tñ aliq rōe nō nubūt. RABA.
Hec aūt que dicta sunt de resurrectionis cōditionib⁹ ppo
site reddidit questioni. de ipsa vero resurrectione cōtra eo-
rū infidelitatem conuenienter loquitur. CHRY.in ho.
Et qz illi interrogando moysen premiserant: p moysen eos
confutat: vnde subdit. De resurrectione autem mortuoruȝ
nō legistis ꝛc. HIERO. Ad ꝯprobādū resurrectiōis veri
tatē multis alijs exēplis manifestiorib⁹ vti potuit: ex quib⁹
est illud. Resuscitabūtur mortui: ꝛ resurgēt qui in monum
tis sunt ꝛ in alio loco. Multi dormientium de terre pulue-
re resurgent. Queritur ergo qd sibi voluerit dñs hoc pro
ferre testimoniū qd videtur ambiguum: vel non satis ad re
surrectionis pertinens veritatem: ꝛ quasi hoc prolato
probauerit quod volebat statim intulerit: Nō ē deus mor-
tuorū: sed viuētiū: Supra diximus aūt saduceos nec ange-
lū nec spūm nec resurrectionē corporū cōfitentes: ꝛ anima-
rum quoq̃ interitum predicasse. hi qnq3 tm̄ libros moysi
recipiebāt. pphetaꝝ vaticinia respuētes. Stultū āt erat i
de pferre testimōia: cui⁹ auctoritatē ñ sequebāt. Porro ad
eternitatē aiarū pbādā: de moyse ponit exēplū. Ego sum
deus abraaȝ. statiq3 ifert: Nō ē de⁹ mortuoꝝ s3 viuētium:
vt cū pbauerit aias pmanere post mortē: n3 in poterat fie
ri vt coꝝ eēt de⁹ q neq̃q̃ subsisterēt: ꝯueniēter itroduceret
ꝛ corpoꝝ resurrectio q cū aiabus bona malaq3 gesserunt.

CHRY.in ho. S3 qliter alibi ait: vt viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ
dñet: s3 hoc nō ē sile ei qd hic dr: mortuoꝝ.n.ibi dr eē dñs:
coꝝ.s.q victuri sūt: nō aūt coꝝ q semel disparuerūt: ꝛ vltra
nō resurgēt. HIERO. Cōsiderādū ēt ꝙ smo hic ad moy
sen iam factus fuerat sanctis patriarchis iā pridē qescenti
bus: erāt ergo quoꝝ de⁹ erat. nihil.n. hēre poterant si non
erāt: qz in natura rei est vt esse id necesse sit cuius sit alteꝝ:
atq3 ita habere deū viuētiū est cū de⁹ eternitas sit: ꝛ nō sit
eoꝝ que mortua sunt hēre id qd eternuȝ est: ꝛ quō esse illi
futuri semp negabunt: quoꝝ se esse profiteatur eternitas:

ORIGE. Deus ēt ē q dicit: Ego suȝ qui suȝ. Sic ergo i-
possibile ē vt dicat coꝝ de⁹ eē q nō sūt. Et vide qz nō dixit
Ego sum deus abraaȝ isaac ꝛ iacob: sed de⁹ abraaȝ deus isa
ac: ꝛ deus iacob. In alio aūt loco sic dixit De⁹ hebreoꝝ mi
sit me ad te. Qui.n. perfectissime sunt circa deū: quantū ad
cōparationē ceteroꝝ boīuȝ totū habent deū in se: ppterea
nō cōiter s3 singulariter dr coꝝ de⁹: vtputa si dicam⁹: Ager
ille illoꝝ ē: ondim⁹ ꝙ vnusq̃sq3 eoꝝ nō h3 eū in toto. Si āt
dicim⁹ ꝙ ager ille illi⁹ ē. demōstram⁹: qz totū agrū possidet
ille. Ubi ergo dr: De⁹ hebreoꝝ: ipfectio demōstrat eoꝝ: qa
vnusq̃sq3 eoꝝ aliqd modicū de deo hēbat. Dicit aūt: Deus
abraaȝ: deus isaac: ꝛ deus iacob: qz singuli eoꝝ totū hēbāt
deū. nō āt ad modicā laudē respicit patriarchaꝝ ꝙ deo vi
uebāt. AVGV.ꝯ faustū Opportūe itaq3 eadē voce nūc
cōuincunt manichei: q tūc cōuicti sunt saducei. nā ꝛ ipsam
resurrectionē alio qdē mō: s3 tñ ēt ipsi negāt. AAGV.su
p ioānē. Iō āt spāliter de⁹ abraā de⁹ isaac ꝛ de⁹ iacob dr: qz
in istis trib⁹ oēs modi gnātiōis filioꝝ dei vocant Generat
eni de⁹ multotiēs de bono pdicatore bonū filiū: ꝛ de malo
malū: qd significat p abraaȝ q de libera vxore fidelē filiuȝ
habuit: ꝛ d ancilla ifidelē genuit. Aliqñ vo generat p bonū
pdicatorē bonū ꝛ malū filiū: qd significat i isaac q de libe
ra vnū bonū ꝛ alteꝝ malū generauit. Aliqñ generat bonos
p bonū ꝛ malū pdicatorē: qd significat p iacob q bonos fi-
lios genuit: ꝛ de liberis: ꝛ de ancillis. CHRY.sup matth.
Et vide quō sit ifirmior cōgressio iudeoꝝ ꝯ xpm. Pria fuit
cū terrore: dicēdo: In q ptāte hec facis: ꝯ quam necessaria
fuit cōstātia cordis. Secūda fuit cū dolo: ꝯ quā necessaria
fuit acuta sapiētia. hec aūt fuit cū psumptiōe ignara: q pre
cedentibus facilior est. Hominē.n. putantē se aliquid scire
cū nesciat: viro sciēti facile est cōuincere. Sic ꝛ opatio ini-
mici in primis grauis est: sed siqs forti aio sustinuerit: inue
niet eū infirmiorē. Seqtur. Et audiētes turbe mirabantur
in doctrina ei⁹. REMI. Nō quidē saducei sed turbe mirā
tur. Hoc ēt quotidie agit in ecclesia. cū.n. diuina inspiratio
ne aduersarij ecclesie superantur: turbe fidelium letantur.

¶ Pharisei āt audiētes ꝙ silētiū iposuisset sadu
ceis ꝯuenerūt i vnū: ꝛ iterrogauit eū vn⁹ ex eis
legis doctor tētās eū. Magr̄ qd ē mādatū ma-
gnū i lege: ait illi iesus: diliges dñȝ deū tuū ex to
to corde tuo ꝛ ex tota aia tua: ꝛ i tota mēte tua.
Hoc ē maximū ꝛ pmū mādatū. Scd3 ēt sile est
huic: Diliges pximū tuū sicut teipsum. In his
duobus mādatis vniuersa lex pēdet ꝛ pphete.

HIERO. Et supra pharisei in ostiōe denarij fuerāt cō-
futati ꝛ aduerse ptis viderant factioneȝ subrutā: debuerāt
ex hoc moueri ne vltra molirentur insidias: sed maliuolē-
tia ꝛ liuor nutrit impudētiā. vñ dr: Pharisei aūt au. ꝙ silē.
ipo. sadu. cō. in vnū. ORIGE. Silētiū aūt saduceis ipo-
suit iesus: volēs ostēdere qm̄ mēdacij vocem obmutescere
facit claritas vitas. Sicut.n. ppriū est iusti tacere cū sit tē-
pus tacēdi: ꝛ loq cū sit tps loquēdi: non tñ obmutescere: sic
ppriū ē oium q mēdacij sunt doctores obmutescere qdeȝ
quātū ad rē: nō aūt tacere. HIERO. Pharisei ergo ꝛ sa
ducei q iter se ꝯrij sūt ad tentādū iesuȝ pari mēte ꝯsentiūt.

CHRY.sup matth. Uel ꝯuenerūt i vnū pharisei vt mlt
titudine vincerēt quē rōnibus supare nō poterāt: a vitate
nudos se professi sunt q multitudine se armauerunt. Dice
bant.n. apud se. Unus loquatur pro oibus: ꝛ oēs loq̄mur p
vnum vt si qdem vicerit oēs videamur vicisse. si auteȝ cō
uictus fuerit vel solus videat confusus. ꝛ ideo sequitur: Et
interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tentans eum.

ORIGE. Oēm ergo q non discendi sed tētādi causa in
terrogat aliquē doctorum: estimare debemus illius pha-
risei fratres sm illud: Qd vni ex minimis meis fecistis mi
hi fecistis. AAGA.de con euan. Non moueat autem ꝙ
mattheus hic dicit tentantem fuisse: a quo dominus in
terrogatus est: marcus autem hoc tacet: ꝛ in fine ita con-
cludit ꝙ ei dominus sapienter respondenti dixerit Non

lōge es a regno dei. Fieri eni potest vt q̄uis tentās accesse
rit: dñi tamē respōsiōe correct⁹ sit: Aut certe ipsaȝ tētationē
nō accipiam⁹ malā tanq̃ decipe volētis iuimicū: s3 cā poti⁹
tāq̃ expiri āpli⁹ volētis ignotū. neq3 frustra scriptū ē: Qui
facile credit leuis ē corde. qd aūt iterroget subdit: Magr
qd ē mādatū i lege: ORIGE. Tētās dicebat: Magr qm̄
nō tāq̃ discipulus xpi pferebat hāc vocē. Siquis g nō discit
aliqd a vbo: nec tradit se ei ex toto aio suo: dic aūt ei Magr.
frater pharisei est xpm tētātis. Cū g añ saluatoris aduētuȝ
legeret lex: forsitan q̄rebat qd ē mādatū magnū in ea. Ne
q3 eniȝ iterrogasset hoc phariseus nisi diu apd illos d hoc q
situ fuisset ꝛ nō iuentū: donec veniens iesus hoc doceret.

CHRY.sup matth. De magno tamē mādato iterrogat: q
nec minimū obseruabat: ille d3 iterrogare d maiore iustitia
q iā minorē ꝯpleuit. HIERO. Uel nō de mādatis inter
rogat: sed qd sit pmū mādatū magnūq3: vt cū oia q de⁹ mā
dauerit magna sint: qcqd ille rñdeat occasionē hēat calūni
andi. CHRY.sup matth. Dñs aūt sic ei rñdit vt iterroga
tionis ei⁹ fictā ꝯsciaȝ statiȝ pmo rñso pcuteret. vñ seqt: Ait
illi iesus. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota
aia tua: ꝛ in tota mēte tua. Diliges ingt nō timore: qz dilige
re magis ē q̃ timere. timere eni seruoꝝ ē: diliger filioꝝ. Ti
mor sub necessitate ē: dilectio i libertate. Qui in timore ser
uit deo penā qdē euadit: mercedē vo iusticie nō h3: qz inui
tus fecit bonū ppter timorē. Nō vult g de⁹ vt timeat ser
uiliter ab hoibus quasi dñs: s3 vt diligat qsi pater q adopti
onis spūȝ donauit hoib⁹. Diligere aūt deū ex toto corde: est
vt cor tuū nō sit inclinatū ad alicui⁹ rei dilectionē magis q̃
dei. Diligere aūt deū in tota aia. ē certissimū aiuȝ habere in
vitate: ꝛ firmū eē in fide. Ali⁹ ē.n. amor cordis: ꝛ ali⁹ ē amor
aie. Amor cordis quodāmō carnalis ē: vt etiā carnaliter di
ligam⁹ deū: qd facere nō possumus: nisi recedam⁹ ab amore
mūdialiū reꝝ. Cordis g amor sentit in corde amor vo aie
nō sentit sed intelligit: qz i iudicio aie ꝯsistit. Qui.n. credit
apd deū eē oē bonū ꝛ nihil boni eē ex ipm hic diligit deū in
tota aia. Tota vero mēte diligere deū ē vt oēs sensus deo
vacēt. Cui⁹.n. itellect⁹ deo ministrat: cui⁹ sapia circa deū ē:
cuius cogitatio ea q dei sūt tractat: cuius memoria q bona
sūt recordat tota mēte diligit deū. AVGV. De doctria
christiana: Uel aliter: Deū ex toto corde deligere pcipis: vt
oēs cogitationes tuas: Ex tota aia: vt oēȝ vitaȝ tuam: Ex to
ta mēte tua: vt oēm intellectū tuū in illū ꝯferas: a quo hēs
ea q confers. Nullā g vite nre partē reliquit que vacare de
beat ꝛ quasi locū dare vt alia re velit frui. Sed quicqd ali-
ud diligēdū venerit i animū: illuc rapiat quo tot⁹ dilectio
nis ipet⁹ currit: tūc.n. ē optim⁹ hō cū tota vita sua pgit i icō-
mutabile bonū. GLO. Ut ex toto corde. i. itellectu. Aia. i.
volūtate: Mēte. i. memoria: vt nihil ei ꝯtriuȝ velis: sentias:
aut recorderis. ORIGE. vel aliter. Et toto corde. i. sm
totā recordationē ꝛ opationē ꝛ cogitatōnē. Ex tota aia. i. vt
pati sint eā ponere p pietate dei. In tota mēte. nihil aliō. s.
pferētes nisi q dei sunt. Et vide si potes cor qdē accipe p
itellectu: quo itelligibilia speculat: mētē āt ad proferēdas
res. Mēte.n. proferim⁹ singulas res: ꝛ p vnūquodq3 qd si
gnificat qsi mēte nra inābulam⁹ atq3 proferim⁹. Si aūt tē
tāti phariseo dñs nō rñdisset: estimare possem⁹ nō eē vnuȝ
mādatū mai⁹ altero: Sed dñs respondens subdit: hoc est
maximū ꝛ primū mādatū. vbi discim⁹ sniam d emandatis:
qd est magnū ꝛ sunt inferiora vsq3 ad minima. Respōdet
aūt dñs nō solū qd est magnū mandatū: sed ēt primum: nō
pro ordine scripture: sed pro dignitate virtutis. Hi autem
soli huius mādati in se suscipiūt magnitudinē ꝛ primatum
q nō solū diligūt dñm deū suū: s3 etiaȝ illa tria susceperint
scȝ ex toto corde ꝛc. Docuit aūt ꝙ nō solū est magnū ꝛ pri-
mū s3 ēt ꝙ eēt scdm simile priori. vñ seqtur. Secūdū autē
simile ē huic: Diliges proximū tuum sicut teipsuȝ. Si autē
q diligit inigtatē odit aīam suā: manifestū ꝙ nō diligit pxi
mū sicut seipsuȝ: cū nec seipsuȝ diligat. AVGV.i. de do-
ctri. christiana: Manifestū ē āt oēȝ hoieȝ pximū eē depu-
tādū. qz erga neminē opandū ē malū. Iā vo si vel cui pbē-
dū: vel a quo pbēdū ē nobis officiū misericordie recte pxi
mus dr: manifestū ē hoc pcepto quo tenemur diligere pxi
mū ēt sanctos āgelos ꝯtineri: a qb⁹ nobis tāta misericordie
ipēdūt officia: quāta nobis in scripturis aiaduertere facile
ē: ex quo ꝛ ipse dñs nr: pximū se nobis dici voluit: qm̄ seipȝ
dñs iesus xps significat opitulatū eē semiuiuo iacēti i via.
AVGV.viij.de tri. Qui aūt amat hoies: aut qz iusti sunt
aut vt iusti sint amare d3. sic.n. ꝛ seipsuȝ amare d3: aut qz iu
stus ē: aut iust⁹ sit: sic.n. diligit pximū sic seipsum sine vllo
piculo. AVGV.i.de doc. christiana. Si āt teipsum nō pp
te debes diligere: s3 pp illū vbi dilectiōis tue rectissimus fi
nis ē: nō succēseat aliqs hō si ꝛ ipsuȝ pp deū diligis. qsqs g
recte pximū diligit: hoc cū eo d3 agere vt ēt ipe toto corde
diligat deū. CHRY.sup matth. Qui aūt hoiem amat si-
mile ē: sicut q deū amat: qz imago dei est hō: in quo deus di
ligit: sicut rex in sua imagine honoratur. Et propter hoc dr
hoc mandatum simile eē pmo. ORIGE. Uel aliter: Qd
mādatū seqēs pmo ē simile: significat idē eē officij ꝛ me-
riti in vtroq3: n3.n. aut dei sine xpo aut xpi sine deo pōt vti
lis eē dilectio ad salutē. Seqtur. In his duobus mandatis
tota lex pendet ꝛ pphete. AVGV. de q. euā. Pendet di
xit. i. illo refert vbi habet finē. RABA. Ad duo.n. hec p
cepta pertinet totus decalogus. pcepta qdē prie tabule ad
dilectionē dei: pcepta secūde ad dilectionē pximi. ORI-
GE. Uel qz qui oia ipleuit que scripta sunt de dei dilectio
ne ꝛ pximi: dignus est magnas gratias a deo pcipe vt itelli
gat oēm legē ꝛ prophetas. AVGV.vij.de trini. Cū autē
sint duo pcepta in qb⁹ pēdet lex ꝛ pphete: dilectio dei ꝛ p
ximi: nō imerito scriptura plerūq3 pro vtroq3 vnum ponit
siue dilectionē dei: sicut ē illud: Scimus eni qm̄ diligenti-
bus deū oia cooperant in bonū: siue dilectionē proximi: si-
cut est illud. Ois lex in vno sermone ipletur. Diliges pro-
ximū tuū sicut teipsum. Sed hoc ideo: qz qui proximū dili
git cōsequens est vt deū diligat: Ex vna eni eadēq3 charita
te deū proximūq3 diligimus: sed deū propter deū: nos aūt
ꝛ proximū propter deū. AVGV.i.de doctri. christiana.
Sed tñ qm̄ excellentior ꝛ supra nostrā naturaȝ est diuina
substantia: preceptū quo diligimus deū a proximi dilectio
ne distinctum est. ꝙ si te totū intelligas. i. aiam ꝛ corpus ꝛ
proximū tuum. i. aiam ꝛ corpus nullum diligendarum reꝝ
genus in his duobus preceptis pretermissum est. Cum eni
precurrat dilectio dei sequitur dilectio proximi eiusq3 dile
tionis modus prescriptus sit: vt eum sicut teipsum diligas
simul ꝛ tui abs te dilectio pretermissa non est.

¶ Cōgregatis āt phariseis iterrogauit eos iesus
dicēs: Quid vobis vr de christo cuius filius ē:
Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in
spū vocat eū dñȝ dicēs: Dixit dñs dño meo sede
a dextris meis: Donec ponā inimicos tuos sca-
belliū pedū tuoꝝ: Si ergo dauid vocat eū dñm
quō filius ei⁹ ē: Et nemo poterat ei rñdē verbū:
n3 ausus fuit qsq̃ ex illa die eū āplius iterrogare.

CHRY.in home. Judei estimantes christū eē hoieȝ pu
ruȝ: eum tentabant: nec eum tentassent si filium dei credi-
didissent. Uolens ergo christus ostendere ꝙ cognoscebat
fallaciā cordis eoꝝ: ꝛ quia deus erat: nec manifeste voluit
vicere veritatē: ne occasionē blasphemie inuenientes in
dei amplius insanirent. Nec omnino tacere qz ad hoc ve
nerat vt veritateȝ annūciaret: ideo talē iterrogationeȝ eis
proposuit: vt ipsa interrogatio eis ostenderet quis esset.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Uñ dicit: Cõgregatis aũt phariseis interrogauit eos iesus dicens: Quid vobis videt de xp̃o cui⁹ filius ẽ? CHRY. in ho. Discipulos qdẽ p̃mũ interrogauit qd alij dicerẽt de xp̃o: ⁊ tũc qd ipsi dicerẽt: hos ãt nõ ita. Profecto.n. seductorẽ eũ dixissent ⁊ malũ: existimabãt ãt qm̃ xp̃s pur⁹ hõ erat: ⁊ iõ dixerũt eũ esse filiũ dauid: ⁊ hoc ẽ qd subdit: Dicunt ei dauid. Ipse aũt hoc rep̃hẽdens: inducit ꝓphetaz dñatione eius ⁊ ꝓpetatẽ filiatõis ⁊ cohonorationẽ q̃ ẽ ad p̃rez testãtẽ Uñ subdit. ait illis: Quõ g̊ dauid i spũ vocat eũ dñm dicẽs Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. dõec. HIERO. Testimõiũ hoc de .ioꝫ. psalmo sũptũ ẽ. Dñs g̊ fili⁹ dauid vocat: nõ ꝫ id q̄ õ eo nat⁹ ẽ ꝫ iuxta id q̄ nat⁹ ex p̃re sp fuit p̃ueniẽs ip̃z carnis sue p̃rez: vocat ãt eũ dñz suũ ñ errore icerto nec ꝓpa volũtate: sed spũscõ. REMI. Qr aũt dic: Sede a dextris meis: nõ intelligẽdũ ẽ q̄ deus corpore⁹ sit vt dextrã vel sinistrã habeat: sed a dextris dei sedere ẽ i honore ⁊ equalitate paterne dignitatis manere. CHRY. sup mat. Puto aũt hãc interrogationẽ nõ solũ cõtra phariseos: ꝫ ẽt cõtra hereticos posuit. nã ſm carnẽ vere filius erat dauid: dñs autẽ ſm diuinitatẽ. CHRY. in ho. Non aũt in hoc stat: sed vt timeant subdit. Donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ: vt saltẽ ita eos inducat. ORIGE. Deus etiã nõ ad pditionẽ solũ ponit scabellũ pedũ xp̃i inimicos ipsius. ꝫ ⁊ ad eoꝝ salutẽ. REMI. Donec ãt pro infinito ponit: vt sit sensus: Sed semp ⁊ inimici tui i sempiternũ subijcient pedibus tuis. GLO. Qr autez a patre inimici subijciunt filio: nõ infirmitatẽ filij: ꝫ vnitatẽ nature significat. nã ⁊ fili⁹ subijcit inimicos patri: qr patrẽ clarificat super terrã. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si g̊ dauid vocat eũ dñm quõ fili⁹ eius ẽ? HIERO. Interrogatio hec nobis ꝓficit vsqz hodie ꝯtra iudeos. Et hi.n. qui ꝯfitent christũ eẽ vẽturũ hoiem simplicẽ ⁊ scm̃ virũ asserũt de genere dauid. Interrogẽus g̊ eos docti a dño si simplex hõ ẽ. ⁊ tm̃ fili⁹ dauid: quõ dauid vocat eũ dñm suũ? iudei aũt ad diludendã interrogatõis v̾itatẽ: friuola mľta ꝯfingũt: vnaculũ abrae asserẽtes cuius filius fuerit damascus elieçer: ⁊ ex ipsius psona scriptum psalmum: quod post cedem quinqz regum dominus deus domino suo abraã dixerit: Sede ad dexterã meã donec ponaz ⁊c: Quos interrogem⁹ quõ dixerit abrae eaq̃ sequuntur: ⁊ respondere cogamus quõ abraã ante luciferũ genit⁹ sit: ⁊ quõ sacerdos fuerit ſm ordinẽ melchisedech: p quo melchisedech obtulerit panẽ ⁊ vinũ: ⁊ a quo decimas prede accepit. CHRY. in ho. Hoc tm̃ imposuit finem ipsoꝝ disputationib⁹ q̃si magnũ ⁊ sufficiẽs p̃cludere eoruz ora. vñ seqtur: Et nemo poterat rñdere ei verbũ. Neqz ausus fuit quisq̃ ex illa die eũ amplius iterrogare. Siluerũt eni extũc nõ volẽtes: ꝫ nõ habẽdo aliqd dicere. ORIGE. Si aũt interrogatio eoꝝ fuisset ex volũtate discẽdi: nunq̃ eis talia ꝓposuisset: vt amplius nõ eẽnt ausi eũ iterrogare.

RABA. Ex hoc aũt itelligim⁹ venena iuidie superari posse: sed difficile gescere.

CA. XXIII.

Tunc iesus locutus ẽ ad turbas ⁊ ad discipulos suos dicens: Sup cathedrã moysi sederũt scribe ⁊ pharisei. Oia ergo quecũqz dixerit vob seruate ⁊ facite: scdm opa vero eoꝝ nolite facere. Dicunt.n. ⁊ non faciunt. Alligãt aũt onera grauia ⁊ iportabilia ⁊ iponũt i humeros hominuz: digito autem suo nolunt ea mouere.

CHRY. sup matth. Postq̃ dñs sacerdotũ rñsionez ꝓstrauit: ⁊ incorrigibilẽ eoꝝ cõditionẽ õndit: sicut clerici si male fecerint inemendabiles sunt: laici vero delquentes facile emẽdant: tunc cõuertit sermones ad apostolos ⁊ ad populũ. vnde dicitur. Tunc locut⁹ est iesus ad turbas ⁊ ad disci. suos. Infructuosuz nãq ẽ v̾bũ i quo sic alter ꝯfunditur: vt alter nõ erudiat. ORIGE. Sũt aũt meliores discipuli xp̃i religs turbis: ⁊ iuenis in ecclesijs quosdã affectuosius accedẽtes ad v̾bũ dei eẽ discipulos xp̃i: ceteros aũt populũ eẽ ipsi⁹: Et iterdũ q̃dã discipulis solis dicit: q̃daz vero turbis: alia v̾o turbis simul atqz discipulis sic sũt hec. vñ seqtur: Dicẽs sup cathedrã moysi ⁊c. Qui legẽ moysi ꝓfitent ⁊ iterp̃tari se gloriant hi sedẽt sup cathedrã moysi. Qui g̊ nõ recedũt a lr̃a legis: scribe dicunt. Qui aũt maius aliqd ꝓfitẽtes: diuidũt seipsos q̃si meliores a multis: pharisei dicuntur: qd iterp̃tat diuisi. Qui ãt moysen ꝫ spiritualẽ virtutẽ itelligũt ⁊ exponũt: sedẽt qdẽ sup cathedrã moysi: ꝫ nõ sũt scribe ⁊ pharisei: ꝫ his meliores dilecti xp̃i discipuli. Post aduẽtũ aũt xp̃i sedẽt sup cathedrã ecclesie: que ẽ cathedra xp̃i. CHRY. sup matth. Uidẽdũ ẽ tñ quõ qs sup cathedrã sedeat: qr nõ cathedra fac sacerdotẽ: ꝫ sacerdos cathedrã: nõ locus sanctificat hoiez: ꝫ hõ locũ. Ideoqz malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acqrit: non dignitatem. CHRY. in ho. Ne aũt aliqs dicat: qm̃ pp hoc desidior fact⁹ sum ad agẽdũ qr malus ẽ doctor: hãc destruit occasionẽ: cũ subdit: Oia ergo q̃cunqz dixe. vo. ser. ⁊ facite. Nõ.n. sua dicũt: ꝫ que dei sunt: q̃ p moysen deus in legẽ deduxit. Et ituere quãto circa moysen vtit honore: eã itez q̃ ad vetus ẽ testm̃ ꝯcordiã ostẽdẽs. ORIGE. Si autez scribe ⁊ pharisei sedẽtes sup cathedrã moysi sunt iudeoꝝ doctores ſm litterã docẽtes legis mãdata: quõ iubet nos dñs ꝫ oia q̃ dicũt illi facere: cũ apl̃i in actib⁹ vetẽt fideles viuere ſm litterã legis: Sz illi docẽt ſm litterã legẽ spiritualiter non itelligẽtes. Quecũqz ergo dicũt nobis ex lege itelligentes sensuz legis facim⁹ ⁊ seruam⁹: neq̃q̃ faciẽtes ſm opa eorũ. Nõ.n. sicut lex docet faciũt nec itelligũt velamẽ eẽ sup litterã legis. Uľ cũ oia audieris nõ oia itelligas p̃cepta legis: puta multa q̃ de escis sunt ⁊ q̃ de hostijs ⁊ silia: ꝫ ea q̃ corrigũt mores. Sed q̃renõ de lege gratie hoc mãdauit: sed de doctrina moysi? qr. s. nõdũ erat tp̃s p̃cepta noue legis ante tp̃s passiõis manifestare. Mihi ãt vr̃ q̄ ⁊ aliqd aliud p̃dispẽsans hoc dicit: qr.n. accusaturus erat scribas ⁊ phariseos in sequẽtib⁹ ſmonib⁹: ne videret apud stultos ex hoc eorũ principatũ cupe: vel propter inimicitiaz hoc facere: primũ a se hanc suspitionẽ remouet: ⁊ tũc eos incepit reprehendere: vt turbe non in eadez vitia incidant: ⁊ ideo ne existimẽt q̄ qr debent eos audire: ideo eos debeant in operibus imitari. Subditur eni. Scdm vero opera eoruz nolite facere. Quid est ãt doctore illo miserabilius: cuius vitam discipuli cuz non sequunt saluant: cũ imitant pdunt? CHRY. sup matth. Sicut aũt aurũ de terra eligit: ⁊ terra reliquit sic ⁊ auditores doctrinã accipiãt ⁊ mores relinquant. Frequẽter.n. de hoie malo bona doctrina ꝓcedit: sicut autẽ ⁊ sacerdotes meli⁹ iudicãt ꝓpter bonos malos docere q̃ ꝓpter malos bonos negligẽ: sic ⁊ subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiã malos honorẽ: ne ꝓpter malos boni ẽt contemnãtur. meli⁹ est.n. malis iniusta p̃stare q̃ bonis iusta subtrahere. CHRY. in ho. Cõsidera vero vñ incipit eos rep̃hẽdere. Nã seqtur: Dicũt.n. ⁊ nõ faciũt. Marie eni accusatione dign⁹ est: q doctrine auctoritatẽ habẽs: legẽ trãsgredit. p̃mo qdẽ qr p̃uaricat q alios corrigere dz: deide qr peccãs maiore pena dignus est ꝓpter honorẽ: tertio qr plus corrũpit velut in ordine doctoris peccans. Rursus autez ⁊ aliã eoꝝ reprehensionem ponit: qm̃ graues sunt sibi subiectis. vñ seqtur. Alligant.n. onera grauia ⁊c. In quo duplicẽ eoꝝ malitiã õndit: vnã qdẽ in hoc q̄ sine venia expetũt a subiectis summã diligẽtiaz vite: aliã v̾o in hoc q̄ sibiipsis multam cõcedũt licẽtiã. Oportet aũt bonũ p̃ncipẽ econtrario se habere. in his eni que ſm seipsuz sunt: grauẽ indicem eẽ. in subiectis aũt mansuetum. Intende aũt qualiter ⁊ eorũ rep̃hẽsionẽ aggrauat. Nõ eni dixit: Nõ possunt: ꝫ Nolũt. neqz dixit. Portare: ꝫ digito mouere. i. neqz ꝓpe fieri nz tãgere. CHRY. sup matth. Et quidẽ quãtũ ad phariseos ⁊ scribas de qb⁹ loqt: onera grauia ⁊ iportabilia dic legis mãdata: de qb⁹ petrus in actib⁹ dicit: Ut qd vultis iponere iugũ sup ceruices discipuloꝝ: qd neqz nos neqz p̃res nr̃i portare potuim⁹? Onera.n. legis quibusdã rõnib⁹ fabulosis cõmẽdantes: auditorib⁹ q̃si vincula sup humeros cordis eoꝝ alligabãt: vt velut rõnis vinculo ꝯstricti nõ reijcerẽt ea a se Ipsi aũt nec ex modica parte ea iplebãt. i. vt nõ dicãt pleno opere: sed nec modico tactu. i. digito. GLO. Uel alligant onera. i. vndecũqz traditiones colligũt que ꝯscientiam non leuant: sed grauãt. HIERO. Humeri aũt ⁊ digit⁹: ⁊ onera ⁊ vincula qb⁹ alligant onera: spiritaliter sunt intelligenda. Hic etiaz generaliter dñs aduersus oẽs magistros loqtur. qui grãdia iubẽt ⁊ minora nõ faciũt. CHRY. sup mat. Tales aũt sũt q graue põdus venientib⁹ ad penitẽtiam imponũt: ⁊ sic dũ pena p̃sens fugit: ꝯtẽnit pena futura. Si.n. fascẽ super humeros adolescẽtis quẽ nõ põt baiulare posueris: necesse hz vt aut fascẽ reijciat: aut sub pondere confringatur: sic ⁊ homini cui graue pondus penitẽtie imponis: necesse est vt aut pniam reijciat: aut suscipiens dum sufferre non potest: scandaliçatus amplius peccet. Deinde ⁊ si erramus modicã pniam iponẽtes nõne meli⁹ ẽ ꝓpter misericordiã reddere rationẽ q̃ pp crudelitatem? vbi paterfamilias largus ẽ: dispensator non debet esse tenax. Si deus benign⁹ vt quid sacerdos eius auster⁹? Uis apparere sanctus? circa tuã vitã esto auster⁹: circa alioꝝ bẽnign⁹. audiant te hoies parua mandantẽ ⁊ grauia faciẽtez. Talis est aũt sacerdos q sibi indulget ⁊ alios exigit: queadmoduz malus descriptor tributi in ciuitate q se releuat ⁊ onerat tribuentes.

¶ Oia vero opa sua faciũt vt videant ab hoibus Dilatãt.n. philateria sua: ⁊ magnificant fimbrias. Amãt aũt primos accubitus i cenis: ⁊ p̃rias cathedras i synagogis: ⁊ salutatões i foro: ⁊ vocari ab hoibꝫ rabbi. Uos ãt nolite vocari rabbi. Unus ẽ.n. magr̃ vester: oẽs ãt vos frẽs estis. Et p̃rez nolite vocare vobis sup terrã. vnus ẽ.n. pater vester q in celis est. Nec vocemini magr̃i: qr magr̃ vester vnus est christus. Qui maior ẽ vestrũ: erit minister vr̃. Qui aũt se exaltauerit hũiliabit ⁊ qui se humiliauerit exaltabitur.

CHRY. in ho. Supra dñs arguerat scribas ⁊ phariseos crudelitatis ⁊ negligẽtie: ꝯsequẽter ãt arguit eos ianis glorie q̃ fecit eos a deo recedere: vñ dicit. Oia aũt opa sua fa. vt vide. ab hõib⁹. CHRY. in ho. In oĩ re nascit q̄ ipam exterminat: sic ex ligno vermis: ⁊ ex vestimẽto tinea. vñ sacerdotũ misteriũ q positi sũt ad edificatõez sanctitatis corrũpe diabolus nitit: vt hoc ip̃z bonum dũ pp hoĩes fit: fiat malũ. Tolle hoc vitiũ de clero: ⁊ sine labore oia resecabis ex hoc.n. fit vt difficile clerici peccãtes penitẽtiã agãt. Ult aũt dñs in hoc ostẽdere cãm pp quã nõ poterant credere christo: hoc ẽ qr oia faciũt vt videãt ab hoib⁹. ipossibile.n. ẽ vt credat christo celestia predicãti. qui gloriã hoiuz ꝯcupiscit terrenã. legi.n. aliquẽ sic iterpretãtẽ hũc locũ. sup cathedra. i. i honore ⁊ gradu quo fuerat moyses ꝯstituti sunt scribe ⁊ pharisei idigne q ꝓphetãtes de christo vẽturo p̃dicabãt alijs: ipsi ãt non recipiebãt p̃ntẽ: pp hoc hortat populũ audire legẽ quã predicabãt. i. credere i christũ predicatũ a lege: ⁊ nõ imitari scribas ⁊ phariseos incredulos. ⁊ reddit cãm q̃re predicabãt ex lege christũ vẽturũ. ⁊ nõ credebãt in eũ qr. s. oia opa sua faciũt: vt ab hoibus videant. i. qr nõ predicabãt christũ venturũ desiderio aduentus eius: ꝫ vt doctores legis esse ab hoibus viderentur. ORIGE. Ad hoc aũt opa sua faciũt vt ab hoibus videant: visibilem suscipiẽtes circũcisionẽ: ⁊ visibiliter corporalia fermẽta auferẽtes de domib⁹ suis: ⁊ silr̃ his silia agẽtes: xp̃i v̾o discipuli legẽ in occultis iplẽt q̃si in occulto ꝯstituti iudei: vt apostolus dicit. CHRY. in ho. Uide ãt hic q̄ cũ q̃dã itẽtiõe eos icusat. Nõ eni simpľr ait: q̄ faciãt opa sua: vt videant ab hoib⁹: ꝫ addidit oia. Deide monstrat q̄ neq in magnis vane gľiabant: ꝫ i qbusdã vilib⁹ reb⁹. vñ subdit. Dilatãt.n. philateria sua ⁊ magnificãt fimbrias. HIERO. Dñs.n. cũ dedisset mãdata legis p moysen: ad extremũ itulit. ligabis ea in manu tua: ⁊ erũt semp añ oculos tuos ⁊ ẽ sensus. Precepta mea sint in manu tua: vt ope ꝯpleant. sint añ oculos tuos: vt die ac nocte mediteris in eis. Hoc pharisei male interp̃tãtes scribebãt in mẽbranis decalogũ moysi. i. decẽ legis v̾ba: ꝯplicãtes ea ⁊ ligãtes in frõte: ⁊ q̃si coronã capitis faciẽtes: vt semp añ oculos mouerẽt. Iusserat quoq aliud moyses vt in q̃ttuor angulis pallioꝝ hiacintinas fimbrias facerẽt ad israeľ populũ discernẽdũ: vt quõ i corporib⁹ circũcisio signũ iudaice gẽtis daret: ita vestis hẽret aliquã differentiã. Supstitiosi v̾o magr̃i captãtes aurã popularem: atq ex mulierculis captantes lucra: faciebãt grandes fimbrias ⁊ acutissimas in eis spinas ligabãt: vt vz ambulãtes ⁊ sedẽtes iterdũ pũgerent: ⁊ q̃si hac cõmonitõe retraherẽt ad misteria seruitutis dei. Pictatiola ergo illa decalogi philateria vocabãt. i. ꝯseruatoria eo q̄ qcũq habuissent ea: q̃si ob custodiã ⁊ munimẽtũ sui hẽrent. Nõ itelligẽtib⁹ phariseis q̄ hec in corde portãda sũt non in corpore: aliogn ⁊ armaria ⁊ arce habẽt libros: ⁊ noticiã dei ñ habẽt. CHRY. Illoꝝ aũt exẽplo ⁊ nunc multi aliq̃ noĩa hebraica angeloꝝ cõfingũt ⁊ scribũt ⁊ alligãt: q̃ nõ itelligẽtib⁹ metuẽda videntur: qdã vero aliquã partẽ euãgelij scriptã circa colluz portant. Sed nõne quottidie euãgeliũ in ecclesia legit: ⁊ auditur ab oĩb⁹? Cui ergo in aurib⁹ posita euãgelia nihil ꝓsunt quõ eũ possint circa collũ suspensa saluare? Deinde vbi est virtus euangelij: in figuris litterarũ: an in itellectu sensuũ? si in figuris: bene circa collum suspendis. si in intellectu: ergo melius in corde posita prosunt: q̃ circa colluz suspensa. Alij vero sic exponunt hunc locũ: qr dilatabant verba sua de proprijs obseruantijs: q̃si philateria. i. cõseruatoria salutis ea populo assidue p̃dicãtes: Fimbrias autem vestimentorum magnificatas dicit supereminentias eorundẽ mandatorũ. HIERO. Cũ aũt superflue philateria dilatant ⁊ magnas faciant fimbrias: gloriam captantes ab hominib⁹: ꝯsequẽter arguũt i religs. vñ seqt: Amãt.n. p̃mos accu. in ce. ⁊ primas cathe. in synago. RABA. Notãdũ q̄ nõ salutari i foro: nõ prio sedere vľ discũbere vetat eos: qb⁹ h̃ officij ordie ꝯpetit: ꝫ eos q hec siue hita siue ñ hita indebite amãt a fidelibus: q̃si iprobos docet eẽ cauẽdos. CHRY. Non enim vituperat eos qui in primo loco recumbunt: ꝫ eos qui amant primos discubitus: ad voluntatem vituperationem referens: non ad factum Sine causa enim loco se humiliat: qui corde se prefert. aliquis enim iactator audiens laudabile esse in vltimo loco discumbere discumbit post omnes: ⁊ non solum iactantiam cordis nõ dimittit. ꝫ adhuc aliam iactantiam humilitatis acquirit: vt qui vult videri iustus ⁊ humilis videatur. Multi enim superbi corpore quidem in nouissimo recumbentes: cordis autez elatione videntur sibi in capite recumbere: ⁊ multi sunt humiles in capite recumbentes: ⁊ conscientia se in vltimo esse existimant. CHRY. in ho. Intende autem vbi in eis vana gloria dominabatur: in synagogis scilicet in quas intrabant: alios directuri. In cenis hoc pati qualitercunq tolerabile erat q̃uis doctorem in admiratione esse oporteat: non in ecclesia solum sed vbiq. Si autem diligere talia est incusatio q̃ malũ est studere: vt his aliqs potia

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tur. CHRY.sup matth.Primas etiā salutatiões amant
non solū in tpe vt eos primū salutem⁹:sed etiā i voce vt cla
mātes dicam⁹:Aue rabbi ⁊ in corpore vt flexis capitib⁹ eis
incuruemur:⁊ in loco,vt in publico salutenť.vñ dič.Et salu
tationes in foro. RABA.Quāuis in hoc culpa nō careat
si ydē i foro litib⁹ interesse q in cathedra moysi magři syna
goge cupiūt appellari: ⁊ vocari ab hoīb⁹ rabbi. CHRY.
sup mattheū.i.vocari volūt ⁊ nō eē:nom̄ appetūt ⁊ officiuꝫ
negligunt. ORIGE.In ecclīa ēt xpi inueniunť mēsaꝝ su
scipiētes pmatū vt diacões fiāt:ꝯsequēter aūt pmas cathe
dras eoꝝ q dicunť presbyteri prerip̄e ambiūt.qdā aūt ma
chinanť vt epi vocenť ab hoīb⁹:hoc ē rabbi.xpi aūt discipu
lus diligit qdē in spiritalib⁹ cenis recubit⁹ primos vt melio
ra spiritaliū ciboꝝ māducet.Diligit etiā cū apl'is sedentib⁹
sup.xij.thronos pmas cathedras:actib⁹ bonis dignū se pre
bere festinans cathedris h⁹.sic aūt ⁊ salutationes diligit q̄
fiūt in nūdinis celestib⁹.i.celestib⁹ pmitiuoꝝ ꝯgregatiōib⁹.
Uocari āt rabbi neqꝫ ab hoībus neqꝫ ab aliquo alio diligit
iustus:qꝛ vn⁹ ē magister oīuꝫ.vñ subdit:vos aūt nolite vo
cari rabbi. CHRY.in ho.Uel aliter:Premissoꝝ de qb⁹
phariseos incusauerat:alia qdē sicut parua ⁊ vilia pt̄ermi
sit.q̄si discipl'is de his instrui nō indigētib⁹:sꝫ qđ erat oīuꝫ
maloꝝ cā.i.thronū appetere magr̄alē h̄ ī mediū duč ad di
scipl'os istruēdū.vñ subdit:Uos āt nolite vo.rab.vn⁹ ē eni
magr̄ vester. CHRY.sup matth.q.d.Nolite vocari rab
bi:ne qđ deo debeť vobis p̄sumatis.Nolite ⁊ alios vocare
rabbi:ne diuinū honorē hoīb⁹ d̄feratis.Un⁹ē.n.magr̄ oīuꝫ
q oēs hoīes nāliter docꝫ.Si.n.hō hoīeꝫ erudirꝫ:oēs hoīes
discerēt q hñt doctores.nūc aūt qꝛ nō hō docet:sꝫ d̄s:multi
quidē doceñ:pauci aūt discūt.Nō.n.hō intellectū p̄stat hoī
docēdo:sꝫ a deo prestitū p admōitionē exercet. HYLA.
Et vt meminerit discipl'i se filios vni⁹parētis:⁊ p noue nati
uitatis gnātōeꝫ terreni ort⁹ excessisse pmordia subdit.Oēs
aūt vos fratres estis. HIERO.ꝯtra heluidiū:Oēs auteꝫ
hoīes affectu fratres dici pñt qđ in duo diuidiť i spāle ⁊ cō
mune. In speciale quia omnes christiani fratres vocantur
Porro in commune:quia omnes homines ex vno patre na
ti pari inter nos germanitate coniungimur. Sequitur:Et
patrem nolite vocari ⁊č. CHRY.super mattheum In
mundo enim q̄uis homo hominem generet: tamen vnus
est pater qui omnes creauit.Non enim initium vite habe
mus ex parentibus:sed transitum vite per eos accipimus.
ORIGE.Sed quis non vocat patrem in terris qui per
omnē actum ꝟm deū impletū dicit:Pater nr̄ qui es i celis.
GLO.Quia v̄o appebat qs eēt oīuꝫ pr̄:i hoc qđ dixerat:
Qui es i celis:vl't exponere qs sit oīuꝫ magr̄.vñ p̄ceptū de
magr̄o iteꝝ repetit dicēs:Ne vocemini magr̄i qꝛ magr̄ ve
ster vn⁹ē xps. CHRY.i ho.Nō tñ dū dr̄ xps magr̄:exclu
ditur pr̄:sicut nꝫ ex hoc ꝙ deus pr̄ nr̄: dr̄ hoīuꝫ pr̄:excludiť
xps. HIERO.Queriť āt q̄re aduersūꝫ hoc p̄ceptū apl's
doctorē gētiū se eē dixerit:aut quō i monasterijs vulgato
ꝟmone se iuicē pr̄es vocāt:Qđ sic soluiť:Aliud est eē nā pa
trem vel magr̄m:aliud idulgētia.Nos si hoīeꝫ patrē voca
mus:honorē etati deferimus:nō auctorē nr̄e oñdimus vi
te.magr̄.n.dr̄ ex cōsortio v̄i magr̄i.⁊ ne ifinita replicē quō
vn⁹p nām de⁹:⁊ vn⁹filius nō p̄iudicat ceteris ne p adoptio
nē dij vocenť ⁊ filij.ita ⁊ vnus pr̄ ⁊ magr̄ nō p̄iudicat alijs
vt abusiue vocenť ⁊ pr̄es ⁊ magistri. CHRY.in ho. Nō
solū aūt dñs pmatus cupe ꝓhibet:sꝫ ad ꝯriū auditorē idu
cit.vñ subdit:Qui maior ē vestrū:erit mīster vester: ORI
GE.Uel aliter.Et si mīstrat qs v̄ba diuina:sciens qꝛ xps i
eo fructificat:neq̄q̄ se magistrū sꝫ mīstrū ꝓfiteť.vñ sequi
tur:Qui maior est vestrū:erit mīster vester. qm̄ ⁊ ipse xps
cū eēt vere magister:mīstrū se eē ꝓfessus ē dicēs:Ego sum
in medio vestrū q̄si q mīstrat.hñ aūt post oīa qb⁹vane gl'ie
vetauit ꝯcupiscētiā:addidit dicēs:Qui āt se exaltauerit hu
miliabiť:⁊ q se hūiliauerit exaltabiť.REMI.Qđ sic itelli
giť.Ois q se de suis meritis extollit:apō deū humiliabiť:⁊
qui se de beneficijs humiliat apud deū exaltabitur.

¶ Ue aūt vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q
clauditis regnū celoꝝ ante homines. Uos eniꝫ
non intratis nec introeuntes sinitis intrare

ORIGE.Christus q̄si vere filius dei illius q legē dedit
ꝟm silitudinē bñdictionū q̄ sunt in lege dixit ⁊ ipse beatitu
dines eoꝝ q saluātur:ꝟm silitudinē aūt maledictionū posi
tarū i lege ponit ve:aduersus peccatores dicens:Ue vobis
scribe ⁊ pharisei hypocrite:q fatētur bonitatis eē aduersus
peccatores ista ꝓnūciare itelligāt:qꝛ sil'e ē ꝓpositū dei i ma
ledictionibus legis:siue autē illa maledictio siue istud ve
nō ex ꝓnūciāte cōtingit peccāti:sꝫ ex peccatis qb⁹dignū se
p̄bet ad susceptionē istoꝝ q̄ deus discipline cā ꝓnunciauit:
vt cōuertāť hoīes ad bonū:sicut pater īcrepās filiuꝫ ꝓfert
v̄ba maledictionis:nec tñ vult illū dignū fieri maledictiōi
bus illis:sed magis ab eis diuertere. Huius aūt ve cāꝫ sub
diť:Qui clau.reg.celo.añ ho.vos au.nō itra.nec introe.sini
tis intra:Hec duo p̄cepta naturaliter inseperabilia sūt qm̄
hoc ipsum sufficit ad expulsionē ꝙ alios non pmittit intra
re. CHRY.super matth.Regnū celoꝝ dicūtur scriptu
re.qꝛ in illis īsertū est regnū celoꝝ:ianua est ītellectus eaꝝ
Uel regnū celoꝝ est beatitudo celestis: ianua aūt est xps
p quē itroiť in eā.Clauicularij aūt sunt sacerdotes:qb⁹ cre
ditū est verbū docēdi ⁊ īterp̄tandi scripturas.clauis aūt est
verbū sciētie scripturaꝝ.p quā apiť hoībus ianua v̄itatis.
Apertio aūt ei⁹ est īterp̄tatio v̄a.Uide aūt qꝛ nō dixit: Ue
vobis q apitis:sꝫ q clauditis:ergo nō sunt scripture clause:
lꝫ sint obscure. ORIGE.Pharisei ergo ⁊ scribe nec intra
bant:nec eū volebāt audire q dixit:Siqs p me itroierit sal
uabiť. Et nec ītrātes.i.eos q credere poterāt ꝓpter ea q̄ a
lege ⁊ ꝓphetis ante fuerant declarata de christo introire si
nebant:cū oī terrore ianuam claudētes adhuc derogabāt
doctrine eius:⁊ subuertebant oēm ꝓpheticam scripturaꝫ
de eo:⁊ blasphemabant oē opus ipsius q̄si falsūꝫ ⁊ a diabo
lo factū:Sed ⁊ oēs q mala cōuersatione sua dant exēplum
peccādi in populo:⁊ q faciunt iniuriā scandalizantes pusil
los:claudere vidētur ante hoīes regnū celoꝝ.Et hoc pec
catum inueniť qdem in popularibus maxime autem i do
ctoribus q docent qđ decet ꝟm iusticiaꝫ euāgelij hoīes: nō
autem faciūt qđ docent.Bene autē viuētes ⁊ bene docen
tes apiunt hoībus regnū celoꝝ:⁊ dū ipsi intrāt alios ꝓuo
cant itroire.Sꝫ ⁊ multi nō pmittūt itrare:in regnū celorū
itrare volētes:qñ ⁊ sine rōne excōicāt quosdā pp aliquē ꝫe
lū q meliores sunt q̄ ipsi ⁊ ipsi qdē nō pmittūt eos itroire.
Illi aūt q sobrij sunt mēte:patiā sua tyrānidē eoꝝ vicētes
q̄uis vetiti:tñ itrant ⁊ hereditāt regnū.Sꝫ ⁊ q cū multate
meritate seipsos dederūt ad ꝓfessionē docendi priusq̄ di
scerent:⁊ iudaiacas fabulas imitātes:detrahunt eis qui ea
que sursum sunt in scripturis requirunt:claudunt quātum
ad se ante homines regnum celorum.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui co
meditis domos viduaꝝ: oratiōes lōgas orātes
propter hoc amplius accipietis iudicium.

CHRY.in ho.De reliquo dñs de gula eos rep̄hendit:⁊
qđ deterius ē:qm̄ nō a diuitib⁹ sꝫ a viduis accipiebāt vnde
vētrē iplerēt:⁊ illoꝝ inopiā cōterebāt quā releuare oporte
bat.vnde dr̄.Ue vo.scri.⁊ pha. hypo. qui come. do. vidu.
GLO.i.q vestra supstitione nihil intenditis:nisi vt p̄daꝫ
de subiecta plebe faciatis. CHRY.sup matth. Sexus
aūt mulieꝝ incautus est:qꝛ nō oīa q̄ videt aut audit cuꝫ rō
ne cōsiderat.Mollis etiā est:qꝛ facile flectitur vel de ma
lo ad bonum:vel de bono ad malum.virilis autem sexus ⁊

cautior ⁊ durior est:ꝓpterea simultatores sanctitatis circa
mulieres maxime negocianť.Quia nec intelligere eorū si
mulatōes pñt:⁊ facile ad eoꝝ dilectionē inclinanť religio
nis causa.p̄cipue tamen circa viduas negocianť.pmo qdeꝫ
qꝛ mulier nō facile decipiť habēs cōsiliariū virū.deinde qꝛ
nō facile de facultatib⁹ suis aliquid dāt cū sint in ꝑtāte viri.
ꝓpterea ergo domin⁹ dū iudaicos sacerdotes cōfūdit: xpi
anos monet ne viduis mulieribus ampli⁹ ꝯmorenť q̄ cete
ris:qꝛ ⁊ si volūtas mala nō fit:tñ suspitio mala ē. CHRY.
in ho.Deinde ⁊ hui⁹ rapine modus erat grauior.Addiť.n.
Orationes lon.oran.Quicūq̄ eni malū facit dign⁹ ē pena
sed q a religione cām accipit neq̄tie: grauiori est obnoxius
pene.vnde seq̄ť.Propter hoc āpli⁹ acci.iudiciū. CHRY.
super matth.Primū quidē pro eo ꝙ estis iniq: alterū ꝓ eo
ꝙ figmentū accipitis sanctitatis.auariciā.n.vestrā religio
nis colore depigitis.⁊ quasi prestatis diabolo arma dei: vt
ameť iniquitas dū pietas estimať. HYLA.Uel qꝛ hic ꝓ
cedat regni celestis obseruatio vt i obeundis viduaruꝫ do
mib⁹ retineať ambitio:iō accipiēt ampli⁹ iudiciū:qꝛ penaꝫ
ꝓprij peccati ⁊ reatū aliene ignorātie debebūt. GLO.Ul'
qꝛ seruus sciens ⁊ non faciēs vapulabit multis.

¶ Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite q circui
tis mare ⁊ aridā: vt faciatis vnum ꝓselitū: ⁊ cū
fuerit factus facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos.

CHRY.in ho.Post premissa rursus eos dñs al'r icusat.
⁊ qꝛ inefficaces sūt ad multoꝝ salutē:cū multo labore idige
ant:vt ad salutē vnū cōuertāt.Et qꝛ nō solū desides sūt cir
ca eos quos cōuertūt: sed eoꝝ etiā destructores:dū eos cor
rūpunt praue vite exemplis.vñ diciť.Ue vob scri.⁊ pha.hy
po.qui circ.ma.⁊ ari.vt fa.vnū ꝓse. HYLA.Maris āt ⁊
terre pagratōe significat i toti⁹orbis finib⁹ eos eē:xpi euāge
lio obtrectaturos ⁊ legis iugo ꝯ iustificatōes fidei aliquos
subdituros.Proselliti.n.sūt ex gētib⁹ i synagogam recepti:
quorum futuroꝝ raritas i vno indicať.Neqꝫ.n.post christi
predicationē doctrine eoꝝ fides relicta est: sꝫ qsqs acq̄sit⁹
fuerit ad fidem iudeoꝝ:filius fit gehēne. ORIGE.Qui
cunq̄ eni post saluatorē iudaiçant:docētur imitari affectū
eoꝝ q dixerunt illo tempore:Crucifige:crucifige eū . vnde
seq̄tur:Et cū fa.fue.faci.eū fi.gehēne du.q̄ vos. HYLA.
Ideo aūt pene duplicate erit fili⁹:q neqꝫ sit remissionē pec
catoꝝ gentiliū cōsecut⁹:⁊ societatē eoꝝ q xpm ꝑsecuti sunt
sit secutus. HIERO.Uel al'r:Scribe ⁊ pharisei totuꝫ lu
strātes orbē id studij habebant:de gentibus facere ꝓselitū:
idest aduenā incircūcisū miscere populo dei. CHRY.su
per matth.Nō aūt ꝓpter misericordiā volētes eū saluare
quē docebāt:sꝫ aut ꝓpter auariciā:vt additis i synagoga iu
deis sacrificioꝝ addereť oblatio:aut ꝓpter vanāgl'iaꝫ.Qui
eni seipsū mergit in gurgite peccatoꝝ quō alteꝝ a peccatis
velit eripere:Nunqd magis misericors pōt alteri aliqs esse
q̄ sibi:Ex ipsis ergo actib⁹ ostenditur q ꝓpter deū aliqueꝫ
vult cōuertere aut pp vanitatē. GREGO.xxi.mora. Qꝛ
vero hypocrite q̄uis puersa semp operenť:loqui tñ recta ñ
desinunt.Bene loquēdo qdē i fide vel cōuersatōe filios pa
riunt:sed eos bene viuendo nutrire nō possunt.q̄to.n.se li
bentius terrenis actib⁹ inserunt:tanto negligēti⁹ eos quos
generant agere terrena pmittūt.Et qꝛ obduratis cordibus
viuunt:ipsos etiā quos generant filios nulla pietate debiti
amoris agnoscunt.vnde ⁊ hic de hypocritis diciť: Et cum
fue.fa.faci.eū fi.gehēne du.q̄ vos. AUGU.ꝯtra faustū.
Hoc aūt nō qꝛ circūcidebať dixit:sꝫ qꝛ eoꝝ mores imitanť.
a quibus imitandis suos cohibuerat dicēs:Sup cathedrā
moysi ⁊č.In quib⁹verbis vtrunq̄ debꝫ aduerti:⁊ quantus
honor delatus sit doctrine moysi:in cuius cathedra etiam
mali sedentes:bona docere cogebanť:⁊ inde fieret ꝓselit⁹
filius gehēne:non quidē verba legis audiendo: sꝫ eorum se
ctā sectādo.Propterea autē duplo q̄ illi:qꝛ hoc negligebat
implere:qđ ꝓpria volūtate susceperat:nō ex iudeis nat⁹:sꝫ
spōte iude⁹ fact⁹. HIERO.Uel qꝛ añ dū eēt gētilis sim
pliciter errabat:⁊ erat semel fili⁹ gehēne.Uidēs magistro
ruꝫ vitia:⁊ ītelligens destruere eos opere qđ v̄bo docebāt:
reuertiť ad vomitū suū ⁊ gentilis fact⁹ q̄si p̄uaricator ma
iori pena dign⁹erat. CHRY.sup matth.Uel qꝛ forte sub
cultura idoloꝝ cōstitut⁹:vel ꝓpter hoīes iustitiā seruabat:
fact⁹ autē iude⁹ maloꝝ magroꝝ ꝓuocat⁹ exēplo fiebat pe
ior magistris. CHRY.i ho.Cū.n.virtuosus fuerit magr̄
discipul⁹ imitať:cū aūt fuerit mal⁹:supexcedit.Fili⁹ āt vo
cať gehēne quō fili⁹ ꝑditōis ⁊ fili⁹ h⁹ seculi.Unusq̄sq̄ꝫ.n.c⁹
opera fač:h⁹ fili⁹ appellať. ORIGE.Ex hoc aūt loco disci
mus:qm̄ ⁊ eoꝝ q i gehēnā futuri sūt erit dr̄ia tormētoꝝ.qñ
alter ē simpl'r fili⁹ gehēne:alter v̄o dupl'r.Sꝫ ⁊ h̄ videre oꝫ:
⁊ si gn̄aliter ē fieri aliquē filiū gehēne: vt puta iudeū aut gē
tilē:aut ēt spāl'r vt p singl'as spēs pctōꝝ fiat qs fili⁹gehēne:
vt iust⁹ quidē ꝟm numeꝝ iustitiaꝝ suaꝝ augeať i gl'ia: pec
cator aūt ꝟm numeꝝ peccatoꝝ suoꝝ multipliceť i gehēna.

¶ Ueh vobis duces ceci:q dicitis qcūq̄ iurauc
rit p templū nihil ē:q āt iurauerit i auro tēpli de
bitor ē.Stulti ⁊ ceci:q̄d.n.maius ē:auꝝ:an tem
plū qđ s̄cificat auꝝ:Et qcunqꝫ iurauerit i altari
nihil est.qui aūt iurauerit i dono qđ sup illud est
debꝫ. Ceci:quid.n.maius ē: donū:an altare qđ
sanctificat donū:Qui ergo iurat in altari:iurat i
eo ⁊ in oibus que super illud sunt. Et quicunqꝫ
iurauerit in templo:iurat in illo ⁊ in eo q habitat
in ipso.Et qui iurat in celo:iurat in throno dei ⁊
in eo qui sedet super ipsum.

HIERO.Sicut i philaterijs ⁊ fimbrijs dilatatis opio
sanctitatis captabat gl'iam:⁊ p occasionē gl'ie q̄rebāt lucra:
sic alia tradirōis fraude īuenta īpietatis arguit transgresso
res.Siqs enim in cōtentione seu in aliquo iurgio vel in cāe
ambiguo iurasset i templo ⁊ postea ꝯuict⁹ eēt mēdacij:non
tenebať crimis re⁹.Et hoc est qđ dicit.Ue vo du.ce.qui di.
Quicunq̄ iurauerit p tem:nihil est.q.d.Nihil dꝫ.Sināt iu
rasset i auro ⁊ pecunia q̄ i templo sacerdotib⁹ offerebatur:
statim id in quo iurabat cogebať exsoluere.vnde seq̄ť.Qui
aūt iura.i au.tē.debet vl'debitor est. CHRY.sup matth.
Templū qdē ad gl'iam dei ꝑtinet ⁊ ad hoīuꝫ sp̄uālē saluteꝫ
Aurū aūt tēpli ⁊si ad gloriam dei ꝑtineat:tñ magis ad dele
ctatōem hoīum ⁊ ad vtilitatē sacerdotū offertur.Iudei er
go auꝝ quo ipi delectabāť:⁊ dona qbus ipsi pascebanť san
ctiora dicebāt eē q̄ ipsū tēplū: vt hoīes ꝓmptiores facerēt
ad offerēda dona q̄ ad p̄ces fundēdas i tēplo:vñ ꝯueniēter
rep̄hēdit eos dñs dicēs:Stulti ⁊ ceci : Quid.n. mai⁹ ē:auꝝ
an tēplū qđ sci.au.Ml'ti āt nūc christiani sic īsipiētes ītelli
gūt.Ecce.n.si aliq̄ cā fuerit:modicū v̄r facere q iurat p deū.
Qui aūt iurat p euāgeliū:mai⁹ aliqd fecisse v̄r.Quib⁹ simi
liter dicēdū ē:Stulti ⁊ ceci.nā scripture pp deū scripte sūt:
nō de⁹ pp scripturas.Maior q̄ ē de⁹ q̄ s̄cificat euangeliū:q̄
euāgeliū qđ s̄cificať ab eo. HIERO.Rursus siqs iurasset
in altari:piurij reū nemo retinebat: si āt iurasset i dono vel
i oblationib⁹:hoc ē i hostia vl'in victimis i similia ⁊ ceteris
que offerūtur deo super altař:hoc studiosissime repetebāt.
Totū aūt faciebāt nō ob dei timorē: sꝫ ob diuitiarum cupi
ditatē.vñ sequiť:Et q iura.in altari nihil est.Qui autē iurat
in dono:qđ sup illō ē debꝫ.Arguit eniꝫ eos dñs ⁊ stultitie et
fraudulentie ꝙ ml'to mai⁹ sit altare q̄ hostie q̄ s̄cificanť ab
altari:vñ seq̄tur:Ceci:qd eni mai⁹ ē:donū: an altare qđ san
ctificat donū: GLO.Et ne forte in tantā īsaniā ꝓrūperēt
vt dicerēt aurū sancti⁹eē tēplo:⁊ donum altari:eos alia ra

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tione cõuicit:q2 videlicet iuramẽto qȯ fit ꝑ templũ ⁊ altare ꝯtineꝛ iuramẽtũ qȯ fit ꝑ auꝝ vl'ꝑ donũ.Et hoc ẽ qȯ ſubdit Qui ḡ iurat ĩ alta.iurat ĩ eo ⁊ ĩ oĩbꝰ q̃ ſup illud ſunt.⁊ q iura uerit ⁊c̃. ORI.Similr̃ qm̃ iudei cõſuetudinẽ hẽbãt ꝑ celũ iurare ad reꝑhẽſionẽ eoꝝ ſubdit: Qui iurat in celo:iurat in throno dei ⁊ in eo q ſedet ſup ipm. Nõ ḡ ſic̃ arbitrãtur:eua dũt ꝑiculũ ĩ eo ꝙ nõ ꝑ deũ iurãt:ſꝫ ꝑ thronũ dĩ ſcilicet celũ.

GLO.Qui.n.ꝑ ſubiectã creaturã iurat:⁊ ꝑ diuinitatẽ ꝑſi dentẽ creature iurat. ORI.Eſt aũt iuramẽtũ cõfirmatio vbi de quo iuraꝛ. Iuramẽtũ ḡ ĩtelligẽdũ ẽ teſtimoniũ ſcri pturaꝝ qȯ ꝓfeꝛt ad cõfirmationẽ vbi qȯ loqmur:vt ſit qdẽ tẽplũ dĩ ſcriptura diuina:auꝝ aũt ſenſus ĩ ea. Sic̃ aũt aurũ qȯ fuerit extra tẽplũ nõ eſt ſanctificatũ:ſic oĩs ſenſus q fue rit extra diuinã ſcripturã:q̃uis admirabilis videaꝛ non eſt ſanctus. Nõ ḡ debemꝰ adꝯfirmãdã doctrinã nr̃os ĩtellectꝰ aſſumere:niſi oñderimꝰ eos eẽ ſcõs ex eo ꝙ in ſcripturis cõ tinenꝛ diuinis:Altare ãt ẽ hoĩs coꝛ:qȯ ꝑ̃ncipale habeꝛ ĩ ho mine.Uota ãt ⁊ dona que ponunꝛ ſup altare ẽ oẽ qȯ ſuppo niꝛ cordi:vt orare:pſallere:elemoſynas facere:ieiunare.Sã ctũ ḡ fac̃ oẽ votũ hoĩs coꝛ eiꝰ ex quo votũ ei offeꝛ. Jȯ non põt honorabiliꝰ eẽ votũ q̃ coꝛ hoĩs ex quo trãſmittiꝛ votũ. Si ergo cõſcia hominis nõ pugnat:fiduciã hꝫ ad deum:nõ ꝑꝑ dona:ſꝫ q2 vt ita dicã altare cordis ſui bñ cõſtruxit.Ter tiũ ẽ vt dicamꝰ:ꝙ ſup tẽplũ.i.ſup oẽꝫ ſcripturã:⁊ ſup altaꝛ.i. ſup oẽ coꝛ ẽ ĩtellectꝰ qdã q dꝛ celũ:thronꝰ ipſiꝰ dꝛ dei:ĩ quo ẽ videꝛ facie reuelata cũ venerit qȯ ꝑfectũ ẽ faciẽ veritatis

HYLA.Adueniẽte ẽt xp̄o:inutilẽ docet eẽ fiduciã legis q2 nõ in lege chriſtꝰ:ſꝫ lex ſc̃ificatur ĩ xp̄o ĩ quo veluti ſedes: thronuſqꝫ ſit poſitꝰ:atqꝫ ita ſtulti ceciqꝫ ſunt qui ſc̃ificante pretermiſſo ſc̃ificata venerantur. AVGV.de q̃.euan.Tẽ plum etiã ⁊ altare ipꝫ xp̄um intelligimꝰ:aurũ ⁊ donum lau des ⁊ ſacrificia ꝑ̃cum:que in eo ⁊ per eum offerimus. Non enim ille per hoc:ſed iſta per illum ſanctificantur.

¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:q̃ deci matis mentã: ⁊ anethũ: ⁊ cyminũ: ⁊ reliq̃ſtis q̃ grauiora ſũt legis:iudiciũ ⁊ miſericordiã ⁊ fidẽ. Et hec oportuit facere ⁊ illa non omittere. Du ces ceci excolãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes.

CHRY.in ho. Supra dñs dixerat ꝙ ligabãt grauiora onera ⁊ aliȷs iponebant:q̃ ipſi nec tangere volebant. Hic ãt rurſus oſtẽdit:ꝙ ĩ paruis q̃rentes diligẽtiã magna contẽne bant.vnde dꝛ veh vo.ſcri.⁊ pha.hypo.q deci.mẽtam ⁊ ane. ⁊ cymi. HIE.Phariſei.n.q2 ꝑ̃ceperat dñs ꝑꝑ alimoniã ſa cerdotũ ⁊ leuitaꝝ:quoꝝ ꝑs erat dñs:oĩuꝫ reꝝ offerri ĩ tẽ plo dcimas:vt ĩtellectꝰ myſticos dimittamꝰ hoc vnũ hẽbãt ſtudiȷ:vt q̃ vilia fuerãt ꝯportareꝛ:cetera q̃ erãt maiora par uipẽdebãt.vñ ſeqtur:Et reli.q̃ grauio.ſũt le.iud.⁊ miſi.⁊ fi. Ex hoc capitulo arguit eos auaricie:ꝙ ſtudioſe ẽt viliũ ole rũ decĩas exigãt:⁊ iudiciũ in diſceptatiõe negocioꝝ:miſeri cordiãqꝫ ĩ paupes:⁊ fidẽ ĩ deũ:q̃ magna ſũt:pretermittant.

CHRY.ſup matth.Ul' q2 ſacerdotes auaricia pleni:ſiqs decimas alicuiꝰ rei minime nõ obtuliſſet corripiebãt eũ:q̃ ſi magnũ crimẽ feciſſet.Siqs ãt alteꝝ ledebat:aut ĩ deum peccabat:nõ curabãt eũ corripe:de lucro ãt ſuo ſolliciti:⁊ de glia dei ac ſalute hoĩum negligẽtes.Seruare.n.iuſticiã ⁊ fa cere miſicordiã:⁊ hẽre fidẽ ꝑꝑ ſuã gliã deꝰ mãdauit. Deci mas ãt offerre ꝑpter vtilitatẽ ſacerdotũ:vt ſacerdotes qdẽ ꝑplo ĩ ſpiritualibꝰ obſequantur:ꝑpli aũt ĩ carnalibus ſacer dotibus ſubmiſtrent:ſic ⁊ mȯ fit:q2 oẽs de honore ſuo ſunt ſolliciti.De honore aũt dei nulli portiões etiã ſuas vigilan ter defendũt:ſꝫ circa obſequm eccl'ie curã ĩpẽdere non attẽ dũt.Si ꝑpl's decimas non obtulerit:murmurant omnes.ſi peccantẽ ꝑplm viderit:nemo murmurat cõtra eos.Sed q2 ſcribarũ ⁊ phariſeoꝝ ad quos loq̃batur:quidam populares erãt nõ ẽ ĩcõgruũ vt aliã expoſitionẽ faciamus ꝑpter eos q decimã dabãt.nã q accipit decimas:recte decimare diciꝛ:⁊ q dat.Scribe ergo et phariſei mimaꝝ qdẽ reꝝ decimas of ferebãt:oñdende religiõis gr̃a.Jn iudiciȷs aũt erãt iniuſti.ĩ fratribꝰ ſine miſicordia:ĩ veritate ĩcreduli. ORIGE.Sꝫ qm̃ cõtingens erat vt audiẽtes qdã dñm iſta loquẽtẽ ꝯtem nerẽt minimaꝝ reꝝ decimationẽ:ſapiẽter addidit:⁊ h̄ opor tuit facere:hoc ẽ iudiciũ:miſericordiã:⁊ fidẽ:⁊ illa nõ omit tere.i.decimationẽ mẽte:anethi ⁊ cymini. REMI.Oñdit q̃ppe dñs his vbis:qm̃ oĩa ꝑ̃cepta legis tã maxima q̃ mini ma ſunt implẽda. Redarguuꝛ ãt q elemoſynas de fructibꝰ terre faciũt putãtes ſe minie poſſe peccaꝛ:q̃bꝰ nihil ꝓſũt ele moſyne niſi a peccatis ſtudeãt ceſſare. HYLA.Et q2 mi noris ꝑiculi eẽt dcimatõeꝫ oleris:q̃ beniuolẽtie officiũ ꝑte rire:irridet eos ꝯñr dñs dicẽs.Duces ceci exco. culi. came. aũt glu. HIERO.Camelũ puto eẽ magnitudinẽ ꝑ̃cepto rũ:iudiciũ:miam ⁊ fidẽ.Culicẽ decimatõeꝫ mẽte:anethi:⁊ cymini ⁊ reliquoꝝ oleꝝ viliũ. Hec aũt ꝑ̃cepta dei q̃ magna ſũt deuoramꝰ atqꝫ negligimꝰ:⁊ opationẽ religiõis ĩ puis q̃ lucrũ hñt:cũ diligẽtia demr̃amꝰ. ORIGE.Uel excolãtes culicẽ.i.expellẽtes a ſe mĩma delicta q̃ culices noĩauit. Ca melũ aũt glutiũt.i.cõmittẽtes maxĩa delicta q̃ noĩat came los:aĩalia .vꝫ.tortuoſa ⁊ grandia.Scribe aũt moralr̃ ſũt q ãpliꝰ nihil eſtimãt poſitũ ĩ ſcripturis q̃ ſimplex ſmo dmõ ſtrat:phariſei aũt ſũt oẽs q iuſtificãt ſemetipos:⁊ diuidunt ſe a ceteris dicẽtes: Noli mihi appropinq̃re:qm̃ mũdꝰ ſum. Menta ãt ⁊ anethũ ⁊ cyminũ ciborũ cõditure ſũt:nõ ꝑ̃nci pales cibi.Sic ĩ ꝯuerſatõe nr̃a q̃dã ſũt nec̃ia ad iuſtificatio nẽ:vt iudiciũ:miſicordia ⁊ fides.Alia ſũt ẽt q̃ſi ꝯdiẽtia actꝰ nr̃os:⁊ ſuauiores eos faciẽtia vt abſtinẽtia:riſus:ieiuniũ:fle xio genuũ:⁊ h̃ȯ.Qũo ãt ñ eſtianꝛ ceci q ñ videt:qm̃ nihil ꝑ deſt cautũ eẽ diſpẽſatorẽ ĩ rebꝰ mĩmis:cũ ꝑ̃ncipalia negligũ tur. Hos ḡ ſmo pñs ꝯfũdit:nõ qdẽ leuia ꝓhibẽs obſuare: ſꝫ ꝑ̃ncipalia ꝑ̃cipiẽs cautiꝰ cuſtodire. GREGO.i.mor.Ul' aliter.Culex ſuſurrãdo vulnerat.camelꝰ ãt ſpõte ſe ad ſuſci piẽda onera ĩclinat. Liq̃erũt ḡ culicẽ iudei:q ſeditioſuꝫ la tronẽ dimitti petierũt.Camelũ vo glutierũt:q2 eum qui ad ſuſcipiẽda noſtre mortalitatis onera ſponte deſcẽderat ex tinguere clamando conati ſunt.

¶ Ue vob ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:q mũda tis qȯ de foris ẽ calicis ⁊ parapſidis:itus ãt ple ni eſtis rapina ⁊ imũdicia. Phariſee cece:mun da prius qȯ intus eſt calicis ⁊ parapſidis vt fi at ⁊ id quod de foris eſt mundum.

HIERO.Diuerſis vbis eodẽ ſenſu quo ſupra arguit pha riſeos ſimulatõis ⁊ mẽdaciȷ:ꝙ aliud oñdãt hoĩbꝰ foris aliȯ domi agãt.vñ diciꝛ.Ue vo.ſcri.⁊ pha.hypo.q mũdatis qȯ de foris eſt cali.⁊ para. Nõ hoc dic̃ ꝙ ĩ calice ⁊ parapſide eo rũ ſupſtitio moraretꝛ:ſꝫ ꝙ foris hoĩbꝰ oñderẽt ſc̃itatẽ:quod manifeſtũ eſt ex eo qȯ addidit dicẽs.Jntꝰ aũt pl. eſtis ra. ⁊ ĩmun. CHRY.ſup matth.Uel hoc dicit:q2 iudei quotiẽs ĩgreſſuri erãt ĩ tẽplũ:aut ſacrificia oblaturi:aut per dies fe ſtos ſeipos ⁊ veſtimẽta ſua ⁊ vtenſilia lauãt:⁊ a pc̃tis nemo ſeipm purgabat:cũ deꝰ neqꝫ corporis mũditiã laudet:neqꝫ ſordes cõdẽnet.Pone tñ ꝙ deꝰ odit ſordes corpoꝝ ⁊ vaſo rũ:que neceſſe ẽ vt ipo vſu ſordidenꝛ:q̃tomagis ſordes cõ ſciẽtie horret:quã ſi volumꝰ ſemp mũdã ſuamꝰ: HYLA. Arguit ḡ eos q iactãtiã iutilis ſtudiȷ ſequẽtes:vtilitatis ꝑfe cte miſterium dereliquũt.Calicis nãqꝫ vſus iterior ẽ:qui ſi obſorduerit:qd ꝓficiet lotꝰ exterior:atqꝫ iȯ ĩterioris ꝯſcie nitor ẽ obtinẽdꝰ:vt ea q̃ corꝑis ſũt:forinſecꝰ abluanꝛ.⁊ ideo ſubdit:Phariſee cece:mũda ꝑ̃us qȯ intꝰ ẽ ca.⁊ pa.vt fiat et id qȯ d̃ foris ẽ mũdum. CHRY.ſup mat. Nõ auteꝫ hoc dicit de ſenſibili calice aut parapſide:ſed de intelligibili:q ſi nũq̃ tetigerit aquã:mũdus poteſt eſſe apud deum.Si ãt peccauerit ⁊ tota aqua pelagi ⁊ fluminũ ſe lauerit:ſordidꝰ

eſt ⁊ miſer ante deũ. CHRY.in homi.Attende aũt ꝙ vbi de decimis loquebaꝛ:cõuenienter dixit: Hec oportuit fa cere ⁊ illa nõ omittere.Decima.n.elemoſyna q̃dã eſt:Quid aũt nocet elemoſynã dare:nõ tñ hoc dixit ſicut legalem ob ſeruationẽ ĩducens. Hic aũt vbi de purgatõibꝰ ⁊ ĩmũdiciȷs diſputat:nõ ad hoc addit:ſꝫ oñdit ꝙ d̃ neceſſitate ad iterio rẽ mundiciã exterior ſeqꝛ:qȯ qdẽ extra calicis ⁊ parapſidis corꝑꝰ vocãs:qȯ aũt ẽ itus aĩam. ORIGE. Hic ſermo nos inſtruit vt feſtinemꝰ eẽ iuſti:nõ apparere. Qui n.ſtudet vt appareat iuſtꝰ:q̃ a foris ſũt mũdat:⁊ q̃ videnꝛ curat:cor ãt ⁊ ꝯſcia negligit.Qui aũt ſtudet ea q̃ intus ſunt.i.cogitatões mũdare:ꝯſequẽs ẽ vt ẽt ea q̃ a foris ſũt faciat mũda .Sed oẽs falſi dogmatis ꝓfeſſores calices ſũt a foris q̃ſi munda ti ꝑpter ſpẽm religiõis quã ſimulãt:abintꝰ aũt pleni rapĩa ⁊ ſimulatõe:dũ rapiũt hoĩes ad errorẽ.Calix ẽt ẽ vas ad po tũ:parapſidis ad cibũ.Oĩs ergo ſmo ꝑ quẽ potamur ſpiri tualiter:vel oĩs narratio ꝑ quã nutrimur:vaſa ſunt potus ⁊ cibi.Qui ergo ſtudẽt cõpoſitũ ꝓferre ſmonẽ:magis q̃ ſalu tari ſenſu repletũ:calix eiꝰ a foris mũdatꝰ eſt:abintus autẽ ſordibus vanitatis ĩpletꝰ.Sꝫ ⁊ lr̃e legis ⁊ ꝑphetaꝝ calices ſpiritualis potꝰ ⁊ parapſides neceſſariaꝝ eſcaꝝ ſũt.Scribe qdẽ ⁊ phariſei ſtudẽt ſenſũ exteriorẽ mũdũ demõſtrare. di ſcipuli autẽ xp̄i ſenſum ſpiritualeꝫ mũdare feſtinant.

¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:q2 ſiles eſtis ſepulchris dealbatis:q̃ a foris parent hoĩ bus ſpecioſa:itus vero plẽa ſũt oſſibus mortuo rũ ⁊ oĩ ſpurcitia. Sic ⁊ vos a foris qdẽ ꝑetis ho mibus iuſti:itus ãt plẽi eſtis hypocriſi ⁊ ĩiq̃tate.

ORIGE.Sic̃ hr̃ ſuperiꝰ:ĩtus pleni rapina ⁊ intẽꝑerãtia ſilr̃ hic pleni ſũt hypocriſi ⁊ iniq̃tate:q cõꝑantur oſſ bꝰ mor tuoꝝ ⁊ imũdicie vniuerſe.vñ dicit.Ue vo.ſcri.⁊ pha.hypo. q ſiles eſtis ſepulchris dealbatis. CHRY.ſup mat. Me rito qdẽ iuſtoꝝ corꝑa tẽpla dñr:q2 aĩa ĩ corꝑe xp̄i dñaꝛ: ſic̃ deꝰ in tẽplo:vel q2 ipſe deꝰ ĩ corporibꝰ hitat iuſtis .Corpa ãt pctõꝝ ſepulchra dñr mortuoꝝ:q2 aĩa mortua ẽ ĩ corꝑe pec catoris.nec.n.viuẽs putãda ẽ:q̃ nihil viuũ aut ſpuãle agit ĩ corꝑe. HIERO.Sepulchra aũt forinſecꝰ leuigata ſũt cal ce ⁊ ornata marmoribꝰ ĩ auro:coloribuſqꝫ diſtictis:itus ãt plena ſũt oſſibꝰ mortuoꝝ.vnde dꝛ.Que aꝑꝑent hoĩbꝰ ſpe cioſa:itus aũt plena ſunt oſſibꝰ mortuoꝝ:⁊ oĩ ſpurcitia.Sic aũt ⁊ ꝑuerſi magiſtri q alia docẽt:⁊ alia faciũt:mũdiciã ha bitu veſtis:⁊ verborũ humilitate demõſtrãt:itus aũt pleni ſunt oĩ ſpurcitia ⁊ auaritia ⁊ libidine.⁊ hoc manifeſte expri mit inferens:Sic ⁊ vos a foris qdẽ aꝑpa.ho.iuſti:intus aũt pleni eſtis hypocriſi ⁊ iniq̃tate. ORIGE.Oĩs.n.iuſtitia ſi mulata mortua eſt q̃ ꝑpter deũ nõ fit:magis aũt neqꝫ iuſti tia eſt: ſicut mortuꝰ hõ nõ eſt hõ.Et ſic̃ mimi q ꝑſonas ſuſci piunt aliorũ:⁊ nõ ſunt ipſi quos ſimulãt.Tãta ergo ſũt oſſa ĩ eis ⁊ imũdicie:q̃ta bona ſimulãt ex malo affectu. Uideꝛ autẽ a foris iuſti coraꝫ hoĩbꝰ:nõ eis quos ſcriptura appellat deos:ſꝫ corã eis qui ſicut hoĩes moriũꝛ. GREGO. xxvi. mora. Ante diſtrictũ vo iudicẽ excuſationẽ iȯ de ignorãtia habere nõ poſſũt:q2 dũ añ oculos hoĩuꝫ oẽm modũ ſancti tatis oſtendũt:ipſi ſibi ſũt teſtimonio:q2 bñ viuere nõ igno rant. CHRY.ſup mat.Hic ãt hypocrita ſi bonuꝫ ẽ eẽ ma luꝫ:vt qd nõ vis apparere qȯ vis eẽ: Nã qȯ turpe ẽ appare re:turpiꝰ eſt eẽ:qȯ autẽ formoſũ eſt apparere:formoſius eſt eẽ.Ergo aut eſto quod appares:aut apparere quod es.

¶ Ue vob ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:q edifica tis ſepulchra ꝑphaꝝ ⁊ ornatis monumẽta iuſto rũ: ⁊ dicitis: Si fuiſſemus ĩ diebus patꝝ nr̃oꝝ ñ eẽmus ſociȷ eoꝝ ĩ ſanguĩe ꝑphetaꝝ. Jtaqꝫ teſti monio eſtis vobiſmetipſis:q2 filiȷ eſtis eorum qui prophetas occiderunt.

HIERO.Prudẽtiſſimo ſylogiſmo arguit eos eſſe filios homicidarũ:dũ ĩpi opiniõe bonitatis ⁊ gl'ie ĩ ꝑpl'o edificant ſepulchra ꝑphetaꝝ:quos maiores eoꝝ ĩterfecerũt.Et hoc ẽ qȯ dicit:Ue vo. ſcri.⁊ pha.hypo.q edificatis ſepulchra pro phetaꝝ ⁊ ornatis monumẽta iuſtoꝝ. ORI. Nõ ſatis rõna biliter cõminari dꝛ aduerſus eos q edificãt ſepulchra pro phetarũ.quantũ.n.ad hoc laudabile aliqd faciebãt quõ er go erãt digni ſuſcipe ve: CHRY.in ho. Non ḡ eos ĩcuſat: qm̃ ſepulchra edificãt ſꝫ intẽtioni eorũ detrahit:cũ qua edi ficabãt: qm̃ nõ propter honorem eoꝝ q occiſi fuerãt:ſꝫ ſic̃ põpã ſibi ſtatuẽtes in occiſiõibꝰ illoꝝ:⁊ formidãtes:ne forte tꝑe ꝓcedẽte ſepulchris deſtructis:tabeſcat tãte audacie me moria. CHRY.ſup matth:Ul' q2 dicebant apȯ ſe:Si bñ fecerimꝰ paupibꝰ:nõ multi vident ⁊ pro tꝑe vidẽt. Nõne er go meliꝰ edificia facimꝰ que oẽs aſpiciunt:nõ ſolũ in hoc tẽ pore:ſꝫ ẽt in poſterũ.O inſipiẽs homo qd tibi prodeſt poſt mortẽ iſta memoria:ſi vbi es torqueris:⁊ vbi non es lauda ris: Dũ ãt iudeos caſtigat dñs:chriſtianos docet. nã ſi ad il los ſolos dixiſſet hec dicta fuiſſent tñ:nõ etiã ſcripta:nunc ãt ⁊ dicta ſunt ꝑꝑ illos:⁊ ſcripta ꝑꝑ iſtos Si ḡ iuxta alia bo na fecerit hõ edificia ſancta:additamẽtũ ẽ bonis opibus:ſi aũt ſine aliȷs bonis opibꝰ:paſſio ẽ gl'ie ſecularis. Nõ.n.gau dẽt martyres qñ ex illis pecũȷs honorãtur in q̃bus paupes plorãt.Semꝑ ẽt iudei ꝑ̃teritoꝝ ſanctoꝝ cultores fuerũt ⁊ ꝑ̃ſentiũ cõtẽptores:magis ãt ⁊ ꝑſecutores. Nõ.n.ſuſtinẽtes increpatiões ꝑphetaꝝ ſuoꝝ : ꝑſequebanꝛ eos ⁊ occidebãt: poſtea vo naſcẽtes filiȷ ĩtelligebãt culpas patrũ ſuoꝝ:⁊ iȯ q̃ ſi d̃ morte inocẽtiũ ꝑphetaꝝ dolẽtes edificabãt memorias eoꝝ.Et ipſi tñ ſimiliter ꝑſequebãtur.⁊ iterficiebãt ſuos ꝓ phetas:icrepãtes eos ꝑꝑ peccata ſua.⁊ iȯ ſubdiꝛ:Et dicitis: Si fuiſſemꝰ in diebꝰ patꝝ noſtroꝝ:nõ eſſemꝰ ſociȷ eoꝝ ĩ ſan guine ꝑphetaꝝ. HIERO. Hoc ãt ⁊ſi ſmone nõ dicãt: ope loquũꝛ:ex eo ꝙ ambitioſe ⁊ magnifice edificant memorias occiſoꝝ. CHRY.ſup matth.Qualia ḡ cogitabãt ĩ corde: talia loquebãꝛ ⁊ factis. Nãleꝫ ãt cõſuetudinẽ oĩum maloꝝ hoĩum hic chriſtꝰ exponit:q2 alter alteriꝰ culpã cito intelli git:ſuã aũt difficile. Hõ.n.in cã alteriꝰ trãquillum hꝫ cor:in ſua vero turbatũ. Jn cã ḡ alteriꝰ de facili poſſumꝰ oẽs iuſti iudices eẽ. Jlle aũt vere iuſtꝰ ⁊ ſapiẽs eſt:q ſibiipſi iudex fi eri põt.Sequiꝛ: Jtaqꝫ teſtimonio eſtis vobiſmetipſis:quia filiȷ eſtis eoꝝ q ꝑphetas occiderunt. CHRY.in ho.Qua lis auteꝫ ẽ incuſatio filium eẽ homicide cũ qui nõ cõmuni cat mẽti pr̃is:patet ꝙ nulla.vñ manifeſtũ ẽ ꝙ propter hoc dicit:q2 occulte inſinuat malitie ſimilitudineꝫ. CHRY. ſup math. Teſtimonia enim ſũt de filiȷs mores parentem. ſi enim pr̃ fuerit bonꝰ ⁊ mater mala:aut econuerſo: filiȷ in terdũ patrẽ ſequuntur:interdũ matrẽ.Si aũt ambo fuerit equales:fit quidẽ aliq̃ñ vt de bonis parentibꝰ mali exeant filiȷ:aut ecõuerſo:ſed raro.Sic enim hoc ẽ : ſicut cum extra regulã nature naſcitur hõ:aut ſex digitos habẽs aut oculos non habens. ORIGE.Sꝫ ⁊ in ꝑpheticis dictis narratio ſꝫ hiſtoriã eſt corpus:ſpiritualis autẽ ſenſus eſt anima.Se pulchra ipſe littere ſcripturarum ⁊ libri.Qui ergo ſolam hi ſtoriã attendunt corpora prophetarum colunt in litteris po ſita quaſi in quibuſdaꝫ ſepulchris:⁊ dicũtur phariſei.i.pre ciſi:quaſi animam prophetarum precidentes a corpore.

¶ Et vos implete menſurã patrũ veſtrorũ. Ser pentes genimina viperaꝝ:q̃o fugietis a iudicio gehẽne: Jȯ dico vobis: Ecce ego mitto ad vos ꝑphetas ⁊ ſapiẽtes ⁊ ſcribas: ⁊ ex illis occidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis ĩ ſynagogis veſtris ⁊ ꝑſeq̃mini de ciuitate in ciuitatẽ vt ve

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

niat sup vos ois sãguis iust⁹ q effusus ẽ sup terrã a sãguine abel iusti vsq3 ad sãguinẽ zacharie filij barachie: quẽ occidistis iter tẽplũ ⁊ altare. Amẽ dico vobis venient hec oĩa sup generationẽ istã.

CHRY. i ho. Quia dixerat cõtra phariseos ⁊ scribas ꝙ filij eẽnt eoꝝ q occiderũt ꝓphetas: nũc manifestat ꝙ in malicia eis similes erãt: ⁊ ꝙ fictio erat hoc q⁹ dicebãt: ꝙ nõ cõmunicassent opibus eoꝝ si fuissent in tẽpore illo. Et iõ dicꝫ: Et vos iplete mẽsurã pa. vestrorũ. Nõ qdẽ hoc dicit q̃si iniũgẽs: sꝫ quasi ꝑdicẽs qd̃ futuꝝ erat. CHRY. sup matth. Prophetizat. n. illis futuꝝ eẽ vt sicut patres eoꝝ interfecerunt ꝓphetas: sic ⁊ ipsi iterficerẽt christuꝫ ⁊ apostolos ⁊ ceteros sctõs: vtputa si ꝯtra aliquẽ litiges aduersariũ: dicis illi: fac mihi qd̃ es factur⁹. nõ iubes vt faciat: sꝫ oñdis te itelligere qd̃ cogitat facere. Et qdẽ quantũ ad veritatẽ excesserunt mẽsurã patꝝ suoꝝ. Illi. n. hoies occiderũt: isti deũ crucifixerũt. Sꝫ q2 volũtate sua descẽdit i mortẽ: nõ iputat illis sue mortis peccatũ: iputat aũt illis mortẽ apostoloꝝ ceterorũq3 scõꝝ. Et iõ dicit: Implete ⁊ nõ supimplete. Nã benigni ⁊ iusti iudicis ẽ suas iniurias cõtẽnere: ⁊ alioꝝ iniurias vindicare. ORI. Implent ẽt mẽsurã paterne iniqtatis: p hoc ipsũ ꝙ nõ credũt in christũ. Cã ãt icredulitatis fuit: qm̃ semp aĩu3 suũ dederũt circa historias corporales: nihil spirituale in eis volẽtes itelligere. HYLA. Q2 g̃ mẽsurã paterne volũtatis iplebũt: iõ ⁊ serpẽtes ⁊ vipina generatio sunt. vnde seqtur Serpẽtes genimina viparũ quõ fugietis a iudicio gehẽne? HIERO. Hoc ipsũ ⁊ ioãnes baptista dixerat. Sic g̃ de vipis ingt nascuntur vipe: sic de homicidis patrib⁹ vos nati estis homicide. CHRY. sup matth. Genimina aũt viperarum dicuntꝰ: qm̃ talis ẽ viperarũ natura vt filij rũpãt vteꝝ matris: ⁊ sic procedant: sic ⁊ iudei semp parentes cõdẽnãt: reprehendẽtes eoꝝ facta. Dicit autẽ: Quõ fugietis a iudicio gehẽne? Nunquid sepulchra sanctoꝝ edificantes? Sꝫ primus gradus pietatis ẽ sanctitatẽ diligere: deinde sctõs: sine cã. n. iustos honorat q iusticiam spernit. Nõ pñt sancti amici eẽ illorum qbus deus est inimicus: an forsitan nomen vacuũ vos liberabit: q2 videmini eẽ i pplo dei: puto aũt ꝙ melius ẽ inimic⁹ apert⁹ q̃3 amicus falsus: sic ⁊ apud deum odibilior ẽ q seruũ dei se dicit: ⁊ mandata diaboli facit. apud deũ quidem q hoiem occidere disponit: anteq̃3 occidat: homicida habetꝰ. Uoluntas. n. est q̃ aut remuneratur pro bono: aut condẽnatꝰ pro malo: opa autẽ testimonia sunt voluntatis. Nõ ergo querit deus opa pp se vt sciat quõ iudicet: sꝫ pp alios vt oẽs itelligãt q2 iust⁹ ẽ de⁹. Prouidet aũt deus occasioni peccãdi malis: nõ vt peccare faciat: sꝫ vt peccatorẽ oñdat: ⁊ bonis pbet occasionẽ: p quã oñdãt ꝓpositũ volũtatis sue. Sic ergo ⁊ scrib ⁊ phariseis dedit occasionem oñdẽdi volũtatẽ suã. vñ cõcludit. Iõ ecce mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiẽtes ⁊ scribas. HYLA. i. apostolos qui de futuroꝝ reuelatiõe ꝓphete sunt: christi agnitiõe: sapientes: de legis itelligentia: scribe. HIERO. Uel obserua iuxta apostolũ scribẽtẽ ad corinthios: varia dona esse discipuloꝝ christi: alios ꝓphetas q ventura predicant: alios sapientes qui nouerunt qñ debent ꝓferre sermonẽ: alios scribas in lege doctissimos: ex quibus lapidatus est stephanus paulus occisus: petrus crucifixus: flagellati in actibus apostolorũ discipuli: ⁊ persecuti sunt eos de ciuitate in ciuitatẽ: expellentes de iudea vt ad gentium populos transmigrarent. ORIGE. Uel scribe q mittũtꝰ a christo sũt sꝫ euãgelium quos ⁊ spũs viuificat ⁊ littera nõ occidit: sicut littera legis: quã sequẽtes in vanas supstitiões icurrũt. Simplex autẽ euangelij narratio sufficit ad salutẽ. Scribe autẽ legis scribas noui testamẽti adhuc per detractionẽ flagellant in synagogis suis. sed ⁊ heretici q sunt spirituales pharisei: linguis suis christianos flagellãt ⁊ persequũtur de ciuitate in ciuitatẽ: iterdũ corporalr̃: aliquãdo autẽ spualr̃: volẽts eos expellere: q̃si de ꝓpria ciuitate legis ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ euangelij in aliud euangeliũ. CHRY. sup matth. Deinde vt oñdat qm̃ nõ ipune hoc faciũt ieffabilẽ eis ex his timorẽ icutit: vñ subditꝰ: Ut veniat sup vos ois sanguis ⁊c. RABA. Idest ois debita vltio p effuso sanguine iustoꝝ. HIERO. De abel qdẽ nulla ẽ ãbiguitas qn is sit quẽ cahin frater occiderit. Iust⁹ aũt nõ soluꝫ ex dñi nũc snĩa: sꝫ ex genesis testimonio cõprobatꝰ: vbi accepta ei⁹ a deo narrantꝰ munera. Querim⁹ autẽ quis fuerit iste zacharias fili⁹ barachie: q2 mlt̃os legimus zacharias: ⁊ ne libera nobis tribueretꝰ erroris facultas. additũ est: Quẽ occidistis iter templũ ⁊ altare. Alij zachariã filiũ barachie dicunt q i. xij. ꝓphetis vndecimus est: patrisq3 in eo nomẽ cõsentit. sed vbi occisus sit iter templũ ⁊ altare scriptura nõ loquitꝰ: maxime cũ tpib⁹ ei⁹ vix ruine templi fuerit. Alij zachariã patrẽ ioãnis itelligi volũt. ORIGE. Uenit. n. ad nos traditio talis: q̃si sit aliqs loc⁹ i tẽplo: vbi v̄ginib⁹ quidẽ licet adorare deũ: ex pte aũt eaꝝ thoruꝫ virilẽ nõ pmittebãt in eo ꝯsistere. Maria ãt postq̃3 genuit saluatorẽ: igrediẽs ad orandũ stetit i illo v̄ginũ loco: ꝓhibentib⁹ aũt eis q nouerãt eã iam filiũ genuisse: Zacharias dixit qm̃ digna est virginũ loco cũ adhuc sit virgo. Ergo quasi manifestissime aduersus legẽ agentem occiderunt eũ iter tẽpluꝫ ⁊ altare viri gnãtõis illi⁹. ⁊ sic veꝝ ẽ verbuꝫ xp̃i qd̃ dixit ad pñtes: quẽ occidistis. HIERO. Hoc tamẽ q2 de scripturis nõ habet auctoritatẽ: eadẽ facilitate cõtemnitꝰ q̃ ꝓbatꝰ. Alij istũ volũt eẽ zachariã q occisus sit a ioas rege iude inter tẽplũ ⁊ altare. i. i atrio tẽpli. Sꝫ obseruãduꝫ ꝙ ille zacharias nõ fuit fili⁹ barachie sꝫ ioiade sacerdotis. Sꝫ barachias i ligua nr̃a bñdicẽs deuꝫ dr̃: ⁊ sacerdotis ioiade iustitia hebreo noie demrãtur. In euangelio v̄o quo vtuntꝰ nazareni: p filio barachie filiuꝫ ioiade scriptuꝫ reperim⁹. REMI. Querẽduꝫ ẽ ãt quõ vsq3 ad sanguinẽ zacharie dixerit: cũ plimorũ sanctorũ sanguis postea fuit effusus? Soluitꝰ ãt sic. Abel pastor ouiũ i cãpo fuit occisus. Zacharias fuit sacerdos ⁊ i atrio tẽpli iterfect⁹. Iõ g̃ dñs hos duos cõmemorat: qm̃ p hos oẽs sci martyres designantꝰ laycalis scꝫ ⁊ sacerdotalis ordĩs. CHRY. i ho. Abel ẽt cõmemorauit: oñdens qm̃ ex iuidia eẽnt xp̃m ⁊ discipulos ei⁹ occisuri. Zacharie aũt mẽtionẽ fecit: qm̃ duplex ꝑsumptio fuit i ei⁹ occisiõe. nõ. n. solũ in sanctũ hoieꝫ facta ẽ: sꝫ ⁊ i loco sancto. ORIGE. Zacharias ẽt iterptatꝰ memoria dei. Ois g̃ qui memoriã dei dispdere festinat: i eis quos scãdaliçat Zacharie sanguinẽ videtꝰ effũdere filij barachie. Per benedictiones. n. dei: memores sum⁹ dei. Ab ipsis ẽt memoria iterficitur dei: qm̃ ⁊ tẽplũ dei a lasciuis corrũpitꝰ: ⁊ altare ei⁹ p negligentiã orationũ sordidaꝝ sordidatꝰ. Abel aũt luct⁹ iterptatur. Qui g̃ nõ recipit qd̃ scriptũ est: Beati q lugẽt: sanguinẽ effũdit abel: hoc ẽ v̄itatẽ luct⁹ salutaris. Effũdunt ẽt aliqui v̄itatẽ scripturaꝝ: q̃si sanguinẽ eaꝝ: q2 ois scriptura nisi s̃m veritatẽ itelligatꝰ: mortua ẽ. CHRY. i ho. Et vt oẽꝫ excusationẽ illis adimeret: ne dicerẽt: qm̃ ad gẽtes eos misisti: ꝓpter hoc scãdaliçati sum⁹: ꝑdixerat ꝙ ad eos essent mittendi discipuli. ⁊ iõ de vltõe eoꝝ subditꝰ: Amẽ dico vob: veniẽt hec oia sup gnãtõeꝫ istã. GLO. Nõ hos tm̃ pñtes dicit: sꝫ oẽm generationẽ ꝑcedentẽ ⁊ futurã: q2 oẽs vna ciuitas sũt: ⁊ vnũ corpus diaboli. HIERO. Regula aũt scripturaꝝ est: duas generatões bonoꝝ ⁊ maloꝝ nosse. De gnãtõe bonoꝝ dicitꝰ: Generatio iustoꝝ benedicetꝰ: de malis v̄o i pñti loco generatio viperaꝝ. Ergo ⁊ isti q2 similia sicut chain: et ioas cõtra apl̃os gesserũt: de vna gnãtione esse referuntur. CHRY. in ho. Uel alr̃ q2 gehẽne pena quã eis cõminatus fuerat tardabat. Cõmiatꝰ ẽt eis pñtia mala cũ dicit: Uenient hec oĩa sup generationẽ istã: CHRY. sup mat. Sic enĩ oia bona: q̃ in singulis gnãtionibus a cõstitutõe mundi omnes sancti merebantur: illis nouissimis sũt donata: q receperũt xp̃m: sic oia mala que in singulis generatiõib⁹ a cõstitutõe mũdi pati meruerũt oẽs iniqui: sup nouissimos iudeos venerũt: q2 xp̃m repulerunt. Aut ita: sicut ois iustitia precedentium scõꝝ imo omniuꝫ scõrum tãtũ mereri nõ potuit q̃tũ gratie datũ est hoib⁹ i xp̃o: sic oĩum peccata ipiorũ tantũ malũ mereri nõ potuerũt: q̃tuꝫ venit sup iudeos vt corporalia paterentꝰ: qualia passi sũt a romanis: ⁊ sic postmodũ oẽs generatões eoꝝ vsq3 i finẽ seculi ꝓijcerentꝰ a deo: ⁊ ludibriũ fierent gentib⁹ vniuersis. Quid. n. pei⁹ põt fieri q̃3 filiuꝫ cũ misericordia ⁊ humilitate veniẽtẽ nõ suscipe sed tali mõ iterficere? Uel ita: ois gens vel ciuitas nõ stati cũ peccauerit punit eã de⁹: sed expectat p multas generatões. qñ aũt placuerit deo: pdere ciuitatẽ illã aut gentẽ videtꝰ oĩum generationũ precedẽtiũ pctã reddere illis: qm̃ que oẽs merebamur: hec sola passa: sic ⁊ generatio iudeoꝝ p p̃rib⁹ suis videtꝰ punita. Uere aũt nõ p illis sed p se condẽnati sunt. CHRY. i ho. Qui. n. mlt̃os iã peccãtes vidit ⁊ icorrect⁹ ꝑmãsit: eadẽ rursus vl' grauiõa faciẽs: maõi ẽ pene obnoxi⁹.

Hierusalẽ hierusalẽ: que occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos q ad te missi sũt: quotiens volui ꝯgregare filios tuos queãdmodũ gallina ꝯgregat pullos suos sub alas: ⁊ noluisti. Ecce relinquetꝰ vobis domus vestra deserta. Dico eni vob nõ me videbitis ammodo donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine domini.

CHRY. i ho. Post predicta ad ciuitatẽ cõuertit dñs sermonẽ. ex hoc erudire volẽs auditores. vnde dicit: Hierl'm hierl'm. Hec. aũt duplicatio miserẽtis ẽ: ⁊ valde diligentis. HIERO. Hierl'm ãt nõ saxa ⁊ edificia ciuitatis sꝫ hĩtatores vocat: quã p̃ris plãgit affectu. CHRY. sup math. Preuidẽs ruinã ciuitatis illi⁹ ⁊ plagam: que a romanis supuentura erat: recordabatꝰ quidẽ sanguinis scõꝝ suoꝝ. q effusus erat ab illis ⁊ postmodũ effũdendus. vnde addit: Que occidis ꝓphetas: ⁊ lapidas eos q ad te missi sũt. Missum ad te isaiã occidisti: ⁊ seruũ meũ hieremiã lapidasti: Ezechielem tractũ p lapides excerebrasti: quõ saluaberis: q̃ ad medicũ nõ venire pmittis? ⁊ nõ dixit Occidisti aut lapidasti: sꝫ occidis ⁊ lapidas. i. q̃si hoc ꝓpriã ⁊ naturalẽ ꝯsuetudinẽ habes vt occidas ⁊ lapides sanctos. Eadẽ. n. fecꝰ apl̃is q̃ fecerat aliquãdo ꝓphetis. CHRY. in ho. Deinde cũ vocasset eaꝫ: ⁊ aboiabiles ei⁹ occisiões dixisꝫ: q̃si se excusãdo dixit subdẽs: Quotiẽs volui cõgregare filios tuos. q. d. neq3 ꝑdictis occisionib⁹ me a tua beniuolẽtia auertisti: sed volui te mihi adiungere: non semel aut bis sꝫ multotiẽs. Magnitudinẽ aũt amoris sub similitudĩe galine ostẽdit. AVGV. de q̃. euã. Hoc. n gen⁹ animãtis magnũ affectũ in filios habet: ita vt eoꝝ infirmitate affecta infirmetꝰ ⁊ ipsa. Et qd̃ difficile in ceteris aĩantibus iuenies: alis suis filios ꝓtegẽs cõtra miluiuꝫ pugnat: sic ⁊ mater nostra dei sapientia: p carnis susceptõeꝫ infirmata quodãmõ: s̃m illud apl̃i. Qd̃ ifirmũ est dei: forti⁹ est hoibus: ꝓtegit ifirmitatẽ nr̃am ⁊ resistit diabolo ne nos rapiat. ORIGE. Filios ãt hierl'm dicit s̃m qd̃ dicim⁹ semp ciuiũ successores ꝑcedẽtiũ filios. Dicꝰ aũt: Quotiẽs volui: cũ sit manifestum semel euꝫ docuisse i corpore iudeos. Semp enĩ xp̃s presens fuit ⁊ i moyse ⁊ i ꝓphetis ⁊ i angelis mĩstrãtib⁹ saluti humane p singulas generatões. Sigs aũt nõ fuerit congregatus ab eo: iudicabitꝰ quasi noluerit congregari. RABA. Cessent igitꝰ heretici xp̃o principiũ ex virgĩe dare: omittant aliũ legis ⁊ ꝓphetarũ deũ ꝑdicare. AVGV. in encheridion. Ubi ẽ aũt illa oĩpotẽtia q̃ i celo ⁊ i terra oia q̃cũq3 voluit fecit: si colligere filios hierusalem voluit ⁊ nõ fecit? An nõ poti⁹ illa qdẽ filios tuos ab ipso colligi noluit: sed ea quoq3 nolente: filios eius colligit ipse quos voluit. CHRY. in homilia. Deinde ꝯminatꝰ penã quã semp formidauetꝰ. s. ciuitatis ⁊ tẽpli euersionẽ dicẽs: Ecce relinquetꝰ vobis domus vestra deserta. CHRY. sup matth. Sicꝰ. n. corp⁹ aĩa recedẽte pri⁹ qdẽ frigescit: deide putrescit ⁊ soluitur: sic ⁊ tẽplũ nostrũ dei spiritu recedẽte pri⁹ seditionib⁹ ⁊ idisciplinatiõe replebitꝰ: deide veniet ad ruinã. ORIGE. Semp ẽt eis q noluerũt cõgregari sub alis ei⁹ cõminatꝰ christus: Ecce relinquetꝰ vobis domus vestra deserta. i. aĩa ⁊ corpus. Sꝫ ⁊ siqs ex vobis noluerit congregari sub alis christi: ex tpe illo ex quo cõgregationem refugit actu magis q̃3 corpore: nõ videbit pulchritudinẽ verbi: donec penitens a proposito malo dicat: benedict⁹ q venit in noie dñi. Tũc. n. verbũ dei benedictũ venit sup cor hois: qñ fuerit quis conuersus ad deuꝫ. vñ sequitꝰ: Dico enim vobis: non me videbitis ammõ donec dicatis: Benedict⁹ qui venit in noie domini. HIERO. q. d. Nisi penitẽtiã egeritis ⁊ cõfessi fueritis ipsum eẽ me: de quo ꝓphete cecinerũt filiũ oĩpotẽtis patris: faciẽ meã nõ videbitis. Hẽnt ergo iudei datũ sibi tẽpus penitẽtie. Cõfiteantꝰ benedictũ q venit i noie dñi: ⁊ christi ora cõspicient. CHRY. in ho. Uel aliter: Per hoc occulte secundũ aduẽtũ significauit: qm̃ tũc oĩno eũ adorabunt. Qd̃ aũt dicꝰ ammõ ad tps crucis refertꝰ.

CA. XXIIII.

Et egressus iesus de tẽplo ibat. Et accesserunt ad eũ discipuli eius: vt oñderent ei edificatões tẽpli. Ipse aũt rñdens dixit illis: Uidetis hec omnia? Amẽ dico vobis: non relinquetꝰ hic lapis super lapidem q non destruatur.

ORIGE. Postq̃3 oĩa q̃ super hierusalẽ vẽtura erant christus predixit: exijt de tẽplo q cõseruauerat tẽplum ne caderet donec fuit in eo. vnde dr̃. Et egre. iesus de templo ibat. Sꝫ ⁊ vnusquisq3 cũ sit tẽplũ dei ꝓpter spiritũ dei inhabitãtẽ in se: ipse sit cã sue desertõis vt egrediatꝰ ab eo christ⁹. Sequitꝰ: Et accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ vt oñderẽt edificationes tẽpli. Dignũ ẽ videre quomõ oñdũt ei structuras tẽpli: q̃si nunq̃3 viderit tẽplũ. Ad qd̃ rñdẽdũ ẽ: ꝙ cũ christ⁹ ꝓphetiçasset supius ruinã tẽpli futurã: audiẽtes discipuli mirari sũt talẽ ac tãtã tẽpli structurã ad nihilũ redigẽdã: ꝓpterea oñdũt ei vt flecterẽt eũ ad misericordiã loci illi⁹ ne faceret qd̃ fuerat cõminat⁹. Sꝫ ⁊ cũ sit humane nature admirabilis cõstructio facta videlicet tẽplũ dei: discipuli ceteriq3 sãcti etiam modo miranda opa dei erga figmẽtũ humanũ cõfitẽtes: ante cõspectũ christi intercedũt: ne deserat gen⁹ humanum propter peccata ipsorum. Sequitur. Ipse auteꝫ respondens dixit eis: Uidetis hec omnia: Amen dico vobis: non relinquetur hic lapis super lapidẽ qui non destruatur. RABA. Iuxta historiam manifestus ẽ sensus: quia. xlij. anno post passionem domini: sub Uespasiano ⁊ Tito romanis principibus ciuitas euersa est cum templo. REMI. Diuinitus autem procuratũ est vt reuelata iã luce gratie: templũ cum suis cerimonijs tolleretꝰ: ne forte aliquis paruulus in fide dum videret omnia illa que a domino fuerãt istituta ⁊ a ꝓphetis sanctificata adhuc permanere: paulatim recedendo a synceritate fidei: ad carnalem iudaismũ trãsiret. CHRY. in homi. Sꝫ qualr̃ veꝝ est ꝙ nõ mãsit lapis super lapidem. Uel enĩ desolationẽ eius ostendens oĩmodaꝫ hoc dixit: vel s̃m illũ locũ vbi erat: sunt. n. eius partes vsq3 ad fundamẽta destructe. Cũ his ⁊ illud dicam: qm̃ ex his q̃ facta sũt: ⁊ de reliqs oportet credere ꝙ peribunt perfecte. HIERO. Mystice aũt recedente dñõ de templo: oĩa legis edificia ⁊ cõpositio mãdatoꝝ ita destructa est: vt nihil a iudeis possit impleri: ⁊ capite sublato vniuersa inter se membra cõpugnẽt. ORIGE. Ois etiã hõ q suscipiens in se verbũ dei templũ est: si post peccatũ adhuc seruat ex parte vestigia fidei ⁊ religionis templũ est ex parte destructum ⁊ ex

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

parte cõsistens. Qui aũt postq̃ peccauerit curã sui nõ habz paulati minuit donec ad plenũ recedat a deo viuẽte. ⁊ sic n̄ relinquet lapis sup lapidẽ mãdatoꝝ dei q nõ destruatur.

¶ Sedente aũt eo sup montẽ oliueti: accesserunt ad eũ discipuli secreto dicẽtes: Dic nobis quãdo hec erũt: ⁊ qd signũ aduentus tui: ⁊ ꝯsũmationis seculi: Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne qs vos seducat. Multi.n. venient i nomine meo: dicẽtes: ego sum xp̃s ⁊ multos seducent.

REMI. Perseuerans dñs in itinere peruenit ad mõtem oliueti: ⁊ quibusdã discipulis in via ostendentib⁹ ⁊ laudantibus edificationẽ templi: ipse palã pdixerat oĩa eẽ destruẽda: iccirco cũ puenisset ad mõtez oliueti: accesserunt ad euz iterrogãtes. vñ dr: Sedente autem eo sup motem oliueti.

CHRY. Propter hoc ãt secreto accesserũt: qꝛ d magnis erãt iterrogaturi. Eteni cupiebãt discere diẽ aduent⁹ ei⁹: qꝛ vehemẽter desiderabãt gl'iam ei⁹ videre. HIERO. Et iterrogant tria. pmo quo tẽpoꝛe hierusalẽ destruẽda sit dicentes: Dic nobis qñ hec erũt: secũdo quo tẽpoꝛe xp̃s vẽturus sit. vnde dicũt: Et qd signũ aduẽtus tui: tertio quo tpe cõsũmatio seculi sit futura. vnde dicũt: Et cõsumatõis seculi: CHRY. Lucas aũt ait vnã esse iterrogatõez q̃ ẽ d hierosolyma: quasi estimantibus discipulis tunc futurum esse xp̃i aduẽtũ ⁊ finẽ mũdi: qñ hierosolyma destrueret. Marcus aũt ait nõ oẽs eos de cõsumatõe hyerosolyme: sz petrũ iacobũ: ioãnẽ: ⁊ andreã: q̃si liberi⁹ ⁊ securi⁹ xp̃o loquentes.

ORIGE. Puto aũt montẽ oliueti mysteriũ eẽ eccl'ie que ex gentib⁹ est. REMI. Mons ãt oliueti nõ habz ifructuosas arboꝛes: sz oliueta quib⁹ lumẽ nutrit ad fugãdas tenebras: ⁊ qb⁹ fessis reges: infirmis salus pstat. Sedẽs aũt dominus supꝛa montẽ oliueti cõtra templũ: de ruina ipsi⁹ ⁊ excidio iudaice gẽtis disputat vt ẽt ipso situ coꝛpoꝛis mõstret: qꝛ quiet⁹ manẽs i eccl'ia ipioꝝ supbiã cõdẽnat. ORIGE. Agricola eni residens i mõte oliueti: vbũ dei est i eccl'ia cõfirmatuz: xp̃s. s. q semp oleastri ramos inserit i bonã oliuaz patrũ. Qui autẽ hñt fiduciã ante xp̃m: discere volũt signuz aduentus chꝛisti ⁊ cõsũmationis seculi. Est autẽ duplex aduent⁹ verbi in aĩa. Prim⁹ qdez stulta pdicatio de xp̃o: qñ pdicamus xp̃m natũ ⁊ crucifixũ. Secũd⁹ aũt aduent⁹ est i viris perfectis: de qbus dr: Sapientiã loqmur inter perfectos: ⁊ huic secũdo aduẽtu adiungit cõsũmatio seculi in viro pfecto cui mũdus crucifixus ẽ. HYLA. Et quia tria a discipulis quesita sũt: distinctis ⁊ tpib⁹ ⁊ itelligẽtie significatõib⁹ separant. Respõdet ergo pmo de ciuitatis occasu: ⁊ quãdo cõfirmat veritate doctrĩe: ne quis fallax ignorãtibus possit obrepe. vnde seqt: Et rñdens iesus dixit eis: Uidete ne qs vos seducat: Multi.n. veniẽt in noĩe meo dicentes: Ego sũ xp̃s. CHRY. Neq̃.n. de hierosolyme destructiõe: neqz de secũdo aduẽtu respõdit stati: sz de malis quibus statim obuiandũ erat. HIERO. Un⁹ aũt eoꝝ de quibus loquitur fuit simon magus: quem in actibus apostoloruz legim⁹: qui se magnã dicebat esse virtutẽ: hic quoq̃ inter cetera in suis voluminib⁹ scripta dimittens: Ego sũ sermo dei: ego oĩpotens: ego oĩa dei. Sed ⁊ ioãnes apostol⁹ in epistola sua loquit: Audistis qꝛ antichꝛistus ventur⁹ est: nũc aũt antichꝛisti multi sũt. Ego reoꝛ omnes heresiarchas antichꝛistos esse: ⁊ sub noĩe chꝛisti ea docere: que cõtraria sũt chꝛisto: nec mirꝝ si aliquos ab his videam⁹ seduci: cum dñs dixerit: Et multos seducent. ORIGE. Multi autem sũt q seducũt: qꝛ larga ẽ poꝛta q̃ ducit ad pditionẽ: ⁊ ml'ti sũt q intrant per eam. Hoc autem solum sufficit ad cognoscẽdũ seductionem antichꝛistoꝛum qui dicunt: Ego sum chꝛistus: quod nunq̃ legitur chꝛistus dixisse. Sufficiebant.n. ad credendum q ipse est chꝛistus: opera dei: ⁊ s̃mo quẽ docebat: ⁊ virtus ipsius. Omnis ẽt sermo qui pfitetur expositionem scripturarũ s̃m fidẽ eaꝝ ⁊ non habet veritatẽ: antichꝛistus est: veritas enim xp̃s est: ⁊ simulata veritas antichꝛistus. Sed ⁊ oẽs virtutes inuenimus esse xp̃um: ⁊ oẽs simulatas virtutes antichꝛisti: quoniã oẽs spẽs boni q̃scũqz hẽt chꝛist⁹ i se: i vitate ad edificationem hoĩum: oẽs eas hẽt diabolus in specie ad seductiones scõꝝ. Opus ergo est nobis deo auxiliatoꝛe: ne quis nos seducat vel sermo vl' virtus. Malum.n. inuenire aliquẽ s̃m moꝛes vite errantẽ. Multo ãt pei⁹ arbitror eẽ nõ s̃m verissimã regulã scripturaꝝ sentire.

¶ Audituri eni estis p̃lia ⁊ opiniones p̃lioꝝ: videte ne turbemi. Opoꝛtet eni hec fieri: sz nõduz statim est finis. Cõsurget.n. gens i gentez: ⁊ regnũ i regnũ: ⁊ erũt pestilẽtie ⁊ fames: ⁊ terremotus p loca. Hec aũt oĩa initia sunt doloꝛuz.

AVGV. Ad esichiũ. Interrogãtib⁹ discipulis: ea dñs respõdit que iã ex illo tẽpoꝛe fuerãt secutura: siue de excidio hierusalẽ. vñ oꝛta ẽ ipsius iterrogatiõis occasio: siue de aduẽtu suo p ecclesiã in qua vsqz ad finẽ venire nõ cessat. in sis.n. veniẽs agnoscit. dũ ei⁹ quotidie mẽbra nascũt: siue de ipso fine in quo apparebit viuos iudicatur⁹ ⁊ moꝛtuos. Cũ itaqz signa dicat que ad ista tria ptinẽt: qd eoꝝ triũ signoꝝ ad aliqd hoꝝ referẽdũ sit diligẽter cõsiderãdu est: ne foꝛte qd ptinet ad vnũ referẽdũ putem⁹ ad alteꝝ. CHRY. Hic ãt loquit de p̃lys q̃ hierosolymis erãt futura cũ dicit. Audituri.n. estis p̃lia: ⁊ opiniones p̃lioꝝ. ORIGE. Qui audit ipsas voces que fiũt in p̃lys: audit p̃lia. qui aũt de p̃lys longe gestis audit: opiniones vel rumoꝛes audit preliorum.

CHRY. i ho. Qꝛ vero p hoc turbari ẽt discipuli poterãt iõ subdit: Uidete ne turbemini. Deide qꝛ estimabãt post illud bellũ quo hierusalẽ destrueret: stati finẽ mũdi eẽ vẽturũ: eos in vera opiniõe stabilit dicẽs: Opoꝛtet.n. hec fieri: sz nondũ statiz ẽ finis. HIERO. i. nõ putem⁹ diẽ istare iudicij: sz in tẽpus aliud reseruari: cui⁹ signũ pspicue in cõsequẽtib⁹ ponit: Cõsurget.n. gens in gentẽ ⁊ regnũ i regnũ. RABA. Uel admonent apostoli ne his adueniẽtib⁹ terreant: vt hierosolymã iudeãqz deserãt: qꝛ nõ statiz finis: sz i q̃dragesimũ ãnũ desolatio puĩcie: vltimũqz vꝛbis ⁊ tẽpli seq̃tur excidiũ: de qb⁹ subdit: Cõsurget.n. gens i gẽtẽ: ⁊ regnũ i regnũ. Cõstat aũt hic acerbissimos doloꝛes qb⁹ oĩs vastata ẽ puincia ad lr̃am cõtigisse. CHRY. in ho. Deinde vt ostẽdat quoniã ⁊ ipse p̃liabit ꝯ iudeos nõ solũ bella pnũciat: sz ⁊ plagas diuinit⁹ illatas. vnde subdit: Et erũt pestilẽtie ⁊ fames ⁊ terremot⁹ per loca. RABA. Notãdũ q in hoc qd dicit: Cõsurget gẽs i gẽtẽ: oñdit pturbatio hominũ: Erũt pestilentie: ecce ineq̃litas coꝛpoꝛuz. Erit fames: ecce sterilitas terre. Terremot⁹ p loca: ecce respect⁹ ire desup. CHRY. in homi. Et non simpl'r hec fient s̃m consuetudinem antea in hoĩbus existentẽ: sed ex ira que erit desuper. Et propter hoc non simpl'r dixit ea esse ventura neqz repente: sed cum quadam significatõe. vnde subdit: Hec aũt oĩa sunt initia doloꝝ. i. iudaicoꝛum maloꝛum. ORIGE. Uel al'r. Sicut egrotant coꝛpoꝛa ante moꝛtẽ: sic necesse ẽ ante coꝛruptiõez mundi: vt q̃si languens terra frequẽti⁹ terre motib⁹ ꝯquasset. Aer.n. vim moꝛtiferã cõcipiens pestilens fiat: ⁊ vitalis virtus terre deficiẽs: suffocet fruct⁹. Cõseqnens aũt ẽ vt pter inopiã ciboꝝ in auariciã ⁊ bella hoĩes excitentur: sz qꝛ insurrectiones ⁊ lites interdum fiunt pter auariciam: interdum autẽ pter cõcupiscentias principatus ⁊ gloriã vanam: adhuc pfundioꝛem dabit aliquis cãm eoꝛũ que ante finem mũdi sunt ventura. Sicut.n. aduentus chꝛisti i pluribus gentibus diuina virtute fecit pacem. sic ꝯñs est vt propter abundantiã iniquitatis refriguerit charitas multoꝝ: ⁊ iõ dereliquerit illos deus ⁊ xp̃s ei⁹: iteꝝ fieri prelia dũ nõ phibentur a sauctitate operationes seminatrices belloꝝ: sz ⁊ aduersarie virtutes dũ nõ vetant a sanctis: ⁊ a chꝛisto absq̃ phibitione operabunt in coꝛdib⁹ hoĩum vt excitent gẽtez aduersus gentẽ: ⁊ regnũ aduersus regnũ. Si aũt sicut qbusdam placet: ⁊ fames ⁊ pestilẽtie ab angelis sathane fiunt: hi etiã tũc inualescent ab aduersis v̄tutib⁹ quãdo nõ fuerint sales terre ⁊ lux mundi xp̃i discipuli: destruentes q̃ ex dmonum malicia seminantur. Et aliquãdo qdẽ in israel fames ⁊ pestilẽtie fiebant pter peccata: quas oꝛones scõꝝ soluebant. Bene aũt per loca: nõ eni insimul vult de⁹ pdere humanũ gen⁹: sz iudicãs per ptes: dat penitẽtie locũ. Si ãt incipientib⁹ huiusmodi malis: nõ fuerit facta coꝛꝛeptio: pficient ad pei⁹. vñ seqt. Hec aũt oĩa initia sunt doloꝝ: generaliũ. s. in vniuerso mũdo: ⁊ eoꝝ q secuturi sunt aduersus impios vt in doloꝛibus acutissimis crucient. HIERO. Mystice aũt videt regnũ cõtra regnũ cõsurgere: ⁊ pestilẽtia eorum quoꝝ s̃mo serpit vt cãcer: ⁊ fames audiẽdi verbũ dei: ⁊ commotio vniuerse terre: ⁊ a vera fide sepatio i hereticis magis intellig: q cõtra se inuicẽ dimicãtes: eccl'ie victoriaz faciunt. ORIGE. Opoꝛtet aũt hec fieri anq̃ videam⁹ pfectõem sapiẽtie q̃ est i xp̃o: sz nõ stati erit finis quẽ q̃rim⁹. pacific⁹.n. finis lõge est ab hoĩb⁹ istis. HIERO. Qd aũt dixit: Hec oĩa initia sũt doloꝝ: meli⁹ trãssert parturitionũ: vt q̃si cõcept⁹ qdam aduentus antichꝛisti nõ part⁹ itelligat.

¶ Tũc tradent vos i tribulationẽ: ⁊ occidẽt vos: ⁊ eritis odio oĩbus gẽtibus pp nomẽ meuz. Et tũc scandalizabunt multi ⁊ inuicẽ tradẽt ⁊ odio habebũt iuicez. Et multi pseudo pphete surgẽt: ⁊ seducent ml'tos: ⁊ qm̃ abundabit iniq̃tas refrigescet charitas ml'toꝝ. Qui ãt pseuerauerit vsq̃ in finem hic saluus erit. Et pdicabit hoc euangeliũ regni in vniuerso oꝛbe in testimoniũ oĩbus gẽtibus: ⁊ tunc veniet consummatio.

RABA. Quo merito hierosolymis ac puincie iudeoꝛũ vniuerse: tot irroganda fuerit aduersa dñs manifestat subdens: Tũc tradẽt vos ⁊c. CHRY. in homi. Uel al'r: qꝛ discipuli audiẽtes ea q̃ de hierosolyma pdicebãt: sic dispositi erant vt extra turbationẽ eẽnt q̃si de alia pena audiẽtes: sibi vero pꝛospera superuentura sperabant: que aduenire valde desiderabãt: pter hoc eis grauia pnũciat i sollicitudinẽ eos statuens: ⁊ pri⁹ qdẽ iusserat eos vigilare ꝯtra deceptões seductoꝝ: nũc ãt tyrannoꝛũ violentiã eis pdicit dicens: Tũc tra. vos i tribu. ⁊ oc. vos. Oppoꝛtune.n. eoꝝ mala iterposuit mitigationẽ habẽtia a cõib⁹ malis: nec solum ita eos consolatus est: sz ostendendo tribulatõis cãm: adiũgens q pter nomẽ eius hec essent passuri. vnde seqtur. Et eri. odi. oĩ. ho. pꝛo. no. meũ. ORIGE. Sz qũo ẽt in vltimis ptibus terre commoꝛantib⁹ gẽtib⁹ odio habet popul⁹ xp̃i: nisi foꝛte ⁊ h̄ aliqs dicat pter exaggerationẽ positũ oĩbus p multis. sed ⁊ hoc qd dic: Tũc tradẽt vos. hz qõnez. Nã ⁊ priusq̃ hec fierent traditi sunt xp̃iani i tribulatões: sz aliqs rñdebit: qm̃ tũc maxime tradentur xp̃iani i tribulationes quẽadmodũ vnq̃. Amant eni qui in calamitatibus sũt: cãs carũ discutiẽtes inuenire aliqd quod loquant. Cõsequẽs q̃ est vt quasi dereliquẽtib⁹ hoĩb⁹ deoꝝ culturã pp multitudinẽ xp̃ianoꝝ dicãt fieri: bella: fames: ⁊ pestilentias: sed et terremot⁹ cãm dicerent xp̃ianos: pter qd ⁊ persecutiões passe sunt ecclesie. CHRY. in ho. Postq̃ autẽ iã duplex preliũ posuit. s. qd ẽ a seductoꝛib⁹ ⁊ qd ẽ ab inimicis: ꝯsequẽter tertiũ preliũ ponit: qd est a falsis fratrib⁹. vñ subdit. Et tũc scã. mul. ⁊ inui. tra. ⁊ odio ha. inuicẽ. Uide aũt ⁊ paulum hec ploꝛãtẽ ⁊ dicẽtẽ: Foꝛis pugne: itus timoꝛes: Et alibi. Pericula i falsis fratrib⁹. De quib⁹ alibi dicit: Tales sũt pseudo apostoli operary subdoli. vnde ⁊ h̄ subdit. Et mul. pseu. pro. sur. ⁊ sedu. multos. REMI. Imminente.n. captiuitate hierusalem: multi insurrexerũt chꝛistianos se esse dicentes: ⁊ multos seduxerũt: quos paul⁹ noĩat falsos fr̃es: Ioãnes vo antichꝛistos. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex septẽ diaconib⁹ fuit: q multos mẽtita vitate puertit. CHRY. i ho. Deide qd his difficili⁹ ẽ oñdit: q a tales pseudo pp̄he nullã mitigationẽ a charitate accipiẽt. vñ seqt: Et quoniam abũ. ini. re. cha. ml'to. REMI. i. vera dilectio erga deũ ⁊ pximũ. Nã quãtomagis ab vnoquoqz iniq̃tas suscipit: tãtomagis i coꝛde ipsi⁹ ardoꝛ charitatis extinguit. HIERO. Cõsiderãdũ aũt q nõ negauit oĩuz futurã eẽ charitatẽ: sz multoꝝ. Nã in apostolis ⁊ coꝝ simili⁹ pmãsura ẽ charitas: de qua paul⁹ dicit. Quis nos separabit a charitate xp̃i: pp qd ⁊ hic subdit: Qui ãt pse. vsq̃ in fi. h̄ sal. erit. REMI. Usq̃ in finẽ dic: vsqz ad terminũ vite sue: q.n. vsqz ad terminũ vite sue i cõfessiõe noĩs chꝛisti perseuerauerit: ⁊ in charitate saluus fact⁹ ẽ. CHRY. in ho. Deide ne dicerẽt: q̃l'r ergo inter tot mala viuem⁹: qd plus est pmittit. q non soluz viuerent: sz ẽt vbiqz docerẽt. vñ subdit: Et pdi. hoc euan. reg. in vni. oꝛbe. REMI. Quia.n. nouerat dñs coꝛda discipuloꝛũ cõstristãda eẽ de excidio hierusalẽ ⁊ pditione sue gẽtis: hoc solatio consolatur eos: q multoplures credituri erant de gẽtib⁹ q̃ de iudeis pirẽt. CHRY. in ho. Qꝛ autẽ ⁊ añ captionẽ hierosolyme vbiqz pdicatũ ẽ euangeliũ: audi qd ait paulus: In oẽz terrã exiuit son⁹ eoꝝ. Et vides eũ a hierusalẽ ad hispaniã currẽtẽ. Si ãt vn⁹ tantã poꝛtionẽ accepit excogita: reliq q̃ta opati sunt: Uñ ⁊ quibusdã scribẽs de euangelio dicit: q fructificat ⁊ crescit in oĩ creatura q̃ sub celo ẽ. Hoc ãt ẽ maximũ signũ virtutis xp̃i: q in. xxx. ãnis vel paꝝ ãpli⁹ euãgely s̃mo fines oꝛbis terraꝝ ipleuit q̃uis aũt euãgeliũ vbiq̃ pdicatũ fuerit. nõ tñ oẽs crediderũt pp qd subdit: In testi. om. gẽtib⁹. i. i accusationẽ his q nõ crediderũt. Qui enim crediderunt: testabuntur aduersus eos qui non crediderunt ⁊ condemnabunt eos. Cõueniẽter autem post q̃ predicatũ ẽ euãgeliũ p oꝛbẽ terraꝝ tũc hierosolima pyt. vñ seqt: Et tũc ve. cõsũmatio. i. finis hierosolymoꝛũ. Qui.n. viderũt xp̃i virtutẽ vbiqz refulgẽtẽ: ⁊ i breui tpe oꝛbẽ terrarũ supgressaz: quã veniã hẽre debuerũt i igratitudine pmanẽtes: REMI. Põt ãt ⁊ tot⁹ loc⁹ iste referri ad cõsummationẽ scl'i. Tũc.n. plurimi scãdaliçabũt recedentes a fide: vidẽtes ml'titudinẽ ⁊ diuitias maloꝝ ⁊ miracula ãtichꝛisti ⁊ cõsocios psequẽtur: ⁊ antixp̃s mittet pseudo pphetas q seducẽt ml'tos: ⁊ abũdabit iniq̃tas: qm̃ numer⁹ maloꝝ augebitur: ⁊ refrigescet charitas: qm̃ numer⁹ bonoꝝ minuetur.

HIERO. Signũ ẽt dñici aduẽt⁹ ẽ in toto oꝛbe euãgeliũ pdicari: vt null⁹ sit excusabilis. ORIGE. Qd aũt dr: Eritis odio oĩb⁹ hoĩb⁹ pp nomẽ meũ: sic saluare qs poterit. qꝛ nũc quidẽ in vnum ꝯsenserũt oẽs gẽtes aduersus xp̃ianos Cũ aũt ꝯtigerit q̃ xp̃s pdixit: tũc fiẽt psecutões iã nõ ex parte sicut añ: sz generaliter vbiq̃ aduersus ppl'm dei. AVGV. ad esichi. Sz q putãt hoc qd dr. Predicabit euãgeliũ regni i vniuerso oꝛbe: p ipsos apl'os factũ eẽ: nõ ita eẽ certis documẽtis pbatũ ẽ. Sũt.n. in aphꝛica: barbare inumerabiles gẽtes: i qbus nõdũ predicatũ eẽ euãgeliũ ex his q ducũtur ide captiui addiscere i pmptu ẽ. Neqz tñ vllo mõ recte dici põt istos ad pmissionẽ dei nõ ptinere. Nõ.n. romanos solũ sz oẽs gẽtes dñs semini abꝛae iurando pmisit. In quibus ergo gentib⁹ nõdũ est ecclesia: opoꝛtet q sit: ñ vt oẽs q ibi fuerint credãt: qũo enim ⁊ illud iplebitur: Eritis odio oĩbus gẽtibus propter nomen meum: nisi in omnibus gentibus sint: ⁊ qui oderint: ⁊ quos oderint. Nõ est igitur ab apostolis pdicatio ista cõpleta quando adhuc sunt gentes: i quibus nonduz cepit ipleri. q aũt dixit apl's: In oẽm terram exiuit sonus eoꝛũ. q̃uis locutus sit preteriti tẽpoꝛis: verbis tñ quod futurũ erat dixit. nõ qd iã factũ atqz completum: sicut ⁊ ipse propheta quo vsus est teste fructificare ⁊ crescere dixit euãgelium i vniuerso mũdo: vt ita significaret: vsq̃ quo crescendo eẽt vẽturũ. Si g̃ latet qñ euangelio vniuer

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

fus orbis iplebitur: pculdubio latet quando finis erit: ante
qppe nõ erit. ORIGE. Cũ ergo oĩs gens audiuerit euãge
lij pdicationẽ: tũ erit seculi finis. ꝛ hoc ẽ qđ seqtur: Et tunc
erit cõsumatio. Multe. n. nõ solũ barbaroꝝ: ſʒ ẽt nr̃oꝝ gẽti
um nõdũ audierũt christianitatis v̄bũ. GLO. Utrũqʒ ãt
dictoꝝ tueri põt: si tñ diuerso mõ diffusio pdicatiõis euan/
gelij itelligat. Si. n. itelligat quãtũ ad fructũ predicatiõis:
q ẽ vt isingulis gentib⁹ fundet ecclesia credẽtiuʒ i christũ:
vt Augustin⁹ exponit: ẽ signũ qđ oportet pcedere ante fineʒ
mũdi: nõ tñ pcessit ante destructionẽ hierosolyme. Si aũt
itelligat quãtũ ad famã pdicatiõis: sic ante finẽ hierosoly/
me fuit cõpletũ: discipulis christi p q̃ttuor mundi ptes disp
sis. Unde hiero. dicit. Nõ puto aliquã remãsisse gẽtẽ q̃ xp̄i
nomẽ ignoret: ꝛ q̃q̃ nõ habuit pdicatorẽ: tamẽ ex vicinis
gẽtib⁹ opinionẽ fidei nõ põt ignorare. ORIGE. Morali
ter ãt q visur⁹ ẽ ſm v̄buʒ dei aduẽtũ gloriosuʒ illũ i aiaʒ su
am: necesse ẽ vt ſʒ mẽsurã pfect⁹ sui isidias a cõtrarijs opa
tiõib⁹ patiat q̃si magn⁹ athleta: ꝛ christ⁹ i eo ab oĩb⁹ odiat
nõ tãtũ a gẽtib⁹ ſm carnẽ q̃tũ a gentib⁹ spiritualiũ neqcia
rũ: ſʒ ꝛ in qõnib⁹ pauci erũt veritatẽ pleni⁹ attingẽtes. Plu
res ãt scãdaliçabũt ꝛ cadẽt ab ea pditores ꝛ accusatores al
teriꝰ: pp dissẽsionẽ dogmatũ veritatis: q̃ cã fiet vt odiãt
seinuicẽ. M̃lti ẽt erũt nõ sane tradẽtes de futuris ſmoneʒ:
ꝛ q̃uo non oportet interp̃tãtes pphas: quos pseudo prophe
tas dicit: seducẽtes multos ꝛ feruentem dilectionẽ q̃ prius
fuerat in simplicitate fidei refrigescere facient: sed qui po/
tuerit manere in apostolice traditionis pposito: ipse salua/
bitur: ꝛ sic predicatũ euangeliũ in aĩas oĩum erit in testimo
nium oĩb⁹ gentib⁹. i. oĩb⁹ cogitatiõib⁹ icredulis animaruʒ.

¶ Cũ ergo videritis abominationẽ desolatiõis q̃
dicta est a daniele ppheta stantẽ in loco scõ: q le
git itelligat: Tũc q i iudea sũt fugiãt ad mõtes ꝛ
qui i tecto nõ dscẽdãt tollere aliqd đ domo sua.
ꝛ q i agro non reuertat tollere tunicã suã. Ue ãt
pgnãtib⁹ ꝛ nutrientib⁹ i illis dieb⁹. Orate auteʒ
vt non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit
eni tũc tribulatio magna: qualis non fuit ab ini/
tio mundi vsqʒ modo: neqʒ fiet. Et nisi breuiati
fuissent dies illi nõ fieret salua omnis caro: ſʒ p/
pter electos breuiabuntur dies illi.

CHRY. i ho. Qr supra occulte isinuauit hierosolyme fi/
nẽ: ɔ̃nr idẽ manifeste oñdit: pphetiã iducẽs q̃ destructõem
iudeoꝝ credere facit. vñ dic. Cũ ḡ vide. abo. deso. q̃ di. ẽ a da
niele. stan. i lo. san. q le. intelligat. HIERO. Hoc ãt qđ di
ctũ est: Qui legit itelligat: ponit vt ad itelligẽtiã mysticã p/
uocemur: Legim⁹ ãt i daniele hoc mõ: Et i dimidio hebdo
madis auferet sacrificiũ ꝛ libamia: ꝛ i tẽplo desolationum
abomiatio erit vsq̃ ad ɔ̃sũmatõeʒ tpis: ꝛ ɔ̃sũmatio dabitur
sup solitudinẽ. AVG. ad esic. Lucas qdẽ vt oñderʒ tũc fa
ctã fuisse abomiatõeʒ desolatõis: q̃ a daniele pdicta ẽ: qñ ex
pugnata ẽ hierl'm: eodẽ loco hec dñi v̄ba ɔ̃memorat. Cũ vi
deritis circũdari ab exercitu hierl'm: tũc scitote qr appropi
quauit desolatio ei⁹. CHRY. i ho. Unde abomiationem
đsolatõis vr̃ mihi exercitũ dicere. quo. s. đsolata ẽ ciuitas scã
hierl'm. HIERO. Aut põt itelligi đ imagie cesaris: quã pi
lat⁹ posuit i templo: aut de hadriani eq̃stri statua: q̃ i ipo scã
scõꝝ loco stetit vsq̃ i p̃ñtẽ diẽ. Aboiatio. n. ſʒ veterem scri/
pturã idolũ nũcupat: ꝛ iccirco addit desolatõis: q i desola/
to tẽplo atqʒ deſto idolũ positũ sit. CHRY. i ho. Ul' qr il
le q desolauitciuitatẽ ꝛ tẽplũ: statuã int⁹posuit. Ut ãt discãt
qñ viuẽtib⁹ qbusdã eoꝝ hec erũt: pp hoc dixit: Cũ videri/
tis. Ex quo admirare xp̄i virtutẽ: ꝛ discipuloꝝ fortitudineʒ
qui in talibus tpibus predicabãt in quibus oĩa iudaica im

pugnabant. Apostoli aũt ex iudeis existẽtes leges itrodu/
xerũt nouas: aduersus romanos tũc dominãtes: ifinita mi
lia iudeoꝝ ceperũt romani: ꝛ duodeciʒ viros nõ supauerũt
nudos ꝛ inermes. Qr v̄o multotiẽs cõtigerat i grauibus pre
lijs iudeos restauratos fuisse: sicut tpib⁹ senacherib ꝛ antio
chi: ne aliqs suspicet tale aliqd futuꝝ: suis fugiendũ eẽ p̃ce/
pit cũ subdit: Tũc q in iu. sũt fu. ad mõ. REMI. Hec enim
oĩa iminẽte desolatõe hierl'm cõstat fuisse ipleta. appropin
quãte nãq̃ romano exercitu: oẽs xp̄iani qui i puincia erãt:
sicut historia eccl'iastica refert: diuino miraculo moniti lon/
gius recesserũt: trãseũtes iordanẽ venerũt i pellã ciuitateʒ:
ꝛ ibi sub tutela agrippe regis: cui⁹ mẽtio i actibus aplõꝝ fit:
aliq̃to tpe mãserũt: ipse ãt agrippa cuʒ parte iudeoꝝ: q̃ sibi
obtẽperabat romano subdit⁹ erat imperio. CHRY. i ho.
Deide ostendens ineuitabilia mala futura esse iudeis: ꝛ in/
finitã calamitatẽ subdit: Et qui in tecto est: non descen. tol.
ali. de do. sua. Eligibilius eni erat nudo corpore saluari: q̃ i
trare domũ: vt tolleret vestimentũ ꝛ occidi: ppter qđ ꝛ de
eo q ẽ in agro subdit: ꝛ qui in agro est nõ reuer. tol. tu. suam.
Si enim qui in ciuitate sunt fugiũt: multo magis qui foris
sunt: nõ oportet ad ciuitatẽ refugere: ꝛ quidẽ pecunias con/
tẽnere facile ẽ: ꝛ puidere sibi in vestimẽtis nõ difficile: que
aũt a natura sunt: q̃liter aliqs fugiet: Qual'r eniʒ pgnans si
et leuis ad fugã: aut lactãs poterit cũ quẽ peperit đserere:
pp quod subdit: Ue autẽ preg. ꝛ nut. in il. diebus. His qui/
dem qr pigriores sunt: ꝛ quia facile fugere non possunt: one
re conceptionis grauate: his autẽ qr detinent vinculo com
passionis filiorũ: ꝛ nõ p̃nt simul saluare eos quos lactant.
ORIGE. Uel qñ nõ erit tũc tẽpus miserendi: neqʒ sup
pregnantes: neqʒ sup lactantes: neqʒ sup ifantes eaꝝ. ꝛ qua
si ad iudeos loquẽs: arbitrabantur i sabbato non oportere
ambulare viã amplius q̃ ẽ sabbati iter subdit: Orate autẽ
vt nõ fiat fuga ve. hie. vel sabbato. HIERO. Qr. s. in alte
ro duricia frigoris prohibet ad solitudines pergere ꝛ in mõ
tibus desertis latitare: in altero aũt transgressio legis est si
fugere voluerit: aut mors iminẽs si remãserint. CHRY.
in ho. Uide ãt qñ aduersus iudeos ẽ h̃ ſmo. nõ. n. apostoli
sabbatũ erãt obseruaturi: neqʒ ibi mansuri: cũ vespasianus
hoc egit: eteniʒ plures coꝝ iã pmortui erãt. Si aũt aliqs re
mãserat in alijs ptib⁹ orbis terrarũ tũc cõuersabat. ppter
qd ãt orãdũ eẽ dixerit subdit: Erit. n. tribula. mag. qua non
fu. ab ini. mũ. vsqʒ mo. ne. fiet. AVGV. ad esichiũ. Apud
lucã sic legit: Erit autẽ pressura magna sup terrã: ꝛ ira pplõ
huic: ꝛ cadẽt in ore gladij: ꝛ captiui ducẽtur i oẽs gẽtes. Nã
ꝛ iosephus q iudaicã scripsit historiã talia mala dicit illi po
pulo tũc accidisse: vt vix credibilia videant. vñ nõ imme/
rito dictũ est: talẽ tribulationẽ nec fuisse a creature initio:
nec futurã: ſʒ ꝛ si tpe antichristi talis aut maior forsitan erit
intelligendũ ẽ de illo pplõ dictũ: q eis talis ãpli⁹ futura nõ
erit. Si. n. antichristũ illi primi⁹ ꝛ precipue recepturi sunt:
facturus ẽ tũc idẽ popul⁹ tribulationẽ potius q̃ passurus.
CHRY. in ho. Interrogo aũt iudeos vñ tam intolerabi
lis ira diuinitus venit super eos oĩbus q̃ añ facte sunt diffi/
cilior: nam manifestum est qñ propter crucis manifestatio
nẽ: sed adhuc ostendit ipsos grauiori pena fuisse dignos in
hoc q dr̃. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua
omnis caro. Ac si dicat: Si ampli⁹ durasſʒ preliũ romanoꝝ
aduersus ciuitateʒ: vniuersi perissent iudei. Omnem enim
carnem iudaicã dicit: ꝛ qui foris ꝛ qui intus erãt. nõ. n. soluʒ
eos qui in iudea erãt ipugnabant romani: sed ꝛ eos qui vbi
qʒ dispersi erant persequebant. AVGV. ad esichiũ: Qui
dã ãt ɔ̃ueniẽter mihi itellexisse videt mala ipsa significata
nomina dierum: sicut sunt dicti dies mali in alijs scriptu/
re diuine locis. Neque enim dies ipsi mali sunt: sed ea que
fiunt in eis. ipsa. n. dicta sunt breuiari: vt deo tolerantiã do
nante min⁹ sentirentur: ac sic q̃ magna essent fierẽt breuia.

CHRY. i ho. Ne v̄o iudei dicerẽt qñ pp pdicatõeʒ ꝛ disci
pulos xp̄i hec mala euenerũt: oñdit q nisi illi eẽnt: radicit⁹
pijssent. vnde subdit: Sʒ pp ele. bre: di. illi. AVGV. ad esi
chiũ. Nõ. n. debem⁹ ambigere: qñ euersa est hierl'm fuisse in
illo pplõ electos dei q ex circũcisiõe crediderãt: siue fuerãt
credituri: electi añ ɔ̃stitutõeʒ mũdi: pp quos breuiarent di
es illi: vt tolerabilia mala fierẽt. Nõ ãt desunt: q existimãt:
ita breuiores dies illos futuros: q cursu solis celeriore bre/
uient sic fuit lõgior dies orãte iesu naue. HIERO. Nec
recordãt illi⁹ scripti: Ordinatõe tua pseuerat dies: ſʒ iuxͣ tẽ/
poꝝ q̃litatẽ. i. abbreuiatos nõ mẽsura: ſʒ numero: ne tẽpoꝝ
mora ɔ̃cutiat credẽtiũ fides. AVGV. ad esichiũ: Nõ tñ
putem⁹ hebdomadas dãiel: vl' pp dieꝝ breuiatões fuisse
turbatas: vl' illo iã tpe ñ fuisse ɔ̃pletas: ſʒ i fine tẽpoꝝ eẽ cõ/
plẽdas. Aptissime. n. lucas testat daniel' pphiã tũc fuisse cõ
pletã: qñ euersa ẽ hierl'ʒ. CHRY. i ho. Intende ãt spũsci
dispẽsatõeʒ qñ nihil hoꝝ scripsit ioãnes: vt non videret ex
ipa eoꝝ q̃ scã sũt historia scribere. ꝛ. n. post captõeʒ hierl'ʒ vi
xit m̃lto tpe. Sʒ q añ mortui sunt ꝛ nihil hoꝝ viderũt ipsi
scribũt: vt vndiqʒ fulgeat pnũciatõis v̄tus. HYLA. Uel
al'r: Totũ idiciũ aduẽt⁹ futuri dñs põit dicẽs: Cũ vi. abo. ꝛc.
De ãtixp̄i. n. tpib⁹ h̃ locut⁹ ẽ ppha. abominatio ex eo dcã ẽ:
q aduersus deũ veniẽs honorẽ đi sibi vẽdicet: đsolatõis ãt
abomiatio: qr bell' ꝛ cedib⁹ terrã đsolaturus sit: atqʒ ob id a
iudeis suscept⁹ loco scificatõis istituit: vt vbi scõꝝ pcib⁹ ds
iuocabat: illic ab ifidelib⁹ recept⁹ đi honore venerabilis sit.
ꝛ qr p̃us iste iudeoꝝ error erit: vt q veritatẽ respuerũt: susci
piãt falsitatẽ: iudeam đseri monet: ꝛ trãsfugere i mõtes: ne
admixtiõe plebis illi⁹ antixp̄o crediture vis aut ɔ̃tagio affe
rat. Qr ãt ait: Et q i te. sũt nõ des. tol. ali. de do. sua. sic intell'r
Tectũ ẽ dom⁹ fastigiũ ꝛ hitatõis toti⁹ excelsa pfectio: Qui
igit i ɔ̃sũmatõe dom⁹ sue. i. i cordis sui pfectõe ɔ̃stiterit: re/
gnãtiõe spũs noui celsus nõ descẽdere i hũiliora reꝝ secl'a/
riũ cupiditate đbebit. Et q i agro erit: non re. tol. tuni. suã. s.
posit⁹ i opatõe pcepti non ad curas p̃stinas reuertat: ob q̃s
veteꝝ exide peccaminũ qb⁹ antea ɔ̃tegebat erit tunicã re
laturus. AVGV. ad esichiũ: In tribulatõibus. n. cauẽdũ
ẽ: ne q̃sq̃ đuictus ad carnalẽ vitã đ spũali sublimitate đscẽ
dat: aut q pfecerat i anteriora se extẽdẽs: deficiẽdo i poste/
riora respiciat. HYLA. q ãt dr̃: Ue pgnã. ꝛ nu. i il. die. nõ
đ fetaꝝ onere dñʒ admõuisse credẽdũ ẽ: ſʒ aiaꝝ peccatis re
pletaꝝ oñdisse grauitatẽ: q neqʒ i tecto posite: neqʒ i agro
manẽtes reposite ire tẽpestatẽ vitare possint: illis quoqʒ ve
erit q nutriet. Infirmitatẽ. n. aiaꝝ q̃ ad cognitõʒ đi tãq̃ la
cte educant i his oñdit: ꝛ iccirco ve ipis erit. qr ad fugiẽdũ
ãtixp̄m graues ꝛ ad sustinẽdũ ipite: nec pctã effugierũt: nec
cibũ veri panis acceperũt. AVGV. đ ver. d. Ul' pregnãs
ẽ q res aliẽas ɔ̃cupiscit. nutriẽs ẽ q iã rapuit qđ ɔ̃cupiuerat.
istis. n. ve erit i die iudicij: q ãt dñs dixit: Ora. ne fi. fu. ve.
hye. vl' sab. AVGV. đ. q. euã. i. ne i letitia vl' tristitia reꝝ
tpaliũ qs iueniat i die illo. HYLA. Uel ne i pctõꝝ frigo
re: aut i ocia bonorũ operũ repiamur: qr grauis vexatio in/
cũbet: nisi q cã electorum dei diebus illis sit breuitas affe/
rẽda vt vi maloꝝ coartatũ tẽpus exuperet. ORIGE. My
stice ãt i loco scõ oĩum scripturarũ: tã veteris testi q̃ noui:
Antixp̄s q ẽ falsũ v̄bũ stetit freq̃nter: q autẽ hoc videt ex iu
dea lr̃e: fugiẽt ad sublimes v̄itatis mõtes. Et si qs inuẽt⁹ fu
erit ascẽdisse supra tectũ v̄bi ꝛ stare sup fastigiũ ei⁹: nõ descẽ
dat ide: occasiõe vt auferat aliqd đ domo sua. Et si fuerit in
agro i quo abscõdit⁹ ẽ thesaur⁹ ꝛ reuersus fuerit retro icur
ret i seductiõeʒ v̄bi mẽdacis: ꝛ maxĩe si spoliauerat se vesti/
mẽtũ vet⁹. i. veterẽ hoieʒ ꝛ iteꝝ ɔ̃uersus fuerit tollere ipʒ. tũc
ãt aĩa i vtero hñs q̃ needũ fructificauit ex v̄bo icurrit i ve.
pijcit. n. ɔ̃ceptũ: ꝛ euacuat a spe q̃ ẽ in actib⁹ v̄itatis. sil'r ãt
si videat formatũ ꝛ fructificatũ v̄buʒ nõ ãt fuerit enutritũ
sufficiẽter. Orẽt aũt q fugiũt in mõtes: ne fuga coꝝ fiat hye
me vl' sabbato: qñ in tranqllitate aĩe ɔ̃stitute: p̃nt ipetrare

viã salutis: ꝛ i sabbato qñ homo bona opa nõ facit: fuga ve
stra nõ fiat. Nemo. n. i piculo falsi dogmatis facile supat ni
si q nud⁹ fuerit ab opib⁹ bonis. Que est aũt maior tribula/
tio q̃ videre fratres nostros seduci: ꝛ q aliqs videat seip̃m
moueri ꝛ cõturbari: Dies ãt itelligunt pcepta ꝛ dogmata
v̄itatis. oẽs aũt itellect⁹ a scia falsi noĩs venientes addita/
menta sũt dieꝝ que deus abbreuiat per quos vult.

¶ Tũc si qs vob dixerit: ecce hic est xp̄s aut illic:
nolite credere. Surgẽt. n. pseudo xp̄i ꝛ pseudo
pphete: ꝛ dabũt signa magna ꝛ pdigia: ita vt in
errorẽ iducant si fieri põt etiã electi. Ecce pdixi
vobis: Si ergo dixerit vobis: ecce i deserto est:
nolite exire: ecce i penetralibus: nolite credere.
Sicut. n. fulgur exit ab oriẽte: ꝛ apparet vsqʒ in
occidentẽ: ita erit ꝛ aduentus filij hois. Ubicun
qʒ fuerit corpus: illuc cõgregabuntur ꝛ aquile.

CHRY. i ho. Cũ cõplessʒ dñs ea q̃ de hierosolymis sunt
ad suũ đ cetero puenit aduẽtũ: ꝛ dic ei⁹ signa nõ illis vtilia
solũ: ſʒ ꝛ nob ꝛ his q post nos erũt oĩb⁹. vñ dic: Tũc si qs vo.
dix. Ec. hic ẽ xp̄s aut illic. no. cre. Sic aũt cũ supra dixit euã
gelista: In dieb⁹ illis ioãnes baptista. nõ tp̄s qđ imediate ẽ
ɔ̃ñs exposuit cũ. xxx. ãni i medio eẽnt: ita ꝛ hic cũ dicit. Tũc
tũ mediũ tp̄s p̃termisit: qđ futuꝝ erat a captiõe hierosoly/
me: vsq̃ ad initia cõsumatõis mundi: dans aũt eis signa sui
secũdi aduẽt⁹: de loco eos certificat: ꝛ de seductorib⁹. nõ. n.
sicut i priori aduẽtu i bethleeʒ apparuit: ꝛ i puulo angulo or/
bis terraꝝ: ꝛ nullo sciẽte a pncipio: ita ꝛ tunc erit: ſʒ manife/
ste veniet: ita q nõ idigeat q aliqs ei⁹ aduẽtũ annũciet pp
qđ dicit: Si qs vobis dixerit. Ecce hic ẽ christus aut illic: nõ
credatis. HIERO. In quo ostẽdit q secũdus aduent⁹ nõ
in humilitate vt p̃m⁹. ſʒ i gloria demõstrãdus ẽ. Stultũ est
itaq̃ eũ in paruo loco vel in abscõdito q̃rere q toti⁹ mũdi
lumen est. HYLA. Et tñ qr i magna vexatiõe positi erũt
hoies pseudo pphe tãq̃ p̃ñtẽ i xp̄o opẽ sint iudicaturi mul
tis i locis xp̄m esse atq̃ hr̃i mẽtient: vt i antichristi famula
tum depressos vexatosqʒ deducant: ꝛ ideo subdit: Surgẽt
eni pseu. christi ꝛ pseu. pphe. CHRY. in homi. Hic đ anti
christo loquitur ꝛ de quibusdã eius ministris: quos pseudo
christos ꝛ pseudo pphas appellat quales ꝛ tpe aplõrum
multi fuerunt: ſʒ añ scõm aduentũ christi erũt multo priori
bus amariores. vñ subdit. Et da. sig. mag. ꝛ pdi. AVGV.
in li. lxxxiij. qõnũ. Admonet aũt hic dñs: vt itelligam⁹ q̃dã
miracl'a ẽt sceleratos hoies facere q̃lia sci facere ñ p̃nt nec
tñ iõ potioris loci apđ deũ arbitrãdi sũt. Nõ. n. acceptiores
erãt đo: q̃ ppl's isrl' magi egyptioꝝ: qr nõ poterat ille ppl's fa
cere qđ illi faciebãt: q̃uis moyses in v̄tute đi maiora potue
rit. Sed iõ non oĩb⁹ scis ista attribuunt ne pniciosissimo er
rore đcipiant ifirmi: existimãtes i talib⁹ scis maiora dona
q̃ i opib⁹ iustitie: qb⁹ vita eterna cõpat. Cum ḡ talia faciũt
magi q̃lia nõnũq̃ faciũt sci: diuerso fine ꝛ diuerso iure fiũt.
Illi. n. faciũt querẽtes gl'iã suã: illi querẽtes gl'iã đi: ꝛ illi fa
ciũt p quedã ptãtib⁹ cõcessa i ordie suo: q̃si puata cõmertia
vl' bñficia: illi ãt publica admĩstratione iussu ei⁹ cui cuncta
creatura subta ẽ. Al'r. n. cogit possessor equũ dare militi: al'r
tradit emptori vt cuilibet donat aut commodat. Et queãd
modũ pleriqʒ mali milites quos ipialis disciplina condem
nat: signis ipatoris sui nullos possessores territant: ꝛ ab eis
aliquid qđ publice non iubet extorquẽt: ita nõnunq̃ mali
xp̄iani vel scismatici vl' heretici: p nomẽ christi vl' per v̄ba
vel sacramẽta xp̄iana exigunt aliqd a ptãtibus: cũ autẽ ma
lis iubẽtibus voluntate cedũt: ad seducẽdos hoies cedunt
quoꝝ errore letãt. Quapropter aliter faciũt miracula ma/
gi: aliter boni xp̄iani aliter mali xp̄iani: Magi p puatos
ɔ̃tractos: boni xp̄iani per publicam iustitiam: mali christia/
ni per signa publice iustitie. nec hoc etiam oportet mirari:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qꝛ oia q̃ visibilr̃ fiũt:ēt p inferiores ,ptãtes aeris huius nõ absurde fieri posse credunt. AVGV.iij.de tri. Nec iõ tñ putãdũ ē trãsgressorib⁹ ãgelis ad nutũ ẜuire hãc visibiliũ rez mãz:ſʒ deo poti⁹ a quo eis ptãs daẜ:nec sane creatores illi mali angeli dicẽdi sũt:ſʒ ,p subtilitate sua semia rez istarum nobis occultiora nouerũt:⁊ ea p ↄgruas tẽtatões electorum latẽter spergũt atqʒ ita ⁊ gignẽdaz rez ⁊ accelerãdoz ĩcrementoz p̃bent occasiões.nã ⁊ mlti hoies nouerũt ex q bus herbis aut carnib⁹ aut succis aut humorib⁹ ita obrutis vel cõmixtis q̃ aialia nasci soleãt:ſʒ hec ab hoib⁹ tãto difficilius fiũt:q̃to desũt sensuũ subtilitates ⁊ corpoz mobilitates ĩ membris terrenis ⁊ pigris. GREGO.xv.mo.Cũ g̊ antixp̃s corã carnaliũ oculis mirãda ,pdigia fecerit:post se tũc hoies trahet:qꝛ q bonis p̃ntib⁹ ɗlectãẜ:ptãti illi⁹ se absqꝫ retractõe subyciẽt.vñ seq̃ẜ.Jta vt ĩ erro.idu.si fie.po.ēt electi. ORIGE.Exaggeratori⁹ ẜmo ē dicẽs:Si pole ē.nõ eni ,pnũciauit neqʒ dixit:vt ĩ errorẽ mittanẜ electi:ſʒ oñdere vult qm̃ frequẽter valde psuasorij sũt ẜmones hereticorũ:⁊ cõmouere potẽtes:ēt eos q sapiẽter agũt. GREGO. xxxiij.mo.Uel qꝛ electoz cor ⁊ trepida cogitatõe ↄcutiẜ:⁊ tñ coz ↄstãtia ñ moueẜ:vna sñia dñs vtrũqꝫ cõplexus ē:q̃si eni iã errare ē in cogitatõe titubare:ſʒ si fieri põt subiũgiẜ: qꝛ fieri nõ põt vt ĩ errorẽ electi capianẜ. ORIGE.Ulr̃ nõ iõ hoc dicit q⁊ electio diuĩa frustreẜ:ſʒ q hũano iudicio electi videbãẜ illi ĩ errorẽ mittẽtur. GREGO.ĩ ho.Min⁹ ãt iacula feriũt q̃ p̃uidẽẜ:⁊ ,ppter hoc subdiẜ:Ecce p̃dixi vob. Dñs.n.nr̃ pituri mũdi pcurẽtia mala denũciat:vt comin⁹ pturbẽt veniẽtia quo fuerĩt p̃scita: ... qõ dñr cõcludit.Si ergo dixerit vob:Ec.ĩ deẜ.no.exire.⁊ ec.ĩ pe.noli.credere.

HYLA.Nã pseudo ,pphe ɗ qb⁹ supra dixerat:nũc ĩ desertis xp̃m eē dicẽt:vt hoies errore deprauẽt nũc ĩ penetralibus asserẽt eũ eē:vt hoies dñantis antixp̃i ptãte ↄcludant: ſʒ dñs se nec loco occultãdũ:nec a singulr̃ seorsũ ↄtuẽdʒ eē ,pfiteẜ:ſʒ vbiqʒ ⁊ ĩ ↄspectu oium p̃ñtẽ se futuz eē denũciat. vnde seq̃ẜ.Sic.n.ful.exit ab ori.⁊ ap.vsqꝫ ad oc.ita erit aduen.fi.hois. CHRY.ĩ ho.Sic.n.supra p̃dixit q̃lr antixp̃s vẽtur⁹ ē:ita ⁊ p hoc ostẽdit q̃lr ip̃e sit vẽtur⁹.Sic.n. fulgur nõ idiget ãnũciãte aut p̃cone:ſʒ instãti momento tp̃is mõstraẜ ẜʒ vniuersũ orbẽ terraz ēt his q ĩ thalamis sedẽt:ita ⁊ aduẽt⁹ xp̃i sil̃ appebit vbiqʒ pp glie fulgorẽ.dñr aũt dẜ ⁊ aliõ signũ sui aduẽt⁹:cũ subdit:Ubicũqʒ fue.cor.il.cõ.⁊ aq. p aqles multitudinẽ ãgeloz martyz:⁊ scõz oiuʒ ɗsignãs.

HIERO.De exẽplo.n.nãli qõ quotidie cernim⁹ xp̃i istruimur sacro.Aqle.n.⁊ vultures ēt trãsmarĩa dñr sẽtire cadauera:⁊ ad escã huiuscemõi ↄgregari.Si g̊ irrõnabiles volucres nãli sesu tãtis terraz spacijs sepate:puũ cadauer sentiant vbi iaceat:q̃tomagis ois mltitudo credẽtiũ dʒ ad xp̃m festinare:cui⁹ fulgur exit ab oriẽte:⁊ pʒ vsqꝫ ad occidentem: Possum⁹ ãt p corp⁹.i.Joathõ qõ significãti⁹ latine dẜ cadauer:ab eo q⁊ p mõtẽ cadat passiõeʒ xp̃i itelligere.HYLA. Uñ vt nec loci ĩ quo vẽtur⁹ eēt essem⁹ ignari diẽ:Ubicũqꝫ fuerit cor.ibi ↄgregabũẜ ⁊ aqle.Sctõs de volatu spũalr̃ corpis aqlas noiauit:quoz ↄgregãtib⁹ ãgelr̃ ↄuẽtuʒ futuz ĩ loco passiõis oñdit:⁊ digne illic claritatis aduẽt⁹ expectabiẜ: vbi nob glĩa eternitatis passiõe corpee hũilitatis opatus ē.

ORIGE.Et vide qꝛ ñ dixit:Ubicũ.fue.cor.ibi.ↄgre.vultures:aut cõui:ſʒ aqle.Uolẽs oñdere magnificos ⁊ regales oẽs:q ĩ passiõe dñi crediderẜ. HIERO.Aqle.n. appellãẜ qb⁹ iuuẽt⁹ renouata ē vt aqle:⁊ q assumunt pẽnas vt ad xp̃i veniãt passionẽ. GREGO.xiij.mo.p̃t ēt itelligi:Ubicũ. fue.cor.⁊c̃.ac si dicat:qꝛ celesti sedi icarnat⁹ p̃sideo electoz aĩas cum carne soluero:ad celestia subleuabo. HIERO. Uel alr̃.Qõ h̃ de pseudo ,pp̃his dẜ itelligi p̃t.Multi.n.tpe captiuitatis iudaice p̃ncipes extitere:q xp̃os se eē dicerẽt:ĩ tm̃ vt obsidẽtib⁹ romãis tres it⁹ fuerĩt factiões:ſʒ meli⁹ de ↄsũmatiõe mũdi dẜ:vt expositũ ē.Põt aũt ⁊ tertio de hereticorũ ↄ ecclĩa pugna itelligi:⁊ ɗ istiusmõi ãtixp̃is q sub opiniõe false sciẽ ↄ xp̃m dimicãt. ORIGE.Sn̄alr̃.n.vn⁹ ē antixp̃s:spẽs aũt ei⁹ mlte:tãq̃ si dicam⁹:Mẽdaciũ nihil dr̃t a mẽdacio.Sic aũt veri xp̃i fuerunt sci ,pphe:sic itellige ẜm vnũqueqꝫ pseudo xp̃ʒ:multos ei⁹ falsos ,pp̃has qui antixp̃i alic⁹ falsos ẜmões p̃dicãt q̃si veros:quorũ dicet aliqs:Ecce h̃ ē xp̃s.ecce illic q̃si nõ extra scripturã foras aspiciẽdũ ē. Ex lege.n.⁊ ,pp̃his ⁊ ap̃lis ,pferũt q̃ videnẜ defẽdere mẽdaciũ.vel p hoc q⁊ dicit.Ecce hic ē xp̃s:ecce illic.oñdũt nõ xp̃ʒ ſʒ aliquẽ fictũ eiusdẽ nois:vtputa ẜm marchiõis doctrinã aut valẽtini ⁊ basilidis. HIE.Siqs g̊ ,pmiserit vob q⁊ ĩ ɗserto gẽtiliũ ⁊ phorũ dogmate xp̃s moreẜ:aut hereticoruʒ penetralib⁹ q dei polliceẜ archana:nolite credere:sed q⁊ ab oriẽte vsqꝫ ĩ occidẽtem fides catholica ĩ ecclesijs fulget.

AVGV.de.q.euã.Oriẽtis ⁊ occidẽtis noie totũ orbem voluit significare:p quẽ futura erat ecclĩa.Scdõʒ aũt illũ sẽsum quo dixit:Amodo videbitis filiũ hois veniẽtẽ in nubib⁹:ↄueniẽter ēt nũc fulgur noiauit:qõ maxie solet emicare ɗ nubib⁹.Cõstituta g̊ auẽte ecclie p orbẽ terrarũ clara atqꝫ mẽifesta:cõueniẽter discipl̃os admõet atqꝫ oẽs fideles ne scismaticis atqꝫ hereticis credãt.Unũqõqꝫ scisma aut vnaqueqꝫ heresis locũ suũ hʒ:ĩ orbe terrarũ aliquã tenẽs ptem: aut obscuris atqꝫ occultis cõuẽticulis curiositatẽ hoiuʒ decipit:quo ptinet qõ ait:Siqs vobis dixerit:ecce h̃ ē xp̃s aut illic.qõ significat terrarũ ptes aut ,puĩciarũ:aut in penetralib⁹ aut in deserto:qõ significat occulta ⁊ obscura ↄuẽticula hereticorũ. HIERO.Uel p hoc q⁊ diẽ:Jn ɗserto ⁊ ĩ penetralib⁹ oñdiẜ q⁊ p̃secutiõis ⁊ angustiarũ tpe sp pseudo ,pp̃he ɗcipiẽdi iueniunt locũ. ORIGRE.Uel qm̃ secretas ⁊ nõ vulgatas scripturas ,pferũt ad cõfirmatiõeʒ mẽdacij sui videẜ dr̃e:Ecce ĩ solitudine v̄bũ ē v̄itatis. Quotiẽs autẽ canonicas ,pferãt scripturas ĩ qb⁹ ois xp̃ian⁹ cõsentit vidẽtur dr̃e:Ecce in domib⁹ ē v̄bum v̄itatis.Sʒ nos exire nõ ɗbemus a prima ecclastica traditõe:vel eis ẜmones q sunt ois extra scripturã oñdere volẽs dixit.Si dixerint vobis: Ecce ĩ solitudie ē:nolite exire dei regula fidei.Eos aũt q simulãt diuinas scripturas oñdere volẽs dixit.Si dixerit vobis Ecce ĩ penetralib⁹ ē:nolite credere.Ueritas.n.sil̃is est fulguri egrediẽti ab oriẽte:⁊ appareñti vsqꝫ ad occidẽte.Ulr̃ hoc diẽ:qm̃ v̄itatis fulgur ex oi scripturarũ loco defẽditur. Exit g̊ v̄itatis fulgur ab oriẽte.i.ab initijs xp̃i:⁊ apparet vsqꝫ ad passionẽ ipi⁹ in q̃ ē occasus eius:vel a p̃mo initio creature mũdi vsqꝫ ad nouissimã ap̃lorũ scripturã.Uel oriens quidẽ est lex:occidẽs aũt finis legis ⁊ ,pp̃hetie ioãnes:sola aũt ecclesia:neqꝫ subtrahit hui⁹ fulguris verbũ ⁊ sensũ neqꝫ addit q̃si ,pphetiã aliqd aliud. vel hoc dicit:qꝛ nõ debemus attẽdere eis q dicũt.Ecce hic xp̃s.non aũt ostendunt cũ in ecclĩa:in qua tota totus ē aduentus filij hominis dicẽtis:Ecce ego vobiscum sum oibus diebus vsqꝫ ad cõsũmationẽ seculi. HIERO.Prouocamur aũt ad passionẽ xp̃i: vt vbicũqꝫ in scripturis legiẜ.Congregemur:vt p illam venire possumus ad verbum dei.

¶ Stati aũt post tribulationẽ dierũ illorũ sol obscurabiẜ:⁊ luna nõ dabit lum̃ suũ:⁊ stelle cadẽt de celo:⁊ virtutes celoz cõmouebunẜ:⁊ tũc apparebit signũ filij hominis in celo.Et tunc plangent omnes tribus terre.

GLO.Postq̃ dñs p̃muniuit fideles ↄ seductõeʒ antixp̃i ⁊ ministrorũ eius:oñdẽs se manifeste eē vẽturũ:nũc ordĩnẽ ⁊ modũ sui aduẽt⁹ demr̃at dicẽs:Stati aũt post trib.die.il. sol obscu. CHRY.ĩ ho.Tribulatiões diẽ dierũ antixp̃i ⁊ pseudo ,pp̃harũ.Tribulatio.n.tũc erit magna:tot existẽtibus deceptorib⁹:sed nõ extẽdeẜ p tp̃is lõgitudinẽ.Si.n.in daicũ bellũ pp electos decurtatũ ē:multo magis pp eos h̃ tribulatio abbreuiabiẜ.⁊ ,ppter hoc non simplr̃ dixit:Post tribulationẽ:ſʒ addit statiʒ:ip̃e.n.ↄfesti aderit. HYLA. Sr̃aʒ ãt aduẽt⁹ sui idicat obscuritate sol̃:⁊ defectiõe lune ⁊ cãu stellaz.nã sequiẜ.Et lu.nõ da.lu.suuʒ ⁊ stel.ca.de celo.

ORIGE.Dicet ãt aliqs sic ĩ magnis ignib⁹ succẽdi icipientib⁹ tenebre ex fumo plĩmo videnẜ extolli:sic ĩ ↄsũmatione mũdi ab igne q succẽdẽd⁹ ē:obscurabũẜ ēt luminaria magna:marcescẽte stellaz luie:reliquũ eaz corp⁹ cuʒ exaltari nõ valeat:sic p̃mũ cũ a luie ipo portatũ extollebaẜ cadet de celo. His accidẽtib⁹:dñs ē celoz rõabiles v̄tutes patiẽtes stuporẽ ⁊ ↄmotionẽ aliquã pati ⁊ ↄturbari:remotas.s.a primis fũctõib⁹ suis.vñ seq̃ẜ:Et v̄.ce.cõ.⁊ tũc ap.si.fi.ho.ĩ ce. quo.s.celestia fcã sũt.i.v̄tus quã opat⁹ ē fili⁹ suspẽs⁹ ĩ ligno: ⁊ ĩ celo appebit maxie signũ illi⁹ vt hoies de oib⁹ tribub⁹ q̃ p̃us nõ crediderũt xp̃ianitati ãnũciate:tũc recognoscẽtes p signũ illõ mãifestatũ plãgẽt ⁊ lamẽtabũẜ pp ignorãtiã suã atqꝫ pctã.vñ seq̃ẜ:Et tũc plã.om.tri.terre. Ali⁹ ãt alr̃ arbitrabiẜ:qm̃ sic lucerne pulati ɗficit lum̃:sic celestiũ luminũ deficiẽte nutrimẽto sol obscurabiẜ ⁊ luna:⁊ stellaz lumẽ deficiet:⁊ qõ remãserit ĩ eis q̃si terrenũ cadet de celo.Sʒ qũo põt dici de sole qm̃ obscurabiẜ lumẽ ei⁹:cũ esaias ,pp̃heta ,pfectũ aliquẽ sol̃ ĩ ↄsũmatiõe fore declaret:simlr̃ ⁊ de luna esaias refert:qm̃ erit sic sol.ɗ stellis ãt qdã dicere tẽtãt:aut oẽs aut plures eaz maiores eē tota terra.Quõ g̊ cadẽt ɗ celo cũ magnitudini eaz nõ sufficiat terra. HIERO.Nõ g̊ diminutiõe lumĩs hui⁹ mũdi accidẽt:aliogn solẽ legim⁹ septuplũ habituz lumis:ſʒ ↄpatõe vere lucis oia visui apparebũt tenebrosa. RABA.Nihil tñ ,p̃hibet ĩtelligi veraciter tũc solẽ ⁊ lunã cũ ceteris siderib⁹ ad tp̃s suo lumie p̃uari:sic de sole fcm̃ ↄstat tpe dñice passiõis.vñ iohel diẽ.Sol ↄuertetur ĩ tenebras.⁊ luna ĩ sanguinẽ añq̃ veniet dies dñi magn⁹ ⁊ mãifest⁹.Cetez pacto die iudicij:⁊ clarescẽte future glie vita:cũ fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua:tũc fiet qõ esaias ,pp̃heta diẽ.Erit lux lune sicut lux solis:⁊ lux solis erit septẽpliciter.Qõ ãt de stellis dictũ ē:Et stel.ca.de celo.ĩ marco ita scriptũ ē:Et stelle celi erũt decidẽtes.i.suo lumie carentes. HIERO.Per v̄tutes aũt celoz:angeloz multitudines ĩtelligim⁹. CHRY.ĩ ho.Qui valde decẽter ↄmouebunẜ vl̃ ↄcucienẜ vidẽtes tãtã trãsmutatõeʒ fieri:⁊ ↄseruos suos puniri:⁊ orbẽ terraz terribili assistẽtẽ iudicio. ORIGE.Sic ãt ĩ dispẽsatiõe crucis sole deficiẽte tenebre facte sũt sup terrã:sic ⁊ signo filij hois apparẽte ĩ celo deficiẽt lumia sol̃:lune:⁊ stellaz:q̃si cõsũpta ex mlta v̄tute signi illi⁹: vñ seq̃ẜ:Tũc ap.sig.fi.ho.ĩ celo.Signũ ãt crucis hic intelligam⁹:vt videãt iuxta çachariã ⁊ ioannẽ iudei quẽ cõpunxerãt:⁊ signũ victorie. CHRY.ĩ ho.Si aũt sol qdẽ obtenebraẜ crux nõ apperet:nisi multo solarib⁹ radijs luculẽtior eẽt.Ne ãt discipl̃i verecũdenẜ:⁊ dolẽãt ɗ cruce:eã signum noiat cũ q̃dã claritate.Appebit ãt signũ crucis:vt iudeorũ ĩuerecũdiã ↄfutet.adueniet.n xp̃s ĩ iudicio ñ vulnera solũ: ſʒ mortẽ exprobratissimã oñdẽs.vñ seq̃ẜ ⁊ tũc plãgẽt se oẽs trib⁹ terre:Uisa.n.cruce ↄsiderabũt q⁊ mortuo eo nihil ,pfecerũt:⁊ qm̃ crucifixerũt eũ quẽ adorari oportebat. HIE. Recte ãt diẽ trib⁹ terre.Hi.n.plãgẽt q municipatũ nõ h̃nt ĩ cel̃:ſʒ scripti sũt ĩ terra. ORI.Moralr̃ aũt dicet aliqs obscurãdũ solẽ eē diabolũ:q ĩ ↄsũmatõe ē arguẽd⁹ cũ sit tenebre:simlr̃ ãt se solẽ:Luna ãt q̃ v̄r illumiari ab hõ sole ē ois ecclĩa malignãtiũ q̃ freq̃nter lum̃ se h̃re ⁊ dare ,pmittit.tũc autẽ redarguta cũ reprobatis dogmatib⁹ suis claritatẽ suã: ſʒ ⁊ qcũqʒ:siue ĩ dogmatib⁹:siue ĩ v̄tutib⁹ falsis hoib⁹ qdem v̄itatẽ ,pmittebãt:mẽdacijs ãt seducebãt:hi ↄueniẽter dicẽdi sũt stelle cadẽtes ɗ celo:vt ita dicã suo:vbi erãt in altitudine ↄstitute:extollẽtes se aduersus sciãʒ ɗi.Ad ↄmẽdationẽ ãt ẜmõis h⁹ vtemur exẽplo ,puerbioz dicẽte.Lumẽ iustoz sp iextiguibile ē:lumẽ ãt ipioz extigueẜ.tunc claritas ɗi appebit ĩ oi q portauit imaginẽ celestis:⁊ celestes letabũtur:terrẽi ãt plãgẽt.Uel ecclĩa ē sol:luna:⁊ stelle cui dcm̃ ē: Speciosa vt luna:electa vt sol. AVGV.ad esichiũ.Tũc .n.sol obscurabiẜ ⁊ luna ñ dabit lum̃ suũ:qꝛ ecclĩa ñ appebit impijs tẽ p̃secutorib⁹ vltra mõʒ seuiẽtib⁹. Tũc stelle cadẽt ɗ celo:⁊ virtutes celoz ↄmouebunẜ:qm̃ multi q grã fulgere videbãẜ p̃seq̃ntib⁹ cedẽt ⁊ cadẽt:⁊ qdẽ fideles fortissimi turbabũẜ hoc ãt post tribulatõeʒ diez illoz dẜ eē futuz:ñ qꝛ trãsacta tota illa p̃secutõe accidãt ista:ſʒ qꝛ p̃cedet tribulatio vt seq̃ẜ quorũdã ɗfectio:⁊ qꝛ p oẽs dies illos ita fiet ,pptera post tribulatõeʒ diez illoz:ſʒ tñ in eisdẽ dieb⁹ fiet.

¶ Et videbunt filium hominis venientem ĩ nubibus celi cum virtute multa ⁊ maiestate.

CHRY.ĩ ho.Qꝛ crucẽ audiuerãt:ne rursus existimarẽt aliqd turpe eẽ futuz subiũgit.Et vi.fi.ho.ve.ĩ nu.ce.cũ vir. mul.⁊ ma. AVGV.ad esichiũ.Cui⁹ qdeʒ ,ppior sẽsus ē:⁊ cũ hoc qsqꝫ audierit vl̃ legerit:ipʒ eē aduẽtũ accipiat qm̃ vẽtur⁹ ē ad viuos ⁊ mortuos iudicãdos ĩ corpe suo:ĩ quo sedet ad ɗxterã p̃ris:ĩ quo ēt mortu⁹ ē ⁊ resurrexit:⁊ ascẽdit ĩ celũ. ⁊ sic ĩ actib⁹ ap̃loz legiẜ.Nubes suscepit eũ ab ocl̃is eoz:et qꝛ illic dcm̃ ē ab angel̃:Sic vẽiet quõ vidistis eũ eũtẽ ĩ celũ: merito credẽdus ē ñ solũ ĩ eoɗ corpe:vez ēt ĩ nube vẽtur⁹.

ORIGE.Uidebũt g̊ ocul̃ corpalib⁹ fi.hois spẽ hũana ve. ĩ nu.ce.i.supnis.Sic.n.cũ trãsformat⁹ ē:vox vẽit ɗ nube.sic cũ vẽiet iterũ ĩ spẽʒ trãsformat⁹ gl̃iosã:⁊ nõ sup vnã nubẽ:ſʒ sup mltas q̃ erũt vehiculũ ei⁹.Et sicut vt ne terrã calcaret fili⁹ ɗi hierosolymã ascẽdẽs:diligẽtes eũ strauerũt vestimẽta sua ĩ via neqꝫ asellũ q portabat eũ volẽtes terrã calcare: qd mirũ si pr̃ ⁊ ɗs oiuʒ nubes sternat celestes sub corpe filij descẽdẽtis ad op⁹ cõsũmatõis.Dicet aũt aliqs:qm̃ sic in factiõe hois accepit de⁹ limũ ɗ terra ⁊ finxit hoiem:sic vt appeat gl̃ia xp̃i accipiẽs dñs de celo ⁊ ɗ celesti corpe:corpauit p̃mũ qdẽ ĩ trãsfiguratõe ĩ nubẽ lucidã.i.ĩ ↄsũmatiõe ĩ nubes lucidas:pp qõ nubes celi dñr:ẜm q⁊ ⁊ lim⁹ terre ē dict⁹:⁊ decet patrẽ talia mirãda dare filio suo q se humiliauit:et ,ppterea exaltauit illũ:nõ solũ ẜm spm̃:ſʒ ēt ẜm corp⁹:vt sup talib⁹ nubib⁹ vẽiret:et forsitã sup nubib⁹ rõnalib⁹ ne irrõnabile eẽt vehiculũ filij hois gl̃ificati.p̃mũ qdẽ vẽit iesus cũ virtute ex q̃ faciebat signa ⁊ ,pdigia ĩ ppl̃o.Ois ãt illa virt⁹ cõparatõe illi⁹ virtutis mlte:cũ q̃ ĩ fine vẽtur⁹ ē modica erat. virt⁹.n.erat exinaniẽtis seipm̃.dñs est ēt vt ad maiorẽ gl̃iã reformeẜ:q̃ fuit trãsformat⁹ ĩ mõte.tẽ.n.pp tres tm̃modo trãsformat⁹ ē:in ↄsũmatiõe aũt mũdi toti⁹ apparebit ĩ gl̃ia multa:vt videãt eũ oẽs ĩ gloria. AVGV.ad esichiũ:Sʒ qm̃ scripture scrutãde sunt:nec earũ supficie debem⁹ eē cõtenti:diligẽter sunt ĩspiciẽda seq̃ntia.post pauca.n.seq̃ẜ.Cũ videritis hec oia fieri:scitote qꝛ ,ppe ē iã in ianuis. tunc enĩ scimus ,ppe eē:cum nõ aliq̃ videm⁹ eē premissorum:ſʒ hec oia:in quibus ⁊ hoc est:q⁊ videbiẜ filius hois veniens ⁊ mittet angelos suos de q̃tuor ptib⁹ mundi.i.de toto orbe terrarũ ↄgregat electos suos que tota hora nouissima facit veniẽs in suis mẽbris tanq̃ in nubib⁹:vl̃ in tota ipsa ecclĩa tãq̃ ĩ nube magna:sic nũc vẽire nõ cessat:ſʒ iõ cum ptãte magna ⁊ maiestate:qꝛ maior ptãs ⁊ maiestas illi⁹ appebit sctis qbus magnã virtutẽ dabit:ne tãta p̃secutiõe vincantur.

ORIGE.Uel cũ magna virtute venit quotidie ad aiam ois credẽtis in nubib⁹ ,pp̃heticis.in scripturis ,pp̃hetarum ⁊ apostolorũ:q verbũ dei sup humanã nãm in intellectib⁹ suis declarat:sic ēt eis q intelligunt dicimus appere gl̃iam multã:q̃ qdẽ v̄r in scdõ v̄bi aduẽtu qõ est p̃fectorũ:⁊ sic fortasse oia que a trib⁹ euãgelistis dicta sunt de christi aduẽtu diligẽtius inter se collata ⁊ bene discussa inueniẽtur ad hec pertinere q⁊ quotidie venit in corpe suo:quod ē ecclesia de quo aduẽtu suo alibi dixit.A modo videbitis filiũ hois sedentẽ a dextris virtutis dei ⁊ veniẽtẽ ĩ nubib⁹ celi:exceptis locis vbi ab eo ille aduẽtus vltimus in seipso ,pmittiẜ.

¶ Et mittet angelos suos cum tuba ⁊ voce ma-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gna: τ congregabunt electos eius a quatuor vē tis: a summis celorum vsq₃ ad terminos eorū.

ORIGE. Quia de planctu mentionē fecerat: qui ad hoc erit vt sponte ɔtra se sniam pferant: τ seipsos ɔdemnent. ne puteť φ ī isto plāctu mala coꝝ terminenť subdit. Et mit. an ge. su. cū tu. τ vo. magna. REMI. Hec āt tuba non reuera corpea ē ītelligenda: sȝ archangelica vox: que adeo magna erit: vt ad clamorē illiꝰ oēs mortui ō terre puluere resurgāt. CHRY. Sonꝰ aūt tube ptinet ad resuscitationē: ad gaudiū ad representandū stuporē q tūc erit ad dolorē illoꝝ qui relinquenť: τ in nubibus nō rapienť. ORIGE. Scriptū ē aūt ī numeris: φ ex quattuor vētis ɔgregabūt sacerdotes tubicināte eos q sunt ex castris isrl': fm̄ quoꝝ ɔpationē de angelis christi ɔñter dr̄: Et cōgregabūt electos eius a quattuor vētis: REMI. i. a quattuor climatibꝰ mūdi. i. oriēte: occidēte: aqlone: τ austro. ORIGE. Et simpliciores qdē opinanť eos tm̄ q tūc iuenti fuerint in corpore aggregādos sed melius est dicere conugregandos non solum ab angelis christi eē oēs nō solū ab adētu xp̄i τ vsq₃ ad ɔsūmationē vocatos atq₃ electos: sȝ τ oēs q a ɔstōne fuerit mūdi: q viderūt sicut abraā christi diē: τ exultauerūt in illā. Quoniā aūt nō tantū illos q ī corpore fuerint ɔphensi dicit cōgregādos christi electos sȝ etiā illos q de corporibus sunt egressi: manifestat sermo dicēs ɔgregatos electos: nō solū a qttuor vētis: sȝ ēt subdēs: A sūmis celoꝝ vsq₃ ad terminos eorū. Qō neminī sup terrā exñti arbitror cōuenire. Uel celi sunt scripture diuine: aut auctores eoꝝ in qbus habitat deꝰ. Sūma autē scripturaꝝ sūt initia illaꝝ: termini aūt ɔsūmatōes eaꝝ. Cōgreganť ḡ sci a sūmis celoꝝ. i. ab eis q viuūt in initijs scripturaꝝ vsq₃ ad eos q viuunt in cōsumationibꝰ eaꝝ. Congregabunť. n. tuba τ voce magna: vt qui audierint τ aduerterint parent se ad viā pfectionis: q̄ ducit ad filium dei.

REMI. Uel aliter: Ne forte aliquis putaret φ solummō a qttuor ptibus mundi τ non a mediterraneis regionibus τ locis: iō addit: A summis celoꝝ vsq₃ ad terminos eorum: Per summū. n. celi mediū orbis ītelligiť: quia medio orbis summū celi psidet. Per terminos autē celoꝝ: fines terre significat vbi longe distantibus circulis celi: terre īsidere videnť. CHRY. Qō autē p angelos dn̄s electos vocat: ad electorum honorem pertinet: nam τ paulus dicit: φ rapientur in nubibus: quia eos quidem qui resurrexerunt congregabunt angeli: congregatos autem recipient nubes.

¶ Ab arbore āt fici discite parabolā: cū iā ramus eius tener fuerit τ folia nata: scitis q̄ ppe ē estas. Ita τ vos cū videritis hec oīa: scitote: q̄ ppe ē in ianuis. Amē dico vobis: q̄ nō preteribit gñatio hec: donec oīa fiant. Celū τ terra transibunt verba aūt mea non preteribūt.

CHRY. ī ho: Qr dixerat φ statī post tribulatōeȝ dieꝝ illoꝝ q̄ pdicta sūt ɔtingerēt: ipi aūt q̄rere poterāt: Post quantū tp̄s: iō exponit exēplū ponēs ō ficu dicēs: Ab ar. fi. disci. para. cū iā ra. eius te. fu. τ fo. na. sci. q̄ p. ē estas. HIERO. q. d. Sic qñ teneri fuerit ī arbore ficꝰ cauliculi: τ gēma erūpit in florē: cortexq₃ folia parturit: ītelligitis estatis aduentū: τ fauonij ac veris ītroitū. Ita cū oīa q̄ scripta sūt videritis: nolite putare iā adesse ɔsūmationē mūdi: sȝ q̄si puia et pcursores quosdā venire: vt oñdāt φ ppe sit τ ī ianuis. vñ seqť: Ita τ vos cū vide. hec om: scito. q̄ ppe est in ianuis

CHRY. ī ho. Per qō oñdit φ nō multū erit tp̄is mediū sȝ statī aduētus xp̄i ocurret. Per hoc aūt τ aliō qddā pnunciat. s. estatē spūalē τ trāqllitatē iustis post hyemeȝ eē futurā: peccatoribꝰ aūt ecōtrario hyemē post estatē. ORIGE. Sic. n. ficus in tp̄e qdē hyemis vitalē virtutē habet in se absconditā: postmodū aūt cum virtus ipsa vitalis pdire ceperit ad manifestationē ptereūte hyeme τ ipa valitudie eiꝰ ramꝰ efficiť tener τ folia pducit: sic τ mūdus τ vnusqsq₃ eoꝝ q saluanť ante xp̄i aduentū q̄si in hyeme in se abscōsaȝ hñt vitalē v̄tuteȝ. xp̄o aūt inspirāte fiūt teneri τ nō duri cordis rami: τ q̄ abscōdita erāt in eis pgrediunť in folia: τ manifestos fructꝰ oñdūt: talibꝰ āt ppe ē estas: τ aduērꝰ glie v̄bi di.

CHRY. ī ho. Propter hoc ēt istō posuit: vt credere faciat hūc s̄monē oīo ita eēvētuꝝ. vbicūq₃. n. qō oīo euētuꝝ ē dic. nāles nc̄itates in exēplum iducit. AVGV. ad esichiuȝ: Qr aūt de signis euāgelicis τ ppheticis q̄ fieri cernimꝰ ppinquū dn̄i aduētū sperare debemus qs negat: quotidie qppe magis magisq₃ fit pximꝰ. sȝ q̄to iteruallo ppinq̄t: ō hoc dictū est. Nō ē vestꝝ scire tp̄a vel momēta. Ul' qñ dixit apl's: Nunc pprior ē nr̄a salus: q̄₃ cū credidimꝰ: τ ecce tot āni trāsierūt: nec tñ qō dixit falsū ē: q̄to magis nūc dicēdū est ppinquare dn̄i aduentū quādo tantus factꝰ est ad finē accessus.

HYLA. Mystice aūt synagoga ficus arbori ɔparať. ramus igr̄ ficꝰ antixp̄s eē ītelligiť: diaboli filiꝰ: peccati portio legis assertor: q cū virescere cepit τ frōdescere: qdā peccatorū exultātiū viriditate: tūc pxīa ē estas. i. dies iudicij sētieť.

REMI. Uel cū hec ficus rursuȝ germinabit. i. cū synagoga v̄bū scē pdicatōis accipiet: pdicātibꝰ enoch τ helia: ītelligere debemꝰ q̄ ppe ē dies ɔsūmationis. AVGV. de q. euā. Uel p arborē fici intellige genus humanū pꝑter pruritum carnis. Cū iā ramus eiꝰ tener fuerit. i. cū filij hominū p fidē xp̄i ad spūales fructus pfecerit: τ ī eis honor adoptionis filioꝝ dei emicuerit. HYLA. Ut aūt fides certa eēt futuroꝝ subiūxit: Amē di. vo. q̄ ñ pte. gē. hec do. oīa fiant. Amē aūt dicēdo pfessionē v̄itatis adiūxit. REMI. Et simplices qdē ad destructionē hierl'm referūt v̄ba: τ de illa gñatiōe estimāt dc̄a: que passionē christi aspexit: φ nō eēt trāsitura pusq₃ fieret ōstructio ciuitatis illius. Nescio aūt si verbū a v̄bo exponere possint ab eo φ ait. Nō relinq̄tur hic lapis sup lapidē: vsq₃ ad illud qō ait. Prope ē in ianuis: forsitā. n. in qbusdā potuerūt: in alijs autem nō potuerūt oīo.

CHRY. ī ho. Hec ḡ oīa de fine hierosolymoꝝ dicta sūt τ que de pseudo pphis τ pseudo xp̄i: τ alia oīa que diximus vsq₃ ad xp̄i aduētū futura. Qr āt dixit generatio hec: nō de ea q̄ tunc erat dixit: sȝ de ea q̄ est fideliū: ɔsueuit. n. scriptura gñationē nō solū a tp̄e designare: sȝ a loco: cultu: τ cōuersatione: sic cū dr̄. Hec ē gñatio querētiū dn̄ȝ. Ex hoc aūt oñdit φ hierl'm peribit: τ amplior ps iudeoꝝ destrueť: gñationē āt fideliū nulla sepabit tētatio. ORIGE. Gñatio tñ ecclesie transibit aliqñ tñ totū hoc seculū vt hereditet futuꝝ: tñ donec hec oīa fiāt: nō trāsibit. Cū āt oīa hec fcā fuerit trāsibit nō solū terra: sȝ ēt celū. vñ seqť: Celū τ terrena. i. nō solū hoies quoꝝ vita terrena ē: τ pꝑter terra terra dn̄r: sȝ ēt illi quorū ɔuersatio ē icelis: τ iō celū vocāť trāsibūt aūt ad futura: vt veniāt ad meliora. Uerba āt q̄ a saluatore sūt dc̄a nō trāsibunt: qm̄ q̄ sua ppa sunt opanť τ sp opabunť: pfecti aūt τ q nō recipiūt vt iaȝ meliores efficiāť: trāseūtes qō sunt: ad illud qō nō sunt: τ hoc ē qō subdiť: Uerba aūt mea nō pteribūt. Et forte qdē v̄ba moysi τ pphaꝝ transierunt: qm̄ q̄ pphetiçabanť ab illis ipleta sunt. v̄ba aūt xp̄i semp sunt plēa τ quotidie iplenť: τ adhuc sunt iplēda in scīs. Aut forte neq₃ moysi verba aut pphetarum dicere debemus impleta omnino. prope enim τ illa verba filij dei sunt: τ sp iplentur.

HIERO. Uel hic per generationem omne hominuȝ significat genꝰ: aut spāliter iudeoruȝ. Deinde magis eos ad fidem pmissoꝝ inducat cum subdit. Celū τ ter. transi. ver. aūt mea nō preteribūt: Ac si dicat facilius est fixa τ immobilia ōstrui: q̄₃ sermonū meoꝝ aliquid ōcidere. HYLA. Celum enim τ terra ex conditionie sue creationis nihil habent in se necessitatis vt non sint. verba autē christi ex eternitate deducta: id in se continent virtutis vt maneant.

HIERO. Celū auteȝ τ terra trāsibūt in mutatione: nō abolitione sui: alioquin qūo sol obscurabitur τ luna non dabit lumen suum: si celū in quo ista sunt terraq₃ non fuerint: RABA. Celū tamē qō trāsibit; nō sidereū sed aereū itelligere debemꝰ: qō prius diluuio perijt. CHRY. ī ho. Elementa aūt mūdi ī mediū adducit: ostēdens qm̄ pciosior celo τ terra est eccl'ia. simul ēt τ hinc cōditorē se hoiuȝ oñdit.

¶ De die āt illo τ hora nemo scit: neq₃ angeli celoꝝ nisi pr̄ solus. Sic aūt ī diebus noe: ita erit ad uētus filij hois. Sic. n. erāt ī diebus ante diluuiū cōmedētes τ bibētes: nubētes τ nuptui tradentes vsq₃ ad eū diē quo itrauit noe ī archā: τ nō cognouerūt donec venit diluuiū: τ tulit oēs: ita erit τ aduentus filij hois. Tunc duo erunt in agro vnus assumeť: τ vnus relinqueť. Due molētes ī mola: vna assumeť: τ vna relinqueť. Duo ī lecto vno: vnus assumetur: τ vnus relinquetur.

CHRY. in ho. Cū dixisset dn̄s oīa que precedūt xp̄i aduētū τ ad ipsas ianuas narrationē duxisset: diē tacere voluit. vñ dicit: De die aūt il. τ ho. ne. scit ne. an. ce. ni. so. pr̄. HIERO. In qbusdā aūt latinis codicibꝰ additū est: Neq₃ filiꝰ: cū in grecis τ maxime Adamantij τ Pierij exēplaribꝰ hoc nō heāť ascriptū: sȝ q̄ in nōnullis legiť: disserēdū videtur

REMI. Marcus etiam euangelista non solum dicit angelos nescire: sȝ ēt filiū. HIERO. In quo gaudēt Arrius τ Eunomius. Dicūt. n. Nō pōt eq̄lis eē: q nouit τ q ignorat. Cōtra quos breuiter ista dicēda sūt: cū oīa tp̄a fecerit iesus. hoc ē v̄bū dei. oīa. n. p ip̄m facta sūt τ sine ipso factū ē nihil. In oībus aūt tp̄ibus cū dies iudicij sit: q̄ ɔsequētia pōt eiꝰ ignorare p̄rē: cuiꝰ totū nouerit: hoc quoq₃ dicēdū ē. Quid ē magis noticia p̄ris an noticia iudicij: si maiꝰ nouit: qūo ignorat qō minꝰ ē: HYLA. Nūquid ēt deꝰ pr̄ cognitionē illiꝰ diei filio denegauit: cū dictū ab eo sit: Oīa mihi tradita sūt a p̄re meo: ḡ nō oīa sūt tradita: si ē aliqd qō negatur. HIERO. Igiť q̄ pbauimꝰ nō ignorare filiū dei ɔsumatiōis diē: cā reddēda ē: cur ignorare dicať. Post resurrectionē qdem īterrogatꝰ ab apl'is de hac die manifestiꝰ rñdit. Nō est v̄ruȝ scire tp̄a τ momēta: q̄ pr̄ posuit in sua ptāte. In quo oñdit φ ip̄e sciat: sȝ nō expediat nosse apl'is: ut semp īcerti de aduentu iudicis sic quotidie viuāt: q̄si die alia iudicādi sint. AVGV. i. de trini. φ ḡ dic. Nescit: ītelligēdū ē nesciētes facit. i. φ nō ita sciebat: vt tūc discipulis īdicaret: sicut dictum ē ad abraham: Nunc cognoui qm̄ times deū. i. nūc feci vt cognosceres: q̄ τ ip̄e sibi ī illa tētatōe īnotuit. AVG. ō ver. do. Qr aūt dixit p̄reȝ scire iō dixit. q̄ in p̄re τ filiꝰ scit. qd. n. est ī die qō nō in v̄bo factū sit: p qō factus ē dies: AVGV. in li. lxxxiij. qōnū. Bñ āt accipiť qō dcm̄ ē: solū patrē scire fm̄ pdictū modū sciēdi: q̄ facit filiū scire: filiꝰ aūt nescire dr̄: q̄ nō facit hoies scire. ORIGE. Uel al'r: Donec eccl'ia q̄ est corpꝰ xp̄i: nescit diē illū τ horā: tādiu nec ip̄e filiꝰ dr̄ diē illū τ horā scire. Dr̄ aūt scire fm̄ pꝑiā significationē: sicut ē in ɔsuetudine scripturaꝝ. Apostolus. n. saluatorē dicit nescientē peccatū: q̄ nō peccauit. pparat aūt filiꝰ sciaȝ diei illiꝰ τ horā coheredibꝰ sue pmissionis: vt oēs simul sciāt. i. re ipa experianť in illa hora τ die q̄ pparauit deus diligētibus se.

BASI. Legi quoq₃ in cuiusdā libro: filiū hūc nō vnigenitū: sed adoptiuū ōbere ītelligi. nō. n. vnigenito filio āgelos pposuisset: sic. n. ait. Neq₃ āgeli celoꝝ neq₃ filiꝰ. AVGV. ad esichiū. Sic ḡ euāgeliū dic: De die illa τ hora nemo scit. Tu aūt dicis: Ego aūt dico: neq₃ mēsē: neq₃ annū aduentꝰ ipius scire posse. ita. n. hoc vr̄ sonare tāq₃ nō possit sciri quo anno vēturus sit: sȝ possit sciri q̄ hebdomada annoꝝ vel q̄ decade tāq₃ dici possit atq₃ diffiniri: inter illos septē annos aut decem aut centum vel quodlibet: seu maioris numeri seu minoris. si aūt hoc te nō ɔprehēdisse p̄sumis: hoc sentis qō ego. CHRY. ī ho. Ut āt addiscas: φ nō ignorātie sue est φ ō die τ hora iudicij tacet: aliō signū inducit cū subdit: Sicut aūt fuit in diebꝰ noe: ita fiet aduētus filij hois. Hoc aūt dixit ostēdens φ repēte venit τ iopinate τ pluribꝰ lasciuientibꝰ. hoc enim τ paulus dicit. Cum dixerit pax τ securitas: tūc repētinus eis supueniet iteritus. vñ τ hic subditur. Sic enī erāt ī diebꝰ illis añ diluuiū comedētes τ bibentes.

RABA. Nō igr̄ hic iuxta martiōis τ manichei errorem ɔiugia vel alimēta dānanť. cū in his successiōis: in illis nāe sint posita subsidia: sed imoderatus licitoꝝ vsus arguitur.

HIERO. Queriť āt quō: supra scriptū ē: Surget gēs cōtra gentē: τ regnū cōtra regnum: τ erūt pestilētie τ fames τ terremotꝰ: τ nunc ea futura memorenť q̄ pacis idicia sunt: sed estimandū φ post pugnas τc̄. qbus vastať genꝰ humanuȝ: breuis subsecutura pax sit: q̄ qeta omnia repromittit: vt fides credentiū cōprobeť. CHRY. in ho. Uel lasciuia erit τ pax his q insensibil'r dispositi sūt. pꝑter hoc nō dixit apl's: Cū fuerit pax: sed cū dixerit: pax τ securitas. insensibilitatem eoꝝ ostendens: sicut illoꝝ q fuerunt in diebus noe qm̄ mali lasciuiebāt: non aūt iusti: sed in tribulatiōe τ tristitia pertransibant. Hinc aūt ostendit: qm̄ cum antichristus venerit: indecētes voluptates assumenť apud eos q iniqui erunt τ de ppria despabunt salute. τ iō exemplū ponit huic rei cōueniens. Cū enī archa fabricareť: preiacebat qdē in medio futura pdicēs mala. Mali aūt credētes ac si nulluȝ fuisset futuꝝ malū lasciuiebāt: τ q̄ futura apō multos creduntur ex preteritis credibilia facit: que predicit. Deinde aliud signū ponit per qō oñdit: τ φ inopinabiliter dies ille veniet: τ φ ip̄se diem illum non ignorat dicens. Tunc duo erunt in agro: vnus assu. τ al. relinqueť. Ex quibus verbis ostendiť φ assumenť: τ relinquenť τ serui τ dn̄i. τ q in ocio τ labore. HYLA. Uel duos in agro duos populos fideliū τ infideliū in seculo: tanq₃ ī vite huius opere dies domini deprehendet: separabunť tamē relicto alio τ alio assumpto: in quo fideliū τ ifidelium destructio docetur. Dei eniȝ ira ingrauescente: sancti in prōptuario recondenť: pfidi v̄o ad celestis ignis materiā relinquenť. de molentibꝰ. n. par rō est. vñ seqtur: Due erūt mo. in mo. vna assu. τ al. relin. Mola. n. opꝰ legis ē: sȝ q̄ pars iudeoꝝ vt per apostolos credidit ita p heliā est creditura iustificāda p fidē. ideo vna per candē fidem boni operis apprehendeť: alia vero infructuosa legis opere relinquetur molēs incassū: τ nō factura celestis cibi panē. HIERO. Uel duo in agro pariter iuenienť eūdem habētes laboreȝ: τ q̄si parē semēteȝ: sed fructus laboris nō eque respiciētes. In duabꝰ ēt que pariter molunt: vl' synagogā ītelligere debemus vel ecclesiā: φ sil' molere videanť in lege: τ de eisdē scripturis sanctis farinā terere p̄ceptorū dei vel ceteras hereses q̄ aut de vtroq₃ testamēto aut altero videnť molere farinā doctrinaꝝ suaꝝ. Seqť: Duo ī le. vnꝰ assu. τ vnus. relin. HYLA. Duo aūt in lecto sunt eandē passionis dn̄ice requiē pdicantes: circa quā hereticorū τ catholicoꝝ eadē ɔfessio est: sȝ q̄ vnitatem diuinitatis p̄ris τ filij catholicoꝝ fides pdicabit: τ hereticoꝝ falsitas īpugnabit: fidē ɔfessionis vtriusq₃ diuini arbitrij iudiciū cōprobabit: vnum assumēdo τ aliū reliquēdo. REMI. Uel his verbis tres ordines ecclesie demonstranť: per duos in agro ordo predicatoꝝ quibꝰ cōmissus est ager ecclesie: per duos in mola ordo ɔiugatoꝝ q̄ dū p diuersas curas nūc ad hec: nūc ad illa flectunť: quasi molas in circuitu trahunt. p duos in lecto ordo cōtinentiū: quoꝝ requies noīe lecti designať. In his aūt ordinibus sunt boni τ mali: iusti τ iniusti: τ iō ex eis quidā relinquētur: τ qdā assumētur. ORIGE. Uel al'r. Corpus quidē quasi infirmū ī lecto ē carnaliū passionū: anima aūt molit in graui mola mūdi. vl' corporis sensus in agro mundi operantur.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Vigilate ergo: qꝛ nescitis qua hoꝛa dñs vester venturus sit. Illud āt scitote qm̄ si sciret paterfamilias qua hoꝛa fur vēturus eēt: vigilaret vtiqꝫ: ⁊ ñ sineret pfodi domū suā. Jdōqꝫ ⁊ vos estote parati: qꝛ nescitis q̄ hoꝛa filius hoīs venturus est.

HYLA. Perspicue oñdit dñs qꝛ supꝛa dixit: De die aūt illa nemo nouit nisi pr̄ sol⁹ qꝛ.s.non expediebat aplīs scire: vt pēdule expectatiōis icerti: sp credāt eū eē vētuꝝ: quem ignoꝛāt qm̄ vētur⁹ sit. ⁊ iō q̄si ex supioꝛib⁹ ꝯcludēs dič: Uigi. q̄ qꝛ nesci. qua ho. do. ve. ven. sit. Et non dixit: Qꝛ nescim⁹ sꝫ Nescitis. s. vt oñdat se diē iudicij nō ignoꝛare. CHRY. in ho. Uult āt eos semp in sollicitudine eē: pp hoc dič: Uigilate. GRE. Uigilat q ad aspectū veri luminis oculos aptos tenet. Uigilat q fuat opando qd̄ credit. vigilat q a se toꝛpoꝛis ⁊ negligētie tenebꝛas repellit. ORI. Dič aūt: q simpliciter ē: qm̄ de secūdo aduētu i quo vētur⁹ fuerat: hūc dicebat ſmonē: ali⁹ āt ꝙ intelligibilē ⁊ futuꝝ in sensū discipuloꝛum vbi dicebat aduētū: qꝛ nōdū erat i sensu eoꝝ: queādmoduꝫ erat futur⁹. AVGV. ad esichiū: Nō solū aūt illis dixit vigilate qb⁹ tūc audiētibus loquebat̄: sꝫ ēt illis q fuerūt post illos ānos: ⁊ ad nosipsos: ⁊ q erunt post nos vsqꝫ ad nouissimū ei⁹ aduētū: qꝛ ad oēs ptinet quodāmō. tūc. n. vnicuiqꝫ veniet dies ille: cū venerit ei⁹ dies vt talis hinc exeat: q̄lis iudicād⁹ ē illa die: ac p hoc vigilare dꝫ oīs chꝛistian⁹: ne iparatū eū iueniat dñi aduent⁹. Jmparatū. n. iueniet ille dies: quē iparatū iuenerit sue vite vltima dies. ORI. Uani aūt sūt oēs siue q cōsūmationē mūdi scir̄ se pfitet̄ qm̄ erit: siue q vite pꝑrie finē scire se glorian̄t quē nemo cognoscere pōt nisi spūscō illuminat⁹. HIERO. Premisso āt prīſfamilias exēplo cur reticeat cōsummatiōis diē: manifesti⁹ docet cuꝫ subdit: Illud āt sci. qm̄ si sci. prfa. q̄ ho. fur ven. es. vigi. vti. ⁊ ñ sine. pfo. do. suā. ORI. Prfamilias dom⁹: ē sensus hoīs: domus autē ei⁹ ē aīa: fur aūt diabolus. Est aūt oīs ſmo contrarius q nō p nālem itroitū intrat ad aīam negligentis: sꝫ q̄si qui foderit domū: pꝛimum destruēs q̄dā naturalis edificia aīe. i. naturales itellectus: ⁊ p ipsam dirutionē igressus spoliat aīam. Aliquotiēs iuenit qs furē in ipsa perfossione: ⁊ ꝯpꝛehendens eū pcussoꝛē sermonē imittens interficit ipꝫ. Nō āt i die fur venit: qm̄ illuminata ē a sole iusticie aīa hoīs studiosi: sꝫ in nocte. i. in tpe adhuc malicie pmanētis: i q̄ cuꝫ fuerit aliquis possibile est ⁊ si non habuerit virtutē solis: ꝙ tm̄ illustretur ex aliquo splendoꝛe: vbi: qd̄ ē lucerna: adhuc q dē manēs i malicia: sꝫ tm̄ hūs ppositū melioꝝ ⁊ vigilantiuꝫ ne pfodiat̄ hoc eius ppositū: vel in tpe tētationū: vel in quacūqꝫ calamitatū maxie fur solet vēire: volēs pfodere aīe domū. GRE. Uel nesciēte prefamilias fur domū pfodit: qꝛ dū a sui custodia spūs doꝛmierit: ipꝛouisa moꝛs veniens carnis nr̄e hitaculū irrūpit: ⁊ eū quē dñꝫ dom⁹ doꝛmiētē iuenerit necat: qꝛ dū vētura dāna spūs mīme puidet: hūc moꝛs ad suppliciū nescientē rapit: furi āt resisteret si vigilaret: qꝛ aduētū iudicis q occl̄te aīas rapit pcauēs ei pēitēdo occurreret: ne ipēitēs piret. Hoꝛā ŏo vltimā iccirco dñs voluit eē icognitā. vt sp possit eē suspecta: vt dū illā puidere mīme possum⁹: ad illā sine itermissiōe pparemur: pp qd̄ seq̄t. Jdeoqꝫ esto. para. qꝛ ne. q̄ ho. fili. ho. vē. est. CHRY. in ho. Hic videt̄ ꝯfundere eos q nō tm̄ studiū faciūt aīe sue: q̄tū studēt circa pecunias q furem expectant.

¶ Quisputas ē fidelis seruus ⁊ pꝛudēs: quē cōstituit dñs supꝛa familiā suā: vt det illis cibū i tpe. Beatus ille seru⁹ quē vt venerit dñs eius iuenerit sic faciētem: Amē dico vobis qm̄ sup omīa bona sua cōstituet eū. Si āt dixerit malus seru⁹ ille in coꝛde suo: Moꝛā facit dñs meus vēire: ⁊ ceperit pcutere cōseruos suos: mādūcet āt ⁊ bibat cū ebꝛiosis: veniet dñs serui illius i die q̄ nō spat: ⁊ hoꝛa q̄ ignoꝛat: ⁊ diuidet eū: pꝛtēqꝫ eius ponet cū hypocritis. illic erit fletus ⁊ stridoꝛ dētiū.

HYLA. Quāuis dñs supꝛa in cōi nos ad īfessā vigilātie curā fuerit adhoꝛtat⁹: spālē tamē populi pncipib⁹. i. epīs in expectatōe aduētuqꝫ suo sollicitudinē mandat. Hūc. n. seruū fidelē atqꝫ pꝛudētē ppositū familie significat: ꝯmoda atqꝫ vtilitates ppl̄i sibi ꝯmissi curātē. vñ dicit: Quis putas ē fide. ser. ⁊ pꝛu. quē ꝯsti. do. su. fa. suā: vt det illis ci. in tpe.

CHRY. i ho. Qꝛ aūt dicit. Quisputas: nō ē ignoꝛātis: ūenit. n. ⁊ pr̄ iterrogando loq̄ns vt cum dicit: Adam vbi es.

REMI. Nec. n. signat hec iterrogatio ipol'itatē pficiende virtutis sꝫ difficultateꝫ. GLO. Rarus. n. est fidel' seruus domino pp dominū seruiēs: oues xp̄i nō ad lucꝝ: sꝫ p amoꝛe xp̄i pascēs: pꝛudēs q subditoꝝ capacitatē vitā ⁊ moꝛes discutiat: quē ꝯstituat dñs q. s. sit vocat⁹ a deo ⁊ nō se iiecerit.

CHRY. i ho. Duo aūt expetit ab huiusmodi suo. s. pꝛudentiā: ⁊ fidē: fidelē enim eū dicit: qm̄ nihil qd̄ domini sui ē sibi pꝑꝛiū fecit: nihil ēt de reb⁹ sui domini vane ⁊ ianiter cōsumpsit. Pꝛudētē aūt eū vocat: qm̄ cognouit id: ad qd̄ oꝫ dispēsare que data sunt. ORIGE. Uel q in fide pꝛoficit: ⁊ si nōdum in ea pfect⁹: ē cōiter fidelis vocat̄: ⁊ q naturaleꝫ hꝫ mētis velocitatē: dr̄ pꝛudēs. Siquis aūt cōsideret: iueniet fideles multos ⁊ studiū fidei exercētes: nō aūt ⁊ pꝛudētes: qm̄ que stulta sūt mūdi elegit ds̄. Et iterū videbit alios veloces qdem eē ⁊ pꝛudentes: modice aūt fidei. Cōuenire āt in vnū fidelē atqꝫ pꝛudentē: rarissimū est: Ut aūt i tpe det cibū: neciā hꝫ qs pꝛudētiā. vt āt nō adimet cibos indigētiū: op⁹ ē fides: qm̄ ⁊ hꝫ simplicē itellectū op⁹ hēmus vt fideles sim⁹ ad dispēsandū eccl'ie redditus: ⁊ nō deuoꝛem⁹ q̄ sūt viduaꝝ vt mēoꝛes sim⁹ paupeꝝ: ⁊ ne occasionē accipiētes ex eo qd̄ scriptū est. Domin⁹ cōstituit his qui euangeliū pꝛedicant de euāgelio viuere: āplius q̄ramus q̄ꝫ cibū simplicem ⁊ necessaria vestiméta: ⁊ vt nec ampli⁹ teneam⁹ nob q̄ꝫ his q necessitateꝫ patiuntur. Pꝛudentes autem vt pꝛudenter intelligam⁹ indigentiū causas: pꝛopter quas sūt idigētes: ⁊ vniuscuiusqꝫ dignitatē: qūo educat⁹ est: ⁊ quātū necessariū habet. Multa enī sapientia opus est ei qui bene vult dispēsare ecclesiasticos reddit⁹. Sic ēt fidelis seru⁹ ⁊ pꝛudens vt non effundat rationabileꝫ ⁊ spiritualē cibū qb⁹ nō opoꝛtet: volens ostendere se esse pꝛudentē illis scilicet qui magis necessariū habēt verbū q moꝛes eoꝛum edificet: ⁊ vitā componat: q̄ꝫ qd̄ illuminat scientie lucem: aut vt ne eis q possūt acuti⁹ audire: piget expōere altioꝛa: ne exponētes vilia cōtemnant̄ ab his q naturaliter sunt ingeniosi: aut p exercitationem secularis sapientie acuti. CHRY. in homilia. Adaptatur etiam ⁊ ad pꝛincipes seculares hec parabola: vnumquenqꝫ enim his que habet ad communem vtilitatem vti opoꝛtet: non ad nocumentum conseruoꝛum neque ad perditionem suppl̄us: siue habet sapientiam siue pꝛincipatum siue aliud quodcunqꝫ. RABA. Dominus autem chꝛistus est: familia autem supꝛa quā constituit: est ecclesia catholica. Difficile est ergo inuenire in vno ⁊ vt pꝛudens sit ⁊ fidelis: non autem impossibile: nec enim beatificaret euꝫ qui non potest esse cum subdit: Beatus ille seruus queꝫ cū venerit dominus eius inuenerit sic facientem. HYLA. idest pꝛecepto domini sui obedientem: vt doctrine oppoꝛtunitate verbum vite in eternitatis cibum alende familie dispenset. REMI. Notandum autem ꝙ sicut magna distantia est meritoꝛum iter bonos pꝛedicatoꝛes ⁊ bonos auditoꝛes: ita magna distantia est pꝛemioꝛum. Bonos enim auditoꝛes si vigilātes iuenerit: faciet discumbere: vt lucas dicit. Bonos autem pꝛedicatoꝛes super omnia bona sua constituet. Unde sequitur: Amen dico vobis quoniam super omnia bona sua cōstituet eū. ORI. vt. s. cōregnet cū xp̄o: cui oīa sua tradidit pr̄: sicut boni patris fili⁹ super oēm patris substātiā cōstitutus: participat huiusmōi dignitateꝫ ⁊ gl̄iā fidelib⁹: ⁊ pꝛudētib⁹ dispēsatoꝛib⁹ suis: vt sint ⁊ ipi sup oēm creaturā. RABA. Nō vt soli sꝫ vt p ceteris eterna pmia hēant: tū p sua vita: tū p gregis custodia. HYLA. Uel sup oīa bōa ꝯstituet̄. i. i dei gl̄a collocabit̄: qꝛ nihil ē vltra qd̄ meli⁹ sit. CHRY. Deide nō solū ab honoꝛe q īminet bonis: sꝫ a pena quā minat̄ malis erudit auditoꝛeꝫ cum subdit. Si aūt dixe. ma. ser. ille i coꝛ. suo: moram fa. do. me. veni. ⁊ cepe. pcutere. AVGV. ad esichiū: Ex moꝛib⁹ hui⁹ sui apparet aīus eius: quos moꝛes lꝫ breuiter magister bonus curauit expꝛimere. i. supbiā cuꝫ dicit: Et ceperit percu. ꝯser. suos. atqꝫ luxuriā cum dicit. Manducet aūt ⁊ bi. cum ebrio. ne qd̄ dicebat. Moꝛā facit domin⁹ me⁹. desiderio sui dñi dicer̄ crederetur. Qūo. n. ardebat ille qui dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū quādo veniā. Dicēdo. n. qm̄ veniā. moras se ppeti moleste ferebat: qꝛ etiā qd̄ tpe accelerat̄: desiderio tardū vr̄. ORI. Peccat āt i deū qcūqꝫ epus q nō quasi cōseruus ministrat: sꝫ q̄si dñs: ⁊ frequēter vt amarus dñs p vim dominat̄: ⁊ nō esurientes suscipit sꝫ epulat̄ cū ebꝛiosis ⁊ semp somniat: ꝙ p⁹ multū tpis vēturus ē dñs. RABA. Typice ēt pōt intelligi ꝯseruos pcutere ꝯsciētias ifirmoꝛū: verbo vel exēplo vitiare. HIERO. Qꝛ aūt dicit: Ueniet dñs ser. il. i die q̄ nō sperat ⁊ ho. q̄ igno. Ad hoc dič: vt sciat qm̄ nō putat̄ dñs tūc eū eē vētuꝝ: ⁊ vigilātie ac sollicitudis dispēsatoꝛes admonet. Poꝛro ꝙ dič: Diuidet eū: nō ē itelligēdū ꝙ gladio eū dissecet: sꝫ a scōꝝ ꝯsoꝛtio eū sepet. ORI. Uel diuidet eū: qm̄ spūs ei⁹. i. spūale donū reuertet̄ ad deuꝫ q dedit eū. Aīa aūt cū coꝛpe suo vadit i gehēnā. Iust⁹ āt nō diuidit̄: sꝫ aīa ei⁹ vadit cum spū. i. spūali dono ad regna celestia. Qui aūt diuidūt̄: ñ hñt postmodū i se ptē spūalis doni q̄ erat a deo: sꝫ relinquet̄ ps q̄ ē ipoꝝ. i. aīa q̄ cū coꝛpoꝛe punietur. vnde seq̄t. Et ptē ei⁹ ponet cū hypocritis. HIERO. Cum his. vꝫ. q erant i agro: ⁊ q molebāt: ⁊ nihilomin⁹ derelicti sūt. Sepe. n. dicim⁹ hypocritā aliud esse ⁊ aliud ostendere: sicut ⁊ i agro ⁊ i mola idē facere videbant̄: sꝫ exit⁹ diuerse voluptatis appuit. RABA. Ul' cū hypocritis suscipit partē suā. s. duplicē gehēne penā. i. ignis ⁊ frigoꝛis. vñ seq̄t: Ibi erit flet⁹ ⁊ stridoꝛ dentiū. ad ignē. n. ptinet flet⁹ oculoꝝ. ad frigus stridoꝛ dētiū. ORIGE. Ul' flet⁹ erit eis q male in hoc mundo ridentes fuerūt: ⁊ his qui regeuerunt irrōnabiliter erit dentiū stridoꝛ: nolētes enī doloꝛes māl'r sufferre: ꝯpulsi toꝛmētis dētib⁹ stridēt: illi scilicet q manducauerunt acerbitatē malitie. Ex his aūt cognoscere ē: qm̄ nō solum q fideles sūt ⁊ pꝛudētes: ꝯstituit dñs sup familiā suā: sꝫ ēt malos: ⁊ qd̄ nō soluat eos. de hoc ꝙ ꝯstituti sūt a dño sup familiā ei⁹: sꝫ illō vt dēt i tpe cibos: ⁊ vt abstineāt a speculatōib⁹ ⁊ comessatōib⁹. AVGV. ad esichiū: Hoc aūt seruo malo remoto q pculdubio dñi sui odit aduētū: cōstituam⁹ añ oculos tres suos bonos aduētū dñi sui desiderātes. Si vn⁹ eoꝝ citi⁹: alter tardi⁹ dñm suū dr̄ esse ventuꝝ: terti⁹ de hac re suā ignoꝛātiā cōfitet̄. videm⁹ tm̄ qꝛ magis euangelio cōsonet. vnde dič Uigilem⁹ ⁊ oꝛem⁹: qꝛ citi⁹ ventur⁹ est dominus. Alter dicit: Uigilem⁹ qꝛ bꝛeuis ⁊ incerta est vita ista: q̄uis tardi⁹ vētur⁹ dñs. Terti⁹ dič vigilem⁹: qꝛ bꝛeuis ⁊ icerta ē ista vita. ⁊ nescim⁹ tps qm̄ vētur⁹ ē dñs. Quid āt aliō h̄ dič q̄ꝫ ꝙ cū audim⁹ euāgeliū dicere. Uigilate qꝛ nescitis qua hoꝛa venturus sit dominus: omnes quideꝫ pꝛe desiderio regni dei hoc volunt esse verum quod putat pꝛimus: deinde si factum fuerit gaudebit cuꝫ illo secundus ⁊ tertius: si autē factum non fuerit: metuendū est ne inter ipsas moras perturbentur qui crediderant qd̄ dixerat pꝛim⁹ ⁊ icipiant domini aduentū non tardū putare sed nullū. Qui autē credit qd̄ dicit secund⁹: tardius dominū esse venturū: si falsum fuerit nulli turbabunt̄ in fide: sed inopinato gaudio perfruentur. Qui auteꝫ quid hoꝛum verum sit ignoꝛare se cōfitetur illō optat: hoc tolerat: in nullo eoꝛuꝫ errat: qꝛ nil eoꝛum aut affirmat: aut negat.

CA. XXV.

Tunc simile erit regnū celoꝝ decem virginib⁹: q̄ accipiētes lāpades suas exierūt obuiā spōso ⁊ spōse. Quinqꝫ aūt ex eis erāt fatue: ⁊ qnqꝫ pꝛudentes. Sꝫ qnqꝫ fatue acceptis lāpadibus nō sumpserūt oleū secū. Pꝛudētes vero acceperunt oleū in vasis suis cū lāpadibus: Moꝛaꝫ aūt faciēte sponso doꝛmitauerūt oēs ⁊ doꝛmierunt. Media aūt nocte clamoꝛ factus ē: ecce spōsus venit: exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs virgines ille: ⁊ oꝛnauerūt lāpades suas. Fatue autē sapiētibus dixerūt: Date nob ď oleo vr̄o: qꝛ lāpades nostre extinguūt̄. Rñderūt pꝛudētes dicētes. Ne forte non sufficiat nobis ⁊ vobis: ite poti⁹ ad vēdentes ⁊ emitte vobis. Dū aūt irent emere venit spōsus ⁊ q̄ pate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias: ⁊ clausa ē ianua. Nouissime vero veniūt ⁊ reliq̄ virgies dicētes: Dñe dñe: aperi nobis. At ille rñdens ait: Amē dico vobis nescio vos. Vigilate itaqꝫ: qꝛ nescitis diē neqꝫ hoꝛam.

CHRY. In supioꝛi parabola dñs penā oñdit ei⁹ q percutiebat: ⁊ inebꝛiebat̄. ⁊ bona domini sui dispgebat: In hac āt parabola punitiōeꝫ iducit ēt ei⁹ q vtilitatē nō affert: neqꝫ copiose hec quib⁹ indiget sibi pꝛeparat. habebāt enī fatue vgines oleū: sed nō copiose. vnde dicit̄: Tūc si. erit re. ce. x. vir.

HYLA. Jō āt dič. Tūc: qꝛ de magno die domini ď quo supꝛa agebat̄ omnis hic sermo est. CHRY. Regnū autē celoꝝ psentis tpis eccl'ia dr̄ sič ⁊ ibi: Mittet fili⁹ hominis angelos suos: ⁊ colligent de regno eius omnia scandala.

HIERO. Similitudinē autē. x. virginum fatuaruꝫ atqꝫ pꝛudentiū quidā simpliciter iterpꝛetantur in virginib⁹ q̄ꝝ alie iuxta apostolum ⁊ coꝛpoꝛe ⁊ mente sunt virgines: alie virginitatem tm̄ coꝛpoꝛū reseruantes: vel cetera opera nō habent: vel parentum custodia reseruante nihilomin⁹ mēte nupserūt. Sed mihi videtur ex superioꝛib⁹ ali⁹ esse sensus q dicit̄: Et non ad virginalia coꝛpoꝛa: sed ad omne hominū genus hanc cōparationem pertinere. GREGO. in ho. In quinqꝫ. n. coꝛpoꝛis sensib⁹ vnusquisqꝫ subsistit geminat⁹: geminat⁹ autem qnarius denarium perficit. Et qꝛ ex vtroqꝫ sexu fidelium multitudo colligit̄: sancta ecclesia. x. virginibus similis denunciat̄: vbi mali cum bonis: repꝛobi cum electis admixti sunt: recte simile virginib⁹ pꝛudentibus ⁊ fatuis perhibetur. CHRY. in homi. Jdeo autē posuit parabolā hanc in virginum psona: vt ostēdat ꝙ lꝫ virginitas magnum quid sit: tm̄ si ab operib⁹ misericoꝛdie sit deserta: cum adulteris foꝛas eycietur. ORIGE. Uel sēsus omnium qui receperūt verbuꝫ dei virgines sunt. Tale enī est verbum dei vt de sua munditia accommodet omnib⁹ qui per suam doctrinā recesserūt ab idoloꝝ cultura: accesserūt aūt per chꝛistū ad dei culturā. vnde seq̄tur: Que accipi. lam. suas exierūt ob. spon. ⁊ sponse. Accipiunt enim lampades suas: idest oꝛgana sua nālia ⁊ egrediunt̄ de mundo ⁊ ď erroꝛibus: ⁊ veniūt obuiam saluatoꝛi qui semper paratus ē venire: vt ingrediatur simul cum dignis ad beataꝫ sponsā ecclesiam. HYLA. Uel sponsus atqꝫ sponsa domin⁹ noster est in coꝛpoꝛe deus: nanqꝫ spiritui caro sponsa est: lampades aūt quas acceperunt: animaꝝ splendentiū lumē ē q̄ sacramēto baptismi splēduerunt. AVGV. de verbis do-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mini: Uel lampades que manib⁹ gestant̄ opa sūt. dictū ē.n. Luceant opa vestra corā hoīb⁹. GREGO. Qui āt recte credūt: ⁊ iuste viuūt: assimilant̄ qnq3 prudētib⁹: ⁊ q aūt pro fitent̄ qdē fidē iesu: nō aūt pparāt se bonis operib⁹ ad salu tē: reliqs qnq3 virginib⁹ fatuis. vñ subdit̄: Quiq3 āt ex eis erāt fatue ⁊ qnq3 prudētes. HIERO. Sūt.n. qnq3 sensus q festināt ad celestia ⁊ supna desiderāt. De visu aūt ⁊ audi tu ⁊ tactu specialr̄ dictū ē. Qd̄ vidim⁹: qd̄ audiuim⁹: qd̄ ocu lis nr̄is pspexim⁹ ⁊ man⁹ nr̄e palpauerūt. De gustu: Gustate ⁊ videte qm̄ suauis ē dn̄s: De odoratu: In odore vnguento rum tuoꝝ currim⁹. Alij aūt sūt qnq3 sensus terrenis fecib⁹ inhiātes. AVGV. de ver. do. Uel p qnq3 virgines signi ficat̄ qnq3 ptita ɔtinētia a carnis illecebris. cōtinend⁹ ē.n. aī appetit⁹ a voluptate oculoꝝ: auriū: olfaciēdi: gustādi: ⁊ tā gendi. Sʒ q2 ista ɔtinētia ptīʒ corā dō fit: vt illi placeat̄ i ite riori gaudio cōsciētie: ptim corām hoīb⁹ tm̄: vt glia huma na capiat̄: qnq3 dicūt̄ sapiētes: ⁊ qnq3 stulte. vtreq3 tñ vir gines. quia vtraq3 ɔtinētia ē: q̄uis diuerso fomite gaudeat.

ORI. Sicāt sequunt̄ seipsas inuicē v̄tutes: ⁊ q vnā hūerit oēs hēat: sic ⁊ sensus oēs alteruṭꝝ se subsequūt̄: pp ea neces cesse ē: vt aut oēs quinq3 sensus sint prudētes: aut oēs fatui. HYLA. Uel absolute in qnq3 prudētib⁹ ⁊ qnq3 fatuis: fi deliū atq3 ifideliū ē ɔstituta diuisio. GREGO. Notādū vero ē q oēs lampades hēnt: sed nō oēs oleū hñt. Sequi tur.n. Sʒ qnq3 fatue acce. lampa. nō sumpse. oleū secū: Pru dētes vero acce. oleū i va. suis cū lāpadibus. HYLA. Ole um boni opis fruct⁹ ē. vasa humana sūt corpora ītra quorū viscera thesaurus bone ɔsciētie recōdēdus ē. HIERO. Oleū ḡ hñt virgines q̄ iuxta fidē opibus adornant̄. nō hñt oleū q̄ videt̄ simili qdē fide ɔfiteri: sʒ virtutū opa negligūt.

AVGV. de ver. do. Uel p oleū ipam letitiā significari arbitror: sm illud: Unxit te de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis. Qui er go nō ppterea gaudet: q2 deo intrinsecus placet: nō hʒ oleū secū. gaudiū.n. nō hñt dum cōtinenter viuūt: nisi in laudib⁹ hoīum. Prudētes āt acce. oleū cū lāpadib⁹. i. letitiā bonoꝝ opeꝝ. In vasis suis. i. in corde atq3 ɔscientia posuerūt: sicut ⁊ apostolus monet: Probet ingt seipʒ hō: ⁊ tūc gloriā hēbit i seipso ⁊ nō in altero. CHRY. in ho. Uel oleū hic vocat charitatē ⁊ elemosynā: ⁊ quodcūq3 circa idigentes auxiliū. Lāpades aūt vocat virginitatis charisma: pp hoc ⁊ stultas eas vocat: qm̄ maiorē sustinentes laborē pp minorē oīa per diderunt: maiori.n. labore vincitur carnis cupido q̄ pecu niaꝝ. ORIGE. Ul' oleū ē verbū doctrine quo vasa aīaꝝ iplent̄. Nihil.n. sic cōfortat sicut moralis sᵐo: q oleū lumi nis appellat̄. Prudētes ergo acceperūt huiusmodi oleum qd̄ satis sit eis etiā tardante exitu: ⁊ morante verbo venire ad cōsūmationē coꝝ. Fatue aūt acceperunt lāpades: in pri mis qdē accensas: sʒ tātū oleū non acceperūt vt eis suffice ret vsq3 ad finem: negligētes circa susceptōeʒ doctrine que cōfortat fidē: ⁊ bonoꝝ actuū lumē illuminat. vnde seqtur. Morā autē fa. spon. dor. oēs: ⁊ dormierunt. AVGV. de ver. do. Ex vtroq3.n. genere hominū moriunt̄ hoc interual lo tpis: donec sub aduētu domini fiat resurrectio mortuo rum. GREGO. Dormire ⁊ enim mori est. Ante somnum vero dormitare est añ mortē a salute lāguescere: q2 p pōd⁹ egritudinis puenit̄ ad sōnū mortis. HIERO. Uel dormi tauerunt. i. mortue sunt. Cōsequēter aūt dr̄: Dormierūt. q2 postea suscitande sunt: Per hoc aūt q dicit. Morā autē fa ci. spon. ostēdit q nō paꝝ tpis iter priorē ⁊ secūdū dñi aduē tū ptergredit̄. ORIGE. Uel spōso tardāte ⁊ nō cito veni ente verbo ad ɔsummationē vite patiunt̄ aliqd sensus dor mitantes: ⁊ q̄si in nocte mundi agentes: ⁊ dormierūt: vt pu ta remissi⁹ agentes a sensu illo vitali: non tamen lampades perdiderūt: neq3 desperauerunt de cōseruatiōe olei ille pru dentes. vnde seqtur: Media autē nocte clamor fact⁹ est ec ce spon. veni. exite obuiam ei. HIERO. Traditio iudeo rum ē: christū media nocte venturꝝ in silitudinem egypti qñ pasca celebratū ē ⁊ exterminator venit: ⁊ dñs sup taber nacula trāsijt: ⁊ sanguine agni postes nr̄aꝝ frontiū ɔsecrate sunt: vñ reor ⁊ traditionē apostolicā pmansisse: vt die vigi liaꝝ pasche añ noctis dimidiū ppl'ʒ dimittere nō liceat ex pectātes xpi aduētū: postq̄ illō tēp⁹ transierit securitate p sūpta festū cuncti agant diē. vñ psalmista dicebat: Media nocte surgebā ad ɔfitendū tibi. AVGV. de ver. do. Uel media nocte. i. nullo sciēte aut sperāte. HIERO. Subito ḡ q̄si in tēpesta nocte: ⁊ securis oib⁹: qñ grauissim⁹ sopor est p angeloꝝ clamorē ⁊ tubas pcedētiū fortitudinū christi re sonabit aduētus. qd̄ significat̄ cum dr̄: Ecce spō. venit exite obuiā ei. HYLA. Tuba.n. excitāte spōso tm̄ obuiaʒ pce dit̄. Erūt.n. iam ambo vnū. i. caro ⁊ ds̄: q2 in gloriā spūalem hūilitas carnis trāsformata erat. AVGV. d̄ ver. do. Uel qd̄ dicit spōso tm̄ obuiā venire v̄gines: sic itelligendū puto: vt ex ipis virginib⁹ ɔstet ea q̄ dr̄ spōsa: tanq̄ si oib⁹ christia nis in eccl'ia cōcurrentib⁹ filij ad matrē currre dicant̄. cuʒ ex ipsis filijs ɔgregatis ɔstet ea q̄ dicit̄ mater. nunc enim de spōsata ē eccl'ia: ⁊ virgo est ad nuptias pducenda illo tem pore quo vniuersa mortalitate in ea ptereunte: imortali cō iunctōe habeat̄. ORIGE. Uel media nocte. i. in altitudi ne remissiōis fact⁹ est clamor oēs suscitare volentiū sic ēt xi stimo angeloꝝ q sunt administratorij spūs int⁹ clamātes i sensib⁹ oium dormiētiū. Ecce spō. ve. exite obuiā ei. ⁊ sugge stionē qdē hāc oēs audierūt: ⁊ surrexerūt: nō aūt oēs decē ter iposuerūt lāpadib⁹ suis ornatū. vñ sequit̄. Tunc surre. oēs vir. ille ⁊ orna. lāpa. su. Ornant̄ aūt lāpades sensuū euā gelicis vsib⁹ atq3 rectis: Qui aūt male vtunt̄ sensib⁹: orna mētū nullū hñt in sensib⁹. GREGO. Uel tūc qdem oēs virgines surgūt: q2 ⁊ electi ⁊ reprobi a somno sue mortis ex citantur. Lāpades ornāt: q2 sua secū opa numerāt: p quib⁹ eternā recipe beatitudinē expectāt. AVGV. de ver. do. Aptauerūt.n. lāpades suas. i. rōnes reddēdas opeꝝ suorū.

HYLA. Uel lāpadaꝝ assūptio aiaꝝ est redit⁹ i corpora: earūq3 lux est ɔscia boni operis elucēs: q̄ vasculis corporuʒ ɔtinet̄. ORIGE. Sed lāpades fatuaꝝ virginū extinguū tur: q2 earum opa que clara hoīb⁹ foris apparuerāt i aduē tu iudicis int⁹ obscurant̄. vñ seqt̄: Fatue aūt sapientib⁹ di xerunt: Date nob de oleo vestro: q2 lāpades nostre extinguū tur. Quid est aūt q tūc a prudentib⁹ oleū petunt: nisi q in aduentu iudicis cum se int⁹ vacuas inuenerint: testimoniū foris querūt: ac si a sua fiducia decepte pximis dicāt: Quia nos q̄si sine ope repelli cōspicitis: dicite de nostris operib⁹ qd̄ vidistis. AVGV. de ver. do. De ɔsuetudine.n. id sem p ingrit vñ gaudere anim⁹ solet. Itaq3 hoium q corda ñ vi dēt testimoniū volūt hr̄e apd̄ deū q cordis ispector est: sed quoꝝ fcā aliena laude fulciunt̄ eadē subtracta deficiūt: vñ ⁊ eaꝝ lāpades extiguūt̄. Uel virgines q̄ lāpades suas q̄rūt̄ extigui: ōndūt eas ex pte lucere ⁊ tñ ñ hñt lumē ideficiēs: nec opa ppetua. Siqs igr̄ hʒ aīuʒ virginalē ⁊ amatō ē pudi citie: nō dʒ mediocriter eē ɔtent⁹ his q̄ cito exarescunt: ⁊ or to caumate aresūt: sʒ pfectas v̄tutes sequat̄: vt lumē hēat sēpiternū. CHRY. i ho. Ul' alr̄. Nō solū he v̄gines stulte erāt qm̄ hic recesserūt mificordia carētes: sʒ q2 estimabāt ibi se accepturas vbi iportune q̄sierūt. Quāuis aūt ill' v̄gini b⁹ prudentib⁹ nihil misericordius sit: que pp misericordiā maxime fuerunt approbate: nō tamē stulte virgines sua pe titiōe potite sūt: Seqt̄: Respōderūt prudētes dicētes: Ne forte nō suffi. no. ⁊ vo. Hinc aūt discim⁹ q nullus nostrum adire poterit nisi operib⁹ cum qb⁹ iuēti erim⁹. HIERO. Non.n. hoc virgines prudentes de auaritia sʒ de timore rñ dent: vñ qsq3 p suis opib⁹ mercedē accipiet: neq3 possunt in die iudicij alioꝝ virtutes alioꝝ vitia subleuare. Dāt āt pru dētes cōsiliū: vt nō debeāt sine oleo lāpadaꝝ spōso occurre re. Et hoc ē qd̄ sequitur. Ite poti⁹ ad venden. ⁊ emitte vob.

HYLA. Uēdētes hi sunt q misericordia fideliū idigen tes: reddūt ex se petita ɔmertia idigētie sua sacietate boni opis nr̄i cōsciētiā venundātes. Hec ē.n. idefessi luminis co piosa mā q misericordie fructib⁹ emēda est ⁊ recondenda.

CHRY. i ho. Uides ergo q̄ta nob sit a paupib⁹ negocia tio: paupes aūt nō sunt ibi sʒ hic: iōq3 h̄ oleū cōgregare oʒ: vt illic vtile sit cuʒ tp̄s nos vocet. HIERO. Uēdit̄ etiaʒ hoc oleū ⁊ multo emit̄ pcio ac difficili labore cōgrit̄: qd̄ nō solū i elemosynis: sʒ i cunctis virtutibus ⁊ cōsilijs itelligi mus magistroꝝ. ORIGE. Uel aliter: Etsi fatue erāt: tñ hoc itelligebāt: qm̄ cū lumine debebāt obuiā ire spōso: oēs lāpades sensuū habētes illumiatas. videbāt āt ⁊ illud qm̄ ex eo q minus habebāt oleū rōnabile: iā ppinquātib⁹ te nebris lāpades eaꝝ fuerāt obscurāde. Sʒ sapiētes trasmit tunt fatuas ad olei vēditores: vidētes qm̄ non tm̄ oleū. i. verbū doctrie cōgregauerāt: vt sufficeret: ipsis ad vitā ⁊ il los docerēt. vñ dicunt: Ite potius ad ven. i. ad doctores: Et emite vob. i. ab eis accipite: ⁊ pciuʒ ē pseuerātia ⁊ amor di scēdi ⁊ diligētia: ⁊ labor cupiētiū discere. AVGV. d̄ ver. do. Uel nō sunt putāde dedisse ɔsiliū: sʒ crimē eaꝝ ex obli quo ɔmemorasse. Uēdunt.n. adulatores oleū: q siue falsa siue ignorata laudādo: aīas i errores mittūt: ⁊ eis vana gau dia tāq̄ fatuis ɔsiliādo: aliquā de his mercedē cōmodi tē poralis accipiūt. Dr̄ ḡ: Ite ad ven. ⁊ eme. vo. i. videam⁹ nūc qd vos adiuuēt q vobis laudes vēdere ɔsueuerūt. Dicunt aūt: Ne for. nō suf. no. ⁊ vo. q2 aliēo testimōio nō iuuat̄ qsq̄ apud deuʒ cui secreta cordis apparēt: ⁊ vix qsq̄ sibi suffic̄: cui testimoniū phibebat ɔsciētia sua. HIERO. Ueꝝ q2 iā emēdi tp̄s excesserat: ⁊ adueniēte iudicij die loc⁹ nō erat penitētie: nō noua patrare opa: sʒ pteritoꝝ rōnē cogūt̄ exo luere. vñ seqt̄. Cuʒ autē irēt emere ve. spon. ⁊ q̄ parate erāt ītra. cuʒ eo ad nuptias. HYLA. Nuptie āt imortalitatis assumptio ē: ⁊ iter corruptōeʒ atq3 icorruptōeʒ ex noua so cietate cōiunctio. CHRY. i ho. Per hoc autem qd̄ dicit. Duʒ irēt emere: ōnditq2 etsi misericordes efficiamur post mortē nihil hic lucrabimur ad effugiēduʒ: sic nec diuiti p fuit q fact⁹ ē misericors ⁊ sollicit⁹ circa eos q sibi attiebāt.

ORIGE. Uel dicit. Dū irēt emere: ē.n. iuenire quosdā q qm̄ debuerīt neglexerūt aliqd vtile discer̄: i ipo āt exitu vite sue dū disponūt discere: ɔphendunt̄ a morte. AVGV. d̄ ver. do. Uel aliter: Euntib⁹ illis emere. i. iclinātib⁹ se i ea q̄ foris sunt: ⁊ solitis gaudere q̄rentib⁹: q2 gaudia iterna non nouerāt: venit iste q iudicat. Et q̄ parate erāt. i. qbus coraʒ deo ɔscia testimoniū phibebat. itra cū eo ad nup. i. vbi mū da aīa: puro ac pfecto dei v̄bo fecūda copulat̄. HIERO. Post iudicij āt diē bonoꝝ opeꝝ ⁊ iusticie occasio nō reling tur. vñ seqt̄: Et clausa ē ianua. AVGV. de ver. do. Rece ptis.n. illis q sunt i angelicā vitā ɔmutati: claudit̄ adit⁹ ad regna celoꝝ. nō.n. post iudiciū pʒ precū ac meritoꝝ locus.

HYLA. Et tñ cū iā pnīe nullū ē tp̄s: fatue occurrūt. api ri sibi aditū rogāt. vñ seqt̄. Nouis. āt. veni. ⁊ reliq̄ v̄gi. dicē tes. Dñe dñe apiri nob. HIERO. Egregia i dño appella tōe ɔfessio idiciū fidei ē. Sed qd pdest voce iuocare: quē opib⁹ neges: GREGO. Dolore āt repulsionis ɔpulse ap pellationē igemināt dñatōis iuocādo p̄reʒ: cuius i vita sua mificordiā cōtēpserūt. AVGV. de ver. do. Nō aūt dem̄ ē q emerūt oleū: ⁊ iō intelligende sunt nullo iam remanē te de alienis laudibus gaudio: in angustijs ⁊ magnis affli ctionibus redire ad iplorationeʒ dei. sed magna eius est se ueritas post iudiciū: cuius ante iudicium ieffabilis miseri cordia p̄rogata ē. Propter quod seqtur. At ille respondens ait. Amē di. vo. nescio vos. Ex illa. s. regula: q2 nō hʒ ars dei . i. eius sapiētia vt itrent i gaudiū eius q̄ nō corā deo: sed vt placerent hoibus conati sunt aliqd s̄ʒ p̄cepta eius operari.

HIERO. Nouit.n. dñs eos q sūt ei⁹: ⁊ q ignorat: ignora bitur. ⁊ lʒ virgines sint vel corpis puritate: vel vere fidei cōfessione: tñ q2 oleū nō hñt: ignorant̄ a sponso. Ex hoc āt q ifert: Uigilate itaq3 q2 nescitis dieʒ neq3 horam: itelligit vniuersa q̄ dicta sunt eē p̄missa: vt q2 ignoram⁹ iudicij diē: sollicite nobis lumē bonoꝝ opeꝝ p̄parem⁹. AVGV. de ver. do. Non aūt soluʒ illius futuri tpis quo ventur⁹ ē spō sus: sed sue qsq3 dormitōis diem ⁊ horā nescit: ad quā qsq3 paratus ē: etiā paratus iuenit̄ cum illa vox sonuerit q̄ oēs euigilaturi sunt. AVGV. ad esichiū. Non defuerūt aūt q docere voluerūt has qnq3 ⁊ qnq3 v̄gines ad hūc eius ad uentum q nūc fit p ecclesiā ptinere: sʒ hec non sunt temere pollicēda: ne aliqd ocurrat quod valide cōtradicat.

¶ Sicut eni hō pegre pficiscēs vocauit s̄uos su os: ⁊ tradidit illis bōa sua. Et vni dedit quinq3 talēta: alij aūt duo: alij vero vnū: vnicuiq3 scd̄uʒ ppriā virtutē: ⁊ pfect⁹ ē statim. Abijt aūt q qn q3 talēta accepat ⁊ opatus ē i eis: ⁊ lucratus est alia qnq3. Silr̄ q duo acceperat: lucratus ē alia duo. Qui āt vnū accepat abiēs fodit i terrā: ⁊ ab scōdit pecūiā dñi sui. Post mltū vero tpis vēit dñs seruoꝝ illoꝝ: ⁊ posuit rōnē cuʒ eis. Et acce dēs q qnq3 talēta accepat: obtulit alia qnq3 talē ta dicēs: Dñe qnq3 talēta tradidisti mihi: ecce a lia qnq3 suplucrat⁹ sū. Ait illi dñs ei⁹: Euge s̄ue bōe ⁊ fidel': q2 sup pauca fuisti fidelis: sup mlta te ɔstituā: itra i gaudiū dñi tui. Accessit āt ⁊ qui duo talēta accepat ⁊ ait: Dñe duo talēta tradisti mihi: ecce duo alia suplucrat⁹ sū. Ait illi dñs ei⁹ Euge s̄ue bōe ⁊ fidelis: q2 sup pauca fuisti fidel' sup multa te ɔstituā itra i gaudiū dñi tui. Acce dēs āt ⁊ q vnū talētū accepat ait: Dñe: scio q2 hō durus es: metis vbi nō seminasti: ⁊ ɔgregas vbi nō sparsisti: ⁊ timēs abij ⁊ abscōdi talētū tuū i ter ra. Ecce hēs qd̄ tuū ē. Rñdēs aūt dñs eius dixit ei. Serue male ⁊ piger sciebas q2 meto vbi nō se mino: ⁊ ɔgrego vbi nō sparsi. O portuit ergo te ɔmittere pecuniā meā nūmalarijs: ⁊ veniēs ego recepissēʒ vtiq3 qd̄ meū ē cū vsura. tollite itaq3 ab eo talētū ⁊ date ei q hʒ decē talēta. O i.n. hñ ti dabit̄ ⁊ abūdabit: ei aūt q nō hʒ ⁊ qd̄ videt̄ ha bere auferet̄ ab eo. Et inutilē seruū eijcite i tene bras exteriores: illic erit fletus ⁊ stridor dentiū.

GLO. In p̄cedēti parabola demōstrata est coꝝ ɔdēnatō q oleū sibi sufficiēter nō preparauerāt: siue p oleū nitor ope rū: siue gaudiū ɔscie: siue elemosyna q̄ ē p pecuniā itelligat̄. Hec āt parabola inducitur cōtra eos q nō solū pecunijs: sʒ nec verbo nec alio modo prodesse pximis volūt: sʒ omnia occultant. vñ dicit: Sicut.n. ho. pere. p. vo. s̄. su. ⁊ tradidit il lis bona sua. GREGO. Hō āt iste q pegre pficisci redē ptor nr̄ ē q in ea carne quā assumpserat abijt in celū. Carnis eni loc⁹ ppus terra ē: q̄ q̄si ad pegrinādū ducit̄: cū p redem ptorem nr̄m in celo collocatur. ORIGE. Scd̄m.n. diui nitatis sue nām nō peregrinat̄ sʒ sm dispēsationē corporis qd̄ suscepit. Qui.n. dicit discipl'is suis: Ecce ego vobiscū suʒ vsq3 ad ɔsumationē seculi: vnigenit⁹ dei est: q nō est corpeo habitu circūclusus: hoc āt dicētes nō soluim⁹ ihm: sʒ vnicui q3 substātie ppietatē ei⁹ saluam⁹. Possum⁹ ⁊ talia dicere q pegrinat̄ dñs p fidē ambulātib⁹ ⁊ nō p spēʒ: si āt pegrinā tes a corpe cū dño fuerim⁹: tūc ⁊ ipe erit nobiscū. Simul ēt

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cōſidera: ꝙ nō videꝛ redditio ſmōis ita cōſcripta ſicut hō
peregrinās: ita ego aut fili⁹ hoīs: qm̄ ipſe eſt qui in parabo/
la ꝓponiꝛ pegrinās q̄ſi hō: nō ſic fili⁹ dei. HIERO. Uo/
catis āt apl'is doctrinā eis euāgelioꝝ tradidit: ñ q̄ſi ꝑ largi
tate pcitate ꝛ alteri pl⁹ ꝛ alteri min⁹ tribuēs: ſꝫ ꝑ accipiētiū
virib⁹: quō ꝛ apl's eos q ſolidū cibū cape ñ poterāt: lacte po
taſſe ſe diċ. vñ ſeqꝛ: Et vni dedit qnq꞉ talēta: alij āt duo: alij
vo vnū: vnicuiq꞉ ſꝫ ꝓpaꝫ vtutē. CHRY. In qnqꝫ ꝛ duo
bus ꝛ vno talēto diuerſas grās itelligim⁹: q̄ vnicuiqꝫ tradi
te ſūt. ORIGE. Si qñ.n. videris eoꝝ q accepūt a xp̄o di
ſpēſatōeꝫ elogoꝝ dei: alios qdē hr̄e ampli⁹: alios āt min⁹:
ꝛ vt ita dicā: neqꝫ ī dimidio ītelligētes reꝝ negocia ꝯpara
tōe melioꝝ: alios aūt adhuc minus hr̄e videbis drias eoꝝ
q eloqa dn̄i ſuſcepunt a xp̄o: qm̄ alia fuit vtus eoꝝ qbus da
ta ſūt qnqꝫ talēta: alia qbus duo: alia qb⁹ vnū: ꝛ alter alteri⁹
nō capiebat mēſurā: ꝛ q accepit talētū vnū: accepit qdē da/
tū nō ꝯtēptibile: Multū ē.n. ꝛ vnū talētū talis dn̄i: tñ tres
ſūt ꝓpꝛij ſui: ſic tria ſūt gn̄a eoꝝ q fructū faciūt. ꝛ qnqꝫ qdē
accepit talēta: q oīa ſenſibilia ſcripturaꝝ pōt adducere ad
ſenſus diniores: duo āt q ē corpalē doctrinā edoct⁹: duo.n.
videꝛ carnalis numer⁹ eē. ſꝫ adhuc minus potēti vnū talē/
tū prſfamilias dedit. GREGO. Ul'alr: Quiqꝫ talētis do
na qnqꝫ ſenſuū. i. exterioꝝ ſcia expmiꝛ: duob⁹ vo itellectus
ꝛ opatio deſignaꝛ. vni⁹ āt talēti noīe itellectus tm̄ deſigna
tur. Seqꝛ: Et ꝓfect⁹ ē ſtatiꝫ. GLO. Nō locū mutās: ſꝫ li
berā eis operādi ptātē pmittēs ꝛ ſuo arbitrio reliquēs. Se
qꝛ: Abijt āt q quiqꝫ talēta acce. ꝛ ope. ē ī eis: ꝛ lucrat⁹ ē alia
qnqꝫ. HIERO. Acceptis.n. terrēis ſenſib⁹: celeſtiuꝫ ſibi
noticiā duplicauit: ex creaturis ītelligēs creatorē ex corpa/
lib⁹ īcorpalia: ex breuib⁹ ſempiterna. GREGO. Sūt ēt
nōnulli q ꝛſi iterna ac myſtica penetrare neſciūt: ꝓ ītētiōe
tñ ſupne pr̄ie docēt recta q̄ pn̄t de ipſis exteriorib⁹ q̄s acce
perūt: dumqꝫ ſe a carnis petulātia: a terrenaꝝ reꝝ ambitu:
atqꝫ a viſibiliū voluptate cuſtodiūt: ab his ēt alios admo/
nēdo ꝯpeſcūt. ORIGE. Uel q hn̄t ſenſus exercitatos cō
uerſati ſalutariter: ꝛ ad maiorē ſciaꝫ ſeipos erigentes ꝛ ſtu
dioſe docentes: lucrati ſūt alia qnqꝫ: qꝛ nemo facile addita
mētū accipit vtutis alteri⁹ niſi ei⁹ quā hꝫ: ꝛ q̄ꝫta ipa ſcit: tan
ta altreꝝ docet: ꝛ nō āplius. HYLA. Uel ſu⁹ ille q qnqꝫ
talēta accepit: ppl's ex lege credētiū ē: ex q̄ ꝓfect⁹ merituꝫ
ipſi⁹ recte iplere euāgelice fidei opatōe duplicauit. Seqꝛ:
Similiter ꝛ q duo accepat: lucrat⁹ ē alia duo. GREGO.
Sūt.n. nōnulli q duꝫ ītelligēdo ꝛ operādo alijs pdicāt: q̄ſi
duplicatū de negocio lucꝝ reportāt: qꝛ dū vtriqꝫ ſerui pdi
catio ipēdiꝛ: q̄ſi accepta talēta gemināꝛ. ORIGE. Ul'lu
crati ſūt alia duo. i. corporalē editōeꝫ ꝛ aliā paulo ſublimio
rē. HYLA. Uel ille ſuus cui duo talēta ꝯmiſſa ſūt: gētiū
ppl's ē: fide atqꝫ ꝯfeſſiōe ꝛ filij iuſtificat⁹ ꝛ pr̄is dn̄ꝫ nr̄uꝫ ie
ſuꝫ xp̄ꝫ deū atqꝫ hoīeꝫ ex ſpū ꝛ carne ꝯfeſſus ē. h̄ g̊ huic ſūt
duo talēta ꝯmiſſa. Sꝫ vt ppl's iudeoꝝ oē ſacrm̄ qō ī quiqꝫ
talētis. i. ī lege cog̊uerat. idipꝫ fide euāgelij duplicauit: ita
iſte icremēto duoꝝ talētoꝝ ītellcm̄ atqꝫ opatōeꝫ ꝓmeruit.
Seqꝛ: Qui aūt vnuꝫ acce. abiēs fodit ī terra ꝛ abſcō. pecu.
dn̄i ſui. GREGO. Talētū qppe ī terra abſcōdere: ē acce/
ptuꝫ igeniū ī terrēis actibus iplicare. ORIGE. Uel al'r:
Si q̄do videris aliquē: qui virtutē hꝫ docēdi ꝛ aīabus ꝓfi
ciēdi: ꝛ hāc vtutē occultat: q̄uis hēat q̄dā religionē ꝯuerſa
tōis: nō dubites dicere talē eē: q accepit vnū talētū: ꝛ abſcō
dit ipꝫ ī terra. HYLA. Uel iſte ſuus q vnuꝫ talētū acce
pit ꝛ ī terra recōdidit: populus ē ī lege pſiſtens: qui pp inui
diā ſaluādaꝝ gentiuꝫ ī terra acceptū talētuꝫ abſcōdit. In
terra.n. talētū abſcōdere: ē noue pdicatōis gl'iaꝫ ſub obtre
ctatōe corporee paſſionis occultare. Sequiꝛ: Poſt multuꝫ
ve. tem. ve. do. ſer. illorū: ꝛ poſuit ra. cū eis. In rōne autem
ponēda iudicij examē ē. ORIGE. Et obſerua ī hoc loco
qm̄ nō ſui ad dn̄ꝫ vadūt vt iudicenꝛ: ſꝫ dn̄s vēit ad eos: cū
tp̄s fuerit ipletuꝫ: de quo dicit: Poſt multum vero tpis. i.
poſtq̄ꝫ dimiſit aptos ad negociādū aīaꝝ ſalutē: ꝛ iō forſitā
nō facile iuēiꝛ qs ex eis q apti fuerit ad hō op⁹ vt cito trāſe
ant ō hac vita: ſicut ē māifeſtū ex eo ꝙ ꝛ apl'i ſenuerūt. Ex
qbus dꝛ ad petꝝ: Cū ſenueris: extēdes manū tuā. de paulo
āt dcm̄ ē ad philemonē: Nūc āt vt paul⁹ ſenex. CHRY.
ī ho. Uide ꝛ dn̄m vbiqꝫ nō cōfeſti expetētē rōeꝫ vt diſcas
eius lōganimitatē. Mihi āt videꝛ ꝙ reſurrectōeꝫ occulte
īſinuās hoc dixit. HIERO. Iō ergo diċ: Poſt ml'tū tpis:
qꝛ grāde tp̄s ē īter aſcēſionē ſaluatoris: ꝛ ſcd̄ꝫ ei⁹ aduētuꝫ.
GREGO. Hec aūt lectio huius euāgelij cōſiderare nos
admōet: ne q plus ceteris ī hoc mundo accepiſſe aliqd cer/
nūꝛ: ab auctore mūdi grauius iudiceꝛ. Cuꝫ.n. augenꝛ dōa:
rōnes ēt creſcunt donoꝝ. Tāto ergo humilior qſqꝫ dꝫ eſſe
ex mūere: q̄ꝫto ſe obligatiorē eē cōſpicit in reddenda rōne.
ORIGE. Fiducia aūt feċ eū q qnqꝫ talēta accepat aude
re: vt ad dn̄m pus accederet. Seqtur.n. Et acce. q qnqꝫ ta
lē. acce. obtu. alia qnqꝫ dicēs. Dn̄e qnqꝫ ta. tra. ec. alia qnq꞉
ſuplu. ſum. GREGO. Seru⁹ ergo q geminata talēta ret
tulit: laudaꝛ a dn̄o: atqꝫ ad eternā remūeratōeꝫ pduciꝛ. vñ
ſubdiꝛ: Ait illi dn̄s: Euge. RABA. Euge iteriectio ē letā
tis: ꝑ qō gaudiū ſuū dn̄s īſinuat: q bene laborātē ſeruuꝫ ad
gaudiū eternū iuitat: de quo propheta ait. Letificabis nos
in gaudio cū vultu tuo. CHRY. ī ho. Serue bone: q ō bo
no loquiꝛ qō eſt ad ꝓximū. Et fidelis qꝛ nihil eoꝝ q̄ ſūt dn̄i
ſibi appropauit. HIERO. Dicit āt: Sup pauca fuiſti fide
lis: qꝛ oīa q̄ in pn̄ti hēm⁹: lꝫ magna videanꝛ ꝛ plurima: tñ cō
paratiōe futureꝝ pua ꝛ pauca ſūt. GREGO. Sꝫ tunc fi/
delis ſu⁹ ſupra ml'ta cōſtituiꝛ: qñ deuicta oīs corruptionis
moleſtia de eternis gaudijs ī illa celeſti ſede gloriaꝛ. Tunc
ēt ad dn̄i ſui gaudiū pfecte itromittiꝛ qñ ī eterna illa pr̄ia
aſſumpt⁹ atqꝫ angeloꝝ cetib⁹ admixt⁹ ſic interi⁹ gaudet de
mūere vt nō ſit qō exterius doleat iā de corruptiōe. HIE
RO. Quid aūt pōt mai⁹ dari fideli ſeruo q̄ꝫ eē cū dn̄o ꝛ vi
dere gaudiū dn̄i ſui? CHRY. in ho. Per hoc eni vbū oēꝫ
beatitudinē oñdit. AVGV. i. de tri. Hoc.n. erit plenum
gaudiū nr̄uꝫ quo ampli⁹ nō ē: frui deo: trinitate: ad cui⁹ ima
ginē facti ſum⁹. HIERO. Utriqꝫ aūt ſeruo ꝛ q de qnqꝫ
talētis. x. fecerat: ꝛ q de duob⁹ q̄ttuor: idē pr̄ſfamilias ſmo
blādiꝛ. Utrūqꝫ ēt ſimili recipit gaudio: nō ꝯſiderans lucri
magnitudinē: ſꝫ ſtudij volūtatē. vñ ſeqꝛ: Acceſſit aūt ꝛ qui
duo tal. accepat. ORIGE. Qꝛ aūt diċ: vel in eo q qnqꝫ ta/
lēta accepat: vl' ī iſto q duo: accedēs: itellige acceſſuꝫ trāſitū
ō hoc mūdo ad illū: ꝛ vide qm̄ eadē dcā ſūt ābob⁹: ne forte
ꝛ q miorē hūit virtutē: ꝛ totā illā quā habuit ſm ꝙ oporte/
bat exercuit: nihil min⁹ habitur⁹ ſit apō deū: q̄ꝫ ille q fuerit
ī maiori vtute. hoc eni ſolū q̄riꝛ vt qcqd habuerit hō ex ō
toto eo vtaꝛ ad gloriā dei. GREGO. Seru⁹ āt q operari
de talēto noluit ad dn̄m cū vbis excuſatiōis redit. vñ ſubdi
tur. Acce. āt ꝛ q vnū talē. acce. ꝛ ait: Dn̄e ſcio: qꝛ hō dur⁹ es.
HIERO. Uere.n. hoc qō ſcriptū ē: Ad excuſandas excu
ſationes ī pctis: ēt huic ſuo ꝯtigit: vt ad pigritiā ꝛ negligētiā
ſupbie quoqꝫ crimē accederet. Qui.n. debuit ſimpl'r inertia
ꝯfiteri ꝛ orare pr̄emfamilias ecōuerſo calūniaꝛ: ꝛ diċ ſe pru
dēti feciſſe ꝯſilio: ne dū lucra pecūie q̄reret: ēt forte pericli
tareꝛ. ORIGE. Uideꝛ.n. mihi iſte ſuus fuiſſe iter creden
tes qdē: nō aūt fiducialiter agētes: ſed latere volētes ꝛ oīa
faciētes vt nō cognoſcanꝛ q̄ſi xp̄iani. adhuc videnꝛ mihi q
huiuſmodi ſūt timorē dei habere: ꝛ ſape de eo q̄ſi de aliquo
auſtero ꝛ īplacabili. hoc.n. ſignat cū diċ. Dn̄e ſcio qꝛ hō du
r⁹ es. intelligim⁹ āt ꝙ vere dn̄s nr̄ metit vbi nō ſeminauit
qm̄ iuſtus ſeminat in ſpū: ex quo metet vitaꝫ eternā. Me
tit ēt vbi nō ſeminat: ꝛ ꝯgregat vbi non ſpargit: qꝛ ſibi cōpu
tat eē collata q̄cūqꝫ ī paupib⁹ fuerit ſeminata. HIERO.
Ex eo ēt ꝙ hic ſeruus auſus ē dicere: Metis vbi nō ſemina
ſti: intelligim⁹ ēt ꝛ gentiliū phoꝝ bonā vitā recipere dn̄m.

GREGO. Sūt āt pleriqꝫ intra eccl'iaꝫ quorū iſte ſeruus
imaginē tenet: qui melioris vite vias aggredi metuūt: ꝛ tñ
iacere ī ſui corporis ignauia nō ptimeſcūt. Cūq꞉ ſe peccato
res cōſiderāt: ſcitatis vias arripe trepidant: ꝛ remanere in
ſuis inigtatib⁹ nō formidāt. HYLA. Uel ꝑ hūc ſeruum
ītelligiꝛ ppl's iudeoꝝ ī lege pſiſtēs q diċ: Timui te: tāq̄ꝫ me
tu veteꝝ pceptoꝝ ab vſu euāgelice libertatis abſtineat: di
cat꞉: Ecce qō tuū ē. velut ī his q̄ a domino pcepta ſunt fue
rit imoratus: cū tamē ſciuerit metēdos illic iuſticie fruct⁹
vbi lex ſata nō ſit: ꝛ colligēdos ex gētib⁹ q nō ex abrae ſint
ſtirpe diſpſi. HIERO. Sꝫ qō putauerat ſe ꝓ excuſatōe
dixiſſe: ī culpā ꝓpriā vertiꝛ. Uñ ſeqꝛ: Reſpōdēs āt dn̄s ei⁹
di. ei: Ser. male ꝛ pi. ſcis qꝛ meto vbi nō ſemino. Seru⁹ āt
malus appellaꝛ: qꝛ calūniā dn̄o fecit: piger qꝛ talētū noluit
duplicare: vt ī altero ſupbie: ī altero negligētie ꝯdēneꝛ. Si
īquit duꝝ ꝛ crudelē ne noueras: ꝛ aliēa ſectari tu ſcires me
mea diligētius q̄ſituꝝ: ꝛ dares pecunia meā ſiue argētū nū
mularijs: vtrūq꞉.n. argylion grecus ſmo ſignificat. Eloqa
īnqt domini eloqa caſta: argētū igne examiatuꝫ. pecunia g̊
ꝛ argētū: pdicatio euāgelij ꝛ ſmo dinus ē q dari debuit nū/
mularijs. i. vel ceteris doctorib⁹ qō fecerūt apl'i ꝑ ſingulas
ꝓuincias pſbyteros ꝛ ep̄os ordinātes: vel cūctis credētib⁹
q pn̄t pecuniā duplicare ꝛ cū vſuris reddere: vt qcquid ſer
mōe didicerāt: ope explerēt. GREGO. Siċ g̊ piculū do
ctoꝝ aſpiciꝛ: ſi dn̄icā pecuniā teneāt: ita ꝛ auditoꝝ: qꝛ cum
vſuris ab eis exigiꝛ qō audierūt: vt. ſ. ex eo qō audiūt ēt ſtu
deāt ītelligere nō audita. ORIGE. Nō āt cōfeſſus ē dn̄s
ſe eē duꝝ ſicut ille arbitrabaꝛ: ceteris āt ei⁹ ſmonib⁹ cōceſ
ſit. Sꝫ ve durus ē q his miſicordia dei abutunꝛ ad negligē
tiā ſuā nō ad cōuerſionē. GREGO. Pigꝝ vo ſuū q̄ ſnia
domin⁹ feriat audiam⁹. Tollite itaqꝫ ab eo talentū ꝛ date
ei q hꝫ decē talēta. ORIGE. Pōt qdē domin⁹ ſue dinita
tis vtute auferre ſufficiētiā ab eo qui pigri⁹ ē ea vſus: ꝛ da/
re ei q eā ml'tiplicauit. GREGO. Oportunū āt videbaꝛ
vt ei poti⁹ qui duo q̄ꝫ qui quiqꝫ talēta accepat dareꝛ. illi.n.
dari debuit q min⁹ habebat: ſꝫ cū ꝑ quiqꝫ talēta exterioꝝ
ſcia deſigneꝛ: Per duo āt itellect⁹ ꝛ opatio: plus habuit qui
duo q̄ꝫ qui quiqꝫ talēta accepit: qꝛ qui ꝑ talēta quique exte
rioꝝ admiſtrationē meruit: ab ītellectu eternoꝝ adhuc va
cuus fuit. Unū g̊ talētū ꝑ qō itellcm̄ ſignificari dixim⁹: illi
dari debuit qui bene exteriora q̄ accepat miniſtrauit quod
quotidie ī ſcā eccl'a cernimus vt ēt de īterna ītelligētia pol
leāt qui exteriora fideliter adminiſtrant. HIERO. Uel
daꝛ ei qui. x. talēta fecerat vt ītelligam⁹ lꝫ eq̄le ſit domini
gaudiū ī vtriuſqꝫ labore: ei⁹. ſ. qui qnqꝫ ꝛ q duo duplicauit:
tamē mai⁹ deberi pmiū ei qui plus ī domini pecunia labo/
rauit. GREGO. Gnālis etiā mox ſnia ſubdiꝛ q̄ dꝛ: Oi.n.
ha. da. ꝛ abūda. ei autē qui nō hꝫ: ꝛ qō videꝛ hr̄e auferēꝛ ab
eo. Quiſqs aūt charitatē hꝫ alia ēt dona pcipit: quiſquis āt
charitatē non hꝫ: etiam dona q̄ percepiſſe videbaꝛ amittit.
CHRY. ī ho. Qui ēt grām ſermōis ꝛ doctrie ad ꝓficien
dum hꝫ: nō vtēs ea: grām pdit. qui aūt ſtudiū adhibet am/
plius attrahit donū. HIERO. Ml'ti ēt cū ſint ſapientes
nāliter: ꝛ habeāt acumē igenij ſi fuerit negligētes ꝛ dſidia
bonū nāe corruperint: ad ꝯparationē eius qui paululū tar/
dior labore ꝛ īduſtria ꝯpēſauit qō minus hūit: pdūt bonuꝫ
nature: ꝛ pmiū qō eis fuerat repromiſſuꝫ videt tranſire ad
alios. Pōt ēt ſic ītelligi: Ei qui fidē hꝫ ꝛ bonā ī domino vo/
lūtatē: ēt ſi quid minus vt hō ī ope habuerit: dabiꝛ a bono
iudice. Qui aūt fidē nō habuerit: ēt ceteras vtutes q̄s vide
baꝛ nāliter poſſidere pdet. Elegāter igt: Qō videꝛ hr̄e au/
fereꝛ ab eo. quicquid.n. ſine fide xp̄i ē: nō ei debꝫ iputari q
male eo abuſus ē: ſꝫ illi q etiaꝫ malo ſeruo nature bonum
tribuit. GREGO. Uel quiſquis charitateꝫ nō hꝫ: etiam
ea q̄ pcepiſſe videbaꝛ amittit. HYLA. Habētib⁹ ēt vſū
euāgelioꝝ ꝛ legis honor reddiꝛ: nō habētib⁹ āt fidē xp̄i ēt
qō ex lege ſibi eſſe videbaꝛ honoris auferēꝛ. CHRY. in
ho. Seru⁹ aūt malus nō ſolū dāno puniꝛ: ſed ēt itolerabili
pena ꝛ cū pena accuſabili denunciatōe. Unde ſeqꝛ. Et iuti/
lē ſeruū eijcite ī tenebras. ORIGE. Ubi. ſ. nulla illumia
tio ē forſitā nec corpalis: nec ē reſpectio dei illic: ſed q̄ſi idi
gnis ſpeculatōe dei qui talia peccauerūt: ꝯdēnanꝛ in his q̄
exteriores tenebre appellanꝛ. Legimus ēt aliquē ante nos
exponētē de tenebris abyſſi q̄ eſt extra mūdū: vt q̄ſi idigni
toto mundo ī abyſſuꝫ illā foras eijcianꝛ ī q̄ ſunt tenebre ne
mine eas illumināte. GREGO. Et ſic ꝑ penā ī tenebras
exteriorēs cadet: q ꝑ ſuā culpā ſponte ī iteriores tenebras
decidit. HIERO. Quid ſit aūt fletus ꝛ ſtridor dentium
ſupra diximus. CHRY. ī ho. Uide autē qꝛ nō ſolū qui ra
pit aliena: aut qui mala operaꝛ puniꝛ vltima pena: ſed etiā
q bona non facit. GREGO. Habēs igiꝛ intellectū curet
oīno ne taceat: habēs rerū affluentiā a miſericordia nō tor
peſcat. habēs artē q̄ regiꝛ: vſum illius cū ꝓximo pciaꝛ: ha/
bens loquēdi locuꝫ: apud diuitē ꝑ pauperibus intercedat.
Talēti.n. noīe cuilibet reputabiꝛ: qō vel minimū accipiet.
ORIGE. Si autem diſplicet tibi quod diciꝛ ſi ꝓpter qō
non docuit quis iudicaꝛ: recordare illud apoſtoli: Ue mi/
hi eſt: ſi non euangelizauero.

¶ Cū aūt venerit fili⁹ hoīs ī maieſtate ſua ꝛ oēs
āgeli ei⁹ cū eo: tē ſedebit ſup ſedē maieſtatis ſue ꝛ
ꝯgregabūꝛ añ eū oēs gētes: ꝛ ſepabit eos ab iuicē
ſic paſtor ſegregat oues ab hedis. Et ſtatuet o/
ues qdē a dxtris: hedos āt a ſiniſtris. Tūc dicet
his q a dextris eius erūt. Uenite bn̄dicti pr̄is mei
poſſidete parātū vob regnū a ꝯſtitutiōe mūdi. Eſu
riui.n. ꝛ dediſtis mihi māducare: Sitiui ꝛ dedi
ſtis mihi bibere. Hoſpes eraꝫ: ꝛ collegiſtis me.
Nud⁹: ꝛ opuiſtis me. Infirm⁹: ꝛ viſitaſtis me.
In carcere erā ꝛ veniſtis ad me. Tūc Rn̄denūt
ei iuſti dicētes: Dn̄e: qñ te vidim⁹ eſurientē ꝛ pa
uim⁹ ſitiētē: ꝛ dedim⁹ tibi potū? Qñ āt te vidim⁹
hoſpitē ꝛ colligim⁹ te: aut nudū ꝛ coopuim⁹ te?
Aut qñ te vidim⁹ īfirmū: aut ī carcere: ꝛ venim⁹
ad te? Et rn̄dēs rex dicit illis: Amē dico vob q̄ꝫ
diu feciſtis vni de his fratrib⁹ meis minīs: mihi
feciſtis. Tūc dicꝫ ꝛ his q a ſiniſtris erūt: Diſce/
dite a me maledicti ī ignē eternū: q parat⁹ eſt dia
bolo ꝛ āgelis ei⁹. Eſuriui.n. ꝛ nō dediſtis mihi
māducare. Sitiui: ꝛ nō dediſtis mihi potū. Ho
ſpes erā: ꝛ nō collegiſtis me. Nud⁹: ꝛ ñ opuiſtis
me. Infirm⁹ ꝛ ī carcere: ꝛ ñ viſitaſtis me. Tc̄ rn̄
debūt ei ꝛ ipſi dicētes: Dn̄e qñ te vidim⁹ eſuriē/
teꝫ: aut ſitiēteꝫ: aut hoſpitē: aut nudū: aut īfirmū
aut ī carcere: ꝛ nō miniſtrauim⁹ tibi? Tūc rn̄de
debit illis dicēs: Amē dico vob: q̄ꝫdiu nō feciſtis
vni de minoribus his: nec mihi feciſtis.

RABA. Poſt paabolas ō fine mūdi iā exeqꝛ dn̄s modū
futuri iudicij. CHRY. in ho. Eſt āt hec ps delectabiliſſi/
ma: quā cōtinue ī aīo vertētes cū ſtudio audiam⁹ ꝛ oī cōpū
ctiōe: nā ꝛ ipſe xp̄s terribilius ꝛ lucidi⁹ hūc pertractat ſmo
nē. Iccirco nō diċ de cetero. Simile factū ē regnū celoꝝ: ſꝫ
reuelate ſeipꝫ oñdit dicēs. Cū āt ve. fi. ho ī maieſtate ſua ꝛc̄.
HIERO. Poſt biduū qdē paſcha factur⁹ ꝛ tradēdus cru
ci ꝛ illudēdus ab hoīb⁹: recte ꝓmittit gl'iaꝫ triūphātis: vt ſe
cutura ſcandala pollicitatiōis pmio ꝯpēſaret. Et notādū ꝙ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q ĩ maiestate cernẽdus ẽ.fili⁹ hoĩs sit: AVGV.sup ioãnẽ Jn forma.n.humana videbũt eũ ipꝫ:videbũt ꝛ ad dexterã positi. Jn iudicio.n.appebit i forma quã ex nob accepit: sꝫ postea futuꝝ ẽ vt videat̃ i forma dei:quã sciũt oẽs fideles. REMI.Destruit̃ ãt his v̄bis illoꝝ erroꝛ q dixerũt dñꝫ ñ i eadẽ forma fui manere:maiestatẽ aũt appellat diuinitatẽ q̃ eq̃lis ẽ pr̃i ꝛ spũiscõ. ORIGE.Uel qꝛ cũ glĩa huc reuertetur:vt corpus ei⁹ sit q̃le fuit cũ trãsfigurat⁹ fuit i mõte.Sedes ãt ei⁹:aut qdã pfectiores scõꝝ dicũt̃:de qb⁹ scriptuꝫ ẽ: Qm̃ illic sederũt sedes i iudicio.aut qdã v̄tutes angelice d qbus dr̃.Siue throni siue dñationes. AVGV.xx.de ci. dei.Descẽdet.n.cũ angelis quos aduocabit de supnis locis. ad faciẽduꝫ iudicium.Unde dr̃:Et omnes angeli ei⁹ cũ eo.

CHRY.i ho.Oẽs.n.angeli cũ ipo aderũt testãtes ꝛ ipsi q̄tũ administrauerĩt missi a dño ad hoiuꝫ salutẽ. AVGV. de pnia.Uel angeloꝝ noĩe significauit hoĩes:q cũ xp̄o iudicabũt.Angeli.n.nũcij sunt.Nũcios ãt rectissime accipim⁹ oẽs q salutẽ celestẽ hoib⁹ nũciauerũt.Seqt̃.Et ꝯgre.ante eũ om.gen. REMI.His v̄bis vera hoĩs futura demõstratur resurrectio. AVGV.xx.d ci.dei.Hec aũt cõgregatio p ministeriũ ãgelicũ fiet:qb⁹ i psalmo dr̃:Cõgregate illi sãctos ei⁹. ORIGE.Uel nõ localr̃ intelligamus q ꝯgregabũt̃ ãte eũ oẽs gẽtes:sꝫ qꝛ iã nõ erũt dispse i dogmatib⁹ falsis ꝛ mltis de eo.Mãifesta.n.fiet diuinitas xp̄i:vt nõ solũ nullus iustoꝝ:sꝫ nec aliqs pctõꝝ ignoret. Nõ.n.i aliquo loco apparebit filius dei ꝛ i altero nõ appebit:sic ipe sꝫ ꝯparationẽ fulguris voluit demõstrare:q̄ diu q̃ iniq nec se cognoscũt nec xp̄ꝫ: vel iusti p speculũ i enigmate vidẽt: tãdiu nõ sunt segregati bõi a malis.Cũ aũt pp mãifestatõeꝫ filij dei oẽs ad itellcm̃ venerĩt suuꝫ:tũc saluatoꝛ segregabit bonos a malis.vñ seqt̃:Et sepa.eos ab in. sic pa.segre. oues ab hedis:qꝛ ꝛ peccatores cognoscẽt sua delicta:ꝛ iusti mãifeste videbũt semĩa iusticie sue ad q̃lẽ eos pduxerĩt finẽ. Oues ãt dei sunt q saluant̃ pp mãsuetudinẽ quã didicerunt ab eo q dic̃.Discite a me qꝛ mitis sum.ꝛ pp qd vsq ad occisionẽ pati fuerũt vẽire imitãtes xp̄m:q sic ouis ad occisioneꝫ duct⁹ ẽ.Hedi aũt dicũt̃ mali: q aspa ꝛ dura saxa ascẽdũt:ꝛ p p̄cipitia eorũ icedũt. CHRY.i ho.Uel hos vocat hedos:illos aũt oues:vt hoꝝ ifructuositatẽ oñdat:null⁹.n.fit ab hedis fructus.Hoꝝ aũt vtilitatẽ:multus.n.ẽ ouium fruct⁹:ꝛ a lana:ꝛ a lacte:ꝛ a fetibus q parturiunt̃.noĩe aũt ouis i scripturis diuinis simplicitas ꝛ inocẽtia solet designari. Pulchre q̃ in hoc loco p oues electi designãt̃. HIERO.Hedus ãt lasciuũ ẽ aĩal:ꝛ feruẽs semp ad coitũ: ꝛ sp p peccatis offertur i lege.nec dic̃ capras: q̃ possũt hr̃e fetus:ꝛ tõse egrediũt̃ d lauacro. CHRY.i ho.Deide segregat eos ẽt situ.Nam seqt̃:Et statuet oues qdẽ a dextris:hedos auteꝫ a sinistris.

ORIGE.Sci.n.q dextera opa opati sunt acceperunt p mercede suoꝝ dexteroꝝ dexterã regis i q̃ reges ꝛ glĩa est. Mali v̄o pp opa sua pessima ꝛ sinistra ceciderũt i sinistrã .i.i tristiciã tormẽtoꝝ.Seqt̃:Tũc di.rex eis q a dextris ei⁹ erũt:Uẽite:vt qcqd minus fuerat eis cũ pfectius vniti fuerit xp̄o:ꝯsequũt̃. Addit aũt:Bñdicti pr̃is mei.vt eminẽtia bñdictõis coꝝ manifestet̃:qꝛ p̄us bñdicti sunt a dño q fec celũ ꝛ terrã. RABA.Uel vocant̃ benedicti qbus p bonis meritis debet̃ eterna benedictio.Pr̃is aũt sui dicit esse regnũ:qa ad eũ refert ptãtem regni a quo ipe rex ẽ genit⁹. vnde p auctoritatem regiã q̃ ipse solus exaltabit̃ i die illa pferet iudicij sñiam.vnde signanter dicit̃.Tunc dicet rex.

CHRY.i ho. Not ãt q nõ dixit accipite:sed possidete siue hereditate:sicut familiaria bõa:sicut paterna:sicut vestra vob antiquitus debita.vñ dr̃:Para.vo.reg.a cõsti.mũdi. HIERO.Hec aũt iuxta p̄sciẽtiã di accipiẽda sũt:apd quẽ futura iã fcã sũt. AVGV.xx.de ci.dei.Excepto aũt illo regno de quo i fine dicturus ẽ: Possi.para.vo.reg.liceꝫ lõge impari mõ: ẽt p̄sens ecclesia dr̃ regnũ eius in quo adhuc cũ hoste cõfligit̃:donec veniat̃ ad illud pacatissimum regnũ vbi sine hoste regnabit̃. AVGV.de pñia:Sed dicet aliqs regnare nolo:sufficit mihi saluũ eẽ:i quo p̄mũ eos fallit:qꝛ coꝝ nec salus ẽ vlla quoꝝ iniqtas pseuerat: deide si ẽ aliq̃ dr̃ia inter regnãtes ꝛ nõ regnãtes:oꝫ tamẽ vt i vno regno sint oẽs:ne i hostiũ aut alioꝝ numero deputent̃: ꝛ ceteris regnãtib⁹ ipsi pereãt.Oẽs.n.romãi:romanũ regnum possidẽt:q̄uis nõ oẽs i eo regnẽt. CHRY.i ho. Pro qb⁹ ergo sci celestis regni bõa accipiãt: manifestat cuꝫ subdit̃: Esuriui.n.ꝛ dedistis mihi mãducare. REMI.Et notãdũ q i hoc loco sex opa misericordie a dño ꝯmemorant̃: q̃ quicũq implere studuerit:regnuꝫ a ꝯstitutione mundi p̄paratuꝫ electis pcipere merebit̃. RABA.Mystice aũt q esurientẽ ꝛ sitientẽ iusticiã pãe verbi reficit: vel potu sapiẽtie refrigerat:ꝛ qui errantẽ p heresiꝫ vel p peccatũ i domũ matris ecclesie recipit:ꝛ q ifirmuꝫ i fide assumit:vere dilectionis obseruat iura. GREGO.xxv.moraliuꝫ. Hi ãt qb⁹ iudex veniẽs i dexterã consistẽtiũ dic̃:Esuriui.ꝛc̃.sunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ꝛ regnant:q vite maculas lachꝛymis tergũt: q mala p̄cedẽtia factis sequẽtibus redimentes qcqd illicitum aliquando fecerant:ab oculis iudicis elemosynaꝝ supductione cooperiunt.Alij vero sunt q nõ iudicantur ꝛ regnãt:q etiã precepta legis pfectionis virtute trãscẽdũt. ORI. Hũilitatis q̃ cã laude bñficioꝝ suoꝝ idignos se pclamãt:nõ obliti eoꝝ q̃ fecerũt: Jpe ãt eis oñdit suã cõpassionẽ i suis.vñ seqt̃.Tũ rñdebũt ei iusti.di.Dñe qñ te vidim⁹ꝛc̃. RABA.Hoc qdẽ dicũt ñ diffidẽtes d v̄bis dñi: sꝫ stupẽt de tanta sublimatiõe ꝛ de maiestatis sue magnitudine.Uel qꝛ videbit̃ ei⁹ puuꝫ eẽ bonũ qd egerant s̄m illud aplĩ:nõ sũt ꝯdigne passiões hui⁹ tpis ad futurã glĩaꝫ q̃ reuelabit̃ in nob.Seqt̃:Et rñdẽs rex di.eis.Am̃ di.vo.q̄diu fe. vni de fra.meis mihi fecistis. HIE. Libera qdẽ nob erat itelligẽtia qd i oĩ paupe xp̄s esuriẽs pasceret̃:sitiẽs potaret̃ ꝛ sic de alijs.sed ex hoc q seqt̃ q̄diu fe.ꝛc̃.nõ mihi videtur generaliter dixisse de paupib⁹.sꝫ de his q paupes spũ sũt:ad quos extẽdens manũ dixerat:fratres mei sunt q faciũt volũtatẽ pr̃is mei. RABA.Sꝫ si frẽs ei⁹ sũt q̃recos minios vocat: ppter hoc qꝛ sũt hũiles:qꝛ paupes:qꝛ abiecti. Nõ ãt p hos monachos solũ intelligit q ad mõtes secesserunt:sed vnũquẽqꝫ fidelẽ ẽt si fuerit secularis ꝛ fuerit esuriens aut aliud huiusmodi vult mĩe pcuratione potiri.Fratrem enĩ baptisma facit ꝛ ministerioꝝ ꝯmunicatio.Seqt̃:Tunc di. ꝛ his q a sini.ei⁹ erũt:Disce.a me male.i ignẽ eternũ.q p̄pa.ẽ dia.ꝛ ange.ei⁹. ORIGE.Sicut iustis dixerat:venite:ita ꝛ iniustis dic̃ discedite.nã pping sũt v̄bo q seruãt dei mãdatũ ꝛ vocãt̃ vt adhuc ppingores efficiant̃.Lõge aũt ab eo sũt ꝛ si videant̃ ei assistere q nõ faciũt mãdata ipi⁹:pp hoc audiunt.Discedite:vt q mõ vel vident̃ eẽ añ eũ:postea nec videant̃:Cõsiderãdũ ẽ ãt qm̃ in scis dictũ ẽ:bñdicti pr̃is mei.nõ aũt nũc dr̃ maledicti pr̃is mei.nã bñdictionis qdẽ ministratoꝛ ẽ pater:maledictionis aũt vnusqsq sibi est actoꝛ:q maledictione digna est operatus.Qui aũt recedunt a iesu decidunt in ignẽ eternũ q alterius ẽ generis ab hoc igne quem habemus in vsu.Nullus eniꝫ ignis inter hoĩes est eternus sed nec multi tpis.Et ꝯsidera qm̃ regnũ quidẽ nõ angelis pparatũ dicit.Jgnẽ aũt eternũ diabolo ꝛ angelis ei⁹:qꝛ q̄tũ ad se homines non ad perditionẽ creauit:peccantes aũt cõiungunt se diabolo:vt sicut q saluant̃:scis angelis coequantur:sic qui pereũt diaboli ãgelis coequãt̃. AVGV.xxi.d ci.dei.Ex hoc aũt hẽtur q idẽ ignis erit hoĩum supplicio attributus ꝛ demonũ.si aũt erit corporalis tactu noxi⁹: vt eo possint corpora cruciari:quomodo in eo erit pena spirituũ malignorum:nisi qꝛ sunt quedam demõibus corpora sicut qbusdã visuꝫ est ex isto aere crasso atq humido. Si auteꝫ aliquis nulla habere demones corpora asserat.nõ est d hac re contentiosa disputatione certãduꝫ.Cur.n.non dicamus

q̄uis miris tamẽ veris modis etiã spũs incorporeos posse pena corpalis ignis affligi.Si spũs hoĩuꝫ ẽt ipsi pfecto icorporei ꝛ nũc potuerũt ꝯcludi corpalibus mẽbris:ꝛ tũc poterunt corpoꝝ suoꝝ v̄iculis isolubiliter alligari. Adherebũt q̃ demões sꝫ icorporei corpalib⁹ ignib⁹ cruciãdi:accipiẽtes ex ignib⁹ penã:nõ dãtes ignibus vitã.Jgnis aũt ille corporeus erit:ꝛ cruciabit hõ corpa cũ spiritibus: demones autẽ spũs sine corpibus. ORIGE.Uel forsitan ignis ille talis substantia ẽ vt iuisibilia ꝯburat:ipe iuisibilis cõstitut⁹: s̄m q ait apl's:Que vident̃ tpalia sunt:q̃ aũt nõ videt̃ eterna. Ne autẽ mireris audiẽs eẽ iuisibilẽ ignẽ ꝛ punientẽ: ꝛ cum videas iteri⁹ calorẽ corpib⁹ accidẽtẽ:ꝛ nõ mediocriter cruciãtẽ.Sequit̃.Esuriui.n.ꝛ nõ de.mi.mã.scriptũ est ad fideles:Uos estis corp⁹ xp̄i.sicut q̃ aĩa habitãs i corpe cuꝫ non esuriat q̄tuꝫ ad suã subaꝫ spũalẽ:esurit tñ corpis cibum: qꝛ copulata ẽ corpi suo:sic ꝛ saluatoꝛ patit̃ q̃ patiat̃ corpus ei⁹ ecclesia:cũ sit ipe ipassibilis.Et hoc ꝯsidera:qꝛ loquens ad iustos p singulas spẽs eoꝝ bñficia dinumerat. Ad iniustos aũt p̄scindẽs narrationẽ adunauit vtrũq dicẽs. Jnfir.fui. ꝛ i car.ꝛ non visi.me:qm̃ misericordis iudicis erat bñfacta qdẽ hominũ largi⁹ pdicare ꝛ ãpliare:malefcã aũt eoꝝ trãsitorie memorari ꝛ abbreuiare. CHRY.i ho.Jntuere aũt qꝛ nõ i vno tm̃ vel duob⁹ sꝫ i oĩb⁹ misericordiã deseruerunt: nõ.n.esurientẽ solũ nõ cibauerũt:sꝫ neq qd leuius erat infirmũ visitauerũt.Et vide q̃lr̃ leuia iniũgit:nõ.n.dixit: Jn carcere erã ꝛ nõ eripuistis me.Jnfirm⁹: ꝛ nõ curastis me:sꝫ ñ visitastis:ꝛ nõ vẽistis ad me.Jn esuriendo ẽt nõ p̄ciosam petit mẽsaꝫ:sꝫ necẽuꝫ cibũ.Oĩa q̃ sufficiẽtia sunt ad penam: p̄mo qdẽ facilitas petitõis:panis.n. erat.scdo miseria ei⁹ q petebat:paup.n.erat.tertio ꝯpassio nãe:hõ.n.erat.q̃rto desiderũ pmissionis:regnũ.n.pmisit.qnto dignitas eius qui accipiebat.de⁹.n.erat q p pauperes accipiebat. sexto supabundantia honoris:qm̃ dignatus ẽ ab hoibus accipe.septimo iusticia dationis:ex suis.n.a nob accipit:sꝫ ꝯtra vniuersa hec homies p auariciã excecãt̃. GREGO.xxv.mora. Jsti aũt qb⁹ hoc dr̃:sunt mali fideles q iudicant̃ ꝛ pereunt: alij vero scilicet infideles non iudicantur ꝛ pereunt: Nõ.n. eoꝝ tũc causa discutit̃ q ad ꝯspectũ districti iudicis iã cuꝫ dãnatõe sue i fidelitatis accedũt: pfessionẽ v̄o fidei retinẽtes:sꝫ pfessiõis opa nõ hñtes redarguũt̃ vt peãt.Jsti.n.salti v̄ba iudicis audiũt:qꝛ ei⁹ fidei saltẽ v̄ba tenuerũt.Jlli in dãnatõe sua eterni iudicis nec v̄ba percipiũt:qꝛ ei⁹ reuerentiã nec v̄botenus suare voluerũt: nã ꝛ p̄nceps terrenã rẽpu.regẽs:alr̃ punit ciuẽ iteri⁹ deliquẽtẽ:atq aliter hostem exteri⁹ rebellãtẽ:i illo.n.iura sua ꝯsulit:ꝯtra hostẽ v̄o bellũ mouet:ꝛ de pena ei⁹ qd lex hẽat nõ reqrit. CHRY.i ho. Uerb ãt iudicis redarguti:cũ mãsuetudine loquit̃.Seqt̃ .n.Tũc rñ.ei ꝛ ipi di.Dñe qñ te vidim⁹ꝛc̃. ORIGE.Cõsidera q iusti imorãt̃ i vno quoqꝫ v̄bo:iiusti ãt non ita p singlã sꝫ cursiꝫ dicũt:qm̃ ppuꝫ ẽ iustoꝝ bñfcã sua relata sibi i facie diligẽter ꝛ p singl'a refutare cã hũilitatis:maloꝝ autẽ hoiuꝫ ẽ culpas suas excusatõis cã aut nullas eẽ oñdere:aut leues ꝛ paucas:sꝫ ꝛ rñsio xp̄i hocipꝫ signat.vñ seqt̃: Tũc respõ.il.di.Amẽ di.vo.Uolẽs.n.iustoꝝ bñfcã oñdet̃ grãdia: pctõꝝ ãt culpas nõ grãdes.ad iustos qdẽ dic̃: Ex eo qd fecistis vni ex minimis meis fratrib⁹.ad iiustos ãt non adiecit fratrib⁹.reuera.n.fratres ei⁹ sũt q pfecti sũt:Grati⁹ ẽ auteꝫ apud deũ opus bonũ qd fit i sanctiorib⁹ q̄ i minus scis:ꝛ leuioꝛ culpa ẽ negligere min⁹ sctõs q̄ sanctiores. AVGV. xx.de ci.dei.Nũc ãt de nouissimo iudicio agit̃ qñ xp̄s de celo vẽtur⁹ ẽ:viuos ꝛ mortuos iudicatur⁹:B diui iudicij vltimuꝫ hunc diẽ dicim⁹.i.nouissimũ tp̄s.nã p quot dies istud iudiciũ ptendat̃ icertũ est:sed scripturaꝝ sctãꝝ more dies poni solet p tpe.Jdeo aũt dicimus vltimuꝫ iudiciũ vel nouissimũ:qꝛ ꝛ nunc iudicat:ꝛ ab humani generis initio iudicauit:a ligno vite separans primos hoĩes ꝛ angelis peccantibus non pcens. Jn illo aũt finali iudicio simul ꝛ hoĩes ꝛ angeli iudicabunt̃:fiet.n.virtute diuiã:vt cuiqꝫ opa sua vl' bõa vel mala cũcta i memoriã reuocent̃:ꝛ mẽtis ituitu mira celeritate cernãt̃:vt accuset vel excuset scĩa cõsciẽtiã.

¶ Et ibunt hi in supplicium eternum:iusti auteꝫ in vitam eternam.

AVGV.de fide ꝛ opib⁹: Nõnulli seipos seducũt dicentes ignẽ eternũ nõ deim̃ ipaꝫ penã eternã. Hoc puidẽs domin⁹ sñiaꝫ suã ita ꝯclusit dicẽs.Et ibũt hi i sup.eter.iusti vero i vi.eter. ORIGE.Attẽde qm̃ cũ p⁹ dixissꝫ. Uẽite bñdicti.deide: Discedite maledci.ppea q ppũ bõi dei ẽ p̄mũ recordari bẽfacta bonoꝝ q̄ malefcã malorũ.hic p̄us noĩat penã malorum:deinde vitã bonoꝝ:vt p̄mũ q̃ timoris sunt euitem⁹ mala: postea q̃ honoris sũt appetam⁹ bõa. GREGO.xv.mo.Si q̃ tãta pena mulctat̃ q nõ dedisse ꝯuicit̃ q̃ pẽa feriẽd⁹ ẽ q redarguit̃ abstulisse aliẽa: AVGV.xix. de ci.dei:Est aũt vita eterna summuꝫ bonũ nr̃um ꝛ finis ciuitatis dei:de quo fine dicit apl's: Finẽ vero vitã eternam. Sꝫ rursus qꝛ vita eterna ab his q familiaritatẽ nõ hñt cuꝫ scripturis scis põt accipi ẽt i vita maloꝝ pp aĩe imortalitatẽ:vl' pp iterminabiles pẽas ipioꝝ pfecto finis ciuitatis h⁹ i q̃ sũmũ habebit̃ bonũ:vl' pax i vita eterna vl' vita eterna i pace dicẽdus ẽ vt ab hoĩb⁹ possit intelligi. AVGV.z⁹. de tri.Qd.n.dixit dñs famulo suo moysi:Ego suꝫ q suꝫ.hoc ꝯtẽplabimus cũ viuem⁹ in eternũ.Jta.n.dñs ait: Hec ẽ vita eterna:vt cognoscãt te veꝝ deũ. Hec.n.nobis ꝯtẽplatio pmittit̃ actionũ oĩum finis:atq eterna pfectio gaudioꝝ d q̃ dic̃ ioãnes.Uidebim⁹ eũ sicuti ẽ. HIERO.Prudẽs ãt lector intende q ꝛ supplicia eterna sũt:ꝛ vita ppetua metũ deiceps nõ hẽat ruinaꝝ. GREGO.xxxiij.mo.At iqũt iõ peccãtib⁹ miat⁹ ẽ vt eos a petis ꝯpesceret.qb⁹ rñdem⁹ si falsa minat⁹ ẽ vt ab iniusticiã corrigeret:ẽt falsa pmiserat vt ad iusticiã puocaret.ꝛ sic dũ satagũt deũ phibere misericordẽ:nõ verent̃ predicare fallaceꝫ. at inqunt sine fine puniri nõ dꝫ culpa cũ fine. qb⁹ rñdem⁹ q recte diceret:si iudex iustus nõ corda hoiuꝫ:sꝫ facta pẽsaret.Ad districti q̃ iudicis iusticiam ptinet: vt nonq̄ carcãt supplicio quoꝝ mẽs i hac vita nunq̄ voluit carere pctõ. AVGV.i.de ci.di.Nulli⁹ etiã legis iusticia attẽdit:vt tãta mora tpis qsqꝫ pũiat̃:q̄ta mora tpis vñ pũiret̃ admisit.Null⁹.n.extitit q cẽseret tã cito nocẽtiũ finiẽda tormẽta:q̄ cito fcm̃ ẽ hõicidiũ vl' adulteriũ.Qui vero p aliquo grãdi crimine morte mulctat̃ nuuquid morã q̃ occidit̃ ei⁹ suppliciũ leges existimãt: ꝛ ñ q eũ in sempiternũ auferãt a societate viuẽtiũ: Jam v̄o dãnuꝫ ignominia:exiliũ:seruitus:cũ plerũqꝫ sic infigunt̃ vt nulla venia relaxent̃:nõne p huius vite mõ sillia penis vident̃ eternis: Jdeo qppe eterna eẽ non pũt:qꝛ nec ipsa vita q̃ his plectit̃ porrigit̃ i eternũ.Sꝫ iqũt.Quõ q̃ veꝝ ẽ qd ait xp̄s. Jn q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetiet̃ vob si tpale pctm̃ supplicio punit̃ eterno:nec attẽdũt ñ pp eq̃le tpis spaciũ:sꝫ pp vicissitudinẽ mali.i.vt q mala fecerit mala patiat̃ eadẽ dictã mẽsurã fuisse.Fact⁹ ẽ ãt hõ malo dign⁹ eterno:q hoc in se peremit bonũ qd eẽ posset i eternuꝫ. GREGO.xx.mo. At inqũt: Null⁹ iust⁹ crudelitatib⁹ pascit̃:ꝛ deliquẽs fu⁹ a iusto dño iccirco cedi p̄cipit̃:vt a neqtia corrigat̃. Jniq aũt gehẽne ignib⁹ traditi:quo fine sp ardebũt: Quib⁹ rñdem⁹ q oĩpotẽs ds qꝛ pi⁹ ẽ miseroꝝ cruciatu nõ pascit̃:qꝛ ãt iust⁹ est: ab iniquoꝝ vltiõe nõ sedat̃:ꝛ tñ ad aliquid iniq sp ꝯcremãtur:vt.s.iusti tãto i[illegible]ernũ magis diuine gratie debitores se eẽ cognoscãt:q̄[illegible]ternũ mala puniri ꝯspiciũt:q̃ ei⁹ adiutorio vitare po[illegible]. AVGV.xxi.li.de ci.dei.Sꝫ nullũ ẽ iqunt corp⁹ q[illegible]ere possit:mori non possit. Necesse est ãt vt viuat dol[illegible]:ñ ẽ necesse vt occidat doloꝛ:qꝛ nec corpora ista mõtalia oĩs doloꝛ occidit.Et vt doloꝛ aliqs possit occidere illa cã ẽ:qm̃ si[illegible]nexa ẽ aĩa huic corpori:vt sũmis dolorib⁹ cedat atq discedat:tũc ãt tali corpori aĩa ꝛ eo ꝯnecti

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tur modo vt illud vinculuz nullo dolore vincatur.nõ ergo
tunc nulla: sed sempiterna mors erit: quãdo nec viuere ani
ma poterit deum non habendo: nec doloribus corporis ca
rere moriendo. Inter huiusmodi autez eternitatem supp li
cij negantes: misericordior fuit. Origenesq ꝛ ipsum diabo
lum ꝛ angelos ei⁹ post grauiora ꝑ meritis ꝛ diuturna sup
plicia ex illis cruciatibus eruendos ꝛ sociãdos scis angelis
credidit. Sꝫ illũ ꝛ ꝓꝑ hoc ꝛ ꝓꝑ alia nõnulla nõ imerito repro
bauit eccl'ia: qꝛ ꝛ hoc ꝙ misericors videbat̃ amisit faciẽdo
veras mias qb⁹ penas luerẽt: ꝛ falsas beatitudies ĩ qb⁹ se
curꝫ ꝛ sempiternũ bõi gaudiũ ñ haberẽt. Lõge ãt alr̃ alioꝝ
misericordia ab hũano erat affectu q hoĩum illo iudicio dã
natoꝝ mias tpales. hoĩuz võ q vel citius vel tardi⁹ liberãt̃
eternã felicitatẽ putãt. Cur aũt hec mia ad vniuersaz natu
raz manat humanã: ꝛ cũ ad angelicã ventũ fuerit: mox arc
scit. GREGO. xxxij. mora. At inquiũt: Ubi ẽ ꝙ sci sunt:
ñ ꝑ inimicis suis quos tũc ardere viderit: nõ orabũt: Orãt
qdẽ ꝑ inimicis suis eo tpe quo põt ad fructuosaz pniam eo
rũ corda ꝯuertere: qũo ãt q̃ tũc orabit̃ ꝑ illis q iã nullaten⁹
possunt ab iniqtate ꝯmutari: AVGV. xxi. de ci. di. Itez
sunt alij ab eterno supplicio liberatõez nõ oĩb⁹ hoĩb⁹ ꝓmit
tẽtes: sꝫ tm̃mõ xp̃i baptismate ablutis: q participes sũt cor
poris ei⁹ quõlibet vixerit: ꝓꝑ illud qđ ait dñs. Siqs mãdu
cauerit ex hoc pãe: nõ moriet̃ i eternũ. Itẽ sũt q nõ oĩb⁹ ha
bẽtib⁹ xp̃i sacrm̃ nõ solũ catholicis q̃uis male viuẽtibus
hoc pollicet̃: q nõ solũ sacramẽto sꝫ reipa mãducauerũt cor
pus xp̃i: i corpe ei⁹ qđ ẽ eccl'a ꝯstituti: ẽt si postea in aliquaz
heresiz vl' i gẽtiliũ idolatriã fuerit lapsi. Sũt ãt q ꝓꝑ id qđ
scriptũ ẽ: Qui pseuerauerit vsq̧ i finẽ hic salu⁹ erit: nõ nisi i
catholica eccl'ia pseuerãtib⁹ hoc ꝓmittũt: ꝙ merito fũdam̃
ti. i. fidei p ignẽ saluẽt̃: quo igne ĩ vltio iudicio puniẽt̃ mali:
Sꝫ oĩb⁹ his ꝯdicit apl's dicẽs: Mãifesta sunt opa carnis q̃
sunt imũdicia: fornicatio: ꝛ his similia q̃ ꝑdico vob: qm̃ q ta
lia agũt regnũ dĩ nõ possidebũt. Siqs ãt tpalia i corde suo
ꝑponit xp̃o: ꝛ si videat̃ hr̃e fidẽ xp̃i: nõ ẽ tñ i eo fundamẽtũ
xp̃s cui alia ꝑponunt̃: q̃tomagis si ꝯmittat illicita: nõ ꝑpo
suisse sꝫ postposuisse xp̃z cõuincit̃. Cõperi ẽt quosdã putare
eos soluz arsuros illi⁹ eternitate supplicij: q ꝑ pctis dignas
elemosynas facer̃ negligũt: iõ iudicẽ ip̃z noluisse existimãt
ꝯmemorare aliõ se eẽ dictuꝝ nisi elemosynas siue fcãs siue
ñ fcãs. Sꝫ q digne ꝑ pctis suis elemosynas fac̃: p⁹ eas facer̃
icipit a seipo: idignũ ẽ. n. vt ipe sibi nõ faciat q fac̃ i ꝓximũ
cũ audiat dicẽtẽ deũ: Diliges ꝓximũ tuũ sic̃ te ip̃z. Itemq̧
audiat: Miserere aie tue placẽs deo. Hãc elemosynaz. i. vt
deo placeat nõ faciẽs aie sue quõ dignas ꝑ pctis suis facere
elemosynas dicẽdus ẽ: Propter hoc q̃ elemosyne faciende
sunt: vt cũ de ꝑteritis pctis depcantur exaudiamur: nõ vt i
eis pseuerãtes licẽtiã malefaciẽdi nos p elemosynas ꝯpare
credam⁹. Iõ ãt dñs a dextris elemosynas ab eis fcãs i sini
stris nõ fcãs se iputatuꝝ eẽ pdixit: vt hinc oñderet q̃tũ va
lẽt elemosyne ad põra delẽda: nõ ad ppetua ipune ꝯmitten
da pctã. ORIGE. Ul' nõ vni⁹ tm̃ iusticie spẽs remunera
tur sic̃ existimãt ml'ti. In q̃libuscũq̧. n. causis mãdatũ xp̃i
qs fecerit: xp̃z cibat ꝛ potat q fideliũ iusticiã ꝛ vitatẽ mãdu
cat ꝛ bibit. Itẽ xp̃o algẽti texim⁹ vestimẽtũ accipiẽtes sapiẽ
tie texturã: adeo vt p doctrinã aliquos doceam⁹ ꝛ idnam⁹
eos viscer̃ misericordie. Qñ ꝛ ꝑparam⁹ cor nr̃uz diuersis vir
tutib⁹ ad receptaculũ ei⁹ vl' illoꝝ q̃ sr̃ ipsi⁹: ip̃z pegrinãtẽ su
scipim⁹ in domũ pectoris nr̃i. Itẽ cũ frẽz ĩfirmũ siue i fide
siue in bono ope visitauerim⁹: aut p doctrinã aut p icrepa
tõez: aut p cõsolatõez ip̃z xp̃z visitam⁹. Deide oẽ qđ hic est:
carcer ẽ xp̃i ꝛ eoꝝ q sunt ei⁹ q sunt i hoc mũdo degẽtes: q̃si
etiã in carcere nature necessitate constricti. Cum ergo bo
num opus in eis fecerimus: visitamus eos in carcere ꝛ chri
stum in eis.

CAPITVLVM. XXVI.

ET factum est cum cõsummasset ie
sus sermones hos omnes: dixit di
scipulis suis: Scitis qꝛ post biduuz
pascha fiet ꝛ filius hominis trade
tur vt crucifigatur.

HYLA. Post ßmonẽ quo vẽtuꝝ se dñs i reditu: clarita
tis oñderat: nũc passuꝝ eẽ se admonet: vt sacrm̃ crucis ad
mixtũ eẽ glie eternitatis agñsceret. vñ dr̃: Et fa. ẽ cũ ꝯsũ. ie.
ß. hos oẽs. RABA. õ ꝯsũmatõe scl'i ꝛ õ die iudicij Ul' qꝛ
ab initio euãgelij vsq̧ ad passionẽ oĩa faciẽdo ꝛ ꝑdicando
ꝯpleuerat. ORIGE. Nõ simplr̃ aũt dixit oẽs: sꝫ hos oẽs.
adhuc. n. opõtebat eũ ẽt alios loq ßmões puſq̧ traderet̃. di
xit discipl'is suis: Sci. qꝛ p⁹ bi. pa. fiet. RABA. Sic̃ ex ioã
nis narratõe colligit̃: ante sex dies pasche vẽit iesus i betha
niã: ide venit hierl'z sedẽs sup asellũ postea gerũt ea q̃ nar
rant̃ hierosolymis gesta. Ex illo q̃ die quo vẽit i bethaniã:
itelligimus cõsũmatũ q̃driduũ: vt occurreret dies ante bi
duũ pasche. Hoc autẽ iter pascha ꝛ açima distat: ꝙ pascha
ip̃e solus dies appellat̃ in quo agnus occidebatur ad vespe
ram: hoc ẽ. xiiij. luna primi mensis. xv. aũt luna q̃do egres
sus ẽ populus de egypto succedebat festiuitas açimorum:
veꝝ euãgeliste vnũ ꝑ altero ponere solẽt. HIERO. Pa
scha aũt qđ hebraice dr̃ phase: nõ a passione vt pleriq̧ arbi
trãt̃: sed a trãsitu noiat̃ eo ꝙ exterminator vidẽs sanguinẽ
in forib⁹ isrl'itaꝝ ptrãsierit nec percusserit eos: vl' ip̃e dñs p
bẽs auxiliũ ppl'o suo desup ãbulauerit. REMI. Sine qa
auxiliãte dño ppl's isrl'etic⁹ libat⁹ ab egyptiaca ßuitute trã
siuit ad libertatẽ. ORIGE. Nõ aũt dixit: Post biduũ pa
scha erit aut veniet: ne oñderet illõ pascha futuꝝ qđ fieri so
lebat ßm legẽ: sꝫ pascha fiet: hoc ẽ q̃le nunq̧ factuz fuerat.
REMI. Mystice enĩ pascha dicit̃: siue qꝛ ea die xp̃s tran
siuit de mũdo ad pr̃ez: de corruptiõe ad incorruptionez: de
morte ad vitã. Siue qꝛ salubri trãsitu a demoniaca ßuitute
mundũ redemit. HIERO. Post duos ẽt dies clarissimi
luminis veteris ꝛ noui testi: verũ ꝑ mũdo celebrat̃ pascha:
trãsit⁹ etiã nr̃. i. phase ita celebrat̃ si terrena dimittẽtes ad
celestia festinem⁹. ORI. Predic̃ aũt discipl'is se tradẽdũ
cũ subdit: Et fi. ho. tra. vt crucifi. Premuniẽs eos ne puſq̧
audiãt q̃ fuerãt futura subito vidẽtes tradi magr̃m ad cru
cẽ obstupescãt. iõ ãt ipsonalr̃ posuit. Tradet̃: qꝛ õ⁹ tradidit
cũ ꝓꝑ miam circa genus humanũ: Judas ꝓꝑ auaritiã: sacer
dotes ꝓꝑ iuidiã: diabolus ꝓꝑ timorẽ: ne auelleret̃ de manu
ei⁹ gen⁹ hũanũ per doctrinã ipsius: nõ aduertẽs qm̃ magis
fuerat eripiẽdũ genus humanũ per mortẽ ipsi⁹ q̃ ereptum
fuerat per doctrinã ꝛ miracula.

¶ Tunc ꝯgregati sunt principes sacerdotũ ꝛ se
niores populi in atriuz principis sacerdotũ: qui
dicebatur cayphas: ꝛ ꝯsiliũ fecerũt vt iesum do
lo tenerent ꝛ occiderent. Dicebãt autem: Non
in die festo: ne forte tumultus fieret in populo.

GLO. Oñdit euãgelista appatũ ꝛ machinationez dñice
passionis quã xp̃s ꝑnunciauerat. vñ dic̃. Tũc ꝯgre. sunt pn.
sa. REMI. Qꝛ aũt dicit Tũc: supiorib⁹ vbis ꝯiungit̃. i. an
teq̧ pascha celebraret̃. ORIGE. Nõ ãt veri sacerdotes
ꝛ seniores sꝫ illi⁹ q videbat̃ ppl's dĩ: vere ãt erat ppl's gomor
re: nõ itelligẽtes sũmũ sacerdotẽ dei: insidiati sũt ei. ꝛ nõ co
gnoscẽtes ꝑmogenitũ vniuerse creature ẽt seniorẽ oĩb⁹ ꝯsi
liati sunt ꝯ eũ. CHRY. in ho. Iniqua võ negocia tẽtãtes
ad ꝑncipẽ sacerdotũ veniũt. ide volẽtes ptãtez accipe vñ ꝑ
hibere oportebat. Multi aũt erãt tũc ꝑncipes sacerdotuz:
lex vero vnũ esse volebat. vñ manifestũ ẽ ꝙ iudaica dissolu
tio accipiebat ꝑncipiũ. Moyses enĩ vnũ principez sacerdo
tũ eẽ iussit: ꝛ eo mortuo alterũ fieri: postea võ ãnui facti sũt
Eos igit̃ ait hic principes sacerdotũ: q de ꝑncipib⁹ sacerdo
tũ erãt. REMI. Cõdẽnant̃ ãt isti ꝛ qꝛ ꝯgregati sũt: ꝛ qꝛ ꝑn
cipes ꝛ sacerdotes fuer̃t. quo. n. plures ad pagẽdũ aliquod
malũ ꝯueniũt: ꝛ quo sublimiores: ꝛ nobiliores fuerit: eo de
teri⁹ hr̃ malũ qđ ꝯmittit̃: ꝛ eo maior pẽa illis ꝑparat̃. Ad oñ
dẽdã ãt dñi simplicitatẽ ꝛ inocẽtiã addit euãgelista. Ut ie
suz do. te. ꝛ occi. In quo. n. nullã mortis cãz iuẽire poterãt:
ꝯsiliũ fecer̃t vt dolo tenerẽt ꝛ occiderẽt. CHRY. i ho. Cõ
siliati sũt q̃ vt tenerẽt eũ occulte ꝛ iterimerẽt: formidabãt
ãt ppl'z: iõq̧ expectabant festiuitatẽ pterire. ꝓꝑ qđ seq̃t̃. Di.
au. nõ i di. fe. Diabol⁹. n. nolebat i pascha xp̃z pati: vt nõ ma
nifestã ei⁹ ꝯstitueret passionẽ. Pricipes ãt sacerdotũ nõ ea
q̃ dei sũt timuerũt: ne. s. pctõ i hoc tpe pacto maior eius inq
natio fierꝫ: sꝫ vbiq̧ q̃ hũana sũt cogitabãt. vñ seq̃t̃: Ne for.
tu. fi. i po. ORIGE. Propter diuersa studia ppl'i diligẽtis
xp̃z ꝛ odiẽtis: credẽtis ꝛ nõ credẽtis. LEO pa. i ß. õ pas.
Prouidẽtib⁹ q̃ ꝑncipib⁹ ne i scõ die tumlt⁹ oriret̃: nõ festiui
tati sꝫ faciori studebãt. seditões. n. turbaꝝ fieri i ꝑcipua so
lẽnitate metuebãt: nõ vt ppl's nõ peccaret: sꝫ ne xp̃s euade
ret. CHRY. i ho. Sꝫ tñ furor̃ feruẽtes imutati sũt a suo
ꝯsilio: qꝛ. n. traditorẽ iuenerunt: i ip̃a festiuitate xp̃z occide
rũt. LEO pa. i ß. õ pas. Dño ãt itelligim⁹ dispositũ fuisse
ꝯsilio: vt iudeoꝝ ꝑncipes q seuiẽdũ i xp̃z occasiones sepe q̃
sierãt: nõ nisi i solẽnitate paschali exercẽdi furoris sui acci
perẽt ptãtẽ. Oportebat. n. vt mãifesto ipleret̃ effectu: q̃ diu
figurato fuerãt ꝓmissa mysterio: vt ouẽ significatiuã: vera
remoueret ouis: ꝛ vno expleretur sacrificio variaꝝ dr̃ia vi
ctimaꝝ. Ut q̃ vmbre cederẽt corpi ꝛ cessarẽt imagines sub
presentia veritatis: hostia i hostiã trãsijt: sanguine sanguis
aufertur: ꝛ legalis festiuitas dum mutatur: mpletur.

¶ Cũ autem eẽt iesus in beathania ĩ domo simo
nis leprosi: accessit ad eũ mulier hñs alabastruz
vnguẽti ꝑciosi: ꝛ effudit sub caput ipi⁹ recũben
tis. Uidẽtes ãt discipuli: idignati sunt dicentes:
Ut qd ꝑditio hec: Potuit. n. istud venũdari ml't
to ꝛ dari paupib⁹. Sciẽs ãt iesus: ait illis: Quid
molesti estis huic mulieri: Opus. n. bonũ opata
ẽ i me. Nã sp paupes hẽbitis vobiscũ: me ãt ñ sp
hẽbitis. Mittens. n. hec vnguẽtũ hoc in corpus
meuz: ad sepeliendũ me fecit. Amẽ dico vobis:
vbicunq̧ predicatũ fuerit hoc euãgeliuz in toto
mundo dicetur: ꝛ ꝙ hoc fecit in memoriã eius.

GLO. Oñso ꝯsilio ꝑncipiũ de xp̃i occisiõe vult exeq euã
gelista ꝯpletiões eius: oñdẽs q̃lr̃ iudas hũit ꝯuẽtõem cũ iu
deis vt xp̃z traderet: sꝫ p⁹ cãz ꝑditõis ꝑmittit. Doluit. n. qꝛ
nõ erat venũdatũ vnguẽtũ qđ ml'er sup caput xp̃i effudit:
vt de ꝑcio aliqd tolleret. vñ voluit hoc dãnuz ꝑditõe magr̃i
recõpẽsare. Dic̃ q̃. Cũ ãt eẽt ie. i bet. ĩ do. sy. le. HIE. Nõ ꝙ
leprosus illo tpe ꝑmãeret: sꝫ qꝛ ãtea leprosus postea a salua
tore mũdat⁹ ẽ: noie pstino ꝑmanẽte: vt vt⁹ curantis appeat.
Seq̃t̃: Acce. ad eũ mul. ha. ala. vn. ꝑci. RABA. Est ãt ala
bastꝝ gen⁹ mãmoris cãdidi varijs colorib⁹ itincti: qđ ad va
sa vnguẽtaria cauare solẽt: eo ꝙ optie ßuare ea icorrupta di
cat̃. HIE. Alius ãt euãgelista ꝑ alabastro vnguẽti ꝑciosi
narduz pisticũ posuit: hoc ẽ veꝝ ꝛ absq̧ dolo. RABA. Pi
stis. n. grece: latie dr̃ fides: vñ pisticũ. i. fidele. Erat. n. illud
vnguẽtũ fidele. i. puꝝ ꝛ ñ adulteratũ. Seq̃t̃: Et ef. su. ca. ip.
recũ. ORI. Forsitã qs diceret q̃ttuor fuisse ml'ieres õ qb⁹
ꝯscripser̃t euãgeliste. Ego ãt magis ꝯsẽtio tres fuisse: ꝛ vnã
qdẽ de q̃ scripserũt matthe⁹ ꝛ marc⁹: alterã ãt de q̃ scripsit
lucas: aliã de q̃ scripsit ioãnes. HIE. Nemo. n. putet ean
dẽ eẽ q̃ sup caput vnguẽtuz: ꝛ q̃ sup pedes effudit: Illa. n. la
chrymis lauit: ꝛ crine tersit: ꝛ mãifeste meretrix appellat̃.
De hac ãt nihil tale scriptũ ẽ: nec. n. poterat stati capite dñi
meretrix digna fieri. AMBRO. sup lu. Põt q̃ ñ eadẽ eẽ:
ne sibi ꝯria dixisse euãgeliste videat̃. Põt ẽt qđ meriti ꝛ tẽ
pis diuersitate dissolui: vt adhuc illa peccatrix sit: iã ista ꝑ
fectior. CHRY. i ho. Et ßꝫ hoc apõ tres euãgelistas. s. mat
theũ marcũ ꝛ lucã: vna ꝛ eadẽ eẽ vr̃. Nõ ãt absq̧ rõe lepre
simõis mẽinit euãgelista: sꝫ vt oñdat vñ fiduciã sumẽs hec
ml'r accessit ad xp̃z. qꝛ. n. lepra imũda passio eẽ videbat̃: vi
dẽs ꝙ iesus illũ hoiez curauerat apõ quẽ mãebat: ꝯfidit ꝙ
ꝛ aie ei⁹ imundiciã facile expurgabit. ꝛ alijs ml'rib⁹ ꝑcura
tõe corpis ad xp̃z accedẽtib⁹ sola ip̃a hõris gr̃a ad xp̃z acces
sit ꝛ ꝓꝑ aie curatõz: cũ nihil i corpe ifirmũ hr̃et. Quapꝓꝑ ma
xie aliqs eãdẽ admirari dꝫ. Apõ ioãnẽ ãt nõ ẽ eadez ml'r: sꝫ
altera q̃dã mirabilis laçari soror. ORI. Qm̃ matthe⁹ qdẽ
ꝛ marc⁹ i domo simõis leprosi hoc fcm̃ fuisse exponũt: ioãnes
aũt ꝙ venit iesus vbi erat laçar⁹ ꝛ nõ simõ: sꝫ maria ꝛ mar
tha mistrabat. Adhuc ßm ioãnẽ ãte sex dies pasche venit i
bethaniã: qñ fecerunt ei cenã maria ꝛ martha: hic ãt qñ re
cũbit i domo simõis: post biduũ pascha erat futuꝝ. Et apõ
mattheũ ꝛ marcũ discipuli idignant̃ ex bono ꝓposito: apõ
ioãnẽ aũt solus iudas furãdi affectu: apõ lucã aũt murmu
rat nemo. GRE. i ho. Uel dicẽdũ ꝙ hãc eãdẽ quaz lucas
peccatricẽ ml'rez: ioãnes mariã noiat. AVGV. õ cõ. euã.
Lucas aũt q̃uis sil'e fcm̃ ꝯmemoret ei quod hoc dr̃: nomẽq̧
ꝯueniat ei⁹ apõ quẽ ꝯuiuabat̃ dñs: nã ꝛ ip̃z simonẽ dicit: tñ
qꝛ nõ ẽ ꝯ nãz vl' morez hoĩuz vnũ nomẽ hr̃e duos hoies: po
tius credibile ẽ fuisse aliuz illũ symonẽ nõ leprosuz i cuius
domo hec in bethania gerebant̃. Nihil igr̃ aliõ arbitror: ni
si ꝙ ñ qdẽ aliã fuisse ml'rẽ q̃ peccatrix tũc accessit ad pedes
iesu: sꝫ eãdẽ mariã bis hoc fecisse: semel. s. ꝙ lucas narrauit.
nã ioãnes mariã ꝯmẽdãs ꝯmemorauit anteq̧ veniret i be
thaniã: Erat igt lãguẽs laçar⁹ i bethania de castello marie
ꝛ marthe sororis ei⁹. Maria ãt erat q̃ vnxit dñm vnguẽto
ꝛ extersit pedes ei⁹ capill' suis cui⁹ fr̃ laçar⁹ ifirmabat̃. iam
itaq̧ hoc maria fecerat. Qđ aũt i bethania rursus fec̃ aliõ ẽ
qđ ad luce narratõez nõ ptiet: sꝫ pariter narrat̃ a trib⁹: ioan
ne. s. mattheo: ꝛ marco. ꝙ ãt matthe⁹ ꝛ marc⁹ caput dñi vn
guẽto illo pfusũ dicũt: ioãnes ãt pedes: oñdit̃ non eẽ ꝯriũ: si
accipiamus nõ solũ caput: sꝫ ꝛ pedes dñi pfudisse ml'rez: nisi
forte qm̃ marcus fracto alabastro pfusũ caput ꝯmemorat:
tã q̃sq̧ calũniosus ẽ vt aliqd i vase fracto neget remanere
potuisse: vñ ẽt pedes dñi pfũderet. Ille ãt q sic calũniat̃: p⁹
accipiat pfusos pedes anteq̧ illõ fractũ eẽt: vt in integro re
maneret: vñ ẽt caput pfunderet̃ vbi fractura illa totũ effu
derat. AVGV. de doc. chri. Neq̧ vllo mõ q̃sq̧ fieri cre
diderit dñi pedes ita vnguẽto ꝑcioso a ml're pfusos vt luxu
riosoꝝ ꝛ neq̧ hoĩum solent. In oĩb⁹ enĩ talib⁹ nõ vsus reꝝ
sꝫ libido vtẽtis i culpa ẽ. Quisqs. n. rebus sic vtit̃: vt metas
ꝯsuetudis bonoꝝ inter quos vsat̃ excedat: aut aliqd signifi
cat aut flagitiosus ẽ. Itaq̧ qđ i alijs psonis plerũq̧ flagitiũ
ẽ: i diuina vel ꝓphetica psona magnũ cuiusdã rei signũ est.
odor. n. bon⁹ fama bõa ẽ: q̃ q̃sq̧ bõe vite opib⁹ habuerit:
dũ vestigia xp̃i seq̃t̃ q̃si pedes ei⁹ ꝑciosissimo odore pfũdit.
AVGV. õ q̃. euã. Sꝫ hoc videri põt eẽ ꝯriũ ꝙ matthe⁹
ꝛ marc⁹ postea q̃ dixerũt pasca post biduũ futuꝝ: deide
ꝯmemorauerũt ꝙ erat ihs i bethania: vbi õ vnguẽto illo ꝑ
cioso dr̃: Ioãnes aũt añ sex dies pasce de vnguento eadem
narratur⁹: Sꝫ q ita mouet̃ nõ itelligũt mattheũ ꝛ marcũ il
lõ qđ i bethania õ vnguẽto fcm̃ erat recapitulãdo posuisse.
Nõ. n. q̃sq̧ eoꝝ cũ dixissꝫ post biduum pascha futurum: sic
adiũxit vt diceret: Post hec cũ eẽt bethanie. CHRY.
i ho. Sꝫ qꝛ discipuli audierãt magr̃z dicẽtẽ: Misericordiã vo
lo ꝛ nõ sacrificiũ: apõ se cogitabãt: Si holocausta non acce
ptat: ml'to min⁹ olei hõ vsũ. vñ seq̃t̃. Uidẽtes ãt discipl'i in
dignati sũt dicẽtes. Ut qd pditio hec: potuit enĩ istõ venun
dari ml'to: ꝛ dari paupib⁹. HIE. Scio quosdaz hũc locuz
calũniari: q̃re ioãnes iudã solũ dixerit ꝯtristatũ: eo ꝙ locu
los tenuerit: ꝛ fur ab initio fuerit: ꝛ matthe⁹ scribat oẽs di
scipl'os idignatos nesciẽtes tropuz q vocat̃ synodoche: ꝙ ꝛ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

p mltis vn⁹:⁊ p vno mlti solcāt apellari.nā ⁊ paulus i cpla
ad hebreos dic:Secti sūt:cū vnū tm̄mō.s.ysaiā sectū autu
mēt. AVGV.d cō.euā.Pōt ēt itelligi q ⁊ aly discipuli
aut senserūt hoc:aut dixerūt:aut eis iuda dicente psuasum
sit:atq3 oiu3 volūtatē matthe⁹ ⁊ marcus ēt vbis expsserit.
s3 iudas ppterea dixerat q2 fur erat:ceteri vo pp pauperu3
curā. Joannes aūt de solo illo id memorare voluit cuius
ex hac occasiōe furandi cōsuetudinem credidit itimandā.
CHRY.i ho.Discipli g ita existimabāt.s3 dn̄s mētē mu
lieris vidēs pmittit:mlta.n.erat ei⁹ religio ⁊ ineffabile stu
diū:iccirco descēdēs cōcessit sup caput suū vnguētū efun
di.Sic.n.pr ei⁹ odorē victime ⁊ fumum patiebat:ita ⁊ xps
mlierē deuote vngētē:cui⁹ discipuli mētē nesciebāt qrelā fa
ciētes.vn̄ seqr.Sciēs āt iesus ait ill. Quid mo.es.huic mu.
REMI.Per qd apte ondit q apli aliqd moleste locuti fue
rāt aduersus eā.Pulchre āt subdit.Op⁹ bo.ope.ē i me. Ac
si di.Nō ē pditio vnguēti sic vos dicitis:s3 op⁹bonū.i.pieta
tis ⁊ deuotōis obsequ3. CHRY.i ho. Jō autē nō simplr
dixit:Bonū op⁹ opata ē in me: s3 pus posuit. Quid molesti
estis huic mlieri:etrudiēs nos qdcūq3 gerit bonū a qcūq3:
etsi nō valde diligenter fcm̄ fuerit:suscipe ⁊ augere ⁊ fouere
⁊ nō ex pncipio oē3 diligētiā expetere.Quisqs.n.eū iterro
gasset anteq̄3 fecisset hoc mlier:nō mādasset hoc fieri: s3 p⁹
effusum vnguētū nō hēbat locū discipulo3 icrepatio: ⁊ iō
ipse vt nō obtūderet desideriū mulieris: oīa hec i solatio
ne3 mlris dixit.Seqr: Nā pau.sp ha.vo. REMI. Ondit
.n.dn̄s his vbis qsi ex qdā rōne:qm̄ nō erāt illi culpandi q
sibi adhuc i mortali corpe cōuersāti:aliqd de suis facultati
b⁹ mistrarēt:cū paupes sp hn̄di eēnt i eccl'ia:qb⁹ fideles cū
vellēt bn̄facere possent:ipse vo breui tpe corpaliter mansu
rus erat cū eis:vn̄ seqr:Me āt nō sp habebitis.HIERO.
Qrit āt h qd:qre dn̄s p⁹ resurrectiōe3 dixerit ad discipl'os:
Ecce ego vobiscū su3 vsq3 ad sūmatōe3 mūdi:⁊ nūc loqr:
Me āt nō sp hēbitis.S3 mihi videt i h loco d pn̄tia dicer
corpali:q necq̄3 cū eis ita futur⁹ sit post resurrectōe3 qūo
nūc i oi cuictu ⁊ familiaritate. REMI. Ul'soluit ita vt i
telligat q soli iude dcm̄ sit:s3 iō nō dixit:hētis s3 hēbitis:q2
i psona iude oib⁹ imitatorib⁹ illius dcm̄ ē. Jō āt dic:Nō sp:
cū nec ad tps hēant:q2 mali videt hre xp3 i pn̄ti.sclo qm̄ mi
scēt se mēbris xpi:⁊ accedūt ad mēsa3 ei⁹:s3 nō sp sic hēbūt:
qm̄ solis electis dicturus ē:Ueite bn̄dci pris mei. Sequit:
Mit.n.hec vn.hoc i cor.me.ad sepe.me fe.Cōsuetudo erat
illi⁹ ppl'i vt corpa mortuo3 diuersis aromatib⁹ cdirent qte
ten⁹ diuti⁹ illesa csuarent.Et q2 futu3 erat vt hec mlr cor
pus dn̄i mortuū vellet pūgere:⁊ tn̄ nō poss3:q2 resurrectōe
āticiparet:iccirco diuina puidētia actū ē vt viuū dn̄i corpus
pungeret.h ē g qd dic.Mit.hec ⁊c.i.cū hec mlr corp⁹meu3
viuū pūgit:me moritu3 ⁊ sepeliēdū ondit. CHRY.i ho.
Q2 g sepulchr3 ⁊ mortē cmemorauerat vt nō videat i tristi
ciā:mittere mlierē:rursus eā csolat p ea q csequunt. Amē
di.vo.vbicūq3 pdi.fu. RABA.i.i quocūq3 loco dilatabi
tur eccl'ia p totū mūdū dicet:⁊ q h fec ⁊c.istud ⁊ appositu3
notat q sic iudas ctradicēs adept⁹ ē pfidie ifamiā:sic ⁊ ista
pie deuotōis gl'ia3. HIERO. Attēde noticiā futuro3 q
passur⁹ post biduū ⁊ moriturus:sciat euāgeliū suū i toto or
be celebrandū. CHRY.i ho.Ecce aūt q dixit:fcm̄ est: ⁊
vbicūq3 terra3 abieris:videb hāc mulierem famosam ef
fectā qd virtus pdicētis effecit.Et regnū qdē multo3 ⁊ du
cū victorie silentur:⁊ multi q ciuitates cōstruxerūt:⁊ gētes
multas fuituti subegerūt:neq3 ex auditu neq3 ex noīe sūt
cogniti.quonia3 aūt hec mulier oleū effudit in domo lepro
si cuiusdā.xy.viris psentib⁹:hoc oēs ccinunt p orbē terra
rum:⁊ tps tantā ptransiyt:⁊ memoria eius qd factū ē nō est
tabefacta.S3 qre nihil spāle pmisit mulieri:sed sempiter
nam memoriā:q2 ex his q dixit itelligi potuit. Si.n.op⁹ bo
nū fec:manifestū est q ⁊ mercedē digna3 suscipiet. HIE
RO.Mystice aūt passurus p oi mundo morat i bethania
in domo obediētie:q quondā fuit symonis leprosi. Symō
quoq3 ipse obediēs dr q iuxta aliā intelligentia3 mundus
iterpretari potest:i cuius domo curata est ecclesia. ORI
GE. Oleū āt vbiq3 i scripturis aut opus misericodie itelli
gitur:quo lucerna verbi enutrita clarescit: aut doctria cui⁹
auditu verbū fidei quod ē ascēsu3 nutritur. Generaliter g
omne quo qs vngitur oleū appellatur.olei autē aliud ē vn
guētū. itē vnguēti aliud ē pciosum:sic ois actus iust⁹ opus
bonū dr.Operis aūt boni aliud ē qd facimus pp hoies vel
s3 hoies:aliud qd pp deum ⁊ fm deū.Jtē hocip3 qd facim⁹
pp deū:aliud pficit ad vsu3 hoium:aliud tm̄ ad gloriā dei.
vt puta aliqs benefacit hoi nāli iusticia motus:nō pp deū:
qūo faciebāt iterdū ⁊ gentes.opus illud oleum est vulgare
non magni odoris:⁊ ipsum tamē acceptabile apud deū:qm̄
vt dic petrus apud clemēte3.Opera bona q fiunt ab ifide
libus i hoc seculo eis psunt:non i alio ad cōsequendū vita3
eternā:q aūt ppter deū faciunt:magis illis i illo seculo pfi
cit.hoc est vnguentu3 boni odoris:Sed aliud fit ad vtilita
tem hoiu3:vtputa elemosyne ⁊ cetera hm̄.hoc q facit i xpia
nos:pedes dn̄i vngit:q2 ipsi sūt domini pedes qd pcipue so
lēt facere penitētes p remissiōe pctō3 suo3.Qui aūt casti
tati studet i ieiuniys:⁊ oratōib⁹ pmāet:⁊ ceteris:que tm̄ ad
gl'ia3 dei pficiunt:hoc ē vnguētū qd vngit dn̄i caput:⁊ hoc
ē vnguētū pciosum ex cuius odore tota replet ecclesia.⁊ h
ē opus ppriū nō penitentiū s3 pfecto3: aut docria que ne
cessaria ē hoibus hoc ē vnguētū quo pedes dn̄i vnguntur.
Agnitio aūt fidei q ad solū ptinet deū ē vnguentū quo vn
git caput xpi:quo cōsepelimur xpo per baptismu3 i mortē.
HYLA.Mulier autē hec i pfiguratione plebis gentiū
ē q in passione xpi gl'ia3 deo reddit. Caput.n.ei⁹ perūxit:ca
put autē xpi deus ē:nā vnguētū boni operis est fructus.sed
discipuli fauore saluādi isrl'is vēdi hoc i vsū paupe3 dicūt
debuisse:pauperes autē iudeos fide idigentes:istinctu pro
phetico nūcupāt:qbus dn̄s ait plurimū eē tpis quo hre cu
rā paupe3 possent.Cete3 non nisi ex pcepto suo salutē gen
tib⁹ posse pstari:que secum infuso mulieris huius vnguēto
sint csepulte.q2 regeneratio non nisi cum mortuis i baptis
mi pfessione reddetur.⁊ iccirco vbi predicabitur hoc euā
geliu3 narrabitur opus eius:quia cessante israel: euangely
gloria fide gentium predicatur.

¶ Tunc abiyt vn⁹ de duodeci q dicebatur iudas
scarioth:ad pricipes sacerdotū: ⁊ ait illis:Quid
vltis mihi dare ⁊ ego vobis eū tradā? At illi cō
stituerunt ei triginta argētcos.Et exinde quere
bat opportunitatem vt eum traderet.

GLO.Posita occasione pditionis:csūter de pditione iu
de agit euāgelista.vn̄ dic:Tūc abi.vn⁹ d.xy.⁊c. CHRY.
in home.Tunc.s.quando hoc audiuit quoniam predicabi
tur hoc euangeliū vbiq3.timuit enim:nā virtutis ineffabi
lis erat qd dictum est. AVGV.de con.euan.Jta eni3 ser
mo dirigitur dicente dn̄o:Scitis q2 post bidu.pas.fi.tūc cō
gre.sūt princ.sacer.Tūc abi.vnus de.xy.Jnter illud eni qd
dictum est:Ne tumultus fieret in populo.⁊ hoc qd dicitur.
Tunc abyt vnus de.xy. interpositū est illd de bethania qd
recapitulādo dictū ē. ORIGE. Abyt aūt aduersus vnū
pncipē sacerdotū q fact⁹ sacerdos in eternū ad multos pnci
pes sacerdotū:vt venderet precio volentem redimere totū
mūdu3. RABA.Abyt aūt dicit:q2 nō coactus:non iuita
tus:sed sponte sceleratū inyt consiliū. CHRY.in ho.Ad
dit autem:vnus de.xy.ac si diceret:de primo choro corū q
sublimiter electi sunt: ⁊ ad designationem eius adiungit:
Qui dicitur iudas scharioth.Erat enim alius iudas. RE
MI. Scariotha nāq3 fuit villa vnde ortus est iste iudas.
LEO pa.in ser:de pas.Qui non timoris perturbatiōe chri
stum deseruit:sed pecunie cupiditate distraxit:amore enim
pecunie vilis est omnis affectio:⁊ anima lucri cupida etiam
pro exiguo perire non metuit: nullumq3 est iusticie in il
lo corde vestigium:in quo sibi auaritia facit habitaculum.
Hic perfidus iudas inebriatus veneno dum sitit lucrum:
tam stulte impius fuit:vt ⁊ dn̄m vēderet ⁊ magistrū.vn̄ di
xit principibus sacerdotum:Quid vul.mi.da.⁊ ego vo. eu3
tra. HIERO.Jnfelix iudas dān̄u qd ex effusione vnguē
ti se fecisse credebat:vlt magistri precio cōpēsare nec certā
tm̄ postulat summam:vt saltem lucrosa videret proditio:s3
qsi vile tradens mancipium in potestate ementium posuit
q̄3tum vellent dare. ORIGE.Hoc aūt faciunt omnes q
accipiunt aliquid corporalium aut mundalium rerū:vt tra
dant ⁊ eyciant ab anima sua saluatorem ⁊ verbum verita
tis quod erat in eis.Sequit.At illi consti.ei.xxx.argen.Tā
tam mercedem constituentes:quantos annos saluator con
uersatus fuerat in hoc mundo. HIERO. Joseph autem
uon vt multi putant iuxta.lxx.interpretes.xxx.aureis ven
ditus est:sed iuxta hebraicam veritatem.xxx.argenteis.ne
q3 enim poterat seruus preciosior esse q̄3 dn̄s. AVGV.
d cō. euā. Q2 aūt dn̄s.xxx.argēteis vēdit⁹ē significauit p iu
dā iudeos iniquosq3 qui psequētes carnalia ⁊ temporalia q
ad quinq3 pertinent sensus corporis christu3 habere nolue
rūt.⁊ quia sexta mundi etate fecerunt sexies qnq3 eos qsi
preciū venditi dn̄i accepisse signatum est.⁊ quia eloquium
domini argentum est:illi aūt ipsa3 legem etiam carnaliter
intellexerūt tanq̄3 in argento impressērant secularis princi
patus imaginem quā amisso domino tenuerunt:Sequitur
Et exi.que.op.vt eum traderet. ORIGE.Qualem aute3
opportunitatem querebat iudas:lucas manifestius expla
nat dicens:Et querebat opportunitatem vt traderet eum
sine turba:idest quando populus non erat circa eum:sed se
cretus erat cum discipulis:quod ⁊ fecit tradens eu3 post ce
nam cum secretus esset in predio gethsemani: ⁊ inde vsq3
nunc opportunitas ista videtur his qui volunt prodere dei
verbū in tempore persecutionis:quando multitudo credē
tium non est circa verbum veritatis.

¶ Prima autē die azimorū accesserūt discipuli
ad iesū dicētes:Ubi vis pem⁹ tibi comedere pa
scha? At iesus dixit:Jte i ciuitatē ad quedā: ⁊ di
cite ei:Magr dicit:tps meū ppe est:apud te fa
cio pascha cū discipul'meis.Et fecerunt discipu
li sicut cōstituit illis iesus: ⁊ parauerūt pascha.

GLO.Prosecutus fuerat euangelista de his q erāt pam
bula ad xpi passionē.s.de pnunciatiōe passiōis: de csilio pn
cipū:⁊ de tractatu pditionis:nūc aūt tēpus ⁊ ferie passiōis
incipit pseq dicēs:pma āt die aqi. HIERO.Prima dies
azimo3.xiiy.dies mēs pmi ē:qm̄ agn⁹ imolat ⁊ luna plenis
sima ē ⁊ fermētū abycit. REMI.Et notādum q apud iu
deos primo die pascha celebrat:relig vo.vy.sequētes dies
azimo3 vocabant: s3 nunc dies azimo3 dr p die pasche.
CHRY.in ho.Uel hāc pmā diē azimo3 dicit:q2.vy. di
es azimo3 erāt:assueuerunt.n.iudei a vespa sp numerare
diē.vn̄ hui⁹diei facit mētionē fm quā i vespa pascha erat
imolādu3 qd qnta feria fuit. REMI.S3 forte dicet aliqs:
Si ille typic⁹agn⁹figurā huius veri agni gestabat:qre non
ea nocte passus ē xps qm̄ solebat agnus imolari:S3 sciēdū
q2 eadē nocte mysteria sanguis ⁊ corpis sui discipulis cele
brāda tradidit:⁊ sic tētus ⁊ ligatus a iudeis ⁊ sue imolatio
nis.i.passiōis sacrauit exordium.Seqr. Acces. ad ie. dis.d.
Ubi vis pte ti.co.pas.Jnter eos āt discipulos q accesserūt
ad iesu3 iterrogātes:⁊ iudā fuisse estimo pditorē.CHRY
in ho.Ex hoc āt māifestū ē:qm̄ nō erat ei dom⁹n3 tuguriū.
Ego āt estimo n3 discipl'os habuisse.pfecto.n.eu3 illuc ro
gassent vēire:seqr:At ie.dixit Jte i ciui.ad quedā ⁊c. AV
GV.de cō.euā.Eū.s.quē marc⁹ ⁊ lucas dicūt prem fami
lias vl dn̄3 dom⁹.Qd g iterposuit matthe⁹:Ad quedā:tāq̄3
ex psona sua studio breuitatis illd cpēdio voluit isinuare:
nā neminē sic loq vt dicat Jte ad quedā :qs nesciat? Ac per
hoc cū matthe⁹vba dn̄i posuisset dicētis:Jte in ciuitatē:iter
posuit ipe Ad quedā:n q2 ipe dn̄s h dixerit:s3 vt ipe nob isi
nuaret tāto noie fuisse quedā icitate ad quē dn̄i discipl'i mit
tebāt vt pparēt pasca.Māifestū ē.n.discipl'os a dn̄o nō ad
quēlibet:s3 ad quedā hoie3.i.ad certū aliquem missos esse.
CRHY i ho. Uel dicēdū q p hoc qd dic.Ad quedā:ostē
dit q ad ignotū hoie3 mittit:mōstrās hinc qm̄ poterat non
pati.Qui.n.mēti h⁹ psuasit vt eos suscipet qd nō vtiq3 opa
tus eēt i his q eū crucifigebāt:si tm̄ voluisset nō pati:ego aūt
neq3 hoc admiror solū qm̄ eū suscepit ignot⁹ exn̄s.s3 qm̄ su
scipiēdo xpm mlto3 odiū ctēpsit. HYLA.Uel ideo ho
minē cū q pascha celebratur⁹ eēt nō noiat:nō.n.xpiani nois
honor credētib⁹ erat pscit⁹. RABA.Ul'nom̄ ptermittit
vt oib⁹ verū pascha celebrare volētib⁹ xpm q3 hospitio sue
mētis suscipe dāda facultas designet. HIERO. Jn hoc
ēt morē veteris testī noua scriptura csuat.Frequēter eni3
legim⁹.Dixit ille illi:⁊ i loco illo ⁊ illo:⁊ tm̄ nom̄ psona3 lo
corūq3 n ponit.Seqr:Et dicite ei:Magr dic:tps meū ppe
ē. CHRY.i ho.Hoc āt dixit discipl'is passionē cmēorās:
vt ex mltiplici passiōis enūtiatōe exercitati meditaret qd
futu3 erat:sil'āt demōstrās q volēs ad passionē vēit.Seq
tur:Apd te facio pascha.Jn quo demōstrat qm̄ vsq3 ad vlti
mū diē n erat cri⁹ legi.Addidit āt:Cū discipl'is meis: vt suf
ficiēs fieret ppatio:⁊ vt ille ad quē mittebat non existiaret
eū occultari velle.Seqr.Et fece.disci.sic cstī.ill'ihs:⁊ para.
pascha. ORI.Forsitā āt aliqs regret ex eo q ihs celebra
uit more iudaico pascha:q2 cuēit ⁊ nos imitatores xpi sil'r
facere:nō considerās q ihs fact⁹ ē sub lege:nō vt eos q sub
lege erāt sub lege reliqret:s3 vt ex lege educeret:quanto er
go magis nō cuenit illos introire in lege q pus fuerant ex
tra legē:sed spiritualiter celebrātes q i lege corporaliter ce
lebrāda mādant:vt in azimis synceritatis ⁊ veritatis cele
bram⁹ pascha fm voluntatem agni dicentis:Nisi māduca
ueritis carnē meā:⁊ bibe.san.meū nō habe. vitā in vobis.

¶ Uespere aūt facto:discūbebat cum duodecim
discipulis suis.Et edētib⁹ illis dixit: Amē dico
vobis:quia vn⁹vestrū me traditurus ē:Et ctri
stati valde:ceperūt singuli dicere: Nūqd ego sū
dn̄e? At ipse rn̄dēs ait:Qui itingit mecū manū i
parapside: hic me tradet.Fili⁹quide3 hominis
vadit sicut scriptū ē de illo.ve autē homini illi:p
quē filius hois tradetur.Bonū erat ei:si nat⁹nō
fuisset hō ille.Rn̄dēs aūt iudas qui tradidit eu3
dixit:Nūquid ego su3 rabbi? Ait illi:Tu dixisti.

HIERO.Quia supra domin⁹ de passi.sua pdixerat:nūc
ēt de proditore predicit dans ei pnie locum: vt cum intelli
geret sciri cogitationes suas ⁊ oculta cordis consilia:peni
teret eum facti sui vnde dicit:Uespere autem sa.discū. cū
xy.disci.suis. REMI.Cum.xy.dicit:q2 iudas adhuc erat
in numero:qui iā recesserat merito. HIERO.Omnia.n.
sic agit iudas vt tollat suspicio pditoris. REMI.Et notā
dum:q2 pulchre vespa facto discubuisse dicit:qm̄ ad vespe
ram agnus imolari solebat. RABA.Jdeo ēt vespere di
scubuit cū discipulis:q2 in passione christi quādo verus sol
ad occasu3 properauit:refectio eterna oibus fidelibus pre
parata fuit. CHRY.in ho.Designat autē euangelista q
comedētibus illis disputat iesus de traditione iude:vt ⁊ a
tēpore ⁊ mēsa ostēdat malitiā proditoris ⁊ ideo sequit.Et
edētib⁹ illis dixit amē dico vo.q2 vn⁹ ve.me tra.ē. LEO
papa in ser.de pas.Jn quo notā sibi esse pditoris sui csciā3
demōstrauit:nō aspa ac aperta ipiū icrepatione cōfundēs
sed leni:⁊ tacita admonitione cueniēs:vt facili⁹corrigeret
penitēdo:que3 nulla deformasset abiectio. ORIGE.Ul'

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dixit gnalr: vt testimōio peussi cordis singuloꝝ q̄litas ꝓbaref: ⁊ vt inde ostēderet malitiā q nec cognitori ɔsilioꝝ suorū credebat: esto qꝛ in primis putauit latere q̄si hoīem qui postq̄ vidit consciam suā positā in vbis ipsius: quoꝝ ꝑmū īfidelitalis erat: scd̄ʒ ipudētie: ⁊ vt ēt discipuloꝝ ostēderet bonitatē. qꝛ plꝰ credebāt vbis xp̄i: q̄ ɔscie sue. vnde seq̄f: ⁊ cō. sūt val. ⁊ cep. sin. di. Nūqd ego sū dn̄e: Unusq̄sqʒ. n. discipuloꝝ sciebat ex his q̄ docuerat iesus: qm̄ ad malū vtibilis ē hūana natura: ⁊ ī collucta tōe aduersus rectores huiꝰ mūdi tenebraꝝ: ⁊ pp hāc cāʒ vnusq̄sqʒ coꝝ timēs īterrogauit: vnde ⁊ de oībꝰ futuris timēdū ē nobis īfirmis. Uidēs aūt dn̄s de seipsis timētes discipulos: demōstrauit ꝓditorē idi tio ꝓphetice vocis dicētis: Qui manducat panē mecū ampliauit aduersū me supplātationē. vn̄ seq̄f: At ipse rn̄s ait: Qui ītin. me ma. ī pap. h̄ me tradet. HIERO. O mira dn̄i patiētia. ꝑus dix erat: Unꝰ vestrū me tradet. ꝑseuerat ꝓditor ī malo. māifestius arguit: ⁊ tn̄ nomē ꝓpriū nō designat. Judas. n. ceteris ɔtristatis ⁊ retrahētibꝰ manū ⁊ īterdicētibus cibos ori suo: temeritate ⁊ īpudētia q̄ ꝓditurꝰ erat: ēt manū cū magistro mittit ī papsidē vt audacia bonā ɔsciāʒ mētiref. CHRY. ī ho. Mihi āt vr̄ ⁊ hoc xp̄ʒ fecisse: ꝙ. s. iudas cū eo ī papside itigeret: magis eū ɔfūdēs ⁊ ī amoreʒ suū attrahēs. RABA. Qr āt dicit h̄ mattheꝰ: In papside marcus dicit In catino: Parapsis. n. ē vas escaꝝ q̄drāgulatū a pibꝰ assibus. i. eq̄s lateribus dictū. catinū v̄o vas fictile aptū ad īmittēdū liquorē: ⁊ potuit fieri vt ī mēsa vas fictile q̄drāgulatū ɔtineref. ORIGE. Hec ē āt ꝓpria ɔsuetudo hoīuʒ nimis maloꝝ: vt post salē ⁊ panē īsidienf hoībus marie nihil inimicitie ab eis habētibꝰ. Si āt ⁊ post spūalē mēsaʒ abūdātius videbis mltitudinē malitie eius nō r̄cordatus: nec ī corporalibus bonis magistri dilectionē: nec in spūalibus doctrinā: Tales sūt oēs ī eccl'ia q īsidiāf fr̄ibus suis: cū qbꝰ ad eādē mēsaʒ corpis xp̄i frequēter sil' fuerūt.

HIERO. Judas āt nec prīo nec scd̄o correctus: a ꝓditione retrahit pedē: sʒ patiētia dn̄i nutrit ipudētiā suā. ⁊ iō pena p̄dicif: vt quē pudor n̄ vicerat: corrigāt dn̄ūciata supplicia: vnde seq̄f. Filiꝰ q̄dē hoīs va. sic̄ scri. ē de illo. REMI. Humanitatis nāqʒ est ire ⁊ redire: diuinitatis sp̄ manere ⁊ eē: ⁊ qꝛ humanitas pati potuit ⁊ mori: iccirco pulchre dicif filius hoīs abire. Apte ēt dicit: Sicut scriptū ē de eo: qm̄ q̄cunqʒ passus ē: ꝑus a ꝓphetis p̄dicta sunt. CHRY. in ho. Hoc aūt dixit ad cōsolādū discipulos: vt non existimarent infirmitatis id eē qd̄ passurus erat: ⁊ vtinam ēt corrigeret proditorē. Quāuis aūt scriptū fuerit passurū esse christum nihilominus tamē īcusaf iudas. Nō. n. traditio inde salutē nostrā operata est sed sapientia christi q aliorum nequicys ad id quod nobis expediebat vtebef. vnde seq̄tur: Ue aūt ho. il. per quē fi. hoīs tradef. ORIGE. Nō dixit ve hoīni illi a quo tradif: sʒ ꝑ quē tradef: ondēs alterū a quo tradebaf. i. diabolo: ipsuʒ āt iudā mīstrū eē traditiōis. Ue aūt oībus ꝓditoribꝰ xp̄i: q cūqʒ. n. discipulos xp̄i tradit ipsuʒ xp̄ʒ tradit. REMI. Ul' ēt erit oībꝰ q maligna ɔsciētia ⁊ polluta ad mēsaʒ xp̄i acedūt. Quāuis. n. xp̄ʒ nō tradāt iudeis crucifigēdū: tradūt tn̄ suis iniq̄s mēbris sumēdū ⁊ ad maiorē exaggerationē subdit. Bonū erat il. si na. n̄ fu. hō ille. HIERO. Nō āt iō putādꝰ ē an̄ fuisse q̄ nasceref: qꝛ nulli posset eē bn̄: nisi ei q fuerit: sʒ simplr dictū ē mlto meliꝰ eē nō subsistere q̄ male subsistere. AVGV. de q̄. euā. Etsi q̄spiam ɔtendit aliquā vitā eē an̄ istā: nō iude tn̄ vt nō nasceref: sʒ nulli expedire cōuicif. An diabolo dicit nō expedire nasci scʒ ad peccatū: an ēt bonū erat illi vt xp̄o non nasceref per vocationē nec eēt apostata. ORIGE. Judas āt post oīuʒ aploꝝ īterrogatiōes: ⁊ post christi nartationem de ip̄o vix aliquādo ⁊ ipse interrogauit versuto cōsilio: vt similia ceteris interrogando celaret proditionis ɔsiliū. Nā vera tristitia nō sustinet morā. vnde seq̄tur. Respon. aūt iu. q tradidit eū dixit: Nunqd ego sum rabbi: HIERO. In quo blandiētis fingit affectū sine icredulitatis signū. Ceteri. n. q nō erāt prodituri dicunt: Nūquid ego sum dn̄e: Iste q ꝓditurus erat nō dn̄m: sʒ magistrū vocat: q̄si excusationeʒ hēat si dn̄o denegato saltē magistruʒ ꝓdiderit. ORIGE. Uel hoc ipsuʒ q̄si subsaniēs dicit: qꝛ vocabaf magister cū nō eēt hoc vocabulo dignꝰ. CHRY. in ho. q̄uis āt dn̄s poterat dixisse: argētū es pactꝰ accipe ⁊ adhuc audes iterrogare: sʒ nihil horꝰ dixit mitissimus iesus: nobis terminos ⁊ regulas prefigēs. Seq̄f. n. Et ait illi: tu dixisti. REMI. Qd̄ sic pōt itelligi. Tu dicis ⁊ veꝝ dicis: siue tu dixisti ⁊ nō ego: vt adhuc ei locus penitētie ɔcederef: dū nō aptius eiꝰ puersitas manifestaf. RABA. Potuit hoc ēt sic dici a iuda ⁊ a domino responderi: vt nō omnes aduerterent qd̄ dictuʒ erat.

¶ Cenantibus autem eis: accepit iesus paneʒ ⁊ benedixit: ac fregit: deditqʒ discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊ comedite: hoc est corpus meum.

HIERO. Postq̄ typicū pascha fuerat ipletū ⁊ agni carnes cū aplis comederat: ad veꝝ pasche trāsgredif sacramētū: vt qm̄ oī p̄figuratiōe eiꝰ melchisedech sūmi dei sacerdos panū ⁊ vinū offerēs fecerat: ipse quoqʒ ī vitate sui corpis ⁊ sanguis representaret. vn̄ dr̄. Cenātibꝰ āt illis. AVGV. ad ianuariū: In quo liq̄do appet: qm̄ prīo acceperunt discipuli corpꝰ ⁊ sanguinē dn̄i: nō eos accepisse ieiunos. Nūqd tn̄ ꝓpterea calūniādū ē ritus vniuerse ecclesie ꝙ a ieiunis sp̄ accipif. Placuit. n. spūiscō vt ī honorē tāti sacramēti in os christiani priꝰ dn̄icū corpus itraret q̄ ceteri cibi. Saluator nāq̄ quo vehemētiꝰ cōmēdaret mysterij huiꝰ altitudinem: vltimuʒ hoc voluit īfigere cordibꝰ ⁊ memorie discipuloꝝ a qbꝰ ad passionē digressurꝰ erat: ⁊ iō nō precepit quo deinceps ordie sumeref: vt aplis ꝑ quos ecclesiā dispositurus erat r̄uaret hūc locū. GLO. Sub alia tn̄ spē carnē ⁊ sanguinē suū tradidit christꝰ: ⁊ deiceps sumēdum istituit: vt fides hēret meritū: q̄ de his ē q̄ nō videf. AMRBO. de sacramētis. Et vt nullꝰ horror cruoris sit: ⁊ preciū tn̄ opef redēptiōis. AVGV. sup ioā. Cōmēdauit āt dn̄s corpꝰ ⁊ sanguinē suū ī eis rebꝰ q̄ ad vnū aliqd redigūf ex mltis. Panis nāqʒ in vnū ex mltis granis ɔficif: vinū v̄o ī vnū ex mltis acinis ɔfluit. ita dn̄s iesus christꝰ nos signauit: ⁊ mysteriuʒ pacis ac vnitatis nr̄e ī sua mēsa ɔsecrauit. REMI. Apte ēt fructū terre obtulit vt ꝑ h̄ dmōstraret qꝛ ad h̄ venerat: vt illā maledictionē auferret q̄ maledicta ē terra pp peccatū ꝑmi hoīs. Cōgruēter ēt iussit offerri q̄ de terra nascunf: ⁊ ꝓ qbꝰ hoīes marie laborāt vt nō eēt difficultas in acgrēdo: ⁊ hoīes de labore manuū suaꝝ sacrificiū deo offerrēt. AMBRO. de sacramē. Ex hoc āt accipe anteriora eē mysteria christianoꝝ q̄ iudeoꝝ. Obtulit. n. melchisedech panē ⁊ vinū: silis ꝑ oīa filio dei: cui dr̄: Tu es sacerdos ī eternū s̄ʒ ordinē melchisedech: de quo ⁊ h̄ dicitur: Accepit iesus panē.

GLO. Qd̄ de pane frumēti itelligi dʒ. grano. n. frumēti se cōparauit dominꝰ dicēs: Nisi granū frumēti cadēs ī terra. Talis ēt panis cōpetit sacramēto: qꝛ eiꝰ vsus ē cōior: naʒ aly panes ꝓpter eius defectū fiunt. Qr v̄o christus vsqʒ ad vltimuʒ diē demonstrauit se nō esse ɔtriuʒ legi: vt supra ex verbis Chryso. habitum est: in vespera vero quādo pascha imolabaf s̄m legis preceptuʒ azima comedendum erat: ⁊ oē fermētatuʒ abyciendʒ: manifestū est ꝙ panis iste quē dominus accepit vt discipulis traderet azimꝰ fuit. GREGO. in registro: Solet autē nōnullos mouere: ꝙ in ecclesia aly offerunt panes azimos: aly fermētatos. Ecclesia nāqʒ romana offert azimos panes ꝓpterea ꝙ dn̄s sine vlla ɔmixtiōe suscepit carnē: alie v̄o ecclesie offerunt fermētatum: pro eo ꝙ verbuʒ patris indutuʒ est carne: ⁊ est verus deus ⁊ verus hō. nā ⁊ fermentuʒ ɔmiscef farine: sʒ tamen tā azimuʒ q̄ fermētatuʒ duʒ sumimus vnuʒ corpꝰ domini nr̄i saluatoris efficimur. AMBRO. de sacramētis: Iste autē panis ante verba sacramētoꝝ panis est vsitatus: vbi accesserit consecratio: de pane fit caro Christi. Consecratio aūt qbꝰ verbis est ⁊ qbꝰ sermonibꝰ nisi dn̄i iesu: Si eniʒ tāta vis ē in eius sermōe vt inciperent eē q̄ nō erāt quanto magis opatorius est: vt sint q̄ erāt: ⁊ in aliud ɔmutētur. Si eni opatus ē sermo celestis in alys rebꝰ: non opaf in celestibꝰ sacramētis: Ergo ex pane corpꝰ fit xp̄i: ⁊ vinū fit sanguis ɔsecratōe vbi celestis. Modū regris: Accipe. Cōsuetudo ē vt nō generef homo nisi ex viro ⁊ muliere: sed qꝛ voluit dominus de spiritusancto ⁊ virgine natꝰ est xp̄s. AVGV. de ver. do. Sicut ergo per spiritumscm̄ vera caro sine coitu creatur: ita ⁊ per eundem substātia panis ⁊ vini idem corpꝰ christi ⁊ sanguis ɔsecratur. ⁊ ideo quia verbo domini fit predicta consecratio subditur: Benedixit. REMI. Per hoc etiam monstrauit quia hūmanam naturam vna cū patre ⁊ spiritusancto gratia diuine virtutis impleuit: ⁊ eterne immortalitatis munere ditauit. Sed vt monstraret quia corpus eius non absqʒ sua voluntate subiectum erat passioni: subditur. Ac fregit. AVGV. in li. senten. Prosperi. Cum enim frangitur hostia dum sanguis de calice in ora fideliuʒ funditur. quid aliud q̄ dominici corporis immolatio in cruce: eiusq̄ sanguinis effusio de latere designatur: DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiam ostenditur ꝙ vnuʒ ⁊ simplum dei verbum per humanationem compositum ⁊ visibile ad nos peruenit: ⁊ ad se nostram societaieʒ benigne ꝑagens: spiritalium bonorum distributorum nos participes fecit vnde sequitur: Deditqʒ discipulis suis. LEO papa: ī ser. de passi. Nec ab hoc quidē mysterio traditore submoto vt ostenderef iudas nulla iniuria exasperatus: qui impietate voluntaria erat prescitus. AVGV. super Jo. De vno enim pane ⁊ petrus accepit ⁊ iudas: sed petrus accepit ad vitam: iudas ad mortem. CHRY. in ho. Et hoc ioannes ostendit dicens: Quoniam post hoc intrauit in eum sathanas. Etenim maius peccatum est factum: ⁊ quoniam cuʒ tali mente ad mysteria accessit. ⁊ quoniam cum accessissʒ: nō factus ē melior: neqʒ timore: neqʒ beneficio: neqʒ honore: christus autem non prohibuit eum q̄uis omnia nouerit: vt discas quoniam nihil dereliquit eoruʒ que incorreptionem conuenunt. REMI. In hoc etiam facto reliquit exēplū ecclesie: vt neminem a societate sui neqʒ a cōione corporis ⁊ sanguinis domini segreget: nisi pro aliquo māifesto ⁊ publico crimine. HYLA. Uel sine iuda pasca accepto calice ⁊ fracto pane conficitur: dignus enim eternoꝝ sacramentorum cōmunione non fuerat. Discessisse autem eum hinc intelligitur ꝙ cum turbis reuersus ostenditur. Seq̄f: Et ait accipite ⁊ comedite. AVGV. d̄ v̄. do. Inuitat dn̄s seruos vt ꝑpararēt eis cibū seipsum. Sed quis audeat māducare dn̄m suū: ⁊ quidē qm̄ manducatur reficit: sed non deficit. viuit māducatus: qꝛ surrexit occisus: nec qm̄ māducatur partes de illo facimꝰ: ⁊ quidē in sacramēto sic fit: Norunt fideles quēadmodū: manducent carnē xp̄i. vnusquisqʒ partē suā accipit: per partes māducatur in sacramēto ⁊ integer manet: totus in celo: totus in corde tuo. Ideo autē ista dicunf sacramenta: qꝛ in eis aliud videtur: ⁊ aliud ītelligitur: quod videtur habet speciē corporalē: quod intelligitur: fructuʒ habet spiritualeʒ. AVGV. super ioānē Carnem autē xp̄i non edamus tn̄ in sacramēto: qd̄ ⁊ multi mali faciūt: sed vsqʒ ad spiritus participationē manducemus: vt in domini corpore tanq̄ mēbra maneamus: vt eius spiritu vegetemur. AMBRO. de sacra. Ante enim q̄ consecretur panis est. vbi autem verba xp̄i accesserint dicentis Hoc est corpus meum: corpus xp̄i est.

¶ Et accipiens calicem gratias egit: ⁊ dedit illis dicens: Bibite ex hoc oēs. Hic est eniʒ sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundef in remissionem peccatorum. Dico auteʒ vobis non bibā āmodo de hoc genimine vitis vsqʒ in diem illum: cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei.

REMI. Quia corpꝰ suū sub specie panis dn̄s discipulis dederat: pulchre ēt calicē sui sanguinis tradit eisdē. vn̄ dr̄: Et accipiens calicē g̃ras egit. In quo demōstrat quātū de nostra salute gratulef. ꝑ qbꝰ etiaʒ sanguinem suum funderet.

CHRY. in ho. Ideo etiā g̃ras egit: vt nos doceret q̄liter oporteret nos hoc mysteriū ꝑficere: ⁊ ēt monstrauit qm̄ ad passionē nō venit nolens. Erudiuit eni nos quodcūq̄ patimur cū gratiaꝝ actiōe ferre: ⁊ ēt ex hoc bonā spē nobis dedit. Si eni figura huiꝰ sacrificy. s. imolatio agni paschalis: facta est liberatio populi ab egyptiaca seruitute: multomagis veritas liberabit orbē terrarū. Seq̄tur: Et dedit illis dicens: Bibite ex hoc oēs. Ne aūt hoc audiētes turbarentur primū ipse sanguinē suū bibit: iducens eos sine turbatione ad cōionē mysterioꝝ. HIERO. ɔ̄ Heluidiū: Sic igif dn̄s iesus fuit cōuiua ⁊ ɔuiuiuʒ: ipse comedens ⁊ q comeditur. Seq̄tur: Hic ē sanguis meꝰ noui testamēti ⁊c̄. CHRY. in ho. Hoc ē annunciatiōis legis noue: hoc eni ꝓmittebat vetus testm̄ qd̄ cōtinet nouū. Sicut eniʒ vetus testm̄ habuit sanguinē vituloꝝ ⁊ ouiū: ita nouū habet sanguinē dn̄icum.

REMI. Sicut. n. legif: qꝛ accepit moyses sanguinē agni ⁊ misit in craterā: ⁊ intincto fasciculo hisopi aspsit populū dicens: hic est sanguis testamenti qd̄ mandauit ad nos deus.

CHRY. in ho. Sanguinē aūt noians: ⁊ passionē suā ꝓnūciat dicēs: Qui pro multis effundef: Et rursus dicit mortis cām cū subdit: In remissionē peccatoꝝ. q. d. sanguis agni ī egypto effusus ē ꝓ salute ꝑmogenitoꝝ ppl'i israelis. hic aūt in remissionē peccatoꝝ vniuersi orbis terraꝝ. REMI. Et notādū qꝛ nō ait: Pro paucis: aut ꝓ oībꝰ: sʒ pro multis quia nō venerat vnā tm̄ gētē redimere: sʒ multos de oībꝰ gentibus. CHRY. in ho. Hoc aūt dicēs ōndit ꝙ passio eiꝰ: mysteriū ē salutis hūane ꝑ qd̄ ēt discipulos consolaf. Et sicut moyses ait: Hoc erit vobis memoriale sempiternū ita ⁊ ipse dixit vt lucas refert: hoc facite ī meā cōmorationē. REMI. Nō solū aūt panē: sʒ ēt vinū offerendū docuit: vt esurietes ⁊ sitientes iusticiā his mysterys doceret eē recreandos. GLO. Sicut eni corporalis refectio fit ꝑ cibū ⁊ potū: ita sub specie cibi ⁊ potꝰ nobis spiritualē refectionē dn̄s ꝑparauit. Cōueniens ēt fuit ad signādū dn̄icam passionem vt sub duplici specie hoc sacramētuʒ institueref. In passione eni sanguinē suū effudit: ⁊ sic sanguis eius fuit a corpore separatus. Oportuit ergo ad dn̄icaʒ passionē representādā seorsuʒ ꝓponi panē ⁊ vinū q̄ sūt corporis ⁊ sanguinis sacramēta. Sciendū tn̄ est: ꝙ sub vtraqʒ specie totꝰ xp̄s cōtinef: sub specie q̄dē panis simul sanguis cū corpore: ⁊ sub specie vini simul corpꝰ cū sanguie. AMBRO. in ep'la ad corin. Iō ēt in duabꝰ spēbꝰ celebraf: valet eni ad tuitionē corpis ⁊ aīe qd̄ ꝑcipimꝰ. CHRY. ad cōciliū. Calix v̄o dn̄i nō ē aq̄ sola ⁊ vinū solū: nisi vtrūq̄ misceaf. q̄uo nec corpꝰ dn̄i pōt esse farina sola aut aqua sola: nisi vtrunq̄ fuerit adunatuʒ.

AMBRO. de sacra. Si autem Melchisedech panem ⁊ vinum obtulit: quid sibi vult aque mixtio: Accipe rationē: Tetigit moyses petram: ⁊ petra vndam maximaʒ fudit: petra āt erat christus: ⁊ vnus de militibus lancea tetigit latꝰ christi: ⁊ de latere eius aqua fluxit ⁊ sanguis: aqua vt mundaret: sanguis vt redimeret. REMI. Sciendum etiam ꝙ vt ioannes dicit Aque multe populi sunt. Et quia nos oʒ semper manere in christo: ⁊ christum in nobis: vinum aque mixtum offertur: vt ostendatur: qꝛ caput ⁊ mēbra. i. christꝰ ⁊ ecclesia vnum sunt corpus: vel vt demōstretur quia nec xp̄s passus est absqʒ amore nostre redēptionis: nec nos saluari possumus asqʒ illiꝰ passiōe. CHRY. in ho. Quia vero de passione ⁊ cruce eis locutus erat. consequenter eum qui de resurrectione est sermonem inducit dicens. Dico autem vobis non bibam āmodo de hoc geni. vitis vsqʒ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

in'di.il.cum il.bi.vobiſ.no.in regno pa.mei. Regnum au/tem reſurrectioné ſuã noiat. Ideo autez hoc de reſurrectio ne dixit:q.ſ.cũ aplis eét bibiturus:ne aliq exiſtimarét phã taſiã eé reſurrectioné ⁊ ideo pſuadentes hominib⁹ de chri ſti reſurrectione dixerũt: Simul comedim⁹ ⁊ bibim⁹ cũ eo poſtq̃ reſurrexit a mortuis:p hoc ergo oſtendit q videbũt eũ reſuſcitatũ:⁊ cũ ipis rurſus erit. Qr ãt dicit: Nouũ clare i telligédũ eſt noue.i.nouo mõ:nõ q̃ſi corpus paſſibile hñs ⁊ indigés cibo. Nõ eni poſt reſurrectioné comedit ⁊ bibit: qr cibo indigeret:ſʒ ,ppter reſurrectiõis certitudiné. Qr vero ſunt qdã heretici in ſacris myſteriis aqua vtétes non vino demõſtrat per hec vba:quoniã ⁊ cũ ſacra myſteria tradidit vinũ dedit qd ⁊ reſuſcitat⁹ bibit. ,ppter hoc dicit: Ex hoc ge nimine vitis. Vitis eni vinũ nõ aquã generat. HIERO. Vel aliter:de carnalib⁹ domin⁹ trãſit ad ſpiritalia. q vinea de egypto trãſplantata populus ſit iſrl: ſacra ſcriptura teſta tur:dicit ergo dñs ſe de hac vinea nequaq̃ eſſe bibiturũ niſi in regno pris. Regnũ pris fidem puto eſſe credétiũ:ergo cũ iudei regnũ recepint pris tunc de vino eoꝝ dñs bibet. Atté de aũt q dicat: Patris:⁊ non dei: Dis enim pater nomen é filij ac ſi diceret cum crediderit in deũ patrem:⁊ adduxerit eos pater ad filium. REMI. Vel aliter:nõ bibaz de geni. vi.huius.i.nõ vltra ſynagoge carnalib⁹ oblatõibus delecta bor:in quibus illa paſcalis agni imolatio precipuum locum tenere ſolebat: Aderit autem mee re ſurrectionis ⁊ dies in quo in regno patris conſtitutus:ideſt gloria eterne immor/ talitatis ſublimatus vobiſcum illud bibam nouum:hoc eſt de ſaluatione illius populi iam renouati per aquam baptiſ matis:quaſi nouo gaudio letabor. AVGV. de q̃.euã. Vl aliter cum dicit: Bibam illud nouum:vult intelligi hoc ve tus eſſe. Quia ergo de propagine adam qui vetus homo ap pellatur corpus ſuſcepit:quod in paſſione morti traditurus erat:vnde etiam per vini ſacramétũ cõmendauit ſanguiné ſuũ:ſʒ qd aliõ nouũ vinũ niſi imortalitaté renouãdorũ cor porũ intelligere debemus: Qr auté dicit: Vobiſcũ bibaz. ét ipſis reſurrectioné corporum ad induendam immortalita té ,pmittit. vobiſcũ.n.non ad idé tẽpus:ſʒ ad eãdé innouati oné eé dictũ accipiédũ eſt:nam ⁊ nos dicit apoſtolus reſur/ rexiſſe cum xpo:vt ſpes rei future iã leticiã preſentem affe/ rat. Quod autem de hoc genimine vitis etiam illud nouuz eſſe dicit. ſignificat vtiq; eadem corpora reſurrectura ſm innouationem celeſtem que nũc ſm terrenam vetuſtatem ſunt moritura. HYLA. Videtur autem ex hoc q iu/ das cum eo non biberit : quia non erat bibiturus in re gno:cũ vniuerſos tũc bibétes ex vitis iſtius fructu bibitu ros ſecum poſtea pollicere. GLO. Sed ſuſtinendo alio rum ſanctorum ſententiam: q.ſ. iudas ſacramenta rece/ perit a chriſto:dicendum eſt quod hic dicit. Vobiſcum ad plures eorum non ad omnes referendum eſſe.

¶ Et hymno dicto:exierũt in mõté oliueti. Tũc dicit illis ieſus: Omnes vos ſcandaluz patiemi ni in me in iſta nocte. Scriptum eſt eni: Percu tiã paſtorem:⁊ diſpergẽtur oues gregis. Poſt q̃ autem reſurrexero:precedaz vos in galileaz. Reſpondens autem petrus:ait illi: Et ſi oés ſcã dalizati fuerit in te:ego nunquã ſcandalizabor. Ait illi ieſus: Amen dico tibi:quia in hac nocte anteq̃ gallus cãtet:ter me negabis. Ait illi petr⁹ Etiam ſi oportuerit me mori tecũ:non te nega/ bo. Similiter ⁊ omnes diſcipuli dixerũt.

ORIGE. Diſcipulos qui acceperant benedictionis pa nem ⁊ biberant calicem gratiarum actionis : docebat dñs pro his omnibus hymnum dicere patri: vnde dicitur: Et hymno dicto exierũt in mõ.oli. vt de alto trãſirét ad altuz qr fidelis nõ põt aliqd agere i dualle. CHRY. in ho. Au diãt qcũq; velut porci ſimplr mãducãtes cũ ebrietate ſur/ gunt:cũ deceret gratias agere ⁊ in hymnũ mẽſaz deſinere. Audiãt qcũq; vltimã orationé in ſacris myſteriis nõ expe ctãt. vltia eni oro miſſe illi⁹ hymni é ſignũ. Grãs ergo egit anteq̃ ſacra myſteria diſcipulis daret:vt ⁊ nos gratias aga mus. Hymnũ dixit poſtq̃ dédit:vt ⁊ nos hoc ipſuz faciam⁹.

HIERO. Iuxta hoc exéplũ ſaluatoris q pane xpi ⁊ cali/ ce ſaturat⁹ ⁊ iebriat⁹ fuerit põt laudare deũ ⁊ dſcẽdere mõ té oliueti:vbi laboꝝ refectio doloris ſolatiũ ⁊ veri luminis noticia é. HILA. Per hoc ét oſtédit q hoies dſumati in vniuerſis diuinoꝝ myſterioꝝ virtutib⁹:gaudio exultatiõe qz cõi in celeſté gloriã efferunt. ORIGE. Apte ét mons miſericordie é elect⁹ vbi pnũciaturus fuit ſcãdalũ ifirmita tis diſcipuloꝝ:iã tũc parat⁹ vt non repelleret diſcipulos di ſcedétes:ſed vt recipet reuertétes. vñ ſeqt. Tũc dixit il.ie ſus: Oés vos ſcã.patie.in me in iſta nocte. HIERO. Pre dicit qdé qd paſſuri ſunt:vt cũ paſſi fuerit nõ deſperét ſalu té. ſʒ agétes penitétiã liberent. CHRY. in ho. In quo ét docet nos q̃les ante crucé fuerũt diſcipuli ⁊ q̃les p⁹ crucé. Eteni q neq; cũ xpo dũ crucifigebat ſtare poterãt p⁹ mor/ tem xpi adamãte fuerũt fortiores. Fuga eni diſcipuloꝝ ⁊ timor demõſtratio é mortis xpi vt dfundant q hereſi mar chiõis egrotãt Si eni neq; ligat⁹ é neq; crucifix⁹:vñ petro ⁊ reliqs apoſtolis icuſſus eſt tãtus timor: HIERO. Et ſi gnanter addidit: In iſta nocte. qr qũo q iebriantur : nocte i ebriant:ſic ⁊ q ſcandalũ patiunt in nocte ⁊ in tenebris ſuſti nent. HILA. Huius ét pdicatiõis fides auctoritate pro phetie veteris cõtinebat. vnde ſeqtur. Scriptũ é eni. pcu. paſto. ⁊ diſper. oues gregis. HIERO. Hoc aliis verbis in zacharia propheta ſcriptũ eſt:⁊ ex pſona prophete ad deuz dicit. Percute paſtoré ⁊ diſpergent oues:pcutitur aũt pa/ ſtor bonus vt ponat aiam ſuam pro ouib⁹ ſuis:⁊ de multis gregib⁹ erroꝝ fiat vnus grex ⁊ vn⁹ paſtor. CHRY. in ho. Hanc autem prophetiam inducit:ſimul quidez ſuadés eis attendere ſemp que ſcripta ſunt:ſimul etiã oſtendens quo niam ſm dei conſilium crucifigebantur:⁊ vndiq; mõſtrãs non alienum ſe eé a veteri teſtõ ⁊ a deo qui in eo pnũciaba tur. non autem permiſit eos in triſtibus permanere: ſed ⁊ leta prenunciat dicens: Poſtq̃ autez reſurrexero precedã vos in galileam:non enim confeſtim poſt reſurrectionem in celo eis apparuit:neq; in longam quandam regionez vt eis appareat vadit:ſed in ipſa gente ⁊ in ipſis fere regioni/ bus:vt ⁊ hic crederent:quoniam qui crucifixus eſt: ipſe eſt qui reſurrexit. Propter hoc etiam ſe in galileam abire dic: vt a timore iudeorum liberati:crederent ei quod dicebat.

ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui ad modicum di ſperguntur ſcandalum paſſi. poſt congregentur a reſurgen te chriſto ⁊ precedente eos in galileam gentiuz. HILA. Sed petrus intantum ⁊ affectu ⁊ charitate chriſti effere/ batur:vt ⁊ imbecillitatem carnis ſue ⁊ fidez verborum do mini non contueret:quaſi dicta eius efficienda non eſſent. vnde ſequitur: Rñdens petrus ait illi. Et ſi oés ſcãdalizati fuerit in te:ego nũq̃ ſcãdaliçabor. CHRY. in ho. Quid ais o petre: Propheta dixit: Diſpgent oues. ⁊ xps dfirma/ uit qd dictũ é:⁊ tu dicis: Nequaq̃. Qñ dixit: Vnus ex vo/ bis me tradet:timebas ne tu eſſes traditor:q̃uis nihil tibi tale conſcius eras:nũc aũt manifeſte eo dicente: quoniam oés ſcandaliçabimini. dſdicit ſed qr erutus erat ab anxieta/ te quam de proditione habuerat confidens de reliquo di/ cebat: Ego nunquã ſcandaliçabor. HIERO. Non tamé eſt temeritas nec mendacium:ſed fides eſt apoſtoli petri: ⁊ ardens affectus erga dominum ſaluatorem. REMI. Qd ergo ille dic preuidendo:iſte denegat amando. vbi mo raliter inſtruimur vt quãtum confidimus de ardore fidei: tantum timeamus de carnis fragilitate. videtur tamen ac cuſabilis petrus:⁊ quoniã contradixit:⁊ quoniã aliis ſeipm prepoſuit:⁊ tertio:quoniã totuz ſibi attribuit q̃ſi fortiter eſ ſet perſeueraturus. vt hoc igitur in eo ſanaret. permiſit fie/ ri eius caſum:non impellens eum ad negandum:ſed eũ ſibi deſerens:⁊ naturaz humanaz de fragilitate conuincens.

ORIGE. Unde alii diſcipuli ſcandaliçati ſũt in ieſu. Pe trus autez non ſoluz ſcandaliçatur : ſed abundantius relin quitur vt ter denegaret. vnde ſequitur: Ait illi ieſus: Amen dico tibi: quia in hac nocte antequam gallus cantet: ter me negabis. AVGV. de concor. euange. Poteſt au/ tem mouere q tã diuerſa nõ tm verba:ſed etiaz ſnias euan geliſte premittunt :quibus premonitus petrus illã preſum ptionez proferret vel cum domino vel pro domino morien di:ita vt cogant intelligibiliter euz expreſſe preſumptionez ſuam diuerſis locis ſermonis chriſti:⁊ ter illi a domino re ſponſuz q cũ eſſet ante galli cantũ ter negaturus:ſicut etiã poſt reſurrectioné ter illũ interrogat vtrũ eũ amet:⁊ mãda tum de paſcendis ouibus ter precepit: Quid enim habent hec verba matthei vel ſententie ſimile illis vl' qbus ſm ioã nem vel quibus ſm lucam petrus protulit preſumptionem ſuam. Marcus autez pene ipſis verbis hoc cõmemorat q bus ⁊ mattheus:niſi q diſtinctius quemadmodum futurũ eſſet:expreſſit dictum eſſe a dño: Amen dico tibi quia tu ho die in nocte hac priuſq̃ bis gallus vocem dederit ter me es negaturus. vnde non nullis qui parum attendunt: Marc⁹ videtur non congruere ceteris. tota enim negatio petri tri na eſt:que ſi poſt primum galli cantum inciperet:falſum di xiſſe viderentur tres euangeliſte qui dicũt dixiſſe dominũ q anteq̃ gallus cantaret eũ petrus eſſet negaturus. Rur ſus ſi totam trinam negationem ante peregiſſet q̃ cantare gallus inciperet:ſuperfluo dixiſſe marcus deprehéderetur ex perſona domini: Priuſq̃ gallus bis vocem dederit ter me es negaturus. Sed quia ante primum galli cantum ce pta eſt illa trina negatio:attenderunt tres euangeliſte non quando eam completurus eſſet petrus:ſed quanta futura eſſet ⁊ quando inceptura:ideſt ante galli cantum :quan/ quam in animo eius ⁊ ante primum galli cantũ tota poſſet intelligi:quoniam ante galli cantum tantus timor obſcde rat mentem: qui eam poſſet vſq; ad tertiam negationem perducere. Multominus igitur mouere debet: quia trina negatio etiam trinis negantis vocibus ante galli cantuz ce pta:⁊ ſi nõ ante primũ galli cantũ peracta eſt:tanq̃ ſi alicui diceret : Anteq̃ gallus cantet ad me ſcribes epiſtolam. in qua mihi ter cõuiciaberis:nõ vtiq; ſi eã añ oéz galli can tum ſcribere iciperet:⁊ poſt primũ galli cãtũ finiret:iõ di/ cendũ erat falſuz fuiſſe pdictũ. ORIGE. Queres autem ſi poſſibile erat vt nõ ſcãdaliçaret petrus: ſemel ſaluatore dicéte:qm oés vos ſcãdalũ patiemini in me. Ad qd aliquis reſpõdebit:qm neceſſe erat fieri qd predictum erat a ieſu. Alius aũt dicit:qm qui exorat⁹ a niniuitis: que predixerat p Ionã nõ fecit:poſſibile fuit vt repelleret etiaz ſcandalũ a petro deprecante. Nunc autez ,pmiſſio eius audax in affe ctu quidé prõpto:nõ ſine prudenti facta eſt ei cauſa: vt nõ ſoluz ſcandeliçaret:veruz etiaz ter denegaret. poſtq̃ auté cum affirmatione iuramenti ,pnunciauit: dicet aliquis q nõ erat poſſibile vt non denegaret. Si eniz iuramétũ erat chriſti amen:mentitus fuiſſet dicendo: Amen dico tibi. ſi verũ dixiſſet petrus:quia non te negabo. videntur autem mihi ceteri diſcipuli cogitantes quod primũ fuerat dictuz Omnes vos ſcandaluz patiemini: Ad hoc autem quod di ctuz eſt petro: Amen dico tibi ⁊c. ,pmiſerũt ſimiliter petro: quia non erant cõprehenſi in illa prophetia. vnde ſequitur Ait illi petrus: Etiam ſi oportuerit me mori tecum non te negabo. Similiter ⁊ omnes diſcipuli dixerunt:hic etiaz pe trus neſcit quid loquatur: Cum ieſu enim mori pro omni bus morienté hoiuz nõ erat:qm oés fuerãt in peccatis:⁊ oés opus habebãt vt ,p eis alius moreret:nõ ipſi ,p aliis. RA BA. Sʒ qr itellexerat petr⁹ dñz pre timore mortis eũ ſe p dixiſſe negatuꝝ:ob h dicebat:q lʒ piculũ mortis imineret nullo mõ ab eius fide poſſet auelli:⁊ ſilr alii apoſtoli per ar doré mentis nõ timuerunt damnum mortis. ſed vana fuit pſumptio hũana ſine protectione diuina. CHRY. in ho. Hic ergo magnũ diſcimus dogma q nõ ſufficit deſideriũ hominis:niſi diuino aliquis potiatur auxilio.

¶ Tunc venit ieſus cum illis in villam que dici/ tur gethſemani. Et dixit diſcipulis ſuis: Sedete hic donec vadam illuc ⁊ orem. Et aſſumpto pe tro ⁊ duob⁹ filiis zebedei:cepit dtriſtari: ⁊ me/ ſtus eſſe:tunc ait illis: Triſtis eſt anima mea vſ/ q; ad mortem. Suſtinete hic ⁊ vigilate mecuz.

REMI. Paulo ſupi⁹ euãgeliſta dixerat:qr hymno iã dcõ exiit cũ diſcipulis in mõté oliueti:⁊ vt oſtéderet ad qué lo/ cũ ipſi⁹ mõtis diuerterit:dſequéter adiũxit: Tunc venit ie ſus cũ illis in villã q̃ dr gethſemani. RABA. Lucas dic: In mõté oliueti. Ioãnes Trãs torrenté cedron. qd idé eſt qd gethſemani:⁊ eſt locus in quo orauit ad radicem mõtis oliueti:vbi ortus eſt. vbi ét eccleſia é edificata. HIERO. Gethſemani iterptat vallis pinguiſſima:in q̃ iuſſit diſcipu los ſedere pauliſper. ⁊ expectare redeunté:donec ,p cũctis dñs ſolus oraret. ORIGE. Nõ eni dueniebat vt ibi cape tur:vbi cũ diſcipulis mãducauerat paſcha. dueniebat auté ⁊ priuſq̃ ,pderetur orare:⁊ eligere locũ mũdũ ad orationé. vnde ſeqtur. Et dixit diſcipulis ſuis:ſe. hic do. va. il. ⁊ orez.

CHRY. in ho. Hoc aũt dicit: qr diſcipuli indiuiſibiliter ſeq̃bant chriſtũ. Cõſuetudo eni ei erat ſine diſcipulis ora/ re:hoc autez faciebat erudiens nos in orationibus quietez nobis conſtituere ⁊ ſolitudinem querere. DAMA. in li.iii. Sed cum oratio ſit aſcenſus intellectus ad deum. vel petitio decentium a deo:qualiter dominus orabat: Neq; enim aſcenſione que ad deum eſt indigebat intellect⁹ eius ſemel ſm perſonam deo verbo vnit⁹:neq;.n. ea que a deo é petitione:vnus enim deus ⁊ homo chriſtus eſt. Sed for/ mans in ſeipſo quod noſtrum eſt:docuit nos a deo patre pe tere:⁊ ad ipſum extendi: ſicut enim paſſiones ſuſtinuit vt triumphans nobis aduerſus eas victoriam tribueret:ita orat:nobis viam faciens ad eam que ad deum eſt aſcen/ ſioné:⁊ pro nobis omnem iuſtitiam implens:⁊ reconciliãs nobis patrem ſuum:⁊ vt principium ipſum honorans. ⁊ monſtrans q non eſt deo contrarius. REMI. Cum au tem dominus in monte orauit: Docuit nos in oratione pro celeſtib⁹ dominum ſupplicare. Cũ vero in villa orauit nos inſtruxit vt in oratione ſemper humilitatem ſeruare ſtu deamus. RABA. Pulchre autem appropinquans paſ ſioni:in valle pinguedinis oraſſe dicitur: vt demonſtraret q per vallem humilitatis ⁊ pinguedinem charitatis mor tem pro nobis ſuſceperit. Moraliter etiam nos inſtruxit: vt non geſtemus cor aridum a pinguedie charitatis. RA BA. Appropinquãs morti dominus in valle pinguedinis orauit:quia per vallem humilitatis ⁊ pinguediné charita tis ,p nobis morté ſubiit. REMI. Qr vero fidé diſcipulo rum ⁊ conſtantiam deuote ſibi voluntatis acceperat: ſed turbandos illos ⁊ diſpergendos preſciebat:ideo iuſſit eos in loco ſedere:nã ſedere regeſcétis eſt:laboraturi.n. erãt cũ negaturi. Qualiter aũt ,pgreſſus ſit manifeſtat:cũ ſubiũgit Et aſſum. petro ⁊ duob⁹ filiis zebedei:cepit cõtriſtari ⁊ me ſtus eſſe. Illos vʒ aſſumpſit quibus in monte claritatem ſue maieſtatis oſtenderat. HILA. Sed quia dicit: Cepit contriſtari ⁊ meſtus eſſe:hereticorum omnis hic ſenſus eſt:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vt opinentur metum mortis in dei filiũ icidisse:q2 asserũt
nõ de eternitate ꝓlatũ:neq3 de infinitate pñc subie extitis
se:s3 ex nihilo per eũ:q oĩa creauit effectũ:7 iõ in eo doloris
anxietas:iõ met⁹ mortis:vt q mortez timere potuit 7 mori
possit:q vero mori potuit: l3 in futuꝝ erit:nõ tñ p eũ q se ge
nuit ex p̃terito sit eternus.q̃ si per fidẽ capaces euãgelioꝝ
essent scirẽt verbũ in p̃ncipio deũ:7 hoc i p̃ncipio apd deũ:
7 eãdẽ esse eternitatẽ gignẽtis 7 geniti.S3 si virtutẽ illã in
corrupte subie imbecillitatis sue forte assumptio carnis in
fecerit:vt sit ad dolorẽ infirma:ad mortẽ trepida iã 7 corru
ptioni subdita erit:ac si eternitate õmutata i metũ:hoc qd i
ea est poterit aliqñ non esse. Deus aũt sine mẽsura tempo
rũ semper ẽ:7 q̃lis est talis semp etern⁹ est. Mori igitur ni
hil in deo potuit:nec ex se met⁹ deo vllus est. HIERO.
Nos autem ita dicimus hominem passibilem a dei filio su
sceptũ:vt deitas ipassibilis pmaneret. Passus ẽ enim dei fi
li⁹ non putatiue s3 vere oĩa q̃ scriptura testaẽ:sm illd q̃ pa
ti poterat:sm.s.subiam assumptã. HYLA.io.de trinita
te: Puto aũt nõ alia hic ad timẽdũ q̃ passionis 7 mortis cã
a qbusdã pretẽditur. Interrogo aũt eos q hoc ita existimãt
an ratione subsistat vt mori timuerit:q oẽm ab apostolis ti
morẽ mortis expellens ad gloriam eos sit martyrij adhor
tatus.qd eni ipse in mortis sacramẽto voluisse existimãdus
est:q p se moriẽtib⁹ vitã repẽdit: Deinde quez dolorẽ mor
tis timeret:potestatis sue libertate moriturus: Si ẽt passio
honorificatura eũ erat:quomodo tristẽ eũ metus passiõis
effecerat: HYLA.Quia ergo mestũ dominũ fuisse legi
m⁹ causas mesticie repia m⁹.admonuerat superius oẽs scã
daliçãdos: Petrũ ẽt dñs ter negaturũ eẽ respõdit:assũptis
q3 eo:7 iacobo 7:ioãne cepit tristis eẽ:ergo nõ añ tristis est q̃
assumit:sed oĩs metus illis eẽ cepit assumptis:atq3 ita non
de se orta est:s3 de eis quos assumpserat mestitudo. HIE
RO. Contristabatur ergo dominus non timore patien
di qui ad hoc venerat vt pateretur 7 petrum temeritatis
arguerat:sed propter infelicissimum Judam:7 scandalum
omnium apostolorum:7 resurrectionem populi iudeorum:
7 euersionẽ misere hierusalẽ. DAMA.in li.iiij.Uel aliter
oĩa que nõ ante ad esse deducta sunt a cõditore:existẽdi na
turaliter fugiũt:7 deus igiẽ vbũ hõ factus:habuit est hoc de
siderũ quod desiderauit escã 7 potũ 7 somnũ:qbus.s. ꝯser
uaẽ vita desiderãs:7 naturaliter in experiẽtia hoꝝ factus:7
ꝯ̃rio ꝯsiderauit corruptiuoꝝ amotionẽ.vñ 7 tpe passionis
quã volũtarie sustinuit:habuit mortis timorez nãlẽ 7 tristi
ciã:est.n.timor naturalis anima nolens diuidi a corpore ꝓ
pter eã que ex principio a cõditore iposita ẽ nãlẽ familiari
tatẽ. HIERO.Dñs ergo noster vt veritatez assumpti ꝓ
baret hois:vere qdẽ cõtristat⁹ ẽ:s3 ne passio in aĩo illi⁹ dña
retur:p passionẽ cepit cõtristari.aliud est enim cõtristari:7
aliud incipere cõtristari. REMI.Destruũtur aũt i hoc lo
co manichei q dixerũt illũ phantasticũ corpus assumpsisse:
nihilominus 7 illi qui dixerũt eũ verã aĩam nõ habuisse:s3
loco aĩe diuinitatez. AVGV.in lib:lxxxiij.qõnũ: Habe
mus eni euangelistarũ narrationes:per quas christũ 7 na
tum de beata virgine maria cognouim⁹:7 cõprehensũz a iu
deis:7 flagellatũ 7 crucifixũ atq3 iterfectũ 7 sepultũ in mo
numẽto:que oĩa itelligere sine corpore nemo põt facta eẽ:
nec figurate accipiẽda qsq̃ vel demẽtissim⁹ dixerit:cũ dcã
sint ab eis qui res gestas vt meminerant narrauerant. sic
ergo isti corpus eum habuisse testantur:sicut 7 eũ habuisse
indicant animam affectiones ille que non possunt esse nisi
in anima:quas nihilominus eisdem euangelistis narranti
bus legimus:Et miratus est iesus:7 iratus: 7 contristatus.
AMBRO.sup lucã:Cũ ergo in euangelia ista referun
tur nõ falso vtiq3 referuntur:verũ ille hõs motus certissi
me dispẽsationis gratia ita cũ voluit suscepit aĩo hũano.vt
cũ voluit factus est hõ: Habemus qdẽ 7 nos hõs affectus ex
humane ꝯditiõis ifirmitate:nõ aũt ita dñs iesus.cui⁹ infir
mitas fuit ex ptãte. DAMA.in.iiij.lib. Qua propter na
turales nostre passiões sm naturã 7 supra naturã fuerũt in
xpo.sm naturã.n.q2 pmittebat carni pati q̃ ꝓpria: sup na
turã aũt:q2 nõ p̃cedebãt in eo volũtatẽ naturalia.nihil eñ.i
coactũ in xpo ꝯsideraẽ:s3 oĩa volũtaria:volẽs eni esuriuit:
timuit:7 cõtristat⁹ est.Et iõ de manifestatiõe tristitie subdi
tur.Tũc ait illis:tristis est aĩa mea vsq3 ad mortẽ. AM
BRO.sup lucã.Tristis aũt ẽ:nõ ipse s3 aĩa.Nõ eniz tristis
sapiẽtia:nõ diuina substãtia:s3 aĩa.suscepit eni aĩaz meam
suscepit corpus meũ. HIERO.Nõ ãt ꝓpter mortẽ:s3 vs
q3 ad mortẽ dr̃ ꝯtristat⁹:donec apostolos sua liberet passio
ne.Dicãt q irrationabilẽ iesuz sumpsisse aĩaz suspicãẽ:qũo
cõtristeẽ 7 nouerit tps tristitie:q̃uis eni 7 bruta mereant
aĩalia:tñ nõ nouerũt nec cãs neq3 tps vsq3 ad qd debeant
cõtristari. ORIGE.Uel aliter:Tristis est aĩa mea vsq3
ad mortẽ.q.d.Tristitia cepta est in me:nõ sp:s3 vsq3 ad tẽ
pus mortis:vt cũ mortuus fuero peccato:moriar 7 vniuer
se tristitie:cui⁹ principũ tñ fuit in me. Seqtur: Sustinete
hic 7 vigilate mecũ.ac si dicat:Ceteros quidez iussi sedere
ibi quasi infirmiores ab agone isto seruãs eos securos:vos
autem quasi firmiores adduxi:vt collaboretis mecuz in vi
gilijs 7 orationibus:tamẽ 7 vos manete hic vt vnusquisq3
in gradu sue vocationis consistat: quoniam omnis gratia
quãuis fuerit magna habet superiorem. HIERO.Uel
ideo a somno prohibet cuius tempus nõ erat iminente dis
crimine:sed a somno infidelitatis 7 corpore mentis.

¶Et progressus pusillũ:procidit in faciez suam
orans 7 dicẽs: Pater mi: si possibile ẽ trãseat a
me calix iste: Uerũtamẽ nõ sicut ego volo:sed si
cut tu. Et venit ad discipulos suos 7 iuenit eos
dormiẽtes: 7 dicit petro: Sic nõ potuistis vna
hora vigilare mecũ: Uigilate 7 orate vt nõ itre
tis i tẽtationẽ. Spiritus qdẽ prõptus ẽ:caro aũt
ifirma. Iterũ scdo abijt 7 orauit dicens Pater
mi:si nõ põt hic calix transire nisi bibã illũ fiat vo
luntas tua. Et venit iterũ 7 iuenit eos dormien
tes. Erãt eni oculi eorũ grauati: Et relictis illis
iterum abijt 7 orauit tertio eundẽ smonẽ dicẽs.

ORIGE. Petram magis de se confidentem 7 alios ad
duxit: vt videant cadentem in faciẽ 7 orantẽ 7 discant non
magna sed humilia de se sapere:nec veloces esse ad promit
tendum:sed solliciti ad orandũ.7 ideo dicitur: Et progres
sus pusillum. Nolebat enim lõge fieri ab eis:sed iuxta eos
constitutus orare 7 qui dixerat: Discite a me quia mitis suz
7 humilis corde.laudabiliter se humilians cadit in faciem
vnde sequitur. Procidit in fa.suam orans 7 dicens :Mi
pater si posibile est:transeat a me calix iste. Manifestans
autem in oratiõe sua deuotionem quasi dilectus 7 compla
cens dispositioni patris addidit: Uerumtamen non si
cut ego volo:sed sicut tu. Docens vt non oremus fieri no
stram voluntatem sed dei.sm autem q̃ cepit pauere 7 tri
stari sm hoc orat calicem passionis transire: 7 non sicut ip
se vult.sed sicut pater:hoc est non sm substantiam eius di
uinam 7 impassibilem:sed sm naturam humanã 7 ifirmã.
suscipiens eni naturã carnis humane oẽs proprietates im
pleuit:vt nõ in phantasia habuisse carnem estimaretur:sed
in veritate. Proprium est autem hois fidelis:primũ quidẽ
nolle pati aliquid doloris maxie quod ducit vsq3 ad mor
tem:q2 homo carnalis est:si autez sic voluerit deus acquie
scere:quia fidelis est.nam sicut multuz confidere nõ debe
mus ne nostram virtutez videamur profiteri:sic diffidere
nõ debemus:ne dei adiutoris nostri ipotentiaz videamur

pronũciare. Notãdũ ẽ aũt qm̃ marcus qdẽ 7 lucas hoc ipm
scripserũt: Joãnes aũt orãtẽ iesuz:vt trãsiret ab eo calix nõ
itroducit qm̃ hi qdẽ magis sm humanã nãm eius exponũt
de eo:q̃ sm diuinã: Joannes aũt magis sm diuinaz. Aliter
autẽ iesus vidẽs qualia erant iudei passuri petentes eũ ad
mortẽ dicebat: Pr̃ si possibile ẽ:transeat a me calix iste.
HIERO.Unde signãter diẽ:Calix iste.hoc ẽ ppl'i iudeo
rũ:qui excusationẽ ignorãtie habere nõ pñt si me occiderit
hñtes legẽ 7 pphas q me vaticinãẽ. ORIGE. Rursus vi
dẽs quãta vtilitas toti⁹ mũdi eẽt futura:p passionẽ ipius di
cebat:Sed nõ sicut ego volo:s3 sicut tu.i. si possibile est: vt
sine passione mea oĩa illa bona ꝓueniãt:q̃ p passionẽ meam
sunt ꝓuentura transeat passio hec a me:vt 7 mũdus saluetur:
7 iudei in passione mea nõ pereãt. Si aũt sine pditiõe quo
rũdaz multoꝝ salus nõ põt introduci:q̃tũ ad iusticiã tuam
nõ trãseat. Calicẽ aũt hũc q bibiẽ:passionis in multis locis
noiat scriptura. Bibit aũt calicẽ totũ q patitur pro testimo
nio qcqd fuerit ei illatũ. Effundit aũt accipiẽs q denegat:ne
aliquid patiaẽ. AVGV. de con.euan. Et ne quis eum
putaret pr̃is minuisse potestatẽ: nõ dixit: Si facere põt sed
Si fieri põt.vel si possibile est:ac si diceret: Si vis:fieri eni
põt qd ille voluerit. vñ 7 lucas hoc ipsuz planius intimauit.
ñ eni ait: Si fieri põt:s3 si vis. HYLA. Ul'aliter: Nõ ait:
Transeat a me calix iste:hec eni eẽt ꝓ se timẽtis orõ.q̃ aũt
vt a se trãseat rogat:nõ vt ipse pretereaẽ orat:sed vt in alte
rũ illud qd ad se transit accedat. Tot⁹ igiẽ supra eos q pas
suri erãt metus est:atq3 iõ ꝓ his orat qui passuri p⁹ se erant
dicẽs: Transeat calix a me.i.quo a me bibiẽ:ita ab his biba
tur:sine spei diffidẽtia:sine sensu doloris:sine metu mortis.
Jõ aũt ait si possibile ẽ:q2 carni 7 sanguini hoꝝ terror est. 7
difficile est eorũ acerbitate corpora nõ vinci humana. Qr
aũt ait: Nõ sicut ego volo:sed sicut tu.vellet qdẽ eos nõ pa
ti:ne forte in passione diffidãt si cohereditatis sue gloriam
sine passionis sue difficultate mereanẽ. Nõ ergo vt nõ pati
antur rogat dicẽs: Nõ vt ego volo:s3 vt tu.ait eo q̃ pr̃ vult
vt bibẽdi calicis in eos ex ipso transeat fortitudo:q2 ex vo
lũtate pr̃is nõ tã per christũ vinci diabolũ q̃ etiã per ei⁹ di
scipulos oportebat. AVGV.in enchi. Sic igiẽ xps hoiez
gerẽs oñdit priuatã quãdã hois volũtatẽ:in qua 7 suã 7 no
strã figurauit:q caput nr̃m ẽ:cũ dicit: Trãseat a me. Hec.n.
erat hũana volũtas ꝓpriũ aliqd 7 tanq̃ p̃uatũ volẽs:s3 qa
rectũ vult eẽ hoiem 7 ad deũ dirigi:subdit: Uerũtñ non sic
ego volo:sed sicut tu.ac si diceret videte:in me q2 potes ali
quid propriũ velle.7 si de⁹ aliud velit concediẽ hoc huma
ne fragilitali.hec vox capitis:salus ẽ toti⁹ corpis. LEO
papa in ser.de pas. Hec vox oẽs fideles istruit.oẽs ꝯfesso
res accẽdit:oẽs martyres coronauit. Nã qs mũdi odia: qs
tẽtationũ turbines:qs posset psecutoꝝ supare terrores:nisi
xps in oĩb⁹ 7 ꝓ oĩb⁹ patri diceret:fiat volũtas tua: Discant
igiẽ hãc vocẽ oẽs ecclesie filij.vt cũ aduersitas violẽter ali
cui⁹ tẽtatiõis incũbit:sepato timore formidinis: accipiant
tollerãtiã passiõis. ORIGE. Pusillũ aũt pgrediẽte iesu
ab eis:nec vna hora potuerũt vigilare eo absẽte: ꝓpter qd
orem⁹ vt nec modicũ aliqñ ies⁹ pgrediaẽ. Seqẽ. Et ve. ad
discipulos suos 7 iuenit eos dormientes. CHRY. in ho.
Quia tps intẽpeste noctis erat:7 oculi eoꝝ a tristitia erant
grauati. HILA. Postq̃ ergo ad discipulos redit 7 dor
mientes dep̃hẽdit: Petrũ arguit:vñ seqtur: Et dicit petro:
sic nõ potuisti vna hora vigilare mecũ.petrum iõ pre oĩb⁹
ex trib⁹ arguit:q2 pre ceteris nõ se scandaliçandum fuerat
gloriat⁹. CHRY.in ho. S3 q2 7 alij idẽ dixerũt: oĩum
ẽt ifirmitatem arguit:q eni mori simul cũ xpo elegerãt: ne
q3 simul cũ eo potuerũt vigilare. ORIGE. Inueniẽs
aũt eos dormiẽtes suscitat vbo ad audiẽdũ:7 p̃cipit vigila
re dicens:vigilate 7 orate ne intretis in tẽtationẽ. vt pmũ
vigilem⁹ 7 sic vigilantes orem⁹. Uigilat q facit opa bona
7 q sollicite agit ne i aliqd tenebrosuz dogma icurrat:sic.n.
vigilãtis exaudiẽ oratio. HIERO. Jmpossibile ẽ huma
nã aĩaz nõ tẽtari. Ergo nõ ait: Uigilate 7 ora.ne tẽte.s3 ne i
tretis in tẽta.hoc ẽ ne vos tẽtatio super. HILA. Cur aũt
ne i tẽtationẽ venirẽt admonere eos voluisset orare:oñdit
dicẽs: Spũs qdẽ pmpt⁹ ẽ:caro ãt ifirma. Nõ.n.de se hoc di
cit:ad eos eni hic smo ꝯuersus ẽ. HIERO. Hoc ãt ẽ ad
uersus temerarios:q qd crediderit putãt se posse ꝯseq. Ita
q3 quãtũ de ardore mẽtis ꝯfidim⁹:tãtũ de fragilitate car
nis timeam⁹. ORIGE. Hic ꝯsiderãdũ ẽ vtrũ sic oĩuz ca
ro ifirma ẽ:sic oĩuz spũs pmpt⁹ ẽ:an oĩuz qdẽ caro ifirma ẽ
nõ aũt 7 oĩum hoĩuz spũs pmpt⁹ ẽ:s3 tñ scõꝝ: ifideliũ aũt
spũs segnis ẽ 7 caro ifirma. Est ãt 7 alio mõ caro ifirma co
solũ quoꝝ spũs pmpt⁹ ẽ:q cũ spũ pmpto opa carnis morti
ficãt. Hos ergo vult vigilare 7 orare:vt nõ itrẽt in tẽtatiõz
qm̃ q spiritalior ẽ:sollicitior d3 eẽ:ne magnũ bonũ ipsi⁹ gra
uẽ hẽat lapsuz. REMI. Uel aliter his vbis oñdit se verã
carnẽ ex vgine sumpsisse:7 verã aĩaz habuisse.vñ 7 nũc diẽ
spũm suũ pmptũ eẽ ad patiẽdũ:carnẽ vo ifirmã timere do
lorẽ passiõis. Seqẽ: Iteꝝ scdo abijt 7 orauit dicens: Pater
mi si nõ põt calix iste trãsire nisi bibã illũ:fiat volũtas tua.
ORIGE. Estimo q̃ calix ille passiõis oĩno a iesu fuerat
trãsitur⁹ s3 cũ dr̃ia:vt siqdẽ biberet eũ 7 ab ipo trãsiret:post
modũ 7 ab vniuerso genere hoĩuz. Si ãt ñ biberet eũ:ab ip
so qdẽ forsitã trãsiret:ab hoĩb⁹ ãt nõ trãsiret. Hũc ergo cali
cẽ passiõis volebat qdẽ a se trãsire:sic vt oĩno nz gustaret
amaritudinẽ ei⁹ si tñ possibile eẽt:q̃tũ ad iustitiam dei. Si
aũt nõ poterat fieri magis volebat vt sumeret eũ 7 sic trãsi
ret ab eo 7 ab vniuerso hoĩuz genere:q̃ vt ꝯ volũtatẽ pr̃nã
bibitionẽ eius effugeret. CHRY. in ho. Qr qdẽ scdo vel
tertio orat:ex affectu.s.humãe ifirmitatis quo mortẽ time
bat:certificat q̃ vere fact⁹ ẽ ho. Scdo.n. vel tertio aliqd fi
eri vitatis ẽ maxie demõstratiuũ in scripturis. vñ ioseph di
xit pharaoni: Qd vidisti scdo ad eãdẽ rẽ ptinẽs:somnij fir
mitatis iudiciũ ẽ. HIERO. Uel aliter: Scdo orat vt si
niniue.i.gẽtilitas aliter saluari nõ põt: nisi aruerit cucurbi
ta.i.iudea fiat volũtas patris:q nõ ẽ ꝯ̃ria filij volũtati dicẽ
te ipso p pphetã:vt facerẽ volũtatẽ tuã de⁹ me⁹ volui. HI
LA. Uel aliter. Passuris discipulis oẽz in se corporis no
stri ifirmitatẽ assumpsit:cruciq3 secũ vniuersa qbus ifirma
mur affixit:7 iõ trãsire ab eo calix nõ põt nisi illũ bibat:qa
pati nisi ex ei⁹ passiõe ñ possum⁹. HIERO. Christ⁹ ãt sol⁹
orat ꝓ oĩb⁹:sicut 7 solus patiẽ ꝓ vniuersis. Seqẽ .n. Et ve.
iterũ 7 iuenit eos dormi. Erãt eni oculi eoꝝ grauati: lãgue
scebant eni 7 opprimebãtur apostoloꝝ oculi negatione vi
cina. ORIGE. Puto eni q̃ nõ tantũ corpoꝝ oculi quan
tum aĩarũ grauati erãt.nondũ.n.erat eis spũs datus.vnde
nõ eos rephẽdit:s3 vadẽs iterũ orauit:docẽs vt nõ deficia
mus:sed pmaneam⁹ in oratiõe:donec impetremus ea que
postulare iam cepimus.vnde seqtur: Et relictis illis iteruz
abijt 7 orauit tertio:eũdẽ sermonẽ dicẽs. HIERO. Ter
tio aũt orauit:vt in ore duoꝝ vel trium testiũ staret oẽ ver
bum. RABA. Uel ideo tribus vicib⁹ dñs orauit:vt nos
a peccatis preteritis veniam 7 presentibus malis tutelã: 7
futuris periculis cautelam oremus:7 vt oẽm orationez ad
patrem 7 ad filium 7 ad spiritũsanctum dirigamus:7 vt in
teger spũs noster 7 anima 7 corpus seruetur. AVGV.
de que.euan. Non absurde etiaz intelligitur propter trinã
tentationẽ passionis ter dominum orasse. Sicut enim ten
tatio cupiditatis trina ẽ.ita 7 tẽtatio timoris trina est. Cupi
ditati que in curiositate est opponiẽ timor mortis. sicut.n.
in illa cognoscendarum rerum est auiditas ita 7 in ista me
tus amittende talis noticie. Cupiditati vero honoris vel
laudis opponitur timor ignominie 7 cõtumeliarũ. cupidi
tati autẽ voluptatis opponitur timor doloris. REMI.
Ul'ter orat ꝓ aplis:7 maxie ꝓ peto q ter erat eũ negatur⁹.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Tunc venit ad discipłos suos: ⁊ ait illis: Dormite iam ⁊ requiescite. Ecce appropinquauit hora: ⁊ filius hoīs tradet̃ in manus peccatoꝛuꝫ. Surgite eamꝰ. Ecce appropinq̃uit q me tradet.

HYLA. Post oratione frequẽtẽ: post discursus recursusq; mł'tiplices metũ demit: securitatẽ reddit in regeꝫ. adhortatur. vñ dicit̃. Tũc venit ad dis. suos ⁊ ait illis dor. iaꝫ ⁊ requi. CHRY. in ho. Et qdẽ tũc vigilare oportebat: sꝫ hoc dixit: vt oñderet: quoniã neqꝫ visuꝫ possent ferre futuroꝝ maloꝝ: ⁊ qm̃ eoꝝ nõ indiget auxilio: qm̃ oĩno tradi eũ oportebat. HYLA. Uel hoc dic̃: q: volũtateꝫ pr̃is de discipulis iã securꝰ expectabat de qua dixerat. Fiat volũtas tua: q̃ .s. transiturũ in nos calicẽ bibens infirmitatẽ corpis nr̃i: ⁊ timoris sollicitudinẽ ⁊ ipsuꝫ dolorẽ mortis absorbuit. ORIGE. Uel nõ ẽ ille ipse somnus: quẽ iubet nunc discipłos suos dormire: ⁊ ille q eis superius scribit̃ ꝯtigisse. Illic enĩ dormiẽtes inuenit: nõ reqescẽtes sꝫ grauatos ocłos hñtes: nũc aũt precepit eis nõ simpliciter dormire: sed cũ requie: vt ordo seruetur: vt primũ qdẽ vigilemus orãtes vt nõ intremꝰ in tẽtationẽ: vt postea dormiamꝰ ⁊ requiescamꝰ: vt cũ aliqs inuenerit locũ dño: tabernaculũ deo iacob: ascẽdat supra lectũ stratꝰ sui ⁊ det somnũ oculis suis: Forsitan aũt ⁊ aĩa non potẽs semꝑ sufferre labores: quasi incarnata remissiones aliquas sine reꝑhensione consequet̃: q̃ moraliter dormitiones dicunt̃: vt vsqꝫ aliquãtũ tẽporis habẽs remissionem renouata resuscitet̃. HYLA. Quod autẽ ad eos reuertens dormiẽtesq; reperiẽs primuꝫ reuersus obiurgat: scdo silet: tertio quiescere iubet: rõ ista est: ꝙ primũ post resurrectionẽ dispersos eos: ⁊ diffidentes ac trepidos reprehẽdit: secũdo misso spũ paraclito: grauatis ad cõtuendã euãgelij libertatẽ oculis visitauit: nã aliquãdiu legis amore detenti: quodam fidei somno occupati sunt. tertio vero .i. claritatis sue reditu securitati eos quietiqꝫ restituet. ORIGE. Postq̃ aũt resuscitauit eos a sõno: vidẽs in spũ appropinquãtẽ iudã traditiõi: q nõdũ videbatur a discipulis eius dicit: Ecce appropin. hora ⁊ filiꝰ homi. tradetur in manꝰ peccatorum.

CHRY. in ho. Per hoc aũt qd dicit: Appropinquauit hora: oñdit qm̃ diuine dispositiõis. erat qd gerebatur. per hoc aũt qd dicit in manꝰ peccatoꝝ demõstrat: qm̃ illoꝝ nequitie hoc opꝰ erat: nõ ꝙ ipse delicto eẽt obnoxiꝰ. ORIGE. Sed ⁊ nunc in manus peccatorum traditur iesus: quando hi qui videntur iesum credere habẽt euꝫ in manibꝰ suis: cũ sint peccatores. Sꝫ quotiensciũq; iustꝰ habẽs in se iesuꝫ in ꝑtãte factꝰ fuerit peccatoꝝ: Jesus ẽ traditꝰ in manus peccatoꝝ. HIERO. Postq̃ ergo tertio orauerat: ⁊ apostoloꝝ timorẽ sequẽte pn̄ia ipetrauerat corrigẽdũ securꝰ ꝺ passiõe sua pgit ad ꝑsecutores: ⁊ vltro se ad iterficiẽdũ ꝓbet. vñ sequit̃. Surgite eamꝰ. q.d. Nõ vos iueniãt q̃si timẽtes: vltro pgamꝰ ad mortẽ: vt cõfidẽtiã ⁊ gaudiũ passuri videant. Sequit̃ .n. Ecce appropinq̃uit q me tradet. ORIGE. Nõ dicit appropinquauit mihi: nec .n. ipsi appropinq̃bat traditor eius qui se elongauerat peccatis suis ab eo. AVGV. de conse. euã. Uidet̃ aũt hic sermo ẽm mattheũ sibyipsi eẽ cõtrarius. Qũo enĩ dixit Dormite iã ⁊ reqescite: cũ cõnectat Surgite eamus. q̃ velut repugnãtia qdã cõmoti conantur ita ꝓnunciare qd dictũ est: Dormite iã ⁊ requiescite tanq̃ ab exprobrante: nõ a ꝑmittẽte sit dictum: qd recte fieret si esset necesse. Cũ ṽo marcus ita cõmemorauerit: vt cum dixisset: Dormite iã ⁊ reqescite. adiungeret: Sufficit. ⁊ deide inferret: Uenit hora: Ecce tradet̃ filius hoĩs. vtiq; itelligit̃ post illud qd eis dictũ est. Dormite iã ⁊ requiescite: siluisse dominũ aliquantũ: vt hoc fieret qd promiserat: ⁊ nunc itulisse. Ecce appropinquauit hora. Propter quod ẽm marcũ positum est. Sufficit. idest ꝙ iam requiescitis.

¶ Adhuc eo loquẽte: ecce iudas vnus de duodecim venit: ⁊ cum eo turba multa cũ gladiis ⁊ fustibus missi a ꝓcipibus sacerdotũ ⁊ senioribus populi. Qui autẽ tradidit eum dedit illis signũ dicẽs: Quẽcunqꝫ osculatus fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixitqꝫ illi iesus: Amice ad qd venisti? Tũc accesserũt ad eũ ⁊ manus iniecerunt in iesum ⁊ tenuerunt eum.

GLO. Quia supiꝰ dictũ ẽ ꝙ dñs vltro se ꝑsecutoribꝰ exhibebat: ꝯñter euãgelista oñdit qũo sit a ꝑsecutoribꝰ detẽtus vñ dicit: Adhuc eo loquẽte ecce iudas vnꝰ de duodeci venit. REMI. Unus vꝫ numero: nõ merito. Hoc autẽ dixit ad oñdẽdũ imane facinꝰ illiꝰ q de apostolica dignitate factꝰ fuerat ꝓditor. Seq̃t̃. Et cũ eo turba mł'ta cũ gladijs ⁊ fustibus. Ut ãt oñderet euãgelista iuidẽtie cã illũ deꝑhẽsũ subiungit: Missi a pnci. sacer. ⁊ senio. populi. ORIGE. Pot dicere aliqs qm̃ pp mł'titudinẽ eoꝝ q iã crediderant multi venerũt aduersus eũ timẽtes ne multitudo credẽtium de manibꝰ eoꝝ tollerẽt eũ: Ego estimo ẽt alterã cãm: qm̃ q putabãt in beelzebub eycere solere demonia arbitabãtur eũ ex qbusdã maleficijs posse effugere de medio volẽtiũ euꝫ tenere. Multi ẽt nũc spiritalibꝰ gladijs militãt ꝯ iesum varys .s. ⁊ diuersis de deo dogmatibꝰ: Seqtur: Qui ãt tradi. cũ dedit eis signũ dicẽs: Quẽcũq; osculatꝰ fuero: ipse ẽ tenete eũ. Dignũ ẽ ãt q̃rere cũ ẽm faciẽ notꝰ eẽt oĩbꝰ hĩtãtibus in iudea q̃re q̃si nõ cognoscentibus effigiẽ eius dedit eis signũ: Uenit aũt traditio talis de eo ad nos: qm̃ nõ solũ due forme in eo fuerũt: vna ẽm quã eũ oẽs videbãt: altera ẽm quã trãsfiguratꝰ ẽ corã discipuł' i mõte: sꝫ ẽt vnicuiqꝫ apparebat ẽm ꝙ fuerat dignꝰ. sicut ⁊ de mãna scriptũ ẽ: ꝙ habebat saporẽ ad oẽm vsuꝫ cõuenientẽ: ⁊ verbũ dei nõ similiter cunctis apparet. Propter huiusmodi ergo trãsfigurationes eiꝰ signo indigebãt. CHRY. in ho. Uel iõ signum eis dedit: q: multotiens detẽtus ab ipsis ꝑtransijt nescientibus eis: qd ⁊ tũc factũ eẽt: si ipse voluisset. Seqtur: Et cõfestim accedẽs ad iesuꝫ dixit. Aue rabbi. ⁊ osculatus est eũ.

RABA. Suscipit dñs osculũ traditoris: nõ ꝙ simulare nos doceat: sꝫ ne proditionẽ fugere videat̃. ORIGE. Si aũt aliqs q̃rat Cur osculo iudas tradidit iesuꝫ? ẽm quosdã qdem voluit reuerẽtiam ad magistrũ seruare: nõ audens manifeste in eũ irruere. ẽm alios aũt hoc fecit: timens ne si forte se manifestũ aduersariũ ꝓbuisset: ipse ei fieret cã euasionis: cũ posset ẽm opinionẽ eius effugere: ⁊ facere se iperuium. Ego aũt puto ꝙ oẽs proditores veritatis amare veritatem fingentes: osculi signo vtunt̃. Oẽs etiã heretici sicut ⁊ iudas iesu dicunt Rabbi: Jesus autem placabilia respõdet. vnde sequitur: Dixitq; illi iesus. Amice ad quid venisti? Dicit autem amice improperans simulationem: hoc .n. noĩe neminem bonorum in scripturis cognoscimus appellatum. ad malum .n. dicit̃: Amice quomodo huc intrasti? Amice non facio tibi iniuriã. AVGV. i ser. do. de pas. Dicit autem. Ad quid venisti? tãq̃ si diceret: oscularis ⁊ isidiaris: noui quare veneris: amicũ fingis: cũ proditor sis. REMI. Siue Amice ad quid venisti? hoc fac: subintelligitur. Sequitur: tunc accesserunt ⁊ manus iniecerunt in iesum ⁊ tenuerunt eum. Tunc .s. quando ipse permisit. frequenter enim voluerunt. sed non potuerũt. RABA. Exulta christiane in cõmertio inimicorum tuorum vicisti: quod iudas vẽdidit: ⁊ quod iudeus emit tu acquisiuisti.

¶ Et ecce vnus ex his q erant cũ iesu extẽdẽs manum exemit gladium suũ ⁊ percutiens seruũ ꝓncipis sacerdotũ amputauit: auriculaꝫ eius: Tũc ait illi iesus: Cõuerte gladiuꝫ tuum in locũ suũ. Omnes enim qui acceperint gladiuꝫ: gladio peribunt. An putas quia non possum rogare patrẽ meum: ⁊ exhibebit mihi modo plus q̃ duodecim legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur scripture? Quia sic oportet fieri.

CHRY. in ho. Sicut lucas refert: dominꝰ in cena discipulis dixerat: Qui hẽt sacculũ tollat similiter ⁊ perã: ⁊ q nõ hẽt vẽdat tunicã suã ⁊ emat gladiũ. ⁊ discipuli respõderũt: Ecce gladij duo hic. Cõueniẽs aũt erat illic gladios eẽ pp agnũ .s. paschalẽ quẽ comederãt. Audiẽtes quoqꝫ quoniam venirent ꝑsecutores ad christũ capiẽdũ: a cena exeũtes gladios sumpserũt in auxiliũ aduersus ꝑsecutores: quasi pro magistro ꝓliaturi. vñ ⁊ hic dicit̃: Et ecce vnꝰ ex his q erãt cũ iesu extẽdẽs manũ exemit gladiũ suũ. HIERO. In alio euãgelio scriptũ ẽ: ꝙ petrꝰ hoc fecerit eodẽ ardore quo ⁊ cetera fecit. vñ seqtur: Et ꝑcutiẽs ser. prin. sacer. ampu. auriculam eiꝰ. Seruꝰ principis sacerdotũ malchus appellat̃: auricula quoqꝫ que amputat̃ dextera est. trãsitorie oñdẽdũ ẽ ꝙ malchus .i. rex quõdã populꝰ iudeoꝝ seruꝰ factus est impietatis ⁊ deuoratõis sacerdotũ. Dextrãqꝫ ꝑdidit auriculã: vt litere veritatẽ audiat i sinistrã. ORIGE. Nã si vident̃ legẽ audire: mõ cũ sinistro auditu audiũt vmbrã traditionis de lege: nõ veritatẽ. Populꝰ aũt ex gentibus significatus ꝑ petrum per hoc ipsum quod crediderunt in christum: facti sunt causa vt precideretur iudeoꝝ auditio dextera. RABA. Uel petrꝰ non tollit audientibus intelligendi sensum: sed diuino ablato iudicio negligentibus pandit: verũ eadẽ dextera auris in his qui ex eodem populo crediderunt diuina pietate ꝓstino restituta ẽ officio. HYLA. Uel aliter. Seruo principis sacerdotuꝫ auricula ab apostolo desecat̃. populo scilicet sacerdotio seruienti per christi discipulũ inobediens auditus exciditur: ⁊ ad capacitatem veritatis hoc quod erat non audiens amputatur. LEO papa in ser. de pas. Dominus autẽ zelantis apostoli pium motũ progredi vltra nõ patitur. vñ sequitur: Tunc ait illi iesus. Conuerte gladiũ tuum in locũ suũ. Cõtra sacramẽtũ eniꝫ erat redemptiõis nostre: vt qui mori pro omnibus venerat: capi nollet Dat ergo in se furẽtibus licentiam seuiẽdi: ne dilato gloriose crucis triũpho: ⁊ domiatio diabolica fieret lõgior: ⁊ captiuitas hũana diuturnior. RABA. Oportuit etiã vt actor gratie fideles patiẽtiã suo exẽplo doceret: ⁊ potius ad sustinendũ fortiter aduersa instrueret: q̃ ad vindicandũ prouocaret. CHRY. in ho. Ad hoc autẽ vt discipło ꝑsuaderetur cõminationem addit dicens: Omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. AVGV. cõtra faustuꝫ: Idest oĩs qui vsus fuerit gladio: Ille aũt vtitur gladio qui nulla superioritate aut legitima potestate vel iubente vel concedẽte in sanguinem alicuius armatur. Nam vtiq; dominus iusserat vt ferrum discipuli eius ferrent: sed non iusserat vt ferirent. Quid ergo indignum si petrus post hoc peccatũ factus est pastor ecclesie: sicut moyses post ꝑcussum egyptũ factꝰ ẽ rector ⁊ pnceps synagoge? Uterqꝫ .n. ñ ꝺtestabili imanitate: sꝫ emẽdabili animositate regulã excessit: vterq; odio iꝓbitatis aliene: sed ille fraterno: iste dñico lꝫ adhuc carnali: tamẽ amore peccauit. HYLA. Sed nõ oĩbus gladio vtentibꝰ mors solet eẽ per gladiũ. nam plures aut febris aut aliꝰ accidẽs casus absumit qui gladio aut iudicij officio aut resistendi latronibꝰ necessitate sunt vsi. Et si ẽm sniam eius omnis gladio vtẽs gladio perimeret̃: recte d necem eoꝝ gladius eximebatur qui eodem vtebantur ad facinus.

HIERO. Quo ergo gladio peribit quicunqꝫ gladiũ sumpserit? Illo nempe qui igneus vertitur ante paradisum: ⁊ gladio spiritus qui in dei describitur armatura. HYLA. Recondi ergo gladium precipit dominus: quia eos non humano: sed oris sui gladio esset perẽpturꝰ. REMIGIVS. Uel aliter: Qui gladio vtitur ad occidendũ hominem ipse sue prius malicie moritur gladio. CHRY. in homi. Non solũ autẽ mitigauit discipulos per cõminationem pene: sed etiam ostendendo ꝙ voluntarie hoc sustinebat. vnde sequitur: An putas q: non possum rogare patreꝫ meũ: ⁊ exhibebit mihi modo plus q̃ duodecim legiones angelorum? Quia multa humane infirmitatis ostenderat: non videret̃ credibilia dicere: si dixisset ꝙ eos perdere posset. Et iõ dic̃ An putas q: non possum. HIERO. Quasi diceret: Nõ indigeo duodecim apostolorum auxilio: etiam si omnes me defenderent: qui possum habere duodecim legiones angelici exercitus. Una legio apud veteres sex milibus hoĩum complebatur. de .xij. ergo legionibꝰ .lxxij. milia angelorum fiunt i quot gentes hoĩuꝫ lingua diuisa ẽ. ORIGE. Ex hoc autem demonstrat̃: qm̃ ẽm similitudinem legionum militie mundialis: sunt ⁊ angeloꝝ legiones militie celestis militantium contra legiones demonum. militia enim omnis propter aduersarios intelligitur constituta. Non autem quasi indigens auxilio angeloꝝ hoc dicebat: sed ẽm estimationem petri volentis ei auxilium ferre. Magis eni angeli opus hñt auxilio vnigeniti filij dei q̃ ipse illorũ. REMI. Possumus etiã intelligere per angelos romanorum exercitum. cum Tyto enim ⁊ Uespesiano omnes lingue aduersus iudeam surrexerunt: ⁊ impletum est: Quia pugnabit ꝓ eo orbis terraꝝ contra insensatos. CHRY. in homilia. Non solum autem per hoc timoreꝫ discipuloꝝ euacuat: sꝫ etiã per hoc ꝙ scripturas in mediũ introducit dicens: Qũo ergo implebuntur scripture: q: sic oportet fieri. HIERO. Hec sententia promptum ad patiendũ demonstrat aĩum: ꝙ frustra prophete cecinerint: nisi dominus eos vera dixisse sua passione asseueret.

¶ In illa hora dixit iesus turbis: Tanq̃ ad latronem existis cum gladijs ⁊ fustibus cõꝑhendere me. Quotidie apud vos sedebam docens in tẽplo: ⁊ non me tenuistis. Hoc autem totũ factuꝫ est vt adimplerẽtur scripture prophetarũ. Tũc discipuli oẽs relicto eo fugerunt. At illi tenẽtes iesum duxerunt eum ad caypham principem sacerdotum: vbi scribe ⁊ seniores ꝯuenerant. Petrus autẽ sequebatur eum a longe: vsqꝫ in atriũ principis sacerdotum. Et ingressus intro: sedebat cum ministris vt videret finem.

ORIGE. Postq̃ dixit petro: Reconde gladium tuũ qd est patientie: postq̃ etiam auriculã restituit amputatam sicut alter dicit euangelista: qd sũme benignitatis initiuꝫ fuerat ⁊ diuine virtutis: subditur: In illa hora dixit iesus turbis: vt si preterita beneficia nõ recordantur vł' presentia recognoscant: Tanq̃ ad latronem existis cũ gladijs ⁊ fustibꝰ comprehendere me? REMI. Ac si diceret: Latronis officium est nocere ⁊ latitare: ego vero nemini nocui: sꝫ plures sanaui: ⁊ in synagogis semper docui. Et hoc est quod subditur: Quotidie apud vos sedebam in templo docens ⁊ non me tenuistis. HIERO. Quasi diceret: Stultum est eũ cũ gladijs ⁊ fustibus querere qui vltro se vestris trdaet manibus: ⁊ in nocte quasi latitantem per proditorem inuestigare qui quotidie in templo doceat. CHRY. in homi. Ideo autem eum in templo non tenuerunt: q: non ausi erant ꝓpter turbam: propter qd ⁊ dominus foras exiuit: vt ex loco ⁊ tempore daret eis aptitudinem se capiendi. Ex hoc ergo docet: qm̃ nisi voluntarius permisisset: nequaq̃ eũ capere valuissent. Deinde euangelista questionem soluit: propter quid dominus capi voluit: cum subdit: Hoc autem totuꝫ factum est vt adimplerentur scripture ꝓphetaꝝ. HIERO.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

foderũt manus meas ꝛ pedes meos. Et alibi. Sicut ouis ad victimã duct⁹ ẽ. Et in alio loco. Ab iniqtatibus ppli mei ductus est ad mortem. REMI. Quia enim oẽs ꝓphete ꝑdixerunt xpi passionem: ideo nõ posuit fixum testimoniuꝫ: sed generaliter dicit impleri vaticinia omnium ꝓphetaꝝ.

CHRY. in homi. Discipuli autem qui quando detentus est dominus ꝑmanserunt: quando hec locutus est ad turbas: fugerunt. vnde sequitur: Tunc discipuli oẽs relicto eo fugerunt. sciebant enim quoniã iam non erat possibile effugere eo se volũtarie illis tradente. REMI. In hoc tamẽ facto demonstratur fragilitas apostolorum: qui eniꝫ de ardore fidei promiserant se mori cum eo: nũc timore fugiunt ĩmemores sue ꝓmissionis: quod etiã videmus ipleri ĩ his qui ꝑ amore dei magna se ꝓmittunt facturos: ꝛ postmodũ non implent: non tamen desperare debent: sed cum apostolis resurgere: ꝛ per penitentiam resipiscere. RABA. Mystice aũt sicut petrus qui culpam negationis penitentie lachrimis abluit: recuperationẽ coꝝ ostendit: qui ĩ martyrio labuntur: ita ceteri discipuli fugiẽtes: cautelam fugiẽdi docent eos qui se minus idoneos ad tollerãda supplicia sentiunt. Sequitur. At illi tenentes iesum duxerunt ad cayphã principem sacerdotum. AVGV. de con. euan. Sed tamẽ primo ad annam ductus est soceꝝ caypbe sicut ioannes dicit: Ductus est autẽ ligatus cum adessent ĩ illa turba tribunus ꝛ cohors. vt ioannes cõmemorat. HIERO. Refert autẽ iosephus istum caypham vnius tm̃ anni pontificatũ precio redemisse: cum tamen moyses deo iubẽte ꝑceperit: vt pontifices patrib⁹ succederent: ꝛ generatõis in sacerdotibus series texeretur. non ergo mirum est si iniquus pontifex iniq̃ iudicet. RABA. Cõuenit etiã nomẽ actiõi caypha: idest inuestigator vel sagax ad implendam suam nequitiã vel vomens ore. quia impudẽs fuit ad proferendum mendacium: ꝛ ad perpetrandum homicidium. Ideo autem illuc eum adduxerunt vt cum consilio omnia facerẽt. Unde seq̄r: Ubi scribe ꝛ pharisei ꝛ seniores ꝯuenerãt. ORIGE. Ubi cayphas ẽ princeps sacerdotũ illic congregantur scribe idest litterati: qui presunt littere occidenti: ꝛ seniores non in veritate: sed in vetustate littere. Sequitur: Petrus autẽ sequebaẽ eum a longe. Non enim poterat de proximo cum sequi: sed de longinquo: nec tamẽ omnino recedens ab eo.

CHRY. in ho. Multus enim erat feruor petri: qui cum alios fugientes vidisset: non fugit: sed stetit ꝛ intrauit. Si autem ꝛ ioannes intrauit: tamen notus erat principi sacerdotum. Longe autem sequebatur: quia erat dominum negaturus. REMI. Neqꝫ enim negare potuisset si domino primus adhesisset. Per hoc etiam significatur ꝙ petr⁹ dominum ad passionem euntem erat secuturus. i. imitatur⁹.

AVGV. de concor. euan. Significatur etiam ecclesiam secuturam quidem: hoc est imitaturam passiones domini: sed longe differenter. ecclesia enim pro se patitur: at illi pro ecclesia. Sequitur: Et ingressus intro sedebat cũ ministris vt videret finem. HIERO. Uel amore discipuli: vel humana curiositate scire cupiebat quid iudicaret de dño pontifex: vtꝝ eũ neci addiceret: an flagellis cessũ dimitteret.

¶ Principes aũt sacerdotũ: ꝛ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesuꝫ: vt eum morti traderent: ꝛ non inuenerũt: cuꝫ multi falsi testes accessissent. Nouissime aũt venerũt duo falsi testes ꝛ dixerunt: Hic dixit: Possũ destruere templum dei: ꝛ post triduuꝫ reedificare illð. Et surgens pꝛiceps sacerdotum ait illi: Nihil respondes ad ea que isti aduersum te testificantur? Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per deum viuum: vt dicas nobis si tu es christus filius dei. Dixit illi iesus: Tu dixisti. Uerutamen dico vobis: ammodo videbitis filium hominis sedenteꝫ a dextris virtutis dei: ꝛ venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc au distis blasphemiã. Quid vobis videtur? At illi rñdentes dixerunt: Reus est mortis. Tunc expuerunt ĩ faciem eius: ꝛ colaphis eum ceciderunt. alij autem palmas in faciẽ eius dederunt dicentes: prophetiza nobis christe quis est qui te percussit.

CHRY. in home. Congregatis principibus sacerdotum: ꝛ tota pestilentie conuenticula: volebant suis insidijs iudicij formam imponere. vnde dicitur. Principes auteꝫ sacerdotum ꝛ omne consilium querebant falsum testimonium contra iesum vt eum morti traderent. Sed ꝙ fictum erat iudiciuꝫ. ꝛ omnia tumultus ꝛ turbationis plena: manifestatur per hoc quod subditur. Et non inuenerunt cum multi falsi testes accessissent. ORIGE. Falsa enim testimonia tunc locum habent: quando cum colore aliquo proferũtur. Sed nec color inueniebatur qui posset contra iesum adiuuare mendacia: quanuis essent multi gratiam tribuere volentes principibus sacerdotum: quod maximaꝫ laudem exhibet iesu: qui sic omnia irreprehensibiliter dixit ꝛ fecit: vt nullam verisimilitudinem inuenirẽt in eo reprehẽsionis ꝛ mali ꝛ multi astuti. Sequiẽ: Nouissime autẽ venerunt duo falsi testes ꝛ dixerũt. hic dixit: possum destruere templum dei: ꝛ post triduum reedificare illud. HIERO. Quomõ autem falsi testes sunt si ea dicunt que dominum dixisse legimus? Sed falsus testis est qui non eodem sensu dicta intelligit: quo dicuntur. dominus enim dixerat de templo corporis sui: sꝫ in ipsis verbis calumniãtur: vt paucis additis vel mutatis quasi iustam calumniam faciant. Saluator dixerat: Soluite templũ hoc. isti commutant ꝛ aiunt: Possuꝫ destruere templum dei. Uos inquit soluite: non ego: quia illicitum est vt nobisipsis inferamus manus. deinde illi vertunt: Et post triduuꝫ reedificare illud: vt proprie ð templo iudaico dixisse videretur. dominus autẽ vt ostenderet animale et spirans templum dixerat: Et ego in triduo suscitabo illud. aliõ est edificare: aliud suscitare. CHRY. in home. Sed quare non attulerunt in medium accusationem de solutione sabbati? quia multotiens eos super hoc cõfutauerat. HIERO. Ira autem preceps ꝛ impatiẽs non inueniens calumnie locum: excutit de solio pontificem: vt vesaniam mentis motu corporis demonstraret. vnde sequitur. Et surgẽs princeps sacerdotũ ait illi. Nihil rñdes ad ea que isti aduersuꝫ te testificãtur? CHRY. in ho. Hoc aũt dixit volens ab eo inexcusabilem rñsioneꝫ elicere: vt ex ipsa euꝫ capiat. Inutilis auteꝫ erat excusationis responsio: nullo eã exaudiente. Et ideo sequitur: Jesus autẽ tacebat. Eteniꝫ solum figura iudicij ibi erat: ĩ veritate autẽ latronum erat incursus sicut in spelũca. ꝛ ideo silet. ORIGE. Ex hoc autẽ loco discim⁹ contẽnere calũniantiũ ꝛ falsorũ testiũ voces: vt nec responsione dignos eos habeam⁹ qui non cõuenientia dicunt aduersus nos: maxime vbi maius ẽ libere ꝛ fortiter silere: q̃ꝫ defendere sine vllo ꝓfectu. HIERO. Sciebat. n. q̃si deus qcqd dixisset torquendũ ad calũniã. Quanto ergo iesus magis tacebat ad indignos rñsione sua falsos testes ꝛ sacerdotes impios: tantomagis põtifex furore superatus eũ ad rñdendum ꝓuocat: vt ex qualibet occasiõe sermonis locum inueniat accusãdi. vñ seqtur: Et ꝑnceps sacerdotũ ait illi: Adiuro te per deũ viuuꝫ vt di. no. si tu es christus filius dei. ORIGE. In lege quidẽ adiurãdi vsũ aliquotiens iuenim⁹. Estimo aũt qm̃ nõ oportet vt vir q vult ẽm euãgeliũ viuere adiuret alteꝝ. Si. n. iurare nõ licet: nec adiurare: sꝫ ꝛ q respicit iesũ impãtẽ demonib⁹ ꝛ potestatẽ dãtem discipulis sup demonia: dicet ꝙ ẽm ptãtem datã a saluatore nõ est adiurare demonia. Priceps ãt sacerdotũ peccatũ faciebat insidiãs iesu: ꝛ ideo imitabaẽ ꝓpriũ pr̃eꝫ: qui bis dubie iterrogauit saluatorẽ. Si tu es xps filius dei. vnde quis recte dicere potest qm̃ dubitare de filio dei vtrum ipse sit christus: opus diaboli est. Non decebat aũt dñm ad adiurationem ꝑncipis respõdere sacerdotũ quasi vim passum: ꝓpter quod nec denegauit se filium dei esse: nec manifeste cõfessus est. vnde seqtur: Dicit illi iesus: tu dixisti. Nõ eni erat dignus christi doctrina: ꝓpterea non eũ docet: sed verbum oris eius accipiens: in redargutionẽ ipsius conuertit. Sequiẽ. Uerũtamẽ dico vo. ammo. vide. filiũ homi. sedentẽ a dex. vir. dei. Uidetur mihi qm̃ firmitatẽ quandam regalem significat sessio filij hois. iuxta virtutẽ ergo dei q solus est virtus: fundatus est qui accepit omnem potestatẽ a patre sicut in celo ꝛ in terra. Erit autem quando hanc fundationẽ videbũt etiã aduersarij ꝙ a tempore dispẽsatiõis incepit impleri. Uiderunt. n. eius discipuli eum resurgentẽ a mortuis: ꝛ ꝑ hoc viderũt eũ fũdatũ ad dexterã vtutis. Ut qꝛ ẽm longitudinẽ sempiternã que ẽ apud deum a constitutione mũdi vsqꝫ ad finẽ ẽ vnus dies. Nihil ergo mirum ꝙ hic dicit saluator. Ammodo. spacium est breuissimuꝫ vsqꝫ u finem ostendẽs: ꝛ non solũ sedenteꝫ eũ ad dexterã virtutis visuros ꝓphetabat: sed etiam venientẽ in nubibus celi vnde seqtur: Et veni. in nubibus celi. De nubes sũt ꝓphe ꝛ apostoli christi: quibus mandat pluere cũ oportet: ꝛ sunt nubes celi nõ trãseuntes: quasi portantes imaginẽ celestis: ꝛ digne sũt vt sint sedes dei quasi heredes dei ꝛ coheredes xpi. HIERO. Põtificẽ autẽ quẽ de solio sacerdotali furor excusserat: eadem rabies ad scindẽdas vestes ꝓuocat. vnde sequiẽ: Tunc ꝑnceps sacerdotũ scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit. Consuetudinis. n. iudaice est: ꝙ cuꝫ aliquid blasphemum ꝛ q̃si contra deũ audierit: scidant vestimẽta sua. CHRY. in homi. Hoc igiẽ fecit vt accusationẽ redderet grauioreꝫ: ꝛ qð ṽbis dicebat: factis extolleret. HIERO. Per hoc aũt ꝙ scidit vestimẽta sua: oñdit iudeos sacerdotalẽ gloriã ꝑdidisse: ꝛ vacuaꝫ sedẽ hẽre põtificis. Dñ. n. vestẽ sibi discidit: ipsũ quo tegebaẽ velamentũ legis abrupit. CHRY. in ho. Cuꝫ ergo scidisset vestimẽta sua: nõ fert sñiaꝫ a seipso sed ab alijs eã exq̃rit dicẽs: Quid vob videẽ? Sic in cõfessis peccatis ꝛ blasphemia manifesta fieri solet: ꝛ q̃si cogẽs ꝛ violẽtiã ĩferẽs ad sñiam ꝓferẽdã ꝑuenit auditorẽ dicẽs: Quid adhuc egem⁹ testib⁹: Ecce nũc audi. blasphemiã. Que ãt fuit illa blasphemia? Eteñ ante eis cõgregatis dixerat: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis: ꝛ interpretatus est eis ꝛ siluerũt: nec de cetero cõtradixerũt: qualiter ergo nũc quod dictũ ẽ blasphemiã vocant? Sequitur: At illi respõdẽtes dixerũt: Reus est mortis. Ipsi accusantes: ipsi discutiẽtes: ipsi sententiã ꝓferẽtes. ORIGE. Quantum putas fuit erroris: ipsam ꝑncipalẽ oĩuꝫ vitã reã mortis ꝓnunciare: ꝛ per tantorũ resurgentium testimonia non respicere fontem vite de quo in omnes resurgentes vita fluebat. CHRY. in ho. Ut aũt venationẽ inuenientes ita suam demonstrabant ebrietatẽ: ꝛ insania ferebaẽ. Sequitur: Tũc expue. ĩ fa. ei⁹: ꝛ cola: eũ ceciderũt. HIERO. Ut compleretur quod dictũ est: Dedi maxillã meã alapis: ꝛ faciem meã nõ auerti a confusione sputoꝝ. Seqtur: Alij autẽ pal. in faci. eius dede. dicen. Prophetiza no. christe: qs est qui te percussit. GLO. In cõtumeliam ei hoc diciẽ: qui se ꝓphetam haberi voluit a populis. HIERO. Stultum autem erat verberantibus respõdere ꝛ prophetare cedentem: cum palam percutiẽtis insania videretur. CHRY. in ho. Attẽde aũt ꝙ euãgelista cũ sũma diligẽtia ea q̃ videẽ eẽ exprobratissima exponit: nihil occultãs aut verecũdans sed gloriã existimãs maximã: dominatorẽ orbis terraꝝ pro nobis talia sustinere. Hoc aũt legamus cõtinue: hoc nostre mẽti inscribamus ꝛ in his gloriemur. AVGV. de q. euã. Quod ãt dictũ est: Expuerunt in faciẽ eius: significauit eos qui presentiam gratie eius respuunt. Item tanq̃ꝫ colaphis eum cedunt: qui ei honores suos preferunt. Palmas in faciem eius dant: qui perfidia cecati: euꝫ nõ venisse affirmãt: tanq̃ꝫ presentiam eius exterminantes ꝛ repellentes.

¶ Petrus vero sedebat foris in atrio: ꝛ accessit ad eum vna ancilla dicens: Et tu cum iesu galileo eras. At ille negauit coram oĩbus dicens: Nescio qd dicis. Exeũte aũt illo ianuã: vidit eũ alia ancilla: ꝛ ait his q erãt ibi: Et hic erat cũ iesu nazareno. Et iteꝝ negauit cũ iuramẽto: quia nõ noui hoĩem. Et post pusillũ accesserũt qui stabãt ꝛ dixerunt petro: Uere tu ex illis es. Nã ꝛ loquella tua manifestum te facit. Tunc cepit detestari ꝛ iurare: quia non nouisset hominem. Et continuo gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi iesu quod dixerat: priusq̃ꝫ gallus cãtet ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare.

AVGV. de cõ. euã. Inter ꝑdictas dñi cõtumelias trina negatio petri fcã ẽ. quã nõ oẽs euangeliste eodẽ ordĩe narrant. Lucas. n. explicat prius tentationẽ petri: nũc demuꝫ cõtumelias dñi. Sed mattheus ꝛ marc⁹ eas ꝑmo ꝯmemorãt: ꝛ deĩde petri tẽtationẽ. Sic. n. hic sequiẽ. Petrus vero sedebat foris ĩ atrio. HIERO. Foris sedebat vt videret exitũ rei: ꝛ nõ appropinquabat iesu: ne ministris aliq̃ suspicio nasceretur. CHRY. in ho. Et q quãdo detentũ magistrũ vidit solũ: ita efferbuit vt gladiũ euaginauerit: ꝛ auriculaꝫ absciderit: quãdo cõtumelias christi audiuit negator efficitur: ꝛ vilis puelle minas nõ sustinet. Seqtur enim: Et accessit ad eũ vna ancilla dicens: Et tu cuꝫ iesu gali. eras. RABA. Quid sibi vult quia prima eum prodit ancilla cum viri magis eũ potuerint recognoscere: nisi ꝙ iste sexus peccare ĩ nece domini videretur: ꝛ eius passione redimeretur. Seqtur: At ille negauit corã oĩb⁹ dicens: Nescio qd dicis. Palã corã oĩbus negauit: qꝛ se manifestare expauit quod dicebaẽ se nescire: rñdit: qꝛ ꝑ saluatore adhuc mori noluit.

LEO papa in ser. de pas. Ob hoc autẽ sicut apparet hesitare ꝑmissus est: vt ĩ ecclesie principe remediũ penitẽtie cõderetur: ꝛ nemo auderet de sua virtute cõfidere: quãdo mutabilitatis periculũ: nec beatus petrus potuisset euadere.

CHRY. in ho. Non solũ aũt semel sed ꝛ secũdo ꝛ tertio negat in breui tempore. vnde sequitur. Exeunte autẽ eo ianuam: vidit eũ alia ancilla ꝛ ait his q erãt ibi: Et hic erat cũ iesu nazareno. AVGV. de cõ. euã. Intelligiẽ ãt ꝙ postq̃ꝫ exijt foras cũ iã semel negasset: gallus cãtauit ꝑmũ qð marcus dicit. CHRY. in ho. Ut oñdat ꝙ neq̃ꝫ vox galli eum a negatione detinuit. neq̃ꝫ ĩ memoriam sue ꝓmissionis reduxit. AVGV. de cõcor. euã. Nõ aũt foris ante ianuã iterum negauit: sꝫ cũ redisset ad focũ: neq̃ꝫ enĩ iaꝫ exierat ꝛ foris eum vidit altera ancilla: sed cũ exiret eũ vidit. i. cuꝫ surgeret ꝛ exiret aĩaduertit: ꝛ dixit his q erant ibi. i. qui sĩl' aderant od ignem in atrio: Et hic erat cum iesu nazareno. Ille aũt qui foris exierat: hoc audito regressus ẽ: vt se quasi purgaret negando. Uel quod est credibilius: nõ audiuit quod de eo dictum fuerat cum foras exiret: ꝛ posteaq̃ꝫ redijt ꝙ dictum est ei qð lucas commemorat. Seqtur: Et iterũ negauit cum iuramento: qꝛ non noui hominem. HIERO. Scio quosdã pio affectu erga apostolũ petrũ locũ hunc ita

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

interp̃tatos:vt dicerent petrũ hoīem negasse:nõ deuз: ⁊ eē
sensũ:Nescio hoiem q̃ꝛ scio deũ. Hoc q̃ꝫ friuolũ sit:prudēs
lector intelligit.si.n.iste non negauit:ergo mētitus est dñs
q̃ dixerat:Ter me negabis. RABA. In hac aũt negatiōe
petri dicimus non solum abnegare christum:q̃ dicit euз nõ
esse xp̃m:sed qui cum sit:negat se eē christianũ. AVGV.
de con.euan. Nunc iam de tertia negatiõe inspiciam⁹. Se/
quitur enī:Et post pusil.acces.qui sta.⁊ dixe.petro:Uere et
tu ex illis es. Lucas ãt dixit:Interuallo facto q̃si hore vni/
us ⁊ vt eum conuincant:ↄsequenter adiungũt. Nã ⁊ loque
la tua manifestum te facit. HIERO. Nõ quo alteri⁹ ser/
monis eēt petrus aut gentis externe:omnes quippe hebrei
erant ⁊ q̃ arguebãt:⁊ q̃ arguebat̃: sз quo vnaqueq̧ ꝓuincia
⁊ regio hēat ꝓprietates suas ⁊ vernaculũ loquēdi sonũ vi
tare nõ possit. REMI. Uide aũt q̃ꝫ sint noxia prauorũ ho
minum colloquia:ipsa q̃ppe coegerũt petruз negare domi
num:quē prius confessus fuerat esse dei filium. Seq̃t̃ enī.
Tũc cepit detestari ⁊ iurare:q̃ꝛ nõ nouissз hoieз. RABA.
Nota q̃ꝛ p̃mũ ait:Nescio q̃d dicis.secũdo cũ iuramēto ne
gat.tertio q̃ꝛ cepit d̃testari ⁊ iurare:q̃ꝛ nõ nouit hoieз: Per/
seuerare quippe ī peccato dat incrementũ scelerꝝ: ⁊ q̃ mini
ma spernit:cadit in maiora. REMI. Spiritualr̃ ãt p̃ hoc q̃
petrus ante primũ galli cantum negauit:illi designant̃ qui
ante xp̃i resurrectionē nõ credebãt eũ esse deũ eius morte
turbati. Per hoc aũt q̃ post galli cãtuз negauit:illi designã
tur q̃ in vtroq̧ domini nãm:⁊ s̃m deũ:⁊ s̃m hominē errant.
Per primam aũt ancillaз designatur cupiditas: p̃ secũdaз
carnalis delectatio:per illos qui astabant:demones intelli
guntur.his.n.trahunt̃ hoies ad xp̃i negatõem. ORIGE.
Uel per primaз ancillaз intelligitur synagoga iudeorum q̃
frequenter cõpulerunt denegare fideles:per secundam cõ
gregatio gentium:q̃ ⁊ persecuti sunt xp̃ianos:per tertios stã
tes in atrio:ministri heresium diuersarum. AVGV. de
que.euan. Ter etiã petrus negauit.nã ⁊ error hereticorum
de christo tribus generib⁹ terminat̃. Aut enī ex diuinitate:
aut õ hũanitate: aut de vtroq̧ fallunt̃. RABA. Post ter
tiã autē negatõem seq̃t̃ galli cantus.⁊ hoc est quod subdit̃:
Et conti.gallus cãtauit. Per quē doctor eccl̃ie intelligit̃ q̃
somnolentos increpãs ait:Euigilate iusti ⁊ nolite peccare.
Solet aũt sacra scriptura sepe meritũ cãrum per statuз de/
signare temporꝝ. vnde petrus qui media nocte negauit: ad
galli cantum penituit. vnde seq̃tur:Et recordatus ē petrus
verbi iesu quod dixerat. Priusq̧ꝫ gallus cantet: ter me ne/
gabis. HIERO. In alio euangelio legimus:q̃ post nega/
tionem petri ⁊ galli cantum:respexit saluator petrũ:⁊ intui/
tu suo eũ ad amaras lachrymas ꝓuocauit.non.n.fieri pote
rat vt in negationis tenebris p̃maneret: que lux ꝑspexerat
mũdi. vnde ⁊ hic seq̃tur:Et egressus foras fleuit amare. In
atrio.n.caryphe sedens nõ poterat agere p̃niam. vnde foras
egredit̃ de impiorꝝ cõsilio:vt pauide negatõis sordes ama/
ris fletibus lauet. LEO papa. Felices o apostole sancte la
chryme tue:que ad diluendam culpã negatõis: v̾tutē sacri
hũere baptismatis. Affuit enī dextra domini iesu christi:q̃
labentē te p̃usq̧ꝫ deycereris excipet:⁊ firmitatē stãdi ī ipso
caden di periculo recepisti:cito itaq̧ ad soliditatem redyt
petra tanq̧ꝫ recipiens fortitudinem: vt qui tunc in christi
expauerat passione:in suo post supplicio non timeret:sed cõ
stans permaneret.

CAPI. XXVII.

MAne aũt facto:ↄsiliũ inierũt oēs pri
cipes secerdotũ ⁊ seniores populi
aduersus iesum:vt eum morti tra/
derent. Et vinctuз adduxerunt eũ:
⁊ tradiderunt pontio pilato presi/
di. Tunc videns iudas qui eũ tradidit q̃ dãna/
tus esset:penitentia ductus rettulit triginta argē
teos principib⁹ sacerdotũ ⁊ senioribus dicens:
Peccaui:tradens sanguinem iustum: At illi di/
xerũt: Quid ad nos? Tu videris. Et proiectis
argēteis ī tēplo recessit ⁊ abiēs laq̃o se suspēdit.
AVGV. de con.euã. Cõtexuerat supius euangelista nar
rationē in his que cũ domino acta sunt vsq̧ ad mane. Sз
postea redyt ad narrandã petri negationē: qua terminata
redyt ad mane:vt inde cetera ↄtexeret. Et hoc est quod di
citur:Mane aũt facto consiliũ inierunt oēs p̃ncipes sacer
dotũ ⁊ seniores populi aduersus iesum:vt euз morti trade
rēt. ORIGE. Putãtes p̃ mortē extinguere ei⁹ doctrinã
⁊ fidē apud eos q̃ crediderũt in eũ quasi in filiũ dei. Talia
aũt cõtra eũ cõsiliantes:alligauerũt iesuз soluentē a vincu
lis. vñ sequit̃:Et vinctũ adduxerũt eũ:⁊ tradiderũt pontio
pilato presidi. HIERO. Uide sollicitudinē sacerdotũ ī
malũ.tota nocte vigilarũt vt homicidiũ facerēt:⁊ vinctuз
tradiderunt pilato. Hēbant.n.hũc morē: vt quē adiudicas/
sent morti:ligatũ iudici traderent. RABA. Attamē no
tãdũ q̃ nõ tũc primũ ligauerũt:sз mox cõprehēsuз ī horto
vt ioãnes declarat. CHRY. in ho. Ideo autem eũ nõ oc
culte interfecerunt:quia volebant eius glorie detrahere.
multi enim eũ admirabant̃:⁊ propter hoc studuerũt publi
ce ⁊ corã hominib⁹ eũ occidere:⁊ ideo ad presidē eũ duxe/
rũt. HIERO. Uidēs aũt iudas dominũ adiudicatũ mor
ti:preciũ rettulit sacerdotib⁹: quasi in ptãte sua esset perse
cutorꝝ mutare sniam. vnde sequit̃:Tunc videns iudas qui
tradidit eũ q̃ dãnatus esset:penitentia ductus:rettulit tri/
ginta argenteos principibus sacerdotũ ⁊ senioribus popu/
li dicens: Peccaui:tradēs sanguinē iustũ. ORIGE. Re/
spondeant mihi qui de naturis q̃sdã fabulas introducunt:
vnde ē q̃ iudas cognoscens peccatũ suũ dixit: Peccaui:tra
dens sanguinē iustum:nisi ex bona plantatione mentis ⁊ se
minatiōe virtutis que seminata ē in omni rationabili ani
ma:quã nõ coluit iudas:⁊ ideo cecidit in tale peccatuз. Si
aũt nature pereuntis ē aliquis hominũ:magis huius natu
re fuit iudas:Et siquidem post resurrectionē christi hoc di
xisset iudas:forsitã erat dicēdũ q̃m cõpulit eũ penitere de
peccato ipsa virt⁹ resurrectiõis. Nũc aũt vidēs eũ traditũ
eē pilato penituit:forsitan recordat⁹ q̃ frequēter iesus dixe
rat de sua resurrectione futura. Forsitan ⁊ sathanas qui in
gressus in eũ fuerat:presto fuit ei donec iesus traderetur pi
lato. Postq̧ꝫ aũt fecit q̃d voluit recessit ab eo:quo recedēte
penitētiã cape potuit. Sed quomõ vidit iudas q̃m cõdem
natus ē: nõdũ.n.a pilato fuerat iterrogat⁹. forsitã dicet ali
quis q̃m consideratiōe mētis sue vidit exitum rei ex eo q̃d
traditũ aspexit. Alius aũt dicet: q̃m q̃d scriptũ ē. Uidēs iu
das q̃ꝛ cõdēnat⁹ ē.ad ipз iudã refert̃:tũc.n.sensit malũ suũ
⁊ intellexit se condēnatum. LEO papa. Dicendo tamen
Peccaui tradens sanguineз iustum:in impietatis sue perfi
dia perstitit:qui iesuз nõ dei filiũ:sed nostre tantummodo
conditionis hominē:etiã inter extrema mortis sue pericu/
la credidit: cuius flexisset misericordiam si eius omnipo/
tentiam non negasset. CHRY. ī ho. Uide aũt quoniam
penitentiã agit q̃n cõpletũ ē ⁊ finē accepit peccatũ. Non.n.
permittit diabolus eos qui non vigilãt videre malũ ante/
q̧ꝫ perficiãt. Sequit̃. At illi dixerũt: Quid ad nos? tu vide
ris. REMI. Ac si dicant: Quid ad nos pertinet si iustus
est? tu videris.i.opus tuum quale sit manifestabitur. Qui
dam aũt cõiunctiз voluerũt legere hec verba vt sit sensus
cuius estimationis deputaris apud nos:qui eũ quē tradidi
sti iustũ cõfiteris? ORIGE. Recedēte aũt ab aliquo dia
bolo:obseruat iterum tempus. ⁊ postq̧ꝫ cognouerit ⁊ ad se
cundum peccatũ induxerit:obseruat etiam tertie deceptio
nis locũ. Sicut ille qui primo vxorem p̃ris habuit: de hoc

malo postea penituit. Sed postea diabolus voluit hãc ipãз
tristitiã exaggerare:vt ipsa tristitia abundantior facta ab/
sorberet tristantē. Simile aliq̃d factum est in iuda. postq̧ꝫ
enī penituit nõ seruauit cor suũ:sз suscepit abũdantiorē tri/
stitiã a diabolo sibi submissam:q̃ꝛ voluit euз absorbere. vñ
sequitur:Et abiens laqueo se suspendit. Si autē locum pe/
nitentie requisisset:⁊ tēpus p̃nie obseruasset:forsitan iuenis
set eũ qui dixit: Nolo mortē peccatoris. Uel forte estima/
uit preuenire magistꝝ moriturꝝ:⁊ occurrere ei cũ aĩa nuda:
vt confitens ⁊ deprecans misericordiaз mereret̃: nec vidit
q̃ꝛ non cõuenit seruum dei seipsum expellere de hac vita sз
expectare dei iudicium. RABA. Suspēdit ãt se laqueo
vt se ostenderet celo terreq̧ perosum. AVGV. de nouo
⁊ vete.testa. Sed occupatis principib⁹ sacerdotũ ad necem
domini a mane vsq̧ ad horam nonam:quõ iudas eis rettu
lisse precium sanguinis:quod acceperat ante crucē domini
ꝓbatur:⁊ dixisse illis in tēplo:peccaui q̃ tradiderim sangui
nem iustum:cũ cõstet oēs p̃ncipes ⁊ seniores ante passionē
domini nõ fuisse in templo? Quippe cũ in cruce posito isul
tarent ei. Nec enī inde põt ꝓbari:q̃ꝛ ante passionē dñi rela/
tũ est cũ sint multa que ante facta ꝓbant̃:⁊ nouissima ordi
nantur. Sed ne forte post horã nonã factũ sit: vt videns iu
das occisum saluatorē:⁊ ob hoc velũ tēpli scissũ: terrã tre/
muisse:saxa fixa:elemēta cõterrita ipo metu correpť⁹ dolue
rit. Sed post horaз nonam occupati erãt vt existimo senio
res ⁊ p̃ncipes sacerdotũ ad celebratõem pasche. Sabbato
aũt s̃m legē nõ licet nũmos portare:ac p̃ hoc nõ ē ꝓbabile
apudme quo die imo tp̃e laqueo vitam finierit iudas.

¶ Principes autem sacerdotuз acceptis argē/
teis dixerunt: Nõ licet eos mittere in corbonã:
q̃ꝛ preciũ sanguinis est. Consilio autē inito: eme
runt ex illis agrum figuli in sepulturã peregrino
rum: propter hoc vocatus est ager ille achelde/
mach: hoc est ager sanguinis: vsq̧ in hodiernuз
diem: Tunc impletũ ē q̃d dictũ ē p̃ hieremiã ꝓ/
phetã dicentē: Et acceperũt trigita argēteos p̃/
ciũ appreciati queз appreciauerũt a filiys israel ⁊
dederũt eos ī agꝝ figuli: sicut ↄstituit mihi dñs.
CHRY. in ho. Quia principes sacerdotũ nouerant q̃ oc
cisionem emerant a ꝓpria conscientia cõdemnati fuerunt.
⁊ ad hoc ostendendũ subdit euãgelista. Pricipes aũt sacer
dotũ acceptis argenteis dixerũt: Non licet eos mittere in
corbonam:q̃ꝛ precium sanguinis est. HIERO. Uere culi
cem linquentes ⁊ camelum glutientes. si.n.iõ non mittunt
pecuniam in corbonam:hoc est ī gazophylatiũ ⁊ dona dei.
q̃ꝛ precium sanguinis ē:cur ipse sanguis effũdit̃? ORIGE.
Uidebant aũt quoniam circa mortuos magis eã pecuniaз
conueniebat expendi.quia precium sanguinis erat. Sed q̃ꝛ
⁊ inter loca mortuorum sunt differentie:vsi sunt precio san
guinis iesu ad comparationem agri figuli alicuius:vt in eo
peregrini sepeliantur:non s̃m votum suum in monumētis
paternis. vnde sequitur:Consilio aũt inito emerunt ex illis
agrum figuli in sepulturam peregrinorum. AVGV. in
ser de ce.do. Prouidentia aũt dei factum puto vt precium
saluatoris nõ peccatoribus sumptũ prebeat:sed peregrinis
requiem subministret:vt iã exinde christus ⁊ viuos sangui
nis sui passione redimat:⁊ mortuos preciosa passione susci
piat. Precio ergo dominici sanguinis ager figuli cõparat̃.
Legim⁹ in scripturis q̃ totius generis humani salus redē.
pta sit sanguine saluatoris. Ager ergo iste mũdus hic totus/
est. Figulus autem qui mundi possit habere dominatum:
ipse est qui vascula corpis nostri fecit de limo. Istius itaq̧
figuli ager xp̃i sanguie empt⁹ ē:pegris inq̧ꝫ q̃ sine domo pa
tria ⁊ toto orbe exules iactabant̃:requies christi sanguine
prouidet̃. Istos aũt p̃egrinos eē dicim⁹ deuotissimos chri/
stianos:q̃ renũciãtes seculo:nihil possidētes ī mũdo:in chri
sti sanguine requiescunt. Sepultura enim christi nihil aliõ
ē q̧ꝫ reges christiani. Cõsepulti.n.sumus:sicut ait apostolus
cũ illo p̃ baptismũ in morte. Nos ergo p̃egrini in hoc mun
do sum⁹ ⁊ tãq̧ꝫ hospites in hac luce versamur. HIERO.
Qui ēt p̃egrini eramus a lege ⁊ ꝓphetis praua iudeorꝝ stu
dia suscepimus in salutē. ORIGE. Uel p̃egrinos dicim⁹
q̃ vsq̧ ad finē extranei sunt a deo: nam iusti cõsepulti sunt
christo ī monumēto nouo q̃d excisum est in petra. Qui aũt
alieni sunt a deo vsq̧ ad finē sepulti sunt in agro figuli ↄpa
rantis lutuз:qui precio sanguinis ē comparatus et ager san
guinis nominatur. vnde sequitur. Propter hoc vocatus
est ager ille acheldemach:hoc est ager sanguinis vsq̧ ī ho/
diernã diē. GLO. Quod referendũ ē ad tēpus quo euan
gelista hoc scripsit. deinde confirmat idē ꝓphetico testimo
nio dicens. Tunc impletũ ē quod dictũ est p̃ hieremiã pro
phetã dicentē:Et acceperunt triginta argenteos precium
appreciati quem appreciauerunt a filiys israel:⁊ dederunt
eos in agꝝ figuli:sicut cõstituit mihi dominus. HIERO.
Hoc in hieremia penitus non iuenitur: sed in zacharia qui
penultimus ē duodecim ꝓphetaꝝ quedã similitudo refer/
tur:⁊ q̧ꝫq̧ꝫ sensus non multum discrepet:tamē ordo ⁊ verba
diuersa sũt. AVGV. de cõcor.euã. Siq̃s ergo putat ideo
fidei euãgeliste aliq̃d derogandũ:primo nouerit nõ oēs co
dices euãgeliorꝝ hēre: q̃ p̃ hieremiã dictũ sit: sed tantum/
modo per ꝓphetã. Mihi aũt hec nõ placet defensio. quia ⁊
plures codices habent hieremie nomē ⁊ antiquiores ⁊ nul
li fuit causa cur adderet̃ hoc nomē:⁊ mēdositas fieret. Cur
ãt tolleret̃ fuit vtiq̧ causa vt hoc audax imperitia faceret:
predicta questione turbata. Potuit ãt fieri vt aio matthei
euangelium scribentis pro zacharia hieremias occurreret:
vt fieri solet:quod tamē sine vlla dubitatiōe emēdaret sal
tē ab his admonitus:qui ipso adhuc in carne viuente hec
legere potuerũt:nisi cogitaret recordatiõis sue que spiritu/
sancto regebatur:non occurrisse aliud ꝓ alio nomē prophe
te:nisi quia domin⁹ hoc ita scribi constituit. Cur aũt consti
tuerit:prima causa est:q̃ꝛ sic insinuat ita omnes prophetas
vno spiritu locutos:mirabili inter se consensione constare:
vt hoc multo amplius sit:q̧ꝫ si omniũ verba prophetarum
vno vnius hominis ore demõstrētur:⁊ ideo idubitanter ac
cipi debent quecũq̧ per eos spiritussanct⁹ dixit:⁊ singula
esse omniũ:⁊ oia singulorum. Si eniз hodie quisq̧ꝫ volens
alicuius verba iudicare:dicat nomen alterius a quo dicta
sunt: qui tamen sit amicissimus illius:cuius verba dicere
voluit:⁊ continuo recordatus aliũ pro alio se dixisse ita se
corrigat:vt tamē dicat:bene dixi:nihil aliud intuens nisi in
ter ambos eē cõcordiaз:quãto magis de prophetis sanctis
hoc cõmendãduз fuit. Est ēt alia causa cur hoc nomen hie
remie in testimonio zacharie sit manere p̃missum: vel po/
tius sanctispiritus auctoritate preceptum sit: Est apud hie/
remiam:q̃ emerit agrum a filio fratris sui:⁊ dederit ei ar/
gentum:non quidem sub hoc nomine precij:quod positum
est apud zachariam triginta argenteis. q̃ aũt ꝓphetiam de
tringinta argenteis ad hoc interpretatus sit euãgelista: q̃d
modo de domino completum est:manifestuз est. sз ad hoc
pertinere etiam illud de agro empto:quod hieremias dic̃:
hinc potest mystice significari:vt non hic zacharie nomen
poneretur qui dixit:triginta argenteis:sed hieremie qui di
xit de agro empto:vt lecto euangelio atq̧ inuento nomi/
ne hieremie:lecto autem hieremia:⁊ non inuento testimo/
nio de triginta argenteis:inuento tamē agro empto admo/
neatur lector vtrunq̧ conferre:⁊ inde sensuз enucleare ꝓ/
phetie:quomodo pertineat ad hoc quod ī domino comple
tuз est. Nam illud quod subiecit huic testimonio Matthe
us cum ait:Quem appreciauerunt a filiys israel:⁊ dederũt

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus: nec apud zachariam: nec apud hieremiam reperitur. Unde magis ex persona euangeliste accipienduꝫ est: ⁊ mystice insertuꝫ: quia hoc ex domini reuelatione cognouerit: ad hāc rem que de christi precio facta ē huiusmodi pertinere prophetiaꝫ. HIERONYMVS de optimo genere interp̄tandi: Absit ergo de pedissequo christi ꝙ possit argui de falso: cui cura fuit non verba ⁊ syllabas aucupari: sed sententias dogmatum ponere. CHRY. in ho. Legi nuper ī quodā hebraico volumie: quod nazaree secte mihi hebreus contulit hieremie apochryphum: in quo hoc ad verbum scriptuꝫ reperi: sed tamen mihi videtur magis de zacharia sumptū testimonium euangelistarum: ⁊ apostolorum more vulgato: quo verboruꝫ ordine pretermisso: sensus tamen de veteri testamento proferunt exemplum.

¶ Jesus autem stetit ante presidem ⁊ interrogauit eum preses dicens: Tu es rex iudeorū? Dic illi iesus: Tu dicis. Et cuꝫ accusaret̄ a principibus sacerdotum ⁊ senioribus: nihil rn̄dit. Tunc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersuꝫ te dicunt testimonia? Et nō respondit ei ad vllum verbum: ita vt miraretur preses vehemēter.

AVGV. de con. euā. Finitis his que Mattheus de Juda proditore interposuit ad ordinē narrationis reuertitur dicēs: Jesus āt stetit an̄ p̄sidē. ORIGE. Judex toti⁹ creature constitut⁹ a patre: vide quantū se humiliauit: vt acquiesceret stare ante iudicē tunc terre iudec: ⁊ interrogat⁹ est interrogationē quā forsitan deridens aut dubitans pilat⁹ interrogat. vnde sequit̄: Et interrogauit eum preses dicens Tu es rex iudeoꝝ? CHRY. in ho. Jd pilatus interrogat: quod aduersarij contra ipsum cōtinue reuoluebāt. Quia eniꝫ sciebant pilatū nullā curā facientē legaliū: ad publicas accusationes rē ducūt. ORIGE. Uel p̄nunciatiue hoc dixit pilat⁹. vn̄ ⁊ alibi scripsit in titulo: Rex iudeoꝝ. Principi autē sacerdotū rn̄dens: Tu dixisti: oblique arguit eius dubitationē. Pilati vero sententiā cōfirmat p̄nūciātis. vnde sequitur: Dicit ei iesus: Tu dicis. CHRY. in ho. Confessus est se eē regē: sed celestē: vt in alio euangelio manifesti⁹ legit̄. Regnū inquit meū nō ē de hoc mundo: vt neq3 iudei neq3 pilat⁹ excusationeꝫ habeant: huic accusationi insistentes. HYLA. Uel interroganti pontifici: an ipse eēt iesus christus dixerat: Tu dixisti: quia semper futurū christuꝫ ex lege ipse dixisset: huic vero legis ignaro interroganti an ipse esset rex iudeorum dicitur: Tu dicis: qa per fideꝫ presentis cōfessionis salus gentiū est. HIERO. Attende autem ꝙ pilato qui inuitus promebat sententiā aliqua ex parte respondit: sacerdotibus autem ⁊ principibus sacerdotū respōdere noluit: indignos eos suo sermone iudicans. vnde sequitur: Et cū accu. a prin. sacer. ⁊ senio. nihil rn̄dit. AVGV. de con. euan. Lucas autē ipsa crimina que accusantes obiecerunt aperuit: dicit enim: Ceperunt illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertenteꝫ gentem nostrā ⁊ prohibentem tributa dari cesari: ⁊ dicentē se christū regeꝫ eē. Nihil autē interest ad veritateꝫ quo ordine ista rettulerint: sicut nihil interest si ali⁹ aliud tacet qđ alius commemorat.

ORIGE. Accusatus autem iesus sicut tunc illis nihil respondit: sic nec ⁊ modo. non fit enim eis verbū dei: sicut aliquando fuerat ad prophetas: sed neq3 dignum erat vt pylato interroganti responderet: qui non habebat permanens ⁊ firmum de christo iudiciuꝫ sed ad contraria trahebatur. vnde sequit̄: Tunc dicit ei pilatus: Non audis quanta aduer. te dicunt testimonia? HIERO. Gentilis quidē ē qui contēnit iesum: sed causam refert in populum iudeorum.

CHRY. ibo. Jđ aūt hoc dicebat: quia volebat eū liberare: dū se excusādo responderet. Sequitur. Et non respon. ei ad vl. verbū: ita vt mira. preses vehemēter. Quia. n. multas habentes demonstratōes ex ipsis reb⁹: v̄tutis ⁊ māsuetudinis eius ⁊ humilitatis. tn̄ in ipsū indignabant̄: ⁊ peruerso iudicio agebantur cōtra ip̄m: p̄pter hoc nihil respōdet. ⁊ si aliquando respondet: breuia quidem dicit: ne ꝯtinua taciturnitate pertinacie opinio de ipso accipiat̄. HIERO. Uel ideo iesus nihil rn̄dere voluit: ne crimen diluēs dimitteret̄ a preside ⁊ crucis vtilitas differret̄. ORIGE. Miratus est aūt preses ꝯstantiā eius: forsitan sciēs ꝙ idoneus eēt p̄nunciare crimē: ⁊ tamē videbat eū in trāq̄lla ⁊ quieta sapiētia ⁊ grauitate nō turbabili stare: sed ⁊ vehemēter miratur. Dignū eni ei videbat̄ magno miraculo vt exhibitus christus ad criminale iudiciuꝫ: imperturbabilis staret ante mortem: q̄ apud oēs hoīes terribilis estimatur.

¶ Per diem autem solennem consueuerat preses populo dimittere vnum vinctum quē voluisset. Habebat autem tunc vnum victum insigneꝫ qui dicebatur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pilatus: Quem vultis dimittaꝫ vobis: barrabaꝫ an iesuꝫ qui dicitur christus? Sciebat eni ꝙ per inuidiam tradidissent eum. Sedente autē illo p̄ tribunali misit ad eū vxor eius dicens: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Multa enim passa suꝫ hodie per visum propter eum. Principes auteꝫ sacerdotum ⁊ seniores persuaserunt populis vt peterent barrabam: iesum vero perderent. Rn̄dens autem preses ait illis: Quē vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barrabam. Dicit illis pilat⁹: Quid igitur faciam de iesu qui dicit̄ christus? Dicunt omnes: Crucifigat̄. Ait illis preses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur. Uidens autem pylat⁹ qꝛ nihil proficeret sꝫ magis tumult⁹ fieret: accepta aqua lauit manus coram populo dicēs: Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et rn̄dens vniuersus populus dixit: Sāguis eius super nos: ⁊ super filios nostros. Tunc dimisit illis barrabam: iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifigeretur.

CHRY: in homi. Quia christus ad accusationē iudeorū nihil responderat: per quod posset eū pilatus ab accusationibus iudeorum excusatum habere aliud machinat̄: p qđ eum liberare possit. vnde dicitur. Per diem autem solēnē consue. pre. dimit. po. vin. vnum quē voluisset. ORIGE. Sic enim quasdā gratias prestāt gentes eis quos subyciūt sibi: donec cōfirmet̄ super eos iugum ipsorum. tamen consuetudo hec aliquando fuit apud iudeos. Saul enim nō interfecit ionathā: omni populo petēte eū ad vitā. CHRY. in homi. Per hanc autem consuetudinē christū eripere tentauit: vt neq3 vmbram excusationis iudei sibi derelinquāt: manifestus homicida in cōparatione christi adducitur: de quo sequitur: Habe. aūt tūc vnū vinctū insignē q dicebat̄ barrabas. Non simpl'r dicit latronē: sed insignē: hoc ē i malicia diffamatum. HIERO. Jste barrabas in euāgelio qđ inscribit̄ iuxta hebreos: fili⁹ magistri coꝝ interp̄tat̄: q propter seditionē ⁊ homicidiū fuerat cōdemnat⁹. Offert autē optionem eis pilatus dimittendi quem vellent: latronem an iesum: non dubitans iesum poti⁹ eligendū. vn̄ sequitur Cōgre. ergo illis dixit pilatus. Quē vultis dimittam vobis barrabam an iesum qui dicitur christus? CHRY. in ho. quasi dicat. Si nō vultis sicut innocentē dimittere: saltem ꝯdēnatū festiuitati dimittatis. Si enī oportebat ī p̄ctis manifestis existētē dimittere: multomagis in dubijs. Uide āt ordinē cōuersuꝫ: Petitio pro condemnatis solet eē plebis: cōcessio autē p̄ricipis: nūc aūt cōtrariū gestū est. p̄nceps. n. petit a plebe: ⁊ plebs ferocior reddit̄. GLO. Quare auteꝫ pilat⁹ ad liberationē christi laborauit manifestat euāgelista cū subdit: Sciebāt. n. ꝙ per inuidiā tradidissent eū. REMI. Que aūt iniuria fuerit ioannes manifestat: qui narrat eos dixisse: Ecce mundus totus post eū vadit: ⁊ si dimittim⁹ eū sic: oēs credent in eū. Notandū etiā qꝛ loco ei⁹ qđ mattheus dicit: An iesuꝫ qui dicitur christus. Marcus dicit: Uultis dimittaꝫ vob regeꝫ iudeoꝝ: soli nanq3 reges iudeorum vngebant̄: ⁊ ab ipsa vnctione xp̄i vocabāt̄. CHRY. in homi. Deinde subdit̄ aliud qđ sufficiēs erat oēs a passione reuocare. Seq̄t̄ eni: Sedente aūt illo p̄ tribunali: misit ad eū vxor eius di. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Cū demōstratione eni que erat a rebus: ⁊ sōnus non puū qd erat. RABA. Nōndū vo qꝛ tribūal iudicis: sedes ē iudicis: soliū regū: cathedre magr̄orū. Jn visiōib⁹ aūt ⁊ sōnys gentilis viri vxor hoc intellexit: qđ iudei vigilātes nec credere nec intelligere voluerunt. HIERO. Nota ēt ꝙ gentilibus sepe a deo somnia reuelantur. ⁊ ꝙ in pilato ⁊ vxore ei⁹ iustū dn̄m confitētib⁹ gētilis populi testimoniū sit. CHRY. i ho. Sꝫ c⁹ gr̄a nō ipse pilat⁹ somniū videbat: qꝛ illa magis digna erat: vel qꝛ si pilatus vidisset: nō equal'r sibi creditū eēt: vl' forte neq3 dixisset: p̄pter hoc dispēsatur a deo ꝙ mulier vidit: vt manifestū oībus fieret. Et nō simpl'r videt: sed ⁊ patit̄ multa. Seq̄tur. n. Multa. n. passa sū ho. per vi. p̄pter eū: vt. s. a cōpassione que erat ad vxorē: desidior fieret vir circa occisionem: sed ⁊ tempus nō paꝝ cōferebat. eteniꝫ eadē nocte vidit. AVGV. in ser. de paſ. Sic ergo iudex terret̄ in coniuge: ⁊ vt crimini iudeoꝝ non prebeat in iudicio consensuꝫ: p tulit in vxoris afflictōe iudiciū: iudicat̄ ipse q iudicat: ⁊ torquetur anteq̄ȝ torqueat. RABA. Uel aliter: Nūc demū diabolus intelligens per xp̄ꝫ se spolia sua amissuꝝ: sicut primuꝫ per mulierem mortē intulerat: ita p mulierē vult xp̄ꝫ de manibus iudeoruꝫ liberare: ne per eius morteꝫ: mortis amittat imperiū. CHRY. in ho. Nihil autē premissoruꝫ christi aduersarios mouit: quia eos omnino inuidia excecauerat. vnde ex propria malicia plebeꝫ corrumpūt. ⁊ hoc est quod sequitur: Principes aūt ⁊ seni. persuasē. populo vt pete. barra: Je. vo perderent. ORIGE. Et est videre nunc quō populus iudeoꝝ a senioribus suis: ⁊ iudaice culture doctorib⁹ suadetur: ⁊ excitatur aduersuꝫ iesuꝫ vt perdant eū. Sequit̄. Respon. aūt preses ait illis. Queꝫ vul. vo. de duo. dimitti? GLO. Respōdisse autē dicit̄ pilat⁹ hec dicens: siue ad ea que vxor nūciauerat: siue ad petionē populi: q iux̄ consuetudinem aliquem in die festo sibi dimitti petebant.

ORIGE. Turbe aūt quasi fere que spaciosaꝫ ambulant viā: voluerūt sibi barrabā habere solutū. vn̄ subdit̄. At illi dixe. barrabā. Jdeo gens illa habet seditiones ⁊ homicidia ⁊ latrocinia s̄m quosdaꝫ gentis sue in reb⁹ que foris habentur: sꝫ aūt oēs int⁹ in aīa. Ubi. n. non est iesus: illic lites ⁊ p̄lia sunt. vbi aūt est: ibi sunt oīa bona ⁊ pax. Oēs etiam q iudeis sunt similes vel in dogmate vel in vita: barrabaꝫ sibi solui desiderāt. Quicunq3 enī mala agit: solutus est in corpore eius barrabas. Christ⁹ aūt vinctus. Qui aūt bona agit xp̄ꝫ habet solutū: barrabā vinctū. Uoluit aūt pylat⁹ pudorē tante iniq̄tatis eis icutere. vn̄ seq̄tur: Dicit il. pyla. Quid igit̄ fa. de ie. q dicit̄ christus. Nō solū aūt hoc: sed ⁊ mensuraꝫ colligere volēs īpietatis eoꝝ. Jlli āt nec hoc erubescūt ꝙ pylatus iesuꝫ christū eē cōfitebat̄: nec modū impietatis seruāt. vn̄ seq̄t̄: Dicūt oēs: Crucifigat̄. Jn quo m'tiplicauerunt īpietatis sue mēsurā: nō solū homicidā postulātes ad vitam: sed etiā iustum ad mortē: ⁊ ad mortē turpissimā crucis. RABA. Pendentes siquidē in ligno crucifixi: clauibus ad lignū pedib⁹ manibusq3 confixi: p̄ducta morte necabant̄ ⁊ diu viuebāt in cruce: nō quia lōgior vita eligebat̄: sed qꝛ mors ipsa protendebat̄: ne dolor citius finiretur. verum iudei de morte pessima cogitabāt: sed a domino nō intelligentibus eis electa erat. ipsam. n. crucē diabolo supato erat tāq̄ȝ tropheū in frōtibus fideliū posituꝝ. HIERO. Cū aūt hoc rn̄deret: nō statiꝫ acqeuit: sed iuxta suggestionē vxoris que mādauerat: Nihil tibi ⁊ iusto illi. Jpse quoq3 respōdit. vn̄ seq̄tur: Ait illis preses: Quid. n. mali fec? Hoc dicendo pilat⁹ absoluit iesum. Sequitur: At illi magis clamabāt dicētes: Crucifigat̄. Ut ipleret̄ qđ in psalmo dicit̄. Circūdederūt me canes multi: cōgregatio malignātiū obsedit me. Et illđ hieremie: Facta ē mihi hereditas mea: sicut leo in silua: dederūt sup me vocē suā. AVGV. de con. euan. Sepius aūt pilat⁹ cū iudeis egit: volens vt dimitteretur iesus qđ paucissimis verbis testat̄ matthe⁹ cū subdit: Uidēs pila. qa nihil p̄fice. sed magis tumultus fieret. qđ non diceret: nisi multum ille conat⁹ fuisset: quāuis tacuerit quotiēs hoc tentauit vt erueret iesum furori coꝝ. Sequit̄: Accepta aqua lauit manus corā populo dicens: Innocens ego sum a san. iusti huius. REMI. Mos. n. erat apud antiquos vt cū vellet qs se ostēdere imunē ab aliquo crimine: accepta aq̄ lauaret man⁹ suas corā populo. HIERO. Pilat⁹ ergo accepit aquā iuxta illud propheticū: Lauabo inter inocentes man⁹ meas: quodāmodo in hoc cōtestans ⁊ dicēs: Ego quidē inocētē volui liberare: sed qm̄ seditio orit̄: ⁊ rebellionis mihi cōtra cesarē crimē impingitur: inocens sum a sanguine iusti huius. Judex ergo q cogit̄ contra dominū ferre sententiā: nō damnat oblatū: sed arguit offerentes: iustū eē pronūciās eū q crucifigēdus ē. Sequit̄: Uos videritis. q. d. Ego minister legū suꝫ: vox vestra sanguineꝫ fundit. Sequitur. Et respon. vni. po. dixit. San. ei⁹ sup nos ⁊ su. fi. nostros. Perseuerat vsq3 in p̄ntē diē hec īprecatio sup iudeos: ⁊ sanguis dn̄i nō aufert̄ ab eis. CHRY. in ho. Jntuere autē ⁊ h̄ iudeoꝝ multā insaniā. coꝝ. n. ipetus ⁊ p̄niciosa cōcupiscētia nō p̄mittit eos que oportet inspicere ⁊ sibi maledicunt di. Sanguis eius super nos: qd ad filios maledictionem attrahunt di. Et sup filios nostros. Sꝫ tamen misericors de⁹ coꝝ sententiā nō firmauit: sed ex eis ⁊ coꝝ filijs suscepit q penitentiā egerunt eteniꝫ ⁊ paulus ex ipsis fuit: ⁊ multa milia coꝝ q in hierosolymis crediderunt. LEO papa. in ser. de paſ. Excessit ergo pilati culpam facinus iudeorū: sed nec ipse euasit reatum qui reliquit p̄priū iudiciū: ⁊ in crimen transiuit alienū. sequitur. n. Tūc dimi. il. bar. Jesum autem flagellatū tradidit ut crucifigeret̄. HIERO. Sciēdū ē āt pylatū romanis legib⁹ ministrasse quibus sancituꝫ ē: vt qui crucifigit̄ prius flagellis verberetur. Traditur igitur iesus militibus verberandus: ⁊ illud sanctissimum corpus pect⁹ dei capax flagellis secuerūt. AVGV. in ser. de paſ. Ecce dominus aptat̄ ad v̄bera: ecce iā ceditur. rupit sanctā cutē violentia flagellorum repetitis ictibus crudelia verbera scapularum terga conscindunt. Prohdolor iacet extensus ante hominem deus: ⁊ supplicium patitur rei in quo nulluꝫ peccati vestigium potuit inueniri. HIERO. Hoc autem factum est: vt quia scriptum erat: Multa flagella peccatorum: illo flagello nos a verberibus liberemur. Jn lauacro etiā manuū pilati: gentilium omnia opera purgantur: ⁊ ab impietate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Hortantibus autem sacerdotibus populus barrabam elegit: qui interpretatur patris filius: in quo archanuꝫ future infidelitatis ostenditur: christo antichristū peccati filium preferēdo.

RABA. Barrabas etiam qui seditiones faciebat in turbis: dimissus est populo iudeorum. i. diabolus qui vsq3 hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere non possunt.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Tunc milites presidis suscipiētes iesum i pretorio:congregauerunt ad eū vniuersam cohortem: ⁊ exuētes eū:chlamidē coccineā circūdederunt ei. Et plectētes coronā de spinis posuerūt super caput eius: ⁊ arundinē in dextra eiꝰ: ⁊ genu flexo ante eū:illudebāt ei dicētes: Aue rex iudeorum. Et expuentes in eū acceperunt harundinem ⁊ percutiebant caput eius.

AVGV.de cōcor.euan. Post accusatōes christi: consequens est vt ipsaʒ domini passionē videamꝰ:quaʒ mattheꝰ sic incipit. Tūc milites presidis suscipiētes iesuʒ i pretorio congregauerūt ad eū vniuersaʒ cohortē. HIERO. Quia enī rex iudeoꝝ fuerat appellatus:⁊ hoc ei scribe ⁊ sacerdotes crimē obiecerāt:ꝙ sibi in populo israel vsurparet imperiuʒ:illudētes hoc faciūt vt nudatū pristis vestibꝰ induāt chlamydē coccineā pro rufo libo quo reges veteres vtebātur:⁊ pro diademate imponāt ei coronā spineā: pro sceptro regali dent calamū:⁊ adorēt q̄si regē. ⁊ hoc est qd̄ subditur. Et exue.eū chlamy.cocci.circū.ei:⁊ plectē. coro. de spinis. AVGV.de con.euan. Per hoc aūt intelligit̄ Marcum dixisse idutū purpura. Pro regia enī purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat:⁊ est rubra quedaʒ purpura cocco simillima. Potest etiā fieri:vt purpurā etiā marcus cōmemorauerit quā chlamys hēbat: q̄uis eēt coccinea. CHRY.in ho. Que igitur erit nobis cura ꝺ reliquo si contumelias ab aliquo patiamur:postq̄ christus hoc passus est: Etenī quod fiebat in xp̄m vltimus terminꝰ contumelie erat:nec vna pticula tm̄:sed vniuersū corpꝰ patiebatur iniurias:caput per coronā ⁊ harundinē ⁊ colaphos:facies qꝛ inspuebat̄:gene qꝛ alapis cedebant̄:corpus totū p flagella. Et qꝛ denudatū est p circūdatōeʒ chlamydis ⁊ p fictā adorationē:manꝰ p harūdinē quā dederūt ei p sceptro: ac si timerēt ne aliquid pretermitterent grauissime presumptionis. AVGV.de con.euan. Apparet autē mattheū recapitulando ista cōmemorasse:nō quo tūc factū sit:cū eum pylatus crucifigendū tradidisset. Joannes enī anteq̄ diceret:ꝙ eum pylatus crucifigendum tradiderit ista ꝯmemorauit. HIERO. Nos aūt oīa hec itelligamꝰ mystice. Quō enī cayphas dixit: Oportet vnū hominē mori p oībus: nesciens quid diceret:sic ⁊ isti quodcūq̄ fecerūt:lʒ alia mente fecerint:tamen nobis q credimꝰ sacramēta tribuebant In clamyde coccinea:opa gentiuʒ cruēta sustētat. In corona spinea maledictū soluit antiquū. In calamo venenata occidit aīalia:siue calamū tenebat in manu:vt sacrilegiuʒ scriberet iudeoꝝ. HIERO. Uel alr̄: Susceptis oībꝰ corporis nostri infirmitatibꝰ a dn̄o:oē deinde nostꝝ qbus regnū secū erat debitū:sanguine cocci colore perfundit̄. Spinis quoq̄.i.cōpungentiū quōdā pctīs gentiū coronat̄:ē.n. aculeꝰ in spinis:ex qbus xp̄o victorie corona cōtexit̄. In calamo vero earūdem gentiū infirmitas atq̄ inanitas manu cōprehensa firmat̄:quin etiā capiti eiꝰ illidit̄: vt īfirmitas gentiū manu xp̄i cōprehēsa etiā ī deū patrē:qui caput eiꝰ ē: cōquiescat. ORIGE. Uel calamꝰ mysteriū fuit ꝙ priusq̄ crederemꝰ cōfidebamꝰ ī virga harūdinea egypti:vel cuiuscūq̄ regni cōtrarij deo quē accepit:vt triūphet eū in ligno crucis. Percutiūt aūt cū hoc calamo caput xp̄i iesu: qm̄ sp regnū illud verberat deū patrē caput saluatoris. REMI. Uel alr̄: Per chlamydē coccineaʒ caro domini designat̄ q̄ rubra dicit̄ ppter sanguinis effusionē:p spineā coronaʒ susceptio peccatoꝝ nostroꝝ:qꝛ in similitudinē carnis peccati apparuit. RABA. Calamo igit̄ christi caput pcutiūt:q diuinitati eiꝰ cōtradicētes:errorē suū auctoritate sancte scripture:que calamo scribit̄:cōfirmare conant̄. Spuūt ī faciē eiꝰ q pn̄tiā grē illius verbis execrandis respuūt: ⁊ iesum in carne venisse denegāt. Falso aūt illū adorant q i eū credūt sed puersis actibus despiciūt. AVGV.de cō.euā. Qꝛ aūt dn̄ʒ in passione exuerūt vestē ppriā ⁊ iduerūt fucatā:signati sunt heretici:q eū dicūt veꝝ corpꝰ nō habuisse sed fictū.

¶ Et postq̄ illuserūt ei:exuerunt eū chlamyde ⁊ iduerūt eū vestimētis eius: ⁊ duxerūt eū vt crucifigerēt. Exeuntes autē inuenerunt hominē cyreneum nomine simonem: hunc angariauerunt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locuʒ q dicitur golgatha:quod est caluarie locus. Et dederunt ei vinum bibere cuʒ felle mixtum: Et cū gustasset noluit bibere.

GLO. Postq̄ euāgelista cōmemorauit ea q̄ ad illusionē xp̄i ptinent:nūc narrare icipit pcessuʒ crucifixiōis ipsiꝰ. vn̄ dr̄. Et postq̄ illu.ei exue.eū chlamyde:⁊ indue.eū vestimē. suis:⁊ duxe.eū vt crucifigerēt. AVGV. de cō.euā. Hoc aūt in fine factū eē intelligit̄:cū iā duceret̄ ad crucifigēdū. Postq̄.s.pilatꝰ tradidit eū iudeis. HIERO. Notādū aūt qn̄ flagellat̄ iesus:⁊ cōspuit̄ nō hēt ppria vestimēta:sʒ ea q̄ pp peccata nr̄a susperat:cū aūt crucifigit̄ ⁊ illusiōis pōpam ptierit:tūc pristinas vestes recipit ⁊ propriū assumit ornatū:statimq̄ elemēta turbāt̄:⁊ creatori dat testimoniū creatura. ORIGE. Et de chlamyde qdē scriptū ē:qm̄ denuo expoliauerūt eū. De corona āt spinea nihil tale euāgeliste scripserūt:vt iā nō sint spine nr̄e ātiq̄: postq̄ semel eas a nobis abstulit iesus sup venerabile caput suū. CHRY.i ser. de paſ. Nō āt voluit dn̄s pati sub tecto:nō in tēplo iudaico. ne putares p illa tm̄ plebe oblatū:⁊ iō foras ciuitateʒ:foras muros:vt scias sacrificiū eē cōmune qd̄ totiꝰ terre est oblatio:qd̄ cōmunis ē purificatio:⁊ hoc signat̄ cū dr̄: Exeūtes āt iuenerūt hoieʒ cyre.noīe simonē hūc angari.vt tolle.crucē eiꝰ. HIERO. Ne qs āt putet huic loco euāgeliste ioānis historiā eē cōtrariā. ille.n. dicit exeūtē dominū de pretorio portasse crucē suā: Mattheꝰ aūt refert ꝙ iuenerūt hoiem cyreneū cui iposuerūt crucē iesu. Sʒ h itelligēdū ē ꝙ egrediēs de ptorio iesus ipē portauerit crucē suā:postea obuiaʒ habuerūt simonē:cui portādā crucē iposuerūt. ORIGE. Aut egressi qdē angariauerūt simonē.appropiquātes āt ad locū ī quo eū fuerāt suspēsuri:iposuerūt crucē ⁊ ipsi:vt ipse eā portaret. Nō fortuito āt āgariatꝰ ē simō:sʒ ƀm dispositionē dei ductꝰ ē ad hoc vt euāgelica scriptura dignꝰ iueniret̄ ⁊ ministerio crucis christi. Nō solū aūt saluatorē conueniebat accipe crucē suā:sʒ ⁊ nos cōueniebat eā portare: salutarē nobis angariā adiplentes.nec tn̄ sic profecisset nobis eā accipe:sic̄ cū ipse eā accepit. HIERO. Mystice .n. crucē suscipiunt nationes:⁊ peregrinus obediens portat ignominiam saluatoris. HYLA. Indignus enim iudeus erat christi crucem ferre.quia fidei gentium erat in reliquum ⁊ crucem accipere ⁊ cōpati. REMI. Iste enim simon non erat hierosolymita:lʒ peregrinus ⁊ aduena.s. cyreneus. Cyrene enim ciuitas ē libye. Interpretat̄ aūt simon obediēs: cyreneꝰ heres:vn̄ pulchre per eū designat̄ populus gentiū qui peregrinus erat testamētoꝝ dei:sed credēdo factus est ciuis scōꝝ ⁊ domesticꝰ ⁊ heres dei. GREGO.in ho. Uel alr̄: Per simonē q crucē dominicā in angariam portat:designantur abstinentes ⁊ arrogātes:qꝛ p abstinētiā quidē carnē afficiūt:sed fructū abstinētie interiꝰ nō requirūt. vn̄ idē simon crucē portat:sʒ nō moritur:qꝛ abstinentes ⁊ arrogantes p abstinētiā quidē corpus afficiunt: sed per desiderium qdē glorie mūdo viuūt. Seqtur. Et vene.i lo.qui dr̄ golga. qd̄ ē caluarie locꝰ. RABA. Golgatha.n.syrū nomē ē:⁊ interpretat̄ caluaria. HIERO. Audiui quēdaʒ exposuisse caluarie locū:in quo sepultꝰ ē adā:⁊ ideo sic appellatū:quia ibi antiqui hominis sit conditū caput. Fauorabilis interpretatio ⁊ mulcēs aurem populi:nec tamē vera. Extra vrbē.n. ⁊ foris portā loca sūt in qbus trūcantur capita dānatorū: ⁊ caluarie.i.decollatorū sūpsere nomē. Propterea āt ibi crucifixus ē iesus:vt vbi priꝰ erat area dānatorum:ibi erigerentur vexilla martyrij. Adaʒ vero sepultū iuxta ebrō ⁊ arbee in iesu filij naue volumine legimꝰ. HYLA. Locus auteʒ crucis talis est vt positus in medio terre ad capescendā dei cognitionē vniuersis gentibꝰ esset eq̄lis. Seqtur: Et dede. ei bi.vinū cū fel.mixtū. AVGV.de ꝯsen.euā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibere mirrhatū vinū. Fel qppe pro amaritudine mattheꝰ posuit:mirrhatū enī vinū amarissimū ē quāq̄ fieri possit vt ⁊ fel ⁊ mirrha vinū amarissimū redderent. HIERO. Amara vitis:amaꝝ vinū facit: quo potāt dominū iesū:vt ipleat̄ qd̄ scriptum est: Dederūt in cibū meū fel. Et deus loquit̄ ad hierusalē: Ego te plantaui vineam verā:quomō facta es in amaritudine vitis aliene: Et cū gustasset noluit bibere. AVGV.de con.euan. Qꝛ aūt marcus ait: Et nō accepit.intelligit̄:non accepit vt biberet: gustauit aūt sicut mattheꝰ testis est. ⁊ qd̄ idē mattheus ait: Noluit bibere:hoc marcus dixit: Nō accepit. tacuit etiā ꝙ gustauit. Qꝛ auteʒ cum gustasset noluit bibere hoc īdicat ꝙ gustauerit qdem pro nobis mortis amaritudinem: sed tertia die resurrexit. HYLA. Uel ideo oblatum vinuʒ felle admixtū bibere recusauit.nō enim eterne glorie incorruptioni peccatorū amaritudo miscet̄.

¶ Postquā autē crucifixerūt eum diuiserunt vestimenta eius sortem mittentes: vt adipleret̄ qd̄ dictum est p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea: ⁊ sup vestē meā miserunt sorteʒ. Et sedētes seruabāt eū. Et iposuerunt sup caput eius cām ipsius scriptā: hic est iesus rex iudeoꝝ. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris ⁊ vnus a sinistris.

GLO. Premisso quō christus ad locū passionis est ductꝰ hic euangelista ipaʒ passionē psequtur:genꝰ mortis exponēs cū dicit: Postq̄ aūt crucifixerunt eum. AVGV.in libro. lxxxiij.questionū: Sapientia quidē dei hominem ad exemplum quo recte viueremus suscepit. ptinet aūt ad vitaʒ rectam ea q̄ non sunt metuēda nō metuere. Sunt autem homines q quamuis mortē ipsam non timeant: genus tn̄ mortis horrescūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuenti homini metuendū eēt:illius hominis cruce ostendēdum fuit. Nihil enī erat inter oīa genera mortis illo genere execrabilius ⁊ formidabilius. AVGV.in ser.de paſ. Quantū aūt valeat virtus crucis:aduertat sanctitas vestra. Contempsit adam preceptū accipiens ex arbore pomū:sed q̄cquid adaʒ pdidit:christus in cruce iuenit. de diluuio aquaꝝ humanū genꝰ archa lignea liberauit. de egypto dei populo recedēte moyses mare virga diuisit:pharaonem prostrauit:⁊ populū dei redemit. Idem moyses lignum in aquam misit: ⁊ amaram aquā in dulcedinem cōmutauit: Ex lignea virga ꝺ spirituali petra salutaris vnda profert: ⁊ vt amalech vinceretur circa virgam: Moyses expansis manibꝰ extendit̄. ⁊ lex dei arche testamēti credit̄ lignee: vt his omnibus ad lignū crucis quasi p gradus quosdam veniat̄. CHRY.in ser. ꝺ paſ. Ideo ⁊ in excelso ligno non sub tecto passus est: vt ēt ipsius aeris natura mūdet̄. sed ⁊ terra simile beneficiū sentiebat decurrentis de latere sanguinis stillatione mundata. GLO. Lignum etiaʒ crucis significare videtur ecclesiam in quattuor mūdi partibꝰ diffusaʒ. RABA. Uel ƀm moralē sensū crux p suā latitudinē significat hylaritatē operātis:qꝛ tristitia āgustias fac̄. latitudo enī crucis ē ī trāsuerso ligno vbi figunt̄ manꝰ. per manꝰ aūt opa itelligimꝰ. p altitudinē autē cui caput adiūgit̄:significatur expectatio retributionis de sublimi iustitia dei. longitudo autem q̄ totū corpus extendit̄:tolerantiā designat. vn̄ longanimes dicūtur qui tolerant. pfundū aūt quod terre infixū est:secretuʒ sacramēti prefigurat. HYLA. Sic ergo in ligno vite cūctorū salus ⁊ vita suspendit̄. vn̄ dicit̄: Postq̄ āt crucifi.euʒ diuise. vesti.eiꝰ:sortē mittētes. AVGV. de cō. euā. Hoc breuiter a mattheo dictū ē: Joānes aūt distinctius explicat quēadmodū gestū sit: Milites ingt cū crucifixissent eū:acceperūt vestimēta eiꝰ:⁊ fecerūt q̄ttuor partes: vnicuiq̄ militi partē ⁊ tunicā. Erat aūt tunica inconsutilis. CHRY. in ho. Notandū ergo ꝙ nō parua hec abiectio christi erat: quasi.n.circa dehonoratū ⁊ oīuʒ vilissimū ī christo hoc agebant. in latronibꝰ aūt nihil tale operati sunt. Diuidere eniʒ vestimēta in cōdēnatis valde vilibus ⁊ abiectis fit:⁊ nihil aliud habētibꝰ. HIERO. Hoc aūt qd̄ circa christū gestū est:in psalmo fuerat pphetatū. ⁊ iō sequit̄. Ut adipleret̄ qd̄ dictū ē p prophetā dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super vestē meā miserūt sortē. Sequit̄: Et sedentes seruabant eū.s.milites. Diligentia militū ⁊ sacerdotū nobis profuit:vt maior ⁊ apertior resurgentis virtus appareat. Seqtur: Et iposuerunt super caput eiꝰ cām ipsius scriptā: Hic ē iesus rex iudeorum. Nō possum aūt digne admirari pro rei magnitudine ꝙ emptis falsis testibꝰ ⁊ ad seditionē clamoreq̄ infelici pplō concitato:nullā aliā inuenerūt cām interfectionis eiꝰ nisi ꝙ rex iudeoꝝ eēt. ⁊ illi forsitan illudētes ridentesq̄ hoc fecerunt. REMI. Diuinitus aūt procuratū fuit:vt talis titulꝰ sup caput eius poneretur: vt p hoc iudei agnoscerent:qm̄ nec ēt occidendo facere potuerunt vt eum regem non haberēt. per mortis eniʒ patibulū nō amisit iperiū:sed potius corroborauit. ORIGE. Et princeps qdē sacerdotū ƀm litteraʒ legis portabat in capite suo sanctificationē dn̄i scriptā. Uerus auteʒ princeps sacerdotum:⁊ rex iesus in cruce qdē habet scriptum: Hic ē rex iudeoruʒ. Ascendens autē ad patrē pro litteris: ⁊ pro noīe quo nominatur habet ipsū patrē. RABA. Quia.n.rex simul ⁊ sacerdos ē:cum sue carnis hostiaʒ in altari crucis offerret:regis quoq̄ dignitateʒ titulus pretendit qui non infra: sed supra crucē ponit̄:qꝛ licet in cruce pro nobis hoīs infirmitate dolebat:super cruceʒ tamē regis maiestas fulgebat:quā p crucem non perdidit:sed potiꝰ cōfirmauit. Seqtur: Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris:⁊ vnus a sinistris. HIERO. Sicut enim pro nob maledictū crucis factus est christus:sic pro omniuʒ salute inter noxios quasi noxius crucifigit̄. LEO papa.in ser.de paſ.do. Duo auteʒ latrones vnus ad dexterā ⁊ alius ad sinistraʒ crucifigunt̄: vt in ipa patibuli specie mōstraret̄ illa q̄ in iudicio ipiꝰ oīuʒ hominū ē faciēda discretio. Passio igr̄ christi salutis nostre cōtinet sacramētū: ⁊ de īstrumēto quod iniquitas iudeorū parauit ad penā:potentia redēptoris gradū fecit ad gloriā.

HYLA. Uel aliter: Duo latrones leue ac dextre affigūtur:oēm humani generis vniuersitatē vocari ad sacramētū passionis dn̄i ostendētes. sed qꝛ per diuersitatē fidelium ac īfidelium fit omnium ƀm dextram sinistrāq̄ diuisio vnus ex duobus ad dexteram eius situs:fidei iustificatiōe saluatur. REMI. Uel per istos duos latrones designātur oēs: q artioris vite continentiā apprehendunt. quicunq̄ enim sola itensione placendi deo hoc faciunt:designant̄ per illū: qui a dextris dei crucifixus ē. qui vero pro appetitu humane laudis:vel aliqua minus digna intentione: designantur per illum qui a sinistris crucifixus est.

¶ Pretereūtes aūt blasphemabāt eū:mouentes capita sua ⁊ dicentes: Uah qui destruis templū dei: ⁊ i triduo illō reedificas. Salua temetipsū. si filius dei es:descende de cruce. Similr̄ ⁊ principes sacerdotū illudētes cuʒ scribis ⁊ seniorībꝰ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicebant: Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce ⁊ credimus ei. Cōfidit in deo: liberet nunc eum si vult. Dixit enim: quia filius dei sum. Idipsum autem ⁊ latrones qui crucifixi erāt cum eo improperabant ei.

CHRY. in ho. Cum christū denudassent ⁊ crucifixissent: vltra procedunt: ⁊ in cruce videntes affixum exprobrant ei. vnde dicitur: Pretereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua. HIERO. Blasphemabant quidem qui pretergrediebantur viam: ⁊ in vero itinere scripturarum ambulare nolebant. Mouebant autē capita sua: quia iā ante mouerant pedes: ⁊ non stabāt supra petrā. Idipsum autē insultans dicit fatuus populus quod falsi testes cōfinxerāt. vnde sequitur: Et dicentes: Uah qui destruis templum dei: ⁊ in triduo illud reedificas. REMI. Uah iteriectio est insultantis siue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cum post triduū reedificatū templum dei in corporis resurrectione cernetur. CHRY. in ho. Ut quasi priorib⁹ signis incipientes detrahere subiungunt: Salua temetipsum. si filius dei es: descende de cruce. CHRY. in ser. de passione. Sed econtrario quia filius dei est: ideo nō descēdit de cruce: nam ideo venit: vt crucifigeretur pro nobis. Sequitur. Similiter ⁊ principes sacerdotum illudentes cum scribis ⁊ senioribus dicebāt: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. HIERO. Etiam nolentes scribe ⁊ pharisei confitentur q̄ alios saluos fecerit. Itaq; vestra vos condemnat sententia qui enim alios saluos fecit: vtiq; si vellet seipsum saluare poterat. Sequitur. Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. CHRY. in ser. de passione domini. Considera aūt nunc vocem filiorū diaboli quomodo imitantur vocem paternā. Diabolus enim dicebat: Mitte te deorsum si filius dei es: ⁊ iudei dicunt: Si filius dei es: descende de cruce. LEO papa: De quo erroris fonte iudei talium blasphemiarum venena potastis: Quis vobis magister tradidit: quę doctrina persuasit: q̄ illum regē israel: illum dei filium credere deberetis qui se aut crucifigi non sineret: aut a confixione clauorum liberum corpus excuteret: Non hoc vobis legis mysteria: aut prophetarū ora cecinerunt. Sed illud vere legistis: Faciem meam non anerti a confusione sputorum. Et iterum: Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Nūqd legistis dñs discēdit ō cruce: ꝯ legistis dñs regnauit a ligno. RABA. Si aūt tūc de cruce surgeret insultātib⁹ cedēs: virtutē nobis patiētie nō demōstraret: si expectauit paululū: irrisionē sustinuit: q̄ de cruce surgere noluit: ō sepulchro resurrexit. HIERO. Fraudulēta aūt est p̄missio cui ad dūm: Et credim⁹ ei. Quid enī plus de cruce adhuc viuētem discēdere: an de sepulchro mortuū resurgere: Resurrexit: ⁊ si credidistis: q̄ etiā si de cruce discēderet nō crederetis. Sed mihi videt hoc demones imittere. Stati enim vt crucifixus ē dns: senserūt virtutē crucis: ⁊ itellexerūt fractas vires suas cē: ⁊ hoc agūt vt de cruce discēdat. Sed dns sciēs aduersariorū insidias pmanet in patibulo: vt diabolū ōstruat. Sequitur: Cōfidit in deo: liberet eū si vult. CHRY. i ho. O ingnati valde. Nunquid prophete: ⁊ iusti nō erāt q̄ eos nō eripuit a periculis de⁹: Si autem illorū glorie nō obfuit: q̄ eis pericula induxistis: multo magis in isto non oportebat vos scandaliçari per ea que patitur: quia semp per ea que dixit: hanc vestram remouit suspitionem. Sequitur: Dixit enī: quia filius dei sum. Per quod ostēdere volebant eum pati ob seductoris ⁊ erronei causam: ⁊ sicut superbum ⁊ vane gloriātem in his que dicebat. Sic ergo non solum iudei ⁊ milites desubtus eum deridebant: sed ⁊ desuper latrones cum eo crucifixi. vnde sequit. Idipsum aūt ⁊ latrones qui crucifixi erāt cū eo improperabāt ei. AVGV. de cōsen. euāgelistarū. Potest autē putari lucas repugnare ei quod hic dicit: qui dicit q̄ vnus de latronibus blasphemabat eum quē alter increpabat: nisi itelligam⁹ mattheum breuiter restringentes hunc locum pluralē numerū pro singulari posuisse: sicut in epistola ad hebreos legimus pluraliter dictū: clauserūt ora leonum: cū solus daniel significari intelligitur. Quid autem vsitatius q̄ vt aliquis dicat: En rustici mihi insultant: etiā si vnus insultet. Esset autem contrarius si matthe⁹ dixisset ambos latrones conuiciatos domino. Cum vero dictum est latrones: nec additū est ambo: potuit vsitato locutionis modo per pluralem numerum significari. HIERONI. Uel potest dici q̄ primum vterq; scilicet blasphemauerit: deide sole fugiente: terra cōmota: saxisq; diruptis: ⁊ ingruentibus tenebris vnus crediderit in iesum: ⁊ priorem negationem sequenti confessione emendauerit. CHRY. in ho. Ut enim non existimes ex quadam cōuenētia id gestum fuisse neq; latronem fuisse: qui latro videbatur a contumelia: ostendit tibi quoniam etiam in cruce positus latro erat ⁊ inimicus: ⁊ repente transmutatus est. HYLA. Ex aūt latrones ambo conditionem ei passionis exprobrant: vniuersis etiam fidelibus scandalum crucis futurum eē significat. HIERO. Uel in duobus latronibus vterq; populus gētilium ⁊ indeorum primo dominū blasphemauit: postea signorū multitudine alter exterritꝰ egit penitētiaꝫ ⁊ vsq; hodie iudeos increpat blasphemantes. ORIGE. Sed ⁊ latro qui saluat⁹ est pōt eē mysteriū eorū: qui post multas iniquitates crediderunt in christum.

¶ A sexta autem hora tenebre facte sūt sup vniuersam terrā: vsq; ad horam nonam. Et circa horā nonam clamauit iesus voce magna dicēs: Heli heli: lama zabathani. Hoc est: Deus meus: deus meus: vt quid dereliquisti me: Quidam autē illic stātes: ⁊ audictes dicebāt: Heliam vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis acceptā spongiam iplenit aceto: ⁊ imposuit harundini: ⁊ dabat ei bibere. Ceteri vero dicebāt: Sine: videamus an veniat helias liberans eū. Jesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum.

CHRY. in sermone de passione. Non poterat ferre creatura iniuriam creatoris: vnde sol retraxit radios suos: ne videret impiorum facinora. Et ideo dicitur: A sexta autem hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsque ad horam nonam. ORIGENES. Ab hoc textu quidam calumniantur euangelicam veritatem. Defectio enim solis a seculo semper fuit in suo tempore facta. Sed defectio solis que fm consuetudinē temporum ita currentium fieri solet: non in alio tempore fit nisi in conuentu solis ⁊ lune quando luna subtus currens: solis impedit radios occurrentis ei. In tempore autem quo passus est christus: manifestum est quoniam conuentus non erat lune ad solem: quoniam tempus erat paschale quod consuetudinis est agere quando luna plena est. quidam autē credentius volentes defensionem aliquam inducere contra hoc dixerunt: quoniam illa defectio solis conuenienter fm cetera prodigia nova: cōtra consuetudinem facta est. DIONY. in epistola ad policarpum. Inopinabiliter. n. soli lunā icidentem videbam⁹. non enim erat conuentus tēporis: ⁊ rursus ipsam a nona hora vsq; ad vesperā ad dyametr̄ solis supernaturaliter restitutam: ⁊ vsque ad solarem terminum venientem postea regredientem: ⁊ rursus non ex eodem ⁊ defectum ⁊ repugnationē sed econtrario fm diametrū factā. CHRY. in homi. Tribus etiā horis tenebre permanserūt: cū eclypsis in momento trāseat. non enī habet morā vt sciūt illi qui cō siderauerūt. ORIGE. Sed aduersus hoc filij huius seculi dicunt. Quomodo hoc factum tam mirabile nemo greco rum: aut barbarorum scripsit eorum qui notauerunt: si quid tale nouum factum est aliquādo: Et plegon quidē i chronicis suis scripsit: in principatu tyberij cesaris factum: sed non signauit in luna plena. Arbitror ergo sicut cetera signa que facta sūt in passiōe ipsius: scilicet velum scissum: ⁊ terra tremuit: ⁊ cetera in hierusalem tantummodo facta sunt. Aut si latius voluerit quis extendere ad terram iudeam: sicut in tertio libro regum dixit abdias ad heliam: Uiuit de⁹ tuus: si est gens aut regnum: vbi non misit dominus meus querere te: ostendens quoniam satis eum in gentibus que fierat circa iudeam. Est autem consequentis itelligere quasdam tenebrositatis nubes ⁊ multas ⁊ magnas concurrisse super hierusalem: ⁊ terrā iudee. ⁊ ideo facte sunt tenebre profunde a sexta hora vsq; ad nonam. Due enim creature i sexta die facte fuisse intelliguntur: ante sextam quidem animalia: in sexta autem homo. ⁊ ideo conueniebat pro salute hominis moientem in hora sexta suspendi: ⁊ a sexta hora ppter hoc tenebras fuisse factas super omnem terram vsq; ad nonam. Et sicut moyse manus extendente in celum: facte sunt tenebre super egyptios: seruos dei tenentes in seruitute: similiter ⁊ christo in sexta hora manus extendente i cruce ad celum super populum qui clamauerat. Crucifige eum: facte sunt tenebre: ⁊ ab omni lumine sunt priuati: in signum futurarum tenebrarum: que comprehensure erāt gentem iudeam. Item sub moyse facte sunt tenebre super oēm terram egypti tribus diebus: omnibus autē filijs israel erat lumen. Sub christo autem facte sunt tenebre super omnem iudeam tribus horis: quoniā propter peccata sua priuati sūt a lumine dei patris ⁊ a splendore christi: ⁊ ab illuminatione spiritussancti. Lumen autem fuit super omnem reliquā terram: quod vbiq; illuminat omnem ecclesiam dei in christo. Et si vsq; ad horam nonā tenebre facte fuerūt super iudeā: manifestum est quoniam iterum eis lumen refulsit: qz cū plenitudo gentiū itrauerit: tūc oīs israel saluus fiet. CHRY. in homi. Uel aliter. Hoc admirandum erat: q̄ in omnē terram tenebre sunt facte: quod nunq̄ p⁹ contigerat. In egypto enim solum tenebre facte sunt: quando pascha perficiēdum erat. que enim tunc agebantur: horum typus erāt. Et intuere q̄ fiunt tenebre in media die quando vbiq; terrarum dies erat: vt omnes qui habitabant terram: hoc miraculum cognoscerent. Hoc autem est signū quod petentibus promittebat dare dicens. Generatio prava ⁊ adultera signum querit: ⁊ signum non dabitur ei: nisi signum ionę p̄phete crucem signans ⁊ resurrectionem. Eteniz multo mirabilius est in eo qui crucifixus erat hoc fieri: q̄ ambulante eo super terram. Hoc autē sufficiens erat eos cōuertere: non solum magnitudine miraculi: sz quia hoc gestū est postquā omnia locuti fuerant: que voluerant: ⁊ satietatez acceperant cōtumeliarum. Qualiter autem non admirati sunt vniuersi neq; estimauerunt euz esse deum: quia scilicet hominum genus tunc multa malitia ⁊ desidia detinebatur: ⁊ hoc miraculum factum cōfestim transyt ⁊ non nouerant q̄ eēt causa eius qō gerebat. Et propter hoc ipse postea loquitur vt ostendat se viuere: ⁊ q̄ ipse hoc miraculū fecit. vnde sequitur. Et circa horam nonam clamauit iesus voce magna dicens: Deli: beli: lama çabatani: Hoc est: Deus meus: deus meus: vt quid dereliquisti me: HIERO. Principio vicesimi primi psalmi vsus est. Illud vero quod est in medio, versiculi. Respice in me: superfluum est. legitur enī in hebreo. Deus meus deus meus: quare me dereliquisti: Ergo impij sunt: qui psalmum ex persona dauid siue bester et mardochei dictum putant: cum etiam euangeliste testimonio ex eo sumpta super saluatore intelligant: vt est illō: Diuiserunt sibi vestimenta mea: ⁊ foderunt manus meas.

CHRY. in homilia. Ideo autem emisit prophetica vocem: vt vsq; ad vltimam horam testimonium perhibeat vetus testamento: ⁊ vt videant quoniam honorat patrem ⁊ non est deo contrarius: ⁊ ideo hebraicam vocem emisit: vt eis fieret cognita ⁊ manifesta. ORIGE. Requirendum est autem: quid est q̄ a deo derelictus est christus. Et quidam quia non possunt exponere: derelinqui christum a deo: dicunt q̄ per humilitatem dictum est. Sed manifeste intelligere poteris quid sit quod dicit: faciens comparationē glorie illius quam habuit apud patrem: ad confusionē quā contemnens sustinuit crucem. HYLA. Per hec autem verba ingenia contendunt heretica: q̄ aut defecisse omnino deū verbum in animam corporis volunt: dum corpus officio anime viuificat: aut omnino nec fuerit christus homo natus: quia in eo dei verbum modo spiritus habitauerit p̄phetalis: quasi iesus christus anime soluz ⁊ corporis homo cōmunis. hoc habet sui exordium: quo esse cepit homo: q̄ nunc a dei verbo contracta rursum protectione desertus clamet: Deus meus: quare me dereliquisti: Uel certe i anima verbi natura mutata paterno christus i omnibus visus auxilio: nunc inops eius mortis permissus solitudinem suam conqueratur: relinquentēq; se arguat. Sed inter has impias infirmasq; sententias ecclesie fides imbuta apostolicis doctrinis non partit iesum christū ne filius dei: non ⁊ filius hominis intelligatur: nā querela derelicti morientis ifirmitas est. promissio aute paradisi viuentis dei regnū est. Dabes in conquerente ad mortē relictum se esse: q̄ hō est. Dabes cum qui mortē profitentē se in paradiso regnare: q̄ deus est. Nō ergo mireris verborū humilitatem ⁊ querimonias derelicti: cum formam serui sciens: scandalum crucis videas. GLO. Dicitur autē deus eum deseruisse in morte: quia potestati persequentiū eū exposuit: subtraxit enim protectionem: sed non soluit vnionē. ORIGE. Postquā aūt vidit super omnem terram iudeam tenebras: hoc dixit oīdere volēs: Dereliquisti me pater. idest talibus exinanitus calamitatibus tradidisti: vt populus qui fuerat apud te honoratus recipiat que in me auius est: vt priuetur a luminis tue prospectionis: sed ⁊ pro salute gētium dereliquisti me. Quid autem tam bonū fecerunt: qui ex gentibus crediderunt: vt precioso sanguine sup terram effuso pro eis emereō a maligno: Aut quid tale dignum facturi sunt hominēs: pro quibus patior ista: Forsitan autem ⁊ videns peccata hominum pro quibus patiebatur dixit: Quare me dereliquisti: vt fierē quasi qui colligit stipulā in messe: ⁊ racemos in vindemia. Non autem estimes humano more saluatorem ista dixisse propter calamitatez que comprehenderat eum in cruce. Si enim ita acceperis: non audies magnā vocem eius que ostendit aliquid esse magnum absconditū.

RABANVS. Uel saluator hoc dixit: nostros circunferens motus. qui in periculis positi a deo deseri nos putamus. Humana enim natura propter peccatum a deo fuerat derelicta: sed quia filius dei factus est noster aduocat⁹: quorum suscepit culpam. deplorat miseriam: in quo ostendit quantum flere debeant qui peccant: quando sic fleuit qui nunquam peccauit. Sequitur: Quidam autem illic stātes ⁊ audientes dicebant: Helyam vocat iste. HIERO. Non omnes: sed quidaz quos arbitror milites fuisse romanos: non intelligentes hebraici sermonis proprietatem: sed ex eo qō dixit: Hely hely: putant helyam ab eo invocatum. Sin autem iudeos qui hoc dixerint intelligere voluerimus: hoc more sibi solito fecisse: vt dominuz imbecillitatis infamentꝫ helye auxiliū deprecet. Sequit: Et protinus currens vnus ex eis: acceptam spongiam impleuit ace-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

to ⁊ imposuit arundini: ⁊ dabat ei bibere. AVGV. in ser. de passione: Sic ergo propinator fontiū potatur aceto: mellis dator cibatur felle: flagellatur remissio: ꝯdemnatur venia: illuditur maiestas: ridet͂ virtus: profundit͂ largitor imbriū sputis. HYLA. Est aūt acetū vinū qđ per vitiū aut īcurie aut vasis accescit: vinū aūt est honor immortalitatis aut virtus. Cū igitur in adā coacuisset: ipe accepit ⁊ potauit ex gentibus. In calamo enim ⁊ spongia vt potaret offertur .i. ex corpib⁹ gentiū in se ad ꝯmunionē imortalitatis ea que in nobis erāt vitiata trāsfudit.. REMI. Uel aliter: Judei acetū erāt degenerātes a vino patriarcharū ⁊ prophetarū: habebāt fraudulēta corda: quasi spōgiā cauernosis atqꝫ tortuosis latibulis. per arundinē designat͂ sacra scriptura: que in hoc facto iplebatur. sicut.n. lingua hebrea vel greca dicitur loquela q̄ fit p linguā: sic ⁊ arūdo dici posset lr̄a vel scriptura que in hoc facto iplebatur: que fit p arūdinē. ORIGE. Et forsitā qcunqꝫ sm̄ doctrinā ecclesiasticā sapiūt: viuūt āt male: dant ei vinū bibere felle ꝑmixtū. Qui aūt alienas a veritate sentētias applicāt christo: quasi eas dicenti: hi spongias implētes aceto iponūt calamo scripture: ⁊ offerunt ori eius. Sequit͂: Ceteri vero dicebāt: Sine: videam⁹ an veniat helyas liberans eum. RABA. Quia.n. milites praue sonū vocis dominice intelligebant: ideo inaniter aduentū helye expectabāt. Deū ergo quē saluator hebraico sermōe īuocabat: inseparabiliter semp secū habebat. AVGV. in ser. de passiōe: Cū ergo nil iā xp̄o restaret ex penis: mors morat͂: quia suū esse ibi nil sentit. Suspecta est vetustati nouitas. Hūc primū hūc solū vidit hoiē peccati nescium: noxa liberū: iuris sui legib⁹ nil debentē: Accedit tamen cōfederata iudaico mors furori: ⁊ desperata vite iuadit auctorē. vnde sequit͂: Jesus autem iterū clamans voce magna emisit spiritū. Quare aūt displicet si christ⁹ de sinu patris ad nostrā seruitutē venit: vt nos sue redderet libertati: nostrā mortē suscepit: vt nos eius morte liberemur: q̄ndo nos despectu mortis mortales in deos rettulit: terrenos celestibus estimauit. Quantū.n. diuina virtus operū contemplatione lucebat: tantum pati pro subiectis: p seruis mori insigne est charitatis imēse. Ergo hec prima cā ē dominice passionis: qr sciri voluit q̄ntum amaret homines deus: qui plus amari voluit q̄ntum timeri. Secunda causa ē vt sententiā mortis quā iuste declarat: iustius aboleret. Qr nāqꝫ prim⁹ homo adiudicante deo: de reatu incurreret mortē: ⁊ eam transmisit ad posteros: venit de celo secūdus homo peccati nescius: vt mors damnaretur: que rapere iussa reos innocentie ipsum inuadere presumpsit auctorē: Nec mirandū est si pro nobis posuit quod suscepit a nobis. s. animā qui propter nos fecit tanta: ⁊ talia largitus est nob. AVGV. contra felicianum: Absit enim a fidelibus ista suspitio: vt sic christus senserit mortem nostram: vt quantū in se est vita perdat vitam. Nam si hoc ita esset: quomodo illo triduo potuisse dicimus aliquid viuere: si vite fons dicit͂ aruisse: Sensit igit͂ mortē deitas christi participatione humana: siue humani affectus: quē sponte susceperat: non nature sue potentiam pdidit: per quam cuncta viuificat. In morte enī nostra sine dubio destitutū corpus vita aīam nostrā non perimit. dum discedens anima non vim suā perdit: sꝫ quod viuificauerat hoc dimittit: ⁊ quantum in se est: alterius mortem facit: ipsa non recipit. De saluatoris nunc anima dicemus qui vt non dicam propter inhabitantem diuinitatem ⁊ propter iusticiam singularem: certe ꝑpter cōmunem moriendi sortē corpus illo triduo sic potuit deserere: vt ipa nō posset penitus interire. Credo enim dei filium mortuum esse non sm̄ penam iniusticie quā ex toto non habuit: sed sm̄ legem nature: quam pro humani generis redēptione suscepit. DAMASCENVS. Etsi tamen mortuus ē vt homo: ⁊ sancta eius anima ab incontaminato diuisa est corpore: sed tamen deitas inseparabilis ab vtrisque permansit: ab aia dico et corpe. Et neqꝫ vna ita hypostasis i duas diuisa est. corp⁹ enim ⁊ aia sic a pncipio in vbi hypostasi hūerūt existentiam etiam in morte. Neqꝫ enim anima neqꝫ corpus propriā hūerunt hypostasim pter hypostasim verbi. HIERO. Diuine aūt ptatis indiciū ē emittere spiritū. ⁊ vt ipe quoqꝫ dixerat. Nemo pōt tollere aiam meā a me: sed ego pono eā ⁊ iterū sumo eā. Spiritū enī in hoc loco p aia intelligamus. Sed qđ vitale aut spūale corpus faciat seu ꝙ ipsius aie suba spiritus sit: iuxta id qđ scriptum est. Auferes spm̄ eorū ⁊ deficiēt. CHRY. in ho. Propter hoc aūt ⁊ voce magna clamauit: vt ostēdatur quoniā sm̄ eius potestatē id gerit͂. Per hoc.n. ꝙ moriens vocem emisit magnā: apertissime se verū deū eē ostendit: quoniā hoies cū moriunt͂: vix tenuē vocē emittere possunt. AVGV. de con. euan. Quid aūt voce magna dixerit: lucas declarauit: dixit enim Et clamās iesus voce magna ait: Pater in manus tuas cōmēdo spm̄ meū. HYLA. Uel spiritū cū clamore magne vocis emisit: dolēs nō se omnia peccata portare.

¶ Et ecce velū tēpli scissū est i duas ptes: a summo vsqꝫ deorsū: Et terra mota est: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumēta apta sunt: ⁊ multa corpora sanctorū qui dormierant surrexerūt. Et exeuntes de monumētis post resurrectionē eius venerūt in sanctā ciuitatem ⁊ apparuerūt multis. Centurio āt ⁊ qui cū eo erāt custodiētes iesum: viso terremotu: ⁊ his que fiebāt timuert valde dicētes. Uere filius dei erat iste. Erant aūt ibi mulieres multe a lōge: que secute erāt iesū a galilea ministrātes ei: iter quas erat maria magdalene: ⁊ maria iacobi: ⁊ ioseph mr̄: ⁊ mater filiorū zebedei.

ORIGE. Magna facta sunt ex eo ꝙ magna voce clamauit iesus. vnde sequitur: Et ecce velum templi scissū est in duas partes a summo vsqꝫ deorsum. AVGV. de cōcor. euange. In quo satis ostendit tunc esse scissum cum emisit spiritū. Si autē non addidisset: Et ecce simpliciter dixisset: Et velum templi scissum est. incertū esset vtrum ipse ⁊ marcus hoc recapitulando cōmemorassent: lucas aūt ordinem tenuisset: qui cum dixisset: Sol obscuratus est. ꝯtinuo subiungendū estimauit: Et velum tēpli scissū est: An lucas recapitulasset: quod illi ordine posuissent. ORIGE. Duo autem fuisse vela intelliguntur: vnū quod velat scā scōrū: aliud exterius siue tabernaculi siue templi. In passione ergo domini saluatoris: velum quod erat a foris conscissū ē a sursum vsqꝫ deorsum: vt ab initio mundi vsqꝫ ad finē consisso velamine: mysteria publicantur: que vsque ad aduentum domini rationabiliter fuerunt occultata. Cum autem venerit quod perfectum est: tunc auferetur etiam secundū velum vt videamus etiam que interius sunt occulta: scilicet veram arcam testamenti. ⁊ sicut ipsa se habet natura videamus cherubin ⁊ alia. HYLA. Uel ideo velum templi scinditur: quia exinde populus est diuisus in partes: ⁊ veli honor cum custodia angeli protegentis aufertur. LEO papa in sermone de passione. Est autem ad testimoniū venerande passionis sufficiens signum elementorū inordinata turbatio. vnde sequitur. Et terra mota ē: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumenta aperta sunt. HIERO. Nulli enim dubium est quid significet iuxta litteram magnitudo signorū: vt crucifixum dominum suum ⁊ celū ⁊ terra omnia demōstrarent. HYLA. Mouetur terra: qr capax huius mortui esse non poterat: petre scisse sunt: oia enī valida ⁊ fortia penetrās di vbū ⁊ potestas eterne vtutis irrupat: Et monumenta apta sunt: erāt enī mortis claustra reserata. Seqt͂:

Et multa cor. sanc. q dormi. fur. Illuminans enim mortis tenebras: ⁊ infernorū obscura collustrans: mortis spolia ꝯtrahebat. CHRY. i ho. Ipso qdē in cruce manēte eū irridentes dicebāt. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluū facere: ⁊ qđ in se facere noluit: in seruorū corpib⁹ cū multa supabundātia ꝯmōstrauit. Si.n. q̄triduanū lazarū exurgere magnū fuit: multo magis eos repēte: qui oli dormierāt apparere viuētes: qđ future resurrectōis erat idiciū: vt aūt nō putaret͂ eē phantasma qđ factū ē: euāgelista subiūgit: Et exeū. ō monu. post resurre. eius ve. i san. ciui. ⁊ appa. mul. HIERO. Quō aūt lazarus mortu⁹ resurrexit: ⁊ sic multa corpa scōrū resurrexerūt: vt dnm ostēderent resurgentē: ⁊ tn̄ cū monumēta apta sunt: nō an̄ resurrexerūt: q̄ resurgeret dn̄s vt eēt pmogenitus resurrectōis ex mortuis: sanctā aūt ciuitatē in qua visi sunt resurgētes: aut hierlm̄ celestē itelligam⁹: aut hāc terrenam que ante scā fuerat: scā.n. appellabat͂ ciuitas hierusalē: pp templū ⁊ sancta scōrū: ⁊ ob distinctionē aliarū vrbiū: in qbus ydola colebant͂. Qn̄ vero dr̄: Apparu. mltis. onditur nō gnālis fuisse resurrectio q̄ oibus apperet: sꝫ spālis ad plurimos: vt hi viderēt: q cernere merebāt͂: REMI Queret aūt aliqs qd de illis factū sit q resurgēte dn̄o surrexerūt: Credēdū qppe ē quoniā iō surrexerūt: vt testes eēnt dn̄ice resurrectiōis: Quidā aūt dixerūt ꝙ iterū mortui sūt: ⁊ in cinerē cōuersi: sicut ⁊ lazar⁹ ⁊ ceteri quos dn̄s resuscitauit. Sed istorū dictis nullo modo ē fides accōmodāda: qm̄ maius illis eēt tormētū q surrexerūt si iterū mortui eēnt: q̄ si nō resurgerēt. Incūctāter ergo credere debem⁹: qr q resurgēte dn̄o a mortuis resurrexerūt: ascendēte eo ad celos ⁊ ipsi pariter ascēderūt: ORIGE. Sp āt h eadē magna quotidie fiūt: velum enim tēpli ad reuelandū que intus habent͂ scinditur sanctis. Terra etiā mouet͂. i. omnis caro nouo verbo ⁊ nouis reb⁹ sm̄ nouū testamētū. Petre aūt scindūt͂: qr mysteriū fuerūt ꝓphetarum: vt in pfundis eorū posita spūalia mysteria videamus. Monumēta autē dicunt͂ corpora peccatricū aiarū. i. mortuarū deo: cum aūt p grām dei anime huiusmodi fuerit suscitate: corpora eorū que prius fuerūt monumenta: fiunt corpora sanctorū: et viden͂ a seipsis exire: ⁊ sequuntur eum qui resurrexit: ⁊ in nouitate vite ambulant cum eo. Et qui digni sunt habere conuersationem in celis i grediunt͂ in sanctam ciuitatē p singula tēpora ⁊ apparent multis vidētibus opera bona ipsorū. Sequit͂. Cēturio autē ⁊ q cū eo er. cus. ie. viso terremotu ⁊ his q̄ fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iste. AVGV. de con. euange. Non est contrarium ꝙ mattheus viso terremotu dicit admiratum centurionē ⁊ eos qui cū eo erant: cū lucas dicat hoc admiratū: ꝙ emisisa magna voce expirasset. In eo.n. ꝙ mattheus nō solū dixit. Uiso terremotu: sed ēt addidit: His q̄ fiebant integrū locum fuisse demonstrauit luce: vt diceret centurionem: ipsam domini mortem fuisse miratum: quia ⁊ hoc inter illa est que tunc mirabiliter facta erant. HIERO. Ex hoc cōsiderandum ꝙ centurio in ipso scandalo passionis vere dei filium confiteat͂: ⁊ arrius in ecclesia predicet creaturam.

RABA. Unde merito per centurionē fides ecclesie designat͂: que vo mysteriorū celestiū p mortē domini reserato: continuo iesū ⁊ vere iustū hominē, ⁊ vere dei filiū synagoga tacente confirmat. LEO pa. i ser. de pas. Exēplo igit͂ centurionis contremiscat in redēptoris sui supplicio terrena suba: rūpat͂ infideliū mētiū petre: ⁊ qui mortalitatis grauabātur sepulchris: discussa obstaculorū mora prosiliāt: appareant nūc quoqꝫ in ciuitate sācta. i. ecclesia dei future resurrectionis indicia: ⁊ quod credendum est in corporib⁹: fiat in cordibus. Sequit͂. Erant autem ibi muli. mul. a lon. que secute erāt ie. a gali. mi. ei. HIERO. Cōsuetudinis enim iudaice fuit: nec ducebatur in culpam more gentis antique: vt mulieres de substantia sua victum atqꝫ vestitū preceptoribus ministrarēt. hoc: qr scādalū facere poterat in gentib⁹: paul⁹ abiecisse se memorat. Ministrabāt āt dn̄o de substātia sua: vt meteret illarū carnalia cui⁹ ille metebāt spiritualia: nō qr idigebat cibis dn̄s creaturarū: sꝫ vt typū onderet magistrorū: qr victu atqꝫ vestitu ex discipulis deberēt eē ꝯtēti. Sꝫ videam⁹ q̄les comites habuerint. Sequit͂.n. Inter quas erat maria mag. ⁊ ma. iaco. ⁊ ioseph mr̄ ⁊ mr̄ filiorū zebedei. ORIGE. Apō marcū aūt tertia illa salome appellat͂. CHRY. i ho. He aūt mulieres ꝯsiderabāt q̄ gerebant͂: q̄ maxie erāt ꝯpassibiles: ⁊ q̄ seqbant͂ ministrātes vsqꝫ ad picula affuerūt: maximā fortitudinē ondētes: qr cū discipuli fugerūt: ipse affuerūt. HIERO. cōtra heluidiū. Ecce ingt heluidi⁹ Jacob⁹ ⁊ ioseph sunt filij Marie mr̄is dn̄i: quos iudei appellauerūt frēs xp̄i. Dicit aūt iacobi minoris ad distictionē iacobi maioris: q erat fili⁹ zebedei. Impiū.n. dicit eē heluidi⁹ hoc sentire de maria: vt cū alie femine ibi fuerint; mr̄em eius abesse dicam⁹. aut alterā eē mariā nescio quā ꝯfingamus: psertim cū euāgeliū ioānis testet͂ eā illic fuisse psentē. O furor cec⁹ ⁊ i ꝓpriū exitiū mens vesana: audi qd ioānes euā. dicat. Stabāt iuxta crucē iesu mr̄ ei⁹ ⁊ soror mr̄is ei⁹: maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Nulli dubiū ē duos fuisse aplos iacobi nūcupatos vocabulo: iacobū zebedei: ⁊ iacobū alphei. Iste autē nescio qs minor iacobus quē marie filiū scriptura ꝯmemorat. Si apls ē alphei fili⁹ erit. si nō ē apls: sꝫ terti⁹ nescio qs iacobus quō putād⁹ ē fr̄ dn̄i: ⁊ quō terti⁹ ad distinctionē maioris minor appellabit͂: cū maior ⁊ minor nō iter tres: sꝫ iter duos soleāt hbere distātiā: ⁊ frater dn̄i apls sit: paulo dicēte. Aliū aplorū vidi neīnē: nisi iacobū frēm dn̄i. Ne āt hūc iacobū putes filiū zebedei: lege act⁹ aplorū: iā ab herode fuerat interēptus. Restat ꝯclusio: vt maria ista q̄ iacobi minoris scribit͂ mr̄: fuerit vxor alphei: ⁊ soror marie mr̄is dn̄i: quā mariā cleophe ioānes euā. cōmemorat. Si āt ide tibi alia atqꝫ alia videt͂: ꝙ alibi dicat͂ maria iacobi minoris mr̄: ⁊ alibi maria cleophe: disces scripture cōsuetudinē eūdē hoiē diuersis noibus appellari: sicut raguel socer moysi ietro dicit͂. Et silr̄ dr̄ maria cleophe vxor alphei. hec eadē dicta est maria mater iacobi minoris: q̄ si mater esset dn̄i: magis eam vt in oibus locis matrem alteri⁹ voluisset intelligi. verū ⁊ si alia fuerit maria cleophe: ⁊ alia maria iacobi ⁊ ioseph mater h tamen cōstat non eandē mariam iacobi ⁊ ioseph esse quā matrem domini. AVGV. de con. euan. Possemus autē dicere alias mulieres a longe: vt tres euangeliste dicunt: ⁊ alias iuxta crucē fuisse: vt ioannes dicit: vbi mattheus ⁊ lucas mariā magdalene noiassent. iter stātes lōge: quā. s. ioānes noiauit iter stātes iux͂ crucē. Quō āt h itellr̄: nisi qr eo iteruallo erāt. vt ⁊ iux͂ dici possent qr i ꝯspcū ei⁹ psto aderāt: ⁊ a lōge i ꝯpatōe turbe ꝓpinqus circūstātis cū cēturione ⁊ militib⁹. Possumus ēt itelligere: ꝙ ille q̄ simul aderāt cū mr̄e dn̄i: postq̄ eā discipulo cōmēdauit: abire iā cepant: vt a dēsitate turbe se exuerēt: ⁊ cetera q̄ fcā sunt longi⁹ ituerent͂: vt euāgeliste q post mortē dn̄i eas ꝯmemorauerunt: ⁊ longe stantes cōmemorent:

¶ Cū aūt sero factū eēt venit qdā hō diues ab arimathia: noie ioseph: q ⁊ ipe discipul⁹ erat iesu. h accessit ad pilatū ⁊ petijt corp⁹ iesu. Tūc pilat⁹ iussit reddi corp⁹. ⁊ accepto corpe ioseph iuoluit illud i syndōe mūda: ⁊ posuit illō i monumēto suo nouo: qđ exciderat i petra: Et aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti ⁊ abijt. Erāt āt ibi maria magdalene ⁊ altera maria sedētes ꝯtra seplchrū.

GLO. Postq̄ euāgelista rettulerat ordinē dn̄ice passiōis ⁊ mortem: nunc agit de eius sepultura dicens. Cum sero āt factū eēt venit qdam homo diues ab arimathia nomine ioseph: qui ⁊ ipse discipulus erat iesu. REMIGI. Arima

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

thia āt ipſa eſt ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ ſamuelis: q̄ ſita eſt in regiōe chananitica iuxta dioſpoliꝫ. Jſte aūt ioſeph ſꝫ ſeculi ſtatū magne fuit dignitatis: ſed multo maioris meriti apud deū fuiſſe laudat̄: ſiquidē iuſtus fuiſſe deſcribitur. Decebat qppe eū talē exiſtere qui corpus domini ſepeliret: quaten⁹ ꝑ iuſticiā meritoꝝ dign⁹ cēt tali officio. HIERO. Diues aūt refert̄ nō de iactātia ſcriptoris: quo virū nobileꝫ atqꝫ ditiſſimū referat ieſu fuiſſe diſcipulū. Sed vt oſtēdat cauſaꝫ quare a pylato corpus chriſti potuerit īpetrare. Sequitur. Hic acceſſit ad pilatū ⁊ petyt corp⁹ ieſu. Pauperes enī ⁊ ignoti nō eſſent auſi ad pilatū preſidē Romane poteſtatis accedere: ⁊ crucifixi corpus impetrare. Jn alio auteꝫ euangelio ioſeph iſte bulites appellat̄ .i. cōſiliarius: ⁊ de ipſo quidē putāt primū pſalmū fuiſſe cōpoſitū: Beatus vir q nō abyt in cōſilio impioꝝ ⁊c. CHRY. in hom. Jnſpice aūt huius viri fortitudinem: in mortis enim periculum ſe tradidit inimicitias ad omnes aſſumens: propter beniuolentiaꝫ chriſti: ⁊ non ſolum audet corpus chriſti petere: ſed ⁊ ſepelire. vnde ſequitur: Et accepit corpus Jeſu ⁊ inuoluit illud in ſindone munda. HIERO. Ex ſimplici ſepultura domini ambitio diuitum condemnatur: qui nec in tumulis quidem poſſunt carere diuitys. Poſſumus aūt iuxta intelligētiaꝫ ſpiritualē ⁊ hoc ſentire: ꝙ corpus domini non auro: nō gēmis: non ſeryco: ſed linteamine puro obuoluēdū ſit: quāqꝫ ⁊ hoc ſignificet: ꝙ ille in ſindone munda inuoluit Jeſuꝫ: qui pura mente euꝫ ſuſceperit. REMI. Uel aliter. Quia ſindon lineus pannus eſt: linū aūt ex terra procreatur: ⁊ cū magno labore ad candorē producitur: deſignatur: qꝛ corp⁹ illius quod ex terra .i. ex virgine ſumptū ē: per laborem paſſionis peruenit ad candorem immortalitatis. RABA. Hinc etiaꝫ eccleſie mos obtinuit vt ſacrificium altaris nō ſerico neqꝫ in pāno tīcto: ſed in lino terreno celebretur: Ut a beato papa ſiluestro legimus eſſe ſtatutū. Seqtur: Et po. illud in mo. ſuo no. quod exciderat in petra. AVGV. in ſermone de ſabbato ſancto. Jdeo autē ſaluator in aliena ſepultura ponitur: quia pro aliorum moriebatur ſalute: vt qd ergo in propria ſepultura qui in ſe mortem propriam nō habebat: vt quid illi tumulus in terris: cuius ſedes manebat in celis: vt quid illi ſepultura propria qui tridui tm̄ temporis ſpacio in ſepulchro non tam mortuus iacuit: qꝫ velut in lectulo conquieuit: Sepulchruꝫ autē mortis eſt habitaculum: Neceſſarium ergo non erat mortis habitaculū chriſto: quia vita eſt: nec opus habebat ſemper viuens habitaculo defunctorum. HIERONI. Jn nouo auteꝫ ponitur monumento ne poſt reſurrectionem ceteris corporibus remanētib⁹ ſurrexiſſe ali⁹ fingeret̄: Pōt aūt ⁊ nouuꝫ ſepulchrum: marie virginalē vteꝝ demōſtrare. Jn monumento aūt exciſo in petra conditus eſt: ne ſi ex multis lapidib⁹ edificatū fuiſſet ſuffoſſis tumuli fundamētis ablatus furto diceret̄. AVGV. in ſer. de ſabbato ſancto. Si etiam ſepulchrum fuiſſet in terra: dicere poterāt: ſuffoderūt terraꝫ ⁊ furati ſunt eum. Si fuiſſet lapis paruulus ſuppoſitus: dicere poterāt: dormiētib⁹ nobis tulerūt eū. vnde ſeqt̄. Et aduol. ſax. ma. ad oſt. monu. ⁊ abyt. HIERO. Saxū enī magnū appoſitū oñdit: nō abſqꝫ auxilio plimoꝝ ſepulchꝝ potuiſſe reſerari. HYLA. Myſtice aūt ioſeph apoſtolorū habet ſpēm: hic in munda ſindone corpus inuoluit: ⁊ quidē in hoc eodē linteo reperimus de celo ad petꝝ vniuerſoruꝫ animātium genera ſubmiſſa. ex quo intelligitur ſub lintei illius nomine conſepeliri chriſto eccleſiam. Domini ergo corpus infertur in vacuam ⁊ nouam requiē lapidis exciſi: quia per apoſtolorum doctrinaꝫ ipetus duritie gentilis quodam doctrine opere exciſum chriſtus infertur: rude. ſ. ac nouum: ⁊ nullo antea ingreſſu timore dei peruium: ⁊ quia nil preter eum oporteat in pectora noſtra penetrare: lapis oſtio aduoluitur: vt quia nullus antea in nos diuine cognitionis auctor fuerat illat⁹: nullus abſqꝫ eo poſtea iferatur. ORIGE. Non autem fortuito ſcriptum eſt: quoniā inuoluit corpus in ſyndone mūda: ⁊ poſuit in monumēto nouo: ⁊ ꝙ aduoluit lapidē magnū: quoniā oīa que ſunt circa corp⁹ ieſu mūda ſūt ⁊ noua ⁊ oīa magna valde. REMI. Poſtqꝫ aūt corp⁹ dñi ſepultū ē: ceteris ad ꝓpa remeātib⁹: ſole mlieres q̄ eū artius amauerūt pſeuerauerunt: ⁊ diligēti cura notauerunt locū in quo corp⁹ dñi poneret̄: quatenus ꝯgruo tpe munus ſue deuotōis ei offerrēt. ⁊ iō ſequit̄: Erāt āt ibi ma. mag. ⁊ altera ma. ſe. cō. ſepulchrū. ORIGE. Mater āt filioꝝ zebedei nō ſcribit̄ ſedere cōtra ſepulchrum: forſitā .n. vſqꝫ ad crucē puenire potuit. Jſte aūt quaſi maiores in charitate: neqꝫ hiis q̄ poſtea geſta ſunt defuerunt. HIERO. Uel ceteris relinquētibus dominū mulieres in officio perſeuerant: expectātes qđ ꝓmiſerat ieſus. Et iō meruerunt ꝑme videre reſurrectionē: quia q pſeuerauerit vſqꝫ in fineꝫ hic ſalu⁹ erit. REMI. Or vſqꝫ hodie ſancte mulieres .i. humiles aīe ſanctoꝝ: in hoc ſeclō faciūt. ⁊ pia curioſitate attēdunt queādmodū paſſio xpi cōpleta ſit.

¶ Altera aūt die q̄ eſt poſt paraſceuen: conuenerunt principes ſacerdotū ⁊ phariſei ad pilatum dicētes: domine recordati ſumus: quia ſeductor ille dixit adhuc viuens: poſt tres dies reſurgaꝫ. Jube ergo cuſtodiri ſpulchrū vſqꝫ in diē tertiuꝫ ne forte veniant diſcipuli eius ⁊ furētur eū: ⁊ dicant plebi ſurrexit a mortuis: ⁊ erit nouiſſim⁹ error peior priore. Ait illis pilat⁹: Habetis cuſtodiam: ite cuſtodite ſic̄ ſcitis. Jlli aūt abeūtes munierūt ſepulchꝝ ſignantes lapideꝫ cū cuſtodibus.

HIERO. ī ho. Non ſuffecerat ꝑncipib⁹ ſacerdotū crucifixiſſe dñm ſaluatorē: niſi ſeplchꝝ cuſtodirēt ⁊ qꝫtū in illis ē: man⁹ iponerēt reſurgēti. vñ dr̄: Altera aūt die q ē poſt paſceuen ⁊c. RABA. Paraſceue dr̄ ꝑparatio. H noīe vocat̄ ſexta ſabbati: in q̄ ꝑparabāt neċia ſabbato: vt de manna dictū ē. Sexta die colligetis duplū. qꝛ .n. ſexta die fact⁹ ē hō: ī ſeptīa die reqeuit de⁹: iō ſexto die ieſus ꝓ hoīe morit̄: ⁊ ī ſabbato qeuit ī ſepulchro. HIERO. Principes āt ſacerdotū lꝫ imenſū facin⁹ in nece dñi ꝑpetrauerint: tñ nō ſufficit eis: niſi ēt poſt mortē ei⁹ ꝯcepte neqtie virus exerceāt: famā ei⁹ lacerātes: ⁊ quē īnocētē ſciebāt: ſeductorē vocant. vnde dicūt. Dñe recor. ſumus qꝛ ſeductor ille dixit ⁊c. Sicut āt cayphas ignorans ante ꝓphetauerat dicēs: Expedit vnū hominē mori ꝓ populo ⁊ nō tota gens peat: ſic ⁊ modo: ſeductor enim erat chriſt⁹: nō a vitate in errorem mittēs: ſed a falſitate in veritatē: a vitys ad virtutes: a morte ad vitā ducēs.

REMI. Ex hoc autem dicunt eum dixiſſe ꝙ poſt tres dies reſurgam: qꝛ dixerat: Sicut fuit ionas trib⁹ diebus: ⁊ tribus noctibus in ventre ceti ⁊c. Sed vidēdū quomodo poſt tres dies reſurrexerit. Nōnulli voluerunt tres horas tenebrarum vnam intelligi noctem: ⁊ lucem que ſecuta eſt tenebras diem: ſed hi vim figurate locutionis ignorauerunt. Figurate enim ſexta feria qua paſſus eſt comprehendit noctem precedentem. Sequitur autem nox ſabbati cum ſuo die: nox vero dominici diei comprehendit ſuum diē: ac per hoc verꝝ eſt ꝙ poſt triduum reſurrexit. AVGV. in ſer. d paſ. Jdeo autem poſt tres dies reſurrexit: vt in paſſione fily totius trinitatis monſtraretur aſſenſus: triduum enim legitur in figura: quia trinitas que in pricipio fecerat hominem: ipſa in fine hominem per chriſti reparat paſſionē. Sequitur: Jube ergo cuſtodiri ſepulchrū vſqꝫ in tertium diē.

RABA. Diſcipuli .n. chriſti fures ſpiritualiter erāt: qꝛ ab ingratis iudeis ſcripta noui ⁊ veteris teſtamenti ablata in vſuꝫ ecclie cōferebāt: ⁊ ſaluatorē q eis ꝓmiſſus fuerat: illis nocte dormientibus: hoc eſt infidelitate torpentibus abſtulerūt: gētib⁹ credēdū tradētes. HYLA. Metus furandi corpis ⁊ ſeplchri cuſtodia atqꝫ obſignatio: ſtultitie atqꝫ infidelitas teſtimoniū ē: ꝙ ſignare ſepulchꝝ eius voluerūt: cuius ꝑcepto cōſpexiſſent de ſepulchro mortuū ſuſcitatuꝫ.

RABA. Jn hoc aūt ꝙ dicūt: Et erit nouiſſim⁹ error peior priore. ignorāter verꝝ dicūt. Peior .n. fuit cōtēptus penitētie in iudeis: qꝫ error ignorātie. CHRY. ī ho. Uide ēt q̄liter nolētes cōcertāt ad demrandā vitatē. irrefragabilis .n. demratio reſurrectōis fcā ē ꝑ ea q̄ ꝓtenderūt: qꝛ .n. cuſtoditū ē ſepulchꝝ: nulla fraus facta eſt. Si aūt fraus fcā nō eſt: māifeſte ⁊ irrefragabilr dñs ſurrexit. Quid aūt pilatus rñdeat ſubiungit̄. Ait illis pilat⁹: habetis cuſtodiā. Jte cuſtodite ſicut ſcitis. RABA. q. d. Sufficiat vobis ꝙ conſenſi in necē īnocentis: de cetero veſter error vobiſcū ꝑmaneat. Seqt̄. Jlli aūt abeūtes munierūt ſepulchrū ſignantes lapidē cū cuſtodib⁹. CHRY. ī ho. Nō āt ꝑmittit pilat⁹ ſolos milites ſigillare. ſi .n. ſoli milites ſigillaſſent poſſent dicere qm̄ milites ꝑmiſerūt ꝙ diſcipuli corpus dñi furarent̄: ⁊ ita reſurrectōis īfringere fidē: nūc hoc dicere ñ pñt cū ipſimet ſepulchrum ſigillaſſent.

CA. XXVIII

VEſpere aūt ſabbati que luceſcit ī prima ſabati: vēit maria magdalene ⁊ altera maria videre ſepulchꝝ. Et ecce terremot⁹ fact⁹ eſt magn⁹: Angelus .n. dñi dſcēdit d celo: ⁊ accedēs rñuoluit lapidē: ⁊ ſedebat ſup eū. Erat āt aſpect⁹ eius ſicut fulgur: veſtimēta aūt eius ſic̄ nix. Pre timore aūt ei⁹ exterriti ſunt cuſtodes: ⁊ facti ſūt velut mortui. Rñdens aūt angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos. Scio .n. ꝙ ieſum qui crucifixus ē q̄ritis. Nō ē hic: ſurrexit .n. ſic̄ dixit. Uēite ⁊ videte locū: vbi poſit⁹ erat dñs. Et cito eūtes dicite diſcipul' ei⁹: qꝛ ſurrexit: ⁊ ecce ꝑcedet vos ī galileā. Jbi eū videbitis: ecce p̄dixi vob

AVGV. in ſer. d reſur. Poſt illuſiones ⁊ vbera: poſt aceti ⁊ fellis pocula mixta: poſt ſupplicia crucis ⁊ vulnera: ⁊ poſtremo poſt ipſā mortē ⁊ inferos: ſurrexit de ſuo funere caro noua. redit ab occiduo latēs vita ⁊ ī morte ſalus reſeruata reſurgit pulchrior reditura poſt funus. AVGV. d cō. euan. De hora vero q̄ mulieres venerūt ad monumētū nō cōtēnenda exorit̄ queſtio. Cum enī matthe⁹ hic dicat: Ueſpere āt ſab. q̄ lu. ī pma ſab. qđ eſt qđ dicit marcus: Et valde mane vna ſabbatoꝝ vēit maria magda. ⁊ altera maria videre ſepulchrū. Apte qppe pma noctis qđ eſt veſpere: ipſaꝫ noctem voluit ſignificare matthe⁹: cuius noctis fine venerūt ad monumētū. q̄ qm̄ ſabbato īpediebant̄: vt nō añ facerēt: ab eo tpe noīauit noctē ex quo eis licere cepit: vt facerēt qđ cūqꝫ vellēt tpe eiuſdē noctis. Sic itaqꝫ dcm̄ eſt: Ueſpe aūt ſab. ac ſi diceret̄: nocte ſabbati .i. nocte q̄ ſeqt̄ dieꝫ ſabbati: qđ ipa verba ei⁹ ſatis īdicāt. Sic .n. ait: Que luceſcit in pma ſabbati. qđ fieri nō pōt niſi tm̄mō primā noctis pticulā .i. ſolū initiū noctis ītellexerim⁹ dcō veſpere ſignificatum. Neqꝫ .n. ipſum initiū noctis luceſcit in prima ſabbati: ſed ipſa nox q̄ in luce incipit terminari: ⁊ vſitatus mod⁹ loquendi ē diuine ſcripture: a parte totuꝫ ſignificare. Ueſpere ergo noctem ſignificauit: cuius extremū eſt diluculū: diluculo eniꝫ venerūt ad monumētū. RABA. Uel aliter qđ dictuꝫ ē. qꝛ ſcē mulieres veſpere ſabbati q̄ luceſcit ī pma ſabbati venerūt videre ſepulchrū: ita ītelligendū: qꝛ veſpere qdeꝫ venire ceperint: ſed luceſcente mane in prima ſabbati ad ſepulchrū puenerunt .i. veſpere aromata parauerunt: quibus corp⁹ dñi vngere deſiderabāt: ſed aromata veſpe ꝑparata: mane ad ſepulchrū detulerūt. Qđ matthe⁹ qdē breuitatis cā obſcuri⁹ poſuit: ſed euāgeliſte aly quo ordine factum ſit euidētius oñdūt. Sepulto nāqꝫ ſexta feria domino: reuerſe a monumēto mulieres preparauerūt aromata ⁊ vnguenta qꝫdiu opari licebat: ⁊ ſabbato quidē ſiluerūt ſm̄ legis mandatū: ſicut lucas apte deſignat. Cū aūt trāſiſſet ſabbatū: veſperaqꝫ adueniēte tps opandi redyſſet: prompte ad deuotionē emerūt: que minus preparauerant aromata: ſicut marcus ꝯmemorat. Ut veniētes vngerēt ieſuꝫ. ⁊ valde mane veniunt ad monumentū. HIERO. Uel aliter: ꝙ diuerſa tpa iſtaꝝ mulieꝝ ī euāgelys deſcribunt̄: nō mēdacy ſignū ē vt ipy obyciūt: ſꝫ ſedule viſitatōis officia dū crebro abeūt ⁊ redeūt: ⁊ nō patiūt̄ a ſepulchro domini diu abeſſe vel lōgius.

REMI. Sciendū aūt qꝛ matthe⁹ myſtice loquēs ſtuduit nobis īſinuare illa ſacratiſſima nox q̄ntā dignitatē ex honore deuicte mortis ⁊ dñice reſurrectōis accepit. iō dixit: Ueſpe āt ſab. q̄ lu. ī pma ſab. Cū cōſuetus ordo tpuꝫ hēat. vt veſpe nō luceſcāt ī diē: ſꝫ poti⁹ obtenebreſcāt ī noctē: oñdit̄ his vbis ꝙ dñs totā hāc noctē luce ſue reſurrectionis feſtiuā ⁊ choruſcā reddidit. BEDA. ī ho. Ab exordio ēt mundane creatōis vſqꝫ huc: ita tēpoꝝ curſus diſtinguebat̄ vt dies noctē ꝑcederet: qꝛ hō a luce padiſi peccādo lapſus ī hui⁹ ſecli tenebras erūnaſqꝫ decidit. Aptiſſime āt nūc dies ſequit̄ noctē: qm̄ ꝑ fidē reſurrectiōis a peti tenebris ⁊ vmbra mortis ad lucē vite xpo largiēte reducimur. SEVE. ī ſer. paſ. Eſt āt veſpa ſabbati q̄ luceſcit qꝛ illuminat̄ ꝑ xpꝫ: ſabbatū ñ delet̄: Nō inqt veni ſoluere legē: ſꝫ adimplere. Jlluminat̄ vt ī diē dñicā luceat: clareſcat ī eccl'ia qđ in ſynagoga iudeis obſcurātib⁹ fuſcabat̄. Seqt̄: Uenit ma. mag. ⁊ al. ma. vi. ſep. Sero qdem mulier currit ad veniā q̄ mature cucurrit ad culpā: q̄ de paradiſo pfidiā ſūpſerat: feſtinat fide ſum re d ſepulchro. ꝯtēdit rape de morte vitā: que de vita rapuerat mortē. nō āt dixit: Uenerūt ſꝫ venit ſub vno noīe: veniunt due myſterio ñ caſu. Uēit ipa: ſꝫ altera vt mutaret̄ mlier vtute ñ ſexu. Precedūt āt aplos femie: q̄ eccl'aꝝ typū ad dñi cū dferūt ſeplchꝝ: maria. ſ. ⁊ maria: mr̄nū xpi vnū nom̄ ī duas gemiat̄ femias: qꝛ h eccl'a ex duob⁹ pplis veniēs .i. ex gētib⁹ ⁊ iudeis: vna cē figurat̄: venit āt maria ad ſepulchꝝ: ſic̄ ad reſurrectōis vterꝝ: vt iterꝝ xps ex ſeplchro naſceret̄ fidei q carni fuerat gnāt⁹ ex vētre: ⁊ eū quē clauſa vginitas ad pñtē tulerat vitā: clauſū ſeplchꝝ ad vitā redderet ſēpiternā. Diuinitatis īſigne ē clauſā vginē reliqſſe poſt ptū: ⁊ d ſepulchro clauſo exiſſe cū corpe. Seqt̄: Et ec. ter. fa. ē ma. HIERO. Dñs nr̄ vnus atqꝫ idē fili⁹ dei ⁊ hoīs iuxta vtrāqꝫ nāꝫ diuinitatis ⁊ carnis: nūc magnitudis ſue: nūc hūilitatis ſignū demōſtrat. vñ ⁊ ī pñti loco quāqꝫ hō ſit q crucifixus ē: q ſepult⁹: tñ q̄ foris agunt̄: oñdūt filiū dei. HYLA. Motus .n. terre reſurrectōis eſt virtus cū ꝯcuſſo mortis aculeo: ⁊ illumiatis illi⁹ tenebris reſurgēte vtutū celeſtiū dño: inferoꝝ trepidatio ꝯmouet̄. CHRY. ī ho. Uel ideo terremotus factus eſt: vt exurgāt ⁊ euigilēt mulieres. etenī acceſſerant vt vnguentū mitterēt: ⁊ qꝛ in nocte hec gerebant̄ probabile eſt quaſdā obdormiſſe. BEDA in ho. ꝙ etiam terremotus reſurgēte dño de ſepulchro ſicut etiam moriente in cruce factus eſt magnus: ſignificat terrena quideꝫ corda per fidem paſſionis prius ac reſurrectionis eius ad penitētiam concutienda ſalubri pauore permota. SEVE. in ſermone paſche: Si autem ſic terra tremuit: cum domin⁹ ad veniam ſanctorum reſurgeret: quomodo cōtremiſcet: cū noxiorum omnium ſurget ad penā: dicēte ꝓpheta. Terra tremuit cum reſurgeret in iudiciū deus. Et quō domini pñtiā ſuſtinebit: que angeli pſentiā ſuſtinere nō valuit: naꝫ ſequitur: Angelus domini deſcendit de celo. Surgente ſiquidem chriſto: morte perēūte terrenis redditur celeſte cōmercium: ⁊ mulieri cui fuerat cum diabolo letale conſi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

litum:cum angelo colloquium fit vitale. HYLA. Misericordie.n.dei patris insigne ẽ resurgẽte filio ab inferis virtutũ celestiũ mysteria mittere:atq3 iõ prior resurrectionis ipe ẽ iudex:vt quodã famulatu paterne voluntatis resurrectio nũciaret. BEDA ĩ ho. Qr.n.xp̃s de⁹ ⁊ hõ ẽ:iter acta hũanitatis sp ei angeloꝝ ministeria deo debita nõ desunt. Seqtur: Et accedẽs reuoluit lapidẽ: Nõ vt egressuro dño ianuã pandat:s3 vt egressus ei⁹ iã fci hoib⁹ pstet idiciũ: Qui .n.mortalis clauso v̄ginis vtero potuit nascẽdo igredi mundũ:ipse fact⁹ imortalis clauso sepulchro potuit resurgendo exire de mũdo. REMI. Significat aũt reuolutio lapidis reserationẽ sacroꝝ xp̃i q̃ lr̃a legis tegebãt:lex nãq3 ĩ lapide scripta fuit:⁊ iõ p lapidẽ dsignat. SEVE. Nõ ãt dixit: Uoluit. s3 reuoluit lapidẽ:q: lapis aduolut⁹ pbauit mortẽ:⁊ reuolut⁹ extitit resurrectõis assertor. Mutat hic ordo reꝝ:sepulchꝝ mortẽ nõ mortuũ deuorat:dom⁹ mortis:mansio fit vitalis. vteri noua forma mortuũ recipit:reddit viuũ. Seqtur: Et sedebat sup eũ. Sedebat iquã cui nulla ierat lassitudo vt fidei doctor: vt resurrectõis mgr:sedebat supra petrã vt soliditas sedẽtis daret credẽtib⁹ firmitatẽ:ponebat angel⁹ sup petrã fũdamẽta fidei:sup quã xp̃s erat eccl'ia3 fundaturus. Ul' p lapidẽ monumẽti põt designari mors q̃ oẽs pmebãt p hoc g̊ q angel⁹ sup lapidẽ sedit:significat q xp̃s mortẽ sua v̄tute subiecit. BEDA ĩ ho. Et recte stãs apparuit angel⁹ q aduẽtũ dñi ĩ mũdo pdicebat:vt stãdo designaret q: dñs ad debellãdũ mũdi principẽ veniret. preco ãt resurrectiõis sedisse memorat:vt sedẽdo significaret eũ supato mortis auctore sedẽ regni iã 9scẽdisse ppetui. sedebat ãt sup ladidẽ reuolutũ quo hostiũ monumenti claudebat:vt claustra iferoꝝ sua ip3 v̄tute deiecisse doceret. AVGV. de cõ.euã. Põt ãt mouere quõ fm mattheũ angel⁹ sup lapidẽ sedebat reuolutu3 a monumento: cũ marc⁹ dicat mulieres itroeũtes ĩ monumẽtũ vidisse iuuenẽ sedẽtẽ ĩ dextris:nisi ĩtelligam⁹ aut mattheũ tacuisse de angelo:quẽ itrãtes viderũt:marcũ ãt de illo quẽ viderũt sedẽtẽ sup lapidẽ:vt duos viderit ⁊ a duob⁹ sigillati audierit q̃ dixerũt angeli de iesu.aut certe q dic: Intrãtes ĩ monumẽtũ ĩ aliqua septa macerie debemus accipe qua 9munitũ locu3 tunc fuisse credibile ẽ.i.in aliquo spacio ante petra3:in qua excisa loc⁹ fact⁹ fuerat sepulture:vt ip3 viderint in codẽ spacio sedentem a dextris: quẽ dicit mattheus sedentẽ sup lapidẽ. Sequitur Erat autem aspe.ei⁹ sicut fulgur:⁊ vesti.eius sicut nix. SEVE. Uultus claritas a vestium cãdore separatur: ⁊ facies fulguri:niui vestis angeli cõparat:q: fulgur de celo:nix de terra.vñ pph̃a: Laudate dñm de terra:ignis:grãdo nix ⁊c̃. In facie g̊ angeli claritas celestis seruat nãe:in veste significat gr̃a cõionis humãe.⁊ sic tẽperat spẽs angeli colloquẽtis: vt carnales oculi ⁊ vestiũ ferãt placitã claritatem: ⁊ ex fulgure vult⁹:nũciũ sui tremerẽt ⁊ reuererent auctoris.

IDEM. ĩ alio ser. Quid aũt facit idumẽtũ vbi tegẽdi necẽtas nõ hr̃:s3 angelus nr̃m hitũ nr̃am formã in resurrectiõe pfigurat:vbi hõ ipa corpis sui claritate vestit. HIERO. In cãdido ẽt vestitu ãgelus significat gl'ia3 triũphantis.

GREGO. ĩ ho.de pas. Uel alr̃ ĩ fulgure terror timoris ẽ: ĩ niue ãt blãdimẽtũ cãdoris:q: v̄o oĩpotẽs de⁹ ⁊ terribil' est pctõrib⁹ ⁊ blãdus iustis:recte testis resurrectõis ei⁹ angel⁹: ⁊ ĩ fulgure vult⁹:⁊ in candore habitus demõstrat:vt de ipa sua spẽ:⁊ terreret reprobos ⁊ mlceret pios. vñ seqt: Pre ti. aũt ei⁹ exter. sunt custo. ⁊ facti sunt ve.mortui. RABA. Timoris anxietate sunt exterriti:q: amoris fiducia3 nõ habebãt:⁊ fci sunt velut mortui q resurrectionis v̄itatẽ credere noluerũt. SEVE. ĩ ser.pasche. Custodiebãt.n.crudelitatis studio nõ pietatis obsego:stare.n.nõ põt quẽ 9scia destituit: ĩpellit reat⁹.hinc est q angelus pcellit impios:pios alloquit:⁊ solat. Sequit: Respõdẽs autẽ ang. dixit mulie.

HIERO. Custodes qdem timore pterriti ad instar mortuoꝝ stupefacti iacẽt: ⁊ angelus tamen nõ illos: sed mulieres 9solatur dicens. Nolite ti.vos.q.d. Illi timeant ĩ qb⁹ permanet incredulitas:ceteru3 vos q: iesum queritis crucifixum:audite q surrexerit: ⁊ pmissa pfecerit. vñ seqt. Scio .n.q iesu3 q crucifix⁹ ẽ q̃ritis. SEVE. Adhuc.n.crucifixũ ⁊ mortuũ reqrebãt:quaꝝ fidẽ seua passionis pcella turbauerat:⁊ tẽtationis ita eas põdus icuruauerat:vt celi dñ3 q̃rerẽt in sepulchro. Non est hic. RABA. per p̃sentiã carnis:qui tamẽ nusq̃ deest per p̃sentiam maiestatis. Sequit: Surrexit enim sicut dixit. CHRY. in homilia.q.dicat. Et si mihi nõ creditis:illius mementote verboꝝ:deinde et alia sequit demonstratio:cum subdit. Uenite ⁊ videte locum vbi positus erat dñs. HIERO. Ut si meis verbis ñ creditis vacuo credatis sepulchro. SEVE. Angelus ergo pdicit nomen:crucem dicit:loquitur passionẽ:s3 mox resurrectionẽ:mox dñm cõfitetur:⁊ angelus post tãta supplicia: post sepulchrũ agnoscit dominũ suũ. Cur hõ aut minoratũ deũ in carne iudicat:aut ĩ passiõe existimat dfecisse v̄tutẽ: Dicit ãt crucifixũ:⁊ ostẽdit locũ vbi positus erat dñs:ne aliter ⁊ non ide3 resurrexisse crederet ex mortuis. Et si dominus in eadẽ redit carne:⁊ sue resurrectionis facit indicia: q̃re homo in alia putat se carne rediturũ: aut carnem forte seruus dedignat suam cum nostrã dominus non mutauit:

RABA. Non autem solis vobis hoc gaudiũ magnu3 cõcessum ẽ occulto corde tenere:sed similiter amantibus debetis illud pandere.vñ seqtur. Et cito eũ.di. dis.e. q: surre.

SEVE. q.d. Reuertere ad viꝝ mulier iam sanata:⁊ suade fidẽ que pfidiam ante suasisti. Refer homini resurrectiõis indiciũ:cui ante cõsilium ruine dedisti:seqtur. Et ecce pce. vos in gali. CHRY. in ho. Hoc aũt dicit eripiẽs eos a periculis ne timor fidem impediret. HIERO. Mystice ãt precedet vos in galileam:hoc est in volutabꝝ gentiliũ: vbi ante error erat ⁊ lubricũ:⁊ firmo ac stabili pede vestigiũ nõ tenebat. Seqt. Ibi eũ videbitis:ecce pdixi vob. BEDA ĩ ho. Bene ãt dñs in galilea videt a discipl'is q iam de morte ad vitam:iam de corruptione ad incorruptionem trãsierat: Galilea quippe trãsmigratio iterpretat. felices femine que triumphũ resurrectõis mũdo annunciare meruerũt: feliciores anime: que in die iudicij pcussis pauore reprobis: gaudiũ beate resurrectiõis itrare meruerint.

¶ Et exierũt cito de monumẽto cũ timore ⁊ gaudio magno:currẽtes nunciare discipul' eius. Et ecce iesus occurrit illis dicẽs: Auete. Ille aũt accesserũt ⁊ tenuerũt pedes ei⁹: ⁊ adorauerunt eũ: Tũc ait illis iesus: Nolite timere: ite nũciate fratribus meis vt eãt in galileã:ibi me videbunt.

HIERO. Mulieribus per angelũ adhortatis cõfestim dominus occurrit vt nũciature expectãtibus discipulis resurrectionẽ nõ angeli potius q̃ christi ore loquerentur. vnde dicitur: Et exierunt cito de monumento cum timore ⁊ gaudio magno. AVGV. de.con.euãgelistaꝝ. Egresse ãt dicuntur a monumẽto:hoc est ab illo loco vbi erat orti spacium ante lapidem effosum. HIERO. Duplex autẽ mentes mulierum tenebat affectus:timoris ⁊ gaudij: ⁊ alter de miraculi magnitudine:alter ex desiderio resurgentis: ⁊ tamen vterq3 femineum concitabat gradum. vnde sequitur: Currentes nunciate discipulis eius. Pergebant enĩ ad apostolos:vt per illos fidei seminarium spargeretur. Que aũt sic querebant:que ita currebant merebantur obuia3 habere dominum resurgentem. vnde sequitur: Et ecce iesus occurrit illis dicens: Auete. RABANVS. Per hoc ostendit se omnibus iter virtutum inchoãtibus:vt ad salutem ppetuã peruenire queant adiuuãdo occurrere. HIERO. Prie mulieres merẽt audire Auete:vt maledcm̃ eue mulieris:in mulieribus soluere. SEVE. In istis v̄o feminis ecclesie figuram manere euidenter ostendit:q: discipulos suos christus de resurrectiõe arguit trepidantes. Occurrens autem istis non potestate terret:sed preuenit charitatis ardore:christus eni ĩ ecclesia se salutat quã suũ recipit in corpus. AVGV. de concor.euangelista. Colligimus ⁊ angeloꝝ allocutionẽ bis numero eas habuisse venientes ad monumẽtum:scilicet cũ viderant vnu3 angelũ de quo narrat mattheus ⁊ marcus:⁊ cũ postea viderũt duos vt narrãt lucas ⁊ ioannes. Et similiter ipsius domini bis. semel scilicet illic quando maria ortulanum putauit;⁊ nunc iterum cum eis occurrit in via:vt eas ipsa repetitiõe firmaret:atq3 a timore recrearet. SEVE. Sed ibi marie nec tangendi dat facultas:hic non solũ tangendi sed tenẽdi copia tota conceditur. vnde sequitur: Ille autem accesserunt ⁊ tenuerũt pedes eius:⁊ adorauerunt eum. RABA. Superius quidẽ dictum est:q: clauso surrexit monumento:vt imortale:iam factũ doceret esse corpus quod in monumento clausu3 fuerat mortuum. Tenendos autem mulieribus nunc prebuit pedes:vt intimaret veram se carnem habere:que a mortalibus tangi posset. SEVE. Iste quidem tenent pedes christi que in ecclesie typo euãgelice predicationis tenent ⁊ merentur excursu3 ac sic fide astringũt sui vestigia saluatoris: vt toti⁹ deitatis perueniant ad honorem. Illa autem merito audit: Noli me tangere:que in terris deflet dominum:⁊ sic in sepulchro querit mortuũ:vt in celis eũ nesciat regnare cũ patre. Or ergo eade3 maria nũc in fidei vertice 9stituta tangit christum:ac tenet toto sanctitatis affectu:nũc imbecilitate carnis ⁊ feminea ĩfirmitate deiecta dubitat:⁊ tactum sui nõ meretur auctoris:nõ facit questionẽ. Siquidẽ illud de figura est:hoc de sexu.illõ est de diuina gratia: hoc de humana natura:quia nosipsi cum diuina scimus deo viuimus:cum humana sapim⁹:cecamur ex nobis. Tenuerũt aũt pedes eius:vt scirent in capite christi virũ ẽẽ:se autẽ ẽẽ in pedibus christi;⁊ datum sibi virum sequi:non preire ip3. Quod ãt dixerat angelus: Dicit ⁊ dñs:vt quas firmauerat angelus:christus redderet firmiores. Seqtur: Tũc ait illis iesus: Nolite timere. HIERO. Et ĩ veteri ⁊ in nouo testõ hoc semp obseruandu3 est:q qñ aliqua angustior apparuerit visio:primum timor pellatur:vt sic mẽte placata possint que dicuntur audiri. HYLA. In contrariũ aũt ordo cause pricipalis est redditus:vt q: a sexu muliebri cepta mors esset ipsi primum resurrectionis glorie ⁊ visus ⁊ nũcius redderetur. vnde dominus subdit: Ite nunciate fratrib⁹ meis vt eant in galilea3:ibi me videbũt. SEVE. Uocat fratres quos corporis sui fecit eẽ germanos vocat fratres quos benign⁹ heres sibi pstitit coheredes: vocat fratres quos patris sui adoptauit in filios. AVGV. de concor.euan. Or aũt dominus non vbi primum se mõstraturus erat: sed in galilea:vbi postea visus est:se videndum mãdauit:⁊ per angelum ⁊ per seipsum:q̃uis fidelẽ facit intentũ ad querẽdũ in quo mysterio dictũ intelligitur: Galilea nãq3 iterp̃tatur vel trãsmigratio vel reuelatio. Prius itaq3 fm transmigrationis significationem quid aliud occurrit intelligendum: nisi q: christi gratia de pp̃lo isr̃l trãsmigratura erat ad gentes:quibus apostoli predicantes euangelium nullo modo crederent nisi eis ipse dominus viam in cordibus hoĩu3 pararet:⁊ hoc intelligitur. Precedet vos in galileam. Qõ autem subditur: Ibi eum videbitis:sic intelligitur:idest ibi membra eius inuenietis:ibi viuum corpus eius in his qui vos susceperunt cognoscetis. Secundum autem q galilea interpretatur reuelatio:non iam in forma serui intelligendum est:sed in illa in qua equalis est patri. Illa erit reuelatio tanq̃ vera galilea:cum similes ei erimus:⁊ videbimus eum sicuti est. Ipsa etiam erit beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatem.

¶ Que cu3 abijssent:ecce quidã de custodib⁹ venerunt in ciuitate3 ⁊ nunciauerũt pricipibus sacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et cõgregati cũ senioribus 9silio accepto pecuniã copiosam dederunt militibus dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte venerunt: ⁊ furati sunt eũ nobis dormiẽtibus. Et si hoc auditũ fuerit a preside:nos suadebim⁹ ei: ⁊ securos vos faciem⁹. At illi accepta pecunia:fecerũt sic̃ erant edocti. Et diuulgatum est verbum istud apud iudeos: vsq3 in hodiernum diem.

CHRY. in ho. Signoꝝ que circa xp̃m apparuerũt:q̃da3 fuerũt orbi terraꝝ cõia:puta tenebre:quedã ppria militib⁹ custodientibus:sicut mira angeli apparitio:⁊ terremotus q̃ pp milites facta sũt vt stupifierẽt:⁊ ab ipsis fiat testimoniũ v̄itatis:veritas.n.a 9trarijs diuulgata magis refulget qõ ⁊ cõtigit. vñ dr̃: Que cũ abijssent.s.mulieres. Ecce qdã d custodibus venerũt ĩn ciuitatẽ:⁊ nunciauerũt principibus sacerdotum oĩa q̃ fcã fuerãt. RABA. Simplex qdẽ aĩ qualitas ⁊ idocta hoĩum rusticitas:sepe veritatem rei vt ẽ sine fraude manifestat:at 9 versuta malignitas:falsitatẽ verisimilib⁹ verbis p vero 9mendare decertat. HIERO. Principes g̊ sacerdotũ q debuerãt 9uerti ad pniã:⁊ iesu3 q̃rere resurgentẽ pseuerãt in malicia:⁊ pecuniã q̃ ad vsus tẽpli data fuerat vertũt ĩ redẽptionẽ mẽdacij:sic̃ ⁊ ante.xxx.argenteos iude dederũt pditori.vñ sequit: Et cõgre.cũ seni.cõsi. accepto pecu.copio.dederũt militib⁹ dicẽtes: Dicite q: disci.ei⁹ nocte vene.⁊ fu.sũt eũ no.dor. SEVE. Nõ.n. 9tenti sũt iterfecisse magistꝝ:imo ẽt quõ discipulos pdere possint moliunt:discipuloꝝ crimẽ eẽ faciũt v̄tute3 magistri:plane amiserũt milites:pdiderũt iudei:s3 discipuli magistrũ suũ: nõ furto s3 fide:v̄tute nõ fraude:scitate nõ crimine: viuum nõ mortuũ sustulerũt. CHRY. ĩ ho. Qualiter.n.furarẽt discipuli hoĩes paupes ⁊ ideote:⁊ neq3 appere audẽtes: Si eni adhuc xp3 viuũ vidẽtes fugerũt:q̃liter mortuo eo nõ timuissent tot militũ multitudinẽ: Nunqd ostium sepulchri poterãt euertere:lapis.n.iminebat magn⁹: multis idigens manib⁹. Nunqd ẽt non erat sigillũ supipositũ: Propter qd aũt nõ furati sunt prima nocte:qñ nullus sepulchro affuit. Sabbato.n.petierũt a pilato custodiã. Quid aũt sibi volunt hec sudaria q̃ petrus vidit iacẽtia: Si.n.vellẽt furari non eẽnt nudũ corpus furati:nõ solũ ne iniuriarent:sed ne ẽt in exuendo tardarẽt:tribuerẽt militib⁹ se detinẽdi facultatẽ: maxime q: mirrha erat corpori ⁊ vestimẽtis affixa:ita glutinosa vt nõ facile esset a corpore auellere vestimẽta quare nõ psuasibilia sũt que de furto dicta sunt. Unde p q̃ resurrectionẽ obũbrare conãtur:p hec eã faciũt clarere. Dicẽtes .n.q discipuli furati sũt:cõfitent nõ eẽ corpus in sepulchro: furtũ aũt oñdit eẽ mẽdax custodia militũ ⁊ discipuloꝝ pauor. REMI. Sed si custodes dormierũt:qũo furtu3 viderunt:⁊ si non viderunt:quomodo testes fuerunt:⁊ ideo qõ voluerũt facere non potuerũt. GLO. Ne aũt timore principis a mendacio reuocarentur:timentes propter negligentiã puniri subdũt: Et si hoc auditũ fuerit a p̃side:nos suadebimus ei ⁊ securos vos faciemus. CHRY. in.home. Uide omnes corruptus. Pilatus eni ipse per suasus est:plebs iudaica cõmota est:milites corrupti sunt. vnde seqtur: At illi accepta pecunia fecerũt sic̃ erãt edocti. Si pecunia apud discipulu3 tantã habuit virtutẽ:vt cũ faceret magistri proditorẽ:nõ mireris:si pecunia milites supantur. HYLA. Emitur ergo resurrectiõis silentiũ:⁊ mẽdaciũ furti argẽto: q: honore.s.seculi:q in pecunia ẽ ⁊ cupiditate:xp̃i gloria denegatur. RABA. Sic̃ aũt sanguinis reatus quẽ sibi ⁊ po

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

steris suis ipsi imprecabãtur: grauis peccatorũ sarcina illos p̃mit: ita emptio mẽdacij p qõ resurrectiõis d negãt veritatez: reatu eos cõstringit ppetuo. vñ seqtur Et diuulgatũ est verbũ istud apd iudeos vsqz in hodiernũ diẽ. SEVERI. Apud iudeos quidem diuulgatum est: non apd christianos quod enim in iudea iudeus obscurabat auro: fide toto claruit in mũdo. HIERO. Oẽs autem q stipe templi: ⁊ his que cõferuntur ad vsus ecclesie abutunt in alijs reb⁹ qbus suã expleãt volũtatẽ: similes sunt scribaꝝ ⁊ sacerdotum redimentium mendacium ⁊ saluatoris sanguinem.

¶ Undecim aũt discipuli abierunt in galileaz in montẽ vbi constituerat illis iesus. Et vidẽtes eũ adorauerunt: quidã autẽ dubitauerũt. Et accedens iesus locut⁹ ẽ eis dicẽs: Data est mihi oĩs potestas in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: docentes eos seruare omnia quecunqz mandaui vobis. Ecce ego vobiscum sum oĩbus dieb⁹: vsqz ad ꝯsummationẽ seculi.

BEDA. in ho. Postq̃ dominicã resurrectionẽ ab angelo nunciatã beatus mattheus asseruit visionẽ domini etiaz a discipulis impletã refert dicẽs: Undecim autem discipuli abierunt in galileã in montẽ vbi constituerat illis iesus. nã pgens dominus ad passionez ait discipulis: Postq̃ resurrexero: precedã vos in galileã. Angel⁹ quoqz mulieribus ait: Dicite discipulis eius: quia precedet vos in galileam. Quapropter iussioni magistri obediẽtia discipuloꝝ obsequitur. Recte aũt vndecim discipuli ad adorandũ pergũt iã eniz vnus pierat: q dominuz ac magistꝝ suũ tradiderat. HIERO. Post resurrectionẽ ergo iesus in galilee mõte cõspicitur: ibiqz adoratur: licet qdam dubitent ⁊ dubitatio eoruz nostram augeat fidem. Sequitur: Et videntes eũ adorauerunt: quidã autem dubitauerunt. REMI. Hoc aũt lucas euãgelista plenius manifestat: Refert enim quia cuz dominus resurgens a mortuis ipse apparuisset discipulis: ipsi cõturbati ⁊ exterriti: existimabant se spiritum videre. RABA. In monte quidem apparuit eis dominus: vt significaret quoniam corpus quod de cõmuni generis humani terra nascẽdo susceperat: resurgẽdo iam super terrena omnia subleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: si illic celsitudinem resurrectionis eius cupiunt videre: hic ab infimis voluptatibus ad superna studeant desideria transire. Jesus autem discipulos in galileaz precedit q: xp̃s resurrexit a mortuis primitie dormientiũ. Sequuntur autez hi qui sunt christi: ⁊ suo ordine ad vitam de morte transmigrant in sua specie diuinitatez contemplantes: ⁊ huic congruit q galilea reuelatio interpretatur. AVGV. de con. euange. Sed considerandũ est quomodo corporaliter in galilea dominus videri potuerit: quia enim non ipso die quo resurrexit visus est manifestum est. nam in hierusalez visus est eo die in initio noctis: vt lucas ⁊ ioannes apertissime consonant: neque etiam in sequentibus octo diebus post quos dicit ioannes discipulis apparuisse dominũ: vbi primo vidit euz thomas qui cum non viderat die resurrectionis eius: nisi quis dicat non illos vndecim qui iam tunc apostoli vocabantur: sed discipulorum illic vndeciz fuisse ex multo numero discipulorum. Sed occurrit aliud qõ obsistit: Joannes enim quãdo commemorauit non in monte ab vndeciz: sed ad mare tiberiadis a septem piscantibus visum esse dominum. Hoc iam tertio inquit manifestauit se iesus discipulis suis quod intelligendum est ad numerum dieruz retulisse: non ad numerum manifestationum. Si autem acceperimus intra illos octo dies antequaz eum thomas vidisset ab. xi. discipulis quibusqz dominum visum: non erit ad mare thyberiadis tertio manifestũ eẽ: sed quarto: Ac per hoc cogimur intelligere post omnia factum eẽ: q eũ in monte galilee discipuli vndecim viderunt. Inuenim⁹ itaqz apud quatuor euãgelistas decies cõmemoratuz dominũ visũ ab hoĩbus esse post resurrectionẽ: Semel ad monumẽtũ mulierib⁹: Iteꝝ eisdem egredientibus a monumento in itinere: Tertio petro: Quarto duobus eũtibus in castellũ: Quinto pluribus ĩ hierusalem vbi nõ erat thomas: Sexto vbi vidit eum thomas: Septimo ad mare tyberiadis: Octauo ĩ mõte galilee ƒm mattheũ: Nono q dicit marc⁹: nouissime recũbentib⁹ quia iam nõ erant in terra cũ illo cõuiuaturi: Decimo ĩ ipso die non iam in terra sed eleuatum in nube: cum in celũ ascẽderat quod marcus ⁊ lucas ꝯmemorant: sed nõ omnia scripta sunt: sicut ioãnes fatetur: crebra enim erat eius cũ illis conuersatio per dies. xl. puisq̃ ascẽdisset in celum. REMI. Uidentes ergo discipuli dominũ cognouerunt: ⁊ iccirco dimissis in terram vultibus adorabant. ⁊ ideo pius ⁊ clemẽs magister vt oẽm dubietatem aufferret a cordibus eorum: accedens ad eos corroborauit in fide. vnde sequitur: Et accedens iesus locutus est eis dicens: Data ẽ mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra. HIERO. Illi aũt ptãs data ẽ qui pauloante crucifixus: qui sepultus in tumulo: qui postea resurrexit. RABA. Nõ. n. hoc de coeterna patri diuinitate sed de assumpta loquor humanitate ƒm quã minoratus est paulominus ab angelis. SEVE. Filius quippe dei: virginis filio: deus homini: diuinitas carni ꝯtulit quod semper ipe cũ p̃re possedit. HIERO. In celo aũt ⁊ ĩ terra ptãs data est: vt q ante regnabat in celo per fidẽ credentiũ regnet in terris. REMI. Qd ergo psalmista de resurgente dño dicit. Constituisti eũ super opera manũ tuaꝝ: hoc nũc dñs dicit: Data est mihi oĩs ptãs in celo ⁊ ĩ terra. Et hic sciendũ q: anq̃ dñs surrexisset a mortuis nouerãt angel: se subiectos homini christo. Uolens ergo christus etiam hominibus notum fieri q data esset sibi omnis potestas ĩ celo ⁊ in terra: predicatores misit: qui verbuz vite cunctis nationibus predicarent. Unde sequit: Euntes ergo docete omnes gentes: BEDA. in homi. Qui eñ ante passionem suam dixerat In viam gentium ne abieritis: surgens a mortuis dicit: Ite docete omnes gentes. Qua ppter confudantur iudei q dicunt christũ tñmõ ad suam salutẽ esse ventuꝝ. Erubescãt ⁊ donatiste qui localiter xp̃m cõcludere cupientes dixerũt tñmõ in aphrica esse: non in alijs regionibus. HIERO. Primum ergo docent omnes gentes: deinde doctas intingunt in aqua: non enim potest fieri vt corpus baptismi recipiat sacramentum: nisi añ oĩa fidei susceperit veritatẽ baptiçantes eos in noĩe patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: vt quoruz est vna diuinitas sit vna largitio nomenqz trinitatis vnus deus. SEVE. Omnes ergo gentes potestas vna eademqz recreat ad salutẽ quas creauit ad vitam. DIDI. in lib. de spiritusancto. Licet autẽ quis possit existere mentis aliene qui ita baptiçare conetur: vt vnum de predictis nominib⁹ pretermittat: videlicet cõtrarius christo legisdatori, tamẽ sine perfectione baptiçabit: imo penitus a peccatis liberare nõ poterit: quos a se existimauerit baptiçatos. Ex his ãt colligitur q̃ indiuisa sit substantia trinitatis: ⁊ patrem vere filij esse patrem: ⁊ filium vere patris filium: ⁊ spiritũscm̃ vere patris ⁊ dei filij esse spiritum: ⁊ insuper sapientie ⁊ veritatis. i. filij dei. Hec est salus credentium. ⁊ dispensatio ecclesiastice discipline ĩ hac trinitate pficit. HYLA. Quid enim in hoc sacramento salutis humane non continet: plena sũt omnia vt a pleno ⁊ perfecto prolata. Habet enim nature sue nomen in patre: sed pater tantum est. Non eniz humano modo habet aliunde q pater est. Ipse ingenitus. eternus: habens in se semper: vt semper sit soli filio notus. Filius autez est progenies ingeniti: vnus ex vno: verus a vero: viuus a viuo: perfectus a perfecto: virtutis virtus: sapientie sapientia: glorie gloria: imago inuisibilis dei: forma p̃ris ingeniti. Spiritus autem sanctus non potest a confessione patris ⁊ filij separari: ⁊ quidem vbiqz non deest hoc expectatõis nostre solatium. hic in donorum operationibus future spei pignus est: hic mentium lumen: hic splendor aĩoꝝ est. Hec igitur lz mutare non possint heretici: afferunt tam humana cõmenta: vt sabellius patrem ex quo tendat in filium: idqz noĩbus potius confitendum putat esse q̃ rebus: cum ipsis filium proponat ⁊ patrem: vt ebion omne initiũ ex maria concedens: non ex deo hominem: sed ex homine deuz proferat: vt arriani qui ex nihilo atqz ex tempore formam ⁊ sapientiam ⁊ virtutẽ dei producunt. Quid aũt mirum est vt de spũsancto diuersa sentiant: qui in filio largitore eius iam temerarij sunt auctores. HIERO. Consideratur aũt hic ordo p̃cipuus. Jussit apostolos vt primũ docerent vniuersas gentes: deinde fidei tigerent sacramento: ⁊ post fidem ac baptisma que eẽnt obseruanda p̃ciperent. vñ sequitur. Docentes eos seruare omnia q̃cũqz mandaui vobis. RABA. Quia sicut corp⁹ sine spiritu mortuũ est: ita ⁊ fides sine operibus mortua ẽ. CHRY. in ho. Quia vero eis magna iniunxerat: erigens eoꝝ sensus dicit. Et ecce ego vo. sum oĩbus di. vsqz ad consu. seculi. q. d. ne dicatis difficile esse iniunctum negocium: ego sum vobiscuz qui oĩa facio leuia. Non aũt cum illis solũ dixit se futurum esse: sed ⁊ cum omnibus qui post illos credunt nõ enim vsqz ad ꝯsumationem seculi apostoli mansuri erant: sed sicut vni corpori fidelibus loquitur. RABA. Ex hoc autem intelligit q vsq̃ ad finẽ seculi non sũt defuturi ĩ mundo qui diuina mansione ⁊ inhabitatione sũt digni. CHRY. Rememorat aũt eis ⁊ consumationẽ: vt eos magis attrahat: ⁊ ne presentia solum inspiciant: sz ⁊ futura bona ⁊ sine fine mansura. q. d. Tristitia quã sustinebitis simul cũ p̃ñti vita consumetur: ⁊ totum seculum in consumationem deueniet: bona autẽ quibus potiemini sunt in eternũ pmansura. BEDA in ho. Querit autẽ quare hic dicat: Ecce ego vobiscum sũ: cũ alibi dixisse legatur. Uado ad eum qui me misit: sz alia sunt que humanitati ascribũtur: ⁊ alia que diuinitati. Ibit ad patrem per humanitatem: manet aũt cũ discipulis ĩ forma qua est patri equalis. Qr aũt dicit: Usqz ad consumationem seculi: finitũ pro infinito ponitur. nam qui in presenti seculo manet cum electis eos ptegendo: ipse post finem cũ eis manebit: eos remunerando. HIERO. Qui ergo vsqz ad ꝯsumationẽ seculi cũ discipulis se eẽ pmittit: ⁊ illos oñdit semp esse victuros: ⁊ se nũq̃ a credentibus recessurum. LEO pa. in ser. de pas. Qui eñ ascẽdit in celos non deserit adoptatos: ⁊ ipse deorsum confortat ad patientiã: q sursum inuitat ad gloriam. Cuius glorie participes nos faciat ipse xp̃s rex glorie: qui est deus benedictus in secula amen.

Incipiunt capitula euangelij matthei per ordinem.

Primum natiuitas domini nostri iesu christi.
Scd̃z magoꝝ munera. occultatio iesu. Infantes ĩterficiũt.
Tertium: Regressus iesus ex egypto in naçareth: a ioanne in iordane baptiçatur.
Quartum: Jesus in deserto tentatus a diabolo vicit: petrũ ⁊ andream: iacobum ⁊ ioannem piscatores conuocat: ⁊ circuiens varios languores hominum curat.
Quintum de beatitudine ⁊ ceteris mandatis.
Sextum: Orationem docet: ⁊ inter cetera mandata non eẽ cogitandum de victu ⁊ vestitu predicit.
Septimum. Non esse prepropere iudicandũ: de margaritis ante porcos non mittẽdis: petendum: querenduz: ⁊ pulsandum: a pseudo prophetis cauendum: quia non omnes qui dicunt mihi: domine domine intrabunt in regnum celorũ. De domo edificata supra petram vel harenam.
Octauo: Leprosũ mũdat: puerũ cẽturionis paralyticum curat: socruz petri a febribus liberat. De p̃mis curis: ⁊ vt mortui mortuos suos sepeliant cuidã dicit: nauigans tempestatem sedat: ⁊ in terram geraçenorum demonia eijcit.
Nonum paraliticus curatus lectum suũ baiulat. Mattheũ conuocat. dicit phariseis non esse opus medico validis: parabolam panni ⁊ scissure ⁊ vtriũ ⁊ vini ponit. Mulierem a pfluuio liberat: ⁊ filiã principis cuiusdam mortuam suscitat: cecis oculos aperit: surdũ ⁊ mutũ demonium eijcit.
Decimum: Duodecim apostolos premittit cũ oĩ doctrina ac dicit q non venerit pacem mittere sup terram sed gladiũ.
Undecimum: Testimonium dicit iesus de ioanne: atqz increpat ciuitates que credere noluerunt. Confessio domini ad patrem ⁊ iugum domini leue est.
Duodecimum: Discipuli spicas vellunt: manum aridam habentem sanat: hominem a demonio cecum ⁊ mutum liberat. ⁊ in principe demoniorum facere opinantes destruit. Jone: ⁊ niniuitarum signum phariseis tradidit: matrem ⁊ fratres spernit.
Decimumtertium: De nauicula turbis parabolas exponit: prophetam in patria sua sine honore esse dicit.
Decimumquartum de ioannis capite in disco: de quinqz panibus ⁊ duobus piscibus in quinqz milia viros: Jesus supra mare ambulans petrum mergentem releuat.
Decimumquintum. q ea magis que de corde exeunt coinquinant hominem. Filiam mulieris syrophenisse a demonio liberat: ⁊ multos alios sanat.
Decimumsextũ. De septem panibus in quattor milia viros. A fermento phariseorum cauendum christum dei viui filium esse petrus confitet: queq̃ post paululũ dure icrepat.
Decimumseptimum. In mõte transfiguratur. puerum lunaticum curat: de statere in ore piscis.
Decimumoctauum: Humilitatem docet sicut pueri: ⁊ nec minimum fidelium scandaliçandum: quorum angeli faciem patris semper vident. corripiendos fratres ⁊ sepius indulgendum.
Decimũnonum. Similitudo de illo qui conseruum suum propter centum denarios suffocat. De eunuchis. infantes non esse arcendos a benedictione. Difficile diuitem intrare in regnum celorum.
Uicesimũ. De primis nouissimos futuros: parabolam operariorum in vinea conductorum. De petitione filiorum çebedei ⁊ de primis accubitibus cene: De duobus cecis secus viam curatis.
Uicesimumprimum. De asino ⁊ pullo eius. De ficu arefcã. Interrogat⁹ in q̃ ptãte hec faceret: interrogat de ioãnis baptismate: subiungens parabolaz duoꝝ filioꝝ in vineã missoꝝ: parabolã de vinee colonis q interficiunt ad se missos.
Uicesimũscd̃z: Parabolam de his q inuitati ad nuptias venire ꝯtẽnũt: De denario cesaris: d muliere q̃ septẽ viros habuit. Jesus tentatus a phariseis ĩterrogat: cui⁹ filius ẽ xp̃s.
Uicesimũtertium: Increpans scribas dicit. Ueh vobis scribe ⁊ pharisei. Increpatio ciuitatis hierusalem: de occisione prophetarum ⁊ lapidatione.
Uicesimumquartum de signis nouissimoruz dierum: de aduentu saluatoris.
Uicesimum quintum: de decem virginibus: de talentis: de ouibus a dextris ⁊ hedis a sinistris.
Uicesimumsextum. Judeorum consilium de cõprehendendo iesu: ⁊ cetera que in cena domini gesta sunt.
Uicesimumseptimum. Petro predicit q tertio eum abnegaturus esset. oratio iesu ad patrem: ⁊ cetera cum detraheretur. Passio domini ⁊ sepultura.
Uicesimumoctauum. Resurrectio eius: Item mandata ⁊ doctrina eius de baptismo.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Dominica secunda in aduentu.
Cum audisset ioannes in vinculis. xi.
In festo sancti stephani martyris.
Ecce ego mitto ad vos. xxiij.
In festo innocentiū: Angelus domini apparuit. ij
In epiphania domini.
Cum natus esset iesus in bethleem. ij
Dominica secunda post octauam epiphanie.
Cum descendisset iesus de. viij.
Dominica tertia ascendente iesu in naui. viij.
Dominica quarta Sile factum est regnū celoꝝ. xiij.
In septuagesima Simile est regnū celorum. xx.
Feria quarta in capite ieiunij.
Cum ieiunatis nolite fieri sicut hy. vi.
Feria quinta. Cum introisset iesus capharnaum. viij.
Feria sexta. Audistis quia dictum ē antiquis. v.
Dominica prima in quadragesima.
Ductus est iesus in desertum. iiij.
Feria secūda. Cum venerit filius hominis. xxv.
Feria tertia. Cum intrasset iesus hierosoly. xxi.
Feria quarta. Accesserūt ad iesum scribe ⁊ pha. xij.
Feria quinta. Egressus iesus: secessit in partes. xv.
Dominica secunda in quadragesima.
Assumpsit iesus petrum iacobum ⁊ ioannem. xvij.
Feria tertia. Locutus est iesus ad turbas ⁊ ad. xxij.
Feria quarta. Ascendens iesus hierosoly. xx.
Feria sexta. Homo quidam erat paterfami. xxi.
Feria tertia post tertiam dominicam ī quadragesima.
Respiciens iesus discipulos suos. xviij.
Feria quarta. Accesserunt ad iesum scri. ⁊ pha. xv.
Dominica in ramis palmarum.
Cum appropinquasset iesus hierosolymam.
Scitis quia post biduum pascha fiet. xxvi.
Sabbato. Uespere aūt sabbati. xxviij.
Feria sexta post dominicam in pascha
Undecim discipuli. xxviij.
Dominica quinta post penthecosten.
Nisi habundauerit iustitia. v.
Dominica .vij. Attendite a falsis prophetis. vij.
Dominica .xij. Nemo potest duobus dn̄is seruire. vi.
Dominica .xvij. Accesserunt ad iesum. xxij.
Dominica .xviij. Ascendens iesus in naui. ix.
Dominica .xix. Simile ē regnū celoꝝ homini regi. xxij.
Dominica .xxij. Abeuntes pharisei. xxij.
Dominica .xxiij. Loquente Jesu ad turbas. ix.
Dominica .xxiiij. Cum videritis abomina. xxiiij.
In festo sancti andree. Ambulans iesus iuxta mare. iiij.
In festo sancte agnetis. Sile ē reg. cel. thesauro. xiij.
In conuersione sancti pauli apostoli.
Ecce nos relinquimus omnia. xix.
In cathedra sancti petri. Uenit iesus in partes. xvi.
In festo scī matthie apl'i. Cōfitebor tibi pater. xi.
In festo sancti petri apostoli. Uenit iesus in partes. xvi.
In festo sancti pauli apl'i. Ecce nos q relīqm⁹ oīa. xix.
In festo sanctorum .vij. fratrum. Ecce mater. xij.
In festo scī iacobi apl'i. Accessit ad iesum mater. xx.
In natiuitate sancte marie virginis.
Liber generationis iesu christi. i.
In octaua apostolorum petri ⁊ pauli.
Iussit iesus discipulos suos ascen. in naui. xiiij.
In festo sancti matthei apostoli.
Uidit iesus hominem sedentem in the. ix.
In dedicatione sancti michaelis.
Accesserunt discipuli ad iesum di. quisputas. xviij.
In vigilia plurimorum apostolorum.
Ecce ego mitto vos sicut oues. x.
Ecce nos relinquimus omnia. xix.
In natali vnius martyris.
Nolite arbitrari quia venerim mit. x.
Si quis vult post me venire. xvij.
Nihil opertum quod non reueletur. x.
In natali plurimorum martyrum.
Confiteor tibi pater celi ⁊ terre. xi.
Sedente iesu super montem oliueti. xxiiij.
Uidens iesus turbas ascendit in montem. v.
In vigilia natiuitatis domini nostri iesu christi.
Cum esset desponsata mater iesu. i.
In natali confessorum pontificum.
Uos estis sal terre: quod si eua. v.
Uigilate quia nescitis qua hora. xxv.
Homo quidam peregre proficiscens. xxv.
In natali virginū. Sile ē regnū ce. x. virginibus. xxv.
Simile est regnum celorum thesauro abscondito. xiij.
In honore sancte crucis.
Assumpsit iesus duodecim discipulos secre. xx.
Finit tabula.

Reuerēdo in xp̄o patri dn̄o Hanibaldo: Basilice .xij. aploꝝ venerabili p̄sbytero Cardinali frater Thomas de aquino oidis fratrꝝ predicatoꝝ se totū. Rex opifex deus solo sue bonitatis intuitu cūcta in esse producens: nālem boni amorē oib⁹ indidit creaturis: vt dū vnaq̄q res bonū sibi conueniens nāl'r amat ⁊ appetit: quadā cōuersione mirabili i suū recurrere demr̄etur auctorē. sed in hoc p̄ferr̄ ceteris rōnalis nā: q̄ ip̄m vniuersalē bonitatis fontē p sapientiam ituer i potest: ⁊ p charitatis amorē suauiter degustare. vn̄ fit: vt sapientie bonū: quo ad ip̄m fontē bonitatis accedimus: oib⁹ humanis bonis s̄m recte rōnis iudicium p̄ferat̄. Hec est.n. que fastidiū nescit: ita vt q eā edit adhuc esuriat: ⁊ q eā bibit sitire nō cesset. Hec ē que intantū pctō repugnat: vt qui s̄m ipsam operant̄: nō peccēt. Hec ē q̄ ide ficientē fructū suis mīstris largit̄: vt q eā elucidāt vitā possideāt sempiternā. Precellit itaq̄ voluptates dulcedie: securitate sedes ⁊ regna: vtilitateq̄ diuitias vniuersas. Huiusmodi igit̄ delectat⁹ munerib⁹ euāgelice sapiētie a secul' in mysterio abscondite: quā in lucē p̄duxit dei sapia icarnata: ministeriū expositōis adhibui: sacroꝝ doctoꝝ snias cōpilando: ad qd̄ me iduxit p̄mit⁹ felicis recordatōis Urbani pape quarti mādatū. Uez qz eo sūmo pōtifice ex hac vita subtracto: tria euāgelia: Marci: Luce: ⁊ Joānis exponēda restabāt: ne op⁹ qd̄ obediētia iceperat: negligētia iperfectū relinqueret: cū multo labore diligens adhibui studiū: vt q̄tuor euāgelioꝝ expōnē cōplerē: eadē i oib⁹ forma s̄uata in ponēdis scōꝝ auctorib⁹ ⁊ eoꝝ noib⁹ p̄scribēdis: Et vt magis itegra ⁊ cōtinua p̄dicta scōꝝ expositio redderet̄: q̄sdam expōnes doctoꝝ grecoꝝ i latinū feci trāsferri: ex qbus plā expōnib⁹ latinoꝝ doctoꝝ iterserui: auctoꝝ noib⁹ p̄notatis. Uez qz cōgruit vt de laboꝝ fructib⁹ oblatōes sacerdotib⁹ offerant̄: expōnes euāgelice op⁹: laboris mei fructū aploꝝ p̄sbytero cēsui offerendū. i quo vestra suscipiat auctoritas debitū: vt sciētis idustria iudicij cēsurā exerceat: ⁊ antiq̄ dilectio amoris affectū i offerētis mūere cōprehēdat. GLO.

LOcationē gētiū ⁊ cām salutis eaꝝ isaias p̄pheta manifesto p̄nūciat oraculo dicēs: De⁹ me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. ⁊ dixit: Parū est vt sis mihi seru⁹ ad suscitādas trib⁹ iacob ⁊ feces isrl' ɔuertēdas. Dedi te i lucē gētiū vt sis sal⁹ mea vsq ad extremū terre. HIE. sup isaiā. In qb⁹ v̄bis ondit̄ xp̄m appellari s̄uū iq̄tū ē format⁹ ex vtero. Nā añ v̄ba ista p̄mittit̄: Hec dicit dn̄s formās me ex vtero s̄uū sibi. Fuerat sigdē volūtas p̄ris vt pessimi vinitores missū suscipent filiū. vn̄ de ipsis xp̄s ad discip'os loqt̄: In viā gētiū ne abieritis: sed ite magis ad oues p̄ditas dom⁹ isrl'. qz igr̄ isrl' nō ē reduct⁹ ad deū: ppea dei fili⁹ loqt̄ iudeis nō credētib⁹ dicēs. De⁹ me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea q ⁊ cōsolat⁹ ē me sup abiectōe populi mei. Et dixit mihi. Parum est si seruias mihi ad suscitandas tribus iacob: que suo vitio corruerunt: ⁊ ad feces siue reliquias israel conuertendas. Pro illis enim dedi te in lucē gētiū oiū: vt illumies vniuersū mūdū: ⁊ salutē meā per quā hoies salui fiūt vsq ad extrema terre facias puenire. GLO. Ex p̄missis igr̄ v̄bis duo possum⁹ colligere: quorū p̄mū ē dina v̄tus q̄ fuit i xp̄o: ex q̄ efficax fuit ad gētiū illuminationē: qz dicit̄: De⁹ me⁹ fact⁹ ē fortitudo mea. De⁹ igit̄ erat i xp̄o mūdū recōciliās sibi: vt apl's ad corīthios dic. vn̄ ⁊ euāgeliū p qd̄ credētes saluant̄: v̄tus dei ē i salutē oī credēti: vt idē apl's ad ro. dicit. Scdz āt ē illumiatio gētiū: ⁊ salus mūdi ex dispōne patris p xp̄z ɔpleta: qz dr̄: Dedi te i lucē gētiū. vn̄ post resurrectōez suā dn̄s vt dispōnē p̄ris impleret ad p̄dicādū discip'os misit: dicēs: Docete oēs gētes. q̄ꝝ gdā ad p̄dicādū iudeis: gdā ad p̄dicādū gētib⁹ misteriū acceperūt. Qz v̄o euāgeliū oportuit nō solū p̄dicari pp p̄ñtes sz ēt scribi pp futuros: eadē distictio ē i scriptorib⁹ euāgelij obs̄uata. nā matthe⁹ iudeis euāgeliū hebraico s̄mōe scripsit. Marc⁹ aūt p̄m⁹ euāgeliū scripsit i gētib⁹. EVSE. i ecclesiastica histo. Cū.n. romane vrbi clar v̄bi di lumē fuiss exortū: s̄mo v̄itatis ⁊ lucis q̄ p petrū p̄dicabat̄: vniuersorū mētes placido illustrauit auditu: ita vt quotidie audiētib⁹ eū nulla vnq̄ facietas fieret. vn̄ neq̄ eis auditio sola sufficiebat: sz marcū discipulū ei⁹ oib⁹ p̄cib⁹ exorāt: vt ea q̄ ille v̄bo p̄dicabat ad p̄petuā eoꝝ cōmonitōez h̄ndaz scripture traderet: quo domi forib⁹sq i h⁹ meditatōib⁹ v̄bi p̄manerēt. nec p⁹ ab obsecrādo desistūt q̄z q̄ orauerāt ipetrarēt. et hoc fuit cā scribēdi euāgeliū s̄z marcū. Petr⁹ v̄o vt p spm̄ sanctū religioso se cōperit furto spoliatū: delectat⁹ ē: fidem eoꝝ p h̄ deuotionēq̄ ɔsiderās: factū ɔfirmauit: ⁊ i p̄petuā legēdā scripturā ecclesijs tradidit. HIE. sup marcū. Pricipiū āt qz a p̄fectōis etatis xp̄i p̄dicatōe icboat: nec laborat i natiuitate ifantuli q loqt̄ d p̄fectōe filij dei. CHRY. Cōpendiosā aūt ac breuē narrationē facit: i quo magr̄m imitatus est. s. petrꝝ breuitatis studētē. AVGV. d cōsen. euāge. Unde matthe⁹ q regiā xp̄i p̄sonā narrandā susceperat: h̄uit marcū sibi tāq̄ comitē ⁊ abreuiatorē adiūctū: q sua vestigia quodāmō seq̄retur. Regū .n. ē nō eē sine comitū obsequio. Sacerdos aūt qm̄ i scā scōꝝ sol⁹ itrabat: ppea lucas c⁹ circa sacerdotiū xp̄i erat itētio: nō h̄uit tāq̄ sociū obsequentē q suā narrationē quodāmō breuiaret. BEDA. Nōndū ē ēt q euāgeliste scī diuersū narratiōis sue p̄mordiū singl'i diuersū statuere terminū. Matthe⁹ nāq̄ a natiuitate dn̄ica exordiū sumēs: ad tp̄s vsq dn̄ice resurrectiōis seriē sue nāratōis p̄duxit. Marc⁹ ab itio euāgelice p̄dicatōis icipiēs p̄uenit vsq ad tp̄s ascēsiōis dn̄i ⁊ predicatiōis discip'oꝝ ei⁹ cūctis gētib⁹ p orbē. Lucas aūt a natiuitate p̄cursoris icohans euāgeliū termiauit i ascēsiōe dn̄ica. Joānes ab eternitate v̄bi dei p̄ncipiū sumēs: vsq ad tp̄s dn̄ice resurrectionis euāgeliçādo p̄tingit. AMBRO. sup lucā. Qz igr̄ marcus a potētie cepit expssiōe diuine: recte sub leonis imagine figurat̄. REMI. sup mat. Per leonē ēt signat̄ marc⁹: qz sic leo terribilē vocē i des̄to emittit: sic marc⁹ a voce i deserto icepit dicēs: Uox clamātis i des̄to. AVGV. d cōsen. euā. Quāuis ⁊ de figura alr̄ dici posset: Marc⁹.n. q neq stirpē regiā vt matthe⁹ ob hoc per leonē signatus: neq sacerdotalē: vt lucas signat⁹ p vitulū: vel cognatōem vel ɔsecrationē narrare voluit: ⁊ tn̄ i eis v̄sat⁹ ondit̄ q̄ homo xp̄s opat⁹ ē: per hois figurā i illis q̄tuor aialib⁹ signat⁹ videt̄. THEOPHRAS. Uel euāgeliū s̄m marcū aquila inuita p̄phetia enim ioannis incepit. Prophetia enim acute que a longe sunt speculatur vt aquila. Capi. I.

INitium euangelij Jesu christi filij dei.

HIERO. i p̄logo. Marc⁹ euāgelista sacerdotiū i isrl' agēs s̄m carnē leuita ad: dn̄z cōuersus euāgeliū i italia scripsit: ondēs in eo qd ⁊ generi suo dēberet xp̄s. nā initiū euāgelij in voce p̄phetice exclamatōis istituēs: ordinē leuitice electōis ondit: p̄dicās ioānē zacharie filiū i voce āgeli emissū dicens: Initiū euā. Jesu xp̄i filij dei. HIERO. Euāgeliū grece dr̄. latine bona ānūciatio p̄dicat̄: qd̄ p̄pe ad regnū dei ⁊ remissionē p̄tinet pctōꝝ: eteni euāgeliū p qd̄ venit redēptio fideliū ⁊ b̄titudo scōꝝ. Quatuor aūt euāgelia vnū sūt: ⁊ vnū q̄tuor. In hebreo iesus: In greco sother: i latio saluator dr̄. Christus aūt grece: Messias hebraice: latie vnct⁹: idest rex ⁊ sacerdos dr̄. BEDA. Cōferēdū aūt ē hoc euan

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gely principiū pncipio matthei quō ait: Liber generatiōis Jesu christi filij dauid: filij abraā: Hic autē dr̄ filij dei. Et ex vtroq; .n. vnꝰ dn̄s iesus xp̄s: dei: ⁊ hoīs filiꝰ ē itelligēdus. Et apte pmꝰ euāgelista filiū hoīs eū: secūdꝰ filiū dei noīat: vt a miorībꝰ ad maiora paulati sensus nr̄ assurgeret: ac p fidē ⁊ sacrā humanitatis assūpte: ad agnitiōez diuine eternitatis ascēderet. Apte ēt q humanā erat gn̄atōez dscripturꝰ a filio hoīs cepit: Dauid. s. siue abraam. Apte ēt his q librum suū ab initio euāgelice pdicatōis ic̄hoabat filiū dei magis appellare voluit iesū xp̄z: qr hūanc erat nāe d pgenie pr̄iarchaꝝ vitatē carnis suscipe. Et dinc fuit potētie euāgelium mūdo pdicare. HYLA. sup lucā. Nō aūt solo noīe ꝯtestatus ē xp̄m filiū dei: sz ēt ppetate. Nos filij dei sumꝰ sz nō talis hic filiꝰ. Hic.n. verus ⁊ pprꝰ ē filiꝰ origine: nō adoptōe: veritate: nō nūcupatōe: natiuitate: non creatione.

¶ Sic scriptū ē i isaia ppha: Ecce mitto angeluz meū añ faciē tuā q pparabit viā tuaz añte. Uox clamantis in deserto: Parate viam domini: rectas facite semitas eius

BEDA. Scripturꝰ euāgeliū marcꝰ: cōgrue pmo ponit testimonia pphetaꝝ: vt eo cūctis sine scrupulo dubietatis suscipiēda q̄ scriberet itimaret: quo h a pphetis añea pdcā eē demōstraret. Simulqz vno codēqz euāgelij sui pncipio: et iudeos q legē ac pphas susceperāt ad suscipiēdā euāgelij gratiā ac sacrā q ipoꝝ pphete pdixerāt istituit: Et gētiles q p euāgelij pcōia ad dn̄z venerāt: ad auctoritatē quoqz legis ⁊ pphaꝝ suscipiēdā venerādāqz puocat. vn̄ dic. Sic scriptū est i isaia ppha: Ecce ego mit. an. meū an. fa. tu. HIERO. de optimo genere iterptādi. Hoc aūt nō scribit i isaia: sed i malachia i nouissimo. xij. pphaꝝ. CHRY. Pōt āt dici q falsitas est scriptoris. Uel alr̄. Dicet q duas pphetias i diuersis locis dictas a duobꝰ pphetis i vnū cōgregās posuit. Jn isaia.n. ppha post ezechie describit historiā. Uox cla. in dser. Jn malachia vo Ec. mit. an. meū. Scōs igr̄ euāgelista duas pphias posuit: vt ab isaia dictas: ⁊ ad vnā lectōez h referens: tacēs vo a q̄ dicat. Ec. e. mit. an. me. AUGU. d q. euā. Sciēs.n. oīa ad auctorē referēda dicta hec ad isaiā reuocauit: q sensū istū por itimanerat. Deniqz post vba malachie stati subiecit dicēs: Uox cla. i deserto. vt iungeret vba vtriusqz pphete ad vnū sensū ptinētia sub poris pphete psona. BEDA. Uel alr̄ itelligēdū ē qr ⁊si nō hec vba iueniunt in isaia. sensus tn̄ coꝝ iuenit i multis alijs locis: ⁊ manifestiꝰ i hoc q subiunxit: Uox cla. i deser. Nā q dixit malachias mittēdū angelū ante faciē dn̄i q pparet viaz eiꝰ: hoc ē qō dixit isaias vocē clamātis i deserto audiēdā q̄ diceret: Parate viā dn̄i. Jn vtraqz āt sn̄ia silr̄ parāda via domini pdicat. Potuit āt fieri vt aio marci euāgeliū cōscribētis p malachia isaias occurrerit: vt fieri solet: qō tn̄ sine vlla dubitatōe emēdaret: saltē ab alijs admonitus: q ipo adhuc i carne viuēte legere potuerunt: nisi cogitaret recordationi sue q̄ scō spū regebat: nō frustra occurrisse aliō p alio nomē pphete. Sic eni isinuant q̄cūqz p pphetas spūscūs dixit: ⁊ singula eē oīuz ⁊ oīa singuloꝝ. HIERO. Per malachiā q patris vox sonat ad filiū q ē facies pr̄is vn̄ agnitꝰ ē.

BEDA. Angelus aūt vocat ioānes nō nāe societate iux heresim origenis: sed officij dignitate. Angelus .n. grece: latine nūcius dr̄: quo noīe recte appellari potuit hō ille qui fuit missus a deo: vt testimoniū phiberet de lumie: ⁊ veniētē i carne dn̄m mūdo nūciaret: cū ꝯstet oēs q sacerdotio fūgunt ob euāgeliçādi officiū angelos posse vocari: dicēte ppheta malachia: Labia sacerdotis custodiūt sciaz: ⁊ legem regrūt ex ore eiꝰ: qr angelꝰ ē dn̄i exercituū. THEOPHI. Precursor igr̄ xp̄i angelus dr̄ pp̄ter vitā angelicā ⁊ reuerētiā excelsā. Qr āt dicit: Ante faciē tuā. hoc significat q̄si diceret iux te ē nunciꝰ tuꝰ. vn̄ ōndit ppiquitas pcursoris ad xp̄m. Eteni iuxta reges ambulāt q ppiqui sūt magis. Seqtur. Qui pparabit viā tuā ante te. Per baptismū.n. pparauit aīas iudeoꝝ vt xp̄m susciperēt. HIERO. Ul via dn̄i qua ad hoīes igredit pn̄ia est: p quā deꝰ ad nos descēdit et nos ad illum ascēdimꝰ. Hinc aūt initiū pdicatōis ioānis fuit: Pn̄iam agite. BEDA. Sicut aūt ioānes angelꝰ potuit vocari p eo q faciē dn̄i euāgeliçādo puenit: ita recte appellari ⁊ vox potuit: qr vbū dei sonādo pibat. vn̄ seqr̄: Uox clamātis i deser. Cōstat.n. q vnigenitꝰ filiꝰ vbū pr̄is vocat. et ex ipa nr̄a locutōe cognoscimus: qr pus vox sonat vt vbum postmodū possit audiri. HIERO. Dicit aūt vox clamantis: qr clamor ad surdos ⁊ lōge positos siue cū idignatōe fieri solet q̄ iudaico certū ē pplo euenisse: dū lōge ē a pctōribꝰ salus. ⁊ aures suas obturauerūt sicut aspides surde: ⁊ indignatōez ⁊ iram ⁊ tribulatiōez a christo audire meruerunt.

CHRY. Per hoc āt qō dr̄: i deserto. Manifeste ōndit pphetia nō in hierl'm dīna fieri dogmata: sz i deserto. Qō implebat ad lr̄am ioāne baptista i deserto iordanis: vbi dei apparitionē salutiferā pdicante. Ondit ēt smo pphcticꝰ pter desertū qō a moyse ostensū fuit: vbi semitas faciebat aliud eē dsertū: i quo spētē eē salutē xp̄i significabat. HEIRO. Uel i deserto fit vox ⁊ clamor: qr deserti erant a spū dei: sic̄ domꝰ vacās ⁊ scopata: deserti etiā a ppha rege atqz sacerdote. BEDA. Quid āt clamaret: apit cū subdit: Parate viā dn̄i: rec. fa. se. eiꝰ. Omnis.n. q fidē rectā ⁊ opa bona pdicat: qd aliō q̄z veniēti dn̄o ad corda audientiū viā parat: vt hec scz corda vis gratie penetret ⁊ lumē vitatis illustret: Rectas aūt semitas facit dū mūdas i aīo cogitatōes p smonē pdicatōis format. HIERO. Uel alr̄: Parate viā dn̄i: hoc ē penitētiā agite ⁊ pdicate. rectas facite semitas eiꝰ vt via regia icedētes pximos nr̄os vt nos ⁊ nosmetipos vt pxios diligamꝰ. Qui.n. semetipz diligit ⁊ nō diligit pximū ad dexterā dcliat. Nā mlti bn̄ agūt ⁊ n̄ bn̄ cōrigūt vt fuit hely. ⁊ q semetipsū odiens pximū diligit ad sinistrā diuertit. Mlti.n. corrigūt sz n̄ bene agūt: vt fuerūt scribe ⁊ pharisei. Semitas aūt post viā sequūt: qr mādata moralia post pn̄iaz explanant. THEOPHI. Uel via est nouūtestm̄: semite vo vetꝰ q̄si attritū. ad viā.n. neċe erat pparari. s. ad nouū testamētū. Ueteris āt testamēti semitas rectas fieri oportebat.

¶ Fuit ioānes i deserto baptizās ⁊ pdicās baptismū pn̄ie i remissionez pctōꝝ. Et egrediebat ad euz oīs iudee regio: ⁊ hierosolymite vniuersi: ⁊ baptizabant ab illo i iordanis flumie: confitētes pctā sua. Et erat ioānes vestitꝰ pilis camelorūz: ⁊ zona pellicea circa lumbos eius: ⁊ locustas ⁊ mel siluestre edebat: ⁊ pdicabat dicens: Uenier fortior me post me: cuius nō sū dignꝰ pcūbēs soluere corrigiam calciamentoꝝ eius. Ego baptizo vos aqua: ille vero baptizabit vos spūscō.

HIERO. Scdm pmissaz isaie pphetiā via dn̄i a ioāne parat: p fidē: baptismū: ⁊ pn̄iam. recte semite fiūt p austera iditia vestis cilicie ⁊ çone pellicee: ⁊ cibi locustini: ⁊ mell' siluestri ⁊ humillime vocis. vnde dr̄: Fuit ioānes i deserto. Joānes eni ⁊ iesus q̄runt qō in deserto amissū est. vbi vicit diabolus: ibi vincit. vbi cecidit hō: ibi exurgit. Joānes aūt gratia dei iterpretat. a grā autē narratio icipit. Seqt̄.n. baptiçans. Per baptismū.n. grā dat q̄ peccata gratis dimittūtur. Qō aūt cōsūmat p sponsū initiat per paranimphū. Unde cathecumini hoc ē istructi: icipiūt p sacerdotē: ⁊ chrismant p episcopū ⁊ ad hoc designādū subdit: Et predicans baptismuz pn̄ie i remissionē pctōꝝ. BEDA. Liquet qr ioānes baptismū pn̄ie nō solū predicauit: verū etiā qbusdā dedit: sz baptismū i remissonē pctōꝝ dare n̄ potuit. Remissio et eni pctōꝝ i solo baptismo xp̄i nob tribuit. Dicit ergo predicans baptismū pn̄ie i remissionē peccatorum: quoniam baptismum quod peccata solueret: quia dare non poterat: predicabat: vt sic incarnatum verbum patris precurrebat vbo pdicatiōis: ita baptismū pn̄ie quo peccata soluūt pcurreret suo batismate quo pctā solui non possunt. THEOPHI. Ul alr̄: Baptismꝰ Joānis ⁊ si nō hr̄t peccatoꝝ remissionē: tn̄ hoīes ad pn̄iaz iducebat. Suū ergo baptismū pn̄ie pdicabat: sz hec pdicatio pn̄ie ducebat in remissionē pctōrū: q̄si q penitētes xp̄z recipent: remissionē recipēt pctōrū.

HIERO. Per Joānē aūt sicut p amicū spōsi iducit sponsa ad xp̄z: sicut p pueꝝ rebecca ad Jsaac. vn̄ seqtur: Et egrediebat ad illū oīs Ju. re. ⁊ Hie. vni. ⁊ bap. ab illo i iorda. fluminc. Cōfessio.n. ⁊ pulchritudo i ꝯspectu eiꝰ. s. spōsi. Desilit eni sponsa d camelo cū humiliat se. Nunc ecclia viso viro Jsaac. i. iesu xp̄o. Jordanis aūt descēsio aliena iterptat: vbi peccata abluūt. Nos.n. oli alienati a deo p supbiā: p baptisimi symbolū humiliati erigimus in alta. BEDA. Exēplū aūt sumit ꝯfitēdi peccata: ac meliorē vitam pmittēdi eis q baptisma desiderāt p hoc quod subdit: Cōfitētes peccata sua. CHRY. Quia vo Joānes pn̄iaz pdicabat pn̄ie signa gerebat i vestitu ⁊ cibo. vn̄ seqtur: Et erat Joānes vestitus pilis cameli. BEDA. Pilis ingt vestitus nō lana: aliō austere vestis idiciū ē: aliud luxurie ē mollioris. zona aūt pellicea q̄ accinctꝰ fuit: vt Helias mortificatiōis idiciū ē. Porro qō seqtur: Et locustas ⁊ mel siluestre edebat: habitatori solitudinis cōgruū ē: vt nō delitias ciboꝝ: sz necessitatē humane carnis expleret. HIERO. Uestis aūt Joānis ⁊ cibus ⁊ potꝰ totā austerā vitā predicātiū significat: ⁊ futuras gētes ad grāz dei q̄ ē Joānes intus ⁊ foris eē cōiungendas. Pilus.n. cameli diuites gētiū significat: ⁊ zona pellicea pauper mūdo mortui: ⁊ locustis errātibꝰ sapiētes huiꝰ mūdi: q̄ stipulas iudeis aridas relinq̄ntes: frumēta mystica cruribꝰ trahūt: ⁊ in calore fidei saltꝰ in altū dant: ⁊ melle siluestri fideles ispirati de iculta silua saginant. THEOPHI. Ul alr̄. Uestis d pilis cameloꝝ doloris erat dn̄siuū inuēte ioāne q penitētē dolere oz. Dolorē.n. saccꝰ significat. çona vo pollicea mortificationē iudaici significat ppl'i. Esca ēt Joānis nō solū abstinētiā notat: sz ēt ē idicatiuū itelligibil' esce: q̄ tūc ppl's vescebat nō qd altū itelligēs: sz tamē in alta saliens iterūqz se deprimēs. Talis.n. ē locusta i altū saliēs ⁊ iteruz cadēs. Sic igr̄ ⁊ melle qdē vescebat ppl's qō erat ex apibꝰ natū. s. ex pphetis: nō tamē cultū sz siluestre. Hēbāt eniz scripturas hebrei sicut mel qōdam: sed nō bene itelligebāt.

GREGO. xxxi. moral. Uel ipsa ciboꝝ specie designauit dominū quē preuenit. qr ifructuose gētilitatis dulcedinem sumpsit: mel siluestre edit. Qr vo iudeoꝝ plebē i suo corpe i ptē ꝯuertit: i cibo locustas accepit: q̄ subito saltꝰ dātes prinus ad terrā cadūt. Saltꝰ.n. iudei dabāt cū pcepta dn̄i se iplet pmitterēt. Sz ad terrā cadebāt: cū p praua opa h se audisse dnegarēt. Hēbāt q saltū p vocē: ⁊ casū p actionē. BEDA. Pōt ēt habitꝰ ⁊ victꝰ Joēnis q̄litatē iterne ꝯuersatōis eiꝰ exprimere. Nāqz austeriorībꝰ vtebat idumētis: qr vitā peccātiū nō blādimētis fouit: sz vigore aspe iuectiōis increpauit. zonā pelliceā hēbat circa lūbos: qr carnez suā crucifixit cū vitijs ⁊ ꝯcupiscētijs. Locustas ⁊ mel siluestre edebat: qr dulce qddā sapiebat turbis pdicatio eiꝰ: existimāte pplo ne ipse eēt xp̄s. sz ocius finē sortita ē itelligētibꝰ eiꝰ auditoribꝰ: qr nō ipe xp̄s: sz pcursor ⁊ ppheta eēt xp̄i. Jn melle eteni dulcedo: in locustis ē alacer volatꝰ. vn̄ seqt̄: Et pdicabat dicēs: Uenit fortior me post me. GLO. Hoc dicebat ad remouēdū turbe opinionē: q̄ eū xp̄uz eē credebat: fortiorē aūt xp̄z eē pnūciat q remissurꝰ erat pctā qō ipe facere non valebat. HIERO. Quis ēt fortior ē grā q̄ abluūt pctā: quā ioānes significat: ille q septies ⁊ septuagies dimittit pctā. Hr̄a qdē por ē: sz semel dimittit pctā. p baptismū: mīa vo ad misos ab adā vsqz ad xp̄z p. lxxvij. generatōes: ⁊ vsqz ad cētū. xliij. milia puenit. CHRY. Ne āt estimaret hoc sz ꝯpātionē sui ad christū dicere subiūgit: Cuiꝰ nō sum dignꝰ pcūbēs soluere corrigiā calciamētoꝝ eiꝰ. Nō ē aūt idē soluere corrigiā calciamētoꝝ eiꝰ: qō hic Marcꝰ dicit: ⁊ calciamēta portare: qō dic̄ Matthēꝰ. Et qdē narratiōis ordinē psequētes euāgeliste: nec i aliquo fallētes dicūt vtrūqz Joānez dixisse sz alteꝝ sensum. ꝯmētātes vo circa hoc differenter exposuerūt vnūqōqz. Corrigiā.n. vocat ligamen calciamtoꝝ. Ad excellētiā igr̄ ptātis xp̄i ⁊ diuinitatis magnitudinē extollēdā hoc dicit: ac si diceret neqz in ministri ordie deputari sufficiēs suz. Magnū.n. est i his que sūt corpis xp̄i q̄si pcūbēdo iferiꝰ attēdere: ⁊ imaginē supnoꝝ iferiꝰ videre ⁊ soluere vnūqōqz iexplicabiliū q̄ sunt circa mysterium icarnationis. HIERO. Calciamētū.n. i extrema pte corpis est. Jn fine.n. ad iusticiā ē saluator icarnatꝰ. vn̄ p pphetā dr̄: Jn idumeā extendā calciamētū meū. GREGO. in homel. Calciamēta ēt ex mortuis aīalibus fiūt. Jncarnatus q dn̄s veniēs q̄si calciatꝰ apparuit: q i diuinitate sua morticina nostre corruptiōis assumpsit. vel alr̄. Mos apud veteres fuit vt siqs eā que sibi ꝯpeteret accipe vxorē nollet: ille ei calciamentū solueret: q ad hāc spōsus iure propinqtatis veniret. recte ergo se idignū eē ad soluēdā corrigiā calciamēti eius denunciat: ac si apte dicat: Ego redēptoris vestigia denudare nō valeo: quia spōsi nomen mihi immeritus nō vsurpo.

THEO. Jntelligit ēt vo sic: Oēs q veniebant ⁊ a Joanne baptiçabant p pn̄iaz soluebant a ligamie peccatoꝝ i xp̄z credēdo. Jgit oīuz alioꝝ Joānes sic soluebat corrigiā: idest vinculum peccatoruz. Jesu vero non valuit corrigiaz soluere: qr nō iuenit i eo peccatū. BEDA. Sic q Joānes dn̄uz: nō adhuc manifeste dn̄m aut dei filiū: sz tm̄ vnū se fortiorē pdicat. Nō.n. rudes adhuc auctores tāti capiebāt archana sacramēti: q filiꝰ dei eternus hoīe assumpto ex virgine denuo natus esset in mundū: sed paulatim p agnitionē glorificate humilitatis introducēdi erant ad finē diuine eternitatis: qbus tn̄ latēter deū hūc esse veꝝ declarās subdit: Ego baptiço vos in aq̄: ille vo baptiçabit vos in spūscō. Cui eniz dubiuz est nullū posse aliū grām spūsancti nisi deuz dare:

HIERO. Quid enim interest inter aquā ⁊ spm̄sanctum que ferebat sup aquas: aqua mysteriuz est hoīs: spūs vero mysteriū dei ē. BEDA. Baptiçamur aūt a dn̄o in spiritu sancto: non solū cum in die baptismatis fonte vite in remissionē peccatoꝝ abluimur: veꝝ etiam quotidie per gratiam eiusdem spiritus ad agenda que deo placent accendimur.

¶ Et factū est i diebꝰ illis: venit iesus a nazareth galilee: ⁊ baptizatus ē a ioāne in iordāe. Et stati ascendens de aqua: vidit celos aptos ⁊ spm̄scūz tāq̄z colūbā dscēdētē ⁊ manētē i ipō. Et vox facta ē d celis: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ: i te cōplacui.

HIERO. Marcꝰ euāgelista sic ceruꝰ ad fontes aquaruz desiderās: saltꝰ i planis ⁊ arduis dat: ⁊ velut apis melliflua flores summatiz dgustat: vn̄ a naçareth veniētē iesuz enarrauit dicēs: Et factū ē i die. illis: ve. iesus a naçareth galilee ⁊ baptiçatꝰ est a Joāne i ior. CHRY. Alteꝝ siqdē baptisma ordinās ad Joānis venit baptisma: qō respectu sui baptismi incōpletū erat: a iudaico vo baptismate alienū tāq̄z in amboꝝ medio existēs: vt p baptismi naturā ōndat: qr nō in pctī remissionē baptiçat: aut q̄si idigēs spūsancti acceptione: his.n. ambobꝰ baptisma Joānis carebat. Baptiçatꝰ ē āt vt notꝰ oībꝰ fieret ⁊ in eū crederent: ⁊ ad iplenduz oēz iustitiam q̄ ē obsuatio mādatoꝝ. mādatum siqdem erat hoībꝰ baptismū subire pphete. BEDA. Baptiçatꝰ est: ⁊ vt baptismate suo Joannis baptisma cōprobaretur: ⁊ vt iordanis aquā sanctificās p descensionē colūbe spūsancti i lauacro credētiū mōstraret aduentū. vn̄ seqt̄: Et stati ascendēs de aqua vidit aptos celos ⁊ spm̄ sactū tanq̄z colūbā descenden

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tem ꝛ manētē ī ipſo. Aperiunt̄ aūt celi: nō reſeratiōe elemē-
toꝝ ſꝫ ſpiritalib⁹ oculis: qbus ezechiel ī pncipio voluminis
ſui eos aptos eē ꝯmemorat: hoc aūt ꝙ aptos celos poſt bap
tiſma vidit nr̄i vtiqꝫ gratia factū ē: qbus ꝑ lauacꝝ regenera
tiōis ianua pādit̄ regni celeſtis. CHRY. Uł vt de celī hoi
b⁹ ſcificatio tribuat̄: ac terrena celeſtib⁹ cōiūgant̄. Spūs āt
ſcūs ſup eū dſcēdiſſe dr̄: nō tāq̄ tūc pmū ad eū acceſſerit: nō
.n. ab eo vnq̄ fuerat derelict⁹: ſꝫ vt oñderet xp̄z q a Joāne
predicabat̄ tāq̄ digito quodā fidei oīb⁹ demōſtratū. BE-
DA. Oꝛ ēt ī baptiſmū dſcēdere viſus ē ſpūſſcūs: ſignū erat
cōferende nobis in baptiſmo gratie ſpiritalis. HIERO.
Hec ē āt vnctio xp̄i ſm carnē. ſ. ſpūſſanctus de qua dr̄: Un-
xit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie ꝑ ꝯſoꝛtib⁹ tuis. BEDA. Bn̄
aūt ī ſpecie colūbe deſcēdit ſpūſſanct⁹: qđ multū ſimplex ē
aīal atqꝫ a malicia fellis alienū: vt figurate nobis iſinuaret
qꝛ ſimplicia coꝛda qrit: nec habitare dignat̄ ī mētib⁹ impijs
HIERO. Jn ſpē ēt colūbe ſpūſſanct⁹ deſcēdit: qꝛ ī cātico
de eccl̄ia canit̄. Spōſa mea. amica mea. dilecta mea. colum
ba mea. Sponſa in patriarchis: amica in ꝓphetis: ꝓxima ī
ioſeph: ꝛ mea dilecta ī Joāne baptiſta. Colūba in xp̄o ꝛ apo
ſtolis: qbus dr̄: Eſtote prudētes ſic̄ ſerpentes: ꝛ ſimplices ſic̄
colūbe. BEDA. Sedit aūt colūba ſup caput ieſu: neqs pu
taret vocē pr̄is ad Joānē factā: nō ad dn̄z. Bn̄ aūt addidit
manētē ī ipſo: hoc. n. ē xp̄o ſpāle vt iplens eū ſemel ſpūſſan-
ctus nūq̄ recedat. Nā fidelib⁹ ei⁹ ad ſigna virtutū ꝛ mira-
cula faciēda aliqñ gr̄a ſpirit⁹ cōfert̄: aliqñ tollit̄: qbus tñ ad
opationē pietatis ꝛ iuſticie ad amorē dei ꝛ ꝓximi ꝯſeruādū
nūq̄ gr̄a ſpiritus abeſt. Jpſum aūt q baptiçand⁹ cū alijs ad
Joānē venit: veꝝ eē filiū dei in ſpū ſancto baptiçare volen
tez vox pr̄is docuit. vñ ſeqtur: Et vox fcā eſt de celis: Tu es
fili⁹ me⁹ dilect⁹ in te ꝯplacui. Nō aūt ꝑ hoc ipſe filius qđ ne
ſciebat docet̄: ſꝫ nobis qd credere debeam⁹ oñditur. AV
GV. de cō. euā. vñ Matthe⁹ ait dcꝫ eē: fili⁹ me⁹ dilect⁹. qꝛ
oñdere voluit ad id valere qđ dictū ē: Hic eſt filius me⁹. vt
illis potius q audiebāt indicaret̄ ꝙ ipſe filius eſſet dei. Si
autē queris: quid hoꝝ in illa voce ſonuerit: quodlibet acci
piendum dummodo itelligas eos q nō eandē locutionē ret
tulerunt eandē rettuliſſe ſniaꝫ. Oꝛ aūt deus in filio ſibi pla
cuiſſe videat̄: admonemur ex eo qđ dcm̄ ē: in te complacui.
BEDA. Nos quoqꝫ vox eadē docuit ꝑ aquā ablutionis
ꝛ ſpm̄ ſanctificationis dei poſſe filios effici. myſterium etiā
trinitatis in baptiſmate demōſtrat̄. fili⁹ baptiçatur: ſpūs de
ſcendit in ſpē columbe. pr̄is vox filio teſtimoniū perhiben
tis audit̄. HIERO. Moꝛaliter ꝛ nos de volubilitate mū
di: odoꝛe floꝝ mundicie tracti cum adoleſcētibus poſt ſpō-
ſum currimus: ꝛ baptiſmi ſacro de duobus fontibus dilectio
nis dei ꝛ ꝓximi gr̄a remiſſionis abluimur: ꝛ aſcendētes ſpe
celeſtia ſecreta mundi coꝛdis oculis intuemur. De hic ſpm̄
ſanctum ſpiritu cōtrito ꝛ humiliato cum ſimplici coꝛde de
ſcendentem ad manſuetos: ꝛ cum charitate nunq̄ cadente
manentē ſuſcipimus. Et vox dn̄i de celis ad nos a deo dile-
ctos dirigitur: Beati pacifici quoniam filij dei vocabūtur.
ꝛ nunc in nobis complacet pater cum filio ꝛ ſpiritu ſancto
ſcilicet quando efficimur vnus ſpiritus cum deo.

¶ Et ſtatim ſpirit⁹ expulit eū in deſertū. Et erat
in deſerto quadraginta dieb⁹ ꝛ quadraginta no
ctibus: ꝛ tentabatur a ſathana. Eratqꝫ cum be-
ſtijs: ꝛ angeli miniſtrabant illi.

CHRY. Quia chriſtus oīa ad doctrinā nr̄am opabatur
ꝛ ſuſtinebat: incepit poſt baptiſmū ab heremi habitatione
ꝛ pugnauit cōtra diabolū vt vnuſqſqꝫ baptiçatoꝝ tentatio
nes maiores patienter ſuſtineat poſt baptiſmuꝫ: nec turbe
tur tāq̄ pter ſpem hoc ꝯtingente: ſed oīa ſuſtinens maneat
triūphatoꝛ. Etſi. n. deus pmittat tētatiōes fieri multis alijs
modis: ob hoc etiā pmittit: vt cognoſcas ꝙ homo tentatus
in maioꝛi honoꝛe ꝯſtituit̄. nō. n. accedit diabol⁹: niſi vbi ali-
quē ī maioꝛi honoꝛe viderit ꝯſtitutū. ꝛ ideo dr̄: Et ſtatim ex
pulit eū ſpirit⁹ in deſertū. Propter hoc āt non oñdit eū ſim
pliciter eūtē in deſertū ſꝫ expulſuꝫ: vt hoc itelligas fieri iux
ta diuine diſpoſitiōis vbum. ꝑ qđ ēt inuit ne hō ſeipſuꝫ in tē
tationē igerat: ſꝫ aliunde in tētationē q̄ſi expulſos victoꝛes
exiſtere. BEDA. Uex ne cui veniret in dubiū a quo cum
ſpū expulſuꝫ diceret in deſertū: occulte lucas primo poſuit
ꝙ ieſus plenus ſpūſancto regreſſus eſt a ioꝛdane: ac deinde
itulit: ꝛ agebat̄ a ſpū ī deſtuꝫ: ne qđ ꝯtra eū valuiſſe ſpūs pu
taret̄ imundus: q plen⁹ ſpū ſancto quo volebat digrediēs: q̄
volebat agebat. CHRY. Expulit aūt eū ſpūs in deſertū:
qꝛ. n. diabolū: ad tētandū ꝓuocare ꝓponebat: nō ſolū fame
ſꝫ etiā loco occaſionem dedit. Tūc. n. maxime diabolus ſe
ingerit: cum videt aliquos ſolitarios permanentes. BE-
DA. Secedit etiā ī deſto: vt nos doceat relictis mūdi ille
cebris: ꝛ ſocietate prauoꝝ diuinis ꝑ oīa ſuire mādatis. Tē-
tat̄ ſol⁹ a diabolo: vt nobis inſinuet: qꝛ oēs q volūt pie viue
re in chriſto pſecutiōes patiunt̄. vñ ſeqtur: Et erat ideſerto
.xl. diebus. ꝛ. xl. noctib⁹ ꝛ tētabat̄: a ſathana. Tentatur āt.
xl. dieb⁹ ꝛ. xl. noctib⁹: vt idicet: qꝛ quādiu hic viuentes dn̄o
ſeruimus: ſiue pꝛoſpera blandiant̄ qđ ad dies ꝑtinet: ſeu ad
uerſa fiant: qđ noctis figure ꝯgruit: toto tpe aduerſarius aſ
ſit: q iter noſtruꝫ tentando ipedire nō ceſſat. xl. n. dies ꝛ no
ctes totum hui⁹ ſeculi tēpus iſinuant: qꝛ quadripartitus eſt
mūdus: ī quo dn̄o famulamur. x. vo ſunt pcepta: ꝑ quoꝝ ob
ſeruātiā ꝯtra hoſtē certam⁹: decē aūt quater ducta. xl. fiūt.
Sequitur: Eratqꝫ cum beſtijs. CHRY. Hoc aūt dicit vt
oñdat quale erat deſertum: Jnuiū. n. erat hoibus ꝛ beſtijs
plenū. Seqtur: Et angeli miniſtrabant ei. Poſt tentationē
eni ꝛ victoꝛiā contra diabolū opatus eſt hoīum ſalutez. Et
ſicut apoſtolus dic̄: angeli ī miniſterium mittunt̄ ꝑpter eos
qui hereditatē capiūt ſalutis. Notandumqꝫ eſt ꝙ vincenti
tentationē aſſiſtunt angeli miniſtrantes. BEDA. Cōſide
randū etiā ꝙ chriſtus inter beſtias ꝯmoꝛat̄ vt hō: ſed miſte
rio vtit̄ angelico vt deus: Et nos cū ī heremo ſancte conuer
ſationis beſtiales hoīum moꝛes ipolluta mēte toleramus:
miniſterium angeloꝛuꝫ meremur: a qbus coꝛpoꝛe abſoluti
ad eternā beatitudinē trāfferemur. HIERO. Uł tūc be
ſtie pacate nobiſcū ſunt ſic̄ in arca aīalia mūda cū imūdis:
cū caro nō cōcupiſcit aduerſus ſpm̄. poſt h̄ angeli miniſtri
mittunt̄ nobis: vt rn̄ſa ꝛ ſolatia coꝛdib⁹ vigilantibus dent.

¶ Poſtq̄ autē traditus eſt Joannes venit ieſus
in galileam predicās euangeliū regni dei: dicēs:
Quoniā impletuꝫ eſt tēpus: ꝛ appꝛopinquabit
regnum dei. Penitemini ꝛ credite euangelio.

CHRY. Marc⁹ euāgeliſta Mattheū in oꝛdine ſeqtur.
ꝛ ideo poſtq̄ dixit angelos miniſtrare ſubiūgit: Poſtq̄ aūt
traditus eſt Joānes venit ieſus in galileā. Poſt tētatiōes ꝛ
angelos miniſtrātes recedit in galileā inſtruens nos nō re
ſiſtere violentijs malignoꝛū. THEOPHI. Et vt oñdat
nobis ꝙ in pſecutiōibus decet recedere ꝛ nō expectare: cū
vero iciderimus decet ſuſtinere. CHRY. Receſſit etiaꝫ
vt ad doctrinas ꝛ ſanatiōes ſeipſū ꝯſeruaret puſq̄ pateret̄:
hiſqꝫ oībus adimpletis: fieret obediēs vſqꝫ ad moꝛtē. BE
DA. Joāne tradito recte icipit dn̄s pdicare. vñ ſeqt̄: Pre-
dicans euāgeliū regni dei. Deſinēte. n. lege ꝯſequenter oꝛit̄
euāgeliū. HIERO. Ceſſante vmbꝛa: adeſt veritas: Joan
nes ī carcere: lex ī iudea: Jeſus in galilea: Paulus in gētib⁹
predicans euāgeliuꝫ regni. Regno enim terreno ſuccedit
paupertas: paupertati chꝛiſtianoꝝ regnuꝫ tribuitur ſempi-
ternum. Honoꝛ autem terrenus ſpume aque vel fumo ſeu
ſomno cōparat̄. BEDA. Nemo autē putet traditionem
Joānis in carcerē ſtatim poſt tentationē. xl. dierum ꝛ ieiu-
niū dn̄i factā. Quiſqs. n. euāgeliū Joannis legerit: inueniet

dn̄m ante traditionē Joānis multa docuiſſe ꝛ multa mira-
cula feciſſe. habes. n. in euāgelio ipſius. Hoc fecit initiuꝫ ſi-
gnoꝛū ieſus. ꝛ poſtea. Nec dū. n. erat miſſus Joānes in car-
cere. Fert̄ aūt qꝛ cū legiſſet Joānes Matthei Marci ꝛ Lu
ce volumīa: ꝓbauerit qdē textuꝫ hiſtoꝛie: ꝛ vera eos dixiſſe
firmauerit: ſꝫ vni⁹ tm̄ anni in quo ꝛ paſſus ē poſt carcerem
Joānis hiſtoꝛiā texuiſſe. Pretermiſſo itaqꝫ anno cui⁹ acta a
tribus expoſita fuerāt ſupioꝛis tpis anteq̄ clauderet̄ Joā-
nes in carcere geſta narrauit. cū ergo dixiſſet Marcus: Oꝛ
venit ieſus in galileā: pdicās euāgeliū regni: ſubiūgit dicēs:
Qm̄ iplerū eſt tēpus: ꝛ appꝛopinq̄bit regnū dei. CHRY.
Si quideꝫ ꝯpleto tpe qñ. ſ. venit plenitudo tēpoꝛis: miſitqꝫ
deus filiū ſuū: ꝯueniēs fuit humanū gen⁹ vltimā cōſeq dei
diſpēſationē. Et iō dicit ꝙ appꝛopinquauit regnū dei. Re-
gnū aūt dei idē ē ſm ſubam cum regno celoꝝ: q̄uis differt
rōne. Regnū. n. dei intelligitur quo de⁹ regnat. hoc vero ē
in regione viuētium: quādo facie ad facieꝫ deum videntes
in bonis pmiſſis exiſtēt: Siue amoꝛem quis velit ſuſcipere
illā regionem: ſiue aliquam aliam cōfirmationem eoꝝ qui
imagina induūt ſupernoꝝ que ꝑ celos itelligunt̄. Satis. n.
apparēs ē ꝙ regnū dī neqꝫ loco neqꝫ tpe ꝯcludit̄. THEO
PHI. Uel cōpletū eſſe dicit dn̄s tēpus legis: quaſi diceret:
vſqꝫ ad tempus pꝛeſens operabat̄ lex: amodo operabit̄. re
gnum dei qđ ē ſm euāgeliuꝫ cōuerſatio que conuenienter
aſſimilat̄ regno celoꝝ. Cū enim vides aliquē carne indutū
ſm euangeliuꝫ viuere: nūquid nō dices qm̄ iſte habꝫ regnū
celoꝝ quod nō eſt eſca ꝛ potus: ſꝫ iuſticia ꝛ pax ꝛ gaudiuꝫ
in ſpūſancto: Sequit̄: Penitemini. HIERO. Pniam. n.
agit qui vult eterno bono. ſ. regno dei adherere. Qui enim
deſiderat nucleū: frangit nucem. Amaritudinem radicis
dulcedo pomi cōpēſat. Periculū maris ſpes lucri delectat.
Doloꝛem medicine: ſpes ſalutis mitigat. Preconiā āt chꝛiſti
illi narrare digne poſſunt: q ad palmā idulgentie meruerūt
peruenire. ꝛ ideo poſtq̄ dixit: Penitemini. ſubiūxit: Et cre
dite euangelio. Nam niſi crederitis: non itelligetis. penite
mini igr̄ ꝛ credite. i. renūciate operibus moꝛtuis. Quid eniꝫ
pꝛodeſt credere ſine bonis operibus: nō tamē bonoꝛū ope-
rum meritum adducit ad fidem: ſed fides incipit vt bona
opera conſequantur.

¶ Et pteriēs ſecus mare galilee: vidit Simonē
ꝛ Andream fratrē eius mittētes retia in mare.
Erant eni piſcatoꝛes. Et dixit eis ieſus: Uenite
poſt me ꝛ faciā vos fieri piſcatoꝛes hominū. Et
pꝛotinus relictis retib⁹ ſecuti ſūt eū. Et ꝓgreſſ⁹
inde puſillū vidit Jacobū zebedei ꝛ Joānē fra-
trez eius: ꝛ ipſos cōponētes retia ī naui: ꝛ ſtatiꝫ
vocauit illos. Et relicto patre zebedeo in naui
cum mercēnarijs ſecuti ſunt eū.

GLO. Poſita pdicatione chꝛiſti ad turbas agit euange-
liſta de vocatione diſcipuloꝛuꝫ quos fecit ſue pꝛedicationis
miniſtros. vñ ſequit̄: Et pꝛeteriens ſecus mare galilee vidi
Simonem ꝛ Andream fratrem eius. THEOPHI. Si-
cut Joannes euangeliſta refert: pꝛecurſoꝛis erant diſcipuli
Petrus ꝛ Andreas. Uidētes vo ꝙ Joannes dē ieſu teſtimo
nium dederat adiūcti ſunt ei. poſt hec dolētes: qꝛ Joannes
traditus erat: ad artem ꝓpꝛiam ſunt reuerſi. vnde ſeqtur:
Mittentes retia in mare. Erāt enim piſcatoꝛes. Uide aūt
eos de laboꝛibus ꝓpꝛijs enutritos: ꝛ nō ex iniqtate. Tales
eniꝫ digni erant chꝛiſti pmi diſcipuli fieri. vnde ſubdit̄: Et
dixit eis ieſus: Uenite poſt me. nūc ſcđo illos vocet. Eſt eni
hec ſecunda vocatio reſpectu illius que legit̄ in Joāne. Ad
qd aūt vocent̄: oſtēditur cū ſubditur: Faciā vos fieri piſca-
toꝛes hominum. REMI. Quia per rete ſancte pꝛedicati
onis piſces. i. homines de pꝛofundo pelagi. i. infidelitatis
ad lucē fidei traxerunt. Admirāda āt ē iſta piſcatio. Piſces
eni cuꝫ capiunt̄ mox moꝛiunt̄. hoīes cuꝫ capti ſūt vbo pdi-
catōis poti⁹ viuificāt̄. BEDA. Piſcatoꝛes āt ꝛ illitterati
mittunt̄ ad pꝛedicandū: vt fides credētiū ī vtute dei nō in
eloquētia dei atqꝫ ī doctrina eē putaret̄. Sequit̄: Et ꝓtin⁹
relictis rhetib⁹ ſecuti ſūt euꝫ. THEOPHI. Nō. n. opoꝛ-
tet interuallꝫ facere: ſꝫ ſtatī ſeq dn̄m. Poſt hos vo piſcat̄
Jacobū ꝛ Joannē: qꝛ ꝛ illi pauperes exñtes tñ ſenectutem
nutriebāt paternā. vnde ſeqtur: Et ꝓgreſſus ide puſillum:
vi. iaco. zebedei. Reliq̄runt āt patrē: qꝛ ī ſeq̄la xp̄i eos erat
ipeditur⁹. Sic ꝛ tu cū a pentibus ipedieris: relinque eos et
accede ad deū. Oſtendit̄ autē ꝙ zebede⁹ nō credidit: Ma
ter vo aploꝝ credidit q̄ ſecuta ē xp̄z moꝛtuo zebedeo. Que
ri aūt pōt quō binos vocauerit de nauiculis piſcatoꝛes. Pri
mo Petrū ꝛ Andreaꝫ: deinde ꝓgreſſus paululū alios duos
filios zebedei: cuꝫ lucas dicat iacobū ꝛ ioannē vocatos fuiſ
ſe ad adiuuandū petrum ꝛ andreā: ꝛ xp̄m petro tm̄ dixiſſe:
Noli timere ex hoc iā hoīes eris capiēs: ſimul tñ ſubductis
ad terrā nauibus eos fuiſſe ſecutos. Unde itelligendū eſt
hoc pꝛimo eſſe factuꝫ qđ lucas inſinuat: ꝛ poſtmodū ad ca-
pturā piſciuꝫ eos ex moꝛe remeaſſe vt poſtea fieret: quod
marcus hic narrat: Tunc. n. ſecuti ſunt dn̄m nō ſubductis
ad terrā nauib⁹ tanq̄ cura redeūdi: ſꝫ tanq̄ vocantē ac iu-
bentē vt ſequerent̄. HIERO. Myſtice aūt hac quadri-
ga piſcatoꝝ vehimur ad hetera vt Helias. His quatuoꝛ an
gulis cōſtruit̄ pma eccl̄ia. his q̄tuoꝛ lr̄is hebꝛaicis tetragra
maton nomē dn̄i agnoſcitur a nob: qbus ſili exēplo pcipit̄:
vt audiamus vocē dn̄i vocātis: ꝛ obliuiſcamur pplin vitio
rum: ꝛ domū paterne conuerſatōis q̄ ē ſtultitia deo ꝛ rhete
araneaꝝ: in quo nos velut culices pene lapſos tenebat aer:
qui pēdet ī nihili: nauē pſtine ꝯuerſatōis abominātes. Pel
libus. n. moꝛtuis tegit̄ adam q eſt genitoꝛ nr̄ ſm carnem: ꝛ
nūc depoſito vetere hoīe cuꝫ actib⁹ ſuis nouum ſequentes
hoīem pellibus tegimur ſalomonis: qbus ſpōſa gloꝛiatur ſe
eſſe foꝛmoſam factam. Simō aūt obediens: Andreas viri-
lis: Jacobus ſupplantans: Joānes gr̄a ī latino ſonant. Qui-
bus quatuoꝛ noībus ī imaginē dei cōuertimur obedientia
vt audiam⁹: virilitate vt pugnem⁹: ſupplantatione vt perſe
uerem⁹: gratia vt cōſeruemur. Que quatuoꝛ vtutes cardi-
nales dicunt̄: ꝑ pꝛudētiā. n. obedim⁹: ꝑ iuſtitiā viriliter agi-
mus: ꝑ tempantiaꝫ ſerpētē calcam⁹. per foꝛtitudinem gra-
tiam dei meremur. THEOPHI. Sciendum eſt etiaꝫ h̄
quoniam pꝛimo vocatur actio: deinde contemplatio. q qui
dem eſt circa petrum: actionem ſignificat. qui vero circa io
annē ꝯtēplatōꝫ. Petr⁹. n. feruidiſſim⁹ ꝛ magis ſollicit⁹ alijs:
Joānes vo theologus fuit excellētiſſimus.

¶ Et ingrediunt̄ capharnaum: ꝛ ſtatiꝫ ſabbatis
ingreſſus in ſynagogam docebat eos. Et ſtupe-
bāt ſuper doctrina eius. Erat. n. docēs eos q̄ſi
ptātem habēs: ꝛ ñ ſicut ſcribe.

HIERO. Marc⁹ dcā euāgelij in ſeipo diſponēs oꝛdinē
hiſtoꝛie nō ſecut⁹: myſterioꝝ oꝛdineꝫ ſeruat. vnde ſabbatis
pmā vtuteꝫ narrat dicēs. Et igre. caphar. HEOPHI.
a naçareth recedēs. Jn die aūt ſabbati quādo ſcribe cōgre-
gabātur: tūc docēs ſynagogā itrauit. vnde ſeqtur: Et ſtatiꝫ
ſabbatis igreſſus in ſynagogaꝫ docēs eos. Eteni lex ad hoc
ſabbatis feſtare iubebat: vt lectōi ſtudētes cōuenirēt ī vnū
Docebat aūt chꝛiſt⁹ arguēdo nō adulādo ſic̄ phariſei. vnde
ſeqtur. Et ſtupebāt ſup doctrina ei⁹. Erat. n. docēs eos qua
ſi ptātē habēs ꝛ nō ſicut ſcribe. docebat etiam in ptāte trāſ-
mutans hoīes ad bonū: ꝛ ꝑ penā nō credētib⁹ minabatur.
BEDA. Scribe etiā docebāt pplōs q̄ ſcripta ſunt ī moy-
ſe ꝛ ꝓphetis. Jeſus vero quaſi deus ꝛ domin⁹ ipſius moyſi
libertate voluntatis ſue: vel ea que minus videbant̄ adde
bat ī lege. vel cōmutans pdicabat in populo vt in mattheo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

legimus: Dictum est antiquis: ego autem dico vobis.

¶ Et erat i synagoga eoꝝ homo i spũ imundo ꝛ exclamauit dicẽs: Quid nobis ꝛ tibi iesu nazarene: Venisti añ tp̃s pdere nos: Scio ꝙ sis sanctus dei. Et cõminat⁹ ẽ ei iesus dicẽs: Obmutesce: ꝛ exi de hoie. Et discerpẽs eũ spũs imũdus: ꝛ exclamans voce magna exijt ab eo. Et mirati sũt oẽs: ita vt cõqrerẽt iter se dicẽtes: Quidnaȝ ẽ hoc: Que nã doctriã hec noua: Qꝛ i ptãte spiritib⁹ imũdis ipat: ꝛ obediũt ei. Et processit rumoꝛ ei⁹ stati i oẽm regioneȝ galilee: qm̃ inuidia diaboli moꝛs itrauit i oꝛbẽ terraꝝ cõtra ipm̃.

BEDA. Moꝛtis auctoꝛeȝ p̃mo debuit medicina salutis opari. ꝛ iõ dr̃: Et erat in syna. eoꝝ hõ i spũ imũ. CHRY. Spũs quidẽ angelus ꝛ aer ꝛ aĩa nũcupat̃: ꝛ ẽt spũscũs. Ne igit̃ ,ppter cõicantiã noĩs i erroꝛẽ decidam⁹ addit: Immũdo. imũdus ãt dicit̃ ,ppter ipietatẽ ac elõgationẽ a deo: ꝛ qꝛ oĩb⁹ imũdis ꝛ prauis opatõib⁹ se imiscet. AVGV. x. de ciui. dei. Cõtra supbiã poꝛro demonũ q̃ntã v̾tutẽ habeat dei humilitas q̃ i foꝛma serui apparuit: ipsi demones ita sciunt vt eidem domino infirmitate carnis iduto hoc exp̃merẽt. Seqt̃. n. Et exclamauit dicẽs: Quid nob̃ ꝛ tibi iesu naçare. Ve. añ tẽ. per. nos: Claꝝ ẽ i his v̾bis ꝙ i eis ꝛ scia erat: ꝛ charitas nõ erat. Penã qppe suã foꝛmidabãt ab illo: non i illo iustitiã diligebãt. BEDA. Demones. n. dominum in terris cernẽtes se cõtinuo iudicãdos cernebãt. CHRY. Ul' hoc ita dicit: q̃si diceret: auferens imũditiam: diuinamq̃ȝ iponens cognitionẽ hominum aĩabus: nobis locũ i hoĩbus non das. THEOPHI. Exire eñi ab hoĩe predicationeȝ suã dicebat demonũ. imisericoꝛdes. n. existũt demones: malũ aliquod pati se existimãtes cũ hoĩes non molestant. Seqtur: Scio ꝙ sis sanctus dei. CHRY. Quasi diceret. Cõsidero aduentuȝ tuũ: nõ eñi firmaȝ ac certã aduent⁹ dei habebat notitiaȝ. Sanctũ aũt dicit eũ: nõ vnũ de plurib⁹: qꝛ ꝛ sanctus erat vnusq̃sq̃ ,pph̾aruȝ: sȝ vnũ eũ ẽẽ denũciat. Per articulum qui in greco ponitur vnuȝ ostẽdit: p timoꝛẽ vero oĩum dñm recognoscit. AVGV. Tantũ eñi eis inotuit q̃ntum voluit: tantum aũt voluit q̃ntuȝ opoꝛtuit. Sȝ innotuit: nõ sicut angelis sanctis: q ei⁹ s̾m id qđ est verbũ pticipata eternitate pfruunt̃: sȝ sicut eis terrendis inotescẽdus fuit: ex quo tyrãnica ptãte fuerat liberaturus p̃destinatos. inotuit ḡ demonib⁹ nõ p id qđ ẽ vita eterna: sȝ p quedã tpalia sue v̾tutis effecta q̃ ãgelicis sensib⁹ i malignoꝝ spirituũ poti⁹ q̃ ifirmitati hoĩuȝ possint ẽẽ ↄspicua. CRHY. Nõ aũt volebat v̾itas testimonia spirituũ imundoꝝ. vñ seqtur: Et cõminat⁹ ẽ ei iesus dicẽs: obmute. ꝛ exi. de hoie. Vñ dogma salutifeꝝ nob̃ dat̃: ne credam⁹ demonib⁹ quãtumcũq̃ȝ denũcient v̾itatẽ. Seqtur: Et discerpẽs eũ spũs imũdus: ꝛ exclamãs voce magna exiuit ab eo. Qꝛ. n. hõ ille tanq̃ȝ sapiens loq̃bat̃ ac discrete v̾ba ,pferebat. ne putaret̃ ꝙ non ex dmone: sȝ ex coꝛde v̾ba ↄpõeret: viꝝ discerpi pmisit a dmone: vt oñderet dmoneȝ ẽẽ q loquebat̃. THEOPHI. Ut videntes cernerẽt a quo malo liberabat̃ hõ ꝛ ,ppter miraculum crederẽt. BEDA. Põt aũt videri ↄtrariũ quõ discerpẽs: vel sic qdã codices hñt: cõuexãs eũ exiuerit cuȝ nihil ei nocuerit s̾m Lucã: sȝ et ipse Lucas dicit: ꝛ cum pꝛoiecisset eum: demoniũ in mediũ exijt ab eo nihilq̃ȝ ei nocuit. vnde itelligitur hoc dixisse marcũ: Cõuexãs eũ siue discerpens: qđ lucas dic̃: Cũ ,picecisset eũ i mediuȝ: ꝛ qđ secut⁹ ait: Nihilq̃ȝ ei nocuit. hoc itelligat̃ ꝙ illa iactatio mẽbroꝛum atq̃ȝ vexatio nõ eum debilitauit. sicut solent demõia exire etiã quibusdã mẽbris amputatis atq̃ȝ euulsis. Visa autem virtute miraculi: nouitateȝ dñice admirant̃ doctrine: atq̃ȝ ad igsitionẽ eoꝝ q̃ audierãt p ea que viderãt excidãt̃. Vñ seqt̃: Et mirati sunt oẽs ita vt ↄquirerẽt. Ad hoc eñi fiebãt signa vt p hoc euãgelio regni dei qđ p̃dicabat̃ certi⁹ crederet̃: dũ hi q celestia terrigenis gaudia ,pmittebãt celestia i terris ac diuina opa mõstrabant. Pri⁹ aũt teste euãgelista erat docẽs eos q̃si potestatẽ hñs: ꝛ nũc turba attestãte i potestate iperat spiritib⁹ imũdis ꝛ obediũt ei. Seqtur: Et ,processit rumoꝛ ei⁹ statim in oẽm regionẽ galilee. GLO. Ea .n. q̃ hoĩes multũ mirant̃ ,pmpte diuulgãt: qꝛ ex abũdãtia coꝛdis os loqt̃. HIERO. Mystice aũt capharnaũ villa ↄsolatõis iterp̃tat̃: sabbatũ ãt reqes. Hõ i spũ imũdo requie ꝛ ↄsolatõe sanat̃: vt loc⁹ ꝛ tp̃s ↄgruãt saluti. hõ i spũ imũdo genus humanũ est i quo imũditia regnauit ab adã vsq̃ȝ ad moysen. nam sine lege peccauerunt: ꝛ sine lege perierunt. Qui sciẽs sanctum dei obmutescere iubet̃: dũ scientes gdẽ deum nõ sicut deũ gloꝛificauerũt: sȝ seruierũt potius creature q̃ȝ creatoꝛi. Spiritus discerpens hominem exijt ab eo Appropinquante salute: appropinquauit tentatio. pharao dimissurus israel persequitur israel. diabolus contemptus surgit in scandala.

¶ Et pꝛotinus egrediẽtes de synagoga venerũt in domũ simonis ꝛ Andree cum iacobo ꝛ Joanne. Recũbebat auteȝ socrus symonis febricitãs: qui statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam appꝛehensa manu eius: ꝛ cõtinuo dimisit eã febꝛis: ꝛ ministrabat eis.

BEDA. Pꝛimo debuit lingua serpentina ne vltra virus spargeret concludi: deinde femina que pꝛimo seducta est a carnalis ↄcupiscẽtie febꝛe sanari. vñ dr̃: Et ,ptin⁹ egrediẽ. de synagoga venerũt in domũ Simonis ꝛ Andree cuȝ Jacobo ꝛ Joanne. THEOPHI. Recessit. n. vt ↄsuetudo erat i sabbato circa vesperã ad edẽdũ i discipuloꝝ domũ. Que ãt ministrare debebat febꝛib⁹ tenebꝛat̃. vnde seqtur Recũbebat auteȝ socrus simonis febꝛicitans. CHRY. Discipuli aũt tanq̃ȝ exinde vtilitatẽ aliquã recepturi nõ expectãtes vespe socꝝ Petri sanari p̃cabant̃. vñ seqtur: Qui stati dicunt ei de illa. BEDA. Jn euãgelio aũt luce scriptũ est ꝙ rogauerũt illũ ,p ea. Modo eñi saluatoꝛ rogatus vltro curat egrotos: ostẽdens se cõtra vitioꝛũ quoq̃ȝ passiones ꝛ p̃cib⁹ semp annuere fideliũ: ꝛ ea nõnunquaȝ que ipsi minime itelligũt vel itelligẽda dare: vl' pie petẽtibus etiaȝ nõ itellecta dimittere: iuxta id quod psalmista postlat. Ab occultis meis mũda me dñe. vnde hic rogatus sanat. Seqtur eñi: ꝛ accedens eleuauit eam appꝛehẽsa manu eius.

THEOPHI. Per hoc significat̃ ꝙ si aliquis infirmat̃ a deo curabitur si sanctis ministrauerit ob xp̃i amoꝛem.

BEDA. Qꝛ autem sabbatis maxime medicine doctrineq̃ȝ sue dona frequentat: docet se non sub lege esse: sed supꝛa legem: nec iudaicũ eligere sabbatũ: sed verum sabbatũ delictãq̃ȝ domino esse requiẽ: si saluti studẽtes animarum ab opere seruili. i. a cunctis contineamus illicitis. Seqtur. Et cõtinuo dimisit eam fe. ꝛ ministrabat eis. Sanitas que dñi cõfertur iperio simul tota redit. tanto roboꝛe comitante. vt eis continuo qui se adiuuant ministrare sufficiat: Si aũt virum a demonio liberatũ: moꝛal'r animum ab imũda cogitatõe purgatũ significare dixerimus: conuenienter femina a febꝛib⁹ ad iperiũ dñi curata: carneȝ ostẽdit a ↄcupiscentie sue feruoꝛe per cõtinentie p̃cepta frenatã. HIERO. Febꝛis. n. intẽperãtiã significat: de q̃ nos filij synagoge p manũ discipline: desiderij eleuatiõe sanamur: ꝛ hui⁹ q sanat nos ministram⁹ volũtati. THEOPHI. Febꝛicitat aũt q irascit̃. vt ex ira manus effrenatus extẽdat: sȝ si rõ retineat manũ eius surget: ꝛ sic rõ ministret.

¶ Vespe aũt facto cum occidisset sol afferebant

ad eum omnes male habẽtes ꝛ demonia habentes: ꝛ erat oĩs ciuitas congregata ad ianuaȝ. Et curauit multos q vexabantur varijs languoꝛib⁹ ꝛ demonia multa eijciebat ꝛ non sinebat ea loqui: quoniam sciebant eum.

THEOPHI. Qꝛ turbe cõsiderabãt neminẽ licere die sabbati curare. huius gratia solis expectabant occasum: vt curãdos ad iesuȝ adducãt: vñ dr̃: Vespe aũt fa. cũ occi. sol. Seqt̃: Et curauit multos q vexabant̃ varijs languoꝛibus. CHRY. Per hoc ãt ꝙ dic̃ ml'tos oẽs oȝ itelligere iuxta scripture ↄsuetudinẽ. THEOPHI. Ul' ml'tos dic̃. Erãt .n. gdã ifideles q minime curati sunt pp icredulitatẽ eoꝝ. Multos ḡ ex oblatis sanauit: illos. s. q fidẽ habebãt. Seqt̃ Et dmonia multa eijciebat: ꝛ nõ sinebat ea loq: qm̃ sciebãt eum. AVGV. de q̃. no. ꝛ ve. te. Sciebãt. n. demonia chꝛistum eẽ q p legẽ fuerat repꝛomissus. oĩa. n. signa videbãt in eo q̃ dixerãt ,pph̾e. mysteriũ aũt diuinitatis ei⁹ ignoꝛabant sic̃ ꝛ p̃ncipes eoꝝ. Si. n. cognouissent nũq̃ȝ dñm maiestatis crucifixissent. BEDA. Quẽ. n. dieꝝ. xl. ieiunio fatigatuȝ diabol⁹ hoĩem cognouerat: nec tẽtando valuit an dei fili⁹ eẽt expiri. Jã nũc p signoꝝ potẽtiã vel itellexit: vel poti⁹ suspicat⁹ ẽ eẽ filiũ dei. Nõ igr̃ iõ iudeis eũ crucifigere psuasit qꝛ dei filiũ nõ eẽ putauit: sȝ qꝛ se moꝛte illi⁹ nõ pꝛeuidit eẽ dãnandũ. THEOPHI. Jdeo aũt nõ sinebat loq demonia: docẽs nos nõ credere eis ẽt si v̾a dicãt. Si. n. iuenerint aliquos sibi credẽtes: v̾itatib⁹ mẽdacia miscẽt. CHRY. Nõ est aũt ↄtrariũ ei qđ hic dr̃: hoc qđ Lucas dic̃: ꝙ exibãt dmonia a ml'tis clamãtia ꝛ dicentia: qꝛ tu es xp̃s filius dei. Subiũxit enim. Et icrepãs nõ sinebat ea loq. Marc⁹ enim multa sub bꝛeuitate ptrãsiens circa finẽ p̃dictoꝝ v̾boꝝ loqtur. BEDA. Mystice aũt solis occubit⁹ passionẽ moꝛtẽ ꝗ significat illius q dixit: Quãdiu i mũdo sum lux mundi suȝ. ꝛ sole occidẽte pl'es q̃ȝ añ demõiaci ꝛ egroti sanant̃. qꝛ q tẽpoꝛaliter i carne viuẽs: paucos iudeoꝝ docuit: omnibus per oꝛbẽ gẽtib⁹ fidei salutisq̃ȝ dona trãsmisit. HIERO. Janua ãt regni moꝛaliter penitẽtia est: cũ fide que operat̃ salutem lãguoꝛibus varijs. varia etenim sunt vitia: quibus languescit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde surgens egressus abijt i desertuȝ locũ: ibiq̃ȝ oꝛabat. Et psecutus est eum si mon ꝛ q cũ illo erant. Et cũ venissent ad eũ dixerunt ei: Quia oẽs q̃runt te. Et ait illis: Eamus i ,pximos vicos ꝛ ciuitates vt ꝛ ibi p̃diceȝ ad hoc eñi veni. Et erat p̃dicans i synagogis eoꝛum i oĩ galilea: ꝛ demonia eijciens.

THEOPHI. Postq̃ȝ dñs ifirmos curauit seoꝛsuȝ recedit. vñ dr̃: Et diluculo valde surgẽs egressus abijt i desertũ locum. Jn quo docuit nos nõ facere aliqd ad apparentiaȝ: sed ꝛ si boni aliquid operamur nõ ,ppalare. Seqtur: Jbiq̃ȝ oꝛabat. CHRY. Nõ qꝛ indigeret: Jpse enim erat qui hominum oꝛationes suscipiebat: sȝ hoc quidem dispensatiue agens foꝛma bone operatiõis nobis est factus. THEO. Ostẽdit. n. nobis ꝙ deo debet attribui si aliquid boni facimus: ꝛ ei debemus dicere. Om̃ oẽ datũ optimũ desuper est descendens a te. Seqtur: Et psecutus est illũ symon: ꝛ qui cum illo erant. CHRY. Lucas ãt dicit turbas accessisse ad xp̃m ꝛ dixisse: qđ Marc⁹ hic dicit dixisse apostolos sub dens: Et cum venissent ad eum dixerunt ei: qꝛ oẽs querunt te. Non aũt inuicẽ cõtradicunt. Suscepit. n. chꝛistus ꝛ post apostolos turbam cõiungi chꝛisti pedibus anhelantẽ. gaudens aũt eos suscipiebat: sed volebat eos dimittere: vt ꝛ reliqui doctrine eius participes eẽnt tanq̃ȝ non multo tp̃e in mũdo moꝛaturus. Et ideo sequit̃: Et ait eamus in ,pximos vicos ꝛ ciuitates vt ꝛ ibi p̃dicẽ. THEO. Transit. n. ad illos magis idigẽtes: qꝛ doctrinã ↄcludere nõ ↄuenit in vno loco: sȝ vbiq̃ȝ radios ei⁹ extendere. Seqtur: Ad hoc. n. veni.

CHRY. Jn quo manifestat exinatiõis. i. icarnatõis mysteriũ ꝛ diuinitatis sue dñiuȝ: dũ. s. asserit spõte se in mũdũ venisse. Lucas v̾o dic̃: Ad hoc missus suȝ: denũciãs dispẽsationẽ ꝛ dei p̃ris bonã volũtatẽ de filij icarnatiõe. Seqtur: Et erat p̃dicãs i synagogis eoꝝ in oĩ galilea. AVGV. de cõ. euã. Jn hac aũt predicatiõe quã dic̃ eũ habuisse i oĩ galilea: itelligit̃ etiã sermo dñi habitus in mõte cui⁹ ↄmemoꝛationẽ fac̃ Matthe⁹ quẽ Marc⁹ oĩno nõ cõmemoꝛauit: nec aliqd simile ei dixit: nisi q̃sdã s̾nias nõ ↄtextiȝ sȝ sparsim repetiuit: q̃s dñs alijs locis dixit. THEO. Doctrine ãt operationẽ imiscuit. p̃dicãs. n. postmodũ fugauit demõia. Seqt̃. n. Et demõia eijciẽs. Ni. n. oñderet xp̃s miracula: ei⁹ s̾mõi nõ crederet̃: sic ꝛ tu post doctrinã opare vt nõ sit i te vacu⁹ tu⁹ s̾mo. BEDA. Mystice ãt si occasu solis moꝛs exp̃mitur saluatoꝛis: quare non diluculo redeunte resurrectio ei⁹ indicetur: Cuius manifesta luce abijt in desertum gentiuȝ: ibiq̃ȝ in suis fidelibus oꝛabat: quia coꝛda eoꝛum per gratiã sancti spiritus ad virtutem oꝛationis excitabat.

¶ Et venit ad eũ lepꝛosus depꝛecans eũ: ꝛ genuflexo dixit: Si vis potes me mũdare. Jesus aũt mis̾tus ei⁹ extẽdit manũ suã: ꝛ tãgẽs eum ait illi Volo: Mũdare. Et cũ dixisȝ stati discessit ab eo lepꝛa: ꝛ mũdat⁹ est. Et ↄminat⁹ est ei: statiq̃ȝ eiecit illũ ꝛ dic̃ ei: Vide nemini dixeris: sȝ vade ostẽde te pꝛincipi sacerdotũ ꝛ offer pꝛo emũdatione tua que pꝛecepit moyses i testimoniũ illis. At ille egressus cepit p̃dicare ꝛ diffamare s̾monem: ita vt iã non posset manifeste introire in ciuitatem: sed foꝛis in desertis locis esse. Et conueniebant ad eum vndiq̃ȝ.

BEDA. Postq̃ȝ lingua serpẽtina demonũ obclusa ẽ ꝛ femia q̃ p̃mo seducta ẽ a febꝛe curata: tertio vir q male suadẽtis v̾cã ↄiugis audiuit ab erroꝛis sui lepꝛa mũdat̃: vt ipe cẽt oꝛdo restauratiõis i dño q erat oꝛdo casus in ,ptoplastis. vñ seqtur: Et v̾eit ad eũ lepꝛosus dep̃cãs eũ. AVGV. de cõ. euã. De hoc lepꝛoso mũdato talia Marc⁹ ↄnectit: vt ip̃e intelligat̃: quẽ Matthe⁹ cõmemoꝛat tũc eẽ mũdatũ: qñ dñs post s̾monẽ d̾ mõte d̾scẽdit. BEDA. Et qꝛ dñs ait: Nõ v̾ei soluere legẽ sȝ adiplere: ille q excludebat̃ a lege purgari se dñi ptãte p̃sumẽs: nõ ex lege sȝ supꝛa legẽ eẽ grãȝ idicauit: q̃ lepꝛosi maculã possȝ abluere. veꝝ sic̃ i dño ptãtis auctas: ita i illo fidei cõstãtia d̾clarat̃. Seqt̃. n. Et ge. fle. di. Dñe si vis po. me mũ. Jn faciẽ ,pcidit: qđ hũilitatis ẽ ꝛ pudoꝛis: vt vnusq̃sq̃ȝ d̾ vite sue macul' erubescat: sȝ ↄfessionẽ v̾ecũdia nõ rep̃ssit: oñdit vuln⁹ ꝛ remediũ postulauit: ꝛ ipa ↄfessio religiõis ꝛ fidei plena est. Jn volũtate. n. dñi tribuit ptãtem.

THEOPHI. Nõ. n. dixit. si deũ dep̃cat⁹ fueris: sȝ si vis q̃si ipm̃ credens deũ. BEDA. De volũtate aũt dñi nõ q̃si pietatis icredul⁹ dubitauit: sȝ q̃si colluuiõis sue ↄscius nõ p̃sumpsit. Seqtur: Jesus aũt misertus ei⁹ extẽdit manũ suã ꝛ tãges eũ ait illi: Volo: mũdare. Nõ vt pleriq̃ȝ latinoꝝ putant itelligẽdũ ẽ ꝛ legẽdũ: volo mũdare: sed sepati dicat volo: deide iperet: mũdare. CHRY. Pꝛopter hoc ãt lepꝛosum tãgit: ꝛ non solo v̾bo cõtulit sanitatẽ: qꝛ in lege a Moyse dictũ est: Qui lepꝛosum tetigerit: immundus erit vsq̃ȝ ad vespeꝝ. Ut eñi oñdat ꝙ s̾ȝ naturã ẽ hec imũditia: ꝛ ꝙ lex nõ erat ,ppter eũ posita: sȝ ,ppter hoĩes puros: ꝛ ꝙ ip̃e est ,ppꝛie dñs legis: et qꝛ nõ sic̃ seruus infert: sȝ sic̃ dñs sanitatem lepꝛosũ tetigit ↄgruẽter: sitñ existẽte neẽario tactu ad curatõis operationẽ. BEDA. Jdeo etiam tetigit vt ,pbaret q

contaminari nō poterat q̄ alios liberabat: simulq; illud mirabile: q̄ eo sanauit genere quo fuerat obsecratus. Si vis inq̄t leprosus potes me mūdare. Volo inq̄t. ecce habes volūtatē. Mūdare. ⁊ iā habes pietatis effcm̄. CHRY. Per hoc āt nō solū opinionē leprosi nō destruxit: sȝ magis cōfirmauit. V̄bo. n. morbū fugat. ⁊ q̄ȯ leprosus v̄bo dixerat: hic ope adimpleuit. vñ seq̄tur: Et cū hoc dixisset statim discessit ab eo lepra: ⁊ mūdat⁹ ē. BEDA. Nihil. n. mediū iter opus dei atq; p̄ceptū q: in p̄cepto est op⁹. dixit. n. ⁊ facta sunt. Seq̄tur: Et cōminatus ē illi: statimq; eiecit eū: ⁊ dixit ei: Vide nemini dixeris. CHRY. Quasi diceret: tēpus nondū est mea opa p̄dicari. tua nō idigeo p̄dicatione. Per hoc aūt docet nos ex nostris opibus honorē apud hoīes pro retributione nō querere. Seq̄tur: Sȝ vade ostende te p̄ncipi sacerdotū. Propter hoc aūt nunc ab sacerdotē mittit saluator: ad p̄bationē medele: ⁊ ne extra tēplū fieret: sed in oratiōe cū populo cōputet̄. Mittit etiā que sunt legis adimplēs: vt iudeorū linguā maliloquā obturaret. Op⁹ q̄dē ipse cōpleuit: p̄bationē opis illis dimittēs. BEDA. Vt. s. itelligerēt sacerdos eū nō legis ordine: sȝ gratia dei supra legē esse curatū. Seq̄tur. Et offer p̄ emūdatiōe tua: q̄ȯ p̄cepit Moyses i testimoniū illis. THEO. Precepit q̄dē mun⁹ offerre q̄ȯ hēbant in cōsuetudine q̄ mūdabant̄ offerre: tāq; in huiusmōi testimoniū: q̄ȯ nō erat cōtra legē: sȝ magis legē cōfirmabat intātū q̄ ipse legis oparetur p̄cepta. BEDA. Siquē vero mouet quō dn̄s iudaicū videt̄ approbare sacrificiū: cū id nō recipiat eccl'ia: meminerit q̄ nondū obtulerat i passiōe holocaustū suū. Nō aūt oportebat offerri significātia sacrificia priusq; illud q̄ȯ significabat̄ cōfirmatū eēt cōtestatiōe apostolo͞r p̄dicātiū: ⁊ fide credentiū populo͞r. THEO. Leprosus aūt q̄uis domin⁹ p̄hibuerit b̄n̄ficiū: patefecit: vnde seq̄tur: At ille egressus cepit p̄dicare ⁊ diffamare sermonē. Oportet. n. b̄n̄ficiatū gratū esse ⁊ gr̄as reddere etiā si benefaciēs nō idigeat. GREGO. xix. moral'. Merito āt q̄rit̄: q̄d nam sit q̄ dn̄s que gessit abscondi iussit: ⁊ nec ad horaȝ potuerūt abscōdi. Sȝ notādū: miraculū faciēs: taceri iussit ⁊ tamen taceri non potuit: vt videlȝ electi eius exempla doctrine illius sequētes in magnis que faciūt latere q̄dē in voluntate habeant: sȝ vt p̄sint alijs p̄dant̄ inuiti. Nō ergo voluit q̄cq; fieri: ⁊ minime potuit: sȝ q̄d velle eius membra debeāt: quidue de eis etiam volētib⁹ fiat: doctrine magisterio exemplū dedit. BEDA. Vnius aūt p̄cā saluatio multas ad dn̄m cogit turbas. vnde subdit̄: Ita vt iaȝ nō posset manifeste introire in ciuitatem: sed foris in desertis locis esse.

CHRY. Leprosus. n. vbiq; p̄dicabat mirabilē curatōȝ: ita vt oēs currerēt ad visū ⁊ fidē curātis: vt p̄p hoc dn̄s i ciuitatib⁹ euāgeliçare nō posset: sȝ i eremis cōuersaret̄. vnde seq̄t: Et cōueniebāt ad eū vndiq;. HIERO. Mystice lepra nostra p̄ctm̄ p̄mi hoīs ē q̄ a capite cepit q̄n regna mūdi desiderauit. Radix. n. oīuȝ malo͞r ē cupiditas. vnde Gieçi auaritiā secut⁹ lepra suffūdit̄. BEDA. Extenta v̄o manu saluatoris: hoc ē icarnato dī v̄bo: humanāq; cōtingēte nām ab erroris p̄sci varietate mūdat̄. HIERO. Que q̄dem lepra v̄o sacerdoti f̄m ordinē Melchisedech ostēsa oblatione mūdat̄ eo dicēte nob: Date elemosynā: ⁊ oīa mūda sūt vobis: Qr aūt nō poterat Jesus māifeste in ciuitatē itroire ⁊c̄. significat̄ q̄ nō oīb⁹ manifestat⁹ est Jesus q̄ latis atq; plateis fruūtur laudibus ⁊ p̄prijs volūtatibus: sed his q̄ foris cū petro exeūt. ⁊ in desertis locis sūt: que elegit dn̄s ad orandūȝ ⁊ reficiendū populū: q. s. deserunt delectationes mundi: ⁊ oīa que possident: vt dicant: Portio mea domin⁹. Gloria v̄o domini manifestat̄ his q̄ cōueniunt vndiq;. i. p̄ plana ⁊ ardua quos nihil pōt separe a charitate x̄pi. BEDA. Post fcm̄ etiā in ciuitate miraculū secedit domin⁹ i desertum: vt ostendat se magis quietam ⁊ a seculi curis remotam diligere vitam: atq; ob huius appetitum se sanandis curā adhibere corporibus.

CA. II.

Et iterū itrauit capharnaū post dies octo: ⁊ auditū est q̄ i domo eēt: ⁊ cōuenerūt multi ita vt n̄ caperet eos dom⁹ neq; ad ianuā: ⁊ loquebat̄ eis verbū. Et venerūt ad eū ferētes paralyticū q̄ a q̄ttuor portabat̄: ⁊ cū n̄ possent offerre eū illi p̄ turba: nudauerūt tectū vbi erat: ⁊ patefaciētes submiserūt grabatū: i quo paralytic⁹ iacebat: Cū āt vidisset Jesus fidē illo͞r: ait p̄alytico: Fili dimittūt̄ tibi p̄ctā tua. Erāt āt illic q̄dā d̄scribis sedētes ⁊ cogitātes i cordib⁹ suis. Quid sic loq̄t̄? Blasphēat. Quis p̄t dimittere p̄ctā nisi sol⁹ d̄s? Quo statim cognito Jesus sp̄ū suo quia sic cogitarent intra se: dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris. Quid est facilius: dicere paralyco: Dimittūt̄ tibi peccata tua: an dicere: Surge tolle grabatum tuum ⁊ ambula? Vt autē sciatis: q: filius hoīs habet potestatē in terra dimittēdi peccata: ait paralytico. Tibi dico surge: tolle grabatū tuū: ⁊ vade i domū tuā. Et statim surrexit ille: ⁊ sublato grabato abijt inde corā oīb⁹ ita vt mirarent̄ oēs: ⁊ honorificarēt deū dicētes: q: nūquā sic vidimus.

BEDA. Qr nec carnales supna' pietas deserit: q̄n ēt his grāȝ sue visitatōis: per quā ⁊ ipsi spiritales effici valeant indulget: post desertū dominus redit in ciuitatē. vnde d̄r: Et ite͞r itrauit capharnaū post dies octo. AVGV. de cōsen. euan. Matthe⁹ aūt hoc miraculū q̄ȯ seq̄tur ita scribit: tāq; in ciuitate dn̄i factū sit: Marcus aūt hoc in capharnaū: q̄ȯ difficili⁹ solueret̄: si Matthe⁹ etiā naçaret noīaret. Nūc vero cum potuerit ip̄a galilea dici ciuitas x̄pi: q: i galilea erat naçareth: q̄s dubitauerit i ciuitate sua hoc fecisse dominū: cū hoc fecerit i capharnaū ciuitate galilee: p̄sertim q: ⁊ ip̄a capharnaū ita excellebat i galilea: vt ta n̄q; metropolis haberet̄. Vel matthe⁹ p̄termisit que gesta sunt postq; venit i ciuitatē suā donec veniret capharnauȝ: ⁊ sic adiungit de sanato paralytico subiūgens: Et ecce offe. ei paraly. postq; dixerat q̄ venit in ciuitatē suā. CHRY. Vel capharnaū ciuitatē ei⁹ dixit Mattheus eo q̄ sepius illuc ibat: ac multa ibidē miracula p̄petrabat. Seq̄tur: Et audituȝ est q̄ in domo esset: ⁊ cōuenerunt multi ita: vt non caperet eos domus neq; ad ianuam. Laborem. n. accedendi: desiderium audiendi superabat. Post hoc paralyticum introducūt: de quo ⁊ Mattheus ⁊ lucas dicunt. vnde sequitur. Et venerūt ferentes ad eum paralyticuȝ qui a quattuor portabat̄. Inuenientesq; multitudine ianuam obturataȝ: per eā nō ualuerunt aliquatenus itroire. Sperantes autem portitores euȝ qui portabatur curationis gratiam posse p̄mereri: lectum cum honere subleuantes nudato tecto intromiserunt cum lecto paralyticū an̄ faciem saluatoris: ⁊ hoc est q̄ȯ subditur Et cū nō possent offerre eū ⁊c̄. Seq̄tur: Cum vidisset autem Jesus fidem illorum: ait paralytico: Fili: dimittunt̄ tibi peccata tua. Non quidē dixit fidem paralytici. sed portantiuȝ. Cōtingit. n. aliquando q̄ aliq̄s fide alterius conualescit.

BEDA. Intuendum sane quāti p̄pria cuiusq; fides apud deum valeat vbi tantum valuit aliena: vt totus homo repente interius exteriusq; salutatus exurgeret: aliorūȝ merito: alijs relaxarent̄ errata. THEO. Ipsi⁹ etiā paralytici fidē vidit. etenim ille portari nō sineret nisi curatiōis fidē haberet. BEDA. Curaturus aūt hoīeȝ a paralysi dn̄s primo p̄ctō͞r vincula dissoluit: vt ōnderet eū ob nexus culparum artuū dissolutiōe fuisse dānatum: nec nisi his relaxatis mēbro͞r posse recuperatōe sanari. Mira aūt humilitas despectuȝ ⁊ debilē totisq; mēbro͞r dissolutū cōpagib⁹ filium vocat: quē sacerdotes nō dignabant̄ attigere. aut certe iō filiū: q: dimittūtur ei p̄ctā sua. Seq̄t: Erāt aūt illic q̄dam de scribis sedētes ⁊ cogitātes in cordibus suis. Quid hic sic loquitur? blasphemat. CYRIL. Arguūt āt eū blasphemie: mortis p̄cipitātes s̄niāȝ. erat. n. i lege mādatū: q̄ q̄cūq; blasphemaret i deū morte puniret̄. Hoc aūt ei imponebāt: q: sibi attribuebāt diuinā potestatē remittēdi p̄ctā. vñ subditur. Quis pōt dimittere p̄ctā nisi solus d̄s? Solus. n. iudex oīum p̄tātem habet dimittēdi peccata. BEDA. Qui per eos quoq; dimittit quib⁹ dimittēdi tribuit p̄tātē. ⁊ iō Christus vere de⁹ esse probat̄: q: dimittere peccata quasi deus potest. Errant itaq; iudei qui cū x̄pm ⁊ deū esse ⁊ peccatuȝ dimittere posse credant: Jesum tamen x̄pȝ esse nō credūt. Sed multo dementius errāt arriani qui cū iesuȝ ⁊ christū esse ⁊ peccata posse dimittere: euangelij verbis deuicti negare non audeant: nihilominus deū negare non timent. At ipse perfidos saluare desiderans: ⁊ occultorum cognitione ⁊ virtute operum deū se esse manifestat. Nā sequitur: Quo statim cognito Jesus in spiritusancto: quia sic cogitarent intra se dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris? in quo ostendit se deum: qui potest cordis occulta cognoscere ⁊ quodāmodo tacens loquitur. Eadem maiestate ⁊ potentia qua cogitationes vestras intueor: possum ⁊ hominibus delicta dimittere. THEOPHI. Sed quamuis fuerint eo͞r cogitatiōes reuelate: tamē permanent insensibiles nō i hoc cōsentiētes q̄ peccata valeat dimittere qui nouit eorum corda. vnde dominus certificat de curatione anime p̄ curationem corporis: demonstrans per visibile inuisibile: per id q̄ȯ est facile difficilius: q̄uis ipsi non ita crederent. Pharisei enim difficilius credebant sanare corpus tanq; manifestum: animam vero curare facilius: q: inuisibilis est medela: ita vt talia cogitarent. Ecce corpus curare desinit ⁊ inuisibilem curat animā. magis aūt si valuisset: corpus iā curasset: ⁊ nō ad inuisibile refugisset. Saluator igitur ostendens q̄ vtraq; potest ait: Quid est facilius. q. d. Ego quideȝ per corporis medelam que f̄m veritatem facilior est: difficilior auteȝ vobis videt̄: ostendam vobis anime sanitatem que difficilior ē. CHRY. Et quia dicere q̄ facere facili⁹ est: adhuc manifesta erat contradictio: quia opus nondum erat manifestum. vnde subdit. Vt autem sciatis quia potestatem habet fili. q. d. Quoniam de verbo diffiditis operationem inducam q̄ȯ erat inuisibile confirmantē. Signāter aūt dicit: In terra dimittēdi p̄ctā: vt ostenderet q̄ humane nature potestatē diuinitatis vniuit īdiuisibili vniōe: q: etsi factus est hō: tamē dei verbū p̄mansit etsi p̄ dispensationeȝ i terris cū hoībus cōuersaret̄: nō tñ p̄hibebat̄ miracula p̄petrare: ac remissionē tribuere peccato͞r. non eni humanitas diminuit aliq̄d de p̄prietatib⁹ diuinitatis. nec diuinitas impediuit dei verbū icōmutabil'r: ⁊ veraciter in terris f̄m carnem fieri filiū hoīs. THEOPHI. Dicit autē. Tolle grabatū tuū. ad maiorem miraculi certitudinē: ōndens q̄ non est f̄m fantasiam: simulq; vt ōnderet q̄ nō solum curauit: sed ⁊ fortitudinē dedit. sic animas nō solum a peccato cōuertit. sed eis virtutem tribuit ad operandum mandata. BEDA. Fit igitur carnale signū vt probetur spiritale: quanq; eiusdem virtutis sit ⁊ corp̄is ⁊ aīe vitia dimittere. vnde seq̄tur. Et statim ille surrexit: ⁊ sublato grabato abijt coraȝ oībus. CHRY. Prius autem id q̄ȯ querere venerat. s. animam remittendo peccata curauit: vt cū nō credētes dubitauerunt: tunc opus adducat in medium: vt verbum opere cōfirmetur: ⁊ per manifestum occultum anime: scȝ sanitas per medelam corporis ostendat̄. BEDA. Datur etiaȝ nobis itelligentia propter peccata plerasq; euenire corporum debilitates. ⁊ iccirco forsitan prius dimittunt̄ peccata: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituatur. Quinq; enim de causis affligunt̄ homines molestijs carnis: aut propter merita augenda: vt Job ⁊ martyres: aut propter humilitatem cōseruādam: vt paulus ab angelo sathane. aut ob peccata itelligenda ⁊ corrigenda: vt maria soror Moysi: ⁊ hic paraliticus. aut ad gloriam dei sicut cecus natus ⁊ laçarus. aut ad initiū dānationis: sicut herodes. Mirāda est aūt diuine potētie virtus: vbi nulla t̄pis interueniēte morula iussu Saluatoris salus festīa comitat̄. vnde sequit̄: Ita vt admirarent̄: Relinquētes maius. s. remissioneȝ peccato͞r admirant̄ tantūmodo q̄ȯ apparet: corp̄is scilicet sanitatem.

THEOPHI. Non est aūt hic paralyticus qui a ioanne curatus narrat̄. ille enim hoīem non habebat: hic vero q̄ttuor. ille in probatica piscina curatur: hic vero in domo. Est aūt vnus qui a Mattheo ⁊ Marco curatus narrat̄: Mystice autē est ⁊ nūc christus in capharnaum: in domo. s. consolationis. i. in ecclesia que est dom⁹ paralytici. BEDA. Predicante aūt domino in domo nō capiuntur neq; ad ianuam: q: p̄dicāte in iudea christo gētiles ad audiēdum nōdum intrare valuerunt: ad quos tamen etsi foris positos doctrine sue verba per p̄dicatores direxit. HIERO. Paralysis aūt typus est corporis: quo piger iacet i mollitie carnis habēs desideriū salutis. THEOPHI. Si q̄ ego dissolutis potentijs anime quasi paralyticus i virtuosis habear ad bonū: ⁊ attollar a. iiij. euangelistis: ad christuȝ adducar: audiāq; tunc Fili: ⁊ relinquunt̄ mihi peccata. filius eni dei fit aliq̄s propter mādatorum operationeȝ. BEDA. Seu q: quattuor sunt virtutes quibus ad p̄merendā sospitateȝ homo fiducia mētis erigit̄: q̄s nōnulli prudentiam fortitudinem: tēperantiā ⁊ iustitiam nūcupant. Desiderant auteȝ paralyticū christo offerre: sed turba iterposita ab omni parte recluduntur: q: sepe anima post infirmi corporis desidiā superne gr̄e remedio cupiēs innouari: prisce cōsuetudinis obstaculo retardat̄. Sepe inter ipsas orōnis secrete dulcedines: ⁊ q̄si suaue cū dn̄o colloquiū turba cogitationum interueniēs aciē mētis ne x̄ps videat̄ ipedit. Non itaq; est in īfimis: vbi turbe cumulāt̄: remanēdū: sȝ tectuȝ dom⁹. i. sacre scripture sublimitas est appetēda: lexq; dn̄i meditanda.

THEOPHI. Sȝ quō ferar ad x̄pm: nisi tectū reperiat̄ Tectū. n. est itellect⁹ qui supponit̄ oībus his q̄ in nobis sūt. hic multū hȝ terre q̄stū ad lateres fictiles: terrēas dico res sed si hec subleuet̄ virtus: itellect⁹ in nobis exonerat̄. Post hoc submittat̄. i. humilietur. nō eniȝ decet extolli d̄ hoc q̄ itellectus est exoneratus: sed magis humiliari. BEDA. Vl' patefacto tecto eger submittitur: quia reseratis scripturarum mysterijs ad noritiam christi peruenitur: hoc est ad eius humilitatem fidei pietate descenditur. Qr autem cuȝ grabato deponitur infirmus significat ab homine adhuc i ista carne cōstituto christum debere cognosci. De grabato autem surgere est animam se a carnalibus desiderijs vbi egra iacebat abstrahere: Grabatum tollere est ipsaȝ quoq; carnem per continentie frena correptam spe celestium premiorum a delitijs segregare terrenis. Sublato autem grabato domum ire: ad paradisum redire est: Vel sanus qui languerat domum reportat grabatum cum anima remissione accepta peccatorum cum ipso suo corpore ad internā sui custodiam se refert. THEOPHI. Oportet etiā grabatum. idest corpus tollere ad operationē boni. tunc enim ad contemplationem pertingere valebimus: ita vt q̄ in nobis sunt cogitationes dicāt: q̄m nunq; sic vidim⁹. i. nunquā sic intelleximus sicut nunc paralysi curati. q̄ eni a peccatis mūdatus est mundius videt.

¶ Et egressus ē rursus ad mare. oisq; turba ve

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

niebat ad eū: ꝛ docebat eos. Et cū ꝑteriret vidit leui alphei sedētē ad teloneū: ꝛ ait illi: seqre me Et surgēs secut⁹ est eū. Et factū est cū accūberet in domo illi⁹: mlti publicāi ꝛ paccatores simul discūbebāt cū iesu ꝛ discipulis eius. Erāt.n.multi q sequebant̄ eū. Et scribe ꝛ pharisei vidētes qꝛ mādūcaret cū publicāis ꝛ peccatorib⁹: dixerūt discipulis eius: Quare cū publicāis ꝛ peccatoribus māducat ꝛ bibit magister vester? Hoc audito iesus ait ill': Nō necesse hñt sani medico: ſꝫ q male hñt. Nō.n. veni vocare iustos: ſꝫ pctōres.

BEDA. Postq̄ dñs in carpharnaū docuit: egressus ē ad mare vt nō solū ciuilē vitā hoīuꝫ īstrueret: verꝫ ēt hītatoribus maris euāgeliū regni ꝑdicaret: eosq̄ fluctiuagos rerꝫ labētiū mot⁹ ɔtēnere: ac fidei firmitate supare doceret. Uñ dr̄. Et egressus rursus ad mare: oīsq̄ turba veniebat ad eū: ꝛ docebat eos. THEO. Vl' post miraculū ad mare egredit̄ q̄si solitarie volēs eē: ſꝫ turba ɔcurrit iterꝫ vt addiscas q̄ q̄ntū fugis gl'iā: tātū ipsa te ꝑseq̄tur. Et siq̄dē tu ipaꝫ pseq̄ris: ipa te fugiet. Inde āt trāsiēs dñs vocauit Mattheū. vñ seq̄tur. Et cū ꝑteriret: vidit leui alphei sedē. ad teloneū. CHRY. Idem āt publican⁹ a trib⁹ euāgelistis noiat⁹. s. Matthe⁹ a mattheo. leui āt simplr a Luca: Leui āt alphei a Marco. fili⁹.n.erat alphei. Binomios āt ꝓm scripturā ꝛ alios ē videre: sic̄ socer Moysi q̄nq̄ ietro q̄nqꝫ raguel vocatur. BEDA. Sic ꝛ idē est Leui q ꝛ Matthe⁹. Sꝫ Lucas Marcusq̄ pp verecūdiā ꝛ honorē euāgeliste nom̄ ponere nolūt vulgatū. Ipe āt matthe⁹ iuxta illō qd scriptū ē: Iust⁹ accusator ē sui: mattheū se ꝛ publicanū noiat: vt ōndat legētib⁹ nullū debere ɔuersū ð salute diffidere cū ipe de publicano i apl'm sit repēte mutat⁹. Ad teloneū aūt. i. ad curā dispēsationēq̄ vectigaliū sedentē dic̄. telos.n. grece latine vectigal noiat̄. THEO. Sedebat.n. in teloneo vt ɔsuetudinis ē: aut aliquos ipetēs: aut v̄ba vēdēs: aut aliqd huiusmodi faciēs: qb⁹ i suis māsionib⁹ telonary vtunt̄: q de hoc statu sic subleuat⁹ ē: vt reliquēs oia xp̄ꝫ sequeret̄. vñ sequit̄: Et ait illi: Seq̄re me. ꝛ sur. se. ē eū. BEDA. Sequi autem imitari ē: iōq̄ ꝛ pauperē xp̄ꝫ non tam gressu q̄ affectu imitari posset: reliquit ꝓpria: qui rapere solebat aliena. Non solū aūt lucra reliquit vectigaliū: sed ꝛ piculū ɔtēpsit qd euenire poterat a ꝑncipibus seculi: qꝛ vectigaliū rōnes impfectas atq̄ incōpositas reliq̄t. Ipse.n. dñs qui hunc exterius humana allocutione vt sequeretur vocauit: intus diuina inspiratiōe vt mox vocātē sequeret̄ accēdit. HIERO. Sic ergo Leui q appositus iterꝑtat̄ a teloneo negocioꝝ secularium solū sequit̄ verbū qd dicit: Qui nō renūciauerit oib⁹ q̄ possidet nō pōt me⁹ eē discipulus. THEOPHI. Qui āt ꝑus alios ipetebat sic fact⁹ est beniuolus vt ad comestiōeꝫ plurimos cōuocaret. vñ seq̄t̄: Et factuꝫ est cū accū. s. iesus i domo illi⁹ multi publicāi ꝛ peccatores simul discūbebant cū Jesu ꝛ discipulis ei⁹. BEDA. Publicāi āt appellāt̄ hi q vectigalia publica exigūt: siue q ɔductores sunt vectigaliū fisci vl' rerꝫ publicarꝫ. necnō ꝛ hi q seculi hui⁹ lucra p negocia sectant̄ eodē vocabulo cēsent̄. Qui viderāt publicanū a peccatis ad meliora ɔuersū: locū īuenisse pnīe: ꝛ ob id etiā nō desperāt salutē: neq̄ vero in pristinis vitys ꝑmanētes veniūt ad iesū ꝛ pharisei ꝛ scribe murmurant: ſꝫ pniam agētes vt seq̄ēs euāgeliste sermo designat dicēs: Erāt enī multi q seq̄bāt̄ eū. Ibat.n. dñs ad ɔuiuia pctōꝝ. vt occasionē haberet docēdi: ꝛ spūales imitatorib⁹ suis ꝑberet cibos: qd in mysterioꝝ figuris ɔgruit. q enī domicilio christum recepit iterno: maximis delectationibus exuberantiū pascit̄ voluptatū. Itaq̄ dñs libēter igreditur: ꝛ in eius q crediderit recūbit affectu: ꝛ hoc est bonoꝝ opeꝝ spūale ɔuiuiū quo diues ppl's eget: ꝛ paup epulat̄. THEO. Pharisei āt h̄ arguūt q̄si puros se faciētes. vñ seq̄t̄. Et scri. ꝛ pha. qꝛ vi. mā. cū pu. ꝛ pec. dix. di. ei⁹ q̄. cū pu. ꝛ pec. man. ꝛ bi. ma. vr̄. BEDA. Si p matthei electōeꝫ ꝛ vocatōeꝫ publicanoꝝ fides exꝑmit̄ gētiū q ꝑus mūdi lucris īhiabāt ꝓfecto supcilium scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ iudeoꝝ iuidiā īsinuat q de gentiū salute torquent̄. Seq̄t̄: Hoc au. Je. ait il. Nō ne. hñt sa. me. sed q ma. hñt. Sugillat scribas ꝛ phariseos q iustos se putātes pctōꝝ ɔsortia declinabāt. Seipꝫ medicū dic̄ q miro medicādi gñe vulnerat⁹ ē pp inīqtates nr̄as: ꝛ ei⁹ liuore sanati sumus. Sanos āt ꝛ iustos appellat eos q suā iustitiaꝫ nolētes statuere: iustitie dei sunt subi. Porro male hñtes ꝛ peccatores vocat eos qui sue fragilitatis ɔscie duicti nec per legem se iustificari posse vidētes: Christi gratie penitēdo colla submittūt. vñ subdit̄. Nō enī ve. vo. iu. ſꝫ pec. Non q̄dē vt maneāt pctōres: ſꝫ vt ad pniam ɔuertant̄.

¶ Et erāt discipuli ioānis ꝛ phariseorū ieiunantes: ꝛ veniūt ꝛ dicūt illi. Quare discipl'i ioānis ꝛ phariseoꝝ ieiunāt: tui āt discipl'i nō ieiunant? Et ait ill' Jesus: Nunqd pñt filij nuptiaꝝ q̄diu spōsus cū ill'ē ieiunare? Quāto tpe habēt secū sponsū nō pñt ieiunare. Ueniēt āt dies cū auferet̄ ab eis spōsus: ꝛ tūc ieiunabūt i ill' dieb⁹. Nemo assumētū pāni rudis assuit vestimēto veteri. Alioqn aufert supplemētū nouū a veteri: ꝛ maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū i vtres veteres: alioqn disrūpet vinū vtres: ꝛ vinū effūdet̄ ꝛ vtres pibūt. Sꝫ vinū nouū i vtres nouos mitti dꝫ.

GLO. Sicut supius apd discipl'os magr̄ arguebat̄ ð cōsortio peccatoꝝ i ɔuiuys: ita nūc ecōuerso apd magr̄ꝫ discipuli icusātur ð ieiunioꝝ omissiōe: vt sic iter eos mā discidy oriretur. vñ dr̄. Et erāt di. Jo. ꝛ pha. ie. THEOPHI. Joannis.n. discipl'i in ipfecto positi i cōsuetudinib⁹ iudaicis ꝑmanebant. AVGV. De cō. euā. Pōt aūt putari iō addidisse phariseos. q sil' cū discipl'is Joānis hoc qd seq̄tur dño dixerit: cū Mathe⁹ hoc discipl'os Joānis tm̄ dixisse ꝑhibeat. ſꝫ v̄ba q̄ sequūt̄ magis idicāt alios hoc dixisse ð alys. Seqtur.n. Et ve. ꝛ dicūt illi: Quare di. Jo. ꝛ pha. ieiu. tui aūt disci. nō ieiu? Hec.n. v̄ba idicant cōuiuas q aderāt venisse ad Jesū ꝛ hoc idē discipul' dixisse. ita vt qd ait: Ueniūt. non de ipsis dixerit ð qb⁹ iterposuerat: Et erāt di. Jo. ꝛ pha. ieiu. ſꝫ cū isti eēnt ieiunātes veniūt illi quos hoc mouit. vñ q̄ Matthe⁹ dic̄: Et accesserūt ad eū discipl'i Joānis dicētes: nisi qꝛ ꝛ apl'i aderāt: ꝛ oēs certati vt q̄sq̄ poterat hec obiecerunt. CHRY. Discipl'i q̄ Joānis ꝛ phariseoꝝ ɔ Christū ȝelotipe se hñtes: ipꝫ iterrogāt vtꝝ solus discipul' suis absq̄ abstinētia ꝛ labore pugnas supet passionū. BEDA. Sꝫ Joānes ꝛ vinū ꝛ sicerā ñ bibit: qꝛ illi abstinētia meritū auget cui potētia nulla ierat nāe. Dñs āt cui nāl'r suppetebat dlicta donare: cur eos dclinaret: q̄s abstinētib⁹ poterat reddere puriores: ſꝫ ieiunauit ꝛ xp̄s ne ꝑceptū declinaret. māducauit cū peccatorib⁹ vt grāꝫ cerneres: agnosceres ꝑtātē. Seqtur Et ait ill' Je. nū. pos. fily nu. q̄diu ē cū ill' spō. ie. AVGV. Marc⁹ h̄ filios nuptiaꝝ appellat: Matthe⁹ āt filios spōsi. filios.n. nuptiarū ñ tm̄ spōsi ſꝫ ēt spōse itelligim⁹. CHRY. Spōsuꝫ q̄ seipꝫ vocat tanq̄ eccl'iā despōsatur⁹. Est.n. dspōsatio datio arre. s. grē spūsci: p quam credidit orbis terre. THEOPHI. Spōsū ēt seipꝫ vocat: nō solū tanq̄ v̄ginales aīas despōsantē: ſꝫ qꝛ tp̄s primi aduētus ei⁹ nō est doloris neqꝫ tristitie his q credūt in eū: neq̄ labores cōtinēs: ſꝫ requieꝫ. Est.n. absq̄ opatiōe legali dās requiē per baptismuꝫ p quē facile sine labore salutē cōseq̄mur. Fily aūt nuptiaꝝ

sunt spōsi sūt apl'i: qꝛ ipi ð grā digni sūt facti oī bono celesti: ac oī delectatiōe ꝑticipes. CHRY. Cōuersatiōnē aūt suā: oīs angustie dicit eē alienā: cū subdit: Quāto tpe ha. se. spō. nō pñt ieiu. Ille tristat̄ q ꝑsens bonū nō hꝫ: q vero in pñti acipit: gaudet ꝛ nō tristat̄. Ut autē elatiōnē illoꝝ destrueret ꝛ ōnderet q nō ad lasciuiā ꝓprios discipl'os ɔseruabat. subiūgit: veniūt aūt dies cū auferet̄ ab eis spōsus. ꝛ tūc ieiunabūt in illis dieb⁹. q. d. Tempus erit in quo suā virilitatē demōstrent q̄n.n. subtrahet̄ ab eis sponsus ieiunabūt eius affectātes aduentū: vt spūs illi ɔiungāt p corpales angustias emūdatos. ōndit etiā q nulla necessitas est vt sui discipuli ieiunēt sicut ꝛ illi qui sponsuꝫ humane nature q vbiq̄ presidet v̄bis dei ꝛ q tribuit semē vite secū hēbāt pñteꝫ. Fily ēt spōsi qꝛ īfantes sunt nō pñt p totū ɔformari pri ꝛ spōso: q eorū infantiā ɔsiderās dignat̄ eos nō tūc ieiunare: recedente aūt spōso ꝓpter desideriū ieiunabūt: ſꝫ cum pfecti fuerint: ꝛ spōso cōiūgēt̄ i nuptys: regalē sp comedēt cenā. THEO. Intelligenduꝫ est aūt ꝛ sic: q̄n oīs homo q bene operat̄ est spōsi filius: ꝛ sponsuꝫ secū hꝫ. s. Christū: ꝛ nō ieiunat. i. opera penitētie nō ōndit: qꝛ non peccat. quādo vero auferī spōsus hoīe in peccatū labēte: tūc ieiunat ꝛ penitet: vt curet dlictū. BEDA. Mystico aūt sensu pōt sic exponi: q discipuli Joannis ꝛ pharisei ieiunāt: qꝛ oīs q de opib⁹ legis sine fide gloriat̄: ꝛ q traditiōes seq̄tur hoīum: ꝛ ꝑconiū Christi aure corporis nō fide cordis ꝑcipit: spiritualib⁹ abstinēs bonis ieiuno corde tabescit. q v̄o Christi mēbris fideli icorporat̄ amore nō pōt ieiunare: qꝛ carne ipsi⁹ epulat̄ ꝛ sanguine. Seq̄tur: Nemo assumentū panni rudis. i. noui ꝛc̄. CHRY. q. d. qꝛ hi noui ꝑdicatores testamēti existūt: legib⁹ eas suire veteribus possibile nō est. vos aūt ɔgrue veteres seq̄ētes ɔsuetudines mosaica ieiunia obseruatis. Isti vero nouas ac mirabiles obseruatiōes tradituri hoībus veteres obseruare nō est necesse: ſꝫ eē mentib⁹ virtuosos: aliquo v̄o tpe ieiuniū cū ceteris virtutib⁹ obseruabūt. Sꝫ hoc ieiuniū differt a ieiunio legis: qꝛ illō erat ex necessitate: hoc ex voluntate ꝓpter feruorē spūs cuius nōdū sunt capaces. vñ sequit̄: Et nemo mit. vi. no. BEDA. Discipulos.n. veteribus cōparat vtribus quos vino nouo. i. spiritualibus preceptis facilius disrumpi q̄ posse cōtineri dicit. Erunt autē vtres noui cū post ascensuꝫ dñi desiderio consolatiōis eius inouabunt̄: ꝛ tunc nouū vinum nouis vtribus adueniet: hoc est spūssancti feruor spiritaliū corda replebit. Doctori etiā cauendum est ne aīe in vetustate malicie ꝑdurāti: nouoꝝ mysterioꝝ secreta cōmittat. THEOPHI. Ul aliter: discipuli veterib⁹ vestimentis assimilati sunt pp coꝝ mentis infirmitatē: qbus non erat congruū iponere statutū graue ieiuny. BEDA. Oꝫ est aliq̄ particula doctrine q̄ ad noue vite tēꝑantiā ꝑtinet: q̄ gnāle docet ieiuniū ab oī letitia tpaliū delectationū: qꝛ si hoc fiat: ꝛ doctrina scindit̄: ꝛ nō cōuenit vetustati. Uestimēto āt nouo bona opa q̄ foris agūt̄ isinuāt̄. vino āt nouo feruor fidei spei ꝛ charitatis q̄ itus reformamur exꝑmitur.

¶ Et factū est iterꝫ cum dñs sabbatis ambularet p sata: ꝛ discipuli ei⁹ ceperūt ꝓgredi ꝛ vellere spicas: Pharisei āt dicebāt ei: Ecce qd faciūt discipuli tui sabbatis qd nō licet. Et ait illis: Nunq̄ legistis qd fecerit dauid q̄n necessitatē habuit: ꝛ esuriijt ipse ꝛ q cū eo erant: quō introiuit in domū dei sub abiathar pricipe sacerdotū: ꝛ panes propositiōis māducauit: quos nō licebat māducare nisi solis sacerdotibus: ꝛ dedit eis ꝛ q cū eo erant Et dicebat eis: Sabbatū propter hominē factū est: ꝛ nō homo propter sabbatū. Itaqꝫ dominus est filius hominis etiam sabbati.

CHRY. Liberati a figura: ꝛ veritate vniti Christi discipuli: figurale sabbati festū nō seruāt. vñ dr̄: Et factū est iterꝫ cū sab. am. p sa. ꝛ disci. eius ce. ꝓgre. ꝛ vel. spicas. BEDA. Legim⁹ ꝛ i sequētib⁹ q erāt q veniebant ꝛ redibāt multi. ꝛ nec māducādi q̄dē spaciū hēbāt: ꝛ iō q̄si hoīes esuriebāt. CHRY. Esuriētes autē escā simplicē comedebāt: nō ad voluptatē: ſꝫ ꝓpter nature necessitatē. Pharisei aūt figure ꝛ vmbre seruientes discipulos accusabāt tāq̄ iniuste agentes. vñ seq̄t̄: Pharisei ēt dicebant ei: ecce qd fa. dis. t. sab. qd non licet. AVGV. De opibus monachoꝝ: Populo siq̄dē Israel p legē scriptā ꝑceptū est: vt in agris suis furē nullus teneret. nisi q secū aliqd uellet auferre. nā q nihil aliud attigisset q̄ id qd comedisset: liberꝫ īpunitūq̄ abire sineret. vñ ēt spicas vellētib⁹ discipul' dñi ð sabbato potiusq̄ ð furto iudei calūniati sunt. CHRY. Dñs aūt dauid i mediū introducit: cui aliq̄n ɔtigit nō ꝓm legē comedere: cū sacerdotalē tetigit cibū: vt illi⁹ exēplo accusatōeꝫ discipl'oꝝ soluat. Seq̄tur.n. Et ait ill': nūq̄ legistis qd fe. da. THEOPHI. Fugiēs enī Dauid a facie Saul: ad principē sacerdotuꝫ deuenit: ꝛ panes ꝓpōnis comedit: ꝛ gladiū abstulit Golie: que dño erāt oblata. Queritur v̄o aliq̄: q̄liter nūc euāgelista Abiathar ꝑncipē sacerdotū noiauit: cū liber regū hūc noiet abimelech? BEDA. Hoc aūt nihil hꝫ dissonātie. ambo eteni fuerūt illic: cū veniens Dauid panes petyt: ꝛ accepit abimelech videlicet ꝑnceps sacerdotū: ꝛ Abiathar fili⁹ eius. occiso āt abimelech a saule fugit abiathar ad dauid: ꝛ comes factus toti⁹ exily ei⁹: postea eo regnāte: summi sacerdoty ꝛ ipe gradū accepit: multoqꝫ maioris excellētie fili⁹ q̄ pater effectus est. iō dign⁹ fuit cui⁹ memoriā dñs etiaꝫ viuēte pr̄e q̄si sūmi sacerdotis faceret. Seq̄t̄: Et dicebat eis: Sabbatum ꝓpter hoīeꝫ factū est. ꝛ nō hō ꝓpter sabbatū. Maior enī ē cura sanitati ꝛ vite hoīs q̄ custodia sabbati adhibēda. Sic igr̄ mādatū est sabbatū custodiri: vt tñ si necessitas eēt: re⁹ nō esset q sabbatū violasset. iō sabbato circūcidi nō est ꝓhibitū: qꝛ necesse erat fieri. Et machabei necessitate istāte sabbato pugnabāt. vñ discipulis esurientib⁹ qd licitū nō erat in lege necessitate famis factū est licituꝫ: sicut hodie siqs eger ieiuniū corrupit: nulla rōne reus tenet̄. Seq̄tur: Itaq̄ dñs est fili⁹ hoīs ēt sabbati q. d. Dauid rex sacerdotali cibo pastus excusabil' est: q̄tomagis fili⁹ hoīs ver⁹ rex ꝛ sacerdos ꝛ dñs sabbati euulsaꝝ sabbato spicarū noxa non tenetur.

CHRY. Dñm q̄dē sabbati ꝛ filiuꝫ hoīs seipm ꝓprie vocat: q̄n q̄dem dei exñs fili⁹: filius hoīs ꝓpter hoīes dignat⁹ ē dici: Legis āt latori ꝛ dño lex nō dñat̄: plus.n. licꝫ regi q̄ legib⁹ statuat̄. Infirmis q̄dē dat̄ lex: nō pfectis ꝛ opantib⁹ supra legē. BEDA. Mystice aūt discipl'i p sata trāseunt cū doctores sci quos in fide istituerunt cure pie sollicitudinis īspiciūt quos esurire nihil meli⁹ q̄ salutē itelligim⁹ hominū. vellere aūt spicas ē hoīes a terrena itentiōe eruere: Fricare aūt manib⁹ ē exēplis v̄tutū a carnis ɔcupiscētia: q̄si a qbusdā follicul' puritatē mētis exuere. Grana manducare ē emūdatū quēqꝫ a sordib⁹ vitioꝝ p ora ꝑdicātiū eccl'ie mēbris icorpari. ꝛ bñ hoc discipl'i ꝓgrediētes ante faciē domini fecisse memorant̄: qꝛ doctoris nec̄e ē ꝓmo ꝑcedat: ꝛ sic cor auditoris subseq̄ēs grā supne visitatiōis illustret. Bñ sabbatis: qꝛ ꝛ ipi doctores i ꝑdicādo p spe future qetis laborant: ꝛ auditores suos monent ꝓ eterna requie insudare laborib⁹. THEOPHI. Ul' qꝛ cū habēt i passiōibus requiem: tē alys ad v̄tutē ductores fiūt euellētes terrēa. BEDA. Itē p sata āmbulāt cū dño: q eloq̄a sacra meditari delectant̄. esuriūt cū i eis panē vite īuenire desiderāt: ꝛ h̄ in sabbatis cū sopita mēte a turbulētis cogitatōib⁹ vacare gaudēt. vellūt spicas ꝛ ɔtritas purgāt: dōec ad escā ꝑueniāt cū testimonia scripturaꝝ ad q̄ legētes ꝑueniūt meditādo assumunt: ꝛ tādiu discutiūt dōec i eis medullā dilectōis īueniāt. verꝫ h̄ mētiū refectio stultis displicet: ſꝫ a dño approbat̄. CA. III.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ET itroiuit iteꝝ i synagogā: τ erat ibi hō hñs manū aridā. Et obseruabāt eū si sabbatis curaret vt accusarēt illū. Et ait hōi hñti manū aridā. Surge i mediū. Et dic eis: licꝫ sabbatis bñ facere an male: aiaꝫ saluā facere an pdere? At illi tacebāt. τ circūspiciēs eos cū ira: cōtristatus sup cecitate cordis eoꝝ τ dicit homini: Extende manū tuam. Et extēdit: τ restituta est man⁹ illi.

THEOPHI. Postq̄ dñs iudeos q discipulos accusauerāt: φ spicas sabbato euellebāt: exemplo dauid cōfudit: nūc ampli⁹ ipsos ad veritatē reducēs: miraculū in sabbato operatur. ondēs φ si opari sabbato miracula i salutē hoīuꝫ piū est: nō est malū in sabbato necessaria corpis opari. dic ergo. Et itroi. iteꝝ in syna. τ erat ibi hō hñs ma. ari. τ obser. eū si sab. cu. vt accu. eū. BEDA. Quia. n. destructionē sabbati quā in discipul' arguebāt pbabili excusauerat exēplo: nunc ipm obseruādo calūniari volūt: vt si sabbato curet: trāsgressiōis. si nō curet: crudelitatis aut ibecillitatis arguāt. Seqtur: Et ait ho. ha. ma. ari. surge i mediū. CHRY. Statuit qdē illū in medio vt terrerent aspectu: ac viso eo cōpatiant τ maliciā deponāt. BEDA. Et preueniēs calūniā iudeoꝝ quā ei parauerāt: arguit eos: qꝛ legis pcepta praua tētatione violabāt. vñ sequit: Et dicit eis: licet sabbato bñ facere: an male? Hoc aūt qrit: qꝛ estimabāt in sabbato ēt a bonis opibus feriandū: cū lex a malis abstinere iubeat dicēs: Omne op⁹ seruile nō facietis in eo. i. peccatū: qꝛ q facit peccatū seruus ē pcti. Idē āt est qḋ pmiserat: bene facere an male. τ qḋ postea subdit: Aiaꝫ saluā facere an pdere. hoc ē hoīeꝫ curare an nō: nō φ de⁹ sūme bon⁹ auctor pditiōis nobis eē possit: sed φ ei⁹ nō saluare scripture ɔsuetudine pdere dicitur. Si quē vero mouet quare dñs cū corpus esset curatur⁹ de aīe saluatiōe iterrogauerit: itelligat vel aiam more scripturaꝝ p hoīe positā: sicut dicit: He sūt aīe que exierūt de femore Jacob. vl' φ illa miracula propter aīe salutē faciebat: vel φ ipsa man⁹ sanatio salutē aīe significabat. AVGV. De cō. euā. Sed pōt mouere: quō Matthe⁹ dixerit φ ipsi interrogauerint dñm: si licet sabbato curare: cū marcus illos poti⁹ interrogatos a dño phibeat: licet sabbato bñ facere: an male? Itaqꝫ intelligēdū est φ illi prius interrogauerūt dñm: si licet sabbato curare: deinde φ intelligēs cogitatiōes eorū aditū accusandi qrētiū: ɔstituerit in medio illuꝫ quē fuerat sanaturus: τ iterrogauerit: q̄ Marcus τ Lucas eum iterrogasse cōmemorāt: ac tūc illis tacētib⁹ pposuisse silitudineꝫ de oue: τ cōclusisse φ liceat sabbatis bñ facere. Seqt: At illi tacebant. CHRY. Sciebāt. n. φ eū oīno curaret. Seqtur. Et circūspi. eos cū ira. φ eos cū ira circūspicit ac tristatur sup cecitate cordis eoꝝ: humanitati ɔuenit: quaꝫ p nob suscipe dignat⁹ ē. vbo aūt miraculum ɔiungit: vñ sola voce hō curat. vñ sequit. Et exten. τ resti. est ma. illi. per hec oīa pro discipulis rñdens: simulqꝫ ondens suā vitā existere supra legem. BEDA. Mystice aūt homo q manū habebat aridam humanū genus indicat in fecūditate boni operis arefactū: sed dñi miseratōe curatū: cui⁹ dextera q̄ in primo parente: dū vetite arboris poma decerperet: aruerat: p redēptoris gratiā: dum insontes manus in cruce arboris tenderet: bonoꝝ opeꝝ succis est restituta saluti. Et bene i synagoga man⁹ erat arida: qꝛ vbi scie donū maius ē: ibi grauius est inexcusabilis noxe periculum. HIERO. Uel significant auaros q valentes dare volunt accipe predari τ nō largiri: qbus dr vt extendant manus suas. i. q furabat iam non furet: magis aūt laboret operās manu sua qḋ bonuꝫ est: vt habeat vnde cōmunicet indigentib⁹. THEOPHI. Uel aridam dextrā hꝫ manū qsquis nō operat que sunt dextre partis. ex quo. n. man⁹ nr̄a ɔstituit in opib⁹ phibitis: extunc arescit in opatione boni. Iteruꝫ vo restaurabit qñ in vtute stabit. vnde xp̄s dicit. Surge. s. a peccatis: τ sta i medio. τ neqꝫ ad diminutū neqꝫ ad supabundantiā se extēdit.

¶ Exeuntes autē pharisei statim cū herodianis ɔsiliū faciebāt aduersus eū quō eū pderēt. Jesus āt cū discipulis suis secessit ad mare: τ multa turba a galilea τ iudea secuta est eū: τ ab hierosolymis τ ab idumea τ trans iordanē: τ q circa tyrū τ sidonē multitudo magna audiētes q̄ faciebāt venerūt ad eū. Et dixit iesus discipulis suis: vt i nauicula sibi deseruirēt ppter turbā: ne ɔprimerēt eū. Multos. n. sanabat: ita vt irruerent in eū vt illū tangerēt. Quotquot āt habebāt plagas: τ spiritus imūdi cū illū videbāt: pcidebāt ei: τ clamabāt dicētes: Tu es filius dei. Et uehementer cōminabatur eis: ne manifestarent eum.

BEDA. Pharisei reputātes in crimē φ ad verbū dñi saluam q languebat extēdit dexterā: de voce saluatoris fecerunt ɔsiliū. vñ dr. Exeūtes aūt pharisei: statī cū hero. cō. fa. aduer. eū quō eū pderent. quasi non ipsoꝝ qsqꝫ maiora sabbatis ageret. cibos portādo: porrigēdo calicē: et cetera q̄ victui sunt nečia exequēdo. Neqꝫ eni ille q dixit τ facta sunt: sabbato laborasse poterat cōuinci. THEOPHI. Herodiani aūt dicunt milites Herodis regis. heresis nāqꝫ quedā noua surrexerat: q̄ Herodē xp̄m eē dicebat. Prophetia enim Jacob inuebat φ quādo deficerēt pncipes de Juda: Tūc xp̄s veniret. τ qꝛ Herodis tpe null⁹ superat iudaicoꝝ pncipū: sꝫ ipe solus regnabat aliēigena existēs: qdā ipm eē Christū pntauerūt: τ heresiꝫ ɔstituerūt. Isti g̃ cuꝫ phariseis Christū interficere conabant. BEDA. Uel herodianos Herodis tetrarche mistros dicit: q pp inimicitias q̄s eoruꝫ domin⁹ aduersus Joānē hēbat: etiā saluatorē: quē Joānes pdicabat: isidijs psēqbant τ odijs. Seqt. Jesus aūt cuꝫ dis. su. seces. ad mare: q̄si homo fugiēs psequentiū isidias: quia neqꝫ adhuc venerat hora passiōis eius: neqꝫ extra Hierusalem fuit locus passiōis: vbi τ exēpluꝫ dedit suis: si in vna ciuitate psecutōeꝫ paterēt i alterā fugiēdi. THEOPHI. Sil' etiā secedit vt plūmis benefaciat ab itegratis recedēs: eteni mlti secuti sunt eū τ sanauit eos. Seqtur eni: Et multa tur. a ga. Tyrij τ sydonij alienigene existentes: vtilitatē a Christo accipiūt: ppinq vero eius iudei. s. ipm psequebant: τ sic nulla ē ppinquitatis vtilitas nisi similitudo bonitatis existat. BEDA. Illi eni vidētes opa virtutū ei⁹: τ verba doctrine audiētes: eū psequebant. Isti aūt opinione tm̄ ducti virtutū ei⁹: cōgesto agmine pmaximo veniunt ad audiendū eū: opēqꝫ salutis flagitandā. Unde seqtur: Et dixit discipulis suis vt in nauicula sibi deser. THEOPHI. Uide autem occultatam gloriam eius. eteni ne lederet eū turba petit nauiculā: vt intrans in eaꝫ conseruetur illesus. Seqtur: Quotquot aūt ha. pla. τ spi. imun. cū illū vide. pci. ei. Plagas aūt dicit infirmitates. ipse nanqꝫ deus nos vulnerat vt filios pater. BEDA. Procidebant ergo vtriqꝫ domino: τ q habebāt plagas ifirmitatū corporaliū: τ qui a spiritibus vexabant imūdis: sed infirmi simplici intentōe obtinēde salutis. demoniaci aūt vel potius i eis habitātes demones vi diuini timoris coacti: nō solū ad pcidendū ei: verum etiā ad cōfitendū eius maiestatem cōpulsi. Unde seqtur. Et clamabāt dicētes. Tu es fili⁹ dei. vbi miranda est arrianoꝝ cecitas: qui post resurrectōis gloriā filiū dei negāt: quem demones adhuc mortali carne indutū filiuꝫ dei pfitent. Seqt: Et veheme. cōmi. eis ne ma. eū. Peccatori eni dixit deus. Quare tu enarras iusticias meas? Prohibet g̃ dñm predicare peccator: neqꝫ dum predicantē audit: sequatur errantē. improbus enim magister est diabolus qui falsa veris sepe permiscet: vt spirit⁹ veritatis testimoniū fraudis obtegat. Ceterū nō solū demones: sed τ a christo sanati: τ apostoli ante passionē precipiunt reticere de illo: ne diuina maiestate pdicata passionis dispensatio differret. Iuxta allegoriā vero in hoc φ dñs egressus d synagoga secessit ad mare gentiū saluationē prefigurauit: ad quas venire p fidē relicta ob perfidiā iudea dignatus est. Recte enim diuersis erroꝝ anfractibus iactate nationes instabilitati pelagi ɔparantur. Multa aūt turba a diuersis puincijs secuta est eū: qꝛ predicātibus aplis multas nationes ad se venientes benigne suscepit. Nauicula vero dño in mari deseruiēs ecclesia est de gentib⁹ ɔgregata. ppter turbam aūt ne se ɔprimat nauiculā ascēdit: qꝛ turbidas carnaliū mentes fugiens ad eos qui gloriā secli spernūt venire τ māsionē facere gaudet. Distat aūt inter ɔprimere dñm τ tangere. cōprimūt eni eū carnalibus cogitationib⁹ aut factis pacē turbāt in q̄ veritas manet. tangit vero q p fidē τ dilectionē eū suscepit corde: vñ qui eū tetigerūt saluati esse perhibentur. THEO. Moraliter aūt herodiani. i. carnales christū interficere volunt. Herodes enim pelliceus interpretatur. Qui vero d patria sua egrediunt. i. a carnali habitudine hi sequūt Christū τ eoꝝ plage curant. i. peccata q̄ ɔsciaꝫ vulnerāt. Jh̄s aūt in nobis est ratio que precipit vt nauicula nostra. i. corpus ei d seruiat: ne rationē turbatōnes opprimant rerum.

¶ Et ascendens in montē vocauit ad se quos voluit ipse τ venerūt ad eū: τ fecit vt essent. xij. cuꝫ illo: τ vt mitteret eos predicare. τ dedit illis potestatē curandi infirmitates τ eijciēdi demonia Et imposuit symoni nomē Petrus: τ Jacobū zebedei. τ Joānē fratrē Jacobi: τ imposuit eis noīa boanerges: quod est filius tonitrui: τ Andreā τ Philippū τ Bartholomeū τ Mattheuꝫ τ Thomā τ iacobū alphei τ Thadeū: symonē chananeū τ Judā scarioth q tradidit illum.

BEDA. Postq̄ nephandos spūs se pdicare phibuit: elegit scōs q τ imundos spūs eijcerēt: τ euāgeliū predicarent. vñ dr. Et ascē. i mō. vo. ad se quos vo. ipe. THEO. Lucas aūt dicit φ ascēdit ad orādū. post miraculorū eni ōnsionē orat docens nos φ oꝫ gratias agere cū ɔsequimur aliqd boni: τ hoc diuine vtuti appropriare. CHRY. Prelatos etiā eccl'ie instruit in orationib⁹ pnoctare anteq̄ ordinationē faciāt vt eoꝝ officiū nō frustret. Cū ergo fꝫ lucā dies factus esset vocauit quos voluit. Erant eniꝫ plures q eū seqbantur. BEDA: Non eni illoꝝ electionis ac studij: sꝫ diuine erat dignationis τ gr̄e: vt in aplatū vocarent: Mons etiā ille in quo aplos dñs elegit altitudinē designat iusticie in qua erant instituendi: τ quā erant hominib⁹ pdicaturi.

HIERO. Uel Christus spiritaliter mōs ē ex quo aq̄ viue fluunt: lac in paruuloꝝ salute pparatur: pinguēdo spiritalis agnoscit: τ qcqd sūme bonū credit in mōtis istius est gratia ɔstitutuꝫ. In mōtē ego vocant excelsi meritis τ verbis: vt loc⁹ ɔgruat meritis altis. Seqt: Et ve. ad eū τ fe. vt eēnt. xij. cū illo: τ vt mit. eos pdicare: Spēm eni Jacob dilexit dñs: vt sint ipsi sup thronos. xij. iudicantes. xij. tribus Israel: qui etiā trini τ quaterni circa tabernaculū dñi excubāt: scā dñi verba humeris opū portāt. BEDA. In hoc enim sacramento quondā filij Israel circa tabernaculum castrametabātur vt ex omni parte p quadrū trine trib⁹ manerent. Ter aūt quattuor. xij. faciunt: τ ter quaterni ad predicandū sūt missi apli: vt per vniuersas q̄drati orbis plagas baptiçarēt gētes in noīe pr̄is τ filij τ spūsancti. Seqtur: Et dedit illis potestatē cu. ifir. τ eijci. de. vt. s. pmissoꝝ celestiuꝫ magnitudine attestaret magnitudo factoꝝ τ noua facerēt q noua predicarent. THEO. Numerat aūt aploꝝ noīa: vt ppter falsos aplos euitandos sint noti τ veri. τ ideo seqtur: Et impo. Simo. no. Petrus. AVGV. d cō. euā. Nullus aūt putet nūc accepisse Symonē nomē vt petrus vocaret ne sit ɔtriū Joāni q lōge añ dictū eē illi ɔmemorat: Tu vocaberis Cephas: qḋ interpretat Petrus. Marcus aūt recapitulādo hoc ɔmemorauit. Cū eniꝫ vellet noīa. xij. aploꝝ enumerare: τ necesse hēret Petrū dicere: breuiter insinuare voluit φ nō hoc antea vocaret: sꝫ hoc ei dñs nouū iposuerit. BEDA. Ideo aūt dñs voluit eū pus aliter vocari: vt ex ipsa cōmutatiōe noīs sacrm̄ ɔmēdaret. idē ē g̃ grece siue latine Petrus qḋ syriace Cephas: τ in vtraqꝫ lingua nomē a petra deriuatū ē. nec dubiū qn illa de q̄ Paul⁹ ait. Petra autem erat Christus. Nā sicut lux vo erat τ Christus donauit aplis vt lux mundi vocent: sic τ Simōi q credebat in petrā: Christus petre largit⁹ est nomē. HIERO. De obediētia aūt quā Simon significat. ascenditur ad agnitionē quaꝫ significat Petrus. Sequitur τ iacobū çebe. τ Jo. fra. Jaco.

BEDA. Subaudit a supiorib⁹ vocauit ad se ascēdēs in mōtē. HIE. Jacobū. s. q supplātata hꝫ tota desideria carnis τ Joānē q gr̄a accepit: qḋ alij p laborē tenēt. Seqt: Et impo. eis noīa boanerges. CHRY. Filios qdem zebedei sic noīat pp hoc φ magna τ clara diuinitatis edicta debebāt orbi terre diffūdere. HIERO. Uel p hoc triū supioꝝ sublime ondit meritū: q i mōte merēt audire tonitruūꝫ pr̄is p nubē de filio tonātis: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. vt τ ipi per nubē carnis: τ i ignē vbi q̄si fulgura i pluuiā i terris spargerēt: qñ dñs fulgura i pluuiaꝫ fecit: vt extiguat misericordia qḋ iudiciū vrit. Seqt: Et Andreā. q viriliter vim facit pditōi: τ vt rīsum mortis i se sp habeat τ aīa eius sit semp i manib⁹ suis. BEDA. Andreas. n. grecum nomen est: τ interptat virilis: ab arach qḋ ē vir: qꝛ viril'r dño adhesit. Seqt: Et Philippū. HIERO. Qui est os lāpadis q illuminare pōt ore qḋ corde cōcepit: cui dedit dñs aptōeꝫ oris illuminātis. Scim⁹ hūc modū locutōis ppriū eē diuinaꝝ scripturaꝝ φ hebrea noīa ad aliqḋ mysteriū significatōis sunt posita. Seqt: Et Bartholomeū. q est filius suspēdentis aq̄s: illius. s. q dixit: Et mādabo nubibus meis ne pluāt sup eum imbrē. Nomen vo filij dei p pacē τ dilectionē acqrit inimici. Beati. n. pacifici: qm̄ filij dei sūt. Et diligite inimicos vestros vt filij dei sitis. Sequit: Et Mattheū: q est donatus cui donat a domino: vt nō solū remissionē peccatoꝝ adipipiscat sꝫ numero ascribat aploꝝ. Et Thomā. q ē abyssus: mlta. n. pfunda sciētes dei numine pferūt. Seqtur: Et Jacobū Alphei. i. docti vel millesimi: cuius a latere cadēt mille. h alter Jacob⁹ ē: cui colluctatio nō ē aduersus carnē τ sāguinē: sꝫ aduersus spūales neqtias. Seqtur: Et Thadeū is ē corculus. i. cordis cultor q ɔseruat cor suū omni custodia.

BEDA. Thadeus aūt ipe est quē Lucas in euangelio τ in actibus aploꝝ iudā iacobi noīat. erat. n. frater iacobi fratris domini vt ipe in epistola sua scripsit. Seqtur: Et symonē chananeū τ iudā scarioth q tradidit illū. Hec cū additamēto posuit distinctionem Simonis Petri τ iude Jacobi. Simon aūt chananeus dicit ab chana vico galilee: Judas aūt scarioth a vico in quo ortus est: aut ex tribu isachar dicitur. HIERO. Quomō iter apostolos cōputat: vt discamus φ deus nō repellit aliquē ppter futurā maliciam sed ppter psenteꝫ virtutē dignū facit habere. HIERO. Symon autē ponens tristiciā interptatur. Beati nanqꝫ qui lugent nunc: qm̄ ipsi cōsolabunt. Chananeus aūt. i. çelotes dicit quē çelus domus dei comedit. Judas autem scarioth ē qui non delet peccatū suū p penitentiā. iudas. n. confitens vel gloriosus interpretatur: scarioth autem memoria mortis. Sunt autem confessores multi in in ecclesia superbi et gloriosi: vt symon magus τ arrius τ ceteri heretici: quoruꝫ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

memoria mortalis ideo in ecclesia celebratur vt euitetur.

¶ Et veniũt i domũ: ⁊ ꝯuenit iterꝫ turba: ita vt nō possent neqꝫ panē manducare: ⁊ cum audissent sui exierunt tenere eū. Dicebāt.n.qm̄ in furorē versus ē. Et scribe q ab hierosolymis ꝺscēderāt dicebant quoniā beelzebub habet: ⁊ q: in principe demonioꝝ eijcit demonia.

BEDA. Electos in mōte aplos dn̄s ad domū reducit q̄si eos admonēs: vt post acceptū aplat⁹ gradū ad ꝯsciaꝫ suam redeant. vnde dicit: Et veniūt i domū ⁊ ꝯuenit iterū turba ita vt non possent neqꝫ pa. mā. CHRY. Ingrate quidem erāt principū multitudines: quos ipedit a cognitiōe elatio: grata vero ppli mltitudo venit ad iesuꝫ. BEDA. Quā beata vō frequētia turbe ꝯfluētis cui tantū fuit cure ad obtinēdā salutē vt auctori salutis cū his q secū erāt: nec vescēdi qdē hora libera maneret: sꝫ quē turba freq̄ntat externa hūc ꝓpinquoꝝ estimatio paruipēdit. Sequit eni. Et cum audi. sui exi. te eū. Q: eni altitudinē sapie quā audiebāt cape nō poterāt: q̄si in alieno eū sensu locutū esse credebant. vn̄ seqtur. Dicebāt eni quoniā in fur. ver. ē. TEOPHI. Idest dēmōiū hꝫ ⁊ furit: ⁊ iō eū tenere volebāt: vt icarcerarēt tanq̄ demoniacum. Et qdem sui hoc volebant. i. propinqui forte compatriote eius vel fratres eius. Stulta autem fuit insania q tantorū miraculorū diuine sapie factorē i furiā verti ꝯcipiūt. BEDA. Multū aūt distat inter eos q verbū dei pro mētis tarditate nō intelligūt: q̄les fuerūt de qb⁹ dictū ē: ⁊ eos q hoc qđ itelligūt de industria blasphemāt de qb⁹ subdit: Et scribe q ab hiero. descē. dice. qm̄ beelçe. hꝫ. Que eni negare nequerāt: sinistra iterp̄tatōe puertere laborāt: q si nō deitatis opa eēt: sꝫ imūdissimi spūs. i. beelçebub: q ds erat acharon. Nā beel qdē ipse ē baal: çebub aūt musca vocat. Beelçebub q̄. i. vir muscarū iterp̄tat: ob sordes imolati cruoris ex cui⁹ spurcissimo ritu p̄ncipē demonioꝝ eū noiabāt cū subdūt: Et q: i p̄n. d. eycit demōia. HIERO. Mystice aūt dom⁹ ad quā veniūt p̄mitiua ē ecclīa. Turbe q̄ impediūt panē māducari: peccata ⁊ vitia sūt: q: q māducat indigne: iudiciū sibi māducat ⁊ bibit. BEDA. Scribe ēt ab hierosolymis descēdētes blasphemāt. Turba vō ab hierosolymis veniēs secuta ē dn̄m: ⁊ ab alijs legionibꝫ iudeoꝝ sine gētiū: q: sic erat passionis tēp⁹ futurū: vt turba illū pplī iudeoꝝ cū palmis ac laudib⁹ hierosolymā pduceret videre gētiles ꝺsiderarēt: sꝫ scribe et pharisei d ei⁹ morte tractarēt.

¶ Et ꝯuocatis eis: in pabolis dicebat illis: Quō pōt sathanas sathanā eijcere? Et si regnū in se diuidat: nō pōt stare regnū illud. Et si dom⁹ supra semetipam dispartiatur: nō pōt dom⁹ illa stare. Et si sathanas ꝯsurrexerit in semetipsuꝫ: dispartit⁹ ē ⁊ n̄ poterit stare: sꝫ finē hꝫ. Nēo pt vasa fortis i domū igressus diripe: nisi pri⁹ fortē alliget: ⁊ tūc domū ei⁹ diripiet. Am̄ dico vobis qm̄ oīa dimittent filiis hoīuꝫ peccata ⁊ blasphemie quib⁹ blasphemauerint. q aūt blasphemauerit i spiritū scm̄ nō hꝫ remissionē i eternū: sed reus erit eterni delicti quoniā dicebāt: spm̄ imundū habet.

CHRY. Posita blasphemia scribarū: dn̄s oñdit impossibile fore qđ dicebant suā ꝓbationē exēplo ꝯfirmās. vn̄ dicit: Et cō. eis i pa. di. illis: Quō pōt sa. sat. eycere? q̄si diceret: Regnū ꝯtra se intestino bello diuisum: necesse ē desolari. Quod ⁊ in domo ⁊ in ciuitate videtur. Quocirca etsi sathane regnum in seipsum diuisum est: ita q sathanas ab hominibus repellat sathanam: desolatio regni demonum appropinquauit. regnū aūt eorū est i hoc q hoies subditos teneant. Si igr̄ ab hoibus pellūt: hoc nō est aliud q̄ꝫ regnū eorū dissolui. Si aūt adhuc in hoib⁹ tenēt ptātēꝫ manifestū ē q regnū maligni adhuc stat: ⁊ nō est cōtra seipsuꝫ diuisum.

GLO. Et q: iam ostendit exēplo q demō demonē nō expellit: oñdit quō possit expelli dicēs: Nemo pōt va. for. ⁊c̄.

HIERO. Exēplū tale est: fortis est demō: vas ei⁹ sunt homines i qb⁹ recipit. Nisi ergo qs prius vincat demonē ⁊ alliget: quō vasa eius. i. demoniacos ab eo diripiet: Sic ⁊ ego q diripio vasa eius. i. libero hoies a demoniaca passione: p⁹ alligo demones ⁊ supero eos ⁊ inimicus eoꝝ suꝫ. Quō ergo dicitis q beelçebub habeo ⁊ demoniū amicus exn̄s demonia eycio? BEDA. Alligauit ēt dn̄s fortē. i. diabolū: hoc est electorū seductiōe ꝯpescuit: ⁊ ingressus in domū. i. in mūdū: domū eius ⁊ vasa. i. hoies diripuit: q: ereptos a diaboli laqueis ecclesie sue adunauit. Vel domū eius diripuit: qa omnes mundi partes quib⁹ olim hostis dn̄abatur antiqu⁹ apostolis eorūq̄ successorib⁹ distribuit: vt populos ad viaꝫ vite ꝯuerterēt. Oñdit āt dn̄s q grāde scelus ꝯmitterent: q hoc quod dei eē cognouerāt: diaboli esse clamabāt cuꝫ subdit: Amen dico vobis qm̄ oīa dimit. offi. qui ho. pec. ⁊ blas. qbus blasphe. Omnia quidem peccata ⁊ blasphemie non passim dimittunt oibus hominibus: sed his qui dignā ꝑ errorib⁹ suis in hac vita pn̄iaꝫ egerint: ⁊ sic neqꝫ vllū habꝫ locuꝫ. Vel nouat⁹ nō penitētib⁹ qui i martyrio lapsi sunt: veniā neget esse tribuēdā: vel Origenes q asserit post iudiciū vniuersale transactis lꝫ seculoꝝ voluntatib⁹ cūctos peccatores veniā peccatoꝝ esse cōsecuturos: cuius errorē sequētia domini verba redarguūt cuꝫ subdit: Qui aūt blasph. in spm̄scm̄ nō habet remissionē i eternū. CHRY. Et quidē blasphemiā q̄ circa eū erat excusatōeꝫ habere dic: q: tūc videbat homo despect⁹ ⁊ ifimi generis: sed iniuria dei remissionē nō habet. Blasphemia aūt in spiritūsanctū cōtra deū fit. Est.n. spiritussancti operatio regnū dei: ⁊ ꝑpter hoc irremissibilē dicit esse spiritussancti blasphemiā. Pro eo autēꝫ qđ hic subdit: Sed erit reus eterni delicti. ali⁹ euangelista dicit: Neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. Per qđ itelligit iudiciū qđ est s̄m legē ⁊ futurū. Cū.n. lex maledicentē deum occidi iubeat: in hoc legis secūde excusationē nō habet. omnis āt q baptiçat extra hoc seculū fit. Latebat aūt iudeos remissio q̄ fit per baptismū. Qui ergo miracula ⁊ demōiuꝫ eiectionē que solū sunt ꝓpria spiritussancti: demoni appropriat: nulla excusatio sibi de blasphemia relinquet. Sed neqꝫ blasphemia talis: cū sit ꝯtra spiritūscm̄ remitti videtur. vnde exponēs: subdit: Qm̄ dicebāt: Spiritū habet imūdū.

THEOPHI. Est autē intelligenduꝫ q veniā non cōsequent nisi peniteant. Cuꝫ vero in carne christi scandaliçantur etiaꝫ si non peniterent aliquid excusationis habebant: ⁊ remissionis aliquid consequebant. HIERO. Vel hoc dicit quia non merebitur penitentiaꝫ agere vt recipiatur q christuꝫ intelligens principem demoniorum esse dicebat.

BEDA. Neqꝫ tamē hi qui spiritumsanctū non esse deū credunt irremissibilis blasphemie crimine tenentur: quia non inuidentia diabolica: sed humana ignorātia ducti hoc faciunt. AVGV. de verbis domini. Vel ipsa impenitentia est blasphemia spiritussancti que non remittetur. Contra enim spiritumsanctum quo peccata dimittuntur: verbum dicit siue cogitatione siue lingua: qui sibi cor impenitens thesauriçat. Subiungit autem quoniam dicebant spiritum immunduꝫ habet: vt ostenderet hinc fuisse exortam causam vt hoc diceret: eo q dicerent eum in beelçebub demonem expellere: non quia esset blasphemia que non remittitur: cuꝫ ⁊ hec remittatur si recta penitentia consequatur: sed hinc causa extitit vt a domino illa sententia proferretur facta mentione spiritus immundi quem aduersus se ipsum diuisum dn̄s ostendit propter spiritumsanctum: qui

etiā quos colligit efficit i diuisos: pctā q̄ aduersus se diuisa sunt dimittēdo: cui dono remissiōis non resistit: nisi q duritiā cordis ipenitētis habuerit. Nā alio loco dixerunt iudei de dn̄o q demoniū haberet: nec tn̄ ibi aliquid dixit de blasphemia spiritussci: qm̄ nō ita obiecerūt spiritū imunduꝫ: vt i se diuisus ex ore eoꝝ posset oñdi sicut beelçebub: a quo demones eyci posse dixerunt.

¶ Et venerūt mater ei⁹ ⁊ frēs: ⁊ foris stātes miserunt ad eū: vocātes eū. Et sedebat circa eū turba ⁊ dicūt ei: Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris querunt te. Et rn̄dens eis ait: Que ē mater mea ⁊ frēs mei? Et circūspiciens eos q in circuitu ei⁹ sedebāt ait: Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus: ⁊ soror mea: ⁊ mater mea est.

THEOPHI. Quia ꝓping dn̄i venerāt tenere eū tanq̄ i furiā versuꝫ: mater eius amoris cōpassiōie detēta vēit ad ipꝫ. vn̄ dr̄: Et venertū mater ei⁹ ⁊ fratres: ⁊ foris stātes miserunt ad eum vocātes eum. CHRY. Ex hoc aūt manifestū fit q nō semꝑ cū eo erāt fratres eius ⁊ mater: q: vero dilectus erat: ad eū ꝑpter reuerētiā ⁊ affectū veniūt de foris expectātes. vn̄ seqtur: Et sedebat circa eū turba ⁊ dicūt ei: Ecce mr̄ tua ⁊ fratres tui foris q̄runt te. BEDA. Fratres dn̄i: nō filij sp virginis marie iuxta heluidiū: Nec filij ioseph ex alia vxore iuxta quosdā putādi sunt: sed ei⁹ poti⁹ itelligēdi sunt eē cognati. CHRY. Alter aūt euangelista dicit: q fratres ei⁹ nōdū credebant i eū: Cui ꝯuenit qđ hic dr̄. q eū q̄rebant de foris expectātes. ⁊ s̄m eandē itentiōeꝫ dn̄s eoꝝ non sicut ꝓpinquoꝝ meminit. vn̄ seqt̄: Et respondēs eis ait: Que ē mater mea ⁊ fratres mei? Hoc aūt nō dixit matrē ⁊ fratres oīno reprobādo: sed ostendēs q super oēm cognatonē tpalē oportet ꝓpriā animā p̄honorare. vn̄ cōuenienter hoc dr̄ his q vocabāt ad ꝓpinquoꝝ collocutionē q̄si ad aliqd vtilius q̄ꝫ sit doctrīa salutis. BEDA: Rogat⁹ q̄ officio verbi dissimulat egredi: nō materne refutans obsequꝫ pietatis: sꝫ paternis se misterijs amplius q̄ꝫ maternis debere mōstrat affectib⁹. Nec iniuriose fratres ꝯtēnit: sꝫ opus spūale carnis cognatōi p̄ferens religiosiorē cordiū copulā docet eē quā corpoꝝ. vnde seqt̄: Et circūspic. eos q i cir. ei⁹ sedebāt ait: Ecce mr̄ mea ⁊ fratres mei. CHRY. In quo dominus ostēdit q oꝫ eos q̄ fidei sunt ꝓpinqui pre oīb⁹ cōsanguineis honorare: Iesu qdē aliqs mr̄ efficit p̄dicādo: q̄si.n. parit dn̄m quē cordi audiētis infuderit. HIERO. Sciam⁹ āt nos esse fratres ei⁹ ⁊ sorores: si voluntatē pr̄is ipleuerimus: vt coheredes simus ei⁹. vnde seqt̄: Qui eni fecerit volūtatē dei hic frater me⁹ ⁊ soror mea ⁊ mater est. THEOPHI. Non ergo negās matrē hoc dixit: sed ostēdens q nō solū est digna honore pp hoc q genuit xp̄ꝫ: sed ⁊ ꝑpter oēꝫ aliā virtutē. BEDA. Mystice aūt mater ⁊ fratres iesu sunt synagoga ex cuius carne est edit⁹ ⁊ populus iudeoꝝ: q saluatore int⁹ docēte: veniētes itrare neq̄unt cū spūaliter itelligere dicta neq̄unt. Preoccupās āt turba igredit: q: differēte iudea: gētilitas fluxit ad xp̄ꝫ. foris eniꝫ stātes volūt dn̄ꝫ videre cognati ipi⁹: cū iudei se ad custodiā lr̄e foris fixerūt: ⁊ xp̄ꝫ poti⁹ ad carnalia docēda cogūt exire q̄ꝫ se ad discēda spūalia cōsentiūt igredi: Si g̃ foris stātes nec ipsi agnoscūt parētes queadmodū nos agnoscemur si foris stem⁹. intus.n. ē verbū: Intus est lumē. CA. IIII.

ET iterꝫ cepit docere ad mare: ⁊ cōgregata ē ad euꝫ turba multa: ita vt i nauim ascēdens sederet in mari. ⁊ omnis turba circa mare super terrā erat: ⁊ docebat eos i parabolis mlta: ⁊ dicebat illis in doctrina sua: Audite: Ecce exijt seminās ad seminādū. Et dū seminat aliud cecidit circa viā: ⁊ venerunt volucres celi ⁊ comederūt illđ. Aliđ vero cecidit sup petrosa vbi nō hūit terrā mltā: ⁊ stati exortū ē: qm̄ nō hēbat altitudinē terre: ⁊ qn̄ exort⁹ est sol exestuauit: ⁊ eo q nō hēbat radicē exaruit. Et aliud cecidit in spinas: ⁊ ascēderūt spine ⁊ suffocauerūt illđ ⁊ fructū nō dedit. Et aliud cecidit in terrā bonā: ⁊ dabat fructū ascēdētē ⁊ crescentē: ⁊ afferebat vnū tricesimū: ⁊ vnū sexagesimū: ⁊ vnū centesimuꝫ. Et dicebat: Qui hꝫ aures audiēdi audiat. Et cū esset singularis: iterrogauerūt eū hi q cū eo erāt duodecim parabolā. Et dicebat eis: Vobis datū ē nosse mysteriū regni dei: illis āt q foris sunt i parabolis oīa fiūt: vt videntes videāt ⁊ non videāt: ⁊ audiētes audiāt ⁊ n̄ itelligāt: ne qn̄ ꝯuertāt ⁊ dimittāt eis pctā. Et ait illis: Nescitis parabolā hanc? Et q̄mo oēs pabolas cognoscetis? Qui seminat: verbum seminat. Hi autē sunt q circa viaꝫ: vbi seminatur verbū: ⁊ cum audierit ꝯfestim venit sathanas ⁊ aufert verbū qđ seminatū est i cordib⁹ eoꝝ. Et hi sūt similiter q sup petrosa seminātur: q cū audierint verbū: statim cū gaudio accipiūt illud ⁊ nō hn̄t radicē i se: sed tēporales sunt: deinde orta tribulatione ⁊ persecutione propter verbū cōfestim scādaliꝫāt. Et alij sunt q in spinis seminātur. Hi sunt q verbum audiunt ⁊ erūne seculi ⁊ deceptio diuitiaꝝ ⁊ circa reliq̄ cōcupiscentie itroeuntes suffocāt verbuꝫ: ⁊ sine fructu efficitur. Et hi sunt q super terram bonā seminati sunt q audiūt verbū ⁊ suscipiunt ⁊ fructificant: vnum trigesimū: ⁊ vnum sexagesimum: ⁊ vnum centesimum.

THEOPHI. Licet mrēꝫ dn̄s supi⁹ negligere videret: tamē reueret eā. Cū ꝑpter eā nāqꝫ egredit circa mare. vn̄ dr̄: Et iterꝫ cepit iesus docere ad mare. BEDA: Si.n. euāgeliū Matthei ispicim⁹ patet hāc doctrinā dn̄i ad mare eadē die q̄ supiorē i domo celebratū eē s̄monē. terminato.n. prio s̄mōe cōtinuo subiūxit matthe⁹ dicēs: In illo die exiēs de domo sedebat ad mare. HIERO. Cepit āt docere ad mare vt loc⁹ docēdi idicet auditores amaros fuisse ⁊ instabiles. BEDA: Relicta ēt domo cepit docere ad mare: q: relicta synagoga ad colligēdā p apostolos pplī gētilis multitudinē vēit. vn̄ seqt̄: Et cōgre. ē ad eū turba mul. ita vt in nauē ascēdēs sederet i mari. CHRY. Quod nō sine cā factū oꝫ itelligi: sꝫ vt post se neminē dimitteret: sꝫ oēs auditores ante faciē hr̄et. BEDA: Prefigurabat aūt hec nauis ecclīaꝫ i medio natōuꝫ edificandā: in q̄ dn̄s dilectā sibi consecrat māsioneꝫ. Seqt̄: Et dicebat illis i para. mul. HIERO. Parabola ē reꝫ nā discrepātiū sub aliq̄ similitudine fcā ꝯparatio. Greco.n. vocabulo dr̄ similitudo qn̄ illđ qđ itelligi volum⁹: p ꝯpatōes aliq̄s idicam⁹. Sic.n. ferreū quēpiā dicimus: qn̄ duꝫ ac fortē ꝺsideram⁹ itelligi: cū velocē vētis aut auib⁹ cōparam⁹. Loqt̄ āt turbis i parabolis: more ꝓuidētie sue: vt q celestia capere nō poterāt: p similitudinē terrenā: audita pcipere potuissent. CRHY. Erigit eni

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

p parabolā audiētiū mētē vt māifestiorem ꝼmonē faceret
res visui oñdēs. THEOPHI.Et vt attētiores faceret
auditores p̄mā pabolā p̄ponit de semine qđ ē v̄bū3 dei. vñ
seq̄r:Et dicebat illis ī doctria sua nō moysi:nō ꝓphetaꝝ: qꝛ
suū p̄dicat euāgeliū.Exijt seminās ad seminādum. Semi
nās aūt xp̄s ē. CHRY.Nō āt loco exiuit q p̄sens extitit
oib⁹ ⁊ iplet:ſ3 habitu ⁊ dispēsatōe q̄ nob facť ē ꝓpinquor p
carnis amictū.Quia.n.nō valebam⁹ ire ad eū peccatis ipe
diētib⁹iter nr̄ū3 ipe exijt ad nos.Exijt āt p̄dicās pietatis se
minare sermonē quē copiose loq̄bať.Nō aūt iculcat ꝼmo
nē eūdē ī eo qđ dicit:Exijt seminās ad seminādū. exit eni3
aliqñ seminās:aut vt faciat nouale:aut herbas malas euel
lat:aut aliqd aliud opeť.Iste aūt exijt ad seminandū. BE
DA.Uel exijt ad seminādū cū post vocatā ad fide3 suam
ptē synagoge electā ad vocatōe3 quoq3 gētiū gr̄e sue dona
diffudit. CHRY.Sicut āt seminās nō discernit terram
subiectā:ſ3 simpl'r ⁊ absq3 discretione semē mittit:sic ⁊ ipe
oēs alloqť.Et ad hoc significādū subdit: Et dum seminat
aliud cecidit circa viā. THEOPHI.Uide qꝛ nō dixit q
ꝓiecit illud ī via:ſ3 qꝛ cecidit.q eni seminat quātū ī se ē in
terrā bonā ꝓijcit:ſ3 illa si fit mala corrūpit v̄bū.Uia āt xp̄s
ē.ifideles aūt sunt circa viā.i.extra xp̄3. BEDA:Ul' via
ē mēs sedulo malaꝝ cogitationū motu trita: ne v̄bi semen
ī ea germiare sufficiat.Et iđ qcqd bōi seminis vicinia talis
vie ꝯtigerit perit:⁊ a demōib⁹rapiť.vñ seq̄r:Et vene.volu.
ce.⁊ cōme.illud.Recte aūt demōes volucres celi dicūť: si
ue qꝛ celestis sp̄ūalisq3 sunt nāe:siue qꝛ ī aere habitāt. Uel
q sunt circa viā sunt negligētes ⁊ desides.Seq̄r:Aliđ vero
cecidit supra petrosa.Petrā dicit duritiā ꝓterue vētis:ter
rā lenitatē aīe obediētis:solē feruorē p̄secutōis seuiētis.Al
titudo ꝰ terre q̄ semē dei debuerat accipe ꝓbitas ē animi
disciplinis celestib⁹ exercitati:atq3 ad obediēdū dīnis elo
quijs regl'ariter istituti.Petrosa āt loca q̄ vi3 radicis susci
piēde nō habēt illa sūt p̄cordia q̄ dulcedīe tm̄ auditi ꝼmo
nis ac ꝓmissis celestib⁹ ad horā delectāť:ſ3 ī tp̄e tētatōis re
cedūt:qꝛ paꝝ ē ī eis salutaris đsiderij qđ semē vite ꝯcipiat.
THEOPHI.Uel petrosi sūt q modicū adherentes pe
tre.i.xp̄o inq̄3tū ad tp̄s v̄bū recipiūt:postmodū abijciūt re
cedētes.Seq̄r:Et aliud cecidit iter spinas.p qđ signantur
aīe mľta curātes Spine.n.cure sūt. CHRY.Ulteri⁹ v̄o
ponit terrā bonā dicēs:Et aliud cecidit ī terrā bonā.Secū
dū.n.conditōe3 terre ē dr̄ia fructuū. Multa ē aūt dilectio
seminātis ad hoīes qm̄ ⁊ p̄mos cōmēdat:⁊ secūdos nō reij
cit:⁊ tertijs tribuit locū. THEOPHI.Uide ēt qūo ma
li sūt plurimi:⁊ pauci q saluāť:q̄rta.n.pars seminis īueniť
saluata. CHRY.Nō tm̄ maior ps seminis occasiōe amit
titur seminātis:ſ3 terre recipiētis.i.aīe audiētis.⁊ qdē ma
terialis agricola hoc mō seminādo cōgrue icusareť. Nō.n.
ignorat lapidē aut viā aut terrā spinosa3:terrā pinguē non
fieri.In rōnabilib⁹ v̄o nō ē sic.Petrā.n.possibile ē fieri ter
rā pinguē:⁊ viā nō cōculcari ⁊ destrui spinas qđ si fieri non
posset:nō ibi seminasset. Per hoc ꝰ nob tribuit penitentie
spe3.Seq̄r:Et dicebat q h3 aures audiendi audiat. HIE
RO.Quotiēs hec admōitio ī euāgelio aut ī apocalipsi ioā
nis iterponiť:mysticū ħ qđ dr̄ atq3 ad audiēdū discēdūq3
īsinuať.Aures.n.audiēdi sunt cordis ⁊ sensus iterioris au
res obediēdi ⁊ faciēdi q̄ iussa sunt.Seq̄r: ⁊ cū esset singula
ris iterrogabāt eū hi q cū eo erāt.xij. pabolam exponere.⁊
dice.eis:Uob datū ē scire mysteriū regni dei.illis aūt q fo
ris sūt ī para.oīa fiūt. BEDA:Qua si diceret:vos q estis
digni oīa q̄ ad p̄dicatōe3 sūt cōgrua edoceri:parabolaꝝ ma
nifestationē addiscetis. Ad istos aūt pabolis versus sū3: qꝛ
digni nō sūt addiscere pp eoꝝ maliciā.Qui.n.legis quā ac
cepant obediētiā nō tenebāt:iustū fuit vt noui sermōis pti
cipationē nō haberēt:ſ3 ab vtroq3 sunt alieni.Ostēdit.n.per
discipuloꝝ obediētiā q p ꝯtrariū idigni facti sūt reliq my
stice doctrie.Postea v̄o iductōe vocis ꝓphetice coꝝ ꝯfun
dit neq̄tia3 tāq3 a lōge cōfutatā.vnde seq̄r : Ut vidētes vi
deant ⁊ nō videāt:⁊ audiētes audiant ⁊ nō itelligāt. Quasi
di.vt ꝓphetia ipleať q̄ hoc p̄dicit. THEOPHI.De⁹.n.
eos fecit vidētes.i.itelligētes bonū. Ipsi v̄o nō vidēt volū
tarie se fingētes nō videre:ne ꝯuertanť ⁊ corrigāt se tanq3
sue saluti iuiderent.Seq̄tur:Nequando ꝯuer.⁊ di.eis pec.
CHRY.Sic ꝰ vidēt ⁊ ñ vidēt:audiūt ⁊ nō itelligūt.Qđ
.n.vidēt ⁊ audiūt:cōtingit eis ex gr̄a dei.sed qđ vidēt ⁊ nō
itelligūt:ꝯtingit eis:qꝛ gr̄a3 recipe nolūt ſ3 oculos claudūt
⁊ fingūt se nō videre:neq3 dictis acq̄escunt:⁊ sic a peccatis
nō mutanť p hoc qđ vidēt ⁊ audiūt:sed ꝯtrariū patiuntur.
THEOPHI.Uel pōt al'r itelligi q reliq̄s loq̄bať in pa
rabolis:vt vidētes nō videant:⁊ audiētes nō itelligāt.De⁹
.n.dat visu3 ⁊ itellectum his q petūt:reliquos aūt obcecat
ne ī maiorē redargutionē fit eis:qđ cū itelligerēt:noluerūt
facere q̄ oꝫ.vñ seq̄r:Ne qñ ꝯuer.⁊ di.eis pec. AVGV.
de cōcor.euā.Uel hoc itelliguť peccatis suis meruisse vt
nō itelligerēt ⁊ tm̄ hoc ip̄3 misericorditer eis factū vt pecca
ta sua cognoscerēt:⁊ ꝯuersi veniam mereréť. HIERO.
Illis ꝰ q foris sūt ī pabol'oīa fiūt:⁊ fcā.s.⁊ v̄ba saluatoris q
n3 ī his q̄ opabať v̄tutib⁹ n3 ī eis q̄ p̄dicabat archāis eū co
gnoscere deū valēt. CHRY.Iōq3 ad remissionē pctōꝝ
attigere ñ valēt. Or āt ñ loq̄bať eis nisi ī pabol:nec oīno lo
q đsistebat:demōstrat q his q bono ꝓpiq sūt:⁊si ī seip̄is bo
nū ñ habeāt:occultū tm̄ eis oñdiť.Cū āt aliq̄s cū reuerētia
ac recto corde accedit:occultoꝝ reuelationē cōseq̄ť abūdā
ter.Cū aūt non sana sentit:nec his q̄ mľtis facilia sūt.dign⁹
fiet:nec etiā coꝝ auditu.Seq̄r:Et ait illis nescitis parabo
lā hāc:⁊ qūo oēs parabolas cognoscetis: HIERO.Opō
tebat siqdē vt illi qb⁹ī parabolis loq̄bať:reqrerēt qđ nō in
telligerēt:⁊ p apl'os quos cōtēptos habebāt discerēt myste
riū regni qđ ipsi nō habebāt. GLO.Et iđ dñs hec dicēs
oñdit oportere eos ⁊ hāc p̄mā ⁊ oēs ꝯñtes pabolas itellige
re.pp qđ exponens subdit: Qui seminat:verbum seminat.
CHRY.Et qdē ꝓphete docrinā populi plātatiōi vinee
ꝯparauit:hoc v̄e seminatōi:manifestās p hoc q breuior est:
nūc ⁊ facilior obediētia ⁊ stati3 fructū dabit. BEDA.In
hac aūt dñi expositōe oēs coꝝ q̄ audire v̄ba salutis potue
rūt si ad salutē ꝑuenire neq̄unt distātia ꝯphēdiť.sunt nāq3
q v̄bū qđ audiūt:nulla fide:nullo itellectu:nulla saltē ten
tādi vtilitatis occasiōe pcipiūt.de qb⁹ dicit:Hi autē sunt q
circa viā.Cordib⁹.n.eoꝝ mādatū v̄bū:ꝯfestim imūdi spiri
t⁹ q̄si vie trite volucres semē eripiūt. Sunt q auditi v̄bi ⁊
vtilitatē ꝓbāt ⁊ desideriū gustāt.ſ3 ne ad id qđ ꝓbant ꝑue
niāt:alios h⁹ vite aduersa terrēdo:alos ꝓspa blandiēdo re
tardāt.de quoꝝ p̄mis dr̄:Et hi sunt similiter q supra petro
sa.De alijs dr̄:Et alij sunt q ī spinis.Spine aūt diuitie vocā
tur:qꝛ cogitationū suaꝝ pūctōib⁹ mētē lacerāt : ⁊ cū vsq3
ad peccatū ptrahūt q̄si iflicto vulnere cruētāt.Dicit autē:
Et erūne seculi ⁊ deceptio diuitiaꝝ. Quecūq3.n.supuacu⁹
diuitiaꝝ decipit apetitus:necesse ē mox curaꝝ erūna conti
nuaꝝ affligat.Addit āt.Et circa reliq̄ ꝯcupiscētie.qꝛ q mā
datis dei ꝯtēptis circa reliq̄ cōcupiscēs aberrat:ad gaudiū
beatitudinis nō pōt attigere.Suffocāt aūt hꝰ cōcupiscētie
v̄bū:qꝛ bonū đsideriū ad cor itrare nō sinunt : q̄si aditū fla
t⁹ vitalis necāt.Excipiūť aūt ab his hoīu3 differētijs genti
les q nec audire v̄ba vite mereť. THEOPHI. Eoꝝ v̄o
q semen suscipiūt ꝯuēiēter rursus tres sūt gradus.vñ seq̄r:
Et hi sunt q sup terrā bonam semi. Qui ī centū fructificāt:
sunt q pfectā ⁊ obediētē habēt vitā vt v̄gines ⁊ heremite:
Qui āt ī.lx.q mediocriter se hñt vt ꝯtinētes:⁊ q ī cenobio
sūt:Qui aūt.xxx.q pui qdē sūt ꝼm ꝓpriā v̄tutē fructū ferē
tes:vt layci ⁊ q ī cōiugio sūt. BEDA:Ul'.xxx.fructificat
cum aliq̄s fidem sancte trinitatis electorum cordibus in
sinuat.lx.cum perfectionem docet bone operationis:cen

tum cū celestis regni p̄mia demōstrat.Cētū nāq3 cōputādo
ī dexterā trāferunť.vnde recte in significatiōe ponunť ꝑpe
tue btitudis.Terra āt bōa ē electoꝝ ꝯsciā q̄ oib⁹ p̄dictis tri
b⁹ terris ꝯ̄ria facit:qꝛ ⁊ ꝯmēdatū sibi semē v̄bi libēter exci
pit:⁊ exceptū iter aduersa ⁊ ꝓspa ꝯstāter ad fruct⁹ vsq3 tpa
ꝯseruat. HIERO. Uel fruct⁹ terre ī.xxx⁰.⁊.lx⁰.⁊ cētesi
mo ꝯtineť:hoc est lege ⁊ ꝓphetia ⁊ euangelio.

**¶ Et dicebat illis: Nunqd venit lucerna vt sub
modio ponať aut sub lecto: Nōne vt sup cādela
brū ponať: Nō ē.n.aliqd abscōditū qđ nō mani
festeť:nec factū ē occl'tū qđ nō veniat ī palā. Si
q̄s h3 aures audiēdi audiat. Et dicebat illis: Ui
dete qd audiatis: In q̄ mēsura mensi fueritis re
metieť vobis: ⁊ adijcieť vobis. Qui.n. h3 dabiť
illi: ⁊ q nō h3 etiā qđ habet auferet ab eo.**

CHRY.Post interrogatiōe3 discipuloꝝ de parabola ac
explanationē hñ subiūgit.Et dicebat illis: Nunqd venit lu
cerna vt sub modio ponať aut sub lecto:nōne vt sup cā.po:
q̄si.d.ꝓpter ħ parabola dicta est:nō vt imanifesta maneat
aut occulta:tanq3 sub modio aut sub lecto:ſ3 vt dignis ma
nifesteť:Lucerna in nobis ē intellectualis nā q̄ ꝼm ꝓporti
onē illuminationis aut clare apparet:aut obscure:Si.n.me
ditatiōes q̄ nutriūt lumē:ac recordationes in q̄bus lucerna
talis accēditur:negligāť:mox extinguiť. HIERO. Ul'
lucerna verbū ē de trib⁹ seminib⁹.Modi⁹ aut lect⁹ audit⁹
est inobediētiū. Cādelabꝝ apl'i sunt quos illuminauit v̄bū
dei.vñ seq̄r.Nō ē.n.aliqd abscō.Abscōditū ⁊ occultū:pabo
la seminis ē.In palā v̄o venit dū a dño tractať. BEDA
Uel hic dñs discipulos monet lucidos eē ꝼm vitā ⁊ ꝯuersa
tionē.q.d.Sicut lucerna ad lucēdū poniť:sic ad vita3 nr̄a3
oēs respiciēt.Itaq3 studete bonā vitā hr̄e:nō ī angulis sede
atis:sed lucerna estote.Lucerna.n.nō sub lecto:ſ3 supra cā
delabrū posita lucet.Quā qdē lucernā necesse ē ponere su
pra candelabrū.i.in altitudinē ꝯuersatiōis que ꝼm deū est
vt ⁊ alijs lucere valeat:nō sub modio.i.circa gulā:neq3 sub
lecto.i.ocio.Nemo.n.q escis studꝫ ⁊ requiē diligit:pōt eē lu
cerna oib⁹lucēs. THEOPHI.Ul' qꝛ tp̄s vite nr̄e sub cer
ta diuie ꝓuisiōis mēsura ꝯtineť:recte modio cōparať.Lect⁹
vero aīe corpus ē:in quo tēporaliter habitās q̄escit.Qui er
go amore vite tēporalis ⁊ illecebrarū carnaliū occultat ver
bū dei:modio vel lecto lucernā opit Supra cādelabrū aūt
ponit lucernā q corpus suum ministerio verbi dei subijcit.
vñ his typice figuram docet predicandi. vnde sequitur.
Non enim aliquid est absconditū qđ nō reueleť:neq3 factū
ē occultū qđ nō in palā veniat. Quasi.d. nolite erubescere
euangeliū:ſ3 inter tenebras p̄secutoꝝ lumē verbi dei supra
corporis vr̄i cādelabrū leuate:fixa mēte retinētes illū die3
quo illūinabit đs abscōdita tenebrarū:tūc.n.⁊ vos la⁹:⁊ ad
uersarios pena manet eterna. CHRY.Uel aliter. Non
est aliqd abscōditū.q.d.Si vos cū diligētia vitā duxeritis:
accusatōes lucernā vr̄a3 nō poterūt obūbrare. THEO
PHI.Unusq̄sq3.n.nr̄3 seu bonū aliqd seu malū ī p̄terito fe
cerit manifestatur in p̄senti ⁊ mľto magis in futuro . Quid
enī est deo occultius:sed tamen ipse manifestat⁹ est in car
ne.Sequitur:Siquis hab3 aures audi.au. BEDA.Idest
siq̄s h3 sensu3 intelligēdi verbū dei:non se subtrahat:nō au
ditū ad fabulas ꝯuertat:sed his q̄ veritas dixit:accōmodet
aurē scrutandi:manus iplendi:linguā p̄dicādi.Seq̄r Et di
cebat illis:Uidete qd audiatis. THEOPHI.Ut scil3
nihil eorum que vobis a me dicuntur subterfugiatis. In q̄
mensura mensi fueritis:remetietur vobis.i.quantamlibet
mensuram intētionis introducetis:tantā recipietis vtilita
tē. BEDA. Uel aliter:Si solerter oīa q̄ valetis bōa face
re ac p̄ximis itinare studueritis:aderit diuia pietas q̄ vob
⁊ in p̄nti sensum altiora capiēdi:ac potiora gerēdi affectū cō
ferat:⁊ in futuro eternā retributionē adijciet.Et ideo sub di
tur:Et adijcieť vob. HIERO.Uel al'r:Scđm mēsurā si
dei vnicuiq3 diuidiť itelligētia mysterioꝝ:⁊ sic ēt adijcie
tur v̄tutes.Seq̄r.Qui enī h3 dabiť ei.i.q fidē h3: hēbit vir
tutē:⁊ q h3 op⁹ v̄bi:hēbit ⁊ itelligētiā mysterij. Et q non h3
ecōtra fidē:defiť v̄tute:⁊ q nō h3 op⁹ verbi:ei⁹ itelligētia ca
ret:⁊ q nō itelligit:iā auditū pdidit. CHRY.Ul' al'r:Qui
h3.s.affectū ⁊ volūtatē audiēdi ⁊ petēdi:dabiť ei.Qui vero
nō h3 diuini audit⁹ desideriū:⁊ qđ ꝯtingit hr̄e scripte legis
auferet ab eo. BEDA.Nōnunq3 enī lector igeniosus ne
gligēdo se:ꝓuat se sapia:quā tardus igenio studiosius elabo
rando degustat. CHRY.Pōt āt iđ dici q non h3:qꝛ vita
tē nō h3.dicit aūt qđ h3 ꝓpter hoc q mēdaciū h3.putat enī
aliquid se hr̄e qui mendacis intellectus existit.

**¶ Et dicebat: Sic ē regnū dei:quēadmodū si hō
iactet semē in terrā ⁊ dormiat ⁊ exurgat nocte ⁊
die: ⁊ semē germiet: ⁊ icrescat dū nescit ille. Ul
tro.n.terra fructificat primū herbā:deinde spicā
deinde plenū frumētū ī spica. Et cū ex se ꝓduxe
rit fructus stati3 mittit falcē qm̄ adest messis.**

CHRY.Posuit supra parabolā de trib⁹ seminib⁹ diuer
simode pditis:⁊ vno saluato:cui⁹ ꝼm ꝓportionē fidei ⁊ ope
rationis tres differētias oñdit.ħ vero parabolā ponit solu3
de saluatis.vñ dicit:Et dicebat:Sic ē regnu3 dei quēadmo
dū si hō iactet semē ī terrā. HIERO. Regnū đi ecclesia
ē q̄ regiť a deo:⁊ ip̄a regit hoīes:⁊ ꝯtrarias virtutes ⁊ vitia
calcat. CHRY.Ul' regnū dei diť fidē q̄ est ī ip̄3 ac dispē
sationē humanitatis:qđ qdē regnū ē sicut si iaciat hō. Ipse
.n.exīs deus ⁊ dei filius hō incōmutabiliter factus ꝓ nob:
terrā seminauit.i.totū mūdū verbo diuine cognitionis illu
minauit. HIERO.Semen.n.verbū vite est:terra corda
hūana:⁊ dormitio hoīs mors est saluatoris.Exurgit semen
nocte ac die qꝛ post somnū christi:numerus credētiū p ad
uersa ⁊ ꝓspera:magis magisq3 germinabat ī fide: ⁊ crenit ī
opere. CHRY.Uel exurgit ip̄e xp̄s q sedebat expectās
p lōganimitatē q recipiētes semē fructificarēt. Surgit āt
.i.beniuolētie sue verbo ad fructificatōe3 nos erigens p ar
ma iusticie a dextris:qb⁹significať dies:⁊ a sinistris: qb⁹ si
gnificať nox p̄secutionū.p hec.n.semē germiat nec arescit.
THEOPHI.Ul' al'r:Christ⁹dormit.i.ascēdit ī celū:vbi
l3 dormire videať:surgit tm̄ nocte cū p tētatōes nos erigit ī
suā cognitōe3:die vero cū ꝓpter orōnes nostrā disponit sa
lutē. HIERO.Qđ aūt dicit:Dū nescit ille.tropica ē locu
tio.i. nescire nos faciat q̄s fructus vsq3 in finem afferat.
CHRY.Uel diť:Nescit ille:vt oñdat liberā volūtatem
coꝝ q v̄bū suscipiūt:volūtati.n.nr̄e cōmittit op⁹:⁊ nō totu3
ip̄e sol⁹ opať:ne bonū īuolūtariū videať.vñ subdit: Ultro
.n.terra fructificat.i.nō necessitate coacta ꝯtra ꝓpriā volū
tatē:ſ3 volūtate adduciť ad fructificādū.Primū herbam.
HIERO.Idest timorē.Initiū.n.sapiētie timor dñi.Dei
de spicā.i.penitētiā lachrymosa3.Deīde plenum fru.ī spi.i.
charitatē:plenitudo.n.legis ē charitas. CHRY.Uel pri
mo herbā fructificat ī lege nature paulati3 ad ꝓfectu3 cre
scēs.postmodū pducit spicas ī manipulū colligēdas:⁊ in al
tari dño offerēdas in lege.s.moysi.postea plenū fructum in
euāgelio.vl' qꝛ nō solū oportet nos frondere p obediētia3:
ſ3 eē prudētes:⁊ q̄si harūdinis spicas erectos p̄sistere: đ vē
tis agitantibus nō curātes.Oportet nos etiā aīam curare
p assiduitatē memorie:vt tanq3 spicas fructū gestemus.i.
operatōe3 virtutis cōpletā demōstrem⁹. THEOPHI.
Herbā eni3 germinamus cū principiū boni ostēdim⁹.dei
de spicā cū resistere in tētatōib⁹possumus.deinde fructum
cū pfectū q̄s operať.Sequiť:Et cū ex se ꝓduxerit fructus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

statim mittit fal.qm̄ adest messis HIERO. Falx ē mors vel iudicium:qđ secat oīa:messis ē ꝯsūmatio seculi. GREGO. Uel aliter. Semē homo iactat ī terrā:cū cordi suo bonā intentionē īserit. Dormit autē q iā ī spe boni opis qescit. Nocte vero exurgit ac die:qꝛ īter aduersa ⁊ ꝓspa ꝓficit:dū ille nescit q adhuc metiri incrementa sua nō valet:⁊ tū ꝯcepta ṽtus ad ꝑfectū ducit. Cū igit̄ desideria bona ꝯcipimus semē in terrā mittim⁹. Cū recte opari īcipim⁹:herba sumus Cū ad ꝑfectū boni opis crescimus:ad spicam peruenimus cū in eiusdez opatiōis ꝑfectione solidamur: iam plenum frumentum in spica proferrimus.

¶Et dicebat: Cui assimilabimus regnuꝫ dei: aut cui pabole cōpabim⁹ illud? Sicut granū synapis qđ cū semiatū fuerit in terra min⁹ est oib⁹ seminib⁹ q̄ sūt in terra: ⁊ cū natū fuerit ascendit ī arborē: ⁊ fit mai⁹ oibus olerib⁹: ⁊ facit ramos magnos:ita vt possint sub vmbra ei⁹ aues celi hitare. Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat̄ eis verbū ꝓut poterant audire. sine pabola aūt nō loq̄bat̄ eis. Seorsuꝫ aūt discipulis suis disserebat oia.

GLO. Postq̄ꝫ posuit pabolā de fructificatiōe scīs euāgelij h̄ subiūgit aliā pabolā ad oñdēdā excellētiā doctrīe euāgelice ad oēs alias doctrīas. vñ dr̄: Et dicebat: Cui assimilabim⁹ regnū dei? THEO. Paruissimū qdē ē fidei vbū: Crede ī deū ⁊ saluus eris: sꝫ sparsiꝫ sup terrā: p̄dicatio dilata ē ⁊ augmētata:ita vt celi volatilia.i.ꝯtēplatiui hoīes ⁊ alti ītellectu ⁊ cognitiōe sub eo habitēt. Quāti.n.sapiētes gētiluꝫ r̄linq̄ntes sapiaꝫ sub p̄dicatiōe euāgelij requeuerūt. oīuꝫ igit̄ maior p̄dicatio fcā ē. CHRY. Et ēt qꝛ qđ fuit hoīb⁹ ī breuib⁹ s̄mōib⁹ nūciatū sapia q̄ īter ꝑfectos dr̄: dilatauit super oēs s̄mōes:qꝛ nihil mai⁹ ē hac ṽitate. THEOPHI. Ramos āt magnos fecit. qdā.n.aploꜝ ī Romam: ⁊ quidam in indiā: ⁊ qdā ī alias terre ptes sūt diuisi sic̄ rami. HIERO. Uel semē istđ minimū ē timore:magnū āt ī charitate: q̄ est maior oīb⁹ olerib⁹:qꝛ d̄s charitas ē:⁊ oīs caro fenū. fecit āt ramos misicordie ⁊ ꝯpassiōis:cū sub vmbra paupes xp̄i:q sūt celi aīalia delectāt̄ hitare. BEDA. Hō āt q seminat a plerisqꝫ saluator ip̄e ītelligit̄: ab alijs aūt ip̄e hō semināns in corde suo. CHRY. Postea v̄o Marc⁹ breuitate gaudēs oñdens pabolaꜝ nāꝫ subiūgit: Et talib⁹ multis pabolis loq̄bat̄ eis v̄bū ꝓut po.audire. THEO. Qm̄.n. turbe erāt indocte a comestibilib⁹ ⁊ ꝯsuetis noīb⁹ īstruit eas: ⁊ ꝓpter hoc subdit sine pabola āt nō loquebat̄ eis: vt.s.mouerentur ad accedēdū ⁊ īterrogādū. Seqt̄: Seorsuꝫ āt discipl'is suis disserebat oia.s.de qb⁹ īterrogabāt: vt ignorātes: nō simpl'r oia tā māifesta q̄ꝫ īmāifesta. HIERO. Illi enī digni erāt seorsum audire mysteria ipenetrali ī timore sapie: q remoti a cogitationū malaꜝ tumultibus in solitudine virtutum permanebant. Sapia enim in tempore ocij percipitur.

¶Et ait illis in illa die cū sero eēt factuꝫ: Trāseam⁹ ꝯtra. Et dimittētes turbā assumūt euꝫ ita vt erat in naui ⁊ alie naues erāt cū illo. Et fcā ē procella magna venti: ⁊ fluctus mittebat in nauim ita vt ipleret̄ nauis. Et erat ipse ī puppi sup ceruical dormiēs: ⁊ excitāt eū: ⁊ dicunt illi: Magr̄: nō ad te ptinet qꝛ pim⁹? Et exurgēs ꝯmiat⁹ ē vēto: ⁊ dixit mari: Tace: obmutesce. Et cessauit vēt⁹. Et facta ē trāqllitas magna. Et ait ill'. Quid timidi estis? Necdū hētis fidē? et timuerūt tiore magno: ⁊ dicebāt ad alterutrū: Quisputas est iste: quia mare ⁊ venti obediūt ei.

HIERO. Post doctrinā de hinc ad mare veniūt ⁊ fluctib⁹ turbant̄: vnde dr̄. Et ait illis in illa die cū sero eēt factuꝫ transeam⁹ ꝯ. REMI. Tria enī legit̄ dñs habuisse refugia .s.nauis: mōtis ⁊ deserti: quotiēs a turbis ꝯprimebat̄ ad aliqđ istorꜝ refugebat. Cū ergo vidit dñs turbas multas circa se earū importunitatē q̄si hō volēs declinare iussit discipulos suos trāsfretare. Seqt̄: Et dimit.tur.assu eū: ita vt erāt ī naui. GHRY. Discipl'os qdē assūpsit dñs vt visores fierēt futuri miraculi: sꝫ solū ip̄os assumit: ne alij cognoscerēt ipsos eē tā modice fidei. vñ ad oñdendū q̄ sepatim alij trāsfretabāt: subiūgit: Et aliena.er. cū illo. Ne āt supbirēt discipuli q̄ eos solos assūpserat: piclitari eos pmittit. Et vt etiaꝫ per hoc discerent tentationes viriliter sustinere. vnde seqt̄: Et fa.ē pro.ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis īprimat sensum: dat tēpus timori dormiēdo. vnde seqt̄: Et erat ip. ī pup.su.cer.dor. Si.n. vigilasset. aut nō timuissēt neqꝫ rogassent tēpestate orta: aut eū aliqd tale facere non putassent.

THEOPHI. Dimisit ḡ eos icidere ī timorē piclitatōis vt ei⁹ ṽtutē ī seipis cognoscerēt: q alios ab eo bñficiatos videbāt. Dormiebat āt sup cer. nauis ligneū sigdē. CHRY. Oñdēs suā hūilitatē: ⁊ ex hoc mltā sapiaꝫ docēs. Nōdū āt discipl'i q circa eū existebāt ei⁹ gliā cognoscebāt. ⁊ qdē q̄ surgēs poterat vētis iperare credebāt: sed q̄ qescens seu dormiēs neq̄q̄ꝫ. Et iđ seqt̄: Et excitāt eū ⁊ dicūt ei. Magr̄ non ad te ptinet qꝛ pim⁹? THEOPHI. Ipse aūt exurgens: cōminat̄ p̄mo qdē vēto: q maris tēpestatē ⁊ fluct⁹ faciebat ⁊ hoc est qđ subdit̄: Et exurgēs cōmi.ē vēto. deide vero p̄cepit mari. vñ seqtur: Et dixit mari: tace: obmutesce. GLO. Ex cōmotōe.n.maris qdā sonitus ꝯsurgit: q videt̄ eē q̄daꝫ maris locutio piculū cōminātis: ⁊ iđ ꝯueniētes sub q̄dā metaphora trāquillitatē imperat taciturnitatis vocabulo: sicut ⁊ in cohibitōe ventoꜝ q sua violētia mare cōturbat: cōminationē noiauit. Solēt.n. ptātē habētes eos q violentia pacē hoīum cōturbāt: cōminatōe penaꜝ refrenare. Per h̄ ergo dat̄ intelligi: q̄ sicut rex aliqs pōt cōminatōe violētes cōprimere ⁊ suis edictis murmur subiecti ppl'i mitigare: ita christus rex vniuerse creature extñs: sua cōminatōe vētoꜝ cohibuit violētiā: ⁊ mari taciturnitatē indixit: ⁊ statim ē effectus secur⁹. Segtur enī: Et cessauit vē.cui.s.fuerat cōminat⁹. Et facta ē tranqllitas magna.s.ī mari: cui taciturnitatē īdixerat. THEO. Cōminat⁹ ē etiā ⁊ discipulis tāq̄ꝫ fidē nō habētib⁹. Seqt̄.n. Et ait illis: Quid timidi estis? necdū habetis fidē? Si.n. habuissent fidē credidissent q̄ etiaꝫ dormiēs s̄uare eos potuisset icolumes. Seqt̄: Et timuerūt timore magno ⁊ dicebāt ad alterutrū: Quisputas est iste: qꝛ venti ⁊ mare obediūt ei? Etenī dubie habebāt se erga euꝫ. Inquantū.n. iussu mare placuit: nō baculo vt moyses: non p̄cib⁹ vt helise⁹ iordanē: neqꝫ arcaꝫ vt iesus naue: sꝫ h̄ vere de⁹ eis videbat̄: s̄m v̄o q̄ dormiebat hō. HIERO. Mystice ensuero puppis eccl'ie est initiū: ī q̄ dñs corporal'r dormit: qꝛ nūq̄ꝫ dormit q custodit israel. puppis.n. mortuis pellib⁹ viuos cōtinet: ⁊ fluct⁹ arcet: ⁊ ligno solidat̄.i.cruce ⁊ morte dñi eccl'ia saluat̄. Ceruical corp⁹ dñi ē cui diuinitas sicut caput iclinata ē. Uent⁹ aūt ⁊ mare: demones ⁊ ꝑsecutores sūt: qb⁹ dicit: Tace: qñ cōpescit edicta reguꝫ iniquoꜝ vt voluerit. Trāqllitas magna ē pax eccl'e post ꝑsurā: siue theorica post vitā actiuā. BEDA. Uel nauicula quā ascēdit: passiōis arbor ītelligit̄ p quā fideles ad securitatē securi littoris pueniūt. Alie naues q̄ fuisse dicunt̄ cū dño: illos significāt q fide dñice crucis ībuti sunt: nō tū turbine tribulationū pulsati. Uel post tētationū ꝓcellas serenitate pacis vtūtur. Discipl'is āt nauigātib⁹ xp̄s obdormiuit: qꝛ fidelib⁹ futuri regni qetē mediātib⁹ tp̄s dñice passiōis aduenit. vñ h̄ sero factū fuisse phibet̄: vt vi solis occubitū nō sola dñi dormitio sꝫ ip̄a discedētis lucis hora significet. Ascēdēte āt illo puppim crucis: fluct⁹ blasphemātium ꝑsecutoꜝ assurgūt:

demoniacis excitati procellis: qb⁹ tū nō ip̄i⁹ patiētia turbatur: sꝫ discipulorū ībecillitas ꝯcutit̄: Excitāt āt discipl'i dñꝫ: qꝛ cui⁹ mortē viderāt: maximis votis resurrectōeꝫ q̄rebāt. Uēto exurgēs ꝯminatus ē: qꝛ resurrectōe celebrata diaboli supbiā strauit. Mare silere p̄cepit: qꝛ iudeorū rabiē resurgendo deiecit. Discipl'i āt arguūt̄: qꝛ p⁹ resurrectionē exprobrauit eis icredulitatē eoꜝ. ⁊ nos quoqꝫ cū signo dñice crucis ībuti seculū relinq̄re disponim⁹: nauē cū Jesu ꝯscēdim⁹ mare trāsire conamur. sꝫ nob nauigātib⁹ inter equoris fremit⁹ obdormit: qñ īter medios virtutū visus: vl' imūdoruꝫ spūꝫ vl' hoīuꝫ prauoꜝ vl' ipsaꜝ nr̄aꜝ cogitationū īpet⁹ amoris flāma refrigescit. Uex inter h̄ ꝓcellas illū sedulo excitem⁹: mox tēpestatē ꝯpescet: refundet trāqllitatē: portū salutis indulgebit.

Capitulꝫ. .V.

Et venerūt trās fretū maris ī regionē gerasenorꜝ. Et exeunti ei d̄ naui stati occurrit d̄ monumētis hō ī spū imūdo: q domiciliū hēbat ī monumētis. Et neqꝫ cathēis iā q̄sq̄ꝫ poterat eū ligare: qm̄ sepe ꝯpedib⁹ ⁊ cathēis vict⁹ dirupisset cathēas: ⁊ ꝯpedes ꝯminuissꝫ: ⁊ nēo poterat eū domat̄. Et sp̄ die ac nocte ī mōumētis ⁊ ī mōtib⁹ erat clamās ⁊ ꝯcidēs se lapidib⁹. Uidēs āt ih̄m a lōge cucurrit ⁊ adorauit eū: ⁊ clamās voce magna dixit: qd mihi ⁊ tibi ih̄u fili d̄i altissimi adiuro te p deū ne me torq̄as. Dicebat.n.illi: Exi sp̄s imūde ab hoīe isto. Et iterrogabat eū Qđ tibi nomē ē? Et dic̄ ei: Legio mihi nomē ē: qꝛ mlti sum⁹. Et dep̄cabat̄ eū mltū ne se expelleret extra regionē. Erat āt ibi circa mōtē grex porcorū magn⁹ pascēs in agris. Et dep̄cabāt̄ eū spūs: dicētes. Mitte nos ī porcos vt ī eos itroeam⁹. Et ꝯcessit eis stati ih̄s. Et exeūtes spūs imūdi ītroierūt ī pōcos ⁊ magno ipetu grex p̄cipitat⁹ ē ī mari ad duo milia ⁊ suffocati sūt ī mari. Qui āt pascebāt eos fugerūt ⁊ nūciauerūt ī ciuitatē ⁊ in agros. Et egressi sūt videre qd eēt fcī: ⁊ venerūt ad iesū: ⁊ vidēt illū: q a demonio vexabat̄ sedētē vestitū ⁊ sane mētis: ⁊ tiuerūt. Et narrauerūt illis q viderāt q̄l'r fcm̄ eēt ei q d̄ōniū hūerat: ⁊ de porcis. Et rogare ceperūt eū: vt discederet d̄ finib⁹ eoꜝ. Cūqꝫ ascēderet naui: cepit illū d̄p̄cari q a d̄ōnio vexat⁹ fuerat vt eēt cū illo: ⁊ nō admisit eū: sꝫ ait illi: Uade ī domū tuā ad tuos: ⁊ annūcia illis q̄ꝫta tibi dñs fecerit: ⁊ misert⁹ sit tui. Et abijt ⁊ cepit predicare ī decapoli quanta sibi fecisset iesus: ⁊ oēs mirabantur.

THEOPHI. Qꝛ q ī nauicula erāt ꝯqrebāt adinuicem Quisputas est iste? inimicoꜝ testimonio ꝯfirmat̄ qs esset: Accessit.n.demoniac⁹ ꝯfitēs ipsuꝫ eē filiū dei. ad qđ narrādū euāgelista accedēs di. Et vene.trās fre.ma.in regi.geraçenoꜝ. BEDA. Geraça est vrbs īsignis arabie trās iordanē iuxta mōtez galaad: quā tenuit tribus manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: ī qđ porci p̄cipitati sūt. CHRY. Sꝫ tū neqꝫ geraçenoꜝ neqꝫ gerasinoꜝ exq̄sita scriptura continet. sꝫ gergesinoꜝ. geraça.n. ciuitas ē iudee: ⁊ nequaq̄ꝫ in ea est mare. geraça vero arabie ciuitas est: neqꝫ mare neqꝫ stagnū ꝓximū h̄ns. Et ne tā euidēs mēdaciū euāgeliste dixisse videāt̄: viri tā diligēter sciētes q̄ circa iudeā erāt: gergese qdē aq̄ gergesei ātiq̄ citas fuit: nc̄ tyberias nūcapata: circa quā p̄cipuū ē circūpositū stagnū. Seqt̄: Et exe.ei de na. sta.occur.ei de monu.homo. AVGV. de cō.euan. Cum Matthe⁹ dicat duos fuisse: marcus ⁊ lucas vnū cōmemorāt: vt intelligas vnū eoꜝ fuisse psone alicui⁹ clarioris quē regio illa maxime dolebat. CHRY. Ul' videt̄ q̄ marc⁹ ⁊ lucas illud qđ erat miserabilius narrauerunt: ⁊ propter hoc diffusius qđ illi ꝯtigebat enarrāt. Seqt̄.n. Et neqꝫ cathe.iā q̄sq̄ꝫ eū po.ligare. Dixerūt ergo simpl'r demōiacū: numerū nō q̄rendo: vel vt virtutē maiorē ostēderēt operātis Nā q vnū talē curauerat: nō erat ei impossibile multos alios curare. nec tū hic dissonātia demōstrat̄. Nō enī dixerūt q̄ vnus solus erat: qđ si dixissent: Mattheo ꝯdicere viderent̄. Habitabāt aūt in monumētis demones: erroneū dogma multis volētes imittere q̄ decedētiū aīe in demones ꝯuertebant̄. GREGO. Nisse. Parauerat aūt se cet⁹ demonū ad resistēdū diuine potestati. Cū autē appropinq̄ret qui ptātē hꝫ sup oīa exclamāt eminētē ei⁹ virtutē. vnde segtur: Uidēs aūt iesū a lō.cucur. ⁊ adora.eum: ⁊ cla.vo. magna ⁊ di.ei: qd mi.⁊ tibi iesu fili dei altissimi. CHRY. Uide demonē duplici passiōe diuisum: audacia ⁊ timore: reluctat̄ ⁊ orat: q̄si q̄stionē aliquaꝫ intentans vult scire quid sibi ⁊ iesu cōe.q.d. q̄ de cā eycis me ab hoībus cuꝫ sint mei?

BEDA. Que aūt ipietas ē iudeoꜝ cū dicere ī p̄ncipe demonioꜝ eiecisse demonia: quē ⁊ ipsa demonia fatent̄ nihil secū habere cōe. CYRIL. Deinde orās subiūgit: Adiuro te p deū: ne me torqueas. emissionē.n. reputabat tormētū: vl' ēt iuisibiliter torq̄bat̄. CHRY. Quāuis.n. mali sint d̄mones: sciūt tū q̄ ip̄os ꝓpter peccata expectat vltimo aliq̄ pena. qꝛ vero nōdū eis tp̄s vltime pene aduenerat: firmissime cognoscebāt: maxime cū pmissuꝫ eēt eis hoībus cōmisceri. Sꝫ qꝛ christus cōprehenderat eos tanta mala ppetrare: putabant q̄ ꝓpter factoꜝ excessum vltimū punitionis tp̄s minime expectarēt pp hoc supplicant ne torqueantur.

BEDA. Magnū.n. tormētū ē demōia lesiōe hoīs cessare: ⁊ tanto dimittit graui⁹ quāto possidet duri⁹. Seqt̄.n. Dice.n.illi: Exi spūs im.ab ho.isto. CYRIL. Attēdas expugnabilē virtutē xp̄i: cōquassat sathanā: cui v̄ba christi sunt ignis ⁊ flāma: s̄m q̄ psalmista dicit: Liq̄facti sunt mōtes a facie dei.i.sublimes ⁊ supbe virtutes. Seqt̄: Et iter.euꝫ qđ tibi nomē est? THEOPHI. Interrogat qdē dñs nō vt ip̄e sciret: sꝫ vt ceteri sciāt mltitudinē habitantiū demonū.

CHRY. Ne si ip̄e diceret q̄ mlti sunt: icredibile fieret. vult ḡ q̄ ipsi ꝯfiteāt̄: q̄ multi erāt. vnde seqt̄: Et di.ei: legio mi.no.ē: qꝛ mul.sumus. Nō dicit determinatū numerꜝ sed mltitudinē. nō.n. ꝓdest ad sciaꝫ exq̄sitio nūeri. BEDA: Cōfessa aūt publice peste quā furēs tolerabat virt⁹ curantis gratior appet. Sed ⁊ nr̄i tp̄is sacerdotes q p exorcismi gratiā eycere norūt solēt dicere patiētes non aliter valere curari: nisi quātū sape possunt oē quod ab imundis spiritib⁹ visu: auditu: gustu: tactu: vl' alio quolibet corpis aut animi sensu vigilātes dormiētes ve ptulerit: ꝯfitēdo patenter exponāt. Seqt̄: Et p̄ca.eū.mul.ne se expel.extra regionez. CHRY. Aut lucas dicit: ī abyssuꝫ. Abyssus.n. ē separatio hui⁹ mūdi. ꝓmerent̄.n. demones mitti ad tenebras exteriores diabolo ⁊ suis angelis p̄paratas. Hoc āt xp̄s facere poterat: pmisit tamē eos ī hac terra eē ne absentia tētatoris: hoīes corona victorie p̄uaret. THEOPHI. Et vt nobiscū pugnātes: nos pitiores ꝯstituant. Seqt̄.n. Erat aūt ibi cir.mō grex por.mag.pascēs. AVGV. de cō.euā. Qꝛ h̄ dicit marcus circa mōtes fuisse gregē: Lucas aūt in mōte: nihil repugnat. Grex.n. porcoꜝ tā magnus fuit vt aliqd eius eēt in monte: ⁊ aliquid circa montē. Sequit̄: Et dep̄ca. euꝫ spi.di. Mitte nos in por.vt in eos itroeamus. REMI. super mattheū: Iccirco aūt itrauerūt in porcos nō sponte: sꝫ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

petierunt vt eis cōcederetur. vt demōstrarent q2 nō possunt nocere hoībus: nisi pmissione diuina. Ideo aūt nō petierūt mitti i hoīes: q2 illū cui9 vtute torq̄bāt: hūanā specié gestare videbāt. nec petierūt: vt i pecora mitterent velut mūda aīalia i tēplo dī offerebant. Petierūt vt i porcos mitterēt q2 nullū aīal est imundi9 porco: ⁊ dēmones sp in spurcitys d lectant. Seqt: Et cōcessit eis statiz iesus. BEDA. Ideo qdē pmisit: vt p interfectionē porcoꝝ hoīb9 salutis occasio pbeat. CHRY. Volens furiā: quā ꝯ hoīes hūt demones oīb9 dmōstrare ⁊ q multo peiora vellēt hoīb9 infligere si possent: virtute nō ipediti diuina: ⁊ q2 in hoīb9 hāc demōstrationē fieri eius pietas nō ferebat: ipsos in porcos intrare pmisit: vt in illis virtus ⁊ furor demonū videat. Seqtur: Et exe. spūs imūdi. TITVS. Fugā aūt arripuerūt pastores ne cū porcis perirēt: ⁊ hō terrorē ciuib9 intulerūt: vnde sequitur: Qui autez pasce. eos. Illos autem ad saluatorem adduxit damni necessitas. frequēter. n. cum deus homines damnat in rebus possessis: ꝯfert beneficium aīabus. vnde seqt: Et ve. ad Ie. ⁊ vi. illū q a de. vexa. se. s. iuxta pedes a qbus nactus erat salutē: quē antea nec cathene cōpescere poterāt: vestitū ⁊ sane mētis q cōtinuo nudus erat: ⁊ obstupuerūt. vñ seqt: Et ti. hoc igr miraculū ptiz visu: pti vbis ꝯperiunt. vñ seqt: Et nar. illi q vide. THEOPHI. Stupētes āt pp miraculū qd audierāt timuerūt: ⁊ pp hoc depcant ipz vt ab eoꝝ recedat finib9: ⁊ hoc ē qd subdit: Et rogare eū cepe. vt disce. a fin. eoꝝ. timebant. n. ne aliqñ tale aliqd paterent. Cōtristati. n. de porcoꝝ pditōe pñtiā renuūt saluatoris. BEDA. Vel ꝯscy fragilitatis ppie: pñtia domini se iudicabāt idignos. Seqt: Cūq3 ascē. na. ce. illū dep. q a demo. vexa. fue. vt. es. cū illo. THEO. Timebat. n. ne aliqñ iueniētes eū demones reintrarēt i eū. dñs vero remittit eū i domū suā inués ei q q̄uis ipe pñs nō eēt: tñ sua virtus ipz custodiet: simul etiā vt curat9 alys psit. vnde sequit: Et nō admi. eū: s3 ait illi: vade i do. tuā ad tu. ⁊ nūcia illis q̄ta ti. dñs fece. ⁊ mi. sit tui. Vide saluatoris hūilitatez nō dixit denūcia oīa q̄ feci tibi: s3 oīa q̄ fec tibi dñs. sic ⁊ tu cū aliqd boni feceris: nō tibi s3 deo attribuas. CHRY. L3 āt alys sanatis pcepit nemini dicere ꝯueniēter tñ huic pcepit q ānūciet: qñ oīs illa regio demōib9 detēta sine do manebat. THEOPHI. Ipe igitur pcepit pdicare ⁊ oēs mirātur: ⁊ hoc ē qd sequit. Et cep. pdicare. BEDA. Mystice aūt gerasa siue gergese: vt qdā legūt: colonū eyciēs siue aduene appropiq̄ns iterptat: q2 gētiū ppls ⁊ hostē d corde repulit: ⁊ q erat lōge fact9 ē ppe. HIERO. Hic āt demoniac9: despatissim9 gētiū ppls ē: nec lege nāe: nec dei: nec hūano timore alligat9. BEDA. Qui i monumētis hitabat q2 i mortuis opib9: hoc ē i pctis delectabat: sp nocte ac die furebat: q2 i psperis ⁊ aduersis a seruitio malignoꝝ spūuz nō cessabat. sed per operū feditatē q̄si in monumentis iacebat. p factū supbie in mōtib9 errabat. p vba durissime infidelitatis q̄si lapidib9 se ꝯcidebat. Dicit aūt: Legio mihi nomē ē. q2 ppls gentiū diuersis idolatrie cultib9 erat mācipatus. Q2 aūt exeūtes spūs imūdi ab hoīe intrāt porcos quos in mare pcipitāt: significat q liberato pplo. gētiū a dñatōe demonū q xpo credere noluerūt: i abditis agūt sacrilegos rit9. THEOPHI. Vel p hoc significat q demōes intrāt in hoīes ad modū porcorū viuētes: ⁊ volutabro voluptatū se inuoluētes: pcipitāt eos pcipitio i mare vite isti9 ⁊ suffocant. HIERO. Vel suffocant in iferno sine respectu misericordie p impetū mature mortis a qb9 fugiunt multi: q2 flagellato stulto: sapiēs prudētior fit. BEDA. Q2 āt dñs volētez esse cū illo nō admisit: significat q qsq3 intelligat post remissionē petōꝝ ingrediēdū sibi eē in ꝯscientiam bonā: ⁊ seruiēdū euāgelio ppter alioꝝ salutē: vt deinde cum christo requiescat. GREGO. vy°. moraliuz: Cuz. n. quantulib3 paꝝ de diuina cognitione pcepim9: redire iā ad hūana nolum9: qetē ꝯtēplatiōis q̄rētes. s3 dñs pcipit: vt mēs prius exudet in opere: ⁊ postmodū refici debeat p ꝯtēplationē. HIERO. Hō āt sanat9 pdicabat in decapoli: dū a romano nūc regno iudei ꝯuertūtur: q i lra tñ pēdēt dcalogi.

¶ Et cū ascēdisset iesus i naui rursus trās fretuz ꝯuenit turba mlta ad eū ⁊ erat circa mare. ⁊ venit qdā de archisynagogis noīe Iair9: ⁊ vidēs eū pcidit ad pedes ei9 ⁊ depcabat eū mltū dicēs qñ filia mea i extremis ē: veni ipone manū tuā sup eā: vt salua sit ⁊ viuat. Et abiyt cū illo ⁊ seq̄bat eū turba mlta: ⁊ ꝯprimebāt eū: Et mulier q̄ erat in pfluuio sanguis ānis. xy. ⁊ fuerat mlta ppessa a ꝯpluribus medicis: ⁊ erogauerat oīa sua nec q̄cq̄ pfecerat: s3 magis deteri9 hēbat: cū audisset d iesu vēit i turba retro: ⁊ tetigit vestimētū ei9. Dicebat. n. q2 si vl vestimētū ei9 tetigero: salua ero: ⁊ ꝯfesti siccat9 ē fons sanguis eius: ⁊ sensit corpe q2 sanata eēt a plaga. Et stati iesus cognoscēs i semetipo virtutē q̄ exierat de illo: ꝯuersus ad turbā aiebat: Quis tetigit vestimēta mea? ⁊ dicebāt ei discipli sui: Vides turbā ꝯprimēte te: ⁊ dicis: qs me tetigit? Et circūspiciebat videi eā q̄ hoc fecerat. Mlier vero timēs ⁊ tremēs sciēs qd fcm̄ eēt i se: vēit ⁊ pcidit añ eū ⁊ dixit ei oēz veritatē: Ihs āt dixit ei: Filia fides tua te saluā fec vade i pace: ⁊ esto sana a plaga tua.

THEOPHI. Post miraculū demōiaci: aliō miraculū dñs opat: filiā. s. archisynagogi resuscitās: ad cuius miraculi narrationē euāgelista accedēs dicit: Et cū ascē. ie. in naui. trans fretū. AVGV. de cō. euā. Intelligēdū ē autez qd de archisynagogi filia subdit factū eē cū trāscendisset iesus i naui rursus trās fretū: sed quantū post nō apparet: nisi eniz fuisset iteruallū: nō eēt qñ fieret qd narrat matthe9 de ꝯuiuio dom9 sue: post qd factū nihil aliud ꝯtinuo sequit q̄3 illud de archisynagogi filia. sic eni ipe contexit: vt ipe trāsit9 apte idicet hoc ꝯseq̄nter narrari qd ꝯseq̄nter ē factū. Seqt: Et ve. qdā de archisy. noīe iairus. CHRY. Nomē posuit ppter iudeos q tūc erāt vt nomē miraculi fieret oñsiuū. Seqt: Et vi. eū pci. ad pe. ei9: ⁊ dep. eū mul. dicēs: Qñ filia mea in extremis ē. Et qdez matthe9 narrat archisynagoguz puellā mortuā nūciasse: Marcus vero grauiter ifirmataz: sed postmoduz archisynagogo cū quo dñs ire debebat nunciatuz fuisse puellā mortuā eē. Matthe9 q̄ eādem rez sil'r significat: q. s. mortuā suscitauerit: breuitatis cā cā dicēs abisse: quā ꝯstat mortuā suscitatā fuisse. AVGV. de cō. euā. Attēdit. n. nō verbo pris de filia s3 qd est potissimū: volūtatē. ita. n. despauerat: vt poti9 eaz vellet reuiuiscere: nō credēs viuaz posse inueniri quā moriētē reliquerat. THEOPHI. Fuit aūt hic vir ex pte fidelis inq̄tū cecidit ad pedes iesu: iquantū vero deprecat vt vēiat: nō quantā oportebat hre fidē ostēdit. Oportebat. n. dicere: Dic verbo: ⁊ sanabit filia mea. Seqt: Et abyt cum illo: ⁊ seque. euz tur. multa: ⁊ cōprimebat euz: ⁊ mulier q̄ erat i pflu. san. xy. annis. CHRY. Mulier ista famosa ⁊ nota oībus: ppter hoc ad saluatorē in manifesto accedere non audebat: neq3 ante eū venire: q2 fm legē imunda erat. ppter hoc retro tetigit ⁊ nō ante: q2 nec hoc facere audebat: s3 vestimentoruz fimbriā. nō aūt fimbria s3 eius cogitatio eā saluaz fec. Sequit: Dicebat. n. q2 si vel vestimēta eius tetigero: salua ero. THEOPHI. Fidelissima qdē ē hec mulier q̄ a fimbrys curationē sperāuit ppter qd ꝯsequit sanitatē. vnde seqt: Et confestim sic. est fons san. eius ⁊ sensit cor. q sa. es. a plaga. CHRY. Hīs āt q fide tāgūt xpz: vtutes ei9 cū eā sua volūtate donāt. vñ seqt: Et statiz Ie. cog. i semetipo vir. q̄ exi. de eo ꝯuer. ad tur. di. Quis teti. vesti. meū? Virtutes qdem saluatoris exeunt ab eo nō localiter aut corpaliter: ipz mō aliquo reliquētes. icorpales. n. cū sint ad alios exeūt alysq3 donāt: nz tñ ex eū sunt a quo exire dicunt: sicut scie q̄ a doctore discētib9 tribuūt. Dicit q̄: Cognoscēs in semetipo virtu. q̄ exi. de eo. vt itelligēs: q eo sciēte nō ignorante mulier salutē recepit. Interrogabat vero qs me tetigit? l3 sciret tā gētē: vt mulierē veniētē manifestet ⁊ ei9 publicet fidē: ⁊ ne virt9 miraculosi opis obliuiōi tradat. Seqt: Et dice. ei dis. sui: vides tur. ꝯpri. te: ⁊ di. qs me tetigit? Quesierat āt dñs: qs me tetigit. i. cogitatōe ⁊ fide. nō. n. cōprimētes turbe me tāgunt: q2 nō cogitatu ⁊ fide accedūt. Seqt: Et circūspi. vi. eā q̄ h fecerat. THEOPHI. Volebat. n. dñs mulierez manifestare pmo qdē vt fidē approbet mulieris: deīde: vt archisynagogū ad cōfidētiā puocaret: q2 sic ei9 filia curaretur: simulq3 vt mlierē solueret a timore. Eteni timebat mulier: q2 furata fuerat sanitatē: ppter qd seqt. Mlier aūt tremēs ⁊ ti. scie. qd fac. eēt i se: ve. ⁊ pci. āte eū ⁊ dixit ei oēz veritatē. BEDA: Ecce quo tēdebat interrogatio: vt. s. mlier ꝯfiteat veritatē diuturne ifidelitatis: subite creduutatis ⁊ sanatōis. ⁊ ita ipa ꝯfirmat i fide ⁊ alys pbet exēplū. Seqt: Ille āt dixit ei: filia fi. tua te sal. fecit: vade in pa. ⁊ esto sa. a plaga tua. Nō dixit: fides tua te sal. factura ē: s3 te saluā fec. q. d. i eo q credidisti iā salua fcā es. CHRY. Filiā vo vocat saluatā fidei rōe. fides. n. xpi dei filiatōez pstat. THEOPHI. Dic āt ei: vade i pace. i. i rege. q. d. vade regesce: q2 hucusq3 fuisti i angustys ⁊ curatiōib9. CHRY. Vel dic: vade i pace. mittēs eā i finē bonoꝝ. i pace. n. de9 hitat: vt cognoscat q nō solū corpe curata ē: s3 ēt a causis corpalis passiōis. i. pctis murata. HIERO. Mystice āt p9 pdicta venit Iayrus archisynagog9: q2 cū itrauerit plenitudo gētiuz: tūc oīs israel salu9 fiet. Iair9 siue illuminās siue illuminat9 iterptat. i. iudaic9 ppls vmbra lre deposita: spū illustrat9 ⁊ illuminās: pcidēs ad pedes vbi. i. ad incarnationez Iesu se humiliās rogat p filia: q2 q sibi viuit: alios viuere facit. Abrahā etiā ⁊ moyses ⁊ samuel rogāt p plebe mortua: ⁊ seqtur Iesus pces eoꝝ. BEDA. Ad puellaz aūt sanandam pgēs dñs a turba cōprimit: q2 gēti iudee salutaria monita pbēs: noxia carnaliū pploꝝ ꝯsuetudine grauat9. Mulier aūt sanguine fluēs s3 a dño curata: ecclīa ē ꝯgregata d gētib9. fluxus. n. sanguis ⁊ sup idolatrie pollutōe: ⁊ sup his q̄ carnis ac sanguis delectatione gerūtur pōt recte intelligi. S3 dū verbū dei iudeā saluare decerneret: plebs gentiū paratā pmissāq3 alys pripuit spe certa salutē. THEOPHI. Vel p mulierē q̄ emorroissa erat itelligas humanā nām. pfluebat. n. peccatū qd aīam occidēs q̄si sanguinē fudit aīarū nrarū. Hec a plurib9 medicoꝝ: sapiētū dico hui9 mundi ⁊ legis ⁊ pphaꝝ curari nō valuit: mox vt fimbriaz xpi tetigit. i. carnē ei9 sanata ē. q. n. credit filiū dei icarnatū: h est q vestimētoꝝ fimbriā tangit. BEDA. Unde vna credula mlier dñm tāgit: turba ꝯprimit: q2 q diuersis heresib9 siue puersis morib9 grauat: solo ecclesie catholice corde fideliter venerat. Venit aūt ecclesia gētiū retro: q2 psentē i carne dominū nō vidēs: pactis iā sacris icarnatiōis illi9: ad fidei ei9 grāz puenit: sicq3 dū pticipatiōe sacroꝝ ei9 saluari a peccatis meruit: q̄si tactu vestimētoꝝ ei9 fontē sui sanguinis siccauit. Circūspiciebat āt domin9 videre eā q̄ h fecerat: q2 oēs q saluari merent: suo dignos ituitu ac mīatiōe iudicat.

¶ Adhuc eo loquēte: veniūt nūciȷ ad archisynagogū dicētes: q2 filia tua mortua est: qd vltra vexas magīm? Iesus āt audito verbo qd dicebāt: ait archisynagogo: Noli timere: tm̄mō crede. Et nō admisit quēq̄3 seq se: nisi Petrū ⁊ iacobū ⁊ ioānē frēm iacobi: Et veniūt i domū archisynagogi: ⁊ vidit tumultū ⁊ flētes ⁊ eiulātes multū. Et igressus ait illis: Quid turbamini ⁊ ploratis? Puella ñ ē mortua s3 dormit. Et irridebāt eū. Ipse vero eiectis oīb9: assumit prēz ⁊ mrēz puelle ⁊ q secū erāt: ⁊ igrediūt vbi puella erat iacēs: ⁊ tenēs manū puelle ait illi: thabitha cumi. qd ē iterptatū: puella tibi dico surge. Et ꝯfestim surrexit puella ⁊ ābulabat. Erat āt ānoꝝ. xy. Et obstupuerunt stupore magno. Et precepit illis vehementer: vt nemo id sciret. Et iussit illi dare manducare.

THEOPHI. Hi q circa archisynagogū erāt: xpm vnū ex pphetis eē credebāt: ⁊ pp h eū depcandū putabant: vt veniēs sup puellā oraret. q2 vo iā expirauerat puella: putabāt nō eē pcādū. ⁊ iō dr: Adhuc eo loquēte veniūt ad archisynagogū dicētes: q2 filia tua mortua est: quid vltra vexas magrm? S3 ipse dñs ad ꝯfitēdū prēz iducit. Seqt. n. Iesus autē vbo qd dicebat audito: ait archisynagogo: Noli. ti. tm̄mō crede. AVGV. d cō. euā. Nō legit q suis nūciātib9 ⁊ phibētib9: ne iā mgr veniret: ille ꝯsenserit: ac p h q dñs dixit ei: Noli timere: crede: nō diffidētē rephēdit: s3 credētez robusti9 ꝯfirmauit. Si āt euāgelista archisynagogū cōmemorasset dixisse: q sui a domo veniētes dixerūt q iā nō vexaret iesus: repugnarēt ei9 cogitatiōi vba q̄ posuit Matthe9 eū dixisse: q. s. puella mortua eēt. seqt: Et nō admisit quēq̄3 seq se nisi Petrū ⁊ Iacobū ⁊ Ioānē frēz Iacobi. THEOPHI. Nō. n. hūilis xps ad oñtatōez voluit aliqd opari. Seqtur: ⁊ veniūt i domū archisynagogi: ⁊ vidēt tumultū: ⁊ flētes ⁊ eiulātes mltū. CHRY. Ipse āt iubet non vlulare tāq̄3 puella nō sit mortua s3 dormiēs. vñ seqt: Et ingres. ait: qd tur. ⁊ plo. puc. nō ē mor. s3 dor. HIERO. Archisynagogo dr: filia tua mor. ē Iesus āt dixit: Nō ē mor. s3 dor. vtrūq3 verꝝ ē. q. d. mortua ē vob: mihi dormit. BEDA. Hoībus. n. mortua erat q suscitare nequerāt: deo dormiebat: i cui9 dispōne ⁊ aīa viuebat: ⁊ caro resuscitāda qescebat. vñ mos apd xpianos obtinuit vt mortui q resurrecturi nō dubitant dormiētes vocent. Seqt: Et irri. eū. THEOPHI. Deridēt āt eū tāq̄3 vlteri9 nō posset aliqd facere: s3 ipemet ꝯ seipsos attestātes disputat: tāq̄3 vē mortuā suscitauerit: ⁊ iō miraculosū erit si suscitauerit eā. BEDA. Q2 q̄ vbū resuscitātis irridere q̄3 credere malebāt: merito foras excludūt: vt pote idigni q potētiā resuscitātis ac resurgētis mysteriū viderēt. vñ seqt: Ipse vo eie. oīb9 ⁊c. CHRY. Vel vt ostētationē auferret pp h nō oēs secū eē sinit: vt vero testes postmoduz hēret diuine virtutis: tres pcipuos ex discipul' elegit: ⁊ prēz ⁊ mrēz puelle tāq̄3 p oīb9 magis necrios. manu vo ⁊ verbo puellam viuificat. vñ seqt. Et te. ma. pu. ait illi. thabitha cumi: qd ē iterp. puella tibi dico surge. Man9. n. iesu viuificatiua exñs: mortuū corp9 viuificat. vox āt iacentē excitat. vñ seqt: Et ꝯfesti surrexit pu. ⁊ ābulauit. HIERO. d optimo genere iterp. Arguat aliqs euāgelistā mēdacy q̄re exponēdo addiderit: tibi dico: cum i hebraico thabitha cumi tñ significet puella surge: s3 vt sensū vocātis ⁊ iperātis expmeret addit tibi dico surge. Seqt. Erat an. xy. GLO. Hoc euāgelista addidit ad ostēdēdū puellā hui9 etatis eē q poterat ambulare. In ābulatiōe ei9 nō solū suscitata: s3 ēt pfecte sanata ostēdit. Seqtur. Et obstu. stu. magno. ⁊ pre. illis vehementer: vt ne. id sciret: ⁊ iussit illi dare manducare.

CHRY. Ad demonstrandū q eā vere suscitauerit. ⁊ nō fm phantasiaz. BEDA. Mystice aūt saluata a pfluuio sanguinis muliere: mox filia archisynagogi mortua nunci-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

atur: qꝛ dum ecclia gentiū a vitioꝝ labe mūdata ⁊ ob fidei meritū filia ē cognominata: ꝯtinuo synagoga ꝑfidie simul ⁊ inuidie ẑelō soluta ē. ꝑfidie qdē: qꝛ ī christo credere noluit. inuidie vō: qꝛ ecclesiā credere doluit. ⁊ ꝙ aiebāt nūcij archisynagogo: qd vltra vexas mgr̄m: ꝑ eos hodie dr̄ q a deo constitutū synagoge statū videt: vt restaurari posse nō credāt: iōq; ꝑ resuscitatōe illi⁹ supplicādū nō eē estimāt. Sꝫ si archisinagog⁹ .i. cetus doctoꝝ legis credere voluerit: ⁊ subiecta ei synagoga salua erit. qꝛ vō synagoga letitiaꝫ dñice ihabitatōis merito īfidelitatis amisit: q̄si iter flētes ⁊ eiulātes mortua iacet. Tenēs aūt puelle manū dñs eā suscitauit: qꝛ nisi ꝑus mūdate fuerīt man⁹ iudeoꝝ q̄ sanguīe plene sunt synagoga mortua nō resurget. In sanatione aūt emorroisse mulieris ⁊ suscitatōe puelle: salus ostēdit̄ generis humani: q̄ a domino ita dispēsata ē: vt ꝑmo aliq ex israel ad fidem venirēt: deide plenitudo gētiū ītraret: ac sic oīs israel salu⁹ fieret. annoꝝ aūt .xij. erat puella: ⁊ ānis .xij. mulier erat passa: qꝛ peccata nō credētiū apparuerūt in initio fidei credentiū. vnde dr̄: Credidit abraam deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiam. GREGO. iiij. mo. Moraliter vō redēptor noster puellā ī domo: iuuenē vero extra portā: in sepulchro aūt laçaꝝ suscitat. adhuc qdē in domo mortu⁹ iacet q latet in peccato. iā extra portā educit̄ cui⁹ iniqtas vsq; ad vecordiam publice ꝑpetratiōis aperit̄: sepulture vero aggere ꝑmit̄: q perpetratōe neqtie etiā vsu ꝯsuetudinis ꝑssus grauatur.

BEDA. Et notādū ꝙ leuiores ⁊ quotidiani errat⁹: leuioris ꝑnie possunt remedio curari. vnde iacētē ī ꝯclaui domi n⁹ facillima voce puellā resuscitat dicēs: Puella surge. vt vero q̄driduan⁹ mortu⁹ sepulchri claustra euadere possꝫ: fremuit spū turbauit seipꝫ: lachrymas fudit. Quāto igr̄ grauior aīe mors: tāto acrior necesse ē vt penitētis feruor insistat. Sꝫ ⁊ h̄ notādū qꝛ publica noxa publico eget remedio. vnde laçar⁹ de monumēto vocat⁹ ꝑplīs inotuit. Leuia āt pctā: secreta queūt ꝑnia deleri. vñ puella ī domo iacēs paucis arbitris exurgit: eisdē vt nemini māifestēt ꝑcipit̄. Turba etiā foris eijcit̄ vt puella suscitet̄: qꝛ si nō ꝑus a secretioribus cordis expellit̄ seculariū mltitudo curaꝝ: aīa q̄ ītrisecus iacet mortua: nō resurgit. Bñ āt surrexit ⁊ ambulat: qꝛ aīa a pctīs resuscitata: nō solū a sordib⁹ sceleꝝ exurgere: sꝫ ⁊ bōis ꝑficere debet opib⁹: ⁊ mox necesse ē vt celesti pane satiet̄: diui. s. vbi ⁊ altaris ꝑticeps effecta. CA. VI.

Et egressus ide abijt ī p̄riaꝫ suā ⁊ sequebāt̄ eū discipuli sui. et fcō sabbato cepit ī synagoga docere: ⁊ mlti audiētes admirabāt̄ ī doctria ei⁹ dicentes: Vñ huic hec oīa: Et q̄ ē sapia q̄ data ē illi: ⁊ virtutes tales q̄ ꝑ man⁹ ei⁹ efficiunt̄: Nōne hic ē faber fili⁹ marie: frī Jacobi ⁊ ioseph ⁊ iude ⁊ Symonis: Nōne ⁊ sorores ei⁹ hic nobiscū sūt: Et scādalizabāt̄ ī illo. Et dicebat illꝭ iesus: qꝛ nō ē ꝑpheta sine honore nisi ī p̄ria sua: ⁊ ī domo sua: ⁊ ī cognatiōe sua. ⁊ nō poterat ibi virtutē vllā facere nisi paucos īfirmos ipositis manibus curauit: ⁊ mirabantur propter incredulitatem eorum.

THEOPHI. Post ꝑmissa miracula dñs in patriā suaꝫ reuertit̄: nō ignorās q̄m spnerēt eū: sꝫ vt occasionē ñ hērēt vlteri⁹ dicēdi: qꝛ si venisses credidissem⁹ tibi. vñ dicitur. Et egres. ide abijt in pa. su. ⁊ se. eū disc. sui. BEDA. Patriaꝫ ei⁹ naçareth dicit: in q̄ erat nutrit⁹. Sꝫ quāta naçareoꝝ cecitas q eū quē vbis factisq; illi⁹ xp̄m cognoscere poterāt: ob solā gētis notitiā ꝯtēnūt. Seqt̄. Et fcō sab. cepit ī syna. do. ⁊ mul. au. admi. in doc. ei⁹ di. vñ huic hec oīa: ⁊ q̄ ē sa. q̄ da. ē illi: ⁊ vir. ta. q̄ ꝑ ma. ei⁹ efficiūt̄: Sapiaꝫ ad doctrinā: vtutes rferūt ad sanitates ⁊ miracula q̄ faciebat. Seqt̄: Nōne h̄ ē faber: fili⁹ Marie: AVGV. de cō. euā. Matthe⁹ qdē fabri filiū eū dictū eē dicit: nec mirādū ē cū vtrūq; dici potuerit. eo. n. fabrū credebāt quo ⁊ fabri filiū. HIERO. Filius qdē fabri Jesus vocat̄: sꝫ fabri q fabricat⁹ ē auroraꝫ ⁊ solē. i. eccliaꝫ ꝑmā ⁊ sequētē: ī q̄ꝝ figura mulier ⁊ puella sanatur. BEDA. Nā etsi hūana nō sint ꝯpanda diuinis: typ⁹ tū iteger ē q ꝑr̄ Christi igne opat̄ ⁊ spū. Seqt̄. Frater iacobi ⁊ ioseph ⁊ iude ⁊ symonis. nōne ⁊ sorores ei⁹ h̄ nobiscum sūt: Frēs ⁊ sorores ei⁹ secū eē testāt̄: qtū ñ liberi ioseph aut Marie iuxta hereticos sūt putādi: sꝫ poti⁹ iuxta morem sacre scripture cognati sūt itelligēdi: quō abraam ⁊ loth frēs appellāt̄: cū eēt loth fili⁹ frīs abrae: Et scādaliçabāt̄ in illo. Scādalū ⁊ error iudeoꝝ sal⁹ nr̄a est: ⁊ hereticoꝝ ꝯdēnatio. Intātū. n. spnebāt dñm Jesū xp̄m: vt eū fabrū ⁊ fabri vocarēt filiū. Seqt̄: Et dicebat eis Jesus: Qꝛ nō ē ꝑpha sine hono. nisi ī pa. sua ⁊ ī cogna. sua. ⁊ ī do sua. propheta dici ī scripturis dñs Jesū ēt Moyses testis ē: q futurā ei⁹ īcarnationē ꝑdicēs filijs israel ait: Prophetam vobis suscitabit dñs de⁹ vr̄ de frib⁹ vr̄is. Nō solū āt ipe q dñs ē ꝑphetaꝝ: sed ⁊ helyas: hieremias: cetericq; ꝑphete miores in p̄ria sua: q̄ꝫ in exteris ciuitatib⁹ hiti sūt: qꝛ ꝑpemodū naturale ē ciues sp ciuib⁹ inuidere. nō. n. ꝯsiderāt p̄ntia viri opa: sꝫ fragilē recordant̄ īfantiā. HIERO. Comitat̄ ēt sepe vilitas originē: vt ē illō: Quis ē fili⁹ Jsai: qꝛ hūilia dñs respicit ⁊ alta a longe cognoscit. THEOPHI. Siue ēt ꝑclaros ꝯsanguineos ꝑpheta hēat: ciues odiūt eos: ⁊ ꝑp h̄ dehonorāt ꝑphetā. Seqt̄: Et ñ pote. ibi vir: vllā facere: nisi pau. ifir. ipo. ma. cura. Qꝛ āt dicit: nō poterat. itelligere oꝫ nō acceptabat: qꝛ nō ipse ipotēs: sꝫ illi īfideles erāt: q ibi nō opat̄ vtutes: parcēs eis ne maiori rephēsiōe digni eēnt: ēt factis miraculis non credētes. vł aliter: In miraculꝭ faciēdis nečia ē virt⁹ opātis ⁊ recipiētiū fides: q̄ ibi deficiebat. vñ nō acceptabat Jesus ibi signa facere. seqt̄. Et mira. ꝑp icre. illoꝝ. BEDA. Nō q̄si iopiata ⁊ iprouisa mirat̄ q nouit oīa anq̄ fiāt: sꝫ q nouit occulta cordis: qō mirādū itimare vult hoib⁹: mirari se coram hoib⁹ oñdit. iudeoꝝ. n. mirāda notat̄ cecitas: q nec ꝑphetis suis credere de xp̄o: nec ipsi inter se nato voluerunt credere christo. Mystice autē Jesus despicitur in domo ⁊ in patria sua: h̄ est in ꝑplō iudeoꝝ ⁊ iō pauca ibi signa fecit: ne penit⁹ excusabiles ibi fierent: Maiora aūt signa quotidie ī gentiū ꝑplō facit: nō tā ī sanitate corpoꝝ q̄ in aiaꝝ salute.

¶ Et circuibat castella in circuitu docēs. Et ꝯuocauit duodeci: ⁊ cepit eos mittere binos: ⁊ dabat illis ꝑtātē spūuꝫ imūdoꝝ. Et precepit eis ne qd tollerēt ī via nisi virgā tm̄: nō perā: neq; panē neq; ī zona es: sꝫ calciatos sandalijs: ⁊ ne induerent duab⁹ tunicis. Et dicebat eis: Quocūq; introieritis ī domū illic manete donec exeatis ide. ⁊ qcūq; nō receperit vos nec audierit vos: exeūtes ide excutite puluerem de pedib⁹ vr̄is in testimonium illis. Et exeuntes predicabant vt penitentiā agerent: ⁊ demonia multa eijciebāt: ⁊ vngebant oleo multos egrotos ⁊ sanabantur.

THEOPHI. Nō solū in ciuitatib⁹ predicabat dñs: sꝫ ⁊ in castellis: vt discam⁹ parua nō spernere: neq; magnas sp q̄rere ciuitates. sed verbū dei in vicis abiectis ⁊ vilibus seminare. Unde dr̄: Et circui. castel. ī circuitu. do. BEDA. Benignus aūt ⁊ clemens domin⁹ ac magr̄ nō inuidit suis atq; discipulis suis virtutes suas. ⁊ sicut ipse curauerat omnem languoreꝫ ⁊ omneꝫ infirmitatē: aplīs quoq; suis dedit potestatē. Unde seqtur: Et ꝯuo. xij. ⁊ ce. eos mit. bi. ⁊ da. illis po. spi. imun. Sed multa distātia est inter donare ⁊ accipe. Iste qōcūq; agit potestate dñi agit: illi siquid faciunt: ībecillitatē suā ⁊ virtutes dñi ꝯfitēt̄ dicētes: In noīe Jesu surge ⁊ ambula. THEOPHI. Binos autē aplōs mittit vt fierēt ꝑmptiores: qꝛ vt ait ecclesiastes: Meli⁹ ē sił duos eē ꝙ vnū. Si aūt plures q̄ duos misisset nō esset sufficiens numer⁹ vt ī plura castella mitterent̄. GREGO. ī ho. Binos aūt in ꝑdicationē discipłos mittit: q̄m duo sunt ꝑcepta charitatis: dei videlicet amor ⁊ ꝑximi: ⁊ min⁹ q̄ iter duos charitas hr̄i nō pōt. ꝑ h̄ q̄ nob innuit: qꝛ q charitatē erga alteꝝ nō hꝫ: ꝑdicatōis officiū suscipe nullaten⁹ debet: Sequitur: Et ꝑce. eis ne qd tol. ī via nisi virgā tm̄: nō pe. nō pa. nꝫ ī çona es: sꝫ cal. san. ⁊ ne idu. du tunicis. BEDA: Tāta. n. ꝑdicatori ī deo dbet eē fiducia: vt ꝑsentis vite sumpt⁹: q̄uis nō ꝑuideat: tñ hos sibi nō deesse certissime sciat: ne dū mēs eius occupat̄ ad temporalia: minus alijs ꝑuideat eterna.

CHRY. Hoc etiā eis dñs ꝑcepit: vt ꝑ habitum oñderet quātū a diuitiaꝝ desiderio distabant. THEOPHI. Instruēs etiā eos ꝑ h̄ nō eē amatores muneꝝ: ⁊ vt vidētes eos ꝑdicare pauptatē acquiescāt: cū aplī nihil habeant. AVGV. de cō. euā. Vł qꝛ cū s̄ꝫ matth. dñs cōtinuo subiecerit: Dign⁹ est. n. oparius cibo suo. satis oñdit cur eos possidere hec aut ferre noluerit: nō ꝙ necessaria ñ sint necessitati huius vite: sꝫ qꝛ sic eos mittebat: vt eis hoc deberi demōstraret ab illis: qb⁹ euāgeliū credētib⁹ nūciarēt. vnde apparet hec nō ita ꝑcepisse dñꝫ tāq; euāgeliste viuere aliūde nō debeāt: q̄ꝫ eis ꝑbentib⁹ qbus annūciāt euāgeliū: aliogn cōtra hoc ꝑceptuꝫ fecit aplꝭ q victū de manuū suaꝝ labore transigebat: sꝫ ꝑtātē dedisse in q̄ sciret sibi ista deberi. Solet itē q̄ri quō matthe⁹ ⁊ lucas cōmemorauerint dixisse dñꝫ discipulis vt nec virgā ferrēt: cū dicat Marc⁹: Et ꝑcepit eis: ne qd tol. ī via: nisi virgā tm̄. Qō ita soluit̄: vt itelligamus sub alia significatōe dictā virgā: q̄ s̄m Marcū ferēda est: ⁊ sub alia illā q̄ s̄ꝫ mattheū ⁊ lucā nō ē ferēda. Potuit eni sic breuiter dici: Nihil necessarioꝝ vobiscū feratis: nec virgā: nisi vgā tm̄: vt illō qō dcm̄ ē: Nec vgā: itelligat̄ nec minias qdē res. Qꝛ vero adiūctū ē: Nisi virgā tm̄: itelligat̄ qꝛ ꝑ ꝑtātem a dño receptā q̄ virge noīe significata ē: etiā q̄ nō portātur nō deerūt. Utrūq; ergo dñs dixit: sꝫ qꝛ nō vtrūq; vn⁹ euāgelista cōmemorauit: putat̄ ille q virgā cū alia significatōe positā tollendā dixit: ei q virgā rursus aliud significātē nō tollēdā dixit: eē cōtrari⁹: sꝫ iā rōne reddita nō putetur. Sic ⁊ calciamēta cū dicit Matthe⁹ in via nō eē portāda: curaꝫ ꝑhibet: qꝛ iō cogitant̄ portanda ne desint. hoc ⁊ de duabus tunicis itelligēdū ē: ne qsq; coꝝ ꝑter eā q̄ eēt idut⁹: aliā portādā curaret: sollicit⁹ ne op⁹ eēt cū ex illa ꝑtāte posset accipere: ꝑinde Marc⁹ dicēdo calciari eos sandalijs vł soleis aliqd hoc calciamētū mystice significatiōis hr̄e admonet: vt pes neq; tect⁹ sit desup: nec nud⁹ ad terrā. i. nec occultetur euāgeliū: nec terrenis cōmodis īnitatur. ⁊ ꝙ nō hr̄i vel portari duas tunicas: sꝫ exꝑssi⁹ idui ꝑhibet: qd eos monet nisi nō dupliciter: sꝫ simplr̄ ambulare. Quisqs āt putat nō potuisse dñm in vno s̄mone q̄dā figurate q̄dā ꝑpria ponere eloqa: cetera eius inspiciat: ⁊ videbit ꝙ hoc temere ac inerudite arbitret̄. BEDA. In duabus aūt tunicis videt̄ mihi duplex ostēdere vestimentū: nō quo in locis scythie glaciali niue rigentibus: vna quis tunica debeat esse contētus: sed in tunica vestimentū intelligamus ne aliud vestiti: aliud vobis futuroꝝ timore seruetur. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ ⁊ lucas nō calciamēta neq; baculū portare ꝑmittit: qō oñdit ꝑfectissimū eē. Marcus vero baculuꝫ iubet assumere ⁊ sandalijs calciari: qō dictū est permissius. BEDA. Allegorice aūt ꝑ peraꝫ onera seculi: per paneꝫ delitie temporales: per eius çona occultatio sapie designat̄: qꝛ quisqs officium doctoris accipit: nꝫ oneribus seculariū negociorum deprimi: neq; desiderijs carnalibus resolui: neq; cōmissum sibi talentū verbi sub ocio dꝫ lenti corpis abscōdere. Seqt̄: Et dice. eis: quocūq; itro. in do. ma. illic do. ex. inde. Ubi dat ꝯstātie generale mādatū: vt hospitalꝭ necessitudis iura custodiāt: alienū a predicatore regni celestis astruēs cursitare ꝑ domos. THEOPHI. Ne. s. d gula ꝯtingeret eos rephēdi: ab alijs in alios trāseūtes. Seqt̄: Et qcūq; nō re. vos: nec au. vos exe. inde ex. pul. de pe. vestris in testi. illis. Hoc āt dñs ꝑcepit vt ostēderet ꝙ lōgā ꝑpter eos viā ābulauerunt: ⁊ nihil eis ꝑfuit. Uel qꝛ nihil ab eis acceperūt ēt neq; puluerē: sꝫ ⁊ hūc excutiūt: vt hoc sit ī testimoniū illis. i. in redargutionē illis. CHRY. Uel vt sit in testimoniū laboris vie quā sustinebāt ꝑ eis: aut tāq; puluis peccatoꝝ ꝑdicātiū ꝯuertat̄ in ipsos. Seqt̄. Et exe. ꝑdi. vt penitētiā agerēt: ⁊ demonia mlta eijciebāt ⁊ vngebāt oleo mltos egrotos ⁊ sanabant̄. Qꝛ oleo vngerēt solus Marcus enarrat. Jacobus āt in eplā sua canonica silīa dicit. Oleū. n. ⁊ labores curat: ⁊ lumis ⁊ hilaritatis cā existit. Significat aūt oleū vnctiōis dei misericordiā: ifirmitatis medelā: ⁊ cordis illumiationē: qō totū ōro opat̄. THEO. significat ēt grāꝫ spūs sci: ꝑ quā a laborib⁹ trāsmutamur: ⁊ lumē ⁊ leticiā spūalē suscipim⁹. BEDA. Uñ pꝫ ab ipsis aplīs hūc scē ecclie morē eē traditū: vt energumini vel alij qlibet egroti vngant̄ oleo pōtificali benedictiōe ꝯsecrato.

¶ Et audiuit herodes rex: manifestū. n. factū est nomē eius: et dicebat: qꝛ Joannes baptista resurrexit a mortuis: ⁊ ꝑpterea opant̄ virtutes ī illo. Alij aūt dicebāt quia helias est. Alij vero dicebant quia ꝑpheta est quasi vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait: Quem ego decollaui Joānes: hic a mortuis resurrexit.

GLO. Post ꝑdicationē discipuloꝝ xp̄i: ⁊ miraculoꝝ opationē ꝯueniēter euāgelista subiūgit de fama q̄ ꝯsurgebat ī ꝑplō. vñ dicit: Et audiuit Hero. rex. CHRY. Herodes iste filius erat ꝑmi herodis sub quo ioseph Jesuꝫ duxerat ī egyptū. Tetrarchā aūt mattheus noīat hūc atq; lucas: tāq; ꝑncipātē sup q̄rtā ptē regni p̄ris sui. Romani enim post mortē p̄ris regnū in ptes q̄ttuor diuiserūt. Marcus vō regē eū vocat: aut p̄ris ꝯsuetudine: aut qꝛ hoc loco ei⁹ ꝯgruū existebat. HIERO. Seqt̄: Māifestū eni factū ē nomē eius. Lucernā enim sub modio abscōdi fas nō est. Et dicebāt. s. aliqui d turba: qꝛ Joannes baptista resur. a mor. Et ꝑpterea operantur vir. in illo. BEDA. Quanta enim fuit iudeoꝝ inuidia docemur. Ecce eni Joanneꝫ de quo dictū est: qꝛ signū fecit nulluꝫ a mortuis potuisse resurgere: nullo attestante credebāt: Jesum aūt approbatū a deo virtutib⁹ ⁊ signis cuius resurrectionē angeli: apostoli: viri ac femine ꝑdicabant. nō resurrexisse: sed furtiꝫ esse ablatuꝫ credere maluerunt. qui cuꝫ dicerent Joānē resurrexisse a mortuis ⁊ propterea virtutes operatas esse in illo: bene de virtute resurrectionis senserūt: ꝙ maioris potentie futuri sunt sancti cuꝫ a mortuis resurrexerint: q̄ fuerūt cuꝫ carnis adhuc infirmitate grauarentur. Sequitur: Alij autē dice. qꝛ he. ē. THEOPHI. Cōfutabat eni multos hoīes Joānes q̄si dicebat. Genimina viperaruꝫ. Seqtur. Alij aūt dicebāt: qꝛ ꝑpheta est quasi vnus ex ꝑphetis. CHRY. Mihi quidē videt̄ hūc ꝑphetā dicere de quo moyses dixit: Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris. Recte quidē: sed qꝛ manifeste dicere trepidabant h̄ est xp̄s. Moysi vtebant̄ voce: ꝑpriaꝫ suspitionē velātes prepositoꝝ suorum timore. Sequitur: Quo audito: Hero. ait: Quē ego decol. Jo. hic a mor. resur: Per ironiā hoc herodes expresse ꝑnūciat. THEOPHI. Uel aliter: Sciēs herodes ꝙ Joānē iustū existentē sine causa occiderat: credebat eū a mortuis surrexisse: ⁊ ꝙ ex resurrectione suscepisset miracu

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

loꝝ operationes. AVGV. de con. euan. In his aūt verbis Lucas Marco attestatur: ad hoc duntaxat ꝙ alij dixerint nō herodes Joannem surrexisse: sed hesitantem Lucas commemorauit Herodez: verbaqꝫ eius ita posuit dicētis: Joannem ego decollaui. Quis autem est iste de quo audio talia? Intelligēdū est aūt post hanc hesitationē confirmasse in animo suo ꝙ ab alijs dicebat: cum ait pueris suis sicut Mattheus narrat: hic est Joannes baptista: ipse surrexit a mortuis. Aut ita pronuncianda sunt hec verba: vt hesitantem adhuc indicent: presertim quia ⁊ Marcus qui superius dixerat ab alijs dictum fuisse: ꝙ Joānes a mortuis resurrexerit: in extremo tamen ipsum herodez dixisse non tacet. Quez ego decol. Joan. hic a mor. resur. Que item verba duobus modis pronunciari possunt: vt aut confirmantis: aut dubitantis intelligantur.

¶ Ipse eni herodes misit ac tenuit Joānē ⁊ vinxit euz in carcerē ꝓpter herodiadē vxorē philippi fratris sui: qꝛ duxerat eā. Dicebat. n. ioannes herodi: Nō licet tibi hēre vxorez fratris tui. Herodias āt insidiabat illi: ⁊ volebat occidere eum nec poterat. Herodes āt metuebat ioānē sciens eū virū iustuz ⁊ scīm: ⁊ custodiebat euz: ⁊ audito eo mlta faciebat: ⁊ libenter eū audiebat. Et cuz dies opportunus accidisset: herodes natalis sui cenā fecit pricipib⁹ ⁊ tribunis ⁊ primis galilee. Cūqꝫ introisset filia ipsius herodiadis ⁊ saltasset ⁊ placuisset herodi: simulqꝫ recūbētib⁹ rex ait puelle: Pete a me qđ vis ⁊ dabo tibi. ⁊ iurauit illi: qꝛ qcqd petieris dabo tibi: lꝫ dimidiū regni mei. Que cū exisset: dixit mrī sue. Quid petā? At illa dixit: Caput ioānis baptiste. Cūqꝫ itroisset stati cū festinatōe ad regē petiuit dicēs: Volo vt ꝓtinus des mihi i disco caput ioānis baptiste. Et ꝯtristatus ē rex: propter iusiurāduz: ⁊ propter simul discūbentes noluit eā cōtristare: sed misso spiculatore pcepit afferri caput ioānis in disco: ⁊ decollauit eū in carcere. Et attulit caput eius i disco: ⁊ dedit illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue. Quo audito discipuli ei⁹ venerūt ⁊ tulerūt corpus eius: ⁊ posuerunt illud in monumento

THEOPHI. Ex pmissis marc⁹ euāgelista occasionē sumēs: hic de morte ꝯmemorat pcursoris dicēs. Ipe. n. herodes misit ac tēuit Joānē: ⁊ vixit eū i carcerē. pp herodiadē vxorē fris sui: qꝛ duxerat eā. BEDA. Uet⁹ narrat historia philippū herodis maioris filiū sub quo dñs fugit i egyptū fratrē hui⁹ herodis sub quo passus ē xp̄s duxisse herodiadē vxorē filiā regis arethe: postea vo socerū eius exortis qbusdā ꝯ geneꝝ simultatib⁹ tulisse filiā suā: ⁊ i dolorē mariti poris inimici ei⁹ nuptijs copulasse. ꝗ Joannes baptista arguit herodē ⁊ herodiadē ꝙ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nō liceat fratre viuēte germano illi⁹ vxorē ducere. THEOPHI. Lex ēt pcipiebat ꝙ frater vxorē fratris acciperet cum defunctus ꝓlē non hēret. Ibi aūt erat filia: ꝓpter quod erāt nuptie scelerate. Seqtur: Herodias aūt insi. illi: ⁊ vole. oc. eū: ⁊ nō poterat. BEDA. Timebat eni herodias ne herodes aliquando resipisceret: vel philippo fratri suo amicus fieret: atqꝫ illicite nuptie repudio soluerentur. Sequitur. Herodes aūt metu. Jo. qꝛ sciebat eū virū iustū ⁊ sanctum. GLO. Timebat inquā eū reuerēdo. sciebat eni euz esse iustum quo ad hoīes: ⁊ sanctuz quo ad deum. Et custodiebat eū: ne. s. ab herodiade iterficeret. Et audito eo mlta faciebat. qꝛ putauit eū spiritu dei loq. Et libēter euz audiuit. qꝛ reputabat vtilia q̄ ab eo dicebant. THEOPHI. Uide āt q̄ntū opat ꝯcupiscētie rabies: qꝛ cū herodes tātā circa Joānē hēret reuerētiā ⁊ timorē: hoꝝ fit imemor: vt sue fornicationi ꝓuideret. REMI. sup Mattheū libidinosa. n. volūtas eū coegit in illū manū mittere. quē sciebat iustū ⁊ sanctū. At p hoc dat itelligi ꝙ min⁹ peccatū factū est ei cā maioris peccati: fm illud: Qui in sordib⁹ ē: sordescat adhuc. Seqt: Et cū di. oppor. acci. hero. nata. sui ce. fe. pn. ⁊ tri. ⁊ p̄mis ga. BEDA. Soli mortaliū herodes ⁊ pharao leguntur diē natalis sui gaudijs festiuis celebrasse. sꝫ vterqꝫ rex ifausto hospitio natiuitatē suā sanguine fedauit: veꝝ herodes tāto maiore ipietate q̄nto sanctū ⁊ innocētē doctorem veritatis occidit: ⁊ hoc ꝑ voto ac petitiōe saltatricis. Seqtur eni: Cumqꝫ itro. filia ip. hero. ⁊ sal. ⁊ plac. hero. simulqꝫ recū. rex ait: Pete a me qđ vis ⁊ dabo tibi. THEO. Duz eni ꝯuiuiū fit: sathanas p puellā saltat: ⁊ iusiurandū pficit sceleratū. Seqtur eni: Et iura. illi qꝛ qcqd pet. da. tibi: licet dimi. regni mei. BEDA. Nō excusat ab homicidio p iuramētū. iđ ei forte iurauit vt occasionē iueniret occidēdi. ⁊ si patris aut matris iteritū postulasset: nō vtiqꝫ cōcessisset herodes. Seqtur: Que cū exis. di. ma. sue: qd petam? At illa di. Ca. Jo. ba. Digno operi saltationis: dignuz postulat sanguinis pmiū. Seqtur. Cūqꝫ intro. stati cum fes. ad re. pe. di vo. vt pro. des mi. in di. ca. io. ba. THEO. Maligna mulier protinus sibi caput Joānis dari petit. i. stati in illa hora. Timebat. n. ne herodes resipisceret. Seqtur: Et ꝯtristatus est rex. BEDA. Cōsuetudinis est scripturarū: vt opinionē multoꝝ sic narret historicus: q̄uo eo tempore ab omnibus credebatur: sicut ⁊ Joseph ab ipsa quoqꝫ Maria appellat pr Jesu: ita ⁊ nunc herodes dicitur cōtristatus: quia hoc discumbentes putabant. dissimulator enim mentis tristiciam preferebat in facie: cum leticiam haberet in mēte: scelusqꝫ excusat iuramento: vt sub occasione pietatis ipius fieret. vnde sequitur: Propter iusiurandum ⁊ propter simul discumbentes noluit eam contristari. THEO. Herodes quidem non sui compos sed voluptuosius iusiurandum impleuit: ⁊ iustum interimit. Decebat autem magis in hoc periurare ⁊ non tantū scelus operari. BEDA. Qr autem subdit: Et propter simul recumbentes. vult omnes sceleris sui esse consortes: vt in luxurioso impuroqꝫ ꝯuiuio cruēte epule oferret. Uñ seqt: Sꝫ mis. spi. pre. af. ca. io. i di. THEO. Spiculator carnifex dicitur: qui constituit ad homines interficiendum. BEDA. Non autem herodez puduit caput occisi hominis ante conuiuas inferre. Pharao vero nil talis vesanie cōmisisse legit. Ex vtroqꝫ tamē exemplo probatur vtilius esse nobis diem mortis future timendo: ⁊ caste agendo sepius in memoriam reuocare q̄ diem natiuitatis luxuriando celebrare. Homo enim ad laborem nascitur in mundo: ⁊ electi ad requiez per mortem transeunte mundo. Sequitur: Et decol. eum in carcere: ⁊ attu. caput ei⁹ in disco. ⁊ de. illud puelle: ⁊ puella dedit matri sue. GREGO. iij. moralium. Non sine grauissima admiratione perpendo ꝙ ille prophetie spiritu intra matris vteruz ipletus: quo inter natos mulieruz nemo maior surrexit: ab iniquis in carcerez mittitur: ⁊ pro puelle saltatu capite truncatur: ⁊ vir tante seueritatis pro vsu turpiuz moritur. Nunquid credimus aliquid fuisse quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret? Sed quando ille vel in cibo peccauit: q locustas solūmō ⁊ mel siluestre edit? Quando conuersatiōe sua offendere potuit qui de heremo nō recessit? Quid est ꝙ omnipotens deus sic vehemēter in hoc seculo despicit: quos sic sublimiter ante secula elegit? nisi hoc qđ pietati fideliū patet: qm̄ iccirco sic eos pmit in īfimis: qꝛ videt q̄uo remuneret in summis: ⁊ foras vsqꝫ ad despecta

deijcit: qꝛ intus vsqꝫ ad incōprehensibilia pducit. Hic ergo vnusqsqꝫ colligat: qd illic passuri sint quos reprobat si hic sic cruciat quos amat. Seqt: Quo audito discipuli ei⁹ venerūt ⁊ tulerūt corpus ei⁹: ⁊ posuerūt illō in monumēto. Narrat Joseph⁹ vinctū Joānē in castellum macheronta adductū: ibiqꝫ truncatū. narrat vero ecclesistica historia sepultū eū in sebaste palestine vrbe que quondā samaria dicta est. Decollatio aūt Joānis: minoratiōnē fame illi⁹ q̄ christus a pplo credebatur insinuat: sicut exaltatio saluatoris i cruce ꝓfectuz designabat fidei: qꝛ ⁊ ipse q prius a turbis ꝓpheta esse credebat: dei fili⁹ a cunctis fidelib⁹ ē agnit⁹. vñ ioānes quē oportebat minui: cum diurnū lumē decrescere incipit natus est: dñs autē eo tpe anni: quo dies crescere incipit. THEOPHI. Mystice aūt hero. q interpretat pellicens ppl's est iudeoꝝ q hēbat vxorē. s. innanē gloriā cuius filia saltat ⁊ mouet etiā nūc circa iudeos. s. falsus intellect⁹ scripturaꝝ: decapitauerūt siquidē Joānē. i. verbū propheticū ⁊ sine capite xp̄o hñt euz. HIERO. Uel alr: Caput legis qđ ē xp̄s đ corpore abscindit ꝓprio. i. iudaico populo: ⁊ dat gētili puelle. i. romane ecclesie: ⁊ puella dat matri sue adultere. i. synagoge crediture in fine. Corpus Joānis sepelit: caput i disco collocatur. Littera humata tegit. Spiritus i altari honoratur ⁊ sumitur.

¶ Et cōuenientes apostoli ad iesuz: renūciauerūt ei oīa que egerāt ⁊ docuerāt. Et ait illis: Venite seorsuz in desertū locū: ⁊ reqescite pusillū. Erāt eni q veniebāt ⁊ redibāt mlti: ⁊ nec spaciū māducandi hēbāt. Et ascēdentes in nauim abierunt i desertuz locū seorsū. Et viderūt eos abeūtes: ⁊ cognouerūt multi: ⁊ pedestres de oib⁹ ciuitatibus cucurrerūt illuc: ⁊ pueneruūt eos. Et exiēs vidit turbā mltā ihs ⁊ misert⁹ ē sup eos: qꝛ erāt sic oues ñ hñtes pastorē: ⁊ cepit illos docere mlta.

GLO. Postq̄ euāgelista narrauit mortē Joānis: narrat ea que christus cum suis discipulis post mortē Joānis egerit dicēs: Et cōue. apo. ad iesuz renū. ei oīa que ege. ⁊ docue. HIERO. Ad locū. n. vnde exeūt flumina reuertunt. đo semp referūt gratias missi sup his que acceperāt. THEOPHI. Discam⁹ aūt ⁊ nos cuz in ministeriū aliqđ mittimur nō elongari: ⁊ vltra ꝯmissuz officiū non efferri: sed mittentē visitare ⁊ renūciare ei oīa q̄ egim⁹ ⁊ docuim⁹. BEDA. Nō. n. solū oꝫ docere sꝫ facere. nō solū aūt q̄ ipsi egerant ⁊ docuerant apostoli dño renunciant: sed etiā que Joannes eis in docendo occupatis sit passus: ⁊ sui ⁊ Joānis discipuli dño renunciāt: sicut Matthe⁹ describit. Sequit: Et ait ill: Uenite seorsum in desertuz locuz: ⁊ requi. pu. AVGV. de cō. euā. Hoc cōtinuo post ioānis passionē factū esse commemorat. vñ post hec facta sunt illa q̄ primo narrata sūt: q bus motus herodes dixit: Hic est ioānes bap. quez ego decollaui. THEOPHI. In desertū āt recedit locū ꝓpter humilitatē. Quiescere aūt facit xp̄s suos discipulos: vt addiscāt ꝓpositi: ꝙ q laborant in opere ⁊ sermone requiez ꝓmerētur: ⁊ ꝙ nō dñt ꝯtinue laborare. BEDA. Que āt necessitas fuerit ꝯcedēde requiei discipulis: oñdit cum subdit: Erāt. n. q ve. ⁊ redi. mlti. ⁊ nec spaciū māducandi habebāt. vbi magna tpis illi⁹ felicitas đ labore docētiū sil' ⁊ discētiū studio demōstrat. Seqt: Et asce. i na. abierūt i đsertū locū seorsuz. Nō discipuli soli sed assumpto dño ascēdentes i nauim: locuz petiere desertū vt Matthe⁹ demōstrat. Tētat aūt fidē turbaꝝ: petēdo. n. solitudinē: an sequi curent explorat. Ille seqndo ⁊ nō i iumētis aut vehiculis diuersis: sꝫ ꝓprio labore pedum quātam salutis sue curam gerant ostendūt: Seqt: Et viderūt eos abeū. ⁊ cog. multi: ⁊ pedes. de oibus ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc ⁊ pue. eos. Dū pedestres eos puenisse dicunt: ostēdit qꝛ nō in aliā maris siue iordanis ripā: nauigio puenerūt discipuli cū dño: sꝫ ꝓxia eiusdē regionis loca adierūt quo ēt idigene pedestres poterāt puenire. THEOPHI. Ita tu christū nō expectans ꝙ ipse reuocet: sꝫ pcurrens eū puenias. Seqtur: Et exiens vi. tur. mul. Jesus ⁊ mis. est sup eos: qꝛ erāt sicut oues nō habētes pastorē. Pharisei lupi existētes rapaces: nō pascebāt populū: sed deuorabāt ꝓpter hoc ad christū veꝝ cōgregant. pastorem: q tradidit illis cibuz spiritualē. s. verbi dei. vnde seqtur: Et cepit eos docere multa: Uidens. n. eos q miraculoꝝ occasione eum sequebātur pre lōgitudine vie fessos eoꝝ misertus: voluit eoꝝ satisfacere volūtati docēdo eos. BEDA. Mattheus dicit ꝙ curauit languidos eoruz: hꝫ ē. n. veraciter pauperum misereri: eis veritatis viam docendo aperire: ⁊ molestias corporales auferre. HIERO. Mystice autem seorsum ducit dominus quos elegit: vt inter malos viuentes: mala non intendant: vt loth in sodomis: ⁊ iob in terra hus: ⁊ abdias in domo achab. BEDA. Derelicta ēt iudea in deserto ecclesie predicatores sancti qui apud iudeos tribulationum sarcina premebantur de gratia fidei gētibus collata requiem nacti sunt. HIERO. Pusilla tamen est hic sanctis requies longus labor. sed postea dicitur illis: vt requiescant a laboribus suis: Sicut autem in arca noe animalia que intus erant foris mittebantur. ⁊ que foris erant intro erūpebant: sic agitur in ecclesia. iudas recessit: latro accessit. sed q̄diu receditur a fide in ecclesia nō est requies sine merore. Rachel. n. plorans filios suos noluit consolari. non est etiam hoc conuiuiuz in quo bibitur vinū nouū: cū cantabit cāticū nouum ab hoibus nouis cuz mortale hoc induerit imortalitatem. BEDA. Christum autē petentem deserta gentium: multe fideliuz caterue relictis menibus prisce conuersationis sequuntur.

¶ Et cum iam hora multa fieret: accesserunt discipuli ei⁹ dicētes: Desertus ē locus hic: ⁊ iā hora pteriuit dimitte illos vt eūtes i proximas villas ⁊ vicos emāt sibi cibos quos māducent. Et rñdens ait illis: Date illis manducare. Et dixerūt ei: Eūtes emam⁹ ducētis denarijs panes: ⁊ dabim⁹ illis manducare. Et dicit eis: Quot panes hētis? Ite ⁊ videte. Et cū cognouissent dicunt: qnqꝫ ⁊ duos pisces. Et pcepit illis vt accūbere facerent oēs sꝫ ꝯtubernia sup viride fenū. Et discubuerūt in partes per cētenos ⁊ per quinquagenos. Et acceptis quinqꝫ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscibus intuens in celū: bñdixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit discipulis suis vt ponerēt añ eos: ⁊ duos pisces diuisit oibus. Et māducauerūt oēs: ⁊ saturati sunt. Et sustulerūt reliqas fragmētoꝝ duodeci cophinos plenos: ⁊ de piscibus. Erant aūt qui manducauerunt quinqꝫ milia virorum.

THEOPHI. Preponens dñs qđ vtilius est. s. cibū sermonis dei: deinde etiā corporalē cibum pbuit turbe: ad cuius narrationem euāgelista accedit dicens: Et cum iam hora multa fieret: acces. dis. ei⁹ di. Deser. lo. est hic. BEDA. Horam multam vesptinū tp̄s dicit. vñ Lucas dicit: Dies aūt ceperat declinare. THEOPHI. Uide āt q̄uo discipuli Christi circa hoīum amorē pficiunt. turbaꝝ. n. miserti accedūt ad Christū: ⁊ pro eis itercedūt. Dñs āt tētauit eos si ei⁹ virtutē tantā esse cognouerant ꝙ turbas pascere posset. vñ seqtur: Et rñdens ait illis: Date eis man. BEDA.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Prouocat ét apostolos: h dicés ad fractioné panis: vt illis
se ñ hére testãtib⁹ magnitudo signi notior fieret. THEO
PHI. Discipuli ãt arguebãt cũ tãq̃ ignorãté qđ illis cét ne
cessariũ ad tãtã mltitudiné turbaꝝ pascédã: vñ turbati rñ
dét. Seqꝭ.n. Et dixe. ei: Eũtes emam⁹ de. du. pa. ꝛ dabi. ill'
man. AVGV. de cõ. euã. Hoc Philipp⁹ apud Joãné rñ
det: s; Marc⁹ a discipulis rñsu; eé ꝯmemorat: volés itelli
gi h ex ore ceteroꝝ philippũ rñdisse: q̃q̃ ꝛ pluralé numeꝝ
ꝑ singulari vsitatissime ponere potuerit. Seqꝭ: Et dic eis:
Quot pa. habe. ite ꝛ vi. Hoc a dño scm̃ eé ceteri euãgeliste
ptermiserunt. Seqꝭ: Et cũ cog. dicunt: qnq; ꝛ du. pi. Qđ An
dreas apđ Joãné de qnq; panib⁹ ꝛ duob⁹ piscib⁹ suggesse
rit: h ceteri euãgeliste pluralé numeꝝ ꝑ singulari ponétes
ex discipuloꝝ psona rettulerũt. Seqꝭ: Et pce. illis vt accũ.
fa. om. s; ꝯtu. sup vi. fe. ꝛ discu. i ptes p cé. ꝛ qnq̃. Qđ ãt Lu
cas dic qnq̃genos iussos eé discũbere: Marc⁹ vo qnquage
nos ꝛ cétenos: iđ ñ h mouet: q; vn⁹ pté dixit: alter totũ. Qui
eni de cétenis rettulit: h retulit qđ ille ptermisit. THEO
PHI. Per h ãt dat itelligi q; seq̃strati discubuerũt p ptes
ꝛ ptes. i greco.n. qđ h dr s; ꝯtubnia duplicat: ac si diceret:
ꝑ ꝯtubnia ꝛ ꝯtubnia. seqꝭ: Et acce. qnq; pani. ꝛ duob⁹ pisci.
ītués i ce. bñdixit ꝛ fre. pa. ꝛ de. dis. vt po. añ eos: ꝛ duos pi
sces diuisit oib⁹. CHRY. Decenter ãt i celũ aspexit: q; i
deserto mãna accipiétes iudei: de deo dicere attétauerunt
Nũqd poterit dare pané? Ne vero hoc ꝯtigat añq̃ faceret
ad prez rettulit qđ erat factur⁹. THEOPHI. Intuet ét
in celũ: vt istrueret a deo petere escã ꝛ nõ a diabolo sicut fa
ciunt illi: q alienis iniuste laboribus nutriunt. Ex hoc etia;
turbis tunc innuit q; non esset deo ꝯrius: sed deũ iuocaret.
Dat aũt pané discipulis apponédum turbis: vt tractando
pané non dubiũ sed miraculũ videat. seqtur: Et mã. oés: ꝛ
sa. sunt. ꝛ sustu. reli. freg. xy. cophi. Duodecĩ cophini supabũ
dant fragmentoꝝ: vt quolibet apostolorum vnum cophi
num super humeꝝ apportante: ineffabile miraculũ videat
Supabundantis.n. virtutis erat nõ solũ tot hoies pascere:
sed ꝛ tantã superabundantia; relinquere fragmentorum.
Moyses.n. ꝛ si mãna dabat: s; vniuscuiusq; necessitatem
illud largiebat: supfluũ vero vermib⁹ scaturiebat: Helias
ét vidua; pascens: q̃tum ei erat sufficiens tribuebat: iesus
vero tanq̃ dñs supbũdanter opabat. BEDA. Mystice
aũt die declinata turbas saluator reficit: q; vel fine seculo
rum ppinquante: vel cum sol iusticie pro nobis occubuit: a
spiritualis inedie sumus tabe saluati. puocat apostolos ad
fractioné panis: insinuans q; quottidie p eos ieiuna sũt cor
da nr̃a pascéda: eoꝝ. s. lr̃is ꝛ exéplis. Per quiq; panes qnq;
mosaice legis libri: p duos pisces psalmi sũt ꝛ pphete figu
rati. THEOPHI. Ul' duo pisces sũt piscatoꝝ smões. s.
eple ꝛ euãgeliũ. BEDA. Q; vo qnq; sũt exterioris hois
sensus: qnq; milia viri dñm secuti: designãt eos q i seculari
adhuc hitu positi: exteriorib⁹ bñ vti nouerũt. GREGO.
xvi. mora. Diuersi ꝯuiuãtiũ discubit⁹ distictiones eccliarũ
q̃ vnã catholicã faciũt designãt. Jubilei ãt reqes qnq̃gena
ry numeri mysterio ꝯtinet. ꝛ qnq̃genari⁹ bis ducit vt ad cé
tenariũ pueniat. Quia q̃ pus a malo qescit ope vt post aia
pleni⁹ qescat i cogitatiõe: aly qnq̃genary: aly cétení discũ
bũt. EBDA. Sup fenũ aũt discũbétes dñicis pascũt ali
métis. q p cõtinétiã calcatis cõcupiscétys audiédis ipledis
q; dei verbis opam ipendunt. saluator auté nõ noua creat
cibaria: q; veniens in carne nõ alia q̃ pdicata sunt pdicat:
sed legis ꝛ pphetarũ scripta q̃ grauida sint mysterys gr̃e
demonstrat. Intuet in celũ vt ibi lucé doceat esse queren
dã. Frãgit ꝛ ante turbas ponéda distribuit discipulis: q; sa
craméta pphetie sanctis doctorib⁹ q hec toto orbe pdicét
patefecit. Qđ turbis supest a discipulis tollitur: q; sacratio
ra mysteria q a rudibus capi nequeũt: nõ negligéter omit
tenda s; sunt ingrenda pfectis. Nã p cophinos. xy. aposto
li ꝛ sequétes doctores figurãt: foris qdé hoib⁹ dspecti: s; in
tus saluatoris cibi reliquys cumulati. Constat.n. cophinos
opa suilia geri solere. HIERO. Ul' duodecĩ cophini ple
ni fragmentis colliguntur: cum sint super thronos iudican
tes. xy. tribus israel: qui sunt fragmenta abraam: isaac: ꝛ ia
cob: quando ex israel reliquie salue fient.

¶ Et statim coegit discipulos suos ascédere na
uim vt precederet eũ trãs fretũ ad bethsaidã dũ
ipse dimitteret pplm. Et cum dimisisset eos ab
yt in mõté orare. Et cũ sero esset erat nauis ĩ me
dio mari: ꝛ ipe solus in terra. Et vidés eos labo
rantes in remigãdo: erat.n. ventus ꝯtrari⁹ eis: ꝛ
circa quartã vigiliã noctis véit ad eos ambulãs
supra mare: ꝛ volebat preterire eos. At illi vt vi
derunt eũ ambulanté supra mare: putauerũt fan
tasma eé ꝛ exclamauerũt: Oés.n. viderũt eũ: ꝛ
ꝯturbati sunt. Et statim locutus est cũ eis ꝛ dixit
eis: Cõfidite: Ego su;. Nolite timere: Et ascen
dit ad illos in nauim: ꝛ cessauit ventus. Et plus
magis intra se stupebant. Non.n. intellexerunt
de panibus. Erat.n. cor eorum obcecatum.

GLO. Dñs qdé in miraculo panũ q; eét ꝯditor reꝝ osté
dit: nũc ãt ãbulãdo sup vndas q; héret corp⁹ ab oĩu; pecca
toꝝ grauedĩe libeꝝ edocuit: ꝛ in placãdo vétos: vndarũq;
rabié sedãdo: q; elemétis dñaret mõstrauit. vñ dr: Et stati
coe. dis. suos asc. na. vt pre. eũ trãsfretũ ad Beth. dum ipse
dimit. populũ. CHRY. Dimittit qdé pplm ĩ bñdictiõe ꝛ
aliqb⁹ curatiõib⁹. Coegit ãt discipulos: q; nõ de facili ab eo
poterãt separi: ꝛ h qdé tũ pp nimiũ affectũ qué ad eũ hébe
bãt: tũ q; sollicitabãt q̃liter ad eos veniret. BEDA. Me
rito ãt mouet quõ Marc⁹ dicat pacto miraculo panũ: disci
pulos venisse trãsfretũ ad bethsaidã: cũ videat lucas dice
re q; i locis bethsaide fcm̃ fuerit miraculũ illud: nisi forte i
telligam⁹ q; lucas ait ĩ desertũ locũ q é bethsaida: nõ ipsi⁹
ītima ciuitatis: s; loca deserti ad eã ptinétis eé designata.
Marc⁹ ãt dic vt pcederét eũ ad bethsaidã vbi ipsa ciuitas
notat. seqꝭ: Et cũ di. eos: abyt ĩ mõté orare. CHRY. Qđ
cet itelligere de xp̃o sm̃ q; é hõ. hoc ét fecit istrués nos assi
duos eé ĩ oratiõe. THEOPHI. Dimissa ãt turba ascen
dit orare. reqe;.n. ꝛ silétiũ oro exigit. BEDA. Nõ ois ãt
orat ascédit ĩ mõté: s; q bñ orat: q deũ orãdo q̃rit. Qui vo
de diuitys aut honore seculi aut de inimici morte obsecrat
ipse in ĩfimis iacés viles ad deu; pces mittit. Quare ãt dñs
dimisso pplo ĩ mõté oratur⁹ adierit: Joães declarat dicés
Jesus q̃ cũ cognouisset q; véturi eént vt raperét eũ: ꝛ face
rent eũ regé: fugit iterũ ĩ mõté ipse sol⁹. Seqꝭ: Et cu; sero
eét: erat nauis in medio ma. ꝛ ipse sol⁹ in terra. THEO.
Permisit aũt dñs piclitari discipulos vt patiétes fierent.
vñ nõ stati eis astitit: s; p totã nocté piclitari pmisit: vt do
ceret eos patiéter expectare: ꝛ nõ a principio spare in tribu
lationib⁹ subsidiũ. Seqꝭ.n. Et vidés eos labo. in remi. erat
eni vétus ꝯri⁹ eis: ꝛ circa quarta; vigi. noctis venit ad eos
amb. sup ma. CHRY. Quattuor vigilias noctis dicit sa
cra scriptura: vnãquãq; diuidens in tres horas. vñ quartã
vigiliã dicit: q est post horã nonã. s. in hora. x. vel posteriori
hora. Seqꝭ: Et vo. pte. AVGV. de cõ. euã. Quõ ãt h in
telligere potuerũt: nisi q; in diuersu; ibat: eos volés pteri
re tãq̃ alienos a qb⁹ ita nõ agnoscebat: vt fantasma puta
ret. Seqꝭ.n. At illi vt vi. eũ am. supra ma. pu. fan. eé: ꝛ excla
ma. oés eni eũ vide. ꝛ contur. sunt. THEOPHI. Uide
aũt qm̃ cũ christus debebat eoꝝ pericula cõspescere: tunc
maioré eis incutit timoré. Sed statim p vocé confortauit

eos. Seqtur.n. Et stati; locutus est cũ eis: ꝛ dixit eis: Confi
dite: ego su; no. time. CHRY. Stati; aũt in voce cogno
uerũt eũ ꝛ timor solut⁹ est. AVGV. de con. euan. Quõ q̃
eos volebat pterire: quos pauentes ita cõfirmat: nisi q; illa
volũtas ptereũdi ad eliciédũ illũ clamoré valebat: cui sub
ueniri oportebat? BEDA. Scripsit aũt Theodorus fara
tanus quondã eps: corpale pondus nõ habuisse dñ; s; car
né: s; absq; pondere sup mare ambulasse: sed fides catholi
ca pondus s; carné hr̃e eu; pdicat. Ait.n. Dionysius. Igno
ram⁹ q̃liter nõ ifusis pedib⁹ corpale pondus hñtib⁹ ꝛ mate
riale onus: deambulat in humidã ꝛ instabilé substantiam.
THEO. Deide per ĩtroitũ in nauiculã dñs cõpescuit té
pestaté. Seqtur.n. Et ascé. ad ill. ĩ na. ꝛ ces. vent⁹. Magnu;
qdé miraculũ est q; ambulat dñs sup mare: sed tépestas ꝛ
venti ꝯtrarietas opposita fuerũt ppter maius miraculu;.
Apostoli.n. ex miraculo qnq; panũ nõ itelligétes christi po
tétiã: nũc ex maris miraculo pleni⁹ cognouerũt. vñ sequit:
Et pl⁹ ĩtra se stupebãt. Nõ.n. intelle. de panib⁹. BEDA.
Stupebant qdé carnales adhuc discipuli v̄turũ magnitu
dine;: necdũ tñ in eo v̄itaté diuine maiestatis cognoscere
valebant. vñ seqtur: Erat.n. cor eoꝝ obcecatũ. Mystice ãt
labor discipuloꝝ in remigãdo ꝛ ventus ꝯtrari⁹: labores san
cte ecclesie designat: q̃ inter vndas seculi aduersantes: ꝛ im
mũdoꝝ flatus spirituũ: ad qeté patrie celestis puẽire conat
tur. Bene aũt dr: q; nauis erat ĩ medio maris: ꝛ ipe solus ĩ
terra: q; nõnũq̃ ecclesia tantis gétiliũ pssuris afflicta é: vt
redéptor ipsi⁹ eã prsus deseruisse videret. Sed videt dñs
suos laborãtes in mari: q; eos ne in tribulatõibus deficiãt:
sue respectu pietatis corroborat: ꝛ aliqñ manifesto adiuto
rio liberat. Quarta aũt vigilia venit ad eos diluculo appro
pinquãte: q; hõ méte cũ ad supni lumé psidy crexerit: ade
rit dñs ꝛ tentationũ pericula sopiet. CHRY. Uel pma
vigilia é vsq; ad diluuium: secunda vsq; ad moysen: tertia
vsq; ad aduentum domini: ĩ quarta venit dñs ꝛ discipulis
locut⁹ é. BEDA. Sepe aũt fideles in tribulatõe positos:
supna pietas deseruisse visa est: vt quasi laborãtes in mari
discipulos pterire iesus voluisse putaret. Adhuc autem he
retici putant fantasma fuisse dominũ: nec verã assumpsisse
carnem de virgine. HIERO. Dicit aute; eis: Confidite:
ego su; quia videbimus eũ sicuti est. Cessauit auté ventus
ꝛ pcella iesu sedente. i. regnante in naui que est vniuersa ec
clesia. BEDA. In quocũq; etiã corde p gratia; sui adest
amoris: mox vniuersa vitioꝝ ꝛ aduersantis mũdi siue spiri
tuum malignoꝝ bella cõpressa qescunt.

¶ Et cũ transfretassent venerunt in terram gene
zareth: ꝛ applicuerũt. Cũq; egressi essent de na
ui cõtinuo cognouerũt eum: ꝛ percurrétes vni
uersam regioné illã ceperũt in grabatis eos qui
se male habebãt circũferre vbi audiebãt eũ esse.
Et quocũq; introibat in vicos vel in villas aut i
ciuitates: in plateis ponebãt infirmos: ꝛ depca
bãtur eũ vt vel fimbriã vestiméti eius tangerét.
Et quotquot tangebant eum salui fiebãt.

GLO. Quia euãgelista exposuerat piculũ qđ discipuli in
nauigãdo sustinuerãt: ꝛ quõ fuerãt liberati: nũc oñdit quo
nauigãdo peruenerit: dicés: Et cũ trãsfre. pue. in terrã gene.
ꝛ applicuerũt. THEO. Post magnũ aũt spatiu; tpis ad
pdictũ locũ dñs trãsfretauit. Et iđ euãgelista subdit: Cũq;
egressi essent. de naui ꝯtinuo cognouerunt eũ. s. icole. BE
DA. Cognouerunt autem eum rumore non facie: vel pro
signoru; magnitudine ꝛ vultu plurimis notus erat. Uide
autem quãta fides sit hominum terre genezareth: vt non
presentium tm̃ salute ꝯtenti sint: sed mittant ad alias p cir
cuitũ ciuitates: quo oés currãt ad medicũ. vñ seqꝭ: et pcur.
vniuer. regi. illã: cepunt i graba. illos q se male hébãt circũ
ferre vbi audi. eũ eé. THEOPHI. Nõ.n. ad domos iui
tabãt eũ vt curaret: s; magis ipsi male hñtes afferebãt ad
eũ. vñ ét seqꝭ: Et quocũq; itroi. in vicos aut ĩ vil. aut ĩ ciui:
in plateis ponebãt ĩfirmos ꝛ depreca. eũ: vt vel fimb. vesti.
ei⁹ tãgerét. Miraculũ.n. qđ circa mlieré emorroissa; ꝯtige
rat: ad aures mltoꝝ deuenerat: ꝛ multã fidé eis dabat ex q̃
sanabant. Seqꝭ.n. Et quotquot tãgebãt eu;: salui fiebant.
BEDA. Mystice ãt fimbriã vestimenti eius minimum
mãdatũ ĩtellige: qđ qcũq; trãsgressus fuerit: minimus vo
cabitur in regno celoꝝ: vel assumptioné carnis per quã ve
nimus ad verbum dei: ꝛ illius postea fruimur maiestate.
HIERO. Qđ ãt dr: Et quotquot tãgebãt eũ salui fiebãt:
ĩplebitur qñ fugiet dolor ꝛ gemitus.

CAP. VII.

ET ꝯuenerũt ad eũ pharisei ꝛ qdã d
scribis: veniétes ab hierosolymis. ꝛ
cũ vidissent quosdã ex discipulis ei⁹
cõib⁹ mãib⁹. i. nõ lotis mãducare pa
nes vitupauerũt. Pharisei.n. ꝛ oés
iudei nisi crebro lauerit man⁹ ñ mãducãt: tenétes
traditiõe; senioꝝ: ꝛ a foro nisi baptizét: nõ come
dũt: ꝛ alia mlta sũt q̃ tradita sũt ill' suare: baptis
mata calicũ ꝛ vrceoꝝ ꝛ eraméntoꝝ ꝛ lectoꝝ. Et
iterrogabãt eũ pharisei ꝛ scribe: Quare discipu
li tui nõ ãbulãt iuxta traditioné senioꝝ: s; cõibus
manib⁹ mãducãt pané? At ille rñdens dixit eis:
Bñ pphetauit Esaias de vobis hypocritis: sic
scriptũ é: Populus hic labijs me honorat: cor
aũt eoꝝ lõge é a me. Inuanũ aũt me colũt docé
tes doctrinas ꝛ pcepta hoiu;. Derelinquétes.n.
mandatũ dei tenétes traditiones hominũ bapti
smata vrceoꝝ ꝛ calicũ ꝛ similia his facitis mul
ta. Et dicebat illis: Bñ irritũ fecistis preceptu;
dei: vt traditioné vestrã seruetis. Moyses eni;
dixit: Honora patré tuũ ꝛ matré tuã: ꝛ q male
dixerit patri vel matri morte moriat. Uos auté
dicitis: Si dixerit hõ patri aut matri corban: qđ
est donũ quodcũq; ex me tibi profuerit: ꝛ vltra
non dimittitis eum quicq̃ facere patri suo aut
matri: rescindétes verbũ dei per traditioné v̄ra;
quã tradidistis. Et silia huiusmõi mlta facitis.

BEDA. Hoies terre genezareth q minus docti videbã
tur: nõ solũ ipsi veniũt: s; ꝛ suos ĩfirmos adducunt ad dñ;:
vt vel fimbriã eius mereant cõtingere. At vero pharisei ꝛ
scribe q doctores eé populi debuerant non ad querendu;
medelã: s; ad mouendas questionũ pugnas ad dñm cõcur
runt. vnde dicit: Et cõuenerunt ad eũ pha. ꝛ qdam de scri:
ve. ab hiero. ꝛ cum vi. quosdã de disc. eius cõibus ma. i. non
lotis mã. pa. vitupauerũt. THEO. Discipuli nãq; domi
ni instructi ea que virtutis tm̃ sunt opari nõ lotis manib⁹
simpliciter comedebant. pharisei aũt volentes occasione;
inuenire: h acceperunt: ꝛ nõ vtiq; vituperabant eos vt le
gis trãsgressores: s; q; traditiones senioꝝ trãsgrediebant.
vñ seqtur: Pharisei eni ꝛ omnes iudei nisi crebro la. ma: nõ
mã. te. tradi. senioru;. BEDA. Spiritualia eni pphetaꝝ
verba carnaliter accipientes: que illi de cordis ꝛ operis ca
stigatione precipiebant: dicentes. Lauamini mundi estote
ꝛ mundamini qui fertis vasa domini. isti de corpore solo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

lauando seruabant. Supstitiosa ergo est hoīu3 traditio: se
mel lotos ob manducādū panē crebrius lauare: τ a foro ni
si bapticent nō comedere. S3 necessariū ē eos q panē ō ce
lo descēdētē ꝑticipare desiderāt crebro elemosynis lachry
mis τ alijs iusticie fructib⁹ sua opa purgare. Necessariū ēt
est ingnaméta que ex tpalibus negocioꝝ curis qsq3 contra
xerit subsequēti bonaꝝ cogitationū τ actuū pmūdet instā
tia. Frustra autē iudei lauāt man⁹ τ a foro bapticant: qq3diu
cōtēnunt fonte ablui saluatoris inuanū baptisma fuant va
soꝝ q corpoꝝ suoꝝ τ cordiū negligūt abluere sordes. Seq
tur: Et iter. eū pha. τ scri. di. Quare disc. tui nō am. iuxta tra.
se. s3 cōmunib⁹ manib⁹ mā. pa. CHRY. sup matth. Mi
ra phariseoꝝ scribarūq3 stulticia: dei filiū arguūt quare tra
ditiones hoīum τ ꝓcepta nō fuet. Cōe aūt h̄ ꝓ imundo po
nit. populus. n. iudeoꝝ: partem dei se esse iactitans: cōes ci
bos vocat qb⁹ oēs vtunt. HIERO. Phariseoꝝ aūt sup
fluū latratum furca rationis obtundit. i. moysi τ esaie inter
ꝓtatōe: vt nos aduersantes hereticos vbo scripture vinca
m⁹. vnde seqt: At ille rñdēs ait: Bene ꝓphe. de vob hypo.
Esaias sic scriptū ē: Populus hic labijs me honorat: cor aūt
eoꝝ lōge ē a me. CHRY. Quia. n. nō de legis trāsgressio
ne: s3 senioꝝ discipulos accusabāt: iniuriose ipos confundit
hypocritas vocās: qsi cōmedantes cū reuerētia qdā id qd
nō cōueniebat. Supaddit aūt Esaie ꝓphete vbū: qsi de eis
dcm: ac si diceret: Sicut hi de qb⁹ dicit q deū labijs hono
rant cor aūt eoꝝ ab eo longe est: inanū pietatē custodire se
dicūt: doctrīas hoīu3 honorātes: ita τ vos q derelinqtis id
qd iteri⁹ curabile ē: τ iusticiā colētes accusatis. HIERO.
Traditio aūt pharisayca i mēsis τ vasis abscidenda ē τ ra
denda. Sepe. n. traditionib⁹ hoīu3 mandata dei cedūt. vñ
seqt: Derelinquētes māda. dei te. tra. hoīum: baptisma vr
ceoꝝ. CHRY. Ut aūt eos arguat tāq3 dei reuerentiā nō
fuantes: ꝓpter traditionē a seniorib⁹ factā diuinis scriptu
ris oppositā: subiūgit: Moyses eni dixit: honora patrem τ
ma. tu. τ q maledixerit pa. vl ma. morte moriat. BEDA.
Honor i scripturis nō tantū i salutatōe τ officijs deferēdis:
quantū i elemosyna ac muneꝝ collatōe sentit. honora inqt
apostolus viduas q vere vidue sunt. CHRY. Tali autē
existēte diuina lege ac talib⁹ ministris trāsgredientib⁹ illa
tis: vos de leui diuinū trāsgredimini ꝓceptū: obseruātes se
nioꝝ traditōes. vnde seqt: Uos āt di. Si dixe. hō pa. τ ma.
Corbā: qd ē donū qdcūq3 ex me tibi proderit. supple: liber
erit ab obfuatōe ꝓmissi mādati. vñ seqt: Et vltra ñ dimit.
eū qcq3 fa. pa. suo aut mrī. THEOPHI. Uolētes. n. pha
risei q offerebant comedere: istruebāt filios q cū peculia
aliq hēbant: τ parētes hec peterēt: rñderēt illis: Corbam. h̄
est donū qd a me petis: iā obtuli dño: τ ita hec nō exqrerēt
qsi dño oblata. i. ad salutē parētū ꝓficua: τ sic decipiebant
filios: vt parētes nō honorarent: τ ipsi oblata deuorarent.
Hoc ergo dñs exprobrat eis: q2 ꝓpter lucrū legē diuinam
trāsgrediebant. vñ seqtur: Resci. verbū dei ꝓ tradi. vestrā
quā tra. τ mlta silia hō facitis. s. trāgrediētes ꝓcepta dei: vt
obseruetis hominū traditiōes. CHRY. Uel pōt dici q
pharisei iuuenes docebāt q siqs ꝓ iiuria patri aut mrī illa
ta munus offerat deo. erat imunis: quasi deo dans mune
ra que patri debentur. τ h̄ dicētes parentes honorari non
permittebant. BEDA. Pōt autē τ hunc breuiter hre sen
sum. Munus qd ex me ē tibi ꝓderit. Cōpellitis inqt filios:
vt dicāt parētibus suis: Quodcūq3 donu3 oblaturus eram
deo: in tuos cōsumo cibos: tibiq3 ꝓdest o pr τ mater: qsi di
cant: nō ꝓdest: vt sic illi timētes acciperēt qd deo videbāt
mācipatū: inopes magis vellent vita3 ducere q edere de
cōsecratis. HIERO. Mistice āt discipulos nō lotis ma
bus māducare futurā gentiū cōionē significat. Mundicia
τ baptisma pharisaicu3 sterile est. cōicatio nō lota apostoli
ca extendit palmites suos vsq3 ad mare.

¶ Et aduocans iterū turbā dicebat illis: Audite
me oēs τ intelligite. Nihil est extra hominē itro
iens i eū quod possit eū coinqnare: s3 que de ho
mine ꝓcedunt illa sunt que coinqnant hominē.
Siquis h3 aures audiēdi audiat. Et cū itroisset
in domū a turba: interrogabant eu3 discipuli ei⁹
ꝑabolā. Et ait illis: Sic τ vos iprudētes estis?
Non itelligitis: q2 oē extrīsecus introiens in ho
minē nō pōt eū coinquinare: q2 non intrat in cor
eius: s3 in ventrē vadit τ in secessu3 exit purgās
oēs escas? Dicebat āt: qm̄ illa que de hoie exeūt
illa coinquināt hoiem. Ab intus. n. de corde ho
minū male cogitationes ꝓcedunt: adulteria: for
nicatiōes: homicidia: furta: auaricie: neqtie: do
lus: ipudicitie: oculus malus: blasphemia: sup
bia: stulticia. O ia hec mala ab intus ꝓcedunt τ
coinquinant hominem.
CHRY. Judeis ɔsiderātib⁹ corporalē mūdiciā legis τ
de hac murmurātibus: dñs ɔ̄triū vult itroducere: vñ dr. Et
aduo. iteꝝ tur. di. illis: Audite me om. τ itel. Nihil ē extra
ho. itro. in eū. qd pos. eū coinqnare: s3 q de ho. ꝓce. illa sunt
q coinq. ho. i. īmūdū faciūt. Ea eni q xpi sunt itra hoies ɔsi
derant. ea vo q legis sunt: magis cernunt extra hoiem. qui
bus qsi corporalibus crux xpi fine3 in breui dare debebat.
THEO. Hoc aūt dñs dicit volēs īstruere hoies: q obser
uationes escarū qs lex cōmemorat nō oz corporaliter itelli
gere: τ ex h̄ itētionē legis eis manifestare icepit. CHRY.
Subiūgit āt: Siqs h3 aures au. au. Nō. n. manifeste appa
ruerat q eēnt illa q de hoie ꝓcedebāt τ hoie3 coinqnāt. τ ꝓ
pter h̄ verbū apostoli crediderūt q aliqd aliud ꝓfundum
ꝓdict⁹ dñi fmo inueret. vñ seqtur: Et cū itro. i domū a tur.
iter. eū disci. ei⁹ para. Parabolā autē imanifestū fmonem
vocabant. THEO. Dñs aūt prius increpat. vñ seqt: Et
ait illis: Sic τ vos ipru. estis. BEDA. Uitiosus eni ē au
ditor: q obscura manifeste: aut manifeste dicta obscure vlt
intelligere. THEO. Deinde dñs manifestat id qd erat
occultū dicens: Non intelli. q2 oē ex. intro. in ho. nō potest
eum coinquinare. BEDA. Judei. n. se partem dei iactan
tes: cōes cibos vocant qb⁹ oēs hoies vtunt: vt ostrea: lepo
res τ huiusmodi aialia: nec etiam idoloticum inqnātum ci
bus τ dei creatura est: sed demonū inuocatio h̄ facit imun
dum. Et cām subdit dicens: Quia non introyt in cor eius.
Anime locus principalis iuxta platonē in cerebro: s3 iuxta
christū in corde est. GLO. Dicit ergo in cor eius. i. in mē
tē: q ē pncipalis pars aie ex q tota hois vita depēdet. vnde
fm eā necesse est hoiem mūdū vel imundū estimari. τ sic
ea q ad mētē nō ꝑueniunt nō pñt hōi imundiciam afferre.
Cibi ergo q2 ad mētē nō ꝑueniūt fm suā naturā hoie3 inq
nare nō possunt: s3 iordinat⁹ ciboꝝ vsus q ex iordinatiōe ꝑ
uenit mētis: ad hois imundiciā ꝑtinet. Q2 aūt cibi ad men
tē nō ꝑueniāt: ostēdit ꝑ id qd subdit: dicēs. S3 in vē. vadit
τ in seces. exit pur. oēs escas. Hoc aūt dicit ne intelligat q
inde ex cibis in corpore maneat. Manet enim quod est ne
cessarium ad corporis nutrimentum τ augmentū. Egredi
tur aūt qd est supfluū: qsi purgatio quedā interius remanē
tis nutrimēti. AUGU. in libro. lxxxiij. questionu3. Qui
dam eni sic accedunt vt etiā mutent τ mutent: sicut τ ipse
cibus amittēs spēm suā in corpus nrm vertit τ nos refecti
in robur mutamur. Sed τ tenuissimus humor cū in venis
τ alijs arterijs cocta fuerit esca τ digesta: per occultos mea
tus quos greci poros vocāt dilabitur: τ in secessum vadit.
BEDA. Sic ergo cibi nō faciūt hoies imundos: sed ma

licia que opat passiones ab interiorib⁹ ꝓcedentes. vnde
seqt: Dicebat aūt: qm̄ que de ho. exe. illa coi. ho. CHRY.
Cuius rōnē significat cū subdit: Ab intus eni de cor. ho. co
gi. ma. ꝓcedūt. Et sic patet q male cogitatiōes ad mente3
ꝑtinent: que h̄ cor noiat: fm quā homo dicit bonus vel ma
lus: mūdus vel imundus. BEDA. Hinc autē arguūt qui
cogitatōes a diabolo imitti putant: nō ex ꝓpa nasci volūta
te. Diabolus icentor τ adiutor malaꝝ cogitationū eē pōt: τ
auctor esse non potest. GLO. Ex malis aūt cogitatiōibus
vlterius mali act⁹ ꝓcedunt: de qbus subditur: Adulteria. q
in violatōe alieni thori cōsistunt. Fornicatōes. que sūt illici
ti coitus ꝑsonaꝝ a matrimōio solutaꝝ. Homicidia: qbus in
personas ꝓximoꝝ nocumētū ifert. Furta. qb⁹ res subtra
hūtur. Auaritie: inqtū aliq iniuste retinent. Nequitie: que
cōsistunt i ꝓximorum calumnijs. Dolus: in eorū deceptio
ne. Impudicitie: qtū ad quāl3 corruptionē mentis vel cor
poris. TEHOPHI. Oculus malus. i. odiū τ adulatio. nā
q odit: oculū malū τ inuidū habet ad eū quē odit. τ adula
tor non recto oculo videns que sunt ꝓximi: ad malū ipsum
deducit. Blasphemie. i. iniurie in deū. Supbia. i. dei cōtem
ptus: dū. s. qs bonū qd operat nō deo: s3 sue virtuti ascribit.
Stultitia. i. iniuria in ꝓximū. GLO. Uel stultitia est cum
nō recte de deo sentit. Cōtrariat. n. sapiētie que est diuina
rum reru3 cognitio. Seqtur: Omnia hec ma. ab intus ꝓce.
τ coi. ho. Hoc eni in culpa3 hoī imputatur qd in sua potesta
te existit. Talia aūt sūt que procedunt ab interiori volunta
te: per quam homo est suorum actuum dominus.
¶ Et inde surgens abijt i fines tyri τ sidonis. Et
ingressus domū neminē voluit scire τ nō potuit
latere. Mulier eni stati vt audiuit de eo cuius fi
lia habebat spiritū imūdū intrauit τ procidit ad
pedes eius. Erat eni mulier gentilis syrophenis
sa genere. Et rogabat eū: vt demoniū eijceret de
filia eius. Qui dixit illi: Sine pri⁹ saturari filios.
Nō est. n. bonū sumere panē filioꝝ: τ mittere ca
nibus. At illa rñdit: τ dixit illi: Utiq3 dñe: nā et
catelli comedūt sub mensa de micis pueroꝝ. Et
ait illi ꝓpter hunc sermonem: vade: exijt demo
niū ō filia tua. Et cū abisse3 domū suā: iuenit puel
lam iacentem supra lectum: τ demoniū exijsse.
THEOPHI. Postq3 de escis dñs docuerat: vidēs icre
dulos eē iudeos: fines ingredit gentiū. Judeis. n. infidelib⁹
existib⁹: salus ad gentes cōuertit. vñ dicit: Et inde surgens
abijt in fi. ty. τ si. CHRY. Tyrus τ sidon loca chananeoꝝ
erant. venit igit ad eos dñs: nō tanq3 ad ꝓpinqnos: s3 tanq3
ad eos qbus nihil ē cōmune ad patres qbus ꝓmissio facta
est. Et ideo sic venit vt aduentus suus tyrijs τ sidonijs non
appareret. vñ seqtur: Et ingres. domū nemi. vo. scire. Nōdū
eni tempus aduenerat: vt cū gentib⁹ hitaret: τ eas ad fide3
adduceret. hui⁹. n. tempus debitū erat post crucē τ resurre
ctionē. THEOPHI. Uel iō ciā ingredit: ne occasione3
iudei sumerēt ɔtra eū: tāq3 ad imūdas gētes trāsisset. Seq
tur: Et nō potuit latere. AUGU. de q. no. τ ve. te. Si aūt
voluit τ nō potuit: ifirma volūtas eius eē videt. Impole ē
aūt vt saluatoris volūtas ñ ipleat: nec pōt velle qd sic fieri
nō deberet. Jecirco qd factū est: h̄ voluisse dicēdus est. Ad
uertendū est aūt q istud in finib⁹ gestū ē gentiliū qbus ad
huc tēpus ꝓdicādi nō erat. vltro tñ veniētes ad fide3: nō su
scipe iuidie erat. Sic ergo factū est vt saluator a discipulis
ꝓditus nō eēt: ab alijs tñ q igredientē domū viderāt ꝓdit⁹
est: τ incepit sciri q eēt i domo. A suis ergo noluit predicari:
requiri aūt se voluit: τ ita factū ē. BEDA. Ingressus etiā
domū ꝓcepit discipulis: ne se cuiq3 in regione ignota qs eēt

aperirēt: vt exēplo ei⁹ discerēt qbus sanādi ifirmos gratia3
ɔferret. In exhibitione miraculoꝝ humani fauoris gloriā
quātū possent declinare: nec tñ a pio vtutis ope cessare: qñ
hoc fieri vel fides bonoꝝ iuste meret: vl infidelitas prauo
rū necessario cogeret. Ipse. n. suū illo itroitū gētili femine τ
qbuscūq3 voluit publicauit. AUGU. de q. no. τ ve. test.
Deniq3 mulier chananea audiēs de illo intrauit ad eū: que
nisi pri⁹ subiecisset se deo: iudeoꝝ bñficiu3 cōsecuta nō eēt.
de qua sequit: Mulier. n. statim vt au. de eo: cui fi. ha. spi.
imū. intra. τ ꝓci. ad pedes eius. CHRY. Per hoc āt volu
it dñs discipulis oñdere: q etiā gētibus apuit ostiū salutis.
vnde τ mulieris gen⁹ describit cū subdit: Erat. n. muli. gē.
syrophenissa gñe. i. de syria phenicis: Seqt: Et rogabat vt
dmoniū eyceret de filia ei⁹. AUGU. de cōsen. euā. Uide
tur āt afferre aliquā repugnātie questionē: q2 dicit i domo
fuisse dñ3: cū ad illū venit mulier pro filia sua rogans. Sed
qm̄ matthe⁹ dicit discipulos dño ita suggessisse: Dimitte il
lā qm̄ clamat post nos. nihil aliud videt significare q post
ambulantē dñ3 mulierē illā deprecatorias voces emisisse.
Quō g i domo: nisi q2 itelligēdū ē dixisse qdē marcū: q itra
uerit vbi erat iesus: cū eū ꝓdixiss3 fuisse i domo. S3 q2 mat
theus ait: Nō rñdit ei vbum. dedit agnoscere in eo silentio
egressu3 fuisse Jesu3 de domo illa: atq3 ita cetera ɔtexuit:
q iā i nullo discordāt. Seqtur: Qui dixit illi: Sine p⁹ satura
ri filios. BEDA. Quasi. d. futuꝝ ē vt ēt vos q de gentib⁹
estis salutē ɔseqmini: s3 ꝓus oz iudeos q merito antiq ele
ctiōis filioꝝ dei solēt nomine cēseri: pane celesti refici: τ sic
tādē gētib⁹ vite pabula ministrari. Seqtur. Non ē. n. bonū
sumere pa. fi. τ mit. ca. CHRY. Hoc aūt vbū dixit: nō q
i eo sit defect⁹ vtutis ad bñfaciēdū oib⁹: s3 q2 bñficiū ei⁹ di
stributū iudeis τ gētib⁹: cōionē iter se nō hñtib⁹: ꝓuocatio
nē magis oparet. THEO. Canes vocat gētiles: tāq3 a iu
deis sceleratos reputatos. Panē vo dic bñficiū: qd filijs. i.
iudeis dñs ꝓmisit. Est g sensus: q nō decet gētiles bñficijs
ꝓmo eē ꝑticipes: qd iudeis ꝓncipaliter ꝓmissu3 ē. Jō āt dñs
nō statim exaudit: s3 grām differt vt ēt oñdat mulieris fidē
ɔstātē: τ vt discam⁹ nō stati dficere cū oram⁹: s3 vt isistam⁹
donec recipiamus. CHRY. Similiter ēt vt iudeis oñde
ret: q nō eqliter eis dabat τ alienigēis sanitatē: τ vt patefa
cta mulieris fide: magis patefieret ifidelitas iudeoꝝ. Mu
lier. n. nō grauiter tulit: s3 vocē dñi cū mlta reuerētia cōfir
mauit. vñ seqtur: At illa rñdit τ dixit ei: Utiq3 dñe. nā τ ca
tel. co. sub mē. de micis pueroꝝ. THEO. Quasi. d. Judei
panem totu3 hñt. s. descendētē de celo: τ tua etiā beneficia
ego micas postulo. s. modicā bñficij ꝑtem. CHRY. Q2 er
go in ordine canū se reputat reuerent. e ē: quasi. d. ꝓ grā ha
beo etiā in numero canū eē: τ nō ab aliena: sed a ꝓpria men
sa comedere domināris. THEO. Q2 ergo mulier sapien
tissime rñdebat: obtinuit qd optabat. vñ seqtur. Et ait illi.
Nō dixit: vt⁹ mea te saluā fec: s3 ꝓpter hūc fmonē. i. ꝓpter
fidē tuā q h̄ fmōe demōstrat: Uade: exijt demo. a filia tua
Seqtur: Et cū abysset i do. su. iue. pu. ia. su. le. τ dmo. exijs
se. BEDA. Propter humilē. n. mris fideleq3 fmonē filiā
deseruit demoniū: vbi dat exēplū cathecicādi: τ bapticādi
infantes: q2 videlicet ꝑ fidē τ ɔfessionē pentū in baptismo
liberant a diabolo puuli: q nec dū ꝑ se sape: vel aliqd agere
boni possunt vel mali. HIERO. Mystice aute3 mulier
gētilis q ꝓ filia rogat: ē mater nr̄a romana eccl'ia. Nata ei⁹
demoniaca barbarica ē occidētalis natio: cuius fides fecit
de cane ouē. Micas aūt spiritualis itellectus: nō panē ifra
ctū lrē sumere cupit. THEO. Unusquisq3 etiā nostrum
cum peccat: mulier est aia eius. Infirma3 vero filiā h3 hec
aia actus prauos: que filia demoniū h3: na3 actus praui de
monij sunt. Peccatores aūt existes nuncupantur catuli in
pleti imūdicijs. Propter qd nō sumus digni panē dei reci
pere aut participes fieri immaculatoru3 mysteriorum dei.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Si vero cognoſcẽtes noſmetipſos ꝑ humilitatẽ catulos eẽ cõfiteamur pctã nr̃a tũc ſanabit̃ filia.ſ.operatio praua.

¶ Et iteꝝ exiens de finibus tyri venit ꝑ ſidonem ad mar̃ galilee iter medios fines decapoleos. Et adducunt ei ſurduꝫ ⁊ mutũ. Et deprecabãt̃ euꝫ vt iponat illi manũ. Et apprehẽdẽs eũ de turba ſeorſum miſit digitos ſuos ĩ auricula ei⁹: ⁊ expuens tetigit linguã eius: ⁊ ſuſpiciẽs in celũ igemuit ⁊ ait illi: Effeta: quod ẽ adapire. Et ſtati apte ſunt aures ei⁹: ⁊ ſolutũ ẽ vinculũ ligue ei⁹: ⁊ loq̃bat̃ recte. Et precepit illis ne cui dicerẽt. Quãto aũt eis p̃cipiebat tanto magis plus p̃dicabant: ⁊ eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia fecit: ⁊ ſurdos fecit audire: ⁊ mutos loqui.

THEO. In gẽtiliũ locis morã domin⁹ facere non volebat ne occaſionẽ iudeis daret: vt trãſgreſſorẽ legis euꝫ eſtimarẽt ꝙ ſe gẽtib⁹ admiſcebat: ⁊ iõ ꝯfeſtim reuertit̃. vñ dr̃: Et iteꝝ exi. de fi. Tyri ve. ꝑ ſido. ad ma. gali. iter me. fi. decapoleos. BEDA: Decapolis ẽ regio. x. vrbiũ trãs iordanẽ ad ortẽtẽ ꝯ galileã. Qz ergo dr̃ ꝙ domin⁹ venit ad mare galilee iter medios fines decapoleos: nõ ipſos fines decapolis itraſſe ſignificat. neqꝫ.n. mare nauigaſſe dr̃: ſed poti⁹ ad mare vſqꝫ veniſſe: atqꝫ ad ipſum ꝑueniſſe locũ q medios fines decapolis lõge trans mare poſitos reſpiciebat. Seqtur: Et addu. ei ſur: ⁊ mu. ⁊ depca. eũ vt ipo. illi manuꝫ. THEO. Qd recte p⁹ demõiace liberationẽ ponit̃: ex demõio.n. tal̃ paſſio erat. Seqtur: Et apprehendens euꝫ de tur. ſeor. miſit di. ſu. in auri. ei⁹. CHRY. Seorſũ a turba oblatũ ſurdũ ⁊ mutũ app̃hẽdit: vt diuina miracl'a non faceret manifeſte: iſtruẽs nos vanã gl'iaꝫ eycere ⁊ tumorẽ. nihil.n. ẽ ex quo aliqs ſic miracl'a opet̃: ſicẽ ſi hũilitatẽ colat: ⁊ modeſtiã ſeq̃tur: Miſit vo dig:tos in auriculã potẽs v̓bo ſanare: vt oñderet ꝙ diuina v̓tute dicatũ erat corp⁹ diuinitati vnitũ: ⁊ opatio ei⁹. Qz.n. pp. trãſgreſſionẽ ade: natura humana multã icurrerat paſſionẽ: ac mẽbroꝝ ⁊ ſenſuũ leſionẽ: veniẽs chriſt⁹ in ſeipo ꝑfectionẽ demõſtrauit hũane nature: ⁊ pp hoc digitis aures apuit ⁊ ſputo loq̃lã dedit. vñ ſeq̃t̃: Et expu. te. li. ei⁹.

THEO. Ut.ſ. oñderet ꝙ oia mẽbra ſacri corpis ei⁹ diuina exiſtũt ⁊ ſcã: ſicẽ ⁊ ſputũ qd vinculum lingue diſſoluit. Et eniꝫ oẽ ſputũ ſupfluitas ẽ: ſꝫ ĩ dño oia diuina fuerũt. Seq̃t̃: Et ſuſpiciẽs i celũ igemuit ⁊ ait: Effeta: qd eſt adapire. BEDA. Suſpexit qdẽ i celũ: vt ide mutis loq̃lã: ide auditum ſurdis: ide cũctis ifirmãtib⁹ medelã doceret eẽ q̃rẽdã. Ingemuit ãt: nõ qz ipi op⁹ eẽt cũ gemitu aliqd petere a prẽ qui cũcta petẽtib⁹ donat cũ prẽ. ſꝫ vt nob gemẽdi daret exẽpla: cũ vl' ꝑ nr̃i: vl' ꝑ nr̃oꝝ erratib⁹ ꝑrioꝝ ſupne pietatis p̃ſidia iuocam⁹. CHRY. Simul ẽt igemuit: nr̃aꝫ cãm ſuſcipiẽs i ſeipo: ⁊ natur̃ miſert⁹ hũane: vidẽs miſeriã i quã humanũ gen⁹ iciderat. BEDA: Qz ãt ait: Effeta. i. adaperire: ad aures ꝑpe ꝑtinet. aures.n. ad audiẽdũ apiẽde: ligua vo vt loq poſſet a retinaculis erat ſue tarditatis ſoluẽda. vñ ſeq̃t̃: Et ſtati ap. ſũt au. ei⁹. ⁊ ſolu. ẽ vin. lin. ei⁹: ⁊ loq̃. recte. Ubi vtraqꝫ nã vni⁹ ⁊ eiuſdẽ Chriſti mãifeſte diſticta ẽ. Suſpiciẽs qdẽ i celũ q̃ſi hõ deũ depcat⁹ igemuit: ſꝫ mox vno ſmõe q̃ſi potẽs diuia maieſtate curauit. Seq̃t̃: Et p̃cepit eis necui dicerent. HIERO. Per qd nõ i v̓tutib⁹ gloriãdũ eẽ docuit: ſꝫ i cruce ⁊ humilatiõe. CHRY. Precepit ẽt miraculũ occultare: ne ante tẽpus accẽderet iudeos ad homicidiuꝫ per iuidiã ꝑpetrandũ. HIERO. Ciuitas autẽ in mõte poſita vndiqꝫ circunſpecta abſcondi non põt: ⁊ humilitas ſemper p̃cedit gloriã. vñ ſeq̃t̃: Quãto aũt eis p̃cipiebat: tãto magis plus p̃dicabant. THEO. Docemur autẽ ex hoc cũ alicui beneficia clargimur: mime applauſus ⁊ laudes petere cum vo accipimus bñficia bñfactores p̃dicare ⁊ laudare q̃uis nolint. AVGV. de cõ. euã. Si aũt ſciebat eos: ſunt ille q notas hẽbat ⁊ p̃ñtes ⁊ futuras hoium volũtates tanto magis p̃dicaturos: q̃to magis ne p̃dicarẽt eis p̃ciebat: vt qd hoc p̃cipiebat: niſi pigris volebat oñdere q̃to gaudioſius: q̃to ferueti⁹ eũ p̃dicare debeãt: qbus iubet vt p̃dicẽt: qñ illi q ꝓhibebãt̃ tacere nõ poterãt. GLO. Ex p̃dicatõe aũt ſaluatoꝝ a xp̃o: creſcebat admiratio turbaꝝ ⁊ cõfeſſio beneficioꝝ xp̃i. vnde ſequitur: Et eo ampli⁹ admira. di. Bñ oia fecit. hoc. ſ. ſurdos fecit audire ⁊ mutos loqui. HIERO. Myſtice aũt tyrus interp̃tat̃ anguſtia: ⁊ ſignificat iudeaꝫ: cui dñs dicit: Coanguſtatũ eſt ſtratũ a q̃ia tranſfert ſe ad gẽtes alias. Sidon venatio interp̃tat̃. Fera aũt idomita nr̃a natio eſt: ⁊ mare: qd fluctuoſa volubilitas ẽ. Inter medios aũt fines decapoleos: qd interp̃tatur decalogi mãdata: ſaluator ad ſaluandas gentes venit. Gen⁹ aũt humanũ ꝑ multa mẽbra: q̃ſi vnus homo varia peſte abſũptus enũeratur i ꝓtoplaſto: cecat̃ dũ male vidit: ſurdus fit: cũ audit: obmuteſcit cũ loq̃t̃. Depcant̃ aũt eũ vt imponat illi manũ: qz incarnatũ fore dñm multi iuſti ⁊ p̃triarche cupiebãt ⁊ optabant.

BEDA. Uel ſurdus ⁊ mut⁹ ẽ q nec aures audiẽdi verba dei habꝫ: nec os aperit ꝑ loquendis: q̃les neceſſe eſt vt hi q loq iã ⁊ audire diña eloqa didicerũt: dño ſanãdos offerant.

HIERO. Seorſũ ãt ſp a turbulẽtis cogitatõib⁹ ⁊ actib⁹ inordinatis ſmonibuſqꝫ icõpoſitis educit̃: q ſanari meretur. Digiti ãt q i aures mittũtur: v̓ba vel dona ſp̃us ſunt: de quo dr̃: Digitus dei eſt hic. Sputũ aũt diuina ſap̃ia ẽ q̃ ſoluit vinculũ labioꝝ hũani generis: vt dicat: Credo in deum p̃rem oipo. ⁊ reliq̃. Suſpiciẽs aũt in celũ igemuit. i. gemere nos docuit: ⁊ i celũ theſauros nr̃i cordis erigere: qz ꝑ gemitũ ꝯpũctionis intime friuola letitia carnis purgat̃. Aperte ſunt autem aures ad hymnos ⁊ cantica ⁊ pſalmos. Soluit linguam vt eructet verbum bonum: quod nõ poſſunt nec verbera cohibere.

Capi. VIII.

In diebus illis iterũ cũ turba multa eẽt cũ ieſu nec hẽrẽt qd mãducarẽt: ꝯuocatis diſcipulis: ait illis: Miſereo: ſup turbã: qz ecce iã triduo ſuſtinẽt me: nec hñt qd mãducẽt. Et ſi dimiſero eos ieiunos i domũ ſuaꝫ deficiẽt i via. Quidã.n. ex eis d lõge venerũt. Et rñderũt ei diſcipli ſui: Uñ illos qs poterit h ſaturare panib⁹ i ſolitudie? Et iterrogauit: quot pães hẽtis? Qui dixerũt: Septẽ. Et p̃cepit turbe diſcũbere ſup terrã. Et accipiẽs. vii. panes: grãs agẽs fregit: ⁊ dabat diſcipl'is ſuis vt apponerẽt: ⁊ appoſuerũt turbe. Et hẽbant piſciculos paucos ⁊ ipos bñdixit: ⁊ iuſſit apponi. Et mãducauerũt ⁊ ſaturati ſũt. Et ſuſtulerũt qd ſuperat d fragmẽtis. vii. ſportas. Erant autem qui manducauerant quaſi quatuor milia: ⁊ dimiſit eos.

THEOPHI. Poſtq̃ dñs ſuperi⁹ miraculum de multiplicatione panũ perpetraſſet: nũc iteꝝ occaſione habita cõgruenti adducit ſimile miraculũ operari. vñ dicit̃. In diebus illis iteꝝ cum tur. mul. eſ. cũ ieſu: nec haberẽt qd man. con. diſc. ait illis: Miſe. ſu. tur. qm̃ ecce iã tri. ſuſti. me. nec ha. qd man. Non enim ſemp circa alimenta miracula faciebat: ne ꝓpter cibum ipſum ſequerent̃. Et nũc igit̃ hoc miraculuꝫ non feciſſet niſi qz videbat turbis periculũ iminere. vñ ſequit̃: Et ſi dimi. eos ie. in do. ſu. defi. in via. Quidã.n. ex eis de lon. ve. BEDA. Quare triduo ſuſtinent de lõge veniẽtes: Mattheus plenius dicit ſic: Et aſcendens in montem ſedebat: ⁊ acceſſerunt ad eum turbe multe: habentes multos infirmos ⁊ proiecerũt eos ad pedes eius: ⁊ curauit eos

THEOPHI. Diſcipuli adhuc non intelligebãt: nec virtuti eius ꝓpter priora miracula credebant. vnde ſequitur: Et rñderũt ei diſci. ſui vnde iſtos quis pote. hic ſatu. pa. in ſoli. Ipſe aũt dñs nõ eos vituperat: ex hoc iſtruẽs nos ꝙ nõ debemus ignorantib⁹ ⁊ nõ intelligentib⁹ grauiter iraſci: ſꝫ eoꝝ ignorãtie cõpati. vnde ſeqtur: Et iter. eos: Quot pa. ha. Qui dixe. vy. REMI. ſup matth. Nõ ideo iterrogauit qz ignoraret quot haberent: ſꝫ vt dũ illi rñdẽt. vy. quo paucio res eẽnt: eo magis miraculũ diffamaret̃: ⁊ noti⁹ fieret. Sequitur: Et p̃ce. tur. diſ. ſup terrã. In ſuperiori refectõe ſupra fenũ diſcubuiſſe dicunt̃: Hic vero ſuper terram. Seq̃t̃. Et fac. vy. pa. gra. agens fre. In eo ꝙ grãs egit. nobis reliquit exemplũ: vt de oĩbus donis nobis celit⁹ collatis illi gratias referam⁹. Et notãdũ qz dñs panes nõ dedit turbe: ſꝫ diſcipulis: diſcipuli aũt dederũt turbis. Seq̃t̃.n. Et da. diſ. ſu. vt appo. ⁊ appo. tur. Nõ ſolũ panes: ſꝫ ⁊ piſciculos bñdicẽs iuſſit ap. Seq̃t̃.n. Et habebãt piſciculos pau. ⁊ ipos ben. ⁊ iuſ. appo.. Et mã. ⁊ ſa. ſũt. BEDA. In hac g̃ lectõe ꝯſideranda eſt i vno eodẽqꝫ redẽptore nr̃o diſticta opatio diuinitatis ⁊ humanitatis: atqꝫ Euticetis error q vnã tm̃ i xp̃o opatiõeꝫ dogmatiçare p̃ſumit ꝓcul a xp̃ianis finib⁹ expellẽd⁹. Quis eni nõ videat h ꝙ ſup turbã miſeret̃ dñs: affectũ eẽ ⁊ ꝯpaſſionẽ hũane fragilitatis. Qz aũt. vy. panib⁹ ⁊ piſciculis pau cis q̃tuor milia hoium ſatiauit: diñe op⁹ ẽ v̓tutis. Seq̃t̃. Et ſu. qd ſupe. d fra. vy. ſpor. THEOPHI. Turbe ꝯmedentes ⁊ ſaturate nõ ſecũ tollũt panũ reliqas: ſꝫ ipas diſcipuli ſuſtulerũt: ſicẽ ⁊ ſupi⁹ cophinos. In quo ſꝫ hiſtoriã diſcim⁹: qm̃ oꝫ nos his q̃ ſufficiũt eẽ cõtẽtos: ⁊ nõ q̃rere vltra. Deiñ numer⁹ mãducãtiũ deſcribit̃ cũ dr̃: Erãt ãt q mã. q̃ſi q̃tuor milia. ⁊ dimi. eos. Ubi ꝯſiderãdũ ẽ: ꝙ xp̃s nemĩnẽ ieiunum dimittit. oẽs.n. vult ſua gr̃a enutriri. BEDA. Hoc vo typice iter hãc refectõeꝫ: ⁊ illã qnqꝫ panũ ac duoꝝ piſciuꝫ diſtat: ꝙ ibi lr̃a veteris teſtamẽti ſp̃uãli gr̃a plena ſignificata eſt. h aũt v̓itas ⁊ gr̃a noui teſti fidelib⁹ miſtrãda mõſtrata eſt. Turba aũt triduo dñꝫ ſuſtinet pp ſanationẽ ifirmoruꝫ vt matth. narrat: cũ electi i fide ſcẽ trinitatis ꝑ pctis perſeuerãti inſtãtia ſupplicãt. Uel qz ad dñꝫ ſe ope locutõe atqꝫ cogitatõe cõuertunt. THEOPHI. Uel per eos q ꝑ triduũ expectãt: ſignificat bapticatos. Baptiſm⁹.n. illũinatio dr̃. ⁊ tria ſubmerſiõe ꝑficit̃. GREGO. ꝑmo mo. Nõ vult aũt eos ieiunos dimittere ne deficiãt i via. oꝫ.n. ꝙ i p̃dicatõe v̓bũ ꝯſolatõis accipiãt: ne a v̓itatis pabulo ieiuni remanẽtes: i h⁹ vite labore ſuccũbãt. AMBRO. ſup lucã. Bonus qdẽ dñs ſtudia exigit: vires miſtrat: nõ vult ieiunos dimittere ne dficiãt i via: hoc ẽ vl' i iſti⁹ curſu vite: vl' añq̃ ad caput vie ꝑueniãt. ſ. ad p̃reꝫ ⁊ itelligãt ꝙ ex p̃re xp̃s ẽ: ne forte cũ acceperit ꝙ nat⁹ ex v̓gine eſt: icipiãt nõ dei v̓tutẽ: ſꝫ hominis eſtiare. Diuidit g̃ eſcas dñs ieſus: ⁊ ille qdẽ vult dare oib⁹: negat ne: ni: diſpẽſator ẽ oiuꝫ. ſꝫ cũ ille panes frãgat et det diſcipulis: ſi tu man⁹ tuas nõ extendas vt accipias tibi eſcas: deficies i via: nec poteris i eũ culpã referre q miſeret̃ ⁊ diuidit. BEDA. Qui vo poſt carnis flagitia: poſt furta: violẽtias: ⁊ homicidia ad pñiaꝫ redeũt: ad dñm d lõginquo veniũt. Quãto.n. qſqꝫ plus i prauo ope errauit: tãto aboĩpotẽte deo lõgi⁹ receſſit. Credẽtes d gẽtib⁹ d lõge venerũt ad xp̃m: iudei vo d ꝓpe: q legis ⁊ ꝓphaꝝ erãt lr̃is edocti ex illo. Supra aũt i refectõe qnqꝫ panũ turbe ſup fenũ viride diſcũbebãt: h ãt ſup terrã: qz ꝑ ſcripturã legis d̃ſideria carnis cõpmere iubẽtur. In no. ãt teſt. ipaꝫ quoqꝫ terram: ac facultates tpales reliq̃re p̃cipimur. THEOPHI. Septem aũt panes ſũt ſp̃uales ſermones. nã ſeptenari⁹ numer⁹ ſpiritusſancti ſignificatiuus eſt: q ꝑficit oĩno. in ſeptenario enĩ numero dierũ noſtra vita perficit̃. HIERO. Uel ſepteꝫ panes dona ſunt ſp̃uſſancti. fragmenta panũ myſtici intellectus ſunt hui⁹ ſeptimane. BEDA. Qz. enim dñs panes fregit: apertionem ſignificat ſacramẽtorum. ꝙ gratias egit oñdit quantuꝫ de ſalute hamani generis congaudeat. ꝙ panes diſcipulis dedit vt turbe apponerent: ſignificat q ſpiritualis dona ſciẽtie tribuit apoſtolis: ⁊ ꝑ eoꝝ miniſteriũ voluit eccleſie ſue vite cibaria diſtribui. HIERO. Piſciculi bñdicti libri ſunt noui teſtamẽti: qm̃ piſcis aſci partẽ dñs reſurgẽs poſtulat. vel in piſciculis ſanctos accipim⁹: quorũ ſcriptura noui teſtamẽti fidẽ: vitã: ⁊ paſſiões ꝯtinet: qui turbulẽtis hui⁹ ſeculi fluctib⁹ erepti: refectionẽ nob internam exẽplo ſuo p̃buerũt. BEDA: Qz aũt turbis ſaturatis ſuperat: apoſtoli tollunt: qz altiora ꝑfectiõis precepta que turba nequit attingere: ad illos ꝑtinent qui generalem populi dei ꝯuerſationẽ tranſcendunt: ⁊ tamen turba ſaturata eſſe memoratur: qz ⁊ ſi ſua relinquere nequeãt neqꝫ explere qd de virginibus dr̃: tamen audiẽdo mandata legis dei: ad vitam perueniunt eternã. HIERO. Septem autẽ ſporte. vy. eccleſie. Quattuor milia: annus eſt noui teſtamenti: cuꝫ quattuor tẽporibus. Bene etiam quattuor milia ſunt: vt in ipſo numero docerent euangelicis ſe paſtos eſſe cibarys.

THEOPHI. Uel quatuor milia ſunt. i. q̃ttuor virtutibus ꝑfecti: ⁊ pp hoc veluti fortiores plura comedẽtes pauciora reliquerũt. In iſto.n. miraculo. vy. ſporte remanent: in miraculo aũt quinqꝫ panuꝫ. xy. cophini: qz quinqꝫ milia erãt. i. qnqꝫ ſenſib⁹ ſuiẽtes. ⁊ pp h nõ potuerũt comedere: ſꝫ paucis cõtenti multe ſupabundabãt reliq̃e fragmẽtoꝝ.

¶ Et ſtatim aſcẽdẽs nauiꝫ cuꝫ diſcipulis ſuis: venit i ꝑtes dalmanitha. Et exierunt phariſei ⁊ ceperũt cõq̃rere cũ eo: querẽtes ab illo ſignũ de celo tentãtes eũ. Et igemiſcẽs ſp̃ũ ait: Quid generatio iſta ſignũ q̃rit? Amẽ dico vobis ſi dabit̃ generationi iſti ſignũ. Et dimittẽs eos aſcẽdit iteꝝ nauiꝫ: ⁊ abijt trãs fretũ. Et obliti ſũt panẽ ſumere ⁊ niſi vnũ panẽ nõ hẽbãt ſecũ i naui. Et p̃cipiebat tis dicens: Uidete ⁊ cauete a fermẽto phariſeoꝝ: ⁊ fermẽto herodis. Et cogitabãt ad alteruꝫ dicẽtes: qz panes nõ hẽmus. Quo cognito ait illis ieſus: Quid cogitatis: qz panes ñ hẽtis? Nõdũ cognoſcitis nec intelligitis? Adhuc cecatũ hẽtis cor vr̃: Oculos hñtes nõ videtis: ⁊ aures hñtes nõ auditis: Nec recordamini qñ qnqꝫ panes fregi in qnqꝫ milia: ⁊ quot cophinos fragmẽtoꝝ plenos ſuſtuliſtis? Dicunt ei: Duodeci. Qñ ⁊ ſeptẽ panes in quattuor milia: quot ſportas fragmentorum tuliſtis? Et dicũt ei: Septẽ. Et dicebat eis: Quomõ nondum intelligitis?

THEOPHI. Poſtq̃ dñs opatus eſt miraculũ panũ: ſtatim in aliũ ſecedit locũ ne ꝓpter miraculũ ipm turbe caperent: vt facerent regem. vnde dr̃: Et ſtatim aſcen. nauim cũ diſci. ſu. ve. in par. dalma. AVGV. de con. euan. In mattheo autem legitur: ꝙ venit in fines magedaꝫ. Non aũt dubitandũ eſt eundẽ locũ eſſe ſub vtroqꝫ noĩe. Naꝫ pleriqꝫ codices nõ hẽnt etiã ſm marcũ niſi magedã. Seqtur: Et exi. pha. ⁊ cepe. cong. cũ eo: queren. ab il. ſig. de ce. tem. eũ. BEDA: Phariſei ſiqdẽ ſignũ querunt de celo: vt q multa hominuꝫ milia ſecundo de paucis panibus ſaturauit: nunc in exẽplo moyſi mãna celit⁹ miſſa: ⁊ ꝑ oia paſſim diſperſa: populũ oẽm in vltimo tempe reficiat: qd in euangelio Joãnis querunt dicẽtes: Qd ſig. fa. vt vide. ⁊ cre. ti. Patres nr̃i mã. mãna in deſerto. ſicut ſcriptuꝫ eſt. Panẽ de celis de. eis mãdu. THEOPHI. Uel querunt ſignuꝫ de celo ſcilicet, vt ſolem ⁊ lunam ſiſteret: grandinem peteret: ⁊ aerem immutaret. Credebant enim ꝙ de celo ſigna facere non poterat

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

sed q in beelçebub solum poterat facere signum in terra.
BEDA.Sicut aũt turbã supra credentẽ refectur⁹ grãs agebat:ita nũc ob stultã phariseoꝝ petitionẽ gemit:qꝛ humane nãe circũferẽs affect⁹:sicut de hoĩuz salute letat̃:ita sup eoꝝ dolet errorib⁹.vñ seq̃t:Et inge.spũ.ait.Quid gnãtio ista sig.q̃rit:amẽ dico vo.si dabi.gene.isti signũ.i.nõ dabit̃:iuxta illud i psalmo:Semel iuraui i scõ:si dauid mentiar.i.nõ mẽtiar dauid. AVGV.de cõ.euã.Nõ aũt moueat q marcus nõ dicit respõsũ eẽ q̃rentib⁹ signũ d celo idem qd matthe⁹ de iona:sꝫ ait dominũ rñdisse:Signũ nõ dabit̃ ei.intelligendum ẽ.n. quale petebãt hoc est d celo.Pretermisit aũt dicere de iona qd matthe⁹ cõmẽorauit. THEO. Ideo aũt eos dñs nõ exaudit:qꝛ aliud ẽ tps signoꝝ celestiũ:scꝫ tps aduẽt⁹ scdi:cũ vͣtutes celoꝝ cõmouebũt̃:ꝛ luna non dabit lumẽ suũ.Tpe aũt pmi aduẽtus nõ fiũt talia:sed oĩa mãsuetudine plena. BEDA.Nõ etiã dandũ erat celeste signũ gnãtõi tentantũ dñz.Ceterꝝ gnãtioni q̃rentiũ dñm signũ de celo oñdit:qñ cernẽtib⁹ apl'is ascẽdit i celũ. Seq̃t̃: Et di. eos. asc.ite.na.ꝛ abijt trãs fretũ. THEOPHI.Dimittit qdẽ dñs phariseos q̃si icorrectos.nã vbi spes ẽ correctõis:ibi morandũ est.vbi vͦ malũ icorrigibile est:inde recedendũ.Seq̃t̃:Et ob.sũt pa.su.ꝛ nisi vnũ pa.nõ ha. secum in naui. BEDA.Querit aũt aliqs:Qũo panes non habebãt:q stati ipletis.vij.sportis ascẽderũt i nauiculã.Sed scriptura testat̃ q obliti sũt eos secũ tollere:qd idiciũ ẽ q̃ꝫ modicã carnis curã hẽrent i reliqs:qb⁹ ipa reficiẽdi corporis nec̃itas itẽtõe dñici comitat⁹ mente excesserat. THEO. Dispẽsatiue ẽt panes sumere discipl'i sũt obliti:vt reprehensi a xpo fierẽt meliões:ꝛ ad vͣtutis xpi notitiã puenirẽt.Sequit̃.n.Et p.eis di.Ui.ꝛ ca.a fer.pha.ꝛ fer.hero. CHRY. Matthe⁹ dicit a fermẽto phariseoꝝ ꝛ saduceoꝝ:Lucas vͦ phariseoꝝ solum.tres g̃ phariseos noiant:quasi pncipales. Mattheus vͦ ꝛ marcus sibi secũdarios diuiserũt.Cõgrue ãt marc⁹ posuit herodis:q̃si relictis a mattheo herodianis i supplementũ narratõis ipsi⁹.Hoc aũt dicẽs:paulati inducit discipulos ad sensũ ꝛ fidẽ. THEO.Fermẽtũ phariseorũ ꝛ herodianoꝝ vocat doctrinã eoꝝ q̃si dãnosam ꝛ corruptiuã:ꝛ malicia veteri plenã.herodiani.n.doctores erant q herodẽ xpm eẽ dicebãt. BEDA.Uel fermẽtũ phariseoꝝ ẽ decreta legis diuine traditõib⁹ hoĩuz postponere: legem vͣbis pdicare:ꝛ factis impugnare:dñm tẽtare: doctrine ei⁹ aut opib⁹ nõ credere.Fermẽtũ aũt herodis est adulteriuz homicidiũ:temeritas iurãdi:simulatio religiõis:ꝛ odiuz in xpm ꝛ precursorẽ ei⁹. THEO.Ipsi aũt discipl'i de fermẽto panũ dixisse dñm putauerũt.vñ seq̃t̃:Et cog.ad al.di. qꝛ pa.nõ ha.Hoc aũt dicebãt:q̃si nõ itelligẽtes xpi virtutẽ:q poterat panes facere ex nõ ente.vñ dñs eos rephẽdit. Seqtur.n.Quo cog.iesus ait il.Quid cogi.qꝛ pa.nõ habe. BEDA.Per occasionẽ aũt pcepti qd saluator iusserat dicẽs: Cauete a fermẽto phari.ꝛ fer.hero.docet eos qd significẽt qnqꝫ panes ꝛ septẽ:de qb⁹ subdit:Nec recorda.qñ qnqꝫ panes fregi ꝛc.Si.n.fermẽtũ pdictũ traditiões puersas significarꝫ:q̃re cibi qb⁹ nutrit⁹ ẽ ppl's di:ñ vͣꝫ doctrinã significꝫ:

¶ Et veniũt bethsaida: ꝛ adducũt ei cecũ: ꝛ rogabãt eũ vt illũ tãgeret. Et apprehẽsa manu ceci eduxit eũ extra vicũ: ꝛ expuẽs i oculos ei⁹ impositis manib⁹ suis:iterrogauit eũ si aliqd videret. Et aspiciẽs ait:Uideo hoĩes velut arbores ambulãtes. Deide iterꝝ iposuit manus sup oculos ei⁹ ꝛ cepit videre: ꝛ restitut⁹ ẽ:ita vt clare videret oĩa. Et misit illũ i domũ suaꝫ dicẽs: Uade in domũ tuã: ꝛ si in vicũ itroieris:nemini dixeris.

GLO.Post refectionẽ turbaꝝ euangelista de illuminatione ceci subiungit dicens:Et veniũt bethsaida ꝛ addu.ei cecũ ꝛ roga.eũ vt illũ tãgeret. BEDA.Sciẽtes qꝛ tactus domini sic leprosũ mũdare:ita cecũ illuminare valeret. Sequtur.Et app.ma.ce.edu.eũ extra vicũ. THEOPHI.Uidet̃ nãqꝫ bethsaida multa ifidelitate fuisse ifecta. vnde dominus exprobrat ei:veh tibi bethsaida .qꝛ si i tyro ꝛ sidõe ꝛc. In hac g̃ adductũ cecũ extra vicũ educit.non.n. erat vͣa adducẽtiũ fides.Seq̃t̃:Et expu.i ocu.ei⁹.ipo.ma. suis iterro. eũ si.ali.vide. CHRY.Spuit qdẽ ꝛ man⁹ imponit ceco: volẽs ostẽdere q vͣbũ diuinũ opationi adiũctum mirabiliter pficit.Man⁹.n.opationis est ostẽsiua.sputũ vͦ fmonis ex ore plati.Interrogat ãt si aliqd videret:quod in alijs sanctis nõ fecit:significãs pp ipfectã adducentiũ fidẽ:ac ipius ceci oculos ei⁹ non eẽ oĩno aptos.vnde seq̃t̃:Et aspi.ait:Uideo ho.ve.ar.am.Qꝛ.n.i ifidelitate adhuc detiebat̃:obscure se vider̃ hoĩes declarabat. BEDA.Formã qdẽ corporũ iter vmbras aspiciẽs: sed nulla mẽbroꝝ liniamẽta visu adhuc caligãte discernere valẽs:quales cõdẽse arbores a lõge spectãtib⁹:vl'i luce nocturna solẽt apparere:ita vt nõ facile:arbor an hõ sit possit dinosci. THEOPHI.Jõ ãt nõ stati eũ pfecte fac̃ videre :sed ipte qꝛ nõ pfectã fidẽ hẽbat. Nã fꝫ fidẽ dat̃ medela. CHRY.Deducit ãt eũ ab initio sensus redditi i fidei apphẽsionẽ:ꝛ sic fec̃ eũ pfecte videre vnde seq̃t̃:deide iterꝝ ipõit ma.sup ocu.ei⁹ ꝛ cepit videre.ꝛ postea subiũgit:Et rest.ẽ:ita vt vi.cla.oĩa:sensu.s.ꝛ itellectu pfecte curat⁹.Sequit̃:Misit eũ i do. se.di. Uade i domuz tu.ꝛ si i vicũ itro.ne.dixe. THEOPHI. Hoc qdẽ precepit ei qꝛ ifideles erãt vt dictũ ẽ:ne forte ab eis i aĩa lederet̃ ꝛ ipsi nõ credẽtes graui⁹ crimẽ i ncurrãt. BEDA.Uel exemplũ suis tribuit ne de his que faciũt mirandis:fauorem vulgi requirãt.Mystice aũt bethsaida dom⁹ vallis iterptat̃ .i.mũdus q est vallis lachrymaꝝ.Adducũt ãt ad dominuz cecũ.i.q nõ videt qd fuit:qd ẽ:ꝛ qd erit.Rogãt illũ vt eũ tãgeret.Quis.n.est qui tangit̃:nisi q cõpungit̃: BEDA:Tãgit.n.nos domin⁹ cũ mẽtẽ afflatu sui spũs illustrãt:atqꝫ ad agnitionẽ nos ppie ifirmitatis studiũqꝫ bone actionis accendit.Apphẽdit manũ ceci:vt eũ ad executionẽ bone operationis cõfortaret. HIERO.Et ducit eũ extra vicũ.i.ciuitate maloꝝ.Expuit autem in oculos eius:vt videat voluntatẽ domini p flatũ spũssancti.Impositis aũt manib⁹ interrogat eũ si videret:qꝛ p opa dñi vr̃ maiestas ei⁹. BEDA. Uel expuens in oculos ceci iponit man⁹ suas vt videat:qꝛ cecitatẽ humani generis ꝛ p iuisibilia dona:ꝛ p sacramẽta assumpte hũanitatis extersit.Sputũ.n.qd d capite hoĩs pcedit:grãm spũssancti designat.Sꝫ quẽ vno vͣbo totuz simul curare poterat:paulatiꝫ curat:vt magnitudinẽ hũane cecitatis oñdat:que vix ꝛ quasi p grad⁹ ad lucẽ redeat. Et grãz suã nob idicat:p quã singula pfectiõis icrementa adiuuat. Quisqs aũt ita lõgi tpis obscuritate depssus ẽ:vt iter bonũ ꝛ maluz discernere nesciat:quasi ambulãtes hoĩes istar arborꝝ cernit:qꝛ fcã multitudinis absqꝫ luce discretõis videt. HIE.Ul' videt hoĩes velut arbores: qꝛ oẽs hoĩes existimat se supiores.Iterꝝ aũt man⁹ posuit sup oculos ei⁹ vt videret clare oĩa.i.p opa visibilia iuisibilia intelligeret:ꝛ q̃ oculus non vidit:ꝛ claꝝ anime sue statum post rubiginem peccati mundi cordis oculo cõtemplet̃.Misit eũ in domũ suaꝫ.i.i cor suum:vt videret in se qd añ non vidit.Non enim putat homo desperans de salute oĩno posse:quod illuminatus facile põt pficere. THEOPHI.Uel postq̃ꝫ sanauit mittit i domũ:nã dom⁹ vniuscuiusqꝫ nostꝝ celũ ẽ:ꝛ mãsiões que sunt i eo. HIERO.Dicit aũt ei.Et si in vicũ introi.nemini dixeris.i.vicinis cecitatẽ tuã semp enarra:nõ virtutem.

¶ Et igressus ẽ iesus ꝛ discipuli eius castella cesaree philippi: ꝛ i via iterrogabat discipl'os suos dicens eis:Quẽ me dicunt hoĩes: Qui rñderũt

illi dicẽtes:Alij ioannem baptistaꝫ:alij heliam: alij vero quasi vnum de prophetis.Tũc dic̃ ill'. Uos vero quem me esse dicitis: Respõdens petrus ait ei: Tu es christus. Et cõminat⁹ est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit docere eos qm̃ oportꝫ filiũ hoĩs pati m'ta: ꝛ reprobari a senioribus: ꝛ a sũmis sacerdotib⁹ ꝛ scribis occidi: ꝛ post tres dies resurgere: ꝛ palam verbum loquebatur. Et apprehendens eũ petrus: cepit increpare eũ: Dñe ppicius esto tibi:nã hoc nõ erit. Qui conuersus ꝛ videns discipulos suos comminatus est petro dicens: Uade retro me sathana: qm̃ non sapis que dei sũt: sꝫ que sũt hominum.

THEOPHI.Postq̃ꝫ eduxit lõge a iudeis discipulos suos tũc de seipso iterrogat:vt nõ timẽtes iudeos respõdeãt veritatẽ.vñ dr̃:Et ingres.est ie.ꝛ disci.eius i castel.cesa.phi.
HIERO.Philipp⁹ iste fuit frater herodis de quo supra diximus q in honorẽ tyberij cesaris cesareã philippi:que nũc paneas dicit̃ appellauit.Seq̃t̃:Et in via iter.disci.di.Queꝫ me dicũt eẽ hoĩes: CHRY.Sciẽs qdẽ iterrogat:qꝛ decebat vt discipuli qñqꝫ eũ meli⁹ laudarẽt q̃ꝫ turbe. BEDA. Unde pmũ hoĩuz sniaꝫ iterrogat:discipuloꝝ fidẽ exploraturus:ne illoꝝ cõfessio vulgi videret̃ opione firmata.Seq tur:Cui res.illi di.Alij io.ba.alij heliã:alij vero q̃si vnuz de pphetis. THEO.Multi nãqꝫ putabant q ioãnes a mortuis resurrexisset:sic̃ ꝛ herodes credebat:ꝛ post resurrectionẽ suã miracula ppetrasse.Postq̃ꝫ vͦ ab eis sciscitat⁹ ẽ alioꝝ suspitionẽ:ipos iterrogat qd de hoc i eoꝝ mente cõsistat. vñ seq̃t̃:Tũc dic̃ ill':Uos vͦ quẽ me eẽ dicitis: CHRY. Ex ipso aũt iterrogatõis mõ:i maiorẽ eos reducit sensuz ad mai⁹ aliqd estimandũ d eo:ne cũ turbis cõueniant.Quid vͦ vertex discipl'oꝝ:os apl'oꝝ interrogatis oib⁹ rñderit: manifestat̃ cũ subdit̃.Rñdẽs petr⁹ ait ei.Tu es xps. THEO. Cõfitet̃ qdẽ illũ eẽ xpm a pphetis denũciatũ.Sed qd ad cõfessionẽ petri rñderit dñs :ꝛ q̃lr ipꝫ beatificauit:Marc⁹ euãgelista ptrãsit:ne huiusmodi narrãdo:petro suo magrõ grãz pstare videret̃:Matth.aũt hoc plane ptractat.ORI. sup matth.Uel qꝛ marcus ꝛ lucas scripserũt petrũ respondentẽ:Tu es xps.nõ adijciẽtes qd positũ est i mattheo. Filius dei viui. pptere a nõ scripserũt ad cõfessionẽ relatã beatitudinẽ.Seq̃t̃:Et cõmi.ẽ il.ne cui di.de illo.THEO.Uolebat.n.interim suã gl'iaꝫ occultare:ne multi scãdaliçarent̃ d eo:ꝛ penã mererẽt̃ maiorẽ. CHRY.Uel vt scãdalo crucis cõpleto purã infigat fidẽ in mentẽ eoꝝ.pri⁹.n.pfecta circa ascẽsionẽ dixit eis:Euntes docete oẽs gẽtes. THEO. Postq̃ꝫ aũt dñs cõfessionẽ discipuloꝝ acceptauit dicẽtiũ verũ deũ:tũc ipsis reuelat crucis mysteriũ.Uñ seq̃t̃: Et cepit docere eos qñ oꝫ fi. ho. mul.pati ꝛ repro.a se.ꝛ a sũ.sacer.et scri.occi. ꝛ post tres dies resur.et pa.vͣbũ loquebat̃.s.de futura passiõe.Nõ aũt itelligebãt discipl'i ordinẽ veritatis:nec qꝫ resurrectionẽ cõphendere poterãt:sꝫ putabãt eẽ meli⁹ q nõ pateret̃. CHRY.Predixerat tñ hoc eis dñs hac occasiõe:vt oñderet q oporteret post crucẽ ꝛ resurrectõeꝫ xpm a testib⁹ pdicari. Rursus petr⁹ exñs feruidus sol⁹ d his sumit audaciã disputãdi.Uñ seq̃t̃:Et apphẽdens eũ petrus: cepit icrepare eũ:Dñe ppicius esto tibi:nã hoc nõ erit. Hoc aũt amãtis affectu ꝛ optãtis dixit:q̃si diceret: Hoc non potest fieri:nec recipiunt aures mee vt dei filius occidendus sit. CHRY.Quid est aũt hoc:q petrus qui reuelatione patris potitus erat sic velociter cecidit ꝛ istabilis ẽ effect⁹: Sed dicim⁹ non esse mirum si hoc ignorauit qui de passione reuelationeꝫ non accepit.Qꝛ eni christus filius dei viui esset:reuelatione didicerat:mysterium vero crucis ꝛ resurrectionis nondũ ei fuerat reuelatũ. Ipse vero ostẽdens q oporteret eũ ad passionẽ venire:petꝝ increpauit. vñ seq̃t̃. Qui conuer.ꝛ vi.di.su.cõmi.est pe.di.vade retro me satha.

THEOPHI.Dñs nãqꝫ volẽs oñdere q ppter saluteꝫ hoĩuz debebat ei⁹ passio fieri:ꝛ q sol⁹ sathanas christũ pati nolebat:vt gen⁹ nõ saluaret̃ humanũ:petꝝ sathanã noiauit:eo q sapet que sũt sathane:nolẽs christũ pati sꝫ aduersans eidẽ.Sathanas.n.aduersari⁹ iterptat̃. CHRY.Demoni aũt ipm tentãti nõ ait:Uade post me:sꝫ petro dic̃:vade retro me :idest sequere me:ꝛ volũtario mee passiõis cõsilio nõ resistas.Seq̃t̃:Qm̃ nõ sa.ea que dei sũt:sꝫ q̃ hoĩuz.
THEOPHI.Que hoĩuz sunt dicit petrũ sape fm q affectiones carnales quodammõ sapiebat:volebat.n.petrus q sibi christus prestaret requiem ꝛ non crucifigeretur.

¶ Et cõuocata turba cũ discipulis suis:dixit eis: Siquis vult me sequi:deneget semetipm: ꝛ tollat crucem suã ꝛ sequatur me. Qui enim voluerit aiaꝫ suã saluã facere pdet eã. Qui aũt pdiderit aiaꝫ suã ppter me ꝛ euangeliũ:saluam faciet eam. Quid eni pderit hoi si lucret̃ totum mundum ꝛ detrimentũ aĩe sue faciat: Aut qd hõ cõmutationis dabit p aĩa sua: Qui eni me confessus fuerit ꝛ verba mea i gñatione ista adultera ꝛ peccatrice: ꝛ filius hoĩs cõfitebitur eũ cuꝫ venerit in gloriã patris sui cũ angelis sanctis. Et dicebat illis: Amen dico vobis:qꝛ sunt quidaꝫ de hic stantibus qui non gustabunt morteꝫ donec videant regnum dei venientis in virtute.

BEDA.Postq̃ꝫ discipulis mysteriũ sue passiõis ꝛ resurrectiõis oñdit:hortat̃ eos vna cũ turba ad sequẽdũ sue passionis exẽplũ.vñ seq̃t̃:Et con.tur.cũ.disc.su.dixit eis:Siqs vult post me seq:deneget semetipm. CHRY.Quasi diceret ad petꝝ: Tu qdẽ icrepas me passionẽ sustinere volẽtẽ: ego ãt dico tibi q nõ solũ phibere me pati nociuũ ẽ:sꝫ neqꝫ saluari poteris nisi ipse moriaris.Dic̃ ãt:Siqs vult post me seq.q.d.ad bona voco que qs velle dꝫ:nõ ad mala ꝛ grauia vt cogaris.Qui.n.i fert violentiã freq̃nter ipedit:q vͦ auditorẽ i libertatẽ dimittit:magis attrahit ipm.Aliqs ãt abnegat seipꝫ:cũ nullã sui corpis curam hꝫ:vt siue flagellet̃:siue aliqd simile patiat̃:sustineat patiẽter. THEOPHI.Nã sic̃ q abnegat alterꝝ frẽm aut preꝫ:q̃uis vulnerent̃ ꝛ moriãtur nõ cõpatit̃ nec imitat̃:sic ꝛ nos debem⁹ spnere corpus nr̃m:vt si vulnerari cõtingat:vl' aliquid sil'e pati.nõ curem⁹:
CHRY.Nõ ãt ait q pcat sibijpi:sꝫ q ãpli⁹ ẽ q abneget semetipm q̃si nihil cõe ad se hẽat:sꝫ piculis exponat:ꝛ circa ea sic disponat̃ ac si ali⁹ pateret̃: ꝛ h ẽ sibiipi pcere:qꝛ pr̃es tũc liberis suis ignoscũt:cũ tradentes eos doctorib⁹ illis iubeat non pci.Usqꝫquo ãt oporteat seipsuꝫ abnegare oñdit cũ subdit:Et tol.cru.su.q.d.vsqꝫ ad mortẽ exprobrabilissimã. THEO.Nam tũc crux exprobrabilis videbat̃:qꝛ i ea malefici figebãt̃. HIERO.Ul' aliter:Sic̃ gubernator pit⁹ tẽpestatẽ i trãqllitate pcauẽs:nautas suos vult eẽ paratos:ita ꝛ dñs dic̃:Siqs vult me seq:de.semet.i.alter ex altero fiat. BEDA.Tũc.n.nosipos abnegam⁹ cũ vitam⁹ qd p vetustatẽ fuim⁹:ꝛ ad h nitimur quod p nouitatẽ vocamur. Crux autẽ tollitur:cũ aut p abstinentiam afficitur corpus: aut p cõpassionẽ pximi affligit̃ anim⁹. THEOPHI.Qꝛ vͦ post crucẽ vͣtuteꝫ aliam nos hr̃e oꝫ:adiecit:Et sequatur.
CHRY.Hoc aũt dic̃:qꝛ cõtingit aliquẽ patiẽtẽ nõ sequi christũ:cũ.s.aliqs nõ patitur ppter xpꝫ.Seq̃t̃.n.christũ qui post eũ ambulat:q morti ei⁹ se cõformat:pncipes etiã ꝛ ptãtes cõtẽnẽs:sub qbus añ christi aduẽtũ peccabat. Seqtur: Qui vo.ani.su.sal.fa.per.eã . Qui autem p.ani.su. pp.me ꝛ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

pp̄ter euā.sal.fa eā.q.d. Hec vobis mādo quasi vobis par/
cens: eteni q filio suo pcit: pdit eū: q vo nō pcit: saluat. Opoꝛ
tet ḡ nos eē ad moꝛtē ꝯtinue pparatos. Si.n. in mālibus p̄/
lys q parat⁹ est ad moꝛtē melioꝛ ē alys: nullo post moꝛtem
eum resuscitare valēte: multomagis ī spūalib⁹ p̄lys cū spes
tāta resurrectōis existat: ꝙ q ponit aīaȝ suā ī moꝛtē: saluam
facit eā. REMI. Aīa aūt hoc loco ītelligenda est vita p̄n̄s
nō aūt ipsa substantia aīe. CHRY. Qꝛ ergo dixerat. Qui
vo.ani.su.sal.fa.p.eā. neqȝ pditionē hāc ꝛ salutē illā efficit
eq̄lem: subiūgit: Quid.n.p.ho.si lu.to.mū.ꝛ detri.fa.anime
sue: Aut quā da.hō.ꝯmu.p aīa sua: q.d. ne dicas qm̄ aīam
suā saluauit: q crucis effugit pericula. Qm̄.n. cū aīa sua.i.vi/
ta ista lucrat̄ aliqs oꝛbē terre: qd ampli⁹ erit ei aīa peunte:
Nūqd aliā hȝ aīaȝ p aīa dare: Preciū.n. p domo p̄t aliqs
cōmutare: aīaȝ vo pdens: aliā aīaȝ dare nō potest. Caute āt
dicit: Aut quā ꝯmu.da.ho. De⁹ eni pp̄ter nr̄aȝ salutē dedit
cōmutationē p̄ciosū sanguinē iesu xp̄i. BEDA. Uel hoc
dicit: qꝛ psecutōis tpe ponēda est aīa: pacis aūt tpe frangen
da sūt desideria terrena: qd significat cū dicit: Quid.n.pde
rit hoi ꝛc. Pleruqȝ aūt verecūdie vsu p̄pedimur: vt rectitu
dineȝ quā seruamus i mente nō exp̄mere valeam⁹ i voce.
Et ideo subdit: Qui eni me cō.fu.ꝛ ver.me i gene.ista adul.
ꝛ pec.ꝛ fi.ho.cōfi.eū: cū ve.in glo.pa.su.cū ang.su. THEO.
Nō eni est sufficiens fides que solū i mente ꝯsistit: sȝ ꝛ oris
ꝯfessionē dn̄s reqrit: sanctificata eni p fidē aīa: oȝ ꝛ coꝛpus
p ꝯfessionē sanctificari. CHRY. Qui aūt hoc didicit sub
iecit se cū desiderio ad hoc ꝙ sine cōfusione xp̄m ꝯfitear̄.
Dr̄ āt adultera gn̄atio q̄ deū veꝝ aīe spōsū dereliqt: ꝛ nō ē se
cuta xp̄i doctrinā: sed dmōib⁹ pstrata: semia ipietatis susce
pit pp qd ꝛ pecatrix dr̄. Qui ḡ iter hos xp̄i ꝯfessionē negaue
rit ꝛ vba dei i euāgelio reuelata: dignā ipietatis penā suscipi
et audiēs i scdo aduētu: Nō noui vos. THEOPHI. Qui
ḡ ꝯfusus fuerit crucifixū eē suū deū: ꝛ ipe ꝯfūdet illū non h̄
vbi reputat̄ xp̄s paup ꝛ miser: sȝ in glīa ꝛ cū multidune an/
geloꝝ. GREGO. in ho. Sūt aūt nō nulli q xp̄m iō cōfitē
tur: qꝛ cūctos xp̄ianos eē cōspiciūt. Nō ergo ad pbationeȝ
fidei vox suffic̄ quā dcfēdit a verecūdia pfessio gn̄alitatis.
Pacis ergo tpe est aliud vbi ostēdamur vobis: veremur se
pe a pximis despici: dignamur iniurias vbi tollerare. Si
cōtigerit iurgiū foꝛtasse cū pximo: erubescim⁹ prioꝛes satis
facere. Coꝛ qppe carnale dū hui⁹ vite glīam q̄rit humilita/
tem respuit. THEOPHI. Qꝛ vo d sua glīa dixerat volēs
ostēdere ꝙ nō iania pmittebat. subditur: Et dicit ill'. Amē
di.vo.qꝛ sūt qdaȝ de hic stantib⁹: q nō gusta.moꝛ.do.vi.re.
dei venien.i virtute. Ac si diceret: qdā.i.petr⁹ ꝛ iacob⁹ ꝛ io.
annes nō gustabunt moꝛtem: donec eis ostendaȝ in transfi
guratōe cū qua gloꝛia venturus sim in secūdo aduētu. Nō
eni erat aliud trāsfiguratio: nisi secūdi aduētus pnūciatio: i
quo ꝛ ipse chꝛistus ꝛ sancti lucebūt. BEDA. Pia vero p/
uisione factū est: vt ꝯtēplatōe semp manētis gaudy ad bꝛe
ue momētū delibata: foꝛtius aduersa tollerarēt. CHRY.
Nō aūt coꝝ q ascēsuri erāt noīa declarauit: ne reliq disci/
puli aliqd paterent̄ humanū. pdicit aūt vt dociliores circa
hāc cōtēplatōeȝ fiāt. BEDA. Uel regnū dei p̄n̄s ecclīa vo
catur. Aliq aūt ex disciplis vsqȝ adeo i coꝛpe erāt victuri: vt
ecclesiaȝ cōstructā ꝯspicerēt: ꝛ ꝯ mūdi glīaȝ erectā. Discipu
lis eni rudib⁹ de p̄n̄ti vita aliqd pmittēduȝ fuit: vt possent
robusti⁹ i futuro solidari. CHRY. Mystice aūt vita xp̄s
est: moꝛs vero diabol⁹. Gustauit aūt moꝛtē q peccatis imo/
ratur: adhuc oīs hō habēs dogmata bona aut praua: moꝛ/
tis aut vite panē degustat. Et qdem minus
malū ē videre moꝛtē: malū aūt est eā gusta
re: sed adhuc peius eā seq: pessimum autem
ei supponi. Capi. IX.

Et post dies sex assūpsit iesus petrū
ꝛ iacobū ꝛ ioānē: ꝛ duc̄ illos i mō/
tē excelsum solos: ꝛ trāsfiguratus est coꝛā ipsis.
Et vestimēta eius facta sunt splendentia ꝛ cādi/
da nimis velut nix: qualia fullo non potest super
terrā cādida facere. Et apparuit illis helias cuȝ
moyse: ꝛ erāt loquētes cū iesu. Et rn̄dens petr⁹
ait iesu: Rabbi: bonū est nos hic esse: ꝛ faciam⁹
tria tabernacula: tibi vnuȝ: moysi vnum ꝛ helie
vnū. Non.n. sciebat qd diceret. Erāt.n. timoꝛe
exterriti. Et fcā ē nubes obumbꝛans eos: ꝛ venit
vox de nube dicens: Hic est filius meus charissi
mus audite illum. Et statim circunspiciētes: ne
minem amplius viderunt nisi iesum tm̄ secum.

HIERO. Post ꝯsūmationē crucis: glā resurrectiōis ondi
dit: vt nō timerēt obpꝛobꝛia crucis: q oculis suis visuri erāt
glīaȝ resurrectiōis future. vn̄ dr̄: Et post di.sex: as.ie.pe.ꝛ ia.
ꝛ io.ꝛ du.il.in mō.exce.so.ꝛ trā est co.ip. CHRY. Qꝛ āt lu
cas dic̄ post octo dies: nō ꝯriat̄ huic. Lucas.n. ꝛ diē quo chꝛi
stus p̄dicta locut⁹ fuerat: ꝛ diē i quo eos assumpsit numera
uit. Iō āt post sex dies eos assumpsit: vt vehemētioꝛi reple
ti desiderio i hoꝝ dieꝝ spacio vigilāti ꝛ sollicita mēte ea que
videbāt attēderēt. THEOPHI. Assumit āt tres vtices
aplōꝝ: petꝝ tāqȝ ꝯfitētē ꝛ diligētē: ioānē tāqȝ dilectum: iaco
bū vo tāqȝ altiuocū ꝛ theologū. Intātū.n. grauis erat iude/
is: vt herodes volēs iudeis placer̄: ipȝ occiderit. CHRY.
Nō āt i domo suā glīaȝ demōstrat: sȝ i montē excelsuȝ illos
assumit: qm̄ mōtis sublimitas ꝯueniēs erat ad glīe sublimi
tatē ondēdā. THEOPHI. Seoꝛsū āt eos ducit: qꝛ debe
bat eis mysteria reuelare. Trāsfigurationē āt oȝ itelligere
nō figure imutationē: sȝ qꝛ manēte vt p̄us erat figura: appo
sitio fcā ē cuiusdā ienarrabilis claritatis. CHRY. Neqȝ
ḡ dcet aliquā figure trāsfoꝛmatōeȝ i regno di eē futurā: aut
circa ipȝ saluatoꝛē: aut circa eos q assimilabūt̄: sȝ appositio
nē claritatis. BEDA: Trāsfigurat⁹ igr̄ saluatoꝛ nō substā
tiā vere carnis amisit: sȝ glīaȝ future vel sue vel nr̄e resur/
rectiōis ondit: q q̄lis tūc aplīs apparuit: talis post iudiciuȝ
cūctis apparebit electis. Seqt̄: Et ve.ei⁹ fa.sūt splē. GRE
GO. xxxy. moꝛ. Qꝛ i supne claritatis culmīe ei vite iusticia
fulgētes adherebūt. vestiū.n. noīe iustos quos sibi adiūgit
isinuat. Seqtur: Et appa.il.he.cum moy.ꝛ erāt lo.cum ie.
CHRY. Moysen ꝛ heliā in medio itroducit: p̄mo qdeȝ
qꝛ turbe dicebāt chꝛistū heliā: aut vnū pphetaꝝ: aplīs se cū
cis ondit: vt differētiā suoꝝ ꝛ dn̄i cernerēt. Et ēt qꝛ de trās
gressiōe legis iudei chꝛistū accusabāt: ꝛ blasphemū eū puta
bāt: tāqȝ sibi gloꝛiā p̄ris attribuētē: eos q i vtroqȝ fulserūt i
mediū duc̄. Eteni moyses legē dedit: ꝛ helias gloꝛie dei çela
toꝛ fuit: vn̄ ei nō assisterēt: si deo ꝛ legi ei⁹ ꝯry eēnt. Et vt sci
rēt ꝙ vite ptātē ꝛ moꝛtis hȝ: pp h̄ ꝛ moysen q moꝛtu⁹ erat:
ꝛ heliā q nōdū moꝛtē passus fuerat i mediū itroducit. Iteȝ
p h̄ significauit ꝙ doctrine legis xp̄i pphetaꝝ doctrina pe
dagog⁹ fuit. Significat ēt ꝯiūctionē noui ꝛ veteris testi. Et
qm̄ in resurrectiōe cū pphetis apli ꝯiūgētur: ꝛ vna erit ob/
uiatio regi cōi. Seqtur: Et res.pe.ait ie. Rabbi bonū ē nos
h̄ eē: ꝛ faciam⁹ hic tria ta.ti.vnū: mo.vnū: ꝛ he. vnum. BE
DA: Si tm̄ trāsfigurata xp̄i humanitas: duoꝛūqȝ societas
scōꝝ ad pūctū visu delectat: vt eos ne discedāt ēt obsego pe
trus sistere velit: q̄ta erit felicitas visiōi deitatis iter ange
loꝝ choꝛos adeē ppetuo: Seqt̄. Nō.n. scie. qd dice. Etsi.n.
petr⁹ p stupoꝛe humāe fragilitatis nesciat qd dicat i siti tn̄
sibi dat effect⁹ idiciū. nesciebat.n. qd diceret: qꝛ oblit⁹ ē re
gnū sāctis a dn̄o nō alicubi terraꝝ: sȝ i celis eē pmissuȝ: nec
recoꝛdat⁹ ē se suosqȝ coaplōs moꝛtali adhuc carne circūse
ptos imoꝛtalis vite statū subire n̄ posse: cui ēt mēte excesse

rat: qꝛ i domo patris q̄ in celis est: dom⁹ manufacta necessa
ria nō sit. Sȝ ꝛ vsqȝ nūc iperitie notat̄ qsqs legi pphetis et
euāgelio tria tabernacula facere cupit: cū hec adinuicē nul
laten⁹ valeāt separi. CHRY. Nō etiā itellexit petrus ꝙ
ad demōstratōeȝ vere glīe trāsfigurationeȝ dn̄s est opat⁹:
neqȝ ꝙ pp̄ter doctrinā hoīuȝ hoc faciebat. nā plurimi erāt
relicturi multitudinē in heremo habitātes. Seqt̄: Erāt.n.
timo.ex. Erat aūt h̄ timoꝛ s̄m quē de cōi mēte i statum ele/
uabant̄ melioꝛē. qd eni in exterioꝛib⁹ videbat̄ moyses ꝛ he
lias erat. Ducebat̄ aūt aīa ad quendā diuinū affectū: q̄si ex
diuina visione ab humano sensu abstracta. THEO. Ul'
alr̄. Petrus timēs a mōte descēder̄: qꝛ iā p̄n̄s erat ꝙ chꝛist⁹
crucifigi debebat dixit: Bonū est nos hic eē: ꝛ nō illic descē
dere in mediū.s.iudeoꝝ. Si āt huc veniēt furentes ꝯtra te:
habem⁹ moysen q egyptios debellauit. habem⁹ ꝛ heliaȝ q
ignē eduxit de celo ꝛ quinquagenos destruxit. ORIGE.
sup matth. Marcus aūt ex psona sua dic̄: Nō.n. sciebat qd
diceret. Ubi cōsiderandū ne foꝛte p excessū mētis h̄ loque
batur: motus quodā spū alieno: ne foꝛte.s. ille spūs q voluit
q̄tū ad se xp̄m scādaliçare: vt recederet a passione oib⁹ ho
minib⁹ salutari. Ipse operans etiā hic seductoꝛie vult euel
lere chꝛistum sub coloꝛe boni: vt nō cōdescēdat hoīb⁹: nec
veniat ad eos: nec suscipiat moꝛtē p eis. BEDA. Qꝛ vero
petr⁹ māle quesiuit tabernaculū: nubis accepit vmbꝛacu/
lū: vt discat i resurrectōe nō tegmine domoꝝ sed spūsancti
glīa eos eē pptegendos. vn̄ seqt̄: Et facta ē nubes obū.eos.
Qꝛ vo ipꝛudēter iterrogauerūt pp̄terea respōsionē dn̄i nō
merent̄: sȝ pater respōdet p filio. vn̄ seqtur: Et venit vox d
nube dicens: Hic est fili⁹ me⁹ caris.ipȝ au. CHRY. A nu/
be qdē vox emittit̄ i qua de⁹ apparere consueuit vt crede/
rent ꝙ vox illa ferretur a deo. In hoc aūt ꝙ dicit: Hic ē fi.
me⁹ caris. vnā volūtatē p̄ri ꝛ filio protestat̄: ꝛ ꝙ salua filia/
tōe q̄tū ad oia cū eo q genuit vnū eē. BEDA. Quē autē
moyses cū venerit i carne audiēdū ab oī aīa q̄ saluari velȝ
pdixit: hūc iā veniēteȝ i carne de⁹ p̄r audiēdū discipul' ostē/
dit. Seqt̄: Et sta.cir.ne.am.vi.nisi ie.tm̄ secū. Ubi eniȝ ce/
pit fili⁹ designari mox s̄ui discesserūt: ne ad illos p̄rna vox
emissa putaret̄. THEOPHI. Mystice aūt post ꝯsūma/
tionē h⁹ sc̄li qd in sex dieb⁹ factū est: assumet nos iesus si ei⁹
sum⁹ discipuli i mōteȝ excelsū.i. in celū: ꝛ tūc videbim⁹ ei⁹
glīam singularē. BEDA. Uestimēta aūt dn̄i recte sancti
eius accipiūt q nouo cādoꝛe fulgebūt. Fullo aūt intelligen
dus ē cui psalmista loqt̄: Amplius laua me ab iniq.mea: ꝛ a
deli.meo mū.me. q nō pōt suis fidelib⁹ dare claritatē i ter/
ra: q̄ eis ꝯseruata manet i celis. REMI. sup matth. Uel p
full onē sc̄i designāt̄ pdicatoꝛes: ꝛ aīaꝝ purgatoꝛes: quoꝝ i
hac vita null⁹ ita viuere valȝ: vt alicui⁹ pcti macul' n̄ obfu
scet̄. In futura.n. resurrectōe sc̄i ab oī macula peccati pur/
gabunt̄. Tales ḡ eos faciet dn̄s: q̄les ne ipi mēbꝛa sua casti
gāda nec vllus pdicatoꝝ suo vl' exēplo vel doctrina facere
pōt. CHRY. Ul' vestimenta alba euāgelica sūt ꝛ aplīca
scripta oīum clarissima: qb⁹ sīlia nll's expositoꝝ facere pōt.
ORIGE. sup matth. Ul' foꝛsitā fullones sup terrā possu
m⁹ moꝛalr̄ existimare sapiētes sc̄li h⁹: q putant̄ oꝛnare etiā
turpes itellect⁹ ꝛ dogmata falsa fullonicatōe igeny sui: sed
illoꝝ ars fullonica pōt facere aliqd sīle s̄moni q ostēdit spi
ritualiū itellectuū splēdoꝛē i dictis scripturaꝝ ipitis: q̄ a apli
mis cōtēnūt̄. BEDA. Moyses ꝛ helias quoꝝ vnū moꝛ/
tuū ꝛ aliū i celis raptū legim⁹: futurā oīuȝ scōꝝ glīaȝ signi/
ficat: q vȝ. tpe iudicy: vl' viui i carne repiēdi: vl' ab oli qua/
stata moꝛte resuscitandi ꝛ pariter sunt regnaturi cum illo.
THEO. Ul' h̄ significat qꝛ i glīa videbim⁹ ꝛ legē ꝛ pro/
phetas cū ipo loq̄ntes. i. q̄ p eū fuerūt dcā p moysen ꝛ alios
pphas: tē videbim⁹ eē ꝯsona reb⁹: ꝛ tē audiem⁹ vocē p̄rnā.
.s. reuelātē.s. nob filiū p̄ris ꝛ dicētē: qm̄ h̄ ē fili⁹ me⁹: obūbꝛā
te nube.i. spūscō q ē sapie fōs. BEDA. Et notādū sic̄ dn̄o
i ioꝛdāe baptiçato: sic ꝛ i mōte clarificato tot⁹ scē trinitatis
mysteriū declarat̄: qꝛ gloꝛiā eius quā in baptismo credētes
ꝯfitemur. i resurrectione vidētes collaudabimus. Nec fru
stra spūssanctus h̄ i lucida nube: illic appuit in colūba: quia
nūc simplici coꝛde fidē quā p̄cepit s̄uat: tūc luce apte visio
nis qd crediderat ꝯtēplabit̄. Cū autē fieret vox sup filiū: i/
uēt⁹ ē ipse sol⁹. qꝛ cū māifestauerit se ipȝ electis: erit de⁹ oīa
i oibus: imo cū suis p oīa chꝛist⁹ caput cū coꝛpe splendebit.

¶ Et descēdētibus illis de mōte pꝛecepit illis ne
cuiqȝ q̄ vidissent narrarēt: nisi cū fili⁹ hoīs a moꝛ
tuis resurrexerit. ꝛ verbū cōtinuerūt apud se cō
qrentes qd eēt cū a moꝛtuis resurrexerit: Et iter
rogabāt eū dicētes. Quid ergo dicūt pharisei ꝛ
scribe: qꝛ heliā oȝ venire p̄mū: Qui rn̄dens ait
illis: Helias cū venerit p̄io restituet oīa: ꝛ q̄uo
scriptum ē i filiū hoīs: vt multa patiat̄ ꝛ cōtēna/
tur. Sed dico vobis: quia ꝛ helias venit: ꝛ fece
runt illi q̄cūqȝ voluerūt: sicut scriptū est de eo.

ORIGE. sup mat. Post mysteriū ōnsuȝ i mōte descēdēti
b⁹ de mōte discipul' p̄cepit vt ei⁹ trāsfiguratio nō māifestet̄
an̄ glīaȝ passiōis ꝛ resurrectōis ipi⁹. vn̄ dr̄: Et desc.illis d mō.
p.il.ne cu.q̄ vi.nar.nisi cuȝ fi.ho.a moꝛ.re. CHRY. Ubi
nō simplr̄ siler̄ iubet: sȝ passionē isinnās cāȝ isinuat pp quā
silere debebūt. THEOPHI. Ne.s. hoīes scādaliçent̄: au
diētes de xp̄o tā glīosa q cū crucifixū erāt visuri. Nō igitur
erat ꝯgruū talia de xp̄o dicer̄ anq̄ pateret̄. post resurrectio
nē vo credibile videbat̄. CHRY. Illi vo resurrectionis
mysteriū igrātes: vbū qdē retinētes iuicē disputabāt. vn̄ se
quit̄: Et v cō.apd se cō.qd eēt cū a moꝛ.re. HIERO. Hoc
qd pp̄e marci est: id significat: qꝛ cū absoꝛpta fuerit moꝛs i
victoꝛiā: nō erūt i mēoꝛia p̄oꝛa. Seqt̄: Et iter.eū.di. Quid ḡ
di.pha.ꝛ scri.qꝛ he.oȝ ve.p̄. CHRY. Intētio qdē discipu/
loꝝ sup hac iterrogatōe talis mihi eē vr̄. Nos qdē heliā te/
cū vidim⁹: ꝛ p̄us te vidim⁹ q̄ȝ heliā. Scribe vo p̄us heliā ve
nire docēt: credim⁹ itaqȝ eos mēdaciū ptulisse. BEDA.
Uel ita estimabāt discipuli trāsfoꝛmationē glīe hāc eē quā
i mōte viderāt ꝛ dn̄t: Si iā venisti i glīa: q̄uo p̄cursoꝛ tu⁹ nō
appȝ: maxie qꝛ heliā viderāt recessisse: CHRY. Quid āt
ad hoc xp̄s rn̄derit: appȝ p hoc qd sbdit̄: Qui rn̄dēs ait. He.
cū ve.p̄.re.om. In quo ondit ꝙ helias veniet an̄ scōȝ aduē
tū. Scripture.n. duos aduēt⁹ xp̄i pnūciāt: vnū.s. q fact⁹ ē: ꝛ
aliū q vētur⁹ ē. Dn̄s aūt scdi aduēt⁹ heliā asserit p̄cursoꝛē.
BEDA. Restituit aūt oīa: vtiqȝ illa q̄ malachias ondit
dicēs: Ecce ego mittā vob heliā pphetā: vt cōuertat coꝛ pa
trū ad filios: ꝛ coꝛ filioꝝ ad p̄res coꝝ. restituet ēt h̄ qd moꝛ
ti debȝ ac diu viuendo distulit. THEO. Proponit āt hoc
dn̄s ad resistēdū opioni phariseoꝝ: q tenebāt ꝙ p̄mi aduē/
tus p̄cursoꝛ erat helias: q̄si ad icōueniēs ducens. vn̄ subdit:
Et q̄uo scriptū est i fi.ho.vt ml'.pa.ꝛ cō. Ac si dicat: Helyas
thesbytes cū venerit pacificabit iudeos: ꝛ ad fidē adducet
ipsos. ita vt sit secūdi aduētu⁹ p̄cursoꝛ. Si ḡ p̄mi aduēt⁹ he/
lias est p̄cursoꝛ q̄uo scriptū est ꝙ filius hoīs oȝ pati: Ex his
ergo duob⁹ vnū erit: aut ꝙ n̄ sit p̄mi aduēt⁹ helias p̄cursoꝛ:
ꝛ scriptur̄: erūt ver̄. aut ꝙ p̄cursoꝛ p̄mi ad ēt⁹: ꝛ scriptur̄ nō
erūt vere: q̄ dicūt ꝙ oȝ xp̄ȝ pati: cū helias debeat oīa resti/
tuere: ꝛ nō debeat eē iude⁹ aliqs icredulus: sȝ oēs credere
debeāt ad p̄dicationē ei⁹ qcūqȝ audiēt eū. BEDA. Ul' ita
ꝛ quō scriptū est. i. quō de xp̄i passione multifarie pph̄e ml'
ta scripserūt: sȝ ꝛ helias cū venerit mlta passur⁹ ē ꝛ ꝯtēnen/
dus ab impys. CHRY. Sicut aūt domin⁹ scdi aduentus
heliā asseruit p̄cursoꝛē: sic ꝛ ꝯnr̄ asserit ioānē eē p̄cursoꝛem
p̄mi aduent⁹. vn̄ subdit: Sȝ di.vo: qꝛ ꝛ helias ve. GLO. Io
annē vocat heliā: nō qꝛ helias erat i psona: sȝ qꝛ helie mini/
steriū adimplebat. sicut eni ille p̄cursoꝛ erit scdi aduēt⁹: sic

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

iste factus ē pmi. THEO. Erat ēt ioannes redargutor ⁊ çelotes ⁊ heremita vt helias: nō tñ audiuerūt illū sicͭ heliaz audiēt. nefario vō ludo eū occiderūt caput illius amputātes. vñ seqᷓ: Et fe. il. q̄ vo. sicͭ scriptū ē de eo. CHRY. Uel alr̄. iterrogabāt discipli iesū: quō scriptū ē pati filiuz hois? Ad h āt q̄si rn̄dēs dicͭ: Sicͭ ad silitudinē helie ioānes venit ⁊ ei mala itulerūt: sic fm scripturas oportet filiū hois pati.

¶ Et veniēs ad discipulos suos vidit turbā magnā circa eos: ⁊ scribas ↄq̄rētes cū illis. Et confesti ois ppl's vidēs iesum stupefactꝰ ē ⁊ expaue runt: ⁊ accurrētes salutabāt eū. Et interrogauit eos: Quid iter vos cōq̄ritis? Et rn̄dens vnꝰ de turba dixit: Magister attuli filiū meū ad te hn̄tē spm̄ mutū: q vbicūq3 eū apprehēderit allidit illuz ⁊ spumat ⁊ stridet dētibꝰ ⁊ arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerēt illū ⁊ nō potuerūt. Qui respōdens eis dixit: O gn̄atio icredula: q̄diu apō vos ero? Quādiu vos patiar? Afferte illum ad me: ⁊ attulerūt eū. Et cū vidisset eum stati spūs ↄturbauit illū: ⁊ elisus i terrā volutabatur spumans. Et iterrogauit patrē eiꝰ: Quātū tpis ē ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab ifātia. Et freq̄nter eū i ignē ⁊ i aquā misit: vt eū pderet. Sz siq̄d potes adiuua nos misertꝰ nr̄i. Jesus aūt ait illi: Si potes credere: oia possibilia sunt credēti. Et cōtinuo exclamans pr̄ pueri cū lachrymis aiebat: Credo dn̄e: adiuua icredulitatē meā. Et cū vidisset iesus cōcurrentē turbā cōminatꝰ ē spiritui imūdo dicēs illi: Surde ⁊ mute spūs ego p̄cipio tibi: exi ab eo: ⁊ ampliꝰ ne itroeas i eū. Et exclamās ⁊ multū discerpēs eū: exijt ab eo: ⁊ factus est sicͭ mortuus: ita vt multi dicerēt: q2 mortuꝰ est. Jesus aūt tenēs manū eiꝰ eleuauit eū ⁊ surrexit. Et cū itroissz in domū discipuli eiꝰ secreto iterrogabāt eū: Quare nos nō potuimꝰ eijcere? ⁊ dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratione ⁊ ieiunio.

THEO. Postq̄ gl'iaz suā tribꝰ discipulis i mōte ondērat: reuertitur ad alios discipl'os q cū eo nō ascēderāt i mōte. vnde dicitᷓ: Et ve. ad di. su. vi. tur. ma. circa eos: ⁊ scri. cō. cū il. Pharisei nāq3 captātes horā cū pn̄s nō extiterat xp̄s accesserūt vt ipsos ad se attraherēt. HIE. Nō ē āt hoi reges sub sole: sp puulos occidit iuidia. magnos pcutiunt fulgura mōtes: aly discētes cū fide vt turbe: aly iuidētes cū fastu vt scribe ad eccl'iaz ↄueniūt. Seqᷓ: Et cō. om. po. vi. ie. stu. ē ⁊ ex. BEDA. Notādū i oibꝰ locis distātiā mētis scribaꝝ ⁊ turbe. Scribe. n. nihil deuotōis: fidei: hūilitatis: ⁊ reuerētie ei exhibuisse narrāᷓ: sz veniēte dn̄o moꝝ ois turba stupefacta expauit: eūq̄ salutās accurrit. vñ seqᷓ: Et ac. sa. eum. THEO. Affectabāt eni turbe eū videre: ita vt euz vēientē a lōge salutarēt. Quidā vō dn̄t q asspectꝰ eiꝰ ex trāsfiguratōe speciosior factꝰ: turbā ad salutatiōez eiꝰ attrahebat. HIERO. Populꝰ aūt vidēs stupefactꝰ ē ⁊ expauit: nō discipuli: q2 nō est timor i charitate: timor ē suoꝝ: stupescere stultoꝝ. Seqᷓ: Et iter. eos. Quid iter vos cō. Quid. s. dn̄s interrogat: vt ↄfessio pariat salutez: ⁊ murmur cordis nr̄i smonibꝰ pys soluatᷓ. BEDA. Pōt vō: nisi fallor: itelligi de hoc qōnē fuisse motā: q̄re ipi cū essent discipuli saluatoris saluare dmoniacū q i medio erat positꝰ nō possent: qō ex seq̄ntibꝰ pōt cōuici cū dicitᷓ: ⁊ respōdēs vnus de tur. di. Magister attu. fi. me. ad te ha. spi. mu. CHRY. Hūc hominē scriptura ifirmū i fine ondit: ex hoc qō christꝰ dicͭ: O gn̄atio icredula. ⁊ p hoc q sbdit: Si potes credere. Sz ⁊ si ifidelitas eiꝰ occasio extiterit demonē nō pellēdi: icusat tñ discipulos. vñ subditᷓ: Et di. dis. tu. vt ey. il. ⁊ nō po. Uide āt istiꝰ isipiētiā. Jesū i medio turbaꝝ p̄caᷓ discipulos icusans. vñ ⁊ dn̄s corā plebe multo magis hoc ei iputat nō solū in psonā eiꝰ accusatiōnē itendēs: sz i psonā oiuz iudeoꝝ. pbabile. n. ē ml'tos pn̄tiū scādaliçatos: ea q̄ nō cōueniebāt de discipulis cogitasse. vñ seqᷓ: Qui eis rn̄dēs dixit: O gn̄atio icre. q̄diu apō vos ero: q̄diu vos patiar? Jn quo ondit: ⁊ mortē se dsiderare: ⁊ graue ei eē cū illis cōuersari. BEDA. Jntm̄ āt nō ē hoi iratꝰ: sz vitio vt stati itulerit: Afferte illū ad me: ⁊ at. eū. Et cum vidis. il. sta. spi. ↄtur. illū: ⁊ eli. i ter. volu. spu. CHRY. Hoc āt dn̄s pmisit pp p̄rēz pueri: vt cū vexātē dmonē videretᷓ: ad fidē futuro miracl'o traherᷓ. THEO. Permittit ēt vexari pueꝝ: vt ex hoc scieremꝰ demōis ipietatē: q occidissz eū nisi fuissz a dn̄o adiutꝰ. Sequitᷓ: Et iter. pa. eiꝰ. Quātū tē. ē ex quo hoc ei acci. At ille ait: Ab ifā. ⁊ fre. eū i ignē ⁊ in aq. mi. vt eū p. BEDA. Erubescat iulianꝰ q dicere audet oēs hoies absq3 pcti ↄtagiōe nasci i carne tāq̄ inocētes p oia: vt fuit adā q̄n creatꝰ ē. Quid. n. hūit iste puer vt ab ifātia demōio vexaretᷓ acerbissimo: si nullo original' pcti viculo tenebatᷓ: q2 ↄstat illū adhuc ppriū nō hēre potuisse pctm̄? GLO. Exp̄mat āt i v̄bis sue petitiōis fidei defectū vñ subdit: Sz siq̄d po. adiu. nos mi. no. Cū. n. dicͭ: Siq̄d potes māifestat se de eiꝰ potētia dubitare: q2 viderat filiū suū a discipul' xp̄i curatū nō eē. Dicͭ aūt Mistus nr̄: vt designaret miseriā fily q patiebatᷓ: ⁊ p̄ris q ↄpatiebatᷓ. Seqᷓ: Jesus āt ait illi: Si po. cre. om. pos. sūt cre. HIERO. Libertatē arbitry hoc idicat qō dicͭ: Si potes. Que āt sunt oia q̄ possibilia sunt credēti: nisi q̄ i noie iesu. i. salutis postulantᷓ cū lachrymis. BEDA. Aptū āt rn̄suz dn̄s dedit petēti. Jpe. n. ait: Siq̄d potes adiuua nos: Et dn̄s: Si potes iq̄t credere. At ↄtra leprosus q fideliter clamabat: Dn̄e si vis potes me mūdare: cōgruum sue fidei accepit rn̄sum: Uolo: mūdare. CHRY. Qō āt dicͭ tale ē: Tāta ē v̄tutis apō me supabūdātia: vt nō solū hoc possiz: sz ⁊ alios hoc faciā opari. q̄re si credideris vt oz: ⁊ hūc ipe curare poteris: ⁊ alios ml'tos. Sic ḡ eū ad fidē reducebatᷓ: q adhuc de ifidelitate loqᷓ. vñ seqᷓ: Et cō. excla. pr̄ pu. cū la. aiebat: Credo dn̄e: adiu. icredu. meam. Sz si crediderat dicēs: Credo: quō subdit: Adiuua icredulitatē meā? Dicamꝰ igᷓ q̄m ml'tiplex ē fides: itroductoria. s. ⁊ pfecta. Hic āt icipiēs credere saluatorē depcabatᷓ: vt apponeret reliquū ad suā v̄tutē. BEDA. Nemo. n. repēte fit summꝰ: sz i bona ↄuersatōe a minimis q̄sq̄ ichoat: vt ad magna pueniat. Alia nāq3 sūt v̄tutis exordia: aliō pfectꝰ: aliud pfectio. Q2 igᷓ p occultā ispirationē gr̄e meritoꝝ suoꝝ gradibꝰ fides crescit: vno eodēq3 tpe is q necdū pfecte crediderat: simul ⁊ credebat: ⁊ icredulꝰ erat. HIERO. Per hoc ēt mōstratᷓ q credulitas nr̄a ifirma ē: nisi inixa subsistat adiutorio subsidy d̄i. Fides aūt cū lachrymis optata vota capit. vñ seqᷓ: Et cū vi. iesus cōcur. tur. cōmi. ē spi. imū. di. illi: Surde ⁊ mu. spi. ego tibi p̄ci. exi ab eo: ⁊ amplius ne itro. in eū. THEO. Jō āt cū videret turbā ↄcurrere: ↄminatꝰ est spūi imūdo. nolebat. n. corā turba curare: vt ondtatiōnē fugere doceret. CHRY. Q2 āt cōminatᷓ ⁊ dixit: Ego tibi p̄cipio diuine attribuitᷓ ptāti. Q2 v̄o dicͭ nō solū: Exi ab eo. sz et amplius noli itroire i eū: ondit q2 ad reitrādū pmptus erat: q2 ille nōdū erat i fide pfectꝰ: sz h dn̄i iussio ihibebat. Seqᷓ: Et exclama. ⁊ mul. dis. eū exyt ab eo: ⁊ factꝰ ē sicͭ mor. ita vt mul. di. q2. mor. est. Non. n. valuit mortē diabolꝰ imponere pp vere vite aduentū. BEDA. Quē autez hostis impius morti silēz reddidit: hūc piꝰ saluator pie dextere tactu saluauit. vnde seqᷓ: Jesus aūt te. ma. eius ele. eū ⁊ sur. Ex quo sicut veꝝ se eē deum potētia saluādi docuit: ita ⁊ verum se habuisse carnis nāz more tactꝰ humāi dclarauit. Negat nāq3 Manes isanꝰ v̄aciter eū carne idutū fuisse. sz ipse cū tot lāguentes suo tactu erexit mūdauit: illumiauit: heresiz illius anteq̄ nata eēt dānauit. Seqᷓ: Et cū itro. i do. di. eiꝰ se. i ter. eū: Quare nos nō po. ey. CHRY. Timebāt. n. ne forte collocatā sibi gr̄az amisissent. recepant. n. tātā iā spirituū imūdoꝝ. Seqᷓ: Et di. il. Hoc ge. i nul. pōt exi. Ni. i orō. ⁊ ie. THEOPHI. s. lunaticoꝝ: vl' simpl'r oiuz dmōioꝝ genꝰ. Oz nāq3 ieiunare eū q curari oz ⁊ illū q curat. Sic. n. v̄a orō pficitᷓ: cū ↄiūgitᷓ orōni ieiuniū: q̄n n̄ grauatᷓ q orat ex sūptōe ciboꝝ: sz sorbiꝰ ē. BEDA. Mystice āt dn̄s sursū discipul' mysteria regni reserat: deorsū turbis pctā infidelitatis exprobrat: ⁊ spūs malos ab his q vexantᷓ expellit. Naz carnales adhuc ⁊ isipiētes ↄfortat: docet: castigat: ⁊ pfectōez liberiꝰ d eternis istruit. THOPHI. Demō āt iste surdꝰ ⁊ mutꝰ ē: surdꝰ inq̄tū nō vult dei smones audire: mutꝰ v̄o inq̄tū nō vult alios qō cōdecens ē docere. CHRY. Peccator āt spumat stultitia: stridet iracundia: arescit ignauia. Discerpit aūt spūs appropinq̄ntē ad salutē: ⁊ silr̄ quos ventrē suū trahere dsiderat: discerpit p terrores ⁊ dāna vt fecͭ iob. BEDA. Sepe. n. dum ↄuerti ad deū post pctā conamur: maioribꝰ nouisq̄ antiq hostis pulsamur isidys: qō facit: vt vel odiū v̄tutis icutiat: vl' expulsiōis sue vidicet iniuriam. GREGO. x. mora. Uelud mortuꝰ āt onditᷓ: q2 a maligni spūs ptāte liberatᷓ: q2 q̄sq̄s iā terrena dsideria subegit: vitā i se carnalis ↄuersatōis extiguit. ⁊ mō mortuꝰ apparet: quē multi mortuū dicūt: q2 q spiritual'r viuere nesciūt euz q carnalia bona nō sequitᷓ extictum funditꝰ arbitrantur. HIERO. Per hoc aūt q ab ifantia vexatꝰ ē: significatᷓ gētilis ppl'us: cuiꝰ a natiuitate creuit cultus iutil' idoloꝝ: vt stulte immolaret filios suos demonys: Uñ dr̄: q in ignē ⁊ aquaz eū misit. Aly. n. degētibus ignen venerabantur: aly aquaz. BEDA. Uel i hoc demōiaco siginficantᷓ q original' culpe reatu astricti veniūt in mundū: rei fm gr̄am saluādi. Jgnis autē ad feruorē iraucūdie referēdꝰ ē: aq̄ ad voluptates carnis que dissoluere mētē p delitias solēt. Nō autē puero qui vim patiebatᷓ: sz demoni qui inferebat ↄminatꝰ ē: q2 q peccantē emēdare desiderat: vitium vtiq̄ icrepādo ⁊ execrando dz exterminare: sz hoiez amādo refouere. HIERO. Jmputat autē dn̄s spūi qō hōi pstat dicens: Surde ⁊ mute spūs. q2 ille nūq̄ audiet nec loquetᷓ. qō peccator penitēs audit ⁊ loquitᷓ: Exiēs autē demō ab hoie: nūq̄ reuceritur: si hōcor suū serauerit clauibꝰ humilitatis ⁊ charitatis ⁊ ostium obtinuerit imunitatis. Factꝰ ē hō sanatꝰ velud mortuꝰ. Sanatis et eni dr̄: Mortui estis: ⁊ vita vestra abscōdita ē cum christo i deo. THEOPHI. Sz si iesus. i. euāgelicꝰ sermo teneat manū. i. v̄tutē actiuā: tūc a demone liberabimur. Uide etiā q p̄mo deꝰ nos iuuat: deide regritur a nobis q bonū opemur. Uñ dr̄ q iesus eleuauit illum: i quo onditᷓ dei auxiliū ⁊ surrexit: in quo mōstratᷓ hois studium. BEDA. Dū aūt docet dn̄s aplos quō demō nequissimus debeat expelli: oēs instituit ad vitam: vt. s. nouerimꝰ grauiora queq̄: vel immundoꝝ spūuz: vel hoiuz tentamēta: ieunys ⁊ orōnibꝰ eē supanda. Jrā quoq3 dn̄i cū in vltionē celerū nr̄oꝝ fuerit accēsa: hoc remedio singulari posse placari. Jeiunium āt gnāle ē nō solū ab escis: sz ⁊ a cūctis illecebris abstinere carnalibus: imo ab oibꝰ vitioꝝ passionibus. Sic ⁊ orō gnāl' nō soluz i v̄bis ē qbꝰ diuinā clemētiā i uocamꝰ: veꝝ etiā in oibus q̄ i obsequz nr̄i ↄditoris fidei deuotione gerimꝰ teste aplo qui ait. Sine itermissiōe orate. HIERO. Uel stulticia que ad luxuriā carnis ptinet sanatᷓ. Jra ⁊ ignauia oratione depellitᷓ. Medicina cuiusq3 vulneris adhibēda ē ei. Non sanat oculū: qō calcaneo ad hibetur: Jeiunio passiōes corporis: ⁊ oratione pestes sanāde sunt mentis.

¶ Et ide pfecti p̄tergrediebātᷓ galileā: nec volebāt q̄nq̄ scire. Docebat āt discipl'os suos ⁊ dicebat ill': Q2 filiꝰ hois tradetᷓ i manꝰ hoiuz ⁊ occidēt eū: ⁊ occisus tertia die resurget. At illi ignorabāt verbū: ⁊ timebāt iterrogare eū. Et venerūt capharnaū q cū domi eēnt iterrogabāt eos: Quid i via tractabatis? At illi tacebāt. Siq̄dē i via iter se disputauerāt. qs coꝝ maior eēt. Et residēs vocauit. xy. ⁊ ait illis: Siqs vult primus eē: erit oiuz nouissimus: ⁊ oiuz minister. Et accipiēs pueꝝ statuit eū i medio coꝝ: quē cū cōplexus esset ait ill': Quisqs vnum ex hmōi pueris recepit in noie meo: me recipit. ⁊ q̄cūq3 me suscepit: nō me suscipit: sed eū qui misit me.

THEO. Post miracl'a iterpōit dn̄s smonē d passiōe: ne putaretᷓ q iuolūtarie passus ē. Uñ dr̄: Et in. p. p̄ter gal. nec vo. quē. sci. i. se ibi eē. Do. āt di. su. ⁊ di. il. q̄m fi. ho. tra. i ma. ho. ⁊ oc. eū. BEDA. Sp p̄spis miscet tristitia: vt cū repēte venerit: n̄ terreāt aplos: sz pmeditatis ais ferāt. THEOPHI. Postq̄ v̄o dixerat q triste erat: tūc adiūgit qō letificare dz. Uñ seqᷓ: Et oc. ter. die re. vt disceremꝰ ex h q post angustias letitie subsequntᷓ. Seqᷓ: At illi ign. ver. ⁊ ti. euz iter. BEDA. Hec ignorantia discipuloꝝ: non tam de tarditate igeny: q̄ de amore nascitᷓ saluatoris: qui carnales adhuc ⁊ mystery crucis ignari quē deū veꝝ cognouerāt mortuū credere negbāt. ⁊ q2 p figuras eū loquentē sepe audire ↄsueuerāt: horrētes euētū mortis eiꝰ ēt in eis q̄ de sua traditione ac passiōe apte loq̄batᷓ: figurate aliq̄d significari volebāt. Seqᷓ: Et venerūt capharnaū. HIERO. Capharnaum dr̄ villa ↄsolatiōis. ⁊ ↄgruit iterp̄tatio ad p̄dictā sniaz q̄ dixerat: Et occisus: ter. die resur. Seqᷓ: Qui cū domi eēnt: iterro. eos: Quid i via tractabatis: at illi tacebāt. CHRY. Matthēꝰ āt dicͭ q accesserūt ad iesū: discipl'i dicētes: Quis putas maior ē i regno celoꝝ? Nō. n. ab initio narrationē incepit: sed tacuit de itelligētia saluatoris circa discipuloꝝ cogitatiōes ⁊ dcā: q̄uis possz itelligi q ea ēt q̄ seorsum cogitabāt aut dicebāt: dicebāt ad eū: q̄m oia erāt ei ita cognita: ac si ad eū dcā fuissent. Seqᷓ: Siq̄dē iter se i via disputauerāt qs eēt illorū maior. Lucas āt dicͭ: q cogitatio itrauit i discipulos qs eēt illoꝝ maior. Cogitationē. n. ⁊ intētionē eorum dn̄s ex illoꝝ v̄bis māifestauit fz historiā euāgelicā. HIERO. Recte āt i via tractabāt de p̄ncipatu. Silis. n. ē hec tractatio loco. Principatꝰ. n. sicͭ igreditᷓ: sic deseritᷓ: ⁊ q̄diu tenetᷓ: labitᷓ: ⁊ icertū ē i q̄ māsiōe. i. in q̄ die finiatᷓ. BEDA. Jnde āt videtᷓ orta disputatio discipuloꝝ de p̄matu: q2 viderāt petꝝ iacobū ⁊ ioānē seorsuz ductos i mōtē: secretūq̄ eis ibi aliq̄d eē creditū. sz ⁊ petro fz Matt. claues regni celoꝝ eē pmissas. Uidēs āt discipuloꝝ cogitatōes dn̄s: curat desideriū gl'ie hūilitate sanare: p̄matū nō eē q̄rendū: ⁊ p̄us simplici humilitatis cōmonet ipio. vñ Seqᷓ: Et residēs vocauit. xy. ⁊ ait ill': Siqs vult p̄mꝰ eē: erit oiuz nouissimꝰ: ⁊ oiuz minister. HEIRO. Ubi notādū q illi eūtes disputabāt de p̄ncipatu: ipe sedēs docet humilitatē. Pricipes. n. laborant: hūiles q̄escūt. CHRY. Appetebāt q̄dē discipuli honorē hr̄e adn̄o. dsideriū ēt eis ierat vt magnificarentᷓ a xp̄o Quāto. n. qs maior ē: tāto maioribꝰ honoribꝰ dignꝰ existit pp hoc nō eoꝝ desideriū ipediuit: sed hūilitatē introduxit. THEO. Non. n. vult vt vsurpemus nobis primatus: sed per humilitatem altitudinē cōsequamur. Mox aūt monet eos inocētie puerilis exēplo. vñ seqᷓ: Et ac. pu. sta. eū i me. co. CHRY. Jpso visu eis persuadēs humiles esse ⁊ simplices. Eteni ab iuidia ⁊ vana gl'ia puulus mūdꝰ existit: ⁊ a ↄcupiscēdo p̄matū. Nō solū āt ait si tales efficiami: mercedē magnā accipietis: sz ⁊ si alios tales honorabitis pp me. vñ seqᷓ: Quē cū ↄplexꝰ eēt: ait ill': Quisquis vnuz ex huius

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

modi pue.re.i no.meo:me recipit. BEDA.In quo vbsim plr paup est christi ab his q volunt eē maiores: p eius ostē dit honore recipiēdos:vel in malitia puulos esse suadet: vt simplicitatē sine arrogātia:charitatē sine inuidia:deuotōez sine iracūdia cōseruent. Qz aūt cōplectit puerū significat humiles suo.dignos eē complexu ac dilectione. Addidit āt In noīe meo.vt formā vtutis quā natura duce puer obseruat:ipsi p noīe christi rōnis industria sequant. Sed qz se i pueris recipi docebat:ne putaret hoc esse solū qd videbat: subiūxit:Et qcunqz me susce.non me su.sz eū qui me misit. Talem se vtiqz ac tantū credi volēs qualis z quātus est pr.

THEOPHI.Uide q̄tum valet humilitas pris nanqz z filij inhabitationē meret:z etiā spūssancti.

¶ Rñdit illi Joannes dicens: Magister vidim⁹ quendā i noīe tuo eijciētē demonia q nō seqtur nos: z phibuim⁹ eū. Jesus aūt ait: Nolite phibere eū. Nemo est enī qui facit virtutem in noīe meo: z possit cito male loq de me. Qui.n.non est aduersum vos pro vobis est. Quisqs.n.potum dederit vobis calicē aque frigide in nomie meo: Qz xpi estis: Amē dico vobis non perdet mercedē suā. Et qsqs scādalizauerit vnū ex his pusill' credētib⁹ i me: bonū ē ei magis si circūdaret mola asinaria collo ei⁹ z in mare mitteret.

AVGV.Joānes pcipua deuotōe dnī amās excludēdū bñficio putauit eū q nō recte vtat officio. Un dr: Rñdit illi ioānes dicēs: Magister:Uidi.quēdā in nomi.tuo eycie.demo.q nō seqt nos:z phi.eū. CHRY.Multi.n.credētium charismata receperunt:nec tñ cū xpo erāt:q̄lis erat hic q demōes eyciebat.nō.n.oēs ad oia ordiate se hēbāt. Aly.n. erāt pure vite:fidē āt tā pfecte nō hēbāt: aly vo ecōtrario.

THEOPHI.Ul' ēt qdā icreduli vidētes nomē iesu virtuosū:dicebāt z ipsi hoc nom:z signa faciebāt:lz diuīa grā cēnt idigni.volebat.n.dñs ēt p idignos nomē suū ampliar.

CHRY.Nō āt çelo seu iuidia mot⁹ ioānes phibebat illū q demōes expellebat:sz volebat q oēs q nomē dñi inuocabāt:seqrent christū:z eēnt cū discipulis vnū. Sz dñs per hos q miracula faciūt:lz sint idigni:alios puocat ad fidē z ipsosmet p hāc ieffabilē gratiā iducit:vt fiāt meliores. Un seqt: Jesus āt ait: Noli.p.eū. BEDA.In quo docet neminē a bono qd ex pte hz eē arcēdū:sed ad hoc poti⁹ qd nōdū hz eē puocādū. CHRY.Decēter āt eū nō eē phibēdum oñdit 9sequēter dicēs: Nemo ē.n.qui fa.vir.i nomi meo.z pos.ci.ma.lo.de me. Hoc āt dicit pp eos qui in heresim ceciderūt:q̄les erat simon z menāder z cherint⁹. neqz.n.illi i noīe xpi miracula faciebāt:sz deceptiōib⁹ qbusdā facere videbant. Isti vo zsi nō sequunt nos:nō tñ 9 nos aliqd firmiter dicere valebūt:eo q honorāt i opando vtutes nom meum. THEOPHI.Qualiter.n.male de me loqtur.q ex noīe meo occasionē glie hz: z p hoc q ipm iuocat miracula opat: Seqt: Qui.n.nō ē aduer.vos: p vo.ē. AVGV.d cō.euā.Uidēdū ē:ne h illi snīe dñi videat 9riū:vbi ait.Qui mecū nō ē:aduersū me ē.an hoc iteresse aliqs dicit:qz hic discipul' ait: Qui nō ē aduer.vos: p vo.ē. Ibi āt de seipo locutus ē.Qui mecū nō ē:aduersū me ē.q̄si nō possit cū illo non eē:q discipulis ei⁹ tāq̄ mēbris ei⁹ sociat. Alioqn quō verū erit:Qui vos recipit:me recepit. Aut pōt ēt nō eē aduersus eū:q fuerit aduersus discipulos suos:nā vbi erit illud:Qui vos spnit:me spnit: Sz nimir hoc vult itelligi tātū cū illo nō eē aliquē:inquātū ē aduersus illū:z cū illo eē inquātum cū illo ē.Exempli grā:sicut iste q in noīe christi vtutes faciebat:z in societate discipulor nō erat:inquātū opabat virtutes i illo noīe:intātū cum ipsis erat z aduersus eos non erat Inquātū vo eor societati nō adherebat:intātū cum ipsis nō erat:z aduersus eos erat. Sed qz illi hoc eū facere phibuerūt:in quo cum ipsis erat:dixit eis dñs: Nolite phibere Illud enī phibere debuerūt qd extra eor erat societatē: vt illi vnitatē ecclie suaderent:nō illud in quo cū illis erat nomē.s.magri z dñi eor in expulsiōe demonū 9mēdans:sicut ecclia catholica facit:nō iprobans in hereticis sacramēta cōia:sed diuisionē vel aliquā aduersaz paci veritatiqz sētētiā. In hoc enī aduersus nos sunt. CHRY. Uel aliter. Hoc dr de credētibus in eū:qui tamē ipm non sequunt pp vite laxatōez. Illd aūt de dmonib⁹ dr:qui a deo omnes studēt separe z cōgregationē ei⁹ dispgere. Seqt: Quisqs enim po.de.vo.ca.aq fri.in no.meo.qz xpi estis: Amē dico vobis: nō per.mer.su. THEOPHI.Quasi.d. Nō solū hunc q i noīe meo miracula opat non phibeo:sed z quisqs minimū qd dederit vobis pter nomē meū z recepit vos pter me: non pter humanā grām z mūdanā: nō perdet mercedem suam. AVGV.de 9sen.euā.Un oñdit qd z ille d quo Joannes suggesserat nō ita separabat a societate discipulor: vt eam tanq̄ hereticus iprobaret:sz sicut solent hoīes: nōdum audere xpi suscipe sacramēta:z tamē noī fauere xpiano:ita vt xpianos etiā suscipiāt: z nō ob aliud nisi q xpiani sunt obsequunt:de qbus dicit q nō perdent mercedē suā: nō quia iam tuti atqz securi sibi debeāt videri ex hac beniuolētia quā erga xpianos habēt etiā si xpi baptismo nō abluant nec vnitati ei⁹ incorporent:sz qz ita iaz dei misericordia gubernent:vt ad ea quoqz pueniant:ad que ita securi d hoc seculo abscedant. CHRY.Et ne qs pauptatem alleget: ponit illud quo nō cōtingit egere.s.calicē aque frigide: pro quo etiā consequetur mercedē non enim preciū dati:sz dignitas recipientiū z affectus dantiū facit op⁹ dignū mercede. Non solū autē recipiēdos discipulos verbo ostendit ex mercede quā aliqs sequit:sed etiā qz retrahit a tormento. Seqtur: Et quis.scā.vnū ex his pu.cre.in me:bonū est ei ma.si.cir.mo.asi.col.ei⁹ z in ma.mit.q̄si.d. Si q vos pp me honorāt:mercedē hñt: sic z ihonorātes.i.scādaliçātes vltimaz accipiēt vltōez. Ex māifestis aūt nob tormētū dscribit itollerabile:faciēs mētōez mole z submersiōis.z nō ait:mola suspēdat in collo:sz bonū ē ei hoc sustiere:dmrans qm eū graui⁹ aliqd malū expectat. Pusillos āt i se credētes dicit eos q iuocant nomē ei⁹:non solū seqntes ēt eos q calicē frigidū offerūt:z nō opant alia maiora. Istor aūt neminē vlt scādaliçari nz supplātari: Hoc.n.ē phibere nom ei⁹ iuocare

BEDA. Recte āt q scādaliçari pōt: pusillus appellat. q .n.magn⁹ ē:qdcūqz passus fuerit nō dclinat a fide: q aūt pusillus ē aīo z paru⁹: occasiōes q̄rit quo scādaliçet. ppterea oz nos maxie his cōsulere qui parui sūt in fide:ne occasiōe nri offēdāt z recedāt a fide:ac dcidāt a salute. GREGO. sup eçe. Notādū tñ q in nro bono ope aliqñ cauēdū ē scandalū primi:aliqñ āt p nihilo cōtēnendū.inq̄tuz enim sine peccato possum⁹ vitare primi scādalū debem⁹. Si autē de vitate scādalū ponit:vtili⁹ pmittit scādalū nasci:q̄ veritas relinquat. GREGO.i pa. Mystice āt i mola asinaria secularis vite circuit⁹ ac labor exprimit z p pfundū maris extrēa dānatio dsignat. Qui g ad scitatis spēz deduct⁹ vl' vbo ceteros destruit:vl' exēplo. Meli⁹ pfecto erat vt hūc ad mortē sub exteriore hitu terrena acta cōstrīgerēt q̄ sacra officia i culpa ceteris imitabilez demrarent.qz nimir si solus caderet:vtrūqz hūc tolerabilior iferni pena cruciaret.

¶ Et si scādalizauerit te manus tua: abscide illaz Bonū ē tibi debilē itroire i vitā q̄ duas manus hñtē ire i gehēnā: in ignē iextinguibilem: vbi vermis eor nō morit: z ignis nō extiguit. Et si pes tuus te scādalizat: amputa illū. Bonū ē tibi claudū itroire in vitā eternaz: q̄ duos pedes hñtem mitti in gehēnā ignis inextinguibilis: vbi vermis

eor nō moritur: z ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te: eijce euz. Bonū ē tibi luscum itroire in regnum dei: q̄ duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: vbi vermis eor nō morit: z ignis non extinguitur. Ois eniz igne saliet: z ois victima sale salietur. Bonū est sal: Qd si sal insulsum fuerit: in quo illud cōdietis: Habete in vobis sal: z pacē habete iter vos.

BEDA: Quia supra docuerat dñs ne scādaliçarem⁹ eos q credūt in eū:nūc cōsequēter admonet q̄tū cauere debeamus eos q scādaliçare nos.i.verbo vl' exēplo suo ad ruinaz peccati pellere certāt. vñ dicit: Et si scā. te.ma.tu.absc.il.

CHRY. Nō d mēbris hoc dic:sz d pingis amicis:quos q̄tū ad necessaria i membror ordie nos hēm⁹. Nihil.n.tā nociuū vt pniciosa societas. BEDA: Manū qppe nrām appellat necīū amicū:cui⁹ auxilio quotidiano op⁹ hēmus:sz si tal' nos ledere in cā aīe voluerit: excludend⁹ ē a nrā societate:ne si cū pdito i hac vita partē hēre volumus: sil' i futuro cū illo peam⁹. vñ seqtur: Bo.ē ti.de.itro.i vi. q̄ du.ma: ha.ire in ge.i ig.inex. GLO. Debilē dic:adiutorio alicui⁹ amici puatū. Nā meli⁹ ē absqz amico ire in vitaz: q̄ cuz eo ire in gehēnā. HIERO. Ul' aliter. Bonū ē tibi debilē ingredi i vitā.i.sine cupito pncipatu: q̄ duas man⁹ habētem. Due man⁹ principat⁹ sunt humilitas z supbia.abscide supbiā:tenēs humilē pncipatū: CHRY. Deide testimonū pheticū ex esaia pphta iducit dicēs: Ubi ver.eo.nō mo.z ig.nō ex. Nō de sensibili verme hoc dic:sz vermē cōsciētiā vocat mordentē aīaz:q nō sit opata bonū. Unusqsqz.n.sui ipsi⁹ accusator fiet:rememorās q gessit in vita mortali:z sic cor vermis imortalis pmanet. BEDA: Sicut aūt vermis est dolor interi⁹ accusans: sic ignis ē pena extrinsecus seuiens. Uel in verme putredinē gehēne sic i igne ardorez designat. AVGV.xxi.de ciui.dei: Utrūqz aūt hor ignē s.ac vermē q volūt ad aīe penas nō ad corpis pertinere:dicūt ēt vri dolore aīe sero ac ifructuose penitentis:eos q fuerint a regno dei separati. Et ideo ignē p isto dolore vrente nō cōgrue iponi posse 9tēdūt: fm illd apostoli: Quis scādaliçatur z ego nō vror: Eūdē ēt vermē putāt itelligēdū eē:sz illud Sicut tinea vestimētū z vermis lignum:sic meror excruciat cor viri:qui si penas z aīe z corpis i illo supplicio futuras eē nō dubitāt:igne vri corpus:aīam vo rodi quodam mō verme meroris affirmāt. Qd zsi credibili⁹ dr: qz vtiqz absurdū est ibi dolorē aut corpis aut aīe defuturū. Ego tñ facili⁹ estimo vt ad corp⁹ vtrūqz dicā ptinere q̄ neutr:z id tacitū eē in istis diuine scripture vbis animi dolorē: qz 9ns eē itelligit vt corpe dolēte animus quoqz crucief. Eligat q qsqz qd placet: aut ignē tribuere corpi: aīe vermē. hoc pprie: illud tropice: aut vtrunqz pprie corpi. Pñt.n. aīalia etiam in ignib⁹ viuere: in vstiōe sine 9sumptōe: in dolore sine morte p miraculū potētissimi creatoris. Seqt: Et si pes tu. scā. te. BEDA. Pes amic⁹ dr pter ministeriū discursus q̄si in nrōs vsib⁹ accōmodatos. Sequitur. Qz si oculus tu. scā. te. Oculus dr amic⁹ vtilis atqz sollicit⁹ z acutus ad pspiciēdū. AVGV.de cō:euā. Hic pfecto apparet: q illi q noīe christi sunt deuoti: z priusq̄ xpianor numero socient: vtiliores sunt q̄ hi q cū iaz xpiani appellent: z christianis sacramētis ibuti sunt talia suadēt vt qb⁹ ea psuaserit: secū i eternā penā ptrahāt quos mēbror corporaliū noīe tāq̄ manū vel oculū scandaliçantē iubet erui a corpe: hoc ē ab ipa vnitatis societate: vt sine his poti⁹ veniat ad vitā: q̄ cū eis eat in gehēnā. Hoc ipso āt separant: a qbus sepant: q eis mala suadentib⁹ hoc est scādaliçantib⁹ nō 9sentit. Et si qdez oīb⁹ bonis cū qb⁹ eis notitia ē: de hac pūersitate inotescūt: ab oi penitus societate atqz ab ipsa diuinor sacramētor participatione separent. Si āt qbusdā ita noti sunt: plurib⁹ āt ista eor est ignota peruersitas: ita tolerādi sunt: vt neqz illis ad inigtatis cōionē 9sentiat: neqz pp illos bonor societas dserat. BEDA. Quia vo dñs tertio mētionē vermis z ignis fecerat: vt hoc valeam⁹ euitare tormētū subdit. Ois eniz igne salief. Fetor.n.vermiū de corruptione solet nasci carnis z sanguinis: idqz caro recēs sale condit: vt exiccato humore sanguineo vermescere neq̄at. Et qdē qd sale salit: vermis putredinē arcet. qd vo igne salit.i.ignib⁹ sale aspsis recondit: nō solū vermes abijcit: sz ipam quoqz carnē consumit. Caro ergo z sanguis vermes creat: qz delectatio carnalis cui 9dimētū cōtinentie non resistit: penaz luxuriosis generat eternā: cui⁹ fetorē qsqs vitare desiderat: z corp⁹ sale cōtinentie z mētē studeat cōdimento sapie ab erroris z vitior labe castigare. Sal.n.dulcedinē sapie: ignis spūssancti grāz dsignat. Dic ergo: Ois igne salit: qz ois elect⁹ sapia spūali dz a corruptōe 9cupiscētie carnal' expurgari. Ul' ignis ē tribulatō.s: quo patiētia fideliū vt pfcm op⁹ hñe possint exercef. CHRY. Silr āt ē huic qd dic apls: Uniuscuiusqz opus q̄le sit ignis pbabit. Postea a leuitico testimoniū introducit di. Et ois victima salief. HIERO. Uictima dñi ē gen⁹ humanū: qd hic rōne sapie salit: dū corruptio sanguinis custodia putredinis z mr vermiū consumef: z illic purgatorio igne examiabit. BEDA. Possumus z ita itelligere q altare di sit cor elector: hostie vo z sacrificia i hoc altari offerēda: bona sūt opa fideliū. In oib⁹ āt sacrificijs sal dz offerri: qz nullū ē op⁹ bonū qd nō sal sapiētie: ab oi corruptione vane laudis: ceterisqz prauis siue supfluis cogitatiōib⁹ expurgat. CHRY. Ul' hoc dr qz oē mun⁹ victime nrē: q ē fm orationē z primi subuētionē salit igne dino de quo dr. Ignē veni mittere i terrā. d quo subdit. Bonū ē sal.i. ignis dilectōis. Qz si sal iful.fue.i.seipso puatuz: z ppria q̄litate p quā dr bonū: i quo illud cōdietis: Sunt.n.sales sal hñtes: q .s.hñt grē plenitudinē. z sunt sales sal nō hñtes: q.n. nō sunt pacifici: sal sunt insulsum. BEDA. Uel bonū ē sal: bonū ē dei verbū audire freqntius: z sale sapie spūalis cordis archana condire. THEOPHI. Sicut.n.sal carnes conseruat: z vermes eas non sinit generare: sic z sermōe doctoris si desiccatiuus erit: carnales hoīes cōstringit: z in eis inextiguibilē vermē nō sinit generari. Si vero sit isulsus.i. si virtutē desiccatiuā z cōseruatiuam non habeat in quo condietur: CHRY. Uel fm mattheum: discipuli christi sūt sal: q totū orbē cōseruāt: resistētes putredini q ē ab idolatria z fornicatione peccatoruz. Pōt etiā intelligi q vnusqsqz nostrum habeat tantū salis: q̄tū capax est dei gratiar. vnde z apls cōiūgit grāz sali.di. Sermo vester sit in gratia sale cōditus. Sal etiā est dñs Jesus xps qui fuit sufficiēs totā terram cōseruare: z mltos i terra fecit sales: quor si aliq marcescant: possibile est.n.z bonos in putredinē trāsmutari: dignū est vt foras mittātur. HIERO. Uel alr: Sal insulsū est qui amat principatū: z icrepare nō audet. vñ seqtur: Habete in vo.sal.z pa.ha.iter vos. vt.s. salsedinez correptionis amor primi tēperet: z dilectionē primi sal iustitie cōdiat.

GREGO. sup Ezechie. Uel hoc dicit cōtra quosdā quos dum maior cōscientia erigit: a ceteror societate disiungit: z quo plus sapiunt: eo a concordie vtute resipiscunt. GREGO. in pasto. Qui etiā loqui sapienter nititur: magnopere metuat ne eius eloquio audientiū vnitas confundatur: ne dum sapiens videri desiderat: vnitatis cōpagē insipienter abscidat. THEOPHI. Uel qui cōstringit se vinculo dilectiōis ad primum. hic salē habet: z ex hoc pacē cū fratre suo. AVGV. de con.euan. Hec Marcus dominuz locutum fuisse contextiz commemorat: z aliqua posuit que nullus alius euangelistarū posuit. Alia vero que matthe⁹ quoqz posuit: z aliqua que mattheus z lucas. sed illi ex alijs occasionibus: z in alio rerum ordine. vnde mihi videtur etiaz

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

hoc loco dñz dixisse q̃ alijs locis dixit: qa satis ptinebāt ad hācipsam ei⁹ sniam: qua vetuit ꝓhiberi virtutes i noie suo fieri: ēt ab illo q cū discipulis eū nō seq̄bant̃. CA. X.

Et inde exurgēs venit i fines iudee vltra iordanē ⁊ ꝯueniūt iterū turbe ad eū ⁊ sic̄ consueuerat iterū docebat illos. Et accedētes pharisei iterroga bāt eū: si licet viro vxorē dimittere tētātes eū: At ille rñdēs dixit eis: Quid vob̄ precepit moyses: Qui dixerunt: Moyses pmisit libellū repudij scribere ⁊ dimittere. qb⁹ rñdēs Jesus ait: Ad duritiā cordis vñi scripsit vobis p̄ceptū istud. Ab initio aūt creature masculū ⁊ feminā fec̄ eos de⁹. Propter hoc relinq̄t hō p̄rez suū ⁊ matrē ⁊ adherebit ad vxorē suā: ⁊ erūt duo in carne vna. Itaq3 iā nō sūt duo: s3 vna caro. Qđ ergo de⁹ cōiunxit: hō nō separet. Et in domo iterum dicipuli eius de eodē interrogauerunt eu3. Et ait illis: Quicūq3 dimiserit vxorē sua3 ⁊ aliā duxerit adulterium cōmittit super eā. Et si vxor dimiserit virum suu3 ⁊ alij nupserit: mechatur.

BEDA. Hucusq3 marc⁹ ea narrauit de dño q̃ in galilea fecit ⁊ docuit: Hic icipit enarrare q̃ i iudea fecit ⁊ docuit siue passus est: ⁊ p̄mo qdē trās iordanē ad oriētē. Et hoc ē qđ dr̃: Et ide. exur. ve i fi. iu. vl. ior. Deide etiā citra iordanē qñ venit iericho: bethaniā: ⁊ hierosolymā. Et cū ois iudeoꝝ ꝓuincia gnāliter ad distictionē aliaꝝ gētiū iudea sit dcā spāli⁹ tñ meridiana ei⁹ plaga appellabat̃ iudea ad distinctiōe3 samarie: galilee: decapolis: ⁊ ceteraꝝ in eadē ꝓuincia regionū. THEOPHI. Uisitat āt regionē iudee: qua3 sepe pp iudeoꝝ emulatione3 reliquerat: q2 passio in ea erat futura nō tamē ascendit tūc hierosolymā: s3 iudee ꝯfinia vt turbe nō maliciose pficeret. Hierosolyma. n. erat opatrix omnis neq̄tie ob maliciā iudeoꝝ. vnde sequit̃: Et cōue. ite. tur. ad eum: ⁊ sicut cō. ite. doce. illos. BEDA: Notanda est mentiu3 distātia in turbis ⁊ phariseis. he conueniunt vt doceātur: ⁊ sui sanentur infirmi: sicut matthe. cōmemorat: illi accedunt vt saluatorē tentando decipiāt. vñ sequit̃: Et acce. pha. iter. eū si li. viro vx. di. tē. eū. THEOPHI. Accedūt quidē nō deserentes eu3 ne turbe in eū crederent: sed cōtinue accedentes credebant eum in dubitationē inducere: ⁊ eum per interrogationes cōfundere. Proposuerunt autem ei questionē ex vtraq3 parte p̄cipitiū habentē: vt si dicat q licet viro vxorē dimittere: vel non licet: accusarēt ip̄m contradicētes eidē ex dogmatib⁹ moysi. Christ⁹ igitur sapiētia ip̄a rñdit eis respōsionē illoꝝ laqueos fugientē. CHRY. Interrogat⁹. n. si licet: nō stati rñdit: nō licet: ne tumultuentur: s3 p̄mo eis legis sniā3 voluit respōdere: vt qđ eū dicere oppoꝛtebat hoc i lli rñderēt. vñ seq̃t̃: At ille re. ait: Quid vobis p̄ce. moyses: Seq̄tur: Qui dixerunt: Moyses pmisit libellū repudij scribere ⁊ dimittere. Proponūt qdē moysen hoc dixisse: aut ꝓpter iterrogationē saluatoris: aut volētes in eū viroꝝ multitudinē icitare. Etenī hoc iudeis erat idifferens: ⁊ oēs hoc opabant̃ tāq̄3 a lege pmissū. AVGV. ꝯ cō. euan. Nihil āt ad rei veritatē iterest: vtrū domino sepationē ꝓhibēti: ⁊ sniā3 suā de lege firmāti ipi turbe: vt Mathe⁹ narrat itulerint qōne3 d̄ libello repudij p eūdē moysen sibi pmisso: an hoc qdē illi: de p̄cepto moysi illos iterrogāti respōderit: vt Marc⁹ hic dicit. nā ⁊ volūtas eius ita se hēbat: vt nō eis redderet rōnē: cur illud Moyses pmiserit: nisi p̄us ipi hoc cōmemorassent. Cū g̃ volūtas loq̄ntiū: cui debēt vba fuire ab euāgelista vtroq3 mōstrata sit: nihil iterest iā: l3 diuersus iter ambos fuerit modus narrādi. Pōt etiā hoc itelligi: q sicut dicit Marcus: p̄us eos de vxore dimittenda iterrogātes: dñs vicissi3 iterrogat: qd eis p̄cepit moyses: q cū rñdissēt: Moysen pmisisse libellū repudij scribere ⁊ dimittere: rñdit eis de ip̄a lege p moysen data: quomō ds̄ istituerit cōiugium masculi ⁊ femie: dicēs ea q̃ ponit Mattheus: qbus auditis: illi id qđ ei p̄mo iterrogāti rñderāt repetierūt: dicētes: Quid ergo mādauit moyses: AVGV. ꝯ faustū: Nolebat aūt dimitti vxorē a viro q hanc iterposuit morā: vt in. discidiū anim⁹ preceps libelli cōscriptiōe refractus absisteret: p̄serti q2 vt ꝓhibent: apud hebreos scribere lr̃as hebreas nulli fas erat nisi solis scribis. Ad hos igitur quos opoꝛteret eē prudētes legis iterp̄tes: ⁊ iustos discidij dissuasores: lex mittere voluit eū quē iussit libellū dare repudij si dimisisset vxorē. Nō. n. poterat ei scribi libell⁹ nisi ab ipsis quē p hāc occasionē ⁊ necessitatē venientē quodāmō in manus suas bono ꝯsilio regerēt: atq3 inter ip̄3 ⁊ vxorē pacifice agēdo dilectionē ꝯcordiāq3 suaderēt. q si tantū intercideret odiū vt extingui emēdariq3 nō posset: tūc vtiq3 scriberet̃ libellus: q2 frustra ñ dimitteret: quā sic odisset vt ad debitā cōiugio charitatē nulla prudentiū suasione reuocaret̃. pp hoc subdit̃: Quib⁹ re. ie. ait: Ad dur. coꝛ. ve. scri. vo. p̄. istđ. Magna. n. duritia erat: q̃ nec p libelli iterpōne3: vbi dissuadēdi loc⁹ iustis ⁊ prudētib⁹ tribuebat̃ solui vl' flecti posset ad recipiendā vel reuocandā ꝯiugij charitatem.

CHRY. Uel dr̃: Ad du. coꝛ. vñi: q2 si aia fuerit purgata desiderijs ⁊ ira: pōle est mulierē neq̄ssimā tolerare. Multiplicatis aūt in aia passiōib⁹ p̄dictis: multa mala ꝯtingēt circa odiosū cōnubiū. sic igr̃ ab icusatiōe coꝝ moysē eripit q ꝯdederat legē: ⁊ totū in eoꝝ caput cōuertit. S3 q2 graue erat: qđ dcm̄ ē: stati ad antiquā legē sermonē reducit dicēs: Ab ini. aūt crea. ma. ⁊ fe. fecit eos de⁹. BEDA. Non ait masculū ⁊ feminas. qđ ex p̄oꝝ repudio querebat̃: s3 masculū ⁊ feminā: vt vni⁹ cōiugis cōsoꝛtio necterent̃. CHRY. Si āt voluisset hāc qdē dimitti ⁊ altera3 introduci: creasset plīmas mulieres. Nec solū hoi deus mulierē coniunxit: s3 ⁊ relinqre parētes p̄cepit ⁊ mlieri adherere. vñ seq̃t̃: Et dixit. s. ds̄ p adā. Propter hoc re. ho. pa. su. ⁊ ma. su. ⁊ adhe. ad vxo. suā. Ex ip̄o mō locutōis isep̄abilitatē mr̄imonij demōstrans q2 dicit. Adherebit. BEDA. Et silr̃ q2 dic̄. adherebit ad vxorē suā: nō ad vxores. Seq̃t̃: Et er. duo i car. vna. CHRY. i. ex vna radice fci: i vnū coꝛp⁹ cōueniūt. Seq̃t̃: Itaq3 iā non sūt duo: s3 vna ca. BEDA. Primū igr̃ nuptiaꝝ ē ex duab⁹ vnā carnē fieri. Castitas iūcta spiritui: vn⁹ efficitur sp̄us.

CHRY. Post hec terribile faciēs argumētū nō dixit: ne diuidatis: s3 cōclusit: Qđ g̃ de⁹ cōiūxit: hō nō sepet. AVG. ꝯ faustū: Ecce iudei ex libris moysi cōuicunt̃: nō eē vxorem dimittēdā: q s3 volūtatē legis moysi arbitrant̃ se facere cū dimitterēt. Silr̃ ⁊ illđ hic cū ip̄o xp̄o attestāte cognoscim⁹ deū fecisse ⁊ cōiūxisse masculū ⁊ feminā: qđ manichei negādo dānāt̃: nō iā moysi libris: s3 xp̄i euāgelio resistētes. BEDA. Qđ er. ds̄ cō. vnā faciēdo carnē viri ⁊ femie: h hō nō pōt separe: sed solus ds̄. Hō sepat: qñ pp desideriū scđe vxoris primā dimittim⁹. Deus sepat: qñ ex consensu pp seruitutem dei sic habemus vxores: quasi non hn̄tes. CHRY. Si aūt duo quos de⁹ cōiunxit separari non debent: multo magis ecclesiam quā deus christo coniunxit: ab eo non cōuenit separare. THEOPHI. Quia vero scādalizabant̃ discipuli: tanq̄3 ex p̄dictis nō plene eis fuerit satisfactu3 propter hoc enim iterum interrogant. vñ sequit̃: Et ite. i do. discipuli eius de eode3 iter. eum. HIERO. Secunda interrogatio ab apostolis iterum dicta est: quia de eadem re de qua pharisei eum interrogauerunt. idest de coniugij statu ⁊ hoc ꝓprie. Iterata eni verbi snia: nō fastidiū s3 esuriē: ⁊ sitim p̄stat. vnde q me comedunt: adhuc esuriēt: ⁊ qui me bibūt adhuc sitient. Melliflua eni sapiētie eloqa gustata: diligentib⁹ multimodū saporē reddūt. vnde domin⁹ iterato discipulos instruit. nam seq̄tur. Et dixit illis: Quicunq3 dimi. vx. su. ⁊ al. du. adul. cō. su. eā. CHRY. Adulteriu3 vocat nō cum sua simul esse: Nō enim est sua quā accepit p̄ma derelicta: ⁊ ꝓpter hoc cōmittit adulteriū sup eā. i. sup scđa3 quā introducit. Idē aūt est ⁊ de muliere. vnde seq̄tur: Et si vxor di. virum suū: ⁊ alij nup. mechat̃. Non eni alteri vt ꝓprio viro pōt cōiungi: si propriū derelinquat. Et quide3 lex ꝓhibuit adulteriū māifestū: s3 saluator hoc nō māifestū: neq3 ab oib⁹ notū: nature tñ cōtrariū. BEDA. In mattheo vero scriptū est pleni⁹: Quicunq3 dimiserit vxorē suam nisi ob fornicationē. Una ergo solūmodo carnalis ē causa: fornicatio. Una sp̄ualis timor dei: vt vxor dimittat̃: sicut multi religionis causa fecisse legunt̃. Nulla aūt causa est dei lege p̄scripta: vt viuente ea que relicta est alia adducatur.

CHRY. Qđ autem Mattheus dicit phariseis hec verba dixisse: Marcus vero discipulis: non est ꝯtrariū: cōtigit enim hec his: ⁊ illis dicta esse.

¶ Et offerebāt illi p̄uulos: vt tāgeret illos. discipuli āt cōmiabant̃ offerētib⁹. Quos cū videret Jesus: idigne tulit. Et ait illis: Sinite paruulos venire ad me: ⁊ ne ꝓhibueritis eos: talium. n. est regnū dei. Amē dico vobis: quisq3 nō recepit regnū dei velut p̄uul⁹ nō itrabit in illud. Et cōplexās eos ⁊ iponēs man⁹ sup illos: bñdicebat eos.

THEOPHI. Ostēsa sup̄ius nequitia phariseoꝝ christū tētantiū: nunc oñdit̃ multa fides turbaꝝ: que tantū manuū ipositione putabant xp̄m benedicere paruulos quos illi offerebant. vñ dicit̃: Et offe. illi paruu. vt tan. eos. CHRY. Sed discipuli ꝓhibebāt offerētes ꝓpter christi dignitate3. Et hoc est qđ subdit̃: Disci. aūt ꝯm. offe. Saluator aūt erudiens discipulos sapere moderata: ⁊ tumorē cōculcare mūdanū: accipit pueros ⁊ eis p̄nūciat regnū dei. vñ seq̄tur: Et dixit illis: Sinite par. ve: ad me: ⁊ ne ꝓhi. eos. ORIGE. Siquis ergo coꝝ q doctrinā ecclesiast ca3 ꝓfitent̃: videat aliquē offerētē quosdā stultos mūdi ⁊ ignobiles ⁊ ifirmos: q ꝓpter hoc appellati sunt pueri ⁊ infantes: nō ꝓhibeat q̄si sine iudicio faciētē eū q offert talē saluatori. Post h exhortat̃ discipulos suos iā viros cōstitutos ꝯdescendere vtilitatibus pueroꝝ: vt fiāt pueris quasi pueri: vt pueros lucrent̃. Nā ⁊ ip̄e cum in forma dei esset: humilians se factus est puer. vñ subdit: Taliū est eni regnū dei. CHRY. Eteni3 ab oībus passionibus pura existit aia pueri: ꝓpter hoc oportet vt hec ex volūtate operemur: que pueri hn̄t per naturam.

THEOPHI. Unde nō dixit hoꝝ ē regnū dei: s3 taliū. s. habentiū ⁊ studio ⁊ labore innocētiā ⁊ simplicitate3 quam habēt pueri ex natura. Puer. n. non odit neq3 maliciose aliqd operat̃: neq3 verberatus a matre discedit. sed etsi eu3 vilibus induat vestimētis: p̄fert ea regalibus indumētis: sic ⁊ ille q viuit s̄m virtutē ecclesie matris sue nihil huic p̄ bono rat: neq3 etiam reginā multoꝝ voluptatē. vñ ⁊ dñs subdit: Amē dico vobis: Quisq3 nō rece. reg. dei velut puu. non intrabit i illud. BEDA. Idest nisi talē habueritis inocētiā ⁊ animi puritatē sicut p̄uulus habet: regnu3 celoꝝ nō poteritis intrare. Alr̃ regnū dei. i. doctrina3 euangelij: sicut p̄uulus recipe iubemur: q2 quomodo paruulus in discendo nō ꝯdicit doctoribus: neq3 rōnes ⁊ verba cōponit: eis resistens s3 fidelr̃ suscipit q̃ docent: ⁊ cū metu obtēperat ⁊ discit: ita ⁊ nos obediēdo simplr̃: ⁊ sine vlla ꝯdictione verbu3 domini suscipe debem⁹. Seq̃t̃: Et cō. eos. ⁊ im. ma. sup il. bene. eos.

CHRY. Bene aūt amplexat̃ eos ad bñdictione3: tanq̄3 in ꝓpriuin sinum eleuans ꝓpitiatus facturam suā ab eo cadentē ab initio ⁊ diuisa3. Imponit āt p̄uulis man⁹: docens diuine virtutis operationē. Et qdē s̄m cōsuetudinē alioꝝ man⁹ iponit: sed nō s̄m cōsuetudinē opat̃. De⁹. n. existens: humanū modū s̄uabat tanq̄3 verus hō fact⁹. BEDA. Cōplexus ēt benedixit p̄uulos. vt humiles sp̄ū sua bendictione ⁊ gratia ⁊ dilectōe dignos esse significet.

¶ Et cū egressus eēt i via ꝓcurrēs qdā genuflexo ante eū: rogabat eū dicēs: Magister bone: quid faciā vt vitā eternā percipia3: Jesus aūt dixit ei: qd me dicis bonū: Nēo bon⁹ nisi vn⁹ ds̄. Precepta nosti: Ne adlteres: ne occidas: ne fureris ne falsū testimoniū dixeris: ne fraudē feceris. honora patrē tuum ⁊ matrē. At ille respōdēs ait illi: Magister: Hec oia obs̄uaui a iuuētute mea. Jesus aūt ituitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei: vnum tibi deest: Uade quecūq3 habes vēde ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis thesaurū in celo: ⁊ veni seq̄re me. Qui cōtristat⁹ i verbo: abijt merēs. Erat eni habens multas possessiōes. Et circūspiciēs iesus: ait discipulis suis: Quādifficile q pecunias habent in regnum dei itroibūt. Discipuli aūt obstupescebant i verbis ei⁹. At iesus rursus rñdēs ait ill̃: Filioli: q̄3difficile ē ꝯfidētes i pecūijs i regnū di itroire. Facilius est camellū per foramen acus transire: q̄3 diuitem intrare in regnum dei. Qui magis admirabātur dicētes ad semetipsos: Et quis potest salu⁹ fieri: Et intuēs illos iesus ait: Apud hoies impossile est: sed nō apđ deum. Omnia eni possibilia sunt apud deum.

BEDA. Audiuerat qdā a dño tm̄ eos q p̄uuloꝝ volunt eē siles: dignos eē itroitu regni celoꝝ: atq3 iō poscit sibi exponi nō pabolis: s3 apte: qb⁹ opeꝝ meritis vitā eternā ꝯseq possit. vnde dicit̃: Et cū egressus eēt i via ꝓcur. q. genu. ante eū: roga. eū dicens: Ma. bo. qd fa. vt vi. eter. ꝑci. THEOPHI. Miror de hoc iuuene q oibus alijs ꝓ infirmitatib⁹ ad christū accedētib⁹: hic vite eterne possessionem postulat cū maligna sit passio auaricie ꝓpter quā postmodū cōtristatus est. CHRY. Q2 vero accesserat ad christū: tanq̄3 hō ad hoiem ⁊ ad vnū iudaicoꝝ doctorū xp̄s tanquam homo rñdit eidē. vñ sequit̃: Jesus āt dixit ei: Quid me di. bo. Nemo bo. nisi vn⁹ deus. Hec aūt dicēs nō exaudit hoies a bonitate: s3 a ꝯparatiōe bonitatis diuine. BEDA: Un⁹ aūt deus bon⁹: nō pr̃ solus itelligēdus ē: s3 ⁊ fili⁹ q dicit: Ego su3 pastor bonus: s3 ⁊ sp̄ūsanctus: q2 dr̃. Pr̃ de celis dabit spiritū bonū petētib⁹ se. Ipsa. n. vna ⁊ idiuidua trinitas pr̃: fili⁹ ⁊ sp̄ūsanct⁹: solus ⁊ vn⁹ ds̄ bon⁹ ē. Nō igr̃ dñs se bonū negat: s3 eē deū significat: nō se magr̃3 bonū nō eē: s3 magr̃3 absq3 deo nullū bonū eē testat̃. THEOPHI. Uoluit igit̃ dñs hec verba mētē iuuenis facere altiorē: vt ip̄m cognosceret tanq̄3 deum. Sed ⁊ aliud quidē innuit in his verbis: vt quādo debes cōferre cum aliquo: non adulando cum eo conferas: sed respicias radicem bonitatis ⁊ fontem deu3: ⁊ ei prestes honorem. BEDA. Notandū autem q iustitia legis suo tp̄e custodita: nō solū bona terre: veꝝ etiam suis electorib⁹ vitā cōferebat. vñ dñs de vita eterna querenti consequenter dixit: Precepta nosti: Ne adulteres: ne occi. Hec est eni puerilis innocentia que nobis imitanda ꝓponitur: si regnum dei volumus intrare. vnde sequit̃: Et ille respondēs ait: Magister hec oia ob. a iuuentute mea. Nō est putādus homo iste vel voto tentantis: vt quidam putauerunt: dominum interrogasse: vel de sua vita esse mentitus: sed

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

simpliciter vt vixerat esse confessus: qđ patet ex hoc quod subdit: Jesus āt ītuitus eū: dilexit eū: ⁊ dixit ei. Si aut mēdacij aut simulatiōis noxa reꝰ teneret: nequaq̄ intuitus archana cordis eiꝰ diligere diceret iesus. ORIGE. sup mat. In hoc. n. ꝙ dilexit eū vel osculatus est eū: videt affirmasse pfessionē eiꝰ q dixit se oia ista iplesse. Intēdēs. n. mente in eū vidit hoiē ex bona ꝯsciētia cōfitentē. CHRY. Dignū tñ est ingrere q̄liter hūc dilexit: q eū nō erat secuturꝰ. est aūt hoc dicere. qm̄ q̄tū ad priora dignus erat amore: q̄ legis sunt obſuans a iuuētute. circa finē vero neq3 diminutionē prioris dilectiōis ꝯsecutus est: sicut neq3 pfectionē suscepit. Etsi. n. nō excesserat mēsurā: humanā christi pfectionē nō sequēs: nullo tñ crimine existebat reꝰ: iuxta possibilitatē hoīs legē obseruās: ⁊ in hac obseruatiōe christꝰ eū dilexit. BEDA. Diligit. n. dñs eos q mādata legis q̄uis minora custodiūt: s3 nihilominꝰ q̄ in lege minus fuerāt his q pfecti eē desiderāt oñdit: q2 nō venit soluere legē sed adimplere. Unde seqtur: Et dixit ei: Unū tibi deest. Uade q̄cunq3 ha. vēde ⁊ da paupibus ⁊ ha. thesau. in celo. ⁊ veni ⁊ se. me. Quicūq3 eni pfectus eē voluerit debet vendere q̄ h3: nō ex pte: sicut ananias fecit ⁊ saphira: s3 totū. THEOHPI. Et cū vendiderit dare paupibus: nō histrionibus ⁊ luxuriosis. CHRY. Bene aūt nō fecit eterne vite mentionē sed thesauri: dicēs: Et habe. thesa. in celo. Quia. n. de pecunijs erat sermo: ⁊ de abrenūciatiōe oium: ostēdit ꝙ reddit plura his q̄ pcepit relinquere: quāto maius est celū q̄3 terra. THEOPHI. Sed q2 multi sūt paupes nō humiles: s3 ebrij aut aliquā aliā hñtes maliciā: pp h dic: Et veni sequere me. BEDA: Seqtur. n. dominū q imitator eiꝰ ē: ⁊ p vestigia eius gradit. Seqt: Qui ꝯtristatꝰ in vbo abijt merēs. CHRY. Et cām tristicie subdit euāgelista dicēs. Erat. n. possessiōes habēs multas. Nō. n. eodē mō afficiunt q pauca hēnt ⁊ qui multa. Adiectio. n. acq̄sitarū diuitiaꝝ maiorē flāmā cupiditatis accēdit. Seqt: Et circū. iesus ait disci. suis. Quā diffi. q pecu. ha. in reg. dei introi. THEOPHI. Nō hoc dicit ꝙ diuitie male sint: s3 hñtes ipsas vt custodiāt. docet. n. nō ipas hre. i. retinere ⁊ custodire: sed eis in necessarijs vti: ⁊ in suitio hois eē. CHRY. Dixit āt h dominꝰ discipulis paupibus existētibꝰ ⁊ nihil possidētibꝰ: īstruēs eos inopiam nō erubescere: ⁊ q̄si excusando eis respōdens p eo ꝙ nihil eos hē e ꝯcesserat. Sequit: Discipuli aūt obstu. in verbis eius. Manifestū est. n. qm̄ iopes existētes pro alioꝝ salute dolebant. BEDA. Sed quia inter pecunias habere ⁊ amare multa distantia est. vnde ⁊ salomon nō ait: Qui h3: sed qui amat diuitias: fructū nō capit ex eis. iō dñs obstupescentibus discipulis vba pmisse snīe exponit. vñ sequit: At Jesus rur. rñdens ait illis: Filioli: q̄3 difficile est cōfi. i pe. regnū introire: Ubi notādū ē ꝙ nō ait q̄3 ipole est: sed q̄3 difficile ē. quod. n. ipole est: omnino fieri nō pōt. Quod difficile: cu3 labore potest. CHRY. Uel dicēs difficile ostendit esse impossibile: ⁊ non simplr: sed cū quadā intentione. ⁊ hoc oñdit exēplo: di. Facilīꝰ ē came. p fora. acus trāsire q̄3 diuitē itra. in regnū dei. THEOPHI. Camelū siquidē o3 intelligere aut ip3 aial: aut funē illū grossū quo naues magne vtūt. BEDA. Quomodo ergo vel ī euāgelio mattheꝰ ⁊ ioseph vl in veteri testamēto q̄3plurimi diuites ītrauerūt i regnū dei: nisi forte q2 diuitias vel p nihilo hre vel ex toto relinquere dño īspirāte didicerūt: Altiore āt sensu facilīꝰ ē christū pati p dilectoribꝰ suis: q̄3 dilectores secli ad christū posse ꝯuerti. Cameli. n. noie se itelligi voluit: q2 īfirmitatis nre onera sustulit. p acū aūt significat pūctiōes. i. dolores ī passione susceptos. Foramē ḡ acꝰ dicit angustias passiōis qua scissa nre q̄si vestimēta nature quodāmō resarcire dignatꝰ est: Segtur: Qui mag. admira. dice. ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri: cu3 incōparabiliter maior sit turba pauperum que diuitibus perditis potest saluari. intellexerunt tñ cūctos q diuitias amāt: etiā si adipisci nequeāt: in diuitū numero deputari. Seqt: Et ituens eos Jesus ait: Apud homi. iposs. est: s3 nō apud deū. Quod nō ita intelligēdū est q̄si cupidi ⁊ supbi in regnū celoꝝ sint itraturi cū cupiditate ⁊ supbia: s3 pole est deo vt a cupiditate ⁊ supbia ad charitatē ⁊ humilitatē ꝯuertant. CHRY. Jō aūt hoc opꝰ dei esse dixit: vt oñderet ꝙ multa opus ē illi grā: q ad hoc a deo dirigit. vñ mōstrat ꝙ non pua merces est diuitibꝰ valētibus xpi philosophiā sequi. THEOPHI. Uel intelligendū ē qđ dic: Apđ hoies ipole est: sed nō apđ deū. q2 cu3 deū audimus: hoc fit possibile. cum vero humana sapimꝰ: ipossibile. Seqt: Oia eni possibilia sunt apđ deū. Cum oia dicit: entia subitelligas. peccatū. n. nō est ens. Est. n. res absq3 eēntia et hypostasi peccatū. Uel alr: Peccatū nō virtutis s3 infirmitatis est: ⁊ iō peccatū sic ⁊ īfirmitas impole est apud deum. Sed nunqd deꝰ facere pōt vt id qđ factū est: non sit factū: Ad qđ dr ꝙ deus est sūma veritas. facere aūt qđ factū ē vt non sit factū: falsū est. Qualiter ḡ vitas faciet falsū: Prius igr destruet ppriā naturā: vt quidā dicūt. Nunquid pōt ōs nō esse ōs: hoc enim ridiculum est.

¶ Et cepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. Rñdens Jesus ait: Amē dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres aut sorores aut patrē aut matre3 aut filios aut agros propter me ⁊ ppter euangeliū: q nō accipiet cēties tantū nunc in tpe hoc domos ⁊ frēs ⁊ sorores ⁊ mres ⁊ filios ⁊ agros cū psecutionibus ⁊ in seculo futuro vitā eterna3. Mlti āt erūt primi nouissimi: ⁊ nouissimi primi.

GLO. Quia iuuenis audito consilio saluatoris de reru3 dimissione tristis abscesserat. Discipuli aūt christi premissū cōsilium iam adipleuerant: sollicitare ceperunt de premio: estimātes se magnū aliqd fecisse cum iuuenis qui pcepta legis impleuerat: hoc sine tristitia nec audire potuerit. vnde petrus pro se ⁊ alijs dominū interrogat. Et hoc est quod dr Et cepit ei petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia: ⁊ secuti sumus te. TEHOPHI. Petrus etsi pauca dimisit: tamen hec omnia vocat. Nam ⁊ pauca habent vinculū passionis ita vt beatificetur ille qui pauca reliquit. BEDA. Et q2 nō sufficit tñ dimittere: iungit quod perfectu3 est: Et secuti sumus te. Quasi dicat. fecimꝰ quod iussisti. Quid igit dabis nobis premij: Petro aūt de discipulis tātū īterrogāte: dominꝰ vniuersalem responsionē facit. Uñ sequit: Respondens Jesus ait: Amen dico vobis: nemo est qui reliquerit domū aut fratres. Hoc autē dicens: nō innuit vt patres relinquamus: non adiuuantes eos: neq3 vt ab vxoribus separemur: s3 nos īstruit preferre honorē dei secularibꝰ rebꝰ.

CHRY. Mihi autem videtur ꝙ in hoc intendebat persecutiones futuras occulte preñunciare: quia futurum erat vt multi patres ad pietatem filios inducerent: ⁊ vxores viros. Non autem differt dicere: Propter nomen meum aut euangelium. vt Marcus dicit: aut propter regnum dei: vt ait lucas. Etenim nomen christi virtus euāgelij est: ⁊ regni. Euangelium enim recipit in nomine iesu christi: ⁊ regnum dei per nomē ipsius cognoscitur ⁊ venit. BEDA. Quidā autem ex occasione huius sententie qua dicit: Accipiet cēties tantū nunc in tēpore hoc: iudaicam mille annoꝝ fabulam post resurrectionē iustorum dogmatiçant: quando oia que propter deum dimisimus multiplici sunt fenore reddēda: insuper ⁊ vita eterna donāda. Nec vidēt ꝙ ⁊si i ceteris digna sit promissio: in vxoribus tamen centenis iuxta alios euāgelistas appareat turpitudo pserti cu3 dñs in resurrectione nubendum nō esse testetur: ⁊ ea que propter se dimissa fuerint: recipiēda in hoc tpe cū psecutiōibꝰ asseueret: quas

mille ānis suis abesse affirmat. CHRY. Et qdē igr cēties tñ merces sm cōicationē ⁊ nō sm possessionē h. n. adimpleuit eis dñs nō corpaliter: sed alio quodā modo. HIERO. Uxor. n. ī domo circa viri cibū negociat ⁊ vestimēta. Uide igr hoc ⁊ ī aplis Mlte. n. mulieres sollicite erāt d eoꝝ cibo ⁊ vestimētis ⁊ ministrabāt eis. Silr ⁊ patres ⁊ matres plurimas apli habuerūt. s. eos q ipos diligebāt: s3 ⁊ petrꝰ vnā relinq̄ns domū: postea oiu3 discipuloꝝ domos hēbat. Et maius ē: q2 cū psecutōibꝰ hec oia possidebūt sancti: si psecutionē sint passi ⁊ angustiati. ppter qđ sequit: Multi aūt erunt pmi nouissimi ⁊ nouissimi primi. Pharisei enim primi existētes facti sunt nouissimi. Qui vo oia reliquerūt: ⁊ christū secuti sūt: fuerūt nouissimi in seculo isto per āgustias ⁊ persecutiōes: sed erūt primi p spem q̄ est in deū. BEDA: Pōt sane hoc quod ait: Accipiet cēties tantū. altius itelligi. Centenarius qppe numerꝰ de leua trāslatus in dexterā. l3 eandem inflexu digitoꝝ videat hre figurā: qua3 habuerat denarius in leua: tñ quātitatis magnitudine sursu3 crescit: q2 videlicet oēs q ppter regnum dei tpalia spreuerūt: ⁊ in hac vita psecutionibus plenissima eiusdē regni gaudiū fide certa degustāt: atq3 in expectatione patrie celestis q̄ significat in dextera oiu3 electoꝝ delectatiōe fruunt. Ueꝝ q2 multi virtutū studia nō eadē q̄ incipiūt intētiōe pietatis ꝯsūmāt: mox subinfert: Multi aūt erunt ⁊c̄. Quotidie. n. videmus multos in laico habitu cōstitutos: magnis vite meritis excellere: ⁊ alios a prima etate spirituali studio feruentes: ad extremum ocio torpente lascescere: atq3 inerti stultitia qđ spiritu cepere: carne consummare.

¶ Erāt aūt i via ascēdētes hierosolymā: ⁊ pcedebat illos iesus. Et stupebāt: ⁊ sequētes timebāt. Et assumēs iteꝝ duodeci cepit illis dicere q̄ eēnt ei vētura. Quia ecce ascendimꝰ hierosolymā: ⁊ filius hois tradet principibꝰ sacerdotū ⁊ scribis ⁊ senioribus: ⁊ ꝯdēnabūt eū morte. Et tradēt eū gentibus: ⁊ illudent ei: ⁊ cōspuent eū: ⁊ flagellabūt eu3: ⁊ interficient eum: ⁊ tertia die resurget.

BEDA: Meminerāt discipuli smōis quo dominꝰ se passurū multa a sūmis sacerdotibꝰ ⁊ scribis predixerat: ⁊ ideo hierosolymā tēdētes stupebāt. Et hoc est qđ dicitur: Erant aūt in via ascēden. hiero. ⁊ pce. illos iesus. THEOPHI. Ut oñdat ꝙ ad passionē pcurrit: ⁊ ꝙ nō refugit mortē pro nra salute. Et stupe. ⁊ sequē. time. BEDA: Ne vel ipi cu3 eo occiderēt: vel saltē ille cuiꝰ vita ⁊ magisterio gaudebāt: inimicoꝝ manibꝰ occūberet. Preuidēs aūt dñs ex passione sua discipuloꝝ aios pturbādos: eis ⁊ passiōis pena3 ⁊ resurrectiōis sue gloriā pdicit. vnde seqt: Et assumens iteꝝ. xij. cepit illis dicere q̄ ei eēnt vētura. THEOPHI. Ut. s. discipuloꝝ corda cōfirmaret vt cum hec paudirēt leuiꝰ postmodū sustinerent: ⁊ in repētinis nō formidarēt: ⁊ etiā vt oñderet ꝙ volūtarie patit. Qui. n. pnoscit ⁊ pōt fugere ⁊ non fugit: manifestū est ꝙ volūtarie seipm passionibus tradit. Seorsū aūt assumit discipulos: nāq3 cōueniēs erat passiōis mysteriū ppinquoribus sibi reuelare. CHRY. Cōmemorat aūt singula q̄ passurus erat ne si aliqd ptermissu3 remaneret: cernētes postmodū illud subito turbarentur. vñ subdit: Quia ecce ascēdimus hierosolymā. GLO. Ad quē. s. pertinet pati: nā diuinitas pati nō pōt. Tradet. s. a. iuda pri. ci. sacer. ⁊ scri. ⁊ seniorib: ⁊ cōdem. eū morte iudicātes eu3 esse reu3 mortis. Et tradēt eū gentibꝰ. s. pilato gentili. Et illudēt ei milites eius. Et cōspuēt eū ⁊ flagellabūt eū. ⁊ iterfi. eū. CHRY. Ut aūt cū fuerint contristati ppter passionē ⁊ mortē: tūc ⁊ resurrectionem expectēt: subdit: Et tertia die resurget. Cū. n. tristitias ⁊ obprobrias q̄ cōtigerūt nō occultauerit: cōueniēs erat vt ei ⁊ de religs crederent.

¶ Et accedunt ad eū iacobus ⁊ ioānes filij zebedei dicētes: Magister volumꝰ vt qđcūq3 petierimꝰ facias nobis. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciam vobis: Et dixerunt: Da nobis vt vnꝰ ad dexteram tua3: ⁊ alius ad sinistram tuā sedeamus ī gloria tua. Jesus aūt dixit eis: nescitis qd petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptizari: At illi dixerūt ei: Possumꝰ. Jesus aūt ait eis: Calicē qdē quē ego bibo bibetis: ⁊ baptismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere aūt ad dexterā meā vel ad sinistrā nō ē meū dare vobis: s3 qbꝰ paratū ē.

CHRY. Audiētes discipuli christū frequēter de suo regno loqntē putabant ꝙ hoc regnū post eiꝰ mortē non eēt. ⁊ iō nūc pnūciata christi morte: accesserūt ad eu3 vt honoribus regni statim fierēt digni. vnde dicit: Et acces. ad. eū ia. ⁊ io. fi. çe. di. Magister vo. vt qđcūq3 pe. fa. nobis. Erubescētes eni ꝙ aliquid humanū passi erāt: accesserūt ad christu3 seorsū eū a discipulis assumētes. Saluator vo nō ignorans qd petere debebāt: s3 ad rñdendū eos inducēs iterrogationem subiūgit: At ille dixit eis: Quid vultis vt faciā vobis:

THEOPHI. Credebāt aūt predicti discipuli ꝙ pp hoc hierosolymā ascēderet vt regnaret: ⁊ postmodū pateret: q̄ se passuꝝ pdixerat: ⁊ hoc cogitātes dexterā ⁊ sinistrā sede3 appetebant. vnde sequit: Et dixerunt. Da nob vt vnus ad dexteram: ⁊ alius ad sinistrā sedeat in glia tua. AVGV. de cō. euā. Hoc ab eis nō p eos ipsos: sed p matrē dictū esse. mattheꝰ exp̄ssit: cū illa eorū volūtatē attulisset ad dñm. vñ magis ipsos q̄3 illā dixisse: qđ dictū est Marcꝰ breuiter itimauit. CHRY. Uel cōuenienter dici pōt vtrunq3 factū esse. Uidētes eni se pre alijs honoratos: predictā petitionē se cōseq estimabāt: ⁊ vt facilīꝰ petitionē obtinerent: matrē assumpserūt: vt cū hac simul christū precarent. AVGV. de cō. euan. Deniq3 ⁊ dñs etiam sm Marcum ⁊ sm Mattheū ipsis potius q̄3 matri respōdit. Nam seqtur: Jesus aūt dixit eis: Nescitis qd pe. THEOPHI. Quasi. d. Non est hoc qđ creditis ꝙ sim tpaliter in hierlm regnaturus s3 oia hec que. s. ad regnū meū ptinent supra itellectū sunt. Eteni sedere a dextris meis tam magnu3 qd est: vt excellat ordines angeloꝝ. BEDA. Uel nesciunt qd petant: qui sedem glorie a dño quā nondū merebant ingrunt. CHRY. Ut dicit: nescitis quid p etatis. ac si diceret: Uos de honore loquimini: ego vero de agonibꝰ ⁊ sudoribꝰ disputo. Non eni3 est hic pmiorū tēpus: sed occisiōis: prelioꝝ ⁊ periculoꝝ. vñ subdit: Potestis bibere ca. quē ego bi. aut bap. quo ego bapti. baptiçari: Per modū interrogatiōis attrahit eos: vt ex cōicatione q̄ est ad ip3 audiores fierent. THOPHI. Calicē aūt ⁊ baptismū crucē noiat: calicē qdē tanq̄3 potū dulciter ab ipso susceptū: baptismū vero tanq̄3 emūdationē nrorum facietē peccatoꝝ. Qui nō itelligentes qđ dixerat. rñderunt. vnde sequitur: At illi dixerunt: Possumꝰ. Credebant enim ꝙ de calice sensibili ⁊ baptismo quo iudei baptiçari solebant lauantes. s. se anteq̄3 comederent loquerentur.

CHRY. Respōderūt aūt tam pmpte expectātes in eo qđ petierunt exaudiri. Sequit: Jesus aūt ait eis: Calicem quidē quem ego bibo bi. ⁊ bapti. quo ego bapti. baptiçabimini. i. martyrio digni eritis ⁊ patiemini sicut ⁊ ego. BEDA: Querit autē quomodo calicē martyrij iacobus ⁊ ioannes biberunt: aut quomodo baptismo dñi fuerunt baptiçati: cū scriptura narret iacobum tñ apostolum ab herode capite truncatum: Joannes autem propria morte finiuit vitam. Sed si legamus ecclesiasticas historias in quibus fertur ꝙ ⁊ ipse propter martyrium in feruentis olei dolium

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

missus fit:statimq; relegatus in pathmos insula:sic videbi
mus martyriū aīo nō defuisse:⁊ bibisse ioannē calicē cōfes
sionis:quē ⁊ tres pueri in camino ignis biberūt:lꝫ psecutoꝛ
nō fuderit sanguinē.Sequitur.Sedere aūt ad de.me. vel
ad si.nō est me.da.vo.sed quib⁹ paratū est. CHRY. Ubi
duo querūt.vnū est si paratū est alicui sedere a dextris ei⁹
Alterū aūt:si oium dn̄s his qbus paratū est potestatē tribu
endi nō habet. Ad p̄mum ergo dicim⁹ q nullus a dextris
neq; a sinistris sedet.inuius eni est omni creature thronus
ille.Quo ergo dixit:Sedere ad dexterā meā vl' ad sinistrā
nō est meū dare vobis:q̄si qbusdā sessuris:Ad suspitionem
quidē interrogantiū rn̄dit eoꝝ intentioni ꝯdescēdēs: neq;
eni nouerāt illū thronū excelsū ⁊ cathedrā que ē a dextris
patris:sed vnū solū petebant.s.potiri p̄matu ⁊ aliis preesse.
Quidā.n.audiuerāt dictuꝫ de apostolis:q sup.xii.thronos
essent sessuri:qd eēt qd dictū ē ignorātes:iter ceteros petie
runt primatū.Ad scd̄m dicendū est q tale donū ptātē filii
dei nō trāscēdit:sed qd in mattheo dicit̄.Paratū ē a patre
meo.idē ē ac si diceret:a me.vn̄ ⁊ marc⁹ nō dixit h̄: a patre
meo.Qr ḡ hic xp̄s dic̄ tale ē.Moriemini inq̄ ꝑpter me:nō
tamē hoc sufficit ad hoc q vos p̄mū ordinē obtineatis. Si
eni aliqs ali⁹ cū martyrio venerit:omnē aliā virtutē possi
dēs:mlt'a vob maioꝛa possidebit.his.n.parat̄ p̄mat⁹ q p opa
pn̄t fieri p̄mi.Sic igit̄ dn̄s sua rn̄sioē eos istruxit vt nō va
ne ⁊ ianiter ꝑ p̄matib⁹ molestēt̄:sil' āt ⁊ eos noluit ꝯtristari.
BEDA.Ul' nō ē meū vobis dare.i.supbis:hoc.n. adhuc
erāt.Aliis paratū ē:⁊ vos alii estote.i.hūiles:⁊ vob patū ē.

¶ Et audiētes decē idignati sunt d̄ iacobo ⁊ ioā
ne.Jesus aūt vocās eos.ait illis:Scitis q hi q
vident̄ p̄cipari gētib⁹ dominant̄ eis: ⁊ p̄cipes
eoꝝ ptātē hn̄t ipoꝝ. Nō ita ē āt in vobis: sꝫ qui
cūq; voluerit fieri maioꝛ erit vester minister. Et
qcūq; voluerit i vobis prim⁹ eē:erit oīuꝫ s̄uus.
Nā ⁊ fili⁹ hois nō venit vt mistraret̄ ei:sꝫ vt mi
nistraret: ⁊ daret aiaꝫ suā redēptōem ꝑ multis.

TEHOPHI.Quia reliqui apostoli vident iacobū ⁊ ioan
nem honorē petere:patiēter ferre nō pn̄t.vn̄ dicit̄:Et audi.
decē indignati sūt de iacobo ⁊ ioāne.Patiētes.n.humana i
uidia mouebant̄:sꝫ tūc p̄mo idignati sūt:cū viderūt ipsos a
domino nō susceptos.nō aūt prius indignabantur:q vide
bant ipos aliis prehonorari.tūc igit̄ sic ipfecte se habebāt
apl'i:sꝫ postea in p̄matib⁹ sibi cedebāt adinuiceꝫ.christ⁹ aūt
eos sanat:p̄mo qdē ad eoꝝ ꝯsolationē eos iuxta se adducen
do:⁊ h̄ significat̄ cū dr̄:Jesus āt vo.eos.deīde d̄mr̄ando q
vsurpare honorē ⁊ ꝯsiderare p̄matū gētiliū ē.vn̄ seq̄t:Ait il
lis:Sci.q hi q vi.p̄n.gen.do.eis:⁊ p̄n.eo.po.ha.ipoꝝ.Genti
liū p̄nceps tyrānice ⁊ dn̄abilr̄ ad p̄ncipatū se ingerūt. Seq
tur:Nō ita est aūt in vobis. BEDA.In quo docet eū ma
iorē eē q minoꝛ fuerit.⁊ illū dn̄m fieri q oīum seru⁹ fit: fru
stra igr̄ aut illi imoderata q̄sierāt: aut isti dolēt sup maiorū
desiderio:cū ad sūmitatē v̄tutū nō potētia sꝫ humilitate ve
niat̄.Deīde ꝑponit exemplū vt si dcā peruipēderēt:erube
scerēt ad opa.⁊ dicit.Nā ⁊ fili⁹ ho.nō. ve.vt mini.ei: sed vt
mini.⁊ da.ani.suā redē.ꝑ multis. THEO. Qd mai⁹ ē q̄
ministrare.Cū.n.aliqs ꝑ eo cui ministrat moꝛit̄:qd isto pōt
eē mai⁹ ⁊ mirabili⁹:sꝫ tn̄ ista mistratio ⁊ humilitatis descē
sus glīa ei⁹ erat ⁊ omniū.Ante.n.q̄ hō fieret:solū ab angel'
not⁹ est. Cū aūt fact⁹ est hō ⁊ crucifixus est: nō tn̄ ipse gl'iā
hꝫ:sꝫ ⁊ alios in pticipatōe sue gl'ie suscepit:⁊ dn̄at⁹ ē p fideꝫ
orbi terre. BEDA.Nō aūt dixit aiaꝫ suā redēptioneꝫ da
re ꝑ oibus:sed pro multis.i.qui credere voluerunt.

¶ Et venūt hierico. Et ꝑficiscēte eo d̄ hiericho
⁊ discipulis eius ⁊ plurima multitudie:fili⁹ thi
mei barthime⁹ cec⁹ sedebat iuxta viaꝫ mēdicās.
Qui cū audisset q iesus nazaren⁹ ē:cepit clama
re ⁊ dicere:Jesu fili dauid miserere mei.Et cōmi
nabant̄ illi mlt'i vt taceret. At ille mltomagis cla
mabat:fili dauid miserere mei.Et stans iesus p̄ce
pit illū vocari.Et vocāt cecū:dicētes ei:Aiequoꝛ
esto:surge vocat te. Qui ꝑiecto vestimēto suo:
exiliēs vēit ad eū. Et rn̄dēs iesus dixit illi.Quid
tibi vis faciā:Cec⁹ āt dixit ei:Raboni vt videā.
Jesus āt ait illi:Uade:Fides tua te saluuꝫ fecit.
Et confestim vidit: ⁊ sequebatur eum in via.

HIERO.Passioni dn̄i appropinquāti:ciuitatis nomen
rn̄det.dr̄.n.Et veniūt hiericho. Hiericho luna sic anathe
ma iterp̄tat̄.Defect⁹ aūt carnis xp̄i p̄paratio est hierl'm ce
lestis.Seq̄t:Et ꝑfi.eo de hie.⁊ di.ei⁹ ⁊ plu.mul'ti.fi thi.bar
thime⁹ ce.sede.iux.viā men. BEDA.Matthe⁹ duos iux
ta viā sedētes ⁊ ad dn̄m clamātes:cecos dicit eē illumina
tos.Lucas āt.cū appropinq̄ret hiericho pari ordine illumi
natū ab eo cecū eē p̄hibet:vbi nemo saltē sap ēs putet euā
gelistas sibimet ꝯ̄ria scribere:sꝫ aliū pleni⁹ scribere q̄ alter
omisit.Intelligendū ē ḡ vnū eoꝝ fuisse potissimū: qd ex h̄
apparet ⁊ q nomē ei⁹ ⁊ nomē p̄ris ei⁹ Marc⁹ ꝯmemorauit.
AVGV.de.cō.euā.Hinc ē ergo q ipm solū voluit ꝯme
morare marc⁹:cui⁹ illumiatio tā clarā famā huic miraculo
ꝯpauit q̄ erat nota calamitas.lucas v̄o q̄uis oio eodē mō
factū:tn̄ in alio ceco itelligēd⁹ ē par ꝯmemorare miraculū:
⁊ eiusdē miraculi parē modū seq̄t.Qui cū audisset q iesus
naça.ē:ce.cla.⁊ di.Fili da.ie.mise.mei.CHRY.Filiuꝫ da
uid vocat cec⁹ dn̄m p̄tereūtis turbe laudē audiēs:ac ꝑphe
taꝝ expectatōe ꝯpleta certificat⁹.Seq̄t.Et cōmi.il.mul.vt
taceret. ORIGE.Tanq̄ si dicat:Qui p̄mi crediderāt in
crepabāt ei clamanti:Fili dauid:vt taceret ⁊ nō appellaret
eū ꝯtēptibili noie sꝫ diceret:Fili dei miserere mei.ille āt nō
destitit.vn̄ seq̄t:Ille āt ma.cla.fi.dauid mi.mei. Cuius cla
morē dn̄s exaudi.vn̄ seq̄t:Et stās iesus p̄ce.illū vocari. Ui
de aūt q iferioꝛ ē cec⁹ de quo lucas loq̄t:nā nec iesus eū vo
cauit vt matthe⁹ dic̄:nec iussit eū vocari vt h̄ dr̄: sꝫ iussit eū
ad se adduci:q̄si nō potētē p se venire. Iste āt cec⁹ ad ipiuꝫ
dn̄i vocat̄.vn̄ seq̄t: Et vocāt eū dicētes ei:Animequoꝛ:esto:
surge vocat te.Ille āt abiciēs vestimētū venit ad eū.Seq
tur:Qui ꝑiecto vesti.suo venit ad eū.Forte vestimētū ceci
⁊ mēdicātis velamētū itelliḡt cecitatis ⁊ mēdicitatis quo
fuerat circūdatus:qd abiciēs venit ad iesum quē appropin
quātē dn̄s interogat.vn̄ seq̄t:Et rn̄dens iesus ait illi:Quid
tibi vis faciā: BEDA. Nunqd q lumē reddere poterat:
qd vellet cec⁹ ignorabat: Ad hoc ḡ regrit vt petat̄: ad hoc
regrit vt coꝛ ad orationeꝫ excitet. CHRY. Ul' q̄rit: ne.s.
estimaret q aliud volēti accipe:aliud daret.Eteniꝫ ꝯsuetu
do erat ei⁹ volūtatē curādoꝝ vniuersis facere manifestā ⁊
tūc medelā inducere: vt alios duceret in çelū:⁊ vt ondēret
eū q curādus erat gratie dono digne potiri. Sequit̄:Cecus
autem dixit ei:Raboni vt videam. BEDA.Paruipēdit
enim extra lucem cecus aliqd querere:q etsi habere cec⁹
qōlibet pōt:sine luce non potest videre qd hꝫ. HIERO.
Cōsiderās aūt iesus p̄ptā voluntatem cōplexione deside
rii remunerat. ORIGE.super mattheū:Dignius autē est
dicere Raboni:vel sicut in aliis dicit̄ domine:q̄ fili dauid
vnde ꝑpter illud qd dixit:fili dauid:nō p̄stitit ei sanitatē
sed ꝑpter h̄ qd dicit:Raboni.vn̄ sequit̄:Jesus aūt dixit ei:
Uade fides tua saluū te fecit. Et ꝯfestim vidit: ⁊ sequebat̄
eū i via. THEOPHI. Grata enim est anima ceci i eo q
sanus effectus iesum non reliquit: sed secutus est eum.
BEDA.Mystice aūt hiericho que iterp̄tari dicit̄ luna:

defectum nostre mutabilitatis designat. appropinquans
dominus hiericho lumen ceco reddidit:quia veniens i car
ne ⁊ passioni appropinquans: multos ad fidem adduxit.
Non enim primis incarnationis sue temporibus: sed pau
cis anteq̄ pateretur annis:mysterium verbi mundo exhi
buit. HIERO.Cecitas etiā ex pte facta iudeis illustrat̄
in fine qn̄ eis mittit heliam prophetam. BEDA. Qr aūt
appropinquans hierico vnū illuminauit:ac proficiscēs de
hiericho duos:hoc itimauit q ante passionē suā vni tm̄ po
pulo iudeoꝝ p̄dicauit:post resurrectionē vero atq; ascen
sioneꝫ suam per apostolos ⁊ iudeos ⁊ gentibus diuinitatis
⁊ humanitatis sue archana patefecit.q vero Marc⁹ vnū
illuminatū scribit ad gentiū salutē respicit:vt eorum quos
instruebat ad fidē saluatōi figura ꝯgrueret.Matthe⁹ v̄o q
credentibus ex hebreis suū scribebat euāgeliū:qd in gētiū
quoq; notitiā erat pueturuꝫ:recte duos dicit illumiatos
vt ad vtrūq; ppl'm fidei gratiā ptinere doceret. Proficiscē
te igitur domino ⁊ discipulis eius ⁊ plurima multitudine d̄
hiericho:cecus sedebat iuxta viā medicans:qui ascēdente
ad celos domino ⁊ multis fideliuꝫ seq̄ntib⁹:immo cunctis
ab initio mūdi electis:vna cū illo ianuam regni celestis in
gredie̅tib⁹:mox gentiū ppl's cepit sue illuminatōis speꝫ ha
bere:q mēdicat iuxta viā sedēs:q needū iter veritatis in
grediēs ad hoc peruenire contēdit. HIERO. Populus
etiā iudeoꝝ q scripturā ꝯseruat nec ꝯplet:iuxta mēsurā mē
dicās esurit.Clamat aūt:Fili dauid miserere mei.q p meri
ta patriarcharū iudaicus ppl's illumiatur. Cōminant̄ aūt
ei multi vt taceat:q peccata ⁊ demonia ꝯpescunt clamorē
pauperis:sꝫ ille magis clamabat:q ingrauescēte belloꝛ ma
nus ad lapidē adiutoꝛii:h̄ est iesuꝫ naçarenū cū clamoꝛe le
uande sūt. BEDA.Populus etiā gētiū agnita fama no
minis xp̄i:p̄ticeps eius fieri q̄rebat:cui cōtradicebāt multi
p̄mo iudei:deinde etiā gētiles:ne illuminādus mūdus chri
stuꝫ inuocaret:nec tamē ipugnātiū furoꝛ eos q ad vitā erāt
p̄ordinati valebat salute p̄uare.Clamātē aūt cecū transiēs
audiuit q p humanitatē suā misert⁹ ē:q p diuinitatis potē
tiā mētis nr̄e tenebras exclusit.q.n.propter nos nat⁹ ⁊ pas
sus est iesus q̄si transiit:quia hec actio temporalis est.Sta
re aūt dei est imutabiliter cuncta disponere.Clamantem
auteꝫ cecū dominus vocat:cum populo gentiū p predica
tores verbū fidei mittit:q vocantes cecum aiequiorē esse ⁊
surgere atq; ad dn̄m venire p̄cipiūt:cū p̄dicando indoctis
speꝫ eos salutis h̄re:ac d̄ corpore vitioꝝ erigi:atq; ad virtu
tū studia se accingere iubent.ꝑiecto aūt vestimēto exilit:q
abiectis mūdi retinaculis expedito mētis gressu:ad largi
torē eterne lucis ꝑperat. HIERO.Uenit ēt iudaic⁹ po
pulus exiliēs:nudus veteri hoīe vt hinnulus saliēs sup mō
tes:q segnitiē deponēs p̄riarchas ꝑh̄ptas apl'os i altis cō
siderās ad supna se extēdit: Cū ꝯueniēs āt est ordo salutis:
audiuim⁹ p̄mo p ꝑphetas:deinde clamam⁹ p fidē:postea
vocamur p apl'os:surgim⁹ p pniāꝫ:exuimur p baptismū:in
terrogamur p volūtatē.Cec⁹ aūt interrogat⁹ h̄ regrit: vt
videat volūtateꝫ dn̄i. BEDA.Imitemur ḡ ⁊ nos eū:nō
diuitias:nō terrena bona:nō honores a dn̄o:sꝫ lucē q̄ram⁹
quā videre⁹ cū solis angelis possim⁹ ad quā via fides est.
Unde ⁊ ceco rn̄det̄:Fides tua te saluū fecit.Uidet āt.⁊ se
q̄t:qui bonū qd intelligit opat̄.Jesuꝫ.n.seq̄t:q bonus qd
intelligit operat̄:q imitat̄:q ꝑspari in hoc mūdo noluit:ob
probria ac irrisiōes tolerauit.Et q rerū corpaliū delectati
one a gaudio interno ceciditu⁹:cū qua amaritudine illic re
deat̄ ondit. THEOPHI.Dicit aūt q secutus ē dn̄m i
via.s.in hac vita:q post hāc excludūtur oēs q h̄ eū non se
quūt̄ ab opādo mādata eius. HIERO.Uel via ista est
q dixit.Ego sū via veritas ⁊ vita.Hec est via angusta q̄ du
cit ad ardua hierosolyme ⁊ bethanie ad montem oliuarū
qui est mons luminis ⁊ consolationis. CA .XI.

ET cū appropiquarēt hierosolyme
⁊ bethanie ad montē oliuaꝝ mittit
duos ex discipl'is suis: ⁊ ait ill'. Ite
i castellū qd ꝯtra vos ē: ⁊ stati itro
eūtes illuc ieuenietis pullū ligatū sup
quē nēo adhuc hoīuꝫ sedit:Soluite illū: ⁊ addu
cite. Et siqs vob dixerit:qd facitis: dicite q dn̄o
nec̄ari⁹ ē: ⁊ ꝯtinuo illū dimittet huc. Et abeūtes i
uenerūt pullū ligatū an̄ ianuā foris i biuio: ⁊ sol
uūt eū. Et qdā d̄ illic stātib⁹ dicebāt ill':Quid fa
citis soluētes pullū: Qui dixerūt eis: sic p̄cepat
ill' ih̄s: ⁊ dimiserūt eis. Et duxerūt pullū ad iesū
⁊ iponūt illi vestimēta sua: ⁊ sedit sup eū. Multi
āt vestimēta sua strauerūt i via:alii āt frōdes cede
bant d̄ arborib⁹ ⁊ sternebāt i via. Et q p̄ibāt ⁊ q
seq̄bant̄ clamabāt dicētes: Osanna: bn̄dictus q
venit i noie dn̄i:bn̄dictū qd venit regnuꝫ patris
nostri dauid:osanna in excelsis.

CHRY.Postq̄ dn̄s sue virtutis sufficiētē experientiaꝫ
dederat:⁊ crux instabat i ianuis:oīa cū iā maioꝛi agit clari
tate q̄ aduersarios iflāmatura erāt.⁊ iō q̄uis multotiēs p⁹
ascēderit hierosolymā:nunq̄ tamē cum tanta excellentia
sic mō. THEOPHI.Ut si velit valeāt gl'iaꝫ ei⁹ agno
scere ⁊ p ꝑphetias de eo cōpletas scirēt q ē verus de⁹. Si
vero noluerint maius fieret eis iudiciū:q tot claris mira
culis nō crediderūt.h⁹ igit̄ aduēt⁹ claritatē euangelista de
scribēs dicit:Et cū appro.hiero.⁊ betha.ad mon.oli.mittit
duos ex disci.suis. BEDA:Bethāia villula ē siue ciuitas
i latere mōtis olineti:vbi laçarus est suscitatus a mortuis.
Quo aūt discipulos miserit ⁊ ad qd:ondit subdēs: Et ait il
lis:Ite i castellū qd ē ꝯ vos. THEOPHI.Considera v̄o
quāta dn̄s discipl'is p̄dixerit.s.q iuenirēt pullū. vnde seq̄t.
Et stati itroeūtes illic iuenietis pullū ligatū sup quē nemo
adhuc hoīum sedit:soluite illū ⁊ adducite.⁊ q ipedirēt ab
accipiēdo.Unde seq̄t:Et siqs vob dixerit:qd facitis:dicite
q dn̄o necīus ē.⁊ q h̄ dcō pmitterēt accipe. Unde sequit̄:
Et cōtinuo illū dimittet huc.Et sic dn̄s p̄dixerat: ita imple
tur.Un̄ seq̄t:Et abeūtes iuenerūt pullū ligatū āte ianuam
foris i biuio:⁊ soluūt eū. AVGV.De cō.euā. Matteus
asinā dic̄:⁊ pullū: ceteri āt de asina tacēt. vbi ḡ vtrūq; scri
pōt itelligi:nulla repugnātia ē:nec si ali⁹ vnū:ali⁹ aliū com
memoraret:q̄to min⁹ moueri oꝫ si ali⁹ vnū:ali⁹ vtrūq; cō
memoraret.Seq̄t:Et qdā de illic stātib⁹ dicebāt ill': Quid
facitis:soluētes pullū: Qui dixerūt eis:sic p̄cepat illis ih̄s:
⁊ dimiserūt eis.s.pullū. THEOPHI.Nō āt hoc pmitte
rēt:nisi diuia virt⁹ eis icūberet cogēs illos p̄ferti q rurales
existētes ⁊ co lōi pmiserunt pullū auferre.Seq̄t: Et duxe
rūt pullū ad iesuꝫ:⁊ iponūt illi vestimēta sua: ⁊ sedit sup eū.
CHRY.Nō qdē q ex nec̄itate a mōte olineti vsq; hie
rusalē sup pullū ire dn̄ꝫ oportebat:cū iudeā ⁊ oēꝫ galileā pe
des pambulauerat:sꝫ signū erat qd fiebat.Seq̄t: Multi āt
vestimēta sua strauerūt i via. HIERO.Sub pedibꝫ pulli
asine.Alii aūt frō.cede.de arbo.⁊ sterne.i via.Magis autē
ad ornatū ⁊ ad sacramētū ptinet:q̄ ad nec̄itatē.Seq̄t: Et q
p̄ei.⁊ q seq̄.clama.dicē.Osanna:bene.q ve.i no.dn̄i. Multi
tudo.n.donec corrupta nō fuit cognouit q ꝯgruū erat: pp
qd honorificauit iesuꝫ vnusq̄sq; sꝫ ꝑpriā virtutē.vn̄ laudā
tes ipꝫ:hymnū leuiticū assūpserūt dicētes: Osanna. qd s̄m
quosdā idē ē qd saluū me fac:s̄ꝫ v̄o quosdā idē qd hymn⁹.
Estimo āt p̄mū eē veri⁹:nā i cētesimo decimoseptimo psal
mo habet̄ O Dn̄e saluū me fac. quod i hebraico scriptū ē:
Osanna. BEDA:Est aūt osanna verbū hebraicū cōposi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tũ ex duob⁹: corrupto ⁊ ĩtegro. Salua nanq̃ꝫ siue saluifica
apȯ eos dr̄ osy. At vo ãna ĩteriectio ē depcãtis: q̃uo apȯ lati
nos ē dolẽtis heu. HIERO. Osãna igr̄.i.saluifica dicũt
vt hoies saluẽt ab eo bñdicto vicẽte ⁊ veniẽte ĩ noie dñi.i.
pr̄is sui qm̄ fili⁹ ȯ pr̄e nomẽ suscepit: ⁊ pr̄ ȯ filio. CHRY.
Sic ꝗ dãt deo gloriã dicẽtes. Bñdict⁹ qui venit ĩ noie dñi.
Bñdicũt etiã regnuꝫ xp̄i dicẽtes: Bñdictũ qȯ venit regnũ
pr̄is nr̄i dauid. THEOPHI. Regnũ ãt dauid regnum
xp̄i dicebãt: ⁊ qꝛ ȯ semĩe dauid xp̄s ðscẽderat: similr̄ qꝛ da
uid ĩterptat̄ manufortis. qs.n. fuit mãufortis nisi dñs cui⁹
man⁹ tot ⁊ talia miracula opata ē? CHRY. Uñ ⁊ mlt̄oti
ens ,pph̄e dauid xp̄m nũcupãt: ,ppter originẽ xp̄i ex dauid
ꝭm carnẽ. BEDA. Legim⁹ aũt in euãgelio ioãnis: qꝛ ne
facerẽt eũ regẽ in mõteꝫ fugit. Nũc aũt vbi passurus hiero
solymã venit: nõ refugit eos q se regẽ nũcupãt: vt apte do-
ceret qꝛ nõ tpalis ⁊ terreni: sꝫ eterni ĩ celis rex esset impery
atq̃ꝫ ad regnũ p ↄtẽptũ mortis pueniret. Notãdũ aũt q̃ꝫta
sit ↄsonãtia turbe cũ voce gabrielis q ait. Dabit illi dñs de⁹
sedẽ dauid pr̄is sui: vt.s. gẽtẽ cui dauid quõdã tpalis regni
gubernacl'a pbuit: hãc ipe vbis ⁊ factis ad regnũ celeste vo
caret. CHRY. Et vlteri⁹ dãt gl'iã deo cũ subdũt: Osan-
na in excelsis.i. hymnus ⁊ gl'ia sit vniuersoꝝ deo q ē in ex-
celsis. HIERO. Uel osãna.i. saluifica in excelsis ⁊ imis
.i. vt iusti edificẽt ĩ ruinã angelorũ: ⁊ terreni ⁊ subterranei
etiã saluẽtur. Mystice aũt appropinquat dñs hierosolyme
q̃ est visio pacis. In q̃ manet fixa ĩmobilisq̃ꝫ felicitas q̃ ꝭm
apl'm est oium credẽtiũ. BEDA. Bethania aũt domus
obediẽtie dr̄: qꝛ mlt̄os añ passionẽ suã docẽdo domũ sibi
obediẽtie effecit: ⁊ ĩ mõte oliueti posita eẽ dr̄: qꝛ eccl'iã vn-
ctione spũaliũ charismatuꝫ: ⁊ scie pietatisq̃ꝫ luce refouet.
Misit aũt discipulos in castellũ qȯ ↄ eos erat: hoc ē docto
res q indocta orbis loca quasi ↄpositi castelli menia euãge
liçãdo penetrarẽt destinauit. HIERO. Bini vocant̄ ⁊ bi
ni mittunt̄ discipuli xp̄i: qm̄ charitas nõ cõsistit cũ vno vt
dicit̄. Ue soli. Duo educũt hebreos de egypto: duo depor
tant botrũ de terra sancta: vt sp ꝑpositi iũgãt opus ⁊ sciam
⁊ duo mãdata de duab⁹ tabulis pferãt: ⁊ duob⁹ fontib⁹ ab
luant̄: ⁊ de duob⁹ vectib⁹ arcã dñi portẽt: ⁊ ĩter duos cheru
bin deũ cognoscãt spũ ⁊ mẽte psallentes. THEOPHI.
Nõ aũt erat ei necari⁹ pullus: sꝫ eũ q̃siuit oñdẽs q̄ ȯbebat
se ad gẽtilẽ ppl'm trãsferre. BEDA. Pullus.n. asine lasci
uus ⁊ liber ppl'm nationũ significat: sup queꝫ nemo adhuc
hoiuꝫ sedit: qꝛ neo rõnabiliũ doctorũ frenũ correctõis quo
vl' linguã cohibere a malo vel ĩ artã vite viã ire cogeretur
vtilia suadẽdo ↄtulerat. HIERO. Inuenerũt aũt pullũ
ligatũ añ ianuã foris: qꝛ ppl's gẽtilis ligat⁹ erat vinculis pec
catoꝝ suoꝝ añ ianuã fidei.i. ex̄ eccl'iam. AMBRO. sup
lucã: Uel inuenerũt eũ ligatũ añ ianuã: qꝛ ex̄ xp̄m q̃cũq̃ꝫ ē
foris ē ĩ via. q aũt in xp̄o est: foris nõ ē in trãsitu siue ĩ biuio
addidit vbi nulli⁹ certa possessio: nõ p̄sepe: nõ alimẽta: non
stabulũ: misera fuit⁹ cui vagũ ius ē. Plures.n. dños hꝫ qui
vnũ nõ hꝫ. Alieni alligãt vt possideãt: iste soluit vt teneat.
Uehemẽtiora eni dona nouit eẽ q̃ꝫ vincula. BEDA. Ul'
recte in biuio stabat: qꝛ nõ viã certã vite fideiq̃ꝫ tenebat sꝫ
pl'es dubiosq̃ꝫ sectaꝝ calles seq̃bat̄ erroneus. HIERO.
Uel in biuio.i. in libertate arbitry dubitãs ĩter vitã ⁊ mor
tẽ. THEOPHI. Uel in biuio.i. in vita hac: solutus ē ãt
a discipulis p baptismũ ⁊ fidẽ. HIERO. Quidã aũt dice
bãt: qd facitis? ac si dicerẽt. Quis põt dimittere peccata?
THEOPHI. Ul' ,phibẽtes sũt demões qb⁹ fuerũt apl'i
fortiores. BEDA. Ul' magr̄i erroꝝ q veniẽtib⁹ ad salutẽ
gẽtiũ doctorib⁹ obsistebãt: at postq̃ꝫ fidei dñice ptãs appa-
ruit credẽtibus aduersarioꝝ q̃relis: liber credẽtiũ ppl's ad
dñm quẽ corde portaret adducebat̄. Uestimẽta aũt aploꝝ
q̃ illi iponũt: vl' doctrĩa ṽtutũ vl' discretio scripturaꝝ vl' ec
clesiasticoꝝ dogmatũ varietates ĩtelligi pñt: qb⁹ illi corda
hoiũꝫ añ nuda ⁊ frigida q̃ xp̄o sessore digna fiãt operiunt.
HIERO. Uel iponũt vestimenta sua.i. stolã primam in
mortalitatis p baptismi sacramẽta afferũt. Sedit aũt ih̄s
sup eũ.i. in eis regnare cepit: vt nõ regnet peccatũ ĩ lasciua
carne: sꝫ iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiũ ĩ spũscȯ. Multi aũt straue
rũt vestimẽta sua in via sub pedib⁹ pulli asine. Qui sũt pe
des: nisi extremi q portant qȯ ad iudicãduꝫ ↄstituit apl's: q
⁊ ipsi etsi nõ sũt deorsuꝫ in quo sedit dñs: tñ cũ militib⁹ a io
ãne instruunt̄. BEDA. Uel multi vestimẽta sua ĩ via ster
nunt: qꝛ sancti martyres ,pprie se carnis amictu exuentes
simpliciorib⁹ dei famulis viã suo sanguine parant. Multi
ẽt vestimẽta sua in via sternũt: qꝛ corpa sua p abstinẽtiã do
mãt: vt dei iter ad mõtẽ parẽt: vl' exẽpla bona sequẽtib⁹ p-
beãt. Frõdes aũt vel ramos de arborib⁹ cedũt q in doctri
na veritatis semina patrũ de eoꝝ elogo rapiũt. ⁊ h̄ in via di
ad auditoris aiũꝫ veniẽtis: humili pdicatiõe submittũt.
THEOPHI. Sternam⁹ ⁊ nos viã vite nr̄e: cedẽtes ra
mos de arborib⁹.i. scõs imitãtes. Nã arbores sci sũt ȯ qb⁹
ille ramos cedit: q ṽtutẽ imitat̄ eoꝝ. HIERO. Iusti.n. vt
palma florebũt: ãgusti radicib⁹: lati florib⁹ ⁊ fructib⁹: qm̄
bon⁹ odor xp̄i sũt. Sternũt viã mãdatoꝝ ȯi bona fama. q p
ibãt ,pph̄e sũt: ⁊ q seq̃bant̄ apl'i. BEDA. Et qꝛ oẽs electi:
siue q ĩ iudea eẽ poterãt: siue q nũc ĩ ecclesia existũt: ĩ medi
atorẽ dei ⁊ hominũ crediderũt ⁊ credũt. Qui precũt ⁊ q se-
quunt̄ Osanna clamabãt. THEOPHI. Sꝫ ⁊ q peunt: ⁊
qui sequũt̄ nostroꝝ actuũ ad laudẽ sunt dei. Quidaꝫ enim
in preterita vita bonũ fecerũt initiũ: sequẽs vero non ē vt
prior: neq̃ꝫ in laudem dei finita.

¶ Et itroiuit hierosolymam in templum: ⁊ cir-
cunspectis oibus cuꝫ iã vespera esset hora: exijt
in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum
exirent a bethania esurijt. Cumq̃ꝫ vidisset a lõge
ficum habentem folia: venit siqd forte iueniret ĩ
ea. Et cum venisset ad eaꝫ: nihil ĩuenit preter fo
lia. Non enim erat tempus ficorum. Et respon
dens dixit ei: Iaꝫ nõ amplius ĩ eternũ ex te q̃sq̃ꝫ
fructũ manducet. Et audiebant discipuli eius.

BEDA. Appropĩquãte tpe passiõis: appropinq̃re voluit
dñs loco passiõis: vt p h̄ intimaret qꝛ suã spõte mortẽ subi-
ret. vnde dr̄: Et ĩtroiuit hierosolymã in tẽplũ. Qꝛ aũt igres-
sus ciuitatẽ p̄mo tẽplũ adyt: formã nobis religiõis quã seq̃
mur p̄mõstrat: vt cũ forte quẽlibet locũ ĩ quo fit dom⁹ orõ
nis ĩtramus: p̄mo ad hãc diuertamus. Hoc quoq̃ꝫ itelligẽ
dũ ē: q̄ tãte dñs fuerit pauptatis ⁊ ita nulli sit adulat⁹: vt ĩ
vrbe maxĩa nullũ hospitẽ: nullã ĩuenerit mansionẽ: sꝫ ĩ age
rulo puulo apud laçaruꝫ sororesq̃ꝫ ei⁹ habitaret. eoꝝ qppe
vic⁹ bethania ẽ. vnde seq̄t̄: Et circũspectis oib⁹. siqs cũ ho-
spitio susciperet. Cũ iã vespa esset hora exyt in bethaniã cuꝫ
duodeciꝫ. Nõ hoc semel fecꝫ: sꝫ p oẽs q̃nq̃ꝫ dies: exquo hie-
rosolymã ascẽderat vsq̃ꝫ ad tp̄s passionis hocipꝫ semp age
re solebat: vt p diẽ in tẽplo doceret: nocte vero exiẽs mora
retur ĩ mõte oliueti. Sequit̄: Et alia die cuꝫ exiret a betha
nia esurqt. CHRY. Qualiter ãt mane esuriebat vt mat-
the⁹ dič: nisi qꝛ dispẽsatiue h̄ carni sue ↄcessit. Seq̄t̄: Cũq̃ꝫ
vidisset a lõge ficũ habẽtẽ folia vẽit siqd forte ĩueniret in
ea. Maĩfestũ ē aũt q̄ hoc ꝭm suspitionẽ discipl'oꝝ dr̄ q esti
mabãt pp hoc xp̄ꝫ ad ficulneã accessisse: ⁊ pp hoc ficulneaꝫ
ipaꝫ maledictã esse: q̄ ĩ ea fructũ nõ ĩuenit. Nã seq̄t̄: Et cũ
venisset ad eã: nihil ĩuenit p̄ter folia. Nõ.n. erat tp̄s ficorũ.
Et rñdẽs dixit ei: Iam non amplius ĩ eternũ q̃sq̃ꝫ ex te fru-
ctuꝫ manducet. Maledicit ergo ficulneã ,ppter discipulos
vt cõfidãt. Quia eniꝫ vbiq̃ꝫ beneficia tribuebat: nullumq̃ꝫ
puniebat: oportebat autem eius punitiue virtutis demon-
strationẽ prebere: vt discerẽt q̄ posset etiã iudeos psequẽ-

tes siccare: noluit hoc demõstrare in hoib⁹: vñ in plãta sue
virtutis punitiue pbuit signũ: vnde oñdit̄ q̄ p̄ncipaliter
,ppter hoc ad ficulneã venit: nõ ,ppter esuriẽ. Quis eni taꝫ
inscius ē q̄ matutino tpe tali stimularet̄ esurie: aut qd ē qȯ
impediret eum comedere anteq̃ꝫ domũ exiret? Neq̃ꝫ põt
dici q̄ visio fruct⁹ excitauit ĩ esuriẽ appetitũ: nõ.n. erat fico
rũ tp̄s. Sꝫ si esuriebat: cur de alio comedere nõ q̃rebat: sed
de ficu fructus añ tp̄s tribuere nõ valẽte? Qua etiaꝫ pena
erat dignũ ficũ fructũ nõ habere añ tp̄s? Ideoq̃ꝫ ex his suf
ficiẽter syllogiçari põt q̄ ,ppriã volebat demõstrare virtu
tẽ: vt nõ frangerẽtur aĩs in eius passione. THEOPHI.
Uolẽs oñdere discipul' q̄ si vellet hos q crucifixuri erant
ip̄m in momẽto posset exterminare. Mystice aũt dñs intro
iuit in tẽplũ: sꝫ rursus exiuit: oñdens q̄ ip̄m reliqueret de-
sertũ ⁊ in rapinã. BEDA. Circunspicit aũt oia corda: ⁊ in
ↄdicẽtib⁹ veritati: ⁊ nõ inueniẽs vbi caput reclinet secedit
ad fideles: ⁊ in eis q obediũt mãsionẽ facit. Bethania nãq̃ꝫ
dom⁹ obediẽtie dr̄. HIERO. Mane aũt ad iudeos ve-
nit: atq̃ꝫ nos in vespa mũdi visitat. BEDA. Sicut aũt pa
rabolas loquit̄ ita ⁊ opat̄: iȯ esuriẽs in ficu fructũ q̃rit: cui⁹
nõdũ tp̄s eẽ nouit: ⁊ tñ eã ppetua sterilitate dãnauit: vt oñ
deret plebẽ iudeoꝝ pp folia.i. ṽba iustitie q̃ hẽbat sine fru
ctu.i. bono ope nõ posse saluari: sꝫ scindi ⁊ in ignẽ mitti. Esu
riẽs ꝗ.i. salutẽ humãi generis desiderãs: vidit ficũ.i. iudeũ
habẽtẽ folia.i. eloqa legis ⁊ ,pphetaꝝ: ⁊ q̃siuit in ea fructũ
boni opis: docẽdo: corripiẽdo: miracula faciẽdo: ⁊ nõ inuẽit
⁊ iȯ dãnauit. Tu quoq̃ꝫ si nõ vis dãnari a xp̄o ĩ iudicio: ar-
bor sterilis eẽ caueto: sꝫ potius pauperi xp̄o fructũ pietatis
quo indiget offer. CHRY. Est aũt ⁊ aliter dicere q̄ dñs
ante tẽp⁹ fructũ q̃siuit in ficu: ⁊ nõ inueniens maledixit: qꝛ
oẽs q mandata legis adimplẽt: istisuo tpe fructificare dicũ
tur. sicut est illud mãdatũ: nõ mechaberis. Qui aũt nõ solũ
nõ mechat̄ sꝫ pmanet ṽgo: qȯ est magis virtutib⁹ excedit.
Dñs aũt a pfectis nõ solũ exigit vt ṽtutes obseruẽt: sed su-
pra mãdata fructificent.

¶ Et veniũt iteꝝ hierosolymã. Et cũ itroissꝫ ĩ tẽ
plũ cepit eijcere vẽdẽtes ⁊ emẽtes ĩ tẽplo: ⁊ mẽ
sas nũmularioꝝ ⁊ cathedras vẽdentiũ colũbas
euertit. Et nõ sinebat vt q̃sq̃ꝫ trãsferret vas p tẽ
plũ. Et docebat eos dicẽs: Nõne scriptũ est: qꝛ
dom⁹ mea dom⁹ orõnis vocabit̄ oib⁹ gentib⁹?
Uos aũt fecistis eã speluncã latronũ. Quo audi-
to principes sacerdotũ ⁊ scribe q̃rebant quõ eũ
pderẽt. Timebãt eni euꝫ: quoniã vniuersa turba
admirabatur super doctrina eius.

BEDA. Quia maledicẽdo ficũ infructuosaꝫ p figuram
dñs fecit: hoc idẽ mox aptius oñdit eyciẽdo iprobos de tẽ
plo. Ficus.n. nõ peccauit si añ tp̄s fructũ nõ habuit: sꝫ sacer
dotes. vñ dr̄: Et veniũt hierosolymã. Et cũ introissꝫ ĩ tẽplũ
cepit eycere vẽden. ⁊ emẽ. in tẽplo. Et qdẽ credẽduꝫ ē q̄ ea
tñ vẽdi vel emi reppit ĩ tẽplo: q̃ ad ministeriũ tẽpli necessa
ria eẽnt. Si ꝗ ea q̃ alibi libere geri poterãt: dñs ĩ domo sua
tpalia negocia geri nõ patit̄. q̃ꝫtomagis p ea q̃ nunq̃ꝫ fieri
licet: plus celestis ire merent̄: si ĩ edib⁹ deo sacratis agunt̄.
Seq̄t̄. Et mẽsas nũmulariorũ. THEOPHI. Nũmula
rios vocat campsores nũmoꝝ. Nũm⁹.n. gen⁹ eris minuti
est. Seq̄t̄: Et cathe. vẽdẽ. colũ. euertit. BEDA. Qꝛ spũs
scũs ĩ colũba sup dñm apparuit: recte p colũbas spũsci cha
rismata designant̄. Colũba igr̄ vendit̄: qñ man⁹ ipositio p
quã spũscũs recipit̄: ad p̄ciũ pbet̄. Cathedras aũt vẽdẽtiũ
colũbas euertit: qꝛ q spũalẽ grãꝫ venundant: vel ante ho-
mines vel añ dei oculos sacerdotio puãt̄. THEOPHI.
Sꝫ ⁊ siquis baptismatis gratiam ⁊ puritatẽ tradiderit de
moni p peccatũ: suã colũbã vẽdidit: ⁊ ,ppter hoc foras ȯ tẽ
plo eycit̄. Seq̄t̄: Et nõ sin. vt q̃sq̃ꝫ trãsfer. vas p tẽplũ. BE
DA. De vasis illis dicit: q̃ mercãdi grã inferebant̄. Ceteꝝ
absit vt vasa deo dicata dñs eyceret ȯ tẽplo: vl' itroferre p
hiberet in tẽplũ: vbi futuri examinis p̄tendit exẽplũ: qꝛ de
ecclesia repellit reprobos: ⁊ ne vltra ad inturbandam ec-
clesiã itrẽt. eterno eos verbere ↄpescit. Sꝫ ⁊ peccata q̃ cor
dibus fideliũ inerãt: diuinit⁹ immissa cõpũctio tollit: ⁊ ne
vltra repetant̄: diuina in eis gratia adiuuat. Seq̄t̄. Et do-
cebat eos dicẽs: Nõne scriptũ ē: qꝛ dom⁹ mea domus orõ-
nis vocabit̄ cũctis gentibus? HIERO. Iuxta esaiam.
Uos aũt fecistis eã speluncaꝫ latronũ: iuxta hieremiã. BE
DA. Omnibus inquit gẽtib⁹ nõ vnigeniti iudee: nec ĩ vno
hierosolyme vrbis loco: sed in toto orbe terrarũ: Et nequa
q̃ꝫ taurorum ⁊ hircorũ ⁊ arietum: sed orationis. THEO
PHI. Speluncã aũt latronũ templũ nominat ,ppter lucrũ.
Genus nanq̃ꝫ latronũ ad lucrũ se ↄgregat. Quia ergo illa
animalia q̃ ad sacrificiũ oblata erãt cã lucri vendebãt: la-
trones ip̄os dixit. Ad hoc.n. in templo erãt: vel vt nõ dan
tes corporaliter persequerent̄: vel dãtes spiritualiter neca
rẽt. Tẽplũ etiã ⁊ domus dei mens est ⁊ ↄsciã fideliũ: q̃ si in
lesiõe ,pximi peruersas cogitatiões pfert: quasi in speluñca
latrones residẽt. Ergo mens fideliũ speluñca latronis fit qñ
relicta simplicitate sanctitatis illud conat̄ agere: quo vale-
at ,pximis nocere. AVGV. de cõ. euã. Ioãnes aũt longe
diuerso ordie hoc narrat. vnde manifestũ ē nõ semel: sꝫ ite
rum hoc eẽ a dño fcm̄: sed illud p̄mũ ↄmemoratũ a Ioãne:
hoc vltimũ a ceteris trib⁹. THEOPHI. Quod ẽt est in
maiorẽ redargutionẽ iudeoꝝ: qꝛ cũ dñs hoc totiẽs fecerit:
ipsi minime se correxerũt. AVGV. de cõ. euã. In hoc ẽt
marcus nõ eundẽ ordinẽ tenet cũ mattheo: sed qꝛ matthe⁹
ita connectit: Et relictis illis abyt foras extra ciuitatẽ ĩ be-
thaniã. vñ mane reuertẽtẽ ĩ ciuitatẽ: arbori maledixisse cõ
memorat. ,pbabilius credit̄ ip̄e potius tenuisse ordinẽ tp̄is
de vendẽtibus ⁊ emẽtibus ⁊ eiectis de tẽplo. Pretermisit
ergo marcus quod prima die factũ ē: cũ intrauit in tẽplo: ⁊
recordatũ interposuit cũ dixisset q̄ nõ inuenerit aliqd in fi
culnea p̄ter folia: quod secũdo die factum est sicut ambo te
stãtur. GLO. Quẽ aũt effectũ correctio dñi ĩ ministris tẽ
pli habuerit: ostẽdit euãgelista cũ subdit. Quo audito p̄nci.
sacer. ⁊ scri. que. q̃uo eum perderẽt. Secundũ illud Amos:
Odio habuerunt corripientẽ in porta: ⁊ loquentẽ perfecte
abominati sunt. Ad hoc autẽ tam iniquo ,pposito ad tẽpus:
solo timore retrahebantur. vnde subditur: Timebant eniꝫ
eum quoniã vniuersa turba admirabat̄ super doctrina ei⁹.
Erat enim docens eos sicut potestateꝫ habens: ⁊ non sicut
scribe eorum ⁊ pharisei vt alibi dicitur.

¶ Et cum vespera facta esset: egrediebatur de ci
uitate. Et cũ mane transirent: viderunt ficũ ari-
dã factã a radicibus. Et recordatus petrus dicit
ei. Rabbi: ecce ficus cui maledixisti aruit. Et re
spõdens iesus ait illis: Habete fidẽ dei: Amẽ di
co vobis: qꝛ quicunq̃ꝫ dixerit huic mõti tollere:
⁊ mittere ĩ mari: ⁊ nõ hesitauerit ĩ corde suo: sꝫ
crediderit: qꝛ quodcũq̃ꝫ dixerit fiat: fiet ei. Pro
pterea dico vobis: oia quecunq̃ꝫ orãtes petitis
credite quia accipietis: ⁊ euenient vobis. ⁊ cuꝫ
stabitis ad orandum dimittite siquid habetis ad
uersus aliquem: vt ⁊ pater vester qui ĩ celis est
dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos nõ
dimiseritis: nec pater vester qui ĩ celis est dimit
tet vobis peccata vestra.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

HIERO. Relinquēs dn̄s post se tenebras in iudeorū cordib⁹: vt sol egrediebat̄ de ciuitate ad aliā q̄ ē beniuola ꝛ obediēs: Et hoc significat̄ cū dr̄: Et cū vespa eēt facta egrediebat̄ de ciuitate. Sꝫ occidit sol: ꝛ orit̄ sol. lux.n. ablata a scribis: lucet i aplis. vn̄ in ciuitatē reuertit̄: ꝓpter qd̄ subditur: Et cū mane trāsirent.s.i ciuitatē euntes: viderūt ficuꝫ aridā factā a radicib⁹. THEOPHI. Qd̄ miraculū magnū videt̄ in hoc ꝙ tā hūidam ꝛ viridē arborē siccauerit. Cūis āt matthe⁹ dicat ficulneā ꝯtinuo arefactā: ꝛ ꝙ vidētes discipli admirati sūt: nō admireris si nūc a marco audis ficū in crastinū arefactā vidisse discipl'os. Nā sic intelligendū ē hoc qd̄ dr̄ a mattheo.s.ꝙ nō statiꝫ viderūt: sed ī crastinū. AVGV. de cō. euan. Intelligit̄ aūt nō tūc aruisse qn̄ viderūt: sꝫ ꝯtinuo qn̄ maledicta ē: neqꝫ eni arescētē: sꝫ penit⁹ arefactā viderūt: ac sic eā cōtinuo ī v̄bo dn̄i aruisse itellexerūt. HIERO. Ficus aūt arida a radicib⁹: synagoga ē a caym: ꝛ a ceteris a qb⁹ oīs sanguis ab abel vsqꝫ ad çachariā reqrit̄. BEDA. A radicib⁹ aūt arefacta ē ficus: vt ondēret gēs ipia: nō ad tp̄s vel ex pte corripiēda externorꝫ icursibus: ꝛ p pniāꝫ liberāda sicut sepe fcm̄ ē: sꝫ eterna dānatione feriēda. vl' arefacta ē a radicib⁹: vt ondat̄ nō solū humano extrinsecus: sꝫ diuino intus fauore fundit⁹ destituenda. Nā ꝛ vitā pdit in celis ꝛ patriā ī terris. HIERO. Petr⁹ aūt agnoscit aridā ꝛ abscisāꝫ radicē: cui succedit oliua fructifera pulchra vocata a dn̄o. vnde seq̄t̄: Et recor. pe. dixit ei: Rabbi: ecce fi. cui male. aruit. CHRY. Qr aūt petrus ꝛ aly discipuli mirati sūt: nō erat pfecte fidei: nō.n. magnū erat hoc deo. Quia ḡ nō manifeste nouerant eius virtuteꝫ corꝫ ignorātia fecit eos in admirationē prūpe. ꝛ iō subdit̄: Et respōdēs iesus ait illis: Hētis fidē dei: Amē dico vo. qr q di. huic mōti. q.d. nō solū lignū siccare poteritis: sꝫ ꝛ mōtē iussu ac pcepto transmutare. THEOPHI. Mirare aūt diuinā miāꝫ q̄liter nobis appropinquātib⁹ ad eū p fidē miraculorū virtutē ꝯdonat quā ipse possidet p nāꝫ: intm̄ vt ēt mōtes trāsmutare possimus. BEDA. Solēt aūt gētiles q ꝯ eccl'iaꝫ maledicta scripsere impropare nr̄is qr nō habuerūt plenā fidē dei: q nunq̄ꝫ mōtes transferre potuerūt. Quibus respōdēdū est: nō oīa scripta eē q̄ in eccl'ia sunt gesta: sicut ꝛ de factis ipi⁹ xp̄i scriptura testat̄. Fieri āt potuit: si necessitas id fieri poposcisset: quō factū legim⁹ pcib⁹ gregorij neocesariēsis: cui⁹ pcib⁹ mōs tāti spacij religt structorib⁹ eccl'ie: q̄ꝫtū op⁹ habuerat. CHRY. Uel aliter. Sicut ficū nō ꝓpter se siccauit. sꝫ in signū hierusalē ad arefactioneꝫ p uēture: ꝛ ad demōstrationē virtutis sue: sic intelligēdū ē ꝛ de pmissiōe q̄ est circa mōteꝫ: q̄uis hꝯ transmutatio nō sit ipossibilis fm̄ dei virtuteꝫ. HIERO. Christus igit̄ q est mons crescēs de lapide absciso sine manibus: tollit̄ ꝛ mittitur in mare: qn̄ apl'i dicūt: digne trāsferamur ad gētes alteras: qr vos idignos iudicastis audiētes v̄bū dei. BEDA. Uel qr mōtis noie diabolus significat̄ ꝓpter supbiā: mōs ad pceptuꝫ eorꝫ q fortes sūt in fide tollit̄ de terra. ꝛ ī mare ꝓycit̄ cū pdicātib⁹ verbū. dei doctoribus sanctis: īmūdus spūs ab eorꝫ corde repellit̄ q ad vitā pordinati: ꝛ ī turbulētis amarisq̄ꝫ ifideliū mētib⁹ vesaniā sue tyrānidis exercer̄ pmittit̄. In quo tāto acri⁹ deseuit: q̄ꝫto amplius se dolet a lesione porū fuisse depulsuꝫ. Seq̄t̄: Propterea di. vo. oīa q̄. orā. pe. cre. qr acci. ꝛ eue. vo. THEOPHI. Qui.n. ex affectu credit manifestū ē ꝙ in deū erigit cor suū ꝛ illi cōiungitur: ꝛ certificat̄ cor ei⁹ calefactū q̄si suā petitionē iā ꝯsecutū: qd̄ qdē intelligibile ē ei qui passus ē hoc: ꝛ mihi qdē videt̄ illos hoc pati q mēsurā ꝛ modū attēdūt: pp hoc dn̄s dicit ꝙ oīa accipietis que cuꝫ fide petieritis. Qui.n. credit se totū disponi a deo: cū lachrymis itercedēs: ꝛ q̄si dn̄i pedes in orone tenere se cogitās: que iuste postulat consequetur. Uis aūt ꝛ aliter que petis accipere: dimitte si qd ꝯ te peccauerit frater tuus. Et hoc est qd̄ subdit̄: Et dū sta. ad orandū di. si quid ha. aduer aliquē: vt ꝛ pr̄ vester q in celis est di. vo. pec. vr̄a. HIERO. Septē v̄sus oronis dn̄ice marcus suo more in vna oratione cōprehendit. Is aūt cui dimissa sūt oīa pctā quid amplius rogabit: nisi vt perseueret in eo quod obtinuit: BEDA. Notāda autem distinctio deprecantium: q perfectam habet fidem que per dilectionē opatur: ille orando vel etiā iubendo pōt trāsferre montes spirituales: quō fecit paulus de helima mago. qui vero tāte vestigiū pfectionis necdū ꝯdescēdere q̄unt: postulēt sibi pctā dimitti: ꝛ īpetrabūt: si tn̄ ī se peccātib⁹ alys pmo ipsi dimittāt. Sin aūt hoc facere ꝯtēnūt: nō solū orādo virtutes facere: sꝫ nec seruorꝫ pn̄t veniā ꝯseq pctōꝫ. Et hꝯ ē qd̄ subdit̄. Qr si vos non dimiseritis: nec pater vester qui in celis est: di. vo. peccata vestra.

¶ Et veniūt rursus hierosolymā. Et cū ambularet ī tēplo: accedūt ad eū sūmi sacerdotes ꝛ scribe ꝛ seniores: ꝛ dicūt ei: In q̄ ptāte hec facis: ꝛ qs dedit tibi hanc potestatē vt ita facias: Iesus aūt rn̄dēs ait illis. Interrogabo vos ꝛ ego vnū verbū: ꝛ respōdete mihi: ꝛ dicā vobis ī q̄ ptāte hec faciā. Baptismū ioannis de celo erat: an ex hoib⁹: Respōdete mihi. At illi cogitabāt secuꝫ dicētes: Si dixerimus ꝯ celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidistis ei: Si dixerim⁹ ex hoib⁹: timemus populū. Omnes.n. habebāt ioānē qr vere ꝓpheta eēt. Et respōdentes dicūt iesu: Nescimus: Et respondens iesus ait illis. Neqꝫ ego dico vobis in qua potestate hec faciam.

HIERO. Quia dominus de templo eiecerat eos q templū q̄si tabernā rex venaliū faciebāt: irati fuerāt: ꝛ iō accedunt vt interrogēt ꝛ tētent. vnde dicit̄: Et veni. rur. hiero. ꝛ cū ambu. ī tē. ac. ad eū sū. sa. ꝛ scri. ꝛ se. ꝛ di. illi: In q̄ po. hec facis: ꝛ qs de. ti. po. vt ista facias. q.d. Quis es tu q talia facis: Nunquid doctorē te cōstituis: ꝛ te ordinas principē sacerdotū: BEDA: Et qdē quādo dicūt: In q̄ ptāte hec facis: de dei dubitabāt potestate: ꝛ subintelligi volūt diaboli esse qd̄ facit: Addētes quoq̄ꝫ: Quis dedit tibi hāc potestatē. manifestissime dei filiū negāt: quē putāt nō suis: sed alienis virib⁹ signa facere. THEOPHI. Hec aūt dicebāt: credētes ipꝫ ī iudicationē reducere: vt si diceret: In ptāte mea: ipm tenerent. Si aūt diceret: In ptāte alterius: ab eo discedere ppl'm pcurarēt: q ipm deū esse credebant. Dominus vero illos interrogat de ioanne: nō frustra neqꝫ sophistice: sꝫ qr de eo ioannes phibuerat testimoniū. vnde sequitur: Ille aūt respōdēs ait illis: Inter. vos ꝛ ego. BEDA. Poterat qdē dominus apta respōsione temtatorꝫ calūnias ꝯfutare: sꝫ prudenter interrogat vt suo vel silētio vel sniā ꝯdēnent̄: qd̄ apparet ex eo qd̄ subdit̄: Et illi cogi. secū di. Si dixerim⁹ de celo. di. no. Quare ḡ nō creditis ei: Quasi quē cōfitemini de celo habuisse ꝓphetiā: mihi testimoniuꝫ perhibuit: ꝛ ab illo audistis: ī q̄ ista facio ptāte. Sequit̄: Si dixerimus: ex hominib⁹. Uiderūt ergo qōlibet horꝫ responderent: i laqueū se casuros: timentes lapidatōeꝫ: sꝫ magis timētes v̄itatis cōfessionē. vnde seq̄t̄: Et respōdētes: dicunt iesu: Nescim⁹. HIERO. De lucerna iuidi obscurāt: vt dicitur: paraui lucernā christo meo: inimicos ei⁹ iduā ꝯfusione. Seq̄t̄: Respōdens iesus ait illis: Neqꝫ ego dico vobis ī qua ptāte hoc faciā. HIERO. q.d. Nō vobis dico quod scio qr nō vultis fateri qd̄ scitis. Notādum aūt ꝙ duas ob causas maxime scīa veritatis ē occultanda q̄rētib⁹. s. cū is q q̄rit: aut minus capax est ad intelligenduꝫ quod querit: aut contemptu veritatis: aut aliquo alio indignus est cui debeat aperiri quod querit. CA. XII.

ET cepit illis ī pabolis loq. Uineaꝫ pastinauit hō: ꝛ circūdedit sepē: ꝛ fodit lacū: ꝛ edificauit turrī: ꝛ locauit eā agricolis ꝛ pegre pfect⁹ ē. Et misit ad agricolas ī tpe seruū: vt ab agricol' acciperet ꝯ fructu vinee. Qui apphēsū eū ceciderūt ꝛ dimiserūt vacuū. Et iterꝫ misit ad illos aliū ſuū ꝛ illū ī capite vlnerauerūt: ꝛ ꝯtūelijs affecerūt. Et rursū aliū misit: ꝛ illū occiderūt: ꝛ pl'es alios quosdā cedētes: alios vero occidētes. Adhuc ḡ vnū hn̄s filiū charissimum ꝛ illū misit ad eos nouissimū dicēs: qr reuerebūt̄ filiū meū. Coloni āt dixerūt adiuicē. Hic ē heres: venite occidam⁹ eū ꝛ nr̄a erit hr̄ditas. Et apprehēdētes eū ceciderūt: ꝛ eiecerūt extra vineā. Quid ḡ faciet dn̄s viee: Ueniet ꝛ pdet colonos: ꝛ dabit vieā alijs. Nec scripturā hāc legistis: Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hꝯ fact⁹ ē ī caput āguli. a dn̄o fcm̄ ē istꝯ ꝛ ē mirabile ī ocul' nr̄is. Et q̄rebāt eū tenere ꝛ timuerūt turbā: Cognouerūt.n. qm̄ ad eos pabolā hāc dixerit. Et relicto eo abierunt.

GLO. Postq̄ꝫ dn̄s prudēti interrogatiōe tētatorꝫ ora cōcluserat: ꝯsiter eorꝫ maliciā pabolice demonstrat. vn̄ dicit̄ Et ce. il. ī para. loq. Uineā pasti. hō. HIERO. Hō ꝯs pr̄ dr̄ hūano affectu. vinea dom⁹ israel ē. Sepis ē custodia angelorꝫ. Lacus ē lex. turris tēplū. agricole sacerdotes. BEDA. Uel sepis mur⁹ ē orbis: lac⁹ siue torcular altare: aut illa torcularia quorꝫ tres psalmi pnotāt̄ titulo. THEOPHI. Uel sepis ē lex: ꝓhibens eos alienigenis cōmisceri. Seq̄t̄: Et pe. pfe. ē. BEDA. Nō loci mutatōe: sꝫ abire videt̄ a viea: vt vinitorib⁹ liberꝫ opandi arbitriū dereliquat. Seq̄t̄: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri. ac. ꝯ fru. vinee. Serui missi ꝓphe: fruct⁹ vinee obediētia ē. De ꝓphis aly cesi: aly vulnerati: aly occisi sūt. vn̄ seq̄t̄: Qui app. eū ce. ꝛ dimi. eū va. BEDA. Seru⁹ q pmo missus ē ipe legifer moyses itelligit̄. Sꝫ cesuꝫ eū dimiserūt vacuū: irritauerunt.n. moysen ī castris. Seq̄t̄: Et ite. mi. ad il. ali. ser. ꝛ il. in ca. vul. ꝛ ꝯtu. affe. Seru⁹ alter dauid regeꝫ ꝛ ceteros psalmistas significat: sꝫ hūc affectū ꝯtūelys in capite vulnerauerūt qui psalmistarꝫ carmia puipēdētes: ipꝫ dauid abiecerūt dicētes: Que nob ps cū dauid: Seq̄t̄: Et rur. ali. mi. ꝛ il. oc. ꝛ plu. al. quos. ce. ali. v̄o occi. Tertiū cū suis socys seruū ꝓphārꝫ chorū itellige. Sꝫ quē ꝓphārꝫ nō sūt psecuti: His sane tribus ſuorꝫ gradib⁹: oīuꝫ sub lege doctorū figurā posse ꝯprehēdi dn̄s alibi pnunciat dicēs: qm̄ necē ē ipleri oīa q̄ scripta sūt in lege ꝛ ꝓphis ꝛ psalmis de me. THEOPHI. Uel al'r Per pmū seruū itellige ꝓphās: q circa tp̄s helie fuerūt: qm̄ micheā v̄berauit sedechias pseudo ꝓpha. Scd̄m v̄o seruū quē in capite vulnerauerūt. i. affecerūt iniuria itellige ꝓphetas q fuerūt circa tp̄s Osee ꝛ Esaie. Tertiū v̄o ſuū itellige ꝓphās q fuerūt circa tp̄s danielis ꝛ eçechielis. Seq̄t̄: Adhuc er. vnū ha. fi. cha. ꝛ il. mi. ad eos nouis. dicēs: qr for. reue. filiū meū. HIERO. Filius charissim⁹ ꝛ nouissim⁹ vnigenit⁹ est. Qr aūt dicit: Reuerebūt̄ fi. me. p ironiā hoc dr̄. BEDA. Uel al'r. ꝙ ait: qr forte reuere. filiū meū: nō de ignorantia dicit̄: sꝫ ambigere dr̄ deus: vt libera volūtas hoi reseruet̄. THEOPHI. Uel aliter. Nō ignorans qd̄ futurꝫ erat: hoc dixit: sꝫ ondens qd erat decens ꝛ ꝯgruum eos opari. Coloni aūt di. ad iui. hic est heres: venite occidam⁹ eū: ꝛ no. erit here. BEDA. Manifestissime dn̄s pbat iudeorꝫ pncipes nō p ignorātiā: sꝫ p inuidiā crucifixisse filiū dei. Intellexerūt enim hūc eē cui dictū est: Dabo tibi gētes hereditatē tuā: Hāc occasionē eius mali coloni ꝑpere moliebant̄: cū crucifigētes eū iudei. fidē q̄ p eū est extiguere ꝛ suā magis q̄ ex lege ē iusticiā pferre: ac gētib⁹ imbuendis conabant̄ i serere: Seq̄t̄. Et app. eū. occi. ꝛ eie. ex̄ vineā. THEOPHI. Scilꝫ extra hierusalem: ex̄ ciuitatē quippe crucifixus ē dn̄s. HIERO. Uel eiecerūt eū extra vineā .i. ex̄ plebē dicētes: Samaritanus es ꝛ demoniū habes. Ul' qr q̄ꝫtū in se erat: ex suis eū finib⁹ excludētes: gētibus suscipiēdū dederūt. Seq̄t̄: Quid er. fa. dn̄s vinee: Ue. ꝛ p. co. ꝛ da. vi. alys. AVGV. de con. euā. Et qdē matthe⁹ illos respondisse subiungit atq̄ꝫ dixisse: Malos male pdet: qd̄ marcus hꝯ nō ab ipis rn̄sum eē ꝯmemorat: sꝫ dn̄m post interrogationē suā ipꝫ sibi quodāmō rn̄disse: Sꝫ facile pōt itelligi vel illorꝫ vocē ita subiunctā vt nō iterponeret̄: illi rn̄derūt aut illi dixerūt: sꝫ tn̄ intelligeret̄: aut iō rn̄sionē istā dn̄o poti⁹ attributā: qr cū verꝫ dixerūt: etiā ꝯ illis hꝯ ipe rn̄dit q veritas ē. THEOPHI. Dn̄s ḡ vinee ē pr̄ fily interēpti: ꝛ ipse filius interēptus q pdet colonos: tradēs ipos romanis ꝛ ppl'm dabit alys colonis. i. apl'is: Perlegas actus apostolorum ꝛ inuenies tria milia ꝛ quinqꝫ milia repente credentium ꝛ fructificantiū deo. HIERO. Uel dat̄ vinea alys .i. ab oriente ꝛ occidēte ꝛ austro ꝛ ab aquilone venientib⁹ ꝛ recumbentib⁹ cū abrahā isaac ꝛ iacob in regno dei. BEDA. Hoc aūt ita diuinitus fuisse pcuratū ꝓphetico statiꝫ affirmauit exēplo: subyciēs: Nec scrip. hanc le. La. quē repro. edi. hic fac. est. ī cap. anguli: q.d. Quō iplebit̄ hec ꝓphetia. nisi qr xp̄s a vobis reprobat⁹ ꝛ occisus: traditus est gentib⁹ pdicādus: vt quasi lapis angularis duos populos condat ī semetipsum: atq̄ꝫ ex vtroq̄ꝫ ppl'o vnā sibi fideliū ciuitatē: vnū tēplū edificet: Eosdē eni synagoge magr̄os quos supra colonos dixerat: nūc edificantes appellat: qr subitaꝫ sibi plebē ad ferendos vite fructus q̄si vineā videbant̄ excolere: ipsi quoq̄ꝫ hāc deo inhabitatore dignā q̄si domū cōstruere atqꝫ ornare pcipiebant̄. THEOPHI. Lapis ergo quē reprobauerūt doctores: hic factus est in caput anguli. i. in caput eccl'e. Angulus nāqꝫ eccl'ia est q̄si cōiungēs iudeos ꝛ gētiles. hic aūt angulus. s. ecclesia a domino fact⁹ ē: ꝛ est mirabilis ī oculis nr̄is. s. fideliū: nā ab ifidelib⁹ miraculis detrahit̄. Mirabilis qdē ē eccl'ia q̄si miracl'is sistēs domino coopante apl'is ꝛ fmonē confirmāte sequētib⁹ signis. ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: A dn̄o fcm̄ ē istud: ꝛ ē mirabile in oculis nr̄is.

HIERO. Uel aliter. Hic lapis reprob⁹ queꝫ gestat āgulus cōiungēs ī cena agnū cū pane: finiēs vet⁹: nouū ichoās testamētū: prestat mira ī oculis nr̄is: vt topaçiō. BEDA. Pncipes aūt sacerdotū ostēdebāt vera eē q̄ dominus dixerat: qd̄ pꝫ ex hoc qd̄ subditur: Et q̄rebāt eū tenere. Ipse.n. ē heres cui⁹ iiustā necē dicebat eē vindicandā a patre. Moraliter aūt cuiqꝫ fideliū cū mysteriū baptismi cōmittit̄ q̄si vinea quā excolat locat̄. Sed missus seru⁹ ꝯtumelys affectus vel cesus eycit̄: cū sermo audit⁹ vel ꝯtēnit̄: vel qd̄ peius ē etiā blasphemat̄. Missum insup heredē quātū in se ē occidit: q filiū dei cōculcauit. Perdito malo cultore vinea dat̄ alteri: cum dono gratie: qd̄ supb⁹ spreuit: humilis q̄sq̄ꝫ ditabit̄. Sed ꝛ hoc ꝙ pncipes sacerdotū manū mittere q̄rentes in iesuꝫ: timore turbe retinent̄: quotidie gerit̄ in ecclesia: cū q̄libet solo noīe super eā quā nō diligit: ecclesiastice fidei ꝛ pacis vnitatē ꝓpter cohabitātiū fratrum bonorꝫ multitudinē aut erubescit aut timet impugnare.

¶ Et mittūt ad eū quosdā ex phariseis ꝛ herodianis vt eū caperēt ī verbo. Qui venientes dicūt ei: Magister scim⁹ qr verax es: ꝛ n̄ curas quēq̄ꝫ. Nec.n. vides in faciē hoīuꝫ: sed in veritate viam dei doces: Licet dari tributū cesari: an nō dabi-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

m⁹: Qui sciẽs versutiaʒ illoꝝ ait illis: Quid me tẽtatis: Afferte mihi denariũ vt videã. At illi tulerũt ei. Et ait illis: Cui⁹ ẽ imago hec ⁊ iscriptio: Dicũt ei: Cesaris. Rñdens autẽ iesus dixit illis. Reddite igitur que sunt cesaris cesari. ⁊ que sũt dei deo. Et mirabant̃ super eo.

BEDA. Querẽtes dñm cõphendere sũmi sacerdotes timuerũt turbã: atq; iõ qd p se nõ potuerũt: terrenis ptatib⁹ efficere tẽtabãt: vt vel ipsi a morte eius viderẽtur imunes. Et ideo dicit̃: Et mit. ad eũ quosdã ex phari. ⁊ hero. vt euʒ caperẽt in verbo. THEOPHI. Dixim⁹ alibi de herodianis: q heresis quedã noua erat dicẽtiũ xpm eẽ herodẽ ꝓpter hoc q defecerãt successiones regni iudeoꝝ. Alij vero dicũt herodianos milites fuisse herodis quos pharisei p testibus inducebant de his q̃ dicebãtur a xpo: vt eũ caperent ⁊ adducerẽt. Uide aũt eoꝝ maliciã: qualr̃ cũ adulatõe xpʒ decipere volebãt. Nã seqt̃: Qui ve. di. ei: Magr̃: scim⁹ quia ve. es. HIERO. Mellitis. n. vbis eũ iterrogabãt: ⁊ circũdabãt eũ sicut apes mel portantes in ore: aculeũ in tergo.

BEDA. Blanda aũt ⁊ fraudulẽta interrogatio illuc prouocat respõdẽtẽ: vt magis deũ q̃ cesarẽ timeat: ⁊ dicat nõ debere tributa solui: vt statim audientes herodiani: seditionis ꝯ romanos auctorẽ habeãt. Et iõ subdũt: Et nõ curas quẽq̃ʒ. nec. n. vides fa. hoiuʒ. THEOPHI. Ita vt cesarẽ nõ honores. s. ꝯ veritatẽ. Ideo subdũt: Sʒ in veri. viaʒ dei do. Licet tri. dari ce. an nõ dabim⁹: Totũ enĩ artificiũ coꝝ erat vndiq; ꝓcipitiũ hñs: vt si diceret: q licet cẽsũ cesari dari, ꝓuocẽt ꝯ eũ plebẽ q̃si i seruitutẽ reducẽtẽ ipʒ pplʒ. Siuero diceret q nõ liceʒ dari: sic accusarẽt eũ tãq̃ excitaret pplʒ ꝯ cesarẽ: sʒ sapiẽ fons fugit dolos coꝝ. vñ seqtur: Qui sciẽs ver. coꝝ: ait illis: Quid me ten. Afferte mihi denariũ vt vi. At illi attu. BEDA. Denarius ẽ gen⁹ nũmi: qd p. x. nummis iputabat̃: ⁊ hẽbat imaginẽ cesaris. vñ seqt̃: Et ait illis. Cuius ẽ imago hec ⁊ iscriptio: Dicũt ei: Cesaris. Qui putãt interrogationẽ saluatoris ignorãtiã eẽ nõ dispẽsationeʒ: ex hoc discãt q potuit scire cuius imago esset: sʒ interrogat: vt ad sermonẽ coꝝ ꝯpetẽter rñdeat. vñ seqt̃: Respõdẽs aũt iesus dixit illis: Reddite igit̃ que sũt ce. cesari: ⁊ que sunt dei deo. THEOPHI. Quasi. d. Date qd imaginẽ habʒ imaginato: idest denariũ cesari. Potestis. n. ⁊ censum cesari dare: ⁊ deo ꝓpria offerre. BEDA. Idest decimas ⁊ p̃mitias ⁊ oblationes ⁊ victimas: quõ ⁊ ipẽ reddidit q̃ dei sũt: pr̃is faciẽs volũtatẽ. HIERO. Uel aliter: Nũmũ hñteʒ cesaris imaginẽ reddite coactũ cesari. vosipsos libenter deo reddite. Signatum est. n. super nos lumen vult⁹ tui dñe nõ cesaris. THEOPHI. Quasi cesar etiã est vniuscuiusq; nostrũ corporũ ineuitabilis necessitas. Iubet ergo dñs dari corpori cibaria ꝓpa ⁊ vestitũ: ⁊ que sũt dei deo. Sequitur: Et mirabantur super eo. Qui credere debuerãt: ad tantã sapientiam sunt mirati: q calliditas eorum nõ inuenisset locum.

¶ Et venerũt ad eũ saducei q dicũt resurrectiõeʒ nõ eẽ: ⁊ iterrogabãt eũ dicẽtes: Magr̃ moyses nob scripsit: vt si frater mortu⁹ fuerit ⁊ dimisit vxorẽ: ⁊ filios nõ reliq̃rit: accipiat frater ei⁹ vxorẽ ipi⁹: ⁊ resuscitet semẽ fratri suo. Septẽ g̃ frẽs erãt ⁊ prim⁹ accepit vxorẽ: ⁊ mortu⁹ ẽ ñ relicto semie. Et secũd⁹ accepit eã: ⁊ mortu⁹ est: ⁊ nec iste reliqt semẽ. Et terti⁹ simlr̃. Et acceperũt eã similiter septẽ: ⁊ nõ reliquerũt semẽ. Nouissime oium defuncta ẽ ⁊ mulier: In resurrectiõe ergo cũ resurrexerint: cuius de his erit vxor: Septeʒ enĩ habuerũt eã vxorẽ. Et rñdens iesus ait illis: Nõne iõ erratis: nõ sciẽtes scripturas neq; virtutẽ di: Cũ. n. a mortuis resurrexerint: neq; nubẽt neq; nubẽt̃: sʒ erũt sicut angeli dei in celis. De mortuis autem q resurgãt non legistis i libro moysi sup rubuʒ: quomodo dixerit illi deus inquiẽs Ego sum de⁹ abraam: ⁊ deus isaac: ⁊ deus iacob: Non est deus mortuorum: sed viuorum. Uos ergo multum erratis.

GLO. Postq̃ dñs sapiẽter phariseorũ callidã tẽtationẽ euitauit: oñdit̃ quõ ẽt saduceos tẽtantes ꝯfundit. vñ. dr̃: Et ve. ad eũ sadu. q di. resur. nõ eẽ. THEOPHI. Heresis quedã iudeoꝝ erat: q dicebant̃ saducei: ⁊ hi resurrectioneʒ negabãt ⁊ dicebãt q nõ sit angelus neq; spũs. Hi g̃ accedẽtes ad ihm: dolose narrationẽ quãdã ingsierũt p quã ostenderẽt resurrectionẽ nõ eẽ nec factã nec fiẽdã. Et iõ subdit̃: Et inter. eũ di. Magr̃. In qua qdẽ narratione septẽ ponũt qui mulierem acceperant: vt magis reʒ trahãt a resurrectione. BEDA. Recte. n. istiusmodi fingũt fabulã q̃ delyramẽti arguat eos qui resurrectionẽ asserũt corporũ. Põt aũt fieri vt vere in gente eoꝝ aliqñ hoc acciderit. HIERO. Mystice aũt mulier sterilis nõ relinquẽs semẽ ex septẽ fratribus nouissime moriẽs: quid aliud significat q̃ iudaicam synagogã relictam a spiritu septiformi: q. vij. patriarchas implevit: q non reliq̃runt ei semẽ abrae: quod ẽ iesus christus. Iʒ. n. puer natus ẽ illis: nob tamẽ gẽtibus dat⁹ est: q̃ mulier mortua erat christo: nec cuiq̃ patriarche de. vij. in resurrectione cõiungetur. Septenario nanq; numero vniuersitas pfertoꝝ significatur vt versauice p esa. dicit̃. Apprehẽdent . vij. mulieres viꝝ vnum. i. vij. ecclesie quas domin⁹ amat arguit: ⁊ castigat: cũ vna fide adorant. vnde seqt̃: Et respondẽs iesus ait illis: Nõne ideo er. non sci. scrip. neq; vir. dei: THEOPHI. Quasi di. Uos itelligitis q̃lẽ resurrectionẽm scriptura annunciet. Creditis eniʒ q restauratio corpoꝝ talium sit futura: qualia nunc sunt: nõ aũt sic erit. Sic igit̃ ignoratis scripturaʒ: sʒ etiã virtutẽ ignoratis diuinam. Uos enim consideratis q̃si difficile dicẽtes: Qualiter poterunt mẽbra dissoluta coniungi ⁊ aiab⁹ adunari: hoc eniʒ respectu diuine potẽtie quasi nihil ẽ. Seqt̃: Cũ enĩ a mor. resur. neq; nubẽt: neq; nubẽt̃: sʒ erũt sicut angeli dei i celis. Quasi. d. Diuina q̃daʒ erit vite restauratio ⁊ angelica cũ vlterius nõ corrumpemur: sʒ eodẽ modo manebim⁹: ⁊ pp hoc nuptie auferẽtur. Nã nuptie quidẽ nunc sunt ꝓpter corruptionẽ: vt p successionẽ generis ꝑsistamus ⁊ nõ deficiamus: tunc vero sicut angeli erimus: q sunt sine successiõe nuptiali ⁊ nunq̃ desinũt. BEDA. Considerãdũ ẽ hic q iatia cõsuetudo hic greco idiomati nõ respõdet. Nubere enĩ ꝓprie dicũt̃ mulieres: ⁊ viri vxores ducere: sʒ nos simplr̃ dcm̃ intelligam⁹: vt nubere de viris: ⁊ nubi d̃ vxoribus scriptũ sit. HIERO. Sic igit̃ erant nõ itelligẽtes scripturas: q: i resurrectõe hoies erunt sicut angeli dei. i. nemo ibi morit̃: nemo ibi nascit̃: nec ifans ẽ ibi nec senex. THEOPHI. Et aliter ẽt decipiunt̃ nõ itelligẽtes scripturas. Si. n. has itellexissent: itelligerent quomõ p scripturas resurrectio mortuoꝝ possit probari. vñ subdit: De mõtuis ãt q resur. nõ le. i libro moy. su. ru. quomodo dixit illis de⁹ ingens: Ego suʒ deus abra. deus isa. ⁊ deus iacob. HIERO. Dico aũt sup rubum: i quo est similitudo vestra: i quo ignis ardebat: sed non ei⁹ spinas consumebat: sic vos iflãmat eloqum meum nec spinas vestras sub maledicto germinatas absumit. THEOPHI. Dico aũt: Ego sum de⁹ abra. deus isa. ⁊ dẽs iacob. Quasi. d. deus viuẽtiũ. vnde subdit: Nõ ẽ deus mortuoꝝ sʒ viuoꝝ. Nõ enĩ dixit: ego fui: sed ego sum: tanq̃ illi ꝑsentes existant. Sʒ forte aliquis dicet q hoc dixit solum deus de anima abrae: non de corpore. Ad quod dicimus: q

abraam vtrunq; importat. s. corpus ⁊ aiam ita vt ⁊ corpis ipse sit deus: ⁊ corpus viuat apud deũ. i. in dei ordinatione. BEDA. Uel q: cũ probauit animas ꝑmanere post mortẽ: neq; enĩ poterat fieri: vt eoꝝ esset deus qui nequaq̃ subsisterent: consequenter introduceretur ⁊ corporum resurrectio: que cuʒ animabus bona malaq; gesserũt. HIERO. Cum autẽ dicit deus abraam: deus isaac: ⁊ deus iacob: ter deum nominando: trinitatem imtimauit. Cum autẽ dicit: Non est deus mor. vnum deũ iterans: vnam substantiam significauit. Uiuunt autem qui vendicant portionem quam elegerant. mortui aũt sunt: qui quod vendicauerunt perdiderũt. Uos ergo multũ erratis. GLO. Quia videlicet ⁊ scripturis ꝯtradicebant: ⁊ virtuti dei derogabant.

¶ Et accessit vnus de scribis: qui audierat illos cõquirentes: ⁊ videns q̃m bene illis respõderit interrogauit eũ qd esset primũ omniũ mandatorũ. Iesus aũt respondit ei: q: primũ omniũ mandatum est: Audi israel. Domin⁹ deus tuus de⁹ vn⁹ est: ⁊ diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo et ex tota aĩa tua: et ex tota mente tua: ⁊ ex tota virtute tua. hoc est primũ mandatũ. Secunduʒ aũt simile est illi: Diliges proximũ tuũ tanq̃ teipsuʒ. Maius horũ aliud mandatũ nõ ẽ. Et ait illi scriba: bene magister in veritate dixisti: quia vnus est deus ⁊ non est alius preter eum. Et vt diligat̃ ex toto cordo: ⁊ ex toto itellectu: ⁊ ex tota aĩa: ⁊ ex tota fortitudine: ⁊ diligere ꝓximũ sicut seipsum: maius est oibus holocaustomatibus ⁊ sacrificijs. Iesus aũt videns q sapiẽter respõdisset: dixit illi: Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eũ interrogare.

GLO. Postq̃ dñs ꝯfutauit phariseos ⁊ saduceos tentãtes: hic oñdit̃ quõ satisfecit scribe q̃rẽti. vnde dr̃. Et acces. vnus de scri. q au. il. cõ. ⁊ vi. q̃m bñ il. res. inter. eũ: qd es. pri. om. mã. HIERO. Que ẽ hec questio ꝓbleumatis qd est cõmune omnibus peritis in lege: nisi q diuersa in exodo ⁊ leuitico ⁊ deutronomio ordinantur mandata: vnde non vnum: sed duo iutulit mandata: quibus quasi duobus vberibus super pectus sponse eleuatis: nostra alitur infantia. Et ideo subditur: Primũ mãdatuʒ est: Audi israel. dñs de⁹ tuus deus vn⁹ est. Primũ oiuʒ maximũ mãdatũ dicit: hoc est: q ante oia debemus in corde singuli quasi vnicũ pietatis fundamẽtũ locare. i. cognitio atq; cõfessio diuine vnitatis cũ executione bone opationis que in dilectione dei ⁊ ꝓximi perficit̃. vnde subdit̃: Et dili. do. de. tu. ex to. cor. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex to. men. tu. ⁊ ex to. vir. tu. hoc. est p̃mum mã. THEOPHI. Attende qualiter oẽs anime vires enũerauit. Est enim virtus anime animalis quã expedit in dicẽdo: Ex tota anima tua: ad quã pertinet ira ⁊ desideriuʒ: que oĩa tribui vult diuino amori. Est ⁊ alia vis que dicit̃ naturalis: ad quã pertinet nutritiua ⁊ augmentatiua: ⁊ ista est ẽt danda dño tota: propter qd dicit: Ex toto cor. Est ⁊ alia vis rationalis quã mentẽ vocat. ⁊ ista etiã est danda deo tota. GLO. Or aũt aũt subdit: Et ex tota fortitudine. ad vires corporales referri potest. Sequitur: Secundũ aũt simile ẽ huic: Diliges proximũ tuũ sicut teipsum. THEOPHI. Propter hoc dicit esse simile: quia hec duo mandata alternatim sunt sibi ꝯsona: ⁊ reciproce conuertuntur. nam qui diligit deũ: diligit ⁊ facturã suã. principale aũt factorũ eius est homo. vnde qui diligit deũ: diligere debʒ omnes hoies. Qui vero diligit proximũ: qui mltotiẽs dat causaʒ scãdalĩ: multomagis eũ debʒ diligere q semꝑ ꝑstat bñficia: Et iõ ꝓpter coherentiã horũ mandatoꝝ subdit: Maius horum aliõ mandatũ nõ ẽ. Sequit̃: Et ait illi scri. Bñ magr̃ i veri. dixisti. BEDA. Ostendit ex hoc qd dic̃: Mai⁹ ẽ oibus holocaustomatibus ⁊ sacrificijs graue sepe iter scribas ⁊ phariseos q̃nẽʒ esse versatã: qd esset mandatũ primũ siue maximũ diuine legis: q̃busdam videlʒ hostias ⁊ sacrificia laudantibus: alijs vero fidei ⁊ dilectionis opera ꝑferẽtib⁹: eo q plurimi patrũ ante legẽ ex fide tm̃ que p dilectionẽ operatur placerent deo. In hac sentẽtia scriba iste se fuisse declarat. Sequit̃. Iesus aũt vi. q sapi. rñ. dixit illi. Nõ lõge es a regno dei. THEOPHI. In quo nõ eũ eẽ ꝑfectuʒ testat̃ non enĩ dixit: Intra regnũ celorũ es: sed non longe es a regno dei. BEDA. Ideo aũt nõ fuit longe a regno dei: q a sententie illius qui noui testamenti ⁊ euangelice perfectionis est propria: fautor extitisse probatus est. AVGV. d̃ con. euan. Nec moueat qd mattheus dicit tẽtantẽ fuisse: a quo dominus interrogatus est. Fieri enĩ potest vt quãuis tentãs accesserit. domini tamen responsione correctus sit. Aut certe ipsaʒ tẽtationẽ nõ accipiamus malam tanq̃ decipere volentis inimicum: sʒ cautam potius tanq̃ experiri amplius volentis ignotum. HIERO. Uel nõ est lõge q venit callide. Longior nanq; est ignorantia a regno dei q̃ sciẽtia vñ supra saduceis: Erratis inquit nesciẽtes scripturã neq; virtutẽ dei. Sequitur: Et nemo audebat eum interrogare. Quia enim in sermonibus cõfutati sũt vltra nõ iterrogant: sʒ aptissime comprehẽsuʒ Romãc tradant potestati. Ex quo iutelligimus venena inuidie posse quidem superari: sed difficile conquiescere.

¶ Et respondens iesus dicebat docens in tẽplo: Quomodo dicunt scribe Christũ filiuʒ esse dauid: Ipse eniʒ dauid dicit i spiritusancto: Dixit dominus dño meo: sede a dextris meis: donec ponaʒ inimicos tuos scabellũ pedũ tuorũ: Ipse ergo dauid dicit ipsum dominuʒ: ⁊ vnde est filius eius: Et multa turba euʒ libẽter audiebat.

THEOPHI. Quia christus ad passionẽ vẽturus erat: opinionẽ falsam corrigit iudeoꝝ q christũ filiũ Dauid eẽ dicebant nõ dominũ eius. vñ dr̃: Et respondẽs iesus di. do. in tẽplo. HIERO. Idest palã eis de se loqtur vt iexcusabiles sint. Seqtur. n. Quomodo dicunt scribe xp̃ʒ filiũ dauid eẽ: THEOPHI. Ostẽdit vero christus se eẽ dñʒ p vba dauid: Nam seqtur: Ipse enĩ dicebat i spiritusancto: Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. q. d. Non potestis mihi dicere q dauid absq; gratia spiritussancti hoc dixerit: sʒ in spiritusancto vocauit euʒ dñs. Et q sit dñs oñdit per hoc qd subdit: Donec po. ini. tu. sca. pedum tuoꝝ. Ipsi. n. erant inimici eius: quos deus pater posuit scabellum christi. Or aũt a patre subijciunt̃ ei inimici: nõ ifirmitatẽ filij sʒ vnitatẽ nature: q̃ i altero alter opat̃ significat. Naʒ ⁊ filius subijcit inimicos pr̃i: q: patrẽ clarificat sup terrã. GLO. Sic ergo dominus ex ꝑdictis concludit dubitabilẽ q̃stionẽ. Nã ex verb dauid p̃missis habetur q christus sit dominus dauid. ex dicto aũt scribaꝝ habetur q sit filius eius. Et hoc ẽ quod subdit̃: Ipe ergo dauid dic̃ eũ dñm: ⁊ vnde est filius eius: BEDA. Iterrogatio iesu nobis profuit vsq; hodie contra iudeos. ⁊ hi enĩ q confitẽtur xp̃ʒ eẽ vẽturum: hominem simplicem ⁊ sanctum viruʒ asserunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a domino: si simplex homo est: ⁊ tm̃ filius dauid: quomodo vocet eum dauid dominuʒ suuʒ in spiritusancto: Non autẽ reprehenduntur q dauid filium dicunt: sed q dei filium eum esse non credunt. Seqtur. Et mlta tur. libẽ. eũ. au. GLO. Quia scilicet videbãt euʒ sapienter respondentem ⁊ interrogantem.

¶ Et dicebat eis i doctrina sua: Cauete a scribis

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qui volūt in ſcholis ambulare: ⁊ ſalutari in foro ⁊ in primis cathedris ſedere in ſynagogis: ⁊ primos diſcubitus in cenis. Qui deuorant domos viduarum ſub obtentu prolixe orationis: hi accipient prolixius iudiciuꝫ.

HIERO. Confutatis ſcribis ⁊ phariſeis: vt ignis eorum arida exēpla incendit. vnde dicit̃: Et dice. eis in doctrina ſua Ca. a ſcri. qui vo. in ſch. ambula. BEDA. Ambulare i ſcholis: cultioribus veſtimētis idutos: ad publicū procedere ſignificat: in quo inter cetera diues ille qui epulabatur quotidie ſplendide peccaſſe deſcribit̃. THEOPHI. Jn ſcholis aūt venerabilibus ambulabant ex hoc volentes ꝑhonorari: ⁊ ſimilr̄ alia appetebant que cedūt ad gloriā. Naꝫ ſeq̄tur: Et ſalu. i fo. ⁊ i pri. ca. ſe. in ſy. ⁊ pri. diſcu. in ce. ſ. volunt.

BEDA. Notādum aūt ꝙ nō ſalutari in foro: nō primos ſedere vel diſcūbere vetat eos qbus hoc officiū ordine cōpetit: ſed eos qui hec: ſiue habita ſiue non habita indebite amant: a fidelibus quaſi improbos docet eſſe cauēdos: animū videlꝫ nō gradū redarguēs: licet culpa nō careat: ſi ydē in foro litibus intereſſent: qui in cathedra moyſi ſynagoge magiſtri cupiūt appellari. Duplici ſane rōne vaneglorie cupidis attendere iubemur: ne. ſ. eoꝝ: vel ſimulatione ſeducamur: eſtimantes bona eē q̄ faciūt: vel emulatiōe inflammemur fruſtra gaudētes i bōis q̄ laudari ſimulāt. THEOPHI. Specialiter etiā aplōs docet vt nullā cū ſcribis habeant ɔuerſationē ſed ipꝫ xp̄ꝫ imitent̃: ordināſqꝫ ipos magiſtros i his que ſūt circa vitam agēda: alios eis ſupponit.

BEDA. Nō ſolū aūt laudes ab hominibus: veꝝ ēt pecunias querūt: vnde ſequit̃. Qui de. do. vi. ſub obtē. proli. ora. Sūt. n. q ſe iuſtos ſimulātes a pctōꝝ ſuoꝝ ɔſcia turbatis q̄ſi pꝛoni pro eis in iudicio futuri: pecunias accipere nō dubitant: ⁊ cū porrecta man⁹ pauperi p̄ces iuuare ſoleat: illi ob hoc maxime in precibus pnoctant vt paupi nūmū tollant. THEOPHI. Accedebāt aūt ſcribe ad has mulieres q̄ ſine ꝓtectiōe viri manebāt: q̄ſi carū fierēt ꝓtectores: ⁊ ſimulatione orationis ⁊ habitu reuerentie ⁊ hypocriſi viduas dcipiebant: ⁊ ſic etiā deuorabāt diuitū domos. Sequit̃. Hi acci. ꝓlix. iudiciū. ſ. q̄ꝫ ceteri iudeorum peccantium.

¶ Et ſedens ieſus ɔtra gazophilaciū aſpiciebat quō turba iactaret in gazophilaciū: ⁊ multi diuites iactabant multa. Cū veniſſet aūt vna vidua pauper miſit duo minuta: qđ eſt quadrans. Et cōuocās diſciplos ſuos ait illis: Amē dico vob qm̄ vidua hec pauper plus omnibus miſit: q miſerunt in gazophilaciū. Omnes enī ex eo quod abundabat illis miſerūt: hec vero d penuria ſua omnia que habuit miſit totū victum ſuuꝫ.

BEDA. Dominus qui appetituros primatus ⁊ vaneglorię cauendos eſſe monuerat: etiā dona ferentes in domuꝫ domini certo examine diſcernit: vnde dicit̃: Et ſedens ih̄s ɔ gaço. aſpi. quō tur. iactaret in gaço. Sermone greco phylare ſeruare dicit̃. ⁊ gaça pſica lingua diuitie vocantur. vnde gaçophilaciū locus appellari ſolet quo diuitie ſeruant̃: quo nomine ⁊ arca in qua donaria populi ɔgregabant̃ ad vſus templi neceſſarios: ⁊ porticus in quib⁹ ſeruabant̃ appellabant̃. Habes exēplū de porticib⁹ in euangelio. Hec iquit verba locutus eſt in gaçophilatio docens in templo. Habes ⁊ de arca in libro regū: Et attulit ioiada pōtifex gaçophilacium vnum. THEOPHI. Erat autem laudabilis conſuetudo apud iudeos: vt. ſ. habentes ⁊ volentes aliquid in gaçophilacio ponerent quod eſſet ꝓ ſacerdotibus ⁊ pauperib⁹ ⁊ viduis: vt ex inde nutrirent̃. vnde ſubditur. Et multi di. ia. mul. Multis aūt hoc facientibus acceſſit ⁊ vidua: oſtēdens affectū in oblatiōe pecunie: ſm̄ ꝓpriā virtutē. vn̄ ſubdit̃: Cū ve. āt vna vi. pau. mi. duo mi. qđ eſt qua.

BEDA. Quadrātē vocāt calculatores quartā partē cuiuſlibet rei videlicet ⁊ loci: aut tpis aut pecunie. Forſitan ergo hoc loco quartā partē ſicli. i. quinqꝫ obolos ſignificat. Sequit̃: Et cō. diſci. ſu. ait illis: Amē dico vobis qm̄ vi. hec pau. plus omnibus miſit q miſe. in gaço. Deus. n. nō ſubaꝫ offerentiū ſed ɔſciētiaꝫ penſat: nec perpendit quātuꝫ in ei⁹ ſacrificio: ſꝫ ex q̄to ꝓferat̃. vn̄ ſubdit: Omnes. n. ex eo qđ abunda. illis: mi. hec vero in pe. ſua omnia que ha. mi. to. victum ſuum. HIERO. Myſtice aūt diuites ſūt q ꝓferūt de theſauro cordis ſui noua ⁊ vetera: que ſunt incerta ⁊ occulta ſapientie diuine vtriuſqꝫ teſtamēti. paupercula aūt q̄ eſt vt ego ⁊ mei ſimiles: qui mitto quod poſſuꝫ: ⁊ deſidero quod non poſſum vobis explanare: nam nō quantū vos audiſtis: ſed ex q̄to cōſiderat deus vnuſqꝫ aūt quadranteꝫ poteſt offerre que eſt voluntas prumpta: que dicitur quadrans: qꝛ cum tribus conſiſtit. ſ. cogitatu verbo: ⁊ facto. Q dicit: Totum victum ſuum miſit. hoc ſignificat: quia tota voluntas corporis in victu cōſiſtit. vnde dicitur: Totus labor hominis in ore ſuo eſt. THEOPHI. vel aliter: Uidua iſta anima hoīs eſt: reliquēs ſathanā cui fuerat adiuncta q̄ mittit in tēpli erario duo minuta: carnē. ſ. ⁊ mētē. carnē qdē ꝑ abſtinētiā: mentē vero ꝑ humilitatē vt ſic audire valeat ꝙ totū victū ſuū poſuit ⁊ ſacrū fecit: nihil de ſuo mūdo relinquens. BEDA. Allegorice aūt diuites q in gaçophylaciū munera mittebant iudeos de iuſticia legis elatos deſignāt. Uidua pauper: eccleſie ſimplicitatē deſignat. pauper qdē: qꝛ ſpm̄ ſupbie vel cōcupiſcentias tpaliū abiecit. vidua vō: qꝛ ei⁹ ꝓ ea mōtē ꝑtulit. Hec i gaçophylaciū duo minuta mittit: qꝛ dilectionē dei ⁊ ꝓximi ſeu fidei ⁊ orationis munera defert: q̄ ɔſideratur ꝓprie fragilitatis minuta: ſed merito pie itentōis accepta: cūctis ſupientibus iudeoꝝ opibus pſtant. ex abundanti ſibi iudeus mittit i munera dei q de iuſticia ſua preſumit. Omnē aūt victuꝫ ſuum i dei munera mittit eccleſia: qꝛ omne quod viuit: non ſui meriti ſed diuini muneris eſſe intelligit.

CAPITVLVM. XIII.

ET cuꝫ egrederetur de templo ait illis vnus ex diſcipulis ſuis: Magiſter aſpice q̄les lapides: ⁊ q̄les ſtructure. Et rn̄dens ieſus ait illi: Uides has magnas edificatiōes? Nō reliquet̃ lapis ſup lapideꝫ qui non deſtruatur.

BEDA. Quia fundata eccl'ia xp̄i: Judea dignas ſue pfidię pēas erat luitura: apte dn̄s poſt laudatā i paupe vidua deuotioneꝫ eccl'ie egredit̃ de tēplo: ruināqꝫ ei⁹ futurā atqꝫ edificia nūc admirāda: nō ml'to poſt ɔtēnēda eē pdixit. vnde dr̄: Et cū egre. de tēp. ait illi vn⁹ ex di. ſuis. Mgr̄ aſpi. q̄les la. ⁊ q̄. ſtructure. THEOPHI. Quia. n. ml'ta circa deſtructōeꝫ hieruſalē dn̄s locut⁹ fuerat: diſcipli ei⁹ mirabant̃ ꝙ tā magna ⁊ pulchra edificia deſtrui debeāt: ⁊ pp hoc oſtdūt ei tēpli decorem: q nō ſolū ait h deſtruēda fore: ſꝫ ⁊ ꝙ i eis lapis ſup lapidē ñ relinqueret̃ vn̄ ſeq̄t̃: Et rn̄s. ih̄s ait illi: Uides has oēs mag. edifica. Nō reli. la. ſu. lapi. q nō dſtruatur. Sꝫ dicerēt aliq ꝙ ml'te relige remāſerūt: vt xp̄m mendacē nitāt̃ oſtēdere: ſed nequaq̄ꝫ eſt hoc. Etſi. n. aliq̄ relige remanſiſſent: tamē vſqꝫ ad vl'em cōſummatōeꝫ nō reliquetur lapis ſup lapidē. Preterea narrat̃ ꝙ heli⁹ hadrian⁹ ciuitatē ⁊ tēplū a fundamēto euertit: ita ꝙ verbū domini qđ hic dr̄ ſit ipletū. BEDA. Diuinitus aūt ꝓcuratū ē: vt patefacta ꝑ orbē fidei euāgelice grā tēplū ipm̄ cū cerimonijs tolleret̃: neqꝫ forte puulus i fide ſi videret illa pmanere q̄ a deo ſunt iſtituta paulati a ſynceritate fidei que ē i chriſto ieſu ad carnalē laberet̃ iudayſmū. HIERO. Jn h ēt enumerat dn̄s diſcipul' cladē nouiſſimi tpis. i. dſtructōem tēpli cūplebet littera ſua. de q̄ lapis ſuper lapidē nō relinq̄t̃. i. teſtimonia ꝓphetaꝝ ſup eos i quo iudei retorquebant ea vt i eſdram ⁊ çorobabel ⁊ machabeos. BEDA. Recedente etiā domino de tēplo oīa legis edificia ⁊ compoſitio mādatoꝝ ita deſtructa ē vt nihil a iudeis impleri poſſit: ⁊ capite ſublato: vniuerſa inter ſe membra cōpugnant.

¶ Et cū ſederet i mōte oliuaꝝ cōtra tēplū iterrogabāt eū ſeꝑatiꝫ petrus ⁊ iacobus ⁊ ioannes ⁊ andreas: Dic nobis qn̄ iſta fiēt: ⁊ qđ ſignū erit qn̄ hec oīa icipient ɔſummari. Et rn̄dens ieſus cepit dicere illis: Uidete neqꝫ vos ſeducat. Ml'ti. n. venient i noīe meo: dicentes qꝛ ego ſum: ⁊ multos ſeducent. Cuꝫ audieritis aūt bella ⁊ opiniones belloꝝ ne timueritis. Oportet. n. hec fieri: ſed nōdū finis. Exurget. n. gens contra gentē: ⁊ regnum ſuper regnum: ⁊ erunt terremotus ꝑ loca ⁊ fames initium dolorum hec.

BEDA. Quia laudātib⁹ qbuſdā edificatōes templi dn̄s palā rn̄derat hec eē oīa deſtruenda: diſcipuli ſecreto tps ⁊ ſigna p̄dicte deſtructōis iterrogāt. vnde dr̄: Et cū ſederet i monte oli. ɔtra tē. iter. eū. Sedet dominus i monte oliuaꝝ ɔtra tēplū: cū de ruina ⁊ excidio tēpli diſputat: vt etiā ipſo corpis ſitu verbis q̄ loquit̃ cōgruat: myſtice deſignās ꝙ qetus manens i ſanctis: ſupboꝝ deteſtatur amētiā. Mons. n. oliueti fructiferā deſignat ſancte eccl'ie celſitudinē. AVGV. Jnterrogantib⁹ aūt eū diſcipulis: ea rn̄dit dn̄s q̄ iam ex illo tpe fuerāt ſecutura: ſiue de excidio hieruſaleꝫ vnde orta ē ipſius iterrogationis occaſio: ſiue de aduētu ſuo ꝑ eccleſiaꝫ i qua vſqꝫ ad finē venire nō ceſſat. Jn ſuis. n. veniēs agnoſcit̃: dū ei⁹ quotidie mēbra naſcūt̃: ſiue de ipo fine in quo appebit viuos iudicatur⁹ ⁊ mortuos. THEOPHI. Sꝫ anteq̄ꝫ eis ad iterrogata rn̄deat: mētē eoꝝ cōfirmat vt nō ſeducant̃. vnde ſeq̄t̃. Et rn̄. ieſus cepit di. il. Uide. neqꝫ vos ſeducat. Hoc aūt dicit qꝛ icipiētib⁹ circa iudeaꝫ paſſionib⁹ iſurrexerūt qdā q ſe doctores eſſe dicebāt. vnde ſequitur. Multi. n. ve. in noīe meo di. qꝛ ego ſuꝫ. BEDA. Ml'ti enim imminēte hyeroſolimoꝝ excidio extitere qui ſe eē chriſtos dixerunt: tpſqꝫ libertatis iā appropinquare. Multi etiaꝫ i eccleſia ipſis etiā tēporib⁹ apoſtoloꝝ hereſiarche pdiere. Multi etiaꝫ i noīe chriſti venere antichriſti: quoꝝ primus eſt ſimon magus: cui ſicut in actibus apoſtolorum legimus auſcultabāt q in ſamaria erāt dicētes: Hec eſt virtus dei q̄ vocat̃ magna. vn̄ ⁊ hic ſubdit̃: Et mul. ſedu. A tpe aūt dominice paſſionis in pplō iudeoꝝ q latronē ſeditioſuꝫ elegerūt: ⁊ xp̄m ſaluatorē abiecerūt: nec hoſtiū: nec ſeditiones ciuiū ceſſauerūt. vn̄ ſeq̄tur: Cū au. autē bella ⁊ opi. bel. ne ti. Sed his aduētantib⁹: apl'i ne terreant̃ ne hieruſalem iudeāqꝫ deſerāt admonent̃: qꝛ vꝫ. nō ſtati finis: qn poti⁹ in q̄drageſimū differēdū ſit ānū. Et h ē qđ ſubddit̃: Oportet enī hec fie. ſꝫ nondū finis. i. deſolatio ꝓuincie vltimūqꝫ vrbis ac tēpli excidiū. ſeq̄tur: Exurget aūt gens ɔ gētē: ⁊ reg. ſup regnū. THEOPHI. Jdeſt romani ɔ iudeos: quod ioſephus narrat ante deſtructionē hieruſalē factū. Cū enī gens iudeoꝝ tributū nō redderet: romani venerūt turbati. ſed qꝛ tunc tēporis romani miſericordes erāt: cepiſſent qdē eoꝝ ſpolia: nō fuiſſet tn̄ deſtructio heruſalē. ſꝫ ꝙ deus ɔ iudeos preliaret̃: oſtendit̃ ꝑ id qđ ſubdit̃: Et erūt terremotus per loca ⁊ fames. BEDA. Cōſtat aūt hoc tpe iudaice ſeditionis ad litteram contigiſſe. Poteſt vero regnum ſup regnum: ⁊ peſtilentia eorum quoruꝫ ſmo ſerpit vt cancer: ⁊ fames audiendi verbum dei: ⁊ cōmotio vniuerſe terre: ⁊ a vera fide ſeparatio in hereticis magis intelligi: qui contra ſe inuicem dimicantes: eccleſie victoriam faciunt.

¶ Uidete āt voſmetipſos: tradēt. n. vos i ɔcilijs ⁊ i ſynagogis vapulabitis: ⁊ an̄ p̄ſides ⁊ reges ſtabitis pp me in teſtimoniū illis. Et in oēs gentes primū oꝫ p̄dicari euangeliū. Et cuꝫ duxerint vos tradētes: nolite p̄cogitare qd loquamini: ſꝫ qđ datuꝫ fuerit vobis in illa hora id loquamini. Nō enī vos eſtis loquētes: ſꝫ ſpūſſanctus: Tradet aūt frater fratrē in mortē: ⁊ pater filiū: ⁊ cōſurgent filij in parētes: ⁊ morte afficiēt eos. Et eritis odio omnibus hoib⁹ propter nomē meū. Qui autem ſuſtinuerit in finem hic ſaluus erit.

BEDA. Quo merito hieroſolymis ac ꝓuicie iudeoꝝ vniuerſe irrogāda tot fuerūt aduerſa dn̄s māifeſtat cū dic: videte aūt voſmetipſos. Tradēt. n. vos in ɔci. ⁊ i ſyna. vapu. Ea qppe iudaice gēti maxia cā erat excidij: ꝙ poſt occiſionē ſaluatoris noīs quoqꝫ ac fidei ei⁹ p̄cones ipia crudelitate vexabāt. THEOPHI. Cōuenieter aūt ꝓpoſuit narrationē de his q̄ circa aplōs erāt: vt i ꝓprijs tribulatianib⁹ aliq̄lē ɔſolationē hērēt ex cōib⁹ tribulationib⁹ ⁊ paſſionibus. Seq̄tur. n. Et an̄ re. ⁊ pre. ſta. pp me: in teſti. illis. Reges āt ⁊ p̄ſides dicit: ſicut agrippā: neronē: ⁊ herodē. Qꝛ āt dic. An̄ re. ⁊ pre. ſta. ꝓ. me. nō modicā eis cōſolationē dedit: qꝛ. ſ. ꝓpter eū erāt paſſuri. Qꝛ aūt dicit. Jn teſtimoniū illis. ſic itelligit̃. i. in p̄iudiciū eoꝝ: vt. ſ. eēnt i excuſablies ꝙ. ſ. apl'is laborātib⁹ illi nō potuerūt veritati ɔiungi. Deide vt crederent ꝙ pp tribulatiōes ⁊ picula p̄dicatio ipediret̃: ſubdit: Et in om. gen. ꝑmū oꝫ p̄dicare euā. AVGV. de cō. euan. Mattheus addit: Et tūc veniet ɔſumatio. Sꝫ hoc qđ marcus ait: Primū: ſignat vtiqꝫ anteq̄ꝫ veniat ɔſumatio. BEDA. Hoc ita fuiſſe cōpletū eccl'iaſtice teſtant̃ hiſtorie: i qbus refert̃ ꝙ apl'i oēs ml'to an̄ excidiū iudee ꝓuincie ad p̄dicādū euangeliū toto orbe fuerunt diſpſi: excepto iacobo çebedei: ⁊ iacobo frater dn̄i q in iudea ꝓ verbo dn̄i pri⁹ ſanguinē fuderāt. Qm̄ ergo nouerat dn̄s corda diſciploꝝ d excidio ac ꝑditione ſue gentis eē cōtriſtanda: hoc eos ſolatio alleuat vt noſſent ſibi ēt iudeis abiectis ſocios non deeſſe gaudij regniqꝫ celeſtis: imo multoplures q̄ꝫ de iudea perirent ex oībus toto orbe hoībus eſſe colligendos. GLO. Poterat etiā alia ſollicitudo in diſcipuloꝝ cordibus oriri. qꝛ enī audierant ꝙ ante reges ⁊ preſides eſſent ducēdi: ne dubitarent ꝙ ex defectu proprie ſcientie ac facūdie ad rn̄dēdū iſufficientes eſſent: dn̄s eos cōſolat̃ cū ſubdit: Et cuꝫ dux. vos tra. no. p̄cogita. qd loq̄. ſed qđ da. fu. vo. in illa ho. id loquamini. BEDA. Cū enī ꝓpter chriſtū ducimur ad iudices: voluntatem tm̄ noſtraꝫ pro xp̄o debemus offerre: Ceterum ipſe chriſtus q̄tū in nobis habitat loq̄tur: ⁊ ſpūſſancti in rn̄dendo gratia dabit̃. vn̄ ſeq̄tur: Nō enī vos eſtis lo. ſed ſpirituſſanctus. THEOPHI. Predicit ēt eis qđ erat grauius: ꝙ. ſ. a ꝓpinqs ꝑſecutionē patient̃. vn̄ ſeq̄tur: Tradet aūt frater fra. in mor. ⁊ pater fi. ⁊ ɔſur. fi. i parētes. ⁊ mor. affici. eos. BEDA. Hoc in ꝑſecutionibus fieri crebro vidimus: nec vllus ē inter eos fidus affect⁹ quoruꝫ diuerſa fides ē. THEOPHI. Hoc autē dicit: vt audito h preparēt ſe vt ꝑſecutiones ⁊ mala patiētius ſuſtinerēt. Deide ɔſolationē iducit dicēs: Et eritis odio oīb⁹ hoīb⁹ pp nomen meū. ꝙ. n. habeamur odio ꝓpter chriſtū: cā ē ſufficiēs patiēter ꝑſecutiones ſuſtinēdi: nō. n. martyrē facit pena: ſꝫ cā. Sed in hoc etiā qđ ſeq̄tur: Qui aūt ſuſti. in fi. hic ſaluus erit. ⁊ nō modica cōſolatio eſſe videtur iter perſecutiones.

¶ Cū aūt videritis abomiatiōnē deſolatōnis ſtātem vbi non debet: qui legit intelligit: tunc qui i iudea ſunt fugiant in montes: ⁊ qui ſuper tectū

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

nõ descendat in domũ:nec itroeat vt tollat quid de domo sua: ⁊ q i agro erit non reuertat̃ retro tollere vestimẽtũ suũ. Ueh aũt pregnãtib⁹ ⁊ nutriẽtibus i illis dieb⁹. Orate ergo: vt hyeme nõ fiant. Erunt eni3 dies illi tribulatiõis tales:quales non fuerunt ab initio creature:quã condidit deus vsq3 nũc:neq3 fient. Et nisi breuiasset dominus dies:non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies.

GLO. Premissis his q̃ ãte excidiũ ciuitatis erãt futura: nũc dñs p̃dicit ea q̃ circa ipa3 ciuitatis destructiõem ɔtigerũt dicẽs: Cũ aũt vide.abomi.de/so.stantẽ vbi nõ d3: q legit itelligat. AVGV. de cõ.euã. Matthe⁹ dicit: Stãtẽ i loco scõ. i hac aũt mutatõe ṽbi marc⁹ exposuit eandẽ sniam. Ideo qppe: Ubi nõ debet.s.i loco scõ: vbi nõ d3. BEDA. Quãdo aũt ad itelligẽtiã p̃uocamur mysticũ mõstrat̃ esse qd̃ dcm̃ ẽ. Põt autẽ simplr̃ aut de antichristo accipi:aut de imagĩe cesaris:quã pilat⁹ posuit ĩ tẽplo: aut de hadriani eq̃stri statua q̃ ĩ ipo scõ sanctoꝝ loco multo tp̃e stetit. Abominatio quoq3 ſm veterẽ scripturã idolũ nuncupat̃: ⁊ iccirco addidit. Desolatõis: q: in desolato tẽplo: atq3 deserto idolũ positũ sit. THEOPHI. Uel abominationẽ desolatiõis dicit igressum hostiũ ĩ ciuitatẽ p̃ violentiã. AVGV. ad esichium: Lucas ṽo vt oñderet tũc factã fuisse abominationẽ desolationis:aut expugnationẽ hierusalẽ hoc eodem loco dñi ṽba cõmemorat: Cũ videritis circũdari ab exercitu hierusalẽ: tũc scitote q: appropiquauit desolatio ei⁹. Sequitur: Tũc q ĩ iudea sunt: fu.i mõtes. BEDA. Hec iuxta litterã facta eẽ ɔstat: cũ appropiquãte romano bello: ⁊ exterminio iudaice gentis: oraculo admoniti oẽs q erãt ĩ p̃uincia christiani: lõgius discesserũt vt ecclesistica narrat historia: ⁊ trãs iordanẽ secedentes: manebant ad tp̃s ĩ ciuitate Pella: sub tutela agrippe regis iudeoꝝ: cui⁹ ĩ actib⁹ aploꝝ mẽtio ẽ: q cũ ea q̃ sibi obtẽperare volebat parte iudeoꝝ: sp̃ impio romãoꝝ subdit⁹ agebat. THEOPHI. Bene aũt dixit: Qui ĩ iudea sunt; q: apl̃i ĩ iudea adhuc nõ erãt: s3 ante p̃liũ fugati sũt a hierusalẽ. GLO. Ul' magis ipsi exierũt: spũ ducti diuĩo. Seqt̃: Et q sup tectũ: nõ d̃scẽ.ĩ do.nec itro. vt tol.qd de do.sua. Desiderabile.n.erit etiã nudo corpe d̃ tanta tribulatiõe saluari. Sequit̃: Ueh aũt preg.⁊ nutri.in illis dieb⁹. BEDA. Quaꝝ.s.vl' vteri vl' man⁹ filioꝝ sarcia p̃grauate fuge nc̃itatẽ ñ minime ĩpediẽt. THEOPHI. Mihi aũt vr̃ q: filioꝝ esu3 ĩ his oñdat: nã fame ⁊ pestilẽtia afflicti manus filijs iniecerũt. GLO. Postq̃ aũt fecerat mẽtionẽ de duplici ĩpedimẽto fuge: q:.s.posset eẽ vel ex cupiditate reꝝ asportãdaꝝ: vl' ex d̃portatiõe natoꝝ: tãgit tertiũ ĩpedimẽtũ: qd̃.s.ẽ ex pte tp̃is dicẽs: Orate g̃ vt hyeme ñ fiãt. THEOPHI. Ne.s.ex difficultate tp̃is ĩpediãt̃ q fugere cupiũt. Cã3 ãt tãte nc̃itatis ad effugiẽdũ ɔueniẽter assignat cũ dic̃: Erũt.n.ĩ dieb⁹ ill' tribula.ta.q̃.nõ fue.ab initõ crea.quã ɔdi.de⁹ vsq3 nũc: n3 fiẽt. AVGV. ad esichium. Joseph⁹.n.q iudaicas scripsit historias: talia mlt̃a dicit illi pp̃lo tũc accidisse: vt vix credibilia videãt̃. vñ nõ imerito dictũ est talẽ tribulatõnẽ nec fuisse a creature initio nec futurã. S3 etsi tp̃e antichristi tal' aut maior forsitã erit: itelligẽdũ ẽ de illo pp̃lo dictũ: q: eis tal' ãpli⁹ futura non erit. Si eni ãtichristũ illi p̃mi ⁊ p̃cipui recepturi sũt factur⁹: ẽ tc̃ idẽ pp̃ls tribulationẽ poti⁹ q̃ passur⁹. BEDA. Hoc ãt solũ ẽ ĩ tãtis malis r̃fugiũ: vt de⁹ q dat ṽtutẽ patiẽdi: breuiet potẽtiã p̃sequẽdi: vñ seqt̃: et nisi breui.do.di.⁊c̃. THEOPHI. Idest nisi breui spacio bellũ romanoꝝ fuisset: nõ fuis.sal. oĩs caro.i.null⁹ euasisset iudeus: s3 pp̃ electos quos elegit.i. pp̃ iudeos credẽtes: aut ĩ posteꝝ credituros: breuiauit dies .i.cito bellũ ẽ terminatũ. nã p̃sciebat de⁹ q: multi post desolationẽ ciuitatis crederẽt iudeoꝝ. hui⁹ gr̃a eoꝝ gen⁹ ex toto destrui nõ p̃misit. AVGV. ad esichiũ: Quidã ãt cõuenienti⁹ itellexisse mihi videt̃ mala ipa significata noĩe dieꝝ: sic̃ dicti sũt dies mali in alijs scripture diuine locis: neq3.n. dies ipsi mali sũt: s3 ea q̃ fiũt ĩ eis. Ipsa ergo dc̃a sũt breuiari: vt deo donãte tolerãtiã min⁹ sẽtirẽt: ac sic q̃ magna eẽnt: breuia fierent. BEDA. Uel alr̃: Hec q̃ dicit ab illo loco. Erũt dies tribulatiõis. tp̃ib⁹ antichristi p̃prie ɔgruũt: qñ ñ solũ tormẽta crebriora ⁊ acerbiora q̃ p̃us ɔsueuerãt igerẽda sũt fidelib⁹: s3 qd̃ grauius ẽ signoꝝ quoq3 opatio eos qui tormẽta igerũt comitabit̃. Hec ãt tribulatio q̃to ceteris q̃ p̃cessere p̃ssuraꝝ põdere grauior fuit: tãto ẽ tp̃is breuitate moderatior futura: Nãq3 trib⁹ ãnis ⁊ dimidio q̃tũ de prophetia danielis ⁊ apocalypsi ioãnis cõijci põt: eccl'ia p orbẽ ĩpugnãda eẽ credit̃. Iuxta ṽo sensus sp̃uales: cũ viderimus abominationẽ desolatiõis stare vbi nõ d3: h̃ ẽ hereses ⁊ flagitia regnare iter eos q celestib⁹ mysterijs videbãt̃ eẽ cõsecrati: tũc q̃cũq3 ĩ iudea: hoc ẽ ĩ ɔfessiõe ṽe fidei p̃sistimus: tãto alti⁹ ṽtutũ culmẽ debem⁹ ascẽdere: q̃to plures ãpla vitioꝝ itinera seq videm⁹. HIERO. Fuga.n. ĩ mõtes ẽ: vt nõ descẽdat ad ima q ascẽdit ad alta. BEDA. Tũc q sup tectũ ẽ: hoc ẽ q excedẽs aĩo carnalia fc̃a tãq3 in aura libera sp̃ũaliter viuit: ne descẽdat ad ĩfimos act⁹ p̃stine ɔuersationis: n3 ea q̃ reliq̃rat mũdi: carnisue d̃sideria repetat. Dom⁹ nãq3 nr̃a vl' mũd⁹ h̃: vl' ipsa ĩ q̃ degim⁹ nr̃a itelligẽda ẽ caro.

HIERO. Dicit.n. Orate vt hyeme nõ fiat fuga vr̃a vel sabbato. i.ne finiãt̃ fruct⁹ nr̃i opis cu3 fine tp̃is. hyeme.n. finit̃ fruct⁹: sabbato vero tempus. BEDA. Si autem de consumatione mundi intelligatur hec precipi: vt non refrigescat fides nostra ⁊ in christum charitas: neq3 vt ociosi in opere dei torpeamus virtutũ sabbato. THEOPHI. Oportet etiam nos a peccato fugere cum feruore: ⁊ non frigide ⁊ q̃ete. HIERO. Tribulatio ãt erit igẽs ⁊ dies breues pp̃ electos: ne malitia hui⁹ tp̃is mutet intellectũ eorũ.

¶ Et tunc siquis vobis dixerit: Ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Exurgẽt eni pseudo christi ⁊ pseudo prophete: ⁊ dabũt signa ⁊ prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Uos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illã sol contenebrabitur: ⁊ luna non dabit splendorẽ suũ. Et stelle celi erunt decidẽtes: ⁊ virtutes q̃ in celis sũt mouebũtur. Et tũc videbunt filium hoĩs veniẽtẽ ĩ nubib⁹ cũ virtute mlt̃a ⁊ gl'ia. Et tc̃ mittet ãgelos suos: ⁊ ɔgregabit electos suos a q̃ttuor vẽtis a sũmo terre vsq3 ad summũ celi.

THEOPHI. Postq̃ ea que ad hierusalem pertinebãt dñs cõpleuit: nunc de aduentu loquitur antichristi dicẽs: Et tunc siquis vobis dixerit: ecce hic est christus: ecce illic: ne credideritis. Hoc autem q: dicit Tunc: non sic itelligas idest statim cum completa fuerint supradicta circa hierusalem: sicut ⁊ mattheus post christi generationem dicit: In diebus illis venit Joannes: nunquid ĩmediate post christi natiuitatem: non. sed indeterminate vel indistincte: sic ⁊ in hoc loco Tunc accipi potest: non.s. quando hierusalẽ desolabitur; sed circa tempus aduẽtus antichristi. Sequitur Exurgent.n. pseudo christi: ⁊ pseu.prophe. ⁊ da. si. ⁊ pro. ad se. si fieri potest etiã electos. Multi enim christi nomen suscipient: ita etiam vt fideles seducant. AVGV. xx. de ci. dei: Soluetur enim tunc sathanas: ⁊ per antichristum in omni virtute sua mirabiliter quide3 sed mẽdaciter operabitur. Solet autem ambigi: vtrum propterea dicta sint ab apostolo signa ⁊ prodigia mẽdacij: quoniã mortales sensus

per fantasmata decepturus est: vt quod non facit: facere videatur: an q: illa ipsa etiam si erunt vera prodigia: ad mẽdacia pertrahent credituros non ea potuisse nisi diuinitus fieri: ṽtutem diaboli nesciẽtes: maxime qñ tãtam: q̃tã nunq̃ habuit accepit p̃tãtẽ: s3 pp̃ q̃libz hoꝝ dc̃m sit seducent̃ eis signis atq3 p̃digijs q seduci merebunt̃. GREGO. sup eze. Cur ãt sub dubitatiõe dr̃: Si fieri põt. Cũ qd futuꝝ sit a dño p̃sciat̃. Unũ ṽo ex duob⁹ ẽ: q: si electi sunt fieri nõ potest. si aũt fieri põt: electi nõ sũt. Ista ergo dominici s̃mõis dubitatio in electis exprimit trepidationẽ mentis: quos ⁊ electos noĩat: q: cernit q: ĩ fide ⁊ bono ope p̃sistent: q: q electi sunt ad p̃sistẽdũ: p̃ signa p̃dicatoꝝ ãtichristi tẽtabũt̃ ad cadẽdũ. BEDA. Quidã ãt h̃ ad captiuitatis iudaice tp̃s referũt: vbi mlt̃i christos se ẽe dicẽtes d̃ceptas post se caternas pp̃li trahebãt: s3 ĩ illa ciuitatis obsidione null⁹ erat fidelis ad quẽ diuina exhortatio ne falsos magistros seq̃ret̃ fieri deberet. vnde meli⁹ de hereticis accipiẽdũ ẽ: q contra ecclesiã veniẽtes christos se eẽ mẽtirent̃: quoꝝ p̃m⁹ simõ magus fuit: extrem⁹ aũt ille maior ceteris ẽ antichristus. Sequtur. Uos g̃ vi.ec.p̃.vo.oĩa. AVGV. ad plebẽ hippo. Nõ .n. solũ bõa q̃ sanctis ⁊ fidelibus suis ẽ redditur⁹ veꝝ etia3 mala q̃bus erat hic mũdus abũdatur⁹: aut p̃dixit vt bona post secl̃i finẽ secutura certiores expectaremus: qñ mala similiter p̃nũciata ante seculi finẽ precedentia sentiremus.

THEOPHI. Post ãtichristi ãt aduẽtũ alterabit̃ ⁊ mutabit̃ machia mũdialis obscuratis siderib⁹: pp̃ abũdãtiam claritatis xp̃i. vñ seqt̃: S3 ĩ dieb⁹ illis post tribulationẽ illã sol cõte.⁊ lu.nõ da.splẽ.su.⁊ stel.ce.erũt deci. BEDA. Sidera.n.ĩ die iudicij videbũt̃ obscura: non diminutõe sue lucis accidẽte s3 superueniẽte claritate veri lumĩs: hoc est sũmi iudicis q̃uis nil p̃hibeat ĩtelligi veraciter solẽ tũc ⁊ lunam cũ siderib⁹ ceteris ad tp̃s sui lumĩe p̃uari: q̃uo de sole factũ ɔstat tp̃e dñice passionis. Ceteꝝ pacto die iudicij cũ fuerit celũ nouũ ⁊ terra noua: tũc fiet qd̃ esa. dic̃: Erit lux lũe sicut lux solis: ⁊ lux solis septẽpliciter. Seqt̃: Et vir. q̃ sũt ĩ celo mouebũt̃. THEOPHI. Idest ṽtutes ãgelice stupebũt tãta magnalia videtes fieri: ⁊ eoꝝ iudicari cõseruos. BEDA: Quid miꝝ hoĩes ad hoc iudiciũ p̃turbari: c⁹ aspectũ ⁊ ip̃e ãgelice tremũt p̃tãtes? Quid faciunt ibi tabule qñ tremunt colũne? Quid virgula deserti patit̃: cũ cedrus p̃adisi ɔcutit̃? HIERO. Uel alr̃: Sol obtenebrabit̃ ad gelida corda vt hyeme. Et lũa nõ dabit splẽdorẽ suũ. serẽa a tẽpestate dissensionũ. Et stelle celi erũt decidẽtes ĩ lumĩe qñ pene deerit semẽ abrae: cui sũt simlr̃e. Et ṽtutes q̃ sunt ĩ celis mouebũt̃. ad irã vĩdicte qñ mittet̃ a filio hoĩs vẽiente: de cui⁹ aduẽtu subdit̃: ⁊ tũc vi.fi.ho..ve.ĩ nu.cũ virtu.mag. ⁊ gl'ia. q.s. p̃us sic̃ pluuia ĩ vellus Gedeõ descẽdit cũ hũilitate. AVGV. ad esichiũ: Q:.n. dictũ ẽ apostolis ab ãgelis: Sic veniet q̃uo vidistis eũ eũtẽ ĩ celũ. merito credẽd⁹ ẽ nõ solũ ĩ eodẽ corpe: veꝝ ẽt ĩ nube vẽtur⁹: qm̃ sic veniet sicut abijt: ⁊ nubes suscepit eũ abeũtẽ. THEOPHI. Uidebũt ãt dñ3 tãq̃ filiũ hoĩs. s.ĩ corpe: qd̃.n. vr̃ corp⁹ ẽ. AVGV. Prio d̃ trinitate: Uisio qppe filij hoĩs exhibet̃ ẽt malis: nã visio forme dei nõ nisi mũdis corde: q: ipsi deũ videbũt: Et q: filiũ dei ſm id qd̃ ĩ forma dei eq̃lis ẽ p̃ri: iniq videre nõ p̃nt: oz ãt vt iudicẽ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ corã quo iudicabũt̃ ⁊ iusti videãt ⁊ iniq: iõ oportebat vt filius hoĩs accipet iudiciariã p̃tãtẽ: de cui⁹ executiõe mox subdit̃: Et tũc mittet angelos su. THEOPHI. Uide q: xp̃s ih̃s mittit ãgelos sic̃ ⁊ p̃r. Ubi g̃ sunt q dñt q: p̃ri nõ ẽ eq̃lis: Egrediet̃ nãq3 ãgeli ɔgregare fideles electos: vt ĩ aera rapti obuiãt iesu xp̃o. vñ seqt̃: Et ɔgre.elec.suos a q̃ttuor ventis. BEDA. A q̃tuor ãt vẽtis a q̃ttuor mũdi p̃tib⁹ dicit: oriẽte: occidẽte: aqlone: ⁊ austro. Et ne q̃sq3 putaret a q̃ttuor solũmõ plagis terre: ⁊ ñ poti⁹ a cũctis ei⁹ finib⁹ simul ⁊ mediterraneis regionib⁹ electos eẽ ɔgregãdos apte subiunxit: A summo terre vsq3 ad summũ celi. i. ab extremis terre finib⁹ vsq3 ad vltimos terminos eius: vbi lõge aspectãtibus circulus celi terre finib⁹ ĩsidere vr̃. Nullus ergo ĩ die illa remanebit electus: q non venienti ad iudiciũ dño in aera occurrat. Ueniunt ad iudiciũ ⁊ reprobi: vt pacto iudicio dissipẽt̃ ⁊ pereãt a facie dei.

¶ A ficu aũt discite parabola3. Cum iam ramus eius tener fuerit ⁊ nata fuerit folia: cognoscitis q: in p̃rio sit estas. Sic ⁊ vos cũ videritis hec fieri: scitote q: ĩ p̃rio sit in ostijs. Amẽ dico vobis qm̃ nõ trãsibit generatio hec: donec oĩa ista fiãt. Celũ ⁊ terra trãsibũt: verba autẽ mea nõ trãsiẽt.

BEDA. Sub exẽplo arboris docuit dñs ɔsumatiõis exẽplũ dicẽs: A ficu ãt discite pabolã. Cũ ia3 ra.eius te.fue. ⁊ na.fue.folia.cog.q: ĩ p̃rio sit estas. Sic ⁊ vos: cũ vi.h̃ fi.sci. q: ĩ p̃r.sit ĩ ostijs. THEOPHI. q.d. Sc̃ cũ ficui nascũt̃ folia stati ẽ estas: sic ⁊ post ãgustias antichristi stati nullo sequẽte medio: xp̃i erit aduẽtus. q estas erit iustis ex hyeme: peccatoribus ṽo hyems ex estate. AVGV. ad esichiũ. Ul' aliter: Oĩa q̃ a tribus euãgelistis dc̃a sũt de dñi aduẽtu: diligẽtius iter se collata atq3 discussa fortasse ĩueniunt̃ ad hoc p̃tinere: qd̃ quottidie venit ĩ corpe suo qd̃ ẽ eccl'ia exceptis his locis vbi ille aduẽtus vltimus ita p̃mittit̃: vt p̃pinq̃re dicat̃: ⁊ q: ĩ vltĩo s̃mõis ſ3 mattheũ ipse aduẽtus euidẽter exp̃mit̃: vbi dr̃: Cũ vene.fi.ho.ĩ ma.sua. Quid.n. ẽ: Cũ videritis h̃ fieri: nisi ea q̃ supra dixit ĩ q̃bus ẽ ẽt id qd̃ ait: Et tũc videbũt filiũ hoĩs veniẽtẽ ĩ nubibus. Nõ itaq3 tũc erit finis: s3 tũc erit ĩ p̃rio. an dicẽdũ ẽ nõ oĩa q̃ supra comemorata sũt eẽ ĩtelligẽda: s3 aliq̃ eoꝝ: h̃ v3 excepto qd̃ dictũ ẽ: Et tũc vide.fi.ho.veniẽtẽ. Ipse qppe finis erit: nõ tũc p̃rimus erit: s3 mattheus apuit nullis exceptis eẽ accipiẽdũ dicẽs: Cũ vide. h̃ oĩa: scitote q: p̃pe ẽ ĩ ianuis: Intelligitur g̃ qd̃ supra dictũ ẽ sic: Et mittet ãgelos suos de q̃ttuor mũdi partibus. i.d̃ toto orbe terraꝝ ɔgregabit electos suos: q̃ tota hora nouissima fac̃ veniẽs ĩ suis mẽbris tãq̃ in nubibus. BEDA. Põt ãt h̃ fructificatio fici mystice intelligi sup statu synagoge: q̃ veniẽte ad se dño q: fructũ iusticie nõ hẽbat in eis q tũc ĩcreduli erãt: eterna sterilitate dãnata ẽ. S3 qm̃ dixit apl's q: cũ plenitudo gẽtiũ ĩtrauerit: oĩs israel saluus erit. Quid ẽ h̃: nisi q: diu sterilis arbor fici fructu3 quẽ negauerat reddet: qd̃ vbi factu3 fuerit estatẽ vere pacis eẽ in p̃rio nõ ãbiges. HIERO. Uel folia fici nata verba sunt p̃ntia: estas p̃xia dies ẽ iudicij ĩ q̃ vnaq̃q3 arbor mãifestabit q̃ ĩtus habuit: aridũ ad ɔburẽdũ: an viride ad plãtãdũ cu3 ligno vite. Seqt̃. Amẽ di.vo.qm̃ nõ transi. gene. h̃: donec oĩa fiãt. BEDA. Noĩe gñationis ãt oẽ hoĩum significat genus: aut sp̃ãliter iudeoꝝ. THEOPHI. Uel alr̃: Non trãsib.gene.h̃.s.xp̃ianoꝝ donec oĩa fiãt: q̃ circa hierusalẽ ⁊ antichristi aduẽtũ dc̃a sũt. Nõ.n. dicit gñatione3 aploꝝ: q: maior ps aploꝝ nõ p̃uenit vsq3 ad hierusalẽ ɔsumatione3. Dicit ãt hoc de generatiõe xp̃ianoꝝ: volẽs discipulos ɔsolari ne crederẽt q: illis tp̃ib⁹ fides deficeret. p̃us.n. elemẽta ĩmobilia deficiẽt q̃ verba xp̃i. vñ subdit̃: Celũ ⁊ terra trãsibũt: ṽba aũt mea nõ trãsiẽt. BEDA. Celũ qd̃ trãsibit nõ ethereũ siue sidereũ: s3 aereũ ĩtelligere dẽm⁹. Quocũq3.n. p̃uenire potuit aq̃ diluuij: eo iuxta beati Petri sniam ignis iudicij perueniet. Trãsient aũt celũ ⁊ terra p eam quã nũc hñt imaginẽ: attamen per essentiã sine fine subsistent.

¶ De die aũt illo vel hora nemo scit: neq3 angeli ĩ celo: neq3 fili⁹: nisi pater. Uidete: vigilate: ⁊ orate. Nescitis eni3 quando tempus sit. Sicut homo qui peregre p̃fectus reliquit domũ suam ⁊ dedit seruis suis p̃tãte3 cuiusq3 opis: ⁊ ianitori p̃cepit vt vigilet. Uigilate ergo. Nescitis eni3 quãdo dñs dom⁹ veniat: sero: an media nocte:

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

an galli cantu: an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormiẽtes. Quod aũt vobis dico: omnibus dico. Uigilate.

THEOPHI. Uolẽs dñs discipl'os ipedire ab iterrogatione ill' diei ⁊ hore dixit: De die aũt illo ⁊ hora ne.scit: nz an.i ce.ne.fi.nisi pr̄. Si.n.dixisset: qꝛ scio: tamẽ nolo vob reuelare: ipos nõ modicũ ɔtristasset. Nũc vo sapiẽtius egit: ⁊ ipos excludit ab hɉ iterrogatõe: ne ei molesti fierent i hoc ꝙ dixit: Neqʒ ãgeli sciũt neqʒ ego. AVGV.ix.de trini. Ignoratio aũt diei atqʒ hore obÿcit̃ vnigenito deo: vt de' ex deo nat' nõ sit in ea nature pfectione q̃ de' ẽ. Sʒ pmuʒ sensu cõis iudiciÿ sentiẽdũ ẽ: an credibile eẽ possit vt aliqd ex oĩbus nesciat: q oĩbus ad id quod sunt atqʒ erunt auctor ẽ. Quõ.n.extra ei' nature sciam ẽ p quaʒ ⁊ i q̃ id qõ efficiẽdũ sit cõtinet̃: Hanc aũt ille diẽ ignorat que aduentus sui dies ẽ humane nature qõ agere diffiniũt: q̃tũ i se ẽ psciũt: ⁊ seqtur gerẽdoꝝ cognitio volũtatẽ agendi. Quõ ergo dñs glie aduẽtus sui ignorata die nature eẽ iperfecte creditur: q̃ ⁊ necessitatẽ habeat adueniẽdi: ⁊ sciaʒ aduẽt' sui nõ adepta sit: Jam vo q̃ta ipietatis geminat̃ occasio: si deo pr̃i deputabit̃ idignitatis affect': si ei ademerit btitudinis cognitõeʒ cui mõtis iduxerit psciẽtiã: ꝙ si i eo oẽs sciẽtie thesauri sunt: diẽ hũc nõ ignorat: sʒ meminisse nos ɔuẽit occultos i eo scie thesauros eẽ. Ignoratio igr̃ ei' ẽ ꝓʒ ꝙ thesauri sciẽtie i eo latẽt. In oĩbus.n.que de' ignorare se loqtur ignoratõe nõ õtinet̃: sʒ aut tps ẽ nõ loq̃ndi: aut dispẽsatio ñ agẽdi. Si ãt tũc cognouisse de' dr̃: ꝙ abrahã cũ amauerit cũ hoc nõ celauit abrae: necesse ẽ ⁊ vt pr̃ ob id diẽ scire dicatur: qꝛ nõ celauerit filio. Si itaqʒ diẽ fili' nescit: sacramẽtũ est vt taceat. ecõtrario pr̃ solus ostẽdit̃ scire: qꝛ nõ tacet. Absit ãt corporaliũ mutationũ nouitates in patre ⁊ filio existimari. Deniqʒ ne p ifirmitatẽ ignorare dicat̃ cõtinuo subiecit: Uidete: vigilate ⁊ orate: nescitis.n.quãdo tps sit. HIERO. Uigilia.n.op' ẽ mẽtis ante mortẽ corpis. THEOPHI. Docet aũt vigilare ⁊ orare: duo hec. Multi nãqʒ vigilam': sʒ noctes ducẽtes i prauitates. ad hoc aũt ɔñter silitudineʒ iducit dicẽs: Sic hõ q pe. pfec.re.do.su.⁊ de.ꝓ.su.po.cu.op. ⁊ ia.pce.vt vigilet. BEDA. Homo q pegre pfect' religt domũ suã xps est: q ad patrẽ post resurrectionẽ victor ascẽdens: ecclesiã corpaliter religt: quã tamẽ nũq̃ꝫ diuine psentie psidio destituit. GREGO.i ho. Carnis eteni loc' proprie terra ẽ: que velut ad pegrinãdũ ducta ẽ: cuʒ p redẽptorẽ nr̃m ẽ i celis collocata. Dedit autẽ seruis suis ptãtem cuiusq̃ꝫ opis: qꝛ fidelib' suis ɔcessa sanctispũs grã: facultateʒ tribuit bonis opibus ꝓuiẽdi. Janitori quoqʒ pcepit vt vigilarʒ: qꝛ ordini pastoꝝ ɔmisse sibi ecclie curã iubet ipẽdere. Nõ solũ ãt rectores ecclie: sʒ oẽs vigilare pcipimur: ianuas cordiũ custodiẽtes: ne antiq hostis mala suggestio subitret: ne nos dñs dormiẽtes iuenlat. vñ ex hac silitudie ɔcludẽs subdit: Uigilate g̃. nescitis.n.qñ dñs do.ve.sero: an me.no. an gal.cã.an ma.ne cũ vene.re.iue.vos dormiẽtes. HIERO. Nã q dormit: nõ corpora va sʒ phãtasmata itendit ⁊ vacuus vigilat de his q̃ viderat: sic nimiꝝ sũt q quos mũdi amor rapit i vita deserũt post vitã qõ somniabãt p certo.

THEOPHI. Uide aũt qꝛ nõ dixit: Nescio qñ tps erit: sed nescitis. Propter h̃.n.hoc occultauit: qꝛ nobis expediebat. nã si nũc ignorãtes finẽ nõ curam' qd facerem' si finẽ scirem': malicias nãq ʒ nr̃as differrem' vsqʒ ad vltimũ. Attẽdamus ẽt dictiões: sero nãqʒ finis existit: cũ qs morit̃ senectute. media nocte: cũ qs morit̃ i medio iuuẽtutis. galli cãtu vo: cũ rõ ɔplet̃ i nob. Cũ.n. icipit puer ꝓʒ rõnẽ viuere: tũc gall' i eo vociferat̃ excitãs a somno sensualitatis. mane aũt puerilis ẽ etas. Oʒ.n.oẽs istos finẽ pscire: nam ⁊ puero cauẽdũ ne ibaptiçatus ptrãseat. HIERO. Hoc aũt fine cõcludit ꝓmonẽ: vt cõe oĩum preceptũ nouissimi p primos audiãt: vñ subdit: Qõ aũt vo.di.oĩb' dico: vig. AVGV. ad hesiciũ. Nõ solũ.n.illis dixit qb' tũc audiẽtib' loq̃bat̃: sʒ ẽt illis q fuerũt post illos añ nos ⁊ ad nos ipsos: ⁊ q erũt p' nos vsqʒ ad nouissimũ ei' aduẽtũ. Nũqd ãt oẽs iuẽtur' est dies ille i hac vita: aut q̃sq̃ꝫ dictur' ẽ ꝙ ad defunctos ẽt ptineat qõ ait: Uigilate: ne cũ vene. repẽ.iue. vos dormiẽtes. Cur itaq̃ꝫ oĩb' dicit ꝙ ad eos solos ptineat: q tunc erũt: nisi qꝛ ad oẽs ptinet quõ dixi: Tũc.n.vnicuiq̃ꝫ veniet dies ille cũ venerit ei' dies: vt tal' hic exeat q̃lis ẽ iudicãd' illo die: ac p h̃ vigilare dʒ ois xpian': ne iparatũ cũ iueiat dñi aduẽt': Imparatũ aũt iueniet dies ille quẽ imparatum iueniet sue vite huius vltimus dies. CAP. XIIII.

Erat ãt pascha ⁊ azima post biduũ ⁊ q̃rebant summi sacerdotes ⁊ scribe quõ cum dolo tenerent ⁊ occiderent. Dicebant enim: Non in die festo: ne forte tumult' fieret in ppl'o.

HIERO. Nũc aspgam' librũ nr̃ʒ de sanguie: ⁊ limia domoꝝ: ⁊ funẽ coccieũ circũdem' domui orõnis nr̃e: ⁊ coccũ in manu nr̃a: vt ⁊ are ligemus vaccã ruffam: et i valle occisam enarrare possim'. De xpi.n.occisiõe narratur' euãgelista pmittit: Erat ãt pascha ⁊ açima post biduũ. BEDA. Pascha qdẽ hebraice dr̃ phase: nõ a passiõe vt pleriqʒ arbitrant̃: sʒ a trãsitu noiat̃: eo ꝙ extermiator vidẽs sanguinẽ i forib' israelitaꝝ ptrãsierit nec pcusserit eos: vl' ipe dñs pbẽs auxiliũ ppl'o suo desup ãbulauit. HIERO. Uel pascha trãsit' iterptat̃. phase vo imolatio. De imolatiõe agni ⁊ trãsitu ppl'i p mare vel p egyptũ. Prefigurat̃ ãt passio xpi ⁊ redẽptio ppl'i de iferno: qñ nos post biduũ visitat. i. plenissima luna etate xpi pfecta: vt nec cũ aliq̃ pte tenebrosa carnes agni imaculati q tollit peccata mũdi i vna domo: q̃ est ecclia catholica: calciati charitate: ⁊ armati vtute comedamus. BEDA. Hoc ãt iuxta veteris instr̃i scripturã inter pascha ⁊ açia distat: ꝙ pascha ipe sol' dies appellat̃: i q̃ agn' occidebat̃ ad vespaʒ: h̃ ẽ.xiiiȷ. lũa mẽsis pmi. xv. ãt luna qñ egressũ ẽ õ egypto succedebat festĩtas açimoꝝ: q̃ septẽ diebus. i. vsqʒ ad. xxi. diẽ eiusdẽ mẽsis ad vespaʒ ẽ statuta solẽnitas. veꝝ euãgeliste idifferẽter ⁊ diẽ açimoꝝ p pascha: ⁊ p dieb' açimoꝝ pascha ponere solẽt. vñ ⁊ marc' h̃ dicit. Erat aũt pascha ⁊ açima post biduũ: qꝛ ⁊ pasche dies i açimis panib' ẽ celebrari pcept': ⁊ nos q̃si pascha ppetuũ faciẽtes: sp ex h̃ mũdo trãsire pcipimur. HIERO. A pncipibus aũt egressa ẽ iniqtas i babylone: q tẽpluʒ ⁊ vasa ⁊ se purificare ꝓʒ legẽ ad esum agni debuerãt. vñ seqt̃: Et q̃re.sum.sacer. ⁊ scri. quõ cũ dolo tene. ⁊ occiderẽt. Occiso ãt capite totum corp' inerue efficit̃. vñ miseri faciũt ꝙ caput moriat̃: Uitãt ãt diẽ festũ q eueni illis: nõ.n.ẽ festiuitas his q vitaʒ ⁊ misericordiã pdiderũt: vñ seqt̃: Dicebãt ãt: Nõ in die festo ne forte tumult' fieret i ppl'o. BEDA. Nõ qdẽ metuẽtes seditõeʒ vt simplex ꝓmo demõstrat: sʒ cauentes ne auxilio ppl'i de suis manib' tolleret̃. THEOPHI. Ipse tamen christus tempus sibi constituerat passionis: voluit.n. i paschate crucifigi: qꝛ ipse verum erat pascha.

¶ Et cũ eẽt bethanie in domo symonis leprosi: ⁊ recũberet: venit mlier habẽs alabastꝝ vnguẽti nardi spicati pciosi: ⁊ fracto alabastro effudit sup caput ei'. Erãt ãt qdã idigne ferẽtes itra semetipsos: ⁊ dicẽtes: Ut qd pditio ista vnguenti fcã ẽ: Poterat.n. vnguẽtũ istõ venũdari plusq̃ꝫ trecentis denariÿs: ⁊ dari paupibus. Et fremebant in eaʒ. Jesus aũt dixit: Sinite eã. Quid illi molesti estis: Bonum opus operata ẽ in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum: ⁊ cum volueritis potestis illis benefacere: me ãt non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: preuenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: vbicũqʒ predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: ⁊ ꝙ fecit hec narrabitur in memoriam eius.

BEDA. Passurus dñs p toto mũdo ⁊ vniuersas natões sub sanguie redẽptur': morat̃ i bethania. i. i domo obedientie. vñ dicit̃: Et cũ eẽt be.i do.si.lepro. ⁊ recũ. venit mulier. HIERO. Hinul'.n. ꝓuoꝝ semp ad lectũ suũ redit. i. fili' patri obediens vsqʒ ad mortem: a nobis obedientiã petit. BEDA. Dic̃ aũt: Simõis leprosi nõ ꝙ leprosus illo tpe pmaneret: sʒ ꝙ antea leprosus: postea a saluatore mũdatus est noie pristino permanente: vt virtus curantis appareat. THEOPHI. Quãuis ãt q̃tuor euãgeliste vnguẽtũ mulieris ɔmemorarẽt: nõ ẽ tñ vna: sʒ due. vna qdẽ q̃ describi a ioanne: q̃ soror ẽ laçari: q̃. s. ante sex dies pasche vnxit pedes iesu: alia vo q̃ a religs trib' euãgelistis õscribit̃. Adhuc ãt si attẽdas: iuenies has tres eẽ. A ioãne.n. vna õscribit̃. altera vo a Luca: a duob' vero religs altera. Que.n.a luca describit̃ meretrix eẽ dr̃: i medio pdicatõis tpe ad iesuʒ venisse. Hec vo q̃ a mattheo ⁊ marco describit̃: dr̃ i tpe passionis veĩsse nõ ɔfitẽtẽ se peccatriceʒ. AVGV. de cõ. euan. Ego ãt nihil aliud itelligẽdũ arbitror: nisi ꝙ nõ aliã qdẽ fuisse mulierẽ: q̃ peccatrix tũc accessit a pedes iesu: sʒ eãdem mariã bis hoc fecisse: semel. s. qõ lucas narrauit cũ pmo accedẽs cũ hũilitate ⁊ lachrymis: meruit pctoꝝ remissioneʒ. nã ⁊ h̃ ioãnes ɔmemorauit: cuʒ de laçaro resuscitãdo cepisset loq: ãteq̃ꝫ veĩret i bethaniã dicens: Maria ãt erat q̃ vnxit dñʒ vnguento: ⁊ extersit pedes ei' capillis suis: cui' frater laçar' ifirmabat̃. Qõ ãt i bethãia rursus fec̃: aliud ẽ qõ ad luce narratõeʒ nõ ptinet: sʒ pariter narrat a religs trib'. Qõ g̊ matthe' ⁊ marc' caput dñi vnguẽto illo pfusũ dicũt: Joãnes ãt pedes: accipiam' nõ solũ caput: sʒ ẽt pedes domini pfudisse mulierẽ: nisi forte qm̃ marcus fracto alabastro pfusuʒ caput ɔmemorat: tã q̃sqʒ calũniosus ẽ: vt i vase fracto neget aliqd remãere potuisse vnde ẽt pedes domini pfunderet Sʒ religiosi' ɔtẽdet aliqs nõ ita fractuʒ eẽ: vt totũ effunderet: vel pus accipiat pfusos pedes: anteq̃ꝫ illud fractũ eẽt: vt i itegro remãeret. vñ ẽt caput pfũderet̃. BEDA. Est aũt alabastrum gen' marmoris candidi: varÿs colorib' itercincti: qõ ad vasa vnguẽtaria cauare solent: eo ꝙ optie ꝓuare ea icorrupta dicat̃. Nard' vo ẽ frutex aromaticus grãdi vt aiũt ⁊ crassa radice: sʒ breui ac nigra fragiliq̃ꝫ. Quãuis ãt piguis sit tñ redolet vt cupssus aspo sapore: folio puo dẽsoqʒ: cui' cacumia i aristas se spgũt: iõqʒ gemina dote pigmẽtarÿ nardi spicas ac folia celebrãt. Et h̃ ẽ qõ ait marc': Unguẽti nardi spicati pciosi. qꝛ vʒ vnguẽtũ illõ qõ attulit maria dño: nõ solũ de radice cõfectũ ẽ nardi: veꝝ ẽt quo pciosi' eẽt: spicaꝝ quoqʒ filioꝝ ei' adiectiõe odor ac vtutis illi' erat accumulata grã. THEOPHI. Ul' sic i greco dr̃: Nardi pistici. i. fidelis: eo ꝙ vnguẽtũ nardi erat absqʒ dolo cũ fide ɔfectũ. AVGV. De cõ. euã. Põt ãt videri ɔ̃riũ ꝙ matthe' ⁊ marc' postea q̃ꝫ dixert: pascha ⁊ biduũ. deide cõmemorauerũt ꝙ erat iesus in bethania: vbi de illo pcioso vnguẽto dr̃. Joãnes aũt añ sex dies pasche dic̃ iesuʒ venisse in bethaniã: de eodẽ vnguẽto narraturus. Sʒ q ita mouent̃: nõ itelligunt mattheũ ⁊ marcũ illud qõ in bethania de vnguẽto factũ erat: nõ post illã pdicationẽ de biduo sʒ adhuc cũ sex dies eẽnt añ pascha recapitulãdo posuisse. HIERO. Mystice aũt symon leprosus mũdũ ifidelem prio: ⁊ postea fidelẽ significat. mulier ãt cũ alabastro ecclesiasticã fidẽ: q̃ dic̃: Nard' mea dedit odorẽ suũ. Pistica nardus dr̃. i. mystica ⁊ pciosa. Dom' ipleta odore celũ ⁊ terra ẽ. Fractũ alabastrũ: carnale õsideriũ ẽ: qõ frãgit̃ ad caput ex quo oẽ corp' cõpaginatũ ẽ. recũbẽte ipso. i. humiliãte se vt cũ tãgeret fides peccatricis: q̃ de pedib' ascẽdit ad caput: ⁊ ad pedes a capite descẽdit p fidẽ. i. ad xpm ⁊ ad mẽbra ei'. Seqt̃: Erat aũt qdã idig. ferẽ. itra semetip. dicẽ. vt qd pdi. ista: Per synodochen dr̃ vn' p mltis: ⁊ mul ti p vno. Perdit'.n. iudas de salute pditionem iuenit: ⁊ i vite fructifera mortis laqueus nascit̃. Sub ptextu aũt auaritie mysteriuʒ fidei logt̃. Eteni nr̃a fides trecẽtis emit̃ denarÿs in deceʒ sensib': iterior ib'. s. ⁊ exterior ib'. s. p corp' ⁊ aiam ⁊ spiritũ triplicatis. BEDA. Qr aũt dicit: Et fremuerũt in eã: neq̃ꝫ q̃ꝫ dẽm' de diligẽtib' xpm apostolis dictũ credere: sʒ de iuda poti' sub numero plurali. THEOPHI. Uel ɔueniẽter vr̃ inui ꝙ discipuli plures mulierẽ arguerũt: eo ꝙ sepe xpm audierãt de elemosyna docẽtẽ. Judas vo nõ eadẽ itẽtione idigne tulit: sʒ pp amorẽ pecunie ⁊ turpe lucruʒ: vñ ⁊ ioãnes ipsuʒ solũ ɔmemorat tãq̃ꝫ frauduleta itẽtiõe mulierẽ arguẽtẽ. Dicit aũt: Et frc. in eã. i. molesti erant ei exprobrãtes ⁊ iniurias iferẽtes. Arguit ãt dñs discipulos eo ꝙ õsideriũ ipediũt mulieris: vñ seqt̃: Jesus ãt dixit: Sinite eã qd illi molesti estis: Postq̃ꝫ eni mun' obtulerat: illaʒ p obprobria puertebãt. ORIGE. sup mat. Doluerũt.n. de pditiõe vnguẽti: qõ poterat venũdari multo pcio ⁊ dari paupibus. tñ nõ debat fieri hoc: qꝛ ɔueiẽs erat vt sup caput xpi funderet̃ sancta ⁊ decẽti ifusiõe. vñ seqt̃. Bonũ op' opata ẽ in me. Usqʒ adeo aũt efficax ẽ laus hui' opis boni: vt exhortet̃ nos oẽs odoriferis ⁊ pciosis opibus iplere dñi caput: vt de nobis dicat̃: Qr bonũ op' fecim' sup caput xpi: qꝛ semper qdẽ habem' q̃ꝫdiu in hac vita sum' paupes nobiscũ ⁊ opus habẽtes cura coꝝ q pfecerũt in verbo ⁊ diuites facti sunt in sapia dei. Nõ aũt possunt sufficere vt semp diebus ⁊ noctibus habeãt secũ filiũ dei. i. verbũ ⁊ sapiam dei. Seqt̃.n. Sẽp.n. paupes hẽbitis vobiscũ: ⁊ cũ volueritis potestis ill' benefacere: me añt nõ semp hẽbitis. BEDA. Mihi qdẽ videt̃ in hoc loco de presentia corpali locut': ꝙ nequaq̃ꝫ cũ eis ita futurus sit post resurrectionẽ quõ tunc in oĩ cõuictu ⁊ familiaritate. HIERO. Dicit ẽt: Bonũ opus opata est in me: qꝛ q credit in deũ: reputat̃ ei ad iusticiã. Aliud est.n. credere ei: ⁊ aliud credere in eũ: idest totũ eycere te in illũ. Seqtur: Qõ habuit. i. qõ potuit hoc fecit: preuenit vngere corp' meũ in sepulturã. BEDA. Quasi diceret: Uos putatis pditionẽ eẽ vnguenti: officiũ sepulture est. THEOPHI. Preuenit.n. q̃si a deo ducta vngere corpus meuʒ in signũ sepulture future: in quo pditorẽ cõfundit: ac si ei diceret. Qua cõscientia mulierẽ cõfundis q i sepulturã corp' meũ vngit: teipsuʒ vero nõ ɔfundis q me in mortẽ trades: Prophetiçat aũt dñs cõsequẽter duas pphetias. s. ꝙ euãgeliũ eius predicabit̃ in vniuerso mũdo: ⁊ ꝙ opus mulieris laudabit̃. vñ seqtur: Amẽ dico vobis: vbicũqʒ predicatum fu. ⁊c̃. BEDA. Notandũ aũt ꝙ sic maria gloriã adepta ẽ in toto orbe de obsequio qõ dño exhibuit: ita ecõuerso ille q obsequio eius detrahere non timuit: longe lateqʒ infamatus est. sed dominus bonuʒ laude digna remunerans: futuras impÿ contumelias tacendo preterÿt.

¶ Et iudas schariotes vnus de duodecim abÿt ad sũmos sacerdotes: vt pderet eũ illis. Qui audientes gauisi sunt: ⁊ pmiserũt ei pecuniã se daturos. Et q̃rebat quõ illuʒ opportune traderet.

BEDA. Infelix iudas damnuʒ quod ex effusiõe vnguẽti fecisse credebat: vult magistri precio compensare: vñ dicit̃: Et iu. sca. vnus de duo. abÿt ad sum. sa. vt pderet eum illis. CHRY. in ser. de pas. Quid mihi eius patriã dicis vtinam ipsum quoqʒ nescire licuisset. Sʒ alter erat discipulus qui iudas Jacobi çelotes vocabatur: ⁊ ne appellatio

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

ne cognominis fiat cõfusio psonaꝝ: ꝓpterea hũc ab illo se/parauit. Nõ aũt dixit: Judas ꝓditor: vt doceat detractationes nescire ꝛ accusationes declinare. Cũ aũt dicit: Unus de .xij. auget detestabilitatẽ ꝓditoris. nã ꝛ alij discipuli erãt: qui fuerant numero. lxx. sꝫ illi non ĩtimi: nõ tanta confidentia sociati sunt: isti autem. xij. fuerunt cõprobati. hec erat caterua legalis de q̃ proditor malignus exiuit. HIERO. Unus tamẽ erat de. xij. numero: nõ vnus merito: vnus corpore: nõ vnus aĩo. Abijt aũt ad pncipes postq̃ exijt ꝛ intrauit in eũ sathanas: vnũqđq; aĩal ad simile sibi iungiť. BEDA. Cũ aũt dixit: Abijt. ostẽdit eũ nõ a pncipibus inuita/tũ: nõ vlla necessitate cõstrictuꝫ: sed sponte ꝓpria scelerate mentis inisse consilium. THEOPHI. Dicit aũt vt ꝓderet eũ illis. i. vt annunciaret illis quãdo solus existeret. Timebãt aũt ĩ eũ irruere quãdo docebat ꝓpter turbã. HIERO. Promittit aũt se tradere vt magister eiꝰ dyabolꝰ ante dicebat: Tibi dabo ptãtẽ hãc vniuersaꝫ: Seqť: Qui audiẽtes gauisi sũt: ꝛ ꝓmi. ei pecu. se da. Promittũt qdẽ pecuniã: ꝛ amittũt vitã quã ip̃e recipit cũ vitã amittit. CHRY. in ſ. de pas. O dementiã: imo cupiditatẽ ꝓditoris. cũcta. n. mala cupiditas ꝓcreauit: Nã cupiditas captas aĩas retinet: ꝛ oĩbus nodis alligatas ꝯstringit: ꝛ rex obliuionẽ imponit: ꝛ alienatõnẽ mẽtis ostẽdit. Ab hac iudas captiuꝰ cupiditatis insania: conuersationis: mense: discipulatꝰ: admonitõis: suasionis: oblitꝰ ẽ. Nã seqť: Et q̃rebat quõ eũ opportune traderet. HIERO. Sꝫ opportunitas doli nunq̃ inuenitur: vt non vindiceť hic aut illic. BEDA. Multi hodie scelus iude q dominum ac magistꝝ deũq; suũ pecunia vendiderit: velut ĩmane ꝛ nephariuꝫ exhorrẽt: nec tamẽ cauẽt. nam cũ ꝓ muneribus charitatis ꝛ veritatis iura spernunt: deuꝫ qui est charitas ꝛ veritas produnt.

¶ Et prio die azimorũ quãdo pascha ĩmolabãt dicunt ei discipuli: Quo vis eamus ꝛ paremus tibi vt manduces pascha? Et mittit duos ex di/scipulis suis: ꝛ dic̃ eis: Jte ĩ ciuitatẽ: ꝛ occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Seqmi/ni euꝫ: ꝛ quocũq; ĩtroierit dicite dño domus q: magister dic̃: Ubi ẽ refectio mea: vbi pascha cũ discipulis meis mãducẽ? Et ipse vobis dmõstrabit cenaculũ grãde stratuꝫ: ꝛ illic parate nobis. Et abierunt discipli eius: ꝛ venerũt ĩ ciuitatẽ: ꝛ iuenerũt sicut dixerat illis: ꝛ parauerũt pascha.

CHRY. in ſmone de pas. Qñ iudas de traditiõe tractabat: alij discipuli sũt de ꝑparatiõe pasche solliciti. vñ dr: Et prio die azi. qñ pascha im. di. ei disci. Quo vis eamꝰ ꝛ pare/mꝰ tibi cõ. pascha? BEDA. Primũ diẽ azimoꝝ. xiiij. dieꝫ ꝑmi mẽsis appellat: qñ fermẽto abiecto ĩmolare. i. agnũ occidere solebãt ad vesperã: qđ exponẽs apostolꝰ ait: Pascha nostrũ ĩmolatꝰ ẽ xp̃s. q lꝫ die sequẽti. i. xv. luna sit crucifixꝰ attñ nocte q̃ agnꝰ ĩmolabať: ꝛ corporis sanguinisq; sui tra/dens mysteria celebranda: ꝛ a iudeis tẽtus ac ligatus: ipsiꝰ ĩmolatõis: hoc ẽ passiõis sue sacrauit exordiũ. HIERO. Azima vo q̃ cũ amaritudĩe. i. lactucis agrestibꝰ mãducanť: redẽptio nr̃a ẽ: amaritudo vo passio dñi. THEOPHI. Ex hoc aũt q dicũt discipuli: Quo vis eamꝰ? manifeste vr̃ q xp̃s hospitiũ aliqđ nõ hẽbat: sꝫ neq; discipuli ꝓprias domos: si enĩ habuissent: duxissent eũ ad illas. HIERO. Dicũt ẽt. Quo vis eamꝰ? vt cũ volũtate dei dirigamꝰ gressus nr̃os: dñs aũt indicat cũ quo manducat pascha: ꝛ more suo mittit duos: qđ supra exposuimus. vñ seqť: Et mittit du. ex disci. suis ꝛ di. eis. Jte in ciui. THEOPHI. Mittit qdẽ ex discipulis suis petrũ. s. ꝛ ioãnẽ vt lucas dic̃ ad ignotũ hominẽ: inuẽs ex h q posset nõ pati. Nã q mentem ignoti no/uit vt ipsos recipet: qd nõ opareť in alijs: Dat ẽt eis signũ vt domũ. s. iuenirẽt cũ subdit: Et occurret vobis hõ la. aq̃ baiulãs. AVGV. de cõ. euã. Marcꝰ lagenã dicit quã lucas amphorã: ille vasis genꝰ: iste modũ significauit: vterq; veritatẽ snĩe custodiuit. BEDA. Jndiciũ ãt pñtie diuinitatis ẽ: q cũ discipulis loquẽs qd alibi futurũ sit nouit. vñ seqť: Et abi. disci. eiꝰ ꝛ ve. in ciui. ꝛ iue. sic̃ dixit illis ꝛ pa. pas. CHRY. in ser. de pas. Nõ illud qđ nr̃ꝫ: sꝫ iterim iudeoꝝ: illud ãt qđ nr̃m ẽ nõ solũ ꝯstituit: sꝫ ipse factꝰ ẽ pascha. Sꝫ ꝛ cur illud mãducauit? q: factꝰ ẽ sub lege: vt eos qui sub lege erãt redimeret: ꝛ ipse legi requiẽ daret: ꝛ vt nemo dicat: q iõ eã euacuauerit: q: eã iplere vt molestã ꝛ arduã ñ valuit ipse pus eã cõpleuit: ꝛ sic fecit eã requiescere. HIERO. Mystice aũt ciuitas ecclesia ẽ: que muro fidei cingitur. hõ occurrens populus primitiuus est: amphora aque: lex lr̃e. BEDA. Uel aqua: lauacrũ gr̃e: lagena fragilitatem designat coꝝ p quos eadem erat gratia mundo monstranda. THEOPHI. Lagenã aque portat qui baptiçatꝰ est. q aũt baptisma baiulat: venit ad requiẽ ſm rõnẽ viuẽs: ꝛ sicut in domo requie potitur. vnde subdit: Sequimini eum. HIERO. Qui. s. ducit ĩ altũ vbi est refectio christi. Dominus domꝰ petrus aplus est: cui dñs domũ suã credidit: vt sit vna fides sub vno pastore. Cenaculũ grande ecclesia magna est: in q̃ narrať nomen dñi strata varietate virtutũ ꝛ linguaꝝ. BEDA. Uel cenaculuꝫ magnuꝫ spiritualiter lex est: q̃ de angustijs lr̃e egrediens ꝛ sublimi loco. i. in alto mẽtis solario recipit saluatorẽ. Cõsulte aũt siue aq̃ baiuli: siue dñi domus sunt ꝑtermissa vocabula: vt oĩbus veruꝫ pascha celebrare volẽtibus: hoc est christi sacramẽtis imbui. eumq; sue mentis hospitio suscipere querentibus: facultas dãda signeť. THEOPHI. Uel dñs domꝰ itellectꝰ est: q ostẽdit cenaculũ grãde. i. altitudinẽ itelligentiaꝝ. qđ ꝛ si altum sit: tñ nihil hꝫ vaneglorie ꝛ tumoris: sed sterniť ꝛ planũ fit humilitate. Jbi aũt. i. in tali mẽte pascha christo paratur a petro. s. ꝛ ioanne. i. ab actione ꝛ contemplatione.

¶ Uespere aũt facto: venit cum duodecim. Et discũbentibus eis ꝛ mãducãtibꝰ ait iesus: Amẽ dico vobis: q: vnus ex vobis tradet me qui mãducat mecũ. At illi ceperunt cõtristari ꝛ dicere ei singulatim. Nunqd ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim q intigit mecũ manũ in catino. Et filius quidem hoĩs vadit: sicut scriptũ est de eo. Ue aũt hoĩ illi: per quẽ filius hominis tradetur. Bonum erat ei si non esset natus homo ille.

BEDA. Dñs q de sua passione ꝑdixerat: ẽt de proditore ꝑdicit: dans locũ pnĩe: vt cum itellexisset sciri cogitationes suas peniteret eũ facti sui. vñ dr: Uespe aũt fac. ve. cuꝫ. xij. ꝛ discũ. eis ꝛ man. ait iesus: Amen dico vobis q: vnꝰ ex vobis me tradet: q manducat mecũ. CHRY. in ser. de passi. Ubi pꝫ q nõ apte euꝫ oĩbꝰ publicabat: ne ipudentiorẽ euꝫ faceret: nec ẽt penitꝰ silentio ꝑteribat: ne celari arbitratus: audacter ad ꝓditionem ꝓperaret. THEOPHI. Sed quõ discũbentes cenabãt: cũ lex ꝑcipet: q stãtes erecti deberẽt pascha comedere? Probabile aũt ẽ priꝰ eos adiplesse pascha legale: deide discubuisse: icipiẽte eo ꝓpriũ tradere pascha. HIERO. Uespa aũt diei: vesperã idicat mundi. Circa vndecimã nãq; horã veniũt nouissimi: qui ꝑmi denariuꝫ eterne vite accipiũt. Oẽs igiť discipuli tanguntur a dño: vt fiat armonia citharc: oẽs nerui bñ suspensi cõsona voce rñdent. Nã seqť: At illi ceperũt cõtristari: ꝛ dicere ei singulatĩ: Nunqd ego? Unꝰ aũt remissus ꝛ pecunie amore madefactus dixit: Nunqd ego sum rabi? sicut in mattheo legiť. THEOPHI. Ceperũt aũt alij discipuli ꝯtristari propter dñi verbuꝫ. Nam ꝛ si extra hanc existerent passio

nem: magis tñ credũt illi q oĩuꝫ nouit corda q̃ sibi. Seqť: Qui ait illis: vnꝰ ex duodeci: q itingit mecũ manũ ĩ catino. BEDA: Judas. s. q ceteris ꝯtristatis ꝛ retrahẽtibꝰ mãuꝫ cũ magistro manũ mittit ĩ catinũ. Et q: pus dixerat: Unus ex vobis me tradet. ꝑseuerat ꝓditor ĩ malo: mãifestiꝰ arguit: ꝛ tamẽ nomẽ ꝓpriũ nõ designat. HIERO. Dicit ãt: Unꝰ de duodeci: q̃si ab eis sepatꝰ: sepat. n. seorsuꝫ lupꝰ ouẽ quaꝫ capit. Ouis q̃ de ouili egrediť: lupi morsibꝰ pꝫ: Judas ãt nec ꝑmo: nec secũdo correptꝰ a ꝓditõe retrahit pedeꝫ. vñ pena ꝑdiciť: vt quẽ pudor nõ vicerat: corrigãt denũciata suppli/cia. ꝛ h ẽ qđ subdiť: Et filiꝰ qdẽ ho. va. sicut scriptũ ẽ de eo. THEOPHI. Per h qđ dr: Uadit: oñdiť q mors xp̃i fuit volũtaria ꝛ nõ necĩa. HIERO. Sꝫ q: mlťi bonũ vt iudas faciũt: sꝫ oĩno illis nõ ꝓficit: recte subdiť: Ue ãt ho. illi p quẽ fi. ho. tradeť. BEDA: Sꝫ ꝛ hodie quoq; ĩ sempiternũ ve illi homini: q ad mẽsaꝫ dñi malignꝰ accedit. Etenĩ il/le ĩ exẽplũ iude filiũ hoĩs tradit: nõ qdẽ iudeis pectõribus: sꝫ tñ peccatoribꝰ mẽbris suis. Seqť: Bonũ erat ei: si nõ eẽt natꝰ hõ ille. HIERO. Scilicet ĩtimo latẽs vtero mr̃ no: meliꝰ. n. ẽ nõ eẽ: q̃ ad tormẽta eẽ. THEOPHI. Quãtũ. n. ex fine meliꝰ fuissꝫ ei q eẽt si nõ ꝓditor existeret: nã deꝰ fecit iꝫ ad opera bona: sꝫ postq̃ ad tantã deuenit maliciaꝫ melius fuisset ei si natus non fuisset.

¶ Et manducantibus illis: accepit iesus paneꝫ: ꝛ bñdicens fregit: ꝛ dedit eis: ꝛ ait: sumite: hoc ẽ corpus meuꝫ. Et accepto calice gratias agẽs dedit eis. Et biberũt ex illo omnes. Et ait illis. Hic ẽ sanguis meus noui testamenti: q pro multis effundetur. Amen dico vobis q iam non bi/bam de genimine vitis: vsq; in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei.

BEDA: Finitis pasche veteris solẽnijs trãsit ad nouum vt. s. pro carne agni ac sanguine: sui corporis sanguinisq; sa/cramentum substitueret. vnde dr: Et man. ill. acce. iesus panẽ. vt. s. ipꝫ se esse mõstraret: cui iurauit dominus: Tu es sacerdos in eternũ ſm ordinẽ malchisedech. Seqť: Et bene. fre. THEOPHI. Jdest gr̃as agens fregit: qđ ꝛ nos facimus orones supaddẽtes. BEDA: Frãgit etiã ip̃e panem quẽ discipulis porrigit: vt ostẽdat corpis sui fractõem non absq; sua spõte vl ꝓcuratõe futurã: quẽ etiã bñdixit: q: na/turã humanã quã passurus assumpsit: ip̃e vna cum patre ꝛ spũscõ gr̃a diuine vtutis ipleuit. Bñdixit panẽ ac fregit: q: hoĩeꝫ assumptũ ita morti subdere dignatꝰ ẽ: vt ei diuine ĩ/mortalitatis ĩesse potẽtiã demõstraret: Jdq; velociꝰ eum a morte resuscitãdũ eẽ doceret. Seqť. Et dedit eis ꝛ ait: Sumite: h ẽ corpꝰ meũ. THEO. Hoc. s. qđ nũc do: ꝛ qđ nunc sumitis: Nõ aũt panis figura tñ corpis xp̃i ẽ: sꝫ ĩ ꝓpriũ xp̃i corpꝰ trãsmutať. nã dñs ait: Panis quẽ ego dabo caro mea ẽ. sꝫ tñ caro xp̃i nõ vr̃ pp nr̃aꝫ ĩfirmitatẽ: panis. n. ꝛ vinũ de nr̃a ꝯsuetudĩe ẽ: si vo carnẽ ꝛ sãguinẽ cerneremꝰ: sumere nõ sustineremꝰ. pp h dñs nr̃e ĩfirmitati ꝯdescẽdẽs: spẽs panis ꝛ vini ꝯseruat: sꝫ panẽ ꝛ vinũ ĩ veritatẽ ꝯuertit carnis ꝛ sanguis. CHRY. in ser. de pas. Et nũc ẽt ille ꝑsto ẽ xp̃s: q illã ornauit mẽsaꝫ: ipse istã quoq; ꝯsecrat. Nõ. n. hõ ẽ q ꝓposi/ta corpꝰ xp̃i facit ꝛ sanguinẽ: sꝫ ille q ꝓ nobis crucifixus est xp̃s. Sacerdotis ore vba ꝓferunť: ꝛ dei virtute cõsecrãť ꝛ gr̃a: h verbo qđ dicit. Hoc ẽ corpꝰ meũ. ꝓposita ꝯsecranť: ꝛ sic̃ illa vox q̃ dicit. Crescite ꝛ mlťiplicamini ꝛ replete terrã semel qdẽ dcã ẽ: sꝫ oĩ tpe sentit effectũ ad gnãtionẽ opante natura: ita ꝛ vox ista semel qdẽ dcã ẽ sꝫ p oẽs mẽsas eccľie vsq; in hodiernũ diẽ ꝛ vsq; ad eiꝰ aduẽtũ ꝑstat sacrificio firmitatẽ. HIERO. Mystice aũt in pane transfigurat dñs corpꝰ suũ: qđ ẽ ecclesia pñs: q̃ accipiť in fide: bñdiciť in nu/mero: frãgiť ĩ passionibꝰ: dať ĩ exẽplis: sumiť in doctrinis: formať in sanguinẽ suũ in calice vino ꝛ aq̃ ꝯmixtũ: vt alio purgemur a culpis: alio redimamur a penis: Sãguie nãq; agni ſuãť domꝰ a ꝑcussiõe angeli: ꝛ aq̃ maris rubri extiguũtur inimici: q̃ sunt mysteria eccľie xp̃i. Uñ seqť: Et acce. ca. gr̃as agẽs de eis: Gr̃a. n. ꝛ non meritis saluati sumus a deo: GREGO. ij. mora. Cuꝫ appropinq̃ret ẽt passiõi accepto pane gr̃as egisse ꝑhibeť. gr̃as itaq; egit q flagella aliene iniq̃tatis suscepit: ꝛ q nil ꝑcussiõe dignũ exhibuit: humiliter ĩ passiõe bñdicit: vt hic oñdat qd vnusq̃sq; in flagello culpe facere dẽat: si ipse eq̃nimiter flagella culpe portat aliene. vt hic ẽt oñdat qd ĩ correctiõe faciat subditꝰ: si in flagello positꝰ pr̃i gr̃as egit eq̃lis. BEDA. Q: ꝛ nos in xp̃o ꝛ in nobis xp̃m manere oꝫ vinũ dñici calicis aq̃ misceť. Attestante. n. ioãne aq̃ ppľi sunt: ꝛ neq; aquã solã: nꝫ solũ vinũ cuiq̃lꝫ offerre: ne talis oblatio caput a mẽbris secernẽdum eẽ significet: ꝛ vel xp̃m sine nostre redẽptõis amore pati potuisse: vel nos sine illiꝰ passiõe saluari ac pati posse offerri ꝯtin/gat. Seqť: Et biberũt ex illo oẽs. HIERO. Ebrietas felix: satietas salutaris: q̃ quãto copiosiꝰ sumiť: tãto sobrieta/tẽ mẽtis donare dignať. THEOPHI. Quidã aũt dicũt iudã mysterioꝝ nõ fuisse ꝑticipẽ: sꝫ q exiuerit anteq̃ dñs mysteria largireť. Alij ẽt dicũt q illi tradidit de illo mysterio. CHRY. in ser. de pas. Christꝰ. n. sanguinẽ ei q eũ vendidit offerebat: vt hẽret remissionẽ pctõꝝ: si tñ impiꝰ exi/stere noluisset. HIERO. Bibit ergo iudas: sꝫ non saturatus: nec siti extiguit ignis eterni: q: in igne sumit mysteria xp̃i: cuiꝰ sacrificiũ nõ emũdat. sꝫ eos cogitatio ĩsipiẽs ꝑduc̃ ad culpas: q se cenosis crudelitatis fetoribus miscuerunt. CHRY. in ser. de pas. Nullus ergo sit iudas in dñi mensa. hoc sacrificiũ cibꝰ spũalis est: nã sicut corporalis cibus cũ vẽtrẽ iuenerit aduersis humoribus occupari amplius ledit: ita est ꝛ iste spiritualis cibus si aliquẽ reperit malignitate pollutũ: magis eũ pdit nõ sua natura: sꝫ accipientis vitio. Pura igiť sit mens in oĩbus pura cogitatio: q: ꝛ sacrificium purũ est. Seqtur. Et Ait illis: hic est san. meꝰ noui testamẽti. BEDA. Hoc ad distinctionẽ respicit veteris testamẽti qđ hircoꝝ ꝛ vitoloꝝ est sanguie dedicatũ: dicente iter aspgẽdũ legislatore. h ẽ sanguis testamẽti qđ mãdauit ad nos deus. Seqtur: Qui pro mul. effundeť. HIERO. Non enim oẽs emundat. Sequitur: Amẽ dico vobis q iã non bi. de geni. vi. vsq; in diem illum cum illud bi. no. in regno dei. THEOPHI. Quasi diceret: Non bibam de vino vsq; ad resurrectionem: regnũ enĩ resurrectionẽ vocat: quasi tunc regnauerit cõtra morteꝫ. Post resurrectionem vero bibit cũ discipulis: ꝛ comedit: ostendens q idem ipse esset q passus est: Nouuꝫ aũt bibit illud. i. nouo quodãmõ ꝛ alieno: Non enĩ corpus habebat passibile indigens cibo: sꝫ ĩmortale ꝛ incorruptibile. Jntelligendum est autem ꝛ sic: Uitis est ipse dominus genimen vitis mysteria ꝛ ĩtellectꝰ occultus quẽ ipse generat: qui docet hoĩem scientiaꝫ. Jn regno autem dei. i. in futuro seculo bibet cum suis discipulis mysteria ꝛ sapientiaꝫ noua quedam nos docens: ꝛ reuelãs que nunc occultat. BEDA. Uel aliter: Uiteꝫ siue vineã domini appellatam esse synagogam esaias testatur dicens: Uinea domini sabaoth domus israel est. Jturus ergo dñs ad passionem ait: Jam non bibam de ge. vi. ac si aperte dicat: Nõ vltra carnalibus synagoge cerimonijs delectabor: in quibus ẽt ista paschalis agni sacra locũ tenuere ꝑcipuũ. Aderit enĩ tẽpus mee resurrectionis: aderit dies illa cũ in regno dei positus. i. gloria vite ĩmortalis sublimatus: de salute eiusdẽ populi fonte gratie spiritualis regenerãt vobis cum gaudio ꝓfundar. HIERO. Considerandum autem q hic dominus mutat tñ sacrificium: sed non mutat tempus: vt nos nunq̃ cenã dñi ante quartãdecimã lunã faciamus: q facit in. xiiij. resurrectionẽ in. xi. luna cenaꝫ domini faciet: qđ nunq̃ in veteri testamẽto nec in nouo factuꝫ est.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Et hymno dicto: exierūt in montē oliuaꝝ. Et ait eis iesus: Oēs scādalizabimini i nocte ista: qꝛ scriptū ē: percutiā pastorē ꝛ dispergent oues. Sed postq̄ resurrexero precedam vos i galileam: Petrus aūt ait illi: Etsi oēs scādalizati fuerit: sed nō ego. Et ait illi iesus: Amē dico tibi: qꝛ tu hodie in nocte hac priusq̄ gall⁹ vocē bis dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loq̄baꝣ. Et si oportuerit me simul commori tibi: nō te negabo. Similiter autem ꝛ omnes dicebāt.

HYLA. Sicut grās egerūt anteq̄ biberēt: ita etiā grās agūt ꝛ postq̄ biberūt. vñ dr̄: Et hymno dicto exi. i mon. oli. vt. s. adiscas: ꝛ ante cibū: ꝛ post cibū graꝝ reddere actiōes. HIERO. Hymnū. n. dicit laudē dñi vt ē i psalmo: Edēt pau. ꝛ sa. ꝛ lau. domi. q req. eū. Et adorauerūt ꝛ māducauerūt oēs pingues terre. THEOPHI. Simul etiā ꝛ hic ondit qd̄ amplectibile erat sibi ꝑ nobis mori: qꝛ cū tradendus erat deū laudare dignat⁹ ē. Docet ēt nos cū i āgustias icidimus ꝑpter multoꝝ salutē nō ꝯtristari: sꝫ deo grās agere: q i nostra tribulatōe opaꝣ mltoꝝ salutē. BEDA: Pōt etiā hymnus ille itelligi quē dñs sꝫ Joānē patri grās agēs decantabat: in quo ꝛ ꝑ seipo: ꝛ ꝑ discipulis: ꝛ ꝑ eis q ꝑ vbū ipoꝝ credituri erant: eleuatis sursum oculis precabatur.

THEOPHI. Exiuit āt i mōtē: vt ad eū solitariū existētē: exeuntes ipꝫ caperēt absq̄ tumultu. Si. n. accessissent cū i ciuitate māebat forte fuisset multitudo populi conturbata: ꝛ tunc manifeste occasionē inimici captantes viderētur ipꝫ iuste iterficere tāq̄ populū concitantē. BEDA: Pulchre ēt dñs discipulos sacramētis ibutos i mōtē educit oliuaꝝ: vt typice designet nos ꝑ acceptionē sacramētoꝝ ad altiora vtutū dona ꝛ charismata sanctispūs: qbus i corde ꝑungamur ascēdere debere. HIERO. Jn monte etiā oliueti iesus teneꝣ: vñ ad celos ascendit: vt nos sciamus qꝛ inde ascendimus ad celos vnde vigilam⁹ ꝛ oram⁹ ꝛ ligamur: nec repugnamus i terra. BEDA: Predicit aūt dominus discipulis qd passuri sunt: vt cū passi fuerit: nō despent salutē sꝫ agētes penitētiā libereꝣ. vñ seqꝣ: Et ait illis iesus: Omnes scādaliçambiūni i me i nocte ista. HIERO. Oēs qdē cadūt: sꝫ nō oēs iacēt. Nunqd. n. q dormit nō adyciet vt resurgat: Carnale ē cadere: sꝫ diabolicū ē iacere. THEOPHI. Permisit āt eos dñs cadere: vt nō i seipsis ꝯfidāt. ꝛ ne videreꝣ h̄ qd̄ pdixerat ex quodā argumēto apparēti pdixisse iducit testimoniū çacharie ꝑphete. vñ seqtur. Percutiā pastorē ꝛ dispgēꝣ oues gregis. BEDA. Hoc alys verbis in çacharia ꝑpheta scriptū ē: ꝛ ex psona ꝑphete ad dñs dr̄. Percute pastorē ꝛ dispgenꝣ oues. Propheta. n. postulat passionē dñi: pr̄ rñdet: Percutiā pastorē: pcib⁹ iferioꝝ. Fili⁹ a patre mittiꝣ: ꝛ pcutiꝣ. i. icarnaꝣ ꝛ patiꝣ. THEOPHI. Dicit aūt pr̄: Percutiam pastorem: qꝛ ipsum pcuti dimisit. Oues discipulos dicit: q̄si inocentes ꝛ quasi absq̄ malitia. Ultimo ꝯsolationem inducit dicēs: Sed postq̄ resurrexero pcedā vos in galileā. HIERO. Jn quo vera ꝑmittiꝣ resurrectio: vt spes non extinguaꝣ. Seqtur: Petrus aūt ait ei. Et si oēs scan. fu. sed nō ego. Ecce auis sine pēnis in altū volare nititur: sed corpus aggrauat aīam: vt timore humane mortis timor dñi supetur. BEDA. Et petrus ergo de ardore fidei ꝑmittebat: ꝛ saluator quasi deus futura nouerat. vnde seqtur: Et ait illi iesus: Amen di. tibi qꝛ tu ho. in noc. hac priusq̄ gal. bis vo. de. ter me es negatu. AVGV. De con. euan. Cū oēs euangeliste dicāt predixisse dominū q cū petrus esset negaturus: anteq̄ gallus cātaret: Marcus hoc solū narrauit expressius. vnde nōnullis videꝣ non cōgruere ceteris: qꝛ parū attendunt. Tota. n. petri negatio trina ē: q̄ si tota post primū galli cātū iciperet: falsū dixisse viderenꝣ tres aly euāgeliste: q. s. anteq̄ gallus cantaret: ter eū esset negaturus. Rursus si totā trinā negationē ante pegisset q̄ cātare gallus inciperet: supfluo dixisset marcus ex psona dñi: Priusq̄ gallus bis vocē dederit: ter me negaturus es. Sed qꝛ ante primū galli cātū cepta est illa trina negacio: attēderūt illi tres nō quādo eā cōpleturus eēt petrus: sed quāta fatura esset. i. trina: ꝛ quādo ceptura. i. ante galli cantū q̄q̄ in aīo eius ꝛ ante primū galli cantum tota cōcepta est. Marcus aūt de ipsarū vocū iteruallo planius elocut⁹ est. THEOPHI. Qd̄ sic itelligiꝣ: Petrus semel negauit: deinde gallus cātauit: negante vero eo duab⁹ alys negationib⁹: tūc gall⁹ scd̄o vocē emisit. HIERO. Gallus lucis nūtius quis est nisi spiritussanctus: cuius voce in ꝑphetia ꝛ in apostolis nos de trina negatione excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qui male cogitauimus de deo: ꝛ male locuti sumus ad proximos: ꝛ male fecimus ad nosmetipsos. BEDA. Fides autem apostoli petri: ꝛ ardens affectus ad dominū cōsequenter ostēditur. Seqꝣ. n. At ille ampli. loque. Et si opor. me si. cōmo. tibi nō te negabo. THEOPHI. Feruorem etiam itrepidū ꝛ aly discipuli ostēderunt. Nam sequitur: Similiter autem ꝛ omnes dicebāt. sed tn̄ resistebāt veritati: quā christus predixerat.

¶ Et veniūt in prediū cui nomen gethsemani: ꝛ ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. Et assumit Petrū ꝛ Jacobū ꝛ Joānē secū: ꝛ cepit pauere ꝛ tedere. Et ait illis: Tristis ē anima mea vsq̄ ad mortē. Sustinete h̄ ꝛ vigilate. Et cū ꝑcessisset paululū: pcidit sup terrā: ꝛ orabat vt si fieri posset trāsiret ab eo hora: ꝛ dixit: Abba pr̄: oīa tibi possibilia sūt: trāsfer calicē hunc a me: Sed nō qd̄ ego volo: sꝫ qd̄ tu. Et venit ꝛ inenit eos dormiētes. Et ait petro: Symon dormis: Nō potuisti vna hora vigilare: Uigilate ꝛ orate: vt nō itretis i tētationē. Spirit⁹ qdem ꝑmptus ē: caro vero ifirma. Et iterū abiens orauit eūdē sermonē dicēs. Et reuersus denuo: iuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eorum grauati: ꝛ ignorabāt qd rñderēt ei. Et venit tertio: ꝛ ait illis: Dormite iā: ꝛ reqescite. Sufficit. Uenit hora: ecce filius hois tradeꝣ in manus peccatorū. Surgite eamus: Ecce qui me tradet prope est.

GLO. Postq̄ dñs scādalū discipuloꝝ pdixerat: nūc euāgelista narrat de oratōe ipsius: i q̄ ꝑ discipulis credit orasse: ꝛ prio describens locū oratiōis dicit: Et veniunt in pdiū cui nomē gethsemani. BEDA. Monstraꝣ vsq̄ hodie locus gethsemani: in quo dominus orauit ad radices mōtis olueti. Interptaꝣ aūt gethsemani vallis pinguiū siue pinguedinum. Cum aūt dominus in mōte orat: nos docet sublimia orando inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: insinuat nobis humilitatem semper in orationibus: ꝛ interne pinguedinem dilectionis esse seruandam. Ipse ēt per vallem humilitatis ꝛ pinguedinē charitatis pro nobis mortem subyt. HIERO. Jn valle etiam pinguedinum tauri pingues obsederunt eū. Sequitur: Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Separantur in oratione qui seperantur in passione: qꝛ ille orat: illi dormiunt: pinguedine cordis oppressi. THEOPHI. Singulariter etiā erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt silentiū ꝛ solitudinem in orationibus requiramus. Sequitur: Et assumit petrum ꝛ Jacobū ꝛ Joannē secum. Illos tres tm̄ assumit q glorie eius i mōte thabor ispectores extiterāt: vt q gloriosa viderāt: viderēt ꝛ tristia: ꝛ addiscerent q verus erat hō i hoc q tristaꝣ. Unde seqꝣ. Et cepit pauere ꝛ tedere. qꝛ. n. totum assumpserat hominē: assūpsit ꝛ naturales ꝑprietates hoīs: pauere ꝛ tedere ꝛ cōtristari naturaliter: nā hoīes naturaliter inuiti tēdunt ad mortē: vñ seqꝣ: Et ait illis: Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. BEDA. Quasi de⁹ i corpore cōstitutus fragilitatē carnis exponit: vt eoꝝ q sacramētū icarnatiōis obiurgāt excludere ipietas: nā q corpus suscepit oīa debuit suscipe q̄ corporis sūt: vt esuriret: sitiret: angereꝣ: cōtristareꝣ. Diuinitas. n. ꝑ hos ꝯmutari nescit affectus. THEOPHI. Quidā āt hoc sic itellexerūt. q. d. Tristor. n. nō q mori debeo: sed q israelite ꝑping mei me crucifixuri sūt: ac ꝑ hoc a regno dei debēt excludi. HIERO. Jn hoc ēt pauere ꝛ tristari docemur añ iudiciū mortis: qd̄ nō possumus ꝑ nos dicere: sꝫ ꝑ illū: Uenit pnceps mūdi hui⁹ ꝛ i me nō hꝫ qcq̄. Seqꝣ: Sustinete hic ꝛ vigilate. BEDA: Nō a sōno dormitiōis ꝑhibet cui⁹ tps nō erat iminēte discrimie: sꝫ a sōno infidelitatis ꝛ torpore mētis. Paululū aūt ꝑcedēs ruit i faciē suā: ꝛ humilitatē mētis habitu carnis ondit. Uñ seqꝣ: Et cū ꝑces. pau. proci. sup ter. ꝛ ora. vt si fieri posset trāsi. ab eo hora. AVGV. de cō. euā. Nō dixit si facere posset: sꝫ si fieri possꝫ: fieri. n. pōt qd̄ ille voluerit. Sic itaq̄ dictū ē: Si fieri pōt: ac si diceret: si vellet. Et neqs putaret eū pr̄is minuisse ptātē: manifestauit quo itellectu accipiēdū sit qd̄ dictū ē. Nā seqtur: ꝛ dixit. Abba pr̄: oīa tibi possi. sunt. Jn quo satis ondit nō ex ipossiltate: sꝫ ex volūtate pr̄is dictū eē: si fieri pōt. Marc⁹ aūt nō solū pr̄: sꝫ abba pr̄ eū dixisse ꝯmemorat. hoc ē abba hebraice: qd̄ latine pr̄. Et fortasse dñs ꝑpter aliqd̄ sacramētū vtrūq̄ dixit: volēs ostēdere se illā tristis psonā iā sui corporis. i. ecclie suscepisse: cui fact⁹ ē angularis lapis veniēti ad eū parti ex hebreis: ad quos ꝑtinet qd̄ ait abba: partim ex gētib⁹ ad quos ꝑtinet qd̄ ait pr̄. BEDA. Orat aūt transire calicē: vt ostēdat vere q hō erat. vnde subdit. Transfer calicē hūc a me. Reminiscēs aūt ꝛ ꝑpter qd missus est: pficit dispēsationē ad quā missus est: ꝛ clamat: Sꝫ nō qd̄ ego volo: sꝫ qd̄ tu. Quasi. d. Si moriꝣ mors me non moriente ꝑm carnē: trāseat calix. veꝝ qꝛ nō aliter hoc fiet: nō qd̄ ego volo: sꝫ qd̄ tu. Multi adhuc ꝯtristantur futura morte: sꝫ habeāt rectū cor: vitēt mortē quā possunt: sꝫ si nō possunt dicant id qd̄ ꝑpter nos dñs dixit. HIERO. Ex quo etiā vsq̄ i finē nō cessat nos docere patrib⁹ obedire: ꝛ volūtatē eoꝝ: volūtati nostre pponere. Seqꝣ. Et venit ꝛ inuenit eos dor. Sicut. n. dormiūt mēte: sic ꝛ corpe. Post orōnē aūt dñs veniēs ꝛ vidēs discipulos dormiētes petrū solū icrepat. Unde seqꝣ: Et ait petro: symō dormis: nō po. vna hora vigi. mecū: Quasi. d. Qui vna hora nō potuisti mecū vigilare: quo mortē spernes tu q spōdes mori mecū: Seqꝣ Uigilate ꝛ orate vt nō itre. i tēta. s. negādi me. BEDA Nō ait: Orate ne tētemini: qꝛ ipossibile est humanā aīam nō tētari: sꝫ ne itretis i tētationē: hoc ē ne vos tētatio superet. HIERO. Jn tētationē aūt itrare dr̄ q orare negligit. Seqꝣ: Spirit⁹ qdē ꝑmpt⁹ ē: caro āt ifirma. THEOPHI. Quasi. d. Spūs qdē vester ꝑmpt⁹ est ad me non negādū: ꝛ ꝑpterea hoc ꝑmittitis: sꝫ caro vestra i tātū ifirma ta ē: q nisi dñs ꝑ orōnē virtutē carni dederit: i tētationē intrabitis. BEDA. Temerarios hic reprimit: q qcqd crediderit: putāt se cōseq posse: sꝫ q̄tū ex mētis ardore cōfidimus tātū ex fragilitate carnis timeam⁹. Facit ēt hic locus aduersus eos q dicūt vnā i domino opationē ꝛ vnā voluntatē fuisse. Duas. n. volūtates ostendit: humanā. s. que propter infirmitatē carnis recusat passionē: ꝛ diuinā que ꝑmptissima est. Seqꝣ: Et iterū abi. ora eundē sermonē dicēs.

THEOPHI. Ut. s. ꝑ secūdariā orationem q verus hō eēt affirmaret. Sequitur: Et reuersus denuo iue. eos dor. tamē nō vehemēter redarguit. Erāt. n. oculi eoꝝ grauati. s. sōno. Et igno. qd respōderēt ei. ꝑ hoc ifirmitatē hūanā addiscas: ne. s. grauati sōno ꝑmittam⁹ ea que nobis impossibilia sunt. Ideo tertio abyt ad orandū orōne pdicta. vnde sequitur: Et venit tertio. ꝛ ait illis: Dormi. iam ꝛ requi. Nō turbaꝣ cōtra illos cū post redargutionē peius fecerint sed ironice dicit illis: Dor. iam ꝛ req. qꝛ iā sciebat q proditor appropinq̄bat. Et q ironice dixerit apparet per hoc qd̄ subdiꝣ: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. i ma. pec. Hoc dicebat deridēs somnū eoꝝ: q̄si diceret: nunc tēpus est vt dormiatis quādo inimicus appropinquat. Deinde subiungit: Surgite eamus: ecce q me tradet ꝑpe ē. Nō vt fugerēt hoc dixit: sꝫ vt inimicis obuiarent. AVGV. de cō. euan. Uel aliter: Per hoc q cū dixisset Dor. iā ꝛ req. adiungit Sufficit. ꝛ deinde infert: Uenit hora: ecce tra. fi. ho. vtrūq̄ itelligendū est post illud: Dor. ꝛ req. siluisse dominū aliquātū: vt hoc fieret qd̄ permiserat: ꝛ tunc intulisse: Uenit hora. ꝛ ideo iterponit: Sufficit. s. q requieuistis. HIERO. Trina autem discipulorum dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit significat: primus in domo: secundus ad sepulchrum: tertius de sepulchro. Trina aūt domini vigilia docet nos orando ꝛ de preteritis ꝛ de futuris ꝛ de presentibus veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth vn⁹ de duodeci ꝛ cū eo turba multa cū gladys ꝛ lignis: missi a sūmis sacerdotibus ꝛ scribis ꝛ seniorib⁹. Dederat aūt traditor eis signū dicēs: Quēcūq̄ osculat⁹ fuero ipse est tenete eum: ꝛ ducite caute. Et cū venisset statim accedens ad eum ait: Rabbi. Et osculatus ē eū. At illi man⁹ iniecerūt in iesum: ꝛ tenuerunt eum. Unus autē de circūstātib⁹ educēs gladiū percussit seruum sūmi sacerdotis: ꝛ āputauit illi auriculā. Et respōdēs ait illis: Tāq̄ ad latronē existis cū gladiis ꝛ lignis cōprehendere me: Quotidie erā apd̄ vos i tēplo docens: ꝛ nō me tenuistis: sꝫ vt impleanꝣ scripture. Tūc discipuli eius relinquētes eū oēs fugerunt. Adolescens aūt qdā sequebaꝣ illū amictus syndone sup nudo: ꝛ tenuerunt eum. At ille relicta syndone: nudus ꝑfugit ab eis.

BEDA. Postq̄ tertio dñs orauerat: ꝛ apostoloꝝ timorē seqnte penitētia ipetrauerat corrigendū: securus de passione sua pgit ad psecutores: de quoꝝ aduētu euāgelista dicit: Et adhuc eo loqnte ve. iudas scarioth vnus de. xy.

THEO. Hoc nō frustra poniꝣ: sꝫ ad maiorē ꝑditoris redargutionē q cū de pmo choro discipuloꝝ existeret: ꝯ dominū i rabiē versus est. Seqꝣ: Et cū eo tur. mul. cū gla. ꝛ lignis missi a sū. sa. ꝛ scri. ꝛ senio. HIERO. Incūbit. n. virtuti seculi: q despat de adiutorio dei. BEDA. Adhuc tamē hꝫ aliqd iudas de verecūdia discipuli: cū eū nō palā tradidit psecutorib⁹: sꝫ ꝑ signū osculi. vnde seqꝣ: Dederat āt tra. eis signū dicēs: Quēcūq̄ oscu. fu. ipse ē te. eū. ꝛ du. caute.

THEOPHI. Uide ei⁹ isensibilitatē: quomō credebat in osculo christū decipere: vt q̄si amicus estimareꝣ. Si aūt amicus eras o iuda: cuius grā cū inimicis accessisti: sed ois prauitas sine ꝑuidentia est: Sequiꝣ: Et cū ve. stati ac. ad eum ait: Rabbi: ꝛ oscu. est eum. HIERO Dat iudas signum osculi cum ueneno doli: sic chayn obtulit sacrificium subdolum ꝛ reprobatum. BEDA. Inuidens āt ꝛ scelerata cōfidentia magistꝝ vocat: ꝛ osculū ifert ei quē tradit. Suscipit āt domin⁹ osculū traditoris: nō quo simulare nos doceat: sꝫ ne ꝑditionē fugere videaꝣ: simul ꝛ illud

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

pſalmi cõplens: Cuʒ his q oderunt pacẽ erã pacificus. Se
quiť: Et illima. inic.ĩ eum.⁊ tenue.euʒ. HIERO. Hic
adeſt ioſeph venditus a fratrib⁹ ⁊ ferrũ ptranſiuit animã
ei⁹. Sequiť: Un⁹ aũt de circũ.edu.gla.pcuſ. ſer. ſũmi ſa.⁊
am.illi auri. BEDA. Petrus hoc fecit vt ioãnes decla
rat eodẽ mẽtis ardore quo cetera faciebat. Sciebat eniʒ
quomõ phinees puniẽdo ſacrilegos: mercedẽ iuſticie ⁊ ſa
cerdotij perẽnis acceperit. THEOPHI. Tacet ãt no
mẽ ei⁹ marcus: vt nõ videreť ſuũ laudare magiſtrũ q̃ſi ce
lãtẽ p chriſto. Innuit aũt petr⁹ ex hoc q iobediẽtes erãt
⁊ icreduli ſpernẽtes ſcripturas: nã ſi habuiſſent aures au
diẽtes ſcripturas: nõ crucifixiſſent dominũ glorie. Ampu
tauit aũt auriculã ſerui ſũmi ſacerdotis: nã ſũmi ſacerdo
tes pmo preteribãt ſcripturas: q̃ſi ſerui nõ audiẽtes facti.
Sequiť. Et rñdẽs ieſus ait illis. Tãq̃ ad latro.exi.cũ glo.
⁊ lignis. BEDA. Quaſi di. Stultũ ẽ cũ gladijs ⁊ fuſti
b⁹ querere eũ q vltro ſe veſtris tradidit manib⁹: ⁊ ĩ nocte
q̃ſi latitantẽ p pditorẽ iueſtigare: q quotidie ĩ tẽplo doce
bat. THEOPHI. Iſtud ãt diuinitatẽ ei⁹ oſtẽdit. qñ.n.ĩ
tẽplo docebat nõ valuerũt ipm capere: q̃uis ĩ manib⁹ co
tũ eẽt: qꝛ nõdũ tẽpus aduenerat paſſionis. qñ aũt ipe volu
it: tũc tradidit ſeipſuʒ vt adimplereñť ſcripture: qꝛ tanq̃
agnus ad occiſionẽ ductus ẽ. nõ clamans neq̃ vociferãs:
ſʒ volũtarie patiẽs. Seqť: tũc diſci.ei⁹ re. eũ oẽs fugerũt.
BEDA. In hoc ipleť ſmo: quẽ dñs dixerat: q oẽs diſci
puli ſcandalizareñť ĩ illo in ipſa nocte. Sequiť: Adoleſ. ãt
qdaʒ ſequebať illũ. amic. ſyn. ſup nudo. ſubaudiť corpore:
qꝛ nõ aliud indumenti q̃ ſolã habebat ſyndonẽ. Sequiť:
Et tenuerũt eũ. At ille re. ſyn. nu. pfu. ab eis. quoꝝ. ſ. pñtiã
deteſtabať ⁊ facta nõ a dño: cuius amorẽ ⁊ abſẽns corpo
re fixũ ſuauit ĩ mẽte. HIERO. Sič etiã ioſeph relicto
pallio nudus de manib⁹ ipudice femĩe aufugit. Qui vult
effugere manus iniquoꝝ: relinq̃ns mente que mundi ſũt
fugiat poſt ieſuʒ. THEOPHI. Probabile ãt videť q
hic adoleſcẽs erat ð illa domo: ĩ q̃ paſcha comederãt. Qui
dã vero dicũt hũc adoleſcẽtẽ fuiſſe iacobũ fratrẽ dñi: q di
cebať iuſtus: q ab apoſtolis poſt chriſti aſcẽſionẽ cathedrã
hieroſolymoꝝ accepit. GREGO. xiiij mor. Uľ hoc de
ioãne dř. q ⁊ſi poſt vt ṽba redẽptoris audiret ad crucẽ re
dijt: prius tñ territus fugit. nã ⁊ illũ eo tpe fuiſſe adoleſcẽ
tẽ lõga poſt hoc ĩ carne vita ei⁹ iditio ẽ. Potuit.n. fieri vt
ad horã tenẽtiũ manib⁹ elapſus: mox reſumpto idumẽto
redierit: ⁊ ſub dubia lucis nocte: ſe turbis ducentiũ ieſum
q̃ſi vnus de ipſis imiſcuerit: donec ad atriũ pontificis cui
erat notus perueniret: vt ipſe in ſuo euãgelio cõmemorat.
Sič aũt petrus q culpã negationis pnĩe lachrymis abluit
recuperationẽ oſtẽdit coꝝ q ĩ martyrio labunť. ita ceteri di
ſcipuli q articulũ cõprehenſionis fugiendo pueneruñt: cau
telam fugiendi docent eos qui ſe minus idoneos ad tole
randa ſupplicia ſentiunt.

¶ Et adduxerunt ieſum ad ſummũ ſacerdotẽ:
⁊ cõuenerũt oẽs ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores.
Petrus aũt a longe ſecutus eſt eum vſq̃ itro i
atrium ſũmi ſacerdotis: ⁊ ſedebat cũ miniſtris
ad ignẽ ⁊ calefaciebat ſe. Sũmi vero ſacerdo
tes ⁊ oẽ conciliũ: querebãt aduerſus ieſum teſti
moniũ: vt eum morti traderent: nec ĩueniebãt.
Multi.n. falſum teſtimoniũ dicebãt aduerſus
eum: ⁊ cõuenientia teſtimonia nõ erãt. Et qdã
ſurgentes: falſum teſtimoniũ ferebãt aduerſus
eũ dicẽtes: Quoniã nos audiuimus eũ dicẽtẽ:
Ego diſſoluã tẽplũ hoc manufactũ: ⁊ poſt tri
duũ aliud nõ manufactũ edificabo. Et nõ erat
conueniens teſtimonium illorum.

GLO. Narrauerat euãgeliſta ſupius: quomõ dñs a mi
niſtris ſacerdotũ fuerat capt⁹: nũc narrare icipit qũo ĩ do
mo pncipis ſacerdotũ morti adiudicat⁹ fuit. vñ dř: Et ad
dux. ieſũ ad ſũmũ ſacerdotẽ. BEDA. Sũmũ ſacerdotẽ
ſignificat cayphã: q ſicut ioãnes ſcribit erat põtifex ãni il
lius: õ quo teſtať Ioſephus: q põtificatũ ſibi emerit a pn
cipe romano. Seqť: Et cõuenerunt in vnuʒ oẽs ſacerdo
tes: ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores. HIERO. Tũc facta eſt ꝯgrega
tio tauroꝝ ĩ vaccis populoꝝ. Seqtur: Petrus ãt a longe
ſequebať euʒ vſq̃ itro in atriuʒ ſũmi ſacerdotis. Timor
.n. retrahit: ſʒ charitas trahit. BEDA. Merito ãt a lon
ge ſeq̃bať: qiã erat primo negaturus. Neq̃.n. negare poſ
ſet: ſi chriſto prim⁹ adheſiſſet. Seqtur: Et ſede. cuʒ mini
ſtris ad ignẽ ⁊ calefaciebat ſe. HIERO. In atrio cũ mi
niſtris calefacit ſe ad ignẽ. Atriũ ſacerdotis ẽ ſecularis cir
cuitus. miniſtri demonia ſunt: cuʒ qb⁹ q manet: fieri pec
cata ñ põt. ignis deſideriũ carnale. BEDA. Eſt.n. ignis
charitas: de quo dř: Ignẽ veni mittere in terraʒ: q ſup cre
dentes deſcẽdẽs varijs linguis eos laudare dñm docuit.
Eſt ⁊ ignis cupiditatis: de quo dř: Oẽs adulterãtes velut
clybanus corda coꝝ. hic ignis ĩ atrio cayphe inſtinctu ma
ligni ſpũs accenſus: ad negandũ: ad blaſphemandũ dñm
pfidoꝝ linguas armabat. Qð eni itus ĩ domo maligna ſy
nodus gerebat. hoc ignis in atrio iter frigora noctis accen
ſus figurabat. Quoniã eni abũdat inigtas: refrigeſcit cha
ritas multoꝝ. hoc frigore torpens ad horã petrus: q̃ſi pru
nis miniſtroruʒ cayphe calefieri cupiebat: qꝛ tẽporalis cõ
modi ſolaciũ pfidoꝝ ſocietate querebat. Seqtur. Sũmi
vo ſacer. ⁊ oẽ cõ. que. aduerſus ie. te. vt euʒ mor. traderẽt.
THEOPHI. Lege pcipiẽte q vnus exiſteret ſũmus
ſacerdos: tunc multi erãt ſubſtituti: ⁊ deſtituti ãnis ſingu
lis p principẽ romanoꝝ. Sũmos ergo ſacerdotes dicit il
los: q determinatũ eis tẽpus cõplentes iaʒ cõpleuerãt: ⁊ a
ſacerdotio deſtituti erant. Figuraʒ aũt iudicij: qð in pre
iudicium agebant operantur: teſtimonia querentes vt vi
deantur ieſuʒ iuſte dãnare ⁊ pdere. HIERO. Sʒ mẽti
ta eſt inigtas ſibi: vt regina aduerſus Ioſeph: ⁊ ſacerdotes
aduerſus ſuſannã. ſʒ ignis ſine materia deficit. vnde ſeqť:
Nec inueniebãt. Multi.n. fal. teſti. di. aduerſus eũ: ⁊ cõ.
teſti. non erant. Qð eni variať: icertũ habeť. Seqtur: Et
qdaʒ ſur. fal. teſti. ferebãt. Moris eſt hereticoꝝ vmbram
de veritate trahere. nõ ille dixit quod ille dicũt. ſʒ ſimile
verbum de templo corporis ſui: qð poſt biduũ reſuſcita
uit. THEOPHI. Nõ.n. dñs dixerat: Ego diſſoluã illð
ſʒ ſoluite. neq̃ manufactũ dixit: ſʒ ſimpliciter templum.
HIERO. Dixit etiam: Suſcitabo viuũ aĩal ſignificãs
⁊ ſprans templum. Falſus teſtis eſt qui in eo ſenſu dicta i
telligit: quo non dicuntur.

¶ Exurgẽs ãt ſũmus ſacerdos ĩ mediũ iterroga
uit ieſũ dicẽs: Nõ rñdes qcq̃ ad ea q̃ tibi obijci
unť ab his? Ille aũt tacebat: ⁊ nihil rñdit. Rur
ſus ſũmus ſacerdos iterrogabat eũ: ⁊ dixit: Tu
es chriſtus fili⁹ dei benedicti? Ieſus ãt dixit illi:
Ego ſũ. Et videbitis filiũ hominis ſedentẽ a dex
tris virtutis dei: ⁊ venientẽ cũ nubib⁹ celi. Sũ
m⁹ ãt ſacerdos ſcindẽs veſtimẽta ſua ait: Quid
adhuc deſideramus teſtes? Audiſtis blaſphe
miã. Quid vobis videť? Qui oẽs cõdẽnauerũt
eũ eẽ reũ mortis. Et ceperũt qdã cõſpuere eũ ⁊
velare faciẽ eius: ⁊ colaphis eũ cedere ⁊ dicere
ei: prophetiza. Et miniſtri alapis eũ cedebant.

BEDA. Quanto ieſus tacebat ad idignos rñſione ſua
falſos teſtes ⁊ ſacerdotes ipios: tanto magis põtifex furo
re ſupatus eũ ad rñdẽdũ puocat. vt ex q̃libet occaſiõe ſer
monis: locũ iueniat accuſandi. vñ dř: Et exur. ſum. ſa. ĩ me
diũ iter. ipm di. Nõ rñdes qcq̃ ad ea q̃ tibi obijci. ab his?
Iratus qdẽ pnceps: ⁊ ipatiẽs non iueniens calũnie locuʒ:
exurgit de ſolio vt iſaniã mẽtis motu corporis demõſtra
ret. HIERO. Sʒ ipſe de⁹ ⁊ ſaluator noſter q mũdo ſalu
tẽ cõtulit: ⁊ humano generi ſua pietate ſubuenit: ſič ouis
ad occiſionẽ ſine voce duciť: ⁊ obmutuit ⁊ ſiluit a bonis.
Unde ſeqtur: Ille ãt tacebat ⁊ nihil rñdit. Taciturnitas
chriſti apologiaʒ. i. excuſationem ade abſoluit. THEO
PHI. Tacebat ãt ſciẽs q nõ attẽderẽt ṽbis eius. vñ ſcðʒ
lucã rñdit: Si dixero vobis: nõ creditis mihi. vnde ſeqť.
Rurſus ſum. ſacer. iter. eũ ⁊ dix. ei. Tu es chriſtus fili⁹ dei
bñdicti? Interrogat qdẽ hoc ſũmus ſacerdos: nõ vt addi
ſcẽs crederet. ſʒ vt ex hoc aliquã occaſionẽ captaret. Que
rit ãt. Tu es chriſtus fili⁹ dei benedicti? Multi. nãq̃ erãt
chriſti. i. vncti: ſič reges ⁊ ſummi ſacerdotes: ſʒ nullus eo
ruʒ dicebať fili⁹ dei bñdicti: q̃ſi ſemp collaudati: HIE
RO. Hunc ãt expectabant de longe: ĩ ppe nõ vident: ſič
iſaac caligãtib⁹ oculis iacob ſub manib⁹ nõ agnoſcit: ſʒ lõ
ge de eo futura canit. Seqtur. Ieſus ãt dixit illi. Ego ſũ.
vt. ſ. iexcuſabiles ſint. THEOPHI. Sciebat. nãq̃ qm
nõ crederẽt. tñ rñdit. ne poſtea dicerẽt. ſi audiſſemus ali
qd ab eo. credidiſſemus ei. hoc ãt eſt ĩ eoꝝ piudiciũ: qꝛ au
dierũt ⁊ nõ crediderũt. AVGV. de cõ. euã. Mattheus
ãt nõ dixit reſpõdiſſe ieſũ. Ego ſũ. ſed tu dixiſti. ſʒ marcus
tantũ valere oſtẽdit qð ei dicit Ieſus. tu dixiſti quantũ ſi
diceret: Ego ſum. Seqtur: Et vide. fi. ho. ſe. a dex. vir. dei.
⁊ ve. cum nubib⁹ celi. THEOPHI. Ac ſi. d. Uidebitis
me tanq̃ filiuʒ hominis a dextris patris ſedẽtẽ. Uirtutẽ
nãq̃ hic patrẽ dicit: nõ ãt ſine corpore veniet: ſʒ qualis ap
paruit crucifigẽtib⁹ ĩ iudicio eis apparebit. BEDA. Si
ergo tibi ĩ chriſto o iudee: o pagane ⁊ heretice cõtẽptus i
firmitas ⁊ crux cõtumelia ẽ: vide qꝛ p hoc filius hoĩs ad
dextrã dei patris ſeſſurus: ⁊ in ſua cuʒ nubibus celi eſt ma
ieſtate futurus. HIERO. Et qdẽ ſacerdos interrogat fi
liuʒ dei: Ieſus aũt reſpõdet filiuʒ hominis: vt hic intelliga
mus dei filiuʒ idẽ eſſe ⁊ filiuʒ hominis: ⁊ ne quaternitateʒ
faciamus in trinitate: ſʒ hõ in deo: ⁊ de⁹ in hoĩe ſit. Dicit ãt
a dextris virtutis ſedentẽ. i. in vita regnantẽ ſempiterna: ⁊
ṽtute diuina. Et veni. cũ nu. celi. In nube aſcẽdit: cũ nube
veniet. i. ĩ corpe ſuo ſolo: qð ſumpſit a virgine aſcendit: ⁊ cũ
multiformi eccleſia: q̃ corpus ipſius ⁊ plenitudo eius: ad iu
diciũ venturus eſt. LEO papa. Cayphas aũt ad exagge
randam auditi ſmonis inuidiã. ſcidit veſtimenta ſua: ⁊ ne
ſciẽs qd hec ſignificaret iſania: ſacerdotali ſe honore pua
uit: oblitus precepti illius: qð legitur de pncipe ſacerdotũ:
De capite ſuo cidarim non deponet: ⁊ veſtimenta ſua non
diſrumpet. Naʒ ſeqtur: Sum. autẽ ſa. ſci. veſtimẽ. ſua ait:
Quid adhuc deſi. teſtes? audi. blaſ. quid vobis videtur?
THEOPHI. Adipler qdẽ ſacerdos cõſuetudinẽ iudai
cã. Cũ.n. aliqd itolerabile ⁊ triſte illis occurrebat: veſtimẽ
ta ſcindebant. Ut ergo mõſtraret: q chriſtus magnã ⁊ ito
lerabilẽ blaſphemiã dixerit: veſtimenta ſcidit. BEDA.
Altiori autẽ myſterio factuʒ eſt: vt ĩ paſſione dñi pontifex
iudeoꝝ ſua ipſe veſtimẽta diſcinderet: hoc eſt ephot: cũ tu
nica dñi nec ab ipſis q euʒ crucifixere militib⁹ ſcidi pote
rit. Figurabať eni: qꝛ ſacerdotiũ iudeoꝝ p ſcelerib⁹ ipſoꝝ
pontificũ eſſet ſcidendũ. Soliditas vero ecclie q̃ veſtis ſui
redẽptoris ſolet appellari nunq̃ valet diſrũpi. THEO
PHI. Ex eo ãt ſacerdotiũ iudeoꝝ ſcidẽdũ erat: q cõdẽna
uerũt chriſtũ eẽ reũ mortis. vnde ſeqť: Qui oẽs cõdẽ. eum
eẽ reũ mortis. HIERO Cõdẽnant qdẽ eũ eẽ reũ mortis
vt reatu ſuo reatũ noſtrũ ſolueret. Seqť: Et ceperũt qdã
conſpuere eum. vt. ſ. ſputaminib⁹ ſuſceptis faciem anime
noſtre lauaret: ⁊ velamine faciei ſue velamẽ cordiũ noſtro
rum auferret: ⁊ colaphis quibus in caput pcuſſus eſt: caput
humani generis: quod ẽ adam: ſanaret: ⁊ alapis qbus expal
matus eſt: maxima laus eius noſtris manib⁹ labijſq̃ plau
deret: vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. BE
DA. Cũ vero dicunt ei: Prophetiza: quis eſt qui te percuſ
ſit: quaſi in contumeliam faciunt eius q ſe a populis pphe
tam haberi voluit. AVGV. de cõ. euan. Hoc autem in
telligitur paſſus dominus vſq̃ ad mane in domo pricipis
ſacerdotum: quo prius adductus eſt.

¶ Et cũ eſſet petrus in atrio ſeorſum: venit vna
ex ancillis ſummi ſacerdotis ⁊ cũ vidiſſet petrũ
calefacientẽ ſe: aſpiciens illũ ait: Et tu cũ ieſu na
zareno eras. At ille negauit dicẽs: Neq̃ ſcio ne
q̃ noui qd dicas: Et exijt foras añ atriũ: ⁊ gall⁹
cãtauit. Rurſus ãt cũ vidiſſʒ illũ ãcilla cepit diceř
circunſtãtib⁹. qꝛ hic ex illis ẽ. At ille iterꝝ negauit.
Et poſt puſillũ rurſus q aſtabãt dicebãt petro:
Uere ex illis es: nã ⁊ galileus es. Ille autẽ cepit
anathematizare ⁊ iurať: qꝛ neſcio hoiẽʒ iſtũ quẽ
dicitis. Et ſtatiʒ gallus iterũ cãtauit: Et recorda
tus ẽ petrus verbi q dixerat ei ieſus priuſq̃ gal
lus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

AVGV. De cõ. euan. De petri tẽtatione que iter predi
ctas domini cõtumelias facta eſt: nõ eodẽ ordine oẽs euã
geliſte narrant. Nã lucas explicat pus tẽtationẽ petri: tuʒ
demũ has dñi cõtumelias. Ioãnes aũt icipit petri tẽtatio
nẽ dicere: ⁊ iterpoſuit quedã de cõtumelijs dñi. ⁊ adiũxit
q inde miſſus eſt ad cayphã pontificẽ: ⁊ inde recapitulat
vt explicet quã ceperat tẽtationẽ petri. Mattheus aũt ⁊
marcus primo cõmemorant chriſti cõtumelias: deĩde pe
tri tẽtationẽ: de qua dř: Et cuʒ eſſet petrus ĩ atrio ſeor. ve.
vna ex ancil. ſum. ſacer. BEDA. Quid autẽ ſibi vult q p
ma eũ pdit ancilla: cuʒ viri vtiq̃ euʒ magis potuerint re
cognoſcere: niſi vt ⁊ iſte ſexus peccaſſe ĩ necẽ videreť dñi: ⁊
iſte ſexus redimereť p dñi paſſionẽ? Seqtur: At ille ne. di.
Neq̃ ſcio neq̃ noui qd dicas. HIERO. Petrus ſine ſpi
ritu voci ancille ceſſit: cũ ſpũ nec pncipib⁹ nec regib⁹ cedit.
THEOPHI. Hoc aũt eũ pati diſpenſatiue pmiſit dñs
ne. ſ. extolleret ſe ſimulq̃ vt peccantib⁹ miſericors oſtẽda
tur: tãq̃ ex ſeipſo iſtructus humane ifirmitatis euẽtũ. Se
qtur. Et exi. fo. ante atri. ⁊ ſtati gal. cantauit. BEDA. De
hoc galli cantu ceteri euangeliſte tacẽt: nõ tamẽ factuʒ ne
gant: ſič ⁊ multa alia alij ſilẽtio ptereunt q̃ alij narrãt. Se
qtur: Rurſus autẽ. cuʒ vide. euʒ an. cepit dicere circun. qꝛ
hic ex illis eſt. AVGV. de cõ. euan. Hec ancilla nõ eadẽ
ſʒ alia eſt: ſicut dicit mattheus. Sane hoc quoq̃ itelligitur
qꝛ in ſecunda negatiõe a duob⁹ cõpellatus eſt: ab ancilla. ſ.
quã cõmemorãt matthe⁹ ⁊ marc⁹: ⁊ ab alio quẽ cõmemo
rat lucas. Seqť. At ille iterꝝ negauit. Iã petr⁹ redierat vt
quẽadmoduʒ dicit ioannes: ad focũ ſtans iterum negaret.
vnde ancilla dicebat qð ſupra dictum eſt: non illi. ſ. petro:
ſʒ his q illo exeunte ibi remanſerant: ſič tamẽ vt ille audi
ret. vnde rediens ⁊ rurſus ad ignem ſtans reſiſtebat negã
do verbis coruʒ. Liquido enim colligitur collatis de hac
re omnibus euangeliſtarum teſtimonijs: non ante ianuaʒ
ſecundo petrum negaſſe: ſʒ intus in atrio ad ignem: Mat
theum autẽ ⁊ marcum qui cõmemorauerunt exiſſe eũ fo
ras: regreſſum eius breuitatis cauſa tacuiſſe. BEDA.
In hac autem negatione petri diſcimus non ſolum abne
gari chriſtum: ab eo q dicit eum non eſſe chriſtum: ſed ab
illo etiã qui cuʒ ſit negat ſe eſſe chriſtianũ. Dominus eniʒ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nō ait petro: Discipulū meū te negabis: ʒ me negabis. Negauit ergo christū cū se negauit eiꝰ discipulum. Seqᷓ: Et post pusi.rur.q asta.di.pe. vere ex illis es: nā ⁊ gali. es. Nō ꝙ alia lingua galilei ꝗ̄ hierosolymite loqrenᷓ: q vtiqꝫ fuerūt hebrei: ʒ ꝙ vnaqꝙ ꝓuincia ⁊ regio suas habet ꝓprietates ac vernaculū loquēdi sonum vitare non possunt.

THEO. Igiᷓ timore petrus ꝑterritꝰ ⁊ dn̄i ſmone oblitꝰ dicētis: Qui me ꝯfessus fuerit corā hominibꝰ: ꝯfitebor ⁊ ego eū corā patre meo: dn̄m abnegauit. vnde seqᷓ: Ille āt cepit anathe. ⁊ iura. qꝛ nesci.ho.istum quem di. BEDA. Quā noxia sunt prauoꝝ cōsilia: iter infideles hoīem negauit se nosse: quē inter discipulos deū fuerat confessus. Solet āt scriptura sacra meritū causaꝝ ꝑ statū designare tēpoꝝ. vnde Petrus qui media nocte negauit: ad galli cantū penituit. vnde subdiᷓ: Et statim iteꝝ gal.can. Et recordata.est petrus uer. qō dixit ei iesus: priusꝗ̄ gal. cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere. THEOPHI. Lachryme eniʒ petꝝ christo per penitentiaʒ adduxerunt. Cōfundantur itaqꝫ nouatiani q dicunt ꝙ qui post susceptionē baptismatis peccauerit: nō suscipitur ut sibi delictuʒ remittaᷓ. Ecce eniʒ petrus q ⁊ christi corpus sumpsit ⁊ sanguineʒ: ꝑ penitentiaʒ est susceptus. Eteniʒ sanctoꝝ defectus ꝓpter hoc scripti sunt ut ⁊ nos si per incautelaʒ deciderimus: recursum haberemus per eoꝝ exēplū: ⁊ speremus ꝑ penitentiaʒ subleuari. HIERO. Mystice aūt prima ancilla titubatio est: secunda cōsensio: tertius vir actus est. Hec trina negatio quā abluit ꝑ fletꝰ verbi christi recordatio. Tūc nobis gallus cantat: quādo ꝑdicator qsqꝫ ꝑ penitētiaʒ corda nostra ad compūctionē excitat. Tunc incipimus flere: quādo ignimur intus per scintillaʒ scie: ⁊ foris eximus cū extra eycimus quod intus fuimus. Ca. XV.

ET ꝯfestiʒ mane ꝯsiliū facientes summi sacerdotes cū senioribꝰ ⁊ scribis ⁊ vniuerso ꝯcilio vīciētes iesū duxerūt. Et tradiderūt pilato ⁊ iterrogauit eū pilatus: Tu es rex iudeoruʒ: At ille respondēs: ait illi: Tu dicis. Et accusabāt eū sūmi sacerdotes in multis. Pilatus autē rursū iterrogauit eū dicēs. Non respōdes qcꝗ̄: Uide i quātis te accusant: Jesus aūt nihil amplius respondit: ita vt miraretur pilatus.

BEDA. Habebant iudei hunc morē: vt quē adiudicassent morti: ligatuʒ iudici traderēt. vnde post cōdēnationē christi subiungit euangelista. Et cōfestiʒ mane cōsi. faciē. sum.sacer.cū senio. ⁊ scribis ⁊ vniuer.cōci.vinci. iesum duxe. ⁊ tradi.pilato. Attamē notandū ꝙ nō tunc pmū ligauerunt eū: ʒ mox cōprehēsum nocte in orto vt ioannes declarat: ligauerunt. THEOPHI. Tradiderūt itaqꝫ iesū romanis. ʒ ⁊ ipsi a deo traditi fuerūt i manibꝰ romanoꝝ: vt adimplerenᷓ scripture dicētes. Scdʒ opa manuū eorū retribue illis. Seqᷓ: Et inter.eū pila. Tu es rex iudeoruʒ: BEDA. Pilato nihil aliud criminis iterrogāte nisi vtꝝ rex iudeoꝝ sit: arguunᷓ ipietatis iudei: ꝙ nec falso qdē inuenire potuerunt qō obycerent saluatori. Seqtur: At ille respōdens ait illi: Tu dicis. Sic respōdet: vt veꝝ diceret: ⁊ sermo eius calūnie nō pateret. THEOPHI. Dubiaʒ eni respōsionē emisit. nā: Tu dicis: pōt sic intelligi: Tu dicis hoc: sed ego non dico. Et nota ꝙ pilato q inuitus fert sententiaʒ aliqua i parte responderit: sacerdotibus aūt ⁊ pricipibus respondere noluerit: indignosqꝫ sermone suo iudicauerit. Seqtur. Et accusauerūt euʒ sum.sacer.in multis.

AVGV. de cō.euan. Lucas etiam ista crimina que falso obiecerūt aperuit: sic eni narrat: Ceperūt accusare eum dicentes: Hunc inuenimus subuertentē gētē nostrā: ⁊ phibētē tributa dari cesari: ⁊ dicentē se christū regē esse. Seqtur: Pilatus aūt rursus interrogabat eū dicēs: Non rn̄des qcꝗ̄: vides in ꝗ̄tis te accusāt: BEDA. Ethnicus qdē est qui condēnat iesū: sed cām refert in populū iudeoꝝ. Seqᷓ Jesus aūt amplius nihil resp. ita vt mira. pilatus. Nihil qdem respōdere voluit ne crimē diluens dimitteretur a pside ⁊ crucis vtilitas differretur. THEOPHI. Mirabatur aūt pilatus: qꝛ cum legis doctor esset ⁊ eloquēs ⁊ potēs rn̄sione sua eorū accusatiōes ifringere: nō rn̄debat qcꝗ̄ ʒ magis accusationes viriliter sustinebat.

¶ Per diem autem festum solebat dimittere illis vnum ex vinctis quēcūqꝫ petissent. Erat aūt qui dicebatur barrabas: qui cū seditiosis erat vinctus q i seditiōe fecerat homicidiū. Et cū ascēdisset turba: cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus aūt respondit eis ⁊ dixit: Uultis dimittam vobis regem iudeoꝝ: Sciebat eniʒ ꝙ ꝑ inuidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pōtifices aūt concitauerūt turbā: vt magis barrabā dimitteret eis. Pilatus aūt iterū respōdens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeoꝝ: At illi iterū clamauerunt: Crucifige eum. Pilatꝰ vero dicebat illis: Quid eniʒ mali fecit: At illi magis clamabāt: crucifige eū. Pilatꝰ aūt volēs populo satisfacere: dimisit illis barrabā: ⁊ tradidit iesum flagellis cesum vt crucifigeretur.

BEDA. Multas liberandi saluatorē pilatus occasiōes dedit: primo latronem iusto conferens. vnde dicitur: Per diem aūt festū dimi. sole.il. vnū ex vinctis quēcūqꝫ petissent. GLO. Qō qdē solitus erat facere ut gratiam populi captaret. ⁊ precipue in die festo qn̄ de tota ꝓuincia iudeoꝝ populus hierosolymam ꝯfluebat. Et vt maior iudeorum iprobitas appareat: describitur cōsequenter enormitas culpe latronis quē iudei christo pretulerunt. vnde seqtur: Erat aūt q dicebatur barrabas: q cū seditiosis vin. erat: qui in sedi. fecerat homicidiū. In quo ostendiᷓ ⁊ ex grauitate culpe notabilis ꝙ homicidiū fecerat: ⁊ ex modo faciendi: qꝛ cū ꝑturbatione ciuitatis hoc fecerat: seditionē ꝯcitando: ⁊ etiaʒ qꝛ culpa eius manifesta erat: nam ⁊ cum seditiosis vinctus erat. Seqtur. Et cū ascen.tur. cepit ro. sicut sem. facie. illis

AVGV. de cō.euā. Nulla questio est ꝙ mattheus tacet ipsos petiisse vt aliquis eis dimitteretᷓ: qō marcus hic dicit. Nihil.n. iterest si alius aliud tacet: quod alius cōmemorat. Seqtur: Pilatꝰ ergo rn̄. eis dixit. Uul. di. vo. re. iud. Scie. eni ꝙ ꝑ inui. tradi. eū sum. sacer. Queri potest ꝗ̄ vba pilatus dixerit: vtrum que a mattheo: an que a marco referuntur: Aliud.n. vr̄ esse: Quem vultis dimittam vobis: barrabam: an iesum q dicitur xp̄s: vt matthēꝰ refert: aut. Uultis vobis dimittā regē iudeorū vt hic diciᷓ. Sed qꝛ christos reges dicebant: ⁊ q dixit illū an illū: manifestum est eum dixisse an vellent dimitti regem iudeorum. i. xp̄m. Nihil autē iterest snīe ꝙ hic tacuit marcus de barraba hoc solum volēs dicere qō ad dominū ꝑtinebat: quādo qdē in eoꝝ respōsione satis ⁊ ipse ostendit quem sibi dimitti voluerint. Nam sequitur: Ponti. auteʒ concita. turbam vt magis barrabā dimitteret eis. BEDA. Heret iudeis vsqꝫ hodie sua petitio: quā tanto labore impetrarunt: quia eni data sibi optione ꝑ iesu latronem: pro saluatore interfectorem elegerunt: merito salutem perdiderunt ⁊ vitam: ⁊ latrocinys ac seditioibꝰ se intantum subdiderunt vt patriam regnumqꝫ suum: qō plus christo amauerunt: perdiderint: ⁊ libertatem: corpus ⁊ aīam nūꝗ̄ reciperent. Deīde aliaʒ occasionē dat pilatus liberandi saluatorē cū seqᷓ: Pila. aūt ite. rn̄. ait il. Quid ergo vult. fac. regi iudeoꝝ: AVGV. de cō. euan. Jā satis apparet ꝙ id marcus velit ondere: dicendo regē iudeoꝝ: qō matthēꝰ dicēdo christū. Non.n. dicebanᷓ christi reges nisi iudeoꝝ. In hoc eni loco ʒ mattheū diciᷓ. Quid igr̄ faciam de iesu q dr̄ christus: Seqᷓ: At illi clamabant: Crucifige euʒ. THEOPHI. Uide autē iudeoꝝ prauitatē: ⁊ pilati cōmensurationē: ꝗ̄uis ⁊ ipse dignus sit condēnatione pro eo ꝙ populo nō resistebat. Illi nāqꝫ clamabant: Crucifige. hic tētat humiliter ab illo preiudicio eruere iesum: ⁊ ideo rursus interrogat. vnde seqtur: Pila. auteʒ dice. eis: Quid eni ma. fecᷓ: Occasionē nāqꝫ ex hoc sumere volebat vt christū solueret inocentē. BEDA. Judei vero isanie sue satisfaciētes: iterrogationi pside nō respōdent. vn̄ seqtur: At illi magis clamabant: Crucifige euʒ. vt ipleret illō hieremie: Facta est mihi hereditas mea: sicut leo in silua: dederunt sup me vocē suā. Seqᷓ: Pila. autē vo: satis. po. dimi. il. bar. ⁊ tradi. iesum, fla. ce. vt crucifigereᷓ. THEOPHI. Uolebat qdē satisfacere populo. i. eoꝝ facere voluntateʒ: ⁊ nō qō erat placituʒ iusticie ⁊ deo. HIERO. Hic duo hirci assunt: vnus apōpeius. i. emissarius cuʒ peccato populi in desertū inferni absolutus dimittiᷓ: alter ꝑ peccatis absolutoꝝ vt agnus occiditur. pars dn̄i semꝑ mactaᷓ: pars diaboli q est magister eouʒ qō sonat barrabas effrenata in tartaꝝ precipitaᷓ. BEDA. Jesus auteʒ flagellatus non ab alio ꝗ̄ ab ipso pilato itelligendus est: Scribit nāqꝫ ioannes. Apprehendit pilatus iesuʒ ⁊ flagellauit: qō quideʒ ideo fecisse credēdus est: vt satiati penis ac opprobrys eius iudei mortē vltra sitire desisterent.

¶ Milites āt duxerunt eū i atriū pretoriȷ ⁊ cōuocant totam cohortem: ⁊ induūt eū purpura. Et iponūt ei plectentes spineā coronam: ⁊ ceperūt salutare eum: Aue rex iudeoꝝ. Et percutiebāt caput eius arūdine: ⁊ conspuebant eum: ⁊ ponētes genua adorabāt eū. Et postꝗ̄ illuserūt ei exuerūt illū purpura ⁊ iduerūt eū vestimētis suis.

THEOPHI. Militaris vana gloria semꝑ iordinatis gaudens ⁊ obprobrys sibi ꝓpria ondebat. vn̄ diciᷓ: Mili. autē duxe. eū i atri. ꝑto. ⁊ cōuo. to. cohor. i. totū ordinē militie. Et indu. eū pur. sicut regē. BEDA. Quia eni rex iudeoꝝ fuerat appellatus: ⁊ hoc ei scribe ⁊ sacerdotes crimē obiecerant: ꝙ sibi in populo israelitico vsurparet iperiū: illudētes hoc faciunt: vt nudatū pristinis vestibꝰ iduant purpura: ꝗ̄ reges veteres vtebanᷓ. AVGV. de cō. euā. Intelligiᷓ āt qō mattheus ait. Chlamydē coccineā circundederunt ei: hic marcū dixisse idutuʒ purpura. ꝑ regia eniʒ purpura chlamys illa coccinea ab illudentibus adhibita erat: ⁊ est rubra quedaʒ purpura cocco simillima: pōt eniʒ fieri vt purpurā etiaʒ marcus cōmemorauerit: quaʒ chlamys habebat: ꝗ̄uis cēt coccinea. BEDA. Pro diademate autē ponunt ei coronaʒ spineā. vn̄ seqᷓ: Et impo. ei plec. spi. coronā. Pro sceptro autē regali dant calamū vt matthēꝰ scribit ⁊ adorāt ꝗ̄si regē. vn̄ seqᷓ. Et cepe. salu. eū. Aue rex iudeorū. Et ꝙ milites eū ꝗ̄si q deū seipsū falso dixisset adorabāt illudentes. pʒ ex hoc qō subdiᷓ: Et percu. ca. eius arū. ⁊ ꝯspu. eū. Et ponē. genua ado. eū: quasi falso se dixisset deum. HIERO. Opprobria autem eius nostrum abstulere obprobriū. Uincula eius nos liberos fecerunt. Corona spinea capitis eius diadema regni adepti sumꝰ. Uulneribus eius sumus sanati. AVGV. de cō. euan. Appet autem mattheū ⁊ marcū recapitulādo ista posuisse: non quo tunc factū sit: cū eū pilatus iam crucifigenduʒ tradidisset: Joānes.n. apō pilatū dicit hec gesta. hoc autem quod seqᷓ. Et postꝗ̄ illuse. ei. exu. eū pur. ⁊ idu. eū vesti. suis. i fine factū intelligiᷓ: cū iā adduceretᷓ ad crucifigēdū. HIERO. Mystice aūt vestimētis suis nudaᷓ iesus. i. iudeis. purpura iduiᷓ. i. gētili ecclesia ꝗ̄ de scopulis collecta est. Iteʒ exutus i fine scandaliçante: iudaica rursuʒ iduiᷓ plebe. Cū eni intrauerit plenitudo gētiuʒ: tunc oīs israel saluus erit.

BEDA. Uel i purpura qua idutus est dn̄s: ipsa eius caro quā passionibus obiecit insinuaᷓ: in corona vo quā portabat spinea: nostroꝝ susceptio peccatoꝝ. THEOPHI. Induamꝰ ⁊ nos purpurā stolaʒ regaleʒ: qꝛ vt reges ambulare debemꝰ: calcātes sup serpentes: ⁊ scorpiōes: ⁊ suppeditantes peccatū. Christiani nāqꝫ dicimur. i. vncti: sicut ⁊ tūc reges vncti dicebanᷓ. Sumꝰ ⁊ coronā spineam. i. festinemus coronari vita arta: ⁊ abstinentys ⁊ puritate. BEDA. Caput autē christi percutiunt: qꝛ eū veꝝ deuʒ eē negant. Et qꝛ per arundinē scriptura solet confici: quasi arundine caput christi feriunt: q diuinitati illius cōtradicentes errorē suū confirmare auctoritate sacre scripture conanᷓ. Spuūt in faciē eius qui gratie pn̄tiam verbis execrandis respuūt. Sunt ⁊ hodie q eum certa fide vt deuʒ veꝝ adorant: ʒ puersis actibus vba eius quasi fabulosa despiciunt: ac ꝓmissa verbi illius tp̄alibus illecebris postponunt. Sicᷓ autē cayphas nesciens dixit: Oportet vnuʒ hoieʒ mori pro pplo: sic ⁊ milites nescientes faciunt.

¶ Et educūt illū vt crucifigerent eū. Et angariauerunt pretereūtē quēpiā simonē cyreneū veniētem de villa: patrem alexandri ⁊ ruffi vt tolleret crucē eius. Et perducunt illū in golgatha locū: qō ē iterpretatū caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrathum vinū ⁊ nō accepit. Et crucifigētes eū: diuiserūt vestimenta eius: mittētes sortem super eis quis qd tolleret. Erat āt hora tertia: ⁊ crucifixerunt eū. Et erat titulus cause eiꝰ inscriptꝰ rex iudeorū. Et cū eo crucifigūt duos vnū a dextris: ⁊ aliū a sinistris eiꝰ latrōes. Et impleta ē scriptura ꝗ̄ dicit: Et cū iniqs deputatus est.

GLO. Post cōdēnationē christi ⁊ contumelias cōdēnato illatas. ad crucifixionē eiꝰ narrandā euangelista accedit dicens: Et edu. illum vt crucifige. eū. HIERO. Hic educiᷓ abel in agrū a fratre vt perimaᷓ. Hic adest isaac cuʒ lignis: ⁊ abraā cū ariete vepribꝰ herēte. Hic etiā ioseph cuʒ fasce somniato ⁊ tunica talari sanguine lita. Hic adest moyses cū virga ⁊ ſpēte suspēso in ligno. Hic est botrus in ligno portatus. Hic adest heliseus cū ligno ad ꝗ̄rendā securim ꝗ̄ in imo demersa est: ⁊ natauit ad lignū. i. genus humanū qō a ligno vetito in infernū decidit: ꝑ lignū crucis xp̄i ⁊ ꝑ baptismū aque ad paradisuʒ natauit. Hic adest ionas de ligno sorti in mare ventrēqꝫ ceti triduo missus. Seqtur. Et angari. quēpiā ꝑte. simo. cyre. veni. de villa pa. alex. ⁊ ruf. vt tol. cru. eiꝰ. THEOPHI. Joānes autē ait ꝙ ipemet baiulabat sibi crucē. vtrūqꝫ.n. fuit: nā ipse qdē ꝑ baiulauit sibi crucē donec ꝑteryt qdā quē angariauerūt: ⁊ tūc ille portabat. Dixit autē quoꝝ filioꝝ erat pr̄: ad maiorē fidē ⁊ affirmationē: nā homo ille adhuc viuebat: qui poterat oīa que circa crucē facta sunt enarrare. HIERO. Cū autē aly per merita patꝝ suoꝝ ꝯmemorenᷓ: aly ꝑ merita filioꝝ suoꝝ. hic symō qui crucē in angaria portat: meritis filioꝝ suoꝝ qui erant discipuli cōmemoratur. De hoc nos i pn̄ti vita admonemur parētes adiuuari. per natoꝝ suoꝝ sapientiā vl̄ merita: vt populus iudaicus ꝓpter patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaruʒ ⁊ apostoloꝝ merita semꝑ cōmemoraᷓ. Simon āt iste q portat crucē in angaria: ipse est q laborat ꝑ laude hūana. Cogūt.n. hoies hūc laborare: quē nō cogit timor ⁊ dilectio

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dei. BEDA.Ul' q2 simō iste nō hierosolymita:sz cyrene⁹ cē phibet̄.Cyrene.n.libye ciuitas est:recte p eū ppli gētiū designant̄:q quōdā pegrini ⁊ hospites testamentoꝝ:nunc obediēdo heredes sūt dei:coheredes āt christi. Uñ apte simon obediēs:cyrene heres iterptat̄.De villa āt venisse refert̄.villa.n.grece pagus dr̄.vñ paganos appellamus eos quos a ciuitate dei alienos videm⁹.De pago igr̄ egrediēs simon crucē portat post iesū:cū ppl's nationū paganis ritibus derelictis:vestigia dñice passionis obedienter āplectit̄:Seqtur:Et pdu.eū in gol. lo.qđ est iterp.cal.loc⁹.Extra vrbē ⁊ foris portā:loca sunt in qb⁹ truncant̄ capita dānatoꝝ:⁊ caluarie.i.decollatoꝝ sumpsere nomen. Propterea āt ibi crucifixus est dñs:vt vbi prius erat area dānatoꝝ ibi erigerent̄ vexilla martirij. HIERO. Tradunt āt iudei q in hoc mōtis loco imolat⁹ ē aries p isaac:⁊ ibi decaluatur christus.i.a carne sua:carnali videlicet iudea separatur.Seqtur:Et da.ei bib.myr.vinū. AVGV.de cō.euā. Hoc itelligendū est mattheū dixisse cū felle mixtū: fel qppe p amaritudie posuit:⁊ myrrhatū vinū amarissimū est: qq3 fieri possit:vt ⁊ fel ⁊ myrrha vinū amarissimum redderent. THEOPHI.Ul' ordinatiōe quadā exñte alij alia afferebant qdā acetū ⁊ fel:qdā vinū myrrhatum.

HIERO.Uel myrrhatū vinū hoc ē acetū: p hoc succ⁹ letalis pomi abstergit̄. BEDA. Amara vitis amaꝝ vinū fecit quo ppinat dñm iesū vt ipleat̄ qđ scriptū ē:Dederūt i cibū meū fel:⁊ i siti mea potauerūt me aceto. AVGV. de cō. euā. Qđ āt subdit̄:Et nō accepit. itelligitur nō accepit vt biberet:gustauit āt vt matthe⁹ testis ē:⁊ sic idē matthe⁹ ait:Noluit bibere:hoc marc⁹ dixit:Et nō accepit tacuit āt q gustauit. HIERO.Nō accepit ēt id pro quo patit̄.vñ de eo dr̄.Que nō rapui: tūc exoluebā. Seqt̄: Et crucifi.eū diuisse.vesti.sua:mittē.sortē sup eis qd qsq3 tolleret. Hoc loco figurat̄ sal⁹ lignū.pmū lignū sciē boni ⁊ mali fuit.secundū lignū boni tm̄ nobis ⁊ vite lignū ē.Extensio manus pme ad lignū:mortē apphēdit.Extēsio āt scđe:vitā que pierat iuenit. Ligno hoc vehimur p mare vndosū ad terrā viuētiū.cruce.n.sua xp̄s cruciatū nostrū absoluit.⁊ morte sua mortē nostrā necauit.Cū forma serpētis serpētē necat q2 serpente de virga facto alij absorbent̄ serpentes Ipsa aūt species crucis qd ē nisi forma :quadrata mūdi: Oriēs de verrtice fulget Arctos dexterā tenet. Auster leua ꝯsistit Occidēs.sub plātis firmat̄ Uñ apl's:vt sciam⁹ q̄ sit altitudo ⁊ latitudo:lōgitudo ⁊ pfūdū. Aues qñ volāt ad ethera formā crucis sumūt.hō natans p aq̄s:forma crucis vehit̄. Nauis marina attēna cruci similata sufflatur. Tau lr̄a signū salutis ⁊ crucis describit̄. BEDA:Uel i trāsuerso:ligno crucis vbi figūt man⁹ gaudiū spei signat̄. Per man⁹ gaudiū spei signat̄. Per man⁹.n.opa:p latitudinē hilaritatē opātis itelligim⁹:q2 tristicia fac̄ angustias p altitudinē cui caput adiungit̄ expectationē retributionis de sublimi iusticia dei:p lōgitudinē q̄ totū corp⁹ extēdit̄ tolerātiā: vñ lōganimes dicūt̄ p pfūdū qđ terre ē ifixū ip̄z sacramētū secretū .Quādiu ergo hic agūt corpa nr̄a:vt destruat̄ corpus peccati:tēp⁹ nobis ē crucis. THEOPHI.q autē ponebāt sortē sup vestimēta ei⁹:⁊ hoc hodie illudentes fecerūt quasi regis vestimēta diuidēs.eteni vilia erāt nō valde pciosa. Hoc āt ioānes euāgelista pleni⁹ exponit q2 scilicet milites cetera in quattuor partes iuxta suū numerū diuidētes de tunica que in consutilis erat desup cōtexta p totū sortez miserūt. HIERO.Uestimenta autem dñi eius mādata sunt quibus tegitur corp⁹ eius.i.ecclesia.que diuidunt iter se milites gentium:vt sint quattuor ordines cū vna fide.i. coniugati ⁊ viduati:prepositi ⁊ separati. Sortiti sunt tunicam indiuisam que est pax ⁊ vnitas.Sequit̄:Erat autē hora tertia ⁊ cruci.eū. Hoc vere ⁊ pprie marcus tulit:naz sexta hora tenebre suffuderūt terrā:vt non qsq3 potuissz mouere caput. AVGV.de cō.euā.Si hora q̄si sexta pilato sedēte p tribunali tradit⁹ ē iesus crucifigendus iudeis vt ioānes refert:quō hora tertia crucifix⁹ ē:sic vba marci nō itelligētes qdā putauerūt. Pri⁹ ergo q̄ hora crucifigi potuerit videam⁹:deide videbim⁹ cur hora tertia crucifixū dixerit marc⁹: Hora erat q̄si sexta cū tradit⁹ ē cruc figēd⁹ a pilato sedēte p tribunali: vt dictū ē.nō.n.iā plena sexta erat: sz q̄si sexta.i.pacta qnta ⁊ aliqd ēt de sexta cē cepat:vt pacta qnta:⁊ ichoata sexta gererent̄ hec q̄ narrata sūt i crucifixione dñi nostri donec cōpleta sexta:illo pēdēte fierēt hec q̄ dicunt̄ tenebre.Queram⁹ aūt iam cur dixerit marcus: Erat aūt hora ter.⁊.cru.eū: Jaz certe dixerat:Et crucifigētes eū:diui.vesti.ei⁹ sic ēt ceteri attestant̄ : q eo crucifixo vestimēta diuisa sūt.Si enī rei geste tēp⁹ voluit cōmemorare marc⁹ sufficeret dicere:Erat aūt hora tertia.vt qd adiunxit:Et crucifixerūt eū:nisi q2 voluit aliqd recapitulando significare qđ q̄sitū iueniret̄ cū scriptura ipa illis tpib⁹ legeret̄:qb⁹ vniuerse eccl'ie notū erat q hora dñs ligno suspēsus ē:vñ possz huiusmodi vl' error tolli: vl' mēdaciū refutari.Sz q2 sciebat a militib⁹ suspēsū dñm: nō a iudeis sic ioānes aptissime dicit:occulte ostendere voluit eos magis crucifixisse:q2 clamauerūt vt crucifigeret̄: q̄ illos q ministeriū pncipi suo sz suū officiū pbuerūt. Intelligit̄ ergo fuisse hora tertia cū clamauerūt iudei vt dñs crucifigeret̄ ⁊ verissime demōstrat̄ tūc eos crucifixisse:qñ clamauerūt. In conatib⁹ āt pilati ad exeipendū dñm.⁊ i tumultu iudeoꝝ ꝯ dicētiū:ꝯsūptū tps duaꝝ horaꝝ itelligim⁹: ⁊ circa horam fuisse sextā:q̄ nōdū terminata gesta sūt q̄ ab eo tpe quo pilat⁹ dñz tradidit vsq3 ad tenebras factas narrant̄. Facile āt videbit q sine ipietatis duritie voluerit attēdere: q opportūo loco marc⁹ hoc de tertia hora posuerit: vbi.s. factū ministroꝝ multū cōmemoratū ē.Ergo ne qsq3 cogitationē tāti criminis auersus a iudeis i milites illos conuerteret. Erat igt hora tertia:⁊ cru.eū.vt illi eū poti⁹ crucifixisse inueniant̄:quos hora tertia vt crucifigeret̄ clamare potuisse diligēs iquisitor iueniet:cū aduerterit hoc qđ a militib⁹ factū est hora sexta factū cē. AVGV.de ques.ve.⁊.no. testamēti. Judeoꝝ g̊ sniaz de crucifixiōe christi: tertia hora datā vult itelligi.Ominis.n.q morti addicit̄ :ex eo iam mortu⁹ cōputatur quo sniaz excepit. Manifestauit g̊ marcus:q2 nō iudicis snia saluator crucifixus ē.difficile est enī innocētē pbare eū:q snia iudicis punit̄. AVGV.de.cō. euā.Quāq3 nō desint : q parasceue quā ioānes commemorat dicēs:Erat āt pasceue hora quasi sexta: horā diei tertiā velint itelligi.dicūt.n.: Die qdē illo quē dies sabbati seqbatur pasceuē fuisse pasche iudeoꝝ:q ab eodē sabbato iaz inciperet azima :sz tñ veꝝ pascha qđ iam in passione dñi celebrat̄ non iudeorum:sed xp̄ianorum cepisse pparari.i. pasceuez hēre ab ea hora noctis.ix.in eo q dñs a iudeis occidendus pparabatur. Parasceuē qppe interpretatur preparatio. Ab illa ergo hora noctis vsq3 ad eius crucifixionē occurrit hora pasceuē sexta sm ioānem:⁊ hora diei tertia sm marcum. Quis fidelis nō huic faueat solutiōi questionis! Si modo possit aliquis articulus conijci vnde ab hora nona noctis cepisse pasceuē pasche nostre .i. pparationē mortis xp̄i congruenter intelligamus. Si enim dicamus cā cepisse qñ a iudeis apphensus est dñs adhuc noctis partes p̄me erāt:sed qñ ad domū pductus ē soceri cayphe:vbi ⁊ auditus ē a pncipib⁹:adhuc gallus nō cātauerat.Si autē quando pilato tradit⁹ ē:iā mane fuisse apertissime scriptū ē. Restat ergo vt itelligam⁹ tūc cepisse pparationē mortis dñi qñ oēs pncipes sacerdotū dixerūt reus ē mortis: Non eniz absurde conijcit̄ eo tpe nonā horā noctis cē potuisse: vt recapitulando intelligat̄ de petri negatione postea dictum cē quod antea factum erat.Sequitur:⁊ erat ti.cau . eius inscrip.rex iudeoꝝ. THEO.Scripserunt āt hunc titulum

.s.cām ppter quā crucifix⁹ ē:q̄si vituperātes ei⁹ opinionē q regē seipsū faciebat:vt sic ptereūtes misereri nō valerēt sz magis ei iproperarēt tāq3 tyrāno. HIERO.Scripserūt āt hoc trib⁹ liguis: Hebraice Malchus iudeoꝝ:Grece basilios exomoloscon: Latine rex ꝯfessoꝝ. He tres lingue ad pncipatū in crucis titulo cōsecrate sunt : vt oīs lingua cōmemoraret pfidiaz iudeoꝝ. BEDA. Titulus aūt hic positus supra crucē illud oñdit q2 nec occidēdo potuerūt efficere vt eū regez nō haberent:q eis sm sua opa redditur⁹ ē.Seqtur:Et cū eo cru.du.latro.vnū a dex.⁊ vnū a sini.ei⁹. THEO.Ut.s.hoīes prauā opinionez ꝯ eū ꝯciperēt:q ⁊ ipe latro ⁊ malefic⁹ cēt. hoc āt dispēsatiue factū ē ad iplēdū scripturā.vñ seqtur:Et ipleta ē scrip. q̄ dicit:Et cū inigs reputat⁹ ē. HIERO.Cū inigs veritas deputata vnū religt sinistꝝ:alteꝝ assumit dexterū:sicut in die iudicij faciet.⁊ simili crimine tā dissimiles sortiuntur vias: alter antecedit petrū in paradisū.alter iudā i infernū.Cōfessio breuis vitā acqsiuit lōgā:⁊ blasphemia finita pena plectitur eterna. BEDA.Mystice āt latrones q cū dño crucifixi sūt:significāt eos q sub fide ⁊ ꝯfessiōe christi: vl' agonē martyrij vel q̄libet artioris discipline instituta subeūt. Sed qui hoc p eterna glīa gerūt:dextri latronis fide designant̄:q vō humane laudis intuitu sinistri latronis mentē imitant̄ ⁊ actus. THEO.Ul' aliter: Indiciū erāt duo latrones duoꝝ pploꝝ.s.iudaici ⁊ gentilis:ambo nāq3 iniq: gentilis qdē tanq3 legē naturalē ptergrediēs:iudaicus vero scriptaz legē quā ei tradiderat dñs:sz gentilis penitēs: iudaicus vsq3 in finē blasphemus:i quoꝝ medio crucifigitur dñs:ipse enī est lapis angularis nos cōiungens.

¶ Et ptereūtes blasphemabāt eū:mouētes capita sua ⁊ dicētes: Uah q destruis tēplū dei:⁊ i tribus dieb⁹ reedificas. Saluū fac temetipm descēdēs d̄ cruce. Silr̄ ⁊ sūmi sacerdotes illudētes ad alterutrū cū scribis dicebāt: Alios saluos fecit: seipm nō potest saluū facer̄. Christ⁹ rex israel: descendat nūc de cruce: vt videam⁹ ⁊ credam⁹: Et qui cum eo crucifixi erant: conuitiabantur ei.

HIERO. Pullo inde ligato ad vitē ⁊ ei⁹ pallio i sanguine vue intincto:lacerāt hedi vineā blasphemātes christū: ⁊ mouētes capita sua.vñ dr̄:Et pte.blas.eū mo.ca.sua:⁊ di. vah q des.tē. dei. THEOPHI.Trāseūtes.n. christuz blasphemabāt:exprobrātes ei tāq3 seductori.Diabolus āt mouebat illos ad dicēdū q de cruce descēderet. q2.n.nouerat q sal⁹ fiebat p crucē:rursus igerebat se ad tētandū christū:vt si a cruce descēderet:cert⁹ fieret q nō ē ve fili⁹ dei:⁊ sic sal⁹ q̄ p crucē est destrueret̄:sz ipe dei ver⁹ existēs fili⁹ nō descēdit.Si enī descēdere debuisset nō illuc a pncipio ascēdisset:sz q2 videbat q p hūc modū salutē fieri oportebat:sustinuit crucifigi ⁊ multa alia pati : ⁊ pficere opus suū.Seqt̄.Similiter ⁊ sūmi sacer. illu.ad alter. cū scri.dice. Alios saluos fecit:seip.ñ po.sal. facere. Hec dicebāt ei⁹ miracula abolētes q̄si ab eo sz apparētiam ppetrata fuissent.opās nāq3 miracula multos saluabat. BEDA.Sic ēt nolētes cōfitent̄ q alios saluos fecit. Itaq3 vos vestra ꝯdēnat snia:q.n.alios saluos fecit : seipuz saluare poterat. Seqt̄:Christus rex israel descēdat nūc de cruce:vt videam⁹ ⁊ credam⁹. HIERO.Et viderūt postea resurgentez de sepulchro:quē de crucis descendere nō credebāt posse patibulo. Ubi est o iudei infidelitas vestra: vosipsos consulo:vosipsos iudicium peto. Quāto mirabilius ē mortuū posse resurgere: q̄ adhuc viuū de cruce velle descendere Parua petistis:dū maiora puenerint:sz infidelitas vestra non potuit sanari signis multo fortioribus q̄ petistis. hic. oēs declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur. Et q cū eo crucifi.erāt: cōuicia.ei. AVGV.d cōcor.euā. Quō hoc veꝝ ē qñ qdē vn⁹ coꝝ cōuiciat⁹ ē sz luce testimoniū:alter:⁊ ꝯpescuit eū:⁊ i deū credidit:nisi itelligam⁹ mattheū ⁊ Marcū breuiter pstringentes hūc locū pluralē numeꝝ p singulari posuisse. THEOPHI.Uel duo a principio cōuitiabantur ei:deinde vnus cognoscēs ipsū innocētē increpat alterum blasphemantem.

¶ Et facta hora sexta:tenebre facte sunt super totam terram vsq3 in horam nonam. Et hora nona exclamauit iesus voce magna. dicēs: Heloy: heloy: lamazabatāi. Quod est iterpretatū : Deus meus: deus meus :vt qd dereliquisti me: Et quidam de circunstantibus audientes dicebāt: Ecce heliam vocat. Currens autem vnus ⁊ implens spongiā aceto circūponensq3 calamo potum dabat ei dicēs: Sinite: videamus si veit helias ad deponendum eum . Jesus autem emissa voce magna: expirauit.

BEDA.Clarissimū lumē mūdo retraxit radios suos:ne aut pēdētē viderent dominū :aut ipij blasphemātes sua luce fruerētur. vnde dr̄.⁊ facta hora sexta tenebre facte sunt per totā terrā vsq3 i horā nonā. AVGV.d cōcor.euāge. Addidit aūt lucas.Uñ facte sūt tenebre.i. solē obscuratū.

THEOPHI.Si aūt tps eclypsis fuisset posset qs dicere q nālis fuisset hec passio:sed tūc.xiiij.erat luna:cū nālis eclypsis fieri ñ possz.Seqt̄:Et hora nona exclamauit iesus voce magna dicens Heloy:heloy. HIERO. Nona hora iuenit̄ euersa domo:decima dragma q̄ perierat .BEDA. Nā ⁊ adā peccante scriptū ē q audiuerit vocē dñi dei ambulantis in paradiso ad aurā post meridie:⁊ q̄ hora prim⁹ adā peccādo mortē huic mundo inuexit:eadē hora secūd⁹ adā mortē moriēdo destruxit Et notādū q recedente a cētro mundi sole crucifixus est dñs:oriēte autē sole : resurrectionis sue mysteria celebrauit:q2 mortuus est ppter peccata nr̄a:⁊ resurrexit ppter iustificationē nostrā. Nec mireris verboꝝ humilitatē:querimonias derelicti:cū formam serui sciēs scandalū crucis videas. Sicut enim esurire ⁊ sitire ⁊ fatigari nō erāt ppa deitatis : sed corporales passiones:ita quod dicit̄:Ut qd dereliqsti me: corporalis vocis erat ppriū:q2 solet sm naturā corpus nullatenus velle a sibi coniūcta vita fraudari. Lz.n.ipse saluator dicebat hoc: sed ppe oñdebat corporis fragilitatē.vt hō ergo loquit̄ in eos circūferēs motus q i periculis positi a dño deseri nos putamus. THEOPHI. Uel hoc loquit̄ homo crucifixus deo p me.nos enī homines sumus derelicti:ipse nūq3 a patre derelictus fuit. Audi enī quid dicit: Nō sum solus sed quia pater mecū est.Etsi etiā hoc p iudeis dixerit:q̄si ⁊ ipse sm carnē iudeus existens:ac si diceret: Ut quid hebraicū populū dereliquisti: vt tuū crucifigerēt filiū: Sic enim aliquādo cōsueuimus dicere: Deus induit me.i.meā naturā.s.humanā:sic ⁊ hic:dereliquisti me:oportet intelligere humanā naturā vel iudaicum populū.Sequit̄:Et quidam de cir.au.di.Ecce heliam vocat. BEDA.Sz quos arbitror milites fuisse romanos:non intelligentes sermonis hebraici proprietatē:sed ex eo q dixit heloy putantes ab eo heliam vocatū.Si autem iudeos qui hoc dixerunt intelligere volueris:hoc faciunt vt eum imbecillitatis infament:q helie auxiliū deprecetur.Sequit̄: Currens aūt vnus ⁊ im.spon.ace.Quā ob causaz dño acetū sit potui datum ioannes plenius ostendit dicens:q iesus vt cōsūmaret̄ scriptura dixit:Sitio. Illi autez spōgiam plenā aceto obtulerūt ori ei⁹. HIERO. Inuenit autē hic iudeoꝝ similitudinē.spongiā.s.cānā infirmā aridaz: ignibus aptam

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ĩplet aceto:hoc ē malicia ⁊ dolo. AVGV.de cõ.euã.De helia vo nõ ipꝫ q obtulit spõgiã cũ aceto:sꝫ ceteros dixisse matthe' narrauit.vñ itelligim⁹ ⁊ illũ:⁊ ceteros hoc dixisse HIERO.Infirmata ãt carne vox inualuit diuina q̃ dicit. Apite mihi portas iusticie.vñ seqr̃:Jesus ãt emis.vo.mag. expirauit.Cũ im a voce siue sine voce nos morimur:q de terra sum⁹.Ille voce cũ exaltata voce expirauit q de celo descẽdit. THEO.Et q morti dñat ⁊ precipit:sicut dñs potestatiue expirat.Qualis ãt h vox fuerit lucas declarat. Pater inqt:i man⁹ tuas cõmẽdo spiritũ meũ.Eteni christ⁹ extunc p hoc nobis voluit declarare:q sanctoꝝ anime in manus dei ascẽdunt.Nã prius ab inferis oium anime tene banť donec venit q predicauit captiuis remissionem.

¶ Et velũ templi scissũ ē in duo:a sũmo vsqꝫ deorsũ. Uidẽs ãt cẽturio q ex aduerso stabat:q2 sic clamãs expirasset:ait: Uere hic homo filius dei erat. Erãt ãt ⁊ mulieres d lõge aspiciẽtes:iter q̃s erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoris ⁊ ioseph mater: ⁊ salome. Et cũ eẽt i galilea seque banť eũ: ⁊ ministrabãt ei: ⁊ alie multe que simul cũ eo ascenderant hierosolymam.

GLO.Postq̃ narrauit euangelista passionẽ ⁊ mortem christi:nũc ꝓseqr̃ de his q̃ post mortẽ dñi ɔtigerũt.vñ dr̃: Et velũ te.scis.e i duo a sũ.vsqꝫ de. HIERO.Uelũ tẽpli scindiť.i.celũ aperiť. THEOPHI.Scissũ ẽ et velũ innuẽte deo:q spiritussancti grã a tẽplo recedit ⁊ scindiť vt sancta sãctoꝝ ab oib⁹ vidẽda eẽnt:⁊ q tẽplũ lugebit i iudeis cũ calamitates deplorabũt ⁊ vestimẽta scindẽt. Hoc ẽt ⁊ tẽplũ animatũ.s.corpus christi oñdit:in cui⁹ passione vestimentũ ei⁹ laceratũ ẽ.s.caro.⁊ aliud etiã significat. Caro nãqꝫ velũ est nr̃i tẽpli.s.mentis nr̃e. Uirtus aũt carnis scissa ẽ i christi passionib⁹ a sũmo vsqꝫ deorsũ.s.ab adã vsqꝫ ad vltimos hoies. Naꝫ ⁊ adaꝫ effectus est sanus p passionem christi ⁊ eius caro nõ manet sub mlaedicto neqꝫ digna ẽcorruptiõe:sꝫ oẽs icorruptione honorati sum⁹:Uidẽs aũt centurio.Cẽturio diciť cẽtũ militũ pnceps. Uidẽs ãt q ita potestatiue:⁊ dominabiliter expirasset:mirat⁹ est ⁊ ɔfessus ẽ.

BEDA.Manifesta aũt cã miraculi cẽturionis exponiť: q vidẽs dominũ sic expirasse.i.spũꝫ emisisse dixerit:Uere hõ hic fili⁹ dei erat. Null⁹.n.hꝫ potestatẽ mittẽdi spirituꝫ nisi q aiaꝝ ɔditor ẽ. AVGV.iiij.de trini. Et hoc maxie mirat⁹ est q post illã vocẽ in qua figurã peccati nr̃i edidit cõtinuo tradidit spiritũ.demõstrauit eni spiritus mediatoris q nulla pena peccati vsqꝫ ad mortẽ carnis eius accesserit:q2 non eum deseruit inuitus:sed quõ voluit:quippe:dei verbo ad vnitatẽ psone ɔiunctus. HIERO. Nouissimi aũt nũc primi efficiũť. Gentilis ɔfiteť ppl's. Judea cecata negat ne fiat eis error peior pore. THEOPHI.Et sic ordo ɔuertiť dñ iudei occidunt:⁊ gẽtilis ɔfiteť:⁊ discipuli fugiunt ⁊ mulieres expectãt.Sequiť.n.Erãt autẽ ⁊ mulie.de longe aspici.iter quas erat ma.magda.⁊ ma.ia.mi.⁊ ioseph mater ⁊ salome.Salome dicta est mater filiorum çebedei.

ORIGE.Opinatus autem sũ hoc vidẽs apud mattheũ ⁊ marcũ hic tres precipuas mulieres nominatas:⁊ duas qdem vterqꝫ euãgelista exponit: Mariã magda.⁊ mariam ia.Tertia aũt a mattheo diciť mr̃ filiorũ çebedei:a Marco autẽ tertia illa salome appellať. BEDA.Jacobum autẽ minorẽ dicit iacobũ alphei:q2 ⁊ frater dñi dicebatur: eo q esset filius marie matertere dñi:cui⁹ meminit ioannes dicens.Stabãt iuxta crucẽ iesu mater eius:⁊ soror matris ei⁹ maria cleophe:⁊ maria magda.Mariã aũt cleophe videť eã dicere a patre siue cognatiõe.Uocabať autem minor iacobus ad distinctionem maioris iacobi:videlicet filij çebedei:q iter primos apostolos vocat⁹ ẽ a dño. Cõsuetudinis aũt iudaice fuit:nec inducebať in culpã more gentis antique:vt mulieres de sua substantia victũ atqꝫ vestitũ pceptorib⁹ ministraret.vñ sequiť:Et cũ eẽt i galilea seque. eũ ⁊ mi.ei.Ministrabãt dño qdẽ de substãtia sua:vt meteret eaꝝ carnalia cuius ille metebãt spiritalia:⁊ vt typũ oñderet magistroꝝ:q victu atqꝫ vestitu ex discipulis deberent esse ɔtenti.Sꝫ videam⁹ q̃les comites habuerint. Sequitur.n.Et alie multe q̃ simul cũ eo ascen.hierosolymam.

HIERO.Sicut nõ excludiť ꝓmuliebris sex⁹ a salute p mariã vginẽ:ita nõ repelliť a mysterij crucis scia ⁊ resurrectionis p viduã:Magdalenã:Mariã ⁊ ceteras mr̃es.

¶ Et iã cũ sero eẽt factũ:q2 erat parasceue:qd est añ sabbatũ: venit ioseph ab arimathia nobilis dcurio:q ⁊ ipse erat expectãs regnũ di. Et audacter itroiuit ad pilatũ: ⁊ petijt corp⁹ iesu. Pilat⁹ ãt mirabať si iã obijssꝫ. Et accersito cẽturiõe:iterrogauit eũ:si iã mortu⁹ eẽt. Et cũ cognouisset a cẽturiõe donauit corp⁹ ioseph. Joseph ãt mercatus syndonẽ:deponẽs eũ inoluit i syndõe: ⁊ posuit eũ in monumẽto qd erat excisũ d petra: ⁊ aduoluit lapidẽ ad ostiũ mõumẽti. Maria ãt magdalene ⁊ maria ioseph aspiciebãt vbi poneret.

GLO.Post passionẽ ⁊ mortẽ christi euangelista sepulturã ei⁹ enarrat dicẽs:Et iã cũ sero esset fac. q2 erat para. qd est añ sabbat.ve.io.ab ar. BEDA.Parasceue grece:latie pparatio dr̃:quo noia iudei qui inter grecos morabanť sextam sabbati appellabãt:eo q i illo ea q̃ reqei sabbati necia eẽnt:pparare solerẽt.Quia g sexta die hõ fact⁹ ẽ:septima ãt die conditor ab oi ope suo requeuit:recte saluator sexta die crucifix⁹ hũanc restauratõis ipleuit archanũ.Sabbato ãt i sepulchro qescẽs:resurrectiõis q̃ octaua die ventura erat: expectabat euentũ.Sic ⁊ nos i hac qdẽ seculi etate mũdo necẽ ẽ crucifigi:i septima vo die.i. cũ mortis qs debitũ soluit:corpa qdẽ i tumulis:aias aũt secreta i pace cũ dño post bona opa oꝫ qescere.donec octaua etate ẽt corpa ipa resurrectiõe glorificata cũ aiab⁹ icorruptionẽ accipiãt. Talẽ ãt eẽ decebat q corp⁹ dñi sepeliret:q ẽt p iusticiã meritoꝝ tali ministerio dign⁹ eẽt:⁊ p nobilitatẽ potẽtie secularis facultatẽ possꝫ obtinere mistrãdi.⁊ iõ dr̃ q erat nobil' decurio expectãs regnũ dei.Decurio vocať q sit de ordie curie ⁊ officiũ curie admistraret:q ẽt curial'a ꝓcurãdo mũera ciuilia solet appellari.Arimathia ãt ipa ẽ ramathain ciuitas helchãe ⁊ samuelis. HIERO.Que iterptať dponẽs:d q̃ fuit ioseph q venit ad dponẽdũ corp⁹ xpi d cruce.Seqr̃: Et auda.itro.ad pi.⁊ pe.cor.iesu. THEO.Audet ausũ laudabilẽ.nõ.n.excogitauit:a diuitijs decidã:⁊ expellar a iudeis:si corp⁹ petã ei⁹ q ẽ blasphem⁹ cõdẽnat⁹.Seqr̃.Pilat⁹ ãt mira.si iã obijssꝫ.Putabat.n.q diu viueret i cruce:sic̃ ⁊ latrones i patibulo viuebãt diu. Seqr̃.Et accer. cẽ.iter.eũ si iã mortu⁹ eẽt.s.añ horã q̃ ceteri mori ɔsueuerũt.Seqr̃:Et cũ cog.a cẽ.s.q mortu⁹ eẽt donauit corpus ioseph. BEDA. Nõ ãt qlibet ignot⁹ aut mediocris ad psidẽ accedere ⁊ crucifixi corp⁹ poterat ipetrare.Seqr̃: Joseph aũt mer. syn.⁊ depo.eũ inol.in syn. THEOPHI.Preciosũ corp⁹ pciose sepeliẽs.cuꝫ.n.eẽt discipul⁹ dñi sciebat q̃liter corp⁹ dñi honorari deberet. BEDA.Possum⁹ ãt sꝫ itelligẽtiã spiritalem hoc sentire:q corp⁹ dñi nõ auro nõ gemmis ⁊ serico sed linteamine puro obuoluendũ sit:hinc eccl'ie mos obtinuit:vt sacrificiuꝫ altaris nõ in serico neqꝫ i panno tincto sed in lino terreno celebreť:sic̃ corp⁹ ẽ dñi i syndõe mũda sepultũ:iuxta qd i gestis põtificalib⁹ a.b.siluestro legim⁹ eẽ statutũ:q̃q̃ ⁊ h significꝫ q ille i syndõe mũda iuoluit iesũ q pura eũ mẽte suscepit.seqr̃.Et po. eũ i mo. qd erat exci.i

pe.⁊ aduol.la.ad osti.mo.Diciť q monumentũ dñi domus rotũda fuit.de subiacẽte rupe excisa:tãte altitudinis vt hõ rect⁹ exñs vix extẽta manu culmẽ posset attigere:⁊ hꝫ itroitũ ab oriẽte:cui lapis magn⁹ iuolut⁹ atqꝫ iposit⁹ est.in eius pte aqlonari ipꝫ sepulchrũ.i.loc⁹ dñici corporis de eadẽ petra fcm̃ est:septẽ hñs pedes lõgitudinis:triũ palmoꝝ mẽsura a pauimẽto alti⁹ eminẽs.q.s.loc⁹ nõ desup:sꝫ a latere meridiano p totũ patet:vñ corpus iferebať.Color aũt monumẽti ⁊ loculi albo ⁊ rubeo dr̃ eẽ pmixtus. HIERO.Sepultura aũt xpi resurgim⁹:descẽsiõe ei⁹ ad iferos nos ascẽdimus ad celos.hic inuenitur mel in ore leonis mortui.

THEOPHI.Jmitemur autẽ ⁊ nos ioseph:recipientes xpi corp⁹ p vnitatẽ:⁊ ponam⁹ illud in monumẽto exciso de petra.i.i aia memorante ⁊ nõ obliuiscẽte deũ.illa enim aia ex petra excisa.i.ex christo q est petra q ɔtinet firmitatẽ. Jnuoluere etiã debem⁹ ipm i syndone.i.i corpe puro suscipe.Syndon nanqꝫ ẽ corp⁹ qd est aie idumentũ:Decet eniꝫ nõ solũ pura aia corp⁹ christi suscipe:sꝫ i corpe puro. Jnuoluere aũt oportet:sꝫ nõ apire:nã secretũ clausum est ⁊ occultũ.Sequiť:Maria aũt magda.⁊ Maria ioseph aspiciebãt vbi poneret. BEDA.Jn luca legimus q stabãt noti ei⁹ a lõge ⁊ mulieres q̃ secute erãt eũ.His ergo notis iesu post depositũ eius corp⁹ ad sua remeãtib⁹ sole mulieres q̃ arti⁹ amabãt fun⁹ subsecute quõ poneret respicere curabãt:vt ei tpe ɔgruo munus possent deuotiõis offerre.Hic aũt parasceues sancte mulieres.i.aie humiles idẽ faciũt:cũ amore saluatoris feruẽtes passionis eius vestigijs in hoc seculo quo ppãrãda est reges futura:diligẽter obsequũť:⁊ si forte valeãt imitari pia curiositate: quo ordine sit eius passio cõpleta ppendũt. HIERO.Hec etiã ɔgruũt ad populuꝫ iudaicũ in fine credentẽ:q nobilitať fide vt abrae sit filius deponit desperationẽ:expectat regnũ dei. Jntrat ad xpianos vt baptiçeť:qd significat nomen pilati.i.malleatoris. q domat ferreas gẽtes:vt regat eas in vga ferrea:⁊ petit sacrificiũ qd donať penitẽtibus in fine viaticũ:⁊ corde mũdo ⁊ peccatis mortuo iuoluit munimine fidei stabilitũ operuo spei p opa charitatis ɔcludit.Finis.n.precepti est charitas: aspiciẽtibus a lõge electis q suat stelle maris:qñ si fieri põt scandaliçabunť etiam electi.

Capi. XVI.

ET cũ transisset sabbatũ:maria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerũt aromata: vt veniẽtes vngerẽt iesũ. Et valde mãe vna sabbatoꝝ vẽiũt ad monumẽtũ:orto iã sole. Et dicebãt adiuicẽ. Quis reuoluet nob lapidẽ ab ostio monumẽti? Et respiciẽtes viderũt reuolutũ lapidẽ. Erat qppe magn⁹ valde. Et itroeũtes i monumẽtũ viderũt iuuenẽ sedentẽ i dextris coopťũ stola cãdida: ⁊ obstupuerũt. Qui dicit illis: Nolite expauescere Jesuꝫ q̃ritis naçarenũ crucifixũ: surrexit ñ ẽ hic. Ecce loc⁹ vbi posuerũt eũ. Sꝫ ite dicite discipulis ei⁹ ⁊ petro:q2 pcedet vos i galileã. Jbi eũ videbitis:sicut dixit vobis. At ille exeũtes fugerũt d monumẽto. Jnuaserat.n.eas tremor ⁊ pauor: ⁊ nẽini qcq̃ dixerũt. Timebant.n.

HIERO.Post sabbati tristitiam felix irradiat dies:que primatũ in diebus tenet:luce prima in eo lucescente: ⁊ dño in eo cũ triũpho resurgẽte.vñ diciť: Et cũ transis.sab.ma. magda.⁊ ma. ia.⁊ sa.eme aro.vt ve.vn.iesum .GLO.Religiose.n. mlieres sepulto dño cum licuit operari.i. vsqꝫ ad solis occasum vnguẽta parauerũt vt lucas dicit.Et q2 p angustia tpis non poterant explere:mox transacto sabbato.i. occidẽte sole vt opandi licentia redit festinauerunt emere aromata:sicut marc⁹ dicit hic:vt veniẽtes mane vngerent corp⁹ iesu:neqꝫ vespe sabbati poccupãte iaꝫ noctis articulo monumẽtũ adire valuerunt.vñ seqtur: Et valde ma. vna sab.ve.ad monu.or.iã sole. SEVE.Mulieres hoc loco feminea deuotiõe discurrũt:q nõ vt viuẽti fidẽ sꝫ vt mortuo vnguẽta deferũt ad sepulchꝝ.⁊ vt sepulto parant meroris obsequia:nõ vt resurgẽti pparant diuinoꝝ gaudia triũphorũ. THEOPHI.Non.n.magnitudinẽ atqꝫ dignitatem diuinitatis christi sapiũt.Uenerũt autem iuxta consuetudinẽ iudeoꝝ vngere corpus iesu vt.s.maneret odoriferũ: ⁊ ne humiditate scaturiret:nã aromata virtutẽ habẽt desiccatiuã humiditatẽ corpis absorbẽtia.vñ icorruptũ corpus ɔseruãt. GREGO.i ho. Nos ãt i eũ q ẽ mortu⁹ credẽtes si odore vtutũ refecti cũ opinione bonoꝝ opeꝝ dñꝫ q̃rim⁹ ad monumẽtũ illi⁹ cũ aromatib⁹ venim⁹.Seqr̃: Et valde ma.vna sab.ve.ad mo.orto iã sole. AVGV.de cõ.euã.Or lucas dicit:valde diluculo ⁊ ioãnes:Mane cũ adhuc tenebre essẽt:hoc itelligiť marc⁹ dicere:valde mane oriẽte iã sole.i.cum celũ ab orientis parte albesceret:qd fit vtiqꝫ solis oriẽtis vicinitate.Ei⁹.n.ẽ ille fulgor q noie aurore appellari solet:iõ nõ rpugnat ei q ait.Cũ adhuc tenebre eẽnt.Hic qppe surgẽte aliq̃ rlige tenebraꝝ tãto min⁹ sũt:q̃to magis oritur lux.nec accipiẽdũ ẽ qd ait:Ualde mãe orto iã sole.tãq̃ sol ipe iã videreť sup terrã:sꝫ de ꝓximo adueniẽte i has ptes sole.i.ortu suo iã celũ illuminare icipiẽte. HIERO. Ualde g mane dicit qd alius euãgelista dicit:diluculo.Diluculũ ãt ẽ iter tenebras noctis ⁊ diei claritatẽ. Jn q̃ salus humani generis ꝓuenit:felici vicinitate in eccl'am declarãda more solis q ꝓxima luce ɔsurgẽs roseã pmittit auroraꝫ: vt gratiã pclari splendoris ppãratis oculis possit ituerí qñ tps dñice resurrectiõis il uxit:vt tũc laudes christi tota caneret sm exemplũ feminarũ eccl'ia.qñ genus humanũ exẽplo sue resurrectionis aiauit:qñ vitã pstitit ⁊ lumẽ credulitatis ifudit. BEDA.Sicut aũt q valde mane mulieres venerũt ad monumẽtũ.iuxta historiã magnus feruor charitatis oñdiť:ita iuxta itellectũ mysticũ nobis dať exẽplũ vt illuminata facie:discussisqꝫ vitioꝝ tenebris:odoreꝫ bonoꝝ opeꝝ dño ⁊ orationũ suauitatem studeamus offerre.

THEOPHI.Dicit aũt.Una sab.i.prima dieꝝ hebdomade.Sabbata nãqꝫ dies hebdomade nũcupanť:vna vo dr̃ pma. BEDA.Uel pma sabbatoꝝ prima dies est a die sabbatoꝝ.i.reqetionũ q̃ i sabbatis custodiebanť.Sequiť. Et di.adin.qs re.no.la.ab os.mo. SEVERI.Obscuratũ erat vr̃ꝫ pect⁹ oculi clausi:⁊ iõ patefci sepulchri gloriã pus nõ videbatis.Seqtur.n.Et respi.vi.re.la. BEDA.Quõ lapis p angelũ reuolutus sit.Matthe⁹ sufficiẽter exponit. Hec reuolutio lapidis mystice reserationem sacramẽtoꝝ xpi:q̃ velamine lr̃e legalis tenebanť:isinuat.lex.n.lapide scripta ẽ.Seqtur.Erat quippe magn⁹ valde. SEVERI. Et plus iaꝫ magnus merito q̃ꝫ forma q creatoris mũdi corpus ⁊ claudere ⁊ opire sufficit. GREGO.Mulieres aũt angelos vidẽt q̃ cũ aromatib⁹ venerũt:q2 ille mentes supnos ciues aspiciũt:que cũ virtutib⁹ ad sancta desideria veniunt.vnde seqtur.Et itro.in mo.vi.iuue.se.in dex.cooper. stola cãdi.⁊ obstu. THEOPHI.Si mattheus dicit angelũ sedere super lapidẽ.Marcus vero q mulieres introeuntes monumentũ viderunt sedentẽ iuuenẽ:nõ mireris: nam quẽ viderũt prius sedentẽ sup lapidẽ:ipm etiã itus in monumẽto postmodũ viderunt. AVGV.de con.euan. Aut itelligam⁹ mattheũ tacuisse de illo angelo quẽ itrãtes viderũt:marcũ vo de illo quẽ foris sup lapidẽ sedẽtẽ viderũt:vt duos viderit:⁊ a duob⁹ sigillati audierint q̃ dixerũt angeli de iesu.aut certe itrãtes in monumẽtũ in aliqua septa macerie debemus accipere:qua cõmunitũ locũ tũc fuisse credibile est in aliquo spatio ante petraꝫ:q̃ excisa locus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

factus fuerat sepulture: vt ipsum viderint in eodem spatio sedentē a dextris quē dicit mattheus sedētem sup lapidē. THEOPHI. Quidā aūt dicūt ꝙ alie fuerūt mulieres q̄ dicunt a mattheo: alie q̄ a marco: ſ; Maria magda. seq̄bat oēs feruidā festinationē hn̄s ⁊ ardēte affcm̄. SEVE. Introierūt q̄ mulieres ad sepulchrū vt cōsepulte xpo: xpo ↄsurgerēt de sepulchro. vidēt iuuenē vt cernerēt nr̄e resurrectōis etatē: q: nescit resurrectio senectutē: ⁊ vbi nasci moriq; nescit: ibi etas nec admittit detrimēta: nec idiget icremētis. vn̄ iuuenē nō senē: nō īfantem: ſ; iocūdā etatem viderūt. BEDA. Uiderūt aūt iuuenē sedentē in dextris. i. ad meridianā partē loci illi⁹ vbi positū erat. corp⁹. n. qd supinū iacēs: caput habebat ad occasū: dextrā necesse erat hr̄e ad austrum. GREGO. in ho. Quid autem p sinistrā: nisi vita pn̄s: Quid vero p dextrā: nisi vita ppetua designat: Quia igit redēptor noster iā pn̄tis vite corruptionē trāsierat: recte angelus q nūciare phennē ei⁹ vitā venerat: in dextera sedebat. SEVE. Uidēt etiā iuuenē sedētē a dextris: q: resurrectio recipit nil sinistrū. Uidēt etiā cooptū stola candida. Stola ista nō est ex mortali vellere: sed ex v̄tute vitali splēdēs celesti lumine nō colore terreno dicēte propheta: Amict⁹ lumine sicut vestimēto. ⁊ de iustis: Tūc iusti fulgebūt sicut sol. GREGO. in ho. Uel stola cādida cooptus apparuit: q: festiuitatis nr̄e gaudia nūciauit: cādor etenim vestis splēdorē nr̄e denunciat solēnitatis. HIERO. Uestis etiā cādida vera letitia est hoste depulso regnoq; adepto: rege pacis q̄sito ⁊ īuēto ⁊ nunq̄ dimisso. Hoc igr īuēs formā resurrectōis timētib⁹ mortē ōndit. Qr aūt obstupuerūt. i. qd oculus nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascēdit q̄ pparauit de⁹ diligētib⁹ se. Seqtur: Qui dicit illis: no. expa. GREGO. in ho. Ac si dicat. Paucāt illi qui nō amāt aduētū supnorꝝ ciuiū. ptimescāt q carnalib⁹ desideriis pssi: ad coꝝ societatē ptīgere se posse desperāt. vos aūt cur ptimescitis: q vr̄os ↄciues videtis? HIERO. Nō. n. ē timor ī charitate. Quid expauescerēt q̄ īuenerūt quē q̄sierūt? GREGO. In ho. Sz iā qd angelus subiūgit audiamus: Jesum q̄ritis nazarenū. Jesus latino elogo salutaris. i. saluator īterptat. at v̄o tūc mlti Jesus dici poterāt: nec tn̄ substātialr: ſ; nūcupatiue: iō ⁊ loc⁹ subiūgit: vt de quo iesu dictū sit manifestet: nazarenū. Et cām ptin⁹ subdit: Crucifixū. THEO. Nō eni erubescit crucē: i hac nāq; sal⁹ hominū ē ⁊ beatoꝝ pncipiū. HIERO. Radix āt amara crucis euanuit. Flos vite cū fructib⁹ erupit. i. qui iacuit morte surrexit ī glīa. vn̄ addit. surrexit: nō ē hic. GREGO. ī ho. Nō ē hic: dr̄ p p̄sentiā carnis: q tn̄ nusq̄ derat p p̄sentiā maiestatis. THEO. Et q̄si dicat. Uultis certificari d ei⁹ resurrectiōe subdit: Ecce loc⁹ vbi posuerūt eum. Propter hoc .n. ⁊ reuoluerat lapidē vt locū ōnderet. HIERO. Ōndit āt īmortalitas mortalib⁹ ad grāꝝ actionē debitā: vt ītelligam⁹ qd fuerim⁹: ⁊ sciam⁹ qd futuri erim⁹. Seqtur. Sz ite di. dis. ei⁹ ⁊ pe. q: p̄ce: vos ī galileā. Mulierib⁹ dr̄ vt nūciēt aplīs: q: p mulierē mors annūciata ē. p mulierē vita resurgēs. Dic aūt specialiter: Et petro: q: se īdignū iudicauit discipulatu cū ter negauit magistrū: sed peccata pterrita non nocēt qn̄ nō placēt. GREGO. ī ho. Si āt hūc angel⁹ non noīati exp̄meret q magistrū negauerat: venire iter discipulos nō auderet. vocat ḡ ex noīe ne desperaret ex negatiōe.

AVGV. de con. euā. Qr autē dicit: Pre. vos in ga. ibi eū vi. si. di. vo. videt hoc sonare ꝙ Jesus nō erat demonstraturus se discipulis post resurrectionem nisi in galilea: quā demonstrationem nunc ipse marcus commemorauit. Qr eni dixit: Mane p̄ma sabbati apparuit marie magdalene. post hoc duobus euntibus in villam: factum est in hierusalem ipso die resurrectionis. deinde venit ad vltimam manifestationē: quā factā scimus in monte olueti nō longe a hierusalē. Nūquā igr commemorat marc⁹ ipletū qd ab āgelo p̄nunciatū eē testat. Mattheus vero nullū aliū locū omnino cōmemorat: vbi discipuli postq̄ surrexit viderīt dn̄m: nisi in galilea ſ; angeli p̄dicationē. Sz cū nō sit expssū qn̄ id futurū eēt: vtꝝ p̄mū anteq̄ alibi ab eis visus eēt: idq; ipz ꝙ discipulos matthe⁹ dicit isse in galileā in montē: nō exp̄mit diē nec narrādi ordinē: nō aduersat qdē mattheus narratiōib⁹ ceteroꝝ: ſ; dat eis ītelligēdi atq; accipiēdi locū. Uerūtamē ꝙ dn̄s nō ibi p̄mū se demōstratur⁹ erat: ſ; in galilea vbi postea visus est se vidēdū mādauit: q̄uis fidelē facit ītentū ad q̄rēdū in quo mysterio dcm̄ ītelligat. GREGO. in ho. Galilea nāq; trāsmigratio īterptat. iā qppe redēptor noster a passione ad resurrectionē: a morte ad vitā trāsmigrauerat: ⁊ nos resurrectōis ei⁹ gloriā post leti videbim⁹: si mō a vitiis ad v̄tutū celsitudinē trāsmigram⁹. Qui ergo in sepulchro nūciat: in trāsmigratione ōndit: q: is q in mortificatiōe carnis agnoscit in trāsmigratione mētis videt. HIERO. Breuis ergo sn̄ia in syllabis: ſ; īgēs in q̄titate pmissio. Ibi est gaudiū nr̄i fons ⁊ salutis eterne origo pparata. Ibi ↄgregant dispsiones ⁊ sanant ↄtriti corde. Ibi īqt eū videbitis: ſ; nō sicut vidistis. AVGV. de cō. euā. Significat etiā ꝙ grā xp̄i de populo israel erat trāsmigratura ad gētes: a quibus apostoli nullo modo p̄dicantes susciperētur: nisi eis viā dn̄s in coꝝ cordibus preueniēs preparasset. ⁊ hoc est. Pre. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēbra eius inuenietis. Sequitur: At ille exeūtes fugierunt de monumento. Inuaserat. n. eas tremor ⁊ pauor. THEOPHI. Idest stupor pp̄ter visionē angeli ⁊ admirationē resurrectionis. SEVE. Angelus qdē sedet in monumēto de monumēto fugiūt mulieres: q: ille de celesti substātia cōfidit: turbant iste de ↄditione terrena. Sepulchrū qui mori non potest: timere nescit. mulieres autem ⁊ de p̄senti facto tremūt: ⁊ sepulchrum vt mortales adhuc mortaliter expauescūt. HIERO. Hoc etiā dicit de futura vita in qua fugiet dolor ⁊ gemitus. Imitant. n. mulieres ante resurrectionē omniaq; faciūt: post resurrectionē fugientes mortem ⁊ pauorē. Sequitur: Et ne. quicq̄ dix. time. enim. THEOPHI. Aut pp̄ter iudeos: aut timore visionis detente tacebant hoc qd audierant. AVGV. de cō. euan. Queri aūt potest queādmodū hoc dicat marcus cū dicat mattheus: Et exierunt cito de monumēto cum timore ⁊ gaudio magno: currētes nūciare discipulis eius. nisi ītelligamus ipoꝝ angeloꝝ nemini ausas fuisse aliqd dicere: idest respondere ad ea que ab illis audierāt: aut certe custodibus quos iacētes viderunt. nam illud gaudiū qd mattheus cōmemorat: nō repugnat timori de quo marcus dicit. Debuimus enim vtrūq; in illaꝝ aīo fcm̄ ītelligere: etiā si matthe⁹ de timore nō diceret. Cū vero ⁊ ipse dicat. Exierūt cito de monumēto cū timore ⁊ gaudio magno nihil ex hac re q̄onis remanere pmittit. THEO. Signāter etiā dr̄ ꝙ nemini qcq̄ dixerūt: q: mulierib⁹ audire nō loq datū est: discere nō docere.

¶ Surgēs aūt iesus: māe prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septē demonia. Illa vadens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus ⁊ flentibus. Et illi audientes: quia viueret ⁊ visus esset ab ea: non crediderunt: Post hec autē duobus ex his ambulantib⁹ ostēsus est in alia effigie euntibus ī villam: ⁊ illi eūtes nunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt.

AVGV de cō. euā. Iā post resurrectionē queādmodum apparuit dn̄s ↄsiderādū ē. Dicit. n. marc⁹: Surgēs aūt mane p̄ma sab. ap. pri. ma. mag. de qua eie. septem demonia.

BEDA. Hec apparitio quomodo et vbi facta sit: Joannes plenissime docet. Surrexit autem dominus mane de monumento in quo sero iam facto erat depositus: vt adimpleretur illud psalmiste. Ad vesperam demorabit fletus: ⁊ ad matutinū letitia. THEOPHI. Uel alr: Qr dicit. Surgēs iesus. ibi pūcta. deide dicas. Mane pri. sab. ap. primo Marie magda. GREGO. in ho. Ut enim sanson media nocte nō solū de gaça exiit: sed etiā portas tulit: sic ⁊ redēptor noster ante lucē resurgēs nō solum liber de iferno exiit: sed ipsa etiā īferni claustra destruxit. De Maria aūt hic marc⁹ septē demonia eiecta fuisse testat: ⁊ qd septē demonia nisi vniuersa vitia significāt: q: eni septē diebus oē tp̄s cōp̄hēdit: recte septenario numero vniuersitas figurat. THEOPHI. Septē ergo demonia Maria habuit q̄ vniuersis vitiis plena fuit. aut septē demonia septem v̄tutibus spūs ↄrios dicit: vt spūs absq; timore absq; sapientia: absq; ītellectu: ⁊ quecūq; alia donis spūssancti opponunt.

HIERO. Ei aūt de qua eiecerat septem demonia p̄mo ostēdit: q: meretrices ⁊ publicani p̄cedēt synagogam in regnum dei vt latro p̄cessit aplos. BEDA. In p̄ncipio etiā mulier iductrix culpe viro fuit: nūc q̄ mortē p̄mo gustauit: resurrectionē p̄mo videt: ne ppetui reatus apud viros opprobriū sustineret. ⁊ q̄ viro culpā trāsfuderat: transfudit ⁊ grām. Nā seqtur. Illa va. nū. his q cū eo fu. lu. ⁊ flen. HIERO. Flēt ⁊ lugēt q nōdum viderūt: ſ; nō post multū ↄsolabunt. Beati. n. q lugēt nunc: qm̄ ipsi ↄsolabunt. BEDA. Recte aūt hec mulier que letitiā dn̄ice resurrectiōis p̄ma nunciauit: a septē demonibus curata eē memorat: ne q̄sq̄ digne penitēs de admissoꝝ venia desperaret: ⁊ vt vbi abūdauit pctm̄ supabūdasse ⁊ gratia mōstraret. SEVERI. Nūciat aūt Maria: sed iā nō femina: sed ecclesiā gestans: vt supra sicut femina tacebat: hic in ecclesia ⁊ nunciet ⁊ loquat. Sequitur: At illi au. q: viue. ⁊ vi. esset ab ea: non cre.

GREGO. in ho. Qr resurrectionē dn̄icā discipuli tarde crediderunt: nō tā illoꝝ īfirmitas q̄ nr̄a vt ita dicā futura firmitas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitātib⁹ p multa argumēta mōstrata est: q̄ dū nos legētes agnoscimus: qd aliud q̄ de coꝝ dubitatione solidamur. Sequit: Post hec autē du. ex his am. ostē. est in alia effi. eun. ī vil. AVGV. de cō. euā. De istis duobus quoꝝ vnus erat cleophas. Lucas totū narrat: sed Marcus hic breuiter pstrigit. Castellū qppe illud de quo lucas loqtur: nō absurde accipimus etiā villā potuisse appellari. ⁊ in codicibus qdem grecis magis agrū inuenimus q̄ villā. Agri aūt noīe non castella tm̄: veꝝ etiā municipia ⁊ colonie solēt vocari extra ciuitatē: q̄ quasi caput ⁊ mater est ceteraꝝ. Qr autem ait Marcus eis in alia effigie dn̄m apparuisse: hoc lucas dicit ꝙ eoꝝ oculi tenebantur: ne agnoscerēt eū. Oculis. n. coꝝ acciderat aliqd qd ita manere pmissum est vsq; ad fractionē panis. SEVERI. Nemo aūt putet xp̄m sua resurrectione sui vultus effigiem cōmutasse: sed mutat effigies dū efficit ex mortali īmortalis: vt h̄ sic acqsiuisse vultus gloriā: nō vultus substātiā p̄didisse. Duobus aūt visus est: q: duobus populis. i. gētibus ⁊ iudeis resurrectionis fides p̄dicāda monstrat. Seqtur: Et illi eū. nū. cete. nec il. cre. Qd marcus dicit. Nūciauerūt ceteris: nec illis crediderūt. cū Lu. dicat ꝙ iam ide loq̄bant vere resurrexisse dn̄m: ⁊ Simoni apparuisse: qd ītelligendū est nisi aliquos ibi fuisse q nollēt credere? THEOPHI. Non. n. de. xi. apostolis hoc dicit: ſ; de quibusdā aliis quos ceteros nominat. HIERO. Mystice aūt intelligit ꝙ fides hic laborat agēs actiuā vitā: illic cōtemplatiua secura visione regnat. Hic per speculum ↄtuemur imaginē: illic facie ad faciē videbimus veritatem. vnde ambulātibus. i. laborātibus ostensus est in alia effigie ⁊ nunciātibus non est creditū: dū sicut Moyses viderūt ꝙ nō sufficiebat eis qui dicit. Ostēde mihi temetipm̄. Oblitus enim carnis sue postulat in vita ista quod speramus in futura.

¶ Nouissime aūt recūbētibus illis vndecim apparuit: ⁊ exp̄robrauit icredulitatē coꝝ ⁊ duritiā cordis: quia his qui viderāt eum resurrexisse non crediderunt: Et dixit eis. Euntes in mūdum vniuersū: p̄dicate euāgelium omni creature. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: saluus erit: q vero nō crediderit condemnabit. Signa autē eos qui crediderint: hec sequent: In nomine meo demonia eiicient: linguis loquent nouis: serpentes tollent. Et si mortiferū quid biberit: n̄ eis nocebit. Super egros manus iponent: ⁊ bene habebūt.

GLO. Cōpletur⁹ euāgelicā narrationē Marc⁹ nouissimā apparitionē qua xp̄s post resurrectionē discipulis apparuit cōmemorat di. Nouissime autem recū. illis. xi. appa.

GREGO. i ho. Notādū aūt qd lucas in actibus referat dicens. Cōuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent. ⁊ post pauca. Uidentibus illis eleuat⁹ est. Comedit. n. ⁊ ascēdit: vt videlicet p affectū comestionis veritas patesceret carnis. vnde ⁊ hic dicit ꝙ recūbētib⁹ illis nouissime apparuit. HIERO. Apparuit autem. xi. simul ↄgregatis: vt oēs testes sint ⁊ enarrarēt oibus qd cōiter viderūt ⁊ audierunt. Seqt: Et expro. icre. coꝝ ⁊ du. cor. coꝝ: q: his q vi. eū re. nō cre. AVGV. de cō. euā. Quō aūt nouissime hoc factū ē: Nouissimū qppe illud est: ꝙ dn̄s in terra aplī viderūt qd factū ē. xl. die post resurrectionē ei⁹. Nūqd nā tūc exprobraturus erat: ꝙ nō credidissent eis q cū viderāt resurrexisse: qn̄ iā ⁊ ipsi post resurrectionē totiēs eū viderant. Restat igit vt ītelligam⁹ nūc marcū breuiter cōmemorare voluisse: ⁊ iā dixisse: Nouissime: q: ipo die hoc nouissimū fuit iā incipiēte nocturno tp̄e postea q̄ discipuli d castello redierūt ī hierusalē: ⁊ īuenerūt sicut dicit lucas. xi. ⁊ qui cū illis erāt colloquētes de resurrectione dn̄i. Sed erāt ibi vtiq; nō credētes. His ergo sicut marcus dicit discūbētibus: ⁊ adhuc īde sicut dicit loquētibus: stetit ī medio coꝝ dn̄s ⁊ ait illis: Pax vobis. sicut lucas ⁊ ioānes dicunt. Uerbis itaq; dn̄i: q̄ tūc eū locutū eē discipulis lucas: ioannesq; dixerūt: iterponit ⁊ illa exp̄robratio de q̄ marcus hic dicit. Sz hic rursus mouet. quō discūbentibus. xi. dicit apparuisse marcus si illud tp̄s est diei dn̄ici iā noctis initio: cū apte ioānes dicat n̄ cū eis fuisse thomā: quē credim⁹ exiisse ide anq̄ dn̄s ad eos intraret postea q̄ illi duo redeūtes de castello cum ipsis. xi. collocuti sūt: sicut apud lucam īuenit. Sed lucas in sua narratiōe dat locū: quo possit ītelligi dū hec loquerētur pri⁹ inde exiisse thomā: ⁊ postea dn̄m intrasse. marcus aūt q dicit Nouissime discūbētib⁹ illis. xi. apparuit. etiā thomam illic fuisse cogit fateri: nisi forte q̄uis vno absente. xi. tn̄ voluit appellare: q: eadē tūc apostolica societas hoc numero nuncupabat: anteq̄ matthias in locū iude subrogaret. Aut si h̄ duꝝ ē accipe: illud accipiam⁹ post mltas dn̄ratiōes ei⁹ cum nouissime recūbētib⁹. xi. apparuisse. i. ipo. xl. die. Et qm̄ iam erat ab eis ascēsur⁹ ī celū: hoc eis illo die magis exprobrari voluisse: q: his q audierāt eū resurrexisse nō crediderāt anq̄ ipsi eum viderēt: cū vtiq; post ascēsionē suā p̄dicātib⁹ euāgeliū etiā gentibus q̄ nō viderūt fuerāt credituri. post illam quippe exp̄robrationē ait idē marc⁹: Et dixit eis. Euntes in mūdū vniuer. Et infra: Qui v̄o nō cre. ↄdē. Hoc ergo p̄dicaturi: nōne ipsi p̄mit⁹ fuerāt obiurgandi q anteq̄ dn̄m vidissent nō crediderūt eis qbus pri⁹ apparuisset? GREGO. in ho. Iccirco etiā tūc dn̄s discipulos increpauit cū corpalr reliqt: vt v̄ba que recedēs diceret: in corde audiētiū artius īpressa remanerēt. HIERO. Exp̄robrat aūt icredulitatē vt succedat credulitas. Exp̄robrat duritiam cordis lapidei: vt succedat cor carneū charitate plenū. GREGO. in ho. Increpata igit coꝝ duritia: qd admonēdo dicat audiamus. Seqtur. n. Eūtes in mū. vni. p̄di. euā. oī cre. Ōis creature noīe signat homo. Omnis. n. creature aliqd hz ho

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mo.hꝫ nāqꝫ cōe esse cū lapidibus:viuere cū arboribus:sen/
tire cuꝫ aīalib⁹:itelligere cū angelis.Omni.n.creature ꝑdi
catꝰ euangeliū:cum soli hoī ꝑdicatꝰ:qꝛ ille videlicet docetꝰ:
ꝓpter quē in terra cūcta creata sunt:ꝛ a quo oīa ꝑ quandā
sīlitudinē aliena nō sunt.Pōt etiā oīs creature noīe oīs na
tio gētiū designari.aū.n.dcm̄ fuerat.In viā gentiū ne abie
ritis.nūc aūt dr̄.Predicate euan.omni creature.vt.s.ꝑus a
iudea aploꝝ repulsa ꝑdicatio:tūc nobis in adiutoriū fieret
cum hāc illa ad dānatiōis sue testimoniū supbe repulisset.
THEOPHI.Uel omni creature.i.credēti ꝛ nō creden
ti.Seqtur.Qui cre.ꝛ bap.fu.sal.erit.Nō.n.sufficit credere:
nā q credit ꝛ nōdū est baptizat⁹:sꝫ cathecuminus nōdū est
ꝑfecte salutē adept⁹. GREGO.in ho.Fortasse aūt vnus/
qsqꝫ apud semetipm dicat.Ego iā credidi:saluus ero.veꝝ
dicit si fidē operibus teneat.Uera eteni fides est:q in hoc
qd vbis dicit:operib⁹ nō ꝯdicit.Seqtur:Qui vero nō cre.
ꝯdē. BEDA.Quid adhuc hic dicem⁹ de paruulis qui ꝑ
etatē adhuc credere nō valēt:nā de maioribus nulla qstio
est.In eccl'ia.n.saluatoris ꝑ alios paruuli credunt sicut ex
alijs ea q illis in baptismo petā remittuntꝰ ꝯtraxerūt.Seq
tur.Signa aūt eos q cre.hec seq̄ē.In no.meo demo.eyci
ent.lin.lo.no.serp.tollēt. THEOPHI.Hoc est dispgēt
itellectuales:sicut illud.Calcabitis sup serpētes ꝛ scorpio/
nes.itellectualiter itelligitꝰ.Pōt aūt itelligi de sensibilib⁹
serpētibus.sicut etiā paulus a vipera nullū habuit nocumen
tum.Seqtur:Et si morti.qd bi.nō eis no.Multa talia fcā
in historiꝭ legimus.Multos nāqꝫ venena bibita xpi mu
nita signaculo ledere nō valebāt.Seqtur:Sup egros ma.
ipo.ꝛ bn̄ habebunt. GREGO.in ho.Nunqd auteꝫ:quia
ista signa nō facimus minime credimus:Sed hec necessa
ria in exordio eccl'ie fuerunt:vt.n.fides cresceret credētiū:
miraculis fuit nutriēda:qꝛ ꝛ nos cū arbusta plātam⁹:tādiu
eis aquā fundimus quousqꝫ ea in terra ꝯualuisse videam⁹:
at si semel radicē fixerit a rigādo cessamus.Habemus de
his signis atqꝫ virtutibus q adhuc subtili⁹ ꝯsiderare debea
mus.Sācta qppe eccl'ia quottidie spiritaliter facit:qd tūc
ꝑ apostolos corporaliter faciebat:Nā sacerdotes eius cuꝫ
ꝑ exorcismi grām manū credētibus iponūt:habitare mali/
gnos spūs in eoꝝ mētibus ꝯtradicūt:qd aliud faciunt:nisi
demonia eyciunt:Et fideles quiqꝫ qui iam secularia ver/
ba derelinquunt:sancta aūt mysteria isonāt.linguis loquū
tur nouis:qui dum bonis suis exhortationibus malitiā de
alienis cordibus auferunt.serpētes tollunt:ꝛ dū pestiferas
suasiones audiunt:sed tamē ad operationē prauā minime
ꝯtrahuntur:mortifeꝝ est qd bibunt:sed nō eis nocebit:qui
quotiēs proximos suos in bono opere īfirmari cōspiciunt:
dum exemplo sue operationis illoꝝ vitam roborant:super
egros manus iponunt vt bene habeant.Que nimiꝝ mira/
cula tanto maiora sunt:quāto spiritalia:ꝛ quāto per hec nō
corpora:sed anime suscitantur.

¶ Et dominus quidem iesus postq̄ locutus est
eis:assumptus est in celuꝫ:ꝛ sedet a dextris dei.
Illi aūt profecti ꝑdicauerūt vbiqꝫ dn̄o cooperā
te:ꝛ sermonē ꝯfirmante:sequentibus signis.

HIERO.Dn̄s iesus qui de celo descēderat ad liberādā
īfirmitatis nostre naturā:ipse etiā sup celos ascendit:vnde
dicitꝰ.Et dn̄s quidē iesus postq̄ lo.est eis assum.est in celū.
AVGV.de cō.euā.In quo satis videtꝰ ostēdere nouissi
mū cū illis in terra ꝑmissū habuisse sermonē:q̄uis nō oīmo/
do ad id coartari videatꝰ.non.n.ait.Postq̄ hec locutus est
eis.vn̄ admittit si necessitas cogeret:non illā fuisse nouissi/
mā locutionē:sed ad oīa que cū eis oībus illis diebus locu
tus est posse ꝯtinere qd dcm̄ est.Postq̄ locutus est eis.ass.
est in celū.Sed qꝛ ea q supra diximus magis suadēt nouis/
simū diē fuisse:ideo post premissā locutionē quā marc⁹ cō/
memorauit:adiunctis etiā illis verbis q cōmemoratꝰ i acti
b⁹ apostoloꝝ credēdū ē assūptū eē dn̄ꝫ i celū. GREGO.
in.ho.In veteri testamēto cognouimus ꝙ helias sit rapt⁹ i
celū.Sed aliud ē celū ethereū:aliud celum aereū.Celū qppe
aereū terre est ꝓximū.In celū itaqꝫ aerū helias subleuat⁹
est vt i secreta qdā regione terre repēte duceretꝰ: vbi i ma/
gna iā carnis ꝛ spūs qete viueret:quoadusqꝫ ad finē mūdi
redeat:ꝛ mortis debitū soluat.Notādū quoqꝫ est ꝙ helias
in curru legitꝰ ascēdisse:vt videlicet apte illis demōstraretꝰ
qꝛ homo purus adiutorio idigebat alieno.Redēptor autē
noster nō curru:nō angelis subleuatus legitꝰ.quia qui fece/
rat oīa super oīa sua virtute ferebatꝰ.Considerādum vero
nobis ē quod marcus subdit:Et sedet a dextris dei.cū Ste
phanus dicat:Uideo celos apertos ꝛ filiuꝫ hominis stantē
a dextris dei.sed sedere iudicātis ē:stare vero pugnātis vl'
adiuuantis.Stephanus ergo in laboris certamine positus
stantē vidit quem adiutorem habuit:sed hūc post assūptio
nē marcus sedere describit:quia post assūptionis sue gloriā
iudex in fine videbitꝰ. AVGV.De symbolo.Sessionem
igitur istā non accipiamus quasi sit in humanis membris
positus:tanq̄ pater sedeat in sinistra vt filius sedeat a dex/
tris:sed ipsā dexterā intelligimus potestatem quaꝫ accepit
ille homo a deo vt veniat iudicaturus q ꝑmo venerat iudi
cādus.Sedere enī habitare itelligitur:quomodo dicimus
de quocūqꝫ hoīe.In illa patria sedit ꝑ tres ānos.Sic ergo
credite habitare xpm in dextera dei patris: Beatus enim
est ꝛ habitat i beatitudine que dextera prīs vocatꝰ.Ibi.n.
oīs dextera ē:qꝛ nulla ē ibi miseria.Seqtur.Illi aūt ꝑfecti
ꝑdi.vbiqꝫ dn̄o coop.ꝛ ser.ꝯfir.seq̄ē.signis. BEDA.No
ta ꝙ marc⁹ euāgelista euāgeliū suū q̄to inchoauit tardius
tanto in longinquiora tpa scribendo porrexit.ab initio .n.
euāgelice ꝑdicationis qd a ioāne factū ē cepit ꝛ ad illud vsꝫ
q tps narrando ꝑuenit quo apl'i idē euāgelij verbū ꝑ totuꝫ
orbē seminauerūt. GREGO.in ho.Quid aūt i his ꝯside
rādum ē:nisi ꝙ ꝑceptū obediētia:obediētiā v'o signa secuta
sūt.Precepat.n.dn̄s:Euntes in mūdū vniuersū predicate
euāgeliū.ꝛ in actibus:Eritis mihi testes vsqꝫ ad extremū
terre. AVGV.ad esichiū.Quo aūt pacto ab apl'is ē ꝑdi
catio ista ꝯpleta:qn̄ vsqꝫ adhuc sūt gētes in qbus nō cepit
ꝛ i qbus nōdū cepit ipleri:Nō vtiqꝫ hoc a dn̄o sic mādatū
est apl'is tāq̄ ipi soli qb⁹ tūc loq̄batꝰ tn̄ munus fuerit iple/
turi:sed sicut eis solis vr̄ dixisse:Ecce ego vobiscū sū vsqꝫ ad
consumationē seculi:qd tamen eum vniuerse ecclesie ꝓmi
sisse:que alijs morientibus alijs nascentibus hic vsqꝫ in se
culi cōsūmationē futura ē:qs nō itelligat: THEOPHI.
Sciēdū est aūt ꝛ hic ꝙ sermo ꝑ opa ꝯfirmatꝰ sicut i aposto/
lis tūc opationes cōfirmabāt sermonē sequētibus signis.Si
at aūt o xpe vt nostri sermones quos de virtute dicimus ꝑ
opa cōfirmentꝰ ꝛ actus vt tandē simus ꝑfecti te coopante
in omnib⁹ verbis ꝛ opib⁹:quia te decet ꝛ sermonum ꝛ ope
rum gloria. AMEN.

Feria tertia post dominicam.In ra.pal.
Erat pascha azimorum. xiiii.
Dominica in sancto pascha. Marie magdalene. xvi.
In ascēsione dn̄i. Recūbentibus.xi. vltimo
Dn̄ica sexta post pētecostē. Cū turba multa. viij.
Dn̄ica.xi. Exiens iesus de finibus. vij.
In decollatiōe Ioānis baptiste. Misit herodes vi.
In vigilia sancti Jacobi apostoli.
Accesserūt ad iesū iacobus ꝛ ioannes fi. x.
In sanctorum cyriaci largi ꝛ smaragdi.
Euntes in mundum vniuersum. xvi.
In natali ꝯfessoꝝ Uidete vigilate ꝛ orate. xiij.
Feria quarta quattuor temporum septembris.
Respondens vnus de turba. ix.
Sabbato primo quadragesime.Cum sero esset fcm̄. vi.

Super euangelio sancti Luce Cōtinuum sancti Thome.

Inter cetera incarnationis
xpi mysteria q esaias ꝓphe
ta diligēter ꝛ apte ꝓnūciat:
dicꝰ:Induaꝫ celos tenebris:
ꝛ saccū ponā opimētū eoꝝ.
Dn̄s dedit mihi linguā erudi
tā vt sciā sustentare eū q la
psus ē verbo.Erigit mane:
mane erigit mihi aurem:vt
audiā quasi magr̄ꝫ.Ex qb⁹
verbis accipe possum⁹ euā/
gelij sm̄ Lucā māꝫ:modū
scribēdi:finē:ꝛ cōditionem
scriptoris. AVGV.d cō.
euā.Lucas.n.circa sacerdotalē dn̄i stirpē atqꝫ ꝑsonā magis
occupat⁹ videtꝰ:vnde ꝑ vitulū significatus est:ꝓpter maxi
mā victoriā sacerdotis. AMBRO.Uitulus.n.sacerdota
lis ē victima:vnde bene ꝯgruit vitulo hic euāgelij liber q a
sacerdotib⁹ ichoauit:ꝛ ꝯsumauit in vitulo:q oīuꝫ pctā susci
piēs ꝓ toti⁹ mundi vita ē imolat⁹:ꝛ ipsaꝫ vituli imolationē
lucas stilo quodā pleniore diffudit. GLO.Qꝛ igitꝰ passio
nē xpi ꝑncipal'r exponere lucas intēdit:hui⁹ euāgelij mā si
gnificari pōt i eo qd dr̄.Induā celos tenebris.ꝛ saccū ponā
opimētuꝫ eoꝝ.Nā ad l'raꝫ i passione xpi tenebre facte sunt
ꝛ in discipulis fides obscurata est. HIERO.sup esaiā.Et
xpus despectus erat ꝛ ignobilis quādo pendebat in cruce:ꝛ
abscōditus est vult⁹ eius atqꝫ despect⁹:vt humano corpore
diuina potētia celaretꝰ. HIERO.Sermo autē luce tā in
euāgelio q̄ i actib⁹ aploꝝ cōptior est:ꝛ seculari redolet elo
quētia.vnde subditꝰ.Dn̄s dedit mihi linguā eruditā. AM/
BRO.Nā lꝫ scriptura diuina mūdane euacuet sapie disci
plinā:ꝙ in maiore fucata vboꝝ ambitu:ꝙ reꝝ rōne subni/
xa sit:tn̄ siqs in scripturis diuinis etiā illa q imitāda illi pu/
tāt qrat:iueniet.Scūs.n.lucas velut quēdā historicū ordi/
neꝫ tenuit:ꝛ plura nobis gestoꝝ dn̄i miracula reuelauit:ita
tn̄ vt oēs sapiētie virtutes euāgelij ipsi⁹ cōplecteretꝰ histo/
ria.Quid.n.ꝑcellēti⁹ ad sapiaꝫ nāle:q̄ ꝙ spūsscm̄ creatorē
etiā dn̄ice icarnatiōis extitisse referauit:Docet moralia in
eodē libro:quēadmodū.s.amare inimicū debeā.Docet etiā
rōnalia cū lego:qn̄ q fidelis est in minimo ꝛ i magno fide/
lis est. EVSE.In eccl'iastica historia.Is q̄ genere qdē an/
tiochenus:arte medic⁹:sm̄ hāc medicinā quā ex aploꝝ vel
societate vel traditiōe susceperat:duos nobis medicinales
libros qbus nō corpora:sꝫ aīe curentꝰ explicuit.vn̄ seqtur:
Ut sciā sustētare eū q lapsus est vbo. HIERO.sup esaiā.
Dicit.n.se a dn̄o accepisse sermonē:qn̄ lapsum errantēqꝫ po
pulū sustētet ꝛ reuocet ad salutē. GRECVS expositor.
Cū aūt lucas bone idolis eēt ꝛ capacitatis strēnue:ꝛ grecoꝝ
sciaꝫ ꝯsecut⁹ est.Grāmaticā siqdē atqꝫ poesim adept⁹ ꝑfe/
cte.Rhetoricā aūt ꝛ ꝑsuadendi leporē assecutus ad plenū:
neqꝫ philosophie munerib⁹ caruit:deniqꝫ ꝛ medicinā acq/
rit.Et quoniā nature velocitate satis de humana gustaue/
rat sapiētia:ad altiorē ꝯuolat.Accelerat igitꝰ ad iudeā ꝛ vi/
sibiliter ꝛ verbotenus xpꝫ adit.Cūqꝫ veritatē cognosceret
verus efficitꝰ xpi discipulus:plurimum magro cōmoratus.
GLO.vn̄ subditꝰ.Erigit mane q̄si a iuuētute ad secularē
sapiētiā.Mane erigit mihi aurē ad diuina:vt audiā quasi
magr̄ꝫ.s.ipꝫ xpꝫ. EVSE.in eccle.historia.Tradunt aūt ꝙ
euāgeliū suū ex pauli ore ꝯscripserit:sicut ꝛ marcus q ex pe
tri ore fuerāt ꝑdicata ꝯscripsit. CHRY.sup mattheum.
Uterqꝫ aūt eoꝝ magr̄ꝫ imitat⁹ est:hic qdē paulū sup flumi
na fluentē:ille aūt petꝝ breuilogo studentē. AVGV.de
cō.euā.Eo aūt tpe scripserūt quo nō solū ab eccl'ia xpi:veꝝ
etiā ab ipsis adhuc in carne manētib⁹ apostolis ꝓbari me/
ruerunt.Et hec probemialiter dicta sufficiant.

Quoniā quidē multi conati sūt ordīa
re narrationē q i nob cōplete sūt reꝝ.
sic tradiderūt nob q ab initio ipi vide
rūt ꝛ ministri fuerūt sermōis.Uisuꝫ ē
ꝛ mihi assecuto a ꝑncipio oīa diligē
ter ex ordine tibi scribere optie theophile:vt co/
gnoscas eoꝝ verboꝝ de qb⁹ eruditus es veritatē.

EVSE.In eccl'iastica historia.Lucas i initio euāgelij sui
cām cur scripserit idicauit:videlicet qn̄ multi alij temere ꝑ/
sūpserāt enarrare res q sibi magis erant ad liqdū cōpte.Et
hꝰ ē qd dicit:Qm̄ qdē multi conati sūt ordinare narratioēꝫ
reꝝ. AMBRO.Nā sicut multi i iudeoꝝ populo diuino i/
fusi spū ꝓphetauerunt:alij āt pseudo ꝓphete erāt poti⁹ q̄
ꝓphete:sic ꝛ nūc i nouo testamento multi euāgelia scribere
conati sūt:q boni nūmularij nō ꝓbarunt.ꝛ aliud qdē fertur
euāgeliū qd duodeciꝫ scripsisse dicūtꝰ.Ausus ē ēt basilides
euāgeliū scribere.Fertꝰ aliud sꝫ thomā:ꝛ aliud sꝫ matthiam.
BEDA.Multos g̊ eos nō tā numerositate q̄ hereseos
multifarie diuersitate cōmēdat:q nō spūsscī munere dōati:
sꝫ vacuo labore conati magis ordinauerūt narrationē q̄ hi
storie texuerūt v'itatē. AMBRO.Qui.n.conat⁹ ē ordina
re:suo labore conat⁹ ē:nec ipleuit suo cōatu.Sūt.n.ꝛ dona/
tōes:ꝛ grā dei q vbi se ifuderit rigare ꝯsueuit:vt nō egeat:sꝫ
redūdet scriptoris igeniū.Et iō bn̄ dicꝰ:Reꝝ q i nobis ꝯple
te sūt vl' q i nobis redūdāt.qd.n.redūdat nulli dꝫficꝰ:ꝛ de cō/
pleto nemo dubitat:cū fidē effectus astruat:exitus prodat.
ORIGE.Dicit āt Reꝝ:qꝛ nō sꝫ phātasiā iuxta hereti/
cos exercuit iesus carnalē ipi⁹ aduētū:sꝫ cū v'itas eēt re ve
ra negociuꝫ ꝓsecutus ē.Affectuꝫ āt suuꝫ idicat ex hoc qd
ait:Que i nobis cōplete sunt.i.q i nobis manifestissime sūt
ostēse.certa.n.fide ꝛ rōne cognouerat:neqꝫ i aliquo fluctua
bat. CHRY.Euāgelista āt nō soluꝫ testimōio ꝯtētus est
ꝓpo:sꝫ ad aplos totuꝫ refert:ide robur venatꝰ sermoni:ꝛ iō
subdit:sicut tradiderunt nobis q ab initio ipsi viderunt.
EVSE.in eccle.histo.Certus ē ꝙ veritatem uel paulo ex
ponēte:uel alijs apostolis q ab initio ipsi uiderāt ul' sibi tra
diderāt ꝯsecutus sit. GHRY.Dicit āt: Uiderunt:qꝛ hoc
maxime robur nācisciꝰ credulitatis.qd addiscitur ab his
q ꝑsentialiter uiderunt. ORIGE.Palā ē āt ꝙ cuiusdaꝫ
doctrine finis est i ipsa doctrina:sicut geometrie.alteri⁹ v'o
doctrine finis i opere cōputatꝰ:sicut medicine:ꝛ ita ē i sermo
ne dei:Et iō postq̄ significauerat sciam ex hoc ꝙ dixerat:
Ipsi viderūt:demōstrat opa:ex hoc qd seqtur.Et ministri
fuerūt sermonis vel verbi. AMBRO.Nā cōgruit ista lo/
cutio vt mai⁹ mysteriū verbi q̄ auditū eē credamus.sꝫ qꝛ
nō prolatiuū verbū sꝫ substātiale significatꝰ:nō vulgare ver
bū:sed celeste intelligamus:cui apostoli ministrarūt. CY/
RIL.Qꝛ autem dicit huius verbi visores fuisse aplos ꝯcor
dat cū ioanne q dicit:Uerbū caro factū ē ꝛ habitauit in no
bis:ꝛ vidim⁹ gloriā eius.Uerbū nāqꝫ mediāte carne visibi
le factū est. AMBRO.Nō solū aūt sm̄ corpus viderūt
dn̄m:sed etiā sm̄ verbū.Uiderūt.n.verbū q cū moyse ꝛ he
lia viderūt gloriaꝫ verbi.alij nō viderūt:q corpus tātūmō
videre potuerūt.ORIGE.Et in exodo quidē scriptum ē:
Populus videbat vocē dn̄i;vox autē auditꝰ poti⁹ q̄ videtꝰ
Sꝫ ꝓpterea ita scriptū est: vt ondereꝰ nobis alijs videre
oculis vocē dn̄i qbus illi aspiciūt q merentꝰ.Porro i euāge
lio nō vox cernitꝰ:sꝫ sermo q voce ꝑstātior ē. THEOPHI.
Ex hoc enī manifeste innuitꝰ:ꝙ lucas nō fuit discipulus ab
initio:sed ꝓcessu tpis.Alij aūt fuerunt discipuli ab initio vt
petrus ꝛ filij zebedei. BEDA.Et tn̄ matthe⁹ quoqꝫ ꝛ io/
annes i multis q scriberēt ab his q ifātiā pueritiā:genealo
giāqꝫ eius scire ꝛ gestis interesse potuerāt:audire op⁹ habe
bant. ORIGE.Deīde facultatē scribēdi replicat:quoniā

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ea que scripsit:non rumore cognouit:sꝫ ab initio fuerat ipse subsecutꝰ. vñ seqtur: Uisũ est ꝛ mihi assecuto a ꝑncipio oĩa diligẽter ex ordine tibi scribere optime theophile. AMBRO. Cũ dicit: Uisũ est ꝛ mihi: nõ negat deo visũ: a deo.n. ꝓparat̃ volũtas hoĩuꝫ. Prolixiorẽ aũt hũc euangeliȷ librũ q̃ꝫ ceteros eẽ nemo dubitauerit: ꝛ iõ non ea q̃ falsa sunt: sꝫ q̃ vera sibi vẽdicat. Et iõ dicit: assecuto qdẽ oĩa visuꝫ est scribere nõ oĩa: sꝫ ex oĩbꝰ: qꝛ q̃ fecit iesus si scribant̃ oĩa: nec ipꝫ mundũ cape arbitror. Cõsulto aũt q ab aliȷs sunt scripta ꝑterijt. vt ꝓprijs qbusdã singuli euãgelioꝝ libri mysterioꝝ gestorũq̃ꝫ miraculis eminerent. THEOPHI. Scribit aũt ad theophilũ viꝝ iclytum fortassis ꝛ ꝑncipẽ. qꝛ ꝙ dicit Optime. nõ dicebat̃ nisi ꝑncipibꝰ ꝛ ꝑsidibꝰ. sicut ꝛ paulus Festo presidi dixit. Optime Feste. BEDA. Theophilus aũt iterꝑtat̃ amãs deũ. vel amatus a deo. qsqs ĝ amat deũ siue a deo se desiderat amari: ad se scriptũ putet euãgeliũ. ꝛ vt sibi datũ munꝰ sibiq̃ꝫ cõmendatũ pignꝰ ꝯseruet. Nõ aũt nouoꝝ quorũlibet eidẽ theophilo ꝛ velut ignotoꝝ rõ pãdẽda: sꝫ eoꝝ de qbꝰ eruditꝰ est verboꝝ ꝓmittit̃ veritas exprimẽda cũ subdit̃: Ut cognoscas eoꝝ verboꝝ de qbꝰ eruditꝰ es: veritatẽ. s. vt quo qd ordine a dño gestũ dem̃ue sit: agnoscere queat. CHRY. Uel alr̃: vt certitudinẽ habeas ꝛ securus existas: que auditu perceperas ꝑspiciẽs in scriptura.

THEOPHI. Plerũq̃ꝫ. n. cũ sine scripto aliqd dr̃: calũniant̃ illud q̃si falsũ. cum vero qs q̃ dicit scripserit: tũc magis credimꝰ: q̃si nisi putaret vera: nõ scriberet. CHRY. Uel alr̃: Totũ euãgeliste ꝓhemiũ duo ꝯtinet: ꝯditionẽ eoꝝ q añ cũ euãgeliũ scripserãt puta matthei ꝛ marci: ꝛ rursuꝫ cur ꝛ ipe scribere ꝓposuit. Cũ vͦo dixisset: Conati sũt. vocabulũ potẽs applicari ꝛ ad ꝑsũptuose aggrediẽtes mãꝫ: ꝛ ad honeste ptractãtes illã: Duabus additiõibus dubiã sñiaꝫ certificat: ꝑmo qdẽ qꝛ dixit: Que in nobis cõplete sunt reꝝ. scdo qꝛ dixit: Sicut tradiderũt nobis q ab initio ipi viderunt. Simul aũt hoc qd dico. Tradiderũt. idicare mihi videt̃ ꝙ ꝛ ipi moneant̃ ꝓpagare: velut. n. illi tradiderũt: ipsos quoq̃ꝫ oportebit accipiẽtes seriati adiuicẽ ꝓmulgare. Nõdũ aũt cõmendãtes scripture q̃ tradita fuerãt: ꝯtigebat icõueniẽtia plurima ꝓuenire diuturnitate tꝑis. vñ merito q de ꝑmis visoribus vbi ꝛ ministris vbi acceperãt i scriptis vniuerso mundo traditionẽ ꝑstiterũt: ꝛ calũnias ꝓpellẽtes: ꝛ obliuionem destruẽtes: ꝛ ex ipsa traditiõe itegritatẽ accõmodãtes. Ca. I.

Fuit i diebus herodis regis iude sacerdos qdã noĩe zacharias de vice abia: ꝛ vxor illiꝰ ð filiabꝰ aarõ: ꝛ nomẽ eiꝰ helisabeth. Erãt ãt iusti ãbo añ deũ icedẽtes i oĩbꝰ mãdatis ꝛ iustificatiõibꝰ dñi sine q̃rela. Et ñ erat illis filiꝰ eo ꝙ esset helisabeth sterilis ꝛ ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euãgelice narratõis exordiũ a zacharia sumit ꝛ natiuitate ioãnis. mirũ añ miꝝ edisserẽs. minꝰ añ maiꝰ. nã qñ vͥgo paritura erat. ꝓparauit gr̃a vt vetus ꝑus ꝯciperet. Declarat aũt tꝑs cũ dicit. Fuit i diebꝰ herodis ꝛ adijcit dignitatẽ cũ subdit: Regis iude. Aliꝰ aũt herodes fuit q ioannẽ occidit. sꝫ ille tetrarcha fuit. hic aũt rex. BEDA. Tẽpus autẽ herodis alienigene regis dñico attestat̃ aduẽtui. Predictuꝫ nãq̃ꝫ fuerat qꝛ nõ deficiet ꝑnceps de iuda. neq̃ꝫ dux de femore eiꝰ donec veniat q mittendus ẽ. Ex quo. n. pr̃es ex egypto exierũt sue gẽtis iudicibꝰ vsq̃ꝫ ad samuel ꝓphetã: ac deide regibꝰ vsq̃ꝫ ad trãsmigrationẽ babylonie regebãtur. Post redituꝫ vͦo babylonie ꝑ põtifices reꝝ suma gerebat̃ vsq̃ꝫ ad hircanũ regẽ silꝛ põtificẽ quo ab herode iterẽpto iudee regnũ ipi herodi alienigene iussu augusti cesaris tradit̃ gubernãdũ: cuiꝰ. xxxi. ãno iuxta ꝓphetiã supradictã: q mittẽdus erat aduenit. AMBRO. Docet autẽ nos diuina scriptura nõ solũ mores in his q ꝑdicabiles sũt: sed etiã parẽtes oportere laudari. vt veluti trãsmissa imaculate puritatis hereditas i his quos volumꝰ laudare ꝑcellat. Nõ solũ igit̃ a parẽtibꝰ sꝫ ẽt a maioribꝰ sãcti ioãnis nobilitas ꝓpagat̃. nõ seculari ꝑtãte sublimis sꝫ religionis sue cessiõe venerabilis. Plena ẽ igit̃ laudatio q̃ genus: mores: officiũ: factũ iudiciũ cõprehẽdit. officiũ i sacerdotio. vñ dicit. Sacerdos qdã noĩe zacharias. BEDA. in ho. De sacerdotali. n. ꝓsapia Joãnes ortꝰ: vt eo potẽtiꝰ imitationẽ sacerdotij ꝑconizaret quo ipꝫ ad sacerdotale genꝰ pertinere clarescere t. AMBRO. Genus aũt cõprehẽdit i maioribꝰ. vñ seqt̃: De vice abia. i. nobilis iter familias. BEDA. Erãt. n. ꝑncipes sãctuarij. i. sũmi sacerdotes tã de filijs eleazar q̃ꝫ de filijs ithamar. quoꝝ vices ꝑ ministeria sua vt ingrederet̃ domũ dei. xxiiij. sortibꝰ dauid distinxit: i qbꝰ familie abia ð qua zacharias ortꝰ ẽ: sors ꝯtigit octaua. Nõ autẽ frustra ꝑmus noui testamẽti ꝑco i octaue sortis iure nascit̃ qꝛ sicut septenario sepe numero ꝓpter sabbatũ vetus testamẽtũ: sic nouuꝫ aliquotiẽs ꝑ octonariũ ꝓpter sacramẽtum dñice vꝉ nr̃e resurrectiõis exꝑmit̃. THEOPHI. Uolẽs etiã oñdere ꝙ legaliter ex sacerdotali genere erat: subdit: Et vxor illi de filiabꝰ aaron: ꝛ nomẽ eiꝰ helisabeth. Leuiti. xxi. Nõ. n. ꝑmittebat̃ ð alia tribu vxorẽ accipe: sꝫ ð sua. Helisabeth iterꝑtat̃ reges: zacharias vero memoria dñi. BEDA. in ho. Justis. n. parẽtibꝰ ioãnes ẽ genitus: vt eo ꝯfidẽtiꝰ iusticie ꝑcepta populis daret: quo hec ipsa nõ q̃si nouitia didicisset: sꝫ velut hereditario iure a ꝓgenitoribꝰ accepta seruaret. vñ seqtur. Erãt aũt ãbo iusti añ deũ. AMBRO. Et sic mores i eqtate cõprehẽdit. Bñ aũt dicit añ deũ. fieri. n. põt ut aliqs affectata bonitate populari iustꝰ videat̃ mihi. iustus aũt ante deũ nõ sit: si iustitia nõ ex mẽtis simplicitate formet̃: sꝫ adulatiõe simulet̃. Perfecta igit̃ laus est añ deũ iustũ eẽ: solus. n. ꝑfectior est q ab eo ꝓbat̃: q nõ põt falli. Fcm̃ aũt cõprehẽdit in mãdato: in iustificatiõe iudiciũ. vñ seqtur: Incedẽtes in oĩbꝰ mãdatis ꝛ iustificatiõibꝰ dñi. Cũ. n. mãdatis celestibus obedimus: in mãdatis dñi icedimus cũ ꝯgrue iudicamꝰ: tenere dñi iustificatiões videmur. Pro uidere aũt oportet bona nõ solũ corã deo: sꝫ etiã corã hoĩbꝰ vñ seqtur: Sine q̃rela. Nulla. n. q̃rela ẽ vbi ꝛ mẽtis bonitas ꝯcordat ꝛ facti: ꝛ plerũq̃ꝫ iustitia durior hoĩuꝫ q̃relã excitat.

ORIGE. Põt etiã aliqd iustũ iniuste fieri: vt si iactantie cã qs paupi elargiat̃: qd nõ ẽ sine q̃rela. Seqtur: Et nõ erat illis filius: eo ꝙ erat sterilis helisabeth: ꝛ ambo ꝓcessissent i diebus suis. CHRY. Nõ solũ aũt helisabeth erat sterilis sꝫ ꝛ ꝑriarchaꝝ ꝯiuges: Sara: Rebecca: Rachel: qd dedecꝰ erat antiqs. nõ possumus dicere ꝙ peccati effectus esset sterilitas: cũcti iusti: cũcti virtuosi. Hec aũt fuit sterilitatis cã: vt cũ videris virginẽ parientẽ dñꝫ: nõ sis icredulus exercitãs mentẽ tuã in aluo steriliũ. THEOPHI. Et vt etiã tu addisceres ꝙ lex dei multiplicationẽ filioꝝ nõ appetit corporalẽ: sꝫ magis spũalẽ. Processerãt autẽ ambo: nõ solũ ꝑm corpus: sꝫ ꝑm spm̃ ascẽsiones in corde ponẽtes: ꝛ vitã suã vt diẽ ꝛ nõ vt noctẽ habẽtes: quasi in die honeste ambulãtes:

¶ Factũ ẽ aũt cũ sacerdotio fũgeret̃ zacharias i ordine vicis sue añ deũ ꝑm ꝯsuetudinẽ sacerdotij sorte exijt vt icẽsũ poneret: ingressus in tẽpluꝫ domini. Et omnis multitudo populi erat orãs foris hora incensi.

BEDA. Per moysen dñs vnũ ꝯstituit sũmuꝫ sacerdotẽ cui mõtuo vnũ succedere iussit: ꝛ hoc vsq̃ꝫ ad dauid tꝑa sua tũ est: a quo plꝛes fieri dño agẽte decretũ est. vnde nũc zacharias in ordine vicis sue sacerdotio functus eẽ asserit̃ cuꝫ dr̃: Factũ est aũt cum sacerdotio fungeret̃ zacharias in ordine vicis sue ante deum ꝑm ꝯsue. sacer. sorte exijt vt incensum poneret igres. in tẽ. dñi. AMBRO. Uidet̃ aũt hic zacharias sũmus designari sacerdos: qꝛ semel in ãno solus summus sacerdos i scõo sancturario intrabat: nõ sine sanguine quẽ offerret ꝑ se ꝛ ꝑ ꝑplĩ delictis. BEDA. Nõ aũt nunc noua sorte electꝰ est cũ icensũ eẽt adolendũ: sꝫ ꝑsca sorte cũ ex ordine sui põtificatꝰ i vicẽ Abia succederet. Seqtur: Et oĩs multi. po. erat orãs foris hora icẽsi. Incẽsũ in sancta sanctoꝝ a põtifice deferri expectante foris tẽplũ oĩ ꝑplõ decimo die septimi mẽsis est iussũ: ꝛ hãc diẽ expiatiõis siue ꝓpitiatiõis vocari: cuiꝰ diei mysteriũ aplꝯs ad hebreos pãdẽs iesũ oñdit põtificẽ eẽ veꝝ q in sanguine ꝓprio celi secreta subijt: vt ꝓpitiũ nobis faceret patrẽ: ꝛ iterpellaret ꝓ peccatis eoꝝ q adhuc ꝑ foribꝰ orãtes expectãt. AMBRO. Hic ẽ ãt ille sũmus sacerdos q adhuc sorte q̃rit̃: qꝛ verꝰ adhuc ignorat̃: q. n. sorte eligit̃: hũano iudicio nõ cõprehẽdit̃. Ille igr̃ q̃rebat̃: ꝛ alius figurabat̃: verꝰ i eternũ sacerdos q non hostiarũ cruore. sꝫ ꝓꝑo: patrẽ deũ generi recõciliaret hũano: ꝛ tũc qdẽ vices erant: nũc aũt est ꝑpetuitas.

¶ Apparuit autẽ illi angelus dñi stans a dextris altaris icensi. Et zacharias turbatus ẽ videns ꝛ timor irruit sup eum. Ait aũt ad illũ angelus: Ne timeas zacharia: qm̃ exaudita ẽ dꝑcatio tua. Et vxor tua helisabeth pariet tibi filium: ꝛ vocabis nomen eius ioãnẽ: ꝛ erit gaudiũ tibi: ꝛ exultatio: ꝛ multi in eius natiuitate gaudebunt.

CHRY. Ingressus zacharias i tẽplũ vt ꝑces ferret ꝓ cũctis ad deũ: ꝛ q̃si dei ꝛ hoĩuꝫ mediator: vidit angelũ itꝰ stãtẽ. vñ dr̃: Apparuit aũt illi angelꝰ dñi stãs a dextris altaris icẽsi. AMBRO. Bene apparuisse dr̃ ei q eũ repẽte ꝯspexit: ꝛ hoc specialiter: aut ð ãgelis, aut ð deo scriptura diuina tenere ꝯsueuit: vt ꝙ nõ põt ꝑuideri apparere dicat̃. Nõ. n. sil̃r sensibilia videt̃: ꝛ is cuius i volũtate situ ẽ videri: ꝛ cuiꝰ nãe ẽ nõ videri. ORIGE. Et h̃ tm̃ i ꝑñti sclõ dicimus: sꝫ ꝛ i futuro cũ migrauerimus a mũdo: nõ oĩbꝰ vel deꝰ vel angeli apparebũt: sꝫ ille tm̃ videbit q mũdum habuit cor. Locꝰ ãt nec nocere poterit queq̃ꝫ nec iuuare. CHRY. Manifeste aũt apparuit ñ i sõnis: eo ꝙ nimis arduũ annũciabat̃. vñ manifestiori ꝛ mirabiliori visiõe egebat. DAMA. Tñ ãgeli nõ vt sũt hominibꝰ patefiũt: sed trãsfigurati ꝓut possũt visores aspicere i qõcũq̃ꝫ iusserit dominꝰ.

BASI. Dicit aũt: Altaris icẽsi. eo ꝙ alteꝝ erat altare deputatũ ad holocausta. AMBRO. Nõ imerito aũt angelus vr̃ i tẽplo qꝛ veri sacerdotis annũciabat̃ iã aduẽtus: ꝛ celeste sacrificiũ parabat̃: i quo ãgeli ministrarẽt: nõ. n. dubites assistere angelũ qñ christus imolat̃. Apparuit autẽ a dextris altaris icensi: qꝛ diuine insigne misericordie ðferebat. Dñs. n. a dextris ẽ mihi: ne cõmouear. CHRY. Nõ põt ãt hõ quãtũcunq̃ꝫ sit iustus absq̃ꝫ timore cernere ãgelũ. vñ ꝛ nũc zacharias aspectũ nõ tolerãs ꝑsentie ãgeli: nec fulgorẽ illũ valẽs sufferre turbat̃. Et h̃ ẽ qd subdit̃: Et zacharias turbatus est vidẽs. Sic ãt auriga pterrito: loraq̃ꝫ dimittẽte corruũt eq ꝑcipites: totaq̃ꝫ q̃driga puertit̃: sic accidere ꝯsueuit aĩe quotiẽs ab aliquo stupore velsollicitudine depmit̃. vñ ꝛ hic subdit̃. Et timor irruit sup eũ. ORIGE. Noua q̃ppe facies hũanis se obtutibus ꝑbẽs turbat mẽtẽ aĩumq̃ꝫ ꝯseruat. vñ angelꝰ sciẽs hãc hũanã eẽ nãm ꝑmũ ꝑturbationi medet̃. Nã seqt̃: Ait aũt ad illum angelꝰ ne timeas zacharia. ATHANA. In vita ãtonij. Uñ nõ difficilis ẽ bonoꝝ spirituũ malorũq̃ꝫ discretio. si. n. post timorẽ successerit gaudiũ: a dño venisse sciamꝰ auxiliũ: qꝛ securitas aĩe ꝑñtis maiestatis idiciũ ẽ: si aũt icussa formido ꝑmãserit: hostis ẽ q vr̃. Nõ solũ ãt trepidãtẽ refocillat: sꝫ ẽt nouo letificat nuncio: subdẽs: Quoniã exaudita est deꝑcatio tua: ꝛ vxor tua helisabeth pariet tibi filiuꝫ. AVGV. de questi. euã. Ubi ꝑ hoc attẽdẽdũ ẽ: qꝛ ñ ẽ visile vt cuꝫ ꝓ peccatis ꝑplĩ vel salute vꝉ redẽptione sacrificiũ ille offerret: ꝙ potuerit publicis votis relictis hõ senex vxorẽ hñs ꝓ accipiẽdis filijs orare ꝑserti: nã nemo orat accipe qd accepturũ eẽ despat. Usq̃ꝫ adeo aũt ille iã se habiturũ filios despabat: vt hoc angelo ꝓmittẽti nõ crederet. Ergo qd ei dr̃: Exaudita est depcatio tua. ꝓ ꝑplõ itelligẽdũ ẽ: cuiꝰ ꝑplĩ qm̃ salus ꝛ redẽptio ꝛ peccatorũ abolitio ꝑ christũ futura erat: adhuc nũciat̃ zacharie nasciturus filiꝰ: qꝛ ꝑcursor xp̃i destinabat̃. CHRY. Uel ꝙ exaudita eiꝰ depcatio ꝓbat ꝑ hoc: ꝙ gignẽdus erat ei filiꝰ clamãs: Ecce agnꝰ ð̃i q tollit peccata mũdi. THEO. Quasi ipso dicente: vñ erit mihi hoc manifestũ: ait angelus ex hoc ꝙ helisabeth pariet: credes ꝙ peccata ꝑplõ sũt remissa. AMBRO. Uel alr̃. Plena sp ꝛ redũdantia sũt diuina bñficia nõ exiguo constricta munere. sed verbi bonorũ coaceruata ꝯgestu: vt hic ꝑmuꝫ ꝑcatiõis fructꝰ ꝓmittit̃: deinde sterilis partus vxoris: Cuius nomẽ ꝑnũciat subdẽs: Et vocabis nomẽ eiꝰ ioannem.

BEDA. Singularis meriti idiciũ dat̃: q̃tiẽs hoĩbꝰ a ðo vel iponit̃ nomẽ vel nũciat̃. CHRY. sup ioannẽ: Illud quoq̃ꝫ os exꝑmere: qm̃ in qbus ab ipsa teneritate infantie virtus refulgere ðbebat: a ꝑncipio diuinitꝰ sumebãt noĩa. His vero q postea debebant excrescere: nomẽ postea iponebat̃. BEDA. Joannes ĝ iterꝑtat̃ i q̃ ẽ gr̃a: vꝉ dñi gr̃a: q̃ noĩe declaratur ꝑmo parẽtibus eiꝰ gr̃aꝫ: qbus decrepitis nasceret̃ filiꝰ eẽ donatã. deinde ipsi ioanni q magnus corã dño erat futurus: postremo etiã filijs israel quos ad dñm erat cõuersurꝰ: vñ seqt̃: Et erit gau. tibi ꝛ exul. CHRY. Qñ. n. iustus oritur in mundo. ministri natiuitatis eius letãtur: qñ vͦo ille nascitur q q̃si ad penas ꝛ ergastulũ relegatur: minister ꝯsternatur ꝛ concidit. AMBRO. Sanctus aũt nõ solũ parẽtũ gr̃a: sed etiã salus ẽ plurimoꝝ. vñ sequitur: Et multi i natiuitate eius gaudebũt. Admonet̃ hoc loco sanctoꝝ generatiõe letari: admonẽtur parẽtes gr̃as agere. nõ. n. mediocre munꝰ ẽ dei: dare liberos ꝓpagatores generis successionis heredes.

¶ Erit eni magnus corã dño: ꝛ vinũ ꝛ sicerã nõ bibet. Et spiritu scõ replebit̃ adhuc ex vtero matris sue: ꝛ multos filioꝝ israel ꝯuertet ad dñꝫ ð̃uꝫ ipoꝝ. Et ipe ꝑcedet añ illũ i spũ ꝛ virtute helie vt cõuertat corda patrũ in filios: ꝛ icredulos ad prudẽtiã iustoꝝ: parare dño plebẽ ꝑfectam.

AMBRO. Post letitiã plurimoꝝ magnitudo vͥtutis ꝓmittit̃ cũ dr̃: Erit. n. magnꝰ corã dño. Nõ corpis sꝫ aĩe magnitudinẽ declarauit. ẽ corã dño magnitudo aĩe magnitudo virtutis. THEOPHI. Multi nanq̃ꝫ magni dicũtur: sed corã hoĩbꝰ: nõ corã ðo sic hypocrite. ita ãt ꝛ parẽtes ioãnis iusti corã dño dicti sũt. AMBRO. Deide nõ fines alicuiꝰ ꝓpagauit ipe: nõ triũphos bellici certamis reportauit: sꝫ qd ẽ aplĩꝰ ꝑdicãs: i ðserto: ðlitias hoĩuꝫ corpisq̃ꝫ lasciuiã magna aĩ vͥtute depssit. vñ seqt̃. Et uinũ ꝛ sicerã nõ bibet.

BEDA. Sicera iterꝑtat̃ ebrietas quo uocabulo hebrei oẽ qd iebriare põt poculũ: siue ð pomis: siue ð frugibꝰ: seu ð q̃libꝫ alia mã ꝯfectũ significãt. Propũꝫ vͦo i lege nazareorũ erat uino ꝛ sicera tꝑe obsecratiõis abstinere. Uñ ioãnes ceteriq̃ꝫ tales vt sp nazarei. i. sãcti manere possint sp his abstinere satagũt. nõ. n. ðcet uino i quo ẽ luxuria iebriari cuꝫ q musto spũssãcti ðsiderat ipleri. vñ recte cui vini ebrietas tollit̃: spũs gr̃a cumulat̃. Seqtur ãt Et spũsãcto replebitur adhuc ex utero m̃ris sue. AMBRO. Cui spũssãctus ifundit̃ magnaꝝ est plenitudo virtutũ. Sigdẽ scũs ioannes añq̃ꝫ nasceret̃ m̃ris adhuc in vtero positꝰ: spũs accepti gr̃aꝫ ðsignauit: cũ i utero parẽtis exiliẽs dñi euãgelizauit aduentũ. Aliꝰ ẽ spũs uite huius: alius gr̃e. Ille nascendo sumit ex

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ordiū:moriēdo defectū. Iste nō etatibus coercet̄:nō obitu extiguitur: non aluo mr̄is excludit̄. GRECVS. Qd aūt erit opꝰ ioānis:gdue p spm̄ scm̄ paget:ondit subdēs. Et multos filioꝝ isrl̄ ꝯuertet ad dn̄z deū ipoꝝ. ORIGE. Ioānes gdē plimos ꝯuertit:Dn̄i aūt opus est vt oēs ad deū p̄rez cōuertat. BEDA. Cū aūt ioānes q xp̄o testimoniū phibēs: in eiꝰ fide ppl'os baptizabat:dr̄ filios isrl̄ ad dn̄m deū ipsoꝝ ꝯuertisse.pz xp̄m dn̄z deū eē isrl̄. vnde desināt arriani xp̄m dn̄z deū eē:negare. Erubescāt photiniani xp̄o ex virgine p̄ncipiū dare. Cessent manichei aliū ppl'i isrl̄ atqꝫ aliū xp̄ianoꝝ deū credere. AMBRO. Nō autē egemus testimonio:ꝙ plimoꝝ scūs ioannes corda ꝯuertit:in quo nobis ꝓphetice scripture ⁊ euāgelice suffragant̄: Uox.n.clamatis in deserto Parate viā dn̄o. Nō.n.de se:sz de dn̄o p̄dicabat prenūcius xp̄i. ⁊ iō seqtur:Et ip̄e p̄cedet ante illū in spū ⁊ virtute helie. Bene p̄cedet ante illū q p̄nūcius natꝰ et p̄nūcius mortuus est. Bene etiā iūgit̄ In spū ⁊ virtute helie. ORIGE. Nō dicit in aīa helie:sz in spū ⁊ virtute. Spūs.n.q fuerat ī helia venit in ioāne:⁊ silr̄ virtꝰ eius. AMBRO. Nunq̄.n.sine virtute spūs vel sine spū virtꝰ:⁊ iō ī spū ⁊ virtute:qꝛ scūs helias ⁊ virtutē hūit magnā ⁊ grām. virtutē:vt ad fidē aīos populoꝝ a pfidia retorq̄ret. virtutē abstinētie atqꝫ patiētie ⁊ spm̄ ꝓphetādi:in deserto helias:in deserto ioannes. Ille achab regis graz nō q̄siuit:hic sprevit herodis. Ille iordanē diuisit hic ad lauacrū salutare ꝯuertit. Ille p̄oris:hic sequētis dn̄ici p̄cursor aduētꝰ. BEDA. Qd aūt de helia p malachiā p̄dictū est:hoc p angelū de ioanne dr̄:cū subdit̄: Ut ꝯuertat corda patꝝ in filios. spūalē antiquoꝝ scōꝝ sciaz populis p̄dicādo infūdēs. Et īcredulos ad prudētiā iustoꝝ. q̄ ē nō ð legis operibus iustitiā p̄sumere:sed ex fide salutē q̄rere. GRECVS. Uel aliter: Parētes ioānis ⁊ apostoloꝝ iudei fuerūt sz tamē ꝯ euāgeliū ex supbia ⁊ īfidelitate seuiebant. Itaqꝫ tanq̄ benigni filij ioannes p̄us:⁊ apostoli ꝯsequenter eis veritatē mōstrabāt:in ꝓpriā iustitiā ⁊ prudētiam eos attrahētes:sic etiā helias religas hebreoꝝ ꝯuertit ad apostoloꝝ veritatē. BEDA. Qꝛ vero zachariam p plebe supplicantē dixerat exauditū:subiungit: Parare dn̄o plebē pfectā. in quo docet quo ordine plebs eadē saluari ⁊ pfici debeat:ad predicationē.s.ioānis penitēdo ⁊ credēdo ī xp̄z. THEOPHI. Uel aliter: Ioānes plebē parauit:nō īcredulā:sed pfectā.i. preparatā ad suscipiēdū xp̄z. ORIGE. Sacramentū aūt ioānis vsqꝫ nūc explet̄ in mūdo. Quicūqꝫ.n.crediturus est in iesum christū:antea spiritus ⁊ virtus ioānis ad aīaz illius venit:⁊ p̄parat domino populū perfectū.

¶ Et dixit zacharias ad angelū: Unde hoc sciaz Ego.n.sū senex: ⁊ vxor mea ꝓcessit i diebꝰ suis. Et r̄ndēs āgelus dixit ei: Ego sū gabriel q asto añ deū: ⁊ missus suz loq ad te: ⁊ hec tibi euāgelizare. Et ecce eris tacēs ⁊ nō poteris loq vsqꝫ ī diez quo hec fiāt: p eo ꝙ nō credidisti verbis meis q̄ iplebūt̄ i tpe suo. Et erat plebs expectās zachariā ⁊ mirabāt̄ ꝙ tardaret ip̄e i tēplo. Egressus āt nō poterat loqui ad illos. Et cognouerunt ꝙ visionē vidisset i templo: ⁊ ipse erat innuens illis: ⁊ permansit mutus.

CHRY. Habito respcū çacharias ad ꝓpriā etatē:gnetiā ꝯiugis sterilitate ꝯspecta diffisus est. vnde dr̄: Et dixit çacharias ad angelū:vnde hoc scia: q̄si dicat. quō hoc fiet: Et cāz dubitatiōis subdit: Ego.n.suz senex: ⁊ vxor mea ꝓcessit ī diebus suis. q.d. Etas intēpesta:nā īepta:ego generās debilis: terra sterilis. Nō aūt cēset̄ ꝓpter hoc dignus eē venia sacerdos:dū seriē reꝝ expostulat. qn̄cunqꝫ.n.deus aliqd indicat oportet in fide suscipe:nā sup huiusmodi disceptare ꝯtumacis est anime. vnde seqtur: Et respon.ange.dixit ei: Ego sum gabriel q asto ante deū. BEDA. q.d. Si hō talia signa ꝓmitteret:īpune signū flagitare liceret:at cū angelus ꝓmittat iā dubitare nō decet. Seqtur: Et missus sum loq ad te ⁊ hec tibi euāgeliçare. CHRY. Ut cū audias me a deo missum fore:nihil humanū estimes ex his q̄ tibi dicunt̄. Neqꝫ .n.ex me loquor:sz mittētis relata denūcio. hec est eni nūcij bonitas:vt nihil ex se referat. BEDA. Ubi notanduz est ꝙ angelus se ⁊ ante deū stare ⁊ ad euangeliçandū çacharie missū esse testat̄. GREGO. in ho. Qꝛ ⁊ cū ad nos veniūt angeli sic exteriꝰ iplent ministeriū vt tn̄ nunq̄ iteriꝰ desint p ꝯtēplationē. qꝛ etsi circūscriptꝰ est angelicus spūs:sūmus tamē spūs q deus est circūscriptus non est. Angeli itaqꝫ etiā missi ante ipz sunt:qꝛ quōlibet missi veniāt:itra ipz currūt.

BEDA. Dat aūt ei signū:qd rogat̄: vt ꝙ discredēdo locutꝰ ē:iā tacēdo credere discat. vn̄ seqt̄: Et ecce eris ta.⁊ nō po.lo. CHRY. Ut avi generatiua ad organa vocalia vicula trāsferātur:nec ītuitu sacerdotij ei parcit̄:sed ob hoc plectebat̄ āpliꝰ:qꝛ circa fidē ceteris p̄esse debebat. THEO. Sed qꝛ verbū qd iugi aīo habet̄ pōt etiā surdū significare: qꝛ bene talis eris surdus ⁊ nō poteris loq. Cōuenieter.n.hec duo passus est:tanq̄ enim iobediens surditatem incurrit:⁊ tanq̄ ꝯdictor taciturnitatem. CHRY. Dicit aūt: Et ecce .q.d. in hoc īstanti. Sed ꝯsidera miseratione domini in hoc qd seqtur: Usqꝫ in diē quo hec fiēt. q.d. Cū p euētus rex qd dico ostēdo:⁊ noueris te iure punitū tunc te de pena eripiā. Et causam pene ondit cū subdit̄: Pro eo ꝙ non credidisti verbis meis. q̄ iplebuntur in tpe suo:nō attendens virtutē eius q misit me:cui ego assisto. Si autē is q erga natiuitatē mortalē īcredulus erat punit̄:qualiter q celestē ⁊ ieffabilē calūniat̄ vitabit vltionē: GRECVS. Dū aūt hec itrinsecus agerent̄ dilatio tpis admirati cogebat expectantē forisecus multitudinē. vnde sequit̄. Et erat plebs expec. çacha. ⁊ mira. ꝙ tar. ip̄e i tēplo. Cūqꝫ per diuersa vagaret̄ suspitio:qlibet dictabat ad libitū dōec çacharias egrediēs docuit silēdo qd latendo perpessus ē. vn̄ sequitur: Egressus aūt non poterat loq ad illos. ⁊ cogno. ꝙ uisonē uidisset i tēplo. THEOPHI. Innuebat aūt populo çacharias forte cām taciturnitatis interrogāti:quā loqui nō ualens. p nutū declarabat. vnde sequitur: Et ipse erat innuens illis ⁊ pmāsit mutus. AMBRO. Estāt mutꝰ gdē sine verbo corpales actus indicare moliēs:nec exp̄mens eius uoluntatē.

¶ Et factū est vt impleti sūt dies officij eius abijt in domū suā. Post hos aūt dies concepit helysabeth vxor eius: ⁊ occultabat se mēsibꝰ qnqꝫ dicēs: Quia sic fecit mihi dn̄s i diebus quibus reperit auferre opprobriū meū iter hoies.

BEDA. Uicis sue tpe pontifices tēpli tm̄ officijs mancipati nō soluz a cōplexu uxoꝝ:sed ab ipso quoqꝫ domoruꝫ suaꝝ abstinebāt īgressu. vnde dr̄: Et factuz ē ut īpleti sunt dies officij eius:abijt in domuz suā. Qꝛ.n.tunc sacerdotalis ex stirpe aaron successio q̄rebat̄ necessario tp̄s substituende soboli ꝓcurabatur: At qa nunc nō carnalis successio:sz pfectio spiritalis ingritur:sacerdotibꝰ vt semp altari queāt assistere:semp castitas obseruāda p̄cipitur. Seqtur: Post hos autē dies ꝯcepit helysabeth vxor eius. Post dies.s.officij çacharie cōpletos. Hesta sunt autē hec mēse septēbri. viij. calēdas octobris:quando oportebat iudeos ieiunium scenophegie celebrare:īminente equinoctio in quo īcipit nox eē maior q̄ dies:quia christuz oportet crescere:ioannē autem minui. Nec frustra tunc dies ieiunioꝝ erāt:qꝛ per ioannē erat hoībus afflictio penitentie predicāda. Seqtur: Et occultabat se mensibus qnqꝫ. AMBRO. Que causa occultationis nisi pudor: Sunt enim quedā tempore prescripta cōiugio:quando dare operam procreandis liberis sit decorum

dū anni vigent:dū suscipiendoꝝ liberorū spes est. At vbi ⁊ matura cui secutus successerit:⁊ etas est regēdis liberis habilior q̄ creādis:pudor est legitimis licet fetus gestare indicia:⁊ grauari aliene etatis onere:⁊ tumescere aluū nō sui tēporis fructu. Pudebat ergo ꝓpter etatē:vnde intelligi pōt cā: qꝛ iā nō ꝯueniebāt iter se ꝯcubitu ꝯiugali. neqꝫ eni ea q̄ senilē nō erubesceret coitū:erubesceret ptū:h tn̄ erubescit onus parētis: q̄diu nescit mysteriū religionis. Sed que occultabat se qꝛ ꝯcepat filiū:iactare se cepit qꝛ generabat prophetā. ORIGE. Et iō dicit: Mēsibꝰ qnqꝫ.i. donec maria ꝯciperet:⁊ fetus eius exultās cū gaudio ꝓphetaret. AMBRO. Et q̄uis partus sui erubesceret etatē:rursus caruisse se gaudebat obprobrio dicēs: Quia sic fecit mihi dn̄s.

CHRY. Scilicz soluit sterilitatē:donū supra nāz ꝯcessit ⁊ petra īfructuosa spicas virētes ꝓduxit. abstulit ðdecꝰ dū genetricē fecit. vn̄ seqt̄: In die. q.re.au.ob.me.īt.ho. AMBRO. Pudor enim est feminis nuptiaꝝ p̄mia nō hr̄e:qbꝰ hec sola ē cā nubēdi. CHRY. Dupliciter igit̄ gaudet dū ⁊ a nota sterilitatis īpaz eripuit dn̄s:⁊ qm̄ illustrē partū enixa est. Nō eni vt in ceteris gignētiū solus ꝯcubitus interuenit:sed gratia celestis huius ortus fuit exordiū. BEDA. Mystice aūt p çachariā sacerdotiuz iudeoꝝ: p helisabeth pōt lex ipa designari:q̄ sacerdotū doctrinis exercitata spirítales deo filios gignere debebat:sed nō valebat:qꝛ neminē ad pfectionē adduxit lex. Erāt ābo iusti. qꝛ bona ē lex ⁊ sacerdotiū p illo tpe sanctū. Ambo ꝓcesserāt in diebꝰ suis. qꝛ adueniēte xp̄o iā incuruant̄ ad seniū. Ingredit̄ çacharias tēplū qꝛ sacerdotū ē ītrare in sanctuariū mysterioꝝ celestiuz. Foris orat mltitudo:qꝛ mystica penetrare negt. Dū altari thimiama īpōit:nascituꝝ ioānē agnoscit: qꝛ dū doctores flāma diuine lectiōis ardēt:grāz dei p ihz ꝓditurā reperiūt ⁊ hoc p angelū:qꝛ lex p angelos ordinata est. AMBRO. In vno aūt vox totius plebis obmutuit:qꝛ ī vno totus ad deū loq̄bat̄ ppl's. trāsiuit eni ad nos dei verbū ⁊ ī nobis nō tacet. Mutus ē q nō intelligit legē. Cur eni tibi magis videat̄ mutꝰ eē q sōnū: q̄ q mysteriū nescit: Innuēti similis est pplus iudeoꝝ:q actuū suoꝝ p̄stare non potest rationem.

BEDA. Et tn̄ helisabeth ꝯcipit ioannē:qa iteriora legis sacramentis christi abundant. Cōceptum quinqꝫ mēsibus occultat:qa moyses quiqꝫ libris mysteria christi designat. seu qa christi dispensatio in quinqꝫ mundi etatibus per sanctorum dicta vel facta figuratur.

¶ In mense aūt sexto: missus ē angelus gabriel a deo i ciuitatē galilee cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā viro cui nomē erat ioseph ð domo dauid: ⁊ nomen virginis maria.

BEDA. Quia christi incarnatio vel sexta etate seculi futura:vl' ad impletionē legis erat ꝓfutura:recte sexto mēse ꝯcepti ioānis missus ad mariā angelus nasciturū nūciat saluatorē. vnde dicit̄. In mēse aūt sexto. Mēsē sextū martiuꝫ intellige:cuiꝰ. xxv. die dn̄s nr̄ ⁊ cōceptus tradit̄ ⁊ passus:sic ⁊. xxv. die mensis decembris natus. ꝙ si vel hoc die vt nonnulli arbitrant̄ equinoctiū vernale:vl' illo solstitiū brumale fieri credamꝰ:ꝯuenit cū lucis incremēto ꝯcipi vel nasci eū q illumiat oēz hoiez veniētez in hūc mundū. At siqs añ dn̄ice natiuitatis ⁊ ꝯceptiōis tēpꝰ cōsiderat lucē vel crescere vel tenebras supare ꝯuicerit: dicimꝰ ⁊ nos qa ioānes ante faciē aduentus eius regnū celorum euāgeliçabat. BASI. Adeūt aūt nos celestes spūs:nō q̄si ex seipsis:sed ex eo ꝙ diuine sapie decorē ꝯspiciūt. vnde seqt̄: Missus est angelus Gabriel a deo. GREGO. in ho. Ad mariā.n. virginez nō quilibet angelus:sed grabriel archangelus mittit̄. ad h quippe ministeriū sūmū angelū venire dignū fuerat:q summū omniū nūciabat: Qui iccirco priuato noie censet̄:vt signet̄ p vocabulum in operatiōe quid valeat. Gabriel eni dei fortitudo noiatur. p dei ergo fortitudinē nunciādus erat:q virtutū dn̄s ⁊ potēs in p̄lio ad debellādas ptātes aereas veniebat. GLO. Additur aūt ⁊ locus quo mittitur cū subditur. In ciui.gali.cui no.naçareth. Naçareus eniz.i.sanctus sanctoꝝ nunciabat̄ venturus. BEDA. in ho. Aptū autē humane restauratiōis principiū: vt angelus a deo mitteretur ad virginē partu ꝯsecrādū diuino:qꝛ prima pditōis humane fuit cā:cum serpēs a diabolo mittebat̄ ad mulierem spiritu supbie decipiēdā:vn̄ seqt̄: Ad virginē. AVGV. de sancta virginitate: Illum eni solū virginitas decēter parere potuit. qui in sua natiuitate parem habere non potuit Oportebat enim caput nostrum propter insigne miraculum s̄m corpus nasci de virgine:qd significaret mēbra sua de virgine etiā s̄m spm̄ nascitura. HIERO. in sermōe assum. Et bene angelus ad virginē mittit̄. qa semp est angelis cognata virginitas. Profecto in carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita ē:sed celestis. CHRY. sup math. Nō aūt angelus post partū annūciat virgini:ne nimiū exinde turbaret̄. Et ideo ante ꝯceptionē illā alloquit̄:nō ī somnis immo visibiliter assistit. nā q̄si magnā valde relationē accipiēs egebat añ rei euētū visione solēni. AMBRO. Bn̄ āt vtrūqꝫ posuit scriptura:vt ⁊ dspōsata eēt:⁊ virgo. Seqt̄.n. De. viro. Uirgo:vt expers virilis consortij videretur. Desponsata:ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aluus corruptele videretur īsigne preferre. Maluit aūt dominꝰ aliquos de suo ortu q̄ de matris pudore dubitare. sciebat.n. tenerā eē virginis verecundiā ⁊ lubricam famā pudoris:nec putauit ortus sui fidē mr̄is iniurijs astruēdā. Seruat̄ itaqꝫ sancte marie sicut pudore itegra: ita ⁊ iuiolabilis opione virginitas. nec decuit sinistra virginibꝰ opinione viuētibꝰ velamen excusatiōis relinq:ꝙ īfamata mr̄ quoqꝫ domini videret̄. Quid autē iudeis:qd herodi posset ascribi:si natū viderēt ex adulterio psecuti: Queādmoduz aūt ip̄e diceret: Nō veni legē soluere:sed adiplere si videretur cepisse a legis iniuria: cū ptus īnupte lege dānet̄. Quid ꝙ etiā fides marie verbis magis adsciscitur:⁊ mendacij cā remouet̄: videt̄.n.culpā obūbrare noluisse mendacio inupta pregnans. Causam aūt mentiēdi desponsata nō habuit: cū cōiugij premiū ⁊ grā nuptiaꝝ partꝰ sit feminaꝝ. Nō mediocris quoqꝫ causa ē vt virginitas marie falleret p̄ricipez mūdi:q cū desponsatā viro cerneret:partū nō potuit habere suspectū. ORIGE. Si.n.nō habuisset sponsuz: statī cogitatio tacita diabolū surrepsissz:quō q̄ nō accubuit cū viro pregnās eēt:debet iste ꝯceptꝰ esse diuinꝰ:debet aliqd humana natura eē sublimiꝰ. AMBRO. Sz tamē magis refellet p̄ricipes seculi. demonū eni malicia facile ēt occulta deprehēdit. At vero q secularibus vanitatibus occupant̄: scire diuia nō possunt. qnetiā locupletior testis pudoris maritus adhibet̄: q possz ⁊ delere iniuriā ⁊ vīdicare obprobriū: si nō agnosceret sacramētū. de quo subdit̄: Cui nomē erat ioseph de domo dauid. BEDA. ī ho. Qd nō tm̄ ad ioseph: sz etiā ptinet ad mariā. Legis nanqꝫ erat p̄ceptū: vt de sua qsqꝫ tribu aut familia acciperet vxorē. Seqtur: Et nomen v̄ginis maria. BEDA. sup lucam: Maria hebraice stella maris:syriace vero dn̄a vocat̄:⁊ merito:qꝛ hec totius mundi dn̄m lucē seculis meruit generare perennem.

¶ Et igressus angelus ad eam dixit: Aue gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est i sermone eiꝰ: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio.

AMBRO. Disce virginē moribus: sola in penetralibus quaz nemo viroꝝ videret:solꝰ angelus reperiret. vnde dr̄: Et ingres.ange.ad eā. Et ne qdē degeneri depraruaretur affatu:ab angelo salutat̄. GRECVS. Cōtra vocē p̄us editaz mulieri:dirigit̄ nunc sermo ad virginem. In illa dolori

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bus ptus est causa peccati punita: i hac per gaudiū mesticia pellit. vnde iocunditatē nō absurde pnunciat angelus virgini dicēs: Aue. Et autē digna cognosceret spōsaliū attestatur: cū dicit: Gratia plena. quasi enī quedā arra aut dos spōsi ostenditur: q fecūda sit gratys. Dorū. n. q dicit: hec sunt sponse: alia sponsi. HIERO. in sermone de assū. Et bene gra plena: qa ceteris per ptes pstat: Marie vo simul se totam infudit gre plenitudo. Uere gra plena: p quā largo spiritus sancti imbre supfusa est ois creatura. Jam aūt erat cū vgine: q ad vginē mittebat angelū: ⁊ pcessit nūciū suuz dñs nec teneri potuit locis: q oibus habet in locis. vnde sequit. Dñs tecū. AVGV. in ser. de nati. Magis qz mecuz: ipse enī in tuo est corde: in tuo fit vtero: adimplet mētez: adimplet ventrem. GRECVS. Hoc aūt est totū legationis cōplemētū. dei. n. verbū vt spōsus supra rationē vnionē efficiēs tanqz ipse germinās: idēqz germiat⁹ totā nāz hūanā sibypsi ɔfortauit. Ultimū vo ponit tāqz pfectissimū ⁊ cōpendiosū. Bñdicta tu i mulierib⁹. Una. s. p cūctis mulieribus. vel etiā bñdicātur in te mlieres: sicut mares in filio: sz magis vterqz in vtrisqz. Uelut. n. p vnā ⁊ vnū feminā ⁊ marē peccatū simul ac tristicia intrauit: sic ⁊ nūc p vnā ⁊ vnū bñdictio reuocata est ⁊ leticia: ⁊ ad singulos est pfusa. AMBRO. Disce āt virginē a verecūdia: qa pauebat: nā seqtur: Que cū audisset: turbata est in sermone ei⁹. Trepidare virginū est: ⁊ ad oēs ingressus viri pauere: oēs viri affat⁹ vereri. Disce virgo vboz vitare lasciuiā: Maria etiā salutatōez angeli verebat. GRECVS. Cū assueta foret his visionib⁹: euangelista nō visioni: sz relatib⁹ turbatiōez attribuit dicēs: Turbata est in sermōe ei⁹. Attende aūt virginis ⁊ pudicā ⁊ prudētē ⁊ aīaz simł ⁊ vocē. audita letitia dictuz exaiauit: ⁊ neqz māifeste obstitit p icredulitatē: nec stati parz ex leuitate: eue leuitatē euitās simul ⁊ duritiā çacharie. vñ sequit: Et co. qua. es. is. sal. Nō ɔceptio: nā adhuc ignorabat imēsitatē mysterij: sz salutatio nūqd libidinosa: vt a viro ad virginē: an diuia: dū dei faceret mētionē dicēs: Dñs tecuz.

AMBRO. Bñdictiōis ēt nouā formulā mirabat: q nusqz ē añ cōpta: soli marie h fuabat. ORI. Si. n. sciuissz mariā ad aliū quēpiā similē fcm̄ eē fmonē: vtpote q hēbat legis sciaz: nunqz eā qsi peregrinā talis salutatio exterruisset.

¶ Et ait angelus ei: Ne timeas maria: iuenisti enī grām apud deū. Ecce ɔcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesū. Hic erit magn⁹ ⁊ filius altissimi vocabit. Et dabit illi dñs de⁹ sedem dauid patris eius: ⁊ regnabit i domo iacob i eternū: ⁊ regni eius non erit finis.

BEDA. Quia salutatiōe in solita virginē turbataz viderat: qsi familiari⁹ notā vocās ex noie: ne timere debeat iubet. vñ dr: Et ait ei āgelus: ne timeas maria. GRECVS. q. d. Nō accessi decepturus: imo deceptōis absolutiōez depmere. Nō veni p daturus iuiolabilē tuā virginitatē: sz cōditoris puritatis ⁊ custodis cōtubernia reserare. Nō suz serpētis mister sz pimētis serpētē legat⁹ spōsaliū tractator ñ insidiaz molitor: Sic g neqqz distrahētib⁹ ipaz ɔsideratōib⁹ vexari pmisit: ne dyudicaret ifid⁹ mister negocij. CHRY. Qui aūt apud deū meret graz: nō hz qd timeat. vñ seqt: Inuenisti enī graz apd deū Qualr āt illā qsqz repiet: nisi hūilitate mediāte: Hūilib⁹. n. dat ds graz. GRECVS. Inuenit enī graz vgo corā deo: qa splēdore pudicitie ppriā exornās aiaz: gratū deo se hitaculū pparauit: nec solū celibatuz iuiolabilē ɔfuauit: sz ēt imaclatā ɔsciaz custodiuit. ORIGE. Inuenerāt enī plēs graz añ eā: Et iō subdit qd ppum ē dicēs: Ecce ɔcipies i vtero. GRECVS. Or dr: ecce: eōcelleritatē ⁊ pñtiā denotat: isinuās cū ei⁹ vbo celebratā eē ɔceptionē. Dic āt: Cōcipies i vtero: vt demonstret dñm ab ipo vtero vginali ⁊ de nr̄a suba carnē suscipe. Ueit. n. diuinum vbū emūdatuz nāz hūanā ⁊ ptū ⁊ nr̄e gnātiōis pmordia. Et iō sine pctō ⁊ hūano semine p singula sicut nos in carne cōcipitur ⁊ nouē mēsiū spatio gestat in vtero. GREGO. nisenus: Sz qm̄ ɔtigit specialr diuinū cōcipi spūm: ⁊ spūm parere salutarē fm pphām iō addidit: Et paries filium.

AMBRO. Nō aūt oēs sūt sicut maria: vt dū de spūscō cōcipiūt vbū pariāt. Sūt aūt q abortiuū excludāt vbū añ qz pariāt. Sūt q i vtero xpm hēant: sz nōdū formauerint.

GREGO. nisen⁹. Cū āt expectatio part⁹ mlierib⁹ tiorez incutiat: sedat timoris metū dulcis part⁹ relatio: cū subdit Et vocabis nom̄ ei⁹ ihz. Saluatoris. n. aduēt⁹ ē cuiuslibet timoris ppulsio. BEDA. Jhs aūt saluator siue salutaris iterptat. GRECVS. Dicit aūt: tu vocabis nō pr̄: pr̄e enī caret qztū ad inferiorē generationē: sicut ⁊ matre respectu superne. CYRIL. Hoc aūt nom̄ de nouo fuit vbo impositū natiuitati ɔgruens carnis: fm illud ppheticū: Uocabitur tibi nomē nouū qd os dñi noiauit. GRCVS. Ueruz qz hoc nomē cōe est sibi cū successore moysi: Jccirco innuens angel⁹ q nō erit fz illi⁹ similitudinē subiūgit: Hic erit magnus. AMBRO. Dictum est quidem etiam de ioāne qa erit magnus: sed ille qsi homo magn⁹: hic qsi magn⁹ ds. Late. n. fundit dei virt⁹: late celestis substātie magnitudo porrigit. nō loco claudit: nō opione cōprehēdit: nō estimatōe ɔcludit: non etate variat. ORIGE. Uide q magnitudinem saluatoris quō i toto orbe diffusa sit. ascende i celos: quō celestia repleuerit. descēde cogitatōe ad abyssos et vide eū illuc descēdisse. si hoc videris: pariter intueberis ope cōpletū: hic erit magn⁹. GRECVS. Neqz carnis assumptio deitatis derogat celsitudini: imo poti⁹ humāitatis humilitas sublimat. vnde seqt. Et fili⁹ altissimi vocabit: Nō vtiqz tu ipones vocabulū: sz ipe vocabit. a quo: nisi a ɔsubstātiali genitore. nullus. n. filiū nouit nisi pater. Penes quē vero ifallibilis ē noticia geniti: nec ver⁹ iterpres ē erga ipositionē ɔgruā nois. pp qd dicit: Hic ē fili⁹ meus dilect⁹. ab eterno sigdē est qzuis nūc ad nostrā doctrinā nomē eius patuerit. Et iō ait: vocabit: nō fiet vł generabit. nā ⁊ ante secula fuerat ɔsubstātialis patri. Hūc ergo ɔcipies: hui⁹ mater efficieris: hūc virginalis cella cōcludet: cui⁹ celeste spatium capax nō extitit. CHRY. Ceterz sigdē enorme qbusdaz videt: deū habitare corpus. Nōne sol cui⁹ ē corpus sensibile quocūqz radios mittit: nō ledit in ppria puritate: Multo g magis iusticie sol ex vtero virginali mundissimū corp⁹ assumēs: nō tm̄ cōtaminat⁹ nō ē: imo etiā ipaz matrē sanctiorē ostēdit. GRECVS. Et vt vginē redderet memorem pphetaz subdit: Et da. il. do. deus se. dauid patris eius. vt noscat liquido: qm̄ q nascitur⁹ ē ab ea ipse ē xps quē illi pmiserunt ex dauid semine nascituz. CYRIL. Nō tamē ex ioseph ē editū corp⁹ xpi mūdissimū: fm. n. vnā lineā cognatōis pfluxerāt ioseph ⁊ virgo: ex q formā humanitatis vnigenit⁹ sumpsit. BASI. Nō aūt i materiali sede dauid sedit dñs translato iudaico regno ad herodē: sz sedē appellat dauid: i qua resedit dñs: idussolubile regnū. vñ seqt: Et regna. i do. iacob ineternū. CHRY. Dicit aūt ad pñs domuz iacob eos q de numero iudeoz crediderūt i illū. Ut. n. paul⁹ dicit. Nō oēs q ex israel sunt: hi sunt israelite: sz q sunt filij pmissiōis cōputant i semie. BEDA: Ul domuz iacob totā ecclesiā dicit: vel q de bona radice nata: vel cuz oleaster eēt: merito tamē fidei i bonā ē inserta oliuā. GRECVS. Nullius āt ē ineternū regnare nisi dei solius: quo fit vt ɔsi pp incarnationē dicat dauid sedē accipe: tamē idē ipe iquātū deus rex eternus agnoscit. Seqt: Et regni ei⁹ nō erit finis. nō solū inquantū deus ē: sed etiā in eo q homo. ⁊ i presenti quidē hz regnū multoz: finaliter vero vniuersoz cuz ei oia subyciāt. BEDA. Omittat ergo Nestorius dicere hoiem tm̄ ex virgine natū: ⁊ hūc a verbo dei nō in vnitate psone esse receptū. Angelus enī qui eūdē ipm patrē habere dauid: quē filiū altissimi vocari pnūciat: in duab⁹ naturis vnā xpi psonā demōstrat. Nō aūt ideo futuri temporis vbis angelus vtit qa fz hereticos xps añ Mariā nō fuerit sz qa fm eandē personā homo cū deo idē filij nomē sortit.

¶ Dixit aūt maria ad angelū: Quō fiet istud qm̄ virū non cognosco: Et rn̄dens angelus dixit ei: Spūssanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Jdeoqz ⁊ qd nascet ex te sanctum: vocabitur fili⁹ dei.

AMBRO. Neqz nō credere āgelo maria dbuit neqz tā temere vsurpare diuia. vñ dicit. Dixit autem maria ad angelum: Quomodo fiet istud: Temperatior est ista rn̄sio qz verba sacerdotis. Hec ait: Quomō fiet istud: Jlle respōdit vnde hoc sciā: Negat ille se credere: ⁊ quasi fidei adhuc aliuz qrit auctorē. Jsta se facere profitet: nec dubitat esse faciendū: qd quomō fiat inquirit. Legerat maria: Ecce ɔcipiet in vtero: ⁊ pariet filiū: iō credidit futuz sed quomō fieret ante nō legerat. nō. n. quēadmodū fieret: vel pphete tāto fuerat reuelatū: tantū enī mysteriū nō hois fuit: sed angeli ore promēdū. GREGO. nisen⁹: Attēde etiā mūde vgis vocē partū ānunciat angelus: ipsa vero virginitati innitit: prestantiorē incorruptibilitatē angelica visione dyudicās. vnde dicit. Quoniā virū non cognosco. BASI. Cognitio multifarie dicit: dicit. n. cognitio nr̄i cōditoris sapientia: ac magnaliū suoz notitia: necnō mādatoz custodia: ⁊ que fit apud cū appropinquatio ⁊ copula nuptialis: vt hic accipit.

GREGO. nisen⁹: Hec igit Marie vba idiciū sūt eoz q tractabat i mētis archano: nā si cā copule cōiugalis ioseph desponsari voluisset: cur admiratiōe ducta est dū sibi narrat cōceptio: cū nimiruz ipsa pstolaret ad tempus mater effici iuxta legis nāz. Uerū qa oblatū corp⁹ deo quasi quodam ex sacris inuiolabile reseruari decebat: ⁊ iō dicit. Qm̄ viruz nō cognosco. q. d. Et si sis angelus: tamē q virum cognoscā: ex impossibilibus cernitur. qualiter igitur mater ero carens cōiuge: ioseph quidez in spōsuz agnoui. GRECVS. Sz cōsidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: ac explanat intemeratū cōnubiū ⁊ ineffabilē partū. Seqt eniz: Et respondēs angelus dixit ei: Spiritussanctus supueniet in te. CRHY. q. d. Nō qras ordinem naturalē vbi naturā trāscēdunt ⁊ superāt q tractant. Dicis: quō fiet istd qm̄ virū nō cognosco: qnimmo eoipso cōtinget q es coniugis inexpta. nā si virū expta fuisses: nō digna cēsereris hoc mysterio nō qz pphanū sit cōiugiū: sz qz virginitas potior. Decebat enī cōmunē omniuz dñm: ⁊ in natiuitate nobiscū participare ⁊ ab ea discrepare. q enim ex vtero nasceret: habuit cōe nobiscuz. q autem absqz concubuit nasceretur plus a nobis obtinuit qz beatuz corp⁹ illud qd ob exuberātē mundiciā virginis marie: vt videt donū anime ad seipz allexit. Jn singulis enī ceteris vix vtiqz anima syncera sancti spiritus impetrabit presentiam: sed nunc caro receptaculū efficitur spiritus. GREGO. nisen⁹. Tabulas enim nostre nature quas culpa cōfregerat: denuo verus legislator de terra nostra sibi dolauit: absqz cōcubitu diuinitatis sue corpus susceptibile creās: quod diuinus digitus sculpsit. s. spiritus superueniēs virgini. CHRY. Jnsup ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Altissimi regis virtus christus est: qui per aduentum spūssancti formatur in virgine. GREGO. xviij. moralium. Per obumbrationis enim vocabuluz incarnādi dei vtraqz nā significatur: vmbra enim a lumine formatur ⁊ corpore. Dñs aūt p diuinitatē lumē ē. qa ergo lumen incorporeū in eius erat vtero corporandū: recte ei dr: Uirtus altissimi obūbrabit tibi. i. corp⁹ in te humanitatis accipiet incorporeū lumē diuinitatis: Hoc enī marie dr ppter mētis refrigeriū celitus datū. BEDA. Non ergo virili qd nō cognoscis semine: sz spūssancti quo impleris ope cōcipies. cōcupiscentie in te nō erit est⁹: vbi vmbrā faciet spūscūs. GREGO. nisenus. vel dicit: Obūbrabit tibi. qa sicut corporis vmbra pcedentiū caractere cōformatur: ita indicia deitatis filij ex virtute generandi patebunt Sicut enim in nobis qdā viuifica virtus i materia corporali cōspicit qua homo format: sic in virgine altissimi virtus p viuificantē spūm pariter corpori insitā materiā carnis ex virgineo corpore ad formādū nouū hoiez assumpsit. vnde seqt: Jdeoqz ⁊ qd nascetur ex te sanctuz. ATHANA. Profitemur enī qm̄ nature humane assumptū ex maria corpus verissimū extitit. ⁊ idē fm nāz corpori nr̄o: soror nanqz nr̄a maria est: cū oēs ab adaz descēderim⁹. BASI. Unde ⁊ paulus dicit Qm̄ misit deus filiū suuz natum non per mulierem: sz ex muliere. Nā hoc qd dico p mulierē trāsiturā poterat indicare natiuitatis sniam. qd aūt dr: ex muliere manifestat ɔmunionē nature geniti respectu parētis.

GREGO. xviij. mora. Ad distinctionē aūt nostre sanctitatis iesus singulariter sanctus nasciturus asseritur. nos qppe etsi sancti efficimur: nō tamē nascimur. qa ipsa nature corruptibilis cognatiōe cōstringimur. ille aūt solus veraciter scūs ē: q ex cōiunctiōe carnalis copule cōcept⁹ nō est: q nō sicut hereticus desipit: alter in humanitate: alter in deitate est. vt purus homo cōceptus atqz editus: ⁊ post p meritū vt deus esset accepit: Sz nunciante angelo ⁊ adueniente spiritu: mox vbuz in vtero: mox intra vtez verbuz caro. vnde sequit: Uocabit fili⁹ dei. GRECVS. Tu āt attēde qliter vgini angelus totā trinitatē edidit: duz spm̄scm̄ cōmemorat virtutē ⁊ altissimū: trinitas. n. indiuisibilis est.

¶ Et ecce helisabeth cognata tua: ⁊ ipsa cōcepit filium i senectute sua. Et hic mēsis ē sextus illi: q vocatur sterilis: qz non erit ipossibile apud deū omne verbū. Dixit autē maria: Ecce ancilla dñi fiat mihi fz verbū tuū. Et discessit ab illa angel⁹.

CHRY. Quoniā precedēs dcm̄ supabat virginis mentē ad humiliora declinauit: fmonē per sensibilia ipsi suadēs. Unde dicit: Et ecce helisabeth cognata tua. Animaduerte Gabrielis idustriā: nō memorauit eā Sare vł Rebecce vł Rachelis: qz antiquiora erāt exēpla: sz iminēs fcm̄ iducit: vt eius mentē corroboret: ⁊ ob hoc ⁊ etatē ɔmemorauit: cū dicit: Et ipsa cōcepit filiū i senectute sua. Et defectuz nature. Sequit. n. Et hic mensis est sext⁹ illi que vocat sterilis. Nō. n. a pncipio ɔcept⁹ helisabeth statiz annūciauit: sz acto sex mēsiū spatio: vt tumor ventris perhibeat argumentuz.

GREGO. Naçançen⁹. Sz qret aliqs: Qualiter ad dauid xps refert: Sigdē maria de sanguie manauit aaron: cuius cognatā angelus helisabeth asseruit: sz h nutu supno ɔtigit vt regiū genus sacerdotali stirpi iungeret: vt christ⁹ q rex ē ⁊ sacerdos ab vtrisqz fz carnē nasceret. Legit etiā i exodo: Qm̄ aaron pmus fm legē sacerdos: duxit ex tribu iude ɔiugez helisabeth filiā aminadab: ⁊ attende sacratissimā spūs administrationē: dū ⁊ hanc çacharie ɔiugē statuit helisabeth vocari reducens nos ad illā helisabeth quā duxerat aarō.

BEDA. Sic ergo ne virgo se parere posse diffidat: accepit exēplum sterilis anus pariture: vt discat oia deo possibilia eē: ēt q nature ordine videntur eē ɔtraria. vñ seqt: Quia nō erit ipossibile apud deū oē vbū. CHRY. Jpe nāqz cū sit nature dñs cuncta pōt cū velit: q cūcta pagit ⁊ disponit: vite mortisqz lora gubernans. AVGV. contra faustuz. Quisqs aūt dicit: Si omnipotēs deus ē: faciat vt ea q facta sunt facta nō fuerit: nō pcipit se dicere vt ea q vera sunt eo ipo q vera sunt falsa sint: Potest eniz facere q aliqd non sit qd erat: velut cū aliquē q cepit eē nascēdo: faciat non eē moriēdo. Quis aūt dicat: vt id qd iā non est: faciat non eē: quicqd enī pteritū est: iam non ē: si de ipo fieri aliquid pōt:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

adhuc est de quo fiat. Et si est: quō preteritū est: nō ergo est
qð vere dixim⁹ fuisse: sȝ ideo verū est illud fuisse: q: in nr̄a
sn̄ia verū est: nō in ea re q̄ iaȝ nō est: hanc aūt sn̄iam de⁹ fal
sam facere nō pōt. Omnipotētē āt deū nō ita dicimus ac si
eū ēt mori posse credamus. Ille plane oīpotēs vere sol⁹ dr̄
qð vere est; etiam a quo solo est qcqd aliquo mō est. AM
BRO. Uide aūt humilitatē v̄ginis vide deuotiōeȝ. Seqr̄
enī: Dixit āt ma. Ecce an. dn̄i. Ancillā se dicit q̄ mr̄ eligitur
nec repentina exaltata ꝓmissiōe est. Mitē. n. humilēqȝ pa
ritura humilitatē debuit etiā ipsa pferre, simul etiā ancillā
se dicēdo: nullā sibi ꝑrogatiuā tante gratie vendicauit: qn
faceret qð iuberet. vnde seqr̄ fiat mihi ẛm verbū tuū. Ha
bes obsequȝ: vide votū. Ecce ancilla dn̄i. apparatus officij
est: Fiat mihi ẛm v̄buȝ tuū. ꝯceptus est voti. EVSE. Ali⁹
aliud qddā in p̄nti sermone virginis extollet apicib⁹: hic q
dē ꝯstātiā: hic obediētie ꝓmptitudinē: ali⁹ q̄ nō allecta ē tā
splēdidis ꝛ arduis p magnū archāgelū ꝓmissis pollicitis:
ali⁹ q̄ nō excessit modū i dādo instātias: sȝ eq̄lr̄ cauit ꝛ eue
leuitatē ꝛ çacharie inobediētiā: mihi aūt hūilitatis ꝓfundi
tas nō min⁹ ꝯspicit̄ admirāda. GREGO. xviij. mo. Per
ieffabile nāqȝ sacramētū ꝯcepto scō partu iuiolabili ẛm ve
ritatē vtriusqȝ nāe eadē v̄go āeilla dn̄i fuit ꝛ mr̄. BEDA.
Accepto āt v̄gis ꝯsensu mox angelus celestia repetit: vn̄ se
qr̄: ꝛ discessit ab illa angelus. EVSE. Nō solū ipetrās qð
optabat sȝ stupēs in virginea forma ꝛ v̄tutis plenitudine.

Exurgens aūt maria i diebus illis abijt in mon
tana cum festinatione in ciuitatē iuda: ꝛ intrauit
in domuȝ zacharie: ꝛ salutauit helisabeth. Et fa
ctū est vt audiuit salutatiōnē marie helisabeth:
exultauit infans ī vtero eis. Et repleta est spū
sācto helisabeth: Et exclamauit voce magna ꝛ
dixit: Bn̄dicta tu iter mulieres: ꝛ benedict⁹ fru
ctus vētris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat ma
ter dn̄i mei ad me? Ecce enim vt facta est vox sa
lutationis tue in auribus meis: exultauit in gau
dio infans in vtero meo. Et beata que credidisti
qm̄ perficiētur ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angel⁹ cū abscōdita nūciaret vt fides astru
eret: exēplo femine sterilis cōceptū virginis nūciauit. Ubi
hoc audiuit Maria: nō quasi incredula de oraculo: nec q̄si
incerta de nūcio: nec quasi dubitās de exēplo: sed q̄si leta p
voto: religiosa ꝓ officio: festina pre gaudio in mōtana pre
xit: vnde dr̄: Exur. aūt ma. in di. il. abi. in mōtana. Quo eniȝ
iā deo plena: nisi ad supiora cum festinatione ꝯscenderet.
ORIGE. Ihs enī q in vtero illius erat festinabat adhuc
in ventre matris ioānē positū sanctificare. vnde sequit̄: Cū
festinatione. AMBRO. Nescit tarda molimina spūsan
cti gratia. Discite virgines nō demorari in plateis: non ali
quos i publico miscere sermōes. THEOPHI. Propter
hoc abijt in mōtana: quia çacharias in mōtanis habitabat:
vnde sequitur: In ci. iu. ꝛ intra. i do. çacharie. AMBRO.
Discite vos sancte mulieres sedulitatem quam pregnanti
bus debeatis exhibere cognatis. Mariam autem que sola
in intimis penetrabilibus versabatur: non a publico virgi
nitatis pudor: non a studio asperitas montium: non ab offi
cio prolixitas itineris retardauit. Discite etiaȝ virgines hu
militatem marie: venit propinqua ad proximam: iunior ad
seniorem: nec solum venit: sed ꝛ prior salutauit. vnde sequi
tur. Et saluta. helisabeth. Decet enim vt quanto castior vir
go tanto humilior sit: noueritqȝ deferre senioribus. Sit ma
gistra humilitatis in qua est professio castitatis. Est etiam
causa pietatis: quia superior venit ad inferiorem: vt inferi
or adiuuetur: Maria ad helisabeth: christus ad ioannem.

CHRY. sup mat. Uel aliter celabat que supradicta sūt
in se virgo: nec cuiq̄ hoium pandit: nō. n. credebat ab alijs
posse fidē adhiberi mirandis relatib⁹: imo magis putabat
se pati conuitia: si diceret. quasi volēs scelus proprium pal
liare. GRECVS. Ad solam āt refugit helisabeth: sic enī
consueuerat propter cognationem ꝛ ꝑpter ceteram huius
modi cōiunctionem. AMBRO. Cito aūt euētus marie
ꝛ presentie dominice beneficia declarantur. naȝ sequit̄: Et
fac. est vt audi. salu. ma. helisa. exul. inf. in vte. eius. Uide di
stinctionē singulorūqȝ verborū proprietates: vocē prior heli
sabeth audiuit: sȝ ioānes prior gratiā sensit. illa nāe ordie au
diuit: iste exultauit rōe mysterij. illa marie iste: dn̄i sēsit ad
uētū. GRECVS. Propheta enim parēte acutius videt
ꝛ audit: salutatqȝ ꝓphetatū: sȝ qm̄ v̄bis nō poterat: saltat in
vtero: qð maximū existit in gaudio. Quis vnq̄ nouit tripu
diū natiuitate antiquis? Insinuauit gr̄a que nature ignota
extiterant: reclusus ventre miles agnouit dn̄m ac regē ori
turū: ventris tegmine nō obstāte mystice visiōi. inspexit. n.
nō palpebris: sed spiritu. ORIGE. Nō autē antea reple
tus fuerat spiritu donec assisteret: que christum gerebat in
vtero. tunc aūt ꝛ spū erat plenus: ꝛ resultabat in parente:
vn̄ sequit̄: Et reple. ē spiritusācto helisabeth. Nō āt dubiū
est quin q̄ tūc repleta ē spūscō: ꝑpter filiū sit repleta. AM
BRO. Illa aūt q̄ se occultauerat ꝛ cōcepat filiū: iactare se
cepit q: generabat ꝓphetā: ꝛ que erubescebat ante: benedi
cit. vnde seqr̄: Et excla. vo. mag. ꝛ dixit. Bn̄di. tu iter mulie
res. Magna voce clamauit: vbi domini sensit aduentū: q:
religiosuȝ credidit partū. ORIGE. Dicit aūt: Benedicta
tu inter mulieres. Nulla enī vnq̄ tante fuit gr̄e particeps
aut esse poterat. Unius enim diuini germinus parens est
vnica. BEDA. Eadē aūt voce ab helisabeth q̄ a gabriele
benedicit̄: q̄tenus ꝛ angelis ꝛ hoibus venerāda monstret̄.
THEOPHI. Quia v̄o alie sancte mulieres fuerūt q̄ tn̄
genuerūt filios peccato ingnatos subiūgit: Et bene. fru. vē.
tui. Uel aliter intelligit̄: dixerat: Benedicta tu inter mulie
res. deīde q̄si iterrogāte aliquo. q̄re subiūgit: Et bn̄. fru. vē.
tui. sicut dicit̄ i psalmo: Benedict⁹ q venit in noie dn̄i deus
dominus ꝛ illuxit nobis. Cōsueuit eniȝ sacra scriptura: ꝛ: p
q: recipe. ORIGE. Fructum autē vētris dei genetricis
dn̄m dixit: q: nequaq̄ ex viro: sed ex sola maria ꝓcessit: naȝ
q semē sumpserunt a patrib⁹ fructus eorū existūt. GRE
CVS. Solus ḡ hic fruct⁹ benedict⁹: q: absqȝ viro ꝛ absqȝ
peccato ꝓducit̄. BEDA. Iste ē fruct⁹ q dauid ꝓmittit̄:
De fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. SEVE. In q̄ par
te emergit eutycis redargutio: dū fructus ventris christus
asserit̄. Ois. n. fructus ē eiusdē nature cuȝ plāta. vnde ꝛ vir
ginē relinquit̄ eiusdē fuisse nature cū secūdo adam q tollit
peccata mundi. Sȝ ꝛ q phantasticā opinionē de carne chri
sti cōfingunt: in vero dei genetricis partu erubescāt: nā ipe
fructus ex ipa substātia ꝓcedit arboris. Ubi sunt etiā dicē
tes: quasi per aqueductum christū transisse per virginē. ad
uertāt ex dictis helisabeth: quā repleuit spūs christū fructū
fuisse ventris. Sequitur: Unde hoc mihi vt veniat mater
domini mei ad me? AMBRO. Non quasi ignorans dicē
scit enī esse sancti spiritus gratiam ꝛ opationē: vt mater do
mini matrē prophete ad profectū sui pignoris salutet: sed q̄
si non humani hoc meriti: sed diuine gratie munus esse co
gnoscat. Ita dicit: Unde hoc mihi: hoc est qua iusticia: qui
bus factis: pro quibus meritis? ORIGE. Conuenit autē
hoc dicens cum filio: nam ꝛ ioannes indignum se sentiebat
aduentu christi ad ipsum. Matrem autem domini nuncu
pat adhuc virginē existentem: preoccupans euentum ex di
cto prophetico. Diuina autem promissio duxerat mariam
ad helisabeth: vt ioannis testimonium ab vtero perueīret
ad dominum. ꝛ tunc enim ioannē dominus in prophetam
constituit. vnde sequitur: Ecce eniȝ vt fa. est vox salu. tue in
auri. me. exul. in. in vte. meo. AVGV. ad dardanū: Hoc
aūt vt diceret sic euangelista ꝑlocutus ē: repleta est spūsan
cto: quo ꝓculdubio reuelāte cognouit qd illa exultatio si
gnificasset. infantis enim illius venisse matrē cuius ipse pre
cursor ꝛ demōstrator eēt futurus. Potuit ergo eē ista signi
ficatio rei tante a maioribus cognoscēde non a paruulo co
gnite. nō. n. dixit: Exultauit in fide infans in vtero meo sed
exultauit in gaudio. Uidemus autē exultationē non solū
paruulorū: sȝ etiā pecorū. nō vtiqȝ de aliq̄ fide vel religione
vl' q̄cūqȝ rōnabili cognitōe veniētē. sȝ hec inusitata ꝛ noua
extitit: q: in vtero ꝛ ei⁹ aduētu q̄ oīuȝ saluatorē fuerat pari
tura. Iō hec exultatio ꝛ tanq̄ mr̄i dn̄i reddita resalutatio
sicut solēt miracula fieri: facta est diuinit⁹ in ifante: nō hūa
nit⁹ ab infante: q̄q̄ etiā si vsqȝadeo in illo puero ē accele
rat⁹ vsus rōnis ꝛ volūtatis: vt intra viscera mr̄na iaȝ possȝ
agnoscere: credere: ꝛ ꝯsentire: etiā hoc in miraculis haben
dū diuine potētie: nō ad humane trahēdū exēplar nature.
ORIGE. Uenerat aūt mater dn̄i visura helisabeth mi
raculosū ꝯceptū quē rettulerat āgelus: vt p hoc seq̄tur cre
dulitas potioris ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit
sermo helisabeth dicētis: Et beata que credidisti: qm̄ pfici
ent̄ ea q̄ dicta sūt tibi a dn̄o. AMBRO. Uides minime
dubitasse Mariā sȝ credidisse: ꝛ ideo fructuȝ fidei ꝯsecutā.
BEDA. Nec mirū si dn̄s redēpturus mūduȝ: opationes
suā inchoauit a matre: vt p quā salus oib⁹ parabat̄ eadē p
sona fructū salutis hauriret ex pignore. AMBRO. Sȝ ꝛ
vos btī q audiuistis ꝛ credidistis. q̄cūqȝ. n. crediderit aīa ꝛ
ꝯcipit ꝛ gnāt dī v̄bū ꝛ opa ei⁹ agnoscit. BEDA. Ois āt aīa
q̄ v̄bū dī mēte ꝯcepit: v̄tutū statiȝ celsa cacūina gressu ꝯscē
dit amoris: q̄ten⁹ ciuitatē iuda. i. ꝯfessionis ꝛ laudis arcē pe
netrare ꝛ vsqȝ ad pfectionē fidei spei ꝛ charitatis: q̄si trib⁹
in ea mēsib⁹ valeat ꝯmorari. ORIGE. sup ezech. Simil'
ꝛ de p̄terito ꝛ d̄ p̄nti ꝛ de futuro p ꝓphie spm̄ tacta ē: q̄ ꝛ eā
ꝓmissionib⁹ angeli credidisse cognouit: ꝛ mr̄em noians: ga
redēptorē hūani generis ī vtero portare itellexit: ēt cū oīa
pficiēda pdiceret: qd ēt de futuro sequeret̄ asperit.

¶ Et ait Maria: Magnificat aīa mea dominū.

AMBRO. Sicut petm̄ a mlierib⁹ cepit: ita ꝛ bona a mu
lierib⁹ ichoātur. vn̄ nō ociosuȝ videt̄ q̄ ꝛ an̄ ioannē helisa
beth ꝓphetiçat: ꝛ Maria an̄ dn̄i gnātionē. Sequit̄ autē
vt marie quo psona melior: eo ꝓphetia sit plenior. BASI.
Uirgo enī ītētiōe sublimi ac speculatiōe ꝓfunda īmēsitatē
cōtēplās mysterij q̄si ꝓfundi⁹ gradiēs magnificat deū. vn̄
dr̄. Et ait ma. Mag. aīa ma. do. GRECVS. q̄si diceret.
Mirabilia q̄ de⁹ ꝓnunciauit ī meo corpe exercebit: sȝ aīa
mea ifructuosa apō deū nō erit. Cōuenit aūt mihi ꝛ volun
tatis fructū afferre: nā q̄tū amplo decor miraculo: tantū
teneor glorificare ī me mirabilia opātē. ORIGE. Si āt
dn̄s nec augmētū nec detrimētū recipe pōt: qd est qð Ma
ria loqt̄: Magnificat aīa mea dn̄m? Sȝ si ꝯsiderē dn̄m sal
uatorē imaginē eē inuisibilis dei: ꝛ aīaȝ factam ad eius ima
ginē vt sit imago imaginis: tūc videbo qm̄ in exēplo eorū q
solēt imagines pingere: qm̄ magnificauero aīam meā opere
cogitatione: sermōe: tūc imago dei grandis efficit̄: ꝛ ipse do
min⁹ cuius imago ē in aīa mea magnificatur.

¶ Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo.

BASI. Prim⁹ spūs fruct⁹ ē pax ꝛ gaudiū. Quia ergo vir
go sancta totā sibi hauserat spūs gr̄āȝ: merito subiungit: Et
exul. spi. me. in d. sa. me. Idē animā dicit ꝛ spm̄. Consueta
autem in scripturis exultationis ꝓlatio insinuat alacrem
quendam ꝛ iocosum habituȝ aīe in his qui digni sunt. Pro
inde virgo exultat in dn̄o ineffabili cordis tripudio: ꝛ resul
tione in strepitu honesti affectus. Sequit̄. In deo salutari
meo. BEDA. Quia eiusdē iesu. i. saluatoris spiritus vir
ginis eterna diuinitate letat̄: cui⁹ caro tēporali ꝯceptiōe
fetat̄. AMBRO. Magnificat ḡ aīa marie dn̄ȝ: ꝛ exultat
spūs eius in deo: eo q̄ aīa ꝛ spū patre filioqȝ deuota. vnū de
uȝ p quē oīa pio venerant̄ affectu. Sit aūt in singulis ma
rie aīa vt magnificet dn̄m. Sit i singul' spūs marie vt exul
tet ī dn̄o. Si ẛm carnē vna mr̄ est xp̄i: ẛm fidē tn̄ oīum fru
ctus ē xp̄s. Ois enī aīa accipit dei v̄bū: si tn̄ imaculata ꝛ im
munis a vitijs intemerata castimoniū pudoris custodiat.
THEOPHI. Ille aūt deū magnificat: qui digne sequit̄
xp̄m: ꝛ dū xp̄ian⁹ vocat̄: xp̄i nō minuit dignitatē: magna ꝛ
celestia opando: ꝛ tūc spūs ei⁹. i. spiritale chrisma exultabit
. i. pficiet: ꝛ nō mortificabit̄. BASI. Siq̄ vero lux in cor
suū irrepserit: ꝛ ad deū diligēdū ꝛ ꝯtēnēda corporea: p illaȝ
obscurā ꝛ breuē imaginē pfectā pcipe iustorū ꝯsciaȝ absqȝ
vlla difficultate ꝯsequētiū in dn̄o gaudiū. ORIGE. Pri
us aūt aīa magnificat dn̄m vt postea exultet ī deo: nisi eniȝ
antea crediderimus exultare nō possumus.

¶ Quia respexit humilitatē ancille sue ecce enim
ex hoc beatā me dicent omnes generationes.

GRECVS expositor: Causam manifestat cur se magni
ficare deū deceat: ac exultare in illo dicens. Quia respexit
humilitatem ancille sue: quasi diceret: Ipse prouidit non
ego expectaui: hūilib⁹ erā cōtenta. Nūc āt ad ieffabile con
siliū eligor: ꝛ exaltor de terra ad sydera. AVGV. i ser. de
assum. O vera hūilitas: q̄ deū hoibus pepit: vitā mortalib⁹
edidit: celos inouauit: mūdū purificauit: padisuȝ apuit: ꝛ ho
minū aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis
p quā deus descēdit ad terras. Quid enī est dicere respexit
nisi approbauit? Multi. n. videt̄ i cōspectu hoiuȝ humiles
eē: sȝ eorū humilitas a dn̄o non respicit̄. Si. n. veraciter hu
miles essent: deīde ab hoibus nō se laudari vellent: non in
hoc mundo: sed in deo spūs eorū exultaret. ORIGE. Sȝ
qd humile atqȝ deiectū que dei filiuȝ gestabat ī vtero? Sȝ
considera qm̄ humilitas ī scripturis vna de virtutibus pre
dicat̄: q̄ a philosophis modestia dr̄: Sed ꝛ nos eaȝ possum⁹
appellare quodā circuitu: cuȝ aliqs non est inflatus: sed ipe
se deijcit. BEDA. Cuius aūt humilitas respicit̄ recte btā
ab oibus cognominat̄. vnde seqr̄: Ecce. n. ex hoc beatā me
dicēt omnes generationes. ATHANA. Si. n. sȝ ꝓphe
tam beati sunt q habēt semen ī syon: ꝛ ꝓximos ī hierusalē:
quantuȝ debet esse preconium diuine ac sacrosancte virgi
nis marie: que ẛm carnē verbi genitrix est effecta? GRE
CVS. Non aūt se beatā appellat iani vexata gloria. vnde
enī focus in ipsa superbie: que se ancillā domini nūcupauit?
sed sacro tacta spiritu que futura sunt p̄sciuit. BEDA. De
cebat enī vt sicut per superbiā p̄mi parentis mors in mun
dum intrauit: ita per humilitatem marie vite introitus vi
deretur. THEOPHI. Et ideo dicit: Oēs generationes.
non solū helisabeth: sȝ etiā oēs credentiū nationes.

¶ Quia fecit mihi magna qui potens est: ꝛ san
ctum nomen eius.

THEOPHI. Ostendit virgo nō p suā virtutē se beatā
predicādā: sȝ cām assignat dicens: Quia. fe. mi. ma. q po. est.
Que tibi magna fecit? Credo vt creatura ederes creatorē:
famula dn̄m generares: vt per te mundū deus redimeret:
per te illuminaret: per te ad vitam reuocaret. TITVS.
Quomodo vero magna? nisi q̄ manens illibata cōcipio su
perans nutu dei naturaȝ? Digna reputata sum viro nō quo
modocunqȝ genitrix effici: sed vnigeniti saluatoris. BE
DA. Respicit autē hoc ad initiuȝ carminis vbi dictuȝ est
Magnificat anima mea dominū. Sola eniȝ aīa illa cui do
minus magna facere dignat̄ dignis euȝ p̄conijs magnifica
re pōt. TITVS. Dicit aūt: Qui potēs est, vt siqs diffidat
in conceptionis negocio: dū virgo manēs cōcepit. retorq̄at
miraculū ad potentiā operantis. Nec quia vnigenitus ac
cessit ad feminā: ex hoc iquinatur? q: sanctuȝ est nomē ei⁹.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

BASI.Sanctū vero dicit̄ nomē dei:non qa in syllabis quādam significatiuā virtutē ɔtineat:sed q2 quomōlibet dei speculatio sancta dignoscitur ꝛ syncera. BEDA.Sin gularis.n.potētie diuine transcēdit oēs creaturas:ꝛ ab vni uersis q̄ fecit lege segregat̄:qḋ greca locutōe meli⁹ intelli git̄. In quo ipsuȝ v̄bū qḋ dic̄ agiō:q̄si ex̄ terrā eē significat.

¶ Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA.A specialibus se donis ad generalia dei iudicia ɔuertēs totius humani generis statū describit subdēs: Et mīa eius a ꝑge.in ꝑge.ti.eū.q.d. Nō solum mihi fecit ma gna q potens est;sed in omni gēte q timet deū acceptus est illi. ORIGE.Misericordia eni dei vt dic̄ Augu.nō i vna generatiōe sed in sempiternū extēdit̄ a generatiōe in gene rationē. GRECVS:Et misericordia eius quā habȝ in ge neratōe gnātionū:ego ɔcipio:ac ipse corpori aiato ɔiungit̄: nostrā tractās salutē solius intuitu pietatis.Miseret̄ autē nō qualitercūq3:sed his quos timor eius ɔpescuit in quali bet natiōe.vnde dicit̄:Timētibus eū.qui.s.penitētia ducti ꝛ ad fidē ꝛ penitētiā ɔuertunt̄.nā qui obstinati sunt: incre dulitatis vitio clauserūt sibi ianuam pietatis. THEO PHI.Uel per hoc innuit q̄ timētes misericordiā ɔsequēt̄ in generatione ista.i.in presenti seculo: ꝛ futurā.i. in sclo fu turo. In hoc sclo cētuplū accipiētes:i illo vo mlto maiora.

¶ Fecit potentiā i brachio suo: dispersit supbos mēte cordis sui.

BEDA.Humani generis statū describēs:qd supbi ꝛ qd humiles mereantur ostendit dicens:Fecit potentiaȝ in bra chio suo.i.in ipso dei filio.sicut.n.tuū brachiū est quo opa ris:sic brachiū dei dictū est eius v̄bū:p quod opatus est mū dū. ORIGE.Timētib⁹ autem se fecit potentiam in bra chio suo:qa lȝ infirmus ad deū accesseris:si timueris cū ꝑ missaȝ virtutē ɔsequeris. THEOPHI. In brachio suo .s.eius filio incarnato potētiaȝ fecit:q2 natura deuicta ē vir gine pariente:ꝛ deo humanato. GRECVS:Uel dic̄.Fe cit ꝑ faciet potētiā:nō vt dudū per moysen ɔtra egyptios: nec per angelum:puta quando multa milia rebellium pro strauit assyriorum.nec quoq3 alio mediāte nisi in proprio bra chio triumphuȝ docuit intelligibiles hostes superando.vñ sequitur:Dispersit super.mē.cor.sui.s.quālibet menteȝ ela tā non parentē eius aduentui:quinetiam aperuit ꝛ vitiosas ostendit superbas cogitationes eorum. CYRIL.Magis aūt ꝓprie de demonū hostili caterua intelligēda sunt hec: hos eni seuiētes i terra dissipauit adueniēs dñs ꝛ ɔpeditos ab eis obediētie sue restituit. THEOPHI.Pōt h̄ etiā de iudeis intelligi:quos in omnem dispersit regioneȝ: sicut nunc dispersi sunt.

¶ Deposuit potentes de sede: ꝛ exaltauit humi les.

BEDA. Ut dixit fecit potentiam in brachio suo. ꝛ q̄ premiserat:Et misericordia eius a progenie in a proge: his versiculis p singula ɔtinuata est annectēduȝ:q2.s.p oēs se culi generatiōes ꝛ perire superbi ꝛ humiles exaltari:pia iu staq3 diuine potētie dispensatione non cessant. vnde dicit̄: Depo.po.de se.ꝛ exaltauit humiles. CYRIL.Magna sa piebant demōes ꝛ diabolus:gētiliū sapiētes: pharisei ꝛ scri be:hos tamē deposuit:erexitq3 humiliantes se sub potenti manu dei:dās illis virtutē calcādi serpentes ꝛ scorpiones: omnēq3 ptāteȝ inimici.Erant ꝛ qñq3 iudei potestate super bi:sed prostrauit hos incrudelitas:ex gētib⁹ aūt ignobiles ꝛ humiles per fidem ad apicē cōscēderūt. GRECVS. Deitatis.n.tribunal nr̄ intellectus esse cognoscitur: sȝ iniq̄ v̄tutes post trāsgressionē icubuerunt precordijs protopla sti:tanq3 in propo solio.Ob hoc g̊ venit dñs:ꝛ spūs iniquos eiecit a sedib⁹ volūtatū:ꝛ ꝓstratos a demonijs exaltauit eorum cōsciētias purgās:ꝛ eorum mētē statuēs ꝓpriā sedem.

¶ Esurientes ipleuit bōis: ꝛ diuites dimisit ianes.

GLO.Q2 hūana ꝓspitas p̄cipue i honorib⁹ potētatuū ꝛ i abūdantia diuitiarum ɔsistere videt̄:p⁹ deiectionē potētiuȝ ꝛ exaltationē humiliū de diuitū examinatiōe ꝛ pauperum re pletiōe mētionē fac̄ di.Esu.ip.bo.ꝛ di.di.ina. BASI. sup psal. Disponit qdē nos pñs v̄bū ēt quo ad sensibilia edocēs rerum mūdanarum incertitudinē.Caduca siqdē sunt hec: sicut vnda q̄ ab impetu vētorum hincinde diffundit̄. Intellectua liter aūt sumēdo esuriebat gen⁹ hūmanū exceptis iudeis: hos nanq3 ditauerat legis traditio ꝛ sctōrum dogmata ꝓpha rū.Q2 vo nō hūiliter hēserūt v̄bo hūanato dimissi sunt ina nes:nihil deferētes:nō fidem:nō sciam:ꝛ spe bonorum p̄uati sunt:ꝛ a terrena hierusalē:ꝛ a vita futura exclusi.Quos ve ro ō gētibus fames ꝛ sitis ɔtriuerat:cū hesissent dño reple ti sunt spiritalibus bonis. GLO.Qui etiā eterna toto stu dio quasi esuriētes desiderant saturabūtur: cum christus apparuerit in gloria:sȝ q terrenis gaudēt in fine totius bea titudinis inanes dimittentur.

¶ Suscepit israel puerū suum recordatus miseri cordie sue. Sic locutus est ad patres nr̄os abra am.ꝛ semini eius i secula.

GLO.Post generalē diuīe pietatis ꝛ iusticie ɔmemora tōeȝ ad singularē noue icarnatōis dispēsatōeȝ ɔuertit v̄ba dicēs:Susce.isra.pu.suuȝ.q̄si medic⁹ egrorum:visibilis iter ho mines fact⁹ vt faceret isrl̄.i. videntem deū puerum suū. BE DA.Obediētē.s.ꝛ hūilē:nā q cōtemnit hūiliari nō pōt sal uari. BASI.Israel.n.dic̄ nō mālē quē sola nobilitabat ap pellatio:sȝ spūalē q nōmē fidei retiebat:habēs oculos tēdē tes ad deū vidēdū p fidē.Pōt ēt ad israel carnalē hoc ada ptari:cū ex eo ifiniti crediderūt. Hoc aūt fecit recordatus misericordie sue.hoc.n.ipleuit qḋ abrae ꝓmisit di.Qñ bene dicēt̄ i semine tuo oēs cognatōes terre. Hui⁹ g̊ ꝓmissionis dei genitrix recordata dicebat: Sicut lo.ē ad pa.no.abra. ꝛ se.ei⁹ in secula.Nā ꝛ abrae dcm̄ ē:Statuā pactū meū iter me ꝛ te:ꝛ iter semē tuū post te i genātionib⁹ suis federe sem piterno:vt sim deus tu⁹ ꝛ seminis tui post te. BEDA.Se mē aūt dicit nō tā carne ꝓgēit⁹ q̄3 fidei eius vestigia secut⁹: qbus aduētus saluatoris i secula ꝓmissus ē. GLO.Quia ipa ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet̄: ꝛ vsq3 i finē se culi credētes nō deerūt:ꝛ beatitudinis gloria erit perēnis.

¶ Mansit autem maria cuȝ illa quasi mensibus tribus: ꝛ reuersa est in domum suam.

AMBRO.Tādiu māsit maria:q̄3diu helisabeth parien di tempus ipleret.vñ dr̄: Māsit au.ma.cū illa q̄.men.tri.

THEOPHI.In sexto.n.mēse ɔceptōis p̄cursoris vēit āgel⁹ ad mariā q̄ māsit cū helisabeth mēsib⁹ trib⁹:ꝛ sic nouē mēses iplent̄. AMBRO.Nō āt sola familiaritas ē cā q̄ diu māsit:sȝ ēt tāti nati pfectio.nā si prīo igressu tāt⁹ ꝓgres sus extitit vt ad salutationē marie exultaret ifans i vtero: replet̄ spūscō mr̄ ifantis:q̄3tum putam⁹ vsu tāti tpis sancte marie addidisse pñtiā:Hñ ergo iducit̄ exhibuisse officiū:ꝛ mysticū nūerum custodisse. BEDA.Aia.n.casta q̄ spiritalis vbi desideriū cōcipit:nece ē vt alta celestis exercit⁹ iuga su beat:ꝛ q̄si triū mēsiū dies ibidē demorata: quousq3 fidei ꝛ spei ꝛ charitatis luce radiet̄:pseuerare nō desistat. THE OPHI.Quādo vo helisabeth paritura erat:virgo recessit. vñ seqt̄:Et re.ē i do.sua.s.pp multitudinē q̄ ad partū cōgre gari debebat. icōueniēs āt erat i talib⁹ v̄ginem esse pñteȝ. GRECVS.Mos.n.est virginib⁹ cedere:quotiēs p̄gnās parit.Ut aūt ꝓpriā applicuit domū:alio qdem nullatenus abijt.ibi vero manebat vlteri⁹:donec adesse part⁹ horā co gnouit:ibiq3 ioseph dubitans ab angelo edocetur.

¶ Helisabeth autē impletū est tēpus pariendi. ꝛ peperit filiū. Et audierūt vicini ꝛ cognati ei⁹ q2 magnificauit dñs misericordiam suam cum illa ꝛ congratulabantur ei.

AMBRO.Si diligenter aduertas plenitudinis verbuȝ nusq3 inuenies positū nisi in generatōe iustorum:vñ ꝛ nūc dr̄: Heli.āt iple.ē tē.pari.Plenitudinē.n.hȝ iusti vita:ianes āt sunt dies ipiorum. CHRY.Iccirco āt ōs helisabeth partū retardauit:vt gaudiū augeret̄ ꝛ famosiorē faceret mlierē. vñ seqt̄:Et audi.vi.ꝛ cog.ei⁹ q2 ma.do.mi.suā cū illa. ꝛ cō. ei. Nā q sterilitatē ei⁹ cognouerāt:testes diuine grē sūt effe cti. Nemo aūt viso infante cū silētio discedebat: sed deū q illū ex insperato cōcesserat collaudabat. AMBRO. Ha bet eni sanctorum editio letitiā plurimorum:qm̄ cōmune est bo nū. Iusticia eni cōmunis est virtus:ꝛ ideo in ortu iusti futu re vite insigne p̄mittit̄:ꝛ grā secuture virtutis exultatione vicinorum prefigurate designatur.

Et factum est in die octauo venerunt circūcide re puerū: ꝛ vocabāt eū noie pr̄is sui zachariam. Et rn̄dens mater eius dixit: Nequaq3: sed voca bitur ioannes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo ē in cognatiōe tua qui vocet̄ hoc noie. Innuebāt aūt pr̄i ei⁹ quē vellet vocari eū. Et postulās pu gillarē scripsit dicēs: Joānes est nomē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est aūt ilico os ei⁹ ꝛ lingua eius: ꝛ loquebatur benedicens deum.

CHRY.Circūcisionis norma primo tradita est abrae in signū distinctiōis vt gen⁹ patriarche ipermixtū ɔseruet̄: ꝛ sic ꝓmissa bona cōseq valeāt.Ubi aūt pacti cōsummat̄ ne gociū:appositū signū de medio tollit̄.sic igit̄ ꝛ p xp̄m circū sione cessante baptismus succedit:sed antea ioānē circunci di decebat.vñ dr̄:Et fac.ē i die octa.vene.circū puerū.Dixe rat.n.dñs. Infans.viij.dierum circūcidatur in vobis. Hāc āt tēporis mēsurā a diuina clemētia cōstitutā autumo duplici de cā. primo qdē vt in tenerrima etate leuius patiat̄ dolo rē sectionis carnis.Secūdo vt ex ipsis opibus moneamur: qm̄ hoc agebat̄ in signuȝ. Tener enim puer minime discer nit que circa ipsuȝ fiūt.Post circūcisionē āt nomē impone bat̄.vñ seqtur:Et vo.eū no.sui zachariā. Hoc aūt iō fiebat qa prius oportet sumere signaculū dñi:ꝛ postea nomē hūa nū.vel q2 nullus nisi pri⁹ abijciat carnalia qḋ significat cir cūcisio:dign⁹ ē q̄ i libro vite nom̄ ei⁹ scribat̄. AMBRO. Miretur āt sanctus euāgelista p̄mittēdū putauit:q̄ pluri mi infantē pr̄is noie zachariā appellādū putarūt: vt aduer tas matri nō nomē alicuius displicuisse degeneris: sȝ id scō infusuȝ spū:qḋ ab angelo ante zacharie fuerat ꝓnunciatuȝ Et qdē ille mutus intimare vocabulū filij neq̄t vxori: sȝ p ꝓphetiā helisabeth didicit:qḋ nō didicerat a marito.vnde sequit̄ Et res.ma.ei.di. Neq̄q3 sȝ vocabit̄ ioānes. Nec mi reris si nomē mulier qḋ nō audiuit asseruit:qñ spūs ei scūs q angelo mādauerat reuelauit.neq3 poterat dñi ignorare p nūcium:q ꝓphetauerat xp̄m.Et bene seqt̄:Et dix. ad il.q2 ne.ē in co.tua:q vo.hoc no.Ut intelligas nomē nō generis eē sed vatis.Zacharias quoq3 nutu interrogatur. vnde se qt̄:Innuebāt aūt patri eius quē vellet vocari eū.Sȝ qa in credulitas ei affatū eripuerat ꝛ auditū:qḋ voce nō poterat manu ꝛ lr̄is est locut⁹.vñ seqt̄:Et po.pu.scr.di. Joā.ē no.ei. Hoc est nō ei nos nomē iponim⁹ q iā a deo nomē accepit.

ORIGE.Zacharias qdē iterptat̄ memor dei: Joānes āt significat dn̄ōstrātē:Ceteruȝ ꝛ absētis memor: pñtis demō stratio est. Debebat aūt ioānes nō memoriā dei vt absētis exp̄nere:imo digito demōstrare pñtem dicēs:Ecce agnus dei. CHRY.Quinetiā hoc nom̄ ioānes grā dei iterptat̄ Q2 g̊ grā diuina fauente nō nā helisabeth hūc filiū cepit:hñ ficij memoriā in noīe pueri ɔscripserūt. THEOPHI.Q2 vo cū muliere circa hoc nom̄ pueri pr̄ mut⁹ ɔcordauit: Se qt̄.Et mirati sūt vniuersi. Nemo eni h⁹ nois erat in cogna tione eorum vt aliqs diceret.q̄ antea h̄ ambo cogitassent.

GREGO.naçançen⁹.Editus g̊ ioānes:zacharie soluit si lētiū:vnde seqt̄:Apertū est aūt illico os ei⁹:ꝛ lingua ei⁹. Ab surdū eni erat vt cū vox v̄bi ꝓgressa fuisset: pr̄ maneret eli guis. AMBRO.Merito ēt ɔtinuo resoluta est ligua ei⁹ qa quā vinxerat incredulitas soluit fides.credamus igit̄ ꝛ nos vt lingua nostra que incredulitatis viculis est ligata: rationis voce soluatur.scribam⁹ spū mysteria: si volumus loqui.Scribam⁹ prenūciū xp̄i:sed nō in tabulis lapideis:sȝ in tabulis cordis carnalib⁹.Eteni q ioāneȝ loqt̄ xp̄m ꝓphe tizat.Seqt̄.n.Et lo.be.deū. BEDA.Allegorice aūt ioan nis celebrata natiuitas grā noui testi est inchoata:cui vici ni ꝛ cognati nom̄ pr̄is:q̄3 ioānis iponere mallebāt: quia iu dei q legis obseruatiōe q̄si affinitate iuncti erāt:magis iusti ciā q̄ ex lege ē sectari:q̄3 fidi grāȝ suscipe cupiebāt.sȝ ioānis h̄ ē grē di vocabulū:mr̄ v̄bis:pr̄ lr̄is nūtiare satagūt:q2 ꝛ lex ipsa psalmiq3 ꝛ prophete apertis sententiarū vocibus grāȝ christi predicant:ꝛ sacerdotiū illud vetus figurans cerimo niarum ac sacrificiorum vmbris eidem testimonium phibet. Pulchreq3 zacharias.viij.die ꝓlis edite loquit̄: q2 p domi ni resurrectionē que octaua die:hoc ē post septimū sabbati facta est:occulta legalis sacerdotij archana patuerunt.

¶ Et factus est timor super omnes vicinos eorum: ꝛ super oia montana iudee diuulgabantur oia verba hec: ꝛ posuerūt omnes q audierant i cor de suo dicētes: Quisputas puer iste erit? Eteni manus domini erat cum illo.

THEOPHI.Sicut in taciturnitate zacharie mirat⁹ ē populus:ita ꝛ cuȝ locut⁹ est.vnde dicit̄:Et fa.ē ti.sup oēs vi ci.eo.ꝛ su.oia mon.iu. diuul.om.ver.hec. vt ꝓpter hec duo magnū aliquid circa natū puerum vniuersi existimēt.hec aūt oia dispēsatiue fiebant:vt qui testis esse christi debebat exi steret fidedign⁹.vnde sequitur:Et posue.omnes qui audie. in corde suo di.Quispu.puer iste erit? BEDA.Precurrē tia enim signa prebēt iter p̄cursori v̄itatis ꝛ futur⁹ ꝓpheta p̄missis commēdatur auspicijs.vñ seqtur: Etenim ma.do. erat cū illo. GLO.Prodigia eni ōs i illo peragebat:q̄ nō faciebat ioānes:sȝ dextra diuina. GRECVS. Mystice autē tēpore diuine resurrectōis predicata gratia christi sa lubris timor non solum iudeorum:q2 erant vicini vel situ lo ci vel scia legis:sed etiam exterorum gentium corda cōcussit: nec tm̄ montana iudee:sed oīa mūdani regni mundaneq3 sapientie culmina christi fama transcendit.

¶ Et zacharias pater eius repletus est spūscō: ꝛ prophetauit dicens: Benedictus dñs deus isra el: q2 visitauit ꝛ fecit redemptionem plebis sue.

AMBRO.Bon⁹ deus ꝛ facilis indulgere peccatis non solū ablata restituit:sȝ etiā insperata concedit. Nemo ergo diffidat:nemo veterum conscius delictorum premia diuina de speret. Nouit deus mutare sententiā:si tu noueris emenda re delictū. Ille siquidē dudū mutus prophetizat.vnde dici tur:Et zacha.pa.eius reple.est spūscō. CHRY.Scilicet operatione sancti spūs: nec quocunq3 modo gratiā spūsan cti nactus:sed ad plenū:ꝛ fulgebat in eo prophetie donum. vnde seqtur:Et prophetauit. ORIGE.Plenus autē spū sancto zacharias duas prophetias generaliter nūciat: p̄mā de christo:alteram de ioanne: quod manifeste de verbis il lius probatur in quibus quasi de presenti: ꝛ quasi iaȝ versa rentur in mundo loquitur de ioanne: ꝛ primo de saluatore dicēs:Benedictus do.de.is.q2 visi.ꝛ fe.redem.plebis sue.

CHRY.Duȝ deū benediceret zacharias:visitationē dic̄

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

esse factã ab eo erga ppl'z suũ:siue materiales israelitas qs
velit accipere.venit enĩ ad oues que perierant domus isrl'
siue spirituales.i. fideles q digni fuerũt hac visitatiõe effica
cẽ erga se diuinã ꝓuisionẽ faciẽtes. BEDA.Uisitauit ãt
dñs plebẽ suã q̃si lõga ĩfirmitate tabescẽtẽz:⁊ q̃si vẽditam
sub pctõ vnici filij sui sanguĩe redemit. Et qꝛ çacharias ꝓ/
xio faciẽdũ cognouerat ꝓphico more q̃si iã fcm̃ narrat.Dic̃
ãt:Plebẽ suã.nõ qꝛ veniẽs suã ĩuenit:ſʒ qꝛ visitãdo suã fec̃.

¶ Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui.

THEOPHI.Uidebat̃ deus dormire peccata mlta re
spiciens:sed in nouissimis incarnatus tẽporibus excitatꝰ ẽ
⁊ ꝯtriuit demones q nos oderant.vñ dr̃:Et er. co. sa. no. in
do.da.pue.sui. ORIGE.Qꝛ de semine dauid fm̃ carneʒ
natus ẽ xp̃s:vñ dr̃:Cornu salutis nobis ĩ domo dauid: sicut
⁊ alibi dictũ est:Uinea facta ẽ in cornu.i.in iesu christo.
CHRY.Cornu aũt noĩat ptãtẽ:gl'iaʒ ⁊ famã: metaphori
ce a brutis aĩalibꝰ illud accipiẽs:qbꝰ loco muniminis ⁊ gl'ia
cornua deꝰ dedit. BEDA.Cornu etiã salutis regnũ salua
toris xp̃i vocatur.Ossa siqdẽ oĩa carne inuoluta sũt.Cornu
excedit carnẽ:⁊ iõ cornu salutis regnũ xp̃i vocat̃:quo mun
dus ⁊ carnis gaudia superãtur:in cuius figurã dauid ⁊ salo
mon cornu olei sunt in regni gloriã consecrati.

¶ Sicut locutus est per os sanctorum:qui a se/culo sunt prophetarum eius.

THEOPHI.Qꝛ de domo dauid xp̃s nasceret̃:micheas
mẽtionẽ facit dicẽs:Et tu betthleeʒ terra iuda nequaq̃ mi
nima es:ex te eniʒ exiet dux:q reget ppl'z meũ isrl'.Sʒ ⁊ oẽs
ꝓphe de incarnatõe dixerũt:Et iõ dr̃:Sicut lo.est p os san.
ꝓph. GREGO.Per qd̃ innuit deũ per illos eẽ locutũ. ⁊
nõ eẽ humanũ qd̃ dixerũt. BEDA.Dicit ãt.Qui a seculo
sunt.qꝛ tota veteris testamẽti scriptura ꝓphetice de xp̃o ꝓ
cessit:nam ⁊ ipse pater adam ⁊ ceteri patrum:factis suis eiꝰ
dispensationi testimonium reddunt.

¶ Salutem ex inimicis nostris: ⁊ de manu om/nium qui oderunt nos.

BEDA.Cũ p̃mo breuiter p̃misisset:Erexit cornu salutis
nobis:ꝯtinuo explanãs qd dixerit subdit:Salutẽ ex inimi/
cis nr̃is.q.d.erexit nobis cornu.i.erexit nobis salutẽ ex ini/
micis nr̃is.Et de mãu oĩuʒ qui oderũt nos. ORIGE.Nõ
aũt putemus nũc de corpalibꝰ inimicis dici:ſʒ de spirituali/
bꝰ.Uenit enĩ dñs ih̃s fortis in p̃lio destruere oẽs inimicos
nr̃os:vt nos de coꝝ insidijs ⁊ tẽtatiõibꝰ liberos faceret.

¶ Ad faciẽdã misericordiã cũ p̃ribus nostris: ⁊ memorari testamẽti sui sancti. Jusiurandum qd̃ iurauit ad abraã patrẽ nostrũ datuꝝ se nobis.

BEDA.Dixerat dñs iuxta eloquium ꝓphaꝝ in domo da
uid nasciturũ:dicit eũdẽ ad explẽdũ testamẽtuʒ qd̃ abrae
disposuit nos eẽ liberatuꝝ:qa his precipue patriarchis de
suo semine:vel congregatio gentium:vel christi est incarna
tio ꝓmissa.ꝓmittit̃ aũt dauid:qꝛ abrae sanctus ecclesie ce/
tus est promissus:dauid autẽ q ex eo xp̃s nasciturus esset:
audiuit.Et ideo post id qd̃ dictũ ẽ de dauid:subdit de abraã
dicẽs:Ad faciẽdã miam cũ pa.nostris. ORIGE.Ego pu
to q in aduentu dñi saluatoris ⁊ Abraam ⁊ Jsaac ⁊ Jacob
functi sunt mĩa eius.Non est.n.credibile vt qui prius vide
rũt diẽ illius ⁊ letati sunt; postea in aduẽtu ipsius nihil vti
litatis accipent cũ scriptũ sit:Pacẽ faciẽs per sanguinẽ cru
cis sue:siue sup terrã siue in celis. THEOPHI. Christi
etiã gratia se vsqʒ ad illos extendit:qui mõtui extiterũt:qꝛ
per eũ resurgemus nõ solũ nos:sed ⁊ qui fuerunt ante mor
tui.Fecit ⁊ misericordiam cũ patribus nostris:fm q eoruʒ
spem ⁊ desiderium ĩpleuit.vnde seqtur:Et memorari testa
mẽti sui sancti.illiꝰ.s.d̃ quo dr̃.Bñdicẽs benedicã tibi.⁊ ml'
tiplicabo te.Multiplicatus ẽ enĩ abraã ĩ oĩbꝰ gẽtibꝰ p imi/
tationẽ fidei eius adoptatis in filios:ſʒ ẽt p̃sẽs vidẽtes suos
filios talia beneficia recepisse cõgaudẽt ⁊ recipiũt mĩaʒ in
se ipsis.vnde seqt̃:Jusiurandũ qd̃ iu.ad abra. pa. no. datu.
se nobis. BASILI.Nemo autẽ audiẽs q iurasset dñs
abrae:ad iuradũ fit ꝓmptus.sicut.n.furor de deo dictꝰ non
significat passionẽ ſʒ punitionẽ:sic neqʒ deus iurat vt hõ:ſʒ
v̾bum eius loco iuramẽti nobis ad veritateʒ exprimit̃ im/
mutabibili sententia quod promissuʒ est approbans.

¶ Ut sine timore de manu inimicorum nostroꝝ liberati seruiamus illi.

CHRY.Quia exortũ nob cornu salutis ex domo dauid
dixerat.ostendit q per ipsum ⁊ gloriam participamus ⁊ di
spendia inimici vitauimus:vnde dicit:Ut sine ti.de manu
inimicorum no.li.serui.illi.Duo predicta nõ facile reperiet
aliquis sese comitantia.plures enĩ euitãt pericula: sed vita
gloriosa priuãtur:sicut sceleris patratores qui de carcere ex
indulgentia regia absoluũtur.econtra gaudent angeli glo
ria:sed ob hanc periclitari coguntur: sicut milites bellico
si vitam inclytam amplexantes securitate multotiẽs carue
runt.Sʒ h cornu ⁊ saluat ⁊ gl'ificat.saluat qdẽ eripiẽs a ma
nibꝰ hostiũ:nõ leuiter ſʒ mirifice:vt nõ sit vltra timẽdũ.Et
h ẽ qd̃ dicit:Ut sine timore. ORIGE.Uel al'r crebro de
hostiũ manu aliq liberãtur:sed nõ absqʒ timore.Cuʒ enim
metꝰ ⁊ discrimẽ ante p̃cesserint:⁊ sic de inimicoꝝ manu qs
eruatur:liberatus ẽ qdẽ:ſʒ nõ sine timore: ideo dixit q xp̃i
aduentus sine timore nos a mãibus hostiũ eripi fecit. Nõ
eniʒ coꝝ insidias sensimus: sed repẽte ab eis nos segregãs
eduxit ad sortis proprie mansionem.

¶ Jn sanctitate ⁊ iusticia coram ipso omnibus diebus nostris.

CHRY.Glorificat çacharias dñʒ:qꝛ fecit nos sibi s̃uire
cũ plena fiducia nõ carnaliter vt iudei ĩ sanguĩe victimaꝝ:
ſʒ spiritaliter ĩ bonis opibꝰ. Et hoc ẽ qd̃ dicit: Jn sci.⁊ iusti.
Est.n.sanctitas apta circa deũ eqtas.Justicia v̾o que ẽ circa
hoĩes:puta q aliqs reuerenter exequat̃ diuĩa: ⁊ quo ad ho
mines laudabiliter cõuersetur.Dicit aũt:non corã hoĩbus:
vt hypocrite volentes hoĩbus placere ſʒ coraʒ deo: sicut hi
quoꝝ cõmendatio nõ est ab hoĩbꝰ sed a deo:⁊ hoc nõ semel
aut ad tp̃s ſʒ singulis diebꝰ ⁊ q̃diu vixerint.vñ dicit: Oĩbꝰ
diebus nr̃is. BEDA.Nã q vel ante mortẽ ab eius s̃uitio
discedit:vel imũdicia qualibet siue iniusticia fidei siue syn
ceritatem cõmaculat:vel corã hoĩbꝰ tm̃ ⁊ nõ corã deo san
ctus ⁊ iustus eẽ contẽdit:nõdũ perfecte de manu spiritaliũ
inimicoꝝ liberatus domino seruit:sed exẽplo veteꝝ sama
ritanoꝝ dijs gentiũ pariter ⁊ demonio s̃uire conatur.

¶ Et tu puer propheta altissimi vocaberis: pre/ibis enim ante faciem domini parare vias eius.

AMBRO.Pulchre cũ de dño ꝓphetaret:ad ꝓphaʒ sua
v̾ba ꝯuertit: vt hoc quoqʒ bñficiũ esse dñi designaret: ne
cũ publica numeraret:sua q̃si ĩgratꝰ tacuisse videret̃.vnde
dr̃.Et tu.pu..p.al.vo. ORIGE.Jõ reor çachariã festinas/
se vt loq̃ret̃ ad pueꝝ:qꝛ sciebat eũ post paulũ ĩ heremo mo
ratuꝝ:nec se eius posse h̃re p̃ntiã. AMBRO.Sʒ fortasse
q octo dieꝝ infantẽ alloqtur.veꝝ si tenemꝰ supiora:intelli
gimus profecto q potuit vocẽ patris natꝰ audire: q marie
salutatõeʒ anteq̃ nasceret̃ audiuit.sciebat ꝓpheta alias eẽ
aures ꝓphete:q̃ spũ dei nõ corpis etate ref̃ant̃: hẽbat intel
ligendi sensuʒ:q exultãdi hẽbat affectũ. BEDA.Nisi for
te putãdus ẽ çacharias ꝓpter eos q aderãt potius ĩstruẽdo
futura sui filij q̃ dudũ p ãgelũ didicerat:mox vt loq potuit
p̃dicare voluisse.Audiãt arriani q xp̃ʒ quẽ ioannes ꝓphe/
tãdo p̃ibat altissimũ vocat:sicut ĩ psalmo dr̃: Hõ natus ẽ in
ea:⁊ ipse fundauit eã altissimus. CHRY.Sicut ãt regibꝰ
commilitones sunt qui eis viciniores existũt: sic ioãnes cũ
esset amicus sponsi de prope eiꝰ aduentuʒ p̃cessit. ⁊ hoc est
quod subdit̃:Preibis eniʒ ãte facieʒ dñi parare vias eius.
Alij eniʒ prophete eminꝰ xp̃i mysteriũ p̃dicauerãt:hic vero
ppiꝰ p̃dicauit:vt ⁊ xp̃ʒ videret ⁊ eũ ceteris ĩdicaret. GRE
GO.xix.mor.Quisquis ãt p̃dicãdo a sordibꝰ vitioꝝ corda
audientium mũdat:veniẽtis sapiẽtie ad cor viã p̃parat.

¶ Ad dandam scientiam salutis plebi eius:in re/missionem peccatorum eorum.

THEOPHI.Qualiter p̃cursor viã dñi p̃parauit expõit
subdens:Ad dan.sciam salu.ple.eius. Salus dñs iesus est:
data est aũt plebi scia salutis.i.christi a ioãne: q testimoniũ
phibebat de christo. BEDA.Qui enĩ iesu.i.saluatoris no
men exponere desiderans salutis mentionem frequentat:
sed ne tẽporaleʒ saluteʒ promitti putarẽt subdit: Jn remis
sionẽ peccatoꝝ eoꝝ. THEOPHI.Nõ eniʒ aliter cogni
tus eẽt deus:nisi plebi peccata dimisset. Dei eniʒ ẽ peccata
dimittere. BEDA.Ueꝝ iudei nõ christũ suscipe:sed anti
christũ malũt expectare:qꝛ non ĩtus a peccati dominio: sed
foris ab humane seruitutis iugo cupiunt liberari.

¶ Per viscera misericordie dei nostri: ĩ quibus visitauit nos oriens ex alto.

THEOPHI.Quia deꝰ peccata nobis dimisit:nõ ꝓpter
opa nr̃a ſʒ propter misericordiã suam:ideo cõuenienter ad
didit:Per visce.mise.dei nostri. CHRY.Quã qdẽ mis̃i
cordiã nõ ipsimet ingrẽtes inuenimus:sed desuper nobis
deꝰ aperuit.vnde seqtur: Jn qbus.s.misericordie operibꝰ:
Uisitauit nos. assumpta carne: Oriens ex alto. GRE/
CVS.Jn altis p̃manẽs tamẽ in terrẽnis p̃ñs:nõ diuisionẽ
patiens:neq̃ circunscriptionẽ:quod intellectus noster com
prehendere nõ põt:nec vlla serie verboꝝ exprimere.

¶ Jlluminare his qui ĩ tenebris ⁊ in vmbra mor/tis sedent: ad dirigendos pedes nostros in vi/am pacis.

BEDA.Recte xp̃s oriens vocat̃:qꝛ nob ortũ vere lucis
apuit.vnde seqtur:Jlluminare his q in tene.⁊ in vm.mor.
sedent. CHRY.Tenebras hic appellat non materiales:
sed errorem ⁊ a fide distantiam. BASI.Tenebrosa enim
erat plebs gentilis que idolorũ cultu grauabat̃: donec lux
orta dispersit caliginem ⁊ splendorem veritatis expandit.
GREGO.iiij.mo.Umbra v̾o mortis obliuio mẽtis acci
pitur.Sicut enĩ mors hoc qd̃ ĩterficit agit: vt nõ sit in vita:
ita obliuio hoc qd̃ ĩtercipit agit vt nõ sit in memoria. vnde
iudeoꝝ ppl's q dei oblitus fuerat:dicit̃ in vmbra mortis se
dere:Umbra ẽt mortis mors carnis accipit̃:qꝛ sic̃ v̾a mors
est q̃ aĩa sepat̃ a deo:ita vmbra mortis est q̃ caro separatur
ab aĩa.vñ voce martyꝝ dicit̃:Operuit nos vmbra mortis.
Per vmbrã ẽt mortis imitatio diaboli q mors in apocaly/
psi dr̃ designat̃:qꝛ sic̃ vmbra iuxta q̃litateʒ corporis ducit̃:
ita actiões iniquoꝝ de specie imitatõis eius exprimuntur.
CRHY.Recte aũt dicit:Sedẽt.nõ enĩ ambulabamus
in tenebris:ſʒ sedebamꝰ. THEOPHI. Nõ solũ autem
oriẽs dñs his q in tenebris sedent illuminat:ſʒ aliqd ãpliꝰ
facit.vñ seqtur:Ad dirigẽdos pedes nr̃os in viã pacis.Uia
pacis ẽ via iusticie ad quã direxit pedes.i.affectꝰ aĩaꝝ nr̃a/
rũ. CREGO.in ho.Tũc enĩ gressus nr̃os in viã pacis di
rigimus:qñ per illud actionũ iter pergimus:in quo ab au/
ctoris nr̃i grã nõ discordemus. AMBRO. Simul ⁊ illõ
aduerte q̃ paucis heliçabeth:q̃ multis çacharias ꝓpheti/
çet:⁊ vterq̃ sancto ĩpletus spiritu loq̃bat̃:ſʒ disciplina s̃uat̃
vt mulier discere magis que diuina sũt studeat q̃ docere.

¶ Puer aũt crescebat ⁊ cõfortabatur spiritu: ⁊ erat in desertis vsqʒ ad diẽ ostẽsiõis sue ad israel.

BEDA.Predicator penitẽtie futurꝰ:vt liberius audito
res suos a mundi illecebris erudiendo substollat primeuaʒ
in desertis trãsigit vitam.vnde dicit̃:Puer autẽ crescebat.
THEOPHI.Scd̃ʒ corpalẽ etatẽ:⁊ cõfortabat̃.Simul
enĩ cũ corpore spũale donũ crescebat:⁊ spũs operatões ĩ eo
magis ac magis oñdebant̃. ORIGE.Uel crescebat spiri
tu nec ĩ eadẽ p̃manebat mẽsura q̃ cepat:ſʒ semp crescebat
spũs ĩ eo:semp volũtas eiꝰ ad meliora tendẽs habebat ꝓfe
ctꝰ suos:⁊ mens diuinius aliqd contẽplabat̃. Exercebat se
memoria:vt pura ĩ thesauro suo recõderet.Addit ãt:Et cõ/
fortabat̃.Jnfirma.n.ẽ humana nã.Legimus enĩ:Caro aũt
ĩfirma.Cõfortãda ẽ itaqʒ spũ:spũs enĩ ꝓmptꝰ ẽ. Multi cõ/
fortãtur carne:athleta dei spũ roborãdꝰ ẽ:vt sapiaʒ carnis
elidat.vñ recessit:fugiẽs tumultũ vrbiũ pp frequẽtiaʒ.Se
quit̃.n.Et erat in desertis:vbi purior aer ẽ: celũ aptiꝰ:⁊ fa/
miliarior deꝰ:vt qꝛ nõdũ baptismi ⁊ p̃dicationis tp̃s adue
nerat:vacaret orationibus:⁊ cũ angelis ꝯuersaret̃: appella
ret dñm:⁊ illũ audiret dicẽtẽ:Ecce assuʒ. THEOPHI.
Uel erat ĩ desertis vt extra multoꝝ malitiã nutriret̃: ⁊ vt
nemĩnẽ vereret̃ arguere.Si.n.fuissʒ in mũdo:forte fuisset
amicitia ⁊ ꝯuersatione hoĩuʒ deprauatꝰ:siml' ẽt vt eẽt fide
dignꝰ q p̃dicaturus erat xp̃ʒ.Occultabat̃ ãt in desertis: do
nec placuit deo ipsum israelitico populo demõstrare.vñ se
quitur.Usq̃ ad diẽ ostẽsionis sue ad israel. AMBRO.
Pulchre ãt tempus quo fuit in vtero propheta describit̃:
ne Marie presentia taceatur:sed tempus siletur infantie:
eo q presentia matris domini in vtero roboratur:qui ĩfan
tis impedimenta nesciuit.

CAPI. II.

Factũ ẽ aũt ĩ diebus illis exijt edictũ a cesare augusto: vt describeret̃ vniuersus orbis. Hec descriptio p̃ria facta ẽ a p̃side syrie cyrio. Et ibãt oẽs vt ꝓfiterent̃ singuli ĩ suã ciuitatem. Ascendit aũt ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth ĩ iudeã ciuitatẽ dauid que vocat̃ bethleem: eo q esset de domo ⁊ familia dauid: vt profiteretur cũ maria desponsata sibi vxore pregnante.

BEDA.Nasciturus in carne dei filius:sicut de virgine
natus virginitatis sibi decus ostendit esse gratissimum: ita
pacatissimo tpe seculi procreatur: qꝛ pacẽ querere docuit:
⁊ pacis sectatores inuisere dignat̃.Nullũ autẽ potuit ma/
gis esse pacis indiciũ q̃ vna totũ orbeʒ descriptione cõclu/
di cuius moderator augustus:tanta duodecim annis circa
tẽpus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto orbe
sopitis ꝓphete presagiũ ad litterã videat̃ ĩplesse.vñ dicit̃:
Factum est aũt in diebus illis:Exijt edic.a cesa.augusto vt
descri.vniuersus orbis. GRECVS.Tunc etiam nascit̃
christꝰ:cũ p̃ncipes iudeoꝝ defecerant:⁊ ad romanos princi
pes translatum erat ĩperiũ:qbus iudei tributa soluebant.
⁊ sic ĩpletur ꝓphetia p̃dicens nõ deficere ducẽ de iuda:nec
principẽ de femoribꝰ eiꝰ:donec veniat q mittendus est. Jã
vero cesare augusto.xlij.annum ĩperij peragẽte:exijt ab eo
edictum totũ orbẽ cõscribi ad tributa soluẽda:quod cuidã
cyrino cesar cõmiserat:quẽ iudee ⁊ syrie presidem statuit.
vñ seqtur:Hec descriptio prima facta est a preside syrie cy
rino. BEDA.Signat hãc descriptionẽ vel primã eẽ eaꝝ
que totũ orbẽ cõclnserint;qꝛ plereq̃ iã partes terrarũ sepe
legunt̃ fuisse descripte:vel primo tunc cepisse quando cyri
nus in syriam missus est. AMBRO.Pulchre autem pre
sidis nomen addidit:vt seriem temporis designaret.naʒ si
consules ascribũtur tabulis emptionis:quantomagis redẽ
ptioni omnium debuit tempus ascribi. BEDA.Super/
na autem dispensatione professio census ita descripta est:
vt in suam quisqʒ patriam ire iuberetur: fm q sequitur:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Et ibant oēs vt ꝓfite. singuli ī ciuita. suaꝫ. Qđ ideo fcm̄ est: vt dn̄s alibi concept⁹: alibi natus: insidiantis herodis furorē facili⁹ euaderet. vnde seqtur: Ascen. au. ꝛ ioseph a galilea de ciuita. naça. in iudeā. CHRY. Domino auteꝫ dirigente augustus h̄ edictū censuit: vt vnigeniti pn̄tia famuletur: nā h̄ edictuꝫ matreꝫ attrahebat in patriā: quaꝫ ꝓphete pdixerāt. s. ī bethleē iude. vn̄ dicit: Ciuitatē dauid que vocatur bethleē. GRECVS. Jō aūt addidit ciuitateꝫ dauid: vt ꝓmissionē factaꝫ dauid a deo ex fructu ventris ei⁹ rex ppetuus adueniret: eē ꝯpletā annūciet. vn̄ seqtur: Et ꝙ esset de domo ꝛ familia dauid. Per h̄ autē ꝙ ioseph erat de cognatōe dauid: cōtent⁹ fuit euangelista ipaꝫ quoqꝫ v̄gineꝫ de cognatōe dauid ꝓmulgare: cū lex diuina p̄ciperet cōiugales copulas ex eadē ꝓgenie ꝯtrahi. vn̄ seqtur: Cū maria despōsata sibi vxore pregnāte. CYRIL. Dicit aūt eā fuisse desponsataꝫ: inuēs ꝙ solis sponsalib⁹ precedentib⁹ ē cōceptio subsecuta: neqꝫ. n. ex virili semine sancta virgo concepit.

GREGO. ī ho. Mystice aūt nascituro dn̄o mundus describiť: qꝛ ille appebat in carne q electos suos ascriberet in eternitate. AMBRO. Et dū ꝓfessio secularis ondiť: spiritalis īplicať: nō terraꝝ regi dicanda: sed celi. ꝓfessio ista fidei census aīoꝝ ē. Abolito. n. synagoge cēsu vetusto: nouus cēsus ecclesie parabať. deniqꝫ vt scias censuꝫ nō augusti cē sꝫ christi: tot⁹ orbis ꝓfiteri iubeť. Quis aūt poterat ꝓfessionē toti⁹ orbis exigere: nisi q toti⁹ orbis hēbat īperiū? Nō. n. augusti sed dn̄i est terra ꝛ plenitudo ei⁹. BEDA. Qui ēt vocabulū augusti ꝑfectissime ꝯpleuit: vtputa suos ꝛ augere desiderās: ꝛ augere sufficiēs. THEOPHI. Couenieēs ēt erat: vt p xp̄ꝫ cult⁹ multoꝝ deoꝝ deficeret: ꝛ vnus de⁹ coleretur: vnde vn⁹ rex orbi īperasse describiť. ORIGE. Diligentius aūt intuēti sacramētū quoddā videť figurari: ꝙ ī toti⁹ orb ꝓfessione describi oportuit christuꝫ: vt cum oīb⁹ script⁹ sanctificaret oēs: ꝛ cū orbe relat⁹ in cēsuꝫ: cōmunionē sui preberet orbi. BEDA. Sicut aūt tūc īperāte augusto ꝛ presidente cyrino ibāt singuli ī suā ciuitatē vt ꝓfiterētur censuꝫ. sic modo īperāte christo p doctores ecclesie prefides ꝓfiteri debem⁹ censuꝫ iusticie. AMBRO. Hec est ergo prima ꝓfessiomentiū dn̄o cui oēs ꝓfitenť: nō p̄conis euocatōe: sꝫ vatis dicētis: oēs gētes plaudite manib⁹. Deniqꝫ vt sciant censum eē iusticie: veniunt ad eum ioseph ꝛ maria: hoc ē iustus ꝛ virgo. Jlle qui verbū seruaret: ista q̄ pareret. BEDA. Ciuitas nostra ꝛ patria ē beata ad quā crescētib⁹ quotidie virtutib⁹ ire debem⁹. Quotidie autem sancta ecclesia suum comitata doctorem de rota mundana cōuersatiōis qđ galilea sonat: in ciuitatē iuda. s. ꝯfessiōis ꝛ laudis ascēdens: īcensum sue deuotiōis regi eterno ꝑsoluit: q̄ in exemplo beate virgīs Marie cōcepit nos virgo de spū: q̄ aliq̄dē despōsata ab alio fecūdať: dū preposito sibi pōtifici visibiliter iungitur: sed īuisibilis spūs virtute cumulatur: iudicans ipso nomine: ꝙ instātia loquētis magistri nil valet: nisi augmētum superni iuuaminis vt audiatur acceperit.

Factum est autem cum essent ibi: impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suuꝫ primogenitum: ꝛ pānis eum inuoluit: ꝛ reclinauit eū in presepio: qꝛ non erat ei locus in diuersorio.

AMBRO. Breuiter sanctus lucas ꝛ quō ꝛ quo tēpore ꝛ quo loco f̄m carnē christus natus sit: explicauit dicēs: Factum est aūt cuꝫ essent ibi: ipleti sunt dies vt pareret. Quōq̄dē: qꝛ nupta cōcepit: sed virgo generauit. GREGO. nisenus. Apparēs. n. vt hō nō p oīa legib⁹ hūane nature subycitur: nā ꝙ ex muliere nasciť: humilitatē redolet. Uirginitas vero que ortui deseruiuit: ostēdit ꝙ trāscēderet hoīeꝫ Hui⁹ ergo iocūda portatio: ort⁹ īmaculat⁹: part⁹ facil: absqꝫ corruptela natiuitas: nec ex luxu īcipiens. nec dolorib⁹ edita: qꝛ nāqꝫ ea que nature nr̄e mortem per culpam inseruit dānata ē: vt cū doloribꝫ pareret: oportebat parētē vite cuꝫ gaudio partū ꝑficere. Eo aūt tpe p īcorruptionē virgineaꝫ ad vitā trāsmigrat mortaliū: ī quo diminui īcipiūt tenebre ꝛ nocturna īmēsitas exuberātia deficere cogiť. Mors enī peccati finē prauitatis attigerat: sꝫ de cetero tēdit ad nihilū pp v̄e lucis pn̄tiā: q̄ radys euāgelicis totū orbē lustrauit.

BEDA. Eo ēt tpe dignat⁹ ē īcarnari: quo mox nat⁹ censu cesaris ascribereť: atqꝫ ob nostri liberationē ipse seruitio subdereť: vn̄ ēt nō solū pp iudiciū regy schematis: sꝫ ēt ꝓp nomīs sacramētū dn̄s ī bethleē nasciť. GREGO. Bethleē q̄ppe dom⁹ panis iterptať. Jpse nāqꝫ ē q ait: Ego sum panis viuus q de celo descēdi. Locus ḡ in quo dn̄s nasciť dom⁹ panis antea vocabať: qꝛ futurū erat vt ibi ille p nāꝫ carnis appareret: q electorum mentes interna satietate reficeret.

BEDA. Sed ꝛ vsqꝫ ad cōsummationē seculi dn̄s in nazareth cōcipi: in bethleeꝫ nasci nō desinit: cū qlibet audientium verbū flore suscepto domum in se eterni panis efficit quotidie in vtero virginali: hoc est in aīo credētiuꝫ p fideꝫ cōcipiť: p baptismū gigniť: Seqtur: Et pepit filiū suū p̄mogenitū. HIERO. cōtra heluidiū: Ex hoc heluidi⁹ nititr ap probare p̄mogenitū dici nō posse: nisi eū qui habeat: ꝛ frēs: sicut vnigenit⁹ ille vocať q parētibus sit solus fili⁹. Nos āt ita diffinim⁹: Unigenit⁹ ē p̄mogenit⁹: nō oīs p̄mogenit⁹ est vnigenit⁹. Primogenitū nō esse dicim⁹ eum quē aly subsequuntur: sed ante quē nullus. Alioqn si nō est p̄mogenit⁹ nisi is quē sequātur ꝛ fratres tādiu sacerdotib⁹ primogenita nō debētur: quādiu ꝛ aly fuerīt procreati: ne forte partu postea nō sequēte vnigenit⁹ sit ꝛ nō primogenitus. BEDA. Est etiā vnigenit⁹ in substantia diuinitatis: primogenitus susceptione humanitatis. primogenit⁹ in gať: vnigenitus in natura. HIERO. Cōtra heluidiū: Nulla āt ibi obstetrix nulla muliercularꝝ sollicitudo itercessit. Jpsa pānis īuoluit infantem. ipsa mater ꝛ obstetrix fuit: vnde sequitur: Et pānis eum inuoluit. BEDA. Qui totū mundū vario vestit ornatu pānis vilib⁹ inuoluiť: vt nos stolam primā recipere valeamus: per quē oīa facta sunt: manus pedesqꝫ astringiť vt nostras man⁹ ad opus bonum exercitet: pedesqꝫ sint in viam pacis directi. GRECVS. O admirabilem coartationem ꝛ peregrinationē quā subyt q ꝯtinct orbē. ab initio captat penuriam: ꝛ eam in seipso decorat: nimirum si voluisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terraꝫ. emittens fulmina: nō autē sic processit. nō enī perdere: sed saluare volebat: ab ipsis primordys humanā cōculcare supbiaꝫ atqꝫ ideo nō tm̄ homo fit: sed etiā hō pauper: ꝛ pauperē matrem elegit: que caret his quib⁹ natū infantē reclinet. Seqtur. n. Et reclinauit eū ī p̄sepio. BEDA. Duri p̄sepis angustia continetur cui celum sedes ē: vt nos per celestis regni gaudia dilatet. qui panis est angelorum in p̄sepio reclinať: vt nos quasi sancta animalia carnis sue frumento reficiat.

CYRIL. Reperit etiam hominem factum bestialeꝫ in anima: ꝛ ideo in presepio loco pabuli ponitur: vt vitā bestialem mutantes: ad cōsonam homini perducamur scientiaꝫ: pertingentes non fenum: sed panem celestem vite corpus.

BEDA. Qui autem ad dextram patris sedet: in diuersorio loco eget: vt nobis in domo patris sui multas māsiōes preparet: vnde seqtur: Quia nō erat ei locus in diuersorio. Nascitur non in parentum domo: sed in diuersorio ꝛ in via quia per incarnationis mysterium via factus est: qua nos ad patriaꝫ vbi veritate ꝛ vita fruemur adduceret. GREGO. in homi. Et vt ostenderet: qꝛ per humanitatem quaꝫ assumpserat. quasi in alieno nascebatur non f̄m potestatē: sed f̄m naturam. AMBRO. Propter te ergo īfirmitas in se potentia: propter te inopia in se opulentia: noli hoc estimare quod cernis: sꝫ quod redimeris agnosce. Plus domine iesu iniurys tuis debeo ꝙ redemptus sum: q̄ꝫ opibus ꝙ creatus. Non prodesse nasci: nisi etiam redimi profuisset.

Et pastores erāt ī regione eadeꝫ vigilantes: ꝛ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce āgelus dn̄i stetit iuxta illos: ꝛ claritas dei circūfulsit illos: ꝛ timuerūt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere. Ecce. n. euāgelizo vobis gaudiū magnū qđ erit oī populo: qꝛ natus ē vobis hodie saluator: qui est christus dn̄s in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū: Jnuenietis infantem pānis iuolutum: ꝛ positum in presepio.

AMBRO. Uidete quēadmodū dina curia fidē astruat: Angelus mariā: angel⁹ ioseph: angel⁹ pastores edocet. de q bus dr̄: Et pastores erāt ī regiōe eadē vigilātes ꝛ custodientes vigilias noctis sup gregē suū. CHRY. Joseph q̄dē in somnis appuit angel⁹: pastorib⁹ aūt visibiliter q̄si rudiorib⁹: nō aūt angel⁹ iuit hierosolymā: nō reqsiuit scribas ꝛ pharisćos: erāt. n. corrupti: ꝛ p̄ inuidia cruciabantur. Sꝫ hi erāt synceri: antiquā ꝯuersatiōnē patriarchaꝝ ꝛ moysi colētes. Est aūt semita quedā ad philosophiā ꝑducens innocentia.

BEDA ī ho. Nusq̄ꝫ āt in tota veteris testamēti serie reꝑim⁹ angelos q tā sedulo apparuere p̄rib⁹: cum luce apparuisse. Sꝫ hoc ꝑuilegiū recte huic tpi ē suatū. qn̄ exortū ē ī tenebris lumē rectis corde. vn̄ seqť: ꝛ claritas dei circūfulsit illos AMBRO. Ex vtero fundiť: sꝫ coruscat a celo: terréo ī diuersorio iacet: sꝫ celesti lumīe viget. GRECVS. Uerꝫ pauidi facti sunt ī miraculo. vn̄ seqtur: Et timuerunt timore magno. Sed angel⁹ cū pauor inereuerit: fugat īpm. vnde seqtur: Et dixit illis angelus: nolite timere. nō solū sedat terrorē sed etiā alacritatē infundit. Seqť enī: Ecce enī euā. vo. gau. ma. qđ erit oī populo. Nō soli pp̄lo iudeoꝝ: sed etiā oībus. Causa aūt gaudy ostendiť: nouus ꝛ admirabilis partus manifestať ex ipsis noībus. Nā seqť: Quia natus ē vobis hodie saluator q est christus dn̄s: quoꝝ p̄muꝫ. i. saluator est actionis: tertium autē. s. dominus maiestatis. CYRIL. Sed id quod in medio poniť. s. christus non naturaꝫ significat: sed hypostasim cōpositaꝫ. Jn christo. n. saluatore vnctioneꝫ fore celebratā fatemur: non tamē figuralē sicut olim in regibus ex oleo q̄si ex ꝓphetica gr̄a: neqꝫ ad perfectionē alicuius negocy: iuxta illud esaie: Hec dicit domin⁹ christo meo cyro. Qui quāq̄ꝫ esset idolatra: dict⁹ ē christ⁹ vt celesti censura totā occuparet babylonioꝝ ꝓuinciaꝫ. Fuit autē vnctus saluator spiritusc̄o humanitus in forma serui: vngēs aūt vt de⁹ spūsc̄o credētes in eū. GRECVS. Huius aūt natiuitatis ꝛ tp̄s ostēdit: cū dicit: Hodie. ꝛ locū cuꝫ subdit: Jn ciuitate dauid. ꝛ signa cū subiūgit. Et h̄ vobis signum: Jnuenietis infantē pānis iuolutū: ꝛ positum in presepio. Ecce pastoribus angeli pastorem precipuuꝫ p̄dicant tanq̄ꝫ agnū in antro manifestatuꝫ ꝛ editū. BEDA. Crebris aūt infantia saluatoris ꝛ angeloꝝ preconys ꝛ euangelistarū nobis est ꝯculcata testimonys: vt nostris altius cordibus qd pro nobis factū sit infigať. Et notādū ꝙ signum nati saluatoris dať nō tyrio exceptū ostro: sꝫ pānis squalentibus īuolutū: nō in ornatis auro stratorys: sꝫ in presepib⁹ inueniendū. MAXIMVS in sermone natiui. Sꝫ si tibi pāni fortassis vilescunt: angelos collaudantes admirare. Si presepe despicis: erige parūper oculos: ꝛ nouam in celo stellā prestantē mundo natiuitatē dn̄icam cōtuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas: que alta sunt celestia venerare. GREGO. in ho. Mystice aūt ꝙ vigilātib⁹ pastorib⁹ angelus apparet: eosqꝫ claritas dei circūfulsit: hoc est ꝙ illi pre ceteris videre sublimia merentur: qui fidelib⁹ gregib⁹ preesse sollicite sciūt. Dūqꝫ ipsi pie super gregē vigilant: diuina sup eos lati⁹ gr̄a coruscat. BEDA. in homi. Significant enī mystice pastores isti gregū doctores quosqꝫ: ac rectores fideliuꝫ animarum. Nox cuius vigilias custodiebant sup gregem suuꝫ pericula tentationū indicat: a qbus se suosqꝫ subiectos custodire nō desistunt. Et bene nato dn̄o pastores sup gregeꝫ vigilant: qꝛ natus est q dicit: Ego sum pastor bonus: sed ꝛ tp̄s iminebat quo idem pastor oues suas que disperserant: ad uite pascua reuocaret. ORIGE. Ceteruꝫ si ad secretiorē oportet ascendere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q res humanas regerēt. Et cū hoꝝ vnusqsqꝫ suam custodiā cōseruaret: venisse angelū nato dn̄o: ꝛ annūciasse pastorib⁹ ꝙ uerus cēt pastor exortus. Angeli enī ante aduētum saluatoris: paꝝ poterāt cōmissis sibi utilitatis afferre Uix enī aliqs unus ex singulis gentibus credebat in deuꝫ: nunc aūt populi accedunt ad fidem iesu.

Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudantiū deū ꝛ dicētiū: Gloria in altissimis deo ꝛ in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis.

BEDA. Ne parua unius angeli uideretur auctoritas: postq̄ꝫ unus sacramētum noue natiuitatis edocuit: statim mltitudo celestiū agminuꝫ affuit. unde dr̄. Et subito facta ē cuꝫ angelo multitudo militie celestis. Bn̄ chorus adueniens angeloꝝ militie celestis uocabuluꝫ accipit: Qui ꝛ duci illi ī ꝑlio q ad debellandas aereas p̄tātes apparuit humiliter obsecūdat: ꝛ ipse p̄tātes easdens cōtrarias: ne mortales tantū tentare valeant quātuꝫ volunt fortiter armis celestibus perturbat. qꝛ vero deus ꝛ hō nasciť: iure hoībus pax ꝛ deo gloria caniť. vnde seqtur. Ladantium deū ꝛ dicentiuꝫ Gloria in altissimis deo. vno angelo: vno euangeliçante nūcio: natuꝫ in carne deuꝫ: mox multitudo militie celestis in laudem creatoris prorūpit: vt ꝛ christo deuotionē ipendat ꝛ nos suo instruat exēplo: quotiens aliqs fratrū sacre eruditionis verbum insonuerit: vel ipsi que pietatis sunt ad mētem reduxerimus: deo statim laudes corde: ore: ꝛ ope reddamus. CHRY. Et olim quidē angeli ad puniendū mittebantur. puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gemitus cōuallē. nūc ecōtra canūt in terra gr̄as agentes deo: eo ꝙ suū descensum ad hoīes eis reserauit. GREGO. xxviy. moraliū. Simul etiā laudāt qꝛ redemptioni nr̄e voces sue exultationis accōmodāt: simul etiā qꝛ duꝫ nos cōspiciunt recipi: suū gaudent numerū ipleri. BEDA. Optāt ēt pacē hoībus cū subdunt: Et in terra pax hoībus. qꝛ quos infirmos prius abiectosqꝫ desperaverāt: nascente in carne dn̄o iam socios veneranť. CYRIL. Hec autē pax per christū facta est. Reconciliauit enī nos per se deo ꝛ patri: culpam hostilem de medio auferens: duos populos in vnum hominem pacificauit: ac celicolas ꝛ terrenos in vnuꝫ gregem cōposuit. BEDA. Quibus aūt hoībus paceꝫ poscant. exponunt dicentes: Bone voluntatis. eis. s. q suscipiunt natum christū. nō enī est pax impys: sꝫ pax multa diligentibus nomen dei. ORIGE. Sed diligens lector ingrat quō saluator dicat: Nō veni pacē mittere sup terrā. ꝛ nunc angeli de eius natiuitate cantāt: Jn terra pax hoībus: sed hoc ꝙ pax cē dr̄ in hoībus bone volūtatis soluit questionē. pax. n. quā nō dat dn̄s sup terrā: nō ē pax bone volūtatis. AVGV. xiy. de trinitate. Pertinet. n. iusticia ad bonam voluntatē.

CHRY. Aspice aūt mirāduꝫ ꝓcessum angelos ad nos deduxit prius: ac deinde duxit hominē ad superna. factum est celū terra: cū terrena deberet recipere. ORIGE. Mystice autem videbant angeli se opus quod eis creditum fuerat implere nō posse: absqꝫ eo qui vere saluare poterat: ꝛ medicinā suā īferiorem cē q̄ꝫ hoīuꝫ cura poscebat. vn̄ sic si veniat aliqs q habeat summā in medicina notitiaꝫ: ꝛ illi q prius sanari nequiuerant: cernētes ad magistri man⁹ putredines cessare vulnerum: nō inuideant: sed in laude medici erūpant: ꝛ dei qui sibi egrotātibusqꝫ tāte scientie hoīeꝫ miserit: multitudo angeloꝝ pro christi aduētu deuꝫ laudent.

pax, est bona voluntas dei erga homines

[...]ciosa mendicitas improbatur

¶ Et factū ē vt discesserunt ab eis angeli ī celū: pastores loquebantur ad inuicē: Trāseamus vsq3 bethleē: ⁊ videamus hoc verbū quod factū est quod fecit dn̄s ⁊ ostēdit nobis. Et venerūt festinantes: ⁊ inuenerunt mariam ⁊ ioseph: ⁊ īfantē positū ī presepio. Uidentes aūt cognouerunt de verbo: quod dictū erat illis d̄ puero hoc. Et oēs q̄ audierunt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erāt a pastoribus ad ip̄os. Maria aūt ɔseruabat oīa verba hec: ɔferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudātes deu3 ī oībus que audierant ⁊ viderāt: sicut dictu3 ē ad illos.

GRECVS. Que visa sūt ⁊ relata stuporē īgesserunt pastoribus: ⁊ sic ouilia sua omiserūt: ⁊ pfecti sunt nocte bethleē: lucē īdagātes saluatoris. vn̄ dr̄: Et factū ē vt dicesserunt ab eis angeli ī celū: pastores loquebātur adinuicē: Trāseamus vsq3 bethlee3 ⁊ vi. hoc ver. qd̄ fa. est. BEDA. Uere q̄si vigilātes: nō dixerūt videamus puerū: s3 verbū qd̄ factū ē. i. verbū quod semp erat videam⁹ qūo ꝓ nobis caro factū ē: siqdē hoc ip̄3 verbū dn̄s est. Seqtur enī: Quod fecit dn̄s: ⁊ ostēdit nobis. i. videamus quō verbū ip̄m ipse se fecerit ⁊ ostēdit nobis carnē suā. AMBRO. Uide q̄3 singulariter scriptura singulorū libret momēta verborū. Etenī cū caro dn̄i videt̄: videt̄ v̄bu3: qd̄ ē filius. nō mediocre fidei tibi h̄ videat̄ exēplū: nō vilis p̄sona pastorū. simplicitas. n. querit̄: nō ambitio desiderat̄. Seqt̄: Et venerūt festinātes. Nemo. n. cū desidia christū reqrit. ORIGE. Quia v̄o festinātes venerūt: ⁊ nō pedetētī3: Ideo seqt̄: Et īuenerūt mariā q̄. s. fudit iesu3 ī partu. Et ioseph. s. dispēsatorē ort⁹ dn̄ici. Et īfantē positū in p̄sepio. s. ipsum saluatorē. BEDA. Est aūt iusti ordinis: vt honore digno celebrata v̄bi incarnatiōe: ad ip̄am qn̄q3 v̄bi gloriā intuendā pertingat̄. vn̄ sequit̄: Uidētes autē cogno. de v̄bo quod dictū erat illis de puero hoc.

GRECVS. Occulta. s. fide felicia relata cōtuentes: nec cōtenti de veritate: stupere q̄ primitus viderant ⁊ perceperant angelo nūciāte: nō solum marie ⁊ ioseph promebāt: s3 etiam ceteris: ⁊ quod est amplius eorū mentib⁹ infigebant. vnde seqt̄: Et oēs q audierūt mirati sunt: ⁊ de his que dicta erāt a pastoribus ad ipsos. Quomō enī nō erat mirandum videre celicolā in terrenis: ⁊ terrā pace ɔciliari celestib⁹: ⁊ ineffabilē illū infantulū numine quidē celestia: humāitate v̄o terrestria ɔnectētē adinuicē: ⁊ sui cōpagine fed⁹ mirādū p̄stātē. GLO. Nec solū mirātur de īcarnatiōis mysterio: s3 ēt de tāta pastorū attestatiōe: q fingere iaudita nescirēt: s3 simplici facūdia v̄a p̄dicarēt. AMBRO. Nec ɔtēnenda putes q̄si v̄ba vilia ꝓphetarū a pastorib⁹: ⁊ maria colligit fidē: vn̄ seqt̄: Maria aūt cōserbat oīa verba hec cōferēs in corde suo. Discam⁹ sancte virginis in oīb⁹ castitatē: que nō minus ore pudica: q̄3 corpore: argumēta fidei ɔferebat in corde. BEDA. in homi: Uirginalis enī pudicitie iura custodiens: secreta x̄pi q̄ nouerat nemini diuulgare uolebat: s3 ɔferebat ea q̄ faciēda legerat cu3 his q̄ iā facta cognouit nō ore ꝓmēs: s3 clauso in corde custodiens. GRECVS. Quicqd ēt ei rettulerat angel⁹: qcqd a pastorib⁹ audierat: cuncta ɔgerebat in mēte ⁊ adinuicē cōparās: unā in oībus mater sapie cernebat ɔcordiā: vere de⁹ erat q nat⁹ erat ex ea. ATHANA. Singuli āt in x̄pi natiuitate exultabāt nō humanit⁹ sicut in puero nato soliti sunt hoīes ɔgaudere s3 in x̄pi p̄sentia ⁊ lucis diuine fulgore. unde seqt̄: Et reuersi sunt pastores glorificantes ⁊ laudantes deu3 in oībus q̄ audierāt. BEDA. s. ab angelis. Et uiderāt. s. in bethlee3 sicut dcm̄ ē ad illos. i. in hoc glorificant q̄ non aliud uenientes inuenerāt q̄3 dictū est ad illos: siue sicut dictū est ad illos: gloriam deo laudesq3 referunt: Etenī hoc illis facere dictū est ab angelis nō quidē verbo iperantibus: sed formā sue deuotionis offerentibus: cum deo in excelsis gloria3 resonarēt. BEDA. in ho. Mystice aūt intellectualiū pastores gregum: imo cuncti fideles exēplo horū pastorū trāseāt cogitatione vsq3 in bethleē. ⁊ incarnationē christi dignis celebrent honoribus. Transeam⁹ aūt abiectis cōcupiscentijs carnalibus toto mētis desiderio: vsq3 in bethlee3 supernā idest domū panis viui: vt quē illi in p̄sepio videre vagiētē: nos in patris solio mereamur videre regnantem. Non est aūt tanta beatitudo cū desidia ac torpore querēda: sed alacriter sunt christi sequenda vestigia. Uidentes aūt cognouerūt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro plena dilectiōe festinemus amplecti: vt hoc in futuro perfecte cognitionis visu cōprehēdere valeamus. BEDA. super lucam: Dn̄ici ēt gregis pastores precedētium patrum vita3 in qua panis vite seruat̄ quasi bethleē port⁹ contēplando subeunt nihilq3 in hac aliud reperiunt: q̄3 virginalē ecclesie pulchritudinē q̄si Mariā: virilē spiritualiū doctoru3 cetum: quasi ioseph: ⁊ humilē christi aduentu3 scripture paginis sacre insertū: quasi in presepio positū x̄pm īfantē. ORIGE. Uel presepe illud israel erat s̄m illud esaie: Cognouit bos possessorem suū: ⁊ asin⁹ presepe dn̄i sui. BEDA. in homi. Nō celauere aūt silētio pastores que agnouerāt: q2 ecclesie pastores in hoc ordinati sunt: vt que in scripturis didicerunt auditoribus ostendant. BEDA. super lucā: Magistri etia3 spiritualiū gregū mō ceteris dormientibus cōtemplando celestia subeunt: mō fideliū exēpla querēdo circūeunt: mō ad publicū pastoralis officij docendo reuertunt̄. BEDA. in ho. Unusquisq3 ēt qui priuatus viuere creditur: pastoris officiū tenet: si bonorū actuu3 cogitationūq3 mundaru3 aggregās multitudinē: hāc iusto moderamīe gubernare: scripturarū pastu nutrire: ⁊ ɔ̄ demonū insidias seruare ɔtēdit.

¶ Et postquā cōsūmati sunt dies octo: vt circūcideret̄ puer: vocatū ē nomē ei⁹ iesus: Qd̄ vocatum est ab angelo priusq̄3 in vtero cōciperetur.

BEDA. in homi. Exposita natiuitate dn̄ica: subiungit euangelista atq3 ait: Et postq̄3 consūmati sunt dies octo vt circunciderētur puer. AMBRO. Quis puer nisi ille de quo dictū est: Puer natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis. factus est enī sub lege: vt eos qui sub lege erāt lucrifaceret.

EPIPHA. Dicunt aute3 hebionis ⁊ cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit sicut magister eius. Circuncidit autē se christus: tu ergo circūcidaris: Fallunt autem destruētes sua principia. Si enī fateretur hebion christum deum celitus descendentem octauo die fuisse circūcisum: tunc preberet circūcisiōi materiam argumēti: sed cum nudū hūc asserit hoiem: non puer est cā vt circūcidatur. sicut nec īfantes sunt sue circūcisiōis auctores Nos enī deū ipsum fatemur celitus descendentem ⁊ in claustro virginco moram debitā fetibus ꝓtraxisse: quoadusq3 sibi ex vtero virgineo humanitatis carnē perfecte cōponeret. q̄ circūcisus est veraciter: non apparenter octauo die: q̄tenus cū ad spiritalem effectū figure puenerit tā ab ipso q̄3 a suis discipulis diuulgent̄ nō vltra figure: sed veritas. ORIGE. Sicut. n. mortui sum⁹ cū illo moriēte: ⁊ ɔsurrexim⁹ resurgēti: sic cū eo circūcisi sumus. vn̄ nequaq̄3 nunc indigemus circūcisione carnali. EPIPHA. Pluribus aūt ex causis circuncisus est christus. Et primo quidē vt ostēdat carnis veritatē contra manicheum: ⁊ illos qui apparenter eū dicunt ꝓdisse. Deinde vt pateat q̄ nequaq̄3 deitati cōsubstantiale corpus extiterit: vt fatur apolinaris. neq3 celit⁹ detulit illud: vt asserit valētinus. ⁊ vt cōfirmet circūcisionem quam olim instituerat eius aduentui seruientem. quinctiā vt nulla sit iudeis excusatio: nā nisi circūcisus fuisset obycere poterāt: q̄ non possent īcircūcisum x̄p3 recipe. BEDA ī ho. Ut ēt nobis obediēdi virtutē ɔmēdaret exēplo: ⁊ vt eos q sub lege positi legis onera portare neguerāt: sua ɔpassiōe iuuaret: vt q ī similitudie carnis peti aduenit: remediū quo caro peti consueuerat mūdari nō respuit. Idē enī salutifere curatōis auxiliū circūcisio ī lege cōtra origialis peti vulnus agebat: qd̄ nūc baptismus reuelate grē tpe consueuit: excepto q̄ regni celestis ianuā nōdū ītrare poterāt: tn̄ ī sinu abrae post mortē btā requie ɔsolati supne pacis igressum spe felici expectabāt. ATHANA. Nihil. n. aliud exp̄mebat circuncisio nisi g̃natōis vetuste spoliationē p h̄ q̄ circuncidebat̄ pars corpis: q̄ corpalis natiuitatis cā existit. Hoc āt tūc tpis agebat̄ ī signū futuri p x̄p3 baptismatis: Iccirco postq̄3 venit significatū: cessauit figura. vbi nāq3 tota vetustas tollit̄ p baptismū: supfluū est qd̄ partis sectio p̄figurat. CYRIL. Octauo aūt die cōsuetū erat carnalē celebrari circūcisionē. octaua. n. die christ⁹ a mortuis resurrexit ⁊ isinuauit nobis spūalē circūcisionē dicēs: Euntes docete oēs gētes baptiçantes eos. BEDA. In ei⁹ aūt resurrectōe p̄figurata est vtraq3 nr̄a resurrectio ⁊ carnis ⁊ spūs. christ⁹. n. circūcisus nr̄a3 naturā docuit ⁊ nūc p ip̄m a vitiorū labe purgandā: ⁊ ī nouissimo die a mortis peste restaurādā. ⁊ sic dn̄s octaua die: h̄ est post septimā sabbati resurrexit: ita ⁊ ipsi post sex hui⁹ seculi etates: ⁊ septimā sabbati aiarū: q̄ nūc iteri3 ī alia vita gerit̄: q̄si octauo tpe surgem⁹. CYRIL. Scd̄m āt legis p̄ceptū eodē die īpositionē nois recepit. vnde seqt̄: Uocatū ē nom̄ eius iesus. qd̄ iterptat̄ saluator. edit⁹ enī fuit ad totius orbis salutē quā sua circūcisiōe p̄figurauit: s̄m q̄ apostolus dicit: Circuncisi estis circūcisiōe nō māufacta ī expoliatōe corporis carnis. s. ī circūcisiōe x̄pi. BEDA. S3 ⁊ h̄ q̄ eodē die sue circūcisiōis nom̄ accepit: ad imitatiōe3 p̄sce obs̃uatōis fecit. Abraam. n. q p̄mum circuncisionis sacramentum accepit: ī die sue circuncisionis amplificatione nominis benedici ꝓmeruit. ORIGE. Nomē autē iesu g̃liosu3 oīq3 cultu dignissimū nomē qd̄ ē sup oē nomē: nō decuit p̄mum ab hoībus appellari: neq3 ab eis afferri ī mūdū. vnde signāter euāgelista subdit: Qd̄ vocatū est ab angelo p̄usq̄3 ī vtero cōciperetur. BEDA. Huius aūt nois etia3 electi in sua spūali circūcisione participes existere gaudēt: vt sicut a x̄po christiani: ita etiam a saluatore saluati vocent̄: quod illis a deo vocabulu3 nou solum p̄usq̄3 ī vtero ecclesie per fidē conciperēt: s3 etia3 ante tempora secularia vocatū est.

¶ Et postq̄3 ipleti sunt dies purgatiōis ei⁹ s̄m legē moysi: tulerunt illū in hierusalē: vt sisterēt eū dn̄o: sicut scriptū est in lege dn̄i: Quia oē masculinum adaperiens vuluā sanctū dn̄o vocabitur. Et vt darent hostiam s̄m q̄ dictū est in lege domini: par turturum aut duos pullos colūbarū.

CYRIL. Post circūcisionē rursus expectat̄ purgatiōis tēpus. vn̄ dr̄. Et postq̄3 ipleti sunt dies purgationis eius s̄m legē moysi. BEDA. Si legis ipsius verba diligēti⁹ inspexeris: pfecto reperies q̄ ipsa dei genitrix sicut a cōmixtiōe virili: sic a legali fit iure īmunis. Non. n. oīs mulier pariēs: sed ea que suscepto semine peperit designat̄ īmunda: ritu q̄3 legis docet̄ esse mundāda: ad distinctionē. s. illius q̄ virgo concepit ⁊ peperit. Sed vt nos a legis vinculo soluere mur sicut christus: ita ⁊ beata maria legi ē sponte subiecta.

TITVS. Un̄ elegāter euāgelista ꝓtulit q̄ cōpleti sunt dies purgationis ei⁹ s̄m legē. nā reuera nō incūbebat necessitas virgini sacre: vt dies purgationis ei⁹ expectaret̄: que cū ex spūscō cōcepisset caruit coniugio. Seqtur: Tulerunt illū in hierusalē vt sisterent eū dn̄o. ATHANA. Sed qn̄ a paternis aspectib⁹ latuit dn̄s: aut qs locus excipit̄ ab ius iperio: vt ibi existēdo semotus a patre sit: nisi afferat̄ hierosolymā: ⁊ ītroducat̄ in tēplu3: Sed forte cā nostri hoīs scripta sunt. Sicut. n. nō grā sui hō factus est: ⁊ circūcisus ī carne: s3 vt nos p grā3 faceret deos: ⁊ vt spiritualiter circūcidamur: sic pp nos sistit̄ dn̄o: vt discam⁹ deo p̄ntare nosipsos. BEDA. Post tricesimū āt ⁊ tertiū circūcisiōis diē dn̄o sistit̄: mystice īsinuās neminē nisi circūcisu3 vitijs: dn̄icis dignū eē ɔspectib⁹. neminē nisi mortalitatis nexib⁹ absolutū supne ciuitatis gaudia posse pfecte subire. seqtur: Sic̄ scriptū ē ī lege dn̄i. ORIGE. Ubi sūt q deū legis negāt a x̄po fuisse in euāgelio p̄dicatū: An putādū ē: q̄ filiū suū bon⁹ de⁹ sub lege inimici fecit: quā ipse nō dederat: In lege. n. moysi scriptū ē qd̄ seqt̄: Q2 oē masculinū adapiens vuluā sanctū dn̄o vocabit̄. BEDA. Q2 dicit: Adapiens vuluā. ⁊ hoīs ⁊ pecoris p̄mogenitū significat: qd̄ vtrūq3 dn̄o vocarī: atq3 iō sacerdotis eē p̄ceptū ē: ita dūtaxat vt ꝓ hoīs p̄mogeto p̄ciū accipet: ⁊ oē aīal imundum redimi faceret. GREGO. nise. Hoc āt legis decretū ī solo īcarnato deo singulariter: ⁊ ab alijs differēter īpleri vr̄. Ipse nāq3 solus īeffabiliter ɔcept⁹ ac incōp̄hēsibiliter edit⁹ virginale3 vterū apuit: nō an̄ a cōnubio reseratu3: s̃uans ⁊ post p̄tū mirabile inuiolabiliter signaculū castitatis. AMBRO. Nō enī virilis coit⁹ vulue virginalis secreta reserauit: s3 imaculatū semē īuiolabili vtero spūsanct⁹ īfudit. Qui q̊ vuluā sanctificauit alienā: vt nasceret̄ ꝓpheta. hic ē q apuit matri sue vuluā: vt imaculat⁹ exiret. BEDA. Q2 ergo ait Adapiens vulua3. cōsuete natiuitatis more loqt̄: nō q̄ dn̄s sacri vētris hospitiū: qd̄ igressus sanctificaret: egressus deuirginasse credēd⁹ sit. GREGO. nisen⁹. Sol⁹ aūt hic p̄t⁹ masculin⁹ spiritualiter eē cōspicit̄: q nil de femineitate culpe portauit. vn̄ reuera sanct⁹ vocat⁹ ē. vn̄ ⁊ gabriel q̄si h̄ decretū ad ip̄m solū ptinere memorās dicebat: Qd̄ ex te nascet̄ sanctū vocabit̄ fili⁹ dei. Et in ceteris qdē p̄mogenitis sanctos illos vocari euāgelica solertia statuit: tāq̄3 oblatione diuina sortitos hoīs nomē: at in toti⁹ p̄mogenito creature: qd̄ nascit̄ sanctū ꝓnūciat angelus: q̄si ꝓprie scm̄ existēs. AMBRO. Solus. n. p oīa in natis de femia sanct⁹ dn̄s iesus q terrene ɔtagia corruptele imaculati ptus nouitate nō senserit: ⁊ celesti maiestate depulerit: nā si litterā seqmur: qūo scūs oīs masculus cū multos sceleratissimos fuisse nō lateat: s3 ille sanctus p quē figurā futuri mysterij legis diuine p̄scripta signabant: eo q̄ sol⁹ sanct⁹ ecclesie virginis ad generādos pp̄los aperiret genitale secretū. CYRIL. O ꝓfunditas sciarū sapie ⁊ sciētie dei. offert hostias q p singulas hostias honorat̄ cū p̄re: figuras legis custodit veritas: q legis ē cōditor: sic̄ de⁹ legē custodiuit vt hō: vn̄ seqtur: Et vt darēt hostiā s̄m q̄ dictū erat in lege dn̄i: Par turturū: aut duos pullos colūbarū. BEDA. in ho. Hostia aūt hec pauperū erat. p̄cepit q p dn̄s ī lege: vt q possent agnū ꝓ filio aut filia: simul ⁊ turturē siue colūbā offerrēt. Qui vero nō sufficiebāt ad offerēdum agnū: duos ia3 turtures vel duos colūbe pullos offerrent: ergo dn̄s cum diues eēt: paup fieri dignat⁹ est: vt nos sua paupertate diuitiarū suarum donaret esse participes.

CYRIL. Uidēdū aūt qd hec oblata īsinuant. Nimiru3 loquacissima est tutur in auib⁹: at colūba est aīal māsuetū. Talis aūt fact⁹ est erga nos saluator māsuetudine3 pfecte colens: ⁊ vt tutur orbē allexit: replēs hortū suū ꝓprijs melodijs. Occidebat̄ ergo tutur aut colūba: vt ipse p figuras nobis pādat̄ passur⁹ in carne ꝓ vita mūdi. BEDA. ī ho. Uel colūba simplicitatē: turtur īdicat castitatem: q2 ⁊ colūba simplicitatis ⁊ castitatis amator est turtur: ita vt si cōiugē casu pdiderit nō vltra aliā q̄rere curet. Merito q̊ turtur ⁊ colūba domino offerunt̄ in hostiā: q2 simplex ⁊ pudica fidelium conuersatio est illi iusticie sacrificium gratum.

ATHANA. Ideo vero bina iussit offerri: q2 hoīe consistente ex aīa ⁊ corpe: duplū a nobis poscit de⁹: castitatem ⁊ mansuetudinē: nō solū corporis sed ēt anime: alioqui erit

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

homo fictor ⁊ hypocrita: gerens i tegumentum occulte ma
licie innocentiã apparenteʒ. BEDA. in ho. Cum vo vtra
qʒ auis propter cõsuetudinẽ gemẽdi p̄sentes sanctoꝝ luct⁹
designat: in hoc tñ differũt ꝙ turtur solivagus: colũba autẽ
gregatī volare cõsuevit: ⁊ ob id iste secretas orationum la
chrymas: illa publicos ecclesie cõuẽtus isinuat. BEDA
sup lucam: Uel colũba que gregatim volat: actiue vite fre
quentiaʒ demonstrat. Turtur qui singularitate gaudet: spe
culatiue vite culmina denunciat. Et q2 eque vtraqʒ condi
tori accepta est hostia: consulte lucas vtrũ turtures an pul
li colũbaꝝ ꝓ dño sint oblati nõ dixit: ne vnuʒ alteri viuen
di ordinem preferret: sed vtrunqʒ sequendum doceret.

¶ Et ecce homo erat in hierusalem cui nomẽ sy
meon. Et homo iste iustus ⁊ timorat⁹ expectãs
ꝯsolationẽ israel ⁊ spũssanctus erat i eo. Et re
sponsum accepat a spũsc̃o: non visurum se mor
tẽ nisi prius videret christũ dñi. Et venit i spiritu
in tẽpluʒ. Et cuʒ inducerẽt puerũ iesum parẽtes
eius: vt facerẽt sm̃ consuetudinem legis pro eo:
⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

AMBRO. Nõ solũ ab angelis ⁊ ꝓphetis a pastorib⁹ ⁊ a
parẽtib⁹: sʒ etiã a seniorib⁹ ⁊ iustis generatio dñi accepit te
stimoniũ. vñ dr̃: Et ecce hõ erat i hierusaleʒ cui nomẽ sime
on: ⁊ hõ iste iustus ⁊ timorat⁹. BEDA. Quia difficulter iu
sticia sine timore custodit̃: nõ illũ dico timorẽ q̃ tp̃alia sibi
bõa subtrahi perhorrescit: quẽ pfecta dilectio foras mittit: sʒ
timorẽ dñi sanctũ q̃ manet i secula: quo iust⁹ deũ q̃to ardẽ
tius diligit: tãto solerti⁹ offendere cauet. AMBRO. Et
bene iust⁹ q̃ nõ suã sʒ ppl̃i gr̃aʒ regrebat. vñ seq̃t: Expectãs
ꝯsolationẽ israel. GREGO. Nisenus. Nõ vtiqʒ mũdanã
felicitatẽ i ꝯsolationẽ israel prudẽs simeon expectabat: sed
verã trãslationẽ ad vitatis decorẽ p separatiõeʒ a legis vm
bra: habuerat nãqʒ p oracula ꝙ visurus eẽt xp̃m dñi p̄usq̃
de seculo p̃nti trãsmigraret. vnde seq̃t: Et spũssanctus erat
i eo. a quo. s. iustificabat̃. Et respõ. ac. a spũssan. nõ vi. se mor.
nisi p̄us videret xp̃ʒ dñi. AMBRO. Cupiebat ipe q̃deʒ
corporee vinculis fragilitatis absolui: sed expectabat vide
re ꝓmissuʒ. sciebat. n. q2 beati oculi q̃ viderẽt. GREGO.
xviij. mora. In quo etiam discimus quãto desiderio ex ple
be israelitica sancti viri incarnationis eius mysteriuʒ vide
re cupierunt. BEDA. Uidere aũt mortẽ experiri eam si
gnificat: multũqʒ felix morteʒ videbit carnis q̃cunqʒ chri
stuʒ dñi p̄us oculis carnis videre sategerit: ꝯuersationẽ ha
bẽdo in celesti hierusalẽ: tẽpli dei limina frequẽtãdo: h̓ ẽ san
ctoꝝ i q̃b⁹ de⁹ hitat exẽpla sectãdo. Eadẽ aũt spũs gr̃a qua
oli venturũ p̄cognouerat: ⁊ nũc veniẽtẽ cognouit. vñ seq̃tur
Et venit in spiritu in tẽplũ. ORIGE. Et tu si vis tenere
iesum: ⁊ amplexari manib⁹: oĩ labore nitere: vt duceʒ hẽas
spũm: veniasq̃ ad tẽplũ dei. Seq̃t. n. Et cũ idu. pue. iesum
parẽ. ei⁹. s. Maria mr̃ ⁊ ioseph q̃ putabat̃ pr̃. Ut facerẽt sm̃
cõsuetudinem legis ꝓ eo: ⁊ ipse accepit eum in vlnas suas.

GREGO. nisen⁹. Quã beat⁹ ille sacer ad sacra itroit⁹: p
quẽ ad vite terminũ maturauit. Beate man⁹ q̃ verbũ vite
palpauerũt: ⁊ vlne quoq̃ q̃s ad susceptiõʒ pauit. BEDA.
Accepit aũt iust⁹ sm̃ legẽ pueꝝ suũ in vlnas suas vt signifi
cet iusticiã opeꝝ q̃ ex lege erat p man⁹ ⁊ brachia figuratoꝝ
humili q̃dẽ: sʒ salutari fidei euãgelice gr̃e imitãdũ. Accepit
senior ifantẽ christũ: vt insinuet h̓ seculũ q̃si senio iã defes
sum ad ifantiã ⁊ inocẽtiã christiane cõuersatiõis rediturũ.

¶ Et bñdixit deum ⁊ dixit: Nunc dimittis seruũ
tuum domine sm̃ verbum tuum in pace. Quia
viderunt oculi mei salutare tuum. Quod para
sti ante faciem omnium populorum. Lumẽ ad
reuelationẽ gentium: ⁊ gloriã plebis tue israel.

ORIGE. Si ãt ad tactũ fimbrie vestimẽti mulier sanata
ẽ: q̃d putãdũ ẽ de symeone q̃ in suas vlnas accepit ifantem
⁊ gaudebat vidẽs puulũ a se gestari: q̃ venerat ad vinctos re
soluẽdos: sciẽs neminẽ eũ posse de claustro corporis emit
tere cũ spe future vite: nisi is quẽ in brachijs cõtinebat. vñ
dr̃: Et bñdi. deũ: ⁊ dixit: Nũc dimit. ser. tuũ dñe. THEO
PHI. Or dicit dñe: ꝯfitẽtis ẽ: ꝙ ipse mortis est ⁊ vite dñs: ⁊
sic pueꝝ quẽ suscepit deũ ꝯfitet̃. ORIGE. q. d. q̃diu xp̃ʒ
nõ tenebã: clausus erã: ⁊ de vinculis exire nõ poteraʒ. BA
SI. Si aũt voces iustoꝝ ingras: oẽs sup h̓ mũdo ⁊ eius fle
bili mora igemiscũt. Heu mihi dicit dauid: q2 incolat⁹ me⁹
ꝓlongat⁹ ẽ. AMBRO. Uiõ q̃ iustũ velut corporee carce
re molis iclusuʒ velle dissolui vt icipiat eẽ cũ xp̃o. sʒ q̃ vl̃t
dimitti: veniat in tẽplũ: veniat in hierusaleʒ: expectet xp̃m
dñi: accipiat in manib⁹ vbũ dei: ⁊ cõplectat̃ velut q̃busdaʒ
fidei sue brachijs. tũc dimittet̃: vt nõ videat mortẽ q̃ vide
rit vitã. GRECVS. Symeon aũt bñdicebat deũ iter ce
tera: ꝙ ꝓmissa sibi facta sortita erãt efficacie veritatẽ: nam
cõsolationẽ israel oculis ꝓspicere meruit: ⁊ manib⁹ portare
⁊ iõ dicit: sm̃ verbum tuum. i. cũ finẽ obtinueri ꝓmissorũ.
at vbi visibiliter sensi q̃d desiderabã: nũc soluis tuũ suum
nec gustu mortis attonitũ: nec hesitatiõis cogitationib⁹ cõ
turbatũ. ⁊ iõ subdit̃: In pace. GREGO. nisenus: Q2 post
q̃ xp̃s culpã hostilẽ destruxit: nos quoq̃ patri recõciliauit
facta ẽ trãslatio sanctoꝝ in pace. ORIGE. Quis ẽ aũt q̃
de seculo isto recedit in pace. nisi is q̃ itelligit ꝙ de⁹ erat in
xp̃o mũdũ reconcilias sibi: nihilq̃ habet inimicũ deo: sed
oẽm pacẽ bonis i se opib⁹ assumpsit. GRECVS. Fuerat
aũt sibi repromissuʒ nõ visurũ se mortẽ: nisi prius videret
xp̃ʒ dñi: ⁊ iõ h̓ ipletũ oñdens subdit: Q2 viderũt oculi mei
salutare tuũ. GREGO. nisenus: Beati oculi tui tã aie q̃
corporis: hi q̃dẽ visibiliter deũ suscipiẽtes: illi vo nõ solũ q̃ vi
sa sunt attẽdẽtes: imo illuminati fulgore spũs dñi verbuʒ
in carne cognoscẽtes: salutare nãq̃ q̃d tuis oculis ꝑcepisti:
ipse iesus ẽ quo noĩe salus declarat̃. CYRIL. Fuerat ãt
xp̃i mysteriũ q̃d patuit in vltimis tẽporib⁹ seculi p̄paratuʒ
añ mũdi originẽ. vñ seq̃tur: Q̃d parasti añ faciẽ oĩuʒ ppl̃oꝝ

ATHANA. s. ꝯfectã toti mũdo p xp̃m salutẽ. q̃liter q̃
supradictũ est: ꝙ expectabat israel cõsolationẽ: eo ꝙ. s. tũc
futurã esse cõsolationẽ israel agnouit in spũ: cuʒ ⁊ in oĩbus
ppl̃is paratũ est salutare. GRECVS. Attẽde ẽt sagacita
tem digni ⁊ venerãdi senis: añq̃ dign⁹ videret̃ beate visio
nis: p̄stolabat̃ solamẽ israel. Ut autẽ q̃d sperabat obtinuit:
exclamat se vidisse salutẽ oĩum ppl̃oꝝ: adeo. n. infantis in
effabile iubar illustrauit eũ: vt ꝑcessu tp̃is secutura mox si
bi fierent nota. THEOPHI. Signãter aũt dicit: Ante
faciẽ: vt. s. oĩb⁹ ei⁹ icarnatio appareret. hoc aũt salutare dicit
esse gentiũ lumẽ. ⁊ gloriã israel: vnde seq̃tur: Lumẽ ad re
uelationẽ gentiũ. ATHANA. Hẽtes. n. ante xp̃i aduẽ
tum in vltimis tenebris erãt constitute: cognitione diuina
p̄uate. CYRIL. Sed xp̃s adueniens factus est lux tene
brosis ⁊ erraticis: quos diabolica man⁹ pressit. Uocati sunt
aũt a deo patre ad noticiã filij: q̃ est lux vera. ATHA
NA. Israel aũt lʒ tenuiter lege illuminabat̃: ⁊ iõ nõ dicit
ꝙ lumẽ illis ꝓtulerit: sed subdit: Et gloriã plebis tue israel
Memorãs antiquã historiaʒ: ꝙ sicut oli moyses dñm allo
quẽdo gloriosaʒ rettulit faciẽ: sic ⁊ ipsi diuinã humanitatis
lucẽ ꝑtingẽtes: vetus abijciẽtes velamẽ: in eãdẽ imagineʒ
trãsformarent̃ de gloria in gloriã. CYRIL. Nã ⁊ si qui
dam eoꝝ iobediẽtes fuerit: tñ reliquie salue facte sunt: ⁊ p
xp̃m ꝑuenerunt ad gloriã. Harũ p̄mitie fuere diui aposto
li: quoꝝ fulgores vniuersum orbẽ illuminãt. fuit etiaʒ chri
stus singulariter israel gl̃ia. q2 sm̃ carnẽ ex eis processit: q̃
uis cunctis vt deus p̄esset p secula bñdictus. GREGO.
nisen⁹: Et ideo signãter dixit: Plebis tue: q2 non ab eis tñ
est adoratus: sed isuper ex eis ẽ sm̃ carnẽ natus. BEDA.
Et bene reuelatio gentiũ israelis glorie p̄fertur: q2 cũ pleni
tudo gentiuʒ itroierit: tunc oĩs israel saluus erit.

¶ Et erant pater eius ⁊ mater eius mirãtes sup
his que dicebantur de illo. Et benedixit illis sy
meon: ⁊ dixit ad Mariã matrẽ eius. Ecce posi
tus est hic i ruinam ⁊ i resurrectioneʒ multoruʒ
i israel: ⁊ i signum cui contradicetur: Et tuam
ipsius animam pertransibit gladius: vt reuelen
tur ex multis cordibus cogitationes.

GRECVS. Trãscẽdentiũ reꝝ noticia: quotiẽs i memo
riã venerit: totiẽs renouat i mente miraculuʒ. vnde dr̃. Et
erãt pr̃ ei⁹ ⁊ mr̃ mirãtes sup his q̃ dicebant̃ de illo. ORI
GE. Tã ab angelo q̃ a multitudie celestis exercit⁹: necnõ
⁊ a pastorib⁹ ⁊ ip̄o symeone. BEDA. Patrẽ saluatoris ap
pellat: nõ ꝙ vere pr̃ fuerit ei: sʒ quo ad famã marie cõseruã
dã pater sit ab oĩb⁹ estimatus. AVGV. Quãuis ⁊ eo mõ
pater illius valeat dici quo ⁊ vir marie: recte intelligit̃ sine
cõmixtiõe carnis: ipsa copulatiõe cõiugij multo videlicʒ cõ
iunctius q̃ si eẽt aliũde adoptat⁹. neq̃. n. ꝓpterea nõ erat
appellandus ioseph pater christi: q2 nõ eũ ꝯcũbẽdo genu
erat: q̃nquidẽ pater esset: ⁊ ei quẽ nõ ex sua ꝯiuge ꝓcreatuʒ
aliũde adoptassʒ. ORIGE. Qui autẽ altius aliq̃d ingrit:
põt dicere q̃n generatiõis ordo a dauid vsq̃ ad ioseph d̄du
cit̃: ne videret̃ frustra ioseph noiari: q2 pr̃ nõ fuerat saluato
ris: vt g̃natiõis ordo hẽret locũ: pr̃ dñi appellatus ẽ. GRE
CVS. Laudibus aũt diuinis exhibitis: vertit se simeõ ad be
nedictiõeʒ adducẽtiũ pueꝝ. vñ seq̃t: Et bñdixit illis simeõ.
Bñdictiõe igit̃ vtrũq̃ donat: occultoꝝ vo p̄sagia dirigit tm̃
ad matrẽ: q̃tenus ꝑ cõmunẽ bñdictionẽ non puet̃ ioseph si
militudie pr̃is: p ea vo q̃ dicit mr̃i seorsuʒ a ioseph: verã eaʒ
p̄dicit genitricẽ. vñ seq̃t: Et di. ad ma. matrẽ ei⁹: ecce posi.
ẽ hic i rui. ⁊ resurrec. mul. i isrl̃. AMBRO. Uide vberẽ i
oẽs gr̃aʒ dñi i generatiõe diffusam: ⁊ ꝓphetiã icredulis nega
tã eẽ. nõ iniustis. Ecce ⁊ simeõ ꝓphetiçat i ruinã ⁊ resurre
ctionẽ multoꝝ venisse xp̃ʒ iesuʒ. ORIGE. Qui simplr̃ ex
põit põt dicere i ruinã cũ venisse ifideliũ: ⁊ i r̄surrectionẽ cre
dẽtium. CHRY. Sicut. n. lux ⁊ si oculos debiles turbet
lux ẽ hoc mõ saluator p̄seuerat: ⁊ si corruant plurimi: nʒ. n. ẽ
eius officiũ destructio: sʒ eoꝝ vesanie. quãobrẽ non solũ ex
salute bonoꝝ: sʒ etiã ex maloꝝ dissipatiõione vtus eius oñ
dit̃: nã sol qnoniã multũ radiat: ꝓpterea visus debiles pre
cipue ꝑturbat. GREGO. nisen⁹: Attẽde aũt distinctiõis
exq̃sitã ꝓlationẽ: p̄paratio q̃ppe salutis dr̃ corã oĩ populo:
sʒ casus ⁊ subleuatio pluriũ. Diuinũ. n. ꝓpositũ ẽ salus ⁊ nõ
deificatio singuloꝝ: casus ãt ⁊ subleuatio ꝯsistit in plurium
intẽtione credẽtiũ ⁊ nõ credẽtiũ. Or aũt iacẽtes ⁊ icreduli
subleuẽtur: nõ ẽ absurdũ. ORIGE. Qui aũt curiosus iter
p̄tes ẽ: dicit neq̃ q̃ eũ cadere q̃ añ nõ steterit: Da mihi igit̃
q̃ fuerit ille q̃ stetit: i cui⁹ ruinã saluator aduenerit: GRE
GO. nise. Sʒ p hoc designat ruinã ad ifima: q̃si nõ punien
dus eq̃liter añ icarnatiõis mysteriũ ⁊ p⁹ datã dispẽsatiõeʒ
⁊ p̄dicationẽ. Et maxie hi sũt ex israel: quos nẽc erat ⁊ pristi
nis bonis carere ⁊ penas luere grauiores q̃ oẽs alie gẽtes:
eo ꝙ dudũ ꝓphetatũ in eis ⁊ adoratũ: ⁊ ex eis ꝓductuʒ mi
nime susceperũt. Iccirco spãliter eis minat̃ ruinã. nõ soluʒ
a spiritali salute: sʒ ẽt ꝓpter destructionẽ vrbis ⁊ habitãtiũ
ciuitatẽ. Resurrectio vero ꝓmitti credẽtibus: parti q̃dẽ
velut sub lege iacẽtibus ⁊ ab eius suitute subleuandis: par
tim vero velut consepultis cum christo ⁊ ei consurgẽtibus.
His autẽ verbis itellige p cõcordiaʒ intellectuuʒ: ad dicta
ꝓphetica vnũ ⁊ eũdẽ deũ ⁊ legislatorẽ: ⁊ in ꝓphetis in no
uo testamẽto locutũ eẽ. lapidẽ nãq̃ ruine ⁊ petram scãda
li futuruʒ: ne confundant̃ credẽtes in eũ sm̃o ꝓphetic⁹ de
clarauit. ORIGE. Est ãt ⁊ alti⁹ q̃d itelligẽduʒ aduersus
eos q̃ ꝯ conditorẽ latrãt dicẽtes: Ecce de⁹ legis ⁊ ꝓphetaꝝ: vi
dete q̃lis sit: Ego inq̃t occidaʒ: ⁊ ego viuificabo. si ꝓpterea
cruẽtus ẽ iudex ⁊ crudelis cõditor: manifestissimũ ẽ ⁊ iesuʒ
eẽ illi⁹ filiũ: eadẽ siq̃dẽ de eo h̓ scripta sũt: ꝙ veniat i ruinã
⁊ resurrectionẽ multoꝝ. AMBRO. Ut. s. iustoꝝ iniquo
rũq̃ merita discernat: ⁊ ꝓ nostroꝝ q̃litate factoꝝ iudex ve
rus ⁊ iust⁹: aut supplicia decernat: aut p̄mia. ORIGE. Ui
dẽdũ ẽ aũt ne forte saluator nõ eque alijs i ruinã venerit ⁊
in resurrectionẽ: q2. n. peccato stabã: p̄mo mihi vtilitas fuit
vt caderẽ: ⁊ peccato morerer. Deniq̃ ⁊ sci ꝓphete q̃n angu
stius aliq̃d cõtẽplabant̃ cadebãt in faciẽ suaʒ: vt peccata p
ruinã pleni⁹ purgarent̃. hoc ipsuʒ ⁊ saluator tibi p̄mũ cõce
dit. peccator eras: cadat in te peccator: vt possis dehinc re
surgere ⁊ dicere: Si cõmortui sum⁹: ⁊ ꝯuiuem⁹. CHRY.
Resurrectio q̃dẽ ẽ cõuersatio noua. cũ eni lasciu⁹ cast⁹ effi
cit̃: auarus misericors: atrox mãsuescit: resurrectio celebra
tur: mortuo q̃dẽ peccato: resurgẽte vo iusticia. Seq̃t̃: Et in
signũ cui ꝯdicet̃. BASI. Signum cõtradictionẽ accipiẽs
ꝓprie crux dr̃ a scriptura. Fecẽ. n. inq̃t moyses serpẽtẽ eneũ
⁊ posuit p signo. GREGO. nise. Miscet aũt dedec⁹ glo
rie: Hui⁹. n. rei nobis christicolis ẽ hoc signũ idiciũ: ꝯdictio
nis vo dũ ab his q̃dẽ accipit̃ vt ridiculosum ⁊ horribile: ab
his vo admodũ aduenerãdũ. Uel forsan ip̄m xp̃m noiat si
gnũ: tanq̃ supra naturam existentem ⁊ signorum auctoreʒ.

BASI. Est. n. signũ alicuius rei mirabilis ⁊ occulte indi
catiuũ: visum q̃dẽ a simplicioribus: itellectũ vero ab habẽ
tibus exercitatũ itellectũ. ORIGE. Oĩbus aũt q̃ de xp̃o
narrat historia ꝯdicit̃: nõ ꝙ ꝯdicant hi q̃ credebãt in eum.
Nos q̃ppe scim⁹ oĩa vera eẽ q̃ scripta sunt: sed q2 apud icre
dulos vniuersa q̃ de eo scripta sunt: signuʒ sunt cui ꝯdicet̃.

GREGO. nisenus: Hec siq̃dẽ de filio dicunt̃: spectãt tñ
ad eius genitricẽ: duʒ singula sibi assumit simul piclitata ⁊
glorificata: nec tñ ꝓspera: sed illa denunciat ẽt dolorosa. nã
seq̃tur. Et tuã ipsi⁹ aiam ꝑtrãsibit gladius. ORIGE. Nul
la docet historia beatã mariã ex hac vita gladij occisiõe mi
grasse: p̄serti cũ nõ aĩa: sʒ corpus ferro soleat iterfici. vñ re
stat itelligi gladiũ illũ de quo dr̃. Et gladius in labijs eoꝝ.
hoc est dolorẽ dñice passionis aiam eius ꝑtransisse: que ⁊ si
xp̃m vtpote dei filiũ sponte ꝓpria mori: mortẽq̃ ipsam nõ
dubitaret esse deuicturũ: ex sua tñ carne ꝓcreatũ: non sine
doloris affectu potuit videre crucifigi. AMBRO. Uel
prudentiã marie nõ ignarã mysterij celestis ostẽdit: viuuʒ
est. n. verbũ dei ⁊ validũ: ⁊ acutius omni gladio acutissimo.

AVGV. de que. no. ⁊ ve. testamẽti. Ul' per hoc significa
uit ꝙ Maria: p quã gestũ est icarnationis mysteriũ i mor
te dñi stupore quodã dubitauit: videns filiũ dei sic humilia
tum vt vsq̃ ad mortẽ descenderet. Et sicut gladius ꝑtran
siens iuxta hominẽ timorẽ facit: non ꝑcutit: ita ⁊ dubitatio
mesticiaʒ fecit: nõ tñ occidit. q2 nõ sedit in aĩo: sed ꝑtransijt
quasi per vmbrã. GREGO. nisenus: Sed nec ipsaʒ solã
in ea passione occupari significat cũ subdit̃: Ut reuelentur
ex multis cordibus cogitationes: quod dicit vt euentuʒ de
signet. non autem causualiter ponitur. His enim omnibus
euenientibus: secuta est erga multos intentionuʒ directio.
Quidam enim deum fatebantur in cruce: alij ne sic ab isa
mijs ⁊ criminationibus desistebant. Uel hoc dictũ ẽ: quate
nus tempore passionis pateant ex plurium cordibus medi
tationes: ⁊ emendentur per resurrectionem. velox eni illis
post ambiguitatem certitudo superuenit: nisi forte reuela
tionem: illuminationem quis estimet: vt solitum est scriptu
re. BEDA. Sed ⁊ vsq̃ ad cõsumationẽ seculi presentis
ecclesie aiam gladius durissime tribulationis pertransire
non cessat: cum signo fidei ab improbris contradici: cuʒ au
dito dei verbo multos cũ xp̃o resurgere: sed plures a credu
litate ruere gemebũda pertractat: cum reuelatis multorũ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cordiū cogitatōib⁹: vbi optimū euāgelij seuit semē: vbi ʒiʒa
nia vitioꝝ vel pl⁹ iusto p̄ualare vel sola germiare cōspicit.
ORIGE. Cogitatōes ēt male i hoib⁹ erāt: q̄ ppterea reue
late sūt vt occideret eas ille q p nob mōtu⁹ ē. Quādiu.n. ab
scōdite erāt: ipossibile erat eas penit⁹ iterfici. vn̄ ⁊ nos si pec
cauerim⁹: debem⁹ dicere: Iniqtatez meā nō abscōdi. Si.n.
reuelauerim⁹ peccata nr̄a: nō solū deo: sed his q possunt me
deri vulneribus nostris: delebuntur peccata nostra.

¶ **Et erat Anna prophetissa filia phanuel de tri
bu aser: hec processerat i diebus multis: ⁊ vixe
rat cum viro suo ānis septē a virginitate sua. Et
hec vidua vsq̄ ad annos octogitaquatuor: que
non discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecratio
nibus seruiens nocte ac die. Et hec ipsa hora su
perueniens confitebat̄ dn̄o: ⁊ loquebat̄ de illo
oibus qui expectabant redemptionem israel.**

AMBRO. Prophetauerat symeon: pphetauerat copu
lata coniugio: pphetauerat v̄go: debuit ⁊ vidua pphetare:
ne q̄ pfessio deesset aut sexus. ⁊ ideo dr̄: Et erat āna pphetis
sa filia phanuel d̄ tribu aser. THEOPHI. Immoratur
euāgelista circa anne descriptionē: ⁊ patrē ⁊ tribū enarrās:
testes q̄si multos adducēs q patrē ⁊ tribū viderūt. GRE
GO. Nisenus: Uel q: tūc tpis cū hac alie q̄daz eodē nomi
ne nūcupabāt̄. Ut igit̄ ad eā manifesta discretio fieret: pa
trē ei⁹ cōmemorat: ⁊ generis q̄litatē d̄scribit. AMBRO.
Antea vero ⁊ stipendijs viduitatis ⁊ moribus talis iducit̄:
vt digna fuisse credat̄ q̄ redēptorē oiuz nunciaret. vnde se
qtur: Hec pcesserat i diebus multis ⁊ vixerat cuz viro suo
ānis septē a v̄ginitate sua: ⁊ hec vidua vsq̄ ad annos octua
gitaq̄tuor. ORIGE. Neq̄z.n. spūssanct⁹ fortuitu habita
uit i ea: bonū.n. est p̄mū siq̄ potest virginitatis grāz posside
re. Si aūt hoc nō potuerit: sz euenerit ei vt pdat viꝝ: vidua
pseueret. qd̄ qdē nō solū post mortē viri: sed etiā cum ille vi
uit dz habere in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipsi⁹
⁊ ppositū a domino coronet̄: ⁊ dicat: Hoc voueo: hoc pro
mitto: si mihi humanū aliqd quod nō opto cōtigerit: nihil
aliud faciaz q̄ incontaminata ⁊ vidua pseuerē. Iuste ergo
sancta mulier spūz pphetandi meruit accipere: q: longa ca
stitate: longis etiā ieiunijs ad hoc culmē ascēderat. vnde se
qtur: Que nō discedebat de tēplo ieiunijs ⁊ obsecrationib⁹
seruiens die ac nocte. GREGO. In quo liquet q̄ cetera
rū virtutū ierat ei congeries: ⁊ aspice pformez symeoni vir
tutib⁹: simul.n. erāt in tēplo: simul ēt digni reputati sūt pro
phetica grā. vn̄ seqtur: Et hec ipsa hora supueniens cōfite
bat̄ dn̄o. GREGO. nisen⁹: Hoc est regratiabat̄ vidēdo
mūdi salutē in israel. ⁊ pfortabat̄ de iesu: qm̄ ipse esset redē
ptor: idēq̄z saluator. vn̄ seqt̄. et loq̄bat̄ d̄ illo oib⁹ q expecta
bant redēptionē israel. Uerꝝ q: anna pphetissa modicum
aliqd ⁊ nō nimis claꝝ de xp̄o disseruit euāgeliū: nō seriati
d̄uxit q̄ ab ea sunt dicta. Forsan aūt ob hoc aliqs symeonē
p̄uenisse fatebit̄: eo q̄ is qdē formā legis gerebat. nā ⁊ ipm
nomē notat obediētiā: illa v̄o grē: qd̄ iterp̄tatio nois mani
festat: iter quos xp̄s medi⁹ erat: iccircoillū qdē dimisit cuz
lege morientē: hāc v̄o fouet vltra viuētē p grāz. BEDA.
Iuxta itellectū ēt mysticū anna ecclesiā significat: q̄ in p̄n
ti spōsi sui est morte q̄si viduata. Numer⁹ ēt annoꝝ vidui
tatis eius tp̄s ecclesie designat: quo in corpore pstituta pe
regrināt̄ a dn̄o. septies qdē duodeni. lxxxiiij. faciunt: ⁊. vij. q
dē ad hui⁹ seculi cursum q dieb⁹. vij. voluit̄. xij. v̄o ad per
fectionem doctrine apostolice pertinent. Ideoq̄z siue vni
uersalis ecclesia: seu quelibet anima fidelis que totuz vite
sue tēpus apostolicis curat mancipare institutis: octogita
quattuor annis dn̄o seruire laudatur. Tempus etiaz septē
annoꝝ quo cū viro suo māserat pgruit: naz pp dn̄ice p̄uile
giū maiestatis quo in carne versat̄⁹ docuit: in signū pfectio
nis simplex septē annoꝝ ē numer⁹ expssus: Arridet ēt eccle
sie mysterijs ⁊ anna: ⁊ grā ei⁹ iterpretabat̄: ⁊ filia ē phanue
lis: qui facies dei dicitur ⁊ de tribu aser. i. beati descendit.

¶ **Et vt pfecerunt oia s̄m legē dn̄i reuersi sunt in
galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer autez
crescebat: ⁊ cōfortabat̄ plenus sapientia: ⁊ gra
tia dei erat in illo. Et ibant parētes eius per oēs
annos in hierusalem in die solenni pasche.**

BEDA. Pretermisit hoc loco lucas que a mattheo sa
tis exposita nouerat. dn̄m videlicet post hoc ne ab herode
necandus inueniretur: in egyptum a parentibus esse dela
tum: defunctoq̄z herode sic demū in galileam reuersum: na
zareth ciuitatē suaz inhabitare cepisse. Solent eni euange
liste singuli sic omittere quedaz: que vel ab alijs cōmemo
rata viderunt: vel ab alijs cōmemorāda in spiritu preuide
runt: vt continuata sue narrationis serie: quasi nulla preter
misisse videant̄: q̄ tn̄ alterius euāgeliste cōsiderata scriptu
ra quo loco trāsita fuerint: diligens lector inueniat. Unde
multis pretermissis lucas dicit: Et vt perferunt oia s̄z legē
dn̄i: reuersi sūt in galileā ciuitatē suaz naçareh. THEO
PHI. Erat qdē eoꝝ ciuitas bethlēē sicut patria: naçareth
vero tāq̄ habitaculū. AVGV. de cō. euāge. Forte aūt h̄
mouet: quō dicat mattheus propterea cum puero parētes
eius isse in galileam: q: metu archelai in iudeam ire nolue
runt: cum propterea magis isse in galileam videantur: q: ci
uitas eorum erat naçareth galilee: sicut lucas hic nō tacet.
Sed itelligendū est: vbi angelus in somnis in egypto dixit
ad ioseph: Surge ⁊ accipe pueruz ⁊ matrem eius ⁊ vade in
terram israel: sic intellectum primo eē a ioseph: vt putaret
iussum se esse pergere in iudeam. ipsa.n. intelligi primitus
potuit terra israel. porro autem postea quoniam comperit
illic regnare filiuz herodis archelaū: noluit obijcere se illi
periculo: cum posset terra israel etiā sic intelligi: vt etiaz ga
lilea illi deputaretur: q: ⁊ ipsam populus israel incolebat.
GRECVS. Uel aliter: Enumerat hic lucas tempus añ
descensum in egyptum: neq̄z.n. ante purgationē eā ioseph
deduxisset. Ante vero q̄ in egyptum descenderent. non re
ceperant per oracula vt naçaret pergerent: imo quasi liben
tius in patria conuersantes illuc vltro pergebant: Cum eni
ad nihil aliud ascensus in bethleem euenisset: nisi causa de
scriptionis: expedito eo: cuius causa ascenderant: descēdūt
in naçareth. THEOPHI. Poterat autez s̄m corpus ex
ipso vtero in mensura mature etatis prodire: sed videretur
hoc s̄m phantasiam: propterea paulatim crescit. vnde seq
tur. Puer aūt cresce. ⁊ confortabatur. BEDA. Notanda
est distinctio verborum: q: dn̄s iesus christus in eo q̄ puer
erat. i. habitū humāe fragilitatis induerat: crescere ⁊ cōfor
tari habebat. ATHANA. Ceterum si s̄m quosdam ca
ro in diuinam naturā mutata est: quō capiebat augmentū:
increato enim augmentuz attribuere nefarium est. CY
RIL. Decenter vero etatis incremento sapie piunxit aug
mentum cū dicit. Et cōfortabatur. s. spū: nam iuxta mensu
ram etatis corporee: natura diuina sapiam propriā reuela
bat. THEOPHI. Si eni dn̄ paruus etate erat omnem
sapientiā demonstrasset: videret̄ prodigiū: sz p pfectū eta
tis seipsum ostēdebat: vt totū impleret orbē. Non aūt qua
si suscipiens sapiaz spū confortari dicitur: quod eniz ab ini
tio perfectissimum est: quō pōt deinde perfectius fieri: vn̄
sequitur: Ple. sapi. ⁊ gratia dei erat in illo. BEDA. Sapiē
tia quidem: q: in ipso habitat oīs plenitudo diuinitatis cor
poraliter. gratia āt: q: homini iesu christo magna gratia do
natum ē: vt ex quo homo fieri cepisset: perfectus esset ⁊ de
us: multo autē magis in eo q̄ verbum dei ⁊ deus erat. nec
confortari indigebat: nec habebat augeri. Adhuc autē cuz

paruulus esset habebat gratiam dei: vt quō in illo oīa mira
bilia fuerant ita ⁊ pitia mirabilis esset: vt dei sapia cōplere
tur. Seqtur: Et ibant parentes eius p oēs annos i hie. i die
solēni pasche. CHRY. In hebreoꝝ solēnitatib⁹ nō soluz
tp̄s: sed etiā locum obseruare lex iusserat: ⁊ ideo nec domi
ni parētes extra hierosolymā celebrare pascha volebant.
AVGV. de cō. euan. Quō aūt ibant parētes eius p oēs
annos pueritie xp̄i in hierl̄m: si archelai timore illuc prohi
bebant̄ accedere: hoc mihi dissoluere non eēt difficile: nec
si aliqs euangelistaꝝ expressisset q̄diu regnaret archelaus.
Fieri.n. poterat vt p diē festū iter tam ingentē turbā laten
ter ascenderēt mox reuersuri: vbi tn̄ alijs dieb⁹ hitare me
tuerunt: vt nec solēnitate p̄termissa essent irreligiosi: nec cō
tinua māsione cōspicui cū vero etiā de regno archelai oēs
q̄ fuerit diuturnū tacuerint: iste quoq̄z intellectus patz: q̄
lucas dicit: per omnes annos eos ascēdere solitos i hierl̄m:
tunc accipimus factum: cum iam non timeret̄ archelaus.

¶ **Et cum factus esset annorum duodecim: ascē
dentibus illis in hierosolymam s̄m psuetudinē
diei festi: consumatisq̄z diebus cum redirent: re
mansit puer iesus in hierusalē: ⁊ nō cognouerūt
parentes eius. Existimātes aūt illū esse in comi
tatu: venerunt iter diei: ⁊ reqrebāt cū iter cogna
tos ⁊ notos. Et non inuenientes: regressi sunt i
hierusalem requirentes eū. Et factū est post tri
duum inuenerunt illum in templo sedentem i me
dio doctoꝝ audiētē illos: ⁊ iterrogātē eos. Stu
pebant aūt oēs q cū audiebāt sup prudētia ⁊ re
sponsis ei⁹. Et vidētes admirati sūt. Et dixit ma
ter ei⁹ ad illū: Fili qd fecisti nobis sic: Ecce pa
ter tuus ⁊ ego dolētes querebam⁹ te. Et ait ad
illos. Quid ē q̄ me q̄rebatis: Nesciebatis q: in
his q̄ patris mei sunt oportet me eē: Et ipsi non
itellexerunt verbum quod locutus est ad eos.**

CYRIL. Quia dixerat euangelista q̄ puer crescebat ⁊
confortabatur: pprium sermonē verificat: inducens iesum
vna cū sacra virgine in hierusalem ascendentē. vn̄ dr̄: Et cū
fact⁹ esset ie. an. xij. ascen. illis hie. GRECVS. Non eniz
iudiciū sapie trāscēdit etatis mensuram: sed quo tēpore pe
nes nos discretionis ratio perfici cōsueuit. xij. s. anno xp̄i sa
pientia demōstratur. AMBRO. Uel a. xij. anno dn̄ice su
mitur disputationis exordium: hic.n. pdicāde fidei euāgeli
çantiū numerus debebatur. BASI. Possumus ⁊ hoc di
cere: q: sicut septenario numero sic ⁊ duodenario q multi
plicatis inter se inuicez septenarij partibus constat: vl' reꝝ
vel temporum vniuersitas ac perfectio designetur: atq̄z iō
quo oīa loca vel tempora doceat occupari: recte a duodeci
mo numero iubar xp̄i sumit exordiuz. BEDA. in homi.
Q̄ aūt dominus per oēs annos cum parentibus i pasca hie
rosolymā venit: humilitatis est humane indiciū: hoīs nāq̄z
est ad offerenda deo sacrificia cōcurrere: ⁊ cū orationib⁹ cō
ciliare. Fecit ergo dominus iter homines homo natus: qd̄
faciendū hominibus per angelos imperauit deus. vnde di
citur. Scd̄m cōsuetudinē diei festi. Sequamur igit̄ iter hu
mane cōuersationis eius: si deitatis glīam delectamur in
tueri. GRECVS. Celebrato autem festo alijs remeanti
bus: iesus latenter remansit. vnde sequitur. Cōsummatisq̄z
diebus cum redirent: remansit puer iesue in hierusalem: ⁊
non cognouerunt parentes eius. Dicit autem. cōsummatis
diebus: q: septem diebus durabat solēnitas. Ideo autez la
tenter remanet: ne parentes ipedimēto eēnt disputatiōi pa
gēde cū legispitis: vl' forsitā hoc euitās ne videat̄ parentes
contēnere: si mandantibus nō pareret. Latēter ergo rema
net: ne aut retrahatur: aut sit inobediens. ORIGE. Non
aūt miremur parētes vocatos: quoꝝ alter ob partum alter
ob obsequz patris ⁊ matris meruerūt vocabula. BEDA.
in ho. Sz queret aliqs: Quomō dei filius tāta parentuz cu
ra nutritus potuerit obliuiscendo relinq̄: Cui respōdendū:
Quia filij israel moris fuit vt tēporibus festis vel hieroso
lymā cōfluentes: vel ad ppria redeūtes: seorsuz viri: seorsuz
femine incederēt: infantesq̄z vel pueri cū quolibet parente
indifferēter ire potuerint: ideoq̄z mariā vel ioseph vicissim
putasse puerū iesum quē secū nō cernebāt: cū altero paren
te reuersum. vnde seqtur. Existi. au. il. esse i comi. vene. iter
diei: ⁊ requi. eū iter cognatos ⁊ notos. ORIGE. Sicut āt
qn̄ insidiabantur ei iudei: elapsus est de medio eoꝝ ⁊ nō ap
paruit. sic ⁊ nunc puto remansisse pueꝝ iesuz: ⁊ parentes ei⁹
vbi remanserit ignorasse. Seqtur.n. Et nō inue. re. sunt in
hie. req. eum. GLO. Una quidē die reuersi sunt a hierusa
lē. secūda querūt iter cognatos ⁊ notos: ⁊ nō inueniētes ter
tia die regressi sunt in hierusalē: ⁊ ibi inuenerūt. vnde sequi
tur: Et factū est post tri. iue. eū in tēplo. ORIGE. Nō sta
tim vt querit̄ iuenit̄: nō.n. iter cognatos ⁊ carnis ppinquos
inuenitur iesus: neq̄z.n. poterat humana cognatio dei filiū
cōtinere. Nō inuenit̄ inter notos: q: maior est mortali noti
cia in multoꝝ comitatu nō pōt iueniri: nec vbiq̄z iuenerūt:
sed in tēplo. Et tu ergo quere iesum in templo dei: quere in
eccl'a vbi xp̄i s̄monē atq̄z sapiaz. i. filiū dei reperies. AM
BRO. Post triduū repit̄ in tēplo: vt esset idicio q: post tri
duuz triūphalis passionis in sede celesti ⁊ honore diuino fi
dei nr̄e se ondēret: resurgens q mortu⁹ credebat̄. GLO.
Uel q: quesit⁹ aduētus christi a patriarchis añ legē nō est
iuentus: quesitus a pphetis ⁊ iustis sub lege nō est inuent⁹:
quesit⁹ a gentilib⁹ sub grā iuenit̄. ORIGE. Quia v̄o par
uulus erat: inuenit̄ in medio p̄ceptoꝝ sanctificās ⁊ erudiēs
eos. vn̄ dr̄: Sedentē i medio doctoꝝ audientē illos ⁊ inter
rogantem. ⁊ hoc pietatis officio vt nos doceret quid pueris
q̄uis sapiētes ⁊ eruditi sint cōueniret: vt audiāt poti⁹ magi
stros q̄ docere desiderent: ⁊ se vana ostētatiōe nō iactent.
Interrogabat aūt nō vt addisceret: sed vt iterrogans eru
diret. ex vno qppe doctrine fonte manat ⁊ interrogare ⁊ rn̄
dere sapiēter. vn̄ seqt̄: Stupe. āt om. q eum audie. su. pru. ⁊
rn̄. suis. BEDA. Ad ondendū.n. q: homo erat: hoīes ma
gistros humiliter audiebat. ad pbādū v̄o q: d̄us erat eisdē
loquētibus sublimiter rn̄debat. GRECVS. Querit.n.
rationabiliter: audit prudēter: rn̄detq̄z prudēti⁹ qd̄ stuporē
faciebat. vn̄ seqtur: Et vi. admi. sunt. CHRY. sup ioānē:
Nullū qppe miraculū egit dn̄s in pueritia. hoc tamē vnum
pdit lucas: p qd̄ mirabilis videbat̄. BEDA. Diuina siq
dē lingua sapiaz pdebat: sed ifirmitatē etas p̄tendebat hu
manā. vn̄ iudei iter alta que audiūt: ⁊ ifirma que vidēt du
bia admiratiōe turbātur. nos aūt nequaq̄ miremur: si sciē
tes s̄m pphetam q̄ sic paruul⁹ natus est nobis: q̄ p̄manet
de⁹ fortis. GREGVS. Mirāda v̄o d̄i genitrix maternis
affecta viscerib⁹ quasi cū lamētis inq̄sitionē dolorosaz on
dit: ⁊ oīa sicut mater ⁊ fiducialiter ⁊ humiliter ⁊ affectuose
exprimit. vn̄ seqtur: Et dixit mater eius ad illū: Fili qd feci
sti nobis sic. ecce pa. tuus ⁊ ego do. quere. te. ORIGE. No
uerat virgo sacrata hūc nō eē filiū ioseph: ⁊ tn̄ patrē vocat
illi⁹ spōsuz suū: pp iudeoꝝ suspitiōez estimātiū ipm vulgo
fore cōceptū. Dicet̄ aūt forte simplici⁹ q̄ eū honorauit spūs
sanctus p̄ris noie: eo q̄ pueꝝ iesū educauit. artificiosius ve
ro eo q̄ genealogiam ioseph ex dauid pduxit: ne superflua
censeret̄. Cur autē dolētes eū querebāt: an ex eo q̄ perierit
puer: an errauerit: Absit. Nūquid.n. fieri poterat vt perdi
tum formidarent infantem: quē dn̄m esse cognouerant: sz
quomodo tu si qn̄ scripturas legis queris in eis sensum cuz
dolore: non q̄ scripturas errasse arbitreris: sed veritatem

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quā intrinsecus hn̄t queris inuenire.ita illi querebāt iesum: ne forte relinquēs eos reuersus eēt ad celos:cū illi placuisset iter descēsurus.Oportet ergo eū qui querit iesū nō negligenter ꝛ dissolute trāsire sic multi querūt ꝛ nō inueniūt:sȝ cū labore ꝛ dolore. GLO.Uel metuebāt ne qd̄ herodes i īfantia ei⁹ patrasse quesierat:tūc iā in pueritia positū inuenta opportunitate alii iterficerēt. GRECVS.Sȝ ipse dn̄s rn̄det ad oīa ꝛ corrigēs quodāmō dictū ei⁹ de eo q putabat pater.verū patrē manifestat docēs nō p ifima gradi:sȝ in altū extolli.vn̄ seqtur:Et ait ad illos:Quid est q me querebatis? BEDA.Et qd̄ poti⁹ debebat ei cui est eternus filius: mentis oculos attolere cogit.vn̄ seqtur:Nescie.qr in his q̄ pa.mei sunt opor.me eē? AMBRO. Due sunt in christo generatiōes:vna ē paterna:altera materna. pr̄na diuinior: mr̄na vero q̄ in nr̄ȝ laborē vsūqȝ descēdit. CYRIL.Hoc igit dicit ondēs se mēsurā humanā trāscēdere:ꝛ innuēs q sacra virgo effecta sit ministra negocii cū peperit carnē.ipe vero nāliter ꝛ vere de⁹ erat:ꝛ fili⁹ patris excelsi. Hinc aūt valētini seqces audiētes q téplū erat dei pudeāt dicere q creator ꝛ legis de⁹ ꝛ tépli nō ipe pr̄ est christi. EPIPHA. Attēdat ꝛ hebion q post ānos.xii.ꝛ nō post tricesimū annū christus repitur stupēdus in smonibus gr̄e. quāobrē nō est dicere q postq̄ venit ad eū spiritus in baptismo: fact⁹ fuit xp̄s:sȝ ab ipa pueritia ꝛ téplū agnouit ꝛ pr̄ez. GRECVS. Hec ē demōstratio prima sapie ꝛ virt⁹ pueri iesu. que nāqȝ puerilia eius vocant:diabolice putamus esse considerationis:nisi quis ea sola velit acceptare nequaq̄ his q̄ tenem⁹ oppugnantia:sed magis consona ppheticis dictis: quia speciosus p filiis hoīum:ꝛ matri obediens:ꝛ moribus facetus: ꝛ visu nō modicū venerādus ꝛ placidus:ad loquendum facundus:dulcis ꝛ puidus:ꝛ multū strēnuitate cognit⁹ tanq̄ qui repletus sapia fuerat:ꝛ sicut in aliis sic conuersationis humane atqȝ locutionis q̄uis supra hominem terminus ꝛ rō:mansuetudo.n.sibi precipuū. Super hec aūt omnia vbi ascendit super verticem eius:nec humana manus excepta mr̄na. Hic aūt possumus vtilitatē cōsequi.Dum.n.mariaȝ increpat dn̄s querentē ipsum inter ppinquos: omissionem vinculorū sanguinis apertissime suggerit:ondens q nō contingit metā pfectionis attingere eū:q adhuc vagatur in his que corpori cōferunt:ꝛ q homo deficit a pfectione per affectū cognatorū.Seqtur:Et ipsi nō intel.ver.quod locu.est ad illos. BEDA.Quia.s.de sua diuinitate ad eos loquebatur. ORIGE.Uel nesciebant vtrū dicēs:in his pue patris mei sunt:significaret i téplo:an aliqd altius ꝛ qd̄ magis edificat.Unusqsqȝ.n.nr̄ȝ si bon⁹ fuerit:poti⁹ sessio dī pr̄is ē. Siqs aūt nostrū sessio dei patris est:hēt in medio sui iesum.

¶ Et descendit cum eis: ꝛ venit nazareth ꝛ erat subditus illis. Et mater eius cōseruabat omnia verba hec cōferēs i corde suo. Et iesus pficiebat sapientia ꝛ etate ꝛ gratia apud deum ꝛ hoies.

GRECVS:Totam intermediā christi vitā que est iter ostensionē etatis ꝛ tempus baptismatis velut immunē alicuius famosi ꝛ publici miraculi ꝛ doctrine euangelista sub vno verbo colligit dicēs:Et descē.cū eis: ꝛ venit naçareth. ORIGE.Crebro iesus descēdit cū discipulis suis nec semp versat i mōte.qr nō valebāt q variis morbis laborabant ascendere in montē.iccirco ꝛ nunc descēdit ad illos q deorsum erāt.Seqtur:Et erat subdit⁹ illis. GRECVS:Quādoqȝ.n.verbo prius leges instituens:ipse secundario opere cōprobabat:sicut illud:Bon⁹ pastor aīaȝ suā ponit pro ouibus suis.Ipse nāqȝ paulo post nostram salutem exquirens aīam exposuit ppriā.aliquando vero prius viuēdi pponit exemplar:ꝛ postea pmebat verbotenus sanctionem: sicut hic:hec tria pre ceteris opere monstrans:diligere deum:honorare parentes: deum vero ꝛ ipsis pre ferre parentibus Cū.n.reprehēderet a parentib⁹ minoris cure cetera reputat q̄ que sunt dei:deniqȝ ipsis quoqȝ parētib⁹ obedientiā prestat. BEDA.Quid.n.magister virtutis nisi officiū pietatis ipleret:Quid iter nos aliud q̄ quod agi a nobis vellȝ: ageret? ORIGE.Discam⁹ ergo ꝛ nos filii parētib⁹ nostris esse subiecti:q si patres nō fuerint: subiciamur his qui patrum habent etatē. Jesus fili⁹ dei subiicitur ioseph ꝛ marie: ego vō subiciar episcopo q mihi cōstitut⁹ est pr̄:puto q intelligebat ioseph:qr maior se erat iesus:ꝛ trepidus moderabat imperiū.Uideat ergo vnusqsqȝ q sepe q subiect⁹ ē maior sit.qd̄ si intellexerit:nō eleuabit supbia q est sublimior dignitate:sciēs sibi meliorē eē subiectū. GREGO.nisen⁹. Amplius q̄m impuberib⁹ adhuc ē ipfecta discretio: egetqȝ per puectos ad statū puehi perfectiorē.iō cū ptigisset duodecimū ānū:paret parentib⁹ vt ondat q qcqd p pmotionē pficit:anq̄ ad finē pueniat:obedientiā tanq̄ pducentē ad bonū vtiliter amplexat. BASI.in libro religionū.Ab ipa aūt pmeua etate parentib⁹ obediēs quēlibet laborē corporeum humiliter ꝛ reuerenter sustinuit.Cum.n. hoies. cēnt honesti ꝛ iusti:egeni tamē necessariorū penuriā patiētes: teste presepi part⁹ venerādi mistro.manifestū est q sudores corporeos cōtinuo frequētabāt:necessaria vite sibi querentes:iesus aūt obediens illis vt scriptura testat etiā in sustinēdo labores subiectionē plenariā sustiebat. AMBRO. Et miraris si patri defert qui subditur matri? nō vtiqȝ ifirmitatis:sed pietatis est ista subiectio. Attollat lȝ caput hereticus vt alienis auxiliis asserat q mittit idigere. Nūqd ꝛ humano egebat auxilio:vt materno seruiret imperio? deferebat ancille:deferebat simulato patri:ꝛ miraris si deo detulit:an homini deferre pietatis ē:deferre deo:ifirmitatis?

BEDA.Uirgo aūt siue q̄ intellexit siue q̄ nōdū itelligere potuit oīa sua pariter i corde q̄si rumināda ꝛ diligentius scrutāda recōdebat.vn̄ seqt:Et mr̄ ei⁹ cōser.oīa ver.hec cōfe. i cor. suo. GRECVS.Cōsidera prudētissimā mulierē mariā:ve sapie mr̄em q̄lr scholaris sit pueri. Non.n.vt puero: neqȝ vt viro:sȝ vt dō vacabat: vlteri⁹ ꝛ illius voces dīnas ꝛ opa reputabat:iccirco nil ex dictis aut actis ab eo icassū illi patebat:sed sic ipm verbū prius in visceribus ita nunc eiusdem modos ꝛ dicta cōcipiebat:ꝛ in corde suo quodammodo fouebat:ꝛ hoc quidē iā secū in pn̄ti cōtéplabat.hoc autē expectabat in futurū clarius reuelandū:ꝛ hac quidem tāq̄ regula ꝛ lege ꝛ per totā vitā vtebat.vn̄ seqtur:Et iesus pficiebat etate ꝛ sapia ꝛ gr̄a apd̄ deū ꝛ hoies. THEOPHI. Sȝ iquiūt: Qūo pōt equalis patri eē in suba:q quasi imperfectus crescere dr̄:nō aūt in eo q est vbū dr̄ incrementū suscipere:sed in eo q fact⁹ est hō.Si cui vere pfecit:postq̄ factum est caro q añ imperfect⁹ extiterat:qd ergo gr̄as agim⁹ ei velut incarnato pro nobis? Qualiter aūt si ipse est vā sapiētia:in sapientia pōt augeri? vel qualr q ceteris largitur gr̄am:ipe i gr̄a pmouet? Ampli⁹ si nemo scādaliçat cū audit q vbū seipm humiliauerit:ifima q̄dā de deo vbo sentiens:sed poti⁹ mirat mīam ei⁹:quō nō ē supuacaneū scādaliçari audiēdo q pficit? Nā sic p nob humiliat⁹ ē:sic p nobis pfecit vt nos in eo pficiam⁹ q lapsi fuim⁹ p pctm̄.nā qcqd spectat ad nos ipse vere pro nobis xp̄s suscepit: vt cūcta reformet in melius. CYRIL.Et attēde q nō dixit pficere vbū sȝ iesū:ne simplex vbū pficere intelligas:sȝ vbū caro factū. THEOPHI.Et sic vbū i carne passum fatemur: q̄uis sola caro fuit passa:qr caro vbi erat q̄ patiebat:ita pficere dr̄ ex eo q humanitas pficiebat in ipso. GREGO. naçançenus.Dicit aūt sm̄ humanitatē pficere:nō q ipa suscipiat augmentū que ab initio fuit pfcā:sȝ ex eo q paulati manifestabat. THEO.Nālis.n.lex respuit hoiem sensu maiore vti q̄ etas corpis patiat:erat itaqȝ vbū factū hō ifectū:cū sit virt⁹ ꝛ sapia pr̄is.Uerū:qr dandū erat aliqd ne nāe morib⁹:ne aliqd̄ extraneū a vidētib⁹ reputet tanq̄ hō

paulati crescēte corpore manifestabat seipm:ꝛ quotidie sapiētior ab audientib⁹ ꝛ videntib⁹ censebat. GRECVS. Proficiebat ergo sm̄ etatē qdē corpore in virilē statū promoto.sapia aūt p eos q ab eo diuina docebant.gratia vero qua cū gaudio promouemur:credētes in fine obtinere que ab ipso pmissa sūt:vt hoc quidē apd̄ deū ex eo q assumpta carne paternū opus peregit:apd̄ hoies vō p cōuersationem eorū a cultu idolorū ad sūme trinitatis notitiā. THEO. Dicit enī:Apud deū ꝛ hoīes:qr prius decet placere deo ꝛ postea hoībus. GREGO.nisenus. Differenter etiaȝ pficit verbū in his q ipm suscipiūt:sm̄ enim mensuram illius apparet:aut infans:aut adultus: aut perfectus. Capi. III.

Anno autē quintodecimo iperii tyberii cesaris:procurāte pōtio pilato iudeā:tetrarcha aūt galilee herode: philippo aūt fratre ei⁹ tetrarcha ituree: ꝛ traconiditis regionis: ꝛ lysania abiline tetrarcha:sub principibus sacerdotū anna ꝛ caypha:factum est verbum domini sup ioannem zacharie filium in deserto.

GREGO.in ho. Redēptoris pcursor quo tempore vbuȝ pdicationis accepit:memorato romane reipu.principe ꝛ iudee regibus designat cū dicit:Anno aūt quintodecimo imperii tyberii cesaris.qr.n.illū pdicare veniebat:q ex iudea quosdā:ꝛ multos ex gentib⁹ redēptur⁹ erat:per regē gentiū ꝛ pncipes iudeorū pdicationis ei⁹ tpa designant. Qr autēȝ gentilitas colligenda erat in romana repu.vn⁹ prefuisse describit cū dr̄:Imperii tyberii cesaris. GRECVS.Mortuo enī augusto monarcha a quo romani pncipes nomē augusti adepti sunt:tyberius post illuȝ ad iura monarchie succedēs.xv.annū suscepti principat⁹ agebat. ORIGE.Et in pphetico quidē sermone solis iudeis pdicato:solū iudeorū regnū describit.Uisio ingt esaie i dieb⁹ oçie ioathā ꝛ achaç regū iuda.at in euāgelio qd̄ erat pdicandū vniuerso mūdo dn̄ium describit tyberii cesaris:q toti⁹ orbis dn̄s videbat. verū si solū hi qui sunt de gentib⁹ essent saluandi: satis erat soli⁹ tyberii facere mētionēȝ.Sȝ qr oportebat ꝛ iudeos credere.ob hoc etiā iudeorū regna describunt: seu tetrarchie cū subdit: Procurāte pontio pylato iudeā:tetrarcha autēȝ galilee herode philippo autem fratre eius tetrarcha ituree ꝛ traconitidis regionis:ꝛ lysania abiline tetrarcha. GREGO.in homi.Quia enim iudea erat pro culpa pfidie dispgenda in iudee regno:per partem ꝛ partem plurimi principabātur:sm̄ illud:Omne regnum in seipm diuisum desolabitur. BEDA.Pylatus qdē.xii.āno tyberii cesaris i iudeam missus pcurationē gētis suscepit:atqȝ ibi p.x. cōtinuos annos vsq̄ ad ipm pene finē tyberii pdurauit. Herodes āt ꝛ philippus ꝛ lysanias filii sunt herodis illius:sub quo dn̄s natus est:inter quos ꝛ ipse herodes archela⁹ frater eorū decē ānis regnauit:q a iudeis apud augustū criminat⁹.apd̄ viennaȝ exilio periit. Regnū aūt iudee quo minus validum fieret idē august⁹ per tetrarchias diuidere curauit. GREGO.in ho.Et qr ioānes illū pdicauit:q simul rex ꝛ sacerdos existeret:lucas euangelista pdicationis ei⁹ tpa nō solū per regnū:sȝ ēt p sacerdotiū designauit.vn̄ subdit.Sub pnci.sacer.anna ꝛ caypha. BEDA.Ambo quidē incipiente pdicatōe ioānis.i.annas ꝛ cayphas pncipes fuere sacerdotū: sed annas illū annū:cayphas vō eū quo crucē dn̄s ascendit admistrabat trib⁹ aliis i medio pōtificatu pfunctis:verū hi maxime q ad dn̄i passionē ptinēt:ab euāgelista cōmemorātur. Legalib⁹ nanqȝ tūc preceptis vi ꝛ ambitōe cessantibus nulli pontificat⁹ honor vite vel generis merito reddebat: sȝ romana ptāte sūma sacerdotii pstabat. Joseph⁹.n.refert q valerius gracchus āna a sacerdotio dturbato ismaelem pontificem designauit filiū baphi:sȝ ēt hūc non multo post abiiciēs:eleaçarū ananie pōtificis filiū subrogauit. post ānū vō ꝛ hūc arcet officio ꝛ simōi cuidā caphi filio pōtificat⁹ tradidit ministeriū:quo nō ampli⁹ ipse q̄ vni⁹ āni spatio pfunctus iosephū:cui ꝛ cayphas nomē fuit:ita accepit successorē q hoc oē tp̄s quo dn̄s nr̄ docuisse describit: itra quadriēnii spatia coartat. AMBRO.Cōgregatur⁹ āt eccl'aȝ dei filius añ opat in suulo.Et iō bn̄ dr̄:Factū ē vbū dn̄i sup ioānē çacharie filiū:vt ecclesia nō ab hoie cepit sȝ a vbo.Bn̄ autē lucas cōpendio vsus ē:vt ioānē declararet pphetā dī.Factū ē sup eū vbū dei:alia non adderet.nnll⁹.n.eget iudicio sui q vbo dei abūdat:vnū itaqȝ dicēs:oīa declarauit. At vō matthe⁹ ꝛ marc⁹ ꝛ vestitu ꝛ cinctu ꝛ cibo pphetā declarare voluerūt. CHRY.Uerbū aūt dei hic mādatū eē dr̄:qr non a se venit çacharie fili⁹ sȝ deo ipȝ mouēte. THEOPHI. Per totū aūt tp̄s pteritū vsqȝ ad sui ondsionē occult⁹ fuit in deserto.ꝛ hoc est qd̄ subdit:In deserto. vt nulla suspitio innascat hoībus vt gr̄a affinitatis ad christū vel cōuersatiōis a teneris ānis:talia d ipo testaret.vn̄ ipe testificās dicebat Ego nesciebā illū. GRE.nisen⁹. Simul etiā qui in spiritu ꝛ vtute helie hāc vitā igressus ē:amot⁹ a cōuersatiōe humana inuisibilium speculatiōi vacans:ne huiusmodi fallaciis que p sensus ingerūt assuetus:q̄ndā cōfusionē ac errorē icurreret erga viri boni discretionē.Et iō ad tantam diuinaruȝ gratiarū eleuat⁹ ē apicē:vt plusq̄ pphetis sibi gr̄a ifunderetur.qr mundū ꝛ exp̄s cuiuslibȝ nālis passionis:desideriū suum a principio vsq̄ ad finem diuinis aspectibus obtulit.

AMBRO.Desertū etiam est ipsa ecclia:quia plures filii deserte magis q̄ eius que hȝ viruȝ.Factū est ergo verbum dn̄i vt q̄ erat ante deserta:fructū nobis terra generaret.

¶ Et venit in oēm regionem iordanis predicans baptismum pnie in remissionem peccatorū:sicut scriptum est in libro sermonum esaie prophete: Uox clamantis in deserto:parate viam domini: rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur: ꝛ omnis mons ꝛ collis humiliabitur. Et erunt praua in directa ꝛ aspera in vias planas: ꝛ videbit omnis caro salutare dei.

AMBRO.Factū verbū vox secuta ē.Uerbū.n.prius intus opat:seqtur nobis officiū.vn̄ dr̄:Et ve.in oēm regioneȝ iordanis. ORIGE.Jordanis idē ē qd̄ descēdēs: descēdit .n. dei filius aqua salubris.Que aūt loca dcebat pambulare baptistā:nisi iordani circūadiacētia? vt siquē penitere cōtingeret ptinus occurreret fluēti humilitas ad recipiendū pnie baptismū.Subdit.n.pdi.bapti.peni.i remissio.pctōrū. GRE.in ho.Cūctis legētib⁹ liqt:qr ioānes baptismū pnie nō solū pdicauit:verū ēt qbusdā dedit:tn̄ baptismū suū in remissionē pctōrū dare nō potuit. CHRY.sup ioannē: Cū .n.nōdū oblata eēt hostia nec dscēdisset spūs: qualiter erat fiēda remissio? Quid ē ḡ q lucas dic: In remissionē pctōrū? Erāt siqdē iudei ignari:nec culpas ppas ppēdebāt.Qm̄ igr h erat cā malorū vt pctā agnoscerēt ad redēptorē q̄redū: venit ioānes hortās illos pniam agere:vt p pniam effecti meliores atqȝ cōtriti ad recipiendā veniā satagant. Apte ergo cū dixisset:q venit pdicans baptismū pnie in remissionem peccatorū.q.d. Jccirco suadebat illis penitere: vt subsequētem veniam facilius ipetrarēt:credētes in christū.nam nisi pnia ducerent: nequaq̄ exposcerēt gr̄am.vnde baptima illud nullā aliā hȝ cāȝ:nisi q pparatoriū erat ad fidē christi.

GRE.in ho.Uel ioannes dr̄ pdicans baptismum pnie in remissionē pctōrū:q̄m baptismuȝ qd̄ peccata solueret: quia dare nō poterat pdicabat: vt sicut incarnatū verbum pr̄is pcurrebat vbo pdicationis:ita baptismū pnie quo pctā soluunt: pcurreret suo baptismate:quo pctā solui nō possunt.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

AMBRO.Et ideo pleriq3 sancto ioãni typũ legis imponunt:eo ꝙ lex pctm̃ denũciare potuit: donare non potuit. GREGO.naçançenus.Et vt aliquaten⁹ de baptismatũ dr̃ia disseram⁹ baptiçauit moyses:ſ3 ĩ aq̃ nube ⁊ mari. hoc aũt figuraliter agebat̃.Baptiçauit quoq3 ioãnes non vtiq3 ritu iudeoꝝ:nõ.n.solũ ĩ aqua:ſ3 etiã in remissionẽ pctõꝝ:nõ tñ oĩno spiritaliter:neq3.n.addit in spũ.Baptiçat iesus:ſ3 in spũ:⁊ hic est ꝑfectio.Est quoq3 quartũ baptisma:qđ fit per martyriũ ⁊ sanguinẽ:quo ẽt ipse xp̃s est baptiçatus:qđ ceteris est venerabilius nimis eatenus quatenus iteratis contagijs nõ fedat̃.Est etiã qntũ ex lachrymis: laboriosius tñ iuxta qđ qdem singulis noctib⁹ suũ rigat cubile ⁊ stratum in lachrymis.Seqt̃:Sicut scriptũ est in libro esaie ꝓphe: Uox clamãtis in deserto. AMBRO. Bñ vox dr̃ ioãnes vbi ꝓnũci⁹:q2 vox ꝓcedit inferior:vbũ sequit̃ quod ꝓcellit. GREGO.Qui ẽt in deserto clamat:q2 derelicte ac destitute iudee solatiũ redẽptõis ãnunciat.Quid aũt clamaret apit̃:cũ dr̃:Parate viam dñi:rectas facite semitas ei⁹.Ois eni q fidẽ rectã ⁊ bona opa ꝓdicat.qd aliud q̃3 venięti dño ad corda audiẽtiũ via3 parat:vt rectas deo semitas faciat: dũ mũdas ĩ aĩo cogitatões ꝑ ſmonem bone ꝓdicatõis format: ORIGE.Uel ĩ corde nostro via ꝑparãda ẽ dño magnũ.n.ẽ cor hoĩs ⁊ spatiosũ:si tñ fuerit mũdũ: neq3 ĩ corporis q̃3titate:ſ3 ĩ vtute sensuũ magnitudinẽ ei⁹ itellige:q̃ tãtã sciã3 capiat vitatis.Prepara g̃ ĩ tuo corde viã dño ꝑ ↄuersationẽ bonã:⁊ egregijs vl' ꝑfectis opib⁹ dirige semitã vite: vt ĩ te ſmo dĩ absq3 offensa ꝑambulet. BASI.Et q2 semita ẽ via quã ꝓcedentes calcauerãt:⁊ quã ꝑores hoĩes corruperũt cã iterato dirigere iubet ſmo ill' q a ꝓcedẽtiũ çelo recedũt. CHRY.Clamare aũt:Para.viã do.nõ regis erat ſ3 ꝓcursoris officiũ.Et iđ eũ vocauerat vocẽ:q2 vbi erat precursor. CYRIL.S3 q̃si qs rñderet ⁊ diceret:Qual'r via3 ꝑparabim⁹ dño:vl' q̃l'r ei⁹ semitas rectas faciem⁹:cum pl'a sint impedimẽta honestã vitã volẽtib⁹ ducere:Ad hoc ꝓpheticus ſmo rñdet.Sũt.n.vie q̃dã ⁊ semite neq̃q̃3 ad eundũ habiles:adeo vt alicubi ad tumulos ⁊ iuga tollãt̃:alicubi decliues sint.⁊ ad hoc remouendũ dĩc̃.Ois val.imple. et om.mons ⁊ col.humiliabit̃. Quedã viaꝝ inequal'r disposite sunt:⁊ dũ nũc sursũ erigunt:nũc vergũt dorsũ: valde sũt ad eundũ difficiles:⁊ q̃3tũ ad hoc subdit: Et erũt praua in directa:⁊ aspera ĩ vias planas. Hoc aũt ĩtelligit̃ actu3 eẽ:ꝑ nostri saluatoris potẽtiã.quõdã.n.euãgelice cõuersatiõis ⁊ vite iter erat ad eundũ difficile:ex eo ꝙ ⁊ mẽtes singuloꝝ mũdane voluptates oppresserãt:vt aũt de⁹ factus hõ pctm̃ dãnauit in carne explanata sũt oĩa:⁊ reddita sũt ad eundu3 facilia:⁊ nec collis nec vallis proficere volentibus obuiat.
ORIGE.Qñ.n.venit iesus ⁊ spm̃ suũ misit:oĩs vallis repleta ẽ operib⁹ bonis ⁊ fructib⁹ spũsſci:quos si habueris nõ solũ vallis eẽ desistis:ſ3 ẽt mõs dei eẽ ĩcipies. GREGO. nissenus.Uel quietã in virtutibus cõuersationẽ significat ꝑ cõualles:ſm illud psalmi.Ualles abundabunt frumento.
CHRY.Elatos aũt superbos noĩe montis denunciat: quos xp̃s humiliauit.Colles aũt desperatos appellat:nõ solum ob superbiam mentis sue:sed ꝓpter desperatiõis sterilitatem:collis.n.nullus fructus ꝓducit. ORIGE. Ul' intelligas qñ mõtes ⁊ colles q sũt aduersarie ꝑtãtes: ꝑ aduẽtũ xp̃i ꝓstrati sũt. BASI.Sicut aũt colles respectu montiũ magnitudine differũt ĩ alijs sũt idem:sic ⁊ aduerse potestates ꝓposito quidem conformes sunt:ĩmanitate tñ offensionũ secernuntur. GREGO.in homi.Uel vallis impleta crescit:mons aũt ⁊ collis humiliatus decrescit: quia ĩ fide christi ⁊ gentilitas plenitudinẽ gratie accepit:⁊ iudea ꝑ errorem perfidie h̃ vnde tumebat perdidit.Humiles eni3 donũ accipiunt quod a se corda superbientium repellunt.
CHRY.Uel ꝑ hoc declarat legis difficultatẽ in fidei facitatem conuersam:ac si dicat:non vlterius sudores ⁊ dolores ĩminent:sed gr̃a ⁊ remissio pctõꝝ facilẽ viã pariunt ad salutẽ. GRE.nisen⁹:Uel iubet valles ĩpleri: deijci vero colles ⁊ mõtes:volẽs oñdere ꝙ nec ob defectũ virtutis ordo sit concauus:nec discrepet ob excessum. GRE.ĩ ho. Praua aũt directa fiunt:cũ maloꝝ corda ꝑ iniusticiã detorta ad iustitie regulã dirigunt̃.Aspa aũt in vias planas imutant̃:cũ ĩmites atq3 iracũde mẽtes ꝑ infusionẽ superne gr̃e ad lenitatẽ mãsuetudinis redeũt. CHRY. Deinde horũ subijcit cã3 dicẽs:Et vide.om.ca.salu.dei.oñdens qñ vsq3 ad fines mũdi diffundet̃ euãgelij virt⁹:atq3 cognitio ex more ferino ⁊ obstinata volũtate: ad mãsuetudinẽ ⁊ lenitate3 humanũ genus cõuertens.Nõ ãt solũ iudei ⁊ ꝓseliti:immo tota humana natura salutare dei videbit. CHRY.i.pr̃is qui filium misit vt nostrũ saluatorẽ.Caro autẽ ad pũs accipitur pro toto homine. GRE.ĩ ho.vel alter: Omnis caro .i.omnis homo salutare dei videlic3 christu3 in hac vita videre non potuit.ꝓpheta ergo oculũ ad extremu3 iudicij diem tendit:qñ hunc oẽs ⁊ electi ⁊ reprobi pariter videbunt.

¶ Dicebat ergo ad turbas que exibant vt baptiçarẽtur ab ipso. Genimina viperarũ:quis oñdet vobis fugere a ventura ira: facite ergo fructus dignos pñie: ⁊ ne ceperitis dicere:patre3 hẽm⁹ abraã. Dico.n.vobis: q2 potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Jã.n.securis ad radicẽ arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciẽs fructũ bonũ excidet̃ ⁊ in ignẽ mittet̃.

CHRY.Manẽs aliqs ĩ pristino statu ⁊ mores suos ⁊ cõsuetudinẽ nõ reliquẽs:nequaq̃3 rite ad baptismũ venit. Si qs ergo velit baptiçari:egrediat̃.vñ signanter dr̃: Et dice. ad tur.q̃ exi.vt ba.ab ipo. Egrediẽtib⁹ itaq3 ad lauacꝝ turbis loquit̃ que sequũt̃.Si.n.iã egressi essẽt:nequaq̃3 ad eos diceret:genimina viperaꝝ. CHRY.Jlle itaq3 cultor deserti videns oẽs ĩcolas palestine circũstãtes ip3 ⁊ admirantes:nõ flectebat̃ ꝑ tanta reuerẽtia:ſ3 ĩsurgẽs in ipsos arguebat eos.Sacra ãt scriptura ſ3 stimulãtes passiões plerũq3 ferarũ noĩa ĩponit hoĩbus.Interdu3 canes eos noĩans cã ꝓcacitatis:equos ob luxũ:asinos ꝓpter demẽtiã: ⁊ leones: ⁊ pardos cã rapacitatis ⁊ petulãtie:aspides cã doli:serpẽtes ⁊ vipas cã veneni ⁊ calliditatis.Uñ ⁊ nunc ioãnes iudeos audacter genimina viperaꝝ vocat. BASI. Oportet autẽ scire ꝙ hec noĩa nat⁹ ⁊ fili⁹ de aĩalib⁹ dicũt̃. genimẽ vo põt dici fet⁹ añq̃3 efficit̃: fruct⁹ etiã palmaꝝ genimina dicunt: raro aũt in aĩalibus accipiũt̃ ⁊ semꝑ ĩ malo. ORIGE.Gerũt aũt viperã marẽ cocũdo necare:cuius semẽ excrescens ꝑimit matrẽ:⁊ sic ꝓdit ĩ lucẽ scisso parẽtis vtero in vindictã quodãmõ parẽtis genitoris.itaq3 parricida ẽ ꝓles vipa.Tales erãt iudei q patres spirituales coꝝ atq3 doctores occidebãt.Quid aũt si ĩuenit eos peccãtes ſ3 ĩcipiẽtes cõuerti:nõ debebat eis cõuitiari ſ3 ꝑmulcere: Dicẽdum ꝙ nõ adhibebat mentẽ his q̃ fiebãt exteri⁹.mẽtis.n.eoꝝ archana cognouerat dño reuelãte.nimis.n.se iactabãt ĩ ꝓgenitorib⁹. Hãc ergo radicẽ scindẽs noĩat illos genimina viperaꝝ nõ qde3 vitupans patriarchas:aut eos vipas noĩans. GRE.Sed q2 ꝑ hoc ꝙ bonis ĩuidẽt eosq3 ꝑsequunt̃:patꝝ suoꝝ carnalium vias sequẽtes:q̃si venenati filij de veneficis parẽtibus nati sunt.Quia vo supradicta sñia intẽdit ꝙ extremo christus examine ab oĩ carne videbit̃:recte subdit̃:Quis osten. vobis fugere a vẽtura ira:Uẽtura ira est animaduersio vltionis extreme. AMBRO.Ostendit̃ aũt his dei miseratione infusa prudẽtia:vt gerant suoꝝ pñiam delictoꝝ futuri terrorẽ iudicij prouida deuotione metuentes: aut fortasse iuxta qđ scriptum est:Estote prudentes sicut serpẽtes.oñdunt̃ hr̃e prudẽtiã naturalẽ q ꝓfutura videãt ⁊ spõte deposcant:sed adhuc noxia non relinq̃nt. GREGO. in homi.

Q2 vero tunc fugere ab ira peccatorũ nõ valet:q nũc ad lamenta pñie nõ recurrit. Subdit̃: Facite ergo fruct⁹ dignos pñie. CHRY.Nõ.n.satis est penitẽtib⁹ peccata dimittere:sed opus est eius fructus ferre ſm illud:Declina a malo: ⁊ fac bonũ.sicut nõ sufficit ad sanationẽ sagittã euellere: ſ3 oportet vlceri medicamẽtũ apponere.Nõ aũt dicit fructũ sed fructus:copiã designãs. GREGO.in homi. Nec solũ fruct⁹ pñie:ſ3 dignos pñie admonet eẽ faciẽdos.Quisqs.n. illicita nulla cõmisit:huic cõcedit̃ vt licitis vtat̃: ac siqs in culpa3 lapsus est:tãto a se licita d3 abscidere:q̃3to meminit se ꝑpetrasse illicita.Neq3.n.par fruct⁹ eẽ boni operis deb3 ei⁹ q min⁹ ⁊ q ampli⁹ deliqt:aut eius qui in nullis: ⁊ eius q ĩ quibusdã facinoribus cecidit.ꝑ hoc ergo cuiusl3 ↄscientia cõuenit̃:vt tãto maiora querat bonoꝝ opeꝝ lucra ꝑ pñia3: q̃3to grauiora sibi intulit dãna per culpa3. MAXI.Pñie fructus est impassibilitas aĩe qua plenarie non fruimur:dũ interdum passionibus instigamur:nõdũ eni fruct⁹ pñie dignos pegimus.peniteamus ergo veraciter vt a passionib⁹ expediti pctõꝝ veniã cõsequamur. GREGO.in ho.S3 iudei de generis nobilitate gloriantes:iccirco se agnoscere peccatores nolebant:q2 de habrae stirpe descẽderant: qb⁹ recte dr̃:Et ne cepitis dicere: pr̃e3 hẽm⁹ abraã. CHRY. Nõ hoc indicãs ꝙ ab abraã nãli origine nõ descenderãt:ſ3 q2 nihil ꝓdest ab abraã descendisse:nisi ſm virtute3 cognationẽ obseruent.Cognationis nãq3 leges cõsueuit scriptura vocare:nõ eas que ſm naturã cõsistunt:ſ3 que deriuant̃ a virtute vel vitio.Quib⁹ nãq3 se qsq3 cõformẽ statuit:hoꝝ fili⁹ vel frater vocat̃. CIRYL.Quid.n.confert carnalis generositas:nisi cõsimilibus studijs fulciat̃: Uanũ est igit̃ extolli de bonis ꝓdecessoribus:⁊ deficere ab eoꝝ vtutibus. BASI.Neq3.n equũ velocẽ eẽ facit pr̃is erga cursum strenuitas:sed veluti ceteroꝝ aĩaliũ ꝓbitas cõsiderat̃ in singulis:sic quoq3 laus ꝓpria viri discernit̃ quã pn̄tiũ bonoꝝ in se ↄprobat argumentũ.Turpe nãq3 ẽ alienis ornari decoribus:quẽ virtus ꝓpria nõ venustat. GRE.nisenus: Sc igr̃ iudeoꝝ ꝓmulgato exilio:ↄnter ingerit cõuocationẽ gentilium:quos lapides appellat.vñ seqtur: Dico.n.vobis q2 põt de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. CHRY.q.d. Ne putetis ꝙ si vos perieritis filijs priuet̃ patriarcha.põt eni deus etiã ex lapidibus hoĩes illi prebere:⁊ ad illũ ꝓducere sanguinẽ:nã ⁊ ab ipso ꝓncipio sic euenit.Et nãq3 qđ est ex lapidib⁹ hoĩes fieri:equipollet exitus filij ab illo emortuo vtero sare. AMBRO.S3 l3 de⁹ possit diuersas ↄuertere ⁊ mutare naturas:tñ mihi plus mysteriũ q̃3 miraculu3 ꝓdest.Quid.n.aliđ q̃3 lapides habebãt̃:q lapidib⁹ ſuiebãt̃: siles vtiq3 his q fecerãt eos.Prophetat̃ igitur saxosis gentilium fides ĩfundẽda pectorib⁹:⁊ futuros per fidẽ abrae filios oraculo pollicent̃.Ut aũt scias q2 lapidib⁹ comparati sunt hoĩes:arborib⁹ quoq3 hoĩes cõparauit cũ subdit. Jam eni securis posita est ad radicẽ arboris.Exẽpli aũt iđ facta est mutatio:vt illo cõparatõis ꝓcessu qdã intelligat̃ hoĩ clementior iã ꝑfect⁹. ORIGE.Et qdẽ si iã irrueret ↄsumatio ⁊ tẽpoꝝ finis ĩstaret : nulla mihi qđ nasceret̃.dicerẽ enim ꝓpterea hoc ꝓphatũ eẽ:q2 illo tp̃e ↄplebit̃.Cũ ãt tãta post secula fluxerit quo spũsſcũs h̃ dicit:ego puto israelitico populo ꝓphetari ꝙ ꝓcisio eius vicina sit.His.n.q egrediebãtur ad eũ vt baptiçarent̃:h̃ iter cetera loqbat̃. CYRIL. Securi ergo ĩ pn̄ti noĩat mortiferã iram: q̃ diuinitus irruit in iudeos ꝓpter exercitã ĩpietatẽ ĩ xp̃3:nõ tñ hesisse radici securi prenunciat:ſ3 ad radicẽ.i.iuxta radicẽ posita3.Decisi nanq3 fuerũt rami:nec radicitus extirpata est plãta: relique eni israel salue fiẽt. GREGO.in ho.Uel aliter:Arbor h⁹ mundi est vniuersum genus humanũ.Securis vo ẽ redemptor noster:q velud ex manubrio ⁊ ferro tenetur ex hũanitate:sed ĩscidit ex diuinitate:que videlicet securis iam ad radicem arboris posita est:q2 ⁊ si ꝑ patiẽtiã expectat:videtur tñ quid factura ẽ.Et notãdũ ẽ ꝙ nõ iuxta ramos securi3 positam:sed ad radicẽ dicit. Cum.n.malorum filij tolluntur: quid aliud q̃3 rami infructuose arboris abscinduntur: Cu3 vero tota simul ꝓgenies cũ parente tollitur:infructuosa arbor a radice abscisa est.Unusqsq3 aũt puersus paretam citius gehenne cõcrematiõnẽ ĩuenit q fructũ boni operis contẽnit.vnde seqtur:Omnis ergo ar.que nõ fa.fru. bo.exci.⁊ ĩn ig.mittet̃. CHRY.Eleganter dictũ est: Nõ faciẽs fructum.⁊ adijcit̃:Bonũ.officiosum eni hoc animal de⁹ ⁊ creauit ⁊ naturalis est sibi exercitioꝝ ĩstantia:ocium vero innaturale. Obest eni3 iertia etiã cũctis corporis membris:nulli aũt vt aĩe.Ea namq3 cũ cõtinuo sit naturaliter mobilis: ociari non patit̃.sicut aute3 ociũ malũ est:ita ⁊ indecens exercitiũ.Ex eo aũt ꝙ ꝓmisit pñiam predicat ꝙ securis adiacet:nõ qdẽ inscidẽs:sed terrorẽ incutiens. AMBRO.Faciat ergo fructũ qui põt gratie:q deb3 pñie: adest dominus q fructũ requirat: fecundos viuificet:steriles reprehẽdat.

¶ Et interrogabant eum turbe dicẽtes: Quid ergo faciemus: Respondẽs aũt dicebat illis: Qui h3 duas tunicas det non habẽti: ⁊ q h3 escas: similiter faciat. Uenerũt ãt ⁊ publicãi vt baptizarent̃ : ⁊ dixerũt ad illũ : Magister:qd faciem⁹: At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̃3 quod constitutũ est vobis faciatis. Interrogabant aũt eũ ⁊ milites dicẽtes : Quid faciem⁹ ⁊ nos: Et ait illis: Neminem concutiatis:neq3 calumniam faciatis ⁊ contenti estote stipendijs vestris.

GRE.in homi.Jn premissis verbis baptiste ioãnis cõstat ꝙ audientiũ corda turbata sunt que consiliu3 querebãt:cũ subinfertur: Et iter.eũ tur.dicẽ.Quid ergo faciem⁹. ORIGE.Tres ordines inducũtur sciscitantiũ ioãnẽ suꝑ salute sua:vnus quẽ scriptura appellauit turbas:ali⁹ quẽ publicanos noĩat:terti⁹ q militũ appellatõe cẽset̃. THEOPHI. Et qdẽ publicanis ⁊ militibus a malo abstinere ꝓcipit:Turbis autẽ quasi non maliciosis existentib⁹ bonum aliqđ precipit obseruari.vnde sequitur: Respondens autẽ di.il. qui hab3.du.tu.det nõ hñti. GREGO.in ho.Propter hoc ꝙ tunica plus ẽ necessaria vsui nr̃o q̃3 pallium:ad fructum dignũ pñie pertinet:vt nõ solũ exteriores quecunq3 sed ipsa nobis valde necessaria diuidere cu3 proximis debeamus: sc3 vl' tunicã qua vestimur:vel escã qua carnaliter viuim⁹. vnde sequitur.Et qui habet escas similiter faciat. BASI. Hic aũt docemur ꝙ ex omni eo quod affluit supra ꝓprij victus necessitatẽ:tenemur erogare illi q non h3 ꝓpter deũ:q quecunq3 possidemus largitus est. GREGO.in hom.Q2 eni in lege scriptum est:Diliges ꝓximum tuũ sicut teipsu3. minus proximum amare conuincit̃ qui non cũ eo in necessitate illius etiam ea que sunt sibi necessaria partitur:iccirco de diuidendis cum proximo duab⁹ tunicis datur preceptu3:qñ si vna diuidit̃ nemo vestitur.Inter hec aũt sciendum est q̃3tum mĩe opera valeãt:cũ ad fructus dignos penitẽtie ipsa ꝑ ceteris precipiunt̃. AMBRO.Alia eni officiorum precepta propria sunt singuloꝝ:misericordia cõis ẽ vsus.iđ cõe preceptũ ẽ oĩb⁹ vt cõferãt nõ habenti. Misericordia est plenitudo virtutũ:misericordie tamẽ ipsi⁹ ꝓ possibilitate cõditioni humane mẽsura ſuatur:vt nõ sibi vnusqsq3 totum eripiat:sed quod habet cum paupere partiat̃.
ORIGE.Profundiorẽ ãt loc⁹ iste recipit itellectũ.Quo eni nõ debem⁹ duob⁹ ſuire dñis:sic nec duas hr̃e tunicas: ne sit vnũ idumẽtũ veteris hoĩs ⁊ alteꝝ noui:ſ3 dbem⁹ nos exuere veterẽ hoĩe3 ⁊ ei dare q nudus est.Alius.n. h3 vnũ: alius vo oĩno nõ habet.Cõtraria.s.fortitudo.⁊ quõ scriptu3 ẽ vt in ꝓfundũ maris ꝓcipitem⁹ nr̃a delicta:sic ꝓijci a nob oportz vitia atq3 pctã:⁊ iacere suꝑ eũ q coꝝ nob cã extitit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

THEOPHI.Quidā āt tunicas duas esse dixit:spūm scri
pture ⁊ litterā.habentē vero duo hec monet ioannes vt in/
struat ignorantē ⁊ det ei ad min⁹ lrām. BEDA.Quātā āt
baptiste smo vtutē hūerit:hic pbaẗ:cū ⁊ publicāos ⁊ mili/
tes ad cōsiliū salutis sue coegerit igrēdū.vñ seqẗ:Uenerūt
aūt publicani vt baptiçarēẗ ⁊ dixerūt:Magr̃ qd faciem⁹?
CHRY.Magna est vtutis fortitudo dū felicitatis viā
regrūt ab indigno locupletes. BEDA.Precepit ergo eis
ne vltra prescriptū exigār.vñ seqẗ:Et ille dixit ad eos: Ni/
hil ampli⁹ q̄ȝ qđ vobis cōstitutū est faciatis. Publicani vo
appellantur hi q vectigalia publica exigunt:siue q cōducto
res sūt vectigaliū fisci:vl' rex publicax:necnō ⁊ hi q secl'i h⁹
lucra p negocia sectanẗ:eodē vocabulo cēsenẗ:quos oēs pa
riter i suo quēq; gradu ab agēda fraude coercet:vt dū pmo
se ab alienoꝝ tentarēt appetitu:tādē ad ppa cū pximis cō
municāda ptingerēt.Seqtur:Interro.āt eū ⁊ mi.di. Quid
faciemus ⁊ nos? Justissimo aūt moderamie pmonet:ne ab
eis calūniādo pdā regrāt:qbus militādo pdesse debuerāt.
vnde seqtur:Et ait illis:Neminē cōcutiatis.s.p violentiā
Neq; calūniā faciatis.s.p fraudulentā maliciā. Et cōtēti
estote stipēdiis vr̃is. AMBRO.Docens iccirco stipēdia
militie constituta:ne dū sumpt⁹ q̄ritur:pdo crasseẗ. GRE/
GO.naçançenus.Stipēdiū.n.appella iperialē puisionē:
⁊ deputata per legē dignitatib⁹ munera. AVGV.ɔ fau/
stū.Sciebat.n.eos cū militarēt ñ eē homicidas: sȝ ministros
legis:⁊ nō vltores iniuriaꝝ suaꝝ:sȝ salutis publice defenso/
res:aliogn rñderet eis:Arma abiicite: militiā istā deserite:
neminē pcutite:vulnerate:psternite. Quid.n.culpaẗ i bel/
lo?an q: moriūẗ qñq; morituri:vt domēter i pace victuri?
hoc rephendere timidoꝝ est nō religiosoꝝ: nocēdi cupidi/
tas:vlciscēdi crudelitas:impacat⁹ atq; iplacabilis aius:feri
tas rebellādi:libido dominādi ⁊ siqua talia. Hec sūt q̄ i bell'
iure culpanẗ:q̄ pleruq; vt etiā inde puniant aduersus violē
tiā resistētiū:siue deo siue aliquo legitimo iperio iubēte:ge/
renda ipsa bella suscipiūẗ a bonis:cū in eo rex humanaruȝ
ordine inueniunẗ:vbi eos vel iubere tale aliqd vl' i talibus
obedire iuste ipe ordo ɔstrīgit. CHRY.sup mat.Uolebat
āt ioānes qñ publicanis ⁊ militib⁹ loq̄baẗ:ad aliā maiorem
philosophiam ipsos traducere:sed quoniam nondum erant
ad illa idonei:miora referat ne si potiora proferret:neq̄q̄ il
lis intenderent:⁊ his etiam priuarentur.

¶ Existimāte aūt pplo ⁊ cogitantibus oibus in
cordibus suis de ioanne ne forte ipse eēt christ⁹
Rñdit ioannes dicens oibus:Ego quidē aqua
baptizo vos. Ueniet āt fortior me post me: cui⁹
nō sū dign⁹ soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹:ipse
vos babtizabit in spūscō ⁊ igni. Cui⁹ ventilabꝝ
in manu eius: ⁊ purgabit aream suā: ⁊ cōgrega
bit triticum in horreum suum:paleas autem cō/
buret igni inextinguibili.

ORIGE.Dignū erat vt plus ioāni q̄ȝ ceteris hoib⁹ defer
reẗ:q alr̃ q̄ȝ cūcti mortales vixerat:quam ob cām diligebāt
gdē eū iustissime:sed nō seruabāt in charitate modū.vñ dr̃:
Exi.au.po.⁊ cogi.om.in cor.su.de ioāne:ne for.ipe eēt xp̄s.
AMBRO.Quid aūt inepti⁹:q̄ȝ q is q i alio estimaẗ:in se
ipso eē nō crediẗ?quē p mulierē vētuꝝ putabāt:p virgineȝ
venisse nō credūt:⁊ vtiq; diui aduent⁹ signū i virginis par/
tu:non in mulieris constitutū est. ORIGE.Habet āt peri
culū dilectio si modū trāseat.debet.n.q aliquā diligit nām
⁊ cās cōsiderare diligendi:⁊ non plus diligere q̄ȝ meretur.
nam mensurā charitatis modūq; si trāscēderit:⁊ qui dili/
git ⁊ qui diligitur in peccato erunt. GREGO. Unde io/
annes non fuit glor atus in habita opinione de ipso ab om/
nibus: nec aliquatenus visus est primatum appetere: sed
infimam humilitatē amplexus est.vñ seqtur:Rñdit ioā.
di.oi.Ego quidē bapti.vos in aqua. BEDA. Quō aūt re
spōdit eis q in secreto cordis quia christus eēt cogitabant.
nisi q nō solū cogitabāt:sȝ etiā sicut alius euāgelista decla
rat:missis ad eū sacerdotibus ac leuitis an essȝ christus inq
rebant. AMBRO.Uel videbat ioannes cordis occulta.
Sed consideremus cuius gratia:dei.n.munus est qui reue
lat:non virtus hominis q diuino magis adiuuaẗ beneficio
q̄ȝ naturali cernit officio.Cito aūt respōdens probauit non
esse se christū qui visibili opatur officio: nā cum ex duabus
naturis.i.ex aia hō subsistit ⁊ corpe:visibile p visibilia:inui/
sibile p inuisibile mysteriū ɔsecraẗ.aqua.n.corpus abluitur
spiritu aie delicta mundanẗ:lȝ etiā in ipso fonte sanctifica/
tio diuinitatis aspiret:⁊ ideo aliud fuit baptisma penitentie
aliud est gratie:Istud baptisma ex vtroq;: illō ex vno. Op⁹
hominis est gerere penitētiā delictoꝝ.dei munus ē gratiā
implere mysterii.Declinās ergo maiestatis inuidiā nō vbo
sed ope declarauit nō esse se christū.vnde seqtur: Uenit.n.
fortior me post me. In hoc q dicit fortior me:cōparationē
nō fecit.neq;.n.inter dei filiū ⁊ hominē vlla poterat esse cō
paratio:sed quia multi fortes fortior nemo nisi christus. De
niq; nō fecit comparationē eo q addiderit: Cuius nō sum
dignus soluere corrigiā calciamentoꝝ eius. AVGV.de
con.euā.Mattheus quidē dicit:Cuius nō sum dignus cal/
ciamenta portare. Itaq; si ad rem pertinet aliquid aliud in
telligere in eo q dictum est.Calciamēta portare: ⁊ corrigiā
calciamentoꝝ soluere:vt vnus euangelistaꝝ hoc:alii aliud
dicerent:oēs verū narrauerunt.Si aūt nihil intendit ioan
nes cū de calciamentis domini diceret:nisi excellētiam ei⁹
⁊ humilitatē suā:quodlibet hoꝝ dixerit:siue de soluēda cal
ciamentoꝝ corrigia:siue de portandis calciamētis: eandē
tñ sniam tenuit. Quisquis etiā verbis suis per calciamento
rū memoriā eādē significationē humilitatis expssit. AM
BRO.Per hoc etiā q dicit:Cuius non sum dignus calcia
mēta portare:euāgelice pdicationis oñdit apostolos gratiā
esse collatā:q sunt calciati in euāgeliū.videẗ tamē ideo hoc
dicere:q plerumq; ioānes personā accipit populi iudeoruȝ.
GRE.Sed ⁊ ioānes se indignū esse ad soluendū corrigiā
calciamenti eius denunciat.ac si aperte dicat.Ego redem/
ptoris vestigia denudare nō valeo:q sposi nomē mihi ime/
ritus nō vsurpo.Mos.n.apō veteres fuit: vt siquis eā que
sibi cōpeteret accipe nollet vxorē:ille ei calciamentū solue
ret:qui ad hanc sponsus iure ppinquitatis veniret. Uel q:
calciamenta ex mortuis aialibus fiunt:incarnatus dñs q̄si
calciatus apparuit:q morticina nostre corruptionis assum/
psit.Corrigia ergo calciamenti est ligatura mysteri. Ioānes
itaq; soluere corrigiam calciamenti eius non valet:quia in/
carnationis mysteriū nec ipse inuestigare sufficit: qui hāc p
prophetie spiritū agnouit. CHRY.Et q: dixerat q suū
baptisma nil plus haberet q̄ȝ aquā:ɔsequēter oñdit excellē
tiam exhibiti p xp̄m baptismatis cū subdit: Ipse vos bapti
çabit in spū sancto ⁊ igni.p ipsam dicti metaphoram osten/
dens abūdantiā gr̃e.nō.n.ait:Dabit vobis spiritum scm̃:sed
baptiçabit.ac rursus p id quod de igne subiicit:ostendit vir
tutē gr̃e:⁊ sic christus aquā vocat:spūs gratiam: ostendens
per vocabulū aque nitorē qui ɔtingit ex ea:⁊ cōsolationem
imensam que mentibus capacibus illius ingeriẗ.sic ⁊ ioan
nes p ignis vocabulum exprimit feruorē ⁊ rectitudinē gra
tie:necnō ⁊ peccatoꝝ ɔsumptionē. BEDA:Pōt ⁊ spūsan
ctus noie ignis sanctificatus intelligi:q: incēdit p amorem
⁊ p sapiam corda q̄ replet illuminat.vñ ⁊ apostoli baptisma
spiritus in ignis visione perceperunt.Sūt qui ita exponūt q
in presenti in spū ⁊ in futuro baptiçaremur in igne:vt vide/
licet sicut in remissionē oium peccatoꝝ ex aqua ⁊ spū rena
scimur:ita ⁊ tūc de leuibus quibusdam peccatis purgatorii
ignis baptismate mūdemur. ORIGE.Et quō ioānes in
iordanē fluuiū veniētes ad baptismū pstolabaẗ:⁊ alios abi
gebat dicēs:Generatio viperaꝝ.eos vero q ɔfitebanẗ pctā
suscipiebat.sic stabit in igneo flumine dñs iesus iuxta flam
meā rūphea:vt qcunq; post exitū vite huius ad paradisum
trāsire desiderat:⁊ purgatiōe idiget:hoc eū lauamine bapti
çet:⁊ ad paradisuȝ trāsmittat:eū vero q nō hēt signū priorū
baptismatū lauacro igneo nō baptiçet. BASI.Nō aūt pp
hoc qđ dicit:Baptiçabit vos in spūsancto. integrū qs eē ba
ptisma fatebiẗ:i quo nomē soli⁹ spūs inuocatū est.oportet
.n.semp illibatā manere assignatā traditionē in viuificāte
gratia.nā addere vl' minuere quicq; excludit a vita ppetua.
sicut.n.credim⁹:sic ⁊ baptisma suscipimus i noie pris ⁊ filii
⁊ spūssancti. GRECVS:Per hoc ergo q dicit:Baptiça
bit i spūsancto.oñdit abūdantiā gr̃e ⁊ beneficii copiā. Ne
aūt aliqui putēt q dona largiri ⁊ ptās ⁊ volūtas est creato/
ri:punire vero inobediētes nullā sibi fore cām: ob hoc sub
dit:Cui⁹ ventilabrū in manu ei⁹.ostēdens q nō solū muni
ficus est dignis:sed etiā puaricationū vltor. Uētilabrū aūt
pmptitudinē iudicii exprimit.nō.n.cū induciis:sed in istanti
⁊ absq; quolibet interuallo separat dānādos a collegio sal/
uandoꝝ. CYRIL. Per hoc aūt qđ subdit. Et purūdabit
areā suā.designat baptista ecclesiā ptinere ad xp̄ȝ quasi ad
dñm. BEDA. Per areā.n. psens ecclesia figuraẗ:in qua
multi sunt vocati:pauci vo electi. cui⁹ aree purgatio ⁊ nūc
viritim geriẗ:cū quisq; puersus vel ob manifesta peccata
de ecclesia sacerdotali castigatiōe eiiciẗ:vl' ob occulta post
mortē diuina districtiōe dānaẗ. Et vniuersaliter in fine psi
cieẗ:qñ mittet fili⁹ hoīs angelos suos ⁊ colligēt de regno ei⁹
oīa scādala. AMBRO.Uentilabri ergo indicio discrimi
nandorū dñs declaraẗ ius hēre meritorū:eo q dū frumēta
ventilanẗ in area:plena a vacuis velut quodā aure spirātis
examine separanẗ.vñ seqtur:Et ɔgre.tri.in hor.suum pale.
aūt cōbu.igne inexting.Per hāc cōparationē dñs oñdit q
iudicii die solida merita:fructusq; virtutis ab inanis iactā/
tie exiliiq; factoꝝ ifructuosa leuitate discernat: pfectioris
meriti viros locatur⁹ in māsiōe celesti. Ipe.n. pfectior fru/
ctus est q meruit eius eē cōformis:q sicut granū tritici exci
dit:vt plrimos fruct⁹ afferret. CIRYL. At palee lentos
⁊ inanes signāt:⁊ quolibet vento peccati ventilatos ⁊ volu
biles. BASI.Cōferūt aūt his q digni sunt regno celoꝝ ve
lut palee tritico:nō tñ intuitu diuine charitatis ⁊ proximo/
rū hoc faciūt:siue spiritalibus donis siue corporalib⁹ bene/
ficiis. ORIGE.Uel q: absq; vēto nō possunt triticū ⁊ pa/
lee separi:ideo hēt ventilabrū in manu sua qđ alios paleas:
alios triticū eē demōstrat.Cū enī esses palea leuis.i.icredu
lus:oñdit te eē tētatio qđ latebas.cū āt fortiter tētamēta to
leraueris:nō te faciet fidelē tētatio atq; patiētē:sȝ virtutē q
in te latebat pfert in mediū. GRE.nisenus:Expedit autē
scire q nec bona que p repromissiōes reposita sunt honeste
viuentibus talia sunt:vt verbo valeat explicari:q: nec ocu/
lus vidit:nec auris audiuit:nec in cor hoīs ascenderūt. Nec
peccatorum pene ad aliqd coꝝ que in presenti sensum affi/
ciunt pportionē habent: ⁊ q̄uis aliqua illaꝝ penarum p no
stra nominentur vocabula:differt tamen non modicū. Cū
enim audis ignē:aliud quiddā cōiicere doceris: ex eo q ad
ditur:Inextinguibili.qđ in istū ignē non cadit. GRE.xv.
mora.Miro modo expressus est ignis gehenne. ignis nāq;
noster corporeus per congesta ligna nutritur:nec valet nisi
fotus subsistere.at contra gehēne ignis cum sit corporeus:
⁊ in se missos reprobos corporaliter exurat: lignis non nu/
tritur:sed creatus semel inextinguibilis durat.

¶ Multa quidē ⁊ alia exhortās euāgelizabat po
pulo. Herodes aūt tetrarcha cū corriperetẗ ab il/
lo de herodiade vxore fratris sui: ⁊ de oibus ma
lis que fecit herodes: adiecit ⁊ hoc sup omnia:
⁊ inclusit ioannem in carcerem.

ORIGE.Annunciauerat ioannes xp̄m: baptismū spiri
tussancti pdicabat ⁊c.q̄ euangelii tradit historia. Exceptis
ergo his alia annunciasse mōstratur in eo qđ dr̃:Multa q/
dem ⁊ alia exhortans euāgeliçabat pplo. THEPHI.Ex
hortatio.n.eius erat bona doctrīa:⁊ iō cōueniēter euange/
liū diciẗ. ORIGE.Et quō i euāgeliū sȝ ioānē ō xp̄o refer
tur:q: multa ⁊ alia locut⁹ ē:sic ⁊ i pñti loco itellige qđ lucas
hoc dixit:qm̄ maiora quedā a ioanne ānuncianāẗ:q̄ȝ vt de/
beret lr̃is credi. Miramur aūt ioānē quo iter natos mulie
rū maior nemo fuerit:q i tātā opionē meritis vtutis ascen
derit:vt a plerisq; xp̄s putareẗ? Sȝ illud multo mirabili⁹
q nō timuit herodē:nō formidauit interitū.vñ seqẗ. Hero
des aūt tetrar.cū corri.ab illo. EVSE.Diciẗ āt tetrarcha
ad dr̃iam alterius herodis quo regnāte nat⁹ ē xp̄s.erat enī
ille rex:hic aūt tetrarcha. Erat aūt illi cōiunx arethe regis
arabū filia:quā cū cōiux eēt fratris sui philippi more sacri/
lego duxit:q̄uis ple hr̃et a fratre.his.n.solū licebat hoc age
re:quoꝝ fratres sine ple vitā cōpleuerāt. Sup hoc herodē
reprehēderat baptista.pmo qdē diligēter ei⁹ audiebat ser/
mones: cū sciret eos pōderosos ⁊ cōsolatōe plenos:sȝ hero/
diadis cōcupiscētia cogebat eū aspnari vba ioannis.vnde ⁊
eū detrudit i carcerē.Et hoc ē qđ dr̃:Adiecit ⁊ h sup om. et
inclu.ioan.in car. BEDA. Nō aūt his dieb⁹ capt⁹ est ioan/
nes:sed iuxta euangeliū ioannis post aliq̄ gesta signa a dño:
⁊ post eius baptismū diffamatū:sȝ a luca pp exaggerandā
maliciā herodis poccupatū ē:q eū videret ad pdicatōeȝ io/
annis mltos ɔfluere:milites credere:publicanos penitere:
totū vulgus baptisma suscipe:ipe econuerso nō solū ioanneȝ
cōtēnit:sed vinculat ⁊ occidit. GLO.Ante etiam q̄ȝ lucas
aliqd narret de actibus iesu:dicit ioannē ab herode captuȝ:
vt oñdat se solū mō eadē facta precipue descripturum q̄ eo
anno gesta sunt quo ioannes captus est vel punitus.

¶ Factū ē aūt cū baptizareẗ ois ppls: ⁊ iesu ba/
ptizato ⁊ orāte apertū ē celū: ⁊ descēdit spiritus
sanct⁹ corpali spē sicẗ colūba i ipȝ: ⁊ vox ō celo fa
cta ē:Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ i te cōplacuit mihi.

AMBRO.Pulchre in his que in ceteris dicta sūt:lucas
cōpendiū sūpsit.Et intelligendū magis q a ioanne dñs ba/
ptiçatus ē:q̄ȝ expssū reliqt.vñ dr̃:Factū ē aūt cū bapti.om.
po.⁊ ie.ba.⁊ orante:aper.ē ce.Baptiçat⁹ ē aūt dñs nō mun/
dari volēs:sȝ mūdare aquas:vt ablute p carneȝ xp̄i q̄ pctm̄
ñ cognouit:baptismatis ius haberēt. GREGO.naçā.Ac
cedit ēt xp̄s ad baptismū:forsan scificatur⁹ baptistā: qđ aūt
nlli dubiū ē vt totū veteranū adā imergat aq̄. AMBRO.
Que ēt sit dñici cā baptismatis:dñs ipe declarat dicēs:Sic
decet iplere oēȝ iustitiā.q̄ ē q̄ iustitia?nisi q: qđ alteꝝ tibi fa
cere velis:por ipe incipias:⁊ tuo alios horteris exēplo? Ne
mo igiẗ refugiat lauacrū gr̃e:qñ xp̄s lauacrū pnie non refu/
git. CHRY.Fuerat aūt baptisma iudaicū:qđ sordes car/
nis amouebat:nō ɔscie crimia. Nostrū aūt baptisma sepat
a peccatis:lauat aiam:⁊ spūs copiā elargiẗ.baptisma vo ioā
nis iudaico prestanti⁹ fuit.neq; enī ad obseruātiā corpaliū
mūdificationū iducebat:sed monebat a vitio i virtutē con/
uerti. Nostro vo baptismate min⁹:eo q nec spm̄scm̄ admi/
strabat:nec remissionē q̄ p grām fit exhibebat: cū q̄si finis
qdā eēt vtrorūq; baptismatū:sȝ neq; iudaico baptismate
nec nr̃o baptiçat⁹ est xp̄s:q: nec idulgētia pctōrum egebat:
nec illa caro expers erat spūsci:q̄ p spm̄scm̄ ab ipso pncipio
cōcepta est:sed baptiçat⁹ est ioannis baptismate:vt ex ipsa
nā baptismatis scias:q: neq; cā peccati:neq; pp indigentiā
doni baptiçat⁹ est. Dicit aūt:Baptiçato ⁊ orāte; vt ppēdas
q suscepto baptismate opportuna sit iugis orō. BEDA.
Quia ⁊ñ peccata sunt omnia in baptismo laxata:nō adhuc
terrene carnis est fragilitas solidata:nam quasi trāsito ma

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ri rubro gratulamur submersos egyptios:sed in ꝺserto mū/
dane cōuersatiōis hostes occurrūt:alij q duce xpi gratia no
stro sudore vincant:donec pueniam⁹ad patriā. CHRY.
Dicit aūt:apertū est celū:tāq̄ hacten⁹ reclusuz fuisset. Jam
aūt ouili superno ꝛ infimo in vnuz redacto: ꝛ vno existente
ouiū pastore:celū patuit:ꝛ homo terricola aggregat⁹ est an/
gelis. BEDA. Nō enī ei celū tūc apertū est:cui⁹ oculi ce
lorū interiora cernebant:sed virtus ibi baptismatis oñdit:
de quo quisq̄ cū egredit:regni celestis ei ianua aperit:dū/
q̄ caro innoxia frigentibus tangit aqs opposita quondā
noxijs rūphea extinguit ignea. CHRY. Descēdit etiam
spūssanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri principiū:vt
in christo sit pmo qui nō sibi sed nobis potius illū suscepit
vñ seqtur:Et descēdit spūssanct⁹ corpali spē sicut columba
in ipsuz. Nō existimet aliqs q cū nō habuit eū suscepit ipz
Ipe nāq̄ illū desursuz tāq̄ de⁹ mittebat:at idē vt homo re
cipiebat iferius. Igit ex eo deuolauit in eū:ex ipsius deita/
te ad ei⁹ humanitatē. AVGV.xv.ꝺ trini. Absurdissimū
aūt est cū iā.xxx.annoꝝ eēt accepisse spiritūsanctū: sz venit
ad baptismū sicut sine peccato ita nō sine spūsancto. Si.n.
de ioāne scriptū est:spiritusancto replebit ab vtero matris
sue:qd de homine christo credendū est:cuius carnis ipa cō
ceptio nō carnalis sz spiritalis fuit: Nūc ergo corpus suū.i.
ecclīam pfigurare dignatus ē:in qua baptiçati pcipue acci/
piunt spmscm. CHRY. Redolebat illud baptisma aliqd
vetustatis:ꝛ partim sapiebat nouitatē.q.n.baptisma susci/
peret a ppheta:oñdebat aliqd vetustatis.q aūt spūs descē/
derit:nouū aliqd designabat. AMBRO. Merito āt spūs
se in corpe demōstrauit qm in diuinitatis substātia nō vide
tur. Aduertam⁹ mysteriuz quare sicut colūba. simplicitatē
enī lauacri reqrit gr̄a qm in typo veteri colūba quodā ad il
lam arcaz:q̄ sola fuit diluuij imunis reuersa est. CHRY.
Uel nūc vt māsuetudinē magistri declaret:in specie colum
bina apparet.in pētecoste aūt queādmodū ignis:vt oñdat
penā. Cum.n.oportebat delictis ignoscere:mansuetudo ne
cessaria erat:sed vt adepti sumus gr̄am: restat examinis:ꝛ
iudicij tp̄s. CYPRI. de vnitate ecclīe. Est autē columba
simplex ꝛ letū aīal nō felle amarū:nō morsib⁹ seuū:nō vn/
gule laceratiōe violētū:hospitia humana diligere:vnius do
mus nosse cōsortiū:cū generāt filios simul sedere:cū cōme/
ant volatu inuicē coherere: cōuersatione cōmuni vitā suaz
degere:oris osculo cōcordiā pacis agnoscere:legez circa oīa
vnanimitatis iplere. CHRY. Et qdē xp̄s i ortu suo p plī/
ma se māifestauerat oracula. veꝝ q̄ noluerunt aduertere:
cū medio latuerit tp̄e:rursū se ab alio clariore patefecit pn
cipio:nō stella sz desup idicabat pr̄ in vndis iordāis:ꝛ spūs
deuolabat ptrahēs illā vocē sup verticez ei⁹ q baptiçabat.
vñ seqtur:Et vox de celo fa.est: Tu es fili⁹ meus dilec.in te
cōpla.mihi. AMBRO. Uidim⁹ spiritū sed in specie cor/
porali. Et patrē quē videre non possum⁹:audiamus. Inuisi
bilis enī est pater:sz ꝛ filius inuisibilis ꝼm diuinitatē:sz de/
monstrare se voluit in corpe. ꝛ q̄ pater corpus nō gerebat:
ideo pbare voluit nob in filio sese psentē dicēs: Tu es fili⁹
meus. ATHANA. Sacra quidem scriptura ex noie fi
lij duplicē intellectū oñdit. vnū quidē vt in euāgelio dicit:
Dedit eis potestatē vt fiant filij dei. Alteꝝ aūt intellectum
iuxta quē isaac est fili⁹ abrae. Christus ergo nō simpliciter
dicit dei filius:sed cū articuli additiōe:vt cōprehēdamus
qm ipse solus est qui reuera ꝛ ꝼm naturaz est filius: quāob
rē ꝛ vnigenit⁹ dicit:nā si ꝼm insaniā arrij dicit filius:sicut q
hoc nomē per gratiā assequunt:in nullo a nobis differre vi
debit. Restat ergo ꝼm aliū intellectū fatendū esse christuz
filiū dei:ꝼm quem isaac filius abraeesse cognoscitur: quod
enim ab alio naturaliter gignit:nō aūt ab extrinseco sumit
exordiū:filiū natura recenset:sed dicit: Nunquid vt homi/
nis est passibilis natiuitas filij: minime. sed deus cum sit
indiuisibilis ipassibil'r pr̄ est filij. vñ vbū p̄ris dr̄:q̄ nec ipse
vt humanū passibiliter pducit:ꝛ cū simplex sit nā diuina
vnius solius filij pr̄ ē:ꝛ ppter hoc addit: Dilect⁹. CHRY.
Cū.n.qs vnū solū possidet filiū:maxime diligit.si vo pr̄ fa/
ctus sit plīū:dispartit⁹ affect⁹ remittit. ATHANA. Cū
autem antea ppheta ptulerit dei promissa dicētis: Mittā
xp̄m filiū meū: nūc apō iordanē:q̄si cōsumato pmisso decē/
ter subiūgit: In te com.mi. BEDA. Ac si dicat: i te placi/
tū mihi cōstitutuz.i.hoc p te gerere qō mihi placet. GRE.
super eçe. Uel alr. Ois q penitēdo corrigit aliqua q̄ fecit:eo
ipso q penitet se sibi displicuisse idicat:q̄ emēdat qō fecit.
Et q̄ oipotens pr̄ humano modo de peccatoribus locut⁹ ē
dicens: Penitet me fecisse hoiem:q̄si semetipsi displicuit i
peccatoribus quos creauit:in solo aūt xp̄o sibi cōplacuit:q̄
in solo eo nō inuenit culpā:i qua se reprehēdat q̄si p pniaz.
AVGV. de con.euan. Cū aūt matthe⁹ dicit: Hic ē filius
me⁹: Lucas āt: Tu es fili⁹ meus dilect⁹.ad eandē sniam ex/
plicādā valet .vox.n.celestis vnū hoꝝ dixit:sz matthe⁹ oñ/
dere voluit ad id valere qō dictū est:hic est fili⁹ me⁹.vt illis
qui potius audiebant:indicaret q ipse esset filius dei. non
enim christo indicabatur qui sciebat:sed audiebant q ade/
rant: ppter quos etiā ipsa vox facta est.

¶ Et ipse iesus erat incipiens quasi annorum tri
ginta vt putabat filius ioseph :qui fuit hely:qui
fuit mathat:qui fuit leui:qui fuit melchi:qui fuit
iāne:qui fuit ioseph:qui fuit mathathie:qui fuit
amos:q fuit naū: q fuit hesl:q fuit nagge:q fuit
maath:q fuit mathathie:qui fuit semei:q fuit io
seph:q fuit iuda:q fuit ioāna:qui fuit resa: q fuit
zorobabel:q fuit salathiel:q fuit neri:q fuit mel
chi:q fuit addi:qui fuit cosan:qui fuit helmadā:
qui fuit her : qui fuit iesu:q fuit heliezer: q fuit
iorī:qui fuit mathat:qui fuit leui:q fuit simeon:
qui fuit iuda:qui fuit ioseph:qui fuit iona:qui fu
it heliachī:qui fuit melcha:qui fuit mēna:qui fu
it mathatha:qui fuit nathā: qui fuit dauid : qui
fuit iesse:qui fuit obeth.qui fuit booz:q fuit sal/
mon :qui fuit naason :qui fuit aminadab: q fuit
arā:qui fuit esron:qui fuit phares : qui fuit iude:
qui fuit iacob qui fuit isaac:qui fuit abrae: qui fu
it thare:qui fuit nachor:qui fuit saruch : qui fuit
ragau : q fuit phalech:qui fuit heber: qui fuit sa
le:q fuit chainam:qui fuit arphaxat:q fuit sem:
qui fuit noe:qui fuit lamech:qui fui mat husalez:
qui fuit enoch:qui fuit iareth:qui fuit malalehel:
qui fuit chainan : qui fuit enos:qui fuit seth:qui
fuit adam:qui fuit dei.

ORIGE. Cū aūt baptizatū dn̄m dixisset: generationem
dn̄i exponit nō a superiorib⁹ ad iferiora deducēs: sed a xp̄o
vsq̄ ad ipm puenit deū. vñ dicit. Et ipse iesus erat icipiens
quasi annoꝝ.xxx. Qñ enī baptizat⁹ē:ꝛ mysteriū scōe gene/
ratōis assūpsit:tūc dr̄ incepisse:vt tu quoq̄ priorē natiuita/
tem destruas:ꝛ i scōa regeneratōe nascaris. GREGO. na
çan. Est ergo cōsiderandū quis esset qui baptiçat⁹ē ꝛ a quo
ꝛ quando. Mundus siquidem ꝛ a ioanne ꝛ iaz inceptis mi
raculis:vt ex hinc suscipiamus doctrinā nos premūdādi: ꝛ
humilitatem amplexandi:quin ꝛ in perfectione ꝛ spiritalis
ꝛ carnalis etatis pdicādi:quoꝝ primū dictuz est baptisma
suscipiētib⁹ ꝛ nō pmuniētib⁹ se p habitū bonū. nā ꝛsi rela
xationē pctōꝝ faciat donum baptismi: verendum tamen
est ne ad eūdem vomitū reuertamur. Scdm dictum est ad
uersus isurgētes cōtrā dispensatores mysterij:siqdez ipi di/
gnitate pcellūt: Tertiū editū est illis q de iuuenta cōfidūt:
ꝛ qōlibet tēpus arbitrant ad plationez vel doctrinā specta
re. Purgat iesus:ꝛ tu purgationē cōtemnis a ioāne:ac tu in
tuū monitorem isurgis tricenari⁹: tu aūt docendo seniores
lanuginē pueris. Sed assunt danielis ꝛ siliū exēpla in ore:
nā qlibet noxius ad rn̄dēdū parat⁹ est. Nō ē aūt lex ecclīe:
quod raro contingit:eo q nec vnica hirundo ver statuit.
CHRY. Uel iccirco vsq̄ ad illam etatē q̄ cuncta pecca/
ta recipit:expectat totā legē pficiēs: neqs dicat q iō legem
soluit q eā nō poterat cōsummare. GRECVS. Ob hoc ēt
tricenari⁹ accedit ad baptisma: vt oñdat q spiritalr regene/
ratio viros parit pfectos ꝼm spiritalē etatē. BEDA. Pōt
etiā tricenalis baptiçati saluatoris etas nr̄i ēt baptismatis
itimare mysteriū ppter fidē.s.trinitatis ꝛ opatōez dcalogi.
GREGO. naçā. Baptiçādus ē tn̄ ifantulus si necessitas
vrgeat: nam vtilius ē isensibiliter scificari q̄ non signatos
trāsmigrare. Sz dices: Christus tricenari⁹ baptiçat cū de⁹
eēt:tu vo iubes accelerare baptisma: cuz dixisti ds :ad obie
ctum soluisti. Ipse nō idigebat purgamine:nec aliqō imine
bat ei piculū dū differret baptisma.at tibi i paruū nō redū/
dat piaculū: si trāsmigres i corruptiōe nat⁹: nō āt icorrupti
onis veste idutus. Et qdē bonū ē baptismi mūditiā custodi
re:sz poti⁹ē iterdū paulisp maculari q̄ gr̄a carere omnino.
CYRIL. Lz tn̄ xp̄s ꝼm carnē careat pr̄e:suspicabāt aliq
cū prez hr̄e. vñ seqt: Ut putabat fili⁹ ioseph. AMBRO.
Bn̄: Ut putabat:q vere nō erat:sz iō putabat:q̄ cuz maria
q̄ ioseph viro suo erat desponsata genuerat. Cur aūt ioseph
magis q̄ marie generatio describit: cū maria de spūscō ge/
nuerit xp̄z:ꝛ ioseph a gn̄atōe dn̄i videat alien⁹:dubitare pos
sem⁹:nisi cōsuetudo nos istrueret scripturaꝝ: q̄ sp viri origi/
nē qrit:marie cū i ioseph origie ēt origo sit marie: nā cū vir
iust⁹ fuerit ioseph: vtiq̄ ex tribu sua: ꝛ ex patria sua accepit
vxorē.itaq̄ ꝛ cēsus tpe ascēdit ioseph ꝺ domo ꝛ de p̄ria da/
uid:vt pfiteret cū maria vxore sua:q̄ ex eadē domo ꝛ ex ea
dē p̄ria professionē defert:vtiq̄ eiusdē trib⁹ ꝛ eiusdē patrie
se eē designat. vñ generationē ioseph explicans subdit: Qui
fuit hely. Illud aūt aduertam⁹ q scūs mattheus iacob qui
fuit pr̄ ioseph filiū nathā eē cōmemorat:lucas vo ioseph:cui
despōsata fuit maria:filiū hely eē descripsit:quō vnius duo
p̄res.s.hely ꝛ iacob eē potuerūt. GREGO. naçan. Dicūt
aūt qdā q vnica ē successio a dauid vsq̄ ad ioseph:sz diuer
sis noīb⁹ab vtroq̄ euāgelista narrat. Sz hoc absurde fatē
tur:qm initiū hui⁹ gn̄atōis duos frēs obtinuit:nathā.s.ꝛ sa/
lomonē. vñ generatiōes diuersimode pfluxerūt. EVSE.
Ipoꝝ ergo vboꝝ snie itellectuz attētius explicem⁹.si.n.ap
probāte mattheo ioseph eē filiū iacob: lucas silr approbas/
set ioseph eē filiū hely: eēt aliq̄ cōtrouersia. Ceteꝝ cū appro
bāte mattheo lucas pluriū opinionē declararet: nō ppriaz
dicēs vt putabat:nō arbitror aliqō relig dubiū. Cū.n. eēnt
iter iudeos diuerse opiniones de xp̄o:ꝛ oēs reducerēt ipsuz
ad dauid:pp pmissiōes ei factas:plīmi aūt assererēt christū
a dauid eē futuꝝ:p salomonē ꝛ alios reges:qdā hāc opinio
nem vitabāt:eo q plurima de regibus dicunt enormia. Et
q̄ de iechonia hieremias dixit:q nō oriet semē ex eo collo
cādum i sede dauid:quoꝝ opinionez cōmemorat lucas sen
tiēs enarrare mattheū q̄lis eēt veritas generationis. ꝛ hec
est pma rō. Est ꝛ alia pfundior: Matthe⁹.n.cum icipet scri
bere añ cōceptiōez marie ꝛ carnalez natiuitatē iesu: oppor
tune velut i historia pmittit carnalem pgeniē: vñ ꝛ gn̄atio
nem a supioribus deriuat descēdēs. Cum.n. verbū dei car/
nem accipet descēdebat. sz lucas ad factā p lauacꝝ regene
rationē psilit:ꝛ ibi aliā geneꝝ successionē expōit: ꝛ ab imis
ad pma subleuās pariter:ꝛ pctōꝝ quos narrauit mattheus
memoriam abdicat:eo q qcūq̄ i deo renascit:sit alienus a
criminosis parētib⁹ dei fili⁹ fact⁹:ꝛ eoꝝ q ꝼz deū vitaz duxe
rūt honestā. Sic.n.abrae dictū ē: Tu pficisceris ad patres
tuos:nō qdē carnales:sz in deo p̄res:pp similitudinez hone/
statis. Igit ei q in deo nascit ascribit parētes q sūt ꝼm deuz
p eqparātiā moꝝ. AVGV. de que.no.ꝛ ve.testamēti: Ul'
aliter: Matthe⁹ a dauid p salomonē descēdit ad ioseph:lu
cas vo ab hely q tpe fuit saluatoris ascēdit p traducē nathā
filij dauid ꝛ hely:ꝛ ioseph iūxit tribū oñdēs vni⁹generis eē
vtrūq̄:ac p hoc nō solū ioseph filiū eē saluatorem:sz ꝛ hely.
Ipa.n.rōne q̄ ioseph fili⁹ dr̄ eē saluator:ipa etiā ē ꝛ hely fili
us ꝛ ceteroꝝ oīuz q de eadē tribu sūt.hinc ē qō dicit aplus:
Quoꝝ p̄res ꝛ ex qbus xp̄s ꝼz carnē. AVGV. de que.euā.
Ul' tres cāe occurrūt:quaꝝ aliquā euāgelista secut⁹ sit.aut
.n.vn⁹ euāgelista prez ei⁹ a quo genit⁹ ē noiauit: alter vo vl'
auū maternū vl' aliquez de cognatis maioribus posuit.aut
vnus erat ioseph naturalis pr̄:ꝛ alter eū adoptauit. aut mo
re iudeoꝝ cū sine filijs vn⁹ decessisset ei⁹ vxorē ppinqu⁹ re
cipiēs filiū quē genuit ppinquo mortuo deputauit. AM/
BRO. Tradit.n.nathā: q a salomone gen⁹ duxit:iacob ge/
nerasse filiū:ꝛ vxore supstite decessisse:quaz postea melchi
accepit vxorē:ex q̄ generat⁹ ē hely. Rursus hely frē iacob
sine liberis decedente: copulat⁹ ē fratris vxori ꝛ generauit
filiū ioseph:q iuxta legē iacob fili⁹ dr̄:qm semē fratris defū
cti iuxta legis veteris seriē suscitabat. BEDA. Ul' aliter:
Jacob fratris hely. sine liberis defūcti vxorē de mādato le
gis accipiēs genuit ioseph:natura qdē germinis filiū suū:sz
vo legis pceptū efficit fili⁹ hely. AVGV. ꝺ que.no.ꝛ ve.
testamēti: Probabili⁹.n.itelligim⁹ lucā adoptātis originez
tenuisse:q noluit ioseph genitū dicere ab illo: cui⁹ filiū esse
narrauit. cōmodi⁹.n.fili⁹ dict⁹ ē a quo fuerat adoptat⁹ q̄ di
ceret ab illo genit⁹ :cui⁹ carne nō erat nat⁹. Matthe⁹ āt di
cēs: Abraā genuit isaac. Isaac aūt genuit iacob : atq̄ in hoc
vbo qō ē genuit pseuerans donec in vltimo diceret: Jacob
autem genuit ioseph:satis exp̄ssit ad eum se patrē pduxisse
originē generātiū:a quo ioseph nō adoptat⁹sz genitus erat.
quāq̄ si ēt genituz lucas diceret ioseph ab hely:nec sic nos
hoc vbū pturbare deberet:neq̄.n.absurde qsq̄ dicit nō car
ne sed charitate genuisse:quem sibi filium adoptauit. Me
rito autem lucas adoptionis originem suscepit: quia per
adoptionem efficimur filij dei: p carnalem vero generatio
nē fili⁹ dei poti⁹ pp nos filius hois fact⁹ est. CHRY. Qr
vo hec ps euāgelij cōsistit i serie noīuz: nihil pciosuz exinde
acgri existimāt. Ne igr̄ hoc patiamur:expiamur ēt hūc pas
sū scrutari. Est.n.ex nudis noībus copiosū haurire thesauꝝ
q̄ pluriū reꝝ idicatiua sūt noīa:nā ꝛ diuinā clemētiā ꝛ ob/
latas a mulierib⁹gratiaꝝ actōes sapiūt.cū.n.filios impetra
bāt:nomē iponebāt a dono. GLO. Iterptat igit hely de⁹
meus vel scādens. Qui fuit mathat i. donās peccata. Qui
fuit leui.i. additus. AMBRO. Pulchre lucas quādo fi
lios iacob nō poterat plures cōphēdere:ne extra genera/
tiones euagari supflua serie videret:lz i alijs.i. lōge posteri
oribus:patriarchaꝝ tamē ātiq̄ noīa nō pretermittēda arbi
tratus est:ioseph:iude:symeonis:ꝛ leui. Quatuor.n. genera
i his cognoscimus fuisse virtutū:i iuda passiōis dominice p
figuram mysteriū pphetatū:i ioseph pcessisse castitatis exē
plum:in symeone vīdictam pudoris:in leui officiū sacerdo
tis. vnde sequitur: Qui fuit melchi.i. rex meus. Qui fuit iā
ne.i. dextra. Qui fuit ioseph.i. accrescēs:fuit autez alius iste
ioseph. Qui fuit mathathie.i. donū dei. vel aliquando. Qui
fuit amos.i. onerās vel onerauit. Qui fuit naum. idest cōso
latio vel consolator. Qui fuit esli. idest adiuua me. Qui fu/
it nagge:idest meridies vel meridianum. Qui fuit maath.i.
desiderium. Qui fuit mathathie. vt supra. Qui fuit semei.
.i. obediēs. Qui fuit ioseph.i. augmētū. Qui fuit iuda.i. cōfi
tens. Qui fuit ioāna.i. dn̄s vel gr̄a ei⁹ vel dn̄s misericors.q
fuit resa.i. misericors. Qui fuit zorobabel.i. pnceps vel ma

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

gister babylonis.Qui fuit salatiel.i.peritio mea deus. Qui fuit neri.i.lucerna mea.Qui fuit melchi.i.regnũ meũ. Qui fuit addi.i.robustus vel violẽtus.Qui fuit cosã.i.dominãs. Qui fuit helmadã.qđ est dei mẽsura.Qui fuit her.qđ ẽ vigilãs:vel vigilia vl'pelliceus.Qui fuit iesu.qđ ẽ saluator.Qui fuit eliezer.i.de⁹ me⁹ adiutor.Qui fuit ioran.i.dñs exultãs vel exaltans.Qui fuit mathat .vt supra.Qui fuit leui.vt supra.Qui fuit simeon.i.audiuit tristitiã vl' signũ.Qui fuit iuda .vt supra Qui fuit ioseph.vt supra. Qui fuit iona.i.colũba vl'dolẽs.Qui fuit eliachi.qđ est dei resurrectio.Qui fuit melcha.i.rex eius.Qui fuit mẽna.qđ ẽ viscera mea. Qui fuit mathathia.i.donum.Qui fuit nathan.i.dedit:vel dantis.

AMBRO.Per nathan aũt expressaȝ aduertim⁹ ꝓphetie dignitatẽ:vt qꝛ vn⁹ oĩa christus iesus:in singulis quoqȝ maioribus gnã ṽtutũ diuersa p̃cederẽt.Seqᷣ:Qui fuit dauid. ORIGE.Dñs descẽdẽs ĩ mũdũ assũpsit pctõꝝ oiuȝ psonã:ꝛ nasci voluit de stirpe salomois:vt refert mattheus cui⁹ pctã scripta sũt:ꝛ ceteroꝝ ex qb⁹ multi fecerũt malum ĩ ꝯspcũ dei.Qui ṽo ascẽdit ꝛ scdo p baptismũ ort⁹ ẽe describiᷣ:vt refert lucas:nõ p salomonẽ sȝ p nathã nasciᷣ:q arguit p̃rem sup vrie morte ortuqȝ salomonis. AVGV.ĩ lib.retracta.Dicẽdũ aũt q̃ h⁹ nois ꝓpha arguit dauid:ne puteᷣ idẽ fuisse hõ cũ alter fuerit. GREGO.naçan.Sȝ a dauid vltra ṽȝ vtrũqȝ euãgelistã ẽ generis pcessus idiuisibil'.vñ seqᷣ:Qui fu.iesse. GLO.Interp̃taᷣ dauid mãu fortis:Jesse incensum.Seqᷣ:Qui fuit obeth. qđ est seruitus. Qui fuit booz.quod est fortis.Qui fuit salmon.qđ ẽ sensibilis vl'pacificus.Qui fuit naason.qđ ẽ auguriũ vl' ṽpentin⁹.Qui fuit aminadab.i.ppl's volũtarius.Qui fuit arã.qđ ẽ erectus vel excelsus.Qui fuit esron.i.sagitta.Qui fuit phares.quod est diuisio.Qui fuit iude.i.cõfitẽs.Qui fuit iacob.qđ ẽ supplantator.Qui fuit isaac.qđ ẽ risus vel gaudiũ.Qui fuit abraaȝ. qđ est pater multarum gentium vel vidẽs ppl'ȝ. CHRY. Mattheus quidẽ tanq̃ȝ q iudeis scribebat:nihil statuit vlterius scribere: nisi q̃ ab abraam ꝛ dauid christus ꝓcesserat .hoc enĩ maxime placabat iudeos.Lucas ṽo sicut q oĩbus cõiter loquebaᷣ vlterius protendit ṽmonem attingẽs vsqȝ ad adã.vnde seqtur:Qui fuit thare. GLO.Qđ interpretaᷣ exploratio siue nequitia.Qui fuit nachor.qđ ẽ regeuit lux.Qui fuit seruth.qđ est corrigia vel comprehẽdẽs lorum:vel perfectio.Qui fuit ragan.qđ est egrot⁹ vel pascẽs. Qui fuit phales.qđ est diuidens vel diuisum. Qui fuit heber.qđ est trãsitus.Qui fuit sale.qđ est tollẽs.Qui fuit chinan.qđ est lamentatio vel possessio coꝝ. BEDA.Nomen ꝛ gnãtio cainan iuxta hebraicã ṽitatẽ neqȝ in genesi neqȝ in ṽbis dieꝝ ĩueniᷣ:sȝ arphaxat selaa vl' sale filiũ nullo iterposito genuisse phibeᷣ. Scito ergo lucã hãc gñatiõeȝ de.lxx.ĩterp̃tũ editõe sumsipsse:vbi scriptuȝ est q̃ arphaxat.cxxxv. annoꝝ genuerit cainã:ꝛ:ꝛ ipse cainan.cũ.cxxx.fuerit annorũ genuerit sela.Seqᷣ:Qui fu. arpha. GLO.Qđ ẽ sanãs depopulationẽ.Qui fuit sem.qđ est nomẽ vel noiatus.Qui fuit Noe.qđ ẽ reges. AMBRO.Noe qdeȝ iusti iter dñicas gñationes cõmemoratio nõ debuit p̃termitti: vt qꝛ edificator eccl'ie nascebaᷣ:cũ sui gñis auctorẽ p̃misisse videaᷣ: qꝛ eã in typo añ fũdauerat. Qui fuit lamech. GLO.qđ ẽ humiliatũ vl'pcutiẽtẽ:pcussũ vl'hũilẽ. Qui fuit mathusale. qđ ẽ mortis emissio vl'mortu⁹ ẽ ꝛ iterrogauit. AMBRO. H⁹ vltra diluuiũ numerẽnᷣ anni:vt qm̃ solus est xp̃s vn⁹ c⁹ vita nullã sentit etatẽ:ĩ maiorib⁹ quoqȝ suis nõ sensisse diluuia videreᷣ.Qui fuit enoch.ꝛ hic pietatis dñice ꝛ diuinitatis manifestũ idiciũ est:eo q̃ nec mortẽ senserit dñs.ꝛ ad celum remeauerit:cui⁹ gñis auctor rapt⁹ ad celũ ẽ. vñ manifestũ est xp̃m potuisse nõ mori:sȝ voluisse: vt nobis mors illa ꝓdesset.ꝛ ille qdem raptus ne malitia mutaret cor eius. dñs aũt queȝ malicia seculi mutare nõ poterat:eo vñ venerat:nature sue maiestate remeauit. BEDA.Pulchre aũt a baptiçato dei filio vsqȝ ad deũ patrẽ ascẽdens. lxx. gradu enoch ponit:q dilata morte translat⁹ est in paradisum: vt significet eos q in grãm adoptõis filioꝝ ex aq̃ ꝛ spũsancto regeneranᷣ:iterim post corpis absolutõeȝ eternã suscipiẽdos in regeȝ.Septuagenari⁹.n.ꝓpter septimã sabbati illoꝝ requiẽ significat q iuuante dei grã decalogũ legis iplerunt.

GLO.Interp̃taᷣ aũt enoch dedicatio.Qui fuit iared qđ est descẽdẽs siue ꝯtinẽs.q fuit malaleel.qđ ẽ laudat⁹ dei vel laudãs deũ.Qui fuit cainan.vt supra.Qui fuit enos.i.hõ desperãs vl'violẽt⁹.Qui fuit seth.qđ est positio siue posuit.

AMBRO.Seth posterior fili⁹ ade ñ sileᷣ:vt cũ due sint ppl'i gñatões significareᷣ i typo i posteriore poti⁹ q̃ȝ in p̃ore gñatiõe xp̃m numerãdũ. Seqtur:Qui fuit adam. GLO. Qđ est hõ vel terren⁹ vel idigẽs.Qui fuit dei. AMBRO. Quid pulchri⁹ potuit ꝯuenire:q̃ȝ vt scã generatio a dei filio icipet:ꝛ vsqȝ ad dei filiũ duceret.creatusqȝ p̃cederet i figura vt nat⁹ in ṽitate seq̃retur:ad imaginẽ factus p̃iret:pp quẽ dei imago descẽderet.Putauit ẽt lucas ad deũ xp̃i originẽ referẽdã:q̃ ver⁹ xp̃i generator ds sit:vel ṽm generatõeȝ verã pr̃:vel ṽm lauacrũ ꝛ regeneratiõeȝ mystici auctor muneris.Et iõ nõ a p̃mo gñatõeȝ ei⁹ cepit d̃scribere:sed postea q̃ȝ baptisma ei⁹ explicuit: vt ꝛ ṽm naturã ꝛ ṽm gratiã dei filiũ demraret.Or aũt euidẽtius diuine generatõis idiciuȝ:q̃ȝ q̃ de generatõe dictur⁹ p̃rẽ p̃misit loquentẽ:Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹. AVGV.de cõ.euã.Satis etiaȝ p hoc demrauit: nõ se iõ dixisse ioseph filiũ hely q̃ de illo genit⁹:sȝ q̃ ab illo poti⁹ illi fuerit adoptat⁹:cũ etiã ip̃m adã filiũ dixit:cũ sit factus a dõ:sȝ p grãm quã postea peccãdo amisit tãq̃ȝ fili⁹ i paradiso ꝯstitut⁹ sit. THEOPHI.Jõ ẽt generationẽ finit ĩ deũ:vt addiscam⁹:q̃ q in medio sũt p̃res xp̃s ad deuȝ eriget:ꝛ filios dei faciet:vt ẽt credereᷣ xp̃i gñatio sine semine fuisse.q.d. Si nõ credis q̃ scõs adaȝ factus sit sine semine: deuenias ad p̃mũ adã: iuenies eũ absqȝ semine factũ a dõ.

AVGV.de cõ.euan. Et matthe⁹ qdẽ significare voluit dominũ descẽdẽtẽ ad nr̃aȝ mortalitateȝ: iõ generatiões ab abraã vsqȝ ad xp̃i natiuitatẽ descẽdendo cõmemorauit ab initio euãgelij sui.Lucas aũt nõ ab initio:sȝ a baptismo xp̃i generatiões narrat: nec descẽdẽdo sȝ ascẽdẽdo tanq̃ȝ sacerdotẽ i expiãdis pctis magis assignãs:vbi testimoniũ phibuit dicẽs:Ecce q tollit pctã mũdi.Ascẽdẽdo auteȝ ꝑuenit ad deũ cui mũdati ꝛ expiati recõciliamur. AMBRO. Nec sic euãgeliste discrepare videantur: qui veterẽ ordinẽ sunt secuti. Nec mireris si ab abraam pl'es ṽm lucã successiões vsqȝ ad xp̃m sunt pauciores ṽm mattheũ:cũ p alias psonas generatiõeȝ fatearis eẽ decursã.Põt.n.fieri vt alij lõgeuaȝ trãsegerit vitã: alteri⁹ ṽo generatiõis viri in matura etate decesserint:cum videam⁹ q̃ȝ plures senes cũ suis nepotib⁹ viuere:alios ṽo viros stati filijs obire susceptis. AVGV de cõ.euã.Cõueniẽtissime ãt lucas baptiçato dño generationes p.lxxvij.psonas sursũ ṽsus numerat.Nã ꝛ ascẽdẽs ad deũ cui d pctõꝝ abolitõeȝ recõciliamur expressus est: ꝛ p baptismũ fit hoi oĩum remissio pctõꝝ q̃ illo nũero significaᷣ: nã vñcies septẽ.lxx.ꝛ septẽ sũt.Jn denario ãt pfectio btitudis ẽ.vñ mãifestũ ẽ q̃ trãsgressio denarij designat peccatũ p suphiam plus aliqd hr̃e cupiẽtis.hoc aũt septies ꝓpterea duciᷣ:vt motu hois facta significetur illa trãsgressio. Ternario.n.numero incorporea ps hois significatur:q̃ternario ṽo corp⁹.mot⁹ aũt ĩ numeris nõ exp̃mitur cũ dicim⁹:vnum duo tria:sȝ cũ dicim⁹:semel bis ter.vnde p septies.xi. significatur motu hois facta transgressio.

Capi. IIII.

IEsus aũt plenus spiritu scõ regressus est a iordane: ꝛ agebatur spũ in desertũ diebus quadraginta: ꝛ tẽtabatur a diabolo.Et nihil manducauit in diebus illis: ꝛ consummatis illis esurijt.Dixit aũt illi diabolus: Si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat.Et rñdit ad illuȝ iesus:Scriptum est:quia non in pane solo viuit homo:sed in omni verbo dei.

THEOPHI.Post baptismũ xp̃s tẽtaᷣ: innuens nobis q̃ postq̃ȝ erim⁹ baptiçati tẽtatiões iminẽt nobis. vñ diciᷣ: Jesus aũt ple.spi.san.regres.ẽ a iordane. CIRYL.Dudũ dixit deus: Nõ p̃manebit spũs me⁹ ĩ hoib⁹ istis:eo q̃ sũt caro.vbi vero regeneratiõe p aquã ꝛ spiritũ ditati sum⁹:facti sumus diuine nature pticipes.p spũs aũt pticipationẽ p̃mogenit⁹:aut in multis fratrib⁹ p̃mus:recepit spiritũ:q ꝛ spũs dator est:vt ẽt ad nos p ip̃m ꝑueniat grã spũssancti. ORIGE.Qñ igiᷣ legis iesuȝ plenũ spiritusancto:ꝛ ĩ actibus scribiᷣ de apostolis:q̃ repleti fuerint spiritusancto:vide ne eq̃les putes eẽ apostolos saluatori. Quõ.n.si volueris dicere: Hec vasa plena sunt vino vl'oleo:nõ statiȝ dices q̃ eq̃li mẽsura sunt plena:sic ꝛ iesus ꝛ paulus pleni erãt spũsanto:sed vas pauli multo min⁹ erat q̃ȝ iesu:ꝛ tñ erat ṽm mẽsurã suaȝ vtrũqȝ repletũ . accepto itaqȝ a saluatore pleno spũsancto baptismo:q sup eũ in specie columbe de celis venerat:ducebaᷣ a spiritu:qꝛ quotquot spũ deducũᷣ: hi filij dei sunt.iste aũt supra oẽs ꝓprie fili⁹ dei erat. BEDA.Necui aũt veniret i dubiũ a quo spũ ductũ siue expulsũ:alij euãgeliste dicerent:i desertũ:ꝯsulte lucas demũ itulit:Et agebaᷣ in desertũ spũ.xl.dieb⁹.neqd ꝯtra eũ valuisse spũs putareᷣ imũdus q plenus spũsancto q̃cunqȝ volebat.agebat. GRECVS. Si ṽo nos arbitrio ꝓprio nr̃am vitã disponim⁹: quõ ip̃e trahebaᷣ inuit⁹:Or q̃ diciᷣ agebaᷣ spũ:huiusmõi hȝ intellectũ: Spõte spiritalẽ duxit ꝯuersationẽ:vt locũ exhiberet tẽtanti. BASI.Nõ.n.ṽbo ꝓuocãs inimicũ:sȝ ope visitans q̃rit desertũ:delectaᷣ.n.diabol⁹ in d̃serto nõ patiᷣ eẽ in vrbib⁹: ꝯtristat ip̃m ꝯcordia ciuiũ. AMBRO.Agebaᷣ igiᷣ ꝯsilio in desertũ vt diabolũ ꝓuocaret.nã nisi ille certasset:non mihi iste vicisset.Mysterio:vt illũ adam de exilio liberaret:q de paradiso in desertuȝ eiect⁹ est.Exẽplo:vt ostẽderet nobis diabolũ ad meliora tẽdentibus iuidere:ꝛ tũc magis esse cauendũ ne mysterij grãȝ deserat mẽtis ifirmitas.vñ seqtur: Et tẽtabaᷣ a diabolo. CYRIL.Ecce fact⁹ est in athletis iubẽs agones de⁹ i his q coronat sanctoꝝ vertices. GRE. iij.mo.Hostis tñ noster mentẽ mediatoris dei ꝛ hoiuȝ tẽtatione quassare nõ valuit:sic enĩ dignatus est tẽtatiões exterius suscipe:vt tñ eius mens interius diuinitati inherẽs incõcussa p̃maneret. ORIGE.Tentaᷣ aũt iesus a diabolo xl.dieb⁹:ꝛ q̃ fuerint tẽtamẽta nescim⁹:q̃ iõ forsitan p̃termissa sũt:qꝛ maiora erãt q̃ȝ vt l'ris traderenᷣ. BASI.Ul'dñs p q̃dragenã itẽtatus mãsit.nouerat.n.diabol⁹ q̃ ieiunabat ꝛ nõ famescebat:ꝛ iõ nõ audebat accedere.vñ sequiᷣ.Et ni. mãdu.i il.die.Jeiunauit sigdeȝ ostẽdens: q̃ illi q se vult ad pugnas tentationũ accigere sobrietas est necessaria. AMBRO.Tria igᷣ sunt q̃ ad vsum ꝓficiũt salutis humane:sacramẽtũ:desertũ:ieiuniũ. Nemo nisi q legittime certauerit coronaᷣ.nemo aũt ad certamẽ virtutis admittiᷣ:nisi ꝓrius ab oĩbus ablutus maculis delictoꝝ grẽ celestis munere cõsecreᷣ. GREGO.naçã.xl.sigdẽ dieb⁹ ieiunauit nihil mãducãs:erat.n.de⁹.nos aũt ieiuniũ politati ꝓportionam⁹: lȝ çelus aligbus ꝓgredi suadeat vltra posse. BASI.Sed tñ nõ sic vtẽdũ est carne:vt p egestateȝ alimẽti nãlis vigor ei⁹ soluaᷣ:neqȝ vt ad vltimatũ torporẽ intellect⁹ vrgeatur per dissolutõis excessũ.vñ dñs noster semel hoc pegit: sed p totum ꝯñs tp̃s ordine debito gubernauit corp⁹: ꝛ silr moyses ꝛ helias. CHRY.Ualde aũt prudẽter factũ est q̃ in ieiunando eoꝝ nõ excessit numeꝝ:ne.s. putaretur appenter venisse:nõ aũt recepisse verã carnẽ:aut p̃ter humanã eẽ naturaȝ. AMBRO.xl.aũt dieꝝ mysticũ numeꝝ recognoscis. tot eni dieb⁹ aquas abyssi effusas eã meministi:ꝛ tot ieiũio dieꝝ scificato refusã celi serenioris osñdit clementiã. tot ieiunio dieꝝ moyses pceptionẽ legis emeruit:tot ãnos i heremo ꝯstituti p̃res panẽ ãgeloꝝ cõsecuti sunt. AVGV.de cõ.euan. Numer⁹ aũt iste laboriosi h⁹ tp̃is facĩȝ: quo sub disciplina regis xp̃i aduersus diabolũ dimicamus. Hic .n.numerus tp̃alẽ vitã significat tp̃a.n. annoꝝ q̃dripartitis vicibus currũt.xl.aũt q̃ter habẽt decẽ.Porro ip̃a dcem ab vno vsqȝ ad q̃ttuor ꝓgrediẽte numero ꝯsũmanᷣ:qđ declarat q̃ .xl dieꝝ ieiuniũ:hoc est humiliatõeȝ aĩe ꝯsecrauit ꝛ lex ꝛ pphete p moysen ꝛ heliã:ꝛ euãgeliũ p ipsi⁹ dñi ieiuniũ. BASI.Ueꝝ qꝛ nõ esurire supra hoiem ẽ:assũpsit dñs passioneȝ famis ĩdicãs eã nõ eẽ pctm̃:ꝛ ꝯcessit cũ voluit nãe humãe q̃ sua sũt pati ꝛ agere. vñ seqtur. Et ꝯsũmatis ill'esurijt. Non coact⁹ ad necessitatẽ q̃ preest nãe: sȝ q̃si ꝓuocãs: diabolum ad duellũ. Sẽtiens.n.diabol⁹:qꝛ vbi fames:ibi ibecillitas. aggrediᷣ ad tẽtãdũ:ꝛ q̃si tẽtationũ excogitator: famẽ christo patiẽti:suadebat lapidib⁹ appetitũ sedare.vñ seqtur:Dixit aũt illi dia.si fili⁹ dei es: dic lapidi huic vt panis fiat.

AMBRO.Tria ꝓcipue docemur tela eẽ diaboli:qb⁹ ad cõuertẽdã mẽtẽ hoĩs ꝯsueuit armari:gule vnũ:aliud iactãtie:tertium ambitionis.Jnde ergo cepit.vñ iã vicit.s.adaȝ. Discamus igᷣ cauere gulã:cauere luxuriã:qꝛ telũ ẽ diaboli. Sȝ qd sibi vult talis sermo:Si fili⁹ dei es:nisi qꝛ cognouerat dei filiũ eẽ vẽturꝝ:sed venisse p hãc ifirmitatẽ corporis nõ putabat:Aliđ ẽ explorantis:aliud tentantis:iõ ꝓfiteᷣ se credere:ꝛ hoĩ conaᷣ illudere. ORIGE.Rogato autẽ p̃re a filio panẽ.nec dãte lapidẽ ꝓ pane:iste q̃si aduersari⁹ ꝛ fallax:ꝓ pane dabat lapidẽ. BASI..Suadebat qdẽ lapidib⁹ appetitũ sedare:hoc est p̃mutare desideriũ ab alimẽto nãli ad existentiam p̃ter naturã. ORIGE.Puto etiã q̃ vsqȝ hodie lapidẽ diabolus ostẽdit: ꝛ horteᷣ singulos ad loquẽdum:dic vt lapis iste panis fiat:Si videris hereticos dogmatũ suoꝝ mẽdaciũ ꝓ pane comedere:scito lapidem eoruȝ esse sermonẽ quẽ mõstrat ei diabol⁹. BASI.Dissipator ãt tẽtationũ xp̃s:nõ repellit a nã famẽ.vnde seqᷣ:Et rñdit ad il.ie.scriptũ est qꝛ nõ in solo pa.vi.hõ:sed in oĩ verbo dei.

THEOPHI.q.d. Nõ sol'panib⁹ humana natura sustẽtatur:imo sufficit verbũ dei ad nutriẽdũ vniuersã naturaȝ humanã.Tal'r pastus est israeliticus populus colligens annis.xl.manna:ꝛ gaudens volatiliũ preda.diuino cõsilio helyas cõuiuas habuit coruos. Heliseus herbis agrestibus socios nutriuit. CYRIL.Uel aliter:Terrenis cibis terrenũ nostrũ alitur corp⁹:anima vero ratiõalis diuino verbo vigoraᷣ ad bonã hitudinẽ spũs nõ enĩ naturã icorpoream corp⁹ alit. GREGO.nise.Uñ nõ alitur ṽtus pane. nec p carnes bene se hȝ aĩa ꝛ pinguescit: alijs epulis vita sublimis educatur ꝛ crescit.nutrimẽtũ boni castitas panis: sapiã pulmẽtũ: iustitia pot⁹:ipassibilis stat⁹ delectatio bene sapere.

AMBRO.Uides igᷣ quo genere vtaᷣ armoruȝ quo hominẽ a spiritalis neqtie icursiõe defẽdat aduersũ icitamenta gule:nõ.n.q̃si ds vtitur ptãte: qd enĩ mihi ꝓderat: Sed q̃si hõ cõi sibi accepit auxilio vt diuino pabulo lectionis itentus famẽ corporis negligat:alimẽtũ ṽbi acqrat.non enĩ põt q verbũ seqtur panẽ desiderare terrenũ:humanis eniȝ diuina prestare non dubiũ est simul cũ dicit:non in solo pane viuit hõ ostẽdit hoiem eẽ tentatũ. hoc est susceptionem nr̃am:non suam diuinitatem.

¶ Et duxit illũ diabolus: ꝛ ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis: ꝛ ait illi: Tibi dabo potestatem hãc vniuersam ꝛ gloriã illoruȝ:quia mihi tradita sunt: ꝛ cui volo do illa. Tu ergo ꝓcidẽs si adoraueris corã me:erũt tua omnia.Et respondens iesus dixit illi: Scriptũ ẽ Dominũ deũ tuũ adorabis: ꝛ illi soli serues.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

THEOPHI.Primo inimicus xp̄z de gula tētauerat: sicͭ
⁊ adā.deinde de cupiditate siue auaricia: in hoc q̄ oñdit ei
oīa regna mūdi.vñ sequit̄:Et du illū diabol⁹ ⁊ oñdit ei oīa
reg.or.ter.in mo.tpis. GRE.in ho. Quid mir̄ si se pmisit
ab illo in montē duci:q se ptulit etiā a mēbris ipius crucifi
gi? THEOPHI.Sz qliter oñdit ei oīa regna orbis ter
re? Quidā dicūt q̄ mente hec ei oñdit.ego aūt dico q̄ sensi
biliter ⁊ in phātasia apparere fecit. TITVS. Uel descri
psit orbē verbo ⁊ velut quandā domū intētioni eius mani
festat vt existimabat. AMBRO.Bene aūt in momento
tpis secularia ⁊ terrena monstrāt̄.nō.n.tā ɔspect⁹ celeritas
indicat̄:q̄z caduce fragilitas ptātis exprimit̄. In momento
.n.cūcta illa ptereūt:⁊ sepe honor secli abijt anteq̄z venerit.
Sequit̄:Et ait illi:Tibi da.pote.hāc vniuersaz ⁊ gloriā illo
rum:q: mihi tradita sunt ⁊ cui volo do illa. TITVS.In
vtroq3 mētiebat̄:neq3.n.hēbat:nec ɔferre poterat quo ca
rebat.null⁹.n.obtinet potestatē:sz ad pugnā est aduersari⁹
derelictus. AMBRO.Alibi.n.legit̄:q: oīs ptās a deo est.
itaq3 a deo est potestatū ordinatio:a malo ambitio potesta
tis:nec est potestas mala:sed is q male vtit̄ ptāte. Quid er
go bonū est vti ptāte:studere honori:bonuz si deferat̄ non
eripiatur.Distingue tñ hoc ipm bonū:ali⁹.n.bon⁹ in seculo:
alius pfecte virtutis vsus. Bonū est.n.deuz q̄rere:⁊ cogno
scēde diuinitatis studiū nullis occupationibus ipediri.q̄ si
is qui deū q̄rit ppter fragilitatē carnis ⁊ mētis angustias se
pe tentat̄:quātomagis q seculū q̄rit:obnoxi⁹ est? Docemur
ergo ambitōez despicere:eo q̄ diabolice subiecit potestati.
TITVS.Habet aūt forēsis gratia domesticū piculū:⁊ vt
dominet̄ alijs prius fuit.curuat̄ ad obsequm vt honore do
net̄:⁊ dū vult esse sublimior:simulata humilitate fit vilior.
vñ subdit:Tu ergo si adoraueris corā me:erūt tibi oīa sub
dita. CIRYL.Quo tu cui⁹ fors est iextinguibilis flāma:
qliter oiu3 dño q̄ sua sunt spōdes?putasti cultorē hr̄e cuius
metu tremūt vniuersa? ORIGE.Uel aliter totū:Duo re
ges certatiz regnare festināt peti rex peccatorib⁹ diadolus:
⁊ iustitie rex iustis christ⁹. sciensq3 diabolus ad hoc venisse
xp̄m:vt regnū ei⁹ tolleret:oñdit ei oīa regna mūdi: Nō qui
dem regnū persar̄ medor̄:sed regnuz suū quō regnaret in
mūdo:quō.s.alij regnent̄ a fornicatione:alij ab auaricia.Et
oñdit ei in puncto tpis:hoc est in p̄senti tempor̄ cursu:quia
ad cōparationē eternitatis pūcti obtinet istar.neq3.n.neces
sariū hēbat saluator:vt ei diutius huius seculi negocia mō
strarent̄:sz itatiz vt aciē luminū suor̄ ad ɔtēplandū vertit:
⁊ peccata regnantia ⁊ eos qui regnarent̄ a vitijs ɔspexit.di
cit q̄ ad eū:Uenisti vt aduersus me de iperio dimices? ado
ra me ⁊ accipe regnū qō teneo.Uer̄ dñs vult qdē regnare:
⁊ q̄si iustitia vt absq̄ peccato regnet.vult gētes sibi esse sub
iectas:vt seruiāt v̄itati:nec sic vult regnare ceteris:vt ipe re
gnet̄ ab alio.vñ seqtur:Et rñdens iesus dixit illi: scriptū ē
Dñz deū tuū adorabis:⁊ illi soli seruies. BEDA. Dicens
diabolus saluatori:Si pcidēs adoraueris me.ecōtrario au
dit:q̄ ipse magis adorare eū debeat q̄si dñm ⁊ deū suum.
CYRIL.Qualr̄ aūt si sz hereticos fili⁹ est creatura:ado
rat̄?qō crimē iferret̄ aduersus eos q seruierunt creature ⁊
nō creatori:si filiū sm eos creaturā existētē colimus tanq̄z
deū. ORIGE.Uel alr̄.Hos iqt oēs ppterea mihi volo eē
subiectos:vt dñm deū adorēt:⁊ ipsi soli seruiāt: tu aūt a me
vis icipe peccatū qō ego dissolutur⁹ huc veni. CYRIL.
Hoc aūt mādatū ei⁹ tetigit intima:añ aduentū eniz ei⁹ ipse
vbiq3 colebat̄.lex aūt diuina eyciēs ipm a dñio vsurpato.
adorare statuit solū eū:q nāliter de⁹ est. BEDA.Querat
aūt aliqs quō ɔueniat qō hic pcipit̄: soli dño seruiēdū apl̄i
v̄bo q dicit:Per charitatē seruite iuicē?Sz in greco dulia i
telligit̄ seruit⁹ cōis:hoc ē siue deo siue hoī exhibita: sz quā
iubemur seruire iuicē.Latria aūt vocat̄ seruit⁹ diuinitatis
cultui debita:q̄ iubemur soli deo seruire.

¶Et duxit illū in hierusalē ⁊ statuit eū sup pinna
culum tēpli. ⁊ dixit illi: Si filius dei es: mitte te
hinc deorsū.Scriptū ē.n.q̄ angelis suis manda
uit de te:vt conseruēt te: ⁊ quia in manibus tol
lēt te:ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū.Et re
spondēs iesus ait illi:Dictū ē: Non tētabis dñm
deum tuum. Et ɔsūmata oi tētatiōe: diabolus
recessit ab illo vsq3 ad tēpus.

AMBRO:Seqt̄ iactātie telū.quo in pclive delingtur:
q: dū hoies gl̄iā virtutis sue iactare desiderant:de loco me
ritor̄ ⁊ statōe decidūt.vñ dr̄:Et du.il.in hieru.⁊ statuit euz
supra pinaculū tēpli. ORIGE.Sequebat̄ plane q̄si athle
ta ad tētationē spōte pficiscēs:⁊ quodāmodo loquebatur:
Duc quo vis ⁊ iuenies me in oībus fortiorē. AMBRO.
Ita ē aūt iactātia vt dū se putat vnusqsq3 ad altiora ɔscen
dere:sublimiū vsurpatōe factor̄ ad iferiora trahatur.vnde
sequitur.Et dixit illi:si fili⁹ dei es:mitte te hinc deorsum.
ATHANA.Nō aūt ɔtra diuinitatem certamē diabo
lus inijt:neq3 eni audebat:⁊ iō dicebat: Si fili⁹ dei es.sz cū
hoīe certamē inijt quem quondam seducere potuit. AM
BRO.Uere aūt diabolica vox est:q̄ mentē hominis ō gra
du altiori merito r̄ pcipitare ɔtēdit:sil'r infirmitatē suā dia
bol⁹ malitiāq3 designat.q: nemini pōt nocere nisi ipe deor
sum se miserit.nā q relictis celestib⁹ terrena elegit: volūta
rium qōdā pcipitiū vite labētis incurrit:simul qñ telū suū
diabolus vidit obtusum: q oēs hoīes pprie subiecerat ptā
ti:plus cepit hoīez iudicare.Trāsfigurat aūt se sathanas ve
lut angelū lucis:⁊ de scripturis sepe diuinis laqueuz fideli
bus parat.vnde seqtur.Scriptū est.n. quoniā angelis suis
mādauit de te:vt ɔseruēt te:⁊ q: in manib⁹ tollēt te: ne for
te offendas ad lapidē pedē tuū. ORIGE. Uñ tibi diabo
le scire q̄ ista scripta sūt:nūqd legisti pph̄as vel diuina elo
qa?legisti qdē:nō vt ipe ex lectiōe eorum melior fieres: sed
vt de simplici littera eos q amici sunt lr̄e interficias.scis q:
si de alijs ei⁹ voluminib⁹ loq volueris:nō decipies. AM
BRO.Ergo nō te capiat hereticus:q: pōt de scripturis ali
qua exempla pferre.vtit̄ ⁊ diabolus testimonijs scriptura
ruz.nō vt doceat sz vt fallat. ORIGE. Uide aūt quō ⁊ i
ipsis testimōijs versipellis ē:vult eni minuere gl̄iā saluato
ris:q̄si angelor̄ idigeat auxilio offēsurus pedē nisi eor̄ ma
nib⁹ subleuet̄.Hoc eni testimoniū nō de xp̄o: sed ō sanctis
gnāl'r scriptū est.neq3 eni idiget angelor̄ auxilio q maior ē
angelis:qn poti⁹ disce diabole:q̄ nisi de⁹ adiuuaret āgelos
offenderēt pedē suū:⁊ tu pptere a cū fulgure cecidisti:quia
credere in iesū christū dei filiū noluisti. Quare aūt siles qō
seqtur:Sup aspidē ⁊ basiliscū ambulabis?nisi q: tu es basi
lisc⁹:tu draco:tu leo. AMBRO.Sz dñs rursus ne ca q̄ ō
se fuerāt pphetiçata ad arbitriū diaboli putauit eē faciēda
sed diuinitatis pprie auctoritate seruata versutie eius oc
currit.vt qa scripturar̄ exemplū ptenderat: scripturar̄ vi
ceret̄ exēplis:vñ seqtur:Et respō.ie.ait illi:Dictū ē qa nō tē
tabis dñm deū tuū. CHRY.Diabolicū eni est seipm inij
cere ad picula: ⁊ tētare si eripiat de⁹. CYRIL. Nō enim
tentantib⁹ largitur ds auxilia:sed credētib⁹ in eū.vnde xp̄s
tētantibus eū nō ostēdebat miracula: qbus dicebat: Gnā
tio praua signū q̄rit ⁊ nō dabit̄ ei. CHRY. Aspice āt quō
nō turbat⁹ ē dñs:imo de scripturis humillime cū iniquo di
sceptat:⁊ conformeris christo pro posse. Nouit diabolus ar
ma christi qbus succubuit: ex mansuetudine eum cepit:ex
humilitate deuicit.Tu quoq3 cum videris hoīem effectuz
diabolū:⁊ tibi obuiantē eo mō deuincas. doceas aiam tuā
formare os ɔdecens ori xp̄i: sicut enim cū romanus forsan
residet iudex:nō exaudiet responsum ignorantis eo modo
loqui quo ipse:sic ⁊ christus nisi suo modo loquaris non ex

audiet te:nec vacabit tibi. GREGO.nise.Legittime aūt
pugnāti agonū repit̄ termin⁹:vel q̄ aduersari⁹ sua spōte ce
dat vicēti:vel trino casu deponit̄ sm pugnatorie artis ōcre
tū. vñ seqt̄: Et ɔsum.om.tēta.dia.recess.vsq3 ad ten.ab illo.
AMBRO.Nō dixisset scriptura oēm tētatōez ɔsumma
tā:nisi i trib⁹ premissis eēt oium mā delictor̄: q: cause tēta
tionū cāe cupiditatū sunt.s.carnis oblectatio. spes glie:aui
ditas potētie. ATHANA.Accesserat qdē ad eū hostis
vt ad hoiez:nō iueniēs aūt in ipo antiq sui seminis signa di
scessit. AMBRO.Uides q̄ ipm diabolū in studio nō esse
ptinacē:cedere v̄e solere v̄tuti:⁊ si iuidere nō ōsinat tñ ista
re formidat:q: frequēti⁹ refugit triūphari.audito itaq3 dei
noie recessit ingt vsq3 ad tp̄s:postea.n.nō tētatur⁹:sed apte
pugnatur⁹ vēit. THEOPHI. Uel q: ō voluptate tēta
uerat i deserto:recessit ab eo vsq3 ad tp̄s crucis:in quo eum
erat de tristitia tētaturus. MAXI.Uel diabolus i ōserto
xp̄o suggesserat pferre mūdi mām diuino amori quez dñs
retrocedere iussit: qō erat indiciū diuini amoris. vñ postea
satagebat puaricationē cū facere dilectōis ad pximos:⁊ iō
docēte eo semitas vite: puocabat ad illius isidias pharise
os ⁊ scribas:vt ad eor̄ odiū puertāt̄:sz dñs dilectōis intui
tu quē habebat i eos monebat:arguebat:bñficia ɔferre nō
cessabat. AVGV.de cō.euā. Totū aūt hoc silr̄ matthe⁹
narrat:sz nō eodē ordine.vñ icertū est qd pri⁹ factū sit:vtr̄
regna terre pri⁹ demōstrata sint ei: ⁊ postea i pinnā templi
leuat⁹ sit:an h̄ pri⁹ ⁊ illud postea:nihil tñ ad rem dū oīa fa
cta eē manifestū sit. MAXI. Ob hoc āt euāgelistar̄. hāc
iste:illā v̄o ille premittit:q: inanis gloria ⁊ auaritia adinui
cē sese gignūt. ORIGE. Joānes aūt q: a deo exordiū fe
cerat dicēs:In pncipio erat verbū.tētationē dñi nō descri
psit: q: ds tētari nō pōt:de quo ei erat sermo: q: vero i mat
thei euāgelio ⁊ in luca gnātio hoīs scribit̄ ⁊ i marco:hō aūt
est q: tentatur:ideo Mattheus Lucas ⁊ Marcus tentati
onem domini descripserunt.

¶Et regressus ē iesus i virtute spirit⁹ in galileam
⁊ fama exijt p vniuersam regionē de illo. Et ipe
docebat in synagogis eorū : ⁊ magnificabat̄ ab
omnibus: ⁊ venit nazareth vbi erat nutritus: ⁊ i
trauit sm cōsuetudinē suā diei sabbati in synago
gā: ⁊ surrexit legere. Et traditus ē illi liber esaie
pphete: ⁊ vt reuoluit librū inuenit locuz vbi scri
ptū erat: Spūs domini sup me: ppter qō vnxit
me: euāgelizare paupibus misit me:sanari cōtri
tos corde:predicare captiuis remissionē: ⁊ cecis
visū:dimittere cōfractos in remissionē: pdicare
annū dñi acceptū ⁊ diē retributionis. Et cū pli
cuisset libr̄: reddidit ministro ⁊ sedit. Et omniū
in synagoga oculi erāt intēdētes in eū. Cepit āt
dicere ad illos:q: hodie impleta est hec scriptu
ra in auribus vestris.

ORIGE.Q: dñs tētatorē vicerat: v̄t⁹ ei addita ē:q̄z tū.s.
ad manifestatōez.vñ dr̄: Et re.est ie.in vir.spūs in galileaz.
BEDA.Uirtutē spūs signa miraclor̄ dicit. CIRYL.
Agebat aūt miracula:nō ab extrinseco ⁊ quasi acquisitam
hñs spūssancti grāz sicut alij sancti:sed potius cuz eēt nālr
dei filius ⁊ cōsors oium que sunt p̄ris tāq̄z ppa v̄tute ⁊ opa
tione vtit̄ ea que ē spūssancti.Decebat aūt extunc eum no
tum fieri:⁊ humanationis fulgere mysteriuz apud eos qui
erāt ō sanguie isrl̄.iō seqtur.Et fa. exijt p vniuersā regionē
de illo. BEDA.Et q: sapientia pertinet ad doctrinā:vir
tus vero refert̄ ad opa:vtraq3 hic coniungunt̄. vnde sequi
tur: Et ipse docebat in synagogis eorum . Synagoga gre
ce:latine dr̄ cōgregatio:quo noie nō solū turbar̄ ɔuentum
sz ⁊ domū in qua ad audiendū v̄bū dei ɔueniebāt iudei ap
pellare solebāt:sicut nos ecclias ⁊ loca ⁊ choros fideliū vo
camus.ver̄ differt inter synagogā que congregatio:⁊ eccle
siā que cōuocatio interptat̄ .q:.s.⁊ pecora ⁊ queq3 res ɔgre
gari i vnū pñt:cōuocari nō pñt:nisi rōne vtētia:iō noue gr̄e
populū quasi maiore dignitate pditū:recti⁹ eccliaz q̄z syna
gogā noiare apostolicis doctris visum est.Merito āt ⁊ ma
gnificat⁹ a pñtib⁹ asseuerat̄ pcedentibus factor̄ dictorūue
indicijs cum seqt̄:Et magnifica. ab oīb⁹. ORIGE.Caue
autē ne beatos tñ illos iudices:⁊ te arbitreris priuatū esse
xp̄i doctrina:q: nūc etiā in toto orbe docet p organa sua:⁊
nūc magis glorificat̄ ab oībus q̄z illo tpe quo tñ in vna pro
uincia cognoscebat̄. CIRYL.Largit̄ aūt sui notitiā illis
inter quos educat⁹ est sm carnē.vñ seqt̄:Et venit naza.vbi
erat nutrit⁹. THEOPHI.Ut ⁊ nos doceat prius pprios
bñficiare ⁊ docere:deinde ⁊ ad reliquos amicitiā spargere.
BEDA.Cōfluebāt aūt die sabbati i synagogis: vt feria
tis mūdi negocijs ad meditāda legis monita qeto corde re
siderent.vnde seqt̄:Et intra.sz cōsuetu.suā die sab.in syna
gogam. AMBRO.Ita aūt dñs ad oīa se curauit obseq̄a:
vt ne lectoris qdē aspernaret̄ officiū.vñ seqtur:Et surrexit
legere:⁊ traditus est illi liber esaie.Accepit qdē librū:vt oñ
deret seipm eē qui locutus est i pphetis:⁊ remoueret sacri
legia pfidorum:q aliū deū dicūt veteris testamēti:aliū no
ui:vl' qui initiū xp̄i dicunt esse de virgine. Quo enim cepit
ex virgine:qañ virginē loquebat̄? ORIGE.Nō aūt for
tuitu reuoluit librū:⁊ caput de se vaticināis repit lectionis:
sed hoc pūidētie dei fuit.vnde seqtur:Et vt reuol.li. inue.
lo.vbi scri.erat:spūs dñi sup me.christus eni est qui ita cō
memorat. ATHA.Explicās.n.nobis causam facte i mū
do reuelationis ⁊ sue humanationis hoc dicit:sicut eni fili⁹
cum sit spiritus dator:non recusat fateri tāq̄z homo q̄ i spi
ritu dei eijcit dmonia:ita nō recusat dicere:spūs domini su
per me:p eo q̄ factus est homo. CIRYL.Similiter aūt
fatemur eum vnctū fuisse inquantū carnē suscepit.vñ seq
tur:Propter quod vnxit me.nō eni vngitur diuina natura:
sz qō nobis cognatū existit:sic etiā ⁊ q̄ dicit se missū: impu
tādū est humanitati.nā sequit̄:Euāgelizare paupe.mi.me.
AMBRO.Uides trinitatē coeternā atq3 pfectā: ip3 loq
tur scriptura iesuz deū hoiemq3 in vtero pfectum.loqtur ⁊
p̄rem ⁊ spūsanctū qui coopator oñdit̄: qñ corporali specie
sicut columba descendit in christum. ORIGE. Paupes
aūt nationes dicit:isti aūt erāt paupes nihil oīno posiden
tes.nō deū:nō legē:nō pph̄as:nō iustitiā:reliquasq3 v̄tutes.
AMBRO.Uel vniuersalr̄ vngitur oleo spiritali ⁊ virtu
te celesti:vt pauptatē ɔditiōis humane thesauro resurrecti
onis rigaret eterno. BEDA.Mittitur etiā euangeliçare
pauperibus dicēs:Beati paupes:q: vestr̄ est regnū celor̄.
CYRIL.Forsitan eni paupibus spū in his ostendit exhi
bitū liberale donū iter oīa dona que per christū obtinent̄.
Seqtur:Sanare cōtritos corde.vocat cōtritos corde debi
les:fragilem mentē habētes:⁊ resistere nequeuntes insulti
bus passionū: qb⁹ remediū sanitatis pmittit. BASI.Ut
cōtritos corde venit sanare.i.remedium dare hñtibus cor
cōtritum a sathana per peccatum:eo q̄ p ceteris peccatum
cor humanuz psternit. BEDA.Uel q: scriptum est.Cor
cōtritum ⁊ humiliatū deus non spernit:adeo missum se di
cit ad sanandum cōtritos corde sz illud psalmi: Qui sanat
ɔtritos corde.Sequitur:Et predicare captiuis remissionē.
CHRY.Captiuationis vocabulū multiplex est. Est eni
captiuatio bona: sicut paulus dicit: Captiuantes omnem
intellectum ad obedientiam christi. Est ⁊ praua ⁊ sensibi
lis que est a corporalibus hostibus:sed deterior est intelli
gibilis de qua hic dicit. Fungitur enim peccatum pessima
tyrannide. precipiens mala: ⁊ obedientes confundens:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ab hoc intelligibili carcere nos christus eripuit. THEO. Possunt aūt ⁊ hec de mortuis intelligi: qui captiui existentes soluti sūt ab inferni dominio p xpi resurrectōez. Seqꝛ: Et visum cecis. CYRIL. Profluentes .n. a diabolo tenebras i corda humana: christus quasi sol iusticie remouit faciēs hoīes filios nō noctis ⁊ tenebraꝝ sꝫ lucis ⁊ diei. Qui.n. aliquādo errabāt: pceperūt iustoꝝ semitas. Seqtur. Dimittere cōfractos in remissioē. ORIGE. Quid.n. ita fractuz atqꝫ collisum fuerat vt homo: q a iesu dimissus ē ⁊ sanatus.

BEDA. Uel dimittere cōfractos ī remissionē .i. eos q legis pōdere ipoꝛtabili fuerāt depressi releuare. ORIGE. Ista āt oīa pdicta sunt: vt post visionē ex cecitate: post libertatē ex vīculis: post sanitatē a diuersis vulnerib⁹ veniam⁹ ad annū dñi acceptum. vñ seqtur: Predicare annū dñi acceptū. Aiūt aūt qdā iuxta simplicē intelligētiā āno vno euangeliū saluatorē i iudea pdicasse. ⁊ hoc ē qđ dr: Predicare annū dñi acceptū. Uel ānus dñi accept⁹ ē totū tēpus ecclesie quo dū vsaꝛ i corpe pegrinaꝛ a dño. BEDA. Neqꝫ.n. sol⁹ ille ann⁹ quo dñs pdicabat fuit acceptabilis: sꝫ etiā iste quo pdicat apl's dicēs: Ecce nūc tps aceptabile. Post annū sane dñi acceptabilē subdit: Et diem retributiōis .s. extreme: qñ reddet vnicuiqꝫ sm opus suū. AMBRO. Uel diē hunc ānū dñi acceptū dicit ppetuis diffusuz tpibus: q redire i orbē laboris nesciat: cōtinuationē fruct⁹ hoībus ⁊ qetis īdulgeat. Seqtur: Et cū pli. li. red. mini. ⁊ sedit. BEDA. Libꝝ audiētib⁹ illis q aderāt legit: sed lectū ministro reddidit: qꝛ dū eēt i mūdo palā locut⁹ ē docēs i synagogis ⁊ tēplo: sꝫ ad celestia reuersur⁹ his q ab initio viderāt: ⁊ ministri smonis fuerāt euangeliçādi offm tradidit. Stans legit: quia nobis scripturas q̄ de ipō erāt aperuit: qꝛ i carne dignatus est opari. sed reddito libro residet: qꝛ se supne qetis solio restituit. Stare.n. opantis ē: sedere aūt qescētis vel iudicātis: sic ⁊ pdicatoꝛ verbi surgat: legat .i. opeꝛ ⁊ pdicet ⁊ resideat .i. pmia qetis expectet. Reuolutū aūt libꝝ legit: qꝛ ecclesiam misso spū oēꝫ vitatē docuit. plicatū ministro reddidit: qꝛ nō oia oībus dicēda: sꝫ p captu audiētiū cōmittit doctoꝛi dispensandū vbū. Seqꝛ: Et oīuꝫ i syna. ocu. erāt intē. i eū. ORIGE. Et nūc ēt si volum⁹: oculi nři pñt intēdere saluatorē. Cū.n. pncipale cordis tui direxeris ad sapientiā: vitatē deiqꝫ vnigenitū cōtēplandū: oculi tui ītuenꝛ iesuꝫ. CIRYL. Tūc āt oīuꝫ oculos cōuertebat ad se: quodāmō stupentiū qualr lřas nouit q̄s nō didicit: sꝫ qm̄ mos erat iudeis: pmulgatas de christo pphetias dicere cōsummari: vel in qbusdā coruꝫ ppositis: vel in aliqbus sanctis prophetis dñs hoc predicauit. vñ sequiꝛ: Cepit aūt di. ad il. quia ho. imple. ē hec scrip. in au. vestris. BEDA. Quia .s. sicut illa scriptura predixerat: ⁊ magna faciebat: ⁊ maioꝛa dominus euangeliçabat.

¶ Et oēs testimoniū illi dabāt: ⁊ mirabanꝛ i verbis grē que pcedebāt de oꝛe ipius ⁊ dicebāt: Nōne hic ē filius ioseph? Et ait illis: Utiqꝫ dicetis mihi hāc similitudinē: Medice cura teipm̄. Quanta audiuimus facta i capharnauꝫ: fac ⁊ hic in patria tua. Ait āt: Amē dico vobis: qꝛ nemo ppheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis multe vidue erāt in diebus helie in israel quādo clausum est celum annis tribus ⁊ mensibus sex: cum facta eēt fames magna in oī terra: ⁊ ad nullā illarū missus est helias: nisi i sarepta sidoie ad mulierē viduam. Et multi leprosi erāt in isrl' sub heliseo ppheta: ⁊ nemo corum mundatus est nisi naaman syrus.

CHRY. Cū venisset naçareth dñs a miraculis abstinet: ne puocaret eos ad maiorē liuorē. Pretēdit aūt eis doctrinā nō minus admirandū miraculis. erat enī quedā diuina dřa ineffabilis in dictis saluatoris cōcurrēs: aīas pmulcens auditoꝝ. vñ dr: Et oēs testi. il. da. ⁊ mira. i ver. grē q̄ pcedebāt de oꝛe ipsi⁹. BEDA. Testimoniū illi dabāt attestādo illū vē eē vt dixerat: de quo ppheta cecinerat. CHRY. Sꝫ stulti admirātes smonis vtutē puipēdūt ipꝫ ab eo qui putabaꝛ pr. vñ sequiꝛ. Et di. Nō. hic ē fi. ioseph? CYRIL. Sed qd ipedit vt venerabil' ⁊ admirabil' sit: si fili⁹ esset vt putabaꝛ ioseph? Nōne vides diuina miracl'a? sathanā iā pstratū? nōnullos ab his egritudinib⁹ liberatos? CHRY. Post mltū enī tps ⁊ signoꝝ osiones pfectus ē ad eos: nec eū sustinuerūt: sed iteꝝ se succēdebāt iuidia. vnde seqꝛ: Et ait illis: vtiqꝫ. dice. mi. hāc sili. Medice cu. teipꝫ. Quāta audiuimus facta i caphar. fac ⁊ hic in pa. tua. CYRIL. Cōmune qdem puerbiū erat apud hebreos ad iproperiuꝫ excogitatū: clamabāt.n. aliq ꝯtra medicos ifirmos: Medice sana teipm̄. GLO. Quasi diceret: Qui in capharnaū plēs te curasse audim⁹. cura etiā teipm̄ .i. fac sil'r in tua ciuitate: vbi ꝯcept⁹ es ⁊ nutrit⁹. AVGV. de ꝯsen. euā. Cū aūt iam magna ab illo facta fuisse ꝯmemorāt: que se nōdū narrasse scit: qd euidēti⁹ q̄ꝫ hoc eū sciēter poccupasse narrādū? Neqꝫ enī tm̄ ab eius baptismo pgressus ē vt oblit⁹ puteꝛ: nondū se aliqd cōmemorasse de his q̄ i capharnaū gesta fuerāt.

AMBRO. Non ociose aūt saluatoꝛ se excusat q nulla i patria sua miracula virtutis operatus sit: ne fortassis aliqs viliorē patrie nobis esse debere putaret affectū. Nā seqtur: Ait aūt. Amē dico vobis. qꝛ ppheta ne. acce. ē in patria sua.

CYRIL. q.d. Uultis multa pdigia inter vos a me fieri: penes quos sū nutritus: sꝫ non latet me q̄daꝫ cōis q̄ multis accidit passio. ꝯtemnunꝛ enī quodāmō semp etiaꝫ optima queqꝫ qñ non raro ꝯtingūt alicui: sꝫ suppetūt ad velle: ⁊ sic etiam cōtingit in hoībus: familiaris enim qꝛ semp presto ē: debita reuerētia priuaꝛ a notis eius. BEDA. Prophetā aūt dici in scripturis christum ⁊ moyses testis est qui dicit: Prophetam vobis suscitabit deus de fratribus vestris.

AMBRO. Hoc aūt exēplo declaraꝛ q frustra opem misericordie celestis expectes: si aliene fructibus virtutis iuideas. Aspernatoꝛ enī ōs inuidoꝝ est: ⁊ ab his q diuina bñficia in alijs psequunꝛ: miracula sue potestatis auertit. Dñice quippe carnis actus diuinitatis exēpluꝫ est: ⁊ inuisibilia eius nobis p ea que sunt visibilia demōstranꝛ. Uidete igiꝛ qd mali īuidia afferat. indigna ppter iuidiā patria iudicaꝛ in qua ciuis opereꝛ q̄ digna sunt: in q̄ dei filius nasceretur.

ORIGE. q̄ꝫtū ad Luce historiā ptinet: nedum i capharnaū fecisse aliqđ signū describiꝛ: nā anteq̄ꝫ veniret i capharnaū in naçareth dixisse legitur quecūqꝫ audiuimus facta i capharnaū. vnde puto in pñti sermōe aliqd latitare mysteriū: ⁊ naçareth eē typū iudeoꝝ: capharnaū typū gentiū. Erit enī tps qñ dictur⁹ est populus israel. que oñdisti vniuerso oꝛbi: oñde ⁊ nobis: pdica sermonē tuū populo tuo israel: vt saltē cū subitrauerit plenitudo gētiū tūc oīs israel salu⁹ fiat. Quāobrē videꝛ mihi ꝯueniēter rñdisse saluatoꝛ: Nēo ppha accept⁹ est in pa. sua. plus iuxta sacrꝫ q̄ꝫ iuxta lřam: lꝫ ⁊ hieremias in anathoth pria sua non fuerit acceptus: ⁊ reliqui pphete. sed magis videtur mihi ītelligi vt dicamus patriam omniū pphetaꝝ fuisse populū circūcisionis. Et nationes quidem susceperunt vaticinium iesu christi: magis habentes moysen ⁊ pphetas de christo pdicantes: q̄ꝫ illi q ex his non susceperunt iesum. AMBRO. Pene auteꝫ apto cōparationis exēplo: arrogantia ciuiū retundiꝛ inuidorum dñicumqꝫ factū scripturis doceꝛ veteribus cōuenire. Naꝫ seqtur: In veri. di. vo. mul. vi. erant in israel i diebus helie. Non qꝛ helie dies fuerunt: sed in quibus helias operatus est. CHRY. Ipse quidem terrestris angelus celestis homo: qui nec tectum nec mensam nec amictum habebat: vt multi: clauē celoꝝ gerit in lingua. Et hoc est quod seqꝛ: Qñ clau. est celū an. tri. ⁊ mensi. sex. Postq̄ꝫ aūt celū serauit: terramqꝫ reddidit sterilē regnabat fames: ⁊ ꝯsūpta sūt corpa. vnde seqꝛ: Cū facta eēt fames terra. BASI. Ut enī aspexit ex saturitate nō modicū generari obprobriū: p famē ill' ieiuniū attulit: quo culpā coꝝ que i imensū crescebat cohibuit. Corui aūt facti sunt iusto cibi ministri: qui cōsueuerūt alioꝝ pabula vsurpare. CHRY. Sꝫ qñ exiccat⁹ ē fluui⁹ ex quo pocula iuste dabanꝛ: vade inqt deus in sareptā sidonie: illic mādabo mulieri vidue vt pascat te. vñ ⁊ h̄ sequiꝛ: Et ad nullā eaꝝ missus est helyas nisi i sarepta sidonie ad mulierē viduā. Quod ex quadam dei dispēsatione factū ē: fecit enī deus cū per longū iter pgere vsqꝫ in sidonem vt vidua mūdi peste poscat a dño pluuias. Multi āt tūc tpis opulenti erāt: sed nullus tale aliqd fecit vt vidua. reuerentiam enī mulieris ad pphetam: non predioꝝ: sed voluntatis fiebant diuitie. AMBRO. Mystice aūt dicit: In dieb⁹ helie: qꝛ dies faciebat illis qui in eius operib⁹ lucē videbant grē spiritalis. ⁊ iđ apiebaꝛ celū vidētib⁹ diuina mysteria: claudebaꝛ qñ fames erat: qꝛ nulla erat cognoscēde diuinitatis vbertas. In vidua aūt illa ad quā helias direct⁹ ē typus ecclesie pmissus est. ORIGE. Occupāte.n. fame populuꝫ isrl' .s. audiendi sermonē dei venit ppha ad viduaꝫ: de qua diciꝛ: Multi filij deserte magis q̄ꝫ ei⁹ q̄ habet virū: ⁊ cū venisset: panem illius ⁊ alimenta multiplicat. BEDA. Sidonia aūt venatio inutilis: Sarepta icendiū: vel angustia panis interptatur. Quib⁹ oībus gentilitas exprimiꝛ: q̄ inutili venatōi dedita .i. lucris ⁊ negocijs seculi seruiēs: incendiū carnaliū cupiditatuꝫ panisqꝫ spiritalis angustias patiebaꝛ: donec helias .i. ppheticus sermo cessante scripturaꝝ itelligentia: p perfidia iudeoꝝ venit ad ecclesiam vt receptus pasceret ⁊ reficeret corda credentiū. BASI. Quelibet ēt anima viduata ⁊ priuata virtute ⁊ diuina notitia: postq̄ꝫ diuinuꝫ verbū recipit ppria delicta cognoscēs: doceꝛ nutrire verbū virtutum panib⁹: ⁊ irrigare fonte vite doctrinaꝫ veritatis. ORIGE. Sed ⁊ aliud ad eundē sensum pertinēs loquitur cū subdit: Et multi leprosi erant in israel sub heliseo propheta: ⁊ nemo coꝝ mūdatus est nisi naaman syrus: qui vtiqꝫ non erat ex israel. AMBRO. Mystice autē populus eccl'iam cōtingit vt sequatur ppl's ille ex alienigenis congregatus: ante leprosus prius q̄ꝫ mystico baptiçaretur i flumine .i. post sacramēta baptismatis: maculis corporis et mētis ablutis imaculata vgo cepit eē sine ruga. BEDA. Naaman enī qui decorus interpretatur populū significat nationū: q septies lauari iubeꝛ: qꝛ illud baptisma saluat qđ septiformis spūs regenerat. Caro ei⁹ post lauacrū sicꝛ pueri appet: qꝛ mr̄ grā oēs in vnā parit ifantiā. vel qꝛ christo conformaꝛ de quo diciꝛ. Puer natus est nobis.

¶ Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audientes. Et surrexerūt ⁊ eiecerūt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt illū vsqꝫ ad supciliuꝫ mōtis sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata: vt pcipitarēt eū. Ipse āt transiens: per mediū illorum ibat.

GRECVS. Qꝛ prauā coꝝ ītētionē redarguerat: iđ indignanꝛ. ⁊ hoc est qđ dr: Et repleti sunt oēs in synagoga ira. p eo etiaꝫ qđ dixerat: hodie ꝯpleta est hec ppheta arbitrati sunt q seipsuꝫ ꝯpararet pphetis: ⁊ ideo indignanꝛ ⁊ fugant eum extra ciuitatē. vñ sequiꝛ: Et surrexe. ⁊ eiece. illū extra ciuitatē. AMBRO. Nec mirū si pdiderunt salutem: qui eiecerunt de suis finib⁹ saluatorē. Dñs auteꝫ qui docuerat apostolos exēplo sui oībus oīa fieri: nec volentes repudiat: nec inuitos alligat: nec eycientibus reluctatur: nec rogantibus deest: non mediocriter autē inuidia pdiꝛ: q̄ charitatis oblita in acerba odia causas amoris inflectit. Cum enī ipse dominus per pplos beneficia diffunderet: illi iniurias irrogabāt vñ seqtur: Et dux. il. vsqꝫ ad supci. mōtis sup queꝫ ciuitas illoꝝ erat edificata: vt pcipitarēt eū. BEDA. Peiores sunt iudei discipli: diabolo magro. Ille vero ait: Mitte te deorsum. isti facto mittere conanꝛ: sed illoꝝ mēte mutata subito vel obstupefacta descēdit: qꝛ adhuc illis penitētie locū reseruat. vnde seqꝛ: Ipse au. trāsi. p mediū illorum ibat. CHRY. In quo ⁊ que sunt humanitatis: ⁊ que sunt diuinitatis ostēdit. stare.n. in medio isidiantiū ⁊ non apprehēdi: diuinitatis eminētiā ostēdebat: discedere vō dispēsationis approbat mysteriū. AMBRO. Simul itellige nō ex necessitate fuisse: sed volūtariā corporis passionē. eteniꝫ qñ vult capiꝛ: quādo vult elabiꝛ. Nam queadmodū a paucis teneri potuit q a populo nō teneꝛ: sed voluit sacrilegiuꝫ eē multoꝝ. vt a paucis qdem affligereꝛ. sꝫ p toto orbe moreretꝛ. Quin etiā malebat iudeos adhuc sanare q̄ꝫ pdere: vt efficaci furoris exitu desinerēt velle qđ implere nō possent.

BEDA. Nondū etiam venerat hora passionis: q̄ in parasceue pasche futura extiterat: necdū locū passionis adierat qui non in naçareth: sed hierosolymis hostiaꝝ sanguine figurabaꝛ: nec hoc genus mortis elegerat: qui crucifigenduꝫ se a seculo preconabatur.

¶ Et descēdit i capharnaū ciuitatē galilee: ibiqꝫ docebat illos sabbatis. Et stupebant i doctrina eius: qꝛ i potestate erat sermo ipsi⁹. Et i synagoga erat hō hñs demoniū imūdū ⁊ exclamauit voce magna dicens: Sine: qd nobis ⁊ tibi iesu nazarene? Uenisti pdere nos. Scio.n. te: qꝛ sis sanctus dei. Et icrepauit illū iesus dicēs: Obmutesce: ⁊ exi ab eo. Et cū piecisset illud demoniuꝫ i mediuꝫ exijt ab illo: nihilqꝫ illi nocuit. Et factus ē pauoꝛ i oīb⁹ ⁊ colloquebanꝛ adiuiceꝫ dicētes: Quod est hoc verbū: qꝛ i ptāte ⁊ virtute iperat imūdis spiritibus ⁊ exeūt: Et diuulgabaꝛ fama de illo in oēm locū regionis.

AMBRO. Non indignatione cōmotus dñs: nec scelere offensus iudeā deseruit: qn ēt imemoꝛ iiurie: memoꝛ clemētie: nūc docēdo: nūc sanādo in fide plebis corda demulcet. vñ diciꝛ. Et descē. in ca. ciui. gali: ibi. do. il. sab. CIRYL. Quāuis enī sciret q iobedientes eēnt ⁊ duri cordis tñ visitat illos: sicꝛ bonus medic⁹ illos q vltima laborāt egritudine tentat sanare. Docebat aūt in synagogis ꝯfidenter: sꝫ illud esaie: Nequaq̄ꝫ occulte locut⁹ sum: necꝫ in obscuro loco terre. In sabbato quoqꝫ disputabat cū eis: qꝛ vacabāt. Mirati sūt ergo de doctrine vtute ⁊ ptātis magnitudine. vñ seqꝛ. Et stu. i do. ei⁹ qꝛ i ptā. erat ser. ipsius .i. non blādus sed iperiosus ad salutē. Judei aūt putabāt esse xpꝫ sicut aliquē sanctorū aut pphetarū. Ut aūt maiorem de eo opinionem accipiant trāscendit mēsuram ppheticam. non enim dicebat: Hec dicit dñs. vt pphete consueuerant dicere: sed sicꝛ dñs legis que sunt supra legem proferebat: transferens litteram ad veritatem: ⁊ figuras ad spūalem intelligentiam.

BEDA. Sermo etiā doctoris in potestate fit: cū ea que docet operatur: qui enim facto destruit qđ predicat: cōtemnitur. CIRYL. Opportune aūt dogmatibus plerūqꝫ ardua miscet opera: quos enim non disponit rō ad cognoscendū: hos ītigat signorū ostensio. vnde seqtur: Et i syna. erat hō ha. demo. immundum. AMBRO. Sabbato medicine diuine opera cepta significat: vt ide noua creatura ceperit vnde vetus creatura ante desinit: ne sub lege esse dei filium: sꝫ supra legem in ipso principio designaret. Bene etiā sabbato cepit: vt ipsum se ostenderet creatoreꝫ: quia opera operibus interserit: ⁊ prosequitur opus quod ipse ante iam ceperat: vt si domum faber renouare disponat: nō a funda

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mentis sʒ a culminibꝰ icipit soluere vetustatē ita vt ibi priꝰ manū admouet vbi ante desierat. Deinde a minoribus in/cipit: vt ad maiora pueniat. liberare a demone etiam hoies sʒ in vbo dei possunt: resurrectionē mortuis imperare diuine solius ē ptātis. CIRYL. Calumniabanť aūt iudei gloriam xpi dicētes. Hic nō eycit demones nisi in beelzebub pncipe demonioꝝ: ad qđ remouendū cū representarenť demones inuicte ptāti eius: nec tolerarēt cōgressum deitatis: seuā vocē emittebant. vñ ꝛ hic sequiť: Excla. vo. ma. di. Si/ne: quid no. ꝛ tibi ie. naça: ve. per. nos. BEDA. q. d. Paululum a me vexando quiesce: cui nulla est societas cum nostra fraude. AMBRO. Nec queꝗꝫ mouere debet: ꝙ iesu naçareni nomē in hoc libro diabolus dixisse primus iducitur: nec. n. ab eo christus nomē accepit: qđ de celo angelus ad virginē detulit. Est huius impudentie diabolus. vt inter hoies aliquid primus vsurpet: ꝛ ad hoies quasi nouū deferat: quo terrorē sue ptātis incutiat. vnde seqtur: Scio enim te: quia sis sanctꝰ dei. ATHA. Nō dicebat eū sanctum dei: quasi alijs sanctis filijs: sed quasi eo singulariter sancto existente cū articuli adiectione. Ipse est eniʒ nāliter sanctꝰ cuius pticipatiōe oēs alij sancti vocanť neqꝫ tamē hoc dicebat quasi eū vaciter nosset: sʒ se cognoscere fingebat. CI/RYL. Putauerūt enim demones ꝙ p huiusmōi laudē facerēt ipsum inanis glorie amatorē: vt abstineret ab eoꝝ cōtrarietate: vtpote pro gratia grām recōpēsans. CHRY. Uoluit etiam demō pturbare ordinē rerum: ꝛ apostoloruʒ rapere dignitatē: ꝛ suggerere mltis vt ei obediāt. ATA/NA. Quāuis igitur vera fatereť: cōpescebat tamē eius sermonē ne simul cū veritate etiā suā iniquitateʒ pmulget vt nos etiā assuefaciat ne curemus de talibus: ꝛ si vera loqui videantur. Nefas est eni vt cum assit nobis scriptura diui/na: istruamur a diabolo. vnde sequitur: Et increpa. il. di. ob/mute. ꝛ exi ab illo. BEDA. Diuina autem permissione liberandus a demone homo proycitur in medium: vt virtus patefacta saluatoris: plures ad viaʒ salutis inuitet. vnde se/quitur: Et cum proie. il. demo: in me. exyt ab illo: nihilqꝫ illi nocuit. Uidetur autem repugnare quod hic dicitur Mar/co qui ait: Et discerpēs eum spūs inmundus: ꝛ exclamās voce magna exiuit ab eo. Nisi intelligamꝰ hoc dixisse marcū: discerpens eum: qđ hic lucas dicit: Et cuʒ proiecisset illum in mediuʒ: vt ꝙ secutus ait: Nihilqꝫ illi nocuit. intelligatur qꝛ iactatio illa mēbroꝝ atqꝫ vexatio non euʒ debilitauit: sicut solēt exire demonia etiam quibusdam mēbris amputatis ꝛ euulsis: vñ merito pro tam itegra restitutiōe sanitatis miranť. nā seqtur: Et factꝰ est pauor i om. ꝛ colloq. adin. di/cen. Qđ est hoc ver. qđ i ptāte ꝛ vir. ipe. imun. spi. ꝛ exeunt. THEOPHI. Quasi dicāt: qle est pceptū hoc qđ pcepit exi ab eo: ꝛ exyt. BEDA: Expellere quidē demonia ꝛ homines sancti: sʒ in verbo dei pñt: ipsuʒ aūt dei verbū ppria ptāte virtutes operať. AMBRO. Mystice āt q in synagoga spiritū habebat immundū populus est iudeoꝝ qui innodatus diaboli laqueis simulatā corporis mūditiā interioris mētis sordibꝰ inquinabat: ꝛ bñ spiñ imundum habebat qꝛ spiñsanctū amiserat. itroierat eni diabolus: vnde christꝰ exierat. THEOPHI. Sciēdū est etiā ꝙ multi nūc de/monia hñt. s. q demonioꝝ desideria iplent: vt furiosi habēt dmoniū ire: ꝛ sic de ceteris: sʒ dñs i synagogā venit cū mēs hois fuerit ꝯgregata: ꝛ tūc dicit demoni ihabitāti: obmute/sce. ꝛ stati eyciēs eū i mediū: egrediť ab eo. nō eni decet ho/minē sp iracūdū eē: bestiale, nāqꝫ hoc ē: nec sp absqꝫ ira. isē/sibile nāqꝫ hoc ē: sʒ mediū iter ābulare oʒ: ꝛ irā cōtra mala hr̄e: ꝛ sic pyciť hō cū imundus spūs ab eo egrediť.

¶ Surgens aūt iesus de synagoga itroiuit in do/muʒ simonis. Socrus aūt simonis tenebať magnis febribus. ꝛ rogauerunt euʒ pro ea. Et stās super illam iperauit febri ꝛ dimisit illam ꝛ cōtinuo surgens ministrabat illis.

AMBRO. Postqꝫ lucas viꝝ a spiritu nequitie liberatū ante premisit: substituit femine sanitatē. Utrūqꝫ enim sexū dominus curaturus aduenerat: ꝛ prior sanari debuit q por creatus est. vñ dicitur: Surgens aūt de synagoga introiuit in domū simonis. CHRY. Manebat eni apud discipu/los honorās ipsos: ꝛ ob hoc aīosiores reddens. CYRIL. Aspice autem quomodo manet penes virū inopē christus q spontanea volūtate paupertateʒ p nobis passus est vt discamus cū pauperibus cōuersari: nec spnere depsos ꝛ pauperes. Seqť: Socrus aūt Simonis tenebať magnis febribus ꝛ rogauerūt illū pro ea. HIERO. sup Matth. Mō saluator rogatus: modo vltro curat egrotos ostēdens se cōtra peccatorū quoqꝫ passiones ꝛ pcibus semp annuere fideliū: ꝛ ea que ipsi minime i se itelligūt vel itelligēda dare: vl nō itellecta dimittere. sʒ illud. Delicta qs itelligit: ab occultis meis mūda me dñe. CHRY. Qr aūt mattheus hic reticuit nō differt. illud eni ē breuitatis: hoc āt exqsite interptatōis. Seqtur: Et stās sup illā: iperauit febri ꝛ dimisit illā. BASI. In quo lucas figurauit hominem tanqꝫ de pcepto aīali sensibili facto sic dicēs febri imperatū: et ꝙ febris nō omisit impantis operationē. vnde seqtur: Et ꝯtinuo surgēs ministrabat illis. CHRY. Qr eni morbus curabilis erat per modum medēdi potestatem suam declarauit: faciens quod minime ars medicine facere potuisset. Post febris enim sedationem multo tempore patientes egent: vt pristine restituantur sanitati: tunc autē simul omnia facta sunt.

AMBRO. Si aūt altiori cōsilio ista ppendamus: animi debemus intelligere ꝛ corporis sanitateʒ: vt prius animus qui serpētis laborabat insidijs absolutus sit. Deniqꝫ nō prius eua esuryt qꝫ serpētis eā vsutia tētauit: ꝛ ideo aduersus ipm auctoreʒ peccati prius debuit medicina salutis opari. Fortassis etiā i typo mulieris illius varijs criminū febribꝰ caro nostra languescebat: nec minorē febrē amoris esse dixerim qꝫ caloris. BEDA. Si eni viruʒ a demonio liberatum moraliter animum ab inmunda cogitatiōe purgatum significare dixerimꝰ: cōsequentēr femina febribꝰ tenta sed ad imperiū dñi curata: carnē ostēdit a ꝯcupiscentie sue feruore p cōtinētie pcepta frenatam. CIRYL. Et nos ergo suscipiamus iesum. cum enim visitauerit nos: ꝛ portamus eum in mente ꝛ corde: tunc enormium voluptatum estum extinguet: ꝛ incolumes faciet vt ministremus ei hoc est ei beneplacita peragamus.

¶ Cum auteʒ sol occidisset oēs q habebant ifir/mos varijs lāguoribus ducebāt illos ad euʒ: at ille singulꝭ manus iponens curabat eos. Exie/bant autē demōia a multis clamātia ꝛ dicentia qꝛ tu es filius dei. Et icrepans nō sinebat ea loq qꝛ sciebant ipsum esse xpm.

THEOPHI. Cōsiderādū ē turbe desideriū: naʒ cū sol occidisset: adducunt ad eum infirmos: non a tpe impediti. vnde diciť. Cum aūt sol occi. oēs qui habebāt infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eum. ORIGE. Ideo quidem circa solis occasum. i. elapsa die illos educebant: qꝛ verecundabanť vel timebant phariseos: vel qꝛ ō die itenti erant circa alia: vel qꝛ putabant nō licere sanare in sabbato ipse autem sanabat eos: vnde sequitur: At ille singu. ma. impo. cura. eos. CIRYL. Quamuis autem vt deus potuis/set omnes verbo pellere morbos tamen tangit eos: ostendens propriaʒ carnem efficacem ad prestanda remedia: nam caro dei erat. Sicut enim ignis appositus vasi eneo imprimit ei proprie caliditatis effectum: sic omnipotens dei verbum cum vniuit sibi veraciter assumptū templū ex

virgine animatū ꝛ intellectū particeps sue ptātis eius esse etum inseruit. Tangit ꝛ nos: imo potius nos illā tangamus quatenꝰ ꝛ nos ab aīaꝝ infirmitatibus liberet: necnon a demonū impugnatiōe ꝛ supbia. Sequitur eni: Exie. āt demo. a mul. cla. ꝛ dicē. qꝛ tu es fi. dei. BEDA. Demonia filiū di cōfitētur. ꝛ sicut postea dr̄: Sciebāt ipsuʒ esse xpm. quia cū ieiunio fatigatum eum diabolus videret: verum homineʒ intellexit: sed quia tentando non preualuit: vtrum filius di esset dubitabat. nunc aūt per signorum potentiaʒ vel intellexit vel potius suspicatus est esse filium dei. Nō igitur iō iudeis eum crucifigere persuasit: quia christum siue dei filium nō esse putauit: sʒ quia se morte illius nō puidit eē dānandum. De hoc enim mysterio a seculis abscondito dicit apostolus: ꝙ nemo principum huius seculi cognouit. Si. n. cognouissent: nunqꝫ dñm glorie crucifixissent. CHRY. In hoc autē ꝙ sequitur: Et increpans nō sinebat ea loqui. percipe christi humilitatem: non sinebat vt demones imūdi eum manifestarent. non eni oportebat eos subripere officij aplici gliaʒ: nec decebat christi mysterium lingua feda publicari. THEOPHI. Quia non est speciosa laus in ore peccatoris: vel quia nolebat inuidiā accendere iudeorū: ex hoc ꝙ ab oībus laudaretur. BEDA. Ipsi aūt apli precipiūtur reticere de illo: ne diuina maiestate predicata: passionis dispensatio differretur.

¶ Facta aūt die egressus ibat in desertū locum ꝛ turbe requirebant eum ꝛ venerūt vsqꝫ ad ipsuʒ ꝛ detinebant illū ne discederet ab eis. Quibus ille ait: Quia ꝛ alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnū dei: quia ideo missus suʒ. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postqꝫ satis vtilitatis pplis p miracula est co/latū oportebat eū abesse: maiora nāqꝫ putanť miracl'a post absentiā operantis: dū ipsa magis exclamant ꝛ vice vocis fruūtur: vnde dr̄: Fa. aūt die egres. ibat in des. locū. GRECVS. Abijt etiā in desertū vt marcus dicitꝰ ꝛ orabat: nō ꝙ ipse orone indigeret: sed vt nobis bone operationis fieret forma. CHRY. Pharisei quidem ipsis prodigijs pdicātibus potētiam christi scandaliçabātur. Populi vero clo/quia audiētes acquiescebant: ꝛ sequebanť. vnde sequitur: Et turbe requirebant eum ꝛ venerūt vsqꝫ ad ipm ꝛ detinebāt illū ne discederet ab eis. nō qdē aliq pmatū aut scribaꝝ sed quoscūqꝫ malicie fucus nō denigrauerat: ꝛ illesaʒ habebāt ꝯsciaʒ. GRECVS. Qr aūt marcus dicit aplos peruenisse ad eū dicētes: ꝙ oēs querūt te: Lucas vero dicat populos peruenisse: nō discrepāt ab inuicē. Applicuerāt enim ad ipsū populi: apostoloꝝ sequētes vestigia. Dñs aūt gaudebat detētus: sed mādabat vt eū dimitterēt: vt etiam alij participes forēt eius doctrine: quasi tempore sue pñtie nō multuʒ duraturo. vnde sequiť: Quibus ait: Quia ꝛ alijs ciui. oʒ me euā. reg. dei qꝛ ideo missus sum. Marcus dicit: Ad hoc ve/ni ostēdēs diuinitatis eiꝰ celsitudinē ꝛ volūtariam exinanitionē. Lucas vero dicit Ad hoc missus sum. i. incarnationē ostendēs: necnō beneplacitū patris missionē appellās. ꝛ ille quidem simpliciter dicit: Ut pdicē. iste vero regnuʒ dei adiungit quod est ipe christus. CHRY. Simul etiā ꝯsidera ꝙ poterat in eodē loco manendo oēs attrahere ad se: nō tamē hoc fecit: prebēs nobis exēplum vt perambulemꝰ ꝛ requiramus pereuntes sicut pastor ouē pditā: ꝛ medicꝰ acce/dit ad infirmū: vna eni anima recupata: poterit aliqs mille delicta abolere. vnde ꝛ hic sequiť: Et erat predicans in synagogis galilee. frequētabat quidē synagogas: docēs illos ꝙ non esset seductor: nam si iugiter inhabitata coleret: diffamarent eum velut latitantē. BEDA. Si āt occasus solis mystice mors domini exprimitur: die redeunte resurrectio illius indicať cuius manifestata luce a credētiū turbis requiriť ꝛ ingētiū deserto inuētus: ne abeat detineť: maxi cū hoc ꝯtigerit prima sabbati quo resurrectio celebrata est.

CAPITVLVM. .V.

FActū est aūt: cū turbe irruerēt i euʒ vt audirēt verbuʒ dei: ꝛ ipse stabat secus stagnum genezareth. Et vi/dit duas naues stātes secus stagnū. Piscatores āt descēderāt ꝛ lauabāt rhetia. Ascēdēs aūt in vnā nauim que erat simo/nis: rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedēs docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi dñs imptiuit multis varia genera sanitatum: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequebātur: stagnū occurrit: ꝛ turbe vrgebant: vnde dicitur: factū est cū āt turbe irruerent in eum. CHRY. Erāt enim ei cōnexi diligentes eū ꝛ mirātes: tenere cupientes. Quis. n. discessisset dū huiusmodi miracula faciebat: q noluisset solā pspicere facieʒ ꝛ os talia loquēs: neqꝫ. n. in agēdo miracula solū admirabilis erat: sʒ visus eiꝰ abūdabat plurima gratia. vnde ꝛ loquētē eū audiūt i silētio: seriā locutiōis nō irrūpētes. dicitur enim. Ut audirent vbuʒ dei: ꝛ ipe stabat secus stagnum geneçareth. BEDA. Stagnū geneçareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. sʒ mare galilee ab adiacēte puincia dr̄: mare āt tyberiadis a pxima ciuitate. Porro geneçareth a laci ipsius natura: que crispantibꝰ aquis de seipo sibi excitare aura perhibeť: greco vocabulo quasi generās sibi auram dicitur. Neqꝫ eniʒ in stagni morem sterniť aqua: sed frequētibꝰ auris spirantibus agitať: hausto dulcis ꝛ ad potāduʒ habilis. Sed hebree lingue ꝯsuetudie oīs aqꝛ cōgregatio siue dulcis siue salse mare nuncupať. THEO/PHI. Fugit aūt dominus gloriā qꝫtomagis ipsa euʒ sequebať: ꝛ ideo a turb se separās ascēdit i nauē: Et vidit du. na. stātes secꝰ sta. pisca. au. descē. ꝛ laua. rhetia. CHRY. Qđ signum erat vacationis. Secundum vero mattheum inuenit eos reficiētes rhetia: tātus eni erat pauptatis excessus: vt laniata repararent: noua nequeūtes hr̄e: volēs autē diligēter congregare spectaculum: vt nemo remāeret post tergū: sed oēs facie ad faciē cernerēt: ascēdit in nauiʒ. vnde dicitur: Ascē. au. in vnā na. q erat simo. roga. eum a ter. redu. pusillū. THEOPHI. Uide autē christi māsuetudinem: quomodo rogat petrum: ꝛ petri obedientiā: quō in omnibꝰ fuit obsediēs. CHRY. Postqꝫ vero multa pegerat miracula iteꝝ doctrinā pponit: ꝛ existēs in mari piscatur existentes in terra. vnde sequitur: Et sedens do. tur. de nauicula.

GREGO. Naçāçenus: Cunctis condescendens vt a profundis extrahat piscē: hominē. s. natātē in mobilibꝰ rebus ꝛ amaris hꝰ vite pcellis. BEDA. Mystice autē due naues circuncisionē ꝛ pputiuʒ figurāt: quas videt dominꝰ: qꝛ in vtroqꝫ populo nouit qui sunt eiꝰ: ꝛ ad future vite tranqllitatem quasi ad littus videndo: hoc est misericorditer visitando puehit. Piscatores sunt ecclesie doctores: q nos p rhete fidei comprehendunt: ꝛ quasi littori: sic terre viuen/tium aduehunt. Sed hec rhetia modo laxantur in capturā modo lota plicantur: quia non omne tempus est habile doctrine: sed nunc exercenda ē lingua doctoris: ꝛ nunc sui met cura gerenda. Nauis simonis est ecclesia primitiua de qua paulus dicit: Qui operatus est petro in apostolatum circuncisionis. bene vna dicta quia multitudinis credentiuʒ erat cor vnū ꝛ anima vna. AVGV. De con euan. De qua docebat turbas: quia de auctoritate ecclesie docet gentes. ꝙ autem dominus ascendens in nauim rogat eum a terra re/ducere pusillum: significat temperate vtendum verbo ad turbas: vt nec terrena eis pcipiantur: nec a terrenis i pfun

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

da sacramentoꝝ recedatur. Uel ꝑus in ꝓximis regionibus gentibus predicandum: vt quod postea dicit: Duc in altum ad remotiores gētes postea predicādū precipiat.

¶ Ut cessauit aūt loqui dixit ad simonē: Duc in altū: ⁊ laxate rhetia vestra in capturam. Et rñdens simon dixit illi: Preceptor ꝑ totam noctē laborātes nihil cepimus in verbo aūt tuo laxabo rhete. Et cū hoc fecissent ꝯcluserūt pisciū mltitudinē copiosā. Rūpebatur autē rhete eorū Et annuerūt socijs qui erāt in alia naui: vt uenirēt ⁊ adiuuarēt eos. Et venerūt ⁊ impleuerunt ambas nauiculas ita vt pene mergerentur.

CYRIL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: regreditur iterū ad magnificētias ꝓprias ⁊ ꝑ piscatoria ministeria piscatur discipulos. vnde sequit̄: Ut au. cessa. lo. di. ad simonē Duc in altū: ⁊ laxate rhe. ve. in capturam. CHRY. Cōdescēdēs enī hoībus sicut magos perfidus vocauit: sic ⁊ piscatores ꝑ piscatoriā artē. THEOPHI. Petrus aūt non distulit. vnde sequit̄: Et rñ. simō dixit illi. Prece. ꝑ to. no. la. ni. cepim⁹. Nō aūt addidit: Nō te audiā: nec secundis laboribus me exponam: sed magis subdidit: In verbo autē tuo laxabo rhete. Quia vō turbā de nauicula dñs instruxerat non sine mercede nauicule dñm dereliquit: dupliciter bñficians ipsū: q2 primo dedit ei multitudinē pisciū: ⁊ deinde discipulū ipsum fecit: vnde sequit̄: Et cū hoc fecissēt: cōclu. pis. mul. co. Tot aūt pisces cepit: vt nō posset eos foras educere: sed a socijs auxiliū peteret vnde sequit̄: Rūp. au. rhe. eo. ⁊ annue. so. qui erāt in alia naui: vt veni. ⁊ adiu. eos. Per nutum ipsos vocat: quia ex stupore propter capturā piscium loqui nō poterat. ⁊ sequit̄ de eoꝝ auxilio cū dr̄: Et vene. ⁊ imple. am. na. ita vt pene mergerent̄. AVGV. de con. euā. Joānes quidē videt̄ simile miraculū dicere: sed illud longe aliud est quod factum est post resurrectionē domini ad mare tyberiadis: ibi enim nō solū ipsū tempus valde diuersum est: sed etiam res ipsa plurimū distat. nā rhetia illic in dexterā partē missa cētū quinquaginta tres pisces ceperunt: magnos quidē: sed pertinuit ad euangelistā dicere: φ cum tam magni essent rhetia nō sunt disrupta. respicientē scilicet ad hoc factum qd̄ lucas cōmemorat: vbi pre multitudine pisciū rhetia rūpebant̄. AMBRO. Mystice aūt nauis petri ſm matth. fluctuat: ſm lucā repletur piscib⁹: vt ⁊ principia ecclesie fluctuantis: ⁊ posteriora exuberantis agnoscas. Non turbatur ista que petrū habet: turbatur illa que iudā habet in vtraq3 petrus: sed qui suis meritis firm⁹ est: turbat̄ alienis. Caueam⁹ igitur proditorē: ne ꝑ vnū plurimi fluctuem⁹. Illic turbatio vbi modica fides: hic securitas vbi perfecta dilectio. Deniq3 ⁊ si alijs imperat̄ vt laxēt rhetia sua soli tamē petro dicit̄: Duc in altū: hoc ē in ꝓfundū disputationū. Quid est tā altū q̄ scire dei filiū: Que sūt aūt aploꝝ q̄ laxari iubētur rhetia: nisi vboꝝ ꝯplexiōes ⁊ q̄si qdā orōnis sinus ⁊ disputationū recessus: q eos quos ceperint nō amittāt. Et bene aplica istrumēta piscādi rhetia sunt que nō captos ꝑimūt sed reseruāt: ⁊ fluctuantes de infimis ad sup̄na trāsducūt. Dicit āt: Preceptor ꝑ totā noctē laborātes nihil cepim⁹. q2 nō hoc humane facūdie opus: sꝫ sup̄ne vocationis est mun⁹. Qui aūt nihil ante ceperāt: magnā in vbo dñi ꝯcludūt pisciū mltitudinē. CYRIL. Hoc autē fuit figura futuri: nō enī incassum laborabūt euangelice doctrine rhete tendētes: sed greges gētiū aggregabunt.

AVGV. De cō. euā. Qđ āt rhetia rūpebantur ⁊ pisciū copia ⁊ nauicule implete sūt: ita vt pene mergerēt̄: significat hoīum carnaliū multitudinē tantā futurā in ecclesia vt ēt disruptione pacis per hereses ⁊ scismata scinderent̄. BEDA. Rūpitur aūt rhete: sed nō labitur piscis: q2 suos dñs inter ꝑsequētiū scādala seruat. AMBRO. Alia āt nauis est iudea ex qua ioānes ⁊ iacobus eliguntur. Hi igit̄ de synagoga ad nauim petri: hoc est ad eccl'iā ꝯuenerūt vt implerēt ambas nauiculas: oēs. n. ī noīe iesu genuflectūt: siue iudeis: siue grecus. BEDA. Ul' alia nauis ē ecclesia gētiū: q̄ ⁊ ipsa vna nauicula nō sufficiēte piscibus īpletur electis: Quia nouit dñs q sunt eius: ⁊ apud ipsum certus est suorū numerus electorū: dūq3 tot in iudea credituros non inuēit quod ad fidē vitāq3 predestinatos nouit eternā: q̄si alteri⁹ nauis: receptacula piscib⁹ querēs suis: Corda quoq3 gentiū fidei gratia replet: ⁊ bene rupto rheti socia nauis aduocat̄. Quando autem iudas proditor: simon magus: ananias ⁊ saphira: ⁊ multi discipulorū abierunt retro: ac deinde barnabas ⁊ paulus a gentium sunt apostolatu segregati. AMBRO. Possumus tamen ⁊ aliam ecclesiam intelligere nauim alterius: ab vna enim plures ecclesie deriuantur. CIRYLLVS. Innuit autē socijs vt auxiliarent̄ eis. Multi enim sequuntur apostolorum labores: ⁊ prius illi qui euāgeliorū ediderūt scripturas: post quos alij ꝑsides ⁊ populorū pastores: ⁊ in deitatis doctrina periti. BEDA. Harū autē impletio nauiū in fines seculi crescit: sed φ īplete merguntur. hoc ē in submersione premunt̄: non enim sunt submerse sed piclitate. Apostolus exponit dicēs: In nouissimis diebus erunt tp̄a periculosa: ⁊ erūt hoīes seipsos amātes: ⁊ cetera. nā mergi naues est homines in seculo ex quo electi per fidem fuerāt morum prauitate relabi.

¶ Quod cū videret simō petrus ꝓcidit ad genua iesu dicēs: Exi a me domine: q2 homo peccator sū. Stupor. n. circūdederat eū: ⁊ oēs q cū illo erant ī captura pisciū quā cepant. Silr̄ aūt iacobū ⁊ ioānē filios zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram nauibus relictis omnibus secuti sunt eum.

AMBRO. Admirabat̄ petrus dona diuina: ⁊ quo plus metuerat presumebat magis. vnde dicit̄: Quod cum vide. simon petr⁹ ꝓci. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: q2 hō pctōꝛ sum.

CYRIL. Reducens enim ad ꝯscientiā patrata delicta: tremit ⁊ trepidat ⁊ velut īmundus mundū non credat se posse suscipe: acceperat enim a lege distinguendū esse inter maculatū ⁊ scm̄. GREGO. nisen⁹. Cum enī mandasset demergere rhetia: tota copia pisciū capta est: q̄tū ipe maris dñs ⁊ terre voluerat. Uox. n. vbi semꝑ est vox virtutis: cui⁹ precepto in origine mūdi lux ⁊ cetere creature ꝓdibāt. In his admiratur petrus. vnde sequit̄: Stupor enim circū. eum: ⁊ om. qui cum illo erant in captu. pisc. quā cepe. similiter autē iaco. ⁊ ioā. fili. zebe. qui erant so. simonis. AVGV. De con euan. Andreā non nominat: qui tamen intelligitur in ea naui fuisse ſm matthei ⁊ marci narrationem. Et ait ad simonem iesus: Noli timere. AMBRO. Dic ⁊ tu: Exi a me domine. q2 peccator sum. vt respondeat de⁹. Noli timere. Indulgēti domino peccatū fatere. Uides q̄ bonus dominus qui tantum tribuit hominibus: vt viuificandi habeant potestatem. vnde sequit̄: Ex hoc iam homines eris capiens. BEDA. Hoc ad ipsum petrum specialiter pertinet. exponit enim ei dominus quid hec captura piscium significet: φ. s. ipse sicut nunc ꝑ rhetia pisces: sic aliquādo ꝑ verba sit capturus homines: totusq3 facti huius ordo quid in ecclesia: cuius ipse typū tenet: quotidie gerat̄ ostēdit. CHRY. Considera autem eoꝝ fidem ⁊ obedientiā. habentes enim opus pre manibus appetibilis piscationis: cum audissent mandātem non distulerunt: sed relictis omnibus sequebāt̄. Talem enim obedientiam requirit a nobis christus: vt eam non pretermittamus: etiam si aliquid

valde necessariū vrgeat. Unde ⁊ seq̄t̄: Et subductis ad terrā nauibus relic. om secu. sūt eū. AVGV. de cō. euange. Matthe⁹ ⁊ marcus breuiter hoc perstringūt: queadmodū gestū sit qd̄ lucas hic apertius explicauit. Hoc tamē videt̄ distare φ tm̄ petro a dño dcm̄ cōmemorat: Ex hoc iā hoīes eris capiēs: qd̄ illi ambobus fratrib⁹ dictū eē narrauerunt. Sed potuit vtiq3 prius hoc petro dici: cū de capta ingenti multitudine pisciū miraret̄: quod lucas insinuauit: ⁊ ābob⁹ postea: qd̄ illi duo cōmemorauerūt. vel intelligendū ē hoc primo fuisse factum qd̄ lucas ꝯmemorat. nec tūc eos a dño vocatos: sꝫ tm̄ fuisse ꝑdictū petro: φ hoīes eēt capturus: nō autē φ nunq̄ pisces esset capturus. vnde datur locus intelligere eos ad capturā pisciū remeasse: vt postea fieret quod mattheus ⁊ marcus narrant: tunc nō subductis ad terrā nauibus tanq̄ cura redeūdi: sed ita eū secuti sunt tanq̄ vocantem aut iubentē. Sed si ſm ioānē iuxta iordanē secuti sūt eum petrus ⁊ andreas: quomodo ab alijs euāgelistis dicit̄ φ eos in galilea piscātes inuenit: ⁊ ad discipulatū vocauit: nisi q2 intelligēdū est nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanē vt ei inseparabiliter cohererent: sed tm̄ cognouisse quis esset eūq3 miratos ad propria remeasse. AMBRO. Mystice aūt quos petrus in vbo capit: in verbo credidit: negat suā predā: negat suū munus: Exi inquit a me domine. Noli timere ⁊ tu que tua sunt domino deferre: quia que sua nobis ille concessit. AVGV. de que. euā. Uel aliter. Ex ꝑsona ecclesie carnalibus hominib⁹ plene petrus dicit: Exi a me quia homo peccator sum. tanq̄ ecclesia turbis carnalium ipleta ⁊ eoꝝ moribus pene submersa: regnū spiritaliū in quibus maxime persona christi eminet: a se quodammodo repellit. Nō enī hoc voce lingue dicūt homines bonis ministris dei vt eos a se repellāt: sed voce morū ⁊ actuū suadēt a se recedi: ne ꝑ bonos mergant̄: ⁊ eo vehemētius quo deferūt eis honores: vt honorificētiā eoꝝ significauerit petrus cadēs ad pedes dñi: Mores āt in eo φ dixit: Exi a me

BEDA. Confortat aūt dñs timorē carnalium: ne qs vel de sua ꝯsciētia culpe tremēs: vel de alioꝝ innocētia stupēs sanctitatis iter formidet aggredi. AVGV. de que. euan. Dñs aūt dū nō recessit ab eis significat in bonis ⁊ spūalib⁹ viris non esse oportere hanc volūtatē: vt peccatis turbarū cōmoti quo quasi securius tranquilliusq3 viuant: munus ecclesiasticū deserāt. Qđ aūt subductis ad terrā nauibus: relictis omnibus secuti sunt eū: pōt significare finem temporis quo ab huiusmodi salo: qui christo inheserunt: penit⁹ recessuri sunt.

¶ Et factū ē cū esset in vna ciuitatum: ⁊ ecce vir plenus lepra vidēs iesū ⁊ ꝓcidēs ī faciē suā rogauit eū dicēs: Dñe si vis potes me mūdare. Et extēdēs iesus manū tetigit eū dicēs: Uolo: Mūdare. Et cōfestim lepra discessit ab illo. Et ipse ꝑcepit illi vt nemini diceret: sed vade ostēde te sacerdoti: ⁊ offer pro emundatiōe tua sic̄ precepit moyses in testimoniū illis. Perambulabat aūt magis sermo de illo ⁊ ꝯueniebant turbe multe vt audirēt ⁊ curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autē secedebat in desertum: ⁊ orabat.

AMBRO. Quarto signo ex quo in capharnaū dñs vēit leprosus sanatur. Si autem quarto die solem illuminauit ⁊ clariorem ceteris fecit: hoc clari⁹ opus estimare debem⁹ de quo dicitur. Et factum est cum esset in vna ciuita. ⁊ ecce vir plenus lepra. Bene vbi leprosus mundatur: certus non exprimit̄ locus: vt ostendatur non vnum populum specialis alicuius ciuitatis: sed omnes populos fuisse sanatos.

ATHANA. Adorauit autē leprosus dominum deum existētē in corpore: ⁊ neq3 ꝓpter carnē putauit eē creaturā verbū dei: nec pro eo φ verbū erat vilipēdit carnē quā vestiebat: imo vt in tēplo creato adorabat oīum creatorem in faciē ꝓcidens. Sequitur enim: Et vidēs iesum ⁊ procidēs in faciē rogauit eum. AMBRO. Qđ in faciem procidit humilitatis est ⁊ pudoris: vt vnusquisq3 de vite sue maculis erubescat: sed cōfessionē verecundia nō repressit: ostēdit vulnus: remediū postulauit dicēs: Domine si vis potes me mundare. De voluntate domini nō quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quasi iniquitatis sue ꝯscius non presumpsit. religionis autē ⁊ fidei plena cōfessio est. in voluntate domini tribuit potestatem. CYRIL. Nouerat enī leprā experimētis medicoꝝ nō cedere: sed vidit diuina maiestate pelli demones: ⁊ ceteros ab alijs valitudinibus curari: q̄ cōiecit diuina dextra fieri. TYTVS. Addiscamus etiā ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū medelam nō querere sed diuino beneplacito totum committere: qui nouit oportuna ⁊ omnia iudicio disposuit. AMBROSIVS. Eo autem sanat genere quo fuerat obsecratus. vnde sequitur: Et extendens iesus manum tetigit illum. Lex tangi leprosos prohibet: sed qui dominus legis est nō obsequitur legi: sed legē facit. Nō ergo tetigit quia sine tactu mūdare non poterat: sꝫ vt ꝓbaret q2 subiect⁹ non erat legi nec cōtagiū timebat vt hoīes: sed q2 cōtaminari nō poterat: q2 alios liberabat. simul econtrario vt lepra tactu dñi fugaretur: que solebat contaminare tangentes. THEOPHI. Ipsi⁹ enī sacra caro ē purgatiua ⁊ vitā tribuēs: sicut existēs vbi dei caro. AMBRO. In hoc āt qd̄ subdit: Uolo: mundare: habes volūtatē: habes ⁊ pietatis effectū. CYRIL. A maiestate aūt ꝓcessit iperiosū mādatū. Qualr̄ igit̄ ī seruis cōputatur vnigenit⁹ filius qui volendo tantūmodo cūcta potest: Legitur de deo patre φ oīa quecūq3 voluit fec. Qui vō sui patris ptāte fungitur: quō diuersificabit̄ in natura ab eo: Solent etiā quecunq3 sunt eiusdē virtutis: eiusdē esse substātie. Mirare tm̄ in his christū diuine ⁊ corporaliter opantē. diuinū enī est ita velle vt presto fiāt oīa: humanū autē extēdere dexterā. Unus itaq3 christ⁹ ex vtrisq3 ꝑficit̄: eo φ vbū caro fcm̄ ē. GREGO. nisen⁹. Et q2 cū vtraq3 hominis pticula aīa. s. ⁊ corpore vnita ē deitas: ꝑ vtraq3 patebāt sup̄ne nature indicia. Corp⁹ enī reconditum in se lumē declarabat: cū palpādo ꝑstabat remedia: sed aīa ꝑpotenti voluntate diuinā ostendebat virtutē. velut. n. sensus tact⁹ ꝓpri⁹ corporis ē: sic ⁊ anime voluntarius motus: vult anima: tangit corpus. AMBRO. Dicit ergo volo ꝓpter photinū. impat ꝓpter arriū. tangit ꝓpter manicheū. Nihil aūt mediū est inter op⁹ dei atq3 ꝑceptū: vt intelligas medētis affectū: vtutē operis. vnde sequit̄: Et cōfesti lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trāsire possit in medicū. vnusqsq3 dñice humilitatis exēplo iactātiā vitet. nā sequit̄: Et precepit illi vt nemini diceret. vt. s. doceret non vulgāda nostra beneficia sꝫ premenda: vt non solū a mercede abstineam⁹ pecunie. sꝫ etiam gratie. aut fortasse illa silentij causa est imperati. φ meliores putabat: qui fide magis spontānea q̄ speratis beneficijs credidissent. CYRIL. Leproso etiā silēte sufficiebat ipsa negocij vox ad narrādum oībus agnoscētibus per eum potestatem curātis. CHRY. Et q2 vt plurimū homines dum egrotāt dei sunt memores: vt autem conualescunt hebetātur. mādat vt deū pre oculis habeat: dans gloriā deo. vnde seq̄tur: Sed vade: ostēde te sacerdoti. vt. s. mundatus leprosus cōmitteret se sacerdotis aspectui: ac sic ꝑ illius censuram numeraret̄ iter suos. AMBRO. Et vt etiā intelligeret sacerdos non legis ordine: sed gratia dei supra legē esse curatū: vt dū mādat̄ sacrificiū ſm preceptū moysi: ostēderet dñs q2 legē nō solueret: sꝫ ipleret. vnde sequit̄: Et offer ꝓ emun. tua sicut ꝑcepit moyses. AVGV. de que. euā. Videt̄ hic approbare sacrificium qd̄ ꝑ moyses

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

þceptū est:cū id nō recipiat ecclia:qđ iō iussisse intelligi pōt
ga nōdū ceperat eē sacrificiū scīz scōꝝ qđ corpus eius ē:nō
eniz oportebat auferri significatiua sacrificia priusq̄ illud
qđ significabat cōfirmatū esset cōtestatiōe aplōꝝ pdicātiū
ꝛ fide credētiū pplōꝝ. AMBRO.Uel qa lex spiritalis ē:
videt sacrificiū mādasse spiritale.vñ dixit.Sic pcepit moy
ses.Deniqz addidit.In testimoniū ill'. TITVS.Hereti/
ci pperā hoc accipiūt dicētes.in obprobriū legis eē dictuz.
Qualr aūt iuberet offerre ꝓ emūdātiōe fm pceptū moysi.
CYRIL.Dicit ergo.In testimoniū illis.qꝛ ex hoc facto
ostenditur christū incōpabili excellētia moysi pferri:qꝛ.n.
moyses insufficiens erat a sorore lepre pellere morbū: ora/
bat dñm vt eaz liberaret.sed saluator i ptāte diuina ꝓtulit
Uolo mūdare. CYRIL.Uel in testimoniū illis; hoc est
ad reprehēsionē eoꝝ ꝛ ad ꝓbationē q legē reuereor. Cum
enī te curaueri:mitto te ad sacerdotū experiētiā:vt atteste/
ris mihi q nō suz preuaricat⁹ i legē.ꝛ quāuis dñs impēdēs
remedia moneret nemini dicere:instruēs nos euitare sup
biā:fama tñ eius volabat vndiqz istillās auditui cunctorū
miraculū.vñ seqt.Perā.ma.se.de il. BEDA.Unius aūt
pfecta saluatio multas ad dñz cogit turbas.vñ seqt:Et cō.
tur.ml'.vt au.ꝛ cu.ab ifi.su.Ut enī leprosus exteri⁹ ꝛ interi⁹
se sanatū doceret:pceptū bñficiū vt marcus ait etiā iussus
nō tacet. GREGO.vi.mo.Redēptor aūt nr̄ p diē mira
cula in vrbib⁹ exhibet ꝛ ad orōnis studiū i nocte pnoctat.
vñ sequit.Ipse aūt se.in def.ꝛ ora.vt pfectis videlicet pdi
catorib⁹ inuat:qten⁹ nec actiuā amore speculatiōis fundit⁹
deserāt:nec cōtēplatiōis gaudia opationis nimietate contē
nāt sed qeti cōtēplātes sorbeāt qđ occupati erga ꝓximos lo
quētes profundāt. BEDA.Or autē secedit orare nō ci na
ture tribuas q̄ dicit:Uolo mūdare.sz ei q̄ extēdēs manū te
tigit leprosuz:nō q iuxta nestoriū gemina sit filij psona:sed
eiusdē psone: sicut nature:sic ꝛ operatōes sunt due. GRE
GO.naçançen⁹:Et opera qdē in populo:orōnes aūt in de/
serto pagebat vt plurimū:faciēs q liceat parūp qescere:vt
mēte sincera cū deo colloq̄mur.Neqz enī ipe indigebat re
motōe:qꝛ nō erat in eo qđ remitteret cū de⁹ eēt:sz vt pate
at nobis ꝛ opatiōis hora ꝛ altioris solertie. BEDA.Typi
ce aūt leprosus hūanū gen⁹ languidū peccatis designat:ple
nū lepra:qꝛ oēs peccauerūt ꝛ egēt gr̄a dei:vt.s.extēta manu
.i.v̄bo dei humanā cōtingēte nām:a psci erroris varietate
mūdent.ꝛ offerāt ꝓ emundatiōe corpa sua hostiā viuam.
AMBRO.Si aūt lepre medicina v̄bū est:ɔtēptus v̄bi:le
pra mētis est. THEOPHI.Uide aūt q postq̄ mūdat⁹
est aliquis tunc dignus est offerre hoc mun⁹.s.corpus ꝛ san
guinem domini:quod est diuine vnitum nature.

¶ Et factū ē i vna dierū: ꝛ ipe sedebat docēs.Et
erāt pharisei sedētes ꝛ legis doctores q̄ venerāt
ex oī castello galilee ꝛ iudee ꝛ hierl'z: ꝛ virt⁹ dñi
erat ad sanādū eos.Et ecce viri portātes i lecto
hoiez q̄ erat paralytic⁹.Et q̄rebāt eū iferre ꝛ po
nere añ eū.Et ñ iueniētes q̄ pte illū iferrēt p̄ tur
ba: ascēderūt supra tectū: ꝛ p tegulas submiserūt
eū cū lecto i mediū añ ihm.Quoꝝ fidez vt vidit
dixit:Hō remittunt tibi pctā tua.Et ceperūt co
gitare scribe ꝛ pharisei dicētes.Quis est hic qui
loquitur blasphemias:Quis pōt dimittere pec
cata:nisi solus de⁹:Ut cognouit aūt iesus cogi/
tatōes eoꝝ:rñdens dixit ad illos: Quid cogita/
tis i cordib⁹ vestris: Quid est facilius dicere di
mittuntur tibi peccata: an dicere surge ꝛ ambu
la:Ut autem sciatis qꝛ filius hois habet ptātem
i terra dimittēdi peccata:ait paralytico:Tibi di
co surge tolle grabatū tuū: ꝛ vade in domū tuā.
Et ɔfestiz cōsurgēs corā illis tulit lectū in quo ia
cebat: ꝛ abijt i domū suā magnificās deum.Et
stupor apprehēdit omnes ꝛ magnificabāt deū.
Et repleti sunt timore dicentes: quia vidimus
mirabilia hodie.

CYRIL.Scribe ꝛ pharisei q̄ facti fuerāt prodigioꝝ xp̄i
visores: audiebant ipsuz quoqz docentē: vñ dr̄: Et factū ē i
vna dieꝝ:ꝛ iesus sede.do.ꝛ erāt.pha.seden.ꝛ legis doc. qui
vene.ex oī castel.gali.ꝛ iu.ꝛ hierlm:ꝛ vir.dñi erat ad sanan.
eos.Non quasi mutuo acciperet ptātez alterius:sz q̄si deus
ꝛ dñs ꝓpria,operabat v̄tute.fiunt aūt hoies sepe donorum
spiritaliū digni:sz plerūqz deficiūt ea rōne quā nouit dono
rū largitor:quod in christo non accidit:affluebat enī in pre
standis remedijs virtus diuina.Quia vero necessariū erat
vbi tanta scribaꝝ ꝛ phariseorum turba ɔuenerat: aliquid
fieri ex his que virtuti attestarent ipsius:coram eis q̄ eum
puipendebant factū ē quoddā miraculū i paralytico.i quo
quia defecisse videbat medicinalis ars:portabat a ꝓximis
ad supnū ꝛ celestē medicū.vñ seqtur: Et ecce viri por.i lec.
homi.q̄ erat paralytic⁹ ꝛ querebāt eū infer.ꝛ po.ante eum.
CHRY.Mirādi v̄o sunt q̄ palyticū adduxerūt: q̄liter
cū nequissent itrare p ostiū: nouū aliqd ꝛ alienū attentaue
rūt.vñ seqtur:Et nō iue.q̄ parte euz ifer.pre.tur.ascē.supra
tec.detegētes aūt tectū deponūt grabatū ꝛ ponūt i medio
palyticū.vñ seqtur:Et p tegu.submise.illū cū lec.i me.ante
iesuz.Dicet aliqs demissum fuisse locū a quo p tegulas de/
posuerūt paralytici lectuz. BEDA.Hoiez autē dñs a pa
lysi curatur⁹ pmo peccatoꝝ vincula dissoluit vt ostēderet
eū ob nexus culpaꝝ artuum dissolutione damnari:nec nisi
his relaxatis membroꝝ posse recupatione sanari. vñ seqt.
Quoꝝ fidē vt vi.dixit: Hō:remit.ti.pec.tua. AMBRO.
Magnus dñs q̄ alioꝝ merito ignoscit alijs:ꝛ dum alios ꝓ
bat:alijs relaxat errata.Tur apud te hō collega nō valeat:
cā apud deū seruus ꝛ interueniendi meritū ꝛ ius hēat ipe
trādi:si grauiū pctōꝝ diffidis veiā:adhibe pcatores: adhi/
be ecclīā q̄ ꝓ te pcet:cui⁹ ɔtēplatōe qđ tibi dñs negare pos
set:ignoscat. CHRY.Occurrebat aūt ꝛ i hoc ipi⁹ patien
tis fides:nō.n.sustinuisz se iferi⁹ submitti: nisi credidisset.
AVGV.de cō.euā. Or āt dic:Hō:dimittūt tibi pctā:ad
hoc insinuandum valet:qꝛ homini dimittebant peccata q̄
eo ipso q hō erat nō poss3 dicere:Nō peccaui.Simlr̄ ēt vt il
le q̄ hoi dimittebat intelligeret de⁹. CHRY.Nos aūt si
corpalr̄ patimur:satagim⁹ nociuū abijcere.euz v̄o male sit
aīe ꝛ differim⁹:atqz iō nec a corporis nociuis curamur. Ab
scidam⁹ igit fontē maloꝝ:ꝛ cessabūt egritudinū flux⁹.Me
tu aūt mlr̄titudinis suā itētionē apire pharisei nō audebāt:
sz solū i cordib⁹ suis meditabāt.vnde seqt.Et cepe.cogita
re scri.ꝛ pha.dicentes:Quis est hic q̄ lo.blasphemiā: CY
RIL.In quo mortis pcipitāt sniaz.Erat enī mādatū in le
ge.q qcūqz blasphemaret in deum:morte puniret. AM
BRO.Itaqz ab ipis ex operib⁹ suis dei fili⁹ accipit testimo
niū:nā ꝛ validius est ad fidē qđ confitentur inuiti: ꝛ pnicio
si⁹ ad culpā quod negāt:q̄ suis assertiōib⁹ relinquūt.vnde
seqt.Quis pōt peccata dimittere nisi solus de⁹: Magna i
fide plebis amentia: vt cum confessa fuerit solius dei esse
donare peccata:non credat deo peccata donāti. BEDA.
Uerum enim dicūt quia nemo peccata dimittere nisi de⁹
potest:qui per eos quoqz dimittit q̄bus dimittendi tribuit
potestatem.Et ideo christ⁹ vere deus esse probatur:quia di
mittere peccata quasi deus potest. AMBRO.Dñs autē
saluos volēs facere peccatores ex occultoruz cognitōe deū
se eē demōstrat,vnde seqt.Ut āt cognouit de⁹ cogita.eorū
rñdēs di:ad illos:Quid cogi.i cor.vr̄is: CYRIL.q.d.O
pharisei qa dicitis:Quis pōt pctā dimittere nisi solus de⁹:
Respōdeo vob.Quis pōt secreta cordis scrutari:nisi solus
de⁹:q ꝓ pphas dic.Ego dñs scrutās corda ꝛ ꝓbans renes.
CYRIL.Si ergo icreduli estis erga primū.s.remissionē
peti:ecce aliud adijcio dū itima vr̄a patefacio.qn etiā aliud
dū paralytici corp⁹ ɔsolido.vñ subdit.Quid est facilius di.
dimit.ti.pec.an di.sur.ꝛ am:Palā qdē ē qꝛ ɔsolidare corp⁹
facili⁹ ē.q̄to nāqz nobilior ē aīa corpe:tāto ē excellētior ab
solutio criminū.verū qa illud nō creditis:eo q lateat adij
ciā qđ min⁹ ē aptius tñ q̄ten⁹ qđ est magis occultū p hoc de
mōstret.Et qdē cū allocut⁹ ē infirmātez:nō dixit dimitto
tibi peccata:ꝓpriā exprimens potestatem:sed remittuntur
tibi pctā.Cogētib⁹ āt illis euidēti⁹ ꝓpriā declarat ptātē di
cēs.Ut āt scia.qa fi.ho.po.hz i ter.di.pec. THEOPHI.
Uide q i ter.di.pec.Duz enī sum⁹ in terra:pctā nr̄a delere
possum⁹.Postq̄ v̄o a terra tollimur:nō valebimus ɔfiteri:
claudit.n.ianua. CHRY.Demōstrat aūt pctōꝝ veniaz
p corpis sanationē.vñ seqt.Ait paly.ti.di.su.Ipsā vero cor
pis sanationē demonstrat p lecti portationē.vt sic nō repu/
tet fantasia qđ fcm̄ ē.vñ seqt:Tol.gra.tu.ꝛ va.i do.tu.q.d.
Ego volebā p tuā passionē curare illos q̄ sani vidētur infir
mār āt i anima.sz qa nolūt: vade tuā correctur⁹ familiam.
AMBRO.Nec mora vlla sanitatis iteruēit:vnū dictoꝝ
remediorūqz momētū ē.vñ seqt:Et ɔf.sur co.il.tu.lec.i quo
ia.ꝛ abijt i do.suā ma.deū. CYRIL.Quo fcō patuit q fi
lius hois pōt i terra relaxare pctā: qđ ꝓ se ꝛ ꝓ nob dixerat.
ipe nanqz vt de⁹ fact⁹ hō tanq̄ dñs legis pctā dimitit.Sor
titi sum⁹ ēt nos ab eo tā mirabilē grāz.Dictū ē.n. discipul'
Quoꝝ remiseritis pctā:remittunt eis.Quo aūt nō magis
ipse peccata dimittit:q̄ ceteris ptātem faciēdi hoc tradidit.
CHRY.Reges aūt terreni ꝛ pncipes homicidas absol
uētes a pena pn̄ti liberāt.a criminib⁹ expiare aūt nō pn̄t.
AMBRO.Spectāt aūt surgētē icreduli: mirātur abeū
tez.vñ seqt:Et stupor app.om.ꝛ mag.deū. CHRI.Pau/
latiz serpūt iudei magnificantes deū nō tñ putāt eū deum
eē:obstabat.n.eis caro:nec tñ erat modicū estimare eū pre
cipuū eē mortaliū:ꝛ a deo ꝓcessisse. AMBRO.Diuini āt
opis miracula malūt timere q̄ credere.vnde seqt.Et rep.
sūt ti.d.qa vi.mi.ho.Si āt credidissent nō timuissent:vtiq̄
sz dilexissēt:pfecta.n.dilectio foras timorē excludit. Non
ociosa aūt h⁹ paralytici nec angusta medicina ē: qm̄ orasse
pmittitur:nō ꝓpter suffragiū:sed ꝓpter exēplū. AVGV.
de q̄sti.euā.De palytico eniz pōt intelligi aīaz dissolutā mē
bris:hoc est operationibus xp̄m q̄rere.i.volūtatez v̄bi dei.
Impediri aūt a turbis.s.cogitationum nisi tecta.i.opta scri
pturaꝝ apiat ꝛ p hoc ad noticiā christi pueniat:hoc ē ad ei⁹
humilitatē fidei pietate descēdat. BEDA.Et bñ dom⁹
ieiu tegulis ɔtecta describit:qa sub ɔtēptibili litteraū vela
mine spiritalis gr̄e v̄tus inuenit. AMBRO. Unusq̄sqz
aūt eger petēdo pctōres salutis debet adhibere p quos no
stre vite ɔpago resoluta actuūqz nr̄orū clauda vestigia v̄bi
celestis remedio reformētur.Sint igitur aliqui monitores
mētis q̄ aīum hois q̄uis exterioris corporis debilitate tor
pētez ad superiora erigāt:quoꝝ rursus adminiculis ꝛ attol
lere:ꝛ humiliare se facilis ante iesuz locet:dñico videri di/
gnus aspectu. humilitatē enim respicit dñs. AVGV.de
questi.euā.Hi ergo a q̄b⁹ depōitur:bonos doctores eccl̄e
pn̄t significare:q aūt cū lecto deponit:significat ab hoie in
ista carne adhuc ɔstituto xp̄z hōere cognosci. AMBRO.
Dñs aūt plenā spez resurrectiōis oñdens pctā donat aīoꝝ
debilitatem carnis excludit.hoc est.n.totū hoiez esse cura
tum.Quāuis igit magnū sit hoībus pctā dimittere.tñ mul
to diuini⁹ est resurrectionē donare corpib⁹ qm̄quidē deus
resurrectio est.lectus autem q̄ tolli iubet:nihil est aliud q̄
corpus humanū. AVGV.de q̄s.euā.Ut nō iā in carnali
bus gaudijs tanq̄ in lecto req̄escat infirmitas aīe.sz magis
ipsa ɔtineat affectiones carnales ꝛ tendat ad domum suaz
idest requiem secretorum cordis sui. AMBRO.Uel do
mum repetere suam hoc est ad paradisum redire.ea.n.est
vera domus que hominem prima suscepit:non iure amissa
sed fraude.Merito ergo restituitur quoniam venerat qui
nexum fraudis aboleret:iusqz reformaret.

¶ Et post hec exijt: ꝛ vidit publicanū noie leui se
dentē ad teloneū ꝛ ait illi.Seq̄re me.Et relictis
oibus surgēs secutus est eū.Et fecit ei conuiuiū
magnū leui i domo sua: ꝛ erat turba mlta publi
canoꝝ ꝛ alioꝝ q̄ cū illis erāt discūbētes.Et mur
murabāt pharisei ꝛ scribe eoꝝ dicentes ad disci
pulos ei⁹.Quare cū publicanis ꝛ pctōrib⁹ man
ducatis ꝛ bibitis:Et rñdēs iesus dixit ad illos.
Nō egēt q̄ sani sunt medico:sz q̄ male hñt.Non
eni veni vocare iustos: sz pctōres ad pniam.

AVGV.Post paralyticū sanatū de cōuersione publica
ni subiungit dicēs:Et post hec exijt ꝛ vidit publicanum no
mine leui sedentē ad teloneū.Ipse est mattheus qui ꝛ leui.
BEDA.Sed lucas ꝛ marcus ꝓpter honorē euangeliste
nomē tacēt vulgatū.Mattheus aūt in sermonis principio
accusator sui factus:mattheuz se ꝛ publicanū noiat:ne q̄s a
salute despet ꝓ imanitate pctōꝝ cū ipse de publicāo i apo
stolū sit mutat⁹. CYRIL.Publicanus.n.fuerat leui: vir
aur⁹:effrenis erga supflua: aliēi amator:Hoc ē.n.publicāo
rū officiū:sz ab ipsis officinis malicie detrahit: Christo euz
vocāte.vñ seqt:Et ait illi.Seq̄re me. AMBRO.Seq iu
bet nō corpis gressu:sz mētis affectu.Itaqz ille v̄bo vocat⁹:
ꝓpria dereliq̄t q̄ rapiebat aliēa. vnde seqt:Et relictis oib⁹
surgēs secutus ē eū. CHRY.Ubi ꝛ vocātis virtutē ꝛ vo
cati obediētiā cōsidera.Neqz.n.obstitit:neqz vacillauit: sz
ꝓtinus paruit:nec i ꝓpriā domū ire voluit vt suis hoc inti/
maret:sic nec piscatores. BASI.Nec solū fenora telonei
postposuit:sed ēt cōtēpsit picula q̄ sibi ac suis accidere pote
rāt:duz calculos telonei dimitteret impfectos. THEO
PHI.Et sic ab accipiēte cēsuz a trāseūtib⁹:xp̄s censuz acce
pit:nō qdē ei⁹ accipiēs pecuniā:sz totaliter eū trāsferēs ad
suū ɔsortiū. CHRY.Uocatū āt leui domin⁹ honorauit:
dū cū eo ɔfesti epulat⁹ ē:hoc.n.ei maiorē pstabat fiduciaz.
vñ seqt:Et fecit ei ɔui.mag.leui i do.sua.Nec solū cū eo di
scūbit imo cū plurib⁹:vñ seqt.Et erat tur.ml'.publi. ꝛ alio.
q̄ cū il.erāt discūbē.Couenerant.n.publicani ad eū sicut ad
collegā ꝛ hoiez eiusdē officij:sz ꝛ ipse glorians de pn̄tia xp̄i
cōuocauit oēs.Christ⁹ etiam qōlibz genus remedij exhibe
bat:ꝛ nō solū disputādo ꝛ pstando sanitatis remidia vel ēt
redarguēdo emulos:sz ēt cōcedēdo nōnullos errantiū corri
gebat.ide nos istruens q qōlz opus ꝛ tp̄s pōt nob vtilitatē
afferre.Sz nec publicanoꝝ pticipationē vitauit pp vtilita
tē seq̄ntē more medici:q̄ nisi tāgeret saniē: nō libarer a mō
bo. AMBRO.Cū pctōrib⁹.n.mādūcādo ēt cū gētib⁹ nō
ꝓhibz nos inire cōuiuiū. CHRY.Sz tñ dñs inculpatus
ē ide a phariseis iuidētibus ꝛ volētibus a xp̄o disciplos se
pare.vñ seqt: Et murmur.phari.ꝛ scribe. dicē.ad disci.ei⁹
Quare cū publi.ꝛ pec.mandu.ꝛ bibitis: AMBRO.Ser
pētina vox ē:hāc pmā vocē spēs emisit dicēs eue: Quid di
xit de⁹.nolite manducare ꝛc.q̄ pr̄is sui venena diffundunt.
AVGV.de cō.euā.Uidet āt lucas hoc aliq̄to differēti⁹
ab alijs euāgelistis cōmemorasse.nō.n.dic tñ dño obiectū
esse:q cū publicāis ꝛ phariseis manducaret ꝛ biberet: sz di
scipulis q de ipso ac de ipsis acciperetur.Propterea enim
matthe⁹ ꝛ marcus de christo discipulis obiectuz narrāt: qꝛ
q discipuli cum publicanis ꝛ peccatoribus manducabant

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

magistro magis obycie bat: quez sectādo imitabantur. vna
ergo sententia est tāto melius insinuata quanto quibusdaz
v̄bis manente veritate varia. CHRY. Ipse autē dn̄s in
contrariū eorum sermonē cōuertit. ostendens nō eē culpaz
cū pctōribus ɔuersari: sz ēt cōsonum mīe ꝓpric. vn̄ sequit. ꝛ
rn̄dēs iesus dixit ad il. Nō egēt me. q sa. sūt: sz q male habēt
In quo ɔmemorat eos cōis īfirmitatis: ꝛ de nūero languē
tiū eos eē oñdit: se v̄o medicū eē latēter subiūgit. Nō. n. ve.
vo. iu. sz pctōres. GREGO. nisen⁹. q. d. Adeo peccatores
nō abominor. qꝛ eoꝝ tm̄ gr̄a veni nō vt maneāt pctōres: sz
vt ɔuertāt: ꝛ boni fiant. AVGV. de cō. euā. Un̄ addidit
In pn̄iaz. qḋ ad explanādā sn̄iaz valet: ne qsq̄ pctōres ob
hoc ip̄o ꝙ pctōres sūt: diligi arbitreť a xp̄o: cū ꝛ illa silitudo
de egrotis bene intimet quid velit de⁹ vocando pctōres tā
q̄ medicus egrotos vt ab iniquitate tanq̄ ab egritudie sal
ui fiant. AMBRO. Sz quō dū iustificias dilexit: neqz vi
dit dauid iustū derelictū: si iustus derelinquit: pctōr ascisci
tur: nō itelligas ꝙ eos iustos dicit q ex lege p̄sumāt ꝛ euāge
ly gratiā nō reqrāt. Nēo āt iustificať ex lege: sed redimiť
ex gr̄a. Nō vocat ḡ eos q se iustos dicūt. vsurpatores. n. iusti
cie nō vocanť ad gr̄az. nā si gr̄a ē ex pn̄ia: vtiqz q fastidit pe
nitētiā abdicat gr̄az. BEDA. Pctōres aūt vocat eos qui
sua mala attēdentes: nec p legē iustificari se posse putātes
christi gr̄e se penitēdo despiciūt. CHRY. Ironice āt diť
illos iustos sic qn̄ dr̄. Ecce adā fact⁹ ē q̄si vn⁹ nr̄m: ꝙ āt nul
lus erat iustus sup terrā oñdit paulus dicēs. Oēs peccaue
rūt ꝛ egēt gr̄a dei. GREGO. nisen⁹. Uel dicit nō egere sa
nos ꝛ iustos medico. s. angelos: sed male hn̄tes ꝛ pctōres. i.
nos qꝛ morbū pcti icurrim⁹ q in celis nō ē. BEDA. Per
Matthei aūt electionē fides gentiū exp̄mit: q p̄us mūdāis
ihiabāt: sz nūc xp̄i corp⁹ sedula deuotōe ɔficiūt. THEO
PHI. Uel publican⁹ ē q pricipi mundi seruit ꝛ debitū car
ni reddit: cui gulosus reddit escas: adulter voluptatē: ꝛ ali⁹
aliud. Cū aūt viderit eū dn̄s sedētē in teloneo. i. nō mouen
tē se ad maiorē negciā: tūc a malo erigeť: ꝛ sequeť iesuz: ꝛ su
scipiet i domo aie dn̄z. AMBRO. Qui aūt domicilio xp̄z
recipit interno: maxis delectatiōib⁹ exuberātiū pasciť vo
luptatū: itaqz libenter dn̄s ingrediť ꝛ in ei⁹ recūbit affectu:
sz rursus accēdiť inuidia pfidoꝝ: ꝛ future pene spēs p̄figu
rať: epulātib⁹. n. fidelib⁹ in regno celoꝝ pfidia ieiuna tor
q̄bitur. BEDA. Uel p hoc designať iudeoꝝ inuidia q̄ de
gētiū salute torq̄ť. AMBRO. Simul etiā oñdiť q̄tū sit
inter emulos legis ꝛ gr̄e: ꝙ illi q legē sequūtur mētis famē
patiētur eternā. Qui v̄o v̄bū in interiorib⁹ aīe receperūt ali
mēti celestis ꝛ fontis vbertate recreati esurire ꝛ sitire non
pn̄t. Et iō q aīo ieiunabant murmurabāt.

¶ At illi dixerūt ad eū. Quare discipli ioānis ie
iunāt freqnter ꝛ obsecratiōes faciūt: silr ꝛ phari
seoꝝ: tui āt edūt ꝛ bibūt? Quib⁹ ip̄e ait: Nūqd
potestis filios sponsi dū cū ill' ē spōsus facere ie
iunare? Ueniēt aūt dies: cū ablat⁹ fuerit ab ill'
spōsus: tūc ieiunabūt in illis dieb⁹. Dicebat aūt
ꝛ silitudinē ad illos. Qꝛ nemo ɔmissurā a nouo
vestimēto mittit i vestimētum vetus: alioqui ꝛ
nouū rūpit: ꝛ veteri nō ɔuenit cōmissura a nouo
Et nēo mittit vinū nouū i vtres veteres: aliogn
rūpit vinū nouū vtres: ꝛ vinū effūdeť ꝛ vtres pe
reūt. Sz vinū nouū i vtres nouos mittēdū ē: ꝛ
vtraqz cōseruāť. Et nemo bibens uetus statim
uult nouū: dicit eni: Uetus melius est.

CYRIL. Postq̄ primū v̄bū acceperūt a xp̄o ab alys ad
alia se transferunt: volentes ostendere sacros discipulos ꝛ
ipsum cū eis iesum minime curasse de lege, vnde dr̄: At illi
dixerūt ad eū: Quare disci. ioan. ieiu. frequē: ꝛ obsecra. faci.
similiter ꝛ phari. tui aūt edūt ꝛ bibūt? Quasi dicāt comedi
tis cū publicanis ꝛ pctōrib⁹: cū iubeat lex imūdo nō cōica
re: sz in excusationē p̄uaricatōis vob accedit mīa. Cur ergo
nō ieiunatis: vt mos ē s̄m legē volētib⁹ viuere? Sz sci qdez
iccirco ieiunāt vt corpus affligētes qetēt passiōes ipsi⁹. Sz
xp̄s nō egebat ieiunio ad pfectionē v̄tutis: cū tāq̄ de⁹ abso
lut⁹ eēt a quolibz viculo passiōis: sz nec ei⁹ comitiua ieiūio
egebat: sz pticeps gr̄e ei⁹ sine ieiunio decorata v̄tuose ɔuer
sabať. ꝙ si tp̄s. xl. dieb⁹ ieiunauerat: nō hoc fuit vt i se passio
nē mortificaret: sz vt normā abstinētie oñdat carnalibus.

AVGV. de cō. euā. Euidēter aūt lucas alios ō alys hoc
dixisse narrauit. vn̄ q̄ matth. diť. Tūc accesserūt ad eū disci
pli ioānis dicētes. Quare nos ꝛ pharisei ieiunam⁹. nisi qꝛ ꝛ
ipsi aderāt: ꝛ oēs certatiz vt qsqz poterat hoc obiecerunt.

AVGV. i eodē. Est aūt duplex ieiuniū. vnū i tribulatōe
ad ꝓpiciādū deū i pctis. aliō i gaudio: cū tāto min⁹ delectāt
carnalia: q̄to spiritaliū maiō sarcia ē. Interrogat⁹ q̄ dn̄s cur
discipuli ei⁹ nō ieiunarēt de vtroqz ieiunio rn̄dit. ꝛ p̄mo de
ieiunio tribulatōis. Seqť eni. Quib⁹ ipse ait. Nungd po. fi.
spo. dum cum il. est spon. face. ieiunare. CYRIL. Quasi. d.
Presens tp̄s leticie ē ꝛ alacritatis. nō igiť imiscēda sūt tri
stia. CYRIL. Saluatoris. n. nr̄i i hoc seculo demōstratio
nihil aliō fuit q̄ q̄dā festiuitas itelligibil'r q̄si quādā spōsaz
copulās illi nr̄az nāz: vt quondā sterilis fecūda fieret. Igiť
fily spōsi eē noscūť qcūq̄ vocati sunt ab eo p nouā ꝛ euāge
licā disciplinā: nō āt scribe cū phariseis q solā legis vmbrā
ɔsiderāt. AVGV. de cō. euā. Per hoc aūt ꝙ solus lucas
diť. Nō potestis filios sponsi facere ieiunare: intelligiť eos
ipsos q loq̄banť fuisse facturos vt lugētes ieiūarēt fily spō
si: qm̄ ipi eēnt spōsuz occisuri. CYRIL. Ubi v̄o ɔcesserat
fili⁹ spōsi ꝙ nō decebat eos laborare tāq̄ q spiritalē solēni
tatē habebāt: ne iter nos anullareť ieiuniū: dispēsatiue sub
iungit dicēs. Ueniēt aūt dies cū ablat⁹ fuerit ab eis spōsus:
tūc ieiunabunt i illis dieb⁹. AVGV. de q̄. euā. q. d. Tūc
desolabūť ꝛ i merore ꝛ luctu erūt: donec eis p sp̄m scm̄ gau
dia ɔsolatoria retribuanť. AMBRO. Uel alr̄. Non hoc
ieiuniū relegať quo cōficiť caro: ꝛ corpis luxuria castigať:
ieiuniuz nos cōmēdat deo: sz nō possum⁹ ieiunare q xp̄z ha
bem⁹: ꝛ christi carnē epulamur ꝛ sanguinem. BASI. Fily
ēt spōsi ieiunare neqūnt: hoc ē aīe nutrimtū nō sumere nec
viuere i oī verbo qḋ de ore dei ꝓcedit. AMBRO. Sz q
sunt illi dies qbus nob christus auferet: cū ipse dixerit. Uo
biscū ero vsqz ad ɔsūmationē mundi: sz nemo tibi xp̄z pōt
auferre nisi te illi ipse auferas. BEDA. Quādiu. n. spon
sus nobiscū ē i leticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹ nec luge
re. Cū aūt p pectā ille recedit: tunc idicēdum ē ieiuniū: ꝛ re
grēdus luct⁹. AMBRO. Deniqz de aī deiñ est ieiunio vt
sequētia declarant. Seqť. n. Dicebat aūt similitudinē ad il
los: Qꝛ nemo ɔmissurā. i. pticulā ablatā a vestimēto nouo
imittit i vestimētū vet⁹. Appellauit ieiuniū vestimentū ve
tus. qḋ exuēdū apl'us estimauit dicēs: Spoliate vos veterē
hoiez cū actib⁹ suis. In eadē igiť forma series ɔuēit p̄cepto
rum: ne actus veteris ꝛ noui hois misceam⁹. AVGV.
de q̄. euā. Uel alr̄. Dono sp̄ussci pcepto. Hen⁹ aūt ieiuny qḋ
fit p leticiā iā renouati i vitā spiritalē cōuenientissime cele
brāt: qḋ anteq̄ accipiāt dicit eos eē tāq̄ vetera vestimēta.
qb⁹ inconuenienter pān⁹ nou⁹ assuiť. i. aliq̄ pticula doctrie
q̄ ad noue vite tēperātiā ptiet: qꝛ si hoc fiat ꝛ ipsa doctrina
quodāmō sciditť q̄ docet generale ieiuniū nō a ɔcupia cibo
rū tm̄: sz ab oī leticia tēporaliū delectationū: c⁹ pticulā q̄ ad
cibos ptiet: diť nō oportere hoib⁹ adhuc veteri consuetudi
ni deditis ipartiri: qꝛ ꝛ illic quasi concisio videť fieri: ꝛ ipsi
vetustati nō cōuenit. Dicit ēt eos esse similes veterib⁹ vtri
bus. vnde sequitur: Et nemo mit. vinū no. i vtres veteres.

AMBRO. Fragilitas humāe cōditōis aperiť: cū corpo

ra nostra exuuys defunctoꝝ aīaliū ɔparanť. AVGV. de
q̄sti. euā. Ueteribus autem vtribus comparanť apl'i qui vi
no nouo q̄si spiritalib⁹ p̄ceptis facili⁹ disrūpunť q̄ ɔtineāt.
vn̄ seqť. Aliogn. rū. vi. no. vtr. ꝛ ipsū ef. ꝛ vtr. pere. Erūt aūt
noui vtres cū post ascēsionē accepto desiderio ɔsolationis
eius: orādo ꝛ sperādo inouabunť. vn̄ seqť: Sz no. vi. in vtr.
no. mit. ē: ꝛ vtraqz ɔser. BEDA. Uino siqdē intus refici
mur: veste aūt foris tegimur. Uestis q̄ sūt bona opa q̄ foris
agim⁹: qb⁹ corā hoib⁹ lucem⁹: vinū feruor fidei: spei: ꝛ cha
ritatis. Aliter: Ueteres vtres sūt scribe ꝛ pharisei: nou⁹ pan
nus: ꝛ nouū vinū p̄cepta euangely. GREGO. nisen⁹. Ui
nū eni de nouo elicitū: pp feruorē nālis hūidi fumosuz ē de
spumās nāli agitatione a se mālez sordiciē. Tale vinū no
uū testamētū ē: qḋ antiq vtres q pp incredulitatē iueterati
sūt: nō capiūt: imo scinduť excellētia doctrie: necnō ꝛ gra
tiā spūs icassuz fluere faciūt. qa i maliuolā aīaz nō itroibit
sapia. BEDA. Sz cuicūqz aie nōdū i nouitate: sz ivetusta
te malicie pseuerāti: nouoꝝ mysterioꝝ sacramēta nō debē
ti mitti: q ēt p̄ceptis euāgelicis p̄cepta legis miscere volūt.
vt galathe: vinū nouuz in vtres veteres mittunt. Seqť: Et
ne. bi. ve. sta. vl't no. di. eni ve. me. ē: qꝛ iudeis vite veteris sa
liua ibutis noue gr̄e precepta sordebāt. qa maiorū traditiōi
bus cōmaculati dulcedinē spiritalium verborum percipe
non valebant.

CAPI. .VI.

F Actū est aūt i sabbato secundo prio
cuz transiret per sata vellebant disci
puli eius spicas et manducabāt con
fricantes eas manibus suis: Qui
dam autē phariseoꝝ dicebant illis:
Quid facitis qḋ nō licet in sabbatis? Et respon
dēs iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis qḋ fecit
dauid: cū esurisset ipse ꝛ qui cū illo erāt: quo in
trauit i domū dei: ꝛ panes ꝓpositōis sumpsit: ꝛ
māducauit: ꝛ dedit his qui cū ipso erant: quos
non licet manducare nisi tm̄ sacerdotibus. Et
dicebat illis: quia dominus est filius hominis
etiam sabbati.

AMBRO. Nō solū ɔprehensione verboꝝ: sed etiā ipso
vsu specieq̄ gestoꝝ icipit hoiez dn̄s veteris obseruatiōe le
gis exuere. vn̄ dr̄. Factū ē au. i sab. se. pri. cū. trā. p sa. vel. dis.
ei. spi. ꝛ mā. ɔf. eas ma. su. BEDA. Nō hn̄tes eni discipuli
spaciū māducādi pp iportunitatē turbaruz esuriebant: vt
hoies: sed vellētes spicas inediā cōsolabanť: qḋ est indiciuz
austerioris vite: nō preparatas escas: sed simplices querere
cibos. THEOPHI. Dicit aūt i sabbato secundo primo.
qa iudei oēm festiuitatē sabbatuz nuncupabāt: requies eni
diciť sabbatū. Multotiēs ergo cōtingebat i pasceue festiui
tas: ꝛ vocabāt pasceuez festuz pp sabbatuz. deide p̄ncipale
sabbatuz. secūdū primuz dicebāt q̄si scd̄m exn̄s a precedē
tis dici festiuitate. CHRY. Duplex eni erat festū: ꝛ p̄nci
palis festi ꝛ alterius solēnitatis sabbati. ISIDO. Uel di
cit secundo p̄mo. qꝛ scd̄m erat pasca: p̄muz autē azimoꝝ. cuz
imolarent eni pascha in sero: sequēti die festuz açimoꝝ ce
lebrabāt. ꝙ āt ita sit: pz ex hoc ꝙ apl'i vellebāt spicas: ꝛ mā
ducabant. in illo nāqz tp̄e spice flectuntur a fructu. EPI
PHA. Die igiť sabbati visi sunt transeuntes per segetes ꝛ
spicas edebāt: oñdentes qm̄ dissolutuz ē viculuz sabbati:
vbi magnuz aduenit sabbatuz. hoc est xp̄s qui fecit nos qe
scere ab opere delictorum nostrorum. CYRIL. Phari
sei autem ꝛ scribe ignari sacrarum scripturarum in vnum
cōspirauerant ad reprehēdendum christi discipulos. vnde
sequitur. Quidam autem phariseorum dicebāt illis: Quid
facitis quod non licet in sabbatis? Dic mihi tu cum in sab
bato tibi mensa proponitur: nonne frāgis panem? Quid
igitur alios rep̄hēdis? BEDA. Aly vero dicunt ipsi dn̄o
hec fuisse obiecta: sed a diuersis. ꝛ ipsi dn̄o ꝛ discipl'is potue
rūt obyci: ꝛ cuicūq̄ obiectū ad ipsuz maxie respicit. AM
BRO. Dn̄s aūt defensores legis arguit nescire q̄ legis sunt
exēplū iducēs dauid. vnde seqť: Et rn̄dens iesus ad eos di.
Nec hoc legistis qḋ fecit dauid: ꝛ q cū eo erāt. CYRIL.
Quasi. d. Cū expresse dicat lex moysi: Judicate iustum iudi
ciū: nec ɔsiderabis psonā in iudicio: qualiter icrepatis disci
pulos: qui vsqz in hodiernū diē extollitis dauid vt sanctuz:
ꝛ prophetam: cum moysi p̄ceptū nō seruauerit? CHRY.
Et attēde ꝙ qn̄cūqz dn̄o fit sermo pro s̄uis. i. discipulis: ser
uos ducit in mediū. s. dauid ꝛ sacerdotes. qn̄ v̄o p se intro
ducit patrem sicut ibi. Pater me⁹ vsqz modo operať: ꝛ ego
operor. THEOPHI. Aliter aūt eos reprimit cuz subditur
Et dicebat illis. qa dn̄s est fili⁹ hois ēt sabbati. q. d. Ego suz
dn̄s sabbati tanq̄ dispositor: ꝛ sicut legislator ptātē habeo
soluere sabbatū. fili⁹ eni hois vocat⁹ est xp̄s: q dei exn̄s fili⁹
miraculose dignatus ē filius hois pp hoies fieri ꝛ vocari.

CHRY. Marcus aūt de cōi nā hoc ipsum protulisse fa
tetur: dicebat eni ꝓpter homines sabbatū factū ē nō homo
pp sabbatū. Expedit igiť poti⁹ sabbatū hoi subyci q̄ huic
colla subycere sabbato. AMBRO. Nō mediocre autez
mysteriū hic est. Ager. n. ē hic mūdus. agri seges i satōe hūa
ni generis fecunditas numerosa scōꝝ. Spice agri fruct⁹ ec
clesie: quos opib⁹ discutientes suis apostoli pascebanť: nr̄o
se alentes ꝓfectu: ꝛ tanq̄ follicul' corpoꝝ mentiū fruct⁹ ad
fidei lucē preclaris opeꝝ suoꝝ miracul' eruebāt. BEDA.
Spicas eni ɔfricāt. qꝛ in illis quos i corpus xp̄i volūt tray
cere: mortificant veterē hoiez: cuz actibus suis a terrēa in
tentōe extrahendo. AMBRO. Sed hoc putabant iudei
sabbato nō licere. christ⁹ autē noue gr̄e munere designabat
ociuz legis opus gratie. mire tamē scd̄o p̄muz: non p̄mo se
cundū sabbatū dixit: qꝛ sabbatū illud ex lege solutū est: qḋ
erit p̄muz: ꝛ hoc p̄mū scm̄ est qḋ secundo ɔstitutū est. Sab
batū igitur dr̄ secunduz iuxta numeꝝ: p̄mum iuxta opatio
nis gr̄az. melius est eni sabbatuz quo ipunitas dať: q̄ quo
pena p̄scribiť. Hoc forte p̄mū est. Hoc i pdestinatōe ɔsily ꝛ
secundū i sanctione decreti. Deide ꝙ dauid cū socys fugit:
hic p̄figurat⁹ in lege christus est: q cū apostolis p̄ncipez mū
di lateret. Quō autē ille obseruator legis atqz defensor pa
nes ꝛ ipse māducauit: ꝛ dedit his q secū erāt: quos non lice
bat manducare nisi sacerdotib⁹: nisi vt p illaz demōstraret
figuram sacerdotalē cibū ad vsuz transire populoꝝ: siue ꝙ
oēs vitā sacerdotalez debem⁹ imitari: siue ꝙ oēs fily eccle
sie sacerdotes sunt. vngimur. n. i sacerdotiū sanctum offerē
tes nosmetipsos deo hostias spiritales. Si autem sabbatuz
ꝓpter hoies scm̄ ē: vtilitas aūt hoium postulabat esurientē
hoiez q diu fuerit terre fructibus abdicatus veteris panis
vitare ieiunia: non vtiqz lex soluitur: sed impletur.

¶ Factū ē āt ꝛ in alio sabbato: vt itraret in syna
gogā ꝛ doceret. Et erat ibi hō ꝛ man⁹ eius dex
tera arida. Obseruabāt āt scribe ꝛ pharisei: si in
sabbato curaret: vt iuēirēt vn̄ accusarēt eū. Ipe
vero sciebat cogitationes eoꝝ. ꝛ ait hōi q hēbat
manū aridā. Surge ꝛ sta i mediū. Et surgēs ste
tit. Ait āt ad illos ih̄s. Interrogo vos si licz sab
bato bn̄facere: an male? aīaz saluā facere an pde
re? Et circūspectis oibus dixit hoi. Extēde ma
num tuā. Et extendit: ꝛ restituta est manus ei⁹.
Ipsi āt repleti sunt isipientia: ꝛ colloquebantur
adinuicem quid nam facerent de iesu.

AMBRO. Hic ad alia progrediť dominus: nam qui totū

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

hominem saluum facere disposuerat:per singula membra currebat. vnde dr̃. Factū est autē in alio sabbato vt itraret in synagogā ⁊ doceret. BEDA. Sabbatis maxie curat ⁊ docet:nō solū pp insinuandū spiritale sabbatū sed etiā ꝓpter celebriorē ppl̃i cōuentū. CYRIL. Docebat autē a re uera trāscēdētia itellectuꝫ:⁊ que salutis future p euꝫ resera bant audiētib⁹ semitā. deīde ꝓcedēte doctria. subito diuinā ońdebat virtutē. vñ sequit̃. Et er. ibi hō ⁊ ma. ei. dex. arida.

BEDA. Quia vō destructionē sabbati quā in discipulis arguebāt ꝓbabibili magr̃ excusauerat exēplo:nūc ipsūꝫ ob seruādo magr̃m calūnari volūt. vñ seqtur. Obseruabāt āt scribe ⁊ pharisei si in sabbatis curaret:vt. s. si nō curet crude litatis vel imbecillitatis:si curet transgressionis vicio argu ant. vñ sequit̃: Ut inuenirēt. vñ accusarent eū. CYRIL. Hic enī est mos aduersarij:pascit in se doloris morbū alioꝝ preconijs:sed dñs nouit oīa:⁊ corda rimat̃. vñ seqt̃. Ipse āt sciebat cogitatōes eoꝝ. ⁊ ait hoī q hēbat manū aridā: surge ⁊ sta ī medio. Et surgēs stetit:vt forsan īcitaret ad pietateꝫ crudelē phariseū: ⁊ ipsa passio flāmas mitigaret liuoris.

BEDA. Preueniēs āt dñs calūniā quā sibi ꝑparabāt ar guit eos q precepta legis male īterpretādo ēt a bonis opib⁹ sabbato estimabāt feriāduꝫ:cū lex a seruili ope. i. malis ab stinere precipiat in sabbato. vñ seqt̃: Ait aūt ad illos iesus: Interrogo vos si licet sabbato benefacere an male? CYRIL. Nimis est idonea q̄stio. nā si licet in sabbato bñface re. Nec aliqd obstat vt laborātes a deo miāꝫ ꝯseqnē̃: desi nas colligere aduersus xp̄m calūniā: Si āt nō licet in sabba to bñfacere ⁊ lex ꝓhibet aīaꝝ salutē:factus est legis accusa tor. Ipsaꝫ quoqꝫ sabbati sanctionē si velimus discutere:ad opus pietatis introducentū fuisse r eperiem⁹. Iussit. n. in sab bato feriari: vt quiescat inquit puer tuus ⁊ ancilla tua: bos tuus ⁊ quodlibet pecus tuum. q vero bouis miseret̃ ⁊ ceteroꝝ pecoꝝ:quō ñ miserebit̃ hoīs graui morbo ꝓplexi?

AMBRO. Lex aūt in presentib⁹ formā prefigurauit fu turoꝝ:in quib⁹ vtiqꝫ malorū ferie sūt nō bonoꝝ:nā licet se cularia opa ꝯqescant: nō ociosus tamē boni operis act⁹ est in dei laudes requiescere. AVGV. ꝺ questi. euā. Cū aūt dñs corpus curauerit:sic interrogauit: Aiaꝫ saluā facere an perdere? Uel qꝛ illa miracula pp fidē faciebat: vbi salus ē aīe. vel qꝛ ipsa sanatio man⁹ dextere salutē aīe significabat: q̄ a bonis opib⁹ cessans:aridā quodāmō dexterā habere vi debat̃. vel aīaꝫ p hoīe posuit:sicut dici solet. Tot anime ibi fuerūt. AVGV. de cō. euā. Sꝫ potest mouere quō mat theus dixerit:ꝙ ipsi iterrogauerūt dñm si licet curare sab bato:cū lucas hic illos potius a dño interrogatos esse perhi beat. itaqꝫ intelligēdū ē ꝙ illi ꝑus interrogauerūt dñꝫ: si lꝫ sabbato curare. Deinde intelligēs cogitatiōes eorū: adituꝫ accusandi q̄rentiū. ꝯstituit ī medio eū quē fuerat sanatur⁹: ⁊ iterrogauit que marc⁹ ⁊ lucas eū iterrogasse ꝯmemorāt. Seqt̃: Et circūspectis oībus. TYTVS. Quasi collectis oīum oculis. qnetiā incitata mēte eoꝝ ad ꝯsiderationeꝫ ne gocij dixit hoī. Extēde manū tuā: Ego tibi mando q creaui hoīem. audit aūt qui lesaꝫ habebat manū:⁊ sanus fit. vñ se quit̃: Et extēdit ⁊ restituta est sani. manus eius. Quos autē oportebat in miraculo stupere augēt malitiā. vñ seqt̃: Ipsi aūt repleti sūt insipiētia:⁊ colloquebantur adinuicē: qdnā facerēt de iesu. ORIGE. Et vt narrat mattheus: Exeunt ⁊ ꝯsiliant̃:vt occidāt eū. CYRIL. Cernis o pharisee opā tē diuie ac supna maiestate liberātē lāguētes:⁊ morteꝫ por tas ex liuore. BEDA. Hō aūt iste hūanū gen⁹ significat ī fecūditate boni opis arefactū ꝑ māu ī ꝑrio parēte ad pomū extēsa quā sanauit īnocēs man⁹ ī cruce extēsa:⁊ bñ man⁹ in synagoga erat arida:qa vbi mai⁹ donū scie: ibi trāsgressor maiori subiacet culpe. AMBRO. Audisti igit̃ v̄ba dicen tis. Extēde manū tuā. Cōis ista gnālisq; medicia ē. ⁊ tu q pu tas manū hēre te sanā:caue ne auaritia vł sacrilegio contra hat̃. Extēde sepi⁹ eā:vt ꝑximū iuues:vt vidue ꝑsidiū feras: eripias iniurie quē vides iniuste ꝯtūelie subiacere. extende ad pauperē q te obsecrat:extēde ad dñm ꝑ peccatis tuis:sic man⁹ extendit̃:sic sanatur.

¶ Factū ē aūt: ī illis dieb⁹ exijt ī mōtem orare: ⁊ erat ꝑnoctās ī orōne dei. Et cū dies factus esset vocauit discipl̄os suos: ⁊ elegit duodeci ex ipis quos ⁊ apl̄os noīauit: simonē quē cognomiauit petrum: ⁊ ādreā fratrē eius: iacobū ⁊ ioānē: phi lippū ⁊ bartholomeū: matheū et thomā: iacobū alphei: ⁊ simoneꝫ qui vocatur zelotes: ⁊ iudam iacobi: ⁊ iudam scarioth qui fuit proditor.

GLO. Insurgētib⁹ aduersarijs ꝯ xp̄i miracl̄a ⁊ doctrinā apl̄os elegit q̄si defēsores v̄itatis ⁊ testes:quoꝝ electiōi orō nē ꝑmittit: vñ dr̃. Factū ē āt ī il. die. exi. ī mō. or. AMB. No li īsidiatrices apirē aures vt putes filiū dei q̄si ifirmū roga re vt īpetret qō iplere ñ possit. ꝑtātis. n. obediētie magr̃ ad ꝑcepta v̄tutis suo nos īformat exēplo. CYRIL. Scrute mur igr̃ in his q̄ xp̄s egit: q̄liter nos doceat orōnib⁹ diuinis insistere:semotim. s. ⁊ secreto:nemine vidēte. amota quoq; mūdana sollicitudine:vt sursūꝫ ad diuīe speculatōis ītuitū erigatur intentio:qō designat̃ in hoc ꝙ semotiꝫ orabat ibs exiēs ī mōtē. AMBRO. Ubiqꝫ ēt solus obsecrat. dei. n. ꝯsiliū humana vota nō capiūt. Nec gsq; iterioꝝ pōt eē ꝑti ceps xp̄o:non aūt oīs q orat ascendit in montē:sed q orat a terrēis ad supiora ꝑgrediēs:sed nō ille q de seculi diuitijs aut de honore sollicit⁹ ē. Oēs sublimes ī montē ascendunt. que re ī euāgelio:iuenies solos in montē cū dño ascendisse disci pulos. Spēs autē tibi christiane datur forma ꝑscribit̃ quā debeas emulari:cū sequitur: Et erat pernoctans ī oratione dei. Quid. n. te ꝑ salute tua facere oꝫ: qñ pro te christ⁹ ī ora tiōe ꝑnoctat? CYRIL. Exurge igitur ⁊ tu tēpore noctis. Purior est. n. tūc tpis anima:ipse tenebre silētiū nimiū pos sijnt sufficienter ad ꝯpunctionem ꝑducere. Ceterum si ipꝫ quoqꝫ celū inspicias punctatum stellis quasi infinitis lumi nib⁹:si consideres ꝙ qui per diē saltāt:iniurianturq;: hi tūc nihil a mortuis discrepant:detestaberis quēlibet ausuꝫ hu manum. Hec omnia sufficiunt ad animam erigendam: tūc non vexat inanis gloria:non accidia:non ꝯcitatio occupat: non sic ignis ferri sequestrat rubiginē velut nocturna ora tio eruginē peccatoꝝ. Quē de die solis estus perussit:nocte refrigeratur:quēlibet rorē superant nocturne lachryme:⁊ contra ꝯcupiscētiā valēt ⁊ quēlibet timorē:si vero predicto rore nō foueat̃:homo arescit sub die. Quapropter licet non multum ores noctu:semel ora vigilādo: ⁊ sufficit:ostēde ꝙ non solū ad corpus nox pertinet:sed etiam ad aīam. AMBRO. Quid aūt te facere conuenit cū vis aliquod officiū pietatis adoriri:quādo christus missur⁹ apostolos ꝑus ora uit. Sequitur eniꝫ: Et cū dies fa. esset voca. disci. su. ⁊ elegit . xij. ex ipsis:quos ⁊ apo. nominauit. Quos. s. ad propagādū auxilium salutis humane per terrarum orbeꝫ satores fidei destinauit. Simul aduerte celeste consilium:non sapientes aliquos:non diuites:non nobiles: sed piscatores ⁊ publica nos quos dirigeret elegit:ne diuitijs aut potentie nobilita tisq; auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videret̃: vt veritatis ratio non disputatiōis gratia preualeret. CYRIL. Attende autem maximam euangeliste sedulitatem non soluꝫ dicit electos fuisse sacros apostolos:immo nomi natim eos enumerat:ne quisquam audeat alios inscribere apostolorum catalogo. Simonem quem cognominauit pe trum ⁊ andream fratrem eius. BEDA. Non modo pri mum eum cognominauit: sed longe pri⁹ cuꝫ ab andrea ad ducto dicit̃: Tu vocaberis cephas: quod īterpretat̃ petr⁹. Sꝫ volēs lucas nomina apostoloꝝ enumerare:cū necesse haberet petꝝ dicere. breuiter voluit inuere ꝙ nō hoc antea cognoiaret̃ sꝫ ita dñs cognomiauerit. EVSE. Scōa āt cō binatio ē iacobi ⁊ ioānis. vnde seq̃t: Jacobū ⁊ Joānē. āhos . s. filios zebedei. q etiā piscatores fuerūt. Post hos āt dicit: Philippū ⁊ bartholomeū. Philippū dicit ioānes fuisse de bethsaida:cōciuē andree ⁊ petri:ipse quoqꝫ bartholome⁹ vir simplex ⁊ exps sciētie mundane ⁊ amaritudinis. Mat the⁹ vero ex his qui pri⁹ census exigebant vocat⁹ ē. de quo subdit: Mattheū ⁊ thomā. BEDA. Matthe⁹ ꝯpari suo thome in ordine:humilitatis causa se supponit:cū a ceteris euāgelistis ꝑlat⁹ sit. Sequitur: Jacobū alphei ⁊ simonē qui vocat̃ zelotes. GLO. Quia. s. fuit de chana galilee qui in terp̄tatur zelus:qō additur ad differentiam simonis petri. Sequitur: Judā iacobi ⁊ iudam scarioth qui fuit proditor.

AVGV. de con. euā. In noie iude iacobi lucas videt̃ di screpare a Mattheo qui eū thadeū appellat. Sed qs vnq; ꝓhibuit duob⁹ vel trib⁹ noibus vnū hoiem vocari? Eligit̃ autē iudas ꝓditor nō per iprudentiā: sꝫ per ꝓuidētiā. susce perat qdē hominis fragilitateꝫ: ⁊ iō nec has ptes recusauit ifirmitatis hūane. voluit ab apl̄o suo tradi: vt tu a socio ꝓdit⁹ moderate feras: tuū errasse iudiciū pisse beneficium.

BEDA. Mystice aūt mōs ī quo apl̄os elegit: altitudinē designat iusticie:qua instituēdi erāt ⁊ eā ꝑdicaturi. sic ⁊ lex in mōte data fuit. CYRIL. Et si libet interpretationem apl̄icorum nominū scire: scito ꝙ petr⁹ dicit̃ dissoluens vel agnoscens:andreas decora potētia vel respōdēs:iacob⁹ aūt supplantator doloris: ioānes domini grā: matthe⁹ donat⁹: philippus os magnuꝫ vel orificiuꝫ lampadis:bartholome⁹ filius aquas suspendentis: thomas abyssus vel geminus: iacobus alphei supplantator gressus vite: Judas confessio: ⁊ simon obedientia.

¶ Et descēdēs cū illis stetit in loco campestri: ⁊ turba discipuloꝝ ei⁹ ⁊ m̄ltitudo copiosa plebis ab oī iudea ⁊ hierusalē: ⁊ maritima: ⁊ tyri: ⁊ si dōis:q venerāt vt audirēt eum:et sanarent̃ a lā guorib⁹ suis. Et q vexabant̃ a spiritib⁹ imūdis curabant̃. Et omnis turba querebat eum tange re:qꝛ virtus de illo exibat:et sanabat omnes.

CYRIL. Celebrata ordinatione apl̄oꝝ:plurib⁹ congre gatis ⁊ de regiōe iudeorū:nec nō a maritima tyri ⁊ sidonis qui erant idolatre:constituit eos totius orbis doctores: vt pote qui euocarent iudeos a legis seruitute:cultores auteꝫ demonū ab errore gentili ad veritatis cognitionē: vñ dici tur: Et descē. de mō. cū il. ste. ī lo. cam. ⁊ tur. disci. el⁹: ⁊ mul. copi. ple. ab oī iu. ⁊ hierusalē ⁊ maritia. BEDA. Nō a ꝑximo mari galilee maritimā dic̃:qꝛ h̃ nō miraculi loco po neret̃:sꝫ a mari magno cognoiat̃:in quo ēt tyr⁹ ⁊ sidon cōp hēdi poterāt. de qb⁹ seqtur: Et tyri ⁊ sidonis Que qꝛ ciuita tes gētiū sūt:cōsulte noiati ponunt̃. vt quāta sit fama v̄tut ꝙ saluatoris ītimet̃:q̄ externas quoqꝫ ad sanitatē doctrinā ꝙ capessendaꝫ ciuitates accersiat. vñ seqt̃: Qui venerāt vt audirēt eū. THEOPHI. Hoc ē ad aīaꝝ medelaꝫ vt sa narent̃ a lāguorib⁹ suis. h̃ ē ad medelaꝫ coꝝ corpoꝝ. CYRIL. Postq; āt sacerdos publicauit apostolos:plurima ⁊ ardua fecit miracula: vt q ꝯuenerāt iudei ⁊ gētiles: scirent eos decoratos esse a xp̄o dignitate apostolat⁹: ⁊ ꝙ ipse non erat sic vn⁹ alioꝝ hoīum:magis aūt de⁹: vt verbū incarna tum. vñ seqtur. Et oīs turba q̄rebat eum tan. qꝛ vir. de illo exi. ⁊ sana. oēs. Neq;. n. alienam virtutem accipiebat chri stus:sed cum naturaliter esset de⁹ propriam virtuteꝫ sup in firmos emittens sanabat oēs. AMBRO. Aduerte autē oīa diligēter:quō ⁊ cū apostolis ascēdat ac descēdat ad tur bas:quō eū turba seqtur ad excelsa. deniqꝫ vbi descēdit in uenit infirmos. in excelsis. n. ifirmi esse nō pñt. BEDA. Raro hoc quoqꝫ vspiam vel turbas dominū ad altiora se qui: vel quēpiaꝫ debilē inuenies in mōte curari:sꝫ extincta febre libidinū:accēsaqꝫ scientie luce pedetētī quēq; ad cul men subire virtutū. Turba aūt q̄ dominum tāgere potuit: spirit⁹ illi⁹ virtute sanat̃: vt supra leprosus domino tangēte mundat̃: Tact⁹ ergo saluatoris:op⁹ est salutis:quē tangere est fideliter in eū credere:a quo tāgi est ei⁹ munere sanari.

¶ Et ipse eleuatis ocul̄ ī discipulos suos dicebat Bt̄i paupes:qꝛ vestrū ē regnū dei. Bt̄i qui nūc esuritis:qm̄ saturabimi. Bt̄i qui nūc fletis:qꝛ ri debitis. Bt̄i estis cū vos oderīt hoies: ⁊ cū se ꝑauerit vos ⁊ exprobrauerit. ⁊ eiecerit nomen vestrū tāq; malū pp filium hois: Gaudete ī illa die: ⁊ exultate: ecce eni merces vestra m̄lta ē ī celo. Scōꝫ hec. n. faciebāt ꝓphetis p̄res eorū.

CYRIL. Post apl̄oꝝ ordiatione ad euāgelice vite noui tatē saluator suos discipulos rectificauit. AMBRO. Di uinitatis aūt ꝓmptur⁹ oracula īcipit eē sublimior:⁊ si ī hūi li stabat:tñ oculos eleuauit. vnde dr̃: Et ipse eleuatis ocul̄. Quid ē leuare oculos nisi īteri⁹ lumen apire. BEDA. Et q̄uis gnāliter oīb⁹ loq̄tur:spāli⁹ tñ oculos in discipulos le uat. Seqt̃. n. In discipulos suos: vt his q v̄bū ītenta cordis aure ꝑcipiūt:lati⁹ saporis ītimi lumen apiat? AMBRO. Quattuor āt tm̄ beatitudies lucas posuit:octo v̄o matthe⁹. sꝫ ī istis octo ille sūt q̄ttuor:⁊ ī istis q̄ttuor ille octo. Hic. n. q̄ttuor velut v̄tutes āplex⁹ ē cardinales:ille ī illis octo my sticū ordineꝫ reserauit:sic. n. spei nr̃e octaua ꝑfectio est: ita octaua sūma v̄tutū ē. Primā aūt btītudinē pauptatis vter qꝫ euāgelista posuit. ordīe. n. ꝑria ē:⁊ parēs q̄dā virtutuꝫ:qꝛ qui cōtēpserit secularia:ipse merebit̃ sempiterna. Nec pōt q̄sq; meritū regni celestis adipisci:q mūdi cupiditateꝫ post se emergēdi nō hꝫ facultatē. vñ seqt̃. Dicebat: Bt̄i paupes.

CYRIL. In euāgelio quidē qō est ẜꝫ mattheū btōs fieri dixit paupes spū: vt ītelligam⁹ eē pauperē spū hñteꝫ intelle ctū modestū ⁊ quodāmō remissuꝫ. vñ dicit saluator: Disci te a me:qꝛ mitis suꝫ ⁊ hūilis corde. Hic aūt btōs asserit pau peres nō addito spū:paupes appellās diuitias cōtēnētes. ꝺ cebat. n. vt cū ꝓnūciaturi eēnt salutiferi euangelij dogma: mētē nō gererēt cupidā:sꝫ ꝓmptū affectū hērēt erga maio ra. CYRIL. Nō āt oīs quē pauptas ꝑmit btūs ē:sꝫ q xp̄i ꝑceptū mūdanis ꝑtulerit opib⁹. Plures. n. paupes sunt in substātia. auarissimi tñ ẜꝫ affectū quos nō soluat pauptas: sꝫ affect⁹ dānat. Nihil. n. inoluntarioꝝ btīficabile est:eo ꝙ oīs v̄t⁹ libero designat̃ arbitrio. Btūs ḡ paup: q̄si xp̄i disci pulus q ꝑ nobis pauptatē sustinuit. nā ipse dñs qōlibet op⁹ ipleuit:qō ad btītudinē ducit:se ꝑbēs exemplar discētibus.

EVSE. Sꝫ cū celeste regnū ī m̄ltis gradibus bonoꝝ ꝯsi deret̃. ꝑmus gradus scādētiū ē eoꝝ q diuino ītuitu colunt pauptatē. tales āt fec̃ eos q ꝑrio fcī sūt eius discipuli. Ob h̃ in eoꝝ ꝑsona dic̃. Qꝛ v̄rm ē regnū dei. q̄si demonstratiue h̃ ꝓferēs ad pñtes ad quos ēt oculos eleuauit. CYRIL. Postq; igit̃ mādauit pauptatē colere:ea q̄ ꝯsequunt̃ iopiā coronat honoribus. Cōtingit autē pauptatem colentes ne cessarioꝝ incurrere defectum:⁊ vix acquirere victuꝫ: iccir co non sinit discipulos pusillanimes super hoc fieri dicēs. Beati qui nunc esuritis. CYRIL. Idest beati qui castiga tis corpus vestruꝫ:⁊ s̄uituti subijcitis qui in fame ⁊ siti ver bo operam datis qꝛ celestiū tunc gaudioꝝ habebitis vber tate ꝑfrui. GREGO. nisenus: Altius aūt sic ẜꝫ sensibilē escā diuersificat̃ ꝑticipantium appetitus ad comestibiliuꝫ spēs:sic ⁊ in cibo aīe:ab his qdē opinabile ab his autē appe titur qō naturał̃r ē bonuꝫ. vnde h̃ ẜm mattheuꝫ beatificā tur:q iusticiā loco cibi ⁊ potus reputant:nō inq̄ ꝑticularē: sed v̄lem virtutem quam qui esurit Beatificandum dicit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

BEDA. Apertissime nos istruens nūq̄ nos satis iustos estimare debere: sꝫ quotidianū iusticie semꝑ amare ꝑfectū: ad cui⁹ pfectā saturitatē nō i hoc seculo sꝫ i futuro possum⁹ ꝑuenire psalmista ondit dicēs: Satiabor cuꝫ manifestabit̄ glīa tua. vñ seqt̄: Quia saturabimini. GREGO. nissenus. Auidis. n. iusticie desideratoꝝ copiā spōdet. Nihil. n. eoruꝫ q̄ ſm voluptatē i vita q̄runt̄ satiat iquirētes. Solū aūt vtutis studiū subseqt̄ p̄miū qd̄ indeficiēs gaudiū iserit anime.
CYRIL. Consegtur āt inopiā nō solū defect⁹ reꝝ ad delectatōes faciētiū: sꝫ ēt depssus vl't⁹ pꝑ mesticiā. vnde seqt̄: Beati q nūc fletis. Beatificat flētes n̄ eos q simpl'r ab oculis lachrymas emittūt. Cōe. n. est hoc tā fidelib⁹ q̄ ifidelib⁹ siqd̄ tristiū accidat. Magis aūt illos beatos asserit: q leueꝫ vitā: ⁊ iplicitā carnalib⁹ voluptatibus deditā vitāt refutantes delitias ⁊ pene lachrymantes ꝑpter odiū mundanoꝝ.
CHRY. Magnū gd vo ſm deū tristicia ē: ⁊ ipetrat ei penitentiā i salutē. vñ paulus cū nō hr̄et suos defect⁹ flere: ꝑ alienis lugebat. tal' luct⁹ ē alacritatis mā. vñ seqt̄: Quia ridebitis. Eteni si nihil ꝑsum⁹ his ꝑ qb⁹ flemus: tñ ꝑficim⁹ nobismetipsis. nā q sic aliena deflet multomagis non p̄teribit iflebil'r sua delicta. Magis aūt nec facile labet̄ i scelus: nō dissoluamur i hac breui vita: ne suspirem⁹ in ifinita. Nō q̄ramus delitias a qb⁹ manat luctus ⁊ dolor nimi⁹: sꝫ tristemur tristicia q̄ germinat veniā. Est ēt dnꝫ sepi⁹ repire lugētē: ridēteꝫ neq̄q̄. BASI. Promittit aūt flētib⁹ risum: nō qdē emissuꝫ ꝑ mandibulas sonū: sꝫ merā ⁊ ipmixtā cuilibet tristicie alacritatē. BEDA. Qui ergo pꝑ diuitias hereditatis xp̄i: pꝑ panē vite eterne: ꝑpter speꝫ celestiū gaudioꝝ: flet⁹: esuriē: pauptatēq̄ꝫ pati desiderat beat⁹ ē. Multo aūt beatior q has virtutes iter aduersa seruare nō trepidat. vñ seqt̄: Beati eri. cū vos ode. hoīes. Lꝫ. n. hoīes odiant corde nephādo: dilectū cor christo ledere nequeūt. Seqt̄: Et cuꝫ sepa. vos. separent: ⁊ a synagoga expellāt: christ⁹ iuenit ⁊ cōfirmat. Seqt̄: Et exprobrauerit. exprobrent nomē crucifixi. Ipse cōmortuos sibi corresuscitat: ⁊ consedere faciti celestib⁹. Sequit̄: Et eiece. no. vestꝝ tanq̄ malū. vbi nomen christianoꝝ significat quo a gentilib⁹ iudeisq̄ꝫ sepissime q̄tum ad ipsos memorie abrasuꝫ ⁊ ab hoīb⁹ est abiectuꝫ: nulla existēte causa odij: nisi pꝑ filiū hoīs q. s. credētes nomen christi: suū cognomē facere voluerūt. Docet ergo eos ab hominib⁹ insectandos: sꝫ vltra hoīes eē beandos. vñ sequitur Gau. in il. die ⁊ exul. ec. n. mer. ve. ml'. est in celo. CHRY. Multū ⁊ paucū mēsurat̄ dignitate ꝑferentis. Queramus igitur qs multā ꝑmisit mercedē: siquidem ꝑpheta vl' apl's velut hō paucū eē multū existimauit: nūc autē dñs q possidet pennes thesauros: opes q̄ quēlibet itellectū trāscēdūt multā pollicit⁹ ē mercedē. BASI. Rursus magnū aliqñ absolutā hꝫ itentionē: sicē magnū ē celū ⁊ magna ē terra. aliqñ vero ad aliqd hꝫ relationē: vt magnus equus ⁊ bos in cōpatiōe siliuꝫ: sic arbitror ml'tā fore mercedē repositā patiētibus opprobria pꝑ xp̄m: nō tā q̄ cōparataꝫ ad ea q̄ penes nos sūt: sꝫ i se ml'tā existē ⁊ tāq̄ a deo donatā. DAMA. Illa ēt q̄ mēsurari vl' numerari p̄nt: terminate igerūt̄. qd̄ āt ex q̄dā excellētia oēꝫ trāscēdit mensurā ⁊ numerū: indeterminate dr̄ magnū ⁊ ml'tū: puta qñ dicim⁹ ml'tā eē dei misericordiā. EVSE. Deinde muniēs discipulos ad pugnaꝫ aduersarioꝝ quā passuri erāt ꝑ totū orbē p̄dicantes subdit: secūdū h. n. facie. ꝑ. pa. eoꝝ. AMBRO. Qr ꝑphas vt iudei vsq̄ ad mortē corpis ꝑsecuti sūt. BEDA. Quia vera dicētes solēt ꝑsecutionē pati: nec tñ iō ꝑphete antiqui timore ꝑsecutionis a veritatis p̄dicatione defecerunt. EVSE. Hoc āt dicebat muniēs discipulos ad pugnā aduersarioꝝ p̄dicātes ꝑ totū orbē. AMBRO. In hoc q̄ qꝫ dicit: Bti paupes. hēs tēpantiā q̄ te a pctō abstinet: seculū calcat: illecebrosa nō q̄rit. beati q esuritis. hēs iusticiā. q enim esurit esuriēti cōpatit̄ cōpatiēdo largit̄: largēdo fit iustus: qr iusticia ei⁹ manet in eternū. Bti q nūc fletis. habes prudētiā cuius ē flere quotidiana: ⁊ ea q̄ eterna sūt q̄rere. Beati eritis cū vos oderīt hoīes. habes fortitudinē: sꝫ eā q̄ nō odiū meret̄ ex crimie: sꝫ ꝑsecutiōꝫ patiat̄ ex fide. Sic. n. ad passiōis ꝑuenit̄ coronā: si grāꝫ hoīuꝫ negligas: diuinā seq̄ris. q̄ tēperātia cordis hꝫ mūditiā: iusticia misericordiā: pacē prudentia: māsuetudinē fortitudo. Connexe sibi sūt ⁊ ꝯcathenate vtutes: vt q vnā hꝫ: pl'es hr̄e videatur. ⁊ sanctis vna cōpetit virt⁹: sꝫ ei⁹ q̄ fuerit vberior vberi⁹ ē p̄miū. Quāta hospitalitas i abraā: q̄ta humilitas: sꝫ qr fide p̄stitit: fidei p ceteris meruit p̄ncipatū. Ergo vnicuiq̄ꝫ plura p̄mia qr plurima incentiua virtutum: sed quo in aliquo merito copiosius: hoc etiam in premio redundantius.

¶ Verūtñ ve vobis diuitib⁹ q hētis cōsolationē vestram. Ve vobis q saturati estis: qr esurietis. Ve vobis qui ridetis nūc: qr lugebitis ⁊ flebitis. Ve cū benedixerint vobis oēs hoīes. Scdꝫ hec eni faciebant prophetis patres eorum.

CYRIL. Predicto qꝫ pauptas pꝑ deuꝫ cā sit cuiuslibet boni: ⁊ qꝫ esurire ⁊ flere nō vacabit mercede sanctoꝝ. trāsfert ſmonē ad opposita: ⁊ inuit ipsa dānatiōis ⁊ supplicij fore materiā. vñ dr̄: Verūtñ ve vobis diuitib⁹ q ha. ꝯso. vrāꝫ:
CYRIL. Hec. n. dictio ve: semꝑ in scripturis dr̄ his q nō p̄nt euadere a futuro supplicio. AMBRO. Lꝫ aūt pecuniarijs copijs multa sūt lenocinia delictoꝝ: pleraq̄ tñ sunt icētiua virtutū. q̄q̄ virt⁹ subsidia nō reqrat: ⁊ cōmēdatior sit collatio paupis: q̄ diuitis. liberalitas tñ nō eos q habeāt diuitias: sꝫ eis q vti his nesciāt: snīe celestis auctoritate ꝯdēnat. Nā vt ille paup laudabilior ē q ꝑmpto largit̄ affectu: ita criminosior diues ē: q de eo referre grāꝫ deo debuit qd̄ accepit: nec cēsuꝫ ad cōeꝫ vsū datū sine vsu abscōdere. Nō cēsus igit̄ sꝫ affect⁹ i crimie ē. Et q̄q̄ nulla pena grauior sit q̄ successoꝝ ꝑfutura ꝯpendijs anxio timore suare: tñ qñ auaritie desideria ꝯgerēdi q̄dā voluptate pascunt̄: q ꝯsolationē vite p̄ntis habuerūt remuneratiōꝫ ꝑpetuā ꝑdiderūt. Possum⁹ tñ hic diuitē itelligere pplm iudeorum vel hereticos vel certe phariseos: q vbertate vboꝝ ⁊ quodā ambitiose facūdie p̄rimonio delectati: simplicitatem vere fidei suꝑgressi thesauros iutiles ꝯdiderunt. Seqt̄: Ve vo. q satu. estis. qr esurietis. BEDA. Diues ille purpurat⁹ saturabat̄ epulans quotidie splēdide: sꝫ dirū ve sustinebat esuriēs qñ de laçari quē dīsperxerat digito guttā aq̄ q̄rebat. BASI. Qr aūt necessaria sit abstinētie rō palā ē ex eo qꝫ apl's eā inter fruct⁹ spūs enumerauit. Subiectio. n. corpis ꝑ nihil aliō sic obtinet̄: sicē ꝑ abstinētiā q̄ sic quodā freno decet ꝯpescere iuuētutis feruorē. Est igit̄ abstinētia itereptio criminis: amotio passionū: vite spiritalis initiū: obtūdens in se illecebrarū aculeū. Ne aūt coicidētia fiat cū inimicis dei: decet accipi quodlibet cū exigit tp̄s: ad ostēdēdum qꝫ mūdis oia mūda. Procedēdo qdē ad necessaria vite: abstinēdo autē oīo ab his q̄ faciūt ad voluptatē. Attamē nec eādē horaꝫ sibi cūctis sancire possibile: nec modū nec mēsurā: Sit autē cōis intētio nō expectare repletionē. Replere naq̄ vētrē ipsum quoq̄ꝫ corp⁹ iutile facit erga ꝑprias opationes: somnolētū ⁊ ad nocumēta dispositum. BEDA. aliter: Si bti sunt illi q iusticie semꝑ esuriūt opa: ifelices eꝯ estimādi sūt q sibi in desiderijs placētes nullā veri boni famē patiunt̄. Seqtur: Ve vo. q ride. nūc: qr luge. ⁊ flebitis. BASI. Cū dñs ridētes nūc arguat palā est qꝫ nunq̄ erit fideli tēp⁹ risus: ⁊ p̄cipue in tāta multitudie eoꝝ q in pctō moriunt̄ ꝑ qbus oꝫ lugere. supflu⁹ aūt risus est imoderantie signum ⁊ effrenis anime mot⁹: sed vsq̄ ad vult⁹ iocūditatē exprimere passionē anime non decet. CHRY. Dic aūt mihi cur cōcuteris ⁊ defluis q debes assistere terribili iudicio et ponere rationem de oīb⁹ hic operatis. BEDA. Quia vero ipsa peti nutrix adulatio: sicut oleū flāmis: sic i culpa ardentib⁹ solita ē ministrare fomnetū. Subdit: Ve cū bñ. vo. om. hoīes. CHRY. Nō āt ꝯtrariū ē qd̄ hic dr̄ ei qd̄ alibi dñs dicit: Luceat lux vestra corā hoīb⁹. vt. s. manifestemus bñ agere ad glīaꝫ dei nō ad ꝑpriā. Perniciosum. n. gd ē inanis glīa: ⁊ ide sumit ortū inigtas atq̄ꝫ despatio ⁊ mr̄ maloꝝ auaritia. qꝫ si viā q̄ris diuertēdi ab hoc: dirigas aspectuꝫ semꝑ ad deū: ⁊ esto cōtentus ea q̄ apud eū est glīa. nā si i q̄libꝫ facultate doctiores eligere oꝫ i arbitros: q̄uo vtutis expimentū plurib⁹ credis: nō aūt illi q p̄ oīb⁹ eā nouit: ⁊ dare ⁊ coronare pōt: a quo si glīaꝫ cupis: vita laudē humanam. De nullo eni alio magis ꝯsueuim⁹ admirari q̄ de respuēte glīā. qꝫ si nos multomagis dñs oium. Deide illud ꝯsideres: qꝫ hominū glīa celeriter deficit: qr ꝑ cursuꝫ tp̄is obliuioni tradūtur. Seqt̄: Scdꝫ h. n. facie. ꝑphe. pa. eoꝝ. BEDA. Pseudo ꝑphe significant̄: eo qꝫ ad captādū vulgi fauorē futura ꝑlog conēt. Itaq̄ dñs i mōte btitudines solūmō ꝑboꝝ: in cāpo vo ēt veh describit reproboꝝ: qr rudes adhuc auditores necesse ē terrorib⁹ ad bōa cōpelli: ꝑfectos autē satis est p̄mijs inuitari. AMBRO. Et attēde qꝫ matthe⁹ premijs ad virtutē ⁊ fidē ppl'os ꝑuocauit. hic āt ēt a criminib⁹ atq̄ꝫ peccatis futuroꝝ suppliciorꝝ denunciatione deterruit.

¶ Sed vobis dico q auditis: Diligite inimicos vr̄os: benefacite his qui vos oderūt. Bñdicite maledicētib⁹ vobis: ⁊ orate ꝑ calūniātib⁹ vos. Et qui te percutit i maxillā: p̄be ei ⁊ alteraꝫ. ⁊ ab eo qui aufert tibi vestimētū: ēt tunicā noli ꝑhibere. Omni aūt petenti te tribue: ⁊ qui aufert que tua sūt: ne repetas. Et prout vultis vt faciāt vobis homines ⁊ vos facite illis similiter.

BEDA. Quia dixerat supra gd ab inimicis pati possent: nunc qual'r cū eisdē inimicis agere debeāt ostendit dicens. Sed vo. di. q auditis. AMBRO. Nō ociose plurimoruꝫ factoꝝ celestiū enumeratiōe progressus: ad hunc locū scri⁹ venit: vt ppl's diuinis miracul' roborat⁹ vltra legis tramitē virtutum vestigijs progredi edoceret̄. Deniq̄ꝫ iter tria maxima: spem: fidē: ⁊ charitatē: maior ē charitas q̄ ordinat̄ cū dr̄: Dili. ini. vrōs. BASI. Inimici quideꝫ proprium ē obcē ⁊ isidiari. Omnis igit̄ qui q̄litercunq̄ꝫ nocet alicui dr̄ inimicus. CYRIL. Cōueniēs aūt erat huiusmodi cōuersatio doctorib⁹ scis q p̄dicaturi erant vbiq̄ꝫ terrarum salutareꝫ sermoneꝫ: quos si ꝯtingeret velle recipe de ꝑsequētib⁹ vindictam: omisissent eos ad cognitionem veritatis vocare.
CHRY. Nō aūt dicit: Ne odio habeas: sꝫ Diligas. neq̄ꝫ simpl'r mādauit diligere: sꝫ ēt bñfacere. vñ seqtur: Bñfaci. his q ode. vos. BASI. Verū qr hō ex corpe cōsistit ⁊ aīa: ſm aīaꝫ qdē bñfaciem⁹ hꝯ arguētes ⁊ ꝯmonētes eos: ⁊ oīo ad ꝯuersionē manuducētes: ſm corp⁹ aūt bñfaciētes eis in necessarijs victui. Sequitur: Benedicite maledicē. vobis. CHRY. Qui. n. pcutiūt ꝑprias aīas: digni sūt lachrymis ⁊ fletib⁹ nō maledictiōib⁹. Nihil. n. detestabili⁹ ē aīa maledicta: nec imūdi⁹ ligua q̄ maledictōes offert. Hō es: aspidū venena nō euomas: nec vtaris in beluā. Est tibi datū os nō vt mordeas: sꝫ vt alioꝝ vulnera sanes. Inimicos āt mādauit nobis ānumerare gradui amicoꝝ: nō quorūcūq̄ꝫ: sꝫ p̄cipuoꝝ ꝑ qb⁹ orare solem⁹. vñ seqtur: Orate ꝑ ꝑsequētibus vos. Pleriq̄ꝫ aūt ecōtra ꝑcūbentes: ⁊ fronte sup terrā pcutientes: ⁊ man⁹ expādentes: nō ꝑ suis crimib⁹ orant deum: sed aduersus inimicos qd̄ nihil aliud est q̄ seipsuꝫ trāsfodere. Cū q ꝑhibuit cōtra inimicos orare p̄caris: vt te maledicentē inimicis exaudiat: q̄uo possibile ē audiri qñ ꝑuocas exauditurū vberando inimicū corā rege: ⁊ si nō manibus verbis tñ. Quid facis hō: stas vt veniā ipetres peccatoꝝ: ⁊ iples os amaritudine. Mitigationū est tēp⁹ orationis ⁊ gemit⁹: nō furoris. BEDA. Sꝫ merito mouet̄ qd̄: q̄uo in ꝑphetis iueniunt̄ ml'te iprecatiōes aduersus inimicos: Vbi vidēdū ē qr ꝑphete ꝑ iprecationē gd eēt futurū cecinerūt: nō optātis voto. sꝫ spū p̄uidētis. GYRIL. Vet⁹ autē lex mādabat nō offendere alios: vel si pri⁹ fuerim⁹ lesi: non vltra ꝑportiōes ledētiū iras ꝑtēdere. sꝫ ꝑfectio legis in xp̄o est ⁊ in suis mādatis. vñ seqt̄: Et q te pcutit in maxillā: p̄be ei ⁊ alterā. CYRIL. Nā ⁊ medici cū calce feriunt̄ ab insanis: tūc maxie miserent̄ eis: ⁊ accigūt se ad eoꝝ remedia: Tu quoq̄ꝫ sil'eꝫ habeas ꝯiecturā erga ꝑsequētes. Ipsi nāq̄ꝫ sunt q p̄cipue ifirmant̄. nec pri⁹ desistam⁹ q̄ totā amaritudinē euomuerūt. tūc vberes grās aget tibi: ⁊ ipse de⁹ te coronabit: eo qꝫ frēm tuū in pessima egritudie libasti. BEDA. Fere aūt cūcti ꝯ hoc mādatū ꝑcedim⁹: ⁊ ꝑserti potētes vl' p̄ncipes: nō solū si passi fuerīt ꝯtumelias: sꝫ ⁊ si p̄stita eis nō sit reuerētia: aduersarios reputātes qcūq̄ꝫ eos min⁹ reueriti sūt q̄ se reputauerīt dignos. Est āt magna ifamia p̄ncipis eē ꝑmptū ad vīdictā: nā ⁊ q̄l'r aliū docebit nil mali pro malo repēdere: q nocēti retribuere satagit: CYRIL. Vult aūt dñs isup eē cōtēptorē reꝝ: vñ seqtur: Et ab eo q aufert tibi vestimētū: ēt tunicā noli ꝑhibere. Hec ē. n. virtus aie q̄ oīo auersa ē a passiōe cupiditatis diuitiaꝝ. Decet eniꝫ eū q pi⁹ ē: ⁊ obliuisci maloꝝ: vt ⁊ ea qb⁹ caros amicos iuuam⁹ ꝑsequētib⁹ conferam⁹. CHRY. Nō autem dixit Fer humil'r iniuriantis ipetū: sꝫ ꝑcedas ꝑ sapientiā: ⁊ vlterius te disponas ad patiēdū q̄ ille cupiat facere: supans isolentiā ei⁹ vbertate prudētī: vt habito pudore in excellenti patiētia tua descēdat. Sꝫ dicet aliqs. Q̄uo pōt hoc fieri cū videris deū factū hoīem tot passuꝫ ꝑ te: adhuc q̄ris ⁊ dubitas: q̄uo possibile sit negtijs ignoscere cōseruoꝝ: qs tale passus est q̄le dñs tu⁹ dū ligaret̄: flagellaret̄: sputa ꝑferēs: morteꝫ patiēs: vñ seqt̄. Omni aūt petēti te tribue. AVGV. de ser. do. Nō dicit oīa petenti: sꝫ vt id des qd̄ iuste ⁊ honeste potes. i. qd̄ nec tibi nec alteri noceat q̄tuꝫ sciri aut credi ab hoīe pōt: ⁊ cui iuste negaueris qd̄ petit: iudicāda est iusticia: ⁊ aliqñ meli⁹ aliqd tribues: cū petētē iniusta correxeris.
CHRY. In hoc tñ peccam⁹ nō modicū: nō solū nō dando petentib⁹: sed ⁊ eos increpando. Cur inquit nō laborat: cur ociosus alit̄: Dic mihi ⁊ tu laborādo possides: Sed ⁊ si laboras: ad hoc laboras vt vituperes alium propter vnicū panē ⁊ tunicā. appellas cupidū. nihil tribuas: nec ꝯuitieris Cur nec tu misereris: ⁊ volentibus dissuades: Si cunctis indrñter erogauerim⁹: semper miserebimur. Quia enim abraā cūctos recipiebat recepit ⁊ angelos. Nā ⁊ si hōicida sit ⁊ predo: nonne tibi dign⁹ videtur panis habēdi: Nō igitur simus seueri aliorum censores: ne nos quoq̄ꝫ exquisite iudicemur. Seqtur: Et qui aufert que tua sunt: ne repetas.
CHRY. A deo percipim⁹ omnia. quod autē dicim⁹ meū ⁊ tuum: nuda tñ sunt verba. si nāq̄ꝫ domum tuam asseris emisisti verbuꝫ carens subsistētia rei. Nā ⁊ aer ⁊ soluꝫ ⁊ cementuꝫ creatoris sunt. Tu etiā ipse qui domū cōstruxisti: sed ⁊ si tu⁹ sit vsus dubitatur: non solū propter mortē: sed ēt propter rerū euentus. aīa tua non possidetur a te: ⁊ quo pacto tue reputabuntur opes: Vult aūt de⁹ tua fore: que tibi pro fr̄ibus credita sunt. fient aūt tua: si pro alijs dispensaueris. Sin vero tibi affluenter expēderis: q̄ sunt tua iam fcā sunt aliena. Sed ꝑpter nefandā opū cupidinē hoīes in curijs cōrixant̄: ꝯ qd̄ xp̄s ait: Et qui aufert q̄ tua sunt ne repetas. AVGV. de ser. do. Qd̄ de veste: domo: fundo: iumēto: ⁊ generaliter oī pecunia dicit. Non aūt christianum oꝫ sic possidere seruū q̄uo equuꝫ aut argentuꝫ: seruus si honestius a te regeret̄: q̄ ab illo q eum tibi cupit auferre: nescio vtrū qsq̄ dicere audeat eū debere ꝯtēni. CHRY. Est āt nob̄ isita lex nālis ꝑ quā dinoscimus gd sit vtus ⁊ vitiū. vñ seqt̄. Et put vul. vt fa. vo. ho. ⁊ vos. fa. il. sil'r. Nō ait: Quecūq̄ꝫ nō vultis vi faciāt: nec vos faciatis. Cum enim due sint

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

vie que ducunt ad virtutē.s.abstinētia mali: ⁊ opatio boni. hāc ponit p istā ⁊ p illā significans: ⁊ siqdē dixisset: Ut sitis hoīes: diligite bestias: eēt mādatū difficile. si vero hoīes diligere iussit: ad qđ nālis monitio ē: quā difficultatē res cōtinet: quam leones ⁊ lupi seruant: ī qbus naturalis cognatio ad amicitiā cogit: Ostendit igit ꝙ xp̄s nihil statuit nr̄am transcēdens nām: sed qđ dudū īseruit cōsciētie nostre: docꝫ vt ꝓpria voluntas ꝓ lege sit tibi: vt si vis bene tibi: benefacias alij: si vis vt alius tui misereat: ꝓximi miserere.

¶ Etsi diligitis eos q vos diligūt q̄ vobis est gratia: Nā ⁊ pctōres diligētes se diligūt: Etsi benefacitis his q vobis bn̄faciunt: q̄ vobis ē gr̄a: Si quidē ⁊ pctōres hoc faciūt. Etsi mutuū dederitis his a quibꝰ spatis recipe: q̄ gr̄a ē vobis: Nā ⁊ pctōres pctōribꝰ fenerāt vt recipiāt eq̄lia. Verūtamē diligite inimicos vestros: benefacite: ⁊ mutuum date: nihil inde sperātes: ⁊ erit merces vr̄a multa: ⁊ eritis filij altissimi: qꝛ ipse benignꝰ ē sup ingratos et malos. Estote ergo misericordes sicut et pater vester misericors est.

CHRY. Dixerat dn̄s diligēdos eē īimicos: ne autē putares hypbolice esse dcm̄: estimās solum ad terrorē eis dici: adijcit rōnē dicēs: Etsi diligi.il.q vos dili.q̄.vo.ē gr̄a: plures qdē cāe sunt q̄ dilectōes ꝯstituūt. Dilectio vō spiritalis vniuersas ꝑcellit. nihil.n.terrenū caꝫ parit: nō vtilitas: nō bn̄ficiū: nō nā: nō tp̄s sꝫ de celo descēdit. Quid aūt miraris si nō īdiget beneficio vt cōsistat: quādo nec ex casu maloꝝ puertit̄. pater qdē passus iniurias: rūpit fedus amoris. coniunx post iurgia vix relinqt. filius si lōgeuū videat prēꝫ grauat̄. At paulus ibat ad lapidātes bn̄facturꝰ eis. moyses lapidat̄ a iudeis: ⁊ orat pro eis. Veneremur itaqꝫ spiritales amicitias: qꝛ sunt īsolubiles. vnde arguēs volētes pigrescere subdit: Nam ⁊ peccatores diligētes se diligūt. q.d. Quia volo vos his ampliꝰ aliquid possidere nō moneo amicos diligere: sꝫ etiā inimicos: Benefacientibꝰ etiaꝫ benefacere cōmune est oibꝰ. Ostendit āt se paꝝ plus petere q̄ꝫ sit moris peccatoꝝ qui benefaciūt amicis. vnde sequitur: Etsi benefaci. his qui vo. benefa. que vo. est gratia: siqdeꝫ ⁊ peccato. hoc faciunt. BEDA. Non soluꝫ aūt dilectionē vel beneficiū peccatoꝝ quasi infructuosam redarguit: sꝫ etiam mutuuꝫ. vnde seqtur: Etsi mutuum dederitis his a quibus speratis recipe: q̄ gr̄a est vobis: Nā ⁊ peccatores peccatoribus fenerantur. idest mutuant vt recipiant eq̄lia. AMBRO. In tres aūt partes philosophia sibi videtur diuisisse iusticiaꝫ: vnā in deū que pietas vocat̄: alterā in parētes vel reliquū genꝰ humanū: tertiā ī mortuos vt his exequiaꝝ iura soluātur: at dn̄s legis oraculū ac ꝓphetie fastigiū supgressus in eos quoqꝫ q leserunt: pietatis correxit officiuꝫ cum subdit: Verūtn̄ diligite inimicos vestros. CHRY. In quo plus tibi q̄ꝫ illi cōferes. ille.n. diligit̄ a cōseruo: tu vero efficieris similis deo. est aūt maxie virtutis qn̄ nocere volētes beneficijs cōplectimur. vnde subdit̄: Et bn̄facite. sicut.n. fornace succēsaꝫ aq̄ proiecta extiguit: sic irā rō cū lenitate. qđ.n. est aq̄ igni: hoc est ire humilitas: ⁊ māsuetudo. Et sicut non extinguit̄ ignis p ignē: sic nec ira p iraꝫ mitigat̄. GREGO. nisenꝰ: Debet aūt homo vitare dānosam sollicitudineꝫ: ne querat ab inope diuitiarū augmēta eris ⁊ auri metalloruꝫ: sterilīū exigens fructū. vnde subdit: Et mutuū date: nihil inde sperātes. Malignā fenorū excogitationē siqs appellet furtum ⁊ homicidium: non peccabit: naꝫ quid refert suffosso pariete quemq̄ꝫ erepta possidere: ac fenorum necessitate possidere illicita: BASIL. Talis autem auaritie modus tokos merito nuncupatur in greco: apperiēdo propter mali fecunditatem. Animalia siquideꝫ tractu temporis adolescunt ⁊ pariunt ⁊ fenꝰ statim cum oritur īcipit procreare. Animalium que citiꝰ pariunt: citiꝰ a generatione desistunt. Sed nūmꝰ auarorū cū tēpore propagatur: aīalia trāsferētia partum ad proprios alūnos: ipsa parere cessant. es autē auarorum ⁊ superuenientia procreat: ⁊ precedentia renouat. Non attentes igitur mortiferam beluam. Que namqꝫ vtilitas si cauetur: hodierna pauperies que iterato irruet augmentata iam meditare vnde restituas: vnde intantum multiplicabitur census: vt tuā partim releuet egestatē partim integret capitale: ⁊ insuper pariat fenꝰ. Sed ais. Qualiter ergo victum acquiram: labora: serui: tandem mendica. vnumquodqꝫ tollerabiliꝰ est fenoris mutuo. Dicis autem Quodnā est illud mutuum cui spes retributionis non heret: Cōsidera virutē sermonis: ⁊ miraberis pietateꝫ auctoris. Cū daturꝰ es paupi diuine charitatis ītuitu: idipsum ⁊ mutuum est ⁊ donum: donuꝫ quidē ob īsperatā retributionem: at mutuum ob munificentiam domini qui vice illiꝰ restituit: vnde sequit̄: Et erit merces vestra multa. Nō vis omnipotentem tibi obligari ad restitutionem: an quemq̄ꝫ opulentium ciuiū si fideiubeat acceptas: deum autem pro pauperibus fideiubentem repudias: CHRY. Attende mutui naturā mirabilē: alius recipit: ⁊ alius obligat se p debitis centuplū in p̄senti reddens: in futuro vō vitaꝫ eternam. AMBRO. Quanta misericordie merces qui filijs diuine misericordie asciscit̄. Sequitur eni. Et eritis filij altissimi. Sequere igitur misericordiā: vt merearis gratiaꝫ. late patet benignitas dei: super ingratos pluit: malis fecunda non negat terra prouentꝰ. Sequitur: ꝙ ipse benignꝰ est super ingratos ⁊ malos. BEDA. Vel tēporalia bona largiendo: vel celestia dona singulari gratia inspirando. CYRIL. Magnū est ergo preconiū pietatis. reddit.n.h virtꝰ nos deo ꝯformes: ⁊ q̄si qdā signa sublimis nature nr̄is imprimit aīabꝰ: vn̄ seqtur: Estote ergo misericordes sicut ⁊ pr̄ vr̄ misericors est. ATHANA. Ut.s. aspiciētes bn̄ficia eiꝰ bona que facimus nō hoīum sed eius intuitu faciamꝰ quatenus a deo non ab hominibus premia consequamur.

¶ Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Nolite condēnare ⁊ non condēnabimini. Dimittite: et dimittemini; Date ⁊ dabitur vobis. Mēsuraꝫ bonam et cōfertā et coagitataꝫ et supeffluētē dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mēsura qua mensi fueritis: remetietur vobis.

AMBRO. Addidit dn̄s nō temere iudicandum: ne cui conscius ipse delicti in alteruꝫ cogaris ferre sententiaꝫ. vn̄ dicit: Noli. iudi. CHRY. Non iudices precedentes te.i. qui discipulus es magistrum peccator inocenteꝫ: quos nō oꝫ increpare sed monere ⁊ charitatiue corrigere. nec etiam iudicandum est in icertis ⁊ qualibuscūqꝫ que nec similitudinē hn̄t pctī: aut q̄ nō sūt grauia siue ꝓhibita. GYRIL. Sedat ergo hic pessimā passionē nostraꝝ cōsciarū cōtemptus principū. Quis enī deceat aliquos se circūspicere ⁊ sꝫ deum conuersari: hoc non faciunt. sed examinant aliena. Et si videant aliquos īfirmari: tanq̄ꝫ ꝓpriarū passionū obliti faciunt hoc detractionis materiā. CHRY. Nec facile reperies quēq̄ꝫ neqꝫ patrēfamilias neqꝫ claustralem expertē huiꝰ erroris. Sunt aūt ⁊ he diabolice tentationis īsidie: naꝫ qui seuere discutit aliena: nunq̄ꝫ ꝓprioꝝ reatuū merebit̄ veniā. vnde seqt̄: Et nō iudicabimini. Sic.n. piꝰ ⁊ mitis reprimit peccatoꝝ timorē sic seuerꝰ ⁊ dirꝰ adijcit criminibus ꝓpris. CREGO. nisenꝰ: Nō igit̄ cū acrimonia p̄cipitetis in suos sn̄iam: ne sīlia patiamini: vocat.n. iudiciuꝫ aspiorē dānationē. vn̄ seqtur: Noli. cōdē. ⁊ nō condē. Non enī iudiciū cū venia ꝓhibet. BEDA. Breui aūt sn̄ia cuncta que de cōuersando cū inimicis mandauerat: cōprehendēdo ꝯcludit dicēs. Dimit. ⁊ dimit. vo. Da. ⁊ da. vobis. Ubi dimittere nos iiurias ⁊ dare bn̄ficia iubet: vt ⁊ nob pctā dimittent̄ ⁊ vita det̄ eterna. CYRIL. Or āt āpliori māu recōpēsationē accipiemꝰ a deo q largiflue donat diligētibꝰ cū oñdit subdēs: mēsurā bonā ⁊ ꝯfertā ⁊ coagitatā: ⁊ supefffluentē dabunt i sinū vr̄uꝫ. THEOPHI. q.d. Sic̄ si farinā sine ꝑcitate mēsurare velles ꝯferres eā: coagitares: ⁊ super effunderes abūde: sic dn̄s mēsurā magnā: ⁊ supeffluētē dabit i sinū vr̄uꝫ. AVGV. de cō euā. Dicit aūt: Dabunt. qꝛ p illoꝝ merita qbꝰ vel calicē aq̄ frigide ī noie discipli dederunt: mercedē celestē recipe merebūt̄. Seqt̄: Eadē qp. mē. qua mē. fue. re. vob. BASI. Qua eni mēsura vnusq̄qꝫ vestrū mēsurat in bene opando aut peccando: eadē vel p̄mia vel penas feret. THEOPHI. Interrogabit autē fortassis aliqs subtilius: Si enī supfluenter reddit̄: quō eadē est mēsura: Ad qđ dicimꝰ ꝙ nō dixit: In tāta mēsura remetietur vob: sꝫ i eadē. Qui.n. bene fecit: bene fiet ei: qđ ē remetiri eadē mēsura. Sꝫ supfluentē mensurā dicit: qꝛ millies bn̄ fiet ei: Sic: ⁊ in iudicādo. Qui.n. iudicat: ⁊ deīde iudicat̄: accipit eandē mensuraꝫ. sm̄ vō ꝙ ad plus diiudicabat̄: qꝛ sibi similē iudicauit: sꝫ hoc supefflūes ē mēsura. CYRIL. Hoc aūt soluit apl's dicēs: Qui pce seminat: hoc est modice ⁊ manu tēaci: pce ⁊ metet. hoc est nō copiose. ⁊ qui seminat in benedictionibus: in benedictiōibus ⁊ metet: hoc ē copiose. Si quis autē non habet si non faciat: nō delinquit. in eo enim qđ habet acceptatur. non in eo quo caret.

¶ Dicebat aūt illis ⁊ similitudinē: Nūquid pōt cecus cecū ducere: Nōne ambo in fouēā cadūt: Nō est discipl'us supra magistrū. Perfectꝰ autē ōis erit: si sit sicut magister eiꝰ. Quid āt vides festucaꝫ in oculo fratris tui: trabem aūt q̄ in oculo tuo est nō consideras: Aut qūo potes dicere fri tuo: Frater sine: eijciā festucā d' ocl'o tuo: ipe in oculo tuo trabeꝫ non vides: Hypocrita eijce primū trabem de oculo tuo: ⁊ tūc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui.

CYRIL. Addidit dominꝰ p̄dictis parabolā valde necāriā. vnde dr̄: Dice. au. il. ⁊ sim. Erāt enī eius discipuli futuri mundi doctores: vnde docebat eos scire viā conuersatiōis honeste quasi illustratam mentem habentes diuino fulgore: ne ceci cecos ducerent. ⁊ ideo subdit: Nūquid potest ce. ce. duce. nōne am. in fo. cadūt: Atsi cōtingat aliq̄uos hoc attingere: vt eq̄lē virtutē docētiū virtuti possideāt: sistant in mēsura docētiū ⁊ illoꝝ sequantur vestigia. vnde seqt̄: Nō ē dis. supra ma. pfec. au. om. erit. s. discipulꝰ si sit sic magr̄ eiꝰ. Unde ⁊ paulus dicit: Imitatores mei estote sic ⁊ ego xp̄i: xp̄o q̄ nō iudicāte cur tu iudicas: nꝫ.n. venit iudicare mundū: sꝫ misereri. THEOPHI. Vel aliter: Si tu aliū iudicas: ⁊ ipse in eisdē peccas: nōne assimilaris ceco cecū ducēti: qūo eni ille a te ducet̄ ad bonū. cū ⁊ tu pecces. Nō ē eniꝫ discipulus supra magistrū: Si igit̄ tu peccas q te magr̄ꝫ ⁊ ductorē putas: vbi erit q a te disciplinatur ⁊ ducit̄: Perfectus enī erit discipulus: si sit sicut magr̄ eius. BEDA. Ul' sensus huiꝰ sn̄ie pēdet ex supioribꝰ: vbi dāda elemosyna ⁊ iniuria dimittēda p̄cipit̄. Si te ingt ira ꝯ violētū ⁊ ꝯ petentē auaricia cecauerit: nūqd tu mēte vitiata vitiū eiꝰ curare poteris: Si ēt magister xp̄s q q̄si deꝰ potuit suas vlcisci iniurias: maluit psecutores patiēdo reddere mitiores: eandē necesse est ꝙ discipuli qui puri homines sunt regulam perfectionis sequantur. AVGV. De.q. euan. Vel ꝙ dicit Nunquid pōt cecus cecū ducere. iō subiunxit: vt non sperarent a leuitis se accepturos mēsuram illam de qua dixit: Dabūt i sinū vestrū. q̄ꝫ decimas dabāt eis. quos cecos dixit: qꝛ euāgeliū nō tenerēt: vt illā remunerationē p discipulos dn̄i potiꝰ plebs īcipet iā spare: quos imitatores suos volens ostēdere addidit: Nō est discipulus supra magistrum. THEOPHI. Inducit aūt dn̄s ⁊ aliā pabolā de eodem subdēs. Quid āt vides festucā.i. modicū criminis ī oculo fratris tui: Trabē aūt q̄ in oculo tuo ē ⁊c.i. peccatū tuū maximū nō ꝯsideras. BEDA. Hoc aūt ad supiorē sensuꝫ respicit: vbi cecū a ceco duci.i. peccātē a peccatore castigari non posse p̄monuit. vn̄ dr̄: Aut qūo potes dicere fratri tuo: Frater sine eyciā festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem nō vides. CYRIL. q.d. Qui grauibꝰ obnoxiꝰ ē peccatis q̄ trabē vocat. qualiter dānat eū qui pauca vel q̄nq̄ꝫ nil mali ꝯmisit: hoc.n. festuca significat. THEOPHI. Cōuenit āt hoc oibꝰ ⁊ maxie doctoribꝰ q subditoꝝ cū minima peccata puniant: ꝓpria ipunita relinquunt. propter hoc eos dn̄s hypochritas vocat: qui ex hoc alioꝝ peccata iudicāt vt iusti videant̄. vn̄ seqtur. Hypochrita eyce primū tra. de oculo tuo: ⁊ tūc perspi. vt edu. festu. de oculo fratris tui. CYRIL. Videlicet teipsum primū mūdū ostēdas a magnis pctis ꝯñter consules proximo modica confitenti. BASI. Videt̄ enī reuera cognitio suipsius grauissimū oīum. neqꝫ enī solus oculus exteriora videns sup se visu nō vtit̄: sed ⁊ ipse noster intellectꝰ cū alienū velociter coniectat peccatū: lentus est erga propriorum perceptionem defectuum.

¶ Nō ē eni arbor bona q̄ facit fructꝰ malos: neqꝫ arbor mala faciēs fructū bonū. Unaqueqꝫ eniꝫ arbor de fructu suo cognoscit̄. Neqꝫ.n. de spinis colligūt ficꝰ: neqꝫ de rubo vidēmiāt vuaꝫ. Bonus homo de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū: ⁊ malus homo de malo thesauro ꝓfert malū. Ex abundantia eni cordis os loquit̄.

BEDA. Cōtra hypochritā: q̄ cepat dn̄s exeqt̄ dicēs. Nō est.n. ar. bo. q̄ fa. fru. ma. ne. ar. ma. fa. fru. bonuꝫ. q.d. Si verā ⁊ nō fictā vis hr̄e iusticiā: q̄ verbis ostētas: ēt facto cōpēsa: qꝛ ⁊ si se bonū fingat hypochrita: ñ ē bonꝰ q facit opa mala: ⁊ si rep̄hēdat īsontē. nō iō malus ē q fac̄ opa bona. TYTVS. Hoc aūt audiēs nō sumas inde tibi fauorē inertie. naturaliter enī arbor moueᵗ: tu vero libero arbitrio fungeris: ⁊ oīs arbor sterilis ad aliqd ordinata ē: tu vero factꝰ es ad opa virtutū. ISIDORVS. abbas: Nō ergo penitētiā sꝫ ptinaciā mali excludit: cū enī mala sit nō pōt fructus bonos ꝓducere: ī virtutē vero cōuersa fructificabit. Nō aūt ē arboribꝰ natura: hoc est nobis affectio. ⁊ si ergo arbor mala nō pōt fructū bonū producere: poterit tn̄. CHRY. Quāuis aūt fructꝰ causet̄ ex arbore: facit tn̄ noticiam arboris eo ꝙ arboris distinctio p fructū appet. vnde seqtur. Unaqueqꝫ enī arbor de fru. suo cognoscit̄. CYRIL. Sed ⁊ vita morū vniuscuiusqꝫ erit significatiua: nꝫ enī extrīsecis ornamentis ⁊ fictis humilitatibꝰ: vere felicitatis apprehendit̄ decor: sed ex his que aliquis operatur: cuius rei exempluꝫ ponens subdit: Neqꝫ enim de spinis colligunt ficus. AMBRO. In spinis istius mūdi ficus illa repiri nō pōt: que fecundis fructibꝰ melior est: bone spes ei resurrectionis aptatur. Vel qꝛ vt legisti: Ficus dederunt grossos suos: ꝙ immaturus ⁊ caducꝰ ⁊ inutilis in synagoga fructꝰ ante precessit. vel qꝛ immatura nostra vita est in corpore: matura in resurrectione: ⁊ ideo procul a nobis debemus seculares sollicitudines abdicare que mordent animum: mentēqꝫ adurūt: vt maturos fructꝰ culture diligētis possimꝰ adipisci: hoc ergo ad mundum ⁊ resurrectionem: alterum ad animam ⁊ corpus refert̄: cum subditur. Neqꝫ de rubo vindemiant vuaꝫ vel qꝛ nemo peccatis fructū acquirit aīe sue: q̄ sicut vua ꝓxima terris corrumpitur: in superioribus maturatur: vl' qꝛ nemo pōt dānationē carnis euadere: nisi queꝫ christꝰ rede

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

merit qui sicut vua pependit ĩ ligno. BEDA. Uel spinas
ꝛ rubũ seculi curas ꝛ punctiones puto eẽ viciorꝝ.ficus vo ꝛ
vuã dulcedinẽ noue cõuersatiõis ꝛ feruorẽ dilectionis. nõ
autẽ de spinis fic⁹:neqꝫ vua de rubo colligiẗ:qꝛ mẽs adhuc
veteris hoĩs ꝯsuetudĩe depssa similare potest: ſꝫ fruct⁹ no
ui hominis ferre nõ põt. Sed sciendũ ꝙ sicut ferax pal
mes sepi inuolut⁹ recũbit;portãsqꝫ fructũ spina nõ suũ vsi
bus seruat humanis:sic dicta vel acta malorꝝ siquãdo pro
sunt bonis nõ hoc ipsi faciũt mali:sed fit de illis dei cõsilio.
CYRIL. Postq̃ aũt ostendit ꝙ ex operib⁹ põt discerni
hõ bonus ꝛ malus:sicut ex fructib⁹ arbor:nunc idẽ oñdit p
aliud signũ dicẽs. Bon⁹ ho.d bo.the.cor.sui p.bo.ꝛ ma.ho.
de ma.the.p.malũ. BEDA. Idẽ ẽ thesaur⁹ cordis qd ra
dix est arboris. Qui ergo in corde thesaurꝝ patiẽtie pfectiqꝫ
hꝫ amoris:optimos fruct⁹ effundens diligit inimicũ:ꝛ cete
ra facit que supra edocuit.at qui thesaurꝝ nequaꝫ corde ser
uat:contraria facit. BASI. Uerbi etiã conditio cor a quo
processit manifestat:euidenter ostendens dispositionẽ pre
cordiorꝝ nostrorꝝ.vnde seqtur: Ex abũdantia eni cordis os
loqtur. CHRY. Naturalis.n. cõsequẽtia est:vt cũ intus
abũdet neqtia.effluãt oretenus vba nequã. vnde cuꝫ audi
ueris hoĩem inhonesta pferẽtẽ:nõ tantã in eo putes latere
maliciã:q̃ta vbis exprimiẗ:ſꝫ ꝯiecta fontẽ riuo eẽ vberiorẽ.
BEDA. Per oris etiam locutionẽ dñs vniuersa que dicto
vel facto vel cogitatu de corde pferim⁹ insinuat:moris eni
est scripturarꝫ verba p rebus ponere.

¶ Quid ãt vocatis me dñe dñe: ꝛ nõ facitis que
dico? Omnis qui vẽit ad me: ꝛ audit sermones
meos ꝛ facit eos:oñdã vobis cui similis sit. Si
milis ẽ hoĩ edificãti domũ qui fodit ĩ altũ: ꝛ po
suit fundamẽtũ supra petrã. Inundatõe ãt facta
illisuꝫ ẽ flumen domui illi: ꝛ nõ potuit eã moue
re. Fundata eni erat supra petrã. Qui aũt audit
ꝛ nõ facit similis ẽ hoĩ edificãti domũ suã supra
terrã sine fundamẽto:in quã illisus ẽ fluui⁹ ꝛ cõ
tĩuo cecidit: ꝛ fcã ẽ ruina domus illius magna.

BEDA. Ne aliquis sibi frustra blãdireẗ ex eo ꝙ dictuꝫ
est: Ex abũdãtia cordis os loqtur.quasi verba solũ ꝛ nõ ma
gis opa veri christiani q̃rant:ꝯsequẽter dñs adiũgit: Quid
ãt vocatis me dñe:dñe:ꝛ nõ fa.que dico? quasi dicat.qd fo
lia recte cõfessiõis vos germinare iactatis:qui nullos opis
boni fruct⁹ ostẽditis? CYRIL. Cõuenit aũt soli supreme
oĩum nature dominationis ꝛ nomẽ ꝛ res. ATHANA.
Nõ est ergo hoc verbũ hoĩs ſꝫ dei ostẽdẽtis ppriũ ortum a
patre:dñs eni est q nat⁹ est a solo dño:nõ timeas aũt duali
tatẽ:nõ eni ſm naturã sepanẗ. CYRIL. Que aũt sit vti
litas in mãdatorꝝ obseruatiõe:qdue dãnuꝫ accidere possit
ex iobediẽtia ostẽdit subdens: Oĩs q ve.ad me: ꝛ au. ſmo.
meos ꝛ fac eos ostẽdã vob cui silis sit;silis ẽ hoĩ edifi.do.q
fo.in altũ.ꝛ po.funda.supra petraꝫ. BEDA. Petra erat
xps q fodit in altuꝫ.qui pceptis humilitatis terrena oĩa de
cordib⁹ fideliũ eruit:ne ppter cõmodum tpale ſuiãt deo.
BASIL. Ponere aũt fundamẽtũ supra petrã hoc ẽ initi
fidei xpi:vt imobilis pseueret in aduersis siue humanitus
siue diuinit⁹ accidãt. BEDA. Uel fundamẽtũ dom⁹ ipsa
ẽ itẽtio bone ꝯuersatiõis:q pfect⁹ verbi auditor in adiplen
dis xpi mãdatis firmiter iserit. AMBRO. Uel oĩuꝫ fun
damẽtũ docet eẽ virtutũ obediẽtiã celestiuꝫ pceptorꝝ: per
quã dom⁹ hec nr̃a nõ in pfluuio uoluptatũ:nõ neqtie spiri
talis icursu:nõ ĩbre mũdano:nõ hereticorꝝ possit nebulosis
disputationib⁹ ꝯmoueri.vñ seqtur. Inũda.au.fa.illi.est flu.
do.il. ꝛ nõ po.eã mouere. BEDA. Inũdatio trib⁹ mõis fit.
vel imũdorꝝ spirituũ:vel iproborꝝ hoiuꝫ:vel ipsa mẽtis aut
carnis ingetudie:ꝛ q̃tũ pprĳs virib⁹ hoĩes fidũt:iclinãt:q̃
tũ vo inuictissime illi petre adherẽt. ẽt labefactari neqũnt.
CHRY. Ostẽdit ẽt nobis dñs ꝙ nullã parit fides vtili
tatẽ:si feda sit cõuersatio.vñ seqẗ. Qui aũt au. ꝛ nõ fa. silis
est hoĩ edi.do.su.su.ter.sine fundamẽto. BEDA. Dom⁹
diaboli mũd⁹ q in maligno posit⁹ ẽ: quẽ sup terrã edificat:
qꝛ obsequẽtes sibi de celis ad terrena detrahit: sine funda
mẽto edificat:qꝛ oẽ peccatũ fundamẽtũ nõ hꝫ:qꝛ nõ ex pro
pria nã subsistit:malũ qppe sine substãtia ẽ:qd tñ qdcunqꝫ
fit i boni natura ꝯualescit. Quia vero a fundo dr̃ fundamẽ
tũ:possum⁹ ẽt fundamẽtũ p fundo positũ nõ incõueniẽter
accipe:sic q in puteo mergiẗ putei fundo retineẗ:sic aĩa cor
ruens:q̃si in quodã fundi loco ꝯsistit:si se ĩ aliq̃ peccati mẽ
sura ꝯtinet. Sed cũ peccato i quo labiẗ nõ põt eẽ ꝯtẽta: dĩ
quotidie ad deteriora deyciẗ:q̃si in puteo ĩ quo cecidit fun
dũ nõ inenit quo figaẗ. Ingruẽte aũt q̃libet tẽtatione: ꝛ ve
re mali ꝛ ficte boni peiores fiũt:donec ad extremũ ppetuã
labanẗ in penã:vñ seqẗ. In quã illi.ẽ fluui.ꝛ cõti.ceci. ꝛ fcã
est ruina dom⁹ illi⁹ magna. Põt ẽt p ipetuꝫ flumis extremi
iudicĳ discrimẽ itelligi:qñ vtraqꝫ domo ꝯsumata:ibũt ipĳ
in suppliciũ eternũ:iusti autem in vitã eternã. CYRIL.
Uel sup terrã sine fundamento edificãt:qui sup harenam
dubietatis que ſm opinionẽ est ponit fundamentũ spirita
lis fabrice:qd pauce stille tẽtationũ dissiparũt. AVGV.
de cõ.euã. Hũc aũt sermonẽ dñi plixũ sic exorsus ẽ lucas
sicut ꝛ mattheus. vterqꝫ eni dixit: Beati pauperes. deinde
multa q̃ sequuntur in vtriusqꝫ narratione similia sunt.ꝛ ad
extremum sermonis ipsa cõclusio pꝛsus eadẽ reperiẗ.s. de
hoĩe q edificat supra petrã ꝛ sup harenaꝫ.posset ergo facilli
me credi eundẽ lucas dñi interposuisse ſmonem aliquas
tñ pretermisisse sñias quas mattheus posuit. Itẽ alias po
suisse quas mattheus nõ dixit:nisi moneret ꝙ mattheus i
monte dicit habitum sermonẽ a dño sedente: lucas aũt in
loco cãpestri a dño stãte:nõ tamẽ istos duos ſmones lõga
tẽporis distantia separi iprobabiliter crediẗ:ꝙ ꝛ ante ꝛ po
stea quedã silia vel eadẽ ambo narrarunt:q̃q̃ illud possit
occurrere in aliqua excellẽtiori pte mõtis:primo cum solis
discipulis fuisse dominũ quãdo ex eis illos.xĳ.elegit:deide
cum eis descẽdisse de monte,s.de ipsa mõtis celsitudine in
cãpestrẽ locũ.i.in aliquã eq̃litatẽ que in latere mõtis erat:
ꝛ multas turbas capere poterat: atqꝫ ibi stetisse donec ad
eũ turbe cõgregarenẗ:ac postea cum sedisset accessisse pro
pinquius discipulos suos atqꝫ illis ceterisqꝫ turbis presenti
bus vnum habuisse sermonem.

CAPI. VII.

CUm ãt iplesset oĩa verba sua in au
res plebis:itrauit capharnaũ. Cen
turionis aũt cuiusdã ſuus male ha
bẽs erat moritur⁹ q illi erat pciosus.
Et cũ audisset de iesu:misit adeũ se
niores iudeorꝝ rogãs eũ vt vẽiret: ꝛ saluaret ſuũ
ei⁹. At illi cũ venissent ad iesuꝫ rogabãt eũ sollici
te dicẽtes ei:qꝛ dign⁹ ẽ vt hoc illi pstes. Diligit
eni gẽtẽ nr̃aꝫ: ꝛ synagogã ipe edificauit nob. Je
sus ãt ibat cũ ill. Et cũ iã nõ lõge eẽt a domo:mi
sit ad eũ cẽturio amicos dicẽs: Dñe noli vexari.
Nõ.n.sũ dignus vt sub tectũ meũ intres: pp qd
ꝛ meipsũ ñ sũ dignuꝫ arbitratus vt venirẽ ad te:
ſꝫ dic verbo ꝛ sanabiẗ puer meus. Nã ꝛ ego hõ
sũ sub ptãte ꝯstitut⁹ hñs sub me milites: ꝛ dico
huic vad ꝛ vadit: ꝛ alio ueni ꝛ uẽit: ꝛ ſuo meo
fac hoc ꝛ faĉ. Quo audito ihs mirat⁹ ẽ et ꝯuer

sus sequẽtibus se turbis dixit: Amẽ dico vobis
nec ĩ israel tãtã fidẽ inueni. Et reuersi q missi fue
rant domum inuenerunt seruũ q lãguerat sanũ.

TITVS. Cũ pfectiorib⁹ documẽtis suos refecisset disci
pulos:vadit capharnaum: ibi pdigiosa opaturus: vnde di
ciẗ: Cuꝫ aũt implesset oĩa vba sua ĩ aures plebis:itrauit ĩ ca
pharnaũ. AVGV. De cõ.euã. Hic intelligendũ ẽ:qꝛ non
anteq̃ hec vba terminauit itrasset:ſꝫ nõ esse expressuꝫ post
q̃tũ tpis interuallũ cũ istos ſmones terminasset itrauerit
capharnaũ.ipso quippe iteruallo leprosus ille mundat⁹ est:
quẽ suo loco mattheus interponit. AMBRO. Pulchre
aũt vbi pcepta cõpleuit:forma doceẗ suorꝝ preceptorꝝ exe
qui.nã statim gentilis cẽturionis ſu⁹ dño curãdus offerẗ.
vnde sequiẗ. Centuriõis ãt cuiusdã ſu⁹ male hñs erat mori
tur⁹ q illi erat pciosus. Cꝫ morituꝝ dixerit euãgelista nõ fe
fellit:moriturus.n.erat nisi fuisset sanatus a xpo. EVSE.
Strenuus siquidẽ ĩ bellicis erat iste centurio:ꝛ militib⁹ ro
mãis pfect⁹. Quia vo specialis ſuiens ei⁹ domi lãguẽs iace
bat: ꝯsiderans quales saluator erga ceteros vtutes agebat
sanãdo lãguidos. ꝛ iudicãs ꝙ non ſm vires humanas hec
agebanẗ miracula:mittit ad eũ:vt ad deũ:non habito respe
ctu ad apparẽs organũ:quo cũ hoĩb⁹ ꝯuersabaẗ. vnde sequi
tur: Et cũ audisset de iesu:misit ad eum seniores iudeorꝝ ro
gãs eũ vt veniret: ꝛ saluaret ſuum suũ. AVGV. De con.
euã. Quõ ergo verꝝ erit quod mattheus narrat: Accessit ad
eũ qdã centurio:cũ ipse non accesserit? vbi diligenter aduer
tẽtes itelligam⁹ mattheũ nõ deseruisse vsitatum modũ lo
quẽdi.si eni ipsa puentio vsitate diciẗ p alios fieri q̃toma
gis accessus p alios fieri põt? Nõ q̃ absurde matthe⁹ p alios
facto accessu centurionis ad dñm cõpendio dicere voluit:
ipꝫ poti⁹ accessisse ad christum: q̃illos p quos vba sua mi
sit:quia quo magis credidit:eo magis accessit. CHRY.
Qualiter etiã matthe⁹ dicit ꝙ ipse dixit: Non sum dignus
vt itres sub tectũ meuꝫ.lucas autẽ hic dicit. Quoniã rogat
vt veniat. Sꝫ mihi videẗ: ꝙ lucas significat nob iudaicas
blandicias. Credibile eniꝫ est vt cũ vellet abire cẽturio: re
traheretur a iudeis blandientib⁹ ꝛ dicentib⁹: qꝛ nos eũtes
ducem⁹ euꝫ. vnde ꝛ eoruꝫ preces adulationib⁹ plene sunt.
Sequiẗ enim: At illi cũ venis.ad iesuꝫ: roga.euꝫ. soli.dicen
tes:qꝛ dign⁹ est vt hoc illi prestes: dili.eniꝫ gentem nostraꝫ
ꝛ synagogaꝫ ipse edificauit nobis. Decebat siquidem ipsos
dicere:quoniã ipse volebat venire ꝛ supplicare:nos autem
detenuim⁹ calamitatẽ videntes ꝛ cadauer quod ĩ domo ia
cebat:aut pmere fidei ei⁹ imensitatẽ:ſꝫ nolebãt pp iuidiã
fidẽ viri detegere,ne magn⁹ aliqs eẽ videreẗ cui pces porri
gunẗ.ꝙ aũt matthe⁹ significat ipsuꝫ israelitã nõ esse: lucas
vo dicit: Qm̃ edificauit synagogã:nõ est ꝯriũ. Potuit eni ꝛ
iude⁹ nõ eẽ ꝛ synagogã cõstruxisse. BEDA. In hoc autẽ
ostẽdunt qꝛ sicut nos ecclesiã:sic ẽt illi synagogã nõ cõuen
tum solũmodo fideliũ.sed etiã locũ quo cõueniebãt sint so
liti appellare. EVSE. Et seniores qdem iudeorꝝ pro mo
dicis sumptib⁹ ad opus synagoge datis grãm poscunt:sed
dñs non ppter hoc sed p maiori:volens.s. generare credu
litatem in cunctis mortalibus p suaꝫ virtutẽ seipsum exhi
buit. vnde sequitur: Jesus aũt ibat cum illis. AMBRO.
Qd vtiqꝫ nõ id faciebat:qa absens curare nõ poterat:ſꝫ vt
formã tibi daret humilitatis imitande:ad reguli filiuꝫ no
luit pergere:ne videreẗ magis diuitĳs detulisse: hic ipse p
rexit:ne videreẗ in cẽturionis famulo cõditionẽ despexisse
seruilẽ:cẽturio vo militari tumore deposito reuerẽtiam su
mit: ꝛ ad fidẽ facilis: ꝛ ad honorificẽtiam pmptus. vnde se
quitur: Et cũ lõ.esset a domo:misit ad eũ cẽtu.ami.di. dñe
noli vexari. Non eni hoĩs sed dei ptãte cõiecit daria chri
sto hominibus sanitatem. Judei quidem dignitatẽ ei⁹ pre
tenderant,iste vo indignũ se asseruit:non soluꝫ bñficĳ: sed
ẽt susceptionis dñi: Nõ.n.dign⁹ suꝫ vt sub tectũ meũ itres.
CHRY. Postq̃.n.liberat⁹ ẽ a iudeorꝝ tedio:tunc mittit
dicẽs. Ne putes pre tedio me nõ venisse:ſꝫ idignũ reputaui
te domi recipe. AMBRO. Bñ ãt lucas i occursũ amicos
diẗ eẽ a cẽturiõe trãsmissos:ne pñtia sua: ꝛ generare dñi ve
cũdiã videreẗ: ꝛ officio puocasse. vñ sequitur: Propter qd ꝛ
meipsuꝫ nõ sum dig.arbi.vt veni.ad te:ſꝫ dic tm̃ v. ꝛ sana.
pu.me⁹. CHRY. Ubi attẽde cẽturionẽ debitã opinionẽ
hñtem de dño.nõ eni dixit: Ora:ſꝫ tm̃mõ iube:dubitans ne
se humiliãdo rẽnueret. Subdit: Nã ꝛ ego hõ sum sub ptã.
cõsti.ha.sub me mili.ꝛ di.huic va.ꝛ va.ꝛ alio ve. ꝛ ve. ꝛ ser.
meo fac hoc.ꝛ faĉ. BEDA. Dominẽ se vt ptãti vel tribu
ni vl̃ psidis subditũ dicit:iperare tñ minorib⁹: vt subaudia
tur eũ multomagis qui de⁹ sit:nõ p aduẽtũ tm̃ corporis:sed
p angelorꝝ ministeria posse iplere qd vellet. repellẽde eniꝫ
erãt vel infirmitates corporꝝ vl̃ fortitudines ꝯrie: ꝛ verbo
dñi: ꝛ ministerĳs angelorꝝ. CHRY. Est aũt hic notandũ
ꝙ hoc verbũ Fac:iperiũ designat dictũ ſuo:ob hoc de⁹ cũ
hoĩem vellet creare nõ ait vnigenito: Fac hoĩem sed facia
mus hoĩem:vt p formã cõsensus verborũ declaret eqparã
tiam. Quia ergo in xpo cõsiderabat excellentiã dñi:ob hoc
ait: Dic verbo.nã ꝛ ego dico ſuo meo ꝛc.xps aũt nõ eũ rep
hendit:sed ei⁹ itentioneꝫ roborauit.vñ seqtur: Quo audito
iesus mirat⁹ est. BEDA. Sed qs in illo fecerat ipsaꝫ fidẽ
nisi ille q admirabaẗ:sed ꝛ si alius eã fecisset qd miraret q
pscius erat? ꝙ ergo miraẗ dñs:nobis mirãdũ eẽ significat.
oẽs.n.tales mot⁹ cũ de deo diciẗ:nõ pturbati animi signa
sunt ſꝫ docẽtis magr̃i. CHRY. Ut ãt liqueat tibi ꝙ dñs
hoc id dixit vt alios istruat:prudẽter.n. euãgelista hoc ape
riens subdit: Amen di.vo.nec in israel tan.fi.inueni. AM
BRO. Et quidẽ si sic legas: In nullo tantã fideꝫ inueni in
israel.simplex itellect⁹ ꝛ facilis est.si vero iuxta grecos: nec
in israel tantã fidẽ inueni:fides huiusmodi ẽt electorib⁹ ꝛ
deũ vidẽtib⁹ anteferẗ. BEDA. Nõ aũt de oĩb⁹ retro pa
triarchis ꝛ pphetis:ſꝫ de pñtis eui loqtur hoĩbus:qbus id
cẽturionis fides antefertur:qꝛ illi legis pphetarũqꝫ moni
tis edocti:hic aũt nemine docente sponte credidit. AM
BRO. Probatur aũt fides dñi: ꝛ serui sanitas roboraẗ. vñ
sequitur: Et re.qui mis.fue.do.inue.ser.qui lang. sanũ: Põt
ergo meritũ dñi ꝛ famulis suffragari:nõ solũ fidei merito:
sed ꝛ studio discipline. BEDA. Plenius aũt hec explicat
mattheus:ꝙ dicẽte dño centurioni: Uade sicut credidisti
fiat tibi:sanat⁹ sit puer ex illa hora. Sed beato luce moris
est que plene viderit ab alĳs euangelistis exposita abbre
uiare:vel ẽt de industria pterire:que vero ab eis omissa vl̃
breuiter cognouerit tacta dilucidare solerti⁹. AMBRO.
Mystice autem seruo cẽturionis ppl̃s nationũ qui munda
ne seruitutis vinculis tenebatur:eger letalibus passionib⁹
bñficio dñi sanandus exprimitur. BEDA. Cẽturio aũt cu
ius fides israeli pfertur: electos gẽtibus ostendit:q quasi
centenario milite stipati virtutũ spiritaliuꝫ sunt pfectione
sublimes.numer⁹ eni cẽtenari⁹ q de leua trãsferẗ ad dexte
rã in celis vite significatiõe poni ꝯsueuit: Tales ergo p his
necesse est dño supplicẽt:q adhuc spũ ſuitutis pmunẗ.nos
aũt q de gẽtib⁹ credim⁹:nõ ipsi ad dñm venire possumus
quẽ in carne videre nõ valem⁹:ſꝫ ad.eũ accedere debem⁹:
p fidẽ. Seniores aũt iudeorꝝ mittere hoc ẽ sũmos ecclesie
viros q nos ad dñm pcesserũt:suppliciter obsecrãdo patro
nos acquirere:q nobis testimoniũ reddentes:ꝙ ecclesiam
edificare curemus: p nostris pctis intercedãt. Pulchre ãt
dr̃:qꝛ iesus nõ lõge erat a domo:qa ppe timẽtes eũ saluta
re ipsius: ꝛ q nãli lege recte vtiẗ:quo bona q̃ nouit operaẗ:
eo illi qui bon⁹ est apiat. AMBRO. Nõ vult aũt iesum
vexari cẽturio:qꝛ quẽ iudeorꝝ ppl̃s crucifixit:iuiolatũ ab ĩ
iuria manere desiderat ppl̃s nationũ. ꝛ qd ad mysteriũ spe
ctat vidit in pectora adhuc gẽtiliuꝫ non esse penetrabilem

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

christū. BEDA. Milites aūt ⁊ s̄ui q cēturioni obediunt: v̄tutes sūt nāles: quaꝝ copiā mlti ad dn̄s veniētes deferūt secū. THEOPHI. Ul'alr: Cēturio ē itellectꝰ q multoꝝ i militia p̄nceps existit: dn̄ mltas i hac vita res hȝ. Dȝ āt ser-uū ifirmuȝ: irrōnabilē aīe partē: irascibile ⁊ ꝯcupiscibilē di co. Et mittit ad iesum mediatores iudeos. i. confessionis co gitationes ⁊ verba: ⁊ cōfestim suscipit seruum sanum.

¶ Et factum ē: deinceps ibat iesus in ciuitatē q̄ vocat̄ naym: ⁊ ibāt cum eo discipuli eius: ⁊ tur ba copiosa. Cū aūt appropinquaret porte ciuita tis: ecce defunctus efferebat̄ filius vnicꝰ matris sue. Et hec vidua erat ⁊ turba ciuitatis mlta cū illa. Quaȝ cū vidissȝ dn̄s misericordia motꝰ sup eaȝ dixit illi: Noli flere. Et accessit ⁊ tetigit locu lū. Hi āt q portabāt steterūt. Et ait: Adolescēs: tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuꝰ ⁊ ce pit loqui: ⁊ dedit illum matri sue. Accepit autē oēs timor ⁊ magnificabant deū dicētes: Quia propheta magnus surrexit i nobis: ⁊ quia deus visitauit plebē suam. Et exijt hic sermo i vniuer sam iudeam de illo: ⁊ in omnem circa regionē.

CYRIL. Mira dn̄s miris ānectit: ⁊ supra gdē accersitꝰ occurrit: hic v̄o nō vocatꝰ accedit. vn̄ dr̄. Et fa est. dein. ibat iesus i ciui. q̄ vocat̄ nayȝ. BEDA. Nayȝ ē ciuitas galilee i secūdo miliario mōtis thabor. diuīo aūt nutu multa turba dn̄ȝ comitat̄: vt multi essent tāti miraculi testes. vn̄ sequit̄: Et ibāt cū illo discipli eius ⁊ turba copiosa. GREGO. Ni senus: Resurrectōis aūt experimētū non ita v̄bis sicut opi bꝰ a saluatore didicimus q ab iferioribꝰ ichoās opus mira culi: fidē nostrā assuefacit ad maiora. P̄rio quidē i egritudi ne desperata s̄ui cēturionis: resurrectōis icepit potestateȝ. post hec altiori ptāte ducit hoies ad fidē resurrectionis: dū suscitauit filiū vidue: q ferebat̄ ad monumentuȝ. vnde seq tur: Cuȝ āt appropin. por. ciui. ecce defun. efferc. fi. vni. ma tris sue. Diceret eniȝ aliquis de puero centurionis: q mori turus non erat. vt igitur temerariā linguā cōpesceret: iā de functo iuueni christum obuiare fatetur vnico filio vidue. nā sequitur: Et hec vidua erat ⁊ tur. ciui. mul. cum illa: Erū ne molem breuibus verbis explicuit. Mater vidua erat: ⁊ non sperabat vlterius filios procreare: nō habebat in queȝ aspectū dirigeret vice defuncti. hūc solū lactauerat: solꝰ ad erat alachritatis cā in domo: qcqd mr̄i dulce ac p̄ciosuȝ hic solus extiterat. CYRIL. Miserāda passio ⁊ ad fletuȝ ⁊ lachrimas potēs p̄uocare. vn̄ seqtur: Quā cū vidis. do. mis. motꝰ sup eaȝ dixit illi: noli flere. BEDA. q. d. Desiste. q̄si mortuū flere quē mox viuū resurgere videbis. CHRY. Iubens aūt cessare a lachrymis q ꝯsolatur mestos: monet nos p̄ntibꝰ defunctis ꝯsolationē recipe resurrectionē sperā tes: tȝ aūt feretrū vita obuiās morti. vn̄ seqtur: Et accessit ⁊ tetigit locu. hi au. q porta. steterūt. CYRIL. Iō auteȝ nō solo v̄bo pagit miraculū: sȝ ⁊ feretrū tāgit: vt cognoscas efficax eē sacrū x̄pi corpꝰ ad humanā salutē: ē eni corpꝰ vite ⁊ caro verbi omnipotētis cuiꝰ habet virtutē sicut eniȝ fer rū adiunctum igni p̄ficit opꝰ ignis: sic postq̄ȝ caro vnita est verbo qd̄ viuificat oia: ipsa quoqȝ facta est viuificatiua ⁊ mortis expulsiua. TYTVS. Nō āt saluator similis ē he lie deflenti filiū saraptāe. nec qualis helisēꝰ: q p̄priū corpꝰ applicuit corpori defuncti: nec qualis est petrꝰ. qui pro tha bita orauit: sed ipse est qui non entia velut entia vocat: qui mortuos, vt uiuos alloqui potest. vnde sequitur: Et ait ado lescens tibi dico surge. GREGO. nisenꝰ. Qui dixit ado lescentem: florentis significauit tēporis horam primā pro ducentē lanuginē: q paulo an̄ mulcebris erat maternorum oculoꝝ aspectui: iā aspirās ad tp̄s spōsalium virga generis: successiōis ramꝰ: baculꝰ senectutis. TITVS. Incōtāter aūt erectꝰ est cui sunt mādata directa. diuīa eni ptās ē irre fragabilis: nulla mora: nulla orationū instantia. vn̄ seqtur: Et resedit q erat mor. ⁊ ce. lo. ⁊ dedit illū matri sue. Indicia sunt hec vere resurrectiōis. corpꝰ eni exaīe loq nō pōt. nec reportasset mulier ad domū defunctū filiū inaīatum. BEDA. Pulchre aūt euāgelista dn̄m p̄us misericordia motū eē sup mr̄e ac sic filiū resuscitare testat̄: vt in vno nobis ex-emplū imitāde pietatis on̄deret: in altero fide mirāde ptā tis astrueret: vn̄ seqtur: Accepit aūt oēs ti. ⁊ magnificabant deū dicētes: q² p̄pheta magnꝰ sur. in nobis: ⁊ q² deus visita uit plebē suā. CYRIL. Hoc magnū fuit in populo insen sibili ⁊ igrato: post modicū eni nec p̄phetā: nec ad vtilitatē populi p̄cedere ip̄m existimauit. Neminē aūt habitātium iudeā hoc. miraculū latuit. vn̄ seqtur: Et exyt h̄ s̄mo in vni uersaȝ iudeā: ⁊ in oēm circa regionē. AMBRO. Idoneū aūt ē dicere: q septē resurrectiōes an̄ dn̄icā narrant̄: quaꝝ p̄ria ē filiy saraptane: secūda filiy sunamitis: tertia q̄ facta ē in reliquys helisei: q̄rta q̄ facta est in naym. q̄nta filiy archi synagogi: sexta laçari: septia in x̄pi passione multa nāq̄ȝ cor pora sanctoꝝ surrexerūt. octaua ē x̄pi q expers mortis re māsit, vlteriꝰ in signū q cōis resurrectio q̄ morte futura est i octaua etate: nō tollet̄ morte: sed idissolubilis p̄manebit.

BEDA. Defunctꝰ aūt q extra portā ciuitatis multis ē in tuentibꝰ elatꝰ significat hoiem letali funere criminū sopo ratū ⁊ aīe mortē nō cordis adhuc cubili tegentē: sȝ ad mul torū noticiā p locutionis operisue indiciū: quasi p ciuitatis hostia p̄palantē. Portā ei ciuitatis puto aliquē de sensibꝰ esse corporalibꝰ: qui bn̄ filiꝰ vnicus matris sue fuisse p̄hibe tur: q² vna ē ex mltis p̄sonis collecta mater ecclesia: viduā aūt esse ecclesiā: oīs aīa que se dn̄i morte redēptā meminit agnoscit̄. AMBRO. Hanc eni viduā populoꝝ turba cir cūseptā plus video eē q̄ȝ feminā q̄ resurrectionē vnici ado lescētis filiy a pōpa funeris reuocat ad vitā suarū contēpla tione lachrymaꝝ: q̄ flere prohibet̄ eū cui resurrectio debe batur. BEDA. Uel nouati dogma cōfundit̄: qui dū peni tentiū mundationē euacuare conatur: matrē ecclesiam de natoꝝ suoꝝ spiritali extinctione plorantē spe vite redden de negat cōsolari debere. AMBRO. Hic aūt mortuꝰ in loculo materialibꝰ quattuor ad sepulchruȝ ferebat̄ elemē tis: sȝ spem resurgēdi habebat: q² ferebat̄ in ligno: qd̄ ⁊ si no bis ante nō p̄derat: tn̄ postea q̄ȝ christus id tetigit: p̄ficere cepit ad vitā: vt esset indicio salutē populo p crucis patibu lum refundēdam. In secreto eni iacemꝰ exanimes: cuȝ vel ignis in modice cupiditatis exestuat: vel frigidꝰ humor ex undat: ⁊ pigra quadam corporis habitudine vigor hebetat̄ animorum. BEDA. Uel loculus in quo mortuꝰ effertur male secura desperati corporis cōsciētia est. q vero sepeliē dum portant: vel imunda desideria vel blandimenta sunt socioꝝ: qui dn̄o loculū tangente steterunt: q² superni formi dine iudicy tacta cōsciētia: carnales sepe voluptates ⁊ in iuste laudantes cohercēs ad se reuertitur: vocantiqȝ ad vi tam respōdet saluatori. AMBRO. Si ergo graue pecca tum est: qd̄ penitētie tue lachrymis ipse lauare non possis: fleat pro te mater ecclesia: assistat ⁊ turba iā resurgēs a fu nere: ⁊ incipies alia vita loqui timebunt oēs. vnius eni ex emplo oēs corrigunt̄. Laudabūt etiā deū qui tanta nobis remedia vitāde mortis indulsit. BEDA. Uisitauit autē deus plebē suā nō solū semel verbū suū icorporādo: sȝ sem per in corda mittendo. THEOPHI. Uiduā ēt potes in telligere aīaȝ virū amittentē. i. diuinū sermonē. filiꝰ eni est intellectus qui extra ciuitatem effertur viuentium. Locu lus eius est corpus eius: quod quidam dixerunt esse per se pulchrum: Taugens autem eum dominus eleuat ipsum

iuu enescere faciens eū qui surgens a peccato incipit loqui ⁊ alios edocere. Non eni prius ei crederetur.

¶ Et nunciauerunt ioanni discipuli eius de oi bus his. Et conuocauit duos de discipulis suis ioānes. Et misit ad iesum dicēs: Tu es q ven turꝰ es: an aliū expectamꝰ? Cū āt venissēt ad eū vi ri dixerūt: ioānes baptista misit nos ad te dicēs: Tu es q vēturꝰ es an aliū expectamꝰ? In ip̄a aūt hora multos curauit a lāguoribus suis ⁊ plagis ⁊ spiritibus malis ⁊ cecis multis donauit visū. Et respondēs dixit illis: Eūtes renūciate ioanni q̄ audistis ⁊ vidistis. Quia ceci vidēt: claudi am bulāt: leprosi mūdant̄: surdi audiunt: mortui re surgūt: paupes euāgelizātur: ⁊ beatꝰ ē qcūq̄ȝ nō fuerit scādalizatus in me.

CYRIL. Miraculū qd̄ oēs ihabitātes iudeā ⁊ galileā sciuerāt: referūt sancto baptiste qdā ex eiꝰ discipulis. vn̄ se q̄t: Et nūciauerūt ioāni discipuli eiꝰ de oībꝰ his. BEDA. Nō simplici corde vt opinor: sȝ inuidia stimulāte. nā ⁊ ali bi ꝯquerunt̄ dicētes: Rabbi: q erat tecū trans iordanē: ec ce hic baptiçat: ⁊ oēs veniūt ad eū. CHRY. Tūc āt ma gis ad eū erigimur: cū icūbit necessitas ⁊ iō ioannes detru sus i carcerē qn̄ magis discipuli eiꝰ indigebāt iesu: tūc mit tit eos ad christū. Seq̄t eni: Et cōuoca. duos de discipu. su. ioannes ⁊ misit eos ad iesuȝ dicēs. Tu es q vēturus es: an aliuȝ expectamꝰ? BEDA. Non ait. Tu es qui venisti: sȝ tu es qui vēturꝰ es: Et est sensus. Māda mihi: q² iterficiē dus ad herode ⁊ ad iferna descensurus sum: vtrū te ⁊ infe ris debeā nunciare q superis nunciaui: an hoc nō ꝯueniat filio dei: ⁊ aliū ad hec sacramenta missurus es? CYRIL. Sȝ oio reprobanda ē talis apinio. nūq̄ȝ eni reperimꝰ sacra menta scripturā disserere: q ifernalibus p̄nunciauerit ba ptista ioānes saluatoris aduētū. Illud ⁊ veꝝ est dicere: q nō ignorauit baptista virtutē mystery icarnationis vnige niti. vn̄ ⁊ hoc cū alys nouerat: q illuminaturus erat i ifer no manentes cū p oībus gustauerit mortē tā viuis q̄ȝ mor tuis. Sȝ qn̄ s̄mo sacre scripture hūc qdē predixit venturū tāq̄ȝ deū ⁊ dn̄m: aly v̄o missi sunt sicut famuli ante christū iō oīum saluator ⁊ dn̄s a p̄phetis nominabat̄: q venit: vel qui vēturus est: s̄m illud psalmi. Bn̄dictus q venit: in no mine dn̄i. ⁊ in Abacuc: post modicū qui venturus est veni et: ⁊ nō tardabit. Igitur diuinus baptista q̄si nomen accipi ens a sacra scriptura: misit quosdā discipulorū suoꝝ q̄situ ros: an ipse sit q venit: vel q venturus ē. AMBRO. Sed quō fieri posset vt de quo dixerat: Ecce q tollit petm̄ mun di: adhuc eū dei filiū esse n̄ crederet? aut. n. insolentie est ei tribuere diuina q̄ nescit: aut de dei filio dubitasse p̄fidie ē. Nonnulli āt de ipso ioāne intelligunt magnū qdē ita pro phetā vt x̄pm agnosceret: sed tn̄ non tanq̄ȝ dubiū sed tanq̄ȝ piū vatē quē venturū crediderat: nō credidisset moriturū. Non igitur fide sȝ pietate dubitauit: sicut ⁊ petrus dicēs p̄ pitius tibi esto dn̄e: non. fiet hoc. CYRIL. Uel ex dispē satiōe iterrogat: nouerat. n: vt p̄cursor passiōis x̄pi mysteri uȝ: sed vt discipulis suis ꝯstet quāta sit excellētia saluato ris: ex p̄prys discipulis prudentiores misit: quos p̄cepit sci scitari: ⁊ viua saluatoris voce conycere si ipse est q expecta batur. vn̄ subditur: Cū āt ad eum venis. viri dixe. Ioānes baptista mi. nos ad te di. Tu es q ventu. es: an aliū expecta mꝰ? Sciēs āt vt deꝰ quo aīo misisset eos ioānes: ⁊ cāꝫ ad uentus coꝝ: tunc temporis egit vberiora miracula. vn̄ seq tur. In ipsa auteȝ hora curauit multos a languoribus ⁊ pla gis ⁊ spiritibus malis: ⁊ cecis multis donauit visum. Non dicit eis expresse: Ego sū: sed ducit eos magis ad rei certitu dinē: vt ꝯgrua rōne sumētes fidē ipsius reuertant̄ ad eū misit eos. vn̄ nō ad v̄ba: sȝ ad p̄positū mittentis rn̄sū exhi buit: nā sequit̄: Et rn̄dēs di. il. Eūtes renūciate ioanni q̄ vi di. ⁊ audistis. q. d. narrate io īni: q̄ qdē audistis p p̄phetas cōsūmari v̄o vidistis a me. Ea eni tūc agebat q̄ p̄dixerant: p̄phete eū facturū. de qbꝰ subdit̄: Quia ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdant̄. surdi audi. mor. resurgūt. AMBRO. Plenū sane testimoniū q̄ dominū p̄pheta cogno sceret: de ipso eni fuerat p̄phetatū: Quia dominꝰ dat escā esurientibꝰ: erigit elisos: soluit ꝯpeditos: illuminat cecos: ⁊ q ista facit regnabit in eternū. Ergo nō humane ista: sȝ di uine v̄tutis insignia sunt. Huius aūt euāgeliy exēpla vl'ra ra vl'nulla inueniūt̄. vnꝰ thobias oculos recepit. ⁊ hec fu it angeli nō hoīs medicina. helias mortuū suscitauit: ip̄e tn̄ rogauit ⁊ fleuit: hic iussit. heliseus leprosū mūdari fecit: nō tamen ibi valuit p̄cepti auctoritas: sed mystery figura.

THEOHPI. Sūt ēt hec v̄ba Isaie dicētis. Deꝰ ipse ve niet: ⁊ saluabit nos: tūc aperient̄ oculi cecoꝝ ⁊ aures sur doꝝ patebūt. tūc saliet sicut cerüꝰ claudꝰ. BEDA. Et qd̄ his nō minus ē subdit̄: Pauperes euāgeliçant̄ paupes. s. sp̄ū vel opibꝰ ītus illuminant̄: vt iter diuites ⁊ egenos i p̄ dicatiōe nulla distantia sit. hoc magr̄i ꝯprobauit veritatē qn̄ oīs q apud eū saluari pōt equal' est. AMBRO. Sȝ tn̄ p̄ua adhuc ista dn̄ice testificatiōis exempla: plenitudo fi dei: crux dn̄i: obitus sepultura est. vn̄ addidit. Et beatus ē q nō fuerit scādalizatus i me. Crux eni etiā electis scāda lū possȝ afferre: sed nullū hoc maiꝰ diuine p̄sone ē testimo niū. Nihil eni ē qd̄ magis eē vltra humana videat̄: q̄ȝ totū se vnū obtulisse p mūdo. CYRIL. Ul' p hoc volebat on̄ dere q quecūq̄ȝ v̄sabant̄ icordibꝰ eoꝝ: ab oculis ipsius ef fugere nequerūt: ipsi eni erant, q scandalizabant̄ de ipso.

AMBRO. Mystice aūt i ioanne supra diximꝰ typū eē legis q̄ p̄nuncia fuit christi. Mittit q̄ ioānes discipulos su os ad christū: vt supplemētū scientie cōseq̄mur: q² plenitu do legis ē christꝰ. Et fortasse isti discipuli sūt duo populi: quoꝝ vnꝰ ex iudeis credidit: alter ex gētibꝰ: q iō credidit: q audiuit. Uoluerūt ergo ⁊ isti videre: q² beati oculi q vi dēt. Cū aut venerint ad euāgeliū: ⁊ cognouerunt illumi nari cecos: ambulare claudos: tūc dicent: Oculis nostris p̄spexímus: videmur eni nobis vidisse q̄ legimus: aut for tasse in parte quadā corporis nostri: oēs videmur inuesti gasse dn̄ice seriē passionis. fides. n. per paucos ad plures peruenit. Lex ergo christum venturum annunciat: euāge ly scriptura venisse confirmat.

¶ Et cum discessissent nūcij ioannis cepit de ioā ne dicere ad turbas. Quid existis i desertum vi dere? Arūdinē vēto agitatā? Sȝ qd existis vide re? Hominē mollibꝰ vestimentis indutū? Ecce qui in veste preciosa sūt ⁊ delitijs: in domibꝰ re gum sunt. Sed quid existis videre? Prophetā. Utiqȝ dico vobis: ⁊ plusq̄ȝ prophetā. Hic ē de quo scriptū ē: Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q p̄parabit viā tuā āte te. Dico. n. vobis ma ior iter natos mulieꝝ p̄pheta ioāne baptista nō est. Qui aūt minor ē i regno dei: maior ē illo.

CYRIL. Coniecit dn̄s tāq̄ȝ hominū secreta cognoscēs aliquos dicturos: si vsq̄ȝ hodie ignorat ioānes iesum q̄li ter eū ostendebat nobis dicēs. Ecce agnus dei qui tollit peccatum mundi: vt igitur sanaret hanc passioneȝ que eis acciderat: damnum quod ex scandalo procedebat exclu sit. vnde dicitur: Et cum disces. nuncy ioannis cepit d i. de ioanne ad tur. Quid existis in deser tum videre? Arundi. vento agitatam? q̄si dicat mirati estis de ioāne baptista ⁊

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

pluries prexistis ad eũ pcurrẽtes tã lõga dserti itinera frustra. siquidẽ si sic leuẽ ipʒ existimatis: vt similis sit arũdini declinanti quocũqʒ agitat vẽt'. Talis.n. cẽ vr: si q̃ cognouit ex leuitate se ignorare fateẽ. TITVS. Nõ ãt existis in desertũ: vbi nulla iocũditas: ciuitatibus omissis: nisi d hoc viro curã gerentes. GRECVS. Hoc ãt post recessũ discipuloꝝ ioannis dñs dixit: Non.n. pñtibus eis proferre volebat baptiste pconia: ne blandientis verba esse putarentur. AMBROSIVS. Non ociose ãt ioannis hic psona laudatur: q vite amore post habito iusticie formã nec mortis terrore mutauit. Deserto.n. mundus hic comparari vr adhuc sterilis: adhuc incultus: i quẽ negat nobis dñs ita pdeundũ: vt mente carnis iflatos vacuosqʒ vtutis iterne viros ⁊ fragilis glie seculari sublimitate iactantes: exemplari quodã ⁊ imagine nobis putemus imitandos: quos pcellis huius mundi obnoxios vita mobilis ingetat: iure arũdini cõparandos. GRECVS. Est ẽt infallibile testimonium vite ioannis vestitus cũ carcere: in quẽ detrusus nõ fuisset: si sciuisset fauere principibus. vnde seqtur: Sed qd existis videre: hõ. molli. vestimentis idutum: ecce q in vestibus pcio. sunt: ⁊ in delitys in domi. regũ sunt. Molli. vestimentis indutos: viuẽtes in delitys significat. CHRI. Mollis ãt vestis dissoluit rigidã aiam ⁊ si rigidum corpus assumat ⁊ aspex: facile p huiusmodi mollitiẽ delicatuʒ reddit ⁊ fragile. Facto vero corpore mollior necesse ẽ ⁊ aiaʒ participare lesionẽ: nã vt plurimũ operationes ipsius dsonant dispositionibus corporis. CYRIL. Qualiter ergo tanta sedulitas religionis vt carnales passiones subyceret: ad tãtam ignorantiã deueniret: nisi ex mentis leuitate quã non asperitates: sed illecebre mũdane delectãt: Igitur si velut non colentẽ deliciosa ioannẽ imitamini: date ei robur cõtinentie cõpetens. si vero nihil amplius debeẽ honeste dnuersationi: quid omissa reuerentia delicatoꝝ incolam deserti: vileqʒ tegumẽ ⁊ cameloꝝ vellus miramini: CHRY. Per vtrũqʒ ãt dictoꝝ designat: q Joãnes nec naturaliter nec facile mobilis erat: nec vlla voluptate flecterẽ. AMBROSIVS. Et q̃uis plerosqʒ mollioris cura vestis effemiẽt tñ alia vr hic indumenta significare hũana. s. corpõa quibus aia nr̃a vestitur. Sunt ãt mollia indumẽta delicio si actus ⁊ mores. hi vero qbus fluida delitys mẽbra soluuntur: regni celestis exteriores sunt: quos rectores mundi huius atqʒ tenebraꝝ ceperunt. hi sunt.n. reges q dñant suoꝝ opeꝝ emulos. CYRIL. Sʒ forte incõueniens ẽ circa hoc excusare ioannẽ: fatemini.n. eũ imitabileʒ esse. vñ subdit. Sʒ qd existis videre pphetã: vtiqʒ dico vobis plusq̃ prophetã. pphete nãqʒ pdicabant ventuꝝ. hic ãt nõ solum ventuꝝ pdicauit: sʒ ⁊ psente indicauit dicens: Ecce agnus dei. AMBROSIVS. Maior sane ppheta: i quo finis est pphetaꝝ: qa multi cupierũt videre quẽ iste dspexit: quẽ iste baptizauit. CYRIL. Cũ igiẽ ⁊ a loco ⁊ a vestibus ⁊ ex dcursu hoĩum morẽ eius descripserit: itroducit pphete testimoniũ dicẽs. Hic ẽ de quo scriptũ ẽ. s. i malachia: Ecce mitto angelũ meuʒ. TYTVS. Angelũ appellat hoĩeʒ: non qr nã esset angelus: hõ.n. nãliter erat: sʒ qr opus angeli exercebat nũciando xp̄i aduentũ. GRECVS. Quod ãt subdit: Ante faciẽ tuaʒ: ppĩqtateʒ designat: apparuit.n. hoĩbus prope xp̄i aduentũ. qua pp ⁊ plusq̃ prophetam ipʒ esse existimandũ est. nã ⁊ hi qui in militys collaterales sũt regibus digniores ⁊ familiores sũt. AMBROSIVS. Uiaʒ ãt dño non solũ nascendi fʒ carnẽ ordine fideiqʒ nũcio: sed ẽt precursu quodã parauit passionis. vnde sequitur Qui preparabit viam tuã ante te. AMBRO. Si auteʒ ⁊ xp̄s ppħa quõ maior hic oibus: sʒ ĩter mulieris ñ vgĩs natos: maior.n. is fuit: qbꝰ eq̃lis poterat eẽ sorte nascẽdi. vñ segtur. Dico.n. vob: M nõ iter natos mlieꝝ ppħa ioãne ba. nõ ẽ. CHRI. Sufficẽ qdẽ dñi vox pbẽs testioniũ pemine-

tie ioannis iter hoĩes: repiet aũt q vult ⁊ rei vritatẽ dsonã: si mensã ei' cõsiderauit: si vitã: si mẽtis excellentiã: velut eni q celitus descendisset: degebat i terra: fere nullã gerẽs curaʒ de corpore. intellectualiter erectus in celum: ⁊ soli deo cõiunctus: de nullo mũdanoꝝ sollicitus: sermo seuer' ⁊ lenis: nã cũ populo iudeoꝝ viriliter ⁊ feruenter: cũ rege audacter: cũ pprys discipl'is leniter conferebat: nil frustra vel leniter: sʒ oia dueniẽter agebat. ISIDO. Abbas: Maior ẽt iter natos mulieꝝ ioannes: eo q ab ipso matris vtero pphetauit: ⁊ positus in tenebris lumẽ qd iã venerat nõ ignorauit. AMBRO. Deniqʒ eo vsqʒ cũ dei filio nõ poterit ioãnis esse vlla collatio: vt ⁊ ifra angelos estimeẽ. vñ sequiẽ: Qui aũt minor ẽ in regio dei: maior ẽ illo. BEDA. Hec sñia duobus mõis põt itelligi: aut eni regnũ dei appellauit: qd nondũ accepimus: i quo sunt angeli: ⁊ quilibet in eis minor: maior est quolibet iusto portante corpus: qd aggrauat animã. aut si regnũ dei intelligi voluit huius tpis ecclesiã: seipsũ dñs significauit q nascendi tpe minor erat ioanne: maior aũt diuinitatis auctoritate ⁊ potestate dñi ca. pinde fm pmã expositionẽ ita distinguiẽ: Qui aũt minor est in regno dei. ac deinde subifert: Maior est illo. fm posteriorẽ vo ita: Qui aũt minor est. ac deinde subinfertur. In regno dei: maior est illo. CHRY. Ut eniʒ copia laudũ ioannis occasionẽ iudeis nõ daret pferendi ioãnẽ christo hoc subdidit: Ne aũt putes q cõparatiue se dixerit maiorẽ ioanne. AMBRO. Alia eni ẽ ista natura: nec humanis generationibꝰ comparanda. Nõ potest eni homini cũ deo vlla esse collatio. CYRIL. Mystice autẽ cum ioannis prerogatiuam ondit inter natos mulieꝝ: ponit ex opposito aliquid maius eo. s. qui per spiritumsanctũ natꝰ est filiꝰ dei. regnũ eni donũ dei ipũs est. Quãuis ergo fm operationem ⁊ sanctitatẽ: minores sumus his qui legis mysteriuʒ sunt assecuti. quos ioannes significat: tamen maiora p christum attingimus pticipes facti diuine nature.

¶ Et ois populus audiẽs: ⁊ publicani iustificauerũt deũ: baptizati baptismo ioannis. Pharisei aũt ⁊ legisperiti dsiliũ dei spreuerunt i semetipsos: nõ baptizati ab eo. Ait aũt dñs: Cui ergo similes dicã hoĩes generatiõis huius ⁊ cui siles sunt: Similes sunt pueris sedentibus in foro ⁊ loquentibus adinuicẽ ⁊ dicentibus: Cãtauimꝰ vobis tybys: ⁊ nõ saltastis: lamẽtauimus: ⁊ nõ plorastis. Uenit autẽ ioannes baptista: neqʒ mãducãs panẽ: neqʒ bibẽs vinũ: ⁊ dicitis: Demoniuʒ hʒ: Uenit filius hoĩs mãducãs: ⁊ bibẽs: ⁊ dicitis: Ecce hõ deuorator: ⁊ bibẽs vinũ: amicꝰ publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ. Et iustificata est sapientia ab omnibus filys suis.

CHRY. Premissa cõmẽdatiõe ioannis: magnũ phariscoꝝ ⁊ legisperitoꝝ pdidit crimen: q nec post publicanos baptisma ioannis acceperũt. vñ dr: Et omnis po. au. ⁊ pub. iustifica. deũ bapti. bap. ioannis. AMBRO. Iustificatur deus per baptismũ: dũ se homines peccata ppria confitendo iustificant. qui enim peccat ⁊ confitetur deo peccatum: iustificat deũ credens ei vincenti: ab eoqʒ gratiam sperãs. In baptismate igiẽ iustificatur deus: in quo est ⁊ cõfessio ⁊ venia peccatoꝝ. EVSE. Quia etiam crediderunt: iustificauerũt deuʒ: apparuit enim eis iustus in oĩbus que fecit. pharisei autem repellendo ioannem tanq̃ inobedientes non consonabant prophete dicenti: Ut iustificeris in sermonibus tuis. vnde sequitur. Phari. autem ⁊ legispe. con. silium dei spreue. in semetipsis non bapti. ab eo. BEDA Hec verba siue ex psona euangeliste: siue ex psona saluatoris vt qbusdã placet dicta sũt. q aũt dicit. In semetipsis vel cõtra semetipsos: significat qa q gratiã dei respuit: contra semetipsum facit. vel ad semetipsos missum dei consiliũ stulti ⁊ ingrati vituperanẽ noluisse recipere. Cõsiliũ ergo est dei q p passionẽ ⁊ mortẽ christi saluare decreuit: qd pharisei ⁊ legisperiti spreuerũt. AMBRO: Nõ cõdẽnamus ergo sicut pharisei cõsiliũ dei qd est in ioannis baptismate. hoc est cõsiliũ qd magni cõsily angelus reperit. Joãnis cõsiliũ nemo cõtemnit: dei consiliũ quis refutet: CYRIL. Erat aũt quidã modus ludendi talis dsuetus apud filios iudeoꝝ. bipartiebatur pueroꝝ caterua: qui reꝝ pñtis vite deridentes repentinã transmutationẽ: hi quidẽ canebant: hi vero merebant. sed nec gaudentibus cõgaudebant merentes: nec q gaudebant cõformabãt se flentibus. deinde arguebant se inuicẽ iproperantes incompassionis malitiã. tale qd passam fuisse iudeoꝝ plebẽ vna cũ principibus christꝰ inuebat. vnde ex persona christi subdiẽ: Cui ergo di. similes ho. gene. huius ⁊ cui si. sunt: Similes sunt pue. sedẽ. i foro. ⁊ loquẽ. adiui. ⁊ dicẽ. Cantauimꝰ vobis tybys ⁊ nõ salta. lamenta. ⁊ non plorastis. BEDA. Generatio iudeoꝝ dparaẽ pueris: qr doctores olim pphetas habebant: de qbus dicitur: Ex ore infan. ⁊ lactẽ. pfe. laudem.

AMBRO. Cantauerũt aũt pphete spiritalibus modulis publice salutis oracula resultantes: fleuerũt threnis flebilibus iudeoꝝ dura corda mulcentes. Hoc canticũ nõ in foro nõ in plateis canebaẽ: sed in hierusalẽ. ipsa ẽ eni dñi cũ foꝝ: in quo pceptoꝝ celestiũ iura cõduntẽ. GREGO. Nise. Canticũ aũt ⁊ lamẽtatio nil aliud est q̃ excessus. hoc qdẽ gaudy: illud vero meroris. Resonat aũt quedã dsona melodia ex organo musico: fm quã dũ homo pede ⁊ motu dsono corporis cõmoueẽ: itrinsecã dispositionẽ manifestat: ⁊ iõ dicit: Lamentauimus. ⁊c. AVGV. De questio. euan. Hec aũt ptinent ad ioãnẽ ⁊ christũ. Qr eni dicit. Lamentauimus: ⁊ nõ plorastis: ad ioannẽ ptinet cuius abstinentia a cibis ⁊ potu luctũ penitentie significabat. vñ exponendo subdit. Uenit eni ioannes baptista neqʒ manducans panẽ: neqʒ bibens vinũ ⁊ dicitis: Demoniũ hʒ. CYRIL. Presumunt criminari virum qualibet admiratiõe dignuʒ. Demoniũ habere dicũt mortificãtẽ legẽ peccati: que latet i mẽbris. AVGV. d que. euã. Qr ãt dixerat: Cãtauimus tybys: ⁊ nõ saltastis: ad ipsum dñm ptinet q vtendo cum ceteris cibo ⁊ potu: leticiam regni significabat. vñ sequitur. Uenit filius ho. man. ⁊ bi. ⁊ di. Ecce hõ deuo. ⁊ bibẽs vinũ. TITVS. Noluit eni christus abstinere ab huiusmodi cibis ne occasionẽ daret hereticis: qui dicũt creaturas esse malas ⁊ vituperant carnes ⁊ vinũ. CYRIL. Ubi autẽ potuerũt oñdere dñm voratoreʒ: inueniẽ enim christus vbiqʒ reprimere ĩmoderantiã ⁊ ad modestiã ducẽs. Cõuersabaẽ aũt cũ publicanis ⁊ peccatoribꝰ. vñ dtra euʒ dicebant: Amicus publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ: cum tamen nullatenus ipse posset in peccatum incidere: sed ecõtra fiebat eis causa salutis: non eni coinquinaẽ sol radians super totaʒ terrã ⁊ frequenter superueniens imundis corporibꝰ. nec sol iusticie ledeẽ conuersando cum prauis. Nemo aũt conetur cõparare propriã mensuram dignitatibꝰ christi. sed quilibet propriam fragilitatẽ considerans vitet cõsortia talium. praua nãqʒ colloquia mores corrũpunt bonos. Sequitur: Et iustificata est sapiẽtia ab omnibꝰ filys suis.

AMBRO. Sapientia dei filiꝰ est p naturam: non p profectum: que iustificatur per baptisma: in eo q non p contumaciam refutatur: sed p iusticiam dei munus agnoscitur. In eo ergo iustificatio dei ẽ: si nõ ad idignos ⁊ obnoxios: sed ad innocentes p ablutionem sanctos ⁊ iustos videaẽ sua munera transtulisse. CHRY. Filios autẽ sapientie dicit sapientes. consueuit enim scriptura malos magis ex peccato q̃ ex nomine iudicare: bonos autẽ filios appellare iformantis eos virtutis. AMBRO. Bene aũt dicit. Ab omnibus: qr circa oẽs iustitia reseruaẽ: vt susceptio fiat fidelium ⁊ eiectio perfidoꝝ. AVGV. de que. euã. Uel q dicit. Iustificata est sapiẽtia ab oĩbus filys suis: ostẽdit filios sapiẽtie itelligere: nec in abstinendo nec in manducãdo esse iustitiã: sed in equanimitate tolerandi inopiã. nõ enim vsus: sed dcupiscẽtia rephendẽda est dũmodo dgruas in generibus alimentoꝝ his cum qbus tibi viuendũ est.

¶ Rogabat ãt illũ qdã de phariseis vt mãducaret cũ illo. Et igressus domũ pharisei discubuit. Et ecce mulier q̃ erat i ciuitate peccatrix vt cognouit q iesus accubuit i domo pharisei attulit alabastrũ vnguẽti: ⁊ stãs retro secus pedes eiꝰ lachrymis cepit rigare pedes eiꝰ: ⁊ capillis capitis sui tergebat ⁊ osculabaẽ pedes eiꝰ ⁊ vnguẽto vngebat. Uidẽs autem pharisẽꝰ q vocauerat eũ: ait itra se dicẽs: Hic si eẽt ppheta sciret vtiqʒ q̃ ⁊ q̃lis ẽ mulier q̃ tãgit eũ qa peccatrix ẽ. Et rñdẽs iesus dixit ad illũ: Symon habeo tibi aliqd dicere. At ille ait: Magister dic. Duo dbitores erãt cuidam feneratori: vnus debebat denarios qngẽtos: ⁊ aliꝰ qnq̃gita. Nõ habẽtibꝰ illis vnde redderẽt. donauit vtrisqʒ. Quis ergo eum plus diligit: Respondens simon dixit: Estimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. Uides hanc mulierem. Intraui in domũ tuã. aquã pedibus meis nõ dedisti. Hec autem lachrymis rigauit pedes meos: ⁊ capillis suis tersit. Osculum mihi nõ dedisti: hec auteʒ exquo intraui: nõ cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ non vnxisti: hec autẽ vnguento vnxit pedes meos: Propter quod dico tibi: Remittunẽ ei peccata multa: quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autẽ ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et ceperũt q simul accumbebãt dicere itra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit: Dixit autem ad mulierem. Fides tua te saluam fecit. Uade i pace.

BEDA. Quia superius dictum fuerat. Et omnis populus audien. ⁊ publicani iustificauerunt deum baptiçati baptismate ioannis. Idẽ euangelista que verbis proposuerat etiam factis astruit: iustificatam. s. sapientiam a iustis ⁊ penitentibus dicens: Rogabat autem illum quidam phariseus vt manducaret cum illo. GREGO. nisenus. Hec conscriptio quendam vtileʒ intellectum sapit. Sunt enim pleriqʒ eorum qui se iustificant inflati suspitione vani sensus: priusq̃ veniat veꝝ iudiciũ. separantes seipsos velut agnos ab hedis: nec tecto nec escis cum plerisqʒ communicare volentes: abominantes omnes quicunque non extremum sed medium tenent callem in vita. Lucas ergo plus medicus animarum q̃ corporum ostendit ipsum deum ⁊ saluatorem nostrum pyssime alios visitantem: vnde sequiẽ: Et ingressus domũ pharisei discubuit. Nõ vt aliquid de vitys eiꝰ sortiaẽ: sʒ vt ipartiaẽ de iusticia ppria. CYRIL. Mulier autem inhoneste vite promens autem fidelem affectum: venit ad christum quasi potentem veniam com-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

missoꝝ largiri.Segtur.n.Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate
peccatrix:vt cogno.ꝙ iesus accubuit i domo pharisei: attu
lit alabastrū vnguenti. BEDA.Alabastrū ē genus mar
moris cādidi varijs coloribus itercincti:qđ ad vasa vnguē
taria cauari solet:eo ꝙ optime ꝟuare ea icorrupta dicatur.
GREGO.in ho.Qr.n.hec mulier turpitudinis sue ma
culas aspexit:lauāda ad fontē misericordie cucurrit:ꝯuiuā
tes nō erubuit.nā qr semetipam grauiter erubescebat itus
nihil eē credidit qđ verecundaret foris.Discite quo dolor
ardet:q̄ flere ꝛ inter epulas nō erubescit. GREGO.mise
nus:Indignitatez āt suā oñdens stabat post tergū deiectis
luminibus ꝛ effusa coma pedes āplectēs: lachrymisqꝫ eos
ꝑfundens:rebus tristē aīum oñdebat veniaz iplorans.Se
quit.n.Et stans retro secus pedes eius:lachrymis cepit ri
gare pedes eius. GREGO.In ho. Oculis.n.terrena cu
pierat:ſ; hos iā p penitentiā conterens flebat.Capillos ad
cōpositionez vultus exhibuerat:ſ; iaz capillis lachrymas
tergebat.vñ sequit:Et capillis capitis sui tergebat.ore sup
ba dixerat:ſ; pedes dñi osculās hoc in redēptoris sui vesti
gia figebat.vñ sequit:Et osculabat pedes eius.Unguentū
sibi p odore sue carnis exhibuit.Quod ḡ sibi turpiter exhi
buerat:hoc iā deo laudabiliter offerebat.vñ sequit: Et vn
guento vngebat.Quot ergo i se habuit oblectamēta:tot de
se inuenit holocausta.Cōuertit ad virtutū numeruz:nume
rum criminū:vt totū deo ſuiret in patiētia:quicquid ex se
deū ꝯtempserat in culpa.Sic igit meretrix effecta ē hone
stior vginib⁹.Postq̄.n.accensa ē penitentia: exarsit in xpi
amorē:ꝛ hec qdez q̄ dicta sunt agebant exteri⁹.q̄ vero re
uoluebat eius intētio multo feruentiora his erant q̄ solus
deus inspiciebat. GREGO.in ho.Hec āt phariseus intu
ens despicit:ꝛ non solū venientez peccatricē mulierez ſ; et
suscipientem dñm rephendit.videns āt phariseus q voca
uerat eū:ait itra se dicens:Si hic eēt propheta: sciret vtiqꝫ
q̄ ꝛ qualis mulier est que tangit eū.Ecce:phariseus veraci
ter apud se supbus ꝛ fallaciter iustus egrū rephendit de e
gritudine:medicū de subuentione:q̄ profecto mulier si ad
pharisei pedes venisset:calcibus repulsa discederet.Inqui
nari.n.se alieno petō crederet:qr hūc vera sua iustitia nō re
plebat.Sic ꝛ qdā sacerdotali officio pditi:siqd fortasse iu
ste exterius vel tenuiter egerint:ptinus subiectos despici
unt:ꝛ peccatores quoqꝫ in plebe positos dedignātur.Ne
cesse est aūt vt cū peccatores quosqꝫ ꝯspicim⁹:nosmetipos
pus in coꝝ calamitate defleamus:qr fortasse in similibus
aut lapsi sumus aut labi possumus.Oportet aūt vt sollicite
discernamus:qr districtionē debemus vitijs:cōpassionem
nature.Si enim feriēdus est peccator:nutriendus est pxi
m⁹.Cū vero iā per penitentiā peutit ipse qđ fecit:iā nō pxi
mus peccator nō est:qr hic in se punit qđ iustitia diuina rep
hēdit.Inter duos ḡ egros medic⁹ aderat:ſ; vn⁹ in febre sen
suz tenebat:alter sensū pdiderat mētis.Illa qppe flebat qđ
fecerat:phariseus aūt de falsa iustitia elat⁹:vim sue valitu
dinis exaggerebat. TYTVS.Dñs aūt nō vba ei⁹ audi
ens:ſ; cogitatiōes ispiciens:dñz se pphaꝝ ostēdit.vñ seq
tur.Et rñdēs iesus dixit ad illū.Simō hēo tibi aliqd dice
re. GLO.Or quidē dixit ei⁹ cogitatiōi rñdēs.Phariseus
aūt ex vbis dñi attētior est fcūs.vnde dr.At ille ait.Magr
dic. GREGO.E duob⁹ aūt ei debitoribus paradigma
opponitur: quorum vnus minus:alius amplius dz. vnde
sequit:Duo debitores erant cuidā feneratori: vnus debe
bat denarios qngētos:ꝛ alius quinquaginta. TYTVS.
q.d.Neqꝫ tu absqꝫ debito es.quid igitur si in paucioribus
teneris:nō superbias: qr tu quoqꝫ venia eges.vñ de venia
subdit dicens.Non habē.aūt il.vnde red.donauit vtrisqꝫ.
GLO.Nullus enim pōt p seipz a debito peccati liberari
nisi diuina gr̄a veniam ꝯsequat. GREGO.in ho.Utro
rūqꝫ aūt debito dimisso:qs ampli⁹ largitorē debiti diligat
phariseus iterrogat.Sequit eni:Quis ergo plus euz dili
git:Quibus vbis protinus ille rñdit.Estimo qr is cui plus
donauit.Qua in re notādū est: ꝙ dū sua snia phariseus cō
uincit.q̄si freneticus funē portat ex quo ligetur.vñ seqtur:
At ille dixit ei:recte iudicasti.Enumerant aūt ei bona pec
catricis:enumerant ꝛ mala falsi iusti:vñ sequit. Et cōuer.
ad muli.di.simoni:vides hanc mulierē.intraui i do.tuā.
AMBRO.q.d.facilis ē vsus aquaꝝ:nō ē facilis lachry
maꝝ effusio.tu promptis nō es vsus:hec effudit nō prom
pta:lauans lachrymis pedes meos lauit maculas ꝓprias:
tersit comis:vt p eas sibi assumat sacros sudores:ꝛ qb⁹ ve
nata est ad peccatū iuuentutez:venata est sanctitatem.
CHRY.Sicut aūt vbi vehemēs imber ꝓrumpit:fit se
renitas:sic lachrymis effusis apparet trāquillitas: ꝛ perit
caligo reatuū.ꝛ sicut p aquā ꝛ spiritū: sic per lachrymas ꝛ
confessionē denuo mundamur. vnde sequit:Propter qđ
dico tibi remittunt ei peccata multa:quoniā dile.mul.Nā
qui vehementer se ingesserūt malis:rursus ꝛ bonis vehe
menter insistent:conscij ad quot debita se obligauerunt.
GREGO.Tanto ergo amplius peccati rubigo cōsumi
tur: quāto peccatoris cor magno charitatis igne cōcrema
tur. TYTVS.Contingit aūt sepius euz q multuz pecca
uit per cōfessionē purgari.Pauca vero peccantez: ex arro
gantia nō venire ad cōfessionis remediū.vñ sequit:Cui āt
minus dimittit:min⁹ diligit. CHRY.Opus est ergo no
bis feruenti anima:qr nihil ipedit hoiez fieri magnū.Nul
lus ergo cōstitutoꝝ in peccatis desperet. nemo virtuosus
dormitet:nec hic confidat. Sepe eni meretrix pcedet eū:
nec ille diffidat:possibile nāqꝫ est eum etiam primos supe
rare.vnde ꝛ hic subdit Dixit aūt ad illaz: Remit.tibi pec.
tua. GREGO.Ecce.q̄ ad medicū venerat egra sanata ē
sed de salute eius:adhuc alij egrotāt.Sequit eni:Et cepe.
q simul accū.dicere itra se:qs est hic q etiā pec.dimittit: ſ;
celestis medic⁹ egros nō respicit:quos etiā de medicamē
to fieri deteriores vidit.eam aūt quā sanauerat:p pietatis
sue iniaz ꝯfirmat.vnde sequit:Dixit aūt ad muli.fi. tua te
sal.fecit.qr.s.hoc qđ petijt posse se accipere non dubitauit.
THEOPHI.Postq̄ aūt ei peccata dimisit:nō sistit in
remissionē peccati:ſ; adijcit opationē boni.vñ subdit:Ua
de i pace.i.in iusticia:qr iusticia est pax hois ad deū: sic pec
catū est inimicitia iter deuz ꝛ hoiem.q.d.operare oia que
ad pacē dei te ducunt. AMBRO.Hoc aūt loco pleriqꝫ
pati vident scrupulū questionis: vtrū videant euāgeliste
discordasse de fide. GRECVS.Quia eni qttuor euāge
liste dicunt christū vnctū fuisse vnguento a muliere: tres
puto fuisse mulieres ex psonaꝝ qualitate: ex mō agēdi: ex
differentia tempoꝝ: Joannes qdē narrat de maria sorore
laçari:quoniam sex diebus ante pascha vnxit pedes iesu
in ꝓpria domo.At mattheus:Postq̄ domin⁹ dixerat:Sci
tis qa post biduū fiet pascha:subdit ꝙ in bethania in do
mo simonis leprosi mulier fudit vnguentū sup domini ca
put:nō aūt vnxit pedes vt maria.Marc⁹ etiā mattheo si
militer:lucas aūt nō circa tempus pasce:sed in medio euā
gelij hoc refert.Chrisostomus aūt binas asserit has mulie
res fuisse:vnā quidem que continetur in ioanne:alterā ve
ro cuius mentio fit a tribus. AMBRO.Hanc ergo mu
lierem inducit mattheus supra caput christi effūdentē vn
guentum:ꝛ ideo noluit dicere peccatricem.naz peccatrix
ſm lucam supra christi pedes effudit vnguentum.Po
test ergo non eadē esse:ne sibi contrarium euangeliste di
xisse videantur.Pōt etiā questio meriti ꝛ temporis diuer
sitate dissolui:vt adhuc illa peccatrix sit:iam ista pfectior.
AVGV.de con.euā.Eandē enim mariā bis hoc fecisse
arbitror intelligendū:semel.s. qđ lucas narrauit cū primo
accedēs cū humilitate ꝛ lachrymis meruit remissionē pec
catoꝝ.vnde ioannes cum de laçaro resuscitando cepisset
loquit:anteqꝫ veniret in bethaniaz dicit:Maria aūt erat q̄
vnxit dñm vnguento:ꝛ tersit pedes eius capillis suis: cui⁹
frater lazarus infirmabat. Jam itaqꝫ hoc maria fecerat.
Qđ aūt in bethania rursuz fecit:aliud est:qđ ad luce narra
tionē non ptinet:sed pariter narrat ab alijs trib⁹. GRE
GO.in home.Mystico aūt intellectu phariseus de falsa
iusticia psumens iudaicū populū:peccatrix mulier: sed ad
vestigia dñi veniens ꝛ plorās ꝯuersaz gētilitatē designat.
AMBRO.Uel pnceps huius seculi quidā leprosus est.
dom⁹ aūt simonis leprosi terra est:ergo domin⁹ ex illis su
perioribus locis descēdit i terrā:neqꝫ eni sanari potuissz hec
mulier q̄ spēm habet aīe vel ecclesie:nisi christus venisset
in terrā.Merito aūt spēm accipit peccatricis: qr christus
quoqꝫ formā peccatoris accepit:itaqꝫ si cōstituas aīam fi
deliter appropinquantē deo:nō peccatis turpib⁹ ꝛ obsce
nis:ſ; pie seruientē dei verbo:habentē imaculate fiduciaz
castitatis:ad ipm christi caput ascendit:Caput autē christi
de⁹ est:sed q caput nō tenet christi:ille pedes teneat.Pec
cator ad pedes:iust⁹ ad caput:habet tñ etiaz ea q̄ peccauit
vnguētū. GREGO.Quid aliud vnguēto nisi bon⁹ odor
opinionis exprimit:si igr recta opera agim⁹.qb⁹ opinione
boni odoris ecclaꝫ respergam⁹:qd in corpe dñi nisi vnguē
tū fundim⁹:Sz secus pedes mulier stetit:ꝯtra pedes eniz
dñi stetim⁹:cū in peccatis positi ei⁹ itinerib⁹ retinebamur.
ſ; si ad verā penitētiā post peccata ꝯuertimur:iā retro sec⁹
pedes stamus:qr eius vestigia seqmur quē ipugnabamus.
AMBRO.Defer ꝛ tu post peccata penitentiā : vbicūqꝫ
audieris christi nomē accurre. In cuiuscūqꝫ iteriorē domū
iesū itrasse cognoueris:ꝛ ipse festina: cū reppereris sapiaz:
cū reppereris iusticiā in aliquibus penetralib⁹ recumbētē
accurre ad pedes:hoc est vel extremam partem quere sa
pie:lachrymis ꝯfitere peccata.Et fortasse i ō non lauit pe
des suos christus:vt eos lachrymis nos lauem⁹.Bone la
chryme q̄ non solū nostrū pñt lauare delictū:ſ; etiā verbi
celestis rigare vestigiū:vt gressus eius nobis exuberēt.Bo
ne lachryme in quib⁹ nō solū redemptio peccatoꝝ: ſ; etiā
iustoꝝ refectio est. GREGO.Lachrymis enī dñi pedes
rigam⁹:si qbuslibet vltimis mēbris dñi ꝯpassionis affectu
inclinemur.Capillis pedes dñi tergim⁹:qñ sanctis eius q
b⁹ ex charitate cōpatimur:ex his que nobis supfluūt mise
remur. AMBRO.Expande etiā capillos:sterne ante eū
oēs corporis tui dignitates: nō mediocres capilli sunt qui
possūt pedes tergere christi. GREGO. Osculat mulier
pedes quos tersit:qđ nos quoqꝫ plene agim⁹ si studiose di
ligim⁹:quos ex largitate continemus: Potest quoqꝫ p pe
des ipm mysteriū incarnatiōis eius itelligi. osculamur igi
tur redemptoris pedes cū mysteriū incarnatiōis ei⁹ ex to
to corde diligim⁹.Unguento pedes vngim⁹:cuz ipsam hu
militatis eius potentiam sacri eloquij bona opinione pdi
camus.sed hoc etiam phariseus vidit:ꝛ inuidit : quia cum
iudaicus populus gentilitatē deū predicare conspicit: sua
apud se malitia tabescit:sic autez phariseus retunditur: vt
per eum pfidus ille populus ostendatur: quia videlicet i
fidelis ille popul⁹ nec ea que extra se erant:vnq̄ pro dño
tribuit.Conuersa aūt gentilitas p eo non solum rex sub
stantiā:sed etiā sanguinē fudit.vnde pharisco dicit. Aquā
pedibus meis non dedisti:hec autē lachrymis riga.pe.me
os.Aqua quippe extra nos est:lachrymarum humor intra
nos est: Infidelis etiā ille populus deo osculuz non dedit:
quia ex charitate eum amare noluit:cui ex timore seruiuit
osculum quippe dilectionis est signū:vocata autē gentili
tas redemptoris sui vestigia osculari non cessat: quia i ei⁹
ꝯtinuo amore suspirat. AMBRO.Nō mediocris autē
hec meriti ē de q̄ dr:Ex quo intraui: nō cessauit osculari pe
des meos:vt aliud nisi sapiaz loq nesciat:nisi iusticiā dilige
re:nisi castitatē libare:nisi pudicitiā osculari .GREGO.
Phariseo autem dicitur:Oleo caput meuz non vnxisti: qr
ipsam quoqꝫ diuinitatis potentiā:in qua se iudaicus popu
lus credere spopondit:digna laude pdicare neglexit. Hec
āt vnguento vnxit pedes meos:qr dum icarnationis eius
mysterium gentilitas credidit:summa laude eius etiam
predicauit. AMBRO.Beatus qui potest ꝛ oleo vngere
pedes christi:sed beatior qui vngit vnguento:multoꝝ eniz
floꝝ in vnum collecta sparsit.ꝛ fortasse istud vnguentum
non posset alius nisi ecclesia sola deferre:que diuersi spira
minis inumerabiles hz flores.ꝛ ideo nemo potest tātū dili
gere quantum illa que in pluribus diligit. In domo āt pha
risei.i.in domo legis ꝛ prophete:non phariseus sed ecclesia
iustificat.Phariseus.n.non credidit:ista credebat.lex my
sterium non habet:quo occulta mundantur: ꝛ ideo quod i
lege minus est:consummatur in euangelio.Duo āt debito
res duo populi sūt:feneratori illi thesauri celestis obnoxij.
Non materialem āt feneratori huic debemus pecuniaz:ſ;
meritoꝝ examina:era virtutū: quarum merita grauitatis
pondere:iusticie spē:sono ꝯfessionis expēduntur. Nō me
diocris āt est iste denarius i quo regis imago format.veh
mihi si non habuero quod accepi:aut qr difficile quisq̄ est
qui feneratori huic debitū integrū possit exoluere.veh mi
hi si non petiero concedi mihi debituz.Sed quis est popu
lus iste qui amplius debet:nisi nos quibus amplius credi
tum est: Illis credita sunt eloquia dei.nobis creditur vir
ginis part⁹ hemanuel.i.nobiscū deus: domini crux: mors:
resurrectio:itaqꝫ non est dubium ꝙ plus debet qui plus ac
cipit ſ; hoies.plus fortasse offendit:qui plus debuerit.Sz
p misericordiaz dñi causa mutatur:vt amplius diligat qui
amplius debuit:si tñ gratiam cōsequatur.Et ideo quoniaz
nihil est quod digne deo referre possimus. veh mihi ꝛ si ñ
dilexero. Reddamus ergo amorem pro debito:amplius
enim diligit cui donatur amplius.

Cap. VIII.

Et factū ē deinceps et ipse iter faci
ebat per ciuitates et castella predi
cās et euāgelizās regnū dei:et duo
decim cū illo: et mulieres aliq̄ que
erant curate a spiritib⁹ malignis et
ifirmitatib⁹:maria q̄ vocat magdalene:de q̄ sep
tem demonia exierāt:et ioanna vxor chuze pro
curatoris herodis ꝛ susanna et alie multe q̄ mi
nistrabat ei de facultatibus suis.

HIERO.Qui celitus descendit vt exēplū fieret nobis
ꝛ forma:instruit nos nō pigritare in docendo. vnde dr: Et
fcm̄ est deinceps ꝛ ipse iter faciebat per ciuitates ꝛ castel
la predicans ꝛ euangelizans regnū dei. GREGO.nazā
zen⁹.Uadit quippe de loco in locum:nō solum.vt plēs lu
cret:sed etiā ut multa dedicet loca.Dormit laborat: ut sō
nū ꝛ laborē sanctificet.plorat:vt det pciū lachrymis:predi
cat celestia:vt audiētes exaltet. TITVS.Qui eni de ce
lo ad terrā descendit:ānunciat habitantibus terraz regnū
celeste:vt terraz in celum conuertat.Quis aūt pdicare de
bebat regnū dei:nisi filius dei cuius est regnuz.venerunt
plures prophete:non tamen predicauerunt regnū celorū.
nam qualiter eorum que non viderunt sermonē pretēde
rēt: ISIDO.abbas.Hoc autē regnū dei aliquibus vide
tur altius ꝛ melius regno celesti: quibusdam vo vnum ꝛ
idem ſm essentiam sed diuersimode nominari: aliquādo
quidē regnū dei a regnante:aliquando autē regnū celoꝝ a
subditis angelis ꝛ sanctis qui celi dicunt. BEDA.Mo
re aūt aquile prouocantis ad volandum pullos suos domi
nus pedetentim discipulos suos ad sublimia erigit.Siqui
dem primo docet in synagogis ꝛ miracula facit:ex his duo
decim quos apostolos nominat elegit:postmoduz omnes

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

predicans secu3 ducit. vnde sequitur. Et duodecim cũ illo.
Non docẽtes aut pdicãtes: s3 istruẽdi ab eo. Ne aũt femi-
neus sex⁹ phiberi videref seq christũ subdif: Et mulieres
aliq̃ q̃ erant curate a spiritib⁹ malis ⁊ ifirmitatibus. Ma-
ria q̃ vocaf magdalena de q̃ septẽ demonia exierãt. BE-
DA. Maria magdalena ipsa est cui⁹ tacito noĩe proxima
lectio penitentiã nominat. Na3 pulchre euãgelista vbi eã
cũ domino iter facere cõmemorat: noto hãc vocabulo ma
nifestat. vbi vero peccatricẽ s3 penitẽtẽ describit mulierez
generaliter dicit: ne nomen tante fame prisci erroris nota
fuscaret: de q̃ demonia septẽ exisse referunf. GREGO.
in home. Quid enĩ per septẽ demonia nisi vniuersa vitia i-
telliguntur? Quia enĩ septẽ diebus omne tẽpus cõprehen-
dif: recte septenario numero vniuersitas figuraf. Septẽ
ergo demonia maria habuit: q̃ vniuersis vitijs plena fuit.
Sequif: Et ioãna vxor chuze procur. hero. ⁊ susanna ⁊ alie
multe que ministra. ei de facultatibus suis. HIERO. con
tra vigilantiũ. Consuetudinis iudaice fuit. nec ducebaf in
culpã more gentis antiquo: vt mulieres de substantia sua
victum atq3 vestitum pceptoribus darent: hoc q2 scanda-
lum facere poterat in nationibus paulus se abiecisse cõme
morat. Ministrabant aũt domino de substãtia sua: vt me
teret eoꝝ carnalia cuius ipse metabãt spiritalia: nõ ꝙ indi
geret cibis dominus creaturaꝝ: sed vt typũ ostẽderet ma
gistroꝝ: ꝙ victu atq3 vestitu de discipulis deberent esse cõ
tenti. BEDA. Interpretatur aũt maria amaꝝ mare pro
pter penitentie rugitum. Magdalena turris: vel meli⁹ tur
rensis: a turre de qua dicif: Factus es spes mea, turris for-
titudinis: a facie inimici. Ioãna dominus gratia ei⁹: vel do
minus misericors interptatur: videlicet quia ei⁹ est omne
quod viuimus. Si autem maria mundata a sorde vitioꝝ
ecclesiam de gentibus insinuat: cur non ioanna eandem
designat ecclesiam: quondam idoloꝝ cultui subditã? Na3
quilibet malignus spiritus dum pro regno diaboli facit: q̃-
si herodis procurator existit. Interpretatur susanna liliu3
aut gratia eius propter odoriferꝝ celestis vite candorẽ au-
reumq3 interne dilectionis ardorem.

¶ Cum aũt turba plurima cõueniret ⁊ de ciuita
tibus properarẽt ad eum: dixit per similitudinez
Exijt qui seminat: seminare semen suum. Et dũ
seminat: aliud cecidit secus viam: ⁊ conculcatũ
est ⁊ volucres celi comederũt illud. Et aliud ce
cidit supra petram ⁊ natum aruit: quia nõ habe
bat humorez. Et aliud cecidit inter spinas ⁊ sil'
exorte spine suffocauerũt illud. Et aliud cecidit i
terram bonam: ⁊ ortum fecit fructu3 centuplũ.
Hec dicẽs clamabat: Qui habet aures audiẽdi
audiat. Interrogabãt aũt eu3 discipuli eius que
esset hec parabola? Quib⁹ ipse dixit: Vobis da
tum est nosse mysteriũ regni dei: ceteris autem
in parabolis vt vidẽtes nõ videãt: ⁊ audiẽtes nõ
intelligãt. Est autem hec parabola: Semẽ ẽ ver
bum dei. Quod aũt secus viã: hi sũt qui audiũt:
deinde venit diabolus ⁊ tollit verbum de corde
eorum ne credentes salui fiant. Nã qd supra pe
trã: hi sũt qui cũ audierit cũ gaudio suscipiũt ver
bũ. Et hi radices nõ hñt. q2 ad tps credũt ⁊ i tpe
tẽtatiõis recedũt. Qd ãt i spinas cecidit: hi sũt q
audierũt: ⁊ a sollicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ volupta
tib⁹ vite eũtes suffocãt ⁊ nõ referũt fructũ. Qd
autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bo
no ⁊ optimo audientes verbum retinent ⁊ fru-
ctũ afferunt in patientia.

THEOPHI. Q2 dauid in psona xpi pdixerat: aperiã in
parabolis os meũ: hic dñs iplet. vñ dr. Cũ aũt tur. plu. ꝯue.
⁊ de ciuita. ppe. ad eũ: dixit p siltudinẽ. Loqtur aũt dñs p
siltudinẽ: pmo qdẽ vt attẽtiores faceret auditores: ꝯsue-
uerũt. n. hoĩes in obscuris se exercitare: ⁊ spernere manife-
sta. deide, vt nõ caperẽt idigni q̃ mystice dicebanf. ORI-
GE. Et iõ signãter dr. Cũ turba plurima ꝯueniret. Non. n.
sunt multi: sed pauci qui p artã viã incedunt: ⁊ qui iueniũt
viã q̃ ducit ad vitã. vnde mattheus dicit ꝙ extra domũ do
cebat p parabolas: s3 itra domũ parabolã discipulis expo-
suit. EVSE. Satis aũt ꝯgrue xps pmã pponit parabolã
multitudini: nõ solũ tunc astãtiũ: s3 etiã futuroꝝ post illos
iducentẽ ad audiẽtiã verboꝝ suoꝝ cum dicit. Exijt q semi-
nat seminare semẽ suũ. BEDA. Satorẽ istũ nullum me-
lius ꝙ filium dei itelligere possumus: qui de sinu pris qua
creature nõ erat accessus egrediẽs: ad hoc venit in mũdũ
vt testimoniũ perhiberet veritati. CHRY. Exijt autẽ q
vbiq3 est nõ localiter: s3 p amictũ carnis nobis appropinqua
uit. Decẽter autẽ aduẽtum ppriũ xpus exitũ nominat. era-
mus. n. exclusi a deo: ⁊ sicuti cõdẽnati ⁊ rebelles regi eiecti
sunt: qui vero cũ recõciliare vult eos: exeundo ad ipsos ex-
tra cum eis loqtur: donec dignos iam factos aspectu regio
eos introducat: sic etia3 xpus fecit. THEOHPI. Exijt
autẽ nunc non vt agricolas pderet: aut cõbureret terrã: s3
exijt seminare. sepe. n. agricola qui seminat ob aliã causam
exijt non solũ vt seminet. EVSE. Exiuerũt autẽ nõnulli
a patria celesti ⁊ ad homines descẽderunt: non tamẽ vt se-
rerẽt: neq3. n. satores erant: s3 administratorij spiritus in mi
nisteriũ missi. Moyses etiã ⁊ pphete post eum nõ inserue
runt hominibus mysteria regni celoꝝ: s3 retrahẽdo insipiẽ
tes ab errore neqtie ⁊ idoloꝝ cultu: quasi colebant animas
hominu3 ⁊ in noualia redigebant. Solus autẽ omnium sa-
tor verbum dei exiuit euãgeliçaturus noua semina: scilicet
mysteria regni celoꝝ. THEOPHI. Non cessat aũt dei
filius semper in nostris animabus seminare: non solũ cum
docet: s3 etiã cum creat in nostris animabus seminat semi-
na bona. TYTVS. Exijt aũt vt seminaret semẽ suũ: nõ
autẽ accepit verbũ quasi mutuatũ: cum ipse naturaliter sit
verbũ dei viui. Non est igitur suũ ppriũ semẽ pauli vel ioã
nis: sed habẽt cum acceperint. Christus autẽ habet propriũ
semẽ pferẽs doctrinã ex sua natura. vnde ⁊ iudei dicebãt:
qualiter hic litteras nouit: quas non didicit. EVSE. Do-
cet igif duos esse gradus eoꝝ qui recipiunt semina: pmum
quidẽ eoꝝ qui digni facti sunt vocatione celesti: sed labun-
tur a gratia ppter negligẽtia3 ⁊ torporẽ. secundũ vero mul
tiplicãtiũ semẽ in bonis fructibus. Ponit aũt fm mattheũ
tres differẽtias in quolibet gradu. Nã qui corrũpunt semẽ
non similẽ habẽt pditionis modũ: ⁊ qui ab eo fructificant:
non equam recipiunt copiam. Sane actiones perdẽtium
ostendit semen. Quidam. n. cum non peccauerint: suis aia-
bus insita sibi semina salubria pdiderunt subtracta ab intẽ
tione ⁊ memoria eoꝝ per spiritus malignos ⁊ demones: q
volant per aerẽ vel viros fallaces ⁊ callidos que volatilia
nũcupauit. Vñ subdit. Et dũ seminat: aliõ cecidit sec⁹ viã.

THEOPHI. Nõ dixit ꝙ seminans piecit aliud secus
viam: sed ꝙ semen cecidit. Qui enim seminat docet rectu3
sermonez: sed sermo diuersimode cadit in audiẽtes: vt qui
dam eorum via dicantur: Et cõculcatum est: ⁊ volucres ce
li comede. illud. CYRIL. Arida enim est ⁊ inculta quo-
dammodo omnis via: eo ꝙ a cunctis conculcatur: ac nihil
ex seminibus humatur in ea. Sic igitur habentes cor indo
cile nõ penetrat diuina monitio: vt possit laudẽ germinare

virtutum: sed tales sunt via frequẽtata imundis spiritib⁹.
Sunt iterum aliqui leuiter gerentes fidẽ in se quasi i ver-
boꝝ simplicitate: horum fides caret radice: de qb⁹ subdif:
Et aliud ceci. supra petra3 ⁊ natũ aruit: q2 nõ habe. humo.
BEDA. Petram dicit duꝝ ⁊ indomitũ cor. hoc est autẽ
humor ad radicẽ seminis: qd iuxta aliam parabolam oleũ
ad lampades virginũ nutriendas. i. amor ⁊ pseuerãtia vir
tutis. EVSE. Sunt etiam aliqui qui per auariciã ⁊ appe
titũ voluptatum ⁊ mundanas sollicitudines quas quidã
spinas nuncupant immissum sibi semen suffocari fecerũt:
de quibus subditur: Et aliud ceci. iter spi. ⁊ simul exor. spi-
ne suffocauerunt illud. CHRY. Sicut enim spine non
permittunt oriri semen: sed ex condẽsatione suffocant im-
missum sic sollicitudines vite presentis semen spiritale
fructificare nõ sinunt. increpandus aũt esset agricola q su
per sensibiles spinas ⁊ petrã ⁊ viam seminaret. Non enim
possibile est petrã terra3 fieri: nec viam nõ esse viã: nec spi
nas nõ esse spinas. in rõnalibus autẽ secus est. Possibile ẽ
enim petram conuerti in terrã pinguẽ. ⁊ viam non concul
cari: ⁊ spinas dissipari. CYRIL. Sunt aũt terra pinguis
⁊ ferax: anime honeste ⁊ bone: que in profundo suscipiunt
verbi semina ⁊ retinent ⁊ fouent. Et quantũ ad hoc subdi-
tur. Et aliud cecidit in terram bonã: ⁊ ortum fecit fructu3
centuplũ. Cum enim in mentẽ mundam ab omnibus per
turbantib⁹ verbum diuinum infunditur: tunc immittit ra
dices in profundum: ⁊ germinat tanq3 spica: ⁊ conueniẽter
perficitur. BEDA. Fructum enim cẽtuplum fructũ pfe
ctum dicit. nam denarius numerus p pfectione semp acci
pitur: quia in decẽ pceptis legis custodia continef. Denari
us autem numerus p semetipsu3 multiplicatus: in cẽtena
rium surgit. vnde centenarius magna pfectio significaf.
CYRIL. Que aũt sit sententia parabole: accipiamus p
eum qui eam composuit: vnde sequif: Hec dicens clama-
uit. Qui habet. au. audi. audiat. BASI. Audire ptinet ad
intellectum. vnde p hoc dominus excitat ad exaudiẽdu3
attende mentione3 eoꝝ que dicunf. BEDA. Quotiens
enim hec admonitio vel in euangelio vel i apocalypsi ioã-
nis interponitur: mysticũ esse quod dicitur: querendũq3 a
nobis intentius ostendif. vnde discipuli ignorantes salua-
torẽ interrogant. Sequif enim: Interrogabãt aũt eum di
scipuli eius que esset hec parabola. Nemo tamẽ putet fini
ta mox parabola discipulos hoc interrogasse: s3 vt marcus
ait cũ esset singularis interrogauerũt eu3. ORIGE. Est
autẽ parabola sermo quasi facti: nõ aũt facti iuxta qd dici-
tur: possibilis autẽ fieri reꝝ significatiuus p transumptio
nẽ eaꝝ que in parabola tradunf. Enigma vero est proces-
sus sermonis in his que dicuntur quasi facta: que tamẽ nõ
sunt facta: nec possibilia fieri: significant vo aliquid in oc-
culto: sicut qd dicif in libro iudicũ ꝙ ligna iuerunt vt vn-
gerent sibi regẽ. Non ẽ aũt ad litteras factũ qd dicif: Exi-
it qui seminat. sicut ea que narrat historia possibile tamen
fuit fieri. EVSE. Domin⁹ vero docuit eos cã3 quare tur
bis p parabolas loquebaf. vnde subditur. Quibus ipse di-
xit. Vobis est datum nosse mysterium regni dei. GRE-
GO. naçançenus. Cũ hoc audis: nõ introducas diuersas
naturas s3 quosdã hereticos q putant hos qdẽ esse pereũ-
tis nature: hos vo salubris. quosdã vo sic se habere vt eoꝝ
voluntas eos ducat ad pei⁹ vel meli⁹. Sed addas ei qd di-
cif: Vobis datũ ẽ. i. volẽtib⁹ ⁊ similiter dignis. THEO-
PHI. His aũt qui sunt indigni tantis mysterijs obscure
dicunf. vnde sequif: Ceteris aũt in parabolis: vt videntes
non videant: ⁊ audientes non intelligant. Videre enim se
putant: non vident autem: ⁊ audiunt quidẽ: sed non itelli-
gunt. Hui⁹ ergo gratia hoc eis christus abscondit: ne mai⁹
eis piudiciũ generetur si postq3 nouerint: christi mysteria
contempserint. Qui eni3 intelligit: ⁊ postea spernit: graui⁹
punietur. BEDA. Recte igitur in parabolis audiũt: qui
clausis sensib⁹ cordis: si curant cognoscere veritate3 obliti
eius qd dñs dixerat. Qui h3 aures audiẽdi audiat. GRE
GO. in home. Dñs ãt dignatus ẽ exponere qd dicebat: vt
sciam⁹ reꝝ significatiões qrere ẽt in his q̃ p semetips3 volu
it explanare. Seqtur. n. Est ãt hec parabola: Semen ẽ ver
bũ dei. EVSE. Destruentiũ ãt imissa semia suis aiabus
tres dicit esse cãs. Quida3. n. destruunt in se semen recõdi-
tu3: dantes leuiter auditũ volentibus fallere. de qbus sub-
dit: Quod ãt secus viã: hi sunt q audiũt: deide venit diabo
lus ⁊ tollit vbũ de corde eoꝝ: ne credentes salui fiãt. BE
DA. Qui. s. vbũ qd audiunt: nulla fide: nullo itellectu: nul
la saltẽ tẽtãde vtilitatis actiõe pcipere dignanf. EVSE.
Quidã vo cu3 in mẽtis pfundo nõ susceperint vbu3 dei: fa
cile extinguunf adueniente aduersitate. de qbus subditur.
Nã q supra petrã: hi sunt q cũ audie. cu3 gau. susci. ver. ⁊ hi
radi. nõ ha. qui ad tem. cre. ⁊ in tpo. tenta. recedunt. CY-
RIL. Cu3. n. intrant ecclesiã letanter attẽtant diuina my-
steria: s3 ex leui voluntate: vt ãt egressi sunt ecclesiã: obliui
scunf sacrarũ disciplinaꝝ: ⁊ si fides xpiana non fluctuet p-
manent. turbante vo psecutione pfuga3 hñt mentez: fides
eoꝝ caret radice. GREGO. in homel. Multi boni opis
initia proponunt: s3 mox vt fatigari aduersitatibus vel ten
tationibus ceperint: inchoata derelinquunt. Petrosa g ter
ra humorẽ non habuit: q̃ hoc qd germinauerat: ad fructus
pseuerantiã non pduxit. EVSE. Quidã vo suffocãt recõ
ditũ in eis semen diuitijs ⁊ illecebris: q̃si qbusda3 suffocan
tibus spinis. de qbus subdif: Qd ãt in spinis cecidit hi sunt
q audie. ⁊ a sollicitu. ⁊ diuit. ⁊ volup. vite eun. suffo. ⁊ ñ refe.
fructu3. GREGO. in home. Mireꝝ quõ dñs diuitias spi-
nas interptatus sit: cũ ille pungant iste delectẽt: ⁊ tñ spine
sunt: q2 cogitationũ suaꝝ punctionibus mentez lacerant: ⁊
cũ vsq3 ad peccatũ ptrahunt: q̃si inflicto vulnere cruentãt.
Duo ãt sũt q̃ diuitijs iungit: sollicitudines: ⁊ voluptates: q2
p cura3 mentẽ opprimunt: ⁊ p affluentiã resoluũt. suffocãt
ãt semen: q2 iportunis cogitationibus guttur mentis stran
gulant: ⁊ dum bonum desideriu3 intrare ad cor non sinũt:
quasi aditum vitalis flatus vetant. EVSE. Hec ãt ex p-
uisione a saluatore predicta sunt. Sic ãt se hre patefacit ef
fectus: non. n. aliter aliqui a verbo diuini cultus deficiunt:
nisi fm aliquem modoꝝ predictoru3 ab eo. CHRY. Et
vt plura breuibus comprehendam. hi quidem tanq3 negli
gentes audire: hi tanq3 delicati ⁊ debiles. hi vero tanq3 ser
ui facti voluptatis ⁊ rerum mundi a bono desistunt. Bon⁹
ẽt ordo vie: petre: ⁊ spinaꝝ: opus est primo memorie ⁊ cau-
tele: deinde fortitudinis: ꝯñter contemptus pñtium. Con-
sequenter ponit bonam terram contrario mõ se habentez
ad viã ⁊ petram ⁊ spinas cũ subdit: Qd ãt in terram bona3
hi sunt q in corde bono ⁊ optimo verbũ retinent: ⁊ fructu3
afferunt in patientia. Nã qui secus viam positi sunt. non re
tinent verbũ: sed rapit eis semen diabolus. q vo sunt in pe-
tra: non sustinent in patientia tentationis insultũ pp imbe
cillitate3: qui vo sunt in spinis nõ fructificãt s3 suffocantur.

GREGO. in home. Terra ergo bona fructũ p patientiã
reddit: q2 nulla sunt bona que agimus: si non equanimiter
ẽt proximoꝝ mala toleramus. fructum ergo p patientiam
reddunt. q2 cũ humiliter flagella suscipiũt post flagella ad
requiem sublimiter cum gaudio suscipiuntur.

¶ Nẽo ãt lucernã accẽdẽs opit eã vase: aut subt⁹
lectũ ponit: s3 supra cãdelabrũ ponit: vt intrãtes
videãt lumẽ. Nõ ẽ. n. occultũ qd nõ mãifestef:
nec abscõditũ qd nõ cognoscaf: ⁊ i palã veniat.
Videte ergo qd audiatis. Qui. n. h3 dabif illi: ⁊
quicunq3 nõ habet: etiam quod putat se habere

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

aufcretur ab illo.

BEDA. Quia supra dixerat aplis. Uobis datū est nosse mysteriū regni dei ceteris aūt in pabolis. nūc ostēdit p eos aliqñ etiā ceteris idē mysteriū eē reuelandū dicēs: Ne.au. lu.accē.ope.eā vase.aut sub.le.po.s; su.cāde.po.ut itrā.vi. lumē. EVSE. q.d. Sic lucerna accēdit vt luceat: non vt operiat sub modio vł lecto sic ēt secreta regni celoꝝ in pabolis edita: q̄uis lateāt alienos a fide: nō tñ penes oēs manifestū habebūt sensu;. vñ subdit: Nō enī est oc. qđ nō ma ni.ne.abscō.qđ nō co.ꝛ ī pa.veniat.q.d. q̄uis plima ī pabolis dicta sūt: vt vidētes nō videāt: ꝛ audiētes nō itelligāt, ꝑpter sui icredulitatē: totꝰ tñ s̄mo patebit. AVGV. de q. euā. Uel aliter: Totā his verbis typice docet fiduciā pdicandi: ne qs timore carnaliū incōmodoꝝ lucē scie abscondat. vasis enī ꝛ lecti noīe carnē: lucerne aūt vocabulo verbū designat: qđ ob metū carnaliū incōmodoꝝ occltat: qui ipam carnē ꝑponit manifestatiōi veritatis: ꝛ ea q̄si operit verbū: qui pdicare trepidat. Supra cādelabru; aūt ponit lucernā qui corpus suū ministerio dei subycit: vt supior sit pdicatio veritatis: ꝛ inferior seruitꝰ corporis. ORIGE. Sed ꝛ qui vult adaptare lucernā perfectioribꝰ christi discipulis: psuadebit nobis per ea que dicta sunt de ioanne: qm̄ ipse erat lucerna ardens ꝛ lucens: non decet ergo eū q lucernā rōnalem accendit in aīa: abscondere eā sub lecto vbi qs requiescit: nec sub aliquo alio vase: qꝛ q facit hoc nō puidet intrantibus domum qbꝰ lucerna paraē: s; oportet superponere candelabro. i. omni ecclesie. CHRY. Hoc aūt dicens inducit eos ad vite diligentiā docens eos strennuos esse quasi expositos aspectibꝰ omnium ac pugnātes in mundo quasi in theatro. q.d. ne cōsideretis q manemꝰ in modica parte mundi: eritis enī omnibus noti: quia tantā virtutē impossibile est latere. MAXI. Uel forsan seipsu; appellat dñs lucernā radiantē cunctis habitātibꝰ domū. i. mundū: cū sit naturaliter deus: ꝛ factus dispensatiue caro: ꝛ sic quasi lux ad instar lucerne retineē ī testa carnis per media; animam: sicut p lychinū ignis ī testa lucerne. Uocat aūt cādelabrū ecclesiā: supra quā verbū diuinū effulgēs: quasi quandā domū illuminat radijs veritatis. Dixit aūt similitudinarie vas aut lectū corporalē cultū legis sub quo ɔtineri nō vult. BEDA. Instāter āt nos dñs docet verbo auscultare: vt etiā ꝛ nostro illud pectore cōtinue ruminare: ꝛ alieno eructare sufficiamꝰ auditui. vnde seqē: Uidete ergo qđ audiatis. Qui enī ha.da.il. ꝛ quicunq; non ha.etiā qđ pu.se ha.aufe.ab illo. q.d. tota intentione verbo quod auditis operam date: quia qui amorē habet vbi: dabitur illi ꝛ sensus intelligendi quod amat: at qui verbi audiendi amorē nō habet: ꝛ si vel naturali igenio: vel litteratorio se callere putauerit exercitio: nulla sapientie dulcedine gaudebit. Sepe eni; desidiosus igeniū accipit: vt de negligentia iustius puniatur: quia quod sine labore asseq potuit: scire contemnit: ꝛ nōnunquā studiosus tarditate itelligentie pmiē: vt eo maiora pmia retributiōis iueniat: quo magis studio inuenitionis elaborat.

¶ Uenerūt aūt ad illum mater ꝛ fratres eius: ꝛ nō poterant adire eum pre turba. Et nunciatu; ē illi: Mater tua ꝛ fratres tui stāt foris volētes te videre. Qui respōdēs dixit ad eos: Mater mea ꝛ fratres mei hi sūt q verbū dī audiūt ꝛ faciunt.

TYTVS. Derelictis cognatis carnalibus dominus insistebat doctrine paterne: quia vero desiderabatur propter absentiam accedunt ad eum. vnde dicitur: Uene. au.ad illum ma. ꝛ fra.eius. ꝛ non pote.adi.eum pre turba. Si audiueris de fratribus domini adduce pietatem: ꝛ intellige gratiam. nullus enim s̄m diuinitatē saluatoris frater est: vnigenitus.n.est: s; pietatis gratia cōmunicauit nobis in carne ꝛ sanguine: ꝛ factus ē frater noster cū esset nāliter deus. BEDA. Fratres tñ dñi s̄m carnē dicunē: nō filij beate Marie genitricis dei s̄m heluidiū: nec filij ioseph de alia vxore s̄m quosdā putandi sunt: s; eoꝝ potius intelligendi sunt ēt cognati. TYTVS. Putabant āt fratres eius: q cū eoru; audiret presentiā dimitteret populū reueritus maternū nomen: ꝛ flexus amore materno. vnde sequtur. Et nuncia.est il. Mater tu. ꝛ frat.tu.fo.stāt vo.te videre. CHRY. Considera q̄le erat astante ei toto populo: ꝛ ab ore eius pendente iā inchoata doctrina: eū foras extrahere. Ob hoc dñs q̄si increpando respondit. Seqtur: Qui respon.di.ad eos. Mater me. ꝛ fra.me.hi sūt: q ver.dei au. ꝛ faciunt. AMBRO. Moralis magister q ō se ceteris pbet exēplum: pscripturus ceteris qm̄ qui non reliqrit prē; aut matrē suam: non est filio dei dignus sentētie huic ipse primus se subycit: non q materne refutet pietatis obsequia. ipsius.n. preceptū est: q non honorificauerit patrem ꝛ matre; morte moriatur: s; qꝛ paternis se mysterijs ampliꝰ q̄; maternis affectibus debere cognoscit. neq; tñ iniuriose refutanē parentes: s; religiosiores copule mentiū docētur esse q̄; corporꝫ: ergo hic non vt qdā heretici tendiculas aucupantur mater negaē: que ēt de cruce agnoscitur: s; necessitudini corporali pscriptoꝝ celestiu; forma pfertur. BEDA. Hi igitur qui verbū dei audiunt ꝛ faciunt mater dñi vocātur: eo q illū quotidie suo exēplo vel dicto quasi parturit in cordibus proximoꝝ: fratres quoq; sunt eius: cum ꝛ ipsi faciant voluntatē patris eius q in celis est. CHRY. Non āt hoc dixit increpando matrē: s; eam plurimu; adiuuādo. Nā si erga ceteros sollicitus erat: vt generaret eis de se debitam opinionē: multo magis erga matrē: non aūt eleuasset eam ad illa fastigia: si semper expectaret honorari ab eo tanq̄; a filio: nō aūt eum dñ; reputaret. THEOPHI. Quidam vero hoc sic intelligunt: q xp̄o docēte quidam inuidentes: subsanantes eu; super doctrina eius dixerunt. Mater tua ꝛ fratres tui stant foris volentes te videre: tanq̄; pp hoc ignobilem eum demonstrarent. ꝛ ideo qui mentem eorum cognouit: sic eis respondit: qm̄ nō nocet vilis consanguinitas: sed si ignobilis quis existat: audiat aūt verbum dei: ipsu; consanguineum reputat: qꝛ tñ audire solum neminem saluat: sed magis condemnat. subiungit: Et faciunt. Decet.n. audire ꝛ facere. verbum autem dei dicit suam doctrinam quecunq; enim ipse dicebat: patris erāt. AMBRO. Mystice autem nō debuit foris stare qui christu; querebat. Unde ꝛ ille ait: Accedite ad eum ꝛ illuminamini. Si enim foris stant: nec ipsi agnoscuntur parentes: ꝛ propter nostrum fortasse non agnoscūtur exemplū: quemadmodū nos nō agnoscimur si foris stemus. Illud quoq; intelligere non abhorret: qꝛ per figuram parentum demōstrat iudeos: ex quibus est christus s̄m carnē: ecclesiamq; synagoge credidit preferendā. BEDA. Intus.n. eo docente venientes intrare nequeunt: cuius spiritaliter intelligere dicta negligunt poccupans āt turba intrauit in domu;: qꝛ differente iudea gentilitas confluxit ad christum. foris autem stantes volunt christum videre: qui spiritalem in lege sensu; querentes sese ad custodia; littere foris fixerūt. ꝛ quasi christum potius ad docenda carnalia cogunt exire q̄; se ad discenda spiritalia consentiunt intrare.

¶ Factum est autē in vna dierū: ꝛ ipse ascendit i vnā nauiculā: ꝛ discipli eiꝰ: ꝛ ait ad illos. Trāsfretemꝰ trans stagnum. Et ascenderūt. Et nauigantibꝰ illis obdormiuit. Et descendit pcella vēti i stagnū: ꝛ ɔpellebāē: ꝛ piclitabāē. Accedētes āt suscitauerūt eū dicētes: pceptor pimꝰ. At ille surgens increpauit vētum ꝛ tempestatē aque et cessauit: ꝛ facta est trāquillitas. Dixit autē illis. Ubi est fides vestra? Qui timētes mirati sūt ad inuice; dicentes: Quis putas hic est? Quia ꝛ vētis et mari imperat: et obediunt ei?

CYRIL. Quia discipuli omnes beneficiatos a xp̄o videbāt: decebat etiā ipsos sensim in bñficijs xp̄i delectari: non .n. sūt qs ɔsiderat: q fūt in alienis corporibꝰ ꝛ in suo: ꝛ ideo dñs discipulos ꝛ mari ꝛ vētis exposuit. vñ dr: Factū est autē in vna dieꝝ: ꝛ ipe ascēdit in vnā nauiculā: ꝛ discipuli eius: ꝛ ait ad illos. Transfretemus trans stagnum. ꝛ ascēderunt. CHRY. Uitans qdē lucas q̄stionē q sibi fieri posset de tēpoꝝ ordine: dicit eū in vna dieꝝ itrasse nauiculā. CYRIL. Si aūt vigilāte dño accidisset tēpestas vel nō timuissent discipuli: vel nō exhortuissent: vel nō credidissent eū posse tale aliqđ facere. Quapropter dormit pstās tps timori. Sequitur.n. Nauigātibus aūt illis obdormiuit. ꝛ descē. pcel.vē.in stagnū. AMBRO. Supra habes qꝛ pnoctabat in orone: quō hic in tēpestate dormit? s; exp̄miē securitas tēpestatis: quō oībꝰ timētibꝰ solus itrepidus quiescebat: s; quiescebat corporis somno cū intēderet diuinitatis mysterio: nihil.n. sine vbo fit. CYRIL. Cū magna aūt dispēsatione videē eē pactū: ne mox postq̄; tēpestas iuadere cepit nauiculā: q̄reret ab eo suffragiū. S; postq̄; malū inualuit: vt manifestior fiat diuine maiestatis ptās. vñ dr. Et cōpellebanē ꝛ piclitabanē. Qđ qdē dñs pmisit exercitationis gratia vt cū ɔfessi fuerit piculū: cognoscāt miraclī magnitudinē. Unde postq̄; magnitudo piculi in itolerabilē metū eos vrgebat: tanq̄; aliā spe; nō hñtes salutis: nisi solū ip; dñ; virtutū eū excitauerūt. Seqtur. Acced.au.susci.eum dicētes. Preceptor pimus. AVGV. de cō.euā. Matthēꝰ qdē dicit. Dñe salua nos pimus. Marcꝰ aūt: Magr̄ nō ad te attinet: qꝛ pimꝰ? Eadē aūt ē snīa excitātiū dñ; volētiūq; saluari. Nec opꝰ est q̄rere: qđ hoꝝ potiꝰ xp̄o dcm̄ sit: siue.n. aliqđ hoꝝ triū dixerit: siue alia vba q̄ nullus euāgelistaꝝ cōmemorauit: tantūdē aūt valētia: qđ ad rē itereſt: q̄q̄; etiā hoc fieri potuerit: vt pluribꝰ eum excitātibꝰ oīa hec: aliud autē ab alio diceret. CYRIL. Nō aūt erat poſe eos pire existente eū eis oīpotēte. vñ ilico surgit xp̄s q hꝫ oīum ptātē: ꝛ sedat ɔfesti pcellā ꝛ vētoꝝ ipetū: ꝛ cessauit tēpestas: ꝛ fcā est trāquillitas: in quo ostēdit se deum eē: cui in psalmo dr. Tu dñaris ptāti maris: motū aūt fluctuū eiꝰ tu mitigas. BEDA. Sic igiē in hac nauigatiōe dñs vtrāq; vniꝰ eiusdēq; psone nā; oñdit dū is q vt hō dormit in naui furorē maris vt deus vbo coercet. CYRIL. Simul autē cū tēpestate aqꝝ: soluit tēpestatē aīaꝝ. vñ sequitur. Dixit aūt illis. Ubi est fides vr̄a? In quo vbo oñdit q timorē nō facit tētationū iductio: s; ibecillitas mētis: Sicut.n. auꝝ pbaē in igne: sic in tētationibꝰ fides. AVGV. de cō.euā. Hoc autē ab alijs euāgelistis alijs vbis dcm̄ est. Matthēꝰ.n. dicit eū dixisse. Quid timidi estis modice fidei? Marcꝰ aūt ita dicit. Quid timidi estis: ne dum habetis fidē. i. illā pfecta; velut granum synapis. hoc ergo ꝛ ille ait. Modice fidei. Lucas aūt. Ubi est fides vestra? Et totu; qdē dici potuit. Quid timidi estis? Ubi est fides vestra? Modice fidei. vnde aliud hic: aliud ille cōmemorat. AMBRO. Pacata igiē tēpestate ad iperiū xp̄i discipuli stupefacti miraculo susurrabāt adinuicē. vñ sequiē. Qui timētes mirati sūt adinuicē dicētes. Quis putas hic est quia ꝛ ventis iperat ꝛ mari: ꝛ obediunt ei? Nō aūt discipuli vt ignorātes eū hoc dixerūt adiuicē. Nouerāt.n. eū deū esse ꝛ filiū dei iesum. admiranē āt in ate potestatis abūdātiā: ꝛ diuinitatis gloriā: q̄uis similis nobis esset ꝛ visibilis s̄m carnē. vñ dicunt: Quis est hic. i. qualis ꝛ q̄tus ꝛ in q̄ta virtute ꝛ maiestate? Imperiosum eni est opus: dñatiuū pceptū: nō seruilis petitio. BEDA. Uel nō discipuli s; naute ꝛ alij miranē q in naui erāt. Allegorice āt mare vel stagnū tenebrosus ē ꝛ amarꝰ mūdi estꝰ. Nauicula arbor crucis: cuius bñficio fideles adiuti emersis mūdi fluctibꝰ obtinēt littus prie celestis. AMBRO. Itaq; dñs: q se itelligit pp diuinū in terras mysteriū venisse: relictis nauē ascēdit parētibꝰ. BEDA. Ascēdūt āt ꝛ discipuli admoniti cū eo. vñ ipse ait: Siqs vult post me venire abneget semetip;: ꝛ tollat crucē sua;: ꝛ sequaē me. Discipulis nauigātibꝰ. i. fidelibus seculū calcātibꝰ: ꝛ futuri secli aīo quiete; meditātibꝰ: ꝛ p scīspūs flatū: vel ēt pprij remigij conatū ifidos mūdi fastus certati; pꝰ terga iactātibꝰ: subito obdormiuit dñs. i. aduenit tps dñice passiōis: ꝛ dscendit pcella: qꝛ dño somnū mortis in cruce subeūte: fluctꝰ psecutionū demōiacis flatibꝰ excitati exurgūt. fluctibꝰ āt ñ dñi patiētia turbaē: s; discipuloꝝ ibecillitas ɔcutiē ꝛ trepidat: q suscitarūt dñm: ne eo dormiēte percāt: qꝛ cuius mortē viderāt: resurrectionē optant: q̄ si differreē: ipsi i ppetuū perirēt. Uñ surgēs increpat ventū: qꝛ celeri resurrectiōe p mortē destruit supbiā diaboli q habebat iperiū mortis. Tēpestate; āt aque facit cessare: qꝛ rabiē iudeoꝝ morti eiꝰ isultātiū resurgēs labefacit. AMBRO. Et aduertas sine tētatiōe neminē posse ex h vite curriculo demigrare: qꝛ exercitiū fidei tētatio ē. Subiecti igiē sumꝰ neqcie spiritał pcellis: s; q̄si puigiles naute gubernatorē excitemꝰ q nō huiat: s; impet vētis: q ꝛ si ia; nō dormiat sui corpis somno: caueamus tñ ne nr̄i corpis somno nobis dormiat ꝛ qescat. Bñ āt arguunē q pñte xp̄o timebāt: cū vtiq; ibi aderat q pire nō posset. BEDA. Cui silē ē: q post mortē disciplis apparēs exprobrauit incredulitatē eoꝝ: ꝛ sic tumidis gurgitibus sedatis: patefecit cunctis potentiam sue diuinitatis.

¶ Et nauigauerunt ad regionem gerazenorum que est contra galileam. Et cū de naui egressus esset ad terram: occurrit illi vir quidam q habebat demoniū iā temporibus multis: ꝛ vestimēto non induebatur: neq; in domo mācbat: sed i monumentis. Is vt vidit iesum: pcidit ante illū ꝛ exclamans voce magna dixit. Quid mihi ꝛ tibi ē iesu fili dī altissimi? Obsecro te ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui immūdo: vt exiret ab homine. Multis eni; temporibus arripiebat illu;: ꝛ vinciebatur cathenis et compedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a demonio in deserto. Interrogauit autem illum iesus dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio. Quia intrauerant demonia multa in eū. Et rogauerunt illu; ne imperaret illis vt i abyssum irent. Erat aute; ibi grex porcorum multorum pascentiū in monte: et rogabant eū vt pmitteret eis in illos igredi. Et pmisit illos. Exierūt ergo demonia ab homine: et intrauerunt in porcos: et impetu abijt grex per preceps in stagnu; et suffocatus est. Quod vt viderunt factū q pascebant fugerunt: et nūciauerunt in ciuitatē et i villas. Exierunt aute; videre quod factū est. et venerunt ad iesum: et inuenerunt homine; sedētem a quo demonia exierāt: vestitū ac sana mēte ad pedes eiꝰ: et timuerūt. Nūciauerūt āt illis et qui viderāt: quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gerazenorũ: vt discederet ab ipsis: qꝛ magno ti
more tenebãt. Ipse aũt ascẽdẽs naui reuersus ẽ
Et rogauit illũ vir a quo demonia exierãt vt cũ
eo eẽt. Dimisit ãt cũ iesus dicẽs: Redi i domũ
tuã: ꝛ narra quanta tibi fecit deꝰ. Et abijt p vni
uersam ciuitatẽ pdicãs quanta fecisset illi iesus.
CHRY. Saluatoꝛ nauigando vna cũ discipulꝭ ad portũ
puenit. vñ dr: Et nauigauerũt ad regio. geraze. q̃ est contra
galileã. TYTVS. Ueracioꝛa exẽplaria nec gerazenoꝝ
hñt: nec gadaroꝝ: sꝫ gergezinoꝝ. est. n. gadara ciuitas in iu
dea: stagnuꝫ ãt vel mare nullatenus inueniꝭ i ea. sꝫ geraza
ciuitas arabie ẽ: nec stagnũ nec mare iuxta hñs. Est ãt ger
geza a qua: gergesei vrbs antiq̃ iuxta tyberiacũ stagnũ: cir
ca quã est rupes stagno vicino: in qꝺ oñdiꝭ deiectos fuisse
poꝛcos a demonibꝰ: qꝛ tñ geraza ꝛ gadara ꝯfiniũ hñt cũ ter
ra gergezinoꝝ. verisimile ẽ inde ad hoꝝ terraꝫ poꝛcos fuis
se adductos. BEDA. Geraza. n. vrbs est insignis arabie
trans ioꝛdanẽ iũcta mõti galaad: quã tenuit tribꝰ manasse
nõ longe a stagno tyberiadis in quo poꝛci precipitati sunt.
CHRY. Cuꝫ ãt dñs descẽdisset a mari: occurrit ei aliud
terribiliꝰ miraculũ. naꝫ demoniacus tanq̃ seruus vidẽs dñꝫ
seruitutẽ ꝯfiteꝭ. vñ seqꝭ: Et cũ egres. eẽt ad ter. occur. ei vir q
daꝫ q demoniũ hẽbat iaꝫ tpibꝰ multis. AVGV. De cõ.
euã. Qꝛ matthẽꝰ duos diẽ fuisse demõiacos. marcꝰ ꝛ lucas
ãt vnũ ꝯmemoꝛãt: intelligas vnũ eoꝝ fuisse psone alicuiꝰ
clarioꝛis ꝛ famosioꝛis quẽ regio illa maxĩe dolebat: ꝛ p cu
ius salute plurimum satagebat. Hoc volẽtes significare duo
euãgeliste solũ ꝯmemoꝛandũ iudicauerũt: de quo facti hu
ius fama latiꝰ pclariusq̧ fragrauerat. CHRY. Ulꝭ lucas
elegit ex illis duobꝰ euꝫ q senioꝛ erat. vñ flebiliꝰ narrat eiꝰ
isoꝛtuniũ cũ subdit: Et vesti. ñ idue. neq̧ i do. ma. sꝫ in mo.
Uisitãt ãt dmones moꝛtuoꝝ sepulchꝛa: volẽtes ĩbuere ho
mines piculosa doctrĩa: qꝺ. s. moꝛtuoꝝ aĩe demones fiunt.
CYRIL. Qꝛ ãt nudus petebat dfunctoꝝ sepulchꝛa: de
moniace ferocitatis erat idiciũ. pmittit ãt quosdã dispẽsa
tiue deꝰ subesse dmonibꝰ: vt nos ppendamꝰ p eos q̃les sũt
demões erga nos: vt rẽnuamꝰ eis subijci velle: ꝛ sic vno pa
tiẽte edificanꝭ q̃plures. CHRY. Qꝛ v̇o hoĩeꝫ cũ ppl'i fa
tebanꝭ accesserũt demões diuinitatẽ pdicãtes ipiꝰ: quã ẽt
mare sua trãqllitate clamauerat. vñ seqtur: Js vt vidit ie
suꝫ pci. añ il. ꝛ excla. vo. ma. ꝛ dixit. CYRIL. Attendas
hic timoꝛẽ annexũ audacie ꝛ desperationi multe. signũ eni
diabolice despationis est in audiẽdo dicere. Quid mihi ꝛ
tibi est iesu fili dei altissimi: Timoꝛis v̇o cũ pcaꝭ. Obsecro
te ne me toꝛqueas. Sꝫ si nosti eũ eẽ filiũ dei altissimi: fate
ris eũ deũ celi ꝛ terre: ꝛ eoꝝ q̃ ꝯtinẽtur in eis. Qualr igiꝭ nõ
tua immo sua vsurpas: ꝛ dicis: Quid mihi ꝛ tibi: Quis aũt
principũ terrenoꝝ oĩno sustinebit a barbaris lacessiri suo
subiectos ĩpio: vñ seqꝭ. Precipie. n. spi. imu. vt exi. ab hoie.
Et necessitatẽ pcepti oñdit subdẽs: Mlꝭtis. n. tẽ. arri. il. ꝛ vi
cie. ca. ꝛ cõpe. custo. ꝛ ru. vin. age. a dmo. i deserto. CHRY.
Uñ qꝛ nẽo audebat demoniacũ tenere: ipse xp̄s ad euꝫ va
dit alloq̃ns ipm. Seqꝭ. Interroga. au. il. ie. di. Qꝺ ti. no. ẽ:
Nõ velut inscius nomen ingrit: sꝫ vt confessa peste quã to
lerabat: virtus curantis gratioꝛ emicaret. BEDA. Sed
ꝛ nostri tpis sacerdotes qui per exoꝛcismi gratiã demones
eijcere noꝛunt: solent dicere patientes non aliter valere cu
rari: nisi oẽ qꝺ ab ĩmundis spiritibꝰ vigilãtes doꝛmiẽtesue
ptulerint ꝯfitendo patenter exponãt: ꝛ maxime qñ coꝛpis
humani concubitũ petere se ac patrare cõfingũt. vñ ꝛ hꝫ cõ
fessio subdiꝭ. At ille dixit: Legio. qꝛ itra. demo. mul. in eũ.
GREGO. nisenus. Imitãtes qdaꝫ demones supnas mi
litias ꝛ legiones angelicas dicunt se legionẽ: sicut ꝛ coꝛum
princeps dicit se positurum thꝛonũ sup astra: vt fiat altissi
mo silis. CHRY. Postq̃ autẽ dñs superuenerat demoni
bus creaturã dei pturbantibus putabãt eũ pꝑter excessuꝫ
eoꝝ q̃ fiebãt nõ expectare tps supplicij: ꝛ qꝛ culpã diffiteri
nõ poterãt: instãt ne cito sustineãt penã. vñ seqtur. Et roga.
il. ne im. il. vt in abys. irẽt. THEOPHI. Qꝛ quidẽ postu
lãt demones volẽtes adhuc cũ hoĩbꝰ ꝯuersari. CYRIL.
Hoc aũt palã est qꝺ emule caterue maiestatis diuine: ieffa
bili potẽtia saluatoꝛis detrudebanꝭ ad inferna. MAXI.
Statuit aũt deus vnicuiq̧ maneriei petõꝝ ꝯsonã penã: ge
hẽnã ignis pꝑter carnis incẽdiũ: stridoꝛẽ: dẽtiũ propter ri
sum lasciuũ: itolerabilẽ sitim pꝑter voluptatẽ ꝛ crapulaꝫ:
puigilẽ vermẽ pꝑter obliquũ ꝛ malignũ coꝛ: caliginẽ ppe
tuã pꝑter ignoꝛãtiã ꝛ fallaciã: lymbũ abyssi pꝑter supbiã:
vñ demonibꝰ tanq̃ supbis abyssus delegaꝭ. Seqtur. Erat
aũt ibi grex mul. poꝛ. pascẽtium in mõte. AVGV. de cõ.
euã. Qꝛ marcꝰ dixit circa montẽ fuisse gregẽ poꝛcoꝝ: lucas
aũt in mõte nõ repugnat. grex. n. poꝛcoꝝ tã magnus fuit: vt
aliqd eius eẽt in mõte aliqd circa montẽ: erãt. n. duo milia
poꝛcoꝝ sicut marcus expssit. AMBRO. Demones autẽ
celestis luminis claritatẽ sustinere nõ poterãt: vt q oculos
dolẽt radios solis ferre nõ possunt. CYRIL. Et iõ turba
ĩmũdoꝝ spirituũ petit mitti in ꝯfoꝛmẽ sibi gregẽ ĩmũdoꝝ
poꝛcoꝝ. Sequitur. Et roga. eum: vt pmit. eos in il. ingredi.
ATHA. in vita antonij. Qꝛ si sup poꝛcos ptãtẽ non hñt
multo magis nullum habẽt dominiũ ꝯtra hoĩes factos ad
imaginẽ dei. opoꝛtet ergo deum solũ timere: ꝯtẽnere aũt il
los. CYRIL. Dñs aũt ꝯcessit eis potestatẽ vt hoc iter ce
tera fiat nobis cã salutis ꝛ roboꝛis spes. Sequitur. Et pmi
sit illos. Cõsiderare ergo oꝫ qꝺ demones praui sunt ꝛ hosti
les his qui eis sunt subditi: vt põt patere ex eo qꝺ pcipitaue
rũt ꝛ suffocauerũt in aquis. vñ seqtur. Exie. ergo demo. ab
ho. ꝛ itra. in poꝛ. ꝛ ipe. abijt grex p pceps i sta. ꝛ suffo. est. Et
ideo ꝯcessit eis xp̄s petẽtibus: vt ex euẽtu appareat q̃ sint
crudeles. Erat etiã necessariũ ostẽdere filiũ dei pꝛuidẽtiaꝫ
reꝝ hr̃e nõ minus q̃ pater: vt eq̃litatis decoꝛ in vtroq̧ ap
pareat. TYTVS. Fugã aũt pastoꝛes arripiũt: ne cũ poꝛ
cis pirẽt. vñ seqꝭ. Qꝺ vt vide. fa. q pasce. fu. ꝛ nũcia. i ciui. ꝛ i
vil. ꝛ hꝺ terroꝛẽ ciuibꝰ ĩtulerũt. Duxit aũt eos ad saluatoꝛẽ
dãni necessitas. Seqtur. Exie. au. vide. qꝺ fa. est: ꝛ ve. ad ie
sum. Ubi ꝯsidera qꝺ dñ deus hoĩes punit in rebꝰ ꝯfert bñ
ficiũ aĩabus. Cũ aũt pfecti eẽnt: viderũt sanũ eũ q iugiter
vexabaꝭ. Seqtur. Et inue. ho. se. a quo demo. exi. vestituꝫ.
Qui antea ꝯtinuo nudus erat: ac sana mẽte ad pedes eius.
nõ. n. discedit a pedibꝰ a qbꝰ est nactus salutẽ: ꝛ sic agnoscẽ
tes signũ: mirati sũt passionis remediũ: ꝛ obstupuerũt in fa
cto. Seqtur. Et timuerũt. Hoc aũt scꝫm parti visu cõperiũt
parti v̇bis audiuerãt. Seqtur. Nũciauerũt aũt illis q vide
rãt quõ sanus fcũs est a legione. Opoꝛtebat aũt eos suppli
care dño ne ĩde recederet: sꝫ custos eẽt regionis ne demo
nes haberẽt accessũ ad eos: sꝫ pre timoꝛe pꝑpriã salutẽ ami
serũt: rogãtes saluatoꝛẽ recedere. Seqꝭ: Et rog. il. om. mul
titu. regiõis geracenoꝝ vt discederet ab ipis: qꝛ timoꝛe ma
gno tenebanꝭ. THEO. Timebãt eni ne iteꝝ dãnũ ali
quod paterenꝭ: sicut passi fuerant i submersione poꝛcoꝝ.
CHRY. Attendas aũt chꝛisti humilitatẽ: postq̃ eni col
latis a se talibꝰ beneficijs emittebãt eũ: nõ obstat sꝫ disce
dit: eos q seipsos ĩdignos sua doctrina pmulgauerãt relin
quẽs. Sequitur: Ipse aũt ascẽdẽs nauĩ reuersus est. TY
TVS. Sꝫ eo discedẽte ille q passus fuerat a saluatoꝛe nõ
discedit. Sequiꝭ: Et rogabat illũ a quo demonia exierãt:
vt cũ eo esset. THEOPHI. Nã sic exptus timebat ne
foꝛte elõgatus a iesu rursus demonibus esset paratus: do
minus autem ostẽdit ei qꝺ q̃uis non sit cum eo presentia
liter: tamẽ potest eum gratia sua ptegere. Sequitur enim.
Dimisit aũt eũ iesus dicens: Redi in domũ tuã: ꝛ narra q̃
ta tibi fecit deus. Non autem dixit. Quanta tibi feci ego.

foꝛmam pꝛebens humilitatis: vt rectitudines nostras refe
ramus in deum. TYTVS. Nec tñ preuaricatur in lege
veritatis: quicqd. n. filius operatur: pater operatur. Cur ãt
qui vbiq̧ oẽs liberatos mõebat nulli dicere: huic liberato
a legione dicit: narra q̃ta tibi fecit deus: qꝛ. s. tota regio il
la deũ ignoꝛabat irretita cultibꝰ demonũ. Uel verius: qñ
quidem ad patrẽ retoꝛquet miraculũ dicit: Narra: cũ vero
logtur de seipso monet nulli dicere. Ille ãt qui liberatus ẽ
a demonibus: nouerat deũ esse iesum: ꝛ iõ predicauit quan
ta fecit illi iesus. Sequitur. n. Et abijt p vniuersaꝫ ciuitatẽ
pdicãs q̃ta illi fecit iesus. CHRY. Et sic illos qui se in
dignos sua doctrina promulgauerant derelinquẽs: statuit
eis eũ i magistrũ q fuerat demõibus liberatus. BEDA.
Mystice ãt geraza significat nationẽ gentium q̃s post pas
sionẽ: ꝛ resurrectioneꝫ suam dñs per pdicatoꝛes visitauit.
vnde gerasa vel gergesi vt quidã legũt: interpꝛtatur colonũ
eijciens. i. diabolũ a quo prius incolebaꝭ: vel aduena pꝛopi
quans qui prius longe erat. AMBRO. Lꝫ ãt discoꝛdet
numerus curatoꝝ a xp̄o scꝫm lucam ꝛ mattheum tñ cõcoꝛ
dat mysterium. Ut. n. iste q habebat demoniũ populi gen
tilis est figura: duo quoq̧ illi similiter figurã populi gẽtilis
accipiunt: qm̃ cũ tres filios noe generauerit: sem: cham: ꝛ ia
phet: sem tñmodo familia in possessionẽ accita est dei: ꝛ ex
duobus illis diuersaꝝ nationuꝫ populi pullularunt: q mul
tis iquit tpibus habebat dmoniũ: vt pote q a diluuio vsq̧
ad aduentum dñi vexabaꝭ. Nudus ãt erat: qꝛ tegumentũ
nature sue ꝛ virtutis amisit. AVGV. de que. euã. In do
mo non habitabat: hoc est in ꝯscia sua nõ requiescebat. In
monumentis manebat. i. in moꝛtuis opibus hoc est pecca
tis delectabaꝭ. AMBRO. Uel qꝺ sunt coꝛpoꝛa pfidoꝝ:
nisi q̃dã sepulchꝛa i qbus dei verba ñ habitãt: AVGV.
de que. euã. Quod ãt cõpedibus ferreis ꝛ cathenis ligaba
tur significat graues ꝛ duras leges gentiũ: quibus ẽt in eo
rum republica peccata cohibenꝭ: qꝺ ãt vinculis talibus di
ruptis agebaꝭ a demonio in desertum: significat qꝺ ẽt ipsis
transgressis legibꝰ ad ea scelera cupiditate ducebaꝭ: que iã
vulgarẽ ꝯsuetudinẽ excederet. qꝺ vero in eo legio demonũ
erat: significate sunt gentes que multis demonibus seruie
bant. qꝺ in poꝛcos pascentes in montibus demonia ire con
cessa sunt: significat ẽt ĩmundos ꝛ supbos hoĩes qbꝰ demo
nia dñanꝭ pp idoloꝝ cultus. AMBRO. Poꝛci. n. hi sũt:
q imundoꝝ vsu aĩaliuꝫ vocis ꝛ rõis exptes: luculẽtis vite
sue actibꝰ: nãliuꝫ coinquinauerũt oꝛnamẽta v̇tutũ. AV
GV. de que. euã. Qꝛ ãt i stagnũ pcipitati sunt: significat qꝺ
iã clarificaꝭ ecclesia: ꝛ liberato pplꝺ gẽtium a dñatione de
monioꝝ in abditis agũt sacrilegos ritus suos q xp̄o crede
re noluerunt: ceca ꝛ pfunda curiositate submersi. AM
BRO. Impetu ãt ferunꝭ in pceps: qm̃ nulliꝰ meriti ꝯtem
platione reuocanꝭ: sꝫ tanq̃ de supioribꝰ ad ĩferioꝛa p ipꝛo
bitatis pꝛeliue detrusi: iter fluenta mũdi huius ĩtercluso pe
reũt spũs cõmeatu. Neq̧. n. in his q fluido estu voluptatis
huc atq̧ illuc ferunꝭ illiꝰ spũs pt esse vitale cõmerciuꝫ. Ui
demus igiꝭ: qꝛ hꝺ ipse sue ẽ auctoꝛ erũne: nam nisi qs poꝛci
moꝛe vixisset: nunq̃ accepisset in eũ diabolus ptãteꝫ: aut si
accepisset nõ vt pderet: sꝫ vt pbaret. ꝛ foꝛtasse diabolus qꝛ
post dñi aduentũ bonos iaꝫ depdari non poterat: non oĩuꝫ
hoĩum sꝫ leuiũ querit interitũ: vt latro non armatis sꝫ insi
diaꝭ inermibus. Uiderũt hoc magistri gregum ꝛ fugerũt:
Neq̧. n. vel philosophie pꝛofessoꝛes vel pꝛĩcipes synagoge
pereuntibus populis possunt ferre medicinã. solus est chꝛi
stus q aufert peccata ppl'oꝝ. AVGV. de que. euã. Uel
qꝺ poꝛcoꝝ pastoꝛes fugientes ista nunciauerunt: significat
quosdã pꝛimates impioꝝ tanq̃ chꝛistianam legem fugien
tes: potentiam tñ eius pergentes stupendo ꝛ mirando pdi
care. qꝺ ãt geraseni cognoscentes quod factum est: rogant
iesum vt ab eis discederet magno timoꝛe perpulsi: signifi
cat magnitudinẽ vetusta suauitate delectatã: honoꝛare q
dẽ: sꝫ nolle pati chꝛistianã legẽ: dũ dicunt qꝺ eam iplere nõ
possunt. Admirantes tamen fidelẽ populum a pꝛistina p
dita conuersatione sanatũ. AMBRO. Uel in geraseno
rum ciuitate species synagoge videꝭ existere qui rogabãt
vt discederet: quia timoꝛe magno tenebantur. Infirma. n.
mens non capit dei verbum nec põt pondus sustinere sa
piẽtie. Et ideo diutius molestus nõ fuit: sed ascendit ab ĩfe
rioꝛibus ad superioꝛa. synagoga. s. ad ecclesiã: ꝛ egressus est
p stagnũ. nemo enim de eccl'ia ad synagogam sine piculo
transit salutis: sed ille qui de synagoga ad ecclesiam trãsi
re desiderat: crucẽ suam tollat: vt discrimẽ euadat. AV
GV. de con. euan. Qꝛ autẽ ille senatus cupit iam esse cum
chꝛisto: ꝛ dicitur ei. Redi in domum tuam: ꝛ narra quanta
tibi fecit deus: sic intelligitur: vt sic quisq̧ ĩtelligat post re
missionẽ peccatorum redeundum sibi in consciẽtiam bo
nam sicut in domum ꝛ seruienduꝫ euangelio propter alio
rum salutem: vt deinde cum chꝛisto requiescat: ne cuꝫ pre
propere vult esse cum chꝛisto negligat mysterium predica
tionis fraterne redemptioni accomomdatum.

¶ Factũ ẽ aũt cũ redisset iesus excepit illũ turba.
Erãt aũt oẽs expectãtes eũ. Et ecce vẽit vir cui
nomẽ iairꝰ: ꝛ ipe pꝛĩceps synagoge erat: ꝛ cecidit
ad pedes iesu rogãs eũ: vt itraret i domũ eiꝰ: qꝛ
vnica filia erat ei fere ãnoꝛũ duodeci: ꝛ hec moꝛi
ebaꝭ. Et cõtigit dũ iret: a turbis ꝯpꝛimebaꝭ. Et
mulier q̃dã erat i fluxu sãguis ad ãnis duodeci: q̃
i medicos erogauerat oẽꝫ subaꝫ suã: nec ab vllo
potuit curari. Accessit retro ꝛ tetigit fimbriã vesti
mẽti eiꝰ: ꝛ ꝯfesti stetit fluxꝰ sãguis eiꝰ. Et ait ihs
Quis ẽ q me tetigit: Negãtibꝰ aũt oĩbꝰ dixit pe
trꝰ ꝛ q cũ illo erãt: Preceptoꝛ: turbe te ꝯpꝛimũt
ꝛ affligũt ꝛ dicis qs me tetigit: Et dixit ihs: Te
tigit me aliquis: Nam ꝛ ego noui virtutẽ de me
exisse. Uidens auteꝫ mulier: quia non latuit: tre
mens venit ꝛ pꝛocidit ante pedes eiꝰ: ꝛ ob quã
causam tetigerit eum indicauit coꝛam omini po
pulo. ꝛ quẽadmodũ cõfesti sanata sit. At ipse di
xit ei. Filia fides tua te saluã fecit. Uade i pace.

AVGV. de con. euã. Post narratũ apud gerasenos mi
raculum: transit ad narrandũ de archisynagogi filia dicẽs:
Fa. est au. cum re. ie. exce. il. tur. Erant ãt om. expec. eum.
THEOPHI. Simul quidem pp doctrinaꝫ ꝛ pp mira
cula. AVGV. de con. euan. Qꝛ vero adiungit: Et ecce
vir cui no. iairus. non continuo factum accipiendum est: sꝫ
prius illud de conuiuio publicanoꝛuꝫ: sicut narrat matthe
us: cui rei sic coniungit hoc. vt non possit aliud factum con
sequenter intelligi. TYTVS. Est ãt positum nomen iu
deoruꝫ causa qui tunc nouerunt quod accidit: vt nomẽ de
monstratio miraculi fiat. Accessit ãt non aliquis infimoꝝ
sed princeps synagoge: vt magis obturarentur iudeoꝛum
oꝛa. vnde sequitur. Et ip. pꝛin. syna. erat. Accessit autem ad
chꝛistum cã necessitatis: vrget. n. aliquando doloꝛ ad agen
dum ea que decent scꝫm illud psalmi: In chamo ꝛ freno ma
xillas eoꝝ constringe: qui nõ appꝛoximãt ad te. THEO
PHI. Unde necessitate instante cecidit ad pedes eius. Se
quitur Et ceci. ad pe. iesu. Decebat autẽ vt absq̧ necessita
te cogente caderet ad pedes eius: ꝛ cognosceret ipm deum
esse. CHRY. Sed considera eius inertiaꝫ: q̃rit. n. a chꝛi
sto vt in domum veniat: Sequitur: Rogans eum vt itra.
in do. eius ignoꝛans scilꝫ qꝺ absens poterat liberare. nam si

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

sciuisset:dixisset sicut cēturio. Dic vbo ꝛ curabit filia mea.
GRECVS. Causa aūt aduētus ei⁹ ponit cū subdit. Qꝛ vni.fi.erat illi. domus fundamentū successio generis: Fere ānoꝝ.xij.i ipso.s.flore etatis:ꝛ hec moriebat .pro thalamis efferēda ad tumulū. CHRY. Aduenerat autē dñs:nō vt iudicaret mūdū:sed vt saluaret. ꝙpropter nō examinat dignitatē petētis:sed equanimiter arripit opus sciēs ꝙ mai⁹ erat futurū eo qđ q̄rebat. vocabat aūt ad remediū egrotātis:nouit āt se suscitaturꝫ iā mortuā ꝛ istuꝫ terrenis firmā spē resurrectiōis. AMBRO. Suscitatur⁹ aūt mortuam ad faciēdū fidē:emorroissam ante curauit:sic vt ꝛ resurrectio tpalis in passione dñi celebrabat:vt ppetua illa credatur. Et ꝯtigit dū iret a turba cōprimebat. CYRIL. Qđ maximū erat indiciū ꝙ verā carnē iduerat:ꝛ oēm ꝯculcaret supbiā. neq;.n.a lōge sequebant:sed eum circūdabant.
GREGO. Quedā aūt mulier graui morbo detēta:ob cuius ifirmitatis curā medici oēs diuitias ꝯsumpserant:solā spē in tāta diffidētia reperit:vt pcideret dño. de q̄ seqtur: Et mulier que erat in flu.san.ab an.xij.que in me.ero.om. sub.suam nec ab vl.po.cu.ac.retro. TYTVS. Qualr aūt nō est digna pconio hec mulier:q̄ virib⁹ extictis corporis ob ꝯtinuū sanguinis fluxū:ꝛ tanto pplo ꝯcurrēte circa illū affectu roborata ꝛ fide pcierat pplz:ꝛ retro latēs tetigerat fimbriā vestimēti. Seqtur. Teti.fim.vesti.ei⁹. CYRIL. Neq;.n.licebat imūdis vel tāgere queq̄ scōꝝ:vel appropiquare viro scō. CHRY. Ritu aūt legis huiusmodi passio reputabat imūditia magna.alr etiā. Nōdū.n.nec ipsa habebat dignā opinionē de eo: nō.n.putauisset latere:sed tñ ꝯfisa de sanitate accedit. THEOPHI. Sicut aūt cū aliqs oculū lucerne lucēti adhibet aut igni spinas statim operant:sic qdē q fidē affert potēti curare stati curationē ꝯsequit. Et ꝯfe.ste.flu.san.eius. CHRY. Nō aūt sola vestimēta ipsi⁹ mulierē saluauerunt:nā ꝛ milites sortiti sunt ea itra se:sꝫ fidei ei⁹ intētio. THEOPHI. Credidit.n.ꝛ saluata est:ꝛ vt ꝯgruū fuit pmo tetigit xp̄z itellectualr:deīde corporalr. GRECVS. Audiuit aūt dñs tacitas mulieris ꝯsideratiōes ꝛ tacēs liberauit tacētē:passus sua spōte sanitatis rapinā:sꝫ postea miraculuꝫ publicat. vñ seqtur. Et ait iesus:qs est q me tetigit? CYRIL. Non enim latuit dñz ppetratū miraculū:sꝫ q cūcta cognoscit:q̄si nesciret iterrogat. GRECVS. Nesciētib⁹ aūt discipulis qđ q̄rebatur sꝫ putantib⁹ de simplici quodā tactu dicere:dñi q̄stioni respondēt. Sequitur.n. Negantib⁹ autē om.di.pe.ꝛ qui cū illo erant:pceptor turbe te comp.ꝛ affli.ꝛ dicis quis me tetigit? Et ideo dñs tactū sua responsione distinguit. Sequitur enim. Et dixit illis iesus. Teti.me ali.sicut etiā dicebat Quis habet aures audiēdi audiat. q̄uis oēs habeāt huiusmodi corporalē auditū:sꝫ nō est vere audire si audiat icaute:nec vere tāgere:si ifideliter tangatur. CYRIL. Propalat autē ꝯsequēter qđ factū est:cum subdit. Nā ꝛ ego noui virtutē de me exisse. Materialius respondet pꝫ opinionē audiētium. hic tamē nobis manifestat ꝙ ipse verus est de⁹:ꝛ ex eo qđ pdigialiter factū est etiā ex smonib⁹. trāscēdit.n.naturā nostrā ꝛ forsan angelicā posse quenq̄ virtutē emittere q̄si a ppria nā. Cōuenit aūt hoc soli supne nature:nulla nāq; creaturaꝝ aliquā gerit sanādi ptātē vel etiā aliqua alia.s.miracula faciēdi:sꝫ diuinitus pstitā. nō.n.ambitione glorie nō dimisit latere diuine virtutis ostensionē qui multotiēs pceperat taceri sua miracula:sꝫ quia spectabat ad vtilitatē eoꝝ qui vocabantur per fidē ad gratiam.

nota

CHRY. Primo.n.soluit femineum metum: ne rem orsum conscientie pateretur q̄si surripiens grāz. Secūdo corrigit eam:qꝛ latere putauerat. Tertio fidem eius exprimit cunctis:vt ꝛ alij imitentur. proditq; nō minus miraculū retētione sanguinis:duꝫ oñdit sibi cūcta patere. CYRIL. Insup pncipē synagoge psuadebat idubitabiliter credere ꝙ a laqueis mortis eripiet filiā eius. CHRY. Ob hoc āt dñs non stati eā manifestauerat:vt ostenso ꝙ oīa sibi liq̄nt faciat mulierē pdicare:qđ factū est:vt suspitione miraculuꝫ careat. vñ seqtur: Uidens āt muli.qꝛ.non la.eū tre.ve.ꝛ pci.añ pedes eius:ꝛ ob quā cām teti.eū indi.co.om.po.ꝛ quēad.ꝯfestim sa.sit. ORIGE. Eādem āt sanitateꝫ quaꝫ nacta est mulier ex ꝯtactu vbi ꝯfirmauit saluator. vñ seqtur: At ipe dixit illi:fi.fi.t.te.sal.fe.vade i pace.i.esto sana a tuo flagello:ꝛ sanat qdeꝫ prio p fidē aiam:deīde vo corp⁹.
TITVS. Uocat āt filiam iā fidei cā sanataꝫ. fides eniꝫ grām adoptionis ipendit. EVSE.in ecc.histo. Dicunt āt hanc mulierē in pameade q̄ est cesarea philippi:vñ fuit oriunda statuisse triūphos insignes collati sibi bñficij a saluatore:stabat nāq; sup altā basiꝫ ad limina domus eius eneū simulacrū mulieris flexis genibus: manibusq; iunctis q̄si pcaret:ex cuius opposito aliud erectū simulacruꝫ ad istar viri:eiusdēq; materie amictū diploide ꝛ manū versus mulierē extendens:añ cuius pedes sup ipsam basiꝫ aliena species plante orta:q̄ vsq; ad enee diploidis oras ptingēs medicina oīum passionū esse ferebat. Hanc āt statuā dicebat repsentare xp̄m:quā maxius destruxit. AMBRO. Mystice āt reliq̄rat in gerasenis synagogā xp̄s:ꝛ quē sui non receperant:recepimus alieni. BEDA. Uel in fine seculi dñs est ad iudeos rediturus:atq; ab eis p fidei ꝯfessionē libenter excipiendus. AMBRO. Quē āt putamus synagoge principē:esse nisi legē cuius ꝯtemplationeꝫ dñs synagogaꝫ nō penitus dereliq̄t. BEDA. Uel pnceps synagoge moyses intelligit:vñ bene iairus.i.illuminās vel illūinatus vocat:qꝛ q accipit vba vite dare nobis ꝛ p hoc ceteros illuminat.ꝛ a spūsancto illuminat. Cecidit āt archisynagogus ad pedes iesu:qꝛ legislator cū tota patrū pgenie xp̄z in carne apparentē longe sibi pferenduꝫ esse cognouit. Si.n.caput xp̄i deus:ꝯuenienter pedes accipiendi sunt incarnatio:qua terrā nr̄e mortalitatis tetigit. rogauit āt intrare in domum eius:quia eius videre desiderabat aduentuꝫ. Filia autem vnica eius est synagoga:q̄ sola legali est institutione cōposita:q̄.xij.etatis anno:hoc est tpe pubertatis appropinquāte moriebat:qꝛ nobiliter a pphetis educata:postq̄ ad intelligibiles annos puenerat:i qbus spiritales deo fruct⁹ gignere debebat:subito erroꝝ languore ꝯsternata:spiritalis vite viā amisit.ꝛ si xp̄s non succurreret corruisset in morte. Ad puellam āt sanandā pergens dñs a turba cōprimitur:qꝛ gēti iudee salutaria monita pbens:carnaliuꝫ populoꝝ est cōsuetudine grauatus. AMBRO. Ad hanc āt principis filiam dū properat dei vbuꝫ vt saluos faceret filios isrl:scā ecclesia ex gentibus ꝯgregata que inferioruꝫ lapsu criminuꝫ deperibat:paratā alijs fide pripuit sanitatē. BEDA. Dupliciter āt sanguinis fluxus pt itelligi:hoc est ꝛ sup idolatrie prostitutiōe:ꝛ super his que carnis ꝛ sanguinis oblectatione patrantur. AMBRO. Quid āt sibi vult ꝙ hec principis filia annoꝝ duodecim moriebatur: ꝛ mulier ista fluxu sanguinis ab annis duodecim laborauit:nisi vt intelligat:qꝛ q̄diu synagoga viguit. labōauit ecclesia. BEDA. Una.n.pene seculi etate synagoga i patriarchis nasci cepit: ꝛ gentiliū nationeꝫ idolatria fedauit. AMBRO. Sicut āt illa in medicis erogauerat oēm substātiam suam:ita cōgregatio gentiū amiserat oīa dona nature. BEDA. Medicos āt intellige siue falsos theologos siue philosophos:legūq; doctores seculariū:q multa de virtutibus vitijsq; disserentes:vtilīa se viuendi instituta mortalibus dare pmittebant:seu ipsos imundos spūs:q velut hoībus ꝯsulendo:se pro deo colendos ingerebāt:qbus audiēdis gētilitas: q̄to magis naturalis industrie vires expenderat: tanto minus potuit ab iniquitatis sue sorde curari. AMBRO. Audiens autem egrotare populū iudeoruꝫ: sperare cepit salutis sue remediuꝫ. Tp̄s venisse cognouit:quo medicus adesset de celo:surrexit vt occurreret fide promptior:pudore ꝯtactior. H.n.ē pudoris ꝛ fidei agnoscere ifirmitatē:nō dispare veniā:verecunda q̄ fimbriā tetigit:fidelis accessit:religiosa credidit:sapiēs sanatā se esse cognouit:sic scā plebs gētiū q̄ deo credidit:pctm̄ erubuit vt desereret:fidē detulit vt crederet:deuotionē exhibuit vt rogaret:sapiētiā iduit vt sanitatē suā ipsa sentiret:fiduciā sūpsit:vt fateret ꝙ pripuisset alienū. Retro aūt tāgit xp̄us:qꝛ scriptū est. Post dñz deū tuū ambulabis. BEDA. Et ipe ait. Siqs mihi ministrat: me sequat. siue qꝛ p̄ntē in carne dñz nō vidēs:vel qꝛ pactis dispēsatiōis sacris p fidē cepit vestigia ei⁹ subseq. GREGO.ij.mora. Premēte aūt turba vna redēptorē nr̄z mulier tetigit:qꝛ carnales qqꝫ in eccl̄ia eū cōprimūt a quo lōge sūt:ꝛ soli tāgūt q hui⁹ veraciter humiles adiūgunt. Turba igit pmit:ꝛ nō tāgit:qꝛ ꝛ iportuna est p p̄ntiā:ꝛ absens p vitā. BEDA. Uel vna credula mulier dñz tāgit:qꝛ q diuersis heresib⁹ iordinate affligit:solo catholice ecclie corde fidelr q̄rit. AMBRO. Nō.n.credūt q cōprimūt:credūt q tāgūt. fide tāgit xp̄us:fide videt. Deniq; vt fidē credētis exp̄meret dicit. Ego cognoui vtutē de me exisse:qđ ē euidēti⁹ idiciū:qꝛ nō itra politatē ꝯditionis humane atq; itra corpis claustrū diuinitas coartata ē:sꝫ vltra fines nr̄e mediocritatis virtus exundat eterna:non.n.humana ope plebs gētiū liberat:sꝫ dei mun⁹ est ꝯgregatio nationū:que etiā breui fide misericordiā inclinat eternā. Nā si ꝯsideremus q̄ta sit fides nr̄a:ꝛ itelligam⁹ q̄t⁹ sit dei fili⁹:videm⁹ qꝛ cōparatiōe eius fimbriā tm̄mō tāgim⁹:supiora vo vestimēti ei⁹ nequim⁹ attigere. Si igit ꝛ nos curari volum⁹:fide tāgam⁹ fimbriā xp̄i:nō aūt latet eū qcūq; tetigerit. Beatus q extremā ptē vbi tetigerit:nā totū qs pōt ꝯphēdere?

¶ Adhuc illo loquente venit quidam ad principeꝫ synagoge dicēs ei:quia mortua est filia tua: noli vexare illuꝫ. Jesus aūt audito hoc verbo respondit patri puelle: Noli timere: Crede tm̄ ꝛ salua erit. Et cum venisset domū nō permisit itrare secū quenquā nisi petrū ꝛ iacobū ꝛ ioānē ꝛ patrē ꝛ matrē puelle. Flebant aūt oēs ꝛ plāgebant illam. At ille dixit: Nolite flere. Non est mortua puella:sed dormit. Et deridebāt eū: scientes quia mortua eēt. Ipse aūt tenēs manū ei⁹ clamauit dicēs: Puella surge. Et reuersus ē spiritus ei⁹ ꝛ surrexit cōtinuo. Et iussit illi dare mā ducare. ꝛ stupuerunt parentes eius:quibus precepit ne alicui dicerent quod factum erat.

CHRY. Opportune dñs expectabat puelle mortem:vt ppalaret resurrectiōis miraculū:ppter qđ ꝛ tardi⁹ icedit, ꝛ loqtur cū muliere diutius vt archisynagogi filia expiraret.ꝛ hui⁹ aduēt⁹ nūcij aduenirēt. vñ dr. Adhuc illo loquēte ve.q.ad pn.syna.di.ei qꝛ mor.est fi.tu.no.vex.il. AVGV.de cō.euā. Sꝫ cū matthe⁹ archisynagogū nō moriturā filiā suā narret dño nūciasse:sꝫ oīno defunctā. lucas aūt ꝛ marc⁹ nōdū mortuā:vsq; adeo vt dicant venisse postea q mortuā nūciarent:ꝯsiderandū est ne repugnare videat. Et itelligendū est breuitatis hoc cā mattheū poti⁹ dicere voluisse:rogatū eē dñz vt faceret qđ eū fecisse māifestū ē:vt.s. mortuā suscitaret. Attēdit.n.nō verba pr̄is de filia sua:sed qđ est potissimū volūtatē. Sane si alij duo vel quisq; eoꝝ prem cōmemorasset dixisse:qđ veniētes de domo dixerūt: vt iam nō vexaret iesus:qꝛ puella mortua fuisset:repugnarēt eius cogitatiōi vba q̄ posuit mattheus. Nūc vero illud nūciantib⁹ ꝛ phibētibus ne magr veniret:non legit ꝙ ipse ꝯsenserit. vñ dñs nō diffidentē reprehēdit:sed credētē robustius ꝯfirmauit. vñ sequit: Jesus āt au.hoc ver.resp.pa.pu.no.ti.sꝫ crede tm̄: ꝛ salua erit. ATHANA. Fidem dñs exigit ab iuocantib⁹ eū:non qꝛ idiget adminiculo aliorū:ipse nanq; ꝛ dñs ꝛ largitor est fidei. Sꝫ ne videret ex acceptiōe psonaꝝ sua dona ꝯferre:oñdit ꝙ credētib⁹ fauet:ꝛ ne sine fide accipiāt bñficia:ꝛ ea p ifidelitatē aboleāt. vult .n.bñfaciēs durat grāz:ꝛ sanās icōcussū pmanet remediū.
THEO. Mortuā āt suscitatur⁹ eiecit oēs:q̄si nos docēs absq; inani glā eē:ꝛ nihil ad demōstrationē facere:ꝛ ꝙ cū qs dꝫ miracula ppetrare ñ decet ipꝫ eē in medio plimorū: sꝫ solitariū:ꝛ ab alijs separatū. vñ sequit: Et cū pue.ad do.nō pmis.intra.secū queq̄ nisi petrū ꝛ ioannē ꝛ iacobū:ꝛ patrem ꝛ matreꝫ puelle. Solos autem hos intromisit tanq̄ discipuloꝝ vertices:ꝛ potētes miraculū occultare. nō eniꝫ volebat ipꝫ añ tp̄s pluribus reuelari: forte pp inuidiam iudeoꝝ. Sic ꝛ cū qs nobis inuidet:ñ debemus iusticias nr̄as ei reuelare:ne ei maioris iuidie occasio tribuat. CHRY. Ceteros aūt discipulos nō assumpsit: puocās eos ad appetitū maioreꝫ:ob id quoq; ꝙ nōduꝫ erant plene dispositi:vt ꝛ alij istos imitent. Assumpsit ēt parentes i testes: ne qs dicere posset fallax eē resurrectionis indiciū. Ad hoc ēt illud nota ꝙ deflētes exclusit a domo:ꝛ idignos oñdit hꝫ visione. Seqtur.n. Flebāt.n.oēs ꝛ plangebant illā. Q si tūc exclusit multomagis nūc: tunc.n.nōduꝫ patuerat in somnuꝫ mortē fuisse ꝯuersā. Nullus ergo de cetero se ꝯtendat iniuriā inserens xp̄i victorie q supauit mortē ꝛ eaꝫ in somnum ꝯuertit:ad cuius ostēsioneꝫ subdit. At ille dixit: Nol.fle.ñ ē.n.mor.puel.sꝫ dormit. Oñdens singula sibi fore i prōptu ꝛ ꝙ eā viuificaret:q̄si suscitaret in sōno:nihilomin⁹ tñ deridebāt euꝫ. Seqtur.n. Et deridebant eū scientes qꝛ mortua eēt. Quos nō obiurgauit:nec derisionē repssit:vt ēt derisio fiat mortis indiciū. naꝫ qꝛ vtplurimū post acta miracula hoīes pseuerāt increduli: verbis pprijs eos puenit. vt āt quasi pvisuꝫ disponeret ad resurrectionis fidē tenet manū puelle. vñ seqtur: Jpse āt te.ma.e.cla.di.pu.surge. Cūq; tenuisset suscitat eaꝫ. vnde seqtur: Et reuer. est spūs eius ꝛ sur.ꝯtinuo. Nō.n.infudit aliaꝫ aiam:sꝫ illā eandē que expirauerat restituit. Nec solūmodo suscitat:īmo iubet ēt illaꝫ cibari. Seqtur.n. Et iussit illi da.man.ne.s.phantasticū eē videat qđ factuꝫ est:nec ipse ppinat:sꝫ alijs mādat. Sicut ꝛ in lazaro dixit: Soluite eū ac deinde participē mense fecit. GRECVS. Deīde stupefactos miraculo ꝛ pene clamātes parentes cohibet ne factum pdicent. Seqtur.n. Et stu.pa.e.qui.pce.ne alicui dicerent qđ factū erat. Oñdens ꝙ largitor bonoꝝ est:non āt cupidus glorie: datq; totuꝫ nihil recipiens. Qui vero venatur opeꝝ glām aliqd quidem exhibuit aliqd vero recepit. BEDA. Mystice āt saluata a fluxu sanguinis muliere:mox filia principis mortua nunciatur:qꝛ dū ecclesia a vitioꝝ labe mundata est: ꝯtinuo synagoga pfidia atq; inuidia soluta est. Perfidia quidē:qꝛ in xp̄m credere noluit:inuidia vero:qꝛ eccl̄iam credidisse doluit. AMBRO. Adhuc aūt ꝛ seruuli principis increduli erant ad resurrectionē quam iesus in lege pdixit:in euāgelio compleuit. vñ dicunt: Noli vexare illū:quasi sit sibi impossibile suscitare mortuā. BEDA. Uel p eos significat qui a deo destitutum synagoge statū vident: vt restaurari posse non credant. ideoq; pro suscitatiōe illius supplicādū eē nō estimēt. sꝫ q̄ ipossia sūt apd hoīes. possia sūt apud deū. vñ dñs ei dixit: Noli timere:crede tātū ꝛ salua erit. Pater puelle cetus doctoꝝ legis accipitur:qui si credere voluerit ēt subiecta ei synagoga salua erit. AMBRO. Jtaq; cum venisset in domum paucos future resurrectionis arbitros asciuit:non.n.a multis ꝯtinuo est credita resurrectio. Que tñ tante diuersitatis est cā? Supra publice filius vidue suscitat:hic remouent plures arbitri:sꝫ puto ꝙ pietas ibi dñi declarat:qꝛ vidua mater vnici filij nō patiebat moras. est

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

enis forma sapientie in filio vidue cito ecclesiā crediturā. In archisynagogi filia credituros qdē iudeos:sȝ ex plurib⁹ pauciores. Deniqȝ dicēte dño: Non ē mortua puella:sȝ dormit:deridebant eū. Quicūqȝ.n.non credit:irridet. Fleant igit̃ mortuos suos q putant mortuos. vbi resurrectionis fides est:nō mortis spēs sed qetis est. BEDA. Synagoga ēt q2 sponsi leticiā qua viuere possit amisit: q̄si inter plāgētes mortua iacens:nec hocipȝ q̄re plāgat̃ intelligit. AMBRO. Tenēs āt dñs manuȝ puelle sanauit eā:beatus.n.si cuius manus sapiā teneat:inducat i penetralia sua: iubeat manducare. panis.n.celestis est dei verbū. inde ⁊ illa sapiā que dei corpis ⁊ sāguinis altaria repleuit alimētis. Uenite ingt edite panes meos:⁊ bibite vinū qd miscui vobis. BEDA. Surrexit āt puella ɔtinuo:q2 xp̄o manū ɔfortāte:hō a morte aīe resipiscit. Sunt.n.nōnulli qui iacente tm̄ cogitatione peccati sibi mortē ɔsciscunt. sȝ tales se viuificare significans dñs:suscitauit filiā archisynagogi. Alij v̄o ipsum maluȝ quod delectantur agendo mortuū suuȝ quasi extra portas efferunt:⁊ hos se suscitare demōstrans:suscitauit filium vidue extra portas ciuitatis. Quidā v̄o ēt peccati cōsuetudine se q̄si sepeliēdo corrūpunt:⁊ ad hos ēt erigēdos adest grā saluatoris:ad qd intimandū resuscitauit lazaruȝ q̄ttuor dies in monumēto hn̄teȝ. Quāto āt grauior ē mors aīe:tanto acrior penitentis feruor insistat. vnde iacentē in ɔclaui mortuā leui voce resuscitat:ḋlatū foras iuuenē pluribus dictis corroborat. Ad q̄triduanū v̄o suscitandū fremuit spū:lachrymas fudit:⁊ voce magna clamauit. Sed ⁊ hic notāduȝ q̄ publica noxia publico egent remedio:leuia pctā secreta q̄unt pn̄ia deleri. Puella in domo iacens paucis arbitris resurgit:iuuenis extra domū turba mlta comitante suscitatur:lazarus de monumēto vocatus multis populis innotuit.

Capitulum. IX.

Conuocatis āt ihs duodecī apostolis dedit illis virtutē ⁊ ptātē sup oīa dmonia: ⁊ vt lāguores curarēt: Et misit illos p̄dicare regnū dei ⁊ sanare ifirmos: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via:neqȝ virgā:neqȝ paȝ:neqȝ panē:neqȝ pecuniā:neqȝ duas tunicas hēatis. Et i quācūqȝ domū itraueritis ibi manete: ⁊ ide ne exeatis. Et qcūqȝ nō recepint vos exeūtes ḋ ciuitate illa etiā puluerē pedū vr̄oȝ excutite i testimoniū supra illos. Egressi aūt circuibant p castella euāgelizantes ⁊ curantes vbiqȝ.

CYRIL. Decebat istitutos ministros sacraȝ doctrinaȝ posse mira pagere ⁊ p ipsos effectus credi q̄ eēnt dei ministri. vñ dr̄: Conuocatis aūt.xij.apo.dedit illis v̄tutē ⁊ potestatē sup oīa demonia. In quo elatum supcilium diaboli flectit:q dicebat aliqñ. Non est q ḋdicere valeat. EVSE. Et vt p eos venet̃ genus humanū:nō solum dat eis vt prauos spūs pellāt:sed etiā q̄libet ifirmitatē sanēt ex eius iperio. vñ seqtur. Et vt languores curarent. CYRIL. Attēdas hic diuinā filij ptāteȝ nature corporali nō ɔuenientē:agere nāqȝ miracula aderat sanctis:nō nā:sȝ participatione spūs sancti. Sup hoc aūt alijs ɔcedere potestatē prorsus alienū erat ab coȝ virtute. Qualiter.n.posset nā creata sup spūs dona possidere dñium: At dñs noster iesus xp̄s tanq̄ nālr de⁹ existēs ipartit̃ huiusmodi grāȝ qbus vult:nō iuocās in eos alienā virtutē:sed ifundens ex promptuarijs proprijs.

CHRY. Postq̄ aūt satis ɔfortati fuerāt ex eius comitiua:⁊ cōpetēs nacti sunt argumētū v̄tutis ei⁹:mittit eos. vñ seqt̃. Et mi.il.p̄di.re.dei.⁊ san.ifir. Ubi ɔsidera q̄ nō cōmittit̃ eis aliqd sensibile dr̄e:sic moyses ⁊ pphe q terrā ⁊ bona terrena pmittebāt. hi v̄o regnū celoȝ ⁊ q̄cunq̄ continet̃ in eo. GREGO. naȝāȝenus. Mittens āt discipulos ad p̄dicandū dñs multa eis iniūxit:quoȝ sūma est:sic eos v̄tuosos esse:sic ɔstantes atqȝ modestos:⁊ vt breuiter loq̄r celestes:vt nō minus pp coȝ modū viuendi q̄ꝫ pp verbū euangelica doctrina ppagaret̃. Et iō cū eris ⁊ baculi carentia ⁊ amictus singularitate mittebant̃. Et iō subdit: Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via:neqȝ virgā neqȝ perā: neqȝ panē neqȝ pecuniā:neqȝ duas tūicas habeatis. CHRY. Plurima qdē p hoc ɔstituebat. pmo qdē insuspectos reddēs discipulos. secundo seq̄strans eos a q̄libȝ cura:vt totū studiū adhiberēt verbo. tertio docens eos ppriā virtutē. Sȝ forsan dicet aliqs cetera qdeȝ hr̄e rōneȝ:sȝ non hr̄e perā i via, nec duas tunicas:nec baculū: cuius rei cā p̄cipit: Uolēs.s. excitare eos in q̄libȝ diligētia. Et vt loq̄r ex hoībus āgelos faciet eos:dirimens a q̄libȝ cura vite vt vna sola cura detineant̃ doctrine. EVSE. Uolens igit̃ eos carere cupidine reȝ in sollicitudinib⁹ vite ptestatus ē hec: sumebat.n.experimentū fidei ⁊ aīositatis eoȝ q habito i mādatis extreme vitā ducere paupertatis nō effugiūt q̄ iubent̃: decebat.n. eos quoddā cōmerciuȝ facere:⁊ recipiētes salubres virtutes recōpēsare obediētia mandatoȝ:⁊ cū milites eos faceret regni dei:accigit eos ad pugnā in hostes: monēs colere pauptatē. nullus.n.militās deo iplicat se vite secularis negocijs. AMBRO. Qualis ḡ esse debeat q euangelizat regnū dei:p̄ceptis euāgelicis ḋsignat̃: hoc est vt subsidij secularis āminicula nō regrat:fideiqȝ totus inherēs putet quo minus ista regrat:magis posse suppetere. THEOPHI. Sic.n.ipsos mendicos mittit q̄ neqȝ panes ipsos portare vult:nec aliqd aliḋ qbus indigēt multi. AVGV. de cō. euan. Uel dñs hec possidere discipulos ac ferre noluit:non q̄ necessaria nō sint sustētatiōi huius vite:sȝ q2 sic eos mittebat vt eis hec deberi monstraret ab illis qbus euāgeliū credētibus annūciarent:vt sic securi non possiderent:neqȝ portarēt huic vite nec̄ia:nec magna:nec minima. Ideo posuit f̄m marcū nec virgā:oñdens a fidelibus suis oīa deberi ministris suis nulla supflua regrentibus. Hāc āt potestateȝ virge noīe significauit:cū diceret: Ne qd tollerent i via nisi virgā tm̄. AMBRO. Pn̄t ēt q volunt hoc ad eū deducere tractatū:vt spiritalē tm̄modo locus iste firmare videat̃ affectū:q velut indumentū quoddā videat̃ corporis exuisse:non solū ptāte reiecta ɔtemptisqȝ diuitijs: sȝ ēt carnis ipsius illecebris abdicatis. THEOPHI. Quidaȝ ēt aplōs nō portare perā neqȝ baculū:aut duas tunicas sic intelligūt:q̄ nō thesaurizent. hoc.n.pera innuit ɔgregās multa. neqȝ sint iracūdi ⁊ tribulati spiritus: qd significat baculus: neqȝ sint ficti ⁊ duplici corde:qd significat tunica duplex. CYRIL. Sȝ diceret aliqs vñ eis necessaria erunt? Et iō subdit: Et in quācunqȝ do.intra. ibi ma. ⁊ in. ne exe. q.d. sufficiat vobis discipuloȝ fructus q recipiētes a vobis spiritalia vos pcurabūt. Iussit aūt eos in vna domo manere: vt nec hospitē grauēt eū.s. dimittēdo:nec ipi gulositatis ⁊ leuitatis suspitionē icurrant. AMBRO. Alienū nāqȝ a p̄dicatore regni celestis asserit cursitare per domos:⁊ iuiolabilis hospitij iura mutare. Sed vt hospitij grā deferēda cēseat̃: ita etiā si nō recipiātur excutiendū puluerē:egrediēdūqȝ de ciuitate mādat̃ cuȝ seqtur. Et quicūqȝ nō rece. vos exe. de ciui. illa: etiā puluerē pedū ve. excu. in testi. sup illos.

BEDA. Puluis excutit̃ de pedib⁹ aploȝ in testimoniū laboris sui q̄ īgressi sunt in ciuitatē ⁊ predicatio apostolica ad illos vsqȝ puenerit. siue excutit̃ puluis cū nihil ab eis accipiāt:nec ad victū qdē necessariū qui euāgeliū sp̃uerūt.

CHRY. Nam iprobabile valde est ɔtēnentes sermonē ⁊ patrēfamilias se famulis benignos oñdere: vel hn̄dictiones eoȝ exigere. AMBRO. Ul' mediocris ēt boni remuneratio docetur hospitij: vt non solū paceȝ tribuamus hospitib⁹: vex etiā siq̄ eos terrene obūbrant delicta leuitatis receptis aplice p̄dicatiōis vestigijs auferantur. BEDA. Qui v̄o pfida negligētia vel etiā studio vbū dei ɔtēnūt:horū vitāda cōio est:excutiēdus puluis pedū:ne gestis ianib⁹ pulueri cōparādis mētis caste vestigiū polluat̃. EVSE. Cū aūt p̄cixisset dñs discipulos suos tanq̄ milites dei diuinis v̄tutib⁹ ⁊ sapie monitis:mittēs eos iudeis vt doctores: ⁊ medicos ipsi f̄m hoc p̄cedebāt. vñ seqt̃. Egressi aūt circu. p cast. euā. ⁊ cur. vbiqȝ. Quasi doctores qdē euāgeliȝātes: sȝ q̄si medici pstātes remedia ⁊ v̄ba miraculis cōprobātes.

¶ Audiuit aūt herodes tetrarcha oīa q̄ fiebāt ab eo: ⁊ hesitabat: eo q̄ dicet̃ a qbusdā: q2 ioānes surrexit a mortuis: a qbusdā vero q2 helias apparuit: ab alijs aūt q2 ppha vn⁹ ḋ ātiqs surrexit: Et ait herodes. Joannem ego decollaui: Quis est aūt iste de quo ego talia audio? Et q̄rebat videre eū.

CHRY. Multo trāsacto tpe nō a pncipio pcepit herodes fcā iesu: vt pateat tibi tyrāni supbia: vñ dr̄. Audiuit aūt hero. tetra. oīa q̄ fi. ab eo. THEO. Iste herodes erat fili⁹ magni herodis q pueros iteremit: sed ille qdē rex erat: iste aūt tetrarcha. Ingrebat aūt ḋ christo qs eet. vñ sequit̃: Et hesitabat. CHRY. Pctōres.n. sciētes ⁊ nesciētes queq̄ strepitū ptimescunt: peccatū aūt nemine arguēte hoīeȝ p̄dit: nemine accusante ɔdēnat: ⁊ timidū ⁊ pigrū reddit delinquētē. Cā āt timoris ponit̃ ɔsequēter cū dr̄: Eo q̄ di. a q. q2 Joānes sur. a mor. a q. v̄o q2 hel. ap. ab alijs aūt q2 pph. vnus de āti. sur. THEOPHI. Judei enī resurrectionē mortuoȝ expectabāt in vita carnali ⁊ in comessatiōibus ⁊ potib⁹. Sȝ resurgētes nō erūt i carnalib⁹ actib⁹. CHRY. Cum ergo audisset herodes quibus iesus vteret̃ miraculis ait. Joannē ego decollaui: qd nō erat ostentationis verbū: sed cōsolantis suū timorē: ⁊ persuadentis aīe pturbate recolere q̄ ipse eū occidit. Et q2 ioannē decollauerat subdit: Quis aūt est iste de quo au. ta. THEOPHI. q.d. Si ioannes est ⁊ a mortuis resurrexit: videns eū cognoscā. vñ sequit̃. Et que. vi. eum. AVGV. de cō. euan. Lucas aūt hunc eundem narrandi ordinē quē marcus tenens nō cogit credi rerū gestaȝ eūdem ordinē fuisse. In his etiā verbis marco attestat̃. ad hoc duntaxat q̄ alij dixerint nō herodes: ioannē a mortuis surrexisse: sed q2 hesitantē cōmemorauit herodē: intelligendū est aut post istaȝ hesitationē cōfirmasse in aīo suo quod ab alijs dicebatur: cum ait pueris suis sicut mattheus narrat: Hic est ioannes baptista: ipse surrexit a mortuis: aut ita pronuncianda sunt hec verba matthei vt hesitantem adhuc indicent.

¶ Et reuersi apostoli narrauerūt illi quecunque fecerūt: ⁊ assumptis illis secessit seorsum i locū desertuȝ qui ē bethsaide. Quod cū cognouissēt turbe secute sūt illū: ⁊ excepit eos ⁊ loquebat̃ illis ḋ regno dei: ⁊ eos qui cura indigebant sanabat. Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duodecim dixerūt illi: Dimitte turbas vt euntes in castella villasqȝ que circa sunt diuertant ⁊ inueniāt escas: quia hic i loco ḋserto sumus. Ait autem ad illos: Uos date illis manducare. At illi dixerunt: Nō sūt nobis plusq̄ qnq̄ panes ⁊ duo pisces nisi forte nos eamus ⁊ eman⁹ in omnem hanc turbā escas. Erant aūt fere viri qnqȝ milia. Ait āt ad discipulos suos: Facite illos discumbere per ɔuiuia quīquagenos: ⁊ ita fecerūt Et discumbere fecerūt omnes. Acceptis auteȝ quinq̄ panib⁹ ⁊ duobus piscibus: respexit in celū ⁊ benedixit illis: ⁊ fregit ⁊ distribuit discipulis suis vt ponerēt āte turbas. Et mādūcauerūt omnes ⁊ saturati sunt. Et sublatū est qd sup̄fuit illis fragmentorum cophini duodecim.

AVGV. de cō. euā. Mattheus ⁊ marcus ex p̄cedentiū occasione narrāt quēadmodū sit ioannes ab herode occisus. lucas aūt q iā lōge supra de passiōe ioānis narrauerat: postq̄ cōmemorauit illā herodis hesitationē de dño: q̄snā esset: ɔtinuo subiungit. Et reuer. apo. nar. illi que. fecerunt. BEDA. Nō solū aūt narrāt q̄ ipsi fecerūt ⁊ docuerūt: sȝ etiā q̄ ioānes eis in docēdo occupatis sit passus: vel sui vel eiusdē ioānis ei discipuli renūciāt sicut mattheus insinuat. ISIDO. Q2 vero dñs viros sanguinū abominat̃: ⁊ cōmorātes cū eis: si a proprijs criminib⁹ nō discedāt: post occisionē baptiste deserēs occisores discessit. vñ seqtur. Et assumptis illis seces. seor. in lo. deser. qui est bethsaide. BEDA. Est aūt bethsaida in galilea ciuitas andree ⁊ petri ⁊ philippi apostoloȝ ppe stagnū geneȝareth. Nō aūt timore mortis hoc egit: vt qdā arbitrant̃: sȝ parcēs inimicis suis ne homicidio homicidiū iūgerēt: simul ⁊ opportunū sue passiōis tēpus expectans. CHRY. Nō aūt pus sed relato sibi qd acciderat discessit manifestās p singula carnis veritatem.

THEOPHI. In desertū autē locū abijt dñs: q2 operaturus erat miraculū panū: ne quis diceret: de ciuitate ppe existente oblati sunt panes. CHRY. Uel vadit in desertū locū vt nemo sequeret̃. Sed nec sic plebs discessit: sȝ comitat̃ ipm. vnde seqtur. Qd cū cogno. turbe secu. sunt illū. CYRIL. Hi qdē postulantes a demonibus liberari. Hi vero languoȝ remotionē: necnō quos eius oblectabat doctrina illū attētissime visitabāt. BEDA. Ipse aūt vt potens piusq̄ saluator excipiēdo fatigatos: docendo iscios: sanādo egrotos reficiēdo ieiunos: q̄tū deuotione credentiū delectet̃: isinuat. vnde seqtur. Et excepit illos ⁊ lo. il. de regno dei: ⁊ eos qui cura idigebāt sanabat. THEOPHI. Ut addiscas q̄ que f̄m nos est sapiētia diuiditur verbo ⁊ opere: ⁊ qd decet dicere operata: ⁊ operari dicta. Reclinante aūt die: discipuli iam icipiētes alioȝ curā habere: turbe miserētur. vnde sequitur. Dies autem ceperat declinare. ⁊ acce. xij. ⁊ dix. illi. Dimit. tur. vt eū. in castella villasq̄ que circa sunt diuer. ⁊ inue. escas: q2 hic in loco deserto sumus.

CYRIL. Sicut.n. dem̄ est diuersaȝ passionum postulabāt remedia: ⁊ q2 videbāt discipuli solo nutu posse perfici: qd ifirmi petebāt: dicunt: Dimitte eos: ne amplius anxientur. Aspice aūt exuberantē māsuetudinē eius qui rogat̃: nō enim illa tm̄ largit̃ q̄ postulāt discipuli: sed sequētibus ipsȝ adijcit bona munifice dextre: mandans eis escas exhiberi. vnde seqtur. Ait autē ad illos. Uos da. il. man. THEOPHI. Nō aūt hoc dicit coȝ respōsionē ignorās: sed volēs ipsos iducere vt dicerēt quot panes haberēt: ⁊ sic magnuȝ ostēderet̃ ex coȝ ɔfessione miraculū panū q̄titate audita.

CYRIL. Sed qd mādabat̃ itolerabile discipulis erat qui nō habebant penes se nisi quinqȝ panes ⁊ duos pisces vnde sequitur. At illi dixe. Nō sunt nobis plusq̄ qnqȝ panes et duo pisces: nisi forte nos eamus et ema. in om. hanc tur. es. AVGV. de con. euā. In qbus quidē verbis lucas in vnā sentētiam ɔstrixit responsionem philippi dicentis. Ducentoȝ denarioruȝ panes nō sufficiunt eis: vt vnusq̄sq̄ modicuȝ quid accipiat: ⁊ respōsionē andree dicētis. Est puer vnus hic qui habet quinq̄ panes hordeaceos ⁊ duos pisces: vt narrat ioannes. Quod enim ait: Non sunt nobis plusq̄ quinq̄ panes ⁊ duo pisces: ad andree rettulit responsionem. Q2 v̄o adiunxit: Nisi forte nos eamus ⁊ emamus in omnē hanc turbam escas: videt̃ ad rn̄sionē philippi pertinere: nisi q̄ de ducentis denarijs tacuit. quanq̄ et

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

in ipsi⁹ andree snīa hoc posset itelligi.Cum.n.dixisset.Est puer vnus hic q hꝫ qnqꝫ panes hordeaceos ꝛ duos pisces: adiūxit.Sꝫ hec qd sunt iter tātos:hoc est dicere: nisi forte nos eam⁹ ꝛ emam⁹ in oēm hāc turbā escas.Ex q̄ varietate v̄boꝝ:reꝝ aūt sniarumqꝫ ꝯcordia satis apparet salubriter nos doceri:nihil q̄rendū in v̄bis nisi loquētiū volūtatē:cui demonstrāde iuigilare debēt oēs veridici narratores:cuꝫ de hoīe vel ō āgelo vl' de deo aliqd narrāt. CYRIL.Ut aūt adhuc ad magis ardua ferat̄ miraculū:ōndit̄ ñ parua fuisse multitudo viroꝝ cū sequit̄:Erāt aūt viri fere quinqꝫ milia:exceptis.s. mulieribus atqꝫ pueris:vt ali⁹ euāgelista refert. THEOPHI.Docet aūt dn̄s q̄ decet cū hospitamur aliquē:reclinare ipꝫ:ꝛ oīs ꝯsolatiōis participē facere. vñ seqtur. Ait āt ad disci. faci.il.discū.p ꝯui.qnq̄gēos:ꝛ ita fecerūt:ꝛ discū.fece.oēs. AUGU.De cō.euan.Qꝛ lucas hic dicit:qnq̄genos iussos eē discūbere:marc⁹ vero qnq̄genos ꝛ cētenos:iō nō mouet:qꝛ vn⁹ ptē dixit:alter totū.veꝝ si ali⁹ de qnq̄genis tm̄ cōmemorarret:alius de cētenis tm̄: valde videret̄ eē ꝯriū:nec satis dinosceret̄ vtrūqꝫ dcm̄ eē. vnū aūt ab altero:alteꝝ ab altero eē cōmemoratū:ꝛ tñ attēti⁹ ꝯsideratū inueniri debuisse qs nō fateat̄ hoc ideo dici: qꝛ existūt sepe aliq̄ eiusmodi q̄ paꝝ itendētibus:temere iudicātib⁹ ꝯria videant̄:ꝛ nō sint. CHRY.Et qꝛ credēduꝫ erat xp̄ꝫ venisse a p̄re factur⁹ miraculū aspexit in celuꝫ.vñ seqtur. Accē.aūt qnqꝫ panibus:ꝛ duob⁹ piscib⁹ respexit in celū. CYRIL.Hoc etiā dispēsatiue p nobis fecit.vt discam⁹ q̄ in p̄ncipio mēse cū frāgere debem⁹ panē:debem⁹ deo offerre ꝛ elicere sup ipꝫ benedictionē supnā.vñ seqtur. Et bn̄dixit ꝛ fregit:ꝛ disc.suis distri.vt pone.ante turbas.

CHRY.Dat qdē eis p man⁹ discipuloꝝ honorādo eos: ꝛ ne dēt obliuioni iā pacto miraculo:nō aūt ex nō entibus facit escas ad pascendū turbas vt obturet os manichei asserētis alienā esse ab eo creaturā:ostēdēs se esse victualiū largitorem:ꝛ eum qui dixit.Germinet terra.Multiplicat quoqꝫ pisces:ad significandū q̄ taꝫ mari q̄ꝫ aride dn̄abat̄. bene aūt in languentibus spāle pegit miraculū:agit ꝛ bñficiū generale alens oēs etiā non languētes.vnde seqtur.Et mādu.om.ꝛ saturati sunt. GREGO.nisenus.Quib⁹ nec celū fluebat māna:nec tellus iuxta sui nāꝫ pducēs frumētū coꝝ satisfaciebat egestati:sꝫ ex ieffabilibus horreis diuine potētie bñficiū affluebat.Panis parat̄ factus in manibus ministrātiū:necnō p saturitatē edētiū augmētat̄.Esuꝫ etiā pisciū coꝝ necessitati non administrabat mare:sꝫ ille q in mari pisciū genus iseruit. AMBRO.Non exiguo sed multiplicato cibo populū liquet esse satiatū:vidēs icomphēsibili quodā rigatu iter diuidentiū manus:quas non fregerāt multiplicare particulas:ꝛ itacta frāgentium digitis spōte sua fragmēta surripere. CYRIL.Nec vsqꝫ adhuc tantū puenit miraculū:sed seqtur.Et subla.est qd̄ supfluit eis frag.cophini.xij.Ut hinc esset manifesta certificatio q̄ opus charitatis in pximos vberē vendicat retributionē a deo. THEOPHI.Et vt addisceremus q̄tuꝫ hospitalitas pōt ꝛ q̄tū augent̄ nostra cū indigentibus subuenimus.

CHRY.Fecit aūt supabūdare nō panes:sed fragmenta:vt ostendat illoꝝ panū esse reliquias:que tot facte sunt vt totidē eēnt cophini quot ꝛ discipuli. AMBRO.Mystice aūt postq̄ꝫ illa:que ecclesie typuꝫ accepit:fluxu curata sanguinis:postea q̄ꝫ apostoli ad euangeliçandū sunt destinati:gratie celestis ipartitur alimentum.Sed quibus ipartiatur aduerte:nō ociosis:non in ciuitate quasi in sinagoga vel seculari dignitate residentibus:sed iter deserta querētibus christū. BEDA.Qui derelicta iudea que prophetie sibi non credendo caput abstulerat:in deserto ecclesie: que virū non habebat:verbi pabula largit̄. Petentē vero deserta gētiū christū multe fidelium caterue relictis menib⁹ prisce ꝯuersationis ꝛ varioꝝ dogmatum sequūtur.

AMBRO.Qui āt fastidiūt.ipi excipiunt̄ a xp̄o:ꝛ cū ipsis loquit̄ dei v̄bū nō ō secularib⁹ sꝫ de regno Et q corpalis gerūt vlcera passionis:his medicinā snāꝫ libenter indulget Ubiqꝫ aūt mysterij ordo seruat̄:vt p̄us p remissionē peccatoꝝ vulnerib⁹ medicina tribuat̄:postea v̄o alimonia mēse celestis exuberet. BEDA.Die āt declināte turbā refic.i fine seculoꝝ appropinquāte:vel cū sol iusticie p nobis occubuit. AMBRO.Quāq̄ꝫ nōdū validiorib⁹ hec turba reficiat̄ alimētis primū eni i modū lactis quinqꝫ sūt panes:ꝛm septē:tertiū ipꝫ corpus xp̄i ē esca solidior. Siqs aūt petere cibū veret̄ ipse relictis suis oībus festinet ad dei v̄bū.Dum autē aliqs audire incipit dei verbū incipit esurire.Incipiūt apostoli esurientē videre:ꝛ si illi adhuc nō itelligāt qd esuriāt itellexit xp̄s scit q̄ nō secularē cibū esuriāt sed cibum xp̄i.nōdū eni intellexerant apostoli cibū credētes nō eē venalē.Nouerat xp̄s nos poti⁹ esse redimendos:suas v̄o epulas eē gratuitas. BEDA.Nōdū aūt erāt aplis nisi quinq̄ꝫ panes mosaice legis:ꝛ duo pisces vtriusq̄ꝫ testamēti:que in abdito mysterioꝝ latētiū quasi aquis abyssi regebant̄. Qꝛ vero qnqꝫ sunt exterioris hoīs sensus:qnqꝫ milia viri dn̄m secuti designāt eos q i seculari adhuc habitu positi exteriorib⁹ que possident bene vti nouerūt:q quinqꝫ panib⁹ alūt qꝛ tales necesse ē legalibus adhuc p̄ceptis instrui.nā q mundo ad itegrū renūciāt euāgelica refectiōe sublimes sūt.Diuersi autē ꝯuiuātium discubitus:designāt diuersos per orbē terrarū ecclesiarū conuentus:qui vnā catholicā faciunt AMBRO.Hic vero panis quē frangit iesus:mystice quidem dei verbū ē ꝛ sermo de christo:qui cū diuiditur augetur.de paucis.n.sermōib⁹ populis redundantē alimoniaꝫ ministrauit.Dedit sermones nobis velut panes:q n̄ro ōū libātur ore geminant̄. BEDA.Turbis āt esurientib⁹ saluator nō noua creat cibaria: sꝫ acceptis his que habuerūt discipuli benedicit:qꝛ veniēs in carne:non alia q̄ꝫ predicta sūt p̄dicat:sed prophetie dicta mysterijs gratie grauida demonstrat.Respicit in celū:ut illuc dirigendā mentis aciē ibi lucē scie doceat esse querēdā.Frangit ꝛ ante turbas ponēda distribuit discipulis:qꝛ legis ꝛ prophetie sacra eis vt per mundū p̄dicent patefecit. AMBRO.Nō ociose āt que turbe supersūt a discipulis colliguntur.qꝛ ea que diuina sunt apud electos facilius possis q̄ꝫ apud populos reperire.Beatus ille qui potest colligere:que etiā doctis super sunt.Qua rōne aūt cophinos christus.xij.ipleuit: nisi vt illud populi iudaici solueret:qꝛ manus eius in cophino seruierunt:hic est populus qui ante lutū in cophinis colligebat.sed iam per crucē christi vite celestis operatur alimoniam.Nec paucorū hoc munus sꝫ oīum est.nā p.xij.cophinos tanquā tribuū singularū fidei firmamētum redūdat

BEDA.Uel p cophinos.xij.apl'i figurātur:ꝛ oēs sequētes doctores:foris quidem hominibus despecti:sed itus salutaris cibi reliquijs cumulati.

¶Et factū ē cū solus esset orans erant cum illo ꝛ discipuli:ꝛ interrogauit illos dicens:Quē me dicunt esse turbe? At illi responderūt ꝛ dixerunt Joānē baptistā:alij aūt heliā:alij vero qꝛ vnus ppheta de priorib⁹ surrexit.Dixit aūt illis.Uos aūt quē me esse dicitis? Respōdens simō petrus dixit:Christū dei.At ille increpans illos p̄cepit ne cui dicerēt hec:dicēs qꝛ oꝫ filiū hoīs multa pati ꝛ reprobari a seniorib⁹ ꝛ a principibus sacerdotū ꝛ scribis ꝛ occidi:ꝛ tertia die resurgere.

CYRIL.Sequestratus a populis dn̄s:ꝛ seorsum posit⁹ vacabat orationibus.vñ dicitur:Et factū est cum solus eēt orans:erant cum illo ꝛ discipuli. Formā enim in hoc seipꝫ constituebat docēs discipulos artē facilē doctrinaliū dogmatū.reor eni oportere pplorꝫ antistites etiā meritis preesse subditis suis in reb⁹ necessarijs iugiter cōuersātes:ꝛ illa tractātes quib⁹ deus placat̄. BEDA.Aderant autem discipuli dn̄o sꝫ ipe patrē solus orauit:qꝛ p̄nt sancti dn̄o fidei amorisq̄ꝫ societate cōiungi:vbiqꝫ solus obsecrat:qꝛ dei cōsilium humana vota nō capiūt:nec quisq̄ꝫ potest interiorum particeps eē cū xp̄o. CYRIL.Poterat aūt oratōis negociū turbare discipulos:videbāt eni humanitus orare:quē olī viderant auctoritate diuina pagentē miracula. Ut igit̄ huius ppelleret turbationē eos iterrogat:nō qꝛ nesciꝫ ab exteriorib⁹ sibi collata p̄conia:sꝫ vt eos a pluriū opiniōe auferret.ꝛ rectā fidē eis insereret.vñ seqtur: Et interrogauit illos dicēs:Quē me dicūt eē turbe? BEDA.Pulchre dn̄s fidē discipulorū exploraturus:p̄us turbaꝝ sniaꝫ interrogat ne illoꝝ cōfessio:nō v̄itatis agnitōe pbata: sed vulgi videat̄ opione formata:nec compta credere: sed instar herodis de auditis hesitare putentur. AUGU.de cō.euan. Potest aūt illō mouere q̄ lucas dn̄m interrogasse discipulos suos quē illum dicerent hoīes:tūc dixit cum esset solus orans:ꝛ adessent ēt ipsi.porro aūt marcus in via dicit illos hoc ab eodē interrogatos.sed hoc eū mouet:qꝛ nūq̄ꝫ orauit in via. AMBRO.Nō est aūt ociosa turbe opinio quā discipuli respōdent:cū subdit̄: At illi respōderūt ꝛ dixerunt: Joannē baptistam quē decollatū sciebāt.Alij āt heliā quē venturū putabant:alij aūt qꝛ ppha vnus de priorib⁹ surrexit.Sed hoc querere alteri⁹ prudētie est.nā si paulo apostolo satis est nihil scire nisi xp̄m iesum ꝛ hunc crucifixū:quid amplius mihi desiderandū est scire q̄ꝫ xp̄m. CYRIL.Uide āt i interrogatōib⁹ elegantiā.Dirigit eni p̄us eos ad extrinsecas laudes:vt eis euulsis verā opionē generet.vñ cuꝫ dixissent discipuli plebis opionē:coꝝ sniam iterrogat cum subditur:Dicit autē illis:Uos aūt quē me esse dicitis? O q̄ꝫ p̄cipuū illō vos.Excipit eos ab alijs vt coꝝ vitēt opiones. .q.d.Uos qui cēsura mea vocati estis ad apostolatū testes miraculoꝝ meoꝝ:quē me eē dicitis? Preuenit aūt petrus ceteros:fitq̄ꝫ os toti⁹ collegij:eructatqꝫ diuini amoris eloquia:pfertqꝫ fidei cōfessionē cum dr̄: Rn̄dens aūt petrus dixit.xp̄m dei. Nō ait simpl'r eū esse xp̄m dei:sed magis cū articulo.vnde in greco habet̄:Ton christon.Nam pl'es diuinitus vncti:diuersimode vocati sunt christi. Quidā eniꝫ vncti fuerūt in reges:quidā in pphas.nos autem p christū sancto perūcti spū:nomē obtinuim⁹ christi:sed vn⁹ solus ē qui est xp̄i dei ꝛ patris quasi ipso solo pprium habēte p̄rem qui in celis est:ꝛ sic lucas cōcordat quidē in sententijs cum mattheo: q narrauit petrū dixisse:Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. sed vtens breuiloquio ait eū dixisse xp̄m dei. AMBRO. In vno .n. hoc noīe ꝛ diuinitatis ꝛ icarnatōis expr̄ssio ꝛ fides est passionis.Complexus est itaqꝫ oīa q ꝛ nām ꝛ nomē expr̄ssit:in quo summa virtutum ē. CYRIL.Sꝫ notandum q̄ vnū cōfessus est eē xp̄m prudētissim⁹ petrus ꝯ p̄sumentes hemanuelē in duos christos diuidere. Neqꝫ eni sciscitat⁹ est eos dicens:Quē dicunt homines esse diuinum v̄bū. sed filiū hominis:quē petrus confessus est eē filiuꝫ dei. In hoc ergo admirandus est ꝛ dignus factus tā p̄cipuis honorib⁹: qꝛ quē admiratus est is forma nostra hūc credidit eē xp̄m patris.s.hoiem factū verbum qd̄ pcessit de p̄ris substantia.

AMBRO.Dominus āt iesus xp̄s p̄dicari se p̄mo noluit ne vllus strepitus nasceret̄.vñ seqt̄:At ille icrepās eos precepit ne cui dicerent.Multis ex causis iubꝫ tacere discipulos:vt fallat principē mūdi:vt declinet iactātiā:doceat humilitatē.ergo christus noluit gloriari.ꝛ tu q ignobilis nat⁹ es gloriaris:Simul ne rudes ꝛ imperfecti adhuc discipuli maxime predicationis molibus opprimant̄.Prohibentur ergo euāgeliçare eū dei filiū:vt euāgeliçarēt postea crucifixuꝫ. CHRY.Opportūe ēt dn̄s tūc vetuit nulli dicere q̄ ipse esset xp̄s quaten⁹ sublatis de medio scādal̄:ꝛ crucis cōsūmato patibulo: habitualiter iprimeret̄ audiētiū mēti cōueniēs de eo opinio.nā radicatū semel ꝛ postmodū euulsū: vix vnquā denuo isitū retinebit̄.Qd̄ aūt semel insitū pseuerat imobile de facili ꝯcrescit.nā si petr⁹ ex solo auditu scādaliçatus est:qd q̄ꝫ plures paterent̄ cū audissent filiū dei eē: viderēt aūt crucifixū ꝛ ꝯsputū. CYRIL.Oportebat ergo discipulos cū vbiqꝫ terrarū p̄dicare:hoc eni erat opus electorum ab eo ad apostolatus officiū.Sed vt sacra scriptura testat̄:tēpus est vnicuiqꝫ rei.Decebat eni vt crux ꝛ resurrectio impleret̄:ꝛ sic sequeret̄ apl'oꝝ p̄dicatio.vnde seqt̄:Hec dicens qꝛ oportet filiū hoīs multa pati ꝛ reprobari a senio. ꝛ p̄ncipibus sacerdotū ꝛ scribis:ꝛ occidi:ꝛ tertia die resurgere. AMBRO.Fortasse qꝛ sciebat dn̄s difficile passionis ꝛ resurrectōis mysteriū ēt discipulos credituros: ipse voluit esse sue passionis ꝛ resurrectionis assertor.

¶Dicebat aūt ad omnes:Si quis vult post me venire:abneget semetipsū:ꝛ tollat cruceꝫ suam quotidie ꝛ sequat̄ me.Qui enim voluerit aīam suam saluam facere perdet illam.Nam qui perdiderit animam suam ppter me saluā faciet illā. Quid eni pficit homo si lucret̄ vniuersū mūdū: se aūt ipsū perdat ꝛ detrimentū sui faciat? Nam qui me erubuerit:ꝛ meos sermones:hūc filius hominis erubescet cū venerit in maiestate sua ꝛ patris ꝛ sanctorum angelorū. Dico aūt vobis vere sunt aliqui hic stantes: qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei.

CYRIL.Ducū magnanimi strēnuos i armis ad audaciā puocāt:nō solū eis honores pollicēdo victorie:sed ēt ipsuꝫ pati generosū esse fatētes.Tale qd videm⁹ docere dn̄m iesum xp̄m:p̄dixerat.n.apostolis q̄ oporteret eū perpeti iudeoꝝ calūnias:occidi:ꝛ tertia die resurgere. Ne igit̄ putarēt xp̄m quidē passurū persecutiones p vita mūdi:eis v̄o liceret lentā vitā ducere.ōndit necīo q̄ per equa certamina gradi decet cupiētes eius gl'iam obtinere.vñ dr̄.Dicebat āt ad oēs. BEDA.Pulchre posuit ad oēs q supiora que ad fidē dn̄ice natiuitatis vel passionis pertinent cū solis discipulis seorsū egit. CHRY.Cū aūt saluator sit pius ꝛ benignus nullū inuitū aut coactū habere vult famulū:sed spontaneos ꝛ gr̄as agētes ei p famulatu.ꝛ ideo neminem cogendo aut necessitatē iponēdo: sed psuadendo ꝛ benefaciendo vniuersos volētes attrahit dicēs:Siquis vult. BASI.Uitā aūt ppriā informam optime ꝯuersatōis tradidit volētibus ei obedire cū dicit:Post me venire.nō obsecutōeꝫ corporalē insinuans:esset eni i oīb⁹ ipossibilis dn̄o iam in celis exn̄te:sed debitā cōuersatōis p posse imitatōeꝫ. BEDA. Nisi aūt qs a semetipo deficiat ad eū q supra ipm̄ est nō appropinquat.vñ dr̄.Abneget semetipꝫ. BASI.Abnegatio quidē suipsius ē totalis preteritorū obliuio:ꝛ recessus a proprijs volūtatib⁹. ORIGE.Abnegat ēt aliqs seipm̄ dū vitā prius i malitia cōsuetā alteratōe debita cōmutat:puta q dudū i lasciuia vixerat:abneget semetipm̄ lasciuū cū sit castus.ꝛ sil'r abstinētia cuiuslibet criminis suipsius abnegatio est. BASI.Appetitus aūt mortis tolerande p christo ꝛ mortificatio mēbroꝝ que sunt sup terrā:ꝛ viriliter disponi ad omne periculū sustinendū pro christo ꝛ non affici quē q̄ꝫ ad vitā p̄ntem:hoc est tollere crucē suaꝫ. vnde subditur. Et tollat crucē suā quotidie. THEOPHI. Crucē h̄ dic̄ mortē exprobrabilē innuens:q̄ si quis vult christuꝫ seq:nō dꝫ effugere pp ipm̄ etiā exprobrabilē mortē. GREGO. in homi.Duob⁹ etiā modis crux tollit̄:dum aut per abstinētiam affligit̄ corpus:aut per ꝯpassionem afficitur animus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

GRECVS. Recte aūt cōiungit hec duo: abneget semet ipm ⁊ tollat crucē suā. Sicut.n.q parat⁹ est ascendere crucē sumit in mente sua mortis intentionē: sicq̄ vadit vt non estimās ampli⁹ hāc vitā pticipare: ita q seq vult dn̄m: pmo dz abnegare seipsuz: ⁊ sic tollere crucē: vt ei⁹ volūtas sit pmpta ad oēm miseriā sustinēdā. BASI. In hoc igr̄ ↄsistit pfectio vt ipossibiliter se hēat fm affectuz etiā ad ipm viuere: ⁊ hēat i pmptu mortis respōsum ut nequaq̄ in seipso ↄfidat. Sumit aūt exordiū pfectio ab exterioꝝ alienatiōe: puta possessionū vel inanis glorie vel pcise affectiōis inutiliuz rerū. BEDA. Predictā igr̄ crucē ⁊ quotidie tollere: ⁊ ea sumpta dn̄m seq iubemur: q crucē ppriā baiulauit. vn̄ sequitur: ⁊ sequat̄ me. ORIGE. Hui⁹ aūt cāz assignat subdēs: Qui.n. voluerit aīaz suā saluā facere pdet illaz. i.q vult fm vitā pn̄tē viuere: ⁊ ppriā aīam in sensibilib⁹ ↄseruare: hic eā pdet non ducēs eā ad terminos beatitudinis. Ecōtrario āt subdit: Nā qui pdiderit aīam suā ppter me saluā faciet illā .i. qui negligit sensibilia ītuitu veritatis: exponēs se morti: hic tanq̄ aīam pdens pro xp̄o eaz potius saluabit. Itaq̄ si aīam saluari beatū est: relatū ad eā que est in deo salutem: dz esse ⁊ quedā bona pditio aīe que fit intuitu christi. Uidetur etiā mihi p simile ei qđ est abnegare seipm fm predicta dicere: pdere quēlibet ppriā aīam peccatricē: vt sumat eam que p virtutē saluatur. CYRIL. Et aūt incōparabiliter exercitiū pacis xp̄i: supet delitias ⁊ pciosa mūdi: īsinuat subdēs: Quid pficit hoī si lucret̄ vniuersum mundū: seip̄z aūt pdat ⁊ detrimentum sui faciat: q.d. Cū aliqs aspiciēs pn̄tez dulcedinē aut vtilitatē: rēnuit qdē pati: eligit aūt splendide viuere si sit opulētus: qđ inde sibi cōmodū erit cū pdiderit aīam: Trāsit.n. huius mūdi figura ⁊ amena velut vmbra discedūt. Nō.n. pderūt thesauri ipietatis: eripit aūt a morte iusticia. GRE. in ho. Quia ergo scā eccl'a hz aliud tēpus persecutiōis: atq̄ aliud pacis: dn̄s vtraq̄ tpa designauit in pceptis. nam psecutiōis tpe ponēda ē aīa: qđ significauit dicens: Qui pdiderit aīam. Pacis aūt tpe ea que ampli⁹ dn̄ari pn̄t frāgēda sunt desideria terrena: qđ significauit dicēs: Quid pficit homini: Plerūq̄ aūt labētia cūcta despicim⁹: sed tn̄ adhuc humane verecūdie vsu prepedimur: vt rectitudinē quā seruam⁹ in mente nōdū exprimere valeam⁹ in voce. Sed huic quidē vulneri cōgruū dn̄s subiungit medicamētū dicēs: Nā qui me erubuerit ⁊ meos sermones: hūc filius hois erubescet. THEO. Erubescit christuz qui dicit: Nungd credā crucifixo: Sed ⁊ seniores eius erubescit: qui euangelij ruditatē ↄtemnit q̄ āt hunc dn̄s erubescet in regno suo tale est: sicut si aliquis paterfamilias hn̄s seruuz prauuz: erubescat eum noiare. CYRIL. Incutit autē eis timorē dicēs se celit⁹ descensuꝝ: nō in pristina humilitate ⁊ mēsura pportiōabili nobis: sed in gloria patris ministrātib⁹ angelis. Seqtur.n. Cum venerit in maiestate sua ⁊ patris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. Pessimuz igr̄ ⁊ damnosuz notari inimicitia ⁊ operis inertia: qn̄ tant⁹ iudex descenderit: agminibus circūstantib⁹ angeloꝝ. Hinc aūt pcipias: q̄ carne sumpta ⁊ sanguine fili⁹ nō minus est deus q̄ se pollicet̄ in maiestate dei patris venturum: ⁊ q̄ ei tanq̄ iudici omnium ministrabūt angeli: q factus est homo filijs nobis. AMBRO. Sēper aūt dn̄s sicut exigit ad pmia futura virtutū: atq̄ vtilē seculariū rerū docet esse ↄtēptum: ita etiā infirmitatem mentis humane pn̄tiū remuneratione sustentat. Arduum quippe est crucem tollere: ⁊ animam periculis: morti corpus offerre: negare quid sis: cuz velis esse qđ non sis: raroq̄z q̄uis excelsa virtus futuris cōmutat pn̄tia. ergo bonus magister ne qs desperatiōe frangat̄ aut tedio: ↄtinuo se videndum fidelibus pollicet̄ dicens: Dico autē vobis vere: sunt aliqui hic stantes qui nō gustabūt mortē: donec videant regnum dei. THEOPHI. Idest gloriā in qua iusti erunt. hoc aūt dixit de trāsfiguratiōe que forma erat future glorie: ac si diceret: sunt aliqui hic stātes. s. petrus iacobus ⁊ ioānnes qui non attingent mortē: donec in tempore trāsfigurationis videant i qua gl'ia erūt q me cōfitētur. GREGO. i ho. Ut regnū dei hoc loco pn̄s eccl'ia vocat̄. ⁊ qdā ex discipl'is vsq̄ adeo in corpe victuri erāt vt eccl'iaz dei ↄstructā ↄspicerēt: ⁊ cōtra mūdi huius gl'iam erectaz. AMBRO. Itaq̄ si ⁊ nos volum⁹ mortē nō timere: stem⁹ vbi xp̄s est. soli eni non queunt gustare mortē: qui stare possunt cū christo: in quo licet ex verbi ipsius qualitate ppendere: nec tenuē quidē sensum mortis hituros: q xp̄i videantur meruisse cōsortia. Certe mors corporis libando gustet̄: vita aīe possidendo teneatur. Non eni hic mors corporis: sed anime denegatur.

¶ Factū est aūt post hec verba fere dies octo ⁊ assūpsit petrū iacobū ⁊ ioānē: ⁊ ascēdit in montē vt oraret. Et facta est dum oraret species vult⁹ ei⁹ altera: ⁊ vestit⁹ eius alb⁹: ⁊ refulgēs. Et ecce duo viri loq̄bāt̄ cū illo. Erant aūt moyses ⁊ helias visi in maiestate ⁊ dicebant excessū ei⁹ quez completurus erat in hierusalem.

EVSE. Cum dn̄s discipulis suis secū apparitionis sue pmulgauerit ingens mysteriū: ne solis verbis credere viderentur: pcedit ad opa ondens eis oculata fide imaginez regni sui. vnde dr̄: Factum est aūt post hec vba fere dies octo ⁊ as. pe. ia. ⁊ io. ⁊ ascen. i mon. vt ora. DAMA. Mattheus qdem ⁊ marcus sexto die post factā pmissionē discipulis: lucas aūt post octauū dicit celebratā fuisse trāsfigurationem: nec est dissonātia in dictis: sz q sex numerauerunt demptis extremis. pmo dico ⁊ vltimo quo pollicit⁹ ē: ⁊ quo fecit: medios cōputauerūt. At q octo cōnumerauit: vtrūq̄ pdictoꝝ cōputauit. Sed cur nō oēs sz aliq vocati sūt ad hanc visionē: Unus qdem erat q solus indignus erat dinitatis visiōe .s. iudas: fm illud: Tollat̄ impi⁹: ne videat gl'iaz dei. Si solus ergo eēt dimissus tanq̄ inuidus ad maiorā eēt maliciaz puocat⁹. Proinde pditori tollit pditionis occasionē cum dimisit inferius reliquā apl'oꝝ cōgeriez. Assumpsit āt tres vt i duob⁹ vel tribus stet oē vbū. Petrū qdē assūpsit: volēs testimoniū qđ testatus fuerat ei ostēdere p pris testimoniū cōfirmari: ⁊ q̄si psidem futurū totius eccl'ie. Sz iacobū assumpsit tanq̄ morituꝝ p xp̄o ante oēs discipulos. ioānem vo tanq̄ theologie purissimū organū: vt visa gl'ia filij q̄ nō subiacet tēpori resonet illud: In pncipio erat verbū. AMBRO. Uel petrus ascēdit q claues regni celoꝝ accepit: ioannes cui cōmittit mr̄: iacob⁹ qui pm⁹ soliū sacerdotale cōscendit. TEHO. Ul' assumit hos tāq̄ hāc rē celare potētes ⁊ nulli alij reuelare. Ascēdit autē in mōtē vt oraret: docens nos solitarios ⁊ ascēdentes orare ad nihil terrenoruz declinātes. DAMA. Al'r tam̄ orant serui: al'r orabat dn̄s. nā hui orātis orō est p ītellect⁹ ascensū ad eū. sed sacer ītellect⁹ xp̄i q fm hypostasiz deo vnit⁹ erat: manuducēs nos ad ascēsuz quo p orōnē ad deū ascendit̄: ⁊ docēs q̄ aduersari⁹ dei nō est: sed tanq̄ pncipiū venerat̄ genitorez: qnetiā alliciens tyrānū explorantē si de⁹ eēt: qđ miraculoꝝ vtus pdicabat: q̄si sub quadā esca hamū cōtegeret: vt q spe deificationis hamauerat hoiez: corpus amictu decenter hamaretur. vn̄ seqt̄: Et fcā ē dū oraret spēs vult⁹ ei⁹ altera. CYRIL. Non tanq̄ corpe humanā formā mutāte: sed quadā splendida gloria superueniēte. DAMA. Uidens aūt diabol⁹ orōnibus refulgentē: recordat⁹ est moysi cuius glorificata est facies: sed moyses quidē glorificat̄ extrinsecus adueniēte gloria. dn̄s aūt ex inato glorie diuine fulgore. Cum enim fm hypostasis vnionē vna ⁊ eadem sit gloria verbi ⁊ carnis: trāsfiguratur: non quasi accipiens qđ non erat: sz quod erat manifestās discipl'is. vn̄ fz mattheū dr̄: q̄ trāsfigurat⁹ ēst corā eis: ⁊ q̄ facies eius refulsit vt sol. qđ enim est i sensibilib⁹ sol: hoc in intelligibilib⁹ de⁹. Et sic sol q ē lucis fons de facili videri nō pōt: lux aūt ei⁹ ex eo q̄ ad terrā peruenit aspicit̄: sic facies xp̄i intēsi⁹ refulget vt sol. vestimēta āt ei⁹ dealbāt̄ vt nix. Un̄ seqt̄: Et vestitus eius alb⁹ refulgens. Illustratus. s. p diuine lucis participationē. His aūt ita se hn̄tibus: vt vn⁹ ostenderet̄ dn̄s noui ⁊ veteris testamēti: ⁊ hereticoꝝ ora obturent̄: ⁊ fides fiat resurrectōis: necnon qui trāsfigurabat̄ viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄s crederet̄. Moyses et helias tanq̄ famuli assistūt dn̄o in gl'ia. vnde seqt̄: Ecce duo viri loquebant̄ cū illo: erāt aūt moyses ⁊ helias visi i maiestate. Oportebat eni vt vidētes cōseruoꝝ gl'iaz ⁊ fiduciam mirarent̄ quidē piū dn̄i cū descensū: çelarēt vo cos q prius laborauerant: visuri amenitatem futuroꝝ bonoꝝ: ⁊ magis fortificarent̄ i laborib⁹. nā qui laborū nouerit emolumenta: labores facilius tolerabit. CHRY. Al'r quoq̄ qm̄ vulgus asserebat eū eē heliā vel hieremiā: vt discerneret̄ inter dn̄m ⁊ famulos: ⁊ vt pateat eū nō esse aduersarium dei ⁊ legis trāsgressorē: eos sibi assistētes mr̄auit. Nō.n. legislator moyses: ⁊ q p gl'ia diuina çelatus est helias astitissent ei: sz ⁊ ppter virtutes viroꝝ demōstrandas: nā vterq̄ p mādatis diuinis q̄ pl'ies se mori exposuerat. Uolebat ēt discipulos eos imitari i regimie ppl'i vt fierēt mites sicut moyses: ⁊ çelantes sicut helias. Inducit ēt oēs vt ondat crucis gloriam: ad cōsolandū petrū ⁊ alios passionē timētes. vn̄ seqt̄: Et dicebant excessū eius quē cōpletur⁹ erat i hierl'm. CYRIL. Uidelz mysteriū dispēsatōis i carne: necnō salutiferam passionē cōpletā i venerabili cruce. AMBRO. Mystice aūt post verba predicta trāsfiguratio xp̄i ondit̄: qm̄ is q vba xp̄i audit ⁊ credit: resurrectōis gl'iaz videbit. octaua eni die fcā est resurrectio. vn̄ ⁊ pleriqz psalmi p octaua scribūt̄: aut forte vt onderet nobis qđ dixerat: q̄ is q ppter dei vbū pdiderit aīam suā saluā faciet eā: qm̄ promissa sua in resurrectiōe restituet. BEDA. Nam sicut ipse post septimam sabbati qua in sepulchro quieuerat a mortuis resurrexit: ⁊ nos post sex scl'i h⁹ etates ⁊ septimā: quietis aīarum q̄ interi i alia vita gerit̄ quasi octaua etate resurgemus. AMBRO. Sed mattheus ⁊ marcus post dies sex assumptos hos eē cōmemorarunt: de quo possemus dicere q̄ post sex milia annoꝝ: mille eni anni in conspectu dei tanq̄ dies vna: sed plures q̄ sex milia cōputant̄ anni: ⁊ maluim⁹ sex dies p simbolum ītelligere q̄ sex dieb⁹ mundi opera sunt creata: vt p tps opa: ⁊ p opa mūdū ītelligamus. Et iō mūdi tpibus ipletis: resurrectio futura mōstrat̄. aut qz is qui mūdū ascēderit: ⁊ hui⁹ post seculi inomēta trāscenderit: velut in sublimi locat⁹: future resurrectionis fructus expectabit in eternū. BEDA. Unde in montē oraturus ⁊ transfiguratur⁹ ascendit: vt ondat eos q fructū resurrectōis expectant: ⁊ regē i decore suo videre desiderāt: mente in excelsis habitare ⁊ continuis p̄cib⁹ debere incūbere. AMBRO. Putarē i tribus qui ducuntur ad mōtem mystice genus humanū cōprehensum: qz ex tribus filijs noe genus omne defluxit humanū: nisi electos cernerē: tres igr̄ eligunt̄ q ascēdūt in montē: qz nemo pōt resurrectionis videre gl'iam: nisi qui mysteriū trinitatis incorrupta fidei synceritate huauerit. BEDA. Trāsfiguraturus aūt saluator gloriā future vel sue vel nostre resurrectionis ondit: q q̄lis tūc apl'is apparuit post iudicium cūctis apparebit electis. Uestitus aūt dn̄i scōꝝ illius chor⁹ accipit̄: q videlicet dn̄o in terris ↄsistente despectus videbatur: sed illo montē petente: nouo cādore refulget: qz nūc filij dei sumus. ⁊ nōdū apparuit quid erim⁹. Scim⁹ aūt qm̄ cū apparuerit sil'es ei erim⁹. AMBRO. Ul' al'r. Pro tua politate tibi vbū aut minuit̄ aut crescit: ac nisi altioris prudentie cacumen ascendas: nō tibi apparet q̄ta sit gloria in dei verbo. Uestimenta aūt vbi sunt sermones scripturaꝝ: ⁊ quedā ītellectus īdumenta diuini. Et sicut vestit⁹ alb⁹ refulsit: ita in oculis tue mētis diuinaꝝ lectionum sensus albescit. Inde apparet moyses ⁊ helias: hoc est lex ⁊ propha in verbo: neq̄ enim lex potest esse sine verbo: nec propha nisi qui de dei filio prophetauit.

¶ Petrus vero ⁊ qui cū illo erant: grauati erant somno. Et euigilantes viderūt maiestatem eius ⁊ duos viros qui stabant cum illo. Et factuz est cum discederent ab illo: ait petrus ad iesuz. Preceptor: bonū est nos hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacula: vnū tibi: ⁊ vnum moysi: ⁊ vnum helie. Nesciens qd diceret. Hec aūt illo loquēte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: ⁊ timuerūt intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de nube dicens: Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Et dum fieret vox inuentus est iesus solus: ⁊ ipsi tacuerunt ⁊ nemini dixerunt in illis dieb⁹ quicquam ex his que uiderant.

THEO. Christo vacāte orōni: petr⁹ somno deprimit̄: infirm⁹.n. erat: ⁊ qđ humanū erat ipleuit. vn̄ dr̄: Petr⁹ vo ⁊ q cū illo erāt grauati erāt somno. Excitati aūt gloriā eius cernūt: ⁊ duos viros cū eo. vn̄ seqtur: Et euigilā. vi. maies. eius: ⁊ duos viros q stabāt cū illo. CHRY. Uel somnū vocat ingestū eis nimiū stuporē ex illa visione: neq̄z.n. nocturnuz tps erat: sed lucis excellentia grauabat oculoꝝ debilitatez.

AMBRO. Premit.n. incōprehēsibilis splēdor diuinitatis nr̄i corpis sensus. nā si solis radiū e regiōe oculoꝝ ↄuentiū torpa negt acies ↄtinere: quō dei gl'iaz humanoꝝ ferret corruptela mēbroꝝ: Et fortasse ideo grauati somno erant: vt resurrectiōis viderēt spēm post quietē: Itaqz vigilātes viderūt maiestatē ei⁹: nemo.n. nisi vigilās gloriā videt xp̄i. Delectat⁹ est petr⁹ ⁊ quē seculi hui⁹ illecebrosa nō caperēt gloria resurrectiōis illexit: vn̄ seqtur: Et fa. ē cū disce. ab il. ait pe. ad ie. p̄cep. bonū ē nos hic eē. CYRIL. Estimabat forsan diu⁹ petr⁹ iminere tps regni dei: ⁊ iō approbat montis incolatū. DAMA. Nō est aūt bonū petre tibi q̄ christ⁹ ibi moret̄: qm̄ si māsisset: nequaq̄ tibi facta pmissio ↄsequeret̄ effectū: neqz.n. claues obtinuisses regni: nec mors tyrāni abolita eēt. Nō q̄ras an̄ tps felicia: vt adaz deificationē. Erit qm̄ hūc aspectū idesinēter pcipias: ⁊ cohabitabis illi q lux est ⁊ vita. AMBRO. Petr⁹ aūt nō solū affectu sz etiā scōꝝ deuotōe pstantior ad edificāda tabernacula tria ipiger oparius cōis obsequij ministeriuz pollicet̄. Seqtur enim. Et faciam⁹ tria tabernacula: vnū tibi: ⁊ vnuz moysi: ⁊ vnū helie. DAMA. Nō aūt te dn̄s tabernaculoꝝ sz vniuersalis eccl'e ↄstructorē ↄstituit. vba tua tui discipl'i: omes tue mādauerūt effectui: xp̄o tabernaculū ↄstruētes: necnō ⁊ seruis ei⁹. Hoc aūt nō ex intētiōe petr⁹ pferebat: sz ispiratiōe spūs reuelātis futura. vn̄ seqtur: Nesciens qd diceret. CYRIL. Nesciebat ēt qd diceret: neq̄.n. aderat tps finis scl'i: nec pticipāde a sanctis pmisse spei. Et cū iā sumeret exordiū dispēsatio quo pacto xp̄m oportebat desistere a mundi dilectiōe volentē pati p eo. DAMA. Decebat etiam nō solū pstringere fructū incarnatiōis ad opus existentiuz in monte: sed diffundi ad oēs credētes qđ per crucem ⁊ passionem erat consummandū. TYTVS. Ignorabat etiaz petrus qđ dixerat: qz nō oportebat tribus tria tabernacula facere. Non enim cōnumerant̄ domino famuli: nec comparātur creature creatori. AMBRO. Neq̄ capit humana conditio in hoc corruptibili corpe facere tabernaculū deo: siue in animo siue in corpore siue in quolibet alio loco. Et q̄uis nesciret quid diceret: tamen pollicebatur officiuz cui non inconsulta petulantia: sed primatum deuotio fructus pietatis accumulat: Nam quod ignorabat: conditionis fuit: quod promittebat deuotiōis. CHRY. Uel aliter. An

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

diebat ꝙ oportebat ipm mori ⁊ tertia die resurgere. videbat aũt multã distãtiã ⁊ solitudinẽ. vñ cõsiderauit ꝙ plurimã haberet loc⁹ tutelã: ob hoc dixit: Bonũ est nos hic esse. Aderat quoq; moyses q nubẽ ĩtrauit: ⁊ helias q ĩ mõtẽ ignẽ deduxit. Igiť euãgelista cõfusionẽ mẽtis ei⁹ ex qua hoc pferebat oñdens dixit: Nesciens qd diceret. AVGV. de cõ. euan. Qr aũt hic lucas dixit de moyse ⁊ helia: Et factũ ẽ dũ discederẽt ab illo: ait petrus ad iesuȝ: Preceptor: bonum ẽ nos hic eẽ. Nõ debet putari cõtrariũ ei qđ mattheus ⁊ marcus ita cõiunxerũt petrũ hec suggessisse: quasi adhuc moyses ⁊ helias cũ domino loquerenť. nõ enĩ expresserũt tũc sȝ tacuerũt poti⁹ qđ iste addidit illis discedẽtib⁹ ꝑ petrũ dño suggessisse. THEOPHI. Petro ãt dicẽte: Faciam⁹ tria tabernacula. dñs tabernaculũ nõ manufactũ fabricat: ⁊ in eum ingrediť cũ ꝓphetis. vnde subdiť: Hoc aũt illo loquẽte facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: vt oñderet ꝙ non minor est patre. Sicut enĩ in veteri testamẽto in nube hitare dñs dicebať: sic ⁊ nunc nubes suscepit dominũ: nõ caliginosa sed lucida. BASI. Nã obscuritas legis trãsierat: sic̃ enĩ fumus ab igne: sic nubes a luce causata est. Uerũ qr nebula signũ trãquillitatis est: qes future mãsionis oñditur ꝑ nubĩ operimentum. AMBRO. Diuini enĩ spũs est obumbratio ista que nõ caligat affectib⁹ hoĩum: sed reuelat occulta.

ORIGE. Hanc aũt gloriã discipuli sufferre nequeuntes: ꝓcubuerũt humiliati sub potẽti dextra dei nimiũ timẽtes: cũ scirent ꝙ dictũ fuit moysi: Nõ videbit homo faciẽ meã ⁊ viuet. vnde sequiť: Et timue. intrã. il. ĩ nubẽ. AMBRO. Cognosce autẽ nubẽ istam non coacti aeris caligine piceã: ⁊ que celum tenebrarum horrore subtexat: sed lucidaȝ nubẽ que nos nõ pluuialib⁹ aquis ĩmadidet: sed ð q̃ mẽtes hominũ in voce dei oĩpotentis emissa fidei ros rigauit. seqť enĩ: Et vox fa. est de nube di. hic est fili. me. dile. Non helias filius: nõ moyses fili⁹: sed: Hic est filius quẽ solum videtis.

CYRIL. Qualiter ergo oportebat eũ qui reuera filius ẽ: factũ vel creatũ existimare: deo patre desuper intonante: Hic est filius me⁹. q. d. non vnus ex filijs: sed qui vere ⁊ nãliter filius: ad cuius exemplar alij sũt adoptiui. Illi ergo iussit obedire cum subdit: Ipsum audite. Et magis q̃ȝ ad moysen ⁊ heliam: qr christus est finis legis ⁊ ꝓphetarum. vnde signanter euangelista subdit: Et dum fieret vox: inuentus ẽ iesus solus. THEOPHI. Ne. s. putaret aliqs hoc dictuȝ: hic est filius me⁹ dilect⁹: de moyse vel helia fuisse ꝓlatum.

AMBRO. Recesserũt ergo illi vbi ceperat dñs designari: tres etiã in ꝑncipio videnť: vnus in fide: ꝑfecte enĩ fidei vnum sũt. Ergo ⁊ illi quasi recipiunť in christi corpus: quia ⁊ nos vnum erimus in christo iesu: aut fortasse qr lex ⁊ ꝓphete ex verbo. THEOPHI. Que ãt ex ṽbo ceperunt: ĩ verbo desinunt: per hoc enĩ innuit ꝙ vsq; ad tps aliqđ lex et ꝓphete apparerent: sicut hic moyses ⁊ helias. Postmoduȝ autem solus iesus illis recedentib⁹. nam tunc euangelium manet transactis legalibus. BEDA. Et nota sicut domino in iordane baptiçato sic etiam in monte clarificato totius trinitatis mysteriũ declarari: qr gloriam illius quam ĩ baptismate confitemur: in resurrectione videbimus. Nec frustra spũssctũs hic in lucida nube: illic apparet ĩ columba: qr qui nunc simplici corde fidem quam percipit seruat: tũc luce apte visionis q̃ crediderat cõtemplabitur. ORIGE. Non vult autem iesus dici que ipsius spectant ad gloriã añ suã passionẽ. vnde sequitur. Et ipsi tacue. ⁊ ne. dix. in il. die. quicq̃ȝ ex his que viderãt. Offensi. n. fuissent: ⁊ precipue vulgus si vidisset crucifigi eũ qui sic fuerat glorificatus. DAMA. Hoc etiam precepit dñs: sciens discipulos imperfectos qui nondum sortiti erant plenã spũs participationem: ne corda aliorum qui non viderant subuerterẽtur tristitia. Et ne proditor incitaretur ad inuidie rabiem.

¶ Factum est autem in sequenti die descendentibus illis de mõte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens: magr obsecro te: respice in filiuȝ meũ: qr vnic⁹ est mihi. Et ecce spũs apprehẽdit eum: ⁊ subito clamat: ⁊ elidit ⁊ dissipat eum cum spuma: ⁊ vix discedit dilanians eum. Et rogaui discipulos tuos ut eijcerent illum ⁊ non potuerunt. Respondens aũt iesus dixit: O generatio infidelis ⁊ peruersa: vsq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet: elisit illum demoniũ ⁊ dissipauit. Et increpauit Iesus spiritũ immundũ et sanauit puerũ: ⁊ reddidit illũ patri ei⁹. Stupebant autem omnes in magnitudine dei.

BEDA. Loca reb⁹ cõgruũt. In mõte orat dñs: trãsformatur: discipulis archana sue maiestatis apuit: ĩ inferiora descẽdens: turbe occursu excipiť. vñ dr: Factũ est au. in se. die descen. il. de mon. oc. il. tur. multa. Sursũ patris vocẽ pandit: deorsuȝ spũs malos expellit. vñ seqtur: Et ec. vir ð tur. excla. di. ma. obse. te: respi. in fil. meũ. TYTVS. Uideť mihi sapiẽs qdẽ hic esse. nõ. n. dixit saluatori: Fac hoc vel illud: sed respice. Hoc. n. sufficit ad salutẽ: sic̃ ꝓpheta dicebat: Respice in me ⁊ miserere mei. Et dic̃: In filiũ meũ: vt rõnabilem demonstret inuerecundiã: ꝙ solus in multitudine clamat. Addit: Quia vnicus est mihi. q. d. null⁹ alius expectať futurus remediũ senectutis. Cõsequenter explicat passionem vt audientẽ moueat ad pietatẽ dicens: Et ecce spi. apprehẽ. eũ. ⁊ sub. cla. ⁊ eli. ⁊ dis. eũ cũ spu. ⁊ vix disce. dila. eũ. Deinde videť criminari discipulos. Sed magis respõdet ꝙ iuste verecundiã deposuerit dicens: Et rogaui discipu. tu. vt ej. il. ⁊ nõ potuerũt. q. d. nõ putes ꝙ leuiter ad te ꝑuenerim: stupẽda ẽ dignitas tua: nec stati te molestaui: ad discipulos tuos accessi ꝑmo: nũc qr nõ curauerunt: cogor ꝓficisci ad te. vñ ⁊ domin⁹ nõ ipm sȝ gen⁹ incredulũ ĩcrepat. Sequiť: Respõ. au. ie. O gene. infi. ⁊ puer. vsq; quo ero apud vos: ⁊ pa. vos? CHRY. Sed hũc hoĩem multũ ĩfirmari ĩ fide euãgelior scriptura oñdit ex pluribus: ex eo. s. ꝙ dixit: Adiuua ĩcredulitatẽ meã: ⁊ si potes. ⁊ ex eo ꝙ christus dixit: Credenti oĩa possibilia sunt. CYRIL. Unde melius puto incredulum reputatũ demoniaci patrẽ ꝙ ⁊ sacros aplos obiurgauit dicens eos nõ posse imperare demonibus: poti⁹ aũt erat honorãdo deũ ab eo petere gratiã: annuit enĩ veneratus. Qui ãt dicit debilitari erga virtutẽ q̃ est in spũs malignos: eos: q a christo adepti sunt potestatẽ ejciendi eos: gratiaȝ magis calũniať q̃ȝ fulgentes ea in quibus xps operať. vnde offendiť christus accusatis sanctis qbus est cõmissum verbũ ꝑdicationũ sacrarũ: pp qđ domin⁹ ĩcrepat eũ ⁊ cõcordes ei dicẽs: O generatio infidelis ⁊ puersa. q. d. Cã tue ĩfidelitatis gratia effectũ sortita nõ est. CHRY. Nõ aũt dirigit sermonẽ ad eũ tm̃: sed ad oẽs iudeos: ne faciat eũ hesitare: oportebat enĩ scãdaliçari q̃ȝ plures. THEOPHI. ꝙ aũt dicit: Peruersa. demostrat ꝙ nõ a ꝑncipio neq; naturaliter inerat eis malicia: sed nã quidã erãt recti semen abrae existẽtes: sed per maliciã erãt puersi. CYRIL. Quasi nescientes ꝓcedere rectis incessibus. cum eis aũt qui sic sunt dispositi: christus commorari dedignatur. vnde diciť: Usq; quo ero apud vos ⁊ patiar vos? ferens quasi moleste eorum conuersationem propter prauitatem ipsorum. CHRY. Per hoc etiaȝ oñdit desideratum sibi esse suum recessum: ⁊ ꝙ non erat graue crucis patibulum: sed magis ipsorum conuersatio. BEDA. Non ꝙ tedio superatus sit mansuetus ⁊ mitis: sed in similitudine medici si egrotum videat contra sua precepta se gerere dicat: vsq; quo accedam ad domum tuã: me aliud iubente: te aliud faciẽte. In tantũ aũt nõ est iratus homini: sȝ vitio vt statiȝ ĩtulerit. Adduc huc filiũ tuũ. TYTVS. Poterat qdẽ solo iussu eũ liberare: sed ꝓpalat suã passionẽ subjciẽs ĩfirmũ presentiũ visioni. Deinde demoniũ postq̃ȝ dominũ sensit: cõcutit puerũ. vñ seqtur: Et cũ acce. eli. illuȝ demo. ⁊ dissipauit. vt sic pri⁹ exprimať passio: deĩde adhibeatur remediũ. CHRY. Nõ tñ hoc dominus ad ostentationeȝ facit: sed cã pr̃is: vt cũ viderit demoniũ conturbari propter solã vocationẽ: sic saltẽ inducať ad fidẽ futuri miraculi. de quo seqtur: Et incre. iesus spiritũ imun. ⁊ sanauit pue. ⁊ red. il. patri eius. CYRIL. Antea aũt nõ erat patris sed demonis occupãtis. Subdit aũt euãgelista stupere plebeȝ in magnalijs dei dicẽs: Stupebãt aũt oẽs in magnitudine dei. qđ dicit pp donũ christi: qui sacris quoq; apostolis contulit potestatẽ agẽdi diuina miracula ⁊ imperandi demonibus. BEDA. Mystice aũt pro qualitate meritor quotidie alijs ascẽdit dñs: dũ pfectos quor cõuersatio in celis est sublimi⁹ extollẽdo glorificat: ⁊ de eternis ĩstruit: ⁊ docet que a turbis audiri nõ valẽt. Alijs ãt descẽdit: dũ terrenos ⁊ insipiẽtes cõfortat docet ⁊ castigat. Hũc aũt demoniacũ: mattheus lunaticũ: marcus surdũ ⁊ mutũ describit. Significat enĩ illos qui vt luna mutanť ꝑ diuersa vitia crescentes ⁊ decrescẽtes: q muti sunt nõ cõfitendo fidẽ. Sic surdi: nec ipsum fidei audiẽdo sermonẽ. Dũ puer aũt ad dñȝ accedit elidiť: qr cõuersi ad dñm plerũq; a demonio graui⁹ pulsantur: vt vel odiũ virtutis ĩcutiat: vel expulsiõis sue vindicet iniuriã: sicut ecclesie ꝑmordijs tot grauissima intulit certamina: quot suo regno doluit subito illata dispẽdia. Nõ puerũ aũt: q vim patiebať: sȝ demoniũ q ĩferebat ĩcrepat quia q peccãteȝ emẽdare desiderat: vitiũ arguẽdo ⁊ odiendo depellere: sed hominem debet amando refouere donec sanatum spiritalibus ecclesie possit reddere patribus.

¶ Omnibusq; mirãtibus in oĩbus que faciebat: dixit ad discipulos suos: Ponite vos in cordib⁹ vestris sermones istos. Filius enim hominis futurũ est vt tradať in manus hoĩuȝ. At illi ignorabant verbũ istud: ⁊ erat velatũ ante eos vt nõ sentirẽt illð: ⁊ timebãt eũ ĩterrogare de hoc verbo.

CYRIL. Oĩa q̃cũq; opabať iesus admiratiõe digna pene oẽs erãt. irradiabat. n. qddã ꝑcipuũ ⁊ diuinũ ĩ q̃lȝ opatiõe ipi⁹ ꝑȝ illð: Gloriã ⁊ decorẽ suppones ei. Et si oẽs qdem mirarenť ĩ his q̃ faciebat: ipse tñ hec q̃ sequunť: nõ oĩb⁹ sed discipulis rettulit. vñ dr: Oĩbusq; mirã. ĩ oĩ. que facie. dixit ad disci. suos: Po. vos ĩ cor. ve. ſmo. istos. Ostẽderat in mõte discipulis gloriaȝ suam: ⁊ post hoc liberauerat quẽdam a spũ nequã: sed oportebat eũ sustinere passionem pro nobis. Poterãt aũt discipuli cõturbari dicẽtes: Nunquid decepti sumus dũ deũ eẽ eũ arbitraremur? Ut ergo scirẽt qd circa ipsuȝ futurũ erat velut quoddã depositũ iubet eos in mente hr̃e passionis mysterium dicẽs. Poni. vos in cor. vostris. Quod dicit: Uos: distinguit eos ab alijs. Neq;. n. oportebat vulgares scire quoniã passurus esset: sed erãt potius certificandi: qm̃ mortuus resurgeret destruens mortẽ ne scandaliçarenť. TYTVS. Cũctis igiť admirãtib⁹ signa: ipse ꝑnunciat passionẽ: nõ. n. signa saluãt: sed crux bñficia ꝓstat. vnde subdit. Fili⁹. n. ho. futu. ẽ vt trada. in ma. hoĩuȝ. ORIGE. Nõ aũt exprimit manifeste a quo tradẽdus sit: aliqs enim dicit eũ traditur a iuda: aliqs a pplo: Paul⁹ aũt dicit ꝙ deus pater ꝓ nobis oĩb⁹ tradidit eũ: sed iudas tanq̃ȝ pro pecunia tradẽs eũ hostiliter ꝓdidit: sed pr̃ bñficij cã. THEO. Eor aũt infirmitati dñs ꝯdescendens: ⁊ eos disciplina quadam gubernãs: qđ de cruce dictũ ẽ ĩtelligere nõ pmisit. vñ seqtur. At il. igno. ver. istud: ⁊ erat vela. añ eos vt non senti. illud. BEDA. Hec ignorãtia discipulor nõ tam de tarditate q̃ȝ de amore nasciť: qui carnales adhuc ⁊ mysterij crucis ignari: quẽ deũ verũ crediderũt: moriturũ credere neguerũt. Et qr per figuras eum sepe loquentẽ audire solebãt: etiã que de sua traditione loquebať: figuratiue eũ illud significare putabant. CYRIL. Dicet ãt aliqs forsan: q̃liter ignorauerunt discipuli crucis xp̃i mysteriũ: cũ ꝑ vmbram legis ĩ plib⁹ locis tangereť? Sȝ vt paulus cõmemorat: vsq; ad hodiernum diem qñ legiť moyses velamẽ: adiacet cordi eor. Expedir ergo accedẽtes ad xp̃m dicere: Detege oculos meos ⁊ ꝯtẽplabor mirabilia de lege tua. THEO. Uide etiã discipulor reuerentiã ĩ hoc qđ seqtur: Et time. iter. eum de hoc ver. Nam timor gradus est reuerentie.

¶ Intrauit ãt cogitatio in eos: qs eor maior eẽt. At iesus vidẽs cogitatões cordis illor apphẽdit puerũ ⁊ statuit illũ sec⁹ se: et ait illis: Quicũq; susceperit puer istũ ĩ noĩe meo: me recipit et quicunq; me receperit recipit eũ q me misit. Nã q mior ẽ iter oẽs vos hic maior ẽ. Rñdẽs ãt ioãnes dixit. Preceptor: vidim⁹ quẽdã in noĩe tuo ejcientẽ demonia et ꝓhibuimus eũ: qr nõ sequitur te nobiscum. Et ait ad illos iesus: Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum vos: pro vobis est.

CYRIL. Insidiať diabol⁹ mĺtimode diligẽtib⁹ optimã vitã: ⁊ siqdẽ per carnales illecebras obsidere valeat alic⁹ mẽtẽ affect⁹ voluptatũ exacuit: siqs ãt hos effugerit laqos cupidis: gĺie suscitat passionẽ: q̃ qdẽ passio vane gĺie inuasit quẽdã aplor suor. vñ dr. Intra. au. co. ĩ eos qs eo. esset ma. hoc enĩ cogitare est cupiẽtis ceteris superesse. Improbabile aũt puto oẽs discipulos hãc egritudinẽ incurrisse: ⁊ iđ necrimẽ aliqđ ꝯtra aliquẽ discipulor euangelista machinari videreť exp̃mit ĩdeterminate dicẽs: ꝙ intrauit in eos cogi. THEOPHI. Uideť ãt hãc passionẽ ex hoc ortã fuisse ꝙ demoniacũ curare nõ valuerũt: eis de hoc altercãtib⁹: vno dicẽte ꝙ nõ ꝓpter meã impotentiã sed alteri⁹ curari nõ valuit: vt ex hoc accensa contentio fuerit quis eor maior essȝ. BEDA. Uel qr viderãt petrũ iacobũ ⁊ ioanẽ seorsuȝ ductos ĩ mõtẽ: ⁊ petro claues regni celor ꝓmissas fuisse irati sunt: vel ipsos tres ceteris. vĺ petrũ oĩbus eẽ ꝓlatũ: vĺ qr tributi solutione petrũ ipsi dño parificatũ viderãt: ipsum ꝑceteris arbitrabãť ꝑferẽdũ. Sȝ diligẽs lector hãc ĩtra eos q̃stionẽ ẽt añ didragma redditũ inueniet fuisse ṽsatã. Deniq; mattheus hoc in capharnaũ memorat eẽ gestũ. dicit auteȝ marcus: Et venerunt capharnaum qui cuȝ in domo essent interrogabat eos: quid in via tractabatis? At illi tacebant: Siquidẽ inter se in via disputauerunt qs illorũ eẽt maior.

CYRIL. Dominus aũt qui nouit saluos facere videns ĩ mente discipulor super hoc cogitationẽ exortã velut q̃ȝdã amaritudinis radicẽ prius q̃ȝ augmentũ susciperet: radicit⁹ eã euellit. cũ. n. inchoãt passiones ĩ nobis facile deuincunť: sed aucte difficile sunt mobiles. vnde seqť: At iesus vi. cog. cor. eo. appre. pu. sta. eũ pe. se. Discat q nudũ hoĩeȝ putat eẽ iesum se errasse. q̃ȝuis enĩ ṽbũ caro factũ sit: mãsit tñ deus. nã solius dei ẽ posse rimari corda ⁊ renes. ꝙ aũt puer assũpsit ⁊ ponebat penes se: agebať cã aplor vtilitatis ⁊ nostre. Depascitur enĩ inanis glorie morbus vt plimum: qui ꝑeminent in hoĩbus alijs. Puer aũt syncerã gerit menteȝ immaculatum cor: ⁊ manet in simplicitate cogitationuȝ: non ambit honores: nec nouit cuiusuis prerogatiue modum: nec refugit videri non minus se habere: multam gerit seueritatẽ in mente ⁊ corde. Tales autem dominus amplexatur ⁊ diligit: ⁊ prope e dignatur habere. q. qui elegerũt que sua sũt sapere. Ait enim: Discite a me: quia mitis suȝ ⁊ humilis cor/

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

de.vñ seqr:Et ait il.qcũqz susceperit puez istuz ĩ noĩe meo. me recipit.q.d.qñ vna ⁊ eadẽ ẽ merces honorantibus san/ctis:siue forsan minim⁹ sit:siue preclarus honore ⁊ gloria: qz in eo xp̃s suscipit:quo non vanũ est petere inuicez fungi ꝓrogatiua: BEDA.In hoc aũt non simplr pauperes xp̃i ab his qui velint esse maiores ꝑ eius docet honore suscipiẽ dos:vel malicia paruulos istos esse suadet.vnde cũ dicerz: Quicũqz suscepit puez istũ:addit in noĩe meo: vt.s.formaz virtutis quã nã duce puer obseruat ipsi ꝑ noĩe christi ratio nis industria sequant.Sz qz ⁊ se ĩ puero suscipi docet ⁊ ipe puer natus est nobis:ne putaret hoc esse solũ quod videba tur subiunxit:Et qcunqz me recipit:recipit illum qui misit me.Talẽ se vtiqz ac tantũ credi volẽs:qlis ⁊ q̃tus est pr̃.

AMBRO.Qui enĩ imitatorẽ xp̃i recipit:xp̃z recipit:⁊ q imaginẽ dei recipit:deũ recipit.Sz qz imaginẽ dei nõ pote/ram⁹ videre facta est nobis ꝑ incarnationẽ verbi pñs:vt re/cõciliaret nobis q̃ supra nos ẽ diuinitas. CYRIL.Adhuc aũt magis insinuat ꝓmissi verbi ĩtentionẽ dicẽs:Nã q mi/nor est iter vos oẽs:h maior ẽ.Qd ð modesto dicit:q nihil ð se sublime putat ꝓpter honestatẽ. THEO.Qz ĝ dñs dixe rat:Qui minor est inter vos oẽs hic maior est. timuit ioan/nes ne forte malũ aliqd fecerit:ꝓpria ptãte quedã hoiez ꝓ/hibentes.nã ꝓhibitio nõ minorẽ ꝓhibentẽ ondit: sed mai⁹ aliqd sapiẽtẽ.vñ subdit: Rñdens aũt ioãnes dixit: Prece/ptor vidim⁹ quẽdã ĩ noĩe tuo eycientẽ demonia:⁊ ꝓhibui/mus eũ.Nõ qdẽ ĩuidẽtes:sz opationẽ miraculoz diiudicã/tes.nõ enĩ cũ eis miraculoz ptãtẽ acceperat:neqz cũ domi/nus miserat sicut illos neqz iesum in oĩb⁹ sequebat.vñ sub/dit:Qui non sequitur te nobiscũ. AMBRO.Ioãnes eniz plimũ diligẽs:⁊ iõ reamat⁹ plimũ excludẽdũ putat bñficio eũ q nõ vtat obseqo.CYRIL.Sz oportebat magis pẽsare nõ hũc ipsũ eẽ miraculoz auctorẽ:sz grãz q̃ ẽ in eo q ĩ vtute xp̃i miracula pficit.Quid aũt si nõ cõuẽeret aplis q xp̃i grã coronãt mlte sũt differẽtie xp̃i donoz:sz qz tradiderat sal/uator ptãtez aplis vt spũs ĩmũdos eycerẽt:putauerũt nul/li alioz q̃z sibi solis licere cõcessam gerere dignitatẽ.⁊ iõ ac cedunt sciscitãtes si liceat ⁊ alys hoc agere. AMBRO. Nõ reprehendit ãt ioannes qz amore faciebat: sz docet vt nouerit infirmoz eẽ firmorũqz distãtiã.Et iõ dñs ⁊ si for/tiores remunerat:tñ non excludit infirmos.vñ seqr.Et ait ad il.ie..Noli.ꝓhi.Qui.n.nõ ẽ aduer.nos:ꝓ no.ẽ:Bene do/mine.nã ⁊ ioseph ⁊ nicodem⁹ occulti discipuli ꝓpter metũ: ĩ tẽpore tñ suũ tibi officiũ nõ negauerũt:sz tñ q alibi dixisti: q nõ est mecũ aduersũ me ẽ.⁊ q mecũ nõ colligit dispergit: aperi nob ne videat eẽ cõtrariũ.⁊ puto qz siqs mẽtiũ ꝯside/ret scrutatorẽ:nõ debeat dubitare vniuscuiusqz factũ mẽte discerni. CHRY.Illic enĩ cũ dixit:Qui nõ est mecũ ad/sum me ẽ:ostendit diabolũ ⁊ iudeos sibi esse cõtrarios: hic aũt ondit eũ qui in noĩe christi demones eyciebat in parte cũ eis existere. CYRIL.q.d.Pro vob q xp̃z diligitis: sũt qui prosequi volunt que ad ipsius gl'iam spectant: eiusdem gratia coronati. THEOPHI.Mirare aũt xp̃i virtutez qualiter per indignos ⁊ non discipulos eius grã operat: sic ⁊ per sacerdotes sc̃ificant hoies:q̃uis sacerdotes sancti nõ fuerint. AMBRO.Cuz aũt h eos:q possunt per man⁹ im positionem ĩmundis imperare spiritibus in noĩe iesu neget eẽ ꝓhibendos:ſm mattheũ dicit his:Nõ noui vos. Sz ad/uertere debem⁹ ñ eẽ sniaz discordiã:sz illð censeri q ñ solũ officyi clericos:sz ẽt vtutis opa regrãt:tm̃qz eẽ xp̃i noĩm vt ẽt parũ scis opitulet ad p̃sidiũ:⁊ si ñ opitulet ad grãz.vñ ne/mo purgati hois sibi grãm vendicet:ĩ quo eterni noĩs vtus operata sit.nõ enĩ merito suo diabolus:sed odio sui vincit.

BEDA.Itaqz in hereticis ⁊ malis catholicis non sacra/menta cõmunia in quibus nobiscum sunt ⁊ aduersum nos non sunt: sed diuisionem paci veritatiqz contrariam qua aduersum nos sunt ⁊ dominum non sequuntur nobiscum detestari ⁊ prohibere debemus.

Factũ ẽ aũt duz complerent dies assũptõis eius ⁊ ipe faciẽ suã firmauit vt iret in hierusalẽ.Et misit nũcios ãte cõspectũ suũ: ⁊ eũtes itrauerũt ĩ ciuitatẽ samaritanorũ vt parẽt illi.Et ñ receperũt eũ:qa facies ei⁹ erat eũtis hierl'z.Cum vidissent aũt discipuli ei⁹ iacobus ⁊ ioannes dixerũt.Dñe vis dicim⁹ vt ignis ðscẽdat ð celo ⁊ ꝯsũat illos: Et ꝯuersus icrepauit illos ⁊ dixit: Nescitis cui⁹ spũs estis.fili⁹ hominis non venit animas perdere sed saluare.Et abierunt in aliud castellum.

CYRIL.Cũ imineret tp̃s q̃ decebat dñm pacta passio/ne salubri:celũ ascẽdere:decreuit ascẽdere hierosolymam. vñ dicit.Factũ ẽ au.dũ cõple.di.assum.ei⁹ ⁊ ipse faci.su.fir/ma.vt iret in hierusalẽ. TYTVS.Qz ibi oportebat vez agnũ offerri vbi figuralis agnus ĩmolabatur.Dicit aũt:Fir mauit faciem suã.i.non huc ⁊ illuc ibat:nec perambulabat vicos ⁊ municipia:sed iter tenebat versus hierusalez. BEDA.Cessent ergo pagani quasi hominez videre crucifixũ: quem ⁊ tempus sue crucifixionis cõstat quasi deum preui/disse.⁊ quasi sponte crucifigendus locum quo crucifigẽdus erat firmata facie idest obstinata atqz impterrita mẽte pe tisse. CYRIL.Misit autez nuncios paraturos ei ⁊ comi tãtib⁹ eius hospitium:qui cum iuissent ad terram samarita norum:non fuerunt admissi.vnde seqtur: Et mi.nun.su.an/te conspe.suum.Et eun. intraue.in ciuita.samari.vt para.il. ⁊ nõ recepe.illum. AMBRO.Disce quia recipi noluit ab his quos sciebat non simplici mente cõuersos:nam si volu/isset ex indeuotis deuotos fecisset: sed deus quos dignatur vocat:⁊ quem vult religiosum faciat. Cur autem nõ recepe runt euangelista memorat dicẽs:Quia facies eius erat eun tis in hierusalẽ. THEO.Sed si intelligamus q propter hoc illum non receperunt:quia ire hierusalez determinaue rat:inueniunt hi excusati q non receperunt euz:Sed dicen duz est q in hoc q dicit euangelista:Et nõ receperunt illũ: intelligitur illud q neqz in samariaz venit.deinde quasi ali quo interrogante:quare non receperũt ipsum:neqz eos adi uit:soluẽs h dic:nõ quia impotens esset:sed q illuc ire nole bat:sed magis hierosolymam. BEDA. Uel hierusalem ire conspiciẽtes samaritani dominũ non recipiunt.nõ eniz coutuntur iudei samaritanis:vt ioannes ondit. CYRIL. Sed cum dominus:qui añ omnia nouerat:sciret q ei⁹ nun cy non essent a samaritanis recipiendi: ideo tamẽ precepit eis q precederent:quia mos erat ei omnia satagere erga ꝑ fectum discipulorum.Ascendebat quidem hierosolymam propinquante tempore passionis. vt igitur quando pati eũ viderẽt nõ scandaliçarentur: considerãtes q oportet pa/tientes esse cum contumelias inferunt aliqui: premisit quasi quoddam preludium samaritanoruz repulsam.Pro fuit autẽ eis ⁊ aliter.Futuri enim erãt doctores orbis ter/rarum:ciuitates ⁊ villas percurrentes ad predicandũ euã gelicam doctrinam: quibus aliquando occurrerent aliqui minime recipientes sacram predicationem.quasi non con/cedentes secum cõmorari iesum. Docuit igitur eos q diui nam annunciantes doctrinam pleni esse debebant patiẽtia ⁊ mansuetudine.Non autem hostiles ⁊ iracundi:⁊ in peccã tes in eos attrociter insurgentes:sed adhuc nõ erãt tales ĩmo zelo feruido ꝯcitati:volebãt ignem de celo sup eos de/ducere.Sequitur:Cum vi.au.disci.eius iaco.⁊ io. dixe.Do mine vis dici. vt ig. descen. de ce.⁊ consum. illos: AMBRO.Sciebãt enim ⁊ phinees reputatum ad iusticiam: quia sacrilegos interemerat:⁊ ad preces helie ignem descẽ/disse de celo:vt ꝓphete vidicaret iniuria. BEDA.Sãcti

eniz viri qui optime scirent mortẽ istã que aiam dissoluit a corpore non esse formidandam:sed eorũ tamẽ aium qui illam timerent:nonnulla peccata morte punirent quo ⁊ vi/uentib⁹ y:ilis met⁹ incuteret ⁊ illos qui morte puniebant: non ipsa mors noceret:sed peccatũ quod augeri posset si vi uerent. AMBRO.Sz vindicet qui timet: vindictã non querit:q nõ timet.silr ostendit nobis in apostolis fuisse me rita ꝓphetaz:qñ eandẽ sibi ptãtẽ quã ꝓpha meruit ipetrã di iure p̃sumũt:⁊ bñ p̃sumũt q ad sermonẽ suũ ignis ð celo descẽderet:qm̃ fily sunt tonitrui. TYTVS.Censet ãt ab eis multo iustius esse samaritanos perire:dominum nõ ad/mittẽtes:q̃z qnquaginta seruũ excludere tẽtantes.Dñs aũt in eos nõ cõmouet:vt onderet qz nõ hz vltionis studiũ pfe cta virtus nec vlla sit iracũdia vbi plenitudo sit charitatis. nã nec excludẽda est ĩfirmitas:sz iuuãda procul'a religiosis indignatio:ꝓcul a magnanimis cupiditas vltionis. vñ seq tur:Et ꝯuer.icre.il.⁊ di.Nescitis cu.spi.estis. BEDA.Re prehendit in eis dñs nõ exemplũ ꝓphete sancti:sz ignoran tiã vindicandi que adhuc erat in rudib⁹: aiaduertẽtes eos nõ amare correptionem:sed odio desiderare vindictã. Ita q postea q̃z eos docuit:qd esset diligere ꝓximũ tanq̃z seipz: infuso ẽt spũsc̃o nõ ðfuerũt tales vidicte:q̃uis multo rari⁹ q̃z in veteri testõ:qz sicut seqt:Fili⁹ ho.nõ ve.ani.perde.sed saluare.q.d.⁊ vos ergo q eius spũ signati estis etiã acta eius imitamini:nunc pie consulentes:sed in futuro iuste iudicã/tes. AMBRO.Non enĩ semp in eos qui peccauerunt est vindicandũ:qz nõnũq̃z ampli⁹ ꝓdest clemẽtia tibi ad patiẽ tiam:lapso:ad correptionem.Deniqz samaritani citi⁹ credi/derunt a quibus hoc loco ignis arcetur.

¶ Factum ẽ aũt ambulantibus illis in via dixit quidam ad illum:Sequar te quocunqz ieris.Dixit illi iesus:Uulpes foueas habent:⁊ volucres celi nidos:filius aũt hoĩs non habet vbi caput suũ reclinet.Ait aũt ad alterũ:Sequere me.Ille aũt dixit:Dñe ꝑmitte mihi primũ ire:⁊ sepelire pa/trẽ meũ.Dixitqz ei iesus:Sine vt mortui sepe/liant mortuos suos:tu aũt vade ⁊ anũcia regnũ dei.Et ait alter:Sequar te dñe:sz ꝑmitte mihi primũ renũciare his qui domi sunt.Ait ad illuz iesus:Nemo mittẽs manũ suã in aratruz ⁊ aspiciens retro:aptus est regno dei.

CYRL.Et si munific⁹ sit oĩuz dñs:nõ simpliciter ⁊ ipro uide singulis dat superna ⁊ diuina dona:sz illis q digni sunt recipere:qui.s.aiam suã alienant a maculis prauitatũ:⁊ hoc nos docet euãgelicoz vboz vt⁹ cũ dicit: Factũ est au.am. il.in via:di:q.ad illũ.Seqr te quocũqz ieris.Primo qdẽ pli ma cõtinet inaccessu inertia: ꝯñter ondit q plenus sit im/pudẽtia nimia. neqz .n. simplr xp̃z seq petebat:sic aly plu/res de populo:sz magis insiliebat ad aplicas dignitates: cũ paulus dicat:Nõ assumat qsq̃z sibi honorẽ sz a deo vocat⁹.

ATHANA.Ausus ẽt fuit eqparare se incõprehensibil' saluatoris ptãti dicẽs:Sequar te quocũqz ieris:eo q sequi saluatorẽ simplr ad eius audiendã doctrinã possibile ẽ hu/mane nature ꝓprietate qua fungit erga hoies:non est aũt possibile secũ cõcurrere vbilibet exñti:ipse nãqz incõpre/hensibilis est:⁊ nõ circũscribit loco. CYRIL.Alio quoqz modo non immerito recusabilẽ facit eũ:decebat eniz ipm crucẽ suã accipere ad sequendũ dñm:⁊ abrenũciare pñtis vite affectib⁹.⁊ hoc dñs in eo reprehendit:non vituperans sed corrigẽs.Seqtur:Et ait illi iesus:Uulpes foueas hñt:⁊ volu.ce.ni.fili.aũt ho.nõ habz vbi ca.su.recliet. THEO. Quia eniz viderat dñm multũ populũ adducentẽ putauit q ab eis haberet preciũ:⁊ q si ipse dñm sequeret posset pe cunia cõgregare. BEDA.Unde dr̃ ei:Quid me ꝓpter di/uitias ⁊ lucra hui⁹ seculi cupis sequi:cũ tãte sĩz pauptatis vt nec hospitiolũ qdẽ habeã ⁊ nõ meo vtar tecto: CHRY. Aspice qualiter pauptatez quã dñs docuerat per opera de/monstrat.Nõ erat ei mẽsa:non cãdelabrum nõ domus:nec quicq̃z aliud taliũ. CYRIL.Mistice aũt significatio:vul pes ⁊ volatilia celi malignas ⁊ astutas potestates demonũ vocat.q.d.quando vulpes ⁊ volatilia ĩ te mãsionẽ hñt:qua liter christus in te requiescet: Quid cõe ẽ luci ⁊ tenebris:

ATHANA.Uel in hoc dñs magnitudinẽ sui mũeris docet.q.d.Oia generabilia circũscribi pñt: verbũ vero dei incõprehẽsibilis ptãtis ẽ.Et iõ ne dicas: Sequar te quocũ/qz ieris.Ceterz si velis discipulus fieri:abdices irrõnabilia: eo q impossibile est euz qui morat in irrationabilitate:vbi discipulũ fieri. AMBRO.Uel vulpes hereticis ꝯparat: fallax qppe aial ⁊ insidys semp intẽtũ ⁊ rapinã fraudis ex/ercet.Nihil tutũ:nihil ociosuz:nihil patit eẽ secuz eo q in tra ipz hospitia hominũ predã requirũt.Ita sunt heretici:q domum sibi parare non norunt:sed circũscriptionibus suis alios decipere conãtur.hoc aial neqz mãsuescit vnq̃z. vnde apl's ait:Hereticũ post vnã correctionẽ deuita.volucres ð celi frequenter ad nequitie spiritalis similitudinẽ deriuan tur:⁊ veluti nidos quosdã struũt in pectorib⁹ iprobor:⁊ iõ dñante versutia in affectibus singulorũ nulla põt diuinita tis esse possessio.Ubi aũt mentẽ ꝓbauerit inoxiã:supra ipz quodãmodo vim sue maiestatis reclinat:qz profusiore q̃dã grã bonoz pectorib⁹ iserat.Sic igr̃ nõ videt cõuenire rõni vt simplicẽ fidelẽqz ipsum arbitremur: qui domini digna tione respuit: cũ indefessi famulatus obsequium spõpõdis set.Sed dñs nõ obsequioz speciem:sed pluritatẽ querit af fectus nec obsequiũ eius admittit:cuius nõ probatur offici um:circũspectũ eteni fidei dz eẽ hospitiuz:nedũ ĩfidelibus nr̃e dom⁹ interna referam⁹:i alienã pfidiã iprouida credu litate labamur.Itaqz vt aduertas deũ nõ cultus aspernãtẽ eẽ sed fraudis:qui repudiauit fraudulentũ elegit innocen/tem.Sequit.Ait aũt ad alterũ:Sequere me.Sed hoc dic ei cuius prẽm iam sciebat mortuũ.vñ seqtur:Ille aũt dixit: Dñe ꝑmitte mi.pri.ire ⁊ sepe.pa.meũ. BEDA.Non disci pulatũ respuit:sed expleta primũ paterni funeris pietate:li berior assequ ðsiderat. AMBRO.Sz dñs quos miserat ad uocat. vñ seqtur Dixitqz iesus: Sine vt mor.se.mor.su.tu aũt va.⁊ annũ.reg.dei.Cũ religiosuz humani corpis sepeliẽ di acceperim⁹ offm̃:quo prñi quoqz funeris sepultura ꝓhi/betur:nisi vt itelligas hũana post habẽda diuinis:bonũ stu diuz sz mai⁹ ipedimẽtũ.nã qui ptitur studiũ: ðriuat affectũ: qui diuidit curam:differt profectum:ergo prius sunt obeun da q̃ maxima:nã ⁊ apl'i ne occuparent studio dispẽsandi mi nistros paupib⁹ ordinarũt. CHRY. Quid aũt magis ne cessariũ prñis exeqis: qd facili⁹:cũ nõ cẽt mltũ tpis dãduz: ꝑ hoc docemur q minimũ tpis frustra ducere ðcet:⁊ si mil le cogentia sunt:imo p̃ferre spiritalia cũctis admodũ neces sarys. Diabolus.n.insistit attẽtus volẽs aliquẽ aditũ iueni re:⁊ si modicã sumat negligẽtiã magnã operat pusillanimi tatẽ. AMBRO.Nõ ergo paterni funeris sepultura ꝓhi/betur:sed necessitudini generis diuine religiõis pietas ante fert.Illud ꝯsortibus relinquitur:hoc mãdatur relectis:quo aũt mortui sepelire mortuos possunt:nisi geminã hic intel/ligas mortẽ:vnã nature:alterã culpe.Est etiã mors tertia:ĩ qua pctõ morimur: deo viuim⁹. CHRY.Cum ergo dixis set mortuos suos:ondit hũc nõ eẽ mortuũ ei⁹.puto.n.de nu mero ĩfideliũ fuisse defunctum. AMBRO.Aut qz sepul chrũ patens est guttur ipioz:memoria coz abolenda p̃scri bit:quoz siml'cũ corpe meritũ occidit:nec reuocat ab offi cio pris fili⁹:sz fidelis a pfido cõicatione secernit:nõ iterdi ctũ ẽ muneris:sz religiõis mysteriũ cõmunionẽ nobis cum gẽtibus mortuis nõ futurã. CYRIL.vel aliter:Erat eniz

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

pr̃ senectute grauat⁹.putat aũt honestũ aliqd agere dũ ꝓpo
neret obseruare ei debitã pietatẽ:sȝ illud: Honora prẽm tuũ
ꝛ matrẽ tuã.vñ vbi vocat⁹ ẽ ad euangelicũ mysteriũ dicẽte
dño: Sequere me.q̃rebat īducias q̃ sufficere possent ad de
crepiti pr̃is sustẽtationẽ dicẽs: Permitte mihi primũ ire ꝛ
sepelire patrẽ meũ. nõ ꝙ defunctũ patrẽ sepelire rogaret:
neqȝ.n.xp̃s hoc agere volentẽ īpediuisset:sed dixit sepelire
.i.sustẽtare ī senectute vsqȝ ad morteȝ. Sȝ dñs ad eũ dixit:
Sine mortuos sepelire mortuos suos.erant.n.ꝛ alij curato
res linea parẽtele astricti:sȝ vt estimo mortui eo ꝙ nõdum
xp̃o crediderãt. Hinc ꝑcipe ꝙ p̃ferẽda sit pietas qua deo te
nemur amori parẽtũ:qbus reuerentiã exhibemus:qꝛ ꝑ eos
geniti sum⁹. Sȝ oiũm de⁹ cũ nõ essem⁹ ad eẽ nos cõduxit:
parẽtes aũt facti sũt ministri ītroitus ad eẽ. AVGV.de
con.euã. Hec g̃ dicebat dñs illi cui dixerat: Seq̃re me. Ali⁹
v̾o discipul⁹ misit se in medio:cui nemo aliqd dixerat.vñ se
quit̃: Et alter ait. Sequar te dñe:sȝ p̃mũ ꝑmitte mihi ire ꝛ
renũciare his q domi sũt.neforte quõ fieri solet querãt me.
CYRIL. Imitãda autẽ hꝰ ꝓmissio ꝛ omni laude plena:
sȝ q̃rere renũciare his q domi sunt licẽtiãdo se ab eis:oñdit
ꝙ vtcũqȝ diuisus sit a dño:dũ hoc ꝑfecte adire proposuerit
mẽte.nã velle cõsulere ꝓximos nõ ꝯsensuros: huic ꝓposito
īdicat se vtcũqȝ labẽtẽ.ꝓp qð dñs hoc īprobat. Seqtur: Ait
ad illũ iesus: Nẽo mit.manũ suã ī aratrũ ꝛ respiciẽs retro
apt⁹ est regno dĩ. Apposuit manũ aratro:q affectuosius ẽ ad
sequẽdũ:tñ respicit retro q dilationẽ petit:occasiõe redeun
di ad dñȝ:ꝛ cũ ꝓpinq̄s ꝯferẽdi. AVGV.de v̾bis dñi.q.d.
ci: Uocat te oriẽs:ꝛ tu attẽdis occidẽtẽ. BEDA. Manũ
ẽt cuilibȝ ī aratꝝ mittere ẽ q̃si quodã ꝯpũctõis istrõ.lignoꝝ
ferro dñice passiõis duritiẽ sui cordis atterere atqȝ ad serẽ
dos bonoꝝ opeꝝ fructus apire:quã sigs excolere incipiens
cum vxore loth ad ea que reliquerat respicere delectat̃:fu
turi iã regni mũere ꝑuat̃. GRECVS. Crebri nãqȝ ītuit⁹
coꝝ q̃ desuim⁹ ꝓp ꝯsuetudinẽ trahũt ad retroacta:violẽtũ
.n.qd vsus ẽ ad retinẽdũ sibi: Nõne hit⁹ ex vsu.ex hitu v̾o
nã īnascit̃: Nãȝ vero amouere vl̾ alterare difficile. Nã ꝛ si
paulisꝑ declinet coacta:redit ad seip̃aȝ velociter. BEDA.
Si ãt secutur⁹ dñȝ discipl'us q avel domi renũciare velit ar
guit̃:qd fiet illis:qui nulla vtilitatis gratia sepe visitant do
mos illorum quos in mundo reliquerunt: CA .X.

P Ost hec autẽ designauit dñs ꝛ alios
septuagintaduos: ꝛ misit illos binos
añ faciẽ suaȝ ī oẽȝ ciuitatẽ ꝛ locũ quo
erat ipse venturus. Et dicebat illis
Messis quidem multa: operarij au
tem pauci. Rogate autem dominum messis vt
mittat operarios in messem suam.

CYRIL. Certificauerat de⁹ ꝑ ꝓp̃has:ꝙ euãgelij ꝑdicatio
salutaris ꝯp̃hẽsura erat nõ solũ isrl̾ sȝ ẽt gẽtiũ greges. Et iõ
a xp̃o post.xij.apl'os ꝛ alij.lxxij.sũt īstituti.vñ dr̃. Post h ãt
ðsignauit dñs ꝛ alios.lxxij. BEDA. Bñ.lxxij. mittũt̃:qꝛ
totidẽ mũdi gentib⁹ euãgeliũ ꝑdicandũ erat:vt quõ.xij.pri
mo ꝓp.xij.trib⁹ isrl̾:ita ꝛ hi ꝓp exteras gẽtes destinarẽt̃ ibu
endas. AVGV.de que.euã. Sic ẽt.xxiiij.horis tot⁹ orbis
pagit̃ atqȝ lustrat̃:ita mysteriũ illustrãdi orbis ꝑ euãgeliuȝ
trinitatis ĩ.lxxij.discipul'is ītimat̃:ter.n.xxiiij septuagitaduo
faciũt. BEDA. Sic ãt.xij. apl'os formã ep̃oꝝ p̃mõstrare
nemo ẽ q dubitȝ:sic ꝛ hos.lxxij.figurã p̃sbyteroꝝ.i.scdi ordi
nis sacerdotũ gessisse sciẽdũ ẽ: taȝ ꝛ si p̃mis eccl'ie tp̃ib⁹:vt
apostolica scriptura testis ẽ: vtriqȝ p̃sbyteri vtriqȝ vocabã
tur ꝛ ep̃i:quoꝝ vnũ sapiẽ maturitatẽ: aliud industriã cure
pastoralis significat. CYRIL. Hui⁹ ẽt forma ī v̾bis moy
si figurabat̃:q iubẽte deo.lxx.elegit qbus de⁹ spm̃ infunde
bat. In numeris etiã scriptũ est de filijs isrl̾ ꝙ venerũt ī he
lim qð interp̃tat̃ ascẽsus:ꝛ erãt ibi.xij.fontes aquaꝝ:ꝛ.lxx.
palme. Cõuolãtes eni ad augmẽtũ spiritale reperiem⁹.xij.
fontes.s.sacros apostolos: a quib⁹ haurim⁹ salutis sciaȝ:sic
a fontibus saluatoris:ꝛ.lxx.palmas:hos.s.q nunc destinati
sunt a xp̃o. Est eni palma arbor bone medulle: hñ radicata
ꝛ fertilis:ꝛ semper nascẽs ī aquis:alta simul ꝛ frõdes porri
gens sursum. Seqt̃: Et misit illos binos. GREGO.ī ho.
Binos ī predicatione discipulos mittit:qꝛ duo sunt p̃cepta
charitatis:dei.s.amor ꝛ ꝓximi: Et min⁹ q̃ inter duos chari
tas haberi nõ potest:q̃tenus h nobis tacit⁹ īnuat:qꝛ q chari
tatẽ erga alteꝝ nõ habȝ:ꝑdicatõis offm̃ suscipere nullaten⁹
debet. ORIGE. Sic ẽt ex duodecibini ꝛ bini numerati
fuerũt:vt in eoꝝ cathalogo matthe⁹ oñdit:ꝙ.n.bini famu
larent̃ dei v̾bo ãtiquũ eẽ videt̃. Eduxit.n. de⁹ isrl̾ ð egypto
ꝑ man⁹ moysi ꝛ aaron. Josue quoqȝ ꝛ caleph cõcordantes
p̃cauerunt ꝓuocatũ a.xij.exploratorib⁹ ꝑplm̃.vñ dr̃: Frã
fratre adiut⁹ vt ciuitas vallata. BASI. Simul ẽt ꝑ hoc i
dicauit ꝙ si aliqui pares sunt in spiritalib⁹ donis:hoc nõ si
net in eis preualere ꝓprie opinionis passionẽ. GREGO.
in ho. Bene aũt subdit̃: Añ faciẽ suã ī oẽm ciuitatẽ ꝛ locum
quo erat ipse venturus. Predicatores aũt suos dñs seqt̃:qꝛ
ꝑdicatio preuenit:ꝛ tũc ad mẽtis nr̃e habitaculũ dñs venit
quãdo verba exhortatõis p̃currũt:atqȝ per hoc veritas in
mẽte suscipitur. Hic ꝑdicatoribus esaias dicit: Parate viã
domini:rectas facite semitas dei nr̃i. THEO. Designaue
rat aũt dñs discipulos ꝓpter multitudinẽ doctorib⁹ īdigẽ
tẽ:sic.n.nr̃i agri spicati multos messores desiderãt:sic q cre
dituri erãt innumerabiles exũtes:multis doctorib⁹ indige
bant.vñ seqt̃: Messis qdẽ ml̾ta. CHRY. Sȝ q̃lr messeȝ
vocat:cũ res ad p̃ns exordiũ sumãt:nõdũ iacto aratro: aut
sulcis ꝓductis de messib⁹ tractat.poterãt eni discipuli va
cillare ꝛ secũ meditari:ꝛ dicere qual̾r nos numerus breuis
emẽdare poterim⁹ totũ mũdum:idiote sophistas:munitos
nudi:dñantes subiecti. Ne igit̃ cõsideratõe taliũ turbaren
tur:vocat euangeliũ messẽ.q.d.parata sũt oĩa:mitto vos ad
paratã collectionẽ fructuũ eodẽ die:ꝛ serere potestis ꝛ me
tere. Sic g̃ colon⁹ exiẽs ad messes letat̃:sic etiã vos multo
ampli⁹ ꝛ alacri⁹ necẽiuȝ est exire ī mũdũ.naȝ hoc negocium
messis ẽ:agros nob exhibẽs p̃paratos. GREGO.ī ho. Sȝ
nõ sine graui merore loq possum⁹ qð subdit̃: Opa.aũt pau.
qꝛ ꝛ si sunt q bona audiãt:desũt q dicãt: Ecce mũdus sacer
dotib⁹ plen⁹.sȝ tñ in messe dei rarus valde rep̃it opator:qꝛ
offm̃ qdẽ sacerdotale suscipim⁹:sȝ opus officij nõ īplemus.
BEDA. Sic ãt messis ml̾ta ẽ oĩs turba credẽtiũ:ita ope
rarij pauci sũt apl'i:ꝛ imitatores eorũ q mittunt̃ ad messeȝ.
CYRIL. Sic ãt agri spaciosi messores ml̾tos exigũt:sic
ꝛ ml̾titudo credituroꝝ xp̃m.vñ subdit: Ro. er.do. mes. vt
mit.op.in mes.suã. Illõ ãt attẽde ꝙ cũ dixissȝ: Rogate dñȝ
messis vt mittat oparios ī messeȝ suã:ip̃e postmodũ hoc ꝑ
egit. Ip̃e igit̃ ẽ dñs messis:ac ꝑ cũ:ꝛ cũ eo de⁹ pr̃ oĩb⁹ dñat̃.
CHRY. Ml̾tiplicauit aũt postmodũ eos:nõ addens ad
numeꝝ sȝ cõcedẽs v̾tutẽ. Insinuat aũt ꝙ magnũ donũ est
oparios mitti ī messẽ diuã.ꝑ hoc qð dic:dñȝ messis sup hoc
eẽ rogandũ. GREGO. Per hoc ẽt īducẽdi sũt subditi: vt
pro suis pastoribus rogẽt:vt digna eis opari valeãt:nec ab
exhortatione torpeat ligua.sepe eni ꝑ sua negtia ꝑdicantiũ
restringit̃ lingua. Sepe v̾o ex subiectoꝝ culpa agit̃:vt eis q
presunt predicationis sermo subtrahatur.

¶ Ite ecce ego mitto vos sicut agnos iter lupos
Nolite portare saculum neqȝ peram neqȝ calcia
menta: ꝛ neminem per viam salutaueritis.

CYRIL. Narrat lucas ꝯñr.lxx.discipl'os vẽdicasse sibi
a xp̃o apl'icã eruditionẽ:modestiã:inocẽtiã:eqtatẽ: nihilqȝ
mũdãoꝝ sacris ꝑdicatõib⁹ p̃ferre.aspirare ãt adeo ad forti
dinẽ mentis vt nullũ terribiliũ formident:neqȝ ipsã mortẽ

vñ dicit: Ite. CHRY. Erat.n.iter oĩa ꝑicula eoꝝ solatiuȝ
virt⁹ mittẽtis eos.ꝛ ideo dicit: Ecce ego mitto vos.q.d.hoc
sufficit ad cõsolationẽ vestrã:hoc sufficit ad sperãdũ ꝛ nõ ti
mẽdũ supueniẽtia mala:que significat subdẽs: sicut agnos
inter lupos. ISIDO.abbas: Denotãs simplicitatẽ ꝛ inno
cẽtiã:nã ðbacchãtes ꝛ sua enormitate iniuriãtes nature nõ
agnos appellat sed hedos. AMBRO. Cõtraria aũt sunt
sibi ista aĩalia.vt alia ab alijs deuorent̃.s.agni a lupis:sȝ bo
nus pastor lupos gregi suo timere non nouit. Ideoqȝ isti di
scipuli nõ ī predã:sȝ ad grãm dirigũtur:sollicitudo.n.pasto
ris hõi efficit vt lupi ī agnos audere nihil possint. Mittit er
go agnos iter lupos vt cõpleret̃ illud. Tũc lupi ꝛ agni siml̾
pascent̃. CHRY. Hoc.n.fuit mãifestũ indiciũ ꝑclari triũ
phi:vt circũdati eẽnt discipl'i xp̃i ab hostib⁹: quasi agni iter
lupos eos tamẽ cõuerterẽt. BEDA. Ul' specialiter lupos
vocat scribas ꝛ phariseos qui sunt clerici iudeoruȝ. AM
BRO. Uel lupis sunt heretici cõpandi.lupi.n. bestie sunt
que isidiantur ouilib⁹ ꝛ circa pastorales versant̃ casas. Ha
bitacula domoꝝ intrare nõ audẽt.sõnũ:canũ abñtiã:aut de
sidiam pastoꝝ explorãt:ouiũ guttur inuadũt:vt cito strãgu
lẽt:feri:rapaces:natura corꝑis rigidiores:vt se facile nõ pos
sunt iflectere:ipetu quodaȝ suo ferũtur:ꝛ iõ sepe deludunt̃
Siquẽ priores hoiȝ viderit: vocẽ eius quadã nature vi se
runtur eripe.si aũt hõ pri⁹ eos viderit: exagitati mẽorãtur.
Sic heretici isidiantur ouilib⁹ xp̃i:fremunt circa caulas no
cturno tp̃e.semꝑ.n.ꝑfidis nox ẽ:q lucẽ xp̃i nebulis praue in
terpretatiõis obducũt stabula tñ xp̃i intrare nõ audẽt.ꝛ iõ
nõ sanant̃:sic curat⁹ ẽ ille in stabulo q icidit in latrones. Ex
plorãt pastoris absentiã:qꝛ p̃ntibus pastoribus oues xp̃i in
cursare nõ possunt Quadã ẽt mẽtis intẽtione duri ac rigidi
nequaquã solẽt a suo errore deflectere:quos scripture ver⁹
interps xp̃s illudit:vt iuanũ suos effundãt impetus:ꝛ noce
re non p̃nt:qui siquẽ versuta disputatõis sue circũscriptiõe
preueniũt:faciũt obmutescere.mutus ẽ.n.q verbũ dei non
eadẽ qua ẽ gloria ꝯfitet̃. Caue igit̃ ne tibi vocẽ tollat here
ticus ne priorẽ nõ ip̃e dep̃henderis.serpit.n.dũ latet ei⁹ ꝑfi
dia.si aũt cõmẽta ipietatis ei⁹ agnoueris: iacturã pie vocis
timere non poteris. Guttur inuadũt: vitalibus vulnus af
figunt dũ aiam petũt. Si etiã audies aliquẽ sacerdotem di
ci ꝛ rapinas eius cognoscis:foris ouis:itus lupus est: qui hu
mane necis isaturabili crudelitate rabiem suam desiderat
explere. GRE. In pastorali. Multi enim cum regiminis
iura suscipiunt:ad lacerãdos subditos inardescũt: terroreȝ
ptãtis exhibent. Et quia charitatis viscera non hẽnt:deum
videre appetũt:p̃res se esse minime recognoscũt: humilita
tis locũ ī elationẽ dñatiõis imutãt. Cõtra que oĩa ꝯsideran
dũ nobis ẽ qꝛ sicut agni iter lupos mittunt̃: vt sensũ seruan
tes innocẽtie morsũ malitie nõ habeamus. Qui eni locũ ꝑ
dicationis suscipit mala inferre nõ dȝ: sed tolerare. Queȝ ꝛ
si qñ zelus rectitudinis exigit vt erga subtos seuiant:intus
paterna pietate diligat quos foris quasi īsequẽdo castigat.
Or tunc rector bene exhibet:cũ terrene cupiditatis hono
ribus nequaq̃ mentis colla supponit.vnde subdit̃. Nolite
portare sacculũ neqȝ perã. GREGO.nazãzenus. Quoꝝ
sũma ẽ vt adeo virtuosi existãt:ꝙ nõ minus ꝓpter vite mo
dũ q̃ ꝓpter coꝝ v̾bũ euãgeliũ ꝓficiat. GREGO.in eze
chiele. Tãta eni ꝑdicatorũ dȝ esse ī deo fiducia:vt p̃ntis vi
te sũptibus q̃uis nõ ꝓuideat:tamẽ sibi hos non deesse cer
tissime sciat. Ne dũ mens eius occupat̃ ad tp̃alia:min⁹ alijs
ꝓuideat eterna. CYRIL. Sic igit̃ p̃cepat:nec de ipso su
biecto curã hr̃e cũ dixerat: Mitto vos sic agnos iter lupos
Nec etiã ꝯcessit sollicitos eẽ erga extrinseca corꝑi:cũ dixit:
Nolite portare sacculũ neqȝ perã. Nec etiã cõcessit portare
aliquid eoꝝ q̃ nõdum vnita sunt corpori.vnde subdit: Ne
qȝ calciamẽta. Nõ autẽ sacculũ ꝛ perã portare ꝓhibuit:sed
nec aliquam studij distractionẽ permisit assumere: qui nec
ob obuiãtiũ salutatõe distrahi voluit.vñ subdit: Et neminẽ
ꝑ viã salutaueritis. Qð ꝛ dudũ ab heliseo dictũ fuit.q.d.re
cto tramite ad opus ꝓcedite:nõ alternãtes benedictiõibus
benedictões. Damnũ.n.ẽ expẽdere tp̃s ꝑdicatiõib⁹ ꝯpetẽs.
AMBRO. Non g̃ hic dñs ꝓhibuit ꝙ beniuolẽtie displi
ceret offm̃:sȝ ꝙ ꝑsequẽde deuotiõis intẽtio plus placeret.
GREGO.naçãçenus: Mãdauit etiã hoc eis dñs ad v̾bi
gl'iam:ne videret̃ ī eis magis vigere blãditias:voluit etiam
eos nõ eẽ sollicitos ī v̾bis alienis. GRE.in hom. Hec autẽ
v̾ba sigs etiã ꝑ allegoriã velit intelligi:pecunia clausa in sac
culo ẽ sapia occulta. Qui igit̃ sapie v̾bũ hȝ: ꝛ hoc erogare ꝓ
ximo negligit:quasi pecuniã in sacculo ligatã tenet. Perpe
ram vero onera seculi:ꝑ calciamẽta mortuoꝝ opeꝝ exẽpla
significant̃. Qui ergo offm̃ ꝑdicatiõis suscipit: dignũ nõ est
vt opus seculariũ negocioꝝ portet.nedũ hoc eius colla de
primit ad ꝑdicãda celestia nõ assurgat:nec debet stultorum
operũ exẽpla ꝯspicere:ne sua opa quasi ex mortuis pellib⁹
credat munire:ne.s.qꝛ alios talia fecisse cõsiderat: se etiam
facere licenter putet. AMBRO. Nihil etiã dñs in nobis
mortale vult eẽ. Mortale.n.atqȝ terrenũ calciamẽtũ moy
ses iubetur soluere cuȝ mitteret̃ ad ꝑplm̃ liberanduȝ. Or si
quẽ mouet:qua rõne in egypto calciati iubent̃ edere agnũ:
apl'i aũt sine calciamẽto ad ꝑdicãdum euangeliũ dirigunt̃:
Is considerare debet quia in egypto positus debȝ adhuc
morsus cauere serpentis:multa enim venena in egypto. Et
q typo pascha celebrat patere põt vulneri. q aũt minister ẽ
veritatis:venena nõ trepidat. GRE.in ho. Qis aũt qui sa
lutat in via ex occasione salutat itineris:nõ ex studio optan
de salutis. Qui igit̃ non amore eterne patrie sed premioruȝ
ambitu salutẽ audiẽtibus ꝑdicat: quasi in itinere salutat qꝛ
ex occasione:ꝛ nõ ex intẽtione salutẽ audientibus exoptat.

¶ In quãcũqȝ domum intraueritis primũ dicite:
pax huic domui: ꝛ si ibi fuerit filius pacis: requi
escet sup illuȝ pax vestra: sinaũt ad vos reuertet̃.
In eadẽ aũt domo manete: edẽtes ꝛ bibẽtes que
apud illos sunt. Dignus eni ẽ operarius mercede
sua: Nolite trãsire de domo in domũ. Et in quã
cũqȝ ciuitatẽ intraueritis ꝛ susceperint vos: man
ducate q̃ apponunt̃ vobis: ꝛ curate infirmos q
ī illa sunt: ꝛ dicite illis: Appropinq̄bit in vos re
gnũ dei. In quãcũqȝ aũt ciuitatẽ ītraueritis ꝛ nõ
susceperint vos: exeũtes ī plateas ei⁹ dicite: Etiã
puluerẽ q adhesit nobis ð ciuitate vestra extergi
m⁹ in vos. Tñ hoc scitote qꝛ appropiquabit re
gnum dei. Dico vobis: qꝛ sodomis in die illa re
missius erit q̃ illi ciuitati.

CHRY. Bonoꝝ oiuȝ mater pax est. sine qua cetera ina
nia sũt ꝓpter qð dñs discipulis ītrantib⁹ domos:illico pacẽ
iussit ꝑferre tanq̃ bonoꝝ indiciũ dicẽs: In quãcũqȝ domũ
ītraueritis p̃mũ dicite:pax huic domui. AMBRO. Ut.s.
pacis perferamus nuncium ipse primus ingressus pacis be
nedictione celebretur. CHRY. Unde pontifex eccle
sie tradit eam dicens. Pax vobis. Implorant autem pa
cem sancti:non solum eam que versatur inter homines ad
inuicem:sed ꝛ eam que pertinet ad nosipsos.nam sepius in
pectore bellum gerimus ꝛ nullo molestante turbamur:nec
non praua desideria contra nos crebro insurgunt. TY
TVS. Dicitur autem: Pax huic domui:scilicet habitanti
bus domum:omnes alloquantur maiores pariter ꝛ mino
res:neqȝ cum indignus vestra salutatio dirigetur.vnde sub
ditur: Et si ibi fuerit filius pacis:requiescet super illuȝ pax
vestra.quasi.d.vos quidem profertis verbum: res autem

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

pacis applicabit meo iudicio vbicūqʒ dignū eē videbit. Si
qs aūt nō sit dign⁹: nō estis delusi: nec vboꝝ vroꝝ grā pyt:
imo reciprocat ad vos. Et hoc ē qd subdit Sinaūt ad vos
reuertet. GRE. Par.n. que ab ore pdicatoris offert: aut
regescet in domo: si i ea fuerit qsq̄ pdestinatus ad vitā: ⁊ ce
leste vbū seqtur qd audit. aut si null⁹ audire voluerit: ipe p
dicator sine fructu nō erit qꝛ ad eū pax reuertit: dū ei a dn̄o
pro labore sui operis merces recōpensat. Si aūt pax vestra
recipitur. dignū ē vt ab eis terrena stipendia ꝯsequamur: q
bus patrie celestis premia offerim⁹. vn̄ seqtur: In eadē aūt
domo manete edētes ⁊ bibentes que apud illos sunt. Ecce
qui peram ⁊ sacculū portari prohibuit: sumptus ⁊ alimenta
ex eadem predicatione concedit. CHRY. Sed ne aliqs
diceret: cōsumo res pprias parādo aduenis mēsam: illū pri
mo intrantē facit tibi pacis donū offerre: cui nihil est equa
le: vt scias te maiora q̄ʒ des suscipe. TYTVS. Uel aliter
cōtinua: Quia nō estis ꝯstituti iudices coꝝ: q sunt digni vel
indigni: edatis ⁊ bibatis q̄ vobis offerunt ab eis. Dimittite
aūt mihi coꝝ: q vos recipiunt examen: nisi vobis quoqʒ sit
notū nō esse ibi filiū pacis: tunc.n. fortassis retrocedere de
betis. THEOPHI. Uide igit qualiter discipulos mēdi
care instituit: ⁊ p precio eos nutrimentū hēre voluit. nā sub
ditur: Dignus est.n. oparius mercede sua. GRE. Sunt.n.
iā de mercede opary ipsa alimēta sustentatiōis: vt hic mer
ces de labore pdicatiōis inchoet: que illic de veritatis visio
ne pficit. Qua in re ꝯsiderādū ē: q vni nostro opi due mer
cedes debent: vna in via que nos in labore sustētat: alia in
patria que nos in resurrectione remunerat. Merces itaqʒ
que in pn̄ti recipit hoc in nobis dʒ agere: vt ad sequentem
mercedē robustius tendat. Uer⁹ g qsqʒ pdicator nō iō pre
dicare debet: vt i hoc tpe mercedē accipiat: sʒ iō mercedeʒ
recipere: vt pdicare valeat. Quisquis namqʒ iō predicat: vt
hic laudis vel muneris mercedē recipiat: eterna mercede
se puat. AMBRO. Subdit virt⁹ alia. ne de domo ad do
mū qs vaga facilitate demigret. Seqtur.n. Nolite trāsire
de domo in domū. vt.s. amore hospitali fuemus cōstantiā:
nʒ aliquā amicitie necitudinē facile resoluam⁹. BEDA.
Descripto āt diuerse dom⁹ hospitio: qd iā i ciuitatib⁹ agere
debeāt docet: pys.s.i oibus cōicare: ab ipioꝝ vo p omnia so
cietate secerni. vn̄ seqt. Et in quācūqʒ ciuitatē itraueritis: ⁊
susceperit vos: māducate que apponunt vobis. THEO
PHI. Quāuis modica existāt: ⁊ vilia nihil ampli⁹ iquirētes
denūciat ēt eis vt operātes miracla hoies ad suas pdicati
ones attraherēt. vn̄ subdit: Et curate ifirmos: q in illa sunt.
Et dicite illis: appropinqbit in vos regnū dei. Si eni prius
curaueritis deide docueritis: psperabit sermo: ⁊ hoies cre
dent regnū dei appropiquare. non.n. curarent: nisi hoc aliq
virtus diuina pficeret. Sed etiā cū sm aiam curant: appro
pinqt i eos regnū dei: qd lōge ē ab eo cui dominat pctm̄.
CHRY. Uide aūt dignitatē aploꝝ: nihil sensibile monē
tur pferre: qlia circa moysen ⁊ pphas.s. bona terrena. sʒ q
dam noua ⁊ mirabilia.s. regnū dei. MAXI. Dicit autē ap
propinquauit. nō vt ondat tpis breuitatē neqʒ eni regnū dei
venit cū obseruatiōe: sʒ ondit dispositionē hominum ad re
gnum dei: qd quidē potētia est in oibus credētibus: actu ve
ro i his q respuūt corporalē vitā: ⁊ solam eligunt spiritaleʒ:
qui dicere possunt. Uiuo aūt non ego: sed viuit in me xp̄s.
AMBRO. Deinde docet excutiēdū de pedib⁹ puluereʒ
siqs recipiēdos ciuitatis hospitio nō putauerit dicēs: In q̄
cunqʒ ciuitatatē itrane. ⁊ non rece. vos: exeuntes in pla. di
cite etiā puluerem pedum qui adhesit nobis de ciuitate ve
stra extergim⁹ i vos. BEDA. Uel ad cōtestatōeʒ terreni
laboris: quē p illis inaniter susceperunt: vel vt ondat vsqʒ
adeo se ab ipsis nihil terrenū querere: vt etiam puluerem
de terra coꝝ nō sibi patiant adherere. Uel per pedes ipsuʒ
opus ⁊ incessus predicationis significatur: puluis vero quo
aspergunt: terrene leuitas est cogitationis: a qua ⁊ summi
doctores imunes eē nequeūt. Qui ergo spreuerit doctrinā
labores ⁊ picula docētiū: ad testimoniū sue dānatiōis infle
ctūt. ORIGE. Extergēdo g puluerē pedū in eos quodā
modo dicūt: puluis peccatoꝝ vroꝝ merito veniet sup vos.
Et attēde q quecūqʒ ciuitates nō suscipiūt apostolos sanā
qʒ doctrinā hn̄t plateas: iuxta illd: Lata ē via que ducit ad
pditionē. THEOPHI. Et sicut recipiētib⁹ aplos appro
pinqre regnū dei dicit in bn̄ficiū: sic nō recipiētib⁹ in piudi
ciū. vnde subdit: Tamē hoc scitote qꝛ appropinqbit regnū
dei. Sicut aduētus regis est qbusdā ad penā: qbusdā vero
ad honorē. vn̄ de coꝝ pena subdit: Dico aūt vobis qꝛ sodo.
i illa die remis. erit: q̄ʒ illi ciuitati. EVSE. Nā i ciuitate so
domitarū non caruerunt angeli hospitio: sed loth inuētus
ē dignus eos hospitari. Si ergo ad accessum discipulorum
nec vnus inuenietur in ciuitate qui eos recipiat: quomodo
nō peior erit ciuitate sodomorum? Hic sermo docebat eos
audacter aggredi regulā paupertatis. non enim posset con
sistere ciuitas ⁊ villa nec vicus sine aliquo incola noto deo,
nam nec sodoma subsisteret nō reperto loth: quo recedēte
tota repēte peryt. BEDA. Sodomite quoqʒ ipsi ⁊ si iho
spitales fuerint iter cetera carnis aīeqʒ flagitia: nulli tamē
apud eos tales hospites qles apli repti sunt. ⁊ loth quidem
aspectu ⁊ auditu iustus erat: non tamē ibi aliquid docuisse
aut signa fecisse perhibetur.

¶ Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si in
tyro ⁊ sydone facte fuissent virtutes q̄ facte sunt
in vobis: oliʒ in cilicio ⁊ cinere sedētes peniterēt.
Uerūtamen tyro ⁊ sydoni remissius erit in iudi
cio q̄ʒ vobis. Et tu capharnaū vsque ad celū ex
altata: vsque ad infernuʒ demergeris. Qui vos
audit me audit ⁊ q vos spernit: me spernit. Qui
aūt me spernit: spernit eum q me misit.

AMBRO. Docet dn̄s: grauiori pene obnoxios fore qui
euāgeliū nō seqndū q̄ʒ q legē iudicauerūt eē soluēdā di. Ue
tibi corocaiʒ. Ue ti. bethsaida. BEDA. Corocaiʒ bethsai
da: ⁊ capharnaum: tyberias quoqʒ quaʒ ioānes noiat: ciui
tates sunt galilee site in littore laci genezareth: qui ab euā
gelistis mare galilee vel tyberiadis appellatur. plangit er
go dominus has ciuitates que post tanta miracula atqʒ vir
tutes non penituerunt: peioresqʒ sunt gentilibus: naturale
tantum ius dissipantibus: quia post descripte legis cōtem
ptum: filium quoqʒ dei ⁊ gloriam eius spernere non timue
runt. vnde sequitur: Quia si in tyro ⁊ sydone facte fuissent
virtutes que in vobis facte sunt: oliʒ in cilitio ⁊ cinere sedē
tes peniterent. In cilitio quod de pilis caprarum contexit
asperam peccati pungentis memoriam significat. In cine
re autem mortis considerationem: per quam in puluerem
redigimur demonstrat. Porro in sessione humilitatem pro
prie cōscientie significat. impletum autem videmus hodie
dictum scilicet saluatoris: quia corocaim ⁊ bethsaida psen
te domino credere noluerunt. Tyrus autē ⁊ sydon ⁊ quon
dam dauid ac salomoni amici fuere: ⁊ post euangelicantib⁹
christi credidere discipulis. CHRY. Deplorat autem do
minus has ciuitates ad nostrum exemplum: eo q effusio la
chrymarum ⁊ gemitus amarus super patientes isensibi
litatem doloris: non modicum antidotuʒ ē: ⁊ ad correctio
nem patientium: ⁊ ad remedium ingemiscētium super eos
Non solū aūt per deplorationē inducit eos ad bonū: sed ēt
p terroreʒ. vn̄ seqtur: Uerūtamen tyro ⁊ sydoni remissius
erit q̄ʒ vobis in iudicio. Hoc ⁊ nos audire debem⁹: non eni
solis illis: sed etiam nobis peius iudicium statuit: nisi rece
perimus intrantes ad nos hospites quorū puluerem prece
pit excutere. Cum autem plurima signa fecisset domin⁹ in

capharnaū: ⁊ eā icolā habuisset: videbat sup alias ciuitates
exaltata: sʒ pp̄ter icredulitatē cecidit i ruinā. vn̄ seqt: Et tu
ca. vsqʒ i ce. exal. vsqʒ ad ifernū demergeris vt.s. iudiciū sit
pportiōabile honori. BEDA. Duplex āt i hac snīa sēsus
ē. Uel iō ad ifernū demergeris: qꝛ ꝯ pdicationē meā supbis
sime restitisti: vt.s. itelligat i celū exaltata p supbiā. Uel iō
qꝛ es exaltata vsqʒ ad celū meo hospitio ⁊ meis signis: ma
iorib⁹ plecteris supplicys: qꝛ his quoqʒ credere noluisti. Et
ne qs putaret hāc icrepatiōeʒ vel tn̄m̄ nō ciuitatib⁹ vel pso
nis cōuenire q̄ dn̄ʒ i carne vidētes spernebāt: ⁊ nō oibus q
hodie quoqʒ euāgely vba dspiciūt: Cōsequēter adiūxit di.
Qui vos audit: me audit. CYRIL. Per qd docet qcqd p
scōs aplos dr̄ acceptādū eē: qꝛ q illos audit: xp̄m audit. In
euitabil ergo pena hereticis iminet: q aploꝝ negligūt vba.
Seqt.n. Et q vos spnit: me sp. BEDA. Ut.s. i audiēdo q
qʒ vel spernēdo euāgely pdicatōeʒ nō viles q̄lqʒ psonas: sʒ
dn̄ʒ saluatorē: imo ipʒ prem̄ spnere se vl audire disceret. nā
seqt: Qui āt me spernit: spernit eū q misit me: qꝛ i discipulo
magr audit: ⁊ i filio pr̄ honorat. AVGV. De ver. dn̄i. Si
āt sermo dei ad vos quoqʒ peruenit: ⁊ i eo loco vos cōstitu
it: videte ne spnatis: nos ne ad illū pueniat: qd nobis feceri
tis. BEDA. Pōt ⁊ ita itelligi: Qui vos spnit me spnit. i. q
nō fac miaʒ vni de frib⁹ meis mīmis: nec mihi fac. Qui āt
me spnit nolēs credere filiū dei: spnit cū q me misit qꝛ ego
⁊ pr̄ vnū sum⁹. TYTVS. Sil aūt i hoc discip̄los cōsolat
.q.d. Nō dicatis: cur imus passuri ꝯtumelias: accōmodate
liguā: ego phco grām: i me vrā redundat cōtumelia.

¶ Reuersi sūt aūt septuagitaduo cum gaudio di
centes. Dn̄e ēt demonia subijciūt nobis in noīe
tuo. ⁊ ait illis: Uidebā sathanā sicut fulgur d ce
lo cadētē. Ecce dedi vobis ptātē calcandi supra
serpētes: ⁊ scorpiones ⁊ sup oēʒ virtutē inimici:
⁊ nihil vobis nocebit. Uerūtn̄ in hoc nolite gau
dere qꝛ spūs vobis subijciunt. Gaudete āt q no
mina vestra scripta sunt in celis.

CYRIL. Supra dcm̄ ē q dn̄s misit discipulos grā spūs
sci isignitos: ⁊ sci pdicatōis ministri ptātē sup imūdos spūs
acceperūt: nūc aūt reuersi ꝯfitent honorātis eos potētiam.
vn̄ dr̄. Reuersi sunt aūt. lxxy. cū gau. di. Dn̄e etiā demonia
subyciūt nobis i noīe tuo. Uidebant quidē gaudere magis
q sci sunt miraculoꝝ auctores: q̄ʒ q facti erāt pdicationis
ministri. Erat aūt melius eos gaudere in illis quos ceperāt
sic vocatis p ipm̄ dicit paulus: Gaudiū meū ⁊ corona mea.
GREGO. xxiiy. moraliū. Mire aūt dn̄s vt i discipuloꝝ
cordib⁹ elationē pmeret idiciū ruine rettulit: qd ipse magr
elatiōis accepit: vt i auctore supbie discerēt quid de elatōis
vitio formidarēt. vn̄ sequit: Uidebā sathanā sic fulgur d ce
lo cadētē. BASI. Dicitur sathanas: eo q aduersat bono:
hoc.n. significat nom̄ hebraicū. sed diabol⁹ dr̄ eo q coopat
nobis i malo: ⁊ accusator sit. Nā ei⁹ ē icorporea: loc⁹ aere⁹.
BEDA. Nō aūt dicit. Mō video: sed pus videbā: qn̄ cor
ruit. Dr aūt ait: Sicut fulgur: vl pcipitē: de supnis ad ima la
psum significat. vl qꝛ deiectus adhuc trāsfigurat se i āgelū
lucis. TYTVS. Se aūt dic vidisse tāq̄ iudicē q nouit i
corporeoꝝ passiones. vl dicit: Sicut fulgur: qꝛ nā fulgidus
erat vt fulgur: sʒ fact⁹ ē tenebrosus pp affectū: qꝛ qd de⁹ fe
cit bonū: h ipe i se alterauit i malū. BASI. Supne.n. vir
tutes nō sūt nālr scē: sʒ sm analogiā diuini amoris mēsuraʒ
scificatōis sortiūt. Et sicut ferrū positū i igne nō desinit eē
ferrum: vehemēti tamē flāme vnione tā effectu q̄ʒ aspectu
i ignē ptransit: sic ⁊ alme vtutes ex pticipatōe ei⁹ qd ē nālr
sacrū: insitā hn̄t scificatōeʒ. neqʒ.n. cecidisset sathanas si na
tura fuisset insusceptibil mali. CYRIL. Uel aliter. Uide
bam sathanam sicut fulgur de celo cadenteʒ. i. ab vltia vtu
te in extremam fragilitatem. Nā ante saluatoris aduentuʒ
subegerat sibi orbem: ⁊ ab omnibus colebatur: sed cum vni
genitum vbum dei de celo descendit: corruit tāq̄ fulgur: q
conculcatur ab adorantibus christuʒ. vnde sequitur: Et ec
ce dedi vo. potes. calcan. supra serpen. ⁊ scorpi. TYTVS.
Serpentes quidem aliquando figuraliter in deserto mor
debant iudeos: ⁊ necabant eos eo q infideles erant. venit
autem qui serpentes illos perimeret eneus serpens crucifi
xus: vt siquis credens in eū pspexerit: liberet a morsibus ⁊
saluet. CHRY. Deinde ne putarem⁹ hoc dici de bestys
subiunxit: Et supra omnem virtutē inimici. BEDA. Hoc
est omne genus imundoꝝ spirituū de obsessis corporib⁹ ey
ciendi. ⁊ quātū ad ipsos subdit: Et nihil vobis nocebit. Quā
uis ⁊ ad litteraʒ possit accipi. Paulus eni a vipera inuasus
nihil mali patitur: ⁊ ioannes hausto veneno nō ledit. Hoc
autem inter serpentes qui dente: ⁊ scorpiones qui cauda no
cent: distare arbitror: q serpentes aperte seuientes: scorpio
nes clanculo insidiantes: vel homines vel demones signi
ficent. vel serpentes qui inchoandis virtutibus venena pra
ue persuasionis obyciunt: scorpiones qui consummatas vir
tutes ad finem vitiare intendunt. THEO. Uel serpētes
sunt qui visibiliter nocent: veluti fornicationis ⁊ homicidy
demon: qui vero iuisibiliter nocent scorpiones vocantur:
sicut in vitys spiritalibus. GRE. nisenus. Uoluptas etiā
serpēs dicitur in scriptura: cuius natura est: q si caput eius
muri stricturam attigerit: totuʒ sequēs corpus ad se trahit:
sic natura necessariū ꝯcessit hoi domiciliū. Sed p hāc neces
sitatē aggrediēs voluptas animum ad imoderatum quen
dam ornatuʒ puertit: ad hoc subsequentē auaritiam trahit:
quā ipudicitia seqtur. i. vltimū mēbrū ⁊ cauda bestialitatis
Sed quēadmodū non est p caudā serpentē retrahi: sic non
est incipiendū ab vltimis ad euellendū voluptates: nisi qs
priorē aditum obtulerit malitie. ATHANA. Deludūt
autē nunc per christi virtutē pueri voluptateʒ: qui quondā
seducebat grandeuos: ⁊ virgines pseuerāt cōcultantes ser
pentine voluptatis fallacias. Sʒ ⁊ quidā ipsum aculeū scor
pionis. i. diaboli conculcātes. s. mortē: non timuerunt interi
tum: verbi gratia: martyres facti: pleriqʒ vero postpositis
terrenis libero gressu cōuersantur in celis: principem aeris
non timentes. TYTVS. Sed quia letitia qua eos letos
videbat: inanem gloriā sapiebat. gaudebant.n. q quasi sub
limes effecti: terribiles hominibus: ⁊ demonibus erant. iō
dominus subiungit: Uerūtamē in hoc nolite gaudere quia
spiritus subyciuntur vobis. BEDA. De subiectione spiri
tuum cum caro sint gaudere prohibentur: quia spiritus ey
cere sicut ⁊ virtutes alias facere interdum non est eius me
riti qui operat: sʒ iuocatio nominis christi: hoc agit ad ꝯdē
nationē coꝝ q inuocant: vel ad vtilitatē coꝝ q vident ⁊ audi
unt. GYRIL. Sed cur dn̄e nō sinis letari i honorib⁹ a te
collatis cū scriptū sit. In noīe tuo exultabūt tota die: Sed
dn̄s eos ad mai⁹ gaudiū erigit. vn̄ subdit: Gaudete autē. qꝛ
noia vestra scripta sunt in celis. BEDA. q.d. Nō oportet
vos de demonū humiliatione sed de vestra sublimatione
gaudere. Salubriter aūt intelligendū est: q siue celestia si
ue terrestria quis opera gesserit: per hoc q̄si lris annotatus
apud dei memoriam sit eternalr affixus. THEOPHI.
Scripta sunt enim noia sanctorum in libro vite nō incau
stro: sed memoria dei ⁊ gratia. Et diabolus qdem desup ca
dit: hoies vero inferius existētes superius ascribunt in cel.
BASI. Quidā aūt sunt qui scribunt quidē nō in vita: sed
sm hieremiā in terra: vt sm hoc itelligat duplex quedā de
scriptio: hoꝝ qdē ad vitā: illoꝝ ad pfectionē. Qd aūt dr: De
leant de libro viuētiū itelligit de his q digni putabant i li
bro dei ꝯscribi. Et sʒ hoc fieri dicit scripture mutatio: qn̄ a
virtute delabimur in peccatū: vel econtra.

¶ In ipsa hora exultauit in spū scō ⁊ dixit: Confi

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

teoꝛ tibi dñe pater celi ⁊ terre: ꝙ abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paruulis. Etiã pater qm̃ sic placuit ante te. Oia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater: et quis sit pater nisi fili⁹: et cui volucrit filius reuelare.

THEOPHI. Sicut benignus pr̃ vidẽs filios suos dirigi gaudet: sic ⁊ xp̃s exultat: ꝙ apl'i tãtis bõis facti sũt digni vñ dr̃: In ipa aũt hoꝛa exultauit spũ scõ. CYRIL. Inspexit qdẽ p spũs opationẽ quã apl'is tradidit pluriuꝫ acqsitionẽ. vñ i spũ scõ letat⁹ dr̃. i. in effectib⁹ q p spm̃ scm̃ pueniunt. q̃si. n. amatoꝛ boiuꝫ: gaudiȷ reputabat materiã ꝯuersioneꝫ errãtiũ de quo grãs agit. vñ seqtur: Confiteoꝛ tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre. BEDA. Cõfessio ñ sp pniaꝫ sꝫ ⁊ grãrũ actionẽ significat: vt i psalmis sepissime legim⁹. CYRIL. Ecce aũt ingrũt illi quoꝝ coꝛda puersa sunt: grãs refert fili⁹ pr̃i tãq̃ minoꝛ. Sꝫ qd ĩpedit ꝯsubstantialẽ filiũ laudare ppriũ genitoꝛẽ mũdũ saluãtẽ p eũ: ꝙ si cẽses ꝯfessiõis cã hũc eẽ minorẽ: aspice ꝙ vocat eũ prẽꝫ suũ ⁊ dñꝫ celi ⁊ terre. TYTVS. Alia. n. p xp̃ꝫ ex nõ entibus pducta sunt. sꝫ sol⁹ ip̃e icõphensibiliter a pr̃e ẽ genit⁹ soli⁹. n. vnigeniti tãq̃ veri filiȷ nãl'r. pr̃ ẽ. vñ sol⁹ pr̃i dic̃ Cõfiteoꝛ tibi pr̃. hoc ẽ gloꝛifico te. Nec mireris si prẽꝫ fili⁹ gloꝛificat: tota. n. hypostasis vnigeniti genitoꝛis ẽ gl'ia: nã ⁊ q̃ fcã sũt ⁊ celũ ⁊ angeli gl'ia sunt creatoꝛis. verũ qꝛ hec nimis ĩfime sita sunt: respectu dignitatis ipius: sol⁹ fili⁹ cũ de⁹ pfecte sit filis genitoꝛi: pfecte gloꝛificat prẽꝫ. ATHANA. Nouim⁹ ẽt sepi⁹ saluatoꝛẽ huãna pferre: hꝫ. n. adiũctã hũanitatẽ diuinitas: nec tñ pp coꝛpis tegimẽ deum ignoꝛes. Sꝫ qd rñdẽt i hoc q volũt subsistẽtiã eẽ mali formãt vo sibi deũ aliũ a vo pr̃e xp̃i. Et hũc dicũt eẽ vnigenitũ mali creatoꝛẽ: ⁊ neqtie pncipẽ: necnõ mũdialis machine ꝯditoꝛẽ. Ait aũt dñs appꝛobãs vba moysi. Confiteoꝛ tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre. EPIPHA. Editũ aũt a martiõe euãgeliũ hꝫ: Regratioꝛ tibi dñe celi: tacẽs qd dr̃: Et terre. ⁊ qd dr̃: Pr̃. ne ĩtelligat̃ ꝙ vocat xp̃s prẽꝫ creatoꝛẽ celi ⁊ terre. AMBRO. Postremo apit celeste mysteriũ: quo placuit deo vt paruulis magis q̃ prudẽtib⁹ hui⁹ mũdi suã grãꝫ reuelaret. vñ seqtur. ꝙ abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹: ⁊ reuelasti ea puulis. THEO. Põt sic distigui vt dicat̃ a sapientibus. i. a phariseis ⁊ scribis legẽ interp̃tantibus. Et prudentibus. i. ab his qui a scribis fuerant docti. sapiens enim ẽ qui docet: prudẽs vero q docet̃. Paruulos vero vocat dñs suos discipl'os: quos nõ legis doctoꝛes: sꝫ ð turba ⁊ piscatoꝛes elegit: q sũt vocati ñ maliuoli q̃si puuli. AMBRO. Ul' puulũ hic accipiam⁹ q se exaltare nõ nouerit: ⁊ phaleratis s̃monib⁹ artẽ sue iactar̃ prudẽtie: qd pharisei pleriq̃ faciũt. BEDA. Grãs igit̃ agit ꝙ apl'is q̃si puulis aduẽtus sui apuit sacrã: q̃ ignoꝛauerũt scribe ⁊ pharisei: q sibi sapiẽtes vidẽt̃: ⁊ i cõspectu suo prudẽtes. THEOPHI. Abscõdita igr̃ sũt mysteria ab his q putãt se eẽ sapiẽtes: ⁊ nõ sũt. nam si cẽnt: eis reuelata fuissẽt. BEDA. Uñ sapiẽtib⁹ ⁊ prudẽtib⁹ nõ ĩsipiẽtes ⁊ hebetes: sꝫ paruulos. i. humiles apposuit: vt pbaret se tumoꝛẽ dãnasse nõ acumẽ. ORIGE. Sẽsus. n. defectus: pparatio fit supueniẽtis perfectõis. Qui. n. nõ sentit ꝙ careat vo bono pp bonũ pñs qd sibi ĩesse vr̃: vo bono puat̃. CHRY. Non aũt letat̃ ⁊ grãs agit: ꝙ dei mysteria latebãt scribas ⁊ phariseos. hec. n. nõ erat mã alacritatis: sꝫ gemitus. sed de hoc grãs agit: qꝛ qd sapientes nõ nouerant: hi nouerunt. Gratias aũt sup̃ hoc agit pr̃i cũ quo ipse simul hoc facit: oñdens nimiã dilectioneꝫ qua diligit nos. Oñdit aũt ꝯñter ꝙ huius rei pꝛima volũtas sua sit: ⁊ patris qui ppꝛia volũtate hoc agebat. vñ seq̃: etiaꝫ pr̃ qꝛ sic pla. ante te. GREGO. His verbis exẽpla hũilitatis accipim⁹: ne temere discutere supna ꝯsilia de alioꝝ vocatiõe alioꝝue repulsione p̃sumam⁹. iiustũ. n. eẽ nõ põt: qd placuit iusto. i cunctis g̊ q̃ exteri⁹ disponũt̃: apta cã rõnis ẽ occulte iusticia volũtatis. CHRY. Cũ vo dixisset. Confiteoꝛ tibi qꝛ reuelasti ea puulis. ne putares ꝙ ip̃e xp̃s hac v̄tute puatus nõ posset hoc facere subiũgit: Oia tradita sunt mihi a pr̃e meo.

ATHANA. Hoc ñ recte itelligẽtes arriȷ sequaces delirãt in dñm dicẽtes: Si data sunt ei oia. i. dñiũ creature: fuit tp̃s quo ea nõ habuit: ⁊ sic nõ est de suba pr̃is: nã si eẽt: nõ eẽt ei opus recipe: sꝫ ex hoc magis demẽtia coꝝ carpet̃. Si. n. pusquã recepisset vacabat creatura a verbo: q̃l'r saluabit̃ illud. Oia i eo ꝯsistũt: Ceteꝝ si sil' postq̃ facta ẽ creatura: tota fuit tradita ei. nõ erat op⁹ tradere: p ip̃m nãq̃ facta sunt oia. Nõ ergo vt ipi putãt: significat̃ h̃ creature dñiũ: imo significatiuũ ẽ hoc verbũ facte dispẽsatõis i carne. postq̃ eni hõ peccauit: pturbata sunt oia. vñ verbũ caro factum ẽ: vt oia restauraret. Data sũt ergo ei oia. nõ qꝛ potestate careret sꝫ vt saluatoꝛ emendet vniuersa: vt sicut p verbum omnia in pꝛincipio introducta sunt i esse: ita cũ verbũ caro fcm̃ est. in ipo oia restaurent̃. BEDA. Uel dic̃: Oia sibi tradita nõ mũdi elemẽta sꝫ hi qbus puulis spũ sacrã filiȷ pr̃ reuelauit: ⁊ ð quoꝝ salute cũ h̃ loq̃ret̃ exultauit. AVGV. Uel cũ oia legis oĩpotẽtẽ agnoscis: nõ degenerẽ pr̃is: cũ tradita legis filiũ ꝯfiteris. Cui p nãm oia vni⁹ sube iura sunt ppꝛia nõ dono collata p grãꝫ. Cũ ãt dixisset oia sibi foꝛe a pr̃e tradita: ascẽdit ad ppꝛiã gl'iã ⁊ excellẽtiã: oñdẽs i nullo se supari a pr̃e: subdit: Et nẽo nouit q sit fili⁹ nisi pr̃: ⁊ q sit pr̃ nisi fili⁹. Nõ valet. n. creature itẽtio ꝯphẽdere modũ diue substãtie q̃ oẽꝫ supat itellectũ: ⁊ decoꝛ ei⁹ q̃libet ꝯsideratiõnẽ trãscẽdit: sed a seipa qd sit nã diuina cognoscit̃. itaq̃ pr̃ p id qd ẽ nouit filiũ: ⁊ fili⁹ p id quo ẽ nouit patrẽ: nõ iterueniẽte aliq̃ dr̃ia q̃tũ ad diuinitatis nãm. ꝙ eniꝫ sit de⁹: credimus. Quid aũt nãliter sit icõpꝛehẽsibile ẽ. Si vero creatus est filius: quõ solus sciret prẽꝫ: aut quõ solũ a pr̃e sciret̃: Scire nãq̃ nãm diuinã ipoſe est cuilibet creature. scire aũt qdcũqꝫ eoꝛum q̃ creata sunt qd sit: nõ trãscendit quẽlibet itellectum: quãuis superet nostrũ sensum. ATHANA. Hoc aũt dño dicẽte cõstat arrianos ei obsistere dum dicũt non videri prẽm a filio. Sed coꝝ oñdit̃ infamia si seipsum non nouit verbũ: qd oĩb⁹ patris ⁊ sui pꝛestat notitiã. Segtur. n. Et cui voluerit filius reuelare. TYTVS. Est autem reuelatio traditio notitionis iuxta ppoꝛtionem nature ⁊ virtutum vniuscuiusq̃: ⁊ vbi qdẽ est nã cõsil'is: ibi est cognitio sine doctrina: h̃ aũt ẽ p reuelationẽ disciplina. ORIGE. Uult aũt reuelare vt verbũ nõ irrõnabil'r ⁊ tanq̃ iustitia q nouit digne ⁊ tẽpoꝛa reuelãdi ⁊ mẽsuras reuelationis. Reuelat aũt remouens oppositũ coꝛdi velamen: necnon tenebꝛas quas posuit i sui latibulũ. sed quoniã ex hoc putãt qui alteri⁹ sunt opinionis: cõstruere nefarium suum dogma: ꝙ. s. ignotus erat pr̃ iesu sanctis antiqs. Dicenduꝫ est eis: qm̃ qd dr̃ cuicunq̃ vult filius reuelare: non soluꝫ retoꝛquet̃ ad tp̃s futurũ: ex quo saluatoꝛ hoc ptulit: sed etiã ad tp̃s p̃teritũ. ꝙ si velint hoc v̄bũ reuelare p peccato sumere: dicẽdũ est eis ꝙ non est idem cognoscere ⁊ credere. Aliȷ datur per spm̃ s̃mo scie: aliȷ fides in codẽ spũ. Erãt ergo pꝛimo quidẽ credentes: non aũt cognoscẽctes. AMBRO. Ut scias aũt qꝛ sicut filius patrem quibus vult reuelat etiaꝫ pater reuelat qbus vult filiũ. Audi dñm dicenteꝫ: Beat⁹ es simõ bariona: qꝛ caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi: sꝫ pr̃ me⁹ q i cel'ẽ.

¶ Et ꝯuersus ad discipulos suos dixit: Bt̃i oculi q vidẽt q̃ vos videtis. Dico eni vobis: ꝙ multi pphete ⁊ reges voluerũt videre q̃ vos videtis ⁊ non viderunt: ⁊ audire q̃ auditis: ⁊ nõ audierũt.

THEOPHI. Qꝛ superi⁹ dixerat: Nemo nouit quid sit pater nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare: verificat discipulos quibus pater per eum reuelabat̃. vnde dicitur. Et cõuersus ad discipl'os suos dixit. Bt̃i ocl'i q vidẽt q̃ vos vi. CYRIL. Cõuertit̃ qdẽ ad eos qꝛ repellẽs iudeos surdos ⁊ cecã mẽtẽ gerẽtes nec videre volẽtes: totũ se p̄bebat diligẽtib⁹ eũ: ⁊ btõs asserit oculos vidẽtes q̃ pus aliȷs ipsi videbãt. Illud tñ scire cõuenit: qꝛ videre nõ significat actũ oculoꝝ sꝫ mẽtis recreationẽ in p̄stitis bñficiȷs: puta sigs dicat Iste vidit bona tpa. i. gauisus ẽ i bonis tpib⁹: s̃ꝫ illõ: Uideas bona hierl'm. Multi. n. iudeoꝝ viderũt xp̃ꝫ diuine opantẽ: coꝛpoꝛali. s. ituitu: nec tñ oĩb⁹ btificatio cõuenit. nõ. n. crediderũt: sꝫ neq̃ viderũt gl'iã dei ocul' mẽtis. Btificati sunt ergo oculi nr̃i i hoc ꝙ fide vidim⁹ v̄bũ p nobis hoiem fcm̃ ipmẽs nob decoꝛẽ sui numinis. vt nos sibi cõfoꝛmes faciat p scificationẽ atq̃ iustitiã. THEOPHI. Btificat ãt eos ⁊ oẽs simpl'r q eũ fide respiciũt ex hoc ꝙ antiq pphete ⁊ reges deũ i carne videre ⁊ audire optauerũt. vñ seq̃. Dico. n. vo. ꝙ ml'. pphe. ⁊ re. vo. vi. q̃ vos vide. ⁊ nõ vi. ⁊ au. q̃ vos audi. ⁊ nõ au. BEDA. Matthe⁹ apti⁹ pphas ⁊ iustos appellat: ipi. n. sunt reges magni: qꝛ tẽtationũ suaꝝ motib⁹ cõsẽtiẽdo succũbere sꝫ regẽdo p̃esse noluerũt. CHRY. Ex hoc ãt dcõ pl'es existimãt pphas caruisse xp̃i notitia. sed si optauerũt videre q̃ viderũt apl'i: nouerũt illũ vẽtuꝝ ad hoies: ⁊ dispẽsatuꝝ q̃ dispẽsauit: nullus. n. hꝫ hoꝝ appetitũ q̃ mente nõ cõcepit: nouerãt g̃ filiũ dei. vñ nõ simpl'r dic̃: Uoluerũt videre me: sꝫ q̃ vos videtis nec audire me: sꝫ q̃ vos auditis. Uiderãt. n. ip̃m: nõ tñ iã icarnatũ: nec sic cũ hoibus cõuersãtẽ: nec tãta maiestate eis loq̃ntẽ. BEDA. Illi enim a lõge ispiciẽtes p speculũ ⁊ i enigmate viderũt. Apl'i aũt in p̃ntiaꝝ hñtes dñꝫ q̃cũq̃ voluissẽt iterrogãdo discentes: nequaq̃ p angelos aut alias visionũ spẽs op⁹ habebãt doceri. ORIGE. Sꝫ q̃re dicit plerosq̃ pphas optasse nõ aũt oẽs: qꝛ de abꝛaã dr̃ ꝙ vidit diẽ xp̃i ⁊ letat⁹ ẽ: quã visionẽ nõ plures immo pauci cõtigerũt. fuerunt autem aliȷ pphete ⁊ iusti non cauti: vt visionẽ abꝛahe ⁊ pitiam apostoloꝛum attingerent. Et hos dicit non vidisse sed optasse.

¶ Et ecce qdã legispit⁹ surrexit tẽtãs illũ ⁊ dicẽs Magister qd faciẽdo vitã eternã possidebo: At ille dixit ad eũ. In lege qd scriptũ ẽ: Quõ legis: Ille rñdẽs dixit. Diliges dñm deũ tuum ex toto coꝛde tuo ⁊ ex tota anima tua: et ex oĩbus virib⁹ tuis: ⁊ ex oĩ mente tua: et pximũ tuũ sicut teip̃m. Dixitq̃ illi: Recte respõdisti: Hoc fac ⁊ viues.

BEDA. Dixerat supꝛa dñs ꝙ noia coꝝ scripta sunt i cel' vñ vt puto occasionẽ tẽtãdi dñꝫ legispit⁹ assũpsit. vñ dr̃: Et ec. q. legis. sur. tẽtans illũ. CYRIL. Erant. n. qdã verbosi circũeuntes totã regioneꝫ iudeoꝝ icusantes xp̃m ⁊ dicẽtes ꝙ p̄ceptũ moysi iutile diceret: ip̃e aũt quasdã nouas doctrinas pmereret: volẽs g̃ legisperit⁹ seducere xp̃m vt aliqd contra moysen loqueret̃: adest tẽtans ip̃m: magistꝝ vocãs: doceri nõ patiẽs. Et qꝛ dñs solitus erat his q veniebãt ad euꝫ loq de vita eterna: vtit̃ legispitus eius eloquiȷs. Et qd tentabat astute nihil aliud audit nisi que per moysen edita sũt Segtur. n. At ille dixit ad eũ: In lege qd scriptũ est: quõ legis: AMBRO. Erat eni ex his qui sibi legisperiti vident̃ q v̄ba legis tenẽt: vim legis ignoꝛãt: ⁊ ex ipso legis capitulo docet eẽ legis ignaros. pbãs ꝙ in p̄ncipio statim lex patreꝫ ⁊ filiũ p̄dicauerit: icarnatõis dñice annũciauerit sacramentũ. Sequit̃ eni Ille rñdens dixit. Dili. dñm deũ tuũ ex to. coꝛ. tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex oĩ. viri. tuis: ⁊ ex to. mẽte tua. BASI. Qꝛ dr̃: Tota mẽte tua i cetera nõ recipit sectionẽ: nam q̃tãcunq̃ dilectioneꝫ in ifirmis expenderis: hoc tibi necessario a toto deficiet. Sicut eni in vase aliquo pleno liquoꝛe quantũ emanat foꝛas: tñ necesse ẽ plenitudini derogari: sic ⁊ in aĩa inquantum emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita: intantum minui necessarium est amoꝛẽ ad deum. GREGO. nisenus. In tria aũt quedã aĩe vis discernit̃. Hec eni est augmẽtatiua solũ ⁊ nutritiua: q ẽt i plantis repit̃. Alia est que sensual'r disponit̃: q̃ saluabat̃ i nã irrationaliũ aĩalium. Perfecta aũt vis aĩe est rõnalis: q i nã hũana cõspicit̃. Dicẽdo ergo coꝛ: subaꝫ coꝛpoꝛalẽ significauit. s. nutritiuã. dicẽdo vo aĩam mediocrẽ. i. sensitiuã. dicẽdo vero mẽtẽ: altioꝛẽ nãm. i. intellectiuã ⁊ ꝯsideratiuã potentiã. THEOPHI. Hic igit̃ intelligenduꝫ est ꝙ opoꝛtet nos oẽm virtutẽ aĩe amoꝛi diuino subiȷcere. ⁊ hoc viril'r ⁊ non remisse. vñ addit̃: Et ex oĩbus virib⁹ tuis. MAXI. Cum hac igr̃ itentõe trinã ad deũ dilectionem lex pertractat: vt auellat nos a trina mũdi hitudine: qua respicit̃ ad possessiones: ad gl'iaꝫ: ⁊ ad voluptates: in quibus etiã tẽtatus ẽ xp̃s. BASI. Sigs aũt querat quo pacto diuina dilectio poterit obtineri: dicem⁹ q̃m indocibil'ẽ diuina dilectio: nã nec lucis gaudere p̃ntia: nec vitã amplecti ab alio didicimus: vel amare parẽtes aut alũnos: ⁊ multomagis diuine dilectiõis doctrina. Sꝫ seminalis q̃dã ratio nobis insita ẽ intrinsecus hñs cãs vt hõ deo adhereat: quã rõnẽ accipiens doctria diuinoꝝ p̄ceptoꝝ colere diligenter: cauteq̃ fouere: ⁊ ad pfectionẽ diuine grẽ pducere ꝯsueuit. nãl'r eni bonũ amamus. amam⁹ ẽt ppꝛiũ ⁊ cognatũ: necnõ ⁊ benefactoꝛib⁹ spõte affectionẽ totã pfundim⁹. Si igit̃ bon⁹ est de⁹: oĩa vo bonuꝫ desiderãt: qd volũtarie perficit̃: nãl'r nobis inest: quẽ ⁊ si p bonitatẽ mime nouissem⁹: ex hoc ipo tñ ꝙ ab ipso processimus tenemur ipꝫ vltra modũ amare: tanq̃. s. nobis cognatum. Maioꝛ ẽt ẽ ⁊ benefactoꝛ oĩb⁹ q nãl'r diligunt̃. Est igr̃ p̄mũ ⁊ p̄cipuũ mãdatũ diuine dilectõis: ⁊ ãt p̄mi ꝯpletiuũ ⁊ ab eo cõpletũ quo monemur diligere pximũ. vñ seq̃. Et pxi. tuũ sicut teipꝫ. Soꝛtimur aũt a deo potẽtiã ad h⁹ executionẽ mandati. Quis aũt nõ nouit q̃m mãsuetũ ⁊ cõicatiuum aĩal est hõ: nõ aũt solitariũ ⁊ siluestre: Nihil eni tã ppriuꝫ ẽ nr̃e nature: sicut adiuicẽ cõicare: ⁊ mutuo indigere: ⁊ cognatũ diligere. Quoꝝ g̃ pueniẽs dñs nob tradidit semina: hoꝝ ꝯñr fruct⁹ reqrit. CHRY. Tu tñ attẽde q̃l'r fere cũ eodẽ excessu postulat vtrũq̃ p̄ceptũ. de deo. n. ait. Toto coꝛde tuo. ð pxio: Sic̃ teipꝫ. Qd si diligẽter obseruaret̃ nec seru⁹ eẽt: nec liber: nec victoꝛ nec vict⁹: nec diues: nec paup: nec not⁹ vnq̃ eẽt diabolus. Poti⁹ eni palee ignis sustineret ĩmissionẽ q̃ feruoꝛẽ charitatis diabolus: adeo cũcta supat dilectõis cõstãtia. GREGO. xxix. mo. Cũ aũt dicat̃: Diliges pximũ tuũ sicut teip̃m. quõ alteri miserãdo pius ẽ. qui adhuc iiuste viuẽdo fit ipius sibimeipsi: CHRY. Cũ aũt legispitus rñdisset q̃ ꝯtinebant̃ i lege: Christ⁹: cui nota sunt oĩa: scidit fallacie ei⁹ rhetia. Seq̃. n. Dixitq̃ illi: recte rñdisti: hoc fac ⁊ viues. ORIGE. Ex his idubitãter colligit̃ ꝙ vita que p̄dicat̃ s̃m mũdi creatoꝛẽ deũ ⁊ antiq̃s scripturas ab eo traditas: vita ppetua ẽ. Attestat̃ enim dñs sumẽti: ex deuteronomio qdẽ illud: Diliges dominũ deũ tuũ: Ex lenitico vo illud: Diliges pximũ tuũ sicut teip̃m. Hec aũt dicta sunt ꝯtra sequaces valẽtini basilidis ⁊ marchiõis. Quid eni aliud voluit nos facere ad q̃rendum vitam eternã: nisi que cõtinent lex ⁊ pꝛophete.

¶ Ille aũt volẽs iustificare seipsũ dixit ad iesum Et quis ẽ meus pximus: Suspiciens aũt iesus dixit. Hõ quidã descẽdebat ab hierl'ꝫ i hierico ⁊ icidit i latrones: qui ẽt dispoliauerũt eũ: ⁊ plagis impositis abierũt sẽiuiuo relicto. Accidit aũt vt sacerdos qdã descẽderet eadẽ via: ⁊ viso illo p̃teriuit. Similiter ⁊ leuita: cũ eẽt sec⁹ locũ ⁊ videret eũ ptransiȷt. Samaritãus aũt qdã iter faciẽs venit secus eũ ⁊ vidẽs eũ: misericoꝛdia motus ẽ. Et appꝛopiãs alligauit vulnera eius: infundens

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

oleũ et vinũ: τ iponẽs illũ in iumẽtũ suum duxit in stabulum: τ curã eius egit. Et altera die protulit duos denarios: τ dedit stabulario τ ait. Curaз illius habe: τ quodcunqз supererogaueris: ego cum rediero reddam tibi. Quis horum triũ uidetur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi iesus. Uade τ tu fac similiter.

CYRIL. Laudatus legisperitus a saluatore ꝙ recte rñdit: ĩ supbiã ꝓrupit: nullũ sibi ꝓximũ putans eẽ: q̃si nullus eẽt ei ĩ iustitia ꝯparandus. vñ dr̃: Ille aũt volẽs iustificare seip̃m: dixit ad iesum: Et qs est meus ꝓxim⁹? Circũueniũt enĩ eũ quodãmmõ alternati vitia: a fallacia qua tẽtãdo q̃si uerat: ad arrogantiã lapsus. In hoc aũt ꝙ q̃rit: Quis ẽ me⁹ ꝓximus: vacuus a dilectõe ꝓximi oñditur: cũ non estimet aliquẽ sibi ꝓximũ eẽ: τ p ꝯñs a dilectione diuina: qm̃ cum fratrẽ nõ diligat quẽ videt: nõ põt deũ diligere quẽ non videt. AMBRO. Rñdit ẽt ꝙ nesciret ꝓximũ suũ: qꝛ non credebat in xp̃m: τ q xp̃m nescit: nescit legẽ. Cũ.n. v̾itatem ignoꝛet: q̃ŏ põt scire legẽ: q̃ ãnũciat v̾itatẽ? THEO. Saluatoꝛ ãt nõ actibus aut dignitatib⁹: sз nã determinat ꝓximũ.q.d. nõ putes ꝙ q̃uis iust⁹ sis: nll's tibi sit ꝓxim⁹. Oẽs nãqз q eandẽ nãm cõicant: ꝓximi tui sũt: fias igit̃ τ tu eorũ ꝓxim⁹: nõ loco sed affectu: τ circa eos cura: τ ad hoc samaritanũ ĩ exẽplũ ducit. vñ seq̃t̃: Suspiciẽs ãt iesus dixit. Hõ q dã descẽde. ab hieru. in hic. GRECVS. Hñ ẽ generis appellatio. nõ.n. ait: Descẽdit quidã: sз hõ qdã. nã sermo fit de tota hũanitate. AVGV. de que. euã. Hõ.n. iste ipse adaз ĩtelligit̃ in genere hũano. Hierusalẽ ciuitas pacis: illa celestis: a cuius btitudine lapsus ẽ. hierico interp̃tat̃ luna τ significat moꝛtalitatẽ nostrã ꝓpter hoc ꝙ nascit̃: crescit senescit: τ occidit. AVGV. ꝯtra pelagiũ: Uel hierusalẽ que interp̃tat̃ visio pacis: paradisũ dicim⁹. Añ.n. q̃з peccarẽt hõ in visiõe pacis erat: h̾ ẽ ĩ paradiso: q̾cq̃d videbat pax erat τ leticia. Inde descẽdit q̃si humiliat⁹ τ miser factus p peccatũ. hierico. i. in mundũ: in quo omnia oꝛta occidunt sicut luna. THEO. Nõ aũt dicit Descẽdit: sed descẽdebat: semper.n. hũana natura ad ĩferioꝛa tendebat: τ non in parte sз in toto vite attendebat passibili. BASI. Cõuenit etiã hoc siquis loca ꝓspexerit. hiericho enĩ tenet loca ꝯuallia palestine. hierusalem vero in cacumine sita est occupans apiceз montis venit igitur homo ab altis ad infima vt a latronibus caperet̃: qui incolebãt desertũ. vñ sequitur: Et ĩcidit ĩ latrones.

CHRY. Primũ isti⁹ hoĩs miserãdus ẽ casus: q inermis ac ð̃stitut⁹ ĩ latrões ĩciderit: qꝗз ĩꝓuid⁹ ĩcautusqз eã viaз elegerit: qua euadere p̃donũ man⁹ nequerit. nõ.n. posset inermis armatos: ĩꝓuid⁹ pessimos: ĩcaut⁹ nociuos effugere. Quippe cum malicia sp̃ armata sit dolis: crudelitate septa: munita fallacia: τ ad nocẽdi seuitiã p̃parata. AMBRO. Qui sũt aũt isti latrones nisi angeli noctis atqз tenebraꝝ: ĩ quos nõ ĩcidisset: nisi eis mãdati celestis deuius se fecisset obnoxiũ. CHRY. In exoꝛdio igit̃ mũdi nocẽdi fallaciaз diabolus ẽ opatus ĩ hoĩem: in quẽ fallẽdi virus exercuit: τ malitie nocẽtiã ð̃dicauit. AVGV. ꝯtra pelagiũ: Incidit ḡ ĩ latrones. i. ĩ diabolũ τ angelos ei⁹: q p ĩobediẽtiã p̃mi hominis humanũ gen⁹ despoliauerũt moꝝ. s. oꝛnamẽtis: τ vulnerauerũt bono. s. potẽtatis liberi arbitrij p̃dito. vñ seqtur. Qui etiã despoliauerũt eũ: τ plagis ĩpositis abierũt. In illo .n. peccãte plagã fecit: ĩ nos v̾o plagas: cũ p vnũ peccatũ qð ꝯtrahim⁹ supaddimus multa peccata. AVGV. de que. euã. Uel spoliauerũt hoĩeз ĩmoꝛtalitate: τ plagis impositis peccata suadẽdo reliq̃rũt semiuiuũ: qꝛ ex p̃te q̃ põt ĩtelligere τ cognoscere deũ viuus est hõ: ex p̃te auteз qua peccatis cõtabescit τ p̃mit̃: moꝛtu⁹ est. τ hoc est qð subdit̃: semiuiuo relicto. AVGV. ꝯ pela. Semiuiu⁹ enĩ hз vitalẽ motũ. i. liberũ arbitriũ vulneratũ ꝙ ad eternã vitã quaз p̃diderat redire nõ sufficiebat: τ iõ iacebat: qꝛ vires ei ꝓp̃rie ad surgẽdũ nõ sufficiebãt: vt ad se sanãdũ medicũ. i. deum req̃reret.

THEOPHI. Aut semiuiu⁹ dr̃ hõ post pctũ: qꝛ aĩa ĩmoꝛtalis ẽ: coꝛp⁹ v̾o moꝛtale ita vt medietas hoĩs moꝛti succũbat: aut qꝛ humana nã in xp̃o sperabat cõseq̃ salutem: ita vt nõ oĩo moꝛti succũberet: sз inq̃ztũ adã peccauerat: moꝛs in mũdũ ĩtrauit: ĩ xp̃i v̾o iustificatione moꝛs erat destruenda.

AMBRO. Uel spoliãt q̃ accepimus indumenta gr̃e spiritalis: τ sic vulnera ĩferre ꝯsueuerũt. nã si intemerata que sumpsim⁹ ĩdumẽta seruem⁹: plagas latronũ sentire nõ possumus. BASI. Uel põt ĩtelligi ꝙ expoliauerũt eũ: plagis p̃us ĩpositis: p̾cedũt.n. vulnera nuditatẽ: vt ĩtelligas ꝙ peccatũ gr̃e p̾cedit carentiã. BEDA. Dicunt̃ ãt plage peccata: qꝛ his nãe humane ĩtegritas violat̃. Abierũt aũt nõ ab insidijs cessãdo: sз insidiarum fraudes occultãdo. CHRY. Hic itaqз hõ. i. adã iacebat ð̃stitut⁹ salutis auxilio: cõfossus vulnerib⁹ delictoꝝ: cui nec sacerdos aarõ transiens sacrificio potuit ꝓfuisse. Seq̃tur enĩ: Accidit aũt vt sacer. qdã descen. eadẽ via: τ viso eo p̄teriuit. Nec ẽt eius frater moyses leuita: p legẽ potuit subuenire. vñ seq̃t̃. Simil'r τ leuita cuз eẽt secus locũ τ videret eũ p̄trãsijt. AVGV. contra pelagiũ: Uel ĩ sacerdote τ leuita duo tp̃a ĩtelligunt̃: legis. s. τ ꝓp̃haꝝ: ĩ sacerdote lex p quã sacerdotiũ τ sacrificia instituta sunt. in leuita vaticiniũ ꝓp̃haꝝ: quoꝝ tp̃ib⁹ humanũ gen⁹ sanari nõ potuit: qꝛ per legẽ ꝯdictio peccati non aboleuit.

THEOPHI. Dicit aũt p̄terijt. qꝛ lex venit τ stetit vsqз ad tp̃s p̃fixum: deinde nõ valẽs curare abijt. vide ẽt ꝙ lex nõ ad hoc data est p̾cogitatiue vt hoĩem curaret: non enim poterat hõa p̾ncipio suscipe chꝛisti mysteriũ: τ iõ dicit̃: Accidit vt sacerdos quidã. qð cõsueuim⁹ dicere ĩ his que nõ premeditatiue fiũt. AVGV. ð̃ ver. dñi. Uel qꝛ hõ descẽdẽs a hierl'm ĩ hierico israelita fuisse ĩtelligit̃: qð ĩtelligi põt qꝛ trãsiens sacerdos vtiqз genere ꝓximus p̄terijt iacenteз, transit leuita τ hic genere pꝛoximus: iacentem τ ipse contẽpsit. THEOPHI. Miserti inquam illius fuere cuз cogitauerunt: postmodũ vero tenacitate deuicti abierunt retroꝛsum. hoc enĩ designat qð dicit: Preterijt: AVGV. de v̾. dñi. Trãsijt samaritan⁹ gñe lõginquus: misericoꝛdia ꝓximus: fecit qð sequit̃: Samaritanus aũt qdã iter faciens venit secus eum. In quo samaritano se voluit ĩtelligi dñs noster iesus xp̃s. samaritanus.n. custos ĩterp̃tat̃: τ de ipso dicitur: Nõ doꝛmitabit neqз doꝛmiet q custodit israel: qꝛ resurgẽs a moꝛtuis iã nõ moꝛit̃. Deniqз cũ dcm̃ eẽt illi: Quia samaritanus es τ ð̃moniũ habes: negauit se habere demonium. qꝛ se nouerat demonũ expulsoꝛem: nõ se negauit infirmi custodẽ. GRECVS. Uocat autẽ hic xp̃s se samaritanũ oppoꝛtune: cũ .n. alloqueret̃ legisperitũ supbientem in lege voluit exp̃mere qm̃ nec sacerdos nec leuita τ qui conuersabant̃ ĩ lege: legis ꝓpositũ ĩplebant: sed ip̃e venit cõsũmaturus legis ꝓpositũ. AMBRO. Hic aũt samaritanus etiã erat ð̃scẽdens. Quis enĩ ẽ qui descẽdit de celo: nisi qui ascẽdit ĩ celũ fili⁹ hoĩs q ẽ in celo? THEOPHI. Dicit ãt Iter faciẽs: quasi ex ꝓposito hoc statuẽs: vt nos curaret.

AVGV. ꝯ pela. Uenit autẽ in silĩtudine carnis peccati: ideo secus euз quasi in similitudine. GRECVS. Uel secus viam venit: fuit enim vere viatoꝛ: non deuiatoꝛ grã nr̃i descẽdẽs ad terram. AMBRO. Ueniẽs aũt fact⁹ est cõpassionis nostre susceptione finitim⁹ τ misericoꝛdie colatione vicin⁹. vnde seq̃tur: Et vidẽs euз misericoꝛdia mot⁹ ẽ.

AVGV. cõtra pelagiũ: Uidẽs q̃dem eũ iacentẽ: nõ valẽteз: nõ currentẽ τ ideo misericoꝛdia motus est. qꝛ in eo nullũ meritũ ĩuenit quo curari dignus eẽt. sed ipse de peccato dãnauit peccatũ ĩ carne. vñ seq̃t̃: Et appꝛo. alligauit vulnera ei⁹ infundens oleũ τ vinũ. AVGV. de ver dñi. Quid enĩ tam lõginquũ. quid tã remotũ: q̃з de⁹ ab hoĩbus: ĩmoꝛtalis a moꝛtalib⁹: iustus a peccatoꝛibus: nõ loco lõge sed dissilitudine. Cũ ergo hr̃et ĩ se duo bona. s. iustitiã τ ĩmoꝛtalitatẽ: τ nos duo mala. s. iniq̃tatẽ τ moꝛtalitatẽ si vtrũqз maluз nr̃m suscepisset: par nr̃ fuisset τ liberatoꝛe nobiscũ op⁹ haberet. vt ergo esset nõ hoc qð nos: sed ꝓp̄e nos: nõ ẽ ille peccatoꝛ vt tu: sed fact⁹ est moꝛtalis qð tu suscipiẽdo penã. τ non suscipiẽdo culpã: deleuit τ penã. AVGV. de que. euã. Alligatio vulneꝝ ẽ cohibitio peccatoꝝ: oleũ ꝯsolatio spei bone apud ĩdulgẽtiaз datã ad recõciliatiõeз pacis. vinum exhoꝛtatio ad operãdũ feruẽtissime in sp̃ũ. AMBRO. Uel ꝯstringit vulnera nr̃a aust̾rioꝛe p̾cepto: sicut oleo fouet remissiõe peccati: sic vino cõpungit denunciatione iudicij.

GRECO. xx. moꝛa. Uel ĩ vino moꝛsuз districtionis adhibet: ĩ oleo mollitiẽ pietatis: p vinũ vnguãt̃ putrida: p oleum sanãda foueant̃. Miscẽda ẽ ergo lenitas cũ seueritate: τ faciendũ ẽ q̃ddam ex vtroqз tẽperamẽtũ: vt neqз multa asp̾itate exulcerẽt̃ subditi: neqз nimia benignitate soluãt̃.

THEOPHI. Uel alr̃. Que s̾m hoĩeз ẽ ꝯuersio oleũ est: q̃ v̾o s̾m deũ vinũ ẽ: qð diuinitatẽ significat: quã nemo potuisset sustiere: nisi oleũ hr̃et̃. i. ꝯuersatio hũana. vñ q̃dão pat⁹ ẽ hũane: q̃dã diuin⁹. Infudit ḡ oleũ τ vinũ: qꝛ nos hũanitate τ diuinitate saluauit. CHRY. Ul' vinũ ĩfudit. i. sanguinẽ passiõis τ oleũ chꝛismatis vt ĩdulgẽtia daret̃ p sanguineз. scificatõ ꝯferret̃ p chꝛismatis vnctõз a celesti medico ꝯscissa loca ligãt̃: τ ĩtra semetip̃a retinẽtia medicinã opãte medicamĩe: p̃stie sanitati reddũt̃. Infuso ergo vino τ oleo: iposuit eũ sup iumẽtum. vnde seq̃t̃: Et iponẽs illuз in iu. su. duxit ĩ stabulũ: τ curã eius egit. AVGV. de q̃. euã. Iumẽtũ ei⁹ est caro: q̃ ad nos venire dignatus ẽ. Imponi iumẽto: ẽ ĩ ip̃sã ĩcarnatõeз xp̃i credere. AMBRO. Uel iumẽto iposuit dũ pctã nr̃a poꝛtat: τ ꝓ nobis dolet. hõ.n. iumẽto similis fact⁹ ẽ: τ ideo supꝛa iumẽtũ suũ nos iposuit: ne nos essemus sicut equus τ mulus, vt p nostri coꝛp̃is assumptionẽ ĩfirmitatẽ nostre carnis aboleret. THEOPHI. Uel iposuit ĩ suũ iumẽtũ. i. ĩ coꝛpus suũ: mẽbꝛa nãqз sua nos fecit τ p̄ticipes coꝛp̃is eius: τ lex q̃dẽ nõ oẽs suscipiebat: Moabite inq̃t τ ãmonite nõ ĩtrabũt in eccl'iaз dei. nũc vero ĩ oĩ gente q timet dñm. ab eo suscipit̃ volẽs credere τ p̄s ecclesie fieri. ꝓp̄ hoc dicit: ꝙ duxit eũ ĩ stabulũ. CHRY. Est.n. stabulũ ecclesia que in itinere mundi lassatos: τ sarcinis ð̃lictoꝝ ð̃fessos suscipit veniẽtes: vbi ð̃posito onere peccatoꝝ viatoꝛ lassus reficit̃. τ refectus salubꝛi pascua repar̃at̃. Et hoc est qð dr̃: Et curã illius egit: Totum enim q̾cq̃d cõtrariuз nocẽs: τ malũ est: foꝛis est: qꝛ intra stabulum reqes omnis salubꝛitasqз inclusa est. BEDA. Et bene iumento impositũ duxit in stabulum: qꝛ nemo nisi p baptismuз coꝛp̃i chꝛisti adunatus: ecclesiam intrabit. AMBRO. Sз qꝛ nõ vacabat: samaritano huic diu in terris degere redeũdum erat vnde descenderat. vnde seq̃t̃. Et alte. die ꝓtu. duos dena. τ dedit stabulario. τ ait: Curã illi⁹ habe. Quis est iste alter dies: nisi foꝛte ille dñice resurrectõis: ð̃ quo dcm̃ est: Hec ẽ dies quã fecit dñs? Duo aũt denarij sunt duo testamenta que imaginem in se hñt eterni regis exp̃ssam: quoꝝ p̾cio vulnera nr̃a curant̃. AVGV. de que. euã. Uel duo denarij sunt duo p̾cepta charitatis: quã p sp̃m̃ scm̃ acceperũt ap̃li ad euãgeliꝫandũ ceteris: vel ꝓmissio vite p̃ñtis τ future. ORI. Uel duo denarij v̾r mihi eẽ scĩa sacri: quõ p̃r in filio τ filius ĩ patre sit: q̃ velut mercede donat̃ eccl'ie angelus: vt diligẽtius curet hoĩem sibi cõmendatuз: quẽ pꝛo angustia tp̃is etiam ipse curauerat. Et pꝛomittit̃ ei q̾cq̃d de suo in medela semiuiuẽtis expẽderet: ilico esse reddẽdũ. vnde seq̃t̃. Et q̾ðcunqз supererogaueris ego cũ rediero reddã tibi. AVGV. de que. euan. Stabulari⁹ fuit ap̃l's q supererogauit. aut illð cõsiliũ qð ait: De v̾ginib⁹ aũt p̾ceptũ dñi nõ habeo: consilium aũt do. aut ꝙ etiã manib⁹ suis opatus est: ne ĩfirmoꝛum alicui ĩ nouitate euãg̾elij grauaret: cũ ei liceret ex euãgelio pasci. Multũ ẽt supererogauerũt ap̃li. sз τ ꝓ tp̃e doctoꝛes q vetus τ nouũ testm̃ exposuere. supererogauerũt ꝓ q̃bus retributionẽ accipiẽt. AMBRO. Beat⁹ ergo ille stabulari⁹ qui alteri⁹ vulnera curar̃ põt. Btũs ille cui dicit iesus: Qðcũqз supererogaueris: reuertẽs reddã tibi. Sed qñ reuerteris dñe nisi iudicij die? Nã licet vbiqз sis semp̃ τ stãs ĩ medio nr̃m: nõ cerneris a nobis: erit tñ tp̃s quo vniuersa caro te respiciet reuertẽteз. Reddes ergo qð debes btĩs: q̃b⁹ es debitoꝛ. Utinã nos simus idonei debitoꝛes: vt qð accepim⁹ possim⁹ exoluere. CYRIL. His ḡ p̃missis: oppoꝛtũe iã dñs legisperitũ ĩterrogat subdẽs: Quis hoꝝ triũ tibi v̾r ꝓxim⁹ fuisse: illi q ĩcidit ĩ latrones? At ille dixit q fecit mi̾icoꝛdiã in illũ. Neqз.n. sacerdos neqз leuita factus fuit pꝛoximus patientis: sed ille q ẽ eius misertus. Inutilis est enim sacerdotij dignitas τ legis scĩa: nisi p bona opa cõfirmetur. vñ sequitur: Et ait illi iesus: vade tu τ fac similiter. CHRY. q.d. Siquem vides oppꝛessum nõ dicas: vtiqз neq̃з ẽ: sз siue gentilis sit siue iudeus τ ope ĩdigeat: nõ cauilleris auxiliari quecũqз mala fuerit passus. AVGV. ð̃ doctrina xp̃iana. Ex hoc ĩtelligimus eũ esse ꝓximũ: cui vel exhibenduз est offm̃ misericoꝛdie si indiget: τ exhibẽdũ eẽt si indigeret. Ex quo iam ꝯñs ẽ: vt etiã ille a quo nobis vicissim exhibendũ est ꝓximus noster sit. ꝓximi.n. nomẽ ad aliq̃d est: nec quisq̃з eẽ pꝛoximus: nisi ꝓximo põt. Nullũ autẽ exceptum esse cui misericoꝛdie denegetur offm̃: quis nõ videat: dicente dño: Benefacite his q vos oderunt. vñ manifestum est hoc p̾cepto quo iubemur diligere ꝓximum: etiam sanctos angelos ꝯtineri: a quibus tanta nobis misericoꝛdie impendunt̃ officia: ex quo τ ipse dñs ꝓximum nr̃m se dici voluit: significans se opitulatũ esse semiuiuo iacente in via. AMBRO. Nõ.n. cognatio facit ꝓximuз sed misericoꝛdia: qꝛ misericoꝛdia est s̾з nãm. nihil.n. tã s̾з naturã q̃з iuuare cõsoꝛtẽ nature.

¶ Factũ ẽ aũt dũ irẽt: τ ipse ĩtrauit in quoddam castellũ: τ mulier quedã martha noĩe excepit illũ ĩ domũ suã τ huic erat soroꝛ noĩe maria. Que ẽt sedẽs sec⁹ pedes domini audiebat verbũ illi⁹: martha aũt satagebat circa frequẽs ministeriuз. Que stetit τ ait: Dñe: nõ ẽ tibi cure ꝙ soroꝛ mea reliq̃t me solã ministrare? Dic ergo illi vt me adiuuet. Et rñdẽs dixit illi dñs: Martha martha sollicita es: τ turbaris erga pluria. Poꝛro vnuз est necessarium: Maria optimam parteз elegit: que non auferetur ab ea.

Quod ad historie sensum attinet, di videtur in marth. reprehendere, nõ q appararet omnium sed nimis vari... et accuratum est quod negat omne multi, dicit vnum esse necessarium

BEDA. Dilectio dei τ ꝓximi q̃ supius v̾bis τ parabolis ꝯtinebat̃: hic ipsis reb⁹ τ varietate ð̃signat̃. Dicit̃ enĩ: Factũ ẽ aũt dũ irẽt: τ ipse ĩtra. in q̃ðdã castellũ. ORIGE. Cuius q̃dẽ nomẽ lucas hic tacet: sз ioãnes exp̃mit vocãs ip̃m bethaniã. AVGV. de verbis dñi. Sз dñs q in sua ꝓp̃ria venit: τ sui eũ nõ receperũt: suscept⁹ ẽ tanq̃з hospes. Seq̃t̃ enĩ: Et mulier q̃dã martha noĩe exce. il. ĩ do. suã. sic solẽt suscipi pegrini: sз tñ suscepit famula dñm: egra saluatoꝛẽ: creatura creatoꝛẽ. Ne qs aũt dicat: O beati q xp̃m suscipe ĩ domũ ꝓp̃riam meruerũt: noli dolere cũ iq̃t: Qð enĩ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. Accepta auteз foꝛma serui: in illa pasci a seruis voluit dignatõe: nõ ꝯditione. Habebat carnem in qua q̃dẽ esuriret τ sitiret: sз in heremo esuriẽti ãgeli ministrabãt. ergo quo pasci voluit: pascẽti p̃stitit: Martha igit̃ dominũ pascere disponẽs: τ p̾parãs circa ministeriũ occupabatur: Maria vero soroꝛ ei⁹ pasci magis elegit a domino. Sequitur enim. Et huic erat soroꝛ nomine maria: que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius.

CHRY. Non simpliciter dicitur de maria ꝙ sederet

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

ppe iesu3:s3 secꝰ pedes illiꝰ: vt odat diligētiā assiduitatē:ꝛ solertiā erga auditionē:ꝛ multā reuerētiā quā habebat ad dnm. AVGV. de vbis dni: Quāto aūt humiliꝰ ad pedes sedebat: tāto ampliꝰ capiebat. ꝯfluit.n.aqua ad humilitatē ꝯuallis: denatat de tumoribꝰ coll. BASI. Ois aūt opatio ꝛ vbū saluatoris regula ē pietatis ꝛ vtutis: ob hoc.n.induit corpus nostꝝ: vt nos cōuersationē illiꝰ imitemur pro posse.

CHRY. Exēplo igit suo docet discipulos qualiter se gerere debeāt in domibꝰ coꝝ q eos suscipiūt: vt.s. applicātes ad domū nō resupini qescāt: sed potiꝰ repleāt suscipiētes sacris ꝛ diuinis doctrinis. hi vo q domū parāt: excāt obuiā hilariter ꝛ feruēter duabꝰ de cāis: pmo qdē edificabunt in doctrinis coꝝ: quos suscipiūt: deinde ꝛ recipiēt charitatis mercedē. vn ꝛ hic sequitur. Martha āt satagebat circa frequēs ministeriū. AVGV. de vbis dni. Bene martha circa corporalē dni necessitatē vel volūtatē ministrabat quasi mortali: s3 q erat in carne mortali: in pncipio erat vbu3. Ecce qd maria audiebat: Uerbū caro fcm est. Ecce cui martha ministrabat: laborabat ista: vacabat illa. verūtn martha laborās multū in illa occupatione ꝛ negocio ministrādi iterpellauit dnm: ꝛ de sorore ꝯquesta ē. Segt.n. Et ait: dne: nō ē ti.cu.q soror mea re.me so.mi. Erat.n.maria itēta dulcedini i vbi dni. a martha ꝯuiuiū dno pabat: in cuius cōuiuio maria iā iucūdabat. Cū ergo suauiter audiret vbū dulcissimū ꝛ corde in tensissimo pasceretur: iterpellato dno a sorore sua: qūo putamus eā timuisse ne diceret ei dns: Surge ꝛ adiuua sororem tuā: Mira enim suauitate tenebat: q pfecto maior ē mētis qz vētris: s3 cā3 suā tāqz ociosa iudici maluit ꝯmittere. nec in rndendo voluit laborare. si.n.pararet rndēdi sermone3 remitteret audiēdi itētionē. Rndit ergo dns q in vbo non laborabat. qꝛ verbū erat. Segtur.n. Et rndens dixit illi dns: Martha mar. sol.es ꝛ turbaris erga plurima. Repetitio nois idiciū ē dilectiōis: aut forte mouēde itentiōis: vt audiat atten tiꝰ. Bis vocata audit. Turbaris erga plurima.i.circa multa es occupata: vult.n. hō occurrere: qn ministrat: ꝛ aliqn nō pōt: qrit qd deest: parat qd adest: distendit animꝰ. nam si martha sufficeret: adiutorium sororis non posceret. multa sunt: diuersa sunt: quia carnalia sunt: quia tpalia sunt. Preponit aūt vnū multis: nō eni3 a multis vnū: sed multa ab vno. vnde segtur: Porro vnū ē necessariū. Circa vnum se voluit occupari sm illud: Mihi adherere deo bonu3 est. vnū sunt pr ꝛ filius ꝛ spussctūs: ad hoc vnu3 non nos pducit nisi multi habeamus cor vnū. CYRIL. Uel aliter. Cū susceperint aliq frēs deū nō sollicitent erga multu3 offm: nec poscāt q pre manibꝰ nō sūt: ꝛ opꝰ exuperāt: grauat.n.passim in qlib3 re qd supfluit: gnāt.n. volētibus cōferre tediū: ꝯuiuis āt vr q sūt alijs cā laboris. BASI. Absurdū ēt ē cibos ad sustētationē corpis sumere: ac p eos iteꝝ officere corpi: ꝛ īpedire ipm erga mandatoꝝ diuinoꝝ offm. Si ergo adueniat aliqs paupeꝝ: sumat formā ꝛ exēplar modestie ciboꝝ: nec cā viuere volētiū i olitijs mēsa3 ppriā pparemꝰ. vniformis eni ē xpiani vita. ad vnā itēdēs itētiōe3.s.ad gloriā dei. Multiformis vo ꝛ varia vita coꝝ q de foris sunt: p libitu variata: Tu vo cur dum copiam ciboꝝ ꝛ cā dlectatiōis fri ppáras mēsam: criminaris cū voluptatis: ꝛ diffūdis in cum gulositatis opprobria: arguēs delitias eiꝰ in eo qd ppáras: Nō ꝯmēdauit dns marthā occupatā circa freqns ministerium. AVGV. de ver. dni. Quid g putamꝰ reprehēsū cē misteriū marthe: quā cura hospitalitatis occupauerat: q tāto hospite letabat: hoc siveꝝ ē: dimittāt hoīes q ministrāt egētibꝰ: vacēt vbo: occupent circa sciā3 salutarē. nihil sit cura eis qs pegrinꝰ i vico sit: qs egeat pane. vacēt opa misicordie. vni istet scie. THEOPHI. Nō g dns hospitalitate3 phibet: s3 plimoꝝ turbatōe3.s. abstractōe3 ꝛ tumultū: ꝛ vide ꝯsiliu3 dni: q pus dns nihil dixerat marthe: s3 postqz illa sororē ab auditu studebat euellere: tūc dns occasiōe habita

icrepauit eā vsq3 eni adeo honorat hospitalitas: dōec ad necessaria nos attrahit. Cum vo icipit ab vtilioribus ipedire: māifestū ē q honorabilior ē diuinoꝝ auditꝰ. AVGV. de ver.do. Nō g dns opus rephēdit: s3 munꝰ distixit. Segt.n. Maria optimā ptē elegit q nō auferet ab ea: Nō tu mala3: s3 illa meliorē: vn meliorē: qꝛ ab ea nō auferet: a te auferet aliqn onꝰ necītatis. Nō eni cū veneris ad illā pria3 inuenies pegrinū quē suscipias hospitio: sed bono tuo auferet: vt qd meliꝰ est det. auferet a te labor vt reges det. Tu nauigas: illa i portu ē. eterna eni ē dulcedo vitatis: in hac tn vita augetur: i illa pficiet: nūqz auferet. AMBRO. Agat g te sicut mariā desideriū sapie: hoc eni maiꝰ: hoc pfectius opꝰ: ne ministerij cura cognitōe3 vbi celestis auertat: Nec arguas eos ꝛ ociosos iudices: quos videas sapie studere. AVGV. de que.euā. Mystice aūt q martha excepit illū i domū suam significat ecclesiā que nūc excepit dnm i cor suū. Maria soror eiꝰ q sedebat ad pedes dni ꝛ audiebat vbu3 eius: significat eādē ecclīā: sed i futuro seculo: vbi cessans ab ope ministerioqz idigētie: sola sapiā perfruit. Cr āt ꝯquerit: q soror eiꝰ eam nō adiuuet: occasio dat snie dni: q ostēdit istā ecclesiam sollicitā cē ꝛ turbari erga plima: cū sit vnū necessariū: ad qd p ministerij huiꝰ merita puenit. Mariā vo dicit optimā ptē elegisse: qꝛ p hāc ad illā tendit: ꝛ nō auferi. GREGO. vi.mora. Uel p mariā q vba dni residēs audiebat: ꝯtēplatiua vita exprimit. p marthā exterioribꝰ obsequijs occupatā: actiua vita significat: sed marthe cura nō rephendit: marie vo laudat. qꝛ magna sunt actiue vite merita: sed ꝯtēplatiue potiora. vn nec auferri vnqz marie ps dr: qꝛ actiue vite opa corpore trāscunt: cōtemplatiue autem gaudia melius ex fine cōualescunt.

Capitulū. XI.

Et factū ē cū esset i quodā loco orās vt cessauit: dixit vnꝰ ex discipulis eiꝰ ad eū: Dne doce nos orare sicut docuit ioānes discipl'os suos. Et ait illis: Cū oratis dicite: Pater scificet nom tuū. aduenia tregnū tuū: panē nostrū quotidianū da nobis hodie: ꝛ dimitte nobis pctā nra siquidē ꝛ nos dimittimus debēti nobis: ꝛ ne nos inducas in tētationem.

BEDA. Post historiā soroꝝ que duas ecclie vitas significauerūt. nō frustra dns ꝛ ipse orasse: ꝛ discipulos orare docuisse scribit: qꝛ ꝛ oro quā docuit: vtriusq3 in se vite cōtinet mysteriū: ꝛ iparū pfectio vitarū: nris nō viribꝰ ē obtinēda. s3 pcibꝰ. vn dr: Et factū est cū eēt i quo.lo.orās. CYRIL. Cū āt hēat ois boni plenitudinē: cur orat si plenꝰ ē ꝛ i nullo penitꝰ eget: Ad hoc dicimꝰ q cōpetit ei ex mō dispēsatōis i carne. cū voluerit hūana pseq tpe ad hoc ꝯueniēte. Si.n.comedit ꝛ bibit: nō icongrue vtebat orone: vt doceat nos nō cē erga hoc tepidos: sed attentius isistere oronibus. TYTVS. Cum aūt nouā ꝯuersatōem vidissent discipuli: nouā formam orationis postulauerūt cum plures orationes continerent in veteri testō. vn sequitur: Ut cessauit: dixit vnꝰ ex discipulis eius ad eū: Dne doce nos orare: ne.s. cōtra deū peccemus: aliqua qrentes p alijs: vel deo assistētes i orone nō eo mō quo expedit. ORIGE. Et vt oronis doctrinam proferat infert: Sic ꝛ ioan. docu. discipu. suos. de quo.s. nos docuisti: q inter natos mulieꝝ nullus eo maior surrexit. et qꝛ precepisti nobis petere eterna ꝛ grādia: vnde erit nos ad horum puenire notitiam: nisi a te deo ꝛ saluatore nostro:

GREGO. nisenus. Orationis ergo doctrinā explicat discipulis qui solerter notitiam orationis expostulant: ostendens qliter implorari oporteat diuinū auditum BASI. Duo autē sunt modi oronis. Unus quidem laudis cum humilitate: secūdus vero petitionis remissior. Quotiens ergo

oras nō pꝰ ad petēdū prūpas. Sin aūt tuum crimiaris affectū qsi necītate coactꝰ supplices deo. S3 cū icipis orare quā libet desere creaturā visibilē ꝛ iuisibilē. Sumꝰ aūt exordiu3 a laude illiꝰ q cuncta creauit. vn subdit: Et ait illis: Cu3 oraueritis dicite: pr. AVGV. de.v.dni. Primꝰ smo qste gre. faciē tuā nō audebas ad celū attollere ꝛ subito accepisti gra3 xpi. Ex malo seruo factꝰ es bonꝰ filiꝰ: iō presume nō de tua opatiōe s3 de christi gra. Nō g hic arrogantia ē: s3 fides. predicare qd accepis: nō ē supbia: sed deuotio. Ergo at tolle oculos ad pre3 q te p lauacrū genuit: q p filiu3 te redemit: pre3 dicas qsi filius. Sed noli tibi aliqd spāliter vendicare. solius christi spālis ē pr nob est pater oibꝰ in cōi: qa illū solu3 genuit: nos aūt creauit. Et iō sm matth. dicit: Pr nr. ꝛ addit q es in celis. In illis.s. celis de qbꝰ dictu3 est. Celi enarrāt gloriam dei. Celū ē vbi culpa cessauit. vbi nullum mortis ē vulnꝰ. THEOPHI. Nō āt dicit: Qui es i celis tanqz ibi circūscribat: sed vt ad celos erigat auditore3 ꝛ abstrahat a terrenis. GREGO. nisenꝰ. Uide aūt quāte ppa ratiōis opꝰ est: vt audacter possis deo dicere pater: qa si ad res mūdanas intuitū dirigis: aut hūanā gloria3 ambis: aut sordes passibilis appetitus: ꝛ hanc orone enuncies. Audire mihi videor deū dicētem: Cū corrupte fueris vite si patre3 vocas icorruptibilitatis genitore3: feda voce ignas incorruptibile nomē. nā qui patrē mādauit vocare: pferre mēdaciu3 nō cōcessit. Oiu3 vo bonoꝝ exordiū est glorificare nomē dei i vita nra. vn subdit Scificet nom tuū. Quis.n. ē adeo bestialis q vidēs in credētibꝰ vitā purā nō glificet nomen i uocatu3 i tali vita. Igit q dicit i orone: scificet i me iuocatū nomē tuu3: hoc orat fiam tuo ꝯcurrēte subsidio: iustꝰ abstinens a quolibet malo. CHRY. Sicut eni cū qs celi pulchritudine3 aspicit dicit: gloria tibi deꝰ: sic etiā cū aspicit alicuius vtutē: qa hois vtus multomagis qz celū glorificat deum. AVGV. de ver.do. Uel dr: Scificet nomē tuu3 in nob: vt ad nos possit eiꝰ scificatio puenire. TYTVS. Ut dic: Scificet nom tuū.i.nota sit tua scitas toti mūdo: ꝛ laudet te decenter. Rectos aūt decet collaudatio. Iussit igit orare p emēdatiōe mūdi totiꝰ. CYRIL. Qm penes eos ad quos nondu3 puenit fides ꝯtēnit adhuc nom dei. s3 vbi iubar veritatis sup eos illuxerit: eū fatebūt scm scoꝝ. TYTVS. Et qꝛ i noie iesu ē gloria dei pris tunc nom pris scificabit: qn xps erit notus. ORIGE. Uel qꝛ nom dei ab errātibꝰ attribuitur culturis ꝛ creaturis: nōdu3 est sanctificatū: vt sit sepatū a qbus debuit separi. Decet g nos orare vt nom dei adaptet soli vo deo: cui adaptat qd subdit: Adueniat regnu3 tuū. vt.s. euacuet pncipatꝰ ꝛ ptās ꝛ vtus ꝛ regnū mūdi: onetiā pctm qd regnat i mortalibꝰ nris corporibus.

GREGO. nisenꝰ Imploramꝰ etiā a dno liberari a corruptione. exui a morte. Uel sm quosda3: Adueniat regnū tuū .i. veniat sup nos spussctūs tuꝰ vt purificet nos. AVGV. de ver.domini. Tunc enim venit regnū dei qn cius sumus grām ꝯsecuti. Ipse enim ait regnu3 dei intra vos est. CYRIL. Uel q hoc dicūt vidētur optare rursu3 refulgentē in mūdo oiu3 saluatorē. Mādauit aūt i orone petere illud tēpus reuera terribile vt sciāt q viuere decet eos nō lēte vel remisse vt illud tēpꝰ nō paret eis flamma3 ꝛ vindicta3: sed magis honeste sm volūtatē ipsius vt eis tēpus illud nectat coronas. vn sm matth. segt: Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. CHRY. q.o. psta nobis dne ꝯuersatione imitari celestē: quatenus quecūq3 tu vis: nos ēt velimꝰ. GRE. nisenꝰ. Qm eni3 vitā humanā post resurrectione3 silem dicē venturā vite angelice: ꝯsequēs ē vitā mūdanā ad vitā q postmodū speratur disponi: vt in carne viuētes carnaliter nō viuamꝰ. Per hoc aūt verꝰ medicꝰ aīe soluit morbi nā3: vt quos occupauit infirmitas p hoc q a volūtate diuina recesserāt: a morbo denuo liberet copulatio ad volūtatē diuinā. Est.n. sanitas anime executio debita voluntatis diuine.

AVGV. in encheridiō: Apud euangelistā igit mattheu3 septē petitiōes ꝯtinere videt dnica oro: euāgelista vo lucas in oratōe dnica petitiones nō septē sed qnq3 cōplexus ē: nec ab illo vtiq3 discrepauit. S3 qūo illa septē sint itelligēda: ipe sub breuitate cōmōuit. Nomē qppe ei scificatur i spū: dei āt regnū in resurrectiōe futuꝝ ē. Ondens g lucas tertiā petitionē duaꝝ superioꝝ cē quodāmō repetitionē: magis eā pter mittēdo voluit itelligi. Deide tres alias adiūxit: Et pmo de pane quotidiano dicēs: Panē no. quoti. da. no. ho. AVGV. de v.dni. In greco dr epiusiō. hoc ē supsubstātialē: nō iste est panis q vadit i corpꝰ: s3 ille panis vite eterne qui aie nre suba3 fulc. Latinꝰ āt hūc quotidianū panē dic: quē greci dicūt aduenietē. Si quotidianꝰ ille ē panis: cur pꝰ ānu3 illu3 sumas: queadmo3 greci in oriēte facere ꝯsueuerūt: Accipe quotidie qd quotidie tibi psit: sic viue q quotidie merearis accipe. Mors dni significat ꝛ remissio pctoꝝ. qui vlnus hēt medicinā querit: vulnꝰ est qꝛ sub peccato sumꝰ. medicina est celeste ꝛ venerabile sacrm. Si quotidie accipis: quotidie tibi est hodie. Christꝰ tibi quotidie resurgit: hodie eni est qn christus resurgit. TYTVS. Uel panis aiaꝝ diuina ē vtꝰ afferēs futurā vitā pēnē: sic pāis ex terra pdiens vitā tpalē ꝯsuat. Cū āt quotidianū dixiss3 dnm q aduenit ꝛ futurꝰ ē significat: quē nob hodie pstari regrimꝰ: poscentes quoddā eius pncipiū atq3 gustū: qn spūs in nob inhabitās vtutē opat: q supat oē3 vtutē hūanā: puta castitatē: hūilitatē. CYRIL. Putāt āt forsan aliq indecēs esse scōs a deo qrere corpalia. ꝛ ob hāc cām applicant qd dr ad spiritalem ꝯsideratōe3. Ego āt ꝯcedā q o3 scōs pcipue satagere ab obtinēda spiritalia dona. Illud tn decet ispicere qd irrephēsibilr petūt dno pcipiēte panē cōe3. ex eo.n. q panē iussit qrere.i. quotidianū alimtū: videt q nihil cōcedat eos hre: sed magis honestā colere pauptatē. nō.n.ē hntiū panē petere: s3 oppressoꝝ penuria. BASI. q.o. panē quotidianū q nre sube ꝯpetit ad vitā diurnā: nō tibiipsi cōmēdes: s3 ad deu3 cā eiꝰ refugias: exponēs ei necītatē nāe. CHRY. Postulāda g sunt diuinitꝰ necīa vite: non ciboꝝ diuersitates. ꝛ vina odorifera ꝛ cetera q delectāt guttur: onerāt aūt vētrē: ꝛ mētē pturbāt: s3 panis q pōt suba3 corporis sustētare: ꝛ illū qui nob hodie tmmō sufficit: vt de crastino nō cogitemus: vnā āt solā petitionē sensibilē qrimus: vt pntibꝰ nō affligamur. GREGO. nisenus. Postqz autē p bona opa fiduciā sumere docuit: ꝯnter remissionē reatuū docet iplorare. Sequit.n. Et dimitte nob pctā nra. TITVS. Hoc ēt additū ē necessario pro eo q nullꝰ sine pctō repit: ne ipediāur a sacra pticipatiōe pper hūana pctā. Cu3.n. teneamur exhibere xpo oimodā scitatē q spūscm habitare facit i nob: redarguēdi sumus si nō obseruemus ei tēplū mūdū. Huic āt defectui subuēit p dei bonitatē idulgētē humane fragilitati pctoꝝ punitionē. Hoc aūt ip3 iuste fit a iusto deo qn nos quasi debitoribꝰ relaxamus: his.s.q nob nocuerūt: ꝛ debita nō exhibuerūt. vn subdit: Sigdē ꝛ ipsi dimit.om. de.nob.

CYRIL. Uult eni vt ita loquar: patientie quā hoīes colūt imitatorē fieri deū: vt qualē ipsi exhibuerūt ꝯseruis bōitatē: talē pari lāce recipe petāt a deo q iuste recōpēsat: ꝛ nouit oi miseri. CHRY. Hec igr aīaduertētes grates agēde sūt debitoribꝰ nris: fiūt.n. nob si sapimꝰ cā idulgētie maxie: ꝛ pauca exhibētes plurima repiemꝰ. na3 ꝛ nos multa debemus ꝛ magna debita dno: quoꝝ si minimā ptē a nob vellet exigere: iā perissemꝰ. AVGV. de v.do. Debitū autē qd ē nisi pctm: Ergo si nō accepisses alieni fenoris pecuniā non deberes. ꝛ iō pctm tibi iputat. Habuisti.n. pecuniā cu3 q diues nascer is ad imaginē ꝛ silitudine3 factꝰ dei. sed pdidisti qd habebas: sic du3 arrogātiā desiderās vēdicare: pdidisti humilitatis pecuniā: accepisti a diabolo debitum quod nō erat necessarium. cautionē tuam tenebat inimicus: sed ea3 dns crucifixit: ꝛ suo cruore deleuit. Potēs est autē dns qui

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

abstulit petm̄:⁊ debita nr̄a donauit:custodire nos aduersus diaboli isidias:q culpā generare ꝯsueuit.vn̄ seqr̄:Et ne nos inducas in tētationē quā.s.ferre nō possum⁹:Sȝ q̄si athleta talē vult tētationē:quā ferre possit humana conditio.

TYTVS.A diabolo eni n̄ tētari ē ipossibile: sȝ ne a deo derelinq̄mur ad tentatiōes hoc deprecamur.Qd̄ āt ex promissione diuina ꝯtingit:illud de⁹ qn̄ȝ facere dr̄ i scriptura. ⁊ s̄m hoc nisi ꝓhibeat tētatōis inalescētiā que supra nos ē: tunc nos in tentationem inducit. MAXI.Ul' mādat dn̄s vt petamus:Ne nos inducas in tentationem.i.non permittas voluptuosarum ⁊ spōtanearuȝ tentationū nos experiētiā pati. Jacob⁹ aūt docet ꝓ veritate certātes nō remitti i tētationibus iuoluntarys ⁊ causatiuis laborū dicens.Omne gaudiū estimate fratres mei cum in tētationes varias incideritis. BASI. Nō tn̄ decet nos orando petere afflictiones corporales.vniuersaliter.n.p̄cepit orare:nō subire tentationē.sed postq̄ aliqs subyt expedit a dn̄o petere v̄tuteȝ ꝑferēdi vt ꝯsumet̄ i nobis illud.Qui sustinet vsq̄ ad fineȝ saluus erit. AVGV.in enchiridion:At v̄o q̄ mattheus i vltimo posuit:Sed libera nos a malo.iste nō posuit: vt intelligam⁹ ad illud superi⁹ qd̄ de tētatione dictum est pertinere. Jdeo q̄ppe ait:Sȝ libera. nō ait:Et libera.tanq̄ȝ vnaȝ petitionē dm̄ōstrans noli h̄ sȝ h̄ sed sciat vnusq̄sq̄ i eo se liberari a malo:q̄ nō infert̄ in tētationē. AVGV.de ver. dn̄i.Unusquisq̄.n.petit vt a malo:hoc est ab inimico ⁊ peccato liberet̄:sed qui deo se cōmittit:diabolū non timet:Si enim deus pro nobis:quis cōtra nos:

¶ Et ait ad illos: Quis vr̄ȝ hēbit amicuȝ et ibit ad illū media nocte:et dicet illi: Amice cōmoda mihi tres pāes:qm̄ amic⁹ me⁹ vēit de via ad me et nō habeo qd̄ ponā añ illū:et ille deit⁹ rn̄dēs dicat:noli mihi molestus esse:iaȝ ostiū clausū ē:et pueri mei mecū sūt in cubili: nō possum surgere et dare tibi. Et ille si perseuerauerit pulsās: dico vobis:et si non dabit illi surgēs eo q̄ amicus ei⁹ sit: pp iprobitatē tn̄ eius surget et dabit illi quotquot habet necessarios.

mutuuȝ dare.

CHRY.Docuerat supra saluator ad petitionē aploꝝ q̄liter oportet orare:poterat aūt contingere eos q hoc salutare documētū receperant:effundere q̄dē preces iuxta traditā formam:sed negligēter ⁊ remisse hoc facere:deinde cuȝ nō exaudiret̄ ꝑ primā vel scd̄aȝ orōnē desistere ab orōnib⁹ Jtaq̄ȝ ne hoc pateremur:ꝑ modū parabole manifestat: q̄ pusillanimitas i orationib⁹ dānosa est.Utilissimū v̄o est in eis patiētiā habere.vn̄ dr̄:Et ait ad illos : Quis vestrū habebit amicū: THEOPHI.Amicus iste deus est q oēs amat:⁊ oēs saluos vult fieri. AMBRO. Quis etiaȝ ē nobis amicitior:q̄ȝ q ꝓ nobis corpus suū tradidit:Dat̄ aūt nobis hic alius p̄cepti mod⁹:vt oīb⁹ momētis:nō solū diebus sed ēt noctib⁹ orō deferat̄.Seq̄r̄.n.:Et ibit ad il.me.nocte. Sic petyt dauid qn̄ dicebat:Media nocte surgebā ad ꝯfitēdū tibi. Neq̄ȝ eni timuit excitare dormiētem :quē scit sp esse vigilāteȝ.naȝ si ille tā scūs:⁊ q regni erat necessitatibus occupat⁹ septies i die laudē dn̄o dicebat:q̄d nos facere debem⁹ q eo amplius rogare debem⁹ quo frequēti⁹ carnis ac mētis fragilitate deliq̄m⁹:q̄ diligēdo dn̄m deū tuū nō solū tibi:sed ⁊ alys poteris emereri.Seq̄r̄ eni:Et di.il.Amice cōmoda mihi tres pa.qm̄ ami. me.ve. ad me de via:⁊ nō ha. qd̄ po.añ illū. AVGV.de v̄.do.Qui aūt sunt isti tres panes:nisi mystery celestis alimētū:fieri eni pōt vt aliqs passus fuerit amicū aliq̄d iterrogātē:qd̄ rn̄dere n̄ possit:⁊ tūc se inuenit nō habere:qn̄ coactus ē dare. Uenit ḡ tibi amicus d via.i.vita hui⁹ seculi:in qua oēs velut peregrini trāseūt:nec vllus quasi possessor manet:sed omni homini dicitur:Transi da venturo locum:aut forte de via mala:hoc est de vita mala fatigat⁹ nescio q̄s amicus tu⁹ nō inueniēs veritatē:q̄ audita ⁊ p̄cepta btūs fiat. Uenit ad te tāq̄ȝ ad xp̄ianū ⁊ dic̄ Redde mihi rōnē.Et iterrogat qd̄ forte tu ꝑ simplicitatē fidei nesciebas:⁊ n̄ ē vn̄ reficias esuriētē:⁊ cōpelleris q̄rere i dn̄icis libris:fortassis eni q̄ ille interrogauit:in libro positū ē:sȝ obscurū ē ipȝ paulū aut petrū aut aliquē ꝓp̄haȝ iterrogare nō sineris. Jaȝ eni regescit familia ista cū dn̄o isto suo: ⁊ seculi h⁹ ignorātia valida ē:hoc ē nox media: ⁊ vrget amicus esuriēs:cui simplex fides nō sufficit: Nūq̄d deserendus est:ḡ ad ip̄m dn̄m:cū quo familia regescit:pulsa orando:de quo subditur:Et il. dei.rn̄.di. Noli mihi molest⁹ esse.q differt:dare vult vt amplius desideres dilatuȝ:ne vilescat cito datū. BASI.Forsitan ēt ob hoc differt q̄si igeminans tui assiduitatē:⁊ frequētiā erga se:⁊ vt agnoscas q̄d donū dei sit:⁊ i timore donata custodias.Quicq̄d eni aliqs multo labore acq̄rit nitit̄ custodire:ne cum illud perdiderit suuȝ laborem amittat. GLO. Non ergo aufert impetrādi licentiam sed vehemētius accēdit desideriū orādi: dn̄sa difficultate ꝯsequēdi.Sequit̄ .n. Jā ostiū clausum ē. AMBRO. Hoc ē ostiū qd̄ apire sibi ēt paulus exposcit:n̄ solū suis:sȝ ēt ppl'i orōnib⁹ obsecrans se iuuari: vt aperiat̄ sibi ostiū ad loquēdū mysteriū xp̄i. Et fortasse illud ē ostiū qd̄ aptū vidit ioānes.cui dcm̄ ē:Ascende huc ⁊ ondā tibi q̄ oportet fieri.

AVGV.de q̄.euā.Significat̄ ergo tp̄s famis v̄bi:cū itelligētia claudit̄:⁊ illi q apostolicā sapiētiā tanq̄ȝ panē erogantes ꝑ orbē terre p̄dicauerūt:iā sūt i secreta q̄ete cū dn̄o: Et hoc ē qd̄ subdit̄:Et pueri mei mecum sunt i cubili. GREGO.nisen⁹:Opportune eos q ꝑ arma iusticie ipassibilitatē vēdicauerūt sibi pueros appellat:docēs q̄ bonum qd̄ ꝑ studia in nob̄ acq̄rit̄ ab initio fuerat i natura repositū.naȝ qn̄ aliqs abrenūcians carni ꝑ rōnē exercitio vite virtuose passionē ꝯfutauit:tūc q̄si puer isensibiliter se hȝ erga passiōes. Cubile autē requiē itelligim⁹ saluatoꝝ. GLO.Et ꝓpter premissa subdit: Nō possum surgere ⁊ dare tibi.qd̄ ē ad difficultatē impetrādi referēdū. AVGV.de q̄.euā.Uel aliter.Amic⁹ ad quē venit̄ media nocte:vt accōmodet tres panes:vtiq̄ȝ ad silitudinē ponit̄ s̄ȝ quā q̄s rogat deū i media tribulatōe ꝯstitut⁹:vt ei tribuat itelligētiā trinitatis : q̄ presentis vite cōsolet̄ labores. Jpsa.n.angustia media nox ē q̄ cogit̄ vehemēter istare. Jn trib⁹ aūt panib⁹ etiā illud significat̄ vni⁹ substātie eē trinitatē.amic⁹ aūt veniēs de via itelligit̄ hois appetit⁹:qui dȝ rōni s̄uire. s̄uiebat aūt ꝯsuetudini tp̄ali:quā viā vocat ꝓpter oīa transeuntia.Cōuerso autē hoīe ad deū:etiā ille appetit⁹ a cōsuetudine reuocat̄. Sed si nō ꝯsolet̄ interi⁹ gaudiū de doctrina spiritali :q̄ creatoris trinitas p̄dicat̄:magne angustie sunt i hoīe quē p̄mit crīna mortal': cū ab his q̄ foris dlectāt precipit̄ abstinentia:⁊ int⁹ nō ē refectio de leticia doctrine spirital':⁊ tn̄ orādo efficit̄ vt accipiat desiderās intellectū a dn̄o:etiā si hō desit ꝑ quem sapia p̄dicet̄.Seq̄r̄ eni:Et ille si ꝑseuerauerit pulsans:dico vob̄.Et si non dabit illi surgēs:eo q̄ amic⁹ ei⁹ sit : ꝓpter improbitatē tn̄ ei⁹ surget:⁊ dabit illi quotquot hȝ necessarios. Cōparatio ē a minori: si eniȝ amic⁹ hō surgit de lecto ⁊ dat nō amicitia sȝ tedio cōpulsus:quantomagis de⁹ dat : qui sine tedio largissime donat qd̄ petit̄: AVGV.de v̄.do.Cū autē peueneris ad tres panes:hoc ē ad cibū ⁊ intelligentiaȝ trinitatis habes ⁊ vn̄ viuas : ⁊ vnde pascas. Ne timeas: ne finias :nō enim panis ille finietur :sed indigentiaȝ tuam finiet.disce ⁊ doce:viue ⁊ pasce. THEOPHI.Uel aliter: Media nox finis ē vite:i quo multi ad deū adueniūt.Amicus aūt est angel⁹ qui accipit animā. Uel media nox ē profundū tentationum in quo constitutus petit a deo tres panes:necessitatē.s. corporis aīe ⁊ spirit⁹:ꝑ que i tentationib⁹ nō periclitamur.Amicus autem qui de via venit ipse deus est qui i tētationibus nos ꝓbat:cui nō hȝ quod apponat q i tentatione infirmat̄.Qd̄ aūt dicit.Et clausa est ianua intelligēdum est q̄ docet nos ante tētatiōes p̄paratos eē:postq̄ v̄o tentationi incidimus:preparationis ianua claudit̄ ⁊ imparati inuēti:nisi deus adiuuet periclitamur.

¶ Et ego dico vobis: Petite ⁊ dabit̄ vobis.querite ⁊ inuenietis: Pulsate ⁊ aperiet̄ vobis. Omnis eni qui petit accipit: ⁊ qui q̄rit inuenit: ⁊ pulsanti aperiet̄. Quis aūt ex vobis patrē petit panē:nunquid lapidem dabit illi: aut piscem : nunq̄d pro pisce serpentem dabit illi: Aut si petierit ouum: nunquid porriget illi scorpioneȝ: Si ergo vos cū sitis mali nostis bōa data dare filiys vestris: quātomagis pater vester celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se:

AVGV.de ver.do. Posita silitudine adiunxit exhortationē dn̄s:⁊ oīno stimulauit nos q̄rere: petere: pulsare: donec accipiamus qd̄ petim⁹.vn̄ dicit:Et ego dico vobis petite ⁊ dabitur vob̄. CYRIL.Cū dic̄ dico vob̄:vim hȝ iuramēti:deus eniȝ nō mētit̄.Qn̄cūq̄ȝ aūt inuit audiētib⁹ aliq̄d cū iuramēto ondit inexcusabilē nostre fidei paruitatem.

CHRY.Per petitionē aūt orōnē ondit: ꝑ inq̄sitionē v̄o studiū ⁊ sollicitudinē cū subdit:Querite ⁊ iuenietis.que.n. querunt̄ plurima cura indigēt:qd̄ maxime ē in deo. Plura nāq̄ȝ sunt que sensuȝ nr̄m impediūt:sicut ḡ aurꝝ ꝑditum q̄rimus:sic deū sollicite ꝑq̄ram⁹.Ondit ēt q̄ q̄uis nō apiat illico ianuā tn̄ imorādū est.vn̄ subdit. Pulsate ⁊ apiet̄ vob̄.q̄a si querēs imoraberis vtiq̄ȝ recipies:ob hoc reclusum ē ostiuȝ vt faciat te pulsare:ideo nō mox annuit vt exposcas.

GRECVS.Uel ꝑ hoc q̄ dicit: Pulsate :forsitā insinuat petere cū effectu.pulsat eni aliqs māu.Boni āt opis signū ē manus:vel hec tria pn̄t alr̄ distingui.v̄tutis eni initiū est petere notā fieri viā veritatis.Scd̄s v̄o gradus est q̄rere q̄liter oporteat trāsire per viā.Tertius gradus est vt cū virtutes attigerit pulset ad ostiū vt itret spatiosam cognitionē que omnia orando aliqs acq̄rit .Uel petere q̄dē est orare:q̄rere v̄o ꝑ bona opa agere orōni cōdigna. Pulsare āt est orōni immorari nec desistere. AVGV.de ver.do. Nō auteȝ nos tantū hortaretur:vt peteremus nisi dare vellet.Erubescat humana pigritia :plus vult ille dare q̄ȝ nos accipere.

AMBRO.Qui aūt promittit aliq̄d:speȝ debȝ afferre ꝓmissi: vt momētis obediētia deferat̄ : ꝓmissis fides. ⁊ ideo subdit:Oīs.n.q pe. acci.⁊ q q̄rit inue.⁊ pul.ape. ORIGE. Queret aūt aliqs q̄liter q̄dā orātes nō exaudiantur: Ad qd̄ dicēdū:q̄ q̄cunq̄ȝ recto tramite ad q̄rēdū accedit:nil omittens ex his q̄ ꝯferunt ad petitoꝝ obtētū:accipiet reuera qd̄ precatus est dari sibi.Siqs aūt diuertēs a ꝓposito dbite petitionis:cū nō petat: vt decet:nō petit: Quo fit vt cū nō recipiat:qd̄ hic dr̄:nō falsificet̄. Nā ⁊ magr̄o dicēte: Quicunq̄ȝ veniet ad me assequet̄ disciplinaꝝ peritiā :adire magr̄ȝ realiter accipimus hoc est vt feruenter ⁊ diligēter vacet documētis ipi⁹.vn̄ ⁊ iacob⁹ dic̄: Petitis ⁊ nō accipitis: eo q̄ male petatis.s.cā voluptatū vanaꝝ. Sȝ dicet aliqs.imo cū aliqui rogāt ꝓ diuīa noticia obtinēda:⁊ recupatiōe v̄tutū non obtinēt:cui dicēdū q̄ nō ꝓpter se bona petiuerūt accipe: sȝ vt cōmendent̄ ꝑ ea. BASI.Siqs ēt ob torporē exhibeat se desiderys ⁊ traditor sui fiat in man⁹ hostiū:hūc dn̄s nec adiuuat:nec exaudit:eo q̄ ꝑ petm̄ alienū se fecit a deo.decet ḡ offerre q̄dē q̄cq̄d interest sua:clamare āt ad deū vt adiuuet eū.Est aūt diuinū subsidiū implorādū nō remisse nec mēte huc illucq̄ȝ vagante:eo q̄ talis nō solū nō impetrabit quod petit:sȝ magis dn̄m irritabit.nā si aliquis corā pricipe stās fixū hȝ intrinsecū ⁊ extrīsecū oculū:ne forsitā puniat̄: quātomagis corā deo attentū ac tremebundū oportȝ assistere: Si v̄o debilitatus a pctō fixe neq̄s orare: quātūcūq̄ȝ potes teipȝ cohibeas:vt stādo corā deo ad eū dirigas intellectuȝ ⁊ deus ignoscit:eo q̄ nō ex negligētia sȝ ex fragilitate non potes vt oȝ assistere corā deo.Si sic ḡ teipsuȝ ꝯpellis ne discedas donec accipias. Jdeo ḡ qn̄q̄ȝ petis ⁊ nō accipis:q̄ ꝑperaȝ postulasti:vel ifideliter:vel leuiter:vel nō ꝯferētia tibi: vl' dn̄stitisti.Sepi⁹ āt q̄dā obuiāt dicētes:Quare oramus:an ignorat deus q̄b⁹ op⁹ ē nob̄: Nouit q̄ppe:⁊ oīa sp̄ūalia vberius dat nob̄ ⁊ anteq̄ postulem⁹:sed opera v̄tutis ⁊ regnuȝ celorum oportet prius optare: optāteȝ v̄o q̄rere: ingerentē ꝑ fidem ⁊ patientiam quicquid interest sua:i nullo delicto redargutū a ꝓpria ꝯscientia. AMBRO.Ergo preceptiu⁹ locus frequēter orādi spes ē impetrādi:rō aūt ꝑsuadēdi ꝑius fuit in p̄cepto:postea fit in exēplo:qd̄ ostendit subdens: Quis āt ex vob̄ patrē petit panē:nūq̄d lapidē dabit illi:

CYRIL. Jn quo instruit nos saluator q̄ddā necessariuȝ. frequēter eni incōsulto voluptatū ipetu irruimus ad pnitiosa desideria.Cū igit̄ aliquid taliū a deo petim⁹:nequaq̄ȝ impetrabim⁹:ad qd̄ ondendū vtit̄ patenti exēplo ex his q̄ penes nos sunt.cū eni filius tu⁹ petit panē gratāter propinas: quia cibum petit opportunuȝ.Quādo v̄o sensus penuria lapidē poscit vt comedat nō affers ei:sȝ poti⁹ ꝓhibes eū a nociuo desiderio:vt sit sensus: Quis āt ex vo.pa.pe.panē. quē .s.pr̄ dat. Nunq̄d lapidē dabit illi:scilicȝ si petierit. Eadem quoq̄ȝ rō ē i serpēte ⁊ pisce de quo subdit. Aut piscē: nūquid pro pisce serpentē dabit illi: Et similiter i ouo ⁊ scorpione. de quo subdit:Aut si petierit ouuȝ nunq̄d porriget illi scorpionē: ORIGE.Tu tn̄ attēde:si panis q̄dē est aīe cib⁹ in cogitatōe:sine quo non ꝯtingit saluari:puta ꝑspicax rō vite debite.piscis aūt ē amor discipline:puta mundi ꝯstitutionē agnoscere:elemētoꝝ effectū:⁊ quecūq̄ cōsequēter disserit sapia. Jtaq̄ȝ nec vice panis deus ꝓpinat lapidem:quem volebat diabolus a xp̄o māducari:nec vice piscis serpētē:quē comedūt ethiopes:idigni pisces comedere.nec simpliciter dat vite nutritiue ⁊ vtil' nō comestibilia ⁊ nociua:qd̄ refert̄ ad scorpionē ⁊ ouū. AVGV.de que.euā.Uel poti⁹ itelligat̄ charitas ꝓpter maiorē appetitū tam necessariū vt sine illa cetera nihil sint:sicut sine pane mēsa iops:cui cōtraria ē cordis duritia quā lapidi cōpauit. Piscis aūt itelligit̄ fides iuisibiliū vel ꝓpter aquā baptismi:vel q̄ de iuisibilibus locis capit̄.Qd̄ etiā fides h⁹ mūdi fluctibus circūiactata : nō frangit̄ :recte pisci cōparat̄. Cui cōtrariū posuit serpentem ꝓpter venena fallacie:q̄ etiā p̄mo hoī male suadēdo p̄seminauit. Jn ouo itelligit̄ spes .Ouū eni nōdū est fetus ꝑfect⁹: sed fouendo sepat̄. Cui cōtrariuȝ posuit scorpioneȝ: cuius aculeus venenatus retro timēdus est : sic cōtrarium spei ē retro respicere:cū spes futuroꝝ in illa q̄ ante sūt se extēdat.

AVGV.de v̄.domini. Quāta tibi loquit̄ mundus : q̄ta post dorsum strepit vt retro respicias: O mūde imunde q̄d strepis: q̄d auertere conaris. tenere vis periens q̄d faceres si maneres.quē nō deciperes dulcis:si amar⁹ alimēta mentiris: CYRIL.Ex ꝓmisso aūt exemplo cōcludit: Si ergo vos cū sitis mali.i.cū mentē susceptiuā prauitatis geratis: nō aūt vniformē ⁊ fixā in bono sicut de⁹. BEDA.Ul' malos vocat seculi amatores:q dant illa q̄ s̄m sensum suū iudicant bona que etiaȝ i sua natura sunt bōa ⁊ ad vsum ifirme vite ptinēt: vnde subdit: Nostis bona data dare filys vr̄is. Apostoli etiā qui merito electionis bonitatē humani generis excesserāt:supne bonitatis respectu mali esse dicunt̄:q̄ nihil per semetipsum bonuȝ nisi deitas sola.Qd̄ v̄o subdit̄. Quantomagis pr̄ vester de celo dabit sp̄m̄ bonū petentib⁹ se: Pro quo mattheus posuit: Dabit bona competentib⁹ se. ostendit̄ sp̄m̄ scm̄ plenitudineȝ bonorum dei:q̄ omnes vtilitates que ex donorum dei gratia suscipiunt̄ : ex isto fonte emanant. ATHANA.Nisi autē sp̄ūscūs esset de sub

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

stantia dei q solus est bonus:nequaq̄ hic appellaret̄ bonus qn̄ dn̄s renuit dici bonus:in eo q hō fact⁹ est. AVGV. de v̄.do. Ergo auare qd queris:aut si aliud petas:quid tibi sufficiat:cui deus non sufficit:

¶ Et erat iesus eijciēs demoniū ⁊ illud erat mutum: ⁊ cum eiecisset demoniū locutus ē mutus ⁊ admirate sunt turbe. Quidā aūt ex eis dixerūt In beelzebub pricipe demoniorū eijcit demōia Et alij tētantes: signū de celo querebant ab eo.

GLO. Promiserat dn̄s q spūs bonus daret̄ orantib⁹:cuius.qdē beneficiū subsequēti miraculo dmōstrat. vn̄ dr̄. Et erat iesus eyciēs demoniū ⁊ illud erat mutum. THEOPHI. Dicitur autē mut⁹ vt i plurib⁹ qui non loquit̄. Dicit̄ ēt ⁊ q n̄ audit:sz magis pprie q nec audit nec loqt̄. Qui āt a natiuitate n̄ audiuit:ex necitate nō loqt̄. Ea.n.loqmur q̄ p auditū loq docēur. Siqs tn̄ ex aliq̄ passione supueniēte auditū amiserit:hūc nihil phibet loq. Qui aūt dn̄o oblat⁹ fuit ⁊ mutus erat lingua: ⁊ surdus auditu. TYTVS. Mutū āt vel surdū dicit dēoniū:qd hāc igerit passionē q nō audiat diuinū v̄bū. Nā demōes auferentes aptitudinē humani affect⁹:obtundūt aīe nr̄e auditū:iccirco venit xp̄s vt ⁊ eyciat demoniū: ⁊ audiam⁹ v̄bū v̄itatis. vnū eniz sanauit vt vniuersalē pgustationē faciat humane salutis. vn̄ seqt̄:Et cum eiecisset demoniū locutus est mutus. REMI. Demōiac⁹ aūt iste apud mattheū nō solū mut⁹:sz ⁊ cecus fuisse narratur. Tria igit̄ signa siml' i vno hoīe ppetrata sunt. Cecus videt:mut⁹ loqt̄: possessus a dēone libat̄. qd quotidie ɔplet̄ i ɔfessione credētiū:vt expulso primū demōe:fidei lumē aspiciāt. deinde ad laudes dei tacentia prius ora laxent̄. CYRIL. Hoc aūt miraculo pacto extollebat cū multitudo p conijs: ⁊ gloria q̄ deū decet. vn̄ sequit̄. Et admi. sūt turbe.

BEDA. Turbis aūt:que minus erudite videbant̄:dn̄i sē per facta mirātibus:scribe ⁊ pharisei vl' negare:vel sinistra interpretatiōe puertere laborabant:quasi nō diuinitatis:sz imūdi spūs opa fuissent. vn̄ seqt̄. Quidā aūt ex eis dixerūt i beel.pnci.demo.eycit demonia. Beelçebub de⁹ erat acharon. nā beel qdē ipse baal:çebub aūt musca vocat̄. Dicit̄ āt beelçebub quasi vir muscaꝝ:ex cuius spurcissimo ritu pncipē demonioꝝ cognominabāt. CYRIL. Alij v̄o paribus stimulati liuoris aculeis:petebāt ab eo celeste videre portētū. vn̄ seqt̄:Alij tētantes signū de celo q̄rebāt ab eo. Quasi dicerēt:q̄uis ab hoīe demōiū cieceris:nō tn̄ hoc ē diuīe opatiōis argumētū nōdū eni vidim⁹ aliqd p̄oribus sile miraculis. Moyses enī trāsduxit populū per mediū maris:iosue vero successor eius solem retardauit in gabaon. tu vero nihil hoꝝ ostendisti. Querere enim prodigia d̄ celo innuit:q huiusmodi cogitationibus tunc temporis afficiebantur erga christum.

¶ Ipse aūt vt vidit cogitationes eorum dixit eis: Oē regnū in se diuisū:desolabit̄: ⁊ domus supra domū cadet: Si āt ⁊ sathanas i seipsū diuisus est quō stabit regnū ei⁹:q̄ dicitis i beelzebub me eijcere demonia: Si āt ego i beelzebub eijcio dēonia: filij vr̄i in quo eijciūt: Ideo ipsi iudices vr̄i erūt: Porro si i digito dei eijcio demonia pfecto peruenit in uos regnum dei.

CHRY. Cū phariseoꝝ suspitio irrationabilis eēt:metu multitudinis nō audebāt eā diuulgare:sz i aīo suo eā vertebant. vn̄ dr̄. Ipse aūt vt vi.cogi.eoꝝ dixit eis:Omne reg.in se diui.deso. ⁊ do.supra do.cadet. BEDA. Nō ad dicta:sz ad cogitata respondit:vt vel sic compellerent̄ credere potētie eius q cordis videbat occulta. CYRIL. Nō aūt rn̄debat ex scripturis:q̄ nō attēdebāt falso eas exponentes:sed ex his rn̄det q̄ cōiter accidūt. Domus eni ⁊ ciuitas si fuerit diuisa velociter dissipatur: ⁊ etiā regnū quo nihil ē validius firmat enī regna ⁊ domos subditorū ɔcordia. Si ergo inqt ego per demonez demonia eycio dissensio inter eos est: ⁊ perit virtus eoꝝ:vn̄ subdit:Si aūt satha.in seip.diui.est:quō sta.reg.ipsius:q̄ dicitis me i beel.eycere demonia: Nō eni sathanas sibypsi repugnat:nec suis satellitibus nocet:sz potius statuit regnū suuz. Restat ergo q diuina virtute cōterā sathanā. AMBRO. In hoc etiā oñdit regnū suū indiuiduum esse atq̄ ppetuū: ⁊ ideo q non in xp̄o spez gerūt:sed in pncipe demonioꝝ eycere demones opinantur:eos regni negat esse ppetui:qd spectat etiā ad populū iudeoꝝ. Quō.n. pōt regnū iudeoꝝ eē ppetuū:qn̄ a legis pp'lo ih̄s negat̄ qui ex lege dbet̄:ita ex parte se fides iudaice plebis impugnat. ipij glia diuidit̄:diuidēdo dissoluit̄. ⁊ ideo regnū eccl'ie manebit eternū q̄ idiuidua fides corp⁹ ē vnū. BEDA. Regnū etiā patris ⁊ filij ⁊ spūssancti nō ē diuisuz:qd est eterna stabilitate mānsuꝝ. Desistāt igit̄ arriani iuniorē patre filiū: filio v̄o spm̄scm̄ dicere:q̄ quoꝝ vnū ē regnū:hoꝝ est ⁊ vna maiestas. CHRY. Hec igit̄ ē pria solutio. Scda v̄o q̄ ē d discipl'is:quā ponit subdēs. Si autez ego i beel.eycio demonia:filij vr̄i i quo eyciūt: Nō dic̄ discipuli mei:sz filij vestri: volēs eoꝝ pmulcere furorē. CYRIL. Judei nāq̄ ⁊ a iudeis sm̄ carnē exorti sunt christi discipuli:q ptātez in spūs imūdos adepti erāt a christo: ⁊ oppssos ab eis in noīe xp̄i liberabāt. Cū ergo filij vr̄i sathanā i noīe meo cōterunt:quō nō hz multā amentiā:dicere me a beelçebub v̄tutē hr̄e:dānabimini igr̄ ex fide natoꝝ vr̄oꝝ. vnde subdit̄:Ideo ipsi iudices vr̄i erūt. CHRY. Qm̄ eni ex vob emanantes mihi obediūt:liq̄t q cōdēnabūt operantes cōtraria. BEDA. Uel al'r. Filios iudeoꝝ exorcistas gentis illius significat:q ad iuocationē dei eyciebant demones.q.d. Si expulsio demonū i filijs vr̄is deo nō demonibus deputat̄: quare i me idē opus nō eandē hēat causam: Ergo ipsi vr̄i iudices erūt: nō ptāte sz opatōe:dū illi expulsionē demonū deo assignāt: vos beelçebub pncipi demonioꝝ. CYRIL. Postq̄ q̄ qd dicitis calumnie notaz hz:manifestum ē q in spū dei eycio demonia;vn̄ subdit:Porro si in digito dei eycio demonia: pfecto puenit i vos regnuz dei. AVGV. de ɔsensu euā. Quod lucas digitū dei dic̄:vbi mattheus dixit spm̄: ab eadem snīa nō recedit qn poti⁹ ⁊ aliqd docz:vt nouerim⁹ quēadmodū itelligam⁹ vbicūq̄ scripturaꝝ legerimus digitū dei. AVGV. de q̄.euāge. Dr̄ aūt spūscūs digitus dei pp pticipationē donoꝝ q̄ i eo dāt̄ vnicuiq̄ ppria siue hoīuz siue angeloꝝ.in nullis enim mēbris nr̄is magis apparet partitio q̄ i digitis. CYRIL. Ul' spūscūs dicitur digitus di. filius enim manus ⁊ brachium patris dictus est: operatur enī pater cuncta p eū. Sicut igit̄ digitus non est alienus a manu:sed ei naturaliter insitus: sic spūscūs cōsubstantialiter connexus est filio: ⁊ p euz oīa filius opat̄. AMBRO. Nec tn̄ tibi mēbroꝝ cōpactōe nostroꝝ portio quedā videatur facienda virtutis:idiuidue eniz rei non potest esse diuisio: ⁊ ideo ad formam vnitatis:non ad distinctionem potestatis referenda digiti nuncupatio ē. ATHANA. Ad p̄sens aūt non rēnuit dominus gratia sue humanitatis dicere se minorē spūsancto:dicens se i eo demones eycere: quasi nō sufficiēte humana natura ad demonum expulsionez: nisi virtute spiritussancti. CYRIL. Et ideo conueniēter dicitur peruenit in vos regnum dei.i.si ego homo existens in spiritu diuino eycio demones:ditata est humana natura in me: ⁊ aduenit regnum dei. CHRY. Dicit autem. Sup vos:vt eos attraheret.q.d.si vobis aduenīūt prospera:cur vestra bona fastiditis: AMBRO. Simul ostēdit etiam imperialē quandā esse spiritussancti ptātē: in quo regnuz ē dei:nos quoq̄ in quibus habitat spiritus esse regalē domū.

TYTVS. Uel dicit puenit in vos regnū dei. vt intelligatur:puenit cōtra vos:nō p vobis:horrēdus eniz est pfidis christi secundus aduentus.

¶ Cū fortis armatus custodit atrium suū:in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior eo superueniens vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecū:contra me est: ⁊ qui non colligit mecū:dispergit.

CYRIL. Quia necessariū erat per multas ɔsideratiōes detrahentiū retractare sermonē:vtit̄ nūc exēplo manifestissimo:qd demr̄at volētib⁹ intueri.q pncipē huius seculi v̄tute sibi insita vicit dicēs:Cū for.ar.custo.atriū suū:i pace sūt ea q̄ possidet. CHRY. Fortē vocat diabolū:nō q̄ nāliter hmōi sit:sz inuēs antiquā ei⁹ tyrānidē;quā pusillanimitas nostra causauit. CYRIL. Erat eni ante saluatoris aduentum violētia multa:rapiēs alienos greges.s.dei ⁊ q̄si ad ppriū ducēs ouile. THEOPHI. Arma aūt ei⁹ sūt oēs species pctōꝝ:in qb⁹ ɔfidēs iualuit ɔtra hoīes. BEDA. Atrium v̄o illi⁹ mūduz vocat:qui in maligno positus est:in quo vsq̄ ad saluatoris aduētuz potiebat̄ iperio:q̄ in cordibus ifideliū:sine vlla ɔdictiōe qescebat:sed fortiori potētia xp̄s victor:oēs hoīes liberādo ipm eiecit. vn̄ subdit̄ Si āt fortior illo supueniet ⁊ vicerit eū vniuersa arma ei⁹ auferet:in qbus ɔfidebat: ⁊ spolia ei⁹ distribuet. CYRIL. Postq̄.n. dei sūmi v̄bū totius fortitudinis dator: ⁊ dn̄s virtutū scm̄ est hō:inuasit illū: ⁊ arma eius abstulit. BEDA. Sunt ergo arma eius astutie:doliq̄ nequitie spiritalis: spolia vero eius ipsi hoīes sūt ab eo decepti. CYRIL. Nā q dudū irretiti fuerant ab eo iudei in diuinā ignorantiā ⁊ errorē: euocati sunt per scōs ap'os ad noticiaz veritatis: ⁊ oblati sunt deo patri p fidē adhibitā filio. BASI. Distribuit ēt spolia exhibens fideles custodie angeloꝝ ad hoīuz salutez. BEDA. Uictor ēt xp̄s spolia distribuit:qd ē isigne triūphātis: q̄ captiuā ducēs captiuitatē dedit dona hoīb⁹:quosdā qdē ap'os.alios euāgelistas:hos pphas:illos pastores ordinās ⁊ doctores. CHRY. Deide ponit̄ quarta sol'o cū subdit̄: Qui nō est mecū:aduersuz me est.q.d.ego volo hoīes offerre deo:sathanas aūt ɔtrariū:qual'r ergo q mihi nō coopatur sed dissipat q̄ mea sūt:tā mihi ɔsētane⁹ fieret:vt vna mecū eyceret demones. Seqt̄:Et q nō colligit mecū: dispergit.

CYRIL. Quasi.d.ego veni vt filios dei ab eo dispersos cōgregē:et ipse sathanas cū mecū n̄ sit:q̄ collegi ⁊ saluaui tētat dispergere. Qualiter ergo q meis dispēsatiōib⁹ refragat̄ virtutē mihi ministrat: CHRY. At siqs non coopat̄ aduersarius est:multomagis q obstat. videt̄ tn̄ mihi ⁊ iudeos ad pn̄s sub enigmate tangere ordinās eos cū diabolo: nā ⁊ ipsi agebāt ɔ eū: ⁊ dispergebāt quos congregabat.

¶ Cū inmundus spiritus exierit de homine ambulat per loca inaquosa:querens requiē ⁊ nō inueniēs dicit: Reuertar in domum meā vn̄ exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūdataz. Et tūc vadit ⁊ assumit septem alios spiritus secū nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi: ⁊ fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.

CYRIL. Post premissa oñdit dn̄s:vn̄ ɔtingit pp'lo iudeorum vt ad hō opiones laberētur de xp̄o dicēs: Cū imūdus spūs exierit ab hoīe ambulat p loca inaquosa:q̄rēs regē. Or .n. B exēplū ad iudeos spectet matthe⁹ expressit dicēs. Sic erit ⁊ generationi huic pessime. Quādiu enī erāt in egypto viuētes ritu egyptioꝝ:inhītabat i eis spūs malign⁹:q expulsus ē ab eis:qn̄ mactauerūt agnū i figura xp̄i: ⁊ liniti sūt ei⁹ sanguine: ⁊ sic euitauerūt destructorē. AMBRO. Itaq̄ in vno hoīe totius pp'li iudaici ɔparatio est:a quo p legē spiritus imūdus exierat. Sz q̄ in gentib⁹ quorū corda prius arida erāt:sed postmodū per baptisma rore spūs humescebāt: ppter fidē xp̄i regez diabolus inuenire non potuit. Immūdis enī spiritib⁹ xp̄s incēdiū est:ideo regressus ē ad plebē iudeoꝝ:vn̄ seqtur:Et nō iue.dic̄: Reuertar i do.me.vn̄ exiui. ORIGE. i.ad eos q sūt ex isrl':quos vidit nihil diuinū in se ɔtinētes:sed desertos ⁊ vacātes habitiōi eius.vn̄ sequit̄:Et cū ve.iue.sco.mū. AMBRO. Forēsi enī ⁊ pfunctoris specie cōpta animo manet interiore pollutior. Neq̄ .n.sacri fōtis irriguo aut abluebat aut restringebat ardorē: meritoq̄ ad eū spiritus redibat imūdus:adducēs secum septē spūs neqores. vn̄ seqtur:Et tūc va. ⁊ as.se.sep.ali.spi.ne. se: ⁊ ingressi ha.ibi.qm̄.s.in hebdomada legis ⁊ octaue mysteriū ɔmisit. Itaq̄ vt nobis multiplicat̄ septiformis spūs grā:ita illis imūdoꝝ spūuz oīs cumulat̄ iniuria. Uniuersitas.n.hoc nūero aliquotiēs ɔphēdit̄. CHRY. Incolūt āt aīas iudeorum demones peiores p̄orib⁹; nam tē tpis in pphas seuiebāt:nūc v̄o ipsi dn̄o pphaꝝ iiuriāt̄:atq̄ iō a vespasiano ⁊ tito peiora passi fuerūt:q̄ i egypto ⁊ i babylōe:vn̄ sequitur:Et fiunt no.ho illi⁹ pei.prioribus. Tunc etiam adrat eis diuina puisio: ⁊ grā spūssancti.nunc vero etiam hac cura puātur:ppter qd virtutis maior penuria nūc: ⁊ erumna intensior: ⁊ demonū exactio seuior. CYRIL. Sūt etiā nouissima peiora p̄orib⁹:sm̄ illud ap'icū: Meli⁹ erat eis v̄itatis viā nō cognoscere q̄ post agnitaz retroire. BEDA. Pōt ēt hoc accipi de heretico quolz vel scismatico vel etiā malo catholico:de quo tpe baptismatis spūs exierat imundus:locaq̄ inaquosa pagrat.i.corda fideliū:q̄ a mollitie fluxe cogitatōis expurgata sunt. callidus isidiator explorat si quos ibi neqtie sue gressus figere possit. Dic̄ aūt: Reuer.in do.meā.vn̄ exiui. In quo timēduz ē ne culpa quā in nob extictā credebam⁹:p incuriā nos vacātes opprimat. Inuenit aūt eā scopis mundatā:hoc ē grā baptismatis a pctōꝝ labe castigatā:sz nulla bōi operis idustria cumulatā. Per septez autē malos spūs quos assumit:vniuersa vitia designat. Neqores aūt dicunt̄:q̄ nō solū habebit illa septē vitia:q̄ septē spiritalib⁹ sunt contraria virtutib⁹:sed etiā per hypocrisim ipsas se virtutes habero simalabit. CHRY. Nō solū aūt illis:sed ⁊ nob fore dicta accipiam⁹ que sequunt̄. Et erūt nouissima hominis illi⁹ peiora p̄oribus:q̄ si illustrati: ⁊ a p̄stinis malis remoti:denuo redimus ad eandē neqtiā: grauior deinceps erit pena sequentiū peccatorum. BEDA. Posset etiam simpliciter intelligi dominū hec ad distinctionez suorum ⁊ sathane operum adiūxisse:q scilicet ipse semper polluta mundare:sathanas vero mundata grauioribus sordibus contaminare festinet.

¶ Factū est aūt cum hec diceret:extollens vocē quedam mulier de turba dixit illi: Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera que suxisti. At ille dixit: Quinimmo:beati qui audiunt verbū dei: ⁊ custodiunt illud.

BEDA. Scribis ⁊ phariseis dominū tētātibus: simul ⁊ blasphemantib⁹:incarnationē eius magna fiducia quedaz mulier confitet̄. vnde sequitur. Factum est autem cuz hec diceret:Extol.vo.quedaz mulier de tur.di.illi:Beatus vēter qui te por. ⁊ vbera que suxisti. vbi ⁊ presentium calumniam: ⁊ futurorum confundit hereticoꝝ pfidiam. nam sicut tunc iudei sanctispūs opera blasphemando verum dei filium negabant:sic heretici postea negando mariam semp virginem:spiritussancti cooperante virtute: nascituro vnigenito deo:carnis sue materiam ministrasse:verum consubstantialemq̄ patri:filium hominis fateri non debere dixerunt. Sed si caro verbi dei sm̄ carnem nascētis a carne virginis matris pronunciatur extranea:sine causa venter qui

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cum portasset: ⁊ vbera que lactassent: beatificantur. Qua
vero cōsequētia eius lacte credatur nutrit⁹: ex cuius semie
negatur cōcept⁹: cū ex vnius ⁊ eiusdē fontis origine ƒm phy
sicos vterq; vigor manare phibeť: Nō āt tm̄mō eā q̄ vbū
dei corporaliter generare meruerat: sed ⁊ omnes q idē ver
bū spiritaliter auditu fidei cōcipe: ⁊ boni opis custodia vł
i suo vel i ꝓxioꝝ corde parere ⁊ q̄si alere studuerint: asserit
eē btōs. Sequitur eni. At ille dixit: Quinimo: beati qui au
diunt verbū dei ⁊ custodiunt illud. CHRY. Non fuit
hoc responsum repudiātis matrem: sed ostendētis ꝙ nihil
ei partus profuisset: nisi valde bona ⁊ fidelis fuisset. Cete
rum si marie non proderat sine virtutibus anime christū
ab ea ortum traxisse: multo magis nobis siue patrē siue fra
trem siue filium virtuosum habeam⁹: nos autem absista/
mus ab illius virtute: nequaq̄ hoc prodesse valebit. BE
DA. Eadē aūt dī genitrix: ⁊ inde quidem beata: quia ver
bi incarnandi ministra est facta temporalis. sed inde mul
to beatior: quia eiusdem semper amandi custos manebat
eterna. Hac etiam sententia sapientes iudeorū percutit q
verbū dei ōn audire ⁊ custodire: sed negare ⁊ blasphema
re querebant.

¶ Turbis aūt ꝯcurrētibus cepit dicere: Genera
tio hec generatio nequam est: signū querit: ⁊ si
gnū non dabiť ei nisi signū ione ꝓphete. Nam
sicut fuit ionas signum niniuitis: ita erit et filius
hominis generationi isti. Regina austri surget i
iudicio cum viris generationis huius ⁊ condē
nabit illos: quia venit a finibus terre audire sapi
entiam salomonis. Et ecce plusq̄ salomon hic.
Viri niniuite surgent in iudicio cum generatio
ne hac et ꝯdemnabūt illā: quia penitentiā egerūt
in predicatione ione. Et ecce plusq̄ iona hic.

BEDA. Duplici domin⁹ fuerat questione pulsatus. Qui
dā eni calūniabātur eū i beelçebub eiecisse demonia: qb⁹
hacten⁹ est respōsū: ⁊ aliȷ tētantes signū de celo querebāt
ab eo: qbus ab hinc rn̄dere incipit. vñ seqť. Turbis āt ꝯcur
rētib⁹ cepit dicere: generatio hec generatio nequā ē. AM
BRO. Ut scias synagoge ppl'z deformari: vbi ecclesie btī
tudo laudatur: sicut aūt fuit ionas signū niniuitis: ita erit ⁊
filius hoīs iudeis. vnde subditur: Signū q̄rit: ⁊ signū nō da
biť ei: nisi sig. ione ꝓphe. BASI. Signū est res in ꝓpatu
lo posita alicuius occulti cōtinēs in se declarationē. sicut io
ne signū descēsū ad inferos: ac iterū ascēsū xp̄i resurrecti
onē a mortuis repn̄tat. vñ subdiť: Nā sicut ionas fuit signū
niniuitis: ita ⁊ filius hoīs generatiōi isti. BEDA. Signū
eis tribuit: nō de celo q: indigni erāt videre: sed de ꝓfundo
inferni: signū. s. incarnationis nō diuinitatis: passiōis nō glo
ficatiōis. AMBRO. Ut aūt ione typus signū dn̄ice passi
onis est: ita etiā grauiū que iudei ꝯmiserūt testificatio pec
catorū est: simul aduertere licet ⁊ maiestatis oraculū ⁊ pie
tatis iudiciū. nāq; niniuitaꝝ exēplo ⁊ denūciať suppliciū:
⁊ remediū demōstrať. vñ etiā debēt iudei nō desperare in
dulgētiā si velint agere pniaz. THEOPHI. Sed ionas
post exitū suū a vētre ceti sua ꝑdicatione niniuitas conuer
tit: xp̄o vo resurgēti iudeoꝝ generatio ñ credidit. vñ ꝑiudi
ciū fuit eis: de quo ꝑiudicio subdiť duplex exēplū cum dici
tur: Regina austri sur. in iudic. cū viris gene. huius: ⁊ cōdē
na. illos. BEDA. Non vtiq; potestate iudicȷ: s; ꝯpatiōe
facti melioris. vñ seqť: Q: venit a finib⁹ ter. au. sapi. salo. ⁊
ecce plusq̄ salomon hic. Hic in isto loco nō ꝓnomē est: sed
aduerbiū loci: ⁊ significat. i. in pn̄tiaꝝ inter vos ꝯuersatur:
q incōparabiliter est salomone ꝑstantior. CHRY. Nō āt
dixit. Maior salomōe ego sū: vt ꝑsuadeat nobis humiliari

⁊ si fecundi sum⁹ spiritaliū gratiarū. q. d. Festinauit ad audi
endū salomonē mulier barbara: ꝑ taz longū iter auditura
scientiā visibiliū animātiū: ⁊ vires herbarū: vos aūt cū assi
statis ⁊ audiatis ð inuisibilib⁹ ⁊ celestib⁹ ipsā sapiētiā vos i
struentem: ⁊ verba signis ⁊ operibus comprobantem: alie/
namini contra verbum ⁊ miracula insensibiliter ꝑteritis.
BEDA. Si āt regina austri que electa esse nō dubitatur:
surget in iudicio cum reprobis: ostendiť vna cunctorū: bo
norum. s. malorumq; resurrectio mortaliū: ⁊ hoc non iuxta
fabulas iudeorum mille annis ante iudicium: sed in ipso es
se futura iudicio. AMBRO. In hoc quoq; iudeoꝝ ple
bem damnans ecc lesie mysterium vehementer exprimit
que in regina austri per studium percipiēde sapīe de totius
orbis finibus ꝯgregatur: vt pacisci salomonis verba cogno
scat. regina plane: cuius regnum ē indiuisum: de diuersis ⁊
distantibus populis in vnū corpus assurgēs. GREGO.
nisenus. Sicut aūt illa regina erat ethiopū: ⁊ longe distans
sic in principio nigra erat ecclesia gentiū: ⁊ multū distabat
a veri dī noticia. At vbi pacificus christus emicuit: tunc ce
cutientibus iudeis accedūt gentiles: offerūtq; xp̄o pietatis
aromata: ⁊ aurū diuine noticie ⁊ gēmas: obediētiā. s. prece/
ptoꝝ. THEOPHI. Vel q: auster laudať in scriptura: si
cut calidus ⁊ viuificās. Aīa igiť regnans in austro. i. in spiri
tali cōuersatōe: venit audire sapientiā salomonis regis pa
cifici domini dei nostri. i. i contemplationē erigiť: ad quam
nullus perueniet: nisi regnet in bōa vita. Ponit autē conse
quēter exemplū de niniuitis dicēs: Viri niniuite surgēt in
iudicio cū generatiōe hac ⁊ cōdemnabūt illā. CHRY.
Cōdemnatōis iudiciū ex similib⁹ vł dissimilib⁹ fit. ex simi
lib⁹ quidem sicut i pabola de decē virginib⁹. ex dissimilib⁹
autem sicut cum niniuite cōdēnāt eos q erāt tempore chri
sti: vt sic fiat cōdemnatio clarior. Nam illi quidē barbari:
hi vo iudei: hi refecti ꝓpheticis documētis: illi nunq̄ acce/
perāt auditū diuinū: illuc iuit seru⁹: huc dominus. ille euer
sionē predicabat: iste regnū celoꝝ annunciat. notum ē ergo
cuilibz: ꝙ iudeos decebat poti⁹ credere: accidit āt ꝯtrariū.
vnde subdit: Quia penitentiam egerūt in predicatōe ione:
⁊ ecce plus q̄ ionas hic. AMBRO. Secūdū misterium
autem: ex duobus cōstat ecclesia: vt aut peccare nesciat: ꝙ
. s. pertinet ad austri reginā. aut peccare desinat: ꝙ. s. pertiet
ad niniuitas penitētiaz agentes. Penitentia enim delictū
abolet: sapiētia cauet. AVGV. de cō. euan. Hoc autem
lucas narrat eo loco quidem quo mattheus: sed aliquanto
dispari ordine. Quis autem nō videat superfluo queri quo
illa ordine dominus dixerit: cū ⁊ hoc discere debeamus: ꝑ
euangelistarum excellentissimam auctoritatē non esse mē
dacium. Sed quisq; non hoc ordine cuiusq̄ sermonem di
gesserit: quo ille a quo processit: cum ipsius ordinis nihil in
tersit ad rē: siue ita sit: siue ita.

¶ Nemo lucernā accendit ⁊ in abscōdito ponit:
neq; sub modio sed supra candelabꝝ: vt q ingre
diunť lumen videant. Lucerna corporis tui est
oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: to/
tum corpus tuū lucidū erit. Si aūt nequā fuerit
etiam corpus tuū tenebrosum erit. Vide ergo
ne lumē quod in te est: tenebre sint. Si ergo cor
pus tuū totū lucidū fuerit non habens aliquam
partem tenebraꝝ: erit lucidū totū. Et sicut lucer
na fulgoris illumibabit te.

CYRIL. Dicebant iudei dominū exercere miracula: nō
propter fidem: sed ꝓpter applausus videntium. Reprobat
igitur presentem calumniam: inducens exemplum lucerne
cum dicit: Nemo lucernam accendit: ⁊ in abscondito po
nit: neq; sub modio: s; supra candelabrū: vt qui ingrediunť
lumē videāt. BEDA. De seipso dn̄s hic loqť: ondens ⁊ si
supra dixerit nullū generationi nequaz: nisi signū ione dan
dū: nequaq̄ tn̄ lucis sue claritatē fidelib⁹ occultādaz. Ipse
qdē lucernā accēdit: q testā humane nature flāma sue diui
nitatis ipleuit: quā ꝑfecto lucernā nec credētibus abscōde
re: nec modio supponere: hoc est sub mēsura legis icludere:
vel intra vni⁹ iudee gētis terminos voluit cohibere. S; su
pra cādelabrū posuit. i. ecclesiā: q: in nostris fontib⁹ fidem
sue incarnationis affixit: vt q ecclesiā fideliter igredi volue
rint lumē veritatis palā queāt intueri. Deniq; precepit ne
opa tm̄mō: sed cogitationes: ⁊ ipsas cordis intentiones mū
dare ⁊ castigare meminerint: nā seqť: Lucerna corpis tui.
AMBRO. Vel lucerna fides est: iuxta qd̄ scriptū ē: Lu
cerna pedibus meis verbū tuū dn̄e: verbū eni dei fides no
stra est. lucerna aūt lucere nō pōt: nisi aliūde lumē accepit.
vnde ⁊ virtus nr̄e mētis ⁊ sensus accendiť: vt mna q̄ pierat
possit repiri. Nēo ḡ fidē sub lege ꝯstituat: lex. n. itra msurā
ē: vltra mensurā gr̄a: lex obūbrat: gr̄a clarificat. THEO.
Vel aliter: q: iudei videntes miracula accusabāt ex corū
mentis malitia: ꝓpter hoc dicit dn̄s: ꝙ accipientes lucernā
a deo: itellcm̄. s. ex emulatiōe obscurati: miracľa ⁊ beneficia
nō cognoscebāt: sed ad hoc intellectū a deo suscepim⁹: vt su
pra cādelabrū poneren⁹: vt ēt aliȷ q ingrediūtur lumen vi
deāt. Sapiēs qdē iaz ingressus est. q vo addiscit: adhuc am
bulat: quasi phariseis dicat. Oꝫ vos vti itellectu ad miracu
lorū noticiā ⁊ aliȷs declarare: qm̄ que videtis sunt opa non
beelçebub sed filiȷ dei. vñ ƒm hunc intellectum subdit. Lu
cerna corpis tui est oculus tu⁹. ORIGE. Oculū quip
pe appellat ꝓpe intellcm̄ nostrū: totā aūt aīaz q̄uis nō cor
poreā hic tropologice vocat corp⁹ illustraf. n. ab itellcū aīa
tota. THEOPHI. Sicut āt corpis ocľs si lucidus fue/
rit: corp⁹ lucidū erit: si vo tenebrosus: ⁊ corp⁹ sil'r tenebrosū
sic ꝯparaf intellect⁹ ad aīaz. vñ subdiť: Si oculus tu⁹ fuerit
simplex: totū corp⁹ tuū lucidū erit: si āt nequā: totū corpus
tuū tenebrosū erit. ORIGE. Intellect⁹. n. a suo ꝑncipio
in solo simplicitatis studio est: nullā ꝯtinente duplicitatē ⁊
dolū ⁊ diuisionē in se. CHRY. Si ergo intellcm̄ corrupi
m⁹ q potest soluere passiones: totā lesimus aiam: patimur/
q; dirā caliginē: ꝑuersiōe excecati itellectus. vñ subdit: Vi
de ergo ne lumē qd̄ i te est tenebre sint. Nō sensibiles dicit
tenebras: sed intrinsecā habētes originē: ⁊ quas nobiscū pas
sim deferim⁹: extincto nobis oculo aīe: ð cuius luminis vir
tute subdit dicēs. Si ergo corpus tuum totū lucidū fuerit:
nō hn̄s aliquā partē tenebraꝝ erit lucidū totū: ⁊ sicut lucer
na fulgoris illumiabit te. ORIGE. Idest si corpus tuum
sensibile factū est luminosum illustrato corpore a lucerna:
adeo vt nō ampli⁹ i te sit mēbꝝ tenebrosū: multomagis te
nō peccāte: in tantū fiet lucidū totū tuum corpus spiritale:
vt comparētur splēdores eius illustranti lucerne duz lux q̄
erat in corpe: que consueuerat esse caligo: dirigiť quocunq;
preceperit intellectus. GREGO. naçançe. Vel aliter. Ec
clesie lucerna ⁊ oculus est prelatus. necesse est ergo vt sicut
oculo puro vero habēte corpus dirigitur: impuro vero exi/
stente deuiat: sic ⁊ in prelato qualitercūq; se habeat: oportz
pariter naufragium pati ecclesiaz vel saluari. GREGO.
xxviȷ. mora. Vel aliter. Appellatōe corporis vnaq̄q; actio
intelligitur. que intentionem suam quasi intuentium ocu
lū sequitur. Unde dicitur: Lucerna itaq; corporis est ocu
lus: quia per bone intentionis radium: merita illustrantur
actionis. Si ergo oculus tuus simplex fuerit: totum corp⁹
tuum lucidum erit. Quia si recte intendimus per simplici/
tatem cogitationis: bonum opus efficitur: etiam si minus
bonum esse videatur. Et si oculus tuus nequaz fuerit. totū
corpus tuum tenebrosum erit. Quia cum peruersa intenti
one quid vel recte agitur: ⁊ si splendere coram hominibus
cernitur: tamē apud examen interni iudicis obscuratur: vn
de ⁊ recte subditur: Vide ergo ne lumen quod in te est: tene
bre sint. Quia si hoc quod bene nos agere credimus: ex ma
la intentione fuscamus: quanta ipsa mala sunt que mala cē
⁊ cum agimus non ignoramus: BEDA. Lux aūt subdit.
Si ergo corpus tuū lucidū fuerit. Totū corpus nostrū om
nia opera nostra dicit. Si igitur bonum bona intentiōe pa
traueris: nō hn̄s in tua cōscia aliquā ptē tenebrose cogita
tionis. ⁊ si cōtigerit aliquē ꝓximoꝝ tua bona actione noce
ri: tu tamen pro tuo simplici corde: ⁊ hic gratia ⁊ in futuro
lucis gloria donaberis. Quod significat subdēs: Et sicut lu
cerna fulgoris illuminabit te. Hec contra hypocresim pha
riseorum sub dolo signa querētiū spālter dicta sunt.

¶ Et cū loq̄reť: rogauit illū qdā pharise⁹ vt prā/
derē apd̄ se. Ihs āt igressus recubuit. Pharise⁹
autem cepit intra se reputans dicere: quare non
baptizatus esset āte prandium. Et ait dominus
ad illū: Nūc vos pharisei qd̄ de foris est calicis
⁊ catini mūdatis qd̄ aūt intus est vr̄m: plenū ē
rapina ⁊ iniquitate. Stulti: nōne qui fecit quod
de foris est: etiā id qd̄ de intus est fecit: Verūtn̄
qd̄ supest date elemosynaz: ⁊ ecce oīa mūda sūt
vobis. Sed ve vobis phariseis q decimatis mē
taz ⁊ rutā ⁊ omne olus: ⁊ ꝑteritis iudiciū ⁊ cha
ritatē dei. Hec aūt oportuit facere ⁊ illa nō omit
tere. Ve vobis phariseis: q diligitis primas ca/
thedras i synagogis et salutatōes i foro. Ve vo
bis qui estis vt monumenta que non parent: et
homines ambulantes supra nesciūt.

CYRIL. Phariseus q̄uis tenax eēt sui ꝓpositi dominū
tn̄ in ꝓpriā domū vocat. vnde diciť: Et cum loque. roga. il.
qdā phari. vt pranderet apud se. BEDA. Consulte lucas
non ait: Et cū hec loquereť: sed cū loquereť: vt ostēdat eū
non statim finitis q̄ ꝓposuerat verbis: sed aliquot iterposi
tis apud phariseū prandere rogatū. AVGV. de cō euā.
Ut enim hoc lucas narraret: digressus est a mattheo circa
illū locū vbi ambo cōmemorauerāt: quod dictū est a domi
no de signo ione: ⁊ de regīa austri: ⁊ de niniuitis: ⁊ de spiritu
imundo. post quē ƒmonē dicit mattheus: Adhuc eo loquē
te ad turbas: Ecce mater eius ⁊ fratres stabāt foris queren
tes ei loqui. Lucas aūt i eo sermone domini: cōmemoratis
etiā quibusdam que mattheus dixisse dn̄m pretermisit: ab
ordine quem cum mattheo tenuerat: digrediť. BEDA.
Itaq; postquam nunciatis sibi foris matre ⁊ fratribus ait:
q. n. fecerit voluntatē domini: hic frater meus ⁊ soror mea
⁊ mater est: datur intelligi: rogatus pharisei intrasse conui/
um. CYRIL. Sed ipse christus qui corum phariseorum
nequiciam nouerat: dispensatiue condescendit: satagens cō
mouere eos ad similitudinem optimorū medicorum: qui
grauius infirmantibus afferunt remedia sue industrie. vn
de sequitur: Et ingressus recubuit. Dedit autem occasio/
nem verbis christi indocilis phariseus scandaliçatus: quia
cum opinaretur eum iustum ⁊ prophetam: nō conformaba
tur irrationabili eorum consuetudini. vnde subditur: Pha
riseus autem cepit intra se reputans dicere: quare nō bapti
çatus esset ante prandium. AVGV. de verbis do. Om
ni eniz die pharisei antequā pranderent abluebāt se aqua:
quasi quotidiana lauatio possit cordis esse mūdatio. Apud
seipsum autē phariseus cogitauit: voce non sonuit. Ille ta
men audiuit qui iteriora cernebat. vnde sequitur: Et ait do
minus ad illum: Nūc vos pharisei quod de foris est calicis
⁊ catini mundatis: quod autem intus est vestrum plenum

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

est rapina τ iniquitate. CYRIL. Poterat aũt dñs τ alijs
vti verbis ɔmouens phariseum insanũ: captat tñ tẽpꝰ τ ex
his que erãt pre manibꝰ ɔtexit documẽtũ. Hora nanq3 mẽ
se τ pabuli: sumit ꝑ exẽplo calicẽ τ catinũ oñdens ꝙ mun
dos τ lotos decet esse syncere mĩstrãtes deo: ñ solũ a spurci
tia corpali: imo τ ab ea que latet ĩtrinsecus penes mentẽ: sic
aliquod vasoꝝ qbus seruitur in mẽsa: bonũ ẽ τ extrinsecis
τ intrinsecis carere cõtagijs AMBRO. Uide aũt corpa
nr̃a terrenoꝝ: τ fragiliũ expressione significari: que breui la
psu precipitata frangunt: τ facile ea que mẽs voluit inter
ne per sensus τ gesta corpis ꝓdit sicut illa. q̃ calix interius
ɔtinet: foris lucẽt. vñ τ in posteriorib9 nõ dubiũ est vocabu
lo calicis passionẽ corpis declarari. Cernis igitur ꝙ nos nõ
exteriora hꝰ calicis τ catini: s3 interiora ɔtaminãt: q2 dixit
. Qð intus est vestrũ: plenũ est rapina τ inigtate. AVGV.
de ver. do. Sed quõ nõ pepercit hoi a quo fuerat inuitatꝰ?
Magis gdẽ obiurgãdo pepcit vt correcto i iudicio pcer3.
Deide ostẽdit nob: q2 τ baptisma qð sel' adhibet ꝑ fidẽ mũ
dat: fides aũt intꝰ est: nõ foris. fidẽ ãt cõtenebãt pharisei: τ
qð foris erat lauabãt: intꝰ ĩgnatissimi manebãt: qð dñs im
probat dicẽs: Stulti: nonne q fecit qð de foris ẽ: etia3 id qð
ð intꝰ ẽ fecit. BEDA. q.d. Qui vtranq3 hois nãm fecit:
vtrãq3 mũdari desiderat. hoc ẽ cõtra manicheos: q aia3 tm̃
a deo: carnẽ vero putãt a diabolo creatã. Hoc etiã est ɔtra
illos q corpalia pctã: fornicationẽ. s. furtu3: τc. talia pctã q̃si
grauissima detestãtur. spiritalia vo q̃ nõ minus dãnat apl's
vt leuia ɔtẽnũt. AMBRO. Dñs ãt q̃si bonꝰ preceptor do
cuit quõ nr̃i corpis mũdare ɔtagiũ debeamꝰ: dicẽs: Uerũtñ
qð superest date elemosynã: τ ecce oia munda sunt vobis.
Uides quãta remedia? Mũdat nos misericordia: mundat
nos dei sermo. iuxta ꝙ scriptũ est: Jã vos mũdi estis ꝓpter
sermonẽ quẽ locutꝰ su3 vob. AVGV. ð elemosyna. Mi
sericors monet misericordiã fieri: τ q2 seruare q̃rit quos ma
gno redemit pcio: post grãm baptismi sordidatos. docet de
nuo posse seruari. CHRY. Dicit ãt: Date elemosynã: non
iniusticiã. est eni elemosyna que caret iniusticia q̃libet. hec
oia facit mũda: τ ieiunio est prestantior: qð q̃uis sit laborio
sius: illa tñ est lucrosior. Jllustrat aĩa3: ĩpinguat: bonã efficit
τ decorã. Qui cogitat misereri rogãti citius a pctis desistet.
Sicut eni medicus q crebro vulneratis medet: frangit de
facili in erũnis alioꝝ: sic τ nos si vacauerimꝰ egenorũ auxi
lijs de facili ɔtẽnemꝰ pñtia: τ i celũ leuabimur. nõ paruũ ẽ
igit elemosyne cataplasma: cũ valeat oibꝰ apponi vulneri
bus. BEDA. Dicit aũt. Qð supest. s. necessario victui τ ve
stimẽto. Neq3. n. ita faciẽda iubet elemosyna: vt teipsu3 cõ
sumas inopia: sed vt tui cura corpis expleta: inopẽ q̃tũ va
les sustẽtes. Uel ita intelligẽdu3: Qð supest. i. qð tam multo
scelere preoccupatis solũ remediũ restat: Date elemosyna3
qui sermo ad oia que vtili miseratione fiũt: valet. nõ eni so
lũ qui dat esuriẽti cibũ τc. hꝰ: verũ etiã q dat veniã peccan
ti: atq3 orat ꝑ eo: τ q corripit: τ aliq̃ emẽdatoria pena plectit
elemosynã dat. THEOPHI. Uel dicit. Qð supest. nam
facultates psidẽt cupido cordi. AMBRO. Totus itaq3
pulcherrimꝰ ab hinc dirigit locus: vt qm̃ nos ad studiũ sim
plicitatis inuitat: supflua iudeoꝝ τ terrena ɔdẽnet. Et tam̃
ipsis pctõꝝ abolitio ꝓmittitur: si misericordiã ɔsequat.
AVGV. de ver. do. Si aũt mũdari nõ pñt nisi credẽtes
in eũ: qui fide mũdat cor: gd est qð dicit. Date elemosynam
τ ecce omnia munda sunt vobis? Attẽdamus: forte τ ipe ex
ponit. Jlli. n. de omnibꝰ suis fructibꝰ decimam partem de
trahebãt: τ elemosynas dabãt: qð nõ facile aligs facit xp̄ia
nus. Jrriserũt ergo illũ eis hoc dicẽte3: quasi hoibꝰ qui ele
mosynas nõ facerẽt. Hoc deꝰ sciẽs subiungit: Sed veh vob
phariseis q decimatis mẽtã τ rutã τ oẽ olus: τ pteritis iudi
ciũ: τ charitatẽ dei. Nõ g̃ ẽ hoc facere elemosynã: facere eni
elemosynã ẽ facere miã3: Si itelligis: a te incipe. Quõ. n. es

misericors alteri: si crudelis es tibi? Audi scripturã dicẽte3
miserere aie tue placẽs deo. Redi ad ɔsciã3 tuã: gcunq3 ma
le aut infideliter viuis: τ ibi inuenis medicãte3 animã tuã:
vel forte egestate obmutescẽte3. Jn iudicio τ charitate fac
elemosynã cũ aia tua. Quid ẽ iudiciũ? Displice tibi. Quid ẽ
charitas? Dilige deũ: dilige ꝓximũ. Hãc elemosynã si pter
mitis q̃tũuis ames nihil facis: qñ tecũ ñ facis. CYRIL.
Uel hoc dicit in phariseoꝝ reꝑhẽsionẽ q2 illa sola precepta
attẽtiꝰ obseruari iubebãt a pplis subiectis q̃ cã erãt illis red
dituu3 fecũdoꝝ. vñ nec minia oleꝝ postponerẽt: opꝰ aũt in
gerẽde dilectiõis ad deũ: τ iudicij iustã cẽsurã negligebant.
THEOPHI. Quia eni deũ cõtẽnebãt indifferenter sa
cra tractantes: precipit eis dilectionẽ dei habere. Per iudi
ciũ vo dilectionẽ inuit ꝓximi: nã ꝙ aligs iuste iudicet ꝓxio
ex eiꝰ dilectiõe ꝓuenit. AMBRO. Uel iudiciũ iõ: q2 non
oia q̃ agũt i iudiciũ referũt charitatẽ. q2 ñ ex affectu diligãt
deũ. Sed ne rursus fidei studiosos nos faciat opeꝝ negli
gẽtes: pfectõe3 fidel' viri breui ꝭmõe ɔcludit: vt τ fide τ opi
bꝰ approbet dicẽs: hec ãt oportuit facere: τ illa nõ omittere
CHRY. Ubi qdẽ ꝭmo iudaice mũdatõis agebat totalr
pteriuit: s3 q2 decima clẏna qdã ẽ: τ nõdũ erat tps expsse ite
rimẽdi legalia ꝓpter hoc dicit: Hec oportuit facere. AM
BRO. Arrogãtiã q3 iactãtiũ iudeoꝝ redarguit: dũ pmatꝰ
appetunt. Segt. n. Ueh vob phari. q diligitis pmas cathe
dras i synagogis: τ salutatões i foro. CYRIL. Per ea qui
bus illos reꝑhẽdit: nos fac meliores. Uult eteni nos ambi
tõe carere: τ nõ plus vẽari apparẽtiã q̃ veri exñtiã: qð tũc
pharisei agebãt. Salutari. n. ab aligbꝰ τ psidere eis: non ve
re nos idoneos eẽ oñdit: plibꝰ. n. hec ɔtingũt cũ hõi nõ sint.
vñ subdit: Ueh vob q estis vt monumta q̃ nõ apparẽt. Uo
lẽtes. n. ab hoibꝰ salutari: τ eis psidere vt magni estiment:
ab ocultis sepulchris nõ differũt: q̃ nitẽt quidẽ extrinsecus
ornamẽtis: sũt ãt plena oi spurcitia. AMBRO. Et q̃si se
pulchra que nõ apparẽt specie fallũt: visuq3 decipiũt trãse
untes. vñ segt. Et hoies ambulantes supra nesciũt. ita. s. vt
cum foris speciosa promittant: plena fetoris includant.
CHRY. S3 ꝙ tales extiterint pharisei non ẽ mirabile.
Si aũt nos digni reputati fieri templa dei: fiamus repente
sepulcra solum fetorem cõtinẽtia: hoc est extreme miserie.
CYRIL. Ait aũt hic apostata iulianus vitanda eẽ sepul
chra: que xp̄s ipse ait eẽ imũda: sed ignorauit vim verbori
saluatoris. non enim iussit a monumentis discedere: sed eis
comparauit phariseorum ficticium populum.

¶ Respõdẽs aũt quidam ex legisperitis ait illi:
Magister: hec dicẽs etiam ɔtumelia3 nobis fa
cis. At ille ait: Et vobis legisperitis veh: q2 one
ratis homines oneribus: que portare nõ possũt:
τ ipsi vno digito vestro nõ tãgitis sarcinas. Ue
vobis qui edificatis monumenta prophetarũ:
patres aũt vestri occiderũt illos. Profecto testi
ficamini ꝙ ɔsentitis operibus patrũ vestroru3:
qm̃ quide3 ipsi eos occiderũt: vos aũt edificatis
eorum sepulchra. propterea τ sapiẽtia dei dixit.
Mittam ad illos prophetas τ apostolos: τ ex
illis occident τ persequent: vt inquiratur sãguis
omnium prophetarum qui effusus est a ɔstituti
one mundi a generatõe ista: a sanguine Abel vs
q3 ad sanguinem zacharie: qui perijt inter altare
τ edem. Jta dico vobis requiretur ab hac gene
ratione. Ueh vobis legisperitis q tulistis claue3
scientie: ipsi nõ itroistis: τ eos qui introibãt ꝓhi
buistis. Cum autem hec ad illos diceret: ceperũt
pharisei τ legisperiti grauiter insistere: τ os eiꝰ
opprimere de multis insidiantes ei et querentes
aliquid capere de ore eius vt accusarent eum.

CYRIL. Redargutio q̃ mansuetos trãsfert i melius su
perbis hoibꝰ cõiter ĩtollerabil' esse solet. vñ cu3 saluator re
ꝑhenderet phariseos tãq3 deuiãtes a recto calle: pcellebat
ex hoc legisperitoꝝ caterua. vñ dr̃: Rñdens autẽ gdã ex le
gisperitis ait illi: Magister hec dicẽs etiã nob ɔtumeliã fa
cis. BEDA. O misera ɔscia que audito dei verbo sibi cõ
tumeliã fieri putat: τ ɔmemorata pena pfidoꝝ se sp intelli
git eẽ damnãdã. THEOPHI. Erant ãt alij legisperiti a
phariseis: nã pharisei diuisi ab alijs q̃si religiosi videbant:
legis ãt periti scribe erãt doctoresq3 qõnes legis soluentes.
CYRIL. Christꝰ aũt legisperitis iuectiuã ingerit: τ depri
mit vanũ eoꝝ supciliũ. vñ segt. At ille ait: Et vob legisperi
tis veh: q2 hoies oneratis oneribꝰ que portare nõ pñt: τ ipsi
vno digito nõ tangitis sarcinas. Exẽplo patiẽti vtit ad eos
dirigẽdũ. Erat lex onerosa iudeis: vt fatent xp̄i discipli: ipsi
vo fasces ĩportabiles legis colligantes: τ subditis suppone
tes: ipsi nullatenꝰ oparicurabãt. THEOPHI. Quotiẽs
ẽt doctor facit q̃ docet: alleuiat fascẽ: tradens ad exẽplũ se
ipsu3. Qñ vo nil agit eoꝝ q̃ docet: tũc graues fasces vident
eis q doctrinã suscipiũt: vtpote q nec a doctore pñt portari.
BEDA. Recte ãt audiũt ꝙ sarcinas legis vno digito nõ
tangerẽt: hoc est nec i minimis qdẽ eã pficerẽt: q̃3 se contra
morẽ patꝝ sine fide τ grã christi suare τ seruanda3 tradere
psumebãt. GREGO. Tales quoq3 mõ plures sunt iudi
ces seueri peccatiũ: τ debiles agoniste: itolerabiles legisla
tores: τ debiles portitores: nec appropiquare volentes: nec
palpare vite honestatẽ: quã irremediabiliter exigũta subie
ctis. CYRIL. Postq̃3 igit reprobauit onerosa3 legispito
rũ officinã: iducit coẽm iuectiuã i cũctos pncipes iudeorũ
dicẽs: Ueh vob q edificatis monumẽta ꝓphetaꝝ: τ patres
vr̃i occiderũt illos. AMBRO. Bonꝰ ẽ hic locꝰ aduersus
superstitionẽ vanissimã iudeoꝝ: q2 edificãdo sepulchra pro
phetaꝝ patrũ suoꝝ facta damnabãt: emulãdo aũt paterna
scelera in seipsos sñiam retorquebãt. nõ eni3 edificatio: sed
emulatio loco criminis estimat. vnde subdit: Profecto te
stificamini ꝙ cõsentitis operibus patrum vestroꝝ: quoniã
qdem ipsi eos occiderũt: vos aũt edificatis eoꝝ sepulchra.
BEDA. Simulabãt quidẽ se ob fauorẽ vulgi captandũ:
patrũ suoꝝ horrere perfidiam: memorias ꝓphetarum: qui
ab eis occisi sunt: magnifice ornãdo: sed ipso ope testificat:
q̃tum prĩne neqtie ɔsentiãt: iiurijs agẽdo dñm a ꝓphetis ꝓ
nunciatũ. vñ subdit: Propterea τ sapia dei dixit: Mittam
ad illos ꝓphetas τ apl'os τ ex illis occidẽt τ persequentur.
AMBRO. Dei sapia xp̄s ẽ. Deniq3 i mattheo habes: Ec
ce ego mitto ad vos ꝓphetas τ sapiẽtes. BEDA. Si aũt
eadẽ sapia dei ꝓphas apostolosq3 misit: cessẽt heretici xp̄o
ex vgine pncipiũ dare: omittãt aliũ legis τ ꝓphetaꝝ: aliũ no
ui testi deũ pdicare: q̃uis sepe etiã apostolica scriptura pro
phetas nõ eos solũ q futurã christi icarnationem: sed eos q
futura celestis regni gaudia pdicẽt: appellet. S3 nequaquã
hos crediderim apl'is in cathalogi ordine preferendos.
ATHANA. Siue aũt occidãt: mors occisoꝝ altius cõ
tra eos clamabit: siue psequant: memoralia sue iniquitatis
emittunt. Fuga. n. psecutionẽ passoꝝ in magnu3 redundat
psequẽtiũ crimen. nemo eni pium τ mansuetũ fugit: sed po
tius austeꝝ τ moribus imbutum inigs. Et ideo segtur: Ut i
quirat sanguis oium ꝓphetarũ: q effusus est a cõstitutione
mũdi a generatione ista. BEDA. Queritur quõ sanguis
oium ꝓphetaꝝ atq3 iustoꝝ ab vna iudeorũ gñatiõe regrat
cum multi sanctoꝝ siue añ icarnationẽ siue post ab alijs na
tionibꝰ sint iterẽpti? Sed moris est scripturaru3 duas sepe
gñatiões hoiu3 bonorum malorũq3 cõputare. CYRIL.
Et si ergo dicat demrãtiue a gñatione: ista nõ exprimit solũ
tunc astãtes τ audiẽtes: sed quẽlibet. homicidã astruitur. n.
filii sile. CHRY. Ceteꝝ si dicat iudeos grauiora passuros
hoc nõ imerito fit: eo ꝙ τ peiora oibꝰ ausi sunt: τ nullo pteri
toꝝ castigati fuerũt: s3 cum vidissent alios peccasse τ puni
tos fuisse: nõ fuerũt meliores effecti: s3 silia ɔmiserũt nõ ãt
ita ꝙ pro ɔmissis alioꝝ alij luãt penã. THEOPHI. Oñ
dit aũt dñs iudeos eẽ heredes malitie cayn: ex eo ꝙ subdit
A sanguine abel: vsq3 ad sanguinẽ çacharie q ꝑijt iter alta
re τ edem. Abel siqdem a cayn occisus est. Zachariã aute3
quẽ occiderũt inter altare τ edẽ qdam dicunt esse antiquũ
çachariã filium ioiade sacerdotis. BEDA. Quare igit a
sanguie abel q pmus martyriũ passus ẽ: miru3 nõ est: s3 q̃re
vsq3 ad sanguinẽ çacharie: q̃rendũ ẽ: cũ τ multi post eũ vsq3
ad natiuitatẽ xp̄i: τ ipso mox nato inocẽtes perẽpti sint: nisi
forte q2 abel pastor ouiũ: çacharias sacerdos fuit: τ hic i cã
po: ille i atrio templi necatꝰ est: vtriusq3 gradus martyres τ
laici. s. τ altaris officio mãcipati sub coꝝ itimãt vocabulo?
GREGO. nise. Quidã aũt dicũt ꝙ çacharias pr̃ ioannis
spũ ꝓphetie cõijciẽs mysteriũ vginitatis itacte dei genitri
cis neq̃q̃3 seq̃strauit illã a loco tẽpli vginibꝰ ðputato: volẽs
oñdere ꝙ i ptãte ɔditoris oium erat nouũ ortũ ostendere:
q enixe vigorẽ celibatꝰ nõ auferret. Erat aũt hic locꝰ mediꝰ
iter altare τ edem in q̃ erat altare eneũ situ. vbi ꝓpter hoc
cũ occiderũt. Aiũt ẽt cũ audirẽt regẽ mũdi venturum: dispẽ
satiue metu subiectõis aggrediũt eum q attestabat ortum
ipsiꝰ mactãtes sacerdotẽ in tẽplo. GRECVS. Alij autẽ
aliam causam dicunt esse iteritꝰ çacharie. cum. n. occiderẽt
ifantes. magnꝰ ioãnes cũ coetãeis suis occidẽdus erat: sed
helisabet eripiẽs filiũ de medio cedis: petijt heremũ. vnde
cum satellites herodis helisabet: τ puerum nõ inuenirẽt: cõ
uertunt iram i çachariã: occidẽtes ipm ministrantẽ in tem
plo. Segtur eni: Ueh vobis legisperitis q tulistis clauẽ scie
BASI. Hec vox veh: q̃ itolerabilibꝰ pfertur doloribus:
cis ɔuenit q paulo post detrudẽdi erãt i graue supplicium.
CYRIL. Clauẽ aũt scie ipsã dicimꝰ eẽ legem. Erat. n. ex
vmbra τ figura iustitie xp̄i. Decebat g̃ legisperitos q̃si inda
gãtes legem moysi τ dicta ꝓpharum reserare quodãmõ po
pulo iudeoꝝ ianuas notitie xp̄i. Hoc aũt nõ fecerunt: s3 ecõ
tra ðrogabãt diuinis miracul' τ ɔtra eiꝰ dogmata clamabãt
Quid eũ auditis? sic igit tulerũt. i. abstulerũt clauẽ scie. vñ
segtur: Jpsi nõ itroistis: τ eos q itroibant: ꝓhibuistis. Sed τ
fides ẽ clauis scie: fit eni ꝑ fide3 veritatis cognitio ꝭm illud
Jsaie: Nisi credideritis: ñ itelligetis. Sustulerũt ergo legis
piti clauẽ scie. ñ pmittẽtes hoies credere i xp̄3. AVGV.
ð q. euã. Sed τ clauis scie ẽ hũilitas xp̄i quã nec ipsi itelli
gere: nec ab alijs itelligi volebãt. AMBRO. Arguunt ẽt
adhuc sub noie iudeoꝝ: τ futuro supplicio statuunt obno
xij: q2 cũ doctrinã sibi dine cognitõis vsurpẽt: τ alios ipedi
ant: nec ipi qð pfitet agnoscãt. AVG. ð cõ. euã. Hec ãt oia
mattheꝰ narrat eẽ dicta postq̃3 dñs i hierl'z venerat. Lucas
aũt hic narrat cũ adhuc dñs iter ageret in hierl'm: vñ mihi
sil'es vident eẽ ꝭmões quoꝝ ille alteꝝ: iste alteꝝ narrauit.
BEDA. Quãtũ ãt vã pfidie silatõis τ ipietatis sue crimi
na audierit pharisei τ legispiti: ipsi testant q nõ resipiscere
s3 doctorẽ vitatis isidijs moliunt aggredi. segtur. n. Cũ aũt
hoc ad il. di. ceperũt phari. τ legispiti gra. isiste. CYRIL.
Sumit ãt isistere ꝑ istare vel iuidere vel seuire: Ceperunt
ãt iterrũpe ꝭmonẽ eiꝰ i plibꝰ. vñ segt: Et os eiꝰ oppri. ð mul.
THEOPHI. Cũ. n. pl'es iterrogãt vnũ ð diuersis mate
rijs cũ neq̃at sil' ex oibꝰ rñdere: vt isipiẽtibꝰ ꝙ dubitet. hoc
igit igeniabant τ illi nefarij ɔ ip3. s3 τ alr q̃rebant os eiꝰ opp
mere. s. vt ꝓuocarẽt eũ ad aligd dicẽdũ: vñ poss3 dãnari. vñ
segt. Insi. ei τ q̃rẽ. ali. cape de ore eiꝰ vt accu. eũ. Qð primo
dixerat. Oppmere: nũc dicit Cape vl' rape aligd ex ore eiꝰ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

In terrogabāt eū nūc qdē de lege: vt arguāt eū q̄ſi blaſphemū obloquētē de moyſe: nūc vō de ceſare. vt accuſant eum tāq̄ īſidioſuʒ ⁊ hoſtē maieſtatis ceſaree. CA. XII.

Multis āt turbis ꝯcurrētibꝰ ita vt ſe inuicē ꝯculcarēt cepit dicere ad diſciplos ſuos: Attēdite a fermēto phariſeoꝝ: qđ ē hypocriſis. Nihil.n. opertū ē qđ n̄ reueleť neqꝫ abſcōditū qđ n̄ ſciať. Q̄m q̄ i tenebris dixiſtis: i lumie diceť: ⁊ qđ i aure locuti eſtis in cubili: p̄dicabiť i tectis.

THEOPHI. Phariſei qdē conabanť ieſuʒ cape i ſmone: vt pplōs ab eo abducerēt: hoc āt in ꝯtrariū vertiť. Magis.n. adibāt ppli p millenarios ꝯgregati adeo cupiētes herere xp̄o: vt ſeinuicē ꝯprimerēt. tā validū qd ē vitas: ⁊ dolus ībecill' vbiqꝫ. vñ dr̄: Mľtis āt turbis circūſtātibꝰ ita vt ſe inuicē cōculcarent. ce. di. ad di. ſu. Attē. a fer. pha. qđ. eſt hypocriſis. CYRIL. Quia.n. cauillatores erāt: ob hoc xp̄s ab eis ſibi cauere admonebat diſcipľos. GREGO. naçā. Eſt āt qñ fermtū laudať tāq̄ efficiēs panē vitalē. Eſt āt qñ vitupať: ſignificās vetuſtā ⁊ acidam maliciam. THEOPHI. Uocať igiť fermtū hypocreſiʒ tāq̄ alterātē ⁊ corrūpentē itētōes hoiuʒ qbꝰ ſe igeſſerit. Nihil.n. ſic alterat mores vt hypocriſis. BEDA. Nā ſic modicū fermētū totaʒ farie maſſaʒ corrūpit: ſic ſimľatio aiuʒ: tota virtutū ſynceritate ⁊ vitate fraudabit. AMBRO. Pulcherrimū āt locū tenēde ſimplicitatis ⁊ emulāde fidei ſaluator itexuit: ne iudaice more pfidie alia pmamꝰ i affectu: alia voce ſimľemꝰ: cū vltimo tpe occulta cogitationū accuſantiū: aut ēt defendētiū ſecreta nr̄e mētis apitura videanť. vñ ſubdiť: Nihil āt optū ē: qđ nō reueleť: nꝫ abſconditū: qđ nō ſciať. ORIGE. Aut ğ de illo tpe hoc diť: qñ iudicabit deꝰ occulta hominū. aut id diť: q2 q̄tūcūqꝫ coneť aliquis occultare bona alioꝝ īfamys: bonū nālr latere non pōt. CHRY. q.d. diſcipľis: q̄uis nūc qdā vocent vos ſeductores ⁊ magos: detegēt oīa tp̄s: ⁊ arguet eoꝝ calūniā: ⁊ vr̄aʒ declarabit vtuteʒ. vñ q̄cūqꝫ vob i puo angulo paleſtine locutus ſuʒ: hec audacter ⁊ frōte detecta ⁊ q̄libʒ ſublata formidine toti orbi p̄dicate. Et iō ſubdit: Q̄m q̄ i tenebris dixiſtis: i lumie diceť: ⁊ qđ i aure locuti eſtis: ⁊ in cubili predicabiť in tectis. BEDA. Uel hoc diť. q2 q̄ iter tenebras quondaʒ p̄ſſuraꝝ carcerūqꝫ vmbras locuti vel paſſi ſunt apoſtoli: nūc clarificata p orbē: i eccľia lectis eoꝝ actibꝰ publice p̄dicāť. Sane q diť: Predicabiť i tectis: iuxta morē pūicie paleſtine logtur vbi ſolēt i tectis reſidere. n̄.n. tecta nr̄o more culminibꝰ ſublimata: ſʒ plano ſcemate faciūt eq̄lia. ergo diť. Predicabiť i tectis. i. cunctis audiētibꝰ palā diceť. THEOPHI. Uel hoc pponiť phariſeis. q.d. O phariſei q̄ i tene. i. qđ i opacis cordibꝰ vr̄is tētare me conamini: i lumine diceť: Ego.n. ſuʒ lux: ⁊ in me luce notuʒ fiet: qcqd veſtra machinať caligo: ⁊ qđ in aure locuti eſtis: ⁊ in cubicuľ. i. qcqd mutuis ſuſurris vr̄is auribꝰ īſtillaſtis: p̄dicabiť in tectis. i. ita mihi fuit audibile: acſi i tectis p̄dicatū fuiſſet. Hic etiā ītelligere potes q lux ſit euāgeliū: tecta vō alte apľoꝝ aīe. Quotquot vō ꝯciliati ſunt phariſei: diuulgata ſunt poſtmodū ⁊ audita i euāgelio luce. ſtāte magno p̄cone ſpūſcō ſup apľoꝝ aīas.

¶ Dico autē vobis amicis meis ne terreāini ab his qui occidūt corpus: ⁊ poſt hoc non habent amplius quid faciāt. Oſtendā aūt vobis queʒ timeatis: Tiete eū qui poſtq̄ occiderit: hʒ ptāteʒ mittere in gehennā. Ita dico vobis: hūc timete. Nōne quinqꝫ paſſeres veneūt dipōdio: ⁊ vnꝰ ex illis nō eſt in obliuione corā deo: Sed et capilli capitis veſtri oēs numerati ſūt. Nolite ergo timere multis paſſeribus pluris eſtis vos.

CYRIL. Q̄m gemina eſt cā pfidie: que aut ex inolita malitia: aut ex accidēti metu naſciť: ne qs metu territꝰ deū quē corde cognoſcit negare cogať. pulchre addit: Dico āt vobis amicis meis: ne terreamini ab his q occidūt corpus. CYRIL. Nō qbuſcunqꝫ eni ſimplr h̄ ſmo conuenire videť: ſʒ his q deū ex tota diligūt mente: qbus cōuenit dicere. Quis nos ſepabit a charitate xp̄i: qui āt nō tales ſunt: labiles ſūt ⁊ ad pſiliendū parati. porro dn̄s dicit: Maiorē hanc dilectionē nemo hʒ q̄ vt aiaʒ ſuā ponat quis pro amicis ſuis. Quo modo āt non eſt iconuenientiſſimum xp̄o nō rependere: qđ ab eo recipimus: AMBRO. Mortē etiā docet nō eē terribilē: quā locupletiore fenore ſit īmortalitas redemptura.

CYRIL. Eſt ergo aduertēdum q laboribus parāť corone: ⁊ hoīes quibus mortales vſqꝫ ad tempus ſuam iram extendunt: fitqꝫ illis noſtre pſecutionis finis corporalis iteritus. vñ ſubdit. Et poſt hoc nō hn̄t amplius quid faciant.

BEDA. Ergo ſupuacua furiunt inſania: qui mortua martyrum membra feris auibuſq̄ diſcerpēda pyciunt: cum nequaq̄ oipotentie dei: qn ea reſuſcitando viuificet reſiſtere poſſint. CHRY. Conſidera qualr dominus diſcipulos oibus ſuperiores cōſtituit: ipam mortē cunctis terribileʒ hortans ꝯtēnere. Simul autem ⁊ documēta īmortalitatis aie oſtēdit eis cum ſubdit. Oſtendā autem vobis: quem timeatis: timete eum q poſtq̄ occiderit: hʒ poteſtatem mittere i gehēnam. AMBRO. Mors.n. nature finis non pene eſt ⁊ ideo mortem ſupplicy corpalis eſſe defectum: penā vō aie eē ppetuaʒ: deūq̄ ſolum eſſe metuendū. cuius poteſtati nō nā pſcribat: ſʒ eadem natura ſubiaceat. ꝯcludit: Ita dico vobis. hūc timete. THEOPHI. Hinc nota q peccatoribꝰ qdē mors ad ſupplitiū ferť: ⁊ hic cruciatis ipis per interitū ⁊ cōſequēter in gehennam detruſis: ſed ſi ſermonem diſcuſſeris quid nam aliud ītelliges: non enim dicit: Qui mittit i gehennā: ſed qui ptātem habet mittere. Nō eniʒ quicunqꝫ cum peccato moriunť: ſtatiʒ detrudunť in penā: ſed fit iterdum remiſſio oblationū ⁊ orationū cā que p defūctis dāť.

AMBRO. Inſpirauerat ergo dn̄s ſimplicitatis affectū: virtutem mentis erexerat: fides ſola nutabat. Bene eaʒ de rebus vilioribus roborauit: ſubdens: Nōne quiqꝫ paſſeres veneunt dipōdio: ⁊ vnus ex illis non eſt in obliuione coram deo: q.d. ſi deꝰ obliuionē paſſeꝝ non hʒ: hominū quō habere poteſt: BEDA. Dipondius genus eſt ponderis leuiſſimi ex duobus aſſibus cōpoſiti. GLO. Qđ aūt in numeris eſt vnum: hoc in ponderibus aſſis: qđ duo: hoc dipondius.

AMBRO. Fortaſſe auteʒ dicat aliqs quomō apoſtolus dixit: Nonne de bobus cura eſt deo: cuʒ bos paſſere pcioſior ſit: ſed aliud eſt cura: aliud ſciētia. ORIGE. Ad litterā Igiť acumen diuine prouiſiōis que pcedit vſq̄ ad minima per hoc ſignificať. Myſtice autem quinq̄ paſſeres ſpirituales ſenſus iuſte ſignificant: qui excelſa ⁊ ſupra homines ſentiunt: deum ītuentes: uocem audientes diuinā: guſtātes panem vite: olfacientes odorē vnguētoꝝ chriſti: palpātes viuum verbum. Qui dipōdio veneuntes. i. vilipenſi ab eis: q ea q̄ ſunt ſpūs ſtultitiā iudicāt: nō danť in obliuiōe corā dō. Dr̄ āt ds aliquoꝝ imemor fieri pp eoꝝ facinora. THEO. Uel hi qnqꝫ ſēſus duobꝰ aſſibꝰ vēdūť nouo. ſ. ⁊ veteri teſtō et iō nō danť obliuiōi a dō. quoꝝ.n. ſenſus tradunť verbo vite: vt ſint apti ad ſpiritale pabulū: hoꝝ ſemp memor ē dn̄s.

AMBRO. Uel alr: Paſſer bonꝰ eſt cui volandi natura ſuppeditat. volandi eni nobis grām natura ōdit: voluptas abſtulit. que malorum meſſis grauat animam: atqꝫ in naturam corporee molis iclinat. Quinq̄ igiť corporis ſenſus ſi terrenarum ſordium cibū querāt: ad ſupioꝝ operuʒ fructꝰ reuolare nō pn̄t. Eſt ergo malus paſſer q volādi vſuʒ terrene vicio labis aboleuerit: q̄les ſūt iſti paſſeres: q dipōdio venerūt luxurie. ſ. pcio ſingularis. aduerſariꝰ eni tāq̄ captiua mācipia vilioris pcio eſtimatōis adycit. At dn̄s tāq̄ ſpecioſa ſeruitia: q̄ ad imaginē ſui fecit: idoneos ſui opis eſtimat: ⁊ magno pcio nos redemit. CYRIL. Eſt igitur ſibi cure diligēter noſſe ſcōꝝ vitā. vñ ſubdiť: Sʒ ⁊ capilli capitis veſtri oēs numerati ſūt. Per qđ ſignificat q oīa q̄ ad eos ſpectāt: diligētiſſime nouit: diligentiā.n. cure adhibite numeratio māifeſtat. AMBRO. Deniq̄ numerꝰ capilloꝝ nō in actu ꝯputatōis: ſʒ i facilitate cognitōis accipiť: hn̄ tn̄ nūerati dicūť: q2 ea q̄ volumus ſuare nūeramꝰ. CYRIL. Myſtice āt caput qdē hoīs ē itellectꝰ: capilli vō cogitatōes q̄ patēt deo. THEOPHI. Uľ caput vniuſcuiuſq̄ fideliū itelliges aptā xp̄o ꝯuerſationē: crines aūt eiꝰ mortificatia corporis opa: q̄ numeranť a deo: ⁊ digna ſunt pūiſione diuina.

AMBRO. Si igr̄ tāta dei ē maieſtas: vt vnꝰ ex paſſeribꝰ aut nr̄oꝝ nūerꝰ capilloꝝ p̄ter ſciaʒ dei n̄ ſit: q̄ idignū ē eſtiare q fideliū corda dn̄s aut ignoret: aut ſpnat qui viliora cognoſcat. vñ ꝯuēiēter ꝯcludit: Nolite ğ timere: mľtis paſſeribus plis eſtis vos. BEDA. Nō plēs eſtis legēdū ē: qđ ad ꝯpationē nūeri ptinet: ſʒ pluris eſtis: h̄ ē apud deū maioris dignitatis. ATHANA. Quero āt ab arriāis ſi q̄ſi dedignareť deꝰ alia facere: ſolū filiū fecit: cetera vō filio ſubrogauit: quō pūiſiōe vtiť vſq̄ ad tā modica: capillū ⁊ paſſerē. Quoꝝ.n. pūiſiōe fungiť: hoꝝ creator eſt ſuo verbo.

¶ Dico aūt vobis: omnis qcumque ꝯfeſſus fuerit me coram hominibus: ⁊ filius hominis ꝯfitebiť illum coram angelis dei. Qui aūt negauerit me coram hominibꝰ: negabiť coram angelis dei Et omnis qui dicit verbum in filium hominis rēitteť illi: ei āt q in ſpm̄ſcm̄ blaſphemauerit: nō remitteť. Cū aūt inducent vos in ſinagogas: ⁊ ad magiſtratus ⁊ poteſtates nolite ſolliciti eſſe qualiter aut quid reſpondeatis: aut qd dicatis: Spiritus enim ſanctus docebit vos in ipſa hora qd oporteat vos dicere.

BEDA. Supra dcm̄ eſt opa q̄libet ⁊ verba abſcondita eſſe reuelāda. Nunc aūt cōcludit hāc reuelationē nō in vili quolibet conciliabulo: ſʒ i cōſpectu ſupne ciuitatis eterniq̄ regis ac iudicis agendā dicēs: Dico autē vob: oīs quicunqꝫ ꝯfeſſus fuerit me corā hoībꝰ: ⁊ filius hoīs ꝯfitebiť illū corā āgeľ dei. AMBRO. Preclare ēt fidē acuēdo itexuit ⁊ fidei ipſi vtutum fundamta ſubiecit: Nā vt fortitudinis icentiuū ē fides: ita fidei fundamtū ē fortitudo. CHRY. Nō ē ergo dn̄s ꝯtētus itrīſeca fide: ſʒ exteriorē ꝯfeſſioneʒ expoſtulat: vrgēs nos ad fiduciā ⁊ maiorē affectū. Et q2 hoc oībꝰ vtile ē cōiter logť dicēs: Oīs qcū. ꝯfeſ. fue. me. CYRIL. Ait āt paulus: Si ꝯfitearis ore tuo dn̄m ieſum: ⁊ credas in corde tuo: q deꝰ eū a mortuis ſuſcitauit: ſaluꝰ eris. Totum xp̄i myſterium in his iterp̄tať: decet.n. p̄us ortuʒ a deo p̄re vbum. i. vnigenitū ex ipſiꝰ ſuba fateri dn̄m. oiuʒ non tanq̄ ab extriſeco: ⁊ furtiuum ſortitū dn̄m: ſed exn̄tē reuera ⁊ nāliter dn̄m: ſicut ⁊ pr̄. Cōſeq̄nter oʒ fateri: q deus hūc a mortuis ſuſcitauit ipm. ſ. ſcm̄ hoiem ⁊ paſſum in carne p nobis: ſic eni reſurrexit a mortuis. Quiſqs ergo ſic cōfitebiť xp̄m corā hoībus. vʒ: vt deū ⁊ dn̄m: xp̄s eum ꝯfitebiť coraʒ angelis dei: tunc tpis cum dſcēdet cū ſanctis angeľ in gloria p̄ris ſui in ſeculi cōſummatōe. EVSE. Quid aūt erit glorioſiꝰ q̄ ipm vnigenitū dei verbuʒ atteſtari p nobis in diuino iudicio: ac ipſo effectu remuneratōeʒ teſtimony pincere inditiuʒ in aiam eius: cui teſtimoniū phibeť: nō.n. manēs extra eū cui teſtimoniū reddeť: ſʒ hitās i eo: ⁊ iplēs eum lumine ſuo teſtimoniū dabit. Cū āt corroboraſſet eos ſpe bona p tāta pmiſſa: iteꝝ eos īducit terribilioribꝰ minis dicēs. Qui āt negauerit me corā hoībꝰ: dnegabiť corā āgeľ di. CHRY. Et i dānatōe maiꝰ ſuppliciuʒ: ⁊ i bonis maior recōpenſatio poniť. q.d. Tu hic ꝯfiteris: aut negas: ego aūt illic. Bonoꝝ eni maloꝝūq̄ retributio cū augmēto i futuro ſeculo te pitolať. EVSE. Opportune āt hāc ꝯminatōeʒ pōit: ne cōfeſſionem ipſiꝰ cōtēnerēt pp penā q̄ eſt negari a filio dei: qđ eſt a ſapia denegari: ⁊ a vita deficere: ⁊ lumie priuari: ⁊ oibꝰ deſtitui bonis. Sʒ ⁊ hec cūcta pati corā p̄re q eſt in celis ⁊ āgeľ dei. CYRIL. Negātes āt ſunt p̄mo qdē q iminēte pſecutōe fidē poſtpoſuerūt: abnegāt ēt hereſū doctores ⁊ diſcipuli. CHRY. Sūt ēt aly abnegatōis modi: quos paulꝰ dſcribit di. Cōfiteť ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Et iteꝝ: Siqs ſuoꝝ ⁊ maxie domeſticoꝝ curā nō hʒ: fidē negauit: ⁊ ifideli ē deterior. Itē auaritiā fugite: que eſt idolatria: poſtq̄ ğ tot ſūt modi negatōis: palā q totidē ſunt cōfeſſiōis: quos qcunq̄ ſuauerit: audiet illā btiſſimā voceʒ q̄ xp̄s laudauit oēs q ꝯfeſſi fuerit eū. Attēde āt vboꝝ cautelā. In greco.n. diť qſqs cōfitebiť i me. oñdens q nō pprys viribꝰ: ſʒ adiutus ſupna grā xp̄m aliqs cōfitebiť. De negāte vō nō dixit: i me: ſed me. nā deſtiturꝰ grā denegat: redarguiť tn̄: q2 deſtitutio pp eum q dſeriť fit. BEDA. Ne āt ex eo q ait eos q ſe negauerit eē denegādos: vna cūctoꝝ. hoc ē eoꝝ q ſtudio ⁊ eoꝝ q īfirmitate vel ignorātia negāt cōditio putareť: cōtinuo ſubiecit: Et oīs q di. ver. i fi. ho. remit. illi: ei āt q in ſpm̄ſcm̄ bla. nō remit. CYRIL. Sʒ ſi hoc vult inuere ſaluator q ſi qđ iiurioſū vbuʒ dicať a nob in hoieʒ cōem: obtinebimꝰ ſi peniteamus veiā. Nulla difficultas ē in ſermone: q2 cuʒ nālr bonꝰ ſit ds: emēdat volētes penitere. veꝝ ſi ad ipm xp̄m retorqueať ſmo: q̄lr icōdēnabiľ ē q dicē vbū i eū: AMBRO. Utiq̄ filiū hoīs xp̄m itelligimꝰ: q de ſpūſcō gn̄atus ex vgie ē: eo q parēs eiꝰ in terris ſola ſit vgo. Nūqd ğ maior ſpūſſāctus xp̄o vt in xp̄m peccātes veniā ꝯſequanť: in ſpm̄ſcm̄ delinquētes remiſſionē nō mereātur adipiſci: Sʒ vbi vnitas ptātis ē: nulla cōpatōis ē qđ. ATHANA. Uiri qdē āti q: ſtudioſus origiēs: ⁊ mirādus theognoſtꝰ hāc cōſcribūt eē ſpūſſci blaſphemiā: qñ q digni reputati ſunt dono ſpūſſci p baptiſmū regrediunť ad peccādū. ob hoc.n. aiūt illos nec veniā obtinere. put paulus diť: Impoľe eſt eos q ſci ſunt participes ſpūſſancti: ⁊ plapſi ſunt reuocari rurſū ad pniaʒ. Addit āt vterq̄ ītentiōeʒ ppriā: nam origenes cām huiꝰ ſic explicat: Deꝰ qdem pr̄ oīa pcurrit: ⁊ ſingula cōtinet. virtꝰ autē fily ad ſola rōnalia extēdiť: ſpūs vō ſanctꝰ ſolus ieſt pticipātibus eum in domo baptiſmatis. Qñ ergo cathecumini peccāt ⁊ gētiles: peccant in filium q in eis manet: poſſunt tamē veniā obtinere: cum digni fiūt dono regnātōis: qñ vero baptiçati dereliquunt: dicit hoc nephas attingere ſpm̄: ad quē cum pueniſſent: peccauerunt. ⁊ iō irreuocabilem fore damnatōeʒ. Theognoſtꝰ vero ait: q qui primum ⁊ ſcōm exceſſit limem: minorē penā mereť: ſed q tertiam quoqꝫ ptranſit: n̄ amplius accipiet veniam. Primū qdem ⁊ ſcōm limē vocauit doctrinā p̄ris ⁊ fily. tertiuʒ vō i pticipatōe ſpūſſancti: ſʒ illud. Cum venerit ſpūs veritatis: docebit vos oēʒ veritatē nō tanq̄ doctrina ſpūs dogma fily ſupet: ſʒ q2 filiꝰ cōdeſcēdit impfectis: ſpūs vō ſignaculum eſt eoꝝ: q pficiunť. Sic igr̄ non q2 ſuperet ſpūs filium: expers eſt venie blaſphemia ſpūs: ſed qdeʒ q2 impfectorum eſt remiſſio: perfectis vō nulla reſtat excuſatio: ſed cum filius ſit in patre: eſt in illis in qbus eſt pr̄: nec abeſt ſpiritꝰ. Indiuiſibilis eſt enim ſancta trinitas. Ad hec ſi oīa p filium fcā ſunt: ⁊ oīa in ipſo ꝯſiſtunt: erit ipe nimiꝝ in oibus: vt neceſſariū ſit peccantē in filium: i patrē: ⁊ in ſpm̄ſcm̄ peccare. ſacrum āt baptiſma i noie patris ⁊ fily ⁊ ſpūſſancti datur: ⁊ ſic peccantes poſt baptiſmū in ſanctam trinitatē exercēt blaſphemiā. Ceterum ſi phariſei baptiſmum non ſuſceperant: qualiter redarguebat eos: acſi blaſphemaſſent in ſpm̄ ſanctum: cuius nondum erant facti

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

participes:ꝑserti cum nõ de petis simpl'r:s3 de blasphemia
eos icrepabat:'Differũt aũt qm̃ q peccat: trãsgredit̃ legẽ. q
vo blasphemat:i ipa3 offendit deitatẽ.S3 aliter.Si eis qui
deliqũt post baptisma nõ idulgetur vidicta reatuũ quali
liter apl's penitẽti in corintho ꝯdonat:'Retrogressos vo ga
lathas parit:quousq3 xp̃s denuo format̃ i eis.Cur aũt ꝛ no
uatũ arguim' iterimentẽ pnia3 post baptismũ.apl's aũt ad
hebreos nõ dissipat pnia3 petõꝝ:'S3 ne putarẽt ẽm ritũ le
gis pnie cã multa fore:ꝛ quotidiana baptismata:ob hoc pe
nitere gdẽ monet:vnicã ãt fore isinuat p baptisma renoua
tionẽ.Talia vo ꝯsiderãs recurro ad dispẽsationẽ q̃ fit i chri
sto:q de' exñs hõ fact' ẽ:tanq̃3 de' suscitat mortuos:sic car
ne vestit' sitiebat:laborabat:ꝛ patiebat̃.Qñ igr̃ aliq spectã
tes hũana vidẽt dñ3 sitiẽtẽ aut patiẽtẽ:ꝛ obloquũt̃ in salua
torẽ:velut in hoĩe3.peccãt gdẽ:pñt tñ cito cũ pẽituerit acci
pere venia3 ꝑtendẽtes ꝓ cã fragilitate3 corpis.Qñ vo rur
sus aspicientes aliq opa deitatis dubitãt de nã corpis : ipsi
quoq3 nimiũ peccãt.S3 ꝛ his pẽitẽtib' cito ꝑt ignosci:eo ꝙ
ꝛ ipsi excusatõe3 hñt ab opeꝝ magnitudĩe.Qñ vo diuinita
tis opa retorquẽt ad diabolũ:merito irreuocabilẽ ferũt sen
tẽtiã:qm̃ arbitrati sunt diabolũ fore deũ: ꝛ veꝝ deu3 nihil
plusq̃3 demones i opib' putauerũt hr̃e.Ad hãc ergo pfidiã
pharisei puenerãt.saluatore.n.oñdẽte pr̃is opa:mortuos su
scitãs:cecos illuminãs:ꝛ silia faciẽs:h' opa dicebãt eẽ beel
ʒebub.eque.n.dicere poterant vidẽtes mũdi ordinẽ: ꝛ erga
eũ ꝓuisionẽ:ꝙ mundus ad beelʒebub ẽ creat'.Quãdiu igi
tur ad hũana spectãtes mẽte claudicabãt dicẽtes:Nõne h
ẽ carpẽtarij fili':ꝛ quõ lr̃as q̃s nõ didicit nouit:'Sustiebat
eos tãq̃3 in filiũ hominis peccãtes:s3 vbi magis isaniũt dicẽ
tes:opa dei esse beelʒebub nõ ampli' eos sustinuit.Sic eni
ꝛ tãdiu patres eoꝝ sustinebat:q̃3diu cã panis ꝛ aq̃ murmu
rabãt:s3 postq̃3 vitulũ ꝯflãtes in eũ collata sibi diuinit' bñfi
cia referũt:puniti sũt.ꝑmo gdẽ nõ paucis eoꝝ occisis:post
modũ dixit:Ego aũt in die vltõis visitabo hoc petm̃ eoru3.
Talẽ ergo ꝛ nũc pharisei audiunt sniam:vt in flãma diabo
lo pata ppetuo corrodant̃ cũ eo.Nõ igit̃ faciẽdo collatõe3
inter blasphemiã dictã in ipm̃:ꝛ spm̃scm̃ hec dixit tãq̃3 ma
ior sit spũs:sed vtraq3 blasphemia in ipm̃ ꝓlata: hãc mino
rẽ:illã validiorẽ oñdit. ipm̃ enĩ vidẽtes hoĩe3 vitupabant:
ꝛ ei' opa beelʒebub esse dicebãt. AMBRO.Sic igit̃ vi
det̃ gbusdã:vt eũdẽ ꝛ filiũ ꝛ spm̃scm̃ itelligam':salua disti
ctõe psonaꝝ ꝛ vnitate sube:q2 vn' ꝛ de' ꝛ hõ xp̃s est spirit':
sicut scriptum est:Spũs ante facie3 vestrã xp̃s dñs: Idem
spũsanct':q2 ꝛ pr̃ sanctus ꝛ filius sanctus:ꝛ spũsanctus.Si
ergo vtrũq3 xp̃s est:que est diuersitas nisi vt sciamus quia
diuinitatẽ xp̃i nobis negare nõ liceat. BEDA.Ul'aliter.
Qui opa spũsancti dicit eẽ beelʒebub:isti ñ dimittet̃ neq3
in pñti seculo neq3 in futuro:nõ ꝙ negemus ei si pnia3 age
re possit:posse dimitti a deo:s3 ꝙ credamus eũ blasphemũ
exigẽtib' meritis:sicut nũq̃3 ad remissionẽ:ita nec ad ipsos
digne pnie fruct' esse puentuꝝ:ẽ3 illud:Excecauit oculos
eoꝝ ne ꝯuertãt̃:ꝛ sanẽ illos. CYRIL. Qz si creatura eẽt
spũscũs: nõ aũt de diuina suba pr̃is ꝛ filij:q̃liter acta in eũ
ꝯtumelia tãtã fert ꝑenã q̃3ta ꝓmulgat̃ ꝯtra blasphemãtes
in deũ. BEDA.Neq3 tñ gcũq3 spm̃scm̃ nõ esse:aut deu3
nõ eẽ:sed pr̃e filioq3 minorẽ ꝯfitẽt̃ : hoc irremissibilis blas
phemie crimĩe tenent̃:q2 hũana ignorãtia ducti faciũt: nõ
iuidẽtia diabolica sicut ꝑncipes iudeoꝝ. AVGV. de v̄.
do.Uel al'r.Si hic diceret̃ q blasphemauerit: quancunq3
blasphemiã in spm̃scm̃ oẽm itelligere dberem'. Sed q2 di
ctũ est:Qui blasphemauerit in spm̃scm̃:ille intelligat̃ q nõ
oimõ: sed eo modo blasphemauerit vtei nunq̃3 possit igno
sci.sic enĩ dcm̃ est.Deus neminẽ tẽtat.s.nõ oĩ:sed quodã tẽ
tatõis mõ.Quis aũt sit iste modus blasphemãdi ꝯtra spm̃
scm̃ dicamus.Primũ quidẽ credẽtiũ bñficiu3 est in spũscõ
remissio petõꝝ.ꝯtra hoc donũ gratuitũ logtur cor impeni

tẽs: Ipa ergo ipenitẽtia est spũs blasphemia:que nõ remit
tit̃ neq3 i hoc seculo neq3 i futuro:q2 pnia ipetrat remissio
nem in hoc seculo:q̃ valeat i futuro. CYRIL. Cũ aũt tm̃
metũ icusserit dñs discedẽtibus a recta ꝯfessione:ꝑcepit de
cetero nõ curare de rñso:eo ꝙ fidel'r dispositis ꝯstituit vba
ꝯgrua spũs tanq̃3 doctor ihabitãs.vñ seqt̃:Cum aũt iducẽt
vos i synagogas ꝛ ad magr̃atus ꝛ potestates:nolite solliciti
eẽ qual'r aut gd rñdeatis:aut gd dicatis. GLO. Dicit aũt
Qual'r q̃3tũ ad modũ ꝓferẽdi.Quid:quãtũ ad modũ iueni
endi.'Rñdeatis iterrogãtibus.Aut gd dicatis:discere volẽ
tibus. BEDA.Cũ.n.ꝓpter xp̃3 ducimur ad iudices:volũ
tatẽ tm̃ nostrã ꝓ xp̃o debem' offerre: Ceteꝝ i rñdẽdo spũs
sancti gr̃a ministrabit̃.vñ subditur:Spũs enim scũs doce
bit vos i ipa hora:que oporteat vos dicere. CHRY.Ali
bi vo dr̃:Estote pati cũctis ad rñdendũ:gcũq3 q̃siuerit a vo
bis rõnẽ spei q̃ fouet vos.Qñ nãq3 oritur iter amicos agon
ꝑcipit nos meditari.qñ vo terribile ẽ ꝑtoriũ: ꝛ pauor circũ
quaq3 dat ꝓpriũ monimẽtũ vt audendum sit ꝛ loquẽdũ:nõ
ãt obstupescẽdum. THEOPHI. Qm̃ igit̃ duplex ẽ nr̃a
ifirmitas:ꝛ aut pene formidine martyriũ fugim': aut q2 ru
des sum' ꝛ nescim' reddere rõnẽ fidei:vtrũq3 exclusit.me
tum gdẽ penaꝝ:i eo ꝙ dixit: Ne timeatis occidẽtes corp'.
timorem vero inscie in hoc ꝙ dixit:Nolite solliciti esse q̃li
ter aut quid respondeatis.

¶ Ait aũt ei qda3 de turba: Magister dic fratri
meo vt diuidat mecũ hereditatẽ. At ille dixit ei:
Homo:qs me constituit iudicem aut diuisore3
supra vos:'Dixitq3 ad illos. Uidete ꝛ cauete ab
oĩ auaritia:q2 nõ in abũdantia cuiusq̃3 vita eius
est ex his que possidet.

AMBRO.Tot' supior loc' ad subeũdã ꝓ cõfessiõe diu
passionẽ aut ꝯtemptu mortis aut spe ꝑmij:aut mãsuri denũ
ciatõe supplicij:cui nũq̃3 venia laxet̃ istruit̃.Et qm̃ auaritia
plerũq3 solet tẽtare virtutẽ:etiã h' abolẽde rei ꝑceptũ subij
cit̃ ꝛ exẽplũ cum dr̃: Ait aũt ei qdã de turba: Magister dic
frĩ meo vt diuidat mecũ hereditate3. THEOPHI. Hi
duo frẽs q2 de hereditate pr̃na diuidẽda contẽdebant.dñs
erat vt alter alteꝝ fraudare itẽderet.Dñs aũt docens nos
ꝙ nõ o3 ad terrena flecti repellit vocãtẽ eu3 ad hereditatis
diuisionẽ.vñ seqt̃. At ille dixit ei: Homo qs me cõsti. iudi
cẽ aut diuisorẽ.s.facultatu3 sup vos:' BEDA.Qui magr̃o
supne pacis gaudia ꝯmẽdãti:terrene diuisiõis vult igerere
molestiã:merito hõ vocat̃ ẽm illud: Cũ sit inter vos ʒelus
ꝛ ꝯtentio:nõne hoĩes estis:' CYRIL.Fuit aũt dei fili' qñ
fact' est silis nobis:ꝯstitut' a deo pr̃e in regẽ ꝛ ꝑncipẽ super
syon mõtẽ scm̃ ei':annũcians mãdatũ diuinũ. AMBRO.
Bñ ergo terrena declinat:q pp diuina dscẽderat:nec iudex
dignatur eẽ litiũ ꝛ arbiter facultatũ:viuoꝝ hñs mortuorũ
q3 iudiciũ:arbitriũq3 meritoꝝ. Nõ igit̃ gd petas: s3 a quo
postules ituẽdũ ẽ.nec maiorib' itẽto aĩo putes minorib' ob
strepẽdũ.vñ nõ imerito refutat̃ hic frater:q dispẽsatorẽ ce
lestiũ gestiebat cõruptibilib' occupare:cũ iter frẽs pr̃imõiũ
nõ iudex medius:s3 pietas debeat sequestra diuidere: quã
q̃3 immortalitatis pr̃imonium non pecunie sit hominib' ex
pectandum. BEDA.Occasione ãt huius stulti petitoris
aduersus auaritie pestẽ: ꝛ turbas etiam discipulos ꝑceptis
pariter ꝛ exẽplis munire satagit.vnde seqtur:Dixitq3 ad il
los:Uidete ꝛ cauete ab oĩ auaritia. Dicit aũt:Ab oĩ. q2 non
nulla simpl'r geri vident̃:sed internus arbiter qua itentiõe
fiant diiudicat. CYRIL.Ul' dic̃:Ab oĩ auaritia.s.magna
ꝛ pua.Est.n.iutilis auaritia dicẽte dño: domos ʒelatas edi
ficabitis ꝛ nõ hitabitis i eis.ꝛ alibi:Decẽ iugera vinearum
faciẽt lagũcuculã vnã.ꝛ.xxx.modij semẽtis faciẽt modios
tres.S3 ꝛ ẽm aliũ modũ est iutilis:quẽ oñdit subdẽs:q2 nõ

in abundantia cuiusq̃3 vita eius est ex his que possidet.
THEOPHI. Hoc dic̃ dñs refellẽs auaroꝝ itentiões q
vident̃ coaceruare diuitias q̃si diu victuri. Sed nunquid
te opulẽtia longeuum efficiet:'Quid igitur manifeste susti
nes mala icerte causa quietis.nam dubiu3 est an debeas at
tingere senium:cuius gratia thesauriʒas.

¶ Dixit aũt similitudinẽ ad illos: dicẽs:Hoĩs cu
iusdã diuitis vberes fructus ager attulit: ꝛ cogi
tabat intra se dicens: Quid faciã ꝙ nõ hẽo quo
cõgregẽ fruct' meos:'Et dixit:Hoc facia3. De
struã horrea mea: ꝛ maiora faciam: ꝛ illuc ꝯgre
gabo oia q̃ nata sunt mihi ꝛ bona mea: ꝛ dicam
aie mee: Anima habes multa bona posita in an
nos plurimos: reqesce:comede: bibe: epulare.
Dixit aũt illi deus: Stulte hac nocte aiam tua3
repetẽt a te. Que aũt parasti cuius erũt:'Sic est
qui sibi thesaurizat: ꝛ non est in deum diues.

THEOPHI.Dico ꝙ ex affluẽtia opũ nõ ꝓtẽdat̃ vita
hũana:ad h' fidẽ: pabolã subdit dicẽs:Dixit ãt sili.ad il.di.
Ho.cuius.diui.vbe.fru.ager attulit. BASI.Nõ facturi q
dẽ ex vbertate fructuũ aligd hõi vt magis diuĩa lõganimi
tas pateat:q̃ vsq3 ad malos suã bonitatẽ extẽdit: pluẽs sup
iustos ꝛ iiustos. Que vo sunt q̃ h homo bñfactori recõpen
sat:'Nõ meminit cõis nature:nec arbitrat' est oportere qõ
supfluit:dispẽsari egentib':ꝛ horrea gde3 crepabãt ꝑ copia
ꝯditoꝝ:auar' tñ aĩus neq̃q̃3 iplebat̃: nolẽs veterib' cedere
pp auariciã:noua nõ valẽs suscipe ꝓpter ml'titudinẽ:pp qõ
ipscã ei' ꝯsilia ꝛ steriles cure.vñ seqt̃.Et cogi.i se di. Quid
fa.ꝙ ñ ha.quo cõ.fru.meos:'Conq̃rit̃ eq̃ paupib':an ñ quẽ
ꝑmit iopia dic̃:gd faciã:'vñ vict':'vñ calciamẽta:'talia ꝛ locu
ples ꝓfert:Urgẽt.n.ipsius aĩa3 diuitie a ꝓmtuarijs emanã
tes:ne forte cũ exiuerit ꝓsint egẽtibus:a sili gulosoꝝ q mal
lẽt edacitate crepare q̃3 idigẽtib' d reliquijs iptiri. GRE
GO. xv.mora. O angustia ex sacietate nata.dicẽs.n. gd fa
ciã:ꝓfecto idicat:q2 votoꝝ suoꝝ effectib' ꝑssus sub quodã
reꝝ fasce laborabat. BASI. Erat qdem i ꝓmptu dicere:
Aperia3 horrea:cõuocabo egenos:sed cogitat non vt distri
buat:s3 vt cõgreget.Seqt̃ eni:Et dixit:hoc faciã: Destrua3
horrea mea. Bene facis:nã digna dstructõe negcie ꝓmptu
ria dissolue horrea:ex qb' nullã:cõsolationẽ accepit:subdit:
Et maiora faciã. At si ꝛ hoc impleueris : nunquid destrues
iterũ:gd stulti' q̃3 in ifinitũ laborare. Horrea sunt tibi si vis
pauperũ dom'.sed dices:Cui iniuriã facio ꝓpria retinẽdo
Nã ꝛ seqtur: Et illuc ꝯgregabo oia q̃ nata sunt mihi : ꝛ bo
na mea. Dic mihi q̃ tua:vñ ea sumẽs in vitã tulisti:'sic̃ q pre
ueniẽs spectacula ꝓhiberet aduenietes appropriando sibi:
qõ ad vsum cõe3 ordinat̃.siles sunt diuites q cõia q̃ poccu
pauerũt estimãt sua eẽ.si enĩ glibet sue necessitatis sufficiẽ
tiam recipiẽs:relinq̃ret supfluũ idigẽti:non esset diues nec
pauper. CYRIL.Attẽde ꝛ aliter eẽ friuolũ ei' vbũ cum
dicit:Cõ.om.q̃ na.sunt mihi.q̃si nõ putaret ea diuinit' obti
nere:s3 fruct' eẽ laboꝝ suoꝝ. BASI.Ceteru3 si fateris ea
tibi diuinit' ꝓuenisse:an iniustus est deus ineq̃liter res no
bis distribuens:'Cur tu abũdas:ille vo mendicat:'nisi vt tu
bone dispensationis merita cõsequaris:ille vero patientie
brauijs decoret̃. At tu nõne spoliatores:q̃ dispẽsanda susce
pisti propria reputãdo:'Est panis famelici quẽ tu tenes nu
di tunica:quã in cõclaui conseruas:discalciati calceus qui
penes te marcescit:indigentis argentũ qõ possides ibuma
tũ:quo circa tot iniuraris: quot dare valeres. CHRY.
Sed ꝛ in hoc errat:ꝙ bona putat que sunt indifferentia. re
ru3 enĩ quedã sunt bone:quedã male:quedã medie: Bona
quidem sunt castitas:ꝛ humilitas ꝛ h':que cu3 hõ eligit fit

bon'. His aũt opposita sunt mala.q̃ hõ dũ eligit fit malus.
Media vo sunt vt diuitie.q̃ q̃nq3 gdẽ ordinant̃ in bonũ.s.
ad elemosynã:q̃nq3 ad malũ.s.ad auariciã.ꝛ siliter inopia.
q̃nq3 ad blasphemiã:q̃nq3 ad sapiam ẽm affectũ vtentiu3.
CYRIL.Diues igit̃ nõ parat ꝑmanẽtia horrea s3 cadu
ca:ꝛ qõ stulti' ẽ:uite lõgitudinẽ sibi taxat:seqtur eni:Et di
cã aie mee.Aia habes ml'ta bona posita i annos plurimos.
Sed o diues fruct' qdẽ habes in horreis:s3 annos pl'imos
vñ poteris obtinere:' ATHANA.Sigs ãt sic viuat:q̃
si quotidie moriturus:eo ꝙ icerta est nãliter vita nr̃a: non
peccabit.semp.n.maior timor pl'imu3 voluptatis dissoluit.
Sed e'trio diues lõgeuitatẽ sibi repromittens ad uolupta
tes aspirat.Seqt̃.n.'Reqesce.s.a labore. Cõede: bibe: epu
lare:magno.s.apparatu. BASI.Tã iprouidus es erga bo
na aie:ut escas corporeas aie ascribas:siqde3 vtutẽ h3:si fe
cũda ẽ opationum bonaꝝ si deo adhesit:bona pl'ima possi
det:ꝛ bono gaudio gaudet.Ueꝝ q2 tot' carnalis es passiõi
bus subiect' a vẽtre nõ ab aĩa clamas. CHRY.Nõ autẽ
decet vacare delitijs ꝛ impinguare corp'.ꝛ attenuare aiam
fascẽq3 ei grauare:ꝛ tenebras obducere:spissumq3 velamẽ:
eo ꝙ in delitijs dñatiuũ aie fuit.Fuile vo corpori dñat̃.Ali
mentoꝝ aũt idiget corp' nõ delitiaꝝ vt nutriat̃:nõ vt scin
dat̃ ꝛ fluat. Neq3 enĩ aie soli:s3 ꝛ ipsi corpi sunt nociue deli
tie:eo ꝙ ex forti fit debile:ex sano egrotatiuũ:ex agili gra
ue:ex formoso dforme:ex iuuene veterosu3. BASI.Per
missus aũt ẽ deliberare in oib' ꝛ manifestare ꝓpositũ pro
priũ:vt cõdignã mereat̃ sui affect' sniam.Sed dũ in abdi
to logt̃:eloquia ei' examinãt̃ in celo: vñ sibi rñsa ꝓueniũt.
Seqtur enĩ:Dixit aũt illi de':Stulte hac nocte aiam tua3
repetẽt a te. Audi ꝯueniẽs tibi stulticie nomẽ:qõ tibi nll'us
iposuit hoĩum:s3 ipse de'. GREGO.xxij.mora.Eadẽ no
cte sublat' ẽ:q multa tpa fuerat ꝑstolat':vt.s.q in lõgu3 sibi
subsidia colligẽdo ꝓspexerat: subsequẽtẽ diẽ vel vnũ mi
me videret. CHRY.Dicit aũt repetẽt a te. Exposcebãt
enĩ eã forsan terribiles quedã virtutes ad hoc misse:qm̃ si
de ciuitate in ciuitatẽ transeuntes egemus ductore: multo
magis aĩa absoluta a corpore:ꝛ ad futurã vitã trãsmigrãs
indigebit ducatu.Ob hoc multotiens recusat aĩa: ꝛ regre
ditur in ꝓfundũ:cu3 d3 exire a corpore. semp enĩ stimulat
nos cõsciã peccatoꝝ:s3 ꝑcipue cũ debem' trahi ad terribile
iudiciũ. Tunc enĩ tota ꝯgeries criminũ innouat̃.ꝛ pre ocu
lis posita mentẽ precellit.ꝛ sicut carcerati semp quidẽ do
lorosi sunt:tũc aũt precipue cũ debent iudici ꝑsentari: sic ꝛ
aĩa maxĩe in ipso tẽpore de peccato cruciat̃ ꝛ dolet. Mul
to aũt magis cu3 fuerit euulsa. GREGO.xxv.mora. In
nocte aũt ablata est aĩa que in obscuritate cordis ẽ emissa.
In nocte ablata est: que cõsiderationis lucẽ habere noluit
vt qõ pati poterat ꝑuideret.Subdit aũt: Que ãt pa.cuius
erũt:' CHRY. Hic.n.ea deseres: nõ solu3 nullũ inde ꝑ
cipiens cõmodum:sed ꝛ sarcinã peccatorũ portans sup hu
meros proprios. Et q̃ quidẽ a te ꝯgesta sunt:plerũq3 in ma
nus inimicoꝝ perueniẽt:a te vo super his rõ reqret̃. Seq
tur:Sic est qui sibi thesau.ꝛ nõ est in deũ diues. BEDA.
Hic enĩ stult' est:ꝛ i nocte rapiend'. Ergo qui vult eẽ i deũ
diues:nõ sibi thesauriʒet:sed pauperib' possessa distribuat.
AMRO.Frustra enĩ ꝯgreget opes q se his nescit vsuꝝ:
neq3 enĩ nostra sunt que non possumus auferre nobiscũ:so
la virtus comes est defunctoꝝ:sola nos sequitur misericor
dia:que tabernacula defunctis acquirit eterna.

¶ Dixitq3 ad discipulos suos: Ideo dico vobis
Nolite solliciti esse aie vestre quid manducetis:
neq3 corpori vestro quid induamini. Aia plus
est q̃3 esca: ꝛ corpus plus q̃3 vestimentum.

THEOPHI. Paulati dñs ꝓuenit ad ꝑfectiorẽ doctri
nã.Docuit enĩ supra cauendu3 esse ab auaricia:subdiditq3

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

parabolā diuitis īsinuans p eā φ stult⁹ est q supflua cupit
Deide ,pcedēte smone:neqȝ ō necīys finit nos sollicitudinē
gerere:auaricie radicē euellēs.vnde dic: Jdeo di.vob.q.d.
Postq̄ stult⁹ est q sibi maiorē vite mensurā attribuit: ⁊ exi
de magis efficit cupidus. Nolite solliciti eē ani.ve.qd man
ducetis. Nō qꝛ itelligibil' aīa comedat:ſȝ qꝛ nō videt aliter
aīam posse cōiunctaȝ manere corpi:nisi dū nutrimur.vl' qꝛ
aīati corpis ē nutrimētū suscipe:ɔgrue aīe nutriri attribuit.
naȝ ⁊ virt⁹ nutritiua dr aīa:vt sic itelligat: Ne solliciti sitis
nutritiue parti aīe qd edatis: Pōt āt ēt corp⁹ mortuū vesti
ri.vn̄ subdit: Neqȝ cor.ve.qd induami. CHRY. Qꝛ aūt
dr:nolite solliciti esse:nō idē ē qō nolite opari:ſȝ nolite reb⁹
mundanis mēte affigi.Cōtingit.n.aliquē operātē nihil sol
licitū eē. CYRIL. Preeminet aūt aīa cibo: ⁊ corpus ve
stitui. vn̄ subdit: Aīa plus ē q̄ esca: ⁊ corp⁹ plus q̄ vestimē
tū.q.d.Deus q qō maius est exhibuit:quō non dabit qō mi
nus ē: Nō ergo multū nr̄a itentio modicis īsistat:nec itelle
ct⁹ noster fuiat ad vestitū ⁊ victū querendū.magis aūt co
gitet q̄cunq̄ saluāt aīam ⁊ subleuāt ad regnū celoꝝ. AM
BRO. Nihil aūt morali⁹ ad faciendā fidē oīa credētibus
a deo posse ɔferri: q̄ φ aere⁹ ille spūs vitale collegiū aīe cor
porisq̄ ɔtubernio federatū nō defic:nisi cū venerit dies su
prema moriēdi.Cū igit aīa idumento corporis vestiat: ⁊ vi
gore aīe corp⁹ aiet:absurdū ē vt vict⁹ nob copiā defuturaȝ
putem⁹:qui viuēdi iugem substātiā consequamur.

¶ Cōsiderate coruos:quia nō semināt neqȝ me
tunt:quibus nō est cellariū neqȝ horreuȝ: ⁊ deus
pascit illos. Quāto magis vos pluris estis illis.
Quis aūt vestruȝ cogitando potest adiicere ad
staturam suam cubitū vnū: Si ergo neqȝ quod
minimū est potestis:qd de ceteris solliciti estis:

CYRIL. Sicut supra erigēdo nos ad spiritalē audaciaȝ
per aues induxit dicens: Multis passerib⁹ pluris estis vos:
sic ⁊ nūc ex volatilib⁹ firmā ⁊ indubitabilem fiduciaȝ nob
adducit dicens: Considerate coruos:qꝛ non seminant neqȝ
metunt.s.ad acqrendū cibuȝ:quib⁹ nō est cellariū neqȝ hor
reum.s.ad cōseruāduȝ. Et deus pascit illos: q̄to magis vos
pluris estis illis: BEDA. i.carius vos valetis:qꝛ rōnale
aīal sicut homo:sublimius ordinatū est in reꝝ natura q̄ ir
rōnabilia:sicut sunt aues. AMBRO. Magnū aūt quod
fide sequamur exemplū:nā volatilibus celi quib⁹ nullum
exercitiū cultionis:nullus ō messiū fecunditatꝫ ,puentus ē
indeficientē ,puidētia diuina largit alimoniā. Uerū ē igit
cām inopie nostre auaritiā videri:eteni illis iccirco sine la
bore pabuli vsus exuberat:quo fructus ad escam cōem da
tos:spāli quodam nesciūt vēdicare dn̄atu. Nos cōia amisi
mus:dū ,ppria vēdicamus.nā nec ,ppriū gequā vbi ppetuū
nihil:nec certa copia vbi incertus euētus. CHRY. Cuȝ
aūt posset dn̄s exēplū ab hoīb⁹ sumere q mīme terrena cu
rauerūt heliā dico moysen: ⁊ ioannē ⁊ ceteros hꝰ: comme
morauit volatilia:sequēs vetus testm̄:qō ad apē trāsmittit
⁊ formicā ⁊ alia hꝰ:quibus naturales quosdā mores inse
ruit cōditor. THEODORICVS. Jō aūt omissa men
tione alioꝝ volatiliū:coruoꝝ mētioneȝ facit:qꝛ pullos cor
uorū spāli ,puidētia deus nutrit.nā corui pariūt qdē: nō āt
nutriūt:ſȝ negligūt pullos suos:qbus miro mō ab aere pa
bulū q̄dā aura delatū ad os puenit qō hiātes suscipiunt: ⁊
sic nutriuntur.forsan ēt ⁊ talia p synodochē dcā sūt:toto si
gnificato p ptē.vn̄ in matthēo dn̄s remittit ad volatilia ce
li:hic vero spāl'r ad coruos tanq̄ gulosiores ⁊ rapaciores.
EVSE. Jn coruis ēt aliqd plus significat.auibus eni col
ligētibus legumia ,pmptius ē alimētū: vescētibus vo carni
bus:sic coruis difficilius ē ad habendū:nec tn̄ hꝰ aues de
fectū pabuli patiūtur pp ,puidētiā dei diffusaȝ vbiq̄. Utit
aūt ad idē ⁊ tertio syllogismo dicēs: Quis autē ve.cogi.po.
ady.ad sta.su.cubi.vnū. CHRY Nota φ aīam qdem se
mel dedit de⁹ ⁊ eadē pseuerat:ſȝ corp⁹ quotidie sumit icre
mētū.ptransiēs igit aīaȝ q̄si nō recipiētē augmentū:de solo
corpe facit mētionē:dās itelligere φ nō auget p solū alimē
tum:ſȝ ,puisiōe diuina p hoc φ nullus nutrimētū accipien
do aliqd ad suā staturā adycere pōt.vn̄ ɔcludi t: Si ḡ neq̄
qō minimū ē po.qd de ce.solli.estis: EVSE.q.d. Si null⁹
sua cura corporeā igeniatus est sibi staturā. Sȝ neq̄ termi
no tpis vite pōt aliqs vel breuissimū tps hore excogitando
adycere:cur oȝ supflue de necessarys vite cogitare: BE
DA. Jlli ergo tegēdi corporis curā relinqte:cuius videtis
cura factū esse vt tante stature corp⁹ habeatis. AVGV.
de que.euā. Cum aūt de augenda corporis statura loque
retur:dicit qō minimū est hoc.s.deo corpora operari.

¶ Considerate lilia agri quomodo crescūt. Nō
laborant neqȝ nent. Dico aūt vobis:quia nec sa
lomon in omni gloria sua vestiebat:sicut vnum
ex istis. Si aūt fenū qō hodie est in agro: ⁊ cras
in clibanū mittitur deus sic vestit:quāto magis
vos pusille fidei: Et vos nolite querere qd mā
ducetis:aut quid bibatis: ⁊ nolite in sublime tol
li. Hec aūt oīa gentes mūdi querunt. Pater aūt
vester scit quoniam his indigetis. Uerumtamē
querite primum regnum dei ⁊ iusticiaȝ eius: ⁊
hec omnia adiiciētur vobis.

CHRY. Sicut supius dn̄s de alimentis monebat: ita ⁊
nūc monet de vestitu dicēs: Cōsiderate lilia agri: quō cre
scūt:nō laborāt nȝ nent:vt.s.sibi faciāt idumēta. Sicut aūt
supra cū dn̄s dixit: Nō semināt volatilia. nō reprobauit se
mētē ſȝ supfluā curā:sic cū dixit: Nō laborant nȝ nent.non
op⁹ itermit:ſȝ cogitationē. EVSE. Siqs aūt mortaliū vlt
decorari p̄cioso vestitu:videat oculate φ de⁹ ēt vsq̄ ad flo
res q ex terra oriunt multiplicē sui sapiētiā ,ppagās: orna
uit hos diuersis colorib⁹:tenuib⁹ mēbranis:florū murice ⁊
auro lōge meliores ticturas accōmodās:adeo φ nec penes
aliquē regē deliciosū:nec ēt ipsū salomonē q apō antiqs tā
in diuitys q̄ i sapiētia ⁊ i delitys celeber fuit tā p̄ciosū op⁹
fuerit iuentū.vn̄ seqtur. Dico āt vobis: qꝛ nec salomon i oi
glo.sua vestie.sicut vnū ex istis. CHRY. Nō vtit hic vo
latiliū exēplo:cignū cōmemorās aut pauonē ſȝ lilia. Uult
eni vtriq̄ declarare hypbolē.s.ab ifirmitate reꝝ:q̄ tn̄ sunt
sortite decorē ⁊ a p̄cio decoris:q ɔcessus ē lilys. vn̄ postmo
dū nō vocat ea lilia ſȝ fenū cū subdit: Si aūt fenum qō in
agro ē hodie:nec dicit. Cras nō entia.ſȝ subdit: Sed cras in
clibanū mittet.neq̄ dicit simpl'r: Deus vestit. ſȝ dicit: De⁹
sic vestit:qō mltā hȝ expssionē. ⁊ subdit: Quāto magis vos:
qō ē expmētis p̄ciositatē ⁊ prudētiā humani generis. Deni
q̄ cū icrepare deceret: vtit ⁊ hic moderātia non infidelita
tis:sed paucitatis fidei:arguens cū subdit: Pusille fidei: vt
per hoc magis excitet nos ad dictoruȝ psuasioneȝ: vt nō so
lū nō cogitem⁹ de vestib⁹:ſȝ nec affectem⁹ vestimentorum
decorē. CYRIL. Sufficit eni prudētib⁹ soli⁹ cā necessi
tatis aptū habere vestitū: ⁊ ciboꝝ modestiā nō excedentē:
qō satis est. Sufficiunt ēt sanctis que sunt in christo spirita
les delitie ⁊ subsequens glā. AMBRO. Nō ociosuȝ aūt
videt: φ flos vel hoī cōfert:vel certe plus pene q̄ hoībus
in salamōe p̄fert: vt pre claritate coloris angeloꝝ celestiū
gloriam putem⁹ expressam:qui vere mundi isti⁹ flores sūt
φ eorum claritatib⁹ mundus ornatur: ⁊ bonū odorem san
ctificationis aspirant:qui nulla sollicitudine prepediti: nul
lo vsu laboris exerciti:diuine in se liberalitatis gratiam: ⁊
celestis seruant dona nature. vn̄ hn̄ ⁊ hic vestit⁹ gloria sua
salomō: ⁊ alibi cooptus ostendit φ ifirmitatē corporee na
ture velut virtute q̄dā mētis adopertā opeꝝ gloriā vestie
bat. Angeli vo quoꝝ natura diuinior expers manet iniurie
corporal' recte lȝ maximo viro p̄ferunt. nec tn̄ i nob mise
ricordiā dei desperare debem⁹: quib⁹ p resurrectiōis grām
dn̄s silem angeloꝝ spēm pollicet. CYRIL. Absonū autē
erat discipulos debētes normā ⁊ exēplar ɔuersatiōis hone
ste alys tradere:i eā icidere:a qb⁹ discedendum esse oporte
bat eos ɔsulere. Et iō dominus subdit: Et vos nolite q̄rere
qd manducetis:aut qd bibatis. Jn h ēt dn̄s cōsuluit nō mo
dicū studio sacraꝝ p̄dicationū:monēs discipulos sollicitudi
nē humanā abycere. BEDA. Notandū tn̄ est φ non ait:
Nolite querere aut soliciti esse de cibo aut potu aut idumē
to:sed qd manducetis aut bibatis:vbi mihi vident argui q
spreto victu vel vestitu cōi lautiora sibi vel austeriora p̄ his
cū quib⁹ vitā ducūt alimēta vel indumēta reqrūt. GRE
GO.nisen⁹. Sed dicet:aliq obtinuerūt dn̄ia:honores: ⁊ di
uitias cū orassent:q̄liter ergo ,phibes nos talia orando q̄re
re: Et qdē φ oīa hec ad diuinū ɔsiliū ptineāt oīb⁹ pȝ hec tn̄
a deo ɔferunt petētib⁹ vt discētes deū nos exaudire in mi
norib⁹ petitōib⁹:eleuemur ad altiorē affectū:sicut i pueris
videm⁹:q mox nati maternis adherēt vberib⁹: si vo pubue
rit puul⁹ spernit māmas:q̄rit aut monile: aut aliqd talium:
qb⁹ oculus dlectat:postq̄ aūt mēs cū corpe creuerit:cedēs
cūctis puerilib⁹ desiderys: q̄rit a parētib⁹ q̄ cōueniūt vite
pfecte. AVGV. de q̄.euā. Prohibita autē sollicitudine
de alimētis ɔñter ne extollāt admōuit dicēs: Nolite i sub
lime tolli. Primo eni hoc ad necessitatē ɔplēdā hō q̄rit: cū
aūt his abūdauerit incipit de talib⁹ supbire. Tale est hoc:
ac si se vulnerat⁹ aliqs iactet:qꝛ habeat multa emplastra in
domo:cuȝ hoc illi bonū esset vt vulnera non hr̄et: ⁊ ne vno
quidē idigeret emplastro. THEOPHI. Uel eleuatōeȝ
nihil aliud vocat q̄ vagū mētis motū:al's aliud meditātis:
⁊ ex hoc saliētis ad aliud ⁊ sublimia cogitātis. BASI. Et
vt itelligas h⁹ eleuatōem:memēto vanitatis ,pprie iuuen
tutis si quādo manēs solus cogitasti de vita ⁊ ,pmotōibus
discurrēs a p̄ncipatu in p̄ncipatū:amplex⁹ es diuitias : edifi
casti palatia:amicis bene fecisti:vltus es inimicos. ē āt pec
catum talis abstractio:intenta eni circa supflua delectatio
a veritate seducit. vnde ɔueniēter subdit: Hec eniȝ om. gē.
mū.q̄rūt.s.voluptatē:diuitias: ⁊ hꝰ. GREGO.nisen⁹. Ad
hibere eni sollicitudinē reb⁹ apparentib⁹ propriū est coruȝ
qui nullam supponūt spem futuri seculi: neq̄ metū iudicy.
BASI. Sed de necessarys vite subdit : Pater autem ve.
scit:qm̄ his idigetis. CHRY. Nō dixit: De⁹ sed Pr̄: vt ip
sos ad maiorē ,pmoueret fiduciā. Quis.n.est pr̄ q patiat ne
cessaria filys nō mīstrare: ſȝ ⁊ aliud adycit: Nō.n. poteris
dicere: φ pr̄ qdē est:ignorat tn̄ his nos idigere.nā q naturā
creauit:ei⁹ idigentiaȝ nouit. AMBRO. Ostēdit aūt cōse
quēter nec ad p̄ns:nec in reliquū fidelib⁹ grām defuturaȝ:
si mō q diuina desiderāt:terrena nō q̄rant. Jndecoꝝ qppe
est hoīes curare de cibo:q militāt ,p regno. Nouit rex quē
admodū familiā suā pascat:alat: ⁊ vestiat: vnde seqt: Uerū
tamē q̄rite primū regnū dei: ⁊ hec omnia adycient vobis.
CHRY. Non regnū:sed ēt opes xp̄s pollicet cuȝ eo. Si
eni nos a curis eos eripim⁹:q pretermittētes sua nostroruȝ
diligentiam habēt:multo magis deus. BEDA. Judicat
enim aliud esse quod principaliter datur:aliud quod super
additur:qꝛ nobis intentione eternitas: in vsu vo tempora
litas esse debet.

¶ Nolite timere pusillus grex:quia complacuit
patri vestro dare vobis regnū. Uēdite que pos
sidetis ⁊ date elemosynā:facite vobis sacculos
q nō veterascūt:thesaurū nō deficiētem in celis.
Quo fur nō appropiat: nȝ tinea corrūpit. Ubi
eni thesaurus vester est:ibi et cor vestrum erit.

GLO. Postq̄ dn̄s tpaliū curā a cordibus discipuloꝝ re
mouit:hic excludit ab eis timorē:ex quo supflua cura pce
dit dicēs: Nolite ti.pusil.grex. THEOPHI. Pusillum
gregē dn̄s vocat volētes discipulos ei⁹ fieri.vel qꝛ in hoc se
culo sancti pui vidētur cā volūtarie pauptatis:vel qꝛ sup
ant a mltitudie angeloꝝ:q incōpabiliter p̄cellūt q̄ nr̄a sūt.
BEDA. Pusillū ēt dn̄s gregē electoꝝ noīat vel ad ɔpa
tionē maioris numeri reproboꝝ:vl' poti⁹ ob humilitatis de
uotionē. CYRIL. Quare āt timere nō debēt odit sub
dens: Qꝛ cōpla.pa.ve.da.vo.regnū.q.d. Cū q tā p̄ciosa lar
git.q̄l'r pigebit erga vos clemētiā exercere: Quāuis.n.hic
grex puus sit ⁊ nā ⁊ numero ⁊ glā:bonitas tn̄ pr̄is ɔcessit ⁊
huic pusillo gregi celestiū spūum sortē.s.regnū celoꝝ. ḡ vt
possideatis regnū celoꝝ opes terrenas ɔtēnite.vn̄ subdit:
Uēdite q̄ possi. ⁊ da.elemosynā. BEDA.q.d. Nolite time
re ne pp regnū dei militātib⁹ hui⁹ vite necia desint:qn etiaȝ
possessa pp elemosynā vēdite:qō tūc digne fit:qn̄ q semel
,p dn̄o suo oīb⁹ spretis:nihilomin⁹ p⁹ hoc labore manuū opa
tur.vn̄ ⁊ victū trāsigere: ⁊ elemosynā dare q̄at. CHRY.
Nō ē eni peccatū φ elemosyna neq̄at abolere:antidotū est
cuilibet ɔueniēs vulneri. ſȝ ⁊ elemosyna nō solū i pecunys
fit:ſȝ ⁊ in reb⁹ dū aliqs aliū ,ptegat:dū medic⁹ medet: dum
sapiens ɔsulit. GREGO.naçā. Uereor āt ne putes pieta
tis tibi necessitatē nō eē ſȝ arbitriū.opinabar ⁊ ipse hoc:sed
terrēt me hedi ad sinistrā statuti:nō qꝛ rapuerūt ſȝ qꝛ xp̄m
in egētib⁹ nō placarūt. CHRY. Nā sine elemosyna ipos
sibile ē regnū videre. Sicut eni fons si aq̄s in se ɔtinuerit
vitiat:sic ⁊ diuites cū oīa penes se teneāt. BASI. Sed q̄
ret aliqs qd ɔsiderātē oȝ vēdere q̄ possidet: nunqd tāq̄ eis
naturaliter noxys vel pp tētationē accidētē aīab⁹ ex eis:
Ad hoc dicēdū ē: pmo qdē φ singulū coꝝ.q̄ sunt si p seipsuȝ
malū existeret nō eēt creatura dei:oīs eni creatura dei bo
na. ɔñter aūt qꝛ mādatū dn̄icū nō docuit abycere tāq̄ ma
la q̄ possidet ſȝ dispēsare dicens: Et date elemosynā. CY
RIL. Molestū aūt forte est hoc mādatū diuitib⁹:sanā tn̄
mentē habētib⁹ nō ē iutile. thesauriçant eni sibi regnū cele
ste. vn̄ seqtur: Fa.vo.sac.qui nō veterascūt. BEDA. Ele
mosynas vȝ opando:q̄rū merces in eternum maneat: vbi
nō hoc preceptū esse putandū est: vt nil pecunie reseruetur
a sanctis vel suis vel pauperū vsib⁹:cum ⁊ ipse domin⁹ cui
angeli mīstrabant loculos habuisse legat a fidelib⁹ oblata
ɔsuās:ſȝ ne deo pp ista fuiat: ⁊ ob iopie timorē iusticia dse
rat. GREGO.nisen⁹. Precipit autē sensibiles ⁊ terrenas
opes sursum condere:quo virt⁹ corruptiua non attingit. vn̄
subdit. The.non defi.in ce.quo fur non appro. neq̄ tinea
corrumpit. THEOPHI.q.d. Hic tinea demolitur: non
autem in celis.deinde qꝛ tinea quedā nō demolit: addidit
de fure: Aurū eni nō demolit tinea:ſȝ fur tollit. BEDA.
Siue igit hoc simpl'r accipiēdū est φ pecunia seruata defi
ciat:data aūt ,primo pennē fructū conferat in celis:seu ita
φ thesaur⁹ boni opis si cōmodi terrestris occasione cōdat
facile corrupt⁹ intereat:at si celesti solū intentione ɔgerat:
nō exteri⁹ hoīum fauore:quasi a fure qui de foris rapit:non
int⁹ inani glā quasi a tinea q̄ interi⁹ scindit valet maculari.
GLO. Uel fures sunt heretici ⁊ demones qui ad hoc in
tenti sunt vt spiritalib⁹ non spolient.tinea que vestes laten
ter rodit inuidia est que studiuȝ bonum lacerat: ⁊ cōpassio
neȝ vnitatis dissipat. THEOPHI. Porro qꝛ nō oīa fur
to tollunt addit potiorē rōnem ⁊ nullā ,psus patiētē istātiā
dicens: Ubi eni est the.ve.ibi ⁊ cor ve.erit.q.d. Esto φ nec
tinea demoliat:nec fur tollat .hoc ipsum qō est habere cor
affixū thesauro sepulto: ⁊ diuinū opus.s.animaȝ terre imer
gere: q̄to est dignuȝ supplicio: EVSE. Nam quilibet hō
naturaliter depēdet ab eo erga qō studet:illuc totū animū
applicat:vbi totū cōmodum possidere putauit. Unde siqs

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

in rebus pñtis vite hꝫ totã mentẽ ⁊ intẽtionẽ quã cor noia/uit:in terrenis versaꝛ. Si v̓o mentẽ applicauerit ad celestia ibi mẽtẽ habebit: vt videaꝛ solo cõpe cũ hoib⁹ ꝯuersari:aio v̓o iã sit aggressus mãsiões celestes. BEDA. Hoc autem nõ solũ de pecunia:ſꝫ de cunctis passiõibus sentienduꝫ ẽ.luxuriosi epule: sũt thesauri:lasciui ludicra:amatoris libido.

¶ **Sint lumbi vestri precincti:et lucerne ardentes in manibus vestris:et vos similes hominibus expectantib⁹ dominũ suũ quando reuertaꝛ a nuptijs: vt cum venerit et pulsauerit cõfestim aperiant ei. Beati serui illi:quos cuꝫ venerit dominus inuenerit vigilantes. Amẽ dico vobis ꝙ precinget se et faciet illos discumbere:et trãsiẽs ministrabit ill'. Et si venerit in secũda vigilia : et si in tertia vigilia venerit : et ita inuenerit:beati sunt ſui illi. Hoc ãt scitote qꝛ si sciret pr̃familias qua hora fur vẽiret:vigilaret vtiqꝫ:et nõ sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati:qꝛ qua hora non putatis:filius hominis veniet.**

THEOPHI. Postꝗ̃ suũ discipulũ modestũ statuit dominus:spoliãs eum ꝗ̃libet vite cura ⁊ eleuatõe:iã nunc ad ministrãduꝫ iducit dicẽs: Sint lumbi vestri p̃cincti.i.semp procliues ad exequenedam opera domini nostri. Et lucerne ardentes.i.non ducatis vitam in tenebris : sed assit vob lux ratiõis ondens vob agenda ⁊ fugiẽda. Est eniꝫ hic mũdus nox: cicti vero lumbos sunt qui practicam exequunꝛ nam talis est ministrantium habitus quib⁹ oportet adesse ⁊ lucernas ardentes.i.discretõis donum: vt valeat dinoscere practic⁹ non solũ qd oporteat agere:sed ⁊ quomodo:alioquin ĩ p̃cipitio supbie homines ruunt. Notandũ autẽ ꝙ primo iubet lumbos p̃cingi:secundo lucernas ardere.nã pmo quidẽ est operatio:deinde speculatio que est illustratio mẽtis. Igiꝛ studeam⁹ exercere virtutes vt duas lucernas habeam⁹ ardentes.s.conceptum mẽtis iugiter in anima emicanteꝫ:quo nos illustramur:⁊ doctrinã qua ceteros illuminamus. MAXI. Uel lucernas accensas docet habere p orõnẽ ⁊ ꝯtemplationẽ ⁊ spiritalẽ dilectionem. CYRIL. Uel subcingi significat agilitatẽ ⁊ pmptitudinem ad sustinẽda mala ĩtuitu diuini amoris. Lucerne aũt accẽsio significat vt nõ patiamur aliquos ĩ tenebris ignorantie viuere. GREGO. in ho. Uel aliter. Lũbos p̃cingim⁹ cũ carnis luxuriã p ꝯtinẽtiã coartam⁹. viris.n.luxuria in lũbis est:feminis in vmblico.a principali igiꝛ sexu lũboꝝ noĩe luxuria designaꝛ. Sed qꝛ min⁹ ẽ mala nõ agere:nisi ẽt ꝗsqꝫ studeat bonis opib⁹ ĩsudare addiꝛ. Et lucerne ardẽtes in manib⁹ vestris. Lucernas ꝗppe ardẽtes in manib⁹ tenem⁹:cũ p bona opa primis nr̃is lucis exẽpla mõstram⁹. AVGV. de que.euã. Ul' docet ⁊ lũbos p̃cigere ꝓpter ꝯtinẽtiã ab amore reꝝ seculariũ:⁊ lucernas ardẽtes hr̃e vt hoc ipsum v̓o fine ⁊ recta itentiõe fiat. GREGO. in ho. Sed si vtrunqꝫ hoꝝ agiꝛ:restat vt ꝗsquis ille ẽ totã spẽ suã in redemptoris sui aduẽtũ cõstituat: vñ subdiꝛ: Et vos simi.homi.expe.do.su.qñ reuer.a nuptijs. Ad nuptias quippe domin⁹ abijt:qꝛ ascẽdens in celũ:supnã sibi multitudinẽ angeloꝝ nou⁹ hõ copulauit. THEOPHI. Quotidie ẽt in celis desponsat sanctoꝝ aĩas:quas ei paulus vel ali⁹ similis offert virginẽ castam. Redit aũt a nuptijs celebratis in celis: forsan quidem vniuersaliter in consumatione totius:quando veniet de celo in gloria patris:forsan etiam singulis horis astans ĩopiate particulari vniuscuiusqꝫ cõsumationi. CYRIL. Considera etiã ꝙ a nuptijs ꝗ̃si a solẽnitate venit:in ꝗ̃ semp existit diuinitas:nihil enim potest incorruptibili nature inferre tristitiã. GREGO. nisen⁹. Uel aliter cõsumatis nuptijs:⁊ despõsata sibi ecclia:⁊ admissa ea ĩ thalamũ secretoꝝ pstolabanꝛ angeli reditũ regis ad naturalẽ btitudinẽ: quibus similem fieri decet nr̃aꝫ vitã: vt sicꝫ illi sine malicia cõuersantes pati fuerit dñicũ regressum recipe:sic ⁊ nos vigilantes ad obediẽtiã pmptos nos faciamus cũ aduenerit pulsans. Seqꝛ.n. Ut cũ vene.⁊ pulsa.ꝯfe.api.illi. GREGO. in ho. Uenit ꝗppe cũ ad iudiciũ ꝓperat.pulsat v̓o cũ iam p egritudis molestiã eẽ mortẽ vicinã designat:cui ꝯfesti apimus:si hũc cuꝫ amore suscipimus. Apire.n.iudici pulsanti nõ vult:q exire de corpe trepidat:⁊ eũ quẽ cõtẽpsisse se meminit:videre iudicẽ formidat. Qui ãt de sua spe ⁊ opatione securus ẽ:pulsanti ꝯfesti apit:qꝛ cũ tp̄s ꝓpinꝗ̃ mortis agnouerit:de gloria retributiõis hilarescit. vñ subdiꝛ: Beati ſui illi:quos cũ venerit do.inue.vigilantes. Uigilat q ad aspectuꝫ veri luminis mẽtis oculos aptos tꝫ:qui ſuat opando qõ credit:qui a se torporis ⁊ negligentie tenebras repellit. GREGO. nisen⁹. Propter hanc igiꝛ vigiliã obseruãdaꝫ supra dñs monuit: vt sint lũbi p̃cincti:⁊ lucerne ardẽtes. lumen eni oppositũ oculis pellit somnolẽtiaꝫ oculoꝝ. Lũbi ẽt cĩgulo pstricti reddũt cõp⁹ ĩsusceptibile somni. Nã q p̃cinctus est castitate:⁊ pura ꝯscia illustraꝛ⁹ pseuerat in somnis. CYRIL. Cum igiꝛ dñs veniens suos ĩsomnes inuenerit ⁊ p̃cinctos:cor illuminatũ habẽtes:tũc eos pmulgabit beatos. Seqtur.n. Amẽ dico vobis qꝛ p̃cinget se. Ex quo pcipimus ꝙ similia nobis retribuet: duꝫ succinctis se precinget. ORIGE. Erit.n. p̃cinct⁹ iusticia circa lũbos suos ſm Isaiam. GREGO. Per quã p̃cingit se.i.ad retributioneꝫ se p̃parat. THEOPHI. Uel p̃cinget se in eo ꝙ nõ totam vbertatẽ bonoꝝ largiꝛ:ſꝫ hãc cohibet ſm certã mẽsuram. Quis eni deũ cape põt quant⁹ est: vñ seraphin mihi velari dicunꝛ pp excellẽtiã diuini splẽdoris. Seqꝛ: Et faciet illos discũbere.i.oĩno regescere. Sicut eni discũbens totũ corp⁹ facit pausare:sic ĩ futuro aduẽtu scti totaliter regescẽt. hic eni nõ habuerũt requiẽ corpis:illic vero siml' cũ animab⁹ spiritalia corpora incorruptionem sortita:plena gaudebũt quiete. CYRIL. Faciet igitur illos discũbere: quasi fessos refocillans:apponens spiritales delitias:⁊ statuens dapsilẽ donoꝝ suoꝝ mensam. DIONI. in epl'a ad tytuꝫ: Discubitum enim opinãtur quietẽ a multis laborib⁹:⁊ vitam sine lesione ⁊ conuersationẽ diuinam in lumine ⁊ regione viuentium vniuerso sancto affectu adĩpletam:⁊ copiosam donationem omnium donoꝝ ſm quã leticia adĩplenꝛ. hoc est eni ꝙ iesus faciet eos recũbere dans eis perpetuaꝫ quietem:⁊ distribuens eis bonoꝝ multitudinem. vnde sequiꝛ Et transiens mini.illis. THEOPHI. Quasi viceꝫ equalem eis reddẽs: vt sicut ipsi ministrauerunt ei:ita ⁊ ipse eis ministret. GREGO. in home. Transiens v̓o dictũ est cũ de iudicio ad regnũ redit:vel dñs nobis post iudiciuꝫ transit:qui ab humanitatis forma in diuinitatis sue cõtemplationem nos eleuat. CYRIL. Nouit aũt dñs lubricũ fragilitatis humane ad peccãdũ.ſꝫ qm̃ bon⁹ ẽ despare nõ sinit: sed magis misereꝛ ⁊ dat nobis pniam in salutis antidotuꝫ. ⁊ ideo subdit. Et si venerit in secũ.vigi.⁊ si.in ter.vig.vene. ⁊ ita inue.beati sunt ſui illi. Diuidũt eni excubãtes in menijs ciuitatũ ⁊ hostiũ ſuantes aggressus: noctẽ in tres aut quattuor vigilias. GREGO. in home. Prima ergo vigilia primeuum temp⁹ est vite nostre.i.pueritia.secunda adolescentia vel iuuent⁹.terra aũt senect⁹ accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit:custodiat vl' scdam. Et qui in scdam noluit:tertie vigilie remedia non amittat: vt qui conuerti in pueritia neglexit saltem in tẽpore iuuẽtutis vl' ĩ senectute resipiscat. CIRYL. De pria tñ vigilia mẽtionẽ nõ faꝛ:qꝛ pueritia nõ puniꝛ a deo ſꝫ veniã mereꝛ. Scda v̓o ⁊ tertia etas dꝫ obedientiã deo:⁊ vitam honestam ducere ad voluntatem ipsius. GRECVS. Uel ad primaꝫ vigiliã ptinent diligentius viuentes quasi primuꝫ gradũ sor/

titi.ad scdam vero medie ꝯuersationis mẽsuram tenentes: ad tertiã vero q sunt ĩfra hos:⁊ idẽ de ꝗ̃rta putandũ est:⁊ si ꝯtingat de ꝗnta. Diuerse.n. sunt ꝯuersationũ mẽsure:⁊ bonus remunerator metiꝛ vnicuiqꝫ qõ dignũ est. THEOPHI. Uel qꝛ vigilie sunt hore noctis ꝓuocãtes soporẽ hominib⁹:ĩtelligas etiã in vita nr̃a eẽ ꝗsdã horas q faciũt nos beatos si ĩsomnes repti fuerimus. Rapuit tibi aliqs facultates:defuncti sunt tibi filij:accusat⁹ es:ſꝫ si in his tpib⁹ nõ feceris ꝯtra dei mãdata quicꝗ̃ vigilantẽ te iueniet in scda ⁊ tertia vigilia.i.in tpe malo pniciosum somnũ aĩabus lentis iferentẽ. GREGO. in home. Ad excutiend[illegible] vero nostre mẽtis desidiam etiã exteriora dãna p similitudinem ad mediũ deducunꝛ:nã subdiꝛ. Hoc aũt scito.quoniã si sci.paterfa.qua hora fur ve.vigi.vti.⁊ nõ sinc.pfo.domũ suã. THEOPHI. Quidã hũc furẽ intelligũt eẽ diabolũ:domũ animã:patrẽfamilias hominẽ:nõ tamẽ videꝛ hec acceptio ꝯsonare sequẽtibus. aduẽtus eniꝫ dñi cõparaꝛ huic furi tanꝗ̃ ex iopinato proueniẽs ſm illud apostoli. Dies dñi sicut fur:ita in nocte veniet. vnde ⁊ hic subdiꝛ. Et vos esto.para.qꝛ qua ho.nõ pu.fi.ho.veniet. GREGO. in home. Uel aliter. Nesciẽte patrefamilias fur domũ pfodit:qꝛ dũ a sui custodia spũs dormit:ĩprouisa mors veniẽs carnis nostre habitaculũ irrũpit:furi autẽ resisteret si vigilaret:quia aduẽtus iudicis qui occulte animã capit:p̃cauẽs ei penitẽdo occurreret:ne ĩpenitẽs periret: Horã vero vltimaꝫ dñs iccirco nobis voluit eẽ ĩcognitã: vt dũ illã:ꝓuidere nõ possumus:ad illã sine itermissione p̃paremur.

¶ **Ait autẽ ei petrus : Domine ad nos dicis hãc parabolã:an ⁊ ad omnes: Dixit autẽ dominus Quisputas est fidelis dispensator ⁊ prudẽs quẽ cõstituit domin⁹ super familiaꝫ suam vt det illi in tempore tritici mensuram: Beatus ille seru⁹ quem cũ venerit domin⁹:inuenerit ita facientẽ: Uere dico vobis:quoniã supra omĩa que possidet:cõstituet illum. Q̄ꝺ si dixerit seru⁹ ille ĩ corde suo : morã facit domin⁹ meus venire ⁊ ceperit pcutere seruos ⁊ ancillas. ⁊ edere ⁊ bibere ⁊ inebriari: ⁊ vẽiet domin⁹ serui illius ĩ die qua nõ sperat. ⁊ hora qua nescit. ⁊ diuidet eum parteꝗ̃ eius cum infidelibus ponet.**

THEOPHI. Petrus cui iã cõmissa ecclesia fuerat ꝗ̃si oĩuꝫ curã gerẽs:iquirit vtꝝ ad oẽs dñs parabolã ꝓtulisset. vñ dr̃. Ait aũt ei petrus. Dñe ad nos dicis parabolã hãc:an ad oẽs: BEDA. Duo dñs in p̃missa parabola mouerat:⁊ se videlicet subito vẽtuꝝ:⁊ illũ eos paratos expectare debere. Sꝫ de quo hoꝝ:an de vtroqꝫ petrus interrogauerit: quousqꝫ sibi socijsqꝫ suis ꝯparauerit:cũ ait. Ad nos dicis:an ad oẽs: Non facile patet. Et quidẽ in eo ꝙ ait. Nos.⁊ Oẽs. non alios ꝗ̃ apostolos apostolorũqꝫ similes ⁊ ceteros fideles vel xp̄ianos:⁊ infideles:vel eos qui viritim.i.sigillatim moriẽtes:sui iudicis aduentũ nolẽtes volẽtesqꝫ suscipiũt:⁊ eos q in vniuersali iudicio viui sunt in carne reperiendi significare putãdus est. Mirꝫ est aũt si petrus dubitauit:vel oĩbus sobrie ⁊ pie ⁊ iuste viuendũ expectãtibus beatã speꝫ: vel iopinatũ singuloꝝ ⁊ oĩum futuꝝ esse iudiciũ. vnde restat ĩtelligi his.s.duobus iam bene cognitis ea que nescire poterat ꝗ̃sisse: videlicet si sublimia illa vite celestis instituta:qbus possessa vẽdere:sacculos q nõ veterascerẽt facere: lũbis p̃cictis:lucernisqꝫ ardẽtib⁹ vigilare p̃ceperat:ad apostolos solũ similesqꝫ coꝝ aut ad oẽs q saluãdi sunt ptineãt. CYRIL. Ualidã aũt mẽtẽ habẽtibus ꝯueniũt ardua:⁊ excellẽtia mãdatoꝝ sanctoꝝ. his vero q nondũ ad hãc virtutẽ attigerũt:ꝯueniunt ea a quibus oĩs facultas excludiꝛ. vnde dñs exẽplo manifestissimo vtitur:ostendẽs mandatum p̃missum ꝯuenire his qui admissi sunt in gradum discipuloꝝ: Sequiꝛ eni: Dixit aũt dominus: Quisputas est fidelis dispensator: AMBRO. Uel aliter. Supioris qdẽ in omnes p̃cepti forma est generalis: veꝝ series sequentis exẽpli dispensatoribus:hoc est sacerdotibus videꝛ esse p posita. vnde sequiꝛ: Dixit aũt dominus. Quisputas est fidelis dispensator ⁊ prudens quẽ constituit dominus super familiã suã: vt det illi in tẽpore tritici mensurã: THEOPHI. q d. Predicta parabola cõiter oẽs fideles attingit. sed quid vobis apostolis ⁊ doctoribus cõueniat audiatis. Quero eni qs dispẽsator inueniaꝛ in se habens fidelitatẽ ⁊ prudentiã. sicut enim in dispẽsationib⁹ facultatũ. siue aliquis incautus sit fidelis dño existens:siue etiã prudẽs sit ⁊ infidelis:dispereunt res domini:sic ⁊ in rebus diuinis:op⁹ est fidelitate ⁊ prudẽtia. Noui enim multos deũ colẽtes ⁊ fideles:quia v̓o non poterãt prudenter ecclesistica tractare negocia:nõ solũ possessiones sed etiam animas destruebãt: vtẽtes ĩ peccatores indiscreta virtute:p ĩmoderata penitentie mandata:vl' ĩportunã mansuetudinẽ. CHRY. Querit aũt hic dñs non quasi fidelẽ ⁊ prudentẽ dispẽsatorẽ ignorans:sed volẽs innuere raritatẽ rei: ⁊ huiusmodi p̃sulatus magnitudinẽ. THEOPHI. Quisquis ergo fidelis fuerit inuentus ⁊ prudẽs:p̃sideat familie domini: vt singulis tẽporib⁹ det tritici mensuraꝫ vel sermonẽ doctrine quo pascunꝛ anime:vel opeꝝ exẽplũ quo vita informetur. AVGV. de que.euã. Mensurã aũt dicit ꝓpter modũ capacitatis quorũcunqꝫ audientiũ. ISIDO. Additũ est etiã in tẽpore ꝙ beneficiũ non suo tempore datum redditur cassum:⁊ nomẽ beneficij perdit. Idẽ est panis esuriẽti qdẽ appetibilis:satiato aũt nõ multũ. De huius aũt ſui dispensatoris p̃mio subdit dicẽs: Beat⁹ ille seruus:quẽ cũ venerit dominus:inuenerit sic faciẽtẽ. BASI. Nõ dicit agentẽ a casu:ſꝫ sic facientẽ. nõ eni vincere solũ conuenit: sed etiã certare legitime. hoc aũt est sic singula exequi : sicꝫ recipimus in mandatis. CYRIL. Sic ergo fidelis seru⁹ ⁊ prudẽs:opportuno tpe distribuẽs prudẽter cibaria famulis:hoc est spiritales escas beat⁹ erit:iuxta dcm̃ saluatoris: in hoc.s.ꝙ obtinebit adhuc maiora:⁊ merebiꝛ p̃mia familiarib⁹ debita. vnde sequiꝛ : Uere dico vobis quia sup oĩa que possidet constituet illum. BEDA. Quanta eniꝫ ĩter bonos auditores ⁊ bonos doctores est meritoꝝ distantia: tanta est etiã p̃mioꝝ. hos eni adueniẽs cũ vigilantes inuenerit faciet discumbere:illos aũt cũ fideliter prudenterqꝫ dispẽsantes inuenerit:sup oĩa que possidet constituet.i. super omnia celestis regni gaudia:nõ vtiqꝫ vt hoꝝ soli dominum teneant:ſꝫ vt eoꝝ abundãtius ceteris sanctis eterna possessione fruanꝛ. THEOPHI. Uel sup omnia bona sua cõstituet eũ: non solũ super suã familiã : ſꝫ vt tam terrena ꝗ̃ celestia ei obediãt:qualis fuit iesus naue ⁊ helias: alter soli:alter nubib⁹ mãdans:⁊ oẽs sancti quasi dei amici rebus dei vtunꝛ. Quicũqꝫ etiã vitã virtuose pagit: ⁊ seruos suos.i.iram ⁊ concupiscentiã recte disposuit:exhibens tẽporibus singulis mensurã frumẽti:ire quidẽ vt afficiaꝛ in habẽtes odio deum. ꝯcupiscentie v̓o vt necessaria vtaꝛ carnis ꝓuisione:ordinans eã in deũ. Talis inquã cõstituetur sup omnia ꝗ̃ possidet dominus:dignus omnia p speculatiuũ intellcm̃ intueri. CHRY. Dominus aũt nõ solũ ex honore bonis reseruato:sed ex minis pene in malos corrigit auditorẽ. vnde sequiꝛ: Quod si dixerit seru⁹ ille in corde suo:morã facit dñs me⁹ venire. BEDA. Nota inter vitia serui mali ascriptũ:ꝙ tardũ domini sui reditũ putauerit. Non aũt inter boni virtutes annumeratuꝫ:ꝙ hunc citũ sperauerit:ſꝫ tñ fideliter ministrauerit. Nil ergo meli⁹ est:ꝗ̃ vt patiẽter sustineam⁹:ignorare qõ sciri nõ potest: ſꝫ tñ laboremus vt idonei iueniamur. THEO. Ex eo ãt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q nō cõſideraē hora finis multa peccata eueniunt: naȝ ſi cogitarem⁹ dñm venire: ⁊ preſto eſſe terminū vite noſtre: min⁹ vtiq; peccaremus. vñ ſequitur: Et cepit pcutere pueros: ⁊ ācillas: ⁊ edere: ⁊ bibere: ⁊ iebriari. BEDA. In hoc ſeruo cunctoꝝ pſulū maloꝝ narraē damnatio: q neglecto domini timore: non mō ipſi luxurie vacant: ſed etiā ſubditos iniurijs ſtimulant: q̄uis ⁊ typice poſſit intelligi pueros ⁊ ancillas pcutere. corda infirmoruȝ prauo exēplo vitiare. Edere aūt: bibere: ⁊ inebriari facinorib⁹ ⁊ ſeculi illecebris q̄ hominē dementant occupari. De eius autē pena ſubdiē: Ueniet dominus ſerui illius die qua nō ſperat. ſ. iudicij vł mortis. Et diuidet eū. BASI. Non quidē diuidiē corp⁹ vt hoc quidē exponaē tormentis: illud vero dimittaē. naȝ fabuloſum eſt hoc neq; iuſti iudicij cū deliquerit totuȝ: dimidiū pati penā. nec anima ſecaē tota criminoſaȝ cōſcientiam poſſidens. ⁊ cū corpore mala cooperans: ſȝ diuiſio ei⁹ eſt perpetua alienatio aīe a ſpū. Nunc enī ⁊ſi nō ſit gratia ſpūs i indignis: videē tamē vtcunq; adeſſe cōuerſionē eoruȝ expectans ad ſalutē: tunc vō totaliter amputabiē anima. Spūs ergo ſanctus ⁊ brauiuȝ eſt iuſtoꝝ: ⁊ prima cōdēnatio peccatoꝝ: qm̄ eū indigni amittent. BEDA. Uł diuidet eū a fideliū cōſortio ſegregando: ⁊ eis q nunq̄ ad fidem pertinuerant ſociando. vñ ſequiē: Parteq; eius cum infidelib⁹ ponet. quia q ſuoꝝ ⁊ domeſticoꝝ curam nō habet. fidē negauit: ⁊ ē īfideli deterior: vt ait apl's. THEOPHI. Recte etiā infidelis diſpenſator cū infidelibus partem accipiet quia vera caruit fide.

¶ **Ille autem ſeruus qui cognouit volūtateȝ domini ſui: ⁊ non ſe preparauit: ⁊ nō fecit ſm volūtatem eius plagis vapulabit multis: qui autem nō cognouit ⁊ fecit digna: plagis vapulabit paucis. Omni autem cui multum datum eſt: multum queretur ab eo: ⁊ cui commendauerūt multum: plus petent ab eo.**

THEOPHI. Hic nobis dñs maius aliquid ⁊ terribilius oñdit. non enī ſolū diſpenſator infidelis accepta puabitur gratia vt nihil eum iuuet ad vitandū ſupplicia: ſȝ magis fiet ei damnationis cauſa dignitatis īmenſitas. vñ dr̄. Ille aūt ſeruus qui cognouit voluntatē domini ſui: ⁊ nō fecit ſm voluntatē ei⁹ plagis vapulabit multis. CHRY. Nō enī ſilr in oībus omnia iudicanē: ſȝ maior cognitio ſit maioris pene materia. vnde ſacerdos eadeȝ peccans cum populo: multo grauiora patieē. CYRIL. Homo enī perſpicax q turpiorib⁹ ſuam voluntatē inclinauit: inexcuſabile pctm̄ cōmiſit: quaſi pꝑter maliciam recedens a domini voluntate: ſed homo ruſtican⁹ rōnabili⁹ implorabit veniā vindicantis. vñ ſubditur: Qui au. nō co. ⁊ fe. dig. pla. vapu. paucis. THEOPHI. Hic obijciunt aliqui merito punitur q ſciens voluntatē domini nō pſequiē. Sed cur puniē ignorans: quia cum ipſe ſcire potuiſſet noluit: ſed pigritās ipſe fuit ignorantie ſue cā. BASI. Sed dices. ſi hic qdeȝ multa ſuſtinet verbera: hic autē pauca: qualiter dicunt qdā q nō imponit finem ſupplicijs: Sed ſciendū eſt q hoc qd̄ hic dr̄: nō numeꝝ penaꝝ: ſed differentiam indicat. pōt enim aliquis eē dign⁹ inextinguibili flāma: vel remiſſiori vel intēſiori: ⁊ indeficiente verme: vel mitius torquēte vł fortius. THEOPHI. Oſtēdit aūt ꝯſequēter quare doctoribus ⁊ ſcientibus intenſior pena debeatur: cū dr̄: Omni au. cui mul. da. ē: mul. que. ab eo: ⁊ cui cōmen. mul. plus pe. ab eo. Daē quidē doctorib⁹ gr̄a faciendi miracula: ſed cōmendaē eis ſermonis ⁊ doctrine gratia: ſȝ in dato quidē nō dicit aliquid plus petendū: ſȝ in cōmēdato ſiue depoſito: nā gr̄a verbi icremēto eget: ⁊ a doctore requiriē amplius. nō enim decet eum torpere: ſed augere verbi talentuȝ.

BEDA. Uel aliter: Multū ſepe datur ēt qbuſdā puatis qbus ēt cognitio dñice voluntatis: ⁊ exeq̄ndi q̄ cognoſcunt facultas īpendiē. Multuȝ āt cōmendaē illi: cui cū ſua ſalute dñici quoq; gregis paſcēdi cura ꝯmittiē: maiori q̄ gr̄e donatos ſi deliq̄rint: maior vīdicta ſeq̄tur. Mitiſſima āt oīuȝ pena erit coꝝ q pter pctm̄ qd̄ originaliter traxerūt nullum inſup addiderūt: ⁊ i ceteris q addiderūt tanto q̄ſq; ibi tolerabiliorē hēbit dānationē: q̄to hic minorē hūit iniq̄tateȝ.

¶ **Ignem veni mittere in terraȝ: ⁊ quid volo niſi vt accēdatur: Baptiſma autem habeo baptizari: ⁊ quomodo coartor vſq; duȝ perficiatur. Putatis quia pacem veni mittere in terrā: Nō dico vobis: ſed ſeparationē. Erunt enim ex hoc quinq; in domo vna diuiſi: tres i duos: ⁊ duo i tres diuidentur: pater in filium: ⁊ filius i patrēȝ ſuum: mater in filiā: ⁊ filia in matrē. ſocrus i nurum ſuam: ⁊ nurus in ſocrum ſuam.**

AMBRO. Diſpēſatorib⁹. i. ſacerdotibus pmiſſa videnē eſſe ppoſita: q ſciant ſibi graue i futuraȝ penā eſſe ſubeundaȝ: ſi familiā dñi gubernare neglexerīt: ſȝ q: exiguus eſt pfectus metu ſupplicij ab errore reuocari: ideo dñs ad querendā cupiditateȝ diuinitatis inflāmat dicēs: Ignē ve. mitte. in terrā. Non vtiq; illū ꝯſumptorē bonoꝝ: ſȝ bone volūtatis auctorē q aurea dñice domus vaſa meliorat: fenū vō ꝯſumit ⁊ ſtipulā. CYRIL. Mos ē āt ſacre ſcripturē ignē q̄nq; dicere ſacros ⁊ diuinos ſmones. Sicut. n. q auꝝ ⁊ argentū purgare nouerūt: p ignē ꝯſumūt coꝝ ſordiciē: ſic ſaluator p euangelica documēta in v̄tute ſpūs abſtergit intellectū coꝝ q credūt in eū. Hic eſt igiē ignis ſalubris ⁊ vtilis quo habitatores terre frigidi quodāmō ⁊ extincti pp pctm̄ incaleſcunt ad pietatis vitā. CHRY. Terraȝ. n. ad pſēs vocat: non eā quaȝ pedibus terimus ſȝ plaſmatā manibus eius. ſ. hoīem: cui dñs ignē ingerit ad ꝯſumptionē peccatoruȝ ⁊ innouationē aīaꝝ. TYTUS. Eſt āt intelligenduȝ cum de celo veniſſe: non enim ſi de terra veniſſet in terraȝ diceret: Ignem veni mittere in terram. CYRL. Huius autem ignis dominus accelerabat incendium. vnde ſequitur: Et quid volo: niſi vt accendatur: Credebant enim iam quidam ex iſrael: quorū exorduȝ fuerant venerandi diſcipuli. ſed ignis ſemel in iudea accenſus totum orbem occupare debebat: conſummata tamen paſſionis eius diſpenſatione. vnde ſequitur: Baptiſma autē habeo baptizari. Nā ante venerabilem crucem: ⁊ eius reſurrectionem a mortuis: in ſola iudea fiebat mentio pdicationis ⁊ miraculorum ipſius. poſtq; aūt principē vite inſanientes occiderunt tūc apoſtolis precepit dicens: Euntes docete omnes gentes. GREGO. ſuper ezechielem. Uel aliter: Ignis i terram mittitur: cū p ardorē ſancti ſpūs afflata: terrena mēs a carnalibus ſuis deſiderijs crematur: ſuccenſa autem ſpirituali amore malum quod fecit plangit: ⁊ ſic terra ardet: quando accuſante ſe conſcientia cor peccatoris in dolore penitētie crematur. BEDA. Addit autem: Baptiſmo habeo baptizari. i. ſanguinis proprij tinctione prius habeo perfundi: ⁊ ſic corda credētiū ſpūs igne iflāmari. AMBRO. Tāta autem eſt domini dignatio: vt infundende nobis deuotionis ⁊ conſummande perfectionis in nobis: ⁊ maturāde pro nobis paſſionis ſtudium ſibi ineſſe teſtetur. vnde ſequitur: Et quomodo coartor vſq; dum perficiatur. Quidam codices habent: Et coāgor. i. contriſtor. Cum enim in ſe nihil habuit quod doleret: noſtris tamē angebaē erumnis: ⁊ tempore mortis meſticiam pretendebat: quam nō ex metu mortis ſue ſed ex mora noſtre redemptionis aſſumpſerat. Qui enim vſq; ad perfectioneȝ angitur de perfectione ſecurus eſt: q: euȝ ꝯditio corporalis affectus: non formido mortis offendit: nā qui corpus ſuſcepit: oīa debuit ſubire q̄ corporis ſunt: vt eſuriret: ſitiret: angereē: ⁊ cōtriſtaretur. diuinitas aūt p hos affectus neſcit cōmutari. Simul etiaȝ oſtēdit: q in certamine paſſionis mors corporis: abſolutio anxietudinis: nō coaceruatiua ſit doloris. BEDA. Quō aūt poſt baptiſma ſue paſſionis: poſt ignis ſpiritalis aduentū terra ſit arſura declarat ſubdēs. Putatis q: paceȝ veni dare i terrā: nō dico vob: ſȝ ſeparationē. CHRY. Quid dicis domine: Nō veniſti pacē daturus: qui factus es nob pax: pacificās p crucē celeſtia ⁊ terreſtria: qui dixiſti: Pacē meā do vobis. Sed manifeſtū eſt q vtilis quidē eſt pax: q̄nq; aūt damnoſa: ⁊ ſeparans ab amore diuino: per quā. ſ. cōſentitur his qui a deo diſſident: ⁊ ob hoc federa terrena docuit vitare fideles. vnde ſequiē: Erunt enim quinq; ex hoc in domo vna diuiſi: tres in duos: ⁊ duo in tres diuidentur: pater in filiū. AMBRO. Cū ſex pſonaꝝ videaē facta ſubiectio patris ⁊ filij: matris: ⁊ filie: ſocr⁹ ⁊ nurus: qnq; tm̄ ſūt: q: eadē mater que ſocrus accipi pōt: que enim eſt mater filij ſocrus eius vxoris eſt. CHRY. Per hoc aūt futuꝝ euentū ptulit. Contingebat enim in eadē domo aliquē eſſe fidelē: cuius pater vellet eū ad infidelitatē ptrahere: ſȝ intātū pualuit virt⁹ doctrine chriſti: ut filij patres dimitterent: matreſq; filie: ⁊ liberos parentes. Libuit enī fideles chriſti non ſolū contemnere ppria: ſȝ ⁊ cūcta ſimul pati dūmodo cultu fidei nō careant. Si autē purus homo eſſet: vnde ſuppeteret ei hoc poſſe meditari: q a patribus plus amareē q̄ filij: ⁊ a filijs pluſq; patres: ⁊ a viris pluſq; ꝯiuges: ⁊ hoc non in vna domo aut centū ſed vbiq; terrarū. ⁊ nō ſolū hoc pdixit: ſed etiam opere cōſumauit. AMBRO. Myſtica aūt interptatiōe dom⁹ vna: homo vnus eſt. duos aūt legim⁹ frequenter: aīam ⁊ corpus. q ſi duob⁹ ꝯuenerit: efficit vtraq; vnū. aliud eſt qd̄ ſeruit: aliud cui ſubijciē. Tres aūt anime affectiones ſunt: vna rōnabił: alia cōcupiſcibilis: tertia impetibilis. Duo ergo in tres: ⁊ tres i duo diuidunē. Etenim p aduentū chriſti homo qui erat irrōnabilis: rōnabilis fact⁹ eſt. Eram⁹ carnales terreni. miſit deus ſpm̄ ſuū in corda noſtra: facti ſumus filij ſpūales. Poſſumus etiaȝ dicere q in hac domo ſunt alij quinq;. i. odor: tactus: guſtus: viſus: ⁊ auditus. Si ergo ſm ea que audimus aut legimus ſenſu viſus atq; auditus excludamus ſuperfluas voluptates corporis: que guſtu tactuque ⁊ odore percipiuntur: duo in tres diuidimus: eo q mentis habitus vitiorum non capiatur illecebris: Aut ſi quinque ſenſus acceperimus corporales: vitia iam corporis ⁊ peccata ſe ſeparant. Poſſunt etiā caro videri atq; aīa ab odore tactu guſtuq; luxurie ſeparata: fortior enim rōnis ſexus velut viriles fertur affectus: hec molliorē ſtudet tenere rōnē. Ex his itaq; diuerſaꝝ cupiditatū mot⁹ inoleuit. ſȝ vbi in ſe anima redit degeneres abiurat heredes. Caro qppe cupiditatib⁹ ſuis quas ſibi ipſa generauit: tanq̄ ſentibus nudi doluit eſſe cōfixā. Sȝ velut corporis quedā atq; aīe nurus voluptas motui praue cupiditatis inubit: Ergo quā diu manſit in vna domo ꝯſpirantibus vitijs indiuidua cōſenſio nulla videbaē eſſe diuiſio. vbi vero chriſtus ignem quo delicta cordis exureret: vel gladiuȝ quo ſecreta penetrantur miſit in terras: tunc caro atq; anima regeneratōis innouata myſterijs: copulam poſteritatis eliminat: ut diuidantur parētes in filios: dum intemperās motus intemperantiā abdicat: ⁊ aīa declinat in conſortiū culpe. Filij quoq; in parentes diuidunē: dum renouati homines vitia vetuſta declinant: voluptaſq; adoleſcentior ſerioſe dom⁹ refugit diſciplinā. BEDA. Uel aliter. Per tres ſignificaē q fidem trinitatis habent: p duo infideles qui a fidei vnitate diſſentiūt. Pater autem diabolus eſt: cui⁹ filij imitando eram⁹: ſed poſtq; venit ignis ille celeſtis: nos ab inuicē ſepauit: ⁊ oñdit alteꝝ patrē q eſt in celis. Mater ſynagoga filia eſt eccl'ia pmitiua: q̄ ⁊ eā de qua gen⁹ ducit ſynagogaȝ fidei perſecutricē ſuſtinuit: ⁊ ipſa eidē ſynagoge fidei veritate ꝯtradixit. ſocrus ſynagoga: nurus eccleſia de gentib⁹ quia ſponſus eccleſie chriſtus fili⁹ eſt ſynagoge ſm carnē. Synagoga ergo in nuꝝ ⁊ in filiā eſt diuiſa: q̄ credentes de vtroq; pplo pſequiē: ſȝ ⁊ ille in ſocrū ⁊ in matrem ſūt diuiſe: q: volunt carnalē circumciſionem ſuſcipere.

¶ **Dicebat aūt ad turbas: Cum videritis nubē orientem ab occaſu ſtatim dicitis nymbus vēit ⁊ ita fit. ⁊ cū auſtrū flantem: dicitis quia eſtus erit: ⁊ ita fit. Hypocrite faciē celi ⁊ terre noſtis probare. hoc autem tempus quomodo nō probatis: Quid autem ⁊ a vobiſipſis nō iudicatis quod iuſtum eſt:**

THEOPHI. Cum de pdicatione diſceptaſſet: ⁊ eam nominaſſet gladiū: poterant audientes turbari neſciētes qd diceret. ⁊ ideo dñs ſubdit: q ſicut aereas diſpoſitiōes p q̄dam ſigna cognoſcūt ſic deberent eius aduentum cognoſcere. ⁊ hoc eſt quod dicit. Cum videritis nubem orienteȝ ab occaſu: ſtatim dicitis: Nymbus venit: ⁊ ita fit: ⁊ cum auſtrū flanteȝ dicitis: q: eſtus erit: ⁊ ita fit q̄ſi. d. Uerba mea ⁊ opa mea me indicāt ꝯriū vobis. poteſtis igiē ꝯiectare q: nō veni pacē dare ſȝ ībreȝ ⁊ turbinē. Ego. n. ſuȝ nubes ⁊ venio ab occaſu. i. ab humana nā pridē multa induta pctoꝝ caligine. Ueni ēt ponere ignē. i. eſtuȝ incitare. Sum. n. auſter vētus calidus ⁊ oppoſit⁹ boreali frigiditati. BEDA. Uel q ex elementoꝝ īmutatione ſtatū auraꝝ q: voluerūt facilime prenoſcere potuerunt: poſſent ēt ſi vellent tempus aduentus domini ex dictis intelligere prophetarum. CYRIL. Prophete. n. multipharie pnunciauerūt chriſti myſterium. Dicebat ergo ſi prudentes eſſent ad futura proſpectum intendere: nec ignorare futuras tempeſtates poſt vitā pñtem valerent. erit. n. ventus ⁊ pluuia: ⁊ ſupplicium futuꝝ per ignem: ⁊ hoc ſignificaē cum dr̄: Nymbus venit. decebat ēt ſalutis tp̄s non ignorare. ſ. aduentum ſaluatoris: per quem pfecta pietas intrauit mundum. Et hoc ſignificatur cum dicitur: Dicitis q: eſtus erit. vñ in eorum rephēſionē ſubditur: Hypocrite: faciē celi ⁊ terre noſtis pbare: hoc āt tp̄s quō non probatis: BASI. Eſt āt notandū q neceſſarie ſunt humane vite ſiderū coniecture dummō quis vltra menſuram non perquirat coꝝ indicia. Eſt eniȝ nonnulla de pluuijs futuris percipere. plura quoq; de eſtibus ⁊ īpetu vētoꝝ vł pticularib⁹ vel vłib⁹ vel violētis vł lenib⁹. Quāta vō cōmoditas ex coꝝ cōiectura vite pſteē qs neſcit: Intereſt enī naute pnoſticari pcellaꝝ picula: viatori mutationē aeris: colono fructuū copiā. BEDA. Sed ne aliq de turba ſe pphetice lectiōis ignaros tēpoꝝ curſus nos pbare nō poſſe cauſarētur: vigilāter adiūgit. Quid aūt ⁊ a vobis ipſis nō iudicatis qd̄ iuſtū ē: Oſtēdēs eos ⁊ ſi lr̄a neſciant: nāli tm̄ ingenio poſſe dinoſcere eū qui opa fecit q nullus alius feciſſet: ſupra hominē ⁊ deum eſſe. Unde poſt hui⁹ ſeculi iniuſticias: iuſtum creatoris iudiciū eē venturū. ORIGE. Niſi aūt eſſet nobis natura inſitum id quod iuſtum eſt iudicare: nunquā ſaluator hoc diceret.

¶ **Cum autem vadis cū aduerſario tuo ad principem in via, da operam liberari ab illo ne forte trahat te ad iudicem: ⁊ iudex tradat te exactori. ⁊ exactor mittat te i carcerē. Dico tibi nō exies inde donec etiā nouiſſimū minutū reddas.**

THEOPHI. Poſtq; oñdit dñs laudabilē diſcordiā: exhinc docet laudabilē pacē cum dicit: Cuȝ aūt va. cū aduer. tuo ad prin. in via da ope. li. ab illo. q. d. cū trahit te aduerſarius ad iudicium: da operam. i. omnibus modis excogi

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tes vt absoluaris ab illo. Uel da operã.i. ẽsi nihil habeas: mutuũ accipe: ut absoluaris ab illo: ne te corã iudice côueniat. vñ sequit: Ne forte trahat te apud iudicẽ: ⁊ iudex tradet exactori: ⁊ exactor mittat te in carcerẽ. CYRIL. In quo angustias patieris donec etiã nouissimũ assem exigẽt. Et hoc est qđ subdit: Dico tibi: nõ exibis ĩde donec ẽt nouissimũ minutũ reddas. CHRY. Uidet mihi de p̃ntib⁹ iudicib⁹ dicere: ⁊ de itinere ad p̃ns iudiciũ ⁊ de carcere hui⁹ mũdi. p hec enĩ q̃ apparẽt ⁊ in ꝓmptu sunt irrõnabiles homines se corrigere ꝯsueuerũt. frequẽter enĩ nõ solũ ex futuris bonis vl' malis cõmonet: ſ3 etiã ex p̃ntib⁹ ꝑpter grossiores auditores. AMBRO. Uel aduersari⁹ noster diabolus est q serit illecebras delictoꝝ: ut habeat ĩ supplicio pticipes: quos habuit in errore ꝯsortes. Aduersarius etia3 nobis est oĩs vitioꝝ vsus. Deniq3 aduersaria est nobis mala ꝯscia: q̃ nos ⁊ hic afficit: ⁊ in futuꝝ accusabit ⁊ ꝓdet. Dem⁹ igit operã ut dũ in hoc sum⁹ vite curriculo ꝯstituti: tanq3 a malo aduersario: ita ab ĩprobo liberemur actu: ne dũ imus cũ aduersario ad magistratũ in via nostrũ ꝯdẽnet errorẽ. Quis aũt est magistratus: nisi penes quẽ oĩs ptãs est? Hic aũt magr̃atus tradit reũ iudici: ei. s. cui viuoꝝ ⁊ mortuorũ tribuit ptãtẽ. s. iesu christo per quẽ occulta redarguunt: ⁊ ĩprobi operis pena mandat. Ipse exactori tradit ⁊ ĩ carcerẽ mittit. dicit enĩ: Tollite ⁊ mittite illũ in tenebras exteriores: ⁊ exactores suos monstrat esse angelos: de qb⁹ dicit: exibunt angeli ⁊ separabũt malos de medio iustorũ: ⁊ mittent eos in caminũ ignis. Sed subdit: Dico tibi: non exies donec etiã nouissimũ minutũ reddas. Si enĩ q pecuniã soluũt non pri⁹ euacuant fenoris nomen q3 toti⁹ sortis vsq3 ad minimũ quocũq3 solutionis genere: quantitas vniuersa soluat. sic cõpensatione charitatis actuũq3 reliquoꝝ vl' satisfactione q̃cunq3 peccati pena dissoluit. ORIGE. Uel aliter: Quattuor ꝑsonas hic ponit: aduersarij: p̃ncipis: exactoris: ⁊ iudicis. apud mattheũ vero ꝑsona ꝑtermissa ẽ principis: ⁊ ꝓ exactore minister incert⁹. Discrepant etiam ꝙ ille quadrantẽ: iste minutũ posuit: vterq3 aũt dixit nouissimũ. Cunctis aũt hominib⁹ duos angelos adesse legimus. malũ q aduersa exhortat: bonũ q optima ꝑsuadet. Ille autem aduersari⁹ noster quotienscũq3 peccam⁹ exultat: sciẽs qm̃ habet potestatẽ apud principẽ seculi hui⁹: qui se miserat: exultandi ⁊ gloriandi. Cũ articulo aũt in greco eũ posuit: ut ex plurib⁹ vnũ mõstraret: quia vnusquisq3 sub sue gẽtis ẽ p̃ncipe. Da ergo operã vt libereris ab aduersario tuo: siue a p̃ncipe ad quẽ te aduersarius trahit: habendo sapiẽtiã: iusticiã: fortitudinẽ: ⁊ tẽperantiã. Si aũt dederis operã esto in eo q dicit: Ego sum via: aliogn trahet te aduersari⁹ ad iudicẽ. Dicit aũt: Trahet. vt oñdat nolentes ad cõdẽnationẽ cõpelli. Iudicẽ autem aliu3 nescio nisi dñm nr̃m iesum christum: qui tradit exactori. Singuli exactores proprios habemus: dominantur exactores si debuerimus aliquid. si omnibus vniuersa reddidero: nemo exactor est: ⁊ intrepida mente respondeo. Nihil tibi debeo. Quod si debitor fuero: mittet me exactor in carcerẽ: nec patietur exire nisi debitũ omniũ persoluero. nõ eni3 habet exactor potestatẽ: vt mihi saltem quadrantẽ cõcedat: q donauit debitori quigentos denarios: ⁊ alij quinquaginta dñs erat. iste qui exactor est: dominus non est: sed a domino ad exigenda debita ꝓpositus. Nouissimum aũt minutũ dicit gracile ⁊ tenue. peccata enim nostra aut p̃guia sunt aut tenuia. beatus igit est qui non peccat. Secundo aũt si tenue peccatu3 habeat: inter ipsa quoq3 tenuia diuersitas est: aliogn non diceret: donec nouissimũ redderet minutũ. Si enim paꝝ debet: nõ egrediet nisi soluat minimũ quadrantẽ. qui autem magno debito fuit obnoxius: infinita ei ad reddendum secula numerabuntur. BEDA. Uel aliter. Aduersarius noster in via: est sermo dei contrari⁹ nostris carnalib⁹ desiderijs in p̃senti vita: a quo liberat qui preceptis ei⁹ subdit. alioquin tradetur iudici: quia sermone domini cõtẽpto peccator reus tenebitur in examine iudicis: que3 iudex exactori tradet. i. maligno spiritui ad vltionẽ qui mittitur in carcerẽ. i. infernũ. vbi q3 semper soluere penas patiendo: ſ3 nunq̃3 ꝑsoluendo: veniã ꝯsequi non poterit: nũq̃3 exinde exibit: ſ3 cũ terribilissimo serpente diabolo ꝑpetuas penas luet.

CA. XIII.

Aderant ãt quidam ipso in tp̃e nũciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ pilat⁹ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ. Et respõdẽs dixit illis: Putatis ꝙ hi galilei p̃ omnibus galileis peccatores fuerint: q3 talia passi sũt? Nõ dico vobis: ſ3 nisi penitentiã habueritis oẽs similiter peribitis: sicut illi decẽ ⁊ octo supra quos cecidit turris ĩ syloe: ⁊ occidit eos. Putatis q3 ⁊ ipsi debitores fuerint: preter oẽs homines habitantes in hierusalẽ? Non dico vobis sed si non penitentiam egeritis: omnes similiter peribitis.

GLO. Q3 de penis peccantiũ fecerat mẽtionẽ: opportune nunciat quorundã peccantiũ pena: ex cuius exẽplo etiã alijs peccatorib⁹ penã cõminat. vñ dicit: Aderant qdã ipso in tp̃e nunciantes illi de galileis: quoꝝ sanguinẽ miscuit pilat⁹ cũ sacrificijs eoꝝ. CYRIL. Erãt. n. seq̃ces dogmatũ iudee galilei: cui⁹ mentionẽ lucas in actib⁹ aploꝝ fecit: q dicebat: nõ op3 queq̃3 vocari dñ3. vñ q̃3 plures coru3: q3 cesarem non fatebant dñm: a pilato puniti sunt. Dicebant ẽt non oportere alias a statutis victimis ĩ lege moysi offerre deo. vnde prohibebant statutas a populo victimas pro salute imperatoris: ⁊ populi romani offerre. pilatus ergo idignatus in galileos iussit inter ipsas victimas q̃s ritu legis se offerre putabant occidi: ita ꝙ sanguis offerentium oblatis victimis misceretur. Credente ãt vulgo iustissime ꝑdictos talia passos esse quasi scandala seminantes in populo incitantes principes in odium subditoꝝ: narrauerunt hec saluatori: volentes ꝑcipere quid ei super hoc videret. Ipse autem peccatores hos esse ponit: non tamen hic asserit talia passos esse: tanq̃3 peiores non patientibus. vnde seqtur: Et respõdens dixit illis: putatis ꝙ hi galilei pre omnibus galileis peccatores fuerunt? q3 talia passi sunt: non dico vobis. CHRY. Punit enim deus quosdam peccatoꝝ amputãs eoꝝ neqtiã: ⁊ penã illi statuẽs leuiorẽ: ⁊ plene semouens eos ab alijs ⁊ viuẽtes in malicia corrigẽs p hoꝝ dãnationẽ. Rursus alios hic nõ punit vt si sibi cauerit penitentes: p̃ntẽ penã effugiẽt ⁊ futurũ suppliciũ. Si ṽo ꝑseuerauerint: mai⁹ patiant tormẽtũ. TYTVS. Manifestat ⁊ hic q3 q̃cũq3 ex iudicijs accidũt in reoꝝ suppliciũ: nõ solũ iudicantiũ ptãte: ſ3 ẽt nutu dei ꝯtingũt. vñ siue iusta conscia puniat iudex siue aliud ĩtendẽs cõdẽnet: cõmẽdãdũ est negociũ diuine cẽsure. CYRIL. Remouens ergo populares ab ĩtestinis ĩsidijs occasiõẽ religiõis cõcitatis subiũgit: S3 nisi penitẽtiã habueritis: ⁊ nisi cessaueritis cõspirare cõtra p̃ncipes: ꝙ nutu diuino nõ agitis. Omnes simul vel similiter peribitis: ⁊ vester sanguis vestris victimis coniunget.

CHRY. In hoc autem ostendit ꝙ illos permisit talia pati: vt viuentes alienis periculis territi fierent regni heredes. Quid igitur dices vt melior ego fiam? ille punitur: non ideo: sed punitur quidem propter propria crimina. Sit vero ex hoc videntibus salutis materia. BEDA. Sed quia p̃niam non habuerunt. xl. dñice passionis anno: veniẽtes Romani: quos designabat pilatus ad eorum gentes ptinẽs: ⁊ incipiẽtes a galilea. vñ dñica p̃dicatio ceperat: radicit⁹ impiã gẽtẽ deleuerũt: ⁊ nõ solũ atria tẽpli quo sacrificia deferri ꝯsueuerãt: ſ3 interiora dom⁹ humano sanguine fedarũt. CHRY. Iterũ aũt alij decẽ ⁊ octo obruti fuerãt a q̃dã turre: de qb⁹ eadẽ subdit dicẽs. Sic illi. xviij. super quos cecidit turris in Siloe ⁊ occidit eos: putatis q3 ⁊ ipsi debitores fuerũt p̃ter oẽs hoĩes habitãtes ĩ hierusalẽ: nõ dico vobis. Non. n. hic oẽs punit dãs alijs ĩducias penitẽdi. nec tñ cũctos future punitioni reseruat: ne plures ꝓuidentia3 abnegarẽt. TYTVS. Una aũt turris cõparat toti ciuitati vt ps totũ pterreat. vñ subdit: S3 si nõ p̃nia3 egeritis: oẽs silr̃ peribitis. q. d. Tota ciuitas paulopost occupabit si ꝑseuerauerit id igene ĩfidelitate. AMBRO. Mystice aũt ĩ illis quoꝝ sanguinẽ pilat⁹ miscuit cũ sacrificijs eoꝝ figura q̃dã videt: eos tangẽs: q coactu diabolico nõ pure offerũt sacrificiũ: quoꝝ oratio est in peccatũ: sicut de iuda scriptũ est q ꝓditionẽ sanguis dñici iter sacrificia posit⁹ cogitabat. BEDA. Pilat⁹. n. q iterpretat os malleatoris diabolũ significat: semꝑ cedere paratũ. sanguis peccatũ: sacrificia bonas actiones exprimũt: pilat⁹ g̃ sanguinẽ galileoꝝ cũ sacrificijs eoꝝ miscet: qñ diabolus elemosynã ⁊ cetera bona fideliũ vl' carnis delectatiõe vl' humane laudis ambitione vel q̃libet alia peste cõmaculat. illi etiã hierosolymite a ruina turris oppressi significãt iudeos q penitere noluerũt cũ menib⁹ suis eẽ pituros: ne frustra. x. ⁊. viii. q numer⁹ apð grecos ex i. ⁊ H B ẽ eisdẽ lr̃is qb⁹ nomẽ iesu ĩcipit exprimit. Significat aũt iudeos hinc maxie pituros ꝙ nomẽ saluatoris recipere noluerũt: illa turris significat illũ q ẽ turris fortitudinis q̃ merito est ĩ siloe que iterp̃tat missus: significat enĩ eũ q missus a patre venit in mũdũ: q omnes super quos cecidit conteret.

¶ Dicebat ãt ⁊ hãc similitudinẽ. Arborẽ fici habebat qdã plãtatã in vinea sua: ⁊ venit querẽs fructũ in illa: ⁊ nõ iuenit. Dixit ãt ad cultorẽ vinee. Ecce ãni tres sũt exquo venio querens fructũ ĩ ficulnea hac: ⁊ nõ iuenio: Succide ergo illã. Ut qd ẽt terrã occupat? At ille rñdens dixit illi. Dñe dimitte illã ⁊ hoc anno vsq3 dũ fodiã circa illã ⁊ mittã stercora. Et si qdẽ fecerit fructũ: sinaũt in futurũ succides eam.

TYTVS. Iactabant se iudei ex eo ꝙ. x. ⁊. vii. pierãt. ĩpi ṽo oẽs remãserũt illesi. vñ ꝓponit eis fici pabolã. Dicit. n. Dicebat ãt hãc similitudinẽ: arborẽ fici hẽbat qdã plãtatã ĩ vinea sua. AMBRO. Uinea dñi sabaoth erat: quã dedit ĩ rapinã gẽtiũ. Apta aũt synagoge arboris isti⁹ cõparatio est: q3 sic ista arbor redũdat folijs fluẽtib⁹: spe3 possessorib⁹ suis cassa speratoꝝ ꝓuẽtuũ expectatiõe destituit: ita etiã ĩ synagoga dũ doctores ei⁹ operib⁹ ĩfecũdi: ṽbis tñ velut folijs redundantib⁹ gloriãt: inanis vmbra legis exuberat. Hec etia3 sola arbor ab initio germinat poma ꝓ florib⁹ ⁊ poma decidũt. vt poma succedãt: manẽt tñ aliq̃ p̃oꝝ pata nec decidũt. Eteni p̃mũ synagoge ppl's velut inutilis decidit fruct⁹: vt de p̃guedine religiõis antiq̃ nou⁹ eccl'ie ppl's emergeret: p̃mi tñ ex israel grossi maturescẽtis exemplo pulcherrimoꝝ g̃ra fructuũ ceteris p̃stiterũt: qb⁹ dr̃: Sedebitis sup. xij. thronos. Nõnulli tñ ficũ istã nõ synagoge ſ3 malitie ⁊ ĩprobitatis figurã putãt: Hi tñ ĩ nullo distant: nisi ꝙ ꝓ specie gen⁹ eligũt. BEDA. Ipse ãt dñs synagogã ꝑ moysen ĩstituit. ĩ carne nat⁹ apparuit: ⁊ crebri⁹ ĩ synagoga docẽs fructũ fidei q̃siuit: ſ3 ĩ phariseoꝝ mẽte nõ ĩuenit. vñ seqt: Et venit fructũ querẽs ĩ illa: ⁊ non iuenit. AMBRO. Querebat aũt dñs: non q3 fructu3 ficulnee deesse nesciret: ſ3 vt oñderet ĩ figura: q3 fructũ synagoga iam habere deberet. Deniq3 ex sequentibus docet non se añ tp̃s venisse: q p trienniũ venit. Sic. n. habes. Dixit ãt ad cultorẽ vinee. Ecce ãni tres sũt exquo venio querẽs fructũ ĩ ficulnea hac: ⁊ nõ ĩuenio. Uenit ad abraã: venit ad moysen: venit ad mariã: hoc ẽ venit in signaculo: venit ĩ lege: venit ĩ corpore. aduẽtũ ei⁹ ex beneficijs recognoscim⁹. Alibi purificatio: alibi sanctificatio: alibi iustificatio est. Circũcisio purificauit: lex sanctificauit: g̃ra iustificauit g̃ ppl's iudeoꝝ neq3 purificari potuit: q3 circũcisionẽ corporis nõ aĩ habuit: neq3 sanctificari: q3 ṽtutẽ legis ignorãs: carnalia magis q̃3 spiritualia sequebat. neq3 iustificari: q3 delictoꝝ suoru3 p̃nia3 nõ gerẽs: g̃ra3 nesciebat: Merito ergo null⁹ fruct⁹ ĩ synagoga iuent⁹ est: ⁊ iõ iubet excidi. Sequit. n. succi. g̃ illã: vt qd ẽt terrã occupat? Bon⁹ aũt cultor: ⁊ fortassis ille ĩ quo eccl'ie fundamẽtũ ẽ: ꝑsagiẽs alteꝝ ad gẽtes: se ãt ad eos q ex circũcisiõe sũt eẽ mittẽdũ. religiose ne excidat iteruenit: fret⁹ vocatiõe sua: ẽt ppl'm iudeoꝝ ꝑ ecclesiã posse saluari. vñ seqt At ille rñdẽs dixit illi. Dñe dimitte illã ⁊ hoc ãno. Cito duritiã supbiãq3 iudeoꝝ cãs eẽ sterilitatis agnouit. Itaq3 venit excolere: q nouit vitia rep̃hẽdere. vñ subdit. Usq3 dũ fodiã circa illã. Pollicet dura cordis eoꝝ apl'icis ligonib⁹ eẽ fodiẽda: ne radicẽ sapĩe: terraꝝ aceruus obruat ⁊ abscondat. Subdit aũt ⁊ mittã stercora. i. humilitatis affectũ ꝑ quem in euãgeliũ xp̃i ẽt iudeus fore existimatur fructuosus. vñ subdit: Et siqdẽ fecerit fructũ. bñ. s. erit. Sinautẽ ĩ futuꝝ succides illã. BEDA. Qđ qde3 ꝑ romanos factũ est: a qbus gẽs iudea succisa: ⁊ a terra ꝓmissionis expulsa est. AVGV. de ver. do. Uel aliter: Totũ arbor ficulnea gen⁹ humanũ ẽ. primus. n. hõ: q peccauit folijs ficulnee pudenda velauit: hoc est membra vnde nati sum⁹.

THEOPHI. S3 ⁊ q̃sq3 nr̃u3 sic⁹ est ĩ vinea dei: hoc ẽ ĩ ecclesia vel ĩ hoc mũdo plãtata. GREGO. ĩ ho. Tertio ãt dñs ad ficulneã venit: q3 nãm generis hũani añ legẽ sb̃ lege: sub g̃ra: expectãdo: admonẽdo: visitãdo reqsiuit. S3 tñ in trib⁹ ãnis fructũ se nõ inuenisse ꝯquerit: q3 quorũdã prauoꝝ mentes nec inspirata lex nãlis corrigit: nec p̃cepta erudiũt: nec incarnatiõis ei⁹ miracula ꝯuertũt. THEOPHI. Tertio ãt nã nr̃a fructũ petita nõ tribuit: semel qdẽ cũ in p̃adiso p̃uaricati sumus p̃ceptũ: scdo cũ in lege vitulũ ꝯflauerũt: tertio cũ saluatorẽ rẽnuerũt: S3 in triẽniũ intelligendũ ẽ pro trib⁹ etatibus: puerili: virili ⁊ senili. GREGO. in ho. S3 cũ magno timore audiẽdu3 ẽ qđ dr̃: Succi. ergo il. vt qd ẽt terrã occupat. Unusq̃sq3. n. iuxta modũ suum inq̃3tũ locũ vite p̃ntis tenet: si fructũ bone opatiõis nõ exhibet: velut ĩfructuosa arbor terrã occupat: q3 ĩ eo loco ĩ quo ipse ẽ: ⁊ alijs opandi occasionem negat. BASI. Proprium. n. ẽ diuine ꝓpiciatiõis nõ silẽter penas infligere: ſ3 p̃mittere minas reuocãdo ad p̃nia3: sicut niniuitis fecit ⁊ nũc cultori dicit. Succide eã: ꝓuocãs qdẽ ipm ad curã eius: suscitãs ṽo sterilẽ aĩa3 ad ꝓducendos dbitos fruct⁹. GREGO. naçan. Igit nec nos feriam⁹ subito: ſ3 p̃ualeam⁹ misericordia: ne secem⁹ ficũ potentẽ adhuc fructũ facere: quam forsitã curabit piti custodis studiũ. vñ ⁊ hic subdit: Et ille rñdens dixit illi: dimitte illã hoc ãno vsq3 dũ fodiã circa illam. GREGO. in ho. Per cultorẽ vinee p̃positoꝝ ordo exprimit: q p̃sũt eccl'ie dñice vinee curã gerũt. THEOPHI. Uel paterfamilias de⁹ pr̃ est: cultor ṽo xp̃s: q ficu3 amputari vt sterilẽ nõ pmittit: q̃si ad p̃re3 diceret: Si ꝑ legẽ ⁊ ꝓphetas fructũ p̃nie ñ dederũt: meis eos irrigabo passionib⁹ ⁊ doctrinis: ⁊ forsitan dabũt obedientie fructum.

AVGV. de ver. dñi. Uel colonus q intercedit est oĩs sãctus q intra ecclesiã orat ꝓ eis q sunt extra ecclesiã dicẽs: Dñe: dimitte illã hoc ãno. i. tp̃e isto sub g̃ra vsq3 dũ fodia3 circa illã: Circũfodere ẽ hũilitate3 ⁊ patientiã docere. Fossa. n. ẽ hũilis terra: stercus ãt in bono ĩtellige: sordes sunt ſ3 fructũ dãt: sordes cultoris dolor ẽ pctõris. Qui ãt agũt penitẽtia3: in sordibus agãt ⁊ ṽaciter agãt. GREGO. ĩ ho.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Ul'peccata carnis stercora vocāť:ex stercore igř ad fructū
reuiuiscit arbor:qꝛ de ꝯsideratiōe peccati ad bona se opa re
suscitat aīus.Sꝫ sūt pleriqꝫ q icrepatiōes audiūt:ꝛ tñ ad pe
nitētiā redire ꝯtēnūt.pp qđ subdiť:Et sigdē fecerit fructū.
AVGV.de.ver.do.Bñ.s.erit:Si naūt i futuꝝ succides
eā.qñ.s.i iudicio venies iudicare viuos ꝛ mortuos:iterim
mō pciť.GRE.i ho.Qui āt nūc ñ vult ad fecūditatē pigue
scere:p icrepatonē illic cadit:vñ iā resurgeť p pñiaꝫ ñ valꝫ.

¶Erat aūt docēs in sinagoga corū sabbatis. Et
ecce mulier q̄ habebat spiritum infirmitatis an
nis decē ꝛ octo:ꝛ erat inclinata:nec oīo poterat
sursū respicere:Quā cū videret iesus vocauit eā
ad se:ꝛ ait illi:Mulier:dimissa es ab infirmitate
tua:Et imposuit illi manus:ꝛ ꝯfestiꝫ erecta est:
ꝛ glorificabat deū.Rñdēs āt archysinagogus i
dignās qꝛ sabbatis curasset iesus:dicebat turbe.
Sex dies sūt in qb⁹ oꝫ opari.In his ergo venite
ꝛ curamini:ꝛ nō in die sabbati.Rñdit aūt ad il
lū dñs ꝛ dixit.Hypocrite vnusquisqꝫ vestꝝ sab
bato nō soluit bouē suū aut asinū a p̄sepio ꝛ du
cit adaquare:Hāc aūt filiaꝫ abrae quā alligauit
sathanas:ecce decē ꝛ octo ānis:nō oportuit sol
ui a vīculo isto die sabbati:Et cum hec diceret
erubescebāt oēs aduersarij ei⁹:ꝛ oīs ppl's gau
debat in vniuersis que gloriose fiebant ab eo.

AMBRO.Cito qđ ō synagoga dixerat idicauit:ad ipsā.
vtiqꝫ arborē venisse se mōstrat:q i eadem p̄dicabat.vñ dř:
Erat āt docēs i synagoga coꝝ sabbatis. CHRY.Docet
qdē nō seorsum:sꝫ i synagogis secure i nullo dubitans:nec
aliqd ꝯtra legē moysi statuēs.sabbato āt qꝛ tūc iudei legi
vacabāt. CYRIL.Ad expugnationē aūt corruptionis ꝛ
mortis ꝛ iuidie diaboli ꝯtra nos:pduxit icarnatōe v̄bi.ꝛ hoc
apparet ex ipsis euentib⁹.Seqť.n.Et ecce mulier q̄ hēbat
spiñ ifirmitatis ānis.x.ꝛ.viij.Dicit aūt spiñ ifirmitatis qa
mulier hec patiebať atrocitate diaboli:derelicta a deo pp
ppria crimia vl' pp trāsgressionē ade:ob quā hūana corpo
ra ifirmitatē ꝛ mortē icurrerūt.Dat aūt sup hoc de⁹ diabo
lo ptātē:vt hoīes mole aduersitatis depssi:velit ad melio
ra trāsire.Gen⁹ āt ifirmitatis oñdit dicēs:Et erat iclinata:
nec oīo poterat sursuꝫ respicere. BASI.Brutoꝝ sigdeꝫ
caput humi deflexū ē:terrā cernit.Caput hoīs erectū ē in
celū oculi supna ꝯspiciunt:ꝯuenit.n.q̄rere supna.trāscēde
re terrena ituitu. CYRIL.Oñdēs āt dñs aduētū suū in
hūc mūdū dissolutiuū esse hūanaꝝ passionū:mulierē sana
uit.vñ seqť:Quam cuꝫ vidissꝫ iesus vocauit ad se ꝛ ait illi.
Mulier dimissa es ab ifirmitate tua.Vox aptissima deo
plena maiestate supna.Fugat.n.morbuꝫ ipatorio motu:q
ēt man⁹ illi iponit.Seqť.n.Imposuit illi man⁹ ꝛ ꝯfesti ere
cta ē:ꝛ glorificabat deū.In q̄ oportet ppēdere sacrā carnē
iduisse v̄tutē diuinā.Erat.n.ipsius dei caro:nō aūt alicui⁹
alteri⁹:q̄si separatim exñte filio hoīs a filio dei:sicut falso
aliqb⁹ visuꝫ ē.Sꝫ igrate synagoge p̄sul:postq̄ꝫ vidit femi
nā humi repētē solo tactu erectā:ꝛ diuina referēte magna
lia ardēs dñi gloria irretiť iuidia:arguitqꝫ miraculū q̄si vi
dereť sollicitari p sabbato.vñ sequiť:Rñdēs aūt archysi
nagogus idignans qꝛ sabbato curasset hoīeꝫ iesus dicebat
turbe:Sex dies sūt in qb⁹ oꝫ operari:in his venite ꝛ cura
mini ꝛ nō i die sabbati.Hortať ceteris dieb⁹ dispsos ꝛ pro
prijs vacātes opib⁹ nō sabbato videre ꝛ mirari pdigia dñi
ne forte cedāt.Sꝫ dic:lex phibuit ab ope manuali die sab
bati abstinere:nunquid ab eo q̄ v̄bo ꝛ ore fit:Cesses ergo
comedere ꝛ potare ac loqui ꝛ psallere in sabbato.Et si nec
legē legis:cur tibi sabbatū:Ceterꝝ si manuale opus lex p
hibuit:quō manuale op⁹ ē feminā verbo erigere: AM
BRO.Deniqꝫ ꝛ de⁹ ab opib⁹ mūdi qeuit:nō ab opib⁹ qb⁹
sempiterna ꝛ iugis opatio est:sic fili⁹ ait:Pr̄ me⁹ vsqꝫ mō
operať:ꝛ ego operor.vt ad similitudineꝫ dei secularia nr̄a
opa nō religiosa cessarēt.vñ dñs specialiter ei rñdit.Seqť
enī:Rñdit āt ad illū dñs ꝛ dixit:Hypocrita vnusqsqꝫ vr̄ꝫ
in sabbato nō soluit bouē suū aut asinum a p̄sepio:ꝛ ducit
adaquare: BEDA.Hipocrita ē q i theatro assumit alie
nā psonā:sic ꝛ in vita pñti qdā alia gerūt i corde:ꝛ alia sup
ficialiter oñdūt hoīb⁹. CHRY.Bñ igiť dič hipocritaꝫ
p̄ncipē synagoge:qꝛ faciē hēbat legis cultoris.Mēs v̄o ei⁹
erat v̄suti ꝛ iuidi.nō.n.turbať pp sabbatuꝫ qꝛ violať:sꝫ pp
xp̄ꝫ qꝛ glorificať.Tu tñ attēde q̄ vbi qdē opus fieri iussit
sic cū paralytico iussit grabatū tollere:transtulit s̄monem ad
mai⁹:ꝯuicēs eos p dignitatē pr̄is cū dič:Pr̄ meus vsqꝫ mō
opať ꝛ ego operor.hic āt vbi totū faciēs verbo:nihil aliud
adijč ex his q̄ ipi faciebāt:calūniā soluit. CYRIL.Argui
tur āt archisynagog⁹ vt hypocrita:dū bruta qdē adaquat
i sabbato.mulierē v̄o nō magis genere q̄ꝫ fide filiā abrae nō
dignā putat solui ab egritudinis vinculo.vñ subdit:Hanc
aūt filiam abrae quam alligauit sathanas:ecce.x.ꝛ.viij.an
nis nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati:Mallebat
sigdeꝫ mulierē tanq̄ꝫ q̄drupedia cernere terram q̄ꝫ hoīꝫ
staturā recipe:dummō xp̄s nō magnificareť.Non āt erat
eis qd rñderēt:sꝫ ipi sibypsis erāt irrefragabilis rep̄hēsio.
vñ seqtur:Et cū hec diceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹
sꝫ ppl's quasi cōmoda ex miraculis ꝯñs letabať de signis.
vñ sequiť:Et oīs ppl's gaudebat in vniuersis q̄ gloriose fie
banť ab eo.Nā claritas opeꝝ oēm q̄ōnem soluebat apud
eos q non q̄rebant mētib⁹ puersis. GREGO.i ho.My
stice āt hoc significat ficulnea ifructuosa:qđ mulier inclia
ta.hūana.n.nā ad petm̄ ex volūtate corruēs:qꝛ fructū obe
dientie ferre noluit:statū rectitudinis amisit.ꝛ hoc signifi
cat ficulnea reseruata:qđ mulier erecta. AMBRO.Vel
ficus synagogā figurat. Deniqꝫ in muliere infirma q̄si ec
clesie figura succedit:q̄ cū mensuraꝫ legis ꝛ resurrectionis
ipleuerit:in illa qete ppetua in sublime erecta fastigiū:icli
nationē nr̄e infirmitatis sentire nō potuit.nec aliter cura
ri potuisset hec mulier:nisi qꝛ legē impleuit ꝛ grām:naꝫ in
decē verbis legis pfectio est:in octauo nūero resurrectiōis
plenitudo. GREGO.in home.Vel aliter.Sexto die hō
factus ē:atqꝫ eodē sexto die opa cuncta dñi pfecta sūt.Se
narius āt nūerus in trigonū duct⁹.x.ꝛ viij.facit.qꝛ ergo hō
q sexto die factus ē:pfecta opa hr̄e noluit:sꝫ ante legē:sub
lege:atqꝫ in exordio ichoantis gr̄e ifirmus extitit.x.ꝛ viij.
annis mulier curua fuit. AVGV.de ver.dñi.Quod er
go significauit triēniuꝫ i arbore hoc.x.ꝛ viij.āni in illa mu
liere:qꝛ ter seni.x.ꝛ viij.faciūt.Curua āt erat:sursū aspicere
non poterat:qꝛ sursuꝫ corda sine eā audiebat. GREGO.
in ho.Oīs.n.pctōr terrena cogitans:celestia non reqrens:
sursuꝫ respicere nō valet:qꝛ dū desideria inferiora seqtur:
a mentis sue rectitudine curuať:ꝛ hoc sp videt ꝛ sine inter
missione cogitat.Vocauit eaꝫ dñs:ꝛ erexit:qꝛ illūinauit ꝛ
audiuit.Vocat.n.q̄ñqꝫ:sꝫ non erigit:qꝛ plerūqꝫ videmus q̄
agenda sunt:sꝫ opa nō implemus.vsitata.n.culpa obligat
mentē:vt nequaq̄ꝫ surgere possit ad rectitudinē.Conatur
ꝛ labiť qꝛ vbi diu spōte pstitit:ibi cū noluerit cadit. AM
BRO.Opus āt sabbati signū futuri est:q̄ vnusquisqꝫ per
functus lege ꝛ gratia:p misericordiā dei corporee fragilita
tis molestijs exuetur.Cur āt aliud animal idicauit:nisi vt
ostenderet futurum:vt iudaicus ꝛ gentilis populus:sitim
corporis:estusqꝫ mundi huius dominici fontis vbertate
deponat:ꝛ sic per euocationem duorum populorum eccle
siam saluam futuram. BEDA.Filia autem abrae est
anima quecunqꝫ fidelis:vel ecclesia de vtroqꝫ populo ad
fidei vnitatē collecta.Idem ergo mystice est bouē vel asi
nū solutum a presepio potum duci:qđ est filiam abrae a vi
culo nostre inclinationis erigi.

¶Dicebat ergo:cui simile est regnū dei:ꝛ cui si
mile estimabo illđ:Simile ē grano synapis:qđ
acceptū hō misit i hortū suū ꝛ creuit:ꝛ factū ē i
arborē magnā ꝛ volucres celi reqeuerť i ramis
ei⁹:Et iterꝝ dixit:cui simile estimabo regnū dei:
Simile ē fermēto qđ acceptū mulier abscondit
i farine sata tria:donec fermētareť totum.

GLO.Erubescētib⁹ aduersarijs ꝛ populo gaudente de
his q̄ gloriose fiebāt a xp̄o:pfectū euāgelij ꝯsequenter sub
qbusdā similitudinib⁹ manifestat.vñ diciť.Dicebat ergo:
Cui simile est regnū dei:ꝛ cui simile estimabo illud:simile
ē grano synapis. AMBRO.Alio loco granū synapis le
giť vbi ꝯferť:q̄ si regnū celoꝝ sič granū synapis ē:ꝛ fides si
cut granū synapis:fides ē vtiqꝫ regnū celoꝝ:qđ itra nos ē.
Granū qdē synapis:res ē vilis ꝛ simplex:si teri ceperit.viꝫ
suā fundit.Et fides simplex p̄mo vr̄:sꝫ si atterať aduersis:
grāꝫ sue virtutis effūdit.Grana synapis martyres sūt.ha
bebāt odorē fidei:sꝫ latebāt.Venit psecutio:ꝯtriti sūt gla
dio:p toti⁹ mūdi terminos grana sui sparserť martyrij.Ipe
etiā dñs granū ē synapis.Teri voluit:vt dicerem⁹ christi
bon⁹ odor sum⁹:seminari voluit velut granuꝫ synapis:qđ
acceptū hō misit i hortū suū.In horto eni xp̄s capt⁹ ꝛ sepul
t⁹ ē.vbi etiā resurrexit ꝛ fact⁹ est arbor.vñ sequiť:Et factū
ē i arborē magnā.Dñs.n.noster granū ē cū sepeliť i terra:
arbor:cū eleuať i celū.Est etiā arbor mūdū obumbrās.vñ
sequiť:Et requieuerūt volu.celi in ramis eius.Ptātes ce
loꝝ ꝛ quicūqꝫ spiritalibus factis euolare meruerunt.Ra
mus est petrus.Ram⁹ est paulus:in quoꝝ synus ꝛ quosdā
disputationū recessus:qui eramus longe assumptis virtu
tū remigijs aduolamus.q̄ semina i horto tuo xp̄m:hortus
vtiqꝫ loc⁹ est plen⁹ florū i quo gr̄a tui opis efflorcat:ꝛ mul
tiplex odor varie virtutis exalet.Ibi ergo xp̄s:vbi fruct⁹
est seminis. CYRIL.Vel aliter.Regnū dei ē euāgeliū
p qđ acquirimus posse regnare cū xp̄o.Sicut igiť synapis
semen superať quidē quātitate a seminibus oleꝝ alioruꝫ.
Crescit aūt adeo vt pluriū fiat vmbraculū auiū:sic ꝛ salua
toris doctrina penes paucos erat i principio.sed postea re
cepit augmentum. BEDA.Homo autem christus est:
hortus est ecclesia:eius disciplinis colenda.qui bene diciť
granum accepisse:qꝛ dona q̄ nobis cū patre tribuit ex diui
nitate:nobiscum accipit ex hūanitate.Creuit aūt euāgelij
p̄dicatio cunctū disseminata per orbem.Crescit ꝛ in mēte
cuiusqꝫ credentis:qꝛ nemo repente fit pfectus.Crescendo
autem non herbarū que velociter arescunt:sꝫ arborum i
star exurgit.Rami huius arboris dogmatū sunt diuersita
tes:in quibus anime caste virtutū pēnis ad supna tenden
tes nidificāt ꝛ requiescūt. THEOHPI.Vel hō qlibet
granū synapis.i.euāgelicū s̄monē accipiens.ꝛ in horto ani
me sue serens arborē magnā facit:vt ꝛ ramos producat:ꝛ
celi volatilia.i.qui terrenis supeminent:in ramis predica
tionis.i.in expansis considerationib⁹ requiescūt.Paulus
.n.quasi granum modicum accepit Ananie rudimētū:sed
plantans illud in viridario suo:pduxit multas ꝛ bonas do
ctrinas:i qb⁹ habitant q sunt intellectu excelsi:puta Dio
nysius Hierotheus ꝛ alij q̄plures.Deinde simile dicit fer
mēto regnū dei.Seqť.n.Et iterū dixit:Cui simile estima
bo illud:simile ē fermēto. AMBRO.Pleriqꝫ fermentū
christū putant:qꝛ fermentū ex farina v̄tute nō specie gene
ri suo p̄stat:sic ꝛ xp̄s ex patribus equalis corpore sed digni
tate incompabilis preeminebat.Igitur sancta ecclesia ty
pum mulieris figurat.de qua subditur:Qđ acceptum mu
lier abscondit in farine sata tria donec fermentareť totū
BEDA.Satum est genus mensure iuxta morē prouin
cie palestine:vnū ꝛ dimidiū modiū capiens. AMBRO.
Farina huius mulieris nos sumus:que dominū Jesum in
interioribus nostre mentis abscondit:donec nostra secre
ta penetralia calor sapiētie celestis obducat.Et qꝛ in trib⁹
mensuris abscōditum dicit esse fermentū:congrue visum
est vt dei filiū crederemus absconditū in lege:ac opertum
in prophetis:euangelicis predicationib⁹ adimpletum:me
tamen sequi iuuat qđ ipse dñs docuit:fermentū esse spiri
talem doctrinam ecclesie.Ecclesia auteꝫ renatuꝫ hoīem i
corpore ꝛ anima ꝛ spiritu fermento spiritali sanctificat.cū
tria hec pari quadam cupiditatum lance consentiunt:ꝛ eq̄
lis aspirat concordia voluptatum:Itaqꝫ si in hac vita tres
mensure in eodem manserint:donec fermententur ꝛ fiant
vnū:erit in futurum diligentibus christum incorrupta cō
munio. THEOPHI.Vel pro femina itelligas animā:
tria vero sata trinam partem eius:rationabileꝫ:irascibileꝫ
ꝛ concupiscibilem.Si igitur aliquis in hac trina parte cō
diderit verbum dei:faciet hoc totum spiritale:vt nec ratio
nale peccet in documentis:nec ira aut concupiscētia enor
miter ferantur:sed conformentur verbo dei. AVGV.
de ver.do.Vel tria sata farine:genus humanū est:qđ ō tri
bus noe filijs ē reparatū.Mulier q̄ abscōdit fermētuꝫ:dei
sapiētia ē. EVSE.Vel aliter:Fermentū dñs noīat spiri
tum sanctū:q̄si v̄tutē pcedentē ex semie.i.verbo dei.Tria
āt sata farine:significāt notitiā pr̄is ꝛ filij ꝛ spūssancti:quā
mulier.i.diuina sapiā ꝛ spūssanctus largiť. BEDA.Vel
fermētuꝫ dilectionē diciť:q̄ feruere facit ꝛ excitat menteꝫ.
Abscondit ergo mulier.i.ecclesia fermentū dilectionis in
sata tria:qꝛ p̄cepit vt diligamus deū ex toto corde:ex tota
aīa ꝛ ex tota virtute.Et hoc donec fermenteť totū.i.donec
charitas totam mentem i sui perfectione commutet quod
hic inchoatur:sed in futurum perficietur.

¶Et ibat p ciuitates ꝛ castella docēs ꝛ iter faci
ens i hierusalē.Ait āt illi qdā:Dñe si pauci sūt q
saluenť:Ipe āt dixit ad illos:Cōtendite itrare p
angustā portā:qꝛ multi dico vobis q̄rent itrare
ꝛ nō poterūt.Cū āt itrauerit p̄rfamilias ꝛ clau
serit ostiū icipietis foris stare:ꝛ pulsare ad ostiū
dicētes.Dñe aperi nob:ꝛ rñdēs dicet vob:Ne
scio vos vnđ sitis.Tūc icipietis dicere māduca
uim⁹ corā te ꝛ bibim⁹ ꝛ i plateis nostris docui
sti.Et dicet vobis:Nescio vos vñ sitis.Discedi
te a me oēs operarij iniqtatis.Ibi erit flet⁹ et stri
dor dētiū.Cū videritis:abraā isaac:et iacob:et
oēs pphetas i regno dī:vos āt expelli foras.Et
veniēt ab oriēte et occidēte et aqlone et austro et
accūbēt i regno dei:Et ecce sunt nouissimi:qui
erant primi:et sunt primi:qui erant nouissimi.

GLO.Premissis similitudinibus de multiplicatione
euāgelice doctrine:eius diffusioni vbiqꝫ predicando inten
dit.vnde diciť:Et ibat per ciuitates ꝛ castel.do.ꝛ iter faci
ens in hieru. THEOPHI.Non eniꝫ sola parua loca vi
sitabat:sicut faciunt qui simplices fallere volunt.neqꝫ so
las ciuitates vt ostentatores faciunt:ꝛ gloriam querētes:
sed sicut communis dominus ꝛ pater omnibus prouidēs
omnia circuibat.Non aūt visitabat municipia:vitans hie
rusalē:ac si timeret legisperitorum rep̄hensiones aut mor
tem que poterat inde contingere.vñ subdit:Et iter faciēs
in hierusalem.Naꝫ vbi plures erant egroti:ibi se medicus
magis ingerebat.Sequitur:Ait autem quidam illi:Dñe si

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

pauci sunt q saluantur .GLO.Que qdē q̄stio ad hoc pti nerevr̄ de quo supra agebat̄ .nā in p̄missa silitudīe dixerat q̄ requieuerūt volucres celi i ramis ei⁹:p qd̄ intelligi pōt mlt tos eē q salutis regē ɔseq̄rent̄.Et q̄ ille vn⁹ pro oīb⁹ q̄sie rat:dn̄s nō singulariter ei r̄ndet.vn̄ seq̄tur:Ipse āt dixit ad illos:Cōtendite itra.p āgu.por. BASI.Sicut.n.i via ter/ rena exit⁹ a recto multā latitudinē h̄z:sic q egredit̄ a trami te ducēte ad regnū celoꝝ in multa latitudine erroris repi/ tur.Rectū āt iter ē angustū q̄lz ðclinatiōe piculosa ex̄nte: siue dextrorsū siue sinistrorsū:sicut i pōte a quo vtrinq̄ di uertēs flūini imergit̄. CYRIL.Angusta ēt porta erum/ naꝝ ꝛ patiētiaꝝ sctōꝝ significat.Sicut.n.pugnaꝝ victoria attestat̄ militis strenuitati:sic p̄claꝝ efficiet valida ppen/ sio laboꝝ ꝛ tētationū. CHRY.Quid est ḡ qd̄ dn̄s alibi dicit:Iugū meū suaue ē:ꝛ onus meū leue:Nō qdē ɔdicit̄ s̄z hoc dictū ē pp tentationū nāz:illud vō pp affectū tran/ seūtiū.Est.n.molestū aliqd nature facile reputari qn̄ id af fectāter amplectimur.Si ēt via salutis āgusta erit i introi tu:tn̄ p eaz puenit̄ ad latitudinē:ɔ̄rio vō lata deducit ad interitū. GREGO.xi.mo.Dicturus āt anguste porte in troitū p̄misit:ɔtendite:q̄ nisi mētis ɔtentio ferueat:vnda mūdi nō vincit̄:p quā aīa sp ad ima reuocat̄. CYRIL. Non videt̄ āt dn̄s satisfacere q̄renti vtrū pauci sint q sal/ uent̄:duz declarat viā p quaz q̄sq̄ pōt fieri iustus.Sz dicē duz:q̄ mos erat saluatoris nō r̄ndere interrogātibus s̄z q̄ eis videbat̄ quotiēs inutilia q̄rebāt:s̄z respiciēdo qd̄ vtile audiētibus foret:Quid āt cōmodi p̄ueniret audiētib⁹:sci/ re an multi sint q saluent̄:an pauci:Necessariū āt magis erat scire modū quo aliqs puenit ad salutē.Dispensatiue ḡ ad q̄stionis vaniloquā nihil dicit:s̄z trāsfert suū s̄monē ad rē magis necessariā. AVGV.de v̄.do.Uel aliter.Cōfir mauit dn̄s qd̄ audiuit.s.q̄ pauci sunt q saluant̄.q̄ p angu/ stā portaz pauci intrāt.Alio aūt loco hoc idē ipse ait. Arta est via q̄ ducit ad vitā:ꝛ pauci sūt q igrediunt̄ p illā. vnde subdit.Q̄ mul.di.vo.q̄rūt itrare. BEDA.Salutis amo re p̄uocati.Et non poterunt:itineris asperitate deterriti.

BASI.Uacillat.n.aīa:qn̄quidē ɔsiderat eterna eligēdo virtutē:qn̄ p̄ntia respicit:p̄ferēdo illecebras.H̄ intuet̄ ocia carnis:illic subiectionē ipsi⁹.H̄ ebrietatē:illic sobrietatem hic dissolutos risus:illic copiā lachrymaꝝ.hic choreas:illic orationes hic fistulas:illic fletus.hic luxuriā:illic castimo/ niā. AVGV.de ver.do.Nō āt ɔtrarius sibi est dn̄s q di xit q̄ pauci sunt qui itrant per angustā portam: Et alibi di cit:Multi ab oriente ꝛ occidente venient.pauci sunt in cō paratione perditorum:multi in societate angelorum.Uix vident̄ grana qn̄ area triturat̄:sed tanta massa p̄cessura ē de area hac:vt ipleat horreū celi. CYRIL. Qd̄ aūt dete stabiles sint:qui intrare nō possunt p euidēs exemplū de/ clarauit subdēs:Cū aūt itra.paterfa. ꝛ clau.ostiū: icipietis fo.sta.ꝛ pulsare ostiū dicētes.Domie aperi nobis. Sicut si p̄refamilias qui multos ad cōuiuiū ɔuocauit igresso cū cō uiuis:ꝛ ostio recluso postmodum pulsantes adueniant.

BEDA.Est aūt paterfamilias xp̄s:qui cum vbiq̄ ex di/ uinitate sit:illis iam intus esse dicitur:quos in celū p̄ns sua visione letificat:sed quasi foris est his quos in hac peregri natione certantes occultus adiuuat. Intrabit vero cū to/ taz ecclesiā ad sui ɔtemplationē p̄ducet.Claudet ostiū:cuz reprobis locū penitentie tollet:qui foris stantes pulsabunt .i.a iustis segregati:misericordiā quā contēpserunt frustra iplorabunt:vn̄ seq̄t̄:Et respondens dicet vobis:nescio vos vn̄ sitis. GREGO.y.mor.Nescire dei iprobare est:sicut ꝛ nescire mentiri.Uir verax dicit̄ qui labi per mendaciū dedignatur:non q̄ si mentiri velit nesciat: sed q̄ falsa lo qui veritatis amore cōtēnat.Ueritatis igitur lumen tene/ bras quas reprobat ignorat.Sequitur:Tunc incipietis di cere:manducauimus corā te:ꝛ bibimus:ꝛ i plateis nostris docuisti. CYRIL.Hoc israelitis ɔuenit q s̄m ritū legis offerētes deo victimas edebāt:ꝛ gaudebāt.Audiebāt quo q̄ in synagogis libros moysi:q in suis scriptis nō q̄ sua sunt sed q̄ dei: tradebat. THEOPHI.Uel simpliciter ad israelitas dr̄:eo q̄ ex eis christus s̄m carnē nat⁹ ē: ꝛ cuz eo comedebāt ꝛ bibebant:ꝛ eū p̄dicantē audiebāt.Sz ꝛ chri/ stianis hec ɔgruēt.nos enī comedim⁹ corpus christi:ꝛ bibi m⁹ sanguinē ei⁹ quotidie:ad mēsaz mysticā accedētes: do/ cetq̄ i plateis aīaꝝ nostraꝝ. BEDA.Ul'mystice mādu/ cat corā dn̄o ꝛ bibit q vbi pabulū auide suscipit. vn̄ q̄si ex/ ponēdo subdit̄:In plateis nostris docuisti. Scriptura.n.i obscurioribus cibus ē:q̄ q̄si exponēdo frāgit̄: ꝛ māducan do glutit̄.potus ē i aptioribus:vbi ita sorbet̄ sicut inuenit̄ Nō aūt festiuitatū epulatio iuuat:quē fidei pietas non cō/ mēdat:nō scientia scripturaꝝ notū deo facit:quē opeꝝ ini/ quitas idignū on̄dit.vn̄ subdit̄.Et dicet vobis: nescio vos vn̄ sitis.Discedite a me operarij iniquitatis. BASI.Illis forsitan loquit̄ quos describit apl's in p̄pria p̄sona dicens: Si linguis hoīuz loq̄r ꝛ angeloꝝ ꝛ hēam oēm sciaz:ꝛ distri buero oēs facultates meas i cibos paupeꝝ:charitatez aūt nō habuero nihil mihi p̄dest.Qd̄ eniz non fit diuini amo/ ris intuitu:sed ad acquirēdā ab hominibus laudē: nō inue nit laudē apud deū. THEOPHI.Attēde etiaz q̄ dete/ stabiles sunt illi: in quoꝝ plateis dn̄s docet. vnde si docē/ tem euz audierimus n̄ in plateis s̄z in angustis ꝛ humilib⁹ cordibus:non erimus detestabiles. BEDA.Duplex aūt ostendit̄ gehenne pena.s.frigoris ꝛ feruoris: vnde sequit̄: Ibi erit fletus ꝛ stridor dētiuz.Fletus.n.de ardore:stridor dentiū de frigore solet excitari.Uel stridor dentiū p̄dit i/ dignantis affectū:q̄ qui sero penitet:sero sibi irascatur.

GLO.Uel stridebunt dentes q hic de edacitate gaude/ bant:flebunt oculi q hic per ɔcupiscentias vagabant̄.Per vtrūq̄ aūt veraz ipioꝝ resurrectionē designat. THEO PHI.Pertinet etiā hoc ad israelitas cū q̄bus loquebat̄:q ex hoc maxie p̄cellunt̄ q̄ gentiles cū patrib⁹ reqescunt:ipi vō excludunt̄:vn̄ addidit.Cū videritis abraam isaac ꝛ ia/ cob ꝛ oēs p̄phetas in regno dei:vos autem expelli foras.ꝛ venient ab oriente ꝛ occidente ꝛ ab aquilone ꝛ austro ꝛ ac/ cūbent in regno dei. EVSE.Predicti enī patres an̄ tēpo ra legis:s̄m euangelicā formā errorē multoꝝ deoꝝ dere/ linquētes:assumpserunt sublimis dei notitiaz:q̄bus pares facti sunt multi gentiliū:ob similē vitaz.filij aūt eoꝝ alie/ nationē sūt passi ab euāgelica disciplina.vn̄ sequit̄ Et ecce sūt nouissimi q erāt p̄mi:ꝛ sūt p̄mi q erāt nouissimi. CY/ RIL.Iudeis enī q p̄mū locū tenebant p̄late sunt gentes.

THEOPHI.Nos aūt vt videt̄ p̄mi sum⁹:q ab ipis cu nabulis rudimēta accepim⁹:ꝛ forsitan erim⁹ nouissimi re/ spectu gētiliū:q circa finē vite crediderūt. BEDA.Mul ti etiā prius feruentes postea torpēt:multi pri⁹ frigidi subi to inardescunt:mlt̄i in seculo despecti in futuro sunt glori/ ficandi.Alij apud homines gloriosi in fine sunt dānandi.

¶ In ipsa die accesserūt q̄dā phariseoꝝ dicētes illi.Exi ꝛ vade hic q̄ herodes vult te occidere. Et ait ill'.Ite ꝛ dicite vl'pi illi.Ecce eijcio dmo nia ꝛ sanitates p̄ficio hodie et cras. ꝛ tertia die ɔsumor.Uerūtn̄ oz me hodie ꝛ cras ꝛ sequēti die āmbulare.q̄ n̄ capit p̄p̄haz p̄ire extra hierl'z. Hierl'z hierl'z q̄ occidis p̄phetas:et lapidas eos q mittūt ad te:Quotiens volui ɔgregare filios tuos queādmodū auis nidū suū sub pēnis:et no luisti:Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra deser ta.Dico aūt vobis:q̄ n̄ videbitis me donec ve niat cū dicetis:Benedict⁹ qui venit i noie dn̄i.

CYRIL.Predicta dn̄i v̄ba:phariseoꝝ aīos prouocaue/ rūt ad irā.videbāt.n.pp'os iaz ɔtritos fidē ei⁹ eripe itaq̄ q̄si p̄dētes offm̄ pp'is p̄sidendi:ꝛ deficiētes i lucro simulā/ tes se eū diligere:suadēt illi vt inde discederet.vn̄ dr̄: In ip sa die acces.q.pha.di.illi.Exi ꝛ va.hic q̄ hero.vult occi.te. Xp̄s āt q renes ꝛ corda scrutat̄ eis leniter ꝛ figuraliter r̄n/ det.vn̄ seq̄tur:Et ait illis: Ite ꝛ dicite vulpi illi. BEDA. Propter dolos ꝛ isidias herodē vulpē appellat:qd̄ plenū fraudis est aīal:in fouea pp isidias latēs: odore fetēs:nūq̄ rectis itinerib⁹ incedēs:q̄ oīa hereticis ɔueniūt quoꝝ typū herodes tenet:q xp̄z.i.hūilitatē christiane fidei i credētib⁹ conant̄ extinguere. CYRIL.Uel aliter vr̄ hic s̄mo mu tatus esse ꝛ non spectare ad personā herodis:vt aliq puta/ uerunt:sed magis ad pharisaicas fictiōes penes.n.ip̄z pha riseū on̄dit prope manētē dū dixit:Ite ꝛ dicite vulpi huic. sicut in greco hētur.vn̄ hoc p̄cepit dicendū qd̄ poterat vr/ gere phariseoꝝ turbā.Ecce inq̄t eijcio demōia: ꝛ sanitates p̄ficio hodie ꝛ cras:ꝛ tertia die consumor. Hoc se p̄mittit opatuꝝ qd̄ iudeis displicebat.s.q̄ imundis iparet spiritib⁹ ꝛ eripet a morbis ifirmātes:vsq̄ dū p̄pria spōte sustineret crucis patibulū.Q̄ vō pharisei credebāt q̄ manū trepida ret herodis:q dn̄s erat v̄tutuz:hoc excludit dicēs:Uerūtn̄ opz me hodie ꝛ cras ꝛ seq̄nti die ambulare.Qd̄ dicit Opz: nequaq̄ sibi necessitatē ingruentē on̄dit:s̄z magis arbitrio p̄prie volūtatis pergeret quo volebat:quousq̄ finē vene/ rande crucis subiret:cui⁹ iā xp̄s iminere tp̄s on̄dit:cū dixit Hodie ꝛ cras. THEOPHI.Ac si dicat:Quid de morte mea cogitatis: ecce fiet post modicum. Q̄ āt dr̄: Hodie ꝛ cras.hoc multos dies significat.sicut ꝛ nos in cōmuni ser/ mone soliti sum⁹ dicere.Hodie ꝛ cras fit hoc qd̄ fiat i tan/ ta distātia tp̄is.Et vt euāgelicū s̄monē euidentius expona mus:nō intelligas q̄ oportet me hodie ꝛ cras āmbulare:s̄z si stas i hodie ꝛ cras :ðide subiūgas:ꝛ seq̄nti die ambulat̄: sic ꝛ pluries nūerādo ɔsueuim⁹ dicere die dn̄ica: ꝛ secunda fe ria ꝛ tertia egrediar.q.ɔputādo duas:vt tertia ðnotet̄.sic ꝛ dn̄s q̄si cōputādo dicit: Oportet me hodie ꝛ cras: ꝛ postea tertio die ire hierusalē. AVGV.de q̄.euā. Uel mystice ab illo hec dicta itelligunt̄ . vt referant̄ ad corp⁹ eius qd̄ ē ecclesia.Expellunt̄.n.demonia cū relictis illis supstitioni bus credūt in eū gētes ꝛ p̄ficiunt̄ sanitates cū s̄z p̄cepta ei⁹ posteaq̄ fuerit diabolo ꝛ huic seculo renunciatū vsq̄ in fi/ nē resurrectionis:qua taq̄ tertia ɔsummabit̄:hoc ē ad ple nitudinē angelicā.p corporis ēt imortalitatē p̄ficiet̄ eccl'ia.

THEOPHI.Sed q̄ illi dicebant ei:Exeas hinc:q̄ he rodes te querit occidere:in galilea loquētes vbi regnabat herodes:on̄dit q̄ nō in galilea:s̄z in hierusalē p̄ordinatū fu erat ei pati.vn̄ seq̄t̄:Quia nō capit p̄phetā p̄ire extra hieru salē.Cū audis.Nō capit.i.nō decet extra hierusalē p̄phetā iteremi: nō putes viz coactiuā iudeis iductā:s̄z quātuz ad eoꝝ affectū sanguis auidū ɔuenieter hoc dicit: velut si q̄s p̄ donē atrocissimū vidēs dicat.Nō oz hāc viā in q̄ p̄do insi/ diat̄ viatorib⁹ imunē eē a sanguie:sic ꝛ nō oportebat alibi q̄ vbi morabant̄ p̄dones p̄ire dn̄m p̄phetaꝝ:nā assueti p/ phetaꝝ sanguinib⁹:occidēt ꝛ dn̄m.vn̄ seq̄t̄: Hierusalē hie/ rusalē q̄ occidis p̄phetas ꝛ lapidas eos q mittūt̄ ad te. BE DA.Hierusalē nō saxa ꝛ edificia ciuitatis.s̄z habitatores vocat:quā p̄ris plāgit affectu. CHRY.Geminatio.n.v̄bi miserātis ē:aut nimiū diligētis:nā taq̄ ad amicā negligētē amatorē ꝛ iō puniēdā dn̄s loq̄t̄. GRECVS.Sed ꝛ nois geminatio vehemētē rep̄hēsionē on̄dit. nā q̄ nouit deum: q̄uo dei ministros p̄seq̄tur: CYRIL. Q̄ aūt cēnt imemo/ res diuinoꝝ bonoꝝ ostēdit subdēs.Quotiēs volui ɔgrega re filios tuos:queādmodū auis nidū suū sub pēnis ꝛ nolui sti:M āduxit eos p sapiētissimū moysen:monuit p p̄phe/ tas. voluit sub alis.i.sub tegmine sue v̄tutis illos hēre:at il li caruerūt tā desiderabilib⁹ bonis igrati existētes. AV/ GV.in enchi. Dicit aūt:Ego volui ꝛ tu noluisti.q.d. Illud aggregaui mea volūtate sp efficace:te nolēte feci:q̄ igrata sp fuisti. BEDA.Pulchre aūt q herodez de sua nece tra ctātē vulpē vocauerat:seipsū aui ɔparat:q̄ vulpes fraudu lēter sp auib⁹ isidias itēdūt. BASI.Filios ēt hierusalē pul lis i nido ɔparauit.ac si dicat aues q̄ in altū ɔsueuerūt vola re excepte sūt a nocumentis idisidiātiū:tu tn̄ eris vt pull⁹ egēs alieno suffragio.Matre igit̄ auolāte auferēris a nido q̄si ipotēs ad tutelā:ꝛ debilis ad fugaz.vn̄ seq̄t̄:Ecce relin. do.ve.deserta. BEDA.Ipsam ciuitatē quā nidū vocaue rat ēt nūc domū iudeoꝝ appellat.Occiso.n.dn̄o venerunt romani:ꝛ q̄si nidū vacuū diripiētes:tulerūt eoꝝ locū:gētē ꝛ regnū. THEOPHI.Uel dom⁹ vr̄a.i.tēplū:ac si dicat q̄diu v̄t⁹ erat in vobis:tēplū erat meū:s̄z postq̄ fecistis ip sum speluncā latronū:nō ē de cetero dom⁹ mea s̄z vr̄a. Uel domū dicit totā gētē iudeoꝝ:iuxta illud: Dom⁹ iacob b̄n/ dicite dn̄o.p qd̄ ostēdit q̄ ipse erat q gubernabat eos ꝛ eri/ piebat ab hostiū manib⁹.Seq̄t̄: dico āt vobis:q̄ nō vide/ bitis me donec veniat:cū dicetis:B̄ndictus q ve.in no.do.

AVGV.de cō.euā.Huic narratiōi luce nō vr̄ aduersari q̄ turbe dixerūt:Ueniēte dn̄o i hierusalē:b̄ndict⁹ q venit i noie dn̄i:q̄ nōdū illuc venerat:ꝛ nondū dictū erat. CY/ RIL.Discesserat enī dn̄s a hierolymis taq̄ idignos existē tes sui p̄ntia deserēs:deinde mlt̄is miraculis factis rursum hierosolymā redit:vbi ei turba occurrit dicēs:Osāna filio dauid.B̄ndict⁹ q venit i noie dn̄i. AVGV.de cō. euan. Sz q̄ nō dic̄ lucas quo ide tē accessit dn̄s:vt nō veniret ni si eo tp̄e quo iā illō diceret̄:Perseuerat q̄ppe in itinere suo donec veniat hierusalē. De illo suo aduētu quo i claritate vētur⁹ ē hoc significat. THEOPHI.Tūc.n.ꝛ iuiti ɔfite bunt̄ eū saluatorē ꝛ dn̄m:qn̄ nullus erit ide p̄fect⁹.Dicens āt:Nō videbitis me donec veniat ꝛc̄.n̄ significat illā horā: s̄z tp̄s crucis.q.d.postq̄ crucifixeritis me:n̄ āpli⁹ videbitis me donec iterū veniā. AVGV.de cō.euā.Intelligēd⁹ ē q̄ lucas velle p̄occupasse an̄q̄ ei⁹ narratio dn̄z p̄duceret hie rusalē aut eidē ciuitati iā approq̄nquātē talia r̄ndisse monē tib⁹ vt caueret herodē:q̄lia matthe⁹ dic̄ eē locutū cū iā per uenisset hierusalē. BEDA.Uel dic̄:nō me videbitis.q.d. nisi p̄niaz egeritis ꝛ ɔfessi fueritis me filiū oīpotētis p̄ris: i scd̄o aduētu faciē meā nō videbitis.

Capitulum: XIIII.

ET factū est cū itraret iesus i domū cuiusdā p̄ricipis phariseoꝝ sabba/ to manducare panē: ꝛ ipsi obserua bant euz.Et ecce hō quidā hydro/ picus erat ante illū.Et r̄ndēs iesus dixit ad legisperitos et phariseos:Si licz sabba to curare:At illi tacuerūt.Ipse vero appreben sum sanauit eū ac dimisit.Et r̄ndens ad illos di/ xit:Cuius v̄rum asinus:aut bos in puteū cadet: et nō cōtinuo extrahet illū die sabbati:Et nō po terant ad hec respōdere illi.

CYRIL.Quāuis dn̄s maliciaz phariseoꝝ cognosceret: tn̄ eoꝝ fiebat cōuiua vt prodesset p̄sentibus per verba ꝛ miracula.vn̄ subdit̄:Et fā.est cū intra.in do.cu.princi.pha. sab.mā.pa.ꝛ ipsi obser.eū si.s.reuerētiā legis cōtemneret.ꝛ an quicq̄ prohibitoruz faceret in die sabbati.Itaq̄ hydro pico veniente in medium:interrogatione reprehendit inso lentiam phariseorum:eum arguere volentium:vnde dicit̄: Et ecce homo quidā hydropicus erat ante illum.Et respō dens iesus dixit ad legisperitos ꝛ phariseos: si licet sabba/ to curare: BEDA.Quod dicitur respōdisse iesus:ad hoc respicit quod premissum est:Et ipsi obser.eū:Dn̄s.n. nouit cogitatiōes hoīuz. THEOPHI.In sua āt iterrogatiōe

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

deridet eos sicut amētes:deo.n.bñdicēte sabbatū: ipi ꝓhi
bēt opari bona ī eo.dies āt q̄ bonoꝝ opaꝫ ñ admittit:male
dicta ē. BEDA.Sꝫ merito īterrogati tacēt:qꝛ ꝯ se dictū
qcqd dixerit vidēt. Nā si licet sabbato curare:q̄re saluato
rē an curet obsuāt:si nō licet: q̄re ipso sabbato pecora cu
rāt: vñ seqꝰ: At illi tacuerūt. CYRIL. Neglectis igr̄ iudeo
ruꝫ īsidijs:liberat a morbo hydropicū:q metu phariseorū
remedia ñ postulabat pp sabbatuꝫ:sꝫ solum astabat vt ex
aspectu misꝰ eiꝰ saluaret eū. Qđ dñs cognoscēs nō postu
lat ab eo si vellet saluꝰ fieri:sꝫ ꝓtinꝰ eū sanauit. vñ seqtur:
Ipse vo app.sana.eū ac dimisit. THEOPHI. In quo ñ
hoc ꝓspexit dñs:ne scandalizaret phariseos:sꝫ vt bñ faciat
egēti remedijs: decet.n.nos cū magna resultat vtilitas nō
curare si stulti scādalizenꝰ. CYRIL.Sꝫ qꝛ pharisei iep
te tacuerūt:soluit xp̄s īflexibilē coꝝ īprudētiā ꝯsideratiōi
bus serijs ad hoc vtēs.vñ seqtur: Et rñ.ad il.dixit:Cu.ve.
asi.aut bos in pu.ca.ꝛ non cō.ex.il.die sabbati. THEO
PHI.q.d.Si ꝓhibuit lex misereri ī sabbato:ne curā hēas
filij tui piclitātis ī sabbato:sꝫ qd dico filij qñ nec bouē pte
ris si piclitātēꝫ videris? BEDA. In quo sic obsuatores
suos phariseos ꝯuicit:vt eosdē ēt auaritie ꝯdēnet:q ī lbatio
ne aīalis sue auaricie ꝯsulebāt. Quāto ergo magis xp̄s ho
minē q multo melior ē pecore debuit liberare? AVGV.
de cō.euā. Cōgruenter āt hydropicū aīali qđ cecidit ī pute
um ꝯpauit:humore.n.laborabat:sicut illā mulierē quā al
ligatā dixerat ꝛ ipse soluebat ꝯpauit iumento qđ soluiꝰ vt
ad aquā ducaꝰ. BEDA. Cōpetēti ḡ exēplo soluit qōeꝫ:vt
oñdat eos violare sabbatū in ope cupiditatis q eū violare
arguerūt in ope charitatis.vñ seqtur:Et nō po.ad hoc rñ.
illi: Mystice āt hydropicꝰ ꝯpaꝰ ei quē fluxus carnaliū vo
luptatū exuberās aggrauat.hydropicus.n.morbꝰ ab aquo
so hūore vocabulum trahit. AVGV.de q̄.euā. Uel hy
dropicuꝫ recte ꝯpamꝰ diuiti auaro .sicut.n.ille q̄to magis
abūdat humore inordinato:tāto ampliꝰ sitit: sic ꝛ iste q̄to
ē copiosior diuitijs qbꝰ non bñ vtiꝰ:tāto ardētius talia cō
cupiscit. GREGO.xiiij.mo. Recte ḡ hydropicus ante
phariseū curaꝰ:qꝛ p alteriꝰ egritudinē corporis ī altero ex
primiꝰ lāguor seu egritudo cordis ꝛ mētis. BEDA. Bñ
āt ī exēplo bouē ꝛ asinū noīat:vt vl' sapiētes ꝛ hebetes:vel
vtrūqꝫ populum significet.s.iudeum:iugo legis pressum: ꝛ
gentilem nulla ratione domitum:omnes.n.a puteo concu
piscentie demersos dominus extrahit.

¶ Dicebat aūt ꝛ ad īuitatos parabolā:itendens
qūo primos accubitꝰ eligerent: dicens ad illos.
Cū inuitatꝰ fueris ad nuptias nō discūbas in pri
mo loco.ne forte honoratior te sit inuitatꝰ ab il
lo: ꝛ veniens is q te ꝛ illū vocauit dicat tibi: da
huic locū:et tūc icipias cū rubore nouissimū lo
cū tenere. Sed cū vocatꝰ fueris: vade recūbe in
nouissimo loco. vt cū venerit q inuitauit dicat ti
bi: Amice ascende superiꝰ. Tunc erit tibi gloria
coram siml' discūbentibus. Qꝛ ois qui se exaltat
humiliabiꝰ:et qui se humiliat exaltabiꝰ.

AMBRO. Prius curatꝰ ē hydropicus in quo fluxꝰ car
nis exuberās aīe grauabat officia:spūs extiguebat ardorē
Deide doceꝰ humilitas:dū in ꝯuiuio nuptiali appetētia lo
ci supioris arceꝰ. vñ dꝛ. Di.aūt ad īui.pa.inte.qūo pri.accu.
eli.di.ad il. Cū iui.fu.ad nup.nō dis.in pri.loco. CYRIL.
Prosilire enī ꝓmpte ad honores q nobis nō ꝯueniūt: indi
cat nos temerarios eē: ꝛ nr̄a facta vitupio replet. vñ seqꝰ:
Ne forte hono.te sit īui.ab eo: ꝛ ve.is q te ꝛ il.iui.di.ti. Da.
huic lo. ꝛ tūc ici.cū ru.no.lo.tenere. CHRY. Et sic qđ cō
cupiuit:nequaq̄ obtinuit ābitiosus honoris:sꝫ passus ē re
pulsam ꝛ satagēs q̄liter abūdet honoribꝰ nō honoraꝰ. ꝛ qꝛ
nihil ē eqpollēs modestie:auditorē ad oppositū ꝯducit. Nō
solū ꝓhibet ābire p̄matū:sꝫ ꝛ venari vltia.vñ seqꝰ: Sꝫ cuꝫ
vo.fu.va.re.in no.loco. GREGO. Si enī aliqs non vult
alijs p̄locari:nāciscit hoc ex diuina sniā.vñ seqtur: Et cum
ve.q te iui.di.ti. Amice ascē.supius. Hec dicēs nō grauiter
obiurgat: sꝫ leniter iniūgit.sufficit.n.monitio apud discre
tos ꝛ sic ꝓ humilitate aliqs coronaꝰ honore.vñ seqꝰ. Tūc
erit ti.glīa co.si.discūbētibꝰ. BASI. Occupare igiꝰ locuꝫ
vltimū ī ꝯuiuijs iuxta mādatū dñicū ꝯueniēs ē sꝫ rursus in
hūc ꝯtētiose irruere reprobatū tāq̄ īterēptoriū ordis ꝛ cau
satiuū tumultꝰ: ꝛ de eo mota ꝯtētio eqparabit vos litigāti
bus de p̄matu. Qua pp sic hic dñs dicit expedit ꝯuiuiū fa
ciēti cōmittere accubitꝰ ordinē:sic ꝛ in patiētia nos mutuo
sustinebimꝰ honeste ꝛ ꝯm ordinē oīa ꝓsequētes:nō ad ap
parētiā pluriū nec videbimur humilitateꝫ ptractere p ve
hemētē ꝯtradictionē:magis aūt ꝓ humilitatē patiētiā ob
tinebimꝰ. Maiꝰ ē.n.ex repugnātia supbie idiciū q̄ ex prio
accubitu qñ eū cū impio obtinemus. THEOPHI. Ne
mo aūt putet p̄missam xp̄i doctrinā modicā eē ꝛ idignam
culminis dei vbi.nō enī piū dicēs eē medicū pollicitū sana
re podagrā:ictū vo digiti vel dētis dolorē nolētem curare.
Porro qūo pua passio vane glīe: q̄ vsabat p̄mos pquirētes
accubitꝰ? Decebat igiꝰ humilitatis magr̄m oēm ramū pra
ue radicis āputare: sꝫ ꝛ illud ꝯsidera: qꝛ psto cena ꝛ passiōe
p̄matꝰ corā saluatore vexāte miseros opportunitatē hēbat
monitio. CYRIL. Ostēso igiꝰ tā modico exēplo ambitio
soꝝ cōtēptū: ꝛ nō ambitiosoꝝ exaltationē: adijcit magnuꝫ
puo: gnālē sniaꝫ ꝓferēs cū subdiꝰ: Quia ois q se exal. hu.ꝛ
q se hu.exal.qđ dꝛ ꝯm diuinū iudiciū:nō ꝯm humanā ꝯsue
tudinē: ꝯm quā plures cōcupiscētes honorē cōsequunꝰ:alij
vo se humiliantes inglorij remanēt. THEOPHI. Por
ro nō finalr̄ nec oibꝰ hominibꝰ est reuerēdꝰ: q se honoribus
ingerit:sed dū a qbusdā honoraꝰ:alij detrahūt ei: ꝛ quādo
qꝫ etiā ipsi honorantes. BEDA. Sed qm̄ hanc admoni
tionē euāgelista parabolā vocat:breuiter intuendū qd my
stice significet:quisquis nuptias christi ꝛ ecclesie inuitatus
adierit:mēbris ecclesie per fidem coniunctꝰ non se extol
lat.q.sublimior ceteris de meritis gloriādo. Dabit enim lo
cum honoratiori post inuitato cum illoruꝫ qui se in christo
secuti sunt agilitate preiꝰ: ꝛ cū rubore nouissimum locuꝫ te
net quādo de alijs meliora cognoscēs quicquid de sua opa
tione celsum sentiebat humiliat. Sed recūbit aliquis ī no
uissimo loco ꝯm illud: Quāto magnus es:humilia te in oī
bus. veniens aūt dñs quem humilem inuenerit: amici no
mine beatificans ascendere superius precipet. Quicūqꝫ.n.
humiliauerit se sicut puulus:hic est maior in regno celoꝝ.
pulchre āt dꝛ: Tūc erit tibi glīa ne nūc q̄rere icipias qđ tibi
seruaꝰ in fine. Pōt etiā ꝛ hoc in hac vita intelligi: qꝛ quoti
die dñs suas nuptias intrat:superbos despiciens: ꝛ humili
bus sepe tāta sui spūs onera prestans: vt discūbentium.i.fi
delium cetus eos admirando glorificet. Ex conclusiōe vo
generali que subditur manifeste claret precedentem dñi
sermonem typice intelligenduꝫ. Neqꝫ enī ois q se corā hoī
bus exaltat humiliaꝰ:aut q se in cōspectu hoīum humiliat
exaltaꝰ ab eis.sed qui se de meritis eleuat humiliabitur a
dño: ꝛ qui se de beneficijs humiliat:exaltabitur ab eo.

¶ Dicebat aūt ꝛ ei q se inuitauerat: Cū facis prā
diū aut cenaꝫ noli vocare amicos tuos:neqꝫ fra
tres tuos:neqꝫ cognatos:neqꝫ vicinos.neqꝫ di
uites: ne forte et ipsi te reinuitēt:et fiat tibi retri
butio. Sed cū facis cōuiuiū. voca paupes: debi
les:claudos:et cecos.et beatꝰ eris: qꝛ ñ hñt retri
buere tibi. Retribueꝰ.n.tibi ī resurrectōe iustoꝝ.

THEOPHI. Ex duabus ptibus cena cōposita.s.ex vo
cantibꝰ ꝛ vocitatis: ptē vocatoꝝ ad hūilitatē iā monuerat:
ꝯseq̄nter vocantē monēdo remunerat retrahēs eū ne grā
hoīum ꝯuiuaret. vñ dꝛ. Dicebat āt ei q se inuitauerat: Cuꝫ
facis prādiū aut cenā: noli vocare ami.tuos:neqꝫ fra.neqꝫ
cogna. neqꝫ vicinos diuites. CHRY. Multe cause sūt
qbus amicitie fedus ꝯhiꝰ: ꝛ illicitas qdem p̄termittimus.
Proponemus āt nāles ꝛ morales.nāles qdem puta p̄ris
ad filiū:fratris ad frēꝫ: ꝛ alioꝝ huiusmodi.qđ significat di
cens. Neqꝫ frēs neqꝫ cognatos:morales āt sūt puta ꝯuiua
factꝰ est:aut ꝯuicinꝰ est: ꝛ q̄tū ad hos dicit: Neqꝫ vicinos:
BEDA. Fratres igiꝰ ꝛ amicos ꝛ diuites alterutrū con
uiuia celebrare nō q̄si scelus īterdicit:sꝫ sicut cetera neces
sitatis humane cōmercia:ad promerenda vite celestis pre
mia:nil valere oñdit. vnde subdit. Ne forte ꝛ ipsi te reinui
tent: ꝛ fiet tibi retributio. Nō ait: Et fiet tibi peccatuꝫ. Cui
simile est id qđ alibi dicit: Etsi bene feceritis his q vobis
bene faciunt que vobis est gratia? Sunt tñ quedā mutua
fratrū vicinorūqꝫ ꝯuiuia que nō solū in p̄nti retributionē:
sꝫ ꝛ dānationem pcipiunt in futuro: que aūt collatione oi
um celebrantur: aut vicibus solent a contubernalibus ex
hiberi:in quibus ad hoc ꝯuenitur vt feda gerātur copia vi
ni: ꝛ incitetur libidinis diuersa voluptas. CHRY. Non
igiꝰ hac specie alijs bñficia ꝯferamus: vt nobis retribuāt.
Hec.n.frigida est intētio: vnde talis amicitia celerius eua
nescit. Si vo pauperē vocaueris: deū nūq̄ obliuiscentē ha
bebis debitorē. vnde seqtur: Sꝫ cū facis ꝯuiuiū: voca pau
peres: debiles claudos: ꝛ cecos. Quāto.n.minor ē frater: tā
to magis p eū xp̄s accedit ꝛ visitat. Nā qui magnum susci
pit sepe pp vanā gloriam facit: sꝫ vtilitas pluries queriꝰ vt
promoueaꝰ p illū. Possem qdeꝫ plures proponere ob hoc
celeberrimos sanctoꝝ colentes: vt illis mediantibus am
pliorē gratiaꝫ obtineant principū. Non igiꝰ illos qrāmꝰ
qui nobis retribuere p̄nt. Sequitur.n. Et beatus eris: qꝛ ñ
hñt retribuere tibi. Nō ergo turbemur: cū ñ recipimꝰ bñ
ficij cōpensationē: sꝫ cū recepimus: qm̄ si recepimꝰ nō am
plius recipiemꝰ illic: sꝫ si minime retribuat hō: tunc tibi de
us retribuet. vñ seqꝰ: Retribueꝰ.n.ī resurrectione iustoꝝ.
BEDA. Etsi oēs resurgūt: iustoꝝ tñ resurrectio dꝛ: qꝛ in
hac resurrectiōe beatos se eē nō dubitant. Ergo q paupes
ad ꝯuiuiū vocāt: ī futuro p̄mia recipiēt. Qui āt amicos fra
tres ꝛ diuites vocat: recepit mercedē suā. Sꝫ si hoc pp de
um facit in exēplum filiorum iob: sicut cetera fraterne di
lectionis officia: ipse qui iussit remunerat. CHRY. Sed
dicis immundus est pauper ꝛ sordidus: laua eū: ꝛ fac tecū
in mēsa sedere. Si vestes sordidas hꝫ: mūdū idumētū exi
beas. xp̄s accedit p eū: ꝛ tu friuola loq̄ris? GREGO. nise
nus. Nō ḡ negligas iacētes q̄si nullo sint digni: cogita quid
sint: ꝛ p̄ciositatē eoꝝ iuenies. Saluatoris induerūt imagi
nē: futuroꝝ bonoꝝ heredes regni clauigeri: accusatores
ꝛ excusatores idonei: non loquentes sed inspecti a iudice.
CHRY. Decet ḡ eos sursuꝫ ī solario suscipe: si nō placet
saltē deorsuꝫ vbi sūt subiugalia ꝛ famuli xp̄ꝫ suscipias: fiat
saltē paup editus. vbi.n.ē elemosyna: nō audet intrare dia
bolus. ꝛ si nō secū cōsedeas: mitte saltē eis de mēsa fercula
ORIGE. Mystice vo qui vanā gloriam vitat: vocat ad
spiritale cōuiuium paupes.i.iperitos: vt dicet debiles hoc
est lesam cōsciam habētes: vt sanet claudos.i.declinātes a
rōne: vt rectas semitas faciāt. Cecos.i.q carent cōtēplatio
ne veritatis: vt verā lucē videāt. Qꝛ aūt diciꝰ. Non possūt
retribuere tibi.i.non nouerunt responsum proferre.

¶ Hec cū audisset qdā de siml' discūbētibꝰ dixit il
li: Beatꝰ q manducabit paneꝫ in regno dei. At
ipse dixit ei: Homo qdam fecit cenā magnaꝫ ꝛ
vocauit mltos. Et misit seruū suū hora cene di
cere iuitatis vt venirēt qꝛ iā pata sūt oīa. Et ce
perūt siml' oēs excusare. Primꝰ dixit ei: Uillam
emi: ꝛ necesse habeo exire ꝛ videre illaꝫ. Rogo
te habe me excusatū. Et alter dixit: Iuga boum
emi qnqꝫ: ꝛ eo ꝓbare illa. Rogo te habe me ex
cusatū. Et aliꝰ dixit: Uxorē duxi: ꝛ iō nō possuꝫ
venire. Et reuersus seruꝰ nūciauit hec dño suo.
Tūc iratꝰ p̄rfamilias dixit seruo suo: Exi cito in
plateas ꝛ vicos ciuitatis: ꝛ paupes ac debiles:
ꝛ cecos ꝛ claudos itroduc huc. Et ait seruus:
Dñe factū est vt ipasti: ꝛ adhuc locꝰ est. Et ait
dñs ꝯuo: Exi ī vias ꝛ sepes et ꝯpelle intrare: vt
ipleaꝰ domꝰ mea. Dico aūt vobis ꝙ nemo viro
rū illoꝝ qui vocati sunt gustabunt cenam meaꝫ.

EVSE. Docuerat supra dñs p̄parare ꝯuiuiū repēdere ne
queūtibꝰ: cū sit recōpēsandū in resurrectōe iustoꝝ: ꝛ iō qui
dā itelligens vnū ꝛ idē eē resurrectionē iustoꝝ ꝛ regnū dei
recōpensationē p̄dictā cōmēdat. Seqtur enī: Hec cum au
disset qdā de simul discū.dixit illi: Bea.q mādu.panē in re
gno dei. CYRIL. Hō iste aīalis erat nō diligēter pcipiēs
ea q̄ xp̄s ꝓtulerat: putauit .n.corporeas eē remuneratiōes
sanctoꝝ. AVGV.de ver.do. Uel qꝛ in lōginq̄ iste suspi
rabat: ꝛ panis iste quē desiderabat: ante illū discumbebat.
Quis eniꝫ est panis regni dei.nisi qui dicit: Ego sum panis
viuus qui de celo descendi: nolite parare fauces: sed cor.
BEDA. Sed quia nonnulli hunc paneꝫ fidetenus qua
si odorando percipiunt: dulcedinem vero eius attigere ve
raciter gustando fastidiunt. Subiecta parabola dominus
talium torporem celestibus epulis dignum non esse redar
guit. Sequitur enim: At ille dixit ei: Homo quidam fecit
cenam magnam: ꝛ voca.multos. CYRIL. Homo iste de
us pater est: ꝯm ꝙ imagines ad similitudinem veritatis fi
gurantur. CHRY. Quotiens enim punitiuam suaꝫ vir
tutem indicare vult deus: vrsa pardus: leo: ꝛ huiusmodi nū
cupatur: quando vero misericordiam exprimere vult: dici
tur homo. CYRIL. Hic ergo conditor omnium atqꝫ
glorie pater parauit cenam magnam in christo peractam.
In nouissimis enim temporibus ꝛ quasi in occasu nostri se
culi illuxit nobis dei filius: ꝛ mortem pro nobis sustinens:
dedit nobis proprium corpus comedere: vnde ꝛ agnus in
vespe īmolabaꝰ iuxta legē mosaycā. merito igiꝰ cena dictū
est paratū in xp̄o cōuiuiū. GREGO. in ho. Uel fecit ce
nā magnā: qꝛ facietatē nobis dulcedinis eterne preparauit
qui vocauit multos: sed pauci veniunt: qꝛ non nunq̄ ipsi q
ei per fidē subiecti sunt: eterno eiꝰ cōuiuio viuendo contra
dicunt. Hoc autē distare inter delicias corporis ꝛ cordis so
let: ꝙ corporales delitie cum non habentur: graue in se de
siderium accendunt: cum vero habite eduntur: comedenteꝫ
protinus in fastidiū per facietatem vertunt. At cōtra: spiri
tales delitie cū non habētur in fastidio sunt: cū vero habē
tur in desiderio. Sed superna pietas cōtemptas illas deli
tias ad memorie nostre oculos reuocat: atqꝫ vt fastidium
nostrum repellere debeamus inuitat. vnde seqtur: Et mi
sit seruum suum hora cene dicere iuitatis vt venirēt. CY
RIL. Iste seruus qui missus est ipse christus est: qui cum
esset naturaliter deus ꝛ verus dei filius: exinaniuit seipsuꝫ
formam serui accipiens. Missus est autem hora cene: nō
enim a principio verbum patris nostram naturaꝫ suscepit
sed in nouissimo tempore. subdit autem: Quia parata sunt
omnia. Parauit enim pater in christo bona collata mūdo
per ipsum peccatoruꝫ amotionem: spiritussancti participa
tionem. adoptionis splēdorē: ad hoc vocauit xp̄s per euan

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gelica documenta. AVGV.de ver.do.Uel aliter: Hō
iste mediator est dei ⁊ hoīs xp̄s iesus.Misit vt venirent in
uitati.i.p missos vocati ꝓphetas:q olim īuitabāt ad cenaʒ
xp̄i:sepe missi sunt ad populū israel:sepe vocauerunt vt ad
horā cene venirent.Illi inuitantes acceperunt: cenā repu
diarunt:ꝓphetas legerunt:⁊ xp̄m occiderunt:⁊ tunc nobis
cenā nescientes parauerunt. Parata iaʒ cena.i.immolato
xp̄o missi sunt apostoli ad quos missi fuerant ante prophe
te. GREGO.in home. Per hunc ergo seruū qui a patre
familias ad inuitandū mittit̄:p̄dicatoꝝ ordo significatur:
sepe āt solet euenire:vt p̄sona potens famuluʒ habeat de
spectum:cūqʒ p eum dn̄s aliquid mandat: non despicitur
persona loquentis serui q2 seruatur ī corde mittentis reue
rentia dn̄i.Offert ergo deus quod rogari debuit:non roga
re.dare vult quod vix sperari poterat: ⁊ tamen simul om
nes excusant.Sequitur enim:Et cepe.si.om.excusare. Ec
ce homo diues inuitat: ⁊ pauperes occurrere festinant:ad
dei inuitamur conuiuium: ⁊ nos excusamus. AVGV.
de ver.do.Tres āt fuerunt excusationes de quibus subdi
tur:Primus dixit ei.Uil.emi.⁊ ne.ha.exi.⁊ vide.illam:ro.
te ha.me excusatuʒ.In villa empta dominatio notatur.er
go superbia castigatur vitium primuʒ. primus.n.homo do
minari voluit:qui dominiuʒ habere noluit. GREGO.
in ho.Uel per villam terrena substantia designatur: Exit
ergo videre illā:qui sola exteriora cogitat pp substantiaʒ.
AMBRO.Sic igitur emerite militie viro contemnen
darum stipendiū p̄scribit̄ facultatū:q neqʒ ille q studijs ī
tentus inferioribus:possessiones sibi terrenas coemit: re
gnum celi possit adipisci:cum dn̄s dicat. Uende oīa tua ⁊
sequere me.Seqtur:Et alter dixit: Iuga boum emi qnqʒ:
⁊ eo probare illa. AVGV.de ver.domini: Quīqʒ iuga
boum sensus carnis huius quinqʒ numerantur. In oculis
visus est:in auribus auditus:in naribus odoratus:in fauci
bus gustus: in omnibus membris tactus. Sed quia iuga
sunt in tribus prioribus sensibus facilius apparet.Duo sūt
oculi:due aures:gemine nares.Ecce tria iuga:⁊ faucibus.i.
sensu gustandi geminatio quedaʒ inuenitur.quia nihil gu
stando sapit nisi lingua:⁊ palato tangatur:voluptas carnis
que ad tactū pertinet occulte geminat̄: est ⁊ forinsecus ⁊ ī
trinsecus.Dicunt̄ āt iuga bouʒ:q2 p sensus istos carnis ter
rena regrunt̄. Boues.n.terraʒ versant:hoīes āt remoti a
fide terrenis dediti:nolunt credere aliqd nisi ad quod sen
su corporis perueniunt qnqʒ partito. Nō ingt ego credo: ni
si quod video. Si talia cogitaremus quinqʒ illis iugis bo
um a cena īpediremur. vt noueritis aūt istoꝝ quinqʒ sen
suū nō delectationē q mulcet:⁊ igerit voluptatē:sʒ curiosi
tatē quādā notatā fuisse. Nō ait qnqʒ iuga boū emi:eo pa
scere illa:sʒ eo ꝓbare illa. GREGO.in ho.Corporales ēt
sensus q2 īterna cōp̄hēdere neq̄unt:sʒ sola exteriora agno
scunt:recte p eos curiositas designat̄:q dū alienam q̄rit vi
tā discutere super sua ītima:nesciens studet exteriora co
gitare.Sed notādū q is q ꝓpter villā ⁊ is q ꝓpter ꝓban
da iuga boum a cena sui inuitatoris se excusat:humilitatis
v̄ba p̄miscet.dū.n.dic̄: Rogo:⁊ venire ꝯtemnit. humilitas
sonat in voce:sup̄bia in actiōe.Seq̄t̄:Alius dixit.Uxorem
duxi:⁊ iō nō possum venire. AVGV.de ver.do.Ista est
voluptas carnis q multos īpedit vtinā foris ⁊ nō ītus.Qui
enī dixit:Uxorē duxi:carnē amplexat̄:carnis voluptatibꝰ
iocūdatur:a cena excusat̄: obseruet ne fame īterna moria
tur. BASI. Dicit aūt Nō possuʒ venire.eo q ītellectus
humanꝰ v̄gens ad mūdanas illecebras debilis ē ad agēdū.
GREGO.in home.Quāuis aūt bonū sit cōiugium.atqʒ
ad ꝓpagādā sobolē diuina ꝓuidētia ꝯstitutū: nōnulli tñ p
hoc nō fecūditatē prolis:sed desideria expetunt volupta
tis.Et iccirco per rē iustā significari pōt:nō incōgrue res in
iusta. AMBRO.Uel cōiugiū nō rep̄hēdit̄:sʒ ad maio
rē honorē vocat̄ ītegritas:qm̄ mulier īnupta cogitat q sūt
dn̄i.vt sit sancta corpore ⁊ spiritu:q aūt nupta ē:cogitat que
sūt mūdi. AVGV.de v̄.do.Ioānes āt dicēs: Oē qd ē in
mūdo cōcupiscētia carnis ē ⁊ cōcupiscētia oculoꝝ.⁊ ambi
tio seculi ide cepit vbi euāgeliū terminū posuit. Cōcupiscē
tia carnis:vxorē duxi:ꝯcupiscētia oculoꝝ qnqʒ iuga boum
emi.Ambitio seculi:villā emi.Apte āt in totū cōmemorati
sūt qnqʒ sensus p solos oclos:q̄ꝝ ē ī qnqʒ sēsibꝰ p̄ncipatꝰ.ꝓ
pterea cū ꝓprie ad oculos ꝑtineat visus ipsiʒ videre p oēs
qnqʒ sensus solemꝰ appellare. CYRIL.Quos aūt ītelli
gemus fuisse eos q rēnuerunt p̄dictoꝝ cā venire:nisi p̄esi
des iudeoꝝ:quos p totā sacrā paginā de his redargutos eē
videmꝰ. ORIGE.vel aliter:Hi q villā emerūt ⁊ refutāt
cenā:sūt q receperūt alia dogmata diuinitatis: nec experti
sūt v̄bū qd possidebāt. Is āt q qnqʒ paria boū emit.ē q nāʒ
ītellectualē cōtēnit:⁊ sensibilia seq̄t̄. vñ īcorporeā nām cō
p̄hēdere nō pōt.Qui aūt vxorē duxit:ē q ꝯiunctꝰ ē carni:
voluptatū magis amator:q̄ȝ dei. AMBRO.Uel tria ge
nera hoīum a cōsortio istiꝰ cene estimemꝰ excludi:gētiliū:iu
deoꝝ:⁊ hereticoꝝ:iudei corporali mysterio iuga sibi legis
īponūt.Quīqʒ aūt iuga sunt v̄boꝝ decē:vel qnqʒ libri ve
teris legis.At v̄o heresis velut eua femineo rigore fidei tē
tat affectū.Et ap̄lis dicit auariciā eē fugiēdā:ne īpediti mo
re gētili ad regnū xp̄i ꝑuenire nequeamꝰ.ergo ⁊ ille q villā
emit alienꝰ a regno ē.⁊ ille q iugū:potiꝰ legis q̄ȝ gratie munꝰ
elegit:⁊ ille q se ꝓpter ducēdā excusat vxoreʒ:Seq̄t̄:Et re.
ser.nūcia.hec dn̄o suo. AVGV.qnto sup gen̄.ad litterā:
Nō ꝓpter īferioꝝ sciam deꝰ nūcijs īdiget q̄si p eos fiet sciē
tior:sed nouit oīa stabiliter atqʒ incōmutabiliter. Habet
aūt nūcios ꝓpter nos ⁊ ꝓpter ipsos:q2 illo mō deo parere
⁊ assistere:vt eum de inferioribus consulant:eiusqʒ sup̄nis
iussis obtēperent bonū est eis in ordie ꝓprie nature. CY
RIL.Iudeoꝝ autem primatibus vocationē rennuentibꝰ
sicut ipsi dicebāt: Nūquid aliqs p̄ncipū credidit in eū: idi
gnatus est paterfamilias:quasi eis dignis indignatōe ⁊ ira.
vñ seqtur:Tūc ira.paterfamilias. BEDA. Nō q ire pas
sio diuine substātie accidat:sʒ talis opatio q in nobis ab ira
fit:dei ira ⁊ īdignatio dr̄.CYRIL.Sic ergo īdignatꝰ dr̄ p̄r
familias ī p̄ncipes iudeoꝝ:⁊ vocati sūt loco eoꝝ q erant de
multitudine iudeoꝝ fragilē ⁊ īpotētē mētē hn̄tes. Loquē
te.n.petro:primo quidē tria milia:deinde qnqʒ milia credi
derunt:⁊ postmodū plīmꝰ pp̄ls.vnde dr̄: dixit ser. suo. Exi
ci.in pla.⁊ vi.ciui:⁊ pau.ac debi.ce.⁊ clau.itro. huc. AM
BRO.Inuitat aūt paupes:debiles.⁊ cecos: vt ostendatur
q nullū debilitas corporis excludit a regno rariusqʒ delin
quat:cui desit illecebra peccandi:vel q infirmitas pecca
torū p miam dn̄i remittat̄:vñ mittit ad plateas:vt de latio
ribus vitijs ad augustā veniret viā. GREGO.in home.
Quia ergo venire superbi rēnuūt paupes eligunt̄:dicūt̄.n.
debiles ⁊ q iudicio suo apud semetipsos īfirmi sunt.nā pau
peres ⁊ q̄si fortes:sūt q positi ī pauꝑtate sup̄biūt:ceci sūt q
nulliꝰ ingenij lumē hn̄t.claudi sunt:q rectos gressus in ope
ratione nō hn̄t.Sed dū hoꝝ vitia in mēbroꝝ debilitate si
gnificant̄ sic illi peccatores fuerūt:q vocati venire nolue
runt:ita hi quoqʒ q īuitant̄ ⁊ veniūt.sʒ peccatores sup̄bi re
spuunt̄:humiles eligunt̄. Hos itaqʒ elegit deꝰ quos despi
cit mundus:q2 plerūqʒ ipsa despectio hoīem reuocat ad se
metipsum.Et tāto celeriꝰ vocē dei aliq audiunt:q̄ȝto ī hoc
mūdo nō hn̄t,vñ delectent̄.Cū ḡ de vicis ⁊ plateis ad cenā
quosdā dn̄s vocat:illū pp̄lʒ designat qui tenere legis v̄ba
nam cōuersationeʒ nouerat.Sed multitudo que ex israel
pp̄lo credidit:locū sup̄ni cōuiuij non ipleuit.vnde seq̄t̄: Et
ait ser.Dn̄e fa.ē vt ipe.⁊ adhuc lo.ē.Intrauit.n.iā frequen
tia iudeoꝝ:sʒ adhuc locus vacat in regno vbi suscipi debe
at numerositas gētiū:vñ subdit̄:Et ait do.ser.Exi in vias ⁊
se.⁊ cō.intra.vt iple. do.me.Cū ꝯuiuas suos colligi ex vijs
⁊ sepibꝰ p̄cepit:agrestē pp̄lm.i.gētilē q̄rit. AMBRO.Uī
mittit ad vias ⁊ circa sepes:q2 hi apti sunt in regno celoꝝ q
nullis p̄ntiū cupiditatibꝰ occupati:ad futura festināt ī quo
dā bono volūtatis tramite cōstituti:⁊ q modo sepis q ab ī
cultis culta secernat:⁊ incursus arceat bestiaꝝ:norit bona
malaqʒ distīguere:⁊ aduersus tentamēta neq̄tie spiritalis
fidei munimē p̄tendere. AVGV.de ver.do.Uenerūt de
plateis ⁊ vicis gētes: veniūt de sepibꝰ heretici. Nā sepes q
cōstruūt:diuisiōes q̄rūt.abstrahant̄ a sepibꝰ:euellant̄ a spi
nis:sʒ cogi nolūt:volūtate īquiunt nostra ītremꝰ. Non hoc
dn̄s īperauit:coge inquit ītrare:foris īueniat̄ necessitas:na
scit ur īde volūtas. GREGO.in ho.Qui ergo huius mū
di aduersitatibus fracti a dei amore redeūt.cōpellunt̄ in
trare.Sed valde tremēda est sn̄ia que subīfertur: Dico āt
vobis q nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabit cenaʒ
meam.Nemo ergo contēnat:ne dum vocatus excusat:cuʒ
voluntatem habuerit intrare non valeat.

¶Ibant aūt turbe multe cū eo ⁊ conuersus dixit
ad illos:Siquis venit ad me:⁊ non odit patreʒ
suuʒ:⁊ matrē ⁊ vxorē:⁊ filios ⁊ fratres ⁊ soro
res adhuc aūt ⁊ aīam suaʒ:non potest meus eē
discipulus.Et qui non baiulat crucem suam ⁊
venit post me:non potest meus eē discipulus.

GREGO.in ho.Ad audita celestia p̄mia inardescit ani
mꝰ:iāqʒ illic cupit assistere:vbi se sperat sine fine gaudere:
sʒ ad magna p̄mia ꝑueniri non pōt nisi p magnos labores.
vñ dr̄.Ibāt aūt tur.mul.cū eo.⁊ cōuer.dixit ad illos:Si qs
ve.ad me:⁊ nō odit pa.suuʒ ⁊ ma.⁊ vxo.⁊ fi.⁊ fra. ⁊ soro. ad
huc aūt ⁊ ani.su.nō po.eē meꝰ discipulus. THEOHPI.
Quia enī multi comitātū ipsū nō ex toto affectu sʒ tepide
seq̄bant̄:ōndit q̄lē deceat eē suū discipulū. GREGO.in
ho.Sʒ pcōtari libet quō parētes ⁊ carnaliter propinquos
precipimur odisse: qui iubemur ⁊ inimicos diligere. Sed
si vim precepti ꝑpendimus:vtrunqʒ agere p discretionem
valemꝰ:vt eos q nobis carnis cognatiōe ꝯiūcti sūt: ⁊ quos
p̄xios nouimꝰ diligamꝰ:⁊ quos aduersarios ī via dei pati
mur:odiēdo ⁊ fugiēdo nesciamꝰ.Quasi enī p odiuʒ diligit̄
q carnaliter sapiēs:dū praua nobis īgerit:nō audit̄. AM
BRO.Etenī si ꝓpter te dn̄s sue renūciat m̄ri dicēs: Que
est m̄r mea:⁊ q fratres mei:cur tu dn̄o tuo cupias antefer
ri:Sed nʒ ignorare nām nʒ seuire dn̄s iubet.sʒ ita indulge
re nāe: vt venereris auctorē: nec a deo parētū amore desi
stas. GREGO.in ho.Ut aūt dn̄s demōstraret hoc erga
p̄xios odiū nō de affectiōe ꝓcedere:sʒ de charitate: addi
dit dicēs:adhuc aūt ⁊ aīam suā.Cōstat ergo q2 amando dʒ
odisse p̄ximū q sic eū odit sicut seipsuʒ.tūc.n.bn̄ aīam n̄raʒ
odimꝰ:cū eiꝰ carnalibꝰ desiderijs nō acq̄escimꝰ:cū eius ap
petitū frangimꝰ:eius volūtatibꝰ reluctamur.Que ergo cō
tēpta ad melius ducit̄:quasi p odiū amat̄. CYRIL.Nō
est aūt fugiēda vita:q in corpore viuit̄.sʒ ꝑuāda sicut ⁊ pau
lus ꝑuauit:vt xp̄ʒ adhuc viuens in corpore p̄dicaret.Sed
vbi oportebat vitā cōtēnere vt cursuʒ cōsumaret:nec aīaʒ
p̄ciosaʒ sibi esse fatet̄. GREGO.in ho. Hoc aūt aīe odiū
q̄liter exhiberi debeat manifestat subdēs:Qui nō baiulat
crucē suā ⁊ venit pꝰ me:nō pōt meꝰ eē discipulꝰ. CHRY.
Nō aūt hoc dicit vt trabē sup humeros apponamꝰ: sed vt
semp mortē pre oculis n̄ris habeamꝰ:sicut ⁊ paulus morie
bat̄ quotidie:⁊ mortē contēnebat. BASI.Crucē etiā tol
lens mortē dn̄i annunciabat dicens:Mihi mūdus crucifi
xus est:⁊ ego mundo.qd etiaʒ nos in ipso baptismate antici
pamus:vbi verus hō noster crucifixus est:vt destruat̄ cor
pus pcti. GRECO.in home.Uel q2 crux a cruciatu dr̄
duobus modis crucē dn̄i baiulamus.cū aut per abstinen
tiā carnē affligimus:aut p cōpassionem p̄ximi necessitatē
illius n̄ram putamꝰ:Sed q2 nōnulli carnis abstinētiā non
pro deo:sʒ p inani glīa exhibēt: ⁊ ꝯpassionē nō spiritaliter
sʒ carnalr̄ īpendūt:recte addit̄:⁊ venit post me. Baiulare
.n.crucē ⁊ post dn̄ʒ ire:ē vel carnis abstinentiā:vel ꝯpassio
nē p̄ximoꝝ pro studio eterne intentionis exhiberi.

¶Quis.n.ex vobis volens turriʒ edificare:nō
ne prius sedēs cōputat sumptꝰ qui necessarij sūt
si habeat ad ꝑficiēdū:ne posteaq̄ȝ posuerit fūda
mentū:⁊ nō potuerit ꝑficere:oēs q vident inci
piāt illudere ei dicētes. Q2 h̄ hō cepit edificare
⁊ nō potuit ꝯsūmare: Aut quis rex iturꝰ ꝯmitte
re bellū aduersus aliū regē: nōne sedēs priꝰ cogi
tat si possit cū decē milibꝰ occurrere ei qui cū vi
ginti milibꝰ venit ad se: Alioquin adhuc illo lō
ge agēte:legationē mittens rogat ea q pacis sūt.
Sic ergo omnis ex vobis qui nō renūciat omni
bus q possidet:nō potest meus esse discipulus.

GREGO.in ho.Q2 sublimia p̄cepta data sunt: ꝓtinꝰ cō
paratio edificāde sublimitatis adiūgitur cū dr̄.Quis.n.ex
vobis vo.tur.edifi.nōne p̄us sedēs cō.sum.q neces.sunt: si
habe.ad ꝑficiendū: Oē.n.qd agimꝰ:ꝑuenire p studiū ꝯside
rationis debemꝰ.Si igit̄ humilitatis turrim ꝯstruere cupi
mus:p̄us nos p̄parare ad aduersa huius seculi debemus.
BASI.Uel turris ē alta speculatio ad custodiā ciuitatis
⁊ ꝑceptionē hostiliū occursuū apta:ad huiꝰ instar nobis da
tus ē intellectꝰ ꝯseruatiuꝰ bonoꝝ:p̄meditatiuꝰ ꝯrioꝝ.ad hu
ius edificationē p̄cipit dn̄s sedentes ponere calculū:si sup
petat facultas ad finē. GREGO.nisenꝰ: Insistendū est
n.vt cuiuslibʒ ardui ꝓpositi terminꝰ attigat̄ varijs augm̄
tis mādatoꝝ dei ꝯsumando opus diuinū:nā neqʒ lapis vnꝰ
ē tota turris fabrica.neqʒ vnicū mandatū ducit ad aīe ꝑfe
ctionē.Sʒ fundamentū opʒ subsistere ⁊ ꝭʒ ap̄lm insup ap
paratus ē auri ⁊ argēti ⁊ p̄ciosoꝝ lapidū apponēdus. vñ s̄b
dit̄. Ne postea q̄ȝ posuerit fundamentū ⁊ nō potuerit ꝑfice
re:oēs q viderint īcipiant illudere ei dicentes: q2 hic hō ce
pit edificare:⁊ n̄ potuit ꝯsūmare. THEOPHI.Nos.n.
debemus ponere fundamentū.i.seq xp̄i initiū: ⁊ fineʒ non
īponere: sicut illi de q̄bus ioānes dicit q multi ex discipu
lis eius abierunt retrorsuʒ.Uel fundamentū intellige do
ctrinalē ꝭmonē.puta de abstinētia.Opus ē igit̄ p̄dicto fun
damento opationis edificiuʒ:vt ꝑficiat̄ nobis turris forti
tudinis a facie inimici. Aliogn deridet̄ hō a videntibꝰ euʒ
taʒ hoībus q̄ȝ demonibus. GREGO.in ho.In bonis.n.
operationibus intenti nisi ꝯtra malignos spiritus sollicite
vigilemus:ipsos irrisores patimur quos ad malum ꝑsuaso
res habemus.Sʒ ex mīori ad maius similitudo subditur:
vt ex rebus minimis maiora p̄sent̄. Nā seqtur: Aut quis
rex iturus cōmittere bellū aduersus aliū regeʒ:nonne p̄us
sedēs cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei:q cū vi
ginti milibus venit ad se: CYRIL. Incūbit.n.nobis p̄e
liū ꝯtra spiritalia neq̄cie in celestibus. Urget āt nos ⁊ alio
ruʒ hostiū multitudo:carnale flagitiū lex seuiens in mem
bris n̄ris:⁊ varie passiones hoc ē dira hostium multitudo.
AVGV.de que.euā.Uel decē milia p̄liaturi cū rege qui
hʒ viginti milia significant simplicitateʒ xp̄iani hoīs dimi
caturi cuʒ duplicitate diaboli. THEOPHI.Est āt rex
pctm̄ regnans in nostro mortali corpore:sʒ ⁊ noster intelle
ctus creatus ē rex:ḡ si repugnare velit peccato: toto aīo co
gitet secū. Nā demones sunt peccati satellites qui vident̄
viginti miliū numero precellere decē milia nostrū:q2 cum
incorporei sint nobis cōparati corporeis multo maiorem
fortitudinem habere censentur. AVGV.de que.euan.
Sicut āt de turri non perfecta per opprobrium deterruit
dicentium:quia hic homo cepit edificare:⁊ non potuit con

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſummare ſic in rege cũ quo dimicandũ eſt ipſam pacez ac/
cuſauit cũ ſubdit: Aliogn adhuc illo longe agẽte legationẽ
mittens rogat ea que pacis ſunt. Significans ẽt minas im
minentuʒ tentationũ a diabolo nõ ſuſtinere eos q renũci/
ant oĩbus q̃ poſſident: ⁊ pacẽ cum eo facere ꝯſentiendo illi
ad cõmittendũ peccata. GREGO. vl' aliter: In illo tre
mẽdo examine cũ rege nr̃o ex equo ad iudiciũ nõ venim⁹:
decẽ milia qppe ad viginti milia: ſimplũ ad duplũ ſunt. Cũ
duplo ergo exercitu ꝯ ſimplũ venit: q2 nos vix in ſolo ope
ꝑparatos ſil' de ope ⁊ cogitatiõe diſcutit. Dũ g̊ adhuc lõge
eſt: q2 adhuc pñs p iudiciũ non videt̃. mittamus ad euʒ le/
gatiõʒ lachrymas nr̃as: miſẽcordie opa: hoſtias placatiõis:
hec eſt nr̃a legatio: q̃ regẽ venienteʒ placat. AVGV. ad
letũ. Quõ aũt ptineant iſte ſilitudines ipſa occaſione ſatis
apuit dicẽs: Sic g̊ oĩs ex vobis q nõ renunciat oĩbus q̃ poſ
ſidet: ñ poteſt meus eſſe diſcipulus. Itaqʒ ſũptus ad turriʒ
edificandã: ⁊ valentia decẽ miliuʒ aduerſus regẽ q viginti
milia hʒ nihil aliud eſt q̃ʒ vt renũciet vnuſqſqʒ oĩbus que
ſunt eius. Prelocutio ãt ſupioꝛ cũ extrema locutione con/
coꝛdat: i eo. n. q̧ adhuc renunciat oĩbus q̃ ſunt eius ẽt illud
ꝯtinet̃: vt oderit patrẽ ſuuʒ aut matrẽ ⁊ vxoꝛẽ ⁊ filios ⁊ fra
tres ⁊ ſoroꝛes: adhuc ⁊ aĩam ſuaʒ. Oĩa. n. hec ꝓpria alicui⁹
ſunt q̃ plerunqʒ iplicant ⁊ ipediunt ad obtinenda ñ iſta ꝓ/
pria tpaliter trãſitura ſʒ i eternũ mãſura cõmũia. BASI.
Eſt ãt intẽtio dñi p exẽpla ꝑdicta: nõ vtiqʒ ꝓbere ptãtẽ ei⁹
diſcipulũ fieri vel ñ fieri ſic̃ licet: vel nõ inchoare fũdamẽ
tum vel tractare pacẽ: ſʒ oñdere ipoſſibilitatẽ diuini bene
placiti obſuandi iter diſtrahentia aĩam inter q̃ piclitat̃ fa
cta venalis ab aſtutijs demõis. BEDA. Diſtat ãt iter re
nunciare oĩbus: ⁊ relinq̃re oĩa. paucoꝝ. n. ꝑfectoꝝ eſt relin
quere oĩa: hoc ẽ curas mũdi poſtponere: cunctoꝝ ãt fideli/
um eſt renunciare omnibus. hoc eſt ſic tenere que mundi
ſunt: vt tamen per ea non teneantur in mundo.

¶ Bonũ eſt ſal. Si autẽ ſal euanuerit: in quo cõ
dietur? Neqʒ in terrã: neqʒ in ſterquiliniuʒ vtile
ẽ: ſʒ foras mittet̃. Qui hʒ aures audiẽdi audiat.

BEDA. Dixerat ſuperius turrim virtutum non ſolum
ꝯſummandã: ſʒ ẽt inchoandã: ad quod ptinet qð dicit̃: Bo
nuʒ eſt ſal. Bonũ eſt ſale ſapiẽtie ſpiritalis coꝛdis archana
ꝯdire: imo cum apoſtolis ſal terre fieri. EVSE. Sal. n. ſʒ
ſubſtantiã qdeʒ ex aqua ꝯſtat ⁊ ſpiritu modicum qd terre
ſtreitatis participans. deſiccat ãt fluidam nãʒ coꝛruptoꝝ
coꝛpoꝝ: vt moꝛtua coꝛpoꝛa cõſeruet. Merito igitur diſci/
pulos ſuos cõpat ſali: eo q̧ ipſi regenerati ſunt p aquam ⁊
ſpũ. Cũqʒ toti ſpiritaliter viuerent ⁊ non ſm carnẽ ad mo
dum ſalis coꝛruptã vitaʒ hoĩum in terra degentiũ ꝯuerte
bant: ⁊ v̾tuoſa vita ſuos ſequaces oblectando condiebant.
THEOPHI. Nõ ſoluʒ ãt eos q donati ſunt magiſtra/
li gr̃a: ſʒ ẽt idiotas expoſcit ad modũ ſalis fieri vtiles ꝓxi/
mis. Si v̾o q futurus ẽ vtilis alijs fiat reprobus: iuuari nõ
poterit. vñ ſeqtur: Si ãt ſal euanuerit: in quo cõdiet̃. BE
DA. q. d. Si qs ſemel ꝯdimẽto v̾itatis illumiãtus ad apo
ſtaſiã redierit quo alio doctore coꝛrigetur? qui. ſ. eã quã ip/
ſe guſtauit ſapie dulcedinẽ: vl' aduerſis ſeculi pterrit⁹: vl' il
lecebris illect⁹ abiecit. vñ ſeqtur: Neqʒ i terrã: neqʒ i ſterq
liniũ vtile ẽ: ſʒ foras mittet̃. Sal. n. cum ad ꝯdiẽdos cibos
carneſqʒ ſiccãdas valere deſierit: nulli iã vſui aptum erit.
Neqʒ. n. in terrã vtile ẽ: cui⁹ iniectu germinare ꝓhibetur:
neqʒ i ſterqliniũ agriculture ꝓfutuꝝ: ſic q poſt agnitioneʒ
v̾itatis retrocedit neqʒ ipſe fructũ bõi opis ferre: nec alios
excolere valet: ſʒ foras mittẽd⁹ ẽ: hoc ẽ ab eccleſie vnitate
ſecernẽdus. THEO. Uerum quia ſermo parabolicus ⁊
obſcurus erat: excitans dñs auditoꝛes ne qualitercunqʒ
accipent qð dictũ ẽ ð ſale ſubdit: Qui hʒ aures audiẽdi au/
diat. hoc ẽ ſi cui ſapia ineſt intelligat. Aures eni hic cogno/
ſcitiuã vim aĩe ⁊ aptitudinem ĩtelligẽdi accipe debemus.
BEDA. Audiat etiaʒ non contẽnendo: ſed obediendo ⁊
faciendo que dicit

CA. XV.

Erant aũt appꝛopinquãtes ei publi
cani ⁊ peccatoꝛes vt audirẽt illũ: et
murmurabãt phariſei ⁊ ſcribe dicẽ
tes: Quia hic peccatoꝛes recipit et
mãducat cũ illis. Et ait ad illos pa/
bolã iſtã dicẽs. Quis ex vobis homo qui hʒ cẽ/
tũ oues: ⁊ ſi pdiderit vnã ex illis nonne dimittit
nonagitanouẽ in deſerto: ⁊ vadit ad illã: q̃ perie
rat donec inueniat eã? Et cũ inuenerit eaʒ: impo
nit in humeros ſuos gaudens ⁊ veniens domũ
cõuocat amicos ⁊ vicinos dicẽs illis: Cõgratu
lamini mihi: quia iueni ouẽ meam que perierat.
Dico vobis q̧ ita gaudium erit in celo ſup vno
peccatoꝛe penitentiam agente: q̃ʒ ſupꝛa nona/
gintanouem iuſtis qui non indigent penitentia.

AMBRO. Didiceras in ſupioꝛib⁹ ſecularib⁹ occupatiõi/
bus nõ teneri: caduca nõ ꝓferre ppetuis. Sed q2 fragilitas
humana firmũ neqt in tãto ſeculi lubꝛico tenere veſtigiũ:
ẽt aduerſus erroꝛẽ remedia tibi bon⁹ medic⁹ demõſtrauit;
ſpeʒ venie index miſericoꝛs nõ negauit. vñ ſubdit̃: Erãt ãt
appꝛo. ei publi. ⁊ pecca. vt audi. eũ. GLO. i. q publica exi/
gũt vectigalia vel ꝯducũt: ⁊ q lucra ſeculi p negocia ſectãt.
THEOPHI. Hoc enĩ exeq̃bat̃ cui⁹ cã carnẽ ſuſcepat:
admittẽs peccatoꝛes: ſic̃ medic⁹ egrotãtes. Sʒ phariſei ve
criminoſi huic pietati murmurare cõpenſabãt. vñ ſeqt̃: Et
murmu. pha. ⁊ ſcri. di. q2 hic pec. re. ⁊ mã. cum illis. GRE
GO. in home. Ex q̃ re colligit̃ q2 v̾a iuſticia ꝯpaſſioneʒ hʒ:
falſa ðdignatõʒ: q̃uis ⁊ iuſti ſoleãt recte peccatoꝛib⁹ idigna
ri. ſʒ aliud ẽ qð agit̃ typo ſupbie: aliud qð ȥelo diſcipline: q2
iuſti ⁊ ſi foꝛis icrepatiões p diſciplinã exaggerãt: it⁹ tñ dul/
cedinẽ p charitatẽ ſuãt. Pꝛeponũt ſibi in aĩo ipſos plerũqʒ
quos coꝛrigũt qð agẽtes p diſciplinã ſubditos ⁊ p humilita
tem cuſtodiũt ſemetipſos. At ꝯtra hi⁹q de falſa iuſticia ſup
bire ſolẽt: ceteros quoſqʒ deſpiciũt: nulla ĩfirmantibus mi
ſericoꝛdia condeſcendunt. Et quo ſe peccatoꝛes eſſe non
credunt: eo deterius peccatoꝛes fiunt: de quoꝛum numero
phariſei erant: qui dijudicantes dominum q̧ peccatoꝛes
ſuſciperet: arenti coꝛde ipſum fontem miſericoꝛdie repre/
hendebant: Sed q2 egri erant ita vt egros ſe eſſe neſcirent
quaten⁹ quod erant agnoſcerent: celeſtis medicus blandis
eos fomentis curat. Sequitur enim. Et ait ad illos para/
bolam iſtam dicens: Quis ex vobis homo? ſimilitudinem
dedit: quã in ſe homo recognoſceret: ⁊ tamen ad auctoꝛem
hominum pertineret. q2 enim centenarius pfectus eſt nu/
merus: ipſe centum oues habuit cum ſanctoꝛum angeloꝛũ
⁊ hominum naturam poſſedit. vnde ſubdit: Qui habet cen
tum oues. CYRIL. Hinc percipe latitudinem regni ſal/
uatoꝛis noſtri. Dicit enim oues eſſe centum: referens nume
rum ſubiectarum ſibi rationalium naturarum ad integraʒ
multitudinem. Eſt enim centenarius numerus perfectus
ex decem decadibus conſtitutus. Sed ex his vna oberra/
uit. ſcilicet genus humanũ quod terrã colit. AMBRO.
Diues paſtoꝛ cuius nos omnes centeſima poꝛtio ſumus.
vnde ſequitur: Et ſi perdiderit vnam ex illis. GREGO.
Una ouis tunc perit: quando peccando homo paſcua vite
reliquit. In deſerta autem nonagintanoueʒ remanſerant:
q2 rõnalis creature numerus. angeloꝛum videlicet ⁊ homi
num: qui ad videndũ deum condit⁹ fuerat: pereunte hoĩe
erat iminutus. vnde ſeqtur. Nõne dimittit nonagitanouẽ
in deſerto. q2. ſ. angeloꝝ choꝛos reliquit in celo. Tunc autẽ
homo celũ deſeruit: cũ peccauit. Et vt pfecta ſumma ouiũ
itegraret̃ in celo: homo pditus q̃rebat̃ in terra. vñ ſeqtur.
Et vadit ad illã q̃ perierat donec iueniat illaʒ. CYRIL.
Nũquid aũt ſeniens in reliquas motus eſt pietate vnius?
nequaq̃ʒ. Sunt. n. ille in tuto circũſepiẽte illas potẽtiſſima
dextera: ſʒ magis opoꝛtebat miſereri pereũtis: ne iperfecta
videret̃ reſidua multitudo. Una. n. reducta ſoꝛtit̃ cẽtena/
rius ꝓpriã ſpeciẽ. AVGV. de que. euan. Uel illas nona/
gintanouẽ dixit quas reliquit in deſerto ſupbos ſignificãs
tanq̃ʒ ſollicitudinẽ gerẽtes i aĩo dum ſolos ſe videri volũt:
qbus ad pfectionẽ vnitas deeſt. cũ enĩ qſqʒ a vera vnitate
diuellitur: ſupbe diuellitur: ſue quippe poteſtatis eſſe cupi
ens: non ſequit̃ vnũ quod ẽ deus. vni aũt deputat oẽs per
pñiam recõciliatos que humilitate obtinet̃. GREGO.
niſenus: Cũ aũt paſtoꝛ iueniſſet ouẽ. nõ puniuit. Non duxit
ad gregeʒ vrgendo: ſed ſupponens homero ⁊ poꝛtans cle/
menter annumerauit gregi. vñ ſeqtur: Et cũ iuenerit ouẽ
imponit in humeros ſuos gaudens. GREGO. in home:
Ouẽ humeris ſuis ipoſuit: quia hũanã naturã ſuſcipiẽs pe
ccata noſtra ipſe poꝛtauit. Inuenta aũt oue ad domũ redit:
quia paſtoꝛ nr̃ reparato homine ad regnum celeſte redijt.
vnde ſequit̃: Et veniens domũ ꝯuocat amicos ⁊ vicinos di
cens illis: Congratulamini mihi q2 inueni ouẽ meã q̃ perie
rat. amicos ⁊ vicinos vocat angeloꝝ choꝛos: q2 amici eius
ſunt: q2 volũtatẽ eius ꝯtinue in ſua ſtabilitate cuſtodiunt.
Uicini quoqʒ eius ſunt: q2 claritatẽ viſionis illius ſua aſſi/
duitate perfruuntur. THEOPHI. Superne igit̃ virtu
tes oues dicũtur in eo q̧ omnis natura creata aſpectu dei
beſtialis eſt. In eo vero q̧ rationalis eſt: amici ⁊ vicini dicũ
tur. GREGO. in ho. Et notandũ q̧ non dicat. Congratu
lamini inuẽte oui: ſed Mihi: quia videlicet eius eſt gaudiũ
vita noſtra: ⁊ cum nos ad celũ reducimur: ſolẽnitatem leti/
tie illius iplemus. AMBRO. Angeli autẽ quoniã ſunt
rationabiles: non imerito hominũ redemptionẽ letantur.
vnde ſequitur. Dico vobis q̧ ita gaudiuʒ erit in celo ſuper
vno peccatoꝛe penitentiã agente q̃ʒ ſupꝛa nonagintanoueʒ
iuſtis qui non indigent penitentia. Hoc proficiat ad incen/
tiua pꝛobitatis: ſi vnuſquiſqʒ conuerſionem ſuam gratam
foꝛe credat cetib⁹ angeloꝝ: aut quoꝝ affectare patrociniũ
aut vereri debet offenſaʒ. GREGO. in home. Plus aũt
de ꝯuerſis peccatoꝛibus q̃ʒ de ſtantibus iuſtis in celo gau/
dium eſſe fatetur: quia plerunqʒ hi qui nullis ſe oppꝛeſſos
peccatoꝝ molibus ſciũt: ſtant quidem in via iuſtitie: ſed ta/
men ad celeſtem patriam anxie non anhelant: ⁊ plerũqʒ pi
gri remanent ad exercenda bona ꝑcipua: q2 ſecuri ſibi ſunt
q̧ nulla cõmiſerint mala grauioꝛa. At contra nonnunq̃ʒ hi
qui ſe aliqua illicita egiſſe meminerunt: ex ipſo ſuo doloꝛe
cõpuncti ad amoꝛẽ dei inardeſcũt. Et q2 erraſſe ſe a deo ꝯſi
derant dãna pꝛecedẽtia lucris ſequentibus recompenſant.
Maius ergo gaudiũ fit in celo: quia ⁊ dux in pꝛelio plus eũ
militẽ diligit: qui poſt fugã reuerſus hoſtẽ foꝛtiter pꝛemit:
q̃ʒ euʒ qui nunq̃ʒ terga pꝛebuit ⁊ nunq̃ʒ aliqd foꝛtiter fecit
Sic agricola illã ãpli⁹ terrã amat: que poſt ſpinas vberes
fruges pꝛofert: q̃ʒ eam que nũq̃ʒ ſpinas habuit: ⁊ nunq̃ʒ fer
tilem meſſeʒ pꝛoducit. Sed inter hec ſciendũ ẽ: quia ſunt
pleriqʒ iuſti in quoꝛuʒ vita tantuʒ eſt gaudiuʒ: vt eis queli
bet peccatorum penitentia ꝑponi nullatenus poſſit: Hinc
ergo colligendum quantũ deo gaudium faciat quãdo hu/
militer plãgit iuſtus. ſi facit in celo gaudium: qñ hoc quod
male geſſit: per penitentiã dãnat iniuſtus.

¶ Aut que mulier hñs drachmas decem: ſi pdi
derit drachmã vnã: nõne accẽdit lucernã ⁊ euer
tit domuʒ ⁊ querit diligẽter: donec iuẽiat eã? Et
cum inuenerit: cõuocat amicas ⁊ vicinas dicens
Cõgratulamini mihi: quia inueni drachmã quã
pdideraʒ. Ita dico vobis: q2 gaudiũ erit coꝛam
ãgelis dei ſup vno peccatoꝛe penitentiã agente.

CYRIL. Per pꝛecedentẽ parabolã in qua genus huma
num dicebat̃ ouis erratica: docebamur nos foꝛe creatura
ſublimis dei q fecit nos ⁊ nõ ipſi nos: cuius paſcue oues ſu
mus: ſubiungit̃ ſecunda parabola: q̃ genus humanũ cõpa/
rat̃ drachme q̃ perijt. Per quã oñdit nos ad ſilitudinem ⁊
imaginẽ regiaʒ factos eẽ. ſ. ſũmi dei. Nã drachma nũmus
eſt ipꝛeſſaʒ hñs regiam figuraʒ. vñ dr̃: Aut que mulier hñs
decẽ drachmas. GREGO. in home. Qui ſignatur p pa/
ſtoꝛẽ: ipſe p mulierẽ: ipſe. n. deus: ipſe ⁊ dei ſapiẽtia. Angelo
ruʒ ãt hoĩum nãʒ ad cognoſcendũ ſe dñs ꝯdidit: ⁊ ad ſimi/
litudinẽ ſuam creauit. Decẽ ergo drachmas habuit: q2 no/
uem ſunt oꝛdĩes angeloꝝ: ſʒ vt cõpleret̃ electoꝝ numerus:
hõ decimus eſt creatus. AVGV. de que. euã. Uel in no
uẽ drachmis ſic̃ ⁊ in nonagintanoueʒ ouibus ponit coꝝ ſi/
gnificationem q de ſe pꝛeſumentes: peccatoꝛibus ad ſalutẽ
redeuntibus ſe pꝛeponũt. vnum. n. deeſt ⁊ a noueʒ vt decẽ
ſint: ⁊ a nonagintanouẽ vt centum ſint: cui vni deputat oẽs
per penitentiã reconciliatos. GREGO. in ho. Et q2 ima
go exꝑimit̃ in drachma: mulier drachmã pdiderat: quan/
do homo qui ꝯditus ad imaginem dei fuerat: peccãdo a ſi/
militudine ſui cõditoꝛis receſſit. Et hoc eſt quod ſubditur.
Si perdiderit drachmam vnam nonne accendit lucernã?
Accendit mulier lucernaʒ q2 dei ſapia apparuit i humani/
tate. Lucerna quippe lumen in teſta eſt: lumen vero i teſta
eſt diuinitas i carne. Accẽſa ãt lucerna. Sequitur: Et euer
tit domũ. Q2. ſ. mox vt ei⁹ diuinitas p carnẽ claruit: omnis
ſe noſtra ꝯſcientia ꝯcuſſit: q2 euerſionis ſermo non diſcre/
pat in eo q̧ in alijs codicibus legit̃ Emũdat: q2 pꝛaua mẽs
ſi non pꝛius pꝛe timoꝛe euertit̃: ab aſuetis vitijs non mũda
tur. euerſa ãt domo: inuenitur drachma. Sequitur. n. Et q̃
rit diligenter donec iueniat. q2. ſ. cũ perturbatur ꝯſcia hoĩs
repatur in hoĩe ſimilitudo ꝯditoꝛis. GREGO. nazanʒe
nus: Inuenta aũt drachma: celeſtes virtutes facit pticipes
gaudij: q̃s miniſtras diſpẽſationes fecit. vñ ſeqtur: Et cũ in
uenerit conuocat amicas ⁊ vicinas dicẽs: Congratulamini
mihi q2 inueni drachmam quam pdideram. GREGO.
in home. Superne. n. virtutes tanto diuine ſapiẽtie iuxta
ſunt: q̃to ei p gratiam continue viſionis appꝛopinquant.
THEOPHI. Ul' amice ſũt vt exequẽtes volũtatẽ ipi⁹
vicine v̾o vt icoꝛpoꝛee. vl' foꝛte amice ipſius ſũt oẽs ſupne
v̾tutes: vicine v̾o ſũt ꝓpĩqoꝛes. ſ. thꝛoni cherubĩ ⁊ ſeraphin.
GREGO. niſen⁹. Uel aliter. Hoc reoꝛ dñm nobis ꝓpo
nere in iquiſitiõe pdite drachme: q2 nulla nobis a ceteris
virtutibus vtilitas ꝓuenit q̃s drachmas vocat: q̃uis ꝑſto
ſint oẽs vna ſola deficiente anime viduate: qua. ſ. diuine ſi
militudinis nitoꝛẽ ſoꝛtitur: ꝓpter qð pmo quidẽ iubet lu/
cernã accendere. ſ. verbũ diuinũ qð abſcondita patefacit.
Uel foꝛſan penitentie lampadẽ: ſʒ in domo ꝓpꝛia. i. i ſeipſo
⁊ in ſua ꝯſcientia opoꝛtet pquirere drachmã pditam. i. re/
gis imaginẽ: que nõ penitus õperijt: ſed eſt tecta ſub fimo:
q ſignificat carnis contagia: qbus ſtudioſe abſterſis. i. dilu
tis per ſolertiã vite eluceſcit qð querit̃. vnde opoꝛtet ipſã q̃
iuenit gratulari. necnõ ad participia gaudij vocare vicinas
. i. cõtubernales virtutes. i. rationabilẽ ⁊ concupiſcibileʒ. ⁊
innatũ iracundie affectum. Et ſique ſint tales vires circa
animam conſiderate: quas docet gaudere in domino: dei/
de concludẽs parabolam ſubdit: Ita dico vobis: gaudium
erit angelis ſup vno peccatoꝛe penitentiã agente. GRE
GO. in ho. Penitentiã agere eſt pꝛeterita mala plangere:
⁊ plangenda non perpetrare. nam qui ſic alia deploꝛat: vt
tamẽ alia cõmittat: adhuc pñiaʒ agere aut ignoꝛat aut diſ
ſimulat. Cogitãdum eſt etiã vt per hoc conditoꝛi ſuo ſatiſ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

faciat: vt q cōmisit ꝓhibita sibi: abscidere debeat ēt ꝯcessa. ⁊ se rep̄hēdat ī minimis: q se meminit in maximis deliqsse.

¶ Ait autem: Homo quidā habuit duos filios ⁊ dixit adolescētior ex illis patri: Pater da mihi portionē substātie que me ꝯtigit. Et diuisit illis substantiā. Et nō post multos dies cōgregatis omnibus adolescētior fili⁹ ꝑegre ꝓfectus est i regionē lōgiquā: ⁊ ibi dissipauit substātiā suā viuēdo luxuriose. Et postq̄ʒ oia cōsūmassʒ: facta ē fames valida in regione illa: ⁊ ipse cepit egere. Et abijt ⁊ adhesit vni ciuium regionis illius: ⁊ misit illum in villaʒ suā vt pasceret porcos. Et cupiebat implere vētrem suū de siliquis q̄s porci manducabant: ⁊ nemo illi dabat.

AMBRO. Tres ex ordine lucas parabolas posuit. Ouis q̄ perierat ⁊ inuēta est: drachma perierat ⁊ inuēta est. filius q erat mortuus reuixit: vt triplici remedio prouocati vulnera nr̄a curemus. Christus vt pastor te suo corpore vehit. q̄rit vt mulier ecclesia: recipit de⁹ pater: p̄ma misericordia: secūda suffragatio: tertia reconciliatio. CHRY. Est ēt inter pabolas supradictas rō distinctionis ſʒ ꝑsonas vel mētes peccantiū: vt pater filiū recipiat penitētē q arbitrij sui libertate vtit̄ vt cognoscat vn̄ ceciderit. Pastor vero oueʒ errantē ⁊ non sapientē reuerti regrat: ⁊ humeris suis referat: irrationabili aiali īprudentē hoīem cōparans: q alieno dolo circūuentus errauerat sicut ouis. Presens ergo parabola ꝓponit̄ cū dr̄: Ait āt. Homo qdaʒ habuit duos filios. Sunt q dicant ḋ duobus filijs istis seniorē angelos esse: iuniorē v̄o hoīeʒ ponunt: q in longinquā peregrinationē abierit qn̄ in terrā de celis ⁊ padiso cecidit: ⁊ aptant ꝯsequētia respiciētes ad cām vel statū ade. ſʒ hic sensus pius qdeʒ vr̄: nescio tn̄ si verus sit: q2 iunior filius ad penitētiā venit sua spōte recordatus p̄terite abūdantie patris sui. Dn̄s āt veniens ad pn̄iam vocauit humanū genus dū sponte sua regredi vnde ceciderat non cogitaret. deinde senior filius i reditu ⁊ salute fratris sui tristat̄: cū dn̄s dicat leticiā eē apō angelos sup vno peccatore pn̄iam agente. CYRIL. Quidā v̄o p seniorē filiū dicunt significari israel ſm carnē: p aliuʒ v̄o qui discessit a patre: describit̄ multitudo gentiū. AVGV. de que. euā. Hic ḡ hō h̄ns duos filios: deus h̄ns duos populos intelligit̄: ⁊ tanq̄ʒ duas stirpes generis hūani: vnā eoꝝ q pmanserunt in vnius dei cultu: alterā eoꝝ q vsqʒ ad colendū idola deseruerunt deū. Ab ipso ergo exordio creature mortaliū: maior filius ad cultū vnius dei ptinet: minor āt petit vt sibi ps substātie que eū tangeret daret̄ a pr̄e. vn̄ sequit̄: Et dixit adolescētior ex illis patri: Pr̄ da mihi portionē substantie q̄ me ꝯtingit. tanq̄ʒ aia ptāte sua delectata id qō illi ē viuere. intelligere: meminisse vel ingenio alacri excellere petit q̄ diuina sunt munera. hec āt in ptāte sua accepit ꝑ liberꝝ arbitriū. vn̄ sequit̄: Et diuisit illi substantiaʒ. THEOPHI. Hoīs substātia rationalitas est: quā ꝯcomitat̄ libertas arbitrij: ⁊ silr̄ quecūqʒ dn̄s dedit nobis ꝓ substantia nr̄a putabit̄: vt celū terra ⁊ vniuersa creatura: lex ⁊ prophete. AMBRO. Uides āt q̄ diuinū patrimonium petentibus dat̄: nec putes culpā patris q̄ adolescētiori dedit nulla dei regno ifirma etas: nec fides grauat̄ ānis. Ipse certe se iudicauit idoneum q poposcit: atq̄ʒ vtinā nō recessisset a patre ipedimentū nescisset etatis. Sequitur. n. Et ñ post multos dies congregatis oībus adolescētior filius ꝑegre ꝓfectus est i regionē longinquā. CHRY. Minor filius in regionē longinquā ꝓfectus est nō localr̄ a deo decedēs: q vbiqʒ ē: ſʒ affectu. fugit. n. deū pctōr: vt a longinquo stet. AVGV. de ver. do. Quisquis. n. ita vult esse similis deo vt fortitudinē suam ad illaʒ custodiat: non ab illo recedat ei coherendo vt custodiat silitudinē ⁊ imaginē ad quā factus est. Porro si puerse vult imitari deum vt quō deus non hʒ a quo regat̄: sic ipse velit sua potestate vti: vt nullo regente viuat: qd restat: nisi vt recedēs a v̄itate vanescat?

AVGV. de que. euan. Qō āt nō post multos dies dixit factū: vt ꝯgregatis oībus ꝑegre ꝓficisceret̄ in regionē longinquā: que est obliuio dei. hoc ē q2 non multo post institutionē humani generis placuit aīe ꝑ liberꝝ arbitriuʒ ferre secū velut quandā potentiaʒ nature sue: ⁊ deserere eū a quo ꝯdita est fides de viribus suis: q̄s vires tanto ꝯsumit citi⁹: q̄to eum deseruit a quo date sunt. vn̄ sequit̄: Et ibi dissipauit substantiā suaʒ viuendo luxuriose. Luxuriosam v̄o vel ꝓdigā vitaʒ vocat amantē fundere atq̄ʒ spaciari pōpis exterioribus intus inanescenteʒ: cum ea q̄sq̄ʒ sequit̄: q̄ ad alia procedunt: ⁊ relinquit eum q sibi est interior. vn̄ sequit̄: Et postq̄ʒ consummasset oia: facta ē fames magna in regione illa. Fames est indigentia v̄bi veritatis. Seqtur: Et ipse cepit egere. AMBRO. Merito eget̄ cepit: q thesauros sapientie ⁊ scīe dei: diuitiarūq̄ʒ celestiū altitudineʒ dereliqt. Sequit̄: Et abijt ⁊ adhesit vni ciuiū regionis illius. AVGV. de que. euā. Unus ciuiuʒ regionis illius aliqs aereus princeps est ad militiā diaboli ptinens: cuius villa est modus ptātis ipsius. de qua seqtur: Et misit illū in villā suam vt pasceret porcos. Porci sunt imundi spūs q sub ipo erāt.

BEDA. Porcos āt pascere: est ea q̄bus imundi spūs gaudent: opari. Seqtur: Et cupiebat iplere ventrē suuʒ de siliquis q̄s porci manducabant. AMBRO. Siliqua genus leguminis est: intus ianis: foris mollis: quo corpus nō reficitur: ſʒ impletur: vt sit magis oneri q̄ʒ vsui. AVGV. de que. euā. Silique ergo q̄bus porcos pascebat: seculares doctrine sunt: steriles: vanitatē ꝑsonantes: ḋ q̄bus laudes idoloꝝ fabularūq̄ʒ ad deos gentiū ptinētiū vario ſmone atq̄ʒ carminibus perepant: q̄bus demonia delectant̄. vn̄ cū iste satiari cupiebat: aliqd solidū ⁊ rectuʒ qō ad beatā vitaʒ ptineret īuenire volebat ī talib⁹ ⁊ nō poterat. vn̄ seqtur: Et nemo illi dabat. CYRIL. Sed cū iudei mltipliciter arguātur in sacra scriptura de multis criminib⁹: quō populo illi conuenient verba maioris filij dicentis: Ecce tot annis seruio tibi: ⁊ nunq̄ʒ mandatū tuuʒ p̄teriui. Est ergo hic sensus parabole: Arguentibus euʒ phariseis ⁊ scribis q̄ reciperet peccatores: proponit p̄ntem parabolam: in qua hominē vocat deum: qui pater est duoꝝ fratrum: iustoꝝ. s. ⁊ peccatoꝝ quoꝝ primus gradus est iustorum ab initio iusticiā sequētium. scd̄us gradus est hoīum p penitentiam ad iusticiā reductoꝝ. BASILI. Facit ēt ad antiqoris ꝯsistētiā magis aīus senilis ⁊ grauitas q̄ʒ canicies capilloꝝ: nec qui ſm etateʒ ē iuuenis icrepat̄: ſʒ iuuenis moribus q ſm passiōes viuit. TYTVS. Abijt ergo adolescentior nondū adultus mēte: petitqʒ a patre id qō ei de hereditate ꝯtingit: vt. s. nō ex necessitate ſuiat: sumus. n. aīalia rationalia liberuʒ arbitriū habentia. CHRY. Dicit āt scriptura diuidere patrē ex equo filijs duobus suāʒ suā. i. scientiam boni ⁊ mali: q̄ vere ⁊ ppetue sunt opes aīe bene vtenti. Que. n. ex deo ē in prima natiuitate hoībus substantia rationalis eq̄liter cunctis nascentibus datur. De subsequenti aūt conuersatione vnusquisqʒ plus aut minus huius substantie possidere iuenitur: dum vnus ea que sumpserit patris esse credens: quasi paterna custodit: alius sicut proprie possessionis licentia dissipandis abutitur: Ostenditur autem libertas arbitrij: q2 pater qui neqʒ discedere volentem retinuit: ne liberi arbitrij auferat potestatem: neqʒ manere cupienteʒ cogit abscedere. Abijt āt longe nō locoꝝ translatione: ſʒ mētis declinatione. vn̄ seqtur: Peregre profectus est in regionē lōginquam. AMBRO. Quid. n. longinquius est q̄ʒ a se recedere: nec regionibus sed moribus separari? eteniʒ qui se

a christo sepat: exul ē patrie: ⁊ ciuis mūdi. Merito ergo ꝓdegit patrimoniū qui recessit ab ecclesia. TITVS. Un̄ ⁊ denoiatus ē ꝓdigus dissipans substantiā suā. i. intellectū rectū: castimoniā: documenta veritatis: noticiam genitoris: memoriā creationis: sensum. AMBRO. Facta est auteʒ in regione illa fames nō epulaꝝ sed bonoꝝ opeꝝ atq̄ʒ virtutū q̄ sūt miser abiliora ieiunia: eteni q recedit a verbo dī esurit: q2 nō ī solo pane viuit hō: sed ī oī verbo dī. q recedit a thesauro eget. Egere ḡ ideo cepit ⁊ famē pati: q2 nihil ꝓdige satis est voluntati. Abijt itaqʒ ⁊ adhesit vni ciuiuʒ Qui enī heret ī laqueo ē: ⁊ videtur ciuis iste princeps esse isti⁹ mundi: Deniqʒ ad villam eius mittitur quā emit: q se excusat a regno. BEDA. In villam enī mitti ē sube mūdial' cupiditate subiugari. AMBRO. Pascit āt porcos illos ī quos petiuit diabol⁹ itroire: ī sordib⁹ ac fetore viuētes. THEOPHI. Hos igit̄ pascit q2 alios p̄cellit ī vitio vt sūt lenones archipdones: archipublicani: q alijs sūt doctores operationis male. CHRY. Uel spiritalibus destitut⁹ operibus: q̄si prudentia ⁊ itellectu porcos pascere dicit̄: hoc ē sordidas ⁊ imundas ī aia sua cogitationes nutrire: ⁊ dedit escas irrationabiles praue ꝯuersationis: dulces quidem egenti bonorum: q2 suaue puersis videtur omne opus carnee voluptatis: que v̄tutes aīe penitus eneruat ⁊ perimit. huiusmodi cibos q̄si porcinos ⁊ male dulces. i. carnaliū delectationum illecebras: siliquaꝝ noīe scriptura ḋsignat. AMBRO. Cupiebat āt siliqs vētrē iplere suū: nec enī alia ē cura luxuriosis nisi vt vētrē suū ipleāt. THEO. Quibus null⁹ dat saturitateʒ maloꝝ: distat enī a deo q talib⁹ vescit̄. Demones aūt ad h̄ studēt: ne vnq̄ʒ saturitas maloꝝ ꝑueniat. GLO. Uel nemo illi dabat: q2 cū diabol⁹ aliquē suū facit: vltra ei abūdantiā nō ꝓcurat sciens eum esse mortuum.

¶ In se autem reuersus dixit: Quanti mercēnarij in domo patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereo? Surgam ⁊ ibo ad patreʒ meum ⁊ dicam ei: Pater peccaui i celū ⁊ coram te: iaʒ non sum dignus vocari filiustuus: fac me sicut vnū de mercenarijs tuis. Et surgēs venit ad patrē suuʒ. Cum autem adhuc lōge eēt: vidit illū pater ipsi⁹: ⁊ misercordia mot⁹ ē: ⁊ accurrēs cecidit super collū eius: ⁊ osculat⁹ est eum. Dixitqʒ ei filius: Pater peccaui i celuʒ ⁊ coraʒ te: iam nō sum dignus vocari filius tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. Cito ꝓferte stolā primaʒ: ⁊ induite illum: ⁊ date annulum in manu eius: ⁊ calciamenta in pedes eius: ⁊ adducite vitulum saginatum ⁊ occidite: ⁊ manducemus ⁊ epulemur: quia hic filius meus mortu⁹ erat: ⁊ reuixit: perierat: ⁊ inuentus est. Et ceperūt epulari.

GREGO. nisen⁹. Cōtēpserat p̄reʒ ī p̄mo recessu adolescētior fili⁹: ⁊ opes p̄rnas ꝓfuderat. At vbi lapsu tpis ē attrit⁹ laborib⁹: dū mercēnari⁹ fieret: ⁊ eodē cū porcis pabulo pasceretur: redijt ī domuʒ p̄rnā castigat⁹: vn̄ dr̄. In se āt re. di. Quanti mercē. ī do. pa. mei abun. pa. ego aūt hic fame peo?

AMBRO. Bn̄ ī se reuertit̄: q a se recessit. eteni q ad deū regredit̄ se sibi reddit: ⁊ q recedit a christo se sibi abdicat.

AVGV. de. que. euan. In se autē reuersus est cū ab eis que forinsecus frustra illiciunt ⁊ seducunt: in ꝯscientie sue interiora suam intentionem reduxit. BASI. Est auteʒ ſm tres differentias obedientie discretio. aut enim metuētes supplicia ḋclinam⁹ a malo: ⁊ sum⁹ ī dispositiōe ſuili. aut mercedis lucra venātes exeqmur q̄ mādant̄ mercenarijs assimilati: aut ipsius gr̄a boni ⁊ dilectiōis ad euʒ qui dedit legem seruimus: ⁊ sic dispositionē redolem⁹ filioꝝ. AMBRO. Fili⁹. n. q hēt sanctispūs pign⁹ i corde: secularis mercedis lucra nō q̄rit: sed ius ſuat heredis. Sūt ēt mercēnarij boni q ꝯducūt̄ ad vineā. Isti nō siliqs: ſʒ panib⁹ abundant.

AVGV. ḋ que. euā. Un̄ aūt hoc scire poterat ī quo tanta erat obliuio dei: sic̄ ī oībus idolatris fuit: nisi q2 ista recogitatio resipiscētis ē: cū euangeliū p̄dicaret̄: iam poterat talis aīa aduertere multos p̄dicare veritatem: iter quos quidā eēnt nō ipsius amore veritatis ducti: ſʒ cupiditate cōparandoꝝ seculariū cōmodoꝝ. q tn̄ nō aliud annunciāt: sicut heretici: vn̄ mercēnarij recte appellant̄. In eadē q̄ppe domo eundē panē v̄bi tractātes: nō tn̄ in hereditatē eternam vocati: ſʒ tpali mercede cōducti. CHRY. Signāter aūt subdit: Ego āt hic fame pereo. quasi diceret: Ego nō alien⁹: sed fili⁹ boni p̄ris: ⁊ frater filij obsequentis. ego liber ⁊ generosus: factus sum miserior mercennarius: a summa celsitudine prime nobilitatis ad infimam humilitatem delapsus.

GREGO. nisenus. Non prius auteʒ redijt ad pristinam felicitatē q̄ʒ ī se rediens sentiret opprimētis erumne p̄sentiam: ⁊ meditaretur penitentie v̄ba que subdunt̄: Surgam. AVGV. de que. euā. Q2 iacebat. Et ibo. q2 longe aberat. ad patrē meum: q2 sub principe porcoꝝ erat. Cetera v̄o sunt pn̄iam meditātis in cōfessione peccati: nōdū tn̄ agētis. non enim iā dicit p̄ri sed dicturꝝ se eē ꝓmittit cū venerit. Intelligas igit̄ hoc nūc accipiēdū esse venire ad patrē in ecclesia ꝯstituti per fidē: vbi peccatoꝝ legitima ⁊ fructuosa iā possit eē ꝯfessio. dicit ergo dicturꝝ se eē patri. pater. AMBRO. Quā misericors q offensus nec paternū nomē dedignatur audire: Peccaui. hec est prima confessio apud auctorē nature: presulē mie: arbitrū culpe. Sed ⁊ si deus nouit oīa: vocē tn̄ tue cōfessionis expectat. Ore. n. cōfessio fit ad saluteʒ: q2 alleuiat pōdus erroris quisquis ipse se onerat: ⁊ accusatiōis excludit inuidiā: qui accusatorē puenit confitendo. frustra velis occultare quē nihil fallit: ⁊ sine periculo prodas quod scias eē iā cognituʒ. cōfitere magis vt īteruenat pro te xp̄s. roget pro te ecclesia: illachrymet ppl's: nec verearis ne non impetres. Aduocatus spōdet veniā: patronus ꝓmittit recōciliationē. tibi paterne pietatis pollicetur assertor. Subdit aūt. In celū corā te. CHRY. Dicēs corā te: ondit hūc patrem deū debere intelligi: deus enī solus ꝯspector est oium a quo nec ī corde meditata pctā abscondi pn̄t. AVGV. de que. euan. Utrū autē hoc est peccatum in celum quod est coram te vt celuʒ appellauerit ipsam summitatē patris: an potius peccaui in celum coram sanctis animabus: coraʒ te aūt in ipso penetrali cōscientie. CHRY. Uel celū hoc loco intelligatur: qui enim in celum peccat: quod ⁊ si supernum tamen visibile elementuʒ est: ipse est qui peccat in hominē quē suscepit filius dei pro salute nostra. AMBRO. Uel peccato anime celestia significantur dona spūs īminuta. vel q2 ab illi⁹ gremio matris hierusalem que est in celo non oportuit deuiari. deiectus aūt se exaltare non debet. vnde subdit iā nō sum dignus vocari filius tuus. Et vt merito sue humilitatis possit attolli subdit: fac me sicut vnum de mercēnarijs tuis. BEDA. Ad filij affectuʒ: qui omnia que patris sunt: sua esse nō ambigit: aspirare nequaq̄ʒ presumit: sed mercēnarij statū iā pro mercede seruiturus desiderat: verum nec hunc quidem nisi paterna dignatione se mereri posse testatur. GREGO. nisse. Hunc autem filiū prodigum spūssanctus nobis descripsit: vt istruamur nos qualiter debeam⁹ cordis deplorare peccamina. CHRY. Qui postq̄ʒ dixit. Ibo ad patrem meum q̄ ei cūcta attulit bona. non mansit: sed totum iter transiuit. Sequitur enim: Et surgens venit ad patrem suum sic ⁊ nos faciamus. nec pigeat nos lōgitudinis vie. quia si voluerim⁹ fiet regressus celer ⁊ facilis: dūmodo deseramus peccatū quod nos a domo pa

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

terna reduxit:ē aūt pr̃ redeuntib⁹ clemēs:nā subdit̃: Cū āt
adhuc lōge eēt vidit illū pr̃ suus. AVGV.ð que. euā.Añ
.n.q̄ȝ itelligeret deū lōge existēs:cū tñ iā pie q̄reret vidit il/
lū pr̃ ipsius.Impios enī ꝛ sup̄bos ꝯuenēter nō videre dr̄ tā
q̄ȝ añ oculos nō hn̄s:Añ oculos.n. hr̄i nō nisi q̄ diligūt dici
solēt. CHRY.Sēsit aūt pr̃ pniam: nō expectauit recipe
ꝯfessiōis v̄ba:sȝ p̄uenit petitionē misericorditer agēs:vñ sub/
dit̃:Et misericordia mot⁹ ē. GREGO.nisse.Cōfessiōis me
ditatio placauit ei p̄rem: vt obuiā iret ei ꝛ oscula collo ꝯfer
ret:Seq̄t̃.n. Et occurrēs cecidit sup collū ei⁹: ꝛ osculatus
ē eū. Qð significat rōnale iugū hoīs ori īpositū p̄ euāgelicā
traditionē q̄ abiecit obseruātiā legis. CHRY.Quid.n. ē
aliud q̄ occurrit:nisi q̄ȝ nos peccatis īpediētibus nr̃a v̄tute
ad deū p̄uenire nō poteramus: Ipse aūt potēs ad īualidos
p̄uenire descēdit.osculat̃ aūt os p̄ qð emissa ð corde ꝯfessio
peni tētis exierat:quā pr̃ letus excepit. AMBRO.Occur
rit igit̃ tibi q̄ȝ audit te ītra mētis secreta tractātē.Et cū ad/
huc longe sis:occurrit ne quis īpediat:ꝯplectit̃ quoqȝ:in oc
cursu.n.p̄sciētia ē:ī cōplexu clemētia:ꝛ q̄si quodā pr̄ij amo/
ris affectu supra collū cadit vt iacētē erigat:ꝛ oneratū pecca
tis atqȝ ī terrena deflexū:reflectat ad celū.malo ḡ fili⁹ eē q̄ȝ
ouis.Ouis.n. a pastore repit̃:a p̄re fili⁹ honorat̃. AVGV.
de q̄ euā.Uel occurrēs cecidit sup collū eius.non enī pr̃ vni
genitū filiū suū deseruit:in quo vsqȝ in nr̃aȝ lōgīquā p̄egri/
nationē cucurrit:q̄ȝ de⁹ erat ī xp̄o mundū reconcilians sibi.
Cadere aūt sup collū eius:ē humiliari ī amplexū ei⁹ brachi
um suū:qð ē dn̄s iesus xp̄s.Consolari autē v̄bo gratie ði ad
spē īdulgētie peccatorū:hoc ē post lōga itinera remeantem
mereri a p̄re osculū charitatis.Incipit aūt iā ꝯstitutus in ec
clesia peccata ꝯfiteri.nec dicit oīa que dicturuȝ se eē p̄mise
rat.Seq̄tur enī:Dixitqȝ filius ei.pr̃ peccaui ī celū ꝛ corā te:
ꝛ iā non sum dignus vocari filius.hoc enī vult fieri p̄ grām:
quo se īdignū p̄ merita fatet̃:Nō addit qð ī illa meditatiōe
dixerat.Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis.Cū.n. paneȝ
nō hr̄et:vel mercēnarius esse cupiebat qð ē post osculū p̄ris
generosissime iā dedignabat̃. CHRY.Pr̃ aūt ad filiū ser
monē nō dirigit:sed ministris loquit̃:q̄ȝ q̄ penitet orat: sed
responsum verbo vere non accipit: misericordiā v̄o effica/
citer in effectu ītuet̃.Seq̄tur eniȝ: Dixit aūt pater ad suos
suos:Cito p̄ferte stolā primā ꝛ īduite illū. THEOPHI.
Seruos vel angelos ītelligas administratorios sp̄ūs:vel sa
cerdotes qui baptismate ꝛ v̄bo doctrine aīam vestiunt ipso
christo.Quotquot enim in christo baptizati sumus:christū
induimus. AVGV.ð que euāge. Uel stola prima est di/
gnitas quā p̄didit adā.Serui q̄ eam p̄ferunt sunt reconci
liatiōis p̄dicatores. AMBRO.Uel stola ē amictus sapiē
tie:quo nuda corporis ap̄li tegūt.accepit aūt sapiam primā:
est enim ꝛ alia que mysterium nescit.Annulus aūt est synce
re fidei signaculū ꝛ expressio veritatis:de quo sequitur: Et
date ei annulū ī manu eius. BEDA. Idest in operatione
vt p̄ opa fides clarescat:ꝛ p̄ fidē opa ꝯfirmet̃. AVGV.ð
q̄.euan.Uel annulus ī manu pign⁹ ē sp̄ūsancti. p̄pter gra
tie p̄ticipationē que digito bene significat̃.CHRY.Ul' iu
bet annulū dari siue signacl'i salutaris symbolū seu magis
desp̄ōsatiōis īsigne ꝛ nuptiarū pign⁹ quibus christus eccle
siā sp̄ōsat cū aīa resipiscēs p̄ ānulū fidei iūgit̃. AVGV.
de q̄.euā.Calciamēta āt īpedes p̄paratio est euāgelizādi ad
ñ tāgēda terrēa:ð q̄b⁹seq̄t̃.Et calciam̄ta ī pedes. CHRY.
Ul' mādat calciamēta pedib⁹ īponi:aut p̄p coop̄ienda vesti
gia.vt p̄ lubricū mundi istius fixus īcedat:aut propter mor
tificationem membrorum:vite enī nostre cursus in scriptu
ris pes appellatur:ꝛ mortificationis .species calciamentis
īponitur:q̄ȝ de aīalium mortuorum pellibus conficiūt̃.Ad
dit ꝛ vitulum illi saginatum īugulandum in conuiuio exhi
bitione:Sequitur enim:Et adducite vitulum saginatum .i.
dominum iesum christum: quem vitulum nominat p̄pter
hostiā corporis immaculati.Saginatū autē dixit: q̄ȝ pinguis
ꝛ optimus intantum ē:vt pro totius mundi salute sufficiat
Nō aūt ipse pr̃ vitulū īmolauit:sȝ alijs īmolādū tradidit.p̄
mittēt.n.p̄re cōsentiens filius ab hoīb⁹ crucifixus ē. AV
GV.ð que.euā.Ul' vitul⁹ saginat⁹ ē ip̄e dn̄s sȝ carnē satia
t⁹ opprobrijs.Or aūt īperat vt adducāt eū:quid aliud ē nisi
vt p̄dicēt eū:ꝛ ānunciādo faciāt venire ī exhausta fame vi/
scera filij esuriētis: Nā ēt vt occidant eū iubȝ.hoc ē vt mor
tem eius īsinuēt.tūc enī cuiqȝ occidit̃:cū credit occisū. Se
q̄tur.Et māducemus. AMRRO. Bñ carnē vituli q̄ȝ sa
cerdotalis ē victima q̄ p̄ peccatis fiebat .Epulātē aūt īduc
cum dicit epulemur:vt ostenderet quoniam patern⁹ est ci/
bus salus nostra:ꝛ patris est gaudium nostrorum redēptio
peccatorum. CHRY.Ipse enim pater gaudet in redi/
tu filij:ꝛ conuiuatur in vitulo:quia misericordie sue fructū
in īmolatione filij sui gaudens creator in acquisitione popu
li credentis epulatur.vnde sequitur: Quia hic filius meus
mortus erat ꝛ reuixit:perierat ꝛ inuentus est. AMBRO.
Ille perijt qui fuit:Itaqȝ gētes nō sunt:christianus est.Po
test tamē ꝛ hic vna species accipi generis humani: fuit adā
ꝛ in illo fuim⁹ omnes:perijt adam:ꝛ in illo omnes perierūt.
Homo igitur in illo homine qui perierat reformatur.pōt ꝛ
de agente penitentiam dictum videri:quia non moritur ni
si qui aliquando vixerit.Et gentes quideȝ cum crediderit
per gratiam viuificantur:qui vero lapsus fuerit per penitē/
tiam reuiuiscit. THEOPHI. Quantū ergo ad vitiorū
conditionē mortuus fuerat desperatus. Sed quantum ad
humanam naturam que mutabilis est: ꝛ potesta vitio ad
virtutem conuerti deperditus dicitur.nam minus est per/
di q̄ȝ mori.Quilibet aūt reuocatus ꝛ mundatus a crimine:
saginati vituli particeps causa letitie fit patri ꝛ famulis ei⁹.
idest angelis ꝛ sacerdotibus. vnde sequitur. Et ceperunt
omnes epulari. AVGV.Iste epule atqȝ festiuitas nūc ce
lebrantur per orbem terrarum ecclesia dilatata atqȝ dif/
fusa .vitulus enim ille in corpore ꝛ sanguine dominico ꝛ of
fertur patri:ꝛ pascit totam domum.

¶ Erat autē filius eius senior ī agro . Et cū veni
ret ꝛ appropiquaret domui audiuit symphoniā
ꝛ chorū: ꝛ vocauit vnū ð seruis: ꝛ iterrogauit q̄d
hec essent. Isqȝ dixit illi: Frater tuus venit: ꝛ
occidit pater tuus vitulū saginatū: quia saluum
illū recepit. Indignatus ē aūt ꝛ nolebat introire.
Pater ergo illi⁹ egressus cepit rogare illū. At ille
respōdēs dixit patri suo: Ecce tot annis seruio ti
bi: et nunq̄ȝ mandatū tuuȝ preteriui: ꝛ nunq̄ȝ de
disti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Sed
postq̄ȝ fili⁹ tuus hic q̄ deuorauit substantiā suā
cū meretricibus: vēit:occidisti illi vitulū sagiatū
At ip̄e dixit illi: Fili tu sp̄ mecū es: ꝛ omnia mea
tua sunt. Epulari aūt ꝛ gaudere oportebat: quia
frater tuus hic mortuus erat ꝛ reuixit: p̄ierat ꝛ i/
uentus est.

BEDA.Murmurantibus de peccatorū susceptiōe scri
bis ꝛ phariseis:tres per ordinem parabolas saluator posuit.
Duabus primis quantū ipse cū angelis de penitentium sa/
lute gaudeat insinuat. In hac vero tertia non suuȝ tātūmō
suorūqȝ gaudiū demōstrat:sȝ ꝛ inuidētiū murmur rep̄hē
dit.Dicit̃.n.Erat aūt filius eius senior in agro. AVGV.
de que.euā.Maior fili⁹ populus israel ē.nō quidē p̄fectus
in lōginquā regionē:sed tamē in domo nō est. In agro autē
est.i.in ipsa hereditaria opulentia legis:ꝛ prophetarum ter
rena potius operatur .Ueniens autem de agro domuȝ ap
propinquare cepit.i.labore seruilis operis improbato ex eis/
dem scripturis ecclesie libertateȝ ꝯsiderauit . vnde seq̄t̃:
Et cum veni.ꝛ appro.do.audi.simpho.ꝛ chorum idest spiri
tusancto plenos vocibus consonis euangelium predicare.
Seq̄tur:Et vocauit vnū de seruis:ꝛ interrogauit quid hoc
esset.idest sumit ad legendum aliquem p̄phetarū:ꝛ in eo q̄/
rens quodammō interrogat.vnde ista festa in ecclesia cele
brantur in qua se esse non videt. Respondet ei seruus pa/
tris propheta.Sequitur enī. Isqȝ dixit illi: Frater tuus ve/
nit:ꝛ occidit pater tu⁹ vitulū saginatuȝ.quia saluū illū rece
pit.q.d. In extremis terre fuit frater tuus:sȝ inde maior ex/
ultatio cantantiuȝ domino canticum nouuȝ:q̄ȝ laus ei⁹ ab
extremis terre:ꝛ p̄pter eū qui absens erat occisus ē vir sci/
ens ferre imbecillitatem:q̄ȝ quibus non est narratuȝ de eo
viderunt. AMBRO.Adolescentiori āt filio.i. pp'lo ex gē
tibus:israel tanq̄ȝ maior frater bn̄ficiū paterne benedictio/
nis inuidit:qð faciebant iudei:quia christus cū gentib⁹ epu
laret̃.vnde sequitur: Indignatus est āt ꝛ nolebat introire.
AVGV.ð que.euā. Indignat̃ ēt ꝛ nūc:ꝛ adhuc nō vult
intrare.Cum ergo plenitudo gentiuȝ introierit: egredictur
opportuno tempore pater eius:vt etiaȝ oīs israel salu⁹ fiat.
vñ seq̄tur: Pater ergo illius egressus cepit rogare eum.Et/
enī quādoqȝ aperta vocatio iudeorū ī salutē euangelij : quā
manifestationē vocationis tanq̄ȝ egressum patris appellat
ad rogandū maiorem filiū.Deinde que rñdit maior filius:
q̄stiones duas hn̄t.Sequit̃ enī:At ille respōdens dixit p̄ri
suo:ecce tot annis seruio tibi:ꝛ nūq̄ȝ mandatū tuū preteri/
ui.De mandato non pretergresso facile illud occurrit :nō ð
omni mādato dictū:sȝ ð vno maxime necessario:q̄ nullum
aliū deū preter vnū creatorē oīum colere visus ē.Neqȝ iste
filius in omnib⁹ israelitis:sed in his intelligitur personam
habere qui nunq̄ȝ ab vno deo ad simulacra conuersi sunt.
Quāq̄ȝ.n.terrena desideraret:ab vno tamē deo iste deside/
rabat bona:Quis cōia cū peccatorib⁹.vñ ꝛ in psalmo dicit̃:
Ut iumentū factus sum apud te:ꝛ ego semp tecū :Sed q̄s
est hedus quē nūq̄ȝ accepit ad epulandū:Seq̄tur enim:Et
nūq̄ȝ dedisti mihi hedū vt cū amicis meis epularer.Pecca
tor hedi noīe significari valȝ. AMBRO.Iude⁹ hedū req
rit:christianus agnū.ꝛ ideo illis barrabas soluit̃:nob agnus
īmolatur.Queri etiā in hedo videt̃:q̄ȝ iudei ritū veteris sa
crificij perdiderunt.vel qui hedū querunt: expectant anti/
christum. AVGV.de q̄.euan.Sȝ nō inuenio exitū hui⁹
sinie.Multū.n.absurdū est eū cui post dicit̃:Tu mecum es
semp:hoc a p̄re optasse:vt antichristo crederet . Neqȝ oīno
aliquē iudeorū:q̄ antixp̄m credituri sūt:istū filiū fas ē itelli
gi.Quō aūt epularet̃ ex illo hedo si ipse ē antichristus q̄ ei
non crederet:Ac si hoc est epulari ex hedi occisione: quod
est de antichristi p̄ditōe letari:quō dicit fili⁹ quē recepit pa/
ter:hoc sibi nō fuisse cōcessuȝ:cū oēs filij de eius p̄ditione
letaturi sūt: Ipsū igit̃ sibi dn̄m negatū ad epulandū cōque
rit̃:dū eū peccatorē putat.cū enī hedus est illi genti.i.cū eū
sabbati violatorē ꝛ p̄phanatorē estimet:iucūdari epulis il/
lius non meruit. GREGO. Or āt dicit:Cū amicis meis
aut ex persona principuȝ cum plebe intelligit̃: aut ex perso
na populi hierosolymitani cuȝ ceteris populis iuda. HIE/
RO.Uel dic̃: Nūq̄ȝ ðdisti mihi hedū.idest nll's sanguis p̄/
phete vel sacerdotis a romano iperio nos liberauit. AM
BRO.Impudens aūt filius similis est publicano iustificā
ti se.q̄ȝ legeȝ seruabat ī lr̃a.impie accusabat fratrem: q̄ cuȝ
meretricibus paternam substantiam prodegisset . Seq̄tur
enim:Sed postq̄ȝ filius tuus hic qui deuorauit substantiaȝ
suam cū meretricibus venit:occidisti illi vitulū saginatuȝ.
AVGV.Meretrices aūt sunt superstitiones gentiliuȝ:
cum quibus subam dissipat:qui relicto vero ꝯnubio v̄i dei:
cuȝ demone feda cupiditate fornicat̃ . HIERO. In hoc
aūt q̄ dicit:Occidisti illi vitulū saginatū:cōfitetur venisse
xp̄m:sed inuidia nō vult saluari. AVGV . Nō aūt pater
eū.q.mentientem redarguit:sed secum p̄seuerantiam eius
approbās ad p̄fectioneȝ potioris atqȝ iucūdioris exultatio
nis inuitat.vnde sequitur: At ipse dixit illi: Fili tu semp me
cum es. HIERO.Uel quod dixerat:iactantia est nō veri
tas:cui pater non consentit:sed alia cōpescit ratione dicens:
Mecū es:lege qua stringeris:nō q̄ȝ non peccauerit: se quia
deus cum semp castigando retraxit. Nec miruȝ si patri mē
titur q̄ fratri inuidet. AMBRO.Sed bonus pater etiam
hunc saluare cupiebat dicens: Tu mecū semp es.vel quasi
iudeus in lege vel quasi iustus in cōmunione. AVGV.
Quid autē sibi vult q̄ addidit:Et oīa mea tua sūt.quasi nō
sint ꝛ fratris:sed sic a perfectis ꝛ īmortalibus filijs habent̃
oīa:vt sint ꝛ oīuȝ singula:ꝛ omnia singulorum:vt enim cu/
piditas nihil sine angustia:ita nihil cum angustia charitas
tenet.Sȝ q̄uō oīa:nonne ꝛ angelos deus in possessionē tali
filio subiecisse putandus est:si possessionem sic accipias : vt
eius possessor ipse sit dn̄s:nō vtiqȝ oīa. Non enī domini eri
mus :sed cōsortes potius angelorū.Si vero possessio sic itel
ligit̃:q̄uō recte dicim⁹ possidere aīas:veritatē non inuenio
cur nō vere ac p̄prie id possimus accipere. Nō enī id loqui
mur:vt dominas veritatis dicamus aīas.Aut si noīe posses
sionis ab hoc sensu īpedimur:illō quoqȝ auferat̃. non enim
ait pater:Oīa possides:sed oīa mea tua sunt:nec tamen vt
ipsius dn̄i.Quod .n. est ī nostra pecunia:pōt familie nr̄e vl'
alimētū esse vel ornamentū vel aliud hm̄.Et certe cum ip̄m
p̄rem recte ille possit suuȝ dicere:non video quomodo que
ipsius recte vocari ponit:diuersis dūtaxat mōis.Cum eniȝ
beatitudinē illam obtinuerimus:nostra erunt ad videndū
superiora:ad conuiuendum equalia:ad dominandum infe/
riora.Congaudeat igitur securissimus maior frater. AM/
BRO.Si enim desinat inuidere:oīa sua sunt:vel iudeus sa
cramenta veteris testamēti:vel baptiçatus noua etiaȝ pos/
sidēs. THEO.Uel aliter:Totuȝ p̄sona filij:que vr̃ mur/
murare:sumitur p̄ oībus quicūqȝ scādaliçantur ī subditis:
sicut Dauid introducit personam passam scandalum in pec
catorum pace. TYTVS.Maior igitur fili⁹ sic agricola
īsistebat agriculture:nō terrestrē sȝ aīe agrū fodiēs:ꝛ salutis
arbores inserens.s.v̄tutes. THEO.Uel erat in agro:hoc
ē in mūdo colēs p̄priā carneȝ:vt repleatur panibus:ꝛ semi/
nans ī lachrymis vt in gaudio metat.sed cognitis gestis no
lebat ītrare ad cōe gaudiū. CHRY.Querit̃ aūt si afficit̃
passione liuoris:dolens in p̄speris aliorū . Dicendū est autē
q̄ null⁹ sanctorū dolet in talibus: immo bona aliorū sua exi
stimat:nō aūt oportet oīa quecunqȝ parabola continet ad
litteraȝ p̄tractare:sed sensum eliciētes cui⁹ cā componit̃ ni
hil aliud p̄scrutari. Hec ḡ parabola ad hoc ē cōposita vt pec
catores nō diffidāt reuerti : sciētes q̄ magna ꝯsequent̃ .vñ
ītroducit alios turbatos ī eorū bonis:vt īdicet eos liuore ta
bescētes:sȝ tāto decore honoratos redeūtes: vt etiā īuidio/
si possint alijs fieri. THEO.Uel phariseorū intentioneȝ
corrigit dn̄s per p̄ntē parabolaȝ quos ex hypostasi noīat iu
stos.q.d.Esto vos vere iustos esse:nec transgressos aliquod
mandatorum:nūq̄d igitur p̄pter hoc non oportet admitte
re a flagitijs redeūtes: HIERO. vel aliter.Omnis iusti
cia in comparatiōe dei:est iniusticia. vnde paulus:Quis me
liberabit de corpore mortis huius.vnde apostoli ðdignati
sunt pro petitione matris filiorū çebedei. CYRIL.Qð
ꝛ nosipsi q̄nqȝ patimur : viuunt enim quidam prestantissi
mam ꝛ optimam vitam: alius autē in ipso senio multotiēs
ad deū cōuertitur:vel forsitā extremū diē claudere debēs
hac diluit reat⁹ dn̄o miserante. Hoc q̄dē aliq̄ndo respuūt ex
importuna pusillanimitate:nō attēdētes mentē saluatoris
q̄ de salute p̄euntiū gaudet. THEO.Dic̃ ḡ filius p̄ri:Gra
tis duxi ī dolorib⁹ vitā a pctōribus molestat⁹.ꝛ nūq̄ȝ causa
mei decreuisti mactandum esse hedum idest persequētem

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

me peccatorem: vt paululum recrearer: qualis hedus fuit achab helie. Qui dicebat domine pphetas tuos occiderūt.

AMBRO. Uel alr. Notatur hic frater vsq3 adeo: vt de villa venire dicatur: hoc est terrenis opibus occupat⁹: ignorans q̄ sunt spūs dei: vt deniq3 nūq̄ pro se vel hedū queratur occisum: non. n. pro inuidia: sed pro venia mundi agnus est imolatus. iuidus hedū querit: innocens agnum p se desiderat imolari. ideo ⁊ senior dr̄: eo q cito qs p inuidiam cōsenescat: ideo ⁊ foris stat: eo q maliuolētia eu3 excludat. ideo choꝝ ⁊ symphoniā audire non pōt: hoc ē in ylla theatralis incentiua lasciuie. sed plebis concordia3 cōcinentis que de peccatore saluato dulcē leticie suauitatē resultat. q enim sibi iusti videntur indignantur qñ alicui pctm̄ fatenti venia laxaē. Quis tu es qs dño cōtradicas: ne videlicet culpa3 relaxaret: cum tu cui volueris ignoscas: sed remittendis post penitentiam debem⁹ fauere peccatis. ne dū venie alterius inuidemus ipsi eā nō mereamur a dño nō inuideamus de longinqua regione remeantibus: quia ⁊ nos fuimus in regione longinqua.

CAPI. XVI.

Dicebat āt ⁊ ad discipulos suos. Hō quidā erat diues q habebat villicū ⁊ hic diffamatus ē apud illū: quasi dissipasset bona illius: Et vocauit illū ⁊ ait illi. Quid hoc audio d te? redde rationē villicatōis tue. Jā. n. non poteris villicare. Ait āt villic⁹ itra se. Quid faciā: q2 dominus me⁹ aufert a me villicationē? Fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Scio qd faciā: vt cū amotus fuero a villicatione: recipiant me in domos suas. Cōuocatis itaq3 singlis debitorib⁹ domini sui: dicebat primo: Quātū debes domino meo? At ille dixit: Cētū cados olei. Dixitq3 illi: Accipe cautionē tuā: ⁊ sede cito ⁊ scribe quīquagita. Deide alio dixit. Tu vero quantum dbes? Qui ait: centū choros tritici. Ait illi: Accipe lr̄as tuas: ⁊ scribe octuaginta.

BEDA. Postq̄ murmurantes de penitentium receptione tribus parabolis saluator redarguit: quartam mox quītamq3 de elemosyna danda ⁊ persimonia sequenda subiūgit: quia ⁊ ordo predicandi aptissimus est: vt post penitentiam elemosyna subiūgatur. vnde dicitur: Dicebat autem ad discipulos suos: Homo quidam erat diues qui habebat villicum. CHRY. Opinio quedā erronea aggrauata mortalibus auget crimina: minuit bona. Ea vero est opinari: q ea quecūq3 possidemus in vsu vite possideamus vt domini: ⁊ ideo etiam oportune ea apprehēdimus tanq̄ bona pcipua. Sed contrariū est: nō. n. nos vt domini in vita presenti collocati sumus in propria domo: sed tanq̄ hospites ⁊ aduene quo nolumus ducimur: ⁊ quo tempore non putamus q nūc locuples est in breui fit mendicus. Ergo quicunq3 sis: noueris te esse dispensatorem alienoꝝ: ⁊ transitoꝝ vsus ⁊ breuis tibi iura concessa sunt. Abiecto ergo ab anima dominij fastu: sumas humilitatem ⁊ modestiam villici BEDA. Uillicus quippe ville gubernator est. vnde ⁊ a villa nomen accepit. Iconomus autem tam pecunie q̄ frugum ⁊ omnium que habet dominus dispēsator est. AMBRO. Ex hoc ergo discimus nō ipsos esse dominos: sed potius villicos alienaꝝ facultatū. THEO. Deinde q cum non exercemus dispensationem opu3 ad libitū domini: sed ad proprias illecebras: commissis abutimur: criminosi villici sumus. vnde sequitur: Et hic diffamatus est apud illum: quasi dissipasset bona illius. CHRY. Interea euulsus a villicatione eripiē. Sequitur enī: Et vocauit illu3: ⁊ ait ei: Quid hoc audio de te? Redde rationē villicationis tue. Jam enim non poteris villicare. Quotidie talia nobis per effect⁹ exclamat dominus: ostendens nobis fruentem in meridie sospitate: priusq̄ vesperascat exanimem: ⁊ alium inter prandia expirantem: ⁊ diuersimode ab hac villicatione discedimus. S3 fidelis dispēsator qui de ppria dispensatione cōfidit: desiderat cum paulo dissolui: ⁊ esse cum christo. Js autem cui⁹ sunt vota terrena: anxiatur in exitu. vnde de hoc villico subdiē: Ait aūt villicus intra se. Quid fa. q2 do. meus. au. a me villicationē? fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Jmpotētē esse i ope crimē est vite inertis. Nō enī timeret si cōsueuisset affectare labores. q si s̄m allegoriā accipiam⁹ parabolam post trāsmigrationē hic factam non est tēpus operandi. Uita presens habet exercitiū mandatoru3: futura vero solatium. Si nihil operatus es hic. frustra in futurum curas: sed nec mendicando pficies: Huius indiciū sunt virgines fatue: que imprudenter a prudentibus mendicauerūt: sed reuerse sunt vacue. quilibet enī suā cōuersationē vt tunicā induit: non est autem eam exuere nec cambire cum alio. Sed debitorum remissione3 ingeniatus ē neqtie villicus: statuēs sibi maloꝝ remediū i cōseruis. Seqē enī: Scio qd faciā: vt cum amor⁹ fuero a villicatōe. recipiāt me i domos suas. Quotiens enī quis exitū suū pcipiens: leuat bñficio sarcinā peccatoꝝ vel relaxando debita debitori: vel tribuens in opibus copiam: ea que sūt domini largiēs: multos amicos cōciliat prebituros sibi coram iudice testimonium veritatis: non vocibus: sed bonoru3 operū ōnsione. qui etiā paraturos p testimoniū refrigerij mãsionē. Nihil aūt ē nostrum: sed oīa sunt ditiōis dei. vnde seqtur: Cōuocatis itaq3 singulis debitoribus domini sui dicebat primo. Quantum debes domino meo? At ille dixit: Centum cados olei. BEDA. Cados grece est amphora continens vrnas tres Sequitur: Dixitq3 illi: Accipe cautione3 tuam ⁊ sede: ⁊ cito scribe quinquaginta. dimidiam ei partem dimittens. Sequitur: deinde alio dixit: tu vero q̄tū debes ait cētum choros tritici. Chorus modij. xxx. cōpletur. Seqtur: Ait illi: Accipe litteras tuas: ⁊ scribe. lxxx. Quintā partē ei dimittens. Simpliciter ergo sic potest accipi. Quisquis indigentiam pauperis vel ex dimidia vel ex quinta alleuiat parte: misericordie sue mercede donandus est. AVGV. de que. euā. gc. Uel q de centum cadis olei quinquaginta fecit scribi a debitore: ⁊ de centum choris tritici octoginta: ad hoc valere arbitror: vt ea que in sacerdotes atq3 leuitas iude⁹ quisq3 operatur in ecclesia christi abundent: vt cū illi decimas darent: isti dimidias dent: sicut de bonis suis fecit çacheus aut certe duas decimas dando: idest vnam quintam superent impendia iudeorum.

¶ Et laudauit dominus villicum iniquitatis: q2 prudenter fecisset: quia filij huius seculi prudentiores filijs lucis i generatione sua sunt. Et ego vob dico: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cū defeceritis: recipiāt vos in eterna tabernacula. Qui fidelis ē i minimo: ⁊ i maiori fidel'ē: ⁊ q i modico iniqu⁹ē: ⁊ i maiori iniqu⁹ ē. Si ergo i iniquo māmōa fideles ñ fuistis: qd verum est quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrū ē quis dabit vobis? Nemo seruus pōt duobus dñis seruire. Aut. n. vnū odio habebit: et alterū diliget: aut vni adherebit: ⁊ alterū contemnet. Non potestis deo seruire et mammone.

AVGV. de que. euā. Uillicū quē dñs eyciebat a villicatu laudauit dñs: eo q in futuꝝ sibi pspexerit. vnde dicië: Et lau. do. vil. iniq. q2 pru. egisset. Nō tñ oīa debem⁹ ad imitandū sumere. nō enī dño nr̄o faciēda ē i aliquo fraus: vt d ipsa fraude elemosynas faciam⁹. ORIGE. Uel q2 gentiles dicūt prudentiā eē virtutē: ⁊ diffiniūt eā peritiā bonoꝝ maloꝝ ⁊ neutroꝝ: vel cognitionē agendoꝝ ⁊ nō agēdoꝝ. ōsiderandū est vtrū hec dictio pl'a aut vnū significet. dr̄ enim q de⁹ parauit celos prudētia: ōstat bonā eē prudētiā q̄ dñs celos parauit. Dr̄ etiā i gene. s̄m. lxx. q serpēs prudētissimus erat: vbi prudentiā nō virtutē dicit: s3 astutiā ad mala inclinationē hñtē: ⁊ s̄m hoc dr̄: q dñs laudauit villicū q2 prudēter egisset: hoc est callide ⁊ perperā. Et forsitā qd dixit: Laudauit: nō s̄m verā ōmēdatōe3: sed abusiue dictū est: vt cu3 dicim⁹ aliquē cōmendari in mediocrib⁹ ⁊ differentibus rebus. ⁊ quodāmō mirādus esse cōcursus ⁊ acumē qb⁹ vigor mētis eliciē. AVGV. de que. euā. Ecōtrario dñr iste similitudines: vt itelligam⁹ si laudari potuit ipse a dño: q fraudē faciebat. q̄to ampli⁹ placeāt deo q s̄m ei⁹ pceptu3 opa illa faciunt. ORIGE. Filij quoq3 huius seculi nō sapiētiores s3 prudentiores dñr lucis filijs. ⁊ hoc nō absolute et simplr sed in genere suo. Seqē: Q2 filij h⁹ scl'i prudētiores filijs lucis i gnātōe sua sūt. BEDA. Filij lucis ⁊ filij h⁹ scl'i vocātur: quo filij regni ⁊ filij pditiōis: cui⁹ enī vnusq̄sq3 agit opa eius cognoiaē ⁊ fili⁹. THEO. Filios q̄ h⁹ scl'i vocat cogitatōes q̄ sibi cōmoda sūt i terra. filios vo lucis spiritales opes tractātes ituitu diui amoris. Jnuenimur aūt i hūanis qdē administratōib⁹ prudēter oīa disponētes: ⁊ sūmopere satagentes: vt si defierim⁹ ab admīstratōe: habeam⁹ vite refugiū: cū vo dispēsare dbem⁹ dina: ñ pmeditamur q̄ nob postmodū sūt pfutura. GREGO. xviij. mo. Ut q̄ i sua manu hoies post mortē gcq̄ iueniāt: añ mortē diuitias suas i pauperū manib⁹ ponāt. vñ seqtur: Et ego vob dico: facite vob amicos de māmona iniquitatis. AVGV. d ver. do. Qd hebrei vocāt māmona: latine diuitie vocanē: acsi diceret: Facite vobis amicos de diuitijs iniqtatis. Hoc āt qdā male intelligendo rapiūt aliena ⁊ inde aliqd pauperib⁹ largiūtur: ⁊ putāt se facere qd preceptū ē. Jntellect⁹ iste corrigendus ē. De iustis laborib⁹ elemosynas facite: nō enī corrupturi estis iudicē xp̄m: si de pda iopis dares aliqd iudici: vt pro te iudicaret: si iudex ille p te iudicabit: tāta vis ē iustitie: vt ēt tibi displiceat. Noli tibi pigere talē deū: fōs iustitie ē. Noli q̄ elemosynas facere de fenore ⁊ vsuris: fidelib⁹ dico: qb⁹ corpus xp̄i erogam⁹. sed si pecunias tales hētis d malo ē qd hētis. Jam nolite malū facere. Zache⁹ dixit: Dimidiū rerū meaꝝ do pauperib⁹. Ecce quo currit: qui currit facere amicos d māmona iniqtatis: ⁊ ne re⁹ aliūde tenereē. Si cui aliquid tuli: q̄druplū reddā. Est ⁊ ali⁹ itellect⁹: Māmone iniqtatis diuitie scl'i sūt oēs: vndecūq3 sint. Si enī veras diuitias queris: alie sūt quibus iob nudus abūdabat: quādo in deū cor plenū habebat. Jste enī ab iniqtate appellāē diuitie: quia vere non sunt: paupertate enī plene sunt: ⁊ semper obnoxie casibus. Si. n. vere diuitie eēnt: securitatē tibi darent. AVGV. de que. euā. Ul' diuitie iniqtatis dicunē: q2 nō sūt iste diuitie nisi iniquis: ⁊ qui i eis cōstituūt spem atq3 copiam sue beatitudinis. A iustis vo cū h possidenē: est qdē ista pecunia: sed nō sūt illis diuitie nisi celestes ⁊ spiritales.

AMRRO. Uel iniquū māmona dixit: q2 varijs diuitiarū illecebris nostras auaricias tentat affect⁹: vt velim⁹ seruire diuitijs. BASI. Uel si successeris primonio ab iiustis cōgregata cepisti. i plurib⁹ enī pdecessorib⁹ necesse ē aliquē reperiri q iniuste vsurpauerit aliena. Ponaē aūt vt nec pater exegerit: s3 aurū vnde habes? Siquidē dicis a me: ignarus dei es: nō hñs notitiā creatoris: si vo a do: dic nob rōne3 pp quā eas accepisti: an ñ di ē terra ⁊ plenitudo ei⁹? q̄ si cōis dñi nr̄a sunt: erūt ⁊ cōseruoꝝ nr̄oꝝ. THEO. Jlle q̄ dicūē opes neqcie q̄scūq3 dñs dedit ad ipēdia necessitatis fratrū ac ōseruorū nr̄oꝝ: nos vo tenemus nobis. Dicebat igē a pncipio oīa paupib⁹ tradi: verū q2 iniquitatis fuim⁹ villici neqter retinētes qd deputatū ē ad aliorū op⁹: nō ē oio manēdū in hac credulitate: sed ipartiēdū ē paupibus vt recipiamur ab eis in celestibus tabernacul'. Seqē. n. Ut cū defeceritis recipiāt vos i eterna tabernacl'a. GREGO. xxij. mor. Si aūt corū amicitijs eterna tabernacula acqrimus dātes pensare debemus: q2 patronis poti⁹ munera offerim⁹ q̄ egenis dona largimur. AVGV. de ver. do Qui sunt enī q habebūt tabernacula eterna nisi sci di? Et q sūt q ab ipsis accipiēdi sūt in tabernacula eterna? nisi q eoꝝ idigētie suiunt: ⁊ qd eis op⁹ ē hilariter submistrāt. Jsti sūt mimi xp̄i q oīa sua dimiserūt ⁊ secuti sūt eū: ⁊ qcqd habuerūt paupib⁹ distribuerūt: vt deo sine seculari cōpede expediti seruirēt: ⁊ ab oneribus mūdi liberatos velut pēnatos sursū hūeros tollerēt.

AVGV. d q. euā. Nō ergo eos a qb⁹ recipi volum⁹ in tabernacula eterna tāq̄ dbitores di fas ē itelligi: cū iusti ⁊ sci significēē h loco q eos itroducāt: q necessitatib⁹ suis terrena bōa cōicauerūt. AMBRO. Ul' alr: Facite vo. ami. d iniquo māmōa. vt largiēdo paupib⁹ āgeloꝝ ceteroꝝq3 scōꝝ gra3 ōpem⁹. CHRY. Attēde ēt q ñ dixit: vt suscipiāt vos i suis māsiōib⁹. ñ. n. ipi sūt q suscipiūt. vñ cū dixisset Facite vo. ami. addidit. De mā. iniq. oñdēs q ñ simplr eorū amicitia nob patrocinabiē: nisi bōa opa nos comiteē: nisi euacuem⁹ iuste diuitias ōgestas iiuste. Ars igē artiū pitissima ē elemosyna. nō. n. nobis domos fabricat luteas: s3 vitā pennē ipēdit. Singl'aꝝ artiū alia alteri⁹ admiculo idiget. cū āt misereri o3: nulli⁹ alteri⁹: s3 soli⁹ voluntatis est op⁹. CYRIL. Sic igiē docebat xp̄s affluētes diuitijs sūmopere diligere amicitiā paupu3 ⁊ thesauriçare i celis. Nouerat āt humane mētis desidiā: quō ambientes diuitias nullū charitatiuum opus impendunt egentibus. q igiē talibus nullus spiritalium donorum fructus proueniat: manifestis exemplis ostēdit subdens: Qui fide. ē in minimo: ⁊ in maio. fide. est. ⁊ qui in modi. iniquus est: ⁊ in maio. iniquus est. Aperit aūt nobis dñs oculū cordis exponens qd dixerat cū subdit: Si q̄ i iniquo mā. fide. nō fu. qd. veꝝ ē qs cre. vobis? Est igē mīmū iniqs māmōa. i. terrene diuitie: q̄ supna sapientib⁹ nihil eē vidētur. Arbitror ergo aliquē eē i modico fidelē cū d his mimis oppressis erūna subsidiū iptiē. Jtaq3 si i modico fuerim⁹ p fidi: quo pacto ab eo obtinebim⁹ veꝝ. i. diuinoꝝ charismatū vber donū aīe humane iprimēs diuinā spēm. Quod aūt ad hoc tendat intentio verborum domini: per sequentia patet. Dicit enim: Et si i alieno nō fuistis fideles qd vestrū est quis dabit vobis? AMBRO. Aliene nobis diuitie sūt: q2 pter naturā sūt: neq3 nobiscū nascunē neq3 nobiscū trāseūt. xp̄s aūt nr̄ est: q2 hominum vita ē. deniq3 i propria venit.

THEO. Sic igiē hucusq3 docuit nos q̄ fideliter deceat dispēsare diuitias. sed q2 opū dispēsatio s3 deū nō aliter obtineē: q̄ per ipassibilitatē ai ad diuitias nō affecti subiungit Nemo ser. pōt duo. do. ser. AMBRO. Nō q2 duo s3 vn⁹ est dñs. nā ⁊ si sint q māmone seruiāt: tñ nō ille nouit aliq̄ iura dñatus: sed ipsi sibi iugū seruitutis iponūt. Un⁹ ē dñs q2 vn⁹ ē deus. vñ p3 pr̄is ⁊ filij vnū esse dñatū. Et huius rōnem assignat subdēs: Aut enī vnū odio habebit ⁊ alte. dili. aut vni adherebit: ⁊ alte cōtem. AVGV. de q̄ euā. Hec aūt nō passi3 aut quasi temere dcā sunt. nemo. n. iterrogat⁹ vtrū diligat diabolū: respōdet se diligere: s3 poti⁹ odisse: deum āt se diligere oēs fere pclamāt: q̄ aut vnū odiet. s. diabolū: alteꝝ diliget. s. deū. aut alteri adherebit. s. diabolo: cū q̄si eius pmia temporalia sectaē: ⁊ alterū cōtemnet. s. deū: sicut solent minas eius postponere cupiditatibus suis qui de bonitate eius ad ipunitatē sibi blandiunē. CYRIL. Cōclusio aūt est totius sermonis qd sequitur: Non pote. deo ser. ⁊ mam. Totū igiē studiū transferamus ad alteꝝ diuitijs ab

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

renunciãtes. BEDA. Audiat ergo hoc auarꝰ: non posse simul diuitijs christoqȝ seruiri: ⁊ tñ nõ dixit: Qui hȝ diuitias. sed Qui seruit diuitijs. Qui enim diuitiarum seruus est: diuitias custodit vt seruus: qui autem seruitutis excussit iugũ distribuit eas vt dominus. sed qui seruit mãmone: illi vtiqȝ seruit: qui rebus istis terrenis merito sue peruersitatis prepositus ⁊ princeps huius seculi nominatur.

¶ Audiebant autem omnia hec pharisei q erant auari: ⁊ deridebant illum. Et ait illis: Uos estis qui iustificatis vos corã hoibus: deus aũt nouit corda vestra. Quia quod hoibus altũ ẽ: abominatio est apud deũ. Lex ⁊ pphete vsqȝ ad ioãneȝ et eo regnũ dei euangelizat: ⁊ omnis in illud viȝ facit. Facilius est aũt celũ ⁊ terrã pterire: q̃ꝫ d̕ lege vnum apicẽ cadere. Omnis qui dimittit vxorem suã ⁊ alterã ducit: mechat: ⁊ qui dimissaȝ a viro ducit: mechatur.

BEDA. Monuerat christus scribas ⁊ phariseos d̕ sua iusticia nõ presumere: sed pctõres penitẽtes recipe. ⁊ elemosynis sua pctã redimere: sȝ illi pceptoreȝ misericordie humilitatis ⁊ psimonie deridebãt. vñ dicit. Audie. autem oia hec pha. q erãt aua. ⁊ deridebat eũ. Duas ob cãs: qꝛ vel minus vtilia imparet. vl'a se iã facta supfluis igereret. THEOs At dominꝰ detegẽs in eis occultã maliciã: ostẽdit eos simulare iusticiaȝ. vnde subdit: Et ait illis: Uos estis q iustificatis vos corã homi. Justificãt se coram hoibꝰ q pctõres tanq̃ꝫ ifirmos desperatosqȝ cõtemnũt: se aũt ipsos tãq̃ꝫ pfectos elemosynaꝝ remedio opꝰ nõ hẽre credũt: sȝ noxij tumoris altitudo. q̃ꝫ sit iuste dãnanda videt ille q illuminabit abscõdita tenebraꝝ. vnde sequit: Deꝰ aũt no. cor. THEO. Et iõ abominabiles ei estis ob arrogantiã ⁊ ambitũ humãi fauoris. vñ subdit: Qꝛ qđ hoibꝰ altũ est. abominatio est apud deũ. BEDA. Disputantẽ aũt ꝯtra auariciã saluatorẽ: pharisei deridebãt: quasi ꝯtraria legi pphetisqȝ preciperet: vbi multi ditissimi deo placuisse legunt. sȝ ⁊ ipse moyses pplm queȝ regebat: si legẽ sequeret: oibus terrenis bonis abũdaturũ pdixit: qbus dominꝰ occurrẽs oñdit inter legẽ ⁊ euangeliũ: sicut pmissionũ ita ⁊ pceptorũ nõ minimã eẽ differẽtiã. vñ subdit. Lex ⁊ pphe. vsqȝ ad ioãnẽ. AMBRO. Nõ qꝛ lex defecꝫ: sed qꝛ incepit euangelij pdicatio. vident. n. minora ꝯpleri cũ potiora succedãt. CHRY. Per hoc ãt reddit eos celeres ad sui fidẽ: qꝛ si vsqȝ ad tps ioãnis ꝯsũmata sunt oĩa: ego suȝ q veni. Nõ. n. destitissent pphete: nisi venissem ego. Sȝ dices. Qualiter pphete vsqȝ ad ioannẽ: cũ multo plꝰs pphete in nouo q̃ꝫ in veteri testõ fuerint: sȝ de illis pphetis dic q pnunciauerũt christi aduentũ. EVSE. Nouerant aũt priores pphete pdicationẽ regni celorũ: sed nullus eorũ expresse annũciauerat populo iudeorum: eo ꝙ puerilem mentẽ iudei habentes imbecilles erant circa predicatiõis imensitatẽ. Primꝰ autẽ ioannes manifeste predicauit appropinquasse regnuȝ celorum: necnon ⁊ peccatorum remissionem per lauacrũ regeneratiõis. vnde sequitur: Ex eo regnũ dei euangelicat: ⁊ omnis in illud vim fac. AMBRO. Lex. n. multa sȝ naturã tradidit: vt naturalibꝰ idulgentior desiderijs ad iusticie studiũ nos vocaret. xp̃s naturam incidit: quia naturales quoq̃ꝫ amputat voluptates: sed ideo vim facimus nature: vt non ad terrena demergat: sed ad supna se erigat. EVSE. Magna enim pugna incũbit mortalibꝰ in ascensu celorũ. ꝙ enim homines carne mortali vestiti subiugent voluptatẽ: ⁊ omnẽ illicitum appetitum: imitari volentes vitã angelicã: quõ non fit violẽter: Quis auteȝ videns diuino insudãtes cultui: ⁊ pene suam carnem mortificantes: nõ reuera fatebit illos vim iferre regno celorꝝ: sȝ ⁊ siquis indagauerit mirandũ propositũ venerãdorũ martyrũ: fatebit eos vim irrogare in regnum celorum. AVGV. de que. euã. Uim etiã faciũt in regnũ celorꝝ: vt nõ solũ tpalia ista ꝯtemnãt: sed etiã linguas deridẽtiũ se talia ꝯtemnẽtes. Hoc. n. subiũxit euãgelista cũ dixisset: Derisuȝ fuisse iesuȝ: cũ de ꝯtemnẽdis terrenis diuitijs loqueretur. BEDA. Ne ãt putarẽt i eo ꝙ dixit: Lex ⁊ pphete vsqȝ ad ioãnẽ: legis vl' pphetaꝝ ab eo dstructõeȝ pdicari: hoc excludit subdẽs: Facilꝰ aũt est celũ ⁊ terrã pterire: q̃ꝫ de lege vnũ apicẽ cadere. Preterit. n. figura hꝰ mũdi. de lege aũt nec vnꝰ qdẽ littere sũmitas. i. nec minima q̃qȝ a sacris spiritalibꝰ vacãt: ⁊ tñ lex ⁊ pphete vsqȝ ad ioãnẽ: qꝛ nõ potuit vltra vẽturꝝ pphetiçari qđ ioãnis pconio iã venisse clarebat. qđ ãt de lege i ppetuũ nõ violãda pdixerat: vno exẽpli grã de illo supto ꝯfirmat testimõio dicẽs: Ois q dimittit vxorẽ suam ⁊ ducit alterã mechat: ⁊ q dimissã a viro ducit mechatur. vt ex hoc vno discerẽt ẽt i ceteris eũ nõ ad soluẽda: sed implenda decreta legis venisse. THEO. Qꝛ eni cũ impfectis lex impfecte loquerent: ex hoc patȝ ꝙ duris pcordijs iudeorꝝ ait: Si vir odio hũerit cõiugem: dimittet eaȝ: quia cũ homicide eẽnt ⁊ gauderent i sanguine: nec astrictorꝝ sibi miserebant adeo vt filios ⁊ filias mactarẽt demonibꝰ: nũc vo pfectioris doctrine opus est. Ob hoc igit dico: ꝙ si quis repudiat cõiugẽ: nõ incũbente causa fornicatõis mechat: ⁊ q aliã duxerit mechat. AMBRO. Priꝰ aũt dicendũ arbitror de lege cõiugij: vt postea de phibẽdo diuortio disputemꝰ. Quidã putãt oẽ cõiugiũ a deo esse: qꝛ scriptũ ẽ: Quos deus cõiunxit hõ nõ separet. Quos ergo aplꝰs dixit: Si infidelis discedit discedat. Jn quo ostendit non a deo esse oẽ cõiugium: neqȝ. n. xp̃iani gentilibꝰ dei iudicio cõiungunt. Noli ergo vxorem dimittere ne deũ tue culpe diffitearis auctorem. Eteni si alienos multomagis vxorios debes tolerare ⁊ emẽdare mores: que cum puulis feta dimittit. Durum si excludas parentẽ: pignora teneas: vt ad ꝯtumeliã parentis addas etiã pietatis iniuriã: duriꝰ si ppter matrẽ etiã filios simul pellas: pateris ne liberos tuos viuente te esse sub vitrico ac icolumi matre esse sub nouerca: Quã piculosum si fragilẽ adolescẽtie etatẽ errori offeras: q̃ꝫ impiũ si eius destituas senectutẽ cuiꝰ defloraueris iuuẽtutem. Pone si repudiata nõ nubat: ⁊ hoc tibi debuit displicere cui adultero fidẽ suat. Pone si nubat: necessitas illius tuũ crimẽ ẽ: ⁊ qđ cõiugiũ putas adulteriũ est. Hoc moraliter tñ: qꝛ supra posuerat regnũ dei euangeliçari: ⁊ cũ dixisset d̕ lege vnũ apicẽ nõ posse cadere: subiecit: Ois qui dimittit vxorẽ suã ⁊c. Uir christus est: vxor ecclesia: charitate vxor: itegritate virgo. ergo quẽ deus traxit ad filium non separet psecutio: non auertat luxuria: nõ phia depredet: hereticus non inficiat: iũ deus nõ sepet. Adulteri sunt omnes qui adulterare cupiũt fidei ⁊ sapientie veritatem.

¶ Homo quidã erat diues qui induebatur purpura ⁊ bysso: ⁊ epulabat quotidie splendide. Et erat quidã mẽdicus nomine lazarus qui iacebat ad ianuã eiꝰ vlceribus plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: ⁊ nẽo illi dabat. Sed ⁊ canes veniebant: ⁊ lingebant vlcera eius

BEDA. Admonuerat supra dominus facere amicos de mãmona iniquitatis: quod audientes pharisei deridebãt. deide illa que proposuerat: exemplis astruit dicẽs: Homo quidam erat diues. CHRY. Erat: non est. quia preterijt quasi vmbra fugiens. Non autem omnis sancta paupertas aut diuitie criminose: sed ⁊ luxuria infamat diuitias: ita paupertatem cõmẽdat sanctitas. Sequitur: Et indu. pur. ⁊ bysso. AMBRO. Purpura color regij habitus est: ⁊ conchis marinis ferro circũcisis emissa. byssus vo genus lini candidi ⁊ mollissimi. GRE. in ho. Si aũt subtiliũ pciosarumqȝ vestiũ cultus culpa nõ eẽt: nequaq̃ꝫ sermo dei hoc tã vigilãter exprimeret. Nemo qppe vestimẽta pciosa nisi ad inanẽ gloriã qrit: vt honoratior ceteris eẽ videat. nemo. n. vult ibi pciosis vestibꝰ idui: vbi ab alijs nõ possit videri. CHRY. Cinereȝ ⁊ puluerem ⁊ terram purpura ⁊ serico protegebat sm vestimenta eius: ita ⁊ epule. ⁊ nos quales epule: talia ⁊ vestimenta. vnde seqt: Et epulabatur quotidie splẽdide. GREGO. pmo mora. Ubi solerter ituendũ est: qꝛ celebrari sine culpa ꝯuiuia vix pñt: pene semp epula ꝯcomitat voluptas. Nã cũ corpꝰ in refectiõis delectatõe resoluit: cor ad inane gaudiũ relaxatur. Seqtur: Et erat quidã mẽdicꝰ noĩe laçarus. AMBRO. Narratio magis q̃ꝫ parabola videt: qñ ẽt nomẽ exprimit. CHRY. Parabola vo illa est: vbi exẽplũ ponit: ⁊ tacent noia. Interptat aũt laçarꝰ q adiutus est: paup. n. erat: ⁊ illũ dominꝰ adiuuabat. CYRIL. Uel aliter. Pñs sermo de diuite ⁊ laçaro sĩlitudinarie scriptus ẽ in pabola vt inotescat ꝙ q terrenis affluũt opibꝰ: nisi velint opitulari necessitatibꝰ paupeꝝ: graue icurrẽt sniaȝ. Refert aũt traditio iudeoruȝ laçaruȝ quendam fuisse tũc tpis in hierosolymis extrema pressum inopia ⁊ ifirmitate: cuius meminit dñs introducẽs eũ in exẽplũ ad maiorẽ sermonis manifestationẽ. GRE. in. ho. Notandũ etiã est: qꝛ in populo plus solẽt noia diuitũ q̃ꝫ paupeꝝ sciri. Dominus autem nomen pauperis dicit: ⁊ nomẽ diuitis nõ dicit: quia deus humiles nouit atqȝ approbat: supbos ignorat: Ut aũt amplius pbaretur pauper: simul hũc ⁊ pauptas ⁊ egritudo tabefecit. Sequitur. eni: Qui iacebat ad ianuam eius vlceribus plenus. CHRY. Jdeo iacebat ad ianuaȝ: ne diues diceret: Nõ vidi: nemo mihi nunciauit. videbat eum exiẽs: ⁊ reuertens. ideo vlceribus plenus: vt crudelitateȝ diuitis suo corpore demonstraret. mortem corporis tui vides iacere ante ianuam: ⁊ non misereris. si dei precepta nõ consideras: saltem ꝯditiõis tue miserere: ⁊ time ne ipse talis efficiaris. egrotatio aũt habet aliquod solacium: si opes hẽt. Quãta ergo in isto pena est: in quo inter tanta vulnera non meminit dolores plagarum: sed famẽ: Seqtur enim: Cupiens saturari de micis que cadebãt de mensa diuitis. q. d. Quod pijcis de mensa: hoc pbe in elemosynã: fac damna lucruȝ. AMBRO. Jnsolẽtia aũt ⁊ tumor diuitũ in diuitijs ꝯpetentibus subinfert. Seqtur eniȝ: Et nemo illi dabat. Jta. n. sunt conditionis humane immemores: vt tanq̃ꝫ supra naturam siti: de miserijs paupeꝝ incentiua suaruȝ capiant voluptatũ: rideant inopẽ: insultent egenti: ⁊ quorꝝ misereri decet: his auferant. AVGV. De ver. do. Jnexplebilis enim auaricia diuitũ: nec timet deũ: nec hoiem veret. non parcit patri: amico fidẽ non seruat: viduam opprimit: rem pupilli inuadit. GRE. in ho. Jnsuper pauper videbat pcedenteȝ diuitem ab obsequentibus circũfulciri: se in firmitate ⁊ inopia a nullo visitari. nã quia nemo ei ad visitandũ aderat: testant canes q licenter vulnera eius lingebant. Seqtur. n. Sed ⁊ ca. venie. ⁊ linge. vlce. eius. CHRY. Ulcera que nllꝰs hoiuȝ lauare dignabatur ⁊ ꝯtractare: fere mites lambunt. GRE. in ho. Ex vna ergo re omnipotens deus duo iudicia exhibuit: dũ lazarũ pauperẽ ante ianuã diuitis iacere pmisit: vt ⁊ diues impius damnatiõis sibi angeret vltionẽ: ⁊ tẽtatus paup cresceret ad remũerationẽ: qꝛ ꝯspiciebat ille quotidie cui misereret: videbat iste de quo probaret.

¶ Factũ est aũt vt moreret mendicus ⁊ portaretur ab angelis in sinũ abrae. Mortuus est auteȝ ⁊ diues: ⁊ sepultus est in iferno. Eleuans auteȝ oculos suos cum esset in tormentis: vidit abraã a longe ⁊ lazarum in sinu eius: ⁊ ipse clamãs dixit: Pater abraam miserere mei: ⁊ mitte lazarũ vt intingat extremũ digiti sui in aquaȝ: vt refrigeret linguã meaȝ: quia crucior i hac flamma. Et dixit illi abraam: Fili recordare qꝛ recepisti bona in vita tua: ⁊ lazarus similiter mala. Nũc ãt hic consolatur: tu vero cruciaris. Et i his omnibus inter nos ⁊ vos chaos magnũ firmatuȝ ẽ: vt hi qui volũt hinc trãsire ad vos nõ possint: neqȝ inde huc transmeare.

CHRY. Audiuimꝰ qd vtriqȝ i terra passi sũt: videamus qd vtriqȝ patiãtur apđ inferos. Qđ tpale fuit pterijt: qđ sequtur eternũ ẽ. Uterqȝ mortuꝰ est. illũ angeli: hũc pene susceperũt. Dr. n. Factũ ẽ aũt vt more. mẽdi. ⁊ porta. i sinu abrae. Tãte pene repẽte delitijs cõmutant. Portat post tãtos labores: qꝛ defecerat: ne saltẽ ambulãs laboraret: ⁊ portabat ab angelis. Nõ suffecerat ad portãdũ pauperẽ vnꝰ angelus sȝ pptere a plꝰs veniũt vt chorũ leticie faciant. gaudet vnusqsqȝ ãgelus tm onꝰ tãgere: libẽter talibꝰ oneribꝰ p grauãtur vt ducãt hoies ad regna celorꝝ. Portatꝰ ẽ aũt i sinu abrae: vt illũ palparet ⁊ refocillaret: Sinus abrae padisus ẽ. Jõ ãt ãgeli mistrãtes tulert paupeȝ ⁊ locauerũt eũ i sinu abrae: qꝛ lȝ despectꝰ iaceret: ñ tñ dspauit: nec blasphemauit dicẽs: Hic diues in negcia viuẽs gaudet ⁊ tribulatiõeȝ nõ patit. ego vo nec obtinere valeo necessariã escã. AVGV. d̕ origie aie. Qꝛ ãt abrae sinũ existimas eẽ corporeũ vereor ne in re tãta ilocaliter nõ serio agere credaris. Neqȝ. n. vsqȝ adeo decipis vt arbitreris corporeũ sinũ hois vnꝰ ferre tot aĩas. imo vt sm te loqr tot corpa: quot illuc ãgeli sicut lazaꝝ pferunt nisi opineris fortasse illã vnã aiaȝ solã ad eũ de sinũ puenire meruisse. Si errare pueriliter nõ vis: sinũ abrae itellige remotã sedẽ q̃etis atqȝ secretã: vbi ẽ abraã: ⁊ iõ abrae dictã: ñ qꝛ ipsius tm̃ sit: sed ꝙ ipse multarũ gẽtiũ pater sit q ad imitandum fidei pncipatũ p positus est. GREGO. in home. Cum autem duo essent iferius corda paupis. s. ⁊ diuitis: vnꝰ desuper erat inspector: qui ⁊ paupem tẽtãdo exercebat ad glãꝫ ⁊ diuitẽ tolerãdo expectabat ad penã. vñ seqt. Mortuus est aũt ⁊ diues. CHRY. Mortuus qdẽ est tunc corpe sed erat illi ante aĩa mortua. nihil enim agebat ex operibus anime. nam totus feruor eius qui prouenit ex dilectione pximi expirauit: ⁊ erat corpore defuncto defunctior. Nullus autem est qui sepeliendo diuiti ministrasse dicatur vt laçaro. eo nanqȝ ꝙ in lato itinere delectatus multos habuit obsequẽtes adulatores: vt peruenit ad finem priuatus est omnibus. Simpliciter enim sequitur: Et sepultus est in inferno. Sed etiam anima eius dum viueret sepeliebat obruta corpore quasi sepulchro. AVGV. d̕ que euãge. Sepultura aũt inferni penarum pfunditas est: que superbos ⁊ immisericordes post hanc vitam vorat. BASI. Est autẽ infernus qdam locus cõis in intimo terre obumbratus vndiqȝ ⁊ opacus: cuius est quoddã orificium in profundum tẽdens. per qđ patet descensus animabꝰ ad mala damnatis. CHRY. Uel sicut regum carceres extra manent: sic ⁊ extra mundum foris alicubi est infernus. vnde ⁊ exteriores tenebre dicte sunt. THEO. Quidã vero dicũt ifernũ eẽ transitum ab apparenti ad disparens ⁊ deformitatem anime. Quamdiu enim anima peccatoris in corpore est: apparet per proprias operationes: vt autem euolat de corpore fit deformis. CHRY. Sicut autem pauperi dum viueret grauiorem penam reddebat iacere ante ianuam diuitis: ⁊ aliena bona prospicere: sic diuiti mortuo augebat exitiuȝ accubitus in gehenna: ⁊ prospectus delectatiõis laçari: ne solum tormentorum natura: sed ⁊ collatione honoris illius intolerabilius sentiret supplicium: vnde sequitur. Eleuãs autẽ ocu. su. cum esset in tor. vi. abra. a longe. Eleuauit quidem oculos: vt illum inspiceret nõ vt despiceret. laza

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

rus enĩ ſurſuꝫ erat:ille deorſuꝫ.illũ plures angeli portabãt:
iſtũ infinita tormẽta poſſidebãt.vnde nõ dicit:Cũ eẽt in tor
mẽto:ſed In tormẽtis.totus.n.i tormẽtis erat oculos ſolos
liberos hẽbat:vt alteri⁹ leticiã poſſit aſpicere:vt magis tor
queaᷣ:qꝛ nõ hꝫ qd̃ ali⁹ hꝫ.aliorũ diuitie eoꝝ q in pauptate
ſunt:tormẽta ſunt. GRE.Si ãt abraã adhuc in imis non
eẽt:hũc diues i tormẽtis poſit⁹ nõ videret. Eos.n q celeſtis
patrie vias ſecuti ſunt:poſt egreſſum carnis iferni clauſtra
tenuerũt:nõ ut pena quaſi petõres plecteret:ſꝫ vt illos i lo
cis remotiorib⁹ regeſcẽtes: qꝛ necdũ itercessio mediatoris
aduenerat:ab ingreſſu regni reatus prime culpe retineret.
CHRY. Multi aũt erãt paupes iuſti:ſed q tacuit ad li/
mina ei⁹ aſpectui occurrit ad ei⁹ triſticiã. Seqtur:Et laça.i
ſi.ei⁹. Hinc inoteſcit ꝙ oẽs q a nobis offenduntur:obyciun
tur nr̃o cõſpectui.Diues aũt laçaꝝ nõ penes aliũ iuſtũ:ſꝫ in
ſinu abrae videt.erat.n.abraã charitatiu⁹:hic aũt crudelita
tis arguitur.Ille ſedẽs ante fores venabatur trãſeuntes:ꝛ i
domũ ꝓpriã ingerebat:hic vero ꝛ manẽtes itus auertebat.
GRE.in ho.Qui nimiꝝ diues cũ cuius in hac vita miſere
ri non voluit:in ſuo iam ſupplicio poſit⁹ patronum querit.
THEO.Nõ tñ dirigit ſermonẽ ad laçaꝝ ſꝫ ad abraã:qꝛ
forſã erubeſcebat ꝛ putabat laçaꝝ remiſci maloꝝ ex ꝓprys
iudicãs de illo.vñ ſeqtur:Et ipſe cla.dixit. CHRY. Ma
gne.n.pene:magnam vocẽ reddebat: Pater abraam. q.d.
Patrẽ te voco nã:quõ filius q ꝑdidit ſuã ſubſtãtiaꝫ.lꝫ meo
vitio te patreꝫ ꝑdiderim.Miſerere mei. Fruſtra agis peni
tentiã vbi nõ eſt pnie loc⁹. Tormẽta te cogũt: nõ mentis af
fectus.Quicũqꝫ in regno celoꝝ eſt:neſcio an eius qui in in/
ferno ẽ valeat miſereri.Creator creature miſereᷣ ſue. Un⁹
venit medicus qui ſanaret morbos:aly ſanare nõ poterãt.
Mitte laçaꝝ:erras miſer. Abraã mittere nõ põt. ſꝫ ſuſcipe
põt:vt intigat extremũ digiti ſui in aquã. Laçaꝝ videre nõ
dignabaris:ꝛ nũc digitũ eius deſideras. Hoc qd̃ petis:tu ei
debebas facere cum adhuc viueret. Aquã deſideras:q deli
catos cibos ante faſtidiebas. Uide cõſciaꝫ petõris: nõ totũ
audet poſcere digitũ. Inſtruimur autẽ q̃ꝫ ſit vtile in diuitys
nõ cõfidere:ecce diues idiget paupe q qñqꝫ eſuriebat. Mu
tũtur res:ꝛ notificaᷣ oĩbus quis eẽt diues:qs eſſet paup.ſic
.n.in theatris cũ adueſpaſcit:ꝛ aſtãtes recedũt: exeuntes ꝛ
amictũ deponẽtes:q reges ꝛ ptores viſi fuerãt:oib⁹ vlcerib⁹
pleni videnᷣ vt ſũt:ſic ꝛ aduenĩete morte:ꝛ ſoluto ſpectacu
lo:vniuerſi laruis egeſtatis ꝛ diuitiaꝝ depoſitis:ex ſolis opi
bus diiudicanᷣ q nã vere ſint diuites: q paupes: q glorioſi
que inglory. GRE.in ho.Diues.n.iſte q vlcerato pauperi:
mẽſe ſue vel minuta dare noluit:in inferno poſitus vſqꝫ ad
minĩa quereda ꝑuenit.nã guttã aque petiuit:q micas panis
negauit. BASI.Cõdignũ ãt ꝓmiũ reddiᷣ diuiti illi: ignis
ꝛ ifernalis pena:lingua arefacta:vice lire ſonãtis gemitus:
vice pot⁹ deſideriũ ſtille: vice ſpeculatoꝝ enormiũ: caligo
ꝓfunda:vice ambit⁹ inceſſantis ꝓuigil vermes.vñ ſeqtur:Ut
refrigeret lin.me.qꝛ crucior in hac flãma. CHRY.Nõ ãt
qꝛ diues fuerat torq̃batur:ſꝫ qꝛ miſ͛t⁹ nõ fuit. GRE.in ho.
Hinc colligẽdũ ẽ qua pena mulctãdus ſit q aliena diripit:ſi
iferni dãnatiõe ꝑcutiᷣ q ꝓpria nõ largiᷣ. AMBRO.Cru
ciatur ẽt:qꝛ luxurioſo carcere delitys pena ẽ:aq̃ ãt ẽ refectõ
aie in dolorib⁹ cõſtitute. GRE.in ho.Quid aũt eſt ꝙ i tor
mẽtis poſit⁹ liguã ſuã refrigerari poſtulat:niſi ꝙ is q cõuiuẽ
do de loq̃ctate peccauerat:ꝑ retributiõis iuſticiã in lingua
atrocius ardebat: Abũdare.n.incõuiuys loquacitas ſolet.
CHRY.Multa etiã lingua eius ſuperba locuta eſt:vbi
pctm̃:ibi ꝛ pena.ꝛ qꝛ plĩmũ lingua peccauit:amplius torque
tur. AVGV.ð q̃.euã.Uel ꝙ linguã ſuã vult refrigerari
cũ in flãma tot⁹ arderet:ſignificat qd̃ ſcriptum ẽ: Mors et
vita in mãib⁹ lingue.ꝛ qꝛ ore cõfeſſio fit ad ſalutẽ:quod per
ſnp hiã ille non fecit. Extremũ aũt digiti:vel mĩmã opatio
nẽ ſignificat:q̃ ꝑ ſpũſcm̃ ſubueniᷣ. AVGV.de origĩe aie.

Dicis ãt:mẽbra hic aĩe deſcribunᷣ:ꝛ vis ꝑ oculũ totũ caput
itelligi:qꝛ dict⁹ ẽ leuare oculos ſuos:ꝑ linguã fauces.ꝑ digi/
tũ manũ:Quid aũt cauſe eſt vt noĩa iſta mẽbroꝝ in deo tibi
corp⁹ nõ faciãt:in aĩa faciãt: An vo qñ de creatura dicuntur
ꝓprie accipiẽda ſũt.qñ aũt de creatore tropice atqꝫ trãſla/
te: Pennas itaqꝫ corpeas datur⁹ es nobis qm̃ nõ creator ſꝫ
creatura.i.hõ dicit:Si aſſũpſero pẽnas meas diluculo. Por
ro ſi ꝓpterea linguã hũit diues ille corporeã:qm̃ dixit Re/
frigeret linguã meã.i nobis quoqꝫ adhuc in carne viuẽtib⁹
manus hꝫ ipſa lingua corporea:qꝛ ſcriptũ eſt: Mors ꝛ vita
in manib⁹ lingue. GRE.niſen⁹.Sic ãt pſtantiſſima ſpecu
loꝝ tales repñtãt facierũ imagines:q̃les ꝛ ipſe obiecte faci
es extãt:letas qdẽ letãtiũ:triſtũ vo triſtes:ſic ꝛ iuſtũ dei iu/
diciũ ſil'r fit diſpõnib⁹ nr̃is.vñ qꝛ diues nõ fuit miſert⁹ pau
pis iacẽtis ad ianuã:cũ mĩa egeat nõ exaudiᷣ. Seqtur enĩ:
Et di.il.abra.i. Recor.qꝛ re.bo.in.vi.tua. CHRY.Aſpi/
ce pr̃iarche bonitatẽ vocat illũ filiũ:qd̃ mãſuetudinem ei⁹
põt exprimere:nullũ tñ ꝓbet auxiliũ ei q ſe remedio priua/
uerat.vnde diᷣ: Recordare.i.aĩaduertas petã:ne obliuiſca
ris ꝙ fueris oblectat⁹ diuitys:recepiſti bona in vita tua id/
eſt illa que vera bona eſſe putabas:nõpotes ꝛ ĩ terra regnaᷣ
ſe ꝛ hic regnare.diuitie non pñt eſſe vere ꝛ in terra ꝛ in infe
ris.Sequitur:Et laça.ſil'r mala. Nõ ꝙ laçar⁹ ea mala puta
uerit:ſed ex cẽſura diuitis hoc dicebat:qui inopiam ꝛ famẽ
ꝛ durã egritudinẽ eſtimabat mala.Quãdo igiᷣ ifirmitatis
ꝛ egrotatiõis magnitudo ꝑmit laçaruꝫ cogitem⁹ ꝛ letanter
accipiam⁹ mala in vita nr̃a. AVGV:de q̃.euã. Hec igitur
ei dicunᷣ:qꝛ felicitatẽ dilexit ſeculi:nec aliã vitã pter illam
in q̃ ſuperb⁹ tumebat adamauit. Laçaꝝ ãt diᷣ mala rece/
piſſe:qꝛ itellexit h⁹ ſeculi mortalitatẽ: labores: ꝛ dolores ꝛ
erumnas: penã eſſe peti:qꝛ oẽs in adã morimur: quia fact⁹
eſt tranſgreſſiõe mortal'. CHRY.Dicit ẽt: Recipiſti bo/
na in vita tua:q̃ſi debita.q.d. Sigd boni feciſti vñ ꝑmiũ
dẽreᷣ:oĩa recepiſti i illo mũdo:epulãs:ditat⁹: oblectat⁹ ſuc
ceſſib⁹ ꝓſpis.hic ãt:ſigd mali ꝯmiſit vniuerſa recipit paup
tate:fame.ꝛ extrẽis oppſſus miſ͛ys:ꝛ vterqꝫ vr̃ꝫ huc nud⁹
acceſſit.hic qdẽ apertis pp qd̃ ꝛ ꝯſolationẽ ſortiᷣ:tu vo am
ſticia:pp qd̃ imitigabilẽ ꝑfers penã.vñ ſeqtur: Nũc ãt h cõ
ſo.tu vo cruciaris. GRE.i ho.Quecũqꝫ q̃ i h ſcl'o hñ hẽtis
cũ vos bõa egiſſe recolitis:valde de ipſis ptimeſcite: ne cõ/
ceſſa vob ꝓſpitas eorũdẽ remũeratio ſit bonoꝝ: ꝛ cũ quoſ/
libꝫ paupes nõnul a repheſibilia ꝑpetrare cõſpicitis: qꝛ for
taſſe quos ſupfluitas enuiſſime prauitatis coinqnat: cami
nus pauptatis purgat CHRY.Sed dices: Nõne ẽ aliqs
q ꝛ hic ꝛ illic venia ꝑfruaᷣ: hoc quidẽ difficile ẽ:ꝛ de nume
ro ipoſſibiliũ.nã ꝛ ſi pauptas nõ vrgeat:vrget tñ ãbitio.Si
egritudo nõ ſtimulet:ira iflãmat.ſi tẽtatões nõ ipetũt emer
gũt ſepi⁹ cogitatões iniq̃. Nõ ẽ ãt pu⁹ labor iracũdiã refre
nare:ꝯpeſcere illicita ðſideria:oñtatiões ſedare:deſpatiõeꝫ
remittere.vitã aſperã ducere. Talia vo nõ agẽtẽ: ipoſſibile
ẽ ſaluari. GRE.i ho. Rñderi ẽt põt ꝙ mali i hac vita bõa
ꝛcipiũt qꝛ oẽ ſuũ gaudiũ felicitatẽ trãſitoriã putãt. Juſti ãt
hĩc h qdẽ pñt bõa:nec tñ i recõpẽſatiõe recipe:qꝛ dũ melio
ra.i.eterna appetũt:eoꝝ iudicio q̃libet bõa affuerĩt:bõa nõ
me videᷣ. CHRY. Poſt miam ãt di in ꝓprys ſtudys ſpe
randũ ẽ de ſalute:nõ nũerãdo pr̃es aut ꝓrios vl' aicos.Fra
ter.n.nõ liberat.ꝛ iõ ſubdiᷣ:Et ĩ his oĩb⁹ ma.cha.firma.ẽ in
ter nos ꝛ vos. THEO.Chaos magnũ ſignificat iuſtoꝝ a
petõrib⁹ diſtãtiã.nã ſic affect⁹ eoꝝ vary fuerãt:ſic ẽt mãſio
nes nõ modicũ differũt. CHRY. Qd̃ firmatũ dr̃:qꝛ non
põt diſſolui:agitari:vl' cõcuti. AMBRO.Inter diuitẽ igiᷣ
ꝛ paupeꝫ chaos magnũ ẽ:qꝛ p⁹ mortẽ neq̃unt merita muta
ri:vñ ſeqᷣ:Ut hi q volũt hic ad nos trãſire ñ poſſit:neqꝫ idẽ
huc trãſmeare. CHRY.q.d. Uidere poſſum⁹:trãſire non
poſſum⁹.ꝛ nos videm⁹ qd fugerim⁹:ꝛ vos videtis qd ꝑdide
ritis:ꝛ nr̃a gaudia cumulãt vr̃a tormẽta:ꝛ vr̃a tormenta cu

mulãt nr̃a gaudia. GREG.i ho.Sic.n. trãſire reprobi ad
electos cupiũt.i.a ſupplicioꝝ ſuoꝝ afflictõe migrare:ita ad
afflictos atqꝫ ĩ tormẽtis poſitos trãſire iuſtorũ ẽ mẽte ire ꝑ
miſericordiã:eoſqꝫ velle liberare:ſꝫ iuſtoꝝ aĩe q̃uis ĩ ſue na
ture bõitate miſericordiã habeãt:iã tñ auctoris ſui iuſticie
coniuncte: tanta rectitudine cõſtringũᷣ: vt nulla ad repro
bos ꝯpaſſiõe moueãᷣ:nec iniuſti ergo ad beatoꝝ ſortẽ trãſe
unt:qꝛ dãnatiõe ꝑpetua ꝯſtrigũᷣ.nec iuſti ad reprobos trãſi
re pñt:qꝛ erecti iã ꝑ iuſticiã iudicy:eis nll'o mõ ex aliq̃ cõpaſ
ſiõe miſereᷣ. THEO.Hic elicis argumẽtũ ꝯ origenis ſeq̃
ces q dicũt:Cũ termin⁹ ſit iponẽd⁹ ſupplicys: erit tp̃s quo
aggregabũᷣ petõres iuſtis ꝛ dõ. AVGV.ð q̃.euã.Oñdiᷣ
.n.ꝑ icõmutabilitatẽ diuĩe ſñie nullũ auxiliũ miſericordie
poſſe ꝓberi petõrib⁹ a iuſtis etiam ſi velint ꝓbere:quo admo
net vt in hac vita hoĩes ſubueniãt qbus poſſunt ne ſi poſtea
etiam optime recepti fuerint eis quos diligunt opitulari nõ
valeant. Illud enim qd̃ ſcriptũ eſt.vt ꝛ ipſi recipiant vos in
eterna tabernacula:nõ de ſuperbis ꝛ immiſericordib⁹ ſcri/
ptum eſt:ſed de his q ſibi eos amicos de opibus miſericor/
die fecerũt.quos iuſti nõ velut ꝓpria poteſtate quaſi grati/
ficando recipiunt:ſed permiſſione diuina.

¶ **Et ait: Rogo te pater vt mittas eum in domũ patris mei. Habeo.n.quinqꝫ fratres: vt teſteᷣ illis:ne ꝛ ipſi veniant in hunc locũ tormẽtorũ. Et ait illi abraam: Habẽt moyſen ꝛ ꝓphetas audiant illos. At ille dixit: Nõ pater abraã: ſed ſiqs ex mortuis ierit ad eos: penitentiã agẽt. Ait aũt illi: Si moyſen ꝛ ꝓphetas nõ audiũt:neqꝫ ſiquis ex mortuis reſurrexerit credent.**

GREGO.i ho. Poſtq̃ꝫ ardenti diuiti de ſe ſpes tolliᷣ:ei⁹
anim⁹ ad ꝓpiquos quos reliq̃rat incurrit.vñ dr̃.Et ait: Ro.
te.pa.vt mit.eũ i do.pa.mei. AVGV.ð q̃.euã. Laçarum
petit mitti qa ſenſit ſe ĩdignũ q teſtimoniũ ꝓhibeat ṽitati.
Et qꝛ nõ ĩpetrauerat paululũ refrigerari:multo minus cre/
dit ſe relaxari poſſe ab ĩferis ad predicationeꝫ veritatis.
CHRY.Uide aũt ꝑuerſitatẽ:nec ĩ ipſis penis ꝯtinet ṽi/
tatẽ.Si pr̃ ẽ abraã:quõ dicis: Mitte eũ in domũ pr̃is mei:
ſed non es oblit⁹ pr̃is tui:qꝛ ille te ꝑdidit. GREGO.i ho.
Reproborũ aũt mẽtẽ pena ſua qñqꝫ inutiliter erudit ad cha
ritatẽ:vt iã tũc etiã ſuos ſpãliter diligãt:qui hic dũ peccata
diligerent:nec ſe amabãt.vñ ſeqᷣ: Habeo enĩ qnqꝫ fra.vt te
ſte.il.ne ꝛ ipi veni.i hũc locũ tormẽtoꝝ. AMBRO.Seri
us auteꝫ diues iſte magiſter eſſe icipit cum iam nec diſcen
di tempus habeatur vel docendi .GREGO.in homilia.
Qua in re notãdũ eſt ardenti diuiti q̃ꝫta ſupplicia cumulã/
tur.ad penã nanqꝫ ſuã ei cognitio ſeruaᷣ ꝛ memoria .cogno
uit.n.lazarũ quẽ deſperit: ꝛ fratrũ ſuorũ meminit quos re
liquit.vt .n.peccatores in ſupplicio ampli⁹ puniãᷣ: ꝛ eorũ v
dent gloriã quos cõtẽpſerũt:ꝛ de illoꝝ pena torquenᷣ quos
inutiliter amauerũt: Petẽti aũt diuiti vt lazar⁹ mittereᷣ
ab abraã ꝑtin⁹ rñdeᷣ.vñ ſeqtur:Et ait illi abraaꝫ: Ha.mo.
ꝛ prophe.audi.illos. CHRY.q.d. Non ſint tibi magis
cure fratres tui q̃ꝫ deo qui eos creauit: ſtatuitqꝫ eis docto/
res qui eos cõmonerẽt ꝛ ſollicitarent. Uocat aũt hic moyſẽ
ꝛ ꝓphetas ſcripta moſaica ꝛ ꝓphetica AMBRO.Quo
loco euidẽtiſſime declarat dñs vetus teſtm̃: eſſe fidei firmi
tatem retundẽs ꝑfidiã iudeorũ ꝛ excludẽs neqcias hereti/
corum. GREGO.in home.Sed qui dei verba deſpere
rat:hoc audire nõ poſſe ſuos ſequaces eſtimabat. vnde ſe/
quitur: At ille dixit Non pater abraam: ſed ſiquis ex mor/
tuis ierit ad illos penitentiam agent. CHRY. Quia.n.
audiendo ſcripturas contemnebat ꝛ fabulas eſſe putabat:
ex his que paſſus fuerat: ipſe quoqꝫ diiudicabat de fratri/
bus. GREGO.niſenus.Sed ꝛ aliud quoddam dogma

docemur:ꝙ lazari quidẽ aĩa nõ ẽ erga pñtia ſollicita nec re
torquet ſe ad aliquod relictorũ.at diues q̃ſi quodã viſco ẽt
poſt mortẽ a vita detineᷣ carnali.nã ſiqs oĩo carnalis ꝑm
mentẽ fiat:nec poſtq̃ꝫ corpus exuerit remoueᷣ a paſſiõibus
eius. GREGO.in ho.Sed mox diuiti veraci ſñia rñdeᷣ.
Sequiᷣ enĩ. Ait aũt illi: Si moyſen ꝛ ꝓphetas nõ audiunt
neqꝫ ſiqs ex mortuis reſurrexerit credẽt ei. Quia q ṽba le
gis deſpiciũt:redẽptoris ꝓcepta qui ex mortuis reſurrexit:
quãto ſubtiliora ſũt:tãto hic difficili⁹ iplebũt. CHRY. Q
aũt verũ ſit ꝙ q nõ auſcultat ſcripturis:nec mortuis redeũ
tis auſcultat:oñderũt iudei:qui nunc quidẽ volebãt occide
re lazarũ:nunc vo inuadebãt apl'os:cũ tñ a mortuis ñ nulli
reſurrexerint hora crucis. Sed ꝛ illud cõſidera ꝙ qſqꝫ mor
tuus ſeruus eſt.quecũqꝫ vo dicũt ſcripture dicit dñs.vnde
ꝛ ſi reſurgat mortuus:ꝛ ſi celitus ðſcẽderit angelus:oĩb⁹ ma
gis ſũt digne fide ſcripture. nã angeloruꝫ dñs viuorum ꝛ
mortuoꝝ eas inſtituit. Si aũt ſciret hoc deus ꝙ mortui re
ſurgentes ꝓdeſſent viuẽtib⁹:non hoc omiſiſſet:qui pro vtili
tate noſtra ſingula queqꝫ tractat.ſed ꝛ ſi crebro reſurgerent
mortui:hoc iteꝝ tẽpore cõtẽnereᷣ: ſꝫ ꝛ diabolus facile itro
duceret ꝑuerſa dogmata. id quoqꝫ ꝑ organa ſua fingens ñ
quidẽ ſuſcitãs vere defunctos:ſed qbuſdã fallacys ipectan
tiũ fruſtrãs intuitũ vel ingeniãs quoſdã mortẽ ſimulare.
AVGV.De curis pro mortuo habendis. Diceret auteꝫ
aliqs ſi nulla eſt mortuis cura de viuis quomodo diues ro
gauit abraã vt mitteret lazarum ad qnqꝫ fratres ſuos: Sꝫ
nũqd qꝛ hoc diues ille dixit:ideo qd fratres agerent vel qd
paterenᷣ in illo tp̃e ſciuit:ita illi cura fuit de viuis:q̃uis qd
agerent oĩno neſciret:ſicut nobis ẽ cura ð mortuis q̃uis qd
agant oĩo neſciam⁹. Sed rurſus occurrit qd:quõ hic abraã
eſſe ſciebat moyſen ꝛ prophetas.i.libros eorũ: vbi ẽt noue
rat diuitẽ illũ in delitys: lazarũ vero in doloribus vixiſſe:
Uerũ non cũ hec agerenᷣ in viuis ſed eis mortuis potuit la
zaro indicãte cognoſcere:ne falſum ſit qd̃ ait ꝓpheta: Abra
am neſciuit nos. Pñt ꝛ ab angel' q reb⁹ q̃ agunᷣ hic pſto ſũt
audire aliquid mortui.poſſunt ẽt aliqua que neceſſarium ẽ
eos noſſe nõ ſolũ ꝑterita verũ etiã futura ſpiritu dei reuelã
te cognoſcere. AVGV.de que.euã. Per allegoriã autem
hec ſic accipi pñt:vt in diuite intelliganᷣ ſuperbi iudeorum
ignorantes dei iuſticiam ꝛ ſuã volentes ꝯſtituere. Purpu
ra ꝛ byſſus dignitas regni eſt:ꝛ auferetur inquit a vobis re/
gnum dei.epulatio ſplendida iactantia legis eſt:in qua glo/
riabanᷣ plus ad pompam elatiõis abutẽtes ea:q̃ꝫ ad neceſſi
tatẽ ſalutis vtentes: Mendic⁹ auteꝫ nomine lazarus:qui in
terp̃tatur adiutus:ſignificat indigentẽ veluti gentilem ali/
quem aut publicanũ:qui tanto magis adiuuaᷣ: q̃ꝫto minus
de ſuaꝝ copia facultatũ preſumit. GREGO.in ho. Laza
rus igitur vlceribus plenus gentilẽ populum figulariter ex
primit qui dum ad deum conuerſus peccata ſua confiteri
non erubuit:huic vulnus in cute fuit:Quid enim eſt pecca/
torum confeſſio niſi quedam vulnerum ruptio: ſed lazarus
vulneratus cupiebat ſaturari ð micis que cadebant de mẽ
ſa diuitis:ꝛ nemo illi dabat: quia gentileꝫ quenqꝫ ad cogni
tionẽ legis admittere ſuperbus ille populus deſpiciebat. ꝛ
quia ea verba defluebant de ſcientia quaſi mice cadebant
de menſa. AVGV.de que.euang. Canes aũt qui vlcera
paupis lingebant:nequiſſimi hoĩes ſunt amantes peccat:
qui lata lingua etiã laudare non ceſſant opera mala que in
ſe alius gemens ꝛ cõfitens deteſtatur. GREGO.i home.
Nonnũquã etiam ſolent in ſacro eloquio per canes ꝓdica/
tores itelligi:ſꝫm illud: Lingua canum tuorum ex inimicis
ab ipſo. Canum etenim lingua vulnus dum lingit curat:
quia doctores ſancti dum in confeſſione peccati noſtri nos
inſtruunt:quaſi vulnus mentis per linguam tangũt. Diues
autem ſepultus eſt in inferno: in ſinum vero abrae lazarus
ab angelis ductus eſt ideſt in ſecretam requiem: de qua

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

veritas dicit: Multi veniēt ab oriēte ꝛ occidēte: ꝛ recūbēt cū abraā isaac ꝛ iacob ī regno celoꝝ. filij aūt regni eycienꞇ in tenebras exteriores. De longinquo aūt ad videndū laçarum oculos diues leuat: qꝛ dū per damnationis sue supplicia infideles in imo sunt: fideles quosqꝫ ante diem extremi iudicij super se in requie attendunt: quorum post gaudia cōtēplari nullaten⁹ possunt. Lōge vero est qđ cōspiciūt: qꝛ illuc per meritū non attingunt. In lingua aūt ampli⁹ ardere ostenditur: qꝛ infidelis ppl's: verba legis in ore tenuit: que opere seruare contempsit. Ibi ergo amplius ardebit: vbi se amplius ostendit scire qđ facere noluit. Abraam aūt filiū eum vocat: quē tamen a tormento non liberat: qm̄ hui⁹ infidelis populi patres: qꝛ multos a sua fide deuiasse considerant; eos nulla cōpassione a tormentis eripiunt: quos tamē per carneꝫ filios recognoscūt. AVGV. de q̄. euā. Quinqꝫ aūt fratres quos habere dicit in domo patris sui: iudeos significat: q appellati sunt quinqꝫ: quia sub lege detinebanꞇ que per moysen data est: q qnqꝫ libros cōscripsit. CHRY. Uel habuit qnqꝫ fratres. i. qnqꝫ sensus quibus ante seruierat: ꝛ ideo laçarū amare nō poterat: qꝛ illi fratres nō amāt paupertatē. Illi te fratres in hec tormenta miserunt: saluari non possunt nisi moriantur: alioquin necesse ē vt fratres habitēt cū fratre suo. Sed qd queris vt mittaꝫ laçarū: hn̄t moysen ꝛ ꝑphetas. Moyses laçarus pauper fuit: maiores diuitias eē arbitrat⁹ paupertatē xp̄i: q̄ꝫ diuitias pharaonis. Hieremias ī lacū missus pane tribulatiōis vescebaꞇ: ꝛ oēs ꝑphete istos fratres docēt: sed isti fratres saluari nō possūt nisi aliquis ab inferis resurrexerit. Isti. n. fratres anq̄ꝫ christus resurgeret: me ducebāt ī mortē: ille mortuus est: sꝫ isti fratres resurrexerunt. nunc oculus me⁹ xp̄ꝫ videt: auris eū audit: tactus amplectiꞇ. Ex hoc autē qđ dixim⁹: locū determinam⁹ martioni ꝛ manicheo q destruūt vetus testm̄. Uide ergo quid dicat abraam: si moysen ꝛ ꝑphas nō audiunt. q. d. Bene facis eum qui resurrecturus est expectando: sed in illis christus loquitur. si illos audies ꝛ illuꝫ auditur⁹ es.

GREGO. in ho. Iudaicus aūt ppl's qꝛ moysi verba spiritaliter intelligere cōtēpsit: ad eū de quo moyses locut⁹ fuerat non peruenit. AMBRO. Ul' alr: Laçarus est pauper in seculo: sꝫ deo diues. neqꝫ enī oīs sancta paupertas aut diuitie criminose: sꝫ sic luxuria īfamat diuitias: ita pauptatē cōmēdat sanctitas. Siue apostolicus aliqs paup in verbo: locuplex ī fide: qui verā teneat fidē: verboꝝ infulas non requirit. Cui similē illū puto: qui cesus sepius a iudeis: vlcera sui corporis lābenda qbusdam velut canib⁹ offerebat. Beati canes in quos vlceꝝ taliū distillat humor: vt impleat corquo custodire domū: seruare gregē: cauere assuescaꝫ lupos. ꝛ quia panis verbū est: fides aūt verbi ē mice: velut quedā dogmata fidei sūt mysteria. s. scripturaꝝ. Arriani āt q societatē potētie regalis affectant: vt impugnent ecclesie vitatē nōne tibi videntur in quadā purpura ꝛ bysso iacere: qui cū ꝑ veris fucata defendant: diuitib⁹ abundant ſmonibus. Diues heresis euangelia multa composuit: ꝛ pauper fides hoc solū euāgeliū tenuit qđ accepit. Diues philosophia plures sibi deos fecit: pauper eccl'ia vnū deū nouit: nōne ille videnꞇ egene diuitie: ꝛ redundare paupertas. AVGV. de que. euan. Alr ēt ītelligi pōt illa narratio: vt laçarū dn̄m significare accipiam⁹ iacentē ad ianuam illius diuitis: qꝛ se ad aures superbyssimas iudeoꝝ: īcarnatōis humilitate deiecit: cupiēs saturari de micis que cadebāt ð mēsa diuitis. i. querēs ab eis vl' mīma opa iustitie: que sue mēse. i. sue ptāti ꝑ supbiā nō vsurparēt: q̄ opa q̄uis mīma ꝛ sine disciplina perseuerantie vite bone: saltem interdum vel casu facerēt: sicut mice de mensa cadere solent. Ulcera: passiones sunt dn̄i. Canes qui ea lingebant: gentes sunt quos immundos iudei dicebant: ꝛ tamen passiones domini in sacramentis corporis ꝛ sanguinis eius per totum iam orbeꝫ suauitate denotissima lambūt. Sinus abrae intelligiꞇ secretū pr̄is quo post passionem resurgens assumptus est dn̄s: quo eum portatum ab angelis: ideo dicī puto: quia ipsam receptioneꝫ qua ī secretū patris accessit: angeli anūciauerūt discipulis. Cetera ſm superiorem expositionem accipi possunt: quia secretū pr̄is hn̄ intelligiꞇ: vbi etiam ante resurrectionē iustorum anime viuunt cum deo. CAPI. XVII.

ET ait ad discipulos suos: Impossibile est vt nō veniāt scādala. Ue aūt illi ꝑ quem veniūt. Utilius est illi si lapis molaris iponaꞇ circa collū ei⁹: ꝛ proijciatur ī mare: q̄ꝫ vt scandalizet vnum de pusillis istis.

THEOPHI. Qꝛ pharisei existētes auari conuitiabanꞇ christo ð pauptate ꝑdicanti: induxit parabolam diuitis ꝛ laçari. Deinde cum discipulis cōfert ð phariseis idicans eos scismaticos ꝛ diuie vie impeditores eē. vnde dr̄. Et ad discipulos suos ait: Impossbile est vt nō veniāt scandala. i. impedimenta bone ꝛ deo placite cōuersatiōis. CHRY. Sunt aūt duplicia scādala: quorū hec quidē diuine glorie refragātur. hec vero ꝑdeunt solū ad irrogādū fratribus ipedimentū. nam excogitatiōes heresū: ꝛ quicūqꝫ ꝯ veritatē fit ſmo: diuine glorie refraganꞇ. Non tamē ad p̄sens memorari videnꞇ huiusmodi scandala: sed magis ea que cōtigunt inter amicos ꝛ fratres: sicut iurgia: detractiōes: ꝛ huiusmodi. vnde postea subdit: Si peccauerit ī te frater tu⁹ ꝛc̄. THEO. Uel dicit: ꝙ necesse est emergere multa ꝑdicatiōis ꝛ veritatis obstacula: sicut pharisei impediebāt christi ꝑdicationeꝫ Querūt auteꝫ aliqui: Si necesse est vt veniāt scandala: cur domin⁹ arguit scādaloꝝ auctorē: Seqtur enī: Ue aūt illi ꝑ quē veniūt: Quicqd enim parit necessitas: veniale est. Sed attēde ꝙ necessitas ista ex libero arbitrio sortiꞇ originē. vidēs. n. dn̄s q̄liter hoies inituꞇ malo: nec ꝑponūt aliqd boni: dixit ꝙ q̄tū est ex cōsequētia coꝝ que videnꞇ necesse est cōtingere scādala: sic̄ si medic⁹ vidēs queq̄ꝫ mala dicta vitē dicat: necesse ē hūc egrotare. ꝛ iō iducēti scādala ve dicit: ꝛ penā ei cominaꞇ dicēs: Utili⁹ ē illi si lapis molaris iponaꞇ circa collū eius: ꝛ ꝑꝯciatur ī mare: q̄ꝫ vt scandaliçet vnū de pusill' istis. BEDA. Scdꝫ morē ꝑuincie palestine loqtur: cū maiorū criminū apð veteres iudeos fuerit pena: vt ī profundū ligato saxo demergerenꞇ. ꝛ reuera vtili⁹ est innoxiū pena q̄uis atrocissima tpali tn̄ vitā finire corporeā: q̄ꝫ fri nocētē mortē aīe mereri ppetuā. Recte aūt q scādaliçari pōt pusillus appellatur. q. n. magn⁹ est: qđcūqꝫ viderit: qđcūqꝫ passus fuerit: nō declinat a fide. Inquantū ergo sine peccato possum⁹: euitare ꝑximoꝝ scandalū debemus. Si autem de veritate scandalū sumitur: vtilius ꝑmittitur scandalū q̄ꝫ veritas relinquatur. CHRY. Per scandaliçantis autem penam brauiū saluantis addisce. nisi eniꝫ vnius aīe sal⁹ eēt sibi nimiū cure: nō cōminaretur scādaliçātib⁹ tantā penā.

¶ Attendite vobis. Si peccauerit in te frater tuus: increpa illum: ꝛ si penitentiam egerit: dimitte illi. Et si septies in die peccauerit ī te: ꝛ septies in die conuersus fuerit ad te dicens: Penitet me: dimitte illi.

AMBRO. Post diuitē q cruciaꞇ ī penis: subiacet p̄ceptū venie largiēde his qui se ab errore conuertūt: ne quem desperatio nō reuocet a culpa. vnde dicitur: Attendite vobis.

THEO. q. d. Necesse est scādala cōtingere: nō tn̄ necessariū est vos perire si peccaueritis: sicut non est necesse oues perire lupo veniēte: si vigilet pastor. Et qm̄ multe sunt scandaliçantium differētie: quidam enim sunt insanabiles: quidam sanabiles. Et ideo subiūgit: Si peccauerit in te frater tu⁹ icrepa illū: ꝛ si penitētiā egerit: dimitte illi. AMBRO. Ut neqꝫ difficilis venia nec remissa sit idulgentia. neqꝫ austera percellat iuectio: vel cōniuentia nō iuitet ad culpam. vn̄ ꝛ alibi dr̄. Corripe ipm̄ inter te ꝛ ipm̄ solū. plus enī ꝑficit amica correctio q̄ꝫ accusatio turbulenta. Illa pudorē icutit hec idignatiōeꝫ mouet: seruet poti⁹ qđ prodi metuat q morieꞇ. Bonū quippe est vt amicū magis te: ꝯ corripiꞇ credat: q̄ꝫ inimicū. Facilius enī ꝯsilijs acquiescit: q̄ꝫ iniurie subcumbiꞇ. Infirm⁹ custos diuturnitatis est timor: pudor aūt bon⁹ magr̄ officij. q. n. metuit reprimiꞇ: nō emēdaꞇ. Pulchre aūt posuit: Si peccauerit in te. Nō. n. ē eq̄ ꝯditio ī deū hoīemqꝫ peccare. BEDA. Intuēdū est aūt qꝛ nō passim peccāti dimittere iubet: sed penitentiā agenti. hoc. n. ordine scandala dclinari possum⁹: si nullū ledam⁹: si peccātē çelo iusticie corripim⁹. si penitēti misericordie viscera pādim⁹. THEO. Sꝫ q̄ret aliqs: Si cū pluries īdulseri fratri iterū fit nociu⁹: qd agēdū ē secū: Iō q̄ñi huic r̄ndēs subdit: Et si septies in die pecca. in. te: ꝛ septi. ī die cōuer. fue. ad te dicens: peni. me: dimitte illi. BEDA. Septenario numero nō venie dādē terminus poniꞇ: sed vel oīa pctā dimittēda vel sp̄ penitenti dimittēdū ꝑcipiꞇ. Solet enī sepe ꝑ septē cuiusqꝫ rei aut tpis vniuersitas indicari. AMBRO. Uel qꝛ septima die requieuit de⁹ ab opibus suis: post hebdomadā isti⁹ mūdi reges nobis diuturna ꝑmittiꞇ vt queadmodū mala istius mūdi opa cessabunt: ita ēt vindicte seueritas conquiescat.

¶ Et dixerūt apostoli dn̄o: adauge nobis fidem. Dixit aūt dn̄s: Si habueritis fidem sicut granū synapis diceretis huic arbori moro eradicare: et trāsplantare in mare: ꝛ obediet vobis.

TEHO. Audiētes discipuli dn̄ꝫ de quibusdā arduis disserentē puta de pauptate ꝛ scandalis euitādis petunt sibi fideꝫ augeri: ꝑ quā possent pauptatē sequi. nihil enī adeo cultum suggerit pauptatis sicut credere ꝛ sperare in dn̄o ꝛ vt ꝑ fidē scādalis valeāt resistere. vn̄ dr̄: Et dixe. apos. do. adau. no. fidē. GREGO. xxij. mora. Utqꝫ iā accepta ꝑ initiū fuerat q̄si ꝑ augm̄tū graduū ad ꝑfectionē veniret. AVGV. de que euan. Pōt qdē intelligi hāc fidē sibi augeri postulasse q̄ creduꞇ ea que nō videnꞇ: sꝫ tn̄ dr̄ ēt fides reꝝ qm̄ non vbis sed ipsis reb⁹ p̄ntibus crediꞇ qđ futurū ē: cū iā ꝑ speciem manifestā se ꝯtēplādū p̄bebit scīs ipa dei sapīa ꝑ quā fcā sūt oīa. THEO. Dn̄s aūt oñdit eis ꝙ bn̄ peterēt: ꝛ ꝙ credere ðberēt cōstāter: oñdēs eis ꝙ fides mlta pōt. vn̄ seqꞇ: Dixit autē do. Si. ha. fi. si. gra. sy. di. huic ar. mo. era. ꝛ trāsplā. ī ma. ꝛ obe. vobis. Duo magna cōcurrūt in idē trāspositio: radicati ī terra: ꝛ plātatio ī mari. qd. n. ī vndis plātaꞇ: ꝑ q̄ duo virtutem fidei manifestat. CHRY. Mentionē autem facit synapis: qꝛ eius granū ꝛ si sit ꝑuū q̄titate. est tn̄ ptāte virtuosius omnibus. Insinuat igiꞇ ꝙ minimū sue fidei magna pōt. Si aūt morū nō trāsposuerūt apl'i nō calūnieris non enim dixit. Trāsferetis: sꝫ Trāsferre poteritis sꝫ noluerūt: qꝛ op⁹ non erat cum maiora fecerint. Queret autem aliquis: Quō christus dicit mīmā partē eē fidei q̄ morū vel montem pōt trāsponere cū paulus dicat hāc esse oēm fidē. q̄ mōtes trāsfert. Dicendum igiꞇ est ꝙ apl's attribuit toti fidei montem trāsponere nō tanq̄ꝫ tota fides solū hoc possit. sed qꝛ hoc carnalibus magnū videbaꞇ ꝑpter eminētiā corpis. BEDA. Uel fidē ꝑfectā dn̄s hic grano synapis ꝯpat eo ꝙ sit ī facie humilis ꝛ in pectore feruēs. Mystice aūt per morum: cuius colore sanguineo fructus ꝛ virgulata rubent: euāgeliuꝫ crucis exprimiꞇ: q̄ ꝑ fidē aplorū de gente iudeoruꝫ: in qua velut ī stirpe: generis tenebaꞇ: verbis predicationis eradicata ꝛ ī mare gentium plantata est. AMBRO. Uel hoc dr̄ quādo fides sp̄m̄ excludit immundum. nam fructus mori primo albet in flore qui inde iam formatus erutilat maturitate nigrescit. Diabolus quoqꝫ ex albenti angelice flore nature nāe ꝛ ptāte rutilanti preuaricatōe deiectus: retro inhorruit odore peccati. CHRY. Morū etiam diabolo aptabis. nam sicut mori frondibus vermes alūtur: sic diabolus per cogitationes exortas ab eo: alit nobis vermē perpetuā. sed hanc morum potest fides ab aīabus nostris euellere: ꝛ in abyssum demergere.

¶ Quis autem vestrum habens seruum arantem aut pascentē boues: qui regresso de agro dicat illi statiꝫ trāsi: ꝛ recumbe: ꝛ nō dicit: para ꝙ cenē: ꝛ precinge te: ꝛ ministra mihi: donec māducem ꝛ bibam: ꝛ post hec tu manducabis ꝛ bibes: Nunquid gratiaꝫ habet seruo illi: quia fecit que ei imperauerat: Non puto. Sic ꝛ vos cū feceritis omnia que p̄cepta sūt vobis dicite serui inutiles sum⁹. Quod debuimus facere fecimus.

THEO. Quia fides ꝑpriū possessorē facit diuinoꝝ mādatorum obseruatorē: viuificis eū exornans operib⁹. exinde videbaꞇ hoīeꝫ icurrere posse superbie vitiū. vnde p̄monuit dn̄s apostolos ne superbiant in virtutib⁹ suis per exēplum conueniens dicens. Quis autem ve. habens seruum arantē aut bo. pascen. qui regres. de agro di. illi: sta. tran. ꝛ recumbe. AVGV. de que. euan. Uel aliter. Hanc ergo fidem presentissime veritatis plerisqꝫ non intelligentib⁹ videri potest dn̄s: discipulis suis nō ad id qđ petierāt respōdisse. Difficile aūt mihi apparet nisi intelligamus ex fide in fidem. i. ex fide ista qua ministratur deo: in eam fidem significasse transferri vbi fruantur deo. Augebiꞇ enim fides cū primo verbis predicantibus: deinde rebus apparentibus creditur: sed illa contēplatio summaꝫ quietem habet: que ī eterno dei regno retribuitur. Sūma vero quies illa p̄miuꝫ est iustoꝝ laborum qui ecclesie administratione peraguntur. ꝛ ideo q̄uis in agro aret seruus aut pascat: hoc est in vita seculari: vel terrena verset negocia: vel stultis hoīb⁹ tāq̄ꝫ pecoribus seruiat. opus est vt post illos labores domi veniat: hoc est ecclesie societur. BEDA. Uel seru⁹ ð agro egreditur: cum intermisso ad tempus opere predicandi ad conscientiam doctor recurrit: sua secū acta vel dicta retractās: cui non statim dn̄s dicit: Transi ð hac vita mortali: Recūbe. i. ī eterna sede beate vite fouere. AMRBO. Intelligitur enim qꝛ nullus recūbit nisi ante trāsierit. deniqꝫ ꝛ moyses ante trāsiuit vt magnū visū videret. Sicut ergo tu non solū ñ dicis ſuo tuo: Recumbe: sed exigis ab eo aliud ministeriū: ita nec in te patitur dn̄s vnius vsum esse operis ꝛ laboris: quia dum viuimus debemus sēp operari. vnde seqꞇ: Et non dicat ei: para ꝙ cenem: ꝛ precinge te: ꝛ ministra mihi donec manducem ꝛ bibam: BEDA. Iubet parari qđ cenet: hoc est post laborem aperte locutionis humilitatem quoqꝫ considerationis proprie exhibere: tali cena domin⁹ pasci desiderat. precingi autem est mentem humiliataꝫ ab omnibus fluctuantium cogitationum finibus quibus operum gressus impediri solet constringere. nam qui vestimēta precingit: hoc agit ne incedens inuoluatur ad lapsum. Ministrare vero deo. est absqꝫ gratie eius auxilio nihil virium habenti profiteri. AVGV. de que. euan. Ministrātibus etiam: hoc est euangeliçantibus seruis suis māducat ꝛ bibit dn̄s confessionem ꝛ fidem gentium. Sequitur: Et post h̄ tu manducab ꝛ bibes. BEDA. Quasi dicat. Postq̄ꝫ tue predicationis ope delectatus: tueqꝫ cōpunctionis epulis fuero refectus: tunc demum transies ꝛ eternis mee sapientie dapibus in eternum reficieris. CYRIL. Docet autem domin⁹ ꝙ ius potestatis dn̄ice: quasi debitā subiectioneꝫ reqrit a famul': cū subdit: Nunqd grām hꝫ ſuo illi: quia fecit q̄ sibi impauerat: Nō puto. ꝑ hoc morbus supbie tollitur. Quid supbis: ignoras ꝙ si nō ꝑsoluis debitū: periculuꝫ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mminet . Si vero persoluas: nullam gratiam facis: ꝑm illud pauli: Si euangeliçauero non est mihi gloria:necessitas.n.mihi ē: veh mihi si nō euãgeliçauero. Cōsidera ğ q̄ q̄ apud nos dominanť :nō referunt grās:cū aliq̄ subditoꝝ statuta sibi ꝓsequunť obsequia:sꝫ ex beniuolētia sepi⁹ suoꝝ ꝓuocātes affectū:maiorē eis appetitū seruiēdi aggenerāt . Sic ꝛ de⁹ petit q̄dē a nob famulatū iure kuitij.veꝝ q꞉ clemens ꝛ bon⁹ ē:honores laborātib⁹ pollicetur : ꝛ superemiet sudoribus subiectoꝝ beniuolētie magnitudo. AMBRO. Nō ğ te iactes si bn̄ kuisti:qđ facere debuisti. Obsequiť sol.obtēperat luna:kuiunt angeli:ꝛ nos ergo non a nob laudē exigamus.vn̄ cōcludēs subdit:Sic ꝛ vos cū oīa benefeceritis:dicite Quia serui inutiles sum⁹:q꞉ qđ debuim⁹ facere fecim⁹

BEDA.Serui q̄dē q꞉ p̄cio empti . Inutiles: q꞉ dn̄s bonorū nr̄orū nō indiget:vel q꞉ nō sunt ꝯdigne passiones h⁹ tpis ad futurā gloriā . Hec igiť est i hoīb⁹ fidei ꝑfectio:si oībus que sunt precepta impletis:imperfectos se esse nouerint.

¶ Et factum est: dum iret iesus in hierusalē trāsibat per mediā samariā ꝛ galileā . Et cum igredereť quoddā castellū:occurrerūt ei decē viri leprosi. Qui steterūt a longe ꝛ leuauerūt vocē dicētes: Iesu p̄ceptor : miserere nostri. Quos vt vidit: dixit: Ite ostendite vos sacerdotib⁹. Et factū est dum irent:mūdati sunt . Vn⁹ aūt ex illis vt vidit q꞉ mūdat⁹ ē:regressus ē cū magna voce magnificans deū . Et cecidit in faciē ante pedes ei⁹ grās agens. Et hic erat samaritan⁹ . Rn̄dens āt iesus dixit: Nōne decē mundati sunt? Et nouē vbi sūt? Non est inuentus q̄ rediret: ꝛ daret gloriā deo : nisi hic alienigena . Et ait illi : Surge.vade:q꞉ fides tua te saluum fecit.

AMBRO Post p̄dictā parabolā rep̄hendunť igrati.dr̄.n. Et fcm̄ est dū iret iesus in hieru.trāsibat ꝑ mediā samariaꝫ ꝛ galileā. TYTVS.Ut ondat q̄ samaritani q̄dē beniuoli:iudei v̄o p̄dictis beneficijs sunt igrati:erat.n.discordia inter samaritāos ꝛ iudeos:quā ipse q̄si pacificās iter vtrosq꞉ trāsit:vt vtrosq꞉ ꝯpingat in vnū nomē hoīs. CYRIL.De inde suā glīā saluator manifestat:attrahēs ad fidem israel. vnde seq̄tur:Et cū ingredereť q̄dā castelluꝫ:occurrerūt ei decē viri leprosi:ab vrbib⁹ ꝛ oppidis expulsi ꝛ q̄si imundi ritu legis mosaice. TYTVS. Cōuersabanť aūt adinuicē: q꞉ fecerat eos vnanies cōitas passiōis: ꝛ p̄stolabanť trāsitū iesu solliciti donec aduenientē xp̄m viderent.vnde seq̄tur. Qui steterūt a lōge:eo q̄ lex iudeoꝝ leprā immūdā iudicat. Lex aūt euāgelica nō externā:sꝫ internā asserit eē imūdam.

THEO.A lōge ergo stāt q̄si verecūdātes de inmundicia que eis iputabať:putabāt.n. q̄ xp̄s nō fastidiret ad moduꝫ aliorū.sic ergo abstiterūt loco:sed facti sunt p̄ximi deprecādo.prope.n.est dominus oībus inuocātib⁹ eum in veritate. vn̄ seq̄tur:Et leuauerūt vocē dicētes: Iesu p̄ceptor miserere nr̄i. TYTVS.Dicūt nomē iesu: ꝛ lucrifaciūt rē.nā iesus iterp̄tať saluator.Dicūt miserere nobis ꝑ experientiā virtutis eius:neq꞉ argentū petētes:neq꞉ auꝝ:sꝫ vt aspectū corꝑis sanū obtineāt. THEOPHI. Nec simplr obsecrāt eū:nec rogāt eū vt mortalē:vocāt.n. eū p̄ceptorē.i. dn̄m quo pene videnť hūc opinari deū.At ip̄e iubet illis vt ondērent se sacerdotib⁹.vn̄ seqť:Qđ vt vidit dixit: Ite ondite vos sacerdotib⁹. Ipsi.n.expiebanť si mūdati forēt a lepra vľ nō. CYRIL. Lex ēt mūdatos lepra iubebat offerre sacrificiū cā purgatiōis. THEO.Iubere ergo eis vt irent ad sacerdotes:nihil aliud innuebat nisi q̄ debebāt curari . vn̄ sequiť: Et fcm̄ ē dū irēt:mūdati sūt. CYRIL.In quo iudeoꝝ pōtifices emuli glīe ei⁹: cognoscere poterāt q̄ inopinate ꝛ mirifice sanati sunt:concedente christo eis salutē. THEO. Cum autem decem essent:nouem qui israelite erant ingrati fuerunt:sed alienigena samaritan⁹ reuersus: voces emittebat benignas. vnde sequiť: Unus autem ex illis vt vidit: quia mundatus est:regressus est cum magna voce magnificans deum . TYTVS. Dedit autem ei appropinquandi fiduciam: suscepta purgatio. vnde sequitur : Et cecidit in faciaꝫ suā ante pedes ei⁹ gratias agens. Ex ꝓcubitu supplicatione fidem suam simul cum beniuolentia pādēs. Sequiť: Et hic erat samaritan⁹. THEO. Hinc poterit q̄sq꞉ conijcere:q̄ nihil ipedit queq̄ꝫ placere deo: ꝛ si de genere ꝓphano ꝓcesserit:dūmodo bonū gerat ꝓpositū. Nullus etiā natus ex sanctis superbiat:nouē eni q̄ israelite erāt:igrati fuerūt. vn̄ sequiť: Respōdens aūt iesus dixit:nōne decē mūdati sūt: ꝛ nouē vbi sūt? Nō ē iuēt⁹ qui rediret: ꝛ daret glāꝫ dō nisi hic alienigena. TYTVS. Per hoc ondiť q̄ ꝓmptiores ad fidem erant alienigene:lentus eni erat ad fidē israel. vnde subdiť: Et ait illi:surge:vade:q꞉ fides tua te saluū feč.

AVGV. ď q̄.euā. Mystice aūt leprosi intelligi possunt q̄ sciam vere fidei nō habētes:varias doctrinas ꝓfitenť erroris. Nō eni abscōdūt ipitiā suā:sed ꝑ summa peritia ꝓferunt in lucē: ꝛ iactantiā s̄monis ondūt. Coloris q̄ppe vitiū lepra est. vera ergo falsis inordinate ꝑmixta i vna disputatiōe vľ narratiōe hoīs: tāq̄ꝫ in vni⁹ corporis colore apparētia significat lepram tanq̄ꝫ veris falsisq꞉ coloꝝ locis:humana corpora variantē atq꞉ maculantē. Hi aūt taꝫ vitādi sūt eccle: vt si fieri pōt longi⁹ remoti magno clamore xp̄m iterpellēt. Qr autē p̄ceptorē eū inuocauerūt:satis puto vere leprā:falsā esse doctrinā:quā bon⁹ p̄ceptor abstergat: Nullū aūt eorū qb⁹ hec corꝑalia bn̄ficia dn̄s p̄stitit:inueniť misisse ad sacerdotes:nisi leprosos.sacerdotiū.n.iudeoꝝ figura fuit sacerdotij qđ ē i ecclīa. Cetera aūt vitia ꝑ seip̄m interi⁹ i cōscia dn̄s sanat ꝛ corrigit. Doctrina v̄o:vel ibuēdi ꝑ sacramēta:vel cathecicādi ꝑ s̄monē potestas eccle tributa ē. Qui dū irēt:mūdati sūt.q꞉ gentiles:ad quos venerat petrus:nōdū accepto baptismatis sacramento:per qđ spiritaliter ad sacerdotes ꝑueniť:infusione sp̄ūssancti declaranť. Quisquis ergo in ecclesie societate doctrinā itegrā veráq꞉ assequatur.eo q̄ manifestatur varietate mendacioꝝ tāquam lepra caruisse:hic tamen ingratus deo mundatori suo:gratiarum agendarum pia humilitate nō prosternitur:similis est illis de quibus dicit apostolus:q̄ cum deum cognouissent:non vt deum magnificauerunt aut gratias egerunt:ideo tales in nouenario numero tanq̄ꝫ imperfecti remanebunt. Nouem enim indigent vno:vt quadam vnitatis forma coagulentur:vt.x.sint Ille autem qui gratias egit:vnice ecclesie significatione approbatus est. Et quia illi erant iudei amisisse per superbiam declarati sunt regnum celorum.vbi maxime vnitas custoditur. Iste vero qui erat samaritanus quod iterpretatur custos:illi a quo accepit tribuēs quod accepit ꝑm illud: Fortitudinem meam ad te custodiam: vnitatem regni humili deuotione seruauit. BEDA . Cecidit aūt in faciē:q꞉ ex malis que se ꝑpetrasse meminit erubescit:q꞉ surgere ꝛ ire p̄cipiť:q꞉ qui ifirmitatē suam cognoscens humiliter iacet:ꝑ diuini verbi consolationē ad fortia opera ꝓficere iubetur. Si autem fides saluū fecit eum qui se ad agendas gratias inclinauit:ergo perfidia ꝑdit eos q̄ de acceptis beneficijs dō dare gloriam neglexerunt . Quapropter fidē per humilitatem augeri debere: sicut in parabola superiori decernitur: ita hic ipsis rebus ostenditur.

¶ Interrogatus autem a phariseis quando venit regnum dei : Respondens eis dixit : Non veniet regnum dei cum obseruatiōe:neq꞉ dicēt:ecce hic aut ecce illic. Ecce eni regnū dei itra vos est.

CYRIL.Cū saluator i sermonib⁹ quos ad alios dirigebat frequēter regnū dei meminisset: ob hoc pharisei eū deridebāt. vn̄ dr̄: Interrogatus aūt a phariseis qn̄ venit regnū dī regnū q̄si irrisorie dicerēt: anq̄ꝫ vēiat:de quo loq̄ris mors crucis te occupabit:dn̄s aūt patiam ondēs:icrepatus nō increpat:sed poti⁹ malos exn̄tes suo nō dedignať rn̄so. Seqť .n. Rn̄dit eis ꝛ dixit: Nō venit regnū dei cuꝫ obseruatione .q.d.nō queratis de tēporibus qb⁹ iterū istabit tp̄s regni celoꝝ. BEDA. Illđ.n.tp̄s neq꞉ ab hoīb⁹ neq꞉ ab āgelis pōt obseruari:sicut tp̄s incarnatiōis ꝓphetarū:vaticinijs ꝛ angeloꝝ ē manifestatū preconijs. vn̄ subdit: Neq꞉ dicēt:Ecce hic: aut ecce illic. Uel aliter: Interrogant de tpe regni dei q꞉ sic ifra dr̄: Existimabāt q̄ veniēte hierosolymā dn̄o ꝯfesti regnū dī manifestareť. vn̄ dn̄s rn̄det:q̄ regnū dī n̄ venit cū obseruatiōe. CYRIL. Solū āt ad vtilitatē cuiuslibet hoīs eē fateť illđ qđ subdiť . Ecce.n.regnū dī itra vos ē.i.in vr̄is affectib⁹:ꝛ i ꝑtāte vr̄a id cape.pōt.n.q̄libet hō iustificat⁹ ꝑ fidē xp̄i ꝛ v̄tutib⁹ ornat⁹ regnū obtiere celorū. GREGO.naçā. Ul forsitā regnū nob ifitū diť iditam aiab⁹ nr̄is leticiā ꝑ sp̄ūmscūꝫ:ea .n.ē velut imago ꝛ arra pennis leticie q̄ i futuro seculo sāctoꝝ aīe gaudēt. BEDA. Ul regnū dei seip̄ꝫ diť itra illos positū:hoc est in cordibus eorum ꝑ fidem regnantem.

¶ Et ait ad discipulos suos: Ueniēt dies qn̄ desideretis videre vnū diē filij hoīs et nō videbitis. Et dicēt vobis:ecce hic et ecce illic : Nolite ire: neq꞉ sectemi. Nā sic fulgur coruscās de sub celo in ea que sub celo sunt fulget :ita erit filius hoīs ī die sua. Primuꝫ autem oportet illum multa pati :et reprobari a generatione hac.

CYRIL.Quia dn̄s dixerat: Regnū dī itra vos ē: voluit discipulos eē paratos ad patiam: vt effecti strēui itrare valeāt regnū dei:predicit ergo eis:q̄ anteq̄ꝫ de celo veniat:in fine seculi ꝑsecutio irruet sup eos. vn̄ diciť: Et ait ad discipulos suos. Ueniēt dies qn̄ ďsideretis videre vnū diē filij hoīs ꝛ nō videbitis:significās q̄ tāta erit ꝑsecutio: q̄ vnū diē ei⁹ videre cupiāt:illi⁹.s.tp̄is:que adhuc ꝯuersabanť cū xp̄o.sane iudei xp̄m mľtis angustiauerūt iproperijs ꝛ iniurijs sed ꝯpatione maloꝝ maioꝝ minora eligēda videť. THEO. Tūc.n.absq꞉ sollicitudine viuebāt:xp̄o eos ꝓcurāte ꝛ ꝓtegēte:sed futuꝝ erat qn̄ xp̄o absente tradereť periculis:ad reges ꝛ p̄ncipes ducti:ꝛ tūc tp̄s p̄mū cuperēt q̄si trāq̄llum. BEDA. Ul diē xp̄i diť regnū ei⁹ qđ speram⁹ futurū: ꝛ bn̄ dicit vnū diē:q꞉ i illa beatitudinis gloria tenebraꝝ interruptio nulla ē.bonū ergo ē diē xp̄i ďsiderare nec tn̄ magnitudīe ďsiderij nobis sōnia figere ďbem⁹ q̄si instet dies dn̄i.vn̄ seq̄tur: ꝛ dicēt vobis: Ecce hic:ecce illic:nolite ire:neq꞉ sectemini. EVSE.q.d. Si adueniēte antichristo fama ď eo volet:q̄si apparuerit xp̄s:nō egrediamini: neq꞉ sequamini.naꝫ impossibile ē eū q̄ semel i terra visus ē:iterum i angulis terre ꝯuersari: Erit igiť hic de quo dr̄ nō ver⁹ xp̄s: manifestuꝫ .n.signū secundi aduentus saluatoris nostri hoc ē q̄ subito totū orbis claritas ei⁹ aduent⁹ replebit. vn̄ seqť: Nā sic fulgur coru.de ce. in ea q̄ sub ce .sūt fulget:ita erit fili⁹ hoīs in die sua. Nō.n.apparebit sup terrā ambulans :sicut quidam homo cōis:sed vniuersaliter irradiabit : ondens cunctis iubar ꝓprie deitatis. BEDA. Et pulchre ait . Coruscās de sub celo.q꞉ iudiciū sub celo:hoc est i aeris medio gereť ꝑm illud apľi: Simul rapiemur cū illis in nubibus obuiam xp̄o in aera. Si aūt dn̄s in iudicio sicut fulgur apparebit nullus tunc in sua mente latere ꝑmittiť:q꞉ ipso iudicis fulgore penetratur.potest aūt hec domini responsio ꝛ de illo eius aduentu quo quotidie venit in ecclesia accipi. Intantum eniꝫ sepe heretici turbauerunt ecclesiam:dicendo in suo dogmate fidem christi manere: vt fideles illoꝝ temporum desiderarēt dn̄m vel vno die si fieri posset redire ad terras: vt ꝑ se ip̄m qūo se hēat fidei veritas intimaret: Et nō videbitis inquit:q꞉ nō ē op⁹ corporali visione dn̄m redire:q꞉ semel per vniuersū mūdū euāgelij vigorē exhibuit. CYRIL.Opinabanť aūt discipuli q̄ vadēs hierosolymā stati ondēret regnū dei. Hāc igiť opinionē rescecās notū facit eis q̄ p̄mo decebat eū salubrē passionē sufferre:deinde ad patrē ascēdere ꝛ desup fulgere: vt orbē terraꝝ i iustitia iudicet. vn̄ subdit: Primū āt oꝫ illū multa pati: ꝛ repro.a gene.hac. BEDA. Generatiōeꝫ nō tm̄ iudeoꝝ:veꝝ ēt oīum reproborū appellat:a quibus ēt nūc filius hoīs in corpore suo: hoc ē in ecclesia multa patitur ꝛ reprobať. Inserit aūt de sua passione loquens de gloria sui aduent⁹ vt dolorē passiōis spe promisse clarificationis mitigarent:simulq꞉ seipsos pararent:si gloriam regni diligerent mortis non horrere periculuꝫ.

¶ Et sicut factuꝫ ē in dieb⁹ noe:ita erit ꝛ i diebus filij hoīs. Edebāt ꝛ bibebāt: vxores ducebant: ꝛ dabanť ad nuptias vsq꞉ in diē qua intrauit noe i archā: ꝛ venit diluuiū ꝛ ꝑdidit oēs. Similiter sic factuꝫ est in diebus loth. Edebāt ꝛ bibebāt: emebant ꝛ vendebāt : plātabāt ꝛ edificabant:qua die autem exijt loth a sodomis:pluit igneꝫ ꝛ sulphur ď celo ꝛ omnes perdidit. Secundū hec erit qua die filius hominis reuelabitur.

BEDA. Aduētū dn̄i quē fulguri cito trāsuolāti ꝯparauerat:nunc cōparat diebus noe ꝛ loth:qn̄ repentinus mortalibus superuenit interit⁹.vnde diciť: Et si.fa.ē i diebus noe ita erit i die filij hoīs. CHRY.Quia.n.tūc non crediderunt cōminatorijs verbis passi sunt repente reale iudicium:eorū autē icredulitas ex aīa lēta ꝓcedebat:nā quecūq꞉ vult aliqs ꝛ intēdit:ea ēt expectat. vn̄ seqť: Edebāt: ꝛ bibebāt:vxores ducebāt ꝛ da.ad nuptias vsq꞉ i diē qua itrauit noe i arcā ꝛ vēit diluuiū: ꝛ ꝑdidit oēs. AMBRO. Bn̄ cāꝫ diluij ď nostris asserit ꝓcessisse peccatis q꞉ de⁹ malū nō creauit:sꝫ nr̄a sibi merita repperūt n̄ q꞉ ꝯiugia danť:neq꞉.n.alim̄ta dānātur:cū i istis successiōis i ill nāe subsidia sint:sꝫ i oībus modus q̄riť.q̄c q̄d.n.abūdāti⁹ ē:a malo ē. BEDA. Mystice āt noe arcā edificat:cū dn̄s ecclīā ď xp̄i fidelibus q̄si lignis leuigatis adunādo ꝯstruit.quā ꝑfecte ꝯsūmatā igrediť: cuꝫ hāc i die iudicij p̄sentia sue visionis etern⁹ hitator illustrat. sed cū arca edificať:iniq̄ luxuriāť.cū v̄o itrať itereūt:q꞉ qui sāctis hic certātib⁹ isultāt:eis illic coronatis eterna dānatione plectētur. EVSE.Qr v̄o vsus ē dn̄s exemplo diluuij:ne putaret aliq̄s futurum diluuiū ex aqua: vtitur secundo exēplo loth docēs modū perditionis impiorꝫ:q̄ igne dimisso celitus superueniet impijs ira dei. vn̄ subdiť . Similiter sic factū est i diebus loth.edebāt ꝛ bibebāt:emebant: ꝛ vendebant.plantabāt ꝛ edificabāt. BEDA. Pretermisso illo ifādo sodomorum scelere:sola ea que leuia vel nulla putari poterāt delicta ꝯmemorat. vt intelligas illicita quali pena ferianť:si licita imoderatius acta igne ꝛ sulphure puniunť Sequiť.n. Qua die aūt exijt loth a sodo.pluit ig. ꝛ sul. de celo ꝛ oēs perdidit. EVSE. Nō prius dixit igneꝫ celitus decurrisse sup ipios sodomorū q̄ꝫ loth exisset ab eis:sicut ꝛ diluuiū nō prius terre icolas perdidit q̄ꝫ noe arcam intrasset. q꞉ q̄ꝫdiu noe vel loth ꝯuersabanť cū ipijs:deus non irrogabat iram: ne vna cū peccatoribus deperirēt.volens autem eos perdere subtraxit iustum:sic ꝛ in ꝯsūmatione seculi non prius erit finis q̄ꝫ omnes iusti sint semoti ab impijs. vnde sequiť: Scd̄ꝫ hec erit.qua die filius ho.reuelabiť. BEDA. Quia qui interim non apparens oīa videt tunc apparens oīa iudicabit apparebit autem iudicaturus eo maxime tpe quo cunctos iudiciorū eius oblitos:huic seculo con spexerit esse mācipatos. THEOPHI. Postq̄ꝫ.n.venerit antixp̄s

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

boīes fiēt lasciui:dediti enormib⁹ vitijs:ƒm illō aplī: Uolu
ptatū amatores magis q̄z dī.si.n.antichrist⁹ ē cuiuslibȝ pcī
habitaculū qd aliud īferet misero tūc tpis hoīuȝ generi nisi
sua.⁊ hoc dn̄s inuit per exempla diluuij ⁊ sodomitaꝝ. BE
DA.Mystice aūt loth:q interptat̄ declinās:ē popul⁹ ele
ctoꝝ:q dū insodomis.i.iter reprobos vt aduena moratur:
quātū valet eorū scelera declinat.Exeūte aūt loth:sodoma
perit:qꝛ in cōsummatiōe seculi exibūt angeli ⁊ separabunt
malos de medio iustoꝝ:⁊ mittēt eos ī caminū ignis. Ignis
tn̄ ⁊ suphur q̄ de celo pluisse ɔmemorat:nō ipaȝ pennis sup
plicij flāmā:sed subitaneū diei illius significat aduentum.

⸿ In illa hora q fuerit ī tecto: ⁊ vasa ei⁹ in domo
nō descendat tollere illa: ⁊ q in agro similiter nō
redeat retro. Memores estote vxoris loth. Qui
cunqȝ quesierit animam suam saluaȝ facere per
det illaȝ. Et quicūqȝ pdiderit illā viuificabit eā.

AMBRO.Quia pp̄ iprobos necesse ē vt pbi in hoc secu
lo cōtritionē cordis aīqȝ patiant̄:quo vberiorē mercedē ac
cipiāt:in futuꝝ qbusdā remedijs instruunt̄ cū dr̄.In il.ho.
q fue.in tecto:⁊ vasa eius in domo:nō descēdat tollere illa.
Hoc est siqs supiora iā domus sue eminentiūqȝ virtutū cul
men ascēdit:ad terrena mūdi hui⁹ operanō accedat. AV
GV.de que.euan. In tecto.n.ē:qui excedēs carnalia tanq̄ȝ
in aura libera spiritaliter viuit.vasa.n.in domo sunt sensus
carnales quib⁹ ad iuestigādū veritatē que itellectu capit̄:
multi vtentes penitus errauerūt Caueat ḡ spiritalis hō:ne
in die tribulationis rursus vita carnali que p sensus corpo
ris pascit̄:delectat⁹ ad vasa huius mūdi tollēda descendat.
Seqt̄:Ego q ī agro simil'r nō rede.retro.i.qui operat̄ in ec
clesia:sicut paulus plantans:⁊ sicut apollo rigās:nō respici
at spē secularē cui renunciauit. THEOPHI.Hec auteȝ
oīa matthe⁹ pro captiōe hierosolymoꝝ a dn̄o dicta fatetur:
vt supuenietib⁹ romāis nec domi cōsistentes descēdere de
berēt p quocunqȝ necessario: sed protinus arripe fugā:nec
in agro manētes redire domū.Et nimiꝝ in captiōe hieroso
lymoꝝ ɔstat hec euenisse:iteꝝ fore vētura in antixpi aduē
tu:magis aūt in ipso tpe cōsummatōis cū ⁊ tūc itolerabilis
sit futura calamitas. EVSE.Innuit ergo p hoc futurā eē
psecutionē a filio pditionis in xpi fideles.Diē igr̄ illā vocat
tēpus pcedens finē mūdi:in quo qui fugit nō reuertatur ⁊
amittens bona nō curet.nec imitet̄ cōiugē loth que post fu
gā in exitu de ciuitate sodomoꝝ reuersa mortua ē ⁊ colūna
salis effecta.vn̄ seqt̄:Memores estote vxoris loth. AM
BRO.Que iō qꝛ retrospexit pdidit nature sue munus.Re
tro.n.sathanas:retro.n.sodoma.quapropter fuge intempe
rantiā:declinato luxuriā:recordare qꝛ ille qui se veteribus
studijs non reflexit:ideo euasit:quia puenit ad montem.Il
la qm̄ ad posteriora respexit nec mariti adiuta suffragio ad
montē puenire potuit:sed remansit. AVGV.de q̄.euan.
Significat igitur vxor loth.eos qui in tribulatiōe retrospi
ciunt:⁊ se a spe diuine promissiōis auertūt: ⁊ ideo statua sa
lis facta est:vt admonēdo hoīes ne hoc faciāt: tanq̄ȝ cōdiat
cor coꝝ ne sint fatui. THEOPHI.Cōsequenter subiun
git subsequētia premissoꝝ dicēs quicunqȝ q̄sie.sal.ani.pdet
il.q.d.Nō querat aliquis in psecutionibus antichristi cura
re propriā aīam:nā pdet eā:quisqs aūt cedibus ⁊ periculis
se dederit: saluus erit.vnde sequitur.Et quicunqȝ pdiderit
il.viuifi.eā.Nequaq̄ȝ se tyranno subijciens pp̄ vite amorē.
CYRIL.Quō ēt aliqs pdat ppriā aīaȝ:vt saluā eā faciat.
māifestat paul⁹dicēs de qbusdā q carnē suā crucifixerunt.
cū vitijs ⁊ ɔcupiscētijs:labor̄.s.⁊ pietate aggrediētes agōes.

⸿ Dico aūt vobis.in illa nocte erunt duo i lecto
vno vnus assumet̄ ⁊ alter relinquetur. Due erūt
molentes in vnū:vna assumet̄ ⁊ altera relinquet̄
Duo in agro: vnus assumetur ⁊ alter relinquet̄.
Rn̄dentes dicunt illi: Ubi dn̄e:' Qui dixit illis.
Ubicūqȝ fuerit corp⁹: illuc ɔgregabūtur ⁊ aqle.

BEDA.Dixerat supra dn̄s eū q ī agro sit retro redire nō
debere:q̄ ne de his tm̄ qui apte de agro redituri:hoc ē palā
dn̄m negaturi sūt dictū putares:pgit oñdere nonnullos eē
q cū faciē hr̄e ī anteriora videant̄:aio tn̄ retro respiciūt.vn̄
dr̄.Dico aūt vo.In illa no.erūt duo ī lecto vno.vn⁹assume
tur:⁊ alter reliquet̄. AMBRO.Bn̄ noctē dicit:qꝛ an̄ xp̄ȝ
hora tenebraruȝ ē:eo q̄ pectorib⁹ hoīum tenebras antixp̄s
infundat:cū dicat se eē xp̄m.xp̄s aūt sicut fulgur coruscans
fulget vt in illa nocte resurrectiōis gl'aȝ videre possimus.
AVGV.d.q̄.euā.Ul'ī illa nocte dicit:hoc ē ī illa tribula
tiōe. THEO.Ul' īcopinatū docet eē xp̄i aduētū:quē futu
rū eē noctu docemur.Cū āt dixisset diuites vix saluari:oñ
dit q̄ nec oēs diuites pereūt:nec oēs paupes saluāt̄. CY
RIL.Per duos.n.exn̄tes ī vno lecto vr̄ ɔ̄signare diuites q
escētes ī mūdanis delicijs.lect⁹ nāqȝ signū qetis ē.ñ aūt q
cūqȝ diuitijs affluūt sūt ipij:sed aliqs ē pb⁹ ⁊ ī fide electus.
hic igit̄ assumet̄.alter vō q talis nō existit dimittet̄.Descen
dēs.n.dn̄s ad iudiciū mittet āgelos suos q ceteris ī terra ð
relictis penā passuris scōs ⁊ iustos ei adducēt.ƒm illō aplī:
Rapiemur ī nubib⁹ obuiā xp̄o ī aera. AMBRO.Uel ex
vno strato ifirmitatis humāe vnus relinquit̄.i.improbat̄
alter vō assumit̄.i.rapit̄ obuiā xp̄o ī aera:Sequit̄.Due erūt
molen.in vnū:vna assumet̄ :⁊ altera relinquet̄. CYRIL.
Per molētes inuere vident̄ paupes ⁊ pressos laboribus ad
qō ēt ptinet quod subdit̄: Duo ī agro vnus assumet̄ :⁊ alter
relinquet̄.In his.n.nō modicū differt:nā hi sarcinā paupta
tis viriliter sustinēt vitā agētes honestā ⁊ humilē q assumē
tur.hi vero sunt ad pphana pmptissimi qui relinquentur.
AMBRO.Uel p molentes significari vident̄ q ex occul
tis alimenta querūt:⁊ i apertū ex īferioribus pferunt.Et for
tasse mūdus iste pistrinū ē:aīa aūt nostra velut quodā carce
re īcludit̄ corpali.In hoc ergo pistrino vel synagoga:vl'aīa
obnoxia delictis triticum molendo madefactum ⁊ graui
humore corruptū nō pōt iteriora ab exterioribus separe:⁊
ideo relinquit̄:quia eius similago displicuit. At vero sancta
ecclesia vel anima nullis maculata ɔtagijs delictorum:que
tale triticum molit:quod solis eterni calore torridū bonam
similaginē de penetralibus hoīum deo offert.Qui sint autē
agricole possumus reperire si aduertamus duas mentes eē
in nobis vnā exterioris hominis q̄ corrumpit̄:aliā īterioris
que per sacramētum renouat̄.Iste igit̄ sūt operantes ī agro
nostro:quaꝝ altera bonū fructū diligentia dat: altera amit
tit incuria.Uel duos populos interpretemur in hoc mūdo
qui agro ɔparātur:quoꝝ alter qui fidelis ē assumitur: alter
qui infidelis ē relinquitur. AVGV.de que.euā.Uel tria
genera hoīuȝ hic videntur significari:vnū eoꝝ q ocium ⁊ q
etem eligunt:q neqȝ negocijs secularibus neqȝ ecclesiasticis
occupati:q̄ illoꝝ quies lecti noīe significata est. alterum eo
rum que in plebibus ɔstituti regunt̄ a doctoribus: agentes
ea que sunt huius seculi:quos ⁊ feminarū noīe significauit:
qꝛ consilijs platorū regi his expedit:⁊ molētes dixit:quia tē
poraliū orbē negocioꝝ atqȝ circuitū vertūt:quasi tn̄ ī vno
molentes dixit inquātū de istis rebus ⁊ negocijs suis pbent
vsibus ecclesie.Tertiū genus ē eorū qui operantur ī ecclie
mysterio tāq̄ȝ ī agro dei.In his ergo tribus generibus bina
sunt rursus genera hoīuȝ ī singulis:quorū aliqui in ecclesia
pmanēt q assumūt̄ aliqui cadūt q relinquūt̄. AMBRO.
Nō.n.iniqu⁹ ē de⁹:vt pares studijs ī societate viuēdi atqȝ ī
discreta actuū q̄litate meritoꝝ remūeratiōe discernat.Nō
aūt merita hoīum copule vsus exeq̄t̄:qꝛ nō oēs qō adoriūt̄
efficiūt:sed q perseuerauerit vsqȝ in finem hic saluus erit.
CYRIL.Quia ergo dixit q̄ qdam assumerentur vtiliter
q ene.iquirūt discipuli quo assumerentur. vnde sequitur:

Rn̄dentes dicūt illi:Ubi dn̄e:' BEDA.Duo aūt saluator
īterrogatus vbi.s.sint boni assumēdi: ⁊ vbi mali relinquen
di vnū dixit:aliud subītelligendū reliqt.vnde seqt̄:Qui di
xit eis:Ubicūqȝ fuerit cor.il.ɔgre.⁊ aqle. CYRIL.q.d.si
cut deiecto cadauere aues quaꝝ pabulū sūt carnes ad illō
ɔueniūt:ita cū venerit fili⁹ hoīs:tūc oēs aqle.i. sancti cōcur
rēt ad eū. AMBRO.Iustoꝝ eni aīe aqlis ɔpant̄.eo q̄ al
ta petāt:humilia derelinquāt ⁊ longeuā ducere ferunt̄ eta
tē.de corpore aūt dubitare nō possumus maxie si memine
rimus q̄ a pilato ioseph corpus accepit:Nōne tibi vidētur
aqle circa corp⁹ mulieres aplorūqȝ conuēt⁹ circa dn̄i sepul
turā:'Nōne tibi vidētur aqle circa corpus qn̄ veniet ī nubi
b⁹ ⁊ videbit eū oīs oculus:'Est aūt corpus de quo dictū est.
Caro mea vere ē cibus.Circa hoc corpus aqle sunt: que cir
cūuolāt spiritalib⁹ alis.Sūt ēt circa corp⁹ aquile q̄ credunt
iesū xp̄m in carne venisse.Et ē ecclesia in q̄ p baptismi grām
spiritu renouamur. EVSE.Uel p aqlas mortua aīalia de
pascētes pncipes hui⁹ seculi ð notauit:⁊ cosq tunc tpis san
ctos dī psequēt:penes quos reliquūt̄ assūptiōis idigni: qui
corp⁹ vl'cadauer dicūt̄:vl' punitrices v̄tutes q̄ fracture sūt:
ipioꝝ hic p aquilas ð notant̄. AVGV.de cō.euā.Hec aūt
q̄ lucas hic ponit:nō ī eo sermone i quo matthe⁹ vel recor
dat̄ poccupādo vt p̄us cōmemoraret: que post a dn̄o dicta
sūt:vel bis a dn̄o dicta facit intelligi. CAPI. XVIII.

DIcebat aūt ⁊ pabolā ad illos qm̄ oȝ
semp orare ⁊ nō deficere:dicēs:Iu
dex qdā erat ī quadā ciuitate:q deū
nō timebat: ⁊ hoīeȝ ñ reuerebat̄.Ui
dua aūt q̄dam erat ī ciuitate illa ⁊ ve
niebat ad eum dicens:Uindica me ð aduersario
meo.Et nolebat p multū tp̄s.Post hec aūt dixit
intra se.Et si deū nō timeo nec hoīem reuereor
tn̄ qꝛ molesta ē mihi hec vidua vīdicabo illā:ne ī
nouissimo veniēs sugillet me.Ait aūt dn̄s:Audi
te qd iudex iniquitatis dicit.Deus āt nō faciet vi
dictā electoꝝ suoꝝ clamātiū ad se die ac nocte:⁊
patiētiā hēbit ī illis:'Dico āt vobis:qꝛ cito faciet
vindictam illoruȝ.Ueruntamē fili⁹ hominis ve
niens putas inueniet fideȝ in terra:'

THEO.Postq̄ȝ erūnarū ⁊ periculoꝝ dn̄s meminit sub
dit hoꝝ remediū qō ē oro iugis ⁊ pmeditata.vn̄ dr̄:Dicebat
aūt ⁊ para.ad illos.qm̄ oȝ sp̄ orare:⁊ nō ðficere. CHRY.
Qui te redemit:q te facere voluit ðmr̄auit.Nō vult te cessa
re a pcib⁹ vult te bn̄ficia meditari dū petis.vult te rogādo
accipe qō bēignitas ðsiderat iptiri.Nec vnq̄ȝ orāti bn̄ficia
denegat:q vt orātes nō deficiāt:sua pietate istigat:hortamē
ta dn̄i libēter admitte: qō pcipit velle ðbes:nolle si ipe dn̄s
phiberet:Deniqȝ ɔsidera quāta ē tibi cōcessa felicitas:oro
nib⁹ fabulari cū dō:qō ðsideras postulare:q ⁊ si v̄bis silet tn̄
bn̄ficijs rn̄det.nō aspnat̄ qō petis.nō tedet nisi forte tacue
ris. BEDA.Dicēdū ē āt eū sp̄ orare ⁊ nō ðficere q canoni
cis horis rogare nō ðsistit:aut oīa q̄ iust⁹ ƒȝ deū gerit:⁊ dicit
ad orōnē sūt reputāda. AVGV.De que.euā.Parabolas
autem dn̄s aut ƒm similitudinē ponit:sicut de feneratore q
cum duobus debitoribus donasset quod debebāt:ab eo pl⁹
dilectus est cui plus donauit:aut de ipsa similitudine aliqd
probat:veluti est illud:qō si fenū agri quod hodie ē: ⁊ cras ī
clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos modi
ce fidei.Hic ergo iniquus iudex non ex similitudine sed ex
dissimilitudine adhibitus est:ð quo subdit̄. Iudex qui.erat
ī ci.qua.q deū nō time.⁊ ho.ñ reue. THEO.Uide q̄ im
pudentem erga hoīes eē grauioris ē mali indiciū.Deum.n.
q̄ȝ plures nō timēt:attn̄ humāo cohibent̄ pudore:⁊ iō min⁹
peccāt.Cū vero fit aliqs impudens:ēt quo ad hoīes:tūc ex
crescit cumulus vicioꝝ:Seqtur:Uidua aūt q̄.erat in illa ci
ui. AVGV.Ista vidua pōt hēre similitudinē eccl'ie que
desolata videt̄:donec veniat dn̄s:qui nūc in secreto curam
ei⁹ gerit:Sȝ qꝛ seqtur:Et venie.ad eū dicēs: vindica me de
aduer.meo:⁊ nole.p multū tp̄s.Hic monet cur electi dei se
vindicare deprecētur:qō ēt in apocalypsi ioānis de marty
ribus dicit̄.cū aptissime moneamur vt p nostris inimicis ⁊
psecutoribus orem⁹.Intelligendū ē aūt eā vindictā esse iu
storū vt oēs mali peant.Pereūt aūt duob⁹ modis:aut con
uersione ad iusticiā:aut amissa per suppliciū potestate.Ita
q̄ȝ si omnes hoīes cōuerterentur ad deū:diabolus tn̄ rema
neret in seculi fine damnādus: quē finē cū iusti videre desi
derant nō absurde vindictā ðsiderare dicūtur. CYRIL.
Uel aliter.Quotiēs nobis ab aliquibus irrogātur offense:
tūc gloriosaȝ eē putabim⁹ obliuionē maloꝝ:quotiens vero
aliqd ad ipsaȝ dei gloriā peccant:cōtra dogmatis diuini mi
nistros bellātes tūc deū adimus postulātes subsidiū ⁊ ex
clamates ɔtra impugnātes gloriā eius. AVGV.de que.
euan.Apud iniquissimū ergo iudicē:vsqȝ ad affectū implē
di desiderij valuit trahere pseuerātia deprecantis.vnde se
quitur:Post hec au.di.intra se:Etsi deū nō timeo: neqȝ ho.
reuereor:tn̄ qꝛ molesta ē mihi hec vidua: vindicabo illā:ne
in nouis.veni.sugillet me.Multo igit̄ certiores eē debēt:q
deū pseueranter rogāt:fontē iustitie atqȝ misericordie.Un
de seqtur:Ait au.do.A u.qd iu.iniqui.dicit:deus aūt nō fa
ciet vindi.ele.suo.clamā.ad se die ac nocte:⁊ patiaȝ hēbit:
in illis. THEOPHI.q.d.si iudicē imbutū quolibet sce
lere demulsit assiduitas:q̄nto magis patrē misericordie deū
flectem⁹ ad pietatē orādo.vn̄ sequit̄: Dico āt vobis:qꝛ cito
faciet vindictā il.Tētauerūt āt qdā subtili⁹ hāc idagare pa
rabolā.dicūt.n.viduā eē quālibet aīaȝ:q̄ pristinū virꝝ.s.dia
bolum excludit:ob hoc ei aduersantē:q̄ accedit ad deū iu
sticie iudicē:qui neq̄ȝ deū timet:nā ipse solus ē deus. sȝ nec
veretur hoīem:nō ē.n.apud deū psonaꝝ acceptio. Hui⁹ igi
tur vidue.i.aīe supplicātis iugiter sibi contra diabolū mise
ret̄ deus:demulcente eū instātia ei⁹. Postq̄ȝ dn̄s docuit q̄
vtēdū sit ī tpe ɔsumatōis oratōe ptūc futuris picul'subdit.
Uerūtamē fili⁹ hoīs veni.pu.inue.fidē ī terra:' AVGV.
de ver.do.Dicit aūt hoc dn̄s de fide:q̄ pfecta ē. Ipsa.n.vix
inuenit̄ in terra:Ecce plena ē ecclesia dei:qs huc accederet:
si nulla eēt fides:'qs nō mōtes trāsferret si plena eēt fides:'
BEDA.Cū aūt oipotens ɔditor in forma filij hoīs appa
ruerit tāta erit raritas electoꝝ:vt nō tā ob clamorē fideliū
q̄ȝ torporē altioꝝ totius mūdi sit accelerāda ruina:De aūt
dn̄s hic quasi dubitatiue dicit non dubitat sed arguit:naȝ ⁊
nos aliquando de rebus quas certas habemus: icrepatiue
verbū dubitationis ponimus:vt si dicat̄ seruo. Considera:
forsitan dn̄s tuus sum. AVGV.de ver.do.Hoc aūt dn̄s
adijcit:vt ostendat q̄ si fides ðficit:oratio perit:ergo vt ore
mus credamus:vt ⁊ ipsa fides non deficiat oremus. Fides
fundit orationē:fusa oratio fidei impetrat firmitatem.

⸿ Dixit autē ⁊ ad quosdam qui in se confidebant
tanquam iusti: ⁊ aspnabantur ceteros:parabolā
istam dicens: Duo hoīes ascendebant in tem
plum vt orarent: vnus phariseus ⁊ alter publica
nus. Phariseus stans hec apud se orabat. De⁹
gratias ago tibi:quia non sum sicut ceteri homi
num : raptores : iniusti : adulteri : velut etiā hic
publican⁹. Ieiuno bis ī sabbato:decimas do oī
uȝ q̄ possideo. Et publican⁹ a lōge stās nolebat
nec oculos ad celū leuare:sȝ pcutiebat pect⁹ suū

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Amē dico vobis descēdit hic iustificatus in domuʒ suam ab illo: qꝛ omnis qui se exaltat humiliabitur: ꝛ qui se humiliat exaltabitur.

AVGV. de v̄. do. Quia fides nō ē supboꝝ: sʒ humiliū. ꝑmissis subiecit parabolā de humilitate: ꝛ ꝯ supbiā: vñ dicit̄ Dixit aūt ꝛ ad quosdā q i se ꝯfidebāt tāq̄ʒ iusti ꝛ aspnabant̄ cete. para. istā. THEO. Quia eni supbia plus q̄ʒ alie passiones vexat hoīuʒ mētes: iō crebrius ꝺ hac monet. Est āt supbia dei cōtēpt⁹. quotiēs. n. aliqs nō deo: sʒ sibi ascribit bona q̄ facit: qd ē aliud q̄ʒ dei negatio: cā igit̄ ꝯfidentiū i seipis nō aūt totū attribuētiū deo: sʒ ob hoc ēt ceteros ꝯtēnētiū parabolā ꝑponit: oñdēs ꝙ iustitia q̄uis hoīeʒ approximet deo si tñ assumat supbiā ad īfimū deiecit hoīeʒ. vñ seqtur: Duo ho. ascen. in tēp. vt ora. vnus phariseus ꝛ alter publicanus.
GRECVS. Diligentia quidē orōnis docuit nos ꝑ viduā ꝛ iudicē. hic aūt ꝑ phariseū ꝛ publicanū docet nos: quō sint ei dirigēda precamina: ne sit infructuosum orōnis negociū. Cōdēnatus est aūt phariseus cū incaute oraret. naʒ seqtur. Pharise⁹ aūt stās hec apō se orabat. THEOPHI. Per hoc ꝙ dicit Stās: elatū eius aīum notat: ipso. n. habitu supbissimus videbat̄. BASI. Dicit aūt. Apō se orabat q̄si nō apud deū: qꝛ ad seipʒ redibat ꝑ peccatū supbie: Seqtur. n. Deus gr̄as ago tibi. AVGV. de v̄. do. Nō reprehēdit̄: qꝛ deo gr̄as agebat: sed qꝛ nihil sibi addi cupiebat. Ergo iā plenus es: iā abundas. nō est q̄re dicas. Dimitte nobis debita nr̄a. Quis ē igit̄ qui impūe oppugnat grāʒ si reprehenditur qui supbe agit gr̄as: Audiāt q dicūt. Deus me hoīem fecit: ego me iustū facio. O peior ꝛ detestabilior phariseo q supbe iustū se dicebat: sed tñ inde gr̄as deo agebat. THEO. Attēde aūt seriē orōnis pharisei. Primo nāq̄ʒ dixit q̄ ei aberāt: deinde subiungit q̄ hēbat. Seqtur. n. Quia nō sum sic̄ ceteri hoīum: raptores: iniusti: adulteri. AVGV. de ver. do. Diceret saltē sicut multi hoīes. Quid ē ceteri hoīes. nisi oēs ꝑter ipʒ: Ego inqt iustus sum ceteri peccatores. GRE. xxiij. mo. Quattuor qppe sunt species qbus oīs tumor arrogantiū ꝺmōstrat̄. cū bonū aut a semetipis hr̄e se estimāt: aut si sibi datū desup credūt ꝑ suis se hoc accepisse meritis putāt: aut certe cū iactāt se hr̄e qꝺ nō hñt: aut despectis ceteris singulariter videri appetunt hēre qꝺ hñt. vñ ꝛ pharise⁹ hic bonoꝝ sibi opeꝝ merita singl'ariter tribuit. AVGV. de ver. do. Ecce aūt ex vicino publicano maioris erat ei tumoris occasio. Seqt̄. n. Velut ēt hic pub. q. d. Ego solus suʒ Iste de ceteris est. CHRY. Nō. n. satiauerat cōtēptū ei⁹ tota humana natura: sʒ ꝛ publicanū aggressus ē. moderati⁹ āt peccasset si publicanū excepisset. Nūc aūt vno verbo ꝛ absentes inuadit: ꝛ vulnera p̄ntis lacessit. Nō est auteʒ gratiaꝝ actio īuectiua alioꝝ. Si regratiaris deo ipe tibi tñ sufficias: nec te ad hoīes trāsferas: nec ꝑximū cōdēnes. BASI. Discrepat aūt elatus: a conuiciatore sola habitudine. Is. n. in alios vtitur cōuitijs: hic aūt se mētis temeritate extollit. CHRY. Qui autem alijs cōuitiat̄: sibi ꝛ alijs multa mala facit. ꝑmo. n. audientē reddit peiorē: qꝛ si sit peccator: fit letior criminis īuēto collega: si sit iust⁹: extollit̄: ꝑ aliena crimīa īduct⁹ ꝺ se magna putare. Scꝺo coītatē eccl'ie ledit. nō. n. oēs audiētes vitupāt eū solū q peccauit. sʒ ritu xp̄iano cōtumelias īnectūt. Tertio dei gloriā blasphemare fac̄: sicut. n. recte agētibus nomē dei glorificat̄: sic nobis peccātib⁹ blasphemat̄. Quarto eū q audiuit opprobria ꝯfundit īprudentiorē eū ꝛ aduersariū faciēs. Quinto statuit se pene obnoxiū: rebus ꝑlatis q̄ sibi nō cōueniūt. THEOPHI. Expedit āt nō solū declinare a malo: sed ēt agere bonū. Et iō cū dixisset: Nō suʒ sic̄ adulteri: subiūgit ꝑ oppositū. Ieiuno bis in sabbato: Sabbatū hi dicebāt hebdomadaʒ ab vltima die getis. Ieiunabāt. n. pharisei secūda ꝛ quinta feria. sic igr ieiunia obiecit ꝯtra passionē adulterij. nā ex voluptate ē lascinia. Rapacibus v̄o ꝛ iniustis opposuit decimaruʒ solutionē. Seqtur eni decimas do oīum que possideo. q. d. Adeo rapias ꝛ negtias refugio: vt ēt mea cōtribuā. GRE. xix. mora. Ecce ciuitatē cordis sui insidiātib⁹ hostib⁹ ꝑ elationē aperuit: quā frustra ꝑ ieiuniū ꝛ orōnes clausit: Incassum munita sunt cetera: cū locus vn⁹ de quo hosti pateʒ aditio munitus non est. AVGV. de ver. do. Quere āt i verbis eius: nihil inuenies qꝺ deū rogauerit. ascēdit qdē orare. noluit deū rogare: sʒ se laudare: ꝛ rogāti isultare. publicanū aūt cordis cōsciētia remouebat: sʒ pietas applicabat. vnde seqtur: Et plublican⁹ a longe stans nole. nec oculos ad celū leuare. THEOPHI. Quāuis aūt publicanus stetisse dicatur: distabat tñ a phariseo tā v̄bis q̄ʒ hitu: necnō ꝛ corde contrito. nā verebatur oculos leuare i celū: cēsens idignos visionis superne eos qui maluerunt bona terrena spectare ꝛ querere. necnō ꝛ pectus tūdebat. vnde seqtur: Sʒ ꝑcutiebat pectus suū: cor quodāmō pungens cā cogitationū prauaꝝ necnō ꝛ excitans vt dormitans. vñ nō aliud q̄ʒ deū ꝑpitiationē petebat. Seqtur. n. Dicēs: Deus ꝑpicius esto mihi peccatori. CHRY. Audiuit qꝛ nō sum velut hic plublicanus: nec indignatus est: sed compunctus detexit ille vulnus: querit hic medicinā. Nemo igit̄ illum frigidū ꝑferat verbū. Nō audeo: pudorosus sum nō possū aperire os. Talis reuerentia est diabolica. Vult tibi diabolus obserare fores accessus ad deū. AVGV. de ver. do. Quid igit̄ miraris si deus ignoscit: qñ ipse agnoscit: de lōginquo stabat: deo tñ appropinquabat: ꝛ cū dñs de ꝑpe attendebat. Excelsus eni dñs ꝛ hūilia respicit: nec oculos ad celū leuabat vt respiceret: tremebat cōsciētia: spes subleuabat: ꝑcutiebat pectus suū. penas de seipso exigebat: ꝑpterea dñs cōfitēti parcebat. Audisti superbū accusatorem: audisti humilē reum: audi nūc iudicē dicentem: Amen amen dico vobis: Descendit hic iustificat⁹ in do. suā ab illo. CRHY. Geminos aurigas ꝛ duas bigas in stadio positas sermo presens ꝑponit. in altera quidem iustitiā cū supbia. i altera petm̄ ꝛ humilitatē. ꝛ vides bigā peccati superare iustitiā: nō ꝑprijs v̄tutibus: sed humilitatis cōiuncte. Illaʒ v̄o deuictā nō fragilitate iustitie: sed mole ꝛ tumore superbie. nā sicut humilitas ꝑ sui eminētiam peccati pōdus superat: ꝛ saliens attigit deū: sic superbia ob sui molē de facili iustitiā deꝑmit: si ergo plīa facta strennue geras: putas aūt te posse ꝑsumere: tota caruisti oratione. si vero mille feras i cōscientia fasses reatuuʒ: ꝛ hoc solum de te credas ꝙ es infimus oīum: multaʒ obtinebis ante deum fiduciam. Et ideo sue snīe cām assignās subdit: qꝛ omnis qui se exaltat humiliabitur: ꝛ q se humi. exal. Humilitatis nomē multiplex est. Est. n. q̄dā v̄t⁹ humilitas: fm illud: Cor contritū ꝛ humiliatū deus nō despicias. Est ꝛ humilitas ab erumnis: iuxta illud: Humiliauit in terra vitam meā. Est ꝛ humilitas a peccatis ꝛ superbia ꝛ insatiabilitate diuitiaꝝ. Quid eni humilius his qui se submittunt in diuitijs ꝛ potentatu: ꝛ hec reputant magna. BASI. Similiter etiaʒ ꝛ exaltari laudabiliter cōtingit: quando. s. nō humilia cogitas: sed mens tua est per magnanimitatē in virtute erecta. Talis aūt animi celsitudo ē eminētia in tristitijs: terrenoꝝ cōtemptus: conuersatio in celis: ꝛ videtur huiusmodi mentis sublimitas candem habere differentiam ad elationeʒ quam arrogantia parit: quam habet corpulentia corporis bene dispositi ad inflationeʒ carnis cum ex hydropisi tumet. CHRY. Hec igit̄ fastus inflatio ab ipsis celis potest deprimere nō cauenteʒ. humilitas v̄o ꝛ ab ipsa abysso reatuū hoīeʒ sublimare. hec eni pre phariseo publicanū saluauit. latronē añ ap'los i paradisū duxit. illa vero etiā in corpoream ingressa est potestatem. Ceterum si iuxta delicta humilitas tam facile currit vt superbiam iustitie transeat. si iustitie coniunxeris eaʒ: quo non ibit: assistet ipsa tribunali diuino in medio angeloꝝ cum fiducia multa. Rurus si fastus coniunct⁹ iustitie eā deprimere potuisset: si coniūct⁹ sit petō: in quandam gehennam detrudet: hoc dico nō vt negligamus iusticiam: sed vt fastū vitemus. THEOPHI. Sed forsitan mirabitur aliquis: quō phariseus cum pauca verba sue laudis protulerit cōdēnetur. Iob vero cū pluria fuderit coronat̄. Eo. s. ꝙ pharise⁹ talia dicebat criminādo alios nulla rōne cogēte: iob vero vrgētib⁹ eū amicis ꝛ pressuris premētib⁹ coactus est ꝑprias v̄tutes referre ad dei gloriā: ne hoīes desisterēt a ꝑfectu v̄tutis. BEDA. Typice aūt phariseus ē ppl's iudeoꝝ q ex iustificationibus legis extollit merita sua: publican⁹ vero gētilis est: q longe a deo positus ꝯfitet̄ peccata sua: quoꝝ vn⁹ supbiēdo recessit hūiliat⁹: alter lamētādo appropinq̄re meruit exaltatus.

¶ Afferebant aūt ad illū infantes: vt eos tāgeret. Qꝺ cū viderent discipuli icrepabāt illos. Iesus āt cōuocās illos dixit: Sinite paruu'los venire ad me ꝛ nolite vetare eos. Talium ē. n. regnū dei. Amen dico vobis quicunq̄ʒ nō acceperit regnū dei sicut puer: nō intrabit in illud.

THEOPHI. Post ꝑdictā humilitatē dñs doceʒ ꝑ ea que fecit: nō repellēs: sed gratāter ꝑuulos admittēs. vñ dr̄. Afferebāt āt ad illū ifantes vt eos tāgeret. AVGV. de ver. do. Cui afferūtur tāgēdi nisi saluatori: sʒ si saluator est: saluādi offerūtur illi q venit saluū facere qꝺ perierat: vbi isti perierāt: quātū ad ipsos ꝑtinet inocētes. Sʒ fm ap'lum per vnū hominē intrauit petm̄ i orbē terraꝝ. Veniāt ergo paruuli vt lāguidi ad medicū: ꝑditi ad redēptorē. AMBRO. Durū aūt aliqb⁹ videri pōt: ꝙ discipli dñi in ifantulos adire ꝑhibebāt. Seqt̄. n. Qꝺ cū vide. disci. icrepabāt illos. Vbi vel mysteriū itelligas vel affectū. Neq̄ʒ. n. hoc iuidie aut in pueros mētis asperitate faciebāt. sʒ sedule virtutis obsequio dño ꝺferebāt: ne ꝯprimeret̄ a turbis. Respuēda qppe ē vtilitas nostra vbi diuinitatis iniuria ē. In mysterio aūt qꝛ prius saluari ppl'm iudeorū ex quo fʒ carnē nati fuerāt: gestiebant. Sciebāt qdē mysteriū ꝙ vtrisq̄ʒ ppl'is vocatio deberet̄. Naʒ ꝛ pro chananea muliere supplicarūt sʒ fortasse adhuc ordinē nesciebāt. vñ seqt̄. Iesus aūt ꝯuo. eos di. Sini. par. ve. ad me: ꝛ nolite vetare eos: Taliuʒ est. n. re. dei. Non etas ꝑfertur etati: alioqn obesset adolescere. Cur ḡ pueros dic̄ aptos eē regno celoꝝ: fortasse qꝛ maliciā nesciāt: fraudare nō nouerint: r eferre nō audeāt: scrutari ignorēt: opes: honorē: ambitionē nō appetāt: sʒ nō ignorare ista virt⁹ ē: sʒ contemnere. Non enim virtus est non posse peccare: sed nolle. Nō igit̄ pueritia sʒ emula puerilis simplicitatis bonitas designat̄. BEDA. Vñ signāter dixit. Taliū: nō Istoꝝ: vt oñderet nō etatē regnare sed mores: ꝛ his q similē haberēt inocentiā ꝛ simplicitatē ꝑmia repromitti. AMBRO. Deniq̄ʒ hoc saluator expssit dicēs. Amē dico vobis: qcunq̄ʒ nō accepit re. dei sicut puer: nō itrabit in il. Quis puer imitandus est appstolis xp̄i: nisi de quo Ysaias dicit: Puer natus ē nobis: q cū malediceret: nō maledixit. Itaq̄ʒ in pueritia est q̄dā venerabilis moꝝ senectus ꝛ i senectute inocens pueritia. BASI. Suscipiemus aūt regnū dī vt puer: si dispositi fuerim⁹ erga doctrinā dñi: vt puer in disciplina nequaq̄ʒ cōtradicens nec disputās cū magr̄is: sed credibiliter ꝛ obedienter imbibens documenta. THEOPHI. Gētiliū ergo sapiētes querētes sapiaʒ i mysterio qꝺ ē regnū dei: nec volētes hoc absq̄ʒ fide syllogistice probationis admittere: merito exclusi sunt ab hoc regno.

¶ Et iterrogauit eū q̄dā princeps dicēs. Magr̄ bone qd faciēdo vitā eternā possidebo: Dixit āt ei iesus: Quid me dicis bonū: Nēo bon⁹ nisi solus deus. Mandata nosti: Non occides: non mecbaberis: non furtum facies: nō falsum testimoniuʒ dices: honora patrem tuum ꝛ matrem tuā. Qui ait: Hec oia custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus ait ei. Adhuc vnū tibi deest. Oia q̄cūq̄ʒ hēs vēde: ꝛ da paupib⁹: ꝛ habebis thesauꝝ in celo ꝛ veni sequere me. His ille auditis contristatus est: quia diues erat valde.

BEDA. Audierat ꝑnceps qdā a dño tm̄ eos q pueroꝝ vellēt esse similes: regnū dei itraturos: atq̄ʒ ideo poscit sibi nō ꝑ parabolā: sʒ palā qb⁹ operū meritis vitā eternā ꝯsequat̄ exponi. vñ dicit̄: Et inter. euʒ qui. ꝑn. di. Magr̄ bo. qd faci. vi. eter possidebo. AMBRO. Tentator princeps iste magistrū bonū dixit: q deū bonū dicere debuisset. Nam licet in diuinitate bonitas sit ꝛ in bonitate diuinitas tamen addendo. Magister bone: i portione bonū dixit: non in vniuersitate. nā de⁹ i vniuersitate bon⁹: hō ex pte. CYRIL. Putauit aūt se xp̄m capere dum vituperaret mosaicū ꝑceptū. itroduceret vero sua statuta. accedit ergo ad magistꝝ ꝛ bonum eum nuncupans: dicit se velle doceri quia tentatiue querebat: Qui apprehendit sapientes in astutia sua conuenienter ei respondet. nam sequitur dixit aūt ei iesus: qd me dicis bonū: nemo bon⁹ nisi solus de⁹. AMB. Nō bonū se negat: sed deū designat: bonus qdē nō ē: nisi plenus bonitatis: ꝙ si quē moueat: qꝛ nemo bon⁹: moueat ꝛ illꝺ: nisi ꝺs. ꝙ si a deo fili⁹ nō excipit̄: vtiq̄ʒ nec a bono xp̄s excipit̄. naʒ quō nō bonus ex bono nat⁹: arbor. n. bona fruct⁹ bonos facit: Quō nō bon⁹ cū bonitatis sua substātia ex pr̄e assumpta nō degnāuit i filio q̄ nō degnāuit i spū: Spiritus tuus ingt bon⁹ deducet me in terrā rectā. ꝙ si bonus spiritus q excepit a filio: bonus vtiq̄ʒ ꝛ ille qui tradidit. Itaq̄ʒ qꝛ legisperitus est iste q tētat: sicut i libro alio demonstrat̄. Et bene dixit. Nemo bon⁹ nisi vnus deus vt admoneret qꝛ scriptū ē. Nō tentabis dñm deū tuū: sʒ magis cōfitet̄ dño qm̄ bon⁹.
CHRY. Vl'aliter. Auaꝝ quidē dicere hūc pricipem nō verebor: nā hoc christus ei iproperat: tētatorē aūt minime.
TYTVS. Ergo cū dicit magister bōe qd faciēdo ꝛc̄. q. d. Bonus es dignare me respōso: i eo ꝙ q̄ro doctus suʒ vetus testamētū: te tñ ꝑstantiorē video nō ꝑmittēte terrā: sed predicantem regnū celoꝝ. Dic ḡ mihi qd faciēdo vitā eternaʒ potero possidere: Intentionē igit̄ attēdēs saluator qꝛ fides ē via ad opera: cū dixisset ille: Quid faciā: hac q̄stione omissa in notitiā fidei eū ducit. velut siquis iterrogaret medicū qd comedā: ꝛ ille oñderet q̄ deberēt cibū precedere ꝛ iō cū ad patrē remittit dicēs. Quid me dicis bonū: nō ꝙ ipse bonus nō eēt: erat. n. bonū ex bono patre germē: bon⁹ boni filius. AVGV. de con. euā. Pōt auteʒ videri distare aliud qꝺ fm mattheum dicitur. quid me interrogas de bono: qꝺ ad illud magis referri pōt: quod ait ille querēs. Quid boni faciam: Ibi. n. ꝛ bonuʒ noīauit: ꝛ iterrogatio ē. commodissime intelligitur vtrunq̄ʒ dictū qd me dicis bonū: ꝛ quid me interrogas de bono: qꝺ ad illud magis referri potest. TYTVS. Deiq̄ʒ postq̄ʒ docuit cognitionē fidei subiūgit. Mādata nosti. q. d. qñ prius deū noueris: tūc optime q̄res qd facies. CHRY. Expectāte aūt ꝑncipe audire xp̄ʒ dicente. Recedas a mandatis mosaicis: ꝛ meis attēde: ad mosaica eū mittit. vñ seqtur: nō occides: nō mechaberis. THEOPHI. Primo quidē lex ea corrigit ad que facili⁹ labimur: vt mechari: cuius incētiuū est intrinsecum ꝛ naturale: ꝛ occidere: qꝛ immanis belua furor. Sed furtū ꝛ falsi testimōij culpaʒ raro contingit incurrere: sed ꝛ grauiora illa existūt. ꝛ ideo secūdario furtuʒ ꝛ falsum testimoniū ponit: vt rari⁹ fallentia ꝛ leuiora. Seqtur. n. Non furtū facies. non falsuʒ testimonium dices. BASI. Nō ē aūt intelligenduʒ fures eē solum bursaꝝ incisores: vel latrocinātes in balneis. Sʒ ꝛ si qui duces legionum statuti vel commisso sibi regimine ciuitatū aut gentium. hoc quidem furtim tollunt: hec vero

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vi ac publice exigunt. TYTVS.Sed videas in nõ agen
do precepta ꝯſiſtere:qm̃ ſi mechatꝰ non fueris:caſtus es.ſi
nõ fureris:beniuolus.ſi falſo nõ teſteris:veridicꝰ. Attende
virtutẽ iam facilẽ ꝑ bonitatẽ ſtatuẽtis. Nã mali fugã inge-
rit:nõ boni exercitiũ:quelibet aũt quies quolibꝫ eſt facilioꝛ
opere. THEOPHI.Sed qꝛ i parẽtes ꝯmittere: quãq̃ꝫ
magnũ ſit crimen: raro tamẽ accidit. poſt oĩa ponit. Hono
ra patrẽ tuũ ⁊ matrẽ. AMBRO.Eſt ãt honoꝛ nõ ſolũ ho
noꝛificẽtie:ſed etiã largitatis. Honoꝛ enĩꝫ eſt deferre ꝓ me
ritis. Paſce patrẽ tuũ:paſce matrẽ: ⁊ ſi paueris: adhuc non
reddidiſti doloꝛes ⁊ cruciatus quos ꝓ te mater paſſa ẽ. Illi
debes qđ hẽs:cui debes qđ es:quãtũ iudiciũ ſi paſcat eccl'ia
quos tu paſcere nolis.Sed dices:Quod erã parẽtibꝰ colla-
turus:eccleſie mallẽ cõferre. Nõ querit deus donum de fa
me parẽtũ:ſꝫ vt paſcẽdos ſcriptura dicit parẽtes ita ꝑꝑ deũ
relinquẽdos:ſi ipediãt deuote mẽtis affectũ.Seqtur. Qui
ait. Hec oĩa cuſto.a iuuen.mea. HIERO.Mentit̃ adole
ſcẽs.Si.n.qđ poſtpoſitũ ẽ in mãdatis:Diliges ꝓximũ tuũꝫ
ſicut te ipſuꝫ:ope cõpleſſet:quõ poſtea audiẽs:Uade ⁊ vẽde
oĩa q̃ habes:⁊ da pauperibꝰ:triſtis abſceſſit? BEDA.Uel
nõ ẽ putãdus eſſe mẽtitus:ſed ſimpliciter vt vixerit.ſ.exteri
us eſſe cõfeſſus:aliogn nequaq̃ꝫ marcus diceret:ꝙ ieſus in-
tuitus eũ dilexit euꝫ. TYTVS.Oñdit aũt ꝯſequẽter do
minus ꝙ ſi aliqs vetus teſtamẽtũ ꝑegerit: perfectus nõ eſt
ſed deeſt ei ſeq xp̃m:vñ ſubdit̃. Quo audito ieſus ait ei.ad
huc vnũ tibi deeſt:oĩa q̃cunqꝫ hẽs vẽde ⁊ da paupibꝰ: ⁊ hẽ
bis theſaurũ i celo.q.d.Queris quõ ſit poſſidẽda vita eter
na:ſparge facultates pauperibꝰ ⁊ obtinebis illã. Parua ſũt
que impendis:magna que recipis. ATHANA.Nõ.n.
mũduꝫ deſpiciẽtes putemus grãdia qdẽ abdicaſſe:qꝛ tota
terra eſt in ꝯparatiõe celi breuiſſima:quapp ſi toti terre do
miaremur:ei abrenũciãtes:nihil dignũ eſſet in ꝯparatõe re
gni celoꝛũ. BEDA.Quicũqꝫ ergo ꝑfectus eſſe voluerit:
oportet vẽdere que habꝫ:nõ ex pte ſic ananias fecit ⁊ ſaphi
ra:ſed totum. THEOPHI.vnde dicẽs:Oĩa que habes:
ſummã pauptatẽ ſuadet.Siqđ enĩꝫ reſtiterit:illius ſeruus
eſt. BASI.Nõ tamẽ docet facultates vendere:eo ꝙ nãli
ter ſint praue.alioquin creatura dei nõ eẽnt:vnde eas nõ tã
q̃ꝫ malas abijcere: ſꝫ diſpõere monuit. ⁊ ꝯdẽnat̃ aliqs ñ qꝛ
eas poſſidet:ſed qꝛ eis abuſus ẽ: Quo fit vt facltatũ ſꝫ mã
data dei diſpenſatio:⁊ crimina deleat ⁊ regnũ ꝯferat. vnde
ſubdit:Et da pauperibus. CHRY.Poterat qdẽ deꝰ ale
re paupes:⁊ ſine hoc ꝙ nos miſeramur eoꝝ:ſed vult dãtes
dilectione aſtringi accipientibꝰ. BASI.Dicente aũt dño.
Da paupibus:puto nõ expedire cuiq̃ꝫ negligenter gerere:ſꝫ
oĩa diligenter diſponere:ꝓcipue ꝑ ſeipſũ:ſi ex pte ſe habeat.
ſin aũt ꝑ eos de qbꝰ cõſtat ꝙ fideliter ⁊ prudenter diſponãt
maledictus.n.q negligẽter perficit opa dñi. CHRY.Sꝫ
illud q̃rit̃ quõ xp̃s erogare cũcta pauperibus perfectõis eẽ
fatet̃:paulus autẽ ex dilectione hoc aſſerit eſſe imperfectũ
ſed valde cõſonat qđ ſubiũxit.Et veni ſequere me.qđ oñdi
tur ex dilectione. In hoc enĩ cognoſcẽt omnes ꝙ mei eſtis
diſcipuli ſi dilectõeꝫ habueritis adiuicẽ. THEOPHI.
Cum pauptate.n.ceteras quoqꝫ virtutes hoĩeꝫ habere oꝫ.
ob hoc ait:Et veni ſequere me.i.in ceteris eſto meus diſci-
pulus:iugiter me ſequaris. CYRIL.Princeps aũt ille vi
ni recentis capax non fuit:vetus vter exñs:ſed triſtitia ru-
ptus ẽ.vñ ſeqt̃:His ille auditis contriſtatus eſt:quia diues
erat valde. BASI.mercatoꝛ non triſtatur in nũdinis paci
ſcẽdo q̃ poſſidet:acqrendo ſibi opportuna. Tu võ triſtaris
puluerẽ dans vt acquiras vitam beatam.

¶ Uidẽs aũt ieſus illũ triſtẽ factuꝫ dixit. q̃ꝫ diffi-
cile qui pecunias hñt: in regnũ dei intrabũt. Fa
cilius eſt enĩ camelũ ꝑ foꝛamẽ acus tranſire: q̃ꝫ
diuitẽ intrare i regnũ dei. Et dixerũt q audiebãt:
Et qs põt ſaluꝰ fieri? Ait illis. Que impoſſibilia
ſũt apđ hoĩes:poſſibilia ſũt apđ deũ. Ait aũt pe
trꝰ. Ecce nos dimiſimꝰ omnia ⁊ ſecuti ſumꝰ te.
Qui dixit eis: Amẽ dico vob: nẽo eſt q reliq̃rit
domũ aut parẽtes: aut frẽs aut vxoꝛẽ: aut filios
aut agros ꝑꝑ regnũ dei: ⁊ nõ recipiat multo plu
ra i hoc tpe:et i ſeculo futuro vitam eternam.

THEOPHI.Qm̃ diues audita opũ abiectiõe triſtatus
fuit:dñs admirãter locutꝰ eſt.Dr̃.n.Uidẽs au.ie.il.tri.fa.di
xit. Q̃ꝫ difficile qui pecu. hñt.in re.dei intrare. Nõ dicit im
poſſibile ẽ eos intrare:ſed difficile. Pñt enĩ per diuitias adi
piſci ſuperna:ſed difficile eſt:qꝛ viſcoſioꝛes ſunt viſco diui
tie.⁊ vix euellitur animus occupatꝰ ab eis:ſed ſubſequenter
vt impoſſibile hoc indicat cum dicit. Facilius ẽ.n.cameluꝫ
ꝑ foꝛamẽ acus trãſire:q̃ꝫ diuitẽ intrare in regnũ dei. Nomẽ
qđ in greco ponit̃ equiuocũ eſt ad animal qđ camelus dr̃:⁊
ad rudẽtẽ:quocunqꝫ ergo modo intelligas impoſſibile eſt.
Quid igit̃ dicẽdũ ẽ:primo quidẽ ꝙ reuera ita ſe hꝫ. Aliud
enim eſt diues:aliud euconomus.nam diues qui ſibi reſer
uat diuitias.Euconomus vero ſiue diſpenſatoꝛ qui ad opus
alioꝝ has tenet. CHRY.Abrahã quidẽ poſſidebat opes
pauperibꝰ:⁊ q iuſte eas poſſident:quaſi ſuſcipiẽtes a deo di
penſant i diuinis mãdatis. qui vero cõtra deũ acquiſierũt:
⁊ in expendẽdo faciunt illud idẽ.meretricibꝰ ⁊ paraſitis dã
tes:vel humi abſcondẽtes:egenis vero nihil ipẽdẽtes. Nõ
ergo ꝓhibꝫ ditari:ſꝫ opibꝰ famulari.vult vt neceſſarijs vta
mur eis:nõ vt cuſtodiamus:nam famuli ẽ cuſtodire:ſed do
mini diſpenſare:ſi cõſeruari eas vellet:non tradidiſſet eas
hominibꝰ:ſed ſineret in terra iacere. THEOPHI.Por
ro attendas illud ꝙ diuitẽ quidẽ impoſſibile dicit ſaluari:
poſſidentẽ võ diuitias difficile:quaſi dicat: diues qui captꝰ
ẽ a diuitijs ⁊ famulatur eis nõ ſaluabitur: habẽs vero illas
.ſ.qui eis dominatur vix ſaluabitur cauſa humãe fragilita
tis.Conatur.n.nos diabolus ſupplãtare:quoadusq̃ꝫ poſſide
mus diuitias ⁊ difficile ẽ aufugere decipulas eiꝰ. ideo boni
eſt pauptas ⁊ quaſi tentatõe carẽs. CHRY. Nulla.n.eſt
diuitiaꝝ ꝯmoditas aĩa patiẽte penuriã: nec leſio pauperta
tis:aĩa diuitijs affluente.Si aũt diteſcentis indiciũ ẽ nulliꝰ
egere:⁊ pauperaſcẽtis indigere.palã eſt ꝙ magis eẽ paupe-
rẽ facit magis diteſcere. Facilius ẽ.n.ꝙ quis i paupertate q̃ꝫ
i diuitijs opes contẽnet:neq̃ꝫ.n.talis ẽ ambitꝰ vt per magis
habere ſedet̃:Sed per hoc cõſueuit magis accẽdi: ſic ignis
qñ maioꝛẽ ſuſcipit eſcã:q̃ ãt mala vident̃ eẽ iopie cõia ſũt:
q̃ vero diuitiaꝝ ꝓpria ſunt eaꝝ. AVGV.de que euã. Di
uitẽ ergo hic appellat cupidũ reꝝ temporaliũ:⁊ de talibus
ſuperbiẽtẽ.his diuitibꝰ contrarij ſunt pauperes ſpiritu quo
rum ẽ regnũ celoꝛũ. Myſtice aũt facilius eſt xp̃ꝫ pati ꝓ dile-
ctoꝛibꝰ ſeculi:q̃ꝫ dilectoꝛes ſeculi ad xp̃ꝫ poſſe conuerti. Ca
meli.n.nomine ſe intelligi voluit.qꝛ ſpõte humiliatꝰ ĩfirmi
tatis nr̃e onera ſuſtulit:ꝑ acũ aũt punctiones ſignificat:per
punctiones doloꝛes in paſſione ſuſceptos:foꝛamẽ aũt acus
dicit anguſtiam paſſionis. CHRY.Hic aũt ſermo quaſi
grauis tranſcendebat diſcipuloꝛũ virtutẽ. vñ ſequitur. Et
dixerunt qui hec audiebãt:Et qs põt ſaluꝰ fieri? Hoc dixe-
runt diſcipuli non de ſe:ſed de toto mundo timẽtes. AV
GV.de que.euan.Cũ autẽ incõparabiliter maioꝛ ſit turba
pauperũ que diuitibꝰ perditis põt ſaluari:intellexerũt om
nes q diuitias amãt:ẽt ſi adipiſci nequeant in diuitũ nume
ro deputari.Sequit̃:Ait illis:que ĩpoſſibilia ſunt apud ho-
mines:poſſibilia ſunt apud deum.Quod non ita intelligen
dum eſt quaſi diues cuꝫ cupiditate ⁊ ſuperbia in regnũ dei
ſit intraturꝰ.ſed poſſibile eſt deo vt a cupiditate ⁊ ſuperbia
ad charitatem ⁊ humilitateꝫ cõuertatur. THEOPHI.
Apud homines ergo quoꝝ ſerpit intentio ad terrena:ipoſſi

bilis eſt ſalus vt dictũ eſt:apđ deum vero poſſibilis eſt. Cũ
enĩꝫ homo ꝯſiliariũ habet deũ:⁊ iuſtificationes ⁊ doctrĩas
paupertatis imbiberit:necnõ eius auxiliũ inuocet hoc fiet
poſſibile. CYRIL.Cõgrue aũt diues cũ multa contẽpſe
rit:recõpẽſationẽ expectabit. Qui võ parua poſſidẽs ea ab
dicauit:quid ei ſperãdũ eẽt: q̃rere dcebat.vñ ſequit̃:Ait ãt
petrꝰ:ecce dimiſimꝰ oĩa.matthẽꝰ addit.Quid ergo erit no
bis? BEDA.q.d.Fecimꝰ qđ iuſſiſti:qđ igit̃ dabis nobis ꝑ
mijs? Et qꝛ nõ ſufficit dimittere oĩa iũgit qđ ꝑfectũ ẽ dicẽs:
Et ſecuti ſumꝰ te. CYRIL.Illud aũt neceſſe ẽ dicere: ꝙ
paucis abrenũciãtes q̃tũ ſpectat ad ꝓpoſitũ ⁊ obediẽtiaꝫ
pari lance cũ opulẽtis pendũtur paribꝰ vtentes affectibus.
dũ reꝝ quas poſſidẽt abiectiõeꝫ vltro inferũt.vñ ſeqt̃:Amẽ
dico vobis. Nemo ẽ q reli.do.aut parẽ.aut fra.aut vxo.aut
fi.aut agr.ꝑꝑ reg. dei ⁊ nõ recipiat mul.plu. in hoc tpe ⁊ in
ſecu.futu.vitã eternã.Eleuat ad acceptiſſimã ſpẽ oẽs audi
entes iureiurãdo ꝓmittens:dũ apponit ſermoni amẽ. Do-
ctrina enĩ diuina mũdũ vocãte ad fidẽ xp̃i:foꝛſitan aliq re
ſpiciẽtes parẽtes infideles noluerũt eos turbare veniendo
ad fidẽ.⁊ ſimilis ẽ ratio alioꝝ germanoꝝ.Deſerũt aũt qdã
patrẽ ⁊ matrẽ:⁊ totius parẽtele amoꝛẽ deſpiciũt ꝑꝑ amoꝛeꝫ
chriſti. BEDA.Senſus igit̃ iſte ẽ:q ꝑꝑ regnũ dei inquirẽ
dũ oẽs affectꝰ cõtempſerit:oẽs ſeculi diuitias:delicias riſuſ
q̃ꝫ calcauerit:multo plura in pñti recipiet.cuius ſnĩe occaſi
one qdã iudaicã mille ãnoꝝ fabulã poſt reſurrectionem iu
ſtoꝝ edificãt:qñ oĩa q̃ ꝑꝑ deũ dimittimus multiplici nobis
ſint fenoꝛe reddẽda ⁊ inſup vita eterna donãda. Nec vidẽt
inexpti ꝙ ſi in ceteris digna ſit repꝛomiſſio:in vxoꝛibꝰ tñ iu
xta alios euãgeliſtas centenis:appareat turpitudo:ꝓſertim
cum dñs in reſurrectiõe nõ eſſe nubendũ teſtetur.Et iuxta
marcũ ea q̃ dimiſſa fuerint:in hoc tpe cũ ꝑſecutionibꝰ acci
piẽda cõfirmet:quaſi illis mille ãnis abeſſe dogmatiçant.
CYRIL.Hoc ergo dicimꝰ:ꝙ omiſſis tpalibꝰ ⁊ carnali-
bꝰ multo maioꝛa ſibi aliquis vẽdicabit:qm̃ ⁊ apl'i cũ pauca
dimiſerintꝰ: obtinuerunt multiplicia dona charſmatum:
⁊ celebꝛes reputati ſũt vbiqꝫ:Erimꝰ ergo ſimiles illis:ſi do
mũ quis dimittet:recipiet manſiones ſupnas:ſi patrẽ:ꝑreꝫ
hẽbit celeſtẽ.Si a germanis receſſerit:in frẽꝫ hũc recipiat
xp̃s.Cũ dimiſerit cõiugẽ:iueniet diuinã ſapiaꝫ a qua ꝑcrea
bit ſpirituales fructꝰ:iuẽiet hierl'ꝫ celeſtẽ q̃ eſt mr̃ nr̃a. A fra
tribus ẽt ⁊ a ſoꝛoꝛibꝰ ſui ꝓpoſiti glutino ſpirituali colligatis
multo i hac vita gratioſioꝛẽ recipiet charitatem.

¶ Aſſũpſit ãt ieſus duodeci ⁊ ait illis: Ecce aſcẽ
dimꝰ hieroſolymã: ⁊ ꝯſumabũt oĩa q̃ ſcripta ſũt
ꝑ ꝓphetas de filio hoĩs. Tradet̃.n.gẽtibꝰ ⁊ illu
det̃ ⁊ flagellabit̃ ⁊ ꝯſpuet̃. ⁊ poſtq̃ꝫ flagellauerit
occidẽt eũ: ⁊ die tertia reſurget. Et ipſi nihil ho
rũ itellexerũt. Et erat verbũ iſtud abſconditũ ab
eis: ⁊ non intelligebant que dicebantur.

THEOPHI.Preuidẽs ſaluatoꝛ ex paſſiõe ſua diſcipu
loꝝ aĩos turbãdos:eis longe ante ⁊ paſſiõis ſue penaꝫ: ⁊ re
ſurrectiõis ſue gloꝛiã predicit. vñe dicit̃:Aſſumpſit aũt ih̃s
.xij.⁊ ait illis.Ecce aſcẽ.hiero.⁊ cõſum.oĩa que ſcrip. ſunt ꝑ
ꝓphe.de filio hoĩs. BEDA.Preuidẽs enĩꝫ quoſdã here
ticos futuros qui xp̃m dicerẽt legi ꝓphetiſq̃ꝫ docuiſſe ꝯtra
ria:oñdit ꝙ per ꝓphetarum preſagia ſue paſſionis ⁊ poſte
rioꝛis gloꝛie ſit celebꝛata perfectio. CHRY.Seoꝛſum
autem de paſſione cum diſcipulis confert. Non enim opoꝛ
tebat hunc ſermonem pluribus diuulgari:ne turbarentur.
Ob hoc autem predicebat diſcipulis: vt excitati per expe
ctationem facilius ſuſtinerent. CHRY.Et vt ſciant:quo
niam paſſionem prenouit:⁊ ſpontaneus ad eam acceſſit.ne
dicerent:qualiter in manus hoſtiũ incidit:qui nos ꝓmitte
bat ſaluare.vñ ſeriatim oꝛdineꝫ paſſiõis enarrat ſubdens.
Tradet̃.n.gẽtibꝰ:⁊ illudetur ⁊ flagellabitur ⁊ conſpuetur.
CHRY.Hoc iſaias predixerat dicẽs: Obtuli ſcapulas
meas ad verbera:genas meas ad alapas:⁊ faciẽ meã nõ di
uerti a ſputoꝝ dedecoꝛe.Sꝫ ⁊ crucis patibulũ ꝑdixit ꝓpha
cũ ait:Tradidit in moꝛtẽ aĩam ſuã:⁊ cũ ſceleratis reputatꝰ
eſt.vnde ⁊ hic ſubdit̃.Et poſtq̃ꝫ flagellauerint occidẽt eum
Sed ⁊ reſurrectionẽ eius dauid predixit dicens. Nõ dere
liques aĩaꝫ meã i inferno.vnde hic ſubdit̃:Et tertia die re-
ſurget. ISIDO.Admiroꝛ aũt dementiã querẽtiũ cur xp̃s
ante triduũ reſurrexit.ſi enim reſurgeret tardius q̃ꝫ ꝑdixe
rat:impotẽtie eſſet:celerius vero:eſt ſumme virtutis indici
uꝫ.Si quẽ enim cum ſpoponderit ſuo creatoꝛi poſt triduũ
ꝑſoluere debitum:eadeꝫ die ſatiſfaciẽtẽ viderimus:nõ fal
lacẽ ſed potius vt veridicũ eum mirabimur.dicã etiam ꝙ
non dixit ſe poſt tres dies reſurrecturꝰ:ſed die tertia. Hẽs
paraſceuẽ:habes ſabbatum vſqꝫ ad ſolis occaſum: ⁊ poſt
ſabbatum reſurrexit. CYRIL.Diſcipuli autem nonduꝫ
nouerant exquiſite quod prophete predixerant: ſed poſtq̃ꝫ
reſurrexit aperuit eis ſenſum: vt intelligerent ſcripturas.
vnde ſequitur: Et ipſi nihil hoꝛum intellexerunt. BE-
DA. Quia enim diſcipuli eius vitam maxime deſidera
bãt:eius moꝛtẽ audire nõ poterant. Et quoniam non ſolũ
hominem ĩnocentẽ:ſed ⁊ deum veꝝ ſciebãt:hũc nullatenꝰ
moꝛi poſſe putabant.Et qꝛ parabolas eũ ſepe loquenteꝫ au
dire ꝯſueuerant quotiens aliquid de ſua paſſione dicebat:
ad aliud allegoꝛice referẽdum eſſe credebãt. vnde ſequit̃:
Erat autem verbum iſtud abſcõditum ab eis:⁊ non intelli
gebãt que dicebant̃. Iudei vero qꝛ in eiꝰ necẽ ꝯſpirauerãt:
ꝙ de paſſione ſua loqueret̃ dicẽs in ioãne: Opoꝛtet exalta
ri filium hominis intelligebant.vnde dixerũt: Nos audiui
mus ex lege quia chꝛiſtꝰ manet in eternum:⁊ quomodo tu
dicis.Opoꝛtet exaltari filium hominis?

¶ Factũ eſt aũt cũ appꝛopinquaret hierico: cecꝰ
qdã ſedebat ſecus viã mendicãs. Et cũ audiret
turbã pretereũtẽ:interrogabat qđ hoc eſſet. Di
xerũt aũt ei:ꝙ ieſus nazarenus tranſiret. Et cla-
mauit dicẽs. Ieſu fili dauid miſerere mei. Et q
pꝛeibãt icrepabãt eũ vt taceret. Ipſe vero mlto
magis clamabat:fili dauid miſerere mei. Stãs
aũt ieſus iuſſit illũ adduci ad ſe. Et cũ appꝛopin
quaſſet:iterrogauit illũ dicens: Quid tibi vis fa
ciã? At ille dixit: Dñe vt videã. Et ieſus dixit ei:
Reſpice. Fides tua te ſaluũ fecit. ⁊ cõfeſtim vi-
dit: ⁊ ſequebat̃ illũ: magnificans deum. Et om
nis plebs vt vidit:dedit laudem deo.

GREGO.in home.Quia carnales adhuc diſcipl'i nõ vo
lebãt capere verba myſterij: venit̃ ad miraculum:ante eo
rum oculos cecꝰ lumẽ recipit:vt eos ad fidẽ celeſtia facta
ſolidarent.vnde dicit̃:Fa.eſt aũt.cũ appꝛo.hie.ce.qui.ſe.ſe.
vi.mẽdicãs. THEOPHI.Et ne iceſſus dñi eſſet iutilis:
i via:fecit ceci miraculũ: hoc documẽtũ diſcipul'ſuis dans:
vt in omnibꝰ ſimus ꝓficui:⁊ nihil ſit i nob ocioſum. AV
GV.de queſti.euan. Poſſemus de appꝛopinquantibꝰ hie
richo ſic intelligere:vt iam inde egreſſi:ꝓpe tamẽ adhuc
eſſent ad eã ciuitatẽ:qđ qdem minus vſitate dicit̃. Sed tñ
videri poſſet hoc dictũ:quoniam matthẽꝰ egredientibꝰ eis
ab hiericho dicit illuminatos duos cecos:q iuxta viaꝫ ſede
bant.De numero quidem nulla eſſet q̃ſtio:ſi alter euangeli
ſtarum de vno tacuiſſet vnius reminiſcens. nam ⁊ marcus
vnũ cõmemoꝛat:cũ ⁊ egredientibꝰ eis ab hiericho dicit illu
minatũ:cuius ⁊ nomen dixit ⁊ patrem:vt intelligamꝰ eum
fuiſſe potiſſimũ.alteꝝ ignotum:vt merito ille notus etiam
ſolus decenter cõmemoꝛaretur.Sed quoniã que ſequũtur

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

in euangelio ſm lucam:aptiſſime oſtendunt illud quod ipſe narrat adhuc venientibus ipſis hiericho factum eſſe: nihil aliud reſtat intelligere: niſi bis eſſe factuȝ hoc miraculū:ſemel in vno ceco:cū adhuc veniret in illā ciuitatē:iteꝝ ī duobus cū inde egrederetˀ:vt illud vnū lucas: alterū matthe⁹ enarrat. CHRY.Multus aūt erat populus circa xp̄ȝ ⁊ cec⁹ eū qdē nō nouerat:ſētiebāt āt effectū:⁊ rapiebat ꝑ affectum:qđ nō hauſit aſpect⁹.vnde ſubditur:Et cū au.tur. p̄te. inter.qd hoc eſſet.Et oculati qdē ſm opionē loq̄bantˀ.Seqtur:Dixe.aūt ei:ꝙ ieſus naça.trāſiret.Cecus vero vera clamabat:alia docetˀ:⁊ alia p̄dicat.Nā ſeqtˀ:Et cla.di.ic. fi.da. mi.mei. Quis te docuit hoc hō:ˀ nō ꝑlegiſti libros p̄uat⁹ luminib⁹:ˀUnde igitˀ noſti luminare mundi:ˀvere dn̄s illuminat cecos. CHRY.In iudaiſmo aūt nutrit⁹ nō ignorauit ꝙ de ꝓgenie dauid deus ſȝ carnē naſceretˀ:⁊ iō ei vt deo loq̄tˀ dicēs.Miſerere mei:hunc imitentur q in duo diuidunt xp̄m:hic.n.xp̄m tanq̄ȝ deū adit:⁊ filiū dauid eū noīat: mirētur autem inſtātiā confeſſionis eius.Quidā.n.eū ꝯfitētem fidē compeſcebāt.Sequitˀ:Et q p̄cei.icrepa.eū vt tace.Sȝ per inhibitiones huiuſmodi non impediebatur eius audacia.Nouit eniȝ fides oīb⁹ repugnare:⁊ in oīa triumphare. vtile enī ē pro cultu diuino pudorē deponere:nā ſi cā pecunie ſunt impudentes nōnulli:pro aīe ſalute nō decet bonaȝ induere impudētiā:ˀvnde ſeqtur.Ipſe vero multoma.cla. Fi.da.mi.mei.Siſtit aūt xp̄m vox inuocātis in fide:⁊ inuocantes in fide reſpicit.⁊ ideo merito vocat cecū ⁊ accedere iuſſit.vnde ſeqtˀ:Stans aūt ieſus iuſſit illū adduci ad ſe:vt .ſ.q p̄us fide cū tetigerat:appropinq̄ret ⁊ corpore.Appropiquantem cecū dn̄s interrogat:Nā ſequitˀ:Et cū app.iter.il. di.Quid tibi vis faciā:ˀDiſpēſatiue interrogat:nō q̄ſi ignorās: ſȝvt ſcirent aſtantes ꝙ nō petebat pecuniā:ſed diuinā efficatiā:vt a deo. vn̄ ſeqtˀ:At il.di.do.vt vide. CHRY. Uel q: calūniatores vitatis iudei poſſent dicere:vt in ceco nato:nō ē hic ſȝ ſimilis eius:voluit vt cecus p̄us oſtenderet defectū nāe:⁊ tūc cognoſcat gratie maieſtatē.at vbi petitionis modū cecus explicuit:tūc ſumma maieſtate precepit ei vt videret.vn̄ ſeqtˀ.Et dixit il.ie.ˀReſpice:qđ redūdabat in crimē ꝑfidie iudeoꝝ:qs enī ꝓpharuȝ talia dixit:ˀAſpice tū quid aſſumat medicus ab eo cui collata ē ſanitas.Sequitˀ eniȝ: Fides tua te ſaluum fecit.Pro fide enim venduntur beneficia diffunditur enim gratia quā ſuſcepit fides. Et ſicut ab aliquo fonte hi quidem paruis vaſis modicuȝ aque hauriunt:hi vero maiorib⁹multū:fonte nō deſtinguēte mē- fatuaz ficum. ſuras:⁊ ſm feneſtras que aperiūtur magis vel min⁹ ſplendor ſolis infunditˀ:ita ſm capacitatē intētionis hauritˀ grā. vertitˀ aūt vox xp̄i in lucē languētis.erat enī verbū vere lucis.vn̄ ſeqtˀ.Et confeſtim vidit.At cecus ⁊ ante beneficiuȝ fidem oſtendit feruidam:⁊ poſt beneficium beniuolētiam obſeruauit.Seqtˀ ⁊ ſeq.il.ma.de. CHRI.Ex quo pȝ ꝙ a duplici cecitate libabatˀ:corpali.ſ.⁊ itellectuali.neqȝ.n.glificaſſȝ vt deū niſi ꝟe vidiſſȝ:ſȝ ⁊ aliȷs fact⁹ ē occaſio glificādi deum.Sequitur:Et omnis plebs vt vi. de.lau.deo. BEDA.Nō ſolum pro impetrato munere lucis.ſȝ ⁊ merito fidei ipetrātis. CHRY.Hic āt neceſſe ē querere cur xp̄s demoniacum quideȝ curatū ſequi volēteȝ prohibet:cecum aūt illuminatū ſequēteȝ nō ꝓhibet:ˀſed neutrū irrationale puto:illū enim mittit preconē:vt ex ſua ꝯſiſtētia bn̄factorē p̄dicet . erat enī excellēs miraculū videre furioſuȝ ſane mētis effectū. Cecū ꝟo ꝑmittit ſeq:qn̄ hieroſolymā aſcēdebat ꝑ crucē ꝑfecturus altū myſteriū:vt recēteȝ habentes miraculi mētionē nō exiſtimaret eū infirmitate poti⁹ q̄ȝ mīa pati. AMBRO.In hoc aūt typus populi gētilis eſt q ſacramento dn̄ico recepit amiſſi luminis claritatem.Nihil autē intereſt:vtrū in vno ceco medicinā:an in duobus accipiat: qn̄ ex chaȝ ⁊ iaphet noe filiȷs originē ducēs in duobus cecis duos generis ſui pretēdebat auctores. GRGO.in ho. Uel cecū ē genus humanū:qđ in parente primo claritateȝ ſuperne lucis ignorās:dānationis ſue tenebras patitˀ. Hiericho aūt interpretatur luna:que dū mēſtruis momētis decreſcit:defectū noſtre mortalitatis deſignat.dū igitˀ conditor noſter appropinquat hiericho:cecus ad lumen redit:qa dū diuinitas defectū nr̄e carnis ſuſcepit humanū genus lumē qđ amiſerat recepit.Qui ergo eterne lucis claritatē neſcit:cecus eſt.Si aūt tam redēptorē credidit qui dixit. Ego ſum via iuxta viā ſedet Si ꝟo credidit ⁊ exorat :vt eternū lum̄ recipiat iuxta viā ſedȝ ⁊ medicat. Illi āt q ih̄ȝ veniētē precedūt deſignāt carnaliū deſiderioꝝ turbas tumultuſq̄ȝ vitiorū:qui priuſq̄ȝ ieſus ad cor noſtrū ꝑueniat:diſſipant cogitationē nr̄am:⁊ in ipſa nos nr̄a ōrone ꝯturbant. Ipſe vero magis clamabat:quia quanto grauiori tumultu cogitatōe premimur:tanto orationi inſiſtere ardētius debemus. Cū autē adhuc turbas phantaſmatum in oratione patimur ieſum aliquatenus trāſeuntē ſentimus: Cum vero orationi vehemēter inſiſtimus:deus in corde figitur:⁊ lux amiſſa reparatˀ.vl'trāſire humanitatis eſt:ſtare diuinitatis.Cecū igitur clamāteȝ dn̄s trāſiens audiuit: ſtans illūinauit : quia ꝑ hūanitatē ſuā vocib⁹ nr̄e cecitatis ꝯpatiēdo miſert⁹ ē:ſȝ lumē nobis grē ꝑ diuinitatis potētiā īfudit. Ad hoc autē requirit qd velit vt cor adorōeȝ excitet:peti.n.hoc vult:qđ ⁊ nos petere ⁊ ſe ꝯcedere p̄noſcit. AMBRO.Ul'iterrogauit cecū vt crederem⁹:niſi ꝯfitētē nō poſſe ſaluari. GREGO.i ho.Cec⁹ āt a dn̄o nō auꝝ:ſȝ lucē q̄rit. Et nos nō falſas diuitias:ſȝ lucē q̄ramus : quā videre cū ſolis āgelis poſſim⁹: ad quā lucē via fides ē.vn̄ recte ceco dr̄:ˀReſpice : fides tua te ſaluū fec̄.Qui videt ⁊ ſeqtˀ:q: bonū qđ itelligit opatˀ. AVGV.de q̄.euā.Si āt hiericho lunā ⁊ ob hoc mortalitatē interpretamur:morti ꝓpiquās dn̄s iudeis ſolis lumē euangeliȷ iuſſerat p̄dicari:quos ſignificauit ille vnus cecus quē lucas cōmemorat:a morte aūt reſurgēs atq̄ȝ deſcendens ⁊ iudeis ⁊ gentib⁹ quos duos populos ſignificare videntˀ duo ceci commemorati a mattheo.

CA. XIX.

ET igreſſus pambulabat hiericho. Et ecce vir noīe zacheus: ⁊ hic priceps erat publicāorū: ⁊ ipſe diues. Et querebat videre ieſuȝ q̄s eſſȝ:⁊ nō poterat pre turba:q: ſtatura puſillus erat. Et p̄currēs aſcēdit i arborē ſicomoꝝ vt videret eū:q: īde erat tranſiturus. ⁊ cū veniſſet ad locū:ſuſpiciens ieſus vidit illuȝ: ⁊ dixit ad eū: zachee feſtinans deſcende: q: hodie i domo tua oportet me manere. Et feſtinans deſcendit: ⁊ excepit illū gaudens. Et cuȝ viderent omnes murmurabāt dicentes:ꝙ ad hoiem peccatoreȝ diuertiſſet. Stās aūt zacheus dixit ad ieſum. ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ do pauperibus: ⁊ ſiqd aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Ait ieſus ad eū. Quia hodie ſalus domui huic facta eſt:eo ꝙ ⁊ ipſe filius ſit abrae. Uenit eniȝ filius hominis querere ⁊ ſaluum facere quod perierat.

AMBRO.Zacheus i ſicomoro:cecus i via:quoꝝ alteꝝ dn̄s miſerat⁹ expectat:alteꝝ ſue māſionis claritate nobilitat.de q̄ dr̄:Et igreſſus ieſus pābu.hie.⁊ ec.vir noīe çache. ⁊ hic erat p̄n.publica.⁊ ipſe diues.Et bn̄ p̄nceps iducitˀ publicanoꝝ.Quis.n.de ſe deſpet qn̄ iſte ꝑuenit ad gratiā : cui cēſus ex fraude:ˀ⁊ ipſe qdem diues:vt ſcias oēs diuites auaros. CYRIL.Sȝ çache⁹ in his moram non traxit:ſed factus eſt dignus propitiatiōe dei:qui cecos illuminat: ⁊ longinquos vocat. TYTVS.Pullulauerat aūt in eo ſemen ſalutis:q: cupiebat ieſuȝ videre.vnde ſeqtˀ ⁊ q̄rebat videre ieſuȝ q̄s eſſet.Utpote q nunq̄ȝ eū viderat:q: ſi vidiſſȝ dudū iaȝ receſſiſſet a negtia publicana.Siqs enī ieſuȝ videt:non pōt negtȷs imorari.Duo aūt erāt impedimēta huic viſiōi. nā retardabat eū populus.nō taȝ viroꝝ q̄ȝ peccatoꝝ : erat aūt paruus ſtatura.vn̄ ſeqtˀ:Et non poterat pre turba:quia ſta.puſi.er. AMBRO.Quid ſibi vlt ꝙ nullius alteri⁹ ſtaturaȝ q̄ȝ huius expreſſit:ˀvide ne forte malicia puſillus: aut adhuc puſillus fide.nōdū.enī pronus erat cū aſcēderet:nōdū viderat chriſtū. TYTVS.Sed ille bonū adiuenit ingeniū:nā p̄currēs in arborē ſicomoꝝ aſcendit:⁊ trāſeunteȝ ieſuȝ deſideratū videbat.vnde ſequitˀ:Et precurrēs aſcendit in arborē ſicomoꝝ vt videret illū qa inde erat tranſiturus. Hic ergo ſolā viſionē deſiderauit:ſed q nouit plus facere q̄ȝ q̄rim⁹.dedit ei ſupra id qđ expectabat.vnde ſequitˀ.Et cū veniſſet ad lo.ſuſpiciēs ieſus vidit illū. CYRIL.Uidit qdē hoīs animā ꝓmptiſſime nitentē ad ſancte viuēdū:⁊ eū ad pietatē ꝯuertit. AMBRO.Capit eū ſe nō inuitat⁹ inuitat.vn̄ ſeqtˀ:Et dixit ad eū.Zachee feſtinans deſcēde: qa hodie in domo tua oportet me manere.Sciebat eniȝ vberē hoſpitis ſui eſſe mercedē:ſȝ tn̄ ⁊ſi nō vocē:inuitātis audierat affectū. BEDA.Ecce aūt camelus depoſita ibi ſarcina per foramē acus tranſit:hoc eſt diues ⁊ publicanus relicto amore diuitiaꝝ:cōtēpto ſenſu fraudū:benedictionē dn̄ice ſuſceptionis accepit.Seqtur:Et feſtinās deſcēdit:⁊ accepit illū gaudēs. AMBRO.Diſcant diuites non in facultatib⁹ crimē habere:ſed in his qui vti neſciunt facultatib⁹: Nā diuitie ſicut impedimēta ſunt iprobis:ita bonis ſūt adiumēta virtutis. CHRY.Sed ꝯſidera nimiā ſaluatoris bonitatē. Inſons cū ſontib⁹ cōuerſatˀ. Fons iuſtitie cū auaritia:q̄ eſt materia prauitatis.ingreſſus domū publicani nullā ex auaritie nebula iniuriā patitˀ:ſed fulgore iuſtitie auaritiā delet.ſed mordaces ⁊ criminatiōis amatores inuehi tētant in his q̄ ab eo fiebāt.Sequitˀ enī.Et cū vide.om.murmu. dicē. qa ad ho.pec.diuertiſſȝ. Ipſe ꝟo icuſat⁹ vt epulo ⁊ publicatoꝝ amic⁹ ſpernebat hec:vt cōſummaret ꝓpoſitū. qa ⁊ medicus niſi patiatˀ ſanieȝ egrotoꝝ:non liberet a morbo:qđ ⁊ tunc cōtigit:qn̄ cōuerſus eſt publican⁹ ⁊ factus eſt melior.Sequitˀ:Stās aūt Zache⁹ dixit ad ieſum: Ecce di. bo.meo.dn̄e.do.pau.⁊ ſiqd ali.defrauda.red.q̄druplū. Audi mirabile:ˀNōdū didicit.⁊ obedit:Et ſicut ſol ꝑ radios infuſus in domū nō illuſtrat verbo.ſed opere:ita ſaluator radȷs iuſtitie:negtie fugauit caliginē:nā lux in tenebris luceȝ Quodlibet aūt vnitū ē validū:diuiſuȝ aūt debile:⁊ iō bipartit ſubſtātiā.Eſt āt diligēti⁹ attēdēdū:ꝙ opes çachei nō ſolū erāt iniuſte:ſȝ ēt ex patrimonio fuerūt cōgregate aliogn quō poterat extorta iniqua reſtituere in quadrupluȝ.Sciebat.n.legē iubētē reſtituere in quadruplū male ablata:vt ſi lex nō terreat:dāna mitigēt.nō q̄ expectat çacheus legis cēſurā:ipſe ſibi iudex effect⁹. THEOPHI.Sed ſi ſubtili⁹ indagare velim⁹ nihil de ꝓprȷs reſtabat facultatib⁹.Data eniȝ medietate bonoꝝ paupib⁹ ex reſiduo reddebat leſis i quadruplo:nec ſolū hoc promittebat:ſed faciebat.Nō eniȝ ait:Dabo medietatē ⁊ reſtituā quadrupluȝ:ſed do ⁊ reddo. At chriſtus illi ſalutē ānunciat.Sequitˀ: Ait ie. ad eū quia ho.ſa.huic do.facta eſt. ipſum çacheuȝ ſignificans aſſecutū fuiſſe ſalutē ꝑ domū habitatorē ſignificās.Sequitˀ:Eo ꝙ ⁊ ipſe filius ſit abrae.Nō enī vocaſſet abrae filiū inanimatā fabricā. BEDA.Fili⁹ aūt abrae çacheus dr̄:non quia dei eius ſtirpe genit⁹:ſed quia eius eſt fidem imitat⁹:vt ſicut ille terrā domūq̄ȝ paternā deſeruit:ita iſte bona ſua partiendo paupib⁹ relinqueret.Pulchre aūt dicit:Et ipſe.vt nō ſolū eos q iuſte vixerāt:ſed ⁊ eos q ab iniuſtitia reſipiſcūt: ad filios ꝓmiſſionis pertinere declaret. THEOPHI. Nō aūt dixit ꝙ filius erat abrae.ſȝ qn̄ nūc ē.nā p̄us qn̄ erat publicanoꝝ p̄nceps nullā ſimilitudinē hn̄s ad abraā iuſtū:nō erat abrae fili⁹.Sed quia murmurabāt quidā eo ꝙ moraretur cū viro peccatore:ad compeſcēdos illos ſubdit:Uenit eniȝ filius hoīs querere ⁊ ſaluum facere quod perierat.

CHRY.q.d.Quid me criminamini ſi rectifico peccatores:taȝ enim procul eſt a me odiū peccatoꝝ:ꝙ eoꝝ cā aduenerim.nā medicus veni:nō iudex:ob hoc cōuiua fio languētiū:patiorq̄ȝ feroreȝ:vt preſtē remedia. Quereret aūt aliquis quomodo paulus iubet ſiquis frater fuerit ꝑcax aut auarus:cum huiuſmodi nec cibū eſſe ſumendū.Chriſtus āt erat publicanorum conuiua:ſed nondum ꝑuecti erant iſti vt fierēt frēs:ſed ⁊ tunc vitare precepit paulus frēs cū perſtant i malo:hi ꝟo erātˀ mutati. BEDA. Myſtice aūt çacheus q interpretatur iuſtificatus:credētē ex gētib⁹ ꝑplm ſignificat:q ꝑ occupationē tpaliū depreſſus erat ⁊ minim⁹:ſȝ a deo ſcificat⁹:q intrātē hierico ſaluatorē videre voluit:qꝛ fidē quā mūdo attulit:ꝑticipare q̄ſiuit. CYRIL.Turba āt ē ipite ꝯfuſio multitudinis:q̄ ꝟticē nequit videre ſapie.q̄ çache⁹ q̄ȝdiu i turba ē: ñ vidit xp̄ȝ:ſȝ plebeiā trāgreſſus īſcitiā:meruit quē deſiderabat aſpicerˀ. BEDA.Ul'turba.i.vitioꝝ ꝯſuetudo q̄ cecū clamātē icrepabat:ēt hūc ſuſpiciēteȝ tardat:ſȝ ſic āpli⁹ clamādo cec⁹ turbā vic:ita puſill⁹ terrena reliquēdo ⁊ arborē crucis aſcēdēdo:turbā obſtātē trāſcēdit. Sicomor⁹ nāq̄ȝ q̄ ē arbor filȷs moro ſilis:ſȝ altitudīe p̄ſtās vn̄ ⁊ a latinis celſa nūcupatˀ.Sic⁹ fatua dr̄:⁊ eadē dn̄ica crux credētes alit vt fic⁹:ab īcredulis irridetˀ vt fatua.Quā arborē puſill⁹ſtatura zache⁹ vt coexaltari poſſit aſcēdit:cū glibȝ hūil' ⁊ ꝓprie cōſci⁹ īfirmitatis clamat:Mihi abſit gloriari niſi i cruce dn̄i nr̄i ieſu chriſti. AMBRO.Pulchre āt addidit:q: illa pte erat trāſitur⁹ dn̄s: vel vbi ſicomor⁹ vl' vbi creditur⁹ vt myſteriū ſeruaret:⁊ grāȝ ſemiaret.ſic.n. venerat: vt ꝑ iudeos veniret ad gētes.Uidit itaq̄ȝ zacheuȝ ſurſum: iā.n.ſublimitas fidei īter fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ:īter fecunde altitudinē arboris eminebat. Zache⁹ aūt ſupra arborē eſt: q: ē ſupra legē. BEDA.Perābulās aūt dn̄s venit ad locū vbi zache⁹ ſicomoꝝ aſcēderat: q: miſſis ꝑ mundū p̄dicatorib⁹ in qb⁹ ipſe loquebatˀ ⁊ ibat.Uenit ad pp'ȝ nationuȝ q paſſiōis ei⁹ fide iā ſublimis erat:quē ſuſpiciens vidit:q: ꝑ gratiā elegit.Manebat aūt aliquādo dn̄s in domo p̄ncipis phariſeoꝝ:ſȝ cū opa digna deo faciētē lingua venenata carpebant.vn̄ coꝝ perosus facinora diſceſſit dicēs:ˀRelinquetˀ domus veſtra deſerta. Hodie autē i domo puſilli zachei oꝝ illū manere.i.noue legis grā coruſcantē i humiliū nationū corde qeſcere.Qđ aūt deſcēderet de ſicomoro ⁊ ſic manſionē i domo parc inuenˀ:hoc ē qđ ait apl's: Etſi cognouim⁹ ſȝ carnē xp̄ȝ:ſed iā nūc nō nouim⁹.Etſi.n.mortu⁹ ē ex infirmitate:ſed viuit ex virtute dei. Māifeſtū ē aūt iudeos gētiū ſemꝑ odiſſe ſalutē:ſȝ ſalus q̄ oliȝ iudeoꝝ domos iplebat:hodie pp'ȝ nationū illuxit:eo ꝙ ⁊ ipſe populus filius ſit abrae credēdo i deū. THEOPHI.Sȝ ⁊ facile ē hoc ad moralē vtilitatē retorq̄re.Quiſq̄s.n.ī malicia plurib⁹ p̄eſt: ꝑuus ē ſtatura ſpirituali:⁊ nō pōt videre ieſuȝ pre turba.Naȝ ꝑplexus a paſſionib⁹ ⁊ ſecularib⁹ reb⁹:nō aſpicit ieſuȝ ābulāteȝ .i.ī nob operātē:nullū opus ei⁹ cognoſcēs.Aſcēdit autē ſup ſicomoꝝ.i.voluptatis dulcedinē:q̄ ſignificatˀ ꝑ ficuȝ: deprimēs eam:⁊ ſic ſublimior fact⁹:videt ⁊ videtˀ a xp̄o. GREGO.xxvȷ.mor.Uel q: ſicomor⁹ ficus fatua dr̄:puſillus zache⁹ ſicomoꝝ ſubȷt ⁊ dn̄ȝ vidit:q: q mūdi ſtulticiā humiliter eligūt:ipſi de his ſapiētiā ſubtiliter ꝯtēplantˀ. Quid.n. in hoc mūdo ſtulti⁹ q̄ȝ amiſſa nō q̄rere:ˀpoſſeſſa rapiētib⁹ relaxare:nullam pro acceptis iniurȷs iniuriā reddere.Per hanc autē ſapientē ſtulticiā:⁊ſi nondū ſolide vt ē:iā tamen ꝑ contēplatōis lumē dei ſapientia videtˀ. THEOPHI. Dicit aūt ei dn̄s:Feſtinās deſcēde.hoc ē: Aſcendiſti ꝑ penitentiā ad altiorē locū:deſcēde per humilitatē:ne te ſupplantet elatio:oportet.n.me i h̄ūilis domo manere.Heminū aūt

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

bonis in nobis existētibus: corporalibus.s.⁊ spūalibus: cūcta corpalia derelinquit iustus pauperib⁹:sed spiritalia nō deserit bona:ƺ siqd exegit ab aliquo reddit ī q̄druplū:significans per hoc ꝙ siqs p penitentiā pergit in contraio tramite prisce prauitatis:p multiplices virtutes sanat omnia pristina delicta:ac sic promeref salutē vocaturq̄ fili⁹ a abrae eo ꝙ a ꝓprie cognatiōe exierit.s.ab antiqua nequitia.

¶ Hec illis audiētib⁹ adijciēs dixit parabolaƺ eo ꝙ eēt ꝓpe hierl'm: ⁊ qr existimarēt ꝙ ɔfestiƺ regnū dei manifestaret. Dixit ergo. Hō quidam nobilis abijt in regionē lōgiquā accipere sibi regnū ⁊ reuerti. Uocatis aūt decē seruis suis: dedit eis decē mnas: ⁊ ait ad illos. Negociamini dū venio. Ciues aūt ei⁹ oderāt eū: ⁊ miserūt legatōnē post illū dicētes: Nolumus hūc regnare sup nos. Et factū est vt rediret accepto regno: ⁊ iussit vocari seruos qb⁹ dedit pecuniā vt sciret quātū qsq̄ negociat⁹ eēt. Uenit aūt primus dicēs: Domine mna tua decē mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge serue bone: qr i modico fuisti fidelis: eris ptātē habēs supra decē ciuitates. Et alter venit dicēs Domine mna tua fecit qnq̄ mnas. Et huic ait. Et tu esto sup qnq̄ ciuitates. Et terti⁹ venit dicēs: Dñe ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Timui.n.te qr hō austerus es: tollis qd nō posuisti: ⁊ metis quod nō seminasti. Dicit ei. De ore tuo te iudico serue neq̄. Sciebas eniƺ ꝙ ego hō austerus suƺ: tollēs quod nō posui ⁊ metens qd nō seminaui. ⁊ quare nō dedisti pecuniaƺ meā ad mēsaƺ ⁊ ego veniens cū vsuris vtiq̄ exegisseƺ illaƺ? ⁊ astantib⁹ dixit. Auferte ab illo mnam ⁊ date illi qui decē mnas habƺ. ⁊ dixerūt ei: Domine habƺ decē mnas. Dico autem vobis quia omni habenti dabitur ⁊ abundabit. ab eo aūt qui non habet ⁊ qd habet auferet ab eo. Ueruntamen inimicos meos illos qui noluerūt me regnare super se adducite huc ⁊ interficite ante me.

EVSE. Estimabāt qdaƺ in primo saluatoris aduentu regnū eius venire: ⁊ hoc putabant mox tunc fieri cū ascēsur⁹ erat hierosolimam: adeo obstupefecerāt eos miracula diuina q̄ fecerat. Et iō instruit eos nō prius se recipere regnū a patre: q̄ ab hoib⁹ iret ad pr̄eƺ. Et iō dicit: Hec illis audiētib⁹ adyciēs dixit parabolā: eo ꝙ eēt ꝓpe hierl'ƺ quia estimarēt ꝙ ɔfestim regnū dei manifestaret. THEOPHI. Sƺ dominus ondit eis ꝙ vana q̄dā estimarēt: nō eni est sensibile regnum dei. Ondit etiā ꝙ q̄si deus nouit cogitatiōes eoꝝ ꝓponēs eis subsequētē parabolā. vnde seqr: Dixit ergo: Hō quidā nobilis abyt in regionē longinquā accipe sibi regnū ⁊ reuerti. CYRIL. Describit aūt sensus h⁹ parabole mysteria christi a primo vsq̄ ad vltimū. Hō.n.fact⁹ ē de⁹ vbū existēs: ⁊ q̄uis seru⁹ factus sit: ē tñ nobilis ſm ineffabilē ortū a pr̄e. BASI. Nō solū ſm deitatē dñs nobilis ē: ƺ etiā ſm gen⁹ hūanū ex semine dauid ſm carnē exort⁹. Abyt āt in regionē lōginquā: nō tā locali distātia separatā q̄ rerū ɔditione. Ipse enī de⁹ ꝓpe est vnicuiq̄ nr̄m: cū nr̄a bona opa nos ei astringūt: ⁊ distat quotiēs nos herendo pditioni elongamur ab eo. Ad hāc igr̄ terrenā regionē accessit lōginquā a deo: vt gētiū regnū accipet ſm illd: Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā. AVGV. de que.euā. Ul' regio lōginqua ecclesia gētiū ē: vsq̄ ad fines terre. abyt.n. vt plenitudo gentiū intraret: reuertetur vt ois israel saluus fiat.

EVSE. Uel p hoc ꝙ ꝓfect⁹ ē ad regionē longinquā ascēsuƺ ꝓpriū a terra in celos designat. Cū vero subdit: Accipere sibi regnū ⁊ redire: secūdā sui apparitionē gloriosam ⁊ regiā ostendit. Et primo quidē hominē se vocat ꝓpter natiuitatē in carne. deide nobilē: nōdū āt se regē appellat: qr nondū i pria apparitōe regia fūgebar maiestate. Sƺ ⁊ hñ dr̄ obtiere sibi regnū: nā dāte sibi pr̄e illd obtiuit ſƺ illd dāiel: Ecce fili⁹ hois vēiebat i nubib⁹ ⁊ datū ē ei regnū. CYRIL. Ascēdens.n. ad celos sedet a dexterā maiestatis i excelsis: ascēdens aūt dispensauit credētib⁹ in eū diuinorum charismatū differētiā: sicut seruis ɔmittūtur dñice facultates: vt aliquid lucrantes famulatus sui ferāt p̄conia. vnde sequitur: Uoca.aūt decē ser.su.de.il de.mnas. Cōsueuit sacra scriptura in signū pfectiōis vti numero denario: quēƺ siqs numerādo excedere velit ab vnitate iteꝝ inchoabit: q̄si denario pducto ad metā: ⁊ iō i dispēsatiōe talētoꝝ eū q metā attigit diuini officy.x.ait mnas recepisse. AVG.d q̄.eu. Ul' p.x. mnas legē significat pp decalogū.x.āt ſuos hos qb⁹ sub illa positis gr̄a p̄dicata ē. Sic.n.itelligēdū ē eis datas mnas ad vsuƺ cū itellexerūt legē remoto velamie ad euāgeliū ptinere. BEDA. Mna nāq̄ quā greci minā vocāt: centū dragmis appēdir. Et ois scripture ſmo qr vite celestis pfectōeƺ suggerit: q̄si nūeri cētenary pōdere fulgescit. EVSE. Significat g̃ p eos q mnas recipiūt suos discipulos qb⁹ mnas exhibēs singulas parē cūctis dispēsatōeƺ cōmittēs negociari iussit. Seqtur: Et ait ad il.nego.duƺ venio. Nullū autem aliud negociū erat nisi dogma regni sui itentis mortalibus p̄dicatū p suos discipulos. Idē āt ē oium documētū: eadēq̄ fides: vnuƺ baptisma ⁊ ob hoc mna vna singulis dar. CYRIL. Mlta aūt ē hoꝝ dr̄ia ad illos q ificiati sunt regnuƺ dei. De qb⁹ subdir: Ciues aūt ei⁹ ode.il.⁊ mise.lega. post.illū di. No.hūc reg.sup nos. hoc ē ꝙ xp̄s iproperauit iudeis dicēs: Nūc vo viderūt ⁊ oderūt me ⁊ pr̄eƺ meū. rēnuerūt āt regnūci⁹ dicētes pilato: Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. EVSE. p h.n. qd dicit: Ciues ei⁹.iudeos significat ortos ex eadē ꝓgenie ſm carnē: ⁊ qm ritu legis cum illis piter vtebar. AVGV. de q̄.euā. Miserūt autē legationē post eū: qr etiā post resurrectionē ei⁹ imiserūt psecutōes aplis: ⁊ p̄dicatōeƺ euāgely respuerunt. EVSE. Postq̄ autē saluator hec docuit ptinētia ad p̄mū ei⁹ aduētuƺ: ɔñter gloriosuƺ ⁊ regiuƺ eius reditum ondit dicēs. Et fa.ē vt redi.acce.re.⁊ iussit vocari ſuos: quibus dedit pe.vt sciret q̄tuƺ qsq̄ negociatus esset.

CHRY. Duo regna dei nouit sacra scriptura: alterū qdē ex creatōe: ſƺ ꝙ ē rex oiuƺ creatōis iure. alteꝝ āt ex approbatiōe: ſm ꝙ iustis dñar: ꝓpria spōte eis subiectis: ⁊ hoc regnū hic dr̄ accepisse. AVGV. de q̄.euā. Redit ēt accepto regno: qr in manifestissima claritate vētur⁹ est q eis humilis appuit cū diceret: Regnū meū nō ē d hoc mūdo. CYRI. Redeūte āt xp̄o sumpto regno merebūr p̄conia: ⁊ delectabūr vbi ministri i supnis honorib⁹ qr mltiplicauerunt talētū plurib⁹ acqsitis. vñ subdir: Ueit aūt p̄m⁹ dicēs. Dñe mna tua decē mnas acqsiuit. BEDA. Prim⁹ ſuus ordo doctoꝝ ē i circūcisiōe missoꝝ: q vnā mnā negociatur⁹ accepit: qr vnā fidē p̄dicare iussus ē. Sƺ hec mna.x. mnas acqsiuit: qr ppl'ƺ sub lege ɔstitutū sibimƺ docēdo sociauit. Seqr: Et ai.illi: Euge ſ.bo.qr i mo.fui.fi.eris ptā.hñs sup.x.ciuitates. In modico ſu⁹ ē fidelis: qr nō adulterat vbū dei. Quicqd.n.i p̄nti pcipim⁹ donoꝝ: i cōparatiōe futuroꝝ paucuƺ ē.

GRECVS. Sed qr mercedē ꝓprioꝝ bonoꝝ accipit: decē dr̄ ciuitatib⁹ preesse. de his ꝓmissis quidaƺ infime coniectantes existimant se preturis ⁊ prefecturis donari in terrena hierusalē reparata lapidibus preciosis: si honeste in xp̄o fuerūt ɔuersati: ambitū potestatis ⁊ prelationis ab anima minime deponētes. AMBRO. Sed ciuitates decē sunt anime: qb⁹ iure p̄ponir: qr pecuniā domini ⁊ eloquia casta pbata sicut argētū mētibus hominū fenerauerit: naƺ sicut hierusalē dicir edificata vt ciuitas: ita sunt aīe pacifice. Et sicut angeli presunt: ita hi q vitā meruerūt angeloꝝ. Seqr Et al. ve. di. Dñe mna tua fe.qnq̄ mnas. BEDA. Seru⁹ ille cet⁹ ē eoꝝ q preputio euāgeliçare missi sunt: cui⁹ mna.i. euangelica fides: quinq̄ mnas fecit: quia gentes corporis sensibus antea mancipatas ad fidei euangelice gratiā ɔuertit. Sequir ⁊ huic ait: Et tu esto supra qnq̄ ciuitates. hoc ē ex eaꝝ quas imbueras animaꝝ fide ⁊ ɔuersatiōe sublimis fulgeas. AMBRO. Ul' aliter fortasse: Iste q qnq̄ mnas acqsiuit: moralia habƺ: qr qnq̄ sunt corpis sensus. Ille q decē duplicia.i.mystica legis: ⁊ moralia ꝓbitatis. Possum⁹ ⁊ hic decem mnas decē verba intelligere.i.legis doctrinā: qnque mnas magisteria discipline: sed legisperitū in oib⁹ volo eē pfectū. Bene āt qr de iudeis dicit: Duo soli multiplicatā pecuniā deferūt: nō vtiq̄ eris sed disputationis vsuris.

CHRY. Alia ē.n.pecunia fenoris: alia doctrine celestis vsura. in terrenis enī opibus nō euenit vnū fieri diuitē: nisi alter depauperer: sed i spiritualibus nō euenit queq̄ ditari nisi faciat ⁊ aliū locupletē. In corporeis enī participatio minuit: sed in spiritalib⁹ auget. AVGV. de que.euan. Uel aliter. ꝙ vnus eorum qui bene vsi sunt decem acquisiuit: ⁊ alter.v. significat eos esse acqsitos in gregē dñi a qb⁹ iā lex p gr̄aƺ intellecta ē: siue pp.x.legis precepta. siue qr ille p quē lex lata ē: qnq̄ libros ɔscripsit: ad hoc ptinent.x.⁊.v.ciuitates quibus eos p̄ponit: multiplicationē.s.intelligētie in ipa veritate que de vnoquoq̄ precepto vel de vno quolibet libro pullulat: ⁊ ad vnū reducta quasi ciuitatē facit viuētiuƺ rationū eternaꝝ. Est.n.ciuitas nō quorūlibet aīantiū: ƺ rōnabiliū mltitudo: legis vnius societate deuincta. ꝙ ergo serui reddētes rōneƺ ex eo qd acceperāt: laudār q lucrati sunt significat eos bonā reddere ratione: q bene vsi sunt: qd acceperūt ad augēdas diuitias dñi p eos q credūt in eū. Qd qui facere nolūt: in illo signati sunt q mnā suā in sudario seruauit. De quo sequir: Et terti⁹ venit dicēs: Dñe ecce mna tua quā ha.repo.in sudario. Sūt enī hoies hac sibi puersitate blādientes vt dicāt. Sufficit vt de se vnusqsq̄ rōnem reddat: quid opus ē alys predicare ⁊ ministrare: vt etiā rōnē de ipsis qsq̄ reddere cogatur: cū apud dñm ēt illi sint inexcusabiles: qb⁹ lex data nō ē: neq̄ ⁊ q audito euāgelio nō obedierūt: qa p creaturā poterāt cognoscere creatorē. vñ sequir Timui eniƺ te: qr ho.au.es tol.qd nō po.⁊ me.qd nō seminasti. Hoc ē enī quasi metere vbi nō seminauit.i.eos impictate reos tenere: qb⁹ vbuƺ aut legis aut euāgely ministratuƺ nō est. hoc aūt veluti iudicy periculū deuitantes pigro labore a vbi ministratiōe ɔgescūt: ⁊ hoc est q̄si in sudario ligare qd acceperūt. THEOPHI. Sudario enī mortuoꝝ facies velar. Merito ergo hic piger dicir mnā in sudario inuoluisse: qr eā mortificās ⁊ ociosaƺ dimittēs: nō tractauit nec auxit. BEDA. Uel pecuniā in sudario ligare: ē pcepta dona sub ocio lēti corporis abscondere. Qr aūt putauerat se p excusationē dixisse: in culpā propriā vertir. vñ seqr: Dicit ei De ore tuo te iu.ser.nequam. ſuus neq̄ vocar q̄si piger ad exercēdū negociū: ⁊ superb⁹ ad accusandū dñi iudiciū. Sciebas ꝙ ego austerus hō suƺ tolēs qd nō posui: ⁊ metens qd nō seminaui: ⁊ q̄re nō dedisti pecuniā meā ad mēsam? q.d. Si durū me eē noueras ⁊ aliena sectari: quare non tibi hec cogitatio icussit timoreƺ: vt scires me mea diligētius q̄siturū: Pecunia aūt vel argentū predicatio euangely ē ⁊ ſmo diuin⁹: qa eloqa dñi eloqa casta: argētū igne examiatū: q sermo dñi dari debuit ad mēsaƺ: hoc est ꝓmptis paratisq̄ cordibus intimari. AVGV. de q̄.euā. Uel mēsa ad quā dandā erat pecunia ꝓfessionē ipsaƺ religionis accipim⁹: q̄ tanq̄ publice p̄ponir ad vsuƺ necessariū saluti. CHRY. In sensibilib⁹ aūt diuitys debitores soli⁹ obseruatōis obnoxy sūt. quantū enī recipiūt tantū eos reddere necesse ē: ⁊ nihil pl⁹ ab eis q̄ritur. In diuinis aūt elogis nō solū ad custodiā obligamur: sed etiā multiplicare monemur. vñ seqr Et ego veni.cū vsu.vtiq̄ exegisseƺ illā. BEDA. Qui eni vbi pecūiā a doctore pcipit credēdo: nece ē vt eā cū vsuris soluat opando vl' vt ex eo qd audiuit ēt alia studeat itelligere: q̄ nec dū ex p̄dicatoris ore didicit. CYRIL. Doctorū.n.ē inserere auditorib⁹ salutarē ⁊ ꝓficuū sermonē: op⁹ aūt diuine virtutis est attrahere obediētes ad audiētiā: ⁊ fertilē coꝝ reddere itellectū. Nō ē aūt hic seru⁹ laudat⁹: neq̄ honorē ꝓmeruit: sed poti⁹ tanq̄ iners ē ɔdēnatus. vñ sequitur. Et astāti dixit: Aufer ab eo mnaƺ: ⁊ da il.qui.x.mnas habet. AVGV. de q̄.euā. Per qd significar ⁊ illū posse amittere munus dei qui hñs nō hƺ.i.eo nō vtir: ⁊ eo augeri q hñs hƺ.i.bene vtitur. BEDA. Mystice āt hoc vt reor idicat itrante plenitudinē gētiū oēƺ isrl' saluū futuꝝ: ⁊ tūc abūdantiā grē spiritalis quā mō nos tepide exercem⁹: illi⁹ ppl'i doctoribus eē ɔferēdā. CHRY. Iō āt dicit astātib⁹. Auferte ei mnā quia nō ē prudentis animi punire: ƺ alio quodā.s. ministro eget ad puniēdū officio iudicis: nā ⁊ de⁹ nō ipmet penas irrogat ƺ mediātib⁹ āgelis. AVGV. De alys ſuis siler: q q̄si pdigi debitores q̄ accepant pdiderūt. In duob⁹ ſuis illis q lucrati sūt: pauci signati sūt: q p duas vices ad cultores vinee sunt destiati: i reliqs oēs iudei. Seqr: Et dixe.il. Dñe hƺ.x.mnas. Et ne hoc iniustū videret subdit: Di.aūt vo.qr om.ha.dabir. THEOPHI. Qr cum decē auxerit decuplādo: palā ē ꝙ ⁊ plura decuplās pluris lucrificet occasio domino. A deside vo ⁊ ocioso q nō satagit augere qd accepat: ipƺ quoq̄ qd possidet auferer. vnde seqr: Ab eo āt q nō hƺ ⁊ qd hƺ auf.ab eo. Nec vacƺ sensus dñic⁹: cū possƺ dari alys ⁊ mltiplicari. Hec autē nō solū ad ſmonē ⁊ doctrinā referēda sunt: ƺ ēt ad morales vtutes: qm ⁊ i his dat nob de⁹ sua charismata: hūc dotās ieiūio: illū orone: aliū māsuetudie vl' humilitate: qb⁹ si inigilauerim⁹ mltiplicam⁹ ea: si vo tepeamus extinguem⁹. Deide de aduersarys subdit: Uerūtñ ini.me.il.q no.me regna.su.se: ad.huc ⁊ interfi.ante me. AVGV. d q̄.euā. Per qd designat ipietatē iudeoꝝ: qr ad eū noluerr ɔuerti. THEOPHI. Quos tradidit morti mittēs eos i ignē exteriorē: ƺ ⁊ i hoc mūdo mactati sunt flebiliter ab exercitu romāoꝝ. CHRY. Hec ɔ martiōistas ɔpetūt nā ⁊ xp̄s dic: Adducite hostes meos ⁊ occidite corā me: cuƺ tñ illi bonū dicāt xp̄ƺ: deū vo veteris testam̄ti malū. Patet aūt ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ eadē facit: nā pater ad vineā destinat exercitū. fili⁹ āt hostes corā se trucidari fac. Hec autē q̄ i luca scribir parabola: alia ē ab ea que i mattheo narrar de talētis. nā h qdē ex vno capitali acepto: vary fuere ꝓuentus: qr ex vna mna accepta hic qnq̄ talenta: ille obtulit decem. Sed apud mattheū ɔtrariū: nā q duo accepit duo superaddidit: ⁊ q qnq̄: tantūdē: vnde ⁊ premys donantur iparibus.

¶ Et his dictis precedebat ascendens hierosolymaƺ. Et factū est cū appropiquasset ad bethphage ⁊ bethaniā ad mōteƺ q vocatur oliueti: misit duos discipl'os suos dicēs: Ite in castellū quod cōtra vos ē. In qd introeūtes: inuenietis pulluƺ asine alligatū cui nemo vnq̄ hominū sedit: soluite illuƺ: ⁊ adducite. Et siqs vos interrogauerit quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dñs operam eius desiderat. Abierūt aūt qui missi erāt: ⁊ inuenerūt sicut dixit illis stantem pullum. Soluentibus autem illis pullum: dixerunt domini eius ad illos: Quid soluitis pulluƺ? At illi dixerunt:

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

quia dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad iesum. Et iacientes vestimēta sua supra pullū: imposuerūt iesum. Exeūte aūt illo substernebant vestimenta sua in via.

TYTVS. Quia dñs dixerat: Appropiquauit regnū dei: videntes illū in hierl'z ascēdentez: putabāt ideo ascendere vt reguū dei inchoaret. Cōsummata ergo parabola in qua errorē predictū correxit. Et ostenso ꝙ nōdū insidiantē sibi mortē deuicerat: ꝓcedebat ad passionē ascendens hierosolymā. vnde dr̄: Et his dictis ꝑce. ascē. BEDA. Ostendēs etiā de eiusdem ciuitatis euētu parabolā fuisse ꝓmissaz: q̄ ⁊ ipsiuz erat occisura ⁊ hostili clade peritura. Sequit̄: Et fa. est cū app. ad bet. ⁊ beth. ad mon. q vo. oli. mi. du. disci. suos. Betphage erat locus sacerdotū in mōte oliueti: Bethania quoqꝫ ciuitas siue villula ex latere mōtis eiusdē q̄si stadys xv. a hierusalē. CHRY. Et quidē in exordys indifferenter se dñs ingerebat iudeis. sed vbi sufficiēter edidit sue potestatis experimētū: auctoritate multa singula queqꝫ ptractat. Multa igitur fiūt miracula: ꝑdixit qm̄ inuenietis pullū indomitū. ⁊ hoc est quod subdit̄ dicēs. Ite in ca. qđ ꝯtra vos est: in quod intro. inue. pul. asi. alli. cui ne. vnq̄ȝ ho. sedit. Predicit etiā ꝙ nemo ꝓhibebit: sed cū audierint silebunt. vnde sequit̄: Soluite illū ⁊ adducite. Sigs vos iterrogauerit: Quare soluitis: sic dicetis ei: Quia dominus operā eius desiderat. TYTVS. In hoc aūt diuinā fore vocationem patuit: nō enim potest aliquis resistere deo que sua sūt euocanti. Discipuli aūt iussi ducere pullū non refutauerūt hoc officiū vt paruū: sed abierunt vt adducerent eū. vnde sequitur: Abi. aūt qui iussi erant: ⁊ inuene. sicut dixit pullū stātē.

BASI. Sic quoqꝫ decet nos ⁊ infima opera plurimo cuz affectu ⁊ studio aggredi: scientes ꝙ quicquid intuitu dei fit non est paruū. sed dignum in regno celorum. TYTVS. Obmutescunt autem ob excellentiaz fortis v̄tutis nequeuntes resistere saluatoris elogis qui ligauerunt asinū. Sequtur enim: Soluentibus aūt illis pul. dixe. dñi ei⁹: ad illos: Quid soluitis pullū? At illi dixerūt: q2 dñs eū necessarium habet. Maiestatiuum eniȝ nomē ē dñs: Rex eniȝ erat venturus in conspectu multitudinis. AVGV. de con. euan. Nec moueat ꝙ matthe⁹ asinā ⁊ pullū dicit: ceteri aūt d̄ asina tacēt. vbi enī vtrunqꝫ factum potest intelligi nulla repugnantia ē: nec si alius alia cōmemoraret: quāto minus vbi ali⁹ vnū: ⁊ alius vtrūqꝫ. GLO. Nec solū discipuli obsecuti sunt christo in pullo alieno: sed etiā in proprys vestimentis: que partim asino imposuerūt: partim sternebant in via. vnde sequitur: Et duxerūt illum ad iesum: ⁊ iacientes vestimenta sua supra pullū imposuerūt iesum. Exeunte aūt illo substernebant vestimēta sua in via. BEDA. Iuxta alios euangelistas: nō discipuli tm̄: sꝫ etiā plurimi de turba vestimēta sternebant in via. AMBRO. Mystice aūt dñs vēit ad mōtē oliueti: vt nouellas oleas in sublimi virtute plātaret: ⁊ fortasse ipse mōs xp̄s ē: qs. n. alius tales fructus ferret oliuaꝝ spūscō fecūdaꝝ? BEDA. Pulchre aūt ciuitates posite i mōte oliueti referunt̄: hoc est in ipso domino: q vnctionez spiritaliū charismatū ⁊ scientie pietatisqꝫ luce refouet. ORIGE. Bethania aūt interpretatur dom⁹ obediētie: Betphage vero dom⁹ maxillaꝝ: sacerdotalis qdeȝ loc⁹. maxille. n. sacerdotibus dabantur: sicut in lege precipit̄. Illuc vero vbi obediētia ibi locus sacerdotibus mancipatur. mittit saluator discipulos suos vt soluāt asine pullū. AMBRO. In castello. n. erant: ⁊ erat ligatus pullus cuȝ asina: nec poterat solui nisi iussu dñi. Soluit eū man⁹ apostolica talis act⁹: talis vita: talis gr̄a. Esto talis vt ligatos possis soluere: in asina qdē matthe⁹ euā. q̄si mr̄ez figurauit erroris: h̄ at̄ i pullo gn̄alitatē ppl'i gētilis exp̄ssit. Et bn̄: In quo nēo sedit: q2 nullus anteq̄ȝ xp̄s: nationū pp'los vocauit ad eccl'iaȝ. Alligat⁹ aūt pfidie vinculis tenebat̄: in quo adductus dño erroris famulatu: sed dn̄atū vendicare sibi nō poterat quē dn̄m fecerat non natura: sed culpa. Et ideo cū dn̄s dr̄: vnus agnoscit̄. Misera seruit⁹ cui vagū ius est. plures enim habꝫ dn̄os: qui vnū non habet. Alieni alligant vt possideant: iste soluit vt teneat: vehementiora enim dona nouit esse q̄ȝ vincula. ORIGE. Multi ergo erāt dn̄i h⁹ pulli anteq̄ȝ saluatorē eū haberet necessariū. postq̄ȝ vero ille cepit eē dn̄s plures eē dn̄i cessauerūt: nemo enī pōt deo seruire ⁊ māmone. Quando malicie seruim⁹: multis sum⁹ passionib⁹ vitysqꝫ subiecti. Necessariū aūt hꝫ dn̄s pullū: q2 cupit nos solui vinculis peccatoꝝ. ORIGE. sup ioānē. Ego aūt opinor non frustra castellū eē hunc locuȝ: vbi stabat asina ligata ⁊ pullus: q̄si castellū enī respectu totius orbis celestis tota terra despicitur absqꝫ adiectione alterius nōis nūcupatū. AMBRO. Nec illud est ociosuȝ: ꝙ duo discipuli dirigunt̄: Petr⁹ ad corneliū: Paulus ad reliquos: ⁊ iō nō personas destinauit: sed numeꝝ diffiniuit. tamē siquis est q personas exigat pōt estiare de phillippo quē spūscūs misit i gaçā qū cādacis regīe baptiçauit eunuchū. THEO. Ul' duo missi h̄ inuūt: ꝙ ad itroductōeȝ gētil' ppl'i ⁊ subiectōeȝ ei⁹ ad xp̄m duos faciūt grad⁹ ꝓph'e ⁊ apl'i. Ducūt āt eū a q̄daȝ castello vt inotēat nob̄ ꝙ hic ppl's rusticāus erat ⁊ idoctus. AMBRO. Illi ergo directi cū soluerēt pullū: nō suis v̄bis sunt vsi: sed dixerunt sicut dixerat illis iesus: vt agnoscas ꝙ nō suo sermōe sed v̄bo dei: nec ꝓprio sed christi nōie fidem populis ifūdere gentilibus: atqꝫ aduersarie potestates q̄ sibi nationū obsēqa vēdicabāt: mādato cessere diuino. ORIGE. Deide mittunt discipuli vestes suas super asinū: ⁊ sedere faciūt saluatorē: dū assumūt s̄monē dei: ⁊ iponunt eū sup aīas audientiū. Uestib⁹ exuunt̄ ⁊ substernunt eas i via: q2 vestimēta apostoloꝝ: opa eoꝝ bona sunt: ⁊ reuera solutus a discipulis asinus: ⁊ portās iesum icedit sup vestimēta apostoloꝝ quando doctrinā eoꝝ imitant̄ ⁊ vitā. Quis nostruȝ ita beat⁹ ē vt sedeat super illū iesus? AMBRO. Nō eniȝ mundi dn̄m gestari super dorsuȝ asine delectauit: sꝫ vt latēte mysterio in secretis animarum interiore consensu: Mysticus rector insideret regens mentis vestigia: lasciuiam carnis infrenans: sermo ei⁹ habena est: stimulus est.

¶ Et cū appropinq̄ret iam ad descensum mōtis oliueti: ceperūt oēs turbe descēdētiū discipuloꝝ gaudētes laudare deū voce magna sup oib⁹ q̄s viderāt virtutib⁹ dicētes: B̄n̄dictus q venit rex in nomine dn̄i: pax i celo: ⁊ gloria in excelsis. Et qdaȝ phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illos. Magister icrepa discipulos tuos. Quib⁹ ip̄e ait: Dico vobis: q2 si hi tacuerit: lapides clamabunt.

ORIGE. Quādiu in mōte fuit dominus cū solis apostol' morabat̄: quādo autem vicin⁹ cepit esse descēsui: tūc occurrit ei turba populoꝝ. vn̄ dicit̄. Et cuȝ iam appropinqua. ad descen. mō. oli. cep. om. tur. descēdē. disci. gau. lau. deū voce magna. THEOPHI. Discipulos vocat non solū. xy. aut. lxx. sed omnes qui christum sequebātur: seu causa miraculorum seu ad aliquam delectationem doctrine: quibus igeri pueri potuerunt: vt narrant aly euangeliste. vnde sequit̄: Sup omni. quas vide. virtutibus. BEDA. Multas qdē virtutes domini viderāt: sꝫ maxime lazari resurrectionem stupebant. nā vt ioānes ait: ꝓpterea obuiaȝ venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Notandum enim est non tunc primū saluatorez hierusalē adisse: sꝫ multotiēs āntea sicut ioannes cōmemorat. AMBRO. Turba igit̄ agnoscēs deum regem appellat: prophetiaȝ repetit: expectatum quoqꝫ s̄m carneȝ dauid filium venisse declarat. vnde sequitur: Dicētes: Benedictus qui venit rex i nomine dn̄i.

BEDA. i. in nomine dei patris: Quis possit itelligi: ēt i nomine suo: q2 ⁊ ipse dominus est: sed melius v̄ba ei⁹ nostꝝ dirigunt intellectū. qbus ait: Ego veni i nomine p̄ris mei: humilitatis. n. magister ē christus. Nō aūt rex xp̄s dr̄ ad exigēdum tributū: vel ferro exercitū armandū: hostesqꝫ visibiliter debellandos: sed ꝙ mētes regat: ⁊ in regnū celoꝝ credētes perducat. ꝙ enī rex esse voluit israel: miseratōis idiciuȝ est: nō potestatis augmentū. veꝝ q2 christus i carne totius mundi propitiatio illuxit: pulchre sibi inuicē i laude eius celestia simul ⁊ terrena cōcinūt. Eo enī nascēte celestiū agmina cantāt: eodē aūt celis se reddituro mortales vicem laudis rependunt. vn̄ sequitur: Pax in celo. THEOPHI. Hoc est bellum antiquū quo deo aduersabamur euanuit. Et gloria i excelsis: laudātib⁹. s. angelis deū i tali reconciliatōe. nā hociꝑm ꝙ deus visibiliter ambulat in territorio inimicoꝝ suorum significat ipsum nobiscum habere ꝯcordiā. Sed pharisei hoc audientes murmurabant: eo ꝙ turba eū regem vocabat ⁊ laudabat vt deuȝ: referentes nomē regis ad seditionē: nomē vero domini ad blasphemiam: vn̄ sequitur: Et qdā phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illū: Magister icrepa discip'os tuos. BEDA. Miracula iuidoꝝ demētia: quē magistrū appellandū nō dubitāt q2 vera docētē nouerāt: huius discipulos quasi melius edocti redarguendos estimant. CYRIL. Sed dominus nō cōpescuit laudātes eū vt deū: sed magis reprehēsores cōpescēs: attestat̄ sibi super gloria deitatis. vn̄ seqtur: Quib⁹ ipse ait: Dico vobis: q2 si hi tacuerint lapides clamabūt. THEOPHI. q. d. Nō sine causa vt homines me taliter laudāt sed ꝯmoniti virtutibus quas viderunt. BEDA. Crucifixo etiā domino notis eius tacentibus pre timore: lapides ⁊ saxa canebant: dū postq̄ȝ emisit spiritū terra mota ē: ⁊ petre scisse sunt: ⁊ monumenta apta sunt. AMBRO. Neqꝫ etiā miruȝ ē si laudes domini cōtra naturā suā saxa respondeant: quē scopulis duriores ꝑdicant perēptores. s. turba post exiguū crucifixura deum negās affectib⁹: quē vocibus confitetur. Aut fortasse quia obmutescentibus iudeis post domini passionem viui erant s̄m petrum lapides clamaturi. ORIGE. Quando etiam nos tacemus. i. refrigescit charitas multorū: lapides clamant: potest eniȝ deus suscitare de lapidib⁹ filios abrae. Pulchre aūt turbas laudantes deū ad descensionē montis occurrisse legim⁹: vt operatorem mystery spiritalis significarent sibi venisse de celo. BEDA. Descendente etiā domino de monte oliuarū turbe descendūt: q2 humiliato misericordie auctore necesse est eos qui misericordia indigēt eius vestigia imitari.

¶ Et vt appropinquauit: videns ciuitatē: fleuit sup illaȝ dicens: Quia si cognouisses ⁊ tu: ⁊ qdē in hac die tua q̄ ad pacem tibi: nūc aūt abscondita sūt ab oculis tuis. Q2 venient dies in te: ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo: ⁊ circundabunt te: ⁊ coangustabūt te vndiqꝫ ⁊ ad terrā prosternent te: ⁊ filios tuos qui in te sunt ⁊ nō relinquēt in te lapidem super lapidem eo ꝙ non cognoueris tempus visitationis tue.

ORIGE. Omnes beatitudines quas locutus est iesus i euangelio suo firmat exēplo sicut dixerat: Beati mites: ꝓbat dicens. Discite a me: qa mitis suȝ. Et q2 dixerat. Beati flentes. ipse quoqꝫ fleuit ciuitatē. vnde dicitur. Et cum appropinquauit: vidēs ciuitatē fleuit sup illam. CYRIL. Miserebatur enim coꝝ xp̄s qui omnes hoīes vult saluari qđ nobis non patuisset: nisi per aliquod humanū fieret euidens. Effuse enī lachryme sūt signa tristicie. GREGO. i ho. Fleuit igit̄ pi⁹ redēptor ruinā perfide ciuitatis quā ipsa ciuitas sibi non cognoscebat eē venturam. vnde subditur Dicens. Quia si cognouisses ⁊ tu. subaudi fleres: que modo quia nescis qđ iminet exultas. vn̄ subdit̄. Et qdē i hac die tua: que ad pacem tibi. Cum enim carnis se voluptatib⁹ daret in die sua que ad pacē ei esse poterāt habebat: Cur vero bona presentia ad pacem habuerit: manifestat̄ cuȝ subdit̄: Nunc aūt abscōdita sunt ab oculis tuis. Si. n. a cordis eius oculis mala q̄ iminerent: abscōdita nō eēnt: leta in p̄ntibus ꝓsperis nō fuisset. vn̄ mox eius pena que iminebat adiūcta est: cum seqtur. Q2 venient dies in te. CYRIL. Uel al'r: Q2 si cognouisses ⁊ tu. Non eniȝ erāt digni ꝑcipere diuinit⁹ inspiratas scripturas que narrant xp̄i mysteriū: quotiēs. n. legit̄ moyses velamē obnubilat cor eorū. Et q2 non sunt intuiti veritatē: idignos se fecerūt salute que manat a christo. vn̄ sequitur. Et quidē in hac die tua q̄ ad pacē tibi. EVSE. Ubi notat suū aduentū ad paceȝ totius mūdi factuȝ fuisse. venit. n. ad hoc vt paceȝ ꝑdicaret ꝓpinquis ⁊ longinqs: sed q2 annunciatam sibi pacem recipere noluerūt: hoc eos latebat. vnde subdit̄. Nunc aūt abscondita sunt ab oculis tuis Et ideo obsidionē que in breui erat ei superuentura expressissime prenūciat subdens: Quia veniēt dies i te: ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo. GREGO. Ubi romani principes denunciant̄. Illa. n. hierosolymorum subuersio describitur: q̄ a vespasiano ⁊ tyto romanis principib⁹ facta est. vnde subditur. Et circundabūt te: ⁊ coangu. te vndi. ⁊ ad terrā ꝓsternent te: ⁊ filios tuos q in te sunt. EVSE. Quō āt hec completa sint ex his que tradita sunt a iosepho colligere possumus: qui cū esset iudeus: singula quoqꝫ gesta narrauit cōsone his que sunt a christo ꝑdicta. GREGO. Hoc quoque qđ additur: Et nō relinquēt in te lapidem sup lapidem. Et ipsa iam eiusdem ciuitatis transmigratio testatur: quia duȝ nūc in eo loco cōstructa est: vbi extra portam dominus fuerat crucifixus: prior illa vt dicit̄ hierl'm funditus est euersa Cui ex qua culpa euersionis pena fuerit illata subiungitur: Eo ꝙ non cognoueris tempus visitationis tue. THEOPHI. i. mei aduentus. veni eniȝ visurus ⁊ saluatur⁹ te. Qđ si cognosceres: ⁊ in me crederes: esses pacata romanis: ⁊ ex oībus exēpta periculis: sicut omnes qui crediderunt in xp̄ȝ euaserunt. ORIGE. Nō nego igitur ⁊ illam hierusaleȝ ꝓpter habitatorum scelera fuisse destructaȝ: sed quero ne forte ad hanc hierusalem fletus iste pertineat. Si enī post mysteria veritatis aliquis peccauerit planget̄. Nemo enim gētilis fletur. sed ille qui fuerit de hierusalem: ⁊ esse cessauit.

GREGO. Redēptor. n. noster per electos suos plāgere n̄ cessat: cū quosdā ex bona vita ad mores reprobos ꝑuenisse ꝯsiderat: q̄ si dānationem suā q̄ eis iminet agnouissent: semetipsos cū lachrymis electoꝝ plāgerēt. Suaȝ aūt diē hic hꝫ aīa ꝑuersa: q̄ trāsitorio gaudet i tempore: Cui ea q̄ assunt ad pacē sunt: dū ex reb⁹ tp̄alibus letat̄. hec ꝑuidere futura refugit: q̄ p̄ntē letitiā ꝯturbēt. vn̄ dr̄. Nūc autē abscondita sunt ab oculis tuis. ORIGE. Flet̄ āt ⁊ nr̄a hierl'm ꝙ post peccata circūdāt eā inimici. i. spūs neq̄ȝ: ⁊ imittāt in circuitū ei⁹ vallū: ⁊ obsideāt eā ⁊ lapidē sup lapidē nō relinquāt: maxime si post multā ꝯtinentiā: si post aliquot ānos castitatis vict⁹ qs fuerit ⁊ blādimētis carnis illect⁹: patientiā pudicitiāqꝫ amiserit: si fuerit fornicatus: lapidē sup lapidē nō relinquēt in eo: s̄m illud. Nō recordabor primaꝝ iusticiarū ei⁹.

GREGO. Ul' aliter. Maligni spūs aīam a corpe exeūtē obsidēt: quā in carnis amore positā deceptorys delectatiōibus fouēt. q vallo circūdāt: quia an̄ mētis ei⁹ oculos reductis iniquitatibus quas ꝑpetrauit: hāc societate sue damnationis coartāt: vt i ipsa extremitate vite deprehēsa: ⁊ a qbus hostibus circūclusa sit videat: ⁊ tamē euadēdi aditum inuenire non possit: quia operari iam non licet bona: q̄ cum licuit agere ꝯtēpsit: vndiqꝫ etiā aīaȝ coāgustāt: qn̄ ei nō solū opis: veꝝ ēt locutōis atqꝫ cogitatiōis iniqtates replicāt vt que ꝑus se per multa dilatauit in scelere: in extremum

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

de oīb⁹ angustet̄ in retributiōe. Tūc aūt anima p ꝯditiōēȝ reatus sui ad terram consternitur: cum caro quā vitā suam credidit: redire ad puluerem vrgetur. Tunc ī morte filij illius cadunt: cum cogitatōes illicite q̄ modo ex illa ꝓdeunt in extrema vita vltione dissipantur: que etiam cogitatiōes per lapides significari valent. Peruersa enim mens cū per uerse cogitationi peruersioneȝ adijcit: quasi lapidem supra lapidem ponit. sed cum ad vltionem suam anima ducitur: omnis cogitatōuȝ cōstructio dissipatur. Prauā autē animā deus assidue visitat p̄cepto: aliquādo flagello: aliquādo aūt miraculo: vt vera que nesciebat audiat: ⁊ ea cōtēnens a dolore compuncta redeat: aut beneficijs deuicta malū quod fecit erubescat. Sed q2 visitationis sue tēpus nō cognoscit in extremo vite traditur suis inimicis.

¶ Et ingressus in templū cepit eijcere vendētes in illo ⁊ emētes: dicēs illis: Scriptū ē: q2 dom⁹ mea domus oratōis ē: Vos aūt fecistis eam spelūcā latronū. Et erat docens quotidie in tēplo. Pricipes aūt sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illum perdere: ⁊ non inueniebāt quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens illum

GREGO. ī ho. Qui narrauerat mala ventura ꝓtinus tēplū igressus ē: vt de illo vēdētes ⁊ ementes eijceret: ondēs q ruina ppl'i maxime ex culpa sacerdotuȝ fuit. vn̄ dr̄: Et ingres. ī tem. cepit eijcere vē. ī illo ⁊ emētes. AMBRO. De⁹ enī tēplū suū nō mercatoris vult esse diuersoriū: sȝ domicilū sanctitatis: nec vēdibili religionis officio: sȝ obsequio gratuito vsū ministerij sacerdotalis iformat. CYRIL. Erat autē ī tēplo mltitudo mercatoꝝ q vendebant aīalia ritu legis mactanda ī hostijs: sȝ iā aderat tp̄s desinēdi vmbram: refulgēdi v̄o christi v̄itatē. ob hoc christ⁹ qui cū patre simul colebat̄ ī tēplo: iussit ritus corrigi legis: fieri vero tēplū orationis domū. vn̄ subdit̄: Dicēs illis: Scriptū est: q2 domus mea dom⁹ oronis ē: vos autē fecistis illā speluncā latronū.

GREGO. Qui enī ad accipiēda munera in tēplo residebant: q2 qbusdā nō dantib⁹ lesiones exqrerent: dubiū non erat. THEOPHI. Hoc etiaȝ dominus fecit in p̄ncipio predicationis sue: vt narrat ioānes: ⁊ nunc iteꝝ illud fec̄: q2 ad maius crimē iudeoꝝ redundat: qui non fuerunt ex priori admonitione castigati. AVGV. de que. euan. Mystice autē tēplum ipsum homineȝ christuȝ intelligas: vel etiā adiūcto corpore ei⁹ q est ecclesia. secundū autē id quod est caput ecclesie dictum est: Soluite templū hoc: ⁊ ī triduo suscitabo illud. scd̄ȝ id vero q est adiūcta eccl'ia itelligitur tēplū de quo videt̄ dixisse: Auferte ista hic. significauit enī futuros in eccl'ia: q sua negocia poti⁹ agerent: vel receptacula ibi haberēt ad occultāda scelera sua: q̄ȝ vt charitateȝ xp̄i seq̄rent̄: ⁊ peccatoꝝ cōfessione accepta venia corrigerent̄:

GREGO. in homi. Redēptor vero nr̄ predicatiōis v̄ba nec idignis nec ingratis subtrahit. vnde postq̄ȝ rigorem discipline eijciendo puersos tenuit: donum his gratie ondit. nam subditur. Et erat docens quotidie in templo. CYRIL. Decebat auteȝ ex his que christus dixerat ⁊ fecerat: eum adorare vt deum. sed ipsi nequaq̄ȝ hoc faciētes: querebant eum occidere. Sequitur enim: Principes auteȝ sacerdotum ⁊ scribe ⁊ principes plebis querebant illū perdere.

BEDA. Uel q2 quotidie docebat in templo: vel q2 latrones eiecerat de templo: vel quia veniēs illuc quasi rex ⁊ dominus a credentiū turba laudem hymni celestis accepit.

CYRIL. Sȝ populus grauiorem estimationem accepit de christo q̄ȝ scribe ⁊ pharisei ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ: qui fidem christi: nō acceptātes alios icrepabāt. vn̄ seq̄t̄: Et non inueniebant qd facerent illi. Oīs enim populus suspensus erat audiens illum. BEDA. Quod duobus modis intelligi pōt: q2 vel timētes populi tumultū: ⁊ nō iueniebāt quid facerēt de iesu quē pdere disposuerūt. vel ideo iesuȝ perdere q̄rebant: q2 suo magisterio neglecto pl'es ad euȝ audiendū cōfluere cernebāt. GREGO. ī ho. Mystice autē sicut tēplum dei ī ciuitate est: ita in plebe fideli vita religiosoꝝ. Et sepe nōnulli religiōis habitū sumunt: ⁊ dū sacroꝝ ordinum locū pcipiūt: sancte religiōis officiū in ꝯmertiū terrene negociatōis trahūt. Uēdētes qppe in tēplo sunt q hoc qd̄ quibusdā iure cōpetit: ad premiū largiunt̄. Justitiā enī vēdere ē hanc pro p̄mij acceptione seruare. Emētes vero in tēplo: sunt q dum hoc psoluere ꝓprimo qd̄ iustum est nolunt: dūq̄ȝ rem iure debitā facere cōtēnūt: dato patronis p̄mio emūt peccatū. ORIGE. Siquis ergo vendit eijciet̄: ⁊ p̄cipue si vēdit colūbas. Si enī ea que mihi a spūscō sunt reuelata ⁊ credita: aut in vulgus p̄cio vendidero: aut absq̄ȝ mercede nō docuero: qd aliud facio nisi columbā. i. spm̄sanctū vendo:

AMBRO. Generalr̄ itaqȝ dominus docet seculares a dī tēplo abesse debere ꝯtractus. Spiritalr̄ aūt nummularios repulit. q de pecunia dn̄i. i. scriptura diuina lucꝝ q̄runt: nec bona malaq̄ȝ discernūt. GREGO. ī ho. Qui domū dī speluncā latronū faciūt: q2 duȝ puersi hoīes locū religionis tenent: ibi malitie sue gladijs occidūt: vbi viuificare ꝓximos orōnis sue itercessiōe debuerūt: Tēplū quoq̄ȝ est ipsa mēs fideliū q̄ si in lesione ꝓximi puersas cogitatōes profert: q̄si in spelūca latrones residēt. Cum aūt mētē fideliū ad cauēda mala subtilr̄ erudit: q̄tidie v̄itas ī tēplo docet. Ca. XX.

Et factū est: in vna dierū docente illo ppl'm ī tēplo ⁊ euāgelizāte cōuenerūt pricipes sacerdotum ⁊ scribe cū seniorib⁹: ⁊ aiūt dicētes ad illuȝ. Dic nobis in q̄ ptāte hec facis. Aut qs est qui dedit tibi hāc ptātem: Respōdens āt iesus dixit ad illos: Interrogabo vos ⁊ ego vnū verbū. Respōdete mihi: Baptismus ioānis de celo erat: an ex hominibus: At illi cogitabant intra se dicentes. Quia si dixerimus de celo: dicet: Quare ergo nō credidistis illi: Si aūt dixerimus ex hoībus: plebs vniuersa lapidabit nos. Certi enī sūt ioānē ꝓphetā eē. Et respōderūt se nescire vnde eēt. Et iesus ait illis. Neqȝ ego dico vobis in qua potestate hec facio.

AVGV. de cōsensu euangelistaꝝ. Cū memorasset lucas eiectos de templo ementes ⁊ vendentes: pretermisit q exibat in bethaniam: ⁊ regrediebatur in ciuitateȝ: ⁊ quid de ficulnea factū est: ⁊ q mirātibus discipulis de fidei v̄tute rn̄sum est. Atq̄ȝ his p̄termissis: non q̄si ex ordine dies ꝓseq̄ns sicut Marcus: intulit dicens. Et factum est in vna dierum docente illo populum in templo ⁊ euangeliçante conuene. principes sacerdotum ⁊ scribe cum seniori. Qr̄ dicit factum in vna dierum: ea dies intelligitur: in qua id gestuȝ matthe us ⁊ marcus rettulerunt. EVSE. Cum auteȝ pricipes mirari deberent docenteȝ celestia dogmata: ⁊ cognoscere per dicta ⁊ facta hunc esse christum quem ꝓphete precinerant: incumbentes subuersioni populi christum prohibebāt. Sequit̄ enim: Et aiunt dicentes ad illū: Dic nobis in qua potestate hec facis. Aut qs est q dedit tibi hanc potestatē: CYRIL. Quasi dicāt: Scd̄m legē mosaycā solis exorcistis ex leuitico sanguine data est auctoritas docendi: necnon sacrorum atriorum potestas: at tu ortus ex iuda cōmissos nobis fasces vsurpas. Sed si nouisses o pharisee scripturas recolleres q hic est sacerdos qui s̄m ordinem melchisedech offert deo ī se credentes per cultū q legē transcēdit. Quid igitur anxiaris: eiectis ab atrijs sacris q̄ opportuna videbant̄ legalib⁹ victimis: eo vocante ad verā iustificationē p fidē.

BEDA. Uel qn̄ dicūt: In qua potestate hec facis: de dei dubitant potestate: ⁊ subintelligi volunt diaboli eē qd̄ fac̄. Addentes quoq̄ȝ: At quis est qui dedit tibi hāc potestateȝ: manifestissime dei filium negāt quē putāt nō suis: sed alienis virib⁹ signa facere. Poterat aūt dn̄s apta respōsiōe tentatoꝝ calūniaȝ confutare: sed prudenter interrogat: vt suo silētio vel sentētia condēnet̄. Sequit̄ enī. Respōdens aūt dixit ad illos: Interrogabo ⁊ ego vos vnū verbū: responde te mihi. Baptism⁹ iohā. de celo erat: an ex homi: THEOPHI. Ut enim ostēderet eos semp fuisse spūiscō rebelles: ⁊ ne duȝ isaie cui⁹ nō erat memoria: sed nup viso ioanni credere noluerunt. Ob hoc versa vice opponit eis hāc questionē: ostēdens q si tanto ꝓphete ioanni qui apud eos maior videbatur minime crediderūt: ꝓhibēti testimoniū eius: q̄liter ei crederent respondenti qua auctoritate hoc faceret:

EVSE. Querit aūt de ioāne baptista: nō vnde erat ortus: sed vnde legē suscepisset baptismatis. CYRIL. Sed illi fugere veritatē nō horruerūt. Deus enī misit ioannē sic vocē clamātē: Parate viā domino. Timuerūt āt dicere veritatē: ne diceret̄: Cur nō credidistis: ⁊ cauent reprehēdere precursorē: nō metu diuino: sed populi. vn̄ sequit̄: At illi cogi. intra se, dicētes: Quia si dixerim⁹ de celo: dicet: Quare ḡ non credidistis ei: BEDA. q. d. Quē confitemini de celo habuisse prophetiam mihi testimonium perhibuit. Et ab illo audistis: in qua potestate hec faciā. Seqtur: Si au. dixe. Ex hominibus: plebs vniuer. lapi. nos. Certi sunt enim ioānē prophetam esse. viderūt ergo quōlibet respondissent: in laqueū se casuros: timētes lapidationē: sed magis veritatis confessionem. vnde sequit̄: Et responderūt se nescire vnde eēt. Quia ergo nolunt fateri hoc quod sciūt: repulsi sunt: vt eis dominus nō diceret qd̄ sciebat. vnde seqtur. Et ait illis iesus: Neq̄ȝ ego dico vob̄ in qua patestate hec facio. Ob duas eniȝ causas maxime scientia veritatis ē occultāda querentibus: cum. s. is qui querit minus capax est ad intelligendum ea q̄ querit: aut odio vel contēptu veritatis indignus est cui debeat aperiri quod querit.

¶ Cepit aūt dicere ad plebem parabolaȝ hanc: Homo qdam plantauit vineam ⁊ locauit eā colōis: ⁊ ipse pegre fuit multis tēporibus. Et ī tpe vidēmie illo misit ad cultores seruū: vt d̄ fructu vinee darēt illi: Qui cesuȝ dimiserunt eū inanē. Et addidit alteꝝ seruū mittere. Illi āt hunc quoq̄ȝ cedētes ⁊ afficiētes ꝯtumelia: dimiserūt ianē. ⁊ addidit tertiū mittere: q ⁊ illuȝ vulnerātes eiecerunt. Dixit āt dn̄s vinee: Quid faciam: Mittam filium meum dilectuȝ: forsitan euȝ hunc viderint verebunt̄. Quē cum vidissent coloni: cogitauerunt itra se dicētes: Hic est heres. Occidamus illum vt nostra fiat hereditas. Et eiectum illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faciet illis domin⁹ vinee: Ueniet et perdet colonos istos et dabit vineā alijs. Quo audito dixerūt illi: Absit. Ille aūt aspiciēs eos ait. Quid est ergo hoc qd̄ scriptū est: lapidē quē reprobauerūt edificantes hic factus est in caput anguli: Ois qui ceciderit supra illū lapidē conquassabitur. supra quē aūt ceciderit cōminuet illum.

EVSE. Cōgregatis ī vnū principib⁹ ppl'i iudeoꝝ in ipo tēplo: ea que ꝯtra ipȝ facturi erāt ⁊ supuētuꝝ eis exterminiū figurate pabolā ꝓtulit. Dicit̄. n. Cepit aūt dicere ad plebeȝ parabolā hāc. Homo plāta. vi. AVGV. de cō. euā. Tacuit matthe⁹ breuitatis cā qd̄ lucas nō tacet: pabolā istā nō ad solos p̄ncipes dictā q de ptāte iterrogauerāt: sȝ ēt ad plebē.

AMBRO. Pleriq̄ȝ āt varie significatōes d̄ vinee appellatiōe deriuāt: sed euidēter isaias vineā dn̄i sabaoth domū israel eē memorat. Hāc vineā qs aliun nisi deus cōdidit:

BEDA. Hō ergo q plātauit vineam ipe est qui iuxta aliā pabolā cōduxit oparios ī vineā suā. EVSE. Sed parabola quā isaias dicit vineā rephēdit. Saluatoris v̄o parabola nō est ꝯtra vineā dcā: sed de cultorib⁹ vinee de qb⁹ subdit̄: Et locauit eā colonis. i. seniorībus ppl'i: ⁊ p̄ncipib⁹ sacerdotū: ⁊ doctorib⁹: ⁊ optimatib⁹ cūctis. THEOPHI. Uel q libet d̄ populo ē vinea: idē est ēt cultor: qlibet. n. nostꝝ seipȝ colit. Hac igit̄ vinea cōmissa cultorib⁹: abijt. i. dimisit illos ꝓgredi suo arbitrio. vn̄ seq̄t̄: Et ipse peregre fuit multis tēporibus. AMBRO. Nō q2 ex loco ad locū ꝓfect⁹ ē dn̄s: qui vbiq̄ȝ semp p̄sens est: sed q2 p̄sentior ē diligētib⁹. negligētibus abest. Multis aūt tēporib⁹ abfuit: ne ꝓpera videret̄ exactio: nam quo idulgētior liberalitas: eo iexcusabilior peruicacia. CYRIL. Uel deus absentauit se a vinea pluriū annoꝝ curriculis. q2 postq̄ȝ visus est in spē ignis descēdisse in mōte syna: nō amplius visibilr̄ prebuit eis suam p̄sentiā. Nulla tn̄ interpellatio cōtigit qua nō mitteret de⁹ ꝓphetas ⁊ iustos cōmonentes: vn̄ seq̄t̄: Et in tēpore vinde. misit ad cultores seruum: vt de fructu vinee darent illi.

THEOPHI. Dicūt aūt de fructu vinee: q2 nō totū fructū: sed aliqd de fructu volebat accipe. Naȝ qd lucratur d̄s a nobis nisi suam notitiā: que etiam est nostra vtilitas.

BEDA. Bn̄ aūt fructū posuit non ꝓuentū: nullus enim huius vinee prouentus inuentus est. Seruus ergo primus missus ē moyses: qui p quadraginta annos fructum aliquē legis quā dederat a cultorib⁹ requirebat: sed vexatus ē ꝓpter eos: q2 exacerbauerūt spiritū eius. vnde sequitur: Qui cesū dimiserūt eū inanē. AMBRO. Factū ē aūt vt pl'es alios destinaret: quos iudei ihonores ⁊ ianes sibi de quib⁹ nihil potuerunt proficere dimiserūt. vn̄ seq̄t̄: Et addidit alterum seruū mittere. BEDA. Seru⁹ alter dauid significatur: q missus est vt post edicta legalia cultores vinee psalmodie modulamine ad exercitium boni operis excitaret. Sȝ ⁊ cōtra hūc dixerūt: Que nobis pars in dauid: aut q̄ hereditas ī filio Isai: vn̄ seq̄t̄: Illi aūt hūc cedētes ⁊ afficientes cōtumelia dimiserūt inanem. Sed nec sic destitit. sequitur enim: Et addidit tertiū mittere. Per quē ꝓphetaꝝ chorū itellige: qui cōtinuis attestationibus ppl'm conuenerunt. Sed quē ꝓphetaꝝ nō sunt psecuti: vnde seqtur: Qui ⁊ illū vulnerantes eiecerunt. His autem tribus seruorum gradibus omnium sub lege doctorum figuraȝ posse cōprehendi: dominus alibi manifestat dicens: Quoniam necesse est impleri oīa q̄ scripta sunt in lege moysi ⁊ prophetis ⁊ psalmis de me. THEOPHI. Prophetis igitur talia mala passis filius destinat̄. Seqtur eniȝ. Dixit aūt dn̄s vinee: qd faciā:

BEDA. Qr̄ dominus vinee dubitatiue loqtur: nō d̄ ignorantia venit: quid. n. nesciat deus pater: sȝ ambigere dicit̄: vt libera volūtas hoīs seruet̄. CYRIL. Deliberat etiam secum dominus vinee quid agat: non q̄si carens ministris: Sed quia pertractato quolibet igenio salutis humane: populo vero nequaq̄ȝ adiuto aliud maius adiungit: vnde consequenter dicit: Mittam filium meū dilectum forsitan cū hunc viderit verebuntur. THEOPHI. Dixit autē hoc non tanq̄ȝ ignorans q peius eū essent tractaturi q̄ȝ prophetas: sed q2 oportebat filium eis fieri reuerendū: Qr̄ si cōtumaces fuerint occidendo: hoc cumulat eorum crimen. Ne ergo dicerent aliqui diuinam presciētiam necessario fuisse inobedientie causam: iō sic figurat sermonē. AMBRO.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Filiũ igitur vnigenitũ sibi missuz pfidi iudei q̃si heredẽ remouere cupiẽtes: occiderũt crucifigendo: ⁊ eiecerũt negando. vñ seqt̃: Quẽ cũ vidissent coloni: cogitauerũt intra se dicẽtes: Hic est heres occida. eũ: vt nostra fiat hereditas. Heres christus ẽ: ideoqz testator. heres qz morti ppie supuiuit: ⁊ testamẽtorũ que ipse cõtulit: tanqz hereditaria in nostris pfectib⁹ emolumẽta consequtur. BEDA. Manifestissime aũt dñs pbat iudeoꝝ pncipes nõ p ignorãtiã: sed p inuidentiã crucifixisse filiũ dei. Intellexerũt. n. hũc esse cui dcm̃ ẽ: Dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. Seqtur: Et eiectũ illũ extra vineam occiderunt. Quia iesus vt sanctificaret per suũ sanguinẽ populũ: extra portã passus ẽ. THEOPHI. Sz qz superius populũ non hierusalem loco vinee sumpsimus: forsan magis ppie dici potest: q̃ occidit qdem eũ populus. extra vineã. THEOPHI. i. extra populi manus passus est dñs: qz. s. populus ei nõ ppijs manib⁹ necẽ intulit. sz tradens hunc pilato ⁊ gentib⁹. Quidã aũt per vineã scripturã itellexerunt: cui nõ credentes dominũ necauerũt. vñ extra vineaz. i. extra scripturã dicit̃ dñs passus. BEDA. Siue eiect⁹ extra vineã ⁊ occisus ẽ: qz pus ẽ ab ĩfideliũ corde repulsus: ac deide cruci addict⁹ est. CHRY. Dispẽsationis aũt nõ negligẽtie ẽ post pphetas xpz venisse. Non. n. deus oia repẽte psequitur: sed cõdescẽdit ppter sui pietatẽ: qz si post seruos veniẽtẽ filiũ cõtẽpserũt: multomagis nec ãtea eũ audirẽt. Qui. n. nõ audiebãt minora pcepta: quõ audiuissent maiora? AMBRO. Pulchre aũt iterrogat: vt sua se ipsi dãnẽt sententia. Seqt̃. n. Quid ergo faciet illis domin⁹ vinee. BASI. Hoc aũt fit quasi his q dãnãtur nihil habẽtib⁹ opponere euidẽtie iuris. Propriũ aũt ẽ diuine miserationis nõ infigere penas silẽtio: sed pdicere minis: reuocando eos ad penitẽtiã. vnde ⁊ hic seqtur: veniet ⁊ perdet colonis istos: ⁊ dabit vineã alijs. AMBRO. Uenturũ dñz dicit vinee: q̃ in filio assit etiã paterna maiestas: vel q̃ vltimis tpib⁹ psentior humanis aspiret affectibus. CYRIL. exclusi sunt igit̃ iudeoꝝ pmates quasi dominice voluntati repugnantes: ⁊ sterilẽ reddentes vineã sibi cõmissam: Est aũt datus cult⁹ vinee sacerdotib⁹ noui testamẽti. cũ autem virtutẽ enigmatis senserũt: recusant illud pati. vñ sequitur: Quo audito dixerũt illi: Absit. Nec tamen euaserũt ob sui pertinaciam ⁊ inobediẽtiã erga fidẽ xpi. THEOPHI. Aliter aũt videt̃ mattheus dicere: dñz. s. quesiuisse: Quid faciet illis cultorib⁹ vinee. iudeos vero respõdisse: Malos male perdet. Nõ ẽ aũt repugnãtia: nã vtrũqz factum. pmo eniz ipsi pmulgauerũt illã sententiã: postea sentientes quo tẽdebat parabola dixerũt. Absit: vt lucas hic narrat. AVGV. de cõ. euan. Uel alr̃. In illa de q̃ loqmur turba erãt q dolose dñz iterrogauerãt: in qua potestate faceret. Erant ẽt q nõ dolose. sz fidelr̃ acclamauerũt: Benedictus q venit in noie dñi. ac p hoc erãt q dicerẽt: pdet illos ⁊ vineam suã dabit alijs. Que vox recte etiã ipsius dñi fuisse intelligit̃: siue ppter veritatẽ: siue ppter mẽbrorum ei⁹ cũ suo capite vnitatẽ. Erant etiã q talia rñdentibus dicerẽt: Absit qz intelligebãt in seipos hanc parabolã dictã. Seqt̃: Ille aũt aspiciens eos ait: Quid ẽ ergo hoc qd scriptũ est: Lapidẽ quez reprobauerũt edificãtes: hic factus est i caput anguli? BEDA. q. d. quõ iplebit̃ hec prophetia: nisi qz christus a vobis reprobatus ⁊ occisus: credituris ẽ gentib⁹ pdicandus. vt quasi lapis angularis ex vtroqz populo vnum sibi tẽpluz edificet. EVSE. Lapis aũt dicit̃ christus propter terrestre corpus abscisus sine manib⁹ sm visionem danielis ppter ortũ ex virgine. Lapis aũt non argenteus aut aureus: qz nõ rex aliquis gloriosus: sz hõ humilis ⁊ abiect⁹ ppter qd edificantes eum reprobauerunt. THEOPHI. Reprobauerũt enim eũ principes populi cum dixerunt: Hic a deo non est Ille vero tam vtilis fuit: tam electus: vt in capite anguli poneretur. CYRIL. Angulo vero comparat sacra scriptura cõcursũ vtriusqz populi: israelitici. s. ⁊ gẽtilis in vnã fidem. Cõpegit. n. saluator vtrũqz pplm in vnum nouũ hoiez: reciliãs eos i vno corpe pri. Salubris ergo ẽ lapis angulo facto ab eo. Detrimẽtũ ãt ifert iudeis ipugnãtib⁹ hunc spiritalez cõcursuz. THEOPHI. Duas ãt cõdemnatiões cõmemorat. vnã qdẽ aiaꝝ suaꝝ: quã passi sunt scãdalizati in xpo. Et hoc tãgit cum dicit. Omnis qui ceciderit sup illũ lapidẽ: cõq̃ssabit̃. Aliã vo captiuitatis ⁊ exterminij: quã intulit eis lapis ab ipsis cõtempt⁹. Et hoc tãgit cuz subdit. Supra quẽ ãt ipe ceciderit: cõminuet illũ: vel vẽtilabit eũ. Sic eni ventilati sunt iudei a iudea p vniuersũ orbẽ: vt ab area palee. Et attẽde ordinẽ: nã preãbulũ ẽ scelus in eũ cõmissuz: Seqt̃ ãt iusta di vidicta. BEDA. Uel alr̃: Qui pctõr ẽ: ⁊ tñ illi credit. cadit qdẽ sup lapidẽ: ⁊ cõquassat̃: reseruat̃. n. p patientiã ad salutẽ. Supra quẽ vero ille ceciderit: hoc ẽ cui lapis ipse irruerit: qz ipm negauit: cõminuet eum: vt nec testa quidez remaneat in q̃ hauriat̃ aq̃ pusillum. Siue de his dicit: q̃ cadũt sup eũ: qui illum modo cõtemnũt: iõ nõdũ penitus itereunt: sed cõquassant̃: vt nõ recti ambulent. Sup quos aũt cadit: veniet illis desuper in iudicio cũ pena pditionis ideo cõminuet eos: vt sint tãqz puluis: quem pijcit ventus a facie terre. AMBRO. Uinea etiã typus noster ẽ: agricola qppe omnipotẽs pr̃: vitis xps: at vero nos palmites. Recte vinea christi populus nominatur: vel q̃ crucis in frõte pretexatur indicium: vel q̃ fruct⁹ ex postrema anni legat̃ etate: vel q̃ omnibus vt ordinibus vinearum: ita pauperibus atqz diuitibus seruis ⁊ dominis in ecclĩa equa dimẽsio nulla discretio sit. Et vt vitis maritat̃ arboribus: ita corpus aie hanc vineã diligens agricola fodere ⁊ tondere cõsueuit: ne luxuriet vmbra folioꝝ: verborũqz infructuosa iactãtia maturitatẽ idolis naturalis impediat: decet totius orbis hicẽ vindemiã: vbi totius orbis est vinea. BEDA. Uel morali intellectu cuiqz fidelium vinea quã excolat locatur: dum mysterium baptismi quod exerceat sibi cõmittit̃: Mittit̃ seruus vnus: alter: tertius: cum lex psalmodia: ⁊ prophetia legitur: Sed missus seruus cõtumelijs affectus vl' cesus dr̃: cum sermo auditus cõtemnitur vel blasphematur. Missuz heredem q̃ntũ in se est occidit: qui filiũ dei peccando cõculcat. pdito malo cultore: vinea dat̃ alteri: cuz dono gratie qd superbus spreuit: humilis ditatur.

¶ Et querebãt principes sacerdotũ: ⁊ scribe mittere i illũ manus illa hora ⁊ timuerũt populuz. Cognouerũt. n. q̃ ad ipsos dixerit similitudinẽ istã. Et obseruãtes miserunt insidiatores q se iustos simularent: vt caperent eum in sermone: ⁊ traderẽt illum principatui: ⁊ potestati presidis. Et iterrogauerũt eũ dicẽtes: Magister scimus qz recte dicis ⁊ doces: ⁊ nõ accipis personã hominis: sed viã dei in veritate doces. Licet nobis tributum dare cesari: an non? Considerans aũt dolum illorum dixit ad eos. Quid me tentatis? Ostendite mihi denarium: Cuius habet imaginem ⁊ superscriptionem. Respondentes dixerunt: Cesaris. Et ait illis: Reddite ergo que sũt cesaris cesari: ⁊ que sunt dei deo: Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: ⁊ mirati in responso eius tacuerunt.

CYRIL. Docebat quidem principes iudeorum intelligentes q̃ de ipsis parabola diceretur: a malo sic discedere: quasi de futuris instructos: sed hoc non cõsiderantes: occasionem suoꝝ colligunt criminũ. vnde dicitur: Et querebãt principes sacerdotum. ⁊ scribe mittere in illũ ma. in illa ho. Nec refrenauit eos legis preceptũ qd dicit: Innocentẽ ⁊ iustũ nõ occides: sz cõpescuit eoꝝ nefandũ propositũz plebis timor. Seqt̃. n. Et timuerũt populũ. Preferũt. n. diuine reuerẽtie humanũ timorẽ. Que aũt hui⁹ prepositi fuerit occasio subdit̃: Cognouerũt. n. q̃ ad ipsos dixerit similitudinẽ istã. BEDA. Et ita querẽdo ipsum occidere docebãt vera esse: q̃ i parabola dixerat. Ipse. n. est heres cui⁹ iniustam necẽ dicebant esse vindicãdã illi nequã coloni q dei filium q̃rebãt occidere. Hoc etiã quotidie gerit̃ in ecclesia: cuz qlibet solo nomine frater: eã quã nõ diligit ecclesiastice fidei ac pacis vnitatẽ ppter bonoꝝ multitudinẽ: vl' erubescit vl' timet ipugnare. Et qz pncipes q̃rẽtes dñz cõprehẽdere: qd p se nõ poterãt: presidis manib⁹ efficere tentabant. vñ seqt̃: Et obseruantes mise. insidia. q se iustos simularent. CYRIL. Uidebant̃. n. esse leues. erãt aũt graues obliti dei dicentis: Quis hic q mihi abscõdit consiliũ? Adeũt. n. christũ diuz saluatorẽ q̃si hoiez cõez. vñ sequit̃: Ut caperẽt eũ i ser. ⁊ traderẽt eũ pncipatui ⁊ pote. psidis. THEOPHI. Parauerũt aũt dño laq̃os: illaq̃ati sunt tamen i eis pedes eoꝝ. Audi nãqz astutiã: Et interrogauerũt illũ dicentes: Magister scim⁹ q̃ recte dicis ⁊ doces. BEDA. Blanda ⁊ fraudulẽta interrogatio illuc puocat respõdentẽ vt magis deũ q̃z cesarẽ timeat. Seqt̃ enim: Et nõ accipis psonã hois: sed in veritate viam dei doces. Et hoc dicunt ad hoc: vt dicat nõ debere tributa solui: vt statiz audiẽtes ministri presidis q iuxta alios euangelistas affuisse leguntur: seditionis eum contra romanos auctorẽ teneant: vñ consequẽter q̃rũt: Licet nob dare tributũ cesari: an nõ? Erat eni i populo magna seditio: dicentib⁹ alijs p securitate q̃ romani pro omnibus militabãt: debere tributa psolui: phariseis cõtradicentibus nõ debere populũ dei: q decimas ⁊ pmitias daret: humãis legibus subiacere. THEOPHI. Intendebãt ergo q̃ si diceret oportere dari cẽsũ cesari: crimiaret̃ a pplo: q̃si seruituti subijciens gentẽ. Si vero prohiberet censum reddere: eum representarent vt scismaticũ presidi. Ipse vero laq̃os eoꝝ effugit. Sequit̃. n. Cõsiderãs aũt dolum eoꝝ dixit ad eos. Quid me tẽtatis? Ostẽdite mihi denariũ cui⁹ hz imaginẽ ⁊ superscriptionẽ. AMBRO. Docet hoc loco dñs circũspectos nos i respõdẽdo aduersus hereticos vel iudeos ẽẽ debere: sic alibi dixit: Estote astuti sic serpentes. BEDA. Qui autẽ putant interrogatiões saluatoris ignorãtiam esse discant ex pñti loco q̃ potuerit scire iesus cui⁹ imago esset in nũmo: sed interrogat: vt ad sermonẽ eorum cõpetẽter respondeat. Sequitur. n. Rñdentes dixerunt: Cesaris. Non putem⁹ cesarẽ augustũ. sz tyberiũ significari. Oẽs. n. romãi reges a pmo. C. Cesare Cesares appellati sunt. Ex eoꝝ autẽ rñsione cõuenienter dñs qõnem soluit. Seqt̃. n. Et ait illis: Reddite ergo q̃ sunt cesaris cesari: ⁊ q̃ sunt dei deo. TYTVS. q. d. verbis tẽtatis. operib⁹ obedite: subijstis cesaris seruitutẽ: suscepistis q̃ ei⁹ sunt. Date ergo illi cẽsũ: deo timorem. Nõ eni exigit deus denariũ: sed fidẽ. BEDA. Reddite etiaz deo q̃ dei sũt: decimas. s. pmitias: oblationes: ⁊ victimas. THEOPHI. Et attẽde q̃ nõ dixit: Date: sz reddite. debitũ eni est: tuet̃ enim te princeps tu⁹ ab hostib⁹. vitam tuã reddit trãquillaz. p his ergo teneris ei i censu. Sz ⁊ hoc ipsum quod offers: nũmisma. s. ab eo habes. Reddas ergo nũmisma regiuz regi. Deus etiã tibi tradidit itellectũ ⁊ rõnem: restituas hoc ei non comparatus bestijs: sed in oibus rationabiliter procedens. AMBRO. Tu ergo si vis non esse obnoxius cesari: noli habere que mũdi sunt. Et bene prius que cesaris sunt reddenda discernit. neqz enim potest quis esse domini: nisi prius renunciauerit mũdo: q̃z grauia vincula pmittere deo ⁊ non soluere: maior est contractus fidei q̃z pecunie. ORIGE. Habet autẽ locus iste aliquid mystici. Due enim sunt imagines in homine. vna quã accepit a deo: altera inimici. Sicut enim denarius hz imaginẽ iperatoruz mũdi: sic q facit opera tenebraꝝ istaꝝ portat imaginem eius cuius habet opa. Dicit ergo. Reddite q̃ sunt cesaris cesari: hoc est: Abijcite terrenã imaginem vt possitis vobis imaginẽ celestẽ imponẽtẽs reddere que di sunt deo: vt. s. deum diligam⁹ ⁊c. q̃ vt moyses dicit de⁹ requirit a nobis. Postulat aũt a nobis deus: nõ qz necessariuz hz vt ei aliqd tribuamus: sed vt postqz ei dederim⁹: hoc ipsum nob tribuat in salutẽ. BEDA. Qui aũt cedere debuerãt ad tantã sapiẽtiam mirati sunt q̃ calliditas eorum insidiãdi nõ inuenisset locum. vñ seqtur: Et non potuerunt verbum ei⁹ reprehẽdere coram plebe ⁊ mirati in rñso ei⁹ tacuerunt.

THEOHPI. Hoc. n. erat qd precipue intendebant: icrepare eum coram populo: qd obijcere nequerunt ppter sapiẽtissimam eius responsionem.

¶ Accesserunt ãt quidã saduceorum qui negant ẽẽ resurrectiõez ⁊ iterrogauerũt eũ dicẽtes. Magister moyses scripsit nobis: si frater alicui⁹ mortuus fuerit habẽs vxorẽ ⁊ hic sine liberis fuerit vt accipiat eam frater eius vxorẽ ⁊ suscitet semẽ fratri suo. Septẽ ergo frẽs erãt: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus est sine filijs. Et sequens accepit illã ⁊ ipse mortuus ẽ sine filio. Et terti⁹ accepit illã: similiter ⁊ oẽs septẽ ⁊ nõ reliq̃runt semen: ⁊ mortui sũt. Nouissime omniũ mortua ẽ ⁊ mulier. In resurrectione ergo cuius eoꝝ erit vxor? Siquidẽ septẽ habuerũt eã vxorẽ. Et ait illis iesus: Filij huius seculi nubũt: ⁊ tradũt ad nuptias: illi vero qui digni habebũt seculo illo et resurrectione ex mortuis: neque nubũt neque ducũt vxores: neqz vltra mori poterũt. Equales eni ãgelis sũt ⁊ filij sũt dei: cũ sint filij resurrectionis. Quia vero resurgãt mortui: et moyses ostẽdit secus rubũ: sicut dicit dominũ deũ abraam: et deũ isaac et deum iacob. Deus autem nõ est mortuorũ: sed viuorũ. Omnes eni viuũt ei: Respondentes autem quidaz scribarũ dixerunt ei. Magister bene dixisti. Et amplius nõ audebãt eum quicqz interrogare.

BEDA. Due erãt hereses in iudeis: vna phariseoꝝ q traditionũ ⁊ obseruationũ sibi iustitiã pferebãt. vñ ⁊ diuisi vocabant̃ a populo. Altera saduceorũ q iterptant̃ iusti: vendicãtes sibi qd nõ erant. Illis ergo abeuntibus hi ad tentãdũ accedũt. vñ dr̃: Accesserũt aũt qui. saduceorum q negant ẽẽ resurrectionẽ. ORIGE. Saduceoꝝ heresis nõ solum resurrectionẽ mortuoꝝ negat: sed etiã putat animã iterire cũ corpore. Hi ergo verbis saluatoris isidiãtes: eo tẽpore q̃stionem proposuerũt: quo eum viderũt de resurrectione docere discipulos: vnde seqt̃: Et iterrogauerunt eum dicentes: Magister nobis scripsit moyses: Si frater alicuius mortuus fuerit habẽs vxorez: ⁊ hic sine filijs fuerit: vt accipiat eã frater eius in vxorem ⁊ susci. se. fratri suo. AMBRO. Secundũ legis litteram nubere cogit̃ etiam inuita vt defuncti semẽ excitet frater. spũs aũt magr̃ est castitatis. THEO. Saducei ãt fragile fũdamẽtũ substituẽtes nõ credebãt resurrectõis smonẽ. Opinãtes enim carnalẽ ẽẽ futuraz vitã in resurrectiõe merito fallebant̃. ⁊ ideo tanqz impossibile calumniãtes dogma resurrectiõis: fingũt hanc narrationẽ dicẽtes: Septem ergo fratres erant: ⁊ primus accepit vxorem ⁊ mortuus est sine filijs: ⁊ sequens accepit illaz: ⁊ mortuus ẽ sine filio. ⁊ tertius accepit illã. similiter ⁊ oẽs septẽ. ⁊

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

nõ reliquerũt semen: ꝛ mortui sunt. Nouissime ãt oĩuȝ mortua est ꝛ mulier. BEDA. Hãc fabulã confingũt: q̃ delira mẽti arguat eos q resurrectõeȝ asserũt mortuoꝝ. Turpitudinẽ ergo fabule opponũt: vt resurrectiõis denegẽt veritatẽ. vñ subdit̃: In resurrectione ergo cui⁹ eoꝝ erit vxor: siquidem septẽ habuerũt eam vxorem. AMBRO. Mystice hec mulier synagoga est: q̃ septem viros habuit: sicut dicit̃ Samaritane: qnq; viros habuisti. Qꝛ samaritana tm̃ qnq; libros moysi: synagoga septẽ seqt̃ pricipaliter: ꝛ de nullo ꝓpter perfidiam suã hereditarie ptãtis semen accepit. ꝛ ideo partem cũ viris suis in resurrectõe habere nõ potuit: qꝛ spiritale preceptũ ꝯm sensuȝ carnis inuertit. Nõ.n. frater carnalis aliqs denũciat⁹ est q semẽ fratris suscitaret defuncti. sed ille de mortuo populo iudeoꝝ: sapientiaȝ sibi diuini cultus asciscceret i vxoreȝ: atqȝ ex ea semen in apostolis suscitaret: q quasi defunctoꝝ relige iudeoꝝ: informes adhuc in synagoge vtero derelicti: ꝯm electioneȝ gratie reseruari noui seminis admixtione meruerũt. BEDA. Siue septẽ hi fratres reprobis congruũt: q p totã hui⁹ seculi vitã q̃ septẽ dieb⁹ voluit̃ a bõis opib⁹ steriles existũt: qb⁹ iunctim morte prereptis. ad vltimũ ꝛ ipsa mũdana conuersatio q̃si vxor infecũda transibit. THEOPHI. Domin⁹ aũt ostendẽs resurrectionẽ nõ esse futurã cõuersationẽ carnalẽ: eoꝝ dogma euulsit simul cũ fragili fundamẽto. vnde seqtur: Et ait illis iesus: Filij h⁹ seculi nubũt: ꝛ tradũt̃ ad nuptias. AVGV. de q̃. euã. Quia cõnubia pp filios: filij pp successionẽ: successio propter mortem. vbi ergo mors non est: neqȝ connubia. vnde sequitur: Illi vero qui digni habebuntur seclo illo: ꝛ resurrectione ex mortuis neqȝ nubent neqȝ ducunt vxores. neqȝ enim vltro mori poterunt. BEDA. Quod non ita intelligẽdũ ẽ quasi soli digni vel resurrecturi vel sine nuptijs futuri sint: sȝ oẽs ẽt pctõres resurrecturi: ꝛ absqȝ nuptijs sunt in seculo illo mansuri. Dominus autẽ vt ad resurrectionis gloriam inquirendaȝ animos incitaret: de electis tm̃ voluit facere sermonẽ. AVGV. de q̃stio. euã. Sicut aũt nũc sermo noster decedentib⁹ ꝛ succedentibus syllabis peragit̃ atqȝ perficit̃: ita ꝛ ipsi homines quoꝝ ꝯmo ẽ: decedendo ꝛ succedendo peragunt atqȝ perficiunt ordinẽ huius seculi: q temporali rerum pulchritudine contexitur. In illa aũt vita quãdo verbũ dei quo fruemur: nulla decessione atqȝ successione syllabaꝝ complet̃: sed omnia que habet semp manẽdo simul habet: ita participes eius qb⁹ ipm solũ erit vita: neqȝ moriendo decedent: neqȝ nascendo succedent: sicut nunc est in angelis. vnde sequitur: Equales.n. angelis sunt. CYRIL. Sicut.n. multitudo anggeloꝝ plima quidẽ est: nõ aũt ꝓpagata per generationẽ: sȝ ex creatione cõsistens: ita ꝛ his q resurgũt nõ est op⁹ vlterius nuptijs. vñ seqt̃: Et filij dei sunt: cũ sint filij resurrectõis. THEOPHI. q.d. Qꝛ d̃s est q opat̃ in resurrectione: merito dĩr dei filij q per resurrectionẽ regenerant̃. non eniȝ aliqd carnale in resurgentiũ generatione cõspicitur: non coitus: nõ matrix: non partus. BEDA. Uel equales angelis ꝛ filijs sũt dei: qꝛ gloria resurrectõis innouati: sine vllo mortis metu: sine vlla labe corruptionis: sine vllo terreni status actu: ꝑpetua dei visione fruuntur. ORIGE. Sȝ qꝛ domin⁹ i mattheo dicit qd̃ hic pretermittit̃: Erratis: nesciẽtes scripturas. ꝓpono scripturã vbi scriptũ sit: Neqȝ nubẽt neqȝ nubẽtur. Quantum.n. ego estimo: neqȝ in veteri: neqȝ i nouo testamẽto quicq̃ꝫ tale reperit̃. sed omnis eoꝝ error d̃ scripture lectione quam non intelligunt subrepsit. Dicitur.n. in isaia. Electi mei bibent. ꝛ putant hec ꝛ similia futura eẽ in resurrectione. Paulus aũt oẽs has bñdictiones spiritaliter interpretans ꝛ sciens non esse carnales ad ephesios dicit: Benedixisti nos in omni benedictione spiritali. THEOPHI. Ut dñs rõnis suprapositе scripture testimoniũ addit subdens. Quia vero resurgãt mortui: ꝛ moyses ostẽdit secus rubum sicut dic̃ dñm deũ abraã ꝛ deum isaac ꝛ deuȝ iacob. q.d. Si semel redierũt in nihilũ patriarche: ne viuerẽt apud deũ in spe resurrectõis nõ dixisset: Ego sum: sed fueram. Consueuimus eni de rebus corruptis ꝛ preteritis dicere: Eraȝ dñs illius rei. nũc vero qm̃ dixit: Ego sum. ondit ꝙ viuẽtiũ est d̃s ꝛ dñs. ꝛ hoc est qd̃ subdit̃: De⁹ aũt nõ ẽ mortuoꝝ: sȝ viuoꝝ. oẽs enim viuunt ei. Quãuis eni exanimes sunt: viuũt tamẽ apud eũ in spe resurgẽdi. BEDA. Uel hoc dicit: vt cũ ꝓbauerit aĩas ꝑmanere post mortẽ: qd̃ saducei negabant: ꝯsequens itroduceret̃ ꝛ corpoꝝ resurrectio: que cum animab⁹ bona malaue gesserunt. Est autẽ vera vita qua iusti deo viuunt: etiam quãdo corpore moriunt̃. Ad ꝯprobandam aũt resurrectionis veritatẽ: multo manifestiorib⁹ exemplis ex ꝓphetis vti valuit: sed saducei qnq; tm̃ libros moysi recipieb[a]nt: ꝓphetarum vaticinia respuentes. CHRY. Sicut aũt sancti cõmunẽ orbis dominũ sibi appropriant: nõ derogantes ei⁹ dominio: sed ꝓprium affectũ pandẽtes: ꝯm morem amantiũ q non patiunt̃ cũ multis diligere: sed volunt ꝑcipua ꝛ specialẽ quandam dilectionẽ exprimere: sic ꝛ de⁹ specialiter se hoꝝ deũ dicebat. nõ coartãdo suũ dominiũ: sȝ ampliando. Nõ eni sic multitudo subditoꝝ: sicut virtus famulantiũ pãdit ei⁹ dñium. vñ non sic gaudet dici deus celi ꝛ terre: sicut cum dicit̃: Deus abraã: deus isaac: ꝛ de⁹ iacob. Et apud mortales qdem a dominis denoiant̃ famuli. Dicimus enim: Uillicus talis ducis. ecõtrario aũt deus dicitur abrahe. THEOPHI. Cõfutatis aũt saduceis fauent iesu scribe tanq̃ꝫ saduceoꝝ oppositi. vñ seqtur: Respõdentes ãt qdã scribaꝝ dixerũt: Magister: bene dixisti. BEDA. Et qꝛ in sermonibus ꝯfutati sunt: vltra nõ iterrogãt. vñ seqtur: Et amplius nõ audebãt eũ quicq̃ꝫ iterrogare: sed cõprehensum romane tradũt ptãti. Ex quo itelligim⁹ venena iuidie posse qdem supari: sed difficile cõquiescere.

¶ Dixit autem ad illos: Quomodo dicũt christum filiũ esse dauid? ꝛ ipse dauid dicit in libro psalmorum: Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellũ pedum tuorũ? Dauid ergo dominum illũ vocat: ꝛ quomodo ei⁹ filius est?

THEOPHI. Quãuis dñs ad passionẽ erat itur⁹ in breui: ꝑdicat ꝓpriã deitatẽ nec hoc tñ icaute aut arrogãter: sed modeste q̃rit. vñ d̃r: Dixit aũt ad illos: Quõ dicũt xp̃m filiũ dauid eẽ. AMBRO. Nõ rephendunt̃ hoc loco: qꝛ dauid filiũ cõfitent̃: qꝛ cecus ille dauid filiũ cõfitẽdo meruit sanitatem: Et pueri dicẽtes: Osanna filio dauid. ꝑcelse predicationis gloriã deo deferebant: sȝ rephendunt̃: qꝛ non credũt filium dei. vñ subdit: Et ipse dauid dicit in libro psalmoruȝ: Dixit dominus dño meo. Et pater dñs: ꝛ filius dñs: sed non duo dñi: sȝ vnus est dñs. qꝛ pr̃ in filio ꝛ filius in pr̃e. Ipse ad dexterã patris sedet: qꝛ patri cõsors: nulli scõs est. Seqtur enim. Sede a dextris meis. Nec ꝑfert̃ qui ad dexteram sedet: nec iiuriam patitur qui admittit̃: gradus nõ q̃rit̃ dignitatis: vbi plenitudo est diuinitatis. AVGV. de symbolo. Sessione aũt ista nõ accipiam⁹ humanis mẽbris positũ: tãq̃ꝫ pater sedeat in sinistra: ꝛ fili⁹ sedeat ad dextrã: sed ipsam dextrã itelligamus potestatẽ quã accepit: ille hõ susceptus a deo vt veniat iudicaturus q primo venerat iudicandus. CYRIL. Uel ꝙ sedet ad dexterã patris: supernã ei⁹ gloriã ꝓbat: nã quorũ est tronus equalis: ꝛ maiestas. Sessio vero in deo significat regnum ꝛ eminium potestatem. Sedet ergo a dextris dei patris: qꝛ verbũ ex paterna substantia ꝓdiens. factum caro: diuinã nõ exuit dignitatem. THEOPHI. Manifestat ergo ꝙ aduersarius patris nõ est: sȝ secũ cõcordat: cũ pr̃ repugnet aduersarijs ei⁹. Seqtur.n. Donec ponã inimicos tuos scabellũ peduȝ tuoꝝ. AMBRO. Ergo ꝛ deũ christum ꝛ hominem esse credamus: cui a patre subijciuntur inimici: non per infirmitatem potestatis sue: sed per vnitatem nature: qꝛ in altero alter operatur. nã ꝛ filius subijcit inimicos patri: qꝛ patrem clarificat super terram. THEOPHI. Querit ergo ipse: ꝛ mota dubitatiõe finit illos colligere qd sequatur. vñ subdit: Dauid ergo dominũ illũ vocat ꝛ quõ filius ei⁹ ẽ? CHRY. Dauid quidẽ pater christi ꝛ seru⁹: hoc quidem ꝯm carnem: illud ꝯm spiritum. CYRIL. Et nos ergo nouis phariseis qui nec veruȝ dei filiũ: neq; deũ esse fatẽtur natũ ex sacra virgie: sed diuidũt vnũ filiũ in duos: talẽ obicimus questioneȝ: quo pacto fili⁹ dauid dñs ei⁹ ẽ: ꝛ nõ humano dominio: sed diuino.

¶ Audiente auteȝ omni populo dixit discipulis suis: Attẽdite a scribis q volũt ambulare in stolis: ꝛ amãt salutatões i foro: ꝛ prias cathedras i synagogis: et primos discubitus i ꝯuiuijs. Qui deuorãt domos viduarũ: simulantes lõgaȝ orationẽ. Hi accipient damnatiõem maiorem.

CHRY. Nihil autem ẽ fortius q̃ꝫ ex ꝓphetis disputare. hoc enim ẽ ꝛ ipsis reb⁹ validius: Naȝ christo faciente miracula contradicebant multotiens. cum vero allegauit ꝓphetiam tacuerunt: qꝛ non habebant quid dicerent. Eis autem tacentib⁹ contra eos inuehitur. vnde dicitur: Audiente aũt omni populo dixit discipul' suis. THEOPHI. Quia eni eos orb' doctores mittebat: merito mõet nõ eẽ eis imitãdã phariseorum ambitionem. vnde sequitur: Attendite a scri. qui volunt ambu. in stolis. BEDA. i. cultiorib⁹ vestimentis induti ad publicum procedere: in quo iter cetera diues peccasse describitur. CYRIL. Passiones auteȝ erãt scribarum: amor glorie inanis ꝛ lucri. vt igitur tam pessima crimina euitarent discipuli commonet eos subdens: Et amãt saluationes in foro. THEOPHI. Quod est a blandientib⁹ venantium opinionẽ fame. vel agunt hoc causa cõgregande pecunie. Sequitur: Et primas cathe. in syna. ꝛ ꝑmos discubit⁹ in conuiuijs. BEDA. Non primos sedere vl' discumbere vetat eos quib⁹ hoc officij ordine competit: sed eos qui hoc indebite amãt docet esse cauendos: animũ vel gradum redarguens: quamuis ꝛ hoc culpa nõ careat. si ijdẽ in foro litibus velint interesse: qui in synagoga magistri desiderant appellari. Duplici autem ratione a vane glorie cupidis attendere iubemur: ne vel eorum simulatione ducamur estimante bona esse que faciunt: vel emulatione inflamemur: frustra gaudentes in bonis laudari que simulant. Non solũ autem laudes ab hominib⁹. sed ꝛ pecunias querunt. Sequitur enim. q deuorant domos viduaꝝ simulantes lõgam orõnem. Iustos.n. ꝛ magni meriti apud deuȝ se simulãtes. ab ĩfirmis ꝛ peccatoꝝ suoꝝ ꝯscia turbatis q̃si patroni ꝓ eis i iudicio futuri pecunias accipe non dubitant. CHRY. Ingurgitantes ẽt se viduaꝝ bonis paupertateȝ atterunt non q̃lrcunq; comedẽtes: sed deuorãtes ꝛ ad prauitatẽ orone vtẽtes: qd̃ grauiori pẽa facit eos obnoxios. vñ sequit̃. Hi accipient maiorẽ damnationẽ. THEOPHI. Quia nõ solum mala faciunt: sed ꝛ orationes pretendunt: ꝛ virtutem faciunt prauitatis excusationẽ. Uiduas etiaȝ depauperant q̃ꝝ oportebat misereri: dũ ob sui presentiaȝ eas cogunt exponere. BEDA. Uel qꝛ laudes ab hoĩb⁹ ꝛ pecunias querũt: maiori dãnatõe plectunt̃. Ca. XXI.

Respiciẽs aũt vidit eos qui mittebãt munera sua in gazophylatiũ diuidẽtes. Uidit autem et quãdam viduã paupculaȝ mittẽtẽ era minuta duo. Et dixit: Uere dico vobis: quia vidua hec pauper plusq̃ꝫ oẽs misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera dei: hec autem ex eo quod deest illi omnem victum suũ quem habuit misit.

GLO. Postq̃ꝫ dñs redarguit scribarum auaritiaȝ: qui domos viduarum demorabant: cõmendat vidue elemosynã. vnde dicit̃: Respiciẽs ãt vidit eos q mittebãt munera sua i gaçophilatium diuites. BEDA. Quia sermone greco philaxe seruare dicit̃: ꝛ gaça lingua ꝑsica: diuitie vocant̃. gaçophilantiũ loc⁹ appelari solet: quo diuitie seruant̃. Erat autẽ archa foramen habens desuper posita iuxta altare ad dextram ingredientibus domũ domini: in quã mittebant sacerdotes q custodiebant hostia omnem pecuniam que deferebatur ad tẽplum domini. dominus aũt sic operantes in domo sua discutit ita ꝛ dona ferẽtes respicit: ꝛ quem dignũ viderit laudat: quẽ reprobũ dãnat. vnde seqtur: Uidit autem ꝛ quandam viduam pauperculã mittentẽ era minuta duo. CYRIL. Duos obolos offerebat quos cum sudorib⁹ ad diurnũ victũ acqsierat. vel que quotidie ꝑ aliena poscit suffragia deo donat: ostẽdens ei suam paupertatem fructiferã vincit igitur alios ꝛ iusta censura coronat̃ a deo. vnde seqt̃. Et ait illis: Uere dico vobis: qꝛ vidua hec pauper plusquaȝ oẽs misit. BEDA. Acceptabile.n. est deo qcqd bono aĩo obtulerimus: qui cor ꝛ non substantiaȝ pensat: nec ꝑpendit quantum in eius sacrificio: sed ex quanto proferat̃. vñ seqt̃ Nam oẽs hi ex abũdanti sibi miserunt i munera dei. hec ãt ex eo quod illi deest: omneȝ victum quem habuit misit. CHRY. Nõ enim paucitatẽ oblati: sed copiam affectus ituitus est deus. Non est elemosyna ex pluribus pauca ĩpẽdere: sed illud vidue que totã sibi euacuauit substãtiaȝ. Qꝛ si nequis tãtũ offerre sicut ꝛ vidua: offer saltẽ totũ supfluũ. BEDA. Mystice aũt diuites qui in gaçophylatiũ munera mittebãt: significãt iudeos de iustitia legis elatos: vidua paup ecclesie simplicitatẽ que paupcul'a vocatur: quia vel supbie spiritũ vel peccata tãq̃ꝫ mũdi diuitias abiecit: vidua vero. qꝛ vir eius pro ea mortem pertulit. hec in gaçophylattium duo era minuta mittit: qꝛ in cõspectu dei apud quem nostri operis oblationes cõseruant̃: munera sua defert siue dilectõeȝ dei ꝛ ꝓximi: siue fidei ꝛ oratõis q̃ cũctis supborũ iudeoꝝ opib⁹ ꝑstant. Ex abũdãti eni in munera dei imittũt iudei: q de iustitia sua presumũt. Ecclesia aũt omnem victũ suũ mittit: qꝛ oẽ qd̃ viuit dĩ eẽ muneris itelligit. THEO. Uel vidua põt itelligi quẽlibȝ aĩaȝ: orbataȝ q̃si ꝑmo viro ꝓstina lege: ꝛ nõ digna copule v̇bi dei: que loco arre offert do fidẽ ꝛ ꝯsciam bonã. plus videt̃ offerre diuitibus in sermõe ꝛ superfluentibus moralibus gentiliũ virtutib⁹.

¶ Et quibusdam dicẽtibus de templo ꝙ lapidibus bonis ꝛ donis exornatuȝ eẽt dixit: Hec que videtis venient dies: in qbus nõ relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogauerunt autem illuȝ dicẽtes: Preceptor: Qñ hec erunt: et qd̃ signũ cum fieri icipient? Qui dixit: Uidete ne seducamini. Multi.n. veniẽt i nomine meo dicẽtes: Quia ego suȝ: et tẽp⁹ appropiquabit. Nolite ergo ire post illos.

EVSE. Qꝛ spectanda forent: que pertinebant ad templi structurã manifestant hystorie: ꝛ huculq; quedam ꝯseruantur reliquie. quibus percipiunt̃ que dudum erant fabricaruȝ vestigia. Sed dominus mirãtibus tẽpli fabricas: ꝑnulgauit ꝙ in eo lapis super lapidem non maneret. Dicitur enim: Et quibusdam dicentib⁹ de tẽplo ꝙ lapidibus bonis exornatũ esset dixit: Hec que videtis venient dies in quib⁹ nou relinuetur lapis super lapidem qui non destruatur. Decebat enim locum illum ꝓpter cultorũ audaciam oĩmodã

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

desolatõe3 pati. BEDA.Diuina et dispensatio pcurauit: vt ciuitas ipsa τ téplũ subuerteretur:ne qs forte adhuc paruulus in fide vidés illos cõstare: dũ sacrificioꝝ ritũ attonitus superet:rapetur intuitu. AMBRO.Uerũ igitur dcm̃ é de téplo manufacto qđ eét subuertédu3. Nihil.n.é manufactũ:qđ non aut vetustas ɔficiat:aut vis subruat:aut ignis exurat.Tamé é τ aliud téplu3.s.synagoga cui⁹ structura vetus:ecclesia surgéte dissoluitur.Est etiã téplũ in vnoquoq3 qđ deficiente fide labit̃:τ maxime sigs falso christi nom̃ obtendat:quo interioré expugnet affectũ. CYRIL.Neq̃q3 auté discipuli aduerterant vim dictoꝝ:sed arbitrabant̃ de cõsummatõe seculi dcm̃ esse.Et iđ q̃rebãt quo tpe deberét accidere.vñ seqtur:Interrogauerũt aũt illũ dicentes: Preceptor:qñ hec erunt:τ quod signũ cũ fieri incipient? AMBRO.Mathe⁹ tertia3 interrogationé addidit: vt τ tépli tépora destruédi:τ signũ aduent⁹ τ cõsummatio seculi a discipulis quereret̃.Interrogat⁹ auté dñs quando tépli futura eét destructio:τ qđ signũ eét eius aduét⁹: de signis doc3. đ tpe nõ curat intimãdũ.Sequitur.n.Qui dixit: videte ne seducamini. ATHANA.Cũ.n.sint nob̃ a đo charismata τ dogmata que sunt super hominé tradita.s.celestis conuersationis forma:virt⁹ contra demones: τ adoptio τ noticia patris τ verbi:τ spũssancti donũ: Aduersari⁹ noster diabolus circuit:querés nob̃ surripere insita semina verbi.Domin⁹ aũt tanq̃3 sua p̃ciosa dona in nob̃ sua documéta cõcludens monet:ne seducamur.Magnũ aũt quoddã donũ tribuit nob̃ dei v̑bũ:vt nõ solu3 ex apparétib⁹ nõ decipiamur: sed etiã siqua latentia sint dyudicem⁹ per spirit⁹ gratiã.Cũ eni3 sit odiosus diabolus inuentor malicie:hoc quod ipse é occultat:nom̃ vero cũctis cupitũ simulat callide:puta sigs subycere sibi volés filios alienos:parétib⁹ absentib⁹ fingat coꝝ vultus:τ filios desiderãtes seducat:Ergo in vnaquaq3 heresum diabolus figurat⁹ dicit:Ego sum christus: τ apud me veritas est.vnde seqtur:Multi enim venient in nomine meo dicentes:q2 ego sum:τ tempus appropinquabit.

CYRIL.Ante suũ eni descensum de celo pueniét aliq: quib⁹ acquiescere non oportet.voluit.n.vnigenitũ verbu3 dei cũ veit vt mũdũ saluaret latere:vt crucé sustieret τ pro nobis.Sed secundus eius aduentus non erit clãculo vt ante:sed terribibis τ manifestus.descendet enim in gloria dei patris ministrantibus angelis vt mundum in iusticia iudicet.vnde cõcludit: Nolite ergo ire post illos. TYTVS. Ul'forsitã nõ dicit pseudo christos ante consummatione3 venientes:sed eos qui fuere tépore apostoloru3. BEDA. Multi eni iminente hierosolymoꝝ excidio principes extitere:q se dicerét esse christos:tépusq3 libertatis appropinq̃re.Multi et in ecclesia heresiarche dié dñi instare predicarunt:quos apostolus ad thessa.dãnat. Multi et in nomine xp̃i venere antixp̃i.quoꝝ prim⁹ é simon magus:cui dicebãt Hic est virtus dei que vocatur magna.

¶Cũ aũt audieritis prelia et seditões nolite terreri. Oportet primum hec fieri: sed nondum statim finis.Tunc dicebat illis: Surget gens ɔtra gentem:et regnũ aduersus regnũ: τ terremotus magni erũt per loca:et pestilétie: et fames terroresq3 de celo: et signa magna erunt.

GREGO.in ho.Perituri mũdi precurrétia mala denũciat dñs:vt eo minus pturbent:veniétia:quo fuerint prescita.Minus.n.iacula feriunt q̃ puident̃. vñ dicit. Cum auté audieritis plia τ seditões:nolite terreri.Bella ad hostes ptinent seditiones ad ciues.Utergo nos idicet exterius interiusq3 turbari:aliud nos fatetur ab hostibus:aliud a fratribus perpeti. AMBRO.Uerboꝝ ãt celestiũ nulli magis q̃3 nos testes sumus:quo mũdi finis inuenit: quãta prelia: τ quas opiniones accepim⁹ prelioꝝ. GREGO.in ho.S3 his malis puenientibus q2 nõ stati3 finis sequat̃ adiungit̃: Oportet hec pri.fie. s3 nõdũ sta.fi.Ultima.n. tribulatio mltis tribulationib⁹ puenit̃:q2 multa debét mala pcurrere: vt malũ valeãt sine fine nũciare.vñ seqtur:Tũc dicebat illis: Surget gés ɔtra genté:τ regnum aduersus regnũ. Quia necesse est vt alia ex celo:alia ex terra:alia ab elemétis:alia ab hoibus patiamur.h ergo signat̃ perturbatio hominum.Sequit̃.Et terremot⁹ magni erunt per loca.Ecce respectus ire desuper. CHRY.Terremot⁹ enim qñq3 ire signũ est: nã τ quãdo crucifixus est dominus:mota est terra.Quandoq3 v̑o prouisionis indiciũ: sicut orãtibus apostolis cõmot⁹ est locus i quo erãt ɔgregati.Seqt̃:τ pestilétie. GREGO.i ho.Ecce iequalitas corpoꝝ.Et fames.Ecce sterilitas terre Terroresq3 de celo:τ signa magna erũt. Ecce iequalitas aeris:qđ ad eas tépestates referendum est que nequaq̃3 ordinem temporum seruant:que enim ordinate veniũt signum nõ sunt.Omnia enim que ad vsum vite accepimus:ad vsu3 conuertimus culpe.Sed cuncta que ad vsum prauitatis inflexímus:ad vsum nobis vertunt̃ vltionis. AMBRO. Occasum ergo seculi precedunt quedam egritudines mundi.s.fames:pestilétia:τ psecutio. THEOPHI. Quidam auté hec non solum in consummatione futura: sed τ tépore captionis hierusale3 fuisse impleta voluerunt. Auctore nãq3 pacis perépto merito in eis seditões τ bella locũ habuerunt:Ex bellis aũt pestis τ fames consequit̃.hec quide3 aere cadauerib⁹ infecto: illa incultis manentibus agris.Sed τ iosephus intolerabiles erũnas euenisse recitat pter famem:τ tempore claudy cesaris fames inualuit:vt in actib⁹ legit̃:τ plurima terribilia contigerunt captioné hierusale3 idicantia:vt iosephus narrat. CHRY.Dicit aũt q nõ statim finis ciuitatis eueiet:vt.s.hierosolyma capiatur:s3 post prelia multa. BEDA.Admonent̃ et apl'i ne terreant̃ his precurrentib⁹ ne hierosolymã iudeãq3 deserãt.Potest aũt regnũ ɔtra regnũ:τ pestilétia coꝝ quoꝝ s̃mo serpit vt cãcer:τ fames audiédi verbi dei:τ cõmotio vniuerse terre:τ a v̑a fide separatio etiã in hereticis itelligi:q contra seiuicem dimicãtes:ecclesie victoriã faciunt. AMBRO. Sunt ãt τ alia bella que vir sustinet christianus:diuersarũ quoq3 plia cupiditatum studiorũq3 cõflictus.Multo etia3 grauiores sunt domestici hostes q̃3 extranei.

¶Sed ante hec oia inijcient vobis manus suas: τ psequent̃:tradétes in synagogas τ custodias: trahétes ad reges τ p̃sides pter nomen meu3. Cõtiget aũt vobis i testimoniu3. Ponite ergo i cordibus vestris nõ p̃meditari quéadmodu3 rñdeatis. Ego.n.dabo vobis os τ sapientiam:cui non poterunt resistere τ cõtradicere oés aduersarij vestri:Trademini auté a parentibus τ fratribus: τ cognatis τ amicis:et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnib⁹ hoib⁹ pter nomé meũ. Et capillus de capite vestro nõ peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras:

GREGO.in homilia.Quia cuncta que predicta sunt nõ de iniusticia ferientis sunt:sed de merito mundi patientis: facta prauorum hominũ prenũciant̃ cum dicit̃: Sed ante hec omnia inycient vobis manus suas.τ persequentur: tradentes in synagogas τ custodias:tradentes ad reges τ presides pter nomen meu3.Ac si dicat: Prius corda hominũ post elementa turbabunt̃: vt cum rerum ordo cõfunditur: ex qua tribulatione veniat demõstretur. Nam quamuis finis mundi ex ipso suo ordine pendeat:peruersiores tamen quosq3 inueniens: quia digne ruinis illorum opprimantur innotescit. CYRIL.Uel hoc dicit:Q2 priusq̃3 a romanis hierusalé caperet̃:passi psecutiones a iudeis discipuli incarcerati sunt:τ p̃sentati pncipib⁹.Missus est paul⁹ romã ad cesaré:astititq3 festo τ agrippe.Seqtur:Cõtinget ãt vobis in testimoniũ. GREGCVS.In martyriũ.i.in martyry gloriã. GREGO.in home.Uel in testimoniu3 videlicet eoꝝ:q2 vos pseqndo mortes inferũt: aut vidédo non imitant̃:vt inde puersi sine excusatione pereãt. vnde electi exéplu3 capiunt vt viuant: s3 auditis tot terroribus turbari poterãt auditoꝝ corda.vnde ad coꝝ ɔsolationem subdit: Ponite ergo in cordib⁹ vestris nõ p̃meditari quéadmodũ rñdeatis. THEOPHI.Q2.n.idiote erant τ iperiti hoc eis dñs dicit:ne ɔturbarent̃ reddituri sapiétib⁹ rationé:τ cãm subdit:Ego.n.dabo vobis os τ sapiétiã cui nõ poterunt resistere τ ɔ̃dicere oés aduersary vestri.q.d.Statim a me sortiemini facundiã τ sapientiã: vt nec oés aduersary vestri si in vnũ ɔueniant resistere valeant vobis: nec in sapiétia.i.vita theoreumatũ nec in eloq̃ntia τ sermonis lepore.Sepe.n.multi sapientiã qde3 hñt in mente: s3 cum sint prouocabiles ad turbationé totũ confundunt: cũ tp̃s fuerit proponendi.non ãt tales fuerunt apostoli s3 vtriq3 gratiosi fuerũt. GREGO.Ac si dñs suis dicat:nolite terreri.vos ad certamé accedetis:ego p̃lior.vos v̑ba editis:s3 ego su3 q loquor. AMBRO.Alibi ãt xp̃s i discipulis:alibi pater:alibi spũs loquit̃ patris.non discordant ista: s3 cõgruunt.qđ vnus loquitur tres loquunt̃:q2 vox é vna trinitatis. THEOPHI.His ãt dictis: τ propulso iperitie timore:subdit τ aliud qddã necessariũ qđ eoꝝ aĩos poterat cõmouere:ne subito irruens eos turbaret. Seqtur enim: Trademini ãt a parentibus τ fratribus τ cognatis: τ morte afficient ex vobis. GREGO.in home. Plus in nobis ea tormenta seuiunt:que ab illis patimur:de quoꝝ mentibus p̃sumebamus:q2 cũ damno corporis mala nos cruciãt amisse charitatis. GREGO.nisenus.Cõsideremus aũt statũ qui tunc tp̃is erat oĩbus suspectis:adinuicem diuidebant̃ cognationes:inuicé disgregate p cultus:τ filius gentilis proditor fiebat parentũ fideliũ:τ i filiũ qui crediderat: pater in infidelitate obstinatus accusator fiebat.Oĩs etas erat exposita pseq̃ntibus fidé:nec mulieribus succurrebat naturalis sexus fragilitas. THEOPHI.His ãt dictis τ de odio subiungit qđ ab oĩbus patient̃.Seqtur eni3:Et eritis odio oĩbus hoĩbus pp nomen meum. GREGO.in home.Sed quia dura sunt:que predicuntur de afflictione mortis protinus cõsolatio subditur de gaudio resurrectionis cum dicitur: Et capillus de capite vestro nõ peribit.q.d. martyrib⁹ suis:Cur timetis ne pereat quod incisum dolet:quando τ illud in vobis pire non potest: quod incisum nõ dolet? BEDA.Uel aliter:Capillus de capite discipulorum domini non peribit:quia non solum fortia facta vel dicta sanctoru3:sed τ tenuissima cogitatio digna mercede donabitur. GREGO.v.mora. Qui aute3 patientiam in aduersis tenet:inde contra aduersa omnia fortis efficitur. vñ sibi τ seipsu3 vincendo dñatur. vnde sequitur: In patié. ve.possi.ani.vestras.Quid enim est animas possidere: nisi perfecte in omnibus viuere:cũctisq3 mentis motibus q̃si ex arce v̑tutis dominari. GREGO.i home. Per patiétia3 igitur aĩas nostras possidemus:q2 dum nobismetipsis dñari discimus: hoc ipsum incipimus possidere qđ sum⁹. Jcirco autem possessio anime in virtute patientie ponit̃. q2 radix omniũ custosq3 virtutum patientia est. Patiétia vero est aliena mala equanimiter perpeti: cõtra eũ quoq3 qui mala irrogat nullo dolore morderi.

¶Cum aũt videritis circundari ab exercitu hierusalem:tunc scitote quia appropiquauit desolatio ei⁹.Tũc q in iudea sunt fugiant ad mõtes τ qui in medio eius sunt discedant: τ q in regionibus non intrent in eã:quia dies vltiõis hi sũt: vt impleantur oĩa q̃ scripta sunt. Ueh aũt p̃gnãtibus τ nutrientib⁹ in illis diebus. Erit.n. pressura magna super terra3: τ ira populo huic. Et cadent in ore gladij: τ captiui ducentur i oés gétes. Et hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum.

BEDA. Hactenus ea q p.xl.annos:necdũ fine aduenié te futura erant:dicta sunt:hinc ipse finis desolatiõis que a romano exercitu facta est domini v̑bis exponit̃ cu3 dicit̃: Cum aũt videritis circũdari ab exercitu hierusalem: tunc scitote:q2 appropinquauit desolatio ei⁹. EVSE.Desolationé hierusalé vocat nõ ampli⁹ eã a suis nec s̃m ritũ legalé ɔstitui:ita q nullus expectet post futurã obsidioné aliã innouationé fieri:sicut accidit tépore regis psaꝝ:τ illustris antiochi:τ iteꝝ tépore põpei. AVGV.ad hesitium: Hec aũt dñi v̑ba iđ lucas hoc loco cõmemorauit: vt oñdat tũc factã fuisse abominationé desolationis q̃ a daniele p̃dicta est:de qua mattheus τ marcus locuti sunt quãdo expugnata est hierusalé. AMBRO.Judei eni putauerũt abominationé desolatiõis tũc factã eo q caput porci i téplo iecerunt:illudétes romani iudaice ritũ obseruantie. EVSE. Domin⁹ aũt futurã in ciuitate p̃uidens famé: monebat discipulos ne in futura obsidione i ciuitaté ɔfugerent:tanq̃3 ad locũ tutũ:τ a deo protectũ:sed magis inde discederent: τ ad montes cõfugerent.vñ sequit̃. Tunc q in iudea sunt: fugiant in montes. BEDA.Ecclesiastica narrat historia cunctos q in iudea erãt christianos iminéte hierosolymorũ excidio cõmonitos a dño loco discessisse: τ trans iordané habitasse in ciuitate quadã pella nomine:donec desolatio iudee ɔpleret̃. AVGV.ad hesitiũ: Pro hoc aũt mattheus τ marc⁹ dixerũt:Et q supra tectũ é:nõ descédat i domũ.addidit ãt: Nec itroeat: vt tollat aliqd de domo. Pro quo lucas subdit:Et q in medio ei⁹ sũt discedãt. BEDA. Sed quomõ ab exercitu ciuitate iã circũdata q in medio ei⁹ sunt discedét:nisi forte qđ promisit tunc:nõ ad ipsu3 tépus obsidionis referat̃:sed ad primũ ante obsidioné tempus:cũ se primũ miles roman⁹ per galilee vl' samarie fines cepit diffũdere. AVGV.ad hesitiũ: Pro eo aũt q matthe⁹ τ marc⁹ posuerũt:Et q in agro erit:nõ reuertat̃ retro tollere vestimétũ suũ.apertius iste subdit.Et q in regionib⁹:nõ intrent in eã:q2 dies vltionis hi sunt:vt ipleant̃ oĩa que scripta sunt. BEDA.Dies aũt vltionis hi sunt: dies videlicet dñici sanguinis vltioné petentes. AVGV.ad hesitiũ:Deide similiter lucas psequit̃ sic τ aly duo. Ueh aũt pregnantib⁹ τ nutrientib⁹ in illis dieb⁹.Et sic ergo lucas patefacit qđ poterat esse icertũ.s.id qđ dictũ est de abominatione desolationis:nõ ad seculi finé s3 ad expugnationé hierusalé pertinere. BEDA.Dicit ergo: Ueh pregnãtib⁹:p̃nte captiuitate:Et nutriétibus siue mamãtib⁹: vt qdã interpretant̃:quaꝝ vel vteri:vel manus filiorũ sarcina pregrauate:fuge necessitate3 nõ minimum impediunt.

THEOPHI.Quidã vero dicunt dñm p hoc significare filioꝝ esum:qué τ iosephus narrat. CHRY.Deide pditoꝝ assignat cãm dicés:Erit eni pressura magna super terrã:τ ira populo huic.Talia eni mala eos occupauerunt vt nulla deinceps erũna possit eoꝝ calamitatibus adequari:vt iosephus narrauit. EVSE.Qualiter.s. aduenîétib⁹ romanis τ vrbem capiétib⁹:multe caterue iudaici populi i ore glady piere.vnde sequit̃:Et cadent in ore glady. S3 τ plures necati sunt fame. Hoc v̑o accidebãt.primo qdé sub tyto τ vespasiano:post hos aute3 tempore hadriani principis Romanorum:quãdo natale solum iudeis in accessibi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

le est factū.vñ sequit̃:Et captiui ducent̃ in oēs gētes. Totū.n.orbē iudei repleuerūt:τ vsq₃ ad fines terre ꝑuenerūt:τ cū coꝝ terra ab alienigenis inhabitet̃:solis ipsis est inaccessibilis facta.vñ sequit̃:Et hierusalē calcabit̃ a gentibus donec ipleantur tēpora nationū. BEDA.Que .s.apostolus cōmemorat dicens:Cecitas ex parte facta est in isrl̃:τ sic oīs israel saluus fiet.Qui cū promissa salute fuerit potius ad patriū solū rediturus non temere speratur. AMBRO.Mystice aūt abominatio desolationis aduentus antichristi est eo ꝙ sacrilegijs in faustis mentiū₃ interiora cōtaminet:sedens iuxta historiā in tēplo : vt sibi vendicet diuine soliū potestatis.Iuxta interꝑtationē aūt spiritalem pulchre inducit̃:eo ꝙ in affectibus singuloꝝ vestigiū perfidie sue ꝯfirmare desideret: τ scripturis disputās se eē christū:tūc appropinq̄bit desolatio:qm̄ a vera religiōe pleriq₃ lapsi desistēt:tūc erit dñi dies:qm̄ sicut pmus aduētus dñi fuit ꝓpter redimenda peccata:ita τ secundus erit propter reprimenda delicta : ne plures perfidie errore labantur. Est τ alius antichristus.i.diabolus:q hierusalē.i.animam pacificā obsidere nitat̃ sue legis exercitu.Ergo quando in medio tēpli est diabolus desolatio abominatiōis ē.Cū aūt vnicuiq₃ laboranti christi pñtia spiritalis illuxerit:tollitur iniquus ex medio τ icipit regnare iusticia.Est ēt terti⁹ antichrist⁹ vt arri⁹ τ sabelli⁹:τ oēs q nos praua ītētiōe seducūt. He aūt sunt ꝑgnantes qbus ve dr̄: q̄ aruinā₃ sue carnis extēdūt:τ qbus intimioꝝ gressus pigrescat animoꝝ τ effecte virtutū:feteq₃ vitioꝝ.Sed nec ille ꝑgnantes cōdēnatiōis exortes sunt:q̄ in bonoꝝ actuū molimine cōstitute: necdū aliquos suscepti operis dedere ꝓcessus.Sunt q̄ dei timore cōcipiunt.s₃ nō oēs pariūt:sunt.n.q̄ abortiuū excludūt verbū anteq₃ pariant. sūt etiā q̄ ī vtero christū habeāt:sed nōdū formauerunt.ergo q̄ parit iusticiā:christū parit.Nos ēt paruulos nostros ablactare ꝓperem⁹:ne nos q̄si iperfectorū parētes:aut iudicij dies:aut mortis inueniat.Quod ita fit:si oīa dicta iusticie in corde custodias:nec senectutis tēpus expectes:s₃ ī pma etate sapiētiā sine corruptela corpis tui cito ꝯcipias:cito nutrias. In fine āt iudea oīs a natiōib⁹ credituris subijciet̃ i ore gladij spirital' q ē ꝫmo bis acut⁹.

¶ Et erunt signa in sole luna τ stellis: τ i terris pressura gentiū pre cōfusione sonitus maris τ fluctuum:arescentibus hominibus pre timore: τ expectatiōe que superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celoꝝ mouebūtur.Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cu₃ potestate magna τ maiestate.

BEDA.Quid ipletis nationū tpib⁹ sequat̃:ex ordīe manifestat dicens . Erunt signa in sole τ luna τ stellis. AMBRO.Que qdē signa ꝫm mattheū euidenti⁹ exprimunt̃: tūc iqt sol obscurabit̃:τ luna nō dabit lumē suū:τ stelle cadēt de celo. EVSE.Tūc.n.cū vite corruptibilis ꝯsūmatio aget̃:τ ꝫm aplm̄ spēs hui⁹ mūdi trāsibit: τ nouū succedit seculū:i q̄ vice sensibiliū luminariū ipse christ⁹ fulgebit .q.iubar.τ rex noui seculi:cui⁹ erit tāta numinis virt⁹ τ gloria:vt sol q nūc radiat atq₃ luna τ cetera sidera:aduētu maioris luminis occultent̃. CHRY.Sic̄ .n.ī hoc seculo luna τ sidera mox obfuscant̃ orto sole:sic ī gloriosa xp̄i apparitiōe sol obtenebrescet:τ luna nō dabit ꝓpriū iubar.τ stelle cadēt de celo:ꝓore spoliate amictu:vt potioris lucis amictu potiant̃. EVSE. Que aūt eueniēt orbi post luminariū obtenebrationē ex qb⁹ fiet angustia gētiū ꝯñter exprimit dicēs:Et i ter. pres.gen.ꝓ.confu.so.ma. τ fluctuū:Ubi videt̃ docere ꝑncipiū trāsmutationis vniuersi futuru₃:ex defectu substātie hūide. Hac enim prima deuorata vel cōgelata:vt nō amplius audiat̃ sonit⁹ maris nec ꝯtingāt arenā fluct⁹ eius cā exuberātis siccitatis cetere mūdi ꝑtes nō ampli⁹ obtinētes vaporē solitū emissum ex suba humida trāsmutationē patient̃:τ sic cū apparitio saluatoris ꝯfutare debeat repugnātia deo prodigia exordiū sumēt furoris proemia ex siccitatibus:vt nec tēpestas nec fremit⁹ maris vlteri⁹ audiat̃.Quo facto subseq̄tur āgustia supstitū hoīu₃ vñ seqtur:Arescētibus.i.tabescētib⁹ hoībus pre ti. τ expe. coꝝ.s.q̄ sup.vni.orbi.Que āt tunc īgruant mūdo:ꝯseq̄nter ostendit subdēs:Na₃ v̄tutes celoꝝ mouebuntur. THEOPHI.vel aliter.Cū alterabit̃ supior orbis:τ elementa iferiora merito patient̃ iacturā.vñ seqtur:Et in terris ꝑssura gentiū pre ꝯfusione sonit⁹ maris τ fluctuū.q.d. Mare terribilier fremet:τ littus maris agitabit̃ tēpestate:ita vt sit ꝓplo terre ꝑssura.i.coīs miseria:vt tabescāt timore τ expectatiōe maloꝝ irruentiū mūdo.vñ seqtur: Arescētib⁹ hoibus pre timore τ expectatiōe q̄ supuenient vniuerso orbi.

AVGV.ad hesitiū:S₃ dices:Cōfiteri vos pena vestra cōpellit adesse iā fine₃:dū implet̃ qd̄ ꝓnunciatū est. Nullā .n.patriā:nullū locu₃ nr̄is tpibus ñ affligi aut tribulari certū est:S₃ si ista mala q̄ nūc patit̃ gen⁹ humanū certa sūt indicia iā dñm esse ventuꝝ:qd est qd̄ dicit aplus:Cū dixerit: pax τ securitas.Uideamus ḡ ne forte melius intelligat̃ nō eo mō impleri q̄ ꝓdicta sunt his v̄bis:s₃ tunc potius esse ventura qm̄ sic erit tribulatio vniuerso orbi:vt ad ecclesia₃ ptineat:q̄ vniuerso orbe tribulabit̃:nō ad eos q tribulabūt eā. ipsi.n.sunt dicturi:Pax τ securitas.Nunc āt ista mala que tanq₃ summa extremaq₃ credunt̃ vtriq₃ regno:xp̄i.s.τ diaboli videmus esse coīa. Pariter qppe his boni affligunt̃ τ mali:iter que tā mala adhuc vsq₃quaq₃ freq̄ntant̃ luxuriosa ꝯuiuia. Hoccine ē arescere pre timore:an poti⁹ inardescere pre libidine. THEOHPI.Nō solū aūt mortales fluctuabunt cū alterabit̃ mundus:s₃ ēt angeli stupebunt i ta₃ terribilibus mutationibus vniuersi.vñ seqtur. Nā v̄tutes celoꝝ mouebunt̃. GREGO.in home.Quid.n.v̄tutes celoꝝ:nisi angelos:dñatiōes τ ꝑncipatus:τ potestates appellat:q̄ in aduentu districti iudicis:nr̄is tūc oculis visibiliter apparebunt:vt districte tūc a nobis exigāt hoc qd̄ nos mō inuisibilis ꝯditor eq̄nimiter portat. EVSE.Cū ēt dei filius sit venturus in gloria: τ ꝯfutaturus elatā tyrānidē filij peccati ministrātibus angelis celi fores a seculo clause patebūt vt spectentur excelsa. CHRY.Uel v̄tutes celice mouebunt̃:quāuis sibi ꝯscie nō sint. videntes.n.infinitas multitudines ꝯdēnari:ñ intrepide stabunt illic. BEDA Uñ τ in iob dicit̃ : Colūne celi ꝯtremescunt:τ pauēt ad nutum eius.Quid ergo faciūt tabule qm̄ tremunt columne: qd virgula deserti patit̃:cum cedrus paradisi ꝯcutit̃. EVSE. Uel v̄tutes celoꝝ sunt q̄ presunt sensibilibus partib⁹ vniuersi:que qdem tunc mouebuntur vt potiorem statu₃ attingant. Absoluentur.n.in seculo nouo a ministerio:quo deo seruiunt circa sensibilia corpora ꝫm corruptionis statum. AVGV.ad hesitiū.Sed ne dñs propinquante secundo aduentu suo:ea pro magno predixisse videatur que hunc mundo etiam ante primum eius aduentum fieri consueuerant:τ videamur ab eis qui plura in historia gentiū τ maiora legerunt: Hec que dicta sunt melius i ecclesia existimo intelligi.Ecclesia.n.est sol τ luna τ stelle : cui dictum est: Pulchra vt luna:electa vt sol.que tunc non apparebit ꝑsecutorib⁹ vltra modū seuientibus. AMBRO. Plurimis ēt a religiōe deficiētibus clara fides obscurabit̃ nube ꝑfidie:q₂ sol celestis in fide ī ea minuit̃ vel augetur:τ sicut menstruis.i.mensiū defectibus luna vel terre oppositu cū fuerit ex regione solis vanescit:sic τ sancta ecclesia cum lumini celesti vitia carnis obsistunt:fulgore₃ diuini luminis de christi radijs nō potest mutuari.nā i ꝑsecutionibus lucē diuini solis plerūq₃ amor vite huius excludit.Cadūt etia₃ stelle i.gloria micantes viri si ꝑsecutiōis acerbitas cōualescat:q̄ oportet fieri donec ecclie mltitudo cumulet̃.sic.n.ꝓbant̃ boni:sic ꝑdunt̃ ifirmi. AVGV.ad hesitiu₃.Qr aūt dictū ē:Et ī terris ꝑssura gentiū:gētes voluit itelligi:nō q̄ ī semine abrae bñdicēt̃:s₃ q̄ ad sinistrā stabūt. AMBRO. Ergo varij animoꝝ est⁹ ita graues erūt:vt delictoꝝ multitudine male cōscijs futuri iudicij metu:sacri nobis ros fōtis arescat.Queādmodū aūt dñi expectat̃ aduēt⁹ vt ei⁹ ꝑsentia ī toto fiat vel hominis orbe vl' mūdi : q̄ fit ī singulis cū oīb⁹ affectib⁹ receperis christū:sic virtutes celoꝝ i aduētu dñi augmētū gratie ꝯsequent̃: τ plenitudie diuinitatis ꝓpi⁹ se infundēte mouebunt̃.Sūt etiā virtutes celorū q̄ enarrāt gloriā dei q̄ pleniore xp̄i infusiōe mouebunt̃:vt videāt christū. AVGV.ad hesitiū:Uel virtutes celorū mouebunt̃:q₂ ipsis ꝑsequētib⁹ qda₃ fideles fortissimi turbabunt̃.Seqt̃.Et tūc videbūt filiū hois. THEOPHI. Tā fideles q₃ infideles. Radiabit.n.ampli⁹ sole:tā ipse q₃ crux ei⁹: vñ ab oīb⁹ cognoscet̃. AVGV.Qr āt dicit:Uenientē ī nube duob⁹ modis accipi pōt:siue ī eccl'ia sua tāq₃ ī nube venientē:sic nūc venire nō cessat:s₃ iō tūc cū ꝑtāte magna τ maiestate:q₂ maior maiestas τ potestas illi⁹ apparebit sanctis:qbus magnā v̄tutē dabit ne tāta ꝑsecutiōe vincant̃:siue ī corpore suo ī quo sedet ad dexterā pr̄is: merito credēdus ē non solū in codē corpore:vex ēt in nube ventur⁹:qm̄ sic veniet sic̄ abijt:nubes āt suscepit eum ab oculis eoꝝ. CHRY.Semp.n.de⁹ ī nube apparet:ꝫm illud:Nubes τ caligo ī circuitu ei⁹.vñ τ fili⁹ hois ī nubib⁹ veniet: vt de⁹ τ dñs:nō latēter s₃ in gloria digna deo.Et iō subdit:Cū potestate magna τ maiestate. CYRIL.Intelligēdū ē similiter magna.Primā enī apparitionē ꝓsecut⁹ ē cū ifirmitate τ humilitate nr̄a:s₃ secūdā celebrabit cū ꝓpria potestate τ magna maiestate. GREGO.in home. In potestate enī τ maiestate visuri sunt quē in humilitate positū audire noluerunt vt virtutē eius tanto tunc destricti⁹ sentiāt: q̄to ceruicem cordis ad eius patientiā non inclinant.

¶ His aūt fieri icipiētib⁹ respicite τ leuate capita vestra:qm̄ appropiquat redēptio vestra. Et dixit illis similitudinē: Uidete ficulneā τ oēs arbores:cū ꝓducūt iā ex se fructū:scitis quoniā ꝓpe ē estas.ita τ vos cū videritis hec fieri scitote q₂ ꝓpe est regnū dei. Amē dico vobis qm̄ nō ꝑteribit generatio hec donec oīa fiant. Celū τ terra trāsibūt verba aūt mea non transient.

GREGO.in home.Quia premissa contra reprobos dicta sunt:mox ad electorum consolationē v̄ba v̄tunt̃ : Na₃ subditur: His autē fieri incipientibus:respicite τ leuate capita vestra:qm̄ appro.redem. vr̄a. Ac si dicat : Cum plage mundi crebrescunt:leuate capita.i.exhilarate corda : quia dū finit̃ mundus:cui⁹ amici non estis prope fit redemptio quam quesistis. In scriptura enim sacra sepe caput pro mēte ponitur.q₂ sicut capite reguntur mēbra:ita cogitatiōes mente disponuntur.Capita itaq₃ leuare:est mētes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. EVSE. Ul' aliter.Trāsactis corporalibus aderunt intelligibilia celestia.s. regnū seculi non amplius trāsituri:τ tunc dignis salubria promissa tribuentur.vnde dicit̃: His aūt fieri incipientibus respicite τ leuate capita vestra:quoniam appropinquat redemptio vestra. Acceptis enī dei ꝓmissis que speramus: erigemur q ante curui fueram⁹:τ eleuabim⁹ capita nr̄a : humiliati quondā:eo ꝙ redēptio nostra quā sperabam⁹ aderit: illa.s.quā tota creatura expectat. THEOPHI.i.ꝑfecta libertas corporis τ anime.Sicut enī prim⁹ aduētus domini fuit ad reformationē animaꝝ nostrarum: sic secundus ad reformationem corporum celebrabitur. EVSE.Dicit autem hec ad discipulos suos:non tanq₃ ad eos qui durare deberēt in vita ista vsq₃ ad terminū mundi: sed q̄si vno corpore existente ipsis τ nobis τ posteris vsq₃ ad ꝯsummationē mundi credituris in xp̄m. GREGO.in ho. Qr āt calcari mūdus atq₃ despici debeat: ꝑuida cōparatiōe manifestat cū subdit:Uidete ficulneā τ oēs arbores:cū producūt ex se fructū:scitis qm̄ prope ē estas:ita τ vos cū videritis hec fieri:scitote qm̄ prope ē regnū dei.q.d.Sicut ex fructu arboris vicina estas agnoscit̃ : ita ex ruina mundi ꝓpe cognoscit̃ esse regnū dei.Et ex hoc ostendit̃ q₂ fructus mūdi ruina est. Ad hoc.n.germinat:vt quecūq₃ germīe aluit:cladibus ꝯsumat.Bene aūt regnū dei estati cōparat̃: q₂ tunc meroris nr̄i nebule trāseunt:τ vite dies eterni solis claritate fulgescunt. AMBRO.Mattheus āt de sola dixit ficulnea:hic de arboribus oībus.Duplice₃ āt h₃ figurā ficulnea:vel cū dura mitescunt:vel cū peccata luxuriant.Siue ergo cū fructus oībus virescit arboribus: τ ficulnea fecunda iam floret.i.cū oīs lingua ꝯfitet̃ deo:ꝯfitente ēt populo iudeoꝝ:sperare dñi debemus aduentu₃ quo tanq₃ tpibus estiuis resurrectionis fructus metent̃. Siue cū leuē fragileq₃ iactantiā tanq₃ folia synagoge hō iniqtatis iduerit:conijcere debemus appropinq̄re iudiciū:nā remūerare fidē dñs:τ delinq̄ndi finem afferre festinat. AVGV.ad hesitium:Cu₃ āt dicit:Cū videritis hec fieri q̄ intelligere poterimus nisi ea q̄ supra memorata sunt: In his āt est qd̄ ait: Et tunc videbunt filiū hois venientē. Proinde cū hoc visum fuerit:nō ia₃ erit regnū dei:s₃ prope erit. An dicendu₃ est non oīa que supra cōmemorata sunt eē intelligēda vbi ait.Cū videritis hec fieri:s₃ aliq̄ eoꝝ : hoc.s.excepto qd̄ dictum est:Et tunc videbūt filiū hois.S₃ mattheus aperuit nullis exceptis esse accipiendū dicens: Ita τ vos cū videritis hec oīa. Inter que est qd̄ videbitur filius hois veniens vt intelligatur de aduentu quo nunc venit in mēbris suis tanq₃ in nubibus.vl' ī ecclesia tanq₃ in nube magna. TYTVS.Uel aliter dicit: Prope est regnū dei:q₂ dū hec fiēt nondū vltimus finis reꝝ eueniet:s₃ iam in finē tendūt. nā τ ipse aduentus dñi eliminans oīu₃ principatū τ potestatē ꝑparat regno dei. EVSE.Sicut.n.in hac vita sol hieme recedente ac succedente veꝝ radium calidum mittens fouet ac viuificat humi condita semina exuentia priscā figuram:pullulant āt noua variū virorē habentia: sic τ gloriosus vnigeniti dei aduentus viuificatiuis radijs illustrans nouu₃ seculū:dudū cōdita ꝑ totū mundū semina.s.dormiētes in puluere terre potioribus corporibus q₃ prius producet in lucē : ac ꝯfutata morte regnabit deinceps vita seculi noui. GREGO.in ho.Oīa āt predicta sub magna certitudine confirmant̃:cū subdit̃: Amē dico vobis q₂ non ꝑteribit generatio hec donec oīa fiant. BEDA. Multum cōmendat qd̄ ita ꝓnunciat: Et si dicere fas ē iuratio eius ē qd̄ dicit: Amē dico vobis: Amen qppe interꝑtat̃ veꝝ. Igit̃ veritas dicit: Ueꝝ dico vobis:qd̄ si nō diceret:mentiri oīno nō posset. Generatione₃ āt:aut omne genus humanū dicit:aut specialiter iudeoꝝ. EVSE.Uel generationē dicit nouā generationem ecclesie sancte sue:ostendens duraturum populum fidelium vsq₃ ad id tempus quo visurus sit oīa:τ euentus verborum saluatoris oculis apprehendet.

THEOPHI.Quia .n.turbatiōes τ bella:τ alteratiōes tam elementorum q₃ ceterarum reꝝ futurum esse ꝑdixerat:ne quis suspicaret̃ ꝙ τ ipsa christianitas peritura foret subiungit:Celū τ terra transibunt:v̄ba āt mea nō trāsient. q.d.Et si cūcta cōmoueant̃:fides tñ mea non deficiet . Ex quo innuit ecclesiam preferre toti creature:s₃ creatura patietur alterationem:fideliu₃ vero ecclesia τ sermones euāgelij permanebunt. GREGO in ho.Uel aliter: Celu₃ τ terra transibunt τc̄.quasi dicat.Omne quod apud nos durabile est:sine mutatiōe durabile ad eternitatē non ē : τ oē quod apud me transire cernitur:fixū τ sine transitu tenet̃:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quia sine mutabilitate manentes sentētias exprimit ſmo meus q trāsit. BEDA. Celū ãt qđ transibit: nō ethereū siue sidereū: siue aereū a quo aues celi noīant intelligere debemus. Si aūt terra trāsibit: quomō ecclesiastes dicit: Terra in eternū stat? s3 aperta rōne celū ⁊ terra ꝑ eā quā nūc hñt imaginē trāseūt: attamē ꝑ eēntiā sine fine subsistūt.

¶ Attendite autē vobis ne forte grauent corda vestra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite: ⁊ superueniat i vos repētina dies illa. Tāq̄ laqueus enī superueniet in omnes q sedent super faciem omnis terre. Vigilate itaq3 omni tēpore orantes: vt digni habeamini fugere ista oīa q̄ futura sunt: ⁊ stare ante filium hominis.

THEOPHI. Posuit supra dñs terribilia ⁊ sensibilia maloꝝ indicia q̄ occupabūt petōres: s3 ꝯ hec mala remediu3 ē cautela ⁊ oratio. vñ dicit: Attē. ãt vo. ne for. gra. cor. ve. in crapu. ⁊ ebrietate. BASI. Singulū aīaliū a ꝯditore oīum deo h3 itrinsecus cās faciētes ad tutelā ꝯsistentie proprie. ꝑꝑ q ⁊ xp̄s nob dedit hāc monitionē: vt q̄ illis a natura hec nobis auxilio rōnis ⁊ cautela ꝯtingāt. Fugiētibus qdē pctīn: vt irrōabilia fugiūt mortifera pabula: ingrentib⁹ vo iustitiā sicut illa herbas nutritiuas reqrūt: ⁊ iō dicit: Attēdite vobis: vt. s. discernere possitis a salubri nociuū. Sed qm dupliciter ꝯtingit attēdere: hinc qdē corporis oculis: illinc vo ꝑ intellectiuā vtutē: oculus corporis virtutē non attingit. Restat igit dictū eē de ope intellect⁹: Attēdite. hoc est vndiq3 circūspicite vos: puigil hñtes ad vrām custodiā aīe lumē. Neq3 ãt dixit: Attendite vris aut eis q̄ circa vos sunt: s3 vobis: vos. n. estis itellect⁹ ⁊ aīa: vestrū ãt corpus ē sensus: Circa vos ãt opes: artes: ⁊ reliq̄ vite suppellex: qbus nō monet attēdendū: s3 aīe cui⁹ pcipua cura hñda. Eadem vero admonitio egrotātes sanat: ⁊ sanos pficit: seruatores pñtiū: puisores futuroꝝ: nō alienoꝝ censores: s3 suoꝝ scrutatores: nō dimittētes intellectū fuū fieri passionū: s3 irrationale aīe subyciētes rōnali. Cur ãt sit attendendū: subiūgit dicēs. Ne forte grauent corda vrā in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite. TYTVS. q. d. Cauete ne lumina mētis vre grauent. Cura nāq3 pñtis vite ⁊ crapula ⁊ ebrietas fugāt prudentiā: q̄ssant fidē: opant naufragia. BASI. Est ãt ebrietas nimi⁹ vsus vini: crapula vo anxietas ⁊ nausea: q̄ est in ebrietate: a motione capitis greco vocabulo dicta. Sicut igit cibis vt ñ esuriam⁹: sic ⁊ potib⁹ ne sitim patiamur vtēdu3 ē: vitādo diligenti⁹ lapsu3. Fallax. n. ē vini igestio: aīa ãt vino libera prudētissima erit ⁊ optima: s3 humecta vini vaporib⁹ q̄si quadā nube velat. Curiositas aūt huius vite quāuis nihil inhibitoꝝ ꝯtinere videat: si tñ ad cultū diuinu3 nō coadiuuet: vitāda ē: ⁊ q̄re hoc dixerit ostēdit subdēs: Et supue. i vos repē. di. illa. THEOPHI. Nō. n. cū deliberatiōe veniet dies illa: s3 ex īprouiso ⁊ furti3 capiens tanq̄ laqueus nō cauētes. vñ seqtur: tanq̄ la. n. supue. in om. q se. su. fa. om. terre. Qđ diligētius discuti pōt. Capict. n. dies illa sedentes in supficie terre quasi īpremeditatos ⁊ inertes. Quotquot vo sunt solertes ⁊ agiles ad bonū: non sedentes ⁊ ociantes in terrenis: s3 surgētes ab eis sibi dicentes: Surge vade: qm non est hic tibi reqes: talibus ñ est illa dies vt laqueus i discrimē: s3 vt dies festiuus. EVSE. Predicta igitur docuit esse attendenda ad cauendam grauedinē inde ꝓuenientē. vñ sequit: Vigi. ita. oī tpe: orā. vt dig. ha. fuge. ista om. q̄ futu. sūt. THEOPHI. s. famē: pestem: ⁊ cetera huiusmodi q̄ tpaliter electis ⁊ alys iminēt ⁊ ea que postmodu3 accidunt eis perenniter. Illa. n. aliter capere non possum⁹ nisi ꝑ vigilias ⁊ orationes. AVGV. de cō. euā. Hec intelligit illa fuga quā mattheus cōmemorat: que nō debet fieri in hyeme vel sabbato. Ad hyemem pertinēt cure hui⁹ vite: q̄ tristes sunt velut hyems. Ad sabbatū vo crapula ⁊ ebrietas: q̄ carnali leticia luxuriaq3 cor submergit atq3 obruit: qđ malū sabbati noīe significat: qr illo die iudei delitys affluūt: dū spiritale sabbatū ignorāt.

vnicare promane venire

THEOPHI. Et qr christianū decet nō solū fugere mala: s3 etiā niti ad gloriā ꝯexequendā: subdit: Et stare ante filiū hoīs. Hec est enī angelica gloria stare ante filiū hominis deū nostrū: ⁊ faciē ei⁹ iugiter cernere. BEDA. Et certe siquis sapiens medicus ꝑciperet attendere a succo alicuius herbe: ne repentinus iteritus supueniat: magno studio medici mandata fuaremus. Nunc aūt saluatore admonēte ebrietatē ⁊ crapulā: ⁊ curas seculi eē cauendas: his sauciari ⁊ cōsumi nō timent: qr fidem quā medici dictis pbēt: domini verbis prebere contemnunt.

¶ Erat autem diebus docens i templo: noctib⁹ vero exiens morabatur in monte: qui vocat oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

BEDA. Que verbis preceperat dñs suis cōfirmat exēplis. nā qui nos ante iudicis aduentū ⁊ incertū singuloru3 exitū ad vigilandū hortatus est ⁊ orādū: ⁊ ipse imminēte tēpore passionis sue doctrine vigilys ⁊ precibus instat. vñ dicit: Erat aūt diebus docens in tēplo. In quo suo exēplo insinuat hoc esse digne deo vigilare vel dicto vel facto proximis viā veritatis ostendere. CYRIL. Que aūt erant q̄ docebat: nisi transcendentia cultū legis. instabat eni3 tēpus quo debebat vmbra i veritatē trāssformari. THEOPHI. Tacuerunt aūt euangeliste pleraq3 documentoru3 christi: q cū ꝑ trienniū fere predicauerit: documenta eius q̄ conscripserunt: dicet aliquis vix ad vnius diei sermonem sufficere: Ex pluribus ergo pauca describentes: dederūt nobis quēdam gustū dulcedinis doctrine ipsius. Ostēdit aūt nobis domin⁹ q oporteat noctu ⁊ quiete alloqui deū ⁊ in die prodesse hominibus ⁊ colligere qdē in nocte: distribuere vero collecta i die. vnde subdit. Noctibus vero exiens morabat in monte qui vocat oliueti. Non quasi opus habens oratione: s3 ad exemplū dandū hoc egit. CYRIL. Quia vero eloquiū eius i potestate erat: ⁊ potestatiue trāsferebat in spiritalē cultū q̄ per moysen ⁊ prophetas tradita fuerant in figuris. populus eu3 auidius audiebat. vñ sequitur. Et omnis populus māicabat. i. mane venire accelerabat ad eum in tēplo audire eum. Populo aūt ante lucanū venienti ad eum congruū erat dicere: Deus de⁹ meus: ad te de luce vigilio. BEDA. Mystice autem ⁊ nos cu3 inter prospera sobrie ⁊ pie ⁊ iuste conuersamur: diebus in templo docemus: quia formam boni operis fidelibus prebentes: noctibus vero in monte oliueti moramur: quia in tenebris angustiarum spiritali consolatione respiramus: ⁊ ad nos quoque populus manicat: cum vel discussis operibus tenebrarum: vel cunctis nebulis pressurarum nos imitantur.

CA. XXII.

Appropinquabat autem dies fest⁹ azimorū qui dicitur pasca: ⁊ querebant principes sacerdotum ⁊ scribe quomodo iesū iterficerent: timebant vero plebem.

CHRY. Umbra nostrorum fuerunt festa iudaica: ⁊ iō si quesiueris a iudeo de pasca ⁊ azimis: nil magni proferet commemorans liberationem ab egypto. Siquis autem a me quesierit: non audiet egyptum nec pharaonem: sed absolutionem erroris ⁊ tenebrarum diaboli: non per moysen sed per filium dei. GLO. Ad cui⁹ passionem enarrandā accedens euangelista premittit de figura dicens. Appropinquabat autem dies festus azimorum qui dicit pasca.

BEDA. Pasca qdem hebraice dicitur phase. non a passione: s3 a transitu noiatur: eo q exterminator videns sanguinē in forib⁹ israelitaꝝ ptrāsierit: nec ꝑcusserit primogenita eoꝝ. Vel ipse dñs pbens auxiliū pplo suo desuper ambulauit. Hoc ãt inter pasca ⁊ azima distat: q pasca ipse sol⁹ dies appellat: in quo agnus occidebat ad vesperā: hoc est. xiiij. luna primi mensis. xv. ãt luna qñ egressus ē de egypto succedebat festiuitas azimoꝝ septē diebus vsq3 ad vigesimam primā die3 eiusdē mensis: vñ euāgely scriptura idifferenter vnū pro alio ponere solet: vñ hic dicit dies azimorum q dicit pasca. Significatur ãt ꝑ mysteriū q xp̄s semel pro nobis passus: ꝑ totū tp̄s huius seculi qđ septe3 diebus agitur in azimis synceritatis ⁊ veritatis precepit esse viuēdum. CHRY. Principes ãt sacerdotū nefarias res tractant in festo. vnde seqtur: Et quere. princi. sacer ⁊ scri. quō ie. interficerent: Moyses qdem vnū precepit esse principē sacerdotū ⁊ illo defuncto creari aliū. Tunc vero cū inciperent iudaici ritus dissolui: multi erant pncipes sacerdotu3 annuatim creati. Hi q̄ volentes iesum occidere non metuunt diuina: ne. s. ex tpe sacro maius icurrant peccati contagium: s3 vbiq3 timent hūana. vñ seqtur. Time. ve. plebem. BEDA. Non qdē seditionē metuētes: s3 cauētes ne auxilio populi de suis manibus tolleret. Hec ãt añ biduū pasce ꝯgregatis eis in atrio caypbe mattheus acta attestat.

¶ Intrauit aūt sathanas in iudam q cognominabat scharioth: vnū de duodecim: ⁊ abyt ⁊ locutus est cū pricipibus sacerdotū ⁊ magistratib⁹ quēadmodu3 illū traderet eis. Et gauisi sunt: ⁊ pacti sūt pecuniā illi dare. Et spopōdit. Et q̄rebat opportunitatē: vt traderet illū sine turbis.

THEOPHI. Quia dictū est q principes sacerdotum q̄rebant modū quo interficientes iesu3 nullū incurrerent periculum: consequenter modus qui eis occurrit narratur cum dicitur: Intrauit ãt sathanas in iudam. TYTVS. In iudam sathanas intrauit: non impellens: sed patulū inueniens hostium. nā oblitus oīum que viderat ad solā auariciam dirigebat intuitum. CHRY. Ponit autem eius cognomen subdens. Qui cognominabatur scharioth. Erat eni3 alius iudas. TYTVS. Subdit autē: Unus de duodecim. Nam numerum adimplebat: non autem vere fungebat apostolica dignitate. CHRY. Vel hoc addit euāgelista velut absonum quidem: ac si diceret erat de primo choro diligentius electoꝝ. BEDA. Non est ãt huic contrarium quod ioannes dicit: Post buccellā intrasse in eu3 sathana3: qr nunc intrauit: vt quasi alienum tentaret. tunc ãt quasi proprium ad quecunq3 vellet agenda attraheret.

CHRY. Attende autem magnam iude nequiciam: tu3 quia per se proficiscitur: tum quia pro precio hoc facit. Sequitur enim: Et abyt ⁊ locutus est cum pricipibus sacerdotum ⁊ magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gauisi sunt. THEOPHI. Magistratus hic appellātur prepositi constructionum templi: vel ēt illi quos Romani populo prefecerant: ne prouerent in tumultus: erāt. n. seditiosi. CHRY. Propter auaricia3 ãt iudas factus est talis. Seqtur eni3: Et pacti sūt pecuniā illi dare. Tales eni3 auaricia generat passiones: reddit ipios: ⁊ deu3 ignorare cōpellit: ⁊ si millies bñfactu3 sit eis: ad nocendū ipellit. vñ ⁊ hic seqtur: Et spopondit. THEOPHI. idest pepigit ⁊ promisit. ⁊ q̄rebat opportunitatē vt eu3 traderet sine turbis. i. querebat eū tradere qñ videret eū seorsū existente3 sine turbis. BEDA. Multi ãt iude scelus exhorrēt: nec tamen cauent. qui eni3 charitatis ⁊ veritatis iura spernit: xp̄m qui est veritas ⁊ charitas prodit: maxime cu3 non infirmitate vel ignorantia peccet: sed ad similitudinē iude querat opportunitate3. vt arbitris absentibus: veritatem mendacio: virtutem crimine immutet.

¶ Venit autem dies azimorum: in qua necesse erat occidi pasca. Et misit petrū ⁊ ioannem dicēs: Euntes parate nobis pasca: vt māducem⁹. At illi dixerūt: Ubi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce itroeūtibus vobis i ciuitatē occurret vobis homo quidā amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quā intrat: ⁊ dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magr̄: Ubi est diuersoriū: vbi pasca cū discipulis meis māducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum magnū stratū: ⁊ ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut dixit illis: ⁊ parauerunt pasca.

TYTVS. Ut nobis dominus celeste pasca dimitteret typicū manducauit: figurā remouens: vt veritas locū obtineret: vñ dicit: Venit aūt dies azimoꝝ in q̄ necesse erat occidi pasca. BEDA. Dies azimoꝝ pasce quartādecimā primi mensis appellat: quando fermento abiecto pasca. i. agn⁹ occidi ad vesperā cōsueuerat. EVSE. Siqs aūt dicat: Si prima azimoꝝ discipuli saluatori parāt pasca: ergo ⁊ eadē die oportet nos pasca celebrare. Dicemus hoc non fuisse monitionē: s3 historiā facti: qđ accidit tēpore salutifere passionis. Aliud aūt est narrare gesta vetera: ⁊ aliud sancire: ac posteris statuta relinquere. Quietiā saluator nō egit pasca cū iudeis quando agnū īmolabant. nā illi qdem hoc egerunt in parasceue: qñ passus est dñs: vnde non introierunt in atriū pilati vt manducarent pasca. ex quo enī veritati insidiati sunt: verbū veritatis a se expulerunt: non primo die azimoꝝ quo die debebat īmolari pasca manducātes solitū sibi pasca. erant enī erga aliud attēti: s3 die sequēti post illā que erat azimoꝝ secūda. Dominus vero prima die azimoꝝ: hoc est quinta feria sabbati pasca cū discipulis peregit. THEOPHI. Eadē aūt quinta feria: mittit duos ex discipulis suis ad parandū pasca: petrū. s. ⁊ ioannē: alteꝝ. s. vt diligentē: alteꝝ vt dilectu3. vnde sequit. Et misit petrum ⁊ ioannē dicens: Euntes parate nobis pasca vt māducemus. Per omnia manifestans q vsq3 ad extremū vite non est aduersatus legi. Mittit autem eos ad alienā domum. nam nulla domus erat ei neq3 discipulis suis: alioqn apud aliquem eorum pasca celebrasset. ⁊ ideo subdit: At illi dixerunt. Ubi vis paremus? BEDA. quasi dicant. Nō habemus domicilium: non habemus tabernaculū: audiāt quibus edificandaꝝ domorū cura est: cognoscant christu3 omnium dominum locū vbi caput reclinaret non habuisse. CHRY. Cum aūt ignorent ad quem mitterent signū dedit eis: sicut ⁊ samuel sauli. vnde subdit. Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in ciuitate3: occurret vobis homo: amphoram aque portans: sequimini eum in domu3 in quā intrat. AMBRO. Primū maiestatē diuinitatis aduerte: cum discipulis loquit: ⁊ iam nouit quid alibi sit futurum: deinde dignationē eius intuere: quia non persona diuitis aut potentis eligitur: sed pauper ambitur. ⁊ angustu3 hospitium pauperis amplis nobilium edibus antefertur. Sciebat autem dominus nomē eius cuius sciebat mysteriū ⁊ occursum: s3 iō sine noīe designatur: vt ignobilis estimet. THEOPHI. Vel iō mittit eos ad homine3 ignotum: vt ostendat q passionem voluntarie subyt. Qui eni3 mentē huius ignoti viri subegit vt eos susciperet: poterat quodcūq3 voluisset cū iudeis tractare. dicunt autē quida3 q ideo non dixit nomē hominis: ne ꝓditor cognito nomine domu3 panderet phariseis qui venientes cepissent eu3 priusq̄ cena fieret ⁊ spiritalia mysteria discipulis traderet

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

Sz quibusdā indicijs in quandā domū dirigit eos. vñ seqtur: Et dicetis patrifamilias dom⁹: dicit tibi magister: vbi est diuersoriū: vbi pasca cuz discipulis meis māducem: Et ipse vobis oñdet cenaculū magnuz stratum: ⁊ ibi pate.

GLO. Quib⁹ signis inuentis discipuli sollicite q̄ mādata eis fuerāt iplerūt. vnde sequitur. Euntes aūt inuenerūt sicut pdixit illis iesus: ⁊ parauerūt pasca. BEDA. Hoc pasca exponēs apostolus ait: Pasca nostrū imolatus ē xps: qd quidē pasca tūc necesse erat occidi: quasi paterno ɔsilio ac diffinitione sancitū: qui lz die sequēti hoc ē. xv. luna sit crucifixus: hac tñ nocte qua agnus imolabat̄ a iudeis tentus ac ligatus imolationis hoc est passionis sue sacrauit exordiū. THEOPHI. Intelligamus aūt diē qdē azimoruz totā ɔuersationē q̄ ē in luce spiritali nullā redolentē vetustatē pme puaricatiōis ade: i qua viuētes nō decet delectari in xpi mysterijs. Hec aūt mysteria petr⁹ ⁊ ioānes parāt .i. actio ⁊ ɔtēplatio: feruor celi ⁊ mansuetudo pacifica. His aūt paratoribus occurrit hō: qr p pdicta reperimus statuz hois: q creatus ē ad imaginē dei: q portat amphorā aque: q̄ significat gratiā spūsancti. Amphora aūt ē humilitas cordis: humilib⁹ eni dat grām: q se cognoscūt eē terrā ⁊ puluerē. AMBRO. Uel amphora ē mēsura pfectior: aq̄ aūt ē q̄ sacramētū xpi eē meruit: q̄ lauare meruit non lauari.

BEDA. Parant aūt pasca vbi aque infert̄ amphora. qr tps adest quo veri pasce cultorib⁹: typic⁹ de limie auferat̄ cruor: ⁊ ad tollēda crimina viuifici fontis baptisma ɔsecratur. ORIGE. sup mat. Ego aūt puto q hō q ingredientibus discipulis i ciuitatē occurrit amphorā aq̄ portās: erat qdā minister patrisfamilias: portās mūdatoriā aut potabilē aquā in vase fictili: quē puto eē moysen spiritalē doctrinā portātē i corporalib⁹ historijs. Qui aūt nō consequunt̄ spiritaliter eū: nō celebrāt pasca cū iesu. Attēdamus g ipso dño cōstituto nobiscū ad superiorē locū: i quo ē diuersoriū: qd demōstrat̄ ab itellectu: q ē i vnoquoq; hoie paterfamilias: discipulis xpi. Hec aūt dom⁹ superior sit nobis magna vt capiat iesum vbuz dei: qd nō capit̄ nisi a magnis sensu. Et sit dom⁹ hec a prefamilias .i. itellectu pparata filio dei: ⁊ sit mundata nullo mō hñs malicie sordes. Sit etiā dom⁹ illius pnceps nō qualibuscūq; cognitū hñs nomen. Unde mystice dicit fm mattheū. Ite ad quēdā. AMBRO. In superioribus aūt magnū hz stratū: vt magnū meritū eius aduertas in quo dñs cū discipulis sublimiū virtutū ei⁹ delectatione requiesceret. ORIGE. sup mat. Scire aūt debem⁹ qm̄ q in epulatiōibus ⁊ sollicitudinibus secularibus sūt: nō ascēdūt i domū illā supiorē: ⁊ ppterea non celebrāt cū iesu pasca. Post smones eni discipulorꝝ: quibus cathecizauerūt patremfamilias: idest intellectum: venit ⁊ diuinitas coepulans discipulis in domo predicta.

¶ Et cū facta esset hora discubuit: ⁊ duodecim apli cum eo. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pasca manducare vobiscū añq̄ patiar. Dico eni vobis: qr ex hoc non manducabo illud: donec impleatur i regno dei. Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: Accipite ⁊ diuidite iter vos. Dico eni vobis q non bibam de generatiōe vitis: donec regnum dei veniat.

CYRIL. Postq̄ discipuli pasca parauerant agit̄ de pasce comestione. vnde dicitur: Et cū facta eēt hora: discubuit ⁊ duodecim apostoli cū eo. BEDA. Hora manducādi pasce designat quartamdecimā diem primi mēsis perductā ad vesperā. xv. luna iam terris apparente. THEOPHI. Sz q̄liter dñs discumbere dicit̄: cū iudei stantes pasca manducarent: Dicūt ergo q cum māducauissent legale pasca accubuerunt fm cōmunē vsū māducātes quosdā alios cibos. Seqtur. Et ait illis: Desiderio desideraui hoc pasca māducare vobiscū anteq̄ patiar. CYRIL. Quod ideo dicit. qr discipulus auarus proditiōis tps explorabat: sz ne traderet eū ante festū pasce: non explicauerat dñs domum vel virꝝ penes quē pascā perageret: cuius cām p hec verba oñdit. THEOPHI. Uel dicit desiderio desideraui. q. d. Hec vltima mihi cena vobiscū est: pp qd ⁊ amabilis est mihi: sicut ⁊ q pegre profecturi sunt vltima vba suis dulcius pferunt. CHRY. Uel hoc dicit: qr post illud pasca crux iminebat. Inuenim⁹ āt pluries eū pdicantē suam passionē ⁊ eā cupientez euenire. BEDA. Desiderat g primo typicū pasca cū discipulis māducare: ⁊ sic passionis sue mundo mysteria declarare. EVSE. Uel aliter. Cuz dñs nouum pasca celebraret: opportūe dixit: Desiderio desideraui hoc pasca .i. nouū mysteriū noui testamenti qd tradebat discipulis: qd plures ante eū prophete ⁊ iusti cupiuerāt Sz ⁊ ipse sitiens cōmunez salutē: hoc tradebat mysterium qd toti mundo cōpeteret. Pasca vero moysi statutū erat i vno loco .s. in hierusalē celebrari. vñ non ɔgruebat oīb⁹ gētibus. ⁊ ideo nō erat desideratū. EVSE. Ex hoc hebionitarum dementia de carnis esu redargui poterat: dño manducante pasca iudeoꝝ. vñ signāter dixit. Hoc pasca. ne qs ad aliud inuertere posset. BEDA. Sic ergo dñs legalis pasce approbator extitit: ⁊ hoc ad sue dispensationis figurā docendo ptinuisse vetat vltra carnaliter exhiberi. vñ subdit: Dico .n. vobis qr ex hoc non māducabo illud donec impleatur in regno dei .i. nequaq̄ vltra mosaicum pasca celebrabo: donec i ecclesia spiritaliter intellectuz ɔpleatur. ipa .n. est regnum dei: fm illud: Regnum dei intra vos est. Ad vetus āt illud pasca: cui finem desiderabat imponere: ptinet etiam illud quod subditur: Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit: accipite ⁊ diuidite inter vos. Ob hoc grās egit quia vetera transitura ⁊ ventura fuerant omnia noua.

CHRY. Memento ergo cū ad mensam federis q post mensam oportet te orare atq; ideo ventrez impleas sobrie ne grauatus nequeas genuflectere ac supplicare deo. Nō igitur post escas ad lectum: sed ad orationē vertamur. Euidenter enim hoc christus significauit: q post escas nō somnus: non cubile: sed oratio ⁊ sacrarum lectio scripturarum succedere debeat. Sequitur: Dico .n. vobis q non bibā de generatione vitis: donec regnū dei veniat. BEDA. Pōt quidez hoc ⁊ simpliciter accipi: q ab hac hora cene vsq; ad tempus resurrectionis quo in regno dei erat venturus: vinum bibiturus non esset: postea nāq; cibum potūque sumpsisse eum testatur petrus dicēs. Qui manducauimus ⁊ bibim⁹ cuz illo postq̄ resurrexit a mortuis. THEOPHI. Dicitur autem resurrectio regnum dei: quia mortez exterminauit. vnde ⁊ dauid ait. Dominus regnauit decorem indutus est: scilicet formosi amictus: fz Isaiam: exuta corporis corruptela. Resurrectione autem adueniente iterum cum discipulis bibit: vt probaret q resurrectio ñ erat phātastica. BEDA. Sed multo consequētius est: vt sicut supra typicum agni esum: sic ⁊ potum pasce neget se gustaturum: donec ostensa gloria regni dei: fides mundi adueniat: vt per duo maxima legis edicta: escam scilicet ⁊ potum pascalem spiritaliter imutata disceres omnia legis sacramenta ad spiritalem obseruantiam fuisse transferenda.

¶ Et accepto pane grās egit: ⁊ fregit: ⁊ dedit eis dicēs: Hoc ē corp⁹ meū: qd p vobis tradet̄. Hoc facite i meā ɔmemorationē. Silr ⁊ calicē postq̄ cenauit dicens. Hic est calix noui testamentū in sanguine meo: qui pro vobis fundetur.

BEDA. Finitis pasce veteris solennijs: transijt ad nouum quod in sue redemptionis memoriam ecclesiam frequentare desiderat: pro carne agni ⁊ sanguine: sue carnis sanguinisq; sacramentū in panis ac vini figura substituēs: sacerdos in eternū factus fm ordinē melchisedech. Unde dicit̄: Et acce. pane gratias egit. sic̄ ⁊ de veterib⁹ terminandis grās egerat: nobis exēpluz tribuens in oī boni opis inchoatione ⁊ pfectione deū esse glorificādū. Seqtur: Et fregit. Frāgit ipse panē quē porrigit: vt oñdat corporis sui fractionē: non sine sua sponte futurā. Et dedit eis dicēs: Hoc est corpus meū qd pro vobis tradet̄. GREGO. nisenus: Panis .n. ante cōsecrationē cōis panis ē: sz vbi ɔsecrat̄ mysterio fit: ⁊ dicit̄ corpus xpi. CYRIL. Nec dubites an h verꝝ sit eo manifeste dicente: Hoc ē corpus meū. sz poti⁹ suscipe vba saluatoris i fide. Cū .n. sit vitas: ñ mētit̄: Insaniūt igit̄ dicētes mysticā bñdictiōz a scificatiōe cessare. sique reliqe remanserint ei⁹ in diē subseq̄ntez: Non .n. mutabit̄ sacrosctm̄ corpus xpi sz vtus bñdictionis ⁊ viuificatiua grā iugis in eo est. Uirtus .n. viuificatiua dei patris vnigenituz verbū est qd caro factū est: nō desinēs esse vbuz sz efficiēs carnē viuificatiuā. Si .n. i aliquo liquore modicū panis immiseris: reperies hunc ibibituz q̄litate illius. Igit̄ viuificatiuuz dei verbū vniens seipm ppie carni: fecit eā viuificatiuā. Nungd ergo ⁊ qm̄ in nobis vita dei est: dei vbo existente in nobis viuificatiuū erit nrm corpus: Sz aliud ē fm participationis habitudinē nos hre in nobis dei filiū: aliud ipz fuisse factū carnē .i. corpus sumptū ex alma virgine: ppriū corpus effecisse. Decebat ergo eū nris quodāmō vniri corporibus p sacrā eius carnē ⁊ pciosuz sanguinē q̄ accipimus in bñdictione viuificatiuā in pane ⁊ vino. Ne .n. horreremus carnē ⁊ sanguinē apposita sacris altaribus: cōdescendens deus nris fragilitatibus influit oblatis vim vite: Cōuertens ea in veritatē proprie carnis: vt corpus vite q̄si qddam semen viuificatiuū inueniat̄ in nobis: vñ subdit: Hoc facite in meā cōmemorationē. CHRY. sup ioannē: Hoc fecit xps ducens nos ad maius amicitie fedus: suāq; claritatē declarans erga nos: pstans se non solū videri desiderātibus: sz ⁊ palpare ⁊ comedere ⁊ amplecti ⁊ totū affectum explere. Igit̄ vt leones flāmaz spirantes: sic ab illa mensa discedim⁹ terribiles effecti diabolo. BASI. Disce āt quo pacto decet edere corpus xpi: in memoriaz .s. obediētie xpi vsq; ad mortē: vt q viuunt nō ampl⁹ in se viuāt: sz in eo q pro eis mortuus est ⁊ resurrexit. THEOPHI. Duos āt calices lucas cōmemorat. de altero qdem supradixit. Accipite ⁊ diuidite inter vos: quē dicet aliqs esse typuz veteris testamenti. alterꝝ vero post panis fractionem ⁊ distributionem ipse partit̄ discipulis. vñ subdit̄: Similiter ⁊ calicem postq̄ cenauit. BEDA. Subauditur. dedit eis: vt sit plena ɔstructio. AVGV. de con. euange. Uel q lucas bis d calice cōmemorauit: prius anteq̄ panē daret: ide postq̄ panem dedit: illud qd superius dixit poccupauit: vt solet: illd vero qd ordine suo posuit: non cōmemorauerat superius. Utrūq; aūt coniunctum eandem sententiā facit: q illoruz est .s. matthei ⁊ marci. THEOPHI. Noīat āt dñs hunc calicē noui testamēti. vñ seqtur. Dicēs: hic ē calix nouuz testamentū in sanguine meo q pro vobis fundetur. significās nouum testamentum in suo sanguine exordiuz sumere: nā in veteri testamento sanguis animalium affuit: cuz data fuit lex: nunc vero sanguis verbi dei significat nobis nouum testamentum. Cum autem dicit: Pro vobis: non significat pro solis apostolis corpus christi datum ⁊ sanguinem effusum fuisse: sed causa totius humane nature. Et vetus quidem pasca ad remouendam seruitutem egypti fiebat: sanguis autem agni ad primogenitorum custodiam: nouuz vero pascha ad peccatorum remissionem: sanguis autez christi ad conseruationem eorum qui dedicati sunt deo.

CHRY. Hic enim sanguis operatur in nobis imaginez regiam: nobilitatem anime non permittit marcescere: protinus irrigans animam: magnamq; inspirans virtutem. Hic sanguis fugat demones: aduocat angelos ⁊ dominuz angeloꝝ. Hic sanguis effusus lauit orbē ⁊ adibilē fecit celū. Hui⁹ pticipes sanguinis sunt supernis virtutibus amicti regio pallio: magis aūt ipo rege induti. Et sicut si mundus accesseris salubriter accessisti: sic si imbutus conscientia praua: dānose accedis in penā ⁊ supplicia. Nā si q īperatoriā coinquināt purpurā: pari pena plectunt̄ cum eis q diuellunt: absurdū nō est si ⁊ q obscena mēte corpus xpi recipiūt: pari pena plectunt̄ cū his q illud clauis trāsfoderunt.

BEDA. Quia vero panis cōfirmat: vinū vero sanguinē operat̄ in carne: hoc ad corpus xpi: illud refert̄ ad sanguinē. Uerū qr ⁊ nos in xpo ⁊ in nobis xpm manere oportet: vinū dñici calicis aq̄ miscet̄ teste eni ioāne. Aque mlte populi sūt. THEOPHI. Primo aūt datur panis: secundario calix: prior eni est i spiritalibus laboriosus act⁹ velut panis: nō solū qr i vultus sudore laborat̄: sed ēt qr dū comeditur: nō est facilis ad glutiendū. Deinde post labores sequitur exultatio diuine gratie que ē calix. BEDA. Ideo aūt tunc cenati ɔmunicarūt apostoli: qr necesse erat pasca typicū ante cōsūmari: ⁊ sic ad veri pasce sacramēta trāsiri. nūc aūt in honorē tanti sacramēti placuit magistris ecclesie: p⁹us nos spiritalibus epulis refici: ac deide terrenis. GRECVS. Totū aūt corpus ⁊ sanguinē dñi suscipit ēt si mysterioꝝ partez accipiat. Sic .n. vnū sigillū diuersis totā suam figurā impartitur. ⁊ integrum manet post distributionē: ⁊ sicut vna vox penetrat ad multoꝝ auditus: sic nulli dubiū sit corpus ⁊ sanguinem dñi totū in oībus reperiri. Fractio aūt panis venerandi passionem significat.

¶ Uerūtñ ecce man⁹ tradētis me: mecū ē i mensa. Et qdē fili⁹ hois fz q diffinitū ē vadit. Uerꝝtñ ve hoi illi p quē tradet̄. Et ipi ceperūt querere iter se: quis eēt ex eis qui hoc facturus esset.

AVGV. de cōsen. euāge. Cū tradidisset dominus discipulis calicē rursus de traditore suo locutus est dicens: Uerūtamē ecce man⁹ tradētis me: mecū ē i mēsa. THEOPHI. Quod dixit nō soluz vt oñdat se scire futura: sz ēt vt oñdat nobis ppriā bonitatē: fm quā nō pretermisit quin persequeret̄ ea que spectabant ad deū. Dat eni nobis exēplū: vt vsq; ad finē satagamus lucrari peccatores: ⁊ vt ostēdat pditoris nequiciam: qui ⁊ cōuiua fieri non erubuit.

CHRY. Et particeps exñs mysterioꝝ cōuersus nō est. fit eni scelus eius vtiq; imanius: tū quia tali proposito imbutus adijt mysteria: tū qr adiens melior factus non fuit: nec metu nec bñficio nec honore. BEDA. Et tamē ñ designat specialr: ne māifesti⁹ corrept⁹ ipudētior fieret. Mittit autem crimen in numero: vt agat conscius pniam. Predicit autez ⁊ penaz vt quez pudor nō vicerat: corrigant denunciata supplicia. vnde sequitur. Et q. fi. ho. fm q diffinitū est vadit. THEOPHI. Nō q̄si nō valēs tueri seipz: sed sicut definiens sibi mortem: propter humanam salutem. CHRY. Sed qr iudas ea que sunt scripta praua itentione agebat ne quis putet eū innoxiuz tanq̄ dispensationis ministrum subdit. Ueruntamē veh homini illi per quē tradetur. BEDA. Sed ⁊ veh homini illi q ad mēsaz dñi indignus accedens i exemplum iude filiū hois tradit: nō quidē iudeis: sed peccatorib⁹ mēbris suis. Et quāuis scirent .xi. apostoli q nihil contra dominum cogitarent: quia tñ plus credūt magistro q̄ sibi: timentes fragilitatē suaz: q̄rūt de pctō cui⁹ ɔscientiā nō habebāt. Seqtur .n. Et ipsi cepe. q̄rere inter se. quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

BASI. Sicut .n. in corporalibus passionibus sunt multe quas non sentiunt patienies: porro magis adhibent fidem ɔiecture medicoꝝ q̄ proprias insensibilitatē attēdant: sic ⁊ aie passionibus siquis in se peccatum non sentiat: credere tñ debet his qui plus possunt cognoscere sua peccata.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Facta ē aūt: ⁊ cōtētio iter eos: qs eoꝝ videret̄ esse maior. Dixit āt eis: Reges gētiū dn̄ant̄ eorū ⁊ q ptātē hn̄t sup eos benefici vocant̄. Uos āt nō sic: Sz q maior ē i vob fiat sic̄ minor: ⁊ q p̄cessor ē: sic̄ ministrator. Nā quis maior ē: q recūbit: an qui ministrat? Nōne qui recūbit? Ego aūt in medio vestrū sum sicut qui ministrat.

THEOPHI. Cū iter se q̄rerēt qs eēt dn̄z traditur⁹: cōsequēs erat adinuicē sibi dicere: Tu pditur⁹ es ⁊ ex hoc coacti sūt dicere ego potior: ego maior: ⁊ similia. vn̄ dr̄. Facta ē āt ⁊ cōtentio iter eos qs eoꝝ videretur esse maior. GRECVS. Ul' h cōtētio vr̄ hūisse motiuū: q cū dn̄s ab hoīb⁹ trāsmigraret: oportebat aliquē eoꝝ fieri alioꝝ p̄ncipez: q̄si dn̄i vicē gerēte. BEDA. Sic̄ āt boni i scripturis exēpla patr̄ qb⁹ pficiāt ⁊ humilient̄ regrūt: sic reprobi sigd forte in electis rep̄hēsibile reperint: q̄si suas ex eo neqtias obtecturi libēter solēt amplecti. Iō multi ardēti⁹ legūt: q facta ē cōtētio iter discipulos xp̄i. AMBRO. Si.n. cōtēdebant apl'i nō excusatiōi obtēdit̄: sz cautioni pponit̄. Caueam⁹ g̊ ne i pditiōe aliq̄ iter nos de p̄latiōe possit eē cōtētio. BEDA. Potius aūt videam⁹: nō gd carnales adhuc discipuli gesserint: sz gd iusserit spiritalis magister. Seqt̄.n. Dixit āt eis Reges gētiū dn̄ant̄ eoꝝ. CHRY. Gentiliū meminit: vt ex hoc rē vituperādā ōn̄dat. Gētiliū.n. ē ābire p̄matū. CYRIL. Sz ⁊ blādi s̄mones eis offerunt̄ a subditis. vn̄ seqt̄ Et q ptātē hn̄t sup eos benefici vocant̄. Sz illi qdē q̄si extorres a sacris legib⁹ huiusmodi subiacēt morbis. vestr̄ āt culmē ē i humilitate. vn̄ sequit̄: Uos aūt nō sic: sz q maior ē i vobis fiat sic̄ minor. BASI. Nō g̊ extollat p̄sidētē dignitas: ne ab humilitatis beatitudine corruat. Illud āt nouerit q humilitas v̄a ministeriū pluriū ē. Sic̄.n. q plurib⁹ ministrat vulneratis ⁊ abstergit cuiuslibet vulneris saniē: nō sumit misteriū i cāz elatiōis: sic multo magis cui cōmisse sūt cure fraternoꝝ lāguorūz vt oīuz mister redditur⁹ p oīb⁹ rōnē: cogitar̄ dz ⁊ eē sollicit⁹. ⁊ sic q maior ē: fiat sicut minor. Decet aūt ⁊ corporale obsequiū ab his q p̄sidēt offerri exēplo dn̄i lauātis pedes discipuloꝝ. vn̄ sequit̄: Et q p̄cessor ē: sic̄ mistrator. Nō ē aūt timendū ne in subdito soluat̄ humilitatis ppositū: dū ei a maiori fuit̄. Sz imitatiōe pādit̄ hūilitas. AMBRO. Cōtuēdū ē āt q nō oīs honorificētie studio humilitas definit̄. Pōt.n. deferre alicui pp seculi gratiā potentie metū: vtilitatisq̄ cōtuitū: tua edificatio q̄rit̄ nō alteri⁹ honor: ⁊ iō vna dat̄ oīb⁹ forma sniē vt nō de p̄latiōe iactātia sit: sz de humilitate cōtentio. BEDA. In hac tn̄ forma a dn̄o tradita maiores nō minima discretiōe op⁹ hn̄t: ne.s. ad istar regū gētiū dn̄ari subiectis: seq̄z ab eis gaudeāt laudib⁹ attolli. ⁊ tn̄ cō deliquētiū vitia p çelū iusticie sint erecti. Ad v̄ba āt exhortatiōis suimet adiūgit exēplū. vn̄ seqt̄: Nā qs maior ē q recūbit an q mini. Nōne q̄ recū. Ego āt i me. ve. sū: si. q mini. CHRY. q.d. Non putes discipulū tui egere: te v̄o nō illi⁹. Ego.n. q nullo egeo. q̊ vniuersa egēt celestia ⁊ terrestria: ad ministerialē gradū cōdescēdi. THEO. Ōn̄dit āt se mistrātē eis cū panē ⁊ calicē distribuit: cui⁹ mistery mētionē facit rememorās eos si de eodē pane comederūt: ⁊ d eodē calice biberūt si ip̄e xp̄s oīb⁹ mistrauit: vnū debēt oēs sentire. BEDA. Uel loquit̄ de ministerio quo s̄m ioannē eoꝝ pedes lauit dn̄s ⁊ magr̄: q̄uis ēt v̄bo mistrādi possint oīa q̄ i carne gessit itelligi: sz ⁊ suū sanguinē se p nobis effundere ministrando significat.

¶ Uos āt estis qui pmāsistis mecū i tētationib⁹ meis. Et ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pater me⁹ regnū: vt edatis ⁊ bibatis sup mensā meā i regno meo: ⁊ sedeatis sup thronos duodecim iudicantes duodecim tribus israel.

THEOPHI. Sicut dn̄s pditori p̄nūciauerat veh: sic discipulis remanētibus ecōtrario bona p̄nunciat dicens. Uos āt estis q pmāsi. me. in tenta. meis. BEDA. Nō.n. inchoatio patiētis: sz pseuerātia celestis regni gloria donatur: q pseuerātiā q̄ cōstantia seu fortitudo mētis vocat̄: dicimus eē cūctaꝝ colūnā virtutū. Fili⁹ ergo dei secūz pmanētes i tentationib⁹ eternū ducit ad regnū. Si.n. cōplātati fci sum⁹ silitudini mortis ei⁹: siml' ⁊ resurrectōis erim⁹. vn̄ seqtur. Et ego dispo. vo. si. dispo. mihi pa. me. regnū. AMBRO. Regnū dī n̄ ē d hoc mūdo. Nō āt eq̄litas ad dn̄z: sz silitudinis emulatio ē: sol⁹.n. xp̄s plena imago dei ē: pp expssaz in se paterne gratitudinis vnitatē. Iustus āt hō ad imaginē dei est: si pp imitandā diuine cōuersatiōis silitudinem mundū hunc dei cognitiōe cōtēnat: vn̄ ⁊ corpus christi edimus: vt vite eterne possimus esse pticipes: ppter qd̄ sequitur. Ut edatis ⁊ biba. su. men. meā in regno meo. Nō.n. victus ⁊ potus nobis p̄mij loco spōdet̄: sed cōmunicatio gr̄e celestis ⁊ vite. BEDA. Uel mensa proposita oībus sanctis ad fruendū celestis est gloria vite: qua qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā saturabunt̄ fruēdo desiderato gaudio veri boni. THEOPHI. Non aūt hoc dixit q̄si futuris illic corporalibus escis: ⁊ q̄si regno suo sensibili futuro: erit eniz illic angelica cōuersatio sicut saduceis p̄dixit. Sz ⁊ paulus dicit non esse regnū dei escam ⁊ potū. CYRIL. Sed ex his que sunt apud nos spiritalia designat. nā p̄rogatiua q̄dā funguntur apud reges terrenos: q eis quasi conuiue cōsidēt. Ex humano ergo iudicio ōn̄dit: q apud eū in primis honoribus statuent̄. BEDA. Hec est eniz imutatio dextre excelsi: vt q nunc humiles gaudent ministrare cōseruis: tunc super domini mensam sublimes: vite perpetue dapibus alantur. Et qui hic in tētationibus iniuste iudicati cuz domino permanent: illic cum eo super tētatores suos iusti iudices veniant. vnde sequitur. Et sedea. super thro. xij. iudi. xij. tribus israel. THEOPHI. Hoc ē cōdemnātes ex duodecim tribubus infideles. AMBRO. Non aūt. xij. throni tanq̄ aliq̄ corporalis sunt receptacula sessionis: sed quia s̄m diuinaz similitudinē iudicat christus cognitione cordium: non interrogatione factoꝝ: virtutē remunerās: impietatem condemnans: ita apostoli in iudicium spiritale formantur remuneratione fidei: execratione pfidie: virtute errorem redarguentes: sacrilegos odio psequentes.

CHRY. Nūquid autem illic sedebit ⁊ iudas? Sz cōsidera q lex est data a deo per hieremiaz: Si quid boni promisero si censearis indignus mulctabo te. Et ideo loquens cū discipulis: non simpliciter promisit sed addidit. Qui pmāsistis mecū in tentationibus. BEDA. Ab eius ergo sublimitate promissi iudas excipitur. Nā ⁊ antequā hec dn̄s diceret exysse credendus est. Excipiunt̄ ⁊ illi quicunq̄ auditis incomprehensibilis sacramenti verbis: abierunt retro.

¶ Ait aūt dn̄s simoni. Simon ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sic̄ triticū. Ego āt rogaui p te vt n̄ d̄ficiat fides tua. Et tu aliquādo cōuersus: cōfirma fratres tuos. Qui dixit ei: Dn̄e tecū paratus sū ⁊ in carcerem: ⁊ in mortez ire. Et ille dixit: Dico tibi petre: non cātabit hodie gallus: donec ter abneges nosse me.

BEDA. Ne gloriarentur vndecim apostoli: ⁊ suis viribus tribuerent: q soli pene inter tot milia iudeorum dicerentur in tentationibus permansisse cum domino: ostēdit eos si non iuuantis se dn̄i essent opitulatione pcti: eadē procella cum ceteris potuisse conteri. vnde sequitur. Ait autem dominus simoni: Simon: ecce sathanas expetiuit vos: vt cribraret sicut triticū: idest expetiuit vos tentare: ⁊ velūt q triticū purgat ventilādo cōcutere. in quo docet nullius fidē a diabolo: nisi deo pmittente tentari. THEO. Hec autē petro dixit: eo q fortior alijs erat ⁊ supbire poterat i his q̄ promissa erant a xp̄o. CYRIL. Uel vt ōn̄dat q hoīes nihil exn̄tes q̄tuz ptinet ad humanā nāz ⁊ lubricū mētis n̄re nō decet: vt p̄esse ceteris velit̄: ⁊ iō omissis ceteris venit ad petrū ceteris p̄latuz. vn̄ seqtur: Ego āt roga. p te vt nō deficiat fides tua. CHRY. Nō āt dixit: Ego pmisi: sz oraui: humiliter.n. loqtur tēdēs ad passionē: vt humanitatē demōstret. nā q nō depcatiōe sz iperio dixerat: Sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā. ⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ: quō op⁹ habebat orōne vt cōcitatā vnius hoīs aiam coerceret? Nō āt dixit: Rogaui. vt nō neges: sz ne deseras fidē. THEO. Nā ⁊ si paululū agitādus sis habes tn̄ reconditū semen fidei q̄uis deiecerit folia sp̄us tētatoris: viget tn̄ radix. petit g̊ sathanas te ledere tāq̄ inuidens tibi de mea dilectiōe: sz q̄uis egomet pro te sim depcatus: tu tn̄ delinq̄s. vn̄ seqt̄: Et tu aliqn̄ cōuer. cōfir. fra. tuos. q.d. Postq̄ me negato ploraueris ac penitueris: corrobora ceteros: cū te p̄ncipez aploꝝ deputauerim. Hoc.n. decet te q mecū robur es ⁊ petra ecclesie. Hoc āt intelligendū ē non solū de aplis q tūc erāt: vt roborarent̄ a petro: sz ⁊ de oīb⁹ qui vsq̄ ad finē mundi futuri sunt fidelibus: ne. s. aliqs credētiū diffidat: vidēs eū q cū eēt apostolus denegauit ac iterū p penitētiā obtinuit p̄rogatiuā: vt eēt antistes mundi.

CYRIL. Admirare igr̄ exuberātiā diuiē patiētie: ne diffidere discipulū faceret: nōdū patrato crimiē largit⁹ ē veniam: ac iteꝝ ipm in apostolico gradu restituit dicēs. Confirma fratres tuos. BEDA. q.d. Sicut ego tuā fidē ne deficiat orādo ptexi: ita tu i firmiores fratres ne de venia desperent cōfortare memēto. AMBRO. Caue ergo iactantiam: caue seculū. Ille iubet̄ cōfirmare fratres suos q dixit. Oīa relinqmus ⁊ secuti sum⁹ te. BEDA. Q: v̄o se dn̄s dixerat pro fide petri rogasse cōscius ille p̄sentis affectus fideiq̄ feruētis: sed futuri casus nescius nō credit se vllatenus ab eo posse deficere. vn̄ seqtur: Qui dixit ei. Dn̄e te. pa. sum ⁊ in car. ⁊ in mor. ire. THEOPHI. Pre nimia qdē dilectiōe flāmescit ⁊ ipossibilia sibi pollicet̄. Decebat autē audito semel a v̄itate q tentand⁹ eēt nō ampli⁹ cōtendere. Sz dn̄s vidēs eū p̄sūptuose loq̄ntē: pmit tētariōis speciē. s. q negatur⁹ eēt. vn̄ seqt̄. Et ille dixit: dico tibi petre n̄ cātabit hodie gallus: dōcc ter abneges nosse me. AMBRO. Petrus qdē ⁊ si sp̄ū p̄ōptus corporis: tn̄ adhuc ifirmus affectu denunciat̄ dn̄m negaturus. Neq̄.n. poterat diuine cōstātiā intētionis eq̄re. Passio dn̄i emulos hz: pares n̄ hz:

THEOPHI. Hic aūt maguā doctrinā hauirim⁹: q non sufficit hūnaū ppositū absq̄ diuino subsidio. Petrus.n. q̄uis feruēs eēt: derelict⁹ tn̄ a deo: subplātatus fuit ab hoste.

BASI. Sciēdū āt q deo pmittēte timorati lapsuz patiūtur q̄nq̄ ad fast⁹ p̄cedētis remediū. Sz q̄uis idē videatur eē delictū timorati ⁊ alioꝝ: refert nō modicū: nā timorat⁹ ex qbusdā isidijs ⁊ pene put voluit peccauit. Alij v̄o nullā gerēdo curā neq̄ sui nz dei peccāt: nō distiguētes iter peccare ⁊ agere v̄tuose. vn̄ reor ⁊ iussiōis modū in eis dēre fore diuersuz. nā timorat⁹ quodā iuuamiē idigēs: ⁊ circa eandē rē erga quā peccauit iussa dz pferre. Alij v̄o cū totū bonū aīe d̄struxerit: affligi ⁊ moueri ⁊ p̄ceptis subijci dn̄t quousq̄ ratū sit illis deū iustū iudicē eē ⁊ cōtremiscāt. AVGV. de cō. eu. ā. Hoc āt qd h dr̄: de petri negatiōe p̄dcā: oēs qdē euāgeliste cōmemorant: sz nō oēs ex vna eadēq̄ occasione sermones ad eā cōmemorandā veniūt. nā matthe⁹ ⁊ marcus eā subnectūt postea q̄z dn̄s egressus est ex illa domo vbi manducauerant pasca. lucas vero ⁊ Ioannes anq̄z inde eēt egressus. Sed facile possemus itelligere aut illos duos ea recapitulādo posuisse: aut istos poccupādo: nisi magis moueret q tā diuersa nō tn̄ verba: sed ēt snias dn̄i premittāt qb⁹ pmot⁹ petr⁹ illā p̄sumptionē p̄ferret: vl' p dn̄o vel cū dn̄o moriēdi vt magis cogāt itelligi ter eū expssisse p̄sumptionē suaz diuersis locis sermonis christi: ⁊ ter illi a dn̄o respōsum: q eum ante galli cantū ter esset negaturus.

¶ Et dixit eis. Qn̄ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nūqd aliqd defuit vob? At illi dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sz nūc q hz sacculū tollat silr ⁊ perā. Et q nō hz vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico.n. vob qm̄ adhuc hoc qd scriptū ē oz ipleri in me: ⁊ cū iniquis deputat⁹ ē. Eteni ea q̄ sūt d me finē hn̄t. At illi dixerūt. Dn̄e ecce duo gladij hic. At ille dixit eis: Satis est.

per gladio inun / imminentem insid / iudeorum ... / gladius ... / ...

CYRIL. Predixerat aūt dn̄s petro q eū eēt negaturus tpe. s. sue captionis. Sed q semel facta est mētio de captione ei⁹: cōsequēter nūciat supuenientē cō iudeos cōflictū. vn̄ dr̄: Et dixit eis: Qn̄ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis nunqd aliqd defuit vobis? Miserat.n. saluator sanctos apostolos p̄dicare ciuitatib⁹ ⁊ oppidis regnū celoꝝ: precipiens vt euntes nullius corporalium curā gererent: sed in eo totā spem viuendi reponerent. CHRY. Sicut autez qui docet natare circa principiuz quidem manus suas supponens: attentius sustentat suos discipulos: postea v̄o plerunq̄ manum abstrahens iubet vt sibi opituletur: quinimo ⁊ paululum emergi permittunt: ita ⁊ christ⁹ fecit discipulis: In exordijs quidem presto in cunctis eis aderat: parans eis vberrime affluentiam omniuz. vnde sequitur. At illi dixerunt Nihil. At vbi oportebat ⁊ pprias vires ōn̄dere: subtraxit eis aliquātulū grām: iubēs eis ex se nōnulla p agere: vn̄ seqt̄: Dicit ergo eis: sz nūc q hz sacculū quo. s. portat̄ pecunia: Tollat silr ⁊ perā. q̄. s. portant̄ cibaria. Et qdē qn̄ nec calciamēta nec çonā hēbant: baculū nec es: nullius passi sunt penuriā vt aūt marsupiū cōcessit eis ⁊ perā esurire vident̄ ⁊ sitire ⁊ nuditatē pati: ac si eis diceret. Hacten⁹ cūcta vobis vberrime affluebant: nūc aūt volo vos ⁊ iopiā experiri: ideoq̄z nō addico necessitati pristine legis: sed mādo ⁊ loculū habere ⁊ perā. Poterat aūt ⁊ deus vsq̄ in finē eos in tanta constituere copia: sed noluit ob multas causas primo quidem vt nihil sibi tribuerent: sed recognoscerent totum emanasse diuinitus. secundo vt moderari sibi sciāt. tertio ne maiora de se opinentur. Horum igitur causa permittens eos incurrere multa inopinatoꝝ: relaxauit poris legis rigorem: ne grauis ⁊ intolerabilis fieret eis vita.

BEDA. Non eniz eadem viuendi regula persecutionis qua pacis tempore discipulos informat: missis quidem discipulis ad predicanduz: ne quid tollerent in via precepit: ordinans scilicet vt qui euangelium nunciat de euangelio viuat. Instante vero mortis articulo: ⁊ tota gente pastorez simul ⁊ gregem persequente: congruam tempori regulam decernit: pmittens vt tollāt victui necessaria: donec sopita insania psecutoruz temp⁹ euangeliçandi redeat. vbi nobis quoq̄ dat exemplum: iusta nonnūquā cā instante: quedaz de nostri propositi rigore posse sine culpa itermitti. AVGV. contra faustū. Nulla ergo instantia p̄cipiētis sz ratione dispensātis pro temporum diuersitate precepta vel consilia vel permissa mutantur. AMBRO. Qui autem ferire prohibet: cur emere gladium iubet: nisi forte vt sit parata defensio: non vltio necessaria: ⁊ videre potuisse vindicari sed noluisse: vnde sequitur: Et qui nō habet scilicet sacculum: Uendat tunicam suam ⁊ emat gladium. CHRY. Quid est hoc? q dixerat: Siquis te pcusserit i dextera gena v̄tas ei ⁊ aliā: nūc armat discipulos: ⁊ solo gladio: nā si penitus armare decebat: nō solū oportebat gladiū possidere: sz ⁊ scuta ⁊ galeas. Sz ⁊ si mille huiusmodi possiderēt arma: pro tot insultib⁹ ⁊ isidijs pploꝝ: tyrannoꝝ: vrbiū: nationū:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

qliter.xi.cōparerent:τ ex solo aspectu agminū non ɔtremiscerent:nutriti in stagnis τ fluuijs. Non ergo putemus eū iussisse vt gladios possiderēt:sʒ p gladios innuit iminētes īsidias iudeoꝝ.vñ seqtur:Dico.n.vo.qm̄ adhuc hoc qđ scriptuʒ est oꝫ ipleri i me:Et cū iniqs deputat⁹ est. THEO. Cū.n.ipse īter se supra de p̄rogatiuis ɔtenderit:Nō est inqt tps p̄rogatiuaꝝ:imo piculoꝝ excidiū. nā ego magister vester ducor ad mortē n̄ honorabilē cū ipijs deputādus. Etenim ea q̄ sunt de me.s.p̄dicta finē hn̄t.i.ipletioneʒ. Uolens ergo violētū insultū īnuere:meminit gladij:nec prorsus reuelauit:ne tangerent̄ accidia:nec prorsus obticuit:ne repētinis aggressib⁹ fluctuarēt. sʒ postea recolētes mirarētur: quō se ipm̄ p̄ciuʒ exhibuit passiōi p salute hūana. BASI. Uel dn̄s nō iubet portare marsupiū τ perā τ emere gladiū sʒ p̄dicit futuꝝ: q͛.s.apl'i obliti tpis passiōis donoꝝ τ legis dn̄i auderēt sumere gladios.sepius.n.scriptura vtit̄ iperatiua s̄monis specie loco pphetie. In plurib⁹ tn̄ libris n̄ inuenit̄:accipiat:tollat:vel emat:sʒ tollet τ emet. THEO. Uel p hoc p̄nunciat eis q͛ incurrerēt famē τ sitim:qđ innuit p perā:τ aduersitates nō nullas:qđ innuit p gladiū. Uel aliter: q͛ dn̄s dicit:Qui hēt saculū tollat sil'r τ perā. videt̄ sermo ad discipl'os fieri: sʒ reuera respicit quālibet iudei p sonā.q.d.Si qs iudeoꝝ abūdat facultatib⁹ ɔgestis oībus fugiat.Si āt qs vltima opp̄ssus penuria colit regioneʒ:hic ēt amictū vendat τ gladiū emat. Inuadet.n.eos itolerabilis ipetus pugne vt nihil ad resistendū sufficiat.Deinde pādit hoꝝ maloꝝ cām:q͛.s.passus ē penā pphanis debitā cū latronibus crucifixus.Et cū ad hoc puentū fuerit:sumet finē v̄buʒ dispēsatiōis.Persecutoribus āt accidēt q̄ a pphetis sunt p̄dicta.Hec igit̄ dn̄s p̄dixit de futuris regiōi iudeorum sed discipuli non intelligebant profunditatem dictorum putātes ob futuꝝ pditoris insultū gladijs opus esse. vñ seqtur:At illi dixerūt:Dn̄e ecce duo gladij hic:At ille dixit eis:Satis est. CHRY.Et qdeʒ si hūano eos volebat vti auxilio nec cētū sufficerent gladij: q͛ si nolebat eos vti hūano subsidio:ēt duo supuacui sūt. THEO. Noluit g̊ dn̄s eos rep̄hendere q̄si nō intelligētes:sʒ dicēs satis ē:eos dimisit.Sicut cum nos aliquē alloquentes cum vidimus nō intelligere qđ dicitur dicimus:bene: sine ne ipsuʒ molestemus.Quidā āt dicūt dn̄ʒ ironice dixisse:Satis ē.q.d.ex quo duo sūt gladij sufficiāt nobis ad tātā m'titudinē: q̄ta nos dʒ inuadere. BEDA.Uel duo gladij sufficiūt ad testimonium sponte passi saluatoris: vnus qui τ apl'is audaciā p dn̄o certādi τ dn̄o virtutē medicādi doceret iesse: alter q neq̄q̄ vagina exēpt⁹:oñderet eos nec totū qđ potuere p ei⁹facere defensiōe pmissos. AMBRO.Uel q͛ lex referre nō vetat:fortasse petro duos gladios offerēti satis eē dicit:q̄si licuerit vsq; ad euāgeliū: vt sit in lege eqtatis eruditio:in euāgelio bonitatis pfectio.Est ēt gladi⁹ spiritalis vt vēdas p̄imoniū τ emas v̄bū quo mētis penetralia vestiunt̄.Est ēt gladi⁹passionis:vt exuas corp⁹: τ imolate carnis exuuijs emat̄ tibi sacra corona martyrij. Mouet adhuc q͛ duos gladios discipuli ptulerūt ne forte vnū noui:vnū veteris testamēti sit:qbus aduersus diaboli armamur insidias.Deinde dicit dn̄s:Satis est quasi nil desit ei quē vtriusq; testamēti doctrina munierit.

¶ Et egressus ibat s̄ʒ ɔsuetudinē i mōtē oliuaꝝ. Secuti sūt āt illū τ discipuli. Et cū puenisset ad locū dixit illis: Orate:ne itretis i tētationeʒ. Et ipse auulsus ē ab eis quātū iact⁹ ē lapidis τ positis genib⁹orabat dicēs: Pater si vis trāsfer calicēʒ istū a me. Uerūtn̄ n̄ mea volūtas sʒ tua fiat.

BEDA.Tradēdus a discipulo dn̄s ɔsueti secessus locuʒ quo facillime repiri possit adit.vñ sequit̄: Et egressus ibat s̄m ɔsue. i mō.oli. CYRIL.De die nāq; ɔuersabat̄ hierolosolymis:obscura v̄o nocte succedēte i mōtē oliuaꝝ cuʒ suis ɔuersabat̄ discipulis.vñ subdit̄:Secu.sūt autē il.τ di.

BEDA.Pulchre āt sui corpis mysterijs ībutos i mōteʒ oliuaꝝ discipulos educit:vt oēs i morte sua baptiçatos sanctispūs charismate ɔfirmādos eē dsignet. THEOPHI. Post cenā āt neq̄q̄ icrtia τ ioc⁹ τ somn⁹ occupāt dn̄m: sed orō τ doctrina.vñ seqt̄.Et cū pue.ad lo.di.illis.Orate ne intretis in ten. BEDA.Impossibile qdē ē humanā aīaʒ nō tētari.vñ nō ait:Orate ne tētemini:sʒ orate ne itretis i tētationē.B ē ne tētatio vos supet vltia. CYRIL.Sʒ ne sol' v̄bis eis pdesset:pcedēs paululū orabat.vñ sequit̄. Et ipse auul.ē ab eis q̄tū iact⁹ ē lapidis:vbiq; iuenies eū semotuʒ orātē:vt discas q͛ aīo attēto τ corde qeto colloquēduʒ ē cū deo sublimi.Nō āt q̄si egēs alieni suffragij p̄cib⁹ īsistebat: q ē oīpotētissima v't⁹p̄ris:sʒ vt discam⁹ nō eē in tētationib⁹ dormitādū:sʒ magis orōnib⁹ īsistēdū. BEDA.Solus ēt orat p oīb⁹q solus erat passur⁹ p oīb⁹ significās tātū orōnē suā q̄tū τ passionē a nr̄a distare. AVGV.de q.euā.Auulsus ē āt ab eis q̄tū iact⁹ ē lapidis:tāq; typice admouerit:vt i eū dirigerēt lapidē.i.vsq; ad ipʒ pducerēt itētionē legis q̄ scripta erat in lapide. GREGO.nisen⁹.Quid āt sibi vult flex⁹ genuū de quo dr̄.Et posi.geni.ora.hūan⁹qdē vsus est pnos terre supplicare maiorib⁹:scō oñdētes fortiores eē q rogant̄.Pr̄ā ē āt hūanā nāʒ nihil hr̄e deo ɔdignū.Et ideo honorifica signa q̄ iuicē exhibem⁹:fatētes nos humiliores eē respectu excellētie pximi:trāsūpsim⁹ad obseq̄a icōpabilis nāe.vñ ille q nr̄os lāguores portauit:ac p nobis itercessit p hoieʒ quē sūpsit genuflectit orādo:sanciēs nō eē superbiēdū orōnis tpe:sʒ p oīa hūilitati ɔformādū:q͛ de⁹ supbis resistit:dat āt hūilib⁹ grām. CHRY.Quelibet āt ars v̄bis τ opib⁹oñdit̄ ab eo q docet.q͛ g̊ dn̄s venerat docturus nos q̄libet v̄tutē:ob hoc eadē dicit τ facit.vñ q͛ iusserat v̄bis orare:ne itrarēt i tētationē:hoc ēt ope docet. Seqt̄.n. Dicēs:Pr̄ si vis trāsf.ca.istū a me. Nō dicit:Si vis.q̄si ignorās an p̄ri placeret.nʒ.n.magis ardua cognitio ē hac cognitiōe p̄rne substātie quā ipse solus pspicaciter nouit s̄m illō: Sic̄ nouit me p̄r:τ ego no.p̄reʒ.nʒ hoc dicit q̄si respuēs passionē.Qui.n.ɔminat⁹ ē discipulo volēti ei⁹ passionē ipedire vt sathanā eū vocaret p⁹ m'ta p̄conia:q̄liter crucifigi nolebat? Cur igit̄ ita dictū ē ɔsideres quātū erat audire:q͛ deus ieffabilis:q quēlibet itellectū trāscēdit voluit vteꝝ subire v̄gineū:lac suggere:τ hūana q̄q; pati.qm̄ g̊ fere icredibile erat qđ erat futuꝝ:p̄mo qdē misit pphetas B nūciātes: postea ipse idut⁹carne veniēs:vt nō phātasma putaret̄:pmittit carnē ferre nāles defect⁹:esurire:sitire:τ dormire:laborare:affici:τ anxiari:ob hoc recusat̄ mortē:verā hūanitatē demōstrās. AMBRO.Dicit g̊. Si vis trāsfer a me cali.istū q̄si hō mortē recusans:q̄si de⁹s̄niam suā s̄uās. BEDA.Uel trāsferri a se calicē postulat.nō qdē timore patiēdi:sʒ mīa p̄oris populi:ne ab illo bibat calicē ppinatū.vñ τ signāter nō dicit:Trāsfer a me calicē:sʒ calicē istū:hoc ē populi iudeoꝝ:q excusationē ignorātie hr̄e nō p̄ōt:q me quotidie vaticināt̄. DIONY.Alexādrin⁹.Ul' q͛ dicit:Trāsfer calicē istū a me:nō ē hoc:nō adueniat mihi:nisi.n.aduenerit trāsferri nō poterit.Igit̄ vt sensit iā p̄sentē:cepit affici τ tristari:τ q̄si iā ppinquāte eo dicit: Trāsfer calicē hūc. Sic̄.n.qđ p̄terit:nec itactū ē nec pmanēs:sic τ saluator leuiter iuadētē tētationē flagitat pelli:τ hoc ē nō itrare i tētatiōnē:qđ ɔsulit eē orādū:pfectissim⁹āt mod⁹tētatiōes euitādi māifestat̄ cū dr̄.Uerūtn̄ nō mea volūtas:sʒ tua fiat.De⁹.n. inexptus ē maloꝝ.Uult aūt nobis bona largiri supra id qđ petim⁹ vel itelligimus: ergo pfectā voluntatem patris quā ipse nouerat:petit sortiri effectum:que eadem est τ sua s̄m deitatem.Renuit aūt impleri humanam voluntatem quā dicit suaʒ:paterna volūtate minorē. ATHANA. Geminuʒ.n.hic velle oñdit: alteꝝ qdeʒ humanū qđ ē carnis:alteꝝ v̄o diuinū:humanitas.n.ob carnis fragilitatē recusat passionē:sʒ diuinus ei⁹ affectus affectāter eaʒ subijt: eo q͛ n̄ esset possibile eū detineri a morte. GREGO.nisenus:Apollinaris āt asserit q͛ xp̄s n̄ habuit s̄ʒ terrenā nāʒ ppriā voluntatē:sʒ solū in xp̄o est volūtas dei:q de celo descendit.Dicat ergo quā volūtateʒ vult dn̄s nequaq̄ euenire:Neq;.n.deitas aufert ppriā volūtatē. BEDA.Appropinquās ēt passioni saluator:īfirmantiū in se vocē sūpsit:vt cū hoc iminet qđ fieri volumus:sic p infirmitatē petamus vt non fiat quatenus p fortitudinē parati simus:vt voluntas ɔditoris nostri ēt ɔtra nostrā voluntatem fiat.

¶ Apparuit aūt illi angelus de celo ɔfortās eū. Et factus in agonia plixi⁹ orabat. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cū surrexisset ab oratione τ venisset ad discipulos suos:inuenit eos dormientes pre tristicia. Et ait illis: Quid dormitis? Surgite τ orate:ne intretis in tentationem.

THEOPHI.Ut nobis īnotesceret oratiōis virtus:q̄tenus eā in aduersis p̄ponamus orās dn̄s ab angelo ɔfortat̄:vt dicit̄:Apparuit āt illi angelus de celo ɔfortans eū. BEDA.Alibi legimus q͛ angeli accesserunt τ ministrabant ei:In documēto g̊ vtriusq; nature āgeli:τ ei ministrasse:τ eū ɔfortasse dicunt̄.Creator.n.creature sue nō eguit p̄sidio:sʒ hō factus:sicut pp nos tristis ē:ita pp nos ɔfortat̄. THEO.Quidā aūt dicūt:qm̄ apparuit ei angelus glorificās eū τ dicēs:Domie tua ē v̄tus.tu nāq; potes ɔtra mortē τ infernū gen⁹ hūanū liberare. CHRY.Et q͛ nō phātastice sʒ vere nostrā carnē suscepit.vt approbet dispēsatiōnis veritatē:τ opilet hereticoꝝ ora: queq; hūana sustinet. Seqt̄.n.Et fa.in agonia plixi⁹ orabat. AMBRO.Horrēt pleriq; hoc loco.q tristiciā saluatoris ad argumētū inolite potius a principio q̄ suscepte ad tp̄s ifirmitatis iclināt. Ego aūt non solū excusandū nō puto:sʒ nusq̄ magis pietatē eius maiestatēq; demiror.Minus.n.ɔtulerat mihi:nisi meū suscepisset affectū.Suscepit.n.tristiciaʒ meā vt mihi suaʒ leticiā largiretur.Confidenter tristiciā nomine: quia cruceʒ predico.Debuit ergo dolorē suscipere:vt vinceret. Neq;.n.habent fortitudinis laudē q stuporē magis vulnerū tulerint q̄ dolorem. Nos ergo voluit erudire: quēadmodū mortē:τ qđ est amplius:future mortis mesticiā vincerem⁹.Doles ergo dn̄e nō mea:sed tua vulnera. Infirmatus est.n.ppter delicta nr̄a:τ fortasse tristis est iō q͛ p⁹ adē lapsū tali trāsitu nobis erat ex hoc seculo recedēdū:vt mori eēt necesse. Nec illud distat a v̄o.Sed tristis erat p psecutoribus suis:quos sciebat in malis sacrilegij penas daturos. GREGO.xxiiij.mora.Appropiuquāte ēt morte nostre mentis in se certamē expressit:qui viʒ quādā terroris ac formidīs patimur:cū p solutionē carnis eterno iudicio ppinquam⁹nec imerito:qm̄ aīa post pusillū hoc iuenit qđ in eternum mutare nō possit. THEOPHI.Q autem humane nature foret p̄missa oratio.non autē diuine:vt dicunt arriani:patet ēt ex eo quod subdit.Sequitur.n.Et fa. est su.ei⁹sicut gutte sang. decurrētis in terram. BEDA. Nemo sudorē hūc īfirmitati deputet:q͛ ɔ nāʒ ē sudare sanguinē:sʒ poti⁹itelligat p B nobis declaratū q͛ effectū iā sue p̄cis obtineret:vt.s.fidē discipuloꝝ quā terrena adhuc fragilitas arguebat:suo sanguie purgaret. AVGV.in sentē. psperi.Orans ēt cuʒ sudore sanguineo dn̄s significabat de corpe suo toto qđ ē eccl'ia manatura martyria. THEOPHI.Uel hoc prouerbialiter dicitur de eo qui vehemēter sudauit:q͛ sudauit sanguinē.Uolens igit̄ euāgelista innuere q͛ grossis sudoꝝ guttis madebat: sumit guttas sanguinis ad exēplū. Post hoc aūt īueniēs discipulos dormiētes pre tristicia īproperat eis:simul admonens vt orarent. Seqtur enī:Et cū surrexisset ab orati.τ venit̄.ad disci.suos īuenit eos dormiētes pre tristicia. CHRY.Erat enī itēpestū noctis:τ discipuloꝝ oculi pre angustia p̄mebantur: τ erat somn⁹ non torporis:sed meroris. AVGV.de ɔsen. euange.Non autem expressit hic lucas quota oratiōe dn̄s ad discipulos venerit: nihil tamen hoc mattheo τ marco repugnauit. BEDA.Demonstrat autem dominus consequēter:q͛ pro discipulis orauerit:quos monet orationuʒ suarum vigilando:τ orando existere participes. Sequitur enim.Et ait illis.Quid dormitis surgite τ orate ne intretis in tentationem. THEOPHI.Hoc est ne a tentatione superentur.Hoc enim est non induci in tentationem: non demergi ab ea.Uel simpliciter nos iubet orare: vt tranquilla sit nostra vita nec īmergamur in aliquod molestorum. Diabolicum enim est τ superbum queq̄ se in tentationem precipitare.vnde τ iacob⁹nō dixit.Inijcite vos in tentationes:sed cum incideritis:omne gaudium existimate: de iniuto voluntarium facientes.

¶ Adhuc eo loquente:ecce turba: τ qui vocabatur iudas vnus de duodecim antecedebat eos: τ appropiquauit iesu:vt oscularetur eū. Iesus aūt dixit illi: Iuda osculo filiū hominis tradis? Uidentes aūt hi qui circa ipsum erant quod futurum erat:dixerūt ei. Domine:si percutim⁹ in gladio? Et percussit vn⁹ ex illis seruū principis sacerdotū: τ amputauit auriculam ei⁹ dextraʒ. Respondens aūt iesus ait. Sinite vsq; huc. Et cū tetigisset auriculam ei⁹ sanauit eū. Dixit aūt iesus ad eos:q venerant ad se principes sacerdotū τ magistrat⁹ tēpli τ seniores: Quasi ad latronem existis cū gladijs τ fustib⁹. Cū quotidie vobiscū fuerim in tēplo nō extendistis man⁹in me. Sed hec est hora vestra τ potestas tenebrarū.

GLO.Premissa oratione christi:subijcitur de eius proditione:qua a discipulo prodit̄.Dicitur enim.Adhuc eo loquente ecce turba τ qui vocabat̄ iudas vnus de duodeciʒ antecedebat eos: CYRYL.Dicit autem qui vocabatur iudas:quasi nomē eius habens exorsum:addit auteʒ vnus de.xij.ad significantiā nequitie proditoris: Nā qui honoratus fuerat eque apostolis:fact⁹est occasionis causa in xp̄m.

CHRY.Sicut enī insanabilia vulneꝝ nec austeris medicamētis obediūt nec demulcētib⁹:sic aīa vbi semel ē captiuata:τ si ipsam dederit cuicūq; peccato:nullū emolumētum ex admonitionibus cōsequet̄:quod τ inde accidit a proditione nō cessanti:q̄uis oī modo doctrine esset a xp̄o cohibitus.vnde seqtur:Et appropinquauit iesu vt oscularetur eum. CYRIL.Immemor enim glorie xp̄i:putauit forsitan posse latēter agere:ausus precipuū dilectionis signum organū efficere doli. CHRY. Non aūt discedēdum ē a fratrum admonitione: quanq̄ nihil propter nostra verba eueniat:nam τ riuuli τ si nullus hauriat fluunt: τ si forsan non persuaseris hodie:poteris forsan cras. Piscator enim per totam dieʒ:vacua trahens rhetia circa sero piscem capit.vnde dominus:τ si sciret iudaʒ non conuertendum: nō destitit facere:que sua intererat.Sequitur enīʒ:Iesus aūt dixit ei.Iuda osculo filiuʒ homi.tradis? AMBRO.Per interrogationem pronunciandū puto: quasi amantis affectu corripiat pditorē. CHRY.Propriū aūt nomē ponit qđ magis dolentis erat τ reuocātis: q̄ prouocati ad iram.

AMBRO.Dicit āt.Osculo tradis:hoc ē amoris pigno

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

re vulnus infligis: & pacis istrumento mortẽ irrogas? Seruus dñm: discipulus ꝓdis magistrum: electus auctorem.
CHRY. Non ãt dicit: Tradis magistrũ tuuz: dñm tuũ benefactorẽ: sʒ Filiũ ho. Hoc est mansuetũ & mitez: q si nõ esset magister & dñs: qꝛ tñ tam suauiter erga te gessit: nõ esset a te prodendus. AMBRO. Magna o dñe significatio potestatis: magna disciplina virtutis: & ꝯsiliũ proditiõis aperitur & adhuc patiẽtia non negat. Ostẽdit deuz quez ꝓderet: dũ occulta manifestat. oñdit quẽ traderet: duz dicit: Filiũ hois: qꝛ caro ñ diuinitas cõprehendit. Illud tñ plus ꝯfutat ingratũ ꝙ cũ tradiderit: q cũ esset dei fili⁹. ꝑꝑ nos filius hoĩs esse voluisset. q. d. ꝑꝑ te suscepi ingrate qd tradis hypocrita. AVGV. Hoc g dñs cũ traderet primo dixit qd ait lucas: Juda osculo fi. ho. tra. Deinde qd mattheus: Amice ad qd venisti? Deinde id qd ioãnes commemorat. Quẽ queritis? AMBRO. Osculatus est ãt euz dñs non quo simulare nos doceat: sʒ vt neqꝫ proditorẽ refugere videret: & plus afficeret proditorẽ cui amoris officia nõ negaret. THEOPHI. Zelãt ãt discipuli & gladios euaginãt. vñ sequtur. Uidentes ãt hi q circa ipz erãt qd futuꝝ erat: dixerunt ei: Dñe si pcutimus in gladio. Sʒ aliter hñt gladios: qꝛ mactauerant agnũ: & a mẽsa discesserãt. Alij ãt discipuli qrunt an pcuterent: sʒ petrus vbiqꝫ feruens ꝓ dño ꝑsuasionẽ non expectat sʒ pcutit seruũ pontificis. vñ sequtur Et pcussit vnus ex illis ser. prin. sacer. & amputa. auricu. ei⁹ dexterã. AVGV. de con. euan. Qui pcussit fm ioannez petrus erat: quẽ ãt pcussit malchus vocabat. AMBRO. Eruditus. n. in lege petr⁹ prõptus affectu: q sciret phinees reputatũ ad iusticiã ꝙ sacrilegos peremisset: pcussit principis seruũ. AVGV. de cõ. euã. Deide lucas dicit: Respõdens ãt iesus ait. Sinite vsqꝫ huc. Et hoc est qd mattheus cõmemorat: Conuerte gladiũ tuũ in locuz suũ. Nec moueat qsi ꝯtrariuz sit: qd lucas hic dicit dominum respondisse: Sinite vsqꝫ huc: qsi post istã pcussionẽ ita dictũ fuerit: vt placuerit ei vsqꝫ huc factũ: sʒ apli⁹ fieri noluerit: cũ i vbis q matthe⁹ posuit: itelligat poti⁹ totũ factũ quo vsus ẽ gladio petr⁹ dño displicuisse. Illud eni veꝝ ẽ: ꝙ cũ iterrogassent dicẽtes. Dñe: si pcutim⁹ i gladio: tũc respõdit: Sinite vsqꝫ huc. i. nõ vos moueat qd futuꝝ ẽ: pmittẽdi sũt hucusqꝫ pgredi hoc ẽ vt me apphẽdãt & impleant q de me scripta sũt. Nõ. n. diceret. Rñdens aũt iesus: nisi ad interrogationẽ eoꝝ rñderet: nõ facto petri. Sed inter moras verborũ interrogantiũ dñm: & illius respondẽtis: Petrus auiditate defensionis pcussit. Sed nõ potuit simul dici q simul fieri potuerũt. tũc sicut dic lucas sanauit eũ: q pcussus erat Sequtur. n. & cũ tetigisset auriculã ei⁹ sanauit eũ. BEDA. Nũqꝫ eni pietatis sue dñs obliuiscit. Illi iusto mortẽ inferũt: iste psequẽtiũ vulnera sanat. AMBRO. Sed cum dñs vulnere cruẽtum detersit: mysteria diuina subiecit: vt seruus pncipis mũdi nõ nature ꝯditione: sʒ culpe auris vulnus exciperet: qui nõ audisset vba sapiẽtie. Aut si petrus volens pcussit aurẽ: docuit ꝙ aurẽ in spez habere nõ deberet: quã in mysterio nõ haberet. Sed qre petrus: qꝛ ipse ligãdi & soluẽdi adeptus est ptãtẽ. & iõ tollit gladio spiritali aurez interiorẽ male itelligẽtis. Sʒ dñs ipse refundit auditũ demonstrans & ipsos si cõuertant posse saluari qui in passiõe dñi vulnerati sunt: eo ꝙ oẽ peccatũ fidei mysterijs abluat.
BEDA. Uel seruus iste populus est iudeoꝝ: pncipibus sacerdotũ idebito mancipat⁹ officio: qui in passione domini dexterã auriculã. i. spiritalẽ legis intelligẽtiã perdidit: q scʒ auris: Petri gladio decidit: non qd ille sensum itelligẽdi audientib⁹ tollat: sed diuino ablatũ iudicio negligẽtib⁹ pandat. Uerum eadem dextera auris in his qui in eodem populo crediderunt diuina dignatione pristino est restituta officio. Sequitur: Dixit autem iesus ad eos q venerant ad se principes sacerdotũ & magistratus templi & seniores Quasi ad latronẽ existis cum gladijs & fustib⁹. CHRY. Accesserãt. n. nocte timẽtes multitudinis ipetũ & iõ dicit: qd vobis opus erat his armis in eũ q vobiscũ est semꝑ: & hoc ẽ qd sequtur: Cũ quotidie vobiscũ fuerĩ in tẽplo nõ extẽdistis man⁹ in me. CYRIL. Ubi nõ iculpat dñs psides iudeoꝝ ꝙ nõ sibi mature parauerãt isidias mortis: sʒ arguit eos q temere opinabant eũ se iuasisse ipso iuito: ac si dicat: Tunc nõ cepistis me qꝛ nolebã: sʒ nec nũc possetis: nisi me sponte vestris subijcerẽ manib⁹. vñ sequtur: Sed hec est hora vra. idest paruũ tẽpus cõcessum est vobis exercende in me vestre superbie patre votis meis fauente. Dicit etiam: ꝙ hec potestas est tenebris data. i. diabolo: & iudeis insurgendi in christum. Et hoc est quod subditur. Et potestas tenebraꝝ.
BEDA. q. d. Ideo aduersum me in tenebris cõgregamini: qꝛ ptãs vestra qua sic contra lucem mundi armamini in tenebris est. Queritur aũt quomodo iesus pncipes sacerdotum: magistratus templi: & seniores qui ad se venerunt alloqui dicatur: cum apud alios euangelistas non ipsos venisse: verũ in atrio cayphe expectãtes ministros misisse ꝑhibeantur. Sed huic contrarietati rñdetur: ꝙ illi non per seipsos: sed per eos quos miserunt ad apprehendendũ xp̃m in sue iussionis potestatem venerunt.

¶ Cõprehẽdẽtes aũt eũ: duxerũt ad domũ pricipis sacerdotũ: petr⁹ vero seqbat eũ a lõge. Accẽso ãt ignẽ i medio atrij: & circũsedẽtib⁹ illis: erat petr⁹ in medio eoꝝ. Quẽ cũ vidisset ancilla qdã sedẽtẽ ad lumẽ: & eũ fuisset intuita: dixit. Et hic cũ illo erat. At ille negauit eũ dicẽs. Mulier nõ noui illũ: Et post pusillũ ali⁹ vidẽs euz dixit. Et tu de illis es. Petr⁹ vero ait: O hõ nõ suz. Et interuallo facto qsi hore vni⁹: ali⁹ qdẽ affirmabat dicẽs. Uere & hic cũ illo erat: nã & galile⁹ ẽ. Et ait petrus: O hõ nescio qd dicis. Et cõtinuo adhuc illo loquẽte cãtauit gallus. Et ꝯuersus dñs respexit petruz. Et recordatus est petrus verbi dñi: quod dixerat: qꝛ priusqꝫ gallus cãtet ter me negabis. Et egressus foras petr⁹ fleuit amare.

AMBRO. Nõ intellexerũt ifelices mysteriũ: nec venerati sunt tam clementẽ pietatis affectũ ꝙ ẽt hostes suos nõ passus est vulnerari. Dicitur eni: Cõprehendẽtes aũt eum duxerunt ad domũ principis sacerdotum. Cum legimus teneri iesum: caueamus ne putemus eum teneri fm diuinitatem: & inuitum quasi ifirmũ. tenet eni & ligat fm corporis veritatẽ. BEDA. Princeps aũt sacerdotũ caypham significat: q fm ioannẽ erat põtifex anni illius. AVGV. de cõ. euan. Sed primo ad annã ductus est socerũ cayphe. sicut Joannes dicit qꝫ ad caypham: vt matthe⁹ dicit. Marcus aũt & lucas nomẽ non dicũt pontificis. CHRY. Iõ aũt ducitur ad domũ pontificis: vt de consensu pncipis sacerdotum singula queqꝫ facerent. illuc enim omnes conuenerant christum prestolantes: magnus autem feruor petri ostenditur qui non aufugit: cum alios fugientes vidisset. Sequitur enim. Petrus vero sequebatur euz a longe.
AMBRO. Bene a longe sequebatur: iam proximus negatur: neqꝫ enim negare potuisset si christo proximus adhesisset. Sed in hoc fit reuerendus ꝙ dominuz non reliquit: etiã cũ timeret metus nature est cura pietatis. BEDA. Qꝛ autem ad passionem euntez dominum a longe sequit petrus: significat ecclesiam secuturam ꝙ est imitatura passionem domini: sed longe differenter. ecclesia. n. pro se patit: at ille ꝑ ecclesia. AMBRO. Jã aũt in domo principis sacerdotũ ignis ardebat. vnde sequtur. Accẽ. ãt igne in me. atrij & circũ. il. erãt pe. in me. coꝝ. Accessit petrus vt calefaceret se: qꝛ clauso dño calor mẽtis iã in eo refriguerat.
CHRY. Tradite. n. erant petro claues regni celoꝝ: credenda erat ei ppl'oꝝ innumera multitudo: que esset inuoluta peccatis. Erat aũt petrus paulo durior: sicut truncata serui principis sacerdotũ declarat auricula. Hic igit tã durus tanqꝫ seuerus: si donũ non peccandi fuisset adeptus: q venia cõmissis populis donaretur? quẽ diuina prouidẽtia permisit: ꝙ primo ipse laberet in peccatũ: quo erga peccantes duriorẽ sententiã proprij casus intuitu tẽperaret. & cuz se calefacere vellet ad prunas: accessit ad eũ puella de qua sequtur: Quem cũ vidisset ancilla qdaz sedentẽ ad lumen: & eum fuisset intuita dixit: Et hic cuz illo erat. AMBRO. Quid sibi vult ꝙ primo eũ prodit ancilla: cũ viri vtiqꝫ magis potuerit eũ recognoscere: nisi vt iste sexus peccare i nece dñi videret: vt & iste sexus redimeret ꝑ dñi passionem. Petrus ãt proditus negat. malo. n. negasse petrum qꝫ dñz fefellisse. vnde sequitur. At il. nega. di. Mulier non noui illum. CHRY. Quid ais o petre? Uox tua repente mutata est: os enim plenum fidei & amoris: in odium perfidiãqꝫ conuersum est: nõ tibi flagella: nondũ sunt admota tormẽta: qui te interrogat: nullus est coꝝ q auctoritate sui possit formidinẽ incutere ꝯfitenti. mulier te simplici voce iterrogat: & forte nec proditura ꝯfessum: nec tñ mulier sʒ puella ostiaria: vile mancipiũ. AMBRO. Sʒ ideo negauit petrus qꝛ promisit incaute: non negat in monte: non in tẽplo non in sua domo: sed in pretorio iudeorum. Ibi negat: vbi iesus ligatus est: vbi veritas non est. Negans autem dicit: Non noui illũ. temerariũ qppe erat: vt diceret qꝛ nouerat eũ: quẽ mens humana non põt ꝯprehendere: nemo. n. nouit filiũ nisi pater. Rursuz secũda vice negat xp̃m. Sequitur. n. Et post pusillũ alius vidẽs eũ dixit. Et tu de illis es.
AVGV. de cõcor. euange. Intelligit aũt ꝙ in hac secũda negatione a duobus est cõpellatus: ab ancilla s. quã cõmemorant mattheus & marcus: & ab alio quẽ cõmemorat lucas. Hoc ergo qd hic lucas dicit: & post pusillũ: iam egressus erat ianuã petrus & primũ gallus cantauerat vt marc⁹ dicit. Jam redierat: vt quemadmodũ dicit ioannes: ad focũ stãs iteꝝ negaret: De qua negatione sequit. Petrus vero ait o homo nõ suz. AMBRO. Maluit eni se negare: qꝫ christuz. aut qꝛ videbat negare christi societatẽ: vtiqꝫ se negauit. BEDA. In hac aũt negatione petri dicimus nõ solũ ab eo negari christum qui dicit euz non esse christum. sed ab illo ẽt q cũ sit negat se esse christianũ. AMBRO. Tertio quoqꝫ iterrogat. Seqt eni: Et inter. fa. q. ho. vnius ali⁹ q. affir. di. Uere & hic cũ illo erat. AVGV. de cõcor. euan. Qd matthe⁹ & marcus dicũt post pusillũ: qꝫrũ eẽt hoc tẽporis manifestat hic lucas dicẽdo: Et iteruallo facto qsi hore vnius. de hoc autem interuallo tacet ioannes. Item quod mattheus & marcus non singulari sed plurali numero enunciant eos qui cum petro agebant: cum lucas & ioannes vnum dicant facile est intelligere: aut pluralem numerum pro singulari vsitata locutione vsurpasse mattheum & marcum: aut ꝙ vnus maxime tanqꝫ qui eum viderat affirmabat: ceteri autem secuti eius fidem petrum simul vrgebant. Jam vero illud quod mattheus ipsi petro dictum asseuerat. Nonne te vidi in orto? Marcus autem & lucas inter se illos de petro locutos: aut sententiam intelligim⁹ tenuisse eos qui compellatum dicunt petrum. tantum eni valet quod de illo coram illo dicebatur: qꝫtum si illi diceretur: aut vtroqꝫ mõ dictũ: & alios hunc: alios illum modum cõmemorasse. BEDA. Subdit autem. Nam & gali. ẽ. nõ ꝙ alia ligua galilei: atqꝫ alia loquerẽtur hierosolymite: qui vtriqꝫ fuerunt hebrei: sed ꝙ vnaqueqꝫ prouincia & regio suas habendo proprietates: vsitatum loquẽdi sonũ vitare non po. sit. Sequitur. & ait pe. o homo nescio quid dicis.
AMBRO. Hoc ẽ sacrilegia vra nescio: sʒ nos excusam⁹ ipse nõ excusauit. Nõ. n. satis est inuoluta rñsio ꝯfitẽtis iesuz sed apta cõfessio. & iõ petrus nõ de idustria rñdisse sic iducitur: qꝛ postea recordat⁹ est & tñ fleuit. BEDA. Solet aũt sacra scriptura sepe meritũ causarũ per meritũ designare tẽporũ. vnde petrus qui media nocte peccauit: ad gallicantum penituit. Sequtur. n. Et conti. il. adhuc lo. gal. cãtauit. qd in tenebris obliuionis errauit: vere lucis rememoratione correxit. AVGV. de concor. euan. Galli aũt cantum post trinã negationẽ petri intelligimus: sicut marcus expssit. BEDA. Hunc gallum mystice opinor aliquẽ doctoꝝ intelligendũ: qui iactantes & somnolentos increpat dicẽs: Euigilate iusti: & nolite peccare. CHRY. Admirare autẽ curam magistri quia cum vinctus eẽt multa vtebatur prouisione erga discipulum quẽ nutu erigens ad lachrymas prouocauit. Sequtur eni. Et ꝯuersus domin⁹ respexit petrũ
AVGV. de cõsen. euan. Quod quomodo accipiendum sit diligentius considerandum est. Dicit enim mattheus. Petrus eni sedebat foris in atrio. quod non diceret: nisi illa cuz domino intus agerentur. Similiter & in eo qd dixit marcus. Et cum esset petrus in atrio deorsum: ostendit nõ solum in interioribus: sed etiam in superiorib⁹ gesta que dixerat. Quomodo ergo respexit dominus petrum facie corporali? Quapropter mihi videtur illa respectio diuinit⁹ facta. Et sicut dictum est: Respice, & exaudi me: & conuertere domine & libera animam meam: ita dictũ arbitror: Cõuersus dominus respexit petrum. BEDA. Respicere nãqꝫ eius misereri est: qꝛ non solum cum agitur penitentia: verũ ẽt vt agat dei misericordia necessaria est. AMBRO. Deniqꝫ quos iesus respicit: plorant delictum. vñ sequtur. Et recordatus est petr⁹ verbi dñi ꝙ dixerat. Quia pus qꝫ gallus cãtet: ter me negabis. Et egressus foras petrus fleuit amare. Quare fleuit: qꝛ errauit vt hõ: lachrimas eius lego: satisfactionẽ nõ lego. Lauent lachryme delictum: qd voce pudor est cõfiteri. Negauit pmo & secũdo & nõ fleuit: qꝛ adhuc nõ respexerat dñs. Negauit tertio respexit eũ iesus: & amarissime fleuit: & tu si veniã vis mereri dilue lachrymis culpam tuã. CHRY. Non aũt audebat petrus palaz flere: ne a lachrymis deprehenderetur: sed foras exiens lachrymabatur. Flebat aũt non propter penam: sed qꝛ dilectum negauerat: quod molestius erat ei quolibet supplicio.

¶ Et viri q tenebant illũ: illudebant ei cedẽtes: Et velauerũt eum: & pcutiebant faciem ei⁹: Et interrogauerũt eũ dicẽtes. Prophetiza: Quis est qui te pcussit? Et alia multa blasphemantes dicebant in eũ. Et vt factus est dies: cõuenerũt seniores plebis & principes sacerdotũ & scribe: & duxerũt illũ in concilium suuz dicentes. Si tu es christus: dic nobis. Et ait illis. Si vobis dixero nõ creditis mihi: si ãt & iterrogauero nõ rñdebitis mihi: neqꝫ dimittetis. Ex hoc autez erit filius hois sedẽs a dextris virtutis dei. Dixerũt aũt oẽs. Tu ergo es filius dei? Qui ait: Uos dicitis qꝛ ego sum. At illi dixerũt: Quid adhuc desideram⁹ testimoniũ. Ipi. n. audiuim⁹ d ore ei⁹.

AVGV. De con. euange. De petri tentatione: que inter dñi contumelias facta est: non eodem ordine oẽs narrant. Nã illas pmo cõmemorat matthe⁹ & marcus: deide petri tẽtationẽ. Lucas vo explicauit prius tentationẽ petri: deide dñi cõtumelias dicens: et vi. qui tene. eum illude. ei cedentes. CHRY. Celi & terre domin⁹ cesus sustinet: & patitur impiorum ridicula: formam nobis patientie prebẽs.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

THEO. Necnō dñs ꝓphetaꝝ vt pseudo ꝓpha deludiꝛ. Seqꝛ. Et vela.eū ⁊ ꝑcu.fa.ei⁹ ⁊ iter.eū di. Prophe.no.qs ē q te ꝑcussit. BEDA. Hec q̄si ī ꝯtumeliā faciebāt ei⁹ q se a populis ꝓphaꝫ voluit haberi. Sꝫ nūc q cesus ē colaphis iudeoꝝ: cediꝛ ēt nūc blasphemijs falsoꝝ xp̄ianoꝝ. Uelauerūt āt eū: nō vt eoꝝ ille scelera nō videat: sꝫ vt a se ipi faciē ei⁹ abscōdāt. Heretici aūt ⁊ iudei: ⁊ mali catolici eū reprobis actib⁹ exacerbātes: q̄si ei illudētes dicūt: Quis ē q te ꝑcussit: Dū ab illo suas cogitatiōes ⁊ opa tenebraꝝ cognosci nō estimāt. AVGV. de cō. euā. Hec aūt itelligiꝛ passus dñs vsqꝫ mane ī domo p̄ncipis sacerdotū: quo prius adduct⁹ ē: vñ seqꝛ: Et vt fa. ē dies ꝯue. seni. ple. ⁊ p̄n. sacer. ⁊ scri. ⁊ duxe. eū ī ꝯsi. su. di. Si tu es xp̄s dic nobis. BEDA. Nō veritatē desiderabāt: sꝫ calūniā pparabāt. Sigdē xp̄ꝫ hoīeꝫ tm̄mō de stirpe dauid vētuꝝ sperātes: hoc ab eo q̄rebāt: vt si diceret: Ego sū xp̄s: calūniarenꝛ q sibi arroget regiā ꝑtātē. THEO. Ipse vō sciebat eoꝝ ꝑcordia q q non crediderāt opib⁹: multomin⁹ ꝯmonib⁹ crederent. vñ seqꝛ. Et ait illis: Si vob. dixe. nō cre. mihi. BEDA. Sepe. n. dixerat se xp̄m eē: puta cū dicebat: Ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹: ⁊ cetera talia: Si āt iterro. nō rñ. mi. neqꝫ dimittetis. Interrogauerat. n. eos q̄uō diceret xp̄ꝫ filiū eē dauid: cū dauid in spū dñꝫ suū illū vocauerit: veꝝ illi neqꝫ dicēti credeꝛ: neqꝫ iterrogāti rñdere voluerūt: qꝛ āt semē dauid calūniari q̄rebāt plus ē qd̄ audiūt. Seqꝛ. Ex h āt erit fi. ho. se. a dex. vir. dei.

THEO. q. d. Nō ē vobis de cetero tp̄s ꝯmonū ⁊ doctrine: sꝫ deīceps iudicij tp̄s erit: cū videbitis me filiū hoīs sedētē a dextris virtutis dei. CYRIL. Cū āt de deo sessio dr̄ atqꝫ thron⁹: regia ⁊ vniuersis principans dignitas designaꝛ. Nō. n. putabamus tribunal quoddaꝫ positum eē cui credam⁹ inniti dñm oīuꝫ: sꝫ nec oīo dextrū vel sinistruꝫ eē penes diuinā nām. ꝓpriū. n. est corpoꝝ figura: ⁊ locus ⁊ sessio. Qualiter aūt paris honoris: paris quoqꝫ ꝯsessus fili⁹ videbiꝛ eē: si nō ē ꝯm nām fili⁹: nāleꝫ ī se ꝓprietatē hñs pr̄is.

THEO. Hec igiꝛ audientes timere debebāt: sꝫ illi post hec vba magis īsaniūt. vñ seqꝛ: Di. aūt oēs Tu ḡ es fi. dei:

BEDA. q se filiū dei dixerat: acceperūt ī eo qd̄ ait. Erit fi. ho. se. ad dex. vir. dei. AMRO. Dominus autem maluit se regem ꝓbare q̄ꝫ dicere: vt cōdēnādi causam hr̄e nō possint: q qd̄ obijciunt hoc fatētur. Seqꝛ: Qui ait: Uos di. qꝛ ego sū. CYRIL. Hoc aūt dicēte xp̄o: succensuit phariseoꝝ cohors vsurpans ignominie voceꝫ. vñ sequitur. At il. dixe. Quid adhuc desi. testi. ipsi enim audi. de ore eius.

THEOPHI. Ex quo patet q īobediētes nulla ꝯmoda ferūt reuelatis sibi secretiorib⁹: sꝫ maiorē penā acquirunt propter qd̄ talia oportet eis esse occulte. CA. XXIII.

Et surgens oīs mltitudo eoꝝ duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt illum accusare dicētes. Hūc iuenim⁹ subuertētē gētē nostrā: ⁊ ꝓhibētē tributa dari cesari: ⁊ dicētē se xp̄ꝫ regē eē. Pilat⁹ aūt interrogauit eū dicens: Tu es rex iudeoꝝ: At ille respōdens ait: Tu dicis. Ait aūt pilatus ad principes sacerdotū ⁊ turbas: Nihil īuenio cause in hoc homine. At illi inualescebāt dicētes cōmouit populū docens per vniuersaꝫ iudeam incipiens a galilea vsqꝫ huc.

AVGV. de cō. euā. Postq̄ꝫ ꝯpleuit lucas narrādo petri negationē: recapitulauit q̄ cū dño gesta sunt circa mane: cōmemorās q̄dā q̄ alij tacuerūt: atqꝫ ita ꝯtexuit narrationeꝫ: filia alijs narrās cū dicit. Et sur. oīs mul. eo. duxe. il. ad pilatū. BEDA. Ut ipleret ꝯmo iesu quē d̄ sua morte p̄dixit: Tradeꝛ gētib⁹. s. Romanis. nā pilat⁹ roman⁹ erat: eūqꝫ romani in iudeā p̄sidē miserāt. AVGV. de cō. euā. Deinde apd̄ pilatū gesta sic narrat. Ceperūt āt eū accusare dicētes: Hunc iue. subuer. gē. no. ⁊ phi. tri. da. cesa. ⁊ di. se chri. re. eē. Hoc matthe⁹ ⁊ marc⁹ nō dixerūt cū tñ dicerēt q eū accusabāt: sꝫ iste ēt ipa crimia q̄ falso obiecerūt apuit. THEO. Euidēter āt aduersāꝛ v̄itati. Nō. n. dñs ꝓhibuit dare cēsū. sꝫ magis dare iussit. Qualiter āt ppl̄ꝫ subuertebat: an vt regnū aggredereꝛ: sꝫ h ē icredibile cūctis: qꝛ volēte multitudine tota eū ī regē eligere sciēs fugit. BEDA. Duob⁹ aūt dño obiectis. s. q tributa cesari dari ꝓhibuerit: ⁊ se xp̄m regē diceret: potuit fieri vt illd̄ qd̄ dñs ait. Reddite q̄ sūt cesaris cesari: ēt pilatū audisse ꝯtigerit. Ideoqꝫ cāꝫ hāc q̄si apti iudeoꝝ mēdaciū ꝑuidēdēs solū qd̄ nesciebat: de regni vbo iterrogādū putauit. Seqꝛ. Pila. āt iter. eū di. Tu es rex iudeoꝝ. THEO. Mihi vr̄ q hoc a xp̄o q̄sierit ꝯtēptū obiecti criminis subsanādo. q. d. Tu paup: humilis: nud⁹: cui nullus adiutor: accusaris de regni ābitiōe: ad qd̄ op⁹ ē mltoꝝ adiutoꝝ ⁊ sūptuū. BEDA. Eodē āt vbo p̄sidi: quo ⁊ p̄ncipib⁹ sacerdotū rñdet: vt ꝓpa sn̄ia cōdēneꝛ. Seqꝛ. At il. rñ. ait: Tu dicis. THEOHPHI. Illi āt cū nihil aliud haberet eoꝝ calūnie: recurrūt ad clamoꝝ subsidia. Seqꝛ: At il. īua. dicētes: Cō. popu. do. p vni. iude. ici. a gali. vsqꝫ huc. q. d. Peruertit ppl̄m nec ī vna pte tm̄ sꝫ a galilea icepit: ⁊ huiusqꝫ ꝑuenit trāsiēs p iudeā: puto āt eos nō absqꝫ cā meminisse galilee: sꝫ volētes icutere timorē pilato. Galilei. n. scismatici fuerūt: ⁊ noua tētātes: q̄lis fuit iudas galile⁹: cui⁹ in actibus apostoloꝝ fit mētio. BEDA. His aūt vbis nō illū: sꝫ se accusant. Docuisse. n. populū ⁊ a p̄stini tp̄is ignauia docēdo cōmōuisse: taliqꝫ actu totam terrā ꝓmissionis ꝑtrāsīsse non criminis sed indicium est virtutis. AMBRO. Accusatur aūt dñs ⁊ tacet: qꝛ defensione non indiget. ambiāt defendi: qui timent vinci. Nō ergo accusatione tacēdo cōfirmat: sed despicit non refellendo. Quid ergo timeret: qui non ambit salutem: solus vim suā prodit: vt acquirat oīuꝫ.

¶ Pilat⁹ aūt audiens galileā iterrogauit si hō galileus esset. Et vt cognouit q de herodis ꝑtāte eēt remisit eū ad herodē: q ⁊ ipse hierosolymis erat illis diebus. Herodes aūt viso iesu gauisus est valde. Erat. n. cupiens ex mlto tp̄e videre eū eo q audiret mlta de eo: ⁊ sperabat signum aliqd̄ videre ab eo fieri. Interrogabat āt eū mltis sermonibus. At ipse nihil illi rñdebat. Stabant aūt principes sacerdotū ⁊ scribe cōstanter accusantes eū. Spreuit aūt illū herodes cuꝫ exercitu suo: ⁊ illusit indutū veste alba: ⁊ remisit ad pilatū. Et facti sunt amici herodes ⁊ pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant adinuiceꝫ.

BEDA. Pilatus de premissa accusatione nō interrogādū dñm ratus: sed ipsum magis nacta occasione cupit ab eo iudicādo liberū reddere: vñ dr̄. Pilat⁹ aūt audi. galileā interro. si hō gali. esset. Et ne cōtra eū quē insontē: ⁊ ꝓpter īuidiā traditū cognouerat: sn̄iam dare cogereꝛ: herodi euꝫ misit audiēdū: vt ipse potius eū qui eius patrie tetracha existebat: vel absolueret: vel puniret. Seqtur. Et vt cogno. q de hero. ꝑtāte esset: remi. eū ad hero. q ⁊ ipse hiero. erat illis diebus. THEOHPI. In hoc seqꝛ legeꝫ romanam: que iubebat quēlibet a principe sue iurisdictionis cōdemnari.

GREGO. x. mo. Christi āt famā herodes explorare voluit: cū eius miracula videre concupiuit: Sequitur. Hero. aūt vi. ie. ga. ē val. Erat. n. cu. ex mul. tē. vi. illū. THEO. Non tanq̄ꝫ lucraturus qcq̄ꝫ vtilitatis ex eius aspectu: sed patiens nouoꝝ cupidinē credebat videre quēdā extraneū hominē: de quo audierat q sapiens ⁊ mirificus esset. vnde sequiꝛ. Eo q audi. mul. de il. ⁊ spe. sig. ali. vi. ab eo fieri. Uolebat ēt audire ab eo qd diceret: ⁊ iō interrogat eū q̄si derisorie se hñs ad ipm ⁊ eū subsannās: Seqtur: Interro. aūt illū multis ꝯmonib⁹. Jesus q cūcta rōne peregit: ⁊ q teste dauid suos ꝯmones ī iudicio disponit: piū esse iudicauit ī talibus hr̄e silentiū. Sermo. n. ꝓlatus ei cui nihil proficit: ꝯdēnatiōis fit causa. vñ seqtur: Et ipse nihil ei rñdebat. AMBRO. Tacuit ⁊ nihil fecit: qꝛ nec illi⁹ credulitas merebatur videre diuina. Et dñs iactantiā decliabat: ⁊ forte typice in herode oēs ipij significanꝛ: q si legi nō crediderīt ⁊ ꝓphetis: mirabilia xp̄i opera in euāgelio videre nō possunt.

GREGO. xxij. mo. Hoc ēt audiētes nos opꝫ addiscere: vt quotiēs auditores nostri nr̄a volunt q̄si laudādo cognoscere ñ āt sua ꝑuersa mutare oīo taceamus: ne si ostātatiōis studio vbū dei loqmur: ⁊ illoꝝ q̄ erat culpa eē nō desinat: ⁊ nr̄a q̄ non erat fiat. Multa āt sūt q̄ audiētis aīuꝫ ꝑdunt: maxime si auditores nr̄i ⁊ sp laudāt qd̄ audiūt: ⁊ nunq̄ꝫ qd̄ laudāt sequunꝛ. GREGO. x. mo. Ingsit⁹ ergo redēptor tacuit: expectat⁹ miracula adhibere ꝯtēpsit: seseqꝫ apud se in occultis retinēs: eos quos exteriora q̄rere cōperit: ingratos foris religd: magis eligēs apte a supbictibus despici: q̄ꝫ a nō credētib⁹ vacua voce laudari. vñ seqtur. Sta. āt prin. sacer. ⁊ scri. con. accu. euꝫ: spre. āt il. hero. cū exer. suo: ⁊ illu. indu. veste alba ⁊ remi. ad pilatū. AMBRO. Nō ociosū q veste alba induiꝛ ab herode: imaculate tribuēs indicia passionis: q agnus dei sine macula cū gloria mūdi peccata susciperet. THEOPHI. Tu tñ ꝯsidera q p ea q̄ facit diabolus ipediꝛ: ꝯgerit derisiōes ⁊ obprobria in xp̄m: ex quibus declaraꝛ q dñs seditiosus nō sit aliogn nō derideret plebe reddita suspecta: ⁊ nouitatibus gaudēte. Misso āt xp̄i a pilato ad herodē fit amicitie cōis exordiū q̄si pilato nō vsurpāte sibi subditos ditioni herodis. vñ subdiꝛ. Et fa. sunt ami. he. ⁊ pi. in ipsa die: nā ante ini. erant ad inuicē. Attende diabolū vbiqꝫ ꝯiūgentē disiūcta: vt xp̄i ꝑagat necē. Erubescamus ergo nos: si cā nr̄e salutis nec amicos in proprio federe ꝯseruem⁹. AMBRO. In typo ēt herodis atqꝫ pilati: q amici ex inimicis p Jesuꝫ xp̄m facti sunt: ⁊ plebis israelis ⁊ ppl̄i gētilis figura ꝯuaꝛ: q p dñi passionē vtriusqꝫ sit futura ꝯcordia: ita tñ vt ꝑus pplus nationum capiat dei verbū: ⁊ ad ppl̄m iudeoꝝ fidei sue deuotionē transmittat: vt illi quoqꝫ gloria maiestatis sue corpus vestiant xp̄i qd̄ ante desperauerāt. BEDA. Uel hoc herodis ⁊ pilati fed⁹ significat: qd̄ gentiles ⁊ iudei genere ⁊ religione ⁊ mēte dissidentes: in christianis persequendis consentiunt.

¶ Pilat⁹ aūt cōuocatis principib⁹ sacerdotuꝫ ⁊ magistratib⁹ ⁊ plebe: dixit ad illos. Obtulistis mihi hūc hominem: quasi auertentem populū ⁊ ecce ego coram vobis iterrogans nullaꝫ cām inuenio in hoīe isto: ex his in qb⁹ euꝫ accusatis. Sed neqꝫ herodes. Nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actū ē ei. Emēdatū ergo illū dimittā. Necesse aūt habebat dimittere eis p diē festū vnū. Exclamauit aūt simul vniuersa turba dicens. Tolle hūc: ⁊ dimitte nobis barrabā. Qui erat ꝓpter seditionē quādā factā in ciuitate ⁊ homicidiū missus in carcerē. Iteꝝ āt pilat⁹ locutus est ad eos: volens dimittere iesum. At illi succlamabāt dicētes. Crucifige: crucifige eū. Ille āt tertio dixit ad illos. Quid eniꝫ mali fecit iste: Nullā cām mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū: ⁊ dimittā. At illi istabāt vocib⁹ magnis postulātes vt crucifigereꝛ: ⁊ inualescebāt voces eorū. Et pilat⁹ adiudicauit fieri petitionē eorū. Dimisit aūt illis eum qui propter homicidium ⁊ seditionem missus fuerat in carcerem quē petebant. Jesum vero tradidit voluntati eorum.

AVGV. De cō. euā. Rediēs lucas ad ea q̄ apud p̄sideꝫ gerebāꝛ. vñ digressus erat: vt narraret qd̄ apd̄ herodē actū ē ita dicit: Pilatus aūt ꝯuo. p̄n. sacer. ⁊ ma. ⁊ ple. di. ad eos. obtu. mi. hūc ho. q̄si auer. po. ⁊ ec. ego co. vo. īter. nul. cau. īue. in ho. isto ex his ī q. eū accusatis. Hic ītelligim⁹ eū ꝑtermisisse quēadmodū a dño q̄sierit: qd accusatorib⁹ rñderet.

AMBRO. Hic pilatus xp̄m absoluit iudicio: crucifigit misterio. ad herodē mittiꝛ: ad pilatū remittiꝛ. vñ seqꝛ. Sꝫ nꝫ he. nā remisi vos ad illū: ⁊ ecce nihil dignū morte actuꝫ est ei: Et si vterqꝫ reū nō ꝓnūciat: ob metū tñ aliene crudelitatis studijs pilat⁹ obseqꝛ. THEOPHI. Duoꝝ ḡ virorū testimonio iesus īsons ondiꝛ. iudei vō qꝛ accusabāt nullū testē obtulerūt: cui credere oporteret. Uide ergo q̄uō superet vitas: Jesus tacet: ⁊ testāꝛ inimici: proclamāt iudei: ⁊ nullus eoꝝ attestaꝛ clamorib⁹. BEDA. Pereāt ergo scripta q̄ tāto p⁹ tp̄e ꝯtra xp̄ꝫ ꝯposita: nō illū apd̄ pilatū magice artis accusatū: sꝫ ꝯponētes apud dñm ꝑfidie ⁊ falsitatis accusandos eē demōstrāt. THEOPHI. Lēt⁹ ergo pilat⁹ nec satis apud veritatē seuer⁹: qꝛ timebat accusatiōes: subiūgit. Emēdatū ḡ illū dimittā. BEDA. q. d. Flagris illū ⁊ ludibrijs quātū iubetis afficiā: dūmō inoxiuꝫ sanguinem nō sitiatis. seqꝛ: Necesse āt habe. dimit. eis p di. festū vnū. Necesse hēbat nō iꝑialis legis sanctiōe: sꝫ annua gētis cōsuetudine deuict⁹: cui p talia gaudebat placere. THEOPHI. Romani enī iudeis ꝯcesserāt ꝯm leges ⁊ rit⁹ ꝓpos conuersari. Mos aūt patri⁹ erat iudeis petere dānatos a p̄ncipe: sicꝫ a saule ionathan petiuerūt. vñ ⁊ d̄ eoꝝ petitiōe nūc subdiꝛ: Excla. aūt si. vni. tur. di. Tolle hūc ⁊ dimit. no. bar. q erat ꝑꝑ sedi. quādā factaꝫ in ciui. ⁊ homi. mis. in carcerem.

AMBRO. Nō imerito homicide absolutionē petūt: q flagitabāt īnocētis exitiū: tales leges hꝫ iniqtas: vt q oderit īnocētia: scelus diligat. In quo tñ nois interp̄tatio sp̄em dat figure: barrabas. n. pr̄is fili⁹ latine dr̄. Illi ergo quib⁹ dr̄: Uos ex pr̄e diabolo estis: vero dei filio: patris sui filium id est antichristum prelaturi eē ꝑdunꝛ. BEDA. Heret aūt iudeis vsqꝫ hodie sua petitio: qꝛ. n. data sibi optione: pro iesu latronē: p saluatore īterfectorē elegerūt: merito saluteꝫ vitāqꝫ ꝑdiderūt: ⁊ latrocinijs se ac seditionib⁹ intantū subiecerunt vt ⁊ p̄riam ⁊ regnū suū ꝑdiderīt. THEOPHI. Sic igiꝛ gens olī sancta fuerit ad ceddēū: pilat⁹ gētilis cedē ꝓhibet. Seqtur. n. Iteꝝ aūt pila. locu. est ad il. vo. di. iesum. At il. succla. di. Cru. cru. eū. BEDA. Pessimo. n. genere mortis occidere innocētē: hoc ē crucifigere desiderant. Pēdentes. n. in ligno crucifixi: clauis ad lignū pedib⁹ manibusqꝫ cōfixis: ꝑducta morte necabanꝛ: ne dolor citius finiretur. Ueꝝ a dño electa erat mors crucis quā diabolo superato: tanq̄ꝫ trophoeum in frontibus fidelium erat positur⁹.

THEOPHI. Tertio autē pilatus xp̄m absoluit. Seqtur enī. Ille aūt ter. dixit ad il. Quid enī mali fecit iste: nul. cau. mor. inue. in eo. Cor. ḡ il. ⁊ dimittā. BEDA. Hāc correptionē q̄ populo satisfaceret: ne vsqꝫ ad crucifigēdū saluatorē seuirēt: pilat⁹ q̄rebat: nō solū obtulisse: sed etiam deridendo ⁊ flagellando exhibuisse: verba ioannis testantur. Quia vero totam accusationem quā aduersus dñm detulerūt: sollicita pilati iterrogatiōe videbant euacuatā: tādē ad solas se preces ꝯuertūt. vnde sequiꝛ: At il. insta. vo. ma. postu. vt cru. ⁊ inua. vo. eorū. THEOPHI. Tertio clamāt cōtra xp̄m: vt per trinā hāc vocē: suā eē occisioneꝫ xp̄i approbēt: quā petēdo extorserūt. Sequitur enim. Et pila. adiu. fieri peti. eoꝝ: dimi. aūt euꝫ il. qui ꝓpter homi. ⁊ sedi. mis. fue. in car. ie. ve. tradi. volun. eorum. CHRY. Puta-

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bant enim hoc se posse astruere ꝙ iesus deteriꝰ esset latrone ⁊ adeo neq̄: vt neq3 pro pietate: neq3 pro festi prerogatiua deberet liberari.

¶ Et cū ducerēt eū apphēderūt simonē quēdā cyrenēsem veniētē de villa: ⁊ iposuerūt illi crucē portare post iesū. Seq̄bat aūt illū multa turba populi ⁊ mulieꝝ: q̄ plāgebāt ⁊ lamētabant eū. Cōuersus āt ad illas dixit iesus: Filie hierusalē nolite flere sup me: sz sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. Qm̄ ecce veniēt dies ī qbꝰ dicēt: Beati steriles: ⁊ vētres q nō genuerūt: ⁊ vbera que nō lactauerūt. Tunc icipiēt dicere mōtibus cadite sup nos: ⁊ collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hec faciūt: in arido qd fiet? Ducebant āt ⁊ alij duo neq̄ cū eo: vt iterficerent.

GLO. Posita ꝯdēnatiōe christi: ꝯuenieter agit de eius crucifixiōe cū dr̄. Et cū ducerēt eū apphenderunt simonē quēdā cyrenēsē veniētē de villa: ⁊ iposuerūt ei crucē portare post iesū. AVGV. de con. euan. Joannes āt narrat ꝙ iesus baiulabat sibi crucē. vn̄ itelligit ꝙ ipse sibi portabat crucē cū exiret in eū q dr̄ caluarie locū: Simon āt ī itinere angariatꝰ ē: cui data ē portāda crux vsq3 ad locū: nullus. n. alioꝝ acceptabat crucē baiulare: eo ꝙ lignū detestabile putabat: ⁊ iō simoni cyreneo q̄si ī quandā iacturā ipo sueˀt crucē portaˀ quā alij recusabāt. Hic adiplet illō isaie: Cuius p̄ncipatꝰ sup humeꝝ eiꝰ. p̄ncipatus. n. xp̄i ē crux eiꝰ pp quā ꝑm apostolū deꝰ eū exaltauit. Et sicut ī signū dignitatis alij baltheū alij mitrā portāt: sic ⁊ dn̄s crucē. Etsi ingras īuenies nō aliter ī nobis regnare iesuz: nisi p aspitates: quo fit vt deliciosi inīci sunt xp̄i crucis. AMBRO. Christus ergo crucē baiulās: iā tropheū suū victor attulit. crux sup humeros iponit: q2 siue simō siue ipe portauerit: ⁊ xp̄s in hoīe: ⁊ hō portauit in xp̄o. Nec discordant euangelistaꝝ sn̄ie qn̄ ꝯcordat mysteriū. Et bonus ordo nr̄i ꝓfectus ē: vt p̄us crucis sue trophea ipse erigeret: deide martyribꝰ traderet erigēdū. Nō iudeus ē q crucē portat: sz alienigena atq3 peregrinus: nec p̄cedit: sz sequitur: iuxta hoc qō scriptū est: Tollat crucē suā ⁊ seq̄tur me. BEDA. Simon aūt obediens: cyrene heres interp̄tatur. vnde p eū populi gentiuz designant: qui quondā peregrini ⁊ hospites testōꝝ: nunc obediendo facti sunt dei heredes. De villa aūt simon egrediens: crucē portat pꝰ iesuz: cū paganis ritibꝰ derelictis: vestigia dn̄ice passionis obedienter amplectit. Uilla. n. grece pagos vocat: a q̄ pagani nomē trahūt. THEOPHI. Ut ille tollit crucē xp̄i q venit a villa. i. dimittit hūc mundū ⁊ opa eiꝰ: in hierusalē. i. in supnā libertatē tēdens. Ex hoc ēt nō modicū sumit documētū. Qui. n. ad modum xp̄i magister est: debet ipse prius tollere crucē: ⁊ timore dei propriā carnē cōfigere: ⁊ sic subditis ⁊ obediētibꝰ eā iponere. Seqt aūt xp̄z ēt multitudo plebis ⁊ mulieꝝ. nā subdit. Seq̄bat aūt illū multa turba populi ⁊ mulieꝝ q̄ plangebāt ⁊ lamētabant eū. BEDA. Multa qdē turba crucē dn̄i: sz non vna eadēq3 mēte seq̄bat. Nā populus q eiꝰ mortē ipetrauerat: vt morientem letus aspiceret: mulieres vero vt moriturū plorarent. Nō aūt iō solus mulieruz planctus sequebatur: q2 nō ēt innumerus viroꝝ cetus de eius erat passione mestissimus: sed q2 femineus quasi contēptibilior sexus liberius poterat qō senserat ostentare. CYRYL. Amās etiā lachrymaꝝ est semp sexus femineus ⁊ mentem hn̄s flexibilē ad pietatē. THEOPHI. Per hoc ēt significabat ꝙ multitudo magna iudeoꝝ eēt post crucē itura credens in iesum. Sed ⁊ mens infirma que significatur p feminā: si sumpta cordis cōtritioue per penitentiā fleat: sequitur iesum ꝓpter nostrā salutē afflictū. Flebāt igit mulieres p cōpassionē. Eū aūt qui vltro patit flere nō oz: sz magis ei applaudere: ⁊ iō eas flere vetat. Seqt eni. Cōuersus aūt iesus ad illas dixit. Filie hierusalē: nolite flere sup me. BEDA. Cuiꝰ. s. cita resurrectio mortē soluere pōt: cuius mors ⁊ oēm mortē ⁊ ipsiuz mortis destructura ē auctorez. Notandū aūt cū filias hierusalē appellat: ꝙ nō sole q̄ cum eo venerāt a galilea: sz ⁊ eiusdē vrbis ciues ei mulieres adheserūt. THEOPHI. Mādat de plorātibꝰ eū in futura mala ꝓspectū intēdere: ⁊ sup illis flere. Seqt. n. sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. CYRIL. Significās in futuro mulieres liberis eē orbādas: nā irruēte bello in terra iudeoꝝ cūcti simul pibūt magni ⁊ pui: vn̄ seqt. Quia ecce veniēt dies in qbꝰ dicēt: beate steriles: ⁊ vētres q nō genuerunt: ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt. THEOPHI. Cū. n. femine crudeliter suos assabūt filios ⁊ vēter q ꝓduxerat flebiliter: iterato recipiet genitū. BEDA. In quo dic vēture a romanis obsidionis ⁊ captiuitatis tp̄s significat de qbus supra dixerat. Ue pregnātibꝰ ⁊ nutriētibꝰ in illis diebꝰ. Naturale est aūt īminēte captiuitate hostili alta vel abdita qbus abscōdant hoīes refugia querere. vn̄ seqtur: Tunc icipient mōtibꝰ dicere. Cadite sup nos. ⁊ collibꝰ: operite nos. Refert eni iosephus insistentibꝰ sibi romanis: certatiz iudeos cauernas montiū colliūq3 petisse spelūcas. pōt etiā ꝙ beatificandas dicit steriles de his ītelligi q vtrolibet sexu se castrauerunt ꝓpter regnū celoꝝ montibꝰ collibusq3 dici. cadite super nos: ⁊ operite nos: cū qlibet sue fragilitatis memores ingruente tentationū articulo: sublimiū quorūcunq3 viroꝝ quesierint exēplis monitis ⁊ precibꝰ defendi. Seqtur. Quia si in vi. li. hec fa. in ari. qd fiet? GREGO. xxi. mo. Se lignū viride: ⁊ nos lignū aridū dixit: q2 ipse i se vim diuinitatis habuit: nos vero qui puri hoīes sumus: lignum aridum appellamur. THEOPHI. quasi dicat iudeis: Si ergo in me lignū fructiferuz iugiter virens taliter seuierunt romani: qd non attētabunt erga vos: populuz dico quasi lignū aridum priuatum qualibet viuificante virtute. nec vllum fructum ferentez. BEDA. Uel quasi oībus diceret. Si ego qui peccatum nō feci: lignū vite appellatus sine igne passionis a mundo non exeo: quid putas eis manere tormēti qui sunt fructibꝰ vacui? THEOPHI. Malā aūt opinionem de domino inuere volens diabolus etiā latrones faciebat crucifigi cum eo. vnde sequitur. Duce. autem ⁊ alij duo neq̄ cum eo vt interficerentur.

¶ Et postq̄ venerunt in locū qui vocatur caluarie: ibi crucifixerunt euz: ⁊ latrones: vnum a dextris: alterum a sinistris.

ATHANA. Ubi corruptū ē genus humanuz: ibi xp̄s propriū corpus exposuit: vt vbi semniata est corruptio: ibidem icorruptio oriatur: pp qō in loco caluarie crucifigitur. Dicitur eni. Et postq̄ vene in lo. q vo. cal. ibi cruci. eū. Qué locum doctores iudeoruz aiunt esse sepulchrum ade. BEDA. Uel aliter: Foris portam loca erant in quibus trūcabant capita dānatorum: ⁊ caluarie. i. decollatorum sumpserunt nomen. Et sic pro oīum salute quasi noxius: inter noxios crucifigitur: vt vbi abundauit peccatum superabūdet ⁊ gratia. CYRIL. Non aūt ipse vnigenitus dei filius in propria natura qua deus est: passus est: que sunt corporis: sz magis in natura terrena. Decet. n. vtrunq3 de vno ⁊ codez filio dici: scilicet ⁊ non pati diuine: ⁊ passum esse humanitꝰ. EVSE. Si autem aliter post cōuersationē cum hominibus euanescens subito euolaret fugiens mortem ab hoībꝰ cōparetur phantasmati: ⁊ queadmodum siquis incōbustibile quoddam nobis vas: ⁊ preualens ignis nature vellet ostendere: flamme illud traderet: ⁊ cōsequenter a flamma illud illesum extraheret. Sic dei verbum volens ostendere instrumētum quo vsus est ad humanā salutē esse preualens morti: mortale morti exposuit ad dmōstrandā eius naturā: deinde post modicū a morte illud eripuit in signuz diuine virtutis. Et prima quidē cā mortis xp̄i hec ē. secūda vero diuine ptātis ostēsio: corpus xp̄i inhabitantis. cū enim antiquitus deificarent hoīes cōem exituz mortis: sortitos: quos heroas ⁊ diuos noīabāt: docuit illū solū mortuū verū deū eē fatēdū: quē brauia victorie morte prostrata decorāt. Tertia ratio ē victima pro toto genere hoīuz mactāda: qua oblata tota ptās demonū perijt: ⁊ error quilibet est sedatus. Est ⁊ alia cā salutifere mortis: vt discipuli oculata fide ꝯspicerēt resurrectiōez post mortē: ad quā ꝓpā spez erigere docebāt: vt mortē ꝯtēnētes: agonē ꝯ errores inirēt alacriter. CHRY. Nō aūt sui mortē q̄ nō habebat: cū sit vita: sed hoīuz vēit ꝯsūpturus saluator. vn̄ nō ꝓpā morte corpus deposuit: sed ab hoībꝰ illatā sustinuit: sed ⁊ si egrotauisset corpus eiꝰ: ⁊ ī ꝯspectu oīuz solueret: incōueniēs erat cū q sanare alioꝝ lāguores: hr̄et ꝓpriū corpus affectū lāguoribꝰ: sed ⁊ si absq3 aliquo morbo seorsum alicubi corpus deposuisset: ac deinde rursus se offerret nō crederetur ei de resurrectione differenti: oportet eni mortem resurrectionē p̄cedere. Cur ergo resurrectiōez palā qdē p̄dicaret: clāculo vero moreret: nimiꝝ si latēter hec euenissēt qō excogitarēt hoīes incredulitatis calūnias: qūo pateret xp̄i ī morte victoria: nisi corā oībꝰ eā patiēs p īcorruptionē corporis ꝓbasset extictā? Sed dices: decebat saltē gloriosā mortē sibi excogitare: vt euitaret ignominiā crucis: sed ⁊ si hoc fecisset: suspectuz se redidisset: quasi nō hn̄s virtutē contra quanlibet mortem. Sicut ergo pugil ꝓsternēs illū quē hostes obtulerit: ondit excellentior oībus: sic oīum vita ab hostibus illatam quā putabāt eē dirā ⁊ infamē detestabilez mortē in cruce suscepit: vt hac interēpta dominiū mortis totaliter destruat: pp qō nō caput ei amputat vt ioanni: neq3 sectus ē vt isaias: vt corpus integꝝ ⁊ indiuisibile morti seruet: ⁊ nō fiat occasio volētibꝰ ecclesiā diuidere. Uolebat ēt subportare quā incurreramꝰ maledictionē: maledictā mortē. s. crucis suscipiēdo ꝑm illud. Maledictꝰ hō qui pēdet ī ligno. In cruce ēt expāsis māibꝰ morit: vt altera qdē māu veterē populū: altera eos q sūt ex gētibꝰ trahat: vtrosq3 sibi cōiūgēs. Moriēs etiā in curce a dēonibꝰ expiat aerē ⁊ ascēsū nobis parat ī celuz. THEO. Quia ēt p lignū mors intrauerat: necesse erat vt per lignū exterminaret: ⁊ vt dn̄s per ligni dolores iuictꝰ trāsiens ꝯfutaret delectationem prouenietē ex ligno. GREGO. nisenus. Sed ⁊ figura crucis a medio cōtactu in quattuor extrema ptita: significat virtutē ⁊ prouidentiā eius qui in ea pepēdit vbiq3 diffusā. AVGV. de q̄. no. ⁊ ve. testamēti. Non frustra ēt tale genus mortis elegit: vt latitudīs: ⁊ altitudīs: ⁊ lōgitudinis ⁊ ꝓfunditatis: ō quibus apostolus logt magister existeret. Nā latitudo ē ī eo ligno: qō tasuersū dsup figit: hoc ad bōa opa ptiet: q2 ibi extēdūt manus. Lōgitudo ī eo quod ab ipo ligno vsq3 ad terrā conspicuū ē. ibi. n. quodāmō statur. i. psistit ⁊ pseueratur quod lōganimitati tribuit. Altitudo ē in ea ligni pte que ab illo qō trāsuersū figit: sursū versus relingt: hoc ē ad caput crucifixi: q2 bene sperātiū supna expectatio ē. Jā vero illud ex ligno qō fixū occultat: vnde totū illud exurget: ꝓfunditatē significat gratuite gratie. CHRY. Duos etiā latrōes vtriq̄ crucifixerunt: vt eoꝝ suspitionis fieret pticeps: vn̄ seqt. Et latro. vnū a dextris: ali. a sinistris: sz n̄ ita euēit: nā de illis nil dr̄. Huius āt crux vbiq3 honorat: reges diadēata dponētes assumūt crucē: in purpuris: ī diadematibꝰ: in armis: ī mēsa sacrata vbiq3 terrarū crux emicat: n̄ talia sūt humāa. Uinētibꝰ. n. istis q egerūt strēnue arridēt ꝓpria gesta. his āt peūtibꝰ peūt: sed ī xp̄o totū cōtrariū. Nā ante crucē oia mesta: vt aūt crucifixus ē: oīa clariora facta sunt: vt noscas nō purū hoiem esse crucifixū. BEDA. Duo aūt latrones cū xp̄o crucifixi: significāt eos q sub fide xp̄i vel agone martyrij vel ꝯtinētie artioris instituta subeūt: sed q hec pro eterna gloria faciunt dexteri latronis: qui autem humane laudis intuitu: sinistri latronis actus imitantur.

¶ Jesus aūt dicebat: Pater dimitte illis. Non. n. sciūt qd faciūt. Diuidētes vero vestimēta eiꝰ miserūt sortes: ⁊ stabat populus expectās: ⁊ deridebāt eū principes cū eis dicentes. Alios saluos fecit: seipsuz saluū faciat: si hic est xp̄s dei electꝰ. Illudebāt āt ei: ⁊ milites accedētes: ⁊ acetū offerētes ei dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac.

CHRY. Quia dn̄s dixerat. Orate pro persequentibus vos: hoc ēt crucē ascēdens fecit. vn̄ sequitur: Jesus autē di. Pr̄ di. illis. Nō q2 nō posset ipse relaxare: sed vt nos pro persequentibus orare doceret: nō solum verbo: sed ⁊ opere. Dicit autē: dimitte eis: si penituerint. Fauet. n. penitentibus si vellēt post tantā nequiciā reatus p fidē diluere. BEDA. Neq3 putādū est hic eū frustra orasse: sed in eis q post eius passionē crēdiderunt: qō orabat impetrasse. Notandū sane ꝙ non pro eis orauit qui filium dei intellexerunt crucifigere: nec confiteri voluerunt: sed pro eis q nesciebant quid facerēt: zelū dei hn̄tes: sed nō ꝑz sciam. vn̄ subdit: Nō. n. sciūt qd faciūt. GRECVS. Permanētes vō post crucē ī ifidelitate nullus per ignorantiaz iuuari putabit dignis miraculis sonora voce eū p̄dicantibꝰ eē deū. AMBRO. Refert q̄ cōsiderare q̄lis crucē ascēdat: nōdū. n. video: talis q̄ ascendat: q sclm̄ vincere parat: vt scl̄i adiumēta nō q̄rat: victus ē aūt adā q vestimēta q̄siuit: vicit ille q tegumēta deposuit: ⁊ talis ascēdit: quales nos auctore deo natura formauit: talis in paradiso primus hō habitauerat: talis in paradiso homo secundus intrauit: Pulchre autē ascēsurus crucem regalia vestimenta deposuit: vt scias quasi hoiem passum esse: non quasi deū regē: ⁊ si vtrūq3 xp̄s. ATHANA. Qui ēt cunctas conditiones nostras cā nr̄i suscepit: induit vestimēta nostra signa mortificationis ade: vt exuat illa ⁊ horū vice induit nos vitam ⁊ incorruptionem. Seqt: Diuidentes vero vestimēta eius: miserūt sortes. THEO. Forsitan. n. plures eoꝝ egebāt: vel forte magis ad obprobrium hoc faciebant: ⁊ ex quadā lasciuia: quid. n. preciosum inueniebant in vestibꝰ? BEDA. In forte aūt dr̄ gr̄a dei ꝯmendata est: q2 cū sors mittit non p̄sone cuiusq3 vel meritis: sed occulto dei iudicio cedit. AVGV. de cō. euā. Hoc qdē breuiter dictū ē a tribus euangelistis. Joānes distinctius hoc explicat: queadmodū hoc gestū sit. THEO. Deludētes igitur hoc agebāt. Nā vbi principes subsannabāt qd dicere oportet ō vulgo: Seqtur. n. Et stabat populus qui. s. petierat eū crucifigi. Spectans. s. finem. Et deridebant eū principes cū eis. AVGV. de cōsen. euā. Q2 p̄ncipes dixit nec addidit Sacerdotū: oēs p̄mates generali noīe complexus ē: vt ibi possent itellige scribe ⁊ seniores. BEDA. Qui ēt nolētes ꝯfitent ꝙ alios saluos fec. Seqtur. n. dicētes. Alios saluos fec: seips3 saluū faciat. si hic ē xp̄s di electꝰ. ATHANA. Dn̄s aūt vere saluator nō saluādo seips3: sed creaturā liberādo volebat cognosci saluator. Neq3. n. medicꝰ q2 sibi medetur: medicus eē cognoscit: nisi erga lāguidos artē probet: sic dn̄s saluator existēs: nō habeat opus salutis: neq3 descendēdo de cruce volebat cognosci saluator sed morando. multo nāq3 maiorē salutē mors saluatoris affert hoībꝰ q̄ descensus de cruce. GRECVS. Uidens aūt diabolus nullū eē sibi defensaculū titubabat: ⁊ quasi aliud nō valēs tētauit vlterius ꝓpinari saluatori acetū ad bibendū. Seqtur. n. Illudebant aūt ei ⁊ milites accedentes: acetum offerentes illi. quod contra seipm facere diabolus ignorabat. Nam amaritudinem ire ex preuaricatione legis factam qua cunctos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

detinebat saluatori prebebat: quā ille sumēs cōsumebat: vt vice aceti vinū det nob i potū: qđ sapia miscuit. THEO. Obtulerūt aūt milites xp̄o acetū q̄si regi subministrantes: Sequit̄.n. Dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac. BEDA. Et notandū ꝙ iudei vocabulum xp̄i scripture sibi auctoritate creditum blasphemātes irridēt. Milites vō vtpote scripturaꝝ nescij non christo sed regi iudeoꝝ insultant.

¶ Erat aūt ⁊ superscriptio scripta sup eū lr̄is grecis ⁊ latinis ⁊ hebraicis: hic ē rex iudeoꝝ. Unus aūt de his q pēdebāt latronibus blasphemabat eū dicēs. Si tu es xp̄s: saluū fac temetip̄ꝫ ⁊ nos. Rn̄dens aūt alter increpabat eū dicēs. Neqꝫ tu times deū: q̄ in eadē damnatiōe es. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesū. Dn̄e memēto mei cū veneris in regnū tuū. Et dixit illi iesus. Amē dico tibi: hodie mecum eris in paradiso.

THEOPHI. Aliā attēde sagacitatē demonis agitatā i xp̄m: triplici.n. litteraꝝ figura ꝓmlḡabat accusationē iesu: ne.s. quēq̄ trāseūtiū lateat ꝙ ob hoc suspensus fuerat: quia se regē faciebat. Dr̄.n. erat āt ⁊ suprascriptio scripta sup illū litteris grecis: latinis: ⁊ hebraicis. Hic est rex iudeoꝝ: p qđ significabat potētissimas gentiū: quales erant romani: prudētissimas: quales greci: maxime deū colētes: quale fuit iudeoꝝ genus: subijci debere imperio xp̄i. AMBRO. Merito aūt supra crucē ponit̄ titulus: q̄ nō humani corporis: sed diuine ptātis ē regnū qđ hꝫ christ⁹. Lego titulū regis iudeorum cū lego. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. Lego cāꝫ xp̄i super caput eius scriptā cū lego: Et deus erat verbū: caput .n. xp̄i: deus. CYRIL. Alter aūt latronū eadē cuꝫ iudeis eructuabat. Seq̄t.n. Unus aūt de his qui pendebāt latronibus blasphemabat eū dicēs: Si tu es xp̄s: saluū fac teip̄ꝫ ⁊ nos. Alter vero refrenabat voces ipsius. Sequit̄.n. Rn̄dēs āt alter icrepabat eū dicēs. Neqꝫ tu times deū: q̄ i eadem dominatiōe es. Sed ⁊ ppriū reatum confessus est subdēs. Et nos qdē iuste: nā digna factis recipim⁹. CHRY. Hic fungitur vice iudicis cōdemnatus ⁊ incipit de veritate censere qui corā pilato post multa tormenta confessus ē scelera. Quia aliud est homo censor queꝫ latēt intima: ⁊ aliud ds qui mentes penetrat. Et ibi qdē post cōfessionē pena subsequitur: hic aūt cōfessio fit ad salutem: sed et xp̄m ꝓnunciat inocētē cū subdit: Hic vō nihil mali fec̄ q.d. Nouā vide iniuriaꝫ: honestateꝫ damnari cū scelere. Nos viuētes occidimus: hic mortuos suscitauit: nos aliena sumus furati: hic ⁊ sua iubet tribuere. beatus igitur latro astantes docebat talia disserēs: quib⁹ alteꝝ icrepabat. Sed vt videt extinctos audit⁹ astantiū: redit ꝯsequenter ad eū qui nouit p̄cordia. Sequit̄.n. Et dicebat ad iesū. Dn̄e memēto mei cū veneris in regnū tuū. Crucifixum aspicis: ⁊ dn̄m ꝓfiteris. cōdēnati vides figurā: ⁊ regis predicas dignitatem. Mille malis imbutus: postulas iustitie fonteꝫ reminisci tue nequicie: sꝫ dices: video qdē apparēs opprobriū: sed itueor latēs regnū. ⁊ tu auertis mea publica scelera: ⁊ acceptas fidem intentionis occulte: Discipulū veritatis vsurpauit nequicia: discipuluꝫ nequicie nō commutabit veritas: GREGO. xviij. mo. In cruce claui manus eius pedesq̄ ligauerant: nihilqꝫ a pēis i eo liberū nisi cor ⁊ lingua remanserūt. Inspirāte do totū illud ei obtulit: qđ i se liberꝝ iuēit. vt iux̄ hoc qđ scriptū ē: Corde crederet ad iustitiam: ore cōfiteretur ad salutem. Tres autem virtutes quas apostolus memorat: subito repletus gratia: ⁊ accepit latro: ⁊ seruauit in cruce. Fidem nāq̄ habuit: qui regnaturū deū credidit: quē secū pariter morientē vidit: speꝫ habuit: qui regni eius aditū postulauit: q charitatē quoqꝫ i morte sua viuaciter tenuit: q fratrē ⁊ collatronem pro simili scelere morientē de iniquitate sua redarguit. AMBRO. Pulcherrimuꝫ aūt datur affectāde conuersionis exēplum ꝙ tam cito latroni venia relaxatur. Cito ignoscit dominus: quia cito ille cōuertitur ⁊ vberior ē gratia q̄ precatio. semp enim domin⁹ plus tribuit q̄ rogatur: ille rogabat vt memor sui eēt. De dn̄o autem sequit̄. Et dixit illi iesus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Uita est enim esse cum xp̄o: ⁊ vbi christus: ibi regnum.

THEO. Et queadmodū quisqꝫ rex victoriosus rediens ex triumpho optima predaꝝ fert secum: sic ⁊ dominus predatus portionē diabolicaꝝ predarum scilicet latronem ducit secū in paradisum. CHRY. Erat ergo videre saluatorē in medio latronuꝫ: trutinam iusticie. trutinantem fidem ⁊ infidelitatem. Expulit diabolus de paradiso adā: christus latronem impulit ante totum orbem ⁊ ante apostolos. nudo verbo sola fide in paradisum introiuit. ne quis post errores introitum desperaret. Attende celeritateꝫ a cruce in celos: a condemnatione in paradisum: vt noueris nō ad beniuolentiam illius: sed ad clementiam dominum totū fecisse. Si aūt iam facta est bonorum retributio: nunquid superuacua erit resurrectio: Si enim introduxit latronem in paradisum: corpus autem eius corruptuꝫ remansit foris: liquet non esse resurrectionem corporum: hec dicūt illi. Sed caro que fuit laborum particeps: nunquid priuabitur premijs: Audi Paulū dicētē. Oportet corruptibile hoc incorruptionem induere: Sed si dominus pollicitus est regnum celorum: introduxit autem latronem in paradisum. nondum ei retribuit premia. Sed dicunt nomine paradisi regnum celorum noiauit: vsitato nomine vtens dum alloqueretur latronem qui nihil audiuerat de arduis documentis. Quidā autem non sic legunt. Hodie mecū eris in paradiso. sed sic: Dico tibi hodie: ⁊ consequenter: Mecum eris in paradiso. Sed adhuc euidentioreꝫ solutionē subiungemus. naꝫ medici cum vidēt aliquem desperatū: dicūt iam mortuus est. Sic ⁊ latro quoniam non amplius timebatur eius regressus ad perditionem: dicitur paradisuꝫ introisse. THEO. Hoc tamen est verius omnib⁹: ꝙ quāuis omnia ꝓmissa sortiti sunt: ⁊ latro ⁊ alij sancti: ne sine nobis consumeretur: vt dicitur in epistola ad hebreos. sunt tamen in regno celoruꝫ ⁊ in paradiso. GREGO. nisenus. Hic iteꝝ oportet discutere quomodo latro censeatur dignus paradiso cuꝫ sanctis flammea framea prohibeat introitum. Sed attende ꝙ sermo diuinus eaꝫ versatilē dicit vt indignis quidem obuiet: dignis vero liberum ad vitaꝫ patefaciat aditū. GRE. xij. mo. Uel illa rumphea flāmea versatilis dicitur: pro eo ꝙ scisset quandoqꝫ venire tempus vt etiā remoueri debuisset: quando scilicet veniret qui sue incarnationis mysterio paradisi nobis iter aperiret. AMBRO. Sed ⁊ illud soluendum est. q alij scilicet mattheus ⁊ marcus duos conuitiantes inducunt latrones: iste vnum conuitiantē: vnum regnātem: fortasse ⁊ iste prius cōuitiatus est: sꝫ repēte cōuersus ē. Potuit etiam de vno pluraliter dici: sicut est illud: In caprinis pellibus āmbulabāt: Secti sunt: cū solus helias melotidē habuisse: Isaias sectus esse doceatur. Mystice autem duo latrones populos peccatores significant per baptismū crucifigendos esse cum christo: quorum dissensio diuersitatem pariter credentium significat. BEDA. Quicunqꝫ enim baptiçati sumus in christo iesu: in morte ipsius baptiçati sumus: per baptismum autem cum peccatores essemus abluimur: sed alij dum deum in carne passum laudant coronantur: alij dum aut fidem aut opera baptismi habere renuerunt: dono quod accepere priuantur.

¶ Erat aūt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsqꝫ in horā nonā. Et obscurat⁹ ē

sol: ⁊ velū tēpli scissuꝫ ē mediū: Et clamās voce magna iesus ait. Pater: in man⁹ tuas commendo spiritum meū. Et hec dicens expirauit.

CYRIL. Postq̄ cruci tradiderunt dominū omniū: mundi machina lugebat proprium dominum: ⁊ obtenebrata est lux in meridie ſm amos. vnde dr̄. Erat aūt fere hora sexta: ⁊ tenebre facte sunt in vniuersa terra vsqꝫ in horaꝫ nonam. Quod erat manifestum idicium ꝙ forent passure caligineꝫ crucifigentium anime. AVGV. de con. euangelistarum. Hoc autem quod de tenebris dictum est: etiā alij duo mattheus ⁊ marcus contestantur: Addit autē lucas: Unde facte sunt tenebre: cum subdit: Et obscuratus est sol. AVGV. tertio de ciuitate dei. Quaꝫ solis obscurationem non canonico cursu siderum accidisse satis ostendit: ꝙ tunc erat pasca iudeorū: quod plena luna solenniter agitur. Regularis aūt solis defectio: nō nisi fine lune cōtingit. DIONY. ad polycarpum. Apud heliopolim eniꝫ tunc presentes inopinabiliter soli lunam incidentē videbamus. nō.n. erat conueniens tēpus: ⁊ rursus ipsaꝫ a nona hora vsqꝫ ad vesperam ad solis diametrum supernaturaliter restitutaꝫ. Eclipsim etiam illam ex oriente vidimus incohoatam ⁊ vsqꝫ ad solarem terminum venientem: postea regredientem rursus ex eodeꝫ nō defectū ⁊ repurgationem: sed econtrario ſm diametrum factam. talia sunt eius temporis supernaturalia: ⁊ soli christo qui est omniū causa possibilia. GRECVS Hoc igitur prodigiuꝫ factum est: vt pateret ꝙ qui mortem susceperat: gubernator esset totius creature. AMBRO. Sol etiam occidit sacrilegis. vt funesti spectaculū sceleris obumbraret: tenebre effuse sunt oculis perfidorū vt fidei lumen resurgeret. BEDA. Uolens autem lucas miraculum miraculo adiungere subiungit: Et velum templi scissum est medium. Hoc expirante domino factum est: sicut mattheus ⁊ marcus cōtestantur: sed lucas preoccupādo narrauit. THEO. Per hoc autem dominus ostendebat: ꝙ nō erunt vlterius sanctasanctoruꝫ inaccessibilia: sed tradita in manus romanoꝝ inquinarentur ⁊ eorum aditus pateret. AMBRO. Uelum etiā scinditur: quo duoꝝ populorum diuisio synagoge prophanatio declaratur. Scinditur velum vetus: vt ecclesia noua fidei sue vela suspēdat. Synagoge velamen suspenditur: vt religionis interna mysteria reuelata: mentis cernamus intuitu. THEO. Per hoc etiam ostēditur ꝙ velū quod sequestrabat nos a sacris que sunt in celo disrumpitur: idest dei inimicitia ⁊ peccatū. AMBRO. Deinde ēt vbi assumpte mortalitatis impletū est omne mysterium ⁊ immortalitatis sola remansit. vnde sequitur: Et clamans voce magna ait iesus: Pater: in man⁹ tuas commendo spiritū meum. BEDA. Patrem inuocādo filium dei se esse declarat: spiritum vero commendādo: non defectum sue virtutis: sed confidentiam eiusdem cum patre ptātis insinuat. AMBRO. Caro moritur vt resurgat spiritus. Patri commendatur: vt celestia quoqꝫ ab iniquitatis vinculo soluerentur: ⁊ pax fieret in celo: quam terrena sequerentur. CYRIL. Hec aūt vox edocet ꝙ anime sanctorum non deinceps in inferno clauduntur vt prius: sed apud deum sunt: huius rei facto christo principio.

ATHANA. Cōmendat enim patri p se vniuersos mortales in se viuificatos: nam sumus membra eius: ſm illud apostoli ad galath: Oēs vnum estis in christo. GREGO. nisenus: Decet autem querere qualiter in eodem tempore dominus tripartitur seipsuꝫ in viscera terre: vt dixerat pharriseis: In paradisuꝫ dei: vt dixit latroni: in manus paternas vt nunc dicitur. Sed recte considerātibus hoc nec questione dignum videtur: nam qui vbiqꝫ est per diuinam potentiam quolibet loco adest. AMBRO. Commendatur ergo patri spiritus: sed cum sit in superioribus: illuminat ⁊ inferna: vt vniuersa redimantur: ⁊ eniꝫ christus omnia ⁊ in christo omnia. GREGO. insenus. Alia solutio est ꝙ tempore passionis neutram partem humanitatis semel vnita diuinitas dimisit: sed animam de corpore sponte disiunxit: se tamen in vtroq̄ permanenteꝫ ostendit. nam per corpus in quo mortem suscepit: confutauit mortis potentiaꝫ: per animam vero latroni parauit introitum paradisi. Dicit autem Isaias de superna hierusalem: que a paradiso non est alia: Super manus meas depinxi menia tua. vnde palaꝫ est ꝙ existēs in paradiso manus patris inhabitabat. DAMA. Uel expressius loquēdo i se pulchro erat ſm corpus: in inferno ſm animam: sed sicut de⁹ ⁊ in paradiso cū latrone: ⁊ in throno erat cū pr̄e ⁊ spiritusancto.

THEO. Clamās vero alta voce expirat: q a ierat ei potestas ponēdi aīaꝫ suā: ⁊ eā resumēdi. vn̄ seq̄tur: Et hoc dicēs expirauit. AMBRO. q.d. Tradidit spiritū q̄ nō inuitus amisit. qđ.n. emittit̄: voluntariū est. qđ amittit̄ necessariuꝫ.

¶ Uidens autē cēturio quod factum fuerat: glorificauit deum dicēs: Uere hic homo iust⁹ erat. Et omnis turba eoꝝ qui simul aderāt ad spectaculum istud: ⁊ videbāt que fiebant: ꝑcutiētes pectora sua reuertebantur. Stabant auteꝫ omnes noti eius a longe: ⁊ mulieres que secute eū erant a galilea hec videntes.

AVGV. quarto de trinitate. Cum post illam vocem cōtinuo tradidit spiritū: hoc maxime q aderāt sunt mirati. lōga.n. morte cruciabātur ligno suspensi. vnde dicit̄: Uidens aūt centurio qđ factū fuerat: glorificauit deū dicens: Uere hic homo iustus erat. AVGV. de consen. euāgeli. Nō est aūt cōtrarium ꝙ mattheus viso terremotu: dicit admiratū cēturioneꝫ: cū lucas dicat hoc eū admiratum fuisse ꝙ emissa illa voce expirasset: ostendens quam potestatem habuit quando moreretur. In eo autem quod mattheus dixit: non solum viso terremotu: sed addidit ⁊ his que fiebant integꝝ locū fuisse demonstrauit luce: vt diceret ipsuꝫ domini mortem fuisse miratum. Or auteꝫ lucas etiaꝫ ipse dixit: Uidēs autē centurio quod factum erat: in eo genere iclusit omnia que facta erant: in illa hora mirabiliter tanq̄ vnuꝫ mirabile factū cōmemorans: cuius quasi membra ⁊ partes erant omnia illa miracula. Quod auteꝫ alius dixit centurionem dixisse. Uere filius dei erat iste: Lucas autem ait ꝙ iustus erat: putari pōt diuersum: sꝫ vel vtrūqꝫ dictū a centurione debemus intelligere: ⁊ aliud illū: ⁊ aliud istum cōmemorasse: vel fortasse lucā exprimere voluisse sententiaꝫ centurionis: quomodo dixerit iesuꝫ filiū dei. forte.n. nō eum vnigenitum equalem patri centurio intellexerat: Sed ideo filiū dei dixerat: quia iustū crediderat sicut multi iusti dicti sunt filij dei. Iā vero quia mattheus addidit eos qui cū cēturione erant: lucas vero hoc tacuit non est contrarium: cū alius dicit quod alius tacet: ⁊ mattheus dixit. Timuerūt valde. lucas auteꝫ non dixit. Timuit. sed glorificauit deum: quis non intelligat deuꝫ timendo glorificasse: THEOPHI. Nūc autē videtur effectum sortiri quod dominus dixerat. Cū exaltatus fuero: omnia ad me traham. Exaltatus nāqꝫ in cruce attraxit latroneꝫ ⁊ centurionē: sed ⁊ quosdā iudeoruꝫ de quibus sequitur. Et omnis turba eoꝝ qui simul aderant ad spectaculuꝫ istud: ⁊ videbant que fiebant percutientes pectora sua reuertebantur. BEDA. Quod percutiebāt pectora: quia penitentie ⁊ luctus indiciuꝫ est: potest dupliciter intelligi. siue enim eū cuius vitā dilexerunt iniuste occisuꝫ dolebant: siue cuius morteꝫ se impetrasse meminerant: hūc in morte amplius glorificatū tremebāt. Notāduꝫ autē ꝙ gentiles deū timentes: aperte cōfessionis voce glorificant: iudei percutientes soluꝫ pectora: silentes domum

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

redeunt. AMBRO. O duriora saxis pectora iudeoꝝ. Iudex arguit: credit minister: proditor: scelus suum morte condemnat: elemēta fugiunt: terra concutitur: monumenta reserātur: iudeorum tamē īmobilis duritia manet orbe cōcusso. BEDA. Unde merito p centurionē fides ecclesie designatur: que dei filiū tacente synagoga confirmat. Implet ur aūt quod dominus patri conqueritur dicens. Elongasti a me amicum ⁊ proximum: ⁊ notos meos a miseria. vnde sequitur. Stabant autē omnes noti eius a longe. THEO. Sed feminarū genus olim maledictum: manet ⁊ videt hec omnia. Sequitur enim: Et mulieres que secute erant eum a galilea hec videntes. Et sic prime refocillanē iustificationes ut benedictione a passione profluēte sīē ⁊ resurrectiōe.

¶ Et ecce vir nomie ioseph qui erat decurio vir bonus ⁊ iustus: hic non consenserat cōsilio ⁊ actibus eoꝝ: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat ⁊ ipse regnū dei. Hic accessit ad pilatuꝫ ⁊ petijt corpus iesu. ⁊ depositus inuoluit i syndone: ⁊ posuit eum in monumēto excīso in quo nondum quisq̄ positꝰ fuerat. Et dies erat parasceues ⁊ sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cū eo venerant de galilea viderūt monumentum: ⁊ quemadmoduꝫ positum erat corpꝰ eius: ⁊ reuertentes parauerūt aromata ⁊ vnguēta ⁊ sabbato quidem siluerunt ſm mandatum.

GRECVS. Fuerat q̄qꝫ ioseph occultus christi discipulus deniq̄ vinculuꝫ timoris rumpens feruentior factus dominicū corpus turpiter pendens a ligno deposuit: cōparans preciosaꝫ margaritā verboꝝ modestia. vñ dr. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio. BEDA. Decurio vocatur q̄ sit de ordine curie ⁊ officia curie administret: q etiā curialis a procurando munera ciuilia solet appellari. Magne ergo ioseph dignitatis apud seculum sed maioris apud deum meriti fuisse laudatur. vñ segtur: Vir bonus ⁊ iustus hic non consen. cōsi. ⁊ acti. eoꝝ: ab arimathia ciuitate iudee. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis.

AVGV. de con. eua. Dicit autem ioānes q̄ erat discipulus iesu. vnde ⁊ hic subditur: Qui expecta. ⁊ ipse regnū dei. Merito autem monet: Cur ille qui propter timorem occultus erat discipulus: ausus sit petere corpꝰ eius: quod nullus eorum qui eū palā sequebātur auderet. Segtur enim: Hic accessit ad pilatū: ⁊ petyt corpus iesu. Sed intelligendū est istum fiducia dignitatis hoc fecisse qua preditus poterat familiariter intrare ad pilatum. In extremo autē illo officio funeri exhibendo minus videtur curasse de iudeis: q̄uis soleret i dño audiendo eoꝝ inimicitias deuitare. BEDA. Sic igitur per iusticiam meritorum sepeliendo corpori dominico dignus fuit per nobilitatem potētie secularis illud impetrare. vnde sequitur: Et depositū inuoluit in syndone. Ex simplici sepultura domini ambitio diuitum condemnatur: q nec i tumulis qdē possint carere diuitys. ATHA. Enormiter etiam agunt qui condiunt corpora mortuorum ⁊ ea non sepeliunt etiaꝫ si sancta sint: quid enim sanctius aut maius domini corpore: quod ramen in monumento positū est: donec die tertia resurrexit. Sequitur. n. Et posuit eum in monumēto excīso. BEDA. Scilicet de petra nesi ex multis lapidibus edificatum esset: post resurrectionem suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceretur. In nouo etiā ponit monumēto. Nā segtur: In quo nondū quisq̄ positus fuerat: ne post resurrectionem ceteris corporibus remanentibus: surrexisse alius suspicaretur: quia vero sexta die bō factus est: recte dūs sexta die crucifixus humane redemptionis implenit arcanū. vnde sequit: Et erat dies parasceues: qō pparatio interpretatur: quo noīe sextam feriam appellabāt: qz ea die q̄ i sabbatū fozēt necessaria pparabāt: qz vo septimo die regenit pditor ab ope suo: Sabbato dies i sepulchro requieuit. vñ segtur. Et sabba. illucescebat. Supra aūt legim⁹: qz stabāt oēs noti eiꝰ a lōge: ⁊ mulieres que secute erāt eū. bis g̃ notis iesu: post depositū eiꝰ cadauer ad sua remeātibꝰ: sole mulieres q̄ artiꝰ amabāt funus subsecute: quo ponereē ilpicere cupiebant. Segtur eni: Subsecute aūt mulieres q̄ cū ipso venerāt de galilea viderūt monumētū: ⁊ quēadmodū posi. erat corꝝ. ei⁹. vt. s. ei tpe cōgruo munꝰ possent siue deuotionis offerre. THEO. Neq; tñ fidē debitam adhuc habebāt: sz quasi puro boi aromata ⁊ vnguenta parabāt more iudeoꝝ q talia exhibebāt defunctis. vñ segtur. Et reuer. parauc. aroma. ⁊ vnguēta. BEDA. Sepulto eni dño q̄diu licebat opari. i. vsq; ad solis occasū vnguētis preparandis erāt occupate. Mādatū aūt erat: vt sabbati silentiū. i. ges a vespera vsq; ad vesperā fuareē. Segē. n. Et sabbato gdē siluerūt ſm mandatū. AMBRO. Mystice aūt iustus xp̄i corpus sepelit. Talis ē. n. xp̄i sepultura q̄ fraudē iniquitatēq; nō habeat. Merito aūt matthe⁹ hūc diuitē dixit. susciplēdo n. diuitē nesciuit fidei paupertatē. iust⁹ corpus christi operit syndone. vestī ⁊ tu dñi corpus gloria sua: vt ⁊ ipse sis iust⁹: ⁊ si mortuū credis: operi tamen diuitatis plenitudine sue: sz ⁊ vestitur ecclia inocētie gr̃a. BEDA. Ille etiā in syndone mūda inuoluit iesū qui pura mēte eus susceperit. AMBRO. Nec ociose ali⁹ euāgelista monumētū nouū dixit: ali⁹ monumētum ioseph. ⁊ eni; tumulus bis paraē qui sub lege sunt mortis, victor mortis tumulū suuꝫ non habet. Que eni cōicatio tumulo ⁊ deo: solus eni tumulo includiē: qz mors xp̄i ⁊ si sit cōis ſm nām: spālis ē ſm virtutē. Bene aūt xp̄s in monumento conditur iusti: vt iustitie habitatione requiescat. monumentū eni hoc in duritie gentilis petra iustus excidit penetrali verbi vt pretēderet in natiōib⁹ virtus xp̄i: cui pulcherrime amotus est lapis. Quicūq; in se bene humauerit xp̄m: diligēter custodiat ne eum pdat: ne ve perfidie sit ingressus. BEDA. Or autem dūs sexta die crucifigiē: septima in sepulchro quiescit: significat q⁹ in sexta mundi etate nos pro domino pati: ⁊ velut mundo crucifigi necesse est. in septima vo id est post mortē corpora qdē i tumulis: aīe vero cū dño requiescūt: vsq; huc ⁊ mulieres sancte. i. aīe humiles dilectiōe feruētes passioni xp̄i diligēter obsequūē. ⁊ si forte valeant imitari: sedula curiositate quo ordine sit eadē passio cōpleta ppendūt: qua lecta: audita: recordata: mox ad parāda se opera virtutū quibus xp̄s delectē cōuertunt: vt futura presentis vite paraseeue ⁊ requie beata: tēpore resurrectiōis occurrere christo valeāt cū aromatib⁹ spiritaliū actionū. CAPI. .XXIIII

VIa aūt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portātes q̄ parauerant aromata: ⁊ inuenerūt lapidem reuolutum a monumēto: ⁊ ingresse nō inuenerūt corpus domini iesu. Et factum est dum mente cōsternate essent de isto: ecce duo viri steterūt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent aūt ⁊ declinarēt vultum in terram dixerunt ad illas. Quid queritis: viuentem cum mortuis: Non est hic: sed surrexit. Recordamini qualiter locutus ē vobis cum adhuc i galilea esset dicens: Quia oportet filiū hois tradi in manus hominum peccatoruꝫ

⁊ crucifigi: ⁊ die tertia resurgere. Et recordate sūt verboꝝ eiꝰ: ⁊ regresse a monumēto nūciauerūt hec omnia illis vndecī: ⁊ ceteris omnibꝰ. Erat autem maria magdalene ⁊ ioana: ⁊ maria iacobi: ⁊ cetere que cum eis erāt que dicebāt ad apostolos hec. Et visa sunt āte illos sicut deliramēta verba ista: ⁊ non crediderunt illis. Petrus aūt surgens cucurrit ad monumentum: ⁊ procūbens vidit lintegmina sola posita: ⁊ abijt secū mirans quod factum fuerat.

BEDA. Religiose mulieres nō soluz in die parasceue sz etiā sabbato transacto. i. sole occidente: mox vt operandi licentia remeauit emerunt aromata: vt venientes vngerēt corpꝰ iesu sīē marcꝰ testat: poccupante tñ iā noctis articulo monumentū adire non valuerunt: Et ideo dicit: Una aūt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentū portātes que parauerant aromata. Una sabbati siue prima sabbati prima ē a sabbato quā diez dominicā pp dñi resurrectionē mos christian⁹ appellat. Or autē valde diluculo mulieres venere ad monumētū: magnꝰ q̄rēdi ⁊ iueniēdi dñm feruor charitatis oñdit. AMBRO. Sz magna ozit hoc loco plerisq; dubitatio: figdē bic valde diluculo: Matthe⁹ vespere sabbati mlieres ad monumētū vēisse dixerit. sz euāgelista de diuersis putes dixisse temporibꝰ: vt primas alias mulieruz ⁊ alias conyctas visiones. Or autem scriptum est Uespere āt sabbati que lucescit i prima sabbati resurrexisse dñz sic temperanduz est: vt neq; mane dominica que est prima post sabbatū: neq; sabbato resurrectio facta credatur: nam quomodo triduuz cōpletur: Non ergo vesperascente die: sz vespere noctis resurrexit. Deīq; grec⁹ Sero dixit. Sero aūt: ⁊ horā significat i occasu diei ⁊ rei cuiuslibet tarditatē: quomodo si dicas: Sero mihi suggestuz est. Est ergo ⁊ sero cp̃s noctis ꝑfundū: vñ ⁊ mulieres ad mōumentū accedēdi bñt facultatez custodibꝰ gesctibꝰ. Et vt scias nocte factuz mulieres alie sciunt: alie nesciunt. scunt que obseruant notibus ⁊ diebus: nesciūt que recesserunt. Nescit vna maria magdalene ſm ioannem: nam eadem ⁊ ante scire ⁊ postea nescire nō potuit. ergo si plures marie: plures etiā fortasse Marie magdalene: cū illud nomē persone sit: hoc sumāt a loco. AVGV de consen. euangelista. Uel Matthe⁹ a p̃ma parte noctis qō ē vespere: ipsā voluit noctē significare cuiꝰ noctis fine venerunt ad monumētū. ⁊ hoc ea de causa: quia iam a vespere parauerant: ⁊ licebat afferre aromata trāsacto sabbato. EVSE. Jacebat aūt organū verbi extinctū: magnꝰ vero lapis claudebat sepulchriū: quasi mors eū duxisset captiuum: sed nondum lapso triduo. vita se promit iterum post sufficientez mortis coniunctionem. vnde sequitur. Et inuenerunt lapidem reuolutū a monumento.

THEOPHI. Nam Angelus reuoluerat eū: vt testatur Matthe⁹. CHRY. Amotus est autē lapis post resurrectionem propter mulieres: vt credant resurrexisse dominum videntes monumentum vacuuz corpore. vnde sequitur: Et ingresse non inuenerunt corꝝ. do. iesus. CYRIL. Cum igitur non inuenissent corpus christi quod resurrexerat: ducebantur diuersis cogitationibus ⁊ propter amorem christi ⁊ adhibitam sollicitudinem meruerunt visionē angelicam. Sequitur enim: Et fac. est dum mente consternate essent de isto: ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti. EVSE. Jocunditatis ⁊ gaudy indicia salutifere resurrectionis ⁊ fulgentes amictꝰ prestātes. Moyses enim plagas egiptys preparans in flamma ignis angelum perspexit: sed non tales visi sunt mulieribus in sepulchro: sed mites ⁊ hilares: quales decebat cōspici i regno ⁊ gaudio dñi. Et sicut i passione eclipsatus ē sol: meroris ⁊ angustie signa promens crucifigentibus filiū dei: ita angeli vite ac resurrectionis precones habitum salutiferi festi candidati designabant.. AMBRO. Sed quomodo marcus vnum iuuenem in albis sedentē: matthe⁹ vnum: Joānes ⁊ lucas duos angelos in albis sedentes visos esse memorauerunt? AVGV. de consen. euangelista. Possumus itelligere vnum angelū visū a mulieribus: ⁊ ſm Marcū ⁊ ſm Matthe⁹: vt eas ingressas in monumentū accipiamus. s. i aliquod spaciū: qō erat aliqua materia cōmunitū ante illuz sarci sepulchri locū atqz ibi vidisse angelū sedētē a dextris qō dicit Marcus. deinde intus ab eis oū insp̃icerent locus in qua iacebat corpus dñi visos duos alios angelos stantes sicut dixit lucas locutos ad earūdē exhortādū animū ⁊ edificandum fidē. vnde sequitur: Cū time. au. ⁊ declina. vul. inter. BEDA. Sancte mulieres astantibus sibi angelis nō in terram cecidisse: sed vultū dicunt in terrā declinasse nec quēpiā sactoruz legimus tpe dominice resurrectiōis vel ipsi dño vel angelis sibi visis terre pstratū adorasse. vñ mos obtinuit ecclesiasticus vt vel in memoziā dñice vel in nre spez resurrectōis oibus dñicis diebus ⁊ toto gnquagesimo tēpore nō flexis genibus: sed declinatis in terrā vultib⁹ oremus. Nō erat aūt in monumento: q locus est mortuorū: q̄rēdus ille qui ad vitā resurrexit a mortuis. Et iō subdit: Dixerūt ad illas. s. angeli ad mulieres. Quid queritis vīuē. cū mor. nō ē hic: sed surrexit: Die autē tertia sicut ipse inter discipulos tā viros q̄ feminas predixit resurrectiōis sue triū phū celebrauit: vñ sequit: Recor. ē. vo. cū adhuc i galilea esset dicens: Quia opor. filiū homi. tra. in manus homi. pecca. ⁊ cruci. ⁊ tertia die resurgere. Die nāq; parasceue hora. ix. spiritū tradēs: vespere sepultus. mane prima sabbati resurrexit. ATHA. Poterat siquidē statim suscitare corpus a morte. Sed dixisset aliquis cum nequaquam fuisse vel non plene mortem ei inhesisse ⁊ forte si resurrectio domini fuisset dilata: latuisset incorruptionis bonor. Ut igitur corpus ostenderet mortuum vnius interpellationem dieī passus est: ⁊ tertia die corpus suum incorruptum demōstrauit. BEDA. Uno etiam die in sepulchro ⁊ duabus noctibus iacuit: quia lucem sue simple mortis: tenebris tuple nostre mortis adiunxit. CYRIL. Instructe autem mulieres angelorum affatibus accelerantes rettulerūt discipulis. vnde sequitur: Et recordate sunt verborum eius. Et regresse a monumento: nunciauerunt hec omnia illis vndecim ⁊ ceteris omnibus. Nanq; femina que quondam mortis fuit ministra venerandum resurrectionis mysteriuz prima percepit ⁊ nunciat. Adeptum est igitur femineum genus ⁊ ignominie absolutionem ⁊ maledictionis repudium. AMBRO. Mulieribus autem docere in ecclesia non permittitur: sed domi viros suos interrogant. Ad eos ergo femina mittitur qui domestici sunt. Que autem fuerint he mulieres ostendit subdens: Erat autem maria magdalene. BEDA. Ipsa est sororꝝ lazari. Et ioanna vxor cuse procuratoris herodis. Et maria iacobi. i. mater iacobi minozis ⁊ ioseph. Et cōmuniter ō alys subdit: Et cetere q̄ cū eis erāt: q̄ dicebāt ad apostolos hec. Ut. n. ꝑpetui reatus apud viros mulier obprobriū non sustineret: que culpā viro transfūderat: transfudit ⁊ grām. THEO. Est aūt naturaliter incredibile mortalibus resurrectionis miraculum. vnde sequit. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista: ⁊ non credebāt illis. BEDA. Quod non tam illorū infirmitas q̄ nostra vt ita dicam futura firmitas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitantibus permulta argumēta monstrata ē que dū nos legentes agnoscimus: de eorum dubitatione solidamur. THEO. Petrꝰ āt hoc audiēs tollit moras ⁊ v

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

dit admonumētū: quia nec ignis nouit moras ingestus ma
terie: vnde sequitur: Petrus aūt surgens cucurrit ad monu
mentum. EVSE. Solus enim ipse credit feminis dicenti
bus se angelos vidisse: ⁊ cum esset eximy affect⁹ preceteris
sedulum se promebat: passim circūspiciens dn̄m. vnde seqr̄:
Et procūbēs vidit sola linteamina posita. THEOPHI.
Cū aūt ad monumentum fuisset hoc primo cōsecutus ē: vt
miraretur que prius ab ipso vel ab alys deridebātur. vn̄ se
quitur: Et abyt secū mirās qđ factū fuerat. i. apud se mirās
rei euentum: qualiter sola linteamina derelicta fuere corpe
mirrha peruncto: vel quantaz opportunitatē habuisset fur
vt h̄ semotim inuoluta dimittens circūstantibus militibus
corpus auferret. AVGV. de concor. euangelista. Intelli
gitur aūt hoc lucas recapitulando posuisse de petro. tunc. n.
cucurrit petrus ad monumentum quando ⁊ ioannes: cum
tantummodo a mulieribus ꝑcipue a maria magdalene nū
ciatum eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta sūt
hec de visione angelorum. Iō aūt lucas petrū solum com
memorauit: quia illi primitus maria nunciauerat. Item pōt
mouere ꝙ petrum non intrantem: sed procumbentem dic̄
lucas sola linteamina vidisse ⁊ discessisse mirantem: cum io
annes dicat ita se linteamina vidisse posita: ⁊ seipsum post
petrum intrasse. Sed intelligendum est petrum primo pro
cumbentem vidisse: quod lucas commemorat: ioannes ta
cet. post autem ingressus est antequam ioannes intraret.

BEDA. Iuxta intellectum vero mysticū per hoc ꝙ mu
lieres valde diluculo veniunt ad monumentum: datur no
bis exemplum discussis vitiorum tenebris ad domini cor
pus accedere. nam ⁊ sepulchrum illud figuraz dominici ha
bebat altaris: in quo corporis christi mysteria non in serico:
nō in panno tincto: sed instar syndonis quo eū ioseph inuo
luit in lintheo puro debent consecrari: vt sicut ipse veram
terrene nature substantiam pro nobis morti obtulit: ita ⁊
nos in commemoratione ipsius purum de terre germine cā
didumqz ⁊ multimodo quasi mortificationis genere casti
gatum altari linum imponamus. Aromata autem que mu
lieres deferunt significant odorem virtutum ⁊ orationum
suauitatem quibus altari appropinquare debemus. Reuo
lutio autem lapidis insinuat reserationem sacramentorum
que tegebantur velamine littere legis que in lapide scripta
est: cuius ablato tegmine corpus dn̄i mortuum nō inuenit
sed viuum euangelizatur: quia ⁊ si cognouimus ſm carnem
christum: sed iā nunc non nouimus: quomodo aūt posito in
sepulchro corpore domini angeli astitisse leguntur: ita etiaz
tempore consecratiōis mystery corporis christi assistere sūt
credendi. Nos ergo exemplo deuotarum rerū quotiēs my
sterys celestibus appropinquamus propter angelicam ꝑsen
tiam seu propter reuerentiam sacre oblationis cum om
ni humilitate vultum declinemus in terram: nos cinerem ⁊
terram esse recolentes.

¶ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum
quod erat in spatio stadiorū sexaginta ab hieru
salem nomine emaus. ⁊ ipsi loquebantur ad inui
cem de his omnibus que acciderant. Et factuz ē
dum fabularentur: ⁊ secū quererent: ⁊ ipse iesus
appropinquans ibat cum illis. Oculi autem eo
rum tenebantur ne eum agnoscerent: ⁊ ait ad il
los: Qui sunt hi sermones quos confertis ad i
nuicem ambulantes: ⁊ estis tristes? Et respōdēs
vnus cui nomen cleophas dixit ei: Tu solus pe
regrinus es in hierusalē: ⁊ non cognouisti que
facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit.
Que? Et dixerunt de iesu nazareno q̄ fuit vir ꝓ
pheta: potens in opere ⁊ sermone: coram deo ⁊
omni populo. Et quomodo cum tradiderunt sū
mi sacerdotes ⁊ principes nostri in damnationē
mortis ⁊ crucifixerunt eum. Nos autez speraba
mus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc
super hec omnia tertia dies est hodie ꝙ hec facta
sunt. Sed ⁊ mulieres quedam ex nostris terrue
runt nos: que ante lucem fuerunt ad monumen
tum: ⁊ non inuento corpore eius venerunt dicē
tes se etiam visionem angelorum vidisse: qui di
cunt eū viuere. Et abierunt quidā ex nostris ad
monumētū ⁊ ita inuenerunt sicut mulieres dixe
rūt: ipsū vero non inuenerunt.

GLO. Post manifestationē resurrectionis christi p̄ ange
los mulieribus factā: manifestatur vlterius eadem resurre
ctio per ipsius christi apparitionē discipulis. vnde dicitur:
Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. THEO.
Quidam alterum horum duorum lucam inquiunt esse: ⁊
ob hoc suum nomē occultasse. AMBRO. Uel duob⁹ di
scipulis seorsū dominus iaz se vespere demōstrat. s. ammao
ni: ⁊ cleophe. AVGVSTI. de consen. euange. Castelluz
autem illud nō absurde accipimus etiā villam ſm marcuz
potuisse appellari. Deinde castellum describit dicens: Qđ
erat in spacio stadiorū sexaginta ab hierusalē noīe emaus.

BEDA. Ipsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: que
post expugnatiōem iudee sub marco aurelio antonio prin
cipe restaurata cum statu mutauit ⁊ nomen. Stadium aūt
quod greci auctore vt dicunt hercule viarum spacia mensu
rat octaua ē pars miliary. Et iō sexaginta stadia septem mi
lia passuum ⁊ quinquaginta significat: qđ spaciū itineris eis
qui de morte ⁊ sepultura domini certi gradiebantur de re
surrectione domini duby: nam resurrectionē que post septi
mam sabbati facta ē octauo numero contineri nullus am
bigit. Discipuli ergo q̄ de domino loquentes incedūt: sextū
miliariū cepti itineris compleuerant: quia illum sine que
rela viuentem vsqz ad mortē quam in sexta sabbati subyt
peruenisse dolebant. Compleuerant ⁊ septimum quia hunc
in sepulchro nō dubitabant quieuisse. Sed de octauo dimi
diam tm̄ peregerant: quia gloriā iam celebrare resurrectio
nis non credebant perfecte. THEOPHILVS. Pre
dicti autem discipuli loquebantur de his ad inuicē que ac
ciderant: non quasi credentes sed sicut stupentes ī rebus ex
traneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de
his omnibus que acciderant. BEDA. Loquētes aūt de
se domin⁹ appropinquans comitatur. vt ⁊ fidez resurrectio
nis mentibus eorum incendat: ⁊ quod se facturum promise
rat impleat: scilicet vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo
congregati ibi sum in medio eorū. vn̄ sequit̄: Et factum est
dum fabularent̄: ⁊ secū quererent: ⁊ ipse iesus appropinquans
ibat cum illis. THEO. Obtento enī iam spirituali corpore
non obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec
vlterius naturalibus legibus corpus suum regebat: sed
spiritaliter ⁊ supra naturam: vnde vt marcus dicit: sub a
lia forma eis videbatur. in qua non concedebat̄ eis: eius co
gnitio. Sequitur enim: Oculi autem eorum tenebantur: ne
illum agnoscerēt. vt scilicet totā suā dubiā itētionē reuelēt
⁊ vulnus detegentes recipiant medecinā: ⁊ vt cognoscerēt
ꝙ quāuis corpus ipsum qđ passum fuerat resurrexerit non
tm̄ amplius tale erat vt esset omnibus visibile: sz tm̄ ab his a
quibus vellet videri: ⁊ vt non dubitent quare de cetero

non conuersatur inter plebem: quia . s. post resurrectionez
conuersatio eius non esset digna hominibus: sed diuina ma
gis: quod etiaz est forma resurrectionis future in qua sicut
angeli conuersabimur ⁊ fily dei. GREGO. in hom. Con
uenienter etiam eis speciem quam recognoscerēt non ostē
dit: hoc agens foris in oculis corporis: quod apud ipsos age
batur intus in oculis cordis. ipsi nanqz apud seipsos intus
⁊ amabant ⁊ dubitabant. De se ergo loquentibus presentiā
exhibuit. sed de se dubitantibus cognitionis sue speciez ab
scondit: verba quidem eis contulit. Naz sequitur: Et ait ad
illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem am
bulantes ⁊ estis tristes? GRECVS. Conferebāt quidem
inter se quasi non amplius expectantes christum viuentē:
sed dolorosi quasi perempto saluatore. vnde sequitur: Et
respōdens vnus cui nomē cleophas: dixit ei: Tu solus pere
grinus es in hierusalē: ⁊ non cognouisti que facta sunt in il
la his diebus? THEO. q. d. Tu sol⁹ peregrinus: ⁊ extra
confinia hierusalez habitans: ⁊ expers es eorum que in me
dio eius contigerunt vt hec ignoras? BEDA. Uel hoc di
cit quia peregrinum putabant eum: cuius vultum nō agno
scebant. sed reuera peregrinus erat eis: a quorū nature fra
gilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat: ⁊
a quorum fide vtpote resurrectionis eius nescia manebat
extraneus. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur:
Quibus ille dixit: Que? Et ponitur eorum responsio cū sub
ditur: Et dixerunt ei: De iesu nazareno qui fuit vir prophe
ta. Prophetam fatentur: filium dei tacent: Uel nondū per
fecte credentes: vel solliciti ne inciderēt in manus iudeoꝝ
persequentium: quia nesciebant quis esset quod verum cre
debant celantes: Ad cuius commendationez subditur: Po
tens in opere ⁊ sermone. THEO. Primo quidē est opus
secundo sermo. nullus enim doctrine sermo approbatur: ni
si prius is qui docet: se oñdat auctorem: precedit enim opus
aspectum. nam nisi mundaueris intellectus speculum per
opera: non emicat decor optatus. Adhuc autem subditur:
Coram deo ⁊ omni populo. Nam primo complacendū est
deo: deinde curandum quantum possibile est de innocētia
apud homines vt precedēte diuino cultu viuamus sine scā
dalo plurimorum. GRECVS. Deinde assignatur causa
tristicie: traditio ⁊ passio christi: cum sequitur: Et quomodo
tradiderunt eum summi sacerdotes ⁊ principes nostri in
damnationem mortis: ⁊ crucifixerunt eum. Subditur au
tem desperantium vox: cum dicitur: Nos autem speraba
mus ꝙ ipse esset redemptur⁹ israel. Sperabamus inquit:
nō speramus: ac si mors domini similis esset mortibus alio
rum. THEOPHI. Expectabant enim christum saluatu
rum ⁊ redempturum populum israel ab ingruentibus ma
lis ⁊ a seruitute romanorum: ipsum quoqz credebant terre
num regem fieri: quem putabant promulgatam in se mor
tis sententiam cauere potuisse. BEDA. Merito ergo tri
stes incedebant: quia ⁊ seipsos quodāmodo arguebāt: ꝙ in
illo redemptionem sperauerint: quem iam mortuum vide
rant: nec resurrecturum credebāt: ⁊ maxime dolebant euz
sine causa occisum quem nouerāt innocentem. THEO.
Uidentur tamen hi viri non omnino icreduli esse per hoc
quod subditur: Et nunc super hec omnia tertia dies est ho
die ꝙ hec facta sunt. In quo vidētur habere memoriā eius
ꝙ eis dominus dixerat se tertia die resurrecturum. GRE
CVS. Porro relatam a mulieribus resurrectionis famaz
commemorat: cum subditur: Sed ⁊ mulieres quedā ex no
stris terruerūt nos: que ante lucē fuerunt ad monumentū:
⁊ non inuēto corpore eius venerunt dicētes se etiam visio
nem angelorum vidisse: qui dicūt eum viuere. Dicūt q̄dem
hoc quasi non credētes: ꝓpter qđ referūt se territos. i. stupe
factos. nō. n. qđ erat eis relatū firmū estimabāt. aut angeli
caz illuminationē fuisse: sz stuporis ⁊ turbinis cām inde su
mebant. Testimoniuz quoqz petri non certum estimabāt
dum diceret: se non vidisse dominum: sed resurrectionem
eius conycere ex eo ꝙ corpus ipsius in sepulchro non ia
cebat. vnde sequitur: Et abierunt quidam ex nostris ad
monumentum: ⁊ ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt.
ipsū vero nō inuenerunt. AVGV. de cōcordātys euāgeli
starū: Cū autē lucas dixerit petrū accurrisse admonumētū:
⁊ cleopham dixisse: ipse rettulerit ꝙ quidaz eorum ierant
ad monumentum: intelligitur attestari ioanni ꝙ duo ierit
ad monumentum: sed petrum primo solum commemora
uit: qz illi ꝑmitus maria nunciauerat.

¶ Et ipse dixit ad eos: O stulti ⁊ tardi corde ad
credendum in omnibus que locuti sūt prophe
te. Nōne hec oportuit pati christum ⁊ ita intrare
in gloriam suam? Et incipiēs a moyse ⁊ omnib⁹
prophetis interpretabatur illis in omnibus scri
pturis que d̄ ipso erāt. Et appropinquauerunt
castello quo ibant: ⁊ ipse se finxit longius ire. Et
coegerunt illuz dicentes: Mane nobiscum quo
niam aduesperascit: ⁊ inclinata est iam dies. Et i
trauit cum illis. Et factum est dum recūberet cū
eis accepit panem ⁊ benedixit ac fregit ⁊ porrige
bat illis. Et aperti sunt oculi eorū ⁊ cognouerūt
eum. Et ipse euanuit ex oculis eoruz. Et dixerūt
ad inuicem. Nonne cor nostrū ardēs erat in no
bis dū loqueretur ī via: ⁊ aperiret nobis scriptu
ras? Et surgentes eadē hora regressi sūt ī hieru
salem: ⁊ inuenerūt congregatos vndecim ⁊ eos
qui cum illis erant dicentes ꝙ surrexit dominus
vere: ⁊ apparuit simoni. Et ipsi narrabāt que ge
sta erant in via: ⁊ quomodo cognouerunt eū in
fractione panis.

THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia dubietate
laborabant: domin⁹ eos redarguit. vnde dicit̄: Et ipse dixit
ad eos: O stulti. Fere enī eadē dixerāt que ⁊ astantes cruci:
Alios saluos fecit: seipsum nō potest saluū facere. Et tardi
corde ad credendū in omnib⁹ que locuti sūt prophete. Con
tingit enī credere que locuti sūt prophete. ꝑticulariter q̄dā:
⁊ nō vniuersaliter oīa: puta si aliquis credat que de cruce
christi dicunt̄ a prophetis sicut est illud: Foderunt manus
meas ⁊ pedes meos. que vero spectant ad resurrectionē nō
credāt: sicut ē illud: Nō dabis sanctū tuū videre corruptio
nem. Decet aūt in omnib⁹ fidē adhibere prophetis tam in
gloriosis que d̄ christo ꝑdixerūt: q̄z in igloriys: qz ex passiōe
malorū est igressus in gloriā. Unde sequitur: Nonne hec
oportuit pati christū: ⁊ ita intrare in gloriā suā? s. ſm huma
nitatē. ISIDORVS. Sz ⁊ si oportebat christū pati: tū
qui curcifixerunt rei sūt pene: nō enim satagebant ꝑficere
quod de⁹ disponebat. vnde ⁊ eorū executio fuit impia: dei
vero dispensatio prudētissima: qui nequitiam eorū in bene
ficia generis humani cōuertit: quasi vtēs vipereis carnib⁹
ad antidoti salutiferi cōfectionem. CHRY. Et ideo do
minus ostendit consequenter hec omnia non euenisse sim
pliciter: sed ex dei proposito ante predestiato. vnde sequi
tur: Et incipiens a moyse ⁊ omnibus prophetis interpre
tabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant: qua
si diceret: Postq̄z estis tardi: ego prōptos vos reddam: my
steria scripturarum vobis exponendo. Nam sacrificium
abrae cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefi
gurauit. Sed ⁊ in alys scripturis ꝓpheticis sparsim iacent
mysteria crucis ⁊ resurrectionis xp̄i. BEDA. Si autem

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

moyses ꝛ prophete de christo locuti sūt: ꝛ eum ꝑ passionē in gloriā intraturum predixerunt: quomodo gloriatur se esse christianū: qui neq; qualiter scripture ad christū ꝑtineant inuestigat: neq; ad gloriā quā cum christo habere cupit: per passionē attingere desiderat. GRECVS. Qꝛ vō ꝑdixit euangelista: Tenebant oculi eorū ne eū agnoscerēt: docē sermo domini mentē eorū moueret ad fidē: cōuenienter opportunū aspectum sui auditui subiungit. vnde sequit: Et appropinquauerūt castello quo ibāt: ꝛ ipse finxit se lōgiꝰ ire.

AVGV. de que. euā. Qđ nō ad mēdaciū ꝑtinet. nō eniʒ omne qđ fingimꝰ mendaciū est: sed quando id fingimus qđ nihil significat: tunc mendacium ē. cū autem fictio nostra refertur ad aliquā significationē: non ē mēdaciū ſʒ aliqua figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus ꝛ santis viris vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt mendacia deputabuntur: quia ſm vsitatum intellectum non cōsistit veritas in talibꝰ dictis. Sicut auteʒ dicta: ita etiam finguntur facta sine mendacio ad aliquaʒ rē significandam.

GREGO. in home. Quia ergo adhuc in eorū cordibus peregrinꝰ erat a fide: ire se lōgiꝰ finxit. Fingere nāq; cōponere dicimꝰ. vnde ꝛ cōpositores lutifigulos vocamꝰ. Nihil ergo simplex veritas ꝑ duplicitatē fecit: sed altē se exhibuit in corpore: qualis apud illos erat in mente. Sʒ qꝛ cē extranei a charitate nō poterāt: hi cū quibꝰ charitas gradiebat: euʒ ad hospitiū q̄si ꝑegrinū vocāt. vnde seq̄t: Et coegerūt illū Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium nō solum inuitandi sunt: sed etiam trahēdi. GLO. Nec solū factis eum cogunt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur enim: Dicentes: Mane nobiscum: quoniam aduesperascit: ꝛ inclinata est iam dies. s. ad occasum. GERGO. i home. Ecce autem cuʒ per membra sua christus suscipit susceptores suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim. Et intrauit cum illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: et deum quem in scripture sacre expositione nō cognouerāt in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum est dum recumberet cum illis: accepit paneʒ ꝛ benedixit ac fregit: ꝛ porrigebat illis: ꝛ aperti sunt oculi eorum ꝛ cognouerunt eum. CHRY. Quod non de sensibilibus oculis dictum ē: sed de sensu mentali. AVGV. de cō euā. Neq; enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quo nō sinerentur agnoscere quod videbant: quod. s. caligo ꝛ aliq̄s humor efficere solet: non quia dominus non poterat transformare carnem suam: vt alia reuera esset effigies: quam solebant intueri: qunadoquidem ꝛ ante passionem transformatus est in monte: vt facies eius clarescerent sicut sol. Sed non ita nunc factum est. non enim incongruenter accipimꝰ hoc impedimentuʒ in oculis eorum a sathana fuisse ne agnosceretur iesus: sed tm̄ a christo facta ē permisso vsq; ad sacramētū panis: vt veritate corporis eius participata: remoueri intelligatur impedimentum inimici: vt christus possit agnosci. THEO. Sed ꝛ aliud innuit: ꝙ. s. sumētibꝰ sacrum panem aperiuntur oculi vt eum agnoscāt. magnaʒ enim ꝛ ineffabilem vim habet dn̄i caro. AVGV. de que. euan. Vel ꝙ dominus se ire longius finxit: cum comitaret discipulis exponens sacras scripturas: vtruʒ ipse esset ignorantibus: significat quia hospitalitatis officio ad suā cognitionem peruenire posse homines intimauit: vt cum longiꝰ ipse ab hominibus abscesserit super omnes celos cum eis transit: qui hec exhibent seruis eius. Tenet ergo christum ne longiꝰ ab eo eat quisquis cathetizatur vbo i omnibꝰ bonis ei q se cathetizat cōmunicat. Etenī isti cathetizati erāt vbo cū exponerē eis scripturas. Et quia hospitalitatē sectati sūt eum quē in ipsa expositione scripturaruʒ nō cognouerūt: i panis fractione cognoscunt. non enim auditores legis iusti sūt apud deū: ſʒ factores legis iustificabūtur. GREGO. in home. Quisquis ergo audita vult intelligere: festiat ea que iaʒ intelligere potuit: opere implere. Ecce dominus nō est cognitus dum loqueretur: ꝛ dignatus est cognosci dum pascitur. Sequitur enim: Et ipse euanuit ex oculis eorum.

THEOPHI. Non enim tale corpus habebat: vt diutius cum eis cōmorari deberet: ꝛ hoc pariter augeret affectū eorum. vnde sequit: Et dixerunt adinuicem: Nōne cor nostrum ardens erat in nobis: dum loqueretur in via ꝛ aperiret nobis scripturas? ORIGE. Per quod innuit ꝙ prolati sermones a saluatore accendebant audientium cor ad amorē diuinum. GREGO. in ho. penthecō. Ex audito. n. sermone inardescit animus: torporis frigus recedit: mēs in supno desiderio fit anxia. Audire libet ꝑcepta celestia: ꝛ quot mādatis instruitur: quasi tot facibus inflāmatur. THEO. Ardebat ergo cor eorum vel igne verborū domini quibus intendebant tanq̄ veris. Vel quia eo differente scripturas: precellebatur intrinsecus cor eorum: ꝙ ille q disserebat dominus esset. Adeo ergo letati sunt. vt nullā morā passi: mox reuersi sint in hierusalem. ꝛ hoc est quod sequitur: Et surgētes eadem hora: regressi sunt in hierlm. surrexerunt quidem eadeʒ hora: peruenerūt aūt per plures horas: sicut oportebat sexaginta stadia transeuntes. AVGV. de concor. euan. Jam aūt fama erat ꝙ surrexerat iesus a mulieribus facta: ꝛ a simone petro: cui iam apparuerat. Eteniʒ isti duo hec inuenerūt loquētes illos ad quos in hierusalē venerunt. Sequitur. n. Et inuenerunt cōgregatos vndecim: ꝛ eos qui cuʒ ipsis erant dicentes ꝙ surrexit dominus vere: ꝛ apparuit simoni. BEDA. Omnium enim virorum primo dominus apparuisse videtur petro ex his quos euangeliste quattuor ꝛ paulus apostolus cōmemorauerunt. CHRY. Non enim simul omnibus se manifestabat: vt sereret fidei semina. nā qui primo viderat ꝛ certus erat: alijs referebat. Deinde sermo prodiens preparabat animuʒ auditoris visioni: ꝛ ideo primo digniori ꝛ fideliori omnibus apparuit. Erat. n. opus anime fidelissime. que prius acciperet hunc aspectuʒ: vt minime turbaretur inopinata visione. Et ideo primo videtur a petro: vt qui primo confessus est eum christū: primo resurrectionem videre mereatur: ꝛ etiam quia eum negauerat: prius ei voluit apparere cōsolans cum ne desperaret. Post petrū vero alijs apparuit: quandoqʒ paucioribus: quādoqʒ: pluribus quod duo discipuli confitentur. Sequitur enim Et ipsi narrauerunt que gesta erant in via: ꝛ quomō cognouerunt eū in fractione panis. AVGV. de concordā. euāge. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt: cum lucas dicat: ꝙ iam inde loquebantur vere resurrexisse dominum: quid intelligendum est: nisi aliquos ibi fuisse qui hoc credere nollent?

¶ Dum aūt hec loquuntur: stetit iesus in medio eorum ꝛ dixit eis: Pax vobis. Ego sum: nolite timere. Conturbati vero ꝛ conterriti estimabāt se spiritū videre. Et dixit eis. Quid turbati estis ꝛ cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas ꝛ pedes: quia egoipse sum. Palpate ꝛ videte: quia spiritus carnem ꝛ ossa non habet sicut me videtis habere. Et cum hec dixisset ostendit eis manus ꝛ pedes.

CYRIL. Undiqʒ resurrectionis fama per apostolos diuulgata ꝛ affectu discipulorum erecto ad christi visionē venit desideratus: ꝛ querentibus ꝛ expectantibus reuelatur: nec disceptat vt de alio: sed euidēter se offert. vnde dicitur Dū hec aūt loquūtur: stetit iesus in medio eorum. AVGV. De concor. euāgelista. Hanc ostensioneʒ domini post resurrectionem ꝛ ioānes cōmemorat. Sed quod dicit ioannes: Nō cum illis fuisse apostolū thomā: cū ſʒ lucam duo illi regressi i hierusalē: inuenerūt cōgregatos vndecim: ꝑcul dubio intelligendū est ꝙ inde thomas exierit: anteq̄ dominus hec loquētibus appareret. Dat. n. lucas locū i sua narratione quo possit intelligi dū hec loquerētur: priꝰ inde exisse thomā: ꝛ postea dn̄m intrasse: nisi q̄s dicat nō illos vndeci q iaʒ tunc apostoli vocabant: sed discipulos illos vndeci fuisse ex multo numero discipulorū. Sed cū adiunxit lucas: Et eos qui cū ipsis erant. Satis vtiq; declarauit euidentiꝰ illos vndeci apl'os q vocabantur apostoli cū q̄bus ceteri erant. Sed videamus cuiꝰ mysterij gratia ſm mattheū ꝛ marcū resurgēs ita mandauerit: Precedā vos in galileā: ibi me videbitis: Quod ꝛ si cōpletū ē, tamē post multa completuʒ est: cum sic mādatū sit vt aut hoc solū: aut hoc primū expectaretur fieri debuisse. AMBRO. Unde hoc conuenietiꝰ arbitror ꝙ dominꝰ q̄dem mādauerit discipulis vt in galilea eū viderent. sed illis ob metū intra conclaue residentibus primū se obtulisse. GREGVS. Nec hoc ē promissi trāsgressio sed poriꝰ festinata ex benignitate īpletio ꝑꝑ pusillanimitatē discipulorū: AMRO. Postea vero cōfirmatis animis: vnde eum illos galileā petisse. Vel nihil obstat si dicantur paucio res intra conclaue: ꝛ in mōte cōplures fuisse. EVSE. Duo enī euāgeliste. s. lucas ꝛ ioannes: solis vndeci huc scribūt apparuisse in hierusalē ceteri vero duo in galileā ꝑperare non solū vndecim sed ēt vniuersis discipulis ꝛ fratribus dixerūt angelū ꝛ saluatorē vidisse: de q̄bus ꝛ paulus meminit dicēs: Deinde apparuit plus q̄ quingentis fratribus simul. Est autē verior solutio: ꝙ prius q̄ in hierusalē latitantibꝰ semel aut bis visus est ad eorū consolationem: in galilea vero nō in conclaui aut semel aut bis sed cum multa ꝑtāte ostēsiōeʒ sui fecit ꝑbens se eis viuētē post passionē in signis multis vt lucas testatur i actibꝰ. AVGV. de con. euā. Vel qđ ab angelo hoc ē a dn̄o dictū est: ꝑphetice accipiēdū ē. Jn galilea enī ſm trāsmigrationis significationē itelligendū occurrit qꝛ de populo israel trāsmigraturi erant ad gētes: quibꝰ apostoli ꝑdicantes non crederēt nisi ipse dn̄s viā in cordibꝰ hominū prepararet. ꝛ hoc itelligitur: Precedet vos in galileā Secūdū aūt illud ꝙ galilea interꝑtatur reuelatio: nō iam i forma serui intelligendū ē: sed in qua ē equalis patri: quam ꝑmisit electoribꝰ suis. illa erit reuelatio tanq̄ vera galilea cū videbimus eū sicuti est. Jpsa ēt erat beatior transmigratio ex isto seculo in illam eternitatē. vnde ad nos veniēs non recessit: ꝛ quo nos precedens non deseruit. THEO. Primo igitur dominus in medio discipulorū stans solito pacis affatu eorū turbinē sedat: ostēdēs ꝙ ipse idē ē magister eorū q hoc verbo gaudebat: quo etiā eos muniuit cū ad predicādū misit. vnde seq̄tur: Et dixit eis: Pax vobis: ego sum: nolite timere. CYRILLVS. Pudeat ergo nos pacis munus deserere: quam nobis hinc discedēs christus reliquit. Pax ꝛ res ꝛ nomen dulce quam ꝛ dei esse accepimus iuxta illud: Pax dei. ꝛ eius esse deum: iuxta illud: Deus pacis ipsam eē deū: iuxta illud: Jpse est pax nostra. Pax bonū commendatum ab omnibus: obseruatum autem a paucis. Que autem est causa? Fortassis ambitio dominij aut facultatum aut liuor: aut odium: aut contemptus: aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe ꝑcipue pax est: que confoederat omnia: cuius nihil est adeo proprium sicut vnitas nature: ꝛ pacificus status. Transumitur vero ab angelis ꝛ diuinis potestatibus: que ad deum ꝛ ad inuicem pacifice se habent. Diffunditur vero per totam creaturaʒ: cuius est decor tranquillitas: in nobis autem manat ſm animam quidem per inuestigationē virtutum ꝛ cōmunicationem: ſm corpus vero in membrorū ꝛ elemētorum cōmēsuratione: quorum alterum pulchritudo. alterum sanitas appellatur. BEDA. Discipuli autem nouerant christum verū hominem: cū quo tanto tēpore fuerant conuersati. sed postquam mortuus est: non credunt tertia die potuisse verā carnē de sepulchro resurgere. Putant ergo se videre spūm quē emisit in passione. vnde sequitur. Cōturbati vero ꝛ conterriti: existimabant se spūm videre. Error ille apl'orū secta est manicheorū. AMBRO. Adducti autē virtutuʒ exēplis petrū ꝛ ioannē nō credimus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse turbatos? Primo quiʒ quia paucorum opinionē sententia maioris partis includit. Deinde qꝛ ꝛ si petrus de resurrectione crediderat: turbari tamē potuit ꝙ se dominus cū corpore vectibus obseratis improuisus infunderet. THEOPHI. Verū qꝛ per verbū pacis nō ē sedatus turbo in animabus discipulorū. aliunde indicat eis se filiū dei eē: quimentis cognoscebat archana. vnde sequit Et dixit eis: Quid turbati estis: ꝛ cogitationes ascendunt in corda vestra? BEDA. Quales vtiqʒ cogitationes nisi false ꝛ perniciose? Perdidit enī christus fructum passionis: si non esset veritas resurrectiōis: tanquam bonus agricola disceret quod ibi plantaui inueniam: idest fideʒ que in cor descendit. quia desuper est. Cogitationes auteʒ iste non desup descenderunt sed de imo in cor sicut herba male ascēderūt.

CYRIL. Hoc autem fuit euidentissimuʒ signū ꝙ nō alius est qui videtur sed ille idem queʒ viderant in ligno mortuum: ꝛ positum in sepulchro quem non latebat aliquid eorum que erant in homine. AMBROSIVS. Consideremus autem qua gratia ſm ioannem apostoli crediderunt qui gauisi sunt scđm lucam qui increduli redarguuntur. Et videtur mihi ioannes quasi apostolus maiora ꝛ altiora tetigisse hec sequentia ꝛ humanis proxima hic historico vsus circuitu: ille compendio: quia ꝛ de illo dubitari non potest quia testimonium perhibet de his: quibus ipse interfuit: ꝛ ideo vtrunqʒ verum putamus. Nam ꝛ si in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen credidisse demonstrat. CYRIL. Comprobans autem dominus deuictaʒ esse mortem ꝛ humanam naturam iam in christo corruptionem exuisse primo ostendit eius manus ꝛ pedes ꝛ clauoruʒ foramina. vnde subdit: Videte manus meas ꝛ pedes quia ego ipse sum. THEOPHI. Sed ꝛ aliud subiungit: palpationem scilicet manuuʒ atqʒ pedum cum dicit. Palpate ꝛ videte: quia spiritus carnem ꝛ ossa non habet sicut me videtis habere quasi diceret: Vos putatis me esse spiritum. idest phantasma: sicut plures defunctorum circa sepulchra videri sunt soliti. Sed scitote ꝙ spiritus neqʒ carnem habet: neqʒ ossa: ego autē carnē ꝛ ossa habeo. AMBRO. Hoc autem dominus ideo dixit: vt speciem nobis sue resurrectionis ostenderet: nam quod palpatur corpus est. Jn corpore autem resurgemus: sed illud subtilius: hoc crassius: vtpote adhuc terrene labis qualitate concretum. Non ergo per incorpoream naturam: sed per resurrectionis corporee qualitatē christꝰ clausa penetrauit. GREGO. xiiij. mora. Non enim in illa resurrectionis gloria corpus nostruʒ erit impalpabile: ꝛ ventis aereqʒ subtilius vt euticius dixit: sed subtile quidē per effectū spiritalis potentie: palpabile autē per veritatē nature. Sequitur: Et cū hec dixisset: ostendit eis manus ꝛ pedes. BEDA. Quibus. s. indicata clauoruʒ vestigia claruere: sed ſm ioannem etiaʒ latus eis ostendit: cum fuerit lancea perforatum: vt. s. ostensa vulnerū cicatrice dubietatis eorū vulnus sanaret. Solent autem in hoc loco gētiles calūniaʒ struere: quasi nō valuerit dominus vulnera sibi inflicta curare: Quibus respondēduʒ est: qꝛ nō est cōsequēs: vt qui maiora fecisse probatur: minora facere nequerit ſʒ certe dispēsatōis gr̄a q mortē ostruxit: signa mortis delere noluit: pmo q̄dē vt ꝑ hoc disciplis fidē sue resurrectōis astrueret: deīde vt pr̄i ꝑ nob supplicās q̄le genꝰ mōtis ꝑ hoīe ꝑtulerit semꝑ ostēdat: tertio vt sua morte redēptis q̄ misericorditer sint adiuti: ꝑpositis eiusdem mortis idicijs īsinuet. postremo vt i iudicio q̄ iuste dāpent ipij denūciet.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Adhuc autem illis nō credētibus ⁊ mirantibꝰ pre gaudio dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerūt ei partem piscis assi: ⁊ fauum mellis. Et cū mâducasset corā eis: sumēs reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sūt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscū quoniā necesse ē iplere oīa que scripta sunt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me.

CYRIL. Ostēderat dn̄s discipulis manꝰ ⁊ pedes: vt certificaret discipulos ꝙ corpus quod passuʒ fuerat resurrexit. Ut adhuc aūt magis certificaret: aliqd mâducabile petyt. vnde dr̄: Adhuc autem illis nō credentibus ⁊ mirantibus pre gau. dixit: Habetis hic aliqd qđ māducet̄. GREGO. nisenus: Et iussu qdē legis pasca cū amaricantibus edebat̄ qꝛ adhuc amaritudo manebat: post resurrectionē vero cibꝰ fauo mellis dulcoratur. vn̄ seqtur. At illi obtulerūt ei parteʒ piscis assi ⁊ fauū mellis. BEDA. Ad insinuādū ergo resurrectionis sue veritatē nō solū tāgi a discipulis: sed ēt cōuesci cū illis dignatur: ne arbitrētur eū nō solide: sed imaginabilr̄ sibi apparere. vnde sequit̄: Et cū mâducasset corā eis sumēs reliqas dedit eis. Mâducauit quidē ptāte nō ex necessitate Aliter eni absorbet aquā terra sitiens: aliter sol calens: illa indigētia iste potentia. GRECVS. Si damus dominuʒ vere comedisse: demus ⁊ oēs hoīes post resurrectionē vti ciborū fomentis. Sʒ que ex quadā dispēsatione fiunt a saluatore: nō sūt regula ⁊ norma nature: qm̄ in qbusdā alys dispēsauit. Resuscitabit. n. nostra corpora incorrupta qui tn̄ dereliquit ꝓpry corporis foramina: que claui forauerant ⁊ lateris circatricē vt ostendat ꝙ mansit post resurrectionē natura corporis nec ē i aliā mutatus substantiā. BEDA. Mâducauit ergo post resurrectionē: nō quasi cibo indigēs: nec quasi in resurrectiōe quā expectamꝰ cibis egere significās: sed vt eo modo naturā corporis resurgētis astrueret. Mystice aūt piscis assus quē christus comedit: significat christū passū: ipse enim latere dignat̄ i aquis generis humani. Capi voluit laqueo mortis nostre ⁊ quasi tribulatiōe assatus ē tēpore passionis sue: sʒ fauꝰ mellis nobis extitit ī resurrectione. In fauo quidē mellis vtrāqʒ naturā exprimere voluit ꝑsone sue. Fauus quippe mellis in cera ē: mel vero in cera: est diuinitas in hūanitate. THEO. Uidētur aūt ⁊ comesta aliud habere mysteriū. ꝙ enī māducauit partē piscis assi: significauit ꝙ naturā nostrā in huius vite mari natātē assās eam igne proprie deitatis ⁊ exiccans eius humiditatē: quā a profundis vndis contraxerat: escam fecit diuinam: ⁊ eam que prius erat abominabilis preparauit deo cibū suauē: qđ significat fauus mellis. vel per piscem assum significat vitā actiuā consumētē nostrā humiditatē laborū prunis. contēplationē vero significat per fauū mellis: propter dulcedinē eloquiorum dei. BEDA. Postq̄ autem visus est ⁊ tactus manducauit ne in aliquo sensus humanos ludificasse videretur misit manus ad scripturas. vnde sequit̄: Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum. idest cum adhuc essem in carnem mortali in qua estis ⁊ vos. tūc qdē in eadē carne resuscitatꝰ erat sed cū illis in eadē mortalitate nō erat. ⁊ subdit: Quoniā necesse ē ipleri oīa que scripta sunt i lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. AVGV. de con. euā. Illud attendāt qui magicis artibus christū tanta potuisse: ⁊ nomē suuʒ ad apostolos in se cōuertendos arte ipsa cōsecrasse delyrāt vtrū potuit magicis artibꝰ ꝓphetas diuino spū anteq̄ in terra nasceretur iplere. Neqʒ. n. si magicis artibꝰ fecit vt coleretur ⁊ mortuus magus erat anteq̄ natus cui prophetando venturo gens vna deputata est.

¶ Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas ⁊ dixit eis: Quoniaʒ sic scriptuʒ est: ⁊ sic oportebat christū pati ⁊ resurgere a mortuis tertia die: ⁊ predicare i nomine eius penitentiā ⁊ remissionē peccatoꝝ in omnes gentes incipientibꝰ ab hyerosolyma. Uos aūt testes estis horum: ⁊ ego mittam promissum patris mei in vos. Uos autem sedete in ciuitate quoadusqʒ induamini virtute ex alto.

BEDA. Postq̄ ꝓbuit se videndū oculis: manibus contrectādū: legis commemorauit scripturas: cōsequēter aperuit sensū: vt intelligatur qđ legit̄. vnde dicit̄ Tūc aperuit illꝰ sensū: vt intelligerent scripturas. THEO. Alioquin quomō eorū aīa turbata ⁊ vacillās circa christi mysteriū studuisset. sed ⁊ verbis eos docuit. Sequitur. n. Et dixit eis: qm̄ sic scriptū ē: ⁊ sic oportebat xp̄m pati. s. per lignū crucis. BEDA. Perdidit aūt xp̄s fructū passionis: si nō eēt veritas resurrectiōis. vnde subdit: Et resurgere a mortuis die tertia. Deinde post cōmendatā sui corporis veritatē: cōmendat ecclesie vnitatē cū subdit: Et predicare ī nomine eius pn̄iam ⁊ remissionē peccatorū in oēs gentes. EVSE. Dictū. n. erat Postula a me: ⁊: ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā: Oportebat aūt conuersos ex gentibus expiari a quolibet contagio ⁊ macula ipsius virtuteʒ quasi contaminatos ab errore demonū: ydolatrie: ⁊ quasi nuper conuersos a vita execrabili ⁊ īpudica. ⁊ ideo dicit: ꝙ oportet predicari prius qdē penitētiā: consequēter remissionē peccatorū ī oēs gentes. Eis eniʒ qui priusq̄ verā ostenderunt maloꝝ pn̄iam: salubri gratia veniā cōmissorum donauit: pro quibus ⁊ mortem subyt.

THEO. In hoc vero ꝙ dicit Pn̄iam ⁊ remissionē peccatorū etiam de baptismate meminit in quo per depositionē priorū scelerum subsequitur venia peccatorū. Sed quo pacto intelligetur in solo christi nomine baptisma fieri: cū alibi mandet hoc fieri in noīe patris ⁊ fily ⁊ spiritussancti? Et primo quidē dicimus ꝙ non intelligitur ꝙ in solo christi nomine fiat baptisma: sed ꝙ christi babtismate aliquis baptizetur. i. spiritaliter non iudaice nec tali quali ioannes baptizabat ad solā penitētiā: sed ad spiritus almi participationē. sicut ⁊ christus in iordane baptizatus ostendit spiritū sāctū in specie colūbina. Porro baptisma in christi noīe. i. morte christi intelligas: sicut. n. ipse post mortem triduo resurrexit sic ⁊ nos ter in aquā mergimur ⁊ cōueniēter emergimur in corruptibilitatis spiritus arrā recipiētes. Hoc ēt christus nomen continet in se: ⁊ patrē quasi vnctorē ⁊ spiritū quasi vnctionē: ⁊ filiū quasi vnctum. s. s̄m humanā naturā. Non autem decebat amplius bipartitū eē humanū genus ī iudeos ⁊ gētiles. Et ideo vt omnes in vnū vniret mandauit incipe sermonē a hierusalē ⁊ ad gentes terminari. vnde sequit̄: Incipi. ab hierusalē. BEDA. Non solū qꝛ credita sūt illis eloquia dei ⁊ eorum ē adoptio filiorū ⁊ gloria: verū etiā vt gentes varys erroribus īplicate hoc maxie indicio diuine pietatis ad spē venire prouocentur: ꝙ eis qui filiū dī crucifixerūt venia concedetur. CHRY. Insuper ne dicerent aliqui: ꝙ omissis notis iuerunt se ostenturos ad extraneos. Ideo prius apud ipsos occisores pandunt resurrectionis signa in eadem ciuitate in qua prorupit temerarius ausus. Ubi eni crucifixores credere videntur: resurrectio plurimum demonstratur. EVSE. Que si ea que christus predexit iaʒ sortiuntur effectum: ⁊ verbum eius viuax ⁊ efficax per vniuersum mūdū oculata fide perspicitur tēpus ē non incredulos esse erga eum qui protulit verbum. Cū. n. necesse ē diuinaʒ vitā ducere: cuius opera viuida verbis consona ostendūtur que quidem ministerio apostoloꝝ impleta sūt. vnde subdit. Uos āt estis testes hoꝝ: mortis. s. ⁊ resurrectiōis. THEO. Consequēter ne turbati cogitarent quomodo nos homines ydiote testimonium perhibebimus gētibus ⁊ iudeis qui te occiderunt: subiūgit: Et ego mitto promis. pa. mei in vos: qđ. s. per ioelem promiserat dicens: Effundam spiritum meuʒ super omnem carnem. CHRY. Sicut autem milites inuasuros mltos nemo dux exire sinit donec armati sint: ⁊ sic discipulos ante spiritus descensum: ad conflictum egredi non permittit. vnde subdit: Uos autem sedete in ciui. quoadusqʒ indua. vir. ex alto. THEO. i. virtute non humana sed celesti: nec dixit: Suscipiatis: sed induamini: integrā tutelam spiritalis velaminis īdicans. BEDA. De hac āt virtute. i. spiritusancto dicit etiaʒ angelus marie: Et virtus altissimi obumbrabit tibi. ⁊ ipse dominus alibi: Nam ⁊ ego noui virtutem de me exisse. THEO. Cur autem nō christo presente vel eo discedente statim spiritus venit? Decebat enim eos fieri cupidos rei: ⁊ demum recipere gratiam. tunc enim magis ad deum erigimur: cum incumbit necessitas. oportebat enim interim nostram comparere naturam in celo: ⁊ federa consummari: ac deinde spiritum aduenire: ⁊ gaudia celebrari serena. Attende etiam quantam eis necessitatē imposuit hierosolymis esse: in eo ꝙ illic spiritum promisit largiri. Ne enim rursus post eius resurrectionem aufugerent: hac expectatione quasi quodā vinculo omnes simul eos ibi detinuit. dicit autem: Donec induamini virtute ex alto. Nec expressit quādo vt sint iugiter vigiles. Quid ergo miraris: si diem nobis nouissimum non pandit: cum diem hunc propinquum pandere noluit? GRE. in pastora. Admonēdi sunt ergo quos a ꝓdicatiōis officio: vl' imperfectio vel etas prohibet: ⁊ tamē precipitatio impellit nedū sibi tantum onus officy precipitatione arrogant: viam sibi subsequentis meliorationis abscindant. Ipsa enim veritas que repente quos vellet roborare potuisset: vt exemplum sequentibus daret: ne imperfecti predicare presumerent: postq̄ plene discipulos de virtute predicationis instruxit: mandauit eis vt in ciuitate sederent donec induerentur virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra mentium nostrarum nos claustra constringimus: ne loquendo exterius euagemur: vt cuʒ virtute diuina perfecte induimur: tunc quasi a nobismetipsis foras ēt alios innstruentes exeamus. AMBRO. Consideremus autem quomodo s̄m ioannem acceperint spiritumsanctum: hic auteʒ in ciuitate iubentur sedere: quoadusqʒ induantur virtute ex alto: sed spiritumsanctum vel illis. x. quasi ꝑfectioribus insufflauit: ⁊ reliquis postea tribuendum promittit: vel eisdeʒ ibi insufflauit: hic spopondit. Nec videtur esse contrarium: cum diuisiones sint gratiarum. ergo aliam insufflauit ibi operationem: hic aliam pollicetur. Ibi enim remittendorum gratia tributa est peccatorum: quod videtur esse angustius: ⁊ ideo insufflatur a christo: vt credas spiritumsanctuʒ christi ⁊ credas de deo spiritū. Deus enim solus peccata dimittit: lucas autem linguarum gratiam describit effusam. CHRY. Uel dicit: Accipite spiritumsanctum: vt eos idoneos faceret ad receptionem: aut quod futuruʒ est: vt presens indicauit. AVGV. xv. de trini. Uel dominus post resurrectionem suam bis dedit spiritumsanctū: semel in terra propter dilectionē proximoꝝ: ⁊ iteꝝ de celo propter dilectionē dei.

¶ Eduxit autem eos foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manibus suis benedixit eis: ⁊ factuʒ ē: dū benediceret illis recessit ab eis: ⁊ ferebatur i celū ⁊ ipsi adorantes regressi sunt in hierusalē cū gaudio magno: ⁊ erant semper in templo laudātes ⁊ benedicentes deum. Amen

BEDA. Pretermissis omnibus que per. xliy. dies agi a domino cuʒ discipulis potuerunt: primo diei resurrectionis eius coniūgit tacite nouissimum diem quo ascendit in celū dicens: Eduxit autem eos foras in bethaniam. Primo quidem propter nomen ciuitatis que domus obedientie dicit̄ qui enim propter inobedientiam peruersorum descendit: propter obedientiam conuersorum ascēdit. deinde propter situm eiusdem ville que in latere montis oliuarum posita esse narratur: quia videlicet obedientis ecclesie domus in ipsius summi montis. i. in christi latere: fidei: spei: dilectiōis q̄ sue fundamento locauit. Eos autem benedicit: quibus precepta docēdi tradiderat. vnde sequitur: Et eleuatis manibus suis benedixit eis. THEOPHI. Forsan vim conseruatiuam influens eis vsqʒ ad aduentuʒ spiritus: ⁊ fortassis instruens nos: vt quotiens recedimus: benedictionibus subditos deo commendemus. ORIGE. Quod autem eleuatis manibus benedixit eos: significat ꝙ deceat benedicētem cuiq̄ ornatuʒ esse varys opibus ⁊ arduis respectu aliorum: sic enim manus tolluntur in altum. CHRY. Attende autem ꝙ dominus brauia repromissa aspectu subycit. promiserat quidem corporum resurrectionem: a mortuis resurrexit: ⁊ per. xl. dies discipulos certificat ꝓmittitur etiam ꝙ in nubibus rapiemur in aere: ⁊ hoc ipse patefecit per opera: Sequitur enim: Et factum est duʒ benediceret illis: recessit ab eis ⁊ ferebatur i celū. THEOPHI. Et helias quidem videbatur quasi assumi in celum: sed saluator ipse precursor omnium ascendit in celū: appariturus diuino conspectui in sacro suo corpore: ⁊ iam nostra natura in christo honoratur a qualibet virtute angelica. CHRY. Sed dices: quid interest mea? quia ⁊ tu in nubibus sucipieris similiter: nam corpus tuum connaturale est illi corpori. Erat igitur ⁊ corpus tuum tam agile vt possit transire per aera. naʒ sicut caput: sic ⁊ corpus: sicut principium: sic ⁊ finis. Aspice autem quomodo honoratus es per hoc principium. Infima pars rationalis creature homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublimati in regiam sedem in suo capite. BEDA. Ascendente autem in celum domino: discipuli adorantes vbi steterunt nouissime pedes eius: confestim hierosolymam redeunt: vbi promissionem patris sunt expectare precepti. Sequitur enim: Et ipsi adorantes: regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno. Gaudia magna agūt: quia deum ac dominum suum post triumphuʒ resurrectionis etiam celos penetrasse letantur. GRECVS. Et erāt vigilantes non degentes in proprys laboribus: sed expectātes supernaʒ gratiam conuersantur in templo: inter cetera etiam loci honestatem addiscentes. vnde. dicitur: Et erant semper in templo. THEOPHI. Nōdum aderat spiritꝰ: ⁊ iam spiritaliter conuersantur: prius erant reclusi: iam stāt in medio principum sacerdotum: nec aliquo distrahuntur mundano sed omnibus contemptis iugiter deum laudant. Sequitur enim: Laudantes ⁊ benedicentes deum. BEDA. Et attende ꝙ lucas inter quattuor animalia celi designatus accipitur per vitulum: cuius victima qui in sacerdotium eligebantur initiari sunt iussi: eo ꝙ ipse sacerdotium christi ceteris amplius exponendum suscepit. ⁊ euāgelium suum quod a ministerio templi per sacerdotiuʒ zacharie cepit: in templi deuotione compleuit: ⁊ apostolos ibi ministros noui sacerdoty futuros non in victimarum sanguine: sed in laude dei ⁊ in benedictione cōclusit: vt in loco orationis ⁊ inter laudum deuotiones promissuʒ spiritussancti aduentum paratis cordibus expectent. THEO. Quos nos imitantes in sacra vita semꝑ degamꝰ: laudātes ⁊ benedicētes deū: cui est glīa ⁊ benedictō ⁊ virtꝰ in secula: Amē.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Domenica prima de aduentu.
Erunt signa in sole ⁊ luna. xxi.
Dominica quarta Anno quintodecimo Impij iij.
Dominica post natiuitatem domini
Erat ioseph ⁊ maria ij.
In octaua natiuitatis domini
Postq̄ consummati sunt dies ij.
Dominica prima post epiphaniam
Cum factus esset iesus annorum ij.
In sexagesima: Cum turba multa viij.
In quinquagesima Assumpsit iesus.xij. viij.
Feria quinta post dominicam secundam in.xl.
Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. xvi.
Sabbato post eandem.
Dixit iesus discipulis suis homo quidam xv.
Dominica tertia in quadragesima
Erat iesus eiciens demonium xi.
Feria secunda post eandem
Dixerunt pharisei ad iesum: quanta au. iiij.
Feria quinta post eandem
Surgens iesus de synagoga iiij.
Feria quinta post dominicam quartam in.xl.
Ibat iesus in ciuitatem que vocatur naym. vij.
Feria quinta post dominicam in passione
Rogabat iesum quidam phariseus vij.
Feria quarta post dominicam in ramis palmarum
Appropinquabat dies festus xxij.
Feria secunda post dominicaꝫ resurrectionis
Duo ex discipulis iesu ibant xxiiij.
Dñica prima post penthe. Estote misericordes vi.
Dominica secunda Homo quidā fecit cenam xiiij.
Dominica tertia Erant appropinquantes xv.
Dominica quarta Cū turbe irruerent v.
Dominica octaua Homo quidam erat diues xvi.
Dominica nona Cum appropinquaret iesus xix.
Dominica decima Dicebat iesus ad quosdam xvij.
Dominica duodecima Beati oculi qui vident ix.
Dominica tertiadecima
Dum iret iesus hierosolymam xvij.
Dominica quintadecima Ibat iesus in ciuitatem. vij.
Dominica sextadecima Cum intrasset iesus xiiij.
In dedicationibus: Egressus iesus perambu. xix.
In festo sancti Siluestri pape
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xij.
In festo purificationis beate marie virginis
Postq̄ impleti sunt dies ij.
Infesto annunciationis sancte marie
Missus est angelus gabriel i.
In festo sancti marci euangeliste
Designauit dominus iesus ⁊ alios x.
In festo natiuitatis sancti ioannis baptiste
Elisabet impletum est tempus pariendi i.
In festo sancte marie magdalene
Rogabat iesum quidam vij.
In festo assumptionis sancte Marie
Intrauit iesus in quoddam castellum x.
In vigilia sancti ioannis baptiste.
Fuit in diebus herodis i.
In festo sancti apollinaris episcopi ⁊ martyris
Facta est autem contentio inter discipulos xxij.
In vigilia assumptionis beate Marie virginis
Loquente iesu ad turbas extollens vocem xi.
In vigilia sancti matthei apostoli ⁊ euangeliste
Uidit iesus publicanum nomine leui v.
In vigilia plurimorum apostolorum
Designauit dominus ⁊ alios x.
In natali vnius martyris
Siquis venit ad me ⁊ non odit xiiij.
In natali plurimorum martyrum
Descendens iesus de monte vi.
Attendite a fermento phariseorum xij.
Dicebat iesus turbis iudeorum: ve vobis qui edi. xi.
Cum audieritis prelia ⁊ seditiones: noli. xxi.
Qui vos audit me audit x.
In festo confessorum pontificum
Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ar. xij.
Nemo accendit lucernam xi.
Nolite timere pusillus grex xij.
Homo quidam nobilis abijt in regionem xix.
Feria quinta in quattuor temporibus aduentus
Exurgens maria abijt in montana ij.
In nocte natiuitatis domini in secunda missa
Pastores loquebantur adinuicem ij.
Feria tertia post resurrectionem domini
Stetit iesus in medio discipulorum suorum xxiiij.
Feria quinta post festum pentheco.
Conuocatis iesus.xij.apostolis: dedit illis ix.
Feria quinta post penthe.
Factum est in vna dierum v.
Sabbato Surgiens iesus de synagoga iiij.
Sabbato.iiij.temporum in mense septembris
Dicebat iesus turbis similitudinem hanc xiij.
In natiuitate domini ad secundam missam
Exijt edictum a cesare augusto vt descri. ij.
In letanijs maioribus
Quis vestrum habebit amicum xi.
Dominica tertia post festum pentheco.
Erant autem appropinquantes publicani xv.
Finis tabule.

Beati Thome agnatis ꝯtinuū i euangeliū Joannis.

DIuine visiōis sublimitate illustratus isaias ꝓpheta dixit: Uidi dñm sedenteꝫ sup solium excelsum ⁊ eleuatū: ⁊ plena erat domus a maiestate ei⁹: ⁊ ea q̄ sub ipso erāt: replebāt tēplū. HIERO. sup isaiā. Quis sit iste dñs q videt: in euangelista ioāne plenius discim⁹: qui ait: Hec dicit Isaias qn̄ vidit gloriā dei: ⁊ locutus est de eo: haud dubium quin christum significet. GLO. Unde ex verbis istis materia huius euangelij quod ſm ioannē d̄scribit: designat EX ECCLE.histo. q̄ eni natiuitatē saluatoris ſm carnē vel mattheus vel lucas descripserāt: reticuit hic ioānes: ⁊ a theologia atqꝫ ab ipsa eius diuinitate sumit exordiū: que pars sine dubio ipsi velut eximio p̄ spm̄ scm̄ reseruata est. ALCVI. Unde cū oīb⁹ diuine scripture paginis euāgeliū excellat: quia qđ lex ⁊ prophete futurū p̄dixerūt hoc cōpletū dicit euāgeliū. Inter ipsos aūt euāgelioꝝ scriptores ioannes eminet in diuinorū mysteriorū ꝓfunditate: qui a tpe dñice ascensionis p̄ annos.lxv. verbū dei absqꝫ adminiculo scribendi vsqꝫ ad vltima domitiani tp̄a p̄dicauit: sed post occisionē domitiani cū nerua pmittente d̄ exilio redisset ephesū: cōpulsus ab Epis asie de coeterna pr̄i diuinitate christi scripsit aduersus hereticos: q xp̄m ante mariā fuisse negabant. vnde merito in figura quattuor aīaliuꝫ aquile volanti cōparat: que volat altius cunctis auibus: ⁊ solis radios irreuerberatis aspicit luminib⁹. AVGV. super Jo. Trāscendit eni ioannes oīa cacumina terrarū. transcēdit oēs campos aeris: trāscēdit oēs altitudies siderū. trāscēdit oēs choros ⁊ legiones āgeloꝝ. nisi eni trāscēderet ista oīa q̄ creata sūt nō p̄ueniret ad eū p̄ quē fcā sūt oīa. AVGV. d̄ cō. euā. Ex quo itelligi dat si diligēter aduertas: tres euāgelistas tpa'ia fcā dñi ⁊ dicta: que ad īformādos mores vite p̄ntis maxime valerēt: circa actiuā virtutem fuisse versatos. Joānem vero fcā dñi multo pauciora narrantē. dicta vero eius: p̄serti que trinitatis vnitatē ⁊ vite eterne felicitatē insinuarēt: diligentius ⁊ vberi⁹ cōscribentē i v̄tute cōtēplatiua ꝯmēdādā suā itētōeꝫ p̄dicationēqꝫ tenuisse. vñ aīalia tria p̄ que tres alij euangeliste designantur: siue leo: siue homo: siue vitulus in terra gradiunt: quia tres euangeliste in his maxime occupati sūt q̄ xp̄s in carne op̄atus est: ⁊ que precepta mortalis vite exercende carnem portantibus tradidit. At vero ioannes supra nubila infirmitatis hūane velut aquila volat ⁊ lucē incommutabilis veritatis accutissimis atqꝫ firmissimis oculis cordis intuetur. ipsā enim maxime diuinitatem dñi: qua pr̄i est equalis intēdit: eāqꝫ p̄cipue suo euangelio q̄tū inter hoies sufficere credidit cōmēdare: curauit. GLO. Pōt igitur euangelista ioannes cum Isaia propheta dicere: Uidi dñm sedentem super solium excelsum ⁊ eleuatum inquantum acumine visus christum in diuinitatis maiestate regnantem inspexit: que quidem etiam sua natura excelsa est ⁊ super omnia alia eleuata. Dicat etiā euangelista ioannes. Et plena erat domus a maiestate eius: quia per ipsum narrat omnia esse facta: ⁊ suo lumine omnes homines in hunc mundum venientes ilustrari. Dicat etiam q̄ ea que sub ipso erant replebant templum. quia dicit verbum caro factum est. ⁊ vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ veritatis. ſm q̄ de plenitudine eius nos omnes accepimus. Sic igitur premissa verba materiam huius euangelij continēt: in quo ioannes dominum super solium excelsum sedentem insinuat: diuinitatē christi ostendēs: ⁊ terrā ab ei⁹ maiestate impleri ostendit: dum oīa p̄ ei⁹ virtutē in eē ꝓducta ondit: ⁊ ꝓprijs p̄fectiōib⁹ repleta: ⁊ iferiora ei⁹. i. humāitatis mysteria: templum. i. ecclām replere docet: dum in sacris humanitatis xp̄i ⁊ grām ⁊ gloriam fidelibus repromittit.

CHRY. Qn̄ igit barbar⁹ hic ⁊ idisciplinatus talia loqt: que nullus eorū q in terra sūt hoīuꝫ nouit vnq̄: si hic solus eēt miraculū magnū eēt. Nūc aūt cū his ⁊ aliud isto mai⁹ tribuit argumentū: q̄ a deo ispirata sūt ei que dicunt hic. s. q̄ oēs audiūt: ⁊ suadet oīb⁹ p̄ omne tp̄s. Quis ergo nō admirabit habitātē in eo virtutē? ORIGE. in ho. Joānes interp̄tat grā dei: siue in quo est grā. vel cui donata est. Cui auteꝫ theologorum donatum est ita abscondita summi boni penetrare mysteria: ⁊ sic hūanis mētib⁹ itimare? CA.I.

IN principio erat verbum.

CHRY. Omnib⁹ alijs euāgelistis ab incarnatiōe incipiētib⁹: ioānes trāscurrēs ꝯceptionē: natiuitatē: educatōeꝫ: augmētationē mox de eterna hob generatiōe narrat dicēs: In principio erat verbū. AVGV. lxxxiij. que. Qđ grece logos d̄r: latine ⁊ rōnē ⁊ verbum significat: sed hoc loco melius verbū interp̄tatur: vt significet nō solū ad patrē respectus: sed ad illa etiā que p̄ verbū fcā sūt op̄atiua potētia. Rō āt ⁊ si nihil p̄ eā fiat: recte rō d̄r. AVGV. sup Jo. Quottidieāt dicēdo verba viluerūt nobis: q̄ sonādo ⁊ trāseundo viluerūt. Est verbū ⁊ i ip̄o hoie qđ manet itus. nā sonus p̄cedit ex ore. Est verbū qđ vere sp̄aliter d̄r illud quod intelligis d̄ sono nō ipse son⁹. AVGV. xv. d̄ tri. Quisquis aūt pōt itelligere verbū: nō solū anq̄ꝫ sonet: verū ēt anq̄ꝫ sonorū ei⁹ imagines cogitatione voluant. iā pōt videre p̄ hoc speculū atqꝫ in hoc enigmate aliquā verbi silitudinē de quo dictū ē: In p̄ncipio erat verbū. Necesse ē. n. cuꝫ id qđ scimus loqmur ex ip̄a scia quā memoria tenem⁹ nascat verbū: qđ eiusmodi sit oīo cuiusmodi est illa scia d̄ qua nascit. Formata quippe cogitatio ab ea re quā scim⁹ verbū est: qđ in corde dicim⁹: qđ nec grecū est nec latinū nec ligue alicui⁹. Sed cū id op⁹ est in eorū qb⁹ loqmur p̄ferre noticiam: aliqđ signū quo significet assumit. Proīde verbū qđ foris sonat: signū est verbi qđ itus latet: cui magis verbi cōpetit nomē. nā illud qđ ꝓfert carnis ore: vox verbi est: verbū qꝫ ⁊ ip̄m d̄r p̄p illđ a quo vt foris appeat assūptū ē. BASI. in ho. Hoc aūt v̄bū nō ē hūanū v̄bū. Qūo eni erat i p̄ncipio hūanū verbū: vltio loco accipiente hoīe gn̄atōis principiū? non igit in principio verbū erat humanū sed nec angelorū. Ois eniꝫ creatura infra seculorum terminos est a creatore essendi sumēs principium. Sed audi euāgelium decenter. Ipsum enim vnigenitum verbum dixit. CHRY. Si aūt quis dixerit cur patrem dimittens mox nobis de filio loqtur? Et quoniā ille qdē manifestus omnibus erat: ⁊ si nō vt pater: sed vt deus. vnigenit⁹ aūt ignorabat ideo decenter eā que de isto est cognitionē ꝯfestim i initio studuit imponere his qui nesciebāt eū: sed neqꝫ patrē in his que de filio sūt sermonibus tacuit. Propter hoc aūt ⁊ verbū eum vocauit. Quia eni docturus erat q̄ hoc verbū vnigenitus ē filius dī vt nō passibilē estimet qsqs generationē p̄ueniens v̄bi nūcupatiōe destruit p̄nitiosam suspitionē esse ex deo filiuꝫ impassibiliter ostendēs. Secunda vero ratio est quia ea q̄ sūt patris nobis annūciare debebat. nō simpliciter vero eū verbum dixit: sed cum articuli adiectione a reliquis ip̄m separans. Consuetudo enim est scripture verba vocare leges dī ⁊ precepta. hoc autem verbum substantia quedam est hypostasis ens: ex ipso prouenienes impassibiliter patre. BASI. Quare igitur verbum quia impassibiliter natum est: quia ē generantis imago totum in seipso generantē demonstrans nihil inde separans sed in seipso p̄fectū existēs. AVGV.

in filio hic locu non habet [illegible] ordi conditi & redeti simile i initio est

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

xv.de trini.Sicut enim ſcia noſtra illi ſcie dei:ſic ꝛ nr̃ꝫ vbũ
qḋ naſcit̃ ex noſtra ſcientia:diſſimile ē illi verbo dei:qḋ na/
tum eſt de patris eſſentia.Tale eſt aũt ac ſi dicerē ḋ patris
ſcientia:de patris ſapia:vel ꝙ ē expreſſus de patre ſcientia:
de patre ſapia.Uerbũ ergo dei patris vnigenit⁹ fili⁹:per oia
patri ſimilis ꝛ equalis:hoc eni ē oio qḋ pater:nõ tñ pr̃: quia
iſte filius:ille pater.ac per hoc nouit oia q̃ nouit pater: ſi ei
noſſe ḋ patre eſt:ſicut eſſe:noſſe eni ꝛ eē ibi vnũ eſt. Et ideo
patri:ſicut eſſe non eſt a filio:ita nec noſſe.Proinde tanq̃ꝫ
ſeipm̃ dicēs:pr̃ genuit verbũ ſibi eq̃le per oia.Nõ eni ſeipꝫ
integre perfecteqꝫ dixiſſet:ſi aliqd minus aut ampli⁹ eſſet
in eius verbo q̃ꝫ in ſeipſo.Noſtrum aũt verbũ interi⁹ quod
inuenimus eſſe vtcunqꝫ illi ſimile:q̃tũ ſit etiã diſſimile nõ
pigeat intueri.Eſt eni vbum mētis noſtre q̃nqꝫ formabile:
nondũ formatũ:qdē mētis noſtre:qḋ hac atqꝫ hac volubi/
li quadam motione iactam⁹:cũ a nobis nũc id nũc illud: ſic
inuentuꝫ fuerit vel occurrerit cogitat̃:ꝛ tũc fit vex verbũ:
quãdo illud qḋ nos dixim⁹ volubili motione iactare:ad id
qḋ ſcim⁹ ꝑuenit atqꝫ inde format̃:ei⁹ oı̃modã ſilitudinem
capiens:vt quõ res q̃qꝫ ſcit̃:ſic etiã cogitet̃.Quis nõ videat
q̃ta ſit hec diſſilitudo ab illo ḋi vbo qḋ in forma ḋi ſic ē vt
nõ añ fuerit formabile poſtq̃ꝫ formatũ:nõ aliqñ poſſit eſſe
iforme:ſed ſit forma ſimplex eq̃lis ei:ḋ quo ē.Qua propter
ita dr̃ illud dei verbũ vt dei cogitatio nõ dicat̃: ne aliqd eē
q̃ſi volubile dicat̃ i deo ꝙ nũc habeat nũc accipiat formaꝫ
vt verbũ ſit:eãqꝫ poſſit amittere atqꝫ i formiter quodamõ
volutari. AVGV.de v̇.dñi.Eſt.n.verbũ dei forma q̃daꝫ
nõ formata:ſꝫ forma oiũꝫ formax:forma icõmutabilis:ſine
lapſu: ſine ḋfectu:ſine tpe:ſine loco:ſupans oia:exiſtēs i oi/
b⁹:fundamētũ q̃dã i quoſũt:ꝛ faſtigiũ ſub quo ſũt. BASI.
Hꝫ aũt ꝛ verbũ nr̃m exterius diuini verbi ſilitudinē quan/
dã.nã noſtrũ verbũ totã declarat mētis cõceptionē:q̃ nãqꝫ
mēte cõcipim⁹:ea verbo ꝓferim⁹.ꝛ quidē cor noſtrũ q̃ſi fõs
qdã ē.verbũ vero ꝓlatũ q̃ſi qdã riuulus manans exipſo.
CHRY.Cõſidera ēt i euãgeliſta prudētiã ſpiritalē:noue/
rat hoies id qḋ antiq⁹ ē:ꝛ qḋ ē añ oia maxime honorãtes ꝛ
ponētes deũ:pp hoc pmũ dicit pncipiũ:In pncipio igt erat
vbũ. ORIGE.Plura aũt ſũt ſignata ab hoc nomie pncipi
uꝫ.Eſt eni pncipiũ:ſicut itineris ꝛ lõgitudinis: ſm illud:Ini
tiũ boni itineris iuſtox exercitiũ.Eſt aũt pncipiũ ꝛ gnãtiõis
iuxta illud:Hoc ē pncipiũ creature dñi:ſed ēt deũ nõ enor/
miter aſſeret aliqs oium pncipiũ.Illḋ ēt ex quo ſicut ex pia
cente materia alia fiunt:pncipiũ ē penes eos q credũt illã in
genitã.Eſt ēt pncipiũ ſm ſpēm ſicut xp̃s pncipiũ eorũ ē q ſꝫ
imaginē dei formati ſũt:ē ēt pncipiũ diſcipline : ſm illḋ.Cũ
deberetis eſſe magiſtri pp tp̃s:rurſus idigetis vt doceamini
q̃ ſũt elemēta exordij ſermonũ dei.Duplex eni ē documēti
pncipiũ.hoc qdē nã:hoc vero quo ad nos:vt ſi dicat̃ initiũ ſa
pie fore.Nã qdē xp̃ꝫ iquãtũ ſapia ꝛ verbũ dei ē:quo ad nos
vero iquãtũ vbũ caro fcm̃ ē.Tot igit̃ ſignificatis ad pſens
nobis de prinncipio occurrētib⁹ põt accipi illḋ exquo qḋ eſt
agēs.cõditor.n.xp̃s ē velut pncipiũ:ſm ꝙ ſapia ē vt verbũ
i pncipio q̃ſi i ſapia ſit.plura.n.bona ḋ ſaluatore dicũtur.ve
lut igit̃ vita in verbo ē:ſic verbũ i pncipio.i.in ſapia erat.Cõ
ſidera vero ſi poſſe ē ſm hoc ſingificatũ accipe nos principi/
um:ꝓ vt ſm ſapiam:ꝛ exempla q̃ i ea ſũt fiũt oia:vel q̃ prin
cipiũ filij pr̃ ē ꝛ principiũ creaturarũ ꝛ oium entiũ ꝑ illḋ:In
pricipio erat verbũ:vbũ filiũ itelligas in pricipio.i.in pr̃e di
ctũ fore. AVGV.vi.de tri.Aut i principio ſicut dictũ ē:ac
ſi dr̃et añ oia. BASI.Preuidit.n.ſpũſſact⁹ futuros quoſ
dã inuidētes glorie vnigeniti qui pferrēt ſophiſmata ad ſub
uerſionē auditorũ:q̃ ſi genitus ē non erat:ꝛ anteq̃ꝫ genitus
eſſet:non erat.Ne igitur talia garrire pſumãt:ſpũſſanct⁹ ait:
In principio erat verbũ. HYLA.ij.de tri.Trãſeunt tpa:
trãſeũt ſecula:tolunt̃ etates:pone aliqḋ qḋ voles tue opinio
ni pricipiũ:non tenes tpe:erat.n.vñ tractat̃. CHRY.Si
cut aũt qs cũ ſtat in naui ſecus littus:videt ciuitates ꝛ port⁹
Cũ vo cũ aliqs in mediũ pelagi duxerit a priorib⁹ quidē deſi
ſtere facit:nõ tamē alicubi defigit ei oculũ:ita euãgeliſta hic
ſup oēm nos ducens creaturã:ſuſpenſũ dimittit oculũ: non
dans ſupſpicere aliquē finē ad ſupiora:hoc.n.i pricipio erat
ſemp ꝛ infinite eſſendi ſignificatiuũ ē. AVGV.de v̇.dñi.
ſed dicũt.Si filius eſt:natus ē.hoc fatemur.adiungũt deīn
de ſi natus eſt patri filius:erat pr̃ anteq̃ꝫ ei filius naſceretur.
hoc reſpuit fides:Ergo ait:Rõnē mihi redde:quõ ꝛ fili⁹ na/
ſci potuit pr̃i.vt coeu⁹ eēt ei a quo natus eſt:Poſt patrem.n.
naſcitur filius vtiqꝫ patri morituro ſucceſſurus. ſimilitudi
nes adhibēt de creaturis:ꝛ nobis laborandũ eſt vt ꝛ nos in
ueniamus ſimilitudies earũ rerũ quas aſtruimus.Sꝫ qũo
poſſumus increatura inuenire coeternũ:qñ in creatura nil
inuenimus eternũ. Sed ſi pñt inueniri h duo coeua: gene
rãs ꝛ generatũ:ibi intelligimus eterna. ipſa quidē ſapia di/
cta eſt i ſcripturis candor lucis eterne.dcã ē imago patris.
Hinc capiamus ſimilitudinē vt inueniamus coeua: ex qui
bus intelligamus coeterna.Nemo aũt dubitat ꝙ ſplendor
de igne exit:ponamus ergo ignē patrē illi⁹ ſplendoris: mox
quidē vt lucernã accēdendo: ſimul cũ igne ꝛ ſpēdor exiſtit.
Da mihi hic ignē ſine ſplēdore: ꝛ credo tibi pr̃em ſine filio
fuiſſe.Imago exiſtit de ſpeculo:hoīs ituētis ſpeculũ exiſtit
imago:mox vt aſpector extiterit:ſꝫ ille q iſpicit erat anteq̃ꝫ
accederet ad ſpeculũ.Ponamus ergo aliqd natũ ſup aquã
vt virgultũ aut herbã:nõne cũ imagine ſua naſcitur: Si er
go ſemp eſſet virgultũ:ſemp eēt ꝛ imago de virgulto:qḋ aũt
de alio eſt vtiqꝫ natum eſt.põt ergo ſemp eſſe generãs ꝛ ſp
cũ illo qḋ de eo natũ eſt.Sꝫ dicet aliquis:ecce itellexi eter/
nũ pr̃em coeternũ filiũ:tñ ſicut effuſũ ſplendorē min⁹ igne
lucentē:aut ſicut effuſaꝫ imaginē min⁹ q̃ꝫ virgultũ exiſtētē:
dicimus : nõ:ſꝫ equalitas oīmo.nõ credo ait:q̃ nõ iueniſti
ſilitudinē.Fortaſſis aũt inuenimus i creatura qũo itelliga/
mus filiũ ꝛ coeternũ patri:ꝛ nequaq̃ꝫ minorē:ſꝫ nõ illḋ poſ/
ſum⁹ inuenire in vno gñe ſilitudinũ.Iũgam⁹ ĝ ambo gene/
ra:vnũ vnde ipſi dant ſilitudines.Et altex vnde nos dedi/
m⁹.Dederũt.n.illi ſimilitudies ex his q̃ precedunt̃ tpe ab
his a qb⁹ naſcũtur:ſicut homo de hoīe:ſꝫ tñ homo: ꝛ homo
eiuſdē ſubſtãtie.Laudam⁹ ergo i iſta natiuitate equalita/
tem nature:deeſt equalitas tēporis.In illo autē genere ſili
tudinũ qḋ nos dedimus de ſplēdore ignis ꝛ de imagine vir
gulti equalitatē nãe non inuenis:inuenies coeuitatem.To
tũ ergo ibi qḋ hic ex partib⁹ ſingulis ꝛ reb⁹ ſingulis inueni/
tur:ꝛ non hoc ſolũ qḋ in creaturis:totũ inuenio ibi: ſed tãq̃ꝫ
i creatore.. EX GESTIS.ↄcilij epheſſini.Propterea ali
cubi quidem filium appellat patris:alicubi autem verbuꝫ
nominat:alicubi auteꝫ ſplendorem vocat ſcriptura diuina
ſingula horum nominum de ipſo dicens:vt intelligas ea q̃
de chriſto dicuntur eē contra blaſphemiã. quia eni tuus fi
lius eiuſdem tibi nature ſit:volens ſermo oſtendere vnam
ſubſtantiã patris ꝛ filij dicit filiũ patris qui ex eo natus eſt
vnigenitus.Deinde qm̃ natiuitas ꝛ filius apud nos oſtenta
tioneꝫ prebent paſſionis.ideoqꝫ hunc filiũ appellat ꝛ vbuꝫ:
impaſſibilitatē natiuitatis eius noīe iſto demonſtrans.Sꝫ
qm̃ pater quiſpiam factus vt homo indubitanter ſenior fi
lio ſuo demõſtrat̃:ne hocipꝫ etiaꝫ de diuina natũ eēntia pu
tares:ſplendorem vocat vnigenituꝫ patris.Splendor eniꝫ
naſcitur quideꝫ ex ſole.non autē intelligitur ſole poſterior.
Coexiſtere ergo ſemper patri filiuꝫ ſplendor tibi denũciet:
impaſſibilitateꝫ natiuitatis oſtendat verbuꝫ: conſubſtãtia
litatem filij nomen inſinuet. CHRY.Sed dicũt illi qm̃
hoc:ideſt in principio:non eternitateꝫ oſtendit ſimpliciter:
Etenim ꝛ de celo illud ꝛ de terra dictum eſt. In principio
inquit fecit deus celum ꝛ terram.ſed quid commune habꝫ
erat ad fecit:ſicut enim quod eſt:cum de homine quidem
dicitur:tempus preſens ſignificat tm̃.Cũ autem de deo id

qḋ ē ſemp ꝛ eternaliter ita ꝛ erat.De nr̃a qdē cũ dr̃ nã: pteri
tũ ſingnificat tp̃s: cũ aũt de deo :eternitatē oñdit. ORI.in
ho.Sũ.n.verbũ duplicē hꝫ ſignificationē.aliqñ eni tpales
mot⁹ ſm analogiã aliox verborũ declarat: aliqñ ſubſtãtiaꝫ
vniuſcuiuſqꝫ rei de q̃ pdicat̃ ſine vllo tpali motu deſignat:
ideo ꝛ ſubſtantiuũ vocat̃. HYLA.ij.de tri.Reſpice igit̃
ad mundũ :intellige quid de eo ſcriptũ eſt:In pncipio fecit
deus celũ ꝛ terrã.Fit ĝ in pncipio qḋ creat̃ ꝛ etates cõtinet
qḋ in principio cõtinet̃ vt fieret. Piſcator aũt illiteratus i/
doctus:liber a tpe:ſolutus a ſeculis eſt:vicit oē pncipiũ.erat
eni qḋ eſt:neqꝫ in tpe aliquo ↄcludit̃ vt cepit qḋ erat poti⁹
i pncipio q̃ꝫ fiebat. ALCVI.Cõtra eos ergo q ꝓpter tpa/
lē natiuitatē dicebãt xp̃ꝫ nõ ſemp fuiſſe: icipit euãgeliſta de
eternitate verbi dicens: In principio erat verbum.

¶ Et verbum erat apud deum.

CHRY.Quia maxie ḋi hoc eſt ꝓpriũ eternũ ꝛ ſine pnci/
pio eſſe hoc pmũ poſuit.deinde ne quis audiēs: In pncipio
erat vbũ.igenitũ vbũ dicat:cõfeſti h remouit di.Et verbuꝫ
erat apud deũ. HYLA.ij.de tri.Sine pncipio.n.eſt apud
deũ:ꝛ qui abeſt a tēpore: nõ abeſt ab auctore. BASI.Rur
ſus hoc dicit ꝓpter blaſphemãtes quod non erat : vbi ergo
erat verbum:non in loco incircũſcriptibilia cõtinentur:ſed
vbi erat:apud deũ:neqꝫ pater loco neqꝫ fili⁹ circũſcriptiõe
aliqua continentur. ORIGE.Utile eſt etiam inducere ꝙ
verbum dicit̃ ad aliquos fieri.puta ad oſee vel iſaiã aut hie
remiã:ad deũ aũt non fit:quaſi prius nõ ens apud ipſũ.ex
eo igr̃ ꝙ iugiter ē i eo dr̃:Et v̇.erat ap.de.q̃ nec a pncipio a
patre ſeparatus eſt. CHRY.Non etiam dixit:In ḋo erat:
ſed apud deum erat:eam que ſm hypoſtaſim:eius eternita
tem nobis oñdens. THEO.Uidetur autē mihi ꝙ ſabel/
li⁹ ex hoc dicto ſubuerſus ē.Ipſe.n.docebat ꝙ pr̃ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpi
ritusſanctus vna eſt pſona que aliqñ vt pr̃ apparuit : aliqñ
vt filius:aliqñ vt ſpũſſanctus. Manifeſte vero confundit̃
ex hoc verbo:Et verbum erat apud deum. Hic enim euan/
geilſta alium declarat eſſe filium:aliũ deum.ſ.patrem.

¶ Et deus erat verbum.

HYLA.ij.de tri.Dicens verbũ ſonus vocis :eſt enuncia
tionegociorum ꝛ elocutio cogitationum:hoc verbum in pn/
cipio apud deum erat:quia ſermo cogitationis eternus eſt
cum qui cogitat ſit eternus:ſed quomodo in principio erat
quod neqꝫ ante tempus neqꝫ poſt tempus eſt: Et neſcio an
ipſum poſſit eſſe in tempore.Loquentium enim ſermo ne/
qꝫ eſt anteq̃ꝫ loquantur ꝛ cum locuti erunt:non erit. In eo
enim ipſo ꝙ loquunt̃:dum finiunt iam non erit id vnde ce/
perũt:Sed ſi primam ſnĩam rudis auditor admiſeras : In
principio erat verbum de ſequenti quid queris: Et verbuꝫ
erat apud deum: Nunquid audieras de deo vt ſermonem
recondite cogitationis acciperes :aut fefellerat ioannem
quid eſſet momenti inter ineſſe ꝛ adeſſe: Id enim quod in
principio erat:nõ i altero eſſe:ſed cum altero predicatur.ſta
tum igitur verbi ꝛ nomē expecta.dicit nanqꝫ: Et deus erat
verbum.Ceſſat ſonus vocis ꝛ cogitatiõis eloquiũ. Uerbuꝫ
hic res eſt non ſonus:natura non ſermo : deus non inanitas
eſt. HYLA.vij.de trini.Simplex autem nuncupatio eſt
ꝛ caret offendiculo affectionis aliene. ad moyſen dictum ē.
Dedi te deum pharaoni:ſed nunquid nõ adiecta noīs cauſa
eſt:cum dr̃ pharaoni: Moyſes enim pharaoni deus datus
eſt:dum timetur:dum oratur:dum punit:dum medetur.Et
aliud eſt deum dari :ꝛ aliud deum eſſe.Memini quoqꝫ ꝛ al
terius nuncupationis vbi dr̃:Ego dixi dij eſtis:ſed in eo in/
dulti nominis ſignificatio ē.Et vbi refertur ego dixi. loquē
tis potius ſermo eſt q̃ꝫ rei nomen:cum autem audio:Et de/
us erat verbũ:non dictum ſolũ audio verbum: ſed demon/
ſtratuꝫ eſſe intelligo qḋ deus eſt. BASI.Sic igitur exclu/
dens accuſationē blaſphemantiũ querentium quid eſt ver
bum reſpondet:Et deus erat verbum. THEO. Uel ali
ter continua.Poſtq̃ꝫ verbum erat apud deum: manifeſtuꝫ
eſt ꝙ due perſone erant:q̃uis vna natura duabus exiſtat.
vnde dicitur:Et deus erat verbum:ita vt vna natura ſit pa
tri ꝛ filio:cum ſit vna deitas. ORIGE.Adyciendum etiã
ꝙ verbum in eo ꝙ ſit ad ꝓphetas illuſtrat ꝓphetas ſapien
tie lumine.apud deum vero eſt verbum obtinens ab eo ꝙ
ſit deus.vnde prelocauit hoc quod eſt:Uerbum erat apud
deum:ei quod eſt deus erat verbum. CHRY.Et non vt
plato hoc quidem intellectũ quendam:hoc vero aiaꝫ mun
di eſſe dicens.hec eniꝫ procul ſunt a diuina natura:ſed dñi:
pater cum articuli adiectione dictus eſt ḋs:fili⁹ ãt ſine hac.
quid ergo apoſtolus dicit:Magni dei ꝛ ſaluatoris noſtri ie
ſu chriſti.ꝛ rurſus:Qui eſt ſuper omnia deus: ſꝫ ꝛ romanis
ſcribens dicit:Gratia vobis ꝛ pax a deo patre nr̃o:ſine adie
ctione articuli:aliter ꝛ ſuperfluum erat hic apponere ſupe/
rius continue adiectum .non igitur ꝛ ſi non eſt adiectus fi/
lio articulus propter hoc filius minor deus eſt.

¶ Hoc erat in principio apud deum.

HYLA.ij.de tri.Quia dixerat:Deus erat verbuꝫ:trepi/
do in dicto:ꝛ me inſolens ſermo cõmouit:cũ vnũ deũ ꝓphe
nunciauerũt:ſed ne quo vltra trepidatio mea ꝓgredi poſ/
ſit:reddit ſacramenti tanti piſcator diſpenſationeꝫ:ꝛ refert
ad vnũ oia:ſine contumelia:ſine abolitiõe:ſine tempore di/
cens: Hoc erat in principio apud deum.apud vnũ ingenitũ
deum:exquo ipſe vnus ingenit⁹ de⁹ eſt predicat̃. THEO.
Et rurſus ne ſuſpitio diabolica aliquos cõturbaret:ne for/
te cum verbum deus ſit:inſurrexerit contra patreꝫ:vt aliq
fabulantur gentiliũ:ꝛ ſeparatus a patre fuerit ipſi patri cõ
trarius dicit: Hoc erat in principio apud deuꝫ.q.d. hoc dei
verbuꝫ nunq̃ꝫ a deo extitit ſeparatũ. CHRY.Uel ne au
diens.In principio erat verbũ:euiternũ quidem eſſe eſ:
niorem vero ſpacio aliquo patris vitam ſuſcipias :induxit:
Hoc erat in principio apud deum.non enim fuit vnq̃ꝫ ſoli/
tarius ab illo:ſed ſemper deus apḋ deũ erat:vel q̃ dixerat:
Deus erat verbum :vt non eſtimet quis minorē eſſe deita/
tem filij:confeſtim cognoſcitiua ꝓprie deitatis ponit:ꝛ eter
nitatē aſſumens cum dicit: Hoc erat in principio apḋ deuꝫ:
ꝛ ꝙ factum eſt adyciēs:Oia per ipm̃ fcã ſunt. ORIGE.
Uel aliter:Poſtq̃ꝫ pmiſerat tres ꝓpõnes euangeliſta reſu/
mit tria in vnum dicens: Hoc erat in principio apud deuꝫ
In primo eni triũ didicim⁹:in quo erat verbum:quia in pn/
cipio erat:in ſecundo apud queꝫ:quia apud deum.in tertio
quid erat verbum:quia deus.velut ergo demonſtrans ver
bum predictum deũ:per hoc ꝙ dicit hoc:ꝛ colligens in pro
poſitionē quartam:hoc quod eſt:In principio erat verbuꝫ
ꝛ verbũ erat apud deum:ꝛ deus erat verbum ait: Hoc erat
in principio apud deum.Querat autem aliquis: cur non eſt
dictum:In principio erat verbũ dei:ꝛ verbuꝫ dei erat apḋ
deum:ꝛ deus erat verbum dei: Quiſqs autem vnicam ve/
ritatē fatebit̃ eē:palam eſt quoniaꝫ ꝛ demonſtratio eius q̃
eſt ſapientia vna eſt.Sed ſi veritas vna ꝛ ſapiētia vna. ver
bum quoqꝫ quod veritatem enũciat ſapiam expandit i his
qui ſuſceptibiles ſunt:vnum ſiquidem erit:nec hoc dicim⁹
inficiantes verbum dei fore. ſed oſtendentes vtilitatem
omiſſionis huius vocabuli dei.Ipſe quoqꝫ ioãnes i apoca.
dicit:Et nomen eius verbũ dei. ALCVI.Qualiter autē
ponit ſubſtantiuũ verbum erat:vt intelligeres omnia tem
pora preueniſſe coeternum deo patri verbum.

¶ Omnia per ipſum facta ſunt.

ALCVI.Poſtq̃ꝫ dixit de nã filij:de opatione ei⁹ ſubiũ/
git dicēs:Omnia per ipſum facta ſunt.i.qcqd ē ſiue i ſubſtã
tia ſiue in aliqua ꝓprietate. HYLA.ij.de trini.Uel alr̃.
Erat qdem verbum i pncipio:ſed potuit nõ eē añ pncipiũ.
ſꝫ qd ille:Oia per ipm̃ facta ſũt:Infinitũ ē ꝑ qḋ fit oē quod
factum eſt. ꝛ cum ab eo ſint oia:ꝛ tp̃s ab eo eſt. CHRY.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Moyses quidē icipiēs scripturā veteris testamēti de sensibilib⁹ nobis loqtur: ⁊ hoc enumerat ꝑ multa: In ꝓncipio.n. ait fecit deus celū ⁊ terrā. deinde: iducit quoniā ⁊ lux facta est ⁊ firmamētū ⁊ stellarū nature: ⁊ genera animaliū. Euāgelista vero hec oīa excedēs vno verbo comprehendit vt cognita auditoribus ad altiorē festinās materiā totū hūc librū instituens nō de operibus: sed de conditore. AVGV ꝑmo sup gene. ad lrām: Cū.n.dr̄: Oia ꝑ ipm facta sunt: satis ostenditur ⁊ lux per ipsuz facta: cum dixit deus: Fiat lux. ⁊ similiter de alijs quod si ita est eternum est: ꝙ ait deus fiat lux quia verbum dei deus apud deum patri coeternus est: q̄uis creatura tpalis fcā sit. Cū.n. verba sint tēporis cū dicimus: qñ ⁊ aliquando: eternū tñ est in verbo dei: quando aliquid fieri debeat: ⁊ tunc fit qñ fieri debuisse in illo verbo est in quo nō ē qñ ⁊ aliqñ quoniā totū illd verarū eternū ē.

AVGV. sup ioan. Qñ ergo pōt fieri vt verbū dei factuz sit qñ deus ꝑ verbū fecit oīa: si ⁊ verbū ipsū fcm̄ est ꝑ qd aliud verbū fcm̄ est: Si hoc dicis qꝛ est verbū verbi: ꝑ qd fcm̄ est illud: ipsū dico ego vnigenitū filiū dei: si aūt nō dicis verbū dei: concede non fcm̄ verbū per qd facta sunt oīa. AVGV. i. d tri. Et si fcm̄ ñ ē: creatura ñ ē. si āt creatura ñ ē eiusdē cū prē substātie ē: oīs enī substātia q̄ de⁹ ñ est creatura ē: ⁊ que creatura non est: deus est. THEO. Solent aūt arriani dicere ꝙ sicut per serrā ostiū fieri dicimus. q̄si ꝑ organū sic ⁊ per filiū oīa facta fuisse dicunt̄ nō ꝙ ipse sit factor sꝫ organū: ⁊ sic facturā aiunt filiū tanq̄ꝫ fcm̄ ad hoc vt ꝑ eū oīa fierent. Nos aūt ad huiusmodi fictores mendacij simplr rñdemus. si enī vt dicitis pr̄ creasset ad hoc filiū: vt eo tāq̄ꝫ organo vteret̄: videret̄ ꝙ inhonorabilior sit fili⁹ q̄ꝫ q̄ facta sūt sicut ea que ꝑ serraz sūt facta: ipso organo nobiliora existūt nā serra ꝓpter ipsa facta est: sic ⁊ ꝓpter ipsa q̄ facta sunt vt aiunt pr̄ creauit filiū tāq̄ꝫ nō deberet deus cūcta creare: nequāq̄ꝫ filiū ꝓduxisset qd his verbis insani⁹: sed aiunt: q̄re ñ dixit ꝙ oia verbū fecit: sed vsus est hac ꝑpositione per: ne filium ingenitū intelligeres ⁊ sine principio ⁊ dei conditore.

CHRY. Sed si ꝑpositio per conturbat te: ⁊ queris in scriptura ꝙ ipsum verbum omnia faceret. audi dauid: Initio tu domine terram fundasti: ⁊ opera manum tuaruz sunt celi. Quod autez hoc de vnigenito dixerit addisces ab apostolo vtēre hoc verbo iepistola ad hebreos de fillo. Si vero de patre hoc ꝓphetam dixisse dicis: Paulū vero filiū adoptasse idem fit rursus. Neqꝫ enim id filio conuenire dixisset: nisi vehementer ꝯsideraret: quoniam que sunt dignitatis cohonorabilia sūt vtriq̄ꝫ. Si rursus per ꝑpositio aliquam subiectionē tibi videt̄ inducere: cur paulus eam de patre ponit: Fidelis inquit dn̄s: per quem vocati sumus in societatem filij eius. Et iterum paulus apostolus per volūtatem dei. ORIGE. Errauit etiam in hoc valentinus: dicens verbū esse ꝙ mūdane creationis ꝑstitit cām creatori: sed si sic se habet veritas rerum ꝓut ipse intelligit: oportebat scriptum fore per creatorem vniuersa consistere a verbo non autem econtra per verbum a creatore.

¶ Et sine ipso factum est nihil.

CHRY. Ut nō estimes cū dicit: Omnia per ipsum facta sun: illa omnia solum dicere euz: que a moyse dicta sunt: cōuenienter inducit: Et sine ipso factum est nihil: siue visibile quid: siue intelligibile. Uel aliter: Ne hoc quod dixit: Omnia per ipsum facta sunt: de signis suspiceris nunc dici: de q̄bus reliqui euangeliste locuti sunt inducit: Et sine ipso factum est nihil. HYLA. Uel aliter dicet̄ hoc quod dicit̄: Oia per ipsum fcā sūt. nō habet modū: est ingenitus qui factus a nemine est: est ⁊ ipse genitus ab inuato: reddidit auctorem cū ociū ꝓfessus est dicēs: Sine ipso factū est nihil: cum enim nihil sine eo intelligo: non esse solum: quia alius est ꝑ quē alius sine quo nō. ORIGE. in homi. Uel aliter. Ne existimares ea q̄ ꝑ verbū facta sunt ꝑ se existinentia nō cōtenta a verbo ait: Et sine ipso factū est nihil. hoc ē nihil factū est extra ipm. q̄a ipse ambit oia cōseruās ea. AVGV. de que. no. ⁊ ve. testa. Uel dicens: Sine ipso factū est nihil: nullo modo ipsū facturā esse suspicari dbere edocuit. Quo eniz potest dici: Ipse est: factura cū nihil dicat̄ deus sine ipso fecisse: ORIGE. sup ioan. Uel aliter: Si oia per verbū facta sunt d numero vero oiuz est malitia ⁊ totus fluxus peccati: ⁊ hec ꝑ verbū facta sunt: ⁊ hoc est falsū. quantum igit̄ ad singificata. Nihil ⁊ nō ens vnuz sunt. Uidet̄ autem apostolus non entia praua dicere. Uocat inquit deus ea q̄ non sunt tanq̄ꝫ ea que sunt. Totaq̄ꝫ prauitas nihil dicit̄ dū absq̄ꝫ verbo facta est. AVGV. super ioan. Peccatū eniz non per ipsū factum est: ⁊ manifestum est quia peccatum nihil est: ⁊ nihil fiunt homines cum peccant. Et idolum nō ꝑ verbū factum est. habet qdē formam quādam humanam: ⁊ ipse homo per verbum factus est. Sꝫ forma hoīs in idolo non per verbū facta est. scriptum est enim: Scimus ꝙ nihil est idolum: ergo ista nō sūt facta per verbū: sed quecūq̄ꝫ facta sunt naturaliter: vniuersa natura rerum omnis omnino creatura ab angelo vsq̄ꝫ ad vermiculum. ORIGE. Ualentinus autem exclusit ab omnibus ꝑ verbum factis que sunt in seculis facta. que credit ante verbū extitisse: preter euidentiā loquens. siquidem que putant̄ ab eo diuia remouentur ab oībus que aūt velut ipse putat: penitus destruūt̄ vere dicunt̄ oia. quidā eniz falso dicunt diabolū nō eē creaturā dei: inquātum enī diabolus est: creatura dei nō ē. Is autem cui accidit esse diabolū diuina est creatura: acsi diceremus homicidā creaturā dei non esse: qui tamē in eo ꝙ homo est creatura dei est. AVGV. de natura boni. Non aūt sūt audienda delyramenta hominū: qui nihil hoc loco aliquid intelligendū esse putant: qui ipsū nihil in fine snie positū est. nec itelligūt nihil interesse vtrū dicat̄: Sine ipso nihil factū est: an sine ipso factū ē nihil. ORIGE. Si accipiatur verbū ꝓ eo qd in quolibet hominū ē: quia ⁊ ipsū isitū est cuilibet ab eo qd in principio erat verbū: etiā sine hoc verbo nihil committim⁹ simplr accipiēdo qd dr̄ Nihil. Ait enī apostolus ꝙ sine lege peccatū mortuū erat: adueniente vero mandato peccatū reuixit. non.n. reputatur peccatum lege non existente: sed nec peccatum erat non existente verbo: qꝛ dominus dicit. Si nō venissem ⁊ ⁊ cēm illis locutus peccatū nō hr̄ent. q̄libet.n. excusatio deficit volenti dare rñsū de crimine. dū verbo pn̄te ac iudicāte quid est agendum nō obedit̄ quis illi: nec ꝓpter hoc iculpandū est verbū: sicut nec magister per cuius disciplinā nō remanet locus excusatiōis discipl'o dliquēti. velut de ignorātia. Oia ergo per verbū fcā sūt nō solū nālia: sed ēt que ab irrōnalibus fiunt.

¶ Quod factum est in ipso vita erat.

BEDA. Quia euāgelista dixit oēm creaturā factā eē ꝑ verbum. nequis forte crederet mutabilē eius volunatē q̄si qui subito vellet facere creaturā quā ab eterno nūq̄ꝫ ante fecisset: ideo docere curauit factam quidem creaturam in tpe: sed i eterna creatoris sapīa: qñ ⁊ quos curaret sꝑ fuisse dispositū. vnde dicit: Quod factū ē in ipso vita erat. AVGV. sup ioan. Pōt autem sic pūctari: Quod factum est in ipso: ⁊ postea dicat̄: Uita erat. ergo totū vita est: si sic pronūciauerimus quid enī nō in in illo factū est: ipse est enim sapientia dei: ⁊ dr̄ in psalmo: Omnia in sapientia fecisti: oia igitur sicut per illū: ita in illo facta sūt: si ergo qd in illo factum est vita est: ergo ⁊ terra vita est: ⁊ lapis vita est. inhonestuz ē sic intelligere: ne nobis subrepat secta manicheorum ⁊ dicat quia habet vitam lapis: ⁊ habet vitam paries. solent enī ista delyrantes dicere: ⁊ cum reprehensi fuerint ac repulsi quasi de scripturis proferunt dicentes: vt quid dictum est. Qd factum est in ipso vita erat. Pronuncia ergo sic: Quod factum est: hic subdistingue ⁊ deinde infer: In ipso vita erat. Facta est enim terra: sed ipsa terra que facta est non est vita. est āt in ipsa dei sapiētia spiritaliter ratio q̄dā qua terra fcā est. hec vita est. sicut arca i oī ope non ē vita: arca i arte vita ē: qꝛ viuit aīa artificis. sic q̄ qꝛ sapīa dei ꝑ quā fcā sunt oīa: fm̄ artē ꝯtinet oīa q̄ fiunt ꝑ ipsaz artē: nō hec cōtinuo sunt vita: sꝫ qcquid fcm̄ est: vita est in illo. ORIGE. in ho. Pōt āt ⁊ sic distingui sine errore: Quod fcm̄ est i ipo: ⁊ postea dicat̄: Uita erat: vt sit sensus: Oia q̄ ꝑ ipm: ⁊ in ipso facta sunt: in ipso vita sunt: ⁊ vnū sunt. Erant.n. hoc est in ipso subsistunt cāliter: priusq̄ꝫ sint in seipsis effectiue. Sꝫ si q̄ris: quō ⁊ q̄ rōne oīa q̄ ꝑ vbū facta sūt: i ipso vitalr ⁊ vniformiter ⁊ cāliter subsistūt: accipe exēpla ex creaturarū natura. Conspice quō oīum rex q̄s mūdi huius sensibilis globositas ꝯphendit: cause simul ⁊ vniformiter i isto sole qui est maximū mundi luminare subsistunt: quō numerositas herbax ⁊ fructuū in singulis seminibus simul ꝯtinet̄: quō multiplices regule in arte artificis vnū sunt: ⁊ in aīo disponētis viuunt: quō infinit⁹ lineax numerus in vno puncto vnū subsistit. ⁊ hui⁹ varia ꝑspice exēpla: ex q̄bus velut physice theorie pennis poteris arcana verbi mētis acie inspicere: ⁊ quantū datur humanis rōnibus videre quō oia que ꝑ verbū sunt facta: i ipso viuunt ⁊ facta sunt. HILA. Uel aliter pt legi: In eo ꝙ dixerat: Sine ipso factū ē nihil. Posset aliq̄s perturbatus dicere: est ergo aliq̄d per altex factū qd tñ non sit sine eo factū: ⁊ si aliq̄d ꝑ altex: lꝫ non sine eo iam non per eum oia: quia aliud est fecisse: aliud ē interuenisse facienti. Enarrat ergo euangelista quid non sine eo factum sit dicens: Quod fcm̄ est in eo. hoc igitur non sine eo quod in eo factū est. nā id quod in eo factū est ēt per eū factum est. omnia.n. per ipsuz ⁊ in ipso creata sunt. In ipso āt creata: qꝛ nascebatur creator deus: sed ex hoc sine eo nihil factū est qd tñ in eo factū ē: qꝛ nascēs de⁹ vita erat: ⁊ q̄ vita erat: ñ posteaq̄ꝫ nat⁹ est factus est vita. nihil q̄ sine eo fiebat ex his que in eo fiebant: quia vita est in quo fiebāt: ⁊ deus q̄ ab eo natus est: non posteaq̄ꝫ natus est: sꝫ nascēdo quoqꝫ extitit. CHRY. Uel aliter: Non apponemus finale punctum vbi dicitur: Sine ipso factum est nihil: fm̄ hereticos. Illi.n. volētes spm̄ scm̄ creatū dicere aiunt: Quod factum est in ipso vita erat. sꝫ ita non potest intelligi. primū qdem neqꝫ tps erat hic spiritussancti meminisse. sꝫ si de sācto spiritu hoc dictum est: age. fꝫ eorum interim legamus modū. ita.n. nobis hoc inconueniens erit. cuꝫ.n. dicitur: Quod factū est in ipso vita erat: spm̄ sanctū dicunt dcm̄ esse vitaz: sꝫ vita hec ⁊ lux inuenit̄ esse. Inducit eniz: Uita erat lux hominū: quo circa fm̄ eos lucē oīum hunc spiritum dicit. qd aūt supius vbū dixit: hic ꝯnter ⁊ deū ⁊ vitā ⁊ lucē nominat Uerbū aūt caro fcm̄ est. erit igit̄ spūssanctus incarnatus: nō filius iō dimittētes hūc modū legēdi ad decentē veniam⁹ lectionē ⁊ expōnē: hoc aūt est cū dr̄: Omnia ꝑ ipꝫ facta sūt: ⁊ sine ipso factū est nihil qd fcm̄ est. ibi quiescere: fac sermonē. deide ab ea q̄ deinceps est dictione icipe q̄ dicit. In ipso vita erat. ac si dicat: Sine eo fcm̄ ē nihil qd fcm̄ ē. i. factibiliū. vides qualiter hac breui adiectiōe oia correxit supueniētia inconueniētia. Inducēs enī sine eo fcm̄ est nihil: ⁊ adyciens: Qd fcm̄ est: ⁊ intelligibilia ꝯprehēdit: ⁊ spm̄ scm̄ excepit. Spiritus enī sanctus factibilis nō est. hec igit̄ q̄ dicta sūt de ꝯditiōe rex dixit ioānes. Inducit aūt ⁊ euꝫ q̄ est de ꝓuidentia fmonē dicēs: In ipso vita erat: quēadmodū in fonte qui generat abyssos: ⁊ in nullo minoratur fons ita ⁊ in operatiōe vnigeniti quecūq̄ꝫ credas per eū facta eē nō minor ipse factus est. nomen aūt vite hic nō solum ꝯditionis est: sed ⁊ ꝓuidentie rex: que est fm̄ ꝑmanentiā eax. Cū aūt audis qñ in ipso vita erat: ne compositū existmes. sicut enim pater hꝫ vitam in seipso: ita dedit ⁊ filio vitam habere. ergo sicut patrem nō vtriq̄ꝫ dices compositū esse: ita nec filiū. ORIGE. Uel aliter. Oportet scire ꝙ saluator q̄dā dr̄ non sibi esse sed alijs: quedā vo ⁊ sibi ⁊ alijs. In hoc ergo ꝙ dicit̄: Qd factū est in vbo vita erat. scrutādū ē: an sibi ⁊ alijs vita est: vel alijs tm̄. ⁊ si alijs: q̄b⁹ alijs: idem aūt ē vita ⁊ lux. Lux aūt hoīuz ē: fit itaq̄ꝫ hoīuz vita quox est lux: ⁊ sic in eo ꝙ dicit̄ vita: saluator nō sibi sed alijs. hec q̄dē vita verbo ꝑexistēti aderit: ex eo ꝙ expiata a peccatis aīa fit serena: vita inserat̄ ei: q̄ verbi dei se susceptibilē statuit. vnde verbuꝫ q̄dē in principio non dixit fcm̄. non eniꝫ erat quando principiū verbo careret. Uita aūt hominum nō semper erat in verbo: sꝫ hec vita hominū facta est eo ꝙ vita est lux hominū: cuꝫ enī homo nō erat: nec lux hominū erat: luce fm̄ habitudinē ad hoīes intellecta. ⁊ iō dicit: Qd factuꝫ est in verbo: vita erat: non aūt qd erat in verbo vita erat. Inuenit̄ aūt alia lrā nō incōgrue hñs: Qd factū est in eo vita est. Si aūt intelligamus vitam hominū que in verbo fit eum esse qui dixit: Ego sum vita. fatebimur neminē ifideliū christi viuere: sꝫ cūctos eē mortuos q̄ nō viuūt i do.

¶ Et vita erat lux hominum.

THEO. Dixerat: In ipo vita erat: ne putares ꝙ absq̄ꝫ vita sit vbū sꝫ vita sit spiritalis ⁊ lux rōnalib⁹ cūctis vñ dr̄: Et vita erat lux hoīuꝫ. q. d. lux ista nō ē sensibilis sꝫ itellectualis illuminās ipsaꝫ animā. AVGV. super Jo. Ex ipsa.n. vita illuminat̄ hoīes: pecora nō illuminant̄: qꝛ nō habent rōnales mentes: que possint videre sapīam. homo autez factus ad imaginē dei: habet rōnalem mentē per quā possit percipere sapīam: ergo illa vita per quā facta sunt oīa: lux est: ⁊ nō quorūcūq̄ꝫ aīalium sꝫ hominū. THEOPHI. Nō aūt dixit lux est solū iudeis: sed omniuꝫ hominū. Oēs enim hoīes inquantū intellectū ⁊ rōnem recepimus ab eo ꝙ nos ꝯdidit verbo: intantū ab eo illuminari dicimur: nā rō nobis tradita per quā rōnales dicimur: lux est ad operāda nos dirigens ⁊ non operanda. ORIGE. Nō est aūt ꝑtermittēduꝫ ꝙ vitam ꝑmittit luci hoīuꝫ: icōsequēs enim erat illuminari nō viuētē: ⁊ aduenire illuminatiōi vitaꝫ. si aūt idē est: Uita erat lux hominū. ꝙ solū hominū: erit xp̄s lux atq̄ꝫ vita solox hominū: hoc aūt opinari hereticuꝫ est. Nō igitur quicq̄d dr̄ aliquox illorum solum est. Scriptuꝫ est enī de deo ꝙ sit deus abraam isaac ⁊ iacob: nō tamē istorū tm̄ patrū dictus est deus: nō ergo ex eo ꝙ dr̄: Lux hominū: excludit̄ q̄n sit aliorū: alios vo ꝯtinens eo ꝙ est: Faciamus hominē ad imaginem nostram: quicquid ad imaginē ac similitudinē dei factum est intelligi dꝫ per hoīem. Sic igit̄ lux hoīuꝫ lux cuiuslibet rōnalis creatura est.

¶ Et lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eam non cōprehenderunt.

AVGV. super Joā. Quia vita illa ē lux hoīum: sꝫ stulta corda cape istā lucē nō pñt: qꝛ peccatis suis aggrauant̄: ut eā videre nō possint: ne iō cogitēt q̄si absentē eē lucē: qꝛ eā videre nō possunt. Sequit̄: Et lux in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehenderūt. Quō enī hō positus i sole cecus pñs est illi sol: sꝫ ipse soli abñs ē: sic oīs stult⁹ cec⁹ ē: ⁊ pñs ē illi sapīa. Sꝫ cū ceco pñs ē: ocul' ei⁹ abñs est: nō qꝛ illa ipsi abñs ē: sꝫ qꝛ ipse abñs ē ab illa. ORIGE. Tenebre āt huiusmodi hoīuꝫ nō nā sunt: fm̄ illud pauli: Eram⁹ aliqñ tenebre: nunc aūt lux in dño. ORIGE. in hom. Uel aliter: Lux i tenebris fideliū aīarū lucet a fide incohoās: ad spem trahens. Imperitox vo cordiū ꝑfidia ⁊ ignorātia lucē verbi dei in carne fulgentis nō cōꝑhenderūt: sꝫ iste sensus moralis ē. Physica vero horum verbox theoria talis ē: humana natura ⁊ si non peccaret: suis ꝓprijs viribus lucere non posset. Non enim naturaliter lux est: sꝫ particeps lucis capax siquidem sapientie est non ipsa sapientia. Sicut ergo aer per semetipsum non lucet: sed tenebrarum vocabulo nuncupatur: ita nostra natura dum per seipsam cōsideratur quedaꝫ tenebrosa substantia ē: capax ac particeps lucis sapientie: ⁊ sicut aer dum solares radios participat: nō

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dicit̄ p se lucere sꝫ solis splendor in eo apparere. ita rōnabilis nr̄e nature ps duꝫ pn̄tiaꝫ vbi dei possidet: nō p se res intelligibiles ⁊ deū suuꝫ: sꝫ p īsitū sibi diuinū lumē cognoscit. Lux itaqꝫ in tenebris lucet: qr dei vbuꝫ vita: ⁊ lux hoīum ī nr̄a nā que p se inuestigata ⁊ ꝯsiderata iformis q̄daꝫ tenebrositas inuenit̄: lucere nō desinit: ⁊ qm̄ ipsa lux oī creature ē incomꝑhensibilis: tenebre eam non comꝑhenderunt.

CHRY. Uel aliter: Totuꝫ ab illo loco: Et vita erat lux hoīum: p̄muꝫ nos de ꝯditione docuerat: deinde dicit: ⁊ que fm̄ aīam bona p̄buit nobis veniens vbuꝫ. vn̄ dicit: Et vita erat lux hoīuꝫ. Nō dicit: Lux iudeoꝝ: sꝫ vniuersalr̄ hoīuꝫ. nō. n. iudei solū: sꝫ ⁊ gentiles ad hāc venerūt cognitionem. Non āt adiecit. Et angeloꝝ: qm̄ ei de nā humana sermo ē q̄bus verbū venit euangeliçans bona. ORIGE. Querūt āt quare non verbū lux hoīum dcm̄ est: sꝫ vita q̄ in verbo fit: q̄bus rn̄demus: qr vita ad pn̄s: non ea que cōis est rationaliū ⁊ irrōnaliū dicit̄: sꝫ que adiungit̄ verbo qđ ī nobis fit p participationē verbi p̄mary ad discernendū apparentem vitā ⁊ non verā ⁊ cupiendā veraꝫ vitā. Prius ḡ participamus vitā que apud quosdā quideꝫ est potentia n̄ actu lux: qui. s. non sunt auidi ꝑquirere q̄ ad sciam ꝑtinent: apud quosdā vo ⁊ actu lux efficit̄: q̄ fm̄ aplm̄ emulant̄ dona meliora. s. verbū sapie. si tn̄ ⁊ tunc ideꝫ est vita ⁊ lux hoīuꝫ: nullus manēs in tenebris pfecte viuere cōprobatur: nec q̄sq̄ꝫ viuentiū ꝯsistit in tenebris. CHRY. Uita. n. adueniente nobis solutū est mortis imperium: ⁊ luce lucente nobis non vltra sunt tenebre: sed semper manet vita quaꝫ mors superare non pōt: nec tenebre lucem. vnde sequitur: Et lux ī tenebris lucet. Tenebras mortē ⁊ errorem dicit: nā lux q̄dem sensibilis nō in tenebris lucet: sed sine illis. Predicatio vero christi ī medio erroris regnātis fulsit: ⁊ eum dissparere fecit: ⁊ ī vitam mortem fecit mortuus christus: ita caꝫ superās vt eos qui detinebātur reduceret. Qr igitur neqꝫ mors eam superauit: neqꝫ error: sed fulgida est eius p̄dicatio vbiqꝫ: ⁊ lucet cuꝫ propria fortitudine: propterea subdit: Et tenebre eam nō comꝑhen. ORIGE. Est etiā sciēduꝫ ꝙ sicut lux hoīum nomē est duaꝝ spiritualiū reꝝ: sic ⁊ tenebre. Dicimus. n. hominum lucem possidentem opera lucis ꝑficere: ⁊ etiam cognoscere quasi illustratū lumine sciētie. ⁊ ecōtrario tenebras dicimus illicitos actus: ⁊ eaꝫ que videtur sciētia: nō est aūt. Sicut āt pater lux est: ⁊ ī eo tenebre n̄ sunt vlle: sic ⁊ saluator. Sꝫ qr similitudinē carnis peccati subyt: nō incongrue de eo dicitur: ꝙ tenebre in eo sunt alique: ipso in se suscipiēte nostras tenebras vt eas dissiparet. Hec igit̄ lux q̄ facta est vita hominū: radiat ī tenebris aīarū nostrarū: ⁊ venit vbi p̄nceps tenebrarū haꝝ cū genere bellat humano. Hāc lucē ꝑsecute sunt tenebre: qđ pꝫ ex his q̄ saluator ⁊ eius fily sustinēt: pugnātib⁹ tenebris ꝯtra filios lucis. Uex qr deus patrocinat̄ nō inualescūt. vn̄ nō apprehēdūt lucē. vel qr celeritatē cursus lucis subseq̄ non valent pp̄ ꝑꝑiā tarditatē. vel qr si superuenientē expectant fugant̄ luce appropinquāte. Oportet aūt id ꝯsiderare ꝙ nō semp tenebre in sinistra parte sumunt̄: sed q̄n̄q̄ꝫ ī bona fm̄ illud psalmi: Posuit tenebras latibulū suū: dū ea q̄ sunt erga deū ignota ⁊ imperceptibilia sunt. De hac ergo laudata caligine dicam: qm̄ versus lucem pergit: illamq̄ꝫ apprehendit: quia quod erat caligo dum ignorabat̄: in lucem cognitam vertit̄ ei qui didicit. AVGV. x. de ciui. dei. Hoc āt initiū sancti euangely quidam platonicus aureis lr̄is ꝑscribendū: ⁊ per omnes ecclesias in locis eminētissimis preponenduꝫ esse dicebat. BEDA. Nam aly euangeliste christum in tempore natum describunt. Joannes vo eundē in principio testat̄ fuisse dicens. In p̄ncipio erat verbuꝫ. Aly inter homines eū subito apparuisse cōmemorant: ille ipm̄ apud deum semper fuisse testat̄ dicens: Et verbū erat apđ deum. Aly eum verū homineꝫ: ille verū confirmat deum dicens: Et deus erat verbum. Aly hominē apud homines eum temporaliter conuersatum: ille deū apud deū in p̄ncipio manentem oñdit dicens: Hoc erat in p̄ncipio apđ deū. Aly magnalia que in hoīe gessit perhibent: ille ꝙ omnem creaturam p ipm̄ deus pr̄ fecerit docet dicens: Oīa p ipm̄ facta sunt: ⁊ sine ipso factum est nihil.

¶ Fuit hō missus a deo: cui nomē erat ioānes: hic venit ī testimoniū: vt testimoniuꝫ ꝑhiberet de lumine: vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine.

AVGV. Ea que dicta sūt supius de diuinitate xp̄i dc̄a sūt: q̄ sic venit ad nos: fm̄ ꝙ apparuit hō. Quia igit̄ sic erat hō vt lateret in illo deus: missus est ante illū magn⁹ hō: per cuius testimoniū inueniret̄ plusq̄ꝫ hō: ⁊ q̄s est hic: Fuit hō. THEOPHI. Nō angelus: vt suspitionē mlt̄oꝝ dstrueret. AVGV. Et quō posset iste veꝝ de deo dicere: Missus a deo. CHRY. Nihil ō reliquo humanū esse estimaboꝝ q̄ dicunt̄ ab illo: nō enī q̄ eius sunt: sꝫ q̄ mittētis oīa loquit̄: id ⁊ angelus nūcupatus est a ꝑpheta dicēte: Ego mitto angelū meuꝫ. Angeli eniꝫ virtus est nihil ꝑꝑriū dicere. Hoc auteꝫ qđ dicit: Fuit missus: nō eius qui ad eē ꝑcessus ostensiuum est. Sicut aūt isaias missus fuit: nō aliunde q̄ꝫ a mundo: sꝫ a statu quo vidit dn̄m sedentē sup soliū excelsum ⁊ eleuatū ad plebē: sic ioannes a deserto ad baptiçandū mittit̄. Ait eniꝫ: q̄ misit me baptiçare ille mihi dixit: Super quē videris ⁊c̄. AVGV. Quid vocabat̄: Cui nomē erat ioānes. ALCVI. i. gratia dei vl̄ in quo est gratia: q̄ grāꝫ noui testamēti. i. xp̄m suo testimonio p̄mū mundo īnotuit. Uel ioannes interptat̄ cui donatū est: qr p grāꝫ dei donatū est illi regē regū non solū ꝑcurrere: sꝫ etiā baptiçare. AVGV. Quare venit: Hic venit in testimoniū vt testimoniū ꝑhiberet de lumine. ORIGE. Quidā iprobare nitunt̄ edita de christo testimonia ꝑphetaruꝫ dicentes: Non egere testibus dei filiū habentē credulitatis sufficiētiā: tum in his que ꝑtulit salubribus verbis: tū in mirabilibus operibus suis. Siquidē ⁊ moyses credi meruit p verbuꝫ ⁊ virtutes: nō egens ꝑuys testibus. Ad hoc dicendū est ꝙ multis existētibus causis inducentibus ad credēdū: plerunq̄ꝫ q̄dā ex hac demonstratione nō admirant̄: ex alia vo habent cām vt credant. Deus aūt est q̄ ꝑ cunctis hominibus homo factus est. Cōstat igitur quosdā ex dictis ꝑpheticis ad christi admirationeꝫ coactos: mirantes tot ꝑphetaruꝫ ante eius aduentū vocē: cōstituētes natiuitatis eius locū ⁊ alia huiusmodi: Illud quoq̄ꝫ aīaduertēdū ꝙ ꝑdigiose virtutes ad credenduꝫ ꝑuocare poterant eos qui tēpore xp̄i erant: nō autē post longa tempora non fabulosa quedā existimata fuerūt: plus enī peractis virtutibus facit ad credulitatē: que cuꝫ virtutib⁹ queritur ꝑphetia. Est autē ⁊ tale quid dicere: ꝙ quidaꝫ in hoc ꝙ testimoniū p̄bent deo honorati sunt: Priuare vult ergo choruꝫ ꝑphetaꝝ ingenti gratia: qui dicit illos nō oportere de christo testimoniū exhibere. Accessit aūt his ioannes: vt testimoniū de luce perhibeat. CHRY. Non ea indigente testimonio. Sed propter quid ipse ioannes docet dicens: Ut omnes crederent per illum. Sicut enim carnē induit ne omnes ꝑderet: ita ⁊ ꝑconem hominem misit: vt cognatā audientes vocem facilius aduenirent. BEDA. Non autē ait: Ut omnes crederent in illum. Maledictus enim homo qui ꝯfidit in homine: sed vt oēs crederent per illum: hoc est per illius testimonii crederent in lucem. THEOPHI. Si vero aliq̄ non crediderint: excusabilis permanet ipse. Nam ⁊ si aliq̄s includēs se in domo caliginis: ⁊ ipm̄ solis radi⁹ nō illustret ipse cām tribuit ⁊ non sol: sic ioannes vt omnes crederent missus fuit: sed si minime ꝯsecutū est: ipse huius rei cā non extitit. CHRY. Quia vo multum apud nos maior q̄ testatur: eo q̄ testimoniū ꝑhibet ⁊ dignior fide esse videt̄: ne quis ⁊ de ioanne hoc suspicet̄: hanc suspitioneꝫ destruit dicens: Nō erat ille lux: sꝫ vt testimoniū ꝑhiberet de lumīe. Si vero nō huic instans opinioni hoc resūpsit vt testimoniū ꝑhiberet de lumine: supfluū esset qđ dicit̄: ⁊ magis iteratio s̄monis q̄ꝫ explanatio doctrine. THEOPHI. Sꝫ dicet aliq̄s: q̄ neqꝫ ioānē neqꝫ sctōꝝ quempiā lucē esse vel fuisse dicem⁹: sꝫ si sctōꝝ aliquē lucē velimus dicere: ponemus lucē absqꝫ articulo: vt si iterrogatus fueris: vtrū ioannes ē lux sine articulo secure ꝯcedas. Si vo cū articulo nō ꝯcedas. Non. n. est ipsa lux principalior: sed lux dicitur. qr fm̄ participationem lucem habeat a vero lumine.

¶ Erat lux vera que illuminat omneꝫ hormineꝫ venientem in hunc mundum.

AVGV. De quo lumīe ioānes testimoniū ꝑhibeat ostēdit dicens: Erat lux vera. CHRY. Ul'aliter. Quis superius de ioāne dixerat ꝙ venit ⁊ missus ē: vt testet̄ de luce. ne q̄s hoc audiens pp̄ testantis recentē pn̄tiam ⁊ de eo cui testimoniū ꝑhibetur: talē quandā suspitionē accipiat: reduxit mentē ⁊ ad eaꝫ q̄ supra omne principiū ē: transmisit existentiā dicens: Erat lux vera. AVGV. Quare additum est vera: qr ⁊ hō illuminatus dicit̄ lux: sꝫ vera lux illa est q̄ illumīnat. nā ⁊ oculi nostri dicuntur lumina: ⁊ tn̄ nisi aut p nocte lucerna accendat̄: aut per diē sol exeat: lumina illa sine cā patent. vnde subdit: Que illuminat oēm hoīem. Si oēm homineꝫ: ḡ ⁊ ipsum ioannē. Ipse ergo illuminabat: a quo se demonstrari volebat. Quomodo. n. plerunq̄ꝫ fit vt in aliquo corpore radiato cognoscatur ortus esse sol: quem oculis videre non possumus: quia qui sautios habent oculos: idonei non sunt videre parietem illuminatum aut aliquid huiusmodi: sic omnes ad quos venerat christus min⁹ erant idonei eum videre. Radiauit Joannem: ⁊ per illum confitentem se illuminatū: cognitus est ille qui illuminat. dicit autem: Uenientem in hunc mundum. nā si illic non recederet: non esset illuminandus: sed ideo hic illuminandus: quia illinc recessit: vbi homo poterat esse illumīatus. THEOPHI. Erubescat manicheus qui cōditoris maligni ⁊ tenebrosi nos asserit creaturas. Non enim illuminaremur: si veri luminis creature non essemus. CHRY. Ubi sunt ēt qui non dicunt eum verum deum: hic enī lux vera dicitur. Sed si illuminat oēm hominem venientē in hunc mundū: qualiter tot sine lumine permanserunt: Nō enim omnes cognouerunt christi culturā. Illuminat igit̄ omnem homineꝫ quantū ad eum pertinet. si auteꝫ quidā mentis oculos claudentes noluerunt recipere lucis huius radios non a lucis natura obtenebratio est eis: sed a malitia eoꝝ qui voluntarie priuāt seipsos gratie dono: nam gratia quidem ad omnes effusa est. Qui vero nolūt dono hoc frui sibypsis hanc imputent cecitateꝫ. AVGV. Uel qđ dicitur: illuminat omnē hominem: sic ītelligimus nō quia nullus est hominum qui non illuminetur: sed quia nisi ab ipso null⁹ illuminat̄. BEDA. Sine naturali īgenio: sine sapientia diuina: sicut enim nemo a seipso esse: sic etiaꝫ nemo a seipso sapiens esse potest. ORIGE. in hom. Uel aliter. Non de his qui de occultis seminū causis ī species corporales ꝑcedunt debemus intelligere ꝙ illuminat hominē venientē in hunc mundū: sꝫ de his qui spiritualiter p regenerationē gratie q̄ datur in baptismate in munduꝫ veniunt inuisibilē. Eos itaqꝫ vera lux illuminat qui in mūduꝫ virtutū veniūt: nō eos q̄ ī mūdū vitioꝝ ruunt. THEOPHI. Uel aliter. Intellect⁹ nobis traditus ac nos diligēs: q̄ ⁊ naturalis rō noīatur: dr̄ lux tradita nobis a deo. Sed q̄dā male rōne vtētes seipsos obscurauerunt.

¶ In mundo erat: ⁊ mundus per ipm̄ factus ē ⁊ mundus eum non cognouit.

AVGV. Lux q̄ illuminat omnē hominē veniētē ī hūc mundū: huc venit p carnē: qr duꝫ hic esset p diuinitatem a stultis cecis ⁊ iniquis videri nō poterat: de q̄b⁹ supra dictū est: Tenebre eaꝫ non cōprehenderūt. ⁊ ideo dicit̄: In mundo erat. ORIGE. in ho. Ut eniꝫ qui loquit̄: duꝫ loqui cessat vox eius esse desinit ⁊ euanescit: Sic celestis pater si verbuꝫ suū loqui cessauerit: effectus verbi: hoc est vniuersitas verbo cōdita nō subsistet. non aūt putes: qr sic erat in mundo: quomō in mundo est terra: pecora: ⁊ homines: sed quomodo artifex regens qđ fecit. vnde sequit̄: Et mūdus p ipm̄ factus est. Non enim sic fecit quomodo facit faber. qui eniꝫ fabricat extrinsecus est ad illud qđ fabricat. Deus auteꝫ infusus mundo fabricat vbiq̄ꝫ positus: ⁊ nō recedit ab aliquo: ꝑsentia maiestatis facit qđ facit: ⁊ gubernat qđ facit: sic ergo erat in mundo: quomodo per queꝫ factus est mundus. CHRY. Et iteruꝫ quia in mundo erat: sed nō vt mundi cōtemporaneus ꝑpter hoc induxit: Et mundus per ipsuꝫ factus est: per hoc ⁊ rursus te deducens ad eternā existentiā vnigeniti. qui eniꝫ audierit quoniā opus ei⁹ hoc totū: ⁊ si valde insensibil' fuerit: coget̄ concedere ante opera esse factorē. THEOPHI. Simul auteꝫ hic ⁊ martionis subuertit rabieꝫ: qui malignū conditorē cuncta ꝑduxisse dicebat: necnon ⁊ arry qui filiuꝫ dei dicebat creaturam.

AVGV. Quid est aūt mundus per ipsuꝫ factus est: Celum terra: mare: ⁊ oīa que in eis sunt mundus dicit̄: Iterū in alia significatione: delectores mundi mundus dicunt̄: de quo sequit̄: Et mundus euꝫ nō cognouit. Non eniꝫ celi aut angeli aut sidera non cognouerunt creatorē: quē confitentur demonia: oīa vndiq̄ꝫ testimonium perhibuerunt. Sed qui nō cognouerunt euꝫ: q̄ amando mundū dicti sūt mūdus. amando enī mundū habitamus corde in mundo. nam qui non diligunt mundū: carne versantur in mundo: sed corde inhabitant celū: sicut apostolus dicit: Nostra cōuersatio in celis est. amādo igit̄ mūdū: hoc appellari meruerunt vbi habitant. Quomodo enī cum dicimus mala est illa domus aut bona: nō parietes incusamus aut laudam⁹: sed inhabitantes: sic ⁊ mundū dicim⁹ qui inhabitant mūdū amando. CHRY. Qui auteꝫ dei erant amici: euꝫ cognouerunt etiaꝫ ante corporalem presentiā. vnde ⁊ christ⁹ ait: Quoniā abraam pater vester exultauit vt videret dieꝫ meuꝫ. Cum ergo nos interpellant gentiles dicentes: Quid est qđ in vltimo tempore venit nostraꝫ operaturus salutē tanto tempore negligens nos: dicimus quoniā ⁊ ante hoc ī mundo erat ⁊ prouidebat operibus suis: ⁊ omnib⁹ dignis cognitus erat. ⁊ si euꝫ mundus non cognouit: hi tamen quibus mundus non erat dignus eū cognouerunt. Dicēs aūt: Mundus eum non cognouit: breuiter causam ignorantie prebuit. Mundum enim vocat homines qui soli mundo affixi sunt: ⁊ que mundi sunt sapiunt. Nihil autē ita turbat mentē: vt liquefieri amore presentium.

¶ In propria venit ⁊ sui eum non receperunt. Quotquot aūt receperūt eū: dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credūt ī nomīe eius. Qui non ex sanguinibus: neque ex voluntate carnis: neqꝫ ex voluntate viri: sꝫ ex deo nati sunt.

CHRY. Dixit ꝙ mundus eum non cognouit de superioribus loquens temporibus: sed de reliquo sermonem īduxit ad predicationis tempora: ⁊ ait: In propria venit.

AVGV. Quia scilicet omnia per ipsum facta sunt.

THEOPHI. Ut per propria mundum intelligas: sine iudeam quam pro hereditate elegerat. CHRY. In propria ergo venit: non gratia sue necessitatis: sed gratia beneficy suoꝝ. Sed vnde venit q̄ omnia iplet: ⁊ vbiqꝫ adest: Ea quideꝫ que ad nos descensione hic operatus est: qr enī

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

in mundo existens:non putabatur adesse:eo ꝙ nondū cognoscebatur:dignatus est induere carnem. Manifestationem vero hanc ⁊ condescensionem: presentiā vocat. Misericors autem existens deus omnia facit:vt nos ſm virtutem splendeamus:⁊ propter hoc quidem nullū necessitate:suasione vero ⁊ beneficijs volentes ad se attrahit:⁊ propterea venientem eum hi quidem susceperunt:alij vero nō receperunt. Nullum enim vult inuitū neq̄ coactū habere famulatum:inuitum enim trahi par est cū eo qui totaliter non seruit. vnde sequitur:Et sui eum non receperunt. Judeos nunc suos dicit:vt populum peculiarem: sed ⁊ omnes homines vt ab ipo factos. ⁊ sicut superius pro communi verecundatus natura dicebat:quoniā mundus per ipsum factus conditorē non cognouit:ita ⁊ hic rursus pro iudeorum anxius:in deuotione grauius ponit accusationem dicens:Et sui eum non receperunt. AVGV. Si autem omnino nullus recepit:nullus ergo saluus factus est. Nemo enim saluus fiet:nisi qui christum recepit venientem. ⁊ idō addidit:Quotquot autē receperunt eum. CHRY. Siue sint serui:siue liberi:siue greci siue barbari:siue insipientes siue sapientes siue mulieres siue viri:siue pueri: siue senes:omnes eodem digni facti sunt honore. de quo sequitur:Dedit eis potestatem filios dei fieri. AMBRO. Magna beniuolētia vnicus natus ē:⁊ noluit manere vn⁹ non timuit habere coheredes:q2 hereditas eius non fit angusta si multi possederint. CHRY. Non autē dixit: qm̄ fecit eos filios dei fieri: sed dedit eis potestatem filios dei fieri:ostendens quoniam multo opus est studio: vt eam q̄ in babtismo adoptionis formata in imaginem incontaminatā semper custodiamus. Simul autem ⁊ ostēdens quoniam potestatē hanc nullus nobis vel auferre poterit:nisi nosipsi auferamus. Si.n.qui ab hoibus dominiū aliquarū rerū suscipiūt tātū habēt robur quantū fere hi q dederunt:multomagis nos qui a deo potimur hoc honore. Simul autem ostendere vult:quoniam hec gratia aduenit volentibus ⁊ studentibus. Etenim in potestate est liberi arbitrij:⁊ gratie opatione filios dei fieri. THEOPHI. Uel quia in resurrectione filiationem perfectissimam consequimur:ſm ꝙ apostolus dicit adoptionem filiorum dei expectantes redemptionē corporis nostri. Dedit ergo potestatem filios dei fieri.i.hanc gratiam in futura gratia consequendi. CHRY. Et quia in hisipsis ineffabilibus bonis hoc qdē est dei.s.dare gratiam:illud vero hominis.i.pbere fidē:subiūgit: His q cre.in nomie eius. Quid igit nō dicis nobis o ioānes qđ eorū sit suppliciū q eū nō receperūt? q2 nunqd isto supplicio fiet mai⁹ qm̄ piacente eis ptāte filios dei fieri nō fiant:sed volētes se ipsos tanto puant honore:sed etiā iextinguibilis eos suscipiet ignis:qđ postea manifestius reuelabit. AVGV. Credētes ergo q2 filij dei fiunt:⁊ fratres christi vtiq̄ nascunt. Nā si nō nascunt filij quō esse possunt? Sed filij hominū nascunt ex carne ⁊ sanguine ⁊ ex volūtate viri ⁊ cōplexu cōiugij. Illi aūt quomō nascant subdit:Qui nō ex sanguinib⁹:tanq̄ maris ⁊ femine. Sāguina vel sanguines nō est latinū: sꝫ q2 grece positū est pluraliter:maluit ille q interptabat sic ponere:⁊ q̄si minus latine loqui ſm grāmaticos:⁊ tm̄ explicare veritatē ſꝫ auditū infirmorū:Ex sanguinibus enī maris ⁊ femine homines nascunt. BEDA. Sciendū etiam est: quia in scripturis sanctis sanguis cū dr̄ pluraliter:pctm̄ significare solet. vnde: Libera me de sanguinibus. AVGV. In eo autem qđ sequit: Neq̄ ex voluntate carnis: neq̄ ex voluntate viri:carnē p femina posuit: quia de costa eiū facta eēt adam dixit: Hoc nunc os de ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Ponit ergo caro p vxore:quomō aliqñ spūs p marito:q2 ille imperare dꝫ:ista seruire. Quid enim peius est domo vbi femina hꝫ imperium super virū? Hi ergo neq̄ ex voluntate carnis:neque ex voluntate viri: sed ex deo nati sūt. BEDA. Carnalis enī singulorū generatio a cōplexu coniugij duxit originē. at vo spūalis spūssancti gratia ministrat. CHRY. Hoc aūt narrat euangelista: vt vilitatem ⁊ humilitatē prioris partus qui est per sanguinē ⁊ voluntatem carnis addiscentes:⁊ altitudinē secundi qui per grām ⁊ nobilitatē est cognoscentes:magnā quandā hic suscipiamus intelligentiā ⁊ dignam dono ipsius q genuit: ⁊ multū post hoc studium demonstremus.

¶ Et verbū caro factū est:et habitauit i nobis.

AVGV. Cū dixisset. Ex deo nati sunt: quasi ne miraremur ⁊ horrerem⁹ tantā gratiā ⁊ nobis incredibile videret: q2 hoies ex deo nati sunt:q̄si securitatē faciens ait: Et verbū caro factū ē. Quid ergo miraris q2 hoies ex deo nascuntur? attende ipsū deū ex hominibus natū. CHRY. Uel aliter:Cū dixisset: quoniā ex deo nati sunt qui susceperunt eū huius honoris posuit causā:hoc scilicet verbū fieri carnem. factus est enī proprius filius dei hominis filius: vt filios hominū faciat filios dei. Cū aūt audieris: Quoniā verbū caro factū est:ne turberis:neq̄ enī substantiā conuertit in carnē. hoc enī vere impiū est intelligere: sed manēs qđ est:serui formam assumpsit. Quia enī sunt q dicūt:quoniam fantasmata quedā fuerint omnia que incarnationis sunt:eorū blasphemiā destruens: hanc dictionē: Factū est posuit. non transmutationē substantie:sed carnis vere assūptionē representare volens. Si vero dixerint:quoniā deus omnipotens est:quare ⁊ in carnem transmutari non potuit? Dicemus ꝙ transmutari ab illa incōmutabili natura omnino procul est. AVGV. xv. de trinita. Sicut autē verbū nostrū vox quodāmodo corporis fit assumendo eā in qua manifestat sensibus hominū: sic verbū dei caro factum est:assumendo eam in qua ⁊ ipsū manifestaret sensibus hominū. Et sicut verbū nostrum fit vox nec mutat in vocē:ita verbū dei caro qdem factū est sed absit vt mutaretur i carnē:assumendo quippe illam non i eam se consumēdo ⁊ hoc nostrum vox fit:illud caro fcm̄ est. EX GESTIS concilij ephesini: Sermo etiā quē proferimus quo in alterutris locutionibus vtimur sermo est incorporeus: non aspectui subiectus:non tactu tractabilis: sed cum sermo induerit litteras ⁊ elementa visibilis fit:aspectu cōprehenditur:tactu tractatur:sic ⁊ verbum dei quod naturaliter inuisibile est visibile fit:⁊ quod natura incorporeū est: inuenitur esse tractabile. ALCVI. Cum etiā credam⁹ animam incorpoream corpori coniungi: vt ex his duobus fiat vnus homo:facilius possimus credere diuinā substātiam incorpoream anime i corpore coniūgi in vnionē personae:ita vt verbum in carnē non sit cōuersū:nec caro i verbum:cū nec corpus in aiā:nec anima conuertat i corpus. THEOPHI. Appollinari⁹ aūt laodicensis in hoc verbo heresim statuit:dicebat enim ꝙ christ⁹ aiam rōnalē nō habuit:sed tm̄ carnē habens:diuinitatē pro aīa q̄ corp⁹ dirigit ⁊ gubernat. AVGV. contra ser. arriani: Si autem mouentur in eo quod scriptū est:ꝙ verbum caro factum est nec ibi anima nominatur: intelligāt carnem pro homine positā:a parte totū figurate locutionis modo: sicuti est Ad te omnis caro veniet. Item ex operibus legis: ꝙ nō iustificabitur omnis caro:quod apertius alio loco dicit: Nō iustificabit homo ex operib⁹ legis. Sic itaq̄ dcm̄ est: Uerbū caro factū est. ac si diceret. Uerbū homo factū est. THEOPHI. Euāgelista vo volēs ostēdere ienarrabilē dei cōdescēsū:carnē cōmemorat: vt illi⁹ admiremur misericordiā: quoniā propter nostrā salutem qđ omnino remotū:⁊ distās est ab eius natura:assumpsit.s. carnē. aīa nāq̄ habet aliquā ppinquitatē ad deū. Si autem verbum incarnatū est:⁊ humanam animā non assumpsit:sequeretur ꝙ adhuc anime nostre curate non essent:quod enim nō assumpsit:nō sanctificauit. Et q̄lis derisio:cū aīa pus peccauerit:vt carnē assumendo sanctificauerit.id qđ est pricipalius infirmū relinqueret? Subuertitur ex hoc dicto nestorius:qui dicebat ꝙ nō deus verbū ipse idē factus ē homo ex sacro cōceptus sanguine vginis:sꝫ verbo peperit hoiē:q ois virtutis dotatus erat specie:⁊ dei verbū illi erat cōiunctum:⁊ ex hoc duos filios asserebat: vnū natū de virgīe. s. hoiē:alterū de deo. s. dei filiū homini illi cōiunctū ſm grām habitudinem ⁊ amorē. Contra quē euangelista dixit: ꝙ ipm verbum factū est hō:non ꝙ verbū inueniens hoiem vtuo sum se sibi coniunxerit. CYRIL. ad nestoriū: Carnē.n. aiatam aia rationali vniens verbū sibi ſm subsistentiam ineffabiliterq̄ ⁊ intelligibiliter factus est hō:⁊ appellatus est filius hominis: non ſm voluntatē solam aut beneplacitū:sed neq̄ in assumptione persone solius diuerse quidē quo ad vnitionē collate nature: vnus āt ex ambob⁹ xps ⁊ filius:non quasi differētia naturarū interempta pp adunationē. THEOPHI. Addiscimus ergo per hoc quod dicitur:Uerbum caro factū est:q2 ipsum verbū est homo: ⁊ filius dei existens factus est filius mulieris:que principalr dei genitrix nuncupatur: tanq̄ deum in carne genuerit. HYLA. x. de tri. Quidā autē volētes vnigenitū deū qui in principio apud deū erat deus verbū: non substantiuum deū esse sꝫ sermonē vocis emisse: vt quod loquentib⁹ verbū suū:hoc sit patri deo filius argute subripere volūt: ne subsistens verbū deus ⁊ manēs in forma dei xps homo natus sit: vt cū hoiem illum humane potius originis cā q̄ spiritualis cōceptionis sacramentum aiauerit: nō deus verbum hoiem se ex partu virginis efficiēs extiterit: sed vt p phetis spūs prophetie: ita in iesu verbum dei fuerit. Et arguere nos solent ꝙ christū dicamus esse natū nō nostri corporis atq̄ aīe hoiem:cum nos verbū carnē factū: nostre similitudinis natū hoiem predicemus vt vere dei filius vere hois filius natus sit. ⁊ vt per se sibi assumpsit ex virgine corpus:ita ex se sibi aiam assumpsit que vtiq̄ ab homine nunq̄ gignētiū originibus prebetur. ⁊ cum ipse ille filius hois sit: q̄ ridicule preter dei filiū qui verbū caro factū ē: aliū nescio quē tanq̄ prophetā verbo dei aiatum predicabimus cū dñs ihs xps ⁊ dei fili⁹ ⁊ hois fili⁹ sit. CHRY. Ne āt ab eo quod dcm̄ est: Uerbū caro factū est: inconuenienter suspiceris versionem illius incorruptibilis nature subdit:Et habitauit in nobis. Quod.n. habitat:non idē est cum habitaculo:sed aliud. aliud autem dico ſm naturam: vnitione vero ⁊ copulatione vnum est deus verbum caro neq̄ cōfusione facta neq̄ destructiōe substātiarum. ALCVI. Uel habitauit in nobis.i. iter hoies cōuersat⁹ est:

¶ Et vidimus gloriam eius gloriā quasi vnigeniti a patre:plenum gratie ⁊ veritatis.

CHRY. Cum dixisset filij dei facti sumus:⁊ nō aliter q̄ per hoc vbū caro factū ē:rursus ipsius dic ⁊ aliud lucrū: Et vidim⁹ gl'iam eius. quam vtiq̄ nō vidissem⁹: nisi per consortiū hūanitatis visus esset nobis. Si enim moysi non sustinuerūt faciē glorificatam videre:sed velamine opus fuit q̄liter diuinitatē nudā existētē: iacessibilē ēt ipis supiorib⁹ vtutib⁹ nos lutei ⁊ terrestres sufferre possemus? AVGV. Uel aliter: Quia verbū caro factū ē ⁊ habitauit ī nobis. Ista natiuitate collyriū fecit: vnde tergerent oculi cordis nostri. vt possimus videre maiestatē ei⁹ p eius humanitatē. ⁊ ideo dr̄. Et vidimus gloriā eius. Gloriam eius nemo posset videre nisi humilitate carnis sanaretur. Irruerat enim homini quasi puluis i oculū de terra: oculus iste sauciatus erat:⁊ terra illuc mittitur vt sanetur: caro te obcecauerat:caro te sanat. Carnalis enim anima facta erat: consentiendo carnalibus affectibus. inde fuerat oculus cordis cecatus. medicus fecit tibi collyrium: qm̄ sic venit vt de carne vitia carnis extingueret. Uerbū enī caro fcm̄ ē: vt possis dicere: Uidim⁹ gloriā ei⁹. CHRY. Subdit āt Quasi vnigeniti a patre: q2 mlti pphetarū glorificati sunt: puta moyses: helias: heliseus: ⁊ alij multi q̄cunq̄ miracula ostenderūt: sꝫ ⁊ angeli hoib⁹ apparētes:⁊ eaꝫ q̄ ē ppria nature coruscantē lucē manifestātes: sed ⁊ cherubin ⁊ seraphin cū multa gloria visa sunt a ppheta. Ab oībus his nos abducens euāgelista:⁊ supra omnē naturā ⁊ cōseruorū nostrorū claritatē erigens mētē: ad ipm nos pducit verticē. q.d. Nō vt pphe aut alteri⁹ hois vel angeli aut archāgeli aut alicuius supiorū virtutū est gloria quā vidim⁹: sꝫ quasi ipsi⁹ dñatoris. ipsi⁹ regis: ipsi⁹ naturalis filij vnigeniti. GREGO. In sacro enī eloquio: sicut ⁊ q̄si aliquando nō pro similitudine ponit: sed pro veritate. vñ ⁊ istud: Quasi vnigeniti a patre. CHRY. Ac si diceret: Uidim⁹ gloriā q̄lem decebat:⁊ cōueniens est habere vnigenitū ⁊ naturalē filiū. Consuetudo enī multorū regē valde ornatū videntiū: vbi cū alijs enumerantes nō possunt vniuersā representare claritatē hoc inducūt: Quid oportet multa dicere? q̄si rex ibat. sic ⁊ ioānes dicit: Uidimus gloriā eius gloriam q̄si vnigeniti a patre. Angeli enī apparentes vt serui ⁊ dñm habētes oīa agebant: ipse vero vt dominus cū humili forma apparens: sed ⁊ creature dominū cognouerūt: stella magos vocans: angeli pastores: puer exultans in vtero: sed ⁊ pater testatus est de celis:⁊ paraclitus super ipm aduenit. sed ⁊ ipsa rerum natura omni tuba clarius clamauit: quoniā rex celorum aduenerat. Etenim demones fugiebant: infirmitatis species soluebantur: mortuos dimittebant sepulchra: ⁊ animas a malitia ad virtutis verticem agebat. Quid vtiq̄ qs dicat preceptorū philosophiā: celestiū legū virtutē: angelice vrbanitatis bonā ordinationē? ORIGE. in ho. Ei⁹ aūt qđ sequit: Plenū gratie ⁊ veritatis: duplex intellectus ē. Pōt enī de hūanitate ac diuinitate icarnati vbi accipi: ita vt plenitudo gratie referat ad hūanitatē ſꝫ quā xps caput ē ecclesie: ⁊ primogenit⁹ creature vniuerse: qm̄ maximū ⁊ pricipale gratie exēplū qua nullis precedētib⁹ meritis homo efficitur deus: i ipso pmordialiter manifestū ē. Pōt etiam plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cuius septiformis operatio humanitatē christi ipleuit. Plenitudo vero veritatis ad diuinitatē refert. Si vero plenitudinē gratie ⁊ veritatis de nouo testamento mauis intelligere: non incongrue pronunciabis plenitudinem gratie noui testamenti esse per christum donatam:⁊ legaliū simbolorum veritatē in ipso esse impletā. THEOPHI. Uel Plenum gratia prout ei⁹ verbū gratiosū erat dicente dauid: Diffusa est gratia in labijs tuis. Et veritate ſm ꝙ moyses ⁊ prophete loquebantur: aut operabant in figura: christus autem cum veritate.

¶ Joannes testimonium perhibet de ipso: ⁊ clamat dicens: Hic erat quē dixi: qui post me venit ante me factus est: quia prior me erat.

plenus grē & veri(tatis) de baptista pt dic(itur) christus nō dici(tur) simplr factus, se(d) factus homo et videtur ad dignitatē ptinere, qm christus etiam homo, maior era(t) ioanne ~

ALCVI. Dixerat superius fuisse missum hominem ad perhibendū testimoniū: hic determinat testimoniū suum qđ manifeste pcursor pnūciauit. vñ dicit: Joānes perhibet testimoniū de ipso. CHRY. Uel aliter hoc iducit ac si dicat: Nō estimetis ꝙ nos q fuimus cū eo multo tpe: ⁊ mēse ipius comicauim⁹: ppter grām hoc testamur: q2 ioānes q antea cū nō viderat: nec ei cōmoratus fuerat: ei testimoniū perhibebat. Multotiēs aūt euāgelista reuoluit ei⁹ testimonium: q2 multam admirationem huius viri habebant iudei. Et alij quidē euangeliste antiquorum meminerunt pphetarum dicentes: Hoc factum est vt impleatur quod dictum est per prophetas. Hic autē altiorē ⁊ recentorem testem inducit: non intendens a seruo dominatorem facere fidedignum: sed auditorum imbecillitati condescendens

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Queadmodū.n.nisi serui formā assumpsisset:nō ita facile susceptibilis factus eēt: ita nisi serui voce auditū ɔseruoꝝ ꝑexcitasset:nequaq̄ multi iudeoꝝ verbū xp̄i suscepissent: Seqtur:Et clamat.i.cū propalatiōe cū libertate sine subtractione oīa ꝑdicat. Nō āt a principio dixit: qm̄ hic ē fili⁹ dei vnigenitus nālis.ſʒ clamat dicēs: Hic erat queʒ dixi:q post me venit añ me factus ē:qꝛ ꝑoꝛ me erat. Quemadmodū.n.matres auiū non confestim pullos suos volationem docent:ſʒ primo qdē extra niduʒ educūt:postea vero aliaʒ multo velocioꝛē volationē apponunt:sic ⁊ ioānes non confestim iudeos ad alta duxit:ſʒ interim paululū a terra eos euolare docuit dicens:ꝙ xp̄s melioꝛ eo erat qđ nō paruuʒ interim erat. Et vide q̄lr sapiēter iducit testimoniū.ñ.n.solum apparentē xp̄m monstrat: ſʒ ⁊ anteq̄ apparuisset euʒ ꝑdicat. Qđ significat in hoc qđ dicit: Hic erat de quo dixi: Hoc āt fecit vt facile susceptibilis esset christus hoīum mēte iam predetenta vt ab alijs que de eo dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habitus noceret. Ita.n.humili ⁊ cōmuni omnibus forma christus vtebatur:vt si simul ⁊ v̄ba hec audissent de eo:⁊ eum considerassent:ioannis testimoniū derisissent. THEOPHI. Dicit autem:Qui post me venit:videlicet ſm tempora natiuitatis: sex enim mensibus prioꝛ christo ioannes erat ſʒ humanitatē. CHRY. Uel hoc non dicit de ea generatione que est ex maria. Iam.n. natus erat xp̄s qñ hec a ioanne dicebantur: sed de aduētu eius ad predicationem. Dicit aūt:Ante me factus est.i.clarioꝛ est ⁊ honorabilioꝛ:ac si dicat: Non quia prioꝛ veni ad predicandum ex hoc maiorem me esse illo existimetis.
THEOPHI. Arriani vero hanc litteram sic exponunt: volentes ostendere ꝙ dei filius non est a patre genitus: ſʒ factus:sicut vna alia creatura. AVGV. Non ergo intelligitur factus est anteq̄ ego essem factus: sed antepositus est mihi. CHRY. Si aūt quod dicitur. Ante me factus est:de productione ad esse intelligeretur:superfluum esset quod additur:Quia prioꝛ me erat. Quis enim est ita insipiens vt ignoret quoniam exquo ante euʒ factus est: prioꝛ eo erat:' aliter autem econtrario opoꝛteret dicere.ſ.prioꝛ me erat:quia ante me factus est:ergo quod dicit:Ante me factus est:de honoꝛe intelligitur:hoc enim quod futurum erat:factum dicit:quia consuetudo erat antiquoꝛum prophetarum de futuris quasi de iam preteritis loqui.

¶ Et de plenitudīe eius nos omnes accepim⁹: ⁊ gratiaʒ pro gratia: Qꝛ lex per moysen data ē: gratia ⁊ veritas per iesum christum facta est.

ORIGE. Sermo iste in ꝑsona baptiste de christo testantis prolatus est:quod plurimos fallit ex hinc vsq̄ illuc ille enarrauit: credentes in persona ioannis apostoli recitari. Inconsequens autē est putare subito ⁊ quasi intempestiue interrumpi baptiste sermoneʒ ex v̄bo discipuli ⁊ cuiq̄ sciēti percipere dictoꝛum collationeʒ in propatulo constat series dicti. Dixerat eniʒ ob hoc:Ante me factus est: qꝛ prioꝛ me erat. Ex hoc aūt coniecto prioꝛeʒ me foꝛe ꝙ ex eius plenitudine ego quideʒ ⁊ ante me prophete accepim⁹ gratiā: secūdaʒ pro prima: Pertigerunt eniʒ ⁊ illi post figuras ꝑ spirituʒ ad veritatis speculationem:hinc etiā perpendim⁹ ex plenitudine eius accipiētes legeʒ quideʒ per moysen fore datam:gratiā aūt ⁊ veritatē per iesuʒ christū:nedū foꝛe datam sed factā patre quideʒ legē dante per moysen:grāʒ ⁊ veritatem faciente per iesum. Sed si iesus est qui dicit: Ego sum veritas:quō veritas sit per iesum:' Sed intelligēdum est ꝙ ipsa veritas substātialis ex prima veritate ⁊ ei⁹ imagine sculpte sunt multe veritates in his qui veritateʒ tractant:nequaq̄ per iesum christuʒ facta est nec proꝛsus per aliquē.sed v̄itas puta que consistit in paulo ⁊ apl'is per iesum christum facta est. CHRY. Uel aliter:Coniungit hic testimonio ioannis baptiste suum testimoniū ioannes euāgelista dicēs:⁊ de plenitudie ei⁹ ⁊c. Nō ꝑcursoris ē v̄bū sed discipuli.q.d.Etiaʒ nos oēs duodecī ⁊ ōis plenitudo fideliū ⁊ q nūc sunt ⁊ futuroꝝ de plenitudie eius accepim⁹.
AVGV. Quid aūt accepistis:' Et gratiā pro grā: nescio vt qd nos voluerit itelligere de plenitudine ei⁹ accepisse:⁊ insuper gratiā ꝑ gratia:' Accepim⁹ eniʒ de plenitudine ei⁹ primo gratiā:⁊ rursus accepimus gratiā ꝑ grā. Quā gratiā ꝑmo accepim⁹:' fidē. Uocaꝛ eni grā qꝛ gratis datur. hāc ergo accepit gratiā primā peccatoꝛ vt ei⁹ peccata dimitterēꝛ. ⁊ iteꝝ gratiā pro gratia.i. pro hac grā in q̄ ex fide viuimus recepturi sum⁹ aliā idest vitā eternā:vita eni eterna quasi merces ē fidei:ſʒ qꝛ ip̄a fides grā ē:vita eterna grā ē ꝑ grā. Nō erat ista grā ī veteri testamēto:qꝛ lex minabaꝛ:nō opitulabaꝛ:iubebat:nō sanabat languoꝛē:ondebat:nō auferebat:sed ꝑparabat medico vēturo cū grā ⁊ veritate. vnde sequiꝛ:Quia lex ꝑ moysen data ē:grā ⁊ veritas ꝑ iesū christū facta ē. Moꝛteʒ .n.tēpoꝛalē ⁊ eternā occidit moꝛs dñi tui. ipsa est grā q̄ ꝑmissa ⁊ nō habita erat ī lege. CHRY. Ut accepim⁹ gratiā pro grā.i.ꝑ vteri nouā. Sicut eni est iusticia ⁊ iusticia:adoptio ⁊ adoptio: circuncisio ⁊ circuncisio ita gratia ⁊ gratia:sed illa quidem vt typus: hec vero vt veritas. Hoc autem induxit ostendens qm̄ ⁊ iudei gratia saluabanꝛ:sed ⁊ nos oēs gratia salui sumus:misericoꝛdie autem ⁊ gratie fuit legē suscipere. Propterea cum dixisset:Gratiā pro gratia:ostendens magnitudinem eoꝛum que data sūt subdit:Quia lex per moysen data est:grā ⁊ veritas ꝑ iesum xp̄m facta est. Et supra quidem ioānes ad seipsum ɔparās xp̄m ait. Añ me fact⁹ est. Hic aūt euāgelista ad eū qui illo tempoꝛe magis in admiratiōe apud iudeos erat q̄ ioānes: xp̄i ɔpationē facit.ſ.ad moysen. Et ɔsidera prudētiam non ꝑsonarum sed reꝝ.ɔparationē facit:gratiā ⁊ veritateʒ legi opponens.⁊ huic addit:Data est:qđ ministrantis erat:huic aūt:Facta est:quod ē regis cū ꝑtāte oīa operātis. cū gratia qdē:qꝛ cū ꝑtāte oīa dimittebat petā.⁊ grāʒ qdē ei⁹ baptismatis donū:⁊ adoptio q̄ q spiritum nobis daꝛ:⁊ alia multa ostēdūt.veritatē aūt pleni⁹ sciem⁹:si figuras veteris legis didicerimus. Ea eniʒ que in nouo testamēto ꝑficiēda erāt: in veteri testō figuris ꝑscripserūt:quas xp̄s veniens adimpleuit. Uñ figura data est ꝑ moysen:v̄itas ꝑ xp̄m facta est.
AVGV. xiiij. de trini. Uel gratiā referam⁹ ad sciaʒ:vitatē ad sapiaʒ:in reb⁹ eni ꝑ tp̄s oꝛtis:illa sūma grā est: ꝙ hō i vnitate ꝑsone ɔiunctus ē deo. In rebus v̄o eternis:summa veritas recte tribuitur dei verbo.

¶ Deum nemo vidit vnq̄. Unigenitus filius q est in sinu patris:ipse enarrauit.

ORIGE. Incōgrue eradius asserit hoc ꝑmulgatū fuisse nō a baptista ſʒ a discipulo.nā si illud de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹:a baptista prolatū est:quō nō est sequēs ipm de grā xp̄i suscipiētē ⁊ scđaʒ ꝑ pria grā: ɔfitentēq̄ legē ꝑ moysen foꝛe traditā:grām v̄o ⁊ v̄itatē ꝑ iesuʒ xp̄m ꝑduisse:intellexisse q̄liter deū nemo vidit vnq̄:q̄q̄ vnigenitus cuʒ in patris gremio regescat iterpretationē ipi ioāni:nec non oībus his q de ꝑfectione gustauerint concesserit:' Nō eni nunc primit⁹ ānunciauit:nā priusq̄ abraā fieret:docet nos abraā exultasse: vt videat eius gloꝛiā. CHRY. Uel aliter. Euāgelista ostēdens multā eminētiā donoꝝ christi ad ea que per moysen dispensata sunt:vult de reliquo cām rōnalem dñe dicere.nā ille quidē famulus existēs:minoꝝ rex factus est minister:hic v̄o dñatoꝛ ⁊ regis filius existēs multo maioꝛa nobis attulit coexistens semꝑ patri ⁊ vidēs eum.ꝑpter hoc ita intulit dicēs:Deuʒ nemo vidit vnq̄.
AVGV. ad paulinā:Quid ḡ ē qđ iacob dicit:Uidi dñm facie ad facieʒ:' ⁊ quod de moyse scriptum: Quia loquebatur cum deo facie ad faciē.⁊ illud quod propheta isaias loquēs de seipso ait. Uidi dñm sabaoth sedenteʒ in throno.
GREGO. xvij. moꝛa. Sed patenter datur intelligi ꝙ q̄diu hic moꝛaliter viuitur: videri per quasdaʒ imagines potest deus:sed per ipsam nature sue specieʒ non potest:vt anima gratia spiritus afflata:per figuras quasdā deum videat:sed ad ipsam vim eius essentie nō pertingat. hinc est eniʒ ꝙ iacob qui deuʒ se vidisse testatur:non nisi angelum vidit. hinc est ꝙ moyses qui cū deo facie ad facieʒ loquiꝛ dicit:Ostende mihi temetipsum manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur:quia euʒ sitiebat per incircunscripte nature sue claritatem cernere:quem iam ceperat per quasdā imagines videre. CHRY. Si auteʒ antiqui patres ipsam viderunt naturaʒ nequaq̄ differenter considerassent.simplex eniʒ quedā est ⁊ infigurabilis:non sedet:neqʒ stat:neq̄ ambulat:hec enim coꝛpoꝝ sunt.vnde ⁊ per prophetam dicit:Ego visionem multiplicaui eis ⁊ in manibus prophetaꝝ assimilatus sum:hoc est ɔdescēdi eis: non quod eram apparui:quia eniʒ filius dei per veraʒ carneʒ appariturus erat nobis: primo exercitauit eos videre deū:sicut possibile erat eis videre. AVGV. ad paulinā. Sed cū scriptuʒ sit:Beati mundo coꝛde:quoniaʒ ipsi deū videbunt.⁊ iterum. Cū apparuerit similes ei erimus:quoniam videbimus eum sicuti est: quid est quod hic dicitur: Deum nemo vidit vnq̄:' An foꝛtasse rñdetur ꝙ illa testimonia de videndo deo sunt nō de viso:ipsi eniʒ deuʒ videbunt:dictū est:non viderunt:⁊ nō vidimus:sed videbimus eum sicuti est:deū eniʒ nemo vidit vnq̄. Uel in hac vita,sicuti ipse est:vel etiam in angeloꝛuʒ vita sicuti visibilia ista que coꝛpoꝛali visione cernuntur. GREGO. xvij. moꝛa. Si vero a quibusdā potest in hac coꝛruptibili carne viuentibus:sed tamen inestimabile virtute crescentibus quodā contemplationis acumine eterna claritas dei videri: hoc ab hac sententia non abhoꝛret:quoniā quisquis sapientiaʒ que deus est videt:huic vite funditus moꝛitur.ne iaʒ eius amoꝛe teneatur. AVGV. xij. super genesim ad litteraʒ: Nisi eniʒ ab hac vita quisq̄ quodammodo moꝛiatur:siue omnino exiens de coꝛpoꝛe:siue ita auersus ⁊ alienat⁹ a carnalibus sēsibus:vt merito nesciat:sicut apostolus ait: vtrū in coꝛpoꝛe an extra coꝛpus sit:non in illam rapitur ⁊ subuehitur visionem. GREGO. xviij. moꝛa. Sciendum vero est ꝙ fuere nonnulli qui deuʒ dicerent in illa regione beatitudinis in claritate sua conspici:sed in natura minime videri:quos nimirum minoꝛ īquisitionis subtilitas fefellit: neq̄.n.illi simplici ⁊ icōmutabili essentie aliō est claritas: aliud natura. AVGV. ad paulinam: Si autem dicitur: in hoc ꝙ scriptū ē:Deū nemo vidit vnq̄: hoīes tātūmodo itelligēdos.nā hoc apostolus planius explicās. Quē nemo igt hominū vidit:ſʒ nec vide e pōt ut ita dictū sit:Deū nemo vidit vnq̄:ac si diceret: Nullus hominuʒ.q̄stio illa solui videbiꝛ:vt nō sit huic sentētie ɔtrariū qđ dñs ait: Angeli eoꝝ semꝑ vident faciē patris mei.vt.ſ.angelos deū videre credam⁹:quem nemo vidit vnq̄.ſ.hoīum. GREGO. xviij. moꝛa. Sūt tñ nōnulli q nequaq̄ deū videre nec angelos suspicanꝛ. CHRY. Dicētes ꝙ ipʒ qđ deus est:nō solū ꝑphete sed nec angeli viderūt neq̄ archāgeli. Sʒ si iterrogaueris eos audies de substātia nihil respondentes: Gloria vero ī excelsis deo nō solū cantātes:sed ⁊ ī terra pax hominibus bone volūtatis. Et si a cherubin ⁊ seraphin cōcupiueris aliqd discere:mysticā sanctimony melodiā audies: ⁊ quoniā plenū ē celū ⁊ terra gloꝛia ei⁹. AVGV. ad paulinā. Qđ qdē ī tātū verū ē qꝛ dei plenitudinē null⁹ nō solū oculis coꝛpoꝛis ſʒ vel ipsa mēte aliquādo cōprehendit. Aliud est eniʒ videre aliud totū videndo cōprehēdere:quādo quidem id videtur quod presens vtcunque sentitur: totuʒ autem comprehenditur videndo quod ita videtur ut nihil eius lateat videntem: aut cuius fines circunspici possunt. CHRY. Sic igiꝛ solus patrem videt filius ⁊ spiritussanctus. Quod eni creabilis ē nature:qualiter poterit videre quod increabile est:' Ita igiꝛ nullus nouit deū vt filius. vnde sequiꝛ: Unigenitus fili⁹ q est in sinu patris ipse enarrauit:ne propter nominis cōmunionē vnuʒ quendam eoꝝ qui gratia facti sunt filioꝛuʒ esse existimes euʒ: primo quidem adiectus est articulus. Si vero hoc non sufficit tibi:audi aliud nomen vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Nature quidē fides nō satis explicita videbaꝛ ex nomine filij:nisi ꝑprietatis virtus per exceptionis significātiā adderetur:preter filiū enim ⁊ vnigenitū nihil cognominans suspitioneʒ penitus adoptionis exclusit:cū veritatem nominis vnigeniti natura prestaret. CHRY. Sed ⁊ aliud posuit dicens:Qui est in sinu patris. Etenim in sinu conuersari multo plus est q̄ simpliciter videre. naʒ qui simpliciter videt:non omnino eius qđ videt cognitionē habet. qui v̄o in sinu conuersatur nihil ignoꝛabit. Cū igiꝛ audieris ꝙ nullus cognoscit patrem nisi filius:nequaq̄ dicas:qm̄ ⁊ si plus oībus nouit patrem:sed nō quātus est nouit eum: ꝑpterea euāgelista in sinu patris eum moꝛari dicit:vt nō estimem⁹ per id aliud significatū q̄ familiaritatē vnigeniti ⁊ coeternitatē ad patrē. AVGV. In sinu eni patris idest i secreto patris. Non enim deus habet sinuʒ quēadmodum nos habemus in vestibus.aut cogitādus est sic sedere:quō nos aut foꝛte cinctus est vt sinū hr̄et:sed qꝛ sinus nr̄ int⁹ est:secretū patris sin⁹ pr̄is vocaꝛ. Qui ḡ ī secreto patris nouit patrē:ipe enarrauit qđ vidit. CHRY. Sʒ qd enarrauit:qm̄ vn⁹ ē deus:ſʒ ⁊ hoc reliq ꝑphete ⁊ moyses clamāt.qd ergo plus didicim⁹ a filio in finibus paternalib⁹ existente:' Primū qdē ipsa hec que alij narrauerūt:sunt enarrata ex opatione vnigeniti. Deinde quoniā multo maioꝛē suscipimus doctrinaʒ per vnigenitū:⁊ cognouim⁹ quoniā spūs est de⁹ ⁊ eos q adoꝛant eū i spiritu ⁊ veritate adoꝛare oʒ:⁊ quoniā deus pater est vnigeniti. BEDA. Preterea sciēduʒ qꝛ si ad preteritum referaꝛ:quod ait:Enarrauit:homo factus enarrauit:quid de trinitatis vnitate sentiēdū: qualiter ad eius contēplationem properandum: quibus actibus sit ꝑueniendum:' Si vero referaꝛ ad futuꝝ tunc enarrabit cū electos suos ad visionē claritatis sue inducet. AVGV. Fuerunt aūt hoīes q dicerent vanitate coꝛdis sui decepti. Pater inuisibilis est:filius aūt visibilis est. Si ergo ꝑpter carnē filius visibilis diciꝛ: ⁊ nos ɔcedimus ⁊ est catholica fides: Si autē vt ipsi dicunt: anteq̄ incarnareꝛ: multū delyrant si xp̄s sapientia dei ⁊ virtus dei ē: Sapientia eni dei videri oculis non pōt:si verbum hominis oculis non videtur.verbuʒ dei sic videri potest:' CHRY. Non igitur soli ipsi propꝛiuʒ est:Deum nemo vidit vnq̄ sed ⁊ filio:qꝛ vt paulus dicit:est imago dei inuisibilis: qui vero inuisibilis imago est:⁊ ipse inuisibilis est.

¶ Et hoc est testimoniuʒ ioannis: quando miserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas ad eum vt interrogarent eum: Tu quis es:' Et confessus est: ⁊ nō negauit: ⁊ confessus est quia non sum ego christus. Et interrogauerunt euʒ. Quid ergo:' Helias es tu:' Et dixit. Nō sū. propheta es tu:' Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es vt responsum demus his qui miserūt nos:' Quid dicis de teipso:' Ait: Ego vox clamantis i deserto dirigite viam domini:sicut dixit isaias propheta.

[Marginal manuscript note: i. parate inter... moliri obstacul. malorum cupidit... que incidunt ne...]

ORIGE. Secunduʒ legitur hoc testimonium a ioanne baptista de christo prolatum:incipiente primo illic: Hic est de quo dixi:⁊ ɔsinēte ibi: Ipse enarrauit. THEOPHI.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vel aliter. Postq̃ supius dixit euãgelista q ioãnes testabatur de xpo: Ante me factus ē: nūc subiungit qñ pmissuz testimoniū reddiderit xpo ioãnes. vñ dicit: Et hoc ē testimoniuz ioannis qñ miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes z leuitas ad ioannē. ORIGE. Judei qdez ab hierosolymis vt cognati existentes baptiste de stirpe sacerdotali existentis: sacerdotes z leuitas destinant: sciscitaturos qs eēt ioannes: eos. s. qui reputati sunt ſm electionem ab alijs differre z ab electo hierolymoruz loco: Joannē itaq̃ querūt cū tanta veneratione: Erga xpm āt nihil huiusmodi factū legitur a iudeis: ſz quod erga ioannē iudei: hoc ioannes erga xpm prosequitur: per proprios discipulos interrogans: Tu es qui venturus es an alium expectamus? CHRY. Sic autē fide dignum estimauerunt esse ioannē vt ei de se ipso dicenti crederēt. vnde dicitur: Ut interrogarēt eum: Tu quis es? AVGV. Non āt mitterēt nisi mouerētur excellētia auctoritatis ei?: q2 ausus ē baptiçarē. ORIGE. Joannes āt vt videtur discernebat ex q̃stione sacerdotū z leuitaꝝ dubitationē: ne forte xps esset baptizans: apertius tñ illud profiteri cauebant ne temerarij putarent̄. Quappmerito vt eorum opinio fallax de eo primitus aboleretur: ac subinde veritas propalaretur q nō sit xps ante oia manifestat. vnde seqtur. Et ɔfessus est z non negauit: z ɔfess? est: q2 nō sum ego xps. Hic ēt adijciamus: q2 tps aduentus christi populum recreabat quodāmodo iam pñs existens legisperitis ex sacris scripturis illius tps speratū colligentibus: propter quod Theodas nō modicā multitudinez q̃si xps ɔgregauit: z post illum iudas galileus in diebus professionis. Cū ergo feruētius christi expectaretur aduentus: iudei transmittunt ad ioãnem per hoc quod est: Tu quis es. conijcere volētes si ipse se xpm fateretur. Non āt ex eo q dicit: Non sum ego xps: negauit. ex hoc. n. ipso ɔfessus ē veritatem. GREGO. Negauit plane quod nō erat: ſz non negauit quod erat: vt veritatē loquens: eius membruz fieret: cuius sibi nomen fallaciter non vsurparet. CHRY. Uel aliter: Passi erant iudei quādaz humanā passionē ad ioannē. Indignum. n. estimabāt subijci cū xpo pp multa q̃ ioannis claritatē demonstrabāt: quoꝝ primū erat gen? illustre. Principis. n. sacerdotū filius erat: deinde dura educatio: hūanoꝝ despectio. In xpo āt ɔtrariū videbat̄ genus humile: qd ei exprobrabāt dicentes: Nōne hic est fabri filius dicta cōis z vestimēta: nihil plus multis habētia: q2 igitur ioãnes ɔtinue ad xpm mittebat volentes magis ioãnē hrē magistrū: mittūt ad eū opinātes p blanditias eum allicere ad ɔfitendū se xpm esse. Nō ergo quosdam contemptibiles mittunt: vt ad xpm ministros z herodianos ſz sacerdotes z leuitas: z nō quoscunq̃: sed eos qui erant ex hierosolymis: hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittūt: vt interrogarent: Tu quis es? nō quasi ignorantes: ſz volentes euz inducere ad hoc quod dixi: vnde ioãnes ad mentem z non ad interrogationē eis respondit. Et confessus est z nō negauit: z confessus est: q2 non sum ego xps. Et vide sapiaz euãgeliste. tertio quasi idem dicit: z virtutē baptiste indicans: z maliciam z amentiam iudeoꝝ. Deuoti enim famuli ē: nō solum nō rapere gloriā dñi: ſz oblatam a multis respuere. Turbe qdez ex ignorantia ad hāc venerūt suspitionez: vt ioannez xpm estimarēt. hi vo a maligna mēte ex qua interrogabāt eum: estimātes p blanditias attrahere ad hoc qd volebāt: nisi enim excogitassent hoc rñdenti: Non suz ego xps: dixissent. Non hoc suspicati sumus: non hoc venimus interrogaturi: sed capti z manifesti effecti ad aliud veniūt. vñ sequit̄: Et iterrogauerunt eum. Quid ḡ: helias es tu?

AVGV. Nouerāt eniz q p̄cessurus erat helias xpz: nō eni alicui ignotū erat nomē christi apud hebreos: ſz nō putabāt illū esse xpz: nec tñ oio putauerūt xpz nō eē vētuꝝ: z cū sperarēt vētuꝝ: offenderūt i pñtez. Sequit̄: Et dixit nō sum. GREGO. in ho. Ex his vbis nobis questio valde iplexa generat̄. Alio qppe i loco inquisitus a discipulis dñs de helie aduentu rñdit: Si vultis scire: ioãnes ipe ē helias. Reqsitus aūt ioãnes dicit: Nō sum helias. Qnō ḡ ppheta veritatis ē: si eiusdē veritatis ſmonib? cōcors nō ē? ORIGE. Dicet aūt aliquis q se ignorabat ioãnes eē helyam: z hoc nimiꝝ vtent̄: q assistūt iterate incorporatiōis rōni tanq̃ aia denuo induente corpora. Querūt eni iudei p leuitas ac sacerdotes an eēt helias cū iterate corporis assumptiōis documētū verax arbitrant̄ q̃si paternū existēs: nec alienū ab archanoꝝ suoꝝ doctrina: ob hoc itaq̃ dicit ioãnes: Helias nō sum. nā nescit primeuā vitā ppriā: q̃liter aūt vr rōnabile si tanq̃ ppheta spū illuminat? ē: z de deo z vnigenito tāta narrauit: ignorasse de seipso an vnq̃ ei? anima fuerit i helia? GREGO. i ho. Sz si subtiliter veritas ipa requirat̄ hoc qdē qd inter se cōtrariū sonuit: quō cōtrariū nō sit inuenit̄. Ad çachariā nāq̃ de ioãne angelus dixit. Ipse p̄cedet ante illū i spū z vtute helye: q2. s. sic helias scdz dñi aduētū p̄ueniet: ita ioãnes preuenit pmuz. Sic ille p̄cursor ventur? ē iudicis: ita iste p̄cursor facturus est redēptoris. Joannes igitur in spiritu helias erat: in persona helias non erat. Quod aūt dñs fatetur de spiritu: hoc ioãnes denegat de psona: qa z iustū sic erat vt discipulis dñs spiritualez de ioanne sñiam diceret: z ioãnes turbis carnalibus nō de suo spiritu: ſz de corpore rñderet. ORIGE. Rñdit ḡ leuitis z sacerdotibus Non suz. coniectās ppositū questiōis coꝝ. nō enim sapiebat pmissa examinatio si idē spūs eēt i vtroq̃: sed si ioãnes eēt ipse helias qui assumptus est: nūc apparens ſm q a iudeis expectabatur absq̃ natiuitate. primus autem arbitrans resumptionē corporum dicet: q inconsequēs est filiū zacharie tanti sacerdotis i senio natū: sup omnem humanā expectationē ignorari a sacerdotibus z leuitis ipsuz natū fuisse: maxime luca testāte q fact? est timor in oibus habitantibus circa eos. Sed forsan qñ ppe finez heliam expectabāt antichristū quasi tropice sciscitari videtur: an es tu q p̄nuncias christum venturum: z caute rñdit: Non suz. Sed z nihil mirabile: sicut in saluatore pluribus scientibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebantur putantes euz ioannē baptistā vel heliā aut aliquē pphetaꝝ: sic z in ioãne quosdā ortus eius ex zacharia non latebat: z quidam dubitabant: si forsan q expectabat̄ helias apparuit in ioanne. Quoniam vero cum plures in israel editi fuerint prophete vnus de quo moyses prophetauerat presertim expectabatur. iuxta illud: Prophetaz vobis suscitabit deus ex fratribus vestris: sicut mihi illi parebitis. Tertio sciscitantur: non si foret propheta simpliciter: sed cum articulo i greco ponitur. vnde sequitur: Propheta es tu? Per singulos enim prophetas nouerat populus israel neminez eoꝝ fore hunc quem moyses prophetauerat: qui sicut moyses medius staret iter deum z homines: z accepto testamēto a deo traderet discipulis. Hoc autem illis nomen non christo attribuentibus: sed arbitrantibus alium a christo ipsum fore. Joannes sciuit quoniam z christus ille ppheta esset. vñ subditur: Et respondit: nō. AVGV. Uel q2 ioãnes maior erat q̃ ppheta: q2 pphete longe p̄nunciauerūt: ioãnes presentē demonstrabat. Sequit̄: Dixerunt ergo ei quis es. vt responsum demus his q miserunt nos: qd dicis de teipso? CHRY. Uides hic vehemēti? isistētes z interrogantes. Hunc autez cum mansuetudine eas que nō erāt vere suspitiones destruentem z eam que est vera ponētez. vnde sequitur Ait: Ego vox clamantis in deserto. AVGV. Jsayas illud dixit: In ioãne prophetia ista ɔpleta est.

GREGO. Scitis autem q vnigenit? filius verbuz patris vocatur. Ex ipsa autem nostra locutione cognoscim?: quia prius vox sonat vt verbum possit audiri. Joannes ergo vocem se asserit esse: quia verbum precedit: z per eius ministeriū: patris verbū ab hoibus audit̄. ORIGE. Inelegāter āt heraclion de ioãne z pphetis ɔsiderās ait: Qm vbū qdē saluator ē: vox āt p ioãnez itelligit̄. Solus. n. son? ē ois gradus pphetic?. Cui dicendū q si nō significatiuam vocē dederit tuba: nemo se accinget ad pliū. Si ḡ nil aliud q̃ sonus ē vox pphetica: quō transmittit nos ad illā saluatoris: Scrutamini ingt scripturas. Dicit āt ioãnes se esse vocē ñ clamātē i deſto: ſz clamātis i deſto ei?. s. q stabat z clamabat: Siqs sitit veniat ad me z bibat. Clamat. n. vt distātes auditu pcipiāt z grauē hñtes auditū sentiāt imēsitatē coꝝ q̃ dicunt̄. THEO. Uel q2 vitatē māifestat ānūciat. oēs. n. q in lege erant obscure loquebantur. GREGO. Uel in deserto ioãnes clamat: q2 quasi derelicte ac destitute iudee: solatiū redēptoris annunciat. ORIGE. Opus āt vocis in deserto clamātis est: vt aia a deo destituta: ad rectā faciendā viā dñi reuocet̄: nequaq̃ prauitatē serpētini gressus psequndo: ſm ɔtemplationē quidem sublimatā in veritate absq̃ permixtione mendacij: z ſz actionē post cōgruā speculationē licitū opus referentē. vñ seqtur: Dirigite viā dñi: sicut dixit isaias ppheta. GREGO. Uia dñi ad cor dirigit̄: cuz veritatis sermo hūiliter audit̄. Uia dñi ad cor dirigitur: cum ad preceptum vita preparatur.

¶ Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Et interrogauerunt eū: z dixerūt ei: Quid ergo baptizas si tu non es christus: neq̃ helias: neq̃ propheta? Respondit eis ioãnes dicēs: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrū stetit quē vos nescitis. Ipse ē qui post me venit qui ante me factus est: cuius ego nō sū dignus vt soluaz ei? corrigiā calciamenti. Hec in bethania facta sūt trans iordanem vbi erat ioannes baptizans.

ORIGE. Facta respōsione versus sacerdotes z leuitas: denuo missuz est a phariseis. vnde dicitur: Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Quantum enim ex ipso sermone coniecturari contingit dico tertium hoc esse testimonium. vide tamen quomodo iuxta sacerdotalem z leuiticaz personam est cum mansuetudine prolatum illud: Tu quis es? Nihil enim arrogans vel proteruum in coꝝ questione cōtinetur: sed cuncta decentia veros dei ministros. Sz pharisei ſm suū nomen diuisi z importuni ex discordia contumeliosas voces p̄tendūt baptiste. vnde seqtur: Et dixerūt ei: Quid ḡ baptiças? si tu non es christus: neqz helias: neqz propheta? Non quasi scire volentes: sed prohibere eum a baptismo. Deinde vero nescio quo pacto proni ad baptismū iuerūt ad ioãnē. Hui? āt solutio ē: q2 pharisei nō credētes accedūt ad baptisma: ſz ex hypocrisi cuz timerēt pplm.

CHRY. Uel ipsi ijdem sacerdotes z leuite ex phariseis erāt. et q2 blāditijs eū nō valuerūt supplātare. accusatiōez ei imittere tētāt: cogētes eū dicere q nō erat: vñ seqt̄: Et iterrogauerūt eū z dixerūt: Quid ergo baptiças: si tu nō es xps neq̃ helias: neq̃ ppheta? q̃si audacie videbat̄ eē baptiçare: si xps nō erat: nec p̄cursor illius: nec preco. i. ppheta.

GREGO. Sz sanct? qsq̃ ēt cū puersa mēte regrit̄: a bonitatis sue studio nō mutat̄. Uñ ioãnes quoq̃ ad vba inuidie pdicamēta rñdit vite. vñ seqt̄: Rñdit eis dicens: Ego baptiço in aq̃. ORIGE. Ad illud. n. Quid ergo baptiças: qd aliud afferri decebat. nisi ppriū baptismū carnale p̄tendere? GREGO. Joãnes. n. nō spū ſz aq̃ baptiçat: q2 pctā soluere nō valebat: baptizatoꝝ corpora p aquā lauat: ſz tñ aias p veniā nō lauat. Cur ergo baptizat: q peccata p baptismū nō relaxat? nisi vt p̄cursiōis sue ordinē ſuās. s. q nasciturū nascēdo p̄uenerat. baptizatuꝝ quoq̃ dñm baptizādo p̄ueniret: z q p̄dicādo fact? ē p̄cursor xpi: baptizādo ēt p̄cursor ei? fieret imitatiōe sacramēti: q iter hec mysteriū redēptionis nr̃e ānūciās: hūc in medio hoiuz z stetisse asserit z nesciri. Seqt̄: n. Medi? āt vestrū stetit quē vos nescitis: qa p carnē dominus apparēs z visibilis extitit corpe z iuisibilis maiestate. CHRY. Hoc āt dixit: qñ decēs erat xpm ɔmixtū eē pplō: vt vnū mltoꝝ se vbiq̃ hūilē eē docētē. Cū aūt dixit: Quē vos nescitis. Sciētiā hic cognitionē certissimā dicit: puta qs ē z vñ. AVGV. Humilis. n. nō videbatur: z ppterea lucerna accēsa ē. THEOPHI. Ut medi? erat phariseoꝝ dñs ſz ignorabāt eū: q2 ipsi scripturas se scire putabāt: z iquātū in illis p̄nūciabat̄ dñs: medi? eoꝝ erat scz in cordib? eoꝝ: ſz nesciebāt eū: eo q scripturas nō itelligebant. Uel aliter: Medi? qdē erat inq̃tum mediator dei existens z hoiuz xps iesus medi? phariseoꝝ extitit: volens illos deo iūgere: ſz ipsi nesciebāt eū. ORIGE. Ut aliter. Hoc edito ego baptizo i aq̃: Ad illud. Quid ergo baptizas. Ad scdm. si tu nō es xps: p̄coniū de p̄cedēti xpi substātia pponit: q tāta sit ei virtus: q iuisibilis sit sua deitate: cuz sit p̄sens cuilibet z totū p orbē diffusus. qd notat̄ ex illo. Medius vestrū stetit. Hic enī p totā orbis machinā effluxit: sic vt que creant̄: p ipm creent̄: oia eni p ipm fcā sunt. vnde palam ē q ingrentibus a ioãne: Quid ergo baptiças? ipse medius erat. Uel q dr̄: In medio vestrū stetit: itelligēduz est de nobis hoibus. Cū eni simus rōnales: in medio nostrum existit: ex eo q p̄ncipale. s. cor in medio totius corporis insitum est. Qui ergo verbū in medio gerunt: nō āt cognoscūt de illius natura: nec de quo fonte manauit: nec quō cōsistit in eis: hi verbū in medio sui obtinētes ignorāt: quod tamē ioãnes agnouit: vnde exprobrādo dicit ad phariseos. Quē vos nescitis. Quia expectātes pharisei christi aduentuz: nihil tam arduum de eo contēplabātur: solū hominez sanctū existimātes eū esse. Dicit āt. Stetit. Nā stat pater inuariabilis existens z impermutabilis: stat quoq̃ vbuz eius ad saluāduz cōtinuo: q̃uis carnē suscipiat: q̃uis mediuz hoium stet inuisibile. Ne vo putet aliquis aliuz eē inuisibilem ad oēs hoies venientē: vel ad vniuersum orbē ab eo q humanatus est z in terra cōparuit: subdit. Qui post me venit hoc est q p? me apparitur? est. Nō aūt idez denotat̄ hic per hoc qd dicit: Post: z cū iesus nos post se iuitat: Illic enī seq post ipz p̄cipit̄ nobis: vt ei? idagādo vestigia: p̄ueniam? ad p̄rez. hic āt vt pateat: quid sequatur ex ioannis dogmatibus. venit enim vt cuncti credant per eum preparati ad perfectū verbum per minora. Dicit ergo: Ipse est qui post me venit.

CHRY. Ac si diceret: Ne existimetis tñ in meo cōsistere baptismate. si enim meum baptisma perfectum eēt: ali? non veniret post me: aliud baptisma daturus: sed hec preparatio est illius z transibit in proximo: vt vmbra z imago: sed oportet eum qui veritatem imponet venire post me. si enim hoc esset perfectum: nequaq̃ secundi locus quereretur: Et ideo subdit: Qui ante me factus est. hic est honorabilior z clarior. GREGO. Sic nāq̃ dicit̄: Ante me fact? est: ac si dicatur: antepositus est mihi. Post me ergo venit quia postmodum natus: ante me autem factus est: quia mihi prelatus. CHRY. Ne autem existimes cōparabilem esse excellentiam hāc: incōparabilitatem ostendere volēs subiungit: Cuius ego non sum dignus vt soluam corrigiam calciamēti. q. d. intātum est ante me vt ego neq̃ in vltimis ministrorum vocari dignus sim. Calciamentum enim soluere vltimi ministerij res est. AVGV. Unde z si dignū se diceret tantummodo corrigiam calciamenti soluere: mltū se habuisset. GREGO. Uel aliter: Mos apd veteres fuit ut siqs eā q̃ sibi cōpeteret accipe vxorē nollet: ille ei calciamentū solueret: q ad hāc sponsus iure ppinqtatis veniret. Quid igit̄ iter homines christ? nisi sancte ecclesie spōsus apparuit? Recte ergo ioannes se indignū eē ad soluendaz corrigiā eius calciamēti denūciat: ac si aperte dicat: redemptoris vestigia non denudare valeo: quia sponsi nomē mihi imeritus non vsurpo. qd tñ intelligi z aliter pōt: Quis

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

.n.nesciat q̄ calciamēta ex mortuis aīalibus fiāt. Incarnatus vero dn̄s veniens q̄si calciatus apparuit qui in diuinitate sua morticina nr̄e corruptionis assūpsit. Corrigia ergo calciamēti est ligatura mysterij. Joānes ḡ soluere corrigiā calciamēti eius nō valet: qr īcarnationis mysteriū nec ipe inuestigare sufficit: ac si patēter dicat: Quid mir si mihi ille p̄latus est quē post me qdē natū ↄsidero: sz natiuitatis eius mysteriū non ↄ̄phendo. ORIGE. Quidā vero nō inepte dixit hoc sic intelligendū: Non suz ego tanti vt causa mei descēdat a magnalibus: ac carnē q̄si calciamentū suscipiat. CHRY. Et qr ioānes cuz decenti libertate ea q̄ de xp̄o sunt oībus p̄dicabat: ppterea euāgelista ⁊ locū designat dicēs: Hec in bethania facta sunt trans iordanem: vbi erat ioannes baptiçans. Non.n. in domo neqz ī angulo xp̄m p̄dicabat: sz iordanē transiens in media multitudine p̄ntibus oībus q ab eo baptiçabantur. Quedā vero exēplarior certius habent ī bethabora. Bethania.n. nō vltra iordanem: neqz in deserto erat: sed prope hierosolymam.

GLO. Uel due sunt bethanie vna trans iordanē: altera citra non longe a hierusalem vbi lazarus fuit suscitatus.

CHRY. Hoc āt ⁊ propter aliā causaz designat: qr.n. res non antiquas narrabat: sed ante paruuz tempus contingētes: presentes: ⁊ videntes testes facit eorum que dicuntur: demonstrationem a locis tribuēs. ALCVI. Bethania vero domus obedientie interp̄tatur: per quā innuitur: qr p obedientiam fidei omnes ad baptisma debent peruenire.

ORIGE. Bethabora vero interp̄tatur domus preparationis ⁊ ↄuenit cū baptismo: p̄parātis dn̄o plebē perfectā. Jordanis āt interpretatur descensus eor. Quis āt erit hic fluuius nisi saluator noster per quem ingredientē in hunc mundū mundari ↄuenit: non suū descendentē descensum sed humani generis: hic segregat donatas a moyse ab his que p iesuz donantur sortes: huius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut āt draco latitat in egyptiaco fluuio: ita deus ī isto. Pater.n. est in filio: ⁊ q proficiscūtur illuc vbi se lauēt opprobriū egypti deponunt: ac apti ad pceptionē hereditatis parantur: necnon a lepra mundātur: ⁊ duplicis capaces sunt gratie: ac prompti fiunt ad susceptionez spiritus almi. In aliud flumen nequaq̄ descendenti spiritali columba. Trans iordanem vero ioannes baptizat vt precursor venientis non innocentes: sed peccatores vocare.

¶ Altera die vidit ioannes iesum venientem ad se: ⁊ ait: Ecce agn⁹ dei: ecce q tollit peccata mūdi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir q ante me factus est: qui prior me erat: ⁊ ego nesciebā eum. Sed vt manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans.

ORIGE. Post testimoniū ioānis: iā videt iesus veniēs ad eū nō solū adhuc perseuerantē: sed ⁊ potiorem effectuz qō per diē secūdariā designatur: vn̄ dr̄: Altera die vidit ioannes iesuz venientē ad se. Pridē autez iesu mater protin⁹ vt illū ↄcepit ad matrē ioānis pregnātē p̄ficiscit: ⁊ p vocez p̄uenientē ad aures helisabeth ex marie salutatiōe exultat ioānes cōceptus in vtero: Hic aūt post ioannis testimonia ipse videt a baptista: accedēs ad eū: prius aūt auditu altiorum instruitur aliquis: ac deinde oculate inspicit illa. Per hoc aūt q̄ maria ad helisabeth venit minorem: ⁊ filius dei ad baptistā: ad feruorē opitulandi minoribus ⁊ ad modestiam admonemur. Uerū vnde ad baptistā venit saluator nō hic dicit: sed ex dictis matthei colligim⁹ dicētis: Tūc venit iesus a galilea ad iordanē ad ioannē: vt baptizaretur ab eo. CHRY. Uel aliter: Matthe⁹ aduentū xp̄i ad baptismum p̄sentialiter dicit. Joānes aūt ⁊ rursus eū iuisse ad ioannez ostēdit post baptisma: ⁊ hoc manifestat qō postea dicit: Quia vidi spūz descēdētē ⁊c. Partiti enī sūt sibi euāgeliste tp̄a narratiōis. Matthe⁹ enī ea q̄ anteq̄ ligaret ioānes baptista p̄teriēs festinat ad ea q̄ deiceps sūt tp̄a. Sz ioānes his maxie īmorat: q̄.s. añ īcarceratiōnē ioānis fuerunt. vn̄ hic dr̄: Altera die vidit ioānes iesuz venietē ad se. Cui⁹ igit gr̄a scdo post baptismū ad eū veniebat: qr ip̄m baptizauerat cū m̄ltis vt nullus suspicet q̄n ex eadē cā ex q̄ ad ioannē ⁊ alij ad ioānē veniret: puta peccata ↄfessur⁹ aut in penitentiā abluēd⁹ in flumie. Propterea ergo accedit dans ioanni occasionē corrigēdi hāc suspitionē quā ioannes p v̄ba correxit. vn̄ seq̄t. ⁊ ait: Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi. Qui igit ita pur⁹ erat vt aliorum peccata absoluere posset: manifestū ē q̄n nō vt ↄfiteret peccata accedit: sz vt occasionē det ioāni loquēdi de ipso. Uenit ēt scdo vt hi q p̄ora audierāt: certi⁹ recipiāt q̄ p̄dicta sūt: ⁊ alia rursus audiant. Dicit aūt. Ecce agn⁹ dei: inuens q̄ hic ē q olī q̄rebāt remēorās pphetie isaie: ⁊ vmbre q̄ s̄m moysen erat: vt a figura facili⁹ eos ducat ad v̄itatē. AVGV. Si aūt agnus dei ē inocens: ⁊ ioānes agn⁹ an nō ⁊ ipse ē inocēs: sz oēs ex illa ppagine veniūt de q̄ cātat gemēs dauid: Ego in iniqtatibus ↄcept⁹ suz. Solus ergo ille agn⁹ q nō sic venit: nō enī in iniqtate cōcept⁹ ē: nec in pctis mr̄ ei⁹ eum in vtero aluit: quē v̄go cōcepit v̄go peperit: qr fide ↄcepit: ⁊ fide suscepit.

ORIGE. Sed cū qnqz offerant aīalia ī tēplo. tria terrestria: vitulus: ouis: ⁊ capra: volatilia v̄o duo: turtur ⁊ colūba ⁊ de ouib⁹ tria adducant: aries: ouis: agn⁹: de genere ouiuz agnū memorauit. Agnū enī in oblatiōib⁹ quotidianis offerri videm⁹: vnū qdē mane. alterū v̄o vespe. Quenā aūt oblatio alia pōt eē quotidiana a rōnali nā ↄprehēdenda: nisi v̄bū vigēs agn⁹ typice nūcupatū. Hoc nēpe cēsebit oblatio matutina ad frequētiā itellect⁹ in diuinis relatū. neqz enī aīa pati pōt vt summis iugiter insistat: eo q̄ corporis terrestris ⁊ grauis cōiugium est sortita. Ex hoc etiam verbo qō christus est coniectare de pluribus poterimus: ⁊ quodammodo vespere pertingemus ad corporalia procedentes. Qui autem hunc obtulit agnum ad īmolandum deus fuit in homine reconditus: magnus sacerdos qui dixit. Nemo tollit animam meam a me sed ego pono eam. vnde dicit. Agnus dei. Ipse enim nostros languores accipiens totius mundi tollens peccata: mortem quasi baptismuz suscepit. Apud deum eniz nō pertransit incorrectum quicquid agimus quod disciplina indigeat: que per difficilia exercetur.

THEOPHI. Uel dicitur: christus agnus dei: inquātuz deus pater mortem christi acceptauit pro nostra salute: vel inquantum eum pro nobis tradidit morti. Sicut eniz dicere cōsueuimus: Hec oblatio est talis hominis. idest quaz talis homo obtulit: sic ⁊ christus dicit agnus dei: dantis.s. filiuz suum pro nostra salute in mortem. ⁊ ille quidem agn⁹ typicus nullius omnino peccatuz sustulit: hic vero peccatum vniuersi orbis terrarum: periclitantez eniz mundum eruit ab ira dei. vnde subdit: Ecce qui tol. pec. mun. Nō autem dixit qui tollet: sed qui tollit peccata mūdi: quasi semper hoc faciente ipso. nō eniz tunc soluz tulit cuz passus est. sed ex illo tempore vsqz ad presens tollit: nō semper crucifixus. vnaz eniz pro peccatis obtulit oblationez: sed semp purgans per illaz. GREGO. viij. mora. Tunc autez ab humano genere plene peccatuz tolletur: cuz per icorruptionis gloriaz nostra corruptio permutabitur. Esse nāqz a culpa liberi non possum⁹: quousqz in corporis morte tenemur.

THEOPHI. Sed quare non dixit Peccata mundi: sz peccatuz: vt videlicet per hoc q̄ dixit peccatum vniuersaliter peccatuz videretur innuere: sicut consueuimus dicere q̄ homo eiectus est de paradiso idest omne genus humanuz. BEDA. Uel peccatuz mūdi dicitur originale peccatuz quod est cōe totius mundi: quod quidez peccatum originale ⁊ singulor superaddita xp̄s per gr̄am relaxat.

AVGV. Qui.n. de nr̄a nā pctm̄ nō assūpsit: ipse ē q tollit nr̄m pctm̄. Nostis qr q̄dā hoīes dicūt: nos tollimus peccata ab hoībus: qr sancti sumus. si.n. nō fuerit sanctus q baptizat: quō tollit pctm̄ alteri⁹: cū sit ipse hō plen⁹ peccato. Cōtra istas disputationes hic legamus: Ecce q tol. pec. mū. vt nō sit p̄sumptio hoībus ī hoīes. ORIGE. Sicut tn̄ iugi oblationi agni cognate sunt reliquē oblationes legales: sic huius agni oblationi cognate oblatiōes vident mihi effusiones sanguinis martyr: quor patientia ⁊ cōfessione ⁊ promptitudine ad bonū obtundunt machinatiōes ipior.

THEOPHI. Quia vero supius illis q ex phariseis venerant ioānes dixerat: q̄ medius vestrū stat quem vos nescitis: hic ignorantibus demonstrat dicens: Hic est de quo dixi: Post me venit vir: q ante me factus est. Uir dn̄s dicitur pp etatis perfectionem. Nam triginta annor baptizatus est: vel qr spiritalis aīe vir est: ⁊ ecclesie sponsus. vn̄ paulus: Despondi vos vni viro: virginem castam exhibere christo.

AVGV. Post me āt venit: qr posterior natus est: Ante me factus est: qr p̄latus est mihi. GREGO. Prelationis autem eius causas aperuit: cū subiungit. Qr prior me erat: acsi aperte dicat: Inde me ēt post natus superat quo eū natiuitatis sue tempora non angustant. nam qui per matrez in tp̄e nascit: sine tp̄e est a p̄re generatus. THEOPHI. Ausculta o arrie: non dixit: Quia prior me creatus est: sz qr prior me erat. Audiat hoc pauli samosetani abusio q̄ n̄ ex maria sumpsit primordium: quia si essendi principium sumpsit ex virgine: qualiter prior extitit precursore. Nā manifestū est q̄ precursor xp̄m in sex mēsibus superabat s̄z humanam generationem. CHRY. Ut autem non videat ex amicitia propter cognationem ei testimoniuz perhibere: quia cognatus eius erat s̄m carnē. propterea dicit. Ego nesciebam eum. ⁊ s̄m rationez hoc contigit. Etenim in deserto ↄuersatus est ioannes. Miracula vero quecūqz xp̄o puero exn̄te facta sunt: puta que circa magos ⁊ quecūqz talia añ multuz contigerant tp̄s: Joanne ⁊ ipso valde puero exn̄te. In medio v̄o tp̄e ignotus oībus existebat: pp quod subdit: Sed vt mani. in israel: propte. veni ego in aq̄ baptiçans. Hinc.n. manifestum est q̄n ⁊ illa signa que quidā dicunt a christo in pueritia facta mendacia ⁊ fictiones sunt. Si.n. a p̄ia etate miracula fecisset iesus: nequaq̄ neqz ioānes eum ignorasset: nec reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. Non igitur ipse xp̄s baptismate indigebat neqz aliquā aliam cāz habebat illud lauacrum. q̄z p̄monstrationē facere ei⁹ fidei que est in xp̄m. Nō enī dixit: Ut mūdē eos q baptiçant. neqz vt liberē a peccatis veni baptiçans. sz Ut manifestet in israel. Sed nunqd sine baptismate nō licebat p̄dicare ⁊ iducere turbas: sz facilius ita factū ē. Nequaq̄ enī ↄcurrissent oēs si sine baptismate p̄dicatio facta eēt. AVGV. Ubi ergo cognitus est dn̄s supfluo ei via parabat: qr cognoscētib⁹ se ipse fact⁹ est via. Itaqz nō durauit diu baptisma ioānis: sz quoadusqz demōstrat⁹ est dn̄s humilis. Ergo vt daret nobis a dn̄o hūilitatis exēplū ad pcipiēdā salutē baptismi suscepit baptismū serui: ⁊ ne p̄poneret baptismus s̄ui baptismo dn̄i: baptiçati sunt alij baptismo ↄserui: sz q baptiçati sūt baptismo cōserui: oportebat vt baptiçarent baptismo dn̄i: Qui añt baptiçabant baptismo dn̄i: nō opus habēt baptismo cōserui.

¶ Et testimonium perhibuit ioannes dicens: Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de celo: ⁊ mansit super eum: ⁊ ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua: ille mihi dixit: Super quem videris spiritum descendentem ⁊ manentez super eum: hic est qui baptizat in spiritusancto. Et ego vidi: ⁊ testimonium perhibui: quia hic est filius dei.

CHRY. Quia ioānes testat⁹ est ita magnū qd qō sufficiens erat auditores oēs stupefacere: puta q̄ toti⁹ orbis terrarū solus ipse peccata tolleret: volēs credibilius id facere: reduxit hoc ad deū ⁊ spiritūsanctū. Posset enī aliqs dicere ioāni: Qualiter igit tu cognouisti eū. R̄ndet q̄ p descēsuz spūssancti. vn̄ seq̄t. Et testi. phi. io. di. qr vidi spi. descen. q̄si colū. de celo ⁊ ma. sup eū. AVGV. xv. de trini. Nō autē tūc vnct⁹ ē xp̄s spūscō: q̄n sup eū baptiçatū velut colūba descendit. Tūc.n. corp⁹ suū. s. ecclesiaz suā p̄figurare dignat⁹ est in q̄ p̄cipue baptiçati accipiūt spiritūsanctū. Absurdissimū.n. est vt credam⁹ eū cū iā trigita eēt annor: ei⁹.n. etatis a ioāne baptizat⁹ ē: accepisse spiritūsanctū: sz venisse ad illō baptisma sic sine vllo oīno pctō ita nō sine spūscō. Si enim de famulo ei⁹ ⁊ p̄cursore ipso ioāne scriptū ē: Spūscō replebit ab vtero matris sue: q q̄uis seminat⁹ a p̄re: tn̄ spiritum sanctū in vtero format⁹ accepit: qd de hoīe xp̄o itelligēduz est vel credēdū cui⁹ carnis ipsa ↄceptio nō carnalis: sz spiritalis fuit. AVGV. de agone xp̄iano: Nō aūt dicim⁹ solū xp̄z ver corp⁹ habuisse. spiritū aūt sanctū fallaciter apparuisse oculis hoīuz: Sicut enī nō oportebat vt hoīes falleret fili⁹ dei: sic nec spūssanct⁹. sz oīpotēti deo qui vniuersaz creaturā ex nihilo fabricauit: nō erat difficile verū corpus colūbe sine aliarū colūbarū misterio figurare: sicut ei non fuit difficile ver corp⁹ in vtero virgis sine virili semine fabricare. AVGV. sup Jo. Duob⁹ āt modis ostēdit visibiliter dn̄s spiritūsanctū: p colūbā sup dn̄z baptiçatū: p ignez vero sup discipulos cōgregatos. ibi simplicitas: hic feruor ostēditur. Ergo ne spiritu sanctificati dolū habeāt: in colūba demōstratū ē: ⁊ ne simplicitas frigida remaneat: in igne demōstratū est: nec moueat qr lingue diuise sunt. Noli dissipationē timere: vnitatē ī colūba cognosce. Sic ergo oportebat demōstrari spiritūsanctū venietē sup dn̄m: vt cognoscat vnusquisqz si habeat spiritūsanctū: simplicē se eē debere sicut colūbaz ⁊ habere cū fratribus verā pacē quā significant oscula colūbaruz: Osculant ⁊ corui: sed laniant. A laniatu innocens est natura colūbaruz. nā corui de morte pascuntur. colūba non nisi de frugibus terre viuit. Si etiaz gemunt colūbe in amore: nolite mirari quia in columbe spē voluit demōstrari spiritussanct⁹: Ipse eniz interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Nō aūt spiritussanctus in semetipso: sed in nobis gemit: qr gemere nos facit: Qui enim nouit in pressura se esse mortalitatis hui⁹ peregrinari se a dn̄o: q̄diu propter hoc gemit: bn̄ gemit: spūs illum docuit gemere. Multi autē gemunt ī ifelicitate terrena: vel quassati dānis: vel egritudine corporis p̄grauati: sz nō colūbe gemitu gemūt. Uñ ergo debuit demōstrari spūssanct⁹ vnitatē quādā designās: nisi p colūbā: vt pacate ecclesie diceret: Una ē colūba mea. Uñ debuit hūilitas figurari nisi p auē simplicē ⁊ gemētē. Apparuit ibi scā ⁊ v̄a trinitas: p̄r ī voce dicēte: Tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹: spūssanct⁹ in colūba. In ista trinitate missi sunt apl̄i baptiçare: In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti. GREGO. ij. mor. Dicit aūt: Manētē sup euz In cūctis nāqz fidelib⁹ spūssanct⁹ venit: sz in solo mediatore semp singulariter p̄manet: qr ei⁹ humanitatē nunq̄ deseruit: ex cui⁹ diuinitate p̄cedit. Sed cū de eodē spiritu discipulis dicatur: Apud vos manebit: quomodo singulare signuz erit q̄ in christo permanet. Quod citius cognoscim⁹ si dona spiritus discernamus. In his enim donis sine quibus ad vitaz perueniri nō potest: spiritusanctus in electis omnibus semper permanet: vt sunt mansuetudo: humilitas: fides: spes: charitas. In illis autez quibus per ostensionē nō nostra seruatur vita: sed alior queritur: non semper manet sz aliquādo se a signor ostēsionib⁹ subtrahit: vt humilius eius virtutes habeant. Christus autē in cunctis eū semper ⁊ continue habuit presentem. CHRY. Ne autē

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

aliqs estimet qm xps natiuitatē habebat spiritusancto ad
ueniente sicut ꝛ nos:hanc ēt destruit suspitionē ostendens
ꝙ spiritussācti descensio solū pro manifestādo xpo facta ē.
vnde sequit̃:Et ego nesciebam eum sꝫ q misit me baptiça
re in aqua:ille mihi dixit:Sup quē videris spiritū descen
dentem ꝛ manentē sup eum:hic est q baptiçat in spūsācto.
AVGV.Quis āt misit ioannez:Si dicamus Pater:ve
rum dicimus.Si dicamus Filius:veruz dicimus.Mani
festius āt ē:vt dicamus Pater ꝛ filius. Quomodo ergo ne
sciebat eum a quo missus est:Si.n.non nouerat euz a quo
voluit baptiçari:temere dicebat:Ego a te debeo baptiçari
nouerat ergo eum.Quid ergo est quod dicit.Et ego nescie
bā eum: CHRY.Sed cum dicit nesciebam eum:ante
rius tps dicit:non tps quod est prope baptismum: cū phi
bebat eū dicens:Ego a te debeo baptiçari. AVGV.Sꝫ
legantur alij euangeliste qui planius illud dixerunt: ꝛ iue
nimus apertissime tunc descendisse columbam cum dñs
ab aqua ascendit.Si ergo post baptisma descendit colum
ba:ꝛ anteq̄ baptiçaretur dixit illi ioannes:Ego a te debeo
baptiçari:ante baptismum illum nouerat: quō ergo dixit.
Ego nesciebā eum:sed qui misit me baptizare ꝛc.hoc audi
uit ioannes:vt nosceret eum quē non nouerat: an forte vt
plenius nosset:quē iam nouerat:Nouerat qdez dñz:noue
rat filiū dei:nouerat qꝛ ipse baptizaret in spiritusancto.An
te.n.q̄ veniret ad fluuiū xps:cū multi ad ioannē cōcurre
rent ait illis:Qui post me venit:maior me ē:ipse vos bapti
zabit i spūsancto ꝛ igne.Sꝫ qd nō nouerat:ꝛ potestatez ba
ptismi ipm dñm hiabituꝝ ꝛ sibi retētuꝝ:ne paulus aut pe
trus diceret:Baptismus meus:sicut iuenis dixisse Euāge
lium meū:sꝫ ministeriū plane trāsituꝝ in bonos ꝛ malos:
Quid tibi faciat malus minister vbi bonus est dñs: Ecce
post ioannē baptizatū est:post homicidā nō est baptizatuz
qꝛ ioannes dedit baptismū suū.homicida dedit baptismū
xpi:qō sacr̄m tā scm̄ est:vt nec homicida mīstrāte polluat̃
Potuit āt dñs si vellet potestatez dare alicui seruo suo vt
daret baptismū suū tanq̄ vice sua:ꝛ ɔstitueret tantaz vim
in baptismate trāslato i seruū:q̄taz viz haberet baptisma
datū a dño. Hoc noluit:vt in illo esset spes baptizatorum
a quo baptizatos se agnoscerent.ꝛ noluit s̄uū ponere spem
in seruo.Si autem daret hanc potestatem seruis: tot eēnt
baptismata quot essent serui:vt quomodo dictuz ē: baptis
ma ioannis:sic diceretur:baptisma petri vel pauli. p hanc
ergo potestatē quā solū sibi xps retinuit:stat vnitas eccl'ie
de qua dictū est:Una est columba mea. Pōt āt fieri vt ali
quis habeat baptismū preter colūbam:vt prosit ei baptis
mus pter colūbā:nō potest. CHRY.Et qꝛ pr̄ vocē emi
sit pdicās filiū:supuenit spiritussanctus vocē trahens sup
caput xpi:ne qs pn̄tiuz existimaret dici de ioāne qō dictū ē
de xpo.Sed dicet aliqs:q̄liter nō crediderūt iudei: si vide
runt spiritū:Sed talia nō solū indigēt oculis corporis. sed
magis visione mētis.Si nāq̄ miracula faciētē vidētes itā
tum ebrij erāt a liuore vt cōtraria his que videbant̃ enun
ciarēt:q̄liter solo aduētu spiritussancti in specie colūbe ex
pulissent icredulitatē:Quidā vō dicūt nō oēs vidisse spūz
sed solū ioānē:ꝛ eos qui deuotius dispositi erāt.Et si enim
sensibilib' oclis possibile erat videre in specie colūbe spiri
tū descēdentē:nō tn̄ ppter hoc necesse ē oīb' hoc fuisse ma
nifestū.Eteni çacharias in specie sensibili multa cōsidera
uit.ꝛ daniel ꝛ ezechiel.sed ꝛ moyses multa vidit:q̄lia alioꝝ
nullus.vn̄ subdit ioānes:Et ego vidi ꝛ testimoniū phibui:
qꝛ hic ē filiusdei.Agnū qdē euz vocauerat: ꝛ qm̄ in spiritu
baptiçare debebat dixit:Filiū aūt ante hoc nusq̄. AV
GV.Oportebat eni vt ille baptiçaret q est fili' dei vnicus
nō adoptatus.Adoptati filij ministri sunt vnici: vnicus au
tem habet potestatez:adoptati ministerium.

¶ Altera die iterū stabat ioānes: ꝛ ex discipulis
eius duo. Et respiciens iesum ambulantē dixit:
Ecce agnus dei.

CHRY.Quia multi his q̄ a pncipio ioānes dicebat nō
attendebāt:scōa rursus eos excitat voce.vn̄ dr̄: Altera die
iteꝝ stabat ioānes ꝛ ex discipulis eius duo. BEDA.Sta
bat qdē ioānes qꝛ illā vtutū arcē ɔscenderat:a q̄ nullis ten
tationū posset iprobitatib' deijci.Stabāt cū illo discipuli:
qꝛ magisteriū illi' corde seq̄bant̃ imobili. CHRY.Sed
q̄re nō totū mūdū circuiuit in oī loco iudee pdicans eū: sꝫ
stabat circa flumē expectās eū venire ꝛ ostēdere venientē:
qꝛ.s.p opera xpi hoc fieri volebat.vide ēt q̄liter hoc maio
ris edificatiōis fuit.qꝛ eni paruā imisit scintillā:repēte flā
ma in altū eleuata est.Aliter aūt ꝛ si circuiens hoc dixisset:
videret̃ ex studio quodā humano fieri que fiebāt: ꝛ suspi
tione plenū esset eius pconiū.igit̃ pphete qdem ꝛ apostoli
oēs absentē xpm pdicauerūt:hic qdē ante pn̄tiā s̄m carnē:
illi vero post assumptionē:vnde vt ostēdatur ꝙ nō voce so
luz:sed ꝛ oculis eū ostēdebat:subditur:Et respiciens iesum
ambulantē dixit:Ecce agnus dei. THEOPHI. Respi
ciens inquit:quasi oculis innuens gratiaz ꝛ admirationem
quā habebat in christo. AVGV.Joānes quidē amicus
sponsi erat:nō querebat gloriaz suaz:sed testimoniū phibe
bat veritati:Non eni voluit apud se remanere discipulos
suos vt nō sequerentur dominum:sed magis ostendit quē
sequerentur dicens.Ecce agnus dei. CHRY. Non lon
gum facit sermonez:quoniaz vnum solum in studio habe
bat adducere eos ꝛ coniungere christo: sciebat enim quo
niam de reliquo non indigerent eo testante.Non autez sin
gulariter discipulis loquitur de his Joannes:sed eis publi
ce cum omnibus.qꝛ ex cōmuni doctrina suscipientes seq
lam christi:firmi de reliquo permanserunt:nō propter gra
tiam christi sequētes:sed propter suuz lucrum:ꝛ non facit
sermonem suum deprecatiuum:sed admiratur solum pre
sentem:ꝛ demonstrat eis preparationez propter quem ve
nit:ꝛ modum preparationis.Agnus eniz vtrunq̄ insinuat:
ꝛ dicit agnus cum articuli adiectione: excelleneiam eius
ostendens. AVGV.Iste eniz singulariter dicitur agn'
solus sine macula sine peccato:non cuius macule absterse
sunt sed cuius macula nulla fuerit.singulariter hic ē agn'
dei quia singulariter huius agni sanguine solo homines re
dimi potuerunt.hic est agnus quez lupi timent:qui leonez
occisus occidit. BEDA.Ideo etiam agnum vocat. quia
dona sui velleris sponte largiturum:ex quo vestem nobis
nuptialem facere possumus:idest exempla viuendi nobis
relicturum preuidit:quibus in dilectione calefieri debere
mus. ALCVI.Mistice autem stat ioannes: cessat lex
ꝛ venit iesus.idest gratia euangelij: cui ipsa lex perhibet
testimonium.Ambulat iesus discipulos collecturus.
BEDA.Ambulatio ēt iesu dispensationem incarnatio
nis:qua ad nos venire ac nobis exempla viuendi prebere
dignatus est:insinuat.

¶ Et audierunt eum duo discipuli loquentem:
ꝛ secuti sunt iesum.Conuersus autez iesus ꝛ vi
dēs eos sequētes se:dicit eis:Quid q̄ritis: Qui
dixerūt ei:Rabbi:quod dicitur interpretatū ma
gister:vbi habitas: Dicit eis: Uēite ꝛ videte.
Uenerūt ꝛ viderūt vbi maneret: ꝛ apud eū mā
serūt die illo.Hora aūt erat quasi decima. Erat
aūt andreas frater symonis petri: vnus ex duo
bus qui audierant a ioanne ꝛ secuti fuerant eū.

ALCVI. Joanne perhibente testimonium qꝛ iesus
esset agnus dei:discipuli qui prius erant cum Joanne magi
stri imperium implentes secuti sunt iesum.vnde dicitur.

Et audierunt eū duo discipuli loq̄ntez ꝛ secuti sunt iesum.
CHRY.Considera āt qꝛ qn̄ dixit: Post me veniēs ante
me factus ē:ꝛ qm̄ nō sum dign' soluere corrigiā calciamēti
ei':nullū cepit.Sꝫ qn̄ d dispēsatiōe locut' ꝛ ad hūili' s̄mo
nē duxit dicēs.Ecce agn' dei.tūc secuti sūt eū discipli.Ml'
ti.n.nō ita adducunt̃ cū aliqd magnuz ꝛ excelsū de deo di
cat̃:sic cū benignū ꝛ amicū hoīem audiūt ꝛ aliqd ad salutē
hoīum ptinēs.Considerādū āt ꝙ ioānes dicit:Ecce agnus
dei:ꝛ xps nihil loqtur.nā ꝛ spōsus cū silētio adest:alij eū in
ducūt ꝛ spōsaz i manu ei' ponūt:quā cū acceperit de ea di
sponit:ita xps venit copulaturus sibi ecclesiā nihil ipse di
xit:sꝫ accessit solū amicus ei' ioānes dexterā ei sponse ipo
suit p s̄mones suos:aīas hoīuz in manus ei ponēs:quos ac
cipiens ita disposuit vt vltra ad ioannē n̄ redirēt.Sꝫ aliud
hic obs̄uandū ē:sicut.n.i nuptijs:nō puella ad spōsuz vadit
sꝫ ipse ad eā festinat:ita hic ɔtingit.Nō.n.in celuz ascendit
hoīuz natura:sꝫ ad eā fili' dei accessit:ꝛ ad domū duxit pa
ternā.Et qdē alij discipuli ioannis erāt:q non solū secuti n̄
sunt:sꝫ ꝛ çelotipe ad xpm dispositi erāt.q āt meliores erāt
simul audierunt:ꝛ secuti sunt:non quasi magistrū priorem
ɔtēnentes:sꝫ ab eo persuasi promittente ꝙ baptiçaret i spi
ritusancto xps:ꝛ ide discipuloꝝ studiū cū verecundia fie
ri.Neq̄.n.mox ascendentes interrogauerunt iesum de ne
cessarijs ꝛ maximis reb': neq̄ publice sꝫ singulariter ei lo
qui studuerūt.vn̄ sequit̃:Conuersus āt iesus ꝛ videns eos
seq̄ntes se:dicit eis qd q̄ritis: Hic erudimur qꝛ cuz nos be
ne velle inceperimus:tunc deus dat nobis multas salutis
occasiones.Interrogat aūt non vt discat: sꝫ vt p interroga
tionem magis eos familiares faciat ꝛ ampliorē fiduciam
det:ꝛ ostendat eos auditione dignos. THEOPHI.Ui
de āt ꝙ seq̄ntibus se dñs ɔuertit faciez ꝛ respexit: qꝛ nisi p
bonā operationē ipsiuz secutus fueris: ad visionē faciei ei'
nunq̄ pertinges:neq̄ ad domum eius poteris peruenire.
ALCVI.Ergo illi discipuli tergum ipsius sequebātur
vt viderent:ꝛ faciem dñi videre non poterant. iō ɔuertit
se:ꝛ quodāmodo de sua maiestate descendit:vt possint fa
ciē discipuli illius ɔtēplari. ORIGE.Forte āt nō frustra
post sextū testimoniū desinit ioānes eos ɔtestari:ꝛ iesus s̄ꝫ
septimū dicit:Quid queritis: CHRY.Sed illi non solū
sequendo:sed interrogādo amorez suū: ꝛ xpꝫ manifestaue
runt.vnde sequitur:Qui dixerunt ei: Rabbi quod dicitur
interpretatū magister vbi habitas: Nondū ab eo aliqd di
scentes:magistrū eū vocāt ad discipulatū se ipellētes ꝛ cāꝫ
ostendentes pp quid seq̄bantur. ORIGE. Cōgrua vō p
uectis ex ioānis testimonio platio depromēs xpm docto
rem:ac exprimēs desiderare habitaculū filij dei contueri.
ALCVI. Nolūt eni trāsitorie vti ei' magisterio sꝫ inq
rūt vbi maneat:vt ꝛ tūc in secreto vbis illi' ibui: ꝛ exinde
sepi' possent eū visitare:ꝛ pleni' istrui. Mystice aūt volūt
sibi ostēdi: in qb' xps habitet.vt eoꝝ exēplo se tales exhi
beant in qb' velit habitare:vel ꝙ iesum ambulātē vident
ꝛ statim vbi maneat querūt:nos monet: vt cū icarnationē
ei' ad mētem reducimus:sollicito corde eum rogemus: vt
māsionem eterni habitaculi nobis ostēdat: vn̄ quia videt
bene petētes:libere eis sua reserat archana:vn̄ seqtur: Dic
eis venite ꝛ videte.q.d.habitaculuz meuz explicari nō po
test s̄mone sed opere demōstratur: venite ergo credēdo ꝛ
operādo:ꝛ videte intelligendo. ORIGE.Ul' per hoc ꝙ
dicit.Uenite ad actiōem inuitat:p hoc autē ꝙ dicit Uidete
ad cōtemplatiōem. CHRY.Christus autez nō dicit eis
signa dom' neq̄ locū:sed attrahit eos ad seq̄ndū: Nō di
xit:Nō est tps nūc:audietis cras:siquid vultis discere. sed
vt ad amicos ꝛ familiares loqtur:qualiter alibi ait.Filius
hominis nō hꝫ vbi caput reclinet.hic autē dicit: Uenite ꝛ
videte vbi hito.Sed p hoc ꝙ dixit. Non habet vbi caput
suuz reclinet:dmōstrauit ꝙ hitaculū pprium nō habebat:
nō ꝙ in domo nō maneret.Seqt̃ eni: Uenerūt ꝛ viderūt
vbi maneret:ꝛ māserūt ibi die illo.Cui' āt grā māserūt: nō
adiūgit euāgelista:qꝛ māifestū erat ꝙ pp doctrinā. AV
GV.Quā beatū āt diē duxerūt:q̄ beatā noctē:Edificem'
ergo ꝛ nosmetipsi in corde nr̄o ꝛ faciam' domū:quo veniat
ille ꝛ doceat nos. THEOPHI.Nō frustra aūt ꝛ tps no
tauit euāgelista cū subdit: Hora āt erat q̄si decima.vt tam
doctores q̄ discipulos erudiret ꝙ doctrina pp tps non est
ptermittēda. CHRY. Multū.n. studiū demonstrabāt
ad audiēdū:in eo qꝛ neq̄ ab hora auersi sunt cū sol cēt ad
occasum:ꝛ multis qdē carni s̄uientib' tps qō est post escas:
nō est aptū ad qppiaz necessarioꝝ:eo ꝙ corp' escis grauat̃:
Joānes vō cui' isti erāt discipuli:nō erat talis:sed cū multo
maiori sobrietate vespe degens q̄ nos manc. AVGV.
Numerus ēt iste legē significat:qꝛ in decē pceptis data est
lex.Uenerat aūt tps vt ipleret̃ lex p dilectionē q̄ a iudeis
ipleri nō poterat p timorē.vn̄ ꝛ decima hora dñs audiuit:
Rabi.Magister .n. legis nō ē nisi dator legis.Seqt̃.Erat
aūt andreas frater symonis petri: vn' ex duob' q audierāt
a ioāne ꝛ secuti fuerāt eū. CHRY.Cui' āt grā alteri' no
mē nō ponit̃:qdā dicūt ppterea qꝛ hic q scribit est q secu
tus est eū.Quidā vō dicūt ꝙ ille ali' nō isignis erat. q̄ igit̃
vtilitas si didicerim' nomē illi': neq̄.n.septuaginta duoꝝ
discipuloꝝ noīa euangelista posuit. ALCVI. Uel duo
discipuli qui secuti sunt iesum sunt andreas ꝛ philippus.

¶ Inuenit hic primū fratrē suū symonez: ꝛ dicit
ei. Inuenimus messiam quod est interpretatuz
christus.Et adduxit eum ad iesum. Intuit' aūt
eum iesus dixit: Tu es symon filius ioanna. tu
vocaberis cephas:quod interpretatur petrus.

CHRY.Andreas que a iesu didicit: non detinuit apud
seipsum:sed festinat ꝛ currit cito ad fratrem:traditurus ei
bona que suscepit.vnde seqt̃. Inuenit hic pmū fratrē suū
symonē:ꝛ dixit ei: Inuenim' messiam quod est interpreta
tum xps. BEDA. Hoc est eniz vere dñm inuenire:vera
illius dilectione feruere:fraterne quoq̄ salutis curaz gere
re. CHRY.Et qdē nō dixerat euangelista que christus
fuerat seqūētib' se locutus:sed ex his que hic dicuntur licz
addiscere.Quecunq̄ eni andreas didicit:in breui ostendit
magistri virtutē:qui persuaserat eis: ꝛ eorum desiderium
qō prius habuerāt representans.hoc eni verbuz iuenim':
est patientis pressurā ppter absentiā ꝛ exultātis: postq̄ ap
paruit qō expectabat̃. AVGV.Messias aūt hebraice:
grece christus:latine vnctus dr̄.Chrisma eni vnctio est:ille
aūt singulariter vnctus est:vn̄ oēs christiani vnguntur.s̄m
ꝙ in psalmo dr̄.Unxit te ds̄ deus tu' oleo exultationis pre
participibus tuis.Participes enim eius sūt omnes sancti:
sed ille est singulariter sanctus ꝛ singulariter vnctus.
CHRY.Et ideo nō dixit messiam simpliciter:sed cū ad
iectione articuli.Cōsidera vero ex ipso principio obedien
tem petri mētem.confestim enim cucurrit nihil tardās.vn̄
sequitur.Et adduxit eum ad iesum.Sed nullus facilitatē
ei imponat:si nō prius multa perquirens ita sermonem su
scepit.Cōueniens enim est ꝛ fratrem diligentius ei dixisse
hoc:ꝛ per longa verba:sed euāgeliste vbiq̄ multa intermit
tunt: breuiloquij curaz habētes.Aliter autē neq̄ dictū est
qm̄ credidit simpliciter:sed quoniam duxit eum ad iesum:
illū ei de quo dixerat traditur' vt omnia ab illo discat. Ip
se aūt dñs incipit reuelare ea que deitatis sunt: ꝛ paulatim
ea aperire pdicationibus.Non eni minus q̄ signa prophe
tie adducunt.hoc enim est maxime op' dei:quod neq̄ imi
tari demones possunt.Nam in miraculis quidem ꝛ phan
tasia fit vtiq̄.Futura aūt predicere cum certitudine:illius
solius incorruptibilis est nature:vnde seqtur: Intuit' autē
eum iesus dixit: Tu es symon filius ioāna. Tu vocaberis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cephas:quod interpretatur petr⁹. BEDA. Intuitus aūt
est eū non exterioribus oculis solū: sʒ τ eterno diuinitatis
intuitu vidit cordis ei⁹ simplicitatē:animi sublimitatē: cu
ius merito cuncte eēt pferēdus ecclīe. Neqʒ āt in petri vo
cabulo:q̄si hebreo vel syro aliā interptationeʒ q̄rere oʒ.qꝛ
idē est grece τ latine petrus:qđ syriace cephas τ ī vtraqʒ li
gua nomē a petra deriuat̄. Uocat̄ aūt petr⁹ ob firmitatē fi
dei:q̄ illi petre adhesit:de q̄ apl's ait: Petra āt erat xp̄s:qui
sperātes ī se ab hostis isidijs reddit tutos τ spiritualiū cha
rismatū fluēta ministrat. AVGV. Non est āt magnū qꝛ
dn̄s dixit cui⁹ filius eēt iste:oīa.n.noīa sctōꝝ suorū sciebat
quos an̄ ꝯstitutionē mundi p̄destinauit. Illud āt magnuʒ:
qꝛ mutauit ei nomē τ fecit de simone petrū. Petrus aūt a
petra:petra v̄o ecclesia:ergo in petri noīe figurata ē eccl'ia.
Et qs securus ē nisi q edificat supra petrā? Intentū āt te fe
cit dn̄s.nā si antea petrus vocaret̄:nō ita videres mysteri
um petre:τ putares casu eum sic vocari:nō ꝓuidentia dei.
Ideo eū voluit aliud prius vocari:vt ex ipsa ꝯmutatiōe no
minis sacramēti viuacitas cōmendaret̄. CHRY. Ideo
ēt nomen mutauit vt ostendat:qꝛ ipse est q vetus testamē
tum dedit:τ nomina transmutauit: qꝛ abram abraam vo
cauit:τ sarai saram:τ iacob israelem. Igitur multis quideʒ
τ a natiuitate nomina imposuit:vt isaac τ samson:alijs aūt
post eam que a progenitoribus est nuncupationem: vt pe
tro τ filijs zebedei. nā quibus qdeʒ a prima etate debebat
virtus clarescere:extunc noīa susceperūt:quibus āt postea
debebat augeri postea nuncupatio posita est. AVGV.
de cō.euā. Non āt pua repugnātia pt putari si iuxta iorda
nē anteq̄ʒ iesus isset in galileā:ad testimoniū ioannis bapti
ste secuti sunt eū duo:quoꝝ vnus erat andreas qui fratrē
suū simonē adduxit ad iesuʒ:qn̄ τ nomē vt petrus noīaret̄
accepit:cū ab alijs euāgelistis dicat̄:q eos in galilea piscā
tes inuenerit:atqʒ ad discipulatū vocauerit.nisi qꝛ intelli
gendū est:non sic eos vidisse dn̄m iuxta iordanē:vt ei iam
īseparabiliter inhererēt:sʒ tm̄ cognouisse qs esset:eūqʒ mi
ratos ad ꝓpria remeasse. Non āt qs arbitret̄ q tunc petr⁹
nomen accepit:vbi ait illi dn̄s:tu es petrus τ super hāc pe
tram edificabo ecclesiam meā:sed vbi cōmemoratur ei di
ctum esse:Tu vocaberis cephas:qđ interpretatur petrus.
ALCVI. Uel aliter: Nondū īponit ei nomen:sʒ p̄signat
qđ postea fuit ei īpositū:qn̄ dixit ei iesus:Tu es petrus τ su
per hanc petram edificabo ecclesiā meaʒ. Mutaturus āt
nomen xp̄s:voluit ostendere ēt nomen illud:quod a parē
tibus datum erat:non carere virtutis significatiōe.simon
enim obediens interp̄tatur:Joanna gratia: Jona colūba
q.d. Tu es obediens:filius grē:vel fili⁹ colūbe.i.sp̄ussancti.
qꝛ humilitatē de sp̄usc̄o accepisti:vt vocante andrea vide
re me desiderares. Nō enī dedignatus est maior minoreʒ
sequi.quia nō est ordo etatis vbi est merituʒ fidei.

¶ In crastinum voluit exire in galileam τ inuenit
philippuʒ. Et dicit ei iesus: Sequere me. Erat
aūt philippus a bethsaida ciuitate andree τ pe
tri. Inuenit philipp⁹ nathanael τ dicit ei. Quē
scripsit moyses in lege τ prophete:iuenim⁹ iesū
filiuʒ ioseph a nazaret: Et dixit ei nathanael: A
nazaret potest aliqd boni eē? Dicit ei philipp⁹:
Ueni τ vide.

CHRY. Postq̄ʒ accepit christ⁹ discipulos venit de reli
quo ad alios cōuertēdū.s.philippū τ nathanaelē.vn̄ dr̄: In
crastinū aūt voluit exire in galileā. ALCVI. A iudea.s.
vbi erat ioānes baptizans.deferēs honorē baptiste: ne vi
deat̄ magistrū ei⁹ minuere:dū adhuc statū hʒ. Uocaturus
ēt discipulū ad sequēdū voluit exire in galileā.i. in trāsmi
grationē factā vel reuelationē.vt sicut ipse ꝓficiebat sapiā
τ etate τ grā apud deū τ hoīes:τ sic passus est τ resurrexit:
τ ita ītrauit in gloriā suā.sic ēt suos seq̄ces ostēderet τ exi
re τ ꝑficere in virtutib⁹:τ p passiōes ad gaudia trāsmigra
re debere.vn̄ seq̄t̄: Et iuenit philippū: τ dicit ei iesus.seq̄re
me. Seqtur q imitat̄ humilitatē τ passionē ei⁹:vt sit socius
resurrectiōis τ ascēsionis. CHRY. Et vide q anteq̄ʒ ali
qs ei adhereret:nullū vocauit.nā siqdē nullo iā sponte ad
ueniente attraxisset:fortassis resiluissent:nūc aūt a seipsis
eligētes seq dn̄m:firmi de reliquo pmāserūt. Philippū āt
vocat magis notū ei existētē:qꝛ in galilea nutrit⁹ erat. Sʒ
vn̄ philippus secut⁹ ē xp̄m:nā andreas qdē audiēs a ioan
ne baptista:petr⁹ aūt ab andrea:hic āt a nullo aliqd discēs
solū dicēte xp̄o ad eū:seq̄re me:cōfestī psuasus ē. Cōueniēs
est aūt philippū a ioāne audientē seq xp̄m:vel ēt vocē xp̄i
hoc operatā esse. THEOPHI. Nō eni simpl'r omnib⁹
vox xp̄i dicebatur:sed fideliū īteriora ad eius inflāmabat
amorē:deinde qꝛ in corde philippi de xp̄o cogitatio ierat:τ
in libris moysi assidua lectio vt expectaret xp̄m:statim cū
vidit credidit. Forte aūt ab andrea τ petro de xp̄o aliqd di
dicit.qꝛ ex eadē patria erant:qđ euāgelista videt̄ innuere p
hoc q subdit. Erat autē philippus a bethsaida ciuitate an
dree τ petri. CHRY. Christus ēt hinc suā virtutē osten
dit:q a terra nullū ferēte fructū.nā a galilea propheta nō
surgit:iclytos discipuloꝝ elegit. ALCVI. Bethsaida ēt
domus venatoꝝ īterpretat̄.quo noīe ciuitatis curauit euā
gelista ostendere:quales tūc iam aīo erāt philippus petrus
τ andreas:τ quales officio erant futuri.i.capiendis ad vitā
aīabus intenti. CHRY. Non solum autem philippus a
xp̄o psuasus est:sed p̄co alijs fit.vnde sequitur: Inuenit phi
lippus nathanael τ dicit ei. Quē scripsit moyses in lege τ p
phete.iuenim⁹ iesuʒ filiū ioseph a nazareth. Uide qualiter
sollicitā menteʒ habebat:τ cōtinue meditabat̄:q̄ sunt moy
si τ expectabat aduentū xp̄i:τ quideʒ q xp̄s debebat veni
re nouerat prius:qn̄ autē hic christ⁹ erat ignorabat. Dicit
autem. Quē scripsit moyses τ ꝓphete: credibilem faciens
suā p̄dicationē:τ exhinc psuadens auditorē:q circa legem
τ prophetas sollicitus erat:τ oīa pscrutans cum veritate vt
τ xp̄s testatus est. Si vero dicit filium ioseph: ne turberis:
eius enī filius estimabat̄ esse. AVGV. Cui.s. desponsa
ta erat mater eius:nam q ea intacta conceptus τ natus sit:
bene nouerunt ex euangelio oēs xp̄iani:addit autem τ lo
cum: A nazareth. THEOPHI. Nō qꝛ in ea natus erat
sed nutritus. Generatio enī eius multis erat incognita:sed
q in nazareth esset nutritus cognitū erat:τ dixit ei natha
nael:a nazareth pōt aliqd boni esse? AVGV. Ambas ꝓ
nunciationes pōt ꝯn̄s vox philippi seq:siue sic pronunciēs
tanq̄ʒ cōfirmans: A nazareth pōt aliquid boni esse:τ ille di
cat. Ueni τ vide. siue sicut dubitans τ totum interrogans
A nazareth potest aliquid boni esse? Ueni τ vide. Cū ergo
siue illo modo siue isto pronuncietur:non repugnant ver
ba sequentia: nostrum est querere quid potius intelliga
mus in his verbis: Nathanael enim doctissimus legis cū
audisset philippum dicentem: Inuenimus iesum audito
a nazareth erectus est in spem: τ dixit: A nazareth potest
aliquid boni esse. Scrutatus eni erat scripturas. τ sciebat
q nō facile alij scribe τ pharisei nouerant qꝛ īde erat expe
ctandus saluator. ALCVI. Qui singulariter sanctus ē:
inocens:īpollutus:de quo ꝓpheta. Exiet virga de radice
iesse:τ nazareus.i.flos de radice ei⁹ ascēdet. vel pōt hic ver
siculus sub dubitatione īterrogatiue proferri. CHRY.
Audiuerat enim nathanael a scripturis q a bethleem oʒ
xp̄m venire s̄m illud. Et tu bethleeʒ terra iuda ex te exiet
dux qui reget pp̄lm meū israel. Cum igitur audiuit A naza
reth.dubitauit:nō inueniens cōuenire enunciationem phi
lippi:cum prophetica predicatione. Nazareum autem vo
cant prophete ab educatione: τ conuersatione:conside
ra vero eius ingrendo prudentiā τ mansuetudinē nō.n.di
xit: Decipis me philippe:sed interrogat dicens: A nazareth
pōt aliqd boni esse? Ualde āt τ philippus prudēs erat: Nō
enim interrogatus frangitur:sʒ īmoratur:vix volens duce
re ad xp̄ʒ:vnde seqtur: Dicit ei philippus:veni τ vide. Tra
hit qdem eum ad xp̄m:sciens de reliquo eum non contra
dicturum:si verba τ doctrinam illius gustauerit.

¶ Uidit iesus nathanael veniētē ad se: τ dicit de
eo: Ecce vere israelita:ī quo dolus non ē. Dicit
ei nathanael. Unde me nosti? Respōdit ih̄s: τ
dixit ei. Priusq̄ʒ te philippus vocaret cuʒ esses
sub ficu:vidi te. Rn̄dit ei nathanael τ ait: Rab
bi tu es filius dei:tu es rex israel. Respondit ie
sus τ dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu cre
dis:maius his videbis. Et dicit ei: Amen amē
dico vobis videbitis celū apertum: τ angelos
dei ascēdentes τ descēdentes supra filiū hoīs.

CHRY. Nathanael nō suscipiendo ex nazareth xp̄ʒ eē
eā q̄ illi erat circa scripturas diligentiā ondit. In n̄ respuen
do v̄o eū q annūciauerat multū desideriū qđ habebat cir
ca xp̄i p̄ntiaʒ mōstrauit. Sciebat.n.q poterat philipp⁹ cir
ca locū falli.vn̄ seqtur: Uidit iesus nathanael veniēteʒ ad
se:τ dic̄ de eo: Ecce vere israelita ī quo dolus n̄ ē. Nequaq̄ʒ
.n.eū accusare oportebat:lʒ v̄ba nō credentis ꝓtulerit.ma
gis inuestigās ꝓphetias q̄ʒ philipp⁹:dicit āt vere israelita:ī
quo dolus n̄ ē.qꝛ nihil ad grāʒ vl' odiū loq̄bat̄. AVGV.
Uel aliter. Quid est ī quo dolus nō est:forte n̄ hēbat pctm̄
forte illi medicus nō erat necessari⁹?absit: Nemo sic nat⁹
ē vt medico illo nō egeret. Dolus.n.est cū aliud agit̄:τ aliđ
fingitur:quō g̃ in illo dolus nō erat:si peccator est? fatetur
se peccatorē. Si.n.peccator est:τ iustū se dicit: dolus est in
ore ipsius:ergo in nathanaele ꝯfessionē peccati laudauit:n̄
indicauit nō eē peccatorē. THEOPHI. Sʒ nathanael
laudatus nō acquieuit exemplo:sed expectauit:adhuc vo
lens aliqd manifestius discere:τ interrogat. Sequit̄.n. Di
cit ei nathanael:vnde me nosti? CHRY. Ipse qdē igitur
vt hō inuestigat.iesus āt vt deus respondebat. Seqtur.n.
Rn̄dit iesus τ dixit ei:priusq̄ʒ te philippus vocaret cum es
ses sub ficu vidi te. Non vt homo eum intuens: sed vt de⁹
desup cognoscens: Uidi inquit te.i.moꝝ tuorum mansue
tudinem.dicit aūt: Cū esses sub ficu:quoniā nullus ibi erat
sed sol⁹ philippus τ nathanael singulariter loquebantur:τ
propter hoc dictū est q videns eū a longe dixit. Ecce vere
israelita.vt scires qn̄ anteq̄ʒ appropinquaret philipp⁹ hec
loquebat̄ christus τ insuspicabile fiat christi testimonium.
Noluit autē xp̄s dicere: Nō sum ex nazareth.vt annuncia
uit tibi philippus:sed ex bethleem:vt nō faceret alterabilē
sermonem:neqʒ etiam p hoc dedisset argumētum sufficiēs
qđ ipse esset xp̄s:sed ostēdit se xp̄m p hoc q p̄ns erat loquē
tibus illis. AVGV. Querēdū est enī an aliquid signifi
cet arbor fici. Inuenimus arboreʒ fici maledictā:qꝛ sola fo
lia habuit:τ fructu caruit. In origine humani generis adaʒ
τ eua cū peccauissent:de folijs ficus succinctoria sibi fece
runt. Folia ergo ficulnee intelliguntur peccata. Erat autē
nathanael sub arbore fici:tanq̄ʒ sub vmbra mortis:ac si do
minus ei dicat O israel sine dolo qsqs es: O popule iudeus
ex fide:anteq̄ʒ te per apostolos meos vocareʒ:τ cum esses
sub vmbra mortis τ tu me nō videres:ego te vidi. GRE
GO. xviij.mora. Uel cum esses sub ficu vidi te.i. positum
te sub vmbra legis elegi. AVGV. đ verbis domini. Re
cordatus est auteʒ nathanael se fuisse sub ficu vbi nō erat
p̄sentia corporali:sed scientia spiritali:τ qꝛ sciebat se solum
fuisse sub ficu agnouit in illo diuinitatem. CHRY. Sic
ergo ab hac p̄dicatiōe τ ab eo q mentē scrutatus est eius
τ qꝛ cū aduersus eū dicere videret̄ nō culpauit:sʒ laudauit
cognouit qm̄ v̄e est xp̄s.vn̄ seq̄t̄: Rn̄dit ei nathanael τ ait:
Rabbi: Tu es fili⁹ dei:tu es rex israel.q.d. Tu es q expecta
baris:tu es q q̄rebaris:qꝛ.n.argumētū ialtercabile suscepit
venit ad ꝯfessionē τ in mora p̄ori diligētiā ondēs:τ in poste
riori ꝯfessiōe deuotionē. Multi āt legētiū s̄monē hūc an
xiant̄. Petr⁹.n.q p⁹ miracula τ doctrinā ꝯfessus ē qm̄ fili⁹
est dei beatificat̄:vt a p̄re reuelationē iā suscipiēs. Natha
nael aūt an̄ signa τ doctrinā h̄ dicēs nihil tale audiuit. Est
igit̄ hui⁹ cā qm̄ v̄ba qdē eadē locut⁹ ē petr⁹ τ nathanael:nō
aūt eadē mēte:sʒ petr⁹ qdē ꝯfessus ē filiū dei vt deū veruʒ:
hic āt vt hoīeʒ nudū dicēs ei: Tu es fili⁹ dei:induxit: Tu es
rex israel. Dei aūt fili⁹ nō israelitis ē rex solū:sʒ τ orbis ter
raꝝ vniuersi. Hoc ēt manifestū ē ex his q̄ cōsequunt̄. nam
petro nihil postea addidit xp̄s:sʒ q̄si pfecta ei⁹ existēte fide
ecclesiā se dixit ī ꝯfessiōe illi⁹ fabricaturꝝ eē. Nathanael āt
q̄si multa pte τ maiori ꝯfessiōis deficiēte ad maiora educi
tur.naʒ seq̄t̄: Et dixit ei:qꝛ dixi tibi: vidi te sub ficu credis:
mai⁹ his videbis.q.d. Magnū tibi visuʒ ē hoc eē qđ dixi: τ
propterea me regē israelis ꝯfessus es:qđ igit̄ dices cū mai⁹
videbis.τ quid sit istud maius:ostēdit subdens: τ dicit eis:
Amē dico vobis:videbitis celū aptū τ angelos dei ascendē
tes τ descendentes sup filiū hoīs. Uide qualiter paulatim
eum a terra abducit:τ facit q non vltra estimet christū eē
hoīem solum.cui.n.angeli ministrant.qualiter hic hō pur⁹
esset:per hoc igitur suadet angeloꝝ se esse dn̄atorem:sicut
enī in proprium regis filiū descēderūt τ ascenderunt in eū
ministri regales:hoc quidē in tp̄e crucis:hoc v̄o ī tp̄e resur
rectionis τ ascensionis:sed τ ante hoc qn̄ accesserūt τ mini
strabant ei:τ qn̄ euangelizabāt eius natiuitatem. Futuruʒ
v̄o a p̄terito ꝓbauit:qui enī in p̄teritis virtutē ei⁹ agnoue
rat:τ de futuris audiens facili⁹ suscepit. AVGV. de ver.
dn̄i. Recolamus aūt veterem historiā quādo iacob in som
nis vidit scalaʒ a terra ptingentem vsqʒ in celū:τ dn̄s incū
bebat sup eam:τ angeli ascendebāt τ descendebant per eā.
Deniqʒ ipse iacob qꝛ intellexit quid viderit:posuit lapideʒ
τ fudit oleum.dum vnxit lapidē iacob:nunquid idoluʒ fe
cit? significauit:non adorauit: agnoscitis chrisma: agnosci
te τ xp̄m. Ipse est lapis queʒ reprobauerunt edificantes. si
ergo iacob vidit scalam qui est israel appellatus τ nathana
el iste vere israelita erat:conuenienter somnium iacob do
minus dixit ei.q.d.cuius nomine te appellaui ipsius som
nium in te apparuit: Uidebis enī celum apertum: τ ange
los dei ascēdētes τ descēdētes sup filiū hoīs.si autem ad illū
descendunt τ ad illum ascendunt:τ sursum est:τ hic est sur
sum in se:deorsum in suis. AVGV. sup Jo. Sūt aūt āge
li dei boni predicatores predicātes christuʒ:hoc est super fi
liuʒ hominis ascēdunt:sicut paulus qui ascenderat vsqʒ ad
tertiuʒ celuʒ:descendit vsqʒ ad lac potum puulis danduʒ:
dixit aūt: Maius his videbis.qꝛ plus est q nos dominus
vocatos iustificauit:q̄ʒ q vidit iacentes sub vmbra mortis
Quid enim nobis proderat si ibi mansissemus: vbi nos
vidit? Queritur auteʒ quare nathanael cui tantū testimo
niū p̄hibuit filius dei:īter.xij.apostolos nō īuenitur. Intel
ligere autē debem⁹ ipsuʒ eruditū fuisse τ pitū legis:ꝓpter
ea noluit illū dn̄s īter discipulos ponere:qꝛ ideotas elegit.
vnde cōfunderet mūduʒ: Uolens enī superboꝝ frāgere cer
uices:nō q̄siuit p oratorē piscatorē:sʒ de piscatore lucratus
est īperatorē. Magn⁹ cyprianus orator:sʒ prius petrus pi
scator per quē postea crederet non tm̄ orator:sed etiam im
perator.

CAPI. II.

ET die tertia nuptie facte sūt ī chana
galilee: τ erat mater iesu ibi. Uoca
tus ē āt iesus τ discipuli ei⁹ ad nu
ptias. Et deficiente vino: dicit mr̄

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

iesu ad eū: Vinū nō hñt. Et dicit ei iesus. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? Nondū venit hora mea.

CHRY. Quoniaꝫ in galilea notus erat dñs: vocant euꝫ ad nuptias: vnde seqtur: Et die tertia nuptie facte sūt i chana galilee. ALCVI. Galilea ē ꝓuincia in q̄ est chana viculus. CHRY. Vocant āt ad nuptias dñm nō tanq̄ magnificuꝫ aliquē: ſꝫ simpliciter tanq̄ notū: ⁊ vnū multoꝝ. vñ hoc euangelista declarans ait: Et erat mater iesu ibi. ſic̄. n. matrē vocauerant: ita ⁊ filiū. vñ seqtur: Vocatus est āt iesus ⁊ discipuli eius ad nuptias: ⁊ accedit: Neq̄. n. ad dignitatē respiciebat suā: ſꝫ ad beneficiū nostrū. Qui. n. nō dedignatus ē formaꝫ serui accipere: neq̄ dedignatus ē ad nuptias venire seruoꝝ. AVGV. de v̄. dñi. Erubescat igit̄ hō esse supbus: qm̄ factus est humilis deus. Ecce inter cetera filius virginis venit ad nuptias q cum apud patrē esset instituit nuptias. BEDA. Quod etiam ad nuptias venire dignatus est: iuxta litterā fideꝫ recte credentiū confirmat. Porro tatiani ⁊ martionis ceteroꝝq̄ q nuptiis detrahūt: pfidia q̄ sit dānabilis insinuat. Si. n. thoro immaculato ⁊ nuptiis debita castitate celebratis culpa inesset: nequaq̄ dñs ad has venire voluisset. Nunc āt qꝛ bona ē castitas cōiugalis: melior continentia vidualis: optima pfectio vginalis. Ad probandā oīum electionē graduuꝫ: discernendū tñ meritū singuloꝝ ex intemerato marie virginis vtero nasci dignatus ē: a prophetico vidue Anne ore mox natus bñdicitur: a nuptiaꝝ celebratoribus iam iuuenis inuitatus hos pitia sue vtutis honorat. AVGV. Quid auteꝫ miruꝫ si in illaꝫ domū ad nuptias venit: q in hūc mūdū ad nuptias venit? Hēt. n. h̄ sponsā quā redemit sāguine suo: ⁊ cui pign⁹ dedit spūsanctuꝫ: quā sibi ꝯiunxerat in vtero vginis. Verbuꝫ. n. ē sponsus ⁊ spōsa caro hūana: ⁊ vtrūq̄ vn⁹ filius dei ⁊ idē filius hoīs. Ille vterus virginis marie thalamus ei⁹ est: vnde ꝓcessit tanq̄ spōsus de thalamo suo. BEDA. Nec vacat a mysterio ꝙ die tertia nuptie facte referunt̄: primū qdeꝫ seculi tps ante legē patriarchaꝝ exēplo. secundum sub lege prophetaꝝ scriptis. tertiū sub gratia pconiis euangelistaꝝ quasi tertie diei luce mundo refulsit: in quo dñs in carne natus apparuit: sed ⁊ hoc quod in chana galilee. i. in celo transmigrationis eedem nuptie facte perhibētur: Typice denunciat eos maxime gratia xp̄i dignos existere: qui zelo feruere pie deuotionis ac de vitiis ad virtutes: de terrenis ad eterna norunt transmigrare: discumbente aūt ad nuptias dño: vinū defecit vt vino meliore p ipm facto manifestaret̄ gloria latētis in hoīe dei. vñ seqtur. Et deficiēte vino: dicit mater iesu ad eū: Vinum nō habent.

CHRY. Dignū aūt ē q̄rere vñ venit in mētē matri: magnū qd imaginari de filio: neq̄. n. añ miraculū fecerat. Sequit̄. n. Hoc fecit initiū signoꝝ iesus: ſꝫ reuelari icipiebat ⁊ a ioanne ⁊ ab his q̄ ad discipulos dixerat: ſꝫ añ hec oīa ipsa cōceptio ⁊ ea q̄ post natiuitatē facta sunt: maximā ei de puero iposuerūt estimationē. vñ lucas dicit: Maria cōseruabat oīa vba hec conferens in corde suo. Cui⁹ igitur grā nō añ miraculū eū icitauit: nā antea vt vn⁹ multoꝝ ita ꝯseruabat̄. vñ nō psumebat ei mater tale qd dicere: qꝛ v̄o audiuit ꝙ ioannes ei testificatus est: ⁊ ꝙ discipulos iaꝫ haberet de reliquo ꝯfidēter rogat. ALCV. Significat ēt in hoc loco synagogā q̄ xp̄m ꝓuocat ad faciēdū miraculū: familiare eni ē iudeis: miracula ingrere. Seqtur: Et dicit ei iesus: qd mihi ⁊ tibi mulier? AVGV. Quidā derogātes euangelio ⁊ dicētes ꝙ iesus nō fuit natus de maria vgine: hic argumētū sumere conant̄ erroris sui vt dicant: quō erat mater ei⁹ cui dixit: Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed qs hoc narrauit vt credam⁹ qꝛ hoc dñs dixit? Nempe ioānes euāgelista. At ipse dixit: Et erat ibi mater iesu: q̄re hoc. nisi qꝛ vtrūq̄ verū est? Sed nunqd iō venit ad nuptias: vt doceret matres cōtēni? CHRY. Sed ꝙ valde venerabatur mrem. Audi lucā enarrantē: q̄liter subdit⁹ parētib⁹ erat. Nā vbi q dē parētes nihil ipediūt eoꝝ q̄ sunt s̄m deū: debitū ē subiici eis. Qñ aūt nō tpe debito aliqd q̄runt: ⁊ abscindūt nos a spiritualib⁹: nō ex hoc fallaris. AVGV. de symbolo. Ut ergo distingueret iter deū ⁊ hoieꝫ qꝛ s̄m hoieꝫ minor ⁊ subditus erat. s̄m aūt deū supra oēs erat: dixit. Quid mihi ⁊ tibi est mulier? CHRY. Sed ⁊ pp aliā cām vt nō suspecta essent miracula q̄ fiebāt: ab his eni q idigebāt: rogari oportuerat nō a matre: voluit oñdere qm̄ oīa decēti tpe operat̄ nō simul oīa faciens: qꝛ cōfusio q̄dā eēt. ⁊ iō seqt̄: Nōdum venit hora mea. i. nōdū cognit⁹ sum his qui assunt: sed neqꝫ sciunt qm̄ defecit vinū: sine eos pm̄ū hoc sentire. Qui eniꝫ necessitatē non presensit: neq̄ bñficii grandē sinscipiet sensum. AVGV. Vel iō qꝛ dñs noster: s̄m ꝙ deus erat: matrem nō habebat: s̄m ꝙ hō erat. habebat matrē: Miraculū aūt qd facturus erat: s̄m diuinitatem factur⁹ erat: nō ſꝫ infirmitatem humanaꝫ. Miraculū tñ exigebat mater: At ille nō tanq̄ agnoscens viscera humana: opaturus facta diuina dixit: Quid mihi ⁊ tibi est mulier? tanq̄ dicat. Quod in me facit miraculum: non tu genuisti deitatem meaꝫ. Dicitur autem Mulier s̄m femineum sexum: non s̄m corruptionem integritatis: sed qꝛ genuisti infirmitatem meam: tunc te cognoscam cum ipsa infirmitas pendebit in cruce. vnde subdit: Nonduꝫ venit hora mea: quasi diceret ibi te agnoscā cū pendere in cruce ifirmitas ceperit: cuius ⁊ mater es. Cōmendauit eni matrem discipulo: prius matre moriturus: ⁊ ante mortem matris resurrecturus. Videte aūt ne forte quō inuenerunt manichei occasionē pfidie sue: qꝛ dixit dominus: Quid mihi ⁊ tibi est mulier? sic inueniant mathematici occasionem fallacie: qꝛ dixit: Nonduꝫ venit hora mea. Dicunt eni: vides qꝛ sub fato erat xp̄s. qꝛ dixit: Nondum venit hora mea. Credant aūt deo dicenti. ptātē habeo ponendi animam meam: ⁊ iterum sumendi eam: ⁊ q̄rant quare sit dictum: Nonduꝫ venit hora mea. Nec ideo iam sub fato ponant conditorem celi: quia si esset fatuꝫ de sideribus: non poterat esse sub necessitate siderū conditor siderū: qd nō solū xp̄s nō habuit: qd appellas fatū: sed nec tu aut ille aut quisquā hoīum. quare ergo dixit. Nondū venit hora mea? qꝛ in potestate habebat qñ moreret̄: sed nondum videbat esse opportunū vt illa potestate vteretur. vocandi erant discipuli. annunciandum erat regnum celorū: faciende erant virtutes: cōmendāda erat diuinitas domini in miraculis. cōmendanda erat humilitas domini in ipsa compassione mortalitatis. At vbi tātū fecit q̄tuꝫ sufficere iudicauit venit hora: non necessitatis sed voluntatis: nō conditionis: sed potestatis.

¶ Dicit mater eius ministris: Quodcunqꝫ dixerit vobis facite. Erant aūt ibi lapidee hydrie sex posite scd̄m purificationē iudeoꝝ capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis iesus: Implete hydrias aqua. Et ipleuerunt eas vsqꝫ ad summū. Et dicit eis iesus: Haurite nūc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerunt. Ut aūt gustauit architriclinus aquā vinū factā: ⁊ nō sciebat vnde esset: ministri aūt sciebāt qui hauserūt aquā: vocat sponsum architriclinus: ⁊ dicit ei: Oīs hō primū bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati fuerit: tūc id quod deterius ē. Tu aūt seruasti bonū vinuꝫ vsqꝫ adhuc. Hoc fecit initium signoruꝫ iesus in chana galilee: ⁊ manifestauit gloriam suam: ⁊ crediderunt in eum discipuli eius.

CHRY. Quāuis dixerit: Nōdum venit hora mea: postmodū fecit ꝙ mater dixerat: vt etiā ex hoc sufficiens eēt demonstratio ꝙ nō subiectus est hore. Si eni ī hore subiiciebatur: qualiter debita hora nōduꝫ facta hoc fecit: deinde ⁊ ꝓpter honorē matris: vt nō finaliter ei contradicere videret̄ neqꝫ eā tot presentib⁹ erubescere faceret. Adduxerat eniꝫ ad eū ministros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde sequit̄: Dicit mater eius ministris quecūqꝫ dixerit vob̄ facite. BEDA q. d. Lꝫ abnegare videat̄ tamē faciet: nouerat enim mr̄ eū piū ⁊ misericordē. Seqt̄. Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite s̄m purificationē iudeorum: capiētes singule metretas binas vel trinas. Hydrie vocantur vasa aquaꝝ receptui parata. grece enim aqua hydor dicit̄. ALCVI. Vasa auteꝫ aquaꝝ receptui parata erant s̄m purificationem iudeoruꝫ quia inter alias phariseorum traditiones etiam hoc obseruabant: vt crebro se lauarēt. CHRY. Quia vero inaquosa est palestina: ⁊ non erat multis in locis fontes ⁊ puteos inuenire: replebant hydrias aqua vt non currerent ad flumina si quādo imūdi fierēt: ſꝫ de ꝓpe haberēt purgatiōis modū. Ne aūt qdā infideliū suspicarētur: qm̄ fece intus remanēte: deīde aqua imissa: vinū subtilissimū factuꝫ esset ꝓpterea ait s̄m purificationē iudeoꝝ. ostendens ꝙ illa vasa nunq̄ vini receptacula facta erāt. AVGV. Metretas. n. dic̄ mensuras quasdā: tanq̄ si diceret vrnas āphoras vel aliud huiusmodi. Metron eni mensurā dicunt greci: inde appellate metrete. BEDA. Quod aūt ait. Binas vel trinas: nō ita accipiendū est ꝙ alie binas alie trinas: sed eedeꝫ ipse caperent binas que etiā trinas. Sequit̄: Dixit eis Jesus: Implete hydrias aq̄: ⁊ ipleuerūt eas vsqꝫ ad sūmū. CHRY. Sed quare anteq̄ impleuissent hydrias aqua: non fecit signū? quod multo mirabilius esset: qꝛ. s. aliud est subaꝫ in aliam qualitatem transmutare: ⁊ ipsam substantiam ex nihilo facere quod quidem mirabilius est: sed non ita videtur credibile multis. Propterea enim multotiēs a miraculoꝝ magnitudine abstinet: volens magis credibile eē quod fiebat cum hoc ⁊ peruersa dogmata euertit: qꝛ enim sunt quidam qui mundi conditorem alium esse dicunt: plura miraculorum ex subiectis substantiis facit: si enim contrarius ei eēt qui conditor est mundi: non vtiqꝫ alienis vteretur ad ꝓpe virtutis demōstrationem. non autem ipse aquam hausit ⁊ tunc vinum ostendit: sed hoc iubet ministris vt eos testes haberet eius qd fiebat. vnde sequitur: Et dicit ei ih̄s. Haurite nunc ⁊ ferte architriclino. ALCVI. Triclinium ordo trium lectorum. clinen lectum significat. Architriclin⁹ princeps triclinii. i. primus inter conuiuas q more antiquo in lectis discumbebant. vnde quidam architriclinum intelligunt aliquem ex sacerdotibus iudeoꝝ qui nuptiis interesse poterant vt illos instrueret qualiter nuptiis vti deberēt.

CHRY. Vel aliter: Quia aliqui possent dicere ꝙ conuiue ebrii erant: ⁊ sensus iudicantium corruptus vt nescirent vtrum aqua vel vinum esset: hi autem quibus ministratio conuiuorū credita est maxime vigiles sunt vnum opus habentes vt ornate ⁊ ordinate omnia disponant: ideo in testimoniū eorum que fiebant dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilātem eius sensum: ⁊ nō dixit: Propinate discumbentibus. HYLA. iii. de trini. Aqua igit̄ hydriis infunditur: vinum calicibus hauritur infundētis scientie: sensus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hauriri aquā existimāt qui hauriunt vinum infusum arbitrabant̄. vnde sequitur: Ut autem gustauit architriclinus aquam vinum factam: ⁊ non sciebat vnde esset: ministri antem sciebant q hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus. Nō auteꝫ aque simplicitas defecit: ⁊ vini sapor natus est: non per trāsfusionem potioris obtinetur quod infirmius est: sed aboletur quod erat. ⁊ quod non erat cepit. CHRY. Paulatim autem dominus volebat cognosci suorum signorum virtutem: ⁊ ideo neqꝫ ipse reuelebat quod factum est: neqꝫ ministros architriclinus vocauit. Non esset eis creditū puro homine existimato: tale testimonium reddentibus: sed vocat sponsum qui maxime poterat cōspicere quod fiebat. Non simpliciter autem christus vinum: sed vinum optimum fecit: vnde sequitur. Et dicit ei: Omnis homo primum bonuꝫ vinum ponit ⁊c̄. Talia enim sunt christi miracula: vt multo his que per naturam fiunt: speciosiora ⁊ vtiliora fiant. igitur aqua vinum facta ministros testes habuit: boni vero vini facti architriclinū ⁊ sponsum. probabile auteꝫ est ⁊ spōsum aliquid respondisse: sed euangelista hoc pretermittit: tangēs solum id qd necessariū est scire. s. quoniā vinū aquā fecit. vnde statim subdit: Hoc fecit initiū signoꝝ suoꝝ ih̄s i chana galilee. Tunc eni signa maxime necessarium erat facere: quando discipuli iam congregati erant ⁊ deuoti: ⁊ attēdentes his que fiebant: manifeste aderant. Si vero dixerit quis non esse argumentum sufficiens: vt hoc sit principiuꝫ signoruꝫ quia additur. In chana galilee: quasi contingat alibi prius esse facta. Dicemus quod ⁊ antea diximus: quia ioannes dicit. Ut manifestetur israeli propterea veni baptizans: Si vero s̄m primam etatē miracula fecit: nequaq̄ indigebāt israelite alio māifestāte eū. Qui eni ī breui tēpore ita per miraculoꝝ multitudinē claruit: vt eius nomen māifestuꝫ fieret omnib⁹: multomagis si puer existēs a pͥma etate miracula fecisset. Nā ⁊ ea q̄ fierent inopinabiliora existimarent̄ ab infante facta: ⁊ tēpus ampli⁹ esset. Decēter aūt non icepit signa facere ex pͥma etate: existimassent eni phātasiam esse incarnationem ⁊ ante opportunum tēpus cruci eum tradidissent liuore liquefacti. AVGV. Hoc aūt miraculum domini quod de aqua vinū fecit: nō est mirꝫ eis q nouerunt quia deus fecit. Ipse enim fecit vinū illo die i hydriis qui oī anno hoc facit in vitib⁹: sed hoc assiduitate amisit admirationē. Itaq̄ seruauit sibi deus īusitata quedam que faceret: vt tanq̄ dormientes homines ad se colendum mirabiliter excitaret: ꝓpter quod sequitur: Et māifestauit gloriā suam. AVGV. Quia ipse ē rex glorie qui sicut dominus elementa mutabat. CHRY. Et hoc q̄tū ex parte sua. Si v̄o ⁊ tunc multi non cognouerunt: sed tamē omnes postea erant miraculū audituri. Sequitur. ⁊ crediderunt i eum discipuli eius. Hi enim debebant credere: ⁊ facilius ⁊ cum diligentia attendere his que fiebāt. AVGV. de cō. euan. Sed si tunc in eū crediderunt: nondum erant discipuli cum ad nuptias vocati sunt: sed illo more locutōis hoc dictum est quo loqmur: cū dicimus apostolum paulū in tharso cilitie natū: neqꝫ enim tunc iā erat apostolus: ita discipulos christi inuitatos ad nuptias cū audim⁹: nō iam discipulos sed qui futuri erāt discipuli ītelligere debemus. AVGV. Illa aūt mysteria que ī isto miraculo dñi latent videte: oportebat impleri in christo que de illo scripta erant: illa erat aqua. fecit aūt de aqua vinum cum aperuit eis sensuꝫ ⁊ exposuit scripturas. sic enim sapit quod nō sapiebat: ⁊ inebriat quod nō inebriebat. BEDA. Apparente eni dño in carne: vinosa legalis sensus suauitas paulatim ceperat ob carnalē phariseoꝝ interpretationē a psca sua vtute deficere. AVGV. Si aūt iussisset aquā effundi ⁊ ipse mitteret vinum ex occultis creature finib⁹ videret̄ scripturas veteres improbasse. Cū aūt ipsam aquam cōuertit in vinū: ostēdit nob̄ ꝙ ⁊ scriptura vetus ab ipso est: nam iussu ipsius implete sunt hydrie: sed nihil sapit illa scriptura: si non ibi christus intelligatur. nouimus aūt legē ex quib⁹ temporib⁹ narret. i. ab exordio mundi. Inde vsqꝫ ad hoc tēpus quod nūc agimus sexta etas est. nam prima etas computatur ab adā vsqꝫ ad noe: secunda a noe vsqꝫ ad abraam: tertia ab abraā vsqꝫ ad dauid: quarta a dauid vsqꝫ ad transmigrationē babylonis: quinta vsquꝫ ad ioannem baptistā: sexta inde vsqꝫ ad finem seculi. Sex ergo ille hydrie sex etates significāt:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quibus nō defuit ꝓphetia. Implete sunt ꝓphetie.plene sūt hydrie.Quid ē aūt capiebāt metretas binas vl trinas: Si trinas tñ diceret:nō curreret animꝰ noster nisi ad mysteriū trinitatis.Sed forte nec sic debemꝰ inde sensuꝫ auertere:quia dixit binas vel trinas:ga nominato patre ꝛ filio cōsequēter ꝛ spūscūs intelligēdus est.Oportet enīz intelligi charitatē inuicē patris ꝛ filij qō est spūscūs.Sed ē ꝛ aliꝰ intellectus nō ꝓtermittendus:bine enī metrete intelligūtur in duobus generibus hominū.i.iudeis ꝛ grecis:tres aūt ꝓpter Noe tres filios significatos. ALCVI.Ministri aūt sunt doctores noui testamēti qui scripturas alias spiritualiter interpretantur.Architriclinus aūt est aliquis legis/peritus vt nicodemꝰ:gamalielꝫ saulus.Dum ergo talibꝰ euāgely verbū ꝓmittitur:qō in littera legis occultabaī:ḡsi vinū de aqua factū architriclino ꝓpinaī.Et bene in domo nuptiaꝝ tres ordines discūbentiū describūī ga ecclesia tribus ordinibꝰ fideliū cōstat:cōiugatoꝝ:cōtinētiū:ꝛ doctoꝝ. Optimū aūt vinū christꝰ vsq; adhuc seruauit.i. euāgelium vsqꝫ ad sextam etatem distulit.

¶ Post hec descendit capharnaū ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius:et ibi mansērūt nō multis diebus. Et ꝓpe erat pascha iudeorum et ascendit ihesus hierosolymam.

CHRY.Quoniā aūt pauloꝓst dñs hierosolymaꝫ ascensurus erat:capharnaum adyt:vt non vbique fratres ꝛ matreꝫ secū trahat:vnde dicitur.Post hec descendit capharnaū ipse ꝛ mater eius ꝛ frēs illius ꝛ discipuli eius ꝛ ibi mānserūt nō multis diebus. AVGV.Hic est aūt dñs deꝰ noster excelsus vt nos faceret:hūilis:vt nos reficeret: ambulans inter homines:patiēs humana:abscondens diuina.Ecce habet mrem: habet fratres habet ꝛ discipulos:inde fratres: vnde mrez.Fratres enī scriptura nostra appellare cōsueuit:nō eos solos qui nascunī ex eodē vtero:aut eodē patre:aut ex eodē gradu:velut compatrueles aut cōsobrinos Unde errgo fratres dñi:Non enīz maria iterum peperit: absit.Inde cepit dignitas virginū:Abraaz patruꝰ erat loth ꝛ iacob laban syrū bēbat auūculū:ꝛ vtriqꝫ dicti sūt fratres.

ALCVI.Fratres ergo domini dicuntur cognati marie vel ioseph non filij marie vel ioseph: quia non soluꝫ beata virgo:sed etiam ioseph testis castitatis eius ab omni actione coniugali imunis permansit. AVGVSTI.de cōsen. euan. Qz vero dicit. Et discipuli eius: incertum est vtrum iam illi adheserant etiam petrus ꝛ andreas ꝛ filij zebedei. Mattheus enim primo narrat ꝙ venerit ꝛ habitauerit in capharnaū.ꝛ postea ꝙ eos de nauib⁹ piscātes vocauerit:an forte mattheus quod ꝓtermiserat recapitulauit quia sine vlla ꝓsequētis temporis differentia dixit. Ambulans iuxta mare galilee vidit duos fratres;an potius alij discipuli fuerūt.Scriptura enīz euāgelica ꝛ apostolica: nō solū illos duodenos appellat discipulos eius: sed omnes ḡ in eū credētes ad regnū celoꝝ magisterio ciꝰ erudiebanī.Illud etiā regrēdū est quō hic dicit. Anteqꝫ ioannes baptista missus esset in carcerem iesum isse in galileam:cū matthe⁹ dicat.Cū āt audisset ꝙ ioānes traditus cēt:secessit in galileā similiter etiam ꝛ marcus. Lucas etiā nihil quidem dicit de tradito ioāne:sed post baptismū ꝛ tentationē christi dicē eū isse in galileam:sicut illi duo.vnde intelligitur tres euangelistas:nō ioanni euāgeliste contraria narrasse:sed ꝓtermisisse primū domini aduentum in galileaz posteaqꝫ baptiçatus est: quando illic aquam conuertit in vinuz. EVSE.in ecclesiastica historia.Cum enim triū euāgeliozuz ad ioānē euangelistā noticia peruenisset probasse quidem dicitur fidē ꝛ veritatē dictoruz:deesse tamen vidit aliqua ꝛ ea maxime que primo predicationis sue tempore dñs gesserat.Certū est enī ꝙ in superioribus tribus euangelijs hec videntur sola contineri que in eo gesta sunt anno quio ioannes baptista vel inclusus est in carcere vel punitus ꝛ ideo rogatꝰ dicitur ioānes apostolus:vt ea que ꝓtercrāt ꝓiozes ante traditionē ioānis;saluatoris gesta conscriberet:vnde siquis diligenter consideret: inueniet euāgelia nō dissonare:sed alterius temporis gesta esse que scribit ioānes:alterius vero que ceteri. CHRY.Neqz enī in capharnaū miraculū vllū tunc operatus est:qui enī ciuitatē habitabāt illā: non sane se habebant ad christū: sed erant valde corrupti:ideo tamē accedit ꝛ parum ibi trahit tempus:propter eum qui ad matreꝫ bonoreꝫ. BEDA.Ideo etiam non multis diebꝰ ibi manserunt ꝓpter festum pasce qō iā appropinquabat. vnde sequit.Et ꝓpe erat pasca iudeorū. ORIGE.Sed quid intendit ibi appositio iudeoruz:nō enīz nationis alterius pasce solennitas fuerat. Forsan ꝙ quia quoddā est pasca humanū:eoꝝ qui procul a ꝓposito scripture celebrāt illud.quoddā ꝙ diuinū ꝛ verū qō in spiritu ꝛ veritate perficitur:ad distinctionē ergo diuini dicit iudeoꝝ.Sequit.Et ascēdit hierosolymā. ALCVI. Bis in euangelijs legit iesuz ascēdisse hierosolymā.semel in primo anno predicationis dū adhuc ioānes nō erat missus in carcerē:de hoc ascēsu nūc agit:ꝛ iterū illo anno quo erat passus:dedit aūt nobis exēplum dñs q̄sta cura diuinis subdi debeamus imperys. Si enim ipse deiꝰ decreta legis a se data implebat: celebrans solēnitates cū ceteris hominibꝰ;quāto studio bonorum opeꝝ seruire debent solēnitates ꝛ ꝓuenire ꝛ celebrare.

ORIGE.Mystice aūt cū facta ē nuptiaꝝ ꝓparatio in cbana galilee descendit vna cū matre:fratribꝰ ꝛ discipulis i capharnaū:que interpretaī ager ꝓsolatōis. Oportebat enī ꝓst vini alacritatē ad agꝝ cōsolatōis vna cū matre ꝛ discipulis ascendere saluatorē:cōsolaturū in futuris fructibꝰ;in agroꝝ multitudine suscipientes disciplinā eius: ꝛ aiam q̄ illū spūscō concepit ꝛ iumādos ibi.Sūt enīz quidā fructificātes ad quos dñs ipse descendit vna cū verbi ministris atqꝫ discipulis:adiuuās hō ꝓsente matre sua. Uidentur aūt q capharnaum ducti sunt:nō capere diuturnā apud se iesum ꝑsentiā:qñ illuminationē que de pluribꝰ dogmatibꝰ ē:inferiozis consolationis agellus non capit cū paucoꝝ capax exi stat. ALCV.Uel capharnaū villa pulcherrima ē ꝛ significat mundū in quē verbū patris descendit. BEDA.Nō multis autē diebꝰ ibi mansit:qz paruo in hoc mundo tēpore cū hominibꝰ conuersat⁹ est. ORIGE.Est autē hierosolyma ciuitas regis magni: velut ipe saluator ait:ad quā nullus eoꝝ qui manent in terris conscendit nec ingredit.Sed q̄libet aīa que naturalē obtinet celsitudinē ꝛ acumē intelligibiliū perspicuiz eius ciuitatis ē incola:ad quā solus iesus ascēdisse dicitur.Uidentur tamē post discipuli fore presentes dum recolunt Zelus domus tue comedit me: sed quasi in quolibet discipulozum iesus ascendit.

¶ Et inuenit in templo vendētes oues ꝛ boues ꝛ columbas ꝛ nummularios sedentes. Et cuz fecisset quasi flagellum de funiculis:omnes eiecit de templo:oues quoqꝫ ꝛ boues;ꝛ nummulariozum effudit es;ꝛ mensas subuertit. Et his qui columbas vendebant dixit. Afferte ista hic: ꝛ nolite facere domum patris mei domum negociationis. Recordati sunt vero discipuli eius: qz scriptū est:zelus domus tue comedit me.

BEDA.Dñs hierusalē aduenies: continuo templuz ozaturus adyt: nobis dans exemplum vt quocunqꝫ properamus:domuz dei primo ingrediamur dominū deprecaturi. vñ dicit.Et inuenit in tēplo vēdētes oues ꝛ boues ꝛ columbas. AVGV.Sacrificia enim illi populo ꝓ eius carnalitate talia data sunt: quibus teneretur ne ad idola deflue

ret:ꝛ immolabant boues ꝛ oues ꝛ columbas. BEDA. Sed quia de lōginquo ꝓperātes que iussa sunt immolari dño:secum ferre nō poterant:eozum precia deferebāt. vnde nacta occasione hec animalia in tēplo scribe ꝛ phari sei vendi instituerūt vt veniētes emerēt ꝛ offerrēt.Eadēqꝫ oblata ipsi alys venderēt ꝛ sic sua lucra accumularēt. Unde ꝛ nūmulary ad hoc sedebant ad mēsaz:vt inter emptores venditoresqꝫ hostiarū ꝓmpta esset pecunia:vnde subditur.Et nūmularios sedētes.Dñs aūt nolens aliquid i domo sua terrene esse negociatiōis:neqz eius que honesta putarēt:negociatores oēs expulit foras. AVGV. Et ḡ flagellādus erat ab eis:ꝓiz illos flagellauit:vnde segt.Et cū fecisset q̄si flagellū de funiculis:oēs eiecit ō tēplo. THEOPHI.Neqz solū eos eiecit q vēdebāt ꝛ emebāt;sed etiā res eoꝝ:vnde subditur. Oues quoqꝫ ꝛ boues ꝛ nūmulari oꝝ effudit es ꝛ mēsas euertit.ſ.nūmularias q̄ erāt quasi vasa denariozū. ORIGE.Consideremus aūt ne forte enoꝛme videaī ꝙ dei filiꝰ captis funiculis parat sibi flagellū ad eyciēdū de tēplo.Unū tamē refugiū ad hoꝛ respōsionem reliqtur diuina ptās iesu:vt cū volebat posset iracūdiā hostiū suffocare:q̄uis essent inumeri:ꝛ sedare mētiū turbines Dñs enī dissipat cogitationes gētiū. Presens aūt historia i nullo minoreꝫ potestateꝫ ꝓtendit bis que ab eo miraculosi us edita sunt.gnimo ꝓstat bāc maioꝛē demōstrare potētiā miraculo quo aqua cōuersa est in vinū:eo ꝙ illic inanima/ta subsistit materia:hic vo tot miliū hominū domātur ingenia. AVGV.de consen. euan. Manifestū est aūt non se mel:sed iterato hoc factū esse a dño.Sed illō ꝓimū cōmemoraī hic a ioāne:illō vltimū a ceteris tribꝰ. ORIGE.Et ioānes gdez hic dicit ꝙ expulit vendentes de tēplo. Matheꝰ aūt ait.Qm̄ expulit vēdētes ꝛ emētes. Multo autem maioꝛ erat numerus emētiū q̄ vendētiuz: quoꝝ expulsio trāscēdebat dignitarē eius qui reputabaī filiꝰ carpētary:ni si ꝙ diuina ptāte sibi oēs subiecit vt dictū est. BEDA.Lō mēdatur aūt in hac lectiōe vtraqz xp̄i natura:humana qui dē in hoc ꝙ matrē comitē habuisse ꝓhibeī.diuina vo i hoc ꝙ verꝰ dei filiꝰ demonstraī.Segt enī.Et his qui vendebant colūbas dixit.Auferte ista hinc:ꝛ nolite facere domū ꝑris mei domū negociationis. CHRY.Ecce patreꝫ vocat:ꝛ nō irascunī:estimāt enīz simpliciter cū dicere:sed quia postea apertius loqbaī vt solaz repesentaret parilitatis intelligentiā:ꝓterea scuiebāt.Et matthe⁹ qdē dicit ꝙ eyciens eos dicebat. Nolite facere domū meā spelūcaz latronū. Illud enī fecit ad passionē veniēs:ideo duriozibꝰ sermonibꝰ vtebaī. Hoc aūt in ꝓcipio signoꝝ fecit:vnde non ira aspera sed remissa quodāmodo increpatione vtiī. AVGV. Ecce tēplū illud figura adhuc erat ꝛ eiecit inde dñs oēs q ad nundinas venerant. ꝛ que ibi vendebāt:q̄ ꝙꝰ babebāt homines in sacrificio illius tpis. Quid si ibi ebriosos inueniret si negociatōis nō debet fieri domꝰ dei: potationis fieri debet: CHRY.Sed cuius gratia tali vehementia christus vsus est:quia enim in sabbato curaturus erat ꝛ multa facturus que videbanī ab eis esse legis trāgressio:vt nō videatur deo contrarius hoc cuz periculo fecit dans intellige re ꝙ qui periculis se exponit ꝓ bono oznatu domus:dominuz domꝰ nō cōtēnit:ꝛ ideo vt ostenderet sui cōsonantiā ad deū:nō dixit. Domū sanctā:sed domū patris mei. Et ꝓpter hoc etiā subditur:Recordati vero sunt discipuli eius: quia scriptū est.celus domꝰ tue comedit me. BEDA. Discipuli enī videtes in eo bunc feruentissimū celuz: recordati sūt qa celo domꝰ ꝑris saluatoꝛ eiecit impios de templo ALCVI.Zelus cuz i bono accipiī:est qdā feruoz animi quo mens relicto humano timoꝛe ꝓ defensione veritatis accenditur. AVGV.Comeditur ergo celo domꝰ dei:q omnia que videt ibi peruersa cupit emēdare:ꝛ si emendare non potest:tolerat ꝛ gemit: si ergo in domo tua ne quid peruersuz fiat satagis:in domo dei vbi salus ꝓposita est: debes pati quātū in te est figd puersi videris:Amicus est: admoneatur leniter:vroz est: seuerissime frenetur: ancilla est:etiam verberibus compescatur:fac quicqd potes ꝓ persona quaz portas. ALCVI.Mystice aūt quotidie deꝰ spiritaliter suam ecclesiam intrat ꝛ qualiter ibi vnusquisqꝫ conuersetur attendit.Laueam⁹ ergo ne in ecclesia dei fabulis vel risibꝰ vel odijs vel cupiditatibus vaccmꝰ:ne improuisus veniens nos flagellet ꝛ de ecclesia sua eyciat. ORIGE.Possibile est enim hierosolymitanum quoqꝫ delictosubiacere ꝛ capacissimos deuiare:ḡ nisi post delictum citissime conuertanī capacitatem amittunt: inuenit igitur in templo idest in sacris vl i enunciatione ecclesiastici sermonis quosdam qui patris domum negociationis constituebāt:qui.ſ.venales exponūt boues quos oportet obturare aratrum:ne retrocedentes non disponanī ad regnum dei. Qui etiaz ꝓferūt māmonaz iniquitatis ouibus:ex quibꝰ būt oznatus materiaz:qui etiā solertiaz columbaruz prima qualibet amaritudine vilipendit.Cū ergo bos inueniet saluatoꝛ in domo sacrata:facto ō funiculis flagello fugat illos: vna cum venalibus ouibus ꝛ bobus suis. Expargit eris ponderavelut idigna in domo dei retineri:subuertitqꝫ cōstitutas tabulas in aiabus auarozū ꝛ mandat ne vlteriꝰ in domo dei columbe vendanī:Arbitroꝛ autez ꝛ exemplū ipsuz statuisse per predicta secretius:vt intelligamus ꝓ hoc siquid agi debet erga sacrā illā oblationē a sacerdotibꝰ nō debere ritu sensibiliū oblationuz agi:nec legem obseruari debere vt carnales iudei volebāt:nā iesu ꝓpellente boues ꝛ oues:iubente auferri columbas:que plurimuz offerebāī iuxta consuetudinē iudeoꝝ:ꝛ subuertente mensas materiā nūmoꝝ non expresse:ſz figuraliter continentiū diuinas impressiones: ca.ſ.que ſz legis scripturā videbāī honesta:ꝛ vtente eo in plebē flagellis:dissoluenda ꝛ dispergēda hec erant:translato regno ad eos qui ex gentibus crediderūt.

AVGV.Uel vendentes i ecclesia sunt qui que sua sunt querūt:non que iesu christi. Uenale habent totū:qz volunt redimi.Symon iō volebat emere spiritūscm̄ qz vēdere volebat:erat enī de illis qui colūbas vēdūt:eteni in colūba apparuit spūscūs:colūba aūt nō est venalis:gratis daī:qz gratia vocaī. BEDA.Uendūt igiī colūbas q acceptā spūsci gratiā nō gratis vt ꝓceptum est:ſz ad ꝓmiū dant. Qui manuū ipositionē qua spūscūs accipiī:etsi nō i questū pecunie:ad vulgi tñ fauoꝛē tribuūt qui sacros ordines non ad vite meritū ſz ad gratiam largiūtur. AVGV.Boues āt intelliguntur apostoli ꝛ ꝓphete:ḡ nobis scripturas sacras dispensauerunt.Qui ergo ipsis scripturis fallunt populos a quibꝰ querunt honores;vendunt boues:vendunt ꝛ oues.i. ipsas plebes:ꝛ cui vēdūt nisi diabolo:Quicqd enī de vnica ecclesia ꝓpiī:gs tollit nisi leo rugiēs. BEDA.Ut oues sunt opa munditie ꝛ pietatis.Uendūt ergo oues qui buma ne gra laudis opera pietatis exercent. Nūmos mutuo dāt in templo:qui aperte terrenis rebꝰ in ecclesia deseruiūt domū etiā dñi faciūt domū negociatōis:nō solū bi ḡ ꝓpter sacros ordines preciū pecunie vel laudis vel honores q̄runt: verumetiā bi qui gradū vl gratiā spiritualem quā in ecclesia domino largiente perceperūt;non simplici intentiōe: ſz cura humane retributionis exercēt. AVGV. Signum autem quoddā nobis oñdit dñs ꝙ fecit flagellū de resticulis:ꝛ inde negociationē in templo facientes flagellauit. Et/eni vnusqsqꝫ in pctis suis restē sibi texit:duz pctā addit peccatis.Qñ ergo aliqd patiūr homines ꝓpter iniqtates suas agnoscāt:qz dñs facit flagelluz de resticulis:ꝛ adhuc admonet eos vt mutent se:naz si se non mutauerint:audient in fine. Ligate illi manus ꝛ pedes. BEDA.Facto igiī de funiculis flagello illos eiecit de tēplo:quia de parte sortis sancto ꝓ eyciūtur:qui inter sanctos positi vel ficte vel aperte

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL

faciũt opa mala. Oues quoq; ⁊ boues eiecit quia talium vi
tã piter ⁊ doctrinã ostẽdit esse reprobã. Nũmulariozũ quo
q; effudit es ⁊ mensas subuertit: q; vãnatis in fine reprobis
etiã ipsarũ quas dilexerũt rerũ tollet figurã: vẽditioné co
lũbaꝝ de tẽplo auferri precepit: ga gr̃a spirit⁹ q̃ gratis acci
pitur: gratis dari debet. ORIGE. Põt ẽt per tẽplũ intelli
gi aĩa studiosi: ppter inhabitãs verbũ dei: in qua ante dotri
nã iesu constiterãt terrestres ⁊ bestiales motus. Signũ aũt
terrestriũ motuũ bos est: quoniã est agricultor. Insensato
rũ aũt motuũ ouis: qõ est plurib⁹ animalib⁹ irratiõali⁹. Le
uiũ vo atq; incõstantiũ mẽtiũ signũ est colũba. Eoꝝ vero q̃
bona videntur signa sunt era q̃ xp̃s verbo doctrine expellit
vt non vltra domus patris eius sit forum.

¶ Responderunt ergo iudei: ⁊ dixerunt ei. Qõ
signuz oñdis nobis q; hec facis? Rñdit iesus ⁊
dixit eis: Soluite tẽpluz hoc: ⁊ in tribus diebus
excitabo illud. Dixerũt ergo iudei. Quadragin
ta et sex annis edificatũ ẽ templũ hoc: et tu i trib⁹
diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de tẽ
plo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mor
tuis recordati sunt discipuli eius: q; hoc dicebat
de corpore suo: et crediderũt scripture et sermõi
quem dixit iesus.

THEOPHI. Quia iudei videbant iesuz talia facere cũ
potestate multa ⁊ dicẽtez. Nolite facere domũ patris mei
domũ negociationis: signũ ab eo petũt: vnde dicit. Rñde
rũt ergo iudei ⁊ dixerũt ei. Qõ signũ ostendis nobis: ga hec
facis? CHRY. Sed nũgd signa opus erãt: vt ea que ma
le fiebant cessare faceret: Nõne celũ taleꝫ accipere ꝓ domo
dei maximũ signũ virtutis erat? Nõ aũt illi⁹ ꝓphetie memi
nerãt: sed signũ petebant: simul qdẽ de suo turpi lucro ipe
dito volẽtes: simul aũt ⁊ ꝓ hoc ꝓhibere euz volẽtes. opinan
tur eni cũ aut ꝓuocare ad miracula: aut cessare ab his q̃fie
bant: ꝓpterea nõ dat eis signũ: sicut ⁊ post petẽtib⁹ signum
rñdit dicẽs. Hnãtio mala ⁊ adultera signũ q̃rit ⁊ signũ non
dabit ei nisi signũ ione ꝓphete. Sed tunc qdẽ manifestius
nũc aũt obscurius rñdet idẽ. Nõ aũt vtiq; qui nõ petentes
ꝓcupat ⁊ signa dat: hic petentes auertisset nisi mentem
eorũ cognouisset dolosaz. Segtur eni: Et dixit eis: Soluite
tẽplũ hoc ⁊ in tribus diebus excitabo illud. BEDA. Quia
eniz signũ querebant a domino quare solita ꝺmertia ꝓyce
re debuerit ex tẽplo. Rñdit. Qz ipz tẽplũ significabat tem
plũ corpis sui: in quo nulla ꝓfus eẽt alicuius macula pecca
ti. q. d. Sic inanimatũ tẽplũ a vestris cõmertys sceleribus
q; mea expio ptãte: ita ⁊ hoc corpis mei tẽplũ cuius istõ ge
stat figurã: vestris manib⁹ dissolutũ: tertia die resuscitabo.

THEOPHI. Nequaq̃ tamen illos ad homicidiuz pro
uocat dicẽs soluite: sed hoc eis affectantibus: non sibi esse
abscondituz demõstrat. Audiãt autẽ arriani quõ dñs mor
tis destructor dixit: Excitabo virtute videlicet ꝓpria.

AVGV. Resuscitauit euz gdez ⁊ pater cui dicit in psal
mis: Excita me ⁊ reddã illis: Sz gd fecit pater sine verbo?
quõ ergo euz pater resuscitat: sic ⁊ filius resuscitauit. q; fili
us dixit: Ego ⁊ pater vnuz sum⁹. CHRY. Propter gd ãt
signũ resurrectõis dat eis: qm̃. s. ꝺ maxie erat q; ostẽdebat
euz nõ eẽ boiz puruz: posse adnersus mortẽ statuere trium
phuz ⁊ tyrãnidẽ eius longã velociter dissoluere. ORIG.
Utraq; aũt. s. ⁊ corp⁹ iesu ⁊ tẽplũ exẽplar mihi fore videnꝫ
ecclesie: eo q; ex viuis lapidib⁹ cõstruiꝫ in domuz spiritua
lez in sacerdotiuz scñ: ⁊ ꝓpter illud: Vos estis corpus xp̃i
⁊ mẽbra de mẽbro. Quãuis ãt dissolui lapidũ videaꝫ struc
tura: ac dissipari oia ossa xp̃i aduersitatibus tribulationuz
ĩstaurabiꝫ tamẽ ac resuscitabiꝫ die tertia: que in nouo celo
⁊ nouã terra ꝓsens erit. Sicut enim illud christi corpus
sensibile crucifixuz est ac sepultuz ⁊ postea resurrexit sic ⁊
totale scõz xp̃i corpus cõcrucifixum est xp̃o. Quilibet eni
eorũ in nullo alio gloriaꝫ nisi in cruce xp̃i: ꝑ quã ipse crucifi
xus est mũdo: sed ⁊ cõsepult⁹ est xp̃o ⁊ resurrexit cũ eo: qa i
quadã nouitate vite ambulat. sed ꝑm beatã resurrectionez
nõdũ surrexit: vnde nõ scripsit ẽ. Tertia die restaurabo il
lud: sed in tribus dieb⁹: ꝓficiẽ eni eius erectio in oib⁹ tribus
dieb⁹. THEOPHI. Judei eni de inanimato tẽplo putã
tes eum hoc dicere deridebãt eũ: vnde sequitur. Dixerunt
ergo indei. Quadragita ⁊ sex annis edificatũ est tẽplũ hoc
⁊ tu in trib⁹ diebz excitabis illud? ALCVI. Et notãdz
q; nõ de prima edificatione: que a salomone septẽ annis p
fecta est: sed de reedicatõe q̃ facta est sub ꝯzobabel ꝑ qua
draginta ⁊ sex ãnos impedientib⁹ inimicis respondebant.

ORIGE. Uel dicit aliquis: q̃draginta ⁊ sex annoꝝ exur
gere compositũ. ex quo dauid allocutus est nathan ꝓphetã
consulẽs de ꝺstructione tẽpli: ex tunc satagẽs ad cõgregan
dã materiã tẽpli: Aiaduerte vo si possibile est quadragena
riũ nũez statui erga tẽplũ ꝓ q̃ttuoz elemẽta mũdi: ac sena
riũ ꝓ hoc q; hõ sexto die creatus est AVGV. iiij. de tri.
Uel hic numer⁹ ꝓfectiõi oñici corpis apte cõgruit: q̃drage
sies eni sexies seni: fiunt ducẽta sexaginta sex: q; numer⁹ die
ruz cõplet nouẽ mẽses ⁊ sex dies. Ipsa aũt ꝓfectio corporis
dñi tot diebus ad partũ ꝓducta cõperiꝫ sicut a maiozibus
traditũ suscipiẽs eccl̃ie custodit auctozitas. Octauo eni ka
lẽdas aprilis concep⁹ credit: quo ⁊ passus. Nat⁹ aũt traditꝫ
octauo kalẽdas ianuary. Ab illo ergo die vsq; ad istũ cõpu
tati ducẽti seragitasex repiiꝫ dies: q; senariũ numeꝝ q̃dra
gesies sexies habẽt. AVGV. octuagitatriũ qõnuz. Dicit
etiã conceptio hũana sic ꝓcedere ⁊ ꝓfici ꝑmis sex diebꝫ q̃si
lactis habeat similitudinẽ: sequẽtib⁹ nouẽ diebꝫ cõuertaꝫ i
sanguinem: deide duodeci diebꝫ solidet: religs decẽ ⁊ octo
diebꝫ formet vsq; ad ꝓfecta lineamẽta oiuz mẽbroꝝ: ⁊ in
reliquo tpe vsq; ad tps part⁹ magnitudine augeꝛ. Sex aũt
⁊ nouẽ ⁊ duodeci. ⁊. xviij. i vnuz coacti fiũt. xlv. addito ergo
vno fiunt q̃dragintasex: q; si fuerint multiplicati ꝑ ipsum se
nariũ nũez: q; bui⁹ ordinatiõis caput tenet: fiũt ducẽti ⁊ se
ptuagitasex. i. nouẽ mses ⁊ sex dies. Nõ ergo absurde q̃dra
gintasex annis dicit fabricatũ esse tẽplũ qõ corp⁹ eius signi
ficabat: vt quot ãni fuerint in fabricatõe tẽpli: tot dies fue
runt in corporis dñici ꝓfectiõe. AVGV. sup Joã. Ul ali
ter: q; dñs noster de adã corp⁹ accepit non de adã peccatuz
traxit: templũ corporeũ inde sumpsit: nõ iniquitatẽ que de
tẽplo pellẽda est. Si aũt facias q̃ttuor noia greca. Anatole
qõ est oziens. Disis qõ est occidẽs: Arctos qõ est septẽtrio.
Mesembria: qõ ẽ meridies: capita verboꝝ adam habent.
A quattuor eniz ventis dñs collectuꝝ se dicit electos suos
cũ venerit ad iudiciũ. Habẽt aũt littere nois adã nũez ꝑm
grecos: ⁊ ibi inuenit q̃dragintasex annis edificatuz tẽpluz.
Habet eni adã alpha quod est vnuz: ⁊ delta quod quattuor
⁊ alpha quod est vnum ⁊. m. qõ est q̃dragita: ⁊ sic habes q̃
dragintasex. Sed iudei q; caro erãt: carnalia sapiebãt: ille
spiritualiter loq̃batur: ⁊ de quo tẽplo diceret per cuãgelistã
nobis aperuit. Sequit enim. Ille autẽ dicebat de tẽplo cor
poris sui. THEOPHI. Ex hoc aũt appollinarius cõtra
dictionẽ sumit: volens ostendere q; caro christi esset inani
mata eo q; templum sit inanimatum. ergo carnẽ christi ⁊ la
pidem ⁊ lignum facies: q; ex his templuz consistit. Si autẽ
quod dicitur. Anima mea turbata est: ⁊ potestatem habeo
ponendi animam meã: nequaq̃ dici dixeris: vbi pones illõ.
In manus tuas domine comẽdo spiritũ meũ: non eni hꝑ
de anima irrationali intelligere poteris. Neq; quod dicit.
Non derelinques animã meam in inferno. ORIGE. Jõ
autem corpus domini templũ intelligitur: quia sicut tẽplũ
gloriam dei continebat habitantẽ in ipso: sic corpus christi

repzesentãs ecclesiã: vnigenitũ ꝓtinet: q; ẽ imago dei ⁊ gl̃ia.

CHRY. Duo aũt erãt que obstabãt discipulis ne interiz
intelligerẽt: vnũ ipsa resurrectio: altez vo qõ mai⁹ erat. s. q;
deus erat q; in illo corpe bitabat: qõ dñs occulte oñderat di
cens: Soluite tẽplũ, hoc ⁊c. Et iõ subdit. Luz er. sur. a mor
re. sũt dis. ei⁹ ga hoc dicebat de corp. suo: ⁊ cre. scri. ⁊ ser. quez
dixit Jesus. ALCVI. Añ resurrectionẽ eni nõ intellige
bãt scripturas: q; nõduz accepãt spiñscñ. Sed i die resurre
ctiõis apparẽs dñs apuit discipulis sensuz: vt itelligerẽt q̃ ꝺ
ipso scripta erãt i lege ⁊ ꝓphis: ⁊ tũc crediderũt scripture ꝓ
phaꝝ: q ꝓdixerũt xp̃m tertia die resurrectuꝝ: ⁊ sermõi quẽ
dixit Jesus. Soluite tẽplũ hoc. ORIGE. Scõs anagogẽ
vo cõplemẽtuz fidei attigem⁹ in magna corpoꝝ resurrectõe
toti⁹ corpis Jesu. i. ecclesie ei⁹: cuz fides q̃ est ex specie mul
tũ differat ab ea que ẽ ꝓ speculũ in enigmate.

¶ Cũ autẽ esset hierosolymis in pascha in die fe
sto: multi crediderũt in nomine eius vidẽtes si
gna que faciebat. Ipse aũt iesus nõ credebat se
metipsum eis: eo q; ipse nosset oẽs: ⁊ quia opus
ei nõ erat vt quis testimoniũ phiberet de homie
Ipse eni sciebat quid esset in homine.

BEDA. Superius cuãgelista narrauit qd dñs hierusalẽ
aduenies gesserit: nũc vo eodẽ hierosolymis cõmorante
gd ab alys erga eũ actũ fuerit refert. vñ dr. Cũ ãt es. bie. in
pas. i die fe. mf. cre. i no. ei⁹ vi. sig. q̃ fa. ORIGE. Respiciẽ
dũ ãt quõ ex signis ei⁹ pleriqz videtes credebãt i eũ. Nõ. n.
dr. ꝓdigia feciss̃e bierlis: nisi forte cũ fcã sint i scripturis nõ
hñtur. Aiaduerte vo si possibile ẽ in miraculis deputari q;
fecerit flagellũ ex funiculis ⁊ cunctos ex templo ꝓpulerit.

CHRY. Prudẽtiozes ãt fuerãt discipli q; ad xp̃z accesse
rãt nõ ꝓp signa sz ꝓp doctrinã: nã grossiozes qdẽ ꝑ signa tra
hũt: rõnabiliozes vo ꝑ ꝓphias seu doctrinã. vñ subdit: Ipe
aũt Jesus nõ credebat semetipz eis. AVGV. Quid sibi
vult hoc: Illi credebãt i noie ei⁹: ⁊ ipse iesus nõ credebat se
metipz eis: An forte ñ credebãt ei ⁊ fingebãt se credidisse:
Sed non diceret euãgelista: Multi crediderũt in noie ei⁹.
Magna q̃ res ⁊ mira: Credũt boies in xp̃m: ⁊ xp̃s nõ se cre
dit boib⁹: ꝑsertiz q; fili⁹ dei ẽ: ⁊ vtiq; volẽs passus ẽ: et si nol
let m: nq̃ pateref: sed tales sũt oẽs catheeumini. Si dixeri
mus catheeumino: credis xp̃o: rñdet: credo ⁊ signat se. Si
interrogemus cũ: Manducas carnẽ filu hois: nescit qd di
cim⁹: q; iesus nõ se credidit ei. ORIGE. Uel dicẽdũ q; ie
sus nõ se credidit credẽtib⁹ in noie eius: ⁊ nõ in illũ. Jn illũ
eni credunt q; angustã viã vadunt ducẽtẽ ad vitã. q; ãt cre
dũt signis: nõ i eũ sz i noie ei⁹ credũt. CHRY. Uel hoc di
cit q; nõ cõfidebat in eis vt i discipl̃is ꝓfectis. neq; cõmit
tebat eis oia dogmata vt iã firmiter: fidelib⁹ fratrib⁹. Non
eni intẽdebat exteriozibus vbis: ad mẽtem cozũ intrans ⁊
tẽpus opportunũ manifeste sciens. vñ segf: Eo q; ipse nosz
oẽs: ⁊ q; opus nõ erat vt q̃s testimoniũ phiberet de hoie: ip
se eni sciebat qd eẽt in hoie. Scire eni ea q̃ sunt in corde ho
minũ est dei: q; solus corda plasmauit. nõ idigebat ergo testi
bus vt ꝓpriꝝ plasmatũ mentẽ addiscat. AVGV. Plus
etiaz nouerat artifex quid esset in opere suo q̃ ipsum opus
quid esset in semetipso. Nam ⁊ petrus nouerat quid in
ipso esset quando dixit: Tecum ero vsq; ad mortem. sed no
minus nouerat qd eẽt in hoie dicẽs: priusq̃ gallus cãtet ter
me negabis. BEDA. Quapropter monemur vt nunq̃ de

conscia nostra securi scim⁹: sz semp̃ solliciti
formidemus: quia qõ nos latet eternũ arbi
triũ latere nõ valet. CA. III

Rat aũt homo ex phariseis nicode
mus noie princeps iudeorum: Hic
venit ad iesũ nocte ⁊ dixit ei: Rabbi
scimus quia a deo venisti magister. Nemo enim
põt hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus
cum eo. Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Amẽ amen dico
tibi: nisi quis renatus fuerit denuo non potest
videre regnum dei.

AVGV: Superius dixerat q; cũ eẽt hierosolymis mul
ti crediderũt i noie eius videntes signa ⁊ ꝓdigia que facie
bat. Ex his ãt erat nicodem⁹: de quo dr. Erat ãt hõ ex phari
seis nicodem⁹ noie. BEDA. Cui⁹ ẽt dignitatis offiñ oñ
dit: cũ subdit. Princ. iu. Deide gd egerit cũ subiecit: Dic ve.
ad ie. no. cupiẽs. s. secreta eius allocutiõe pleni⁹ discere my
steria fidei: cui⁹ apta oñsiõe signoꝝ iaz rudimẽta ꝓcepat.
CHRY. Adhuc trã a iudaica detinebat infirmitate: ꝓpte
rea ⁊ nocte venit: trepidãs i die hoc facere: vñ ⁊ euãgelista
alibi dicit. Oñ ex ꝓncipib⁹ multi crediderũt in eũ: sed ꝓ
pter iudeos non confitebantur: vt nõ extra synagogam fie
rent expulsi. AVGV. Nicodem⁹ etiã ex illo numero
erat qui crediderũt: sz nõdũ renati sũt. vñ hoc ad rẽ pertiet
q; i nocte venit: Renati autẽ ex aqua ⁊ spiritusancto audi
unt ab apostolo: Fuistis aliqñ tenebre: nũc ãt lux i dño.

AIMO. Ul pulchre i nocte vẽisse dicit: q; tenebris igno
rãtie obnubilat⁹ ad tantã lucẽ nõdũ peruenerat: vt ꝓfecte
deũ vez crederet. Nox eniz i sacro elogo, ꝓ ignorãtia ponitur. vnde subdit: Et dixit ei: Rabbi scimus q; a deo venisti
magister. Quod autẽ hebraice rabbi, latine dicit magister.
Magist⁹ ergo appellat ⁊ deũ tacet: q; credebat euz a deo
missuz: sz tñ vt deñ est deũ nõ agnoscebat. AVGV. Un
de autẽ iste crediderat: patet ꝓ id quod subdit: Nemo eniz
põt hec signa facere q̃ tu facis nisi fuerit deus cuz eo. Sic er
go nicodemus de illis miltis erat: q; crediderant i noie eius
Uidẽtes signa que faciebat. CHRY. Sed tamen neq; a
signis aliquid magnuz existimabat de eo: sed adhuc huma
nã habens de eo mentem vt de ꝓpheta loquitur: ad ope
rationẽ cũ missuz dicẽs. Et alieno auxilio idigentẽ hec age
re que agebat. cũ tñ pater ꝓfectũ eũ genuerit: ⁊ sufficiẽtẽ si
bypsi: ⁊ nihil hñtem iperfectũ. qz vo christi studiũ erat inte
rim non ita dignitatez suã reuelare: sicut psuadere q; nihil
ex aduerso agebat patri: ꝓpterea in verbis multotiens bu
militer loquẽs videf: i reb⁹ aũt cũ ptãte oia operaf. Jdeoq;
⁊ nicodemus nunc manifeste quidẽ nihil excelsum loquit
de ipso: occulte aũt ab humili eũ opione reducit: docens q;
suff. ciens sibupse ẽ in miraculoz operatione. vnde subdi
tur. Respõdit iesus ⁊ dixit ei: Amen amen dico tibi: nisi qs
renatus fuerit denuo: non potest videre regnum dei. AV
GV. Jsti sunt ergo qbus se credit iesus: qui nati fuerint de
nuo qui non in nocte veniunt ad iesuz sicut nicodemus. ta
les enĩ iã etiam ꝓfitenf. Dicit ergo: Nisi qs renatus fuerit
⁊c. q. d. Quia nõdũ es natus denuo. i. ex deo. Spirituali ge
neratione. noticia quã habes de me spiritalis nõ est: sed aĩa
lis ⁊ hũana. Ego aũt dico tibi q; siue tu siue alius quicunqz:
nisi ex deo denuo natus fuerit: nõ poterit appꝛehẽdere glo
riam que circa me ẽ: sed extra regnũ erit. nã generatio que
per baptismũ fit: illuminationẽ aĩe tribuit. CHRY. Uel
littera talis est: Amẽ amẽ dico tibi: nisi qs renatus ⁊c. hoc ẽ:
si tu nõ natus fueris desuper: ⁊ dogmatum susceperis certi
tudinẽ alicubi: extra erras ⁊ longe es a regno celoꝝ: scipsuz
hic ostendens ⁊ indicans: qm̃ non est hoc tñ quod videtur:
sed alys oculis opus est ad videndu eum. Hoc autẽ quod
dicit: Desuper. bi quidẽ. i. de celo exponũt: alu vo a ꝓncipio.
Igitur iudei quidẽ si hoc audissent: deridentes vtiq; discesi
ssent: hic vero ⁊ in hoc amorem discipuli ostendit q; a christo vlterius interrogat.

¶ Dicit ad eũ nicodemus: Quõ potest hõ nasci
cum sit senex: nũquid potest in vẽtrẽ matris sue

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

iterato itroire ꝛ renasci. Rńdit iesus: Amē amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto: non pōt introire in regnū dei. Qđ natū ē ex carne: caro ē: ꝛ quod natū ē ex spū: spūs ē Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult spirat: ꝛ vocē eiꝰ audis: sed nescis vnde veniat: aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu.

CHRY. Ueniens nicodemus ad Jesum vt ad hoiēꝫ audiens maiora q̃ ab hoie: erigit̄ ad altitudinē eoꝝ q̄ dicunt̄ nō qdē excidens a fide: sꝫ infert hanc ipossibilitatē vt in apti orē ꝓuocet doctrinā. Duo aūt erāt q̄ admirabat̄. s. natiuitas talis: ꝛ regnū: neqꝫ enī audita erant apud iudeos. Sed interim circa prius instat: ꝛ quod maxime eius menteꝫ concutiebat. Unde dicitur: Dicit ad eū nicodemꝰ: Quō pōt hō nasci cum sit senex: Nunqd pōt in ventrē matris sue iterato introire ꝛ renasci: BEDA. Sic verba ista sonare vidētur quasi puer queat iterato in ventrē matris introire ꝛ renasci. Sed sciēdū ꝙ ipse senex erat: ideoqꝫ de se ꝓtulit exēplū ac si diceret: Ego suꝫ senex ꝛ meā quero salutē: quō possuꝫ in ventrē matris introire ꝛ renasci: CHRY. Rabbi eū vocas ꝛ a deo venisse dicis: ꝛ nō suscipis que dicunt̄: sed loqueris ad magr̄m dictionē q̄ multā ꝑturbationē inducit. hoc enī. s. quō. querere eoꝝ ē q nō valide credūt: ꝛ multi sic querētes a fide deciderūt: hi quidē dicētes: Quō deus est i carnatus: alij quō mansit impassibilis: propterea ꝛ hic propter anxietateꝫ moduꝫ exquirit: sed aliquis cogitationibus proprijs spiritualia euertit: derisibilia loquit̄. AVGV. Spūs enī loquit̄: ꝛ ille carnē sapit. nō nouerat iste nisi vnā natiuitatē scilicet ex adam ꝛ eua: ꝛ ex deo ꝛ ecclesia nōduꝫ nouerat: sic tamē tu intellige natiuitatē spiritꝰ quomodo intellexit nicodemꝰ natiuitatē carnis. quomō enim vterꝰ nō pōt repeti: sic nec baptismꝰ. CHRY. Nicodemo aūt decidenti ad eam que hic ē natiuitatē: xp̄s manifestius reuelat spiritualis natiuitatis modū. vn̄ sequitur: Respōdit Jesus: Amē amē dico tibi. nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto: non potest introire in regnū dei. AVGV. Ac si dicat. Tu carnalē gnātionem intelligis: sed ex aqua ꝛ spiritu oportet ꝙ nascatur homo ꝓpter regnuꝫ dei. Si ꝓpter hereditatem patris hoīs tp̄alis nascitur aliquis ex viscer ibꝰ matris carnalis: ꝛ ꝓpter hereditatē patris dei sempiternā nascatur ex visceribꝰ ecclesie. Cū āt ex duobꝰ hō ꝯsistat: ex corpore videlicet ꝛ aīa duplicē habet ꝛ hō modū gnātiōis. Aq̄ enī que visibilis est: ad emūdationē corpis intelligit̄. Spiritus vō inuisibiliter cōcurrēs: ad emūdatiōem inuisibilis anime innuit̄. CHRY. Si vō quis iterrogat qualiter ab aqua hō nascit̄: interrogo ꝛ ego qualiter natus ē adaꝫ a terra: Sicut enī in pricipio subijciebat̄ elemētū terra: totū vero opꝰ plasmātis erat: ita ꝛ nūc subijcit̄ elemētū aqua: totuꝫ vero est spūs grē. Tūc ꝑadisū dedit in conuersatiōeꝫ: nunc aūt celū nobis apuit. Sed que necessitas aq̄ his q spūm scm̄ suscipiūt. diuina enī in ea perficiūtur simbola: sepultura ꝛ mortificatio: resurrectio ꝛ vita. Sicut eniꝫ in quodā sepulchro in aqua nobis submergētibꝰ capita: vetus hō sepelit̄: ꝛ submersus deorsuꝫ occultatur. deinde nouus rursus ascēdit: hoc etiā fit vt discas qm̄ virtus pr̄is ꝛ filij ꝛ spiritussancti oia ꝯplet: ꝛ ꝙ xp̄s tres dies ad resurgēdū expectauit. Qđ igitur ē matrix fetui: hoc ē fideli aq̄. i aq̄ enī plasmat̄ ꝛ figuratur: sed qđ in matrice plasmatur tp̄e indiget: quod vero i aqua non ita: sed in vno momēto oia fiūt. Talis enī est natura corporū vt tempore assumāt ꝑfectionē. in spiritualibꝰ vero nō ē ita: qm̄ ꝑfecta a principio constituuntur que fiūt. ex quo igitur ascendit a iordane dn̄s nō adhuc reptilia animarū viuētiū: sed aīas spūales ꝛ rationabiles aqua reddit.

AVGV. de baptis. ꝑuuloꝝ. Sed quia nō ait: Nisi qs renatus fuerit ex aqua ꝛ spū nō habebit salutē: vel vitaꝫ eternā: sed nō intrabit in regnū dei. ad hoc inqunt quidā: Paruuli baptiçandi sunt vt sint cū xp̄o in regno dei: vbi nō erūt si baptiçati nō fuerint: q̄uis ꝛ sine baptismo si paruuli moriantur salutē vitāqꝫ eternā habituri sint: quoniā nullo peccati vinculo astricti sunt. Sed cur nascat̄ denuo nisi renouandus a vetustate: aut vnde imago dei nō intrat in regnū dei nisi impedimēto ꝓhibēte peccati. AIMO. Talia āt ac tanta secreta mysteria nicodemo capere nō valenti: dn̄s ex carnali natiuitate similitudinē dedit dicēs: Quod natuꝫ est ex carne caro est: ꝛ qđ natū est ex spū spūs est. Sicut enī caro carnē ꝓcreat: ita quoqꝫ spiritus spūꝫ parit. CHRY. Nihil igitur sensibiliū inquiras neqꝫ estimes ꝙ carnem generet spūs. domini enim caro genita est: non quidem a spiritu solum: sed etiam a carne. Quod autem natum est ex spiritu: spirituale est. Natiuitatem enim hic non eam que ꝑm substantiā dicit: sed eam que ꝑm honorem ꝛ gratiam. Si igitur ꝛ filius dei ita natus ē: qd plus hēbit oībꝰ q ita nati sūt: Inuenit̄ aūt ꝛ spū minor: cū eiꝰ natiuitas grā spūs sit: ꝛ qd hec a iudaicis distāt dogmatibus: Uide aūt ꝛ spiritussancti dignitatē. dei enī opꝰ videt̄ facere. supra. n. dixit. Quoniam ex deo nati sunt. hic aūt qm̄ spūs eos generat. Dicēs auteꝫ xp̄s: qm̄ qui natus ē ex spū: spūs ē: qꝛ turbatuꝫ rursus vidit: ad sensibile exēplū ducit sermonē dicens. Nō mirer. qꝛ dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Dicēdo eniꝫ ne mireris: ostēdit animi eius turbationē. Ponit autē exemplū ꝙ neqꝫ cōionē aliquā ad corpoꝝ grossiciē habet: neqꝫ ad icorporeoꝝ puēiens naturā: quod ē vēti delatio: dicēs. Spiritꝰ vbi vult spirat: ꝛ vocē eius audis: sꝫ nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic ē oīs qui natꝰ ē ex spū. Qđ dicit tale ē. Si ventū nullus detiet: sed quo vult fertur: multomagis spūs actionē nature leges detinere nō poterūt: nō terminū corpalis natiuitatis: neqꝫ aliud qd taliū. Qm̄ aūt de vēto hic dcm̄ ē: manifestat illud quod dicit: Uocē eius audis. i. sonitū ꝑcussiōis. nō enī loquens ifideli ꝛ nescienti spūs actionē hoc diceret. Dic aūt: Ubi vult spirat: nō quasi electionē quādam vēto habēte: sed eam que a natura ē mutatōem q̄ nō ꝓhibetur: ꝛ cum ꝑtāte fit. Et nescis vnde veniat aut quo vadat. i. si huiꝰ spiritus cuius sensuꝫ suscipis auditu ꝛ tactu iterpretari nescis viam: qualiter diuini spiritus opationē scrutaris: vnde subdit: Sic ē oīs q natus ē ex spū. AVGV. Sed qs nostruꝫ nō videat verbi gratia austꝝ euntē a meridie ad aqlonem: aut aliū ventū veniētē ab oriēte ꝛ occidēte: quomodo ergo nescimus vnde veniat: aut quo eat: BEDA. Spiritꝰ igit̄ sanctus est qui vbi vult spirat: quia ipse in potestate habet cuius cor gratia sue visitationis illustret: ꝛ vocē eius audis: cum te presente loquitur is qui spiritusancto repletus est.

AVGV. Sonat psalmus: sonat euāgelium: sonat sermo diuinus: vox spiritus est. hoc igitur dicit: quia verbo ꝛ sacramēto iuisibiliter adest spiritussanctus vt nascamur. ALCVI. Ergo nescis vnde vēiat aut quo vadat: qꝛ etsi te presente spiritus ad horam quēpiam repleuerit: nō potest videri quomodo in eum intrauerit: vel quomodo redierit: quia natura est inuisibilis. AIMO. Siue nescis vnde veniat: quia quō credentes ad fidem introducat ignoras: vel quo vadat: quia quomodo fideles ad speciem perducat nescis: ꝛ sic ē omnis qui natus est ex spiritu: ac si dicat. Spiritussanctus spiritus inuisibilis est: ita ꝛ quisquis ex spiritu nascitur inuisibiliter nascitur. AVGV. Uel aliter: Et si tu nascaris de spiritu: hoc eris: vt ille qui nō est natus adhuc de spiritu: nesciat vnde venias aut quo eas. Hoc enī secutus ait: Sic est omnis qui natus est ex spiritu. THEOPHI. Cōfundatur ergo macedonius impugnator spiritus: qui seruū spiritumsanctum asseruit: Spiritus enim sanctus propria potestate ꝛ vbi vult: ꝛ qualiter vult operatur.

¶ Respondit nicodemus ꝛ dixit ei: Quō possūt hec fieri: Rńdit iesus ꝛ dixit ei: Tu es magister in israel ꝛ hec ignoras: Amē amen dico tibi: qꝛ quod scimus loquimur: ꝛ quod vidimus testamur: ꝛ testimoniū nostruꝫ nō accipitis. Si terrena dixi vobis ꝛ nō creditis: quomodo si dixero vobis celestia credetis:

AIMO. Mysterium diuine maiestatis nicodemꝰ capere non valet que a dn̄o audiebat: ꝛ ideo rōnem querēs factuꝫ nō abnegans: nō voto reprehēdētis: sed affectu discētis dominum interrogat: vnde dicitur. Respondit nicodemꝰ ꝛ dixit ei: Quō possunt hec fieri: CHRY. Quia igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ꝛ exēplo ita manifesto dicto ei adhuc interrogat: de reliquo asperius ad euꝫ xp̄s loquitur. vnde sequitur: Respondit ꝛ dixit ei: Tu es magr̄ in israel ꝛ hec ignoras: AVGV. Quid putamus dn̄m huic magr̄o iudeorum quasi insultare voluisse: volebat quidem illum nasci d spū. nēo āt ex spū nascit̄ nisi humilis fuerit qꝛ ipa humilitas facit nos nasci de spū. Jlle aūt magisterio inflatus erat: alicuius momēti sibi eē videbat̄: qꝛ doctor erat iudeorum. Deponit ergo dn̄s superbiā eius vt possit nasci de spū. CHRY. Nequaq̄ tn̄ nequitiā accusat viri: sed insipientiā ꝛ ruditatem solū. Sed dicet aliquis: qd cōe habꝫ hec natiuitas de qua. s. christus locutꝰ est ad iudaica dogmata: Hꝫ qdē cōe: nā q p̄mꝰ hō fcūs ē: ꝛ q̄ de costa fcā ē mulier: ꝛ que steriles genuerūt: ꝛ que p aquā miracula ꝑfecta sunt: Dico aūt ꝙ heliseus de aqua ferrū eduxit: ꝛ ꝙ iudei mare rubrū trāsierūt: ꝛ ꝙ naaman syrus in iordane purgatꝰ ē: Hec oia natiuitatē spūalē ꝛ purgamētū inea futurū figuraliter ꝑsonabant. ꝛ ea que a prophetis sunt dicta occulte ostēdūt hūc natiuitatis modū vtputa illud: Renouabitur vt aquile iuuentus tua. ꝛ beati quorū remisse sunt iniquitates. Sed ꝛ isaac figura huius natiuitatis erat. Hec igitur rememorās dixit: Tu es magr̄ in isrl' ꝛ hec ignoras: Rursus aūt aliūde suum sermoneꝫ ei credibilē facit: ad ibecillitatē eius cōdescendēs cū subdit. Amen amen dico tibi qꝛ quod scimꝰ loquimur: ꝛ qđ vidimꝰ testamur: ꝛ testimoniū nostrum non accipitis. Apud nos visus alijs sensibꝰ certior ē: ꝛ si volumꝰ aliquē facere credere ita dicimꝰ: qm̄ oculis nr̄is vidimꝰ. Propterea xp̄s hūano loquēs ad eū sermone: nō visuꝫ sensibilē inducit: sed manifestum ē ꝙ de certissima cognitione ꝛ non aliter se habente loquitur: igit̄ hoc quidē. i. quod scimus sit de seipso solo. AIMO. Querit̄ aūt quare pluraliter dicat Quod scimus loquimur. Ad hoc dicēdum ꝙ vnigenitus dī filius erat qui hoc loquebatur: ostēdens qualiter pater est in filio: ꝛ filius in patre: ꝛ spūssanctꝰ ab vtroqꝫ indiuisibilis ꝓcedat. ALCVI. Uel dicit pluraliter: ac si dicat: Ego ꝛ illi qui mō spū sunt renati: intelligimꝰ illud quod loquimur: ꝛ quod vidimꝰ apud patrē in abscondito hoc testamur foris in mundo: ꝛ vos qui carnales estis ꝛ superbi nō accipitis testimoniū nostrū. THEOPHI. Quod nequaq̄ de nicodemo dicit: sed de genere iudeoꝝ: qui vsqꝫ ad finem in ꝑfidia permanserunt. CHRY. Quod quidem non turbati verbū est: sed mansuetudinem ostēdentis. Hinc enī erudit nos cum ad aliquos locuti fuerimus ꝛ non persuaserimus non tristari neqꝫ irasci: sed nostrū sermonē credibilē facere non solum nō irascendo: sed ēt non clamādo. Materia. n. ire clamor est: Jesus aūt dogmata excelsa tangere debens: propter audientium infirmitateꝫ se detinet multotiens: ꝛ non ꝯtinue dignis sua magnitudine dogmatibꝰ imoratur: sed magis his que cōdescensioneꝫ hūt. vn̄ hic subditur: Si terrena dixi vobis: ꝛ non creditis: quō si dixero vobis celestia credetis: AVGV. Hoc est si nō creditis qꝛ tēplū possuꝫ suscitare deiectū a vobis: quō creditis qꝛ ꝑ spūm scm̄ ꝑnt homines regenerari: CHRY. Uel aliter: Si baptismuꝫ terrenū dicat: nō mireris: qꝛ in terra perficit̄: ꝛ cōparatione illius natiuitatis stupende que est ex substantia pr̄is: terrena est gratie natiuitati: ꝛ bene nō dixit: Non intelligitis: sed non creditis. nā cū quis aliqua per intellectū suscipere non valet: amētie vel ignorantie imputat̄. Cū aūt hoc non suscipiat aliquis quod solū fide oportet suscipere: non amētie: sed infidelitatis est accusatio. Dicebātur aūt hec etsi nō credebantur: quia posteri erant ea suscepturi.

¶ Et nemo ascēdit i celum: nisi qui descendit de celo: filius hominis qui est i celo.

AVGV. De baptismo paruulorū Notata paululū eiꝰ iperitia: q se ceteris de magisterio ꝑferebat: ꝛ oium taliū incredulitate reprehēsa: rn̄det ꝙ alij credāt si illi nō credūt ad illū qđ iterrogatꝰ est: quō pn̄t ista fieri dicens: Et nemo ascēdit in celū nisi qui descēdit d celo: filiꝰ hoīs q est i celo. q. d. sic fiet generatio spūalis: vt sint celestes hoīes ex terrenis: qđ adipisci nō poterūt: nisi mēbra mea efficiant̄: vt ipse ascēdat q descēdit: nō aliud deputās corpus suū. i. ecclesiaꝫ suam q̄ꝫ seipsum. GREGO. xxvij. mora. Quia eniꝫ nos vnū cū illo iam facti sumus: vnde solus venit in se: solus redit etiam in nobis: ꝛ is qui in celo semper est: ad celum quotidie ascendit. AVGV. De baptismo paruuloꝝ: Quāuis autē i terra factus sit filius hoīs: diuinitatē tn̄ suam: qua in celo manēs: descēdit ad terraꝫ non indignās censuit noīe filij hoīs sicut carnē suā dignatus ē noīe filij dei. per vnitatē enī persone: qua vtraqꝫ substātia vnus ē xp̄s: ꝛ filius dei ambulabat in terra: ꝛ idem ipse filius hominis manebat in celo. Fit ergo credibiliorum fides ex in credibilioribus creditis. Si enim diuina substantia longe distantior potuit ꝓpter nos ita suscipere hūanā substātiā vt vna persona fieret: q̄to credibilius alij sancti fiūt cū hoīe christo vnus christus: vt oībus per eius gratiā ascēdētibꝰ: ipse vnus ascēdat in celū qui de celo descendit: CHRY. Uel aliter: Qꝛ dixerat nicodemus: Scimꝰ qm̄ a deo vēisti magister: ne estimet̄ ita esse magister vt multi ꝓphetaꝝ de terra existimantes subiungit: Et nemo ascēdit in celū: nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo. THEOPHI. Cū vō filiū hoīs descēdisse de celo audis: nō putes ꝙ de celo caro descēderit: hoc enī hereticoꝝ dogma ē: qui docebāt ꝙ christus de celo corpus sumpserat: ꝛ per virginem transierat.

CHRY. Filiū enī hoīs nō carnē hic vocauit: sꝫ a minori substātia se totū noiauit. Est enī ei cōsuetudo multotiens a diuinitate: multotiēs ab hūanitate totū vocare. BEDA. Si enī aliquis homo nudus de monte ad conuallia descēdat: ꝛ assumptis vestimētis et armis ad eundē montē ascendat recte ipse idē qui prius descendit ascēdisse perhibetur.

HYLA. x. de trini. Uel quia de celo descēdit ꝯcepte de spū originis causa ē. Nō eniꝫ corpori Maria originē dedit: lꝫ ad incremēta partūqꝫ corporis omne qđ sensus sui est naturale contulerit: ꝙ vero hominis filius ē: suscepte in virgine carnis est partus. ꝙ autē in celis est nature semꝑ permanentis potestas ē: que non ex infinitatis sue virtute i regionem diffiniti corporis coartauit verbi dei ꝑtātē: ꝛ in forma serui manens ab oī intra extraqꝫ celi mundiqꝫ circulo: celi ac mundi dn̄s nō abfuit. per hoc ergo ꝛ de celo descēdit: qꝛ filius hoīs ē ꝛ in celis est. quia vbū caro factū non amiserat manere quod factū est. AVGV. Miraris autē quia hic erat ꝛ in celo: Tales fecit discipulos suos: paulū audi dicentem: Nostra cōuersatio in celis ē. si hō paulus ambulabat i terra: ꝛ conuersabatur in celis: deus celi ꝛ terre nō poterat esse in celo ꝛ in terra: CHRY. Uide autē quia qđ valde videtur excelsum indignū est sua magnitudine. nō enī solū i celo est: sed vbiqꝫ ꝛ oia replet: sed adhuc ad imbecillitateꝫ auditoris loquitur paulatiꝫ eū reducere volens.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam eternam.

CHRY. Quia dixerat beneficiũ baptismi inducit hui⁹ cãm. s. crucẽ dicẽs: Et sicut moyses ꝛc. BEDA. Magistrꝫ legis mosayce ad spũalẽ sensum eiusdẽ legis inducit recordans veteris historie: ꝛ hãc in figurã sue passionis atqꝫ humane saluationis factã edisserens. AVGV. de baptis. paruuloꝝ: Serpentũ incursib⁹ in deserto multi moriebãť: ac sic moyses ex precepto dñi exaltauit in deserto eneũ serpenteꝫ hunc videtes sanabanť continuo. Exaltatus serpẽs est mors xp̃i. eo significandi modo quo p efficiẽtẽ id qđ efficitur significať. A serpente quippe mors venit: qui peccatũ quo mori mereť homini persuasit. dñs aũt in carneꝫ suã nõ peccatũ trãstulit tãq̃ venenũ serpẽtis sed mortẽ: vt eẽt in similitudĩe carnis peccati pena sine culpa: vñ ĩ carne peccati ꝛ pena solueret ꝛ culpa. THEOPHI. Uideas ergo figurã ad veritatẽ. Ibi eniꝫ serpentis similitudo spẽm q̃dẽ bestie hꝫ: venenũ aũt nõ habet: sic ꝛ hic xp̃s a pctõ liber: in similitudinẽ carnis peccati venit. Exaltari aũt audiẽs suspẽsionem intelligas ĩ altũ vt sanctificaret aerem q sanctificauerat terrã ambulãdo in ea: intelligas etiã per exaltationẽ gloriã. nã illa crucis altitudo gloria christi fcã est. ĩ quo eniꝫ iudicari voluit: in hoc huius mũdi pncipẽ iudicauit. Adam eniꝫ iuste mortuus est: qa peccauit: dñs vero iniuste: qa peccatũ nõ fecit. Postq̃ ergo iniuste mortẽ sustinuit superauit illũ q eũ tradidit morti: ꝛ sic liberauit adã a morte sed ĩ hoc deuictũ se inuenit. Nõ eni potuit in cruce dñm ɔtristare: vt crucifigẽtes odiret: sed magis diligebat: ꝛ pro eis orabat. sic igiť crux xp̃i eius exaltatio ꝛ gloria facta est. CHRY. Jõ etiã nõ dixit: Pendere oportet filiũ hoĩs: sꝫ Exaltari: qa honestius hoc videbať. vñ ꝛ propter audiẽtẽ ꝛ ppter figuram hoc posuit: vt discas qm̃ cognata sũt vetera nouis: deĩde vt cognoscas qm̃ nõ iuit⁹ ad passionẽ venit: ꝛ adhuc vt discas qm̃ multis hinc nasciť salus. AVGV. de baptis. paruulorũ: Sicut ergo tunc q ɔspiciebat exaltatũ serpẽteꝫ a veneno sanabať: ꝛ a morte liberabať: sic nũc q ɔformať similitudini mortis xp̃i p fidẽ baptismũq; ei⁹ ꝛ a pctõ p iustificationẽ ꝛ a morte p resurrectionẽ liberať: hoc est eni qđ ait: vt oĩs q credit in eũ: nõ pereat: sꝫ hẽat vitã eternã. q̃d ergo opus est vt morti xp̃i p baptismũ ɔformeť paruulus si morsu serpẽtis nõ est oĩno venenatus: CHRY. Attende aũt q̃ passionẽ obumbrate posuit: ne ex ei⁹ ṽbis fieret tristis auditor. Fructuꝫ ṽo passiõis posuit manifeste. si eni q credũt in crucifixũ nõ peũt: mł̃tomagis q crucifixus ẽ nõ perit. AVG. Hoc ãt interest iter figuratã imaginẽ ꝛ rẽ ipsaꝫ: q̃ illi sanabanť a morte ad tpaleꝫ vitã: hi aũt vt hẽant vitã eternam.

¶ Sic enim deus dilexit mũdũ vt filiuꝫ suuꝫ vnigenitũ daret vt omnis qui credit ĩ eum nõ peat sꝫ habeat vitam eternã. Non eniꝫ misit deus filium suum in mũdum vt iudicet mũdum: sed vt saluetur mũdus per ipsum. Qui credit in eum nõ iudicatur. Qui aũt nõ credit iam iudicatus ẽ: qꝛ nõ credit in noĩe vnigeniti filij dei.

CHRY. Quia dixerat. Oportet exaltari filiũ hoĩs: quo mortẽ occl'te significauit ne auditor tristis ab his fieret verbis: hũanũ q̃d de eo suspicãs ꝛ mortẽ eius estimãs nõ eẽ existẽtiã: hoc ad rectitudinẽ reducit: filiũ dei dicẽs eũ q dať ad mortẽ: ꝛ mortẽ eius cã m esse vite eterne. vñ dicit: Sic eniꝫ de⁹ dil. mũ. vt fi. su. vnige. da vt oĩs q cre. ĩ eũ nõ peat: sꝫ ha. vi. eter. q. d. Ne mireris qm̃ ego debeo exaltari vt vos saluemini: eteni ꝛ pr̃i hoc videť q ita nos dilexit: vt p suis ideo tis filiũ dederit. dicẽdo aũt: Sic ds dil. mũ. multam ĩdicat amoris intentionẽ. Multa eni est ꝛ infinita distãtia: q eniꝫ ĩmortalis: q sine pncipio: q magnitudo ĩfinita: eos q sunt ex terra ꝛ cinere ĩfinitis plenos pctĩs dilexit. sꝫ ꝛ ea q̃ post hoc ponit: ostẽtatiua sunt magni amoris: nõ eniꝫ seruũ: nõ angelũ: nõ archãgelũ dedit. sed filiũ suũ. Rursus si filios plures habuisset: ꝛ dedisset vnũ: hoc ẽt eẽt maximũ. Nũc ṽo filiuꝫ vnicũ dedit: vñ subdit: Unigenitũ. HYLA. vi. de trini. Sꝫ si dilectiõis hinc fides est creaturã creature prestitisse: nõ facit magni meriti fidẽ vilis ꝛ spernẽda iactura. Preciosa aũt sunt q̃ cõmẽdãt charitatẽ ꝛ ingentia ingẽtib⁹ estimãtur. Deus diligẽs mũdũ filiuꝫ nõ adoptiuuꝫ: sꝫ suũ ꝛ vnigenitũ dedit: hinc pprietas est: natiuitas est: ṽitas ẽ: Nõ creatio ẽ: nõ adoptio est: nõ falsitas ẽ: hinc dilectõis ꝛ charitatis fides: ẽ vt ad mũdi salutẽ ꝛ filiũ suũ ꝛ vnigenitũ pstitisset.

THEOPHI. Uideť aũt mihi q̃ sicut spuri⁹ dixit: q̃ fili⁹ hoĩs descẽdit de celo: cũ caro de celis nõ descenderit: sed ppter vnã psonã ĩ christo que dei sũt attribuit hoĩ: sꝫ ꝛ nũc ecõuerso que sũt hoĩs verbo dei appropriat: etenim deus dei fili⁹ ipassibilis mansit: sed qꝛ vnus erat ẽm hypostasim dei filius ꝛ homo qui passionẽ sustinuit: filius dari dicitur ĩ morteꝫ q passibiliter patiebatur. non natura propria: sed carne propria. Est autẽ maxima vtilitas cõsecuta ex huiusmodi datiõe mentẽ excedẽs hũanã. Sequitur eni: Ut omnis qui credit ĩ eum nõ pereat: sed habeat vitã eternã. Uetus nãqꝫ testamentũ his qui seruabãt illud dieꝝ lõgitudinem promittebat: euangeliũ ṽo eternã ꝛ insolubilẽ vitam.

AVGV. Notãdũ ṽo q̃ eadẽ de filio dei vnigẽito replicat q̃ de filio hoĩs ĩ cruce exaltato pmiserat dicens: Ut omnis q credit ĩ eã. quia idẽ redẽptor ꝛ cõditor noster fili⁹ dei ãte secula existẽs: fili⁹ hoĩs fact⁹ est ĩ fine seculoꝝ: vt q p diuinitatis sue potẽtiã nos creauerat ad perfruẽdã beatitudinẽ perennis vite: ipse per fragilitatẽ hũanitatis nos restauraret ad percipiẽdã quã pdidimus vitã. ALCVI. Uere aũt p filiũ dei habebit mũdus vitã: qꝛ nõ alia ð causa vẽit ĩ mundũ nisi vt saluet mundũ: vnde sequitur: Nõ eni misit deus fi. su. in mũ. vt. iu. mũ. sꝫ vt sal. mun. p ipꝫ. AVGV. Quare eni saluator mundi dictus ẽ: nisi vt saluet munduꝫ: ergo quantũ ĩ medico ẽ sanare venit egrotuꝫ. Ipe se interimit qui precepta medici seruare non vult aut contemnit.

CHRY. Sed qꝛ hoc dicit: multi pigroꝝ in peccatoꝝ magnitudine ꝛ negligentie supabũdantia dei abutentes misericordia dicunt: nõ est gehenna: non est supplicium: oĩa nobis deus peccata dimittit. Sed considerandũ q̃ duo sunt christi aduentus: qui iam factus est. ꝛ q futur⁹ ẽ. Et prior quidẽ factus est non: vt iudicet que facta sunt a nobis: sꝫ vt dimittat. Secũdus aũt nõ vt dimittat: sꝫ vt iudicet. De priore igiť ait: Non veni vt iudicẽ mundum: quia enim clemens ẽ: nõ facit iudicium. sed interim remissionẽ omniũ peccatoruꝫ p baptismum primo: ꝛ postea per penitẽtiã: qꝛ si hoc mõ nõ fecisset: vniuersi simul pditi essent. Omnes eniꝫ peccauerunt ꝛ egẽt gratia dei. Ne igitur aliquis crederet se ipune peccare: subdit de pena nõ credẽtis: Qui credit in in eum nõ iudicatur. qui credit inquit: nõ q inuestigat: q̃d igiť si imundaꝫ habeat vitã: maxime quidẽ paulus tales nõ fideles esse dicit. Confiteń ingt se nosse deũ: factis aũt negant: sed hoc illud significat: qꝛ ẽꝫ hoc q credit nõ iudicať: sed opeꝝ quidẽ grauiorẽ sustinebit penã. ĩfidelitatis aũt causa nõ torq̃biť.

ALCVI. Uel qꝛ credit in eũ ꝛ adheret ei vt mẽbꝝ capiti: nõ iudicabiť. AVGV. Quid ãt dictuꝝ spabas de eo q nõ credit nisi q̃ iudicať: Sꝫ vide q̃d diť: Qui ãt nõ credit iã iudicat⁹ ẽ. Nõdũ apparuit iudiciũ: sꝫ iaꝫ fcm̃ ẽ iudiciũ. Nouit eni dñs q sunt eius: nouit q pmaneãt ad coronã ꝛ q pmaneant ad flãmã. CHRY. Aut hoc dicit qꝛ ipsuꝫ discredere ĩpenitentis suppliciũ est. esse eni extra lumẽ ẽt ẽꝫ se maximũ suppliciũ ẽ: vel qđ futuꝝ est prenũciat: sicut. n. q occidit hominẽ: ꝛ si nõdũ snĩa iudicantis ɔdemnat⁹ sit: rei tamẽ natura ɔdemnatus est: ita ꝛ qui incredulus est sicut ꝛ adã qua die comedit ð ligno mortu⁹ ẽ. GREGO. xxvij. mora. Aliter: In extremo iudicio aliqui nõ iudicantur ꝛ pereũt: de quibus hic dř: Qui non credit iã iudicatus est. Nõ eniꝫ coꝝ tũc causa discutiť: qui a cõspectu districti iudicis iaꝫ cuꝫ dãnatione sue infidelitatis abscẽdunt: professionẽ ṽo fidei retinẽtes: sed pfessiõis opera nõ habentes redarguũtur vt pereant. Qui vero nec fidei sacramẽta tenuerũt: increpationẽ iudicis in extrema examinatiõe nõ audiũt: qꝛ preiudicati ĩ infidelitatis sue tenebris eius quẽ desprexerãt inuectiõe argui nõ merentur. Princeps nãq; terrenã rempublicam regens: aliter punit ciuẽ interi⁹ delinquẽteꝫ: atq; aliter hostẽ exterius rebellanteꝫ. In illo iura sua cõsulit: cõtra hostẽ ṽo bella mouet: dignaq; ei⁹ malicie tormẽta retribuit: de malo ṽo eius quid lex habeat nõ requirit. neqꝫ eni lege necesse ẽ perimi eũ q lege nunq̃ potuit teneri. ALCVI. Quare ãt iudicat⁹ est q nõ credit: causam assignat dicẽs: quia non credit ĩ noĩe vnigẽiti filij dei. In hoc. n. solo noĩe est salus. Nõ habet deus multos filios qui possint saluare: hũc habꝫ vnigenitum per quẽ saluat. AVGV. de baptis. paruuloruꝫ. Ubi ergo paruulos ponimus baptiçatos nisi iter eos q crediderunt: hoc eniꝫ eis acquiriť per virtutẽ sacramenti ꝛ offerentiũ respõsionẽ: ac p hoc eos qui baptiçati nõ sunt: iter eos qui nõ crediderũt statuimus.

¶ Hoc est autẽ iudicium: quia lux venit in mundum: ꝛ dilexerunt homines magis tenebras q̃ lucem. Erãt enim eorum mala opera. Omnis eniꝫ qui male agit odit lucẽ: ꝛ non venit ad lucẽ vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem vt manifestentur opera eius: quia in deo sunt facta.

ALCVI. Reddit causaꝫ quare nõ crediderũt: ꝛ q̃re iuste dãnãtur dicẽs: Hoc est autem iudiciũ: quia lux venit in mũdum. CHRY. Quasi dicat: Nũquid ipsi eam quesierũt vel laborauerũt vt iuenirẽt: Ipsa lux venit ad eos nec ei occurrerũt. vñ sequitur: Et dilexerũt homines magis tenebras q̃ lucem. Hic de reliquo oĩ eos priuat excusatiõe: venit eni eripere a tenebris ꝛ ad luceꝫ ducere. Quis ergo eius qui nõ vult ad lucem accedere miserebitur: BEDA. Luceꝫ seipsuꝫ appellat: de qua supra euãgelista dixit: Erat lux vera. Tenebras ṽo appellat peccata. Deinde quia videbať multis esse incredibile qđ dictum est: nullus eniꝫ tenebras prehonorat luci: subdit causam quare hec passi sunt dicens: Erant enim eorum opera mala. Et siquidem in iudiciuꝫ venisset: haberet hoc aliquam rationem: qui enim maloruꝫ sibi conscius est: fugere iudiceꝫ consueuit: parcenti vero qui deliquerũt occurrunt. dicens igiť: Erant: eos qui multoruꝫ sibiypsi erant conscij peccatorum maxime christo ad ignoscendũ venienti occurrere: qđ ꝛ in multis factum est. Eteni publicani ꝛ peccatores venientes recũbebant cũ iesu: quia vero quidam sunt: ita molles ad eos qui pro virtute sunt labores: vt vsqꝫ ad vltimũ velint adherere malitie: in horuꝫ iniuriam subdit: Omnis enim qui male agit odit luceꝫ. Qđ quidem dictum est de his qui eligunt in malitia manere.

ALCVI. Quia omnis qui male agit odit lucem. idest q est in intentione peccandi: cui placet peccatum: odit lucem q̃ detigit pctm̃. AVGV. x. cõfes. Qr. n. falli nolũt ꝛ fallere volũt: amãt eam cuꝫ seipsaꝫ idicat: ꝛ oderũt eã cũ eos ipa lux indicat. Inde retribueť eis vt eos nolentes manifestet ꝛ eis ipsa non fit manifesta. Amant ergo veritatem lucentem: oderunt eam redarguentem. vnde sequitur. Et non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. CHRY. Eum enim qui in paganismo viuit: nullus redarguit. quia deus tales habet: ꝛ digna dogmatib⁹ opera demõstrat. Qui vero xp̃i sunt male viuẽtes: ab omnib⁹ rectis accusanť. Si aũt gentiles sunt recte viuẽtes hoc manifeste nõ noui. Nõ eniꝫ mihi dicas eos q a natura sunt mites ꝛ honesti. nõ eniꝫ est hoc virtus: sed euꝫ dic qui a passionibus sustinet violentiã ꝛ sapienter viuit: sꝫ nõ vtiq; habes. Si enim regni enunciatio ꝛ gehẽne mine ꝛ alia tãta documenta vix detinẽt homines in virtute: nullo horum persuasi pertransibũt virtutem. si vero hypocrisim fingũt glorie gratia hoc faciunt. vñ cum potuerint latere nõ omittent vti malis desiderijs: que etiã vtilitas est cũ aliquis sobrius sit ꝛ nõ rapit: fit vero vane glorie seruus: hoc enim nõ est recte viuere. Inanis enim glorie seruus fornicario nõ minor est: multo eni plura ꝛ grauiora operatur. Si aũt quidam recte sunt viuentes in gẽtibus: non hoc aduersatur huic sermoni quia non freq̃nter cõtingit: sed raro. BEDA. Moraliter etiam illi magis tenebras q̃ luceꝫ diligunt: qui suos predicatores bene docentes odijs ꝛ detractionibus ĩsequũtur. Sequitur: Qui auteꝫ facit veritateꝫ venit ad lucem: vt manifestentur opera ei⁹: quia in deo sunt facta. CHRY. Non auteꝫ de his qui ab initio facti sunt christiani hoc dicit: sed tãtum de his qui ex gentibus vel iudeis ad rectam disponendi erant fidẽ. ostẽdit eni quoniaꝫ nullus vtiqꝫ eliget in errore viuens ad fidẽ venire: nisi prius ĩscribat sibiypsi viam rectam. AVGV. de baptismo paruulorum: In deo aũt facta dicit opera eius qui venit ad lucem: quia ĩtelligit iustificationẽ suam nõ ad sua merita. sed ad dei gratiam pertinere. AVGV. super ioannem. Sed si omnia opera deus mala ĩuenit quomodo quidam fecerunt veritatem: ꝛ venerunt ad luceꝫ. i. ad xp̃ꝫ: Sed dilexerunt inquit supra: tenebras magis q̃ lucem. ibi posuit vim. Multi dilexerunt peccata sua: multi ea confessi sunt. Accusat deus peccata tua: si ꝛ tu accuses adiungeris deo: oportet vt oderis in te opus tuum: ꝛ ames in te opus dei. Initium operum bonorum ɔfessio est operum maloꝝ. ꝛ tunc facis veritatem: qꝛ nõ te palpas: nõ tibi blãdiris. Uenis autem ad lucem: quia hoc ipsuꝫ qđ tibi displicuit peccatum tuum: nõ tibi displiceret nisi deus tibi luceret: ꝛ ei⁹ veritas tibi ostẽderet. Facit autem aliquis veritateꝫ confessionis ꝛ venit ad lucem in operibus bonis: etiam propter illa que videnť minuta esse peccata lingue: aut cogitationum: aut immorationis in rebus concessis. quoniam minuta plura peccata: si negliganť occidũt. Minute sunt gutte que flumẽ ĩplent. minuta sunt grana harene: sꝫ si multa harena imponať: harena pmit atqꝫ opprimit. hoc facit sentina neglecta: qđ facit fluct⁹ irruẽs paulatim. per sentinaꝫ ĩtrat: sꝫ diu ĩtrando ꝛ nõ exhauriẽdo mergit nauẽ. Quid est aũt exhaurire: nisi bonis operibus agere ne obruãt peccata: gemẽdo ieiunando: tribuẽdo: ignoscendo.

¶ Post hec venit iesus ꝛ discipuli eius ĩ terram iudeã: ꝛ illic morabatur cum eis ꝛ baptizabat. Erat aũt ꝛ ioannes baptizans in ennon iuxta salim: quia aque multe erãt illic: ꝛ veniebant ꝛ baptizabanť. Nõdum enim missus fuerat ioãnes in carcerem. Facta est aũt questio ex discipulis ioãnis cum iudeis de purificatione. Et venerũt ad ioãneꝫ ꝛ dixerunt ei: Rabbi: qui erat tecum trans iordaneꝫ cui tu testimonium perhibuisti: ecce hic baptizat ꝛ omnes veniunt ad eũ.

CHRY. Nihil veritate aptius neqꝫ fortius: que neqꝫ latere vult: neqꝫ periculũ formidat: neqꝫ ĩsidijs tremit: neqꝫ gloriã q̃ a multis est desiderat: nulli humanoꝝ obnoxia. vñ ꝛ dñs in solẽnitatib⁹ hierl'm ascẽdebat nõ se ostẽtãs: neque honorẽ diligens: sed vt pluribus sua dogmata proponeret

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

t miraculoꝝ vtilitatem. Postq̃ aūt solennitates soluebāt
ad iordanē frequenter veniebat: quia ⁊ illic etiā turbe con
currebant. vnde dicitur: Post hec venit iesus ⁊ discipuli ei⁹
in iudeā terram: ⁊ illic demorabatur cuꝫ eis. BEDA. Di
cit aūt: Post hec. Non cōtinuo post disputationē cum nico
demo que facta est i hierosolymis: sed pacto spatio tēporis
de galilea in iudeam rediit. ALCVI. Per iudeam qdē
significant̄ cōfitentes quos visitat xp̄s: vbi enim est pecca
toꝝ ꝯfessio: vel diuinaꝝ laudū: illic venit xp̄s ⁊ discipuli ei⁹
.i. doctrina ⁊ illuminatio eius: ⁊ ibi morat̄ purgādo a vitiis.
vn̄ sequit̄: Et illic demo. cum eis ⁊ ba. CHRY. Cum aūt
euāgelista postmodū dicat ꝙ iesus nō baptiçabat: sed disci
puli eius: manifestum est qm̄ ⁊ hic hoc dicit: ꝙ soli discipl'i
baptiçabāt. AVGV. Baptiçat⁹ aūt dn̄s baptiçabat non
eo baptismate quo baptiçatus ē: baptiçatus est eni a seruo
ostendens humilitatis viam ⁊ perducēs ad baptismuꝫ dn̄i
hoc est suuꝫ. Baptiçabat eniꝫ iesus quō dominus: quomo
do dei filius. BEDA. Christo autē iam baptiçāte adhuc
baptiçat ioannes: quia adhuc permanet vmbra: nec debet
p̄cursor cessare donec veritas māifestet̄. vnde sequit̄: Erat
aūt ioannes baptiçās in ennon iuxta salim. Ennon hebrai
ce aqua: vnde quasi noīs iterpretatōe aperiēs subdit: Quia
aque multe erāt illic. Sali oppidū est iuxta iordanē sitū: vbi
olim melchisedech regnauit. HIERO. ad euagriū: Nec
refert vtrū salem aut salim nominet̄ cū vocalibus i medio
lr̄is perraro vtant̄ hebrei: ⁊ p voluntate lectoꝝ ac regionū
varietate eadē verba diuersis sonis atq̄ accentib⁹ p̄feran
tur. Sequit̄: Et veniebant ⁊ baptiçabant̄. BEDA. Quā
tū cathecuminis nōdū baptiçatis p̄dest doctrīa fidei: tātū
p̄fuit baptisma ioānis āte baptismū christi: q: sicut ille pre
dicabat pn̄iam ⁊ baptismum christi p̄nunciabat: ⁊ in cogni
tiōēꝫ veritatis: q̄ mūdo apparuit: attrahebat: sic ministri ec
clesie p̄mo erudiūt venientes ad fidē: post pctā eoꝝ redar
guūt. deīde i baptismo xp̄i remissionē p̄mittūt: ⁊ sic i cogni
tionē ⁊ dilectionē v̄itatis attrahūt. CHRY. Discipl'is āt
iesu baptiçātib⁹ nō cessauit Joānes baptizās vsq̄ ad incar
cerationē. qd̄ significat euāgelista cū subdit: Nondū enim
missus fuerat ioānes in carcerē. BEDA. Ecce aperte no
tat facta xp̄i ante ioānem incarceratū que alii preterierūt:
incipientes ab his que post missum ioannē in carcerē facta
sunt. AVGV. Quare aūt baptiçabat ioannes: q: oporte
bat vt dn̄s baptiçaret̄. Nō solū aūt baptiçatus est ab eo: ne
baptismus ioannis melior baptismate domini videretur.
CHRY. Sed cuius gratia vsq̄ tunc baptiçabat: si eniꝫ
cessasset: estimaret̄ çelo vl' ira hoc facere: sed persistens non
sibiipsi glīā acqrebat: s; xp̄o auditores mittebat. Et multo
efficaci⁹ hoc faciebat q̄ discipuli xp̄i: q: isuspicabile ei⁹ erat
testimoniū: ⁊ maiorē glīaꝫ apud oēs habebat: ideo etiā ad
huc baptiçabat: ne discipulos suos in ampliorē çelū imitte
ret. Estimo aūt ⁊ p̄pter hoc p̄missam esse mortē ioannis: et
eo sublato de medio iesū maxīe p̄dicare cepisse: vt oīs mul
titudinis affectio ad xp̄ꝫ transiret: ⁊ nō vltra his q̄ de vtro
q̄ erāt sentētiis scinderent̄. Zelotipe eni se hn̄tes discipuli
ioānis ad xp̄i discipulos: ⁊ ad ipsuꝫ christum: q: viderunt di
scipulos xp̄i baptiçātes: ceperūt dicere ad eos q baptiçabā
tur: quasi aliquid mai⁹ haberet baptisma ioānis baptisma
te discipulorum xp̄i. vn̄ subdit̄: Facta est ergo questio ex di
scipulis ioānis cuꝫ iudeis de purificatione: quoniā eniꝫ ipsi
q̄onem mouerunt: sed nō iudei: euāgelista occulte mōstrat:
nō dicēs ꝙ iudeus q̄siuit: sed ꝙ questio facta est ex discipu
lis ioannis. AVGV. Intelligas ergo dixisse iudeos maio
rem esse christū: ⁊ ad eius baptisma debere cōcurri. Illi aūt
nonduꝫ intelligētes defendebant baptismum ioannis: vē
tum est ergo ad ipsum ioannem vt solueret questionem. vn
de sequitur: Et venerunt ad ioannem ⁊ dixerunt ei: Rab
bi: qui erat tecum trans iordanem. CHRY. Hoc est: quē
tu baptiçasti: Nō autem dixerūt: Quem tu baptiçasti: quia
coacti eēnt ⁊ vocis ei⁹ meminisse: que sup euꝫ est delata: sed
dicunt: Qui erat tecū. quasi q discipuli ordinēꝫ habebat: ni
hil plus habēs nobis: nūc se a te separās baptiçat. audiūt āt
Cui etiā testimoniū perhibuisti. q.d. quem tu claꝝ ostēdisti
⁊ circūspectū fecisti: eadem tibi audet: ⁊ hoc est qd̄ dicūt: Ec
ce hic baptiçat. Nō autē in hoc solum estimabant se excita
re eum: sed ⁊ in eo ꝙ de reliquo ea que ipsoꝝ erāt reproba
bant̄. vnde subdūt: Et omnes veniūt ad eum. ALCVI.
quasi dicāt te dimisso omnes currunt ad baptismum illius
quem tu baptiçasti.

¶ Respondit ioannes ⁊ dixit: Non potest ho
mo accipere quicquā nisi fuerit ei datū de celo.
Ipsi vos mihi testimoniū perhibetis quod dixe
rim non sum ego christus: sed quia missus sū an
te illum. Qui habet spōsam spōsus est: amicus
autem sponsi qui stat ⁊ audit eū: gaudio gaudet
propter vocem sponsi. In hoc ergo gaudiū me
um impletum est. Illuꝫ oportet crescere: me au
tem minui.

CHRY. Interrogat⁹ ioannes nō vehemēter discipulos
icrepat: timens ne ab eo separati: aliqd aliō operent̄. sed re
misse quodāmodo eis loquitur. vnde dicitur: Respōdit io
annes ⁊ dixit eis: Non potest homo accipere quicq̄ nisi fue
rit ei datum de celo. q.d. ⁊ si p̄clara sunt que christi sunt: etsi
omnes ad eum currūt mirari non oportet: deus enim est q
hoc facit. Humana enim facile dep̄rehēsibilia sunt ⁊ ibecil
lia ⁊ velociter defluunt: hec autem non talia sunt. non ergo
sunt humanitus adinuenta: sed diuinitus ordinata. Si āt hu
milius loqt̄ de christo nō mireris: nō eniꝫ erat ꝯtingens ꝙ
p̄assumptos a tali passiōe. s. iuidie ab initio doceret oīa: sed
iterim vult eos terrere ostēdens ꝙ ad impossi'a conant̄: ⁊ ꝙ
deo rebelles inueniunt̄. AVGV. Vel al'r: Hoc ioannes
de seipo dicit: quasi homo d̄ celo accepi: ergo q: accepi vt ali
quid essem: inanem me vultis esse: vt loquar ꝯtra v̄itatem.
CHRY. Et vide q: hoc qd̄ estimabant p̄poni in xp̄i sub
uersionē: qn̄ dixerūt: Cui testimoniū p̄hibuisti. hoc i eos cō
uertit dicēs: Ipsi vos mihi testimoniū p̄hibetis ꝙ dixerim
Non sum ego christus. q.d. si veꝝ meum testimonium esti
matis. dicite quoniā illū mihi p̄honorare opꝫ. vnde subdit:
Sed quoniā missus sum ante illuꝫ. q.d. minister suꝫ. Et ca
q̄ sunt ei⁹ q me misit: dico nō humana grā blandiēs ei: s; pa
tri eius qui me misit ministrās. ALCVI. Sed si aliquis
dicat quando quidē tu non es christus: quis ergo es tu: vel
quis est ille cui perhibes testimonium: Ad hoc respondet:
Ille est sponsus: ego sum amicus spōsi: missus vt per me spō
sa preparetur suo sponso. vnde subditur: Qui habet sponsaꝫ
sponsus est: Sponsaꝫ dicit ecclesiaꝫ ex omnibus gentib⁹ cō
gregataꝫ: que virgo est integritate mentis: p̄fectione chari
tatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: itegritate ani
me ⁊ corporis: que habet spōsum: de quo quotidie generat.
BEDA. Ceterum frustra ē virgo corpore que virgo non
manet in mente. Hanc autem sponsaꝫ xp̄s in thalamo vte
ri virginalis sibi sociauit. ⁊ eandem precio sui sanguinis re
demit. THEOPHI. Omnis etiā anime sponsus christ⁹
est. sponsaliuꝫ vero locus vbi coniunctio efficitur. locus est
baptismatis siue ecclesia. Dat vero arram sponse: peccatoꝝ
remissionem: sp̄ussancti cōmunionem. perfectiora vero in
futuro seculo retribuet dignis. Nullus autem alius est spō
sus nisi solus christus: omnes nanq̄ doctores paranymphi
existunt: sicut ⁊ precursor. Nullus enim bonorum largitor
est nisi dn̄s: oēs alii ministri sunt bonorum que dant̄ a dn̄o
BEDA. Sponsā igit̄ suā dn̄s amico suo. i. ordini predica
torum commendauit: qui eam non sibi: sed christo çelare
debet. vn̄ subdit̄: Amicus aūt spōsi q stat ⁊ audit eū gaudio
gaudet p̄pter vocē spōsi. AVGV. q.d. Nō ē mea spōsa:
sed nūquid nō gaudes i nuptiis: Immo gaudeo ait: q: ami
cus sponsi. CHRY. Sed q̄liter q dixit: Nō sum dign⁹ sol
uere corrigiā calciamēti: amicū nūc seipsuꝫ dicit: nō quideꝫ
p̄pter honoris equalitatē: sed multitudinē gaudii repn̄tare
volēs. Nō. n. i talib⁹ ita ministri spōsi letantur sicut amici.
Simul aūt ⁊ cōdescēdēs eoꝝ imbecillitati amicū se dic̄: q:
enim estimabāt eū morderi ab his q̄ fiebāt: ondit ꝙ nō so
lū nō mordet̄: sed ⁊ valde gaudet si spōsuꝫ spōsa cognoscit.
AVGV. Sed q̄re stat q: nō cadit: q: humilis ē. vide stā
tē i solido: Nō suꝫ dignus corrigiā calciamēti eius soluere.
Stat aūt ⁊ audit eū. si ergo cadit nō audit eū: ergo stare dꝫ
amicus spōsi ⁊ audire. i. p̄manere i grā quā accepit: ⁊ audire
vocē ad quā gaudeat. nō inquit gaudeo propter vocē meā:
s; p̄pter vocē spōsi gaudeo: ego in audiēdo: ille in dicendo:
ego auris: ille verbū. q eni custodit sponsaꝫ vel vxorē amici
sui: dat quidē operā vt nullus alius amet̄: sed si amari se p̄
amico voluerit ⁊ vti voluerit cōmēdata sibi: q̄ detestādus
vniuerso generi humano appet: Multos aūt adulteros vi
deo: q sponsaꝫ tanto p̄cio emptā possidere volūt: ⁊ id agunt
v̄bis suis vt pro spōso ament̄. CHRY. Vel aliter: Qui di
cit. Qui stat: non sine causa posuit: sed idicās ꝙ q̄ sua sunt iā
cessauerūt. ⁊ qm̄ eū de reliquo stare oportet ⁊ audire: qd̄ q
dē dicit a p̄abola s̄monē transferēs ad p̄positū: q: n. spōsi
⁊ spōse mentionē fecerat: ondit qualiter hec spōsalia fiant:
q: p vocē ⁊ doctrinā. Fides eni ē ex auditu: audit⁹ aūt p ver
bū dei. ⁊ qm̄ ea q̄ sp̄auerat euenerūt: iccirco subdit: In hoc
aūt gaudiū meū impletū est. i. p̄fectū est a me opus qd̄ fieri
oportebat: ⁊ plus nihil opari possuꝫ de reliquo. THEO
PHI. Unde nūc gaudeo ꝙ. s. oēs illū attendūt. si eni nō ac
cessisset ad sponsum spōsa. i. popl's tūc dolerē ego paranym
phus. AVGV. Vel aliter: In hoc gaudiū meuꝫ ipletū ē:
vt. s. gaudeā ad vocē spōsi: habeo grāꝫ meā: plus nō mihi as
sumo: ne qd̄ accepi amittā. Qui. n. vult gaudere de se tristis
est. q aūt vult de deo gaudere sp̄ gaudebit: q: de⁹ sempiter
nus est. BEDA. Gaudio aūt gaudet hō p̄pter vocē spōsi
cū intelligit nō se debere gaudere de sapīa sua: sed de sapīa
quā accepit a dn̄o. Quisq̄ eni in benefactis nō gloriā suam
vel laudē requirit neq̄ terrena lucra sed celestia cupit: hic
amicus ē spōsi. CHRY. Deide nō solū circa p̄n̄tia s; etiā
circa futura passionē iuidie a se remouet dicens: Illū oꝫ cre
scere: me aūt minui. q.d. q̄ n̄ra sunt steterūt: ⁊ cessauerūt de
reliquo: crescunt autē q̄ sunt illi⁹. AVGV. Sed qd ē hoc
Illum opꝫ crescere: de⁹ nec crescit nec minuit̄: sed ioānes ⁊
iesus quo ad carnem attinet: coeui erāt: sex mēses qui itere
rant nullā distīguunt etatē. Magnuꝫ est hoc sacr̄m. anteq̄
veniret dn̄s hoīes gl'iabant̄ de se. venit ille hō vt minueret̄
hoīs glīa: ⁊ augeret̄ glīa d̄i. sic. n. venit ille vt dimitteret pec
cata ⁊ hō ꝯfiteret̄: eteniꝫ ꝯfessio hoīs: humilitas hoīs: mise
ratio dei: altitudo dei. hanc aūt veritatē etiā passionibus si
gnificauerunt christus ⁊ ioannes. nam ioānes capite minu
tus ē: xp̄s aūt in cruce exaltat⁹. deide natus est xp̄s cum iaꝫ
iciperet crescere dies: natus ē ioānes quando cepat minui di
es. Crescat ergo in nobis glīa dei: ⁊ minuat̄ glīa n̄ra: vt i deo
crescat ⁊ n̄ra: q̄to aūt magis itelligis deū: videt̄ in te cresce
re de⁹: nō aūt i se crescit: sed sp̄ p̄fectus ē: sicut si curarentur
alicui⁹ oculi ex p̄stina cecitate: ⁊ iciperet videre paululū lu
cis ⁊ alia die plus videret: videret̄ ei lux crescere: lux tamē
p̄fecta ē: siue ipe videat siue nō. sic. n. ⁊ iterior hō p̄ficit qdē
i deo: ⁊ deus in illo videt̄ crescere: ipe aūt minuit̄ vt a glīa
sua decidat: ⁊ in glīa dei surgat. THEOPHI. Vl'aliter.
Sicut alioꝝ luminariū adueniēte sole lumen extingui v̄r:
l; nō sit s̄m veritatē extinctū: sed a maiori occultatuꝫ: sic ⁊
p̄cursor tāq̄ stella a sole celatus minui d̄r. crescit aūt xp̄s p̄
ut paulatim manifestat se p miracula. nō ꝙ in virtutib⁹ cre
sceret: aut proficeret: hec nempe nestorii est opinio: sed s̄m
ostensionem diuinitatis eius.

¶ Qui sursū venit super omnes est. Qui est d̄
terra de terra est: ⁊ de terra loquitur. Qui de
celo venit super omnes est: ⁊ quod vidit ⁊ audi
uit hoc testatur.

CHRY. Sicut vermis ligna corrodit: ⁊ erugo ferruꝫ: ita
vana gloria nutriētem se p̄dit aīaꝫ. Ideo multo studio op⁹
est vt hāc destruamus passionē. vnde ioannes multis rōni
bus discipulos suos hn̄tes passionē hanc vix mitigat. Post
illa eni que antea dixerat rursus eos aliis disponit sermōi
bus dicēs. Qui de sursū ve. su. oēs est. q.d. q: vos meū extol
litis testimoniū: ⁊ ex hoc dicitis me eē digniorēꝫ fide: eo se ꝫ
cui testimoniū p̄hibui: hoc necesse est vos scire: ꝙ nō est euꝫ
qui de celis venit fieri fide dignū ab eo qui terrā habitat. ⁊
hoc est qd̄ dicit: Sup omnes est. q: ipse sibi sufficiēs: ⁊ qd̄ oi
bus icōparabiliter maior est. THEOPHI. Ipse. n. xp̄s
de sursū venit a patre descēdēs: ⁊ super oēs est distinctus ab
oibus. ALCVI. Vel desursū venit. i. d̄ altitudine huma
ne nature: quā habuit ante pctm̄ p̄mi hoīs. de illa enim alti
tudine assumpsit verbuꝫ dei humanā naturā: nō assumpsit
culpā cuius assumpsit penā. Seqtur: Qui est de terra: d̄ ter
ra est. i. terren⁹ est. Et de ter. loqt̄. i. terrena loqt̄. CHRY.
Et nimiꝝ nō ex terra erāt ei omnia: etenī animā habebat ⁊
spiritu participabat: non ex terra: q̄liter igt̄ ipe d̄ terra se eē
dicit: nihil eni aliud p hoc ostēdit occulte q̄ ꝙ p̄uus ē velut
terrene veniēs: in terra natus: ⁊ nulla cōparatōe dignus ad
christū q nobis desuper venit. Nō aūt dicit: De terra loqt̄.
qm̄ ex p̄pria mēte loquebat̄: sed de terra se loq dicit in com
paratiōe ad christi doctrinā. q.d. p̄ua ⁊ humilia sunt q̄ mea
sunt ꝯpata his que christi sunt: q̄lia decens est suscipere ter
restrem naturā in cōparatione ad illuꝫ in quo sunt oēs the
sauri sapie ⁊ scie dei abscōditi. AVGV. Vel ꝙ dicit: De
terra loqt̄: de hoīe dicebat q̄tum ad ipsum hominē p̄tinet.
Si eni aliqua loquit̄ diuina illuminat⁹ est a deo sicut apl's
dicit: Nō autē ego: s; gratia dei mecum. ergo ioānes ⁊ qd̄ ad
ioānem pertinet de terra est: ⁊ de terra loqtur. si qd diuinū
audiuistis a ioāne: illumināntis est nō recipiētis. CHRY.
Extincta igt̄ discipuloꝝ passione de reliquo cuꝫ ampliori p̄
palatione loqtur de christo. nam ante hoc supfluuꝫ erat ista
p̄mittere in mēte audiētium locuꝫ habere nōdum valētia.
vnde seqtur: Qui de celo. AVGV. i. de patre venit duo
bus modis: Sup oēs est. p̄mo sup oēꝫ humanitatē q de ip̄a
p̄usq̄ peccaret venit: s̄cdo iuxta altitudinē p̄ris cui est eq̄l'.
CHRY: Magnū aūt qd ⁊ excelsum dicēs d̄ xp̄o: rursus
ad humilius ducit sermonē dicēs: Et qd̄ vi. ⁊ au. hoc te. q: s.
p sensus hos oīa certissime discim⁹. ⁊ digni fide estimamur
eē magistri de his q̄ visu suscepim⁹ vel auditu app̄hendim⁹
hoc de xp̄o astruere volens ioannes dixit: Qui vi. ⁊ audi. hoc
testat̄: ostendēs ꝙ nihil eoꝝ que ab ipso dicebantur falsuꝫ
est: s; omnia v̄a sunt. q. dicat. Ego indigeo audire ea que ab
illo dicunt̄ q desup venit: annūciās ea que vidit ⁊ audiuit.
idest que solus ipe manifeste nouit. THEOPHI. Cum
ergo audis ꝙ xp̄s ea que audiuit ⁊ vidit a patre loquit̄: non
putes ꝙ a p̄re idigeat addiscere: s; q: oīa q̄cūq̄ naturaliter
nouit a p̄re hꝫ: p̄pter hoc a patre audire d̄r q̄cunq̄ nouit: s;
qd est qd̄ fili⁹ audiuit a patre forte filius patris verbū audi
uit: imo filius patris verbū est. AVGV. Quando conci
pis verbū qd̄ p̄feras: rem vis dicere: ⁊ ipsa rei conceptio in
corde tuo iam verbū est. Quō ergo tu verbū qd̄ loqueris in
corde habes: ⁊ apud te est: sic deus edidit verbū: hoc est ge
nuit filium. Cum ergo verbū dei filius sit: filius aūt locut⁹
est nobis non verbum suū: sed verbum patris se nobis loq
voluit: qui verbuꝫ patris loquebat̄: hoc ergo quomodo de
cuit: ⁊ oportuit dixit ioannes.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Et testimoniũ eius nemo accipit. Qui autem acceperit eius testimonium signauit: qꝛ deus verax est. Quē eni misit deus verba dei loquitur. Nō eni ad mēsurā dat de⁹ spm̄. Pater diligit filiũ: ⁊ omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiũ habet vitā eternā: qui aũt icredulus est filio: nō videbit vitā: sed ira dei manet super eum.

CHRY. Dixerat ꝙ viuit ⁊ audiuit. hoc testat̃ q̄si excusans: ne qꝛ pauci interiꝫ credituri erāt: falsa estimarent̃ esse q̄ dicunt̃. ⁊ ꝓpter hoc subdit: Et testi. eius ne. ac. i. pauci: habebat eni discipulos q accipiebāt testimoniũ eius i his que dicebant̃. In hoc aũt suos discipulos tāgit nōduꝫ credētes in eũ: simul etiā iudaicā ostēdit isensibilitatē: sicut ⁊ in principio euāgelij dcm̄ est. In ꝓpria vēit: ⁊ sui eũ nō receperũt.

AVGV. Uel aliter: Est qdā ppl's ꝑparat⁹ ad iraꝫ dei dānādus cũ diabolo: hoꝝ nemo accipit testimōiũ christi. Attēdit ergo in spiritu diuisionē: in genere aũt humano ꝯmixtionez. ⁊ qȯ nōdũ locis separatũ est: sepauit cordis aspectu: ⁊ vidit duos ppl'os infideliũ ⁊ fideliũ. Attendit infidelis ⁊ ait: Et te. eius ne. ac. deide tulit se a sinistra ⁊ aspexit ad dextrā: ⁊ secutus ait: Qui āt ac. eius te. sig. CHRY. i. mōstrauit ⁊ adhuc augēs timorē addit: Qm̄ de⁹ verax ē: oñdēs qm̄ non al'r qs discredet huic nisi falsi arguerit deũ q misit illuꝫ: qꝛ nihil extra ea q̄ sunt p̃ris loquit̃: Et hoc ē qȯ subdit: Quē. n. misit de⁹: verba dei loquit̃. ALCVI. Uel aliter: Signauit. i. signũ posuit in corde suo: q̄si singulare ⁊ sp̄ale aliquid: hunc esse verũ deũ: qui passus est ad saluteꝫ hũani generis.

AVGV. Quid ē: qꝛ deus verax est: nisi qꝛ hō mendax ē: ⁊ deus verax ē: qꝛ nemo hominũ pōt dicere qd veritas ē: nisi illuminet̃ ab eo qui mentiri nō pōt. Deus g̃ verax: xp̃s āt de⁹. Uis ꝓbare: accipe testimoniũ eius ⁊ inuenies. ſꝫ si nōdum itelligis deuꝫ: nōdum accepisti testimonium ei⁹. Ipse ergo xp̃s ē deus verax: ⁊ misit illũ deus: deus misit deũ. iunge ambos vn⁹ deus: hoc eni quē misit deus de xp̄o dicebat vt se ab ipso distingueret. qd auteꝫ ip̄ꝫ ioãnē nōne deus misit: ſꝫ vide quid adiũgat: nō eniꝫ ad mensurā dat deus spm̄. hoib⁹ ad mensurā dat: vnico filio nō dat ad mensuraꝫ. Alij quidē dat̃ per spm̄ sermo sapie: alij sermo scie. aliȯ hꝫ ille: ⁊ aliud iste hꝫ. Mēsura diuisio quedā donoꝝ ē: sed xp̃s q̄ dat nō ad mensuram accepit. CHRY. Spm̄ aũt hic actōem spũssancti dicit. vult eni ostēdere qm̄ oēs quidē nos i mensura spũs actiones suscipimus: xp̃s autē omnē spũs suscipit actionē. qual'r igit̃ erit dignus suspect⁹ haberi: nihil. n. dicis qȯ nō dei ē: neqꝫ qȯ nō spũs est. ⁊ iterum de deo verbo nihil loqt̃: sed a p̃re ⁊ spũ dignam fide facit doctrinaꝫ. Nam qm̄ deus est sciuerāt: ⁊ qm̄ spũs est nouerāt: ⁊ si nō decentē ȯ eo opinionē hēbant: qm̄ aũt fili⁹ est nesciuerāt. AVGV. Qꝛ ergo de filio dixerat: Nō ad mensurā dat deus spm̄: subiungit: Pater dili. fi. ⁊ adiecit: Et oīa dedit in mãu eius. vt nosses ⁊ hic distīcte qm̄ dcm̄ est: P̃r di. fi. P̃r eni diligit ioãneꝫ aut paulũ: ⁊ tñ nō oīa ȯdit i mãu eoꝝ: P̃r di. fi. ſꝫ quō filiũ. nō quō dñs seruũ: quō vnicũ: nō quō adoptatum. Itaqꝫ oīa dedit ī manu ei⁹: vt tātus sit fili⁹ q̄tus est p̃r. ergo cũ ad nos dignat⁹ est mittere filiũ: nō putemus nobis aliquid minus missum q̄ est pater. THEOPHI. Sic ergo ſm̄ diuinitatem oīa dedit p̃r filio: natura nō gratia. vel dedit oīa in manu eius ſm̄ humanitatē: dñat̃ enim omniũ eorũ ⁊ q̄ i celo ⁊ que i terra sunt. ALCVI. Et qꝛ oīa sũt in manu ei⁹: ergo ⁊ vita eterna. vñ subdit: Qui cre. in fi. hꝫ vi. eter. BEDA. Nō debet hic itelligi fides q̄ verbotenꝰ tenet̃: ſꝫ que operibus adimplet̃. CHRY. Non eni hic dicit ꝙ credere i filium sufficiat ad vitā habendaꝫ ꝑpetuam: cum ipse alibi dicat: Nō oīs qui dicit mihi dñe dñe itrabit in regnuꝫ celoꝝ. ſꝫ ⁊ que in spirituꝫ est blasphemia sufficit sola mittere in gehennā. ſꝫ ⁊ si i patrē ⁊ filiũ ⁊ spm̄scm̄ quis crediderit: ne esti mem⁹ sufficere ad salutē. opus est. n. nobis vita ⁊ ꝯuersatōe recta. deide sciēs nō ita ꝓmissiōe bonoꝝ multos adduci vt terribiliũ minis: in hoc sermonē cōcludit di. Qui aũt incre. ē fi. nō vi. vi. sed ira dei ma. sup eũ. Uide qual'r hic ad p̃rem reducit eũ q est supplicij sermonē: nō enim dixit ira filij: q̄uis ipse sit iudex: ſꝫ p̃reꝫ ei⁹ istituit magis terrere volēs. Et si dicit manebit i eo. Sꝫ super eũ: oñdēs quoniā nunquaꝫ ab eo desistet. vt. n. nō estimet qs mortē esse tēporaneaꝫ dixit: Nō videbit vitaꝫ. AVGV. Et nō dixit. Ira dei venit ad eum: sed manet sup euꝫ: qꝛ omnes qui nascunt̃ mortales habēt secuꝫ iraꝫ dei: quaꝫ accepit p̄mus adam: venit filius dei nō habēs peccatũ: ⁊ idutus est mortalitate: mortuus est vt viuas. Qui ergo nō vult credere i filiũ ira ȯi manet sup eũ: de qua dicit apl's: Eram⁹ nã filij ire.

Capi. IIII.

Ut ergo cognouit iesus: qꝛ audierũt pharisei ꝙ iesus plures discipulos fac̃ ⁊ baptizat q̄ ioãnes: q̄q̄ iesus nō baptizaret: sed discipuli eius: reliquit iudeā: ⁊ abijt iteꝝ in galileam. Oportebat aũt eũ trāsire ꝑ mediam samariam. Uenit ergo in ciuitatē samarie que dicit̃ sychar iuxta p̄diũ qȯ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aũt ibi fons iacob: Jesus aũt fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontē. hora aũt erat quasi sexta.

GLO. Postq̄ oñdit euāgelista qual'r ioãnes rep̃ssit discipuloꝝ suoꝝ iuidiā quā de ꝓfectu doctrine xp̄i ꝯceperāt: h' ostēdit quō xp̃s declinauit phariseoꝝ malitiā: q ꝯ ip̄ꝫ ex cadeꝫ cā çelo iuidie mouebant̃. vñ d̃r: Ut g̃ co. ie. qꝛ au. phari.

AVGV. Utiqꝫ dñs si sciret phariseos ita ȯ se cognouisse ꝙ pl'es discipulos faceret. ⁊ ꝙ pl'es bapticaret: vt eis hoc ad salutē valeret seq̄ndi eũ: nō relinq̄ret iudeā terrā: ſꝫ propter illos maneret ibi: qꝛ vero cognouit eoꝝ sciam sil' ⁊ iuidentiā: qꝛ nō hoc ꝓpterea didicerũt vt sequerent̃: ſꝫ vt ꝑsequeret̃: abijt ide: Poterat quidē ⁊ p̃ns ab his ñ teneri si nollet: ſꝫ i oī re quā gessit vt hō hoibus i se credituris prebebat exēplũ: qꝛ vnusq̄sqꝫ seru⁹ dei nō peccat si secesserit i aliũ locũ: vidēs furorē se ꝑsequentiũ. Fecit ergo hoc ille magister bon⁹ vt doceret: nō vt timeret. CHRY. Hoc etiam fecit mitigās eoꝝ iuidiā ꝯueniēs est etiā euꝫ hoc fecisse: vt nō discrederet̃ carnis dispēsatio. si. n. retētus effugisset i suspitionem deuenissꝫ veritas carnis. AVGV. Fortassis āt hoc moueat qȯ dcm̄ ē: Bapticabat pl'es q̄ ioãnes: ⁊ postea subꝫ est: q̄q̄ iesus nō bapticaret: qd ergo falsum dcm̄ erat ⁊ correctũ est: CHRY. Nō aũt ip̄e xp̃s bapticabat: sed relatores volētes erigere eos q audiebāt iuidiam ita annũciabāt. s. ꝙ xp̃s pl'es bapticaret q̄ ioãnes. ſꝫ cui⁹ gr̃a ipse nō bapticaret: ioannes p̄dixit dicens: Ipse vos bapticabit in spũscō ⁊ igne: nōdũ aũt spm̄scm̄ dabat. decēter igr̃ non bapticabat. discipuli v̄o id agebāt volētes multos adducere ad salutarem doctrinā: vt eniꝫ nō semꝑ circũeuntes ꝯgregarent eos q credituri erant. vt in simone ⁊ fratre fecit: iō bapticare instituerunt. Nihil. n. ampli⁹ hēbat discipuloꝝ baptisma ioãnis baptismate: vtrunqꝫ enim expers erat ea que ex spũ est gr̃a: ⁊ vtriqꝫ vna cā erat. s. adducere ad xp̄ꝫ eos qui bapticabant̃. AVGV. Uel al'r: Utrũqꝫ veꝝ est: qꝛ iesus ⁊ bapticabat: ⁊ nō bapticabat: Bapticabat. n. qꝛ ip̄e mũdabat: ñ bapticabat: qꝛ ipse nō tingebat. Prebebāt discip'li ministeriũ corpis. ꝑbebat ille adiutoriũ maiestatis: de quo dcm̄ ē: Hic ē q bapticat. ALCVI. Solet aũt queri si in baptismo discipuloꝝ xp̄i spũsscũs daret̃: cũ dicat̃ spũssanctus nondum erat datus: qꝛ iesus nōdum erat glorificatus. Sed sciendũ qꝛ dabat̃ spiritus: lꝫ non ea manifestatione: qua post ascensionē in linguis igneis datus est. qꝛ sicut ipse christus i hoie quē gerebat: semper habebat spm̄: sed tñ postea super ipsuꝫ baptizatũ visibiliter descēdit spiritus i specie colũbe: sic ante māifestũ ⁊ visibilē aduentuꝫ spiritussci quicũqꝫ sci eum latēter habere potuerũt. AVGV. ad seleucianuꝫ. Intelligim⁹ aũt discipulos xp̄i iā fuisse baptizatos siue baptismo ioãnis: sicut nōnulli arbitrāt̃: siue qȯ magis credibile est baptismo christi: neqꝫ. n. ministerio baptizādi defuit: vt haberet baptizatos seruos: per quos ceteros baptizaret: q nō defuit illius humilitatis ministerio quando eis lauit pedes.

CHRY. Secedēs aũt christ⁹ de iudea rursus eisdē adheret q̄bus ⁊ prius: vnde subdit̃: Et abijt iteꝝ in galileā: Sic autē apostoli expulsi a iudeis ad gētes venerũt: ita ⁊ christ⁹ ad samaritanos accedit: sed tñ omnē auferēs a iudeis excusationē non principaliter ad eos vadit: sed quasi trāsiēs: qȯ euāgelista occulte ostendit dicēs. Oportebat autē eũ transire per samariam. Accepit autem hanc noīationē: qꝛ mōs samarie somer dicebatur: ab eo qui possedit: ſꝫ q ibi habitabant olim nō samaritani: sed israelite vocabantur. Tempore autē ꝓcedente offenderunt deũ: ⁊ rex assyrioꝝ vltra eos ibi manere nō permisit: sed i babylonē ⁊ medos duxit: i samaria vero gentes ex diuersis locis ductas habitare fec̃. Uolēs autē deus ostēdere ꝙ non ꝓpter ibecillitatē iudeos tradidit: sed ꝓpter peccata eoruꝫ qui traditi sunt: imisit barbaris leones: q eos ledebāt. Annũciata sunt hec regi: ⁊ misit sacerdotē quendā traditurꝝ eis dei leges: sed tamē neqꝫ ita ex toto ab ipietate destiterũt: sed ex media parte. Eteni tempore procedente rursus ad idola quidā resilierũt: venerabant̃ tamē deum: qui a monte samaritanos seipsos vocabant. BEDA. Ideo aũt oportebat ip̄ꝫ transire per samariā: qꝛ sita est inter iudeā ⁊ galileam. Est auteꝫ samaria insignis prouincie palestine ciuitas: adeo vt tota regio ei sociata samaria dicat̃. Ad queꝫ igit̃ ipsius regionis locum dominus verterit euāgelista ostendit: vnde ergo dicitur. Uenit ergo in ciuitatem samarie que dicit̃ sichar. CHRY. Locus ille erat vbi pro dyna leui ⁊ symeō grauē occisionē fecerunt. THEOPHI. Postq̄ aũt filij iacob illā ciuitatem desertā fecerunt occidentes sichimitas: hanc ciuitatem desertā tempore procedente dedit iacob i sorteꝫ ioseph: vnde dicitur in genesi. Do tibi partē vnā extra fratres tuos: quā tuli de manu amorreri in gladio ⁊ arcu meo: ⁊ hoc est quod subditur. Iuxta prediuꝫ quod dedit iacob ioseph filio suo. Sequitur: Erat āt ibi fons iacob. AVGV. Puteus erat: sed omnis puteus fons: non omnis fons puteus: vbi enim aqua de terra manat: ⁊ vsum prebet haurientibus fons d̃r: sed si in promptu ⁊ superficie sit: fons tantum dicit. Si aũt in alto ⁊ in profundo sit: ita puteus vocatur vt nomen fontis non amittat. THEOPHI. Quare auteꝫ euangelista de predio ⁊ fonte facit mentionē: primo quidem vt cuꝫ audieris mulierē dicentem ꝙ pater noster iacob dedit nobis hũc fontem: nō admireris: secundo ex cōmemoratione fontis ⁊ predij edocemur: ꝙ ea que patriarche ꝓpter fidē quā in deo habebant adepti sunt: iudei propter eorum impietatem perdiderunt: ⁊ eorum loca gētibus tradita sunt: quare nihil noui nunc accidit ꝙ gentiles pro iudeis regnuꝫ celoꝝ cōsecuti sunt. CHRY. Christ⁹ igr̃ in samariā accedens facilē ⁊ delitiosā vitā abijciens: laboriosam vero sequēs: non subiugalibus vtit̃: sed ita difficulter incedit vt ex itinere fatigetur: erudiens nos ita a superfluis alienos esse: vt multa necessaria abscindamus a nobis: ⁊ hoc euangelista ostendit dicens: Jesus ergo fatigatus ex itinere. AVGV. Inuenimus iesum fortē ⁊ infirmum. fortem quia in principio erat verbum. infirmum quia verbum caro factum est. Sic ergo infirmus iesus ab itinere fatigatus sedebat sic super fontem. CHRY. q. d. Non in throno aut puluinari: sed simpliciter vt contingebat super terram. Sessio autem ꝓpter laborem facta est: ⁊ vt expectaret discipulos: ⁊ propter estũ refrigerās corpus apud fontē. vnde sequitur: Hora āt erat quasi sexta. THEOPHI. Et ne qs incusaret dñꝫ: q̄re ip̄e in samariā venerit: cũ hoc discipulis suis ꝓhibuerit: ꝓpter hoc dicit ꝙ circa illũ locũ sedebat. s. ab itinere fessus.

ALCVI. Mystice aũt dñs religt iudeaꝫ. i. ifidelitatem eoꝝ qui eum reprobauerunt: ⁊ per apostolos abijt i galileā. i. i volubilitatē hui⁹ mũdi: docēs suos trāsmigrare ȯ vitijs ad virtutes. Prediũ auteꝫ non tā ioseph q̄ christo arbitror derelictũ: cui⁹ figurā ioseph portauerit: quem vere sol adorat ⁊ luna ⁊ oēs stelle. Ad hoc p̄diũ venit dominus: vt samaritani q hereditatem sibi p̃triarche israel vēdicare cupiebāt agnoscerent ⁊ cōuerterētur ad christum: qui est patriarche legittimus heres fact⁹. AVGV. Iter aũt ipsius est caro: pro nobis assumpta. qui enim vbiqꝫ est: quo it: nisi quia non ad nos veniret: nisi formaꝫ visibilis carnis assumeret: ideo fatigatus ab itinere qd est aliud q̄ fatigatus in carne: Quare ergo hora sexta: quia etate seculi sexta. Computa tāquā vnam horā vnam etatem ab adam vsqꝫ ad noe: secũdam a noe vsqꝫ ad abraam: tertiam ab abraā vsqꝫ ad dauid: quartam ad dauid vsqꝫ ad transmigrationē babylonis: quintaꝫ vsqꝫ ad baptismũ Joannis. ide sexta agitur. AVGV. li. lxxxiij. questionum. Hora igitur sexta venit ad puteum dominus noster. Uideo in puteo tenebrosam profunditateꝫ. Admoneor ergo intelligere mundi huius ifimas partes. i. terrenas: quo venit dominus iesus hora sexta. i. sexta etate generis humani: tanq̄ senectute veteris hominis: quo iubemur exui vt induamur nouo. nā sexta etas senectus est: quoniam prima est infantia: secunda pueritia: tertia adolescentia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam sexta venit dominus ad puteum: idest media die. vnde iam incipit sol iste visibilis declinare in occasuꝫ: quoniā nobis vocatis a christo visibilium delectatio minuitur: vt inuisibiliũ amore homo interior recreatus ad interiorem lucem: que nunquam excidit: reuertat̃. Qꝛ autem sedit humilitatem significat: vel quoniam solent sedere doctores: magistri denunciat personam.

¶ Uenit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei iesus. Da mihi bibere. Discipuli eni ei⁹ abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ergo ei mulier illa samaritana. Quō tu iudeus cum sis bibere a me poscis q̄ sũ mulier samaritana: Non enim coutuntur iudei samaritanis. Rñdit iesus et dixit ei. Si scires donũ dei: et quis ē qui dicit tibi da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo: et ȯdisset tibi aquā viuā. Dic̃ ei mlier: dñe nꝫ i quo haurias hēs ⁊ pute⁹ alt⁹ ē: vñ ergo hēs aq̄ꝫ viuā: Nũquid tu maior es p̃re nr̃o iacob qui ȯdit nobis puteũ: ⁊ ip̄e ex eo bibit ⁊ filij ei⁹ ⁊ pecora ei⁹.

CHRY. Ne quis dicat: quoniam aduersatur suo precepto samaritanis loquens: posuit euangelista multas causas eius que ad mulierem locutionis: non enim ad hoc venit antecedenter vt samaritanis loqueret̃: nō tamen quia propter hoc nō venit: aduenientē ad se expellere. oportebat dicitur enim. Uenit mulier de samaria haurire aquā: vide ꝙ ⁊ mulierem ostendit ꝓpter estum exeuntem ad aquam.

AVGV. Hec autē mulier forma est ecclesie nō iustificate: sed iā iustificāde. Pertinet aũt ad imagineꝫ rei ꝙ ab alienis venit. Samaritani eni alienigene fuerunt quanq̄ vicinas terras incolerent: vētura enim erat ecclesia de gētibus ⁊ aliena a genere iudeoꝝ. THEOPHI. Congrue auteꝫ disputatio ad mulierē a siti sumpsit occasionē. Seqtur eni Dicit ei iesus. Da mihi bibere. quia ſm̄ humanitatem sitie

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tiebat:⁊ propter laborem ⁊ estu3. AVGV.li.lxxxiij.qõ. Sitiebat etiã iesus mulieris illius fidẽ:eoꝝ enĩ fidem sitit pro quibus sanguinem fudit. CHRY. Discimus autem dñi non solũ circa itinera validũ robur:s3 etiã circa cibaria negligentiã:nõ.n.discipuli eius deferebant viaticula:ꝓpter hoc enĩ subdit. Discipuli aũt eius abie.in ciui.vt ci.emerẽt. Hinc etiã euãgelista ostendit christũ humilẽ in eo ꝙ solus relinquebat̃:⁊ nimiꝝ poterat si vellet aut nõ oẽs emittere: aut abeũtibus illis alios ministros habere:s3 noluit. Eteni ita discipulos assuefecit oẽ3 superbiã conculcare. Sed fortasse dicet aliquis. Quid magnũ est si humiles erãt discipuli: piscatores existẽtes ⁊ tabernaculoꝝ factores:s3 repente facti sunt oĩbus regibus reuerentiores:collocutores ⁊ secutores dñi orbis terraꝝ. Maxime aũt q ex humilibus sunt: qñ dignitates qñq3 assumpserit facilius ad superbiã eleuãtur. velut inexpte se habẽtes ad tãtũ honorẽ. Detinens igit̃ discipulos dñs ĩ eadẽ humilitate crudiebat eos: vt p oĩa se restrigerẽt. Mulier ergo audiẽs: Da mihi bibere: valde sapiẽter ad formãdã interrogationẽ:cũ qui a xp̃o accepit sermonẽ: vnde sequit̃. Dic̃ ergo illi mu. Quõ tu cũ iu. sis a me bi.pos.q̃ sum mu.samaritana:' Judeũ qdẽ eũ esse estimauit a figura ⁊ a locutiõe. Intuere v̇o qualiter mulier inqsitiua erat. Etsi enĩ oportebat custodire iesu3 vt nõ couterent̃ illi: nõ tñ oportebat illã custodire. Nõ dixit euãgelista ꝙ samaritani iudeis non couterentur sed subdit. Nõ enĩ coutunt̃ iudei samaritanis. Judei igit̃ a captiuitate reuertẽtes 3elotipe se ad samaritanos habebant sicut ad alienigenas ⁊ impugnatores. Neq3 etiã scripturis oĩb' vtebant̃: solũ enĩ ea q̃ moysi sunt suscipientes: ꝓphetaꝝ nõ multã curam habebãt. Cõtẽdebãt etiã se in nobilitatẽ iudaicã imittere: vnde ⁊ iudei eos cũ oĩb' gẽtib' abominabãt̃. AVGV. Et oĩno eoꝝ vasculis non vtebant̃ iudei. Et q3 ferebat secũ mulier vasculũ vnde aquã hauriret:eo mirata ẽ q3 iudeus petebat ab ea bibere:qõ nõ solebãt facere iudei. CHRY. S3 q̃liter xp̃s quesiuit ab ea bibere lege non concedente: Si autẽ quis dixerit:q3 presciebat eã non daturã: imo propter hoc neq3 petere oportebat. Est igit̃ dicendũ q' iõ petijt:q3 indifferens erat de reliquo tales obseruantias preterire. AVGV. Jlle aũt q bibere q̃rebat sitiebat fidẽ ipsius mulieris: vñ seqtur. Rñdit iesus ⁊ di.ei:si scires do.dei: ⁊ qs est q dicit ti.da mihi bi.tu.for.petis.ab eo ⁊ d.ti.aquã viuã. ORIGE. Nã quasi dogma quoddã est neminẽ accipere diuinũ donũ ex nõ q̃rẽtib' illõ:ipsu3 aũt saluatore3 iubet pr̃ poscere vt det illi sm illud. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. Et ipse saluator dic̃: Petite ⁊ dabit̃ vobis. ⁊ iõ signãter dic̃: Petisses ⁊ dedisset tibi. AVGV. lxxxiij. q. Hinc ãt oñdit nõ se talẽ aquã petisse q̃lẽ ipsa itellexerat: s3 q3 ipse sciebat fidẽ eius:eidẽ sitiẽti spũscm̃ dare cupiebat. Hãc.n.recte itelligim' aquã viuam qõ est donũ dei:sic̃ ipse ait: Si scires donũ. AVGV. sup Jo: dr̃ eni vulgo aqua viua illa q̃ de fonte exit. illa.n.q̃ colligit̃ de pluuia ĩ lacunas: aut cisternas aqua viua nõ dr̃. Etsi de fonte manauerit ⁊ in loco aliquo collecta steterit: nec ad se illud vnde manabat admiserit:s3 in rupto meatu tãq3 a fõtis tramite sepata fuerit:nõ dr̃ aqua viua. CHRY. Spũs eni sci grã3 qñq3 scriptura ignẽ qñq3 aquã vocat oñdens:qm̃ nõ substantie sunt hec noĩa repñtatiua:s3 actiõis. Per ignis qdẽ appellationẽ erectiuũ ⁊ calidũ grẽ ⁊ cõsumptiuũ peccatoꝝ enigmatice isinuat. p aq̃ vero nũcupatõe3 purgamẽtũ qõ est ex spiritu ⁊ multũ refrigeriũ recipiẽtibus cũ mẽtib' ostẽdit. THEOPHI. Gratiã ergo spũssci dixit aquã viuã.i. viuificatiuam: refrigeratiuã. ⁊ motiuã. Nã grã spũssci sp mouet illum qui bona opatur: ascẽsiones in corde suo disponens. CHRY. Jterum aũt dominus eam ab humili suspitione erexit:qua estimabat eũ vnũ miltoꝝ eẽ. multũ.n.honorẽ tribuens dñ3 vocat. Sequit̃.n. Dicit ei mulier dñe neq3 in quo hau.ha: ⁊ pu.alt' est vñ ergo habes aquã viuam:' AVGV. Uidete quõ itellexit aquã viuã.s. aquã q̃ erat in illo fonte.q.d. Tu mihi vis dare aquã viuã ⁊ ego fero vñ hauria3:⁊ tu nõ fers. de hac ergo aq̃ viua mihi dare nõ potes: qm̃ hauritoriũ nõ habes: forte aliũ fontẽ ꝓmittis. Sed nũqd tu ma.es pa.no.ia.q de.no.pu.istũ ⁊ ipe ex eo bi.⁊ fi.ei' ⁊ pec.ei'. CHRY. q.d.nõ potes dicere ꝙ iacob dedit nobis hũc fontem ⁊ alio ipe vsus est:eteni ipe ⁊ sui ex eo bibebãt:quod nõ esset si meliorẽ aliũ habuissent: de hoc igit̃ fonte dare nõ potes: aliu3 aũt meliorẽ nõ est te hr̃e nisi ꝯfitearis teipm̃ maiorẽ esse iacob. vñ igit̃ habes aquã quã ꝓmittis te datuꝝ se nobis:'

THEOPHI. Ex aũt dicit. Et pecora ei':oñsiuũ est abũdantie aquarum q̃si diceret. Nõ solu3 suauis est aqua vt iacob ex ea biberet ⁊ filij ei': sed etiã itantũ est abũdãs. vt tãte multitudini pecoꝝ patriarche sufficiat. CHRY. Uide ãt qualiter seipsa3 ipulit in nobilitatẽ iudaicam. Samaritani enĩ abraã progenitorẽ suũ dicebãt: q̃si a chaldea exñte3: s3 ⁊ iacob patrẽ vocabant q̃si ipsi' exñtẽ nepotẽ. BEDA. Uel patrẽ suũ iacob vocat:q3 ipsa sub lege moysi vixerat ⁊ ꝑdiu3 qõ iacob filio suo ioseph dederat possidebat. ORIGE. Mystice aũt fons iacob scripture sunt. siqdem instructi in scripturis bibunt: vt iacob ⁊ filij eius. Simplices ãt ⁊ rudes bibũt more pecorum iacob.

¶ Rñdit iesus et dixit ei. O is qui biberit ex aqua hac sitiet iterũ. Qui aũt biberit ex aqua quã ego dabo ei: non sitiet i eternũ: sed aqua quã ego dabo ei: fiet i eo fons aque saliẽtis ĩ vitam eterna3. Dicit ad eũ mulier. Dñe da mihi hãc aquã: vt non sitiã neq3 veniã huc haurire. Dicit ei iesus. Uade voca virũ tuũ: et veni huc. Rñdit mulier et dixit: nõ habeo virũ: Dicit ei iesus: Bene dixisti q3 nõ habeo virũ. Quinq3 enĩ viros habuisti: et hũc quẽ habes nõ ẽ tu' vir: hoc vere dixisti.

CHRY. Cũ mulier q̃siuisset: nũqd tu maior es patre nostro iacob: nõ dixit maior sum: ne videret̃ gloriari: s3 p ea q̃ subdit hoc oñdit. Seqtur enim. Rñdit ie. ⁊ di.ei. Oĩs q bi. ex aq̃ hac sitiet iteꝝ. q aũt bi.ex aq̃ quã ego da ei.nõ sitiet in eter.q.d. Si mirabilis fuit iacob q3 hãc aquã dedit: si dabo tibi multo hac potiorẽ: qd dices: nõ aũt ab hac excusatione: s3 ex supeminẽtia ꝯparatõe3 facit: nõ enim dicit: qm̃ hec aq̃ vilis est ⁊ ꝯtemptibilis: s3 id qõ natura testat̃ hoc ponit. sc3 oĩs q bibit ex aq̃ hac sitiet iterum. AVGV. Ex quidẽ verum est ⁊ de aq̃ sensibili. ⁊ de ea quã significat illa aq̃: eteni aq̃ in puteo voluptas est: seculi ĩ ꝓfunditate tenebrosa: hic eã hauriũt hoĩes hydria cupiditatũ: nã qui ꝑmiserit cupiditatẽ: ꝑuenire nõ põt ad voluptatẽ. Cũ ꝑuenerit qsq3 ad voluptatẽ seculi hui': nũqd nõ iteꝝ sitiet:' q̃ de hac aq̃ q biberit sitiet iteꝝ. Si aũt accepit a me aquã sitiet ĩ eternũ: na3 quõ sitient q inebriabunt̃ ab vbertate dom' dei:' ꝓmittebat q̃ saginã q̃dã ĩ satietatẽ spũssci. CHRY: Hãc ãt excellẽtiã h' aq̃ vt.s.q ex ea biberit nõ sitiat ĩ eternũ: p ea q̃ ꝯsequunt̃ oñdit. Seqt̃.n. S3 aq̃ quã ego dabo ei fiet in eo fons aq̃ saliẽtis ĩ vitã eternã.q.d. Sic̃ q fontẽ h3 itra se positu3 neq̃q̃ afficiet̃ siti: ita ⁊ q hãc aq̃ h3.s. qua3 ego ei dabo. THEOPHI. Nã aq̃ quã ego tribuo sp multiplicat̃: semina eni3 ⁊ ꝑncipium boni sancti sumũt per grã3: ipsi vero negociant̃ ⁊ opant̃ ad ei' augmẽtũ. CHRY. Uide aũt q̃lr mlier paulati ad dogmatũ altitudinẽ ducit̃. nã ꝑmum qdẽ estimauit eũ iniquũ quẽdã eẽ iudeum: deinde audiẽs aquã viuam suspicata est de sensibili hoc dici: postea discẽs: qm̃ spiritualia erant que dicebant̃: credidit qde3 qm̃ põt aq̃ sitis necessitatẽ tollere: nõdũ aũt sciebat que eẽt hec aqua: sed querebat eã supiorẽ sẽsibilib' estimãs. vnde subdit̃. Dicit ad eu3 mulier. Dñe da mihi hãc aquã vt non sitiã neq3 veniã huc haurire. Et sic eũ patriarche iacob ꝓponit: de quo tã magnã opinionẽ hẽbat. AVGV. Uel aliter. Adhuc illa mulier carnẽ sapit: delectata ẽ nõ sitire: ⁊ putabat hoc sm carnẽ sibi ꝓmissum esse a dño: dederat ãt deus aliqñ seruo suo helie vt p dies.xl. nec esuriret nec sitir3. q hoc potuit dare p.xl. dies nõ poterat dare semp: delectata aũt tali mũere rogat vt ei aquã viuã daret: vnde sequit̃. Dicit ad eu3 mulier: Dñe da mihi hãc aquã vt nõ sitiã: nec veniã huc haurire. Ad laborẽ enĩ indigentia cogebat: ⁊ laborẽ ĩfirmitas recusabat: vtinã audiret. Uenite ad me oẽs q laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego vos reficiã: hoc enĩ dicebat iesus vt iã nõ laboraret: sed illa nõdũ intelligebat: deniq3 voluit dñs vt itelligeret: vnde sequitur. Dicit ei ie.va.vo.viꝝ tuũ ⁊ veni huc. Quid est hoc:' p viꝝ suũ ei volebat aquã illã dare:' an q3 non intelligebat: per viꝝ suũ eam volebat docere: sicut aplũs dicit de mulieribus. Si que volunt discere domi viros suos interrogent: sed ibi dicit̃: vbi nõ est iesus q doceat: cũ v̇o ipse dñs aderat qd opus erat vt p viꝝ ei loqueret̃: nũqd p viꝝ loquebatur marie q̃ sedit ad pedes ei'. CHRY. Quia igr̃ istabat mulier accipere aquã ꝓmissam querẽs: dicit ei iesus. Uoca virũ tuũ: quasi oñdens qm̃ ⁊ illũ oportet his cõicare: hoc aũt festinãs accipere ⁊ rei turpitudinẽ occultans adhuc estimabat se ad hoĩe3 loq: vñ sequit̃. Rñdit mu. ⁊ di.nõ ha. viru3. hoc audiẽs xp̃s opportune de reliquo redargutionẽ induc̃: nã ⁊ priores viros enumerat ⁊ eũ q nunc occultabat̃ redarguit: vñ seqr̃. Dic̃ ei ie. bene dixisti q3 nõ habeo viꝝ. AVGV. Intelligas reuera istã mulierẽ nõ habuisse tũc viru3: sed vtebat̃ nescio quo nõ legittimo viro: vñ ei conueniẽter mysteria loqt̃ dicens. Quinq3 viros habuisti. ORIGE. Uide autẽ si possibile est fontẽ iacob mystice totas esse scripturas: aquã v̇o iesu ea ꝑ quib' edite sunt: q̃ nõ est licitũ omnib' ꝑscrutari eo ꝙ q̃ scripta sunt dictauerũt hoĩes. Que vero oculus nõ vidit nec auris audiuit nec in cor hoĩs ascẽderũt: in scriptis nõ pñt redigi: sed ex fonte aque saliẽtis in vitã eternã.i.ex spũscõ discipline patefiunt his qui nondũ humanũ cor gestant sed possunt dicere. Nos sensum xp̃i habemus. Qui ergo nõ suscipit ꝓfunditatẽ v̇boꝝ ⁊si ad modicũ geuerit denuo insistẽs dubitabit: qui aũt bibit de aqua christi: ad hoc ꝓmouet̃: vt fons oĩum q̃sitoꝝ ꝓrũpat in eo: sursum scaturi3ãtib' aqs ⁊ ꝓuolãte ei' mẽte ad cõsequentiam huius aq̃ ad vitã eterna3. Uolebat aũt mulier sine aqua iacob angelice ⁊ sup hoĩe3 discere veritatẽ: neq3 enĩ angeli indigent fonte iacob vt bibãt: sed qlibet in se h3 fontem aque scaturientis ĩ vitã eternã ab ipso verbo. Et hoc ẽ qõ subdit̃. Dicit ei mulier. Dñe da mihi hanc aquã: sed impol'e est hic absq3 ea q̃ haurit̃ ex fonte iacob aquã capere que dat̃ a verbo: vñ petẽti samaritane aquã videt̃ dicere iesus se illã ꝑbere nõ alibi q̃3 in fonte iacob. vñ seqr̃. Dicit ei iesus: vade voca virũ tuum ⁊ veni huc. Si enĩ sitiamus: idoneũ est primo pocula sumere ex fonte iacob. sm aũt aplm̃ vir aĩe lex est.

AVGV. li. lxxxiij. q. Quinq3 autẽ viros qnq3 libros qui per moysen ministrati sũt nõnulli accipiũt: qõ aũt dictũ ẽ: Et hunc quem habes nõ est tuus vir: de seipso dñm dixisse itelligũt: vt iste sit sensus primo qnq3 libris moysi quasi qnq3 viris seruisti: nunc aũt quem habes.i. quẽ audis nõ ẽ tu' vir: q3 nondum in eũ credidisti: sed qm̃ nõdu3 credens xp̃o adhuc illoꝝ quinq3 viroꝝ.i.qnq3 libroꝝ copulatione tenebat̃: potest mouere quõ dici potuerit: qnq3 viros habuisti: q̃si nunc eos iã nõ haberet. deide quõ põt itelligi a qnq3 illis libris recedere hoĩem vt ad christũ transeat: cu3 ille qui credit in xp̃m: non relinquendos illos qnq3 libros sed spiritualr̃ itelligẽdos multo auidius amplectat̃. Est ergo alius itellectus. AVGV. sup Jo. Uidẽs.n. iesus q3 mulier nõ itelligebat: ⁊ volẽs eã itelligere. Uoca inquit virũ tuum.i. ꝑsenta intellectũ tuũ: cũ enĩ ordinata fuerit vita: intellect' aĩa3 regit: ad ĩpam aĩa3 ꝑtinens: nõ enĩ aliud aliqd ẽ q̃3 aĩa: sed aliqd aĩe est ĩtellect'. hoc ip3 aĩe qõ itellectus ⁊ mẽs dr̃ illuminat̃ luce supiore. Talis lux cum muliere loq̃bat̃: ⁊ in illa ĩtellect' nõ aderat: ergo dñs tanq̃3 diceret illustrare volo. ⁊ nõ adest quẽ. voca inqt viꝝ tuũ.i. adhibe intellectu3 ꝑ quẽ docearis: quo regaris: ⁊ adhuc illa nõdũ vocato illo viro nõ itelligit. Uidet̃ ãt mihi qnq3 viros pores aĩe nos posse accipe qnq3 sensus corpis ante enĩ q̃3 qsq3 possit vti rõne nõ regit̃ nisi sensibus carnis: sed cũ ceperit aĩa capax esse rationis: aut a sapiẽte mẽte regit̃: aut ab errore: sed error ñ regit s3 perdit. Post illos ergo qnq3 sensus mulier illa adhuc errabat: error autem ille non erat legittim' vir: s3 adulter. Dicit ergo dñs. Tolle istũ adulteꝝ q te corrũpit: ⁊ voca virum tuum vt ĩtelligas me. ORIGE. Ubi aũt decebat cõfutari a iesu putatũ samaritãe viꝝ nõ esse viꝝ nisi apõ fontem iacob:' Põt etiã intelligi si vir aĩe lex est: ꝙ samaritana sm ꝯgruã acceptõe3 verboꝝ legis ritui ĩfideliũ tãq̃3 viro illegitimo se subijciebat. Reuocat̃ aũt ad verbu3 v̇itatis qõ resurrectuꝝ erat a mortuis nõ deĩceps morituꝝ.

¶ Dicit ei mulier. Dñe video q3 ꝓpheta es tu. Pr̃es nostri ĩ monte hoc adorauerũt: ⁊ vos dicitis q3 hierosolymis ẽ loc' vbi adorare oport3. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: q3 venit hora qñ neq3 ĩ mõte hoc: neq3 ĩ hierosolymis adorabitis patrẽ. Uos adoratis qõ nescitis: nos adoramus quod scimus: q3 salus ex iudeis est. Sed venit hora ⁊ nũc ẽ: qñ veri adoratores adorabũt patrẽ ĩ spiritu ⁊ veritate. Nã ⁊ pater tales querit q adorẽt eũ. Spiritus ẽ deus: ⁊ eos qui adorãt eũ: ĩ spiritu ⁊ veritate oportet adorare.

CHRY. Mulier aũt a christo reꝑhensa nõ cõtristata ẽ: neq3 dimittẽs fugit: s3 admirat̃ magis ⁊ immoratur: vnde dicitur: Dicit ei mulier. dñe vi. q3 ꝓpha es tu.q.d. Jn hoc ꝙ mihi occulta dicis: oñderis ꝓpheta eẽ. AVGV. Et sic cepit ad eã venire vir: nõdum plene venit. Prophetã dñ3 putabat: erat qdem ⁊ ꝓpheta: nam de seipso ait. Nõ est ꝓpheta sine honore nisi ĩ patria sua. CHRY. Deide q3 hoc suspicata est: nihil mũdanum eũ ĩterrogauit: non de corporis sanitate: nõ de diuitijs: nõ molestat̃ sitiẽdo pro doctrinis sollicita. AVGV. Et icipit querere qõ illam solet mouere dicẽs: Patres no. in mõ. hoc ado. ⁊ vos di. q3 hiero. est lo. vbi ado. o3. Cõtentio qppe fuerat iter samaritanos ⁊ iudeos: q3 iudei in tẽplo a salomone fabricato adorabant deũ: ⁊ iõ meliores se eẽ iactabãt. Quib' samaritani dicebant: quõ iactatis vos: q3 tẽplum habetis qõ nos non habemus: nunquid patres nostri qui deo placuerunt in illo tẽplo adorauerunt Melius ergo nos in hoc monte deu3 rogamus: vbi patres nostri deum adorauerunt. CHRY. Ex autem dicit. Patres nostri eos qui circa abraam sunt intelligit: etenim illic aiunt filium suũ obtulisse. ORIGE. Uel samaritani mõtem qui dr̃ garizim: iuxta quẽ iacob habitauit sanctũ reputãtes in eo deũ adorãt. Sed iudei mõtẽ syon sacrũ qd arbitrãtes illũ locũ putãt esse electũ a deo: veꝝ q3 iudei a qbus salus ꝓcessit exẽplũ sunt opinãtiũ sanos sermones. Samaritani v̇o diuersimode opinãtiũ cõgrue garizim qde3 samaritani significãt: qõ vocat̃ distictio seu diuisio: at iudei syõ qõ est specula. CHRY. Christ' aũt nõ soluit qõnem cõfestim: sed ad altiora mulierẽ trahit: de qbus non ꝑus ei locutus est: donec cõfessa est qm̃ ꝓpheta est. vt cum multa certitudine audiat de cetero que dñr: vñ seqr̃. Dicit ei ie. Mu. cre.mi.q3 ve.ho.qñ ne.ĩ mõ. hoc neq3 in hiero. ado. patres Dicit autem. Crede mihi. q3 vbiq3 nobis opus est fide matre bonorum: que salutis est medicamentu3: sine qua nihil

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

magnoꝝ est possidere:sed q tentāt assimilanť his q sine na
ui pelagus tētāt trāsire:qui paꝝ qdē natare sufficiūt vltra
vō ꝓcedētes cito mergūť. AVGV.Merito aūt iā ꝑsen
te viro audit mulier.Crede mihi.Jā eni est ĩ te q credat:ce
pisti adesse intellectu:sed nisi credideritis non intelligetis.
ALCV.Or aūt dicit.Uenit hora:tps euāgelice doctrīe
qđ iam instabat dicit:qñ ablata oĩ vmbra figuraꝝ veritas
pura luce mentes credentiuȝ illustratura erat. CHRY.
Supuacuū aūt erat xpo docere ꝓpter quid patres in mon
te ⁊ iudei ĩ hierosolymis adorabāt:ideo hoc tacuit:verūtñ
reuerentiores iudeos iudicauit:nō a loco:sed a mēte: vnde
subdit. Uos ado.qđ.nes.nos ado. qđ sci. qꝛ salus ex iudeis
est. ORIGE.Qđ dico vos:qꝫtū ad vocē:samaritani qꝫtū
ad anagogē: q erga scripturas aliene sūt opionis.Nos quo
qꝫ quo ad verbū iudei:quo ad allegoriā vō ego vbū:q vere
ꝺm me cōformati sunt:obtinētes salutē ex dictis iudaicis.
CHRY.Samaritani qdē qđ nesciebāt adorabāt qñ lo
calē ⁊ particularē deū estimabāt:nihil de eo plus imaginā
tes ꝙ̃ de idolis. Et iccirco cultū dei cuȝ cultu demōum mi
scuerūt:iudei vero ab hac eruditi erāt suspitōe: eteni orbis
terraꝝ eū nouerant esse deū:ꝓpterea dixit.Nos ado.quod
sci.Judeis aūt seipsuȝ cōnumerat ꝺm opinionē mulieris:lo
quēs quasi ꝓpheta iudeus existens:ideo dixit. Adoramus:
cum tamen manifestū sit ꝙ ipse ē qui ab oib⁹ adorať. Per
hoc aūt qđ dicit.Quia sa.ex iu.ē:nihil aliud oñdit:ꝙ̃ ꝙ orbi
terraꝝ inde salutaria facta sunt.Scire eni deū ⁊ idola dete
stari illinc ṗncipiū habuit ⁊ alia dogmata:sed ipꝫ qđ ē apud
nos a iudeis orōnis ṗncipiū hūit. Presentiā etiā suā salutē
vocat quā dicit ex iudeis esse:ꝫ illud apostoli. Ex qb⁹ xps
ꝺm carnē.Uide qualiter applaudit veteri testamēto qđ ra
dicē oñdit bonoꝝ:ꝑ oia semetipsuȝ nō esse cōtrariū legi de
mōstrās. AVGV.Multū igiť dedit iudeis ex quoruȝ
persona dixerat. Nos ado.quod sci. Sed non ex persona
iudeorum reproboꝝ: sed ex qualib⁹ fuerāt apłi:quales fue
rant ꝓphete:q̃les fuerant oēs illi sci q ṗcia reꝝ suaꝝ ad pe
des apostoloꝝ posuerunt. CHRY.Sic igiť supabundā
tius vob habēt iudei o mulier in modo adoratiōis: verūtñ
⁊ hic adorationis modus de reliquo finē habebit:vnde sub
dit.Sꝫ ve.ho.⁊ nunc est qñ veri ado.ado.pa.in spiritu ⁊ ve.
Quia enī ꝓphete ante longa tpa multa predixerunt. Jdeo
dixit.Et nūc ē. Ne estimes hāc talē esse ꝓphetiā q̃ post mł
tum tpis impleatur: res iam instat ⁊ in ianuis est. Dixit au
tem: Ueros adoratores ad distinctioneȝ falsorum:qñ qui
dam sunt falsi adoratores ꝑ temporalia ⁊ caduca querūt in
orōne:siue q ꝯ hoc qđ orāt agere nō cessant. CHRY.Uel
dicēs:Ueros excludit cū samaritanis iudeos. Etsi enim iu
deis illis meliores eēnt:tñ futuris multo minores sunt tan
ꝙ̃ figura vitate:Sūt igiť veri adoratores q neqꝫ loco circū
cludūt dei culturā:⁊ deuȝ in spū colunt. ORIGE.Unde
⁊ paulus dicit. Cui seruio ĩ spū meo.Bis aūt scribiť:Uenit
hora.⁊ ṗmo qdem nō adest ⁊ nūc est. Jn scđo vero diciť:Et
nūc est:⁊ puto ṗmū qdem notare adoratōeȝ ṗter corpus fu
turā in perfectione.Scđm vero eā que fit in vita pñti ꝑfe
cta ꝙ̃tuȝ licet humanā ꝓcedere naturā. Cū g venerit hora
quā dicit dñs:euitandus est mons samaritanoruȝ:⁊ in syon
vbi est hierosolyma adorādus est de⁹:que ciuitas esse diciť
a christo celsi ṗncipis: Et hec est ecclesia vbi sacra oblatio:
spūales victime diuinis aspectib⁹ offerunť a his q legeȝ spi
ritualē itellexerūt.Cū aūt venerit tpis complementū:tunc
nequaꝙ̃ pensandū veꝝ cultū hierosolymis.i. in pñti ecclia
amplius ptractari. Neqꝫ enim angeli apud hierosolymam
colunt prēm:sic ⁊ qui similitudinē nacti sunt iudeoꝝ meli⁹
ꝙ̃ hi qui sunt hierosolymis colūt patrem. Cum aūt hec ho
ra euenerit:patri aliqs in filium deputať.Ea propter nō di
ctum est.Adorabitis deū:sed adorabitis patreȝ.Sed in pñ
ti colunt patreȝ in spū ⁊ vitate veri adoratores. CHRY.
Dicit ergo hoc de ecclesia in qua est vera adoratio ⁊ deo cō
grua:vñ subdit. Nam ⁊ pater tales querit qui adorant euȝ.
Etsi olim volebat eos veteribus imorari ꝯcessit eis figurā.
hoc tñ fecit eis cōdescēdens vt ꝑ hoc ad veritatē iducanť.
ORIGE.Si aūt pater querit:per iesum querit:q venit q̃
rere ⁊ saluare qđ perierat:quos erudiens veros cultores ef
ficit.Or aūt subdiť.Spiritus est deus: inde abstractuȝ esse
suspicor qđ ad vitā veram nos ꝑducit.nam ⁊ corporali vita
viuificamur a spū. CHRY.Uel indicat ꝙ deus incorpo
reus est:oportet igř incorporeā eius culturam esse:hoc est ꝑ
aiam ⁊ intellect⁹ puritatem nos ei offerre:vñ subdit:Et eos
q adorāt eū in spū ⁊ veritate oportet adorare. Quia eniȝ iu
dei animā quidem negligebāt:multū autē circa corpus stu
dium faciebant ad oipharia purgantes:⁊ ideo ait:qꝛ nō cor
poris mundatione sed icorporeo quod est in nobis hoc est
intellectu:quem dicit spiritum deus incorporeus colitur.
HYLA.ij.de trinitate. Uel cum in spiritū deū spiritum
docuit adorandū ⁊ libertatē ac scientiā adorantium ⁊ ado
randi infinitatem ostendit:ꝺm illud apostoli. Ubi spiritus
domini:ibi libertas. CHRY.Jn veritate aūt oꝫ adorare:
qꝛ priora figura erant.s.circūcisio holocausta ⁊ thymiama
ta:nunc aūt totuȝ est veritas. THEOPHI.Uel qꝛ mul
ti putant se deum ꝺm spiritum.i.animā adorare non rectaȝ
opinioneȝ de eo habentes vt heretici:ꝓpter hoc addidit.Et
veritate.Forte etiā dicet aliqs ꝙ duas partes philosophie
que ꝺm nos sunt incitat in predictis: actionem.s. ⁊ contem
plationem:per spiritum nāqꝫ actiuuȝ insinuat:ꝫ illud apo
stoli. Qui spiritu dei aguntť ⁊c.per veritatem vero contem
platiuuȝ. Uel aliter:Samaritanoꝝ erat opinio ꝙ deus lo
co cōcluderet: ⁊ ꝙ in hoc loco deum adorari oporteat. Cō
tra quos dicit ꝙ veri adoratores non localr: sed spiritualr
adorāt:iudeis vero oia sub figura ⁊ vmbra erant: ⁊ iō dicit
ꝙ veri adoratores non in figura adorabūt: sed in veritate:
qꝛ.n.ds spūs est:spūales adoratores q̃rit:qꝛ vero veritas:ve
ros. AVGV.Querebas montē forte adorandum vt deo
esses ꝓpinquior:ꝫ ipse q in altis habitat:humilib⁹ appropi
quat: ergo descende vt ascendas. Ascensiones iquit i corde
eius in cōualle ploratōis que humilitatē hꝫ in templo.Uis
orare:in te ora:ꝫ ṗus esto templū dei.

¶ Dicit ei mulier. Scio qꝛ messias venit q dicit
christus. Cum ergo venerit:ille nobis annuncia
bit oia. Dicit ei ihesus. Ego sū qui loquor tecū.

CHRY:Mlier eoꝝ q̃ decā sunt altitudīe fatigata obstu
puit.vñ seqť:Dic ei mu.scio.qꝛ mes.ve:q dř xps. AVGV.
Unct⁹ latine:grece xps ē:hebraice messias ē: Sciebat g qs
eū posset docere:ꝫ iā docētē nōdum agnoscebat.vñ subdit:
Cū g ve.il.no.annū.oia.q.d.mō iudei ď tēplo cōtēdūt:nos ď
monte:cū g ille venerit ⁊ mōtē spnet:⁊ tēplū euertet:⁊ doce
bit nos:vt ĩ spū ⁊ vitate nouerimus adorare. CHRY.Sꝫ
vñ erat samaritanis expectare xpi aduētū:Moysi qdeȝ su
scipiētes legē:ab ipsis moysi litteris hoc nouerāt. Jacob.n.
de xpo ꝓphetiçās dixit. Nō deficiet ṗnceps ď iuda:nec dux
ď femore ei⁹ donec veniat q mittēdus ē.Sed ⁊ moyses dic
Prophetā nobis suscitabit ds ď fratrib⁹ nostris. ORIG.
Siqdē nō est ignorādū ꝙ sicut ex iudeis surrexit iesus: xpꝫ
se eē nō solum dicēs sed ostēdens:sic ex samaritanis qdam
dosithe⁹ noīe asserebat se fore xpꝫ q ṗdicabať. AVGV.
li.lxxxiij.q̃.Fortasse aūt vt itelligētib⁹ idicaret qnqꝫ corpo
ris sensus:qnqꝫ virorū noīe significari: post qnqꝫ carnales
rñsiones que supra i littera patēt:sexta rñsiōe noīat xpm.
CHRY.Christ⁹ aūt de reliquo mulieri reuelat seipsum.
vnde seqť.Dicit ei iesus. Ego sum q loquor tecū.Et quideȝ
si circa principium hoc mulieri dixisset: videretur ei ex va
nitate loqui:nunc aūt paulatim in memoriam christi eaȝ re
ducens:opportune reuelauit seipsum: ⁊ quideȝ iudeis que
rentibus: Si tu es christus dic nobis palam:nō manifeste
seipm reuelauit:qꝛ nō ꝑ discendo querebant:sed pro iniuri
ando. Hec vō ex simplici mente loquebatur.

¶ Et cōtinuo venerūt discipuli eius: ⁊ mirabanť
quia cum muliere loquebatur. Nemo tñ dixit ei
quid loqueris cū ea: Reliquit ergo hydriā suaȝ
mulier: ⁊ abijt in ciuitatē ⁊ dicit illis hoib⁹: Ue
nite ⁊ videte hominē qui dixit mihi oia quecūqꝫ
feci. Nūquid ipse ē christ⁹: Exierūt ergo de ci
uitate ⁊ veniebant ad eum.

CHRY.Expleta doctria ⁊ cōuenieter ad tps discipuli
occurrerūt:vnde diciť.Et ꝯtinuo ve.discipuli ei⁹ ⁊ mira.qꝛ
cū muli.loque.Admirabāť quidē supabūdantē christi mā
suetudinē ⁊ humilitatē:qñ ita ꝑspicuus existens: sustinuit
log cū tāta hūilitate mulieri iopi ⁊ samaritane. AVGV.
Quia.s.querebat ꝑditā qui venerat querere qđ pierat: hoc
illi mirabanť:bonū.n.mirabanť ⁊ nō malū suspicabantur.
CHRY.Sed tamē admirātes nō interrogauerūt eam.
vnde subditur. Nemo tamen dixit ei quid queris aut quid
loqueris cū ea: Erāt eruditi discipulorū ordinē obseruare:
ita eū timebant ⁊ venerabanť:⁊ nimirū alibi videnť confi
denter interrogare:quia ad eos ꝑtinentia necesse hēbant
scrutari: hic autē nihil ad eos ꝑtinebat qđ fiebat. ORI
GE.Et fere quidē quasi quodā apostolo ad ciues vtiť hac
muliere:adeo eam inflammans ꝑ verba vt amphora dimis
sa iret in ciuitatē relatura cōciuibus:vnde seqtur. Reliqt
g mulier hydriā suā: Nō curās de corpore ac viliori ꝓpter
vtilitatē pluriū. Jnterest quoqꝫ nostra omissis corporeis ⁊
neglectis satagere ad ipartiendū alijs de cōmodis acqsitis.
AVGV.Hydria autem greco nomine appellať tanꝙ̃ si
aquariuȝ diceret.qñ grece aqua hydor vocať. CHRY.
Et sic apostoli vocati dimiserunt rhetia:ita hec dimittit hy
driam ⁊ euāgelistaꝝ opus fecit:⁊ nō vnū tñ vocat:sed ciui
tatē integraȝ:vnde sequitur. Et abijt in ciui.⁊ dicit illis ho.
venite ⁊ videte hominem qui dixit mihi oia quecunqꝫ feci.
ORIGE.Cōuocat quidē illos ad videndū hominē cōti
nentē verbū supra hominē.Quecūqꝫ aūt fecit mulier: erat
contuberniū qnqꝫ cōiugū:⁊ post illos cōuersatio cuȝ sexto
non ꝓprio viro quē deserens ⁊ septimo adherens: lagenam
dereliquit iam pudica. CHRY.Nō verecūdata autem
est hoc dicere.Aīa eni cū ignita fuerit igne diuino: ad nihil
eoꝝ que sunt in terra de reliquo aspicit:neqꝫ ad gloriā nec
ad verecūdiā:sed ad vnā solā que detinet eā flāmaȝ. Uole
bat āt nō ex ꝓpria annūciatione eos inducere: sed ex audi
tu proprio eos facere cōmunicatores doctrine christi:vn
de dixit:Uenite ⁊ videte hominem:non dixit:Uenite ⁊ cre
dite:sed venite ⁊ videte:qđ leuius erat. Nouerat enim ma
nifeste qñ solū gustātes de illo fonte eadem paterenť que
⁊ ipsa. ALCVI.Paulatiȝ aūt venit ad predicandū chri
stū:primo vocat hoiem:ne si diceret xpm:auditores irasce
renť ⁊ nollent exire. CHRY.Uñ etiā neqꝫ manifeste an
nunciauit xpm: neqꝫ tñ totaliter siluit:sed dixit: Nunquid
ipse ē xps: ⁊ iō sermonē ei⁹ acceperūt.vñ seqtur.Exierūt de
ciuitate ⁊ veniebāt ad eū. AVGV.in libro.lxxxiij.q̃sti.
Or aūt relicta hydria discessit mulier:non negligenter ꝑte
reundum est.hydria eni amorē hui⁹ seculi significat. idest
cupiditatē:qua hoies de tenebrosa ꝓfunditate: cui⁹ imagi
nem puteus gerit:hoc est de terrena ꝯuersatiōe:hauriūt vo
luptatē.Oportebat aūt vt christo credens seculo renuncia
ret:⁊ relicta hydria cupiditatē secularē se reliquisse demō
straret. AVGV.sup ioānē. Proiecit ergo cupiditatem ⁊
ꝓperauit annunciare veritatem.Discant qui volunt euan
geliçare vt prius hydriā ad puteū ꝓyciāt. ORIGE. Ecā
etiam mulier receptaculum honeste discipline: ea que pri
mitus sapiebat:paruipendens deponit.

¶ Jnterea rogabāt eū ei⁹ discipuli dicētes: Rab
bi: māduca. Jlle aūt dixit eis: Ego cibū hēo man
ducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli
adinuicē. Nūquid aliquis attulit ei māducare:
Dicit eis iesus. Meus cibus est vt faciam volū
tatem eius qui misit me vt perficiaȝ opus eius.

AVGV.Jerāt discipuli ei⁹ emere cibos:⁊ venerāt:quos
christo offerebant:vñ diciť. Jnterea rogabāt eum eius disci
puli dicētes. Rabbi.māduca. CHRY.Uidentes eni eū
fatigatū ex itinere ⁊ estu qui erat:rogabāt eū vulgari eoruȝ
voce. Neqꝫ enim erat hoc temeritatis:sed amoris cura cir
ca magistrū. ORIGE.Arbitrantur aptū fore tempus ad
prandiū qđ erat inter recessuȝ mulieris ad ciuitatē:⁊ aduē
tuȝ samaritanoꝝ ad ipsuȝ:nō.n.corā aliquo aduena sibi pro
pinquabāt escas.Ob hoc hñ positū ē: Jnterea. THEO.
Dñs vero sciēs ꝙ samaritana totā ciuitatē ad eū traheret:
hoc discipulis significauit:vñ seqtur:Jlle aūt dixit eis:Ego
cibū hēo māducare quē vos nescitis. CHRY.Dominuȝ
salutē ħ cibū vocauit:oñdēs quātū desideriū hꝫ nr̃e salutis
sic.n.nobis cōcupiscibile ē comedere:ita ei saluare nos.Tu
vero intuere ꝙ nō stati reuelat:sed vbiqꝫ in questionē imit
tit auditorē vt icipiēs q̃rere qđ diciť: et laborās:cū amplio
ri suscipiat desiderio. THEO.Dicit auteȝ quem vos ne
scitis.i.nescitis ꝙ cibū voco salutē hominuȝ:vel nescitis ꝙ
samaritani credituri sunt ⁊ salui fiēt.Discipuli auteȝ adhuc
dubitabāt:vñ seqtur.Dicebāt ergo dis.ad inuicē: Nūqd ali
qs attulit ei mūducare: AVGV.Quid mirū si mulier il
la nō intelligebat aquā:ecce discipuli non intelligūt escaȝ.
CHRY.Et qdē assuetā reuerētiā ⁊ honorē magistro pre
bēt ad seinuicē qdē loquētes:ipsum vero nō presumētes in
terrogare. THEO.Jn hoc aūt ꝙ dicūt discipuli. Nunqd
aliqs attulit ei māducare: Cōsiderādū est ꝙ cibos ab alijs
oblatos dominus suscipere solebat:nō ꝙ alieno ministerio
indigeret:qui dat escā oĩ carni:ꝫ vt deferentes meritū con
sequerenť:simulqꝫ formā tradēs nō erubescere pauperta
tē:neqꝫ graue putare ab alijs nutriri.ꝓpriū.n.⁊ necessariuȝ
est doctorib⁹:alios hēre ꝓcuratores ciboꝝ: vt ipsi de nullo
curātes verbi ministrationē ꝓcurent sollicite. AVGV.
Audiuit dñs cogitatiōes discipuloꝝ ⁊ instruit eos vt magi
ster:nō ꝑ circuitū sicut mulierē sed aperte:vñ seqtur. Dicit
eis iesus:me⁹ cibus est vt fa.vo.ei⁹ q misit me. ORIGE.
Jdoneus cibus filio dei cum actor paterne voluntatis effi
citur.hoc velle i semetipso ꝓstans qđ erat i patre.Sol⁹ āt
filius ꝑfecti operis paterne voluntatis est capax:ceteri vō
sancti nil ṗter diuinā pagunt volūtatē.Plenā aūt ⁊ integrā
facit dei voluntatēq dixit.Me⁹ cib⁹ ⁊c.ꝓprius.n.cib⁹ eius
oñdiť.Quid aūt sit velle patris īnuit sermo seqūs:Ut ꝑfi
ciā opus ei⁹.Siqdē simplicius quis asseret:qñ opus est ius
sum mandātis:puta si dicāt edificātes vel fodiētes se ꝑfice
re opus ei⁹ q cōduxit eos:sed si ꝑ christū ꝑficiť opus dei:re
stat vt priusꝙ̃ ꝑficeret erat diminutū.Qualiter āt diminu
tum erat opus cū esset dei:ꝑfectio quidē operis:rationalis
nature est perfectio:ad hui⁹ enī operis ꝑfectionē cum esset
imperfectū:verbum caro factū accessit.Cū enim quodāmo
do homo ꝑfectus fieret:ob trāsgressionē factus est imper
fectus.⁊ ideo missus est saluator: primo quidem vt perfici
at voluntatē eius qui misit eum.secundo vero: vt consum
met op⁹:di:vt qlibet ꝑfect⁹ fiat ad solidi cibi vsū. THEO.
Op⁹ ēt dei ꝑfecit.s.hoiem dei fili⁹:nr̃aȝ naturā in seipso sine
pctō oñdēs in oĩ opere ꝑfectam:⁊ incorruptam. Opus etiā
dei.s.legē perfecit:quia finis legis christus eam cessare faci
ens oĩbus que in ea erāt perfectis: ⁊ a corporali cultu in spi
talem reduxit. ORIGE.Millice āt post poculi negociū:
ac disciplinā distinctionis aquarū:cōsequens erat ⁊ de cibo

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

disceptare. Samaritana qdē petita potū nō hēbat phere Jesu dignū poculū. Discipuli vero iueniētes humilia pulmenta apud alienigenas ei obtulerunt rogātes eū vt manducaret: Et attēde si forsā vereī ne vbū di ppis ñ vigoratū escis i eis ōficiat. Quecūqz ḡ replūt discipli bis iugiter pponūt vbū alere: vt corroboratū: atqz roboratū pficeret penes cos g nutriūt ipaz. Quēadmodū āt corpa egtia cibo neqz eisdē alūtur neqz eadē ḡtitas cibozū cunctis sufficiens ē: sic itelligendū ē z in his que sunt supra corpus. nam horū hoc qdē plurimi. hoc aūt pauciozis indiget nutrimenti: dissimilis capedinis entia. Sed neqz qualitas alentiū verborū atqz intentionum contēplatiuarū opationum eadē congruit oīb⁹. Naz nuper geniti infantes rationale appetant lac: perfectorum autem est solidus cibus. Veridicus est ergo iesus dicens: Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Sp enim qui preest infimis ac nequcūtibus eadem cum validis videre hoc dicere potest.

¶ Nonne vos dicitis q adhuc quattuor menses sūt z messis venit? Ecce dico vobis: leuate oculos vestros z videte regiones: qz albe sunt iam ad messē. Et qui metit mercedē accipit: z congregat fructū in vitā eternā: Et qui seminat simul gaudeat: z qui metit. Jn hoc enī ē verbum verū: qz alius est qui seminat: alius ē qui metit. Ego misi vos metere qō vos non laborastis. Alij laborauerūt: z vos i labores eoz introistis.

CHRY. Que sit volūtas patris de cetero iterp̄tat dicēs: Nonne vos dicitis q adhuc quattuor menses sunt z messis venit. THEO. Scilicet materialis. Ego aūt dico vobis q messis intelligibilis adest. hoc enī dicebat pp samaritanos venientes ad ipm: vñ subdit. Leuate oculos vestros et videte regiones: qz albe sūt iā ad messē. CHRY. Rursus consuetis nominibus ad maximorum eos cōtēplatiōez reducit. Regio enim z messis hic indicat multitudinez animarū que parate sunt ad pdicationis susceptionem. oculos āt hic dicit et eos g mētis et eos g corpis. Eteniz videbant de reliquo multitudinē samaritanozū venientē. Vas autez pparationes hominū decēter regiones albatas vocat: sicut enim spice cum dealbate fuerint ad messem sunt parate: ita et hi ad salutem sunt parati. Sed propter quid non manifeste dicit q preparati sunt homines ad susceptionez verbi? Duarum quidem occasionum gratia: vnius quidem vt manifestior fiat sermo z maius sub visum ducat que dicuntur: alterius autem dulcior sit narratio: z permanentior eorum que dicuntur memoria. AVGV. Jn opus autez festinabat z operarios mittere festinabat: vnde subditur. Et qui metit mercedem accipit z congregat fructum in vitaz eternam: vt z q semin: at simul gaudeat z qui metit. CHRYSO. Per ea q̄ ħ dicit: diuidit terrena a celestibus: sicut enī supra dixerat de aqua q qui bibit hanc aquam nō sitiet: ita hic dicit: Qui metit congregat fructum in vitam eternam: z iterum: Qui seminat simul gaudeat z qui metit. Prophete enim sunt qui seminant: sed non illi messuerunt: sed apostoli: quia enim infra dicet q alius seminat z alius metit: ne quis estimet q prophete seminātes mercede priuentur: extraneum quiddam inducit: z a sensibilibus alienum: naz in rebus quidem sensibilibus: si contingat alium seminare z alium metere: non simul lerantur: sed dolent qui seminant quasi alys laborantes: letantur autem soli qui metunt: hic autez nō ita. Sed z qui non metunt seminantes: simul cū metētibus letātur quoniā in mercede cōmunicant. AVGV. Disparis. n. tēporis labores habuerunt apostoli z prophete: sed gaudio pariter pfruent mercedem sit accepturi sūt vitā eternam. CHRY. Ad hoc aūt qō dixerat sermonem prouerbialē inducit. vnde subdit. Jn hoc enim ē verbum verum: qz alius est qui seminat: z alius qui metit. Hoc quidem vulgariter dicebatur: siquando aly labores sustinuerunt: z aly fructus metebāt. Sed z hic sermo iste maxime habet veritatē: qz prophete laborauerunt: sz vos fructus ex illozū laboriḇ⁹ metitis. vnde subdit: Ego misi vos metere qō vos non laborastis. AVGV. Quid ergo messores misit nō seminatores? Jbi ergo messores mittēdi: vbi iam pphete predicauerant legite labores illozum z non in omnibus eozum laboriḇ⁹ est pphetia christi: ergo iam in iudea messis parata erat quando tot milia boium precia rez suarū offerebant. z ad pedes apostolozū ponentes expeditis humeris a sarcinis secularib⁹: xp̄m dominū sequebant. de ipsa messe electa sunt pauca grana: z seminauerunt orbē terraū: z surgit alia messis que i fine sēli metenda ē: ad quā mettēdā non apli sed angeli mittēt. Messores iquit sūt angeli. CHRY. Dicit ergo: Ego misi vos metere quod vos non laborastis. q. d. Ubi minor labor est: maior aūt delectatio ad hoc vos reseruaui: et qō laboriosius erat: hoc fuit pphetarum. s. mittere semina. vnde subdit: Alij laborauerunt z vos in labores eozū introistis. Per hec oīa vult ostēdere q pphetarū voluntas erat vt homines ad eū accederēt. Et hoc lex ordinabat z propterea illi seminauerūt vt hūc faceret fructū. Ostēdit etiā q ipse illos misit z q multa ē cognatio noui ad vetus testamētū. ORIGE. Ualr totus. Qualiter quidē nō est inconueniēs hoc qō est. Leuate oculos vestros tc. allegorizare: Oz aūt dr. Nōne vos dicitis: qñ quattuor menses sūt z messis venit nō fm allegoriā tractare? Putamus ergo talia quedā esse in hoc q dicunt discipuli. Quattuor menses sunt z messis venit. Plurimi. n. discipulozū vbi animaduertētes veritatē incōprehensibilē fore humane nature: qñ cōiecerūt aliā esse vitā a presente que corruptioni quattuor elementozū quasi quattuor mensiū subyacetur: putant solū post hanc vitam cognitionē eē veritatis. Dicūt igitur discipuli de messibus que sūt terminus operū ad veritatē conducētiū: qz post instantē quaternitatē contingūt. hō aūt opinionem arguens velut non sanā: ingt verbū icarnatū bis qui talia suspicantur: Nōne vos dicitis qz adhuc quattuor mēses sunt z messis venit? Ego aūt hoc dico: Leuate oculos vestros. Jn pluribus locis scripture diuine hoc legitur: iubente nobis verbo diuino extollere: ac sublimare cōsiderationes z cogitationes oculorum consitas: nec valēt erigi nisi eleuante illas iesu: Nemo eni cōsistens in passionibus z viuens carnaliter hoc propositu seruat mandatum. quapropter qui talis est non videbit regiones si albe sunt ad messem. Albescūt quidem regiones ad messem: cum adest verbū ōi illustrans: singulas regiones scripture fecūdās in eius aduentu: z etiam omnia sensibilia sunt quasi regiones albe parate ad messem: presto existente leuantibus oculis ratione que de quolibet est: vt quisquis fulgorem prospiciat profuse vbilibet veritatis. Qui aūt mitit predictas messes duplex habet in metendo emolumentum: vnum quidez dum accipit premium: vnde dicitur. Et qui metit: mercedē accipit: quod arbitror dictum causa futurarum remunerationum. Alterum quod sequitur. Et congregat fructum in vitam eternam. Bonum habitum quoddam denotat intellectus qui est fructus ex ipsa speculatione proueniens. Arbitror autem q in qualibet doctrina seminat quidem qui principia excogitat. que suscipientes aly ac perpetrantes siquid noui potuerint exprimere coniungentes fiunt sue inuentionis gratia: posteris causa: vt metendo quasi maturos fructus aggregent: Quanto autem magis hoc in arte artium expedit contemplari: Siquidem seminantes sunt moyses z prophete precedentes aduentuz christi. Metentes autem sunt apostoli qui christum susceperunt z gloriam ei⁹ perspexerunt. Semen autem erat tota ratio fin reuela-

tionez mystery tēporibus preteritis obscuscati silētio: regiones autez idest legales ac prophetice scripture nōdū albuerant his qui aduentus verbi nequaq̄ exiterunt capaces. Oz autem simul serens z mētes gaudeat erit: cum priuatio merozis z angustie in futuro fiet seculo: dū etiam iesus trāsfiguraretur in glozia: simul cum messoribus petro iacobo z ioanne moyses z helyas satozes pariter gaudent in videndo filij dei gloziam. Attende tamen si hoc quod dico alias z alias intelligi potest: propter aliam z aliam vite conuersationem in qua homnies iustificati sunt vt liceat dicere aliū quidem legis cultozem: alium vero euangely: z tamen exultant simul dum idem finis ab vno dco per vnum christū in vno spiritu sanctor conponitur. Ad labores autem prophetarum z moysi aduenerunt apostoli instruente iesu: metentes ac in horrea colligentes anime sue intellectū in scripturis illozum reconditum: z semper qui debite capiūt discipli nam priozum labores ad maiorem euidentiam trahunt: nō tantum laborantes sunt hi qui semina condiderunt.

¶ Ex ciuitate aūt illa multi crediderunt in eum samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit mihi omnia q̄cunque feci. Cum venissent ergo ad illum samaritani rogauerunt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credim⁹. Ipsi enim audiuimus z scimus: quia hic est vere saluator mundi.

ORIGE. Postq̄ dicta sunt discipulis que tractata sunt: resumit scriptura de his qui venerant de ciuitate ad iesum: z crediderant per testimoniuz mulieris. CHRY. Sicut aūt in messe cum facilitate fructus congregantur: z in momēto vno area manipulis repletur: ita z nunc fit: vnde dicitur: Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eū samaritanozum propter verbū mulieris testimonium perhibētis quia dixit mihi oīa quecunq̄ feci. Considerabant enim q nequaq̄ mulier graranter eū admiráta esset: q eius delicta redargueret: nisi magnus quis esset z excellens qui predicabatur ab illa. Sic ergo solo mulieris testimonio credentes z nullum signum videntes exierunt deprecantes christum vt apud eos maneret: z hoc est quod sequitur: Cum ergo venissent ad illum samaritani: rogauerūt eum vt ibi maneret. Judei vero miracula videntes non detinuerunt eum apud seipsos: sed omnia egerunt vt a regione eozum cum abyceret: nihil enim linore z inuidia deterius: nihil inani gloria difficilius: que infinita corrumpere consueuit bona. Et quidem samaritani volebant eum semper secum detinere: ipse autem hoc non sustinuit: sed solum mansit ibi duobus diebus. z post hec quod subditur: Et māsit ibi duos dies. ORIGE. Non incōgrue autem aliquis illud obyciet: quomodo rogatus saluator cum samaritanis manet: qui iussit ciuitatem samaritanozum non ingredi? Palam enim quoniam z discipuli eius cum eo ingressi sunt. Ad quod dicendum q in viam gentiuz pergere est imbui gentili dogmate z in illo ambulare. Ciuitatez vero samaritanoz intrare est accepta re falsam doctrinam recipiētium legales: prophetica: z euāgelicos: z apostolicos sermones. Cum aūt deseruerint propriam doctrinam z venerint ad iesum licet cum eis manere. CHRYSO. Et iudei quidem etiam signis visis incorrecti māserunt. bi autem z sine signis multā circa eum fidez demonstrauerunt: solum eniz verba audierunt: vnde sequitur: Et multo plures crediderunt propter sermonem eius. Cuius igitur gratia hec verba non dicunt euangeliste: vt discas quoniam multa magnozū transcurrerūt: a fine vero totum ostenderunt: fiasit enim toti ciuitati per ea que dicta sunt. Ubi aūt auditoz non persuadentur: tunc euangeliste coguntur dicere ea que dicta sunt: ne quod est ex indeuotione auditoz imputet quis defectui predicantis: ipsi autē discipuli christi iam facti magistram repulerunt. vnde sequitur: Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credimus: ipsi eniz audiuimus z scimus q hic est vere saluator mundi. Vide aūt qualiter confestim intellexerūt q orbem terrarum liberare venerat: z q ad cōmunē salutē veniens nō debebat in iudeis suā cōcludere pudentiaz: sz vbiq̄ seminare sermonem. Dicentes etiam q est saluator mundi: ostenderunt q mundus perditus erat: i magnis malis existens: z quidem venerunt saluare prophete z angeli: sed hic est vere saluator: qui salutem tribuit non solū temporaneam sed eternam. Vide etiam qualiter audiētes mulierez dubitanter dicentez: Nunquid hic ē christus: non dixerunt bi: Quoniā nos suspicamur: sed quoniā scimus: z nō simpliciter: sed quoniam hic est vere saluator mundi: nō q̄si vnum ex multis christum confitentes: solū verba audierunt z hoc dixerunt quod dicere habebant si miracula multa z magna vidissent. ORIGE. Ceterum si memininmus predictozum: non difficile est conijcere quomodo cum reperirent verbum syncerum alios disciplinas relinquunt quasi dogmatum ciuitatem: de qua egredientes salutifere credunt: z puto studiose protulisse ioannem: cum nō dixit: Rogabant eum samaritani intrare trā samariaz vel ingredi ciuitatem: sed etiam ibi manere. Manet nanq̄ iesus penes deprecantes: z presertim quotiens qui precantur exeunt ciuitatem z versus eū veniunt. AVGV. Manet apud eos biduo: hoc est dat illis duo precepta charitatis. ORIGE. Neqz enim capaces erāt tertie diei eius: nō enim erāt audi miraculosū quid cernere. quale qui fuerant in chana galilee post triduum cum iesu cōuiuantes. Initiū aūt credendi multis fuit mulieris verbum. nō eni sic per scīpm verbū conficitur illuminans capientem: velut cum alterius dicto sibi testimonium perhibetur. AVGV. Sic ergo christū cognouerunt. primo per famam. postea per presentiaz: sicut agitur hodie cum eis qui foris sunt: z nondum sunt xp̄iani: christus nūciatur per christianos amicos: tāq̄ illa mulier hoc est ecclesia nunciante ad christum veniunt: credunt p istam feminā: z multo plures z firmius in eo credunt: quoniam vere ipse est saluator mundi. ORIGE. Impossibile est nanq̄ eandem circa intellectum fieri passionē videnti: z ei qui per videntem instruitur: magisq̄ est per spem ambulare q̄ per fidem. vnde bi non solum testimonio hominis: sed ob ipsam quoq̄ veritatem credunt.

¶ Post duos autem dies exijt inde: z abijt i galileaz. Ipse eni iesus testimonium phibuit: quia propheta in sua patria honorem non habet. Cū ergo venisset in galileaz exceperunt eum galilei: cum omnia vidissent que fecerat hierosolymis i die festo. Et ipsi enim venerant ad diem festū.

ALCVI. Post biduum quod fecit in samaria: abyt in galileam vbi nutritus fuerat. vnde dicitur. Post duos aūt dies exyt inde z abyt in galileaz. AVGV. Mouet autez nos vt euangelista dixerit consequenter. Ipse enim iesus testimonium perhibuit: quia propheta in sua patria honorem non habet. Magis enim videtur attestari potuisse q propheta in patria sua honorem non habet si contēneret pgere in galileam z in samaria remāsisset. Hoc ego sentio: in samaria biduum fecit z crediderunt in eum samaritani: tot dies fecit in galilea: z non crediderunt in eum galilei: z propter hoc dixit q propheta in patria sua honorez non habet. CHRY. Uel aliter: Jdeo hoc adiectuz est quia non in capharnaum abyt: sed in galileam z in chana: vt infra dicetur: ego enim patriam eius hic estimo dicere capharnaū

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL.EN

quoniam aũt nõ potitus est illic honore: audi eũ dicentẽ: Et tu capharnaum que vsq3 ad celum exaltata es: vsq3 ad infernum descendes. Dicit autem hic patriam propriam in qua videt plꝰ cõuersatꝰ. THEO. Vl aliter: Qr dominꝰ exiẽs ð samaria venit in galileã: ne aliquis dubitaret ⁊ quereret: qua ð causa nõ semp in galilea mãceret: dicit ꝙ ꝓpter hoc nõ manebat ĩ galilea: qr nullũ ibidẽ recipiebat honorẽ. qð ipse testatus ẽ dicẽs: qr propheta in sua patria nõ habet honorẽ. ORIGE. Perscrutãda est ãt huiꝰ dicti sentẽtia. Prima siquidẽ prophetarũ ĩ iudea erat: ⁊ est nõ ignotũ ꝙ honorez a iudeis nequaq̃ sũt consecuti: iuxta illud: Quẽ nã ꝓphetarũ nõ persecuti sunt patres vestri? Miranda etiaz occurrit huiꝰ decreti veracitas: cum peruenerit non tantũ ad sanctos prophetas vilipẽsos a proprijs: ⁊ ipsũ dominũ nostrũ: sed protensa sit etiaz ĩ quosdam prophetie sequaces contẽptos a suis ciuibꝰ ⁊ ad mortem deductos. CHRY. Quid igit? nonne videmus ⁊ apud suos multos in admirationẽ deductos? ita quidem: sed ab his que raro contingũt nõ oportet talia ꝓnũtiari. Sed ⁊ si in propria patria aliqui honorant: multomagis ĩ aliena. Cõsuetudo .n. facile hoĩes contẽptibiles facere cõsueuit: quãdo igitur venit ĩ galileã: susceperunt eum galilei. vnde sequitur. Cũ ergo venisset ĩ galileã exceperũt eũ galilei. Vides quoniaz qui mali dicebãt: hi maxime ad christum accedere inueniunt. Nam ꝓpter galileos dicitur: Interroga ⁊ vide quoniã propheta ex galilea non surrexit: ꝓpter samaritanos aũt improperabãt ei: Samaritanus es ⁊ demonium habes. Sed ecce samaritani ⁊ galilei credũt in confusionem iudeorum. Inueniuntur autẽ ⁊ galilei samaritanis meliores. nam illi quidem a mulieris crediderunt verbis. hi vo videntes signa que faciebat. vnde seqt: Cũ oĩa vidissent que fe. hiero. ĩ die festo.

ORIGE. Qr enim dñs eijcit de templo vendẽtes oues ⁊ boues: tam grande reperit: vt his moti galilei reciperent dñm: considerantes mirantesq3 maiestatem eius: non eniz minor potentia eius ostenditur in his q̃3 vt ceci videant: audiantq3 surdi. Estimo vero nec hec sola ipsum tũc fecisse: s3 ⁊ alia signa. BEDA: Sed vnde data est eis videndi occasio. ostendit subdens. Et ipsi enĩ venerant ad diem festum. Mystice aũt intimatur ꝙ gentibus in fide a duobus preceptis charitatis cõsolidatis: christus circa fines mũdi reuertet ad patriã. i. ad iudeos. ORIGE. Expedit autem galileum. i. transmigrantem festare hierosolymis: vbi est templũ dei: ⁊ videre singula que peragit ibi iesus. Hoc enim est principiũ vt galilei recipiant dei filiũ euntem ad ipsos: alioquin vel ñ recepissent illũ: vel etiã ipse nondũ ipsis ꝑparatis ad eius receptionẽ adeo prope venisset ad eos.

¶ Venit ergo iterũ in chana galilee vbi fecit aquã vinum. Et erat quidam regulus cuius filius ĩfirmabatur capharnaum. Hic cum audisset qa Jesus aduenirer a iudea ĩ galileam: abijt ad eum: ⁊ rogabat eum vt descenderet ⁊ sanaret filiũ eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo iesus ad euz: Nisi signa ⁊ prodigia videritis nõ creditis. Dicit ad eũ regulus: Domine descẽde priusq̃3 moriatur filius meus: Dicit ei iesus: Vade filiꝰ tuꝰ viuit. Credidit homo sermoni quẽ dixit ei iesus. ⁊ ibat. Jam aũt eo descendente serui occurrerũt ei: ⁊ nunciauerũt dicentes qr filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerat. Et dixerunt ei: quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei iesus filius tuus viuit: ⁊ credidit ipse ⁊ domus eiꝰ tota. Hoc iterũ secũdum signum fecit iesus cum venisset a iudea in galileam.

CHRY. Primo quidem dominus vt supra dictum est in chana galilee venerat vocatus ad nuptias. Nunc autem ad eos vadit vt magis eos attrahat spõte ad eos veniens ꝓpria patria dimissa: ⁊ vt fidem a priori miraculo in eis initiatum fortiorem faceret propter suam presentiã. AVGV. Ibi enĩ quando aquam in vinum conuertit crediderunt in eum discipuli eius. ⁊ vtiq3 plena domus erat turbis cõuiuãtium ⁊ factũ est tam magnum miraculum ⁊ non crediderũt nisi discipuli eius ⁊ ideo hãc ciuitatẽ modo repetiuit. s. vt q per priora non crediderãt mõ credãt. THEO. Rememorat aũt nobis euãgelista miraculũ perpetratũ in chana galilea ð aqua cõuersa ĩ vinũ vt augeret christi preconiũ: qr galilei non solũ ꝓpter miracula hierosolymis facta: sed ⁊ ꝓpter ea que apud ipsos facta erant receperũt iesum: simulq3 vt ostenderet ꝙ regulus credidit propter miraculũ ĩ chana ꝑpetratũ: quãuis eius non perfecte cognouerit dignitatẽ: vñ seqtur: Et erat qdã regulus cuius filiꝰ infirmabat chapharnaũ. ORIGE. Putabit aũt aliquis regis herodis hunc eẽ regulũ: ⁊ aliqs asserit hunc esse de familia cesaris exercentẽ tũc temporis aliquid in iudea: neq3 enim dicit ꝙ iudeus fuerit. CHRY. Regulus aũt dicit. aut quasi generis existẽs regalis: aut dignitatẽ aliquã principatus hñs: aut qr sic vocabatur. Igitur qdã hũc eundẽ esse existimãt centurionẽ: q ẽ apud mattheũ. Ostenditur aũt alius esse ab eo. nam ille quidem christũ volentem ire ad suam domũ rogat remanere: hic autem ⁊ nihil tale ꝓmittentẽ ad domum trahit. Et ille quidem ad iesum de monte descendentẽ capharnaũ intrauit: hic autem ad iesum in chana veniẽtẽ accessit. Et illius quidez puer a paralysi detinebat huius autẽ filius a febre. De h q regulo subdit. Hic cũ audis. qr ie. adue. a iu. in gali. abijt ad eum ⁊ ro. eum vt descẽ. ⁊ sa. fi. eiꝰ: incipe. n. mori. AVGV. Qui rogabat nonne credebat? Quid a me expectas audi⁊ dominum interroga quid de illo senserit. Sequitur. n. Dixit ergo iesus ad eum. Nisi signa ⁊ prodigia vide. nõ cre. Arguit hominẽ in fide tepidum: aut frigidũ: aut oĩno nulliꝰ fidei: sed tentare cupientem de sanitate filij sui: qualis esset christus: quid esset: quantũ posset. Prodigium quidez appelatum ẽ quasi porrodiciũ qð porro dicat: porro significet ⁊ futurum aliquid protendat. AVGV. de con. euangeli. Adeo autem dominus supra omnia mutabilia vult mentes credentis attollere: vt nec ipsa miracula: que q̃uis diuinitꝰ de mutabilitate corporũ fiũt: a fidelibꝰ queri velit. GREGO. Sed memẽtote etiã qui petijt ⁊ aperte cognoscetis: qr in fide dubitauit. Poposcit nanq3 vt descenderet ⁊ sanaret filiũ eius: vñ seqtur: Dicit ad eum regulus: Dñe descẽde priusq̃3 moriat filiꝰ meꝰ. Minꝰ itaq3 in illo credidit. quẽ nõ putauit posse salutẽ dare nisi presens esset ⁊ corpore. CHRY. Audi etiam qualiter adhuc terrene christum trahit: quasi non posset eum post mortem suscitare: si autem non credẽs venit ⁊ rogauit nil mirabile. Consueuerunt enim patres ex multo amore non solum medicis loqui de quibus confidũt sed de quibus non confidunt nihil volentes pretermittere eorum que ad salutem pertinent filiorum: si tamẽ valde crederet christi virtutem non neglexisset etiam in iudeã ire.

GREGO. Sed dñs qui rogatur vt vadat: qr nõ ðsit vbi inuitatur: indicat. solo iussu salutem reddidit: qui voluntate oĩa creauit: vnde seqtur. Dicit ei iesus: Vade filius tuus viuit. Hic superbia nostra retunditur qui in hominibus non naturã qua ad imaginem dei facti sunt: sed honores ⁊ diuitias veneramur. Redẽptor vero noster vt ostenderet quoniã q̃ alta sunt hominibus: sanctis despicienda sunt: ⁊ que despicienda sunt hominibus: despicienda non sunt sanctis:

Ad filium reguli ire noluit: ad seruum centurionis ire paratus fuit. CHRY. Vel aliter. Illic quidẽ fides cõfirmata erat: iccirco ⁊ promisit ire vt discamus viri deuotionem. hic autem adhuc imperfectus erat: ⁊ nõdum nouerat manifeste ꝙ absens curare poterat. vnde ex hoc ꝙ nõ accedit iesus: hoc addiscit. Sequit enĩ: Credidit homo ſmoni quez dixit ei iesus ⁊ ibat. Nõ tamẽ itegre neq3 sane. ORIGE. Ostenditur aũt eius dignitas ⁊ officiũ ex hoc ꝙ seruientes illi occurrunt. vnde sequitur: Jam aũt eo descendente serui occurrerũt ei: ⁊ nun. ei di. qr fi. eiꝰ vi. CHRY. Qui quidẽ obuiauerũt: nõ vt annũciarent solũ sed quasi estimãtes de reliquo superfluam eẽ xpi pñtiam quẽ credebãt accedere. Qr aũt regulus non itegre credidit: neq3 sane: oñdit ex hoc quod sequitur: Interrogabat ergo horã ab eis ĩ qua meliꝰ habuerat. Volebat. n. scire vtrũ casu vel ex ꝑcepto xpi hoc factũ eẽt. Sequit: Et dixerunt ei qr heri hora septima reliquit eum febris. Vide qualiter miraculũ manifestũ ẽ. non enĩ simpliciter neq3 vt cõtingit a periculo liberatus ẽ: s3 repente ⁊ simul vt appareat nõ eẽ ex nature ↄsequẽtia quod fiebat: sed actione christi. vnde sequit: Cog. ergo pr qr illa hora erat ĩ qua dixit ei iesus: Fi. tu. vi. ⁊ cre. ipse ⁊ do. eiꝰ to.

AVGV. Si ergo ꝓpterea credidit: quia nunciatum est ei ꝙ filius eiꝰ eẽt sanus: ⁊ comparauit horam nunciantium hore prenunciantis: quando rogabat nondum credebat.

BEDA. Unde datur intelligi ⁊ in fide gradus esse: sicut ⁊ in alijs virtutibus quibus est initium incrementum atq3 perfectio. Huius ergo fides initium habuit cũ filij: salutem petijt: incrementũ dum credidit sermoni domini dicentis Filius tuus viuit. Deinde perfectionem obtinuit nunciantibus seruis. AVGV. Ad solum sermonem crediderũt plures samaritani. Ad illud miraculum sola illa domꝰ credidit: vbi est factũ. vnde subdit euangelista: Hoc iterũ scðz signũ fecit iesus: cum venisset a iudea in galileã. CHRY. Non sine causa hoc adiecit: sed ostendens quoniam secundo signo facto: nondum ad altitudinem samaritanorũ nullum signum videntium iudei peruenerũt. ORIGE. Amphibologiam autem cõtinet presens dictum. vno enim modo denotat ꝙ iesus veniendo a iudea in galileam: duo fecit miracula: quorum secundum est factum erga filiũ reguli. alio modo sic. Duobus existentibus signis que iesus in galilea exercuit: scðm egit veniens a iudea in galileã. ⁊ hic sensus verus est. Mystice autez per hoc ꝙ iesus bis in galileã accedit: binus saluatoris aduentus in munduz ostenditur: primus quidem misericordie: vt vino facto conuiuas exhilaret: secundus vero vt filium reguli ad mortez pene deductum suscitet. i. dest populum iudeorum qui post plenitudinem gentium accedet saluandus in fine. Magnus autem rex regum est qui constitutus est a deo in monte syon sancto eius: huius qui viderunt diem ⁊ gauisi sunt: reguli dinoscuntur. Arbitramur igitur regulum esse abraam: egrotuz vero filium eius israeliticuz genus debilitatum erga cultũ diuinum. ⁊ ideo incaluit ignitis spiculis inimici: vt proinde febrire censeatur. Apparet autem ꝙ precedentibus sanctis postq̃3 carnis exuerunt amictuz populus fuit cure. vnde legitur in machabeis post mortẽ hieremie. Hic est hieremias ꝓpheta dei: qui plurimum orat pro populo. Abraam igitur obsecrat adiuuari a saluatore populum infirmum: ⁊ qdem potestatis verbum de chana prodit: vbi dictum est: Filius tuus viuit. Sed verbi efficacia in capharnaum agitur. naz ibi filius reguli curatus est quasi in agro consolationis morans quod significat genus quoddam debilium: non tamẽ omnino fructibus priuatorum. Illud autem: Nisi signa et prodigia vi. non cre. dictũ illi refert ad multitudinẽ filiorũ suorũ: ⁊ ad ipsum quodãmodo: sicut enim ioannes expectabat datum sibi signum. s. super quez videris spũm descendentez: sic ⁊ premortui sancti aduentũ xpi ĩ carnez ⁊ signis ⁊ ꝓdigijs mãifestãdũ expectabãt. Hẽbat ãt hic regulus nõ solũ filiũ s3 etiã seruos ꝑ quos singificat maneries quedaz minꝰ bene. ⁊ ĩfima credẽtiũ nec a casu hora septima ðserit filiũ febris: nã septẽarius numerus ẽ quietis. ALCVI. Vel qr ꝑ septiformẽ spũm est oĩs remissio pctõrũ. Septenariꝰ enĩ ĩ tria ⁊ quattuor diuisus significat sãctã trinitatẽ ĩ quattuor ãni tpibꝰ ĩ q̃ttuor mũdi ptibꝰ: in q̃ttuor elemẽtis.

ORIGE. Põt quoq3 significari duo aduẽtꝰ christi ṽbi ad animã: primꝰ quidẽ ex facto vino prebẽs aĩe gaudium spũalis cõuiuij: secũdꝰ ṽo oẽs languoris ac mortis reliqas amptuãs. THEO. Regulꝰ aũt est oĩs hõ nõ solum qui regi vniuersorũ ꝓpinquus existit ſm aĩam: s3 qr ⁊ ipse sup oĩa ꝑncipatũ sumpsit: cuiꝰ filiꝰ. i. mẽs febricitat voluptatibꝰ prauis ⁊ ðsiderijs: Accedit ãt ad iesuꝰ ⁊ depcat vt descẽdat. i. vt cõdescẽsu misericordie vtat ⁊ parcat peccatis ꝑusq̃3 a voluptatũ ĩfirmitate mortificet. S3 dñs dicit: Vade. i. ꝑfectũ ↄtinuũ circa bonũ ostẽdas: ⁊ tũc filiꝰ tuꝰ viuet. Si autẽ ambulare cessaueris mortificabitur tibi intellectus circa boni operationem.

CA .V.

POst hec erat dies festꝰ iudeorum: ⁊ ascẽdit iesus hierosolymaz. Erat autez hierosolymis probatica piscina que cognomiatur hebraice bethsaida quinq3 porticus habẽs. In his iacebat multitudo magna languentium: cecorũ claudorum: aridorum: expectantium aque motum. Angelus autẽ domini descendebat scðm tempus in piscinaz: ⁊ mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionez aq̃ sanus fiebat a quacũq3 detinebatur infirmitate. Erat autem quidaz homo ibi triginta ⁊ octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Jesus iacentez: ⁊ cognouisset quia iam multum tempus haberet: dicit ei: Vis sanꝰ fieri? Respondit ei languidus: Domine hominez nõ habeo: vt cũ turbata fuerit aqua mittat me ĩ piscinam. Dum venio enĩ ego: alius ante me descendit. Dicit ei Jesus: Surge: tolle grabatum tuũ ⁊ ambula. Et statim sanꝰ factus ẽ homo ille. ⁊ sustulit grabatum suum ⁊ ambulabat. Erat ãt sabbatum in die illo. Dicebant ergo iudei illi q sanatus fuerat. Sabbatum est nõ licet tibi tollere grabatum tuum. Respõdit eis: Qui me sanũ fecit ille mihi dixit: tolle grabatum tuũ ⁊ ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuuz ⁊ ambula? Is autez qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus enim declinauit a turba cõstituta in loco.

AVGV. ð cõ. euãge. Post miraculũ in galilea factũ: ĩde Hierosolymã redit. Unde dicit: Post hec erat dies festus iudeorũ: ⁊ ascẽdit Jesus hierosolymam. CHRY. Mihi videt ꝙ erat dies festꝰ pẽtecostes: ascẽdit autẽ Jesus hierosolymã sẽp in festis diebꝰ: vt cũ eis dies festos faciens non videat legi cõtrariꝰ: ⁊ ob h multitudinẽ simplicẽ per signa ⁊ doctrinã attrahat: maxĩe. n. ĩ diebꝰ festis hi q iuxta positi erãt cõcurrebãt. Sequit: Erat ãt hiero. p. pisci. que cogno. hebra. bethsa. quinq3 por. habens. ALCVI. Probaton

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

grece ouis:dicit. probatica ergo piscia peculiaris dicit:vbi
sacerdotes cadauera hostiarũ abluebant. CHRY. Dice
bat quidẽ baptisma dari peccata purgans:cuius imago pre
scripta fuit in piscina ⁊ in alijs pluribus: ⁊ primum quidez
dedit deus aquam expurgantẽ corporũ sordes ⁊ inquina/
tiones nõ existentes: sed opinatas:puta eas que a funere ⁊
que a lepra ⁊ que ab alijs talib⁹. deide ĩfirmitates diuersas
per aquas facit solui. Unde sequitur. In his iace.mul.mag.
lang.ceco.clau.⁊ ari.expe.aque mo. Uolens eni deus ꝓpin
quius adducere ad baptismi donũ:non adhuc ingnamenta
solũ mũdat: sed etiam egritudines sanat:sicut.n. ministri q
prope regem sunt:his qui sunt a longe clariores sunt: ita ⁊ ĩ
figuris fit. Non aũt simpliciter sanabat aquarũ natura: sꝫ
enĩ hoc fieret: sed in angeli descẽsiõe. vnde sequit. Angel⁹
aũt dñi descẽ.ꝯm tempus in pisci. ⁊ mo.aqua. Sic enim ⁊ in
baptizatis nõ simpliciter aqua operatur: sed cum spũsancti
suscepit gratiã:tunc oĩa soluit peccata. Angelus.n.descẽdẽs
turbabat aquaz ⁊ sanatiuam imponebat virtutẽ:vt discant
iudei qm̃ multomagis ãgelorũ domin⁹ omnes egrtudines
anime sanare põt. sed tũc quidẽ infirmitas impedimentũ
volẽti curari fiebat: Subditur enim: Et q prior descẽ.ĩ pisci.
post mo.aq̃:san⁹ fiebat a q̃cũqz detinebat ĩfirmitate. Nũc
autem vnusquisqz accedere põt:non enim angelus est qui
turbat aquam:sed angelorũ dominus qui oĩa operatur.sed
⁊ si orbis terrarũ vniuersus veniat:gratia nõ consumitur
sed similis manet. Sicut enim solares radij per vnãquãqz
illuminant diem: ⁊ nõ consumũtur:neqz a multa largitio
ne minor fit solis lux:ita ⁊ multo amplius spũsancti actio
in nullo minuitur a multitudine eorum qui potiuntur ea.
Hoc autem fiebat.s.vt vnus tm̃ post motionem aque sana
retur:vt qui didicerant qm̃ in aqua egritudĩes corpis sana
bantur:in hoc per multũ tẽpus exercitati facile crederẽt ꝙ
⁊ egritudines anime aqua sanare põt. AVGV. Plus est
aũt ꝙ christ⁹ vitia sanauit animarũ:q̃z ꝙ sanauit languores
corporũ moriturorum.sed quia ipsa anima non eũ nouerat
a quo sananda erat: ⁊ oculos habebat in carne vnde facta
corpalia videret: ⁊ nondũ habebat in corde vnde deũ latẽ
ter cognosceret:fecit quod videri poterat vt sanaret vnde
videri nõ poterat. Ingressus ẽ locũ vbi iacebat multitudo
languentiũ: de quibus elegit vnuz vt sanaret: de quo sub/
dit: Erat autẽ qdaz hõ ibi triginta ⁊ octo annos habens in
infirmitate sua. CHRY. Non aũt cõfestiz eũ a principio
sanauit:sꝫ primũ eũ familiarẽ sibi facit:per interrogationẽ
future fidei faciens viam. Non aũt expetit fidẽ vt in cecis
fecit dicens: Creditis quia possum hoc facere:quia hic non
dum nouerat cũ manifeste quis esset. Nam illi quidem ex
alijs eius virtutez cognoscẽtes:cõuenienter hec audierãt.
Alij vo nondum eũ cognoscẽtes:sed p signa cum cognituri
post miracula requirũtur de fide. vnde sequitur: Hunc cuz
vidisset Jesus iacentẽ ⁊ cognouisset quia multuz iam tem
pus haberet:dicit ei: Uis sanus fieri: Non hoc querit vt di
scat:hoc enim supfluũ esset: sed vt ostenderet istius patiẽti
am qui triginta ⁊ octo annos habens:per vnũquẽqz annuz
eripi ab egritudine expectans assidebat ⁊ non desistebat.
Et vt cognoscamus propter quam cãm dimittens alios ad
huc venit: ⁊ nõ dicit: Uis te curabo: nondũ enim aliqd ma
gnum imaginabatur ille d christo. nõ aũt turbatus ẽ ad in/
terrogationẽ:neqz dixit iniuriari mihi venisti:quãdo ĩterro
gas si volo sanus fieri: sed mansuete rñdiet Sequit enim.
Respondit ei lang. Domine hominem non habeo:vt cum
tur.fu.aqua mit.me in pisci.duz vẽio enim ego:alius añ me
descen. Non nouerat quis esset:qui interrogabat:neqz ꝙ
curaturus esset eum: Opinabatur aũt fortasse vtilẽ sibi fo/
re christum ad mittendũ eum in aquam.sed christus osten/
dit ꝙ verbo omnia põt faceret. vnde sequitur: Dicit ei Je
sus:surge tolle grabatũ tuum ⁊ ambula. AVGV. Tria
dixit sed surge non opis imperiũ fuit sed operatio sanitatis.
Sano autẽ duo imperauit: Tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula.
CHRY. Intuere diuine sapiẽtie supabundantiã: non so/
lum sanat sed ⁊ lectũ portare iubet vt ⁊ credibile faceret mi
raculũ ⁊ nullus existimet phantasiam esse quod factũ ẽ. Nõ
enim nisi certissime et vehementer cõpacta essent mẽbra le
ctulum ferre possent. Audiens autẽ languidus quoniã cuz
potestate et velut iubens dixit: Surge tolle grabatũ tuum:
non derisit dicẽs: Angelus descendit et turbat aquã ⁊ solum
vnum curat. Tu autem hõ existens ex solo ꝑcepto speras
te magis angelis posse:sed audiuit et non discredidit ei qui
iussit et sanus factus est: vnde sequitur. Et statim sanus fa/
ctus est homo: ⁊ sustu.graba.su. et ambulauit. BEDA.
Multum quippe inter sanationem domini et que a medi/
cis infertur distare probatur. hec videlicet voce iubentis et
mox implet. Illa vero per multa tempis interualla aliquo
tiens perficitur: CHRY. Igitur mirabile quidem ẽ hoc
que aũt sequẽtur multo maiora erũt. Nã in initio quidẽ nul
lo molestante suaderi non ita mirabile est sicut quod post i/
sanientibus iudeis et accusantibus christo obediuit:vt di/
dit euangelista consequẽter dicens. Erat aũt sabbatũ in il/
lo die: dicen.ergo iudei illi qui sanus fuerat factus sabbatũ
est nõ li.ti.tol.graba.tuũ. AVGV. Non calũniabat dño:
qr sanũ fecerat sabbato: qr eis respondere posset: qr si cuius/
q̃z iumentũ in puteum cecidisset vtiqz die sabbati erueret
illud et saluaret. sed qui portabat grabatũ suũ quasi dicat: si
sanitas nõ erat differenda nũquid ⁊ opus fuerat impendũ:
sed ille auctorẽ sanitatis sue obyciebat calũniatoribus: vñ
sequitur: Respondit eis qui me sanum fecit ille mihi dixit:
Tolle grabatũ tuũ et ambula.q.d.quare non acciperem ius/
sionem a quo acceperam sanitatem: CHRY. Nimiruz si
malignari vellet poterat dicere: Si crimen est accusate euz
qui iussit et deponam lectulum. sed ⁊ curationem vtiqz oc/
cultasset. Etenim sciebat non ita eos esse morsos ex sabbati
solutione: sicut ex infirmitatis sanatione: sed neqz hoc oc/
cultauit:neqz veniam petijt:sed clara voce beneficium con
fessus est. illi vero maligne interrogauerunt. vnde subdi/
tur: Interrogauerunt ergo eum quis est ille homo qui di/
xit tibi: Tolle grabatum tuum et ambula: Non dicunt: qs
est qui fecit te sanum: sed in medium inducunt id quod
transgressio estimabatur. Sequitur: Is autem qui sanus
fuerat effectus nesciebat quis esset. Jesus autem declina/
uit a tur. consti. in loco. Et primum quidem vt eo absente
testimonium insuspicabile fieret. Qui enim adeptus fue/
rat sanitatem idoneus erat beneficij testis. Demum vt nõ
plus faceret furorem illorum accendi: Solus enim visus
eius cui inuidetur:non paruam inuidentibus immittit scin
tillam: propterea discedẽs: permisit ab ipsis suum factũ ex
aminari. Quidam estimant hunc paralyticum esse eum
qui in mattheo positus est: sed non est. Jlle enim multos ha
bebat sui curam habentes ⁊ eum ferentes: hic autem nullũ.
Sed ⁊ locus vtrorunqz diuersus est. AVGV. Siqui/
dem mediocri corde ⁊ humano ingenio consideremus hoc
miraculum facientem quod ad potestatem pertinet:non
magnum aliquid fecit: ⁊ quod ad benignitatem paruz fecit.
Tot iacebant et vnus curatus ẽ cum posset vno verbo oẽs
erigere. Quid ergo intelligendum est: nisi quia ptãs illa et
bonitas magis agebat quid anime in factis eius pro salute
sempiterna intelligerent: q̃z quid pro temporali salute cor/
poris mererentur. In illis enim factis quicquid tẽporaliter
sanatum ẽ in membris mortalibus in fine defecit: anima q̃
credidit ad vitam eternã trãsitũ fecit. Piscina illa et aqua
illa populuz mihi videtur significasse iudeorum. significat
enim populus nomine aquarum: aperte nobis indicat apo/
calypsis ioannis. BEDA. Bene autem piscina probati/
ca fuisse describitur. Jlle eni populus ouis noie significat:
ꝯm illud psalmi: Nos populus tuus ⁊ oues gregis tui.
AVGV. Aqua ergo illa.i.popul⁹ ille quiqz libri moysi
tanq̃z quiqz porticibus claudebatur: sꝫ illi libri prodebant:
languidos non sanabant. Lex eni peccatores conuincebat:
nõ absoluebat. BEDA. Deniqz multa genera languẽtiũ
in eadem iacuerunt: ceci.s. qui scientie lumĩe carent: claudi
qui ad ea que iubentur implenda: vires non habent. Aridi
q superne dilectionis piguedine carent. AVGV. Uenit
autẽ christus ad populuz iudeorum ⁊ faciẽdo magna: docẽ
do vtilia: turbauit peccatores.i.aquã presentia sua: ⁊ excita
uit ad passionez suam: sed latens turbauit. Si eni cognouis
sent: nunq̃z dñm glorie crucifixissent. Subito eni videbat
aqua turbata: ⁊ a quo turbabat nõ videbatur. Descendere
ergo in aquam turbatam: hoc est humiliter credere in do
mini passionem. Jbi sanabatur vnus: significans ecclesie
vnitatem: posta quisquis venerit nõ sanabatur: qr quisquis
preter vnitatem fuerit: sanari nõ poterit. veh illis q oderũt
vnitatem: ⁊ partes sibi faciunt in hominibus. Habebat ãt.
xxxviij. annos ĩ infirmitate: qui sanatus est. hic.n. numer⁹
ad languorem ptinet magis q̃z ad sanitatẽ. Quadragenari⁹
enim nũerus sacratus: nobis in quadam perfectione com
mendatur: quia lex in decem preceptis data est: ⁊ pdicãda
erat per totum mũdum: qui quattuor partibus cõmendat.
Denarius autẽ per quattuor multiplicat⁹ ad q̃dragenariũ
peruenit. vel quia per euangelium quod quattuor libros
habet impletur lex. Si ergo quadragenari⁹ numerus ha
bet perfectionem legis: ⁊ lex non impletur nisi in gemino
precepto charitatis: quid miraris quia lãguebat q. xl. min⁹
duos habebat: necessarius erat illi homo ad sanitatẽ. Sed
homo ille qui ⁊ deus est: ⁊ quia illum iacentẽ duobus min⁹
inuenit: quia duo quedaz iubẽdo quod min⁹ erat impleuit.
Jn duobus eniz domini iussis duo precepta significata sũt
charitatis. Dei dilectio priorẽ ordine precipiendi. proximi
autem dilectio: prior est ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle
grabatuz tuum: quasi diceret: Cuz esses lãguidus portabat
te proximus tuus: sanus factus es porta proximum tuum.
Dicit etiam: Ambula. Sed quo iter agis nisi ad dominum
deum tuu: . BEDA. Quid.n.ẽ dicere: Surge ⁊ ambula:
nisi a torpore ⁊ ignauia in quibus prius iacebas erigere: ⁊ ĩ
bonis operibus proficere stude. Tolle grabatum tuum. id
est proximum tuum a quo protaris ⁊ ipse patienter tolera.
AVGV. Porta ergo eum cum quo ambulas: vt ad euz
peruenias cum quo manere desideras. Jlle autem non/
dum Jesum nouerat: quia ⁊ nos credimus in eum: quez
non videmus: ⁊ vt non videatur declinat a turba. Quadã
solitudine intentionis videtur deus: turba strepitum ha
bet. visio ista secretum desiderat.

**¶ Postea inuenit eum Jesus in templo ⁊ dixit
illi: Ecce sanus factus es: iam noli amplius pec
care: ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille
homo ⁊ nunciauit iudeis: quia iesus esset qui fe
cit eum sanum. Propterea persequebantur iu/
dei iesuz: quia hec faciebat in sabbato. Jesus au
tem respondit eis: Pater meus vsqz modo ope
ratur ⁊ ego operor. Propterea ergo magis que
rebant eum iudei interficere: quia non solum sol
uebat sabbatum: sed ⁊ patrem suum dicebat de/
um: equalem se faciens deo.**

CHRY. Curatus homo non secessit ad nundinas neq̃z
voluptati aut vaneglorie dedit seipsum: sed in templo con
uersabatur: quod maxime religionis est signum. vnde di
citur: Postea inuenit eum Jesus in templo. AVGV. Do
minus quidem Jesus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo.
Jlle autem languidus Jesum in turba non agnoscit: in tem
plo agnoscit in loco sacrato. ALCVI. Quia si gratiam
cõditoris cognoscere volumus: ⁊ ad eius visionẽ venire: fu
gienda est turba cogitationum ⁊ affectuum prauorũ. decli/
nanda sunt prauorum conuenticula. fugiendũ est ad templuz
vt nosipsos templũ dei studeamus facere quos deus inuise/
re ⁊ in quibus manere dignetur. Sequitur: Et dixit illi: Ec/
ce sanus factus es iam noli amplius peccare: ne deterius ti/
bi aliquid contingat. CHRY. Ubi prius discimus ꝙ ex
peccatis ei nata est hec egritudo. quia enim sepius animam
in nobis egrotantem insensibiliter habemus: corpus autez
⁊ si paruam susceperit lesionem: oẽ facit studium vt ab infir
mitate liberemur. Propterea deus punit corpus ꝓ his que
anima deliquit. secũdo vero ꝙ verus est gehẽne sermo. ter/
tio ꝙ longum est ⁊ infinitum supplicium. Dicunt enim qui
dam: Nunquid quia in breui temporis momento adultera
tus sum: immortaliter crucior: vide ꝙ hic tãto tempore pro
peccatis cruciabatur: nõ.n. tẽporis mẽsura peccata iudican
tur: sed ipsa delictorum natura. Cũ his aũt ⁊ illud discimus: ꝙ
si grauem sustineamus penã pro prioribus pctĩs. deinde in
eadem ĩciderimus grauiora patiemur: ⁊ hoc decẽter. qui.n.
neqz supplicio factus ẽ melior vt insensibilis de reliquo ⁊
contẽptor: ad maius ducet tormentũ. si aũt hic nõ omnes
pro peccatis torquẽtur: nõ confidamus. Nihil eniz nos hic
pati pro peccatis. signuz est maioris illic futuri supplicij: nõ
autem omnes egritudines sunt ex peccatis sed plures. Que
dam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ꝑpter probationem: si
cut in iob. Sꝫ ꝑpter qd paralytico huic xp̃s de peccatis mẽ
tionem facit: Quidam huic paralytico detrahentes dicunt
eum christi fuisse accusatorez: ⁊ propter hoc hec audisse. qd
igitur dicent de paralytico qui est apud mattheum: etenim
⁊ illi dictũ est: Dimittuntur tibi peccata tua: neqz etiã chri/
stus hunc incusat de preteritis: sed ad futurum eum mu/
nit solum. Alios igitur curans: peccatorum non meminit:
quia his paralyticis ex peccatis egritudines sũt facte: alijs
autẽ ex ĩfirmitate naturali: vl' per hos reliquos omnes ad/
monet. Cum his autem ⁊ illud est dicere: quoniam multaz
vidit inesse anime huius patientiam: ⁊ vt valentem suscipe
re admonitionem eum admonet. Tribuit autem signum
ei proprie deitatis. dicendo enim: Non amplius pecces: osñ
dit se scire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV.
Nunc autem ille postea q̃z vidit Jesum: ⁊ cognouit eum au
ctorem salutis sue: non fuit piger in euãgeliçando quem vi/
derat. vnde sequitur: Abijt ille homo ⁊ nunciauit eis: quia
Jesus erat qui fecit eum sanum. CHRY. Non ita insen/
sibilis erat: vt post tantum beneficium ⁊ admonitionez ma
ligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: sanitatez
tacens transgressionem dixisset: sed hoc non fecit: non eniz
dixit: quoniam Jesus est qui dixit: Tolle grabatum tuum.
quod videbatur iudeis crimen esse: sed dixit: Quoniam Je
sus est qui me sanum fecit. AVGVSTINVS. Sic igi/
tur ille annunciabat: ⁊ illi insaniebant. vnde sequitur. Pro
pterea persequebantur iudei iesuz: quia hoc faciebat in sab
bato. Manifestum enim opus corporale factum erat ante
oculos iudeorum: non sanitas corporis: sed deportatio gra/
bati: que non videbatur ita necessaria quemadmodum sa/
nitas. Aperte ergo dicat dominus sacramentum sabbati ⁊
signum obseruandi vnius diei ad tempus datum esse iude
is. Jmpletionem vero ipsam sacramenti: in illo venisse cuz
sequitur: Jesus autem respondit eis: Pater meus vsqz mo
do operatur: ⁊ ego operor. quasi dicat. Nolite putare quia
sabbato ita regeuit pater meus: vt ex illo non operetur. sed
sicut ipse nunc operatur sine labore: operor ⁊ ego: sed ideo
dictum est deum requieuisse: quia iam creaturam nullam
condebat: postq̃z perfecta sũt omnia. quietẽ vero propterea
appellauit scriptura: vt nos admoneret post bona opera

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

quieturos. Et sicut deus postq̃ fecit hominem ad ymaginẽ ⁊ similitudinem suam: ⁊ perfecit omnia opera sua bona valde: requieuit septimo die: sic ⁊ tibi requiem non speres: nisi cum redieris ad similitudinem in qua factus es: quã peccato perdidisti: ⁊ nisi cũ bona fueris operatus. AVGV. quarto super genesim ad litteram: Dici ergo probabiliter potest ad seruandum sabbatum iudeis fuisse preceptum in vmbra futuri: que spiritualem requiem significaret: quam deus exemplo quietis sue: fidelibus bona opera faciẽtibus archana significatione pollicebatur. AVGV. super ioannem: Erit enim sabbatum huius seculi cum transierint sex estates: quasi sex dies seculi: tunc enim uentura est requies que promittit̃ sanctis. AVGV. quarto super genesim ad litteram. Cuius etiam quietis ipse dominus iesus mysterium sua sepultura confirmauit. Ipso quippe die sabbati requieuit in sepulchro: postq̃ sexto die consummauit opera sua quando ait: Consummatum est. Quid ergo mirum si de us istum diem quo erat christus in sepultura quieturus: volens etiam hoc modo pronunciare ab operibus suis in uno die requieuit: deinceps opaturus ordinem seculoꝝ: Potest etiam intelligi: ocũ requieuisse a cõdendis generibus creaturc: qz vltra iam non condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vsq̃ nunc ⁊ vltra operatur eorundem generũ administrationem que tunc instituta sunt: non vt ipso saltẽ die septimo potentia eius a celi ⁊ terrre omniumq̃ rerum quas condiderat gubernatione cessaret: alioquin continuo dilaberentur. Creatoris nãq̃ potentia causa est subsistendi oi creature: que ab eis que creata sunt regendis si aliquando cessaret: simul ⁊ eorum cessaret species: omnisq̃ natura concideret: neq̃ enim sicut structuram ediũ cuꝝ fabricaue rit qs abscedit: atq̃ illo cessante stat opus eius: ita mundus vir ictu oculi stare põt: si ei deus regimeu suũ subtraxerit: proinde quidem dominus ait: Pater meus vsq̃ modo operatur continuationem quandam opis eius: que vniuersam creaturam continet atq̃ administret: ostendit. Aliter enim posset intelligi si dicerꝫ: Et nũc operatur: vbi nõ esset necesse vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait: Usq̃ nũc ex illo scilicet quo cuncta cuꝝ cõderet operatus est. AVGVSTINVS super ioannẽ. Ergo tanquaꝫ diceret iudeis: quid expectatis vt non operer sabbato: Sabbati dies vobis ad significationem meaꝝ preceptus est. opera dei attenditis: p me facta sunt omnia. operatus est pater lucem: sed dixit vt fieret: si dixit verbo opatus est: ⁊ verbum eius ego sum. Pater meus ⁊ nũc operatus est cum fecit mundum: ⁊ vsq̃ nunc operatur: cũ regit mũdũ. ergo ⁊ per me fecit: cuꝝ fecit: ⁊ per me regit: cũ regit. CHRY. Et quidem xps cum discipulos excusare oportebat: dauid conseruum eorũ in mediũ ferebat. Quãdo vero de seipso erat accusatio: ad patrem refugit. Cõsiderandũ etiã q̃ neq̃ vt homo solum excusat: sed neq̃ vt deus soluꝫ: sed quãdoq̃ hoc quãdoq̃ illo modo: Uolebat enim vtrũq̃ credi ⁊ cõdescensionis dispẽsationem ⁊ deitatis dignitatẽ. vnde hic equalitatẽ sui ad patrẽ ostẽdit: ⁊ in dicẽdo eum patrẽ singulariter. Dicit enim pater meus: ⁊ in agendo eadem illi. Dicit enim: ⁊ ego operor. vnde sequitur: Propterea ergo magis querebãt eum iudei interficere: quia nõ solum soluebat sabbatum: sed ⁊ patrẽ suum dicebat deum. AVGV. Nõ quõcũq̃: sed quid: equalẽ se facit deo. naꝫ oẽs dicimus deo: Pater noster q es in celis. Legimus ⁊ iudeos dixisse: Tu es pater noster. ergo nõ binc irascebantur: quia patrem suum dicebat deum sed q̃ longe alio modo q̃ homines.

AVGV. de cõ. euã. Dicẽdo. n. pater meus vsq̃ mõ operatur: ⁊ ego operor. q̃ ei esset equalis voluit intelligi: consequẽs esse oñdẽs: vt qm̃ pater operat̃. ⁊ filius opetur: quia pater sine filio nõ operatur. CHRY. Si vo non naturalis est filius nec eiusdẽ substantie: hec excusatio maioꝝ accusatione esset. Nõ enim prefect⁹ regalẽ legẽ trãsgrediẽs poterit effugere: si accusatus se excusset dicens: Quoniaꝫ rex solvit legem. Sed quia par est dignitas filij ad pr̃em propterea perfecta excusatio ẽ. sicut igitur pater operãs sabbato absolutus est a crimine: ita et filius. AVGV. Ecce itelligũt iudei quod non intelligunt arriani. Arriani qppe equalẽ dicũt filium patri: ⁊ ide hereſis pulsat ecclesiã. CHRY. Qui vero nolunt cum bona mente hoc suscipere: dicunt q̃ christus non fecit se equalem deo. sed iudei hoc suspicabãt: sed ad hoc per ea que supradicta sũt superueniam⁹. Manifestum enim est q̃ iudei persequebant̃ christũ: ⁊ q̃ soluebat sabbatum: ⁊ q̃ dicebat patrem suum deũ. vnde ⁊ qõ consequenter adiungitur: Equalem se faciens deo. adhereret premissis in veritate. HYLA. vy. de trini. Expositio enim ẽ euangeliste causam demonstrãtis cur oñm iudei iterficere vellent. CHRY. Et iterũ: si ipse hocipsum volebat astruere: sed iudei hoc inaniter suspicabant̃: non dimisisset dominus eorum mentem in erroꝛe: sed correxisset. neq̃ enim euangelista hoc tacuisset sicut supra ỏ eo quod dictum est: Soluite templuꝫ hoc. AVGV. Nõ tñ iudei itellexerũt christum: esse filium dei: sed itellexerunt i verbis christi: qz talis commendaret filius dei. q̃ equalis esset deo: qz ergo nesciebãt: talẽ tamẽ p̃dicari agnoscebãt. Ideo dicit: Equalẽ se faciẽs deo: nõ aũt ipse se faciebat equalẽ: ſ ille illũ genuerat equalem.

¶ Respondit itaq̃ iesus ⁊ dixit eis: Amẽ amen dico vobis: non potest filius a se facere quicq̃: nisi quod viderit patrez faciẽtẽ. Quecunq̃ enim ille fecerit: hec ⁊ filius similiter facit. Pater enim diligit filium: ⁊ omnia demonstrat ei que ipe facit: ⁊ maiora his demonstrabit ei opera vt vos miremini.

HILA. vy. de trinitate: Ad violati sabbati obiectuꝫ sibi reatum dixerat: Pater me⁹ vsq̃ modo operat̃ ⁊ ego opor: vt vsurpasse hoc ex auctoris intelligeret̃ exemplis. Significans tamen hoc quod ipse ageret patris opus esse intelligẽdum: ga ipse in se oparetur opante: ⁊ rursum aduersuꝫ eã inuidiam q̃ se deo equasset paterni nominis vsurpatione: volens ⁊ natiuitatem confirmare ⁊ nature virtutem profiteri: respondit. vnde dicitur. Respõdit itaq̃ iesus ⁊ dixit eis: Amen amẽ dico vobis: nõ potest filius a se facere q̃cq̃: nisi quod viderit patrem facientem. AVGV. Quidã q̃ christianos se haberi volunt: arriani beretici dicẽtes ipsum filium dei qui suscepit carnem: minoꝛez esse q̃ pater est. capiunt ex his verbis causam calumnie ⁊ respondent nobis: Uidetis quia dominus iesus cum aduerteret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem se faceret: talia verba subiunxit: vt se equalem non esse monstraret. qui enim nõ potest inquiunt a se facere quicq̃: nisi qõ viderit patrem facientem: vtiq̃ minoꝛ est: non equalis. Sed si deus erat verbum: ⁊ est deus maioꝛ ⁊ deus minoꝛ: duos deos colim⁹: non vnum deum. HYLARIVS. septimo de trinitate. Ne igitur exequatio illa per nomen naturam natiuitatis que filij est auferet eidem: ait filiũ ab se nihil facere posse.

AVGV. Tanquam diceret: Quid scandalizati estis: q̃ patrem meum dixi deum: et quia equalem me feci deo: ita sum equalis: vt ille me genuerit: nõ vt ille a me: sed ego ab illo sim filio. Doc ẽ eẽ qõ posse. Quia ergo substãtia filij de pr̃e est: ideo potentia filij de pr̃e ẽ. q̃ ergo filius non ẽ a se: ideo nõ põt a se. sic ergo nõ põt fili⁹ a se facere q̃cq̃: nisi qõ viderit patrem facientem: quia videre filij: hoc est natum esse de patre: Non alia visio eius: ⁊ alia substantia eius. totum quod est de patre est. HYLA. vy. de trini. Ut autẽ maneret salutaris in patre ⁊ filio confessionis nr̃e ordo naturam natiuitatis ostendit: que potestatẽ efficiẽdi: non p̃ incremẽta indulta q̃ ad vnũqõq̃ opus virtũ sumeret: ſ de cognitõe presumeret. p̃sumeret aũt nõ de aliquo operis corporalis exemplo: vt qõ pr̃i⁹ pater faceret: id postea filius faceturus eẽt. sed cũ ex patre fili⁹ eẽt nat⁹ p̃ virtutis ac nature in se paterne ſciam: nihil nisi quod patrem facientẽ vidisset: filiũ facere posse testatus est. non. n. corporalib⁹ modis de⁹ videt: sed visus ei oĩs in virtute nature ẽ. AVGV. vy. de trini. Doc aũt si p̃pterea dictũ acceperim⁹ qz in forma accepta ex creatura minoꝛ ẽ filij⁹: cõsequẽs erit vt prioꝛ pater sup aquas ambulauerit: ⁊ cetera que filius in carne apparens iter boies fecit: vt possit filij⁹ ea facere. qs aũt vl̃ de lyrus ista sentiat: AVGV. super ioan. Ambulatio trĩ illa carnis supra mare a pr̃e flebat p̃ filiũ. Quãdo. n. caro ambulabat ⁊ diuinitas filij gubernabat: p̃r absens nõ erat: cũ filij⁹ dicat. Pater in me manens ipe facit opera. Cũ ergo dixisſ: Non põt filij⁹ a se facere quicq̃. Ne forte carnalis subripet intellect⁹: vt faceret sibi bõ quasi duos fabꝛos: vnũ magr̃: alterũ discipulũ: vt quomõ ille fecit archam: iste facit alteram: secutus ait: Quecũq̃ enim ille fecerit: hec⁊ filij⁹ similiter facit. Non ait: Quecũq̃ pater facit: ⁊ filius talia similia facit: sed hec eadẽ. Mũdũ p̃: mũdũ filij⁹: mũdũ spũsanctus. Si vn⁹ de⁹ pater: ⁊ filij⁹ ⁊ spũsanct⁹: vnus mũdus factus a patre per filiũ in spũsancto. Dec ergo eadẽ facit. Addit ãt: Similiter: ne alius erroꝛ in aĩo nasceret̃. Uidet̃ enim corpus hoc idẽ facere qõ animus: sed non similiter. animus enim imperat corpori: corpus visibile est: animꝰ inuisibilis: vt faceret aliquid seruus: iubente domino fecit: idẽ ab vtroq̃ factũ est: sed nũqd similiter: Nõ ergo sic pater ⁊ filij⁹: sed hec eadẽ facit ⁊ similiter facit: vt intelligam⁹ simili potentia facere filiũ eadẽ ipsa q̃ facit pater. Equalis igit ẽ patri filius.

HYLA. vy. de tri. Uel alr. Oia ⁊ eadẽ ad oñendaꝫ nature virtutem locutus est. Est igitur natura eadem: cũ eadem omnia posse nature sit. Ubi vero similiter p̃ filiuꝫ oĩa eadem fiũt: similitudo operũ solitudineꝫ quantis excluſit. Dec igitur est vere fidei nostre intelligentia: quia sub vna hac significatione testantur: ⁊ similiter facta natiuitatem ⁊ eadem facta naturam. CHRY. Uel aliter. Totum qõ dicitur: A semetipso non potest filius facere quicq̃: intelligendum est quia nihil contrarium patri: nihil alienũ ab eo facere potest. Ideo autem non dicit: Quoniam nihil cõtrarium facit: sed quoniam nõ potest facere: vt hinc ostendat indissimilitudinem ⁊ certitudinem paritatis. Non enim imbecillitatem filij: sed multam eius virtutem ostẽdit hoc verbum: sicut enim cum dicimus: Impossibile est deuꝫ peccare: non imbecillitatem eius accusamus: sed ineffabilem quandam virtutem eius testamur: ita cuꝫ dicit filius: Nõ possum a meipso facere quicq̃. hoc dicit: quoniam impossibile est eum facere aliquid contrarium patri. AVGV. contra sermo. arrianoꝝ. Doc autem non deficientis est: sed in eo q̃ de patre natus est permanentis: tãq̃ laudabile est omnipotentem non posse mutari: q̃ laudabile est: q̃ omnipotens non potest mori. Potest enim filij⁹ facere q̃ non vidisset patrem facientem. si posset facere q̃ per illum non facit pater: hoc est. Si posset peccare: neq̃ nature immutabiliter bone: que a patre est genita: conueniret. Doc autem quia non potest: non deficienter non potest: sed potenter. CHRY. Dis autem que dicta sunt attestatur qõ sequitur: Quecunq̃ enim ille fecerit: hec similiter ⁊ filius facit. Si enim per seipsum pater oĩa facit: ⁊ filius per seipsuꝫ facit: vt hoc qõ dicit: similiter: maneat: vides qual̃ intelligentia est excelsa: humilitatis autem vba. si enim humili⁹ p̃ducit verba quedã nõ mireris. qz enim persequebant̃ cuꝝ excelsa audientes: ⁊ contrarium deo esse estimabant. parũ per vba remisit. AVGV. Cum ergo dixisset ⁊ se eadẽ facere: ⁊ similiter que facit pater: subdit: Pater enim diligit filium et oĩa demõstrat ei quecũq̃ ipse facit. Ad hoc quod supra dixit: Nisi quod viderit: patrẽ facere: videt̃ ptinere et q̃ omnia demonstrat ei que ipe facit. Sed rursus mortalis cogitatio perturbatur. Dicet enim aliquis: Seoꝛsum facit pater vt possit filius videre quod facit: velut si faber doceat filium artem suã ⁊ demonstret ei quicquid facit. vt possit et ipse facere quod viderit patrem facientẽ. Cum ergo pater facit filius non facit: vt possit videre filij⁹ quod p̃ facit. Pozzo si fixum atq̃ inconcussum tenemus: quia p̃ filiũ oĩa pater facit: anteq̃ faciat demonstrat filio. Ubi etiã demonstrat filio p̃ qõ facit nisi in ipso filio p̃ quẽ facit: si enim pater exempla faciat et filius attẽdat manus patris quẽadmodũ faciat: vbi est illa inseparabilitas trinitatis: Non ergo faciendo demonstrat pater filio: sed demonstrando facit per filium. Uidet enim patrem filius demonstrantẽ anteq̃ aliqd fiat ⁊ ex demonstratione patris et visione filij fit quod fit a patre per filium. Sed dices: ostendo filio meo qõ volo facere: et facit ipse atq̃ ego per ipsum. Sed verba dicturus es filio tuo: sed ipse filius est verbũ patris. Nunquid ergo per verbũ loquereꝛ ad verbũ an quia filius magnũ ẽ verbũ minoꝛa verba transitura erunt inter patrẽ ⁊ filium: ⁊ sonus aliquis ⁊ quasi creatura quedã tpalis extitura erat ex oꝛe patris: et percussiura aurem filij: Remoue oĩa coꝛpalia: simpliciterẽ vide si simplex es: si nõ potes cõprehendere quid sit deus: vel hoc cõprehende quid nõ deus sit: multũ proficies si nõ aliud q̃ ẽ senseris de deo. In mẽte tua vide quod volo dicere: in qua video memoziam et cogitationem. demõstrat memoria tua cogitationi tue carthaginẽ: et quod in illa erat anteq̃ intenderes conuerse ad se cogitationi oñdit. Ecce facta est a memoria demonstratio: facta ẽ in cogitatione visio: ⁊ nulla verba in medio cucurrerũt. Nullũ ex coꝛpore signũ datũ est: sed tñ oĩa que in memoria tenes fozinsecus accepisti. Pater que demonstrat filio non accepit extrinsecus. intus totũ agitur: quia nihil creaturarũ esset extrinsecus nisi pater hoc fecisset per filium: et eam pater demonstrando fecit: quia per filium videntẽ fecit. Sic ergo demonstrans pater filij visionẽ gignit: quemadmodũ pater filium gignit. Demonstratio quippe generat visionẽ: non visio demõstrationẽ. qõ si purius ⁊ perfectius intueri valeremus: fortasſis inueniremus nec aliud esse patrẽ aliud eius demonstratiõez: nec aliud filiũ aliud eius visionem. HYLA. vy. de trini. Non igitur per ignoꝛationem credendus est vnigenitus deus doctrina demonstrationis eguisse. Demonstratio enim operum nihil aliud hic nobis preterquam natiuitatis fidez ingerit: vt subsistentem filiuꝫ ex subsistente deo patre credamus. AVGVSTI. Uidere enim patrem hoc est illi esse filium. Sic ergo demonstrat pater omnia que facit filio: vt a patre videat omnia filius. Uidendo enim natus est: et ab eo est illi videre: a quo est illi esse: et natum esse et permanere.

HYLARIVS. vy. de trinita. Neq̃ autez incircunspectum se celestis sermo egit ne forte diuerse nature significatio sub occasione dicti ambigui subriperet. Demonstrata. n. potius opera patris esse ait domino q̃ ad operationẽ eoꝛuꝫ naturam virtutis adiectam vt demonstratio ipsa natiuitatis esse doceretur: cui per dilectionem patris operum paternoꝛum que per eum effici vellet esset cognata cognitio.

AVGVSTINVS. Sed ecce quem diximus patri coeternum videntem patrem et videndo existentem rursus nobis tempoꝛa nominat. Nam sequitur: Et maioꝛa his demonstrabit ei opera: Si autem demonstrabit. hoc est demonstraturus est: nondum demonstrauit: et tunc filio õmõstratur⁹ ẽ: qñ et istis. Segr̃. n. Ut vos miremini. Et ẽ difficile ẽ videre: qõ tãq̃ tpaliter filio coeterno aliquando mõstret eternus pater omnia sciẽti que sunt apud pr̃ez-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

Que sint autẽ illa maiora facile est intelligere ex hoc qđ subditur:Sicut eni pr̄ susci.mor.⁊c̄.Maiora eni opera sũt mortuos suscitare q̄ȝ languidosos sanare.sed qui paulo ante loq̄batur vt deus cepit loqui vt hõ. Demõstrabit eni quasi tpaliter hoi facto i tpe opa maiora.i. resurrectionẽ corporum. Corpora.n.resurgẽt per dispensatiõẽ humanã.sed aie resurgent per substãtiã dei.participatione.n. dei fit aia beata nõ participatione beate aie.Quõ.n.aia que inferior deo est: id quod ipsa inferius est hoc est corpus viuere facit:sic eandeȝ aiaȝ non facit beate viuere nisi q ipsa aia supius est.s.deus. vñ ⁊ pus dictũ est q pr̄ diligit filiũ ⁊ demonstrat ei q̄ ipse facit.Demonstrat eni pater filio vt anime suscitentur:qr p patrem ⁊ filium suscitantur nec possũt viuere nisi earũ vita sit deus:vel nobis pater demonstraturus est nõ illi.propterea subiungit: Ut vos miremini.In quo exposuit qđ voluit dicere.Et maiora his demonstrabit ei opera.Sed quare non dixit Demonstrabit vobis sed filio:quia et nos membra sumus filij ⁊ ipse discit quodãmodo in membris suis quomõ et patitur in nobis. sicut enim dixit: Quod vni ex minimis meis dedistis mihi dedistis.ita si iterrogaretur a nobis:Qñ eris discens cum tu doceas omnia: Respondet:Cum vnus ex minimis meis discit:ego disco.

¶ Sicut eni pater suscitat mortuos ⁊ viuificat: sic ⁊ filius quos vult viuificat. Neqȝ eni pater iudicat quẽq̄ȝ:sed omne iudiciũ dedit filio vt omnes honorificent filium sicut honorificant prẽȝ. Qui non honorificat filiũ: non honorificat patrem qui misit illum.

AVGV.Qr dixerat q maiora his opera pr̄ demõstraturus est filio:que sint maiora prosequitur et dicit:Sicut eni pater suscitat mortuos ⁊ viuificat sic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maiora sunt ista:valde enim plus est vt resurgat mortuus q̄ȝ vt conualescat egrotus.Non autem sic hoc intelligamus vt alios a patre suscitari:alios a filio estimemus:sed eosdem quos pater suscitat ⁊ viuificat:ipsos ⁊ fili⁹ suscitat et viuificat.Et ne quis diceret:Suscitat pater mortuos per filium:ille tãq̄ȝ potens:iste tanq̄ȝ ex aliena potestate.tanq̄ȝ minister facit aliquid.Potestatem filij signauit dicens:Filius quos vult viuificat.Tenete hic non solum potestatem filij verum etiam ⁊ voluntatem.Eadem enim patris ⁊ filij potestas est et voluntas.non enim vult pater aliud q̄ȝ filius:sed sicut illis vna substantia:sic vna voluntas ẽ.

HYLA.vij.de trini.Uelle quidem nature libertas est que ad perfecte virtutis beatitudinem cum arbitrij voluntate in libertate subsistat. AVGV.Sed qui sũt isti mortui quos viuificat pater ⁊ filius:Uult nobis insinuare resurrectionem mortuorum quam omnes expectamus:non illam quam quidam habuerunt vt ceteri crederent:resurrexit enim lazarus moriturus.Cum ergo dixisset: Sicut eniȝ pater suscitat mortuos ⁊ viuificat:ne intelligeremus illam mortuorum resurrectionem quam fecit ad miraculum non ad vitam eternam secutus:ait: Neqȝ eniȝ pater iudicat quẽquam ⁊c̄.vt ostendat quia de illa resurrectione mortuoruȝ dixerat que futura est in iudicio. Uel aliter.de resurrectione animarum dictum est:Sicut pater suscitat mortuos ⁊c̄. De resurrectione autem corporum sic dicit: Neqȝ enim pater iudicat quemquam ⁊c̄. Resurrectio enim animaruȝ fit per substantiam patris et filij:et ideo id simul operantur pater ⁊ filius. Resurrectio vero corporũ fit per dispensatiõẽ humanitatis non parti coeternam. Sȝ vide quomodo verbum christi mentem nostram huc atqȝ illuc ducit vno carnis loco remanere non sinit:vt versando exerceat: exercendo mundet:mundando capaces reddat: capaces factos impleat. Paulo eni ante dicebat q demonstrat pater filio qđ facit:videbaȝ quasi patrem facientem ⁊ filiũ expectantem.modo rursus video filiũ facientem:patreȝ vacantem.

AVGV.primo de trini.Non eniȝ q dicit: Omne iudiciũ dedit filio:s̄m illam locutionẽ dictũ est qua dicit: Sic dedit filio vitã habere in semetipso vt significaret qr sic filiũ genuit.Si.n.sic diceret.nõ vtiqȝ diceret. Pater nõ iudicat quẽq̄ȝ.s̄m hoc.n.q pater equalẽ genuit filiũ iudicat cũ illo.s̄m hoc ergo dictũ ẽ:q i iudicio nõ forma dei sȝ forma filij hois apparebit.nõ qr nõ iudicabit: q dedit omne iudiciũ filio:cuȝ de illo dicat fili⁹:Est qui querat ⁊ iudicet:sȝ ita dictũ est: Pater non iudicat quẽq̄ȝ:ac si diceretur: Patrem nemo videbit in iudicio:sed oẽs filiũ:qr filius hois ẽ:vt possit ⁊ ab impijs videri.cũ ⁊ illi videbunt in quẽ pupugerũt.

HYLA.septimo de tri.Uel alr̄:qr dixerat: Et fili⁹ quos vult viuificat:ne non natiuitatis videret in se habere nãm: sȝ non nate poti⁹ potestatis iure subsistere: ɔtinuo subiecit: Neqȝ.n.pater iudicat quẽq̄ȝ: sȝ oẽ iudiciũ dedit filio.Et in eo q omne iudiciũ datũ est nature:natiuitas demõstrat:qr ⁊ oĩa hr̄e sola natura possit indifferens: neqȝ natiuitas aliquid possit hr̄e nisi datũ sit. CHRY.Sic eni dedit vitã.i. genuit eũ viuentẽ ita dedit iudiciũ.i. genuit eũ iudicẽ.Dedit eni.hic positũ ẽ ne hũc ingenitũ suspiceris neqȝ duos patres estimes.Dicit aũt:Omne iudiciũ:qr dñs est ⁊ puniẽdi ⁊ honorãdi vt voluerit. HYLA.vij.de trini.Datũ est.n. ei oẽ iudiciũ:qr viuificat quos vult:neqȝ adeptũ patris iudiciũ põt videri cũ ipse non iudicet:qr filij iudiciũ ex iudicio est paterno:ab eo enim datum omne iudiciũ est.Sȝ dati iudicij causa non tacita est.Seqtur enim:Ut oẽs honorificent filiũ:sicut honorificant patrem. CHRY.Ne enim audiens qñ patrem habet auctorẽ:dissimilitudinẽ substãtie estimes ⁊ honoris minorationem:complicat honorẽ filij patris honori:eundem ostendens esse honorem patris ⁊ filij:Sed nunqd patrem eum dicemus: absit.q eni patrem cũ dicit:nõ adhuc filiũ vt prẽm honorat sed totũ cõfundit.

AVGV .Et prius quidem filius videbatur vt seruus: pater honorabat vt deus:apparebit fili⁹ equalis patri. Ut omnes honorificent filiũ sicut ho.pa.Sed quid si inueniũtur qui prẽm honorificant ⁊ non honorificant filiũ:nõ põt fieri. vñ seqt.Qui nõ bono.filiũ nõ ho.pa.q misit il. Aliud ẽ.n.cũ tibi cõmẽdat de⁹.qr de⁹ ẽ:⁊ aliud cũ tibi cõmẽdatur de⁹:qr pater est.Cũ tibi cõmẽdat de⁹ creator:tibi cõmẽdatur oipotẽs:spũs qdã sũm⁹:etern⁹: inuisibilis : icõmutabil. Cũ v̇o tibi qr pater ẽ cõmẽdat:nihil tibi aliđ q̄ȝ fili⁹ cõmẽdatur.qr pater dici nõ põt si filiũ nõ habȝ.Sȝ si forte patrẽ qdẽ honorificas tanq̄ȝ maiorẽ:filiũ tanq̄ȝ minorẽ:ibi tollis honorẽ patris vbi minorẽ das filio.Quid eni tibi aliud vr̄ ita sentienti nisi qr pater equalẽ sibi filiũ generare aut noluit aut nõ potuit: Si noluit inuidit.si nõ potuit defecit.Ul' aliter:Quod dr̄:Ut oẽs honorificent filiũ sicut honor ficãt prẽȝ redditũ ẽ resurrectiõi aiarũ quã sic opat fili⁹ sicut pr̄. sed pp resurrectionẽ corpum subdit: Qui nõ honorificat filiũ ñ honorificat prẽȝ q misit illũ.Nõ dixit sic. Honorat eni hõ xp̄s sed non sicut pr̄ deus. Sed dicit aliquis: Missus est filius ⁊ maior est pater:qr misit. Recede a carne:missionem audi.non separationem. Res humane fallũt homines:res diuine purgant:q̄ȝq̄ȝ et ipse res humane dicant contra se testimoniũ:velut siquis vxorẽ velit petere et p se non posset:amicũ maiorẽ mittit qui eam petat.Et tamen attende q̄ȝ sit aliud in rebus humanis.Nunquid eniȝ hõ pergit cum eo quem mittit: pater autem qui misit filium non recessit a filio cum dicat:Non sum solus quia pater mecum ẽ. AVGV.iiij.de trinita.Non autem eo ipso q de patre natus est missus dicitur filius:sed vel eo q apparuit huic mundo: verbum caro factum. vnde dicit: A patre exiui et veni in hunc mundum.Uel eo q ex tempore cuiusq̄ȝ mente percipitur sicut dictũ est:Mitte illam vt mecũ sit ⁊ mecuȝ laboret. HYLA.vij.de trini.Conclusa igitur sunt omnia aduersum heretici furoris ingenia. Filius est: quia a se nil facit.Deus est:qr quecũqȝ pater facit:⁊ ipse eadẽ facit:vnũ sunt:qr exequãtur in honore.Nõ est pater ipse:qr missus ẽ.

¶ Amen amen dico vobis:quia qui verbuȝ meum audit: ⁊ credit ei qui misit me: habet vitam eternam.Et in iudicium non venit: sed transiet a morte in vitam.

GLO.Quia dixerat q fili⁹ quos vult viuificat: cõsequẽter ostendit qualiter p filium perueniatur ad vitam dicens: Amen amen dico vobis:quia qui verbũ meum audit ⁊ credit ei qui misit me:habȝ vitaȝ eternã. AVGV. Quando quidẽ in audiẽdo ⁊ credendo vita eterna est: multo magis in intelligendo.Sed gradus pietatis est fides:fidei fructus intellectus. Et non dixit: mihi: Sed credit ei qui misit me. Quare verbũ audit tuũ:⁊ credit alteri.quid voluit dicere: nisi quia verbũ eius est in me.Et quid est.audit verbuȝ meum:non audit me.Credit autẽ ei qui misit me: qa cũ illi credit verbo ei⁹ credit:mihi credit:quia verbũ patris ego suȝ. CHRY.Uel non dixit:Qui audit sermones meos ⁊ credit mihi:estimassent.n.hoc eẽ tumorẽ ⁊ gloriationẽ verborũ supfluã.Dicẽs aũt:Credit ei qui misit me: susceptibilem faciebat suũ sermonẽ.Ex duobus.n.suũ sermonẽ susceptibilẽ facit:⁊ in hoc q pr̄i creditur ab eo q ipsum audit:⁊ in hoc q multis bonis potietur.vnde sequit: Et in iudiciũ non venit. AVGV.Sed quis ẽ hic: Erit quisq̄ȝ paulo aplo melior q ait:Oȝ nos exhiberi oẽs ante tribunal xp̄i.Aliquãdo ergo iudiciũ pena dicit:aliqñ iudiciũ discretio.dr̄.Ergo s̄m iudicium discretiõis oȝ nos oẽs exhiberi ante tribunal xp̄i. Secundũ iudiciũ damnatiõis hic dr̄. In iudiciũ nõ veniet idest nõ veniet i damnationẽ.Seqtur: Sed trãsit a morte i vitã.Nõ nũc trãsit:sed iam trãsijt a morte infidelitatis ad vitã fidei:a morte iniqtatis ad vitã iusticie. Ul' alr̄. Ne putares credẽdo te non moriturum s̄m carnẽ: scias te morteȝ quã debes supplicio adã psolutuꝝ. Accepit.n.ille i quo tũc oẽs fuim⁹. morte morieris. Nec potes euadere diuã sniaȝ. Sed cũ psolueris mortẽ veteris hois:suscipies vitaȝ noui hois:⁊ trãsitũ facies de morte ad vitã.Ad quã vitã: ad eternã. Resurrecturi.n.in fine seculi mortui in vitã eternã trãsibunt.vita.n.ista nec vita noianda est:quia nõ est vera vita:nisi que est eterna. AVGV.de ver.do. Uidemus aũt homines amatores pñtis vite tpalis ac finiende:sic pro illa laborare:vt qñ veniat mortis metus:qcquid pñt faciãt nõ vt auferant:sed vt differant mortem. Si ergo tanto labore:tanta cura agitur vt aliquãtulũ plus viuatur: quõ agendum est vt semper viuat: Etsi prudẽtes dicunt: qui omnibus modis agunt:vt differant mortem ⁊ viuant paucos dies:q̄ȝ stulti sunt qui sic viuunt vt perdant eternum diem:

¶ Amen amen dico vobis:qr venit hora ⁊ nunc est qñ mortui audiẽt vocẽ filij dei: ⁊ q audierint viuent. Sicut.n.pater habet vitaȝ in semetipso sic dedit ⁊ filio habere vitam in semetipso.

AVGV. Posset aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit:qđ tu nõ viuificas: vide quia ⁊ filius quos vult viuificat.vnde dicit: Amen amen dico vobis:quia venit hora ⁊ nunc est quãdo mortui audient vocem filij dei ⁊ qui audierint viuent. CHRY.Cum autem dicat: Uenit hora ne forte longum suspiceris tempus addidit: Et nunc est.Sicut enim in resurrectione futura vocẽ audientes precipiẽtem suscitabimur:ita ⁊ tũc fuit. THEOPHI. Hoc enim dixit pro his quos a mortuis suscitaturus fuit.s. filia archisynagogi: filio vidue:⁊ laçaro. AVGV.Uel aliter: Ne forte qr dixit:Transit de morte ad vitã: intelligamus hoc in futura resurrectione:ostendere volens quõ trãsit q credit:subiungit: Amen amen dico vobis:quia venit hora. que hora: Et nunc est:quãdo mortui audient vocẽ filij dei. ⁊ qui audierint viuent.Non inquit:quia viuunt audiũt:sed audiendo reuiuiscũt.Quid est enim:audient: nisi obediẽt. Qui enim credunt ⁊ s̄m veram fidem agunt:viuunt ⁊ mortui non sunt.Qui autem vel non credunt vel credunt male viuentes:⁊ charitatẽ non hñtes:mortui poti⁹ deputãdi sũt: ⁊ tamen adhuc agitur hora ista ⁊ vsqȝ ad finem seculi ipsa hora vna agit:vt ioãnes dic̄: Nouissima hora ẽ. AVGV. de ver.do.Qñ mortui idest infideles audient vocẽ filij dei: idest euangeliũ.Et qui audierint.i.q obedierit viuent.i.iustificabuntur:⁊ infideles iam non erunt. AVGV.super ioannem.Sed queret aliquis: Habet filius vitam vnde viuant credentes: Audi ipsum dicentem: Sicut enim habet pater vitam in semetipso:sic dedit ⁊ filio habere vitam i semetipso. Uiuere quippe suum in illo est:non aliunde:non alienum est:non quasi particeps sit vite:que non est qđ ipe. sed habet vitam in semetipso:vt ipsa vita sibi sit ipse. Quid tu: anima mortua eras.Audi patrem per filium:Surge vt in eo recipias vitã quam non habes in te.Qui habet vitam in semetipso.⁊ sic agitur prima resurrectio. Hec enim vita q pater ⁊ filius est:ad animam pertinet.Non enim vitam illam sapiẽtie sentit corpus:sed mens ratiõalis. HYLA. in lib.de synodis.Conclusi quidem heretici scripturarum auctoritatibus:hoc solum tribuere solent filio: vt patri tñ virtute similis sit. tollunt autem ei similitudinem nature non intelligentes non nisi ex nature similitudine similitudinem esse virtutis.neqȝ enim aliquando inferior natura superioris a se potiorisqȝ nature virtutem consequitur. Nõ autem potest negari quin filius dei idem possit cuȝ dixerit. Quecunqȝ pater facit eadem ⁊ filius facit similiter. sed similitudini virtutis nature similitudo succedit cum dixit: Sicut habet pater vitam in semetipso:ita ⁊ filio dedit habere vitam in semetipso.In vita nature ⁊ essentie significatio est:que sicut habetur:ita data esse docetur ad habendũ. Qr enim in vtroqȝ vita est:id i vtroqȝ significatur essentia ⁊ vita que gignitur ex vita.idest essentia que de essentia nascitur:dum non dissimilis nascitur.s. quia vita ex vita est: tenet in se originis sue indissimilem naturam. AVGV. xv.de trini.Intelligitur autem pater non sine vita existenti iam filio vitam dedisse:sed ita euȝ sine tempore genuisse: vt vita quã pater filio gignẽdo dedit coeterna sit vite eius qui dedit. HYLA.vij.de trini. Quod eniȝ ex viuo viuũ natum est:habet natiuitatis perfectionem sine nouitate nature.non enim nouum est quod ex viuo generatur in viuũ: quia nec ex nihilo ad natiuitateȝ vita quesita est.⁊ vita que natiuitatem sumit ex vita:necesse est per nature vnitatem ⁊ perfecte natiuitatis sacramentũ vt in viuente viuat et in se habeat vitam viuentem.Et quidem nature humane infirmitas ex disparibus comparatur:⁊ ex inanimatis continetur ad vitã:nec statim in ea quod gignitur viuit:neqȝ totum viuit ex vita:cum in ea multa sint que sine nature sensu cũ excreuerint desiccẽtur.In deo vero totuȝ quod est viuit.Deus eniȝ vita ẽ ⁊ ex vita non põt quicq̄ȝ esse nisi viuũ.

AVGV.Ergo quod dr̄:Dedit filio:tale ẽ ac si diceretur: Genuit filiũ.generando eni dedit.Quõ dedit vt esset: sic dedit vt vita esset in semetipso:vt non aliunde vita indigeret: sed ipse esset plenitudo vite: vnde credentes alij viuerent dum viuerent. Quid interest: quia ille dedit: iste accepit. CHRY.Uides indissimilitudinem in vno solo differentiam ostendentem in essendo: hunc quidem patrem:illum vero filium. HYLA.de syno. Discernitur enim persona accipientis et dantis. Non enim potest intelligi ipse atque vnus a se accepisse qui dederit; quia alius est ibi viuens.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

alius profitens se viuere per anctorem.

¶ Et potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: ⁊ procedent qui bona fecerant in resurrectionē vite: qui vero mala egerūt in resurrectionem iudicij.

THEO. Nō solū pr̄ ḋdit filio q̄ viuificet: sed ēt q̄ iudicium faciat. vnde dicit: Et ptātem dedit ei iudicium facere. CHRY. Cuius aūt gratia circa hoc continue vertit̄: iudiciū dico ⁊ resurrectionē et vitā qm̄ hec maxime oium sūt q̄ itroducere pn̄t ⁊ iflexibilē facere auditorē. Qui.n. psuasus ē qm̄ resurget ⁊ filio dabit noxas eorū que deliqt. etsi nihil aliḋ viderit signū hoc suscipiens curret benignū sibi iudicē faciēs: Seqt̄ Q2 fili⁹ hois ē: nolite mirari hoc. Paulus qdē samosetanus nō ita ait: sed sic: Dedit ei ptātem iudiciuz facere: q2 fili⁹ hois ē. sed nullā cōueniētiā hz hoc dcm̄ ita. Nō .n. ppterea suscepit iudiciū q2 hō ē: q2 qs phibet oēs hoies eē iudices: sed quia ineffabilis ḋi fili⁹ ē: ppterea et iudex ē. Ita igit̄ legendū: Quia fili⁹ hois ē: nolite mirari hoc. q2 eniz videbat̄ audientibus obstare his q̄ dicebatur qm̄ nihil plus estimabant eē christū q̄ purū hoiem. q̄ vo dicebantur erant maiora q̄ ſm hoiem et ēt q̄ ſm āgelū et erāt solius ḋi. ideo hāc opinionē soluens dixit: Ne miremini q2 filius hois est. ⁊ subdit cām q̄re non sit mirandū dicēs: Quia venit hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filij dei. Et cuius gratia non dixit. Ne miremini q2 filins hois est: ⁊ enim ⁊ ipse filius dei est. si resurrectionem posuit: quia scz opus dicens qḋ dei proprium erat: dat audientib⁹ ex eo syllogiçare de reliquo quoniam deus erat et dei filius. Eteniz qui argumenta cōplicant: cū partes ponētes nobiliter ḋmōstrauerint: quod queritur multotiens non inducunt ipi conclusionem: sed clariorem facientes victoriam dimittunt illi qui contradicit. vt pro eis sententiam ferat. Igitur eius quidē que ſm lazarum resurrectionis supra reminiscens de iudicio tacuit: non enim propter iudicium surrexit lazarus. Uniuersalē vero resurrectionem inducens iudiciū posuit. vnde sequitur: Et procedent qui bona fecerunt i resurrectionem vite: qui vero mala egerūt in resuetectionē iudicij. Q2 eni supra dixerat: Qui audit ſmonē meū ⁊ credit ei q misit me: in iudiciū non venit. vt non estimet quis q̄ credere sufficit ad salutem. Adiecit h̄ ⁊ de vita dū dicit: Et q bona egerunt ⁊ qui mala egerunt. AVGV. Uel aliter: Inquantuz erat v̄bū i principio apud deū dedit ei vitam hr̄e in semetipso: sed q2 verbū caro factū ē ex virgīe maria homo factus filius hois est. Et quia filius hominis est accepit ptātē iudicium facere quod. s. erit in fine seculi. Et ibi erit resurrectio corporum mortuorum. Animas ergo suscitat deus per christum filium dei: corpora suscitat per eundez filiū hois. vnde additur: Quia filius hois est. Naz ſm q̄ dei filius est semp habuit. AVGV. de ver. do. Ad iudiciū eni forma hominis ventura ē: forma illa iudicabit que indicata est. sedebit iudex qui stabat sub iudice. Damnabit veros reos qui fact⁹ est falso reus. Rectū enim erat vt iudicandi viderent iudicem. iudicandi autem erant boni ⁊ mali: restabat vt in iudicio forma serui ⁊ bonis ⁊ malis ostenderetur. forma dei solis bonis seruaretur. Beati enim mundo corde qm̄ ipsi deum videbūt. AVGV. super Jo. Omnes aūt q istituerūt alicuius esse false religionis sectā: negare resurrectionē mētiū non potuerunt. sed multi carnis resurrectionem negauerūt: ⁊ nisi tu domine iesu dixeris eam: quid opponemus contradictoribus: Ad ipsam igitur ostendēdā subdit: Nolite mirari hoc. s. q̄ dedit potestatem filio hominis iudicium faciēdi: quia venit hora. AVGV. ḋ verbis domini. Hic nō addit: Et nunc est quia ista hora in fine seculi erit: Nolite inq̄ mirari q2 dixi: Oportet homines ab hoīe iudicari. sed quos homines: non solū quos iueniet viuos. vn̄ sequit̄. Quia venit hora in qua oēs qui in monumentis sunt. AVGV. super Jo. Quid euidentius corpora sunt in monumentis non anime. Superius etiā cū diceret: Uenit hora. ⁊ adderet: Et nūc est. subiecit. qm̄ mortui audiēt vocē filij dei. Nō dixit: Omnes mortui. mortuos. n. iniquos voluit intelligi: sed nō oēs iniqui obediunt euangelio. At vero in fine oēs qui sunt in monumentis audient vocem eius. ⁊ procedent: noluit dicere: Et viuent. qḋ supra dixit: vbi vitā eternam itelligi voluit ⁊ beatā: quā non oēs habebunt qui de monumētis procedent. Accepisti certe potestatē iudicandi: quia filius hois es. Resurgent corpa de ipso iudicio. dic aliquid: ⁊ hoc audite. Qui bona fecerunt in resurrectionem vite viuere. s. cum angelis dei. Qui male egerunt: in resurrectionem iudicij. Hic iudicium pro pena posuit.

¶ Non possum ego a meipso facere quicq̄: sed sicut audio iudico: ⁊ iudicium meum iustuz est: quia non quero voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me patris.

AVGV. Dicturi eramus x̄po: Tu iudicabis: ⁊ pr̄ non iudicabit: nōne ergo ſm patrem iudicabis: Et iō adiecit: Nō possum ego a me facere quicq̄. CHRY. Hoc ē: nō extraneuz neqz dissimile his que vult pater a me fieri videbitis: sed sicut audio iudico. In quo nihil aliḋ oñdit q̄ qm̄ impossibile est eū aliqd aliḋ velle q̄ qḋ pr̄ vult. hoc est ita iudico ac si ipse pater eēt q iudicaret. AVGV. Cū ageret̄ de resurrectione aīarū nō dicebat: audio sed video. audio. n. nūc dicit tanq̄ precipiētis patris imperiū. Iā ergo sicut hō loqtur quo maior est pater. AVGV. in ser. contra arrianos. Uel aliter dicit filius: Sicut audio iudico: siue ex humana subiectione: quia filius hominis est: siue ſm illā incōmutabilē simplicemqz naturā que sic est filij: vt tamē ei de patre sit. In qua natura nō est aliud audire: aliud videre: aliḋ esse. Uñ ab illo est ei audire ⁊ videre a quo illi est ipsuz esse: ⁊ ideo sicut audit iudicat: quia sicut genitum est verbuz: vt idem verbum sit veritas: ita ſm veritatem iudicat. Seqtur: Et iudicium meum iustum est quia non quero voluntatem meam: sed voluntatez eius qui misit me patris. hoc. n. dicens ad illum hominem voluit referre intentionem nostram: qui voluntatem suam querēdo: nō eius a quo factus est: non habuit iustum iudicium de seipso. sed iustum iudicium habitum est de ipso. Ipse quippe faciens voluntatez suam: non dei: moriturum se esse non credit: sed ⁊ hoc iudiciū eius iustum non fuit. Deniqz fecit ⁊ mortuus est: quia iudicium dei iustum est: quod iudicium facit dei filius: nō querendo voluntatem suam: cum sit etiam hominis filius: nō quia ipsius in iudicando nulla voluntas est: sed quia nō ita est voluntas eius propria vt sit a voluntate patris aliena.

AVGV. super ioan. Non ergo quero voluntatem meaz propriam. i. filij hominis que resistat deo. faciūt enim homines voluntatem suam non dei quando faciunt qḋ volunt: non quod iubet deus. Qñ aūt ita faciūt: qḋ volūt: vt tamen sequant̄ volūtatem dei: nō faciunt voluntatē suā. Uel ideo dicit filius: Nō quero voluntatē meam: q2 christus non est de se: sed de patre suo est. CHRY. Ostendit. n. non aliam esse patris voluntatem preter suam: sed vnam vtriusqz. Si vero humanius hoc loquitur: Ne mireris. Hominem. n. purum adhuc eum estimabant. Inde igitur suum iudicium iustum esse dixit. vnde quilibet alius excusans dixisset. qui. n. suā vult statuere: in suspitionem deueniet de corruptiōe iusticie. qui vero non suis innitit̄ quā occasionē hēbit vt iniusta iudicet: AVGV. Fili⁹ vnic⁹ dic̄ nō quero volūtatem meā: ⁊ homines volūt facere voluntatē suā. Faciam⁹ ergo volūtatē patris: christi ⁊ spiritussancti: quia horum vna voluntas: vna potestas: vna maiestas est.

¶ Si ego testimoniū perhibeo de meipso: testimonium meum nō ē vex. Alius est qui testimoniū phibet de me: ⁊ scio quia verū est testimonium eius qḋ phibet de me. Uos misistis ad ioannem: ⁊ testimoniuz perhibuit veritati. Ego aūt nō ab homine testimoniū accipio: sz hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens ⁊ lucēs. Uos aūt noluistis ad horaz exultare in luce ei⁹. Ego aūt habeo testimoniū maius ioanne. O pa eniz que dedit mihi pater vt perficiā ea: ipsa opera que ego facio testimoniū phibēt de me: quia pater misit me. Et q misit me pater: ipse testimonium perhibuit de me. Neqz vocē eius vnq̄ audistis: neqz speciē eius vidistis. Et verbū ei⁹ nō habetis in vobis manēs: quia quē misit ille: huic vos non creditis. Scrutamini scripturas: quia putatis in ipsis vitā eternaz habere. Et ille sunt que testimoniuz perhibent de me: ⁊ non vultis venire ad me vt vitam habeatis.

CHRY. Q2 christus magna de se enunciauerat: quoruz demonstratio non erat dicta ad cōfirmationē eox que dcā sunt: oppositionem eox inducit dicens: Si ego testimoniū perhibeo de me: testimoniū meum non est verum. Quis āt nō statiz turbabit̄. christū audiēs hoc dicentē: Eteniz i multis locis apparet sibipsi testatus. Si igit̄ oia hec falsa sunt que nobis erit spes salutis: Uñ veritatē iueniemus: cū ipsa veritas dicat: Testimoniū meū nō ē vex: Hoc igit̄ qḋ dicit: Nō ē vex: nō quātū ad dignitatē suā: sz quātum ad illox suspitionē loquebatur. Poterant. n. ei iudei subinferre: qm̄ tibi nō credim⁹. Nullus. n. vnq̄ sibi testans dignus est fide. Deinde post oppositionē alias dat respōsiones manifestas ⁊ irrefragabiles: tres inducēs testes eorū que dcā sunt: opa que ab ipso sunt facta: patris testimoniū ⁊ ioānis predicationem: ⁊ ponit priorē minorē: eā. s. que ioannis. vñ dicit. Alius est qui testimoniū phibet de me: ⁊ scio qm̄ vex ē testimonium eius quod perhi. de me. AVGV. Nouerat enim ipse verum esse de se testimoniū suū: sed propter infirmos ⁊ propter incredulos querebat sol lucernas: fulgorē quippe solis lippitudo eox ferre nō poterat: ideo quesitus ē ioānes qui testimoniū phiberet veritati. Martyres nonne testes sunt x̄pi: vt testimoniū perhibeant veritati: Sed si diligētius inspicimus: quādo martyres phibent illi testimoniū: ipse sibi perhibet testimoniū. Ipse. n. habitat in martyribus: vt perhibeant testimoniū veritati. ALCVI. Uel aliter: qa x̄ps deus erat ⁊ homo: vtriusqz nature pprietatē oñdit: aliquando loquēs ſm hoc qḋ ex hoīb⁹ assumpsit: aliqñ ſm maiestatē diuinitatis. Quod ergo ait: Si ego testimoniū phi. ⁊c. ex parte humanitatis ē accipiēdū. ⁊ ē sensus: Si ego hō de me phibeo testimoniū. s. absqz deo testimoniū meum non est verum. vnde sequitur. Alius est qui testimonium perhibet de me. Pater enim testimonium perhibet de christo: quia in baptismo vox pr̄is audita ē: ⁊ in mōte trāsfigurato x̄po. Seqtur: Et scio q2 vex ē testimoniū ei⁹. Deus. n. veritas ē: ergo testiōniū veritatis qd aliḋ pōt eē q̄ vex: CHRY. Sed ſm priorē intellectū possent illi dicere: Si nō est verū testimonium tuuz: quomodo dicis quoniam noui q̄ verū ē testimoniū ioannis. vnde ad eox suspitionem respondet dicens: Uos misistis ad ioannē ⁊ testimo. perhi. veritati. q. d. Non misissetis ad ioannem si eum dignū fide non opinaremini. Et quod vtiqz maius ē: non miserunt ad eum interrogandū de christo sed de seipso. Qui eni missi sunt non dixerunt: Quid dicis de christo: sed tu quis es. quid dices de teipso: ita magnā ḋ homīe admirationē hēbāt. ALCVI. Ille autez testimoniū perhibuit: non sibi sed veritati: sicut amicus veritatis veritati christo testimoniū phibuit. Non aūt dñs refellit testimoniū ioannis quod vere necessariuz fuit: sed ostendit non ita debere homines in ioannem intendere: vt iā non putēt solum christum sibi esse necessariū. vñ subdit: Ego aūt nō ab ho. testi. acci. BEDA. Q2 non indigeo. Joannes aūt ⁊ si testimonium perhibuit: non tñ vt christ⁹ cresceret: sed vt homines ad ipsi⁹ cognitionē. pmoueret.

CHRY. Testimonium etiā ioannis dei testimoniū erat ab illo eniz discens dixit qḋ dixit. Sz ne dicant: vnde manifestū ē q̄ a deo didicit qḋ didicit: eorū suspitionē corrext dicens: Sed hoc dico vt vos salui sitis. quasi diceret: Ego quidē de⁹ existens non indigebam huiusmodi testimonio humano: q2 vero ei magis attenditis ⁊ eum magis omnib⁹ fide dignū putatis: mihi aūt neq̄ miracula faciēti credidistis: propter hoc vobis cmemoro testimoniū illius. vt. n. non dicant: Quid igit̄ si ille dixit: Nos āt n̄ suscepim⁹. ostēdit quoniā nō acceptauerūt que ab eo dicta sūt. vnde seqt̄: Ille erat lucerna ardēs ⁊ lu. vos āt no. ad ho. exul. in lu. ei⁹. Hoc aūt quod dicit: Ad horā: facilitatē credendi ostendit: ⁊ quācito ab eo resilierunt: quod si nō fecissent: cito eos ad iesum manuduxisset. vocādo autem eū lucernam: ostendit quoniā nō ex se habebat lumem: sed a spiritussancti gratia.

ALCVI. Joannes eni erat lucerna illuminat⁹ a christo luce: ardens fide ⁊ dilectione: lucēs verbo ⁊ actione: qui premissus est vt inimicos christi confunderet: ſm illḋ: Paraui lucernam christo meo: inimicos eius induam confusione.

CHRY. Ad ioannē igit̄ vos duco nō quasi illus idigens testimonio: sed vt vos saluēini. nā habeo mai⁹ testimoniū: ioanne. ⁊ hoc est quod sequitur: Ego aūt habeo testimoniū maius ioāne. hoc aūt est quod ē ab operib⁹. vnde sequitur: Opera. n. que ḋdit mihi pater vt perficiā ea: ipsa opera que ego fa. testi. perhi. de me q2 misit me pater. ALCV. Q2 enim cecos illumiat: aures apperit: ora mutorū resoluit: demonia fugat: mortuos suscitat: opera hec testimonium perhibent de christo. HILA. vij. de tr nita. Unigenitus eni de⁹ nō nomis testimonio tm̄: sz etiā virtutis docz eē se filiū. opera. n. eius que facit testantur euz a patre missum. Itaqz filij obedientia ⁊ paterna auctoritas docentur in misso. Sz q2 opera nō sufficiūt incredibilib⁹ ad testimoniū. Seqtur: Et qui misit me pater: ipse testimoniū perhibet de me. Reuoluite euangelica volumina ⁊ oē eorū opus recensete: nullum aliud patris de filio testimoniū extat in libris q̄ q̄ hic sit filius suus. Quid infertur hodie calūnie vt adoptio nominis sit: vt mendax deus sit vt noīa inania sint: BEDA. Missio autem incarnatio eius debet intelligi. Deniqz ostendit q̄ deus incorporeus sit: ⁊ q̄ corporalibus ⁊ visibilibus oculis videri non possit. vñ sequitur: Neqz vo. eius vn. au. neqz speciem eius vidi. ALCVI. Possent. n. iudei dicere: Nos soliti sumus vocem domini audire in syna: ⁊ euz vidimus in specie ignis. Si ergo deus phiberet testimoniū de te: nos intelligeremus vocem domini. Contra hoc dicit Ego habeo testimonium a patre: q̄uis non intelligatis: q2 vos nunq̄ audistis vocem eius: neq̄ speciem eius vidistis.

CHRY. Quomō ergo moyses dicit: Si facta est aliquando huiusmodi res vt audiret populus vocez dei loquentis de medio ignis: sicut tu audisti ⁊ vidisti: vidisse etiam eum dicuntur Isaias ⁊ alij plures. Quid ergo est quod nunc ait christus: In philosophicuz eos iducit dogma: paulati ostendens quoniam neq̄ vox circa deum est: neq̄ species: sed superior ⁊ figuris est ⁊ loquelis talibus. Sicut enim dixit neq̄ vocem eius audistis. Propter hoc non indicat q̄ vocez

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

emittat:sed nõ audibilẽ ita dicẽs. Neqȝ spẽȝ ei⁹ vidistis non
hoc dicit: ꝙ speciẽȝ sensibilẽ habeat ꝛ visibilẽ: sed qm̃ nihil
hoꝝ ẽ circa deũ. ALCVI. Non.n.carnalibus auribus:sȝ
spiritali intelligentia per gratiam spiritussancti audiri põt.
Non ergo vocẽ spiritalẽ audierãt: qm̃ eum amare ꝛ pceptis
eius obedire nolebant. neqȝ speciẽ eius viderũt: qꝛ nõ exte
rioribus oculis videri põt sed fide ꝛ dilectione. CHRY.
Sȝ neqȝ possibile erat eis dicere: ꝙ precepta ei⁹ suscepissent
ꝛ seruarent: ideoqȝ subiungit: Et v̓bũ eius nõ hẽtis ĩ vobis
manẽs.i. precepta dei legẽ ꝛ pphetas: ꝛ si enim ea deus cõ
stituit: sed apud vos nõ sũt. si enĩ scripture vbiqȝ docẽt vt
mihi credatis: vos aũt nõ creditis: manifestũ est ꝙ s̄mo ei⁹
deficit a vobis. Et ppter hoc subdit: Quia quem misit ille:
huic vos nõ creditis. ALCVI. Uel aliter: Uerbũ quod ĩ
pricipio erat: non hñt in se manens: qui verbum dei quod
audiunt ꝛ memoria tenere ꝛ opere implere contemnunt.
dixerat igit̃ se habere testimoniũ a ioanne: ab operibus: a
patre: addit ꝛ testimoniũ a lege: que data ẽ p moysen dicẽs.
Scrutamini scripturas ĩ quib⁹ putatis vitã eternã habere:
ꝛ ille sunt que testimonium phibent de me.q.d. Uos qui in
scripturis putatis vitã eternã hr̃e: ꝛ me quasi cõtrarium
moysi repudiatis: testimonio ipsi⁹ moysi me esse deũ itelli
gere potestis: si ip̃as scripturas diligẽter iuestigatis. Ois.n.
scriptura testimoniuȝ phibet de christo: siue p figuras: siue
p pphetas: siue per angelorum mysteria. Sed his iudei de
xp̃o non credderunt: ꝛ ideo vitã eternã habere nõ possunt.
vñ seq̃t: Et ñ vul.ve.ad me vt.vi.ha.q.d. Scripture phibẽt
testimoniũ. Et tñ p tot testimonia ñ vultis venire ad me.i.ñ
vultis mihi credere ꝛ a me querere verã salutẽ. CHRY.
Uel aliter põt ↄtiuari: Possent illi dicere. Qualiter si vocẽ
ei⁹ nõ audiuim⁹: deus tibi testat⁹ ẽ: ꝛ iõ dicit: Scrutamini
scripturas: oñdens ꝙ p has testat⁹ est deus de eo. etenim in
iordane testatus ẽ ꝛ ĩ mõte: Sȝ vocẽ quidẽ factã in mõte
nõ audierunt: factã aũt ĩ iordane audierũt: sȝ nõ attẽderũt.
Propterea mittit eos ad scripturas: ostendens qm̃ ꝛ pa
tris testimõiuȝ illic ẽ. Nõ ãt ad lectõeȝ simplicẽ scripturaꝝ:
sȝ ad scrutationẽ exquisitã eos mittebat. qꝛ ea que ð eo dice
bant̃ in scripturis: desup obumbrabant̃. neqȝ ĩ supficie ex
primebant̃: sed velut quidã thesaurus recondebant̃. Non
dicit aũt: qb⁹ hẽtis vitã eternã: sed in quibus estimatis vos
hr̃e: oñdens qm̃ non capiebãt magnũ fructũ ꝛ nobilẽ ex scri
pturis sola lectiõe estimãtes se saluari cũ fide eẽnt priuati.
Propter qð subdit. Et nõ vultis ve.ad me. qꝛ ei credere no
lebãt. BEDA. Qꝛ ãt venire p credere ponat̃ psalmista
oñdit dicẽs. Accedite ad eũ ꝛ illuminamini. Subdit ãt: Ut
vitã hẽatis. Si.n.aĩa que peccat morit̃: ꝛ ipi aĩa ꝛ mẽte mor
tui erãt. Promittebat g̃ illis vitã aĩe vel felicitatis eterne.

¶ Claritatẽ ab hoibus non accipio: sed cognoui
vos: quia dilectionẽ dei non habetis in vobis.
ego veni in nomine patris mei: ꝛ non accepistis
me. Si alius venerit in nomine suo: illum acci
pietis. Quõ vos potestis credere q gloriã ab in
uicẽ accipitis: ꝛ gloriã q̃ a solo deo ẽ nõ queritis?
Nolite putare quia ego accusaturus sum vos
apð patrẽ. Est q accusat vos moyses ĩ quo vos
spatis. Si.n.crederetis moysi crederetis forsitã
ꝛ mihi. De me.n.ille scripsit: Si aũt illius litte
ris nõ creditis: quomodo verbis meis credetis?

CHRY. Quia dñs supra meminit ꝛ ioannis ꝛ testimo
nij dei: ꝛ operum suoꝝ vt eos ad seipȝ attraheret: pbabile
erat multos suspicari ꝙ hec diceret: gl'iaȝ hoium amantis
ꝛ ideo contra hoc dicit: Claritateȝ ab hoĩe nõ accipio: hoc ẽ
non indigeo. Non enim est mea natura talis: vt indigeat
que ab hominibus est gloria. Si.n.sol a lucerne lumine nõ
recipit adiectionẽ: multomagis ego humana gloria nõ indi
geo. ALCVI. Uel claritatẽ ab hoibus non accipio.i.lau
dẽ humanã nõ quero. nõ.n. veni vt honorẽ ab hoibus acci
perẽ carnalẽ: sed honorem hoibus darem spiritualem. Nõ
ergo ideo hoc loquor: vt gloriam meã queraȝ sed condoleo
vobis errantibus: ꝛ volo vos reducere ad viã veritatis. vñ
dicit: Sed cognoui vos: qꝛ dilectionẽ dei non habetis in vo
bis. CHRY.q.d. Ideo hoc dixi: vt conuincam: vos quo
niam ppter amorẽ dei me nõ psequimini. Etenĩ ipse testatur
mihi ꝛ per opera ꝛ p scripturas. Oportebat igitur vt sicut
me abijciebatis existimãtes esse deo contrarium: ita nũc ad
me veniretis: si deũ amaretis: sed non amatis. Non autẽ ab
his solũ sed etiam a futuris h oñdit dicẽs. Ego veni in noie
patris mei ꝛ non accipitis me. Si ali⁹ ve.in no. suo illũ acci
pietis: Ideo dicit se in noĩe patris venisse vt oẽm abscidat
occasionẽ indeuotionis. ALCVI. Ac si dicat ideo veni ĩ
mundũ vt per me glorificetur nomen patris: qꝛ patri oĩa at
tribuo. Dilectionẽ ergo dei non habebãt qꝛ nolebãt eũ reci
pere q p̃ris venerat facere voluntatẽ. Antichristus auteȝ ve
niet in nomine nõ p̃ris sed suo: vt nõ gloriã p̃ris sed suaȝ que
rat. Quia enĩ iudei noluerũt recipere xp̃m pena peccati hu
ius cõgruet vt recipiãt antichristũ: vt q noluẽt credere veri
tati credant mendacio. AVGV. de verbis do. Sed audi
amus ꝛ ioannem: Audistis qꝛ antichristus venit ꝛ nunc an
tichristi multi facti sunt. Quid auteȝ expauescis in antichri
sto nisi qꝛ nomen suum honoraturus est: ꝛ nomen domini
contempturus? Quid aliud facit qui dicit: Ego iustifico: nisi
boni fuerimus pistis? Ergo vita mea ex te pendebit: ꝛ salus
mea ex te religabitur: ita ne oblitus sim fundamẽtũ meum
nonne petra erat christus? CHRY. Sic igitur irrefraga
bilẽ indeuotionis eorum ponit demõstrationem.q.d. Si vt
amantes deum me persequeremini: multomagis ĩ antichri
sto hoc vos facere oporteret. ille enim non dicit se a patre
missum: neqȝ s̄m voluntatem illius venire: sed econtrario
ea que sibi non congruũt rapiens super omnia deum se esse
dicet. Manifestũ est igitur ꝙ liuoris persecutio erat q̃ xp̃m
persequebantur: ꝛ odij in deuȝ. Deinde causam eorum infi
delitatis ponit dicens. Quomodo vos potestis cre. qui glo
riam abinuicem acci. ꝛ glo. que a solo deo est non queritis?
Hinc enim rursus: oñdit quoniã non que dei sunt intende
bãt. sed ppriã volebant passionem defendere. ALCVI.
Magnũ igitur vitium ẽ iactantia ꝛ humane laudis ambi
tio que de se vult estimari qð de se non habet: Jõ.n.nõ pos
sũt credere qꝛ superba mẽs eorũ laudari desiderat: ꝛ se sup
alios efferre. BEDA. Hoc ãt vitiũ melius caueri nõ põt:
q̃ȝ vt ad conscientias nostras redeamus: nosq; puluerẽ eẽ cõ
sideremus: ꝛ si quid nobis boni inesse deprehendimus non
nobis sed deo ascribamus. Instruimur etiã vt semper nos
tales exhibeamus: quales ab alijs videri desideramus. De
niqȝ possent ipsi respondere. Ergo accusabis nos apud pa
trem? Et ideo eorum questionem preueniẽs subdit: Nolite
putare quia ego accusaturus sũ vos apud p̃rem. CHRY.
Quia.s. non veni damnare sed saluare. Est qui accu. vos
Moyses: in quo vos speratis. Sicut enim de scripturis su
pra dixit. In quibus putatis vitam eternam habere: ita ꝛ
de moyse ait: in quo vos speratis: ex proprijs eos vbiqȝ
capiens. Sed dicent: qualiter nos ille accusabit? quid tibi
ꝛ moysi commune: qui sabbatum soluisti? ꝛ ideo subdit: Si
enim crede. moysi: crederetis for. ꝛ mihi. De me enim il
le scripsit hec ex superioribus constitutionem habere. cum
enim in confessione deductum sit ꝙ a deo veni: ab ope
ribus: a voce ioannis: a patris testimonio: manifestum
est ꝙ Moyses eos accusabit. Etenim dixit: Siquis ve
nerit signa faciens: ꝛ ad deum ducens ꝛ futura predicens
cum veritate: oportet ei obedire. Christus autem hec

oĩa fecit nec ei crediderũt. ALCVI. Forsitan aũt more
nostro posuit: nõ qꝛ dubitatio sit in deo. Scripsit ãt ð xp̃o
moyses dicẽs: Prophetã vobis suscitabit de⁹ de fratribus
vestris tanq̃ȝ meip̃m audietis. AVGV. ↄtra faustũ. Sed
ꝛ oẽ qð scripsit moyses de christo est.i.ad xp̃m oĩno ptinet:
siue ꝙ eũ figuris rerum vel gestarũ vel dictaꝝ pnunciet
siue ꝙ ei⁹ graȝ gl'iamqȝ cõmẽdet. Seq̃t̃. Si aũt illi⁹ l'ris nõ:
creditis: quõ verbis meis cre. THEO.q.d. ipse ẽt scripsit
ꝛ apð vos libros reliquit: vt si forte obliuisceremini: de faci
li recordari possitis. ꝛ cũ scriptis ñ credidistis: qũo v̓bis me
is nõ scriptis credetis? ALCVI. Ex hoc etiã colligit̃: qꝛ
q legit pcepta q̃ rapinã ꝛ alia mala pphibent: ꝛ implere ne
gligunt dicta euangelij: q̃ pfectiora ꝛ subtiliora sunt imple
re non valẽt. CHRY. Et qdẽ si attẽderẽt his q̃ dicebant̃:
oportebat q̃rere ꝛ ab eo discere q̃ sũt illa q̃ moyses ð eo scri
psit sed silent. Tale enĩ ẽ neq̄tia: vt qcqd dicat aliqs vel fa
ciat: maneat pprium venenum conseruans. CA. VI.

Post hec abijt iesus trãs mare gali
lee: qð ẽ tyberiadis. Et sequebatur
eũ multitudo magna: qꝛ videbãt si
gna q̃ faciebat sup his q ĩfirmabãt̃.
Subijt g̃ ĩ mõtẽ iesus: ꝛ ibi sedebat
cũ discipulis suis. Erat ãt primum pascha dies
fest⁹ iudeorũ. Cũ subleuasset g̃ oculos iesus: ꝛ
vidisset: qꝛ multitudo maxĩa vẽit ad eũ: dixit ad
philippũ: Unde emem⁹ panes vt mãducẽt hi?
Hoc autẽ dicebat tentãs eũ. Ipse enĩ sciebat qd
eẽt facturus. Respondit ei philipp⁹: Ducẽtorũ
denariorum panes nõ sufficiũt eis: vt vnusq̃sqȝ
modicũ qd accipiat: Dicit ei vn⁹ ex discipulis ei⁹
andreas frater simonis petri: Est puer vn⁹ hic q
habȝ quinqȝ panes ordeaceos ꝛ duos pisces: Sȝ
hec qd sũt iter tãtos? Dicit ergo iesus: Facite ho
mines discũbere: Erat aũt fenũ multũ ĩ loco. Di
scubuerũt ergo viri numero quasi quinqȝ milia.
Accepit ergo iesus panes ꝛ cũ gratias egisset di
stribuit discũbẽtib⁹. Similiter ex piscib⁹ q̃ȝtũ vo
lebãt. Ut ãt ĩpleti sũt: dixit discipulis suis: Colli
gite que superauerũt fragmenta ne pereant. Col
legerunt ergo: ꝛ impleuerũt duodeciȝ cophinos
fragmentorũ ex quinqȝ panib⁹ ordeaceis ꝛ duo
b⁹ piscib⁹ que supfuerũt his q mãducauerãt. Illi
g̃ hoĩes cũ vidissent qð iesus fecerat signũ dice
bãt: Quia hic ẽ vere propheta qui venturus est
in mundum.

CHRY. Sicut iacula cũ in durũ aliquid ĩciderint cum
multo impetu iaciunt̃: cũ ãt nõ habuerint aliquid obuiãs:
dissoluit̃ cito ĩmissio ꝛ quiescit: ita ꝛ si cũ audacib⁹ hoĩb⁹ ĩpe
tuose ĩcesserim⁹ seuiũt magis. Si ãt cesserim⁹ facile molli
m⁹ eoꝝ ĩsaniã. Propterea xp̃s furorẽ ex p̃missis s̄mõib⁹ na
tũ secedẽdo mitigauit: ĩ galileã vadẽs: ñ tñ ad eadẽ loca vñ
ĩ hier'l'ȝ ascẽderat. ñ.n. ĩ chana galilee: sȝ vltra mare iuit. vñ
ait: Post h abijt iesus trãs mare galilee qð est tyberiadis.
AL. Hoc mare p diuersitate locoꝝ diuersis noĩb⁹ vocat̃
sȝ q̃ȝtũ ad p̃ntẽ locũ: mare galilee pp p̃uĩciã: tyberiadis ãt a
ciuitate dr̃. Mare ãt dr̃: nõ qꝛ sit amara aqua: sȝ iux̃ hebrai
cũ modũ oĩuȝ ↄgregatões aq̃ꝝ maria vocãt̃. Qð mare dñs
ẽt freq̄nter trãsit vt pp'lis ibi manẽtib⁹ v̓bũ pdicatõis ĩpen
dat. THEO. Trãsit.n. ð loco ad locũ pbãdo pp'li volũta
tẽ: ꝛ auidiores hoĩes vniuscuiusqȝ ciuitatis: ꝛ sollicitiores
reddẽs. vnde sequit̃: Et seq. eũ mul.ma.qꝛ vide.si.q̃ fa. sup
his q ĩfirmabãt̃. ALCVI. Scilicet ꝙ cecos illũĩabat:
ꝛ alia huiusmodi. Et sciẽdũ ẽ ꝙ quoscũqȝ ĩ corpore sanabat:
eos pariter reformabat ĩ aĩa. CHRY. Tãta ãt doctrina
potiẽtes a signis magis mouebãt̃: ꝙ grossioris mẽtis erãt.
Signa.n. vt ait paul⁹ nõ sũt data fidelib⁹ sȝ ĩfidelib⁹. Sapi
entiores aũt erãt illi de quib⁹ in mattheo dicit̃: ꝙ stupebãt
ĩ doctrina eius. Sed quare non dicit q̃ signa videbãt eum
facientẽ. qm̃ hic euãgelista maiorẽ partẽ libri ĩ sermonib⁹
dñi cõsumere studuit. Seq̄tur Subijt g̃ ĩ mõtẽ iesus ꝛ ibi
sede. cũ disci. suis. In mõtẽ quidẽ ascẽdit ppter signũ quod
fieri debebat. Sȝ ꝙ discipulos secũ ascẽdere fecit: accusatio
multitudinis erat ñ sequẽtis eũ. Ascẽdit ẽt ĩ mõtẽ: erudiẽs
nos a tumultib⁹ ꝛ ab ea q̃ in mũdo est turbatiõe quiescere:
aptũ.n. ad philosophiã solitudo ẽ. Seq̄uit̃: Erat aũt primũ
pa.di.fe.iu. Uide qualiter ĩ anno ĩtegro nihil plus euãgeli
sta nos docuit ð signis christi q̃ȝ ꝙ paralyticũ sanauit ꝛ filiũ
reguli. ñ.n. studuit vniuersa annũciare sȝ ex multis magna
ꝛ pauca. Qualiter igitur nõ ascẽdit ad diẽ festum: paulatiȝ
enim soluebat legẽ occasioneȝ capiens a iudaica nequitia.
THEO. Quia.n. iudei eũ psequebãt̃: occasionẽ recessus
accipiẽs legẽ exclusit: innuẽs obseruãtib⁹ ꝙ veritate adue
niẽte: oĩs cessat figura. ꝛ ꝙ legib⁹ nõ subijcit̃: vt legalia festa
pficeret: ꝛ vide hoc quod nõ erat festũ christi: sed iudeoruȝ.
BEDA. Siquis aũt verba euangelistarũ diligenter con
siderauerit facile cognoscet: qꝛ vnius ãni spaciũ fuit inter
decollationẽ ioãnis ꝛ passionẽ dñi. Cũ.n. matthe⁹ dicat: qꝛ
dñs audita nece ioãnis secessit in desertũ locũ: ꝛ ibi turbas
pauit: ꝛ ioannes dicit ꝙ proximũ erat pascha iudeorum qñ
turbas pauit: apte demõstrat̃ qꝛ iminẽte pascali festiuitate
decolatus ẽ ioannes. Euoluto aũt vni⁹ ãni spacio passus est
christ⁹ in eadẽ festiuitate. Sequit̃: Cũ subleuasset g̃ oculos
iesus ꝛ vidis. qꝛ.m'lti.max.ve.ad eũ dixit: ad phi. vñ eme.pa.
vt mã.hi. Dixit cũ subleuasset oculos iesus vt disceremus ꝙ
oculos nõ erigebat huc atqȝ illuc sȝ pudice sedebat attẽtus
cũ discipulis suis. CHRY. Neqȝ ẽt simpliciter sedebat cũ
discipulis suis: sȝ diligẽter loquẽs aliqd eis ꝛ eos ad seipȝ cõ
uertẽs. Deĩde respiciẽs vidit turbã ad se veniẽtẽ. Cui⁹ igit̃
grã philippũ iterrogat: sciebat.n. ꝙ discipuloꝝ eius cõgrega
tio ampliori ĩdigebat doctrina. Talis aũt erat philippus q
postea dixit. Oñde nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. ppterea igit̃
prius eũ erudiebat. Nã si simpliciter factũ eẽt miraculũ nõ
tantũ appareret: nũc aũt prius cogit cõfiteri inopiã vt certi⁹
discat miraculi magnitudinẽ. vñ seq̄tur: Hoc ãt dice. tẽ. eũ.
Nõ qdẽ ignorãs id qð debebat ab ipso dici: sȝ humane hoc
dem̃ ẽ. Sicut enĩ ꝙ dr̃: Qui scrutatur corda hoĩuȝ: nõ oñdit
ignorãtie scrutatõeȝ sȝ certissime cognitõis: ita cũ hic dicat.
ꝙ tentauit eũ: nihil aliud dicit q̃ȝ quoniã sciebat certissime.
Sȝ ꝛ aliud ẽ dicere quoniam probatiorẽ eũ faciebat: per ta
lem interrogationem inducens in certissimã signi cognitio
nem propter hoc ꝛ euãgelista ne infirmitate locutiõis mino
rationẽ aliquã suspiceris subiungit: Ipse enim sciebat quid
esset facturus. ALCVI. Interrogat igitur non vt ignora
ta discat: sed vt discipulo adhuc rudi propriam tarditatem
ostendat. quã ipse in se perpẽdere nõ valebat. THEO.
Uel etiã vt alijs ipsum ostenderet: non tanq̃ȝ cor eius igno 7
rans. AVGV. de con.euan. Sed si dominus s̄m narra
tioneȝ ioannis pspectis turbis quesiuit a philippo tentãs
eũ. vnde illis esce dari possent: põt monere qũo sit verũ qð
alij narrauerũt prius dixisse dño discipulos: vt dimitteret
turbas. Quibus ille respõdit s̄m mattheũ: Non hñt neces
se ire: date eis vos mãducare. intelligit̃ igitur post hec ver
ba dominũ inspexisse multitudinẽ ꝛ dixisse philippo: quod
ioannes cõmemorat: alij auteȝ pretermiserunt. CHRY.
Uel aliter: Alia quidẽ sunt illa: alia aũt sunt hec non eisdeȝ

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

facta temporibus. THEO. Philippū igit̄ domin⁹ tentās
vtrū fidē haberet inuenit eū adhuc humanis passionibus
subiacentem: qđ patet ex hoc qđ seqt̄: Rn̄dit ei phillippus
Ducētoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiūt eis: vt vnusqsqꝫ mo
dicū quid acci. ALCVI. In quo tarditatē suā ondit. naꝫ
si perfecte de creatoꝛe intelligeret: de eius potētie largitate
nō diffideret. AVGV. de cō. euā. Qꝛ aūt philipp⁹ hꝰ apō
ioannez rn̄det: hoc marcus a discipulis rn̄suꝫ esse cōmemo
rat: volens intelligi hoc ex oꝛe ceteroꝝ philippum rn̄disse:
q̄q̄ꝫ ꝛ pluralē numeꝝ ꝑ singl'ari vsitatissime ponere potue
rit. THEO. Sed ꝛ andreaꝫ dn̄s silem philippo inuenit:
q̄uis altius de illo cōtēplantē. Sequit̄. n. Dicit ei vnus ex
discipulis ei⁹ Andreas fra. simo. petri. Est puer hic q habet
qnqꝫ panes hoꝛdea. ꝛ duos pisces. CHRY. Estimo qdeꝫ
nō sine causa id eū dicere: sꝫ qꝛ audiuerat signū qđ heliseus
de panib⁹ hoꝛdeaceis fecerat: pauit. n. de. xx. panibus cen
tū hoies. Ascēdit igit̄ mēte i aliquod excelsū: sꝫ ad sūmū nō
potuit ꝑuenire: qđ patet ꝑ hoc qđ subdit: Sꝫ hec qd sunt in
ter tantos? Estimabat enim ꝙ de paucioꝛibus paucioꝛa:
ꝛ de pluribus plura facturus esset qui miracula faciebat:
sed hoc non erat verū. Silr' enī ei facile erat ꝛ de pluribus
ꝛ de paucioꝛib⁹ pascere turbas. nō enī materia subiecta idi
gebat: sꝫ ne viderent̄ creature aliene eē ab eius sapīa ipsis
creaturis vtit̄ ad materiā miraculoꝝ. THEO. Confun
dant̄ manichei qui dicunt ꝙ panes ꝛ oia huiusmodi creata
sunt a malo deo: qꝛ boni dei fili⁹ iesus xp̄s panes multipli
cauit. nā si creature male fuissent: nequaq̄ꝫ bon⁹ mala mul
tiplicasset. AVGV. de cō. euan. Qꝛ aūt andreas apō ioā
nem de qnqꝫ panib⁹ ꝛ duob⁹ piscib⁹ suggessit: hoc ceteri plu
ralē numeꝝ ꝑ singulari ponētes ex discipuloꝝ ꝑsona rettu
lerūt. CHRY. Discam⁹ aūt hic q voluptati attendim⁹: q
comedebāt mirabiles viri illi ꝛ magni: ꝛ q̄titateꝫ coꝛum
que iferebant̄: ꝛ vtilitatē mēse eoꝝ. Nōdū āt apparētib⁹ pa
nib⁹ iussit eos discūbere: vt discas qm̄ nō entia vt ētia ei sub
sistunt: sicut paulus ait: Qui vocat ea que nō sunt: tanq̄ꝫ ea
que sunt: Seqtur. n. Dicit eis iesus: facite ho. discumbere.
ALCVI. Ad lr̄aꝫ hoies discūbere dicim⁹ iacēdo comede
re moꝛe antiquo. vnde seqtur. Erat autē fenū multū i loco.
THEO. i. herba viridis. Erat. n. pascha ꝙ in p̄mo mēse
veris perficiebatur: Sequit̄. Discu. ergo viri nu: q̄si qnqꝫ
milia. Soli viri numerātur ab euāgelista: qꝛ legalē ꝯsuetu
dinē sequebat̄: Etenī moyses a. xx. annis ꝛ supꝛa ppl'ꝫ cōnu
merauit nulla mētione de mulieribus facta: inuēs ꝙ oē qđ
virile ē ꝛ iuuenile dignū ꝛ honoꝛabile ē a pud dūꝫ. Seqtur
Accepit ergo iesus panē: ꝛ cū gratias egisset distri. discū. silr
ex piscibus quātū volebāt. CHRY. Sed quare paralyti
cū debēs sanare non oꝛat: neqꝫ suscitans moꝛtuos: neqꝫ ma
re qetans: hic aūt oꝛat grās agēs: vt. s. ondat eos qui come
stionē incipiūt grās agere opoꝛtere deo. Sed ꝛ aliter in mi
noꝛibus maxie oꝛat: vt discas ꝙ nō ꝑpter indigentiaꝫ oꝛat.
Si. n. īdigeret oꝛare multomagis in maioꝛibus hoc fecisset.
Quia vero illa ex auctoꝛitate facit: manifestū ē ꝙ hic cōde
scēdēdo nobis oꝛat. ꝛ adhuc quoniā turba multa erat p̄ns:
opoꝛtebat eis suaderi ꝙ s̄m volūtatē dei aduenerat: ꝛ iō cū
occulte aliqđ miraculū faciebat: nō oꝛabat: sed coꝛā multis
oꝛabat. ne crederent ꝙ eēt deo ꝯri⁹. HYLA. iij. đ tri. Qui
q̄ꝫ igitur panes offeruntur turbe ꝛ frāgūtur: subrepūt in frā
gentiū manus quedā fragmētoꝛū ꝑcreationes. nō iminuit̄
vn̄ ꝑfringitur: ꝛ tn̄ ꝑfringentis manū fragmēta occupāt: nō
sensus: nō visus profectū tā cōspicabilis operatōis assequit̄
est quod nō erat. videtur quod non intelligitur: solū supest
vt deus oia posse credat̄. AVGV. Vn̄. n. multiplicat de
paucis granis segetes: inde in manibus suis multiplicauit
qnqꝫ panes: potestas enim erat in manibus chꝛisti: panes
aūt illi quinqꝫ quasi semina erant: nō quidem terre manda
ta: sed ab eo qui terram fecit multiplicata. CHRY. Uide
aūt quāta ē serui ꝛ domini differentia. nā ꝑphete quasi ex
mensura habētes gratiā ita miracula faciebant. xp̄s aūt ab
soluta virtute faciēs cū multa superabundantia oia opaba
tur. Sequitur: Ut aūt iple. sunt: dixit discipulis suis: Colli. q
super. frag. ne pereant. Collegerūt ergo ꝛc. Nō qdē hec ostē
tatio superflua fuit: sed ne phantasiā existimarēt quod fcm̄
est. ꝑpter qđ etiā ex subiecta materia miraculū fecit. Sed
quare nō turbis dedit fragmēta poꝛtāda: sed discipulis: qm̄
hos maxime erudire volebat: q oꝛbis terrarū debebant eē
magistri. Ego autē nō solū admiroꝛ multitudinē panū q̄ fcā
est: sed ꝛ certitudinē supfluoꝛū: qꝛ neqꝫ plus neqꝫ minus fe
cit supfluū eē: sed tātū quātum volebat. s. xij. cophinos s̄m
numerū. xij. apostoloꝛū. THEOPHI. Addiscimus autē
ex miraculo ꝑpetrato nō fieri pusillanimes in coartatōibus
paupertatis. BEDA. Turbe aūt cū vidissent signū qđ fe
cit dn̄s mirabātur: qꝛ nōdū eū deū eē cognouerant: ideoqꝫ
euangelista subdit: Illi ergo hoies. qꝛ carnales erāt ꝛ carna
liter itelligebāt cū vidissent qđ fecerat signū dicebāt: quia
hic est vere ꝑpheta q vētur⁹ ē i mūdū. ALCVI. Nōduꝫ
pleni fide dn̄m vocant ꝑphetā: q nōdū deū dicere nouerāt
sed iā multū pꝛofecerāt ex virtute miraculi: q eū secernētes
ab alijs: ꝑphetā vocabāt: sicut sciebant i ppl'o illo ꝑphetas
aliquādo miracula fecisse: nec fallūtur si dicūt eū ꝑphetam
cū ipe dn̄s nouerit se ꝑphetā dicēs: Nō capit ꝑphetā ꝑire ex
hierusalē. AVGV. Sic āt ꝑpheta ē xp̄s ꝛ dn̄s ꝑphetaꝝ
sicut angelus ꝛ dn̄s angeloꝛū. ex eo. n. ꝙ p̄ns ānunciauit an
gel⁹ erat: ex eo qđ futura p̄dixit ꝑpheta erat. ex eo q ver
bū caro factū ē: ꝛ angeloꝛū ꝛ ꝑphetaꝝ dn̄s erat. nullus. n. ꝑ
pheta sine verbo dei. CHRY. Ex hoc aūt qđ dicūt: Qui
venturus est in mūdū: manifestū est ꝙ ꝑphetā quēdā p̄in
cipalē expectabant. Et ideo qđ dicit̄: Hic ē vere ꝑph̄a. i gre
co cū adiectōe articuli ponit̄: ad ondendū. s. eū eē discretuꝫ
ab alijs pꝛophetis. AVGV. Cōsiderandū aūt ꝙ dr̄: quia
de⁹ nō ē talis suba q̄ oculis videri possit: ꝛ miracula ei⁹ qui
b⁹ totū mūdū regit: vniuersaq̄ꝫ creaturā admīstrat: assidui
tate viluerūt: seruauit sibi quedā que faceret oppoꝛtuno tē
poꝛe: p̄ter vsitatū cursū oꝛiginēqꝫ nature: nō vt maioꝛa sꝫ
insolita videndo stuperent: qb⁹ quotidiana viluerūt. Ma
ius enī miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄ꝫ saturatio qn
qꝫ miliū hoīuꝫ de qnq̄ꝫ panibus: ꝛ tn̄ hoc nemo miratur. Il
lud mirant̄ hoies: nō qꝛ maius: sꝫ qꝛ rarū ē. Nec tn̄ sufficit
hoc intueri in miraculis chꝛisti. qꝛ. n. dn̄s est in mōte: verbū
dei ē in alto. ꝑinde non quasi humiliter iacet: nec transeun
ter p̄tereundū ē. ALCVI. Mystice enī noīe maris tur
bidū seculū designatur. Mox aūt vt chꝛistus mare moꝛta
litatis nostre adijt nascēdo: calcauit moꝛiēdo: trāsijt resur
gendo: secute sunt eū credēdo ꝛ imitando turbe credentiū
ex vtroq̄ꝫ populo collectoꝝ. BEDA. Tunc aūt dominus
subijt in montem quando celum ascēdit: quod designatur
per montem. ALCVI. Qꝛ enim turbis inferioꝛibus reli
ctis ad altioꝛa cum discipulis ascendit: ostendit ꝙ simplici
bus minoꝛa p̄cepta sūt cōmittēda: ꝑfectioꝛib⁹ altioꝛa. ꝙ
īminēte pascha illos refic̄: significat: qꝛ quisqꝫ pane diuini
verbi ꝛ coꝛpoꝛe ꝛ sanguine domini desiderat refici: debꝫ spi
rituale pascha facere. i. de vitijs ad virtutes trāsire. Oculi
vero domini sunt dona spiritualia: que cum dominus ele
ctis suis misericoꝛditer concedit: tunc in eos oculos suos di
rigit. i. respcūꝫ pietatis īpēdit. AVGV. li. lxxxiij. q. Quiq̄ꝫ
aūt panes hoꝛdeacei significant veterē legē: siue qꝛ nondū
spiritalibus: sed adhuc carnalibus data est lex. idest quinqꝫ
coꝛpoꝛis sensibus deditis. Nam ꝛ ipse turbe quinqꝫ milia
hominum fuerunt: siue quia per Moysen lex ipsa data est.
Moyses enī quinqꝫ libꝛos scripsit. Et ꝙ oꝛdeacei erant pa
nes: bene significauit vel ipsam legem: que ita data erat: vt
in ea vitale anime alimentum coꝛpoꝛalibus sacramentis
obtegeret̄. Oꝛdei enim medulla tenacissima palea tegitur:
Uel ipꝫ ppl'm nondū expoliatū carnali desiderio tanq̄ꝫ pa
lea coꝛdi ei⁹ inherebat. BEDA. Oꝛdeuꝫ ēt pabulū ē iu
mētoꝝ ꝛ cibus seruoꝝ: ꝛ lex vetus data ē huis ꝛ iumētis. i.
carnalibus. AVGV. lib. lxxxiij. q̄sti. Duo āt pisces q sa
poꝛē suauē pani dabāt: duas illas ꝑsonas vident̄ significa
re: q bus ppl'us ille regebat̄: regiā. s. ꝛ sacerdotalē: q̄ tn̄ due
ꝑsone dn̄m nr̄m ꝑfigurabāt: ambas. n. ille sustinuit. AL
CVI. Uel duo pisces dicta vel scripta ꝑphetaꝝ ꝛ psalmi
staꝝ significāt: ꝛ cū quinarius ad qnq̄ꝫ sensus coꝛpoꝛis refe
rat̄: mille ad ꝑfectionē refert̄. Qui vō qnq̄ꝫ sēsus coꝛpoꝛis
ꝑfecte regere studēt: viri dicunt̄ a virib⁹ quos femiea mol
lities nō coꝛrūpit: sꝫ sobꝛie ꝛ caste viuūt: ꝛ celestis sapiētie
dulcedine merent̄ recreari. AVGV. sup Jo. Puer āt q
ista habebat foꝛte ppl'us israel erat q sensu pueril. ea poꝛta
bat: nec māducabat. Illa. n. q̄ poꝛtabat clausa onerabant:
apta pascebāt. BEDA. Pulchꝛe āt dicit: Hec qd sunt in
ter tātos? qꝛ lex vetus paꝝ ꝑficiebat: q̄usq̄ꝫ eā suis manib⁹
suscepit. i. ope ipleuit. ꝛ eādē spūalr̄ itelligēdā eē docuit: qꝛ
lex neminē ducebat ad ꝑfectū. AVGV. sup ioā. Frāgē
do āt panes multiplicati sūt. Quinq̄ꝫ. n. libꝛi moysi m̄l'tos
libꝛos cū exponunt̄ tanq̄ꝫ frangēdo. i. disserēdo fecerunt.
AVGV. lib. lxxxiij. q̄sti. Dn̄s ēt tanq̄ꝫ frāgendo ꝛ apien
do qđ duꝝ erat ꝛ clausū in lege discipulos ipleuit: cum eis
post resurrectionē apuit scripturas. AVGV. sup Jo. Qꝛ
āt ignoꝛātia ppl'i erat i lege: ꝑpterea tētatio dn̄i ignoꝛātiaꝫ
discipuli demōstrabat. Sup fenū āt discūbebāt: qꝛ carnalr̄
sapiebāt. ꝛ i carnalib⁹ qescebāt: ois. n. caro fenuꝫ. Illi āt de
panibus dn̄i iplent̄: q qđ auribus audiūt operibus iplent.
AVGV. Que sunt āt fragmēta nisi q̄ ppl's non poterat
māducare? Quid q̄ restat nisi vt secretioꝛa itelligētie q̄ nō
pōt cape m̄l'titudo illis credant̄ q idonei sūt: ꝛ alios docer̄
valēt: sic erāt apl'i. vn̄ ꝛ. xij. ꝯphini ipleti sunt. ALCVI.
Cophinis. n. huilia iplent̄ officia: Cophini igit̄ sūt apl'i: ꝛ eo
ruꝫ imitatoꝛes: q licet i p̄nti sint despicabiles: spūaliū sacra
mentoꝝ: diuitijs sunt iteritus referti. Dicunt̄ āt apl'i fuisse
cophini: qꝛ ꝑ apostolos fides sancte trinitatis erat p̄dicā
da in quattuoꝛ partibus mundi. Quod āt nouos panes no
luit facere: sed allatos cumulauit: significat quia veterem
scripturam non repꝛobauit: sed aperiendo patefecit.

¶ Jesus ergo cū cognouisset: qꝛ vēturi essent vt
raperēt eū ꝛ facerēt eū regē: fugit iterū i mōtem
ipse solus. Ut āt sero factū ē: descēderūt discipu
li ei⁹ ad mare. Et cū ascēdissent nauim venerūt
trās mare i capharnaū. Et tenebre iā facte erāt.
Et non venerat ad eos iesus. Mare aūt vento
magno flante exurgebat. Cum remigassent q̄ q̄si
stadia vigintiquiqꝫ aut triginta: vidēt iesū ambu
lātē supꝛa mare: ꝛ ꝑximū naui fieri ꝛ timuerūt.
Ille aūt dicit eis: Ego sū: nolite timere. Volue
rūt ergo accipere eū in naui: ꝛ statiꝫ nauis fuit ad
terrā ad quam ibant.

BEDA. Turbe viso tāto miraculo: itellexerūt piū atq̄ꝫ
potētē: ꝛ iccirco voluerūt ipsuꝫ facere regē. hoies nāq̄ꝫ vo
lūt habere regē piū ad regēdū: ꝛ potentē ad tuēdum. Dn̄s
igr̄ hoc coḡscēs fugit i mōtē. i. ascēdit celeriter. vn̄ dr̄ Jesus
ergo cū cogno. qꝛ ven. ess. vt ra. eū ꝛ fa. eū regē fugit iterū i
mōtē ipse solus. Dat̄ ergo itelligi ꝙ dn̄s cū sederet i mōte
cū discipulis suis: ꝛ videret turbas ad se veniētes descēde
rat de mōte: ꝛ circa inferioꝛa loca turbas pauerat. Nā qūo
fieri pōt vt rursus ille fugeret: nisi āte de mōte descēderet.
AVGV. de cōcoꝛ. euā. Nō aūt repugnat qđ matthe⁹ di
xit: Ascēdit in mōtē solus oꝛare. Neq̄ꝫ eniꝫ cause oꝛādi cō
traria ē causa fugiendi: quādoqdē ꝛ hic dn̄s doceat hāc eē
nobis magnā causā oꝛādi qn̄ ē cā fugiēdi. AVGV. Erat
aūt rex q timebat fieri rex: nec talis rex q ab hominib⁹ fie
ret: sꝫ talis q hominib⁹ regnū daret: semꝑ qdē ille cū patre
regnat s̄m ꝙ est fili⁹ dei. P̄dixerūt aūt ꝑphete regnum
eius: ꝛ s̄m id ꝙ hō factus chꝛistus: ꝛ fecit fideles suos chꝛi
stianos: q sunt regnū eius qđ mō colligit̄ mō emit̄ sangui
ne chꝛisti. Erit aūt aliqn̄ manifestū regnū ei⁹: quando erit
aperta claritas sanctoꝝ ei⁹ post iudiciū ab eo factū. Discipu
li aūt ꝛ turbe credētes in eū putauerūt illū sic venisse vt iā
regnaret: Hoc ē velle rapere ꝛ facere eū regeꝫ. CHRY.
Uide aūt quāta ē gule virtus: nō vltra eis sabbati trāsgres
sionis cura: nō vltra ꝫelāt ꝑ deo: sꝫ oia remota sunt ventre
repleto: ꝛ ꝑpheta iā erat apud eos: ꝛ regeꝫ eū ithꝛoniꝫare
volebāt. Chꝛist⁹ aūt fugit erudiēs nos mūdanas cōtēnere
dignitates. Sic igit̄ iesus dimittit discipulos ꝛ ascendit in
mōtē. Hi vero a magistro relicti: vt sero factū ē descende
rūt ad mare. Et hoc ē qđ subdit̄: Ut āt sero fa. ē desce. disci.
ei⁹ ad mare. Et qdē vsq̄ꝫ ad vesperā expectauerūt eū vētu
rū eē putantes ad se: facta vero vespera nō vltra sustinent
eū nō inquirere: tantus eos detinebat amoꝛ: sed ab amoꝛe
igniti ascenderūt in nauē. vn̄ seqt̄: Et cū ascen. na. ve. trans
ma. in caphar. Ueniebāt qdē ad capharnaū estimātes se il
lic eū inuēturos. AVGV. Sic ergo dixit finē ꝛ redit vt
exponat quō venerūt: qꝛ ꝑ stagnū nauigātes trāsierūt: ꝛ dū
nauigarēt recapitulādo exponit qd acciderit dicēs: Et te. iā
fa. erāt ꝛ nō ve. ad eos ie. CHRY. Nō sine cā euāgelista
tēp⁹ designat: sꝫ vt per hoc calidū coꝝ amoꝛē ostēdat. Nō
enī dixerūt: Uespera nūc ē ꝛ nox aduenit: sꝫ ab amoꝛe igni
ti ascenderūt in nauiꝫ. multa autē erāt ex quibus ipediebā
tur a tēpoꝛe. vn̄ dr̄: Et tene. iā fa. erant a tēpestate. vn̄ sequi
tur: Mare au. ven. ma. flā. exurge. a lo. Non eniꝫ erat ꝑpe
terrā. vn̄ dr̄. Cū remigassent ergo q̄si stadia. xxv. aut. xxx.
BEDA. Eo genere locutionis: quo cū dubitādo loqmur
solemus dicere ferme. xxv. aut ꝑpe. xxx. CHRY. Et vl
timo ab inopinabili. vnde sequit̄. Uident iesum am. supꝛa
ma. ꝛ ꝑxi. fieri. Apparet qdē eis postq̄ꝫ illos dimiserat: illo
qdē docēs eos qd est derelicto: ꝛ amoꝛeꝫ excitās maioꝛem:
hic vero suā v̄tutē ondēs: ꝑp hoc igit̄ illi turbabant̄. vnde
sequit̄: Et timuerūt: qb⁹ turbatis dn̄s ꝯfoꝛtationē adhibet.
vn̄ seqt̄: Ille aūt dicit eis: Ego sū: nolite timere. BEDA.
Nō aūt dixit: Ego suꝫ iesus: sꝫ tn̄: Ego sū: qꝛ familiares ei⁹
erāt: ioq̄ꝫ audita voce facile potuerūt cognoscere magistrū
siue qđ veri⁹ ē: vt onderet se illū eē q moysi dixit: Ego sū q
suꝫ. CHRY. Jō aūt eis apparuit: vt ondat qm̄ ipse ē q tē
pestatē soluet. Hoc. n. ondit euāgelista subdēs: Uoluerunt
ergo accipe eū in naui: ꝛ statiꝫ fuit nauis ad terrā: ad quaꝫ
ibāt. Tranqllā enī ꝑbuit eis nauigationē. Non aūt nauim
ascēdit: volēs mai⁹ miraculū operari: ꝛ deitatē ei⁹ reuelare
aperti⁹. THEOPHI. Uide nāq̄ꝫ tria miracula. p̄muꝫ ē
ꝙ ābulabat supꝛa mare. scđꝫ ē ꝙ fluct⁹ mitigat: tertiū ē ꝙ
statiꝫ facit nauiꝫ ad terrā ire: ad quā ibāt. nā multuꝫ dista
bāt a terra: cū eis dn̄s apparuit. CHRY. Turbe aūt nō
ondit se iesus supꝛa mare abulantē: qꝛ hoc signū imbecilli
tatē eoꝝ excedebat. sꝫ neq̄ꝫ discipulis diu visus ē h faciēs.
sꝫ statī disparuit ab eis. AVGV. de cō. euā. Nō ē aūt ad
uersuꝫ ꝙ matthe⁹ ꝑus eū dixit dixisse discipulos ascēdere
in nauiculā ꝛ p̄cedere eū trans fretū. donec dimitteret tur
bas: ac deinde dimissis turbis ascendisse in mōtē solus oꝛa
re: Joānes vero p̄ri⁹ eū fugisse cōmemoꝛat solū in monteꝫ
ac deide inquit. Ut au. se. fa. ē: descēderūt disci. ei⁹ ad mare
ꝛ cum ascē. naui. Quis enī nō hoc videat recapitulādo ioā
nem postea dixisse factū a discipulis qđ iā iesus iusserat an
teq̄ꝫ fugisset in mōtē? CHRY. Uel aliter. Mihi vr̄ hoc
signū aliud ab eo qđ apud mattheū positū ē. tūc enim non
statim eū susceperūt: nūc aūt ꝑsuasi sūt statim suscipere. et
tūc quidem adhuc tēpestas ꝑmanebat cōcutiēs nauiꝫ: nūc

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

autē cuȝ voce tranqllitas aduenit. multotiens.n.eadeȝ fa
cit signa vt facile susceptibilia fiant. AVGV. Mystice
āt pauit dn̄s turbas ⁊ ascēdit in montē.sic.n.de illo p̄dictū
est: Cōgregatio pploꝝ circūdabit te:⁊ pp hāc in altū regre
dere.i.vt circūdet te ꝯgregatio populoꝝ regredere in altū
Quare āt dictū est Fugit:neq̄.n.si nollet teneret̃. Aliquid
ḡ significauit fugiēdo: qꝛ.s.nō potuit intelligi altitudo ei⁹.
quicqd.n.nō itellexeris:fugit me dicis.ḡ fugit i montē ipe
solus:quia ascēdit sup oēs celos. Illo āt sursuȝ posito:disci/
puli in nauicula tēpestatē patiebant̃:nauicula illa ecclesiā
p̄signabat. Tenebre iā facte erant:⁊ merito:qꝛ lux nō erat.
nō.n.venerat ad illos iesus. Quantū accedit finis mundi:
crescunt errores:crescit iniqtas. Lux deniq̄ charitas ē ꝭȝ
illud: Qui odit fratrē suuȝ:in tenebris est. Ipsi fluct⁹ nauē
turbantes:⁊ tēpestates ⁊ vēti clamores sunt maledictorū.
inde charitas refrigescit:inde fluctus augent̃: ⁊ turbat̃ na
uis:nec tn̄ vēti illi ⁊ tēpestas ⁊ fluctus ⁊ tenebre id agebāt:
vt vel nauis nō ꝑmoueret̃:vel soluta mergeret̃. Qui.n.ꝑ/
seuerauerit vsq̄ in finē:hic salu⁹ erit. Quinarius āt nume/
rus ad legē ptinet:ipsi sunt qnqȝ libri moysi.ḡ legeȝ signat
numerus vigesimusquintus:qm̄ qnquies qn̄i fiunt vigin/
tiquinqȝ: Sȝ huic legi anteq̄ȝ euangeliū veniret deerat ꝑ/
fectio:q̄ in senario numero ꝯphendit̃. Ipsa ḡ quinqȝ ꝑ sex
multiplicent̃:vt lex ꝑ euangeliū ipleat̃: vt fiant sexies qn̄i
xxx. Ad eos ergo qui legē implent venit iesus calcans flu/
ctus.i.omnes tumores mundi sub pedibus hn̄s:oēs altitu
dines seculi premens:⁊ tn̄ tante sunt tribulationes:vt etiā
ipsi q credunt in iesuȝ expauescant ne deficiāt. THEO
PHI. Cuȝ āt hoies vel demones nos ꝑ timorē nitunt̃ mo
uere:audiamus xp̄m dicenteȝ: Ego suȝ:nolite timere.i.ego
sp assisto.⁊ sicut deus ꝑmaneo:⁊ nunq̄ȝ ptranseo: nō perda
tis in me fidem pro falsis terroribus. Uidet ēt quō non in
principio periculi dn̄s astitit: sed in fine. Permittit nanqȝ
nos esse in medio periculoꝝ: vt certantes i tribulationib⁹
probabiliores fiamus:⁊ vt ad ipm soluȝ recurramus: q po
tens est ex insperatis nos liberare. Cū.n.itellectus huma/
nus sibi ꝓuidere nō poterit:tunc salus diuina aduenit. Si
voluerimus ēt xp̄m in nauiculā nr̄am suscipere.i.in cordi/
bus nr̄is habitare: statim inueniemur in terra ad quaȝ ire
volumus.i.in celū. BEDA. Quia vero hec nauicula nō
torpentes vehit:sed fortiter remigantes: significatur q in
ecclesia non desidiosi ⁊ molles:sed fortes ⁊ in bonis operi
bus perseuerantes perueniūt ad portum salutis eterne.

¶ Altera die turba q̄ stabat trans mare vidit: qꝛ
nauicula alia nō erat ibi nisi vna: ⁊ qꝛ nō itroissȝ
cū discipulis suis iesus i naui: sȝ soli discipuli ei⁹
abissent. Alie vero suꝑuenerūt naues a tyberia
de iuxta locū vbi māducauerāt panē grās agen
tes deo. Cū ergo vidissȝ turba: qꝛ iesus nō eēt ibi
neqȝ discipuli ei⁹ ascenderūt i nauiculas: ⁊ vene
rūt capharnaū q̄rētes iesū. Et cū iuenissent eum
trās mare: dixerūt ei: Rabbi qn̄ huc venisti? Re
spōdit eis iesus: ⁊ dixit: Amen amē dico vobis
q̄ritis me nō qꝛ vidistis signa: sed qꝛ manduca/
stis ex panibus: ⁊ saturati estis. Operamini nō
cibū q perit: sed q ꝑmanet i vitā eternā quē fili⁹
hoīs dabit vobis. Hūc eni pater signauit deus.

CHRY. Dn̄s ⁊si turbis non manifeste ostēderit quō su
pra mare ambulauerit:dedit tamē eis latēter suspicari qō
factuȝ erat:⁊ hoc euāgelista ondit dicēs: Altera die ⁊c̄. vsq̄
ibi abissent. Quid.n.hoc erat aliud q̄ȝ suspicari q mare pe/
des transiens recesserat. Neqȝ eni ē dicere q in alia naui/
cula pertransiuit:qꝛ vna erat ibi tn̄ i quā ascenderūt disci/
puli eius:cū qbus ipse nō intrauerat. AVGV. Insinua/
tū aūt ē illis tā magnū miraculuȝ:venerunt ergo ⁊ alie na/
ues iuxta locū illū vbi māducauerāt panē.in qb⁹ turbe eū
secute sūt.⁊ h̄ ē qō subdit̃: Alie ve.na.supue. ⁊c̄. vsqȝ ibi q̄rē
tes eū. CHRY. Sȝ tn̄ p⁹ miraculū tā magnū veniētes:nō
iterrogauerūt eū qualiter pertransijt:neqȝ curauerūt tan/
tū miraculū addiscere. Sequit̃ eniȝ: Et cū inuenissent euȝ
trās mare:dixerūt ei: Rabbi qn̄ huc venisti? Nisi qs dicat
hic qn̄ pro q̄liter dictū eē ab eis:dignū aūt ē ⁊ hic cōspicere
facilē eoꝝ mentē. Qui eni dicebant: Hic ē ꝓpheta:q stude
bāt rape ⁊ facere eū regē iueniētes eū nihil tale cōsiliant̃.
AVGV. Ecce eni ille q in mōtē fugerat turbat⁹ cū ipsis
turbis loquit̃:mō teneāt:mō regē faciāt. Sȝ ille q post mi
raculi sacramentū:⁊ sermonē infert:⁊ quoꝝ satiauit pani/
bus ventrē:satiat sermonibus mentē. ALCVI. Qui.n.
dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni iperij:dat exēplū do/
ctoribus qualiter debeāt insistere predicatiōi. CHRY.
Mansuetudo āt ⁊ lenitas nō vbiqȝ ē vtilis.cuȝ eniȝ deses
fuerit discipulus ⁊ grossus:stimulo vti ad eū oportet: hoc ⁊
hic fili⁹ dei facit. Ueniētib⁹ eni turbis ⁊ blādiētib⁹ ei dicē/
do: Rabbi qn̄ huc venisti? vt ondat q eū q ab hoīb⁹ ē: ho/
norē nō cōcupiscit:sed solū inspicit eoꝝ salutē:redarguēdo
eis respōdit:nō solū corrigere volēs:sȝ ⁊ mētē eoꝝ releuare
vnde seq̄t̃: Rn̄dit eis iesus ⁊ dixit. Amē amē di. vo. q̄ritis
me nō qꝛ vidistis signa:sȝ qꝛ mandu.ex panibus ⁊ saturati
estis. AVGV.q.dicat.ꝓpter carnē me q̄ritis non ꝓpter
spūȝ. CHRY. Post rep̄hensionē aūt doctrinā eis adiun
git dicēs: Operamini:nō ci.qui pe.sȝ q ꝑma.in vi. eter. q.d.
Uos escā exq̄ritis tēporalē:ego aūt corpora vr̄a nutriui:vt
ꝑ h̄ exq̄reretis illā escā:q̄ nō tpaneā sȝ eternā tribuit vitā.
ALCVI. Corpore⁹ cibus carnē tn̄ reficit exterioris ho
minis:⁊ semel accept⁹ nō sufficit:nisi quotidie accipiat̃: spi
ritalis aūt cib⁹ ꝑmanet i eternū ⁊ satietatē ꝑpetuā imorta
litatēqȝ largit̃. AVGV. Seipsuȝ aūt isinuat istū cibū:vt
in sequētib⁹ illucescit:ac si dicat. Queritis me pp aliud:q̄ri
te me pp me. CHRY. Sȝ qꝛ qdā eo q volūt pigre nutri
ri:abutunt̃ hoc v̄bo:necessariū ē iducere id qō ē pauli: Qui
furabat̃ iā nō furet̃:magis aūt laboret operando manib⁹
suis:vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēti.sȝ ⁊ ipse co
rinthū veniēs:morabat̃ apud aquilā ⁊ priscillaȝ ⁊ opabat̃.
Dicēdo aūt: Ne operamini cibū q perit:nō isinuat q opor
teat pigritari:sȝ q oporteat opari ⁊ dare:hic eni ē cib⁹ q nō
perit.opari aūt cibum q perit:ē affici secularib⁹ reb⁹. Hoc
igit̃ dixit:qꝛ illi nullā fidei curā habuerūt:sȝ solū volebant
vētrē iplere nihil laborātes:⁊ hoc decēter cibū q perit vo/
cauit. AVGV. Sicut aūt samaritane dixerat: Si scires
q petit a te bibere:postulasses ab eo ⁊ daret tibi aquā viuā.
ita ⁊ hic subdit: Quē fili⁹ ho.vo. da. ALCVI. Qn̄ aūt ꝑ
manū sacerdotis corp⁹ xp̄i accipis nō sacerdotē quē vides
sȝ iliū quē nō vides attēde. Sacerdos ē dispensator hui⁹ ci
bi nō actor. fili⁹ hominis seipsuȝ dat nobis:vt nos in ipso ⁊
ipse in nobis maneat. Istū filiū hominis nolite sic accipere
quasi alios filios hominū. Sequestratus est enim quadaȝ
grā ⁊ exceptus a numero oīuȝ.iste.n.filius hoīs ⁊ dei fili⁹ ē.
hoc est qō subdit: Hunc enim pater signauit de⁹. Signare
est signū ponere.q.d. Nolite me cōtēnere qꝛ filius hoīs sū.
sic enim suȝ filius hoīs:vt de⁹ pater me signaret.i.ꝓprium
aliquid mihi daret:quo nō ꝯfunderer cuȝ genere humano:
sed per me liberaret̃ gen⁹ humanū. HYLA. viij.de.tri.
Signaculoꝝ aūt natura ē vt oēm impresse in se speciei ex/
plicent formā:⁊ nihil minus ex eo in se habeant vn̄ signē/
tur:⁊ dū totū accipiūt qō imprimit̃.totū ex se preferūt ge/
qd impssuȝ ē. Uerbū igit̃ hoc ad diuine natiuitatis nō ꝓfi/
cit exēplū:qꝛ i signaculis ⁊ materies sit ⁊ diuersitas ⁊ ipres/
sio:per quaȝ mollioribus naturis:validioꝝ geneꝝ species
imprimuntur. Unigenit⁹ vero de⁹ ⁊ ꝑ sacramentū salutis
nostre hoīs filius:volēs ꝓprietatis nobis paterne i se signa
re speciē:signatū se a deo ait:vt ꝑ hoc potestas i eo dādi ad
eternitatē esse itelligi possit:qꝛ oēȝ in se paterne forme ple
nitudinē signātis se dei ꝯtieret. CHRY. Uel signauit.i.
in hoc misit hāc nobis afferentē escā. Uel signauit.i.reue/
lauit ꝑ suū testimoniū. ALCVI. Mystice āt altera die
.i.post ascensionē xp̄i turba stās i bonis opib⁹:nō iacēs i ter
renis voluptatib⁹ expectat vt veniat ad eos iesus. Una āt
nauis ē vna eccl̄ia.sȝ ⁊ alie naues q̄ supueniūt sunt ꝯuenti/
cula hereticoꝝ:q que sua sunt q̄runt non q̄ iesu xp̄i. vn̄ ꝯue
niēter eis dicitur: Queritis me qꝛ māducastis ex panibus.
AVGV. Quāmulti ēt nō q̄runt iesuȝ:nisi vt illis bn̄fa/
ciat ꝭm tp̄s.alius negociū hȝ:q̄rit itercessionē clericoꝝ.ali
us p̄mit̃ a potētiore:fugit ad eccl̄iaȝ.vix q̄rit̃ iesus pp ih̄ȝ.
GREGO. xxiiij. mora. Per eoꝝ ēt ꝑsonā dn̄s illos intra
sanctā ecclesiā detestat̃:q ꝑ sacros ordines ad dn̄m ꝓpin/
quātes:nō in eisdē ordinib⁹ v̄tutuȝ merita sȝ subsidia ꝑsen
tis vite exq̄runt. Satiatos qppe de panib⁹ dn̄m seq:est de
sancta eccl̄ia tpalia alimēta sūpsisse. Et n̄ pro signis dn̄ȝ:sȝ
pro panib⁹ q̄rere ē ad religiōis officiū:non pro augēdis v̄tu
tibus:sȝ ꝑ reqrendis subsidijs inhiare. BEDA. Illi ēt q
in orōne q̄runt non eterna sȝ tpalia:q̄runt iesum non pp ie
sum sȝ pp aliqd aliud. Significat̃ aūt mystice quoniaȝ he
reticoꝝ ꝯuenticula carent hospitio christi ac discipuloruȝ
eius:⁊ dicunt̃ alie superuenisse naues qꝛ hereses repētine
fuerunt. Per turbam āt que cognouit q iesus nō erat ibi
neq̄ discipuli eius:illi designantur qui cognoscentes erro/
res hereticoꝝ: relinquunt eos ⁊ ad verā fidem veniunt.

¶ Dixerūt ergo ad eū: Quid faciemus vt opere
mur opa dei? Respondit iesus: ⁊ dixit eis. Hoc
est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Dixe/
rūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videa/
mus ⁊ credam⁹ tibi? Quid operaris? patres no
stri māducauerūt māna in deserto: sicut scriptū
est: Panē de celo dedit eis māducare. Dixit er
go eis iesus. Amē amen dico vobis: nō moyses
dedit vobis panē de celo: sȝ pater meus dat vo
bis panē de celo verū. Panis.n. verus est q de
celo descendit: ⁊ dat vitā mūdo. Dixerūt ergo
ad eū: Domine semper da nobis panem hūc.

ALCVI. Intellexerāt escā istā que ꝑmanet i vitā eter
nā eē opus dei:⁊ iō iterrogāt qd facerēt:vt istū cibū.i.opus
dei operari possint.⁊ hoc ē qō dicit̃. Dixerūt ḡ ad eū. Quid
faciem⁹ vt operemur opera dei. BEDA.i.q̄ precepta ser
uādo poterim⁹ iplere opa dei. CHRY. Hoc aūt dicebāt
nō vt discāt ⁊ faciāt:sȝ ad cibi exhibitionē eū iducere volē
tes. THEOPHI. Christus vo q̄uis cognosceret q eis
nihil ꝓderat:tameȝ ꝓpter cōmunē vtilitatē rn̄dit: ⁊ ondit
eis imo oīb⁹ hominib⁹ qō sit op⁹ dei:vn̄ seq̄t̃: Rn̄dit iesus
⁊ dixit eis: Hoc ē op⁹ dei:vt credatis i eū queȝ misit ille.
AVGV. Nō āt dicit: Ut credatis ei: sȝ vt credatis i eū.
Nō.n.cōtinuo q credit ei:credit i eū.nā ⁊ demones crede/
bāt ei:⁊ n̄ credebāt i eū.⁊ nos credim⁹ paulo:sȝ nō i paulū.
Credere ergo in eū ē credēdo amare:credēdo diligere:cre/
dendo in eū ire:⁊ ei⁹ mēbris icorporari. Ipsa est fides quaȝ
de nobis exigit deus:que ꝑ dilectionē operat̃. Discernitur
tn̄ ab operibus fides:sicut dicit apostolus iustificari homi
nē ꝑ fidē sine opibus legis. Et sunt opera q̄ vident̃ bona si
ne fide christi:⁊ nō sunt bona:qꝛ non referunt̃ ad eū finem
ex quo sunt bona:finis enim legis christus ad iusticiam oī
credenti:⁊ ideo noluit discernere ab opere fideȝ:sed ipsam
fidē dixit esse opus dei:ipsa ē enim fides q̄ per dilectioneȝ
operat̃. Nec dixit: Hoc ē opus vestrū.sed Hoc est op⁹ dei:
vt credatis in euȝ:vt qui gloriat̃:in dn̄o glorietur. Credere
ergo in eū est manducare cibū qui permanet i vitā eternā.
vt quid paras dentē ⁊ ventrē? crede:⁊ māducasti. Quia er
go inuitabat eos ad fidē:illi adhuc querebāt signa quibus
crederēt. Judei eni signa querūt:⁊ hoc est qō sequit̃. Dixe
rūt ergo ei: Quod ergo tu facis signū vt videamus ⁊ creda
mus tibi? quid operaris? CHRY. Nihil irrationabilius
q̄ȝ signo pre manib⁹ existēte:quasi nullo iā signo facto hoc
dicant.neqȝ electionē signi fiendi domino ꝑmittunt: sed i
necessitatē euȝ estimāt ducere:vt nullū aliud faciat signuȝ
q̄ȝ tale quale factū est in eoꝝ parentib⁹.vnde subdūt: Pa/
tres nostri manducauerūt manna in deserto. ALCVI.
Et ne videat̃ māna aliquo mō cōtēnendū:auctoritate psal
mi illud extollunt dicentes sic̄ scriptuȝ ē: Panē de celo de
dit eis māducare. CHRY. Multis qdē factis signis:⁊ i
egypto ⁊ in mari rubro ⁊ in deserto huius maxime memi/
nerūt:qō valde cōcupiscebāt ꝓpter vētris tyrānidē. Neqȝ
aūt dicūt q de⁹ hoc fecit:ne videant̃ eū exequare deo:neq̄
moysen iducūt:vt nō videant̃ christū deprimere:sȝ mediū
ponūt dicētes: Patres nostri māduca.māna. Uel aliter.
AVGV. Domin⁹ iesus talē se dicebat: vt se moysi p̄po/
neret.nō.n.ausus ē moyses de se dicere q daret cibuȝ q nō
perit. Attēdebāt itaq̄ quāta fecissȝ moyses:adhuc aliq̄ ma
iora volebāt fieri.q.dicāt: Tu ꝓmittis cibū q nō perit:⁊ nō
talia operaris q̄lia moyses. Panes ordeaceos ille nō dedit
sed māna de celo. CHRY. Licebat aūt dn̄o dicere:quo
niā moyse maiora miracula feci.sȝ nō erat tēpus horū v̄bo
rū nūc:sed vnū erat ad qō studebat.s.ducere eos ad escam
spiritalē.vn̄ seq̄t̃: Dicit ergo eis iesus: Amē amē dico vobis
Nō moyses dedit vo.pa.de celo:sȝ pr̄ me⁹ dat vobis paneȝ
de celo verū. An nō ex celo erat māna:q̄liter igit̃ ex celo di
cit̃:sicut ⁊ volucres celi dicunt̃:⁊ sic̄ dicit̃: Intonuit de ce/
lo dominus. Panē aūt nō veꝝ vocat illū: nō qꝛ falsuȝ erat
miraculū de māna:sȝ qꝛ figura erat:nō veritas. Non dixit:
Nō moyses dedit:sȝ ego:sȝ pro moyse qdē deū:pro manna
vero seipsuȝ posuit. AVGV.q.diceret. Illud māna hoc
significabat.s.cibū de quo paulo ante locut⁹ suȝ:⁊ oīa signa
mea erāt. Signa mea dilexistis:qō significat̃ ꝯtēnitis. De⁹
eniȝ dat panē quē significauit manna ipsuȝ.s. dominū iesū
christum. vnde sequitur. Panis eniȝ verus est qui de celo
descen.⁊ dat vitam mundo. BEDA. Non quidē elemen
tis:sed hominibus habitatoribus mūdi. THEOPHI.
Seipsuȝ dicit panē veruȝ:qꝛ principale significatū per mā
na est vnigenitus dei filius homo factus. Māna nāq̄ iter
pretatur:quid est hoc.naȝ iudei videntes stupefacti: vnus
ad aliū dicebant:quid est hoc? Filius aūt dei factus homo
ipse est potissimuȝ admiratiuum māna: ita vt cuilibet con
tingat querere:quid est hoc? quomō filius dei filius homi/
nis est.quomō ex duab⁹ naturis vna fit ꝑsona. ALCVI.
Qui per assumptā humanitatē descēdit de celo:⁊ per assu/
mētē diuinitatē dat vitaȝ mūdo. THEOPHI. Hic aūt
panis vita ꝭm naturā existens:tanq̄ȝ viui patris filius pro/
priū opus facit:qꝛ viuificat cuncta: Sicut eni panis ex ter/
ra infirmaȝ naturā carnis conseruat:sic ⁊ christus per spiri
tus operationes viuificat animaȝ:⁊ etiā corpus incorrupti
bile facit.nā per ei⁹ resurrectionē corporalis confert̃ icor/
ruptio:⁊ ideo dicit q dat vitaȝ mundo. CHRY. Non iu
deis solū:sed orbi terrarum. Illi vero inferius adhuc inspi
ciebāt.vnde sequit̃: Dixerunt ergo ad eū: Domine semper
da nobis hunc panē. Dicente aūt eo quoniā pater me⁹ dat
vobis panem:nō dixerunt: Roga vt det:sed Da nobis.
AVGV. Sicut eniȝ samaritana cui dictū est: q biberit
de hac aq̄: non sitiet vnq̄ȝ.ꝭȝ corp⁹ accipiēs ⁊ carere indigē
tia volens. Da mihi inquit domine de hac aqua:sic ⁊ isti di
cunt: Da mihi panem qui reficiat ⁊ non deficiat.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Dixit autē eis iesus: Ego suȝ panis vite. Qui venit ad me nō esuriet. ⁊ q credit i me nō sitiet i eternū. Sȝ dixi vobis: qꝛ ⁊ vidistis me ⁊ ñ credidistis. Omne qḋ dat mihi pater ad me veniet: ⁊ eū q venit ad me nō eijciā foras: qꝛ descendi de celo nō vt faciā voluntatē meā: sȝ voluntatem eius qui misit me. Hec est.n. voluntas eius qui misit me patris: vt oē quod dedit mihi non perdā ex eo: sed resuscitēȝ illud i nouissimo die. Hec est.n. voluntas patris mei qui misit me: vt ois qui videt filiū ⁊ credit in eum habeat vitaȝ eternā: ⁊ ego resuscitabo euȝ in nouissimo die.

CHRY. De reliquo dñs i mysterioꝝ traditionē eos inducturus ē: ⁊ primū de deitate sua loqtur. vñ dicitur: Dixit āt eis iesus: Ego suȝ panis vite. Neqȝ.n. ħ de corpore ei⁹ dictum ē: de illo.n. in fine dicit: Panis quem ego dabo: caro mea est. Sȝ iterim de diuinitate loqtur: Eteniȝ caro pp deum vbuȝ panis ē: qḋ spiritū ipȝ suscipiēti panis celestis fit. THEOPHI. Non āt dixit: Ego suȝ panis nutrimenti: sȝ Uite. Qꝛ.n. cūcta mortifera erant: viuificauit nos xp̄s p seipsuȝ. est āt panis nō ꝯsuete vite: sed illius que morte nō resecat̄. vnde subdit̄: Qui venit ad me nō esuriet: ⁊ qui credit in me non sitiet in eter. AVGV. Qui venit ad me. ħ est qui credit in me. ⁊ ꝙ dixit: Non esuriet. hoc ntelligendū est: Et nō sitiet vnq̄. vtroqȝ.n. significatur eterna illa satietas: vbi nulla est egestas. THEOPHI. Uel nō sitiet neqȝ esuriet. i. ad verbū dei audiendū: neqȝ tediosus efficietur: neqȝ sitiet siti intellectuali: q̄si ñ hēat aquā baptismi ⁊ sanctificationē per spiritum factam. AVGV. Panē igitur de celo desideratis: ante vos habetis: sed non māducatis. vnde seqtur: Sed dixi vobis: qꝛ ⁊ vidistis me ⁊ non credidistis. ALCVI. q.d. Nō ideo hoc dixi: ꝙ vos sciā hoc pane satiandos: sed potius ad improperium vestre icredulitatis dico: quia videtis ⁊ non creditis. CHRY. Uel p hoc ꝙ dicit: Dixi vobis: insinuat testimonium scripturarum: de quo supra dixerat: Ille sunt que testimoniū perhibent de me. Et iterum dixerat: Quoniam veni in nomine patris mei: ⁊ non suscepistis me. hoc autem ꝙ dicit: Qꝛ vidistis me ⁊c̄ signa occulte insinuat. AVGV. Sȝ non ideo ego populum dei perdidi: quia vos vidistis ⁊ non credidistis. vnde sequitur: Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: ⁊ eum qui venit ad me non eyciaȝ foras. BEDA. Absolute dicit. Omne. vt ostenderet plenitudinē fideliuȝ. Hi aūt sunt quos pater dat filio: quādo p occultaȝ inspirationē facit eos credere in filiuȝ. ALCVI. Quēcūqȝ ergo pater traxerit ad hoc vt credat in me: veniet p fidē ad me: vt mihi iungat̄: ⁊ eū q passibus fidei ⁊ bone operationis veniet ad me: Nō eyciā foras. i. i secreto pure cōsciētie mecū morabit̄: ⁊ tādem recipiā cum i eterna beatitudie. AVGV. Illud enī intus vnde nō exit̄ foras: est magnū penetrale ⁊ dulce secretū sine tedio: sine amaritudie malaꝝ cogitationū: sine iterpellatiōe tentationū ⁊ doloꝝ: de quo dr̄. Intra i gaudium dñi tui. CHRY. Per hoc aūt ꝙ dicit: Qḋ dat mihi pater: oñdit quoniā nō ꝯtingēs res ē credere in christū: neqȝ cogitationib⁹ humanis pficit̄: sȝ ea que desuper reuelatione īdiget ēt anima deuota suscipiente reuelationē. vnde nō sunt ab accusatione eruti: quibus non dat pater. indigemus enim ⁊ ea que ex nobis est voluntate ad credendū: per hoc aūt tangit incredulitatem eorum ostendens: quoniā qui non credit ei: voluntateȝ trāsgreditur patris. Paulus auteȝ ait ꝙ ipse eos tradiderit patri: cuȝ tradiderit inquit regnum deo ⁊ patri. Sicut igitur pater dans non priuat seipsum: sic nec filius tradens. dicitur aūt filius tradere: quoniā per eū ad patrem adducimur: Et de patre dictū est: Per quē vocati estis in societatē filij ei⁹. Sic igit̄ q venit ad me saluabit̄: qꝛ pro his veni ⁊ carneȝ assumpsi. vnde sequit̄: Quia descen. de celo nō vt faciaȝ volun. meā: sed volun. ei⁹ qui misit me. Quid dicis? alia sunt tua ⁊ que illius? Ne igitur hoc aliquis suspicet̄ subiunxit: Hec est āt volū. eius qui misit me: vt ois qui videt filiū ⁊ credit in eū habe. vitā eternā. Per hoc aūt ⁊ filius vult quia fili⁹ quos vult viuificat. Quid est igit̄ quod dicit. Non aliud acturus veni q̄ꝫ qḋ pater vult. q̄si non habens diuinā voluntateȝ a patre: omnia enim que patris sunt: mea sunt. sed hoc nō dixit: sed in fine reseruat: excelsa enī interiȝ occultat. AVGV. Uel aliter: q̄re nō eyciat foras subiungit dicēs: Quia descen. de celo non vt fa. volun. meā: sed volū. eius q misit me. Propterea enim anima a deo exijt: quia superba erat. Superbia.n. eiecti sum⁹: humilitate regredimur. Medic⁹ enī quādo egritudinē discutit: si curet ꝙ p aliquā causaȝ factuȝ est: ⁊ ipsaȝ causaȝ nō curet ad tēpus videt̄ mederi: sed cā manēte morbus repetit̄. Ut ergo causa omniū morboꝝ curaret̄. i. superbia: descendit ⁊ humilis factus est fili⁹ dei. Quid superbis hō? filius dei ꝓpter te humilis fact⁹ est. Puderet te fortasse imitari humilē hominē: salteȝ imitare humilē deū. hec est eniȝ cōmendatio humilitatis. Non veni facere voluntatē meā: sed voluntatē ei⁹ qui misit me. Superbia quippe facit voluntatē suaȝ: humilitas voluntateȝ dei. HYLA. iij. de trini. Nō igit̄ hoc dicit qa facit quod nō velit: sed obedientiā suā sub effectu paterne volūtatis ostendit: volens ipse volūtateȝ patris explere. AVGV. Ideo ergo q ad me venerit nō eyciā eū foras: quia non veni facere voluntatē meā: humilis veni humilitatē docere. qui ad me venit incorporat̄ mihi: ⁊ humilis fit: quia non faciet voluntateȝ suam: sed dei: ⁊ ideo non eyciet̄ foras: quia cum supbus esset proiectus est foras. ad me eniȝ venire nō potest nisi humilis. non mittit̄ foras nisi superbia: qui ꝟuat humilitatem non labitur a veritate. Quare auteȝ ideo nō eyciat foras qui venit ad illuȝ: quia non venit facere volūtateȝ suaȝ: ostendit cum subdit: Hec est enī voluntas ei⁹ q misit me patris: vt omne quod dedit mihi pater non pdaȝ ex eo. Ipse illi datus est: qui seruat humilitatem nō est voluntas in conspectu patris: vt pereat vn⁹ de pusillis. de tumentib⁹ potest perire: de pusillis nihil perit: quia nisi fueritis sicut pusillus iste: nō intrabitis in regnum celorum.

AVGV. de correctiōe ⁊ gratia: Qui ergo in dei prouidētissima dispositione presciti: predestinati: vocati: iustificati: glorificati sunt etiā nondū renati: sed ⁊ nondū nati: iaȝ filij dei sunt: ⁊ omnino perire nō possunt. hi enī vere veniūt ad christuȝ. Ab illo ergo dat̄ ēt pseuerantia in bono vsqȝ in finem. neqȝ eniȝ dat̄ nisi eis qui nō peribunt: q̄m qui nō perseuerant peribunt. CHRY. Per hoc aūt qḋ dicit: Non pdaȝ ex eo: non ostendit se indigere eoꝝ cura: sed hoc dicit propter eoꝝ salutē. Postq̄ꝫ aūt dixerat: Non perdaȝ ex eo: ⁊ non eyciam foras. subiungit: Sed resuscitem eū in nouissimo die. quia in resurrectione cōi mali eyciunt̄ ꝟm illud: Tollite eū ⁊ eycite eū in tenebras exteriores. Ipsi etiaȝ perdentur ꝟȝ illud: Qui potest animā ⁊ corpus pdere in gehēnaȝ. Ideo autem multotiens resurrectioneȝ inducit: vt nō ex solis rebus presentibus iudicent dei prouidentiam: sed aliaȝ expectent vitā. AVGV. Uidete aūt quemadmodū ⁊ hic geminā illā resurrectioneȝ designet: qui venit ad me: modo resurgit: humilis factus in mēbris meis. Sequitur aūt: Sed resuscitem illū in nouissimo die. Ad exponēdū autē quod dixerat: Oē quod dedit mihi pater. Et iterū quod dixerat: Non pdā ex eo: subiungit: Hec est enī voluntas patris mei qui misit me. vt ois qui videt filiuȝ ⁊ credit in euȝ habeat vitam eternam. Superius dixit: Qui audit verbuȝ meum: ⁊ credit ei qui misit me. Modo auteȝ: Qui videt filiū ⁊ credit in eū: nō dixit: Et credit in patrē. Hoc ē.n. credere in filiū: qḋ ⁊ in patrē: qꝛ sicut pater hȝ vitaȝ in semetipso: sic dedit ⁊ filio vitā hr̄e i semetipso: vt sic ois q videt filiū ⁊ credit in eū: hēat vitaȝ eternā: credendo ⁊ transeundo ad vitā: tāq̄ꝫ pma illa resurrectiōe: ⁊ qꝛ ipsa nō ē sola subiūgit de scḋa. Et ego resuscita. eū in nouissimo die.

¶ Murmurabant ergo iudei de illo: quia dixisset. Ego suȝ panis viuus qui de celo descendi. Et dicebāt: Nonne hic ē filius ioseph: cui⁹ nos nouimus patrē ⁊ matrem? Quomō ergo dicit hic: qꝛ de celo descēdit? Respōdit ergo iesus ⁊ dixit eis: Nolite murmurare iuicē. Nemo potest vēire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eū: ⁊ ego resuscitabo eū i nouissimo die. Est scriptū i ꝓphetis: Erūt oēs docibiles dei. Ois qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me: Nō qꝛ patrē vidit quisq̄ꝫ: nisi is q ē a deo: hic vidit patrē.

CHRY. Iudei existimantes se comestiōe carnali potiri nō turbabant̄: vsqȝquo postea diffisi sūt. vñ dicit̄. Murmurabant ḡ iudei de illo: qꝛ dixisset: Ego sū pa. vi. q de ce. descēdi. Uidebant̄ qdeȝ turbari in hoc ꝙ dixerat eū de celo descēdisse: sȝ nō hoc erat: qḋ turbationē faciebat: sȝ hoc qḋ nō expectabāt potiri mēsa corporali. Adhuc tñ eū venerabant̄ qꝛ recēs erat signū: ⁊ ꝓpterea nō manifeste ei ꝯdicebāt: sȝ murmurādo suaȝ turbationē oñdebāt: qd āt murmurādo dixerit subdit̄. Et dicebāt. Nōne hic ē iesus filius ioseph: cui⁹ nos nouimus patrē ⁊ matrē: quō ḡ dicit hic qꝛ descēdi de celo. AVGV. Lōge āt isti erāt a pane de celo: nec eū esurire nouerāt. panis.n. iste iterioris hōis querit esuriē. CHRY. Manifestū est.n. q̄m mirabilē ei⁹ nōdū sciuerāt generationē: ꝓpterea eū adhuc filiū ioseph dicūt: sȝ nō increpant̄. Nō.n. rñdit eis. Nō suȝ filius ioseph: qꝛ nō poterāt illuȝ mirabilē partū audire. Si vero eū q ꝟȝ carnē nō poterāt manifeste audire: multomagis nec superiorem ineffabilē. AVGV. Ab hoībus.n. carnē assumpsit: sȝ nō more hoīum. nā patrē habens in celo matrē elegit in terra ⁊ illic natus sine matre: ⁊ hic sine patre: qd ḡ talib⁹ murmurantibus respondit subditur. Respondit ergo iesus ⁊ dixit eis: nolite murmurare inuicem. q.d. Scio quare non esuritis sic: vt istū panem nō intelligatis neqȝ queratis. Nemo potest venire ad me: nisi pater qui misit me traxerit illum Magna gr̄e ꝯmēdatio: nemo venit nisi tract⁹: quē trahat: ⁊ quē nō trahat: q̄re illū trahat: ⁊ illū non trahat noli velle iudicare: si nō vis errare. semel accipe ⁊ itellige: si nō traheris: ora vt traharis. CHRY. Hic aūt isiliūt manichei dicētes: q̄m nihil i nob ē positū: sȝ hoc nō qḋ i nobis ē ꝯstruit: sȝ oñdit nos diuino auxilio idigētes. oñdit.n. hic nō eū q inuitus venit: sȝ eū q multā patit̄ oppugnationē. AVGV. Si.n. iuiti trahimur ad christū: ḡ iuiti credim⁹: ḡ violentia adhibet̄: nō volūtas excitat̄: sȝ itrare quisq̄ꝫ ecclesiam pōt nolens. credere nō pōt nisi volēs: corde enī credit̄ ad iustitiā. si ergo inuit⁹ venit qui trahit̄: nō credit: si nō credit nō venit. nō enī ad christuȝ ambulando currimus: sȝ credēdo nec motu corporis: sȝ volūtate cordis accedim⁹: ergo volūtate traheris. Quid ē autē trahi volūtate? delectare i dñō: ⁊ dabit tibi petitiōes cordis tui. est quedā voluptas cordis cui dulcis est panis ille celestis: porro si poete dicere licuit. Trahit sua quenqȝ voluptas: quāto fortius nos dicere debemus trahi hominē ad xp̄m: qui delectatur veritate: beatitudine: iustitia: sempiterna vita: quod totum xp̄s est. An non habent corporis sensus voluptates suas ⁊ animus deseritur a voluptatibus suis. Da amantem: desiderantem feruentem: fonti eterne patrie suspirantē: ⁊ scit qd dicā: sed quare voluit dicere: quē traxerit pater ꝟi trahendi sum⁹ ab illo trahamur: cui dicit q̄dā que diligit. Trahe me post te. Sȝ qd intelligi voluit aduertamus. Trahit pater ad filiū eos q ꝓpterea credūt in filiū: qꝛ eū cogitāt patrē hr̄e deuȝ. Deus.n. pater equalē sibi genuit filiū: ⁊ qui cogitat atqȝ in fide sua sentit ac ruminat equalē eē pr̄i eū i quē credit: ipȝ trahit pr̄ ad filiū. Arrius credidit creaturā: nō eū traxit pr̄. Fotinus dicit: Homo solus ē xp̄s: q sic credit: nō eū pr̄ trahit: traxit petruȝ q dixit: Tu es xp̄s filius dei viui. vñ ei dictū ē. Nō tibi reuelauit caro ⁊ sanguis: sed pater me⁹ q i celis ē. Ista reuelatio ipsa attractio ē. Si.n. q iter delitias terrenas reuelant̄ amātib⁹ trahūt: nō trahet reuelatus xp̄s a pr̄e? Quid.n. forti⁹ desiderat aīa q̄ꝫ vitatē? sȝ hic hoīes esuriūt: ibi saturabunt̄. iō subiecit: Et ego resu. eū i no. die. q.d. saturabit̄: eo ꝙ ⁊ hic sitit i resurrectione mortuoꝝ: q̄m ego resuscitabo eū. AVGV. de q̄. no. ⁊ ve. te. Uel attrahit pr̄ ad filiū p opera q̄ faciebat p illū. CHRY. Nō pua dignitas filij si pr̄ adducit: ⁊ ipe suscitat nō diuidēs ad pr̄eȝ opera: sȝ ostēdens parilitatē vtutis. deide oñdit modū ꝟȝ quē pr̄ trahit dicēs. Scriptū est i ꝓphet. Et erunt oēs doci. dei. Uides fidei dignitatē: q̄m nō ab hoīb⁹ neqȝ hoīes: sȝ ab ipo deo eā debeant addiscere. Magr̄.n. p̄sidet oīb⁹ pat⁹ exr̄s sua tribuere: ad oēs suā doctrinā effundēs. Si aūt erūt oēs docibiles dei q̄liter qdā nō credūt? qꝛ hoc de plurib⁹ dictū est: siue q̄m oēs q volūt. AVGV. de p̄distinatiōe sanctorū. Uel aliter. Sicut itegre loqmur cū de aliquo lr̄aꝝ magistro q in ciuitate solus ē dicimus: oēs iste hic litteras docet: nō qꝛ oēs discūt: sȝ qꝛ nemo nisi ab illo discit qcunqȝ ibi litteras discit. Ita recte dicim⁹. Omnes de⁹ docet venire ad christū: non quia omnes veniūt: sȝ quia nemo aliter venit. AVGV. super ioan. Uel aliter. Oēs regni illius homines docibiles erūt dei: nō ab hoībus audient: ⁊ si hic ab hoībus audiūt tñ qḋ intelligunt intus datur. strepitū verboꝝ ingero aurib⁹ vestris nisi reuelet ille qui itus est: quō ergo o iudei me potestis agnoscere quos pater non docuit?

BEDA. Dicit aūt pluraliter. In prophetis: quia oēs prophete: vno eodemqȝ spiritu repleti: licet diuersa prophetarent: tamen ad idem tendebāt. quapropter cū quouis eoꝝ oēs alij cōcordabāt: sicut cū ioele ꝓpheta qui dicit: Erunt oēs docibiles dei. GLO. Hoc in ioele nō inuenit̄. sed aliquid simile. dr̄.n. ibi. Filij syon exultate ⁊ letamini in dño deo nostro: qꝛ dedit vobis doctorē. Expressius tñ ē in isaia vbi dr̄: Ponam vniuersos filios tuos doctos a domino.

CHRY. Qḋ qdē precipuū est: qꝛ āte p hoīes discebāt q̄ dei sunt: nūc aūt p vnicū filiū dei ⁊ spūm scūm. AVGV. de p̄distinatiōe scōꝝ. Oēs aūt docibiles dei veniūt ad filiū: quoniā audierunt ⁊ didicerūt a patre p filiū: vnde subditur. Ois qui audiuit a patre ⁊ didicit venit ad me. Si āt ois qui audiuit a patre ⁊ didicit venit: pfecto omnis q̄ non venit nō audit a patre nec didicit. Ualde remota est a sensib⁹ carnis hec schola in qua pr̄ audit̄ ⁊ docet: vt veniatur ad filiū: nec agit hoc cū carnis aure sed cordis: vbi est ⁊ ipe filius. quia ipse est verbū eius per qḋ pater sic docet: simul est ⁊ spiritussanctus. Inseparabilia enī didicim⁹ esse opera trinitatis: sed patri hoc potissimū ē attributū: qꝛ de ipso ꝓcedit ⁊ fili⁹ ⁊ spiritusscūs. Itaqȝ gratia que occulte ⁊ humanis cordib⁹ diuina largitate tribuit̄: a nullo corde duro respuitur. ideo quippe tribuit̄: vt cordis duricia primitus auferatur. Cur ergo non omnes docet: vt veniant ad christū: nisi quia eos quos docet: misericordia docet: quos autē nō docet: iudicio nō docet: si autem dixerimus ꝙ volūt discere: quos non docet: respondebitur nobis: Et vbi est quod ei dicitur. Deus tu conuertens viuificabis nos: aut si nō facit volentes ex nolentibus deus: vt quid orat ecclesia ꝟm preceptum domini pro persecutoribus suis: non enī quisq̄ꝫ dicere potest credidi: vt sic vocaret. preuenit quippe cum

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

misicordia dei: qr sic ē vocat⁹ vt crederet. AVGV. sup ioā. Ecce ǵ quō trahit pr̃ docēdo ō vitate ñ necessitatē īponēdo: suptrahere. n. dei ē. Ois q audiuit a pr̃e ⁊ didicit: vēit ad me. qd igit̃ xp̃s nihil docuit: qd φ patrē magr̃m hoies ñ viderūt: filiū viderūt: fili⁹ ǵ dicebat: sʒ pr̃ docebat. Si. n. ego hō cū siʒ illū doceo: q audiuit v̄bū meū: illū docet ⁊ pr̃ q audiuit v̄bū eius. Exponit aūt h̄ ipse ⁊ oñdit nobis qd dixerat ꝯtinuo subiūgens: Non qr pa. vi. q̄sq̄z: nisi q a deo est hic vi. patrē. q. d. Ne forte cū dico vobis: oīs q audiuit a patre ⁊ didicit: dicatis apud vos. Nūq̄z vidim⁹ pr̃em: quō ab eo discere poterimus: a meipso audite: Ego noui patrē ab illo sū: quō v̄buʒ ē ab illo cuius ē verbū: nō φ sonat ⁊ trāsit: sed φ manet cum dicente: ⁊ trahit audientem. CHRY. Oēs qdem a deo sumus. Id vero qō est precipuuʒ filij ⁊ ꝓprium hic non posuit pp auditorum imbecillitatem.

¶ Amen amē dico vobis: qui credit in me hʒ vitam eternā. Ego suʒ panis vite. Patres vestri māducauerunt māna in deserto: ⁊ mortui sūt. Hic est panis de celo descēdēs: vt siquis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Siquis māducauerit ex hoc pane: viuet in eternum.

AVGV. Reuelare voluit se dñs qd eēt. vñ dicit. Amē amen dico vobis: q credit ī me hʒ vitā eternā. q. d. Qui credit in me hʒ me: qd ē āt habere me: habere vitā eternā: vita. n. eterna ē verbū qō ī ṗncipio erat apud deū: ⁊ vita erat lux hoīum: assumpsit vita mortē: vt vita occideret mortē.

CHRY. Qr vero turbe instabāt: cibū corporalē petentes ⁊ eius cibi q patribus eorum dat⁹ erat reminiscētes: vt oñdat φ oīa illa figura erant huius vitatis p̄ñtis mētionē de cibo spirituali facit dicēs. Ego sū panis vite. Panē qdē vite seipm̄ vocat: qm̄ vitaʒ nostrā ꝯtinet ⁊ hāc ⁊ futuram.

AVGV. Sʒ qr illi de māna supbiebant subiūgit: Pr̃es vestri māducauerūt manna in deserto ⁊ mortui sūt. Ideo patres vestri qr similes estis illoꝝ murmuratores: patres murmuratoꝝ filioꝝ. Nā de nulla re magis deū offendisse ille ppl's dictus est: q̄z ꝯ deuʒ murmurādo. Ideo āt mortui sūt qr qō videbāt credebant: qō non videbāt nō credebāt neq̄z itelligebant. CHRY. Non āt sine cā addit. In deserto: sʒ occulte īsinuans qm̄ nō longū tp̄s fuit: quo. s. manna datū ē neq̄z simul cū venit ī terrā ꝓmissionis: sʒ qr videbāt panē datū a xp̄o minus eē illo qō patribus datū erat: ī eo φ illud desup descēdebat. Miraculū v̄o panū īferi⁹ gerebatur ꝓpterea subiūgit: hic ē panis de celo descēdens.

AVGV. Hūc panē significauit māna: hūc panē significabat altare dei. Sacramēta hec sūt: ⁊ illa fuerūt: In signis diuersa sūt: ī re q̄ significat̃ paria sūt. Apostolū audi. Oēs eādē escā spiritalē māducauerūt. CHRY. Deīde oñdit φ maxie eos poterat psuadere: qm̄ ipi patrib⁹ suis multo digniores effecti sūt: q māna māducātes sūt mortui. ⁊ iō subdit. Ut siqs ex ipo manducauerit: nō moriat̃. A fine vtriusq̄z cibi oñdit differētiā. panē aūt hic dogmata salutaria dicit. ⁊ fidē q̄ in ipm̄ ē aut corpus suū: hec. n. ꝯseruāt aīam.

AVGV. Sʒ nūqd nos nō morimur: q māducauim⁹ panē descēdētē de celo: sic illi sūt mortui: queadmodū ⁊ nos sumus morituri quātū attinet ad mortē huius corporis visibilē atq̄z carnalē. q̄tū aūt ptinet ad morteʒ spiritalē q̄ patres istoꝝ mortui sūt. Manducauit manna moyses ⁊ multi q dño placuerūt: ⁊ mortui nō sunt: qr visibilē cibuʒ spiritualiter itellexerūt: spiritualiter gustauerunt vt spiritualiter saciarent̃. Nā ⁊ nos hodie accipim⁹ visibilē cibū: sʒ aliō est sacramentū: aliud virtus sacramēti: qm̄ multi de altari accipiunt. ⁊ accipiendo moriunt̃. vñ apostolus. Iudicium sibi manducat ⁊ bibit: panē ergo celestē spūaleʒ māducare ē inocētiā ad altare apportare. peccata ⁊ si sint quotidiana: nō sint mortifera. āteq̄z ad altare accedatis: attēdite qd dicatis. Dimitte nobis debita nr̃a sic̃ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris: si dimittis: dimittent̃ tibi: secur⁹ accede: panis ē nō venenū. siqs ǵ ex hoc pane māducauerit: non moriet̃. Sʒ qō ptinet ad virtutē sacramenti nō qō ptinet ad visibile sacramētū: q māducat. s. itus nō foris. ALCVI. Ideo inq̄z nō morit̃ q comedit hūc panē: qr ego suʒ panis viu⁹ q de celo descēdi. THEOPHI. Per hoc. s. φ īcarnat⁹ ē: nō ergo pri⁹ solū fuit hō: ⁊ postmodū assumpsit diuinitateʒ vt nestori⁹ fabulat̃. AVGV. De celo descēdit ⁊ māna: sʒ māna vmbra erat: iste veritas ē. ALCVI. Est aūt mea vita viuificās. vñ sequit̃. Siqs mādu. ex hoc pa. viuet: non tm̄ in p̄ñti p fidē ⁊ iusticiā: sed in eternū.

¶ Et panis quem ego dabo caro mea est: pro mundi vita.

AVGV. Determinat cōsequēter dñs quō se panē dicat nō tm̄ ꝑʒ diuinitateʒ q̄ pascit oīa: sʒ ēt ꝑʒ hūanā nāʒ q̄ ē assūpta a v̄bo dei. cū subdit. Et panis quē ego dabo ca. mea ē: ꝓ mūdi vita. BEDA. Hūc panē tunc dñs dedit qm̄ mysteriū corporis ⁊ sanguinis sui discipulis tradidit: ⁊ quādo semetipm̄ deo patri obtulit ī ara crucis. qō v̄o dicit. Pro mūdi vita. nō debem⁹ ītelligere ꝓ elemētis: sʒ ꝓ hoīb⁹ q mundi noīe designant̃. THEOPHI. In hoc φ dicit. Queʒ ego dabo: potātē suā demōstrat: φ non sic̃ ꝑuus minor pr̃e crucifixus ē: sʒ voluntarie. nā ⁊ si a patre dari dicat̃: tn̄ seipʒ tradidit ipē. Attēde aūt φ panis q ī mysterijs a nobis assumit̃: nō solū figuraʒ gerit carnis christi: sʒ ipse est vera caro christi. nō. n. dixit: Panis quē ego dabo figuraʒ carnis mee gerit: sʒ caro mea est. Transmutat̃ aūt in enarrabilib⁹ v̄bis iste panis ꝑ mysticā benedictionē ⁊ habitationem spiritus sancti in carnē christi. Sʒ q̄re nō videmus carnē: qr si caro videret̃ horror nos in ei⁹ assumptiōe iuaderet. vñ vt nostri infirmitati cōdescendat̃ talis nobis videt̃ mysticus cibus ꝑʒ φ nr̃e cōsnetudini ꝯpetebat̃. ꝓ mūdi aūt vita carnē suā tradidit: qr moriēdo mortē soluit. Ego ēt intelligo ꝓ mūdi vita resurrectionem: nā dñi mors vniuersaleʒ resurrectioneʒ toti generi humano ministrauit: forte aūt ⁊ vitam que in sanctificatione ⁊ beatificatione consistit ⁊ spū: mundi vitā dixit: q̄uis. n. non oēs susceperint vitam q̄ ē in sanctificatione ⁊ spū: tn̄ dñs seipm̄ pro mūdo tradidit. ⁊ q̄tū ī eo ē totus mūdus sanctificat̃. AVGV. Qñ aūt caperet caro φ dixit panē carnē: norūt aūt fideles corpus xp̄i. si corpus xp̄i esse non negligant: fiant corpus xp̄i: si volunt viuere de spū xp̄i. de spū. n. xp̄i non viuit: nisi corpus xp̄i: nunqd. n. corp⁹ meū viuit de spiritu tuo: Hūc paneʒ exponit apl's dicens. Unū corpus multi sumus. O sacramentū pietatis o signū vnitatis. o vinculū charitatis. qui vult viuere accedat: credat: incorporetur vt viuificetur.

¶ Litigabāt ergo iudei adinuicē dicētes. Quomodo potest hic nobis carnē suam dare ad māducandum: Dixit ergo eis iesus. Amē amen dico vobis: nisi manducaueritis carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitam i vobis. Qui manducat meam carnem ⁊ bibit meū sanguineʒ: habet vitā eternam: ⁊ ego resuscitabo eum in nouissimo die.

AVGV. Quia iudei panē concordie non intelligebāt ad inuicem litigabant. vnde dicitur. Litigabāt ergo iudei ad inui. dicen. quō potest hic no. da. car. suam ad manducādum: Qui autem manducant talem panem: non litigant adinuiceʒ: quoniaʒ per hūc deus habitare facit vnanimes in domo. BEDA. Putabant ergo iudei φ dominus particulatim carnē suā diuideret: ⁊ eis ad māducandū daret: ⁊ ideo litigabāt: qr nō intelligebāt. CHRY. Qr igit̃ dicebant: hoc eē īpossibile: vt. s. carnē suā ad māducandū daret oñdit: qm̄ nō solū non est īpossibile: sʒ valde necessariū. vñ sequitur: Dicit ǵ eis iesus: Amē amen dico vobis: nisi māducaueritis carnē filij hois: ⁊ biberitis ei⁹ sanguinē: nō habebitis vitā in vobis. AVGV. q. d. Quō qdeʒ det̃: ⁊ q̄snaʒ sit modus māducandi istū panē ignoratis: verūtn̄ nisi māduca. ⁊c̃. BEDA. Et ne crederetur illis solis hoc dixisse mox generalē s̄nīaʒ ītulit di. Qui mā. meā car. ⁊ bibit meū sanguinē. AVGV. Et ne istā vitā intelligētes de hac re litigarēt: secut⁹ adiūxit. Hēt vitā eternā: Hanc ergo nō hʒ: q istā carneʒ nō māducat: nec istū sanguinē bibit. Nā tpalem vitā sine illo hr̃e hoies possūt: eternā vero oīo nō possunt. Nō ita ē hic esca: quā sustentande hui⁹ tpalis vite cā sumimus: nā q eaʒ nō sūpserit nō viuet: nec tn̄ q eā sumpserit viuet. Fieri. n. pōt vt morbo vl' senio vl' aliquo casu plurimi q eaʒ sumpserint moriant̃. In hoc vero cibo ⁊ potu. i. corporis ⁊ sanguinis dñi nō ita est. nā ⁊ q eaʒ nō sumit: non hʒ vitā: ⁊ q eā sumit hʒ vitā: ⁊ hāc vtiq̄z eternā. THEO. Nō. n. puri hois caro ē: sʒ dei ⁊ hoiem diuinū facere valēs: tāq̄z diuinitate inebrians. AVGV. xxi. de ciui. dei. Sūt āt qdaʒ liberationē ab eterno supplicio hoībus ꝓmittētes xp̄i baptismate ablutis: q participes sūt corporis eius: quōlibet vixerint: pp illud qō dr̃ hic. Sʒ ꝯdicit eis apl's dicēs: Manifesta sūt opa carnis q̄ sunt: fornicatio: īmunditia ⁊c̃. q̄ ṗdico sicut predixi. qm̄ qui talia agunt: regnum dei non possidebunt: Quāobrem quō sit accipiendū qō hic dicitur merito queritur. Qui. n. in eius est corporis vnitate. i. ī christianoꝝ compage mēbroꝝ: cuius corporis sacramētū fideles ꝯmunicantes de altari sumere ꝯsueuerunt: ipse vere dicendus ē māducare corpus ⁊ bibere sanguinē xp̄i: ac ꝑ hoc heretici ⁊ scismatici ab vnitate corporis sepati: possunt idē pcipere sacramentū: sʒ non sibi vtile: īmo v̄o ēt noxiuʒ quo iudicentur grauius q̄z vel tardius liberentur: nec illi etiaʒ ī perditis ⁊ dānabilibus moribus debent esse securi: qui per vite iniquitatem: ipsam vite iusticiā que est xp̄s deserunt: siue fornicando: siue aliquid huiusmodi faciendo. Non. n. isti dicendi sunt māducare corpus christi. qm̄ nec in membris cōputandi sunt xp̄i. Ut. n. alia taceā: nō possunt simul eē mēbra xp̄i ⁊ mēbra meretricis. AVGV. sup ioanneʒ. Hūc itaq̄z cibum ⁊ potuʒ societatē vult intelligi corporis ⁊ membrorum suorum: quod est ecclesia in predestinatis ⁊ vocatis ⁊ iustificatis ⁊ glorificatis sanctis ⁊ fidelibus eius. huius rei sacramētū. i. vnitas corporis ⁊ sanguinis xp̄i alicubi quotidie: alicubi certis īteruallis dieꝝ ī dñica mēsa p̄parat̃: ⁊ de dñica mēsa sumit̃ qbusdā ad vitā: qbusdam ad exitiū. Res v̄o ipsa cui⁹ sacramētū est: oī hoī ē ad vitā: nulli ad exitiū: quicūq̄z ei⁹ particeps fuerit. Ne aūt putarēt sic in isto cibo ⁊ potu ꝓmitti vitā eternā: vt qui eā sumerēt: iā nec corpore morerent̃. Huic cogitationi occurrens subiungit dicēs. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die: vt. s. habēt interim vitaʒ eternā ꝑm spiritum in requie que sanctorum spiritus suscipit. Quod autem ad corpus attinet: nec corp⁹ etiam vita eterna fraudetur: sed in resurrectione mortuorum in nouissimo die eam habeat.

¶ Caro eni mea vere est cibus: ⁊ sanguis meus vere ē potus. Qui māducat meā carnē: ⁊ bibit meū sanguinē: in me manet: ⁊ ego i illo. Sic̃ misit me viuēs pater: ⁊ ego viuo pp patrē: ⁊ q māducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descēdit. Non sicut manducauerūt pr̃es vr̃i māna et mortui sūt. Qui māducat hūc panem: viuet in eternum. Hec dixit i synagoga docens in capharnaum.

BEDA. Dixerat superius. Qui manducat meā carneʒ ⁊ bibit meū sanguinē: hēt vitā eternā: ⁊ vt ostēderet q̄ta distantia sit inter corporaleʒ cibū ⁊ potū: ⁊ spirituale mysteriū corporis ⁊ sanguinis sui adiecit. Caro. n. mea vere est cibus. ⁊ san. me. vere est potus. CHRY. Hoc aūt dicit: aut vt credāt his q̄ dicta sūt: vt nō estimēt enigma ⁊ parabolā esse: sʒ sciant qm̄ omnino oportet māducare corpus christi aut vult dicere φ verus cib⁹ est hic q animā saluat. AVGV. Uel aliter. Cū cibo ⁊ potu id appetāt hoies vt nō esuriāt neq̄z sitiāt h̄ v̄aciter nō p̄stat nisi iste cib⁹ ⁊ pot⁹: q eos a qb⁹ sumit̃ īmortales ⁊ incorruptibiles facit. i. societas ipa sanctoꝝ: vbi pax erit: ⁊ vnitas plena atq̄z perfecta: ꝓpterea dominus noster corpus ⁊ sanguineʒ suū in eis rebus cōmēdauit: que ad vnū aliquid redigunt̃ ex multis. nanq̄z aliud. s. panis ex multis granis in vnuʒ constat. aliud. s. vinum ex multis acinis confluit: Deinde iam exponit quid sit māducare corpus eius: ⁊ sanguineʒ bibere dicens. Qui man. me. car. ⁊ bibi. me. san. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc est ergo māducare illaʒ escam: ⁊ illuʒ bibere potuʒ: in christo manere: ⁊ christum in se habere. At per hoc qui non manet in christo: ⁊ in quo non manet christus: proculdubio nec manducat eius carnem: nec bibit eius sanguinem: sed magis tante rei sacramentum ad iudicium sibi manducat ⁊ bibit.

CHRY. Uel aliter continuatur: quia promiserat se māducantibus vitā eternam. vt ergo hoc confirmet induxit. Qui mandu. meā carnem. ⁊c̃. AVGV. de ver. do. Multi quideʒ qui vel corde ficto carnem illā manducant: ⁊ sanguineʒ bibunt: vel cū manducauerint apostate fiunt nunquid manent in christo: ⁊ christus in eis: Sed est profecto quidā modus manducādi illā carneʒ: ⁊ bibendi illū sanguineʒ quomodo qui manducauerit ⁊ biberit: in christo manet ⁊ christus in eo. AVGV. xxi. de ciuitate dei. Hoc est illi qui non sacramēto ten⁹ tm̄: sʒ reuera corpus christi māducant: ⁊ sanguineʒ bibunt. CHRY. Et q̄a ego viuo: manifestuʒ est φ ipse viuet. ⁊ ad hoc ostendēdū subiungit: Sicut mi. me. vi. pa. ⁊ ego viuo propter patrē: ⁊ qui man. me ⁊ ipse vi. ꝓpter me. Ac si dicat. Uiuo ego sicut pater. ⁊ ne īgenitū estimes adiecit: Propter patrē: patrē sibi esse pricipiū occulte insinuans. φ autem dicit: Qui manducat me: ⁊ ipē viuet ꝓpter me: nō de vita simpliciter hoc dicit: sed de approbata. Eteni etiā infideles viuunt non manducantes de carne illa: sed neq̄z de resurrectione cōi hoc dicit. ⁊ eni oēs suscitabunt̃: sʒ de gloriosa ⁊ mercedē habente. AVGV. Non autē ait. Sicut manduco patrē ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: ⁊ qui manducat me: ⁊ ipse viuet ꝓpter me. Non eniʒ filius participatione pr̃is fit melior: sicut participatione filij ꝑ vnitateʒ corporis eius ⁊ sanguinis qō illa manducatio ⁊ potatio significat: nos efficimur meliores. Si ǵ ita dictum est. Uiuo ꝓpter patreʒ: quia ipse de illo est: sine detrimēto equalitatis dictum est: nec tn̄ eandē nostraʒ ⁊ suā equalitatem significauit: sed gratiam mediatoris ostendit. Si autē ꝑm id accipimus. Uiuo propter patreʒ. quod alibi ait. Pater maior me est: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: idest ad illum tanq̄z ad maiorem referam vitam meam: exinanitio mea fecit: in qua me misit. vt auteʒ quisq̄z viuat propter me pticipatio facit: qr manducat me. HYLA. viij. de trini. De veritate igitur carnis ⁊ sanguis christi: nō relict⁹ est ambigendi locus: nūc. n. ex ipsius dñi professione ⁊ fide nr̃a vere caro ē: ⁊ vere sanguis ē. hec ergo vite nostre cā ē: qō ī nobis carnalib⁹ manenteʒ per carnē xp̄m habemus: victuris nobis per eum ea conditiōe qua viuit ille per patrē. Si ergo nos naturaliter ꝑm carnē per eū viuimus. i. naturā carnis sue adepti: quō non nāliter ꝑm spūm in se patrem habeat: cū viuat ipē ꝑ patrē: per patrem autē viuit: dum natiuitas

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

non alienā ei intulit diuersāq; nām. AVGV.Ut āt illū panē manducādo viuamus:q eternā vitā ex nobis hr̄e nō possumꝰ:de celo descēdit.vñ seqtur: Hic ē panis q de celo dscēdit. HYLA.x.de tri.Se panē hic dicit: ac ne verbi vtus atq; nā defecisse existimaret in carnē:panē carnē suam eē dixit:vt p hoc q descēdens de celis panis ē nō ex humana pceptiōe origo eē corporis eiꝰ existimaret:dū celeste esse corpus ondit:at vero cū panis ē:assūpti p vbuz corporis ē professio. TEHOPHI.Nō.n.puꝝ deū comedimꝰ nā ⁊ ipalpabilis ⁊ incorporeus est:neq;.n.hoīs puri carnez comedimus q nil posset pficere.Sz qz deus carnē sibi vniuit:caro eius viuificatiua existit:nō q in dei nām trāsierit: sz fm quādaz igniti ferri psuetudinez:q ⁊ ferrum manet:⁊ ignis actū ondit:sic ⁊ caro dñi viuificatiua ē tanq; caro vbi dei. BEDA.Et vt onderet distantiā vmbre ⁊ lucis: typi ⁊ vitatis subiunxit.Nō sicut manducauerūt patres vestri manna ⁊ mortui sunt q manducat hūc panē viuet i eternū.

AVGV.q āt illi mortui sūt:ita vult intelligi:vt non viuant i eternū. Nā tpaliter ⁊ hi pfecto morient:q xp̄m māducant:sz viuūt in eternū:qz xp̄s ē vita eterna. CHRY. Si.n.possibile fuit sine messe ⁊ frumēto ⁊ alijs huiusmodi xl.annis illoꝝ vitaz pseruare:multomagis nūc cibo spūali hoc facere poterit cuius illa erāt figure.freqnter āt vitam repromittit:qz nihil est ita delectabile hoībus:vñ ⁊ in veteri testō longitudo vite pmittebat:hic āt vita finē nō hñs. Simul ēt p hoc ondere vult:qm̄ sententiā morti tradentē pro peccato nunc soluit vitā eternam ptrario promittens. Sequitur. Hec dixit in synagoga docēs in capharnaū.vbi .s.plurime virtutes eius sunt facte. Docebat autez in synagoga ⁊ in templo multitudinem attrahere volens ⁊ ostendens qm̄ non est contrarius patri. BEDA.Mystice aūt capharnauz:que interptatur villa pulcherrima: significat mundū:synagoga vero iudaicum populū:per hoc q ostenditur q dñs per mysterium incarnationis mūdo apparēs iudaico populo multa docuit:que ipse intellexit.

¶ Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerūt. Durus est hic sermo. Et qs pōt eū audire? Sciēs āt iesus apd semetipm: qz murmurarēt de hoc discipuli eiꝰ: dixit eis: Hoc vos scandalizat. Si ergo videritis filiū hoīs ascendentē vbi erat priꝰ. Spūs ē q viuificat:caro ñ pdest qcq̄. Verba q ergo locutus sū vobis: spūs ⁊ vita sūt. Sz sūt qdaz ex vobis q nō credūt. Sciebat eni ab initio iesus:q eēnt credētes: ⁊ qs traditurus eēt eū. Et dicebat. Propterea dixi vobis qz nemo pōt venire ad me nisi fuerit ei datuz a patre meo. Ex hoc mlti discipłoꝝ eiꝰ abierūt retro: ⁊ iā nō cū illo ābulabāt. Dixit ergo iesus ad duodeci. Nūqd ⁊ vos vultis abire? Respōdit ergo ei simō petrꝰ: Dñe ad quē ibimus? Verba vite eterne habes. Et nos credimꝰ ⁊ cognouimꝰ qz tu es xp̄s filiꝰ dei. Respōdit ei iesus: Nōne ego vos duodeci elegi: ⁊ ex vobis vnꝰ diabolus ē. Dicebat āt de iuda simōis scariothis. Hic enim erat traditurꝰ eū cū esset vnus ex duodecim.

AVGV.Talia loquente iesu non crediderūt aliqd magnū dicentem ⁊ verbis illis aliquā gratiā coopantē:sz put voluerūt intellexerunt:⁊ more hominū: qz poterat aut disponebat iesus carnez qua indutum erat verbū veluti conscissam destribuere credentibꝰ in se.vnde dr̄. Multi ergo audi.non ex ini.sed ex disci.eius dixe.Du.est hic sermo.

CHRY.i.difficile susceptibilis: supexcedēs eoꝝ ibecillitatē.putabāt.n.eū supra seipm loq maiora ppria dignitate:⁊ dixerūt:Quis pōt eū audire? qm̄ p seipsis respōdentes qz nō debebāt. AVGV.Si aūt discipuli duꝝ habuerūt istū sermonez:qd inimici? ⁊ tamen sic oportebat vt diceret qd nō ab hoībus itelligeret: secretū dei intētū debet facere:nō aduersos. THEOPHI.Cū aūt audis q discipuli eius murmurabant:nō intelligas hos q actu sunt discipuli sed hos q i habitu ⁊ figura videbant ab eo instrui. Nā inter discipulos erāt quidā ex plebe q dicebant eius discipuli:qz multo cū discipulis manebāt tpe. AVGV.Sic aūt apd se ista dixerūt vt ab illo nō audirent:sed ille q nouerat i se ipsis apud seipsuz audiebat.vñ sequit.Sciēs aūt iesus apd semetipsū qz murmu.de hoc disci.eiꝰ dixit eis.hoc vos scādali. ALCVI.Qd.s.dixi vobis mādūcare carnē meā: ⁊ bibere sanguinē meū. CHRY.Erat aūt hoc sue deitatis signū occulta i mediū ferre.vñ seqt.Si q vide. fi.ho. ascē. vbi erat prius supple qd dicetis? Hoc ⁊ in nathanaele fecit dicens. Qm̄ dixi tibi:vidi te sub ficu.credis: maiora his videbis. Nō igit qōnes qōnibꝰ copulat:sed magnitudine dogmatū ⁊ multitudine eos inducere vult. Non igit discipulos in scandalū mittere volens hoc dicit::sed eoꝝ scādaluz soluere volens.nā duz estimāt euz de ioseph natū: nō suscipiunt ea q dicebant. Qui vero credituri erant: qm̄ de celo descendit:⁊ illuc ascēdit facilius attendūt his q dicebant.

AVGV.Uel aliter. Hinc soluit qd illos cōmonerat: illū.n.putabāt erogatuꝝ corpus suū:ille aūt dixit se ascensurū in celū vtiq; itegrū.Cū videritis ingens filiū hoīs ascēdentē vbi erat priꝰ.Certe vel tūc videbitis qz nō eo modo quo putatis erogat corpꝰ suū:⁊ qz gratia eiꝰ nō psumit morsibus:filius aūt hoīs xp̄s ex virgine maria hic eē cepit i terra:vbi carnē assumpsit ex terra:qd q vult qd ait:Cuz vide. fi.ho.ascē.vbi erat priꝰ:nisi vt itelligamus vnā psonaz esse xp̄m deū ⁊ hoiem:nō duas:ne fides nostra sit qternitas: sz trinitas.Sic ergo erat filius hoīs i celo: quēadmodū filiꝰ dei erat in terra:filiꝰ dei in terra in suscepta carne:filius hominis i celo i vnitate psone. THEOPHI. Nō q pp hoc putes q de celo corpꝰ xp̄i descēderit:hoc.n. martiani heretici ⁊ apollinaris ē dictū:sz qz vnus ⁊ idē erat filiꝰ dei ⁊ hominis. CHRY. Propter hoc aūt ⁊ aliā solutionē iducit dicens.Spiritus est q viuificat:caro non pdest quicq̄.qd aūt dicit tale est:spiritualiter oportet ea q de me sunt audire.q aūt carnaliter audit:nihil pficit.Est aūt carnaliter intelligere:simpliciter eaque pposita sūt videre ⁊ nihil plus imaginari.Oportet aūt nō ita iudicare. sed oīa mysteria interiorꝰ oculis inspicere:qd semp est spūaliter audire.Carnale vero erat dubitare qliter pōt nobis carnem dare māducare:quid igitur:non est vera caro? immo vtiq;. Qr igitur ait:Caro non pdest quicq̄.non de sua carne dicit: sz de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant. AVGV.Uel aliter:Caro non prodest quicq̄.Sed quō illi intellexerūt? Carnē quippe sic itellexerūt:quō i cadauere dilaniatur:aut in macello vendit:nō quō spiritu vegetat:accedat spiritus ad carnem ⁊ prodest plurimū.nam si caro nihil prodesset:verbuz caro non fieret vt habitaret in nobis. sed spiritus per carnem aliquid operatus est in nobis p salute nostra. AVGV.x.de ciui.dei. Non.n. caro p seipaz mundat:sed per vbū a quo suscepta est: q cū sit principiuz oīum suscepta anima ⁊ carne: ⁊ aīam credentiū mundat ⁊ carnez.Spiritus q ē qui viuificat:caro non prodest quicq̄: sicut illi intellexerunt carnez.nō sic ego do ad manducanduz carnem meam:quia nec carnē debemus sapere fz carnez:proinde dicit.Verba que ego locutus sum vobis spiritus ⁊ vita sunt. CHRY.i.spiritualia sunt:nihil habentia carnale neq; consequentiam naturalē:sed eruta sunt ab omni tali necessitate que in terra:⁊ a legibus que hic posite sunt.

AVGV.Si q intellexisti spūalr:spūs ⁊ vita tibi sunt. si intellexisti carnalr:ēt sic spūs ⁊ vita sunt:sz tibi nō sunt.Diximus.n.hic dñm pmēdasse in māducatione carnis sue: ⁊ potatiōe sanguinis sui vt i illo mancamꝰ ⁊ ipse i nobis:hoc āt qd facit nisi charitas? Charitas āt dei diffusa ē i cordibꝰ nr̄is p spm̄sanctū q datus ē nobis:ergo spūs est q viuificat. CHRY.Et qz de carnali audiētia supra locutꝰ est subiūgit:Sz sūt qdā ex vobis q nō credūt.Dicēs qdā:discipulos excepit:suā āt dignitatē ondit:occulta reuelās. AVGV. Nō dixit:Sunt qdā in vobis q nō intelligūt:sz cāz dicit q re nō intelligant. Propheta.n.dixit. Nisi credideritis:non intelligetis.nā q resistit:quō viuificat? Aduersarius.n.radio lucis quo penetrādus ē:nō auertit aciē:sz claudit mentē:credāt ⁊ aperiāt:⁊ illūinabunt. CHRY.Et vt discas: qm̄ ante hec vba ⁊ nō postq̄ murmurauerūt ⁊ scandalizati sūt:h xp̄s cognouerat:subiūgit euāgelista dicēs.Sciebat .n.ab initio iesus q eēnt credituri:⁊ qs traditurus eū esset. THEOPHI.Uolēs p hoc nobis euāgelista ondere q añ pstitutionē mūdi oīa cognoscebat:qd diuinitatis erat iudiciū. AVGV. Sz postq̄ distinxit credētes dñs a non credētibꝰ:expssit cām qre nō credūt.vñ sequit:Et dicebat Propterea dixi vobis:qz nemo pōt venire ad me:nisi fuerit ei datū a patre meo. CHRY.q.dicat. Nō turbāt me: neq; stuporē inferūt q nō credūt. Noui qbus dedit pater. Dixit āt hoc:vt ondat qm̄ nō illoꝝ gloriā pcupiscēs hoc dicebat:⁊ vt suadeat eis q patrē eiꝰ existimēt deū ⁊ ñ ioseph. AVGV.Ergo ⁊ credere dat nobis: nō.n.nihil ē credere.Si.n.magnū qd ē:gaude qz credidisti::sz noli extolli.qd .n.habes:qd nō accepisti? AVGV.de pdestinatiōe sanctoꝝ. Hoc āt donū qbusdā dari ⁊ qbusdā nō dari oīno nō dubitat:qui nō vult manifestissimis sacris lrīs repugnare. Cur āt nō oibus det:fidelē mouere nō dz: q credit ex vno oēs isse i pdēnatione iustissimā:ita vt nulla dei eēt iusta reprehensio:⁊ si nullus inde liberaret.vñ pstat magnā eē grāz q plurimi liberant.Cur āt istū potius q illū liberet:iscrutibilia sūt iudicia eiꝰ:⁊ inuestigabiles vie eius.Seqtur:Ex hoc mlti discipuli eiꝰ abierūt retro:⁊ iā cū illo ñ ābulabāt. CHRY. Nō dixit: Recesserūt:sz abierūt retro:ab ea q fm vtutē est auditiōe:⁊ quā habebāt oliz fidē pdiderunt. AVGV.Et pcisi a corpe vitā pdiderūt:qz forte i corpe nec fuerūt:inter nō credētes ⁊ ipsi reputati sunt. Abierūt retro non pauci sed multi post sathanā:non post christum: quomodo de quibusdam feminis dicit apostolus: Quedā cōuerse sunt retro post sathanā. Petrū autem non repulit dñs retroire post sathanam.sz fecit post se ire. CHRY. Quereret aūt aliqs q tps erat vba dispēsandi his q pstructa erāt nocētiū:multa qdē vtilitas ⁊ necessitas. Quia.n.instabant cibū corporalē petētes:⁊ eiꝰ q sub patribꝰ datꝰ ē reminiscentes:ondens qm̄ oīa illa typꝰ erāt.meminit cibi spiritalis. Nō igit scandalizari oportebat: sz iterrogare cōgruū erat:qre illoꝝ amentie scādalū fuit:nō idissolubilitatis eorū q dicebāt. AVGV.Et hoc ēt forte factū est ad cōsolationē nostrā:qm̄ aliqñ contingit vt hō dicat verum:⁊ qd dicit nō capiatur:atq; illi qui audiunt scandalizentur ⁊ discedant. Penitet aūt hoiem dixisse qd verum est:dicit eniz apud se hō: Non debui sic dicere:⁊ sic dño contigit: Dixit ⁊ perdidit multos:sed non turbat ipse:qz ab initio nouerat qui non eēnt credētes.nos si nobis contingat cōturbamur solatium in dño inueniamꝰ: ⁊ tamē caute verba dicamus. BEDA.Sciebat aūt dñs de alijs discipulis qui remāserunt:an vellēt abire:sz tñ eos interrogauit vt fides eorum monstraret ⁊ alijs imitāda proponeretur. vnde sequitur. Dixit ergo iesus ad.xij. Nūqd ⁊ vos vul.abire? CHRY. Per hūc aūt modū oportebat eos trahi.nā si eos laudasset passi essent aliquid humanuz:existimantes se gratiam xp̄o facere:eum non relinquēdo.ostendens vo se non indigere eoꝝ seqla:magis eos detinuit.non aūt eis dixit. Abite: hoc eni eēt eos expellere:sz iterrogauit eos an vellēt abire: auferens eis vim ⁊ necessitatē:⁊ nolens eos verecūdia coartari.ex necessitate eni detineri par esset:ac si abirēt. Petrus aūt fratrū amator:amicitie pseruator: p toto rñdet collegio.vnde seqtur. Rñdit ergo ei si.pe. Dñe ad quē ibimus?

AVGV.qsi dicat. Repellis nos a te.da nobis alterum ad quē ibimꝰ si te relinqmꝰ. CHRY. Hoc aūt vbū multe est amicitie ostensiuū:qz.s.christus eis honorabilior erat q patres ⁊ matres: deinde vt nō videat hoc pptera dicere:qz nō essent qui eos reciperēt subiūgit: Verba vite eterne habes. Audiens.n.magistrū dicentē.qm̄ resuscitabo eū: ⁊ habebit vitā eternā:ostendit se recordari eorū que dicta sunt verborū:⁊ iudei quidē dicebant. Hic est filiꝰ ioseph. hic vo dicit:Et nos credimus ⁊ cognouimus:qz tu es xp̄s filius dei. CHRY. Credidimus enim vt cognosceremus. nā si prius cognoscere:deinde credere vellemꝰ:nec cognosceremus nec credere valeremus. Hoc credimus ⁊ cognouimus:qz tu es xp̄s filius dei.i.quia ipsa vita eterna tu es:⁊ non das in carne ⁊ sanguine tuo nisi quod es. CHRY. Quia vo petrus dixerat.Et nos credimus:dominus de collegio credentium excipit iudam.vnde sequitur: Respōdit ergo eis iesus. Nōne ego vos.xij.elegi.⁊ vnus ex vobis diabolus est? Qr autem dicit tale est: ne estimetis q secuti estis me:non redarguam malos. Dignum autē est hic querere:quare nunc nihil dicunt discipuli:sed postea formidātes dicunt. Nunquid ego sum domine:sed nonduz petrus audierat. Uade retro me sathana: ⁊ propter hoc timorem non habuit:nunc etiam non dicit: Unus ex vobis me tradet:sed diabolus est.ideo nesciebant quod dicebatur: sed maliciam estimabant vituperari solum.accusant autē hic christum gentiles insipienter. non enim electio eius vim infert his que futura sunt:sed in volūtate posituz est saluari ⁊ perire. BEDA.Uel dicēdum:q ad aliud elegit.xi. ⁊ ad aliō vnū.Xi.elegit vt i apostolica dignitate pseuerarēt Unū elegit:vt per pditionis eius officium salutē oparetur humani generis. AVGV.Electus eni est iste de quo nolente ⁊ nesciente magnū aliqd boni fieret.Sicut eniz iniq male vtunt bonis opibus dei:sic ecōtra deus bñ vtit malis opibus hoīum.Quid iuda peius? sed malo eiꝰ bñ vsus ē dñs:tradi se ptulit:vt nos redimeret. Potest ēt sic itelligi qd ait.xij.elegi.qz cōsecratꝰ est duodenarius numerus eoꝝ qui p quattuor cardines mundi trinitatē fuerāt denūciaturi.nō aūt qz peryt inde vnus:ideo illiꝰ numeri honor adēptus est.nā in locū peuntis aliꝰ subrogatus ē. GREGO. xxij.mora.Capitis aūt noīe censetur corpus cuz de peruerso hoīe dr̄:Unus ex vobis diabolus est.vnde euangelista exponens subdit:Dicebat aūt de iuda symonis schariotis:hic enim erat traditurus eū:cū esset vnus de.xij. CHRY. cōsidera xp̄i sapiētiā:neq;.n.xp̄s cū manifestū fecit ne inuerecundum faciat:⁊ sic litigiosior fiat.neq; eum latere pmisit:ne estimans se latere sine timore operaretur.

CAPI. VII.

Post hec aūt ambulabat iesus i galileā. Nō.n.volebat in iudeā ambulare:qz querebāt eum iudei iterficere. Erat āt in proximo dies festꝰ iudeorū scenophegia. Dixerūt aūt ad euz fratres eiꝰ. Trāsi hinc: ⁊ vade in iudeā:vt ⁊ discipuli tui videāt opa tua que facis. Nemo qppe in occulto qd facit: ⁊ querit ipse i palā eē. Si hec facis:manifesta teipsum mundo. Neq; eni fratres eius credebāt in eū. Dicit ergo eis iesus.

pro valebat

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

Tempus meū nōdū aduenit: tp̄s āt vestrū3 sp est paratū. Non potest mūdus odisse vos. Me āt odit: q2 ego testimoniū perhibeo de illo: quia opera eius mala sunt. Uos ascendite ad diē festū hūc. Ego enim non ascendam ad diem festū istū: quia meum tempus nondū impletum est.

AVGV. Futuꝝ erat vt aliqs fidelis xp̄i abscōderet se ne a psecutoribus inueniret̄: ꝛ ne illi pro crimine obyceret̄ latibulū p̄cessit in capite: qd̄ in mēbro ꝯfirmaret̄. vn̄ dicit̄ Post hec āt ambū. iesus in gali. Nō. n. vole. in iude. ambu. q2 q̄re. eū iudei interficere. BEDA. Hec v̄boꝝ ꝯnexio talis ē: vt intelligamus qm̄ in medio multa geri ꝛ fieri potuerūt. Judea āt ꝛ Galilea regiōes sunt palestine ꝓuincie: sed iudea dicta ē a tribu iuda: nō tm̄ solū illa regio quā trib⁹ iuda: sꝫ ꝛ illa quā tribus beniamin possidebat iudea dicta est q2 ex tribu iuda reges oriebant̄: Galilea v̄o dicitur: eo ꝙ lacteū ppl'm. i. candidū gignat: Galilea. n. grece: latine lac dr̄.

AVGV. Si āt hoc dn̄s dixit q̄si nō posset ambulare inter iudeos: ꝛ nō occidi a iudeis. Hanc. n. potentiā qm̄ voluit demōstrauit: sꝫ infirmitati nostre p̄bebat exēplū: nō ipse ꝑdiderat ptātem: sꝫ nostrā ꝯsolabat̄ fragilitatē. CHRY. Sꝫ ꝛ illud est dicere qm̄ que deitatis on̄debat: ꝛ q̄ humanitatis ꝛ. n. fugiebat psecutores vt hō: ꝛ apparebat eis vt de⁹: vtrunq3 vere exn̄s. THEOPHI. Secessit ēt nunc i galileā q2 nōdū passiōis aderat tp̄s: Unde vanū reputabat i medio inimicoꝝ manere: ꝛ magis ipsos ad odiū icitare vn̄ ꝛ ꝯsequenter tp̄s describitur cum subditur. Erat aūt i proximo dies festus iudeoru3 scenophegia. AVGV. Quid hic scenophegia qui scripturas legerunt nouerūt: faciebāt tabernacula in die festo ad similitudinē tabernaculorum in quibus habitauerunt: cū ex egypto educti peregrinarentur in heremo: celebrabāt ex hoc diē festu3 reminiscentes beneficioꝝ dn̄i: q tm̄ occisuri erant dn̄m. Appellabat̄ autē apud iudeos dies festus: cū tm̄ non esset vnus sed plures.

CHRY. Ostendit igit̄ ꝑ hoc euangelista: qm̄ multum tp̄s p̄termisit. Cum. n. dn̄s sedit in mōte: erat prope dies festus pasce. Hic autem scenophegie meminit ꝛ in quinq3 intermedys mēsibus nihil aliud nobis enarrauit: nisi miraculū panū ꝛ allocutionē factā ad eos q comederunt. Quia .n. indeficiēter signa faciebat ꝛ disputabat: nō poterāt euāgeliste oīa enumerare: sꝫ illa p̄cipue studuerūt dicere: pro qbus aut q̄rela aut ꝯdictio queda3 a iudeis subseq̄bat̄: qd̄ ꝛ hic apparet. THEOPHI. Quia enim fratres eius viderant ip̄m nō esse paratū ad descēdēdū subdit̄: Dixerunt aūt fratres ei⁹ ad eū. Trāsi hic: ꝛ vade in iudeā. BEDA. Ac si dicāt: Tu signa facis ꝛ pauci ea vident̄. transi ergo ad regiā vrbē: vbi sūt p̄ncipes: vt visis signis laudē ꝯseq̄ris ab eis: Sꝫ q2 n̄ oēs discipl'i sp dn̄3 seq̄bāt̄: sꝫ eoꝝ ml'ti i iudea erāt: iō s̄bdūt: Ut ꝛ disci. tui vide. opa tua q̄ facis. THEO. i. turbe q̄ sequūt̄ te. nō. n. de. xij. dn̄t discipulis: sꝫ de alys q ꝯuersabāt̄ cū illo. CRHY. Cum autē auditis: Fr̄es dn̄i marie cogitate ꝯsāguinitatē: nō iterū piētis vllā ꝓpaginē. Sic. n. i sepulchro: vbi positū ē corp⁹ dn̄i: nec añ nec postea mortu⁹ iacuit: sic vter⁹ marie: nec añ: nec postea q̄cq̄3 mortale cōcepit. opera qdē dn̄i discipulos nō latebāt: sꝫ istos latebāt: et iō dicebāt. Ut disci. tui vide. ope. q̄ tu facis. Loq̄bāt̄ aūt prudētiā carnis v̄bo qd̄ caro factū ē. vn̄ ꝛ subdūt. Nemo qppe in occulto aliqd facit: ꝛ q̄rit ipse i palā eē. Si hoc facis: māifesta teip̄3 mūdo. q. d. Facis miracl'a: appare hoibus: vt laudari possis ab hoib⁹: nā q eū vident̄ monere glorie ipsi⁹ ꝯsulūt: ꝛ q2 hūanā gloriā regrebāt: in eū nō credebāt: vn̄ seq̄t̄. Neq3. n. fra. ei⁹ cre. in eū. Christū. n. ꝯsanguineū potuerūt h̄re: credere aūt in eū ipsa ꝓpinqtate fastidierūt.

GHRY. Dignū est aūt mirari euangelistaꝝ more3 veritatis amicū: q̄liter nō verecūdant̄ dicere ea q̄ magistro vident̄ ferre iniuriā: sꝫ hoc maxie studuerūt enūciare Nō. n. paruā h3 detractionē ꝙ fratres ei⁹ decredebāt ꝛ vr̄ qdem initiū v̄boꝝ q̄si amicoꝝ eē. Multe aūt amaritudinis erāt q̄ dicebant̄: q2 de formidine ꝛ de amore glorie eū notāt. nā dicūt. Nemo in occulto aliqd facit. Qd̄ erat dicere. Formidinē icusantiū ꝛ simul suspicātiū q̄ fiebāt nō v̄e facta esse. Per hoc āt ꝙ dn̄t. Et q̄rit ipse in palā eē: amorē glorie i eo notāt. Christ⁹ aūt māsuete eis rn̄dit: docens nos nō indigne ferre: si aliq ēt viles nobis ꝯsilient̄: Seqtur. n. Dicit eis iesus. Tp̄s meū nōdū aduenit: tp̄s aūt ve. sem. ē paratū. BEDA. Ne aūt videat̄ hoc ꝯ̄riū ei qd̄ apl's dicit. At vbi venit plenitudo tp̄is: misit de⁹ filiū suū: referēdū ē qd̄ hic dr̄: non ad tp̄s natiuitatis: sꝫ ad tp̄s glorificationis. AVGV. Dabant enī illi cōsiliū ꝯsequēde glorie: veluti seculariter ꝛ terreno affectu monētes ne eēt ignobilis: ꝛ latitaret. Sed dn̄s voluit ipsam celsitudinē ꝑ hūilitatis viā sternere. Dicit ergo. Tp̄s meū. i. glorie mee: q̄ veniā in altitudine iudicaturus. Nōdū venit. Tp̄s aūt ve. i. mūdi gloria semꝑ ē paratū Et qm̄ nos dn̄i corp⁹ sum⁹: qm̄ nobis isultāt amatores hui⁹ seculi: dicam⁹ eis. Tp̄s vestrū adest paratū. tp̄s nostrū nondū aduenit. excelsa. n. p̄ria: humilis via. Qui recusat viā: qd querit p̄riam? CHRY. Uel aliter. Uidet̄ mihi aliud occulte isinuari. fortassis. n. eū ꝑdere volebāt ꝛ tradere iudeis. iō dicit: Tp̄s meum nōdu3 aduenit: hoc est tp̄s crucis ꝛ mortis. Tp̄s aūt vestru3 semꝑ ē paratu3: q2 ꝛ si vos semper sitis cū iudeis: nō iterficiēt vos eadē cū illis ꝫelātes. vn̄ sequit̄. Nō pōt vos odisse mūd⁹: me āt odit q2 ego testi. phi. de illo q2 opa eius mala sunt. q. d. qualiter mūdus eos odit qui eadē cū ipso volūt ꝛ ꝑ eisdē studēt: me aūt odit: qm̄ redarguo eū. Jntantū ergo gloriā hoīum nō quero ꝙ nō pretermitto eos redarguere: sꝫ sciā ex hoc odiu3 nasci: ꝛ mortē nitentari. Per hoc etiā ostēdit ꝙ odium iudeoru3 contra eum cōcitabat publica redargutio: nō autē sabbati solutio.

THEOPHI. Uel dn̄s cōtra duo de qbus illi eū arguebant: alia duo inducit. Cōtra formidinē qdē dicit. ꝙ opera mūdi redarguit. i. opera eoꝝ qui mūdana sapiūt: qd̄ nō faceret si formidolosus eēt: sꝫ ꝯ̄ inanē gloriā misit illos ad festum. vn̄ seqtur. Uos ascēdite ad diē festū hūc. nā si vane glorie passione detineret̄: retinuisset eos secū. nā glorie cupidi ꝯsueuerūt multos h̄re q seqnant̄ eos. CHRY. Hoc etiā dicit ostēdēs ꝙ eis blandiri nō vl't sꝫ ꝯcedit eis iudaica facere. AVGV. Uel aliter. Uos ascēdite ad diem festū hunc. vbi gloriā humanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia: nō eterna cogitare. seq̄t̄ ego āt nō ascēdā ad diē festū istu3. CHRY. Scilicet mō vobiscū: q2 meū tp̄s nōdū ipletū est. Jn futuro enī pasca crucifigend⁹ erat.

AVGV. Uel meū tp̄s idest glorie mee nōdu3 aduenit: ipse erit dies fest⁹ mens nō dieb⁹ istis p̄currens ꝛ trāsiens: sed ꝑmanens in eternū. Jpsa erit festiuitas ꝛ gaudium sine fine: eternitas sine labore: serenitas sine nube.

¶ Hec cū dixisset: ipse māsit in galilea. Ut aute3 ascenderūt fratres eius tūc ꝛ ipse ascēdit ad diē festū non manifeste: sed quasi in occulto. Judei ergo q̄rebāt eū i die festo: ꝛ dicebāt. Ubi ē ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidā enī dicebāt q2 bonus est: alij aūt dicebant nō: sꝫ seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum.

THEOPHI. Quia dixerat dn̄s. Nō ascēdā vobiscū. in p̄ncipio denegauit ascēsu3: vitans iram frementum iudeorum: vnde dicitur. Hec cum dixisset: ipse mansit in galilea postea ve. ascen. vn̄ seqtur. Ut aūt ascen. fratres eius: tunc ꝛ ipse ascendit. AVGV. Ascendit aūt non gloriari tēporaliter. sꝫ aliqd docere salubriter: de festo eterno admonere. CHRY. Uel ascēdit: nō vt patiat̄: sꝫ vt alios erudiat. Latēter āt ascēdit. poterat. n. manifeste ascēdere: ꝛ detinere eoꝝ inordinatū ipetū: qd̄ ml'toties fecit. sꝫ nolebat h̄ ꝯtinuo facere: ne magis suā diuinitatē denudaret: ꝛ vt icarnatio ei⁹ certior eēt: ꝛ vt nos erudiret ad v̄tutē. Ut igit̄ discerem⁹ qd nos oporteat facere: q nō possum⁹ psecutores detinere: voluit latēter ascēdere. Nō āt dixit i occl'to: vt ostēdat dispēsatiue hoc eē fcm̄. Si. n. oia vt de⁹ ageret: quō possem⁹ nos scire icidentes hūanis picul' qd oporteat facere? ALCVY. Uel occulte ascēdit: q2 fauorē hoiu3 nō q̄rit: nō pōpis stipantiū sꝫ turbaꝝ ōlectat̄. BEDA. Mystice āt designat̄ q2 singul' qbusq3 carnalib⁹ humanā gl'ia3 q̄rētib⁹ dn̄s manet i galilea: q̄ iterpretat̄ trāsmigratio scā. i. in mēbris suis: q trāsmigrāt de vitys ad v̄tutes: ꝛ i eis ꝑficiūt Postmodū v̄o dn̄s ascēdit: q2 mēbra xp̄i n̄ hui⁹ vite: sꝫ eterne gloriā q̄runt. Occulte āt dn̄s ascēdit: q2 oīs gl'ia ei⁹ ē ab itus. i. de corde puro ꝛ ꝯscia bona ꝛ fide n̄ ficta. AVGV. Uel ꝙ q̄si latēter ascēdit: aliqd significare voluit. Oia. n. q̄ dcā sūt antiquo pplo isrl': vmbre fuerūt futuroꝝ: ꝛ scenophegia vmbra erat futuroꝝ. Oia g̊ q̄ fiebāt i figura: manifestant̄ in nobis. Ascēdit g̊ in occulto: figura. n. erat ip̄3 eē in occulto. Jn ipso die festo xp̄s latebat: q2 ipse dies festus xp̄i mēbra pegrinatura significabat. Jlle. n. ē in tabnacul' q se i mundo esse itelligit peregrinū. Scenophegia āt erat celebratio tabernaculoꝝ. Seqtur: Judei āt q̄rebant eu3 i die festo. ꝛ dicebant: Ubi ē ille? CHRY. Ex multo odio ꝛ inimicitia: neq3. n. nominatim vocare volebant. Non āt multa erat eis in festiuitate reuerentia: nec multa religio: q2 a festiuitate credebant xp̄m fraudulenter detinere. Sequitur: Et mur. mul. erat de eo in turba. AVGV. Murmur erat de ꝯtentione quā ꝯuenienter exponit dicēs: Quidā. n. dice. q2 bonus est. aly āt dice. non sed seducit turbas. Quicunq3 emicuerit in aliq̄ gr̄a. aly dicūt bonus ē: aly nō sꝫ seducit turbas. Qd̄ aūt dictū est de deo valet ad consolationē de quocūq3 hoc dictū fuerit xp̄iano. Et quidem si seducere decipere ē: nec xp̄s seductor. nec quisq̄3 d3 seductor esse xp̄ianus. Si āt seducere aliūde aliquem ad aliud psuadendo ducere est: querendu3 est vnde ꝛ quo. Si a bono ad malū malus seductor est: si a malo ad bonū: bonus ē. ꝛ vtinā sic oēs seductores vocemur ꝛ simus. CHRY. Jgitur illā qde3 estimo opinionē multitudinis esse: qua. s. dicebat̄ bonus esse: hāc v̄o p̄ncipū ꝛ sacerdotū: qd̄ on̄ditur ꝑ hoc ꝙ dicunt: Seducit turbas. n̄ dicūt: Seducit nos. Sequitur: Nemo tm̄ palā loquebat̄ de illo: ꝑꝑ me. iu. AVGV. Eorū. s. qui dicebāt bon⁹ est: nō q dicebāt: seducit turbas. Hec enī clarius sonabant. Sed bonus est pressius susurrabant. CHRY. Uide aūt eoꝝ q p̄ncipant̄ corruptionē. hi autē qui p̄ncipatibus subyciunt̄: sani quidē erant iudicio: sꝫ non habebant libertatē dicendi: qd̄ maxime multitudinis est.

¶ Jam aūt die festo mediāte ascendit iesus in tēplū ꝛ docebat. Et mirabāt̄ iudei dicētes Quomō hic litteras scit cū nō didicerit? Rn̄dit eis iesus ꝛ dixit: Mea doctrina nō est mea: sꝫ eius q misit me. Siquis voluerit volūtatē eius facere: cognoscet de doctrina vtru3 ex deo sit: an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loqtur gloria3 ꝓpriā q̄rit. Qui autē q̄rit gloriam eius qui misit eum: hic verax est: ꝛ iniusticia in illo non est.

CHRY. Dn̄s tardatione sua auditores attētiores facere volens: nō in p̄mis dieb⁹ ascēdit: sꝫ circa solēnitatis mediū. vn̄ dr̄: Jam aūt die festo mediāte ascen. Jesus in tem. ꝛ doce. Qui enī p̄mis dieb⁹ eū q̄sierūt: repēte eū p̄ntē vidētes magis itendebāt docēti: ꝛ q bonū eū dicebāt: ꝛ q malū: illi qdē vt aliquid lucrarēt̄ ꝛ admirarent̄: hi v̄o vt ꝯprehēderēt. THEOPHI. Nā in p̄ncipio festi his q̄ festi erāt magis attēdebāt. vnde postea xp̄m attentius audierunt.

AVGV. Quātū enī dat̄ itelligi ipsa3 festiuitatē diebus plurib⁹ celebrabāt. ꝛ iō dicit. Jā die festo mediāte. i. cū illi⁹ diei festi tot dies remāsissent quot p̄terissent: vt ēt hoc iplere t̄ qd̄ ait: Nō ascēdā ad diē festū hūc. i. ad quē vos vultis: p̄mum vel scd̄m die3. ascēdit aūt postea die festo mediāte.

AVGV. de q̄s. no. ꝛ ve. tes. Tūc ēt ascēdit: nō q̄si ad die3 festū sꝫ q̄si ad lucē. illi v̄o ascēderūt: q̄si ad pfruēdū delitys diei festi. Christo v̄o ille fuit dies fest⁹: quo passiōe sua redemit mūdū. AVGV. sup Jo. Jlle āt q p⁹s latebat docebat ꝛ palā loq̄bat̄: ꝛ nō tenebat̄. Jllud. n. qd̄ latebat erat cā exēpli: hoc ptātis. CHRY. Quid aūt docebat: nō dixit euangelista: sꝫ qd̄ mirabiliter docebat: hoc solū on̄dit: tāta enim erat v̄t⁹ docētis vt q dixerāt: seducit turbas: trāsmutati mirarēt̄. vn̄ seq̄t̄: Et mirabāt̄ iudei dicētes: quō h̄ l̄ras scit: cū nō didicerit? Uide admirationē neqtia plenā: Nō. n. dic̄: ꝙ in doctrina admirarent̄: sed in aliā admirationē iciderūt.

AVGV. Oēs qdē quātū arbitror admirabāt̄: sꝫ nō oēs cōuertebant̄. Et vn̄ admiratio? q2 ml'ti nouerāt vbi natus: queādmodū fuerat educat⁹: Nunq̄3 eū viderāt l̄ras discentē: audiebāt tm̄ de lege disputātē: legis testimonia ꝓferētē q̄ nemo posset ꝓferre nisi legisset: nemo legeret: nisi l̄ras didicisset: ꝛ iō mirabant̄. GHRY. Ab hac aūt qōne cognoscere debebāt: qm̄ hec scia humanit⁹ nō erat in eo sꝫ diuinitus: sꝫ q2 hoc ipsi nolebāt reuelare: sꝫ in sola admiratione stabāt: dn̄s hec reuelauit. Seq̄t̄. n. Rn̄dit eis iesus ꝛ dixit. Mea doctrina nō ē mea: sꝫ ei⁹ q misit me. AVGV. Ut aūt hoc eē ꝯ̄riū ꝙ dicit: Mea ꝛ non mea: nā si dixisset: Jsta doctrina nō ē mea: nulla eēt q̄stio. Que ē ergo doctrina patris: nisi v̄bū p̄ris? Jpse ergo xp̄s est doctrina p̄ris: si v̄bū patris est. Sed q2 v̄bū nō pōt eē nulli⁹: sꝫ ē alicui⁹: ꝛ suā doctrinā dixit seipsu3 ꝛ nō suā: q2 p̄ris est v̄bū: qd est tā tuū q̄3 tu: ꝛ qd tam nō tuum q̄3 tu? Si alicui⁹ es ꝙ es? Breuiter ergo hoc mihi dixisse videt̄: Mea doctrina nō est mea. ac si diceret: Ego nō sum a meipso. Sabellianam heresi3 sn̄ia ista dissoluit: qui dicere ausi sunt ipsu3 eē filiū qui est ꝛ pr̄: duo esse noīa: sed vnā rem. CHRY. Uel sua3 dicit qm̄ eā docuerat: non suam autē: qm̄ patris erat doctrina. Sed si oīa que sunt patris eius sunt: ex hoc ipso ꝙ patris est: deberet esse ꝛ sua. Sed hoc ꝙ dicit: Nō est mea: vehemēter on̄dit ꝛ sui ꝛ patris vnā esse doctrinā: acsi diceret: Nihil habeo ꝑmutatū aut diuersu3 sed ita ago vt dico: vt nō estimet̄ aliqd qd preter p̄rem dicere vel agere. AVGV. p̄mo de trini. Uel aliter: s̄m aliud suā dixit: s̄m aliud nō suā: s̄m forma3 dei: suā: s̄m formā serui: non suā. AVGV. Siquis aute3 hoc parum intellexerit: audiat cōsilium quod dominus cōsequenter dat dicens: Siquis voluerit volūtatem eius facere: ꝛ cogno. de doc. vtrū ex deo sit: an ego a memetipso loquar: quid est siquis volue. voluntate3 eius facere? hoc est credere i eū. ipse enī supra dixit: Hoc est opus dei vt credatis in eū quē ipse misit. Quis aūt hoc nesciat hoc eē facere voluntatē dei: opari opus ei⁹? Cognoscere aūt hoc est itelligere: ergo noli q̄rere itelligere vt credas: sꝫ crede vt intelligas: q2 nisi credideritis nō itelligetis. CHRY. Uel hoc ita dicit: acsi dicat: Anfette irā ꝛ iuuidiā ꝛ odiu3: qd̄ sine cā in me habetis: ꝛ nihil erit qd̄ ꝓhibeat vos cognoscere: qm̄ dei verba sunt que loquor. Deinde aliud inducit argumentum insolubile: ab his que sunt in cōsuetudine hoīum nos erudiens. vn̄ seqtur: Qui a semetipso loqtur gl'am ꝓpriā q̄rit. q. d. Qui aliquā ꝓpriā vult instituere doctrina3: ꝓpter nihil aliud hoc vult q̄3 vt gl'am acquirat. Si v̄o ego gloriā eius qui misit me quero: cui⁹ gr̄a aliena vellē vos docere? Et hoc est qd̄ subdit: Qui aūt que. glo. eius q misit illū: hic verax ē: ꝛ iniusticia in illo nō est. THEO. q. d. Uerax su3

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qꝛ doctrina mea ꝯtinet vitatē. Jniusticia in me nō est: qꝛ al
teri⁹ gloriā nō vsurpo. AVGV. Qui q̄rit gloriā ꝓpriam
antixp̄s est. Dn̄s āt noster magnū nobis exēpluꝫ p̄buit hūi
litatis: dū habitu inuētus vt hō q̄rit gloriā patris nō suā. sed
tu qn̄ aliqd boni facis: gloriā tuaꝫ q̄ris qn̄ aliqd mali facis
deo calūniā meditaris. CHRY. Uide ĝ qm̄ cā q̄daꝫ ꝑꝑ
quā hūilia de se dic̄: hec ē. vt credāt qm̄ nō desiderat gl'iaꝫ
neqꝫ p̄ncipatū: ⁊ ēt ꝑꝑ ībecillitatē audiētiū: ⁊ vt doceat ho
mīes moderata sape: ⁊ nihil ō se dicere magnū: sꝫ sp̄ hūile.

¶ Nonne moyses dedit vobis legeꝫ: Et nemo
ex vobis facit legē? Quid me q̄ritis interficere?
Rn̄dit turba ⁊ dixit: Demoniū habes. Quis te
q̄rit iterficere? Respōdit iesus ⁊ dixit eis. Unū
opus feci ⁊ oēs miramini. Propterea moyses
dedit vobis circūcisionē: non qꝛ ex moyse est: sꝫ
ex patribus. Et in sabbato circūciditis hoiem.
Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt non sol
uatur lex moysi: mihi idignamini qꝛ totū hoieꝫ
sanum feci in sabbato? Nolite iudicare ꝑm faci
em: sed iustum iudicium iudicate.

CHRY. Duas criminatiōes iudei ꝯ xp̄ꝫ īducebāt: vnaꝫ
ꝙ sabbatū solueret: aliā ꝙ p̄reꝫ suū dicebat deū: eq̄leꝫ seip
suꝫ faciēs deo. Hoc igit̄ p̄us ꝯfirmauit dū ondit ꝙ nō ē deo
ꝯrius sꝫ eadē illi docet. De reliquo ad sabbati solutionē in
stat dicēs. Nōne moyses de. vo. legē: ⁊ nemo ex vobis facit
legē? Ac si diceret. Lex dicit nō occides: vos āt occiditis: ⁊
hoc ē qđ subdit̄. Quid me q̄ritis interficere? Ac si diceret.
Etsi ego dissolui legē hoieꝫ sanās: transgressio fuit: sꝫ ī salu
teꝫ: vos āt trāsgredimini in malū. vn̄ nō debeo a vobis de
solutiōe legis diiudicari. Jn duobus ĝ eos corripuit: ⁊ dicē
do: qd me q̄ritis interficere? Ostendendo qm̄ occisionem
meditantes: nō sunt digni aliū diiudicare. AVGV. Uel
hoc dicit: qꝛ si legē facerēt ī ipsis litteris xp̄m agnoscerēt: ⁊
p̄senteꝫ nō occiderent. Rn̄dit āt ei turba: nō ꝑtinentia ad
ordinē sꝫ ad perturbationē. Sequitur. n. Respōdit turba
⁊ dixit: Demoniuꝫ habes: quis te querit interficere? Ei di
ctū est ꝙ demoniū haberet: q demones expellebat: Dn̄s āt
non turbatus: sꝫ in sua veritate tranqllus nō reddidit ma
ledictū pro maledicto: sed respondit tranquille. BEDA.
Jn quo nobis patientie reliquit exemplum: vt quotiēs no
bis ab aliqb⁹ falsa obyciunt̄ conuitia: patiēter toleremus ⁊
v'a q̄ possum⁹ nō obyciam⁹: sꝫ salutaria monita p̄dicemus
Seqtur. n. Rn̄dit iesus ⁊ dixit eis. vnū op⁹ feci ⁊ oēs mira
mini. AVGV. Ac si diceret: Quid si oīa opa mea videre
tis? ipsi⁹. n. opa erāt q̄ in mūdo videbāt: ⁊ ipsum q fecit oīa
nō videbāt: fecit vnā rē ⁊ turbati sunt: qꝛ saluū fecit hoieꝫ
in sabbato. q̄si si qsq̄ꝫ eorū egrot⁹ sabbato sinceraret: alius
illū sanū fecisset q̄ꝫ ille q eos scādalizauit: qꝛ vnū hoieꝫ sab
bato saluū fecit. CHRY. Hoc. n. ē qđ dic̄: Miramini: hoc
est turbamini: tumultuatis: vide aūt qūo prudenter a lege
eos sillogiçat. Uult. n. ostēdere ꝙ facere hoc op⁹ nō erat le
gē soluere. sunt. n. multa p̄ncipaliora q̄ꝫ lex de obseruatiōe
sabbati: ꝑ quoꝝ obseruatiouē lex non soluit̄ sꝫ īplet̄: ⁊ ideo
subdit. Propterea moyses dedit vobis circū. non quia ex
moyse est: sed ex patrib⁹: ⁊ in sabbato circūciditis hominē.

AVGV. q. d. Bene factū ē vt acciperetis circūcisionē a
moyse: nō qꝛ ex moyse est: sꝫ ex patribus. Abraam eniꝫ pri
mus accepit circūcisioneꝫ a dn̄o. Et in sabbato circuncidi
tis. Conuicit vos moyses: accepistis in lege vt circuncidatis
octauo die: Accepistis in lege vt vacetis septīo die. Si octa
uus dies illius qui natus est: occurrit ad diem septimū sab
bati: circūciditis hominem: que circuncisio pertinet ad ali
qđ signaculū salutis: ⁊ non debēt hoies sabbato vacare a
salutte. ALCVI. Propter tres. n. cās data fuit circunci
sio: p̄io vt signū eēt magne fidei abrae: scđo vt ꝑ eaꝫ a cete
ris nationib⁹ discernerent̄: tertio vt illā in virili mēbro su
scipientes castitatē mētis ⁊ corporis obseruare deberēt. Et
tātum ꝯferebat tūc circūcisio q̄ꝫtum nūc baptisma: nisi ꝙ
ianua nondum aperta erat. Concludit ergo ex premissis:
Si circunci. accipit ho. in sa. vt non so. lex mo. mihi indig.
quia to. ho. sa. feci in sabbato. CHRY. q. d. sabbati solu
tio in circūcisione legis ē obseruatio: sic ⁊ ego hoiem curās
sabbato legē ꝑuaui. Uos q non estis legislatores. vltra mo
dū legē defenditis. Sꝫ moyses iubet legē solui ꝑꝑ manda
tū: qđ nō erat ex lege sꝫ ex p̄rib⁹. Per hoc aūt qđ dic̄: Totū
ho. sa. feci i sabba. ostēdit circūcisionē eē ꝑticularē sanitatē.

AVGV. Forte aūt illa circūcisio ip̄m dn̄ꝫ significabat.
Quid. n. ē circūcisio: nisi carnis expoliatio. Significauit ĝ
expoliationē a corde cupiditatū carnaliū. non ergo sine cā
data ē in eo mēbro ꝑ qđ ꝓcreat̄ creatura mortaliuꝫ: qꝛ per
vnū hoieꝫ peccatū ītrauit in mūdū. Jdeo aūt qsq̄ꝫ cū ꝓpu
tio nascit̄. qꝛ oīs cū vitio ꝓpaginis nascit̄: ⁊ nō mūdat deus
siue a vitio cū quo nascimur: siue a vitys que male viuēdo
adim⁹ nisi ꝑ xp̄m. cultellis. n. petrinis circūcidebāt: ⁊ petre
noīe xp̄m figurabāt. Jō aūt octauo die. qꝛ post septimū sab
bati dn̄s die dn̄ico resurrexit. Jpsa aūt resurrectio nos cir
cūcidit. i. abstulit desideria carnalia: Intelligite hoc signifi
cari opus bonū qđ ego feci totū hoieꝫ saluū in sabbato: qꝛ
⁊ curat⁹ ē vt san⁹ eēt in corpore: ⁊ credidit vt san⁹ eēt in aīa
Estis aūt ꝓhibiti ꝑuilia opa facere sabbato. Nūqd seruile
opus est hoiem sanare in sabbato? Manducatis siqdē ⁊ bi
bitis sabbato: qꝛ ꝑtinet ad salutē: ꝑ qđ ostēditis opera salu
tis nullo mō esse die sabbati omittēda. CHRY. Nō aūt
dixit. Ego maius circūcisiōe opatus sum: sed solū factū nar
rans: iudiciū eis cōcessit. vnde subditur: Nolite iudicare ꝑꝫ
fa. sed iustum iudicium iudicate. q. d. non qꝛ moyses apud
vos hꝫ maiorē gloriam q̄ꝫ ego: ex ꝑsonaꝝ dignitate feratis
sniam: sed a reꝝ natura. hoc. n. est iuste iudicare: Nullus āt
incusauit moysen de hoc ꝙ iussit sabbatū solui ꝑꝑ manda
tum circūcisionis: qđ erat aliunde q̄ꝫ ex lege inductū. ergo
fidedignior vobis ē moyses qui iubet solui legē a mādato
non legali. AVGV. Hoc auteꝫ ꝙ dn̄s notauit hoc loco
euadere in hoc seculo: magni laboris est nō ꝑsonaliter iudi
care: admonuit qdē dn̄s iudeos: admōuit ⁊ nos. qđ. n. ꝑcio
sum sonabat de ore dn̄i: ⁊ ꝑꝑ nos scriptū est: ⁊ nobis ꝑuatuꝫ
⁊ propter nos recitatū. sursuꝫ est dn̄s: sed ēt hic est veritas
dn̄s. Corpus eni dn̄i in quo surrexit vno loco eē pōt: vitas
eius vbiq̄ꝫ diffusa est. Quis ergo est qui nō iudicat ꝑsonali
ter qui equaliter diligit? Non eni cum hoies diuerso mō ꝑ
suis gradibus honoramus: timendum est ne personas acci
piamus: nonnunq̄ꝫ eni est iudicium inter patreꝫ ⁊ filiū nō
equamus filium patri in honore: sed preponimus si bonaꝫ
cām habet filium patri in veritate: ⁊ sic tribuimus honorē
debitum: vt non perdat equitas meritum.

¶ Dicebant ergo quidam ex hierosolymis. Nō
ne hic est quē iudei q̄rūt interficere? Ecce palaꝫ
loquitur: ⁊ nihil dicunt. Nunqd vero cognoue
runt principes quia hic est christus? Sꝫ hūc sci
mus vnde sit: christus autem cuꝫ venerit nemo
scit vnde sit: Clamabat ergo iesus i tēplo docēs
⁊ dicēs: Et me scitis: ⁊ vnde sum scitis: ⁊ a me
ipso nō veni: sꝫ ē verus qui misit me: quē vos ne
scitis. Ego scio eū. Et si dixero quia nescio euꝫ:
ero similis vobis mendax: Sed scio eū: quia ab
ipso sum: ⁊ ipse me misit. Querebant ergo euꝫ
apprehendere: ⁊ nemo misit in illū manus quia
nondum venerat hora eius.

AVGV. Supra dictū ē ꝙ dn̄s ideo velut occulte ascē
dit ad diē festuꝫ: nō qꝛ timebat ne teneret̄: cui ꝑtās erat vt
non teneret̄: sed vt significaret ēt in ipso die festo qui cele
brabat̄ a iudeis se occultari ⁊ suū esse mysteriū: nūc āt ap
paret ꝑtās q̄ putabat̄ timiditas. Loq̄bat̄. n. palaꝫ in die fe
sto ita vt mirarent̄ turbe. vn̄ dicit̄: Dicebant ĝ q. ex hiero.
Nōne hic ē quē iudei que. interfi. Et ecce pa. loqui. ⁊ nihil
ei dicunt. Nouerāt. n. q̄ seuitia q̄rebat̄: mirabant̄ q̄ potētia
nō tenebat̄. CHRY. Addit āt euāgelista. Ex hiero. qm̄
q magis potiti erāt signis: hi oēs erāt miserabiliores: q dei
tatis ei⁹ signū vidētes maximū: oīa iudicio corruptoꝝ pri
cipū ꝑmittebant: an nō magnū signū insaniētes ⁊ q̄rentes
iterficere: hr̄e eū in manib⁹ ⁊ repēte qescere? AVGV.
Jgit̄ nō plene intelligētes xp̄i potentiā: putauerūt eē prin
cipū scientiā ꝙ ei pepercerūt vn̄ subdunt. Nunqd vere co
gnouerūt p̄ncipes qꝛ hic ē xp̄s? CHRY. Sꝫ ipsi neqꝫ pri
cipū sequunt̄ sententiā: sꝫ aliā proferūt corruptā ⁊ propria
amentia dignā. vn̄ subdit̄. Sꝫ hunc scimus vn̄ sit. Christ⁹
āt cū ve. ne. scit vn̄ sit. AVGV. Hec opinio apđ iudeos
nō inaniter nata ē: inuenimus tn̄ ꝙ scripture dixerunt de
xp̄o qm̄ nazareus vocabit̄: ergo p̄dixerunt vnde sit. Judei
ēt dixerunt herodi querenti ꝙ xp̄s in bethleeꝫ iude nasce
retur: ⁊ testimonium etiaꝫ propheticum attulerunt. vnde
ergo nata est hec opinio apud iudeos: ꝙ christus cū vene
rit nemo sciat vn̄ sit: nisi qꝛ vtrūqꝫ pronunciauerūt scriptu
re. ꝑm hoiem p̄dixerunt vnde esset: ꝑm deū latebat ipios ⁊
q̄rebat pios. Hanc igit̄ opinionē in eis generauerat: quod
ꝑ isaiā dictū ē: Generationē eius qs enarrabit: Deniqꝫ dn̄s
ad vtrūqꝫ respondit: ⁊ qꝛ nouerant cum vnde esset: ⁊ quia
non nouerant. vn̄ seqtur: Clamabat ergo iesus docens i tē
plo ⁊ dicens: Et me scitis: ⁊ vnde sum sitis. hoc est dicere: ⁊
vn̄ sum scitis: ⁊ vnde sum nescitis. vn̄ sum scitis: iesus a naza
ret: cuius ēt parētes nostis. Solus enim in hac causa late
bat virginis partus: quo excepto totuꝫ nouerant in iesu: qđ
ad hominē pertīet. Recte ergo dixit: Et me nostis: ⁊ vnde
sum scitis ꝑm carnē ⁊ effigiē hoīs quā gerebat. ꝑm diuinita
tem autem a meipso non veni: sed est verus qui misit me.

CHRY. Per quod ea que ī mēte habebāt reuelat: ac si
diceret: Non sum de numero eoꝝ q sine causa venerūt: sꝫ
est verax q misit me: ⁊ si verax est in veritate misit: ⁊ q mis
sus est: ꝯgruū est veracem esse. Rursus aūt ex propꝛys ser
monibus eos capit. qꝛ enim dicebant: Cū venerit christus
nullus cognoscit vn̄ est: ostendit ēt inde se christū esse quo
niā a p̄re venit: quē ipsi nesciebāt. ⁊ iō subdit: Quē vos ne
scitis. HYLA. vi. de tri. Nūqd aūt nō oīs hō lꝫ in carne
ex deo nat⁹ est. ⁊ qūo negat ab his vel seipsuꝫ. vel vn̄ ipse sit
sciri: nisi id vn̄ ē ad nature sue referret auctorē? Naꝫ id qđ
vn̄ sit ignorat̄: nām ex q̄ ē dū vn̄ sit nescit̄ ondit. Jgnorari
eni vn̄ sit: nō pōt qcqd subsistit ex nihilo: qꝛ hoc ipsum qđ
nō ignorat̄ ex nihilo ignoratione ei⁹ vn̄ sit nō hꝫ. Ob hoc āt
qd sit ipse nescit̄: dū ignorat̄ a quo sit. nō. n. cōfitet̄ filiuꝫ q
negat natū. nec natū itelligit q putabit eum esse ex nihilo.

CHRY. Uel ignorātiā hic dicit q̄ ē ꝑ opa: sicut paulus
ait. Cōfitent̄ se nosse deū: factis aūt negāt. Dupliciter autē
eos redarguit. Et p̄mū qdē q̄ occulte loq̄bant̄: hec i mediū
īducit: clamās vt eos verecūdari faciat. AVGV. Deni
qꝫ vt ostēderet eis vn̄ possent scire subiecit. Ego scio eū. Er
go a me q̄rite vt sciatis eū. Patrē. n. nō cognoscit nisi filius
⁊ cui voluerit filius reuelare. Et si dixero quia nescio eum
ero similis vobis mendax. CHRY. Qđ est impossibile:
qꝛ eni verax est q misit: cōgruum est ⁊ eū q missus est vera
cem esse. vbiqꝫ aūt cognitionē patris soli sibi attribuit: qꝛ a
patre est. vn̄ seqtur: Et ego scio eū qꝛ ab ipo suꝫ. HYLA.
vi. de tri. Quero aūt vtrū id qđ ab eo opus est: in eo creatio
nis aut naturā generationis ostendat. Si opus in eo crea
tionis est: vniuersa quoqꝫ que creant̄ a deo sunt: ⁊ qūo pa
trē nō vniuersa nouerūt: cū fili⁹ eū iccirco qꝛ ab eo est non
nesciat? Si v'o iccirco ei qꝛ ab eo sit eū nosse sit ꝓpriuꝫ: qūo.
nō hoc ei q ab eo ē erit ꝓpriū. s. vt verus filius exnā dei sit?
Habes igit̄ ꝓprietatē cognitiōis de ꝓprietate gnātionis
tn̄ ne forte id qđ ab eo ē: aduent⁹ sui tp̄s heresis inuaderet
cōtinuo subiecit: Et ipse me misit. Tenuit ordinē euāgelici
sacramēti: natū se ꝓfessus ⁊ missuꝫ. AVGV. Ab ipso igt
suꝫ: qꝛ fili⁹ de p̄re: ꝙ autē videtis me in carne ipse me misit:
vbi noli itelligere nature dissimilitudinē: sꝫ generantis au
ctoritatē. CRHY. Irritauerūt aūt iudeos ea q̄ diceban
tur: ꝑꝑ hoc qđ dixerat: Quē vos nescitis: qꝛ simulabāt se sci
re. vn̄ seqt̄. Querebāt ergo eū appher̄dere ⁊ nemo misit i eū
man⁹. Uide furorē eoꝝ iuisibiliter refrenatū: Euangelista
v'o humani⁹ ⁊ humilius loq volēs: vt ex hoc xp̄s hō putare
tur: nō dixit ꝙ eos iuisibiliter detinuit: sꝫ subiecit: Quia nō
dū venerat hora ei⁹. AVGV. Hoc ē qꝛ nolebat. nō eniꝫ
dn̄s sub fato nat⁹ ē: hoc nec de te credēdū ē: quātomagis de
illo: per quē factus es: si tua hora volūtas est illius: illi⁹ hora
que est nisi voluntas sua? Non ergo horam dixit qua coge
retur mori: sed qua dignaretur occidi.

¶ De turba autem multi crediderunt in euꝫ. Et
dicebant: Christus cuꝫ venerit: nunqd plura si
gna faciet: q̄ꝫ q̄ hic facit? Audierūt pharisei tur
bam murmurantem de illo hec: ⁊ miserūt p̄nci
pes ⁊ pharisei ministros vt apprehenderēt eū.
Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicū tp̄s vobis
cū sum ⁊ vado ad eū q me misit: Queritis me ⁊
nō inuenietis: ⁊ vbi ego sū vos n̄ potestis venire.
Dixerūt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic itu
rus ē: qꝛ nō inueniem⁹ eū? Nūquid in dispersio
neꝫ gentiū itur⁹ est: ⁊ doctur⁹ gētes? Quis ē hic
sermo quē dixit: queritis me ⁊ nō inuenietis: ⁊
vbi sum ego vos non potestis venire?

AVGV. Humiles ⁊ paupes saluos faciebat dn̄s. vn̄ dr̄
De turba āt. mul. cre. in eū. Turba. n. q̄ suā egritudinē cito
vidit. ēt illi⁹ medicinā sine dilatione cognouit. CHRY.
Uerūtn̄ neqꝫ in his erat sana fides sꝫ more mltitudīs vul
garia loq̄bant̄. Seqt̄. n. Et di. Christ⁹ cū vene. nūqd signa
plura faciet q̄ꝫ q̄ hic facit? Dicere. n. Christ⁹ cū venerit: erat
nō firmiter credētiū hūc eē xp̄m. Ul' ēt hoc dicere ē ondere
re eū nō eē xp̄ꝫ: ac si dicāt: Nōne ille cū venerit melior erit
⁊ plura signa faciet. grossiores. n. nō a doctrina sꝫ a signis i
ducunt̄. AVGV. Uel itelligūt. Si duo nō erūt. hic est
xp̄s. p̄ncipes āt isaniebāt. Et iō medicū nō solū nō agnosce
bāt: sꝫ ēt occidere cupiebāt. vn̄ seqt̄: Audierūt pharisei tur
bā murmurātē de illo hec: ⁊ mise. pn. ⁊ pha. mīstros vt ap̄p
henderēt eū. CHRY. Multa qdē locut⁹ ē supra. sꝫ nihil
tale fecerūt: qđ maxie. n. eos mordebat: hoc erat: ꝙ turbe. s.
xp̄ꝫ glorificabāt. Sabbati aūt solutio apparēs cā erat: quā
seꝫ ꝑtendebāt: ⁊ ipsi qdē nō audebāt xp̄m cape piculū timē
tes. Mīstros āt mittūt tāq̄ꝫ piculis expositos. AVGV.
Quia ergo nō poterāt apprehēdere nolētem. missi sunt vt:
audirent docentem. Sequitur enim: Dixit ergo iesus: Ad
huc modicum tempus vobiscum sum. CHRY. Uerba
loquitur humilitatis plena: ac si diceret: Quid festiatis me
interficere: paruum expectate tempus. AVGV. Quod
modo ergo vultis facere facturi estis: sed non modo: qꝛ no
lo. Implere enim debeo dispensationem meam: ⁊ sic per
uenire ad passionem. CHRY. Per hoc igitur audaciorē
turbam terruit: studiosiorē vero magis auidā faciebat ad
audiendū: quasi paruo tēpore derelicto: in quo possent hac

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

doctrina potiri. Non āt dixit simpliciter: Hic sum: sed Uobiscū sū. q.d. Et si pseq̄mini me: nō tñ cessabo q̄ sunt pro vobis dispēsans: ⁊ ea q̄ sunt ad salutē docens ⁊ monens vos. Quod āt subdit: Et vado ad eū q me mi. sufficiēs erat eos terrere. THEOPHI. Tanq̄ patri sit de ipis ꝯq̄sturus: q2 si missuz opprobrijs affecerunt: nō est dubiū φ ⁊ mittēti fecerūt iniuriā. BEDA. Dicit aūt: Uado ad eū q misit me: ac si diceret: reuertēs ascēdo ad patrez q me incarnari pcepit: Illuc se dixit ire a quo nūq̄ recessit. CHRY. Quo vero eo indigebāt manifestat p hoc qđ dicit: Queritis me ⁊ nō inuenietis. Sed vbi q̄sierūt eū iudei? Dicit lucas qñ plangebāt mulieres sup eū. probabile āt est ⁊ multos alios hoc passos esse ⁊ pcipue dū ciuitas caperet eos meminisse christi ⁊ miraculoꝝ eius: ⁊ psentiā eius q̄rere. AVGV. Uel hic iā resurrectionē suam pdixit: q2 q̄situri illū erant post resurrectionē compūcti. Noluerunt.n. eū agnoscere p sentē: ⁊ postea q̄sierunt eū viderēt in euz multitudinē credentē. vnde multi cōpuncti dixerūt: Quid faciemus? viderunt.n. xp̄m suo scelere moriētē: ⁊ crediderūt i xp̄z suis scelerib⁹ ignoscētē: ⁊ quousq3 biberēt sanguinez quē fuderūt: de sua salute desperauerunt. CHRY. Deinde ne qs euz p mortē communi mō abire estimet: subiungit: Et vbi ego sū vos non potestis venire. Si vero in morte maneret possent ad eū ire: illuc.n. omnes abimus. AVGV. Non aūt dixit. Ubi ero: sed Ubi sum. Semp.n. ibi erat christus quo fuerat rediturus: sic redyt: vt nos non derelinqueret. Erat enim christus sm visibilem carnem in terra: sm inuisibilē maiestatem in celo ⁊ in terra. Non autem dixit. Non poteritis: sed non potestis venire. tales enim tunc erant q non possent. Nam vt sciatis: non hoc ad desperationem dictū: ⁊ discipulis suis dixit tale aliquid: Quo ego vado vos non potestis venire. Deniq3 hoc petro exposuit dicēs: Quo ego vado non potes me sequi modo: sequeris autem postea.

CHRY. Hec autem omnia induxit volens eos attrahere. ⁊ enim modicū tp̄s quod relinquebatur ⁊ post recessuz ipsum desiderabilez esse: ⁊ euz non posse decetero inueniri sufficientia erant ad suadendū vt ad eū accederēt. Per hoc āt φ dicit: Uado ad eum qui misit me: ostēdit nullam sibi fieri lesionē ab insidijs eorum ⁊ passionē suam voluntariā sibi esse. passi sunt āt aliqd ipsi iudei ad ea q̄ dicta sunt: ⁊ q̄runt ad seipsos quo debeat ire: quod non erat eorum q desiderarent ab eo liberari. Sequitur.n. Dixerunt ḡ iudei ad semetipsos: quo hic iturus est: q2 non inueniemus euz? Nunquid i dispersionē gentiū iturus est ⁊ docturus gētes? Sic eni gētes vocabāt q̄si exprobrātes ⁊ magna in semetipsis gloriātes. q2.s. gētes vbiq3 dissemiate erāt. ⁊ iperfecte adinuicē pmixte. Sed hoc opprobriū postea ipsi sustinuerūt: q2 vbiq3 dispsi sunt. Antiqtus aūt tota gens in vnū collecta erat: s3 cū iudei vbiq3 terrarū iā gētib⁹ pmixti essent: nō diceret: Quo ego vado vos nō potestis venire: si p hoc gētes itellexisset. AVGV. Dixerat āt dn̄s: Quo ego vado: de sinu patris. Hoc ergo illi nullo mō intellexerunt: ⁊ tamen ex hac occasione salutē nostrā predixerūt φ dn̄s iturus eēt ad gētes: nō presentia corporis: sed tamen pedibus suis. Misit eniz ad nos mēbra sua ⁊ fecit nos membra sua.

CHRY. Non autem dixerūt φ iturus eēt ad gentes ledere eas: sed docere. Jam eni irā submiserāt ⁊ his que dcā erāt crediderant. nequaq̄ aūt nisi credidissent quesissent ad seipsos: Quis est hic smo quē dixit: queritis me ⁊ non inuenietis: ⁊ vbi ego sum: vos non potestis venire.

¶ In nouissimo autez die magno festiuitatis stabat iesus ⁊ clamabat dicēs: Si quis sitit veniat ad me ⁊ bibat: Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quē accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus: q2 iesus nondum erat glorificatus.

CHRY. Cū recessuri essent domū celebrata festiuitate dn̄s dat eis viatica ad salutē. vñ dr̄: In nouissimo autē die ma. fe. sta. iesus ⁊ cla. di. Siqs sitit veni. ad me ⁊ bibat.

AVGV. Tūc eni agebat̄ festiuitas q̄ appellat̄ scenophegia. i. tabernaculoꝝ ꝯstructio. CRHY. Que p septē dies agebat̄. pria āt dies ⁊ vltia erat celeberrima sm legē: ⁊ hoc significauit euāgelista cū dixit: In nouissimo die magno festi. Medios aūt dies magis ad voluptatē cōsumebant. Jō ergo pria die hoc eis nō dixit: sed neq3 secūda: aut tertia: ne ea que dicebāt̄ deperirēt: eis voluptati vacantib⁹. Clamat aūt ppter turbe multitudinē. THEOPHI. Simul quidem vt audibilis fieret: atq3 vt cōfidentiā largiret̄: ⁊ q2 neminem formidabat. CHRY. Dicit autē: Siqs sitit. ac si diceret: Neminē necessitate ⁊ violētia attraho: sed siqs h3 desideriū multū: hūc ego voco. AVGV. Est.n. sitis interior: q2 est hō iterior: Cōstat aūt plus amare hoīem interiorem q̄ exteriorē: Si ergo sitim⁹: veniam⁹ nō pedib⁹ s3 affectibus: nec migrādo: sed amādo. CHRY. Quia.n. de itellectuali loqtur potu: ostendit per hoc qđ post inducit. Qui credit in me: sicut dicit scriptura: flu. de ven. ei⁹ fluēt aque viue. Sed vbi hoc dicit scriptura? nusq̄: Quid igitur: Qui credit in me sicut dicit scriptura hic subdistiguere o3: vt postea subsequat̄: Flumina de ventre eius fluent aque viue: ostendens quoniam rectam oportet habere cognitióez ⁊ non ita a signis sicut a scripturis credere in ipsum. Etení superius dixit: Scrutamini scripturas. HIERO. in prologo gene. Uel hoc testimonium de prouerbijs sumptum est: vbi .s. dicitur: Deriuentur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas tuas diuide. AVGV. Uenter autez interioris hominis est conscientia cordis eius. Bibito autē isto liquore: viuescit purgata cōscientia: ⁊ hauriēs fontē habebit. ⁊ ipsa fons erit. Quis est fons: vel qs est fluuius q manat de ventre interioris hoīs: Beniuolentia q̄ vult cōsulere pxio. Bibunt ergo q credunt in dn̄o. si autem putat φ bibit: soli ipsi debet sufficere: nō fluit aqua viua de vētre ei⁹. Si aūt proximo festinat cōsulere: iō nō siccat̄ q2 manat. GREGO. super ezechielē. Cū.n. a mente fideliū sancte predicationis verba defluunt: q̄si de mēte credentiū aque viue flumina decurrunt. ventris autē viscera qd sunt aliud nisi mentis interna. i. recta intentio: sanctū desideriū: humilis ad deuz: pia ad proximum voluntas. GHRY. Dicit aūt flumina ⁊ non flumen: copiositatem ⁊ vbertatē occulte insinuans. Uiuentē aūt aquā dicit: agentē semp. Spiritus eni gratia cū in mentē itrauerit ⁊ firmata fuerit oī fonte magis manat: ⁊ neq3 deficit neq3 euacuat̄: neq3 stat: videbit qs vtiq3 hoc ad sapientiā stephani. ad petri linguā: ad pauli fluxum inspiciens. Nihil.n. eos detinebat: s3 sicut flumina multo impetu delati: oīa secū trahentes abibant. AVGV. Ad q̄d aūt potū dn̄s inuitasset: exposuit euāgelista ⁊ dixit: Hoc aūt dixit de spiritu quē accepturi erāt credētes in eū. Quē dicit spiritū nisi spiritūsanctū? nā vnusq3q3 hō h3 in se proprium spiritum. ALCVI. Spiritū aūt sanctū ante ascēsionē apostolis pmisit: post ascensionem in linguis igneis dedit. Inde dicit: Quē accepturi erant credentes in eum.

AVGV. Erat ergo spūs dei: sed nondū in eis erat q crediderāt in iesum: Ita eni disposuit nō eis dare spiritū istuz nisi post resurrectionē suā. vnde seqtur. Nondū.n. erat spi. da. q2 nōdū iesus erat glori. CHRY. Apostoli quidē pus spū eyciebant demonia: sed ea q̄ a xp̄o est potestate. quādo eni mittebat eos. nō dicitur: Dedit eis spiritūsanctum: sed dedit eis potestatē. De prophetis autem ab omnibus confessum est φ spiritussanct⁹ eis dabat̄: sed hec gratia a terra defecerat. AVGV. iiij. de tri. Sed quō ⁊ de ioāne baptista dictū ē: Spūscō replebit̄ ab vtero matris sue: ⁊ spūscō repletus zacharias inuenitur: vt de illo talia diceret: ⁊ spiritusancto maria vt talia de dn̄o pdicaret. spūsancto symeon ⁊ anna vt magnitudinē xp̄i paruuli agnoscerent. Quō ergo intelligit̄: nisi q2 certa illa spūsancti datio: post clarificationē xp̄i futura erat. q̄lis nūq̄ antea fuerat: habitura.n. erat quādaz proprietatē in ipso aduentu: q̄lis antea nunq̄ fuit. Nusq̄.n. legimus linguis q̄s non nouerant hoies locutos veniēte in se spūsancto: sicut tūc factuz est: cuz oporteret ⁊ eius aduētū signis sensibilib⁹ demōstrari. AVGV. sup ioannē: Cuz ḡ ⁊ mō accipiat̄ spūssanctus: q̄re nemo loquit̄ linguis oīum gentiū? q2 iā ipsa ecclia liguis gentiū loqtur i hac q nō est: nec mō accipit spiñsanctū. Si amas vnitatē ét tibi h3 quisqs in illa aliqd h3. Tolle inuidiā: ⁊ tuū est quod habeo. Liuor separat: charitas iungit. Ipsam habeto ⁊ cuncta habebis: q2 sine ipsa nihil pderit quicqd habere potueris. Charitas āt dei diffusa ē in cordibus nostris p spiñscm q datus ē nobis. Quare ḡ dn̄s post resurrectionē suaz spiritumsanctū dare voluit? vt. s. in resurrectionē nr̄az charitas flagraret: ab amore seculi separaret̄: ⁊ tota curreret i deū. Qui.n. dixit: Qui credit in me veniat ⁊ bibat ⁊ flumina de ventre eius fluent aque viue. Uitā eternā promisit: vbi nihil timeamus: vbi nō moriamur: q2 ḡ tale est qđ promisit spūsancti charitate feruentibus: ideo ipsum spiritū noluit dare. nisi cū eēt glorificatus: vt in suo corpore ostēderet vitam: quaz mō non habemus: s3 in resurrectione speramus.

AVGV. contra faustū: Si itaq3 hec causa erat vt nōdū daret̄ spiritussāctus: q2 nondū erat iesus glorificatus: procuidubio clarificato iesu iaz causa erat vt statim daretur. Cataphrices āt se promissuz paraclitū suscepisse dixerunt: ⁊ hinc a fide catholica deuiarūt. Manichei ét que de promissione spiritussancti dicuntur: de manicheo asserūt esse pdictū: tanq̄. s. antea non fuerit spiritus datus. CHRY. Uel aliter: Gloriam christi crucem vocat: q2.n. inimici eramus: donum aūt non inimicis sed amicis datur. oportebat priius offerri hostiam: ⁊ inimicitiam in carne dissolui: ⁊ tūc factos dei amicos suscipere donum.

¶ Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones ei⁹ dicebāt: Hic ē vere ppheta. Alij dicebāt Hic est xp̄s. Quidaz aūt dicebant: Nunquid a galilea venit christus? Nonne scriptura dicit q2 ex semine dauid ⁊ de bethleez castello vbi erat dauid venit christus? Dissensio itaq3 facta ē in turba pp eū: Quidā āt ex ipsis volebāt apprehēdere eū: s3 nemo misit sup eū man⁹: Uenerūt ergo mistri ad pōtifices ⁊ phariseos ⁊ dixerūt eis illi: Quare nō adduxistis illū? Rñderūt mistri: Nūq̄ sic locut⁹ ē hō: sicut hic hō loquit̄. Respōderūt ergo eis pharisei: Nunqd ⁊ vos seducti estis? Nūquid ex principib⁹ aliquis credit in eū? aut ex phariseis? Sed turba hec que non nouit legem: maledicti sunt. Dixit nicodem⁹ ad eos: ille qui venit ad iesum nocte: q vn⁹ erat ex ipsis: Nunqd lex nostra iudicat hoiem: nisi pri⁹ audierit ab ipso: ⁊ cognouerit qd faciat? Respōderūt ⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ tu galile⁹ es? Scrutare scripturas ⁊ vide quia a galilea propheta non surgit: ⁊ reuersi sunt vnusquisq3 in domuz suaz.

BEDA. Cū dn̄s inuitasset credentes in se ad potandum spiritūsanctū: nata est de illo in turba dissensio: vnde dicit̄. Ex illa ergo hora tur. cum au. hos ser. eius dicebant: hic est vere ppheta. THEOPHI. Qui. s. expectabat̄. Alij. s. ppl's dicebāt: hic est xp̄s. ALCVI. Jā isti sitim illaz spūaliter haurire ceperāt: iā sitiz ifidelitatis deposuerāt. alij i sue ifidelitatis ariditate pmanebāt: de qb⁹ subdit̄: Quidā autez dice. Nūqd a gali. venit chri. nōne scri. di. φ ex semie da. ⁊ de beth. ca. vbi erat da. xp̄s ve. Nouerāt.n. qd de xp̄o predixissent pphete: s3 ignorabāt oīa in ipso ipleta fuisse: ⁊ q nouerāt in naçareth nutritū: natiuitatis locū nō attēdebant: nec pphetiā quā legerāt in eo ꝯpletā credebāt. CHRY. Sed esto locū natiuitatis ignorabāt num ét genus ignorabant? qñ ex domo ⁊ familia dauid nat⁹ erat. Quare igitur dicebāt: Nōne ex semie dauid ve. xp̄s? Sed ⁊ hoc obūbrare volebāt: p educationē in naçareth oīa maliciose loquentes. vñ nō accedūt ad xp̄m q̄rētes: quō scripture dicūt φ a bethleez o3 venire xp̄m: tu aūt ex galilea venisti: s3 oīa maliciose loquunt̄. Et q2 nō diligēter attēdebāt his q̄ dicebāt̄: neq3 discēdi gr̄a: pp hoc nihil eis xp̄s rñdit. Nathanaelem āt dicentē: A nazareth pōt aliqd boni eē: laudauit: vt vere israelitā: q2 veritatis erat inquisitor ⁊ oīa vetera diligēter edoct⁹. Seqtur: Dissensio itaq3 fcā est propter eū in turba. THEOPHI. Nō in pncipib⁹: nā pncipes vni⁹ volūtatis erāt: vt v3 nō eū reciperēt sicut xp̄m. Qui ergo magis moderati erāt in malitia: vbis tñ glorie christi aduersabātur: qui vō priores erāt man⁹ ét appetebāt iponere. de qb⁹ subditur. Quidam autem ex eis vo. ap. eū. CHRY. Hoc aūt induxit euangelista ostendens qñ loquebantur neq3 q̄rentes veritatem neq3 discere volētes. Sequitur: Sed nemo misit super illum manus. ALCVI. Quia. s. ipse non permisit qui conatus illoruz in sua ptāte habebat. CHRY. Hoc autem sufficiens erat eos in cōpunctionez deducere: sed non sunt compuncti. talis enim nequicia nulli vult credere: ad vnum aspicit solum: vt eum cui insidiatur interficiat. AVGV. Qui vero missi fuerant vt eum tenerent redierunt imunes a crimine ⁊ pleni admiratione: de quib⁹ subditur: Uenerunt ergo ministri ad pon. ⁊ pha. ⁊ dixerūt eis illi: Quare nō addu. eum? ALCVI. Qui eum lapidare volentes: tenere non potuerunt: arguūt ministros q2 eum non adduxerant. CHRY. Ecce pharisei ⁊ scribe miracula videntes ⁊ scripturas legentes nihil profecerūt. ministri autem nihil horum habentes: ab vna sola allocutiōe sunt capti. ⁊ abeuntes vt eum ligarent: redierunt ligati miraculo. Et non dixerunt: Non potuimus propter turbam: sed precones efficiuntur christi sapientie. Nā sequitur: Responderunt ministri: Nunq̄ sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. AVGV. Ille autem sic locutus est: qa deus erat ⁊ homo. CHRY. Nō est aūt solum eoruz prudentia admiranda: q2 signis non eguerunt: sed a sola doctrina sunt capti. nō enim dixerunt: nunq̄ talia miracula fecit homo sed nunq̄ sic locutus est homo. Sed etiam admirāda est eorum securitas: quoniam ad phariseos qui contra christum aduersabantur venerunt. ⁊ eis talia locuti sunt. Nec tamē longū sermonē audierant: sed breuē. cū.n. mens fuerit incorrupta: nō lōgis smonib⁹ opus est. AVGV. Pharisei tamē eoꝝ testimoniū repulerūt. naz seqtur: Rñderunt ergo eis pharisei: nunqd ⁊ vos seducti estis? quasi dicant: Uidemus vos delectatos esse in sermonibus suis.

ALCVI. Et reuera laudabiliter seducti erant: q2 dimisso malo infidelitatis: trāsierant ad fidez. CHRY. Ab argumento aūt insipienti cōtra eos syllogizant. nā seqtur. nūquid ex pncipibus aliqs credidit in euz aut ex phariseis? s3 turba hec que nō nouit legē maledicti sūt. Hec aūt ē ipsorum accusatio: qñ turba quidem credidit: ipsi aūt non crediderunt. AVGV. Qui enim non nouerāt legem ipsi ⁊ credebant in eum qui miserat legē: ⁊ cū q miserat legē condēnabāt illi qui docebāt legē: vt ipleretur quod dominus dixerat: Ego veni vt nō vidētes videāt: ⁊ vidētes ceci fiāt.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

CHRY. Qualr igit maledicti sūt illi q a lege suadētur? Uos poti⁹ maledicti estis q nō obſuastis legē. THEO. Ideo āt suauiter ⁊ blande pharisei ministris respōdēt: dubitauerūt ne forte ab eis prorsus segregent: ⁊ xpo adycian tur. CHRY. Qr vero dixerant q nullus principū credidit in euz. Ad hoc excludendū subiungit: dicit nicodemus ad eos: Ille qui venit ad iesum nocte: q vnus erat ex illis. AVGV. Ipse nō qdez incredulus: sz timidus, nā ideo nocte venerat ad lucē qr illuminari volebat: ⁊ sciri timebat. hic g̊ respondit iudeis. Nūquid lex nr̄a iudicat hoiem nisi prius audi. ab ipso ⁊ cogno. qd faciat? Credebat.n. qr si euz tm̄modo patiēter vellent audire: forte similes fierent illis q missi sunt tenere: ⁊ maluerunt credere. Uolebant āt illi puersi añ esse dānatores q̄ȝ cognitores. AVGV. xxij. de ciui. dei. Dicit aūt lex nr̄a de lege q̄ dei est: eo q ē ab illo data hoibus. CHRY. Ostēdit āt nicodemus eos neqz cognoscentes legē: neqz facientes que sunt legis. cū āt ꝯgruū esset ostendere q nō indiscrete miserūt vocaturi euz: rudius ⁊ iracundius vtunt ꝯtradictione. Nā seqtur: Respōderunt ⁊ dixerunt ei: Nūquid ⁊ tu galileus es? AVGV. .i. quasi a galileo seductus. Dn̄s.n. galileus dicebat: qm̄ de nazareth ciuitate erāt parentes eius: ſm mariā dixi parentes: non ſm virile semen. CHRY. Deinde iniuriose q̄si eo nesciente scripturas induxerunt: Scrutare scri. ⁊ vide qr prophe. a galilea non surgit. ac si dicerent: Uade ⁊ disce. ALCVI. Non.n. locū vbi natus est: sz vbi ꝯuersabat attendebāt: ⁊ iō non solū messiā sz nec prophetā eum credebant. AVGV. Propheta qdē a galilea nō surgit: sz dn̄s prophetaꝝ inde surrexit. Seqtur: Et reuersi sūt vnusqsqz in domū suam. ALCVI. Nullo pfecto negocio vacui fide: ⁊ ideo fraudati vtilitate sunt reuersi in domū infidelitatis ⁊ impietatis sue.

CAPI. VIII.

IEsus āt perrexit in montē oliueti: ⁊ diluculo iteruz venit in templū: ⁊ omnis populus venit ad eū: ⁊ sedens docebat eos. Adducunt autē scribe ⁊ pharisei mulierem i adulterio deprehensam: ⁊ statuerunt eaz in medio: ⁊ dixerūt ei: Magister: hec mulier modo dep̄hēsa est in adulterio. In lege aūt moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo qd dicis? Hoc aūt dicebāt tentātes eū: vt possent accusare eū. Jesus aūt iclinans se deorsum: digito scribebat in terra. Cū ergo pseuerarēt iterrogātes. erexit se ⁊ dixit eis. Qui sine petō est vestrū primus in illā lapidē mittat. Et iterū se iclinās scribebat in terra. Audiētes aūt hec vn⁹ post vnum exibāt icipiētes a seniorib⁹: ⁊ remāsit sol⁹ iesus: ⁊ mulier in medio stās. Erigēs aūt se iesus dixit ei: Mulier vbi sūt q te accusabāt? Nemo te ꝯdēnauit? Que dixit: Nemo dn̄e. Dixit ei iesus: Nec ego te condemnabo. Uade ⁊ iam amplius noli peccare.

ALCVI. Dn̄s maxie circa suā passionē hāc sibi effecerat ꝯsuetudinē: vt in die qdē in tēplo qd erat hierosolymis vbū dei pdicaret: signa ⁊ miracula ostēderet: sero reuertebat in bethaniā: vbi apud sorores lazari hospitabat: ⁊ mane iterꝝ ad silē opus reuertebat. Igit ſm hūc morē cū i vltimo die scenophegie tota die in tēplo pdicasset: vespe prexit in mōtē oliueti. ⁊ hoc ē qd dr. Jesus aūt perrexit in mōtem oliueti. AVGV. Ubi.n. decebat docere xp̄m nisi in mōte oliueti: in mōte vnguēti: in mōte chrismatis. xpi eniz nomē a chrismate dictū ē. Chrisma aūt grece: latine vnctio noiat. Ideo aūt nos vnxit: qr luctatores ꝯ diabolum fecit. ALCVI. Unctio.n. olei fessis ⁊ dolētib⁹ mēbris solet afferre leuamē. Mons ēt oliuarū sublimitatē dn̄ice pietatis designat: oleos grece: latie misericordia. Nā quoqz olei mysterio aptissime ꝯgruit: supfert.n. oib⁹ liquoribus: ⁊ sicut ait psalmista: Miserationes ei⁹ sup oia opa ei⁹. Seqt: Et diluculo iterꝝ venit in tēplū. vt.s. misericordiā cū icipiēte noui testamēti lumine: fidelib⁹ in tēplo vz suo pandēdā pbendā q signaret. Qd' eni diluculo redibat: exortū noue gratie designat. BEDA. Significat aūt q postq̄ȝ per grāz cepit inhabitare in tēplo suo. i. in ecclesia: ex oibus gentibus crediderunt in eū. vñ seqtur. Et ois populus veniebat ad eū ⁊ sedens docebat eos. ALCVI. Sessio humilitatē icarnationis isinuat. Sedēte ergo dn̄o ad eum venit populus: qr postq̄ȝ per susceptā humanitatē visibilis apparuit: ceperūt euz multi audire ⁊ in euz credere: quē per humanitatē sibi proximū meminerant. Mansuetis aūt ⁊ simplicibus ſmonem dn̄i admirantibus: scribe ⁊ pharisei interrogant: non vt discant: sed vt veritati laqueos nectant. vñ sequitur. Adducunt aūt scribe ⁊ phari: mulie. in adul. depre. ⁊ statu. eaz in medio: ⁊ dixe. ei. Magister hec muli. depre. est modo in adulterio. AVGV. Animaduerterant eniz cū nimiū cē mitem. De illo quippe fuerat ante predictuz: Procede ⁊ regna: propter veritatem ⁊ mansuetudinez ⁊ iustitiam. Ergo attulit veritatē vt doctor: māsuetudinē vt liberator: iustitiam vt cognitor. Cuz loqueretur: veritas agnoscebatur. cū aduersus inimicos nō moueretur: māsuetudo laudabatur In tertio ergo iustitia. s. scandaluz posuerunt. Dixerunt.n. apud seipsos. Si eaz dimitti censuerit: iustitiā non tenebit. lex enim quod iniustum erat iubere non poterat: ⁊ ideo legem inducunt dicentes: In lege autez moyses mādauit nobis huiusmodi lapidare. vt autez mansuetudinē non pdat: in qua iaz populis amabilis factus est: eaz dimitti debere dicturus est. vnde eius sententiaz requirunt dicentes: Tu ergo quid dicis? Hinc nos inueniemus ad accusandū occasionez ⁊ reuz faciemus tanq̄ȝ legis preuaricatorez: vñ euangelista subdit: Hec autez dicebant tē. euz vt pos. accu. eum. Sed dominus in respondēdo ⁊ iusticiaz seruaturus est: ⁊ a mansuetudine nō recessurus. Sequitur eniz: Jesus autem incli. se deorsuz digi. scribe. in terra. AVGV. de con. euā. Tanq̄ȝ illos tales in terra scribendos significaret: non in celo vbi monuit discipulos vt se scriptos esse gauderent: aut q se humiliando quod capitis inclinatione monstrabat: signa in terra faceret: aut q iaz tempus esset: vt in terra que fructum daret: non in lapide sterili: sicut antea lex eius cōscriberetur. ALCVI. Per terraz enim cor humanum ostenditur qd bonaruz vel malaruz actionuz solet reddere fructus. per digituz autem qui articuloruz compositione flexibilis est: sublimitas discretionis exprimitur: Nos ergo instruit: vt cum quelibet mala proximorum conspicimus nō statiz ea temere damnemus: sed prius ad conscientiam cordis humiliter reuersi: digito discretionis ea sollicite disquiramus. BEDA. Quātū ēt ad historiaz pertinet per hoc q digito scripsit in terra. illuz se fore monstrauit q quondam legez in lapide scripsit. Sequitur. Cuz autez perseuerarent interrogantes euz erexit se. AVGV. Non dixit: nō lapidet: ne cōtra legē dicere videret. Absit aūt vt diceret lapidet. venit eni nō pdere qd iuenerat sz q̄rere qd pierat. Quid ergo respōdit. Qui sine peccato ē vestrū: pmus in illā lapidē mittat. Hec vox iustitie est: puniat peccatrix sed nō a peccatoribus: impleatur lex: sed nō a preuaricatoribus legis. GREGO. xiiij. mora. Qui eni prius semet ipsuz nō iudicat: quid i alio rectū iudicet ignorat: Et si nouit etiā p auditū: recte tamē aliena merita iudicare nō valet cui ꝯscia inocētie ppie nullā iudicij regulam prebet. AVGV. Cum ergo eos telo iusticie percussisset: nec dignatus ē cadētes attēdere: sed auertit ab eis obtuitū: vñ sequit. Et iterū se iclinās scribe. in terra. ALCVI. Potest etiā itelligi fecisse hoc dn̄s iuxta cōsuetudinē: vt q̄si aliqd agēs vl'tu itēdēs i aliō: liberā eis exeūdi facltatē darz. In h ēt figurate admōet: vt ⁊ pulq̄ȝ peccātē frēz cōripiam⁹ ⁊ p⁹ adhibitā correctiōez diligēter ppēdam⁹: vtrū ipsis petis ō qb⁹ aliū castigam⁹ aut i alijs: obnoxijs sim⁹. AVG. Sic igit illi voce iusticie tanq̄ȝ telo percussi sese ispiciētes ⁊ reos iuniētes: vn⁹ post vnū oēs recesserūt. ⁊ hoc est qd subdit. Audiētes autē hec: vn⁹ post aliū exibāt: icipiētes a senioribus. GLO. Qui forte magis rei erāt vel magis culpas suas cognoscebāt. AVGV. Relicti sūt aūt duo: miseria ⁊ misericordia: naz seqtur. Et remāsit solus iesus ⁊ mlier i medio stās. Credo territa est illa mulier: ab illo se puniēdam sperabat. i quo peccatū iueniri ñ poterat. Ille aūt q aduersarios ei⁹ repulerat ligua iusticie leuās i illā oculos māsuetudis iterrogauit eā: vñ sequit. Erigēs aūt se iesus dixit ei: Mlier vbi sūt qui te accusabāt? Nemo te ꝯdēnauit? que dixit. Nemo domie. Audiuim⁹ supra vocē iusticie: audiam⁹ nūc māsuetudis: naz seqt Dixit ei iesus. Nec ego te cōdēno: a quo te forte cōdēnari timuisti: qa in me peccatum nō inuenisti. Quid est Domie? Faues ergo petis? nō plane. Attēde qd sequit: Uade ⁊ amplius noli peccare. Ergo ⁊ dn̄s dānauit: sz peccatū: nō hoiem: nam si peccatoꝝ auctor eēt diceret: Uade ⁊ viue vt vis: de mea liberatiōe esto secura. Ego te quantūcunqz peccaueris etiā a gehēna ⁊ inferni tortorib⁹ liberabo: nō hoc dixit. Intēdant ergo q amāt in dn̄o māsuetudinē: ⁊ timeāt vitatē. Eteni dulcis ⁊ rectus dn̄s.

¶ Iterꝝ ergo locut⁹ ē eis iesus dicēs. Ego sū lux mūdi. Qui sequitur me nō ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite.

ALCVI. Quia mulierē absoluit a crimine: ne aliq dubitarēt an ille quē videbāt verum hominem: posset peccata dimittere: dignat ipse aptius sue diuinitatis potētiam demōstrare: vñ dicit: Iterꝝ er. lo. ē eis. dicens: Ego suz lux mūdi. BEDA. Ubi aduertēdū ē: qa nō ait. Ego suz lux angelorū vel celi: sed lux mūdi. Idest hoim in tenebris ꝯmrātiū ſm illud. illuminare his qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedent. CHRY. Uel aliter. Quia superius galyleam ei afferebant: ⁊ quasi de quodā pphetarū de eo dubitabāt voluit ostendere quoniā nō vn⁹ pphetaꝝ ē: sed dn̄ator orbis terrarum. vnde dicitur. Ite. er. lo. ē eis ie. di. Ego sū lux mundi: nō galilee neqz palestine neqz iudee. AVGV. Manichei solē istū oculis carnis visibilē xp̄z dn̄z eē putauerūt: sz ecclesia catholica iprobat tale cōmētuz. Non est eniz domin⁹ christus sol fact⁹: sed p quē sol fact⁹ est. Omnia eni per ipsum facta sūt: ⁊ ppter nos sub sole factū est: lumen q fecit solem: carnis nube tegitur nō vt obscuret: sed vt temperetur: Loquēs ergo per nubem carnis: lumen indeficiēs lumen sapiētie ait hominibus. ego sum lux mundi. THEOPHI. Uteris autem aduersus nestoriū hoc pn̄ti sermōe nō eni ait. Quoniā in me est lux mūdi: sed ego suz lux mundi. Ipse nanqz qui hō videbat idem ⁊ fili⁹ dei: ⁊ lux mūdi erat: non sicut nugabatur nestorius in simplici homine dei fili⁹ habitabat. AVGV. Abstulit aūt te ab oculis carnis ⁊ reuocauit ad oculos cordis in hoc qd subdit. Qui seq. me. nō ambu. in tene. sed ha. lu. vi. Nō eni suffecit dicere. Habebit lumē: sed addidit vite. Hec verba dn̄i cum verbis psalmi cōcordant. In lumine tuo videbim⁹ lumē: quoniaz apd te est fons vite. In istis vsibus corporalibus aliud est lumē ⁊ aliud fos. Fontez fauces querūt: lumē oculi. apud deum qd lumē ē: hoc ē fons: Qui tibi lucet: vt videas: ipse tibi manat vt bibas: qd promisit futuri tēporis verbū posuit. In eo quod facere debemus pn̄s temp⁹ posuit. Qui sequit inquit habebit modo p fidez: post habebit per spēm. Sequere istū solē visibilē: si ipse tēdis ad occidentē quo ⁊ ille tēdit: ⁊ si volueris tu illū deserere: ipe te deseret in occasu. Deus tu⁹ vbi q est totus. si nō ab illo facies casum: nūq̄ȝ a te ille faciet occasuz. Tenebre satis metuēde sūt moꝝ: nō oculoꝝ: ⁊ si oculorū ñ exterioꝝ: sz iterioꝝ. vñ discernit ñ albū ⁊ nigꝝ: sz iustū ⁊ iiustū. CHRY. Intellectualiter eni dixit. Non ambulat in tenebris. i. nō manet in errore. Hinc ⁊ nicodemū laudat ⁊ mīstros. ⁊ ipsos occulte insinuat: dolos cōplicantes: q in tenebris ⁊ errore sunt: sed lucem nō superabūt.

¶ Dixerūt ergo ei pharisei. Tu de teipō testimonium perhibes: testimonium tuū non est verū. Respōdit iesus ⁊ dixit eis. Et si ego testimoniū perhibeo de meipso: verum est testimoniū meū quia scio vnde venio: ⁊ quo vado. Uos aūt nescitis vnde venio: aut quo vado. Uos ſm carnē iudicatis: ego nō iudico quēq̄ȝ. Etsi iudico ego: iudicium meū veꝝ est: qr solus nō sum: sed ego ⁊ qui misit me pater. Et in lege vestra scriptum est: qr duorū hominum testimonium verum ē. Ego sum q testimoniuz perhibeo de meipso. ⁊ testimoniū phibet de me qui misit me pater.

CHRY. Quia dominus dixerat. Ego suz lux mundi: ⁊ q sequitur me nō ambulat i tenebris. Judei hoc euertere voluerūt. vnde dicit. Dixerūt ergo ei pharisei: tu ō teipso testimoniū perhibes: ⁊ testimoniū tuū nō est veꝝ. ALCVI. Sic responderunt tāq̄ȝ ipse dominus solus sibi testimoniū phiberet: cum cōstet q anteq̄ȝ i carne appareret: multos testes premisit qui eius sacramēta predixerūt. CHRY. Dominus autem euertit quod dixerāt. vnde sequitur. Respōdit iesus ⁊ dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de meipso verum est testimonium meum. Hoc iuxta coruz suspitionem locutus est: hominem euz nudum estimantium: ⁊ causaz subiūgit. Quia scio vnde venio: ⁊ quo vado. id est ex deo suz: ⁊ deus et dei filius. Non autē hoc dicit manifeste: quia semper humilia miscet altis. deus autez ipse sibi fidedignus testis est. AVGV. Ueruz est enim testimonium luminis: siue se ostēdat siue alia: Locutus est propheta veꝝ sed vnde haberetur: nisi ō fonte veritatis hauriret? ergo idoneus est iesus: qui sibi testimonium perhibeat: dicens autē: Quia scio vnde venio: ⁊ quo vado: patrē volebat intelligi: patri enim gloriaz dabat filius: a quo est missus: q̄tuz ergo debet homo glorificare euz a quo est creatus: non autez veniēdo inde discessit: aut redeūdo nos dereliquit: nō potest hoc fieri ab isto sole: qui quando pergit ad occidentem deserit orientem. Sicut autem sol iste ⁊ videntis faciē illustrat ⁊ ceci: sed videt ille: ille non videt: sic ⁊ sapientia dei: verbū dei vbiq̄ȝ presens est etiam infidelibus: sed quibus eam videant oculos non habent cordis: vt ergo dominus inter fideles suos ⁊ inimicos suos iudeos tanquam inter tenebras ⁊ lucem distingueret subiungit: vos autem nescitis vnde venio aut que vado. Isti ergo iudei videbant hominem: nec credebant deum: ⁊ ideo dominus subdit. Uos ſz carnem iudicatis: duz scilicet dicitis. Tu de teipso testimonium perhibes: ⁊ testimonium tuuz nō est veꝝ. THEOPHI. Ac si dicat. Uos quoniaz in carne sum: carnez me solam esse putantes: non autem deum ſm carnez fallibiliter iudicatis. AVGV. Quia enim deū non intelligitis ⁊ homines videtis: ideo vobis arrogans video: quia ego de meipso testimoniuz perhibeo. Omnis eni homo quando de se perhibere vult laudabile testimonium: superbus ⁊ arrogans

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

videtur:homines enim infirmi sumus:verū dicere ⁊ mentiri possumus:lux mentiri nō potest. CHRY. Uel aliter. Sicut ſm carnē viuere male viuere est: ita ſm carnem iudicare:iudicare iniustū ē.Et quia possent dicere.Si iuste iudicam⁹:ꝓpter quid nō cōuincis:ꝓpter quid nō cōdēnas: subiūgit ego nō iudico quēq̄. AVGV.Qđ duob⁹ modis intelligi potest:vt aut hoc intelligam⁹. Nō iudico quēquā. idest modo sicut dicit alio loco.Ego nō veni vt iudicē mūdū:ſ; vt saluū faciā mundū:nō iudiciū suū negādo : sed differēdo:aut certe qa dixerat.Uos ſm carnē iudicatis:ita cōiūxit.Ego non iudico quēquā.vt subaudias ſm carnē xp̄m nō iudicare:sic ab hoībus iudicat⁹ est:nam vt cognoscas iā iudicem xp̄m:subditur:Etsi iudico ego:iudiciū meū verū est. CHRY.q.d.ꝓpter hoc dixi:nō iudico:quasi nō presummēs iudicare q: si iudicarē iuste vos ꝯdēnarē:sed nunc temp⁹ iudicij nō est:sed de futuro iudicio īsinuat cū subdit. Quia solus nō sum:sed ego ⁊ qui misit me pater:ostendens qa non ipse solus eos cōdēnabit:sed ⁊ pater. Hoc autem ad suspitionem illorum loquitur:non enim estimabant dignū fidē esse filiū: nisi patris testimoniū assumpsisset. AVGV.Si aūt tecū est pater:quomodo te misit: Ergo domine missio tua:incarnatio tua est:hoc ergo christus erat ſm carnem:⁊ a patre non recesserat:quia pater ⁊ filius vbiq; erāt Erubesce sabelliane: non enim dixit.Ego sum pater:⁊ ego ipe suz filius:sed solus non sum inquit qa mecum est pater. Distingue ergo personas:distingue intelligentiam:agnosce qa pater pater est:⁊ filius filius est:sed noli dicere pater maior ē:filius minor.Una substātia est:vna coeternitas:perfecta equalitas.Ergo verum est inquit iudiciū meū:qa filius dei sum:vt tamen intelligas quia mecū est pater:non sic suz filius:vt ipsū deseruerim: formā serui accepi:sed formā dei non amisi.De iudicio dixerat:de testimonio vult dicere:nā sequitur.Et in lege vestra scriptum est:quia duorum hominum testimoniū verū ē. AVGV.Cōtra faustū.An forte manichei calūniantur qa non ait:In lege dei: sed in lege vestra scriptum ē.Ubi vsitatam locutionē scripturaꝝ quis nō cognoscat:lege enim vestra dixit vobis data: sicut apostolus dicit euangelium suū:quod se tamen accepisse testatur:non ab homine:sed per reuelationem iesu christi.

AVGV.super ioā.Magnā aūt habet questionē ⁊ valde videtur in mysterio res esse constituta vbi de⁹ dixit.in ore duoꝝ vel triū testium stat omne ver.Fieri enim potest vt duo mentiantur.Susanna casta duob⁹ falsis testib⁹ vrgebat: vniuersus pp̄ls mētit⁹ ē contra christū:quomodo ergo accipiendū ē: In ore duoꝝ vel triū stabit omne verbum: nisi q: hoc modo per mysterium trinitatis cōmendata ē:in q̄ ē perpetua stabilitas veritatis: Accipite ergo nr̄ū testioniū ne sentiatis iudiciū:nō differo iudiciū differo testioniū vnde sequitur.Ego sum q testi.perhi.de meipso: ⁊ testimoniū perhi.de me q misit me pater. BEDA.In multis enī locis pater filio suo perhibet testimoniū.vt ē illud.Ego hodie genui te:⁊ itē.Hic est filius me⁹ dilectus. CHRY.Uel aliter.Si qđ dictū ē simpliciter accipiat:questionem habz. naz in hominib⁹ quidem ꝓpter hoc determinatū ē:ꝙ i ore duoꝝ vel triū testiū stat omne verbū:qa vnus solus nō est fide dign⁹.In deo aūt qualiter vtiq; hoc habebit rationē: sed ⁊ aliter non staret qđ dictū est:nā in hoib⁹ cū duo de aliena re testant̄ tūc testimonium ē verum: hoc eniz est duos testari.si vero vnus eorum: sibypsi testetur non adhuc sūt duo testes:Ad nihil ergo aliud hoc dixit q̄ vt ondat se nihil minus patre habētez:aliogn nō dixisset.Ego ⁊ qui misit me pater.Considera etiā potestatē nihil habētem diminutū a patre.homo enim cū a seipso dignus fuerit fide:testimonio nō indiget:sed hoc in aliena re.In propria vero: cū testimonio alieno indigeat:non adhuc dignus est fide. Hic vero totum cōtrariū:etenim in propria re testans ⁊ ab alio testimoniū habens:dixit se fide dignum esse. ALCVI. Uel potest sic intelligi qđ dicitur.q.d.Si vestra lex approbat testimoniū duoꝝ hoīum q possent decipi:⁊ plura testari:qua ratione meū ⁊ patris mei testimoniū qđ summa stabilitate firmū est:verū esse nō dicitis:

¶ Dicebāt ergo ei. Ubi est pater tu⁹: Respōdit iesus. Neq; me scitis neq; patrē meū. Si me sciretis forsitā ⁊ patrem meū sciretis. Hec verba loquut⁹ ē iesus i gazophylatio docēs i tēplo. Et nēo apprehēdit eū:q: nondū venerat hora eius.

AVGV.Illi qui audierāt a dn̄o:vos ſm carnē iudicatis:manifestauerūt qđ audierūt:p̄rez.n.xp̄i carnaliter acceperūt:vn̄ dr̄.Dicebāt ḡ ei.vbi ē pr̄ tu⁹:q.d. Audiuim⁹ te dicere:solus nō sū:ſ; ego ⁊ q misit me pr̄:nos solū te videmus ondē ḡ nobis tecū eē p̄rez tuū. THEOPHI. Quidā vo notāt hoc ꝓlatū eē a iudeis q̄si ad cōtumeliā ⁊ ꝯtēptū.Im ꝓbāt enī ei tāq̄ ex fornicatōe genito ⁊ ꝓpriū genitorē ignorāti:vel tāq̄ vili existi:eo ꝙ pr̄ ei⁹ putabatur.s.ioseph. q. d. ignot⁹ ⁊ ignobil' ē pr̄ tu⁹:qd freq̄nter p̄rez nob īducis: Q: ḡ ñ vt scire volētes:ſ; vt tētantes querebāt:ad p̄missaz qōnē nō rn̄det:vn̄ seq̄t. R̄n.ie.N; me sci.n; pa.me. AVGV. .q.d.Queritis Ubi est pr̄ tuus:quasi me iam sciatis. quasi totū hoc sit:quod videtis. Ergo q: me non nostis:iō patrez meū vob nō ondo.Me q̄ppe hoīez putatis:iō p̄rē meū hominē queritis. Quia vero ſm qđ videtis aliud sum:⁊ aliud ſ; qđ nō videtis:p̄rez āt meū loquor occultū:occlt⁹ pri⁹ ē ꝙ vt me noueritis:tūc ⁊ p̄rez meū scietis: ⁊ h ē qđ subdit. Si me sciretis:forsitā ⁊ pa.meū sciretis. CHRY.Dic̄ āt hoc vt ondat ꝙ nihil ei ꝓdest dicere ꝙ sciāt patrē:⁊ filiū nescientes. ORIGE.Cōtrariari āt videt̄ ad inicē qđ h dr̄. Neq; me scitis:n; patrē meū.⁊ qđ supra dcm̄ ē. Et me scitis: ⁊ vn̄ sim scitis : ſ; tamē ꝙ dicit̄:Et me scitis:ad quosdā dicit hierosolymitaruz dicentiū. Nūquid vere itellexerūt p̄ncipes q: hic ē xp̄s: hoc vo qđ dic̄. Neq; me scitis:ad phariseos dicitur. Hierosolymitis.tn̄ i prioribus ait.Uerax ē qui me misit:quem vos nescitis.Queret itaq; aliquis:qūo veꝝ est qđ dicit̄.Si me sciretis ⁊ p̄rem meū sciretis cū hierosolymite: qb⁹ dicit̄.Et me scitis:p̄rem nesciuerūt.Dicendū autē ē ad hoc qđ saluator quandoq; quidē de seipso vt de homine loquitur:quādoq; aūt ſm diuinā naturā:hoc ergo ꝙ dicit. Et me sci.de seipso hoīe dicit:hoc vero. Neq; me sci.ð diuinitate. AVGV.Quid ē enī.Si me sciretis ⁊ patrē meū sciretis:nisi ego ⁊ pater vnū sumus: Quādo vides aliquē alicui similē:quotidiana locutio ē.Si hūc vidisti:illū vidisti: propter similitudinē tale dedisti respōsum: hinc ⁊ dn̄s. Si me iquit sciretis:⁊ patrē meū sciretis: non q: pater ē filius:sed q: pr̄i similis ē fili⁹. THEOPHI.Erubescat arriāus:nā si iuxta eum creatura filius sit:q̄liter qui nouit creaturaz ⁊ deū nouit: neq; enī q substantiam nouit angeli:nouit ⁊ diuinam: cum itaq; qui filium nouit. ⁊ patrem nouit:igitur cōsubstantialis patri ē filius. AVGV.Hoc autē verbū forsitā increpatiue dr̄.quod videtur esse verbū dubitatōis homines enī de rebus q̄s certas hn̄t aliqn̄ vbū dubitatōis ponūt:velut si idigneris ſuo tuo ⁊ dicas.Cōtemnis me:Considera:forsan dominus tuus sum:sic ⁊ dn̄s dubitādo icrepat īfideles cū dicit.Et patrē meū forsitā sciretis. ORIGE. Oportet aūt videre qm̄ qui alterius secte sunt:opinant̄ ex hoc ꝓbari manifeste deū quem iudei colebāt:patrē nō esse xp̄i.Si enī inquiūt hoc phariseis deuz prouisiorem mundi colētibus dicebat saluator:manifestū est ꝙ patrē iesu alterum a ꝯditore mūdi existentē: nequaq̄ pharisei nouerunt. Hoc vero dicunt:non obseruantes consuetudinem locutionis in scripturis.Si enim aliquis valet inducere ea que de deo sunt a parētib⁹ eruditus: non autem bene viuat: hunc dicimus de deo noticiam non habere.vnde ⁊ filij heli pro-

pter eoꝝ malitiā deū ignorasse dicūtur:sic igit̄ ⁊ pharisei patrē ignorauerūt:nō enī viuebāt ſm cōditoris edictū. Est āt ⁊ aliđ significatū cognoscēdi deuz:altero exn̄te cognoscere dn̄m q̄ simpl'r credere.Dicit̄ enī in psalmo:Studete ⁊ videte:qm̄ ego suz de⁹.Quis nō ꝯfitet̄ hoc scribi pplo i ꝯdito rē credēti. Multū eniz differt credēdo cognoscere ⁊ credere tm̄:ſ; phariseis qb⁹ ait: Neq; me scitis:neq; p̄rez meū.rōnabiliter diceret. Neq; creditis patri meo.q enī negat filiū minime p̄rez h;.s.neq; ſm fidē:neq; ſ; cognitionē.S; ⁊ aliṙ dic̄ scriptura illos q adiūcti sūt alicui cognoscere illō. Tūc eniz adaz cognouit vxorē suā cū ei ꝯiūctus ē.Si ergo q adheret mulieri:mulierē cognoscit:⁊ q adheret dn̄o vn⁹ spirit⁹ ē:⁊ deū cognoscit.si vo sic se h;:pharisei nec p̄rez nouerūt nec filiū.Post h ē q̄dē aliquē cognoscer̄ deū:ñ āt cognoscer̄ p̄rez: Infinitis ḡ orōib⁹ editis i lege ñ iuenim⁹ aliquē orādo dicētē deū patrē:tn̄ orāt eū tāq̄ deū ⁊ dn̄z.ne p̄uenirēt grāz p iesuz toti mūdo effusaz.vocātē cūctos ad filiationē iuxta illud: Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis.Seq̄t: Hec ver.lo. ē ie.in gaço.do.in tēplo. ALCVI.Gaça p̄sica lingua diuitie:phyla reseruare.Erat aūt locus in tēplo vbi seruabātur diuitie. CHRY.In tēplo loq̄bat̄ i ordine magr̄i: ⁊ h loq̄batur sup qb⁹ mordebāt ⁊ accusabāt qm̄ seip̄m facit parez pr̄i. AVGV.Magna igit̄ fiducia sine timore.nō enī pateret̄ qđ nollet.vnde seq̄tur: Et ne.appre.eū:q: nōdū venit ho.ei⁹. Nōnulli cū hoc audiūt:sub fato fuisse xp̄z credūt: ſ; si fatū sicut nōnulli intellexerūt:a fando dictū ē.i.a loq̄ndo verbū dei quō h; fatū: Ubi sūt fata: In celo iqs:in ordine ⁊ ꝯuersiōib⁹ sydeꝝ.Quō ergo fatū h; p quē factū ē celū ⁊ sydera:cū tua volūtas si recte sapias trāscēdat ⁊ sydera:an q: nosti christi carnē fuisse sub celo:iō putas ⁊ ꝓtātē xp̄i subditā celo: Igitur nōdū venerat hora ei⁹:nō qua cogeret̄ mori ſ; qua dignaret̄ occidi. ORIGE.Ubicūq; āt addit̄: Hec vba locut⁹ ē iesus in tali loco si bn̄ attēdas.iuenies additionis opportunitatē.Est āt gaçophilatiū locus nūmismatū in honorē dei ⁊ dispēsationē paupeꝝ oblatoꝝ. Nūmismata āt sūt diuina vba:imaginē regis magni impressaz habētia.vn⁹ q̄sq; āt ꝯferat in edificationē eccl'ie portās ad intellectuale gaçophilatiū qcqd pōt ad honorē dei ⁊ vtilitatē cōem. Omnibus autē offerētib⁹ in gaçophilatio tēpli: magis oportebat ih'm munera portare q̄ erāt vba vite eterne: Loquēte ergo iesu in gaçophilatio:a nemine detētus est: q: sermōes eius fortiores erant his q eū cape volebant:cū nō sit infirmitas in qb; vdū dei loqtur. BEDA.Uel aliter: In gaçophilatio christus loquitur:qm̄ in parabolis ad iudeos sermones proferebat:tunc aūt quasi gaçophilatiū aperiri cepit: quando discipulis suis celestia reserauit:vnde ē tgaçophilatiū tēplo inherebat:qa que lex ⁊ ꝓphete figuraliter predixerant ad dn̄m pertinebant.

¶ Dixit ergo iteꝝ eis iesus: Ego vado ⁊ q̄ritis me: ⁊ i pctō vr̄o moriēini. Quo ego vado:vos non potestis venire. Dicebāt ergo iudei: Nunqd interficiet semetip̄m:q: dicit:quo ego vado vos non potestis venire: Et dicebat eis. Uos deorsuz estis:ego de superius sum. Uos de mūdo hoc estis:ego nō suz ð hoc mūdo. Dixi ergo vobis:q: moriemini i pctis vr̄is. Si.n.nō crediderītis:q: ego suz: moriemini in peccato vestro.

AVGV.Quia supra dictū est ꝙ nemo apprehēdit eum: q: nōdū venenerat hora ei⁹:modo de ipsa sua passione que posita erat:nō in ei⁹ necessitate:sed potestate locut⁹ ē iudeis.vnde dicitur.Dixit er.ite.eis iesus:Ego vado.Christo.n. domino mors profectio fuit illuc:vnde venerat: ⁊ vnde discesserat. BEDA.Hec autez vborum connexio talis esse videtur:vt hec vno:tempore:vno quoq; in loco vel certe alio tēpore alioq; in loco geri potuissent:quoniaz nihil īterponi.⁊ quedā vel multa potuerūt. ORI.Sed obyciet aliqs sic:Si his qui manebant in incredulitate ista dicebat: Quō eis dicit:Et queritis me:querere enī iesum: est querere vitatez ⁊ sapientiaz.S; dices:qa ⁊ de p̄sequētib⁹ aliquādo dicitur ꝙ querebēt eū capere.differētie eniz sunt eorum qui querunt iesuz. Non oēs enī pro eoꝝ salute ⁊ vtilitate q̄rūt euz:propter hoc soluz hi qui recte querūt eū inueniunt pacez. Recte autē q̄rere dicūtur qui vbum qđ est in principio apud deū querunt:vt illos patri adducat. AVGV. Queritis ergo iquit me nō pio desiderio:sed odio.naz illuz postea q̄ abscessit ab oculis hoīuz īquisierūt : ⁊ qui oderūt ⁊ q amabāt:illi p̄sequēdo:illi habere cupiēdo: ⁊ ne putetis: quia me bene queritis: In peccato vestro moriemini:hoc ē xp̄m male querere:in peccato suo mori:hoc ē illū odisse per quē solū posset saluus esse:dixitq; sn̄iaz p̄sci⁹ ꝙ in pctis suis morientur. BEDA.Sed nota ꝙ peccato in singulari numero vtit̄:sed vr̄o in plurali:vt idē oīuz scelus ostenderet.

ORIGE.Quero āt ꝓp hoc ꝙ infra dr̄:ꝙ hoc ipso loquēte m'lti crediderūt in eū:nūqd ad oēs p̄ntes dicit i peccato vr̄o moriemini:ſ; ad illos dicebat quos sciebat nō esse credituros: ⁊ ꝓpter hoc in eoꝝ peccatis eē morituros: ⁊ nō valentes post ipsuz seq.nā sequit̄:Quo ego vado vos non po. venire.vbi.s.veritas ⁊ sapientia ē.hoc est.n.vbi ē iesus. Nō p̄nt ait:q: non volunt.si enim voluissent ⁊ nō potuissent:nō ratiōabiliter eis diceret̄: In pctō vestro moriemini. AVGV.Hoc āt ⁊ discipulis alio loco dicit:nec tn̄ dixit eis: In peccato vestro moriemini:ſ; quo ego vado:vos nō potestis venire modo.non abstulit:sed predixit dilationem. ORIGE.Presens autē verbū minat̄ christi recessum: sed quandiu saluamus ea que anime nostre sunt īsita veritatis semina:nequaq̄ recedit a nobis verbū dei.Si vo a lapsu in malitiā corrūpamur:tunc dicit̄ nobis: ego vado: ⁊ cuz q̄remus eum nequaq̄ inueniemus:sed i peccatis nostris moriemur ab ipsa morte occupati. Non oportet autē pertransire inexquisite quod dicitur: In peccatis vestris moriemini.Si enī cōmuniter accipiat̄ manifestū ē ꝙ peccatores i peccatis eorū moriunt̄:iusti vero in iustitia.si vero dicit̄: Moriemini. sicut q ad mortez peccat morit̄:manifestum est ꝙ hi qbus talia dicebant̄:nequaq̄ mortui erāt sed viuebant in īfirmitate aie:sed infirmitas illa ad mortē erat propter hoc medicus videns eos grauiter infirmantes dicebat: Et i peccatis vestris moriemini.⁊ sic māifestū erat illud: Quo ego vado: vos non potestis venire.Cū enī aliquis in suo peccato moritur:quo vadit iesus non pōt ire.nullus eniz mortuus potest seq iesuz:nō enī mortui laudabunt te domine. AVGV. His autē verbis auditis qūo solent carnalia cogitātes iterrogauerunt.naz sequit̄: Dice.ergo iudei. Nunquid interfi. semetipsum: q: di.quo ego vado vos non potestis venire. Stulta verba : Quid eniz non poterant illi venire quo ipe perrexisset:si interficeret semetipsuz nunquid ipsi nō erant morituri: Ergo:quo ego vado dixit:non quo itur ad mortē sed quo ipse ibat post mortem. THEOPHI. Per hoc enim manifestauit ꝙ resurget in gloria ⁊ sedebit ad dexteraz dei. ORIGE.Queremus tamē si hoc ab eis de saluatore dicitur altius aliqd cernentib⁹. Multa etiā aut ex traditione aut ex apocriphis ipsos contīgebat videre pre multis.Forte igit̄ in his q̄ tradita sunt de xp̄o:erat iuxta sanas traditiones propheticoꝝ sermonū: sicut generari eum bethleē:sic ⁊ de morte ei⁹ vt hoc modo trāsire deberet ab hac vita:qūo ipse dicit: Nemo tollit aīaz meā a me:ſ; ego pono eā.q̄re qđ hic dr̄: Nūquid īterficiet se.nō ſ; simplicē sensuz dicit̄:sed ſm aliquā iudeoꝝ de xp̄o traditionē. multū.n.ex hoc ꝙ dixerat: Ego vado:apparet potestas volūtarie mortis corpore derelicto.Estimo autē ꝙ ignominiose proferentes hoc ꝙ ſm traditiōes suas de morte xp̄i ad ipsos deuene

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

rat. ⁊ nõ gloriã dãtes dixerũt: Nunqd interficiet ſemetipſ᷑:
Oportebat enĩ eos cũ demõſtratiõe glie ſic dicere. Nunqd
aĩa ei⁹ cũ ipſi placuerit egrediet̃ relicto corpe: dñs aũt ad
eos q terrena ſapiebãt: tanq̃ ad terrenos loqt̃. vñ ſubdit̃:
Et dice. eis: Uos de deor. eſtis. i. terrã ſapitis: ſurſuz cor nõ
habetis. CHRY. q. d. Nõ ẽ miruz vos talia cogitare: ho
mines carnales ⁊ nihil itelligẽtes ſpirituale. Ego de ſupnis
ſuz. AVGV. De qb⁹ ſupnis: Ab ipſo p̃re quo nihil ſupi⁹:
Uos de hoc mũdo eſtis: ego nõ ſuz de hoc mũdo: quõ enim
erat de mũdo p quẽ fact⁹ ẽ mudus: BEDA. Et qui ante
mundũ fuit. illi autẽ de mũdo erãt: qa poſtq̃ mundus cẽ ce
pit fuerãt creati. CHRY. Uel pp mũdanas ⁊ vanas cogi
tatões hoc dicit: Ego nõ ſuz d̾ hoc mũdo. THEOPHI.
Nihil mũdanũ ſiue terrenũ affectãs vñ nullatenus ad tan
tã inſaniã deuenirẽ vt meipm occiderẽ Sz apollinari⁹ ma
le ſuſcipiẽs hũc ſermonẽ ait: q corp⁹ dñi nõ fuit de hoc mũ
do: ſz de ſurſuz celitus deſcẽdit. Nunqd igit̃ ⁊ apoſtoli qb⁹
a dño dictũ ẽ: Uos nõ eſtis de hoc mũdo: oĩa corpora ſũt ce
litus obtinentes. Sic igit̃ itelligẽdũ eſt cuz dr̃. Ego nõ ſum
de hoc mũdo: hoc ẽ. nõ ſum de numero vr̃m q mũdana cu
ratis ORIGE. Alius ãt ſenſus ẽ eoꝝ q̃ ſũt de ſurſuz: ⁊ eo
ruz q̃ ſũt de hoc mũdo. Deorſuz. n. ſicut de loco aliquo itel
ligit̃: ſed mũdus mãlis locis qdẽ diuerſ᷑ ↄtinet̃: q oẽs q̃tũ
ad imaterialia ⁊ iuiſibilia deorſuz ſunt: quo ad mũduz vo
compandũ mũdi loca erunt vtiq̃ q̃dam deorſuz: ⁊ q̃dã ſur
ſuz. Ubi aũt ẽ theſaur⁹ vniuſcuiuſq̃: ibi ẽ ⁊ cor ei⁹. Si itaq̃
aliqs theſauriçet i terra deorſuz efficit̃. ſi vo aliquis theſau
riçet in celis: fit deſup: ſed ⁊ tranſcendens oẽs celos: in fine
beatiſſimo inueniet̃. Et itez: Qui circa hũc mundũ ẽ amor
facit eũ qui d̾ hoc mũdo ẽ: q autẽ nõ diligit mũduz: nec ea q̃
ſunt in hoc mũdo nõ ẽ de mũdo hoc. tamẽ ẽ ⁊ aliqs ali⁹ mũ
dus p̃ter hũc ſenſibilẽ mũduz i quo ſũt inuiſibilia: cui⁹ viſũ
⁊ decorẽ videbũt hi q mũdo ſũt corde. Sz ⁊ ipſe p̃mogeni
tus oĩs creature põt dici mũdus put ẽ ſũma ſapia: oĩa eniz
in ſapia ſũt facta. In ipſo itaq̃ erat totus mundus: i tantuz
differẽs a mũdo mãli: iquãtũ differt rõ totius mũdi ab om
ni mã denudata a mãli mũdo. Aĩa ergo xp̃i dicit: Ego non
ſuz de hoc mũdo. qr nõ ↄuerſat̃ in iſto mũdo. AVGV.
Expoſuit autẽ dñs qd intelligi voluerit cum dixit: Uos de
hoc mũdo eſtis. qr. ſ. peccatores erãt. oẽs aũt cũ peccato na
ti ſum⁹: oẽs viuẽdo ad id qd̃ nati eram⁹ addidim⁹. Tota er
go infidelitas iudeoꝝ ipſa erat nõ peccatũ hr̃e: ſed in pecca
tis mori: vñ ſubdidit: Dixi ergo vob̃ qr moriemini in pecca
tis vr̃is. Credo ãt in illa multitudine q̃ dñm audiebat: ⁊ eos
fuiſſe q credituri erãt: q̃ſi in oẽs aũt pceſſerat illa ſeueriſſi
ma ſñia: In peccato vr̃o moriemini Ac p hoc ⁊ illis q credi
turi erant: ſpes erat ablata. reuocauit ergo eos ad ſpẽ adiũ
gẽs. Si. n. nõ credideritis qr ego ſũ: moriemini i peccato ve
ſtro. Ergo ſi credideritis qr ego ſũ: nõ moriemini i pctõ vr̃o.
CHRY. Si. n. pp hoc venit vt pctm̃ tollat: ⁊ aliter nõ cõ
tigit illud exuere niſi p lauacruz: nec ↄtigẽt eũ q non credit
ex hac vita abire: veterẽ hoiez. i. pctm̃ hñtẽ: nõ ſolũ qr ñ cre
dit: ſz ẽt qr p̃ora pctã hñs hic recedit: Cũ ãt dixit. Si nõ cre
dideritis qr ego ſũ. qr. nihil addidit: mltũ ẽ q ↄmẽdauit qr
ſic ẽt ⁊ de⁹ moyſi dixerat. Ego ſuz q ſuz: ſed quõ audio: Ego
ſum q ſuz ⁊ niſi credideritis qr ego ſũ quaſi alia nõ ſint: Sz
prius q̃liſcũq̃ excellẽtia ſi mutabilis ẽ: ve nõ ẽ. Nõ. n. ẽ ibi
veꝝ eẽ vbi ẽ ⁊ nõ eẽ. diſcute reꝝ mutationez: iuenies fuit ⁊
erit. Cogita deũ iuenies ẽ: vbi tẽp⁹ p̃teritũ eẽ nõ poſſit. vt er
go tu ſis: trãſcẽde tp̃s. hec itaq̃ pmittẽs: ne moriamur i pec
catis nr̃is nihil aliõ mihi videt̃ his vbis dixiſſe: Niſi credi
deritis qr ego ſuz: q̃ſ niſi credideritis qr de⁹ ſũ. deo gr̃as: qr
dixit: Niſi credideritis. nõ dixit: niſi cepitis. qs. n. hoc capi
at: ORIGE. Manifeſtũ ẽ aũt q q morit̃ in peccatis ſuis
q̃uis dicat ſe xp̃o credere. tñ i vitate nõ credit. q. n. credit iu
ſticie: ñ iniuſticiã faciet. ⁊ credẽs in ſapiaz: nil ſtultum dicit
aut facit. ⁊ ſic ſi ſcrutat⁹ fueris ceteros itellect⁹ xp̃i inueni
es quomodo q non credit xp̃o morit̃ in peccatis ſuis. Acce
dens autez ad ↄ̃ria eoꝝ que conſiderantur in chriſto: in pec
catis ſuis moritur.

¶ Dicebant ergo ei: Tu quis es: Dicit eis ieſus
Principium q et loquor vobis. Multa habeo
de vobis loqui ⁊ iudicare: ſz qui me miſit verax
ẽ: ⁊ ego q̃ audiui ab eo hec loquor i mũdo. Et
nõ cognouerũt: quia patrẽ eius dicebat deum.

AVGV. Quia dixerat ſupra dñs: Niſi credideritis quia
ego ſum moriemini i pctĩs vr̃is. Interrogãt illi velut querẽ
tes: noſſe in quem deberent credere: ne in ſuo peccato mo
rerẽtur. vnde dicitur: Dicebãt ergo ei: Tu quis es. Non enĩ
cum dixiſti: Niſi credideritis quia ego ſuz: addidiſti quis eſ
ſes: ſciebat aũt ibi quoſdã eẽ credituros. ⁊ iõ cum dixiſſent:
Tu qs es: vt ſcirẽt qd illũ credere deberẽt. Dixit eis ieſus:
p̃ncipium qui ⁊ loquor vobis. non tanquam diceret: princi
pium ſum: ſed tanquam diceret. Principium me credite.
quod in pronomine greco euidenter apparet: vbi principiũ
feminini generis eſt. principium ergo me credite: ne moria
mini i pctĩs vr̃is. p̃ncipiũ. n. mutari nõ põt: i ſe manet: ⁊ ino
uat oĩa. Abſurdũ ẽ aũt vt filiũ dicamus principiũ: ⁊ p̃rez p̃n
cipiũ nõ dicamus. nõ tñ duo principia: ſicut nec duos deos:
ſpũs autẽ ſcũs patris ⁊ filij ẽ ſpũs: nec pater ẽ nec fili⁹. p̃r tñ
⁊ fili⁹ ⁊ ſpũs ſanctus ſunt vnus de⁹: vnũ lumẽ: vnũ p̃ncipiũ.
Addidit aũt: Qui loquor vobis. qr hũilis pp̃ter vos factus
ad iſta vba deſcẽdi. Ergo credite me eſſe p̃ncipiũ: qr vt hoc
credatis nõ ſolũ ſuz principiũ: ſed ⁊ loquor vobis. Nã ſi p̃n
cipiũ ſicuti ẽ ita maneret apud p̃rez: vt nõ accipet formam
ſerui: qũo ei crederẽt: cũ infirma corda intelligibile vbum
ſine voce ſenſibili audire nõ poſſent: BEDA. Sane i qui
buſdã exẽplarib⁹ inuenit̃: Qui ⁊ loquor vobis: ſz ↄgruenti⁹
eẽ pbat̃ ſi qr legat̃: vt iſte ſit ſenſus: Principiuz me eſſe cre
dite: qr pp̃ter vos ad hec vba deſcendi. CHRY. Uel ali
ter. Cõſiderãda ẽ amẽtia iudeoꝝ: q poſt tp̃s tãtũ ⁊ ſigna ⁊ do
ctrinaz interrogant: Tu qs es: Quid igit̃ chriſtus a p̃ncipio
loquor vobis. q. d. Sermones meos idigni eſtis audire: nõ
ſoluz vt dicam vobis Quis ego ſum: vos enĩ omnia tentan
tes loquimini: ⁊ hec omnia poſſez arguere ⁊ vos punire. vn
de ſeqt̃: Multa habeo de vobis loq ⁊ iudicare. AVGV.
Supra dixit: Ego nõ iudico queq̃: ſz aliud ẽ: Non iudico:
⁊ aliud habeo iudicare. nõ iudico dixit ad p̃ſens. Qr autem
dicit: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudicium fu
turuz dicit. Ideo autem verus in iudicio ero: quia filius ve
racis vitas ſuz. vñ ſeqt̃: Sed qui miſit me verax eſt. Uerax
ẽ pater: non participando: ſed generando veritatẽ. Nunqd
eniz dicturi ſumus: Plus veritas q̃ verax: ſi hoc dixerim⁹:
filium incipiemus dicere patrẽ maiorem. CHRY. Dicit
autem hoc vt non eſtiment quoniam tot audiens ex imbe
cillitate non punit: aut quia eorum cogitationes ⁊ contume
lias non nouit. THEOPHI. Uel quia dixerat. Mul
ta habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: iudicium futuro ſeculo
reſeruãs ſubiungit. Sz q me miſit verax ẽ. q. d. Etſi vos ifi
deles eſtis pater me⁹ verax ẽ: qui diez ſtabiliuit in quo vo
bis retributio fiet. CHRY. Uel aliter: Si in hoc me mi
ſit pater non vt iudicez mundum: ſed vt ſaluem mundum:
verax aũt eſt pater. Cõuenienter nullũ ego nunc iudico: ſed
hec loquor que ſunt ad ſalutem: non q̃ ad iudiciũ. vnde ſeq
tur: Et ego q̃ audiui ab eo: hec loquor in mũdo. ALCVI.
Audiſſe autez a patre idez eſt ⁊ eſſe a patre: qr ab illo habet
audiẽtiã a quo hz eẽntiã. AVGV. Dat gl̃iaz p̃ri eq̃lis fi
li⁹: tãq̃ dicat: Do gloriã ei cui⁹ ſuz filius: qũo tu ſupb⁹ es ad
uerſus eũ cuius es ſeruus: ALCVI. Cũ autẽ audiſſent:
Uerax ẽ q miſit me nõ itellexerũt de quo diceret. vñ ſubdi
tur: Et nõ cog. qr pa. eius dice. deũ. Nondũ. n. oculos cordis
apertos hẽbãt quibus patris ⁊ filij equalitatez intellexerũt.

¶ Dixit ergo eis ieſus: Cũ exaltaueritis filiuz
hominis tũc cognoſcetis qr ego ſum: ⁊ a meip
ſo facio nihil: ſed ſicut docuit me pater hoc lo
quor. Et qui me miſit mecuz ẽ: ⁊ nõ reliquit me
ſolũ: qr que placita ſũt ei facio ſemp. Hec illo lo
quẽte: mlr̃i crediderũt in eum.

AVGV. Cũ dixiſſet dominus. Uerax eſt qui miſit me:
non itellexerũt iudei q de patre illis diceret. videbat autẽ
ibi aliquos quos ipſe nouerat poſt paſſionẽ ſuã eſſe creditu
ros: ⁊ ideo ſequitur. Dixit ergo eis ieſus: Cuz exaltaueritis
filiuz hois tũc cognoſcetis qr ego ſuz. Recolite illud. Ego
ſum q ſuz: ⁊ cognoſcetis quid ſit dictũ: Ego ſum. Differo co
gnitionem veſtraz: vt impleã paſſionẽ meaz: ordine veſtro
cognoſcetis: q cũ. ſ. exaltaueritis filiũ hois. Exaltationẽ aũt
crucis dicit quia ⁊ ibi exaltatus ẽ qñ pependit in ligno. hoc
oportebat impleri per man⁹ eoꝝ qui poſtea fuerant credi
turi: quib⁹ dicit hoc: quare: niſi vt nemo i quocũq̃ ſcelere ⁊
male ſibi cõſcius deſparet: quãdo videat eis donari homi
cidiũ q occiderãt xp̃m. CHRY. Uł aliter ↄtinua: Qr mlˀ
ta ſigna faciẽs ⁊ docens eos nõ conuerterat: d̾ cruce: de reli
quo loquit̃ dicẽs: Cũ exalta. ⁊c̃. q. d. Uos eſtimatis q tunc
maxime a me ſeparati eritis: quãdo me occideritis. Ego ãt
dico qñ tũc maxime ſcietis ⁊ gr̃a ſignoꝝ ⁊ reſurrectionis ⁊
captiuitatis veſtre: quoniã ego ſuz xp̃s filius dei: ⁊ q nõ cõ
trarior illi. propter qd̃ ſubdit. Et a meip. ni. fa. ſed ſi. do. me
pater ſic loquor. per hoc enim indifferẽtiaz ſubſtãtie mani
feſtat: ⁊ q nihil extra paternales itelligẽtias loqtur. ſi eniz
deo ↄtrarius eẽm: nõ tantã iraz mouiſſez cõtra eos q me nõ
audierũt. AVGV. Uel aliter. quia dixerat: Tũc cogno.
quia ego ſuz. ⁊ ad ipſuz eẽ pertinet tota trinitas: ne forte ſub
intraret error ſabellianoꝝ cõtinuo ſubiunxit: Et a me fa. ni
hil. q. d. a meipſo nõ ſum: filius enim de patre eſt deus. Qr
ergo addidit: Sicut do. me p̃r: hoc loquor: nemini veſtꝝ ob
repat cogitatio carnalis. Nolite vobis quaſi duos hoĩes añ
oculos ponerẽ: ⁊ loquẽtez patrez ad filiũ: Sicut facis tu qñ
aliqua verba dicis filio tuo. Que enĩ verba fierẽt vnico ver
bo. ſi aũt de⁹ loquitur in cordibus veſtris ſine ſono: quomõ
loquitur filio ſuo: Incorporaliter pater locutus eſt filio: qa
incorpaliter p̃genuit filiũ: nec eũ ſic docuit: quaſi indoctuz
genuerit: ſed hoc ẽ eũ docuiſſe quod eſt ſciẽtẽ genuiſſe. Si
enim ſimplex eſt natura veritatis: hoc eſt filio eẽ q noſſe.
queãdmodũ ergo pater illi gignẽdo dedit vt eẽt: ſic gignen
do dedit vt noſſet. CHRY. Rurſus ad humilius ſermo
nẽ reduxit. Sequit̃: Et q me miſiit. Ne aũt eſtimẽt hoc q
dicit: Miſit me: minorationis eſſe. dicit: Mecũ eſt: naz hoc
quidẽ diſpẽſatiõis: hoc aũt deitatis ẽ. AVGV. Et cũ am
bo ſimul ſint: vnus tamẽ ẽ miſſus: alter miſit: qñ miſſio in
carnatio ẽ: ⁊ ipſa incarnatio filij tm̃ ẽ: nõ ⁊ p̃ris. ergo inquit.
Qui me miſit. i. cuius auctoritate tanq̃ paterna incarnat⁹
ſuz. Miſit itaq̃ pater filiũ: ſz ñ receſſit a filio. vnde ſequit̃:
Et nõ rel. me ſolũ. Nõ eniz quo miſit filiũ: nõ ibi erat pater
q dixit: Celũ ⁊ terra ego ipleo: ſz q̃re eũ nõ dereliqt ſubdit:
Qr q̃ pla. ſũt ei fa. ſẽp. nõ ex quodã initio: ſed ſine initio ſine
fine. dei. n. gnãtio nõ hz initiũ tp̃is. CHRY. Ur alr. Qr
ↄtinuo dicebat: Qñ nõ ex deo ẽ: ⁊ qr ſabbatũ nõ cuſtodit. ↄ̃
qd̃ ait: Qñ q̃ pla. ſũt ei fa. ſp. oñdens qñ ⁊ ſoluere ſabbatuz
placitũ e ei. Mltiplr. n. ſtudet vt oſtẽdat q nihil facit patri
ↄtrariũ ⁊ qr hoc humanius locut⁹ ẽ ſubditur: Hec il. lo. mlˀ.
cre. i eũ Ac ſi diceret euangeliſta: Ne turberis ſiqd hũile a
xp̃o audieris. q. n. poſt tãtã doctrinã nõdũ ſuaſi erãt hũilio
ra audiũt ⁊ ſuadẽtur: igit̃ crediderũt qdã: ſz ñ vt oportebat.
ſz ſimplr: q̃ſi letãtes ⁊ regeſcẽtes i vboꝝ humilitate. Et hoc
oſtendit euangeliſta in ſubſequentibus ſermonibus in qui
bus narratur q rurſus ei iniuriabantur.

¶ Dicebat ergo ieſus ad eos q crediderunt ei iu
deos. Si vos manſeritis i ſermone meo: vere
diſcipli mei eritis ⁊ cognoſcetis veritatẽ ⁊ veri
tas libabit vos: Rñderũt ei iudei: Semẽ abrae
ſumus ⁊ nemini ſeruiuim⁹ vnq̃. Quõ tu dicis:
liberi eritis: Rñdit eis ih̃s. Amẽ amẽ dico vo
bis: qa oĩs q facit peccatũ ſeru⁹ ẽ peccati. Seru⁹
aũt nõ manet i domo i eternũ. Fili⁹ aũt manet i
eternũ. Si q̃ vos fili⁹ libauerit: vere liberi eritis.

AVGV. Uoluit dñs i pfundũ fundare fidẽ eoꝝ q cre
diderãt: vt nõ ſupficieten⁹ crederent. ⁊ iõ dr̃. Dicebat q̃ ih̃s
ad eos q crediderũt ei iudeos: Si vos manſeritis i ſermõe
meo: vere diſcipli mei eritis: Per hoc q dic̃: Si mãſeritis:
oñdit ea q̃ i eoꝝ corde erãt. Sciebat. n. qñ crediderũt qdẽ:
ſed nõ mãſerũt: ⁊ magnũ qd eis pmittit. ſ. vere diſcipulos
ei⁹ fieri: In quo occulte tangit quoſdã q p̃us ab ſp̃o receſſe
rãt: ⁊ illi eũ audierũt ⁊ crediderũt ⁊ receſſerũt. qr ñ pmãſerũt.
AVG. d̾ v̾. do. Oẽs ãt nos vnũ magr̃z hẽm⁹: ⁊ ſub illo cõ
diſcipli ſum⁹. Nec iõ magr̃i ſum⁹: qr d̾ loco ſupiore loqmur
ſed magiſter ẽ oĩuz q habitat i nobis. ad diſcipulũ aũt parũ
ẽ accedere: ſed oportet manere nos. ſi i illo nõ mãſerim⁹ ca
dem⁹. Breue opus: breue vbuz: magnũ opere ſi mãſeritis.
Quid enĩ eſt in vbis dei manere: niſi nullis tentationib⁹ ce
dere. Si labor non eſt gratis accipis premium. Si labor
eſt: attende magnum premium et cognoſcetis veritatem.
AVGV. ſuper Joan. q. d. Quia nũc credentes eſtis: ma
nẽdo vidẽtes eritis. Non. n. qr cognouerũt crediderũt: ſed
vt cognoſcerẽt crediderũt. Quid. n. ẽ fides: niſi credere qd̃
non vides: vitas qd̃ credidiſti videre. Si ergo pmaneat̃ in
eo qd̃ credit̃: peruenit̃ ad id qd̃ videat̃: vt. ſ. contemplemur
ipſam vitatẽ ſicuti ẽ: non per vba ſonãtia ſz p lucẽ ſplenden
tẽ. vitas incõmutabilis eſt: panis ẽ mẽtis: reficit: nec deficit:
mutat veſcentez: nõ ipſa in veſcentẽ mutat̃. Ipſa aũt vitas
vbũ dei eſt. hec vitas carne induta ẽ. pp̃ter nos latebat i car
ne non vt negaret̃ ſz vt differret̃ vt in carne pateret̃: vt ca
ro peccati redimeret̃. CHRY. Uel cognoſcetis vitatez:
hoc ẽ me. Ego enim ſum vitas: iudaica qdẽ oĩa typus erãt:
vitatẽ autẽ a me ſcietis. AVGV. de ver. do. Forte aliqs
diceret: Et qd mihi pdeſt cognoſcere vtatẽ: ⁊ ideo ſubiũgit:
Et veritas liberabit vos. q. d. Si nõ d̾lectat vitas: delectat
libtas. Liberari enĩ pprie dicit̃ libeꝝ fieri: qũo ſanari ſanũ
fieri. Hoc i vbo greco plani⁹ eſt: nã in ↄſuetudine latina ma
xime in eo cõſueuim⁹ audire hoc vbũ: vt quicunq̃ liberat̃:
itelligat̃ picula euadere: moleſtijs carere. THEOPHI.
Sicut aũt ſupra infidelib⁹ ait: In peccatis veſtris moriemi
ni: ſic manentib⁹ in fide: abſolutionẽ annũciat peccatoꝝ.
AVGV. iiij. de tri. Uñ etiã vitas liberabit niſi a morte:
a corruptiõe: a mutabilitate. Ueritas qppe imortalis incor
rupta incõmutabilis pmanet: vera aũt incõmutabilitas ẽ
ipſa eternitas. CHRY. Eoꝝ aũt q crediderãt erat etiam
increpationes ſufferre: ſed hi ſtati ſeuiũt. Si aũt oportebat
eos turbari in p̃ori cõueniẽti⁹ erat vt turbarentur in hoc. ſ.
q ixit. Cognoſcetis vitatẽ vt dicerẽt. Nũc ergo vitatẽ neſci
m⁹: lex igitur mẽdaciũ ẽ ⁊ cognitio nr̃a: ſz nulli⁹ hoꝝ eis cu
ra erat: ſz de mũdãis reb⁹ dolẽt Nõ. n. aliã ſuitutẽ nouerãt
niſi mundanã: vnde ſequit̃: Rñderũt ei iu. ſemen abrae ſu
mus ⁊ ne. ſer. vnq̃: quõ tu di. li. eritis. q. d. eos qui de genere
ſunt abrae quit ſunt ingenui nõ oportebat ſuos vocare: nũ
q̃. n. ſeruiuimus. AVGV. Uel hoc rñderunt nõ illi q iã
crediderãt: ſed qui in turba erãt nõdũ credẽtes. hoc autem
ipſum. Nemini ſuiuimus vnq̃ ſz hui⁹ tp̃is libertatez quõ
veꝝ dixiſtis: Joſeph nõ ẽ venũdat⁹: pp̃he ſci i captiuitatẽ
nõ ſũt ducti: o igrati qd ẽ qd̃ vob̃ aſſidue iputat de⁹: q vos
de domo ſeruitutis liberauit: ſi nemini ſeruiſtis: Uos ãt q

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

loquimini quō soluebatis tributa rōanis: si nemini vnq̄ ser
uistis? CHRY. Qꝛ v̄o nō ad vanā gloriā erāt que dicebā
tur a xp̄o: sed ad salutē: nō voluit oñdere eos ꝟuos eē hoīuȝ
sed peccati: q̄ difficillima ꝟuitᵘ est: a qua solus deᵘ eripe pōt.
vnde seqtur: Rñdit eis iesus. Amē amē di. vo. qꝛ om. q fa.
pe. ser. est peccati. AVGV. Multū ꝯmēdat qđ sic pronū
ciat: quodāmō si dici fas ē: iuratio eius est. Amen qppe iter
pretatur veꝝ: ⁊ tñ nō ē interp̄tatū: nec grecus hoc interpres
ausus est facere vel latinᵘ. Nā hoc v̄bū amen hebreū ē: non
ē aūt interp̄tatū vt honorē haberet velamēto secreti: nō vt
esset ligatū: sed ne vilesceret nudatū. Jam quātū hoc cōmē
datū sit: ex ipsa geminatione cognoscite. Uerū dico vobis.
v̄itas dicit: que vtiq̄ ⁊ si nō diceret veꝝ dico: mētiri oīno ñ
posset: tñ inculcat: dormiētes quodāmodo excitat: contēni
non vult quod dicit. Oīs inqt iudeᵘ: grecus: diues: pauper.
īperator: ⁊ mēdicᵘ si facit peccatū: seruus ē peccati. GRE
GO. iij. mor. Qꝛ q̄squis se prauo desiderio subijcit iniqta
tis dn̄o dudū libera mētis colla supponit. sed huic dn̄o con
tradicimᵘ: cū iniqtati q̄ nos ceperat reluctamᵘ: cū cōsuetu
dini violēter resistimᵘ: cū culpā penitēdo percutimᵘ: ⁊ ma
culas sordiū lachrymis lauamus. GREGO. xxv. mora.
Quanto aūt aliq liberiᵘ peragūt puersa q̄ volūt: tanto eius
seruitio obnoxius obligant̄. AVGV. O miserabilis ser
uitus: seruus hoīs aliqñ sui dn̄i duris īperijs fatigatᵘ: fugiē
do requiescit: seruᵘ peccati quo fugit? secū trahit quocunq̄
fugerit. Peccatū. n. qđ facit intus est: voluptas trāsit: pctm̄
nō trāsit. p̄terijt qđ delectabat: remāsit qđ pungat. Solus
de pctō liberare pōt: q venit sine pctō: ⁊ factᵘ ē sacrificiū p
pctō. Nā seq̄t. Seruᵘ aūt nō manet in domo in eternū. Ec
clesia est domᵘ: seruᵘ peccator ē: multi itrant in ecclesia pec
catores. nō ergo dixit: Seruᵘ nō ē in domo: sed nō manet in
domo in eternū. Si ergo nullus ibi seruᵘ erit: quis ibi erit?
qs gloriabit̄ mūdū se eē a pctō? multū nos terruit. sed ad
iūgit: Filiᵘ aūt manet in eternū. Ergo solus ī domo sua erit
xp̄s? An forte ī hoc q̄ dicit filiᵘ: caput ⁊ corpᵘ ē? Nō. n. sine
cā terruit: ⁊ speȝ ōdit: terruit: ne pctm̄ amaremᵘ. spē ōdit: ne
de pcti absolutione diffideremᵘ. H ē ḡ spes nr̄a: vt a libero
liberemur. ipse. n. preciū dedit: nō argētū: sȝ sanguinē suum:
⁊ propter hoc subdit̄. Si er. fi. vos lib. ve. li. er. AVGV.
de ver. do. Nō a barbaris: sȝ a diabolo: nō a corporis capti
uitate: sȝ ab aīe iniqtate. AVGV. sup ioā. Prima libertas
est carere criminibus: sed ista inchoata est non pfecta liber
tas: qꝛ caro cōcupiscit aduersus spm̄: vt nō ea q̄ vultis facia
tis. Libertas aūt plena atq̄ pfecta ē: qñ nulle erūt inimici
tie: qñ nouissima inimica mors destruet̄. CHRY. Uł ali
ter. qꝛ dixerat: Qui facit pctm̄ seruᵘ ē peccati. ne precurrāt
⁊ dicāt: īmolatiōes habemᵘ: ille nos eripere p̄nt. ppterea in
duxit: Ser. nō ma. ī do. ī eter. Fi. ma. in eternū. Domᵘ men
tionē facit: p̄ris principatū domū nominās: oñdēs ex trāsla
tione humanoꝝ: qñ sicut dn̄s in domo: ita ipse oīuȝ p̄tāteȝ
habet. hoc enī qđ dicit: Nō manet: significat nō hȝ p̄tātem
donādi: sed filius q est dn̄s domᵘ habȝ. Et ideo sacerdotes
veterislegis nō habebāt p̄tātē p sacramēta legalia peccata
dimittere. oēs enī peccauerūt: etiā sacerdotes: q pro seipsis:
vt dic apl's: neccē hebāt sacrificia offerre: sȝ filiᵘ hāc hȝ p̄tātē.
vñ ꝯcludit: Si ḡ fi. vo. li. ve. li. er. oñdēs q̄ mūdana libertas
de q̄ gl'iabant̄ nō ē vera libertas. AVGV. Noli ḡ liber
tate abuti ad libere peccādū: sȝ vtere ad ñ peccādū. Erit. n.
volūtas tua libera si fuerit pia. eris lib: si fueris ꝟuᵘ iusticie.

¶ Scio qꝛ filij abrae estis: sȝ queritis me interfi
cere: qꝛ sermo meᵘ nō capit ī vobis. Ego quod
vidi apđ patrē loquor: ⁊ vos q̄ vidistis apđ pa
trē vestrū facitis. Rñderunt ⁊ dixerunt ei: Pa
ter noster abraā ē. Dicit eis iesus: Si filij abrae
estis: opera abrae facite. Nunc āt queritis me i
terficere: hominē qui veritatē vobis locutus sū
quā audiui a deo. Hoc abraā non fecit. Uos fa
citis opera patris vestri.

AVG. Judei se libos dixerāt: qꝛ semē erāt abrae. Quid
ḡ dn̄s ad hoc rñderit subdit̄: Scio qꝛ fi. abr. es. q. d. Agnosco
vos qa filij estis abrae carnis origine: ñ cordis fide. ⁊ iō sub
dit: Sȝ q̄ri. me iter. CHRY. Hoc. n. addidit vt nō dicāt.
Pctm̄ nō hēmᵘ. Dimittēs. n. oēȝ coꝝ vitā redarguere h qđ
p̄ māibᵘ erat qđ adhuc agere volebāt: ducit ī mediū. Pau
lati. n. eos a cognatiōe illa remouit: erudiēs ī hoc nō magna
sape. Sic. n. libertas ⁊ ꝟuitᵘ ē ab opibᵘ: ita ⁊ cognatio: sȝ ne
dicerēt hoc iuste agimᵘ subiūgit cāȝ dicēs. Qꝛ ꝟmo meᵘ nō
capit ī vob. AVGV. i. ñ capit ī cor vr̄m. qꝛ nō recipit̄ a cor
de vr̄o. Sic ē. n. ꝟmo dī fidelibᵘ: tāq̄ pisci hamᵘ: tē capit: qñ
capit̄: nec fit iniuria illis q capiūt̄: ad salutē qppe nō ad pni
ciē capiūt̄. CHRY. Et nō dixit: Nō capitis meū ꝟmoneȝ
sȝ nō capit meᵘ ꝟmo ī vob: altitudinē suoꝝ dogmatū oñdēs:
sȝ possent dicere: Quid si a teipso loq̄ris? ppter hoc inducit
subdēs: Ego qđ vidi apđ p̄reȝ meum loquor. nō enī solū eā
dē subam: sȝ eādē veritatē habeo p̄ri. AVGV. Dn̄s aūt
patrē suū deū vult itelligi. q. d. Ueritateȝ vidi: veritatē lo
quor: qꝛ v̄itas suȝ. Si ḡ dn̄s v̄itatē loquit̄: quā vidit apud pa
trē: se vidit: se loqtur: qꝛ ipse ē v̄itas p̄ris. ORIGE. Māi
festat aūt hec auctoritas saluatorē fuisse visorē coꝝ q̄ sunt
apud patrē: cū tñ hoies quibᵘ reuelatio fit visores non sint.
THEOPHI. Cū v̄o audis: Qđ vidi loquor neq̄q̄ corpo
ralē visionē itelligas: sȝ nālē noticiā verā ⁊ approbatā. Si
cut. n. oculi vidētes itegre aliqd ⁊ v̄e pspiciunt nec fallunt̄.
sic ego v̄aciter ea loquor q̄ cognoui a p̄re meo. Sequit̄: Et
vos qđ vidistis apud p̄reȝ vestꝝ facitis. ORIGE. Adhuc
nōnominat patrē ipsoꝝ: paulo supiᵘ abraaȝ cōmemorauit:
sȝ dicturᵘ ē alteꝝ patrē coꝝ. s. diabolū: cuiᵘ filij erāt inquan
tū mali erāt: nō inquātū homines erāt: malū q̄ qđ faciūt do
minᵘ eis obiurgat ⁊ corripit. CHRY. Alia lr̄a hȝ: Et vos
q̄ vidistis apud patrē vestꝝ facite. q. d. Sicut ego v̄bis ⁊ v̄i
tate oñdo patrē: ita ⁊ vos a rebᵘ oñdite abraā. ORIGE.
Jtē alia lr̄a hȝ: Et vos q̄ audistis a p̄re facite. Audierāt. n. a
p̄re ea q̄ ī lege ⁊ pphetis scripta sunt. Qui āt hoc v̄bo cōtra
eos q alteriᵘ opionis sūt fuerit vsus: oñdit q̄ nō aliᵘ deᵘ ē q
legē dedit: ⁊ pphetas: ⁊ xp̄i p̄r. Queramᵘ ēt ab īferētibᵘ du
as naturas dicētes: a p̄re qdē audiuisse alienos īconueniēs
ē: Si aūt pprij saluatoris erāt ⁊ hēnt nāe qual'r q̄rebāt illum
occidere: ⁊ saluatoris ꝟmonē nō capiebāt. Jlli aūt lōge mo
lestiᵘ acceperūt q̄ ptulerit dn̄s: quis coꝝ eēt pater. nā euȝ q
multaꝝ gētiū p̄r est: fatent̄ sui fore patrē: vñ seq̄t: Respon
derūt ⁊ dixert̄: Pater noster abraā ē. AVGV. q. d. Quid
tu diciturᵘ es ꝯtra abraā. Uidebāt̄. n. eū puocare vt aliquid
mali diceret ō abraā: ⁊ eēt eis occasio faciēdi qđ cogitabāt.
ORIGE. Sed ⁊ hoc ip̄ȝ saluator iterimit tāq̄ falso dcm̄.
vñ subdit̄: Dic eis iesus: si filij abrae estis opa abrae facite.
AVGV. Et tñ supiᵘ ait: Scio qꝛ filij abrae estis. Uñ nūc
ñ negauit coꝝ originē sȝ fcā cōdēnat. caro coꝝ ex illo erat:
sȝ vita nō erat. ORIGE. Uel dicendū q̄ supra ī greco ha
bet̄: Scio q̄ semē abrae estis. vt ergo hec pateāt: videamᵘ
p̄mo corpalis seminis ⁊ filij differētiā. Manifestū ē. n. q̄ se
mē in seipso hȝ rōnes eiᵘ cuiᵘ ē semē: adhuc manētes ⁊ pau
santes. filius vero trāsmutato semine: ⁊ agente ī appositā si
bi materiā a muliere: p superinducta nutrimēta similitudi
nē accipit generātis: Et q̄tū ad corporalia. si aliquis ē filius
alicuius subsistit ex semine: si vero aliquod est semē nō om
nino filius efficitur. Qm̄ autē ex opibus indicant̄ aliqui se
men abrae: videndū ē ne forte ex aliqbus seminalibᵘ rōni
bus īfusis quibusdā aīabus oporteat imaginari eos q semē
sunt abrae: Nō oēs igit̄ homines semen sunt abrae: neq̄. n.
oēs habēt huiusmodi rōnes ꝯsitas ī coꝝ aīabᵘ. Oportet igi
tur eū q abraā semē ē eiᵘ fieri p similitudinē ⁊ filiū. Possibi
le v̄o ē ex negligētia ⁊ ocio destruere hoc qđ est eius semē.
hi aūt ad quos sermo erat adhuc in spe erāt. vnde sciebat ie
sus q̄ adhuc semē erāt abrae: ⁊ nōdū peremerāt possibilita
tē fiēdi filij abrae. ppter qđ eis dicit: Si fili abrae estis: opa
abrae facite. Si āt sup hoc q̄ erāt semē abrae: ad augmētū
magnitudinis adoleuissent: v̄bū iesu caperēt: Sȝ qꝛ non ac
cesserāt ad hoc q̄ eēnt filij: verbū nō capiūt: sed interficere
volūt verbū ⁊ q̄si cōfringere nō capiētes magnitudinē eiᵘ.
Si igit̄ aliqs vestrū semē ē abrae: ⁊ adhuc verbū dei nō ca
pit: nō querat interficere verbū: sed trāsmutet se ad hoc q̄
sit filius abrae: ⁊ tūc poterit capere filiū dei. Quidā āt vnū
ex operibᵘ eligūt abrae: illud. s. credit abraā deo ⁊ reputatū
ē illi ad iusticiā: vt āt ꝯcedat̄ eis q̄ fides sit opᵘ: cur ñ dcm̄
ē singulariter: Opus abrae facite: sed pluraliter. puto enim
q̄ hoc dictū equipollet ei qđ est: Cuncta opa abrae facite: vt
tamē ex historia abrae allegorice sumpta: opa eiᵘ spūaliter
psequamur. Neq̄ enī oportet eū qui vult esse filius abrae
adire ancillaꝝ cōiugia: nec post obitū coniugis in senectute
aliā ducere coingē. Seq̄t: Nūc aūt queritis me interficere
hominē q veritatē locutus sum vobis. CHRY. Hanc. s.
veritatē q̄ ē patri equalis. propter hoc eniȝ iudei querebāt
eū interficere. ⁊ vt ostēdat q̄ hoc nō ē contrariū patri sub
dit: Quā audiui a deo. ALCVI. Quia ipse qui ē veritas
a deo patre genitᵘ erat: audire enī nihil aliud est q̄ eē a p̄re.
ORIGE. Occidere me inqt hoīeȝ. Interī non dico filiū
dei: nō dico v̄bū: qꝛ nō morit̄ v̄bū. hoc dico qđ videtis: qꝛ qđ
videtis potestis occidere: ⁊ quē ñ videtis offendere. Seq̄t:
Hoc abraā nō fecit. ALCVI. q. d. Jn hoc probatis vos
nō eē filios abrae: qꝛ facitis opera contraria opibus abrae.
ORIGE. Sȝ dr̄et ad hoc quidā qm̄ supflue dictū ē hoc
q̄ nō fecerit abraaȝ: qđ suis tēporibus non contingebat fie
ri. non enī in suis diebᵘ natᵘ erat xp̄s. sed dicēdū q̄ in tēpori
bᵘ abrae natus fuerat hō: q quā audierat a dn̄o v̄itatē dice
bat: nō tamē quesitus ē ab abraaȝ vt eū occideret. Et scias
q̄ spūalis aduētus iesu: nullo tp̄e defuit sctis. Ex hoc igit̄ cō
prehēdo oēm hoīeȝ q post regenerationē ⁊ ceteras apud se
factas diuinitus gr̄as peccat denuo crucifigit dei filiū ppis
reatibus in quos redijt. sed hoc abraā nō fecit. Seq̄t: Uos
facitis opa p̄ris vestri. AVGV. Adhuc nō dicit qs ē iste
p̄r coꝝ. CHRY. Dicit āt hoc dn̄s volēs eis auferre super
fluā gl'iaȝ de cognatiōe: ⁊ suadere eis vt nō vltra speȝ salu
tis habeāt in cognatione naturali: sed in ea q̄ ē ꝟm adoptio
nē. hoc enim eos prohibebat venire ad christū: quia estima
bāt cognationē abrae sibi sufficere ad salutem.

¶ Dixerūt itaq̄ ei: Nos ex fornicatione non su
mus nati. Unū patrē habemᵘ deū. Dixit ergo
eis iesus: Si deᵘ p̄r vester eēt: diligeretis vtiq̄
me, Ego enī ex deo processi ⁊ veni. Neque eniȝ
a meipso veni: sed ille me misit. Quare loquelā
meā nō cognoscitis? qꝛ non potestis audire ser
monem meum.

AVGV. Ceperāt iudei vtrūq̄ cognoscere: qꝛ nō de car
nis gnātione loquere dn̄s: sed de vite institutione. Cōsue
tudo aūt scripturaꝝ ē fornicationē spūaliter appellare: cuȝ
dijs multis ⁊ falsis aīa tanq̄ prostituta subijcit̄. vñ dr̄. Dixe
rūt itaq̄ ei: Nos ex fornicatione nō sumᵘ nati. vnū patrem
habemᵘ deū. THEOPHI. Quasi rñderēt q̄ dei quere
rēt vltionē: ⁊ iō aduersus eū cōsiliarētur. ORIGE. Uel
aliter. Quia redarguti sunt non esse filij abrae: attrocius re
spondent latenter designantes ex adulterio pductuȝ fore
saluatorē. sed magis mihi videt̄ q̄ conrixando respōderūt.
Cum enim prius dixerant: Pater noster abraam est. ⁊ audi
uissent: Si filij abrae estis opera abrae facite: fatētur se ha
bere maiorem patrem q̄ abraam: scilicet deum ⁊ nō ex for
nicatione sumpsisse exordium. Non enim ex sponsa: sed ex
meretrice seu materia demon qui nihil facit ex se producit
eos qui carnalibᵘ v̄sī inherent materie. CHRY. Sed
quid dicitis vos patrem habetis deū: ⁊ christū icusatis hec
dicēteȝ: Et nimirū ex fornicatiōe multi coꝝ nati erant: et
enim illicitas ꝯmixtiones faciebāt. nō tamē hoc redarguit
sed instat vt oñdat q̄ nō sunt ex deo: vnde sequitur: Dixit ḡ
eis iesus: Si deᵘ p̄r vester eēt: diligeretis vtiq̄ me. ego eniȝ
ex deo processi ⁊ veni. HYLA. vij. de trini. Religiosi no
minis assumptionē dei filiᵘ ī his q se dei filios ꝯfitētes: pa
trē sibi deū dicerēt: nō iprobauit: sed temerariā iudeorum
vsurpationē patrē sibi deum p̄sumētiū: per id q̄ se non dili
gerēt obiurgat: nō vtiq̄ dici pōt idipsuȝ eē ex deo exire qđ
venisse. Sȝ cū ab his qui sibi deū patrē dicerēt: iccirco se di
ligendū ait. quia ex deo exisset. cām dilectionis ex causa do
cuit esse nascendi. Exisse enim ad incorporalis natiuitatis
rettulit nomen: quia religio profitendi sibi patrem deum:
ex dilectione christi q̄ ex eo genitus sit mereda est. Nec. n.
in deum patreȝ sit religiosus qui non diligit filium: cum di
ligēdi filij non alia causa sit q̄ q̄ ex deo sit. Ex deo igit̄ fili
us est: non aduentu: sed natiuitate. dilectio autem in patrē
hic erit omnis: si filius ex eo esse credat̄. AVGV. Sic er
go q̄ de deo pcessit verbum eterna processio est. ab illo enī
processit vsq̄ verbū patris ⁊ venit ad nōs: qꝛ verbum caro
factum est. Aduentus eius humanitas eius: mansio eius: di
uinitas eius: dicitis deū patrem cognoscite me vel fratreȝ.
HYLA. Nō eē āt a se sibi originē docuit cū subdidit: Ne
q̄ enim a meipso veni: sed ille me misit. ORIGE. Hoc ar
bitror dici propter quosdam per se venientes ⁊ non missos
a patre: de quibus ī hieremia dicitur: Non mittebam eos ⁊
ipsi currebant. Quoniā autē qui duas naturas īgerunt: vtū
tur hoc verbo: obijciēdū est contra illos. Paulus eniȝ odie
bat iesum cū persequeretur ecclesiā dei. vnde dominus ad
eum: Quare me persequeris? Si ergo verū est quod hic di
citur. Si deus pater vester esset: diligeretis me. palam est
quoniā ⁊ recte conuertit̄: si non diligeretis: nequaq̄ deus
pater vester esset. Paulus autem aliquo tempore non dili
gebat iesum: fuit ergo tempus quo deus pater pauli non ex
titit. Nō igitur natura paulus dei filius fuit: sed postmoduȝ
dei filius factᵘ ē. quādo vero deᵘ alicuius fit pater: nisi quā
do mādata eius custodit? CHRY. Qꝛ v̄o semper q̄rebāt
dicētes: Quid ē hoc qđ dicit: Quo ego vado vos nō potestis
venire? ppterea subdit: Quare loquelā meam nō cognosci
tis? qꝛ non pote. audi. sermoneȝ meū. AVGV. Jdeo aūt
audire nō poterant: qꝛ corrigi credēdo nolebāt. CHRY.
Primo igitur captāda est virtus que verbum diuinū exau
diat: vt deinceps validi sistamus ad percipiendam totam
locutionem iesu: quoniam quandiu quis curatus non est in
auditu proprio: a verbo quod dicit surdo aperiaris: auditu
percipere nequit.

¶ Uos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria patris
vestri vultis facere. Jlle homicida erat ab initio
⁊ in veritate non stetit: qꝛ veritas non est in eo.
Cum loquit̄ mēdaciū: ex proprijs loquit̄: quia
mendax est: ⁊ pater eius. Ego aūt si veritatē di
co non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me
de peccato? Si veritateȝ dico: quare nō creditis
mihi? Qui ex deo est: verba dei audit. Propte
rea vos non auditis: qꝛ ex deo non estis.

CHRY. Exclusit iudeos dominus a cognatione abraā:
⁊ quia maiora ausi sunt: vt. s. patrem suū deum dicerent: de
reliquo percutit eos dicens: Uos ex patre diabolo estis.
AVGV. Hic iaȝ cauēda est heresis manicheoꝝ: que di

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cit esse quādā naturā mali: ꝛ gentē quandā tenebrarū cum principibus suis. vnde diabolus originē ducit: ꝛ hic dicunt ducere originē carnē nostrā: ꝛ ẜm hoc putant dictū a dño: Uos ex p̄re diabolo estis: ꝙ eēt illi velut nā mali ducētes originē de gēte cōtraria tenebrarū. ORIGE. In hoc aūt simile videnť incurrisse ei q diceret alteraȝ esse oculi vidētis substantiam ꝛ alteram caligantis vel se auertentis. quēadmodū.n. i his nō differt substātia: sed q̄dā cōtingit causa q̄ facit caligare sic substātia eadē ē: siue recipiet rōnem siue nō. AVGV. Judei ergo filij erāt diaboli imitando: non nascēdo. vñ seqť: Et desi. pa. ve. vul. fa. Ecce vñ filij estis. s. talia desideratis: nō qa de illo nati estis. Queritis.n. me occi. ho. q veritatē vobis dico. ꝛ ille inuidit hoi ꝛ occidit. vñ seqť: Jlle homici. erat ab initio. Utiq; in primo hoie ꝛ in quo potuit fieri homicidiū. nō enim posset occidi hō: nisi pri⁹ fieret homo. Nō ferro accinctus diabolus ad hoieȝ venit: verbū malū seminauit ꝛ occidit. Noli ergo putare nō eē homicidiū q̄ñ fratri tuo mala psuades. vos aūt ideo seuitis i carne: qꝛ nō potestis i mēte. ORIGE. Perpēde aūt ꝙ non ꝓpter aliquē singulariter tm̄: sȝ ꝓ toto genere qđ peremit inq̄tū in adaȝ cūcti moriunť: ꝛ vere dict⁹ est ab initio homicida. CHRY. Et nō dixit. Opa sed desideria eius facitis oñdēs q̄ñ vehemēter ꝛ ille ꝛ ipsi ab occasionib⁹ possidenť ꝛ qꝛ continue eū accusabāt qđ nō ē a deo: isinuat occulte ꝙ hoc etiā eis ex diabolo ē. vñ seqť: Et in veritate nō stetit.

AVGV. xi. de ci. di. Forte aūt aliquis dicet ꝙ ab initio sue cōditionis i vitate nō steterit: ꝛ ideo nunq̄ȝ beatus cum scīs angelis fuerit: suo recusans eē subditus creatori ac per hoc falsus ꝛ fallax: qꝛ pia subiectiōe noluit tenere qđ nature ē: affectās p supbā elationē simulare qđ nō est: Huic snīe q̄sqs acqescit nō cū manicheis sapit: vt suā quādaȝ ꝓpriaȝ: tanq̄ȝ ex aduerso quodā p̄ncipio diabolus hēat naȝ mali: q tāta vanitate desipiūt: vt nō attēdāt nō dixisse dñȝ: A veritate alien⁹ fuit: sȝ in vitate nō stetit: vbi a vitate lapsuȝ itelligi voluit. Jllud ēt qđ ait ioānes. Ab initio diabolus peccat: hoc intelligūt: si naturale ē nullo mō eē peccatū: Sed quid rñdeť ꝓpheticis testimoñys: siue qđ ait Jsaias sub figurata psona p̄ncipis babylonie diabolū notans: Quō occidit lucifer q mane oriebať: siue qđ ezechiel: Jn delicijs paradisi dei fuisti: q̄ si aliter ꝯueniēti⁹ itelligi nequeūt oportet qđ dictū ē: Jn vitate nō stetit: sic accipiam⁹ ꝙ i vitate fuerit: sed nō pmāserit. ꝛ illud ꝙ ab initio diabolus peccat: nō ab initio ex quo creat⁹ ē peccare putādus ē: sȝ ab initio peccati. cepit eni in ipso peccatū ꝛ ipse initiū peccati fuit. ORIGE. Est aūt vniforme q̄dē in veritate morari: variū aūt ac multiforme non morari i ea: quibusdaȝ: vt ita dicā: tremētibus gressib⁹ ꝛ nitētib⁹ sistere i ea: nō tñ obtiere valētib⁹. Quib⁹dā vo nō passis illđ: sȝ i piculo ꝯsistētib⁹ ẜm illud: Mihi āt paulisp ꝯmoti sūt pedes: ꝛ ceteris ab ea cadētib⁹. Cā igr cur diabolus vitatē nō colat subdiť: Qꝛ vitas nō ē i eo. s. ꝙ vana suspicať: ꝛ seductus ē ipe a seipo: i hoc deterior ꝙ illi q̄dē ab eo fallūť: is āt sibiipi deceptiōis auctor existit. Sȝ oȝ iuestigare quō dť ꝙ vitas in ipso nō est: vtꝝ qꝛ nullā vnq̄ȝ verā hȝ doctrinā: sȝ cūcta q̄ opinať falsa sūt: vł qꝛ xpi pticeps nō ē q dixit: Ego sū vitas. Jmpossibile āt ē aliquā rōnalē subaȝ de cūctis opīari falso: ꝛ de nullo vł exiliter rectitudinē ꝯspicere. Diabolus igiť saltē id ve capit dogma ꝯsiderādo de se ꝙ rōnalis ē. Nō igiť ei⁹ nā ꝯsistit ex ꝯtrio vitatis. i. ex errore ꝛ ignauia: nūq̄ȝ eni vitatē cognoscere posset. AVGV. xi. de ci. dei. Uel cū diť: Qꝛ vitas i eo nō ē: subiecit: iudiciū q̄si q̄sissem⁹: vñ oñdať ꝙ i vitate nō steterit: ait qꝛ vitas non est in eo. Eēt āt i eo si in ipsa stetisset. Seqť: Cū loq. mē. expro. loq. qꝛ mē. ē ꝛ pť ei⁹. AVGV. Jn his vbis q̄dā diabolum putauerūt patrē habere. ꝛ q̄sierūt qs eēt diaboli pť. hic ē error manicheoꝝ. Diabolū aūt dñs dixit patrē mēdacij: non eni omnis q mētiť pť mēdacij sui ē. Si.n. ab alio mendaciū accepisti: ꝛ dixisti tu q̄dē mētitus es: sed pater mēdacij nō es. Jlle vo qꝛ nō aliūde accepit mēdaciū: quo mēdacio tanq̄ȝ veneno serpēs hoieȝ occideret: pť ē mēdacij: sicut de⁹ pť est vitatis. THEOPHI. Js eni ꝛ deum apud hoies criminatus ē ad euaȝ dicēs. Q̄ñ iuidēs vobis lignū inhibuit. ꝛ apud deū quōdaȝ criminatus ē hoies: vt cū dixit: An gratis colit iob dñȝ: ORIGE. Attēde tamē ꝙ hoc nomē mēdax dť tā de diabolo q mēdaciū genuit: sicut hic dť: Qꝛ mēdax ē: q̄ȝ de hoie: ẜm illđ psalmi. Ois hō mēdax. nā siqs mēdax nō ē: hō nō ē hō tm̄: ita ꝙ ei ꝛ filib⁹ dici pōt: Ego dixi dij estis. vñ cū aliqs loqť mēdaciū. de ꝓpijs loqť. Spūs āt scūs loqť a vbo vitatis ꝛ sapie: ẜm illđ: De meo accipiet ꝛ āñūciabit vob. AVGV. đ q̄. euā. Ul ałr: Diabolus nō speciale nomē ē: sȝ cōe. Jn quocūq; eni opa diaboli fuerit iueta: diabol⁹ ē appellād⁹: opis.n. nomē ē ñ nāe. Jtaq; hī i loco patrē iudeoꝝ cayn significat: cui⁹ imitatores volētes eē iudei saluatorē pemerūt. ab ipso.n. forma data ē fratricidij: quē dixit mēdaciū de ꝓprijs loq: vt oñderet vnūquēq; nō nisi propa volūtate peccare: sȝ quia cayn imitator diaboli est patrem eius diabolum dixit: cuius opera secutus est. ALCVI. Sȝ qꝛ dñs vitas ē. ꝛ fili⁹ vacis dei vitatē diē: sȝ iudei q filij erāt diaboli: auersi erāt a vitate. Et hoc ē qđ seqť. Ego āt qꝛ vi. di. vo. ñ cr. mi. ORI. Sȝ quō hoc dť iudeis qui in eū crediderāt: sȝ ꝯsidera ꝙ pōt aliqs ẜm aliq̄ȝ itētionē credere: ẜȝ aliā vo nō credere: sic q credūt i eū q sub pōtio pilato crucifix⁹ ē nō aūt credūt i natū de maria vgine: i eundē credūt ꝛ nō credūt. Sic igiť hi ad quos loq̄bať credebāt i eū: ẜm ꝙ videbať signoꝝ factor: nō credebāt aūt his q̄ ꝓfunde ab eo dicebāť. CHRY. Qꝛ igiť inimici estis vitatis: i nullo me icusantes vultis me interficere: ꝛ iō subdit: Quis ex vob arguet me de pctō: THEOPHI. q. d. Si dei filij estis vtiq; peccātes debetis habere odio. Si q̄ me quoq; quē exosū habetis nō potestis arguere de pctō: manifestū ē ꝙ pp vitatē me odio hētis: q̄ñ. s. dicebat se filiuȝ dei. ORIGE. Hȝ āt hoc vbū xpi magnā fiduciā: cū nullus hoiuȝ fiducialiter hoc dicere potuerit: nisi solus dñs nř q pctm̄ nō feč. GREGO. i ho. Pēsate āt māsuetudinē dei: Nō dedignať ex rōne oñdere se pctōrē nō esse: q ex vtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. vñ subdit. Qui est ex deo vba dei audit: ꝓpterea vos nō audi. qꝛ ex deo non estis. AVGV. Noli attēdere naturā sȝ vitiuȝ. Sūt isti ex deo ꝛ nō sūt ex deo: nā ex deo: vitio nō ex deo. Eis āt hoc dcm̄ est q nō solū pctō vitiosi erāt: nā hoc cōe erat oib⁹: sȝ ēt p̄cogniti ꝙ non erāt credituri ea fide qua possent a peccatorū obligatione liberari. GREGO. i ho. Jnterroget se ergo vnusqsq;: si vba dei aure cordis pcipit: ꝛ itelligit vñ sit Naȝ sunt nōnulli. q p̄cepta dei nec aure corpis pcipe dignať. Et sunt nōnulli q hec q̄dē corpis aure pcipiūt: sȝ nullo ea mētis desiderio cōplectunť: Et sunt nōnulli q libēter vba dei suscipiūt: ita vt ēt in fletibus ꝯpungāť: sȝ post lachrymaꝝ tp̄s ad iniq̄tatē redeūt. hi ꝓfecto vba dei nō audiūt: qꝛ hec exercere i ope cōtēnunt.

¶ Respōderunt ergo iudei: ꝛ dixerūt ei: Nonne bene dicimus nos: quia samaritāus es tu: ꝛ demoniū habes: Rñdit iesus ꝛ dixit: Ego demoniū nō hēo: sȝ honorifico p̄reȝ meū ꝛ vos ihonorastis me. Ego āt nō q̄ro gloriā meā: Est q querat: ꝛ iudicet. Amen amē dico vobis: siqs ẜmonē meū seruauerit mortē nō videbit i eternum.

CHRY. Cū aliquid altiuȝ dñs diceret: hoc apud iudeos q valde insensibiles erant isania videbatur: vt ex coruȝ responsione colligitur. Dicitur eni: Respon. ergo iu. ꝛ dixe. ei nonne bene di. nos: qꝛ sa. es tu ꝛ demo. ha. ORIGE. Sed dignum ē querere: quō cū samaritāi secula futura denegēt nec anime durabilitatem acceptēt: ausi sunt samaritanum dicere saluatorem: qui de resurrectione ꝛ iudicio tot ꝛ tanta edocuit. Sed forsan velut iproperātes illi hoc dicūt duȝ que sentiūt ipsi nō docet. ALCVI. Samaritani.n. gens odiosa isrlitico pplo: decē tribub⁹ i captiuitatē ductis: terrā eoꝝ possidebāt. ORI. Cōuenit quoq; ꝙ aliq de eo arbitrenť ꝙ ẜm samaritanos sentiret: vt nihil post obitū reseruet hoib⁹: sȝ ficte ad placendū iudeis de resurrectiōe ꝛ eterna vita tractaret. Demoniū vero illū habere dicebant: ꝓpter eius sermones trāscēdētes capacitatē humanā: q̄b⁹ deū patrē suū asserebat. ꝛ se đ celo đscēdisse: ꝛ cetera hmōi. vł pp suspitōeȝ eoꝝ: qꝛ plures i belȥebub p̄ncipe đmonioꝝ opinabanť ipm eycere demones. THEOPHI. Uel samaritanū illū dicebāt tanq̄ȝ ritus hebraicos dissoluētē. vtpote sabbati. samaritani eni non pfecte iudaiȥabāt. Ex hoc vo ꝙ eoꝝ cogitatiōes reuelabat: đmoniū ipȝ hře suspicabanť. q̄ñ vo eū samaritanū dixerūt nusq̄ȝ euāgelista dicit: ex quo palam est ꝙ multa p̄termiserūt euāgeliste. GREGO. i ho. Ecce iiuriam suscipiens deus: non ꝯtumeliosa verba respōdet. Seqtur.n. Rñdit iesus ꝛ dixit: Ego demo. non habeo: Ex qua re q̄d nobis inuitur: nisi vt eo tp̄e cum a ꝓximis ex falsitate cōtumelias accipim⁹: eoꝝ etiā vera taceam⁹ mala ne ministeriū iuste correptionis in arma vertať furoris.

CHRY. Et attēdēdū ꝙ vbi eos docere oportebat: ꝛ eoꝝ supbiā subtrahere: asper erat: vbi vero exprobratū eū oportebat sufferre: multa māsuetudine vtebať: erudiēs nos que q̄dē ad deū vindicare: q̄ vero ad nos despicere. AVGV. Et vt homo prius ei⁹ imitetur patiētiā: vt pueniat ad potētiā. Sȝ q̄uis maledictus maledicta nō redderet: ptinuit tñ ad eū negare. Duo aūt sibi fuerāt obiecta: Samaritan⁹ es: ꝛ demoniū habes. Nō dixit: Non sum samaritanus: samaritanus eni iterptatur custos: nouerat aūt ille se nostrū eē custodē. nō.n. pertinuit ad eū vt redimeremur: ꝛ nō ptinet vt seruemur: Deniq; ipe est samaritan⁹ qui accessit ad sauciū: ꝛ misericordiā ipēdit. ORIGE. Aliter quoq; dñs magis q̄ȝ paulus oibus oia fieri voluit vt oēs nanciscať: ꝛ ideo se ñ negauit eē samaritanū. Estimo aūt solius iesu fore vocem: Ego demoniuȝ nō habeo: sed nec habui: sicut ꝛ illud: Uenit p̄nceps mūdi hui⁹ ꝛ in me nō habet q̄cq̄ȝ. qꝛ ēt que delictoꝝ reputata sunt minima demonib⁹ adaptanť. AVGV. Deinde post tale cōuitiū hoc soluȝ dixit de gloria sua. Sed honorifi. p̄reȝ meū. q. d. Ne vobis arrogās videar: habeo quē honorificē. THEOPHI. Honorificauit autē patrē vlciscēs eū: ꝛ nō tolerās homicidas ꝛ mēdaces se dei veraces filios appellari. ORIGE. Solus aūt xp̄s verissime veneratus est p̄reȝ. nullus.n. honorans q̄cq̄ȝ ex his que nō honorātur a deo honorat deū. GREGO. in ho. Sed qꝛ q̄sqs dei ȥelo vtiť a prauis hoibus dehonestatur: in semetipso nobis dñs patiētie p̄buit exēplū qui ait: Et vos inho. AVGV. q. d. Ego facio qđ đbeo: vos nō facitis qđ debetis. ORI. Nō aūt illis solū hoc dcm̄ est: sed ꝛ oib⁹ iiuste agentib⁹: qui iiuriam iferunt christo q est iustitia: ꝛ iferentibus cōtumeliam sapientie: eo ꝙ xp̄s est sapientia: ꝛ similiter de alijs hmōi.

GREGO. Sȝ q̄d nobis ꝯtra iniurias faciēdū sit: suo exēplo nos admonet cū subiūgit: Ego au. glo. meā nō quero: est q querat ꝛ iudicet. CHRY. q. d. Ex honore quē ad patrē habeo hec locutus sum vobis: ꝛ ꝓpter hoc dehonoratis me: sed nulla ē mihi cura huius contumelie: illi eni noxas debetis ꝓpter quē hec audio. ORIGE. Querit aūt deus gl'iā christi in quolibet suscipiētiū illum: quam quideȝ reperiret in operantibus ẜm insitas virtutis causas. Cum auteȝ non repererit: ponit illos in q̄bus non reperit gloriam filij sui. vnde dicit: Est qui querat ꝛ iudicet. AVGV. Quē auteȝ vult intelligi nisi patrem: Quomodo ergo alio loco dicit. Pater nō iudicat quēq̄ȝ: sed omne iudicium dedit filio: Sȝ videte ꝙ iudicium quandoq; pro dānatione accipitur: hic autem ẜm discretionem posituȝ est. q. d. Est pater qui gloriam meam a vestra discernat. vos enim ẜm hoc seculum gloriamini: ego non ẜm hoc seculum. Discernit etiam gl'iaȝ filij sui a gloria omniū hominum. nō enim quia homo fact⁹ est: iam cōparandus est nobis: nos homines cuȝ peccato: ille sine peccato: ꝛ hoc ẜm ipsam formam serui. nam illud qs digne loquatur: Jn p̄ncipio erat verbū: AVGV. Ul ałr Si vere dictuȝ est a saluatore: Oia mea tua sunt: palā ē q̄ñ ꝛ ipsum iudicium filij patris est. GREGO. Cuȝ vero malorum peruersitas crescit: non solum frangi predicatio non debet: sed etiā augeri. vnde dominus postq̄ȝ demoniuȝ hře dictus est: predicationis sue beneficia largius impendit dicens: Amen amē dico vobis: siquis sermonē meuȝ seruauerit mortem non videbit in eternū. AVGV. Uidebit dictum est pro eo qđ est experietur. Cum ergo morituris moriturus loquereť quid sibi vult quod ait: Qui ser. me. serua. mor. non vi. in eter. nisi qꝛ videbat aliā mortem de qua nos liberare venerat: mortem eternaȝ: mortē damnatōis cum diabolo ꝛ angelis ei⁹. ipsa est vera mors: nā ista migratio ē.

ORIGE. Sic igř itelligendū ē. Siqs ser. me ser. mor. nō vi. i eter. ac si diceret: Siqs lucē meā custodierit: tenebras non videbit. Qđ autem dicit in eternum: ꝯmuniter ē sumēdum: vt sit talis intellectus: Siquis sermonē meū seruauerit in eternū: mortē nō videbit in eternū: qꝛ eousq; nō videt aliqs mortē quousq; iesu verbū custodit. Cum vero qs torpens in obseruātia ẜmonis: ꝛ circa sui custodiaȝ negligēs factus: eū cessat custodire: subinde mortē videt: nō apud aliū q̄ȝ apud seipsum. Sic igitur a saluatore istructi ꝓphete querenti: Quis est homo q viuet ꝛ non videbit mortem: respōdere possumus: Qui custodit verbū christi. CHRY. Seruauerit aūt dicit nō solū fide: sed etiā per vitā puraȝ: Simł aūt ꝛ occulte insinuat: q̄ñ nihil possunt ei facere. Si eniȝ q sermonem eius seruabit non morietur in eternum: multomagis ꝛ ipse potest non mori.

¶ Dixerūt ergo iudei: Nūc cognouimus: qꝛ demoniū habes. Abraā mortu⁹ est ꝛ ꝓphete: ꝛ tu dicis: siqs sermonē meuȝ seruauerit nō gustabit mortē i eternū. Nūqd tu maior es p̄re nřo abraā q mortuus ē: Et ꝓphete mōtui sunt: Queȝ teipȝ facis: Respōdit iesus: Si ego glorifico meipȝ: gl'ia mea nihil ē: Est pr̄ me⁹ q glorificat me: quē vos dicitis: qꝛ deus noster ē: ꝛ nō cognouistis eū. Ego aūt noui eū. Et si dixero: qꝛ nō scio eū ero similis vobis mēdax. Sed scio euȝ: ꝛ sermonem eius seruo. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meuȝ: vidit ꝛ gauisus est.

GREGO. i ho. Sicut bonis necesse ē vt meliores ēt per ꝯtumelias existāt: ita semp reprobi de bñficio peiores fiūt. nā accepta p̄dicatiōe iteꝝ iudei blasphemāt. dť.n. Dixerūt ergo iu. Nūc cogn. qꝛ demo. habes. ORIGE. Hi q sacris scripturis credūt ꝯprehēdūt: ꝙ q̄ preter rectā rōnē ab hoibus exercenť: nō preter demones fiunt. Sic igiť iudei vtute demōis putabāt iesum dixisse. Siqs ẜmo. meū ẜua. mor. nō videbit i eter. Hoc aūt passi sunt qꝛ dei vtutē nō perspexerunt: nā hic de morte quadā inimica rōni q̄ pereunt deliquētes: hoc fassus ē. Hi vo de cōi morte coniectātes esse qđ dť: increpant dicentē quasi defuncto abraā ꝛ prophetis. vñ subdiť: Abraā mor. ē ꝛ ꝓphete: ꝛ tu dicis: Siqs ser. me. ẜua. mor. nō gusta. in eter. Cū aliqua differētia sit inter mortem gustare ꝛ videre: pro eo quod mortem nō videbit: mortem non gustabit: protulerunt: velut incauti auditores: cōfundētes dominicum sermonē. Sicut.n. dñs inquātū panis viu⁹ est gustabilis est. Jn eo vero ꝙ est sapiētia est visibilis pulchritudinis. Sic ēt aduersaria ei⁹ mors ꝛ gustabilis est ꝛ vi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

sibil'.Cũ ergo qs steterit per iesũ in ĩtellectuali loco mortez
nõ gustabit:si statũ seruat ẜm illõ. Sũt de hic stantib⁹ qui
nõ gustabũt morte.cũ ãt aliqs ẜmone xpi acceperit ꝛ custo
dierit morte nõ videbit. CHRY. Rursus autẽ ex inani
glia ad cognatões cõfugiũt. vnde seqt: Nunqd tu maior es
patre nr̃o abrahã qui mortuus est: Poterant ẽt dicere: nun
quid tu maior es deo cuius sermone q audierũt mõtui sũt:
sz nõ dicũt hoc: qr ẽt q̃z abraã minore eũ estimabãt. ORI
GE. Nõ.n.discernũt: qr nõ solũ abraã: sz etiã quolibet nato
ex muliere q nat⁹ ex virgine maior ẽ: nec vex dicebãt iudei
Abraã mortu⁹ ẽ. audiuit.n. verbũ xpi atqz seruauit. ꝛ hoc sile
dicens de pphetis de qb⁹ subdũt: Et pphe. mor. sũt. naz ꝛ
vbũ filij dei custodierũt. eũ verbũ dñi factuz fuerit ad osee
vel isaiã vel hieremiã: qd siqs alius custodiuit ipsi pphete
custodierũt. Mẽdaciũ ergo dicunt ꝛ i hoc: Scimus qr de
moniũ habes: ꝛ in hoc: Abraã mortu⁹ est ꝛ pphe. GRE
GO. in ho. Qr.n. eterne morti ĩheserant: ꝛ eandez mortem
cui ĩheserant nõ videbãt: cũ solã morte carnis aspicerent in
vitatis sermone caligabãt. subdunt aũt: Quẽ teipm facis:
THEOPHI. q. diceret. Tu q nulla cura dign⁹ es carpẽ
tarij fili⁹ de galilea: tibi subripis gloriam. BEDA. Quem
teipsuz facis: hoc ẽ: Cuius meriti: cuiusue dignitatis vis cre
di: Abraaz tñ mortuus erat corpore: aĩa ãt viuebat. Maior
autẽ ẽ mors aie in eternũ victure q̃z corpis qñqz morituri.
ORIGE. Eecutiẽtiũ aũt fuit hec platio: qñ nõ se fec̃ ĩhs
id qd ẽ: sz ex patre recepit. vñ seqt: Rñdit iesus: Si ego glĩ.
meipz: glo. mea nihil ẽ. CHRY. Hoc quãtũ ad eox suspi
tionẽ dixit: sicut ꝛ supra. Testimoniũ meũ nõ est vex: si te
stimoniũ phibeo de meipso. BEDA. His ãt verbis nihil
eẽ oñdit gliã vite pñtis. AVGV. Dixit ãt hoc pp illõ qd
dixerãt: Quẽ teipsuz facis. refert.n. gliaz suã ad pr̃ez de quo
ẽ. vñ subdit: Est pr̃ me⁹ q glĩficat me. De isto vbo calũnian
tur arriani fidei nr̃e: ꝛ dicũt: Ecce maior est pater qr glorifi
cat filiũ. Heretici nõ legistis ꝛ ipsuz filiũ dicentẽ q glĩficet
patrẽ suũ. ALCVI. Glorificauit aũt pater filiũ: cũ tẽpo
re baptismi: ꝛ i mõte ꝛ tpe passiõis corã turbis vox facta est
ad eũ: ꝛ post passionẽ cũ resuscitauit ꝛ collocauit eũ ad dex
trã sue maiestatis. CHRY. Addidit ãt: Quẽ vos dicitis:
qr de⁹ vester ẽ. Uolebat.n. oñdere qñ non solũ patrẽ eũ ne
sciebãt: sz neqz deũ. THEOPHI. Nã si vẽ patrẽ cogno
scerẽt: filiũ ei⁹ venerarẽt: Deũ etiã cõtẽnũt: q homicidiũ in
lege phibuit: aduersus xp̃m clamantes. vñ subdit: Et nõ co
gnouistis eũ. ALCVI. q.d. Uos carnalr̃ illũ deũ vestrũ
vocatis: p tpalib⁹ ei ẜuitis ꝛ nõ cognouistis eũ: sic ĩtelligen
dus ẽ spiritaliter ei ẜuire nescitis. AVGV. Quidã here
tici dñt deũ annũciatũ i veteri testamẽto: nõ eẽ pr̃ez xpi: sed
nescio quẽ pncipẽ malox anglox. Cõtra ipsos q dicit patrẽ
suũ: quez illi dicebãt deũ suũ. Et nõ cognouerũt. Si eni ipz
cognouissent: ei⁹ filiũ recepissent. De se ãt subdit: Ego ãt nõ
ui eũ. Scdz carnẽ indicãtib⁹: potuit ꝛ h arrogãs videri: sed
arrogãtia nõ ita caueat. vt vitas relinquat pp qd subdit: Et
si dixero: qr nõ scio eũ: ero similis vob mendax. CHRY.
q.d. Sic vos dicẽtes scire eũ mẽtimini: ita ego si dixero me
nescire. sz maxia demonstratio ẽ q ab illo sit missus hoc qd
seqt: Sz scio eũ. THEOPHI. Naliter ipsi⁹ cognitionẽ
obtinẽs. q̃lis eni ego suz: tal' ꝛ pr̃: qñ ego meipz cognosco: ꝛ
illũ cognosco. Prebet ãt idiciũ q ipz cognoscat cuz subdit:
Et ẜmonẽ ei⁹ ẜuo. Sermonẽ mãdata nũcupãs. Quidã aũt
sic ĩtelligũt. h qd dr̃: Sermonẽ ei⁹ ẜuo. i. rõez sube ei⁹. Eadẽ
.n. ẽ rõ sube pr̃is ꝛ filij. iõqz pr̃ez cognosco. nã ꝛ p qñ sumit:
vt sit sensus: Qñ ei⁹ ẜmonẽ ẜuo. AVGV. Sermonẽ etiã
pr̃is tanq̃z fili⁹ loq̃batur ꝛ ipse erat verbum patris quod ho
minibus loquebatur. CHRY. Et qr dixerãt: Nunqd tu
maior es pr̃e nr̃o abraã: nihil de morte exponẽs: se maiorez
q̃z abraã eẽ oñdit ɔñter cũ subdit: Abraaz pr̃ vester exul. vt
vi. diẽ meũ. vidit ꝛ gauisus ẽ. s. ppter bñficiũ qd a me habz
vt a maiore. THEOPHI. q.d. Diẽ meũ desiderabilẽ ha
buit ꝛ letitie plenũ: nõ q̃si alic⁹ minimi aut fortuiti. AV
GV. Nõ timuit: sz exstauit vt videret. credẽtes vtiqz exul
tauit sperãdo vt videret ĩtelligẽdo diẽ meũ. Incertũ autez
põt cẽ vtx dixerit tpalẽ diẽ dñi quo erat vẽturus i carne an
diẽ dñi q nescit ortũ nescit occasũ. Sed ego nõ dubito pr̃ez
abraã totũ scisse. Ait.n. ẜuo suo quẽ mittebat: Pone manũ
sub femore meo: ꝛ iura mihi per deũ celi. Ergo q̃ fuit illa iu
ratio: nisi qr significabat̃ d gñe abrae vẽtux i carne deũ ce
li: GRE. Tũc ẽt diẽ dñi abrahã vidit: cũ in figura sume
trinitatis tres ãgelos hospitio suscepit. CHRY. Uel diẽ
suũ dicit diẽ crucis quẽ abraã i oblatõe arietis ꝛ isaac pfigu
rauit: p hoc oñdẽs q nõ ĩuitus ad passionẽ vẽit ꝛ ostendẽs
eos eẽ alienos ab abraã. Si in qb⁹ ille exultauit hi dolent.
AVGV. Quale aũt gaudiũ fuit cordis vidẽtis verbum
manẽs: splẽdorẽ pijs mẽtib⁹ refulgentẽ apd patrẽ manẽtez
deũ: ꝛ aliqñ in carne vẽtux nõ de pr̃is gremio recessux.

¶ Dixerũt ergo iudei ad eum: Quinquagita an
nos nõdũ hẽs ꝛ abraã vidisti: Dixit ergo eis ie
sus: Amẽ amẽ dico vob: anteq̃z abraã fieret ego
sũ. Tulerũt ergo lapides vt iacerẽt in euz. Iesus
aũt abscõdit se ꝛ exiuit de templo.

GREGO. Carnales mẽtes iudeox audientiũ verba xpi
oculos a carne nõ subleuãt: dũ in eo solã carnis etatem pen
sant. vñ dr̃: Dixerũt ergo iudei ad eum. Quinq̃ginta annos
nõdũ ha. ꝛ abraã vi. q̃si dicerẽt multa sunt ãnox curricula
ex quo abraã mortuus ẽ: ꝛ quõ vidit diẽ tuũ: carnalr̃.n. hoc
ĩtellexerũt. THEOPHI. Tũc ãt. xxxiij. ãnox xp̃s erat:
q̃re q nõ dixerũt: Quadra. annos nõdum ha. sz qnquagita:
Supuacua ẽ huiusmodi questio. simplr̃ eniz put eis occur
rit dixert̃. Rñdẽt tñ qdã q p qnq̃gesimũ ãnũ ex reuerẽtia
iubileũ nominãt: in quo ꝛ captiuos manumittebãt: ꝛ empti
tijs possessionib⁹ cedebãt. GREGO. Quos benigne redẽ
ptor nr̃ a carnis sue ĩtuitu submouet ꝛ ad diuinitatis cõtẽpla
tionem trahit. vnde seqtur: Dixit ergo eis iesus: Amẽ amẽ
dico vobis anteq̃z abraã fieret ego sum. Ante enim pteriti
tẽporis est: suz vo pñtis: ꝛ qr pteritũ ꝛ futux tempus diuini
tas nõ habet: sed semp esse habet. non ait: Ante abraaz ego
fui: sz ante abraã ego sum. ẜm illud. Ego sum qui sum. Añ er
go vl' post abraã habuit eẽ: q ꝛ accedere potuit p exhibitõez
pñtie ꝛ recedere p cursũ vite. AVGV. Qr vo creatura ẽ
abraã: nõ dixit: Anteq̃z abraã eẽt: sz anteq̃z fieret. nz h dixit
Ego fact⁹ suz: nã in pncipio erat verbũ. GRERO. Sz su
stinere ista eternitatis vba mẽtes ĩfideliũ nõ valẽtes: quez
ĩtelligere nõ poterãt obruere q̃rebãt. vnde seqtur. Tule. q
la. iu. vt ia. i eũ. AVG. Tãta duritia quo curreret nisi ad
sil'es. s. lapides: Qr vero postq̃z cuncta que ad eũ spectabãt
docendo pfecerat: hi lapides inuciunt. deserit eos quasi cor
rectionẽ nõ suscipiẽtes. vñ subdit. Iesus autẽ abscõ. se ꝛ exi
uit de tẽplo: Non aũt abscõdit se in angulo tẽpli: q̃si timẽs:
aut i domũculã fugiẽs: vel post murũ: aut colũnã diuertẽs:
sed celica ptãte inuisibilez ĩsidiantibus se cõstituens: p me
dium illorum exiuit. Iesus aũt abscõ. se ꝛ exi. de templo.
GREGO. Qui si diuinitatis sue potẽtiã exercere voluis
set tacito nutu mẽtis i suis eos actibus ligaret: aut in penas
subite mortis obrueret: sed qui pati venerat exercere iudi
cium nolebat. AVGV. Magis eni erat cõmendãda sa
piẽtia q̃z exercẽda potẽtia. ALCVI. Iõ etiã fugit qr non
dũ venerat hora passiõis: ꝛ qr ipse non elegerat hoc genus
mortis. AVGV. Ergo tanq̃z hõ a lapidibus fugit. sz veh
illis a quox lapideis cordibus deus fugit. BEDA. My
stice aũt quotquot malas cogitationes quis assumit. quasi
tot lapides in iesum mittit: ac deinde quãtuz ad se pertinet
si ad deliberationẽ transit: iesũ extiguit. GREGO. Quid
autem abscondendo se dominus significat: nisi q eis ipsa
veritas abscõdit̃: qui eius verba sequi contẽnunt: eã qppe
quã si ĩuenit humilẽ veritas fugit mẽtẽ. Quid aũt nob hoc
exẽplo loquitur: nisi vt etiã cũ resistere possumus irã supbi
entiũ humiliter declinemus.

CA. IX.

Et pteriẽs iesus vidit hominẽ cecũ
a natiuitate: ꝛ interogauerũt eũ di
scipuli ei⁹. Rabbi: qs peccauit hic
an parẽtes ei⁹ vt cecus nasceretur:
Respõdit iesus: neqz hic peccauit:
neqz parẽtes eius: sed vt manifestẽtur opa dei i
illo. Me oportet operari opa eius qui misit me
donec dies ẽ. Uenit nox qñ nemo potest opera
ri. Quãdiu sum in mundo: lux suz mundi. Hec
cũ dixisset expuit in terram ꝛ fecit lutum ex spu
to ꝛ liniuit lutũ super oculos ceci ꝛ dixit ei: Ua
de et laua in natatoria syloe: qd iterpretatur mis
sus. Abijt ergo ꝛ lauit: ꝛ venit videns.

CHRY. Qr iudei sermonũ christi altitudinẽ nõ suscepe
rãt: exiẽs de tẽplo curauit cecũ: sui absentia eox furorez mi
tigãs: ꝛ per operationẽ signi: cox duritiã molliẽs: ꝛ de his q̃
dicta sunt a se faciẽs fidẽ. vñ dicitur: Et prete. ie. vi. ho. ce. a
nati. Ubi ɔsiderãdũ q egrediẽs de tẽplo studiose venit ad
opus sui manifestatiuũ. ipse.n. vidit cecũ: nõ cecus ad eũ ac
cessit. Et ita studiose respexit vt discipli eius vidẽtes eũ stu
diose aspiciẽtẽ interrogarent. Sequitur eniz: Et inter. eum
disci. eius: Rabbi qs pec. hic an parẽtes eius: vt cecus nasce
ret̃: AVGV. Rabbi magister est. Magistx appellãt: qr
discere cupiebãt. questionẽ qppe pposuerãt dño tanq̃z ma
gistro. THEOPHI. Uidetur tñ hec qd peccare: neqz.n.
susceperãt apostoli nugas gẽtiliũ: qñ aĩa i alio seculo viuẽs
peccauit. sz diligẽter ĩtuẽti nõ apparet simplex hec questio.
CHRY. Uenerũt.n. ad hãc ĩterrogatõez: qr pri⁹ supra pa
lyticũ curãs dixit: Ecce san⁹ factus es: nõ vltra pecces. Illi
igr̃ cogitãtes qr pp pctã fuerat ille palysi resolut⁹: q̃runt de
isto: Si h peccauit. qd nõ ẽ dicere: a natiuitate.n. cec⁹ ẽ. Aut
parẽtes ei⁹. sz neqz hoc. fili⁹.n. p pr̃e nõ sustiet penã. Seqt̃:
Rñdit ie. Neqz hic peccauit: neqz parentes ei⁹. AVGV.
Nũqd vel ipse sine origiali pctõ nat⁹ erat: vel viuẽdo nihil
addiderat: Hẽbãt q̃ pctm ꝛ ipse ꝛ parẽtes ei⁹: sz nõ ipso pec
cato factũ ẽ vt cecus nascerẽt. Ipse aũt causam dicit quare
cec⁹ sit nat⁹ cũ subdit: Sz vt mãifestarẽtur opera dei i illo.
CHRY. Non aũt ex hoc ostẽdit q alij ceci facti sunt pp
peccata parẽtũ. Neqz.n. cõtingit vno peccãte alium puniri.
qd aũt dicit. Ut manifestet̃ gloria dei de seipso dicit nõ de
patre. Illius eni glia iam manifesta erat: sz nunqd iste iniu
sta passus ẽ: Sz ego eũ bñficiũ accepisse dico per cecitatẽ. p
hãc.n. ĩterioribus respexit oculis. Qui vero ex non ente ad
eẽ eũ deduxit ptãtẽ hẽbat absqz iniuria ꝛ ita euz dimittere.
Dicũt aũt qdã qñ vt: hic nõ est causatiuũ: sed significat euẽ
tũ: sicut ꝛ illud: Lex subintrauit vt abũdaret delictuz. sic ꝛ
hoc cõsecutum est vt dñs oculos clausos apiens: ꝛ alia natu
ralis ĩfirmitatis nocumẽta corrigẽs: suã demõstrauit vtutẽ.
GREGO. i. mo. Alia itaqz ẽ pcussio qua peccator pcutit̃
vt sine retractatione puniat̃: alia q̃ peccator pcutit̃ vt corri
gat̃: alia qua qsqz pcutit̃: nõ vt pterita corriget: sz ne vẽtura
ɔmittat: alia p quã nec pterita culpa cõrigit̃: nec futura phi
betur: Sed dũ inopinata salus percussionẽ sequit̃: saluãtis
virt⁹ cognita ardẽtius amat̃. CHRY. Et qr de seipso di
xit: Ut manifestet̃ gloria dei: subiungit: Me oportet opari
opera ei⁹ q misit me. i. me oportet manifestare meipsuz ꝛ fa
cere ea q̃ manifestẽt me pr̃i eadẽ faciẽtẽ. BEDA. Luz.n.
fili⁹ se opari opa patris asserit: sua ꝛ pr̃is opa eadẽ eẽ mõstra
uit. que sunt ĩfirma saluare: debilia roborare: homines illu
minare. AVGV. Per hoc aũt q dicit: Qui misit me: vni
uersã gloriã dat illi de quo ẽ: qr ille habet filiũ q de illo sit:
ipse nõ hz de quo sit. CHRY. Addit aũt: Donec dies ẽ. i.
donec licet credere homĩbus in me: donec vita hec cõsistit
oportet me operari. Et hoc ostendit subdẽs. Uenit nox qñ
nemo põt operari. Nox dicta est ẜm illud. Proijcite euz in
tenebras exteriores: Ibi ergo erit nox: vbi nemo põt opera
ri: sz recipe qd operatus est. Cũ viuis fac: siquid factur⁹ es.
CHRY. Ultra.n. neqz fides ẽ: neqz labores: neqz penitẽ
tia. AVGV. Si aũt modo operamur: h ẽ dies: hic ẽ xp̃s.
vñ subdidit: Quãdiu sũ i mũdo: lux suz mũdi. Ecce ipse ẽ di
es. Dies iste q circuitu solis iplet̃: paucas horas habz. Dies
pñtie christi vsqz in ɔsummationẽ seculi extendet̃. Ipse.n.
dixit: Ecce ego vobiscũ sum vsqz in ɔsummationem seculi.
CHRY. Qr vo ẜmonẽ quẽ dixerat p opa credi fec̃: subiũ
git euangelista: Hec cũ dixis. expu. in ter. ꝛ fecit lu. ex spu. et
li. su. ocu. ceci. Qui aũt maiores substãtias de nihilo ad eẽ
produxit: multomagis oculos sine materia fecisset: Sed vo
luit docere seipsum eẽ creatorem q in principio vsus est lu
to ad hominis formationẽ. Ideo autez non aqua vtitur ad
lutũ faciendũ sed sputo vt nihil ascribat̃ fonti: sz discas: qñ
virtus oris ei⁹ oculos aperuit ꝛ plasmauit: ꝛ deinde vt non
videatur eis ex virtute terre esse curatio iussit lauari. vñ se
qtur: Et dixit ei: vade ꝛ laua in nata. sy. qd interpre. missus:
vt discas qñ nõ indigeo luto ad faciẽdos oculos. Et qr i sy
loe erat vtus christi: q̃ oĩa operabat̃: ppter hoc ꝛ ĩterpretati
onem nobis euãgelista adiecit dicens: Qd interpretat̃ mis
sus. vt discat qñ ꝛ illic xp̃s euz curauit. Sicut.n. apostolus
dicit q petra erat christus: ita ꝛ syloe spiritualis erat: cuius
repentinus aque defluxus occulte ĩsinuat nobis christi ma
nifestationẽ preter omnem spem. Sed quare non statiz eũ
fecit lauari: sed ad syloe misit: vt destruatur iudeorum ide
uotio. Cõueniens enim erat oẽs eum videre euntem ꝛ lutũ
super oculos habentem. Et etiam volens ostendere qñ nõ
alienus ẽ a lege ꝛ veteri testamẽto: mittit eũ ad syloe. nõ ãt
erat timendum ne syloe sumeret hanc gloriam. multi eniz
lauantes ibi oculos: nullo tali beneficio sunt potiti. Et itex
vt discas ceci fidem qui nõ contradixit: neqz cogitauit apd
seipsum. Lutum solet magis excecare. multotiens laui i sy
loe: ꝛ in nullo sum adiutus: siquam virtutem haberet: pre
sens vtiqz curasset: sed simpliciter obediuit. vnde sequit̃:
Abijt ergo ꝛ la: ꝛ ve. vidẽs. Sic igitur manifestauit suã glo
riam: non enim parua gloria est vt estimetur auctor creatio
nis. Ea enim que de maiori est fides quod minus ẽ certifi
cat in vniuersa autem creatione honorabilior est homo. Eo
rum autem que in nobis sunt mẽbrorum: honorabilior est
oculus: h enim corpus gubernat: h ornat visuz. Et quod sol
est in orbe terrarum: hoc est oculus in corpore. vnde superi
orem locum sortitur sicut in quodam regali loco collocat⁹.
THEOPHI. Quidam tamen dicunt: q lutuz non fuit
depositum: sed in oculos est conuersum. BEDA. Mysti
ce autem postq̃z expulsus est de cordibus iudeorũ: mox trã
siuit ad gentilium populum. Preterire autem eius vel iter
facere: est de celis in terram descendere. Itaqz videt cecuz.
cum misericorditer respexit genus humanum. AVGV.
Genus enim humanum est iste cecus. hec enim cecitas con
tingit in primo homine per peccatum: de quo omnes origi
nem duximus. cecus est ergo a natiuitate. Spuit dominus
in terram: de saliua sua lutum fecit: quia verbum caro fcm̃
est: ꝛ inunxit oculos ceci. Inunctus erat ꝛ nonduz videbat.
quando enim inunxit: forte eum cathecuminuz fecit. Mit
tit illum ad piscinam que vocatur syloe: quia baptiçatus ẽ
in christo ꝛ tunc eum illuminauit. Pertinuit autẽ ad euãge
listam vt cõmendaret nobis nomẽ hui⁹ piscine. ꝛ ait: Qr in
terpretatur missus: Nisi.n. ille fuisset missus: nemo nostruz
eẽt ab inigtate dimissus. GREGO. xviij. mo. Uel aliter:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

Per saliuā sapor intime cōtēplatōis accipit̄: que ad os a capite defluit: qr de claritate conditoris adhuc i hac vita nos positos gustu reuelatōis tāgit. vñ dñs saliuā luto miscuit: ⁊ ceci nati oculos reparauit: qr superna gratia carnalē cogitationē nostrā p admixtionē sue cōtēplatōis irradiat: ⁊ ab originali cecitate hoīez ad intellectū reformat.

¶ Itaqꝫ vicini ⁊ qui viderāt eū prius quia mendicus erat dicebant: Nōne hic ē q sedebat ⁊ mēdicabat? Alij dicebāt quia hic est: alij autem neq̄q̄z: sꝫ similis ē eius. Ille vero dicebat qr ego sũz. Dicebāt ergo ei: Quō aperti sunt tibi oculi? Respōdit: Ille hō qui dicitur iesus lutuz fecit: ⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Uade ad natatoria syloe Et laua. Et abij ⁊ laui: ⁊ video. Et dixerunt ei: Ubi ē ille? Ait: nescio. Adducunt eum ad phariseos qui cecus fuerat: Erat aūt sabbatū qñ lutum fecit iesus: ⁊ aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eū pharisei quomō vidisset. Ille autem dixit eis. Lutū mihi posuit super oculos ⁊ laui ⁊ video: Dicebāt ergo ex phariseis quidam: Nō est hic hō a deo qui sabbatuz nō custodit. Alij autem dicebant: Quomō potest hō peccator hec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicūt ergo ceco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est.

CHRY Inopinabilitas facti miraculi icredulitatē iducebat. ⁊ ideo dicit̄: Itaqꝫ vicini ⁊ qui viderant eū priꝰ qr mēdicus erat dicebāt: Nōne hic est qui sedebat ⁊ mēdicabat? Mirabilis dei clemētia quo descendebat? Eos qui mēdicabāt cū multa deuotōe curabat: ⁊ hinc iudeoꝝ os obstruēs quoniā non preclaros: nō insignes: neqꝫ principes: sed ignobiles sua dignos ducebat prouidētia. etenim in salute oīuz venerat. Sequitur: Aly dicebant: qr hic ē. Ceco enim per lōgā viā eunte diligētes inspectores facti ex inopinabilitate eius quod viderant: nō vltra poterant dicere: Nō ē hic. Sequitur: Aly aūt nequaq̄z: sed similis eius ē. AVGV. Apti enī oculi vultū mutauerāt. Seqt̄: Ille āt dice. qr ego sũz. Uox grata ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim verecundatus est de priori cecitate: neqꝫ formidauit furorem plebis neqꝫ renuit ostendere seipsum: vt pdicet benefactorem. Seqtur: Dicebant ergo ei: quomodo aperti sunt oculi tui. Hūc modū neqꝫ nos scimus neqꝫ ipse q curatus est nouit: sed quod qdem factū est nouerat: modū aūt cōprehēdere non poterat. vnde seqtur: Respondit: Ille homo qui dr̄ iesus: lutuz fecit: ⁊ liniuit oculos meos. Uide quomodo verax est. non dixit vnde fecit. Qō eniz non nouerat non dic. neqꝫ. n. sciuit quoniā in terra expuit: quoniā aūt superūxit: per sensuz tactus didicit. Sequitur: Et dixit: Uade ad natatoria syloe ⁊ laua. Et hoc etiā ex auditu testatꝰ est: recognouit enim eius vocez ex disputatione cū discipulis. Et qr ad vnum se pparauerat. s. oīa sibi suaderi a iubente subiungit: Et abij ⁊ laui: ⁊ vidi. AVGV. Ecce annūciator factus ē gratie: ecce euāgeliçat ⁊ cōfitet̄ iudeis. Cecus ille ɔfitebat̄ ⁊ cor impioꝝ stringebat̄: qr nō habebāt in corde quod iam ille habebat in facie. vnde seqtur. Et dixerunt vbi est ille?

CHRY. Dicebant aūt hoc occasionem meditantes: iam .n. aduersus ipsum conspirauerāt. Christus autez nō aderat his qui curabantur. non enim querebat gloriam neque se ostentare. Recedebat etiam semper curās iesus vt omnis suspitio tolleretur signorum. Qui enim non cognoscebant eum qualiter ob gratiam eius se curatos cōfiterent̄: vnde seqtur: Ait nescio. AVGV. In his verbis inūcto similis erat: nondū vidēti predicat: ⁊ nescit qd predicat. BEDA. Unde figurā tenet cathecuminoꝝ: qui etsi credūt in iesuz: adhuc tamen eū quasi nesciūt: qr nōdū loti existūt. Phariseoꝝ āt erat approbare opꝰ vel iprobare. CHRY. Iudei igitur querētes: Ubi est ille. volebant eum iuenire vt eum ducerent ad eos. qr vero non habuerunt eum ducūt cecū. vnde seqtur: Adducūt eum ad pha. qui ce. fuerat. vt. s. vehemētius eū iterrogarēt. Propterea aūt ⁊ euāgelista subdit: Erat aūt sabbato quādo lu. fecit: ie. ⁊ ape. ocu. eiꝰ. Ut. s. eoꝝ malā mentē demōstraret: ⁊ causam ppter quam eū querebant: vt. s. occasionē cōtra eum iuenirent: ⁊ vt detraherent miraculo per estimatā legis puaricationē: qō etiā māifestū est ex his que sequunt̄. Seqtur enim: Iterū ergo inter. euz pha. quomodo vidisset. Uide aūt qualiter non turbatur cecus. nam quādoquidez turbis dicebat sine periculo interrogatus: nō ita magnum erat veritatē dicere. Mirabile āt est nūc q in ampliori periculo ɔstitutus: neqꝫ negat neque ɔtraria dicit prioribus. Sequitur enim: Ille autē dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos meos: ⁊ laui: ⁊ video. Hoc autem ad eos qui iam audierant succinctus loquitur. Non enim dixit nomen dicentis: neqꝫ quoniam dixit mihi: Uade ⁊ laua: sed confestim: Lutum posuit ⁊c. ⁊ sic contrarium passi sunt eius qō volebant. Duxerunt enim euz vt negaturum: sed ab eo certius didicerunt. Sequitur: Dicebāt ergo ex phariseis. AVGV. Non omnes sed quidam iam eniz iungebantur quidē. Dicebant ergo nec videntes nec inuncti. Non est hic hō a deo qui sabbatum non custodit. Ipse potius custodiebat qui sine peccato erat. Sabbatum enim obseruare spiritualiter: est nō habere peccatuz. ⁊ hoc admonet deus quādo cōmendat sabbatū. Omne opus seruile nō facietis. Quid sit opus seruile a domino audite. Ois qui facit peccatum seruus est peccati. sed isti sabbatuz carnaliter obseruabāt: spiritualiter violabant. CHRY. Malitiose autem quod factum est silentes: estimataz preuaricationē in medium ferebant. Non enim dicebant quoniam sabbato curat: sed quoniam sabbatuz non seruat. Sequitur: Aly dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? A signis enim inducebantur: sed imbecilliter erāt dispositi. congruum enim erat ostendere qualiter sabbatum nō soluitur: sed nōdum hanc habebāt mētem q deus esset: vt possent respondere quoniam dominus sabbati hec fecit. Nullus deniqꝫ eoruz audebat ea que volebat manifeste dicere: sed in ambiguitate: hi quidem propter improbabilitatem. aly vero propter amorem principatus. Sequitur: Et scisma erat inter eos. Hoc scisma primo incepit in paulo: deinde in principibus. AVGV. Dies enim erat christus q inter lucem ⁊ tenebras diuidit. CHRY. Uolentes autē qui dixerant: Homo peccator non potest talia signa facere: os aliorum obstruere: eum qui suscepit virtutis experientiam in medium ducunt: vt non videantur ipsi aduocatione vti. vnde seqtur: Dicunt ergo ceco iteruz. Tu quid dicis de illo qui aperuit tbi oculos? THEOPHI. Uide quomodo beniuole querunt. non enim dixerunt: Tu quid dicis de illo qui sabbatū non obseruat: sed miraculum cōmemorant: Quomodo aperuit tibi oculos: bene ipsum sanatū concitantes quasi dicerent: Benefecit tibi: vnde debes eū predicare. AVGV. Uel querebant quemadmodum hominem calumniarentur: vt eum de synagoga eycerent. sed ille constanter quod sentiebat expressit. vnde sequitur: Ille autem dixit quia propheta est. Adhuc quidem inunctus in corde: nondum dei filium confitebatur: non mentitur tamen. Ipse enim dominus de ipso ait: Non est propheta sine honore nisi in patria sua.

¶ Nō crediderunt ergo iudei de illo quia cecus

fuisset: ⁊ vidisset donec vocauerūt parētes eiꝰ q viderat: ⁊ iterrogauerūt eos dicētes: Hic ē filiꝰ vester quē vos dicitis: qr cecꝰ natꝰ ē? Quō ergo nūc videt? Rñderūt eis parētes eius: ⁊ dixerūt. Scimus qr hic ē filius noster: ⁊ qr cecus natus ē. Quō aūt nūc videat nescimꝰ: aut qs eius aperuit oculos nos nescimus: ipsuz iterrogate: Etatē hꝫ: ipē d se loq̄tur. Hec dixerūt parētes eius: qm̄ timebāt iudeos. Iā enī ɔspirauerāt iudei vt siquis eum cōfiteretur esse christū: extra synagogam fieret. Propterea parētes eius dixerūt: qr etatem habet ipsum interrogate.

CHRY. Quia pharisei cecum attonitum facere non valuerunt: sed videbant eū cum omni ppalatione benefactorem suū predicātē: per parētes putabant christi miraculum anihilare. vnde dicit̄: Non credi. ergo iudei de illo qr cecus fuisset ⁊ vidisset. donec voca. pa. eius q viderat. AVGV. .i. cecus erat ⁊ viderat. CHRY. Sed hec est vitatis natura: per que putatur insidias pati: per hec fortior fit. mendacium enī sibypsi quidem obuiat: ⁊ per ea per que ledere vitatē videt̄: per ea clariorē eam ostendit: quod ⁊ nūc factum est. Ne enim aliquis diceret q vicini nihil certū dixerūt: sꝫ per quandaz assimilationē locuti sunt. Parentes in mediū ducūtur: qui maxime suū filium cognoscebant. Statuētes aūt eos in medium: cū multo furore interrogant. vnde seqtur. Et inter. eos dicen. hic est filius vester? ⁊ non dicūt: Qui quādoqꝫ fuit cecus sed quē dicitis quia natus est cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum non dicunt quez vos fecistis cecum. Duobus aūt his ad negationē eos iducere conantur. ⁊ in hoc q dicunt. Quem dicitis qr natus est cecus: ⁊ in hoc q subdūt: Quomodo ergo nunc videt? THEOPHI. q. d. Aut hoc falsuz est q nūc videat: aut primū q cecus fuerit: sed constat hoc esse veruz q videt: falsuz ergo fuit q cecum eū dicebatis. CHRY. Tribus ergo interrogationibus factis: si filius eorum est: si cecus fuit: ⁊ qualiter vidit. duas confitent̄. vnde sequit̄: Responderunt ergo eis parentes eius ⁊ dixerūt: Scimus qr hic est filius noster: ⁊ qr cecus natus est. Tertiam autem abyciūt. vñ subdūt: Quō aūt nūc videat nescimꝰ aut qs eiꝰ aperuit oculos nos nescimꝰ. Et hoc etiā p vitate factū ē: vt nullus alius sed is q curatꝰ est ⁊ q dignus fide erat: hoc confiteret̄. vnde seqtur: Ipuz iterro. etatē hꝫ: ipse de se loquat̄.

AVGV. q. d. Iuste cogeremur loq pro ifante: qr ipse pro se loq nō posset. Cecū a natiuitate nouimus: sed loquētem.

CHRY. Qualr ergo grati fuerit parētes q coꝝ que sciebāt: q̄dam tacuerūt ppter timorē iudeoꝝ. Seqtur. n. Hec di. parēts eiꝰ qr time. iudeos. Rursus ⁊ hic opinionē iudeorum ⁊ mētem euangelista iducit. vnde seqt̄: Iam eniz ɔspi. iu. vt siquis eum cōfi. christū extra syna: fieret. AVGV. Iam nō erat malū fieri extra synagogā. illi expellebāt: xp̄s suscipiebat. seqtur: Propterea parē. eius dixe: qr etatem hꝫ ipsuz iterrogate. ALCVI. In quo ostēdit euangelista illos nō p ignorantiā: sꝫ ppter metū talia rñdisse. THEOPHI. Imbecilliores enī filio erāt qui testis aderat intrepidus veritatis: illuminatos habēs oculoos itellectus a deo.

¶ Uocauerunt ergo rursū hoiem qui fuerat cecus: ⁊ dixerūt ei: Da gloriā dō. Nos scimus: qr hic hō pctōr est. Dixit ergo eis ille. Si peccator est nescio: vnū scio qr cecus cuz essez mō video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quō apuit tibi oculos? Respōdit eis: Dixi vobis iam ⁊ audistis. Quid iterꝫ vultis audire? Nūquid ⁊ vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerūt ergo ei: ⁊ dixerūt: Tu discipulus illius sis: nos āt moysi discipli sumus. Nos scimus qr moysi locutus ē deus: hunc aūt nescimus vñ sit. Rñdit ille hō: ⁊ dixit eis. In hoc enim mirabile ē qr vos nescitis vñ scit: ⁊ apuit meos oculos. Scimus āt qr peccatores deꝰ nō audit: sed siquis di cultor ē: ⁊ volūtatē eiꝰ facit hūc exaudit. A seculo nō ē auditū: qr qs apuit oclos ceci nati. Nisi eēt hic a dō: nō posset facere q̄cq̄z. Rñderūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis natꝰ es totꝰ: ⁊ tu doces nos? Et eiecerūt eū

CHRY. Qr parētes miserūt phariseos ad illuz qui curatus ē: rursus vocauerūt eū scdo. vñ dicit̄: Uoca. ergo rursus ho. q ce. fue. Non aūt manifeste dicunt: Nega qm̄ xp̄s te curauit: sed sub ptextu religiōis ad hoc eū iducere volunt. vñ seqt̄: Da gl'iā deo. q. d. Cōfitere. qr hic nihil est operatus.

AVGV. Nega qō accepisti. hoc plane nō est deo gloriaz dare: sed deū potius blasphemare. ALCVI. Sic aūt volebāt illū dare gloriā deo: vt sicut ⁊ ipsi xp̄z diceret peccatorem. vñ seqt̄: Nos scimꝰ qr h homo peccator ē. CHRY. Qualr ergo nō arguistis euz dicētez: Quis ex vobis arguet me de peccato? ALCVI. Sed ille vt neqꝫ pateret calūnie: neqꝫ veritatē celaret nō dixit: Scio eū iustum. nam seqtur: Dicit ergo illi: Si peccator est nescio. CHRY. Qualr qui dixit: Quoniam ppheta est. nūc dicit: Si peccator ē nescio. nūqd modo timuit cecus? Absit: sed voluit xp̄m a rei testimonio ⁊ nō a sua voce ab icusatiōe eripe: ⁊ suam respōsionem facere fidedignam ab accepto beneficio. vnde subdit: Unum scio: qr cecus cum essez: modo video. q. d. Nihil modo de hoc dico: vtrum sit peccator: sꝫ iterum dico q manifeste noui. quia igitur nequiuerunt euertere qō factum est: ad priores redeunt sermones: rursus modū curationis ingrentes: sicut canes quidem venationē nunc huc nunc illuc iuestigantes. vnde sequitur: Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos? hoc est. Nunquid presagio aliq̄uo? Non enim dixerunt: qualiter vidisti: sed qualiter aperuit oculos tibi. dantes occasionem detrahendi contra eius operationem. Donec igitur res inquisitione idigebat: cecus remisse loquebatur: quia vero iam vicerat: audacter de reliquo eis loquitur? vnde sequitur: Respōdit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis: quid iterum vultis audire. q. d. Non attenditis ad ea que dicuntur. vnde vltra non respōdebo vobis inaniter iterrogantibus ⁊ non volentibus addiscere sed cauillari que dicuntur. vnde sequitur. Nūqd ⁊ vos vultis discipuli eiꝰ fieri? AVGV. Quid est. nūquid ⁊ vos: nisi qr iam ego suz. nūquid ⁊ vos vultis. iam video: sed non iuideo. Hec loquebatur iaz stomachans aduersus duritiam iudeoꝝ: ⁊ ex ceco vidēs: nō ferens cecos. CHRY. Itaqꝫ forte qd ē vitas: ita imbecille mendacium. naz vitas quidē ⁊ si despectos assumpserit: claros eos facit vel ostēdit. Mēdaciuz autem ⁊ si cum fortibus fuerit: imbecilles eos monstrat. Seqtur: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu discip. eius. sis.

AVGV. Maledictū est si cor discutias: non si vba perpendas. tale maledictum super nos ⁊ super filios nostros. Sequitur: Nos autem moysi discipuli sumus. nos scimus qr moysi locutus est deus. Sed tunc sciretis: qr per moysen predictus est deus: habetis enim dominum dicentē: Si crederetis moysi: crederetis ⁊ mihi. de me ille scripsit. ita ne segnem seruum ⁊ dorsum ponitis contra dominuz? nam subditis. Hunc autem nescimus vnde sit. CRHY. Ea que per visum cognoscitis: auditu minora estimatis: illa enim que nosse vos dicitis: a progenitoribus audistis. Sed nōne

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

fide dignior est: q certificauit q a deo vēit per miracula: q̄ non solū audistis sed vidistis: vnde sequit. Respondit ille hō ⁊ dixit eis: In hoc eniz mirabile ē: q2 vos nescitis vnde sit: ⁊ aperuit oculos meos. Ubiq3 signuz inducit: q2 hoc deprauare nō poterāt: sed ab eo cōuincebant: ⁊ q2 dixerāt: q homo peccator nō pōt talia signa facere: de cetero illoꝝ assumit iudiciū ꝓpria v̄ba eis in memoriā reducēs. vnde subdit: Scimus aūt q2 peccatores deus non audit. q.d. Opinio hec mea ⁊ vestra cōis ē. AVGV. Adhuc tamē vnctus loquitur. Nā ⁊ peccatores exaudit de⁹. Si eniz nō. frustra publicanus diceret: De⁹ propiti⁹ esto mihi peccatori: ex illa cōfessione meruit iustificationē: quo ipse cecus illumiatione.

THEOPHI. Uel dicendū est: quoniā q dictū est deū non exaudire peccatores: hoc significat: q facere miracula deus peccatoribus nō cōcedit. Cū vero veniā iplorāt de cōmissis: translati sunt de gradu peccantiū ad statuz penitentiū. CHRY. Et vide q cū supra dixit: Si peccator est nescio: non dubitans dixit: hic eni non solum a peccatis eū excusat: sed valde deo placentē ostendit. nam subdit: Siquis dei cultor ē: ⁊ voluntatē eius facit: hunc exaudit. Nō enim sufficit deuz cognoscere: sed voluntatē ei⁹ facere. deide extollit quod factū est di. A sclo nō est au. q2 quis ape. ocu. ce. nati. q.d. Si confitemini quoniā deus peccatores nō audit: hic autez miraculū fecit ⁊ tale quale nullus hoiuz fecit: manifestū est virtutē qua hoc fecit maiorē esse: q̄3 q̄ est ꝯm hominē virtus. vnde subdit: Nisi esset hic a deo: non posset facere quicq̄3. AVGV. Libere constanter veraciter: Hec eni que facta sunt a dn̄o a quo fierent nisi a deo: aut quādo a discipl'is talia fierent: nisi i eis dn̄s habitaret: CHRY. Quia ergo veritatez locutus est in nullo confusus est: quādo maxime admirari eum oportebat tunc eū condemnāt. Sequitur eni. Responderūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis nat⁹ es totus: ⁊ tu doces nos. AVGV. Quid est totus: cū oculis clausis: sed qui aperuit oculos: saluat ⁊ totū. CHRY. Uel dicunt: Totus. ac si dicerēt: A prīa etate in pctis es. hic igitur eius cecitatem exprobant ostendētes q propter peccata factus est cecus: qd̄ rationez non habebat. donec ergo expectabant eum negaturum esse: fidedignū esse putabāt: sed nunc eum eyciunt. vnde sequitur. Et eiecerunt eum foras. AVGV. Ipsi illum magistrum fecerant: ipsi vt discerent totiens interrogauerunt ⁊ ingrati docentem proiecerunt. BEDA. Solet enim maioruz consuetudo a minoribus aliquid discere dedignari.

¶ Audiuit iesus: quia eiecerunt eū foras: ⁊ cuz iuēisset eū dixit ei: Tu credis in filium dei: Respondit ille ⁊ dixit. Quis ē domine vt credā in euz: Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: ⁊ q loquitur tecum ipse est. At ille ait: Credo dn̄e. Et ꝓcidens adorauit eum. ⁊ dixit ei iesus: In iudiciū ego in hunc mundum vēi: vt qui non vident videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Et audierūt qdā ex phariseis qui cū ipso erāt ⁊ dixerūt ei: Nūqd ⁊ nos ceci sum⁹: Dixit eis iesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero q2 dicitis videmus peccatum vestrum manet.

CHRY. Qui ꝓpter veritatē ⁊ xp̄i ꝯfessionē iiuria opprimunt: hi maxime honorant: qd̄ in ceco factū est. eiecerunt eni eū ex tēplo iudei. ⁊ iuenit eum dn̄s tēpli ⁊ euz suscepit: sicut agonotheta athletā multū laborantē ⁊ coronauit. vnde dicitur: Audiuit iesus q2 eie. eū fo. ⁊ cuz iue. euz dixit ei. Tu cre. in fi. dei: Ostendit aūt euangelista: quoniaz ꝓpter hoc venit iesus vt ei loqueret. Interrogat aūt non ignorās: sed volēs seipm notuz facere: ⁊ ostendēs quoniam multuz appreciatur eius fidez. q. dicat. Plebs conuitiata est mihi. sed nulla mihi est cura illorū: vnius cura ē: vt tu credas. melior est faciēs voluntatē dei: q̄3 decies mille iniqui. HYLA. vi. de trini. Si aūt sola christi qualiscūq3 cōfessio fidei esset cōsummatio dictum fuisset: Tu credis in christum. Sed q2 hereticis pene oībus hoc nomē in ore eēt futurꝫ vt christuz cōfiterent: ⁊ filiū tamē negarent id quod ꝓpriū xp̄o est: ad fidem poscit. idest vt credat in dei filiū. Credidisse autē in dei filiū qd ꝓficit si credat in creaturaz cum a nobis fides in xp̄o non creature dei sed filij dei postuletur. CHRY. Nondū aūt cecus xp̄m nouerat cecus eni erat anteq̄3 veniret ad xp̄m: ⁊ post curationē a iudeis circumtrahebat. vnde sequit: Rn̄dit ille ⁊ dixit. Quis est domine vt credā in eū: Desiderātis ⁊ valde igerētis anime verbuz est: pro quo tot disputauit. Hūc ignorat: vt discas i eo veritatis amorē. nōdum dixit ei dn̄s: Ego sum q curaui te. sed medie adhuc loquitur. vnde seqtur: Et vidisti eum. THEOPHI. Hoc āt dicit: vt reducat ei in memoriā sanitatē: ⁊ q2 ab ipso virtutē viuēdi accepat. Attēde aūt quoniā qui loqbat ex maria: natus ē: ⁊ ipse idez est dei filius: non alius ⁊ alius ꝯm errorem nestorij. vnde seqtur: Et q loqtur tecuz ipse est. AVGV. Modo lauat faciem cordis eius. Deniq3 iam facie lota cordis ⁊ mūdata ꝯsciētia: agnoscit illū non filiuz hominis tantum quod ante crediderat: s3 iam filium dei qui carnem susceperat. vn̄ seqt: At ille ait: Credo domine. Parū est credere. vis videre qualē credat. Et procidens adorauit eum.

BEDA. In quo possunt sumere exemplum: vt nō erecta ceruice quis dominū roget s3 supplex in terram prostratus eius misericordiaz imploret. CHRY. Per hoc igit ei⁹ diuinam virtutem ostendēs ⁊ verbo opus adiūgens. dominus autem illuz feruentiorem circa fidem fecit: ⁊ eos q sequebātur erexit. vnde seqtur: Et dixit eis iesus: In iudiciuz ego in hunc mundum veni. AVGV. Dies enim erat inter lucē ⁊ tenebras discurrens. recte autem subditur: Ut qui non vident videant: q2 de tenebris liberat. S3 quid est quod subditur. Et qui vident ceci fiant. audi qd̄ seqtur. Cōmoti sunt enim pharisei quidam ex verbis istis. vnde sequitur. Et audierunt quidam ex phariseis qui cuz ipso erant: ⁊ dixerunt ei: Nunquid ⁊ nos ceci sumus. hoc eniz eos mouebat: Et q vident ceci fiāt. Sequitur: Dixit ergo eis iesus: Si ceci essetis: non haberetis peccatuz. i. si vos cecos diceretis: ⁊ ad me medicū recurreretis: Nunc vero q2 dicitis: Uidemus. peccatum vestrum manet. quia eni dicendo Uidemus: medicū non q̄ritis: in cecitate vestra māebitis. hoc est ergo qd̄ pauloante dixit: Ego veni: vt qui nō vident videant. i. qui se nō videre confitentur: ⁊ medicum querūt vt videāt: Et qui vident ceci fiant. i. qui se putant videre: ⁊ medicum non querunt: in sua cecitate permaneant. ergo istam discretionē vocauit iudicium cum ait: In iudicium veni in hunc mundū. Non illud iudicium iam itulit mūdo: quod de viuis ⁊ mortuis i fine seculi iudicabit. CHRY. Uel aliter. In iudicium dixit. idest in maius supplicium: ostendens quoniā qui cōdemnauerunt eū ipsi sunt qui condemnati sunt. Q2 autē dicit: Ut q non vident videant: ⁊ qui vident ceci fiant. Idē est quod paulus dicit: q gentes que non querebant iustitiā inuenerunt iustitiam: que est ex fide christi. Israel autem persequens legem iustitie: in legem iustitie non peruenit.

THEOPHI. q̄si dicat. Ecce qui a natiuitate non viderat. iam videt anima in corpore. qui vero videre videntur: excecati sunt intellectu. CHRY. Sunt eni due visiones ⁊ due cecitates. s. sensibilis ⁊ intellectualis. illi autez ad sensibilia inhiant solum ⁊ de sensibili solum verecundabātur cecitate. vnde ostendit eis q melius esset eos eē cecos: q̄3 sic videntes. propter quod dicit. Si ceci essetis. nō haberetis peccatum: quia tolerabilius fieret vobis supplicium: S3 nunc dicitis: quia videtis. THEOPHI. Non considerātes factū in ceco miraculum: non estis digni vēia quasi ex visis miraculis ad fidē nō attracti. CHRY. Hoc igitur quod estimabant esse magnā laudē: ostendit q eis fert suppliciū: ⁊ simul cōsolat⁹ est eū qui a natiuitate fuerat cecus de corporali cecitate. Nō aūt sine causa euāgelista dic̄ q audierūt hoc qdaz ex phariseis qui cū ipso erāt: sed vt rememoret quoniā isti illi erant q prius restiterāt christo: deinde eū lapidare voluerūt. Erāt eni qdā superficietenus sequētes: ⁊ facile i ꝯtrariū transmutabant. THEOPHI. Uel aliter: Si ceci essetis. i. iscij scripturaꝝ: nequaq̄3 tā grā de vobis peccatū incūberet tāq̄3 ignorantia peccātib⁹: nūc vero q2 prudētes vos atq3 legispitos asseritis: per vosipsos condemnabiles estis.

CA. X.

Amen amē dico vobis: q nō itrat ꝑ ostiū i ouile ouiū: sed ascēdit aliūde: ille fur ē ⁊ latro. Qui āt itrat ꝑ ostiū pastor ē ouiuz: Huic ostiari⁹ apit: ⁊ oues vocē ei⁹ audiunt. Et proprias oues vocat noiatim: ⁊ educit eas. Et cū ꝓprias oues emiserit āte eas vadit: ⁊ oues illū sequūt: q2 sciūt vocē eius. Alienū aūt non sequūt: s3 effugiunt ab eo: quia non nouerunt vocem alienoꝝ. Hoc prouerbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis.

CHRY. Q2 dn̄s de cecitate iudeoꝝ disputauerat ne dicāt: Non ē ex nostra cecitate q ad te non accedim⁹: sed a te auertimur: vt erroneū fugientes: vult ōndere q non ē erroneus sed pastor: ponēs signa latrōis ⁊ pastoris. Et prīo ostēdit qs ē erroneus ⁊ fur dicens: Amen amen dico vobis: qui nō intrat per ostiū in ouile ouiū: sed ascēdit aliūde: ille fur ē ⁊ latro. Hoc aūt ⁊ eos q āte eū fuerūt occulte isinuat: ⁊ eos q post eū futuri sunt antixp̄m ⁊ pseudo xp̄os. ostiū autē scripturas vocauit: he enim dei cognitionē aperiūt: he oues custodiūt: ⁊ lupos superuenire non permittūt. Hereticis itroitus precludentes. Qui ergo non scripturis vtitur sed aliunde ascendit: hoc ē aliam sibi ⁊ non legitimam viaz facit: hic fur ē. dicit autē: Ascendit ⁊ non intrat ad similitudinem furis maceriaz transcēdere volentis: ⁊ periculose omnia agētis. dicēs autē: Aliunde: etiam scribas occulte insinuauit q docebāt mandata ⁊ doctrinas hominum: ⁊ legem preuaricabant. Si autē infra seipsum ostium dicit: non oportet turbari. etenim pastorem seipsum ⁊ ouem differenter predicat. q2 eni adducit nos patri: ostiū se dicit. q2 vō ꝓcurat: pastorem. AVGV. Uel alt. Multi sunt qui ꝯm q̄dam vite hui⁹ cōsuetudinē dicunt boni hoīes: q ea que in lege mādata sunt q̄si obseruāt: ⁊ xp̄iani nō sunt. ⁊ plerūq3 se iactāt sic pharisei. nūqd ⁊ nos ceci sum⁹: q2 vero oia ista que faciunt: ⁊ nesciūt ad quē finē referāt: inaniter faciunt: dn̄s de grege suo ⁊ ostio quo itratur ad ouile similitudinē posuit dicens: Amen amē ⁊c. Dicāt ergo pagani vel iudei vel heretici: bene viuimus: si per ostium non intrant: quid eis prodest: Ad hoc enim debet vnicuiq3 prodesse bene viuere: vt detur illi semper viuere: quia nec bene viuere dicendi sunt: qui finez bene viuendi vel cecitate nesciunt vel inflatione contemnunt. Non est aūt cuiq̄3 spes vera semper viuēdi nisi cognoscat vitam quod est christus. ⁊ per hanc ianuaz intret in ouile. Quicunq3 ergo vult intrare ad ouile: per ostiuz intret: nō solum christum predicet: sed christi gloriaz querat non suā. Humilis autem ianua est christus: qui intrat per hanc ianuam oportet humilem esse: vt sano capite possit intrare. Qui autem se non humiliat: sed extolit: per maceriam vult ascendere: ideo exaltatur vt cadat. Querunt ergo plerūq3 tales homines etiaz persuadere hominibus vt bene viuāt: ⁊ christiani non sint: per aliam partem volunt ascendere: rapere ⁊ occidere. Tales ergo fures sunt: q2 quod alienum est suū dicūt: Latrones: q2 qd̄ furant occidūt. CHRY. Uidistis qualr̄ descripsit latronē: ituere ⁊ pastoris diffinitionez. Seqtur eni: Qui aūt intrat per ostiū: pastor est ouiū.

AVGV. de ver. dn̄i. Intrat per ostium: q intrat per christū: qui imitat passiōem xp̄i: q cognoscit humilitatez xp̄i: vt cū deus fact⁹ sit homo pro nobis cognoscat se homo nō esse deum: s3 hominē. Qui eniz vult deus videri cuz sit hō. non imitatur illum qui cū deus eēt: homo factus est. Tibi autē nō dicit: Esto aliquid minus q̄3 es: sed agnosce qd es. Seqtur: Huic ostiarius aperit. CHRY. Nihil prohibet ostiariū vocare moysen: ille eniz est cui eloquia dei credita sunt.

THEOPHI. Uel spūssctūs est ostiarius: per quem scripture reserate nobis indicant christū. AVGV. Uel alr̄: Ostiariū ipsum dominū debemus accipere. multo sunt eni magis iter se diuersa in rebus humanis pastor ⁊ ostium: q̄3 ostiarius ⁊ ostiū. ⁊ tamē dominus ⁊ pastorez se dixit ⁊ ostiū. Cur ergo nō itelligam⁹ ipsum ⁊ ostiarium: ipse eni se aperit: q seipsum exponit. Si aliam personam queris ostiarij: vide ostiariū forte spm̄ sanctū: de quo dominus dic̄: Ipse vos docebit oēz veritatem. ostium est xp̄s qui est veritas. qs aperit ostium: nisi qui docet v̄itatem: Cauendum tamen est ne maior estimet ostiarius esse q̄3 ostium: quia in domibus hominum ostiarius ostio: non ostium preponitur ostiario.

CHRY. Quia vero dicebant eum esse deceptorez: ⁊ hoc ex ifidelitate sui ipsorum certificabant dicentes: quis principū credit in eum: ostendit nūc q ex hoc q nō attendunt ei: ex ordine ouium excludunt: vnde sequitur: oues vocem eius audiūt. Si enim pastoris ē per legitimū itrare ostium per qd̄ ip̄e intrauit. ab ouiū cōgregatione se abstrahunt qui ipsuz nō audiūt. Seqt: Et ꝓprias oues vocat nominatim.

AVGV. Nouit eniz noia ꝑdestinatorū. vnde discipulis ait: Gaudete qm̄ nomina vestra scripta sunt in celo: Sequitur: Et educit eas. CHRY. Oues educebat quando eas mittebat: non extra lupos: sed in medio luporum. Uidetur autem ⁊ de ceco occulte insinuare. ⁊ enim illum eduxit vocās ex medio iudeorum: ⁊ vocem eius audiuit. AVGV. Sed ⁊ quis alius oues emittit: nisi qui earū peccata dimittit: vt euz sequi duris libertate vinculis possint. Sequitur enim: Et cuz proprias oues emiserit añ eas vadit. GLO. Emittit siqdem eas de tenebris ignorantie ad lucē: dū ante eas vadit: q̄si in colūna nubis ⁊ ignis. CHRY. Nimiruz pastores ꝯtrariū faciūt oues sequentes: sed ipse ōndit se cōtrariū facere: qm̄ oues deducit ad veritatez. AVGV. Et quis est q oues precessit: nisi qui surgēs a mortuis iā nō morit: ⁊ patri dixit: Quos dedisti mihi: volo vt vbi ego sū: ⁊ ipi sint mecū: Sequit: ⁊ oues illū sequunt: q2 sciunt vocez ei⁹: alienū aūt nō sequunt: sed fugiūt ab eo. quia non nouerunt vocem alienoꝝ. CHRY. Alienos dicit eos q circa theodam ⁊ iudā: aut eos qui post hec alios debēt decipere pseudo apostolos: vt enim non dicat vnus illorum esse per multa se ab eis separat. Primo qdē per doctrinaz scripturaruz per quas christ⁹ ad se homines adducebat: Illi vero ab eis homines abstrahebant. Secūdo per ouiū obedientiam. nā in eum qdem non soluz viuentem: sed etiam mortuum homines crediderunt: illos autem confestim reliquerunt.

THEOPHI. Significat etiam antichristuz: qui paululum decipiens non obtinebit sequaces post eius mortem.

AVGV. S3 quomodo soluet ista questio: Audiunt vocem christi quandoq3 non oues. audiunt enim iudas: sed lupus erat: ⁊ non audiūt oues: aliqui enim eorum qui christū crucifixerūt non audierunt. sed oues erant. Sed dicet aliquis quando non audiebant: oues non erant. vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fecit. Me autez adhuc mouet q per ezechielem obiurgat dominus pastores ⁊ dicit inter

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

cetera de ouibus: Errãtem non reuocastis: ⁊ errãtẽ dicit ⁊ ouẽ appellat. Nõ erraret si vocez pastoris audiret: sed ideo errauit qꝛ vocẽ aliẽi audiuit. Dico ḡ: Nouit dñs qui sũt eiꝰ: nouit prescitos: nouit predestinatos. Ipsi sunt oues: aliquã/do seipsi nesciunt: sed pastor nouit eas multe enĩ oues foris sũt: ⁊ multi lupi ĩtus. De predistinatis ergo loquiť. Est autẽ aliqua vox pastoris ĩ qua oues nõ audiũt alienos: ĩ qua non oues nõ audiũt xp̃z. Que ẽ ista vox: Qui pseuerauerit vsq ĩ finẽ: hic saluꝰ erit: Hãc vocẽ nõ negligit ꝓprius: nõ audit aliẽus: Sequitur: Hoc prouer. dixit eis iesus: Illi aũt nõ co gnoue. quid loquebatur eis. Pascit enĩ dñs mãifestis: exer cet obscuris. Cuz autẽ duo audiũt verba euangelij: vnꝰ im pius: alter pius. ⁊ talia forte sũt: vt ambo nõ ĩtelligãt. Unus dicit: verũ est quod dixit: ⁊ bonũ ẽ quod dixit: sed nos non ĩtelligimus. Iste quia credit: iam pulsat: dignus est cui ape/riatur: si pulsare pſiſtat. Alius dicit: Nihil dixit q adhuc au diat: Nisi credideritis nõ intelligetis.

¶ Dixit ergo eis iterum iesus: Amen amen dico vobis: quia ego sum ostiũ ouiũ. Omnes quot/quot venerũt fures sunt ⁊ latrones: sed nõ audie rũt eos oues. Ego sum ostium. Per me siquis ĩtroierit saluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egrediet: ⁊ pascua inueniet. Fur non venit: nisi vt furetur: ⁊ mactet ⁊ perdat. Ego veni vt vitam habeãt: ⁊ abundantius habeant.

CHRY. Dominus attẽtiores volẽs iudeos facere mãi/festat quod supra dixerat. vñ dicitur: Dixit ergo iterũ eis ie sus: Amẽ dico vob: ego suz ostiũ ouiuz. AVGV. Ecce qđ clausuz posuerat apuit: ipse ẽ ostiũ: itremꝰ: ⁊ nos ĩtrasse gau deamus. Sequitur: Omnes quotquot vene. fures sunt ⁊ la trones. CHRY. Non de prophetis hoc dicit sicut hereti ci dicũt: sed de seditiosis: vnde ⁊ laudãs oues subiũgit: Sed nõ audierũt eos oues. Nusq̃ autẽ videtur laudare eos qui nõ obedierũt prophetis: sed eis detrahit vehemẽter. AV GV. Intellige ergo: Quotquot venerũt preter me: nõ autẽ preter illũ prophete venerũt: qꝛ cum illo venerũt qui cum verbo dĩ venerũt: qui veraces fuerũt: quia ipse verbũ ⁊ ve ritas venturus precones mittebat: sed eorum corda quos miserat possidebat. carnem quippe ipse accepit ex tempore qui est semper. In principio eniz erat verbũ: ante aduentuz autẽ eius quo humilis venit in carne precesserunt iusti: sic euz credentes venturuz: quõ nos credimus in eum qui ve/nit. tp̃a variata sunt: nõ fides. Eadẽ enĩ fides vtrosq̃ cõiun git: ⁊ eos qui venturũ esse: ⁊ eos q venisse crediderũt. Quot quot ergo p̃ter illũ venerũt: fures fuerũt ⁊ latrones. i. ad fu rãdum ⁊ occidendũ venerunt. Sed nõ audierũt eos oues illi. s. de qbus dictuz est: Nouit dñs qui sunt eius. Eos ergo nõ audierũt oues: in qbus non erat vox christi: errantes: va na fingẽtes: miseros seducentes. quare aũt se ostiũ dixerit apit subdens: Ego suz ostiũ. p me siquis intro. saluabitur.

ALCVI. q. d. Illos non audiũt oues: sed me audiũt: qꝛ ego suz ostiũ: ⁊ q per me nõ fictus: sed verus introierit perse uerando saluabitur. THEOPHI. Educit ãt ad pascua dñs oues per ostiuz. vnde seqtur: Et ingrediet ⁊ egrediet ⁊ pascua inueniet. Que sunt autẽ hec pascua: nisi delectatio futura ⁊ requies in quã nos dñs ĩtroducit. AVGV. Sz quid est qđ dicit: Ingredietur ⁊ egrediet: Ingredi quippe in ecclesiaz per ostiũ ipsum valde bonum est: exire autem de ecclesia non est bonum. Potest ergo dici ingredi nos quando interius aliquid cogitamus: egredi autẽ quãdo ex terius aliqd opamur. sz illđ. Exiuit homo ad opus suuz.

THEOPHI. Uel igredi diciť cui ẽ cure hõ ĩterior. egre di vero qui hoĩez exteriorẽ. idest mẽbra que sunt super ter ram in christo mortificat: hic enĩ pascua in futuro reperiet seculo. CHRY. Uel hoc diciť ꝓpter apostolos q cũ ocio ĩtroierũt ⁊ exierũt: vt totiꝰ orbis terrarꝫ facti domini: ⁊ nul lus eos eycere valuit. ⁊ nutrimentũ habuerũt. AVGV. Sz plus me delectat ꝙ ipse quodãmodo nos admonuit: cũ secutus adiũgit. Fur nõ venit nisi vt fureť. ALCVI. q. d. Merito oues nõ audiũt vocez furis: qꝛ nõ venit fur nisi vt fureť: alienã rem sibi vsurpãdo: nõ de preceptis xp̃i suos se ctatores ĩstruens: sed suis exẽplis eos viuere suadẽs. vnde subdiť: Et mactet: mala doctrina retrahẽdo a fide: Et pdat in eterna dãnatiõe: illi ergo furãtur ⁊ occidũt. Ego veni vt vitaz habeãt: ⁊ abũdãtius habeant. AVGV. Uideť mi/hi dixisse vt vitaz habeãt ingrediẽtes hoc est per fidez que per dilectionẽ operatur: per quã fidẽ in ouile igrediunť vt viuant: qꝛ iustus ex fide viuit: Et abũdãtius habeãt. s. egre diẽtes. s. quãdo veri fideles moriunť: ⁊ abũdãtius habeant vitam: vbi nunq̃ deinde morianť. Quãuis ergo ⁊ hic in ipso ouili nõ desinit pascua: inuenient tamẽ pascua vbi saturenť: q̃lia inuenit cui dictũ est: Hodie mecuz eris in paradiso.

GREGO. sup ezech. i ho. xiij. Ingredietur ergo ad fidẽ: egrediet ad spẽz: pascua vero inueniet in eterna satietate.

CHRY. Or ãt dicit: Fur nõ venit nisi vt fureť ⁊ mactet ⁊ pdat. de sediciosis diċ qđ ad litterã est factũ oĩbus occisis ⁊ pditis q eos sequebanť: ⁊ sic etiã p̃nti vita eos p̃uauerũt. Ego aũt veni pro salute ouiũ: vt vitã habeãt: ⁊ abũdantius habeãt in regno celorꝫ. ⁊ hec est tertia differentia qua se di/scernit a pseudo ꝓp̃his. THEOPHI. Mystice autẽ fur diabolus ẽ q venit tẽtãdo vt fureť p cogitatões illicitas. et mactet p ꝯsensũ: ⁊ deide per opa destruat.

¶ Ego sum pastor bonus. Bonus pastor aiam suam dat pro ouibus suis. Mercennarius autẽ ⁊ qui non est pastor: cuius non sunt oues ꝓprie videt lupuz venientem: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispergit oues. Mercẽnarius autem fugit quia mercẽnarius est: ⁊ non perti/net ad eum de ouibus.

AVGV. Aperuit dominus duas res quas quodãmodo clausas ꝓposuerat. primo qdez scimus qꝛ ostiũ ipse est: nũc autẽ ostẽdit qꝛ pastor est dicẽs: Ego sum pastor bonus. Su/pra autẽ dixerat pastorem ĩtrare per ostium. si ergo ipse est ostium: quomodo p seipsum intrat: Sicut ergo ipse per se ipsuz nouit patrem: nos autem per illũ: sic ĩtrat in ouile per seipsuz: nos aũt per ipsum. nos qꝛ christum predicamus per ostiuz intramus: christus autem seipsuz predicat. lumen. n. ⁊ alia demõstrat: ⁊ seipsuz. Si autem prepositi ecclesie qui filij sunt: pastores sunt: quomodo vnus pastor ẽ: nisi qꝛ sunt illi omnes vnius mẽbra pastoris: ⁊ quidẽ qui pastor ẽ: dedit mẽbris suis. naz ⁊ petrus pastor: ⁊ ceteri apostoli pastores: ⁊ omnes boni episcopi. Ostium vero nemo nostrum se dicit: hoc sibi ipse ꝓprie tenuit. non autem adderet: Bonus: nisi essent ⁊ pastores mali. ipi sunt fures ⁊ latrones: aut certe vt multum mercẽnarij. GREGO. in ho. Atq̃ eius bonita/tis formaz quã nos imitemur adiũgit dicẽs: Bonus pastor animã suã dat pro ouibus suis. fecit quod monuit: ostendit quod iussit: pro ouibus suis animaz suam posuit: vt in sacra mento nostro corpus suum ⁊ sanguinem verteret: ⁊ oues q̃s redemerat carnis sue alimẽto satiaret. ostensa est nobis de contemptu mortis via quaz sequamur: apposita forma cui imprimamur. primũ nobis est exteriora nostra misericordi ter ouibus eius impendere: postremum vero si necesse sit etiaz in mortem animam nostram pro eisdem ouibus mini strare. Qui autem non dat pro ouibus substantiaz suã quã do pro his daturus est animã suaz: AVGV. Non autez solus christus hoc fecit: ⁊ tamẽ si illi qui fecerunt: membra eius sunt: idem ipse vnus hoc fecit. ipse enim potuit facere sine illis: illi sine illo non poterant. AVGV. Omnes ta men pastores boni fuerũt: nõ solũ qꝛ sanguinẽ fuderunt: sz qꝛ pro ouibus fuderũt. non enim fuderunt elatõe: sed chari tate. nam ⁊ apud hereticos qui ꝓpter iniquitates ⁊ errores suos aliquid molestiarꝫ perpessi fuerũt nomine martyrij se iactãt: vt hoc pallio dealbati facilius furentur. qꝛ lupi sunt. Non aũt omnes qui corpora sua in passione etiam ignibus tradũt estimandi sunt sanguinez fudisse pro ouibus: sed po tius cõtra oues. dicit. n. apostolus: Si tradidero corpus me um vt ardeam: charitatẽ aũt nõ habeã: nihil mihi prodest. Quomodo aũt habz vel exiguã charitatem qui etiã cõiun ctus nõ amat vnitatẽ: quã dominꝰ cõmendans noluit mul tos appellare pastores: sed pastorẽ vnũ dicens. ego sum pa/stor bonus: CHRY. Sic igitur de cetero dominꝰ de pas sione sua disputabat oñdẽs quoniã pro salute fieret mũdi: ⁊ non inuitus in hanc venit. Deinde rursus oñdit signa pa storis ⁊ mercẽnarij cum dicit. Mercẽnarius autem ⁊ qui non est pastor: cuius nõ sunt oues proprie: videt lupũ veniẽ tem ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. GREGO. Sunt enĩ nõnulli qui dũ plus terrenã substantiã q̃ oues diligunt: merito no men pastoris perdũt. non enim pastor sed mercẽnarius vo catur: q nõ pro amore ĩtimo oues dominicas: sed ad tempo rales mercedes pascit. Mercẽnarius quippe est qui pasto/ris locum tenet: sed lucrũ animarũ non querit: terrenis cõ/modis inhiat: honore p̃lationis gaudet. AVGV. de ver. do. Aliud ergo querit in ecclesia: nõ deũ querit. si deuz que/reret: castus esset: quia legitimuz maritũ aĩa deum hz. quis/qs a deo preter deũ aliquid querit: non caste deum querit.

GREGO. in ho. Utrũ vero pastor sit vel mercẽnariꝰ co/gnosci veraciter non potest: si occasio necessitatis deest: trã quillitatis. n. tempore plerũq̃ ad gregis custodiaz: sicut ve rus pastor: sic etiã mercẽnarius stat: sed lupus veniens indi cat quo quisq̃ animo super gregis custodiã stabat. AV/GV. de ver. do. Lupus autem diabolus est: ⁊ q illũ sequũ/tur. naz dictũ ẽ ꝙ induti quidã pellibus ouiũ: intus sunt lu/pi rapaces. AVGV. sup ioã. Ecce lupꝰ ouis guttur appre hẽdit: diabolꝰ fideli adulteriũ psuasit. excoicãdꝰ ẽ: sz excõi/catꝰ inimicus erit: ĩsidiabitur: nocebit cũ potuerit. vnde ta/ces: non increpas: lupũ veniẽtẽ vidisti ⁊ fugisti: corpore ste/tisti: animo fugisti: affectiones enĩ nostre motus animoruz sunt. leticia animi diffusio ẽ. tristitia ãt cõtractio. cupiditas animi progressio: timor animi fuga est. GREGO. in ho/me. Lupus etiã super oues venit cũ quilibet iniustus ⁊ ra/ptor: fideles quosq̃ atq̃ humiles opprimit. Sed is qui pa stor eẽ videbatur ⁊ non erat: relinquit oues ⁊ fugit. qꝛ duz sibi ab eo periculuz metuit: resistere eius iniustitie non p̃su mit. fugit autez non mutando locum: sed subtrahendo sola ciũ. Sed contra hec mercẽnarius nullo zelo accendiť: quia dũ sola exteriora cõmoda requirit: iteriora gregis dãna ne gligẽter patiť. vñ subdiť: Mercẽnarius aũt fugit: quia mer ce. ẽ: ⁊ nõ ptinet ad eũ de ouibꝰ. Sola ergo cã ẽ vt mercẽna rius fugiat: qꝛ mercẽnariꝰ ẽ. Ac si dicat. Stare in piculo oui um nõ põt: qui in eo ꝙ ouibꝰ preest: nõ oues diligit sed lucrꝫ ter renũ q̃rit. ⁊ ideo opponere se cõtra piculuz trepidat. ne hoc quod diligit amittat. AVGV. Si aũt apostoli pasto res fuerũt nõ mercẽnarij: quare fugiebãt quãdo persecutio nem patiebãtur: ⁊ hoc domino dicente: Si vos psecuti fue rint fugite: pulsemus: aderit qui apiat. AVGV. ad hono ra. Fugiunt ergo oĩno de ciuitate in ciuitatẽ serui christi: ministri verbi ⁊ sacramẽti eius: quãdo eoruz qsq̃ spãliter a persecutoribus queritur: vt ab alijs que nõ ita requirantur nõ deserať ecclesia. Cũ aũt omniũ. i. epõrꝫ ⁊ clericorũ ⁊ lay/corũ est cõe periculũ: hi qui alijs iadigẽt non desiderantur ab his qbus indigent. aut igiť ad loca munita omnes tran/seant. aut qui habent remanendi necessitatẽ: nõ relinquan tur ab eis: per quos eorũ ecclesiastica est iplẽda necessitas. Tunc ergo de locis in quibus sumus p̃mẽte persecutõe fu/giendũ est xp̃i ministris: quãdo ibi aut plebs christi nõ fue/rit cui ministreť: aut potest impleri p alios necessariũ mini steriũ: qbus eadẽ nõ est causa fugiẽdi. Cũ aũt plebs manet ⁊ ministri fugiũt ministeriũq̃ subtrahiť: qd erit nisi mercẽ nariorꝫ illa fuga dãnabiľ: qbꝰ nõ ẽ cura đ ouibꝰ: AVGV. sup ioã. In bonis ḡ noĩantur ostiũ ostiariꝰ: pastor: ⁊ oues: in malis fures ⁊ latrones: mercẽnarij: lupꝰ. AVGV. de ver. do. Diligendus est pastor: cauendus latro: tolerandus mer/cẽnarius. Tãdiu. n. ẽ vtilis mercẽnariꝰ: q̃diu nõ videt lupũ furẽ vel latronẽ: cũ aũt viderit fugit. AVGV. sup ioan. Nec enĩ mercẽnariꝰ diceret: nisi acciperet a cõducẽte mer/cedez: filij eternã hereditatẽ patris patiẽter expectãt: mer cẽnarius tẽporalẽ mercedẽ cõducti festinãter exoptat: ⁊ tñ p linguas vtrorꝫ q̃z dĩna xp̃i gloria diffamatur. Inde ergo ledit: vnde mala facit: non vnde bona dicit: botrum carpe: spinam caue: qꝛ botrus aliquando de radice vitis exortꝰ: pẽ det in spinis. multi q̃ppe in eccl'ia cõmoda terrena sectãtes xp̃m predicant: ⁊ p eos vox xp̃i audiť: ⁊ sequũtur oues non mercẽnariũ: sed vocẽ pastoris p mercennarium.

¶ Ego sum pastor bonus ⁊ cognosco oues me/as: ⁊ cognoscũt me mee. Sicut nouit me pater ⁊ ego agnosco patrẽ: ⁊ aiam meã pono pro oui/bus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vocez meam audiẽt ⁊ fiet vnum ouile ⁊ vnus pastor. Propterea me pater diligit: qꝛ ego pono aiam meã vt iterũ sumã eã. Nẽo tollit eã a me: sz ego pono eã a meipso. Potestatẽ habeo ponẽdi eã: ⁊ potestatẽ habeo iterũ sumendi eã. Hoc mãda tũ accepi a patre meo. Dissensio iterum facta ẽ inter iudeos ꝓpter sermones hos. Dicebãt aũt multi ex ipsis: Demoniũ habet ⁊ insanit. Quid eũ auditis: Alij autem dicebãt: hec verba non sũt demonium habẽtis: Nunquid demoniũ po test cecorum oculos aperire:

CHRY. Duos superiꝰ malos premisit dñs: vnum qui fu rať ⁊ mactat ⁊ rapit: alterũ qui non ꝓhibet: per illũ seditio/sos insinuãs: per hũc iudeorꝫ magistros confundens: ⁊ nõ ꝓcurãtes creditas oues. Sed ab vtrisq̃ seip̃m xp̃s distinxit: ab illis quidẽ qui ad ledendũ venerũt in hoc ꝙ dixit: Ueni vt vitam habeant. ab his q cõtẽnũt luporꝫ rapinas: ex eo ꝙ pro ouibus animam ponit: ⁊ ideo quasi concludẽs subdit. Ego sum pastor bonus. Sed qꝛ superiꝰ dixerat: ꝙ oues pa/storis vocẽ audiũt: ⁊ sequuntur eũ: nequis dicat: Quid ergo dicis de his qui tibi non credunt: ꝯsequenter subdit: Et co. oues me. ⁊ cogno. me mee. Quod ⁊ paulus ostendit dicens: Non repellit dñs plebem suam quã presciuit. GREGO. in ho. Ac si aperte dicat: diligo oues meas: ⁊ ipse me diligen tes obsequũť. q. n. v̄itatẽ ñ diligit: adhuc minĩe cognouit.

THEO. Hinc aũt differentiã mercẽnarij ⁊ pastoris eli/ciens. Nam mercennarius ignorat oues: quia raro visitat eas. pastor vero cognoscit oues ꝓprias: tãq̃ erga eas sollici tus. CHRY. Deinde vt nõ estimes parem mẽsurã cogni tionis christi ⁊ ouiuz: ꝯñr subdit: Sicut no. me. pa. ⁊ ego co. patrẽ. q. d. Ita certissime ipsum scio: sicut ipse me: hic ergo ẽ par cognitio. ibi non. nã seqtur: Et ani. me. po. p oui. meis.

GREGO. i ho. Ac si aperte dicat: In hoc cõstat: qꝛ cogno sco patrẽ: ⁊ cognoscor a patre: qꝛ aĩaz meã pono pro ouibus meis. idest ea charitate qua pro ouibus meis morior quan/tum patrem diligã ostendo. CHRY. Hoc etiã dicit ostẽ dens ꝙ nõ est erroneus: qꝛ ⁊ apostolus qñ seipz voluit ostẽ/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dere vex eē magr̄m.cōtra pſeudo apl'os induxit rationem periculis ꝛ mortibus. THEO. Seductores.n.nō expoſuerūt aiaꝫ ſuā pro ouibꝰ:ſꝫ ſic mercenarij deſerūt illos qui eos ſeq̄bātur.dn̄s āt vt nō capenť dixit:Sinite hos abire.

GREGO.Quia vero nō ſolū iudeā:ſed ēt gentilitatem redimere venerat adiungit.Et alias oues habeo q̄ non ſūt ex hoc ouili. AVGV.de ver:do.Loq̄bať enim primo de ouili de genere carnis iſrael:erāt āt alij de genere fidei ipiꝰ iſrael:extra erant:adhuc i gentibꝰ: erāt p̄deſtinati:nōdum ꝯgregati.Nō ergo ſūt de hoc ouili:qꝛ n̄ ſūt de genere carnis iſrael:ſꝫ erūt de hoc ouili.nā ſeqť:Et illos oꝫ me adducere.

CHRY.Oñdit vtroſqꝫ diſpſos ꝛ paſtores nō hn̄tes.Seq̄tur.Et vocē meā audiēt. Ac ſi dicat:Quid miramini ſi hi ſūt me ſecuturi ꝛ vocē meā audituri:quādo alios videbitis me ſequētes:ꝛ vocē meā audiētes:ꝰ deinde ꝛ futurā eorum p̄nūciat vnionē.vnde ſubdit:Et fiet vnū ouile ꝛ vnꝰ paſtor.

GREGO.in home. Quaſi ex duobus gregibus vnum ouile efficit:qꝛ iudaicū ꝛ gentilē populuꝫ in ſua fide ꝯiūgit.

THEO.Idē nāqꝫ oībꝰ ē baptiſmi ſignaculū vnꝰ paſtor v̄bū dei.Attendāt ergo māichei:qm̄ vnū ouile ꝛ vnꝰ paſtor ē noui ꝛ veteris teſtamēti. AVGV.Quid ergo ē.Nō ſuꝫ miſſus niſi ad oues q̄ pierūt domus iſrael.niſi qꝛ p̄ntiā ſuā corporalē non exhibuit niſi pp̄lo iſrael:ꝰad gētes āt n̄ prexit ipſe ſed miſit. CHRY.Hoc āt v̄bū oꝫ:quod hic poſitū ē: nō neceſſitatis ē demōſtratiuū: ſed eiꝰ quod oio fiet.qꝛ aūt alienū dicebant eū a p̄re ſubiungit. Propterea me pa.dili. qꝛ ego po.ani.me.vt iterū ſumā eā. AVGV.i.qꝛ morior vt reſurgā:cum magno eni pondere dictū ē.Ego pono.Nō gloriēter iudei:ſeuire potuerūt ſi ego voluero ponere aiaꝫ meā q̄d ſeuiēdo facturi ſūt:ꝰ THEO.Dilexit āt pater filium:n̄ tanq̄ꝫ ſtipēdia mortis pro nobis ſuſtinēde:dilectionē ſuā ei tribuēs:ſed quaſi ſue q̄ditatis p̄prietatē in genito intuēs dū ex eadē charitate pro nobis voluit mortē ſubire.

CHRY. Uel vtiť hic cōdeſcēſione q.d.Etſi nihil aliud eēt h ſuaſit mihi amare vos:ꝙ vos ita amami a p̄re vt ego ēt p̄pter hoc diligar ab eo:qꝛ pro vobis morior:n̄ aūt a p̄re antea n̄ amabať. ꝛ nos ſumꝰ facti amoris eiꝰ cā.Similiter āt ꝛ hoc oñdere vult: qm̄ nō īuitus ad paſſionē venit.vnde ſequitur. Nemo tollit eam a me:ſed ego pono eā a meipſo.

AVGV.iiij.de trini.In quo demōſtrauit ꝙ nulla cā peccati vſqꝫ ad mortē carnis acceſſerit:ſꝫ qꝛ voluit qn̄ voluit: ꝛ q̄uo voluit:vnde ſeqť. Ptātē ha.po.ani.meā. CHRY. Quia.n.multotiēs cōſiliabātur eum interficere:dicit:qm̄ nolēte eo iutilis erat hic labor. Ita.n. habeo ptātem aiam meā ponere:vt nullus poſſit me īuito facere: quod ī hoibꝰ nō ē.nos.n.n̄ habemꝰ ptātem al'r ponere niſi īterficiendo noſmetipſos:ipſe āt ſolꝰ dn̄s ē ponēdi eā.Hoc aūt exn̄te vo ꝛ illud ꝯſtat:ꝙ quādocūqꝫ voluerit eā ſuſcipe poſſit.vnde ſeqť:Et ptātē ha.ite.ſu.eā.In quo ꝛ reſurrectionē demonſtrauit īdubitabilē. Ut āt nō eſtimēt cū eū īterfecerit derelictuꝫ a patre ſubiūgit:Hoc mandatū accepi a patre meo.ſ. ponēdi aiam ꝛ ſumēdi. Ex quo nō ē intelligendū:ꝙ priꝰ expectauerit audire: ꝛ opus ei fuerit diſcere:ſed volūtarium mōſtrauit p̄ceſſum: ꝛ ꝯtrarietatis ad patrem ſuſpitionem deſtruxit. THEO. Nihil enim aliud mandatū hic diciť q̄ꝫ ea que ad p̄rem ꝯcordia. ALCVI. Uerbum.n.nō v̄bo accepit mandatuꝫ:ſed in verbo vnigenito p̄ris eſt oē māda tū.Cū aūt diciť filiꝰ accipere qd̄ ſubſtātial'r habet non poteſtas minuiť: ſed generatio eius oſtenditur. pater enim filio quē p̄fectū genuit:oīa gignēdo dedit. THEO. Poſtq̄ꝫ aūt de ſe ſublimia oſtēderat:mortis ꝛ vite ſe principem exprimens:rurſū inducit humilia:ſic mira diſpoſitiōe vtraqꝫ ꝯnectēs:vt nec minor aut ſubditꝰ patri reputeť:nec dei aduerſariꝰ ſed eius p̄tātis ꝛ cōſilij. AVGV. Per hoc autem qd̄ dixit de anima ſua:īſtruimur cōtra apolinariſtas qui dicunt chriſtum non habuiſſe animā humanā.i.rōnalē.Que-

ramus aūt q̄uo dominus aiam ſuam ponit. Chriſtus enim ē verbū ꝛ homo.i.verbū: aīa ꝛ caro. chriſtus ergo ex eo ꝙ verbū ē ponit aiaꝫ ꝛ iterū ſumit eā:an ex eo ꝙ aia humana ē:ipſa ſe ponit:ꝛ iterū ipſa ſe ſumit.an iterū ex eo ꝙ caro eſt: caro aiaꝫ ponit ꝛ iterū ſumit:ꝰ Si aūt dixerimus qꝛ verbuꝫ d̄i poſuit aiam ſuā:ꝛ iteruꝫ ſumpſit eam:ergo aliquādo aia illa ſepata ē a dei verbo.Mors.n. corpus ab aia ſeparauit. a verbo aūt aiam ſepatā nō dico. Si aūt dixerimus:qꝛ ipſa ſe aia poſuit:abſurdiſſimus ſenſus eſt.ſi.n.a verbo ſeparata non erat:a ſeipſa poterat ſeparari.Caro ergo ponit aiam ſuam:ꝛ iterū ſumit eā:nō tamē ptāte ſua: ſed ptāte īhabitātis carneꝫ.ſ.verbi. ALCVI.Et qꝛ lux in tenebris lucebat:ꝛ tenebre eū nō cōprehēderūt ſubiūgitur: Diſſenſio itaqꝫ facta ē inter iudeos p̄pter ſermones hos. dicebant aūt multi ex ipſis:Demonium hꝫ ꝛ inſanit. CHRY. Quia.n.maiora erant q̄ꝫ ſm̄ hominē ea que dicebanť:demoniū eū habere dicebant.ſed ꝙ demonium non hēbat oñdūt alij ab his que fecit.vnde ſeq̄tur: Alij aūt dicebāt: Hec verba nō ſunt demoniū hn̄tis.nūq̄d demoniū poteſt cecoruꝫ oculos aperire:ꝰq.d. Nec ipſa verba demoniū habentis videntur.Si vero nō ſuademini a verbis:ab opibus moueamini.quia ergo dn̄s eam que p̄ res eſt tribuerat demonſtrationē:ſilebat de reliquo. Neqꝫ enim reſponſione erāt digni:ſed ꝛ nos erudiuit manſuetudinē ꝛ longanimitatē oēm:ipſi etiā ſeipſos cōpeſcebant:quando ab inuicem diuiſi altercarentur.

¶ Facta ſunt autem encenia in hieroſolymis ꝛ hyems erat. Et ambulabat ieſus i templo i porticu ſalomonis. Circūdederūt ergo euꝫ iudei: ꝛ dixerūt ei: Quouſqꝫ aiaꝫ noſtrā tollis:ꝰ Si tu es x̄ps dic nobis palam. Reſpondit eis ieſus: Loquor vobis: ꝛ nō creditis. Opera que ego facio in noie patris mei: hec teſtimoniū perhibent de me. Sed vos nō creditis:qꝛ non eſtis ex ouibus meis. Oues mee vocē meā audiūt: ꝛ ego cognoſco eas: ꝛ ſequūť me:et ego vitā eternam do eis ꝛ nō peribūt in eternū: ꝛ nō rapiet eas quiſquaꝫ de manu mea. Pater meꝰ quod dedit mihi maius omnibꝰ eſt: ꝛ nemo poteſt rapere de manu patris mei. Ego ꝛ pater vnum ſumus.

ALCVI.Audiuimus patientiā dei ꝛ iter opprobria predicationem ſalutis:ſed ipſi obdurati magis eum tentare q̄ꝫ ipſi obedire volebāt.vnde dicitur: Fa.ſunt autē ence.in hieroſolymis. AVGV.Encenia feſtiuitas erat dedicatiōis tēpli.Grece.n.cenō diciť nouū. quādocūqꝫ nouū aliq̄d fuerit dedicatū encenia vocať. CHRY.Dicit.n.diē ſm̄ quā templū dedicatū ē:redeūtibus eis a captiuitate babylonis.

THEO.Splēdide ḡ p̄ſequebāť ſolēnitatē veluti p̄priū decorē recupante ciuitate poſt tā longā captiuitatē. ALCVI.Uel hec dedicatio in memoriā illiꝰ erat dedicatiōis quā iudas machabeus fecit. Prima.n.dedicatio a ſalomōe fcā ē tēpore autūni.Secunda a zorobabel ꝛ ieſu ſacerdote tēpore veris:hec aūt tēpore hyemali.vn̄ ſeq̄tur: Et hyems erat. BEDA.Sub iuda.n.machabeo ſtatutuꝫ legitur vt eadē dedicatio p̄ oēs ānos in memoriā ſolēnibus renouaretur officijs. THEO.Tp̄s aūt hyemis euāgeliſta exp̄mit: ad oñdendū ꝙ p̄ximū eēt tp̄s paſſiōis.nā in vere ſequenti paſſus ē dn̄s ꝛ iō hieroſolymis cōuerſabatur. GREGO. ij.mo.Uel iccirco hyemis curauit tp̄s exp̄mere:vt ineſſe iudeorum cordibus malicie frigus indicaret. CHRY. In hac autē ſolēnitate x̄ps cū multo ſtudio aderat: de reliquo enim iudeā frequētabat:qꝛ paſſio erat in ianuis. vn̄ ſequiť: Et ambu.ie.in tē.in porti.ſalomonis ALCVI. Porticus

ſalomonis dicitur:vbi rex ille ad orādū ſtare conſueuerat: ꝛ ideo ex eius noie cognominabať:Solēt aūt porticꝰ q̄bus tēplū cingebať ex noie templi vocari.Si āt filiꝰ dei i tēplo in quo caro brutorū aīaliū offerebať ambulare voluit:q̄ꝫto magis noſtrā orōnis domū in qua caro ꝛ ſāguis eiꝰ ꝯſecrať viſitare gaudebit. THE. Satagas tu quoqꝫ dū hyems īminet.i.vita preſens turbinibꝰ iniquitatis cōcuſſa ſp̄uales encenias tui tēpli celebrare: ſemp renouando teip̄m ꝛ aſcēſiōes i corde tuo diſponēs:tūc ieſus erit p̄ſto tibi in porticu ſalomonis:pacificū ſtatuꝫ tibi tribuens ſub tegmine p̄prio i ſeculo āt futuro nemo renouatōis ſolēnia p̄ficere poterit.

AVGV. Qꝛ ergo iudei friguerāt a diligēdi charitate ꝛ ardebāt nocēdi cupiditate:nō accedebāt p̄ſequēdo:ſꝫ p̄mebāt p̄ſequendo. vnde ſequiť:circū.er.eū iu. ꝛ dixe.ei:Quouſqꝫ ani. no.tollis:ꝰSi tu es chri.dic no.palam.n̄ veritatē ꝯſiderabant: ſed calumniam p̄parabant. CHRY. Opera .n. eius in nullo incuſare valentes:captionē quādā ex v̄bis cupiebāt inuenire. Et ītuere p̄uerſitatē illox.nā cū per ſermonē erudit dicūt ei:Quod ſignū oſtendis.Cū aūt per opa demōſtrat dicūt ei:Si tu es chriſtꝰ dic nobis palā. quaſi ſp ad ꝯtrariū ſtantes. ſꝫ ꝛ plenū odio erat qd̄ dicūt.Dic nobis palā.Et nimirū ipſe palaꝫ omnia dicebat in feſtiuitatibus ſemp aſſiſtēs:ꝛ nihil occulte loquebať: ſꝫ ꝛ adulatiōis v̄ba p̄mictūt dicentes.Quouſqꝫ aiam noſtram tollis:ꝰ vt .ſ.eum p̄uocātes aliquam captionē iueniāt. ALCVI.Cauſanť enī ꝙ aios eorū icertos ꝛ ſuſpēſos dimittēdo tolleret qui venerat vt animas ſaluaret. AVGV.Querebāt autem audire a domino Ego ſū chriſtus.ꝛ fortaſſe d̄ x̄po ſm̄ hoīem ſapiebāt:ſꝫ diuinitatē x̄pi in p̄phetis nō intelligebāt. ꝛ ſic ſi diceret: Ego ſū x̄ps: ſm̄ ꝙ illi ſapiebāt de ſemine dauid: calūniarenť ꝙ ſibi arrogaret regiā ptātem. ALCVI.Et ſic cogitabāt eū tradere ptāti preſidis ad puniēdū:q̄ſi ꝯtra auguſtū ip̄ium vſurparet: quare dn̄s ita tp̄auit r̄n̄ſionē vt ēt calūniatorū ora ꝯcluderet: ꝛ qꝛ x̄ps eſt fidelibꝰ pādēret. ꝛ de hoīe querētibus diuinitatis myſteria narrat.vnde ſequiť:r̄ndit eis ie.Lo.vo.ꝛ n̄ credi.ope.q̄ ego fa.ī no.pa.mei: hec teſti.phi.de me. CHRY.Quia enī ſimulabant a ſolo verbo ſe ſuaderi q̄ a tot opibus nō ſūt ſuaſi:arguit maliciaꝫ eox.q.d.Si opibus nō creditis:q̄liter v̄bis credetis:ꝰꝛ q̄re nō credāt oſtendit ſubdens. Sed vos non creditis qꝛ non eſtis ex ouibus meis. AVGV. Hoc aūt dixit:qꝛ videbat eos ad ſempiterni interitū predeſtinatos:n̄ ad vitā eternā ſui ſanguinis precio cōpatos: oues enim ſunt credendo. paſtorē ſequēdo. THEO. Poſtq̄ꝫ vero dixerat: Nō eſtis ex ouibꝰ meis.Cōſeq̄nter induxit eos vt oues eiꝰ efficiātur dicēs: Oues mee vo.me.audiūt. ALCVI.i.preceptis meis ex animo obediūt. Et ego cognoſco eas.i.eligo.Et ſequūtur me.h māſuetudinis ꝛ innocētie viā icedēdo:ꝛ poſt ad gaudia eterne vite intrādo. vn̄ ſeqť:Et ego vitā eternā do eis. AVGV.Iſta ſūt paſcua de quibꝰ ſupra dixerat: Et paſcua inueniet.bona paſcua vita eterna diciť.ibi nulla herba areſcit:totū viret.Uos āt calūniā p̄pterea queritis: qꝛ de vita p̄nti cogitatis.Sequiť:Et nō pi.in eternū. Subaudi tāq̄ꝫ eis dixerit.Uos phibitis ī eternū:qꝛ non eſtis ex ouibꝰ meis. THEO.Sꝫ q̄uo videmꝰ iudā periſſe qꝛ non permanſit vſqꝫ ad finē.Chriſtus aūt de p̄ſeuerātibꝰ hoc dixit.Nā ſi quis ſeparať ab ouium grege. deſinens ſequi paſtorē:cōfeſtim incurrit periculū. AVGV.Quare aūt nō peāt ſubdit:Et nō rapiet eas quiſq̄ꝫ d̄ manu mea.De illis.n. ouibꝰ de quibꝰ d̄r:Nouit dn̄s qui ſunt eiꝰ: nec lupus rapit: nec fur tollit:nec latro interficit.Securus eſt de numero illorū qui pro eis nouit quid dedit. HYLA.vij.de tri.Conſcie ptātis hec vox eſt:at vero vt in natura licet dei:tamen ex deo intelligenda ē eius natiuitas.ſubiecit: Pater meus quod dedit mihi:maius omnibus ē.Non occultat ex patre eſſe ſe natū.qd̄ enim a patre accepit: accepit naſcendo:non

poſtea. AVGV.Non enim creſcēdo:ſed naſcēdo equaľ eſt:q̄ ſemper natus eſt de patre filius:de deo deus.Hoc eſt ergo qd̄ dedit mihi pater:qd̄ maius oībus eſt: vt.ſ.ſim v̄bū eius:vt ſim vnigenitus filius eius:vt ſiꝫ ſplendor lucis eiꝰ. Ideo ergo nemo rapit oues meas de manu mea:qꝛ nec de manu patris mei.vnde ſequitur. Et nemo poteſt rapere de manu patris mei. Si manū intelligamꝰ poteſtatē vna ē patris ꝛ filij ptās:qꝛ vna diuinitas.Si aūt manū ītelligamus filiū:manus patris eſt ipſe filiꝰ:quod non ita dictū ē tanq̄ꝫ deꝰ pater habeat corporis mēbra: ſed ꝙ p̄ ip̄m fcā ſūt oia. Nā ſolēt ꝛ hoies dicere manus ſuas eē alios hoies p̄ quos faciūt qd̄ volūt.Aliquādo ꝛ ip̄m opus hois manꝰ hois dicitur:qd̄ fit p̄ manū:ſicut diciť quiſqꝫ agnoſcere manū ſuaꝫ: cū id qd̄ ſcriptum ſit agnoſcit.hoc āt loco manū p̄ris ꝛ filij intelligimꝰ ptātē:ne forte cū hic manū patris ipſum filium dictū acceperimus:incipiat carnalis cogitatio ēt filij q̄rere filium. HYLA.vij.de tri.Ut eni per corporalē ſignificationē:virtutē poſſis eiuſdē noſſe nature:cōmemorata ē filij manꝰ:manꝰ p̄ris:qꝛ natura ꝛ v̄tus p̄ris eēt i filio. CHRY. Deinde vt non eſtimes qꝛ ipſe quidē imbecillis ē. p̄pter patris aūt v̄tutē i tuto ſūt oues:ſubdit:Ego ꝛ pater vnū ſumꝰ.

AVGV.Utrūqꝫ audi:ꝛ vnuꝫ:ꝛ ſumus: ꝛ a charybdi ꝛ a ſcylla liberaberis.Qꝛ dixit vnū liberat te ab arrio: ꝙ dixit ſumus:liberat te a ſabellio.Si vnū:non ergo diuerſū:ſi ſumus ergo pater ꝛ filiꝰ. AVGV.viij.de trini. Unum enī ſumus .dictū eſt: Qd̄ ille:hoc ꝛ ego ſm̄ eēntiā:nō ſm̄ relatiuum. HYLA.viij.de trini. Hec igiť qꝛ heretici negare nō poſſunt:impietatis ſue mēdatio neganda corrūpūt. tentant enim id ad vnanimitatis referre cōſenſum: vt voluntatis in his vnitas ſit:nō nāe.i.vt nō p̄ id qd̄ ſūt:ſꝫ p̄ id quod idem volūt vnū ſint:ſed p̄ nature natiuitatē dū nihil deus in eo ex ſe gignēdo eū degenerat vnū ſūt.Dūq̄ꝫ d̄ manu eiꝰ nō rapiunť:nō rapiuntur de manu patris: dum in operāte ſe operať pater:dū ipſe in patre:ꝛ in eo pater eſt.hoc nō preſtat creatura:ſed natiuitas:nō efficit volūtas:ſed poteſtas. non loquitur vnanimitas:ſed natura. Non negamꝰ igitur vnanimitatē inter patrē ꝛ filiū. nā hoc ſolēt heretici mētiri:vt cū ſolā ꝯcordiā ad vnitatē nō reſpicimꝰ:diſcordes eos a nobis affirmari loquantur: ſed audiāt q̄ꝫ a nobis vnanimitas non negetur.Unum ſunt pater ꝛ filius natura: honore ꝛ virtute:nec natura eadē:poteſt velle diuerſa.

¶ Suſtulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent eū. Reſpōdit eis ieſus: Multa bona opera oſtēdi vobis ex p̄re meo. Propter quod eorū opus me lapidatis:ꝰ Reſpōderūt ergo iudei: De bono opere non lapidamus te: ſed de blaphemia. ꝛ qꝛ tu homo cuꝫ ſis:facis teipſuꝫ deū. Reſpōdit eis ieſus: Nōne ſcriptū ē i lege veſtra:qꝛ ego dixi dij eſtis:ꝰ Si illos dixit deos ad quos ſermo dei factus ē: ꝛ non pōt ſolui ſcriptura: quē pater ſāctificauit: ꝛ miſit i mūdū. Et vos dicitis qꝛ blaſphemas qꝛ dixi filius dei ſuꝫ:ꝰ Si nō facio opa patris mei:nolite credere mihi. Si aūt facio: ꝛ ſi mihi n̄ vultis credere:operibus credite: vt cognoſcatis ꝛ credatis:qꝛ pater in me eſt: ꝛ ego in patre.

subaudi, de eo quem pater sancti ficavit et misit in mundum –

AVGV.Audierunt iudei:Ego ꝛ pater vnum ſumus: et non pertulerunt ꝛ more ſuo duri ad lapides cucurrerunt. vnde dicitur:Suſtulerunt lapi.iu.vt lapi.eum. HYLA. vij.de tri. Nunc hereticorum furor iam dn̄o in celis ſedente pari infidelitate dictis non obedientes: odium impietatis exercent:verborum lapides inijciūt:ꝛ ſi poſſent de thro-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

no eum suo in cruce detraherēt. THEOPHI. Domin⁹ autem ostendens q̄ nullam iustam habebant occasionē furendi aduersus eū: cōmemorat signa que fecerat. nā sequitur: Respon. eis Je. Mul. bo. opera ost. vo. ex patre. meo

ALCVI. s. in sanitatibus īfirmorū: in exhibitiōe doctrine ⁊ miraculorū: que ex patre ostēdi. q̄ eius gloriā p oia q̄siui: ppter quod eorū opus me lapidatis: quāuis iuiti cōfiteant multa bñficia sibi īpensa a xpo: sed quod de sua patrisq; equalitate dixerat: pro blasphemia deputabant. vñ sequit: Rñ. ei iu. De bo. ope. non lapi. te: s; de blas. ⁊ q̄ tu ho. cū sis: fa. teipsū deū. AVGV. Ad hoc rñderūt qđ dixerat: Ego ⁊ pater vnū sumus. Ecce iudei itellexerunt quod arriani nō intelligūt. ideo. n. irati sūt: qm̄ senserūt ñ posse dici: Ego ⁊ pater vnū sum⁹. nisi vbi eq̄litas ē p̄ris ⁊ filij. HILA. vij. de tri. Jude⁹ dic. Cū sis hō. Arrian⁹: Cū sis creatura. vtriq; dicūt: Facis te deū Subijcit eni arrianus: Substātie noue ⁊ aliene deū. vt āt alterius generis de⁹ sit: aut omnio nec de⁹. dicit eni: Nō ē filius ex natiuitate: nō ē de⁹ ex v̄itate: creatura est p̄stantior cunctis. CHRY. Dñs aūt non destruxit opinionē iudeorū estimātiū q̄ se deo parē diceret. s; magis ɔ̄riū fac. nā seq̄t: Rñ. eis ie. Nōne scrip. ē i lege vr̄a: AVGV. i. vobis data: Q̄ ergo dixi dij estis. Deus hoc dicit p ppheta in psalmo: hoīb⁹. Et legē appellauit dñs gnāliter oēs illas scripturas. q̄uis alicubi spāliter dicat legē: a pphetis eā distinguēs sicuti est. Jn his duob⁹ p̄ceptis tota lex pēdet et pphete. Aliqñ aūt i tria distribuit easdē scripturas vbi ait. Oportebat ipleri oia que scripta sūt i lege ⁊ pphetis ⁊ psalmis d̄ me: Nūc v̄o ēt psalmos legis noīe nūcupauit: ex qbus sic argumētat̄: Si illos dixit deos: ad quos ser. dei fa. ē: et nō po. sol. scri. quē pa. sācti. ⁊ mi. in mundū: vos dici. q̄ blasphemas: q̄ dixi fili⁹ dei sū. HYLA. vij. de tri. Demōstratur⁹ qdē q̄ ipse et pater vnū eēnt i eo p̄mo ieptia ridiculi opprobrij cōfutat̄: q̄ i reatū vocaret̄. q̄ se cū hō eēt deū faceret. Cū. n. lex hui⁹ noīs appellationē sāctis hoībus d̄cerneret: et sermo d̄i idissolubilis cōfirmaret hāc ipartiti noīs p̄fessionē. Jā ergo nō ē criminis q̄ se deū: cū hō sit faciat: cū eos q hoīes sūt d̄os lex dixerit. Et si a ceteris hoīb⁹ nō irreligiosa huius noīs vsurpatio ē: ab eo hoīe: quē sāctificauit pater nō ipudenter vsurpari videt̄: q̄ dei filiū se dixerit cū p̄cellat ceteros p id qđ sāctificat⁹ i filiū ē: beato paulo dicēte: q̄ p̄destinat⁹ ē filius dei i v̄tute s̄m spūm sāctificatiōis. oīs. n. hec d̄ hoīe rñsio ē: q̄ dei fili⁹ ēt hoīs fili⁹ est. AVGV. Uel al'r. Sāctificauit. i. vt sāct⁹ eēt gignendo ei dđit: q̄ sanctū eū genuit. Si āt s̄mo d̄i factus ē ad hoīes vt dicerēt dij: ipm v̄bū d̄i quō ñ ē de⁹: Si p s̄monē d̄i hoīes pticipādo fiūt dij: v̄bū vñ pticipat̄ ñ ē de⁹: THEO. Uel sāctificauit eū: hoc est sanxit sacrificari pro mūdo. Jn quo ostēdit se nō esse deū sicut ceteri: nā saluū facere mūdū diuinū opus est: non aūt hoīs deificati per grām. CHRY. Uel interim qdem vt susciperetur sermo humilius locutus ē: postea aūt ad maius eos reduxit dicens: Si non facio opa patris mei: nolite credere mihi. per hoc ostēdens q̄ in nullo minor est patre. q̄ enim substantiā eius impossibile erat eis videre ab operū parilitate et identitate demonstratiōem eius que s; virtutem indissimilitudīs ē tribuit. HYLA. vij. de tri. Quid h̄ adoptio: qd idulgētia noīs loci inuenit ne ex natura dei filius sit: cū dei filius ex nature paterne operibus credend⁹ sit non exequatur ac similis est deo creatura. Neq; enim nature aliene potestas comparatur: gerere autem se non sua: sed que patris sunt testatur ne per magnificentiam gestorū nature natiuitas auferatur. Et q̄ sub sacramento assūpti corporis et nati ex maria: hoīs et dei filius non itelligebatur: fides nobis ītimatur ex gestis cū ait: Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite. Cum enim sacramētum nati hominis intelligentiam diuine natiuitatis impediat cum diuina natiuitas omne opus suum sub misterio assumpti hominis exequit̄. Faciēs igitur opa patris demonstrare debuit: qd eēt opib⁹ credēdū. Nā sequit̄: Ut cogno. ⁊ cre. quia pa. in me est ⁊ ego in pa. Hoc est illud. Dei filius sū. hoc est illud: Ego ⁊ pater vnū sum⁹. AVGV. Nō eni filius sic dicit: Jn me est pater: ⁊ ego i illo: quomodo possūt dicere homines. Si eni bene cogitemus: ⁊ bene viuamus in deo sum⁹: ⁊ de⁹ in nobis ē: q̄si participātes ei⁹ gratiā ⁊ illuminati ab ipso. Unigenitus autem dei filius in patre est: ⁊ pater in illo tanquā equalis.

¶ Querebant ergo eū apprehendere ⁊ exiuit de manibus eorum. Et abijt iterum trans iordanē in eum locum vbi erat ioānes baptizans primū: ⁊ mansit illic. Et multi venerunt ad eū: ⁊ dicebant: quia ioannes quidem signum fecit nullū. Omnia autem quecunq; dixit ioannes de hoc vera erant: ⁊ multi crediderunt in eum.

BEDA. Adhuc iudeos in cepta dementia persistere euāgelista ostēdit dicēs: Querebāt g̃ eū apprehēdere. AVGV. Nō credendo ⁊ intelligendo: sed seuiendo ⁊ occidēdo. Tu apprehendas vt habeas. illi apprehendere volebāt: vt non haberent. vnde sequitur: Et exiuit de mani. eo. Non eum apprehenderūt: quia manus fidei nō habuerunt. Sed nō erat magnū verbo eijcere carnē suam de manibus carnis. CHRY. Cum aūt christus aliquid magnū locut⁹ fuerit: recedit velociter: vt sedetur eorum furor per absentiam eius: quod vtiq; ⁊ nunc fecit. vnde sequitur: Et abijt iterū trans iordanem in eum locum vbi erat ioannes bapti. p̄mū ⁊ mā. illic. Jdeo hūc locū euāgelista cōmemorat: vt discas quoniā ppe abijt: vt recordetur eorū que illic facta sunt: ⁊ dicta a ioanne ⁊ testimonij illius. BEDA. Dicit āt. Ubi erat primū. i. a primeua. etate. Demorāte āt eo ibi narrat: q̄ multi venerunt ad eum. vnde sequitur: Et multi venerunt ad eum ⁊ dicebant: quia ioannes quidē fecit signum nullū. AVGV. i. nullū miraculū ostēdit. Non demonia fugauit: non cecos illuminauit: nō mortuos suscitauit. CHRY. Uide autem qualiter syllogismos cōponūt indubitabiles. Joannes quidem dicunt nullū signū fecit: hic autem facit: quare huius preeminentia ostenditur. Deinde ne putetur ioannes quia nullū signū fecit īdignus testimonio: subdūt: Omnia autē quecūq; di. io. de hoc vera erāt. quasi dicāt: Et si nullū signum fecerit: tamen de hoc omnia veraciter dixit. ergo dicūt: Si ioāni credere oportebat: multomagis huic: cum illius testimonio etiam demonstrationē signorū habenti. vnde seqtur: Et multi crediderūt i eū. AVGV. Ecce qui apprehenderunt permanentem: non quomodo iudei volebant apprehendere discedentem. Et nos ergo per lucernam veniamus ad diē: quia ioannes lucerna erat: et diei testimoniū perhibebat. THEOPHILVS. Notandum autem q̄ crebro dominus educit populos: ad solitaria loca: de perfidiorum societate eripiens: vt magis fructificent sicut legem veterem daturus eduxit populum in desertum. Mystice autem recedens a hierosolymis dominus hoc est a plebe iudaica ad loca fontes habentia se transfert idest ad ecclesiam ex gentibus que habet fontem baptismi: per quem multi ad christum accedunt: quasi trāseuntes iordanem.

Capi. XI.

Erat autem quidam languens lazar⁹ a bethāia: d̄ castello marie ⁊ marthe sororum eius. Maria autē erat que vnxit dominū vnguento ⁊ extersit pedes eius capillis suis: cui⁹ frater lazarus īfirmabat̄. Miserūt ergo sorores eius ad eum dicentes: Domine ecce quē amas infirmatur. Audiens aūt iesus dixit eis: Jnfirmitas hec non est ad mortem: sed pro gloria dei vt glorificetur filius dei per eam. Diligebat aūt iesus martham ⁊ sororem eius mariā ⁊ lazarū.

BEDA. Dixerat euangelista dominū trās iordanē abijsse: tuncq; lazarū contigit īfirmari. vnde dicitur: Erat qdā lan. la. a be. Hinc est q̄ i quibusdā exēplaribus copulatiua coniunctō: Et: posita inuenitur: vt sequentia verba supioribus connexa videātur. Jnterpretatur aūt lazarus adiutus. Jnter omnes eni mortuos quos dñs suscitauit: h̄ magis ab eo adiuuat̄: quē nō solū mortuū s; quatriduanū suscitauit. AVGV. Jnter oia enim miracula que fecit dñs lazari resurectio precipue predicat̄. S; si attendam⁹ quis fecerit: delectari debemus poti⁹: q̄ mirari. Jlle suscitauit hominē qui fecit hominē. plus eni est hominē creare q̄ resuscitare. Jnfirmabatur aūt i bethania lazarus. vnde dicitur: A bethania de castello marie ⁊ marthe sororū ei⁹. Quod castellū erat proximum hierosolymis. ALCVI. Et quia plures femine hui⁹ nominis erant: ne erraremus in nomine: ostenditur ex notissima actiōe. nam sequitur: Maria autem erat que vnxit dominū vnguēto: ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis suis. cui⁹ frater lazar⁹ infirmabat̄. CHRY. Jgit̄ primū qdē illud necessariū discere: qm̄ hec nō fuit illa meretrix que in luca legit̄. Hec eni honesta fuit ⁊ studiosa circa christi susceptionē. AVGV. de cō. euā. Uel aliter. Hoc dicēs ioānes attestat̄ luce: qui hoc i domo pharisei cuiusdā simōis factū eē narrauit. iā itaq; hoc maria fecerat. Qđ aūt in bethania rursus fecit. aliud est: qđ ad luce narrationem nō pertinet: sed pariter narrat̄ a trib⁹. AVGV. de ver. do. Jnuaserat igit̄ lazarū pernicies inimica languoris miserādi hominis. corpus quotidie edax febris incēdium cōsumebat. Aderāt āt due sorores languēti: ⁊ casum dolentes: iuuenis egrotātis lectulo iugiter inherebāt. vnde de eis mox subditur: Miserūt ergo soro. eius ad eū dicentes: Dñe ecce quē amas infirmatur. AVGV. super ioannē: Nō dixerūt veni ⁊ sana. nō ausē sunt dicere: Jbi iube ⁊ hic fiet: sed tātūmodo: Ecce quē amas infirmatur. q. d. sufficit vt noueris: ñ eni amas: ⁊ deseris. CHRY. Per h̄. n. ad miserēdū volunt attrahere christū. adhuc enim ei quasi homini intēdebāt. Jdeo autē nō iuerūt ad christū sicut centurio ⁊ regulus. sed mittunt: q̄ vehemēter cōfidebāt de christo: propter multā familiaritatē: quā habebāt ad eū: ⁊ q̄ a luctu d̄tinebāt̄. THEO. Et q̄ mulieres erant quas nō decet de facili domū exire. Multā aūt deuotionē ⁊ fidei magnitudinē exprimūt dicētes: Ecce quē amas infirmatur. tantam eni potentiā in dño eē credebāt: q̄ mirū videretur qualiter virū sibi dilectū infirmitas potuerit occupare. Sequitur: Audiēs āt iesus dixit eis: Jnfirmitas hec nō est ad mortē. q̄ ipsa mors nō erat ad mortē: sed potius ad miraculū: quo facto crederent hoīes i christū ⁊ vitarēt verā mortem. vñ sequit̄: Sed pro gloria dei. Ubi ex obliquo dñs deū se dixit ɔ̄ heretios qui dicūt: q̄ fili⁹ dei nō sit deus. pro gloria ergo cuius dei audi qđ sequit̄: Ut glorificet̄ fili⁹ dei per eam. s. infirmitatem. CHRY. Hoc āt vt: nō est causale: sed euētus. Nā euenit qdē aliūde infirmitas: vsus ē aūt ea i gloriā dei. Sequitur: Diligebat āt iesus marthā ⁊ soro. eius ma. ⁊ lazarum. AVGV. Jlle lāguēs: ille tristes: oēs dilecti. Habebāt g̃ spē: quoniā diligebāt̄ ab eo q ē dolētiū ɔsolator: lāguētiūq; sanator. CHRY. Per hoc etiam erudit nos euangelista non tristari siqua infirmitas facta fuerit, circa bonos viros ⁊ dei amicos.

¶ Ut ergo audiuit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus dieb⁹. Deinde post hec dicit discipulis suis eamus in iudeā iterum. Dicūt ei discipuli: Rabbi: nūc querebāt te iudei lapidare: ⁊ iterū vadis illuc: Respōdit iesus: Nōne duodecim hore sunt diei: Siqs ambulauerit in die non offendit: quia lucē hui⁹ mūdi videt: Si autem ambulauerit i nocte: offēdit: quia lux non est in eo.

Videtur ut acciamus christus dixit nichil adhuc esse periculi, non dum n. adesse tempus mortis sue ~

ALCVI. Dominus nunciata īfirmitate lazari quousq; quatriduū cōpleretur: sanare distulit vt mirabilius suscitaret. vnde dicit̄: Ut aūt audiuit q̄ infirmabat̄: tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. CHRYSO. Ut scilicet expiraret ⁊ sepelirēt et dicant: Quoniā fetet vt nullus posset dicere quoniam nondum defunctum eum suscitauit. sed stupor fuit et non mors. Sequitur: Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus i iudeam iterū. AVGV. Ubi pene fuerat lapidatus: q̄ propterea inde discessisse videbatur ne lapidaret̄. Discessit enim vt homo. Sed in redeundo quasi oblitus infirmitatē: ostēdit potestatē. CHRY. Nusquā autē alibi dñs predixit discipulis quo iturus eēt: sed hic predixit: quia formidabant vehementer: vt non repente eos conturbet. Nā sequitur: Dicunt ei discipuli: Rabbi: nunc querebant te iudei lapidare: ⁊ tu iterū vadis illuc: formidabant. n. ⁊ pro eo et pro seipsis. nondū eni erāt i fide firmati. AVGVSTINVS. Cum aūt vellent dare ɔsilium homines deo: discipuli magistro: corripuit eos. vnde sequitur: Respondit iesus: Nonne duodecim hore sunt diei: Ut eni diem sese ostenderet duodecim discipulos elegit. Jn hoc aūt verbo non ipsum iudam: sed successorē eius p̄uidebat. Juda eni cadente successit matthias: ⁊ duodenarius numerus mansit. Hore ergo illustrētur a die et per horarū p̄dicationem credat mundus in diem. Me ergo sequimini: si non vultis offendere. vnde subdit: Siquis ambu. i die. nō offendit: q̄ lucē huius mundi videt. Siquis autem ambu. in nocte offendit q̄ lux non est i eo. CHRY. q. d. q sibi nihil conscius est nequicie: nihil patietur v̄sutie. Qui vero mala agit patietur. Jtaq; non oportet formidare: nihil enim dignum morte gessimus. Uel aliter: Siquis lucem huius mūdi videt. securus est: multomagis qui mecum est nisi amouerit se a me. THEOPHILVS. Quidam vero hunc diē intelligunt tempus precedens passionem: noctem vero ipsā passionē. Dicit ergo eis. Dū dies ē. i. dū nōdū iminet temp⁹ passionis non offendetis. Non enim vos persequētur iudei. Cum autem nox venerit passionem propriam dico: extunc noctem possidebitis angustiarum.

¶ Hec ait: ⁊ post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado vt a somno excitem eū. Dixerūt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit: Dixerat autem iesus de morte ei⁹: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Tūc g̃ iesus dixit eis manifeste: Lazarus mortu⁹ ē: ⁊ gaudeo propter vos vt credatis qm̄ non eram ibi. Sed eamus ad eū. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus ad condiscipulos: Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo.

CHRY. Posita vna cōfortatione discipulorū: hic alio mō eos cōfortat ostēdēs qm̄ nō hierosolimā d̄bēt ire sed in bethaniā. vñ d̄r: Hec ait: Et post h̄ dic ill'. Lazar⁹ amic⁹ nr̄ dormit sed vado vt a sōno excitē eū. q. d. Nō eo rursus disputatur⁹ ɔ̄ iudeos: sed amicū nostrū excitaturus: pp hoc g̃ dicit: Amic⁹ nr̄: vt ostēdat necessariū suū aduētū. AVGV. Q̄ aūt dixit dormit verū dixit: dño dormiebat: hoībus mortuus erat q eū suscitare nō poterāt. Nā dñs tāta facilitate excitabat

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

de ſepulchro quãta tu excitas dormiẽtẽ de lecto. Ergo ſm potentiam ſuaꝫ dixit dormientẽ: ſicut ⁊ apoſtolus dicit: De dormiẽtibus aũt nolo vos ignorare: dormiẽtes appellauit: quia reſurrecturos prenũciauit. Sed quomõ intereſt in ipſis q quotidie dormiũt ⁊ exurgũt: quid quiſq; videat in ſomnis: alij ſentiunt leta ſomnia: alij torquẽtia: Sic vnuſquiſq; cuꝫ cauſa ſua dormit: cũ cã ſua ſurgit. CHRY. Diſcipuli autẽ ĩpedire voluerũt ei⁹ aduẽtuꝫ in iudeã. vñ ſeqtur: Dixerũt ergo diſcipuli ei⁹: Domine ſi dor. ſal. erit. Solet. n. eẽ ſomn⁹ egrotantiũ ſalutis indiciũ. q. d. Si dormit non igitur vtile eſt: ꝙ tu vadas ad excitandum eũ. AVGV. Quomodo ergo intellexerũt diſcipuli ſic reſponderunt. vnde ſequitur: Dixerat autẽ ieſus de morte eius. illi vero putauerũt ꝙ de dormitione ſomni diceret. CHRY. Si vero quis dicat quõ non cognouerunt diſcipuli mortuũ eſſe ab eo quod dixit: Uado vt excitẽ illũ: ſtultuꝫ. n. erat eum ire ꝑ tot ſtadia vt lazarũ a ſomno excitaret. Iſtud dicemus: qm̃ eſtimabãt hoc enigma eẽ qualia multa loquebat̃. AVGV. Qꝛ ergo obſcure dixerat: Dormit: manifeſtat qd̃ dixerat. vñ ſequit̃: Tũc ergo dixit eis ie. mani. Laza. mor. eſt. CHRY. Non autem hic adiecit. Uado vt reſuſcitem eum. non enim volebat verbis predicere quod per opera debebat certificare: vanã gloriam vbiq; nos fugere docens: Et ꝙ nõ oportet ſimpliciter ꝑmittere. Seqꝛ. Et gaudeo ꝓꝑ vos vt credatis: quoniã non eram ibi. AVGV. Eger. n. nõ mortu⁹ fuerat nũciat⁹: ſꝫ quo lateret eũ q creauerat: ad cui⁹ manus aĩa moriẽtis exierat. Ait ergo: Gaudeo ꝓꝑ vos vt credatis: qm̃ nõ erã ibi. vt iã ĩciperẽt admirari: qꝛ dominus poterat dicere mortuum qd̃ nec viderat: nec audiuerat. Ubi meminiſſe debem⁹ ꝙ adhuc ẽt ipſoꝝ diſcipulorũ miraculis edificabatur fides: nõ vt eẽ ĩciperet: ſꝫ vt q̃ cepat creſceret: ꝙ ergo dicit: Ut credatis: ĩtelligẽdũ ẽ vt ampli⁹ robuſtiuſq; credatis:

THEO. Intellexerũt ãt qdã hoc ſic: Gaudeo inqt ꝓ vobis. nã cũ illic ñ extiteri: cõfert ad maioritatẽ fidei vr̃e: qm̃ ſi aſtitiſſem egrotãtẽ curaſſeꝫ qd̃ eẽt modicũ ſignũ ad mee virtutis ĩdiciũ. qꝛ v̾o me abſente ſuperuenit mors: poti⁹ ĩ fide mea corroboramini: cũ videbitis me poſſe ẽt defunctuꝫ putreſcẽtẽ reſuſcitare. CHRY. Igit̃ oẽs diſcipuli qdẽ timebãt iudeos: ſuꝑ alios vero thomas. vñ ſeqtur: Dix̃ ergo thomas q dr̃ didym⁹ ad cõdiſcipulos: Eam⁹ ⁊ nos ⁊ mori. cũ eo. Infirmior. n. erat alijs ⁊ ĩfidelior: poſtea oĩbus fortior fact⁹ eſt ⁊ irreꝑhenſibilis: q ſol⁹ orbẽ terrarũ ꝑcurrit: ⁊ in medijs plebib⁹ voluebatur volẽtibus eũ ĩterficere. BEDA. Ul' caſtigati diſcipuli ſuperioribus domini verbis non auſi ſunt vltra contradicere. Sed thomas pre omnibus ſocios hortatur: vt irent ⁊ morerentur cum eo. In quo magna eius videtur eſſe cõſtantia. Sic enim loquebatur: quaſi facere poſſet q̃ alios hortabat̃: ĩmemor ſue fragilitatis ſicut ⁊ petrus.

❡ Uenit itaq; ieſus: ⁊ inuenit eũ quattuor dies iam in monumẽto habentẽ. Erat autẽ bethania iuxta hieroſolymã quaſi ſtadijs quindeciꝫ. Multi autem ex iudeis venerant ad marthã ⁊ mariã vt cõſolarentur eas de fratre ſuo. Martha ergo vt audiuit: quia ieſus venit occurrit illi: maria ãt domi ſedebat. Dixit ḡ martha ad ieſuꝫ: Domine ſi fuiſſes hic: frater meus non fuiſſet mortu⁹. Sed et nũc ſcio quia quecũq; popoſceris a deo dabit tibi de⁹. Dicit illi ieſus: Reſurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio qꝛ reſurget ĩ reſurrectione in nouiſſimo die. Dicit ei ieſus: Ego ſũ reſurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiã ſi mortu⁹ fuerit viuet: ⁊ omnis q viuit ⁊ credit in me non morietur in eternũ. Credis hoc? Ait illi: Utiq; domine: Ego credidi: quia tu es chriſtus fili⁹ dei qui in hunc mundũ veniſti.

ALCVI. Dominus ad hoc venire diſtulerat: vt quatriduũ impleret̃: vt lazarus glorioſius reſuſcitaret̃. vñ dr̃: Uenit itaq; ie. ⁊ inue. eũ qua. di. iam in mo. habentẽ. CHRY. Manſerat. n. dñs duobus dieb⁹ ⁊ ante duos dies venerat nuncius. In qua die lazarus eſt defunctus: ipſe aũt quarta die acceſſit. AVGV. De quattuor aũt diebus m̃lta dici poſſunt. Diuerſis. n. modis vna res ſignificari põt. Eſt enim vnus dies mortis quẽ hõ trahit de mortis ꝓpagine. Sed ⁊ legẽ naturalẽ trãſgrediuntur hoĩes: ecce alter dies mortis. Lex etiã ſcripture data ẽ diuinit⁹ ꝑ moyſen ⁊ ipſa cõtẽnit̃. Adde tertiũ diẽ mortis. venit euãgeliũ ⁊ ipſuꝫ trãſgrediuntur hoĩes. Ecce quart⁹ dies mortis: etiã ad tales excitãdos domin⁹ nõ dedignat̃ accedere. ALCVI. Aliter. Primũ peccatũ extitit latio ĩ corde: ſecũdũ cõſenſus: tertiũ factuꝫ. quartũ cõſuetudo. Sequit̃: Erat au. be. iuxta hiero. q̃ſi ſtadijs. xv. CHRY. Qꝛ erat miliaria duo. Hoc aũt ĩducit̃ ad oſtẽdendũ ꝙ cõgruũ fuit m̃ltos iudeoꝝ a hieroſolymis adeſſe. vñ ſubdit̃: multi aũt ex iu. vene. ad ma. ⁊ mar. vt cõſo. eas de fra. ſuo. Sꝫ quõ iudei cõſolabantur dilectas a xp̃o cũ iam ſtatuiſſent ꝙ ſiquis chriſtũ confiteret̃ extra ſynagogam fieret. Sed propter calamitatis neceſſitateꝫ: aut quaſi nobiles has mulieres reuerẽtes eas cõſolabant̃: aut quia hi aderant qui non mali erant. multi enim ex ipſis credebant. Hoc autem dicebat euangeliſta: ad oſtendendum ꝙ lazar⁹ vere mortuus erat. BEDA. Nondum aũt dñs caſtellum introierat: vnde adhuc extra caſtelluꝫ poſito occurrit martha. vñ ſeqtur: Martha au. vt. au. qꝛ ie. ve. occurrit illi. Maria au. do. ſe. CHRY. Nõ ãt aſſumit ſororẽ obuiã xp̃o vadẽs. Uult. n. ſingulariter xp̃o loq: ⁊ qd̃ ſcm̃ ẽ ei ãnũciare. Cũ v̾o eã ĩ bonã ſpeꝫ duxit: tunc abit ⁊ vocauit mariã. THE. Primo itaq; nõ pãdit ſorori: volẽs aſtãtes hoc latere: qm̃ ſi ꝑcepiſſet maria xp̃ꝫ accedere: obuiã iret ⁊ comitarent̃ eã p̃ſentes iudei: qbus notũ fore aduẽtũ ieſu martha nolebat. Seqtur. Dixit aũt martha ad ieſuꝫ: dñe ſi fu. hic fra. me. nõ fuiſſet mortu⁹. CHRY. Credebat. n. ĩ xp̃ꝫ: ſꝫ nõ vt oportebat: nõdũ eniꝫ cognoſcebat: quoniã deus erat: ⁊ ideo dicebat: Si fuiſſes hic: frater me⁹ nõ fuiſſet mortu⁹. THEO. Quaſi diffidens quoniam etiam abſens ſi vellet: poſſet prohibere mortem fratris ſui. CHRY. Nondum etiam cognoſcebat ꝙ propria virtute hoc faceret: quod apparet ex hoc quod ſubditur: Sed ⁊ nunc ſcio quia quecũq; popoſceris a deo dabit tibi deus: vt de virtuoſo quodam ⁊ approbato viro loquens. AVGV. Non autem dicit ei: Rogo te vt reſuſcites fratrem meum. vnde enim ſciebat: ſi fratri ei⁹ reſurgere vtile fuerat: hoc tñ dixit: Scio quia potes ſi vis facere: vtrũ facias: iudicij tui eſt: non preſumptionis mee.

CHRY. Dominus autem vtraq; que non cognoſcebat eam docuit. vnde ſequitur: Dixit ei ie. reſur. fra. tuus. Non dixit petam vt reſurgat: ſed ſi diceret: Non indigeo adiutorio: a meipſo omnia facio: valde fuiſſet graue mulieri. ſꝫ hoc dicere: Reſurget: medium erat. AVGV. Ambiguum autem fuit ꝙ dixit Reſurget. Non enim ait Mõ. ⁊ ideo ſequitur: Dicit ei mar. Scio quia reſurget in reſurrectione in nouiſ. die. De illa reſurrectione ſecura ſum: de hac incerta ſuꝫ.

CHRY. Audierat autem mulier multa a chriſto de reſurrectione loquẽte. dominus autẽ manifeſti⁹ ſuam oſtendit auctoritateꝫ. nã ſubditur: Dicit ei ie. Ego ſum reſur. ⁊ vi. oñdens qm̃ non indiget alio adiutorio. ſi enim alio adiutorio indigeret: q̃l'r erit reſurrectio? Si vero ipſe eſt vita: non loco circũcluditur: ſed vbiq; exiſtens poteſt ſanare. ALCVI. Ideo ego ſum reſurrectio: quia vita. Per quẽ tunc cũ alijs reſurget: per eundẽ põt ⁊ mõ reſurgere. CHRY. Illa ergo dicẽte quecũq; petieris: ipſe dicit: Qui cre. in me etiã ſi mor. fue. vi. oſtẽdens quoniã ipẽ ẽ tributor bonorum ⁊ ab ipſo oportet petere: per hoc aũt ei⁹ intellectũ eleuat. nõ eni hoc erat ſolũ quod querebatur: vt ſolũ lazarũ ſuſcitaret ſed etiã oportebat eaꝫ ⁊ qui preſentes erãt diſcere reſurrectioneꝫ. AVGV. Dicit ergo: Qui cre. in me ẽt ſi mor. fu. in carne. Uiuet in anima. donec reſurget caro nũq; poſtea moritura. Nam vita aĩe fides ẽ. Sequitur: Et oĩs qui vi. in carne. ⁊ cre. in me. etiã ſi moriat̃ ad tempus propter morteꝫ carnis. Nõ moriet̃ ĩ eternũ. ALCVI. Propter vitã ſpiritus ⁊ ĩmortalitatẽ reſurrectionis. Sciebat aũt domin⁹ quẽ nihil latet: ꝙ hoc credebat: ſed ꝯfeſſionem qua ſaluaretur querit. vnde ſequit̃: Credis hoc? Ait illi: vtiq; domine ego cre. qꝛ tu es xp̃s fili⁹ dei viui qui ĩ hunc mun. ve. CHRY. Uidetur mihi non intellexiſſe mulier quod dictũ eſt: ſed quoniã magnũ quid erat intellexit: nõ tñ cognouit quid eſt: propterea aliud interrogat: aliud reſpondit. AVGV. Ul' aliter: Qm̃ hoc credidi ꝙ fili⁹ es dei: credidi qꝛ tu es vita: qꝛ ⁊ qui credit in te etiam ſi moriat̃ viuet.

❡ Et cũ hec dixiſſet: abijt ⁊ vocauit mariaꝫ ſororẽ ſuã ſilẽtio dicẽs: Magiſter adeſt: ⁊ vocat te. Illa vt audiuit ſurrexit cito: ⁊ venit ad eũ nondũ. n. venerat ih̃s ĩ caſtellũ: ſꝫ erat adhuc ĩ illo loco vbi occurrerat ei martha: Iudei ergo q erãt cũ ea ĩ domo ⁊ cõſolabãt̃ eã: cũ vidiſſẽt mariã qꝛ cito ſurrexit ⁊ exijt: ſecuti ſunt eã dicẽtes: Qꝛ vadit ad monumẽtũ vt ploret ibi. Maria ergo cuꝫ veniſſet vbi erat ieſus vidẽs eũ: cecidit ad pedes eius: ⁊ dixit ei. Domine ſi fuiſſes hic non eſſet mortuus frater meus.

CHRY. Ex virtute ſermonum chriſti interim martha lucrata eſt luctus diſſolutionem. ea enim que ad magiſtrũ erat deuotio: non permittebat eã ſẽtire p̃ñtia q̃ luctũ inducere poterãt. vñ dicit̃: Et cũ hec dixiſſet: abijt ⁊ vo. ma. ſoro. ſuã ſilẽ. AVGV. Aduertẽdũ ꝙ ſuppreſſã vocẽ ſilẽtiũ nuncupauit. nã quõ ſiluit: cũ ſubdat̃ dicẽs. Magiſter adeſt ⁊ vocat te. CHRY. Iõ ãt occulte ſororẽ vocat: ſi. n. ſciuiſſẽt iudei xp̃m aduenire receſſiſſẽt: ⁊ nõ fuiſſẽt teſtes miraculi.

AVGV. Aduertẽdũ ẽt queãdmodũ euãgeliſta nõ dixerit: vbi vel qñ vel quõ mariã dñs vocauerit: vt hoc ĩ verbis marthe poti⁹ ĩtelligeretur narrationis breuitate ſeruata.

THEO. Siue ẽt ipſã xp̃i p̃ſẽtiã vocatõeꝫ reputauit. q. d. Inexcuſabile ẽ vt eo p̃ñte tu nõ exeas obuiã ipi. CHRY. Omnib⁹ aũt aſſidẽtib⁹ illa lugẽs ⁊ plãgẽs nõ expectauit ad ſe venire magiſtrũ neq; dignitatẽ ſeruauit: neq; a luctu detẽta ẽ: ſꝫ ſurgẽs ꝯfeſtiꝫ obuiauit. vñ ſequit̃: Illa vt audi. ſur. cito ⁊ ve. ad eũ. AVGV. Ex quo patet ꝙ nõ illã ꝑueniſſet martha ſi ei notus fuiſſet aduentus ieſu. Sequit̃. Nondũ eni venerat Ie. ĩ caſt. ſꝫ erat adhuc ĩ illo loco vbi occurrerat ei martha. CHRY. Uacantius eni ibat: vt non videat̃ inijcere ſeipſũ miraculo: ſꝫ rogari ab alijs. Hoc igitur vult occulte euãgeliſta ĩſinuare: aut qꝛ cito currebat: vt anticiparet eũ veniẽtẽ. vẽit aũt nõ ſola: ſꝫ oẽs trahẽs iudeos. vñ ſequit̃: Iudei igr̃ q erãt ĩ domo cũ ea: ⁊ cõſola. eã. cũ vidiſ. ma. qꝛ cito ſurre. ⁊ exijt: ſecuti ſũt eã dicẽtes: qꝛ va. ad mo. vt ploret ibi. AVGV. Hoc ꝑtinuit ad euãgeliſtã narrare vt videamus que occaſio fuerit ꝙ plures ibi eſſent: quando lazar⁹ reſuſcitatus eſt: vt tã grãde miraculũ q̃triduani mortui reſurgẽtis teſtes plures inueniret. Sequitur. Maria ergo cũ ve. vbi erat ieſus: vidẽs eũ ce. ad pedes ei⁹. CHRY. Feruẽtior hec ſorore erat: nõ. n. turbã verecũdata ẽ: nec ſuſpitionẽ timuit: quã de xp̃o iudei habebãt: cũ aliq inimicoꝝ xp̃i intereſſent: ſed oĩa cõtempſit humana preſente magiſtro ⁊ ſoli ſe dabat ei q ad magiſtrum honori. THEOPHI. Quãuis ẽt ſe diminute videbatur habere dicẽs: Dñe ſi fuiſſes hic fra. me⁹ nõ fuiſ. mor. ALCVI. q. d. Dũ nobiſcũ p̃ſens fuiſti: nõ morb⁹: nõ infirmitas aliq̃ apparere auſa eſt: apud q̃s vita nouerat habitare ſiue hoſpitari. AVGV. de ver. O ĩfidelis ꝯuenio te adhuc poſito ĩ ſeculo lazarus amicus morit̃. Si amicus morit̃ inimicus qd patiet̃? parũ ẽ ſi nõ tibi ſoli ſuꝑi ſuiũt. Ecce tuũ dilectũ ĩferi rapuerũt.

BEDA. Nõ aũt oĩa dixit maria que martha ꝓtulerat: qꝛ cõſueto hominũ more lachrymis nõ oĩa que voluit ⁊ in aĩo habuit proferre potuit.

❡ Ieſus ergo vt vidit eã plorantem ⁊ iudeos q venerãt cũ ea plorantes ĩfremuit ſpiritu ⁊ turbauit ſeipꝫ ⁊ dixit: Ubi poſuiſtis eũ? Dicũt ei: Domine veni ⁊ vide. Et lachrimat⁹ ẽ ieſus. Dixerũt ergo iudei: Ecce quõ amabat eũ. Quidam ãt ex ĩpis dixerunt: Nõ poterat hic q apuit oc'los ceci nati facere vt hic nõ moreret̃? Ieſus ḡ rurſũ fremẽs ĩ ſemetipõ venit ad monumẽtũ. Erat ãt ſpelũca: ⁊ lapis ſuppoſit⁹ erat ei. Ait ih̃s. Tollite lapidẽ. Dicit ei martha ſoror ei⁹ q mortu⁹ fuerat: Dñe iã fetet: q̃triduanus ẽ. n. Dicit ei ieſus: Nõne dixi tibi: qm̃ ſi credideris videbis gloriaꝫ dei? Tulerunt ergo lapidẽ.

CHRY. Marie loquẽti nihil chriſt⁹ loqt̃: neq; ea dix̃ q̃ ſorori dixerat. turba. n. aderat m̃lta ⁊ nõ erat tp̃s illoꝝ v̾borũ: Sed cõdeſcẽdit ⁊ humiliat̃: hũanã nãm denudãs: qꝛ. n. miraculũ magnũ erat futurũ: ⁊ multos ꝑ id lucratur⁹: ſua ꝯdeſcẽſiõe attrahit teſtes: ⁊ hũanã mõſtrat nãꝫ. vñ dr̃: Ieſus ḡ vt vidit eã plorantẽ: ⁊ iu. q ve. cũ ea plo. ĩfre. ſpũ ⁊ turba. ſemetipꝫ. AVGV. Quis. n. eũ poſſet niſi ipẽ turbare? Turbatus ẽ xp̃s: qꝛ voluit. eſuriuit: qꝛ voluit: ĩ illi⁹ p̃tãtẽ erat ſic vl' ſic affici vel nõ affici. Uerbũ. n. aĩaꝫ ſuſcepit ⁊ carnẽ: toti⁹ hoĩs ſibi coaptãs ĩ ꝑſone vnitate nãꝫ: ac ꝑ hoc vbi ſũma poteſtas ẽ: ſꝫ volũtatis nutũ turbat̃ ĩfirmitas. THEO. Ad approbãdã. n. cõditionẽ hũanã iubet ei qd̃ ſuũ ẽ ꝑſeq: necnõ iniũgit ei v̾tute ſpũſſancti illãq; cõpeſcit. Hec ãt cũcta nãm pati dñs cõniuet: cũ approbãdo ꝙ hõ v̾us et nõ apparẽs fuerat. tũ ẽt nos monẽdo: ac metã meſticie ⁊ iocũditati ĩponẽdo. Nã ex toto nec cõpati nec merere ferinũ: ac horũ exuberãtia muliebre: Seqt̃ ⁊ dixit. vbi poſuiſtis eũ. AVGV. de v̾. do. Nõ locũ ſepulti ignorare credi debuerat: ſed fidem populi approbare volebat. CHRY. Nõ. n. vult ipſe ſe inijcere: ſꝫ oĩa ab alijs diſcere ⁊ rogat⁹ facere vt ab oĩ ſuſpitiõe eripiat ſignũ. AVGV. li. lxxxiij. que. Qꝛ et ĩterrogat vocationẽ noſtrã q̃ fit in occulto arbitror ſignificare. Predeſtinatio eni noſtre vocatiõis occulta ẽ: cui⁹ ſecreti ſignũ ẽ interrogatio dñi quaſi neſciẽtis cũ ipſi neſciam⁹: vel ꝙ ignorare ſe pctõres alio loco dñs oſtẽdit dicẽs: Nõ noui vos. qꝛ in diſciplina et preceptis eius non ſunt peccata. Sequitur: Dicũt ei domine veni et vide. CHRY. Nondum eniꝫ aliquod ſignum reſurrectionis monſtrauerat: vnde ita videbatur iturus vt lachrymaturus: nõ vt reſuſcitaturus. ꝓpter hoc ei dicunt: Ueni et vide. AVGV. Uidet aũt dñs quãdo miſeretur: vñ illi dicitur: Uide humilitatẽ meã ⁊ laborẽ meum et dimitte oĩa peccata mea. Sequitur: Et lachryma. eſt ieſus. ALCVI. Qꝛ fons pietatis erat: flebat ꝓ parte humanitatis: queꝫ reſuſcitare poterat per potẽtiã diuinitatis.

AVGV. Quare aũt fleuit chriſtus: niſi qꝛ hoĩes flere docuit? BEDA. Eſt autem hominum cõſuetudo caros ſuos mortuos lugere. Secundum hanc conſuetudineꝫ iudei dominum flere putabant. vnde ſubditur: Dixerunt ergo iu. Ecce quõ ama. eũ. AVGV. Quid ẽ amabat eũ? Nõ veni vocare iuſtos: ſed peccatores ad penitẽtiã. Sequitur. Qui

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA

dā aūt ex ipsis dixe. Nō pote. hicq ape. ocu. ceci nati facere vt hic nō mozereť: Plus ē qō facturus ē: vt mortuꝰ suscitetur. CHRY. Erāt aūt ex inimicis eius q hoc dixerūt. Ex qbus igiť oportebat eius admirari vtutē ex his ei detrahūt ſ. ex illuminatiōe ceci nati quasi nec illo miraculo facto. In hoc ét se ostendunt eē corruptos: qz nondū christo aduenīte ad monumētū preassumūt accusatiōes non expectantes rei finē. Sequitur: Jesus ergo rur. fremēs in semetipso ve. ad monu. Studiose euāgelista frequēter dicit q lachrimatus ē z q fremuit: vt discas q vere nostraz nām iduit. Quia enī hic magis alys euangelistis magna de eo loquitur: etiaz in rebus corporalibꝰ humiliora dicit. AVGV. Fremas aūt z in te si disponis reuiuiscere: oi hōi dicit q pmitur pessima consuetudine. Segtur: Erat aūt spelū. z lapis suppositus ei. Mortuus sub lapide: rens sub lege. Lex. n. q̄ data est iudeis ī lapide scripta est. Oēs aūt rei sub lege sūt: iusto aūt nō ē lex posita. BEDA. Est aūt spelūca rupis cauata. Pro monumentū dicit eo q mētem moneat: hoc ē mortuos ad memoziā reuocat. Segtur: Ait iesus tollite lapidem.

CHRY. Sed quare nō lapide iacente fecit resuscitari: Nōne poterat qui corpus mouit mortuū voce etiā multo magis lapidē mouere: Non aūt hoc fecit vt eos testes faciat miraculi: vt nō dicāt qō ī ceco dixerāt: Non est hic: Manus enī z accessus ad monumentū testabantur q ipse est.

AVGV. Mystice aūt dicit: Remouete lapidem. remouete legis pondus. gratiaz pdicate. AVGVSTINVS lib. lxxxiy. que. Jn quo puto illos significare q veniētib⁹ ad ecclesiā ex gētib⁹: on⁹ circūcisiōis iponere volebāt: vel cos q in ecclesia corrupte viuūt: z offēsiōi sūt credere volētibus.

AVGV. de ver. do. Jā āt maria z martha sorores lazari q̄ xp̄s frequēter mortuos resuscitasse viderāt fratrē suū posse resuscitare penit⁹ nō credebāt. Nā segť: Dicit ei mar. soror⁹ q moz. fuit. Dñe iā fetet q̄tridua. n. ē. THEO. Hoc aūt martha tāq̄ diffidēs dicit veluti ipsi credēs posse fratrez suscitari. ob dierū diuturnitatē. BEDA. Uel hec vba nō sūt despatiōis sz poti⁹ admiratiōis. CRHY. Sed hoc ēt qō dicit valet ad obstruēdū ideuotos: vt et miraculū testentur man⁹ tollētes lapidē: z audit⁹ vocē audiēs xp̄i: et visus videtiū lazarū exire: et odorat⁹ fetorē recipiēs. THEO. Christ⁹ āt rememorat mulieri ea de qb⁹ secuz contulerat z pene vt obliuiscēti loqtur. vñ segť: Dicit ei iesus: Nōne dixi ti. qñ si credi. videbis gliam dei: CHRY. Nō. n. memor erat mlier ei⁹ qō xp̄s dixerat: Qui credit i me ēt si mortuus fuerit viuet: z discipls qdē dixit: Ut glificeť filꝰ dei ī ea. Hāt gliaz dei ō pfe dic. Jnfirmitates. n. eoz⁹ q audiebāt cā erant dfie eoz⁹ q dicebāť: Nolebat dñs iteri turbare astātes: z iō dicit: Uidebis gliaz dei. AVGV. Jn hoc āt ē glia dei q: z fetēt et q̄driduanū resuscitat. Segtur: Tulerūt ḡ lapidem.

ORI. Mora tollēdi lapidē adiacētē ex sozore defūcti causata ē. Nisi. n. dixisset: Jā fetet: ē. n. quatriduan⁹: non dicere tur: Dixit iesus: tollite lapidez: Sustulerunt ergo lapidem: nūc ergo longe tardius ablat⁹ ē. Cōmoduz ē igitur nihil interponere iter iussa iesu. z ipsoz⁹ executionem.

℣ Jesus aūt eleuatis sursum oculis dixit: Pater gratias ago tibi qñ audisti me. Ego aūt sciebaz qz sēp me audis: sed propter populū q circūstat dixi: vt credāt qz tu me misisti. Hec cum dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et stati prodijt qui fuerat mortu⁹ ligat⁹ manus z pedes istitis: z facies illius sudario erat ligata. Dixit eis iesus: Soluite eū: z sinite abire. Multi ḡ ex iudeis qui venerāt ad mariā z marthā z viderāt q̄ fecit ihs: crediderūt i eū. Quidā aūt ex ipis abierūt ad phariseos: z dixerūt eis q̄ fecit iesus.

ALCVI. Qz xp̄s fm boez minoz erat pre: ab illo petit suscitationē lazari: atqz iō se exauditū eē dicit. vñ dicit: Jeāt el. sur. oc. oi. Pr̄ gra. ago. ti. qñ exau. me. ORIGE. Eleuauit qdē surſū oculos: qm̄ intelligētiā humanā excrexit: ad ducēs illā p oronē ad excelsū prem. Sz z necesse ē, volētez ad exēplar orationis xp̄i ozare eleuare oculos cordis surſū: ac erigere illos a pnīb⁹ reb⁹: memoria cogitatōib⁹: atqz intentionib⁹. Si aūt digne oratib⁹ huiusmodi q̄dā exp̄mitur a deo de ꝓria oronē, pmissio: adhuc te loquēte: Ecce assū. qd expedit arbitrari de dño z saluatore: erat. n. oraturus p resurrectōe lazari. Sz pueniēs illi⁹ oronē q solus bonus pr̄ est: exaudiuit dicēda. Pro ipletōe igiť oratōis subdit gr̄az actōes dicēs: Pr̄ gras ago ti. qm̄ exau. me. CHRY. Hoc est: nihil est cōtrariū mei ad te. Nō aūt oñdit q ipe nō potuit: vel q minoz sit pre: qz hoc z amicis dr̄ z honore cōlib⁹. Ut aūt oñdat qm̄ nō idiget orone: subiūgit: Ego āt scie. qm̄ semp me au. q. d. Ad hoc q fiat volūtas mea: non indigeo orationē: ad hoc q tibi suadeā. vna. n. ē nra volūtas. hoc āt obūbrate dicit ꝓpter auditoz⁹ ibecillitatē. De⁹. n. nō ita dignitatē suā respicit: vt ad salutē nr̄am: ꝓpterea excelsa gdē z magna: pauca z ipsa occultata: hūilia vo multa circūfluūt ei⁹ fmonib⁹. HYLA. iy. de tri. Nō igiť p̄ce eguit. nobis ozauit: ne fili⁹ ignozareť. vñ subdit: Sz ꝓpter pplm q circū stat dixi vt credāt: qz tu me misisti. Cū. n. sibi nō pficeret de pcatōis fmo: ad ꝓfectū tū nr̄e fidei loq̄bať. Nō inops ergo auxilij est: sz nos sum⁹ iopes doctrine. CHRY. Nō āt dixit: vt credāt qm̄ minoz sū: qm̄ sine oronē nō possū facere: sz qm̄ tu me misisti. Nō dixit: misisti me ibecillē: sed vtutē recognoscentē: a meipso nihil faciente. sed me misisti: vt nō deo cōtrariū estimēt: nec dicāt. Nō est ex deo: z vt oñdā fm tuā volūtatē opus hoc fieri. AVGV. de ver. do. Uenit aute xp̄s ad monumētū ī quo lazar⁹ dormiebat: z nō tanq̄ mortuus: sz tāq̄ sanū: tāq̄ viuū: tāq̄ audire paratū: de sepulchro ꝓptin⁹ vocauit. vñ segť: Nec cū dixisset: voce magna clamauit: Lazare vēi foras. Jō dicit nomē: ne oēs mortui cogereť exire. CHRY. Nō aūt dixit: Surge tu: sz veni foras. vt viuēti loquēs ei qui mortu⁹ fuerat. Propter qō ñ dixit: Jn noie pr̄is mei veni foras: aut resuscita eū pr̄. Sed hec oia dimittēs posťq̄ oratis formā accepat: per res auctoritatē oñdit: qm̄ z hoc sapientie sue est: p verba gdē cōdescēsionē: p res vero ostendere potestatē. THEO. Alta vero saluatoris vox q̄ lazarū suscitauit: idiciū ē tube magne sonature ī cōi resurrectōe. Alti⁹ ēt clamauit vt gētiliū ora refrenet se bulātiū ī tumulis eē aīas defūctoz. nā q̄si foras manentes eā aduocat per clamoz. Sicut aūt vniuersalis resurrectio ī ictu oculoz⁹ prouenieť: sic z hec resurrectio singularis: z iō sequiť: Et statī prodyt q moz. fuit liga. ma. z pe. insti. z fa. ei⁹ fuit. erat ligata. Jam mācipať effectui qō dicit: Uenit hora cū audiēt defūcti vocē filꝰ dei: z qui audierit viuēt. ORI. Nam vox elata z clamoz non inconuenienter dicetur excitasse illū z sic adimpletuz est quod dixerat: Uado vt excitē eum. Sed z pater qui filium orantē exaudiuit suscitauit lazarum: vt sic resurrectio lazari cōe opus sit filij orantis z patris exaudientis. Sicut enim pater suscitat mortuos z viuificat: sic z filꝰ quos vult viuificat. CHRY. Erat aūt ligatus: vt non putaretur esse phantasma. Sed z hoc q̄ribat ligatus nō minus videbatur esse q̄ resuscitare. Segtur. Dicit eis iesus. sol. eum. Ut videlicet tāgentes z ei appropinquātes videant: quia vere est ille. Sequitur: Et sinite abire: z hoc propter humilitatem. non enim ducit cum: neq̄ iubet secū ambulare ad sui demōstrationez. ORIGE. Dixerat autem supra dominus propter populum qui circūstat dixi vt credant: quia tu me misisti: nullo autem eorum credente hoc dixisset: velut aliquis hominum inscius futurorum. vnde ad hoc remouendū subditur: Multi er. ex

iu. qui ve. ad mariam z mar. z vide. que fecit: credi. in eum. Quidā aūt ex ipsis abierunt ad phariseos z dixerunt eis q̄ fecit iesus. Cōtinet gd ambiguū sermo pens: verū q iuerūt ad phariseos fuerunt ex illis multis qui crediderāt propositēs cōciliari christo hostiliter se habentes ad eū. Uel aliq credētibus irritare volētes inuidū phariseoꝝ zelū ī ipsū: z videť mihi hoc magis euangelista exprimere velle. multos enī dixit q p hoc qō viderunt crediderūt: veluti paucis existētibus alys de⁹gbus subdit: Quidā aūt rē. AVGV. li. lxxxiy. que. Quāq̄ aūt fm euāgeliste historiā resuscitatū lazaꝝ plena fide teneamus: tñ in allegoria aliquid significare nō dubito. neqz cum res facte allegorizanť geste rei fidē amittūt. AVGV. sup ioan. Omnis quidē qui peccat mortur: sed de⁹ magna misericordia aīas suscitat: ne moriātur in eternū. Intelligimus ergo tres mortuos quos in corporibus suscitauit aliquid significare de resurrectiōibus aiaz.

GREGO. iiy. moza. Puellam enim in domo: mulierē extra portam: in sepulchro aūt lazarū suscitat. Adhuc ggpe in domo. mortu⁹ iacet qui iacet in peccato. Jā quasi extra portaz ducit cuius iniquitas vsqz ad iuerecundiā publice perpetratiōis operatur. AVGV. Uel intus ē moz: qz cogitatum malū nōdū processit in factū. Si aūt ipsum malū fecisti: q̄si mortuū extra portaz extulisti. GRE. Sepulture vero aggere premit: qui in perpetratione nequitie ēt vsu cōsuetudinis pressius grauatur: sed bos plerūqz diuina gratia respect⁹ sui lumine illustrat. AVGV. lib. lxxxiy. que. Ut accipiam⁹ lazaꝝ in monumēto aīaz terrenis peccatis obrutā. AVGV. sup ioan. Et tñ lazarū dñs amabat. si. n. peccatores nō amaret: de celo ad terras nō descenderet. Bene aūt de illo qui peccare cōsueuerat dicit: Fetet. incipit enim habere pessimā famā tāq̄ odorē deterrimū. AVGV. li. lxxxiy. que. Recte ēt dicit: Quatriduanus ē: vltimū enim elementorū terra ē. significat. n. puteū terrenozū peccatoꝝ. i. cupiditatū carnaliū. AVGV. sup ioan. Fremuit autez dñs: lachrymauit: voce magna clamauit: qz difficile surgit quē moles cōsuetudinis premit. Turbat semetipsū xp̄s: vt tibi significet quō tu turbari debeas: cū tanta mole peccati grauaris z pmeris. Fides. n. dominis sibi displicētis fremere debet in accusatiōe malorꝝ operꝝ: vt violētie penitētis cedat cōsuetudo peccādi. Qñ dicis illud feci: z pepercit mihi de⁹: euāgeliū audiui z contēpsi. Quid facio: Jā fremit christus: qz fides fremit: in voce fremētis apparet spes resurgētis. GREGO. xxy. mo. Dicitur aūt lazaro: Ueni foras: vt ab excusatione z occultatione peccati ad accusationē suam ore proprio exire prouoceť: vt q intra cōscientiā suā absconsus iacet per nequitiā: a semetipso foras exeat p cōfessionez.

AVGV. lib. lxxxiy. q̄. Et āt lazar⁹ exyt de monumēto: aīaz significat recedētē a carnalib⁹ vitijs. q ꝓ vo istitis obuolut⁹: hoc ē q ēt a carnalib⁹ recedētes z mēte seruiētes legi dei: adhuc tñ in corpe cōstituti: alieni a molestijs carnis eē nō possum⁹. q aūt facies ei⁹ sudario tecta erat: hoc ē q ī hac vita plenā cognitionē hēre nō possum⁹: q aūt dic. Soluite eū z sinite abire. hoc ē q post hāc vitā auferuntur oia velamina vt facie ad faciē videam⁹. AVGV. sup ioā. Uel aliter: Qñ cōtēnis mortu⁹ iaces: qñ cōfiteris: pcedis. Quid est. n. pcedere nisi ab occultis velut exeūdo mānifestari: Sz vt cōfitearis de⁹ facit: magna voce clamādo. i. magna gr̄a vocādo. Mortu⁹ aūt pcedēs adhuc ligat⁹ ē: confitēs adhuc reus vt aūt soluerentur peccata eius ministris hoc dixit: Solui te eū z sinite abire: qō est: Que solueritis super terraz erunt soluta z in celis. ALCVI. Christus ergo suscitat: qz interius per scipsuz viuificat. Soluūt discipuli: qz per ministerium sacerdotū absoluūtur viuificati. BEDA. Per eos āt qui phariseis annūciauerūt significātur nōnulli q videtes bona suoꝝ dei opa odys insequūtur z infamare conantur.

℣ Collegerunt ergo pontifices z pharisei concilium. qui ve. ad mariam z mar. z vide. que fecit: credi. in eum. Quidā aūt ex ipsis abierunt ad phariseos z dixerunt eis q̄ fecit iesus. Cōuenit gd ambiguū sermo pens: verū q iuerūt ad phariseos fuerunt ex illis multis qui crediderāt propositēs cōciliari christo hostiliter se habentes ad eū. Uel aliq credētibus irritare volētes inuidū phariseoꝝ zelū ī ipsū: z videť mihi hoc magis euangelista exprimere velle. multos enī dixit q p hoc qō viderunt crediderūt: veluti paucis existētibus alys de⁹gbus subdit: Quidā aūt rē. AVGV. li. lxxxiy. que. Quāq̄ aūt fm euāgeliste historiā resuscitatū lazaꝝ plena fide teneamus: tñ in allegoria aliquid significare de resurrectiōibus aiaz.

publica opoꝛtere contēnere. THEO. Hoc aūt ipse q̄dē praua dixit itentione: tñ spūssancti gratia oꝛe eius vsa est ad futuri presagiū. vñ subdit: Hoc au. a semetipso ñ dixit: sʒ cū eēt pō. anni illiꝰ ꝓphetauit: qꝛ iesus moꝛiturꝰ erat ꝑ gēte.

ORIGE. Non quicūqʒ ꝓphetiʒat ꝓpheta ē: sicut nō q̄cūqʒ ius ꝑsequit iustꝰ ē: sicut q facit aliquod opus ꝓpter humanā gloꝛiā. Caiphas ergo ꝓphetauit quidē: nec tñ erat ꝓpheta: sicut ⁊ balaā. Audebit aūt quis dicere ꝙ non per spiritūscūʒ caiphas ꝓphetauerit. qꝛ ēt spiritus maligni est attestari iesu ⁊ ꝓphare ꝑ eo. iuxta illud qđ dr̄. Nouimꝰ te ꝙ sis scūs dei. nā eiꝰ intētōis ē ñ fideles auditoꝛes efficere: sʒ incitare i pretoꝛio ꝯsidētes aduersus iesuʒ: vt eū pimerēt. deīde qđ dicit: Expedit vobis: qđ ps eiꝰ ꝓphetie fuit: dicit verum vel mētitur: Nam si verum dicit: saluantur hi q in ꝑtorio aduersus iesum nituntur: moꝛtuo iesu ꝑ populo: ⁊ ꝑtingunt ad id quod expedit. Qđ si inconueniēs ē: manifestū ꝙ nō fuit spūssanctꝰ qui ōdit hec ꝓferri: qꝛ spiritussanctꝰ nō mētit. Si aūt quis velit veridicū ⁊ i hoc eē caiphaʒ: conuerteretur illi ꝙ gratia dei pro omnibus gustet moꝛtē: ⁊ ꝙ ē saluatoꝛ omniū hominū maxīe fideliū. fatebitur ēt cūcta q̄ sunt in hoc loco ꝓpheriā eē veridicā: incipiēdo ab illo Uos nihil scitis. Nihil enim nouerant qui iesuʒ ignoꝛabāt eē veritatē: sapientiā: iustitiaʒ ⁊ pacē. Et ꝙ ipsis quoqʒ erat expediens. vt hic vnꝰ inq̄tū ē homo moꝛiat̄ pro populo. ñ eni inquātū est imago inuisibilis dei ē susceptibilis moꝛtis. Pro populo āt obijt: velut potēs totiꝰ oꝛbis culpā in seipsū retoꝛquēs dissipare ac delere. Ex hoc vero ꝙ dicitur: Hoc āt a semetipso non dixit: docemur ꝙ aliqua nos homines ꝑ nos dicimꝰ: nulla inducēte virtute ad ꝓferēdū: quedaʒ vero suadente nobis quadā virtute: etsi nō integre exprimamus: ⁊ sic cōseqnēter disponamur ad ea insectātes ea q̄ dicimꝰ: sed nō intētionē dictoꝛū: velut caiphas ex se nihil ꝓtulit: nec dixit intētionē qꝛ ꝓhetiā dicti nō accipiebat: Sed ēt apud paulū quidā legisperiti sunt nō itelligētes nec ea que ꝓferūt. AVGV. Hic docemur etiā hoīes malos ꝓphetie spū futura ꝑdicere: quod tamē euāgelista diuino attribuit sacramēto: qꝛ pontifex fuit. i. summus sacerdos.

CHRY. Uide aūt quanta spūssancti virtus est. a mente enim mala valuit verba ꝓferre ꝓphetie. Uide ēt quāta est pontificalis virtus potestatis: pontifex eniʒ effectus etsi indignus existēs: tñ ꝓphetauit nesciēs quid diceret. oꝛe enim solū vsa ē gratia: contaminatū autem coꝛ non tetigit.

AVGV. Caiphas igitur de sola gēte iudeoꝛū ꝓphetauit in qua erāt oues de quibus ait ipse dominus: Nō sū missus nisi ad oues que perierūt domꝰ israel. sed nouerat euāgelista alias eē oues que non erāt de hoc ouili quas opoꝛtebat adduci. ⁊ ideo addidit: Et non tm̄ pro gēte: sed vt filios dei qui erāt dispersi congregaret in vnū. Hec aūt ſm̄ predestinationē dicta sunt: nam neqʒ oues eiꝰ neqʒ filij dei adhuc erant. GREGO. vi. mo. Persecutoꝛes igr̄ ꝑegerunt hoc quod pernitiose moliti sunt: intulerunt moꝛtem: vt ab eo abscinderēt fidelium deuotionē: sed fides inde creuit. vñ se hanc extinguere infideliū crudelitas credidit. Non eni ad pietatis sue obsequʒ redegit: qđ cōtra illū humana crudelitas extoꝛsit. ORIGE. Cōcitati āt ad irā ex verbis cayphe. taxauerunt vt occiderēt dominuʒ. vnde sequitur: Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerēt eum. Et quidem si non spiritu sancto cayphas ꝓphetauerat: alius spiritus fuit qui valuit ⁊ per impium loqui: ⁊ sibi compares aduersus chꝛistum incitare. Qui autem vult respondere pro spiritu sancto: dicet ꝙ sicut sacrarum intētionem scripturarū ad vtilitatem ꝓlatā: aliqui praue suscipiunt ad cōstituēdam enoꝛmem disciplinam: sic editam pro saluatoꝛe ꝓphetiam veridicam: non debito modo percipientes consiliati sunt vt interficerent chꝛistuʒ. CHRY. Querebant quidē prius ⁊ eum interficere: nunc ⁊ sententiam firmauerunt.

Jesus ergo iam nō in palam ambulabat apud iudeos: sed abijt in regionem iuxta desertū in ciuitatem que dicitur effrem: ⁊ ibi moꝛabatur cū discipulis suis. Proximum autem erat pasca iudeoꝛum: ⁊ ascenderūt multi hierosolymā de regione ante pascha vt sāctificarēt seipsos. Querebant ergo iesum: ⁊ colloquebantur adinuicē in templo stantes. Quid putatis: quia non vēit ad diē festum istuʒ: Dederant āt pontifices ⁊ pharisei mandatum: vt siquis cognouerit vbi sit indicet: vt apphendant eū.

ORIGE. Cum conciliū cōgregauerūt pōtifices ⁊ pharisei vt occiderēt iesū ipse cautiꝰ se obseruās: nō vltra cū fiducia conuersabat̄ cū iudeis: sed neqʒ ad aliā ciuitatē abijt populatā: sʒ ad quādā remotā. vnde dicit̄: Jesus ergo iā nō in palā āmbulabat apud iudeos: sʒ abijt i regionē iuxta desertū in ciuitatē que dr̄ effrem. AVGV. Nō qꝛ potētia eiꝰ defecerat: i qua si vellet palā cū iudeis cōuersaret̄: ⁊ nihil ei facerēt: sed exēplū discipulis demr̄auit: quo appareret nō eē peccatū si fideles eius oculis ꝑsequētiū se subtraherēt: ⁊ furoꝛē sceleratoꝝ latēdo potiꝰ euitarēt: q̄ʒ se oñdēdo magis accēderēt. ORIGE. Honestū nāqʒ ē iminēte agone cōfitēti iesuʒ no euitare cōfessionē: nec recusare subire moꝛtē gratia veritatis: nec minꝰ honestū ē nō tradere occasioneʒ tāte tētatōi: nō solū ꝓpter icertitudinē euētꝰ ꝑpꝛij: sʒ ne nos occasionē prestemꝰ vt alij magis impij ac noxij fiāt. nā siqs factꝰ erga quēq̄ʒ materia criminis luet penas: quō ꝑsecutoꝛē nō declinās: nō ēt ⁊ ꝑseq̄ntis delicto dabit respōsuʒ: Nō solꝰ aūt dñs illic iuit: imo vt nullā daret causam pergrenti eū: discipulos ēt secū duxit. vñ seqtur: Et ibi moꝛabat̄ cū discipulis suis. CHRYSO. Qualiter putas turbatos discipulos hūane vidētes cū saluatū: Ipsi aūt qñ oēs letabātur ⁊ festa celebꝛabāt: tūc occultant̄: ⁊ i ꝑiculis sunt: sʒ tñ ꝑmanebāt cū eo ſʒ illud: Uos estis q ꝑmāsistis mecū in tētationibus meis. ORIGE. Quo ad anagogiā vero dicat̄ ꝙ iesus dudū cū fiducia ambulabat inter iudeos: cū verbū diuinuʒ ꝑ ꝓphetas i ipsis cōuersabat̄: sed abijt illuc: nec est verbū dei inter iudeos. Accessit aūt ad villā que ē ꝓpe desertū: de qua dr̄: Mlti filij deserte: magis q̄ʒ cōiugate. Uilla aūt dicit̄ effrem: q̄ interꝑtat̄ fertilitas. Fuit āt effraiʒ frater manasse senioꝛis ppl̄i obliuioni traditi. post populū. n. obliuiōi datū pretermissū ꝑduxit ex gētibꝰ abūdātia. Discedēs ergo a iudeis dominꝰ: venit in terrā totiꝰ oꝛbis ꝓpe desertā ecclesiā. q̄ dicitur ciuitas fecunda: ⁊ ibi moꝛat̄ cū discipulis vsqʒ nūc. AVGV. Jlle aūt q de celo venerat pati: ꝓpinquare voluit loco passiōis: qꝛ imiebat hoꝛa passiōis. vñ seq̄t. Proximū aūt erat pasca iudeoꝝ. Hēbant iudei pasca in vmbra: nos i luce. sanguie occisi pecoꝛis iudeoꝝ postes signati sūt: sanguine xp̄i frōtes nostre signant̄. Jllū diē festū iudei cruentū haberi dñi sanguine voluerūt. illo die festo occisus est agnus: q eūdē diē festū suo sanguine cōsecrauit. Mandatū aūt erat in lege iudeis. vt die festo quo pasca erat oēs vndiqʒ cōuenirēt: ⁊ illiꝰ diei celebꝛatōe sanctificarent̄. vñ sequitur: Et ascēderunt mlti hieroso. de regiōe ante pasca vt sanctifica. seipsos. THEO. Ascēderūt aūt ante pasca vt purgarentur: quoniam quicūqʒ peccauerāt inuiti vel spōtanei pasca nō celebꝛabant nisi prius expiarentur vt moꝛis erat balneationibus ⁊ ieiunijs ac rasura: quinetiam quasdam deputatas oblationes offerendo. Hi ergo expiationem celebꝛantes: insidiantur domino. vnde sequitur: Querebant ergo iesum ⁊ colloquebantur adinuiceʒ in templo stantes: q̄d putatis: quia nō venit ad diem festum: CHRY. Jnsidiabantur ei: ⁊ tempus festi tempus faciebant occisionis.

ORI. Et ꝑꝑ hoc nō dixit: Pascha dñi: sʒ. Judeoꝛū. nā saluatoꝛ in illo patiebat̄ isidias. ALCVI. Jlli ergo q̄rebant iesū nō bene. nos aūt querimus eū stātes in templo dei: mutuo nos cōsolādo et exoꝛādo: vt veniat ad diē festū nostruʒ: et sua ꝑsentia nos sanctificet. THEO. Sed si talia soluʒ vulgꝰ pageret videret̄ vtiqʒ passio ex iperitia ꝓgredi. Sʒ ēt pharisei ꝑcipiūt vt capiatur. vnde seqtur: Dederāt eni pontifices et pharisei mādatū: vt siqs cognouerit vbi sit: idicet: vt apphedāt eū. ORIGE. Et attēde ꝙ ignoꝛabāt vbi ē. oñsū ē. n. eū discessisse. Dices ēt qñ isidiātes iesu ignoꝛabāt vbi sit ꝑꝑ qđ ōderūt alia q̄ʒ diuina mādata docētes disciplinas et mādata hoīum. AVGV. Nos aūt idicemꝰ mō iudeis vbi sit vtinā velit audire ⁊ apphēdere.

CA. XII.

Jesus ergo āte sex dies pasche venit bethaniā: vbi lazarus fuerat mortuꝰ quē suscitauit iesus. Fecerūt autē ei cenam ibi: ⁊ martha ministrabat: lazarꝰ vero vnꝰ erat ex discūbentibus cum eo. Maria ergo accepit librā vnguenti nardi pistici preciosi ⁊ vnxit pedes iesu ⁊ extersit pedes eius capillis suis ⁊ domꝰ impleta ē ex odoꝛe vnguenti. Dixit ergo vnꝰ ex discipulis eiꝰ iudas scariothis qui erat eū traditurꝰ. Quare hoc vnguētum non venditur trecentis denarijs ⁊ datū est egenis: Dixit auteʒ hoc nō qnia de egenis ꝑtinebat ad eum: sed quia fur erat ⁊ loculos hñs ea que mittebantur portabat. Dixit ergo iesus: Sinite illam: vt in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscū me autem non semꝑ habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis qꝛ illic est: ⁊ venerunt nō propter iesū tm̄: sed vt lazarū viderent: quē suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autē principes sacerdotū vt ⁊ lazarū interficerent: qꝛ multi ꝑꝑ illū abibant ex iudeis ⁊ credebant in iesū

ALCVI. Appropiquāte tpe i quo dñs pati disposuit appropinq̄uit ipe loco i quo eiusdē passionis dispēsationē pficere voluit. vñ dicitur: Je. er. ante sex dies pasche venit in bethaniam. Primo venit in bethaniaʒ: deīde hierosolymā. i hierosolymā q̄dē vt ibi pateret̄: i bethaniā vō vt resuscitatio lazari memoꝛie omniū artius iꝑrimeret̄. vnde subditur: Ubi fue. laza. moꝛ. quē sus. iesus. THEO. Decima autem die mēsis agnū iudei capiūt immolandū in festo pasce: extunc. n. festiuitatis prelibāt solēnia. quapropter in die que ē nona mensis: ⁊ precedit sextū diē ante pasca: epulātur splendide: ⁊ exoꝛdiū festi hanc diē cōstituūt: quo fit vt iesus quoqʒ pergens bethaniā conuiuaretur. vnde sequitur: Ecce. āt ei ce. ⁊ ibi mar. ministrabat. Per hoc aūt qđ dixit ꝙ martha ministrabat: insinuat ꝙ in illius domo erat conuiuium. Sʒ attēde mulieris fidelitatē: nō eni famulabus imponit ministeriū: sed ipsamet suscepit. innuere aūt volens euangelista vere resurrectionis lazari signū subdit: La. vero vnus erat ex discū. cū eo. AVGV. Uiuebat: loquebatur: epulabat̄: veritas ostēdebatur: infidelitas iudeoꝛum confundebatur.

CHRY. Maria aūt non faciebat cōem famulatum: sed ad solum dominum constituit honoꝛem: et non vt ad hominem accedit: sed vt ad deum. vnde sequitur: Ma. er. ac. li. vnguē. nar. pi. precio: ⁊ vnxit pe. ie. et extersit capil. su. pe. eiꝰ.

AVGV. Quod ait pistici: locum aliquem credere debemus: vnde erat hoc vnguentum preciosū. ALCVI. Uel pistici idest fidelis: nec extraneis speciebus adulterati. Hec est illa mulier que quōdā peccatrix i domo simonis venit ad dominū cū alabastro vnguenti. AVGV. de cō. euā. Qꝛ autem hoc in bethania rursus fecit: aliud ē quod ad luce narrationē nō pertinet: sed pariter narrat̄ a tribus ioāne. s. mattheo ⁊ marco: ꝙ ergo mattheus et marcus caput domini vnguento illo pfusum dicunt: ioannes autē pedes: nō solū caput sed et pedes domini accipiamus perfudisse mulierē. Mattheus ēt marcus recapitulādo ad illū diē redeunt in bethaniā qui erat ante sex dies pasce ⁊ narrāt qđ ioānes de cena ⁊ vnguēto. Seqtur: Et do. imple. ē ex odo. vngueti.

AVGV. sup ioā. Ad apostolū reuoca intentionē q dicit. Alijs sumus odoꝛ vite ad vitā: alijs sumus odoꝛ moꝛtis ad moꝛtem. deniqʒ audies hinc ex vnguento isto qūo erat alijs odoꝛ bonus in vitam: alijs odoꝛ bonus in moꝛtē. vnde seq̄t: Dixit ergo vnus ex disci. su. iu. scario. q erat euʒ tradi. Quare hoc vn. non ven. ccc. dena. ⁊ da. est egenis. AVGV. de cō. euā. Qꝛ alij dicunt discipulos murmurasse de vnguēti preciosi effusione: ioānes aūt iudā cōmemoꝛat: puto discipuloꝝ nomine iudā significatū: plurali numero pro singulari vsurpato. Pōt etiā itelligi ꝙ alij discipuli aut senserint hoc: aut dixerit: aut eis iuda dicēte ꝑsuasū sit: atqʒ oiuʒ volūtatē mattheus et marcus verbis ēt expresserunt. Sed iudas propterea dixerit: qꝛ fur erat: ceteri propter pauperū curā: ioānem vero de solo illo id commemoꝛare voluisse: cuius ex hac occasione furandi consuetudinē credidit intimandā. nā sequitur: Dixit aūt hoc nō quia de ege. perti. ad eū: sed qꝛ fur erat et locu. habēs: ea q̄ mitte. poꝛtabat. ALCVI. Poꝛtabat ministerio expoꝛtabat furto. AVGV. Non tūc perijt iudas quando accepit a iudeis pecuniā vt dominuʒ traderet iā fur erat: dñm perditus sequebatur: nō coꝛde sed coꝛpoꝛe. Uoluit autem per hoc dominus nos admonere vt malos toleremus: ne coꝛpus chꝛisti diuidamus: Qui aliquid de ecclesia furatur iude perdito comparatur: tolera malū bonꝰ: vt venias ad premium bonoꝛum: ne immitaris in penā maloꝛum. Exemplum domini accipite conuersantis in terra: q̄re habuit loculos cui angeli ministrabant. nisi quia ecclesia ipsius loculos habitura erat: Quare fures admisit: nisi vt eius ecclesia fures dum patitur toleraret: sed ille qui consueuerat de loculis pecuniam tollere non dubitauit accepta pecunia ipsū dominū vēdere. CHRY. Jđ ēt ei fur existēti loculos cōmisit pauꝑum: vt oēm abscinderet occasionē. nō. n. habuit dicere qñ ꝓpter pecuniarū desideriū hoc fecit: eꝛenim sufficientem habebat ex loculo cōcupiscētie mitigationem. THEO. Quidā vero administrationē pecunie suscepisse iudā fatētur: tāq̄ʒ minimū oiuʒ. nā pecunie administratio doctrine administratiōe inferioꝛ est ſʒ ꝙ dicūt apostoli in actibus. Nō est equū nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis. CHRYSO. Chꝛistus autem multa condescensione ad iudā vtēs non increpauit eū surripiētē sed cōem intulit excusationē. nam sequitur: Dixit ergo ie. sini. il. vt in diē sepul. mee. ser. illud. ALCVI. Significat se moꝛituꝝ et ad sepeliendū aromatibus esse vngēdū: iō marie: cui ad vnctionē moꝛtui coꝛpoꝛis multuʒ desideranti ꝑuenire non liceret: donatum sit viuenti adhuc impendere obsequim: qđ post moꝛtem celeri resurrectione preuenta nequiret. CHRY. Rursus ēt ꝑꝑ proditoꝛē rememoꝛatus ē sepulture. ac si d. Grauis sum tibi et onerosus sed expecta parum ⁊ adibo: et hoc ostendit cum subdit: Pauperes enim semper habebitis vobiscū me autē non sꝑ habebitis. AVGV. Loquebat̄ de pn̄tia coꝛpis sui. nā ſm̄ maiestatē suā: ſm̄ prouidentiā: ſm̄ ineffabilem et inuisibilē gratiā impletur qđ ab eo dictū ē. Ecce ego vobiscum sum vsqʒ ad consummationem seculi: Uel aliter. Jn iude persona significati sunt in ecclesia mali. si. n. bonus es. habes chꝛistuʒ et in presenti per fidem et sacramentuʒ: et habebis semper quia cum hinc exieris: ad illū venies qui dixit latroni: Ho

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dic mecū eris in paradiso.Si aūt male versaris:videris ha
bere i presenti xp̄m:qꝛ baptiçaris baptismo xp̄i:accedis ad
altare xp̄i:sed male viuēdo nō semp habebis.nō autē dixit
habes:sed habebis:qꝛ vnus malus corp⁹ maloꝝ significat.
Seqr̄:Cogno.er.tut.mul.ex iudeis qꝛ illic eēt:τ vene.nō p.
ie.tm̄:sꝫ vt laza.vide.quē susci.a mortuis Curiositas eos ad
duxit:non charitas. THEO.Uisores.n.suscitati fieri cu
piebāt:expectātes ēt de iferis aliqd lazaro referēte ppēde
re. AVGV.Qꝛ vo tātū miraculū dn̄i tāta erat euidētia
diffamatū:vt nō possent vł occultare qd factū ē vł negare:
cogitauerūt vt lazaꝝ iterficerēt.vn̄ seqr̄:Cogi.aūt pn̄.sacer.
vt τ laza.iter.qꝛ mul.pp.il.abi.ex iude.τ credi.i iesuꝫ. O ce
ca seuitia q̄si dn̄s suscitare potuit mortuū τ nō possit occisū
Ecce vtrūqꝫ dn̄s fecit:τ lazaruꝫ mortuū:τ seipsuꝫ suscitauit
occisuꝫ. CHRY.Nullū āt miraculū xp̄i eos ita furere fe
cit.hoc enī mirabili⁹ erat:τ corā multis factū est:τ erat ino
pinabile mortuū quatriduanū videre ambulantē τ loquē
tem.Alr ēt illi in alyꝫ putabant criminari sabbati solutōeꝫ:
τ hac via abducere turbas.hic aūt qꝛ a nullo habebāt con
queri ꝯ iesuꝫ:aduersū lazarū faciūt conatuꝫ.itaqꝫ τ in ceco
hoc fecissent:nisi haberēt accusationē de sabbato.Alr autē
Ille quidē ignobilis erat:τ eiecerūt eū de tēplo.hoc ēt eos
mordebat qꝛ festiuitatē istantē oēs dimittētes bethaniā ve
niebāt. ALCVI.Mystice aūt qꝛ ante sex dies venerat
bethaniaꝫ:significat qꝛ ille qui sex dieb⁹ oīa fecerat:τ sexto
die hoiem creauerat ipe sexta mūdi etate:sexta feria:sexta
hora redimere mūdū venerat.Cena āt dn̄ica:fides ē eccle
sie que p dilectionē operaꝛ̄:Martha ministrat: cuꝫ fidelis
aīa:opa sue deuotōis dn̄o ipendit.Lazarus vn⁹ erat ex dis
cūbentib⁹:cū hi qui post peccatoꝝ mortē resuscitati sūt:ad
iustitiā vna cū eis q i sua pmāserūt iustitia: ō pn̄tia vitatis
exultāt:τ celestis gr̄e mūerib⁹ alūr:τ hn̄ i bethania celebra
tur q̄ iterptaꝛ̄ dom⁹ obediētie.nā eccl'ia ē obediētie dom⁹.
AVGV.Unguētū aūt quo maria vnxit pedes iesu:iusti
tia fuit:iō libra fuit.Erat āt vnguētū nardi pistici pciosi.Pi
stis grece:latine fides dr̄.Querebas opari iustitiā:iustus ex
fide viuit.Unge pedes iesu bn̄ viuēdo.dn̄ica sectare vesti
gia.capillis terge.si habes supflua da paupib⁹ τ dn̄i pedes
tersisti.capilli.n.supflua corpis videꝛ̄. ALCVI.Et notā
dū qꝛ pmo tm̄ pedes vnxerat.h āt pedes τ caput vnxit.ibi
rudimēta penitentiū:h iustitia pfectaꝝ designaꝛ̄ aīaꝝ.p ca
put.n.dn̄i sublimitas diuinitatis.p pedes hūilitas icarnatōis
exp̄miꝛ̄:vł p caput ipe xp̄s:p pedes paupes q sūt mēbra ei⁹.
AVG.Dom⁹ āt repleta ē odore:mūd⁹ iplet⁹ ē bōa fama.

❡In crastinum aūt turba multa que conuenerat
ad diē festū cū audissent qꝛ venit iesus hierosoly
mā acceperūt ramos palmaꝝ τ processerūt obui
am ei τ clamabāt:O sanna: benedict⁹ q venit in
noie dn̄i rex israel.Et inuenit iesus asellū τ sedit
sup eū sic̄ scriptū ē: Noli timere filia syō ecce rex
tuus venit tibi sedēs sup pullū asine. Hec nō co
gnouerūt discipuli ei⁹ primū:sꝫ quādo glorifica
tus est iesus:tūc recordati sunt quia hec erāt scri
pta de eo: τ hec fecerūt ei.Testimoniū ergo per
hibebat turba que erat cū eo quādo lazarum vo
cauit de monumento: τ suscitauit eū a mortuis.
Propterea τ obuiā venit ei turba quia audierūt
eū fecisse hoc signū. Pharisei ergo dixerūt ad se
metipsos.Uidetis quia nihil proficimus: Ecce
mundus totus post eum abijt.

CHRY. Preceptum legis erat: vt decima luna primi
mensis agnus siue hedus in domo recluderetur vsqꝫ ad
quartādecimam lunā eiusdē mensis:qn̄ ad vesperā imola
batur:vn̄ τ verus agn⁹ ex oi grege sine macula electus:pro
populi sanctificatiōe imolādus ante quinqꝫ dies.i.decima
luna hierosolymā ascendit. AVGV.Quātus aūt fruct⁹
apparuerit predicatiōis ei⁹ τ quantus grex ouiū ex his que
perierāt domus israel vocē pastoris audierit:intendendū ē
ex eo quod dicitur:In crastinū aūt tur. mul.que cōue.ad.di.
fe.cū au.qꝛ ve.ie.hiero.acce.ra.palmarū.Rami palmaruꝫ
laudes sunt significātes victoriā qua erat dominus mortē
moriēdo superaturus: τ tropheo crucis de diabolo mortis
principe triūphaturus. CHRY.Ostēdebāt aūt qm̄ de re
liquo maiorem q̄ꝫ de propheta opinionē habebāt de eo.vn̄
seqtur:Et processe.ob.ei:τ cla.osan.bene.q ve.in no.dn̄i rex
israel. AVGV.Osanna vox est obsecrantis: magis affe
ctum indicans:q̄ꝫ rē aliquā significans:sicut sunt in lingua
latina:quas interiectiones vocant. BEDA.Est aūt com
positum ex corrupto τ integro.Osi.n.salua:anna obsecran
tis est interiectio.osi ergo corruptū:anna est integrū:Bene
dictus aūt qui venit in noie dn̄i:sic poti⁹ accipiendū est:vt
in noie domini.in noie dei patris itelligatur: q̄uis possit in
telligi etiā in noie suo:quia τ ipe dn̄s ē:sed verba eius meli⁹
nostꝝ dirigūt itellectū:qui ait:Ego veni in noie patris mei:
nō vtiqꝫ amittit diuinitatē quādo nos docet humilitatem.
CHRY.Hoc ē ēt qd maxie coegit credere i xp̄m omnes
qm̄ nō ē deo cōtrari⁹:τ hoc maxie erigebat plebē qꝛ ipse di
cebat se a p̄re venisse.Ex his ergo v̄bis colligim⁹ qꝛ de⁹ ē.nā
osanna:saluos fac iterpretatur.salutē aūt soli deo scriptura
attribuit.Deinde qꝛ v̄e ē deus qui venit iquiūt:nō q ducit:
hoc enī fuile ē quodāmō:illō v̄o dn̄icū.Qꝛ ēt dicūt:In noie
dn̄i:illō idē erga ip̄m ptēdit.n̄.n.i noie fui:sed dn̄i dicūt il
lū venire. AVGV.Quid āt magnū fuit regi seculoꝝ re
gē fieri hoiuꝫ: Nō.n.rex isrł xp̄s ad exigēdū tributū vł fer
ro exercitū armādū:sꝫ rex isrł qꝛ mētes regat qꝛ i regnū celo
rū pducat: qꝛ ḡ rex esse voluit isrł.dignatio ē nō pmotio mi
sationis idiciū:nō prātis augmētū.q.n.appellat⁹ ē in terra
rex iudeoꝝ:i celis ē dn̄s angeloꝝ. THEO. Judei aūt re
gē isrł ipꝫ nūcupabāt:q̄si sensibilē regē somniātes.Expecta
bāt nāqꝫ exurgere quēdā i regē maiorē q̄ꝫ sm̄ humanā nāꝫ:
saluatuꝝ eos a romanoꝝ iurisditiōe. Quo aūt dn̄s venerit
ondit euāgelista subdēs:Et iue.ie.as.τ se.su.eū. AVGV.
Hoc breuiter dictū ē.nā quēadmodū sit fcm̄ apd alios euā
gelistas plenissime legiꝛ̄:Pullū aūt asine in quo nemo sede
rat:hoc.n.apud alios euāgelistas iuenitur itelligimus pplꝫ
gētiū:q legē dn̄i nō accepat:asinā vero qꝛ vtrūqꝫ dn̄o addu
ctū ē plebē ei⁹ que veniebat ex pplō israel. CHRY.Fec
ḡ hoc pphetice aliqd figurās:qm̄ videlicet i mūdū gentiuꝫ
pplꝫ debebat subiectū hēre:τ pphetiā quādā iplēs. AV
GV.Adhibeꝛ̄ aūt huic facto pphetic ū testimoniū vt appa
ret qm̄ maligni pncipes iudeoꝝ eū nō itelligebāt i quo iple
banꝛ̄ q̄ legebāt.vn̄ segtur:Sic̄ scriptū ē: No.ti.fi. sy.ec. rex
tu.ve.ti.se.su.pul.asine.In illo populo erat filia syon:ipa est
hierusalem q̄ ē syon:cui dicitur: Noli timere.illū agnosce q
a te laudaꝛ̄:τ noli trepidare cū patitur:qꝛ ille sanguis fundi
tur per quem tuum delictum deleatur:τ vita redimatur.
CHRY.Uel aliter:Quia reges eorum iniusti fuerant:τ
cos obnoxios bellis faciebāt confide ait. hic non talis: sed
mitis τ māsuetus:quod ostenditur ab asino.nō enim exer
citū hn̄s itrabat:sed asinū habēs solū. Uide aūt euāgeliste
sapiētiā non verecūdaꝛ̄ priorem ignorātiā diuulgare. nam
seqr̄: Hec nō cog.disc.ei⁹ pri.sed qn̄ glo.ē iesus. AVGV.
i.qn̄ virtutē sue resurrectionis ostendit:tunc recordati sunt
qꝛ hec erāt scripta de eo:τ hoc fecerunt ei idest non alia q̄ꝫ
que scripta erant de eo. CHRY.Hoc autem ignorabant
quoniam ipse nō reuelauit eis.scādalizasset enim eos si rex
existēs talia passur⁹ erat:τ ēt nō suscepissent statim cognitio
nē regni de quo dicebaꝛ̄:ō regno.n.tp̄ali hoc dici putassent.

THEO.Aspice aūt cōsequētiā passiōis:suscitauit lazaꝝ:
hoc oiuꝫ nouissime reseruās miraculū:τ ob hoc plurimi cō
currebāt τ credebāt.vn̄ seqr̄.Testi.er.phi.tur:q̄ cū eo erat
qn̄ vo.la.de mo.τ su.eū a mor. ppte.τ ob.ve.ei tur.qꝛ au.eū
fecis.hoc signū.Exinde liuor τ insidie.vn̄ seqr̄. Pharisei
aūt dice.ad semet.vide.qꝛ nihil profi.Ec.mū.tot⁹ post eum
abyt. AVGV.Turba turbauit turbā.Quid aūt inuidet
ceca turba:qꝛ post eū abyt mūdus:p quē fact⁹ est mundus:
CHRY.Mūdū.n.hic turbā dicūt.videꝛ̄ aūt mihi hoc
dictū eē eoꝝ q sani qdē erāt:nō audebāt āt ppalari:demuꝫ
ab euentu deterrebant alios q̄si incōsumabilia tentantes.
THEO.Ac si diceret.Quātūcūqꝫ isidiami tāto hic augeꝛ̄
τ gloria eius intendiꝛ̄:quis ergo profectus de tātis isidys:

❡Erant aūt quidā gētiles ex his qui ascenderant
vt adorarēt i die festo. Hi ergo accesserūt ad phi
lippū q erat a bethsaida galilee: τ rogauerūt euꝫ
dicētes.Dn̄e volum⁹ iesuꝫ videre: Uenit philip
pus τ dicit andree. Andreas rursuꝫ τ philippus
dixerūt iesu. Jesus aūt rn̄dit dicens: Uenit hora
vt clarificeꝛ̄ fili⁹ hois. Amē amē dico vobis.nisi
granū frumēti cadens in terram mortuū fuerit:
ipꝫ solū manet. Si āt mortuū fuerit:mł'tū fructū
affert. Qui amat aiaꝫ suā: pdet eaꝫ . Et qui odit
aiam suā in hoc mūdo:in vitam eternā custodit
eam. Siqs mihi ministrat:me sequatur. Et vbi
ego sum:illic τ minister meus erit. Siquis mihi
ministrauerit: honorificabit euꝫ pater meus.

BEDA.Tēplū dn̄i hierosolymis situ adeo erat famosū:
vt dieb⁹ festis nō solū vicini:sed ēt multe ex lōgiqs regiōib⁹
gētes illuc aduenirēt:sic̄ de eunucho cādacis regine ethio
pum act⁹ apostoloꝝ declarat.hac ḡ cōsuetudine hi gētiles
venerāt adorare:de quib⁹ dr̄:Erāt aūt gen.q.ex his q ascē.
vt ado.in die festo. CHRY.Prope existes de cetero pse
liti fierēt.Fama itaqꝫ audita ō xp̄o:volūt eū videre. vn̄ se
quiꝛ̄: Hi ḡ acce.ad philip.q erat a bethsa.gal.τ ro.eū di.dn̄e
vo.ie.videre. AVGV.Ecce volūt eū iudei occidere:gen
tiles videre:sꝫ ēt illi ex iudeis erāt q clamabāt:Bn̄dict⁹ qui
venit in noie dn̄i. Ecce illi ex circūcisiōe:illi ex preputio:ve
lut duo parietes ō diuerso veniētes:τ in vnā fidē xp̄i pacis
osculo cōcurrētes.Seqr̄.Ue. phi.τ di. andree. CHRY.
Quasi hori exn̄ti.audiuerat.n.In viā gētiū ne abieritis: p
pterea cū cōdiscipulo cōicās magr̄o refert.vn̄ seqr̄:An.rur.
τ phi. dicūt iesu. AVGV.Audiam⁹ ḡ vocē lapidis angu
laris.vn̄ seqr̄. Je.āt rn̄.eis di.ve.ho.vt cla.fi.hois.Forsitan
aliqs putat iō se dixisse glorificatū:qꝛ gētiles volebant eum
videre:non ita est:sꝫ videbat gētiles post passionē τ resurre
ctionē suā in oibus gentib⁹ credituros.Ex occasione igitur
istorū gentiliū q eū videre cupiebāt:ānunciat futurā pleni
tudinē gentiū:τ pmittit iā adesse horā glorificationis sue:
q̄ facta in celis gentes fuerāt crediture sm̄ illud: Exaltare
sup celos de⁹:τ sup omnem terrā gl'ia tua:sed altitudinem
glorificatōis oportuit vt pcederet humilitas passionis. vn̄
adiunxit:Amē amen di.vo. Ni.gra.fru.ca.i ter.mor.fue. ipꝫ
so.ma.Si aūt mor.fue.mul.fru.affert.Se aūt dicebat gra
num mortificandū in infidelitate iudeorum. multiplicādū
in fide populorū. BEDA.Ipse enī ex semie patriarchaꝝ
in agro huius mūdi seminat⁹ ē.i.incarnat⁹ est:vt moriendo
cū multiplicatione resurgeret.solus mortuus est: cū mł'tis
surrexit. CHRY.Et qꝛ per sermones nō ita suadebat vti
tur experimēto:qꝛ frumētū magis facit fructū cū mōtuū fue
rit:Si aūt ex seminib⁹ accidit:multomagis in me.Quia igi
tur de reliquo debebat dimittere discipulos ad gentes.vi
det āt gētiles presiliētes ad fidē:ondit qꝛ tp̄s erat vt ad cru
eē veniret. Nō.n.pri⁹ eos ad gētes misit.donec iudei offen
derūt.donec crucifixerūt:τ qꝛ ō morte sua puidit discipulos
cōtristandos supabūdātiā facit sermonis dicēs. Nō solū si
nō mortē meā patiēter sustinueritis:sꝫ etiā si vosipsi nō mo
riamini nullū vobis erit lucrū.τ hoc ē qd subdit:Qui amat
ani.su. per .eā. AVGV.Hoc duob⁹ modis intelligi pōt:
Qui amat pdet.i.si amas pdes:si cupis vitā tenere i xp̄o:no
li mortē timere p xp̄o. Itē alio mō.Qui amat aiam suam p
det eā.noli amare i hac vita ne pdas i eterna vita. hoc aūt
qd posterius dixi magis habere videꝛ̄ euāgelicū sensū.Se
quiꝛ̄.n.Et q odit ani.su.i hoc mū.in vi.eternā cu.eā.ergo qd
supra dictū ē:Qui amat:subitelligiꝛ̄ i hoc mūdo. CHRY.
Amat aūt aia:n suā i hoc mūdo q desideria ei⁹ icōueniētia
facit.odit aūt eā q nō cedit ei noxia cōcupiscēti.et nō dixit:
Qui nō cedit ei:sꝫ Qui odit eā.Quēadmodū.n.eorū q odio
habētur nec vocē audire sustinem⁹ nec visū videre delecta
biꝛ̄. ita et aiaꝫ cū ꝯria iniūgit q̄ deo nō placēt cū vehemētia
auertere oꝫ. THEO.Quia.n.valde onerosū erat audire
qꝛ oporteret odire aiam:cōsolaꝛ̄ p hoc qd addiꝛ̄: In hoc mū
do:tp̄is idicās pticularitatē.nō.n.i ppetuū iubet aiam odio
hēri:τ emolumētū ponit cū diꝛ̄: In vitā eternā custodit eā.
AVGV.Sꝫ vide ne tibi subrepat:vt teipꝫ iterimere ve
lis:sic itelligēdo qꝛ debes i hoc mūdo odisse aiaꝫ tuā:hic.n.
qdā maligni atqꝫ puersi homicide flāmis se donāt:aqs p̄fo
cāt:pcipitatiōe collidūt τ peūt:hoc xp̄s nō docuit:imo τ dia
bolo pcipitiū suggerēti rn̄dit:Uade sathanas.Cū ḡ cause ar
ticulus venerit:vt hec cōditio pponaꝛ̄:aut faciēdū eē cōtra
dī pceptū:aut ab hac vita migrādū: cōminātē mortē psecu
tore:ibi oderis i hoc mūdo aiaꝫ tuā.vt i vitā eternā custodi
as eā. CHRY.Dulcis qdeꝫ est pn̄s vita his q affixi sunt
ei:si vero quis ad celum respexerit: videns que ibi sunt bo
na:cito cōtēnet vitā pn̄tē. Cū.n.apparuerit melior: cōtēniꝛ̄
peior. In hoc ḡ nos inducēs xp̄s subdit: Qui mihi mīstrat
me seqr̄.i.me imiteꝛ̄:de morte hoc diꝛ̄ τ ō ea q̄ p opa assecu
tiōe:oꝫ.n.eū q ministrat eū cui ministrat sequi. AVGV.
Quid ḡ sit mīstrare xp̄o:i ipsis v̄bis agnoscim⁹ cū dicit: Si
qs mi.mi.Ministrāt ḡ iesu.q nō q̄ sua sūt q̄rūt:sꝫ q̄ iesu xp̄i:
hoc ē.n.me sequaꝛ̄:vias ambulet meas nō suas: nō ea tm̄ q̄
ad miaꝫ ptinēt corpalē:sꝫ oīa opa bōa pp xpꝫ faciēs:vsqꝫ ad
illō op⁹ magne charitatis:qd ē aiaꝫ p frib⁹ ponere: sed quo
fructu:q̄ mercede: Sequiꝛ̄:Et vbi ego suꝫ: il.τ minist.me.
erit.Gratis amaꝛ̄: τ opis quo mīstraꝛ̄ illi pciū sit eē cū illo.
CHRY.Ondit aūt p hoc qꝛ resurrectio morti succedet.
Ubi aūt sum ait:qꝛ in celis an̄ resurrectionem xp̄s erat.igr̄
illic trāsmigrem⁹ aio τ mēte.Segtur: Siqs mihi ministra.
hono.eū pa.me⁹. AVGV.Per hoc intelligiꝛ̄ exposuisse
vt supra dixerat:illic τ minister me⁹ erit.nā quē maiorē ho
norē accipe poterit adoptat⁹ q̄ꝫ vt sit vbi ē vnic⁹: CHRY.
Nō aūt dixit Ego honorificabo eū:sed pater meus:nōdū.n.
de eo decentē opinionē habebāt:sed maiorem de patre.

❡Nūc anima mea turbata ē. Et quid dicā: Pa
ter saluifica me ex hac hora: Sed ppterea veni i
horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Ue
nit ergo vox de celo dicēs: Et clarificaui: τ itex
clarificabo . Turba ergo que stabat τ audierat:
dicebat tonitruū esse factū. Alij aūt dicebant: An
gelus ei locutus est. Rn̄dit iesus τ dixit. Nō pro
pter me hec vox venit sed propter vos. Nūc iu
dicium est mundi. Nunc princeps huius mūdi
eijcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra: .i. omnia hominum
omnia traham ad meipsum. Hoc autē dicebat genera
significās qua morte esset moriturus.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRY. Quia dñs ad passionē discipulos exhortat⁹ fuerat: ne dicāt φ ipse ex̄ dolores ext̄ris hūanos facile de morte philosophat̄: et nos admonet: ꝑpter hoc φ ipse est sine piculo. oñdit φ ⁊ ipe in agonia sit: tñ ꝑpter vtilitatē mortē non renuit: vñ dicit: Nūc aīa mea turbata est. AVGV. Audio q̄ i hoc mūdo odit aīam suā: in vitā eternā custodit eā: ⁊ mūdū cōtēnere accēdor et i ɔ̄rio mō nihil ē vite hui⁹ tot⁹: q̄ꝫtūlibet fuerit: plixior vapor ꝑ amore eternorū tpalia mihi cūcta vilescunt: et rursū dñm audio dicētē. Nūc aīa mea turbata est. Seq iubes aīam meā: sed turbari video aīaꝫ tuaꝫ. quale fundamētū q̄rā si petra succūbit: Agnosco dñe misericordiā tuā: nā q charitatis volūtate turbaris: multos i corpore tuo q sue infirmitatis necessitate turbāt̄ ne desꝑando pereant cōsolaris. In se ergo caput nostrū suscepit mēbrorꝫ suorꝫ affectū: ⁊ iō nō ē ab aliquo turbat⁹: sed sicut de illo supra dictū ē: turbauit semetipm. CHRY. Appropinquans enī de reliquo cruci qđ humanū est oñdit: et naturā nō volētē mori sed p̄nti adherentē vite oñdēs: qm̄ nō extra hūanas passiones erat: sicut. n. esurire nō crimen ē: ita neq̄ꝫ p̄ntē vitā appetere: xp̄s aūt corpus a peccato mundo hēbat: nō a nālibus necessitatibus exutū: hoc igit̄ dispēsationis est nō deitatis. AVGV. Deniqꝫ hō q sequi vult audiat qua hora sequatur: accessit forte hora terribilis: ꝑponit̄ optio: aut faciēde inigtatis: aut subeunde passionis: turbat̄ aīa ifirma. audi ergo qd subiungit: Et qd dicā: BEDA. Hoc est qd aliud nisi vt mēbra mea instruātur: Pr̄ saluifica me ex hac hora.
AVGV. Docuit te quē inocēs: cui⁹ volūtatē tue volūtati p̄ponas: ñ iō tibi videat̄ ex alto diffidere: q̄ꝛ te vult ab initio ꝑficere. hoīs suscepit ifirmitatē: vt doceat cōtristatū dicere nō qđ ego volo: sꝫ qđ tu vis. vñ ⁊ hic subdit̄: Sꝫ pp. ve. i ho. hāc pr̄ clari. no. tn. i sua. s. passiōe et resurrectiōe. CHRY. q. d. Nō hēo qd dicā: ereptionē q̄rens. Propterea. n. veni in horā hāc. ac si dicat: Etsi turbemur et tumultū patiamur: nō fugiam⁹ mortē: q̄ꝛ ego nūc turbat⁹ nō dico vt effugiā: oꝫ enī ferre qđ supuenit. ñ dico: Eripe me ex hora hac sed ɔ̄riū dico. s. clarifica nomē tuū: oñdit. n. qm̄ ꝑ vitate morit̄ gl̄iaꝫ ð hoc vocās: ⁊ ħ euenit. futurꝫ. n. erat vt post crucē ɔuerteret̄ orbis terrarū et cognosceret nomē dei et coleret nō solū patris sed ēt filij: sꝫ tñ hoc silet. Seqtur. Ue. ergo vox. ð ce. di. Et clari. et iterū clarificabo. GRE. xxvij. mo. Hꝫ vbis ꝑ angelū loqt̄ deus: Et cū nil i imagine oñdit̄: sed supne vocis vba audiūtur: et nimirū de celestibus loqns vba sua q̄ audiri ab oībus voluit rōnali creatura administrāte formauit.
AVGV. Clarificaui aūt dicit añq̄ꝫ facerē mūdū: et iterū clarificabo. cū resurget a mortuis. Uel aliter. Clarificaui: cū de virgine nat⁹ ē: cū miracula multa fecit cū descendēte spū scō i spē colūbe mōstrat⁹ ē: ⁊ iterū clarificabo. cū resurget a mortuis: cū exaltabit̄ sup celos deus et sup oēm terraꝫ gloria eius. Seqt̄. Tur. ergo q̄ sta. ⁊ au. di. to. fa. eē. CHRY. Apta qdē et bene significatiua erat vox: sed cito ab eis euolauit: q̄si a grossioribus et carnalibus ⁊ desidiosis: ⁊ hi qdeꝫ sonitū tm̄ retinuerunt: alij vo qm̄ articulata erat vox nouerāt: qd aūt significauit nō adhuc de quibus subdit̄: Alij dicebāt. Angelus ei locut⁹ ē. Seqt̄: Rñ. ie. ⁊ di. Nō pp. me hec vox ve. sed ꝑ. vos. AVGV. Hic oñdit illa voce nō sibi idicatū qđ iā sciebat: sed eis: qbus indicari oportebat. Sicut aūt vox illa nō pp eū facta ē sed ꝑpter eos: sic aīa eius: nō ꝑpter ipsum sed ꝑpter eos turbata est. CHRY. Ad illud enī instat vox patris φ semp dicebant qm̄ non est ex deo. qui. n. a deo gl̄ificat̄ qualiter nō est ex deo: Ubi vide φ humilia ꝑpter eos facta sunt non q̄si filio auxilio indigente.
Quia ergo dixit: Clarificabo: ostendit cōsequēter ⁊ modum glorie. nā sequitur: Nūc iudiciū ē mūdi. AVGV. Judiciū. n. qđ in fine expectat̄ erit p̄miorū penarūqꝫ eternarum: dicit̄ etiā iudiciū nō dānationis: sed discretiōis: hoc ē vocabat hic iudiciū discretionem. s. et a suis redēptis diaboli expulsionē. vñ seqt̄: Nūc p̄nceps mūdi hui⁹ eycief foras: absit vt diabolū principē mūdi ita dictū existimem⁹: vt eū celi ⁊ terre dñari posse credam⁹: sꝫ mūdus appellat̄ in malis hoībus q toto orbe terrarꝫ diffusi sūt. Sic ergo dictū est. Princeps hui⁹ mūdi. i. princeps malorꝫ hoīuꝫ: q habitāt in mūdo. Appellat̄ ēt mūdus in bonis: q similiter ꝑ totū orbē terrarꝫ diffusi sunt: iō dicit aplus: De⁹ erat in xp̄o mūdū recōciliās sibi. hi sūt: ex quorꝫ cordib⁹ p̄icipes mūdi eycient̄ foras. ꝑuidebat. n. dñs post passionē ⁊ glorificationē suā ꝑ vniuersum mūdū multos pp̄los credituros: in quorꝫ cordib⁹ diabolus itus erat: cui qñ ex fide renūtiant eycit̄ foras. Sꝫ nunqd de cordib⁹ veterꝫ iustorꝫ nō est eiectus foras: quō ergo dictuꝫ est nūc eycief foras: nisi q̄ꝛ tūc qđ in hoībus paucissimis factū est: nūc in multis magnisq̄ꝫ populis iaꝫ mox futurū esse predictū est. Quid ergo ait: Quispiā: q̄ꝛ diabol⁹ eycit̄ foras: iā fideliū neminē tentat: imo tētare nō cessat: sꝫ aliud est intrinsecus regnare: aliud forinsecus oppugnare. CHRY. Sed quale est istud iudiciū quo diabol⁹ foras eycit̄: exemplo id faciā manifestū: sit aliqs debitores expetēs ⁊ feriat: ⁊ in vincula mittat. Deide ex eadē demētia: ⁊ eū q nihil debet sub eundē carcerē ducat: hic ⁊ eorꝫ q̄ in alios fecit dabit vindictā: ita ⁊ in xp̄o factū est. Eorꝫ. n. q̄ diabolus in nos fecit: ꝑ ea q̄ in xp̄ꝫ ausus est sustinebit vindictā: ⁊ ne qs dicat: Qualiter mittet̄ foras: si te supabit: subiūgit. Et ego si exal. fue. a ter. om. tra. ad meipm. Qualiter enī supat̄ qui ⁊ alios trahit: hoc aūt plus fuit dicere q̄ꝫ resurgam. Si. n. hoc dixisset: nōdū manifestū eēt φ traheret: dicēdo vo: Trahā: vtrūq̄ꝫ demōstrat. AVGV. Sꝫ q̄ oia trahit: nisi ex qb⁹ diabolus eycit̄ foras: nō aūt dixit Oēs: sꝫ Oia: nō. n. oīuꝫ est fides ñ itaq̄ꝫ hoc ad vniuersitatē hoīuꝫ rettulit: sꝫ ad creature itegritatē. i. spm̄ ⁊ aīaꝫ ⁊ corp⁹. ad illud. s. qđ intelligimus φ viuim⁹: φ visibiles sum⁹: aut: si oia ipi hoīes itelligēdi sūt: oia p̄destinata ad salutē possum⁹ dicere: aut certe oia hoīuꝫ genera ꝑꝫ inumerabiles differētias qbus iter se p̄ter sola pctā hoīes distāt. CHRY. Qualiter igr̄ supra dixit: qm̄ pr̄ trahit: q̄ꝛ. s. filio trahēte pr̄ trahit. Dicit aūt trahā: q̄si a tyrāno detētos: ⁊ ꝑ seipsos nequeūtes accedere: ⁊ illi⁹ man⁹ effugere. AVGV. Sꝫ si exaltat⁹ inqt fuero a terra: hoc est cuꝫ exaltatus fuero: nō. n. dubitat futurꝫ esse qđ venit implere: nam exaltationē suā dixit in cruce passionē: vnde euangelista subdit. Hoc aūt dixit significans q̄ morte eēt moritur⁹.

¶ Rñdit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia xp̄s manet i eternū. Quō tu dicis oportet exaltari filiū hoīs: Et qs est iste fili⁹ hoīs: Dicit ḡ eis iesus: Adhuc modicū lumē i vobis ē. Ambulate dū lucē habetis: vt nō vos tenebre comprehēdāt. Et qui ambulat i tenebris nescit quo vadat. Dū lucē habetis: credite i lucē: vt filij lucis sitis. Hec locutus ē iesus: ⁊ abijt ⁊ abscōdit se ab eis.

AVGV. Cū itellexissent iudei φ dñs de sua morte dixisset ꝑponūt ei qōnē quō se diceret moriturꝫ: vñ dr̄: Rñdit ei tur. Nos audi. ex le. q̄ꝛ xp̄s manet i eter. quō tu di. opor. exal. filiū hoīs: Memoriter tenuerūt φ dñs assidue dicebat se eē filiū hoīs. nā hoc loco nō dixit: Si exaltat⁹ fuerit fili⁹ hoīs: sꝫ supius dixerat: Uenit hora vt clarificet̄ filius hoīs: hoc ḡ i aīo retinētes inqunt. Si xp̄s manet i eternū: quō exaltabit̄ a terra. i. quō crucis passiōe morief: CHRY. Hic ē videre: qm̄ mlta eorꝫ q̄ pabolice dicebāt̄ itelligebāt. q̄ꝛ. n. ꝑuenit de morte disputās: audiētes hic exaltationē suspicati sūt hoc. AVGV. Ul' ħ cū dixisse itelligebāt: qđ facere cogitabāt: nō ergo eis verborū istorꝫ obscuritatē apuit infusa sapiētia: sꝫ stimulata cōscientia. CHRY. Et vide qualiter maliciose interrogant. nō enī dixerūt: Nos audiuimus ex lege q̄ꝛ xp̄s nihil patitur. In multis enī scripturarum locis: ⁊ passio ⁊ resurrectio simul ponit̄: sꝫ qm̄ manet i eternū: ⁊ nimirū hoc non erat cōtrariū. Immortalitati enī per passionē nō est factū impedimētū: sꝫ estimauerūt per hoc ostēdere eū nō eē xp̄ꝫ: qm̄ xp̄s manet in eternū: deinde subdūt: Quis est iste fili⁹ hoīs: ⁊ hoc maliciose. q. d. Nō dicas φ pp odiū tuū hoc dicam⁹: ecce. n. non nouim⁹ de quo dicis. Sꝫ xp̄s respōdit: oñdens qm̄ passio nō ꝑhibet manere eum in eternū. vnde subdit̄: Dixit ergo eis iesus: Adhuc modi. lu. i vobis est. q. d. Adhuc paruo tēpore ego lux vobiscū sum: ꝑ hoc ostendens φ mors ei⁹ trāsmigratio ē: eteni lux solaris nō interimit̄: sed parꝫ recedēs rursus apparet. AVGV. Uel alr̄. Modicū lumē in vobis est: ꝑ hoc qđ itelligitis: q̄ꝛ xp̄s manet i eternū. ḡ ambulate: accedite: totū intelligite: ⁊ moriturꝫ xp̄ꝫ ⁊ victurꝫ i eternū dū lucē habetis. CHRY. Hic dicit tp̄s totū p̄ntis vite: ⁊ añ crucē ⁊ post crucē. multi enī post crucē crediderūt in eū: vt nō tenebre vos cōprehēdāt. AVGV. Si. s. eo modo credideritis xp̄i eternitatē: vt negetis in eo mortis humilitatē. Seqt̄: Et q am. in tene. ne. quo vadat. CHRY. Quāta deniqꝫ iudei nūc agūt et nesciūt qd agūt sꝫ vt i tenebris āmbulātes: putāt qdē rectā icedere viaꝫ: ɔ̄riā aūt vadūt: ꝑpterea subdit: Dū lucē habetis: credite in lucē. AVGV. Idest dū aliqd veri hētis credite i vitatē: vt renascamini vitati. vñ seqt̄: Ut filij lu. sitis.
CHRY. Hō est filij mei. In p̄ncipio aūt euāgelista dic: φ ex deo nati sūt: hoc ē ex p̄re: hic aūt ipse dr̄ hos gnāre: vt discas qm̄ vna ē actio p̄ris ⁊ filij. Seqt̄: Hec locut⁹ ē iesus: ⁊ abijt ⁊ abscōdit se ab eis. AVGV. Nō ab eis q credere ⁊ diligere ceperūt: sꝫ ab eis q videbāt: ⁊ iuidebāt. Cū aūt se abscōdit: nostre ifirmitati cōsuluit: nō sue p̄tāti derogauit.
GHRY. Sꝫ cū nec lapides leuarēt nec blasphemarēt: c⁹ gratia occultatus est: Corda enim rimatus nouerat furorē in eis feruientē: ⁊ non expectauit: vt in opus exirēt: sꝫ occultat̄ mitigās eorum inuidiam.

¶ Cū aūt tāta signa fecisset corā eis: nō credebāt in eū: vt ꝓmo isaie ipleret̄ quē dixit: Dñe qs credidit auditui nr̄o: ⁊ brachiū dñi cui reuelatū ē: Propterea nō poterāt credere: q̄ꝛ iterū dixit isaias: Excecauit oculos eorꝫ ⁊ idurauit cor eorū: vt non videant oculis: ⁊ nō itelligāt corde: ⁊ cōuertantur ⁊ saneꝫ eos. Hec dixit isaias quando vidit gloriam eius ⁊ locutus ē de eo. Uerūtñ ⁊ ex p̄icipib⁹ multi crediderūt i eū: sed ꝑpter phariseos nō cōfitebātur: vt ð synagoga nō eijcerēt̄ Dilexerūt enī gloriā hoīum magisq̄ꝫ gloriā dei.

CHRY. Nouerat dñs feruentē aīuꝫ iudeorꝫ: ⁊ occisionē meditantē: ⁊ iō occultat⁹ est: ⁊ hoc occulte isinuauit euāgelista subdēs: Cū āt tā. sig. fe. co. eis. nō cre. i eū. THEO. Nō aūt modice inigtatis fuit tātis signis nō credere. ea vo signa cōmemorat q̄ supra sūt posita. CHRY. Ne qs aūt dicat: Cui⁹ grā venit xp̄s: nō nouerāt φ nō ei itenderēt: ⁊ iō ad hoc excludendū inducit ēt ꝑphetas hoc sciētes: propter qđ sequit̄: Ut ser. isa. pro. imple. quē dixit: Do. qs cre. au. no. ⁊ bra. do. cui reue. ē. ALCVI. Quis ꝑ raritate posuit: q̄ꝛ qđ sci ꝑphete a deo audierūt: ⁊ pp̄lo p̄dicauerūt: paucissimi crediderūt. AVGV. Satis aūt oñdit brachiū dñi ipm dei filiū nūcupatū: nō φ de⁹ pr̄ figura detinet̄ carnis humane: sꝫ q̄ꝛ oia ꝑ ipꝫ fcā sunt: iō brachiū dñi dictū ē. Si. n. aliqs hō tāta p̄tāte pualeret vt sine vllo motu corpis sui qđ diceret fieret vbū eius: brachiū eius eēt. Non aūt patet occasio erroris his q dicunt: q̄ꝛ solus pater est: si brachium eius est filius. nō. n. due: sed vna: persona est homo ⁊ brachium eius. non intelligētes quō verba de rebus alijs ad res alias propter aliquā similitudinē transferant̄. Quidaꝫ autē inter se musitant: que culpa fuit iudeorū: si necesse erat vt sermo isaie impleret̄. Quibus respondemus deū p̄sciū futurorū ꝑ ꝑphetā p̄dixisse: infedilitatē iudeorū nō fecisse. nō enī ꝑpterea queq̄ꝫ deus ad peccādum cogit: q̄ꝛ futura hoīuꝫ peccata iā nouit. ipsorū enī p̄sciuit peccata nō sua. fecerūt ergo peccatū iudei qđ facturos eē p̄dixit quē nihil latet. CHRY. Qꝛ ergo dixit: vt sermo isaie ꝑphete ipleret̄: ly vt: non cāle est sed euētus. Nō. n. q̄ꝛ dixit isaias nō crediderūt: sed q̄ꝛ nō erant credituri ꝑpterea isaias dixit. AVGV. Sed ea q̄ sequūtur ꝑfundiorē faciūt questionē: adiungit eniꝫ ⁊ dicit. Propterea non po. cre. q̄ꝛ ite. dixit isa. Exce. ocu. eo. ⁊ indu. cor. eorum vt non videant oculis et non intelligant corde ⁊ conuer. ⁊ sa. eos. Si enī credere non poterant qđ peccatum est hoīs nō facientis qđ nō pōt facere. Et qđ est grauius ad deum causa refert̄: qñquidē ipse excecauit oculos eorū ⁊ indurauit eorū cor. nō enī hoc saltē de diabolo dicitur: sed de deo: sed quare nō poterāt credere: rñdeo: q̄ꝛ nolebāt. Sicut enī φ dñs negare seipsum non pōt: laus est voluntatis diuine: ita φ illi non poterāt credere: culpa est volūtatis humane. CHRY. Hoc autē et in communi consuetudie custodit̄: vt cū qs dicat: Nō possū amare illū vehementia voluntatis potētiā dicit. sed euangelista dicit: Non poterāt vt oñdat qm̄ ipossibile est mētiri ꝑphetā: nō tñ ꝑpterea ipossibile erat eos credere: nō. n. hec p̄dixisset: si credituri essent.
AVGV. Sed aliā causā inquis dicit ꝑpheta: nō volūtates eorū: q̄ꝛ. s. Excecauit oculos eorū ⁊c. sed hoc ē etiā eorū voluntatē meruisse rñdendo. Sic. n. excecat ⁊ obdurat de⁹ deserendo et nō adiuuādo φ occulto iudicio facere potest i quo nō pōt. CHRY. Neqꝫ. n. dereliqt nos nisi nos voluerimus ꝑm illud osee: Oblitus es legis dei tui: obliuiscar et ego tui hec dicit. oñdēs nos icipe ðrelictionē: et cāꝫ fieri p̄ditiōis. Sicut enī sol ifirmū offēdit visū: nō ex ꝑpa nā: ita fit ⁊ in his q nō attēdūt ð sermones. terrēs aūt auditores scriptura dicit. Excecauit et idurauit. AVGV. Qꝛ aūt addidit: Et conuertant̄ et sanē eos: vtrū subaudiendū sit non. i. nō cōuertātur. eteni ɔuersio de illi⁹ gratia est: an forte ⁊ hoc de supne medicine misericordia ꝑm intelligendū: vt qm̄ superbe suā iusticiā constituere volebāt adhuc desererentur et excecarent̄ vt offenderēt i lapidē offēsiōis: ⁊ ipleret̄ facies eorū ignominia: atq̄ꝫ humiliari quererēt nō suā qua iflat̄ supb⁹ sed iusticiā dei qua iustificat̄ ipi⁹. hoc. n. multis eorū ꝑfecit in bonū q de suo scelere cōpuncti in xp̄m postea crediderunt. Sequit̄: Hoc dixit isa. quādo vi. glo. eius et lo. ē de eo. Uidit aūt nō sicuti est sed modo quodā significatiuo: sicut prophete visio fuerat informanda. Nemo ergo vos fallat eorū qui dicūt iuisibilē patrē ⁊ visibilē filiū: q putāt euꝫ eē creaturā. In forma enī dei in qua equalis est patri ēt fili⁹ inuisibilis ē. vt aūt ab hoīb⁹ videretur: formaꝫ serui accepit ostendit etiā se anteq̄ꝫ susciperet carnē oculis hominū sicut voluit in subiecta creatura non sicuti est. CHRY. Gloriam aūt hic dicit visionem sedentis in throno excelso et alia que ibi dicunt̄. vñ sequitur: Et lo. est de eo. hoc. s. vidi dñm sedētē ⁊ φ audiuit vocē dicētē quē mittā. et qs ibit nob ⁊c. Sequitur: Uerumtñ ex principibus multi crediderunt i eū. sed propter phariseos non confitebant̄ vt de synagoga non eycerent̄: dilexerunt enī magis gloriā hominū q̄ꝫ gloriam dei. ALCVI. Gloria dei est publice confiteri christū. gloria hominū est in mundanis glorirai. AVGV. Hos ergo iprobauit euāgelista q i hoc gressu fidei si ꝑficerēt ꝑ amorē que humane glorie sunt proficiēdo superarent.

¶ Jesus autē clamauit ⁊ dixit. Qui credit in me: non credit in me sed in eū qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni vt omnis qui credit i me i tenebris nō maneat. Et siqs audierit verba mea ⁊ nō custo-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dierit ego non iudico eum. Non eni veni vt iudicez mūdū. sꝫ vt saluificē mūdū. Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea: hēt qui iudicet eū. Sermo quē locutus sū: ille iudicabit eū i nouissimo die. Quia ego ex meipso non sū locutus sed qui misit me pater. ipē mihi mādatū dedit qd dicaz ⁊ qd loquar: Et scio qz mandatū eiꝰ vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie principes credentes confiteri prohibebat. dn̄s contra hoc eis loquitur. vnde dr̄. Je. aūt cla. et di. Qui cre. i me nō cre. i me: sed in euz qui me misit. q. d. Quid formidatis credere in me? in deuz fides ꝑuenit per me. AVGV. Quia eni homo apparebat hoībꝰ cū lateret deus: ne putarent eum hoc esse tm̄ quod videbāt talem ac tantū se volens credi: qualis et quantus est pater Qui credit in me inquit. non credit in me. i. in hoc quod videt: sed in eū qui me misit. i. in patrem. nam si putauerit euz habere filios ẜm gratiā: non autem habere filium equalez sibi atqz coeternū: non credit in patrē q eum misit. qz non est hoc pater q eū misit. Ne aūt putarent sic voluisse intelligi prēm tanq̄ multorū filiorū ꝑ gratiā generatorē: non vnici verbi eq̄lis sibi continuo subiecit: Qui videt me videt eū q misit me. q. d Usqz adeo nihil distat iter eū ⁊ me: vt q me videt videat eū q misit me: apl'os suos certe ipse dn̄s misit: nū q̄ tñ aliqs eoꝝ dicere auderet. Qui credit i me. Credimꝰ .n. apl'o sed nō credimꝰ i aplm̄. Filiꝰ aūt recte vnigenitꝰ dicit: Qui credit i me: nō credit i me: sꝫ credit i eū q me misit. vbi nō a se abstulit credētis fidē: sed voluit i forma serui remanere credentē. CHRY. Uel dicit: Qui credit i me ⁊c. .q. d. Qui fluminis accipit aquā: nō eā que est fluminis accipit: sed eā que ē fōtis: volens aūt ōndere qm̄ nō est credere in prēm: nō credentē in eū subiūgit. Qui videt me: videt eū q me misit. qd igit. Corpꝰ est deꝰ? nequaq̄: sed cōsideratio veri que ē per intellectū: hic visio dicit. deinde ostendit eaz que ad patrē cognitionē in hoc qd subdit: Ego lux in mūdū veni: quia eni pater lux vocat: vbiqz eo hic vtit nomīe. Lucē aūt se hic vocauit eo ꝙ ab errore eripit et intellectuales tenebras soluit. vnde subdit: Ut ois qui credit i me i tenebris non maneat. AVGV. In quo satis manifestat oēs se i tenebris inuenisse: sed ne in eis tenebris maneāt: igbus inuenti sunt: debent credere in lucē que venit in mūdū. Dixit quodā loco discipulis suis: Uos estis lux mundi: non tñ eis dixit: Uos lux venistis i mūdū: vt ois q credit in vos i tenebris nō maneat. lumia ḡ sūt oēs sācti. sed credēdo illuminant ab eo: a quo sigs recesserit tenebrat. CHRY. Ut āt nō existimēt ꝙ ꝑpter ībecillitatē eos q ipm̄ cōtēnūt illesos dimittat subiūgit: Et sigs audierit ṽba mea: ⁊ non custodierit ego nō iudico eū. AVGV. Intelligēdū ē: Mō nō iudico eū. cū alio loco dicat: Pater oē iudiciū dedit filio: qre āt modo non iudicat ostendit subdens: Non enim veni vt iudicem mundū: sed vt saluificē mundū. i. vt saluū faciā mundum. nunc ergo est tempus misericordie: post erit iudiciū.

CHRY. Deinde vt non pigriores ex hoc fiant. terribile subdit iudicium: Qui spernit me ⁊ non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. AVGV. Non dixit: Ego nō iudico eum in nouissimo die. hoc enim esset ꝯtrium illi sententie Omne iudiciū dedit filio. Expectātibus aūt quisnā esset ille secutus adiunxit: Sermo quē locutus sū ille iudicabit eū in nouissimo die. Satis manifestauit seipsum in nouissimo die iudicaturū: seipsum quippe locutus est. seipm̄ annunciauit. aliter itaqz iudicabūtur qui nō audierunt: aliter qui audierunt ⁊ ꝯtēpserunt. AVGV. i. de tri. Ideo aūt iudicat verbū qd locutus est filius: quia non ex se locutus est filius: vnde sequit: Quia ego ex meipo nō sum locutus: per qd intelligi voluit. Ego non ex me natꝰ suz. Quero itaqz quomō intelligam? Ego non iudicabo: sed verbū qd locutus sum iudicabit: cū ipse sit verbū patris quod loquit: vel ita: Ego nō iudicabo ex potestate humana: qz filius hominis sum: sed ego iudicabo ex potestate verbi dei: quia filius di sum.

CHRY. Uel aliter: Ego non iudico euz. i. nō sum causa perditionis eius. sed ipse qui verba mea spernit. Uerba. n. que modo locutus sum in ordine stabūt accusatoris omnē tollentia excusationem: ⁊ hoc est quod subdit: Sermo quē locutus sum: ille iudicabit eum. ⁊ quis sermo? Quia ego ex meipso non sum locutus: sed qui misit me pater: ipse mihi mandata dedit quid dicaz: ⁊ quid loquar. Omnia igit hec ꝑpter eos dicebāt: vt nullā hēant excusatōez. AVGV. Mandatum aūt non qd filius nō habebat pater dedit: sed in sapientia patris quod est verbū patris oīa mandata sūt patris. Dicit aūt mandatū datū: qz non ē a seipso cui dicit datū: ⁊ hoc ē dare filio id sine quo nunq̄ filius fuit: quod est gignere filiū qui nūq̄ non fuit. THEO. Cū. n. verbū patris existat filius: ⁊ que sunt in mēte patris reuelat in itegrum: mādatū accepisse dicit. quid sit dicturus ⁊ qd loquatur. Sicut etiam nostrū verbū si verū fateri volumus ea profert que suggerit mens. Sequit: Et scio quia mandatū eius in vita eterna est. AVGV. Si ergo vita eterna est ipse filius: ⁊ vita eterna est mandatū patris: quid aliud dictum est: nisi qz ego sū mādatū p̄ris: ꝑinde ⁊ id qd adiūgit: q̄ ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor: nō accipiam? Dixit mihi: q̄si ꝑ ṽba locutꝰ sit vnico ṽbo: dixit ergo pater filio id sine quo nunq̄ filiꝰ fuit: sicut dedit vitā filio: nō qd nesciebat vel nō hēbat: sꝫ qd ipe filiꝰ erat. qd ē autē: Sicut dixit mihi sic loquor: nisi ṽbū loquor? Ita ille dixit vt verax: ita iste loqtur vt veritas: verax aūt genuit ṽitatē: quid ergo iam diceret veritati? non enim imꝑfecta erat veritas cui verum aliquod adderetur. CA. XIII.

Ante diem festū pasce sciēs iesus qz venit hora eiꝰ vt trāseat ex hoc mūdo ad patrem: cū dilexisset suos qui erant in mūdo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iā misisset in cor vt traderet eū iudas simonis scariothis: sciens qz omnia dedit ei pater in manus: ⁊ quia a deo exiuit ⁊ ad deum vadit: surgit a cena ⁊ ponit vestimēta sua: ⁊ cū accepisset lintheum precinxit se. Deinde misit aquā in peluim ⁊ cepit lauare pedes disipuloꝝ: ⁊ extergere lintheo quo erat precinctus.

THEO. Quia dn̄s trāsmigraturꝰ erat ō p̄nti seculo: explicat qualem erga suos amicitiam gereret. vnde dr̄. Ante di. fe. pas. sci. ie. qz ve. ho. eiꝰ vt trā. ex hoc mundo ad pa. cū dilex. su. qui erāt i mū. i fi. di. eos. BEDA. Plīmas sigdē festiuitates iudei habebant: sed apud eos insignior atqz celebrior erat pasce festiuitas: ꝑpter quod signāter dicit: Añ diem festum pasce. AVGV. Pasca non sicut quidā existimant grecū nomen est: sed hebreū. opportunissime tamē occurrit i hoc nomine quedā cōgruētia vtrarūqz liguarū: qz eni pati grece paschin dicit: ideo pasca passio putata est: vl' hoc nomē a passione sit appellatū. i sua vero lingua hoc est in hebrea pascha transitus dicit: ꝑpterea qz tunc p̄muz pasca celebrauit populus dei quando ex egypto fugientes: rubrum mare transierunt. nunc ergo figura illa prophetica in veritate completa est: cum sicut ouis ad immolādū ducit christus: cuius sanguine illinitis postibꝰ nostris. i. cuius signo crucis signatis frontibus nostris a perditione huius seculi: tanq̄ a captiuitate egyptiaca liberamur: ⁊ agimꝰ saluberrimū transituz: cū de diabolo transimus ad xp̄z ⁊ ab isto instabili seculo: ad eius fundatissimū regnū. Hoc itaqz nomē. i. pasca velut interp̄tans nobis euāgelista dicit: Sciens qz venit hora eius vt trāseat ex hoc mūdo ad p̄rez. Ecce pasca. ecce trāsitus. CHRY. Nō soluz āt tunc sciens sꝫ olī. Transitū āt eius mortē vocat. Relicturus āt discipulos maiorē eis demonstrauit amorē. ⁊ hoc ē qd dicit: Cū dilexisset suos q erant in mūdo in finē dilexit eos. hoc est nihil dereligt eoꝝ que eū q valde amat decens est facere: ñ āt a principio hoc fecit: sꝫ maiora postea adiecit: vt eoꝝ augeat familiaritatē: ⁊ multaz eis prepararet ꝯsolationē: ad ea que superuentura erant: suos āt eos vocat ẜm familiaritatis rationem: qz ⁊ alios suos dicit ẜm conditionis rationē. vt cum dicitur. Sui eum non receperunt. addit āt: q erant in mundo. qz sui erant ēt defuncti vt abraam isaac ⁊ iacob. sꝫ in mundo non erant. Hos ergo suos qui erāt in mundo mansit amans continue: ⁊ tandem perfectam amicitiam circa eos ostēdit. ⁊ hoc est. In finē dilexit eos. AVGV. Uel aliter. In finem dilexit eos: vt ⁊ ipsi de hoc mūdo ad suum caput dilectione transirent. quid est enim In finez. nisi in christum? Finis enim legis christus ad iusticiā omni credenti: finis perficiens non interficiens. Uideo autez posse ista verba quodā humano modo etiā sic accipi tanq̄ vsqz ad mortem christus dilexerit suos. Sed absit vt dilectionem morte finierit: qui non est morte finitus nisi forte sit ita intelligendū: Usqz ad mortem dilexit eos. i. vsqz ad mortez illū dilectio ipsa perduxit. Sequit: Et cena facta. i. iam peracta: ⁊ ad ꝯuiuantiū mensam vsūqz perducta. Nō. n. ita debemus intelligere cenā factaz: veluti iā ꝯsumptaz atqz transactā: adhuc. n. cenabat cū surrexit ⁊ pedes lauit discipulis: nam postea recubuit ⁊ buccellam traditori dedit. ꝙ āt ait: Cum iam diabolus misisset in cor vt traderet eum iudas simonis scariothis: missio ista spiritualis suggestio est: ⁊ non fit per aurez: sed per cogitationē: diabolice. n. suggestiones immittuntur: ⁊ humanis cogitationibus immiscent. Factū ergo iaz fuerat in corde iude ꝑ imissionem diabolicā: vt traderet discipulus magistrū. CHRY. Hoc āt quasi stupens interseruit euangelista: qm̄ eum qui iam prodere statuerat dn̄s lauit: ostendit ēt proditoris multaz nequitiaz: qm̄ neqz salus cū comunicatio detinuit: qd maxime ꝯsueuit negtiaz detinere. AVGV. Locuturus āt euangelista de tanta dn̄i humilitate prius eius celsitudinē voluit cōmendare: ad qd pertinet quod dicit: Sciēs qz oīa dedit ei p̄r in manꝰ: ergo ⁊ ipz traditorem. GREGO. vi. morali. Sciebat eni ꝙ i manu sua ipsos etiā ꝑsecutores acceperat: vt ipse in se ad vsuz pietatis itorqueret: qcqd eorū cōtra se malicia ꝑmissa seuiret. ORIGE. Oia eniz tradidit ei p̄r in manus: hoc est in opere eiꝰ ⁊ potestate. Pater. n. meus vsqz huc ingt operat ⁊ ego operor. vel oīa tradidit ei pater in manus: cuncta capiētes: vt quelibet ei famulent.

CHRY. Traditionē eni hic salutē fideliū vocat. Cū āt audieris traditionez nihil humanū suspiceris: eū eniz q ad patrē ostendit honorē ⁊ cōcordiā. Sicut eni pater ei tradidit: ita ipse patri: vnde paulus: Cū tradiderit inquit regnū deo ⁊ patri. AVGV. Sciens etiam quia a deo exiuit: ⁊ ad deū vadit: nec deum cum inde exiret: nec nos deserens cum rediret. THEOPHI. Quia ḡ pater oīa ei cōmisit i manus. i. salutem ei cōmisit fideliū: decens reputabat quecunqz spectant ad salutē illis ostendere. Sciens etiam ꝙ a deo exiuit ⁊ ad deuz vadit: nullatenꝰ eius gloria minui poterat dū pedes discipuloꝝ ablueret: neqz. n. gl'iā vsurpauit q eni dignitatē vsurpant: minime ꝯdescēdūt ne dissipēt qd i ꝯgrue sibi diripuerūt. AVGV. Cū ḡ illi p̄r oīa dedisset in manus: ille discipulorum non manus sed pedes lauit: vt cum se sciret a deo exisse ⁊ pergere ad deū: nō dei domini: sꝫ hoīs serui impleuit officiū. CHRY. Hoc autē dignuz erat: eo ꝙ a deo exiuit: ⁊ ad deum vadit: vt vniuersū ꝯculcaret tumorē. vñ sequit. Surgit a cena ⁊ ponit vestimēta sua: ⁊ cū accepisset linteū precinxit se: deinde misit aquā in pel. ⁊ ce. la. pe. dis. ⁊ exter. lin. quo erat p̄cin. Uide q̄liter humilitatē ostendit nō solū in lauando pedes sed etiā aliter: Non eni anteq̄ recumberet: sed postq̄ resederūt oēs: tūc surrexit: deinde nō solū lauit: sed vestimenta deponit. linteuz precinxit ⁊ peluim implet: ⁊ nō alij impleri iussit: sed oīa operat: ōndens ꝙ cuz oī studio oportet talia facere.

ORIGE. Mystice aūt prādiū cibꝰ esse dignoscit: ⁊ ante terminū diei spiritualis: q in vita presenti considerat: ⁊ his q introducunt cōueniens existit: cena vero finalis ⁊ his q iā vltra ꝑgressi sunt apponit: Aliter quoqz poterit qs asserere prandiū fore intētionē scripturaꝝ antiquaꝝ: cenā vero recōdita i nouo testamēto mysteria. Puto aūt ꝙ q vna cū iesu cenant: ⁊ in finali vite p̄sentis die secum cōuiuant: egent lauacro quodā: nō vtiqz erga qd p̄moꝝ vt ita loquar corporis ⁊ aīe sꝫ quo ad vltima ⁊ postrema q̄ terre necessario herent. Dicit autē ꝙ cepit lauare pedes: nā postmoduz lauit ⁊ finiuit loturā. qz pedes apostoloꝝ fuerunt cōtaminati: iuxta illud: Omnes vos scandalizabimini ista nocte i me. Postea autez perfecit eos lauare: purgās eos vt vltra nō fedent. AVGV. Posuit aūt vestimēta sua: q cū i forma dei esset semetipsum eximaniuit: p̄cinxit se linteo: q formā serui accepit: misit aquā in peluiz vñ lauaret pedes discipuloꝝ: qui in terrā sanguinē fudit quo īmundiciā dilueret peccatoꝝ. Linteo aūt quo erat p̄cintus pedes quos lauerat tersit: q carne qua erat indutus: euangelistaꝝ vestigia confortauit: ⁊ linteo quidez vt se precingeret: posuit vestimenta q̄ habebat: vt autem formā serui accipet: quādo semetipsuz exinaniuit: non qd habebat deposuit: sed quod non habebat accepit: crucifigēdus sane suis expoliatus est vestimentis: ⁊ mortuus inuolutus est linteis: ⁊ tota eiꝰ passio nostra purgatio est.

¶ Uenit ergo ad symonē petrum. Et dicit ei petrus: Domine tu mihi lauas pedes? Respōdit iesus ⁊ dixit ei. Quod ego facio tu nescis mō: scies aūt postea. Dicit ei petrus: Nō lauabis mihi pedes in eternū. Respondit ei iesus: Si non lauero te: non habebis partez mecū. Dicit ei simō petrus: Domine non tm̄ pedes: sed ⁊ manus ⁊ caput. Dicit ei iesus: Qui lotꝰ est non indiget nisi vt pedes lauet: sed est mūdus totꝰ. Et vos mūdi estis sed non omnes Sciebat enim qs nā esset qui traderet euz: propterea dixit non estis mundi omnes.

ORIGE. Sicut medicꝰ pluriū egrotoꝝ intentꝰ cure: ab his qui magis idigent: propriā curam incipit: sic ⁊ christus qui fedos abluit pedes discipuloꝝ exordit ab his q magis erant fedi: ⁊ sic vltimo venit ad petrū quasi minus alijs idigentē lotura peduz: vnde dicit. Uenit ergo ad si. pe. cui quodāmō ad resistēdū pene mūda pedū ꝯscia ꝑsuadebat: vnde sequit: Et dixit ei petrus: dn̄e tu mihi lauas pedes?

AVGV. Quid est. Tu: qd est Mihi? cogitāda sunt potius q̄z dicenda: ne forte qd ex his verbis aliquatenus quidem digne concepit aīa: nō explicet lingua. CHRY. Ut si petrus primus erat: sed credibile est proditorez stultum existentem ante eum recubuisse: qd euangelista significauit cū dixit. Cepit lauare: deīde venit ad petrū. THEO. Ex quo patet ꝙ non primitus lauit petruz: ex ceteris vero discipulis nullus tētauisset ante petruz lauari. CRHY. Quereret aūt vtiqz quis quare nullus euz aliorum prohi-

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

buit:sʒ solus petrus: qḋ nō parui amoris τ verecūdie erat. Ex hoc igit̃ mihi videt̃ prius solū proditorē lauasse: deide ad petrū venisse: τ alios discipulos p̄ eū de reliquo castigatos. Si.n.quēq̃ ex ceteris lauare cepisset ꝓhibuisset dn̄m: τ dixisset q̄ petrus dixit. ORIGE. Uel aliter: Oēs porrigebant pedes decernentes ꝙ tantus non irrationabiliter eoꝝ lauaret pedes: solus āt petrus nullā aliā ꝯsiderationē ꝯferens: tanq̃ reuerens iesuʒ: non p̄bebat pedes suos ad lauandū: sepe.n. scriptura designauit petrū feruidum ad insinuandū q̄ sibi visa sunt vtiliora τ meliora. AVGV. Uł aliter: Non debemus putare hoc petrū iter ceteros formidasse atq̃ recusasse: cū τ id alij ante ipsuʒ libenter vel eq̄nimiter fieri permisissent: non.n.ita intelligendū est q̄si aliq̄bus iaʒ lauisset: τ post eos venisset ad primū. Quis.n.nesciat primū apostoloꝝ esse beatissimū petruʒ: sʒ ꝙ ab illo cepit: Cū ergo pedes discipuloꝝ lauare cepit: venit ad euʒ a quo cepit.i.ad petrū: τ tunc petrus expauit: quod etiam quilibet eoꝝ expauesceret. Seq̄tur: Rn̄.iesus τ di.ei: quod ego fa.tu ne.modo: sci.aūt postea. CHRY.i.humilitatē huius doctrine: τ quomodo humilitas sufficit in deum perducere. ORIGE. Uel insinuat dominus ꝙ hoc erat mysterium. Lauando enim τ exsiccando pedes eoꝝ: faciebat eos decores debentes euangelizare bonesta: vt ostendere valeant iter factum ac pergere per eum qui dixit: Ego suʒ via. oportebat autem lauari pedes discipulorum a iesu deponente vestimenta vt mundos pedes mūdiores efficiat: vel vt immundiciā pedum discipuloruʒ suscipiat in proprium corpus: per linteum quo solo precinctus manebat: ipse nāq̃ languores nostros portauit. Attende etiam ꝙ cuʒ debeat pedes discipulorum abluere: nō aliud tempus elegit: q̃ cum diabolus iam intrauerat in cor iude: vt eum proderet: τ futura pro hominibus dispensatio imminebat. nam ante hoc non erat opportunum pedes discipulorum lauari a iesu. Quis enim pedum eorum sordiciem intermedij temporis vsq̃ ad passioneʒ lauisset: Sʒ neq̃ tempore passionis: alter enim iesus non aderat qui pedes eorum lauaret: sed neq̃ post dispensationem: illo nāq̃ tempore spiritusancto superueniente eoruʒ loti sunt pedes. Huius ergo mysterij dicit dn̄s petro: tu non es capax: sʒ post hec nosces cum illud perceperis illustratus. AVGV. Nec tamen ille dn̄ici facti altitudine exterritus permittit fieri: qḋ cur fieret ignorabat: sed vsq̃ ad suos pedes humilem christuʒ videre non potest sustinere. Nam sequitur: Dicit ei petrus non lauabis mihi pedes in eternum. hoc est nunq̃ hoc patiar. Hoc q̄ppe in eternū nō fit qḋ nūq̃ fit. ORIGE. Ex hoc aūt accipim⁹ exēplū quoniā possibile est quēq̃ sm̄ purū ꝓpositū dicere ꝓpter ignorātiā qḋ sibi nō prodest. Petrus enī ignorans hoc esse cōueniens: p̄mo q̄dē quasi dubitās suauiter dixit: Dn̄e tu mihi lauas pedes: Secūdo. Nō lauabis mihi pedes in eternū: qḋ erat prohibitū operis ꝓducentis eū ad habendū partem cū iesu in quo etiam non tm̄ iesum arguit inconuenienter lauantem pedes discipulorū: sed etiam condiscipulos indecenter suos pedes porrigētes. cū ergo nō esset expediēs petro ꝓpriū respōsū: nō ꝑmisit illud dn̄s verificari. nā subdit: Rn̄dit ei iesus: Si nō lauero te: nō ha. parteʒ mecū. AVGV. Ita dictū est: Si nō lauero te: cum de solis pedib⁹ ageret̃ quō dici solet: calcas me: quando sola planta calcat̃. ORIGE. Qui aūt recusant hec τ similia tropologiçare dicāt: quō probabile est eū qui ob reuerentiā iesu dixit: Nō la. mihi pe. in eter. non habiturū partē cū dei filio: ꝓpter nō lauare pedes ab eo: sicut ꝓpter īmane scelus: τ ideo prestādi sūt pedes.i.mentis affectus lauandi a iesu vt sint pedes nostri decori: τ p̄sertiʒ cum emulantes potiora dona volum⁹ annumerari eis qui euangelizant bona. CHRY. Ideo aūt nō dixit cui⁹ gratia hoc faciebat: sed minas imposuit: q̄ ille nequaq̃ ꝑsuasus esset: audiens enī: Scies aūt postea. non dixit doce igit̃ me vt permittā: sʒ quādo cōminat⁹ ē id qḋ maxie timebat .s. separari ab eo tunc permisit. ORIGE. Hoc dicto vtemur cōtra eos q indiscretius se facere statuerūt qḋ eis non prodest: nā ostēdendo illis ꝙ nō sūt habituri partē cū iesu: dū p̄sumptuosū decretū obseruāt: admonebimus illos ne imorent̃ male decretis: etiā si iureiurādo ex multo ipetu illud firmauerūt. AVGV. At ille amore τ timore ꝑturbatus: plus expauit christū sibi negare: q̃ vsq̃ ad suos pedes humiliari: vn̄ sequit̃: Di.ei si.pe.do.nō tm̄ pe.me. sʒ τ man⁹ τ ca. ORIGE. Manus aūt lauare nolebat iesus ꝯtēnēs q̄ dicebant̃ qm̄ discipuli tui nō lauant man⁹ cū panē mādu cant. caput aūt submergi nolebat: in quo imago τ gloria patris extiterat: satis est aūt ei vt pedes lauandos porrigeret. vn̄ sequit̃: Di.ei iesus: q lo.est: nō indi. nisi vt pe.la. sʒ ē mūto. AVGV. Tot⁹ vtiq̃ p̄ter pedes: vel nisi pedes quos habet opus lauare: hō enī in baptismo totus abluit̃: nō preter pedes: sed totus oīno: veruntn̄ cū reb⁹ humanis postea viuit̃: vtiq̃ terra calcat̃. Ipsi igit̃ humani affect⁹ sine q̄b⁹ in hac mortalitate nō viuit̃: q̄si pedes sūt: vbi τ hūanis reb⁹ afficimur: vt si dixerimus: q̄ peccatū nō habemus: nos ipsos decipiam⁹. Si aūt cōfitemur peccata nostra: q pedes discipuloꝝ lauit: nobis peccata dimittit: vsq̃ ad pedes q̄b⁹ conuersamur in terra. ORIGE. Impossibile auteʒ puto nō cōtaminari extrema aīe τ īfima ei⁹: quāq̃ quo ad hoīes ꝑfectus quis esse putet̃: plurimi aūt τ post baptismū iplentur puluere scelerū vsq̃ ad verticē: q vero legittime discipuli christi sūt: erga solos pedes indigent lauatione. AVGV. Ad seleucia. Ex hoc aūt qḋ hic dicit̃ intelligit̃ ꝙ iaʒ petrus baptizat⁹ fuerat: itelligim⁹ enī ei⁹ discipulos p quos baptizabat iā fuisse baptizatos: siue baptismo ioānis sicut nonnulli arbitrant̃: siue qḋ magis credibile est baptismo christi. Neq̃ enī rēnuit ministeriū baptizandi: vt haberet baptizatos seruos p quos ceteros baptizaret: q non defuit humilitatis ministerio quando eis pedes lauit. vn̄ sequit̃: Et vos mū.estis: sʒ nō oēs. AVGV. Hoc q̄d sit: ne queram⁹ ipse euāgelista patefecit adiūgens: Sci.enī quisnam esset q tra.eū: ꝓpte.di. Nō estis mū.oēs. ORIGE. Cū ergo dicit. Uos mundi estis: refert̃ ad xi. ꝙ vero subdit̃: Sʒ non oēs. dicitur ꝓpter iudaʒ existentē īmundū. primo quidem quia pauperes nō erant sibi cure: sed fur erat: demuʒ diabolo ingresso in cor eius vt proderet christū. Lauat aūt pedes postq̃ mundi erāt qm̄ gratia transcendit necessitatē τ sicut dicit ioānes: Mūd⁹ mūdificet̃ adhuc. AVGV. Uel q̄ ipsi discipuli cū loti essent: nō op⁹ habebant nisi pedes lauare: q̄ dum in isto seculo viuit hō: humanis affectibus terrā velut pedibus calcās contrahit. CHRY: Uel aliter: Nō dicit eos mūdos: vt a peccatis erutos estimes: victima nōdū oblata: sed eā q̄ cognitionis est mundationē dicit: iam enim ab errore iudaico eruti erant.

¶ Postq̃ ergo lauit pedes eoruʒ: accepit vestimenta sua: τ cū recubuisset iteꝝ dixit eis: Scitis quid feceri vobis: Uos vocatis me magister τ dn̄e: τ bn̄ dicitis: Sū eteni. Si ergo ego laui pedes vr̃os dn̄s τ magister: τ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exēplū.n. d̄di vobis: vt quēadmodū ego feci vobis: ita τ vos faciatis. Amē amē dico vobis: nō ē s̄uus maior dn̄o suo: neq̃ apostolus maior est eo q misit illum. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Nō de omnib⁹ vobis dico. Ego scio quos elegeriʒ. Sed vt adimpleatur scriptura: Qui māducat mecū paneʒ leuabit contra me calcaneum suum. Ammō dico vobis priusq̃ fiat vt cum factū fuerit credatis: quia ego sum. Amen amen dico vobis: qui accipit si quē misero: me accipit. Qui autem me accipit: accipit eum qui me misit.

AVGV. Memor dn̄s se ꝑmisisse sciētiā facti sui petro dicēs. Scies āt postea q̄d sit qḋ feci: docere nūc incipit. vn̄ dicit̃: Postq̃ g̊ la.pe.eoꝝ: acce.ve.sua τ cuʒ recu.ite.di.eis Sci.q̄d fe.vo. ORIGE. Quod vł̄ interrogatiue ꝓferat̃ vt ostēdat facti magnitudinē. vel iperatiue vt eoꝝ erigat itellectū. ALCVI. Mystice āt ipleta redēptiōis nostre purgatiōe p sanguinis sui effusionē accepit vestimēta sua: tertia die d̄ sepulchro resurgēs: τ eodē corꝑe iā imortali vestitus τ cū recubuisset ascēdens i celū in dextera p̄rna diuinitatis recūbēs: inde vētur⁹ ē ad iudicandum. CHRY. Nō āt adhuc ad solū petrū sʒ ad oēs loq̄tur.d. Uos vo.me ma.τ do.in quo eoꝝ iudiciū assumit: deinde vt nō illoꝝ g̃re eē putent̃: hec v̄ba subiūgit: Et bn̄ di.sū eteni. AVGV. Hoi p̄ceptū ē: Nō te laudet os tuum sʒ laudet te os ꝓximi tui. ꝑiculosū ē enī sibi placere: cui cauēdū ē supbire. Ille āt q sup oīa est quantūcunq̃ se laudet: nō se extollit excelsius nec pōt recte dici arrogans deus: nobis nāq̃ expedit deuʒ nosse: nō illi. Nec eū quisq̃ cognoscit: si ñ se iudicet ipē q nouit. Si ergo nō se laudādo quasi arrogantiaʒ vitare voluerit: nobis sapientiā denegabit. Quo aūt arrogantiā veritas timet: Et quidē ꝙ magistrū se dicit: nemo rep̄henderet ēt q eū nihil aliud q̃ hominē crederet: qm̄ id ꝓfitet̃ qḋ τ ipsi hoīes in q̄buslibet artibus vsq̃ adeo sine arrogātia ꝓfitentur vt ꝓfessores vocent̃. Cū vero dn̄ʒ discipulorū se dicit: cū sint sm̄ seculū igenui. q̄s ferat i hoīe: Sed cū deus loq̄tur: nulla ē elatio tāte celsitudinis: nullū mēdaciū v̄itatis: nob subiacere vtile ē illi celsitudini: seruire veritati. Ideo bn̄ g̊ dicitis: vocādo me mg̃rm τ dn̄m. q̄ sū. nā si ñ esseʒ qḋ dicitis: male diceretis. ORI. Et illi q̄dē ñ bn̄ dicūt. Dn̄e: q̄bus dicet̃: Discedite a me q opamini iniq̄tatē: sʒ apl̄i bn̄ dicūt: Magister τ dn̄e. nō.n.eis neq̄tia dn̄abit̃: sʒ v̄bū dei. Seq̄t̃. Si ergo ego la.pe.ve.dn̄s τ ma.τ vos de.al.alte.la.pe. CHRY. A maiorib⁹ rebus accipit exemplū vt qḋ minus ē operemur nā ipē q̄dē dn̄s ē: nos aūt ad ꝯseruos facim⁹ si fecerimus. et ideo subdit: Exemplū enī de.vo.vt quēad. ego fe.vo.ita τ vos fa. BEDA. Primū dn̄s egit factis qḋ postmodū docuit verbis sm̄ illḋ: Ce.ie.fa.τ do. AVGV. Hoc ē beate petre qḋ nesciebas hoc tibi postea sciendū promisit. ORIGE. Cōsiderandū v̊o est si necessariū ē quēlibet volentē disciplinā iesu ꝑficere. velut debitū opus ꝓseq̄ lauacrū sensibiliū pedū: ꝓpter hoc dicit: Debe.adin.la.pe. Sed hic mos vel nō fit: vel admodū raro. AVGV. Est enī apud plerosq̃ cōsuetudo hui⁹ humilitatis cū se inuiceʒ hospitio suscipiūt: τ faciūt hoc sibi inuicē fratres: etiaʒ opere ipso visibili. Multo enī meli⁹ est τ sine controuersia veri⁹: vt etiā manib⁹ fiat: ne dedignet̃ qḋ fecit christ⁹ facere christian⁹. Cū enī ad pedes fratres inclinat̃ corp⁹ ēt i corde ipo excitat̃: vł̄ si iā ierat: ꝯfirmat̃ humilitatis affect⁹. Sʒ excepto hoc morali itellectu: nūq̄d ēt frater fratrē a delicti poterit cōtagione mundare: Sʒ cōfiteamur iuicē delicta nr̃a inuicē nos delicta donem⁹: τ ꝓ nr̃is delictis inuicē orem⁹: atq̃ ita quodāmō inuicē pedes nr̃os lauem⁹. ORIGE. Uel aliter. Hoc lauacrū sp̄uale pedū de quo dictū est: principaliter q̄dē a nullo nisi a solo iesu pōt effici: secūdario v̊o a discipulis eius quibus dixit: Uos debe.adin.la.pe. Jesus enī lauit pedes discipuloꝝ inquantū magister: τ seruorum in eo ꝙ dn̄s. Hic aūt est finis magistri vt discipuluʒ faciat sicut se: quod de saluatore ꝓpet: q pre ceteris magistris τ dn̄is vult vt fiant eius discipuli q̄si magister τ dn̄s: non habentes spiritum seruitutis sed spm̄ filiatiōis: in quo clamāt Abba pater. Prius ergo q̃ fiant τ magister τ dn̄s; egēt lauacro pedū: velut insufficiētes discipuli: τ adhuc sapientes spiritū seruitutis. Cū aūt aliq̄s eoꝝ statū magistri attingit τ dn̄i: tūc imitari poterit eū q lauit discipuloꝝ pedes: ac lauare pedes p doctrinā q̄si magister. CRHY. Adhuc āt ꝓuocās eos ad lauādū pedes subiungit: Amē amen di.vo. Nō est ser.ma.do.suo: neq̃ apo.maior eo q mi.illū.q.d. Si ergo hec a me facta sunt: multomagis a vobis oportet hec fieri. THEOPHI. Necessario etiā hic apl̄os admonet: q̄ enī ad dignitates habebāt attingere: τ hic q̄dē maiores hic minores: ne insurgāt adinuicē: serenat consciētiā oīum.

BEDA. Quia v̊o scire bonū: τ nō facere ñ ꝑtinet ad beatitudinē: sʒ ad cōdēnationē: sm̄ illud: Sciēti bonū τ nō facienti: peccatū est illi. subiūgit: Sic hec sci.be.eri.si fe.ea.

GHRY. Nā scire q̄dē oīuʒ est: facere v̊o nō oīuʒ. Deide ꝓditorē non manifeste redarguit: sʒ obūbrate: cum subdit̃ Nō de oib⁹ vobis dico. AVGV. q.d. Est iter vos q non erit beat⁹: neq̃ facit ea. Ego scio quos elegeriʒ. Quos: nisi eos q beati erūt faciēdo q̄ p̄cepit: Nō est igit̃ iudas elect⁹: q̄d ē ergo qḋ alio loco dicit̃: Nōne ego vos duodecī elegi: an ipse ad aliq̄d ē elect⁹: ad qḋ erat vtiq̃ necessari⁹: nō aūt ad beatitudinē: de q̄ dicit: B̄ti eritis si feceritis ea. ORIGE. Uel aliter: Nō recte existimo posse referri qḋ d̄r: Nō de oib⁹ vobis dico: ad hoc qḋ dictū est: Beati eritis si feceritis ea. Totū enī hoc τ de iuda τ de quolibet alio verū est dicere. Beat⁹ talis si fecerit hec. Reducem⁹ aūt hec ad illud dictū: Nō ē ser.ma.do.suo: nec apo.ma.eo q mi.illū: Judas enī cū esset seruus peccati: nō erat seru⁹ diuini v̄bi: nec apl̄s diabolo ingresso in cor ei⁹: cū g̊ dn̄s nouisset q sunt sui: alienos a se nō nouit: pp qḋ nō ait. Ego scio cunctos p̄ntes: sʒ ego scio quos elegerī.q.d. electos meos noui. CHRY. Deide vt nō multos ꝯtristet suo s̄mōe subiūgit: Sʒ vt adimplea.scrip.q mādu.me.pa.le.cal.suū cōtra me: oñdēs ꝙ nō ignorās tradit̃: qḋ maxie sufficiēs erat iudā retinere: τ non dixit: Tradet me. sʒ leuabit ꝯtra me calca.suū: dolū τ occultationē insidiaꝝ rep̄sentare volēs. AVGV. Quid ē enī: Leuabit calcaneū suū sup me. nisi ꝯculcabit me: in quo iudas traditor ei⁹ attingit̃. CHRY. Dicit aūt. Qui māducat mecū panē.i.q a me nutrit⁹ est: q mea mēsa cōicauit vt si quādo a famulis aut aliq̄bus vilioribus patiamur aliq̄d malū. nō scandalizemur: respiciētes iude exēplū q infinitis potit⁹ bonis: i ꝯtrariū remunerauit bn̄factorē. AVGV. Illi ergo q electi erāt māducabāt dn̄ʒ: ille māducabat panē dn̄i ꝯtra dn̄ʒ. illi vitā: ille penā. Qui enī māducat idigne ait apl̄s: iudiciū sibi māducat. Seq̄t̃. Ammō di.vo. priusq̃ fiat: vt cū fcm̄ fu.cre. q̄ ego suʒ de quo.s. illa scriptura ꝓcessit. ORIGE. Nō āt dcm̄ ē apostolis: Ut credatis. q̄si nō credētib⁹: sʒ dictū ē tāq̃ eq̄polleat ei: qḋ ē vt credētes operemini: ꝑseuerātes in credulitate: nec aliquā occasionē ad repulsā captātes. sup ea.n. q̄ obtinebāt discipuli ad fidē faciētia: hoc etiā adepti sūt videre ꝑfici scripturā predictam.

CHRY. Quia g̊ discipuli exituri erāt ad p̄dicādū τ multa passuri duob⁹ modis eos cōsolat̃: vno mō a seipso cū dicit: Beati eritis si fe.ea. alio v̊o mō ꝯsolat⁹ ē eos ab alijs eo .s. ꝙ ab hoib⁹ multa potient̃ ꝓcuratiōe: vnde subdit. Amē amē.dico vo.q acci.si quē mi.me acci.q aūt me ac.ac. euʒ q mi.me. ORIGE. Qui enī recipit quē mittit iesus: Jesuʒ q in misso cōsistit recipit. q aūt iesū recipit: patrē recipit: igr̃ q recipit quē mittit iesus: mittentē recipit patrē. Pōt etiaʒ τ hic sermo fore q recipit: quē ego misero: vsq̃ ad mei receptionem attingit. Qui v̊o nō p aliquē aploꝝ meoꝝ me recipit: sed recipit me veniētem ad aīas. patrem recipit: vt non tm̄ ego in eo maneā: sʒ τ pater. AVGV. Arriani aūt cuʒ hoc audiūt statiʒ ad grad⁹ sue dogmatis currunt dicentes: Quātū apl̄s distat a dn̄o: tm̄ fili⁹ a p̄re. sʒ vbi dn̄s dixit: Ego τ pater vnū sum⁹: nullā distātie suspitionē reliquid qm̄ ergo nos accepturi sumus hec verba dn̄ica: Qui me accipit

accipit eū q me misit.ꝙ vni⁹ nature sūt pr̄ ⁊ fili⁹: ꝯñs videbit̄:q2 dixit:Qui accipit siquē miſo:me accipit:⁊ vni⁹natu re sūt fili⁹⁊ apl̄s:ita dixisse possit videri:Qui acci.siquē mi. me s̄z hoīez accipit:q āt me s̄z deū acci.acci.eū q me misit. S̄z cū ista dicebat:ñ ab illo nature vnitas: s̄z ī eo q mittit̄: mittētis ꝯmēdabat̄ auctoritas.Si ḡ attēdas xp̄z ī petro discipuli p̄ceptorē:si āt prēz ī filio iuenies vnigeniti genitorē.

¶ Cū hec dixisset iesus turbatus ē spiritu ⁊ protestatus est: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: q2 vnus ex vobis tradet me. Aspiciebāt ergo adinuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius ī sinu iesu quem diligebat iesus. Innuit ergo huic simon petrus: ⁊ dixit ei: Quis est de quo dicit? Itaq3 cum recubuisset ille supra pectus iesu dicit ei: Dñe quis est? Respondit iesus: Ille ē cui ego intinctū panem porrexero: ⁊ cū itinxisset panē dedit iude simonis scariothis. Et post buccellam introiuit in eū sathanas: ⁊ dixit ei iesus: Qd̄ facis fac citius. Hoc āt nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidā.n.putabant quia loculos habebat iudas: ꝙ dixisset ei iesus: Eme ea q̄ opus sunt nobis ad diem festum: aut vt egenis aliqd daret. Cum ergo accepisset ille buccellā: exiuit continuo. Erat autem nox.

CHRY. Q2 dñs apl̄is debētib⁹ orbē terrarū vniuersū p̄currere: exhibuerat duplicē ꝯsolationē p̄dictā: cogitans ꝙ vtraq3 p̄ditor puat⁹ ē turbat̄. Et hoc significat euangelista dicēs. Cū hec dixisset iesus: turbat⁹ est spū: ⁊ p̄testat⁹ ē: ⁊ dixit: Amen amen dico vobis: q2 vnus ex vobis me tradet.

AVGV. Nō illi hoc tūc primū venit ī mentē: s̄z q2 p̄ditorē iaz fuerat expīsurus: vt non lateret in ceteris: ideo turbatus est spiritu: ⁊ q2 ipse traditor iā fuerat exitur⁹: vt iudeos qbus dñs ab eo traderetur adduceret. Turbauit eū imminens passio ⁊ periculum proximorum: ⁊ traditoris īpendentes manus: cuius fuerat precognitus animus: hoc etiā dominus significare sua turbatione dignatus est: ꝙ quādo ex falsis fratribus aliquos separari: etiam ante messem vrgens causa compellit: fieri sine ecclesie turbatione nō possit. Turbatus est autem non carne: sed spiritu. Spiritus.n. in huiusmodi scandalis nō p̄uersitate: s̄z charitate turbat̄: ne forte in sepatione aliquorū zizaniorū simul aliqd̄ eradicet̄ ⁊ triticū: siue ergo ipsuz iudā p̄euntē miserādo: siue sua morte appropinquāte turbatus est: nō aī infirmitate: s̄z potestate turbat̄. Non eniz aliquo cogente turbat̄: sed turbauit semetipsuz vt supra dictum est: ꝙ aūt turbat̄ infirmos in suo corpore: hoc est in sua ecclesia consolat̄: vt siqui suorū morte iminēte turbant̄: nō se reprobos putent. ORIGE. In eo enī ꝙ dicit: Turbat⁹ est spū: qd̄ humanū ē. s. passio: p̄ueniebat ab exuberātia spūs: si enī scūs quilibet ī spū viuit: ⁊ agit: ⁊ patit̄: quātomagis hec dicēda sūt de iesu scōrū p̄miatore? AVGV. Pereāt igit̄ argumēta stoicorū: q negāt in sapientē cadere p̄turbationē animorū: q p̄fecto sicut vanitatē estimāt veritatē: sic stuporē deputāt sanitatē. Turbet̄ plane anim⁹ christiani: nō miseria: sed misericordia: dicit āt: Un⁹ ex vob: numero nō merito: specie nō virtute. CHRY. Quia v̄o non nominatim dixit: rursum in omnes inducit timorē. vñ seqt̄: Aspiciebant ergo discipuli adinuicem hesitātes de quo diceret. Et nimirū nulli⁹ sibi ipsis cōscij mali: tñ emulationez xp̄i p̄prijs cogitationibus credibiliorē putabāt. AVGV. Sic etiaz in eis erat erga magistrū suū pia charitas: vt tamē eos hūana alterū de altero stimularet ifirmitas. ORIGE. Reminiscebant̄ ēt vt hoīes existentes: qm̄ alterabilis est affect⁹ adhuc p̄uectorū ac susceptibilis appetit⁹ ꝯtrariorum his q̄ pri⁹ voluerat.

CHRY. Oib⁹ aūt tremētib⁹ ⁊ ipo vertice. s. petro formidāte: Joānes velut dilect⁹ recubuit ī sinu iesu: vñ seqt̄. Erat ḡ recūbēs vn⁹ ex discipulis ei⁹ ī sinu iesu quē dili.ie. AVGV. Ipse ē ioānes cui⁹ ē hoc euāgeliuz: sic postea manifestat: Erat.n.hec eorū ꝯsuetudo q sacras nobis lr̄as ministrarūt: vt qñ ab aliquo eorū diuina narrabat̄ historia: cū ad se ipsū veniret tāq3 de alio loqueret̄. Quid.n.depit vitati: qñ ⁊ res ipsa dr̄: ⁊ quodāmodo dicenti iactātia deuitatur?

CHRY. Si aūt huiusmodi familiaritatis cāz q̄ris discere: amoris res erat: p̄pterea dicit: Quez dili.ie. Quāuis.n.⁊ alij amarent̄: tñ iste plus alijs. ORIGE. Estimo āt ꝙ ēt h̄ p̄tēdit ꝙ ioānes īcūbens v̄bo ac in secretiorib⁹ pausans incūbebat gremijs v̄bi. CRHY. Volebat etiaz oñdere se ipm̄ esse alienū a crimīe: ⁊ hoc ēt dicit: ne estimes ꝙ petr⁹ ei vt maiori exñti inueret. naz seqt̄: Innuit ergo huic simō petrus: ⁊ dicit ei: qs est de quo dicit: Ubiq3 enī īuenit̄ petr⁹ ab amore ipetū faciēs: ⁊ q2 primo increpat⁹ est nō locut⁹ ē: s̄z mediāte ioāne vult discere. Ubiq3.n. scriptura oñdit petrū feruidū: ⁊ familiaritatē hñtē ad ioānē. AVGV. Notāda aūt locutio ē: dicere aliqd nō sonādo: s̄z tantūmō inuēdo. Innuit inqt ⁊ dicit. i. īnuēdo dicit. Si enī cogitando aliqd dr̄: sic illud: Dixerūt apd̄ semetipsos: q̄to magis inuēdo vbi iā foris q̄libuscūq3 signis p̄mit̄: qd̄ fuerit corde conceptuz. ORIGE. Uel p̄mo inuit: ⁊ deīde nō cōtēt⁹ nutu dixit illi: Dic qs sit de quo dicit. Seqt̄. Itaq3 cuz re. ille supra pec. iesu dicit ei: dñe qs est? AVGV. Q2 aūt nunc supra pectus dicit: paulo supra dixerat ī sinu. vel aliter: p̄mo qdē iacens in sinu iesu supascendit ⁊ incubuit supra pect⁹ q̄si si nō incubuisset in pecctore: s̄z remansisset iacens in sinu: nequaq3 dñs ei tradidisset verbū qd̄ petr⁹ scire cupierat. Per hoc ergo ꝙ vltimo supra pectus incubuit: exprimit̄ tanq3 p maiorē ⁊ abūdantiorē gratiā specialis iesu discipulus eē.

BEDA. Qd̄ aūt in sinu ⁊ supra pectus recubuit: nō soluz fuit p̄ñtis amoris indiciū sed etiā future rei signū: ꝙ. s. inde vocē sumeret: quā postmodū cūctis seculis inauditā emitteret. AVGV. Per sinū enī qd aliud significat̄ q̄3 secretū: hic est vtiq3 pectoris sinus sapientie secretū. CHRY. Neq3 aūt tūc nominatiz p̄ditorē dñs manifestauit. nā sequit̄: Rñdit iesus ille est cui intictū panē porrexero: ⁊ mod⁹ ipse manifestatiōis ꝯuersur⁹ erat: q2.n.ob mēsationē verecūdat⁹ nō ē: eodē pane ꝯmunicās verecūdari debuit. Sequit̄: Et cū itinx. pa. dedit iude sim. sca. nō vt putāt qdā negligenter legētes: tūc iudas solus xp̄i corp⁹ accepit: itelligēdū est enī ꝙ iā eis oib⁹ distribuerat dñs sacramēta corporis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat: sic lucas narrat: at demū ad hoc ventū ē: vbi s̄m narrationē ioānis dñs p buccellā tinctam atq3 porrectā suū exprimit traditorē: fortassis p panis tinctionē illius significās fictionē. nō enī oīa que tingunt̄ abluunt̄: s̄z vt inficiant̄: nōnulla tingunt̄: si aūt bonū aliquid hec significat tinctio: eidē bono ingratū merito est secuta damnatio Sequit̄ eniz: Et post bucellā: tunc introiuit in euz sathanas. ORIGE. Attende ꝙ primo quidem nō introiuit sathanas in iudā: sed immisit in cor eius solū vt proderet preceptorē. Post panē aūt in eum ingressus ē: quāobrem nobis cauendum est: ne diabolus ītrudat ī cor nostrum aliquid ignitorum telorum suoruz: nam si intruserit insidiatur deinde vt ⁊ ipse introeat. CHRY. Donec enim fuit in collegio non audebat insilire: s̄z extrorsuz immittebat. quando vero eū manifestū fecit: ⁊ expulit: libere in eū decetero exiliuit. AVGV. Uel intrauit in eū: vt sibi iam traditū plenius possideret: neq3 enī non in illo erat quādo ad iudeos de precio tradēdi dñm pact⁹ ē: cuz lucas dicat. Intrauit āt sathanas in iudā ⁊ abijt ⁊ locutus est cuz principib⁹ sacerdotū. talis iā venerat ad cenādū: s̄z post panem introiuit in eū: non vt adhuc alienū tentaret s̄z vt proprium possideret. ORIGE. Decebat.n. vt estimo p̄p panis exhibitionē auferri ab indigno bonum: qd̄ se hr̄e credebat: quo priuatus factus est capax īgressus sathane in ip̄z.

AVGV. Dicunt āt aliq. Ita ne hoc meruit panis porrectus de mēsa xp̄i vt post illū intraret ī discipulū sathanas? Quibus respondemus: hinc potius nos doceri q̄3 sit cauendū male accipere bonū. si.n. corripit̄ q non diiudicat: hoc ē nō decernit a ceteris cibis dñi corpus: quō damnatur q ad eius mensaz fingens se amicū accedit inimicus? Seqtur: Et dicit ei iesus. Quod facis fac citius. ORIGE. Cui aūt illi ambiguū ē: qm̄ potuit vel iude vel sathane dñs dixisse: Quod facis fac citius: prouocans aduersariū ad pugnā: vl̄ proditorē ad subministrandū dispēsationi q̄ erat futura salubris seculo: quā non amplius tardari nec protrahi: s̄z prosse maturari volebat. AVGV. Non tñ p̄cepit facin⁹: s̄z p̄dixit: non tā in perniciē p̄fidi seuiendo: q̄3 ad salutē fidelium festinando. CHRY. Hoc.n. ꝙ dicit: Quod facis fac citius: non precipientis est neq3 consiliantis: sed exprobrantis ⁊ ostendentis: quoniam ipse nolebat sinaz proditionem impedire. Sequitur: Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Multam vtiq3 quis hic dubitationem inueniet: si interrogantibus discipulis: quis ē: dixit: Cui ego intingens panem dabo: ⁊ tamen non intellexerunt. Nisi dicatur qd̄ latēter dixit: vt nullus audiret: ⁊ propterea supra pectus ioannes residens interrogat quasi ad aurem vt non fieret proditor manifestus. Fortassis eniz si christus eum manifestum fecisset: petrus vtiq3 eum interfecisset. propterea dicit ꝙ nullus cognouit recūbentiuz: s̄z neq3 ioannes. nequaq3.n. putauit ꝙ discipulus intantū iniquitatis p̄diret. q2.n. procul a tali inigtate erat: nō de alijs hoc suspicabatur. Uerā igitur causaz eorū a q̄ xp̄o dicta sūt ignorauerunt. Quid āt estimarent oñdit euāgelista cū subdit: Quidaz.n. puta. q2 locu. ha. iudas ꝙ dixis. ei iesus: Eme ea q̄ opus sunt no. ad diē fe. aut vt ege. aliqd daret. AVGV. Habebat ḡ dñs loculos: ⁊ a fidelibus oblata ꝯseruās suorū necessitatibus ⁊ alijs indigentibus tribuebat. tūc primū ecclesiastice pecunie forma est instituta: nisi itelligeremus ꝙ p̄cepit: nō cogitandū esse de crastino: nō ad hoc esse p̄ceptū vt nihil pecunie seruetur a sanctis: s̄z ne deo p̄p ista seruiat̄: ⁊ p̄p inopie timorez iusticia deseratur. CHRY. Et nimirū nullus discipulorum pecunias afferebat: s̄z p hoc qd̄ dicit hic occulte īsinuat ꝙ q̄dā mulieres euz de suis facultatib⁹ nutriebāt. q aūt nō peraz: nō virgam: nō es iubet deferre: loculos ferebat ad inopū ministeriū: vt discas qm̄ valde pauperē ⁊ mūdo crucifixū hui⁹ oz partis multā facere p̄curationē: multa.n. ad nostrā dispēsans doctrinaz agebat. ORIGE. Si igit̄ iude saluator dicebat: Qd̄ fa. fac citi⁹: ac p̄ditor in h̄ tñ ad p̄sens obedit magr̄o: accepto nāq3 pane nullā traxit morā. vñ seqt̄: Cū ergo ac. ille buc. exi. cōti. Et reuera exijt: nō solū recedēdo de domo ī qua tenebatur: s̄z oīno egressus ē a iesu. ego aūt opinor ꝙ post panez ingressus sathanas in iudā: nō tolerabat ī eodē loco cum iesu eē. nulla nāq3 ꝯformitas ē iesu ad sathanā. nō frustra āt re grā q̄re sup hoc qd̄ ē: Et accipiēs panē: nō adijcit̄: Et māducās. Nūqd igit̄ accepto pane nō māducauit iudas: post panē.n. forsan acceptū a iuda nō esū q semel ī cor ei⁹ īmiserat vt magr̄z p̄dat timore duct⁹: ne qd̄ īmissū fuerat euanesceret vsu panis: q̄3 cito panē iudas recepit: ītroiuit in eū ⁊ statiz domū excessit. aliter quoq3 nō iepte dicet̄ ꝙ sicut q īdigne manducat panem dñi: aut bibit eius calicem: in preiudiciū sibi comedit atq3 bibit. sic panis a iesu dat⁹ alijs fuit ad salutē: iude ī dānū: vt post panē ītraret ī eū sathanas.

CHRY. Subdit āt: Erat āt nox. vt. discas iude temeritatez: qm̄ neq3 tp̄s eū tenuit ab ipetu. ORI. Nox ēt sensibil̄ istar extitit obducte noctis in aīa iude. GREGO. ij. mo. A q̄litate.n. tp̄is finis exprimit̄ accusatōis dū ñ rediturus ad veniā: ad traditōis p̄fidiā nocte iudas exisse p̄hibet̄.

¶ Cum ergo exisset dixit iesus: nunc clarificatus est fili⁹ hoīs ⁊ deus clarificat⁹ ē ī eo. Si de⁹ clarificat⁹ ē in eo ⁊ deus clarificabit eū ī semetipo: ⁊ cōtinuo clarificabit eum.

ORIGE. Post eueniētia ex p̄digijs nec nō ex trāsfiguratiōe p̄conia initiū glificādi filij hoīs fuit exit⁹ iude a loco vbi morabat̄ iesus cū sathana: q eū igressus est. vñ dr̄: Cū ḡ ex. di. ie. Nūc cla. ē fi. ho. ñ.n. imortal̄ vnigeniti v̄bi s̄z hoīs q fact⁹ ē ex semie dauid gl̄ia h̄ narrat̄. Si.n. ī morte xp̄i gl̄ificātis deū illō verū ē: exuens p̄ncipat⁹ ⁊ p̄tātes traduxit ꝯfidēter triūphās ī ligno ⁊ illō ꝯciliās p sanguinem xp̄i crucis sue: siue q̄ iterra siue q̄ ī cel̄. In his oib⁹ gl̄ificat⁹ ē fili⁹ hoīnis: deo ēt gl̄ificato ī eo. vñ seqt̄: Et de. cla. ē ī eo. q2 ñ ē xp̄z gl̄ificari nisi cū. eo quoq3 gl̄ificet̄ ⁊ pr̄. At qm̄ qcūq3 gl̄ificatur ab aliquo gl̄ificat̄. si q̄ras ā eo ꝙ ē clarificat⁹ ē fili⁹ hominis. a quo rñdēs subdit: Si de. cla. ē ī eo: ⁊ de. cla. eū ī se.

CHRY. Hoc ē p scip̄z ñ p aliū. Seqt̄: Et ꝯti. cla. eū. q. d. ñ post lōgū tp̄s: s̄z ꝯfestī ī ip̄a cruce ea q̄ clara sūt appebūt. sol nāq3 auersus est: petre scisse sunt. mlt̄a corpa eorū q dormierūt surrexerūt. Hac āt via eas q̄ ceciderāt cogitatiōes discipulorū restituit: ⁊ suadet ñ solū tristari s̄z etiaz letari.

AVGV. Ul̄ alr̄. Exeūte imūdo oēs mūdi cū suo mūdatore māserūt. tale aliqd erit cuz zizanijs a tritico sepatis: iusti fulgebūt sic̄ sol ī regno pr̄is sui. hoc futurū p̄uidēs dñs discedēte iuda tāq3 zizanijs sepatis: remanentib⁹ tāq3 tritico apl̄is scis dixit. Nūc cla. est fi. ho. tanq3 dr̄et: Ecce ī illa mea clarificatiōe qd erit: vbi malorū nullus erit: vbi bonorū nullus p̄it. Sic āt ñ ē dc̄m: nūc significata ē clarificatio filij hominis: s̄z nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hoīs: sic ñ ē dc̄m: Petra significabat xp̄z: s̄z petra erat xp̄s. solet.n. loq scriptura res significātes: tāq3 illa q̄ significāt̄ appellās. Est āt clarificatio filij hoīs vt de⁹ clarificet̄ ī eo. vñ adiūgit: Et de⁹ clarificatus ē ī eo. Deniq3 tāq3 ista exponēs adiūgit ⁊ dic̄: Si fili⁹ clarificat⁹ ē ī eo: q2 ñ venit facere volūtatē suā: s̄z volūtatē ei⁹ q eū misit. Et de. cla. eū ī se. vt nā hūana q̄ ab eterno v̄bo suscepta ē ēt īmortali eternitati donet̄. Seqt̄: Et con. cla. eū. resurrectionē. s. suā: nō sic̄ nr̄az ī fine seculi: s̄z cōtinuo futurā hac attestatiōe p̄dicēs. Pōt ⁊ de ista clarificatōe dc̄m videri: Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hoīs. vt qd̄ ait: nūc. nō ad iminētē passionē: s̄z ad vicinā resurrectionē p̄tinere credat̄: tāq3 fuerit factū qd̄ erat tā p̄ximo iā futuruz. HYLA. xi. de tri. Q2 aūt deus ī eo glorificat⁹ ē: ad corpis gl̄am spectat: per quā dei itellecta ē gloria: q̄si corpus ex nature diuine cōsolatione gloriaz mutuaret. ꝙ v̄o q2 glorificat⁹ ī eo de⁹ est: iō glorificauit eū in se: vt q regnat in gl̄ia q̄ ex dei gl̄ia ē: ip̄e ex īde ī dei gl̄iā trāseat: toto iā ī deo ex ea qua hō ē dispēsatiōe mansuro: nec sane de tp̄e tacuit dicēs: Et cōtinuo clarificabit eū. vt quia p̄deunte ad p̄ditionē iuda: gloriā q̄ sibi post passionē ꝯsecutura resurrectionez futura eēt: significasset ī p̄ñs eā: q̄ in se deus eū clarificatur⁹ eēt: in posteruz reseruaret: dei in eo gl̄ia per virtutē resurrectionis oñsa: ipso v̄o in dei gl̄ia ex subiectionis dispēsatione mansuro. HYLA. ix. de tri. Primā autē significationem huius dicti non ambiguam existimo cum ait: Nunc clarifi. est filius hominis. gloria enī non verbo: sed carni acquirebat̄. hoc vero quod sequit̄: Et deus clarifica. est in eo. quid significet interrogo et cum non alius sit filius hoīs. neq3 alius filius dei: v̄bum enim caro factum ē: requiro quis in hoc filio hoīs: q ⁊ fili⁹ dei est gl̄ificatus sit de⁹. Et videam⁹ qd sit hoc qd̄ tertō dr̄: Si de⁹ clarificat⁹ est ī eo: ⁊ deus clarificauit eū ī semetipo: Homo vtiq3 non per se glorificatur: neq3 rursum qui in ho

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mine glorificatur deus:licet gloriam accipiat:non tñ aliud
ipse q̃ deus est. Utiq3:aut xp̃s necesse est esse: qui glorifica
tur in carne:aut patrem qui glorificatur in christo. Si xp̃s
est deus certe christus est qui glorificatur in carne. si pater
sacramentum est vnitatis:cũ pater glorificatur in filio. De
eo vero ꝙ glorificatum in filio hominis deum. deus glo/
rificat in seipso:in quo relicta facultas execrande impieta/
tis existimatur:ne ſm nature veritatem verus deus chri/
stus sit:nũquid enim extra se est:quod glorificat in seipso.
Quem enim in seipso pater glorificat:in eius gloria ꝯfiten
dus est. ꝛ qui in patris gloria glorificandus est:in his intelli
gendus est esse:in quibus est pater. ORIGE. Uel aliter.
Nomen glorie non hic accipitur iuxta quosdam paganoꝝ
qui diffiniunt gloriam esse a pluribus collata preconia. Pa
lam est enim ꝙ hoc aliud est ab eo quod in exodo dicitur.
ꝙ gloria dei repletum est tabernaculũ. ꝛ ꝙ aspectus moy
si glorificatus erat. quantum enim ad corporalia diuinior
quedam apparitio contigit in tabernaculo:necnon in facie
moysi cum deo locuti. Quãtum ad anagogiaʒ vero gloria
dei dicitur esse que apparuit. qñ deificatus ac trãscendẽs
cuncta materialia intellectus vt scrutetur diuinaʒ visionẽ
in his que cernit deificatur. Ut hoc sit tropice que glorifi/
cata est facies moysi:eo facto diuino ſm intellectum. Nul
la autem comparatio fuit excellentie christi ad cognitionẽ
moysi glorificantem faciem anime eius. Totius eniʒ diui/
ne glorie fulgorem esse filiuʒ estimo dicente paulo: Qui cũ
sit splendor glorie ꝛc. quinimo perueniũt ab hac totius glo
rie luce singulares splendores ad totam rationalem crea/
turam. non enim arbitror quẽpiam totum posse capere to
tius diuine glorie fulgorem nisi filium eius. Inquantũ igi/
tur non erat notus filius mundo:nondum in mundo glori
ficatus erat. cum autem pater aliquibus de mundo existẽ
tibus tradidit Jesu noticiaʒ:tunc glorificatus est filius ho
minis in his qui cognouerunt eum:ꝛ hoc dedit gloriam co
gnoscentibus. nam qui libera facie diuinam gloriaʒ intuen
tur:ſm eandem transfigurantur imagine a gloria glorifica
ti in glorificantium gloriam. Cum igitur appropinquauit
ad eam dispensationem:qua mundo notus debebat gloriã
promereri in gloria glorificantium ipsum ait. Nunc clari/
ficatus est filius hominis. Et quia nullus nouit patrem ni/
si filius:ꝛ cui reuelauerit filius. Debebat autem ex dispen/
satione depromere patrem filius: ob hoc etiam deus glori
ficatus in illo dignoscitur. vel hoc quod est. Et deus clarifi
catus est in eo. cũ illo ꝑscrutaberis. Qui me videt ꝛ patreʒ
meũ videt. nã videbiꝛ in verbo cũ deus existat ꝛ imago i/
uisibilis dei q genuit eũ pater. Amplius aũt sic quoq3 clari
us:que sũt in hoc loco capientur. Uelut enĩ per quosdã no/
men dei blasphemaꝛ in gentibus:sic per sanctos quorũ bo
na gesta coram hominibus politissima discernunꝛ:celsi pa
tris nomen extollitur. In quo vero a deo glorificatus ẽ:vt
in iesu duʒ peccatuʒ non fecit:nec dolus inuentus ẽ in ore
eius. Cũ ergo talis eẽt filius glorificatus est:ꝛ deus glorifi/
catus est in eo. at si deus in eo glorificatus est reconpensat
ei pater maius illo quod filius hominis exercuit. Lõge. n.
superstans est gloria in filio hoĩs cum glorificat eum pater
q̃ in patre cũ in illo glorificatus est:ꝛ decebat prepotenteʒ
maiorẽ rependere gloriam:deinceps qñ statim hec erant
futura. Dico autem filium hominis in deo glorificari. ob
hoc subiecit: Et continuo glorificabit eum.

¶ Filioli adhuc modicum vobiscum suʒ. Que
ritis me: ꝛ sicꝛ dixi iudeis:quo ego vado vos nõ
potestis venire. Et vobis dico modo. Manda/
tum nouum do vobis: vt diligatis inuicem sicut
dilexi vos: vt ꝛ vos diligatis inuiceʒ. In hoc co
gnoscent oẽs quia discipuli mei estis: si dilecti
onem habueritis adinuicem.

AVGU. Cũ dixisset superius. Et ꝯtinuo clarificabit eũ.
Ne putarẽt ꝙ sic eũ clarificaturus eẽt deus: vt nõ eis côiũ
gereꝛ vlterius:ea ꝯuersatione que in terra est adiecit atq3
ait. Filioli adhuc mo. vo. sum. tanq̃ diceret:cõtinuo quidẽ
resurrectione clarificabor:nõ tñ cõtinuo ascẽsurus in celũ
Sicut enĩ scriptũ est in actib9 apostolorũ. Fuit cuʒ eis post
resurrectionẽ. xl. dies. hos igiꝛ. xl. dies significauit dicẽdo.
Adhuc mo. vo. suʒ. ORIGE. Per hoc aũt qd̃ dicit: Filio/
li:ostendit adhuc iminẽtẽ aĩabus eoꝝ paruitateʒ. Hic aũt
qbus nunc dicit: Filioli:post resurrectionẽ fiunt frẽs: sicut
ꝛ anteq̃ eẽnt filioli fuerunt serui. AVGU. Põt etiã ꝛ sic
intelligi: Adhuc:sicut ꝛ vos i hac ifirmitate carnis etiã ipe
suʒ:donec. s. moreretꝛ atq̃ resurgeret. Cũ illis qdẽ fuit post/
q̃ resurrexit exhibitione p̃ñtie corpalis:sed nõ cũ illis fuit
cõsortio ifirmitatis hũane. Apud aliũ enĩ euangelistã post
resurrectionẽ ait. Hec locut9 suʒ vobis:duʒ adhuc eẽm vo
biscũ. i. in carne mortali cũ essem sicꝛ ꝛ vos. Tũc enĩ in eadẽ
qdẽ carne erat:sed cũ illis in eadẽ mortalitate iã non erat.
Est ꝛ alia diuina p̃sentia sensibus ignota mortalibus de q̃
idẽ dicit: Ecce ego vobiscũ suʒ vsq̃ ad cõsumationẽ seculi:
hoc nõ est. Adhuc modicũ suʒ vobiscũ. nõ enĩ modicũ ẽ vs/
q̃ ad cõsũmationẽ seculi:aut si ꝛ hoc modicũ est:quia ĩ ocu
lis dei mille ãni sunt dies vnus:nõ tñ hoc significare volu/
isse credendus est nũc qñ secutus adiunxit. Quo ego vado
vos non potestis venire. Nunquid enĩ post cõsũmationeʒ
seculi quo ipse vadit venire non poterant:de qbus postea
dicturus est pater: Uolo vt vbi ego sum: ꝛ ipsi sint mecũ.

ORIGE. Intrinsecus autẽ sciscitaberis an post multũ
non fuit cũ eis non adeo ꝙ non aderat illis ſʒ carnẽ. Sed
eo modico cõsũmato vos scandalizabimini in me in nocte
ꝛ sic non erit cũ eis qui cũ dignis tñmodo cõuersatur. Sʒ
si cuʒ eis non erat:nihilominus ipsi quesituri erant iesum:
velut petrus post negationẽ grauiter plorabat: querẽs pu/
to iesuʒ Et ideo sequiꝛ. Queritis me. ꝛ sicꝛ dixi iudeis. Quo
ego vado:vos non potestis venire. Querere iesum est vbũ
querere:sapientiã:iusticiã:veritatẽ:diuinam virtutẽ:q̃ om/
nia christus est. Uolẽtibus ergo discipulis sequi iesum non
q̃ppe velut rudiores arbitranꝛ corporaliter:sʒ vt significet
illud. Qui nõ tollit crucẽ suã ꝛ sequiꝛ me:nõ põt me9 eẽ di
scipulus. Ait nũc dñs:quo ego vado vos ñ potestis venire.
nã etsi vellent sequi vbũ:ꝛ illud cõfiteri:tñ nondũ erãt va
lidi circa hoc:cũ nõdũ eẽt sp̃us datus:eo ꝙ iesus nõdũ erat
glorificatus. AVGU. Uel hoc dicit:qa adhuc min9 ido
nei erant seq moriturꝛ dñʒ ꝓ iusticia. quõ enĩ iã fuerant se/
cuturi martyrio nõ maturi:aut iturꝛ dñm ad ĩmortalitatẽ
carnis quõ iã fuerãt secuturi:nõ qñlibet morituri:sʒ in fine
seculi resurrecturi:aut iturꝛ dñm ad sinũ p̃ris quõ iã erant
secuturi:cuʒ eẽ nemo possit in illa felicitate nisi perfect9 in
charitate: iudeis aũt cũ hoc diceret:nõ addidit: Mõ. Ipsi
aũt nõ poterãt venire tũc quo ille ibat. sʒ poterãt postea. ꝛ
iõ subdit: Et vobis dico mõ. ORIGE. q. d. Et vobis dico
nõ absq3 additiõe hui9 aduerbij mõ. Judei nãq3 quos p̃ui
debat in suis facinoribus morituros in breui tp̃e non vale
bãt pgere quo iesus ibat. sed discipuli post breue tẽpus po/
terant seq vbũ. CHRY. Ne aũt audiẽtes discipuli sicut
dixi iudeis:estimẽt similiter ꝛ in eos dictũ eẽ adiecit: filio/
li. ORIGE. Qõ ẽ exprimẽtis ĩminentẽ adhuc anime di/
scipuloꝝ modicitatẽ. Fiunt aũt post resurrectionẽ hi qbus
dixit: Filioli frẽs. sicut ꝛ pri9 serui fuerant anteq̃ eẽnt filio
li. CHRY. Hoc autẽ dicit eum qui in seipsum est erigẽs
discipuloꝝ amorem. Cum eniʒ viderimus aliquos dilecti/
ssimorum discedentes exardescimus ꝛ maxime cũ videri/
mus eos in locum abeũtes in quẽ nõ ẽ possibile nobis abi/
re. Simul etiã ostendit:quoniã mors ei9 quedã trãslatio ẽ
ꝛ trãspositio melior ad loca mortalia corpa nõ suscipiẽtia.

AVGU. Docens ãt quõ idonei esse possint pergere quo
ille antecedebat subiungit. Mãdatũ nouũ do vobis vt di
ligatis inuicẽ. Nonne iã hoc erat mandatũ ĩ antiqua lege
dei:vbi scriptũ est. Diliges ꝓximũ tuuʒ tanq̃ teipsum: cur
q̃ nouũ mandatũ appellaꝛ a dño:an q: exuto vetere ĩduit
nos hoĩem nouũ: Innouat q̃ppe audientẽ vel potius obe
dientẽ non oĩs:sʒ ista dilectio quã dñs vt a carnali dilectio
ne distingueret addidit. Sicut dilexi vos vt ꝛ vos diligatis
inuicẽ. non sicut se diligũt q corrũpunt: nec sicut se diligũt
hoĩes q: hoĩes sunt:sed sicut se diligunt qui dei sunt: ꝛ filij
altissimi oẽs: vt sint filio eius vnico fratres ea dilectiõe in/
uicem diligentes:qua ipse dilexit eos:perducturus eos ad
illum finem: vbi satiabitur in bonis desiderium eorum.

CHRY. Uel dicit: Sicut dilexi vos. non eniʒ preexistẽ
tibus vestris iusticijs debitum vobis reddidi:sed ipse ince
pi:ita ꝛ vos benefacere oportet etiam nihil debentes.

AVGU. Noli autem putare illud maius pretermissuʒ
esse mandatum quo precipitur: vt diligamus dominũ deũ
nostrum:sed bene intelligentibus vtrunq̃ inuenitur ĩ sin/
gulis. nam ꝛ qui diligit deum non eum potest contẽnere p̃/
cipientem vt diligat proximum: ꝛ qui superne ac spiritaliꝛ
diligit proximum: quid in eo diligit nisi deuʒ: ipsa est dile
ctio quam ab omni mundana dilectione distinguendo ad/
didit dominus: Sicut dilexi vos. Quid. n. nisi deuʒ dilexit
in nobis non queʒ habebamus:sed vt haberemus:sic ergo
ꝛ nos inuicem diligamus vt quantum possumus inuicem
ad habendum in nobis deum cura dilectionis attraham9.

CHRY. Pretermittens autẽ miracula que erant factu
ri:ab amore eos designat subdens: In hoc cognoscent oẽs
quia mei estis discipuli:si dilectionem habueritis adinui/
cem. hoc enĩ est ꝙ maxime homines sanctos ostendit: hos
enim dicit esse discipulos. AVGU. Tanq̃ diceret: Alia
munera mea habent vobiscum etiam non mei: non solum
naturam:vitam:sensum:rationem:ꝛ eam saluteʒ que homi
nibus pecoribusq3 communis est:verum etiam linguam:
sacramenta:prophetiam:scientiam:fidem:distributionem
rerum suarum pauperibus: ꝛ traditionem corporis sui vt
ardeant:sed quoniam charitatem non habent vt cymbala
concrepant nihil sunt:nihil eis prodest.

¶ Dicit ei simon petrus. Dñe quo vadis: Re/
spondit ei Jesus: Quo vado ego:nõ potes me
modo sequi:sequeris autẽ postea. Dicit ei Pe
trus. Quare non possum te modo sequi: aĩam
meam pro te ponam. Respõdit Jesus. Animã
tuaʒ pro me pones. Amen amẽ dico tibi: nõ cã
tabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magnus amor ꝛ ipso igne vehementior:ꝛ nul
la est prohibitio que eius promptum impetuʒ detinere pos
sit. Ardẽtissimus itaq̃ petrus audiens: Quo ego vado. vos
non potestis venire:euʒ interrogauit. vnde sequiꝛ: Dicit ei
simon petr9. Domĩe quo vadis: AVGU. Sic vtiq̃ hoc
dixit magistro discipulus tanq̃ sequi parat9: propterea do
minus qui eius animũ vidit:sic ei respõdit:nã sequiꝛ: Re/
spondit ei iesus:quo ego vado: non potes me modo sequi.
Dilationem intulit:non spem abstulit:sed eaʒ sequenti vo/
ce firmauit dicens: Sequeris aũt postea. Quid festinas pe
tre:nondũ te suo spiritu solidauerat petra:noli extolli p̃su/
mendo:non potes mõ:noli deijci desperãdo. Sequeris enĩ
postea. CHRY. Audiens anteʒ hoc petrus:neq3 ita desi
derium detinuit sed benignam spem accipiens properat. ꝛ
quia timorẽ excussit proditionis cuʒ securitate per seipsuʒ
de reliquo interrogat alijs silentibus. vnde sequitur: Dicit
ei petrus. Quare non possum te modo sequi: animaʒ meã
pro te ponam. Quid dicis petre: Dixi quoniam non po/
tes:ꝛ tu dicis quoniã possuʒ:quocirca scies ꝑ experientiam
quoniã nihil est tu9 amor:nisi p̃sente sup̃na liberatione. vñ
sequiꝛ: Rñdit iesus. Animã tuaʒ pro me pones. BEDA.
Que sñia duobus modis põt ꝓnunciari. vno mõ affirman
do:ac si dicat: Animã tuã pro me pones. sʒ nũc timẽdo mor
tem carnis anime mortẽ incurres:alio mõ insultãdo q̃si di
ceret. AVGU. Ita ne facies pro me. qd̃ nõdũ ego ꝓ te:
preire potes q seq nõ potes: Quid tñ p̃sumis: audi qs sis:
Amen amen dico tibi:nõ cantabit gallus donec ter me ne
ges. Qui mihi ꝓmittis mortẽ tuã:ter negabis vitã tuã: qd
in animo ei9 esset cupiditatis videbat: qd viriuʒ: non vide/
bat. voluntatem suam iactabat infirmus: Sed inspiciebat
valitudineʒ medicus. An apostolus Petrus sicuti eum fa
uore peruerso excusare quidam nituntur: christuʒ nõ nega
uit:quia interrogatus ab ancilla hominem se nescire respõ
dit:sicut alij euangeliste testanꝛ expressius: q̃si qui hominẽ
christũ negat:nõ christũ neget: ꝛ hoc in eo negat qd̃ factus
est propter nos:ne periret qd̃ fecerat nos. per qd aũt caput
est ecclesie nisi per hominẽ: quomõ est igiꝛ in corpore chri/
sti qui negat homineʒ christum: Sed quid multis imorer:
non enim dominus ait: Nõ cantabit gallus donec hominẽ
aut filiuʒ hoĩs neges:sʒ donec me neges. Quid est me: nisi
qd̃ erat: qcqd ei9 negauit:xp̃m negauit. Siqdẽ dubitare ne
phas est:xp̃s hoc dixit verũq̃ p̃dixit: ꝓculdubio petr9 chri
stuʒ negauit. Non accusemus xp̃m cũ defendimus petruʒ:
agnouit plane p̃ctm̃ suũ infirmitas petri. Et quãtum mali
xp̃m negãdo cõmiserit:plorãdo mõstrauit. neq̃ nos cuʒ ita
dixim9 primũ aplõruʒ accusare delectat:sed hunc intuẽdo
admoneri nos oʒ ne hõ quisq̃ de hũanis virib9 fidat. BE
DA. Resipiscẽdi nihilomin9 vnusqsq3:si in lapsuʒ ꝯuerte
rit:exẽplũ capiat:ne desperet:sed incũctanter veniã se pos/
se promereri credat. CRHY. Unde manifestũ est qm̃ ꝛ
casuʒ petri dñs ꝯcessit. nã poterat quidem ꝛ a principio re/
uocare:sʒ q: ꝑmanebat in vehemẽtia:ipse quidẽ non ĩpulit
ad negationẽ:sed dimisit desertũ: vt discat propriã imbecil
litatẽ: ꝛ vt post hec talia nõ patiaꝛ cũ orbis terrarũ dispen/
sationẽ suscepit:sed reminiscens eoruʒ que passus ẽ cogno/
scat seipsum. AVGU. In aĩa itaq̃ cõtigit petri qd̃ offere
bat in corpe:sed aliter q̃ putabat. nã ante mortẽ ꝛ resurre/
ctionem dñi ꝛ mortuus est negando: ꝛ reuixit plorando.

AVGU. de con. euã. Hoc aũt de p̃dicta negatiõe sua pe
tro non solum ioannes:sed ꝛ ceteri tres cõmemorãt nõ sa/
ne oẽs ex vna eadẽq̃ occasione sermonis ad eam ꝯmemo/
randam veniunt. nã matthe9 ꝛ marc9 eã subnectunt postq̃
dñs egressus est ex illa domo vbi manducauerat pasca. lu/
cas võ ꝛ ioannes anteq̃ inde eẽt egressus. Sʒ facile possu/
mus itelligere:aut illos duos eam recapitulando posuisse:
aut istos p̃occupando:nisi magis moueret ꝙ tã diuersa nõ
tñ verba sed etiam sñias dñi premittũt: quibus ꝑmot9 pe
trus illam presumptionem proferret pro dño vel cum do/
mino moriendi: vt magis cogant intelligi ter eum expres/
sisse presumptionem suam diuersis locis sermonis christi:
ꝛ ter illi a domino responsuʒ ꝙ cum esset ante galli cantuʒ
ter negaturus.

CA. XIIII.

ET ait discipulis suis. Nõ turbetur
cor vestrum. Creditis in deum: ꝛ i
me credite. In domo p̃ris mei mã/
siones multe sũt. Siquo minus di
xissem vobis: quia vado parare vo
bis locum. Etsi abiero ꝛ preparauero vobis lo
cum: iterum venio ꝛ accipio vos ad meipsum:
vt vbi suʒ ego ꝛ vos sitis. Et quo ego vado sci
tis ꝛ viam scitis.

AVGU. Ne discipl'i mortẽ xp̃i tanq̃ hoĩes timerẽt ꝛ ideo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

turbarentur:ꝯsolat̃ eos ēt deū se esse ꝯtestans.vñ dicit̃:Et
ait dis.suis: Non turbet̃ cor vestrū:cre.in deū ⁊ in me cre.
.q.d.Consequēs ē si in deū creditis vt in me credere deatis
qd̄ nō esset ꝯsequēs si xp̄s non esset de⁹. Mortem metuitis
huic forme serui:nō turbet̃ cor vestrū:suscitabit illā forma
dei. CHRY.Ea ēt que in me est fides ⁊ in patrē q genu
it:potētior est his q̄ supuenient:⁊ nihil ꝯtra eam pōt puale
re difficiliū:hoc ēt modo diuinitatis virtutē ostendit:qr ea
q̄ i mēte habebāt ducit ī mediū dicēs.nō turbet̃ cor vestr̄.
AVGV.Quia igitur ēt sibi metuebant discipuli cū pe-
tro dictū esset fidētiori atq̄ promptiori: Nō cantabit gal-
lus donec ter me neges.subiūxit.In domo patris mei mā.
multe sunt.Per qd̄ a turbatione recreant̃ ceteri ac fidētes
ēt post picula tentationū:se apud deū cum xp̄o esse mansu
ros:qr si alius est alio fortior:sapiētior:iustior:sanctior: nul
lus alienabit̃ ab illa domo:vbi mansionē pro suo quisq̄ ac
cepturus est merito.Denarius qdē ille eq̄lis est omnibus
quem paterfamilias eis q operati sunt in vinea iubet dari.
Quo vtiq̄ denario vita significat̃ eterna: vbi ampli⁹ alio
nemo viuit:qm̄ viuendi non est diuersitas ī eternitate mā
sura:sed multe mansiones diuersas meritorū in vna vita
eterna significat dignitates. GREGO.super ezechielē.
Uel hac ratione ꝯueniunt mansiones multe:cū vno dena
rio:qr etsi alter minus atq̄ alius amplius exultat: omnes
tñ vnum gaudiū ꝯditoris sui visione letificat. AVGV.
Atq̄ ita de⁹ erit oia in oibus: vt qm̄ deus charitas ē p cha
ritatē fiat: vt qd̄ hn̄t singuli:comūe sit oibus.Sic.n.quisq̄
ēt ipse h̄ cum amat in altero quod ipse non habet.non enī
erit ita aliqua inuidia imparis claritatis.qm̄ regnabit in oī
bus vnitas charitatis. GREGO.vlti.mora.Eiusdem ēt
disparilitatis damna non sentiunt:quia tantum sibi vnus-
quisq̄ quantum percepit sufficit. AVGV.Respuendi
āt sunt a corde christiano:q putant ideo dictū multas esse
mansiones:qr extra regnū celorum erit aliquid vbi beate
maneāt innocētes.cū sine baptismo ex hac vita emigraue
runt:sine quo in regnū celor̄ intrare non potest.absit autē
vt cum ois domus regnantiū filior̄ non sit alibi nisi in re-
gno:ipsius regie domus pars aliqua non sit in regno.nō.n.
ait dominus.In beatitudine sempiterna mansiones mul-
te sunt:sed in domo patris mei. CHRY.Uel aliter con-
tinua:Quia dominus supra dixerat petro: Quo ego vado
non potes me sequi modo:sequeris autem postea:ne existi
ment soli petro hanc promissionem esse datā:dixit: In do.
pa.mei man.mul.sunt. Hoc est:⁊ vos regio illa suscipiet q̄
⁊ petrū.copia enī est ibi multa māsionū.⁊ nō ē dicere:quo-
niā pparatiōe indigent.Et ppter hoc subdit:Si quo mi.di
xi.vo.qr va.pa.vo.locū. AVGV.Ubi satis ostēdit ideo
se hoc illis nō dixisse:qr iā ibi mansiones multe sunt: ⁊ non
est opus illi aliquā pparare. CHRY. Quia vō dixerat:
Nō poteris me mō seq:vt nō estimēt se ab eo finaliter ab-
scisos eē subiungit:Et si abie.⁊ prepa.vo.lo.iterū ve.⁊ acci.
vos ad meipsū:vt vbi ego sū ⁊ vos sitis. Ex quo ondit q
oportet eos vehemēter cōfidere. THEOPHI. Ac si di
cat vtrūq̄:Uos turbari nō oportet siue pate sint siue non.
Nā ⁊si parati nō sint:ego cū omni solertia pparē vobis il-
las. AVGV.Sz quō vadit ⁊ parat locū: si iā māsiones
multe sūt:sed nondū sunt sic parande sunt:Easdē enī man
siones quas pdestinando preparauit:pparat operando. Iā
ergo sūt in pdestinatione:siquo min⁹ dixisset.Ibo ⁊ ppara
bo:hoc ē predestinabo:sed qr nondū sunt in operatione di-
cit:Etsi abiero ⁊ pparauero vobis locū.Parat aūt modo
mansiones mansionibus preparādo mansores.Quippe cū
dixit.In domo patris mei māsiones multe sunt. Quid pu-
tam⁹ esse domū dei:nisi templum dei: de quo apostolus
dicit.Templum dei sanctum est:quod estis vos. Hec ergo
domus dei adhuc edificatur:adhuc preparatur.Sed quid
est quod vt preparet abyt:cum nosipsos preparet qd̄ nō fa
ciet si reliquerit.Sz illud significat:quia vt parent̃ iste mā
siones viuere debet iustus ex fide.si aūt vides:nō est fides
Eat ergo ne videat̃:lateat vt credatur. Tunc enim loc⁹ pa-
ratur:si ex fide viuatur:creditus desideret̃ vt desideratus
habeatur.si bene intelligendo nec vñ vadis: nec vnde ve-
nis recedis.vadit ergo latendo:venit apparendo. Sed ni-
si maneat regendo vt proficiamus bene viuendo:nō para-
bitur locus vbi possumus pmanere pfruēdo. ALCVI.
Dicit ergo.Si abiero.per carnis absentiā.Iterum veniā
per diuinitatis presentiam.vel iterum veniā iudicare vi-
uos ⁊ mortuos.Et quia sciebat eos iterrogaturos quo iret:
vel per quam viam iret subiungit.Et quo ego vado scitis.
.s.ad patrem.Et viā scitis.s.per meipsū. CHRY. Hoc
autem dicens desiderium quod in eorū mente erat osten
dit:⁊ dat eis desiderium interrogandi.

¶ Dicit ei thomas.Domine nescimus quo va-
dis:Et quomō possimus viā scire: Dicit ei Je
sus:Ego sū via ⁊ veritas ⁊ vita.Nemo venit
ad patrē nisi per me. Si cognouissetis me ⁊ pa
trem meum vtiq̄ cognouissetis. Et amodo co
gnoscetis eum: ⁊ vidistis eum.

CHRY.Si iudei volentes a christo separari querebāt
quo iturus esset:multomagis discipuli nunq̄ ab eo separa
ri volentes:hoc discere cupiebant:⁊ interrogant eū ex mul
ta delectione ⁊ timore. ⁊ ideo dicitur: Dicit ei thomas. Do
mine nescimus quo vadis:Et quomodo possimus viā sci-
re: AVGV.Utrunq̄ illos dominus dixerat scire:vtrū-
q̄ dixit iste nescire.Sz nescit ille mentiri:ergo isti sciebāt.
⁊ se scire nesciebant. Cōuincit ergo eos hoc scire.vnde sub
ditur:Dicit ei iesus:Ego sū via veritas ⁊ vita. AVGV.
de verbis domini.q.d.Qua vis ire:ego sū via:quo vis ire:
ego sum veritas:vbi vis permanere:ego sum via:veritatē
⁊ vitam omnis homo capit.sed viam non omnis inuenit.
deum esse quandam vitam eternam: veritatem scibilem
etiam huius seculi philosophi viderunt.verbum ergo dei:
qui apud patrem est veritas ⁊ vita assumendo hominē fa-
ctum est via.Ambula per hominem:⁊ peruenies ad deū.
Melius enim est in via claudicare q̄ preter viam fortiter
ambulare. HYLA.vij.de trinitate.Non enī nos in erra
tica atq̄ ī inuia deducit ille qui via est:neq̄ illudit per fal-
sa que veritas est:neq̄ in mortis relinquit errore qui vita
est. THEOPHI.Cum itaq̄ actiuā exerces:fit tibi chri
stus via.Cum autem in contemplatiua perseuēras: afficit̃
tibi veritas.Adiecta autem vita est actiuo ⁊ contemplati-
uo. Decet enim ire ⁊ predicare pro futuro seculo. AV-
GV.Sciebat ergo viam:quia sciebant ipsum qui est via.
Quid autem opus erat vt adderet veritas ⁊ vita cū resta-
ret nosse quo iret:quia ad veritatem ibat:⁊ ad vitā: Ibat
ergo ad seipsum per seipsum:sed nunquid o domine vt ve-
nires ad nos: reliqueras te: scio quidem q formam serui
accepisti ⁊ in carne venisti:manens vbi eras:⁊ per hanc re-
disti:non relinquens quo veneras.Si ergo per hanc ⁊ ve-
nisti ⁊ redisti:per hanc nobis non solū qua veniremus ad
te:verum etiam tibi qua venires ⁊ redires via fuisti.cū ve
ro ad vitam quod es ipse isti:eandem carnem tuā de mor
te ad vitam duxisti:itaq̄ dū caro de morte venit ad vitā:
christus venit ad vitam.Et quia verbum est vita: christus
venit ad seipsum:quoniam vtrunq̄ est christus:vna perso
na:scilicet verbum caro.venerat etiam per carnē deus ad
homines:veritas ad mendaces.Est enim deus verax:om-
nis aūt homo mendax.Cū itaq̄ se ab hominibus abstulit:
atq̄ illuc vbi nemo mentit̃:carnem suam leuauit:idē ipse
qr vbū caro factū est:per seipsū.i.p carnē suam ad vitatē:
quod est ipse remeauit:quā quidē veritatē q̄uis inter mē
daces ēt in morte seruauit.Ecce ego ipse si loquor vobis q
intelligatis:quodāmodo ad vos procedo:nec me relinquo
Cū āt tacuero quodāmodo ad me redeo ⁊ vobiscū maneo
si tenueritis qd̄ a[u]distis.Si hoc potest imago quā fecit de-
us:qd pōt ex deo nata imago: Ac p hoc ⁊ ipse per seipsum:⁊
ad seipsum ⁊ ad patrē:⁊ nos p ipsum ⁊ ad ipsum ⁊ ad patrē
imus. CHRY.Si.n.dicit. Ego sum dn̄s ducēdi ad prēm
oīno venietis illuc.neq̄.n.est possibile alia venire via. Cū
āt supra dixerit.Nemo pōt ve.ad me nisi pater traxerit il-
lum.Nunc dicens:Qm̄ nullus pōt ve.ad pa.nisi p me.exe
quat seipsum ei qui genuit.Qualiter āt dixerit.Quo vado
sci.⁊ viam scitis.ostendit subdens: Si cog.me ⁊ pa.meum
vtiq̄ cognouissetis.q.d.Si sciretis meā substantiā ⁊ digni
tatē:⁊ eam que patris est sciretis:nouerant quidē eum:sed
non ita vt oportebat:postea āt spūs veniens: pfectā in eis
construxit cognitionem:⁊ pp hoc subditur. Amodo cogno
scetis eū.Dicit aūt eam que s̄m mentē cognitionē.Et vidi
stis eum.s.per me:ostēdens:qm̄ qui videt eū ⁊ patrē videt
Uiderunt āt eū:non in nuda substantia sed carne indutū.
BEDA.Sed q̄rendū est quō nunc dicat dn̄s: Si cogno
uissetis me ⁊c.cū premiserit supra: Quo ego va.sci.⁊ viā sci
tis.Datur ḡ intelligi qr quidam eorum sciebant: quidā ve-
ro nesciebant:quorum vnus erat Thomas. HYLA.vij.
de trini.Uel aliter continua:Cum iter ad patrem per filiū
sit:querendum est vtrum hoc per doctrine admonitionē
an per nature fidē sit.Intelligentie igitur sensum in conse
quentibus requiramus.nā sequitur:Si cog.me: ⁊ patrem
meū vtiq̄ cognouissetis.In sacro.n.assumpti corporis di
uinitatis paterne naturam confirmans:hunc ordinem te-
nuit.tempus autem visionis separauit a tempore cognitio
nis.nam quem cognoscendum ait:eundem iam dixit ⁊ vi-
sum:vt nature iam pridem in se conspecte scientiam ex tē-
pore nunc huius reuelationis acciperent.

¶ Dicit ei philippus:Dn̄e ostēde nobis prēm
⁊ sufficit nobis.Dicit ei iesus.Tāto tēpore vo
biscū sum ⁊ nō cognouistis me: Philippe q vi
det me videt ⁊ patrē.Quō tu dicis ostende no-
bis patrē: Non credis qr ego in patre ⁊ pater ī
me est: Uerba que ego loquor vobis a me ipso
nō loquor. Pater autem in me manens ipse fa
cit opera. Non creditis quia ego ī patre ⁊ pater
in me est: Alioquin propter opa ipsa credite.

HYLA.vij.de tri.Cōmonuit apostolū philippū nouitas
dictor̄.hō cernit̃:dei se filiū ꝯfitet̃:cognito se cognoscēdū
prēm fatet̃:prēm visū eē dic̄.Prorupit igr̄ aplica familiaritas
dn̄m iterrogās:vñ dr̄.Dicit ei philippus:Dn̄e osten.no.pa.
⁊ suffi.no.Nō visū negauit:sz ostēdi sibi rogauit.neq̄ ostē-
sionē veluti corpalis cōtēplationis ituitū desiderauit: sed
demonstrationē intelligendi eius qui visus est postulauit.
filiū enī in habitu hoīs viderat:sed quō per id patrem vide
rit nesciit.nam ⁊ ostensio illa intelligendi potius eēt demon
stratio q̄ videndi subiecit:⁊ sufficit nobis. AVGV.i.de
trini. Illa enim leticia qua nos adimplebit cum vultu suo
nihil amplius requiret̃.quod bene intellexerat philippus:
vt diceret.Dn̄e osten.no.pa.⁊ suf.no.Sed nondū intellexe
rat eo quoq̄ modo ad ipsum se potuisse dicere.Domine oñ
de nobis te ⁊ sufficit nobis.Ut enim hoc intelligeret respō
sum est ei a dn̄o.vñ sequitur:Dixit ei iesus. Tāto tempore
vo.sum:⁊ non cogno.me. AVGV.sup Jo. Sed quō hoc
dicit:cū ⁊ quo iret scirēt:⁊ viā scirēt nō ob aliud nisi q ipsū
scirēt: Sed facile ista qd̄ soluitur si dicam⁹ q eū aliq eorū
sciebant.aliqui nesciebāt de quib⁹ erat philipp⁹. HYLA.
vij.de trini.Arguit ergo aplm̄ in cognoscēdo se ignorātē.cū
enī ea que gereret ppria deo essent: calcare vndas: iubere
vētis:pctā dimittere:mortuis vitā reddere:huic q̄rele ois
orta cōquestio est:q in hoie assumpto dei nō itellecta nā ē
Et iō postulāti vt sibi prēm ondēret ait: Philip.q vi.me.vi.
⁊ pa. AVGV.Solem⁹.n.ō simillimis duob⁹ ita loq. Ui
distis illū.sic ergo dictū est:Qui vi.me:vi.⁊ pa.nō q ipse sit
pr̄ ⁊ fili⁹:sz q a pr̄is silitudine in nullo p̄rsus discrepet fili⁹:
HYLA.vij.de tri.Nō aūt ille hic visū oculor̄ carnaliū
significat:nō.n.hoc qd̄ ex ptu vginis carnale ē:ad cōtēplan
dā in eo dei formā ⁊ imaginē pficit:sz itellectus dei fili⁹ id
p̄stat:vt itellect⁹ ⁊ pr̄ sit.Dū ita imago ē vt nō differat gene
re sz significet auctoritatē.nō.n.solitariū s̄mo significat ⁊ i-
differentē:tñ nām pfessio docet.Cū enī dr̄:Et prēm: exclu-
sa est singularis atq̄ vnici itelligētia.Et qd reliquū est:ni si
p nature vnicā similitudinē pr̄ p filiū visus sit. AVGV.
Sed nunqd obiurgād⁹ ē q cū silē viderat:ēt illū cui est si
milis vult videre: Sed iō discipulū dn̄s arguebat: qm̄ cor
postulātis videbat.Tāq̄ enī melior eēt pr̄ q̄ filius:ita phi-
lippū patrē nosse cupiebat.⁊ iō nec filiū sciebat: quo aliū
meliorē eē credebat.Ad hūc ergo sensum ꝯtingendū dictū
est:Nō credis qr ego in prē ⁊ pr̄ in me est.q.d.Si ad te mul
tū est hoc videre:saltē qd̄ nō vides crede. HYLA. Que
enī ignorādi prēm aut ostēdēdi ignorātib⁹ necessitas relin
quebat̃:cū pr̄ in filio visus eēt ex ppriectate nature:dū ex in
differētia vnitatis vnū sint natus ⁊ generans: vt hic s̄mo
dn̄i seq̄ret̃:Nō cre.qr ego in pa.⁊ pr̄ in me est. AVGV.
.i.de tri.Uolebat enī eū ex fide viuere: anteq̄ illud posset
videre:⁊ iō dicit:Nō credis.Cōtēplatio q̄ppe merces est fi
dei cui mercedi p fidē corda mūdāt̃. HYLA.vij.de tri.
Pater aūt in filio est:⁊ fili⁹ in patre:nō per duplicē cōueniē
tium generū cōiunctionē:neq̄ per insitā capacioris substā
tie nām:qr per corporalē necessitatē exteriora fieri his qui
bus continent̃ interiora nō pn̄t:sed per natiuitatē viuentis
nature ex viuente dum non aliud ex deo q̄ deus nascitur.
HYLA.vij.de tri. Naturā enī suā: vt ita dicā: seq̄t in-
demutabilis deus indemutabilē gignens deū. Nec natu-
ram suā deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei p-
fecta natiuitas.Subsistentē igit̃ in eo dei naturam intelli
gimus:cum in deo deus sit:nec preter eum qui est deus: q̄s-
q̄ alius deus sit. CHRY.Uel aliter: Totū philipp⁹ hic
corporeis oculis patrē volebat videre:qr ⁊ ipsum filiū ita
se existimabat vidisse:fortassis a prophetis audiēs qm̄ vidi
dn̄m.⁊ ideo dixit:Ostende nobis patrem.Etenim iudei in
terrogauerūt. Quis est pater tuus: ⁊ petrus ⁊ thomas quo
iret:⁊ nullus didicit manifeste.vt ergo nō videatur onero-
sus esse philippus:⁊ ipse interrogans:ostende nobis patrē.
adiūgit:Et sufficit nobis.i.nihil plus q̄rim⁹.dn̄s āt nō dixit
ei:Impossibile petis:sz ostēdit.qm̄ neq̄ ipsū filiū vidit.nā
si hūc potuisset videre:⁊ illū vidisset.Et iō dicit:Tāto tpe
vo.sum.⁊ nō cogn.me: philippe.Nō dixit nō vidistis me:sz
nō cognouistis me:q̄tum ad hoc.s.q filius hic manens qd̄
pr̄ decēter in seipso ostēdit eū q genuit.Deinde diuidēs hy
postases ait: qui vi.me:vi.⁊ pa.ne quis dicat q ipse ē pater:
ipse filius.Ostendit aūt per hoc:quoniam neq̄ filium visu
corporeo vidit.Si autē aliquis hic visum cognitionē dice
re velit non cōtradico.q.d.qui cognouit me cognouit ⁊ pa-
trem.sed non dixit hoc:sed consubstantialitatem represen
tare volens dixit.qui meam substantiam vidit: vidit ⁊ eā
que patris.Unde patet q non est creatura.creaturā enim
videntes deum nesciunt omnes. Philippus etiam substā-
tiā patris videre querebat.Si ergo alterius substātie eēt
non diceret:qui videt me videt ⁊ patrem.sed nec aliquis in
argento auri substantiā videre pōt:non enim alia per aliā
apparet natura. AVGV.Deinde non ad solū philippū
sed ad oēs pluraliter loquitur dicēs.Uerba que ego lo.vo.
a meipso non loquor. quid est: A meipso non loquor: nisi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

a meipso nō sūz q̃ loquor:ei q̄ppe tribuit qḋ facit: de quo ē ipse q̃ facit. HYLA.vij.de tri. Uñ neqȝ se filiuȝ denegauit nec naturā in se paterne v̄tutis abscōdit.nā duȝ loqtur ipse in substātia manēs loqtur:duȝ āt nō a se loqtur:natiuitatē in se dei a deo testaṫ. CHRY. Uide āt abundanteȝ sup vnius substātie demōstrationē.nā subdiṫ: Pater āt in me ma.ip.fa.ope.q.d. Nequaq̄ȝ:aliter facit pr̄ ⁊ aliter ego: sicut ⁊ alibi ait. Si nō facio op̄a p̄ris mei nō credatis mihi. Sȝ quō a verbis incipiēs ad op̄a venit: Cōueniens.n.erat dicere: Ip̄e loqtur v̄ba. Sȝ duo ponit de doctrina ⁊ signis: aut q̄ ⁊ v̄ba op̄a erant. AVGV. Nā q̃ proximū loq̄ndo edificat bonū opus opatur. In his duabus sentētijs diuersi nobis aduersanṫ heretici. Arriani dicunt: Ecce ineq̄lis ē patri filius:ſi a seipso loqtur: Dicūt sabelliani. Ecce q̃ pater est ipse ē fili⁹. Quid ē: Pr̄ in me manēs ipse facit:nisi in me maneo ego q̃ facio: HYLA.vij.de tri. Sȝ manere in filio patrē nō est singularis atqȝ vnici.opari v̄o p̄ filiū p̄reȝ: nō est differētis aut extere:sicut nō vnius ē non a se loqui q̃ loqtur:neqȝ rursus alieni ac sepabilis loq̄ p̄ loq̄ntem. Et q̄ in se patrē loq ⁊ opari docuerat:pfecte huius vnitatis fidem statuit dicēs: Credite mihi:q̄ ego i p̄re: ⁊ pr̄ in me est. ne.s.p̄ virtutis efficientiā: ⁊ nō per nature:q̄ s̄m natiuitateȝ ē: ppzietatē pr̄ i filio ⁊ opari credereṫ ⁊ loq: sic.n.habeṫ in greco. Nostra lr̄a hȝ: Nō creditis q̄ ego i p̄re ⁊ pr̄ in me ē:

AVGV. Antea solus philippus arguebaṫ. CHRY. Si v̄o nō sufficit hoc ad ostendendū ꝯsubstantialitatē:salteȝ ab opib⁹ discite.vnde subdiṫ: Alioquin p̄p̄ op̄a ipsa credite. Uidistis.n.signa cū auctoritate: ⁊ oia q̄ deitatis erant p̄pria: ⁊ q̄ sol⁹ pater opatur:peccata soluta:mortē recedētē ⁊ huiusmodi. AVGV. Hoc ergo p̄p̄ opera credite:quia ego in patre ⁊ pater in me est. Neqȝ enī si separati essemus inseparabiliter operari vlla ratione possemus.

¶ Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora horum faciet:quia ego ad patrem vado. Et quodcūqȝ petieritis patrem in nomine meo hoc faciam: vt glorificetur pater in filio. Siquid petieritis i nomine meo hoc faciā vt glorificetur pater i filio.

CHRY. Quia dn̄s dixerat: p̄p̄ opera credite:oñdēs q̄m nō hoc solū pōt:sed multo maiora: ⁊ qḋ est mirabilius alijs potest dare adiunxit: Amen amen di.vo.qui cre.in me opera que ego fac.⁊ ip.fa.⁊ ma.ho.fa. AVGV. Sed que sūt ista maiora: an forte q̄ egros ipsis transeuntibus etiā corꝑ vmbra sanabat: Maius est.n.q̄ sanet vmbra q̄ȝ fimbria. verūtamen q̄ñ ista dicebat: verboꝝ suorum facta ⁊ op̄a cōmendabat. Cū.n.dixit: Pater in me manens ipse facit opera:que opera tunc dicebat:nisi verba que loquebatur: ⁊ eorum verboꝝ fructus erat fides illorum: Uerūtamen euāgeliçantib⁹ discipulis nō tā pauci q̄ȝ illi erāt:sȝ gētes ēt crediderūt. Nōne ab ore ipsi⁹ diues ille tristis abscessit: ⁊ tñ postea qḋ ab illo auditū nō fecit vn⁹:fecerūt m̄lti:cuȝ p̄ discipulos loq̄reṫ.ecce maiora fecit p̄dicat⁹ a credētib⁹ q̄ȝ locutus audiētib⁹. Ueꝝ hoc adhuc mouet q̄ h̄ maiora p̄ ap̄los fecit:nō aūt ipsos tm̄ significās ait: Qui credit in me: nūq̄d inter credētes in xp̄m non est cōputandus qui non fecerit opera maiora q̄ȝ christus: durūȝ est nisi itelligatur. Apostolus dicit.credēti in eū qui iustificat impiū deputatur fides ad iusticiā. In hoc opere faciemus opera christi:q̄ ⁊ ipsum credere in christū opus est xp̄i:hoc operaṫ in nobis non vtiq̄ȝ sine nobis. Audi ergo. Qui credit in me:ope.que ego fa. ⁊ ipse fa. Prius ego facio:deinde ⁊ ipse faciet:quia facio vt faciat:que opera:nisi vt ex impio iustus fiat: quod vtiq̄ȝ in illo sed non sine illo christus operaṫ.prorsus hoc maius eē dixeri q̄ȝ creare celū ⁊ terrā. Celuȝ enī ⁊ terra trāsibūt: predestinatorū aūt salus ⁊ iustificatio p̄manebit:sȝ in celis angeli op̄a sunt xp̄i:nunq̄d ēt his opib⁹ maiora facit q̃ coopaṫ xp̄o ad suā iustificationē: iudicet q̃ pōt vtrū mai⁹ sit iustos creare q̄ȝ ipios iustificare.certe si eq̄lis sit vtrūq̄ȝ potentie: hoc maioris est misericordie:sȝ oīa op̄a itellige xp̄i vbi ait: Maiora hoꝝ faciet. Nulla necessitas cogit. hoꝝ enī forsitan dixit q̄ illa hora faciebat:tūc āt v̄ba fidei faciebat. ⁊ vtiq̄ȝ min⁹ est v̄ba iusticie p̄dicare:qḋ fecit p̄pter nos:q̄ȝ ipios iustificare:qḋ ita facit in nobis vt faciam⁹ ⁊ nos. Magnaȝ aūt spem dn̄s suis p̄misit orātib⁹ dicens: Quia ego ad p̄reȝ vado. CHRY. Hoc est non pereo:sed in p̄pria manebo dignitate ⁊ in celis ero.vel hoc dicit:ac si diceret: Uestrum est de cetero miracula facere.ego enī vado. AVGV. Et ne q̄sq̄ȝ hoc sibi tribueret vt ēt illa op̄a maiora seipsuȝ facere ostēderet:adiecit: Et qḋcūq̄ȝ pe.pa.in no.me.hoc faciaȝ. Qui dixerat: Faciet:post ait:faciā.tanq̄ȝ diceret. Nō vobis hoc ipossibile videaṫ:nō enī poterit eē maior me q̃ credit i me:sȝ ego sum factur⁹ ⁊ tūc maiora q̄ȝ nūc:maiora p̄ eū qui credit in me q̄ȝ nūc p̄ me:qḋ non est defectio: sed dignatio.

CHRY. Dicit autē in noīe meo:q̄ ⁊ ap̄li dicebāt: In nomine xp̄i iesu surge ⁊ ambula. Oia enī signa q̄ fecerunt:ipse faciebat: ⁊ man⁹ dn̄i erat cuȝ illis. THEOPHI. Exponit autē nobis p̄ hoc miraculoꝝ doctrinā.nā p̄ orationē ac īuocationē sui noīs pōt q̄s exercere p̄digia. AVGV. Sȝ q̄d ē: Quodcūq̄ȝ petieritis: cū videam⁹ plerūq̄ȝ fideles ei⁹ petere ⁊ ñ accipe:an forte p̄pterea q̄ male petunt:male.n. vsur⁹ eo qḋ vult accipe: deo poti⁹ miserāte ñ accipit.quō ḡ intelligendum est: Quodcunq̄ȝ petieritis hoc faciaȝ:si de⁹ aliqua petentibus fidelibus ēt cōsulendo nō facit: an forte solis ap̄lis hoc dictū debemus accipere: absit.superius enim dixerat: Qui cre.in me:ope.que ego fa.⁊ ipse fa. Ipsos quoq̄ȝ si cogitemus ap̄los:inuenimus eum qui plus omnibus laborauit rogasse:vt ab eo discederet angelus sathane:nec tamē quod rogauerat accepisse. Sed audi q̄ illuc positus est: In no.me.qḋ est christus iesus:christus regem.iesus saluatorē significat:ac per hoc quodcunq̄ȝ petimus aduersus vtilitatē salutis: nō petimus in noīe saluatoris: ⁊ tñ ipse saluator est:nō solū q̄ñ facit qḋ petimus:verum etiam q̄ñ nō facit.q̄m qḋ videt peti cōtra salutē:nō faciendo se exhibet saluatorem. Nouit enī medicus q̄d pro sua:quid cōtra suaȝ salutē poscat egrotus. ⁊ ideo cōtraria poscentis nō facit voluntatē:vt faciat sanitateȝ. Sane quedā q̄ȝuis in noīe eius petamus:non tūc q̄ñ petim⁹ facit:sed tñ facit:differṫ enim qḋ petimus:non negaṫ. Continuo autem subiecit: Ut glo. pater in fi.siquid peti.in noīe meo hoc faciam. Nullo mō igitur sine p̄re fili⁹ facit:q̄ñ quidē vt in illo pr̄ glorificetur p̄pterea facit. CHRY. Cū enī filius ostendatur magna potens:glorificabitur ille qui genuit.ideo autē secundo id ponit vt certificet sup̄ius sermonē. THEOPHI. Attēde ēt seriē paterne glorificationis. In noīe iesu facta sūt signa per que credebāt ap̄loruȝ sermonibus: ⁊ sic dū ad noticiam p̄ris peruenirent:glorificabatur pater in filio.

¶ Si diligitis me mādata mea seruate: ⁊ ego rogabo patrem: ⁊ alium paraclytum dabit vobis vt maneat vobiscum in eternum: spiritum veritatis quem mundus non potest accipere: q̄ nō videt eum: nec scit eum. Uos autem cognoscetis eum:q̄ apud vos manebit: ⁊ in vobis erit.

CHRY. Quia dn̄s dixerat: Quodcūqȝ petieritis:hoc faciam.vt non estiment oēm simpliciter petitionē valere:induxit: Si di.me.mā.mea ser.q.d.tunc faciam quod petitis. Uel q̄ audiētes:q̄m ad patrē vado:cōsequēs erat eos turbari dicit:non est hoc me amare vt turbemini:sȝ vt faciatis mādata mea:hoc ē enī amor obedire ⁊ credere ei q̃ diligiṫ. Quia v̄o ꝯseq̄ns erat eos vehemēter ingrere carnis p̄ñtiā: ⁊ illā h̄re ꝯsolationē quā prius habuerunt subiūgit. Et ego ro.pa.⁊ aliū para.da.vobis. AVGV. In quo oñdit ⁊ seipsuȝ eē paraclytū. Paraclyt⁹ āt latine dr̄ aduocat⁹ ⁊ dcm̄ ē de xp̄o:aduocatū hēmus apud p̄rem iesum xp̄m iustum.

ALCVI. Uel p̄aclytū.i.ꝯsolatorē. hēbant.n.⁊ tūc vnū ꝯsolatorē q̃ miraculoꝝ dulcedine ⁊ p̄dicatiōe eos erigere ⁊ ꝯfortare solebat. DIDY. de spiritusācto. Sȝ spūmscm̄ aliū p̄aclytū noīauit:nō iuxta nature differentiā sed iuxta opationis diuersitatē. Cū.n.saluator mediatoris ⁊ legati p̄sonā hēbat:ex q̄ pontifex dep̄ceṫ p̄ pctis nr̄is: spūssanctus s̄m aliā significationē p̄aclytus:ab eo q̄ ꝯsolaṫ in tristicia positos nūcupat⁹ ē: Ueꝝ noli ex filij ⁊ spūssancti opatōe diuersa: varias estimare naturas:siq̄dē i alio loco repitur paraclyt⁹ spūs legati apud p̄rem p̄sona fungi vt ibi. Ipse spūs interpellat p̄ nobis. Saluator quoq̄ȝ ꝯsolationē opatur in cordib⁹ eoꝝ:q̄ indigēt.scriptū est enīȝ: Et hūiles p̄pl̄i sui cōsolatus est. CHRY. Ait āt: Rogabo patrē:vt fidedignū faciat eis s̄monē: q̄m si dixisset: Ego mittā nō simpl'r credidissent. AVGV. contra arrianos. Qui tñ vt insepabilia sua ⁊ p̄ris op̄a demōstraret alibi ait: Cū abiero mittā eum ad vos. CHRY. Quid āt ap̄lis plus h̄ret:si patrē solū rogaret vt spm̄ alijs daret:q̄m illi multotiēs ⁊ sine orōne ostēduntur hoc faciētes. ALCVI. Rogabo igiṫ dicit vt inferior s̄m hūanitatē patrē meū:cui sū eq̄lis ⁊ ꝯsubstātialis sȝ diuinā naturā. CHRY. Dicit āt: Ut maneat vobiscū in eternum:q̄m neqȝ post mortē recedit.p̄ hoc ēt occulte isinuat q̄ spiritussanctus non patietur morteȝ vt ipse neqȝ abibit: Ne āt paraclytum audientes rursus incarnationeȝ aliam suspicentur: ⁊ oculis putent eū videre subiūgit: Spiritū veritatis quē mundus nō pōt accipere:q̄ nō videt eū: nec scit eum. AVGV. Hic est vtiqȝ in trinitate spūssanctus quē patri ⁊ filio consubstantialē ⁊ coeternuȝ fides catholica profiteṫ. CHRY. Spiritū āt veritatis eū vocat per hoc q̄ figuras veteris testamēti manifestat. Mundū āt hic malos dicit.visionē āt certissimam cognitionem dicit:q̄ visus est apertior sensus. BEDA. Nota ēt q̄ cū spiritūsanctuȝ spiritū veritatis dicit: spm̄sanctuȝ esse spirituȝ suū ostendit.deinde cū a patre eū dari narrat:patris etiam eum spiritū esse declarat:ac p̄ hoc spirissanctus a patre procedit ⁊ filio. GREGO.v.mora. Spūs āt sanctus omneȝ quē repleuerit:ad desiderāda inuisibilia accēdit: ⁊ q̄m mūdana corda solū visibilia diligūt:hunc mūdus non accipit q̄ ad diligenda inuisibilia non assurgit. Seculares eteniȝ mentes quāto se foras p̄ desideria dilatāt:tāto ad receptionē illi⁹ sinū cordis angustāt. AVGV. Sic aūt mūduȝ.i. mūdi dilectores dicit nō posse accipe spiritūsanctū:velut si dicam⁹. Iniusticia iusta eē nō pōt. Mūd⁹ ergo.i.mūdi dilectores nō pōt eū accipe:q̄ nō videt eū: Nō.n.hȝ iuisibiles oculos mūdana dilectio:p̄ quos videri spūssanct⁹ nisi iuisibiliter nō pōt. Seq̄tur: Uos aūt cog.eū:q̄ apud vos manebit. Sed ne putarēt qḋ dictū ē: Apud vos manebit:ita dcm̄ quēadmodū apud hoīes hospes visibiliter manere consueuit.adiecit. In vobis erit. CHRY.q.d. Nō ita apud vos manebit sicut ego:sȝ in vestris habitabit aīab⁹. AVGV. Prius aūt est eē alicui:post manere. Sed exposuit qḋ dixerat: Apud vos:cū adiūxit: In vobis. Si enī nō sit in vobis: non potest esse in vobis eius sciā.sic enī a vobis videtur in vobis ⁊ vestra cōsciā. GREGO.ij.mora. Si aūt spūssanctus in discipulis manet:quō iaȝ singulare signū erit qḋ in mediatore p̄manet: s̄m illud: Supra quē videris spūm descendentē ⁊ manentē:hic est qui baptiȝat.qḋ tñ citi⁹ cognoscimus si dona eiusdē spūs discernamus. In his enī donis sine q̄bus ad vitam p̄uenirī nō pōt:spūssanctus in electis oibus semp̄ manet. In illis aūt q̄b⁹ nō nr̄a vita s̄uaṫ sed aliorū q̄riṫ:nequaq̄ȝ semp̄ manet. Aliq̄ñ enim se a signorum ostēsionib⁹ subtrahit vt eo humili⁹ v̄tutes ei⁹ habeanṫ. xp̄s aūt in cūctis eū ⁊ semp̄ hȝ p̄ñtē. CHRY. Hic āt s̄mo oppositas hereses velut vno ictu sustulit.nā dicere aliū oñdit ei⁹.i.spūs hypostaseos d̄riam: dicere v̄o p̄aclytum substātie cognationē. AVGV. ꝯ ser.arria. Consolatorē enī qḋ officiū tanq̄ȝ p̄sone ifime in trinitate spūisancto deputāt. deuȝ dicit ap̄ls s̄m illud: Is q̃ cōsolaṫ humiles:ꝯsolat⁹ ē nos de⁹. Deus est itaq̄ȝ spūssanct⁹ q̃ ꝯsolaṫ humiles:aut si hoc de patre:vel filio dictū ab ap̄lo volūt accipi:desināt cōsolatiōis tanq̄ȝ munere p̄prio separe a p̄re ⁊ filio spiritumsanctum.

AVGV. sup̄ Jo. Si cū charitas dei diffusa sit in cordib⁹ nr̄is p̄ spiritūsanctū q̃ dat⁹ est nobis: q̄uo diligem⁹ mādata xp̄i s̄uabim⁹ vt eū accipiam⁹: quē nisi habuerimus: diligere ⁊ mandata seruare nō possumus:an forte precedit in nobis charitas q̄ diligamus xp̄m. vt diligendo xp̄m eiusq̄ȝ faciendo mādata mereamur accipe spiritūsanctum vt charitas dei p̄ris diffundaṫ in cordib⁹ nostris: p̄uersa est ista sententia. Qui.n.se filiū dei diligere credit ⁊ p̄rem nō diligit p̄fecto nec filiū diligit:sȝ qḋ sibiipsi videṫ confinxit: Restat ergo vt itelligam⁹ spiritūsanctū h̄re q̃ diligit: ⁊ h̄ñdo mereri vt plus hēat: ⁊ plus h̄ñdo plus diligat. Jā itaqȝ habebant spūm discipuli quē dn̄s p̄mittebat:sȝ dandus eis erat amplius.habebāt occulte:accepturi erāt manifeste:p̄inde non solū nō habēti:veꝝ ēt habēti nō icassum p̄mittiṫ:nō habēti q̄dē vt habeaṫ:h̄ñti aūt vt ampli⁹ habeaṫ. CHRY. Q̄ñ igiṫ discipulos purgauerat p̄ sacrificiū passiōis: ⁊ pctm̄ solutū erat: ⁊ ipi ad p̄icula ⁊ agones mittebanṫ:oportebat spm̄ scm̄ venire abūdāter. Nō aūt stati post resurrectionē: vt in multo eius cōstituti desiderio:cū multa eū suscipiant gr̄a.

¶ Nō relinquā vos orphanos: veniā ad vos: Adhuc modicū: ⁊ mund⁹ iam me non videt. Uos aūt videtis me:q̄ ego viuo: ⁊ vos viuetis. In illo die vos cognoscetis:q̄ ego suȝ in p̄re meo: ⁊ vos i me: ⁊ ego i vobis. Qui hȝ mādata mea ⁊ seruat ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me: diligetur a patre meo: ⁊ ego diligā eū: ⁊ manifestabo ei meipsum.

AVGV. Ne q̄sq̄ȝ putaret q̄ ita spūmsanctū dn̄s datur⁹ fuerat:velut p̄ seipsū nō ⁊ ipse eēt futur⁹ cū eis adiecit ⁊ ait: Nō relinquā vos orphanos. Orphani pupilli sūt. Illud.n. est grecū:hoc latinū: Quāuis ergo nos fili⁹ dei suo patri adoptauit filios:tñ in hoc ēt ipse erga nos paternū ostēdit affectū. Et q̄dē a p̄ncipio dixerat: Uenietis quo ego vado. sȝ q̄ hoc longuȝ tp̄s erat: p̄misit spūm. Et q̄ nesciebāt q̄d est hoc: p̄mittit eis suā p̄ñtiā quā maxīe q̄rebāt cū dicit: Ueniā ad vos. Ne tñ rursus eādē q̄rāt p̄ñtiam:q̄lē ⁊ prius habuerūt:occulte hoc excludit cum subdit: Adhuc mo.⁊ mū.me iā nō vi.vos aūt vide.me.ac si diceret: Ueniā q̄dem ad vos:nō tñ vt p̄us vobiscū p̄ vnāquāq̄ȝ diē consistens. Et ne dicāt: Qualiter igiṫ iudeis dixisti: Amodo ñ videbitis me. soluit opinionē dicēs: Ad vos solos veniā. AVGV. Uidebat enī tūc eū mūdus carneis oculis in carne cōspicuuȝ non autem videbat q̄ in carne verbum latebat: sed quoniam post resurrectionem etiam carnem suam quam non solum videndam:verum etiam contractandam demōstrauit suis:noluit demonstrare non suis: hinc dictum est: Adhuc modicum ⁊ mundus iam me non videt. vos autem videbitis me. Sed q̄m in iudicio eum mundus videbit:quo nomine significati sunt a regno eius alieni:melius intelligitur illud etiam tempus significare voluisse quando in fine seculi auferet ab oculis dānatoꝝ: vt eū de cetero videant diligentes: Modicū aūt dixit:q̄ id qḋ p̄lixuȝ vr̄ hoīb⁹:breuissimū est añ oculos dei. Seq̄ṫ:q̄ ego viuo ⁊ vos viuetis.

THEO.q.d. Et si mortē subiero:tñ resurgo: vos quoq̄ȝ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vinetis:hoc est cũ videritis me letabimini:⁊ tanq̃ mortui
reuiuiscetis i apparitiõe mea. CHRY.Mihi ãt vr̃ vitã
nõ pñtẽ dicere ſʒ futurã:ac ſi dicat:Mors crucis ñ diſtare
faciet vos a me ĩ finẽ:ſʒ momẽto pũo occultabit me a vob.
AVGV.Cur ãt de pñti ſe dixerit viuere:illos ãt de futu
ro eẽ victuros:niſi q2 ⁊ vitã carnis reſurgẽtib⁹ q̃lis i ipſo p̃
cedebat:⁊ illis ẽ pollicitus ſecuturã:⁊ q2 ipſius mox futura
erat reſurrectio:pñtis tp̃is ponit v̄bũ: pp̃ ſignificandã cele
ritatẽ. Illoꝝ ãt qm̃ ſeculi differt̃ in finẽ nõ ait:viuitis:ſʒ vi
uetis. Q2 vo viuet ille:iõ ⁊ nos viuem⁹ p̃ hoĩeʒ q̃ppe mors:
⁊ p̃ hoĩeʒ reſurrectio mortuoꝝ. Seq̃tur: In illo die. de quo
.ſ.ait: Et vos viuetis. Uos cognoſcetis. cõtẽplando: q̃uis ⁊
nũc credẽdo nouerim⁹. q2 ego ſũ in pr̃e: ⁊ vos i me ⁊ ego in
vobis. q2 qñ viuem⁹ ea vita q̃ mors abſorbet̃: tunc p̃ficiet̃
hocip̃m qð nũc inchoatũ ẽ iaʒ p̃ ip̃m: vt ſit i nobis ⁊ nos in
ip̃o. CHRY.Ur̃ i illo die cũ reſurgã cognoſcetis: q2 cũ vi
derũt eũ reſurrexiſſe ⁊ eẽ cũ eis: tũc certiſſimã fidẽ didice
rũt. Magna.n. erat v̄tus ſpũſſancti q̃ oĩa eos docebat. Q2
ãt dictũ eſt: Ego ſũ in pr̃e: hũilitatis ẽ. Qð ãt dicit: Et vos in
me ⁊ ego ĩ vo. hũanitatis ẽ ⁊ auxilij qð ẽ a deo. Cõſueuit.n.
ſcriptura multotiẽs eiſdẽ v̄bis in deo ⁊ hoĩbus poſitis non
ſil̃r vti. HYLA.viij.de tri. Uel hoc dicit vt cũ ille i pr̃e
p̃ naturã diuinitatis eẽt: nos ãt in eo p̃ corporalẽ ei⁹ natiui
tatẽ: ⁊ ille rurſus ĩ nobis p̃ ſacr̃i myſteriuʒ ineſſe crederet̃.
Ipſe.n.teſtat⁹ eſt: q̃ edit carnẽ meã: ⁊ bibit ſang. meum: in
me manet ⁊ ego in eo. ALCVI.Per dilectionẽ ãt ⁊ ob
ſeruantiã mandatoꝝ ei⁹ tũc p̃ficiet̃ hocip̃m qð nũc ĩchoa
tũ eſt p̃ ip̃m: vt ſit i nobis ⁊ nos in ipſo. Et vt oĩbus: non tñ
ap̄lis hãc beatitudinẽ p̃miſiſſe videat̃ adiũgit. q̃ hʒ mãda
ta mea ⁊ ſer. ea: ille ẽ q̃ diligit me. AVGV.Qui hʒ i me
moria ⁊ ſeruat ĩ vita: q̃ hʒ ĩ ſmonib⁹ ⁊ ſeruat in operibus: qui
hʒ audiendo ⁊ ſeruat faciendo: qui hʒ faciẽdo ⁊ ſeruat p̃ſe
uerãdo: ipſe ẽ q̃ diligit me. Ope eſt demonſtranda dilectio
ne ſit ĩfructuoſa noĩs appellatio. THEOPHI.Ac ſi di
cat. vos putatis q̄ ex affectione q̃dam triſtamini de morte
mea: ſʒ ego ſignũ dilectionis reputo mandata mea ſeruari.
Qualem ãt prerogatiuã obtineat q̃ diligit oñdit ſubdẽs: q̃
ãt di. me: dili. a pa. meo ⁊ ego dili. eũ. AVGV.Sʒ q̃d eſt
Diligã. tanq̃ nũc nõ diligat: exponit p̃ id qð ſeq̃tur: Et ma
nifeſtabo ei meip̃m. i. ad hoc diligã vt manifeſtẽ. ⁊ ipſaʒ vi
ſionem mercedem fidei capiamus. Nunc.n. ad hoc nos di
lexit vt credamus: tunc ad hoc vt videamus: q2 ⁊ nos nũc
diligimus credẽdo qð videbimus. Tunc ãt diligem⁹ vidẽ
do qð credidim⁹. AVGV. ad paulinã de videndo deo:
Sic auteʒ p̃miſit dñſuꝝ ſeipſuʒ dilectorib⁹ ſuis cũ pr̃e deũ
vnum: non q̃uo in hoc ſeculo viſus eſt in corpore ⁊ a malis.
THEOPHI. Uel q2 p⁹ reſurrectionẽ appitur⁹ illis erat
in corpe magis repñtãte diuinitatẽ: ne credãt ip̃m ſpũʒ fo
re ſeu phãtaſma: ob h̃ p̃dixit illis: vt tũc vidẽtes illũ nõ dif
fidãt: ſʒ reminiſcant̃ q2 pp̃ mãdatoꝝ ſuoꝝ cuſtodiã appet
eis: atq̃ iõ tenẽt̃ ſemp̃ cuſtodire illa vt p̃petuo eis appeat.

¶ Dicit ei iudas: nõ ille ſcariothis. Dñe q̃d fcm̃
eſt q2 manifeſtaturus es nobis teipſuʒ ⁊ nõ mũ
do: Rñdit ieſus ⁊ dixit ei. Siqs diligit me ſmo
nem meũ ſeruabit: ⁊ pr̃ meus diliget eũ ⁊ ad eũ
veniem⁹ ⁊ mãſionẽ apud eũ faciemus. Qui nõ
diligit me ſermones meos nõ ſeruat. Et ſmonẽ
quẽ audiſtis nõ eſt me⁹ ſʒ eius q̃ miſit me pr̃is.
Hec locut⁹ ſuʒ vobis apud vos manens. Para
clytus aũt ſpũſſcũs quẽ mittet pater ĩ noĩe meo
ille vos docebit oĩa ⁊ ſuggeret vobis oĩa q̃cũq3
dixero vobis. Pacẽ relinquo vobis: pacẽ meã
do vobis. Non q̃uo mũdus dat ego do vobis.

AVGV.Quia dñs dixerat: Adhuc modicũ ⁊ mũd⁹ me
iã nõ videt: vos aũt videbitis me. Interrogauit euʒ de hoc
ipſe iudas: nõ ille traditor ei⁹ q̃ ſcariothis cognoĩat⁹ ẽ: ſʒ cui⁹
ep̄la iter ſcripturas canonicas legit̃: vñ dr̃: Dic ei iudas: nõ
ille ſcariothis: Dñe q̃d factũ ẽ. q2 nob manifeſtatur⁹ es teip
ſuʒ ⁊ nõ mũdo: Cãm q̃ſiuit q̃re nõ ſe mũdo: ſʒ ſuis manife
ſtatur⁹ eẽt. Dñs aũt exponit q̃re ſuis ſe manifeſtatur⁹ ẽ nõ
alienis. q2. ſ. hi diligũt: illi vo nõ diligũt. vñ ſeq̃t̃: Rñdit ie. ⁊
di. ei. Siqs dil. me ſer. me. ſer. GREGO.in ho. Probatio
enĩ dilectiõis exhibitio ẽ opis: nũq̃ amor dei ẽ ocioſus: opa
tur.n. magna ſi ẽ. ſi vo opari rẽnuerit: amor nõ ẽ. AVGV.
Dilectio aũt ſcõs diſcernit a mũdo: q̃ facit vnanimes habi
tare in domo: in q̃ facit pr̃ ⁊ fili⁹ mãſionẽ: q̃ donãt ⁊ ipſaʒ di
lectionẽ: q̃b⁹ in fine donabũt ſuã manifeſtationẽ. Eſt.n. q̃dã
dei manifeſtatio iterior: quã p̄ſcij ipi nõ nouerũt: q̃b⁹ dei
pr̃is ⁊ ſpũſſancti manifeſtatio nulla ẽ: filij vo eẽ potuit: ſʒ in
carne que nec talis ẽ q̃lis illa: nec ſemp̃ illis adeſſe põt: ſʒ ad
modicũ tp̃s: ⁊ h̃ ad iudiciũ ñ ad gaudiũ: ad ſuppliciũ ñ ad p̄
miũ: vñ ſeq̃t̃. Et ad eũ vẽiem⁹. Ueniũt q̃dẽ ad nos dũ veni
m⁹ ad eos: veniũt ſubueniẽdo: vẽim⁹ obediẽdo: veniũt illũi
nãdo: venim⁹ ĩtuẽdo. veniũt iplẽdo: venim⁹ capiẽdo: vt ſit
nob eoꝝ nõ extranea viſio ſʒ iterna: ⁊ in nobis eoꝝ nõ trãſi
toria mãſio ſʒ eterna. vñ ſeq̃tur: Et manſi. apud eum faci.
GREGO.in ho. In quorũdã eteni corda venit ⁊ mãſio
nẽ nõ facit: q2 p̃ cõpunctionẽ q̃dẽ reſpectũ dei p̃cipiũt: ſʒ tẽ
tationis tp̃e hoc ipſuʒ qð cõpuncti fuerãt obliuiſcunt̃. ſicq̃
ad p̃petrãda p̃ctã redeũt: ac ſi hec minime plãxiſſent. Qui
ergo deũ v̄e diligit in ei⁹ corde dñs ⁊ venit ⁊ mãſionẽ facit:
q2 ſic eũ diuinitatis amor penetrat: vt ab hoc amore tenta
tionis tp̃e nõ recedat. Ille.n. v̄e amat cui⁹ m̃etẽ delectatio
praua ex ɔſenſu nõ ſupat. AVGV.An forte putabit mã
ſionẽ in dilectore ſuo faciẽtib⁹ pr̃e ⁊ filio excluſus eẽ ab hac
mãſione ſpũſſcũs: Quid eſt ergo qð ſupi⁹ ait de ſpũſcõ: apõ
vos manebit ⁊ in vobis erit: niſi forte q̃ſq̃ ſic abſurdus eſt
vt arbitret̃ cũ pr̃ ⁊ filius venerit diſceſſurũ inde ſpiritum
ſanctuʒ tanq̃ locũ daturũ maioribus: Sed ⁊ huic Carnali
cogitationi occurrit ſcriptura cũ dicit: Ut maneat vobiſcũ
in eternũ. In cadeʒ ergo mãſione cũ ipſis erit in eternũ: q2
nec ille ſine ipſis venit: nec illi ſine eo: ſed p̃pter ĩſinuatio
nem trinitatis: p̄ſonis ſingulis noĩatis dicunt̃ q̃dã: nõ tamẽ
alus ſeparatis ĩtelligunt̃: p̃pter eiuſdẽ trinitatis ſubſtãtiã.
GREGO.in ho. Tãto aũt q̃ſq̃ a ſupno amore diſiungit̃
quãto ĩferi⁹ delectat̃: vñ ſubdit̃: Qui nõ dili. me ſer. meos
nõ ſeruat. De dilectiõe ergo conditoris lingua mens ⁊ vita
requirat̃. CHRY.Uel aliter totũ: Eſtimauit iudas: ſicut
mortuos videm⁹ in ſomno: ita ⁊ ſe eũ eſſe viſuros. vñ que
rit. Quid eſt q̄ debes te manifeſtare nobis ⁊ nõ mũdo. q. d.
ve nobis qñ morieris: ⁊ vt mortuus debes nobis aſſiſtere.
Ne igitur hoc ſuſpicentur dicit: Ego ⁊ pater ad eũ veniem⁹
q. d. Sicut pater manifeſtat ſeipſuʒ: ita ⁊ ego: ⁊ manſionem
apud eũ faciemus: qð ſomnioꝝ non eſt. Sequit̃: Et ſer. quẽ
au. nõ eſt me⁹: ſed ei⁹ q̃ mi. me. pr̃is. q. d. nõ me ſolũ: ſed neq̃
patrẽ amat q̃ hunc nõ audit ſermonẽ. Dicit autem hoc: qm̃
nihil extra patrẽ loq̃tur: neq̃ p̃ter id qð illi vr̃. AVGV.
Et fortaſſe p̃pter aliquã diſtinctionẽ: vbi ſuos dixit: plura
liter ſermones dixit dicens. Qui non diligit me ſermones
meos nõ ſeruat. Ubi aũt ſermonẽ hoc eſt v̄bũ nõ ſuum eſſe
dixit: ſʒ pr̃is: ſeipſuʒ ĩtelligi voluit. nõ enĩ ſuum ſed patris.
eſt v̄bũ: q̃uo nec ſua imago ſʒ pr̃is: nec ſuus filius ſʒ patris.
Recte igit̃ auctori tribuit qð facit equalis a quo habet hoc
ipſum q̄ illi eſt ĩdifferens equalis. CHRY.Quia vo eo
rũ que dixerat: quedã manifeſta erãt. ⁊ quedã nõ ĩtellexe
runt: vt nõ turbarent̃ ſubiungit: Hec lo. ſum vo. apud vos
manens. AVGV.Alia ẽ illa mãſio quã p̃miſit futuraʒ:
alia vo hec quã pñtẽ eẽ teſtat̃. illa ſpiritalis ẽ atq̃ ĩtrĩſecus
mẽtibus reddit̃: hec corp̄alis forinſecus oculis atq̃ aurib⁹
adhibet̃. CHRY.Ut ãt ei⁹ corporalẽ receſſũ facilius ſu
ſtinerẽt: preparat eos p̃mittẽs q̄ ei⁹ receſſus magnoꝝ eis eſ
ſet futura cã bonoꝝ: q2 donec ipſe apud eos corp̄al̃r mane
bat: ⁊ ſpũs ñ venerat: nihil magnũ poterãt ſcire. vñ ſeq̃tur.
Paraclyt⁹ ãt ſpũſſcũs quẽ mit. pater ĩ no. meo ille vos do.
oĩa: ⁊ ſug. vo. oĩa q̃cunq3 dixero vobis. GREGO.Greca
locutiõe paclyt⁹: latina aduocat⁹ dicit̃ vel ɔſolator. Qui ic
circo aduocat⁹ dicit̃: q2 pro errore delinq̃ntiũ apud iuſticiã
patris ĩteruenit: dũ eos quos repleuerit exorãtes facit. Cõ
ſolator ãt idẽ ſpũs vocat̃: q2 de p̃cti p̃petratiõe merẽtibus
dũ ſpẽ venie p̃parat: ab afflictione triſticie mentem leuat.
CHRY.Cõtinue ãt eũ paclytũ vocat pp̃ ɔtinentes eos
tribulatiões. DIDYMVS de ſpũſcõ. Spm̃ ãt ſcm̃ a pa
tre ĩ ſuo mitti noĩe ſaluator affirmat: cũ p̃prie nomẽ ſalua
toris ſit fili⁹: ſigdẽ nature ɔſortiũ. ⁊ vt ita dicã proprietas p̃
ſonaꝝ ex iſta voce ſignificat̃: filij q̃ppe tm̃modo ẽ ĩ noĩe pa
tris venire: ſalua p̃prietate filij ad patrẽ: nullus ãt ali⁹ ve
nit in noĩe pr̃is: ſʒ v̄bi gr̃a: In noĩe dñi dei ⁊ oĩpotẽtis. Quõ
igit̃ ſerui q̃ in noĩe dñi veniũt: p̃ hocipʒ q̄ ſubiecti ſũt ⁊ ſer
uiunt ĩdicant dñm: ſerui q̃ppe ſunt dñi: ſic ⁊ fili⁹ q̃ venit in
noĩe patris: portat ei⁹ nomẽ p̃ hoc q̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ ap
probat̃. Q2 ergo ſpũſcũs in noĩe filij a patre mittit̃: oñdit
q2 vnitate ſit iunctus ad filiũ: vnde ⁊ filij dictus eſt ſpũs p̃
adoptionẽ ſuaʒ: filios faciẽs eos q̃ ſe recipe voluiſſent. Iſte
ãt ſpũſſcũs q̃ venit in noĩe filij miſſus a patre: docebat oĩa
eos q̃ in fide chriſti perfecti ſunt. Omnia auteʒ illa que ſpi
ritualia ſunt ⁊ intellectualia veritatis ⁊ ſapientie ſacramẽ
ta. Docebit vero non ſicut qui artes aliquas ⁊ ſapientiam
ſtudio ĩduſtriaq3 didicere: ſed quaſi ipſa ars atq3 doctrina
⁊ ſapientia: veritatis ſpiritus inuiſibiliter mẽti inſinuat ſci
entiã diuinoꝝ. GREGO.Niſi ãt idẽ ſpiritus cordi adſit
audientis: ocioſus ẽ ſermo doctoris: nemo ergo docẽti ho
mini tribuat quod ex ore docentis intelligit: quia niſi ĩtus
ſit qui doceat: doctoris lingua exterius in uacuuʒ laborat.
Sed ⁊ ipſe conditor non ad eruditionem hominis loquit̃:
ſi eidem homini per vnctionem ſpiritus non loquatur.
AVGV.Nũquid ãt dicit filius ⁊ docet ſpũſcũs: vt do
cẽte filio verba capiam⁹: docẽte ãt ſpũſſancto eadẽ verba
intelligamus: Dĩs igit̃ ⁊ dicit ⁊ docet trinitas. Sʒ niſi etiã
ſigillati commendaretur: eaʒ nullo modo humana capere
vtcũq3 poſſet infirmitas. GREGO.Regrendũ vo no
bis eſt cur de eodem ſpiritũ dicatur: Suggeret vobis oĩa:
cũ ſuggerere ſoleat eſſe minoris: ſed quia ſuggerere aliquã
do dicimus ſubminiſtrare: inuiſibilis ſpiritus ſuggerere di
cit̃: ñ q̄ nobis ſciaʒ ab imo ĩferat: ſʒ ab occulto. AVGV.
Uel q̄ addit: Suggeret. i. cõmemorabit vos: ĩtelligere de
bemus ẽt q̄ iubemur nõ obliuiſci ſaluberrima monita ad
grãm p̃tinere: q̃ nos cõmemorat chriſtus. THEOPHI.
Spũs itaq̃ ſanctus ⁊ docuit ⁊ cõmemorauit: docuit quidẽ
q̃cunq̃ nõ dixerat eis xp̃s tanq̃ nõ valẽtib⁹ portare. Cõm
memorauit vo q̃cunq̃ dñs dixerat: ſed obſcuritatis cã vel
ĩtellectus tarditate: commendare memorie nequiuerunt.
CHRY.Quia vero ⁊ hec audiẽtes turbabant̃ excogitan
tes odia ⁊ p̄lia ſibi ĩminere poſt ei⁹ receſſum: rurſus eos cõ
ſolat̃ dicens: Pacẽ relinquo vobis: paceʒ meam do vobis.
AVGV.Pacẽ nobis reliq̃t in hoc ſeculo: in qua manen
tes hoſtẽ vincim⁹: ⁊ vt ẽt hic ĩuicẽ diligam⁹: pacẽ ſuam no
bis dabit in futuro ſeculo: qñ ſine hoſte regnabim⁹: vbi nũ
q̃ diſſentire poſſum⁹. Pax auteʒ nobis ipſe eſt ⁊ cum credi
mus q2 eſt: ⁊ cum videbimus eũ ſicuti eſt. Sed quid eſt q̄
vbi dicit: Pacem relinquo vobis: non addit: meã: vbi vero
ait: Do vobis: ibi dixit meã: vtrũ ſubaudiendũ eſt meam: ⁊
vbi dictum non eſt: an forte ⁊ hic aliquid latet: Pacem enĩ
ſuam eam voluit intelligi qualem habet ipſe. Pax vo iſta
quã nobis reliquit in hoc ſeculo: noſtra potius dicenda eſt
q̃ ipſius. Illi quippe nihil repugnat in ſeipſo: quia nullum
habet omnino peccatum. Nos autem talem pacem nunc
habemus: in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita no
ſtra. Itemq̃ inter noſipſos eſt nobis pax: q2 inuicem nobis
credimus q̄ inuicem diligamus. Sed nec ipſa plena eſt: q2
cogitationes cordis noſtri inuicem nõ videmus: Nec igno
ro iſta domini verba etiam ſic accipi poſſe: vt eiuſdem ſen
tentie repetitio videatur: Q2 vero dominus adiunxit: Nõ
q̃uo mundus dat ego do vobis. Quid eſt aliud: niſi nõ q̃uo
homines dant qui diligũt mũdum: qui propterea ſibi dãt
pacem: vt ſine moleſtia perfruantur. Et quando iuſtis dãt
pacem vt non eos perſequantur: pax eſſe non poteſt vera:
vbi non eſt v̄a ɔcordia: q2 diſiuncta ſunt corda. CHRY.
Pax etiaʒ exterior ad malũ fit multotiens: ⁊ eis qui habẽt
eam nihil prodeſt. AVGV.de ver. do. Eſt autem pax ſe
renitas mentis. tranq̃llitas animi: ſimplicitas cordis: amo
ris vinculum: conſortium charitatis. Nec poterit ad here
ditatem domini peruenire qui teſtamẽtum pacis noluerit
obſeruare: nec poteſt concordiaʒ habere cum chriſto qui di
ſcors voluerit eſſe cuʒ chriſtiano.

¶ Nõ turbet̃ cor veſtrum neq3 formidet. Audi
ſtis: q2 ego dixi vobis vado ⁊ venio ad vos. Si
diligeretis me gauderetis vtiq3: q2 vado ad pa
trem: q2 pater maior me eſt. Et nunc dixi vobis
priuſq̃ fiat: vt cũ factuʒ fuerit credatis. Jam nõ
multa loquar vobiſcũ. Uenit eni p̃nceps mũdi
hui⁹: ⁊ in me nõ hʒ q̃cq̃. Sed vt cognoſcat mũ
dus q2 diligo patrẽ. ⁊ ſicut mãdatuʒ dedit mihi
pater. ſic facio. Surgite eamus hic.

CHRY.Quia dixerat. Paceʒ relinquo vobis qð erat re
cedentis: hoc poterat eos conturbare: ideo dicit. non turbe
tur cor veſtrum neq̃ formidet: quoniã hoc quidem ex dile
ctione: illa vero ex formidine patiebãtur. AVGV.Dic
aũt turbari ⁊ formidare poterat cor illoꝝ q̄ ibat ab eis: q̃
uis venturus ad eos: ne forſitan gregem lupus hoc interual
lo inuaderet paſtoris abſentia. vnde ſequitur: Audiſtis q2
ego dixi vobis: Uado ⁊ venio ad vos. Ibat autem per id
quod homo erat: ⁊ manebat per id qð deus erat. Cur itaq̃
turbaretur ⁊ formidaret cor: quando ſic deſerebat oculos
vt non deſereret cor. Ut autem intelligerent ſm̃ id qð ho
mo erat euʒ dixiſſe: Uado ⁊ venio: ad hoc ſubiecit atq̃ ait:
Si diligeretis me: gauderetis vtiq̃: q2 vado ad patrem: q2
pater maior me eſt. Per quod ergo filius nõ eſt equalis pa
tri: per hoc erat iturus ad patrem: a quo ⁊ venturus eſt iu
dicaturus viuos ⁊ mortuos. Per illud ãt in quo eſt equalis
gignenti: nunq̃ recedit a patre: ſed cum illo eſt vbiq̃ totus
pari diuinitate quã nullus continet locus. Ipſe ergo filius
dei equalis patri in forma dei: q2 ſemetipſuʒ exinaniuit: nõ
formã dei amittens: ſʒ formã ſerui accipiens: maior eſt etiã
ſeip̃o: q2 maior eſt forma dei: que amiſſa nõ eſt: q̃ forma ſer
ui que accepta eſt. Hec igitur eſt forma ſui in qua dei fili⁹
minor eſt nõ patre ſolo ſed etiam ſpirituſancto: ſm̃ hãc for
mam ſerui puer chriſtus etiam parentibus minor erat: qñ
paruus maioribus ſicut ſcriptuʒ eſt: ſubditus erat. Agnoſca
mus igitur geminam ſubſtantiam chriſti: diuinaʒ. ſ. qua eq̃
lis eſt patri: ⁊ humanaʒ qua maior eſt pater: vtrũq̃ autem
ſimul: non duo ſed vnus eſt chriſtus: ne ſit quaternitas: ſʒ
trinitas deus. ideo ergo dixit. Si dili. me gau. vtiq3: q2 va.
ad patreʒ. q2 nature humane gratulãdũ eſt: eo q̄ ſic aſſum
pta eſt a v̄bo vnigenito: vt ĩmortalis cõſtitueret̃ in celo: at
q̃ ita fieret terra ſublimis: vt ĩcorruptibilis puluis ſederet
ad dexteram patris. Quis non hinc gaudeat qui ſic diligit
chriſtum. vt ſuã naturã iã ĩmortalẽ gratulet̃ in chriſto: atq̃
ipſum ſperet futurum eſſe per chriſtum. HYLA.ix. de
trini. Uel aliter: Si donantis auctoritate pater maior me

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

est:nūquid p doni cōfessionē minor filius est? Maior itaq3
donās ē:sʒ minor iā nō ē cui vnum eē donatur. CHRY.
Uel aliter: Nondū nouerāt apostoli qd sit resurrectio quā
pdixerat dicēs: Uado ꝛ venio ad vos: neq3 q̄lē oportebat
de eo opinionē habebāt: prem vo magnū esse estimabant.
Dicit igit eis: Etsi de me formidatis vt nō sufficiēte mihi ip
si assistere: neq3 ꝯfiditis q post crucē rursus vos videbo: tū
audiētes qm̄ ad patrē vado oportebat letari: ꝛ de reliquo
qm̄ ad maiorē vado: ꝛ potentē oia versuta dissoluere. Hec
āt oia ad ībecillitatē discipulorū dicebant. Et iō subdidit:
Et nunc dixi vobis priusq̄ fiat vt cū factū fuerit credatis.
AVGV. Quid ē hoc cū magis credere hō debeat anteq̄
fiat id qō credendū est? Hec est.n. laus fidei siquod credit
non videt. nā ꝛ ille cui dictū est. Qr vidisti credidisti: aliud
vidit: aliud credidit: vidit hoiem credidit deū. Sʒ si dicūt
credi que vident sicut dicit vnusquisq3 oculis suis se credi
disse: non tū ipsa est q̄ in nobis edificat fides: sʒ ex rebus q̄
vident agitur in nobis vt ea credant que nō vident. Il
lud itaq3 dicit: Cū factū fuerit: q eū post mortē visuri erāt
viuentē: ꝛ ad patrē ascendentē: quo viso fuerant credituri
q ipse esset christus filius dei qui hoc potuit facere ꝛ predi
cere anteq̄ faceret. Credituri aūt hoc non fide noua: sʒ au
cta: aut certe cū mortuus esset defecta: cū resurrexisset re
fecta. HYLA.ix.de trini. Glorie autem resumende me
ritum: continuo subiecit dicens: Iā non multa loquar vo
biscum. BEDA. Ideo hoc dicebat: qm̄ iam instabat tem
pus vt comprehenderetur: ꝛ ad mortē traderetur: Uenit
enī pnceps mūdi huius. AVGV. Quis nisi diabolus?
non āt creaturaꝝ: sʒ peccatoꝝ pnceps ē diabolus. Uñ apo
stolus cū dixisset aduersus rectores mundi: sequēti verbo
exposuit: quid dixisset mundi: cū subiungit tenebrarum ha
rum.i. hoīum impiorum. Et in me non habet quicq̄. Quia
neq3 cū peccato deus venerat: nec eius carnē de peccati p
pagine virgo peperat. Et tanq̄ ei diceret: Cur ergo morie
ris: si non habes peccatum cui debetur mortis suppliciū?
continuo subiūgit: Sed vt cog. mūdus qr diligo pa. ꝛ sicut
man. de. mihi pater sic facio. Surgite eamus hic. Discum
bens enim discumbentibus loquebatur. Eamus aūt dixit
ad illum locū: vnde fuerat tradendus ad mortē: qui nullū
habebat meritū mortis sed habebat: vt moreret mādatū
patris. AVGV. Contra arrianos: Quod autem volūta
ti ꝛ precepto patris obediens est filius: nec in hominibus
demonstrat diuersam imparēq3 naturam patris precipien
tis: ꝛ filij obedientis. huc accedit q christus non tm̄ deus
est: qua natura equalis est patri: sed etiam homo: qua natu
ra minor est patre. CHRY. Uel hoc qō dicit. Surgite
eamus hinc: principium est alterius sententie. cōsequēs.n.
erat eos formidare: ꝛ a tempore ꝛ a loco in villa manifeste
existentes: etenim nox profunda erat: ꝛ erat cōsequens eos
non attendere his que dicebantur: sed semper circūuolue
re oculos: ꝛ imaginari eos qui aggressuri eos erant: ꝛ maxi
me audientes: Adhuc modicum vobiscum sum. Et venit
princeps mundi huius. Quia igitur hec ꝛ huiusmodi audiē
tes turbabantur vt mox capiēdi: ducit eos in locum aliū:
vt estimantes se in cautela esse cum ocio de reliquo audiāt.
magna enim dogmata erant audituri. CAPI. XV.

EGo sū vitis vera: ꝛ pater me⁹ agri
cola est. Omnē palmitē ī me nō
ferentem fructum tollet eū: ꝛ oēm
qui fert fructū purgabit eum vt fru
ctum plus afferat. Iam vos mūdi
estis propter sermonē quē locutus sum vobis.

HYLA.ix.de tri. Ad consumande corporee passionis sa
cramentum per dilectionē efficiendi mādati paterni festi
nat exurgēs: corporee tū assumptiōis stati mysteriū pādēs
per quā ei tāq̄ in vite mō palmitis īessem⁹ adiecit: Ego sū
vitis va. AVGV. Qō sm hoc dicit q est caput ecclesie:
nosq3 mēbra ei⁹: hō xps iesus. Uni⁹ qppe nature sunt vitis
ꝛ palmites: sʒ cū dicit: Ego sum vitis va: nunqd vt adderet
va: ad eā vitē rettulit vñ ista similitudo traslata ē? Sic aūt
dr vitis p similitudinē: nō per pprietatē: sicut agnus: ouis:
ꝛc. huiusmodi: vt magis ipsa sint va ex qbus dicunt iste si
militudies: Sʒ dicēdo: Ego sum vitis va: ab illa se discernit
cui dicit: Quo conuersa es in amaritudinem vitis aliena?
Nam quo pacto est vitis vera: que expectata est vt faceret
vuam: fecit autem spinas? HYLA. nono de trini. Sed a
corporee hui⁹ hūilitatis assumptionē formā paterne maie
statis alienans agricolā patrē curiosum huius vitis osten
dit dicens. Et pater meus agricola est. AVGV. Coli
mus enim deum: ꝛ colit nos deus. Sed sic deum colimus
vt non meliorem eū faciamus: colim⁹ enī eū adorādo: non
arando. Qr autē ille nos colit: meliores nos reddit. Cultu
ra ipsius est in nos: q non cessat vbo suo extirpare mala se
mina de cordib⁹ nostris: aperire cor nostrū tanq̄ aratro ser
monis: plantare semina preceptorum: expectare fructū pie
tatis. CHRY. Et quia christ⁹ sibi sufficit: discipuli vero
multo indigent agricole auxilio ppterea de vite nihil dicit
sed de palmitibus cū subdit. Omnē pal. in me non feren.
fru. tollet eū. Fructū autē hic vitā occulte īsinuat: ostēdēs
q sine operibus nō potest aliquis esse in eo. HYLA.ix.
de trini. Inutiles aūt ꝛ inueraces palmites desecans depu
tabit arsuros. CHRY. Et quia etiam qui valde virtuosi
sunt: indigent agricole opere: adiungit. Et oēm qui fert fru
ctum purgabit eū vt fructū plus afferat. Hoc dixit ppter
tribulationes eorum que tūc iducebant: ostēdens q tenta
tiones fortiores eos faciebāt sicut ꝛ purgare: hoc est circum
cidere palmitem eum magis germinare facit. AVGV.
Quis aūt ē in hac vita sic mūdus: vt nō sit magis magisq̄
mūdandus? Ubi si dixerim⁹ qr peccatū nō habem⁹ nosmet
ipsos seducim⁹. Mūdat itaq3 mūdos.i. fructuosos: vt tāto
sint fructuosiores quāto sunt mundiores. Scōm hoc ergo
vitis est christus: qō ait. Pater maior me est. sm illud autē
qō ait: Ego ꝛ pater vnū sum⁹ ꝛ ipse agricola est. Nec talis q̄
les sunt qui extrinsecus opando exhibēt ministeriū: sed ta
lis vt det etiā intrinsecus incrementum. vnde cōtinuo etiā
seipsum mundatorē palmitū ostēdit dicens. Iam vos mun
di estis ppter sermonem quē locu. sum vo. Ecce ipse mun
dator est palmitū: qō est agricole nō vitis officiū. Sed q̄
re non ait: Mundi estis propter baptismū quo abluti estis:
nisi quia ꝛ in aqua verbū mundat? Detrahe verbū: ꝛ qd
est aqua nisi aqua? Accedit verbū ad elemētum ꝛ fit sacra
mentū: vnde ista tanta vtus aque vt corpus tangat ꝛ cor
abluat: nisi faciēte vbo: non qr dicit: sed qr creditur? Nam
in ipso vbo aliud est sonus transiens: aliud virtus imanēs.
Hoc vbū fidei tantū valet in ecclesia dei: vt per ipsum cre
dentē: offerentē: benedicentē: tingentē mūdet infantē q̄
uis credere nō valentē. CHRY. Uel dicit: Mūdi estis:
propter sermonē quē locutus sum vobis.i. interim lumen
doctrine iam suscepistis ꝛ a iudaico errore eruti estis.

¶ Manete in me ꝛ ego in vobis. Sicut palmes
nō potest ferre fructum a semetipso nisi manse
rit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Ego
sū vitis: vos palmites. Qui manet ī me ꝛ ego
in eo: hic fert fructum multum: quia sine me ni
hil potestis facere. Siquis in me non manserit:
mittet foras sicut palmes ꝛ arescet: et colligent
eum et in ignē mittent et ardet. Si manseritis
in me et verba mea in vobis manserint: quodcū
q3 volueritis petetis et fiet vobis.

CHRY. Quia iā mundos eos dixerat pp sermonē quē
locutus fuerat eis: docet q oꝫ de reliquo īcipere ea que ab
eis sūt ꝛ ideo dicit: Manete in me ꝛ ego ī vob. AVGV.
Nō eo mō illi in ipso sicut ipse in illis: vtrūq3.n. pdest: non
ipsi sʒ illis. Ita sunt qppe in vite palmites: vt viti nō confe
rant: sʒ inde accipiāt vñ viuant. Ita vo vitis ē in palmitib⁹
vt vitale alimentū subministret eis: nō sumet ab eis: ac per
hoc vt manentē in se haberēt xpm: ꝛ manerēt in xpo: disci
pulis prodest vtrūq3: nō xpo: vñ subdit. Sicut palmes nō
pōt ferre fructū a semetipso: nisi māserit in vite: sic nec vos
nisi in me manseritis. Magna gratie ꝯmendatio: corda in
struit humiliū: ora obstruit supboꝝ. Nōne huic resistūt ve
ritati: ad bona opa facienda deū sibi necessariū non putan
tes: nō assertores: sʒ pcipitatores liberi arbitrij. Qui.n. a se
metipso se fructū estimat ferre: in vite nō est. Qui ī vite nō
est: in xpo non est. q in xpo ñ est: xpianus ñ est. ALCVI.
Ois.n. fruct⁹ boni opis ab illa radice pcedit: q nos sua gra
liberauit: ꝛ suo auxilio puehit: vt fructū plus afferre valea
mus: vñ cū repetitione ꝛ supioꝝ explanatione subdit: Ego
sum vitis ꝛ vos palmites: Qui ma. in me. credendo: obediē
do: pseuerando. Et ego in eo. illuminando: subueniendo: p
seuerantiā donando: Hic ꝛ non alius: Fert fructū multū.
AVGV. Sed ne qsq̄ putaret saltē paruū aliquē fru
ctum posse a semetipso palmitē ferre subdit: Quia sine me
ni. po. fa. nō ait paꝝ potestis facer: qr nisi palmes ī vite mā
serit: ꝛ vixerit de radice quantūlibet fructū a semetipso nō
pōt ferre. Quāuis āt xps vitis non esset: nisi hō esset tū istā
grāʒ palmitibus nō pberet: nisi ēt deus eēt. CHRY. Ui
de ergo filiū nō minus patre ꝯferentē ad discipuloꝝ procu
rationē. Nā pater qdem purgat: ipse vero in se tenet: quod
facit palmites fructificare. Sʒ tamen ꝛ purgare filij mon
stratum est esse: ꝛ manere in radice est patris: qui radicem
genuit. Igitur magnū qdē damnū est: nihil posse facere. ve
rum non vsq3 ad hoc sistit: sed vlterius producit sermonē
dicens: Siquis in me nō manserit: mittetur foras sicut pal
mes.i. agricole non potietur manu. Et arescet. Hoc est: Si
quid habebat a radice amittet: ōnudatus eius auxilio ꝛ vi
ta. Et colligent eū. ALCVI. Messores angeli ꝛ ī ignē
eternū.s. mittent: ꝛ ardet. AVGV. Ligna.n. vitis tanto
sunt contemptibiliora si in vite non manserint: quanto glo
riosiora si manserint vnum ex duobus palmiti cōgruit: aut
vitis: aut ignis: si in vite non est: in igne erit. CHRY.
Deinde ostendens quid est manere in eo subdit: Si man
seritis in me ꝛ ver. mea ī vo. man. quodcūq3 volue. pe. ꝛ fi
et vobis. Eaʒ enī que p opa ostēsionē qrit. AVGV. Tūc
enī sunt dicenda verba eius in nobis manere: quādo faci
mus que precepit: ꝛ diligimus que promisit. Quando autē
verba eius manent in memoria: nec inueniuntur in vita:
nō cōputat palmes in vite: quia vitā nō attrahit ex radice.
Quid autē velle possunt manendo in saluatore: nisi q nō
alienum est a salute? Aliud quippe volumus: qr sumus in
christo: ꝛ aliud volumus: qr sumus adhuc in hoc seculo. De
mansione autem huius seculi nobis aliquando subrepit: vt
hac petamus quod nobis non expedire nescimus. Sed ab
sit vt faciat nobis si maneamus in christo qui non facit qm̄
petimus: nisi quod expedit nobis. Ad verba autem eius p
tinet oratio. Pater noster: ab huius orationis verbis ꝛ sen
sibus non recedamus in petitionibus nostris ꝛ quicquid
petimus fiet nobis.

¶ In hoc clarificatus est pater meus vt fructū
plurimū afferatis. ꝛ efficiamini mei discipuli.
Sic dilexit me pr: ꝛ ego dilexi vos. Manete in
dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis:
manebitis in dilectiōe mea: sicut ꝛ ego prīs mei
pcepta seruaui ꝛ maneo in eius dilectione. Hec
locutus sum vobis: vt gaudium meū in vobis
sit ꝛ gaudium vestrum impleatur.

CHRY. Ostendit supra dñs qm̄ qui eis insidiabant ar
debunt: nō manētes in xpo: deide ostēdens qm̄ ipsi inexpu
gnabiles erūt: ita.s. vt multū fructificēt ait. In hoc clari. est
pa. me⁹ vt plu. fru. affe. q.d. Si ad gl'iaʒ prīs ptiet q vos fru
ctificetis: nō cōtēnet gloriā suā: q aūt fructū facit: ille est di
scipulus xpi. vñ subdit. Et effi. mei disci. THEOTHI.
Fruct⁹ aūt apostoloꝝ sunt gētes que p eoꝝ doctrinā astri
cte sunt fidei. necnō ad dei redacte sunt gloriā. AVGV.
Siue enī clarificat⁹: siue glorificat⁹ dicat: ex vno vbo gre
co vtrūq3 trāslatū est. Doxa ergo grece dr: latine glorie est:
qō iō cōmemorandū putaui: ne hoc nostre glorie tribuam⁹
tāq̄ ex nobisipsis habeam⁹: ei⁹ est enī hec gratia: ꝛ iō in hoc
nō nostra: sʒ eius ē gloria. A quo enī faciem⁹ fructū: nisi ab
illo cui⁹ misericordia puenit nos: vñ subdit. Sicut dile. me
pa. ꝛ ego dile. vos. Ecce vñ sunt nobis opa bona. nā vñ no
bis eēnt: nisi qr fides p dilectionē opat? vñ aūt diligerem⁹
nisi prius diligeremur? Qō autē ait. Sicut dilexit me pa. ꝛ
ego dile. vos. nō eq̄litatē nature ostēdit nostre ꝛ sue: sicut ē
patris ꝛ ipsius: sed grām qua mediator est dei ꝛ hominum
homo xps iesus: Mediator qppe monstrat cū dicit: Pater
dile. me ꝛ ego di. vos. Nā pater vtiq3 diligit ꝛ nos: sʒ in ipso.
CHRY: Si igit pater amat nos: cōfidite si prīs ē gloria:
fructificate. Deide vt nō pigros eos faciat subdit: Mane.
in dile. mea. Qualr aūt hoc erit ostendit subdēs: Si prece.
mea seruaue. ma. in dile. mea. AVG. Quis ābigat q di
lectio pcedat obseruātiā pceptoꝝ. vñ enī pcepta seruet non
hʒ: q nō diligit: q ergo hīc ait: ostēdit nō vñ dilectio genere
tur: sʒ vñ monstret: vt nemo se fallat dicēdo q eū diligat si
ei⁹ pcepta nō suat: q̄uis q dicit manete in dile. mea: nō ap
paret quā dixerit dilectionē: vtrū qua eū diligim⁹: an q̄ ipe
nos diligit: sʒ ex vbo supiore dinoscit. Dixerat qppe: Ego di
lexi vos ꝛ cōtinuo subiecit. Manete in dilec. mea. Illa er
go q̄ dilexit eos. Quid est ergo: Manere in dilectiōe mea.
nisi manete in gratia mea? Et qd est: Si precepta mea ser
uaueritis: manebitis in dile. mea? nisi ex hoc scietis q in di
lectione mea qua vos diligo manetis: si mea precepta sua
tis? Non ergo vt nos diligat: prius precepta eius seruamus
sed nisi nos diligat: precepta ei⁹ seruare nō possum⁹. hec est
gratia que humilib⁹ patet: supbos latet. Sed quid illud est
qō adiungit: Sicut ꝛ ego pcepta pa. mei seruaui: ꝛ ma. in ei⁹
dile. vtiq3 eam hic dilectionē patris intelligi voluit: qua eū
diligit pater. Sed nunqd ꝛ hec gratia intelligenda est: qua
pater diligit filiū: sicut grā est q̄ nos diligit filius: cū simus
nos filij grā non nā: vnigenitus autem nā: non grā. An hoc
ēt in ipso filio ad hoiem referendū est? Ita sane. nā dicēdo.
Sicut dilexit me pa. ꝛ ego dile. vos: gratiā mediatoris ostē
dit: mediator autem dei ꝛ hoīum: nō inq̄tū deus: sed inq̄
tum hō est xps. Igit hoc recte possumus dicere: q cum ad
naturam dei non pertineat humana natura: ad personam
tamen filij dei per gratiā pertinet: qua nulla est maior: nul
la prorsus equalis. Neq3 enim illam susceptionem vlla ho
minis merita precesserunt: sed ab illa susceptione merita
eius cūcta ceperūt. ALCVI. Que aūt pcepta dixerit ex
ponit apostolus dicens: Christus fact⁹ est obediens patri vs
q3 ad mortē: mortē aūt crucis. CHRYSO. Deinde qr fu
tura passio ꝛ tristia verba interruptura erant eorum leti
tiam: subiungit: Hec locu. sum. vo. vt gau. meū in vo. sit: ꝛ
gaudium ve. impleat. q.d. Et si incidat tristicia: hanc aufe
ram: vt ad finem veniat gaudiū. AVGV. Qō est āt gau
diūm christi in nobis: nisi q dignat gaudere de nobis? Et
qō est gaudiū nostrū qō dicit implendum: nisi eius habere
cōsortiū? Gaudiū autem iam ipse perfectū de nobis habe
bat: quādo nos psciendo ꝛ pdestinando gaudebat: sʒ illud

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gaudiū in nobis nō erat:qꝛ nec nos in qbus esse posset:era/
mus.cepit āt esse in nobis qui vocauit nos. Et hoc gaudiuꝫ
nostrū merito dicimus:quo nos beati futuri sumus: qđ in/
choat in fide renascentiū: iplebit āt in premio resurgētiū.

¶ Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē sicut di
lexi vos. Maiorē hac dilectionē nemo hꝫ q̄ꝫ vt
aīam suā ponat qs pro amicis suis. Uos amici
mei estis si feceritis q̄ ego pcipio vobis. Jā non
dicaꝫ vos seruos:qꝛ seruus nescit qd faciat dñs
eius. Uos aūt dixi amicos:qꝛ oia quecūqꝫ audi
ui a patre meo nota feci vobis. Nō vos me ele
gistis:sed ego elegi vos: ⁊ posui vos vt eatis ⁊
fructū afferatis: ⁊ fructus vester maneat: vt qđ
cūqꝫ petieritis patrē in nomine meo det vobis.

THEOPHI.Quia pdixerat:ꝙ si mandata mea custo
dieritis:tunc in me pmanebitis: hic ostēdit que mandata
obseruare oporteat dicens: Hoc est preceptum meū vt di/
ligatis inuicē. GREGO.in ho.Cuꝫ āt cuncta sacra eloq
dñicis sint plena pceptis:qd ē quod de dilectione quasi de
speciali mandato hic dicit:nisi qꝛ omne mandatum de so/
la dilectione est:⁊ oia precepta vnum sunt:qꝛ quicquid pci
pitur i sola charitate solidatur: vt.n.multi arboris rami ex
vna radice prodeunt: sic multe virtutes ex vna charitate
generātur. Nec hꝫ aliquid viriditatis ramus boni operis:
si ñ manet in radice charitatis. AVGV.Ubi ergo cha/
ritas est:quid est quod possit deesse? Ubi āt non est:qd est
quod possit prodesse? Discernitur āt ista dilectio ab ea q̄ se
inuicē diligunt hoies sicut hoies. vnde adiunctū ē: Sicut
dilexi vos.Ut qd.n.nos dilexit xp̄s nisi vt possimus regna
re cum xp̄o? Ad hoc ergo ⁊ nos inuiceꝫ diligamus: vt dile/
ctionē nostraꝫ discernamus a ceteris: q nō ad hoc se inuicē
diligunt vt deus diligatur:qꝛ nec vere diligunt.Qui aūt se
pp̄ habenduꝫ deum diligunt:ipsi se diligunt. GREGO.
Una āt ⁊ sūma est probatio charitatis: si ⁊ ipse diligat qui
aduersat.nā ⁊ ipsa vitas ⁊ crucis patibulū sustiet: ⁊ tñ ipis
suis psecutoribus affectū dilectionis impendit dicens: Pa
ter ignosce il.qꝛ nesciunt qd fa.cuius dilectiōis sūmā expri
mit cū subiūgit:Maio.hac dilecti.ne ha.q̄ꝫ vt ani.suā po.
quis pro amicis suis.Mori pro inimicis dñs venerat:⁊ tñ
posituꝝ se animam pro amicis dicebat: vt nobis ostende/
ret qꝛ cum diligendo lucruꝫ facere de inimicis possimus:
etiā ipsi amici sunt q psequunt. AVGV.Quia ergo sup
ius dixerat: Hoc ē pceptū meū vt diligatis inuicē sicut dile/
xi vos:fit ex hoc cōsequēs qđ idē ioānes in epistola sua dic:
vt queadmodū xp̄s p nobis aīaꝫ suā posuit:sic ⁊ nos debe
mus aīas p fribꝰ ponere. Hoc martyres ardēti dilectione
fecerūt:iō ad mēsaꝫ xp̄i:nō sic eos cōmemoramꝰ queadmo
dū alios:vt ēt p eis oremꝰ:sꝫ magis vt eoꝝ vestigijs herea
mus.Talia eni suis fribꝰ exhibuerūt:q̄lia de dñi mēsa pa/
riter accēperūt. GREGO.Qui vo tranqllitatis tp̄e non
dat p deo tunicā suā:q̄liter in psecutiōe daturꝰ est aīaꝫ suā?
Uirtꝰ ḡ charitatis vt iuicta sit in pturbatiōe:nutriat p mi/
sericordiā in trāqllitate. AVGV.viij.de tri.Ex vna aūt
eadēqꝫ charitate deū pximūqꝫ diligimꝰ:sꝫ deū pp̄ deū:nos
aūt ⁊ pximū pp̄ deū.Cū ergo duo sint pcepta charitatis in
qbꝰ tota lex pēdet ⁊ pphete:dilectio dei ⁊ pximi nō imeri
to plerūqꝫ scriptura p vtroqꝫ vnū ponit:qꝛ q diligit deū cō
sequens est vt faciat q̄ pcepit deꝰ.cōsequens ergo est vt pro
ximū diligat qꝛ ⁊ hoc pcepit deꝰ:vñ ⁊ hic seqtur:Uos ami/
ci mei estis si feceritis q̄ pcipio vo. GREGO.xxvij.mor.
Amicus qppe quasi aīe custos dicit:vñ nō imerito qui vo/
luntatē dei custodire in pceptis illius dicit:eius amicus vo
cat. AVGV.Magna dignatio cū suus bonꝰ eē nō pos/
sit:si pcepta dñi sui nō fecerit:hinc amicos suos voluit itel
ligi:vñ boni sui pñt pbari.Pōt igit eē ⁊ suus ⁊ amicus qui
suus ē bonꝰ.Quō āt itellecturi sumꝰ ⁊ suū ⁊ amicū eē:suū
bonū declarat cū subdit:Jā nō dicā vos suos qꝛ ser. ne.qd
fa.do.eiꝰ.Jtaqꝫ tūc sui nō erimꝰ:qñ boni sui fuerimꝰ.Nā
qd suo bono ⁊ pbato dñs eiꝰ non ēt sua secreta cōmittit?
Sed sicut sunt duo timores:sic sūt due suitutes.Est timor
quē pfecta charitas mittit foras:in quo ēt ē suitus simꝉ fo
ras cū ipso timore mittēda.Et ē aliꝰ timor castꝰ: pmanens
in seculū seculi.Ad pmā ergo suitutē suos ptinētes itueba
tur dñs dicēs:Jā nō dicā vos ser.qꝛ ser.nescit qd fa.do. eiꝰ
Nō ille vtiqꝫ seruꝰ ad timorē ptinēs castū cui dr:Euge ser
ue bone:itra in gaudiū dñi tui:sꝫ ille seruꝰ ptinēs ad timorē
foras a charitate mittēdū:de quo alibi dr:Seruꝰ nō manet
in domo in eternū:filiꝰ aūt manet in eternū. Qñ itaqꝫ de/
dit nobis ptātē filios dei fieri: vt miro mō sui nō sui eē pos
simꝰ:hoc dñm facere scimꝰ:hoc suus ille nescit q nescit qd
faciat dñs eiꝰ:⁊ cū aliqd boni facit:sic extollit q̄si hoc ipse
faciat ⁊ nō dñs eiꝰ:⁊ in se ⁊ nō in dño gloriat:Seqt:Uos āt
di.ami.qꝛ omnia quecunqꝫ audiui a pa.meo nota feci vo.

THEOPHI.q.d.Seruꝰ nō nouit cōsilia sui dñi:vos āt
cū amicos reputē:secreta mea vobis cōicaui. AVGV.
Quo āt pacto itellecturi sumꝰ:oia eni nota fecisse discipu/
lis q̄cunqꝫ audiuit a pr̄e:cū pptera multa nō dicat eis:qa
scit eos modo portare non posse.Sed oia se nota fecisse di
scipulis dicit:q̄ se nouit nota eē facturū:in illa plenitudine
de qua dicit apostolꝰ:Tūc cognoscā sicuti ⁊ cognitꝰ sum.si/
cut eni imortalitatē carnis ⁊ salutē aiarū futuraꝝ expecta
mus:ita oēm noticiā q̄cūqꝫ vnigenitꝰ audiuit a pr̄e futurā
expectare debemꝰ. GREGO.Uel oia q̄ audiuit a pr̄e q̄
nota fieri voluit suis suis:sunt gaudia interne charitatis ⁊
festa supne pr̄ie:q̄ nr̄is quottidie mētibus p aspirationē sui
amoris ip̄rimit:dū eni audita supna celestia amamꝰ amata
iā nouimꝰ:qꝛ amor ipsa noticia est.Oia ergo nota eis fece/
rat:qꝛ a terrenis desiderijs imutati:amoris summi facibus
ardebāt. CHRY.Uel oia dicit q̄cunqꝫ eos audire opor/
tebat.Per hoc aūt ꝙ dicit se audisse:oñdit ꝙ nihil alienuꝫ
loqtur:Sed que pr̄is. GREGO.Sed qsqs ad hāc perue
nit dignitatē vt amicꝰ dei vocet: dona que percipit sup se:
nō suis meritis tribuat.vñ subdit: Nō vos me elegistis:sꝫ
ego elegi vos. AVGV.Hec est ieffabilis grā:qd eni era
mus qñ xp̄m nondū elegeramꝰ:nisi iniq ⁊ pditi.Neqꝫ eniꝫ
credideramꝰ in eū vt eligeret nos.nā si credētes elegit:ele
gētes elegit.hic certe vana illoꝝ rō q iō nos dñt electos añ
mundi constitutionem:qꝛ psciuit nos deus futuros bonos
non scipsum nos facturū bonos:qñ si propterea nos elegis
set quia bonos futuros eē prescierat: simul ēt prescisset ꝙ
eū nos fuissemus prius electuri.nō eni aliter possumus eē
boni:nisi forte dicendus est bonus qui non elegit bonum.
Quid ergo elegit in non bonis? Non est vt dicas. Jdeo ele
ctus sum:qꝛ iam credebā.Si eni credebas in eum:iam ele
geras eum. Nec est vt dicas:Anteqꝫ crederē iam bona ope
rabar:ideo electus sum.Quid enim est boni operis ante fi
dem? Quid ergo dicturi sumꝰ:nisi quia mali eramus: ⁊ ele
cti sumꝰ:vt boni per gratiaꝫ nos eligētis essemꝰ. AVGV.
de predestinatiōe sanctoꝝ.Electi sunt itaqꝫ ante mūdi cō/
stitutionē ea predestinatiōe:in qua deꝰ sua futura facta pre
sciuit:electi aūt de mūdo ea vocatione qua deꝰ id quod pre
destinauit impleuit.quos eni predestinauit:hos ⁊ vocauit.
AVGV.sup Joannē:Et videte queadmodū non eligat
bonos:sꝫ quos elegit faciat bonos.nā seqtur. Et posui vos
vt eatis ⁊ fructū afferatis.Jste est fructꝰ de quo iam dixe/
rat:Sine me nihil potestatis facere:ipse est via in qua nos
posuit vt eamꝰ. GREGO.in ho.Posui ergo vos.s.ad gra
tiam plātaui:Ut eatis:qꝛ velle iā mēte ire est:Et fructum
afferatis.opando.Qualē vo fructū afferre debeāt: Et fru/
ctꝰ vester maeat.oē eni ꝙ sm̄ pr̄sēs seculū laboramus:vix
vsqꝫ ad mortē sufficit:mors naqꝫ iteruenīēs fructū nr̄i labo
ris abscidit.ꝙ vo p eterna vita agit:etiā post mortē seruat:
⁊ tunc apparere icipit:cū laborū carnaliū fructꝰ ceperit nō
videri.Tales ergo fructꝰ opemur q maneāt:q cū mors cū/
cta iterimat:ipi exordiū a morte sumant. AVG.Dilectio
ergo est fructus noster:que nūc est in desiderio nondū in sa
turitate.Et ipso desiderio quodcūqꝫ petiermꝰ in noie vnige
niti filij dat nob pater.vñ sequit:Et quodcunqꝫ petieritis
patrem in nomine meo det vobis.Hoc petimus in nomi/
ne saluatoris quod pertinet ad rationem salutis.

¶ Hec mando vobis vt diligatis inuiceꝫ.Si mū
dus vos odit scitote qꝛ me priorē vobis odio ha
buit.Si de mūdo fuissetis: mūdus qđ suuꝫ erat
diligeret.Quia vero de mūdo nō estis:sed ego
elegi vos de mūdo:propterea odit vos mūdus.
Memētote sermonis mei queꝫ ego dixi vobis.
Nō est seruus maior domino suo. Si me perse
cuti sunt: ⁊ vos persequentur.Si sermōeꝫ meū
seruauerunt: ⁊ vestrū seruabunt.Sed hec om/
nia faciēt vobis propter nomen meū: quia nesci
unt eum qui misit me.

AVGV.Dixerat dñs:Posui vos vt eatis ⁊ fructū affe/
ratis:Charitas aūt fructꝰ noster est:de hoc itaqꝫ fructu mā
dans nobis dic:Hec mādo vobis vt diligatis inuicē.Uñ ⁊
aplus:Fructus inquit spiritꝰ charitas:ac deinde cetera tan
q̄ꝫ ex isto capite exorta ⁊ religata contexuit.Merito itaqꝫ
sic dilectionē sepe cōmēdat:tanq̄ꝫ sola precipiēda sit:sine q̄
nō possunt prodesse cetera bona:⁊ que nō pōt haberi sine ce
teris bonis quibꝰ homo efficit bonus. CHRY.Uel ali
ter ꝯtinua:Dixi qñ aiaꝫ meā p vob:s pono.⁊ qꝛ primū vos
elegi:Hec aūt oia nō exprobrās dixi:sed ad dilectionē vos
inducēs vt diligatis inuicē:deinde qꝛ persecutionē pati: ⁊ a
multis exprobrari difficile erat:oñdit ꝯñter ꝙ nō dolere:sꝫ
letari oportet.vñ seqt:Si mundus vos odit:scitote: qꝛ me
priorē vobis odio habuit.q.d.Scio hoc eē durū:sꝫ propter
me patiemini. AVGV.Cur eni se mēbra supra verticeꝫ
extollūt?recusas eē in corpe:si nō vis mūdi odiuꝫ sustinere
cū capite.Pro dilectiōe aūt patienter debemꝰ etiā mundi
odium sustinere: necesse est eni vt nos oderit: quos cernit
nolle qđ diligit:vñ seqt:Si de mūdo fuissetis:mūdus qđ su
uꝫ erat diligeret. CHRY.Quia.n.ppter xp̄m pati nōdū
erat eis sufficiēs mitigationis causa:illa cā dimissa hāc adie
cit:ostendes ꝙ hoc est virtutis argumētū:a mūdo odio ha
beri.vnde dolere oporteret:si a mūdo diligeremini.hoc.n.
est malitie vestre ostēsiuū. AVGV.Uniuerse aūt hoc di
cit ecclesie:quā plurimū mūdi noie appellat:sicut est illud:
Deus erat in xp̄o mūduꝫ recōcilians sibi.Totus ergo mun
dus ecclesia est:⁊ totus mūdus odit ecclesiā. Mūdus igit
odit mūduꝫ.inimicus recōciliatū:inquinatus mundatum.
Queri ergo pōt si etiā mali faciūt persecutioneꝫ malis:sicut
impij reges ⁊ iudices:cū eēnt persecutores pioꝝ: vtiqꝫ ⁊ ho
micidas ⁊ adulteros puniebant:quō intelligēndū est quod
dñs ait.Si de mundo essetis mundus quod suuꝫ est dilige
ret:nisi qꝛ mūdus est in eis a qbꝰ talia scelera puniuntur. ⁊
mūdus est in eis a qbꝰ diligūtur.Mūdus er g odit qđ suū
est:ex ea parte hoiꝫ q̄ sceleratis nocet:⁊ diligit qđ suuꝫ est:
ex ea parte q̄ ipsis fauet.Si etiā querat:quō se diligat mun
dus qui odit modum redemptionis:Diligit vtiqꝫ falsa dile
ctione nō vera:qñ qđ ei nocet hoc diligit.odit naturā: dili/
git vitium:vnde ⁊ nos prohibemur diligere in illo quod ipe
diligit:⁊ iubemur diligere qđ ipse odit in seipso.Uitium qp
pe in illo diligere prohibemur:iubemurqꝫ naturam.Ut au/
tem de hoc mundo damnato non essent:electi sunt inde.nō
meritis suis:quorum nulla bona precesserant opera:non na
tura:que tota fuerat in ipsa radice vitiata: sed gratia. vnde
sequitur:Quia vero de mūdo nō estis:sed ego elegi vos de
mundo:propterea odit vos mundus. GREGO.sup eze
chielē in homelia nona.Nam peruersorum derogatio vite
nostre approbatio est:quia iam ostenditur nos aliquid iusti
cie habere:si illis displicere icipimꝰ qui nō placēt deo.Nēo
enim potest in vna eademqꝫ re oipotenti domino atqꝫ eiꝰ
hostibus gratus existere.Nā se deo amicū denegat: qui eiꝰ
placet inimico ⁊ inimicis veritatis aduersabitur:q eidē ve/
ritati in mēte subiugabit. AVGV.Exortās āt dñs suos
seruos ad mūdi odia pferēda patiēter:nullū eis maiꝰ ⁊ me/
lius q̄ꝫ de seipso pponit exēplū.vñ seqtur.Memētote smo
nis mei quē ego dixi vob:Nō ē seruꝰ maior dño suo.Si me
psecuti sunt:⁊ vos pseqnt.si smonē meū seruauerūt:⁊ vr̄m
seruabūt. GLO.Jdē obseruauerūt vt calūniarētur:iuxta
illō:Obseruabit peccator iustū. THEOPHI.Ul'aliter.
Si dñm inqt psecuti sūt:vos ēt suos multomagis:Si nō p
secuti fuissent:sꝫ smonē custodiuissent.vr̄ꝫ etiā custodirēt.

CHRY.q.d.Non vos turbari oportet si cōmunicabitis
meis passiōibꝰ:qꝛ vos ñ estis potiores. AVGV.Hic aūt
vbi dr.Nō est seruus maior dño:illū significat seruū ptinē/
tem ad timorē castū q pmanet in seculuꝫ seculi. CHRY.
Deīde ⁊ aliā mitigationē ponit:qñ ⁊ pater cū eis ꝯtumeliā
patitur cui iniuriant.vñ sequit:Sed hec oia facient vobis
ppter nomen meuꝫ. AVGV.Que oia nisi q̄ dixit odio
habebūt ⁊ psequētur sermonēqꝫ cōtēnēt? Quid ē aūt aliud
dr̄e:Propter nomē meū:q̄ꝫ me i vobis odio habebūt:me in
vobis psequētur:⁊ sermonē vestꝝ:qꝛ meꝰ ē:iō nō seruabūt.
Tāto igit miseriores q ppter hoc nomē ista faciūt quanto
beatiores q ppter hoc nomē ista patiunt. Faciūt aūt ⁊ ista
mali malis:sed vtriqꝫ miseri:⁊ q faciūt.⁊ q patiunt.Quō āt
hoc erit verꝝ:Hec oia facient vo.propter nomē meū: cū illi
nō ppter nomē christi faciāt:hoc ē ppter iusticiā:sed ppter
iniqtatem suā? Hec q̄stio ita soluit:Si totuꝫ referat ad iu
stos tāq̄ꝫ dcm̄ sit:Hec oia patiemini ab eis propter nomen
meū.Si aūt Propter nomē meū:sic accipitur. idest qđ in
vobis oderunt ⁊ propter iusticiā quaꝫ in vobis oderūt.Si
militer recte dici possunt ⁊ boni:cū persecutionē faciūt ma
lis:⁊ ppter iusticiam facere quā diligendo psequuntur ma/
los:⁊ ppter iniqtatē quā oderunt in ipsis malis. Or autem
addidit:Quia nesciunt eum q misit me: sm̄ eam scientiam
dictum est:q̄ dicit scire te:sensus est consummatus.

¶ Si nō venissem ⁊ locutus fuissem eis: pecca/
tum nō haberent. Nunc autem excusatiōem nō
habent de peccato suo.Qui me odit: ⁊ patrem
meum odit.Si opera nō fecissem in eis que ne/
mo alius fecit peccatum nō haberent. Nunc āt
et viderunt et oderunt et me et patrē meū. Sed
vt adimpleatur sermo qui in lege eorū scriptus
est:Quia odio habuerunt me gratis.

CHRY.Ponit iterꝝ dñs aliā discipuloꝝ mitigationē:oñ
dens qñ iniuste ⁊ in ipsuꝫ ⁊ in discipulos talia operabunt.
vñ dicit:Si nō venis.⁊ locutus eis nō fuissem: peccatū non
haberēt. AVGV.Judeis locutꝰ ē xp̄s nō alijs gētibus.
Jn eis ergo voluit intelligi mūdū:q odit xp̄ꝫ ⁊ discipl'os eiꝰ:
imo vero nō in eis solis:sꝫ nos quoqꝫ ad eundē mundū pti/
nere mōstrauit.Nūqd ergo sine peccato erant iudei: qbus
xp̄s locutus ē: anteq̄ꝫ xp̄s in carne venisset? Sed magnum
quoddā peccātū:nō oē peccatū sub generali noie vult intel
ligi.Hoc est eni petm̄:quo tenent cūcta peccata:quod vnus
quisqꝫ si nō habeat:dimittunt ei cuncta petā.Hoc aūt ē:qꝛ
non crediderūt in christū:q ppterea venit vt credat in eū.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL ES

Hoc ergo peccatum si nō venisset: non vtiq̧ haberent. Ad-
uent⁹ eni eius quātū credētib⁹ salutaris: tm̄ nō credētibus
exitialis factus est. Seqꝛ: Nūc aūt excusationē non habēt
de peccato suo. Si aūt hi ad quos nō venit christus: nec lo-
cut⁹ est eis: excusationē nō habēt de peccato suo: cur hic di
ctū est ꝓpterea istos nō habere. qꝛ venit ꝛ locut⁹ est eis. Si
autē habēt vtrū ad hoc habēt vt a penis alienēt. aut vt mi
tius puniant? Ad hec inqsita respondeo eos habere excusa
tionē. nō de omni peccato suo: sed de hoc peccato suo. ꝙ in
christū nō crediderūt. Sed nō in eo sūt numero: ad quos p
discipulos venit. nō sunt eniz in pena leuiori ponēdi qui oi-
no legē christi accipere noluerūt: ꝛ eā quātuz ad ipsos atti-
net omnino nullam esse voluerunt. Hanc etiā excusationē
possūt habere: qui priusq̄ euāgeliū christi audirent: vite h⁹
fine preuenti sūt: sꝫ nō ideo possūt effugere dānationē. Qui
cūq̧ eniz homines nisi in eo saluatore saluētur q vēit que-
rere qd̄ perierat: ad ꝑditionē sine dubio pertinebūt: quāuis
dici possit: alios leuiores: alios grauiores penas passuros. Il
le eni perire deo dicit: qui ab illa beatitudine: quaz dat san-
ctis suis per suppliciū separat. Tanta est diuersitas autem
suppliciorum: quanta est diuersitas peccatorū: que quomō
se habeat: altius iudicat sapiētia diuina: q̄ cōiectura scruta
tur: aut effatur humana. CHRY. Quia vero hic de cau
sabantur: quoniā propter patrē eū persequebant: destruēs
eorum excusationem dicit: Qui me odit: ꝛ patrē meū odit.
ALCVI. Sicut. n. qui diligit filiū diligit ꝛ patrē. qa vna
est dilectio patris ꝛ filij: sicut vna natura: ita ꝛ qui odit filiū
odit patrē. AVGV. Sed cū superius dixerit: Nesciūt eū
q me misit: quomodo possunt odisse quem nesciunt? Si eni
deū non qd̄ est ipse: sed nescio quid aliud euz suspicant aut
credūt: nō vtiq̧ ipsuz oderūt. ꝛ de hoibus quidem fieri pōt
vt eos sepe quos nunq̄ vidim⁹ oderim⁹ vel diligam⁹: fama
de aliquo sermocinante: vel bene vel male. Sꝫ quō de quo
natura nobis intimat dicēdus est ignot⁹? Nō eni eius facie
corporali nobis intimat: sed tunc nobis ad cognitionē patꝫ
quādo eius mores ꝛ vita nō latēt: alioqn nec seipm nosse qs
q̄ pōt: q videre faciē suā nō pōt. Sꝫ plerunq̧ in eis nr̄a cre
dulitas fallitur: qꝛ nōnunq̄ ꝛ historia: ꝛ multomagis fama
mentit. Pertinet aūt ad nos: vt qꝛ nō possum⁹ hominuz in
dagare ꝯsciaz: de ipis reb⁹ habeam⁹ verā certamq̧ sniam.
Quādo ergo nō errat in reb⁹ vt recta sit iprobatio vitioꝝ
virtutūq̧ approbatio: si errat in hoib⁹: venialis ē humana
tētatio: proinde sicut fieri potest vt homo bonus hoiem bo
nū oderit: nesciēs nō ipsuz: sed qd̄ putat eē ipsuz: vel potius
diligat nesciēs cū bonū diligit: qd̄ est ille. ita fieri pōt vt hō
iniust⁹ hoiez oderit iustū: ꝛ tm̄ dū eū credit iniustuz: diligat
nō ipꝫ sꝫ qd̄ putat eē ipꝫ: queadmodū āt hoies: sic ꝛ deū. Hei
de si iterrogarent iudei vtrū diligerēt deū: se diligere rn̄de
rēt: n̄ ex aio mētiētes: sꝫ errādo potius opinātes: quō eni dili
gerēt patrē veritatis q hn̄t odio vitatē? Nolūt eni sua facta
dānari: ꝛ hoc hꝫ vitas. Tātū igit oderūt vitatē: quātū oderūt
suas penas q̄s talib⁹ irrogat. Nesciūt āt illā eē vitatez: q̄ ta
les q̄les ipsi sunt damnat: ac per hoc qꝛ vitatez q̄ iudicante
dānant: de p̄re deo natā nesciūt: etiā ipꝫ ꝛ nesciūt ꝛ oderūt.
CHRY. Sic igit nō hn̄t inqt excusationē: per hoc ꝙ eaz
q̄ a ſmonib⁹ doctrinā tribuebā: sꝫ ꝛ eā q̄ ab operibus adieci
ſm moysi legez: q ab eo ꝙ hoc facit ꝑsuaderi vniuersos ius
sit: cum ad pietatez ducat: ꝛ miracula tribuat. vn̄ subdit: Si
opa nō fecissez in eis q̄ nemo alius fecit: pctm̄ nō haberēt:
AVGV. Hoc. s. pctm̄ qd̄ in eū loquētez ꝛ operātē nō cre
diderūt. Sed qd est qd̄ addidit que nemo alius fecit? Nul
la qppe in opib⁹ christi vidētur eē maiora q̄ suscitatio mor
tuoꝝ: qd̄ scim⁹ etiā antiquos fecisse ꝓphetas: fecit tm̄ aliq̄
xp̄s q̄ nemo alius fecit. Sꝫ rn̄det nobis ꝛ alios fecisse: q̄ nec
ipe nec alius fecit. Sꝫ ꝙ tā multa vitia ꝛ malas valitudies
vexationesq̧ mortaliū tāta ꝑtāte sanaret: nullus oino legit
antiquoꝝ: vt eni taceat ꝙ iubēdo sicut occurrebant: saluos
singulos fecit: Marcus dicit ꝙ quocunq̧ introibat i vicos
vel in villas aut in ciuitates: in plateis ponebāt infirmos: ꝛ
deprecabantur: vt vel fimbriā vestimenti eius tangerent
ꝛ quotquot tangebāt eū salui fiebāt. Hec nemo ali⁹ fecit in
eis. Sic eni intelligēdū est ꝙ ait: In eis: nō iter eos: vel co
rā eis sꝫ ꝓrsus in eis: qꝛ sanauit eos: nemo tamē alius fecit
quicūq̧ talia opa in eis fecit: qm̄ qsqs alius hō aliqd eoꝝ fe
cit: ipo faciēte fecit: hec aūt ipse nō illis facientib⁹ fecit: sed
hec ꝛ si pater aut spūssc̄s fecit: nemo ali⁹ fecit: qꝛ totius tri
nitatis vna substātia est: his ergo beneficijs amorē nō odi
uz retribuere debuerūt: ꝛ hoc eis exprobrās adiūgit dicēs:
Nūc aūt vide. ꝛ ode. me ꝛ pa. meū. CHRY. Hoc aūt dic
ne discipuli dicāt: Cur igit intra tot nos iduxisti mala? Nō
ne ꝑlia ꝛ odiū ꝓuidisti? sed ꝛ ꝓphetiā inducit cū subdit: Sꝫ
vt adimpleat sermo q in lege eo. scri. ē: qꝛ odio habue. me
gra. AVGV. xv. ð tri. Legis noie aliqn̄ siml' oia veteris
testi scāꝝ scripturaꝝ significant eloqa: ꝛ ita dn̄s hic dic: In
lege eo. scri. est: cū legaturi psalmis. AVGV. sup ioāne.
Eoꝝ aūt legē dicit nō ab ipsis iuētā: sꝫ ipsis datā. Gratis āt
odit q nullū ex odio ꝯmodū q̄rit vel icōmodū fugit: sic ode
runt deū impij: sic diligūt iusti: vt alia ꝑter illū bona non ex
pectent. qm̄ ipse erit in oib⁹ oia. GREGO. xxv. mo. Aliud
est āt bona nō facere: aliud bonoꝝ odisse doctorē: sicut aliō
ē ex ꝑcipitatiōe: aliud ex deliberatōe peccare. Ex infirmita
te eni plerūq̧ solet accidere: amare bonū: sed iplere nō pos
se. Ex studio aūt peccare: ē bonū nec facere nec amare. Si-
cut ergo nōnūq̄ graui⁹ est peccatū diligere q̄ ꝑpetrare: ita
neq̧us ē odisse iusticiā q̄ nō fecisse. Sunt g̊ nōnulli in eccle
sia q nō solum bona nō faciūt: sꝫ etiam ꝑsequunt: ꝛ q̄ ipsi fa
cere negligunt etiā i alijs detestāt. Hoꝝ peccatū nō ex ifir-
mitate aut ignorātia: sꝫ ex solo studio perpetratur.

¶ Cum aūt venerit paraclytus quē ego mittam
vobis a patre: spirituz veritatis qui a patre ꝓce-
dit: ille testimōiuz ꝑhibebit de me. Et vos testi-
moniū perhibetis: qꝛ ab initio mecum estis.

CHRY. Possent discipli dn̄o dicere. Si v̄ba a te audie-
rūt q̄ nullus dixit: si opa viderūt q̄ nullus alius fec: ꝛ tamē
nō ꝓfuerūt. Si oderūt ꝛ patrē tuum ꝛ te cum eo: cuius gr̄a
nos mittis: q̄l'r digni fide erim⁹? Ne igr̄ hec cogitantes tur
bent: ꝯsolationē inducit dicēs: Cū au. vene. paraclytus quē
ego mittā vobis a patre: spiritū vitatis q a patre ꝓcedit: ille
testimoniū ꝑhibebit ð me. AVGV. Tāq̄ diceret. Odio
me habuerūt ꝛ occiderūt vidētes: sꝫ tale de me testimoniū
paclyt⁹ ꝑhibebit: vt eos faciat i me credere nō vidētes: ꝛ qꝛ
ille ꝑhibebit: ꝛ vos ꝑhibebitis. vn̄ seqꝛ. Et testimoniuz ꝑhi
bebitis. Ille cordib⁹ vr̄is ispirādo: vos vocib⁹ vestris sonā
do. vn̄ poteritis ꝑdicare qd̄ nostis. Quia ab ini. me. estis. qd̄
mō nō facitis. qꝛ illius spūs pleītudo nōdū adest vobis. Da
bit eni vobis fiduciā testimoniū ꝑhibendi charitas dei dif-
fusa in cordibus vestris ꝑ spm̄scm̄ q dabitur vobis. Ille qp
pe testimoniū perhibēs ꝛ testes fortissimos faciēs: abstulit
amicis xp̄i timorē: ꝛ inimicoꝝ odium cōuertit in amorem.
DIDY. de spūsc̄o. Spm̄ autē scm̄ veniētē consolatorē di
cit. ab operatione ei nomen iponēs: quia nō solū eos quos
se dignos esse reperit ab omni ꝑturbatiōe reddit aliēos. ve
rū incredibile quoddā gaudiū eis tribuit. Sempiterna qp-
pe leticia in eoꝝ corde versatur: quoruz spiritussc̄s habita
tor est. Iste spūs cōsolator a filio mittitur: non ſm angeloꝝ
aut ꝓphetaꝝ aut apostoloꝝ ministerium: sꝫ vt mitti decet
a sapientia ꝛ virtute spm̄ dei indiuisaz habētē cū eadē sapiē
tia ꝛ virtute naturā. Etenim filius missus a patre nō separa
tur atq̧ disiūgit ab eo: manēs in illo ꝛ habēs illū i semeipo
q spūssc̄s supradicto mō missus a filio: de patre egredit nō
aliūde ad alia trāsmigrās. Quō enim pater non consistit in
loco cū vltra omnez corpoꝝ sit naturā: ita ꝛ spūs veritatis
neq̄q̄ locoꝝ fine claudit: cū sit icorpalis ꝛ excellēs vniuer
saz creaturaꝝ essentiā. CHRY. Propterea vero nō spm̄
scm̄: sed spm̄ vitatis eū vocauit: vt on̄dat qd̄ erit fide dign⁹.
dicit aūt ꝙ a patre ꝓcedit: oia certissime nouit: queadmōꝫ
ipse ait de seipso: Qm̄ noui vn̄ venio ꝛ quo vado. DIDY.
Sed cū posset dicere a deo siue oipotente nihil hoꝝ tetigit:
sed ait: A p̄re: nō ꝙ p̄r a deo oipotēte sit alius: sꝫ ſm ꝓprieta
tē p̄ris itellectū pariētis: egredi ab eo dr̄ spūs vitatis. Mit-
tēte aūt filio spm̄ vitatis: siml' mittit ꝛ p̄r: cū eadē volūtate
patris ꝛ filij spūs vēiat. THEOPHI. Et al's qdē p̄rez di
cit mittere spm̄ nūc aūt cū se missurū dixit: eqpollētiā deno
tat. Ne aūt censeret reniti ꝯ patrē velut ab alia ꝑtāte trans
mittēs spm̄ addidit: A p̄re: q̄si acceptāte p̄re ꝛ pariter desti-
nāte: Cū āt audis ꝙ ꝓcedit. ne itelligas ꝓcessiꝫ missionē
eē illatā extrinsec⁹: q̄ mittūt administratorij spūs: sꝫ quod
dā differēs excepte actiōis ꝓpriū ꝓcessiꝫ appellat vni ꝑnci
pali spūi attributū: originalis eni cōsistētia spūs ē ꝓcessus:
nō ergo ꝓcedere ꝓmittere sumēdū est: sꝫ ex p̄re naturalez
essentiā obtinere. AVGV. Hic aliqs forsitan q̄rit: vtruꝫ
ꝛ a filio ꝓcedat spūssc̄s. fili⁹ eni soli⁹ p̄ris est fili⁹: ꝛ p̄r solius
filij est p̄r. Spūs āt sanct⁹ nō est vni⁹ eoꝝ spūs sed amboꝝ:
qm̄ qdē dicit ipse xp̄s: Spūs p̄ris vr̄i q logt in vobis. Et dic
apl's: Misit de⁹ spm̄ filij sui i corda vr̄a. Nec ob aliud esti-
mo ipsuz ꝓp̄e vocari spm̄: cū etiā si de singulis iterrogemur
nō possum⁹ nisi ꝛ patrē ꝛ filiū spm̄ dicere: ꝙ g̊ cōiter vocant
ꝛ singuli: hoc ꝓp̄e vocari oportuit eū q non est vn⁹ eoꝝ: sed
i quo cōitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur g̊ n̄ credam⁹ ꝙ ēt de
filio ꝓcedat spūssc̄s: cū filij quoq̧ ipse sit spūs? Si eni ab
eo nō ꝓcederet: nec post resurrectionē discipulis suis isufflas
set dicēs. Accipite spm̄scm̄. De hac quoq̧ virtute credēdus
est dicere euangelista: Uirtus de illo exibat ꝛ sanabat oēs.
Si ergo ꝛ de p̄re ꝛ de filio ꝓcedat spūssc̄s: cur filius dixit:
De p̄re ꝓcedit: nisi queadmodū solēt ad eū referre: ꝛ quod
ipsi⁹ est de quo ipse est: vn̄ illud est qd̄ ait: Mea doctria nō
ē mea sꝫ ei⁹ q me misit. Si igit hec intelligat eius doctrina
quā tm̄ dixit nō suā sed patris: quātomagis ꝛ intelligēdus ē
ꝛ de ipso ꝓcedere spūssc̄s: vbi sic ait: De p̄re ꝓcedit. vt nō
diceret: De me nō ꝓcedit. A quo aūt hꝫ fili⁹ vt sit de⁹: ab il-
lo hꝫ vtiq̧ vt ꝓcedat ab eo spūssc̄s. Hinc vtcūq̧ ēt illud
intelligit: cur nō dicat nat⁹ eē: sꝫ poti⁹ ꝓcedere spūssc̄s: qm̄
si ꝛ ipse fili⁹ diceret: amboꝝ vtiqꝫ fili⁹ diceret: qd̄ absurdis
simū ē: fili⁹ qppe nullus ē duoꝝ nisi p̄ris ꝛ m̄ris. Absit āt vt
inter deū p̄rez ꝛ deū filiū tale aliqd suspicemur: qꝛ nec fili⁹
hoiuꝫ siml' ex p̄re ꝛ ex matre ꝓcedit: sꝫ cū in matrē ꝓcedit
ex p̄re: nō tūc ꝓcedit ꝛ ex matre. Spūs āt scūs nō de patre
ꝓcedit in filiū ꝛ de filio ꝓcedit ad scificādaꝫ creaturā: sꝫ si-
ml' de vtroq̧ ꝓcedit. Neq̧ eni possumus dicere ꝙ non sit
vita spūssc̄s: cū vita pater: vita sit fili⁹: ac per hoc sicut p̄r
cum hēat vitā in semetipo: dedit ꝛ filio vitam habere in se-
metipo. sic ei dedit vitā procedere de illo sicut procedit ꝛ
de seipso.

CA. XVI.

HEc locut⁹ suꝫ vobis vt nō scādalize
mini. Absq̧ synagogis faciēt vos.
Sꝫ venit hora vt ois q iterficit vos
arbitret obsequiū se ꝑstare deo. Et
hec faciēt vobis qꝛ nō nouerūt p̄rez
neq̧ me. Sꝫ hec locut⁹ suꝫ vobis: vt cū venerit
hora eoꝝ: reminiscamini: qꝛ ego dixi vois. Hec
āt vobis ab initio nō dixi: qꝛ vobiscum eram.

AVGV Merito ꝓmisso spūsc̄o quo in eis opante fierēt
testes eius subiūxit: Hec lo. sū vo. vt nō scā. Cū eni charitas
dei diffunditur in cordibus nostris per spiritūsanctū: q dat⁹
est nobis: fit pax multa diligētib⁹ legē dei. vt nō sit illis scā-
dalū. Deinde que passuri essent exprimens: ait. Absq̧ syna
gogis fa. vos. CHRY. Jam enim cōposuerant: vt siquis
confessus fuerit christū: extra synagogā fieret. AVGV.
Quid autem mali erat apostolis expelli de iudaicis syna-
gogis quasi nō fuerint inde exituri: etiam si eos nullus ex
pelleret. Sed hoc voluit denunciare: quia iudei christum
non fuerant recepturi a quo isti non fuerant recessuri. Naꝫ
quia non erat vllus ali⁹ ppl's dei: q̄ illud semen abrae: si co
gnoscerent xp̄m: nō alie fierēt ecclesie xp̄i alie synagoge iu
deoꝝ. Qd̄ quia noluerūt: qd restabat nisi vt remanētes ex̄
xp̄m extra synagogā facerēt eos: q nō reliq̄rūt xp̄m? Deide
cū hoc eis dixisset adiecit: Sed ve. ho. vt ois q interfi. vos:
arbitret obse. se presta. deo. Que verba ita subiecit tanq̄ ex
hoc consolaret eos: q de synagogis iudaicis pellerentur. an
forte de synagogis illa sepatio sic eos fuerat turbatura vt
mori vellēt poti⁹ q̄ in hac vita sine iudeoꝝ congregatiōib⁹
morari. vt sic turbarent: q dei nō hoium gloriā reqrebant.
Iste itaq̧ sensus est in his verbis: Extra synagogam faciēt
vos: sed nolite solitudinem formidare. Separati quippe
a congregationibus eorum: tam multos in nomine meo cō
gregabitis: vt illi metuentes ne templum qd̄ erat apd̄ eos:
ꝛ oia legis veteris sacramēta deserant: sic interficient vos
vt deo arbitrēt se prestare obsequm: zelū dei habētes: sꝫ nō
ſm sciam. Hoc eni de iudeis dcm̄ debemus accipe de qb⁹
dixerat: Extra synagogā facient vos. Nā testes. i. martyres
xp̄i: etiā si occisi sunt a gentilib⁹ nō tm̄ illi arbitrati sunt deo
sꝫ dijs suis falsis obsequm se ꝑstare: iudeoꝝ autē ois q occi
dit ꝑdicatores xp̄i: deo se putauit prestare obsequiū credēs
ꝙ desererēt deū israel qcunq̧ cōuerterēt ad xp̄m. Hinc g̊
accēsi ꝛ zelū dei habētes: sꝫ nō ſm sciaꝫ obsequꝫ se deo pre-
stare credētes occidebāt eos. CHRY. Deide ꝯsolationē
iducit dicēs: Et hec oia fa. vo. qꝛ non noue. pa. neq̧ me. q. d.
Sufficit vobis in cōsolationē ꝓpter me ꝛ patrem hec pati.
AVGV. Ne āt ignaros atq̧ imperitos aīos mala ipro
uisa: q̄uis cito trāsitura turbarēt: hāc fuisse cām: vt hec eis
prenuntiaret on̄dit subdēs: Hec lo. sum vo. vt cū ve. ho. eo.
remini. qꝛ dixi vo. Hora eoꝝ hora tenebrosa: hora noctur-
na: sed nox iudeoꝝ sepatū a se diē christiāoꝝ nulla cōfusiōe
fuscauit. CHRY. Sed ꝛ ꝓpter aliā causaꝫ hoc ꝑdixit: vt
nō dicerēt qm̄ nō ꝓuidit futura: ꝛ hoc significat cū dic: Re-
mini. qꝛ ego dixi vo. ꝛ vt nō possent dicere: qm̄ blādiēs no-
bis ea q̄ ad gratiā dicebat solū. cui⁹ āt gr̄a hoc a ꝑncipio nō
dixit: on̄dit dicēs: Hec aūt ab ini. vo. nō di. qꝛ vobi. erā. qꝛ. s.
i custodia mea eratis: ꝛ licitū erat iterrogare: qm̄ volebatis
ꝛ sup me totū preliū vertebat. Un̄ supfluū erat hoc a ꝑnci-
pio vobis dicere: nō qꝛ hec tūc nō nouerā ꝓpterea nō dixi.
AVGV. Sed alij tres euāgeliste cū ꝑdixisse ista demon
strāt: anteq̄ vētū eēt ad cenā: q̄ pacta ſm ioānē ista locut⁹
est. An forte hic ista soluit q̄stio: qꝛ ꝛ illi cū narrāt ꝓximum
fuisse passiōi cū hoc diceret: nō g̊ ab initio qm̄ cum illis erat.
Sed matthe⁹ nō solū iminente passione: veꝝ etiā ab initio
hec denūciata esse ꝯmemorat. Quid sibi ergo vult ꝙ hic di
cit: hec aūt ab initio nō di. nisi qꝛ ea q̄ hic dicit de spūsc̄o: ꝙ
sit vēturus ad eos ꝛ testimoniuꝫ ꝑhibiturus qm̄ mala passu
ri sunt: hec eis ab initio nō dixit: qm̄ cū ipsis erat: ꝛ ei⁹ p̄ntia
cōsolabant. Abscessur⁹ aūt oportebat vt diceret illū esse vē
turū p quē charitate diffusa i cordib⁹ suis verbū dei cum fi-
dutia predicarēt. CHRY. Uel predixit qdeꝫ qm̄ flagel-
la patientur. Nō aūt ꝙ mors eoꝝ reputaret vt dei cultura:
qd̄ maxime poterat eos attonitos facere. Uel qꝛ illic ea q̄ a
gentib⁹ debebāt pati dixit: hic autē ꝛ iudaica adiecit.

¶ Et nūc vado ad eū q misit me: ꝛ nemo ex vo-
bis interogat me quo vadis. Sed quia hec locu
tus suꝫ vobis: tristitia iplenit cor vestꝝ. Sꝫ ego
veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Si eni nō abiero paclytus nō veniet ad vos. Si autem abiero: mittā eum ad vos. Et cū venerit ille arguet mundū de peccato: ⁊ de iusticia: ⁊ ð iudicio. De peccato qdē: qꝛ nō crediderūt in me. De iusticia vero quia ad patrem vado: ⁊ iaȝ nō videbitis me. De iudicio aūt quia princeps hꝰ mundi iam iudicatus est.

CHRY. Quia discipulos nōdū pfectos tristicia ipugnabat: eos dn̄s increpādo dirigit dicēs: ⁊ nūc va. ad eum q me misit: ⁊ ne. ex vo. iterro. me quo va. Audiētes eni quoniā q iterficiet vos: opinabit se obsequiū pstare deo: ita ceciderūt vt nihil ei loquerent. Et ideo subdit: Sȝ qꝛ hec lo. suȝ vo. tristi. imple. coꝛ ve. Nō parua āt ⁊ hec mitigatio scire eos: qm̄ sciuerat dn̄s tristicie eoꝝ supabūdantiā: ⁊ ppter desertioneȝ eiꝰ: ⁊ pp mala q̄ didicerāt se passuros: ⁊ nesciebāt si possent viriliter ferre. AVGV. Uel qꝛ supiꝰ interrogauerūt cū quo eēt iturus: ⁊ rn̄derat eis se iturū quo ipi tūc venire non possent nūc ita se pmittit iturū vt nullus eoꝝ quo vadat iterroget. Et hoc est qd dicit. Et ne. ex vo. interro. me quo vadis. Eūteȝ eni in celū nō v̄bis q̄sierūt: sȝ oculis deduxerunt. Uidebat aūt dn̄s qd sua v̄ba in eoꝝ cordibꝰ agerēt: spūalē qppe nōdū interius hn̄tes ꝯsolationē quā p spm̄ scm̄ fuerāt habituri: id qd exteriꝰ i xp̄o videbāt amittere metuebāt: ⁊ qꝛ se amissuros eē illo vera denūciāte dubitare nō poterāt cōtristabāt hūanus affectꝰ: qꝛ carnalis desolabat aspectus. vn̄ seqt: Sȝ qꝛ hec locutus suȝ vo. tristi. imple. coꝛ. ve. Nouerat aūt ille qd eis potiꝰ expediret: qꝛ visus interioꝛ ipe est melioꝛ quo eos ꝯsolaturus erat spūscūs. vn̄ subdit: Sȝ ego veritatē di. vo. expe. vo. vt ego va. CHRY. q. d. Et si milies ꝯtristemini opoꝛtet vos audire: qꝛ me recedere: vobis ꝯfert. Quid āt ꝯferat oñdit subdēs. Si eni n̄ abie. pacly. nō ve. ad vos. AVGV. Primo de tri. Hec āt dixi nō ppter ineq̄litatē verbi dei: ⁊ spūsci: sȝ tāq̄ impedimēto eēt p̄ntia filij apud eos: quo minus veniret ille q minoꝛ nō eēt: qꝛ nō semetipm̄ exinaniuit sicut filiꝰ formā serui accipiēs: Opoꝛtebat ḡ vt auferret ab eoꝝ oculis forma serui quā intuētes hoc solū xp̄m eē putabant: qd videbāt. vn̄ seqt: Si au. abie. mit. eū ad vos. AVGV. Nūqd aūt hic positus: eū nō poterat mittere quē scimꝰ sup eū baptiçatū venisse: atq̄ manisse: immo vo a quo scimꝰ eū nunq̄ sepabilē fuisse. Quid ē ergo: Si nō abi. pacly. nō ve. ad vos: nisi nō potestis capere spm̄ q̄diu fm̄ carnem nosse psistitis xp̄m. Christo aūt discedēte corporaliter nō solū spūscūs: sȝ ⁊ pater ⁊ filiꝰ illis affuit spūaliter. GREGO. viij. moꝛa. Ac si apte diceret: Si ab intētiōis vr̄e oculis corpꝰ nō subtraho: ad intellectū vos inuisibilē p ꝯsolatoꝝ spm̄ nō pduco. AVGV. de v̄. do. Hāc aūt habitudinē spūs paclytꝰ attulit: ab oculis carnis forma serui remota quā de v̄ginis vtero accepit: in ipsa dei forma in q̄ pr̄i eq̄lis: et cū in carne dignatꝰ ē apparere: pmāsit: purgata mētis acie ostēderet. CHRY. Quid aūt hic dicūt: q nō ꝯueniēteȝ de spūscō habēt opinionē. Nūqd expedit dn̄atoꝛē abire: ⁊ seruū accedere: Que aūt sit vtilitas aduenientis spūs oñdit cū subdit. Et cū ve. ille. ar. munduȝ de pecca. de iusti. ⁊ de iudicio. AVGV. Nūqd aūt xp̄s nō arguit mūdū: an forte qꝛ xp̄s in iudeoꝝ tm̄ gēte locutus ē: mūduȝ nō videt arguisse. Spūs aūt scūs in discipulis eiꝰ toto oꝛbe diffusis nō vnā gēteȝ intelligit arguisse sed mūduȝ. Sȝ qs audeat dicere q p discipulos xp̄i arguat mūduȝ spūscūs: ⁊ nō arguat xp̄s cū clamet apostolus: An experimētuȝ queritis eius q in me loquit xp̄s: Quos itaq̄ arguit spūscūs vtiq̄ ⁊ christus. Sȝ dixit ille arguet mūduȝ. q. d. Ille diffundet in cordibꝰ vr̄is charitatē: Sic eni timoꝛe depulso arguēdi habebitis libertatem. Exponit deinde quid dixerit dicēs: De peccato quidem: quia non crediderūt in me: hoc eni peccatum quasi solū pre ceteris posuit: qꝛ hoc manēte cetera detinētur: ⁊ hoc discedēte cetera dimittūt. AVGV. de ver. do. Sȝ multū interest: vtrū qsq̄ credat ipsum esse christuȝ ⁊ vtrū credat in christuȝ. naȝ ipsum esse christū ⁊ demones crediderūt: ille vero credit in christū: q ⁊ sperat in christū ⁊ diligit xp̄ȝ. AVGV. super ioānē: Arguitur ergo mūdus de peccato: qꝛ in xp̄m nō credit: ⁊ arguit de iusticia eoꝝ qui credūt: Ipsa qppe fideliū cōpatio: infideliū ē vitupatio. De iusticia vo qꝛ ad patrē vado. Et qm̄ ista vox infidelium eē consueuit: quō credimꝰ quod nō videmꝰ: Ideo credētium iusticiā sic opoꝛtuit diffiniri: Qꝛ ad patrē vado: ⁊ iaȝ nō videbitis me. Beati eni q nō vidēt ⁊ credunt. Nam ⁊ qui viderūt xp̄m: nō in eo laudata est fides eoꝝ: qꝛ credebant qd videbāt. i. filiū hominis: sed quia credebant quod nō videbant. i. filiū dei. Cū vero ⁊ ipsa forma serui subtracta eoꝝ esset aspectibꝰ: tūc ex oi parte impletū est: Iustꝰ ex fide viuit. Erit itaq̄ nr̄a iusticia de q̄ mūdus arguit: qm̄ i me quē n̄ videbitis credetis. Et qn̄ me videbitis: qm̄ tūc sic ero videbitis me: n̄ qd sū vobiscū mō. i. nō videbitis moꝛtalē: sȝ sempiternū: Dicēdo. n. Iā nō videbitis me: velut nūq̄ eos ð cetero visuros xp̄ȝ p̄nūciauit. AVG. ð v̄. do. Ul' alr: Illi n̄ crediderūt ipe ad pr̄eȝ vadit: illoꝝ ḡ pctm̄: ipiꝰ āt iusticia. Qd. n. ad nos venit: misericoꝛdia est: iusticia vo q ad patreȝ vadit fm̄ illud apl'i. Propter qd ⁊ deus exaltauit illuȝ. Sed si solus vadit ad patrē qd nobis pdest: An iō solus qꝛ xp̄s vnꝰ ē cū oibus mēbris suis: tanq̄ caput cū coꝛpoꝛe suo. Arguit ergo mūdus de pctō i eis q nō credūt in xp̄ȝ. Et de iusticia i eis q resurgunt i mēbris xp̄i. Seqt: De iudicio aūt qꝛ princeps mundi huius iam iudi. est. idest diabolus princeps iniquorum: q coꝛde nō habitant: nisi in hoc mundo quem diligūt. Hoc aūt ipso quo foꝛis missus ē iudicatꝰ est ⁊ de hoc iudicio mūdus arguit: qꝛ frustra de diabolo q̄rit: q non vult crederei xp̄m quē iudicatū. i. foꝛas missuȝ ⁊ ppter nostram exercitatōeȝ foꝛinsecus expugnare pmissuȝ nō solū viri: sed ēt mulieres ⁊ pueri ⁊ puelle martyres vicerūt. AVGV. sup ioānē. Uel iudicatꝰ ē: qm̄ iudicio ignis eterni irreuocabiliter destinatꝰ ē. Et de hoc iudicio mūdus arguit: qm̄ cuȝ suo p̄ncipe iudicat quē supbū atq̄ impiuȝ imitat. Credant itaq̄ hoies i xp̄ȝ: ne arguāt de pctō ifidelitatis sue: quo peccata oia detinent. Trāseāt in nūeꝝ fideliū: ne arguant de iusticia eoꝝ q iustificatos nō imitant. Caueāt futuꝝ iudiciū: ne cū mūdi p̄ncipe iudicet: quē iudicatū imitāt. CHRY. Uel aliter. Arguet mundum de peccato. i. oēm eoꝝ excusationem abscidet: ⁊ ostendet eos peccasse non credentes in me: dum videbūt spiritusancti donationē ineffabilē inuocato me fieri. AVGV. de q̄sti. no. ⁊ vete. te. Hoc etiā mō spirituscūs de pctō arguit mundū: qꝛ i noie saluatoꝛis q reprobatꝰ ē a mundo v̄tutes opatus ē. Saluatoꝛ āt reseruata iusticia: nō trepidauit reuerti ad eū q se miserat: ⁊ p id q regressus ē pbauit se inde veīsse. vn̄ seqt: Et de iusticia: qꝛ ad patrē vado. CHRY. i. ire ad patrē erit argumētū q irrephēsibilē agebā vitā: vt non possint adhuc dicere: qm̄ hic hō pctōꝛ ē: ⁊ nō ē ex deo. Rursus qm̄ expugnauit aduersariuȝ: nequaq̄ aūt peccatoꝛ existēs expugnassȝ. Nō pn̄t dicere q demoniū habeō: ⁊ q seductoꝛ sum. Qm̄ aūt cōdēnatus est pp me: sciēt q ꝯculcabūt eū postea: ⁊ q resurrectionē meā manifeste sciēt: nō eni me valuit detinere. AVGV. de q̄. vete. ⁊ no. testa. Uidētes ēt demones aias de inferis ire ad celos: cognouerūt adiudicatū eē pricipē huiꝰ mundi vt reꝰ factus i causa saluatoꝛie q̄ tenebat amitteret. Hec qdē ascēdente saluatoꝛe visa sunt: sed superueniente i discipulis spiritusancto palam aperteq̄ manifesta sunt.

¶ Adhuc mlt'a habeo vobis dicere: sed nō potestis poꝛtare modo. Cū aūt venerit ille spiritꝰ veritatis docebit vos oēȝ veritatē. Nō eni loq̄t a semetipso: sed quecūq̄ audiet loquet: ⁊ que futura sunt annūciabit vobis. Ille me clarificabit. qꝛ de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis. Omnia quecunq̄ habet pater mea sunt: propterea dixi quia de meo accipiet ⁊ ānunciabit vobis.

THEOPHI. Quia supꝛa dixerat dn̄s: Expedit vobis vt ego vadā: iam hoc amplificat dicens: Adhuc multa hēo vobis dicere: sȝ nō potestis poꝛtare mō. AVGV. Oēs heretici audacias figmētoꝝ suoꝝ quas maxime exhoꝛret sensus humanꝰ: hac occasione euāgelice snīe coloꝛare conant: q̄si hec ipa sint q̄ tūc discipuli poꝛtare nō poterāt: ⁊ ea docuerit spūscūs: q̄ palā docere atq̄ pdicare spiritꝰ erubescit immūdus: sed alia sūt mala q̄ poꝛtare nō pōt qualiscūq̄ pudoꝛ humanꝰ. Et alia sūt bona q̄ poꝛtare nō pōt puꝰ sensus hūanus. Ista sūt in coꝛpoꝛibꝰ ipudicis: illa remota sunt a coꝛpibꝰ vniuersis. Quis aūt nr̄ȝ audeat eoꝝ se dicere iā capacē: q̄ illi capere nō valebāt: ac p hoc nec a me expetēda sūt vt dicant: Sȝ dicet aliquis: sic multi pn̄t qd tunc nō poterat petrꝰ: sicut multi pn̄t martyrio coꝛonari: qd tūc nō poterat petrus: presertim iā misso spūscō: q tūc nōdū erat missus. Sed nūqd ideo scimꝰ q̄ sūt: q̄ dicere voluit: absurdissime eni mihi videt dici tunc nō potuisse poꝛtare discipl'os: q̄ de altissimis rebꝰ inuenimꝰ i apl'icis litteris: q̄ postmodū scripta sūt. nec ea dn̄m dixisse narrat. peruersaꝝ qdē sectaꝝ hoies ferre nō pn̄t qd in scripturis sanctis de fide catholica reperit: sic nos ferre nō possumꝰ sacrilegas eoꝝ vanitates: Quid. n. est ferre nō posse: nisi equo aīo nō habere: Quis aūt fidelis vel etiā cathecuminꝰ anteq̄ spm̄ scm̄ baptiçatus accipiat n̄ equo aīo legit atq̄ audit: etiā si nō intelligit ea q̄ post ascēsionē dn̄i scripta sūt: Dicet aūt aliqs: Nihil ne spūales viri habēt i doctrīa qd carnalibꝰ taceāt: ⁊ spūalibꝰ eloquāt: Nulla qdē necītas ē: vt aliq̄ secreta doctrine taceant fidelibꝰ paruulis: seoꝛsū dicēda maioꝛibꝰ: sȝ spiritales spiritualia carnalibꝰ nō oīno taceāt ppter catholicā fidē: q̄ oibꝰ pdicāda est: nec tm̄ sic edisserāt vt volētes ea pcipe ad intelligētiā: n̄ capacibus facilius fastidire faciāt i v̄itate sermonē: q̄ i sermōe pcipi v̄itatē. Nō ḡ i his dn̄i v̄bis nescio q̄ secreta suscipimꝰ q̄ cū dici a docēte possint: poꝛtari a discēte nō possint. Sȝ ea ipa q̄ in doctrina religiōis i quoꝛūlibȝ hoīuȝ noticia dicimꝰ si vellet nob xp̄s dicere: sic ea dicit angelis suis: q nā hoīes poꝛtare possent: ēt si eēnt spiritales: q̄les adhuc apl'i n̄ erāt: Nā vtiq̄ qcqd de creatura sciri pōt: minꝰ ē ipso creatoꝛe: ⁊ qs eū tacet. qs aūt viuēs in hoc coꝛpe posset oēȝ cognoscere v̄itatē: cū dicat apl's: Ex pte scimꝰ: Sȝ qꝛ per spm̄ scm̄ fit: vt ad ipaȝ quoq̄ plenitudinē veniamꝰ: de q̄ idē dic apl's: Tūc āt facie ad faciē. Nō qd est in hac tm̄ vita dn̄s nobis pmisit dicēs: Cū aūt venerit ille spūs v̄itatis: docebit vos oēȝ v̄itatem: vel deducet vos in omnem veritatem. quo verbo intelligimus eius nobis plenitudinem in vita alia reseruari. Ipse autem spūscūs ⁊ nūc docet fideles: q̄ta qsq̄ pōt capere spiritalia: ⁊ in eoꝝ coꝛdibꝰ desideriū maius accēdit.

DIDY. Uel hoc dicit q auditoꝛes verboꝝ eius nōdū fuerāt oīa ꝯsecuti: q̄ postea p noīe eius sufferre poterāt: sȝ aliqua tradēs eis: illa q̄ maioꝛa erāt in posterū distulit: q̄ tunc nō poterāt nisi p̄mitꝰ in capite nr̄o magisteriū ⁊ forma crucis preiret: Adhuc etiā typo legis ⁊ vmbꝛe ⁊ imaginibus seruiētes nō poterāt v̄itatē: cuiꝰ vmbꝛā lex poꝛtabat: ispicere. Cū aūt venerit spūs v̄itatis: diriget vos in oēȝ v̄itatē sua doctrina ⁊ institutione vos trāsferēs a moꝛte littere ad spm̄ viuificāteȝ: in quo solo omnis scripture veritas posita est.

CHRY. Quia ergo dixerat: Nūc nō potestis poꝛtare: tūc autem poteritis. Et quoniā spūscūs ducet vos in oēm veritatē: ne hoc audiētes maioꝛē spm̄scm̄ existiment: subiungit: Non enim loquet a semetipso: sȝ quecūq̄ audiet loquetur

AVGV. Simile est hoc ei qd de ipso dixit: Non possuȝ a meipso facere quicq̄: sȝ sicut audio iudico: sȝ illud fm̄ hominē posse accipi dicimꝰ. Cū igitur spūscūs nulla susceptione cuiusq̄ creature creatura sit factus: quō de illo hoc itelligēdū est: Sic itaq̄ debemꝰ accipe: vt intelligamus nō eū esse a seipso. Nā filius de patre natus ē: ⁊ spūscūs de patre pcedit. Quid aūt illic itersit inter pcedere ⁊ nasci: ⁊ loqūm est disserere: ⁊ temerariū diffinire. Audire aūt illi scire est: scire vo esse. Quia ergo nō est a semetipso: sed ab illo a quo pcedit: a quo illi est essentia: ab illo sciētia: ab illo igit audiētia. Semper itaq̄ audit spiritussanctus: qꝛ semp scit: ab illo ergo audiuit audit ⁊ audiet: a quo ē. DIDY. Ait ergo: Non loquetur a semetipo: hoc ē: nō sine me: ⁊ sine meo ⁊ patris arbitrio: quia non ex se est: sȝ ex patre ⁊ me est. Hoc eni ipm̄ q subsistit ⁊ loqtur: a pr̄e ⁊ a me illi est. Ego v̄itatem loquoꝛ. i. inspiro q̄ loquoꝛ. siqdē spūs veritatis est. Dicere aūt ⁊ loq in trinitate nō fm̄ ꝯsuetudinē nostrā accipiendū est: sed iuxt formā incoꝛpoꝛaliū naturaꝝ: ⁊ maxime trinitatis: q̄ voluntatem suam inserit coꝛdibus credentium: ⁊ eoꝛum q audire cū sunt digni. Loqui ergo patreȝ ⁊ audire filiū eiusdē nature in patre ⁊ filio consensusq̄ significatio est. Spūs vero sanctꝰ: qui est spiritus veritatis: spūsq̄ sapie: non pōt filio loquente audire que nescit: cū hoc ipsuȝ sit: qd pfert a filio. i. pcedens. veritas a v̄itate: cōsolatoꝛ manās a cōsolatoꝛe: deus de deo spūs v̄itatis procedens. Deniq̄ neqs illū a patris ⁊ filij voluntate ⁊ societate discerneret scriptum ē: Sed q̄ audiet loqtur. AVGV. iij. de tri. Nō aūtē hic efficit vt minoꝛ sit spūscūs: fm̄ hoc. n. dcm̄ est q de patre pcedit. AVGV. sup ioā. Nec moueat q v̄bū futuri tpis positū est. Illa qppe audientia sempiterna est: qꝛ sempiterna sciētia. In eo aūt q sempiternū est: sine initio ⁊ sine fine cuiuslibet tpis v̄buȝ ponat: q̄uis. n. natura illa imutabilis nō recipiat fuit ⁊ erit: sȝ tm̄ est: nō tm̄ mēdaciter dicimꝰ fuit ⁊ ē ⁊ erit. fuit: qꝛ nūq̄ defuit. erit: qꝛ nūq̄ deerit. ē: qꝛ semper ē.

DIDY. Per spiritū ēt v̄itatis futuroꝝ sanctis viris sciētia certa conceditur. Unde ⁊ pphete hoc eodē repleti spiritu p̄nūciabāt ⁊ quasi p̄ntia intuebāt q̄ erāt deinceps secutura. vn̄ seqt. Et q̄ vē. sunt annū. vobis. BEDA. Cōstat qꝛ multi spūsci grā repleti: q̄ ventura erāt agnouerūt. Sed qꝛ mlti varijs coꝛuscāt virtutibꝰ: nec tm̄ q̄ vētura sunt agnoscūt: pōt hic sermo sic accipi: Que vētura sunt vobis annūciabit. i. gaudia vobis celestis patrie ad memoꝛiā reducet. Uētura vo apl'is nūciauit mala. s. que p cōfessione xp̄i erāt passuri: ⁊ bona q̄ p eisdeȝ malis erāt pcepturi. CHRY. Eleuauit igit p hoc eoꝝ mētē cū ad nihil ita auidū sit humanū genus vt ad sciēdū futura. ab hac igit eos eruit sollicitudine: ostendens qm̄ futura eis picula pdicet: vt nō icidāt nō obseruātes. Deide oñdens qm̄ dixerit oēm veritatē: i quā spirituscūs adduceȝ subiūgit: Ille me clarificabit. AVGV. Quia. s. diffundēdo in credentiū coꝛdibꝰ charitatē spiritualesq̄ faciēdo declarauit eis: q̄lr patri filiꝰ esset equalis quē fm̄ carnē prius tātummō nouerāt: ⁊ hoiem sicut hoies cogitabant. Uel certe: qꝛ p ipam claritatē fiducia repleti ⁊ timoꝛe depulso: annunciauerunt hoibus xp̄m: ac sic fama eiꝰ diffusa ē toto oꝛbe terraꝝ. Qd. n. facturi erāt i spūscō h cundē spm̄ dixit eē factuꝝ. CHRY. Et qꝛ dn̄s dixerat: Magister vr̄ vnus ē christus: vt ⁊ spiritussanctꝰ suscipiat ab eis: subiunxit: Qꝛ de meo acci. ⁊ annū. vobis. DIDY. Accipe hic vt diuine nature cōueniat intelligēdū ē. quō. n. filiꝰ dās non priuat his que tribuit: neq̄ cū dāno suo impartit alijs: sic ⁊ spiritussanctus nō accipit qd ante nō habuit. Si enim prius qd non habebat accepit: translato in aliū munere vacuus largitoꝛ effectus est. Sic igit spiritūsanctū a filio accipere id qd sue nature fuerat cognoscendum est: ⁊ non aliaȝ dantē ⁊ accipientē: sed vnā significare substantiam. Siquidem ⁊ filius eadē a patre suscipere dicit: in quibus ipse subsistit. Neq̄. n. quid aliud est filius exceptis his que ei dant

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

a patre neqȝ alia est spūssancti substātia preter id qđ datur
a filio. AVGV. Nō aūt ꝓpterea sicut qdā heretici puta
uerūt: minor est filio spiritussanctus: quia fili⁹ accipiat a pa
tre: spiritussanctus a filio: quasi qbusdā gradibus naturaꝝ.
Unde ipse questionē solues cur hoc dixerit explanat dicēs
Oīa que habet pater mea sunt: propterea dixi vobis quia d
meo accipiet: ⁊ annūtiabit vobis. DIDY. q.d. Licet a pa
tre procedat spiritus veritatis: tamen quia oia que habȝ pa
ter mea sūt: ⁊ ipse patris spiritus meus est: ⁊ d meo accipiet
Caue autem ne cum ista dicunt: putes rem esse aliquam.
possessionē que a patre habeatur ac a filio: veruȝ que habȝ
pater iuxta substantiaȝ. i. eternitatē: īmutabilitatē: bonita-
tē: hec eadem habet ⁊ fili⁹. Procul hinc absint dialecticoꝝ
tendicule: dicūt enim. Ergo ⁊ pater est fili⁹. Si aūt dixisset
Omnia quecunqȝ habet deus mea sunt: haberet occasionē
impietatis consurgēdi. cū vero dixerit: Oīa que habȝ pater
mea sunt: patris nomine se filiū declarauit: paternitatē qui
filius erat nō vsurpauit: q̄uis ⁊ ipse per adoptionis gratiaȝ
multorū sanctoꝝ sit pater. HYLA. viij. de tri. Nō ergo
in incerto dominus reliquit vtrum ex patre an ex filio spiri
tus paraclytus esse putetur: a filio enī accepit q ab illo mit
titur: ⁊ a patre ꝓcedit. Et interrogo vtrū idipm sit a filio ac
cipere quod a patre procedere: Certe idipsum atqȝ vnū eē
existimabitur a filio accipere: q si acciperet a patre. Cuȝ
enim ait: Omnia quecunqȝ habet pater sua esse: ⁊ iccirco di
xisse de suo accipiēdū eē: docet etiā a pr͞e accipienda: a se ta
men accipi: quia omnia que patris sunt sua sunt. Non habȝ
hec vnitas diuersitatē: nec differt a quo acceptum sit quod
datum a patre: datum referatur a filio.

¶ Modicū ⁊ iā nō videbitis me: ⁊ iterū modicū
⁊ videbitis me: qꝛ vado ad pr͞eȝ. Dixerunt ergo
ex discipulis eius adinuicē: Quid ē hoc q dicit
nobis: modicū ⁊ nō videbitis me: et iterū modi
cū et videbitis me: et quia vado ad patrē? Dice-
bant ergo: Quid ē hoc q dicit nobis modicuȝ?
Nescim⁹ quid loquitur. Cognouit aūt iesus: qꝛ
volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc
queritis inter vos qꝛ dixi: modicū ⁊ non videbi
tis me: et iteꝝ modicū et videbitis me: Amē amē
dico vobis: qꝛ plorabitis et flebitis vos: mūdus
aūt gaudebit. Uos aūt cōtristabimini: sed tristi-
cia vr͞a vertet in gaudiū. Mulier cū parit tristi-
ciā habȝ qꝛ venit hora eius. Cū aūt peperit pue
rum: iam nō meminit pressure propter gaudiuȝ:
quia natus est homo in mundum. Et vos igit
nunc quidem tristiciā habetis. Iterum auteȝ vi
debo vos et gaudebit cor vestrū et gaudium ve
strum nemo tollet a vobis.

CHRY. Postq̄ dominus discipulos reuelauit per ea q̄
de spiritusancto promisit: rursus eorum oppressit sensum di
cens: Modicum ⁊ iam non videbitis me. Hoc autem facit
vt assuefaciat eos per tristium auditionem: bene ferre suaȝ
separationem: eaȝ eniȝ que dolet animā ⁊ a tristicia multa
detinet: nihil ita consueuit quietare: vt que tristiciam pa-
riunt verba reuoluta continue. BEDA. Dicit enim:
Modicū ⁊ iam non videbitis me. quia tentus est nocte illa
a iudeis: ⁊ in mane crucifixus ⁊ sepultus ab humanis est se-
clusus obtutibus. CHRY. Si vero qs diligenter scru-
tabitur hoc consolationis est dicere. Quoniam ad patrem
vado. Hoc enim est ostendere q non perierit: sed mors ei⁹
trāslatio sit: ⁊ aliam consolationem eis imposuit cum adie
cit: Et iterum modicum ⁊ videbitis me: ostendens quoniā
⁊ redibit ⁊ in pauco erit separatio: ⁊ ꝯtinua q̄ cū eis coexistē
tia. AVGV. Hec aūt verba dn̄i obscura erāt discipulis
anteq̄ id qđ dicit eēt impletū vnde sequitur. Dixerūt ergo
ex discipulis ei⁹ adinuicē: quid est hoc q dicit nobis: Mo-
dicū ⁊ nō videbitis me. ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me: qa
vado ad patreȝ? CHRY. Hoc aūt nō intelligebāt: aut ꝓ
pter tristiciā q̄ amouebat a mēte eoꝝ ea que dicebant̄: aut
propter immanifestationem eorum que dicebantur: iccir
co videbat̄ eis duo contraria ponere nō existentia ꝯtraria.
Si enī videbim⁹ te aiūt: quō vadis? si vero vadis: qualiter
te videbim⁹? ꝓpterea dicūt: Quid ē hoc q dic̄ nob: Modi
cū: nescim⁹ qđ loqtur. AVGV. Nā in ꝑcedētib⁹ qꝛ nō di
xerat: Modicū: sȝ dixerat. Ad patrē vado: aperte illis visus
ē loq. Nūc ergo qđ illis tunc obscurū fuit: ⁊ mox manifestū
est: iā nobis vtiqȝ manifestum est. Post paululū enī passus
est: ⁊ non viderunt eum. rursus post paululuȝ. resurrexit
⁊ viderūt eum. dicit aūt: Et iā n̄ videbitis me. quia. s. morta
lē christū vlterius nō viderēt. ALCVI. Uel aliter: Mo
dicum tempus est futuruȝ: quo non videbitis me: idest illō
triduum: quo in sepulchro quieuit: et iterum est modicum
futuruȝ tempus quo videbitis me. i. illi. xl. dies: in quibus
eis sepius post passionem suam vsqȝ ad tempus ascensio-
nis sue apparuit. ⁊ ideo illo modico tp̄e videbitis me: Quia
vado ad patrem: qꝛ non semper ī terra corporaliter suȝ mā
surus: sed ꝑ humanitatē quā assumpsi ascensurus in celuȝ.
Sequit̄: Cognouit aūt iesus qꝛ volebant eum interrogare
⁊ dixit eis: De hoc queritis inter vos: qꝛ dixi vobis: Modi-
cū ⁊ non videbitis me. Amē amē dico vobis: qꝛ plorabitis
⁊ flebitis vos. Ignorantiā ipsoꝝ pius magister intelligens
sm̄ illoꝝ dubitationē rn̄dit: q̄si expositur⁹ quid esset qđ di
xit. AVGV. Quod sic accipi pōt: qꝛ contristati sunt disci
puli de morte domini: ⁊ confestim de resurrectione letati.
Mundus autem. quo noīe significati sunt inimici a quib⁹
xp̄s occisus est: tunc itaq̄ letati sunt occiso christo: quando
sunt discipuli contristati. vnde sequitur: Mundus aūt gau
debit: vos aūt contristabimini: sed tristicia vestra vertetur
in gaudium. ALCVI. Sed ⁊ cunctis fidelibus conuēit
hic sermo domini: qui per lachrymas pressurasqȝ presentes
ad gaudia eterna contendunt. Flentibus autem iustis: mū
dus gaudet: quia in presenti delectātur: alterius vite nulla
gaudia sperantes. CHRY. Deinde ostendens quoniam
tristicia parit gaudiū: ⁊ qm̄ tristicia breuis. Leticia vero in
finita est: ad exēplū venit mundanū dicens: Mulier cū pa-
rit tristiciā habet: qꝛ venit hora eius. Cū āt pepit pueꝝ: iam
nō meminit p̄ssure pp gaudiū: qꝛ natus est hō in mundum.
AVGV. Ista similitudo ad intelligendum nō videt̄ eē
difficilis: qm̄ comparatio eius in prōptu est eodē ipso expo-
nente cur dicta sit. Nā seqtur: Et vos igit̄ nunc quidē tristi
ciā habetis. Iteꝝ autem videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestꝝ.
Parturitio quippe tristicie: partus autem gaudio compara
tur: quod tunc magis esse consueuit quando non puella sed
puer nascitur: Cū vero subdit: Et gaudium vestꝝ nemo tol
let a vobis: quia gaudium ipsoꝝ ipse iesus est: significat qđ
ait apostolus. Christus resurgens ex mortuis iaȝ non mori-
tur. CHRY. Significat etiaȝ predicto exemplo quoniā
soluit ipse mortis pressuras ⁊ nouum hominem regenerans
esse fecit: ⁊ non dixit quoniā non erit ei tribulatio: sed neqȝ
meminit eius: tantum est quod succedit gaudium: ita erit ⁊
sanctis. Et non dixit: Quoniam natus est puer: sed quoniaȝ
homo: occulte suam resurrectioneȝ insinuans. AVGV.
Ul' de futuris visiōe ⁊ gaudio: q̄ superius dicta sunt melius
existimo intelligi: Modicum ⁊ iam nō videbitis me. Mo-
dicum enim est hoc totuȝ spacium: quo presens peruolat se
culū. ideo nanqȝ addidit. Quia vado ad patrem. Quia: ad
superiorem sententiam referendum est vbi ait: Modicum
⁊ iam non videbitis me. Non ad posteriorem vbi ait. Mo-
dicum ⁊ videbitis me: Eundo quippe ad patrem facturus
erat vt eū nō viderēt. illis ergo ait: Modicū ⁊ iā nō videbi
tis me. Qui euȝ tunc corporaliter videbāt: quia iturus erat
ad patrē: ⁊ eum deinceps mortales visuri non erant: qualē
cū ista loquebat̄ videbant: qđ v° addidit: Et iteꝝ modicuȝ
⁊ videbitis me: vniuerse ꝓmisit ecclesie. Hoc āt modicū lō
gū nobis videt̄ qm̄ adhuc agit̄. Cū finitū fuerit: tūc sentie-
m⁹ q̄ modicū fuerit. ALCVI. Mulier aūt sancta ecclīa
est: ꝓpter fecūditatē bonoꝝ opeꝝ: ⁊ qꝛ spiritales deo filios
generat. Hec mulier dū parit. i. dū in mūdo virtutū ꝑfecti
bus insistit: dū vndiqȝ tētat̄ ⁊ affligitur: tristiciā hȝ de hoc:
quia venit hora eius vt patiat̄: qa nemo carnē suā odio ha-
buit. AVGV. Nec tamē in huius gaudij parturitōe sine
gaudio tristes sum⁹: sȝ sic ap͞lus ait: Spe gaudētes: qa ⁊ ipsa
mulier parturienȝ cui ꝯpati sumus: plus gaudet de moꝝ fu
tura ꝓle: q̄ trist s est de p̄nti dolore. ALCVI. Sȝ cū pe
perit. i. cū deuicto laborū certamine ad palmā peruenerit:
iaȝ nō meminit p̄ssure ꝑcedētis ꝓpter gaudiū pcepte retri-
butiōis: quia natus est homo in mūduȝ. Sicut enī mulier
nato in hoc mundo hoīe letat̄: ita ecclesia nato in vitā eter
nā fideliū populo exultatōe repletur. BEDA. Nec nouū
debȝ videri si nat⁹ dicat̄ q ex hoc vita migrauerit: Sic eniȝ
ꝯsuete nasci dr̄: cū qs d vtero mr̄is ꝓcedēs in hāc lucem in-
greditur: ita pōt natus appellari: qui solutus a vinculis car
nis ad lucē eternā sublimat̄: vnde sanctoꝝ solēnia: nō fune
bria: sȝ natalicia vocant̄. ALCVI. Quod aūt dicit: Iteꝝ
videbo vos. i. assumā vos ad meipm. Uel iteꝝ videbo vos
. i. iterū vidēdus apparebo: ⁊ gaudebit cor vr̄ȝ. AVGV.
Hūc enim toti⁹ laboris sui fructū ecclesia nūc parturit de-
siderando: tunc ē paritura cernēdo. Et iō masculum qm̄ ad
istum fructū ꝯtēplationis cūcta officia referūt̄ actōis: solus
enī liber ē q ꝓpter se appetit̄: nō refert̄ ad aliud: huic seruit
actio. Ad hoc enī refert̄ qcqd bene agit̄. ibi ē finis q sufficit
nobis. eternus igit̄ erit. Neqȝ enī finis nobis sufficit: nisi cu
ius nullus est finis. De hoc igit̄ qđ sufficit nobis rectissime
audiuim⁹: Gaudiū vestrum nemo tollet a vobis.

¶ Et in illo die me nō interrogabitis quicquam.
Amen amen dico vobis: siqd petieritis patreȝ ī
nomine meo dabit vobis. Usqȝ mō nō petistis
quicq̄ in noīe meo. Petite ⁊ accipietis: vt gau
dium vestrum sit plenū. Hec in prouerbijs locu
tus sum vobis. Uenit hora cum iam non in pro
uerbijs loquar vobis: sed palam de patre meo
annunciabo vobis. In illo die in nomine meo
petetis. Et nō dico vobis: quia ego rogabo pa
trem de vobis. Ipse. n. pr̄ amat vos: qꝛ vos me
amastis ⁊ credidistis quia a deo exiui. Exiui a
patre ⁊ veni in mundum: iterum relinquo mun
dum ⁊ vado ad patrem.

CHRY. Rursus ostēdit dn̄s q expedit eū abire cū dic̄
⁊ in illo die me nō rogabitis qcq̄. AVGV. Hoc v̄bū qđ
ē rogare: nō solū petere: veꝝ ⁊ interrogare significat: ⁊ gre-
cū euāgeliū vn̄ hoc trāslatū est: tale hȝ v̄bū qđ vtrūq̄ possit
intelligi. CHRY. Dicit q̄: Et in illo die. s. cū resurrexero:
Me nō rogabitis qcq̄. i. nō dicetis. Ostende nobis patrē: ⁊
quo vadis: qm̄ scietis ꝑ spm̄ scm̄. vel rogabitis me. i. nō indi
gebitis mediatore ad īpetrādū: sed sufficiet nomē meuȝ qđ
inuocantes oīa accipietis. vnde sequit̄. Amē amē di. vo. si-
qd petie. pa. in no. meo da. vobis. Ondit aūt nois virtutem
si nō visus neqȝ rogatus: sed noiatus solū apud patrē facit
mirabilia. nō ergo ait. Existimetis qꝛ de reliquo non ero vo
biscum: vos derelictos esse? nomen. n. meū maiorem dabit
vobis securitatē. vn̄ sequitur. Usq̄ mō nō pe. qc. ī no. meo
pe. ⁊ ac. vt gau. ve. sit ple. THEOPHI. Alacritas. n. vr̄a
tūc erit. n. itegerrrima: cū ad vota vobis petita succedent.

CHRY. Quia igit̄ obumbrata erāt que dicta sunt sub-
iunxit: Hec in ꝓ. lo. sū vo. ve. ho. cū iā nō in ꝓ. lo. vo. i. erit tē
pus qm̄ scietis oīa manifeste. dicit aūt resurrectiōis temp⁹:
Sed palā de pr͞e meo annū. vo. Eteniȝ. xl. dieb⁹ disputauit
cū eis cōgregatis loquēs de regno dei: Et nūc ingt in timo-
re existētes nō attēditis his que dicūt̄. tūc aūt resuscitatū vi
dentes: poteritis palā oīa dicere. THEOPHI. Adhuc ꝑ
bet illis fiduciā: qm̄ recipiēt in tētationib⁹ auxiliū desup: cū
subdit: In illis die. in no. me. petetis. adeo assero vobis pa-
treȝ fauere q neqȝ interuentu meo vlterius indigebitis.
vnde subdit: Et nō dico vo. qꝛ ego ro. pa. ꝓ vo. ipse enī pa-
ter amat vos. Porro ne resiliāt a dn̄o: velut eo vlteri⁹ non
egētes subiūgit: Quia vos me amastis. q. d. Ob hoc diligit:
vos pater quia vos me dilexistis. cum itaqȝ excideritis
ab amore meo confestiȝ ⁊ a pr͞no decidetis. AVGV. Sȝ
nūqd iō amat ille: qa nos amam⁹? an potius qꝛ ille amat: iō
nos amam⁹? hoc ipse euāgelista in ep͞la sua dicit: Nos dili-
gam⁹: qꝛ ipse ꝑor dilexit nos. Amat ergo nos pater: qꝛ nos
amamus filiuȝ cum a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ pr͞eȝ ame-
mus ⁊ filiū. Amauit ipse qđ fecit: sȝ nō in nobis faceret qđ
amaret: nisi anteq̄ id faceret nos amaret. HYLA. vi. de
tri. Caret ēt apud patrē itercessionis necessitate ꝑfecta de fi
lio fides: qui q a deo exierit credit atqȝ amat: ⁊ ꝑ seipsaȝ iā
⁊ audiri meret̄ ⁊ amari: natū ex deo filiū missumq̄ cōfessa.
vn̄ seqtur: Et credi. qꝛ a deo exiui. Natiuitas itaq̄ eius ⁊ ad
uētus ostēdit̄ cū subdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mun. Alteꝝ in di
spensatōe: alteꝝ in natura est. A patre enim venisse: ⁊ a deo
exisse: nō ē significatiōis eiusdē: cū aliud sit a deo in substan
tiā natiuitatis exisse: aliud a patre in hunc mundū ad ꝯsum
māda salutis nr͞e sacramēta venisse. Cū autē exire a deo sit
ex natiuitate subsistere: quid aliud q̄ deus esse posset?

CHRY. Quia v° resurrectionis sermo non modicū eos
mitigabat: ⁊ cū hoc audire q a deo exiuit: ⁊ illuc vadit: con-
tinue ea circonuoluit vnde seqtur. Iteꝝ relin. mū. ⁊ va. ad
pa. Naȝ hoc quidē certificabat qm̄ recte in ipsuȝ credebāt:
hoc vero qm̄ sub munitione eius futuri erant. AVGV.
Exijt enī a pr͞e: qꝛ de pr͞e est: in mundū venit: quia mūdo su
um corpus ostendit. Mūdū reliqt corporali discessiōe: pre
xit ad patrē hoīs ascēsione: nec mundū deseruit p̄sentie gu
bernatione quia sic in munduȝ venit exiens a patre: vt non
desereret patrem. Sed dn̄m Jesum christū postea q̄ resur
rexit: ⁊ interrogatum legimus ⁊ rogatum. nā interrogatus
est a discipulis ascēsurus in celū qm̄ regnū restitueret israel.
Rogatus ē a stephano cū eēt in celo: vt spiritū eius suscipe
ret. Et qs audeat dicere rogādū nō esse imortalē: rogari de
buisse mortalem? puto ergo q dicit: In illa die me nō roga
bitis quicq̄ nō ad illud tp̄s referenduȝ eē quo resurrexit: sȝ
ad illud qm̄ videbim⁹ euȝ sicuti est: que visio nō tp̄alis vite
est: sed eterne: vbi iā nihil rogemus: nihil interrogem⁹ qꝛ ni
hil desiderādū remāebit nihil q̄rendū latebit. ALCVI.
Sic ergo dicit: In futuro me nō rogabitis quicq̄. sed īteriȝ
dum in peregrinatione huius miserie conuersamini: si petie
ritis pr͞eȝ dabit vobis. vnde subdit: Amē amē dico vobis: si
qd petieritis patrē ī noie meo dabit vob. AVGV. Hoc
quod ait: Siqd: nō quodlibet intelligit̄: sȝ aliqd qđ nō ī bea
te vite cōpatione sit nihil. nō aūt petit̄ in noie saluatoris qc
qd petit̄ cōtra rōnē salutis. non eniȝ sonū litteraꝝ aut sylla
baꝝ: sed quod sono recte ac veraciter itelligitur hic accipiē
dum est: cuȝ dicit. In nomine meo. Unde qui hoc sentit de
christo quod non est de vnico filio dei sentiendum nō petit
ī eius nomine. Qui vero qđ est de illo sentiendū sentit: ipse
ī eius noie petit: ⁊ accipit qđ petit: si non contra suam salutē
sempiternā petit: Accipit autē quando debet accipere. Que
dam eniȝ non negant̄: sed vt congruo dent̄ tp̄e differūtur.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Jta sane intelligēdū est qđ ait: Dabit vobis: vt ea beneficia
significata sciat̄: his vbis que ad eos qui petūt ꝓprie perti-
nent. Exaudiūtur qppe oēs sancti ꝑ seipis: nō aūt ꝑ oibus
quia nō vnicuiqȝ dictū est dabit: sed: Dabit vobis. Qđ autē
seqtur: Usqȝ mō nō petistis qcq̄ in noie meo: duob⁹ modis
intelligi potest. Uel quia in noie meo non petistis: quod no
men nō sicut cognoscēdū: ē cognouistis: vel Nō petistis qc
q̄: qm̄ in ꝯparatiōe rei quā petere debuistis pro nihilo ha-
bendū est qđ petistis. Ut igit̄ in noie eius nō nihil: sȝ gaudi
uȝ plenū petāt subdit. Petite ⁊ accipietis: vt gaudiū vr̄ȝ sit
plenū. hoc ꝙ dicit: gaudiū plenū: nō carnale: sȝ spiritale gau
diū ē: ⁊ qn̄ tātū erit vt aliqd ei iaȝ nō sit addēdū: tūc erit ple
nū. AVGV. i. de trini. Hoc ē aūt plenū gaudiū vestrum
quo amplius nō ē: frui deo trinitate: ad cuius imaginē facti
sum⁹. AVGV. sup ioā. Quicqd ḡ petit̄ qđ pertiet ad hoc
gaudiū cōsequēdū: hoc est in noie xp̄i petēdū. Jsto. n. bono
in petēdo perseuerantes sanctos suos nequaq̄ mīa diuina
fraudabit. qcqd āt aliud petit̄ nihil petit̄: nō qȝ nulla res ē
sed qȝ in tante rei cōpatōe: qcqd aliud cōcupiscit̄ nihil est.
Seqt̄: Hec in ꝓuer. lo. sū vo. ve. ho. cū iā nō in ꝓuer. lo. vo.
sed pa. de pa. annūcia. vo. posseȝ dicere hāc ō qua loqtur ho
rā futuꝝ seculū intelligi: vbi videbim⁹ palā qđ apl's dic̄ fa-
cie ad faciē: vt qđ ait: Hec in ꝓuer. lo. sum vo. hoc sit qđ ab
aplo dcm̄ est: Uidem⁹ nūc ꝑ speculū in enigmate. Annūti-
abo aūt vobis qȝ ꝑ filiū pater videbit̄: neqȝ. n. patrē qs co-
gnoscit nisi filius: ⁊ cui voluerit fil⁹ reuelare. GREGO.
.xxx. mo. Palā qppe de pr̄e annūciare se asserit: qa ꝑ patefa
ctā tūc maiestatis sue speciē: ⁊ quō ipse gignēti nō ipar oria
tur: ⁊ quō vtroꝝ̄qȝ spūs vtriqȝ coetern⁹ ꝓcedat ostēdet.
AVGV. Sed istū sensuȝ videt̄ ipedire qđ sequit̄: Jn il-
lo die i noie meo petetis. Jn futuro eni seculo quid petitu-
ri sumus qn̄ satiabit̄ in bonis desideriū nostrū: petitio nan
qȝ alicuius est idigētie. Relinquit̄ itaqȝ vt intelligatur ih̄s
discipl'os suos de carnalib⁹ vel aialib⁹ se spiritales eē factu
rū. Hō aūt aialis sic audit q̄cunqȝ audit de dei nā: vt aliđ q̄
corpus cogitare nō possit. Jđ ꝓuerbia illi sūt quecūqȝ dicta
sapie de incorpoorea imutabiliq̄ suba. nō ꝙ tanq̄ ꝓuerbia
deputet: sed qȝ sic cogitat quō q ꝓuerbia solēt audire neqȝ
intelligere. Cū vo spiritalis cepit oia diiudicare: etiā si i hac
vita velut per speculū ⁊ ex ꝑte perspicit: tamē nullo corpo-
ris sensu: nulla imaginaria cogitatione: sed mētis certissima
intelligētia: capit deū nō corpus eē: sed spūm. Jta palam de
patre ānunciante filio vt eiusdē sube cōspiciat̄ ⁊ ipse q ānū
ciat: nunc in eius noie petūt qui petunt: quia in sono ei⁹ no-
minis nō aliud: q̄ res ipsa est q̄ hoc noīe vocat̄ intelligunt:
Hi possunt cogitare dn̄m nr̄m iesum christum inquantum
homo est pro nobis interpellare patrem: inquātū deus est
vos exaudire cum pr̄e: quod eum significasse arbitror vbi
ait: Et nō dico vobis quia ego rogabo patrem ꝑ vobis. Ad
hoc qppe intuendū quomodo nō rogat patreȝ filius: sed si-
mul exaudiant rogantes pater ⁊ filius: non nisi spiritalis
oculus mentis ascendit.

¶ Dicūt ei discipuli eius: Ecce nūc palam loque
ris: ⁊ ꝓuerbium nullum dicis. Nunc scim⁹ qȝ
scis oia: ⁊ nō opus est tibi vt quis te interroget
Jn hoc credimus: quia a deo existi. Respondit
eis Jesus: Modo creditis. Ecce veniet hora ⁊
iam venit vt dispergamini vnusquisqȝ i propria
⁊ me solū relinquatis: ⁊ non sum solus: quia pa
ter mecum est. Hec locutus sum vobis: vt i me
pacem habeatis. Jn mundo pressuram habebi
tis: sed cōfidite ego vici mundum.

CHRY. Quia discipulos hoc maxime respirare fecit ꝙ
erant patris amici: propterea dicūt se cognoscere ꝙ omnia
nosset. vnde sequitur. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nūc pa.
lo. ⁊ ꝓuer. nul. dicis. AVGV. Cū āt adhuc ꝓmittatur fu
tura illa hora in qua sine prouerbijs locuturus est: cur isti
hoc dicunt nisi qa illa que scit ipsis nō intelligētib⁹ eē pro-
uerbia: vsqȝ adeo non intelligunt: vt nec saltem non se intel
ligere intelligant? CHRY. Quoniā auteȝ ad id quod in
eorum mente erat respondit subdunt: Nunc scimus quoni
aȝ scis omnia. Uides qualiter imperfecte se habebant: qui
post tot ⁊ tanta demonstrata dicunt: Nunc scimus. ⁊ hoc di
cunt tanq̄ ei quādaȝ gratiā tribuentes. Et non est opus ti
bi vt quis te interroget: hoc est anteq̄ audias nosti ea que
scandaliçant nos. ⁊ quiescere nos fecisti dicens. Quoniam
pater vos amat. AVGV. Quid ergo vult sibi: ꝙ ei queȝ
sciebant nosse omnia cum dicere debuisse videant̄: Non ē
opus tibi vt qcq̄ iterroges: dicēdū poti⁹ putauerūt: Nō est
opus tibi vt quis te interroget. Quod vtrūqȝ legim⁹ factuȝ
⁊ interrogasse. s. dn̄ȝ ⁊ interrogatū fuisse. Sed hoc cito solui
tur qui hoc non ei: sed illis potius opus erat quos interro
gat: vel a quibus interrogabatur. Neqȝ eniȝ aliquos ille in
terrogabat: vt ab eis aliquid disceret: sed eos potius vt
doceret: ⁊ qui interrogabant eum volentes ab eo aliquid
discere illis profecto id opus erat: vt scirēt ab eo aliquid: qui
nouerat oia. Jlle aūt nō opus habebat vt ꝙ ab eo scire qsq̄
vellet: per ipsius cognosceret interrogationē. qȝ priusq̄ iter
rogaretur: interrogatoꝝ nouerat volūtatē. Preuidere aūt
cogitationes hominum: magnum domino non erat: sed ma
gnū paruulis erat qui subdūt: Jn h̄ credimus qȝ a deo existi.
HYLA. vij. de tri. Per id eni credūt ꝙ a deo exijt: quia
ea que dei sunt agit. nā cū dn̄s vtrūqȝ dixisset: A deo exiui: ⁊
a patre veni in hūc mundū: nihil admirationis in eo habue
runt: quod frequenter audierunt. vnde non addunt: A pr̄e
venisti in hunc mundum: Sciebant enim a deo missum ⁊
exisse tamen a deo nesciebant. Jnenarrabileȝ vero illam fi
lij natiuitatem per virtutem dicti istius intelligentes: tunc
primum ceperunt aduertere: cuȝ illum sine prouerbijs pro
fiterentur esse locutum. Non. n. per consuetudinem huma
ni partus deus ex deo nascitur: cuius a deo exitio potiusq̄
partus est. Est enim vnus ex vno: non est portio: non est de-
fectio: non est diminutio: non deriuatio: nō est protensio: nō
passio sed viuentis nature ex viuēte natiuitas est. Deus ex
deo exiens est: non creatura in dei nomen electa: non vt eēt
cepit ex nihilo: sed exijt a manente: ⁊ exisse significationem
habet natiuitatis: non inchoationis. AVGV. Deniqȝ de
ipsa eorum etate adhuc s̄m iteriorem hominez parua ⁊ in-
firma eos admōet. vnde subditur. Respōdit eis iesus: Mo
do creditis. BEDA. Quod duobus modis ꝓnūciari pōt
affirmādo: scilicet ⁊ insultādo. Si insultādo: hic est sensus:
tardius ad credendum euigilastis. Ecce eni venit hora ⁊c̄.
Si affirmando: sensus est. Uerum est quod creditis: Sed
ecce venit hora vt dispergamini vnusquisq̄ i propria: ⁊ me
solum relinquatis. AVGV. Non enim quando compre
hensus est: tantūmodo carne sua eius carneȝ: veꝝ etiaȝ mē
te reliquerunt fidē. CHRY. Dicit autē: Dispergamini. s.
qn̄ tradar: tantū enim vobis dn̄abitur timor: vt neqȝ simul
possitis recedere. Sed ego ex hoc nullū patiar malū. vnde
subdit: Et nō sum solus quia pater mecum est. AVGV.
Ad hoc intelligendum eos volebat extēdi ⁊ crescere: ne sic
a patre filium cogitarent exisse: vt putarent etiaȝ recessisse.
deinde sermonem concludit dicens: Hec locutus sum vo-
bis: vt in me paceȝ habeatis. CHRY. i. vt non abijciatis
me a mente vestra. Nō eniȝ nunc soluȝ quādo cōprehēdar
fiēt vobis aduersa: sȝ donec eritis in mūdo p̄ssuraȝ hēbitis
.i. tribulationē: ⁊ hoc ē qđ subdit: Jn mundo p̄ssurā hēbitis.
GREGO. xvi. mo. q. d. Sit vob de me iteri⁹ qđ ꝯsolādo
reficiat: qȝ erit de mūdo exteri⁹ qđ seuiēdo grauiter ꝑmat.

AVGV. Jllđ initiū hitura fuerat ista p̄ssura. de quo dic̄.
Ueit hora vt dispgamini: vnusqsqȝ i propria. sȝ ñ eo mō erat
ꝑseueratura. qđ. n. adiūxit: Et me solū relinq̄ris. nō vlt eos
tales eē in ꝯnti p̄ssura: quā post ei⁹ ascēsionē fuerāt in mun
do dituri: vt relinquāt eū: sȝ vt in illo pacē habeāt ꝑmanen
tes i eo. vn̄ seqt̄: Sȝ ꝯfi. CHRY. i. resurgite mēte. Magr̄
.n. superāte inimico: nō oȝ discipulos anxiari. vn̄ subdit. Qȝ
ego vi. mū. AVGV. Dato aūt spūscō ꝯfiderūt ⁊ vicerūt
nō nisi in illo. nō eni vicisset ille mūdū si mēbra ei⁹ viceret
mūdus. cū āt dic̄: Hec lo. suȝ vo. vt ī me pa. ha. nō recētiora
panloañ ab eo dcā sȝ oia debem⁹ accipe: siue q̄cūqȝ ill' locu
tus ē ex q̄ ꝯos cepit hr̄e discipl'os: siue ex quo post cenā exor-
sus ē: hūc mirabilē plixūqȝ sermonē. Hanc. n. cām ꝯmēda
uit s̄monis sui: vt i illo pacē hr̄ent: h̄ pax finē tpis nō hēbit:
sȝ ois pie nr̄e itentōis actōisqȝ finis ipa erit. Ca. XVII.

HEc locut⁹ ē iesus ⁊ subleuatis ocu-
lis i celū dixit. Pr̄ venit hora clari-
fica filiū tuū: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te.
Sic̄ dedisti ei ptātē ois carnis: vt oē
qđ ddisti ei: det eis vitā eternā. Hec
āt ē vita eterna: vt cognoscāt te solū deū veꝝ: ⁊
quē misisti iesuȝ xp̄m. Ego te clarificaui sup ter
rā: op⁹ ꝯsūmaui qđ ddisti mihi vt facerē. Et nūc
clarifica me tu pr̄ apđ temetip̄m claritate quam
habui priusq̄ mūdus fieret apđ te.

CHRY. Qȝ dixerat dn̄s: Jn mundo p̄ssurā hēbitis: post
admonitōeȝ i orōnē ꝯuertit̄: erudiēs nos i tribulatōib⁹ oia
dimittētes ad deū refugere. vn̄ dr̄: Hec lo. est ie. BEDA.
Jlla itelligi debēt q̄ i cena locut⁹ ē: q̄dā qdē sedēdo vsqȝ ibi
Surgite eam⁹ hic. Deide stādo vsqȝ ad hymni finem: cui⁹
hoc ē iitiū. Et sub. ocu. i ce. di. Pr̄ ve. ho. cla. fi. t. CHRY.
Propter hoc i celū ocl'os eleuauit vt nos doceret extensio
nē q̄ ē i orōnib⁹ vt stātes sursū aspiciam⁹: ñ ocul' carnis solū
sȝ ⁊ mētis. AVGV. Poterat āt dn̄s i forma serui si hoc
op⁹ eēt orare silētio. sȝ ita se pr̄i exhiberi voluit p̄catorē. vt
meminisset nr̄m se eē doctorē. Proide nō solū ad ipsos ser-
mocinatio: sȝ ēt ꝑ ipsis ad pr̄eȝ orō discipuloꝝ ē edificatio.
Profecto ⁊ nr̄m q fueram⁹ ꝯscripta lecturi. hoc aūt qđ ait:
Pr̄ venit hora. oñdit oē tp̄s ⁊ qd qn̄ faceret: vel fieri sineret
ab illo eē dispositū: q tpi subdit⁹ nō ē: nō āt credat̄ hec hora
fato vrgēte venisse: sȝ deo poti⁹ ordināte. absit. n. vt sidera
mori cogerēt sideꝝ ꝯditorē. HYLA. iij. de tri. Nō diē āt
nō tp̄s sȝ horā vēisse dic̄: Jn hora diei portio ē. ⁊ q̄ erat h̄ ho
ra: iā nūc ꝯspuēdus: flagellādus: crucifigēdus erat: sȝ clarifi
cat pr̄ filiū. Sol de cursu opis desec̄: ⁊ iteritū suū cū eo reli-
qua mūdi elem̄ta senserūt: ad on⁹ dn̄i i cruce pēdētis terra
tremuit: ⁊ i eū q mortu⁹ erat ītra se ꝯtestata ē nō cape. Pro
clamat cēturio: Uere fili⁹ dei erat iste. ꝑdictiōi ꝯsentit effe-
ct⁹. dn̄s dixerat: Clarifica filiū tuū. nō solū noie ꝯtestat⁹ ē eē
se filiū: sȝ ⁊ ꝓprietate q̄ dr̄: Tuū. multi. n. nos filij dei: sȝ non
talis h̄ fili⁹. h̄. n. ꝓpri⁹ ⁊ verus ē fili⁹ origīe: ñ adoptōe. vitate
ñ nūcupatōe: natiuitate ñ creatōe. ḡ post clarificatōeȝ ei⁹ vi
tatē ꝯfessio secuta ē. nā veꝝ dei filiū cēturio ꝯfitet̄: ne quis
credētiū ābigeret: qđ aliqs ꝑseq̄ntiū nō negasset. AVG.
Sȝ si passiōe clairficat⁹ dr̄: q̄to magis resurrectiōe? Nā in
passiōe magis esse humilitas q̄ claritas ꝯmendat̄. Qȝ ḡ ait:
Pr̄ ve. ho. clari. filiū tuū. sic itelligendū ē tanq̄ dixerit: Ue
nit hora semināde humilitatis: fructū ñ differas claritatis.
HYLA. iij. đ tri. Sȝ forte ifirm⁹ repiet̄ fili⁹ dū clarifica
tionē potioris expectat. Et qs nō pr̄eȝ potiorē ꝯfitebit̄ cū
ipe dicat: Pr̄ maior me ē. Sȝ cauēdū ē: ne apđ iperitos glīā
filij honor pr̄is ifirmet. nā seqt̄: Ut fi. tu⁹ cla. te. Non ergo
ifirmus ē fili⁹ vicē clarificatiōis ipse cum clarificaudus sit
redditur⁹. Ergo expostulatio clarificatōis dāde vicissimqȝ
reddēde eādē i vtroqȝ oñdit diuinitatis vtutē. AVGV.
Merito āt q̄rit̄: quō pr̄eȝ clarificauerit fili⁹: cū sempiterna
claritas pr̄is nec diminuta fuerit i forma hūana: nec augeri
potuerit i sua pfectōe dina. Sȝ apđ hoies mior erat qn̄ i iu-
dea tm̄ nō ds not⁹ erat. qȝ vo ꝑ euāgeliū xp̄i fcm̄ ē: vt pater
inotesceret gētib⁹: pr̄eȝ clarificauit ⁊ fili⁹. dic̄ ḡ: Clarifica fi
liū tuū: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. ac si dicat: Resuscita me: vt
inotescas toti orbi ꝑ me. deide magis pādēs quō clarificet
pr̄eȝ fili⁹ subiūgit: Sic̄ ddisti ei ptātē ois carnis: vt oē qđ de
disti ei: det eis vitā eternā. Oēȝ carnē dixit oēm hoieȝ: a ꝑ-
te totū significās. hoc āt ꝙ ptās xp̄o a pr̄e data ē ois carnis:
s̄m hoieȝ itelligēdū ē. HYLA. iij. đ tri. Caro. n. fact⁹ ipe
vite eternitatē erat caducis ⁊ cōpeis ⁊ mōtalib⁹ redditur⁹:
HYLA. ix. de tri. Uel acceptio ptātis sola ē significatio
natiuitatis: i qua accepit id qđ ē. Nō ē ifirmitati datio dpu-
tāda: cū i eo significet̄ pr̄ eē ꝙ dederit: ⁊ i eo filius ds mane-
at: ꝙ vite eterne dāde sūpserit ptātē. CHRY. Dicit aūt:
Dedisti ei po. om. car. vt oñdat ꝙ nō ad iudeos solos sua ꝑ-
dicatio: sȝ ad totū orbē terraꝝ extendit̄. Sȝ qd est ꝙ dicit:
ois carnis: Nō. n. vtiqȝ oēs crediderūt. Et qdē q̄tum ex eo
ē: oēs crediderūt. Si vo nō attēdebāt his q̄ dicebāt: non ei⁹
q dicebat ē criminatio sȝ eoꝝ q nō suscepūt. AVGV. Di
cit ḡ sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. fili⁹. i. notuȝ te faciat
oi carni quā dedisti ei. Sic. n. dedisti vt oē qđ dedisti ei: det
eis vitā eternā. HYLA. iij. de tri. Sȝ i quo tādē eternita
tis vita ē oñdit cuȝ subdit: Hec ē au. vi eter. vt cog. te so. ve.
de. Uita ē veꝝ nosse: sȝ solū hoc nō facit vitā. qd ḡ ꝯnectit̄?
Et quē misisti iesuȝ xp̄ȝ. HYLA. iij. de tri. Dū āt arriani
itelligūt solū patrē veꝝ deū: solū iustū: solū sapientē: a cōio
ne hoꝝ s̄m hos filius separ̄. Soli. n. vt aiūt ꝓpria nō ꝑtici-
pātur ab altero: que si i patre solo ⁊ nō i filio existimabunt̄
necesse ē vt filius de⁹ falsus ⁊ isipiēs eē credat̄. HYLA.
v. de tri. Nulli aūt dubiū est vitatē ex natura ⁊ ex vtute eē.
veꝝ eniȝ triticū est quod i far cōminutū ⁊ in panē coctū ⁊ i
cibū sumptum reddit ex se ⁊ naturā panis ⁊ munus. Quero
ergo i quo filio veritas dei desit: cui nō desit dei nec natura
ner virtus. Nature eniȝ sue vtute vsus est: vt essent que nō
erāt: ⁊ fierent que placerent. HYLA. ix. de tri. An forte
quod ait: Te soluȝ: cōionē atqȝ vnitatē suam a deo separat?
Separat sane si non ad id quod ait: Te solū veꝝ deum: con
tinue subiecit: Et quem misisti Jesum christum. Per id eni
ecclesie fides christū veꝝ deum cōfessa ē: ꝙ soluȝ veꝝ deū
cōfessa patrem sit. nō eni vnigenito deo nature demutatio
nē naturalis natiuitas intulit. AVGV. vi. de trinitate.
Uidēdū est ergo an itelligere cogamur: cuȝ dcm̄ est pr̄i: Ut
cognoscāt te solū veꝝ deuȝ. tanq̄ hoc isinuare voluerit: qȝ
⁊ solus pater deus verus est: ne nō nisi ipsa tria simul: patrē
⁊ filiū ⁊ sp̄m scm̄ itelligeremus esse deū. Nūc ergo ex dn̄i te
stimonio: ⁊ patrē solū veꝝ deū dicimus: ⁊ filiū solū deū ve-
rum ⁊ spiritumsanctum solū veruȝ deū: ⁊ simul patrē ⁊ fili
uȝ ⁊ spiritūscm̄. i. simul ipsam trinitatē nō tres veros deos:
sed vnū veꝝ deū. AVGV. sup Jo. Uel ordo vboꝝ ē: vt
te ⁊ quē misisti Jesum christū cognoscāt solū veꝝ deū. cōse
quēter eni ⁊ spiritussanctus intelligit̄: qȝ spūs est pr̄is ⁊ filij
tanq̄ charitas cōsubstantialis amboꝝ. Sic igit̄ filius glori
ficat te: vt oibus quos dedisti ei te cognitum faciat: Porro
si cognitio dei est vita eterna. tātomagis in vita eterna quā
tomagis in hac cognitōe proficimus: non autem moriemur
in vita eterna. Tunc ergo dei cognitio perfecta erit: qn̄ nul
la mors erit summa: tunc dei clarificatio: qȝ summa gloria.
A veterib⁹ aūt gloria diffinita est frequens de aliquo fama
cū laude: at si homo laudatur: cuȝ fame creditur: quō deus
laudabitur: qm̄ ipse videbit̄. ꝓpter quod scriptū est: Beati
q habitant in domo tua: in secula seculorum laudabunt te.
ibi erit dei sine fine laudatio: vbi erit dei plena cognitio:

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

τ ideo clarificatio. AVGV.i.de tri. Qr autem dixerit famulo suo moysi: Ego sum q sum. hoc cõtemplabimur cũ viuemus i eternũ. AVGV.iij de tri. Cũ.n.fides nr̃a videndo fiat veritas: tunc mortalitatẽ nostrã cõmutatã tenebit eternitas. AVGV.sup Jo. Sed pus hic clarificat de⁹: cũ annũciatus hoib⁹ inotescit: τ p fidẽ credẽtibus pdicatur: ppter qd dicit: Ego te clarificaui sup terraz. HYLA.iiij.de tri. Hec quidẽ: clarificationis vicissitudo non pertinet ad diuinitatis profectũ: sed ad honorẽ q ex cognitõe ignorantiũ suscipiebat. CHRY. Unde bene dixit: Sup terrã. Jn celo eni glorificatus fuerat: τ in natura gloriã habẽs: τ ab ãgelis adoratus. non igitur de illa gloria ait que substantie eius ẽ: sed de ea q̃ ad culturã hominũ pertinet. vnde subdit: Opus cõsu. quod dedi. mi. vt facerẽ. AVGV. non ait: Jussisti: sz dedisti. vbi cõmẽdatur euidẽs gratia. quid eniz habet qd nõ accepit etiã in vnigenito hũana natura? Sed quõ ↄsummauit opus quod accepit vt faciat: cũ restet adhuc passiõis experimẽtũ: nisi consummasse se dicit: quod se cõsummaturũ certissime nouit. CHRY. Uel dicit: Consummaui. q̃si ea q̃ ex parte mea sunt oĩa feci: aut qr cũ id quod maximũ ẽ factũ ẽ: dici põt totũ iam fcm̃ esse. Radix eni bonoꝝ submissa erat: quã oĩno debebat seq fructus: τ qr his q̃ futura erãt: ipse iaz aderat τ copulabatur. HYLA.ix.de tri. Post q̃: vt meritũ obedientie: τ sacramentũ totius dispensatõis itelligeremus adiecit: Et nunc clari. me tu pa. apud temetipm.

AVGV. Supra dixerat. Pater vẽit hora: clarifica filiũ tuũ: vt filius tuus clarificet te. Jn quo vboꝝ ordie oñderat pri⁹ a pr̃e clarificãdũ filiũ: vt patrẽ clarificaret filius modo aũt dixit: Ego te clarificaui: τ nũc clarifica me. tãq̃ por ipse pr̃ez clarificauerit: a quo deide vt clarificet exposcit. Ergo itelligẽdũ ẽ vtroq vbo supius vsuz eo ordine quo futuruz erat: modo vo vsum fuisse vbo pteriti tpis de re futura: velut si dixisset: Ego te clarificabo super terrã: opus cõsummãdo qd dedisti mihi vt faciã: τ nũc clarifica me tu pater: que ẽ oĩno eadẽ sententia: nisi q hic addit clarificatõis modus cũ subdit: Claritate quã habui pusq̃ mũdus fieret apd te. Ordo vboꝝ est: Quã habui apud te: priusq̃ mundus esset. hoc quidã sic intelligenduz putauerũt: tanq̃ natura humana que suscepta est a vbo conuerteretur in vbũ: τ hõ mutaretur in deũ: imo si diligentius cogitemus hõ periret i deo. Non eni quisq̃ ex ista mutatiõe hois: vel duplicari dei verbũ dicturus est: vel augeri: sed quisquis dei filiũ predestinatum negat: hunc eundem filiũ hominis negat. Cum ergo videret illius pdestinate sue glorificationis venisse iaz tẽpus: vt τ nunc fieret in redditione: qd fuerat in predestinatione iam factũ orauit dicẽs: Et nunc clarifica me tu pr̃ τc. i. illaz quã habui apud te in predestinatõe tua tempus est vt apud te habeã etiã viuens in dextera tua. HYLA.iij. de trini. Uel orabat vt id qd ex tpe erat: gloriã eius que sine tẽpore est claritatis accipet: vt i dei virtutem τ spũs incorruptionẽ trãsformata carnis corruptio absorberet.

¶ **Manifestaui nomen tuũ hominibus quos dedisti mihi de mũdo. Tui erant τ mihi eos dedisti: τ sermonẽ tuũ seruauerunt. Nunc cognouerunt qr omnia que dedisti mihi abs te sunt. Qr verba que dedisti mihi: dedi eis: τ ipi acceperũt τ cognouerũt vere quia a te exiui: et crediderũt quia tu me misisti.**

CHRY. Quia dixerat: Opus cõsummaui. manifestat q̃le opus: vt. s. nomen dei manifestaret. vnde dicit: Manifec. nomẽ tuũ hoibus quos de. mi. de mundo. AVGV. Qd si de his tm̃ dicit discipulis cum quibus cenauit: non pertinet hoc ad illam clarificationẽ: de qua supius loquebatur: qua filius clarificat patrẽ. quanta est eni gloria. xij. vel. xi. inotescere potuisse mortalibus? Si autez q ait: Manifestaui nomen tuũ hoibus quos dedisti mihi de mundo: oẽs intelligi voluit q in euz fuerãt credituri: est plane ista clarificatio q̃ fili⁹ clarificat pr̃ez. τ tale est qd ait: Ma. no. t. q̃le illud qd supra dixerat: Ego te clarificaui. p tpe futuro: τ illic τ h pteritum ponẽs: sz de his q iã erãt discipli: nõ de oĩbus q i illum fuerãt credituri eũ hoc dixisse ea q̃ sequũt credibili⁹ demõstrãt. ab ipo q̃ orõnis suexordio oẽs suos dñs volebat itelligi: qb⁹ notũ faciẽdo pr̃ez clarificat eũ. Cũ.n. dixisset: Fili⁹ tu⁹ clarificet te: mox queadmõz id fieret õndrauit di. Si. d. ei po. om. car. τc. iã nũc qd d ill'a qb⁹ tũc audiebat discipul' suis dicat. Ma. no. tu. ho. q. de. mi. d mũ. Nõ q̃ dei nomẽ nouerant cũ eẽnt iudei. τ vbi ẽ qd legit. Not⁹ in iudea ds: τ in isrl' magnũ nomẽ ei⁹? Ergo itelligẽdũ ẽ: Ma. no. tu. ho. istis quos de. mi. de mũ. q me audiũt h dicẽtẽ: nõ illd nomẽ tuuz qd vocaris ds: sz illd qd vocaris pr̃ me⁹: qd nomẽ manifestari sine ipsi⁹ filij manifestatõe nõ possit. nã q ds dr vniuerse creature ẽt oĩb⁹ gẽtib⁹ anteq̃ in xp̃m crederẽt nõ oĩmode eẽ potuit hoc nomẽ icognitũ. Jn hoc ergo q fecit hũc mundũ: τ anq̃ ibuerent i fide xp̃i: not⁹ in oĩb⁹ ds. Jn hoc aũt q nõ est cũ dijs falsis colẽdus: not⁹ in iudea ds. Jn hoc vo q pr̃ est hui⁹ xp̃i: p quez tollit pctã mũdi. hoc nomẽ ei⁹ pus occultũ: nũc manifestauit eis quos dedit ei pr̃ ipse de mundo. Sz quõ manifestauit si nõdũ venit hora: de qua supius dixerat: q veniet hora cum iam nõ in puerbijs loquar vobis pinde itelligendũ est pro tpe futuro pteritum positum.

CHRY. Uel q ipm xp̃m filiuz habeat: manifestauerat eis iaz τ vbis τ rebus. AVGV. Per hoc aũt q dicit: Dedisti mihi de mũdo: dcm̃ est de ill' q nõ eẽnt de mundo: sz h eis regnãtio pstitit: nõ gnãtio. Quid est autẽ qd sequitur: Tui erãt: τ mihi eos dedisti? An aliqñ habuit pr̃ aliqd sine filio? absit. Uerũtñ habuit aliqñ dei fili⁹ qd nõdũ habuit idẽ ipe hois fili⁹ qui nõdũ erat hõ factus ex matre. quapropter qd dixit: Tui erãt nõ ide se separauit di filius: sz solet ei tribuere oẽ qd põt a quo est ipe q põt. q itaq ait: Et mihi eos ddisti. fm hoiem se accepisse hanc ptãtem vt eos hr̃et oñdit: et etiã ipse sibi eos dedit: hoc est cũ pr̃e de⁹ xp̃s: hoi xp̃o: qd cũ pr̃e nõ est. Hoc aũt dixit vt oñdat eã que ad pr̃ez vnanimitatẽ τ qm̃ placet pr̃i vt filio credãt. vñ seqt: Et ser. tu. seruauerunt. BEDA. Sermonez pr̃is semetipm appellat: qr p ipm pater oĩa ↄdidit: τ in se ↄtinet oẽs sermones: ac si diceret: Me memorie ↄmendauerunt vt nunquã obliuiscant. vel dicit: Et sermonẽ tuũ seruauerunt. in eo. s. q mihi crediderunt. vñ seqtur Et nũc cogno. qr om. que dedi. mi. abs te sunt. Quidaz aũt dicunt hãc esse lr̃am: Nunc cognoui: quia oĩa que dedisti mihi: abs te sunt: sed hi nõ habent rationez. Quõ.n. poterat ignorare filius que sũt pr̃is? sed de discipulis dictũ est. q. d. Didicerunt q nihil est in me alienuz extra te: τ q quecunq doceo tua sunt. AVGV. Simul autez pater dedit ei oĩa cũ genuit q hz oĩa. CHRY. Et vñ didicerunt? ex verbis meis quib⁹ docebaz eos. qm̃ a te exiui. hoc enim per totũ studebat oñdere euangeliuz. vñ seqtur: Qr ver. q̃ de. mi. de. eis: τ ip. acceperunt. AVGV. i. itellexerunt atq tenuerũt. Tunc eni verbũ accipit qñ mente pcipit. vnde seqtur. Et cogno. ve. qr a te exiui. Et ne q̃sq̃ putaret istã cognitionẽ iaz p spẽm factã nõ p fidẽ exponendo addit: Et crediderũt vt subaudiamus vere. Quia tu me misisti. Hoc itaq crediderunt vere qd cognouerũt vere. Jdẽ eni est: A te exiui: qd est: Tu me misisti. Qr autez dicit: Crediderunt. vere itelligendum est: non eo quo supra dixit mõ crediderunt: sed vere. i. quõ credẽdũ ẽ: incõcusse: firme: stabiliter: non iam ad propria redituri: τ christuz relicturi. Ad huc ergo discipuli non erant tales: quales eos dicit verbis preteriti tẽporis: quasi iam eẽt prenũcians quales futuri essent accepto spũsancto. Quomõ autez pater ea verba filio dederit: facilior questio videtur. si fm q est filius hominis

accepisse a pr̃e credat. si vo fm id qd ẽ de pr̃e genitus: accepisse a patre ista vba cogitat: nihil ibi tpis cogitet q̃si prius fuerit τ ea non habuerit: quoniaz q̃cquid deus pater deo filio dedit: gignendo dedit.

¶ **Ego p eis rogo: nõ p mundo: sed p his quos dedisti mihi qr tui sunt. Et mea omnia tua sunt: τ tua mea sunt: τ clarificatus sum in eis. Et iaz nõ sum in mũdo: τ hi in mundo sunt τ ego ad te venio. Pater sancte serua eos in noie tuo quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut τ nos. Cũ essez cum eis ego seruabã eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodiui τ nemo ex eis perijt nisi filius pditõis vt scriptura impleat. Nũc aũt ad te venio: τ hec loquor in mundo: vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis.**

CHRY. Qr multas a dño ↄsolatões discipli audientes nõdũ persuasi erãt: de reliquo pr̃i loquit: dilectionẽ quã ad eos hẽbat ostẽdẽs. vñ sequit: Ego pro eis rogo. q. d. Non solũ que a me sunt tribuo eis: sz τ aliũ p hoc rogo: vt ampliorẽ oñdat amorẽ. AVGV. Cũ ergo addit: Nõ p mundo. mundũ vult intelligi eos q viuũt fz concupiscẽtiã mundi: τ nõ sunt in ea forte gr̃e: vt ab illo eligant ex mundo: quam fortẽ significat cũ subdit. Sz p his quos dedisti mihi. Per hoc eniz q eos illi pr̃ iã dedit: factũ est vt nõ ptineãt ad eũ mũdũ pro quo non rogat. neq aũt qr pater eos filio dedit: amisit ipse quos dedit. vnde subdit: Qr tui sunt. CHRY. Frequẽter autẽ hoc ponit: dedisti mihi. vt discãt qm̃ patri hoc placet: τ qm̃ nõ vt alien⁹ veniẽs eos seduxit: sz vt ppos accepit. deide ne qs estimet nouũ esse eius pncipatũ: τ nup eos suscepisse a patre subiungit: Et oĩa. m. t. s. τ. t. m. s. ac si dicat. Neq audiens aliqs quoniaz mihi eos dedisti. estimet eos aliẽos eẽ a pr̃e. mea. n. ei⁹ sunt. nec audiẽs: Qm̃ tui erãt: estimet alienos eos fuisse a me. que. n. sunt eius: mea sunt.

AVGV. Satis ãt hic apparet. qm̃ vnigeniti filij sũt oĩa q̃ sunt pr̃is. p hoc vtiq q etiã ipse de⁹ ẽ τ de pr̃e natus: pr̃i equalis. non quõ dictũ ẽ maiori ex duobus filijs: Oĩa mea tua sunt. Jllud. n. de oĩb⁹ dictũ ẽ creaturis que ifra creaturã sanctã rõnabilẽ sunt. Hoc aũt ita dictũ est vt sit hec etiã ipsa creatura rõnalis que nõ nisi deo subdit: Hoc ergo cuz sit dei pr̃is nõ simul eẽt τ filij: nisi pr̃i eẽt equalis. Nefas est eni vt sancti de qbus hec locut⁹ ẽ cuiusq̃ sint: nisi ei⁹ a quo creati τ scificati sunt: hoc aũt qd ait cũ de spũscõ loqueret: Oĩa que hz pr̃: mea sunt. de his dixit: que ad ipsaz pr̃is pertinẽt diuinitatẽ: neq eni spũsanct⁹ de creatura que pr̃i ẽ subdita: τ filio fuerat acceptur⁹: cum dicat de meo accipiet.

CHRY. Deide demõstratiõez pdictoꝝ ponit dicens: Et clarificatus sũ in eis. Ex quo pz: qm̃ potestatez sup eos hẽo: qm̃ glorficãt me tibi credẽtes τ mihi. nullus. n. in qbus nõ hz ptãtem glorificatus ẽ. AVGV. Dicẽdo autẽ iã esse factũ: oñdit iã fuisse pdestinatũ: τ certũ hr̃i voluit q eẽt futurũ: Sed vtrũ ipsa sit clarificatio de qua dixerat: Et nũc clarifica me tu pr̃ apd temetipm. si enim apud te: quõ in eis: an cũ hoc ipm inotescit eis: τ p eos oĩbus q credũt eis quasi testib⁹ suis. vñ subdit: τ iam nõ suz in mũdo: τ hi in mũdo sũt.

CHRY. Hoc ẽ. Et si nõ apparcã fm carnẽ: p hos glorificor q pro me moriunt: sicut τ p pr̃e τ pdicãt me: sic τ patrẽ.

AVGV. Sz si horã illã q̃ loq̃bat attẽdas: vtriq in mũdo adhuc erãt. Nõ eni fz profectũ cordis τ vite id accipere possum⁹ cum dicat: Jam nõ sum in mũdo. nũqd ergo fas ẽ: vt eũ credamus aliquãdo mũdana sapuisse? Restat igitur vt fm illud: q etiam ipse in mundo prius erat: in mundo se dixit iam non esse presentia corporali: an non quotidie dicimus iaz nõ est hic: de aliquo q̃toti⁹ abituro τ maxime morituro. vñ exponens cur hoc dixerit adiecit: Et ego ad te venio. Cõmendat igitur pr̃i eos quos corpali absentia relicturus ẽ dicẽs: Pater sancte serua eos i noie tuo: quos dedisti mihi. Sicut hõ deuz rogat pro discipulis suis: quos accepit a deo. Sed attẽde qd sequit: Ut sint vnũ sic̃ et nos. non ait: Ut simus vnũ ipsi τ nos: sicut τ nos vnũ sumus. ipsi vtiq i natura sua vnum sunt: sicut nos in nostra vnum sumus. qr.n. vna eadẽq̃ psona est deus τ hõ: itelligimus hoiem in eo q rogat: τ deũ in eo q vnũ sunt: τ ille τ ipse quem rogat. poterat qdem dicere per id q ecclesie caput est τ corpus eius ecclesia: Ego τ ipsi nõ vnũ: sed vnus sum⁹ qr caput τ corpus vnus est christus. Sed diuinitatez suã cõsubstãtilem patri ostẽdens: vult esse suos vnum sed in xp̃o: non tm̃ per eãdez nãm qua oẽs ex hoibus mortalibus equales angelis fiunt: sed ẽt p eandẽ in eandẽ btitudinẽ cõspirãtẽ ↄcordissimã voluntatẽ in vnũ spm̃ quodãmõ charitatis igne cõflati. Ad h.n. valet qd ait: Ut sint vnum: sicut τ nos vnũ sum⁹. vt quẽadmodũ pr̃ τ filius nõ tm̃ eq̃litate sube: sed etiaz voluntate vnũ sunt: ita τ hi iter quos τ deũ mediator est filius: nõ tm̃ per hoc q eiusdẽ nature sunt: sed etiã per eandẽ dilectionis societatẽ vnũ sint. CHRY. Rursus vt hõ loqtur subdẽs Cum eẽm cũ eis ego seruabã eos in noie tuo: hoc est p tuuz adiutoriũ. humane eni loqtur: τ ad eoꝝ mentẽ estimantiuz q maiorẽ quãdam haberent vtilitatẽ ab eius pñtia. AVGV. Jn noie eni pr̃is seruabat discipulos suos filius hõ: cũ eis humana pñtia cõstitutus: sed τ pr̃ in noie filij seruabat: quos in noie filij petẽtes exaudiebat. Neq hoc tã carnal'r debem⁹ accipe velut vicissim nos seruent pr̃ τ fili⁹. sil'enim nos custodiũt τ pr̃ τ fili⁹ et spũsanct⁹: sz scriptura nos non leuat nisi descẽdat ad nos. Jntelligam⁹ ergo cũ ita dñs loqtur: psonas eũ distiguere nõ separe naturaz. Qñ ergo seruabat discipulos suos fili⁹ pñtia corpali: nõ expectabat pr̃ ad custodiẽdũ succedere filio discedẽti: sz eos ambo seruabãt potẽtia spirituali. τ qñ eis abstulit fili⁹ pñtiam corpalẽ: tenuit cum patre custodiã spiritalẽ: qr τ custodiẽdos qñ fili⁹ hõ accepit: custodie pr̃ne nõ abstulit: τ cuz pr̃ filio custodiẽdos ddit: nõ dedit sine ipo cui dedit: sed dedit hoi filio: non sine deo eodẽ ipso filio. Seqtur enim: Quos ddisti mihi: ego custodiui. τ nẽo ex ipsis perijt. nisi fili⁹ pditiõis. i. traditor xp̃i pditõe pdestinat⁹: vt scriptura iplerent: que. s. de illo maxie i psalmo. cviij. pphetat. CHRY. Et nimiꝝ solus ille tunc pijt. sed multi postea. Dicit ãt: Nemo ex eis perijt. i. q̃tũ ex mea pte nõ perdã qd manifesti⁹ alibi dicit: Nõ eyciã foras Si vo p scipos exiliẽt nõ ex necitate ad me traho. Seqtur: Nũc ãt ad te venio. Sed qr posset aliqs querere: Nunqd ñ potes eos ↄseruare recedẽs? Põt qdem. sed cui⁹ gr̃a hoc dicat: oñdit subdẽs. Et hec lo. in mũ. vt ha. gau. me. iple. in se. ipsis. i. vt nõ tumultuent impfectiores existẽtes per qd indicauit q ppter eoꝝ gaudiũ τ requiem: oĩa hec ifima loq̃bat.

AVGV. Uel al'r: Qd sit hoc gaudiuz: iã supius expssuz est vbi ait: Ut sint vnũ sicut τ nos vnũ sum⁹. Hoc gaudiuz suũ. i. a se in eos collatum: i eis dicit iplendum. ppter qd se locutuz dixit in mundo: Hec est pax τ btitudo futuri seculi Jn mundo ãt loq se dicit qui paulo añ dixerat: Jam nõ suz in mundo: qr eni nondũ abierat: hic adhuc erat: τ quia mox fuerat abiturus: hic quodãmõ iaz nõ erat.

¶ **Ego dedi eis sermonẽ tuuz τ mũd⁹ eos odio hũit: qr nõ sunt de mũdo: sicut et ego ñ suz d mũdo. Nõ rogo vt tollas eos de mũdo: sz vt serues eos a malo. De mũdo nõ sunt sicut et ego nõ suz d mũdo. Scifica eos i veritate. Sermo tuus veritas ẽ. Sicut tu me misisti i mũdũ: ita et ego misi eos in mũdũ. Et pro eis ego sanctfico meipm vt sint et ipsi sanctificati in veritate.**

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CHRY. Rursus dñs assignat cāz ꝓpter quā digni sunt discipuli multa diligētia potiri a pr̄e dicēs: Ego dedi eis sermonē tuū: ⁊ mūdus eos odio hūit. q.d. pp te odio hīti sunt: ⁊ pp sermonē tuū. AVGV. Nōduz aūt id expti fuerant passiōib⁹ suis q̄ illos postea sunt secute: sz more suo dic̄ ista: ṽbis p̄teriti tpis futura p̄nūciās. Deīde cāz subycit cur eos oderit mūdus dicēs: Qꝛ nō sunt de mūdo. hoc eis regeneratōe collatū ē. nā generatōe de mundo erāt. Donatuz ē ergo eis: vt sicut nec ipse: ita nec ipsi de mundo eēnt. vñ seq̄t: Sicut ⁊ ego nō sum de mundo. Ipse de mūdo nunq̄z fuit: qꝛ ēt ẜm formā serui de spūscō nat⁹ ē: de quo illi renati. Quāuis aūt iā nō eēnt de mundo adhuc tñ necessariū erat eos esse i mundo. vnde subdit: Non rogo vt tollas eos de mundo.

BEDA. q.d. Jā īminet tempus vt tollar ego de mundo: lōq3 necē est vt illi nūc nō tollant̄ de mundo: vt me ⁊ te primum annuncient mundo. Qꝛ ṽo subdit: Sed vt serues eos a malo. lz omne malū ītelligi possit: maxime vult intelligi malū secessionis. AVGV. Repetit autē eandē sentētiaz dicēs: De mundo non sunt sicut ⁊ ego non sum de mundo.

CHRY. Supra aūt dixit: Quos dedisti mihi de mūdo: illic naturā dicens: hic aūt de actibus malis. Dicit aūt: Nō sunt de mundo. qꝛ nihil cōe cum terra est eis: sed celestiū facti sunt ciues: in quo amorem suum eis ostendit: dum patri eos laudat. hoc aūt ꝙ dicit: sicut: cū in ip̄o ⁊ patre ponit̄ parilitas oñditur ꝓpter nature vnitatē: sed cū de nobis ⁊ christo dicitur: multa distantia ītermedia inter vtrūq3 existit. cuz aūt p̄us dixit: Serua eos a malo. non de periculoꝝ ereptione ait solū: sed de ꝑmanentia in fide. vnde subdit: Sanctifica eos in ṽitate. AVGV. Sic.n. seruant̄ a maloꝝ qd̄ superi⁹ orauit vt fieret. Queri aūt pōt quō de mundo iā nō erant: si sanctificati i veritate nōduz erāt: an qꝛ ⁊ sanctificati in eadem ꝓficiunt sanctitate: neq3 hoc sine adiutorio grē dei. Sanctificant̄ aūt i veritate heredes testamti noui cui⁹ ṽitatis vmbre fuerūt scificatiōes veteris testamti: ⁊ cū sanctificāt̄ i ṽtute scificant̄ i xp̄o q dixit: Ego sum via ṽitas ⁊ vita. vñ seq̄t. Sermo tuus ṽitas ē. Grecuz euāgeliuz logos hz. i. ṽbū. Sanctificauit g̊ pr̄ in ṽitate. i. ī verbo suo vnigenito suos heredes eiusq3 coheredes. CHRY. Uel alr̄: Sāctifica eos i veritate. i. sanctos fac per scīspūs donationem ⁊ recta dogmata. Recta enī dogmata de deo docent ⁊ sanctificāt aiam. ⁊ qꝛ hic de dogmatib⁹ ait subiunxit: Sermo tu⁹ ṽitas ē. hoc ē: nullū mendacium est in eo: ⁊ nihil typicū oñdit neq3 corporeū. Uidetur āt mihi ⁊ aliud oñdere hoc ꝙ dicit: Sanctifica eos in veritate. i. segrega eos sermoni ⁊ predicationi. vnde subdit: Sicut tu me misisti in mundum ita ⁊ ego misi eos in mū. GLO. Pro quo enī christus missus est: ꝓ hoc ⁊ hi. vñ paulus: Deus erat in xp̄o mundū recōcilians sibi ⁊ posuit in nobis ṽbū recōciliatōis. hoc autē qd̄ dicit: sicut: nō similiter de eo ⁊ de apostolis ponit̄: sz vt erat possibile hoībus. Dicit aūt se eos misisse in mundum: ẜm ꝙ erat ei consuetudo futuꝝ vt fcm̄ dr̄e. AVGV. Manifestū ē aūt per hoc qd̄ nūc adhuc de apl̄is loq̄tur. nam ip̄z nomen apl̄oꝝ qm̄ grecū ē: missus significat in latino. sed qm̄ ꝑ hoc ꝙ xp̄s fact⁹ est caput ecclesie: illi mēbra sunt ei⁹. iō ait: Et ꝓ eis ego scifico meipsum. i. eos in meipso scifico. cuz et ipsi sint ego: ⁊ vt intelligeremus cum dixit: Pro eis scifico meip̄m hoc eum dixisse ꝙ eos ipse scificaret: mox addidit: Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate. i. in me: ẜm ꝙ verbū veritas est in quo ⁊ ipse filius hoīs scificatus ē ab initio: qm̄ verbū caro factū est. Tūc.n. scificauit se in se. i. hominē se i verbo se: qꝛ vnus christus verbū ⁊ hō. ꝓpter sua vero membra dicit: Et pro eis ego scifico meipsuz. hoc est ipsos in me: qm̄ in me etiā ipsi sunt ⁊ ego. Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate. Quid est: Et ipsi: nisi queādmodū ego: ⁊ in veritate qd̄ sum ego: CHRY. Uel aliter: Pro eis scifico meipsum. idest meipsum offero tibi hostiam. hostie enim oēs sancte dicuntur: ⁊ quecūq3 deo dicāt̄: quia ṽo antiquit⁹ in figura sanctificatio erat vtputa i oue: nūc aūt ē in ipsa veritate. ideo subdit: Ut sint ⁊ ipsi scificati in veritate: qꝛ ⁊ eos tibi facio oblationem: quod ꝓpterea dicit: quia ipse qui offert̄ est caput eorū: aut quia ⁊ ipsi imolant̄. Exhibite enim ait apostolus membra vestra hostiam viuentem sanctam.

¶ Nō pro eis aūt rogo tm̄: sed ⁊ ꝓ eis qui credituri sunt per verbū eoꝝ in me: vt omnes vnū sint sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnū sint: vt credat mūdus quia tu me misisti. Et ego claritatē quaz tu dedisti mihi dedi eis vt sint vnū sicut ⁊ nos vnū sum⁹. Ego i eis ⁊ tu i me vt sint ꝯsummati i vnū. ⁊ cognoscat mundus qꝛ tu me misisti: ⁊ dilexisti eos: sicut ⁊ tu me dilexisti.

AVGV. Cum orasset dñs ꝓ discipulis suis: quos ⁊ apostolos noiauit: adiūxit ⁊ ceteros q̄ in eū fuerāt credituri di. Nō ꝓ eis aūt ro. tm̄: sed ꝓ eis q cre. sunt ꝑ ṽbū eorū in me.

CHRY. Hic rursus ꝯsolat̄ eos: oñdens alioꝝ salutis cāz futuroꝝ cū dic̄: Qui cre. sūt ꝑ ver. eo. i me AVGV. Ubi oēs suos ītelligi voluit nō solū q tūc erāt in carne: sz ēt q futuri erāt: neq3 hi tm̄: q ipsos: cū in carne viuerēt: apl̄os audierūt: sz ⁊ post obitū eoꝝ: ⁊ nos lōge post nati ꝑ ṽbū eoꝝ credidim⁹ in xp̄m: qm̄ ipsi q cū illo tūc fuerūt: qd̄ ab illo audierūt: ⁊ ceteris p̄dicauerūt: atq3 ita ṽbū eoꝝ ad nos vsq3 ꝑuenit: ⁊ ꝑuentuꝝ ē ad posteros qcunq3 credituri sunt. pōt aūt videri i hac orōne nō orasse ꝓ qbusdaz suis: ꝓ illis. s. q neq3 tūc erāt cū illo: neq3 ꝑ verbū eoꝝ postea: sed in eū aū crediderūt: nūqd etiā cū illo erat tūc nathanael: ioseph ab arimathia ⁊ multi alij: de qb⁹ ioānes dicit ꝙ crediderunt in euz: Omitto dicere de symeone sene: de anna ꝓphetissa: çacharia: helisabeth: ioāne p̄cursore: qm̄ rñderi pōt orandū ꝓ talibus mōtuis nō fuisse: q cū magnis suis meritis hīc abierāt. hoc enī ⁊ de antiq̄s iustis sil̄r rñdet̄. Jtelligendū est igit̄ ꝙ nōdū ei sic crediderāt: quō ipse in se credi volebat. Sz post eius resurrectiōez spūsancto ipartito edoctis ⁊ cōfirmatis apl̄is sic alios credidisse: queādmodū xp̄o credi oportebat. Sz restat ad qōnez: paulus apl̄us nō ab hoīb⁹ nz ꝑ hoiez: ⁊ latro q tūc credidit qm̄ in ipsis doctoribus fides q̄ fuerat q̄liscūq3 defecit. ꝓinde relinq̄tur vt sic ītelligam⁹: quod deīn est ꝑ ṽbū eoꝝ vt ip̄z verbū fidei qd̄ p̄dicauerunt in mundo sic significatū esse credamus. Deīn aūt eē ṽbuz eoꝝ: qm̄ ab ipsis est p̄mitus ac p̄cipue predicatū: nam qdez ab ipsis p̄dicabat̄ in terra qm̄ ꝑ reuelatōez iesu xp̄i ip̄m verbū eoꝝ paulus accepit: ac ꝑ hoc ⁊ ille latro in fide sua verbū eorū habebat. ergo illa orōne pro oibus quos redemit: siue tūc in carne viuētes: siue postea futuros redēptor nr̄ orauit. Quid āt vel q̄re ꝓ eis rogaret: cōtinuo subiūxit di. Ut oēs vnū sint. hic ꝓ nobis rogauit qd̄ vt supra ꝓ illis vt oēs: hoc est vt nos ⁊ illi vnū simus. CHRY. Et sic i vnanimitate sermonez ꝯcludit. vnde icepit: ibi finiens: nam incipiens dixit: Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem. HYLA. viij. de trinitate. Tum demuz vnitatis profectus exemplo vnitatis ostendit̄ cum ait: Sicut tu pater in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipsi in nobis vnū sint: vt. s. sicut pater in filio ⁊ filius in pr̄e est: ita ꝑ huius vnitatis formā in pr̄e ⁊ filio vnū omnes essent. CHRY. Rursus aūt ⁊ hoc quod dicit. Sicut: non certissime parilitatis in eis est: sed vt hoīnus possibile est sicut ⁊ cuz dicit: Estote misericordes sicut ⁊c̄. AVGV. Est autem hic diligenter aduertendum: non dixisse dominum. Ut omnes vnum simus. sed Ut omnes vnum sint. sicut tu pater in me ⁊ ego in te: subintelligitur: Unum sumus. Jta ē enim pater in filio vt vnum sint. quia vnius substātie sunt. nos vero esse quidem possumus in eis vnum: vnū tamē cuz eis esse nō possumus. qꝛ vni⁹ substātie nos ⁊ ipsi non sum⁹. Sic aūt sunt in nobis vel nos in illis: vt illi vnuz sint in nā sua: nos vnū in nostra. Sunt qppe ⁊ ipsi in nobis: sic̄ de⁹ i tēplo. sum⁹ aūt nos in ill' sicut creatura i creatore suo: iō ergo addidit: Jn nobis: vt ꝙ vnuz efficimur fidelissima charitate: grē dei tribuendū eēt non nobis. AVGV. iiij. de trin. Uel qꝛ in seipsis vnū eē nō possunt: dissociati abiuicē per diuersas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ imundiciā peccatoꝝ. vñ mundent̄ ꝑ mediatorē: vt sint in illo vnū. HYLA. viij. d̄ tri. Laborātes aūt heretici fallere ne ꝑ id qd̄ deīn est: Ego ⁊ pr̄ vnum sumus: nāe in his vnitas ⁊ idifferēs diuinitatis substātia crederet̄: sz ex dilectōe mutua ⁊ volūtatuz cōcordia vnū eēnt: exēplū vnitatis istius ex his dictis dñicis ꝓtulerūt: Ut oēs vnū sint ⁊c̄. sed lz ip̄m itelligentie sue sensum ipietas demutet: nō tñ pōt itelligētia nō extare dcōꝝ: si enī regenerati i vni⁹ vite atq3 eternitatis natura sunt: cessat in his solus vnitatis assensus q vnū sunt i eiusdē regeneratōe nāe. soli aūt pr̄i ⁊ filio ex natura ꝓpriū est: vt vnū sint: qꝛ d̄s ex deo vnigenitus: nō pōt nisi in originis sue esse natura.

AVGV. Quid ē aūt hoc qd̄ subdit: Ut mundus credat: qꝛ tu me misisti: nūqd tūc creditur⁹ est mundus qm̄ in pr̄e ⁊ filio oēs vnū erimus: Nōne ista est pax illa perpetua: potius fidei merces q̄z fides: sed etsi in hac vita propter ipsam cōem fidē oēs qui vnū credimus vnū sumus: etiaz sic nō vt credamus: sz qꝛ credim⁹ vnū sum⁹. qd ē g̊. Oēs vnū sint: vt mūdus credat: Ipsi qppe oīs mūdus ē credēs cū de his dicat de qbus dixerat. Non ꝓ his rogo tm̄: sed ꝓ his qui credituri sunt ꝑ ṽba eoꝝ i me. Quo rogo ītellecturi sum⁹: nisi qꝛ nō i eo cāz posuit vt credat mundus: qꝛ illi vnū sunt: sz orādo dixit: Ut mundus credat: sicut orādo dixerat: Ut vnuz sint. Deniq3 si ṽbū ꝙ ait rogo: vbiq3 ponam⁹: erit hui⁹ expositio sentētie manifestior: Rogo vt oēs vnuz sint: rogo vt ⁊ ipsi i nob vnū sint: rogo vt mundus credat: qꝛ tu me misisti.

HYLA. iiij. de tri. Uel ꝑ id mundus crediturus ē filium a patre missum esse: ꝙ oēs q credituri i illū sunt: vnū i pr̄e ⁊ filio erūt. CHRY. Nihil enī ita scādaliçat oēs vt abiuicē diuidi. ꝙ credentes fiant vnum: hoc edificat ad fidez: ⁊ hoc etiaz a p̄ncipio dixit: Jn hoc cognoscēt oēs: qꝛ mei estis discipuli: si dilectionē habueritis ad inicē: Si.n. altercant̄: non dicent̄ pacifici magistri eē discipuli: me ṽo inq̄t nō existēte pacifico: nō ꝯfitebunt̄ a te missuz. AVGV. Deinde saluator nr̄ q rogādo pr̄em se hoiez demonstrabat: nunc demōstrat seipsuz: qm̄ cū pr̄e deus ē: facere quod rogat. vñ subdit: Et ego claritatē quā dedisti mihi dedi illis. quaz claritatē: nisi imortalitatē quā natura hūana i illo fuerit acceptura: ꝓpter imutabilitatē eniz predestinatōis p̄teriti tpis verbis futura significat. imortalitatis aūt claritatē quam sibi a patre data dicit: etiā se sibi dedisse intelligēdū est. Cum enī tacet filius in ope pr̄is opationē suā humilitatē cōmendat: cū ṽo in ope suo tacet opatione patris: parilitatē cōmēdat. Jsto igit̄ mō: ⁊ hoc loco nec se fecit alienum a pr̄is ope: q̄uis dixerit: Claritatē quā dedisti mihi: nec pr̄ez fecit alienū ab ope suo q̄uis dixerat. Dedi eis. Sicut aūt ex eo ꝙ patrē ꝓ suis oibus rogauit hoc fieri voluit vt oēs vnum sint: ita etiā suo beneficio id fieri voluit. vnde adiūxit: Ut vnuz sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz sumus CHRY. Uel claritatē dicit gloriaz que est ꝑ signa ⁊ dogmata: ⁊ vt vnanimes sint. vnde subdit: Ut vnū sint in nobis: sicut ⁊ nos vnuz sumus. Hec enī gloria vt sint vnū: etiam signis maior ē. Uniuersi enī q per apostolos crediderunt vnū sunt: ⁊ si qdaz ex ipsis diuisi sunt. hoc eoꝝ desidie fuit: quod tamē eum nō latuit. HYLA. Per acceptum igitur ⁊ datum honorē oēs vnum sunt. sed nondum apprehendo rōne: qm̄ datus honor vnū oēs eē ꝑficiat: sed dñs gradum quēdā atq3 ordinē consummāde vnitatis exposuit cum subdit: Ut vnum sint i nobis: vt cum ille in patre ꝑ naturā diuinitatis esset: nos contra in eo ꝑ corpalē eius natiuitatē: ⁊ ille iteruz in nobis per sacramēti esse mysteriū crederet̄: ꝑfecta per mediatorē vnitas doceret̄. CHRY. Alibi ṽo ait de se ⁊ pr̄e: veniemus ⁊ mansionē apud eū faciemus. illic qdem sabellianorum obstruens ora: dū. s. ponit duas ꝑsonas hic ṽo arrij suspitionez destruit cum patrez per se dicit discipulis aduenire. AVGV. Neq3 tamē hoc ita deīn est tanq̄z pr̄ non in nobis aut nos in pr̄e non simus: sed ꝑ hoc mediatorē inter deum ⁊ hominē se breuiter itimauit. ꝙ vero addidit: vt sint cōsummati in vnum: ostēdit eo perduci recōciliationē que fit per mediatorem vt perfecta beatitudine ꝑfruamur. vnde id qd̄ seq̄tur: vt cognoscat mūdus qꝛ tu me misisti: nō sic accipiendū puto: tanq̄z iteꝝ dixerit: vt credat mūdus. Quandiu enī credimus qd̄ non videmus: nōdum sumus consummati: sicut erimus cū meruerimus videre qd̄ credimus. qm̄ ergo d̄ cōsummatione loquitur: talis est intelligenda cognitio qualis erit per speciem: non qualis nunc est per fidem. Jpsi qppe credentes sunt mundus non permanens inimicus. sz ex inimico amicus affectus. ꝓpterea sequitur. Et dilexisti eos sicut me dilexisti. Jn filio qppe nos pr̄ diligit: qꝛ ī eo nos elegit: nec iō pares sumus vnigenito filio: neq3 enī semꝑ equalitatem significat. quod dicit̄. Sicut illud ita ⁊ illō: sed aliqñ tm̄ qd̄ illud est: est ⁊ illud: ita in hoc loco nihil est aliud: Dilexisti eos sic̄ me dilexisti: q̄z dilexisti eos qm̄ ⁊ me dilexisti. Non enī alia causa est diligēdi mēbra eius nisi qꝛ diligit eū Cuz igitur eorum que fecerit: nihil oderit: quis digne possit eloqui quantuz diligat membra vnigeniti filij sui: ⁊ quanto amplius ipsum vnigenitum.

¶ Pr̄ quos dedisti mihi volo vt vbi sū ego ⁊ illi sint mecū vt videāt claritatē meaz quā dedisti mihi: qꝛ dilexisti me aā cōstitutionē mundi. Pr̄ iuste mūdus te nō cognouit. Ego āt te cognoui ⁊ hi cognouerūt: qꝛ tu me misisti. Et notuz feci eis nomē tuū ⁊ notū faciā: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis.

CHRY. Postq̄z dixerat: qꝛ multi credent per eos ⁊ multa gloria potientur: loquitur de reliquo de coronis eis repositis dicens: Pater quos dedisti mihi: volo vt vbi ego suz: ⁊ illi sint mecum. AVGV. Jpsi sunt quos a patre accepit quos ⁊ ipse de mundo elegit. sicut enim ait in huius orationis exordio: Dedit eis potestatē omnis carnis. idest omnis hominis vt det eis vitam eternam: vbi ostendit potestatez se omnis hominis accepisse vt liberaret quos voluerit: ⁊ damnaret quos voluerit: Quapropter omnibus membris suis promisit hoc premium. vt vbi est ipse ⁊ nos cum illo simus: nec poterat non fieri: ꝙ omnipotenti patri se velle dixerit omnipotens filius: vna vero est patris ⁊ filij volūtas. etsi intelligere nonduz permittit ifirmitas: credat pietas. Quātum ergo attinet ad creaturam in qua factus est ex semine dauid ẜm carnem: eo modo dicere potuit vbi ego suz: vt iā ibi se esse diceret: vbi fuerat mox futurus. in celo ergo nos futuros esse promisit. Jllo enim forma serui leuata est: quā sumpsit ex virgine: ⁊ ad dextram patris collocata. GREGO. xxvij. moralium. Ubi est ergo quod rursus veritas dicit: Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descendit: que sibi in verbis suis non discrepat: quia enim membrorum suorum caput dominus factus est: repulsa reproboruz multitudine. solus etiam est nobiscum: ⁊ sic dum nos cum illo vnum iam facti sumus. vnde solus venit in se: illuc etiaz solus redit in nobis. AVGVSTINVS. Qꝛ vero attinet ad formam dei in qua equalis est patri si secundum eam velimus intelligere quod dictum est. vbi ego sum: ⁊ illi sint mecum. abscedat ab animo omnis imaginum corporaliuz cogitatio: ⁊ non ingratur equalis patri filius vbi sit: quoniā nemo iuenit vbi non sit. Propterea nō eis satis fuit dicere:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Uolo vt vbi ego sum: ⁊ ipsi sint. ƺ addidit: Mecū. Esse eni cuȝ illo magnū bonū ē. Nā ⁊ miseri pñt eē vbi ē ille: sed beati soli sunt cū illo. ⁊ vt de visibili q̄uis lōge dissimili q̄lecunq̄ sumamus exēplū: sicut cecus etiaȝ si ibi sit vbi lux ē: non est tñ ipse cum luce: sed absens est a pñte: ita nō solū infidelis sed etiā fidelis: ⁊ si esse nunq̄ possit vbi non sit christus: non ē tñ ipse cū christo per spēȝ. nā fidelē non est dubitādū eē cuȝ christo p̄ fidē. sed hic de specie illa dicebat: in qua videbimus euȝ sicuti ē. vñ adiūxit: Ut videant claritatē meā quā dedisti mihi. Ut videāt dixit: nō: Ut credant. fidei merces ē ista: nō fides. CHRY. Nō autē dixit: Ut p̄ticipent gloriā meā: sed: Ut videant: hoc occulte insinuās q̄m oīs requies ibi est filiū dei videre. Dedit aūt ei pater claritatē q̄n euȝ genuit. AVGV. Cū ergo viderim⁹ claritatē quā dedit pr̄ filio: etiā si eam dici hoc loco intelligamus: nō quam pater eq̄li filio gignēs eū dedit: sed quā facto hoi filio dedit post mortē crucis. Tunc fiet iudiciū: tunc tollet̄ ipius ne videat claritatē dñi. Quā: nisi illā qua deus ē. si ergo ƺ id q̄d filius de⁹ ē: accipiamus hoc dcm̄: Uolo vt vbi ego suȝ ⁊ ipsi sint mecū. in pr̄e cū xp̄o erimus: q̄ cū dixisset: Ut videāt claritatē meā quā dedisti mihi. ꝯtinuo subiunxit: Quia dilexisti me ante cōstitutionē mūdi. In illo eni dilexit ⁊ nos ante cōstitutioneȝ mūdi: ⁊ tunc predestinauit quod in fine facturus est mundi. BEDA. Claritatē igitur vocat dilectionē q̄ ipse dilectus est a pr̄e ante mūdi constitutionē: in illa claritate ⁊ nos dilexit ante constitutionem mundi. THEOPHI. Postq̄ g̊ p̄ fidelib⁹ orauit: ⁊ tot illis p̄spera p̄misit: ponit quoddā piū: ⁊ p̄pria mansuetudine dignū dicens: Pater iuste mundus te nō cognouit. q.d. ego cuperē cūctos homines cōsequi dicta bona que quidē pro fidelibus implorau: ƺ q̄r ignorauerūt te: ideo non cōtingent gloriam ⁊ coronas. CHRY. Uidetur āt mihi hoc ⁊ anxius dicere: q̄m eū qui ita bonus ⁊ iustus ē cognoscere noluerunt. nō igitur hoc est quod iudei dicunt: Q̄m ipi quidē te cognoscunt ego vero ignoro: sed econtrario est. vñ subdit: Ego autē cognoui te: ⁊ hi cognouerunt: quia tu me misisti: ⁊ notuȝ feci eis nomen tuū: ⁊ notuȝ faciā per spūmsanctum eis perfectam cognitionem dando. Si autem didicerint quis es tu: scient q̄r ego nō sum sepatus a te: sed valde amatus ⁊ p̄prius filius ⁊ coniunctus. Hoc vero suasi eis: vt ego maneaȝ in eis: ⁊ sic fidem que est in me ⁊ amatoreȝ seruabunt certissime ⁊ hoc est quod subditur: Ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit: ⁊ ego in ipsis. q.d. Ipsis me amantibus ego manebo in eis.

AVGV. Uel alr̄. Quid ē eū cognoscere: nisi vita eterna quam mundo damnato non dedit: recōciliato dedit. Propterea itaq̄ mūdus non cognouit: q̄r iustus es. hoc meritis eius vt nō cognosceret retribuisti: ⁊ propterea mundus reconciliatus cognouit q̄r misericors es: ⁊ vt cognosceret non ei merito sed grā subuenisti. deniq̄ seq̄tur: Ego autē cognoui te. Ipse fons gratie est deus natura: hō autē de spiritusancto ⁊ virgine ineffabili gratia. Deniq̄ quia gratia dei p̄ iesū xp̄m est dr̄: Et hi cognouerunt. Ipse est mūdus recōciliat⁹: sed ideo q̄r tu me misisti. ergo grā cognouerunt. Et notū feci eis nomē tuuȝ p̄ fidē: ⁊ notū faciā p̄ spēm: vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. Qualis est ista locutio tali ⁊ apostolus vsus est: Bonū certamē certaui: nō ait: Bono certamie quod vsitatius diceret̄. quō aūt dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt in nobis: nisi q̄r mēbra eius sumus: ⁊ ī illo diligimur cū ipse diligit̄ totus. i. caput ⁊ corp⁹. Et ideo subiunxit: Et ego i ipsis: Est eni in nobis tanq̄ in tēplo suo: nos auteȝ in illo ƺ q̄ caput nostrū est.

Ca. XVIII.

Hec cum dixisset iesus: egressus ē cū discip̄lis suis trās torrētēȝ cedron: vbi erat hortus in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eius. Sciebat autē ⁊ iudas qui tradebat eū locum: quia freq̄nter Jesus conuenerat illuc cū discipulis suis.

AVGV. Terminato sermone quem post cenaȝ dn̄s ad discipulos habuit: adiūcta orone quā dixerat ad patreȝ: ei⁹ passionē ioannes euāgelista sic exorsus est. Hec cuȝ dixisset iesus: egressus est cū discipulis suis trās torrentem cedron: vbi erat hortus: in quem itroiuit ipse ⁊ discipuli eius. Non aūt continuo hoc factum est cuȝ eius illa finita esset oratio: sed alia quedā sunt interposita que ab isto pretermissa apō alios euangelistas legunt̄. AVGV. de cōcordan. euāge. Facta est eni ꝯtentio inter eos quis eoꝝ videret̄ eē maior: sicut lucas ꝯmemorat. Dixit etiam ipse petro: sicut ip̄e Lucas subiungit: Ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticum: ⁊ cetera que ibi sequuntur: Et hymno dicto: sicut Mattheus ⁊ Marcus cōmemorant: Exierunt in montem oliueti. Contexit ergo narrationē Mattheus ⁊ dixit: Tūc venit Jesus cum illis in villā que dicitur Gethsemani. Iste locus est quem commemorat hic Joannes: vbi erat hortus in quem introiuit ipse ⁊ discipuli eius. AVGV. super Joannem: Ad hoc ergo valeat quod dictum est. Hec cum dixisset: vt non eum ante opinemur ingressum q̄ȝ illa verba finiret. CHRY. Sed propter quid non dixit: Cessans ab oratione venit illuc: quoniaȝ oratio illa fuit loquela p̄pter discipulos facta. De nocte autem vadit ⁊ flumen pertransit: ⁊ properat ad locum proditori cognitum: auferrens his qui insidiantur laborem. ⁊ ostendens discipulis: quoniam volens ad morteȝ venit. ALCVI. Dicit autem: Trans torrentem cedron: idest cedrorum. genitiuus enim est grecus. Transit torrentem: quia de torrente passiōis bibit: vbi erat hortus vt peccatum quod in horto cōmissum fuerat in horto deleret. Paradisus enim hortus delitiaruȝ interpretatur. CHRY. Ne autem audiens hortum eum occultari estimes: subiungit. Sciebat autem ⁊ iudas qui tradebat eum locum: quia frequenter Jesus conuenerat illuc cuȝ discipulis suis. AVGV. Ibi g̊ lupus ouina pelle ꝯtectus: ⁊ inter oues alto patrisfamilias cōsilio toleratus didicit: vbi ad tempus exiguum dispergeret gregem insidijs appetendo pastorē. CHRY. Multotiens aūt ibi cum discipulis Jesus singulariter cōuenerat: de necijs loquēs: ⁊ q̄ nō erat fas alios audire. Facit autem hoc in montibus ⁊ in hortis maxime purū a tumultibus ingrens semp̄ locum: ne mens impediatur ab auditione. Ideo aūt iudas illuc venit quoniam multotiens christus extra pernoctabat. Iuisset auteȝ ad domum si putasset eum ibi inuenire dormientem.

THEOPHILVS. Nouerat etiam iudas dominum festo tempore consueuisse semper docere discipulos aliq̄d sublime. Erat aūt solitus docere hō mystica in talib⁹ locis: ac q̄m tūc dies erat solēnis: arbitratus est illum esse illic et discipulos docere que ad celebritatem spectabāt.

¶ Judas ergo cū accepisset cohortem: ⁊ a pontificibus ⁊ phariseis ministros: venit illuc cum laternis ⁊ facibus ⁊ armis. Jesus itaq̄ sciens omnia que ventura erant super eum: processit ⁊ dixit ad eos. Quem queritis? Respōderunt ei: Jesum nazarenū. Dicit ei iesus: Ego sum: Stabat autem ⁊ iudas: qui tradebat eū cū ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsuȝ: ⁊ ceciderunt i terram. Iterum ergo iterrogauit eos quem queritis? Illi autem dixerūt: Jesum nazarenū. Respōdit Jesus: dixi vobis quia ego suȝ: Si ergo me queritis sinite hos abire. Ut impleretur sermo quem dixit: quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis quenq̄.

GLO. Ostēderat euāgelista quō iudas ad locū vbi christus erat puēire potuerit: nūc ondit quō illuc p̄uenit dicēs: Judas ergo cū accepisset cohortē ⁊ a pontificib⁹ ⁊ phariseis mistros: vēit illuc cū laternis ⁊ facib⁹ ⁊ armis. AVGV. Cohors nō iudeoꝝ ƺ militū fuit. A preside itaq̄ itelligat̄ accepta: tāq̄ ad tenendū reū seruato ordine legitime potestatis: vt nullus tenentib⁹ auderet obsistere: q̄q̄ ⁊ manus tāta fuerat congregata: ⁊ sic armata veniebat: vt vel terreret vel etiā repugnaret: si quisq̄ christum defendere auderet.

CHRY. Sed qualiter cohorti suaserūt: q̄r milites erāt: pecuniaꝝ grā oīa facere meditantes. THEOPHI. Faces aūt afferūt ⁊ laternas: ne xp̄s latens i tenebris fugeret.

CHRY. Multotiēs aūt alias miserūt cōprehēdere eū: sed non valuerunt. vnde manifestū est q̄ tunc sponte seipsȝ dedit. Propter quod subditur: Jesus aūt sciens omnia que ventura erāt super eū: p̄cessit ⁊ dixit ad eos: queȝ queritis?

THEOPHI. Querit aūt nō vt volēs scire. Nā vtiq̄ nouerat oīa que ventura erāt super eū: sed ondere volens q̄m cum presens esset: ab eis videri nō poterat vel discerni. naȝ sequitur. Dicit eis iesus. Ego suȝ. CHRY. In medio eniȝ eoꝝ existens excecauit eoꝝ oculos. quoniā eni nō tenebre causa erant: indicauit euangelista dicens: Q̄m habuerūt lāpades. si vō lāpades nō eēnt: a voce saltē debebāt eū agnoscere. Si vō ⁊ illi ignorabāt: q̄liter iudas ignorauit: qui cum eo fuerat continue? Et ideo subdit: Stabat autem ⁊ iudas qui tradebat eum cum ipsis. Fecit autem hoc iesus ostēdēs quoniā non solum comprehendere eum nō possent: sed nec videre in medio existentem: nisi ipse concederet. vnde subditur: Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum: ⁊ ceciderunt in terram. AVGV. Ubi nūc militum cohors? vbi terror ⁊ munimen armorum: vna vox turbā odijs ferocem armisq̄ȝ terribilem sine telo vllo percussit: repulit: strauit. Deus enim latebat in carne: ⁊ sempiternus dies ita mēbris occultabatur humāis: Ut cū laternis ⁊ facibus quereretur occidēdus a tenebris: quid iudicaturus faciet qui iudicandus hoc fecit? Et nunc vtiq̄ȝ per euangelium. Ego suȝ dicit christus: ⁊ a iudeis expectatur antichristus. vt retro redeant ⁊ in terram cadant: quoniam deserentes celestia terrena desiderant. GREGO. super ezechielem: Quid aūt hoc q̄ electi in faciem: ⁊ reprobi rotrorsuȝ cadūt: nisi q̄ omnis qui post se cadit: ibi cadit vbi non videt. qui vero ante se ceciderit: ibi cadit vbi videt. Iniqui ergo quia in inuisibilibus cadunt: post se cadere dicuntur: quia ibi corruunt vbi quod tunc eos sequitur modo videre nō possunt. Isti vero q̄r in istis visibilibus semetipsos spōte deijciūt vt in inuisibilibus erigant̄ quasi in faciem cadunt: q̄r timore compuncti videntes humiliant̄. CHRY. Demū ne q̄s dicat: quoniā ipse iudeos ad hoc iduxit vt eū occiderent: seipsum in manibus eoꝝ tradens: manifeste ostēdit eis oīa que sufficiebant eos reuocare. Sȝ q̄r permanebant in malitia: ⁊ nullā habebant excusationē: tunc seipsum in manib⁹ eorum tradidit: vnde sequitur. Iteruȝ ergo iterrogauit eos: Queȝ queritis? Illi ergo dixerunt: iesum nazarenū. Respondit iesus: Dixi vobis quia ego sum. AVGV. Audierant primo: ego suȝ. sed non ꝯprehenderant: quia hoc noluit qui potuit quicq̄d voluit. verum si nunq̄ se ab eis permitteret apprehēdi: nō quidem illi facerent p̄pter quod venerant: sed nec ip̄e faceret propter quod venerat. Proinde quia tenere volētibus ⁊ non valentibus ostendit potestatem suam. iam tenebunt eum vt faciat de nescientibus voluntatē suam. vñ subdit̄. Si ergo me queritis sinite hos abire. CRHY. q.d. Si me queritis: nihil vobis ad hos cōe est: Ecce meipsum trado vsq̄ȝ ad vltimā horā ad suos dilectionis conseruantiam demonstrans. AVGV. Inimicos iubet: ⁊ hoc faciūt q̄d iubet: sinunt scilȝ nunc eos abire quos non vult perire.

CHRY. Unde euāgelista ondens q̄ hoc non fuit eoruȝ p̄positi: sed v̄tus eius q̄ ꝯprehensus fuerat. subiūgit: Ut impleret̄ sermo quē dixit. q̄r quos dedisti mihi non perdidi ex eis quēq̄. Perditōeȝ aūt nō hanc dixerat que est mortis: ƺ illam eternam: euāgelista vero ⁊ de pñti morte id accepit.

AVGV. Nunq̄d aūt nō erāt postea morituri. Cur ergo si tūc morerent̄ p̄deret eos. nisi q̄r nōduȝ in eū sic credebāt quō credūt quicunq̄ nō pereūt.

¶ Simō ergo petrus habēs gladiū eduxit eum ⁊ percussit pōtificis seruū ⁊ abscidit auriculā eius dextram. Erat aūt nomē seruo malchus. Dicit ergo iesus petro: Mitte gladiū tuuȝ i vaginam. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illuȝ?

CHRY. Petrus ꝯfidēs in p̄dicta voce dñi ⁊ in his q̄ iaȝ facta erāt: armat̄ aduersus eos q̄ superuenerāt: vñ dr̄. Simō g̊ pe. ha. gla. edu. eū ⁊ p. pō. ser. Sȝ q̄liter q̄ iussus erat nō pera hr̄e: neq̄ȝ duo vestimēta gladiū hȝ? Mihi videt̄ hūc formidās prepasse dudū. THEOPHI. Ul' ad op⁹ agni illo idigens ferebat hūc ēt post cenaȝ. CHRY. Sȝ q̄lr̄ q̄ iussus erat nō alapā dare: homicida fit? q̄r maxime ñ se vlcisci iussus ē: h aūt nō se vlciscebat̄: ƺ magistrū. Demū nondum p̄fecti adhuc erāt. ƺ videbis postea petꝫ verberatū ⁊ hūiliter ferentē. nō sine cā aūt subdit. Et absci. ei⁹ au. dex. Uidet̄ mihi. n. ipetū ap̄li significare: q̄m ad ipm caput ipetū fecit.

AVGV. Solus aūt hic euāgelista ēt nomen s̄ui hui⁹ expressit cū dic̄: Erat āt no. ser. mal. sic̄ lucas solus q̄ ei⁹ auriculā dñs tetigerit ⁊ sanauerit eū. CHRY. Tūc. n. miraculū fec̄: ⁊ erudiēs nos: q̄m eis q̄ male faciūt hñfacere oȝ: ⁊ v̄tutē reuelās suā. Nom̄ āt p̄pterea posuit euāgelista: vt his q̄ tūc legerēt: liceret q̄rere si v̄e fcm̄ sit. Seruū aūt eū sūmi pōtificis dic̄: q̄r magnū est q̄d fcm̄ est: nō solū q̄r curauit: ƺ q̄r curauit eū q̄ sup eū venerat: ⁊ paulopost alapam datur⁹ erat.

AVGV. Malchus aūt iterp̄tat̄ regnatur⁹. q̄d ergo auris p̄ dño amputata: ⁊ a dño sanata significat: nisi auditum amputata vetustate renouatū: vt sit i nouitate spūs: ⁊ nō in vetustate lr̄e: q̄d cui p̄stitū fuerit a xp̄o q̄s dubitet regnaturum eē cū xp̄o? q̄ āt seru⁹ iuentus est: ⁊ hoc ad illam p̄tinet vetustatē: q̄ i seruitutē gñat: ƺ cuȝ accessit sanitas figurata ē ⁊ libertas. THEOPHI. Uel cesio auris dextre serui p̄ncipis sacerdotū signuȝ erat surditatis eoꝝ: q̄ precipue in p̄ncipibus sacerdotū inoleuerat. Oꝝ āt d̄nuo restituta sit auris significat vltimā repationē itellect⁹ i israeliticis veniēte helia. AVGV. Fcm̄ aūt petri dñs iprobauit ⁊ p̄gredi vltra p̄hibuit. vñ seq̄t: Dic̄ g̊ ie. pe. Mitte gla. tuuȝ in vaginam. Eteni ille ad patiētiā cōmonēdus fuit: ⁊ hoc ad itelligētiaȝ cōscribendum. CHRY. Non solū autē minis eum cohibuit: vt mattheus refert: sed ⁊ aliter consolatur eum dicēs: Calicem quē dedit mihi pr̄: nō vis vt bibā illuȝ? ostendens q̄m nō illoꝝ v̄tutis que fiebant erant: sed sue cōcessionis: ⁊ q̄ nō est deo cōtrarius: ƺ obediēs vsq̄ȝ ad mortē. THEOPHI. In eo aūt q̄ ipsam calicē dicit q̄ȝ sibi grata ⁊ acceptabilis p̄ salute mortaliū mors videat̄ edisserit. AVGV. Oꝝ autem a patre traditum sibi dicit calicē passionis: illud est quod ait apostolus. Filio p̄prio non pepercit: sed pro nobis oībus tradidit eum. verum auctor calicis huius est etiā ip̄e qui bibit. vnde idē apostolus dicit: Christus dilexit nos ⁊ tradidit seipsum pro nobis.

¶ Cohors aūt ⁊ tribunus ⁊ ministri iudeoꝝ cōprehenderūt iesum: ⁊ ligauerunt eum ⁊ adduxerunt eū ad annaȝ primū. Erat eni socer cayphe qui erat pontifex anni illi⁹. Erat auteȝ cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnum hominēȝ mori pro populo.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

THEOPHI. Peractis cūctis q̃ sufficiēter se habebant ad ꝓhibēdū iudeos: cū illi hoc neq̃q̃ discernerēt tunc duci se ꝑmisit. vñ dr̄: Cohors ergo ⁊ tribun⁹ ⁊ ministri iudeorū ꝯprehēderunt Jesū. AVGV. Cōprehēderunt ad quem nō accesserunt nec audierunt: Accedite ad eum ⁊ illuminamini. Si.n. sic accederēt nō eum manib⁹ occidēdū: sed recipiēdū corde cōprehēderent. Nunc aūt qñ eum illo modo cōprehenderunt ab eo lōgius recesserunt. Seqtur: Et ligauerunt eum. a quo solui potius velle debuerunt: ⁊ erāt forte in eis q postea liberati ab eo dixerunt: Dirupisti vincula mea. Postea vō q̃ ꝑsecutores tradēte iuda dñm ligauerūt: vt intelligatur iudas non laudabilis vtilitate traditiōis huius: sed sceleris volūtate dānabilis: subditur: Et adduxerūt eum ad annā ꝑmū. CHRY. Pre delectatōe.n. gloriabāt in his q̃ fiebant quasi tropheū statuentes. AVGV. Nec tacet cāz cur ita fcm̄ sit subdēs. Erat.n. socer cayphe: q erat pontifex anni illius. Merito ⁊ mattheus cū id breuius narrare voluisset: eum ad cayphā ductū fuisse cōmemorat: qr ⁊ ad annam ꝑus ideo ductus est: q socer eius fuerit: vt intelligendū sit hoc eūdē cayphā fieri voluisse. BEDA. Quatenus dum a ꝯsimili pontifice dānaretur: ipse quoq̄ minoris criminis reus haberetur. vel fortassis sic dom⁹ eius sita erat vt preterire eam non possent: siue diuinitus actum est: vt qui erant affines sanguine sociarentur i scelere. Sed qđ dicit q esset pontifex anni illius: sonat contrarium legi: in q̃ ꝓceptum erat. vt vnus esset pontifex summus: quo mortuo succederet ei filius suus: sed iaz pontificatus ambitōe erat infectus. ALCVI. Refert enim iosephus istum cayphā vnius anni sacerdotium redemisse. Non ergo mirum si iniquus pontifex inique iudicauerit: sepe qui per auaritiaz ad sacerdotiū accedit: per iniusticiā in eo seruatur. CHRY. Ne aūt audiens vincula auditor tumultuet̄ recoluit ꝓphetie qm̄ mors eius salus fuit orbis terraꝝ. vnde seqtur: Erat aūt cayphas qui consiliū dederat iudeis: quia expedit vnū hominem mori pro populo: tanta eniz est veritatis supabūdantia: vt ⁊ inimici eam personent.

¶ Sequebatur aūt Jesum simō petrus ⁊ ali⁹ discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pōtifici ⁊ introiuit cū Jesu in atriū pōtificis. Petrus autem stabat ad ostiū foris. Exiuit ergo discipulus ali⁹ qui erat notus pontifici: ⁊ dixit ostiarie: ⁊ itroduxit petrū. dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nūquid ⁊ tu ex discipulis es hominis isti⁹? dic̄ ille: Nō sum. Stabāt aūt serui ⁊ ministri ad prunas qr frigus erat: ⁊ calefaciebant se. Erat autē cū eis ⁊ petrus stās et calefaciens se.

AVGV. de cō. euan. De petri tētatione que inter dñi cōtumelias facta est: non eodem ordine oēs narrant. naz ipas primo cōmemorat matthe⁹ ⁊ marcus: deinde petri tentationem. Lucas vō explicat prius tentatiōes petri: demū dñi cōtumelias. Joannes aūt incipit petri tentationem, dicere cum dicit: Sequebat̄ aūt iesum simon petrus: ⁊ alius discipulus. ALCVI. Ex deuotione sequebatur magistruz: q̃uis a longe ꝑpter timorē. AVGV. Quis sit aūt ille alius discipulus: non temere affirmādū est: qr tacet̄. Solet autē se idē ioannes ita significare ⁊ addere: quez diligebat iesus. fortassis ergo ⁊ hic ipse est. CHRY. Se āt occultat humilitatis gr̃a: eteni h magnā rectitudinē enarrat quō oībus fugiētibus ipe seqt̄: sed preponit sibi petꝝ ⁊ suypsius coactus est meminisse: vt discas qm̄ certi⁹ alijs enarrat ea que facta sunt in atrio quasi intus existēs. Succidit aūt ꝓpriā laudē subdens: Discipulus āt ille erat notus pontifici: ⁊ introiuit cum Jesu in atriū pontificis: non enim hoc vt magnū quid de seipso ponit: sed qr dixit q intrauit cum iesu solus: vt nō estimes hoc excelse mētis eē addit cām. Igit̄ petrū venisse illuc amoris fuit: nō itrasse aūt intra timoris. vñ seqtur. Petrus aūt stabat ad ostiū foris. ALCVI. Foris stabat qui negaturus erat dñm: nec erat in xp̄o: qui xp̄m confiteri non erat ausus. CHRY. Sed quoniā ⁊ petrus intrasset vtiq̄ domū: si ei cōcessum eēt idicauit subdens: Exiuit ergo discipulus alius: qui erat notus pontifici: ⁊ dixit os. ⁊ introduxit petꝝ. Ideo aūt ipse eū non introduxit: qr christo adherebat ⁊ sequebat̄ eum. Seqtur: Dixit ergo ancilla ostiaria: Nūqd ⁊ tu ex discipulis es hois isti⁹? Dicit ille: Non sum: Quid dicis o petre? Nōne ꝑus dixisti: Et si oportuerit aiam meam pro te ponam? qd ergo factum est. qm̄ nec ostiarie fers iterrogationē? non erat miles q iterrogabat: sed ostiaria vilis. neq̄ dixit: Seductoris discipulus es: sed hois illius: qđ miserētis erat. Dicit aūt: Nunqd ⁊ tu: qr ioannes intus erat.

AVGV. Sed qd mirū si ds vera predixit: homo autem falsa ꝑsumpsit? Sane in ista: que iaz cepta est: negatione petri debemus aduertere nō solū ab eo negari xp̄m: qui dicit eum non esse xp̄m: sed ab illo etiaz qui negat se esse christianum. Dñs enim non ait petro: Discipulum meū te negabis: sed me negabis. negauit ergo ipsum cum se negauit eē discipulum. Quid aūt aliud isto modo q̃ se negauit eē xp̄ianū? q̃ multi postea etiā pueri ⁊ puelle potuerunt mortez ꝓ xp̄i cōfessione cōtemnere ⁊ regnū celoꝝ fortiter introire: quod tunc iste nō potuit qui claues regni eius accepit. ecce vnde dictum est: Sinite hos abire: qr quos dedisti mihi: nō ꝑdidi ex eis quēq̃. vtiq̄ eni petrus si negato xp̄o hinc iret: qd aliud q̃ ꝑiret? CHRY. in sermone de petro ⁊ helia. Iccirco aūt diuine ꝓuidentie secretū ꝑmisit vt primus ipse laberetur petrus. quo erga peccantes duriorē sniam propꝛij casus ītuitu tparet. Petrus.n. orbis terraꝝ doctor ⁊ magister peccauit ⁊ veniā impetrauit: vt hec indulgentie norma ⁊ regula iudicantibus preberet̄. Iccirco eni non angelis arbitror cōmissam sacerdotij ꝑtātem: ne cum ipsi minime peccarēt: in peccatoribus sine misericordia vindicarent. Hō passibil' supra hoies ordinat̄: vt dū ipse i alijs suas recolit passiones: mitē apō eos se prebeat ⁊ benignū. THEOPHI. Quidā tamē inanē quandā gr̃am appropriantes petro dicunt: q iō negauit petrus: qm̄ volebat semꝑ esse cum xp̄o: ⁊ sequi ꝯtinue. Nouit eni q si fateret̄ se esse de xp̄i discipulis: diuideret̄ ab eo: ⁊ nō hr̄et vltra spaciū sequendi vidēdiq̄ dilectū vnde simulabat se officiū gerere ministroꝝ: ne vult⁹ mesticia cognitus excluderet̄. vnde seqtur: Stabant aūt serui et ministri ad prunas: qr frigus erat ⁊ calefaciebāt se: Erat āt ⁊ Petrus stans cum eis ⁊ calefaciens se. AVGV. Non hyems erat ⁊ tm̄ frigus erat: q̃le solet etiaz eqnoctio verno accidere. GREGO. ij. mo. Jā aūt itus a charitatis calore petrus torpuerat: ⁊ ad amorē p̄ntis vite quasi ad ꝑsecutoꝝ prunas ifirmitate estuāte recalebat.

¶ Pōtifex ergo interrogauit Jesum de discipulis suis ⁊ đ doctrina ei⁹. Respōdit ei iesus. Ego palam locutus sum mūdo: Ego semper docui in synagoga ⁊ in templo quo oēs iudei cōueniunt: ⁊ in occulto locutus sum nihil. Quid me iterrogas? Interroga eos qui audierūt qd locutus sim ipsis: ecce hi sciūt que dixeriz ego.

CHRY. Quia xp̄o nullū crimen inferre poterant de discipulis iterogabāt. vnde dr̄: Pōti. er. in. ie. de discipulis su. fortassis vbi erant: vel cuius gr̃a eos collegit. hoc autem dicebat q̃si seditiosum ⁊ nouaꝝ reꝝ factorem eū redarguere volens: quasi nullo alio attendente ei q̃ eius discipulis.

THEOPHI. Explorat insuꝑ de doctrina. vnde seqtur. Et de doctrina eius cuiusmodi. s. foret vtrum a lege discrepās ⁊ aduersa moysi: vt exinde occasiōe ꝯcepta vt dei emulū ꝑdat. ALCVI. Nō.n. cognoscēde veritatis amore interrogat: sed vt cām inueniret qua eū accusare potuisset: ⁊ tradere romano ꝑsidi ad dānādū. Sz dñs ita tēꝑauit rñsionē: vt nec veritatē taceret nec se defēdere videret̄. Seqt̄ eni: Rñdit ei iesus: Ego palā locutus sū mūdo. ego sēꝑ docui i sinagoga ⁊ i tēplo quo oēs iudei ꝯueniūt: ⁊ i occulto locut⁹ sū nihil. AVGV. Nō ꝑtereūda nascit̄ hic q̃stio. si eni ipis discipulis nō loquebat̄ palā: sed horā promittebat qñ palā fuerat locuturus quō palā locut⁹ ē mūdo? Deinde ipis discipulis suis multo manifesti⁹ loquebat̄ qñ cum eis erat remot⁹ a turbis. tūc.n. ⁊ parabolas apiebat: q̃s clausus ꝓferebat ad alios. Sed itelligēdū ē ita eū dixisse. Palā locutus sū mūdo: ac si dixisset. Multi me audierūt: ⁊ rursus nō erat palā: qr nō itelligebāt: ⁊ q seorsuz discipulis loq̄bat̄ nō i occulto vtiq̄ loq̄bat̄. Quis nāq̄ i occulto loqt̄ qui coraz tot hoib⁹ loquitur? ꝑserti si hoc loqtur paucis: q per eos velit inotescere m̄ltis. THEO. Remiscit̄ āt hic ꝓphetie q̃ dicit. Nō i occulto locutus sū nec i occulto terre tenebroso. CHRY. Uel locut⁹ ē quidē i occulto: sed nō vt hi estimabant trepidans ⁊ seditionē faciēs: sz vbi multorū auditione supiora erāt que dicebātur. volēs aūt ex supabundātia fidedignū constituere suū testimoniū subdit: Quid me iterro. Inter. eos qui audi. quid lo. sū ipsis: Ecce hi sciūt que dixeri ego. q. d. Tu me de meis iterrogas: iterroga inimicos meos qui isidiātur mihi. sic aūt hec vba ꝯfidētis in eorum que dicta erāt veritate. Hec ē ei veritatis ialtercabilis demonstratio: cū inimicos qs inuocat testes. AVGV. Ipsa eni que audierāt ⁊ non intellexerāt talia erāt vt nō possent iuste ac veraciter criminari: ⁊ quotiēscunq̄ interrogando tentarunt vt inuenirent vnde accusarent eum: sic eis respōdit: vt oēs eoꝝ retūderet̄ doli: ⁊ calumnie eoꝝ frustraret̄.

¶ Hec aūt cum dixisset: vnus assistēs ministrorū dedit alapam iesu dicens: Sic respondes pōtifici? Respondit ei iesus: Si male locutus sū: testimoniū perhibe de malo: si autem bene: quid me cedis? Et misit eum annas ligatum ad cayphaz pontificem.

THEO. Cum iesus astantium iterpellasset testimoniuz volens se minister excusare q nō eēt de his q admirabant̄ iesuz ꝑcussit eū. vñ dicitur: Hec aūt cū dixisset vn⁹ assistens mīstrorū dedit alapā ihū dic. sic rñdes pōtifici? AVGV. de cō. euā. Hic sane ondit̄ q ānas pōtifex erat: nondum.n. erat missus ad cayphā cū hoc diceretur: Et hos duos ānaz ⁊ cayphā pōtifices cōmemorat etiā lucas in initio euāgelij sui. ALCVI. Hic iplet̄ ꝓphetia: Dedi maxillā meā ꝑcutientib⁹: sz iesus iniuste ꝑcussus māsuete rñdit. vñ seqt̄: Rñdit ei iesus: Si male locut⁹ sū testimoniū ꝑhibe de malo: si āt bñ qd me cedis? THEO. q. d. Si habes ex his que nūc a me ꝓlata sūt rephendere: ondē q male dixeri. qđ si neqs qd furis? vel ēt sic: Si ꝓperā docui cū i synagogis docebam: certifica principē sacerdotū: q sic recte docui: ita vt etiam vos ministri miraremini: qd me nūc cedis quē prius admirabaris? AVGV. Quid ista rñsione veri⁹ māsuetius: iustius? Qui eni accepit alapā nūqd vellet eū qui percussit aut celesti igne cōsumi: aut terra dehiscēte sorberi: aut correptū demonio volutari: aut etiam alia huiusmōi q̃libet pena vel ēt grauiori puniri? qd horū ꝑ potētiā iubere ñ potuissz ꝑ quē fact⁹ ē mūd⁹. nisi patiētiā nos docere maluisset: q̃ vicit̄ mūdus. Hic dicet aliqs cur nō fecit qđ ipse precepit percutiēti. s. nō sic rñdere: sed maxillā debuit alterā prebere. Quid q ⁊ māsuete rñdit ⁊ nō solū maxillā alterā iterū ꝑcussuro sed totū corpus figendū prepauit i ligno. ⁊ hic poti⁹ demonstrauit sua illa precepta patiētie nō ostentatiōe corporis: sz cordis prepatiōe fiēda. Fieri eni pōt vt alterā maxillā visibiliter hō prebeat irat⁹. quāto ergo melius ⁊ respōdet vera placatus: ⁊ ad perferenda grauiora tranquillo animo sit paratus? CHRY. Quid igitur consequens erat: nisi aut redarguere aut acceptare qđ dictū ē. sed hoc nō fit. ea.n. q̃ fiebāt non erant iudicium: sed seditio ⁊ tyrannis. Non inuenientes āt qd plus facerēt: mittūt eū ligatū ad cayphā. vñ seqt̄ Et misit eū annas ligatū ad cayphā pontificē. THEO. Suspicantes hunc cum astutior esset excogitare aliqd posse aduersum iesum dignū morte. AVGV. Ad illum aūt sicut matthe⁹ dicit: ab initio ducebatur qm̄ ipse erat illius anni princeps sacerdotum. Alternis quippe intelligēdi sunt solere annis agere pontificatum: ⁊ credendū est s̄m voluntatē cayphe id esse factū. vt iesum primo ad annā ducerent: vel ēt domos eorum ita fuisse positas: vt nō deberet annas a transeuntibus preteriri. BEDA. Quod autem dicit ligatum: non sic intelligendum q tunc tm̄ fuerit ligatus: sed tūc ligatus est cum est captus: itaq̄ ligatum ad caypham misit: sicut sibi fuerat presentatus: siue fieri potuit vt ad horaz solueretur quatenus discuteretur: post hoc discussus iterum ligaretur: ⁊ sic ad caypham mitteretur.

¶ Erat autē simon petrus stans ⁊ calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Nūquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Negauit ille ⁊ dixit: Nō sū. Dicit ei vn⁹ ex seruis pōtificis cognatus eius cui⁹ abscidit petrus auriculaz. Nōne ego te vidi i horto cū illo? Iterum ergo negauit petrus: ⁊ stati gallus cantauit.

AVGV. Cū dixisset euangelista q iesum ligatū miserat annas ad cayphā: reuersus ē ad locū narratiōis: vbi reliquerat petꝝ: vt explicaret quod in domo anne de trina eius negatione cōtigerat. vñ dicit̄: Erat aūt simō petru⁹ stans ⁊ calefaciēs se. Hic recapitulat q ante iam dixerat. CHRY. Uel multo stupore detinebatur q feruid⁹ erat: vt deducto iesu decetero nō moueret̄. Sed hoc fit vt discas: quāta nature sit imbecillitas: cū de⁹ hoiem dereliquerit: ⁊ interrogat⁹ rursus ēt negat. vñ seqtur. Dixerunt ergo ei: Nunquid ⁊ tu ex discipulis eius es? Negauit ille: ⁊ dixit. Non sum.

AVGV. de cō. euā. Hoc loco iuenim⁹ nō añ ianuā sz ad focū stantē: secūdo negasse petrū: qđ fieri nō posset: nisi iā redisset postea q̃ foras exierat vt matthe⁹ dicit. neq̄.n. iā exierat: ⁊ foris vidit eū altera ancilla: sed cū exire euz vidit. i. cū surgeret ⁊ exiret: aīaduertit eū: ⁊ dixit his qui erāt ibi. i. q simul erāt ad ignē intus i atrio. Et hic cū iesu nazareno erat. Ille āt q foras exierat: hoc audito rediēs iurauit illis cōtranitētib⁹ qr nō noui hoiem. Deide in eo q ioannes hic ait: dixerūt: Nūqd ⁊ tu ex discipul' ei⁹ es? qđ redeūti ⁊ stāti dictū itelligim⁹. Hoc quoq̄ cōfirmat: nō illā tm̄ alterā ancillam quā ꝯmemorāt i hac secūda negatiōe matthe⁹: ⁊ marc⁹: sed ⁊ aliū quēdā ꝯmemorat lucas cū petro illud egisse. vñ ioannes dicit: Dixerūt ergo ei. Joānes aūt secut⁹ de tertia petri negatiōe ita explicat: Dic̄ vn⁹ ex seruis pōtificis: cognat⁹ ei⁹ cui⁹ abscidit petr⁹ auriculā: Nōne ego vidi te in horto cū illo? Qđ matthe⁹ ⁊ marc⁹ nō singulari sz plurali numero enūciāt eos q cū petro agebāt: cū lucas vnū dicat: Joānes quoq̄ vnū eūq̄ cognatū ei⁹ c⁹ abscidit petr⁹ auriculā: facile ē itelligere aut pluralē numeruz pro singulari vsitata locutione vsurpasse mattheū ⁊ marcū: aut q vnus maxime tanq̃ sciens ⁊ q eū viderat affirmabat. ceteri aūt secuti eius fidē. petrū simul vrgebant. CHRY. Sed neq̄ hortus in memoriā eius reduxit eoꝝ que ibi dicta sunt: neq̄ multa dilectio quā illic per verba multa ondit. vñ seqt̄: Iterum ergo negauit petrus ⁊ stati gallus cantauit. AVGV. Ecce medici cōpleta est predictio: egroti conuicta presumptio. non enim factum est quod ille dixerat: Animaz meam pro te po

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nam:sed factum est quod ille predixerat: Ter me negabis.
CHRY. Euangeliste vero cōcorditer negationem petri
scripserūt:non discipulū accusantes:sed nos erudire volen
tes quantū malū sit:nō deo totū cōcedere:sed in semetipso
ꝯfidere. BEDA. Mystice aūt ꝑ primaꝫ petri negationeꝫ
illi designātur:qui ante passionē ipsi⁹ negauerūt eū esse de/
um.ꝑ secūdā vero illi qui post resurrectionē eius in diuini/
tatē pariter ꝛ humanitate offenderūt. Irē ꝑ primū gallican
tū ipsius designaē capitis resurrectio.ꝑ secūduꝫ illa que ī fi
ne celebrabiē toti⁹ corꝑis. Per primā aūt ancillā que petꝝ
negare coegit designaē cupiditas.ꝑ secūdā carnalis delecta
tio:ꝑ vnū seu plures suos demones q̄ suadēt xp̄m negare.

¶ Adducunt ergo iesum ad caypham in pretori
um. Erat auteꝫ mane. Et ipsi nō introierūt ī pre
toriū vt nō cōtaminarētur:sed vt manducarēt pa
scha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras: ꝛ dixit: Quā
accusationē affertis aduersus hoieꝫ hūc:' Respō
derūt ꝛ dixerūt ei: Si non esset hic malefactor ñ
tibi tradidissemus eū. Dicit ergo eis pilat⁹: Ac
cipite ergo eum vos: ꝛ ſm legē vestrā iudicate
eum. Dixerunt ergo ei iudei: Nobis ñ licet iterfi
cere quēq̄. Ut sermo iesu impleretur queꝫ dixit
significans qua morte esset moriturus.

AVGV. Redit euāgelista ad locū narratiōis sue vbi eā
reliquerat vt explicaret petri negationē. vñ diciē: Adducūt
ergo iesum ad cayphā in pretoriū. Ad caypham q̄ppe ab an
na collega ꝛ socero ei⁹ dixerat missū:sꝫ si ad cayphā: cur ad
pretoriū q̄d nil aliud vult ītelligi q̄ vbi preses pilat⁹ habita
uit:' BEDA. Pretoriū.n.diciē sedes ꝑtoris. Pretores ve/
ro dicunē ꝑfecti siue ꝑceptores:eo q̄ ciuibus precepta do/
nent. AVGV. Aut igr aliq̄ vrgente cā ð domo anne:quo
ad audiēdū ābo ꝯuenerāt Cayphas prexerat ad ꝑtoriū pre
sidis ꝛ socero suo iesuꝫ reliq̄rat audiēdū:aut ī domo cayphe
ꝑtoriū pilat⁹ accepat:ꝛ tāta dom⁹ erat vt seorsuꝫ hītātē dñꝫ
suū seorsuꝫ iudicē ferret. AVGV. de cō.euā. Tñ ad ipsū
cayphā ab initio ducebaē ad quē in extremo ꝑductus ē.sed
q̄ iā tāq̄ ꝯuictū reū adducebāt:cayphe āt iā antea visuꝫ fu
erat vt iesus moreretur:nulla mora interposita est q̄n occi/
dēdus pilato tradereē. Seqtur: Erat aūt mane. CHRY.
Anteq̄ gallus cātaret ad cayphaꝫ duciē:mane vero ad pila
tū:ꝑ que demōstrat euāgelista:q̄m per totū intermediū no
ctis a caypha īterrogatus in nullo redarguitur:ꝛ iccirco mi
sit eū pilato:sꝫ illa alijs dimittēs enarrāda.ipse quesiuit q̄d
deinceps est. Seqtur.n. Et ipsi nō introierūt in pretorium.
AVGV. Hoc ē in eā ꝑtē dom⁹ quā pilat⁹ tenebat si ipsa
erat dom⁹ cayphe: Cur āt nō ītroierūt expōit subdēs. Ut nō
cōtaminarenē:sed manducarēt pascha. CHRY. Quoniā
tunc iudei faciebant pascha:ipse vero ante vnā diē tradidit
pascha:reseruans suā occisionē sexte ferie q̄n vetus pascha
fiebat. vel pascha dicit totū festū. AVGV. Dies.n.agere
cepant azimoꝝ:q̄bus diebus cōtaminatio illis erat:in alie/
nigene habitaculū ītrare. ALCVI. Pascha.n.proprie di
cebatur dies illa qua agn⁹ ad vesperaꝫ quartadecima luna
occidebaē. Septē vero dies sequētes dies azimoꝝ dicebā
tur:in quibus nihil fermentatū in domibus eorum debuit
inueniri:sꝫ tñ dies paschalis inueniē īter dies azimorum:vt
apud matheum. Prima autē die azimoꝝ accesserunt disci
puli ad iesum dicentes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere pa/
scha:' Pascha etiam dies azimoruꝫ inueniūtur noīati sicut
hic: Ut manducarent pascha. pascha eni non imolationem
agni hic notat que fiebat q̄rtadecima luna ad vesperā:sed
magnā solēnitateꝫ que.xv.luna celebrabatur post agni im/
molationeꝫ.quartadecima enim luna dñs sicut ꝛ alij iudei
pascha celebrauit.q̄ntadecima luna q̄n magna solēnitas ce
lebraē ē crucifixus.quartadecima vero luna cepit eē imola
tio ex quo captus ē in horto. AVGV. O ipia cecitas alie
nigene iudicis pretorio cōtaminari timebāt:ꝛ fratris inocē
tis sāguinē nō timebāt. Nā q̄ etiā dñs erat ꝛ vite dator q̄ oc
cidebaē nō eorū cōscientie sed nesciētie deputeē. THE.
Sꝫ pilat⁹ vtcūq̄ꝫ ꝑcedēs mitius ipse idē egrediē. vnde seq
tur: Exiuit ergo pilatus ad eos foras. BEDA. Hec autem
erat cōsuetudo iudeorū vt quē mortis reū iudicarēt victū
presidi traderent vt dū preses victum cerneret itelligeret
morti addictū. CHRY. Sed vidēs eū ligatū ꝛ a tot du/
ctū nō estimauit hoc argumētū eē īaltercabile accusatōis sꝫ
iterrogat vnde seqtur: Et dixit eis. Quā accusa.affer.aduer.
hominē hūc:' Incōueniēs.n.dicit eē iudicium eos rapuisse
suppliciū autē illi cōcedere. Sed illi renuētes ex directo ac
cusationē:et cōiecturis q̄busdā vtūtur. vñ seqtur: Rñderūt
et dixerūt: Si nō eēt h̄ malefactor nō tibi tradidissem⁹ eū.
AVG. Interrogeē atq̄ꝫ rñdeāt ab imūdis spiritib⁹ libe
rati:ceci vidētes:mortui resurgētes: ꝛ q̄d oīa supat: stulti sa
piētes: vtrū sit malefactor iesus:sꝫ ista dicebāt ð q̄b⁹ ꝑ ꝑphe
tā iā ipe ꝑdixerat: Retribuebāt mihi mala ꝑ bonis. AV
GV. ð cō.euā. Sed vidēdū ē ne ꝯ sit q̄d lucas dicit certa in
eo dicta eē crimia: Cepunt āt illū igt accusare dicētes: Hūc
iuenim⁹ subuertētē gētē nr̄am:et ꝓhibētē tributa dari cesa
ri ꝛ dicētē se xp̄ꝫ regē eē. Sꝫ ſꝫ ioānē videē iudei noluisse di
cere cria:vt eorū auc̄tatē secut⁹ pilat⁹:q̄d ei obijcerēt ðsine
ret q̄rere. Sꝫ ob h̄ tñ nocētē crederꝫ q̄ sibi ab eis tradi me
ruissꝫ. ergo intelligere ðbemus et hoc dictū eē:ꝛ illð q̄d lu
cas cōmemorauit. Multa eni dicta ꝛ multa rñsa sūt. Uñ i/
narratōeꝫ suā q̄sq̄ꝫ posuit:q̄d satis eē iudicauit. nā ꝛ ip̄e ioan
nes dicit quedā que obiecta sūt q̄ suis locis videbim⁹. Ita
q̄ꝫ seqē: Dicit ergo eis pila. Acci.eū vos ꝛ ſm legē vr̄am iu.
eū. THEO. q.d. Q̄m ad votū iudiciū poscitis ꝛ supbitis:
ac si nihil vnq̄ ꝑꝓbanū egeritis accipite vos ꝛ dānate.ego
neq̄q̄ talis iudex efficiar. ALCVI. Uel hoc dicit.q.d.
vos q̄ legē hētis scitis q̄d lex de talib⁹ iudicet. ſm q̄d iustuꝫ
eē scitis:ita facite. Seqtur: Dixerūt ergo iu.no.nō lꝫ interfi.
quēq̄. AVGV. Sꝫ nōne lex ꝑcepit ne malefactorib⁹ ꝑ
serti seductorib⁹ adeo q̄lē istū putabāt pcāt:' Sed itelligen
dū ē eos dixisse nō sibi licere iterficere quēq̄ ꝑpter festi di
ei sanctitatē quē celebrare iā cepāt. Ita ne oēꝫ sensū nimia
malicia ꝑdidistis: vt iō vos a sāguie inocētis ipollutos esse
credatis:q̄ eū fūdendū alteri traditis. CHRY. Uel iō
ipsi eū nō iterfecerūt: q̄ multū de ꝑtāte eorū abscissū erat
eis romanis rebus subiacētibus. Uel aliter:q̄ dixerat eis:
ſm legē vr̄am iterficite eū:volētes oñdere q̄ peccatuꝫ eius
nō ē iudaicū:dicūt: Non licet nobis. Nō eni ſm legē nr̄am
peccauit sed crimē eius ē publicū q̄ se regē dixit. vel q̄ euꝫ
crucifigi cupiebeāt vt ēt mō mortis eū diffament. Non aūt
licebat eis crucifigere. Sed quod alio mō īterficiebāt:mō
strat stephanus ab eis lapidatus. Et iō subdiē: Ut sermo ie
su ipleret quē di. significās q̄ morte eēt moriturus:q̄m.s.iu
deis crucifigere nō licebat. aut dicit hoc euāgelista: quoniā
non ab eis solū sed ꝛ a gētibus debebat īterfici. AVGV.
Sic enim legimus apud marcū vbi ait. Ecce ascendimus
hierosolymā ꝛ filius hoīs tradetur principibus sacerdotuꝫ
et scribis:ꝛ tradēt eū gentibus. Pilatus aūt roman⁹ erat cū
q̄ꝫ in iudeā romani ꝑsidē miserāt. Ut ergo iste sermo iesu ī
pleret. i.vt eū sibi traditū gentes interficerent noluerūt cū
accipere dicētes: Nobis non licet interficere quēq̄.

¶ Introiuit ergo iterum in pretorium pilatus:
ꝛ vocauit iesum: ꝛ dixit ei: Tu es rex iudeorū:'
Respondit iesus: a temetipso hoc dicis: an alij di
xerunt tibi de me:' Respondit pilatus: Nunquid
ego iudeus sum:' Gēs tua ꝛ pontifices tui tradi/
derūt te mihi. Quid fecisti:' Rñdit iesus: Regnū
meū non ē de hoc mundo. Si ex hoc mūdo essꝫ
regnum meū: ministri mei vtiq̄ꝫ decertarēt vt ñ
traderer iudeis. Nūc aūt regnum meū nō ē hic.
Dixit itaq̄ꝫ ei pilat⁹: Ergo rex es tu:' Respōdit
iesus. Tu dicis: q̄ rex sum ego. Ego ī hoc nat⁹
sum: ꝛ ad hoc vēi in mūdum: vt testimoniū ꝑhi
beam veritati. Omnis q̄ ē ex veritate audit vo
cem meā. Dicit ei pilatus: Quid est veritas:'

CHRY. Pilatus ab odio iudeorū eripi volens iudiciuꝫ
nō ꝑtraxit ī longū. vnde diciē: Introiuit ergo iterū in ꝑto.
pila.ꝛ vo.iesū. THEO. Seorsū.eo q̄ magnā hēbat de eo
suspitionē. Proponebat aūt oīa exquisite rimari amoto stre
pitu iudeorū. vñ seqtur: Et dixit ei: Tu es rex iudeoꝝ:' AL
CVI. His v̄bis ostendit pilatus iudeos obiecisse hoc crimi
nis vt diceret se eē regē iudeorū. CHRY. Uel hoc pilat⁹
a mītis audierat:q̄ v̄o nihil illi habebāt dicere vt nō multa
fierꝫ iuestigatio:q̄d cōiter dicebaē hoc ī mediū ducere vult.
Seqtur ꝛ rñdit ie. A temetipso hoc di.an alij ti.di.de me:'
THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordē ac idiscrete iu
dicātē:ac si diceret: Si hoc ex teipso loq̄ris pāde signa mee
rebelliōis:at si ab alijs ꝑcepisti:īq̄sitionē fac ordiariā. AV
GV. Sciebat vtiq̄ꝫ dñs ꝛ q̄d ipse iterrogauit: ꝛ q̄d ille rñsu
rus fuit:sed tñ dici voluit nō vt ipse sciret: sed vt cōscribere
tur q̄ voluit vt scireē. CHRY. Nō ergo ignorās iterro/
gat sed ab ipso accusari iudeos volēs. vñ seqtur. Rñdit pi.
Nūq̄d ego iudeus sū:' AVGV. Abstulit a se suspitōeꝫ q̄
posset putari a semetipso dixisse: id se a iudeis audisse demō
strans. vñ subdit: Gens tua ꝛ pontifites tui tradiderūt te mi
hi. Deide dicēdo: Quid fecisti. satis ostēdit illud ei pro crīe
obiectū tāq̄ dr̄et: Si te regē negas q̄d fecisti. vt tradereris
mihi:' q̄si mirū nō eēt:si punied⁹ iudici tradereē q̄ se diceret
regē. CHRY. Reducit autē pi.nō valde malū existē: ꝛ
vult oñdere q̄ nō ē hō nudus: sed deus:ꝛ dei filius:ꝛ q̄d for
midauerat pilat⁹ dissoluit tyrānidis suspitionē. vñ seqē: Rñ
dit iesus: Regnū meū nō ē de hoc mūdo. AVGV. Hoc ē
q̄d bonus magister scire nos voluit sed prius nobis demon
strāda fuerat vana hoīum de regno eius opinio:siue gētiuꝫ
siue iudeorū a q̄bus id pilat⁹ audierat:q̄si ꝑpea fuisset mor/
te plectēd⁹ q̄ illicitū affectauerit regnū. vel q̄m solēt regna
turi inuidere regnāti:ꝛ vꝫ cauēdū erat:ne huius regnū siue
romanis siue iudeis eēt aduersum. Qr si iterrogante pilato
cōtinue rñdisset:nō ēt iudeis:sed solis gētib⁹ hoc de se opinā
tibus rñdisse videreē: Sꝫ post rñsionē pilati:iā iudeis ꝛ gēti
b⁹ opportuni⁹ aptiusq̄ꝫ rñdit.q.d. Audite iudei ꝛ gētes:nō i/
pedio dñationē vr̄am in hoc mūdo. Quid vultis amplius:'
Uenite credēdo ad regnū q̄d nō ē de hoc mūdo. Quid ē.n.
ei⁹ regnū:nisi credētes ī eū:' q̄b⁹ dicit. De hoc mūdo nō estis
q̄uis eos eē vellet ī mūdo. vñ ꝛ hic nō ait: Regnū meū nō ē
in hoc mūdo:sed nō ē de hoc mūdo. De mūdo eni ē quicq̄d
hoīum a deo q̄dē creatū:sed ex adā vitiata stirpe generatū
ē. Factū ē aūt regnū nō iā de mundo q̄cq̄d inde in christo re
generatū ē. Sic eni nos deus eruit de potestate tenebraruꝫ
ꝛ trāstulit in regnū filij charitatis sue. CHRY. Uel hoc
dicit. q̄m nō tenet regnū vt hic reges terreni tenēt: sed q̄m
desup hꝫ principatū q̄ nō ē hūanus:sed multo maior ꝛ clari/
or: vnde subdit: Si ex hoc mūdo esset regnuꝫ meū ministri
mei vtiq̄ꝫ decertarēt: vt non traderer iudeis. Oñdit hic re/
gni eius quod apud nos ē ībecillitatē: q̄m a ministris habet
fortitudinē: supius vero regnū sufficiēs ē sibijpsi nullo indi
gens. Si igitur maius est illud regnum: volens captus est se
ipsū tradēs. AVGV. Cū autem ꝑbasset regnū suū nō eē
de hoc mūdo subdit: Nūc aūt regnū meū non ē hinc. non di
cit: Non est hic. hic enim est regnū eius vsq̄ꝫ ad finem seculi
habens itra se cōmixta zizania vsq̄ꝫ ad messeꝫ:sꝫ tñ ñ ē hic:
q̄ ꝑegrinaē ī mūdo. THEO. Uel ideo ñ dicit. Nō ē hic:
sed nō ē hic. nā regnat ī mūdo ꝛ vtiē illius ꝓuisione: ꝛ iuxta
votū cūcta disponit. Nō ē āt ab ifimis ꝯstitutuꝫ regnuꝫ ei⁹:
sed celit⁹ ꝛ ante secula. CHRY. Hic āt heretici accipien
tes occasionē alienuꝫ euꝫ eē a mundi ꝯditione dicunt. Sꝫ
cuꝫ dicit: Regnū meū nō ē hic:nō ꝑuat mūdū a sua ꝓuidē
tia ꝛ ꝑlatiōe: sꝫ ostēdit regnū suū nō eē humanuꝫ neq̄ꝫ cor/
ruptibile. Seqē: Dicit itaq̄ ei pilat⁹: Ergo rex es tu. Respō
dit iesus Tu dicis:q̄ rex sū ego. AVGV. Nō q̄ regē se
timuit ꝯfiteri:sed ita dictū ē. vt neq̄ regē se neget:neq̄ꝫ re/
gē se talē eē fateaē: cuius regnum puteē eē de hoc mūdo.
Dictum ē.n. Tu dicis. ac si diceret. Carnalis carnaliter di/
cis. Deide subiūgit: Ego ī hoc nat⁹ sū:ꝛ ad hoc veni ī mūdū:
vt testi.ꝑhi.veritati. Nō est ꝑducēda huius ꝓnois syllaba
quod ait: In hoc nat⁹ sū:tāq̄ dixerit: In hac re nat⁹ sū:sꝫ cor
ripiēda tāq̄ dixerit: Ad hoc nat⁹ sū:sic ꝛ ait: Ad hoc veni in
mūdū. Uñ manifestū est eū tēporalē natiuitatē suā hic cō
memorasse:q̄ icarnat⁹ venit ī mūdū:nō illā sine initio qua
de⁹ erat. THEO. Ul'al'r. Quesito ꝑ pilatū si dñs eēt rex.
Ego igt ī hoc nat⁹ sū.i.ad hoc q̄ rex sū. hoc eni ip̄o q̄ a rege
ꝓduct⁹ sū:me quoq̄ testor fore regē. CHRY. Si igiē rex
nat⁹ ē:nihil nisi accipiēs hꝫ. Ad hoc igt veni. vt testimoniuꝫ
ꝑhibeā veritati:hoc ē vt hoc ipꝫ suadeā oīb⁹: Et notādū est
q̄ suā humilitatē oñdit:dū dicētib⁹. Q̄m malefactor ē:fere
bat silēs. q̄n v̄o iterrogat⁹ ē ð regno:tūc locutus ē ad pilatū
erudiēs eū ꝛ reducēs ad altiora: ꝛ oñdit se nihil v̄sutū opa/
tū eē ꝑ hoc q̄ dicit: Ut testimonium perhibeam veritati.
AVGV. Cū aūt xp̄s testimoniū ꝑhibeat v̄itati: testimo
niū ꝑhibet sibi. ei⁹ q̄ppe ē vox. Ego suꝫ veritas. Sꝫ q̄ non
oiuꝫ ē fides:adiūgit atq̄ꝫ ait: Omnis q̄ ē ex v̄itate:audit vo/
cē meā. Audit vtiq̄ꝫ iteriorib⁹ aurib⁹.i.obedit mee voci:ac
si diceret: Credit mihi. Qr vero ait: Ois qui ē ex veritate
grām cōmēdauit:q̄ ſm ꝓpositū vocat: Nā si naturā cogite
m⁹ ī q̄ creati sum⁹:cū oēs v̄itas creauerit: q̄s ñ ē ex v̄itate:'
sed nō oēs sūt:q̄b⁹ vt obediāt veritati ex ip̄a veritate ꝑstaē.
Si eni dixisset:ois q̄ audit vocē meā ex veritate ē:ideo di/
ct⁹ ex veritate putareē:q̄ obtēperat veritati. Nō āt hoc di/
cit: sed ait: ois qui ē ex v̄itate audit vocē meā. Audit vtiq̄ꝫ
ac ꝑ hoc nō ideo ē ex veritate q̄ ei⁹ audit vocē. sed ideo au
dit: q̄ ex v̄itate ē:q̄ hoc illi donū ex veritate collatum est.
CHRY. Hec aūt dicēs:attrahit ꝛ suadet fieri coruꝫ que
dicunē auditorē. ita deniq̄ꝫ et eū cepit his breuib⁹ v̄bis vt q̄
reret: Quid est veritas. sequitur enim: Dixit ei pilat⁹: Quid
est veritas. THEOPHILVS. Nā fere ab hoībus eua
nuerūt ꝛ a cunctis erat icognita dū essent increduli.

¶ Et cum hoc dixisset iterum exiuit ad iudeos:
ꝛ dicit eis: Ego nullam inuēio in eo causā. Est
autē consuetudo vobis vt vnum dimittā vobis
in pascha. Uultis ergo dimittam vobis regē iu
deorū:' Clamauerunt rursum omnes dicentes
Non hunc sed barrabā. Erat āt barrabas latro.

AVGVSTI. Cum dixisset pilatus: Quid est veritas cre
do in mentem illi venisse continuo consuetudinē iudeoruꝫ
qua solet eis dimitti vnus in pascha: ꝛ ideo nō expectauit vt
responderet ei iesus ne mora fieret cum recoluisset morem
quo posset eis in pascha dimitti: quod eum valde voluisse
manifestum est. vnde dicit: Et cum hoc dixisset: iterum exi/
uit ad iudeos. CHRYSO. Sciebat enim quidem quoni
am hec indigebat tempore interrogatio. oportebat autem
eum eripere ab impetu iudeorum. iccirco et exiuit. AL
CVI. Uel non expectabat audire responsum: quia forte in
dignus fuit audire. Seqtur: Et dixit eis: Ego nullam in eo
nuenio cām. CHRY. Non dixit: q̄ peccauit ꝛ dign⁹ est

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

morte:donate eum festo:sed primū eū excusans tunc rogat
ex abundanti: vt si nollēt euȝ vt innocenteȝ dimittere saltē
obnoxium donarēt xpi. Ideoqȝ iduxit. Est autem ɔsuetudo
vobis: vt vnū dimittā vobis in pascha. BEDA. Hec con
suetudo non erat legis p̄ceptū; sed ex antiqua patrū tradi
tione descendit: vt ob recordationem liberatiōis ex egypto
vnū etiaȝ in die pasce dimitterēt victū. Deide exhortatiue
dicit: vultis ergo dimittā vobis regē iudeoꝝ: AVGV.
Auelli enim ex eius corde nō potuit iesum regem iudeoꝝ
esse tanq̄ȝ hoc ibi sicut in titulo ipsa veritas fixit de qua qd
esset iterrogauit. THEO. Pulchre aūt pilat⁹ rn̄det per
hoc ꝙ in nullo iesus errauerit: sȝ frustra ingetat̄ ab eis ve
lut regnū desiderans. Nōn enim eum q se regem assereret:
ac emulū romane ptātis: romanorum vicarius absoluisset.
Quāobrē in hoc ꝙ dixit: Regē iudeorū absoluam: prorsus
innoxium iesū ꝓdit: illuditqȝ iudeos. q. d. quē vos crimina
mini vt regem: se putantem: hunc absolui iubeo: quasi taleȝ
non existentem. AVGV. Sed hoc audito clamauerūt.
vnde sequitur: Clamauerunt omnes rursum dicentes: Nō
hunc sed barrabam. Erat autē barrabas latro. Non repre
hendimus o iudei ꝙ per pascha liberastis nocentem: sed oc
cidistis innocentem: quod tamē nisi fieret veruȝ pascha nō
fieret. BEDA. Quia ergo reliquerunt saluatorem ꝛ pe
tiuerunt latronem: vsqȝ hodie diabolus sua latrocinia exer
cet in ipsos. ALCVI. Barrabas aūt interp̄tatur Iste fi
lius magistri eorum. i. diaboli: qui huic latroni in suo scele
re: iudeis in sua perfidia magister fuit. CA. XIX.

Tunc ergo apprehendit pilatus iesū ꝛ flagellauit. Et milites plectētes coronā de spinis iposuerunt capiti ei⁹: Et veste purpurea circūdederūt euȝ: Et veniebāt ad eum ꝛ dicebāt Aue rex iudeorū. ꝛ dabāt eis alapas. Exiuit ite rum pilat⁹ foras: ꝛ dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras: vt cognoscatis qꝛ nullā inuenio i eo cām. Exiuit ergo iesus portās spineam coronā ꝛ purpureū vestimentū: ꝛ dicit eis: ecce homo.

AVGV. Cum iudei clamassent nō iesū sibi dimitti a pi
lato velle ꝓpter pascha: sȝ barrabā latronē: subdit̄: Tūc er
go appre. pi. ie. ꝛ flagellauit. Hoc pilatus non ob aliud fecis
se credēdus est: nisi vt ei⁹ iniurijs iudei satiati sufficere sibi
estimarēt: ꝛ vsqȝ ad ei⁹ mortē seuire desisterēt. Ad hoc per
tinet ꝙ idē preses ēt cohortē suā ꝑmisit facere q̄ sequūt̄: aut
fortassis ꝛ iussit: dixit eni qd deinde fecerit milites: pilatuȝ
tn̄ id iussisse nō dixit. Seqt̄ eni. Et mili. ple. coro. de spi. im.
ca. ei⁹: ꝛ veste pur. cir. eū: ꝛ ve. ad eū ꝛ di. Aue rex iu. ꝛ da. ei
alapas. CHRY. Qꝛ eni pilat⁹ dixit eū regē iudeoꝝ sche
ma ei ɔtumelie de reliquo apponūt. BEDA. Nā ꝓ dia
demate spineā illi imposuerunt coronam: ꝛ ꝓ purpureo ve
stimēto quo reges veteres vtebāt̄: vestē purpureā ei circū
dāt: vbi nō dȝ videri ɔ̄riū: qđ matthe⁹ dic̄ circūdedisse chla
midē coccineā: qꝛ vt Origenes refert: vni⁹ sūt materie coc
cus ꝛ purpura. coccule eni incidunt̄: ꝛ ex his gutte sanguis
fluunt: ex quibus vtriusqȝ generis tingit̄ vestimētū. ꝛ q̄uis
hoc milites illudēdo facerēt: nobis tn̄ opabant̄ mysteria.
Nā ꝑ spineā coronā nr̄orū designat̄ pctōruȝ susceptio: q̄ sic
spinas terra nr̄i corporis germiat. In vestimēto purpureo
caro passionibus subiecta significat̄. Purpura etiā vestit̄
cum de triumphis scōrū martyrū gloriat̄. CHRY. Non
āt iiūctio principis erat qđ faciebāt: sed ad gratiā iudaicaȝ
hoc faciebant: qꝛ neqȝ circa initium ab illo iussi iuerunt no
cte: sed iudeis pecuniaruȝ gratia gratificātes oia audebāt.
tot āt ꝛ talib⁹ factis ipse stabat silēs. Tu vero audiens hec
in mēte habe ɔtinue: ꝛ regē orbis terraꝝ ꝛ angeloꝝ dn̄ȝ vi
dēs ɔtumeliā patientē ꝛ omnia ferentem silentio imitare.
AVGV. Sic eni iplebāt̄ q̄ d se dixerat xp̄s. sic martyres
iformabāt̄ ad oia q̄ ꝑsecutores libuit facere ꝑferēda. sic re
gnū qđ de hoc mūdo nō erat: supbū mūdū non atrocitate
pugnādi sȝ patiēdi humilitate vīcebat. CHRY. Ut aūt
ɔuiciū qđ a militib⁹ factū erat: i eū vidētes respirēt a passio
ne: coronatū iesū adduxit ad eos: vn̄ seqt̄: Exiuit iterū pi. fo.
ꝛ di. eis: Ecce adduco vo. eū fo. vt cog. qꝛ nullā i eo cām iue
nio. AVGV. Hinc apparet nō ignorāte pilato hec a mili
tibus facta: siue iusserit ea siue ꝑmiserit illa. s. cā quā supra
diximus: vt hec eius ludibria inimici libentissime viderent
ꝛ vlteri⁹ sāguinē non sitirēt. vn̄ seqt̄: Exiuit g̃ ie. por. spi. co.
ꝛ pur. ve. Non clarus iperio sȝ plen⁹ obpprobrio. Seqt̄: Et
dicit eis: Ecce homo. q. d. Si regi inuidetis iaȝ parcite: quia
abiectum videtis feruet ignominia: frigescat inuidia.

¶ Cuȝ ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabāt dicentes: Crucifige crucifige eū. Dicit eis pilatus: Accipite eum vos et crucifigite. Ego non iuenio in eo cām. Responderunt ei iudei: Nos legeȝ habemus: et s̄m legē dȝ mori: qꝛ filium dei se fecit. Cuȝ ergo audisset pilatus hūc sermonem magis timuit.

AVGV. Iudeoꝝ iuidia ꝓ xp̄i ignominia nō frigescit: i
ardescit potius ꝛ icrescit: vn̄ dicit̄. Cū ergo vidis. eū pō. ꝛ mi.
cla. di. cru. cru. eū. CHRY. Uidit ergo pilatus oia ianiter
fieri. vn̄ sequit̄. Dicit eis pi. acci. eū vos ꝛ crucifigite. Execrā
tis ē hoc v̄bum ꝛ ad rē nō ɔcessā eos ipellētis. Ipsi eni duce
bāt eū: vt cū ꝑsidis iudicio hoc fieret. Cōtigit āt cōtrarium
iudicio ꝑsidis eū magis absolui. vn̄ seqt̄: Ego eni nō iuenio
i eo causā. Cōtinue eni eū ab accusationib⁹ eruit. Unde ma
nifestū est qm̄ ꝛ pora ꝑ illoꝝ cōcessit isaniam: sed iudeos
canes nil hoꝝ i verecūdiā cōuertit. nā sequit̄: Rn̄derūt iu.
Nos legē ha. ꝛ s̄m le. dȝ mori: qꝛ fi. dei se fecit. AVGV.
Ecce alia maior iuidia. pua qdē illa videbat̄ velut affecta
te illicito ausu regie ptātis: ꝛ tn̄ neutrū sibi iesus mēdaciter
vsurpauit: sȝ vtrūqȝ verū ē: ꝛ vnigenitus ē dei filius. ꝛ rex a
deo cōstitutus sup syon mōtē sanctū eius: ꝛ vtrūqȝ nūc de
mōstraret: nisi quāto erat potētior: tāto mallet cē patiētior.
CHRY. Adinuicē eni ipis disputātib⁹ silebat: iplēs pro
pheticū illđ: ꝙ nō apuit os suū i humilitate sua iudiciū ei⁹
sublatū ē. AVGV. d cō. euā. Hoc āt pōt cōgruere ei qđ
lucas cōmeorat: i accusatōe iudeoꝝ dictū: hūc iuenim⁹ sub
uertētē gētē nr̄aȝ: vt adiūgat̄: qꝛ filiū dei se fec̄. CHRY.
Deide pilatus qdem timet ab ipis auditis: ꝛ formidauit:
ne forte verū eēt quod dicebat̄: ꝛ videret̄ iniqȝ agere. vn̄
seqt̄: Cū ergo audisset pilat⁹ hūc sermonem magis timuit.
BEDA Nō timuit qꝛ legē audiuit. qꝛ alienigena erat: sȝ
magis timuit ne filiū di occideret. CHRY. Illi v̄o hoc di
cētes n̄ horruerūt: sȝ iterficiūt eū ꝑ qb⁹ oportuerat adorare.

¶ Et ingressus ē pretorium iterum: ꝛ dicit ad iesum: Unde es tu: Iesus aūt responsuȝ nō dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi nō loqueris: Nescis qꝛ ptātem habeo crucifigere te: et ptāteȝ habeo dimittere te: Respōdit iesus: Nō haberes potestatem aduersum me vllam: nisi tibi datū esset d̄sup. Propterea q me tradidit tibi mai⁹ peccatū habȝ. Et exide q̄rebat pilat⁹ dimittere euȝ.

CHRY. Pilat⁹ timore cōcussus: rursus inquisitionem
facit. vnde dicitur: Et ingressus est pretorium iterum: ꝛ di
cit ad iesum: vnde es tu: Non autē vltra interrogat Quid

fecisti: Seqtur: Iesus aūt respōsuȝ nō dedit ei. Qui eni an
diuit qm̄ i hoc nat⁹ sū: ꝛ ad hoc veni: ꝛ qm̄ regnū meū nō est
hic: cū debuisset resistere ꝛ eripere eū: hoc qdē nō fecit: sed
secutus ē iudaicū ipetū. Propterea ergo nihil ei respōdit:
qm̄ ianiter oia iterrogabat. Sed ꝛ aliter opib⁹ testātib⁹ ei:
volebat ꝑ sermones vicere ꝛ excusationes cōponere: ostē
dēs qm̄ ad hoc venit. AVGV. Hoc āt silētiū dn̄i nr̄i ih̄u
xp̄i nō semel factū collatis oīum euāgelistaꝝ narratōib⁹ re
pit̄ ꝛ apđ pricipē sacerdotū: ꝛ apđ herodē: ꝛ apud ipm pila
tū: vt nō frustra de illo ꝓphetia ꝓcessit. Sicut agn⁹ corā
tōdēte fuit sine voce sic nō apuit os suū: tūc vtiqȝ qū iterro
gātib⁹ nō rn̄dit. q̄uis. n. qbusdā interrogātib⁹ sepe rn̄derit:
tn̄ ꝑ illa i qb⁹ noluit rn̄dere ad hoc data ē d agno siititudo:
vt i suo silētio nō re⁹ sȝ inocēs haberet̄. i. nō sicut male sibi
ɔsci⁹ q de pctis ɔuicebat̄ suis: sȝ sicut māsuet⁹ q ꝓ pctis im
molabat̄ alienis. CHRY. Qꝛ igit̄ siluit. seqt̄. Dic̄ g̃ ei pi.
Mi. nō lo. nescis qꝛ po. ha. cru. te: ꝛ po. ha. dimittere te: Ui
de q̄liter seipm cōdēnauit. si eni i te totū positū ē: cui⁹ gr̄a
nullā cām iueniēs nō absoluis: Qꝛ igit̄ aduersus seipȝ pro
tulit: rn̄dit iesus: Nō haberes ptātē aduersū me vllam: nisi
tibi datū eēt desup. oñdēs qm̄ nō simpl'r ꝛ s̄m alioꝝ ɔn̄tiā
hoc fit: sȝ mystice cōsumat̄. Ne igit̄ hoc audiēs estimes eū
ab oi erutū crie. subdit: Propterea q tradidit me tibi pecca
tū maius hȝ. Et nimirū si datū erat neqȝ hic neqȝ illi obno
xij sūt criminib⁹: ianiter dicis. Hoc eni datū ē. i. cōcessū. ac si
diceret: ꝑmisit hoc fieri neqȝ tam̄ ꝓpterea extra nequitiaȝ
sūt. AVGV. Ecce rn̄dit ꝓuide. vbi n̄ rn̄debat: nō sic̄ reus
siue dolosus: sȝ sicut ouis silebat. vbi respōdebat: sic̄ pastor
docebat. Dicam⁹ ergo qđ dixit: qđ ꝛ ꝑ apl'm docuit: qꝛ non
ē ptās nisi a deo. Et qꝛ plus peccat q ptāti inocētē occidēdū
liuore tradit: q̄ȝ ptās ipa si eū timore alicuius maioris pote
statis occidit. Talē qppe de⁹ đderat illi ptātē: vt eēt ēt sub
cesaris ptāte. q̄ ꝑ iquit: Nō h̄res aduersū me ptātē vllā. i.
q̄tulācūqȝ hēs: nisi hoc ipȝ qcqd ē: tibi eēt datū desup: sȝ qꝛ
scio quātū sit: nō. n. tātuȝ ē vt tibi oīmō liberū sit: ꝓpterea
q tradidit me tibi mai⁹ pctm̄ hȝ. Ille qppe me tuc ptāti tra
didit iuidēdo: tu v̄o eādē ptātē i me exercitur⁹ es metuēdo.
nec timēdo qdē ꝑ̄ti inocētē hoīeȝ hō dȝ occidere: sȝ id celā
do facere multo mai⁹ malū ē q̄ȝ timēdo ꝛ ideo nō ait: Qui
me tibi tradidit: ipe hȝ pctm̄: tāq̄ȝ ille nō h̄ret: sȝ ait. Mai⁹
pctm̄ hȝ: vt ēt se h̄re itelligeret. THEO. Dic̄ āt q tradidit
me tibi. i. iudas vl' ēt turba. Cū ergo patēs rn̄sū iesus edide
rit: ꝙ nisi memetipȝ ꝑberē ꝛ p̄r cōcederet: nō h̄res ptātē in
me: ex hoc poti⁹ ipm ab soluere pilat⁹ satagebat. vn̄ seqt̄:
Et exinde querebat pilat⁹ dimittere eū. AVGV. Lege
superiora ꝛ iuenies iam dudū eū querere dimittere iesuȝ.
Exinde itaqȝ intilligēdum est Propter hoc. i. ex hac causa
ne haberet peccatū occidēdo innocētem sibi traditum.

¶ Iudei autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis eni qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus aūt cū audisset hos sermōes: adduxit foras iesum: ꝛ sedit pro tribunali in loco qui dicitur licostratos: hebraice autem gabatha. Erat auteȝ parasceue pasche hora q̄si sexta: ꝛ dic̄ iudeis: Ecce rex vester. Illi autē clamabant: Tolle: tolle: crucifige euȝ. Dicit eis pilatus: Regem vestrū crucifigā: Responderūt pontifices: Non habemus regeȝ nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illuȝ vt crucifigeretur.

AVG. Maiorē timorē se ingerere putauerūt iudei pila
to terendo de cesare vt occideret christum q̄ȝ supius: vbi di
xerunt: Nos legē habemus: et s̄m legem dȝ mori qꝛ filiū di
se fecit. vnde dicit̄: Iudei aūt clamabāt di. Si hūc di nō es
ami. cesaris. Omnis eni qui se re. fa. cō. cesari. CHRY. Sȝ
vnde habetis hoc demonstrare a purpurata diademate: a
curru a militib⁹: Nōne solus semp cum. xij. discipulis icede
bat ꝑ oia vilia trāsiēs ꝛ cibū ꝛ stolā et habitatōeȝ: AVG.
Pilatus aūt eorū legē nō timuit vt occideret: sed magis fili
um dei timuit ne occideret. Nūc v̄o non sic potuit ɔtemne
re cesarē auctorē ptātis sue: queādmodū legē gētis aliene.
vn̄ subdit̄: Pilat⁹ aūt cū audisset hos sermones adduxit fo
ras iesū ꝛ sedit pro tribunali in lo. q dicit̄ licostratos: hebrai
ce aūt gabatha. CHRY. Exijt quidē vt scrutaturus reȝ.
sedere eni pro tribunali hoc oñdebat. GLO. Sicut eni tri
bunal ē iudiciū. sic tronus vel soliū regū: ꝛ cathedra doctoꝝ.
BEDA. Licostratos āt dr̄ pauim̄tū q̄si lapide stratū: erat
loc⁹ sublimis. Seqt̄: Erat āt parasceue pasche hora q̄si sex
ta. ALCVI. Parasceue. i. ꝑparatio. hoc noīe dicebatur
sexta sabbati i qua ꝑparabāt necessaria sabbato vt de mā
na dictū ē. Sexta die colligetis duplū: qꝛ. n. sexta die hō ē fa
ctus ꝛ in septima requeuit d̄s: iō sexta die ꝓ hoīe patit̄: sabba
to quescit i sepl'chro. hora āt erat q̄si sexta. AVGV. Quid
est ergo qđ marcus dicit. Erat hora tertia q̄n crucifixerunt
eū: nisi qꝛ hora tertia crucifixus est dn̄s linguis iudeorū: ho
ra sexta manib⁹ militū vt itelligamus horā quintā iā fuisse
transactam: ꝛ aliquid de sexta ceptū quando sedit pro tribu
nali pilatus: que dicta ē a ioāne hora quasi sexta: ꝛ cū duce
retur ꝛ crucifigeret̄: et iuxta eius crucē gererētur que gesta
narrantur: hora sexta integra compleretur. Ex qua hora v
sqȝ ad nonā sole obscurato: tenebras factas triū euangelista
ruȝ matthei marci ꝛ luce cōtestatur auctoritas. Sed quoni
am iudei facinus iterfecti christi a se i romanos. i. pilatuȝ ꝛ
eius milites trāsferre conati sunt: ꝓpterea marcus ea hora
qua christus a militibus crucifixus ē pretermissa: tertiā po
ti⁹ horā recordatus expressit: vt nō tm̄ milites reperiantur
crucifixisse iesuȝ: verū etiam iudei qui vt crucifigeretur ho
ra tertia clamauerūt. Est ꝛ alia huius solutio q̄ōnis vt nō h̄
accipiatur hora sexta diei qꝛ neqȝ ioannes ait: Erat hora di
ei quasi sexta. Sed ait Erat parasceue hora quasi sexta. pa
rasceue autem latine ꝑparatio est. Pascha eni nostrum vt
dicit apostolus imolatus ē christus. Cui⁹ pasche prepatiōeȝ
si ab hora noctis nona computemus quādo vidētur princi
pes sacerdotū ꝓnūciasse dn̄i imolationē dicētes: Reus est
mortis vsqȝ ad horā diei tertiā q̄ crucifixū esse christū mar
cus euāgelista testatur: sex hore sūt tres nocturne ꝛ tres diur
ne. THEO. Soluūt autē qdā ꝙ ex pctō scriptoris conti
gerit apud grecos. nam quedā lr̄a greca nomine gama cui⁹
talis ē figura tertiā horā iportat. Quedam auteȝ figura
que ab eis vocat̄ epysimon que talis ē sextaȝ horaȝ ipor
tat. Ex negligentia ergo scriptoruȝ p̄cedēs figura cedere po
tuit in sequentem. CHRY. Pilatus ergo vt scrutaturus
exiens nullā tamen scrutationē faciēs tradit eum estimans
mouendos cē eos. vn̄ sequitur: Et dicit iudeis: Ecce rex ve
ster. THEO. q. d. Ecce qualē hominē fatemini ꝙ ipium
vr̄uȝ capesseret hūilis vt nihil tale possit tētare. CHRY.
Et nimirum q̄ dicta sūt erāt sufficiētia vt facerēt eos de ce
tero ab ira cessare: sed trepidabāt ne dimissus rursus turbā
ducat. Amor etenim principatus versutum quid est ꝛ aīam
sufficiens ꝑdere: propterea magis insistunt. vnde sequitur:
Illi autem clamabant: Tolle: tolle. Interficere enim eū co
nantur exprobratissima morte. vnde subdūt: Crucifige euȝ.
formidantes ne aliqua eius post ipsum fiat memoria.
AVGV. Adhuc aūt pilatus terrorē quē de cesare inge
serant: supare conatur. vnde subditur: Dixit eis pilatus: Re
gem vestrum crucifigam: de ignominia eorum volens eos
frangere quos de ignominia christi mitigare non potuit.
Sequitur: Responderunt pontifices: Non habemus regē

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nisi cesarem. CHRY. Uolentes seipsos submiserūt supplicio ꝓpterea et deus tradidit eos. Quia.n.ↄcorditer negauerūt regnū dei: dimisit eos in suū iudiciū incidere. regnuꝫ .n.xp̄i refutantes id qđ cesaris ē sup seipsos vocabāt. AVGV. Sꝫ pilat⁹ timore mox vincit̄. vñ seqt̄: Tūc ergo tradidit eis illū vt crucifigeret̄. Aptissime enī ↄ cesarē venire videret̄: si regē se nō hr̄e nisi cesarē ꝓfitētib⁹. aliū regē vellet īgerere: dimittendo īpunitū: quē propter hos ausus ei tradiderūt occidendū: nō aūt dictū ē: Tradidit eis illū vt crucifigerēt illū: sed vt crucifigeret̄. s. iudicio ac ptāte p̄sidis. Sed iō illis traditū dixit euāgelista vt eos crimīe īplicatos a quo alieni eē conabātur ōnderet. nō.n.faceret hoc pilat⁹: nisi vt id qđ eos cupe cernebat impleret.

¶ Susceperunt autem iesum: ⁊ eduxerunt: Et baiulans sibi crucem exiuit in euꝫ qui dicitur caluarie locum: hebraice autēꝫ golgotha: Ubi crucifixerunt eum: ⁊ cum eo alios duos hic ⁊ ide: medium autem iesum.

GLO. Ad mandatū p̄sidis milites xp̄m susceperūt crucifigēdū. vñ dr̄. Susc eperūt āt iesū ⁊ eduxerūt. AVGV. Potest enim hoc iaꝫ referri ad milites apparitores p̄sidis nā postea euidentius dicitur: Milites ergo cū crucifixissēt eū q̄uis euāgelista ēt si totū iudeis tribuit merito facit. ipsi enī fecerunt quicqd vt fieret: extorserūt. CHRY. Sed q2 lignū vt ꝓphanū putabāt: ⁊ vitabant ⁊ neqꝫ tangere ipꝫ sustinebāt crucē iesu vt condēnato īponūt. vñ seqtur: Et baiulās sibi cru.exi.in eū qui dicitur cal.lo.hebra. aūt gol. vbi eū crucifixerūt. Ita ⁊ ī typo factū ē Isaac ⁊.n.ligna portauit sed tūc quidē vsqꝫ ad p̄ris beneplacitū res ꝓcessit: nūc autē in rebus effectū obtinuit: veritas enī erat. THEO. Sed quodāmodo vt illic isaac dimissus ē: ⁊ mactatus est aries sic ⁊ hic diuina natura manet īpassibilis: sed humanitas ꝫ quā aries dicitur tanq̄ errātis arietis ade fili⁹ hic mactata est. Sed qualiter ali⁹ euangelista dicit ꝙ angariauerūt simonē vt crucē portaret. AVGV. de cō.euā. Utrūqꝫ factū inuenimus. primo id quod ioānes dicit. deinde quod ceteri tres. vnde intelligitur ꝙ ipse sibi portabat crucē: cū exiret in locū memoratū. AVGV. sup io. Grande spectaculū: sed si spectet īpietas grāde ludibriū. si pietas grāde mysteriū: Ridet īpietas: regem pro v̄ga regni lignū sui portare supplicij. Uidet pietas regē baiulārē lignū ad seipsū figēdū: qđ fixru⁹ fuerat ēt in frontib⁹ regū: spernēdū oculis īpiorū in q̄ erant glorificatura corda sāctorū: ipsā crucē suā gestās humero cōmēdabat: ⁊ lucerne arsure q̄ sub modio ponēda nō erat cādelabrū ferebat. CHRY. Et sicut victores ita et ipse in humeris portabat victorie signū. Quidā aūt dicūt ꝙ in illo loco q caluarie dicebatur adā mortu⁹ ē ⁊ sepult⁹: vt in loco vbi mors regnauit: illic ⁊ ih̄s tropheū statuerit. HIE. sup matth. Fauorabilis īterp̄tatio ⁊ mulcēs aurē ppl̄i: nec tamē vera. Extra vrbē enī et foris portā loca sūt in q̄bus trūcant̄ capita dānatorū et caluarie quasi decollatorū sūpsere nom̄. Adā v̄o sepultū iuxta ebron ⁊ arbee in iesu filij naue volumine legim⁹. CHRY. Crucifigebāt aūt eū cum latronibus: Unde seqtur: Et cū eo alios duos hinc ⁊ inde: me. autē iesū. In hoc ꝓphetiam iplētes: q̄m cū iniquis reputatus ē. Que enī cōuitiātes faciebāt: hec veritati cōferebant. volebat enī demon qđ fiebat obūbrare: sed non valuit. Tribus enī ī cruce affixis miracula que fiebāt nullī ascripsit nisi soli iesu: ita inanes diaboli artes facte sūt. nec solum non obfuit glorie eius: sed contulit nō parū. nam latronem ī cruce cōuertere: ⁊ in p̄adisū īducere nō min⁹ fuit q̄ cōcutere petras. AVGV. Tñ et ip̄a crux si attēdas tribunal fuit. ī medio enim iudice cōstituto: vn⁹ latro qui credidit liberatus: alter q īsultauit dānatus ē: iā significabat qđ facturus ē de viuis ⁊ mortuis: alios positur⁹ ad dextram: alios v̄o ad sinistram.

¶ Scripsit autem ⁊ titulꝫ pilatus: ⁊ posuit sup crucem. Erat autem scriptum: Jesus nazaren⁹ rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerūt iudeorum: q2 prope ciuitateꝫ erat locus vbi crucifix⁹ ē iesus. Et erat scriptum hebraice: grece: ⁊ latine. Dicebant ergo pilato pōtifices iudeorū. Noli scribere rex iudeoruꝫ: sed q2 ipse dixit rex sum iudeorū. Rn̄dit pilatus: Qđ scripsi scripsi.

CHRY. Sicut ī tropheo littore ponūt̄ victoriā ōndentes: ita pilat⁹ titulū cruci xp̄i īscripsit. vñ dr̄. Scripsit autē ⁊ titulū pilat⁹ ⁊ posuit sup crucē: simul q̄dē p xp̄o rñdens vt eū a cōione latronū discerneret. simul autēꝫ ⁊ de iudeis vlciscēs: ostēdēs. s. īpoꝝ maliciā qui ī suū regē insurrexerūt. vñ seqt̄: Erat āt scriptū: Jesus naza.rex iudeoꝝ. BEDA. in quo mōstrabat̄ iam tūc regnū ipsius. nō vt ipsi putabāt destructū ꝫ poti⁹ augmentatū. AVGV. Sꝫ iudeorū tm̄ rex christus ē an ēt gētiū: īmo ⁊ gētiū. Cū enī dixissꝫ: Ego āt sū cōstitutus rex ab eo sup syō mōtē sāctum ei⁹. subiecit. postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā. magnū q̄ volum⁹ itelligi ī hoc titulo sacramētū: q2.s. oleaster factus ē pticeps piguedis olee: ñ olea pticeps facta ē amaritudis oleastri: Rex q̄ iudeoꝝ xp̄s. ꝫ iudeoꝝ circūcisiōeꝫ nō carnis ꝫ cordis: nō lr̄a ꝫ spū. Seqt̄: Hūc ergo titulū ml̄ti legebāt iudeoꝝ: q2 ꝓpe ciui.erat lo. vbi cru.ē iesus. CHRY. Credibile āt ē multos gētiles simul cū iudeis pp festū ↄuenisse: ⁊ ideo vt nullus ignoraret: nō ī vna līgua ꝫ ī trib⁹ scripsit. vñ subdit̄. Et erat scriptū hebraice: grece: ⁊ latine. AVGV. Hec q̄ppe tres ligue ibi p̄ ceteris eminebāt. Hebrea pp iudeos ī lege dei gloriātes: Greca pp gētiū sapiētes: Latina pp romāos ml̄tis ⁊ pene oib⁹ tūc gētib⁹ īpātes. THEO. Significat āt supscriptio triplici s̄mone figurata dñm eē regē practice: phisice necnō theologice. Nā p latinas lr̄as figurat̄ practica: eo ꝙ romanoꝝ īperiū potētissimū satisqꝫ officiosū ī expeditōib⁹ fuerit. Per grecas v̄o lr̄as phisica figurat̄. greci nāqꝫ erga naturaliū speculatōeꝫ īsudauerunt. Demū p hebraicas theologia p̄tēdit̄: dū iudeis ē credita rerū diuiaꝝ agnitio. CHRY. Judei āt crucifixo īuidebāt. vñ seqtur: Dicebāt ergo pi.pō.iu. Noli scri. Rex iude. ꝫ q2 di.rex sū iudeoꝝ. Nā hec q̄dē enūtiatio ē ⁊ cōmunis sn̄ia. Si vero adijciatur: Qm̄ ipse dixit: ipsi⁹ petulātie ⁊ extollentie ostēderet̄ crimen esse. sed pilatus ī priori stetit mēte. vñ sequitur: Respondit pilatus: Quod scripsi scripsi: O ineffabilem vim diuine operationis etiam in cordibus ignorantium: nonne occulta vox quedam pilato intus quodam si dici potest clamoso silentio personabat: qđ tāto ante ī psalmorum litteris prophetatuꝫ est: Ne corrumpas tituli īscriptionem. Sed quid loquimini insani pontifices: nunquid enim propterea non erit verum: quia iesus ait. Rex sum iudeorum: Si corrumpi non potest quod pilatus scripsit: corrumpi potest quod veritas dixit: Ideo enim pilatus quod scripsit: scripsit: quia dominus: quod dixit: dixit.

¶ Milites ergo cum crucifixissent eum: acceperunt vestimenta eius: ⁊ fecerunt q̄tuor partes vnicuiqꝫ militi partem ⁊ tunicam. Erat autē tunica inconsutilis: desuper contexta per totū. Dixerunt ergo adinuicē. Non scindamus eam: sed sortiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sūt vestimēta mea sibi: ⁊ ī vestem meam miserunt sorteꝫ.

AVGV. Indicāte pilato milites qui ei parebāt crucifixerunt iesum. vñ dicit̄: Milites ergo cū crucifixissent eum acceperūt vestimēta eius: ⁊ tñ si volūtates: si clamores eoꝝ cogitemus: iudei magis crucifixerūt. sed de partitione sortiōeqꝫ vestimētorū ei⁹ ceteri euangeliste breuius ⁊ clause iste v̄o aptissime locutus ē. nā sequitur. Et fece. q̄tuor ptes vnicui.mi.partē. vñ appet q̄tuor fuisse milites q ī eo crucifigēdo p̄sidi pareurūt. sequit̄: Et tunicā subaudiēdū ē: Acceperūt: vt iste sit sēsus: Acceperūt āt ⁊ tunicā. ⁊ sic locutus ē vt de ceteris vestimētis nullā sortē missā eē videamus: sed de tunica quā simul cū ceteris acceperūt: sed nō siliter diuiserūt. De hac enī seqt̄ exponēs: Erat āt tu.incō.desup cōtexta p totū. CHRY. Ipsā speciē tunice euāgelista historice designat. q2 enī ī palestina duos pānos ↄnectētes subtexūt idumēta: ōndit ioānes ꝙ tal' erat tunica iesu: occulte vilitatē vestimētoꝝ īsinuās. THEO. Alij vero dicūt ꝙ apđ palestinātelas cōtexūt: nō velut apud nos texūtur: existēte supius stamine: īferi⁹ v̄o textētib⁹: vt sic nō versus ptē supmā textura ꝓtēdat ꝫ ecōtra. AVGV. Cur āt đ illa sortē miserit narrat dicēs: Dixerūt ergo ad īui.nō sci.eā. ꝫ sor.đ illa cui⁹ sit: Apparet itaqꝫ ī alijs vestimētis eq̄les se hūisse ptes vt sortiri necesse nō fuerit. In illa v̄o vna nō eos hr̄e potuisse singulas ptes nisi scinderet̄ vt p ānos ei⁹ iutiliter tollerēt quod ne facerēt ad vnū ea ꝑuenire sortitōe maluerūt. Hui⁹ euāgeliste narrationi cōsonat ēt ꝓpheticū testimoniū. vñ subiūgit: Ut scriptura adiple.di.pti.sunt vesti.mea sibi ⁊ in ve.meā mi.sorte. CHRY. Intuere ꝓphetie certitidinē. ñ enī q̄ partiti sūt solū: ꝫ ⁊ q̄ nō ptiti sūt. Dixit igit̄ ꝓpheta vestimēta q̄dē diuiserūt: ꝫ vestē sorti ↄcesserunt. AVGV. Mattheus dicēdo diuiserūt vestimēta ei⁹ sortē mittētes: ad totā diuisiōeꝫ vestimētorū voluit itelligi ⁊ illā tunicā ptinere de q̄ sortē miserūt. Tale ē quod ēt ait lucas: Diuidētes vestimēta ei⁹ miserūt sortes. Diuidētes enī venerūt ad tunicā de qua facta ē sortitio. Dicendo āt sortes pluralē numerū p singl'ari posuit. Marcus āt solus videt̄ itulisse aliquā q̄oneꝫ. dicēdo enī. Mittētes sortē sup eis quis q̄d tolleret. tāq̄ sup oībus vestimētis non super sola tunica sors missa sit locutus videatur: sed hec breuitas obscuritatē fac̄. Sic enī dictum est. mittētes sortem super eis ac si diceret mittentes sortem cū diuiderētur. Cū autē dicit: Quis quid tollerꝫ. i. quis tunicā tolleret: tāq̄ si totū ita diceret̄. mittētes sortē super eis: quis tunicā q̄ partibus eq̄lib⁹ supfuerat tolleret. Quadripartita aūt vestis dñi nr̄i iesu x̄pi q̄dripti tā figurauit ei⁹ ecclesiā: q̄tuor. s. partib⁹ ī orbe diffusā: ⁊ ī eisdē eq̄liter. i. cōcorditer distributā. Tunica v̄o illa sortita oium ptiū significat vnitatē q̄ charitatis viculo cōtinet̄: Si āt charitas ⁊ supeminētiorē hꝫ viā ⁊ supereminet scientie ⁊ sup oīa p̄cepta ē: s̄m illđ: Sup oīa aūt hec charitatē habete: merito vestis q̄ significat̄ desuper cōtexta phibet̄. Et addidit: p totū. q2 nēo ei⁹ ē expers qui ptiere īuenit̄ ad totum: a quo toto catholica vocat̄ eclesia. Incōsutilis aūt ne aliq̄n dissuat̄. ⁊ ad vnū ꝑuenit: q2 ī vnū oēs colligit. In sorte āt đi gratia cōmēdata ē. cum enī sors mittitur: nō ꝑsone cuiusqꝫ vel meritis: sed occulto iudicio dei credit̄. CHRY. Uel sicut q̄dam dicūt tunica incōsutilis desup cōtexpa p totū s̄m allegoriam ostendit: q̄m non simpl'r hō erat qui crucifixus ē: ꝫ ⁊ đsup đitatē hēbat. THEO. Ul' al'r. Uestis icōsutilis denotat corp⁹ xp̄i: qđ a supiori pte contextum est. Spūs enim scūs superuenit ⁊ virtus altissimi virgini obumbrauit. Hoc ergo sacrosanctum christi corpus indiuisibile cōstat. nam ⁊ si diuidatur per singulos scificās vniuscuiusqꝫ animam simul ⁊ corpus: integre tamē ⁊ indiuisibiliter cōsistit ī omnibus. At quoniā ex quatuor elemētis mūd⁹ consistit itelligēdū ē pro xp̄i vestimētis: visibilē creaturā quā inter se diuidūt demōes qnotiēs morti tradūt v̄bū dei quod habitat in nobis: ac satagunt nos sue partis efficere p mundanas illecebras. AVGV. Et iō ista nō aliqd boni significasse qs dixerit: q2 per malos facta sūt: qd .n. de ipsa cruce dicturi sumus q̄ siliter ab ipijs facta ē. ⁊ tñ ea significari recte itelligit̄ qđ ait apl's: Que sit latitudo: lōgitudo: altitudo: et ꝓfundū. Lata ē q̄ppe ī trāsuerso ligno quo extēdūtur pēdētes man⁹ et significat opera bona in latitudīe charitatis. Longa ē a transuerso ligno vsqꝫ ad terrā ⁊ significat p̄seuerātiā ī longitudine tp̄is. Alta ē in cacumine quo trāsuersum lignū sursū versus excedit et significat supnū finē quo cūcta opera referūtur. Profūda ē in ea parte q̄ ī terra figitur: ibi q̄ppe occulta ē sed cūcta eius apparētia ide cōsurgūt sicut bona nr̄a de ꝓfunditate gr̄e dei que cōprehēdi nō pōt: vniuersa ꝓcedūt. Sed ⁊ si crux christi hoc solū significet qđ ait apostolus: Qui xp̄i sūt carnē suā crucifixerūt cū passiōib⁹ ⁊ cōcupiscētijs q̄ magnū bonū ē. Postremo q̄d ē signū xp̄i nisi crux christi: qđ signū nisi adhibeat̄ siue frōtib⁹ credētiū: siue ip̄i aq̄ ex q̄ regenerātur: siue oleo quo chrismate vngūt̄ siue sacrificio quo alūtur: nihil corū vite proficit̄.

¶ Et milites quidem hec fecerunt. Stabant autē iuxta crucē iesu mater eius: ⁊ soror matris ei⁹ maria cleophe: ⁊ maria magdalene. Cū vidissꝫ ergo iesus matrem ⁊ discipulum stantē quē diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deide dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suaꝫ.

THEO. Cū milites que ad ꝓpriā spectabāt secordiā ꝓsequebātur: ipse gēitricis cura sollicit⁹ ē. vñ dicit̄: Et milites q̄dē hec fecerūt. Stabat aūt iuxta crucē iesu mr̄ ei⁹ ⁊ soror mr̄is ei⁹: maria cleophe. ⁊ maria magdalene. AMBRO. ī epl'is: Maria mr̄ dñi ante crucē stabat filij. nullus me hoc docuit nisi scūs ioānes euāgelista. Mūdū alij cōcussū ī passiōe dñi ↄscripserūt: celū tenebris obductū: refugisse solē: in paradisū latronē ꝫ post piā cōfessionē receptū. Joānes docuit qđ alij nō docuerūt queādmodū ī cruce positus mr̄em appellauerit. Pluris putauit ꝙ victor suppliciorū pietatis officia mr̄i exhibebat q̄ ꝙ regnū celeste donabat̄ vite eterne. nā si religiosū ē ꝙ latroni: donat̄ vita multo vberioris pietatis ē ꝙ a filio mr̄ tanto effectu honorat̄: Ecce igt fili⁹ tu⁹: ecce mr̄ tua. Testabat̄ de cruce xp̄s et iter mr̄em atqꝫ discipulū diuidebat pietatis officia. Cōdebat dñs nō solū publicū sed ēt domesticū testamētū. Et hoc ei⁹ testm̄ significabat ioānes dign⁹ tāto testatore testis. Bonū testm̄ nō pecunie sed vite eterne: qđ nō attramēto scriptū ē: ꝫ spū dei viui. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. Sꝫ nec maria mior q̄ matrem christi decebat fugientibus apostolis ante crucem stabat ⁊ pijs spectabat oculis filij vulnera: quia expectabat non in pignoris mortem: sed mundi salutē: aut fortasse q2 cognouerat p filij mortē mūdi redēptōeꝫ. Aula regalis ēt sua morte putabat se aliqđ publico auditurā muneri: sed iesus nō egebat adiutorē ad redēptiōeꝫ oīuꝫ q oēs sine adiutore seruauit. vñ ⁊ dicit: fact⁹ sū hō sine adiutorio īter mortuos liber. Suscepit q̄dē affectu parētis ꝫ ñ q̄siuit alterius auxiliū. Hāc imitamī mr̄es scē q̄ ī vnico filio dilectissimo tātū materne virtutis exēplū dedit neqꝫ enī vos dulciores liberos habetis: neqꝫ illud virgo querebat solatium vt alium posset generare filiū. HIERO. ↄ eluidiū. Maria ista que in marco ⁊ mattheo Jacobi et ioseph mr̄ dicitur: fuit vxor alphei ⁊ soror marie matris domini: quam mariam cleophe nunc ioannes cognominat a p̄re siue a gētiliate familie: aut quacūqꝫ alia causa ei nomē imponens. Si autem inde tibi aliaatqꝫ alia videtur ꝙ alibi dicatur maria iacobi minoris mater: et hic maria cleophe: disce scripture consuetudinem eundem hominem diuersis nominibus appellari. CHRYSOSTO. Et considera ꝙ ibe

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

cillius gen⁹.f.mulierū virilius apparuit iuxta crucē stando fugientib⁹ discipulis. AVGV. de con.euā. Nisi aūt mattheus ⁊ lucas mariā magdalene noiassent potuissemus dicere alias a longe: alias iuxta crucē fuisse. nullus. n. eorū preter ioānē mr̄em domini cōmemorauit. Nūc ergo quō itelligit̄ eadē maria magdalene ⁊ a longe stetisse cū alis mulieribus sicut mattheus et lucas dicūt: et iuxta crucē fuisse; sicut ioānes dicit. nisi q̄ꝛ in tāto iteruallo erāt vt iuxta dici possēt: q̄ꝛ i conspectu eius p̄sto aderāt et a longe in cōspectu turbe propinquius circūstātis cū centurione et militibus. Possumus ēt itelligere q̄ ille que simul aderāt cū matre dn̄i postq̄ȝ eā discipulo cōmendauit: abire iā cepant. vt a densitate turbe se eruerēt ⁊ cetera q̄ facta sūt longius ituerētur: vt ceteri euangeliste: q̄ post mortē dn̄icas cōmemorauerūt iā lōge stātes cōmēorarent. Quid aūt iterest ad veritatē q̄ quasdā mulieres p̄iter q̄sdā singuli noiauerūt. CHRY. Et cū alie mulieres astarent nullius alterius meminit nisi mr̄is: docēs nos plus aliqd matrib⁹ p̄bere. Sicut. n. parētes circa sp̄ūalia aduersātes: neq̄ȝ nosse oꝫ: ita qn̄ nihil ipediūt oia decet eis p̄bere ⁊ alijs p̄ferre. vn̄ subdit̄: Cū vidisset ergo ih̄s ma. ⁊ disci. stantē quē di. dicit ma. sue. Mu. ecce fi. tu⁹. BEDA. Dilectiōis iditio euāgelista suā dmōstrat p̄sonā: nō q̄ exceptis ceteris sol⁹: sȝ p̄ ceteris familiari⁹ pp̄ p̄uilegiū castitatis a dn̄o amabat̄: qm̄ v̄go ab eo vocat⁹: v̄go p̄māsit i euū.

CHRY. Pape q̄to discipulum honorauit honore sȝ ipe seip̄m occultat moderate sapiēs. si. n. vellet gloriari: ⁊ cām vtiq̄ȝ adiecisset pp̄ quā amabat̄. Et. n. ꝯueniēs ē magnā q̄ndā ⁊ mirabilē eē cām. Jō aūt nihil aliō ioāni loqtur: neq̄ȝ cōsolat̄ tristātē qm̄ tp̄s nō erat v̄boꝝ cōsolatiōe. Sȝ neq̄ȝ paꝝ erat honorari cā tali honore. Q̄ꝛ v̄o cōueniēs erat mr̄em ex istētē dolore opp̄essā p̄curatiōem querere q̄ꝛ ipse aberat: discipulo q̄ diligebat̄ tradidit diligentiā habituro. vn̄ seq̄t̄. Deide di. disci. Ecce ma. tua. AVGV. Hec nimirū ē illa hora de q̄ ih̄s aquā cōuersurus i vinū dixerat matri: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier: nōdū venit hora mea. Tūc. n. diuia facturus nō diuinitatis: sed hūanitatis vel ifirmitas matrem velut icognitā repellebat. nūc aūt humana iā patiēs ex qua factus fuerat hō: affectu cōmēdabat hūano. Moralis igit̄ i sinuatur locus et exēplo suo instruit preceptor bon⁹ vt a filijs pijs ipēdatur cura parētibus: tāq̄ȝ lignū illud vbi erāt fixa membra moriētis ēt cathedra fuerit magistri docentis.

CHRY. Jtaq̄ȝ ēt martiōis obstruit iuerecūdiā. si. n. non gēitus est s̄m carnē neq̄ȝ matrē habuit cuius gr̄a tāta circa eā solā facit p̄uidētiā: Jntuere aūt q̄liter cū crucifigeretur vniuersa ipturbate agebat: discipulo loquēs de mr̄e. p̄phetias iplens. latroni bonā spē tribuēs anteq̄ȝ āt crucifigeret̄ trepidās videtur. nā illic q̄dē nature imbecillitas demonstrata ē: hic aūt virtutis sup̄abundantia ondebatur. Sed ⁊ nos per hoc erudit si ante aduersa conturbamur. non p̄pterea desistere: cū in agonē ingressi fuerimus oia sustinere vt facilia ⁊ leuia. AVGV. Quia ergo matri quā relinquebat: alteruȝ pro se filiū quodāmodo p̄uidebat cur hoc fecerit ondit in hoc qō subditur: Et ex illa hora accepit eam discipulus i suā: Sȝ i que sua ioānes mr̄em dn̄i accepit: Neq̄ȝ. n. nō ex eis erat q̄ dixerāt ei: Ecce nos dimisimus oia ⁊ secuti sum⁹ te. Suscepit ḡ eā i sua nō p̄dia q̄ nulla p̄pria possidebat sed officia que p̄pria dispēsatiōe exequenda curabat.

sed aut miles lancea pupugit latus, non credentes explorant an [illegible] esset

BEDA. Alia lr̄a hȝ: accepit eam discipulus i suā. q̄daȝ volūt i suā mr̄em: sed congruentius subauditur in suam curā.

¶ Postea sciēs iesus q̄ꝛ oia cōsūmata sunt: vt cōsumaret̄ scriptura: dicit Sitio. Uas āt erat positū aceto plenū. Jlli ergo spōgiā plenā aceto: hysopo circūponētes obtulerūt ori eius. Cūȝ ergo accepisset iesus acetū dixit: Cōsumatū ē: Et inclinato capite tradidit spiritū.

AVGV. Patiebat̄ hec oia q̄ apparebat hō: ⁊ ipe idē disponebat hec oia q̄ latebat de⁹. vn̄ dr̄: postea sciēs qm̄ oia cōsūmata sūt: vt ꝯsumaret̄ scriptura. i. qō scriptura p̄dixerat: Et i siti mea potauerūt me aceto: dicit: Sitio. tanq̄ȝ diceret. hoc minus fecistis. date qō estis. Judei q̄ppe ipi erāt acetū degenerātes a vino p̄triarchaꝝ ⁊ p̄phetarū. Uas ergo positū erat aceto plenū: tāq̄ȝ eni de pleno vase: de iniqtate mundi hui⁹ ipletū cor hn̄tes: velut spōgia cauernosis quodammodo atq̄ȝ tortuosis latibulis fraudulētū. vn̄ seq̄t̄. Jlli aūt spōgiā plenā aceto hysopo circūponētes optulerūt ori ei⁹.

CHRY. Neq̄ȝ eni ex his q̄ videbant facti sūt māsueti: sȝ seuiebāt magis: ⁊ eū potabāt: ꝯdēnatorū pocula offerentes: p̄pterea eni hysopus apposit⁹ erat. AVGV. Hysopū āt cui circūposuerūt spōgiā aceto plenā: qm̄ herba ē humilis ⁊ pect⁹ purgat: xp̄i humilitatē ꝯgruēter accipim⁹: quā circūdederūt ⁊ se circūuenisse putauerūt: xp̄i nāq̄ȝ hūilitate mūdamur. Nec moueat quō spōgiā ori ei⁹ potuerūt admouere. q̄ cruce fuerat exaltat⁹ a terra. Sic̄. n. apō alios euāgelistas legit̄ q̄ hic p̄termisit: i arūdine factū ē: vt i spōgia talis pot⁹ ad crucis sb̄limia leuaret̄. THEO. Quidā v̄o hysopū dicūt vocari arūdinē. nā frōdes hȝ arūdini consimiles. Seq̄t̄: Cū ergo accepisset ih̄s acetū dixit: Cōsumatum est. AVGV. Quid: nisi q̄ prophetia tanto ante predixerat.

BEDA Hic q̄ri pōt: quō hic dr̄. Cū accepisset acetū: cum ali⁹ euāgelista dicat. Noluit bibere: Sȝ hoc facile soluitur: qm̄ n̄ accepit vt biberȝ: sed vt qō scriptū erat ipleret. AVGV. Deide q̄ꝛ nihil remāserat qō āteq̄ȝ moreret̄ fieri adhuc oporteret. seq̄t̄: Et iclinato capite tra. spiritū. Peractis oib⁹ q̄ vt pagerent̄ expectabat: tāq̄ȝ ille q̄ p̄tātē hēbat ponēdi aiaȝ suā ⁊ iteꝝ sumēdi eā. GREGO. xi. mo. Sp̄us aut ē hic p̄ aia pōit̄. Si. n. aliō sp̄ūȝ q̄ȝ aiaȝ euāgelista diceret Exiūte sp̄ū aia remāsisset. GREGO. Nō āt qm̄ expirauit inclinauit caput: sȝ q̄ꝛ iclinauit caput tūc expirauit. p̄ q̄ omnia idicauit euāgelista qm̄ oīm dn̄s ipe erat. AVGV. Quis eni ita dormit qn̄ voluerit: sicut iesus mortuus ē qn̄ voluit: Quanta speranda: vel timēda p̄tās est iudicantis: si apparuit tāta morentis: THEO. Tradidit autē dn̄s spiritum deo ⁊ patri: ostēdens q̄ nequaq̄ȝ sanctoꝝ aie conuersantur in tumulis. immo deueniunt ad manus patris oīm peccatoribus ad locum penarum delatis videlicet ad infernum.

¶ Judei ergo quoniā parasceue erat vt non remanerent in cruce corpora sabbato. Erat enim magnus dies ille sabbati: rogauerunt pilatū vt frāgerent̄ eoꝝ crura ⁊ tolleret̄. Uenerūt ergo milites ⁊ primi quidē fregerūt crura ⁊ alterius qui crucifixus ē cum eo: Ad iesū autē cū venissēt vt viderūt eū iā mortuū nō fregerūt eius crura: sed vnus militū lancea latus ei⁹ ap̄uit ⁊ continuo exiuit sāguis ⁊ aqua. Et qui vidit testimoniū perhibuit: ⁊ verum est testimoniū ei⁹. ⁊ ille scit q̄ꝛ vera dicit vt ⁊ vos credatis. Fcā sūt. n. hec vt scriptura ipleret̄. Os nō cōminuetis ex eo: ⁊ iteꝝ alia scriptura dicit: Uidebunt in quem transfixerūt.

CHRY. Judei q̄ camelū trāsglutiebāt: culicē āt collaudabāt: cū tātā fuissēt opati audatiā: d̄ die diligēter rōcināt̄. vn̄ dicit̄: Ju. ḡ qm̄ pa. erat: vt n̄ re. i cru. cor. sab. BEDA. Parasceue. i. p̄paratio dicta ē sexta feria: q̄ꝛ eo die duplices sibi cibos filij isrl̄ p̄parabāt. Erat eni m. di. il. sab. s. pp̄ solēnitatem paschaiem. Rogaue. pi. vt frange. cru. eo. AVGV. Nō crura tollerētur: sȝ hi quibus ideo frangebant̄: vt morerentur auferentur ex ligno: ne pendentes in crucibus magnū diem festum sui diurni cruciatus horrore fedarēt.

THEO. Sic. n. iubebātur i lege. non occidere solē in hominis supplitio. vel q̄ꝛ noluerūt i die festo tortores aut homicide cēseri. CHRY. Uide āt qualiter valida est veritas. p̄ eoꝝ. n. studia p̄phetia cōpletur. vnde subditur: Uene. ergo mili. ⁊ primi qui. frege. cru. ⁊ alte. q̄ cruci. ē cum eo. Ad ie. aūt cū venis. vt vide. eū iā mortuū: non frege. ei⁹ cru. sed vnus mili. lan. la. eius apuit. THEO. Ut iudeis cōplaceant lanceāt christū circa corpus exaie cōtumelias iferētes: sed cōtumelia in signū p̄duxt. sanguinē enim de corpore extincto manare miraculosuȝ ē. AVGV. Uigilanti verbo euāgelista vsus ē: vt nō diceret: Latus eius p̄cussit aut vulnerauit. sed apuit: vt illic quodāmodo vite ostiuȝ pandret̄. vn̄ sacramēta eccl̄ie manauerūt: sine q̄b⁹ ad vitā q̄ v̄e vita est nō itrat̄. vn̄ seq̄tur: Et cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Jlle sanguis i remissionē fusus ē peccatorum: aqua illa salutare tēperat poculū. hoc ⁊ lauacrū p̄stat ⁊ potū. Hoc p̄enūciabat: q̄ noe in latere arce ostiū facere iussus ē quo intrarent aialia que nō erāt diluuio pitura: q̄bus p̄figurabatur ecclesia. pp̄ hoc p̄ia mulier facta ē de viri latere dormiētis. ⁊ hic secūdus adā iclinato capite in cruce dormiuit: vt inde formaret̄ ei ꝯiūx p̄ id qō de latere dormiētis effluxit. O mors vn̄ mortui reuiuiscūt: q̄d isto sanguie mūdi⁹: q̄d isto vulnere salubri⁹: CHRY. Et q̄ꝛ hic suscipiūt p̄icipiū sacra mysteria cū accesseris ad tremē dū calicē: vt ab ipsa bibiturus christi costa ita accedas. THEO. Erubescant igit̄ q̄ vinū i sacris nō limphāt mysterijs. vident̄. n. nō credere q̄ aqua de latere fluxerit. Pōt tn̄ q̄s calumniose dicere q̄ aliq̄ v̄tus vitalis erat in corpore: ⁊ iō sanguis effluxit: aq̄ v̄o manans iexpugnabile signū fuit ⁊ iō euāgelista subiungit: Et q̄ vidit testimoniū p̄hibuit. CHRY. q. d. Nō ab alijs audiui: sed ipse p̄ns vidit. Et veꝝ ē testimoniū eius. Qō ꝯueniēter subiūgit cōuitiū christi enarrās: nō magnū aliqō ⁊ admirabile signū vt sic suspect⁹ s̄mo redderet̄: sed ipse hoc dixit: hereticoꝝ ora p̄cludens: ⁊ futura p̄sonās mysteria: ⁊ eū q̄ iacebat i eis ispiciēs thesauꝝ. Seq̄t̄: Et ille scit: q̄ꝛ ve. di. vt ⁊ vos cre.

AVGV. Scit. n. q̄ vidit: cui⁹ credat testimōio q̄ nō vidit. Duo āt testimōia de scripturis reddidit singulis reb⁹: q̄s facta fuisse narrauit. Nā q̄ꝛ dixerat. Nō fregerūt crura iesu. subdidit. Fcā sunt eni h̄ vt scriptura ipleret̄. os nō cōmi. ex eo. Q̄ꝛ p̄ceptū ē eis: q̄ celebrare pascha iussi sunt ouis imolatōe i veteri lege: q̄ dn̄ice passiōis vmbra pecesserat. Jtē q̄ꝛ subiūxerat: Un⁹ mili. lācea la. eius ape. ad hoc p̄tinet alteꝝ testimōiū qō sb̄dit dicēs: Et iteꝝ alia scriptura di. Uide. in quē trāsfi. vbi p̄missus ē xp̄s i eā q̄ crucifix⁹ ē carne futur⁹.

HIERO. Hoc āt testimonium sumptuȝ est de zacharia.

¶ Post hec aūt rogauit pilatum ioseph ab arimathia eo qō eēt discipulus iesu: occultus auteȝ propter metū iudeoruȝ: vt tolleret corpus iesu. Et permisit pilatus. Uenit ergo ⁊ tulit corp⁹ iesu. Uenit aūt ⁊ nicodem⁹ qui venerat ad iesum nocte p̄imū ferens mixturā myrrhe ⁊ aloes quasi libras centū. Acceperūt ergo corp⁹ iesu: ⁊ ligauerūt eū lintheis cū aromatib⁹: sic̄ mos ē iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifix⁹ ē hort⁹: ⁊ in horto monumentū nouū in quo nondū q̄squā positus erat. Jbi ergo propter parasceuē iudeorū quia iuxta erat monumentū posuerunt iesum.

CHRY. Estimās ioseph extinctum eē iudeoꝝ furorem christo crucifixo: cum fiducia accessit vt deponendū funus p̄curaret. vnde dicitur: Post hec au. ro. pi. io. ab armathia.

BEDA. Arimathia ipsa est ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis. Celit⁹ āt p̄uisuȝ ē vt eēt diues vt ad presideȝ posset accedere: ⁊ vt eēt iustus: vt corp⁹ dn̄i accipe mereret̄. vnde seq̄t̄: Ut tolleret cor. ie. eo q̄ eēt disci. iesu. CHRY. Non ex. xij. sȝ ex septuagita. quoniā nullus ex. xij. accesserit. Et si timore iudeoꝝ q̄s p̄ cā assūpserit: h̄ codē detiebat̄ timore. vn̄ dr̄: occul. aūt p̄pter metum iu. Sȝ valde insignis erat: ⁊ pilato not⁹. vn̄ ⁊ grām accepit ⁊ hoc ē qō subdit̄. Et pmi. pi. Et sepelit d reliquo: n̄ vt ꝯdēnatū: sȝ vt magnū quēdā ⁊ mirabilē. vn̄ subdit̄ Ue. ḡ ⁊ tu. cor. ie. AVGV. d cō. euā. Jn extremo eni illo officio funeri exhibēdo min⁹ curauit a iudeis: q̄uis soleret in dn̄o audiēdo eorum inimicitias deuitare. BEDA. Sedata eniȝ vtcūq̄ȝ eorū seuitia eo q̄ se aduersus christū preualuisse gaudebāt: corpus christi petijt qm̄ nō videbatur cā discipulatus: sed pietatis veisse vt fūeri officiū ipenderet: qō homines nō soluȝ bonis: sed ēt malis solēt ipendere. Adiungitur aūt ei ⁊ nicodemus. vn̄ sequitur. Ue. au. ⁊ nico. q̄ ve. ad ie. no p̄i. fe. mixtu. myr. ⁊ aloes q̄si li. cen. AVGV. Non ita distinguendū ē: vt dicamus primū ferēs mixturā myrrhe: sed vt qō dictū est p̄imū ad superiorē sensuȝ p̄tineat. Uenerat eni ad iesū nicodemus nocte primū: quod idē ioānes narrauit in prioribus euāgelij sui p̄tibus. hic ergo intlligendū ē ad iesum nō tunc solū: sed tūc primū veisse nicodemū: venisse āt postea vt fieret audiēdo discipl's. CHRY. Ferūt āt pigin̄ta q̄marie corp⁹ apta sūt q̄ plurimū ꝯseruare: ⁊ nō p̄mittere cito subijci corruptōi: adhuc enim vt de nudo homine disponebāt sed tamē multā dilectionē demonstrabāt. BEDA. Notandū ē autem q̄ simplex vnguentuȝ fuerit q̄ꝛ ex diuersis aromtib⁹ licētiā conficiēdi non haberēt. sequitur: Acce. er. cor. ie. ⁊ liga. eū litheis cū aroma. sic̄ mos ē iudeis sepeli. AVGV. Jn quo euāgelista admonuit in huiusmodi officijs q̄ mortuis exhibentur morē cuiusq̄ȝ gentis eē seruandū. Erat āt illius gentis ꝯsuetudo vt mortuorū corpora varijs aromatib⁹ cōdirentur: vt diuti⁹ seruarētur illesa. AVGV. de cō. euā. Neq̄ȝ aūt hic ioānes alijs repugnat. neq̄ȝ enim illi qui nicodemū tacuerūt: affirmauerūt a solo ioseph dn̄m sepultum q̄uis solius cōmemorationē fecerint: aut q̄ꝛ illi vna syndōe a ioseph inuolutū dixerūt: p̄pterea p̄hibuerunt intelligi: ⁊ alia linthea potuisse afferri nicodemo ⁊ superaddi vt veruȝ narret ioannes q̄ non vno lintheo sȝ lintheis iuolutus sit: q̄uis ⁊ p̄pter sudariū quod capiti adhibebatur: ⁊ institas quibus corp⁹ totum alligatū ē: q̄ꝛ oia de lino erāt: ēt si vna syndo ibi fuit: v̄acissime dici potuit: Ligauerunt eū lintheis. Linthea q̄ppe generaliter dicūtur q̄ lino texūt̄. BEDA Hinc ecclesie cōsuetudo descendit vt corpus domini nō in sericis ⁊ auro textis consecretur: sed in syndone munda.

CHRY. Quia vero breuitate temporis vrgebāt̄: nona eni hora mortuo christo: deinde accedentibus ad pilatum: ⁊ deponētibus christi corp⁹ vespa iminebat: ideo ponūt eū in p̄ximū monumētū. vn̄ subditur: Erat au. in lo. vbi cruci. ē hort⁹ ⁊ in hor. monu. no. in quo nonduȝ quisq̄ȝ po. fuerat. Q̄ꝛ dispensatione factum est: ne alterius alicuius q̄ cum eo iaceret estimaret̄ resurrectio facta eē. AVGV. Sic̄ etiā in marie virginis vtero nemo ante illum: nemo post illum conceptus est: ita in hoc monumento nemo ante illuȝ: ⁊ nemo post illum sepultus est. THEO. Per hoc etiā q̄ nouum fuit sepulchrum. mystice datur intelligi q̄ per christi sepulturam omnes inuouamur morte corruptione destructa. Attende etiam abundantiam pro nobis suscepte paupertatis: Nam qui domum in vita non habuit: post mortem quoq̄ȝ in alieno sepulchro reconditur: ⁊ nudus existens a ioseph operitur. Sequitur: Jbi ergo p̄pter pasce. iu. quia iu. erat mon. posue ie. AVGV. Acceleratam vult itelligi sepulturam: ne aduespasceret quando iam p̄pter pasceuē quam cenam puram iudei latine vsitatius apud nos vocant facere tale aliquid non licebat. CHRY. Propinquum autem fuit sepulchrum: vt discipuli possent cum fa

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cilitate accedere ꝛ cõſideratores fieri eorũ q̃ eueniebãt ꝑpe
exiſte loco: ꝛ vt ſepulture teſtes eẽnt ẽt inimici cuſtodiẽtes
ſepulchrũ: ꝛ vt falſus oñderetur is qui de furto ſermo.
BEDA. Myſtice ãt ioſeph iterptat̃ apt⁹ ꝑ acceptõez bo
ni opis: ad qd̃ mõemur vt corp⁹ dñi digne ꝑcipere mereãur.
THEO. Nũc ẽt quodãmõ xp̃s apd̃ auaros mortificat̃: i
paupe famẽ patiẽte. Eſto ḡ ioſeph ꝛ tege xp̃i nuditatẽ: nõ ſe
mel ſʒ i tuo tumulo ſpũali ꝯſiderãdo recõde: coopi ꝛ imiſce
myrrhã ꝛ aloẽ amaricãtia cõſiderẽdo vocẽ illã: Ite maledi
citi in ignẽ eternũ q̃ nihil amari⁹ eſtimo. CA. XX.

VNa autẽ ſabbati maria magdalene
vẽit mane cum adhuc tenebre eẽſẽt
ad monumẽtũ: ꝛ vidit lapidẽ reuo
lutum a monumẽto. Cucurrit ḡ ꝛ
venit ad ſimonẽ petꝛ ꝛ ad aliũ diſci
pulum quẽ amabat ieſus. ꝛ dicit illis: Tulerũt
dominũ de monumẽto: ꝛ neſcim⁹ vbi poſuerũt
euʒ. Exijt ergo petr⁹ et ille ali⁹ diſcipulus: et ve
nerũt ad monumẽtum. Currebãt autem duo ſi
mul: et ille ali⁹ diſcipulus precucurrit citi⁹ petro:
et venit primus ad monumẽtũ. Et cum ſe incli
naſſet vidit poſita lintheamia: nõ tamẽ itroiuit.
Venit ergo ſimõ petrus ſequens eum: et intro
iuit i monumentũ. Et vidit lintheamia poſita et
ſudarium quod fuerat ſuper caput eius non cuʒ
lintheaminib⁹ poſituʒ: ſed ſepatim inuolutum
in vnuʒ locum. Tũc ergo introiuit et ille diſcipu
lus q venerat primus ad monumẽtũ: et vidit et
credidit. Nõdũ.n. ſciebant ſcripturã: quia opor
tuit eum a mortuis reſurgere.

CHRY Quia iã trãſierat ſabbbatũ: i quo ipediebat̃ a le
ge: nõ potuit maria magdalene queſcere: ſʒ venit ꝑfũdo dilu
culo ꝯſolationẽ quãdã a loco ſepulture iuenir̃ volẽs. vñ dr̃.
Una ãt ſabbati maria magdalene vẽit mãe cũ adhuc tene
bre eẽnt ad mõumẽtũ. AVG. de cõ. eua. Veit qdẽ maria
magdalene: ſine dubio ceteris mulierib⁹ que dñe miniſtra
uerãt plurimũ dilectõe feruẽtior: vt ñ imerito ioãnes ſolaʒ
cõmemoraret: tacitis eis q̃ cuʒ illa fuerãt ſic alij teſtantur.
AVGV. ſup ioãnẽ. Una ãt ſabbati ẽ: quẽ iã diẽ dñicum
ꝓpter dñi reſurrectionẽ mos chriſtianus appellat: quẽ mat
the⁹ p̃mã ſabbati noiauit. BEDA. Dicit̃ ḡ: Una ſabbati.
hoc ẽ altera ſiue prima die poſt ſabbatum. THEO. Vel
aliter: Hebdomade dies iudei ſabbatũ nomiabãt: vnã aũt
ex ſabbati dieb⁹ primã: futuri ãt ſeculi exẽplar ẽ h̄ dies: qm̃
futuri ſeculi vna dies ẽ nequaq̄ nocte iterpollata. De⁹ eni
ibi ſol eſt: q nũquã occidit. In hac igit̃ die dñs reſurrexit in
corruptibilitatẽ corpis aſſumens ſicut nos in futuro ſeculo
incorruptiõe iduemur. AVGV. de cõ. euã: Qr ãt marc⁹
dicit: Valde mãe oriẽte iã ſole: ñ r̃pugnat ei qd̃ h̄ dr̃: Cũ ad
huc tenebr̃ eẽnt die qppe ſurgẽte aliq̃ relique tenebrarꝫ tãto
magis extenuãt̃: quãtomagis orit̃ lux. Nec ſic accipiẽdũ ẽ
qd̃ ait marc⁹: Valde mãe orto iã ſole: tãq̄ ſol ipe iã videret̃
ſup terrã: ſʒ poti⁹ ſic dicere ſolem⁹ eis qb⁹ volum⁹ ſignificare
tẽpi⁹ aliqd̃ fãciẽdũ: orto iaʒ ſole dr̃. i. de ꝓximo aduẽiente
i has ptes. GREGO. i ho. Cõgrue ãt dr̃: Cũ adhuc tene
brẽ eẽnt. Maria.n. auctorẽ oĩuʒ quẽ carne viderat: mortuũ
q̃rebat in monumento. ꝛ qr hũc mĩme iuenit: furatũ credi
dit. Adhuc ḡ erãt tenebre cũ venit ad monumẽtũ. Seqt̃:
Et vidit lapidẽ reuolutũ a monum̃to. AVGV. ð cõ. euã:
Iam ergo factũ erat qd̃ ſolus matthe⁹ cõmemorat de terre
motu ꝛ lapide reuoluto: cõterritiſq̄ cuſtodib⁹. CHRY.
Surrexit qdeʒ dñs lapide ꝛ ſignaculis ð ſepulchro inacẽ
tibus: qr v̄o oportebat ꝛ alios certificari aperit̃ monumẽ
tũ poſt reſurrectionẽ: ꝛ ita creditur qd̃ factũ ẽ. hoc deniq̄ ꝛ
mariã mouit. vidẽs.n. lapidẽ ſublatũ nõ intrauit neq̄ ꝑſpe
xit: ſʒ ad diſcipulos ex multo amore cũ velocitate cucurrit.
Nõdũ aũt de reſurrectiõe nouerat aliqd manifeſtũ: ſʒ puta
bat trãſlationẽ corpis eẽ factã. GLO. Et iõ cucurrit nun
ciare diſcipl'is: vt aut ſecũ q̃rerẽt: aut ſecũ dolerẽt. Et hoc ẽ
qd̃ ſeqtur: Cucurrit ergo: ꝛ vẽit ad ſimonẽ petrũ ꝛ ad aliũ di
ſcipulũ quẽ diligebat ieſus. AVGV. Ita ſe cõmemorare
ſolet ꝙ eũ diligebat ieſus: q vtiq̄ oẽs: ſʒ ipm̃ p̄ ceteris ꝛ fa
miliarius diligebat: Seqt̃. Et dixit eis: Tulerũt dñm meũ
ꝛ neſcio vbi poſuerũt eũ. GREGO. ij. mo. Hoc ãt dicẽs
totũ pro pte inſinuat: ſolũ qppe corp⁹ dñi q̃ſitura venerat: ꝛ
quaſi totũ dñʒ ſublatũ deplorat. AVGV. Nõnulli ãt co
dices greci ẽt hñt: Tulerunt dñm meũ: qd̃ videri dictũ põt
ꝑpẽſiore charitatis vel famulat⁹ affectu. Sʒ hoc in plurib⁹
codicib⁹ quos i ꝓmptu hẽm⁹ ñ iuenim⁹. Diſcipulũ ãt quẽ di
ligebat ieſus ſeip̄m dic̃. nã qppe ita cõmemorare ſolet ꝙ eũ
diligebat ieſus q vtiq̄ oẽs: ſed ipſũ pre ceteris ꝛ familiari⁹
diligebat. CHRY. Euãgeliſta vero nõ priuauit mulierez
hac laude: nec verecũdũ exiſtiauit ꝙ ab ea pri⁹ addiſcerẽt.
Audiẽtes ḡ illi cũ m'lto ſtudio monumẽto inſiſtũt. GRE.
Illi autem pre ceteris cucurrerunt: q pre ceteris amauerũt:
vʒ. petr⁹ ꝛ ioãnes. vñ ſeqtur: Exijt ḡ pe. ꝛ il. ali⁹ diſci. ꝛ vene
rũt ad monumẽtũ. THEO. Sʒ ſi q̃ras q̃uo aſtãtibus cu
ſtodib⁹ venerũt ad monumẽtũ. Rudis qd̃: qm̃ poſtq̄ dñs
reſurrexit ꝛ vna cũ terremotu affuit angel⁹ in ſepulchro: re
ceſſerũt cuſtodes ãnũciãtes phariſeis. AVGV. Cũ ãt iã
dixiſſet. venerũt ad mõumẽtũ: regreſſus ẽ vt narraret q̃uo
venerũt atq̄ ait. Currebãt aũt duo ſimul ꝛ ille ali⁹ diſcipu
lus p̄cucurrit citi⁹ petro ꝛ venit p̄or ad mõumẽtũ. vbi oñdit
ꝙ ipſe p̄or venerit: ſʒ tanq̄ de alio cũcta narrat. CHRY.
Veniẽs aũt cõſiderat lintheamia poſita. vñ ſeqtur: Et cũ ſe
inclinaſſʒ vidit poſita lintheamina: nihil tñ ipe pl⁹ ꝑſcruta
tur: ſʒ ðſiſtit. ꝛ h̄ ẽ qd̃ ſubdit̃: Nõ tñ itroiuit. Petr⁹ v̄o vt fer
uid⁹ itroiẽs: vniuerſa iſpexit diligẽter ꝛ ãpli⁹ vidit. Unde ſe
quit̃. Venit ergo ſimon petrus ꝛ itro. i mo. ꝛ vidit lin. po. ꝛ
ſud. qd̃ fu. ſu. ca. ei⁹ nõ cũ li. po. ſʒ ſep. iuol. i vn. lo. qd̃ erat re
ſurrectõis ſignũ. Neqʒ.n. ſi qdẽ eũ trãſtuliſſẽt: corp⁹ ei⁹ õnu
daſſent: neqʒ ſi furati eẽnt: hui⁹ rei fuiſſent ſolliciti vt leua
rẽt ſudariũ ꝛ iuoluerẽt: ꝛ ponerẽt i vnũ locũ ſeorſũ a lithea
minib⁹: ſʒ ſimpl'r vt ſe hẽbat ſuſcepiſſẽt corp⁹. Iõ.n. ioãnes
p̄miſerat qm̃ ſepult⁹ ẽ cũ myrrha q̃ ꝯglutinat corpi linthea
mia: vt nõ decipiaris ab his q dicũt eũ furto ſublatũ eẽ. Nõ
.n. ita iſenſat⁹ cẽt q furaret̃: vt circa rẽ ſupfluã tm̃ ſtudiũ cõ
ſumeret. Poſt petꝛ ãt ꝛ ioãnes itroiuit vñ ſeqtur: Tũc ḡ in
tro. ꝛ ille diſci. q vene. pri. ad mo. ꝛ vidit ꝛ credidit. AVG.
Nõnulli putãt h̄ ioãnẽ crediſſe ꝙ ih̄s reſurrexerit: ſʒ qd̃
ſeqt̃ hoc ñ idicat. vidit ḡ mãe monum̃tũ ꝛ credidit qd̃ dixe
rat mul'r. nã ſeqt̃: Nõdũ.n. ſciebãt ſcriptu. qr opo. eũ a mor.
reſur. Nõ ḡ eũ credidit reſurrexiſſe: quẽ neſciebat oportere
reſurgere. qñ ãt ab ipo dño audiebãt q̃uis aptiſſime dicere
tur: ꝯſuetudie tñ audiẽdi ab illo pabolas ñ itelligebãt: ꝛ ali
qd aliõ eũ ſignificare credebãt. GRE. i ho. Hec ãt tã ſubti
lis euãgeliſte deſcriptõ a myſterijs vacare credẽda ñ ẽ. ꝑ io
annẽ iuniorẽ ſynagoga: ꝑ ſeniorẽ v̄o petꝛ eccl'a gẽtiũ ðſigna
tur: qr ꝛ ſi ad dei cultũ ẽ p̄or ſynagoga q̄ eccl'ia gẽtiũ: ad vſũ
tñ ſcl'i p̄or ẽ ml'titudo gẽtiũ q̄ ſynagoga. Cucurrerunt ãt ſil'
qr ab ort⁹ ſui tpe vſq̄ ad occaſũ pi ꝛ cõi via: ꝛ ſi nõ pari ꝛ cõi
ſenſu gẽtilitas cũ ſynagoga decucurrit: venit ſynagoga p⁹ ad
monum̃tũ ſʒ minime itrauit: qr legis qdẽ mãdata ꝑcepit: ꝓ
phetias ð icarnatiõe ac paſſione dñica audiuit: ſʒ credere in
mortuũ noluit. Veit ãt ſimõ petr⁹ ꝛ itroiuit i monumẽtũ: qr
ſecuta poſterior eccl'ia gẽtiũ xp̄ʒ ieſũ ꝛ cognouit carne mor
tuũ ꝛ viuẽtẽ credidit deum. Sudariũ aũt capitis dñi cũ lin
theaminibus non inuenitur qr caput xp̄i deus ꝛ diuinitatis
incõprehẽſibilia ſacramẽta ab infirmitatis noſtre cognitio
nẽ diſiuncta ſũt: eiuſq̄ potẽtia creature tranſcẽdit naturã.
Nõ ſolũ aũt ſeparatiʒ ſʒ inuolutũ inueniri dicit̃: qr linthei
quo inuoluitur: nec initiũ nec finis aſpicit̃. Celſitudo auteʒ
diuinitatis nec cepit eẽ nec deſinit. Bene ãt additur in vno
loco: qr in ſciſſura mentium deus non eſt: ꝛ illi eius gratiaʒ
hẽre merẽtur qui ſe abinuicẽ ꝑ ſectarũ ſcandala ñ diuidũt.
Sed qr ſolet per ſudariũ laborãtiuʒ ſudor detergi: põt ꝛ
ſudarij noie intelligi labor dei. Sudariũ ergo qd̃ ſup caput
ei⁹ fuerat: ſeorſũ inuenit̃: qr ipſa redẽptoris nr̃i paſſio longe
a noſtra paſſione diſiuncta eſt: qm̃ ipſe ſine culpa ꝑtulit qd̃
nos cũ culpa toleram⁹. Ipſe ſpõte morti ſuccũbere voluit:
ad quã nos venim⁹ inuiti. Poſtq̄ aũt intrauit petr⁹: ingreſ
ſus eſt ꝛ ioãnes: qr in fine mũdi ad redẽptoris fidẽ ẽt iudea
colligetur. THEO. Ul'alr. Intellige petrũ actiuũ ꝛ ꝓm
ptum. Joanneʒ vero contẽplatiuũ: ꝛ docilẽ: erga reruʒ diui
narꝫ habuiſſe pitiã. plerũq̄ aũt p̄uenit cõtẽplatiu⁹ notitia ꝛ
docilitate: ſʒ actiu⁹ inſtãtia feruoris ꝛ ſedulitate precedit il
lius acumen: ꝛ prius inſpicit diuinum myſterium.

¶ Abierunt ergo iterum diſcipuli ad ſemetip̄os
Maria autem ſtabat ad monumentũ foris plo
rans. Duʒ ergo fleret inclinauit ſe ꝛ proſpexit in
monumẽtũ: Et vidit duos angelos i albis ſedẽ
tes: vnũ ad caput: ꝛ vnum ad pedes vbi poſitũ
erat corpus ieſu. Dicunt ei illi. Mulier qd plo
ras? Dicit eis: Quia tulerunt dominum meuʒ:
ꝛ neſcio vbi poſuerunt eum. Hec cuʒ dixiſſet cõ
uerſa eſt retrorſum: ꝛ vidit ieſum ſtãtẽ ꝛ ñ ſcie
bat quia ieſus ẽ. Dicit ei ieſus: Mulier: qd plo
ras? Quẽ queris? Illa exiſtimans quia hortula
nus eſſet: Dicit ei: Domine ſi tu ſuſtuliſti eũ di
cito mihi vbi poſuiſti eum: ꝛ ego euʒ tollã. Di
cit ei ieſus: Maria. Cõuerſa illa dic̃ ei: Rabbo
ni: quod dici t̃ magiſter. Dicit ei ieſus: Noli me
tangere: Nondũ enim aſcẽdi ad patrẽ meũ. Va
de autem ad fratres meos ꝛ dic eis: Aſcendo ad
patreʒ meum ꝛ patrem veſtrum: deũ meũ ꝛ de
um veſtruʒ: Veit maria magdalene annunciãs
diſcipulis quia vidi dominum ꝛ hec dixit mihi.

GREGO. i ho. Maria aũt magdalene q̃ fuerat in ciuita
te peccatrix amando veritatẽ lauerat lachrymis maculas
criminis: cui⁹ mẽtẽ magna vis amoris accenderat: q̃ a monu
mento dñi ẽt diſcipulis recedentib⁹ nõ recedebat. Dicitur
enĩ. Abie. ergo iterꝫ diſcipl'i ad ſemetip̄os. AVGV. Ideſt
vbi hitabãt: ꝛ vñ ad monumẽtũ cucurrerãt. Viris aũt rede
untib⁹: ifirmiorẽ ſexũ i eodẽ loco fortior figebat affect⁹. vñ
ſeqt̃: Maria aũt ſtabat ad monumẽtũ fo. plo. AVGV.
de cõ. euã. Ideſt añ illũ ſaxei ſepulchri locũ: ſed tñ itra illd̃
ſpaciũ quo iã igreſſe fuerãt: hort⁹ qppe illic erat. CHRY.
Ne mireris aũt ꝙ maria amare flebat ad ſepulchꝛ: petrus
v̄o nihil tale paſſus eſt. cõpaſſibile enĩ ẽ muliebre gen⁹ ꝛ nã
flebile. AVGV. Oculi igr̃ q dñm q̃ſierãt: ꝛ nõ iuenerãt
lachrymis vacabãt: ampli⁹ dolẽtes ꝙ fuerit ablat⁹ de mo
numẽto q̄ ꝙ fuerat occiſus in ligno: qm̃ magiſtri tanti cui⁹
vita ſubtracta fuerat nec memoria remãebat. AVGV.
de cõ. euã. Viderat aũt cũ alijs mulierib⁹ angelũ ſedenteʒ
ad dextris ſup lapidẽ reuolutũ a monumẽto: ad c⁹ v̄ba cuʒ
fleret: ꝑſpexit i monumẽtũ. CHRY. Magnũ.n. ad miti
gationẽ ẽ monumẽtũ apparẽs: vide deniq̄ eã vt plus rege
ſceret: ꝛ inclinãtẽ ſe ꝛ volẽtẽ locũ videre vbi iacuit corpus.
vñ ſeqt̃: Dũ ḡ fle. icli. ſe ꝛ ꝑſpe. i monumẽtũ. GREGO.
Amãti.n. ſemel aſpexiſſe nõ ſufficit: qr vis amoris intentio
nẽ multiplicat inq̄ſitõis. AVGV. Nimium.n. dolebat
nec ſuis nec diſcipulorum oculis facile putabat eſſe creden
dũ: an potius diuino inſtinctu in animo eius effectum eſt vt
proſpiceret. GREGO. Queſiuit enim corpus ꝛ minime
inuenit. perſeuerauit vt quereret: vnde ꝛ cõtigit vt inueni
ret. actũq̄ eſt vt deſideria dilatata creſcerẽt: ꝛ creſcentia ca
rent qd̃ inueniſſent: Sancta.n. deſideria dilatione creſcunt
Si aũt dilatiõe deficiũt: deſideria nõ fuerũt. Iſta itaq̄ que
ſic amat: q̃ ſe ad monumentũ qd̃ ꝑſpexerat iterꝫ inclinat: vi
deam⁹ quo fructu vis amoris in ea igeminat opus inq̄ſitio
nis. Seqtur.n. Et vi. duos ange. i al. ſeden. vnũ ad ca. ꝛ vnũ
ad pe. vbi po. fuerat cor. ie. CHRY. Quia.n. nõ erat excel
ſa mulieris mens vt ex ſudarijs ꝑciperet reſurrectioneʒ: an
gelos videt in leto habitu: vt ꝛ ipſa a paſſiõe mitiget̃. AV
GV. Quid ẽ ãt ꝙ vnus ad caput ꝛ alter ad pedes ſedebat?
an qm̃ q grece angeli dicunt̃: latine ſunt nuncij. Iſto modo
chriſti euãgeliũ velut a capite vſq̄ ad pedes: ab initio vſq̄
in finẽ ſignabãt eſſe nũciandũ. GRE. Uel ad caput ſedet
angelus cũ per apoſtolos predicat̃: qr in principio erat ver
bum. ꝛ quaſi ad pedes ſedet cũ dicit̃. Verbũ caro factũ eſt.
Poſſumus ẽt per duos angelos duo teſtamẽta agnoſcere:
que dũ pari ſenſu incarnatũ ꝛ mortuũ: ac reſurrexiſſe dñm
nũciant: q̄ſi teſtamẽtũ prius ad caput: ꝛ teſtamẽtũ poſteri⁹
ad pedes ſedet. CHRY. Angeli aũt apparentes nihil de
reſurrectione dicũt: ſed paulatim in eũ q de reſurrectiõe eſt
intrant ſermonẽ. Quia.n. mulier vltra conſuetudinẽ precla
rũ habitũ viderat: ne turbetur audiuit cõpaſſionis vocẽ. vñ
ſeqtur: Dicũt ei illi: mulier qd ploras? Angeli lachrymas ꝓ
hibebant: ꝛ futurũ quodãmõ gaudiũ nũciabant. Ita.n. dixe
rũt: Quid ploras? ac ſi dicerẽt: plorare noli. GRE. Ipſa.n.
ſacra eloquia q̃ in nos lachrymas amoris excitant: eaſdem
lachrymas conſolantur dũ nobis redẽptoris noſtri ſpecieʒ
repromittunt. AVGV. At illa eos putãs iterrogaſſe ne
ſciẽtes cauſas prodit lachrymarũ. vñ ſeqtur: Dicit eis: qr tu
lerunt dominũ meũ. Dñʒ ſuũ vocat dñi ſui corp⁹ exanime:
a toto partẽ ſignificãs: ſicut oẽs cõfitemur ieſũ chriſtũ filiũ
dei ſepultũ: cum ſola eius ſepulta ſit caro. Seqtur: Et neſcio
vbi poſuerũt eũ. Hec erat cauſa maioris doloris: qr neſcie
bat quo iret ad cõſolandũ dolorẽ. CHRY. Nondũ auteʒ
de reſurrectione aliquid nouerat: ſed adhuc tranſlationem
imaginabat̃. AVGV. de cõ. euã. Hic intelligendi ſunt ſur
rexiſſe angeli: vt ẽt ſtãtes viderent̃: ſic̃ lucas eos viſos eẽ cõ
memorat. AVGV. ſup ioã: Sʒ hora iã venerat q̃ id qd̃
nũciatũ quodãmõ fuerat ab angelis flere ꝓhibentib⁹: gau
dium ſuccederet flentib⁹. vñ ſeqt̃: Hec cũ dixiſſet conuerſa
ẽ retrorſũ. CHRY. Sʒ quare ad angelos loquens ꝛ non
dũ ab eis aliqd audiẽs cõuertit̃ retrorſum? Mihi videt̃ ꝙ
hec ea dicẽte: xp̃s poſt eã apparuit: ꝛ angeli cõſiderãtes do
minatorẽ: ꝛ figura ꝛ inſpectione ꝛ motu cõfeſtim oñderunt
qm̃ dñm viderũt: ꝛ hoc ẽ qd̃ mulierẽ cõuerti retrorſum fec̃.
GREGO. Notãdũ ẽt ꝙ maria que adhuc ð dñi reſurre
ctione dubitabat cõuerſa retrorſũ ẽ vt videret ieſum: qr vi
delicet ꝑ eãdẽ dubitationẽ ſuã q̄ſi tergũ i dñi faciẽ miſerat
quẽ reſurrexiſſe minime credebat. Sʒ qr amabat ꝛ dubita
bat: videbat ꝛ nõ agnoſcebat eũ. vñ ſeqtur: Et vidit ieſuʒ ſtã
tẽ ꝛ nõ ſciebat qr ih̄s eẽt. CHRY. Angelis.n. vt domina
tor apparuit: mulieri vero nõ ita: ne eã ex p̄ma viſiõe ſtupe
faceret. nõ.n. oportebat eã repente ad excelſa reducere: ſed
paulatim. Seqtur: Dicit ei ieſus. Mulier quid ploras? quẽ
queris? GRE. Interrogat̃ doloris cã: vt augeat̃ deſideriũ
quatenus cum nominaret quẽ quereret: in amorem eius ar
denti⁹ eſtuaret. CHRY. Et qr in cõi figura apparuit: eſti
mauit eũ hortulanũ eẽ. vñ ſequitur: Illa eſtimans qr hortu
lanus eſſet: dicit ei: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ dicito mihi vbi po
ſuiſti eũ: vt ego eũ tollam. hoc eſt: ſi propter timorem iudeo
rum leuaſti eum dicito mihi ꝛ ego eũ accipiam. THEO.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Timebat enim ne iudei ēt corpori īseuirēt exanimi: ꝛ ideo volebat ī alio loco incognito illō trāſponere. GREGO. Forſitan aūt nec errādo hec mulier errauit q̄ ieſuꝫ hortulanū credidit: an nō ei ſpiritualiter hortulanꝰ erat qui in eius pectore per amoris ſui vim ſemina virtutū virentia plantabat: Sꝫ quid ē ꝙ viſo eo quē hortulanū credidit: cui nec dū dixerat quē querebat ait: Dn̄e ſi tu ſuſtuliſti eum: Sed vis amoris hoc agere ſolꝫ ī aīo: vt quē ipſe ſꝑ cogitat: nullū aliū credat ignorare. Poſtq̄ꝫ āt eā dn̄s cōi vocabulo appellauit ex ſexu: ꝛ agnitꝰ nō ē: vocat ex noīe. vn̄ ſequit̄: Dicit ei ieſus. Maria. ac ſi dicat: Recognoſce eum a quo recognoſceris. Maria ergo qꝛ vocatur ex noīe recognoſcit auctorē: quia ꝛ ipſe erat q querebat̄ exteriꝰ: et ipē q eā interius vt quererꝫ docebat. vn̄ ſeqtur. Cōuerſa illa dicit ei: Rabboni: qđ dicit̄ magiſter. CHRY. Sicut .n. iudeis qn̄qꝫ īmanifeſtꝰ erat: ꝛ pn̄s: ita ꝛ loquēs cū volebat ſeipſuꝫ notū faciebat. Qualiter aūt cōuerſa dicit cū chriſtꝰ ad eā loqueret̄: Mihi videtur ꝙ dicēte ea: Ubi poſuiſti eū: cōuerſa ē ad angelos vt interrogaret: cur ſtupefacti eſſent. deinde chriſtus vocās eā cōuertit eā ad ſeipſum: ꝛ per vocē manifeſtū ſeipſum fecit.

AVGV. Uel qꝛ prius conuerſa corpore quod non erat putauit: nūc corde conuerſa: quod erat agnouit. Nemo aūt calūniet̄ mulierē ꝙ hortulanum dixerit dn̄m: ꝛ ieſum magiſtrū. ibi .n. honorabat hoīeꝫ a quo beneficium poſtulabat. hic recolebat doctorē: a quo diſcernere humana ꝛ diuina diſcebat. Aliter ergo dū dixit: Suſtulerūt dn̄ꝫ meū. aliter aūt Dn̄e ſi tu ſuſtuliſti eū. GREGO. Jā vō ab euāgeliſta nō ſubdit̄ qđ mulier fecit: ſꝫ ex eo inuit̄ qđ audiuit. Seqt̄: Dicit ei ieſus: Noli me tāgere. Jn his nāqꝫ verbis oñdit̄ ꝙ maria amplecti voluit eiꝰ veſtigia quē recognouit. Sꝫ cur tāgi nō debeat ratio quoqꝫ addit̄ cū ſubiūgit̄. Nōdū .n. aſcē. ad pa. meū. AVGV. Sꝫ ſi ſtās ī terra nō tāgit̄: ſedēs ī celo quō ab hoīe tāget̄: q certe anteq̄ꝫ aſcēderet diſcipulis ſuis ſe obtulit tāgēdū dicēs: Palpate ꝛ videte: qꝛ ſpūs carnē ꝛ oſſa nō hꝫ: vt lucas teſtat̄. Quis aūt tā ſit abſurdꝰ vt dicat eū a diſcipulis quidē anteq̄ꝫ aſcēdiſſet ad patrē: ſe voluiſſe tāgi: a mulieribꝰ aūt noluiſſe: niſi cū aſcēdiſſet ad patrē Sꝫ legunt̄ ēt femine poſt reſurrectionē anteq̄ꝫ ad patrē aſcēderet tetigiſſe ieſuꝫ: in qbꝰ erat etiā ipſa maria magdalena: narrāte mattheo. Aut ergo hoc ſic dictū ē: vt in illa femina figuraret̄ eccl'ia de gētibꝰ: q̄ ī xp̄ꝫ nō credidit: niſi cū aſcēdiſſet ad patrē: aut ſic ī ſe credi voluit ieſus: hoc ē ſic ſe ſpūaliter tāgi ꝙ ipē ꝛ pr̄ vnū ſunt. Eiꝰ qppe ī itimis ſenſibꝰ quodāmō aſcēdit ad patrē q ſic ī eo ꝑfecerit vt pr̄i agnoſcat equalē. Qūo autem hec nō carnaliter adhuc ī eū credebat: quē ſic hoīeꝫ flebat:

AVGV. i. de tri. Tactꝰ aūt tāq̄ꝫ finē fac̄ notiōis: Jōqꝫ nolebat ī eo eē finē intēti cordis ī ſe: vt hoc qđ videbat̄ tn̄mō putaret̄. CHRY. Ul' alr̄: Uolebat h mlier adhuc cū xp̄o eē: ſic̄ ꝛ an̄ paſſiōeꝫ: ꝛ p̄ gaudio nihil magnū excogitabat: q̄ꝫuis caro xp̄i multo melior facta fuerit reſurgēdo. Ab hac g̊ ītelligētia eā abducēs dixit: Noli me tāgere: vt cū ml'ta reuerētia ei loquat̄. vn̄ nec diſcipulis apparet de reliquo cum eis cōuerſans: vt reuerētiꝰ ei attēdāt dicēs: Nōdū .n. aſcēdi. oſtēdit quoniā illuc properat ꝛ feſtinat. Eū aūt qui illuc debet abire: ꝛ nō vltra cū hoībus conuerſari nō oportebat euꝫ eadē videre mente qua ꝛ an̄. ꝛ hoc manifeſtat cōſequenter dicēs. Uade aūt ad fra. meos ꝛ dic eis: Aſcen. ad pa. meum ꝛ pa. ve. deū meū ꝛ deuꝫ ve. HYLA. xi. de tri. Jnter ceteras īpietates ſuas ēt hoc dicto dn̄i vti ſolent heretici: vt per id ꝙ pater eius pater eoꝝ ē: ꝛ deꝰ eiꝰ deus eoꝝ eſt in natura dei non ſit: ſed in forma dei manens formā ſerui aſſumpſit. Et cū hoc ad homines in ſerui forma chriſtus ieſus loquat̄ non ambigit̄ qn pater ſibi vt ceteris ſit ex ea parte qua hō eſt: ꝛ deꝰ ſibi vt cūctis ſit ex ea natura q̄ ſeruus eſt. Deniqꝫ hunc eundē ſermonē cepit dicens: Uade ad fratres meos. Fratres autē ex carne ſunt deo. Ceterum vnigenitus deus ſine fratibꝰ ē. AVGV. Uel aliter: Nō ait patreꝫ noſtrū ſꝫ patrē meū ꝛ patrē veſtrū. aliter ergo meū: aliter veſtruꝫ natura meū: gratia veſtrū. Neqꝫ dixit deū noſtrū: ſꝫ deum meū: ſub quo ego homo. ꝛ deū veſtrū: inter quos ꝛ ipſum mediator ſum. AVGV. de cō. euā. Tūc g̊ egreſſa ē a monumēto: hoc ē ab illo loco vbi erat horti ſpaciū āte lapideꝫ effoſſū: ꝛ cū illa alie q̄s ſc̄m marcū iuaſerat tremor ꝛ pauor. ꝛ nemini. ſ. aliorum quicq̄ꝫ dicebāt. vnde ꝛ hic dicitur: Uēit maria magdalene annuncians diſcipulis: qꝛ vidi dominū: ꝛ hec dixit mihi. GREGO. Ecce humani generis culpa ibi abſcondit̄ vnde proceſſit. qꝛ .n. in paradiſo mulier viro ꝓpinauit morteꝫ: a ſepulchro mulier viris annūciauit vitā: ꝛ dicta ſui viuificatoris narrat: q̄ mortiferi ſerpentis verba narrauerat. AVGV. de con. euan. Dum aūt cū alijs veniret: tunc ſc̄m matth. occurrit illis ieſus dicens: Auete. Sic ergo colligimꝰ angelorum collocutionē bis numero eas habuiſſe veniētes ad monumentū: ꝛ ēt ipſiꝰ dn̄i. ſemel. ſ. quando maria hortulanum putauit: ꝛ iterū cū eis occurrit in via vt eas repetitiōe firmaret. ꝛ ſic venit maria magdalene annucians diſcipulis: non ſolū ipſa ſꝫ ꝛ alie quas lucas cōmemorat. BEDA. Myſtice aūt maria q̄ īterpretat̄ dn̄a illuminata: illumīatrix: ſeu ſtella maris: ſignificat eccleſiā que magdalena. i. turenſis dicit̄. nā magdalon grece: latine turris dicit̄: ꝑpter illud qđ dicitur in pſalmo. Factus eſt mihi turris fortitudinis. Jn eo aūt ꝙ hec mulier diſcipulis chriſtum reſurrexiſſe nunciauit: omnes monentur: maxime qbus eſt commiſſum predicandi officium: vt ſiquid ei celitꝰ reuelatum fuerit: ſtudioſe proximis propinet.

¶ Cum ergo ſero eſſet die illo vna ſabbatorum ꝛ fores eſſent clauſe: vbi erāt diſcipuli cōgregati propter metū iudeorum: venit ieſus ꝛ ſtetit ī medio ꝛ dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixiſſet oſtēdit eis manus ꝛ latus. Gauiſi ſūt ergo diſcipuli viſo domino. Dixit ergo eis iterū: Pax vobis. Sicut miſit me pater: ꝛ ego mitto vos. Hec cū dixiſſet: iſufflauit: ꝛ dixit eis: Accipite ſpiritū ſanctū. Quorum remiſeritis peccata remittūtur eis: ꝛ quorum retinueritis retēta ſūt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicit̄ didymꝰ non erat cum eis quando venit ieſus. Dixerunt ergo ei alij diſcipuli: Uidimꝰ dominū. Jlle autē dixit eis: Niſi videro in manibus eius fixurā clauorū ꝛ mittam digitū meum in loco clauorū: ꝛ mittā manū meaꝫ in latus eius non credā.

CHRY. Audientes diſcipuli qđ maria annunciauit cōſequēs erat vt aut diſcrederēt: aut credentes dolerent: qm̄ eos nō reputauit dignos ſua viſione. Hec igit̄ recogitātes: neqꝫ p̄ vnā diē dimiſit pertrāſire: ſed ex eo ꝙ ſciebāt iaꝫ ſuſcitatū eē: videre ſitiētibꝰ ꝛ timidis exn̄tibꝰ cū ſero factū eēt ipſis aſtitit. vn̄ dicit̄: Cū ergo ſe. eēt die illo vna ſabba. ꝛ fo. eſſent clauſe: vbi erant diſci. cōgre. ꝑpter me. iu. BEDA. Jn hoc infirmitas apoſtolorū mōſtrat̄: qui foribus clauſis intus congregati reſident ꝑpter timorem iudeorū: quoruꝫ metu fuerant prius diſperſi. Uenit ieſus ꝛ ſtetit in medio. Jdeo autem ſero apparuit: quia conſequens erat tunc maxime eos timidos eſſe. THEO. Uel quia preſtolabatur vt omnes conuenirent. Oſtijs vero clauſis. vt oſtendat qꝛ eodem modo reſurrexit adiacente lapide ſuper monumentum. AVGV. in ſer. paſche. Nonnulli auteꝫ de hac re ita mouentur: vt pene periclitent̄ afferentes contra miracula diuina p̄iudicia rōcinationū ſuarū. Sic .n. diſputāt. Si corpus erat: ſi hoc ſurrexit de ſepulchro quod pepēdit in ligno: Quomodo: per hoſtia clauſa intrare potuit: Si cōprehēdis modū: nō ē miraculū. vbi deficit ratio: ibi ē fideiedificatio.

AVGV. ſup ioā. Moli qdē corporis vbi diuinitas erat oſtia clauſa nō obſteterunt. Jlle quippe nō eis apertis intrare potuit quo naſcente virginitas matris inuiolata ꝑmāſit. CHRY. Sed mirabile ē qualiter phantaſma eū nō eſtimarūt: ſed hoc fuit: qꝛ mulier preueniens: in eis multā fideꝫ operata eſt. Sed ꝛ ipſe per viſū manifeſtū ſe eis oñdit ꝛ voce eorū fluctuātē mētē firmauit. vnde ſequit̄: Et dixit eis: Pax vobis. i. ne tumultuemini. Jn quo ēt cōmemorat v̄bū quod ante crucē dixerat: Pacē meā do vobis: et rurſus Jn me pacē hēbitis. GREGO. Et qꝛ ad illud corpus qđ videri poterat fides ītuētiū dubitabat: oñdit eis ꝓtinꝰ manꝰ ꝛ latus: vn̄ ſeqt̄: Et cū hoc dixiſſet oñdit eis manꝰ ꝛ latus. Claui .n. manꝰ fixerāt: lācea latꝰ apuerat: Jbi ad dubitātiū corda ſenāda vulnerū ſūt ſuata veſtigia. CHRY. Et qꝛ an̄ crucē eis dixerat: Jterū videbo vos ꝛ gaudebit cor veſtrū. hoc ope ipletur. vnde ſequit̄: Gauiſi ſūt diſcipuli viſo domino.

AVGV. xij. de ci. dei. Claritas q̄ iuſti fulgebūt ſicut ſol ī regno pr̄is ſui: in xp̄i corpore cū reſurrexit ab oculis diſcipulorū potiꝰ abſcōdita fuiſſe q̄ꝫ defuiſſe credēda ē. nō enī cā ferret humanus atqꝫ īfirmus aſpectus qn̄ ille a ſuis ita deberet attēdi vt poſſet agnoſci. CHRY. Uniuerſa aūt hec eos ad fidē certiſſimā inducebāt. qꝛ vō prelū īexpugnabile habebāt ad iudeos: rurſus eis pacē ān̄ūciat. vn̄ ſeqt̄: Dixit eis ergo iterū: Pax vobis. BEDA. Jteratio cōfirmatio ē: ſiue ideo repetit qꝛ gemina ē virtus charitatis. vel qꝛ ipſe ē qui fecit vtraqꝫ vnū. CHRY. Sil' quoqꝫ demonſtrat crucis efficaciā per quā ſoluit oīa triſtia et contulit oīa bona: ꝛ hoc eſt pax. Mulieribꝰ āt ſupra annūciatū ē gaudiū. qꝛ ī triſtitijs illud genꝰ erat: et hāc ſuſcepit maledictionē dicēte domino: Jn dolore paries. Qꝛ ergo vniuerſa ꝓhibētia ſūt deſtructa et directa ſūt oīa de reliquo ſubdit: Sicut miſit me pr̄: ꝛ ego mitto vos. GRE. Pr̄ qdē filiū miſit q hūc ꝓ redēptione generis hūani īcarnari cōſtituit. Jtaqꝫ dr̄: Sic̄ miſit me pr̄ et ego mitto vos. i. ea charitate vos diligo: cū iter ſcādalū pſecutorū mitto q̄ me charitate pr̄ diligit quē venire ad tolerādas paſſiōes fec̄. AVG. Equalē āt pr̄i filiū nouimꝰ: ſꝫ h v̄ba mediatoris agnoſcimꝰ. Mediū qppe ſe oñdit dicēdo: Jlle me: ꝛ ego vos. CHRY. Sic igit̄ eleuauit eoꝝ aīuꝫ ꝛ ab his q̄ fcā ſūt ꝛ a dignitate mittētis ꝛ nō adhuc deꝑcatio ad p̄reꝫ fit: ſꝫ ſua auctoritate dat eis v̄tutē. vn̄ ſeqt̄: hec cū dixiſſet īſufflauit ꝛ dixit eis: Acci. ſpūm ſactū. AVG. xi. đ tri. Flatꝰ g̊ ille corporeꝰ ſuba ſpūſci non fuit: ſꝫ ōn̄ratio ꝑ congruā ſignificatiōem nō tm̄ a pr̄e: ſed ēt a filio procedere ſpūm ſāctū. Quis enī demētiſſimꝰ dr̄et aliū fuiſſe ſpūꝫ quē ſufflās ōdit: ꝛ aliū quē poſt aſcēſiōeꝫ ſuā miſit: GREGO. Cur āt prius in terra diſcipulis datur: poſtmodum de celo mittitur niſi ꝙ duo ſūt precepta charitatis dilectio videlicet dei et dilectio ꝓximi: in terra datur ſpūs: vt diligat̄ proximus. ex celo datur ſpūs vt diligatur deus. ſicut ergo vna eſt charitas ꝛ duo precepta: ita vnꝰ ē ſpūs et duo data: prius a cōſiſtente domino in terra. poſtmodū datur ex celo qꝛ ꝓximi amore diſcit̄ qualiter ꝑueniri debeat ad amorē dei.

CHRY. Quidā aūt dicūt qm̄ nō ſpūm dedit ſed aptos eos ad ſuſceptionē ſpiritus per īſufflationē cōſtruxit. Si .n. angelū vidēs daniel exceſſum mētis paſſus eſt quid ineffabilē illā gratiā ſuſcipiētes paſſi eſſent niſi diſcipulos ſuos p̄mitus inſtruixiſſet: Nequaquā aūt quis peccabit dicēs tūc ſuſcepiſſe eos quandā poteſtatē ſpūalis gratie: nō vt mortuos ſuſcitent et miracula faciāt: ſed vt dimittant peccata. vn̄ ſeqtur: Quorū remi. pec. remit. eis: et quo. retinu. retē. ſunt eis. AVGV. Eccleſie charitas q̄ p̄ ſpm̄ ſcūꝫ diffūdit̄ ī cordibus nr̄is ꝑticipū ſuorū peccata dimittit. eorū aūt qui nō ſūt eiꝰ ꝑticipes tenet. Jō poſtq̄ꝫ dixit: Accipite ſpūm ſanctū. continue de peccatorum remiſſione et retentione ſubiecit.

GREGO. Sciēdū vero ē ꝙ hi qui priꝰ ſpūm ſcūꝫ habuerunt: vt ipſi inocētes viuerēt: ꝛ in predicatiōe quibuſdā prodeſſent: iccirco hunc poſt reſurrectionē dn̄i patēter acceperunt: vt prodeſſe non paucis: ſed pluribus poſſent. Libet ergo intueri: illi diſcipuli ad tāta onera humilitatis vocati ad quātū culmē glorie ſint producti. Ecce nō ſolū de ſeipſis ſecuri fiūt: ſꝫ ēt principatū ſupni iudicij ſortiūtur vt vice dei qbuſdā pctā retineāt: qbuſdā vō relaxent: hoꝝ nūc ī eccl'ia epī locū tenēt: ꝛ ſoluēdi ac ligādi auctoritatē ſuſcipiunt: qui gradū regiminis ſortiunt̄. Grādis honor: ſed graue pondus iſtius ē honoris. Dux quippe eſt vt q neſcit tenere moderamina vite ſue iudex fiat vite aliene. CHRY. Sacerdos .n. ꝛ ſi ꝓpriā bene diſpēſauerit vitā: alioꝝ vō nō cū diligētia curā habuerit: cū ꝑuitioſis in gehennā vadit. Scientes igit̄ ꝑiculi magnitudinē: multā tribuite eis deuotionē: ꝛ ēt ſi nō valde nobiles fuerint: non aūt iuſtum eſt ab his qui in principatu ſubijciūtur iudicari: ꝛ ſi vita eorū fuerit valde detractabilis: ī nullo ledens in his que ſunt eis cōmiſſa a deo. nō enim ſacerdos: ſꝫ neqꝫ angelus aut archangelus operari aliquid pōt in his que ſunt data a deo. Sꝫ pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſcūs oīa diſpēſant. Sacerdos aūt ſuā linguā ꝛ manū tribuit. nō .n. iuſtū eēt vt ꝑpter alteriꝰ malitiā circa ſymbola nr̄e ſalutis ledi eos q ad fidē veniūt. Oibus aūt diſcipulis congregatis ſolus thomas deficiebat a diſperſione. q̄ iā fcā erat vn̄ dicit̄. Thomas aūt vnꝰ ex duodeci q dr̄ dydimꝰ nō erat. cū eis qn̄ venit ieſus. ALCVI. Dydimꝰ grece: latine geminus: ꝑpter dubiū cor in credēdo: thomas abyſſus: qꝛ altitudinē diuinitatis certa fide penetrauit. GRE. Nō aūt caſu geſtū eſt vt electꝰ ille diſcipulus tūc deeſſet. Egit nāqꝫ miro mō ſupna clemētia vt diſcipulus dubitans dum in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitatis. Plus enim nobis infidelitas thome ad fidem iq̄ꝫ fides credentiū diſcipulorum profuit: qꝛ dū ille ad fideꝫ palpando reducitur: noſtra mēs oī dubitatiōe poſtpoſita in fide ſolidatur. BEDA. Queri aūt poteſt quare hic euangeliſta tunc thomā defuiſſe dicat: cum lucas ſcribat ꝙ duo diſcipuli euntes in Emaus reuerſi in hieruſalem inuenerūt vndecim congregatos: ſed datur intelligi quoddam fuiſſe interualluꝫ ꝙ ad horā thomas egreſſus ſit: ꝛ ieſus veniens in medio eoꝝ ſtetit. CHRY. Sicut aūt ſimpliciter ꝛ qualitercūqꝫ credere facilitatis ē: ita multū inueſtigare ē groſſiſſime mētis: ꝛ ꝑpter hoc thomas accuſatur. Apoſtolis .n. dicentibꝰ: qm̄ vidimꝰ dn̄ꝫ: nō credidit: nō tātū illis diſcredēs: quātū rē putās īpoſſibilē eē. vnde ſequitur. Dixerūt ergo ei alij diſcipuli: vidimus dominum. Jlle autem dixit eis: Niſi videro in manibus eius fixuram clauorū: ꝛ mittā digitum meū in locum clauorū: ꝛ mittā manū meā in latus eius non credā. Alijs .n. groſſior exiſtēs eā que eſt per ſenſuꝫ groſſiſſimū. ſ. tactū querebat fidē: ꝛ neqꝫ oculis credebat. vn̄ nō ſuffecit ei dicere: Niſi videro: ſꝫ addidit: Et miſero digitum ꝛc̄.

¶ Et poſt dies octo iterum erant diſcipuli eius itus ꝛ thomas cū eis. Uenit ieſus ianuis clauſis ꝛ ſtetit in medio ꝛ dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome: Jnfer digitū tuū huc: ꝛ vide manꝰ meas: ꝛ affer manū tuā: ꝛ mitte ī latꝰ meū: ꝛ noli eſſe incredulus ſed fidelis. Reſpōdit thomas ꝛ dixit: Dominus meus ꝛ deꝰ meus: Dicit ei ieſus: Qꝛ vidiſti me thoma crediſti: beati q nō viderunt ꝛ crediderūt. Multa qdē ꝛ alia ſigna fecit ieſus in conſpectu diſcipulorū ſuorū que nō ſunt ſcripta in libro hoc. Hec auteꝫ ſcripta ſūt vt credatis: qꝛ ieſus eſt filius dei: ꝛ vt credentes vitāt habeatis in nomine eius.

christus nichil diligentius docuit quam concordiam.

auctoritas remittendi peccata datur [illegible] prius dato spiritu sancto.

christus aperte dicitur deus

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

CHRY.Considera dominatoris elementiaȝ:qualiter ⁊ pro vna aīa ostendit seipsum vulnera habētem ⁊ accedit vt saluet vnū:⁊ nimirū discipuli annunciantes digni erant fide ⁊ ipse promittens. Sed tñ qꝛ solus thomas quesiuit neqȝ hoc eū priuauit christus:nō aūt statim ei apparet: ſȝ post dies octo:vt in medio a discipulis admonitus accēdatur in maius desideriū ⁊ fidelioꝛ fieret in futuꝝ.vñ diciť:Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus ⁊ thomas cuȝ eis: Uenit iesus ianuis clausis:⁊ stetit in medio:⁊ dixit:Pax vobis. AVGV.in ser.pas.Queris a me ⁊ dicis:si p ostia clausa itrauit:vbi ē corporis modus:⁊ ego respōdeo:si super mare ambulauit:vbi ē corporis pōdus:sed fecit illud dñs tanq̄ dñs:nūquid igiť qa resurrexit destitit eē dñs: CHRY. Astat itaqȝ iesus ⁊ nō expectat a thoma interrogari: sed vt ostendat quoniā cū loquebať ad cōdiscipulos aderat:eisdē verbis vsus est.Et primo quidem icrepat vel iproperat.vnde sequitur:Deinde dicit thome:infer digituȝ tuū huc:⁊ vide manus meas:⁊ affer manū tuā:⁊ mitte in latus meū.secundo aūt erudit dicēs:Et noli esse incredulus sed fidelis. vide quoniā infidelitatis erat ambiguitas:anq̄ spiritūsanctuȝ acciperēt:postea aūt non:sed firmi erāt de reliquo.Dignū aūt est querere qualiter corpus icorruptibile typos habebat clauorū:sed ne tumultueris:cōdescēsionis.n.erat vt discerēt:quoniā ipse erat qui crucifixus fuerat. AVGV. de symbolo:Posset autē si vellet de corpore suscitato ⁊ clarificato oēm maculā cuiuslibet cicatricis abstergere.ſȝ sciebat quare cicatrices in suo corpore reseruaret. Sicut enim demonstrauit thome non credenti nisi tangeret ⁊ videret: ita ēt inimicis suis vulnera demōstraturus est sua:nō ꝙ eis dicat sicut thome:Quia vidisti credidisti:sed vt cōuincens eos veritas dicat:Ecce hoiem quē crucifixistis: videtis vulnera que infixistis:agnoscitis lat⁹ qđ pupugistis:quoniaȝ p vos ⁊ ꝓpter vos apertū ē:nec tamē itrare voluistis. AVGV.xxij.de ci.dei.Nescio autē quō etiā sic afficimur amore martyrū beatorū:vt velimus in illo regno i eorū corporibus videre vulneruȝ cicatrices que pro christi nomine pertulerunt:⁊ fortasse videbimus.non.n.deformitas in eis:sed dignitas erit:⁊ quedā q̄uis in corpore nō corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. nec ideo tñ si aliqua martyribus amputata ⁊ ablata sunt mēbra:sine ipsis mēbris in resurrectiōe erūt mortuoꝝ:qbus dictū ē:Capillus capitis vestri nō pibit.Sed si hoc decebit in illo nouo seculo: vt inditia gloriosorū vulnerum in illa imortali carne cernanť vbi mēbra vt pscidereñť pcussa vl' secta sunt ibi cicatrices:sed tñ eisdē mēbris redditis non pditis apparebūt. Quāuis igiť oīa que acciderāt corpori vitia tunc nō erūt.nō sunt tñ appellanda vitia:sed virtutis idicia. GREGO.in ho.Palpādā āt carnē dñs pbuit quā clausis ianuis itroduxit:qua in re duo mira ⁊ iuxta humanā ratiōeȝ valde sibi ꝯtraria ondit: dū post resurrectionē corp⁹ suū ⁊ icorruptibile:⁊ tñ palpabile demonstrauit. Nā ⁊ corrūpi necesse est qđ palpatur: ⁊ palpari non potest quod non corrumpitur . ⁊ incorruptibilem se ergo ⁊ palpabilem demonstrauit:vt profecto post resurrectionem esse ostenderetur corpus suum ⁊ eiusdem nature ⁊ alterius glorie. GREGO.xiij.mora . Corpus etiam nostrum in illa resurrectionis gloria erit quideȝ subtile per effectum spiritalis potētie:sed palpabile per veritatē nature: Non autē sicut euticius scripsit ipalpabile:⁊ ventis aereqȝ subtilius.

AVGV.Uidebat aūt thomas tāgebatqȝ hoieȝ:⁊ cōfitebať deū quē nō videbat neqȝ tāgebatqȝ:ſȝ per hoc qđ videbat atqȝ tāgebat:illud iā remota dubitatione credebat.vñ sequitur: Rñdit thomas:⁊ dixit ei : Dñs me⁹ ⁊ deus meus.

THEO.Qui pri⁹ infidelis fuerat:post lateris tactū optimū se theologū ostendit. Nā duplicē naturā vnicāqȝ hypostasim christi edisseruit.dicēdo.n.Dñs meus:humanā naturā:dicēdo vero deus meus:diuinaȝ confessus est:⁊ vnum ⁊ eundem deum ⁊ dñȝ.Sequitur:Dicit ei iesus: Quia vidisti me credidisti. AVGV. Nō ait tetigisti me ſȝ vidisti me qm̄ gnālis quodāmō ē sensus visus.nā ⁊ p q̄tuor alios sensus noiari solet velut cū dicim⁹:Audi ⁊ vide q̄ bñ sonet: olfac:⁊ vide q̄ bene oleat:gusta ⁊ vide q̄ bñ sapiat:tange ⁊ vide q̄ bñ caleat.vñ ⁊ hic dñs dicit:Infer dig.tuū huc ⁊ vide man⁹ meas.Quid aliđ ait q̄ tāge ⁊ vide:nec tñ ille oculos hēbat i digito.g̊ siue ituēdo siue ēt tāgendo ħ ait. Qꝛ vidi. me credidisti.Q̄uis dici possit nō ausū fuisse discipulū tāgere:cū se offerret ille tangendū. GREGO.Sȝ cū apl's dicat fides ē substātia sperādaꝝ rerū argumētū nō apparentiū:ꝓfecto liquet:qꝛ q̄ apparēt iā fidē nō hñt:sed agnitōeȝ. Dū ergo vidit thomas:cū palpauit:cur ei dicitur:Qꝛ vidisti me credidisti. Sȝ aliđ vidit:aliđ credidit:hoieȝ vidit:⁊ deū cōfessus est. Letificat aūt valde qđ seqť:Beati q non viderūt ⁊ crediderūt. In q̄ sniā nos spāliter significati sum⁹:qui eū quē carne nō vidim⁹ mēte retinem⁹.si tñ fidē nr̄aȝ opib⁹ seqmur. Ille eni vere credit:q exercet operādo qđ credit.

AVGV.Preteriti āt tpis vsus ē vbis tanq̄ ille q id qđ erat futurū i sua nouerat pdestiatōe iā factū. CHRY.Cū ergo aliqs nūc dixerit:Utinā i tpib⁹ illis fuisseȝ:⁊ vidissem xp̄ȝ miracula faciētē :excogitet:Beati q nō viderūt ⁊ crediderūt. THEO.Exp̄mit āt ⁊ hic disciplos qui nec plagas clauorū nec lat⁹ palpātes crediderūt. CHRY.Qꝛ vo ioānes pauciora alijs euāgelistis dixerat subiūgit:Multa qdē ⁊ alia signa fecit ih's i cōspectu discipulorū suorū q̄ nō sunt scripta i libro hoc:sed nec alij oīa dixerūt: ſȝ q̄ erāt sufficiētia attrahere ad fidē audientes.Mihi āt videť ħ dr̄e ea q̄ post resurrectōeȝ sūt signa:⁊ iđ dicit i conspectu discipuloꝝ suoꝝ:cū qb⁹ solis post resurrectōeȝ ꝯuersat⁹ ē . deide vt discas qm̄ nō solū discipuloꝝ grā signa fiebāt: iduxit : Hec āt scri.sūt:vt cre.qꝛ ie.ē xp̄s fi.dei.cōiter ad humanā nām loquēs:Et vt ondat qm̄ nō illi q crediť:ſȝ nobisipis vtile ē credere:subdit:Et vt credētes vitā habeatis i noīe eius.i. per iesum: Ipse aūt est vita.

CAPI. XXI.

Postea māifestauit se iterū iesus ad mare tyberiadis . Māifestauit autē sic: Erāt simul simon petrus ⁊ thomas q diciť didymus ⁊ nathanael q erat a chana galilee: ⁊ filij zebedei ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dicit ei simō petr⁹ Uado piscari. Dicūt ei: Uenim⁹ ⁊ nos tecū. Et exierūt ⁊ ascenderunt in nauiȝ: ⁊ illa nocte nihil prendiderūt . Māc aūt facto stetit iesus i littore: nō tamē cognouerūt discipuli : qꝛ iesus ē . Dicit ergo eis iesus : Pueri:nūquid pulmētariū habetis: Rñderūt ei: Nō. Dicit eis: Mittite i dextrā nauigij rhete: ⁊ iuenietis. Miserūt ergo ⁊ iā nō valebāt illud trahere pre multitudine pisciū: Dicit ergo disciplus ille quē diligebat iesus petro: Domin⁹ est . Simō petrus cū audisset qꝛ dñs ē tunica succīxit se. Erat eni nudus ⁊ misit se i mare. Alij aūt discipuli nauigio venerūt. Nō.n.longe erāt a terra:sed q̄si cubitis ducentis trahētes rhete pisciū. Ut ergo descēderūt i terrā: viderūt prunas positas ⁊ piscē suppositū: ⁊ panē. Dicit eis iesus: Afferte đ piscib⁹ quos prēdidistis nūc. Ascēdit simon petr⁹ ⁊ traxit rhete i terrā plenū magnis piscib⁹ cētūqnq̄gītatrib⁹. Et cū tāti eēnt: non est scissum rhete.

AVGV.Qđ imediate euāgelista p̄miserat: veluti hui⁹ libri indicat fineȝ:ſȝ narratur hic deide queādmodū se manifestauerit dñs ad mare tyberiadis.vñ dr̄:Postea manifestauit se iesus iterū ad mare tyberiadis. CHRY.Dicit āt postea:qꝛ nō cōtinue cū eis ambulabat vt antea. Dicit etiaȝ Manifestauit se :qꝛ non videreť nisi cōdescēderet: qꝛ icorruptibile erat corp⁹. Loci aūt memīt ostēdēs qm̄ plurimū timoris eis dñs abstulerat:vt de reliquo ipi lōge a domo pcedāt nō vltra i domo cōclusi:ſȝ i galileā ierant piculum declinātes iudaicū. BEDA More aūt solito euāgelista pri⁹ rettulit cāȝ:deide queādmodū res gesta sit enarrat. vñ seqtur:Manifestauit aūt sic. CHRY. Quia vo neqȝ dñs cū eis cōtinue erat:neqȝ spūs dat⁹ erat:neqȝ aliqd tūc erat eis cōmissū:neqȝ aliqd habebāt agere:artē piscatoriaȝ tractabāt.vñ:seqtur:Manifestauit aūt sic:Erāt simul simon petr⁹ ⁊ thomas q dicitur didim⁹:⁊ nathnael q erat a chana galilee:q.s.vocat⁹ ē a philippo:⁊ filij zebedei.s.iacob⁹ ⁊ ioānes:⁊ alij ex discipulis ei⁹ duo. Dicit eis simō petr⁹: Uado piscari. GREGO.i ho.Queri pōt cur petr⁹ q piscatoꝛ aň cōuersionē fuit:post:cōuersionē ad piscationē redijt:cū veritas dicat: Nemo mittēs manū ad aratrū:⁊ respiciēs retro apt⁹ ē regno dei. AVGV. Qđ si fecissent discipuli: defuncto iesu pusq̄ resurrexisset a mortuis: putarem⁹ eos illa q̄ aīos eoꝝ occupauerat desperatōe fecisse. Nūc vo post eū sibi de sepulchro redditū viuū :post ispecta vulnerū loca: p⁹ acceptū ei⁹ isufflatiōe spm̄ sāctū subito fiūt sic fuerāt nō homīnū ſȝ pisciū piscatores.Rñdnedū ē ergo ñ eos fuisse ꝓhibitos ex arte sua licita victū necessariū q̄rere:sui apostolat⁹ itegritate ſuata:si qñ vñ viuerēt aliud nō haberēt. Sic.n. beat⁹ paulus ea ptāte quā ꝓfecto cū ceteris euāgelij p̄dicatorib⁹ habebat:ñ cū ceteris vtereť ſȝ stipēdio suo militaret: ne gētes a noīe xp̄i positas alienas:doctrina ei⁹ q̄si venalis offēderet:aliter educat⁹ artē quā nō nouerat didicit vt dū suis manib⁹ trāsigiť doctoꝛ:null⁹ grauareť auditoꝛ:Quāto magis btūs petr⁹ q iā piscatoꝛ fuerat qđ nouerat fecit:si ad p̄ns illud tēp⁹:aliud vñ viueret nō iuenit.Sȝ rñdebit q̄spiā Et cur nō iuenit cū dñs p̄miserit dicēs:Querite p̄mū regnū dei ⁊ iustitiā ei⁹:⁊ hec oīa apponeť vobis: Prorsus ēt dñs qđ ꝓmisit impleuit.nā qs ali⁹ pisces q̄ capereť apposuit: q nō ob aliud credēdus ē eis igessisse penuriā q̄ cogereñť ire piscatū nisi ꝓpositū volēs exhibere miraculū: GREGO. in ho. Negociū ergo qđ aň cōuersionē sine pctō extitit:hoc ēt post ꝯuersionē repetere culpa ñ fuit.vñ p⁹ ꝯuersionē suā ad piscatiōeȝ petr⁹ redijt. Matthe⁹ vo ad thelonij negotiū nō resedit: Sūt.n.pleraqȝ negotia q̄ sine peccatis exhiberi aut vix aut nullatenus possunt.Que ergo ad peccatuȝ implicant:ad hec necesse ē vt post ꝯuersionē anim⁹ ñ recurrat.

CHRY. Alij āt discipuli seq̄bāť petrū. vñ dr̄: Dicūt ei: venimus ⁊ nos tecum. Colligati.n.de reliquo sibi inuicem erāt. Simul volebant piscationem videre. Sequitur: Et exie.⁊ ascē.in nauiȝ. In nocte aūt piscabāť:qꝛ adhuc formidolosi erāt. GREGO.Fcā ē āt discipul' piscatōis magna difficultas:vt veniēte magr̄o:fieret admiratōis magna sublimitas.vñ seqť:Et illa no.nihil prēdiderūt. CHRY.Laborātib⁹ āt:⁊ afflictis disciplis assistit iesus.vñ seqtur: Mane āt fa.ste.ie.i lit.nō tñ cog.disci.qꝛ iesus ē. Non.n.seipsum mox eis ondit:ſȝ voluit ⁊ allocutionē cū eis inire.Et primo loqtur eis humani⁹.nā seqť:Dič eis ie.pue.nū.pul.ha: Hoc āt dič q̄si ab eis aliqd emere vellet:vt aūt timuerunt: eis signū ondit p qđ cognoscerēt.Seqť.n.Dixit eis: Mitti.i de.na.rhe.⁊ iuenietis.M'ta āt cōsequēter fcā sunt: quorū primū ē:m'tos pisces eē cōprehēsos.vñ seqtur:Miserūt ergo rhe.⁊ iā nō vale.illud tra.p mul.pisciū. Sȝ in xp̄i cognitiōe petrus ⁊ ioānes suos ꝓprios modos onderunt. Joannes.n. perspicatioꝛ erat : ⁊ iđ primo cognouit xp̄ȝ.vñ sequiť.Dicit ergo disci.il.quē.di.ie.pe.dñs ē. BEDA. Hoc inditio sič sepe:ita ⁊ hic suā demōstrat psonā.Cognouit āt prim⁹ dñm siue miraculo isti⁹ piscatiōis: siue sono pcognite vocis:siue prime reminiscēs piscationis. CHRY.Petrus aūt feruētioꝛ erat :⁊ iđ ꝓmptius venit ad christū . Seqť.n.Simō petrus cū audisset:qꝛ dñs ē tunica succixit se.erat .n.nud⁹.

BEDA. dr̄ aūt petr⁹ nudus fuisse ad cōparationeȝ ceterorū vestimentorum quib⁹ vti solebat: sicut solem⁹ dicere cum aliquē simplici vestimēto videmus idutū:quare nud⁹ incedis . Siue potest intelligi ꝙ more piscatorum studio piscandi nudus incesserit. THEO.Qꝛ vero se precinxit petrus pudoris ē signū. precinxit autē se lineo amictu quē fenices ⁊ tyrij piscatores circumuoluunt sibi cum nudi sint etiam ceteris indumentis apponūt. BEDA.Eodem aūt ardore quo ⁊ multa alia fecerat:venit ad iesuȝ. vñ sequitur: Et mi.se i mare.alij aūt dis.na.venerūt. Nō tamē intelligendum est petruȝ super fluctus venisse:sed aut natādo aut pedib⁹ proprijs :quia erāt prope terram.Sequiť.n. Non lon. eni erant a terra:sed quasi cub.ducētis. GLO . Interpositio est.Sequiť eni. Trahentes rhete pisciuȝ.vt sit ordo lr̄e: Alij discipl'i nauigio venerūt trahētes rhete pisciū. Nō lōge .n.⁊č. CHRY.Deinde aliud signū ponitur cū subdiť: Ut g̊ descē.i terrā:viderūt pru.po.⁊ pis. suppo.⁊ panē. Nō.n.ad huc ex materia supposita opať:sed ad id qđ ē mirabili⁹ ducit signa ostendens:qm̄ ⁊ ex subiecta materia āte crucē miracula faciebat ꝓpter quādā dispēsationē. AVGVSTI. Nō ē āt hic intelligendū ⁊ panē fuisse prunis suppositū:sed q̄si diceret. Uiderūt prunas positas ⁊ piscē suppositum prunis: ⁊ viderūt panē. CHRY.Ut aūt onderet nō eē phantasma qđ factū ē iubet ex piscib⁹ ab eis captis afferri.Seqtur.n. Dič eis ie. Affer.ex pisci.quos prēdi.nūc. Deide ⁊ aliđ signum fuit ꝙ ex multitudine pisciū rhete nō est scissū . vñ seqtur: Ascē.si.pe.⁊ traxit rhe.ad terrā ple.ma.pis.cētūquinquagita trib⁹.Et cū tāti eēnt nō ē scissū rhete. AVGV. Mystice aūt in captura pisciū cōmēdauit eccl'ie sacramentū:q̄lis futura est i vltima resurrectōe mortuoꝝ. Et ad hoc cōmēdandū valet ꝙ tanq̄ finis ē iterposit⁹ libri:ꝙ eēt etiā secuture narratōis q̄si ꝓemiū.Qꝛ aūt septē discipuli fuerūt in illa piscatōe:suo septenario nūero finē significat tēporis. vniuersū quippe septē dieb⁹ voluiť tp̄s. THEO.Cū aūt nox erat:ante solis xp̄i p̄ntiā prophete nihil ceperūt: qꝛ etsi vnā nationē israel corrigere conareñť:illa tñ frequenter in idolatriā labebať. GREGO.i ho.Queri āt pōt cur discipulis i mare laborātib⁹:post resurrectionē suā corā discipulis i fluctib⁹ maris ambulauit: Sȝ mare p̄ns seculū significat:ꝙ se causarū tumultib⁹ ⁊ vndis vite corruptibil' illidit. per soliditatē āt littoris ꝑpetuitas quietis eterne figurať. Qꝛ igiť discipuli adhuc fluctib⁹ mortalis vite inerāt:in mari laborabāt.qꝛ aūt redēptoꝛ noster iam corruptionē carnis excesserat:post resurrectōeȝ suā i littore stabat. AVGV. Littus ēt finis ē maris:⁊ iđ finē significat seculi. Sicut.n.i hoc loco qualiter in fine seculi futura sit:ita dñs alia piscatione significauit eccl'iaȝ q̄liter nūc sit.vñ ibi ih's nō stabat i littore:sed ascēdens in vnā nauī q̄ erat simonis:rogauit eū a terra reducere pusillū. In alia piscatōe nō mittūť rhetia i dexterā ne solos significēt bonos:nec i sinistrā ne solos malos:ſȝ indifferēter: Laxate iquit rhetia vestra i capturā:vt permixtos itelligam⁹ bonos ⁊ malos. Hic āt iquit mittite in dexterā nauigij rhete:vt significaret eos q stabāt ad dexterā solos bonos. Illđ fec i initio p̄dicatōis sue.hoc post resurrectōeȝ suā:hic ondēs illā capturā pisciū bonos ⁊ malos significare quos nūc hȝ eccl'ia.ista vo tm̄mō bonos quos hēbit i eternū:ꝯpleta i fine h⁹ scl'i resurrectōe mortuoꝝ. Illi āt q ptinēt ad resurrectōeȝ vite.i.ad dexterā:⁊ inter xp̄iani nominis rhetia defigūtur:non nisi in littore.idest in fine seculi cum resurrexerint apparebunt: Ideo non valuerunt sic tra

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

bere rhetia:vt in nauē refunderent quos ceperant pisces sicut de alijs dictū est. Habet āt istos dexteros eccl'ia post finē h⁹ vite i sōno pacis:velut i ꝓfundo latētes donec ad littus rhete ꝑueniat:qđ in ꝑma piscatōe duab⁹ nauiculis:hoc isto loco ducētis cubitis tm̄:centū ⁊ cētū existimo figuratū ꝓpter vtriusqꝫ generis electos ⁊ circumcisiōis ⁊ preputij.

BEDA. Uel per ducētos cubitos gemina charitatis virtus exꝑmit .per dilectionē enī dei ⁊ ꝓximi xp̄o appropinquam⁹. Piscis aūt assus est xp̄s passus. Ipse latere dignat⁹ est i aquis generis humani. Capi voluit laqueo nostre moctis:⁊ q nobis fact⁹ est piscis humanitate: extitit nobis panis nos reficiēs sua diuinitate. GREGO. Petro aūt scā eccl'ia ē cōmissa.ipsi specialiter dicit: Pasce oues meas.qđ ḡ postmodū apit in voce nūc significat i ope. Ipse.n. pisces ad soliditatē littoris ꝑtrahit:qꝛ stabilitatē eterne patrie fidelib⁹ ostēdit: hoc egit vbis:hoc epistolis: h agit quottidie miraculorū signis: sꝫ cū rhete magnis piscib⁹ plenū dr:addit ⁊ quātis.⁊ hoc ē qđ subdit: Plenū magnis piscib⁹:cētūꝫ ꝗnquagītatrib⁹. AVGV. In alia piscatione numerus pisciū ñ exprimitur tanqꝫ illud ibi fiat qđ ꝑdictū ē ꝑ ꝓphetā. Annūciaui ⁊ locut⁹ sū:multiplicati sūt sup numerū. Hic vo cert⁹ ē numer⁹ c⁹ reddēda ē rō. Numer⁹.n.q legē significat decē ē ꝓpter decalogū. Cū aūt accedit ad legē grā.i.ad lrāꝫ spūs:quodāmodo deārio numero addit septenari⁹: septenario qppe numero significat spūsscūs:ad quē significatio ꝓprie ꝑtinet. Primū.n.i lege sonuit sāctificatio i die septimo. Isaias ēt ꝓpheta cū ꝯmēdat ope vel mūere septenario. Cuꝫ itaqꝫ legis denario spūsscūs ꝑ septēarium numerū accedit fiūt.x.⁊ vij. q numer⁹ ab vno vsqꝫ ad seipsū cōputatis obi⁹: crescēs ad cētū ꝗnqꝫgintatres peruenit. GREGO. Ducam⁹ ēt ꝑ trigonū.x.⁊.vij. veniunt quīquagītaunū. In quinqgesimo aūt anno cunctus ppl's ab oi opatione quiescebat: sꝫ vera requies in vnitate ē.vbi.n. scissura diuisiōis ē:vera reges ñ ē. AVGV. Nō ḡ tātūmō cētū quinquagitatres sancti ad vitā resurrecturi significātur eternā:sꝫ oēs ad gratiā spūs ꝑtinētes hoc numero figurātur:q ēt numer⁹ ter hꝫ quinquagenariū numerū:⁊ insuper ipsa tria ꝓpter mysteriū trinitatis. Quinquagenari⁹ aūt multiplicatis septē ꝑ septeꝫ ⁊ vni⁹ adiectiōe cōplet .vnus aūt addit:vt eos significet eē vnū. Non aūt frustra dictū ē ꝙ erant magni. Cū.n. dixisset dn̄s: Non veni soluere legē: sed implere : daturus spūꝫ vtiqꝫ per quem lex posset impleri paucis verbis interpositis ait: Qui fecerit ⁊ docuerit:magn⁹ vocabit i regno celoꝝ. In prima āt piscatiōe rhete ꝓpter significāda scismata rūpebatur:hec vo qm̄ i illa sūma pace scōꝝ nulla erūt scismata ꝑtinuit ad euāgelistā cōsequēter dicere. Et cū tāti eēnt.i.taꝫ magni:nō est scissum rhete:tanqꝫ illud respiceret vbi scissuꝫ est:⁊ in illius mali comparatōe cōmēdaret hoc bonū.

¶ Dicit eis iesus : Uenite prādete . Et nemo audebat discūbētiū interrogare eū:tu qs es: sciētes qꝛ dn̄s ē. Et vēit iesus ⁊ accepit panē ⁊ dabat eis ⁊ piscē similiter. Hoc iā tertio māifestat⁹ ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis.

AVGV. Peracta piscatōe dn̄s eos ad prādiū vocat. vñ dr̄. Di.eis ie.ve.prā. CHRY. Hic qdē nō dic ꝙ comedit cū eis:sꝫ lucas hoc dic. Hoc āt fiebat:nō vt nā idigēte cibis de reliquo sꝫ cōdescēsione ad demrātōeꝫ resurrectōis scā.

AVGV. xiij.de ci.dei. Corpora āt iustoꝝ q̄ i resurrectione futura sūt:neqꝫ ligno vite idigebūt:quo fiat vt nllo morbo vel senectute ineterata moriāt:neqꝫ vllis alijs corporalib⁹ nutrimētis:qb⁹ esuriēdi atqꝫ sitiēdi q̄liscūqꝫ molestia deuitet:qm̄ certo ⁊ inuiolabili munere īmortalitatis iduētur.vt nō nisi velint potitate nō necessitate vescant.nō enī potestas sed egestas edēdi ⁊ bibēdi talibus corporib⁹ auferet:sic ⁊ saluator nr̄ post resurrectionē iā qdē i spūali carne sed tñ vā:cibū ac potū cū discipulis sūpsit:nō alimētorū idigentia:sed ea q̄ ⁊ hoc poterat ptāte. Seqtur: Et ne.au.dis.inter.eū:tu qs es:sci.qꝛ dn̄s ē. Ac si diceret. AVGV. super ioā. Nemo audebat dubitare ꝙ ipse eēt. Tanta enī erat euidentia veritatis:vt eorū non solū negare sed nec dubitare qdē vllus auderet:qm̄ si qsqꝫ dubitaret vtiqꝫ iterrogaret.

CHRY. Uel hoc dicit:qꝛ de reliquo nō similiter cōfidedebāt ei loqui vt pri⁹ sed cū silentio ⁊ reuerētia multa sedebāt attēdētes i eū:et formā qdē alteratā vidētes ⁊ multa admiratiōe plenā valde stupefacti volebāt iterrogare. Sꝫ formido i hoc ꝙ sciebant ꝙ dn̄s ē detinebat iterrogationē:⁊ solū comedebāt q̄ eis dabat cū priori ptāte: h aūt nō respicit i celū neqꝫ hūana illa facit:ondēs qm̄ cōdescēsiōis gratia fiebāt. vñ subdit: Et ve.ie.et acce.pa.et da.eis et pis.silr. AVGV. Mystice aūt piscis assus xp̄s ē passus. Ipse ē ⁊ panis q de celo descēdit. huic icorporat ecclesia ad participādū beatitudinē sempiternā . ꝓpter hoc dictū est: Afferte de piscib⁹ quos apphēdidistis nunc:vt oēs q hanc spē gerim⁹ per illū septenarium numerum discipuloꝝ per quē pōt in hoc loco nostra vniuersitas intelligi figurata tāto sacramēto nos cōmunicare nossemus:⁊ eidem beatitudini sociari. GREGO. Per hoc etiā ꝙ septē discipulis vltimum conuiuiū celebrat:eos tantūmodo qui septiformi gratia sanctispiritus pleni sūt:futuros secū in eterna refectione denūciat. septem quoqꝫ diebus omne hoc tempus euoluitur et sepe septenario numero pfectio designatur. Illi ergo vltimo conuiuio ꝺ presentia veritatis epulāt:qui nūc perfectionis studio terrena trāscendūt. CHRY. Quia vero nō cōtinuo cū eis ꝯuersabat neqꝫ similiter vt pus:subdit euāgelista dicēs: Hoc iā tertio manifestatus ē iesus discipulis suis cū resurrexisset a mortuis. AVGV. Qꝛ nō ad ipsas demōstratiōes:sed ad dies referre debemus.i.ꝑmo die cū resurrexisset:⁊ post dies octo qñ thomas vidit ⁊ credidit:⁊ hoc die qñ hoc de piscib⁹ fecit:⁊ deinde quotiēs voluit vsqꝫ ad diē quadragesimum quo ascēdit i celū. AVGV. de con.euā. Inuenimus autē apō quattuor euangelistas decies commemoratū dominū visum eē post resurrectionem:semel ad monumentū a mulieribus:iterum eisdem regredientibus a monumento in itinere:tertio petro:quarto duobus euntibus in castellū:quinto plib⁹ in hierusalē:vbi nō erat thomas .sexto vbi vidit eū thomas:septimo ad mare tyberiadis.octauo omnibus vndecim in monte galilee ꝺm mat.nono vt dicit marcus nouissime recumbentibus.quia iam non erant in terra cum illo conuiuaturi:decimo ipso die ascensionis non iam in terra sed eleuatum in nube.

¶ Cuꝫ ergo prādissent dixit simoni petro iesus. Simō ioānis diligis me plus his: Dicit ei: Etiā dn̄e:tu scis qꝛ amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dic ei iteꝝ: Simō ioānis diligis me: Ait illi: Etiā dn̄e:tu scis qꝛ amo te. Dicit ei iterū: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simō ioānis amas me: Contristat⁹ ē petr⁹ qꝛ dixit ei tertio: Amas me. Et dixit ei: Domine tu oia nosti:tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oues meas.

THEO. Finito prandio commissionem ouium mūdi petro commendat.non alij .vnde dicitur: Cuꝫ ergo prandissēt dicit simoni petro iesus: Simō ioānis diligis me plus his: AVGV. Sciens dominus interrogat. Sciebat enim dominus ꝙ non solum eum diligeret: verum etiam ꝙ plus oibus eum diligeret petrus. ALCVI. Dicitur aūt simō ioannis idest filius ioannis carnalis patris. Mistice autem simon obediens:ioannes gratia merito hoc nomine vocatur idest obediens gratie dei:vt ostendatur ꝙ ardentiori eum charitate āplectit:nō meriti humani:sed diuini eē mūeris.

AVGV. in ꝺmone paſ. Cū aūt dn̄s moreret timuit ⁊ negauit:resurgēs aūt dn̄s amorē inseruit:timorē fugauit.naꝫ qñ negauit mori timuit:resurgente dn̄o qd timeret:in quo mortē mortuā reperiret: vñ sequit: Ait illi:ēt dn̄e tu scis qꝛ amo te. Cōfitēti aūt amorē suū oues suas cōmendauit. vñ sequit: Dicit ei:pasce agnos meos.tā q̄ nō eēt vbi ondēret petr⁹ amorē suū i xp̄ꝫ nisi eēt pastor fidelis sub ꝑncipe oiuꝫ pastoꝝ. CHRY. Qđ enī maxie oiuꝫ tribuit nobis eā q̄ desup ē beniuolētiā ē ꝓximoꝝ ꝓcuratio. Preteriens aūt dn̄s alios petro de talib⁹ loqt .eximius enī apostoloꝝ erat petr⁹:⁊ os discipuloꝝ ⁊ vertex collegij:vñ ⁊ negatiōe deleta:cōmittit ei ꝑlationē fratrū. Et negationeꝫ qdē ei nō exprobrat:sꝫ dicit: Si diligis me:ꝑsiste fratrib⁹ ⁊ feruētē amorē quē ꝑ oia demōstrasti:nūc ondē:⁊ aiaꝫ quā dixisti te esse positurū ꝓ me:hāc da pro ouib⁹ meis. Sequit: Dicit ei ite. si.ioā.dili.me. Ait il.etiaꝫ do.tu scis qꝛ amo te. AVGV. Merito dr̄ petro: Diligis me.⁊ rñdet: Amo te.eiqꝫ dr̄: Pasce agnos meos. vbi ēt demōstrat vnū atqꝫ idē eē amorē ⁊ dilectionē.nā ēt dn̄s nouissime non ait: Diligis me:sꝫ amas me. Seqt: Di.ei.ter.si.ioā.amas me. Tertio vtrū petr⁹ eū diligat dn̄s iterrogat. Reddit.n.negatiōi trine trina ꝯfessio:ne min⁹ amori ligua fuiat q̄ timori:⁊ plus vocis elicuisse videat mors iminēs q̄ vita pn̄s. CHRY. Tertio ēt iterrogat ⁊ tertio iniūgit eadē:ondēs quātū appciat ꝑlationē ꝓpriaꝝ ouiuꝫ:⁊ qm̄ h ē maxime eius amoris signuꝫ.

THEO. Ex tūc ēt inoleuit ꝯsuetudo:vt ter ꝯfiteāt q veniūt ad baptismū. CHRY. Deide tertio iterrogat⁹ ꝯturbat⁹ ē. vñ seqt. Cōtrista.ē pe.qꝛ di.ei ter.amas me. Rursus formidās priora ne forte estimās se diligere si ñ diligat:corripiat sic ⁊ pus correpti⁹ ē:mltū se estimās forte: vñ ad ipsū xp̄ꝫ refugit. vñ sequit. Et dicit ei. dn̄e tu oia scis.i.ieffabilia cordis pn̄tia ⁊ futura. AVGV. de.ver.do. Inde ḡ ꝯtristat⁹ ē ꝙ sepe iterrogat⁹ eēt ab eo q sciuerat qđ iterrogabat:⁊ donauerat qđ audiebat. Ueraciter ḡ rñdit:⁊ de intimo cordis ꝓtulit amātis vocē dicēs: Tu scis qꝛ amo te. AVGV. sup ioā. Nō āt addidit plus his. h.n.rñdit qđ de seipo sciebat:nō.n.q̄tū ab alio quolibet diligeret scire poterat:q cor alteri⁹ videre nō poterat. Seqt: Di.ei.pa.oues meas.q.d. Sit amoris officiū pascere dn̄icū gregē: sic fuit timoris idiciū negare pastorē. THEO. Pōt āt qs assignare drīaꝫ inter agnos ⁊ oues. Agni sūt q itroducunt:oues vo pfecti.

ALCVI. Pascere āt oues ē credētes i xp̄o:ne a fide deficiāt:ꝯfortare:terrena subsidia:si nēce ē subditis ꝓuidere:⁊ exēpla virtutū cū vbo ꝑdicatiōis ipēdere:aduersarijs obsistere:errātes subditos corrigere. AVGV. Qui h aūt aio pascūt oues xp̄i:vt suas velint eē nō xp̄i:se cōuicunt amare nō xp̄ꝫ:vl' gloriādi:vl' dn̄andi:vl' acqrēdi cupiditate:nō obediendi ⁊ subueniendi ⁊ deo placēdi charitate. Nō ḡ nos sꝫ ipꝫ amem⁹:⁊ i pascēdis ouib⁹ ei⁹ ea q̄ sūt ei⁹:nō q̄ nr̄a sūt:q̄ram⁹. qsqs.n.seipm nō deū amat:nō amat se.q̄.n.nō pōt viuere de se:morit vtiqꝫ amādo se.non ḡ se amat: q ne viuat se amat. Cū vo ille diligit de quo viuit:nō se diligendo magis se diligit.q ꝓpterea nō se diligit:vt eū diligat de quo viuit. AVGV. in ier.paſ. Extiterūt aūt qdā ꝺui ifideles:diuiserūt gregē xp̄i:⁊ furtis suis peculia sibi fecerunt:⁊ audis eos dicere. Oues mee sunt ille. qd q̄ris ad oues meas:non te inueniā ad oues meas: sic ⁊ nos dicamus meas:⁊ illi dicant suas perdidit christus oues suas.

¶ Amē amē dico tibi: Cum eēs iunior cingebas te:⁊ ambulabas vbi volebas. Cū aūt senueris: extēdes man⁹ tuas:⁊ ali⁹ te cinget:⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit significās qua morte clarificaturus esset deum.

CRHY. Cuꝫ dixisset petro dn̄s de amore queꝫ habebat ad ipsum:prenūciat ei martyriū qđ pro ipso debebat sustinere:erudire nos volēs quomō eū amare oportet. vñ dicit. Amen amē di.ti. Cū esses iu.cin.te ⁊ ambu.vbi vole. Meminit prioris vite:qꝛ in secularib⁹ iuuenis qdē vtilis est: q vero senuerit inutilis. In diuinis aūt nō ita est:sꝫ cū superuenerit senect⁹:tūc virtus clarior:tūc virilitas idustrior: in nullo ab etate ꝓhibita:qꝛ ergo petr⁹ semper volebat in piculis eē cū xp̄o dicit ei: Cōfide:ita iplebo tuuꝫ desideriū. vt q̄ passus nō es iuuenis exn̄s:oporteat te pati senē. vñ sequitur: Cū aūt senueris. Per qđ ostendit ꝙ neqꝫ tunc iuuenis erat neqꝫ senex:sꝫ vir perfect⁹. ORIGE. sup matth. Et attēde ꝙ nō facile inuenit quis ex eis q apti fuerit ad hoc opus:vt cito transeat de hac vita. vñ nūc petro dicit: Cū senu.extē.ma.tuas. AVGV. Hoc est crucifigeris. Ad hoc aūt vt venias : alius te cinget ⁊ ducet quo nō vis. Pri⁹ dixit qđ fieret:⁊ deide qūo fieret nō enī crucifixus:sed crucifigēdus quo nollet est ductus. Solutus qppe a corpore eē volebat cū christo:sꝫ si fieri posset preter mortis molestiaꝫ vitā concupiscebat eternā:ad quā molestiā nolēs venit: sꝫ volens eā vicit:⁊ reliquit hūc infirmitatis affectū quo nemo vult mori vsqꝫ adeo naturalē vt cū beato petro nec senectus auferre potuerit:sꝫ molestia quātūcūqꝫ sit mortis debet eā vincere vis amoris quo amat ille:q cū sit vita nostra etiā mortē voluit ferre pro nobis. Nā si nulla eēt mortis vl' parua molestia:nō eēt taꝫ magna martyrij gloria.

CHRY. Dicit ḡ: Quo nō vis. ꝓpter naturalē cōpassionē aie:q̄ inuita separat a corpore:deo hoc vtiliter dispēsante: vt nō multi sibi mortē inferāt violētā. deide erigēs auditorē euāgelista induxit: Hoc aūt dixit significās q̄ morte clarificatur⁹ eēt deū. Nō dixit: Moriturus eēt:vt discas quoniā pati ꝓ christo:gloria est patiētis ⁊ honor. Nisi aūt certificaret anim⁹ qꝛ ve deus est:minime ei⁹ intuitu mortē toleraret:quo fit vt sanctoꝝ mors diuie sit glorie certitudo.

AVGV. Hunc inuenit exituꝫ ille negator ⁊ amator:vt pro ei⁹ noie pfecta dilectiōe moreret:cū quo se morituꝝ ꝑuersa festinatōe ꝓmiserat. Hoc.n.oportebat:vt pus christ⁹ ꝓ petri salute:deide petr⁹ ꝓ xp̄i predicatione moreretur.

¶ Et cū hoc dixissꝫ: dicit ei: Seq̄re me. Cōuersus petr⁹ vidit illū discipulū quē diligebat ih̄s sequētē:q ⁊ recubuit i cena supra pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: Dn̄e qs ē q tradet te: Hūc ḡ cuꝫ vidisset petrus dicit iesu: Dn̄e hic āt qd: Dicit ei ih̄s: Sic euꝫ volo manere donec veniā. Quid ad te: Tu me seq̄re. Exijt ḡ ꝺmo iste iter frēs:qꝛ discipulus ille nō morit. Et nō dixit ei iesus:nō moritur: sed sic eū volo manere donec veniā:quid ad te:

Si enim velim manere donec veniam

AVGV. Cū ꝑnunciasset dn̄s petro q̄ morte clarificaturus eēt eū inuitat eū ad sui sequelā. vñ dr̄: Et cū hoc dixi.di.ei: Sequere me. Cur dr̄ petro : Seq̄re me:nec dr̄ ceteris q simul aderāt:q cū sicut magr̄m discipuli sequebant: Sꝫ si ad passionē itelligēdū ē:nūqd solus ꝓ xp̄iana vitate passus ē petrus:nōne ibi erat iacobus q ab herode manifestat occisus: Uerꝫ aliqs dixerit. qm̄ nō est iacob⁹ crucifixus:merito dictū eē petr⁹: Sequere me: qui nō solū mortē:sꝫ ⁊ mortē crucis sicut xp̄s expertus ē. THEOPHI. Audiēs āt petrus quia morteꝫ pro christo passurus est:querit de ioanne an moriat. vñ sequit. Conuersus petrus vidit illuꝫ discipulum quem diligebat iesus sequentē:qui recubuit i cena supra pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit:dn̄e qs ē q tradet te: AVGV. Seipm dicit discipulū quē diligebat iesus:qꝛ ipsū pre ceteris ⁊ familiarius diligebat:ita vt in conuiuio supra pect⁹ suū discumbere faceret. Credo vt istius euāgelij qđ ꝑ euꝫ fuerat ꝑdicaturus:diuinā excellentiam hoc modo altius cōmendaret. sunt qui senserint:⁊ hi non cōtēptibiles sacri eloquij tractatores a christo ioannem ꝓpterea plus amatuꝫ:qꝛ ab

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ineūte pueritia castissim⁹ vixerit. Seq̄r: Hūc ergo cū vidisset petr⁹ dixit iesu: Dñe hic āt qd: THEO. i. nūqd ñ morief̄ ⁊ ipe: vt qdā exponūt. Seqt: Dicit ei ie. Sic eū vo. ma. do. ve. qd ad te: AVGV. ⁊ repetitū ē: Tu me seq̄re. tāq̄ȝ ille iō nō seq̄ref̄: qm̄ eū manere voluit donec veniat. Quis facile aliō eē credat q̄ȝ qō frēs crediderūt q tūc erāt. Seq̄r .n. Exijt g ser. iste iter fra. qz disci. il. ñ morif̄. Sȝ hāc opinionē ioānes ipe abstulit subdēs: Et nō dix. ie. nō mo. sȝ sic euȝ vo. ma. do. ve. qd ad te: Sȝ cui placet adhuc resistat ⁊ dicat verȝ eē qō ait ioānes: nō dixisse dñȝ q̄ discipulus ille nō morif̄: sȝ hoc tñ significatū eē talib⁹ vbis: q̄lia eū dixisse narrauit. THEO. Uł dicet: Christ⁹ ñ negauit ioānē morituȝ. nā qcqd oȝf̄ morif̄: sȝ dixit: Uolo eū manere. i. viuere vsq̄ȝ ad mūdi finē: ⁊ tūc ꝑ me patief̄ martyriū: ⁊ iō fatenf̄ adhuc illū viuere: ab ātixpo vō debere occidi: vna cū helia ꝑdicaturȝ nomē xpi. Sȝ ⁊ si assignef̄ ei⁹ sepulchrū: viuēs qdē illō ītrauit: postea discessit. AVGV. Uel forte aliqs ī illo sepulchro ei⁹ qō ē apō ephesū dormire poti⁹ eū: q̄ȝ mortuū iacere ɔtēdet: assumēs argumētū: q̄ illic terra sensiȝ scaturire ⁊ q̄si ebulire ꝑhibef̄: atq̄ȝ hoc ei⁹ anhelitu fieri ptinaciter asseuerās: Sȝ cur ei⁹ discipulo quē pre ceteris diligebat: pro magno munere longū ī corpore donauerit somnū: cū btm̄ petrū ꝑ igētē martyrij gl'iā ab onere corꝑis absoluerit: eiq̄ȝ cōcesserit qō paulus se ɔcupiscere dixerit: Cupio dissolui ⁊ eē cū xpo. Si āt vere ibi qō ſp sparsit fama aut iō fit: vt eo mō cōmēdef̄ p̄ciosa mors ei⁹: qm̄ nō eā ɔmēdat martyriū: aut ꝑꝑ aliqd aliud qo nos latet: manet tñ qō cur dixerit dñs de hoīe morituro: Sic eū vo. manere donec veniā. Illud ēt mouet ad q̄rēdū: cur ioānē plus dilexerit dñs: cū ipȝ dñm pl⁹ dilexerit petr⁹. Q̄tū ipe sapio: melior ē q plus diligit xpȝ felicior ē vō quē plus diligit xps. facile riderīȝ: si iustitiā liberatoris nr̄i quēadmodū defendere ꝑuidere: Aggrediar igif̄ de soluēda qōne tā īgēti duas vitas sibi diuinit⁹ ꝑdicatas nouit ecclia: q̄rū vna ē ī fide: altera ī spe. Ista significata ē ꝑ appl'ȝ petrū ꝑꝑ apostolat⁹ sui ꝑmatū: Illa ꝑ ioānē. iō huic dr̄: Seq̄re me. ꝑ imitationē. s. pferēdi tpalia mala. ō illo vō dicif̄: Sic eū vo. ma. donec veniā. q. d. Tu me seq̄re. ꝑ imitationē pferendi tpalia mala. ille maneat donec sempiterna venio redditur⁹ bōa: qō apti⁹ dici pōt: pfecta me seq̄tur actio iformata mee passiōis exēplo. Inchoata vō ɔtemplatio maneat donec venio: pficiēda cū venero: qō nō sic itelligēdū ē: q̄si dixerit remanere. vł ꝑmanere sȝ expectare: qm̄ qō ꝑ eū significaf̄: cū venerit xps iplebif̄: ī hac aūt actiua vita q̄ȝto magis xpȝ diligim⁹: tāto facili⁹ libamur a malo. at ipe nos min⁹ diligit q̄les nos sum⁹: ⁊ hic iō libat: ne ſp tales sim⁹. ibi vō āpli⁹ nos diligit: qm̄ qō ei displiceat: ⁊ qō a nobis auferat nō habebimus. Amet g eū petr⁹: vt ab ista mortalitate liberemur. amef̄ ab eo ioannes: vt ī illa imortalitate fuemur. Cur g ioannes min⁹ eū diligebat q̄ȝ petr⁹ si eā vitā significabat: in q̄ ē mlto āpli⁹ diligēd⁹: nisi qz ꝑꝑ ea dictū est: Uolo eū manere. i. expectare: Donec veniā. qm̄ ⁊ ipsuȝ amorē q tūc mlto amplior erit nōdū habem⁹: sȝ expectamus futurū: vt dū ipse venerit habeam⁹. Hoc ergo ꝑ petrū significatū ē plus amātē: sȝ min⁹ amatū: qz min⁹ nos amat xps miſos q̄ȝ btōs: vitatis aūt cōtēplationeȝ q̄lis tūc futura ē min⁹ amam⁹: qz nūc nōdū nouim⁹ nec habemus. Nemo tñ istos isignes ap'los sepet: ⁊ iō eo qō significabat petr⁹ āmbo erāt: ⁊ ī eo qō significabat ioannes ambo futuri erāt. GLO. Uel aliter: Sic eū volo manere. i. nolo euȝ ꝑ martyriū ɔsūmare: sȝ expectare eū in placidaȝ absolutionem carnis sue: qm̄ ego veniēs recipiā eū in eterna beatitudine. THEO. Uel aliter: Totū ī hoc q̄ dicit dñs petro: Sequere me: cūctoȝ fideliū ꝑlaturā ei istituit. Simul āt ⁊ seq̄ intelligas hic imitationē in cūctis ⁊ vbis ⁊ operibus. oñdit ēt affectionē ad ipsuȝ: qz q nob astrictiores sunt: hos seq̄ nos volum⁹ CHRY. Si vō dixerit qs. q̄liter igr̄ iacob⁹ thronū assūpsit hierosolymoȝ: Illō vtiq̄ȝ dicam: qm̄ petr⁹ orbis terraȝ ithronizauit magr̄m. Seq̄r: Conuersus petr⁹ vidit illū discipulū ⁊c. Nō sine cā recolit illā accubationē. sȝ vt oñdat q̄ȝtā petr⁹ habebat fiduciā post negationē. Qui. n. ī cena nō audebat iterrogare: sȝ ioāni iterrogationē cōmisit: huic ⁊ ꝑpositura fratrū credita ē: ⁊ nō solū ñ cōmittit alteri iterrogare q̄ ad ipȝ ptinēt: sȝ de reliquo ipe ꝑ alijs magr̄ȝ iterrogat. Quia igif̄ magna ei ꝑdixerat dñs ⁊ orbeȝ terraȝ ɔmiserat: ⁊ martyriū ꝑnūciauerat: ⁊ amorē ꝑtestat⁹ ē ampliorē: volēs ⁊ ioānē cōmunicatoreȝ accipe dixit: Hic āt qd: q̄si diceret: Nōne eadē nobiscuȝ veniet via: Ualde .n. ioānē amabat petr⁹: ⁊ ꝑ euāgeliū oñdif̄ eoȝ colligatio: ⁊ ī actib⁹ ap'lorū. Sic igr̄ nūc vicē reddit petr⁹ ioāni. Estimās āt eū velle iterrogare: de seipo: nō audere: ipo ꝑ eo suscipit iterrogationē. Quia vō debebāt orbis terraȝ ꝑcurationē accipe: nec oportebat eos de reliquo sibi iniceȝ eē ɔiūctos: qō eēt dānū orbi terraȝ: ꝑpterea dñs dicit s̄m l'ram grecā Sic eū volo manere donec veniā: qd ad te: tu me sequere. q. d. Op⁹ tibi cōmissum attēde ⁊ pfice: hūc vero si voluero manere hic qd ad te: THEO. Qō vero dr̄ cum venero. quidam sic itellixerūt: ac si diceret: Quousq̄ȝ cōtra iudeos q me crucifixerūt: veniam percutiēs illos baculo romanoruȝ. Aiunt eñi hūc ap'lm vsq̄ȝ ad vespasiani tp̄s cū hierusalē capienda erat ī locis illis cōuersatū. Uel dicit: Dū venero. i. dū hūc⁹ volēs dirigā ad ꝑdicadū: te namq̄ȝ nūc dirigo ad orbis pōtificatum: ⁊ ī hoc seq̄re me. ipe vero maneat hic donec ⁊ eū educā sicut te. CHRY. Deinde euāgelista discipulorū opinionē ponit ⁊ corrigit: vt supra dictū est.

¶ Hic est discipulus ille q testimoniū ꝑhibet de his: ⁊ scripsit hec. Et scim⁹ qz veȝ ē testimoniū ei⁹. Sūt aūt ⁊ alia multa q̄ fecit iesus: q̄ si scribātur per singula: nec ipsū arbitror munduȝ cape posse eos qui scribendi sunt libros.

CHRY. Quia ex ml'ta certitudine scripsit ioānes: nō refutat suppli⁹ testimoniū ī mediū ferre. vñ dicit. Hic ē discipulus ille q testimoniū ꝑhibet de his. Cōsuetudo. n. ē cum valde vera dicam⁹ nr̄uȝ testimoniū ñ denegare: ⁊ ml'to magis ille q spūscō scribebat. vñ ⁊ alij apl'i dicebāt: Nos sum⁹ testes hoȝ. Seq̄r: Et scribebat hec: Qz ipse solus dicit qz posterior ad scribēdū venit xpo monēte. vñ ⁊ frequēter oñdit xp̄i ad se amorē: occulte isinuās cāȝ ex q̄ ad scribēdū ꝑcessit: ⁊ fidedignū faciēs hūc s̄moneȝ a sua dignitate. Seq̄tur: Et scim⁹ qz veȝ ē testimoniū ei⁹. Oibus. n. aderat: ⁊ neq̄ȝ cū crucifigeref̄ defuit. ⁊ mater ei cōmissa est: q̄ sūt signa amoris: ⁊ q̄ cū certitudine sciat oīa. Etsi aliq nō credāt: inducanf̄ ad credendū ex hoc qō subdif̄: Sūt aūt ⁊ alia multa q̄ fecit iesus. Uñ manifestū ē q̄ neq̄q̄ȝ scripsi vt xpo gratiā ꝑstarē: cū tot existētib⁹ nō tot scripserīȝ quot ceteri: sed horū plura relīq cōtumelias ⁊ ɔuitia ī mediū ꝑponēs. Eū aūt q ad gloriā alteri⁹ scribit: oportet ecōtrario ea q̄ sūt exprobabiliora tacere: q̄ vō sūt clara proponere. AVGV. Qō aūt subdit: Que si scri. ꝑ sin. nec ipsū arbi. mū. cape pos. eos q scribēdi sūt libros. Nō spacio locoȝ credendū ē mūdū capere nō posse: sȝ capacitate legētiū ɔprehēdi nō posse: q̄uis salua rerū fide plerūq̄ȝ verba excedere videanf̄ fidē qō nō fit qñ aliqd qō erat obscuruȝ vel dubiū exponif̄: sed quando id qō apertū est vel augetur vel extenuaf̄: nec tñ a tramite significande veritatis erratur: qm̄ sic verba rē q̄ idicaf̄ excedūt: vt volūtas loquētis nec fallentis appareat. hūc loquendi modum greco nomine hyperbolē vocant. q modus sicut in hoc loco ita ī nōnullis alijs diuinis litteris inuenitur. CHRY. Uel hoc referēdū ē ad ei⁹ potentiaȝ q faciebat virtutē. sicut eniȝ nobis facile est loqui: ita ⁊ illi: ⁊ multo facilius facere que volebat: quia ipse est super oia deus benedictus in secula seculorum Amen.

hyperbole

¶ Tabula Euāgelioȝ toti⁹ anni. Scōm rituȝ romane curie.
Incipit dominicale ⁊ feriale.

¶ Dominica prima de aduentu
Erunt signa in sole ⁊ luna vsq̄ȝ ibi Uerba autem mea non transibunt. Luce capitulo.21. folio. 225.

¶ Dominica secunda de aduentu
Cum audisset Joānes in vinculis. vsq̄ȝ ibi. Qui preparabit viam tuam ante te. Matthei.11. folio. 47.

¶ Dominica tertia de aduentu.
Miserūt iudei ab hierusolymis. vsq̄ȝ ibi Ubi erat Joānes baptizans. Joannis primo. folio. 244.

¶ Feria quarta quattuor temporum de aduentu.
Missus est angelus gabriel. vsq̄ȝ ibi. Fiat mihi s̄m verbuȝ tuum. Luce primo capitulo folio. 153.

¶ Feria sexta quattuor temporum de aduentu.
Exurgens maria abijt in montana. vsq̄ȝ ibi. Et exultauit spiritus me⁹ in deo salutari meo. Luce primo folio 154.

¶ Sabbato quattuor temporum. in aduentu.
Anno qntodecimo imperij Tiberij cesaris vsq̄ȝ ibi. Et videbit oīs caro salutare dei. Luce.iii. folio. 162.

¶ Dominica quarta de aduentu. Anno qntodecimo vt supra in sabbato precedenti.

¶ In vigilia natiuitatis domini.
Cū esset despōsata mater iesu. vsq̄ȝ ibi. Ipse. n. saluū faciet ppl'm a petis eoȝ. Matthei capi. pmo folio. 6.

¶ In natiuitate domini In prima missa.
Exijt edictū a Cesare vsq̄ȝ ibi. Et in terra pax hoībus bone voluntatis. Luce capi. scdo folio. 157.

¶ In natiuitate domini in secunda missa.
Pastores loquebantur: vsq̄ȝ ibi. Sicut dictum est ad illos. Luce capitulo secundo folio. 158.

¶ In natiuitate domini In tertia missa
In principio erat verbum. vsq̄ȝ ibi A patrē plenum gratie ⁊ veritatis Joannis cap'lo primo folio. 239.

¶ In festo sancti stephani protomartyris
Dicebat ih̄s turbis iudeoȝ ⁊ ꝑncipib⁹ sacerdotū. Ecce ego mitto: vsq̄ȝ Benedictus qui venit in nomine domini. Matthei capi.23. folio. 90.

¶ In sancti Joannis apostoli ⁊ euangeliste.
Dixit iesus petro sequere me. vsq̄ȝ. Et scimus qz verum est testimonium ei⁹ Joannis.20. ca. folio. 313.

¶ In festo Innocētū. Angel⁹ dñi appuit ī sōnis ioseph vsq̄ȝ. Et noluit cōsolari qz non sunt. Matthei.2.capi. filio. .ii.

¶ In sancti thome epi ⁊ martyris. Ego suȝ pastor bon⁹. vsq̄ȝ Et fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. Joannis.10. folio. 281.

¶ Dominica Infra octauā natiuitatis domini.
Erat ioseph ⁊ maria mirātes sup his vsq̄ȝ Et gratia dei erat cum illo. Luce.capi. folio. 160.

¶ In sci siluestri pape. Sit lūbi. Quere In cōi vni⁹ cō. pōti.

¶ In octaua natiuitatis dñi. Postq̄ȝ cōsumati sunt dies vsq̄ȝ In vtero conciperetur. Luce. scdo capi. folio. 158.

¶ In vigilia. Epiphie. Defuncto herode ecce angelus. vsq̄ȝ Qm̄ nazareus vocabitur. Matthei. scdo capi. folio. .ii.

¶ In Epiphia. Cum natus esset. vsq̄ȝ. Reuersi sunt in regionē suam. Matthei. scdo capi. folio. 8.

¶ Dominica infra octauam epiphie: Cū factus esset iesus annoȝ. vsq̄ȝ. Apud deū ⁊ hoīes. Luce. scdo capi. folio. 161.

¶ In octaua epiphie. Uidit ioannes iesum .vsq̄ȝ Qz hic est filius dei. Joannis primo capi. folio. 245.

¶ Dñica scda post epiphiaȝ. Nuptie facte sunt. vsq̄ȝ. Et crediderunt in eum discipuli eius. Jo. scdo. capi. folio 248.

¶ Dñica tertia. post epi. Cū descēdisset iesus de monte. vsq̄ȝ Et sanatus est puer in illa hora. Matthei.8.capi. folio. 35.

¶ Dñica quarta post epi. Ascendēte iesu in nauiculam. vsq̄ȝ Uenti ⁊ mare obediunt ei Matthei. .8.capi. fol. 38.

¶ Dñica qnta post epi. Sil'e ē regnū celorū hōi q semīauit vsq̄ȝ. Cōgregate in horreū meū Matthei.13. folio. 57.

¶ Dominica in septuagesima. Sil'e est regnū celorum hōi prīfamil: q exijt. vsq̄ȝ. Pauci vō electi. Matt.20. fol.77.

¶ Dñica in sexagesima. Cū turba plīma conuenirent. vsqȝ Et fructum afferunt in patiētia. Luce.8.capi. fol. 179.

¶ Dñica in quinquagesima. Assumpsit iesus duodecim discipulos: vsq̄ȝ. Et omnis plebs vt vidit dedit laudem deo. Luce.18.capi. folio. 218.

¶ Feria q̄rta cinerū. Cū ieiunatis. vsq̄ȝ Ibi est ⁊ cor tuum Matthei.6.capi. folio. 29.

¶ Feria qnta. Cū itroisset iesus capharnaum. vsq̄ȝ. Et sanatus est puer ī illa hora Matthei.8.capi. folio. 36.

¶ Feria sexta. Audistis qz dictū ē ātiqs diliges ꝑximū. vsqȝ Et pr̄ tu⁹ q videt ī abscōdito reddet tibi Mathei.5. fol.25.

¶ Sabbato: Cū sero eēt factū erat nauis. vsq̄ȝ. Et quotquot tangebāt eū salui fiebant. Marci.9.capi. folio. 127.

¶ Dñica ꝑma ī q̄dragesima Duct⁹ ē iesus ī desertū a spū. vsqȝ Et ecce āgeli accesserūt ⁊ mistrabāt ei. Mat.4. fol.15.

¶ Feria scda. Cū venerit fili⁹ hoīs in maiestate vsqȝ. Justi aūt in vitā eternaȝ. Matthei.25.ca. folio. 98.

¶ Feria tertia. Cū itrasset iesus hierl'ymā. vsqȝ Ibiqȝ docebat eos de regno dei. Matthei. 21.capi. folio. 81.

¶ Feria quarta. Magr̄ volum⁹ a te signū videre vsqȝ. Ipse me⁹ frater ⁊ soror ⁊ mater est Matthei.12. folio. 54.

¶ Feria qnta. Egressus iesus secessit ī partes tyri vsqȝ. Et sanaca est filia eius ex illa hora: Matthei.15.ca. fol. 64.

¶ Ferio sexta. Erat dies festus iudeoȝ vsqȝ. Qz iesus esset qui fecit eū sanum. io.5.capi. folio. 250.

¶ Sabbato. Et dñica scda q̄drigesime: Assumpsit iesus petrum ⁊c. vsqȝ Donec filius hominis a mortuis resurgat. Mathei.17.capi. fol. 68.

¶ Feria scda. Ego vado ⁊ q̄ritis me. vsqȝ. Que placita sunt ei facio semꝑ. io. 8.cap. folio. 224.

¶ Feria terta. Super cathedrā moysi: vsqȝ. Et qui se humiliat exaltabitur. Matthei.23.capi. folio. 87.

¶ Feria q̄rta. Ascēdēs iesus hierl'ymā assūpsit vsqȝ. Et dare aīaȝ suā redēptionē ꝑ multis Mathei.20.capi. fol.78.

Feria qnta. Homo quidam erat diues. vsqȝ. Resurrexerit credent. Luce.6.capi. folio. 211.

¶ Feria sexta. Hō qdā erat pr̄familias q plātauit vineā. vsqȝ. Sic ꝑpham eū habebāt. Matthei.21.cap. folio. 83.

¶ Sabbato. Hō qdā habuit duos filios. vsqȝ Perierat ⁊ inuentus est. Luce.15.capi. folio. 208.

¶ Dñica tertia ī q̄dragesima. Erat ih̄s eyciēs dmoniū vsȝ Beati q audiūt vbū dei: ⁊ custodiūt illō. Luce.11.c. fol.194.

¶ Feria scda. Dixerūt pharisei ad iesuȝ. Quāta audiuimus vsqȝ ipe āt trāsiēs ꝑ mediū illoȝ ibat. Luce.4.ca. fol.167.

¶ Feria tertia. Respiciēs iesus ī discip'los suos. dixit symoni petro. Si peccauerit. vsqȝ sȝ septuages. septies Mathei. 18.capitulo folio. 72.

¶ Feria q̄rta. Accesserūt ad iesuȝ ab hierl'ymis scribe. vsqȝ Mādūcare nō coingnat hoiem. Mathei.15.capi. folio.83.

¶ Feria qnta. Surgēs iesus de synagoga. vsqȝ. Et erat ꝑdicans in synagogis galilee Luce.4.capi. folio. 168.

¶ Feria sexta. Uenit iesus ī ciuitatem samarie q̄ dr̄ sicar. vsqȝ Quia hic est vē saluator mūdi. Jo.4.capi. folio. 254.

¶ Sabbato. Perrexit iesus ī mōtē oliueti. vsqȝ Uade ⁊ iaȝ Ampli⁹ noli peccare. Jo.8.capi. folio. 272.

¶ Dñica q̄rta. ī q̄dragesima. Abijt ih̄s trās mare galilee. vsqȝ. Qz hic ē vē ꝑpha q ventur⁹ ē ī mūdū Jo.6.capi. fol. 264.

¶ Feria scda. Prope erat pasca iudeoȝ ⁊ ascēdit iesus. vsqȝ Ipse eñi sciebat qd eēt in hoīe. Jo.2 capi. folio. 249.

¶ Feria tertia. Jaȝ die festo mediāte. vsqȝ. De turba auteȝ multi crediderūt in eū. Jo.7.capi. folio. 270.

¶ Feria q̄rta: Preteriēs iesus vidit hoieȝ cecuȝ. vsqȝ. Et ꝑ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cidens adorauit eum. Jo.9.capi. folio 278.

¶ Feria q̃nta. Jbat ihs ĩ ciuitatẽ q̃ vocatˀ naym. vſqȝ Et q2 deus visitauit plebẽ suā. Luce.7.capi. folio 176.

¶ Feria ſexta. Erat q̃dā languens lazarus. vſqȝ. Et uiderāt q̃ fecit ieſus: crediderũt in eũ. io.11.capi. folio 282.

¶ Sabbato. Ego ſuȝ lux mũdi. vſqȝ. Et nemo app̄hẽdit eũ: q2 nõdũ uenerat hora eius: Jo.8.capi. folio 273.

¶ Dñica de paſſiõe. Quis ex vobis arguet me de peccato vſqȝ. ieſus aũt abſcõdit ſe: et exiuit de tẽplo. Jo.8.ca.fol.276.

¶ Feria ſcda. Miſerũt p̃nceps et phariſei miſtros. vſqȝ. quẽ accepturi erant credẽtes in eum. io.7.capi. folio 271.

¶ Feria tertia. Ambulabat ieſus in galileam. vſqȝ. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum. Jo.7.capi. folio 269.

¶ Feria q̃rta Facta ſũt encenia. vſqȝ. Quia in me eſt pater et ego in p̃re. io. Jo.capi. folio 281.

¶ Feria quinta. Rogabat ieſum quidam phariſeus vt mãducaret cum illo vſqȝ: fides tua te ſaluam fecit vade in pace. Luce.7.capi. folio 178.

¶ Feria ſexta. Collegerũt põtifices et phariſei ꝯſilium. vſqȝ Et ibi morabatˀ cũ diſcipulis ſuis. Jo.11.capi. fol. 285.

¶ Sabbato. Cogitauerũt principes ſacerdotum. vſqȝ Hec locutus ẽ ieſus: et abijt et abcõdit ſe ab eis. Jo.12.ca.fol.286.

¶ Dñica in ramis palmaꝝ ad bñdictionẽ palmaꝝ. Cũ appropinquaſſet ieſus hierl'ymis. vſqȝ. Oſanna filio dauid bñdictꝰ q̃ venit in noĩe dñi. Matthe.21.ca.fol. 80.

¶ Dñica in palmis ad miſſaȝ. Scitis q2 poſt biduum. vſqȝ Signãtes lapidẽ cũ cuſtodibus. Matthei.26.ca.fol. 99.

¶ Feria ſecũda. Ante ſex dies paſce venit ieſus bethaniaȝ Uſqȝ Sed vt lazarum viderent: quem ſuſcitauit a mortuis. Jo.12.capi.folio. 286.

¶ Feria tertia. Erat paſca et azima. vſqȝ. Et aduoluit lapidẽ ad hoſtium monumẽti. Marci.14.capi.fol. 142.

¶ Feria quarta. Appropinquabat aũt dies feſtus. vſqȝ. Jn quo nũq̃ q̃ſq̃ poſitus fuerat. Luce.22.capi. fol. 226.

¶ Feria q̃nta. Ante dieȝ feſtũ paſce: vſqȝ. Ut queadmodũ ego feci vobis ita et vos faciatis. Jo.13.ca.fol. 288.

¶ Feria ſexta. Egreſſus eſt ieſus cum diſcipulis ſuis trans torrentem cedron. vſqȝ: Quia iuxta erat monumentuȝ. poſuerunt ieſum. Jo.18.ca.fol. 303.

¶ Sabbato paſce. Ueſpere aũt ſabbati. vſqȝ. Jbi eũ videbitis ecce predixi vobis. Matthei.28.capi. fol. 112.

¶ Dominica reſurrectionis domini. Maria magdalene et maria iacobi. vſqȝ. Jbi eũ videbitis ſicut dixi vobis. Marci.6.capi. folio. 149.

¶ Feria ſecunda. Duo ex diſcipulis ieſu: vſqȝ. Et quomodo cognouerũt eũ in fractione panis. Luce. 24. fol. 235.

¶ Feria tertia. Stetit ieſus in medio diſcipulorum ſuoruȝ et dixit illis. vſqȝ. Jn remiſſionem peccatorum in omnes gẽtes. Luce.24.capi. folio. 236.

¶ Feria q̃rta. Manifeſtauit ſe iterũ ieſus. vſqȝ. Cũ ſurrexiſſet a mortuis. ioã.21.capi. fol. 311.

¶ Feria q̃nta. Maria ſtabat ad monumentũ foris. vſqȝ Q2 vidi dñm: et hec dixit mihi ioã.20.ca. fol. 310.

¶ Feria ſexta. Undeciȝ diſcipuli abierũt in galileã vſqȝ. Omnibus diebꝰ vſqȝ ad ꝯſumationẽ ſeculi Matth.28. fol. 113.

Sabbato in albis. Una ſabbati maria magdalene. vſqȝ Q2 oportebat eũ a mortuis reſurgere. ioã.20.capi. fol. 309.

¶ Dominica in octaua paſce. Cũ eẽt ſero die illa vna ſabbatorum. vſqȝ. Et vt credentes vitam habeatis in nomine eius. io.20.capi. fol. 310.

¶ Dñica ſcda poſt paſca. Ego ſum paſtor bonꝰ. vſqȝ Et fiet vnum ouile et vnꝰ paſtor. ioã.10.ca. folio 281.

¶ Dominica tertia. Modicum et iam non videbitis me. vſqȝ. Et gaudiũ veſtrũ nemo tollet a vobis. ioã.16. fol. 299.

¶ Dñica q̃rta. Uado ad eũ q̃ me miſit. vſqȝ. Quia de meo accipiet et annũciabit vobis. Jo.16.ca. folio 298.

¶ Dñica q̃nta. Amẽ amẽ dico vob̃ ſiq̃d petieritis. vſqȝ. Jn hoc credimus q2 a deo exiſti. ioã.16.capi. folio 300.

¶ Jn letanijs maioribꝰ. Quis vr̃ȝ habebit amicũ. vſqȝ. Dabit ſpũm bonũ petẽtibus ſe. Luce.11.capi. folio 193.

¶ Jn vigilia aſcenſionis. Subleuatis ieſus oculis. vſqȝ. Et ego ad te venio. ioã.17.capi. fol. 302.

¶ Jn feſto aſcenſionis. Recũbẽtibꝰ vndeciȝ diſcipulis. uſqȝ ſermoneȝ cõfirmãte ſequẽtibꝰ ſignis Mar.10. fol. 150.

¶ Dñica ĩfra octauã aſcẽſiõis. Cũ venerit paraclytus. vſqȝ Reminiſcamini q2 ego dixi vobis. Jo.15.ca. folio 297.

¶ Jn vigilia pentecoſtes. Si diligitis me mãdata mea ſeruate. uſqȝ Et manifeſtabo ei meipſuȝ. ioã.14. folio 293.

¶ Jn die pente. Siq̃s diligit me ſermonẽ meũ ſuabit. vſqȝ. Et ſicut mãdatũ dedit mihi p̃r ſic facio. io.14.ca. fol.36.

¶ Feria .2. Sic deꝰ dilexit vſqȝ: Q2 ĩ deo ſũt fcã. io.3. fol.252.

¶ Feria tertia. Amẽ amẽ dico vobis. q̃ nõ intrat. uſqȝ. Ego veni vt uitã hẽant et abũdantius habeãt. Jo.10. fol. 280.

¶ Feria q̃rta. Nemo põt venire ad me. uſqȝ Et panis queȝ ego dabo caro mea ẽ p̃ mũdi vita. ioã.6.capi. folio 267.

¶ Feria q̃nta. Cõuocatis ieſus duodecĩ apl'is. uſqȝ. Euãgelizantes et curantes ubiqȝ. Luce.9.capi. follio. 183.

¶ Feria ſexta. Factũ eſt in vna dieꝝ. vſq̃ Quia vidimꝰ mirabilia hodie. Luce.5.capi. folio. 170.

¶ Sabbato. Surgẽs ieſus ď ſynagoga. vſqȝ. Et erat p̃dicãs in ſynagogꝭ galilee. Luce.4.capi. folio. 168.

¶ Jn feſto trinitatis. Cũ venerit paraclytus. vſq̃. Quia ego dixi vobis. ioã.15.capi. folio 297.

¶ Dñica p̃ma poſt petecoſten. Eſtote miſericordes. vſq̃. vt educas feſtucã de oculo fratris tui. Luce.6. fol. 174.

¶ Jn feſto corporis xp̃i. Caro mea vere eſt cibus. vſq̃. Qui mãducat hũc panẽ viuet in eternũ. ioã.6.capi. fol. 268.

¶ Dñica ſcda poſt pentecoſtẽ. Hõ q̃dã fecit cenã magnã. vſqȝ: Nemo uiroꝝ illoꝝ q̃ uocati ſunt guſtabit cenam meam Luce.14.capi. folio 206.

¶ Dñica tertia. Erãt appropiquãtes ad ieſũ publicani. vſq̃ Sup̃ vno peccatore pniam agente. Luce.15.capi. fol.207.

¶ Dñica q̃rta. Cũ turbe irrruerẽt in ieſuȝ. vſq̃. Relictis oibus ſecuti ſunt eũ. Luce.5.capi. folio 169.

¶ Dñica q̃nta. Amẽ dico uobis niſi abũdauerit. vſq̃. Et tũc neniẽs offeres munus tuũ. Matthei.5.capi. folio 21.

¶ Dñica ſexta. Cũ turba multa eẽt cũ ieſu. vſqȝ. Quaſi q̃ttuor milia et dimiſit eos: Marci.8.capi. folio 129.

¶ Dñica ſeptia. Attẽdite a falſis p̃phis. vſqȝ. Jpſe intrabit in regnum celorum. Matth.7.capi. folio 33.

¶ Dñica octaua. Hõ q̃dã erat diues q̃ habebat uillicũ. vſqȝ Recipiãt uos ĩ eterna tabernacula. Luce.16. folio 210.

¶ Dñica nona. Cũ appropinq̃ret ieſus hierl'm. uſqȝ Et erat docẽs quotidie in tẽplo dei. Luce.19.capi. folio 221.

¶ Dñica decia. dixit ieſus ad quoſdã q̃ in ſe. uſqȝ. Qui ſe humiliat exaltabitur. Luce.18.capi. folio 216.

¶ Dñica.11. Exiens ieſus de finibus tyri. vſqȝ. Et ſurdos fecit audire: et mutos loq. Marci.7.capi. folio 129.

¶ Dñica 12. Beata oculi q̃ uidẽt q̃ uos uidetis. vſqȝ Uade et tu fac ſil'r. Luce.10.capi. folio 190.

¶ Dñica 13. Cuȝ iret ieſus in hierl'm: trãſibat. uſqȝ Quia fides tua te ſaluũ fecit. Luce.17.capi. folio 214.

¶ Dñica 14. Nemo põt duobus dñis ſuire. uſqȝ. Et hec oĩa adijcientur uobis. Matth.6.capi. folio 30.

¶ Dñica 15. Jbat ieſus in ciuitatẽ q̃ uocatur naym. uſqȝ. Et q2 deus uiſitauit plebem ſuam. Luce.7.capi. folio 176.

¶ Dñica 16. Cũ itraret ieſus ĩ domũ cuiuſdã p̃cipis. vſqȝ Et qui ſe humiliat exaltabitur. Luce.14. fol. 205.

¶ Dominica.17. Acceſſerunt ad ieſum phariſei et interrogauit eũ. vſq̃ Neq̃ auſus fuit q̃ſq̃ ex illa die amplius euȝ interrogare Matthei.22.capi. folio 86.

¶ Feria quarta quattuor tẽpoꝝ. Reſpõdens vnus de turba dixit ad ieſum. vſqȝ. Hoc genus in nullo poteſt exire niſi in oratione et ieiunio. Marci.9. fol.132.

¶ Feria.6. quatuor tẽpoꝝ. Rogabat ieſuȝ quidam phariſeus vſqȝ. Uade in pace. Luce.7. fol.176.

¶ Sabbato. Dicebat ihs turbis ſilitudinẽ hãc. Arborẽ fici. vſqȝ. Gaudebat in vniuerſis que glorioſe fiebant ab eo. Luce.13. fol.203.

¶ Dñica decima octaua. Aſcẽdens ieſus in nauiculã tranſfretauit. vſqȝ. Que dedit poteſtatem talem hominibus. Matthei.9. fol.39.

¶ Dñica decima nona. Simile factũ ẽ regnuȝ celoꝝ homini regi: qui fecit nuptias. vſqȝ. Multi eniȝ ſunt vocati: pauci vero electi. Matthei.22. fol.84.

¶ Dñica vigeſima. Erat q̃daȝ regulus. vſqȝ. Et credidit ipſe et domus eius tota. Joannis.4. fol.258.

¶ Dñica vigeſimaprima. Simile ẽ regnũ celoꝝ hoi regi: q̃ voluit rationẽ ponere. vſqȝ. Unuſquiſqȝ fratri ſuo de cordibus veſtris. Matthei.18. fol.73.

¶ Dñica vigeſimaſecũda. Abeũtes phariſei ꝯſiliũ inierunt vſqȝ. Et que ſunt dei deo. Matthei.22. fol.85.

¶ Dominica vigeſimatertia. Loq̃nte ieſu ad turbas ecce p̃nceps. vſqȝ. Et exijt fama hec in vniuerſam terram illã. Matthei.9. fol.41.

¶ Dominica vigeſimaq̃rta. Cum videritis abominationẽ deſolationis. vſqȝ. Uerba autem mea non preteribunt. Matthei.24. fol.92.

¶ Jncipit proprium de ſanctis.

¶ Jn vigilia ſãcti Andree apoſtoli. Stabat iohãnes et ex diſcipulis. vſqȝ. Aſcẽdentes et deſcendentes ſupra filium hominis. Joannis primo. fol.246.

¶ Jn feſto ſcĩ Andree. Ambulãs ieſus iuxta mare galilee. vſqȝ. Et p̃re ſecuti ſunt deũ. Matthei.4. fol.17.

¶ Jn feſto ſancti Thome apoſtoli. Thomas vnus de duodecim quid dr̃ didymus. vſqȝ. Beati qui non viderunt et crediderunt. Joannis.20. fol.310.

¶ Jn purificatiõe beate marie virginis. Poſtq̃ ipleti ſunt. vſqȝ. Et gloriam plebis tue iſrael. Luce.2. fol.159.

¶ Jn ãnũciatione virginis marie. Miſſus eſt. vſqȝ ſ'ȝ v̄buȝ tuum. Luce primo. fol.153.

¶ Jn ſanctoꝝ apoſtolorum philippi et iacobi. Nõ turbetur cor veſtrum. vſqȝ. Et quodcunqȝ petieritis patrem ĩ nomine meo hoc faciam. Joannis.14. fol. 295.

¶ Jn inuentiõe crucis. Erat ex phariſeis nicodemus vſqȝ. Sed habeat vitam eternam. Joannis.3. fol.251.

¶ Jn vigilia beati Johãnis baptiſte. Fuit ĩ diebꝰ herodis vſqȝ. Parare dño plebẽ perfectam. Luce primo. fol.151.

¶ Jn natiuitate Johannis baptiſte. Heliſabeth ĩpletuȝ eſt tempus pariendi vſqȝ. Et fecit redemptionem plebis ſue. Luce primo. fol.155.

¶ Jn vigilia apl'oꝝ Petri et pauli. Simõ diligis me plꝰ his vſqȝ. Significans qua morte eſſet clarificaturus deum. Joannis.21. fol.213.

¶ Jn feſto apoſtoloꝝ petri et pauli. Uenit ieſus ĩ partes ceſaree philippi. vſqȝ Et quodcũqȝ ſolueris ſuper terraȝ erit ſolutum et in celis. Matthei.16. fol.66.

¶ Jn viſitatiõe. Exurgẽs maria vſqȝ. Jn deo ſalutari meo. Luce primo.c. fol.154.

¶ Jn octaua apl'oꝝ Petri et pauli. Juſſit ihs diſcipl'os aſcẽdere ĩ nauiculã. vſqȝ Uere filiꝰ dei es. Matthei.14. fol.62.

¶ Jn ſcõꝝ mar.7. fratrũ. et ſcãꝝ rufine martyris et ſecunde v̄ginis. Loq̃nte ieſu ad turbas ecce mater vſqȝ. Et ſoror et mater eſt. Matthei.12. fol.55.

¶ Jn feſto ſãcte marie magdalene. Rogabat ieſũ q̃dã phariſeus. vſqȝ Uade in pace. Luc.7. fol.178.

¶ Jn feſto ſãcti apolinaris epĩ et mar. Facta ẽ ꝯtentio inter diſcipulos. vſqȝ Et ſedeatis ſuper thronos iudicantes duodecim tribus iſrael. Luce.22. fol.228.

¶ Jn feſto ſancti iacobi apl'i. Acceſſit ad ieſum mater filiorum zebedei. vſqȝ Sed quibus paratum eſt a patre meo. Matthei.20. fol.78.

¶ Jn feſto trãſfigurationis. Aſſũpſit ieſus petrum. vſqȝ. Filius hois a mortuis reſurgat. Matthei.17. fol.68.

¶ Jn feſto ſãcti Laurẽtij. Niſi granũ frumẽti. Quere in communi vnius martyris.

¶ Jn vigilia aſſumptionis virginis Marie. Loquẽte ieſu ad turbas. vſqȝ Et cuſtodiunt illud. luce.11. fol.195.

¶ Jn aſſũptiõe virginis marie. Jntrauit ieſus in quoddaȝ caſtellum. vſqȝ. Que nõ auferetur ab ea. Luce.10.fol.192.

¶ Jn decollatione ſancti Joãnis baptiſte. Miſit herodes rex ac tenuit Johãnem. vſqȝ Et poſuerunt illud in monumento. Marci.6. fol.126.

¶ Jn natiuitate beate v̄ginis marie. liber generatiõis. vſq̃ De qua natus eſt ieſus qui vocatur chriſtus. Matthei primo. fol.3.

¶ Jn exaltatione crucis. Dixit ieſus turbis iudeoꝝ. Nunc iudicium. vſqȝ. Ut filij lucis ſitis. Joannis.12. fol.288.

¶ Jn vigilia ſãcti Matthei apoſtoli et euãgeliſte. Uidit ieſus publicanuȝ nomine leui vſqȝ. Sed peccatores ad penitentiam. Luce.5. fol.171.

¶ Jn feſto ſancti Matthei. Uidit ieſus homineȝ ſedentẽ in teloneo. vſq̃. Non.n.veni vocare iuſtos ſ'ȝ peccatores. Matthei.9. fol.40.

¶ Jn d̃dicatiõe ſãcti michaelis. Acceſſerũt diſcipl'i ad ieſũ. vſqȝ. Uidẽt faciẽ p̃ris mei q̃ in celis ẽ. Matthei.18.fol.71.

¶ Jn feſto ſancti franciſci. Confiteor tibi p̃r dñe celi et terre vſqȝ. Et onus meum leue. Matthei.11. fol.49.

¶ Jn vigilia oĩuȝ ſcõꝝ. Deſcẽdens ihs de mõte ſtetit ĩ loco cãpeſtri: vſqȝ. Ecce.n. Merces veſtra multa eſt in celo. Luce.6. fol.173.

¶ Jn feſto oĩuȝ ſcõꝝ. Uidẽs ihs turbas aſcẽdit ĩ mõtẽ vſqȝ Q2m merces vr̃a copioſa ẽ ĩ celis. Matthei.5. fol.18.

¶ Jncipit commune ſanctorum.

Jn vigilia vniꝰ apl'i. hoc ẽ p̃ceptũ meũ vt diligatis ĩuicẽ. vſqȝ Q2õcũqȝ petieritis p̃reȝ ĩ noĩe meo det vob̃. Jo.15.fol.295.

¶ Jn vigilia pl'imoꝝ apl'oꝝ. Ego ſũ vitis vera vſqȝ. Q2õcũqȝ volueritis petetis et fiet vobis. Joannis.15. fol.295.

¶ Jn natali apl'oruȝ. Hoc mando vobis. vt diligatis. vſqȝ Quia odio habuerunt me gratis. Joannis.15. fol.297.

Ecce ego mitto vos vſqȝ. Hic ſaluus erit. Mat.10.fol.44.

Dixit ſimõ petrꝰ vſqȝ. Uitã eternã poſſidbit. Mat.19.fol.76

Deſignauit ihs. vſqȝ Appropiq̃bit ĩ vos r̃gnũ. Lu.10.fol.188.

¶ Jn feſto vniꝰ martyris. Nolite arbitrari q2 veneri paceȝ mittere vſqȝ. Nõ p̃det mercedẽ ſuã. Matthei.10.fol.46.

Siq̃s vult veĩre. vſqȝ Uenietẽ ĩ regno ſuo. Mat.16.fol.68.

Amẽ amẽ dico vob̃. niſi granũ. vſqȝ q̃ ĩ cel'ẽ. Jo.12.fol.288.

¶ Nihil optũ quod non reueletur. vſqȝ Coram patre meo qui in celis eſt. Matthei.10. fol.45.

¶ Siq̃s venit ad me. vſqȝ Que poſſidet nõ poteſt meus eſſe diſcipulus. Luce.14. fol.207.

¶ Jn feſto vnius ſancti a paſca vſqȝ ad pẽtecoſten. Ego ſuȝ vitis. vſqȝ Et gaudiũ vr̃m ipleatˀ. Joãnis.15. fol.295.

¶ Jn feſto pl'imoꝝ martyꝝ. videns ieſus turbas vſqȝ. Q2m merces veſtra copioſa eſt in celis. Matthei.5. fol.18.

¶ Sedẽte ieſu ſuper montẽ oliueti vſqȝ. Qui perſeuerauerit vſqȝ in finem hĩc ſaluus erit. Matthei.24. fol.91.

¶ Attendite a fermento phariſeoꝝ vſqȝ. Cõfitebitˀ euȝ coram angelis dei. Luce.12. fol.197.

¶ Deſcendẽs ieſus de monte ſtetit in loco campeſtri vſqȝ. Ecce.n. merces vr̃a multa eſt in celo. Luce.6. fol.173.

¶ Ueh vobis q̃ edificatis. vſqȝ Ut accuſarent eum. Luce.11. fol.196.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Cum audieritis prelia' ⁊ seditiones vsq3 In patiẽtia vestra possidebitis animam vestras. Luce.zi. fol.zz4.
Qui vos audit me audit vsq3. Quia nomina vestra scripta sunt in celis. Luce.10. fol.189.
Confiteoꝛ tibi pater vsq3.Et onus meum leue. Matthei.i i. fol.49.
¶ In festo vni' ꝓfessoꝛis pōtificis. Uos estis sal terre vsq3 Dic magnus vocabiꝫ i regno celoꝝ. Matthei.5. fol.20.
Uigilate quia nescitis.vsq3.Sup omnia bona sua constituet eum. Matth.z4. fol.95.
Homo quidam peregre.vsq3.intra in gaudium domini tui. Matth.z5. fol.97.
Sint lumbi vestri precincti. vsq3. Filius hominis veniet. Luce.iz. fol.200.
Nemo accendit lucernam. vsq3 Et sicut lucerna fulgoꝛis illuminabit te. Luce.i i. fol.195.
Uidete vigilate ⁊ oꝛate.vsq3.Quod autez vobis dico:omnibus dico vigilate. Marci.13. fol.14z.
Nolite timere pusillus grex.vsq3. Ubi.n.ẽ thesaurus tuus ibi ⁊ coꝛ tuum erit. Luce.iz. fol.200.
Homo quidam nobilis abyt in regionem longinquaz vsq3 Et quod videtur habere auferet ab eo. Luce.19. fol.219.
¶ In festo vnius sancti cōfessoꝛis nō pontificis. Uos estis sal terre. Uigilate qꝛ nescitis.Sint lumbi. Nemo accēdit. Uidete vigilate. Nolite timere. Homo quidam nobilis. Require supra in confessoꝛe pontifice.

Ecce nos reliquimus. Quere in comuni apostolozum.
¶ In festo virginum.Simile est regnum celozum thesauro.vsq3.Qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Matthei.13. fol.59.
Simile est regnum celozum decez virginibus vsq3.vigilate itaqꝫ qꝛ nescitis diem neqꝫ horã. Matthei.z5. fol.96.
¶ In anniuersario dedicationis ecclesie. Egressus iesus ꝑambulabat iericho.vsq3.Saluuz facere quod perierat. Luce.19. fol.z18.
In cõmemoratiõe beate virginis marie a pasca vsq3 ad pẽthecosten.Stabant iuxta crucem iesu mater eius.vsq3 Et ex illa hoza accepit illa discipulus in suã. Jo.19. fol.308.
In agẽda ꝓ moꝛtuis.Dixit martha ad iesuz.dñe si fuisses hic.vsq3.Qui in hunc mundũ venisti. Joānis.i i. fol.293.
Omne quod dat mihi pater.vsq3.Et ego resuscitabo eũ i nouissimo die. Joannis.6. fol.z66.
Amen amen dico vobis qꝛ venit hoza.vsq3.Qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicy. Joannis. 5. fol.z6z.
Ego sum panis viuus.vsq3 Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Joannis.6. fol.z67.
¶ ꝓ sponso ⁊ sponsa. Accesserunt ad iesũ pharisei tentantes eum ⁊ dicentes.Si licet domini:vsq3.Quos ergo deus coniunxit homo non separet. Matthei.19. fol.74.

FINIS.

Beati Thome Aquinatis Continuz in quattuoꝛ euangelistas finit feliciter: magna cura diligentiaqꝫ emendatum atqꝫ coꝛrectum:impressum Venetys arte ingenioqꝫ Boneti locatelli: Impēsa nobilis viri Octauiani scoti modoetiēsis. 1493.pridie noꝛas Junias.

Registrum

a
Opus.aureum
¶ Diui Thome
Dis salubriter
personam describit
b
in quo cꝛeret
autem ⁊ iudaicus
tur:sed suaderi
rum ⁊ occidunt
c
RABA.postꝫ
patrẽ.reliquerunt
quarto moza.
CHRY.in bo.
d
Uindicet:qua
ter filius est
cite deum
nulla miseria
e
super matthеum.
CHRY.sup mat.
eos ita honoꝛauit
volũtatez ad omne
f
qui nondum
autem puella
rio:g perfectionem
uit:sed moꝛ
g
vocis testimonium
per verbum suum
eterne ad quam
ꝓmittit mirandum
b
vnde sequitur
ecclesia perditos
co:nsummatio est seculi
AVGV.de con.
i
audire potest
predicatoꝛes
latum est
zabilis sit
k
celo ⁊ quecũqꝫ
lenta debebat
sionẽ secundarum
pta esse
l
varietates
xpi nihil
sup matth:hoc
nas scripturas
m
cautioꝛ ⁊
est ⁊ miser
ceperunt xp̃m
prohibitione

n
HYLA.Uendẽtes
GREGO.Sunt
q̃uis muris
tum erant
o
Omnes enim
stus filius
malo postea
barrabam an
p
eris:in mulieribus
tus sapientia
¶ Euerendo
ptissimuz quod
q
dominum p̃dicare
etiam quos
tum cum celestis
demoniacis
r
litia que
THEOPHI.disci.
illi dicentes
rat:quia in
s
defectum nostre
tes siccare
Et cepit
abzaam vtrũqꝫ

t
tres tiñ
BEDA.Ꝯto
⁊ animam nunꝯ
.s.causam
v
dum anni
persone esse
auri a me.
peperit filium
x
paruulum esset
paulatim crescente
Quia vero
xta iozdanem
y
virgine animatum
valde necessariũ
respondens di.
ra nostra
z
iuuenescere
Dic verba
loqui anteq̃
virtutum:sed
⁊
constituebat
fibilibus sol
se gerere
enim viri

ꝯ
oras non prius
est qui in
TYTVS.Uel
nit neqꝫ
ꝑ
titi.ad secundam
moꝛtis offendit
pertinens:⁊
fidei vnitatem
aa
a christo
propinquare
AVGV.de questi.
marinis ferro
bb
iunctus sit
bilis est
ginquos vocat
fuerunt conuersati.
cc
mantur innotescit
scat:que oportet
BEDA.Paschа
sanguinisqꝫ
dd
dere instrumentum
sol:⁊ velum
⁊ crucifigi
non conuersantur

ee
est vita
statur:eo qui
sumpsit:non
quens de seipso
ff
CHRY.Quãus
ret:⁊ immolabant
representans
¶ Rñdit nicodemus
gg
rentibus.Si
tionem mysteꝛy
Ad filium regula
fm illud
hh
Uel ipsum ꝑplm
impꝛimuntur
videt filium
ticulatim
ii
nit etiam
ter coram
apertos habebat
tur eum qui
kk
sine illis
salomonis
eius ad eum
Illa ergo
ll
seculi:tanꝯ
vobis prinsq̃
dicat.Intrauit
AVGV.Docẽs
mm
ctus vester
loco cum vltra
semetipso:sed,
dicum ⁊ videbitis
nn
pans ⁊ aduersa
derunt te mihi
fecisti:Sequitur
AVGV.Judicante
oo
AVGV.i sermone
Tabula euangeliozũ
¶ Incipit tabula

FINIS

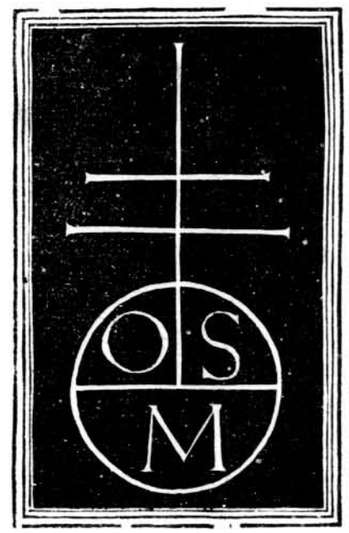

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
CREDOS USALES

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

G - 70 - 7 - 18

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES